

السنه فرانسواوية و تركيڤنك لغتي

DICTIONNAIRE

FRANCAIS-TURC.

TOME SECOND.

جلد ثانی

G—Z.

CET OUVRAGE SE TROUVE :

A PARIS,

Chez l'AUTEUR, rue Saint-Benoît, n° 25;

Chez M. Théophile BARROIS, libraire, quai Voltaire, n° 15, à la Tour de Babel.

A MARSEILLE.

Chez Mme V. CAMOIN, libraire, place Royale.

A CONSTANTINOPLE.

Chez M. TURASSY, libraire, grande rue de Péra;

Chez M. ISKENDER, libraire;

Et chez les principaux Libraires de la France et de l'Étranger.

السنة فرانساييه وتركيه نك لغتي

DICTIONNAIRE

131

FRANCAIS-TURC

5

A L'USAGE

DES AGENTS DIPLOMATIQUES ET CONSULAIRES,
DES COMMERÇANTS, DES NAVIGATEURS
ET AUTRES VOYAGEURS DANS LE LEVANT,

PAR T.-X. BIANCHI,

ANCIEN SECRÉTAIRE-INTERPRÈTE DU ROI POUR LES LANGUES ORIENTALES,
OFFICIER DE LA LÉGIION-D'HONNEUR, DÉCORÉ DE L'ORDRE OTTOMAN DU NICHANI-İFTIKHAR,
MEMBRE DU CONSEIL DE LA SOCIÉTÉ ASIATIQUE DE PARIS,
MEMBRE DE LA SOCIÉTÉ ROYALE ASIATIQUE DE LONDRES.

TOME SECOND.

جلد ثانی

G — Z

SECONDE ÉDITION.

INSTITUTE OF ISLAMIC STUDIES

PARIS,

TYPOGRAPHIE DE Mme V^c DONDEY-DUPRÉ,

IMPRIMEUR DU COMITÉ DES TRADUCTIONS ORIENTALES DE LONDRES,

Rue Saint-Louis, n° 46, au Marais.

MD CCC XLVI

PL
193
F8B6
1843
t. 2

Tout exemplaire de ce Dictionnaire qui ne serait pas revêtu de la signature de l'auteur sera réputé contrefaçon, et poursuivi comme telle, en vertu de la loi du 19 juillet 1795.

Pianchi

951051

INSTITUTE OF LIBRARY STUDIES

DICTIONNAIRE FRANÇAIS - TURC.

SECONDE PARTIE.

G

G, s. m., septième lettre de l'alphabet français, حروف هجائک *houroufi hedjānuū* *īedindji harfi*.

GABAR, s. m., بر نوع اتمجه *bir nev'y atmadja*, t.

GABARE, s. f., espèce de bateau pour remonter les rivières, شایقه *chāīqa*, لوندره *londra*. — Bâtiment de guerre destiné à porter des vivres, ذخیره کتوزن بگلک کمبسی *khîrè guêtârèn beīlik guemci*.

Espèce de bateau de transport, ماونه *māouna*, بیوک *biūk*, قایغی *qāīghy*. — Bateau pour la visite des bâtiments qui entrent et

sortent des ports, کمر کجی *qoul*, گمر کجی *gumrukdji qāīghy*. — Gabare à pêcher, بر نوع بالقچی *bir nev'y bāliqtchy aghy*, اغریب اغی *aghryb aghy*, t.

GABARI OU GABARIT, s. m., کمی *guèmi eurnègui*, نپونه سی *numounèci*, t.

GABARIER, s. m., شایقه رئیس *chāīqa rèici*, ماعونه جی *mā'ouna-dji*, t.

GABATINE, s. f., donner de la gabatine, الداتمق *aldātmaq*, t.

GABELER, v. a., توزی بر زمان مخزنک قورتمق *touzi bir zemān makhzendè gouroutmaq*, t.

GABEUR, s. m., توز رسمی باجداری *touz resmi bādjdāri*, توز *touz mouqāthe'aci meemouri*.

GABELLE, s. f., impôt sur le sel, توز رسمی *touz resmi*, میربسی *mīrici*, a.-p.-t. — Grenier à sel, توز انباری *touz makhzèni*, انباری *embāri*. — Lieu où l'on vend le sel, توز صانه جق *touz sātadjaq ier*.

GABIE, s. f. Voy. HUNE.

GABIER, s. m., غابیار *ghābiār*, کمی نوبتجیسی *guèmi nevbetdjici*, t.

GABION, s. m., sorte de panier, مترس سپدی *mètèris sèpèdi*, طپراق سپدی *thoprāq sèpèdi*, t.

GABIONNER, v. a., مترس سپدلرینی دزمک *mètèris sèpedlè-rini dizmek*, بربرک اطرافنه طپراق *bir ieruū ethrā-finè thoprāq sèpedlèri tchevīrmek*, t.

— Gabionné, e, adj., اطرافی طپراق *ethrāfi thoprāq sèpedlèri tchevīrlmich*.

GABORDS, s. m. pl., کسه سی

تختد لِر *guëmi iânlarin-dëki takhtalar*, کمی یا نلری *guëmi iânları*, t.

GABRIEL, n. pr., - جبرائیل *djebraïl*, a.

GABURON, s. m., دیرک او قنی *dîrek* طیاند ره جق اغاج پارچہسی *oqyni dhaüanduradjaq aghâdj pâr-tchaci*, t.

GACHE, s. f., pièce de fer dans laquelle entre le pêne d'une serrure. دمر کیجک مندال کیرجک دمر *mandâl guîrë-djek dëmir*, پربسنک کیردیکی *pericenk guirdigui delik*, t.; دلیک *keliddân*, p. — Spatule dont se servent les pâtisseries, یورکچی *beurektchi qächyghy*, t.

GACHER, v. a., délayer du plâtre, الحچی صو ایله قرشترمق *al-tchi sou ilë qarichturmaq*, کرج از مک *kiredjezmek*. — Au figuré, faire mal, salement, فنا یاپیق *fenâ iâpmaq*. بولاشترمق *boulächturnaq*, t.

GACHET, s. m., دکزقرلنجی *de-nyz qyrlanghydjî*, t.

GACHEUR, s. m., الحچی بولاشتریبی *altchi boulächturnidji*, دیوارچی یماغی *douvârdji iâmâghy*, t.

GACHEUX, se, adj., boueux, sale, چامورلو بالچقو *bältchiqlu*, چامورلو بالچقو *tchâ-mourtu*, صیویق بالچقو *seveq bältchyqlu*, t.

GACHIS, s. m., saleté, boue, یره *ière dukulmich soulou nesné*, بولاشتلق *boulächiq-lyq*, صویقلق بولاشاق *boulächâq*, صویقلق *syvyqlyq*, t.

GADOUARD, s. m., بو قچی *boqtchi*, t.

GADOUÉ, s. f., matière fécale, کنفدن چقرامش بوتق - نجاست *kënesteu tchiqârmich boq, nedjücet*, کاربزمردار لغری *guiâriz mourdâr-lyqleri*, t.

GAFFE, s. f., perche avec un éroc, کمی قانجدهسی *guëmi qândjaci*, چفته چنگلور قانجده *tchiftë tchenguëllu qândja*, t.

GAFFER, v. a., قانجدهلیق *qân-djulamaq*, چفته چنگلور قانجده *tchiftë tchenguëllu qân-dju ilichturmek*, t.

GAGE, s. m., ce qu'on livre pour la sûreté d'une dette, رهین - رهین *rehîn*, pl. a. ارهان *erhân*; رهان *rihân*, طونسی *ruhoun*; رهنون *thouti*, طونو *thoutou*, t.; امانت *emânet*. — Dépôt, ودیعة *vedi'at*, pl. ودایع *vedâi'*, a. — Mettre en gage, رهین قومق *emânet, rehîn qomaq*, ترهین ا *terhîn it*. — Prendre des gages, امانت *emânet almaq*, استرهان ا *istirhân it*, اخذ رهین ا *akhzi rehîn it*. — Prendre en gage, رهین طریقیله *rehîn tharyqilë almaq*, امانه *emâneten almaq*. — Avoir en gage, امانته حفظ ا *emâneten hyfz it*. — Retirer le gage, چیقارمق *rehînden tchiqârmag*, رهین *rehîn qourtârmag*. — Assurances, شاهد *châhid*, pl. a. شاهد *chevâhid*; دلیل *delîl*. — Pour gage de sa fidélité, شاهد *châhidi sadâqati olmaq uzrë*. — Immeubles, امانت استغلال *istighlâl, emânet*.

— Gage touché, sorte de petit jeu, *یاد دست اویونی* *iād dest oïouny*.

Gages ou salaires, *اجر* *edjr*, *اجرة* *udjret*, *عروفه* *'ulufê*, *وظیفه* *vazîfê*, pl. a. *وظایف* *vezāîf*. — pour une semaine, *هفته لوق* *haftalyq*, p.-t. —

pour un mois, *ایلق* *ailyq*. — pour une année, *یللق* *ïllyq*. — Quels sont ses gages par mois? *ایلعی ندر* *aïlyghy nêdur*. — Les gages d'un domestique, *بر خدمتکارک عروفه سی*, *bir khyzmetkiârûn 'ulufeci*. — Que gagnes-tu de gages? *عروفه ندر* *'ulufedenkesbuñ nêdur*.

— Ses gages courent de tel jour, *عروفه سی فلان کوندن اعتبار* *'ulufeci sêlân gunden 'ytibâr olounour, ichler*.

GAGER, v. a., donner des appointements, - *اجر - اجرت* - *اجر* *edjr*, *udjret*, *'ulufê vîrmek*, *عروفه ایله طونمق* *'ulufê îlê thoutmaq*, *عروفه باغلمق* *tevzîf it*. —

Gagé, e, *موظف* *'ulufêlu*, *عروفه لو* *muvazzaf*. — Gager, v. n., parier, *طونمق* *bahs it*, *thoutmaq*, *مراهنه* *murâhenê it*, a.-t.; *اوجه قومق* *outchê qomaq*, p.-t. —

avec quelqu'un, *اوجشمک* *utchuchmek*, *بر بری ایله بحث* *bir biri îlê bahs it*, *euñdul qomaq*. — Je gage que cela est ainsi, *بویله اولدیغنه بحث ایدرم* *beuîlê oudughinê bahs ıderum*.

GAGERIE, s. f., t. de prat., *ضبط* *zabthi emvâl*. — Saisie gagerie, *حبس المال علی طریق*

الرهن *habs ul-mâl 'ala tharyq ur-rehîn*, a.

GAGEUR, SE, s., qui gage souvent, *باحت ایدیجی - طوتیجی* *bahs ididji, thoutîdji*, - *باحت طوتان* *bahs thoutân, thoutîdji*.

GAGEURE, s. f., promesse de gageurs, *باحت* *bahs*, a.; *اوج* *outch*, p.; *مراهنه* *murâhenet*, a. — La chose pariée, *باحت اولنمش شی* *bahs olounmich cheï*, t. — Soutenir la gageure, au fig., persister, *باحت* *bahs thoutmaq*, a.-t.

GAGISTE, adj., *ایلقلو* *aïliqlu*, *اجرتلو* *udjretlu*, a.-t.; *اجیر* *edjîr*, *اجرتخور* *udj-retkhor*, a.-p.

GAGNABLE, adj. com., *قزانده جق* *qazânadjaq*, *قزانله بیلور* *qazânîla bîlur*, t.; *کسب اولنور* *kesb olounour*, a.-t.

GAGNAGES, s. m., *اوتلاق - اوتلاق* *ottlâq - ottlâq îeri*, t.; *مرتع* *tcherâguiâh*, p.; *چراگاه* *merâta'*, pl. a. *مراتع* *merâtu'*.

GAGNANT, E, adj., qui gagne, *اویوندک قزانیجی* *qazânân*, *اویوندا کاسب* *oïounda qazûnydji*, t.; *کاسب* *kiâ-cib*, *فایز* *fâiz*. — Les gagnants et les perdants, *فایزین و خاسرین* *fâizîn u khâcirîn*.

GAGNE-DENIER, s. m., porte-faix, *حمال* *hammâl*, *اجیر* *edjîr*, a.

GAGNE-PAIN, s. m., ce qui fait gagner la vie à quelqu'un, *کچینه جک* *guetchinedjek*, *کوندلک قزانج* *gundêlik qazândj*, t.; *مکسبه* *mek-sebê*, a.

GAGNE-PETIT, s. m., بليجي *bi-leïdji*, t. Voy. REMOUEUR.

GAGNÉ, E, adj. فزانلمش *qazā-nilmich*, t.; مكسوب *meksoub*, a.; كسب اولنمش *kesb olounmich*.

GAGNER, v. a., faire un gain, قزانمق *qazānmaq*, قزانج *qazāndj* it, المق *almaq*. — Acquerir, تحصيل *tahsil* it, قزانمق *qazānmaq*. — S'emparer, المق *almaq*, ضبط *zabth* it. — au jeu, اوينك اوتتمق - قزانمق *oïounda outmaq, qazānmaq*. — de l'argent, پاره قزانمق *pāra qazānmaq*. — sa vie, كچنمك *guetchinmek*, قزانمق *qazānmaq*. — son pain, اتمكنى *atmekni*, قزانمق *etmeïni qazānmaq*, چيتارمنه چالشمق *etmeïni tchi-qārmagha tchālichmaq*. — son procès, دعواسنى قزانمق *d'avācini qazānmaq*. — le paradis, les béatitudes éternelles, تحصيل سعادت *tahsili se'ādeti djāvidāni* it. — Gagner, obtenir, المق *almaq*, اله كتورمك *èle gueturmek*, t.; واصل او *nāil, vācil ol*. — Tirer avantage de..., فائلكلنمك *fāidelenmek*, فائلك جلب *fāidē djelb* it. — Profiter, نفع تحصيل *tahsili nef' u fāidē* it. — L'emporter, avoir le dessus, اوست *ust guelmek*, تفوق بولمق *tefevvaq boulmaq*. — Vainere, غالب *ghālib guelmek*, يكمك *ikmek*. — Triompher, réussir, arriver à..., ظفر بولمق *zafēr boulmaq*, ووصول *irichmek*, ايريشمك

بولمق *ruçoul boulmaq*. — Pénétrer, se répandre, كچمك *guetchmek*, تاثيرا *tecir* it. — Gagner les bonnes grâces de quelqu'un, بر — كمسندنك خاطر بين اله المق — *bir kimesnēnuñ khāthyrin èle almaq, èlè gueturmek*. — la bienveillance, حسن بر كمسندنك *bir kimesnēnuñ husni teveddjuhini djelb u tahsil* it. — Corrompre, ايارتمق *aiārtmaq*. — un juge ou tout autre personne par des présents, رشوتلكمك *richvetlemek*, t.; رشوت الدرملق *richvet aldurmaq*. — Gagner du pays, avancer, ميدان المق *īol, meïdān almaq*, قطع مسافه *qathy' meçāfē* it. — Gagner les devants, ايلروبده كچمك - سكرتمك *ileruic guetchmek, sequirtmek*, مسابقت *muçābaqat* it. — Gagner une maladie, اوغرامق *bir khastalygha oghrāmaq*. — un pays, fuir, بر طرفه *bir memleketē, bir tharafa qāchmaq*. — les champs, قاجمق *qāchmaq*. — Faire des progrès, s'entendre, سرايت *āilmaq*, يايلمق *īāilmaq*, سرايت *sirāiet* it. — Augmenter, acquérir de la force, اشتداد بولمق *ichtidād boulmaq*. — Le feu a gagné le haut de la maison, يوقاروسنه *ātech evuñ io-qārucinē qadar sirāiet eilēdi*. — En t. de marine, gagner le vent, روزگاركت اوستنه چيتمق *rouzguāruñ ustunē tchyqmaq*. — Mériter, مستحق او *moustahyqq ol*. — Ga-

gner du temps, وقت - مهامت *vaqyt, muhlet boulmaq.* — un lieu, y arriver, بريره ايرشمك - *bir irèrè irichmek, ietichmek, vācyl ol.* — On dit la nuit nous gagne pour dire qu'elle approche, گيجه بصمقك در *guidjè basmaqta dur.* — Se laisser gagner par quelqu'un, بر كمنده نك *bir kimesnènuñ hīlècinè aldānmaq.*

GAI, E, adj., joyeux, شين *chen,* كيفلو *keiflu,* گولر يوزلو *guler üzlu,* مسرور *guludj üzlu, t.;* مسرور *mesrour, a.;* شادمان *chādumān, p.;* كيفي يرنك *keifi ierindè.* — Humeur — طبع نشيط *thaby' nechith.* — Être gai, او شين *chen ol,* سونمك *sevinmek.*

GALEMENT et GAIMENT, adv., شينلكه *chenlikilè,* صفا ايله *safā ilè, a.-t.;* دنجلكله *dindjliklè, t.;* سرور و نشاط ايله *surour u nichāth ilè, a.-t.;* خوشالغله *gueuñul khochlyghylè.*

GAIÉTÉ et GAITÉ, s. f., belle humeur, شادلق *chenlik, t.;* شادلق *chādlyq, p.-t.;* اچوق يوزلوك *keiflulik,* كيفي *keif,* سرور *surour,* نشاط *bechāchet,* انبساط قلب *imbicāthy qalb.* — Se mettre en gaieté, اچلمق *atchylmaq,* كيفلنمك *keiflenmek,* چاتمق *chātmaq,* نشاطلو او *nechāthlu ol.* — Montrer de la gaieté, اظهار *izhāri surour u*

bechāchet it. — Paroles, actions folâtres, لطيفه خوراته *khorāta lathyfè.* — Vivacité, قزغنالق *qzghynlyq,* حرارت *harāret.* — Enjouement, بشاشت طبع *bechācheti thab'.* — Cheval qui a de la gaieté, جنبشلو ات *djumbuchlu at.* — De gaieté de cœur, سببسز *sèbebsyz, a.-t.;* اصلي فصلی يوقدن *asly fasly ioqtan.* — En gaieté à la suite d'un repas, كيفك ايكن *keiftè, keiftè iken.*

GAÏAC, s. m., عود الهند *'oud elhind,* خطب القديسين *khathb ulqaddicin,* خشب الانبيا *khachb ul-embia, a.*

GAILLARD, E, adj. fam., joyeux, dispos, شين *chen,* كيفلو *keiflu,* شاقراق *chāqraq,* شاقراق *chevqlu,* طربناك *thyrbnāk.* — Un peu libre, hardi, éveillé, شوخ *chokh,* طبيعت *chokh thabi'at.* — Peu décent, فاحش *fāhich.* — Éveillé, hardi, اچق كوزلو *atchyq gueuzlu,* دنج *djècour.* — Sain, dispos, تندرست *tendurust,* صاغ *sāgh,* دلي قانلو *deli qānlu.* — Une gaillarde, بر *bir qahpè.*

GAILLARD, s. m., t. de marine, élévation sur le tillac, كمي *guèmi qaiālyghynūñ qal'aci.* — d'avant, كمي *guèmi kupechtècinuñ bāch tharāfinedeki sedd.* — d'arrière, كمي *guèmi kupuchtcècinuñ qytch thara-*

findeki sedd, t. — Un vent gaillard, fort, روزگار کسکین *keskîn rouzi-guiâr*.

GAILLARDEMENT, adv., joyeusement, شینلیکه *chenlikilê*. — Hardiment, جسارنله *djeçâretilê*.

GAILLARDISE, s. f. fam., gaieté, شینلیک *chenlik*, کیفلولک *keîflulik*, t. — Paroles un pen libres, فحش *fahch*, a. — Dire des gaillardises, فحش سویلمک *fahch seülemek*.

GAIN, s. m., profit, کار *kiâr*, قزانج *qazâudj*, t.; کار *kiâr*, p.; فایده *fâidê*, کسب *kesb*, نفع *nef*, منفعة *menfu'at*. — Lucre et usure, ربح *ribh*, pl. ارباح *erbâh*. — Gain médiocre, معتدل کسب *kesbi mu'tedil*. — Petit — کسب جزئی *kesbi djuz'i*. — Grand — کسب جسیم *kesbi djecîn*. — permis, کسب جایز *kesbi djâiz*. — défendu, illicite, - کسب حرام کسب ناشرعی *kesbi harâm, nâ cher'y*. — Travailler pour le gain, کسب کاره چالشمق *kesbi kiârê tchâlichmaq*. — Heureux succès, victoire, ظفر *zafêr*, a.; قزانمه *qazânma*, ظفر بولمه *zafêr boulma*. — d'une bataille, محاربهده فوزوظفر *mouhârebêdê fevz u zafêr*, جنکک *hârebêdê fevz u zafêr*, قزانلمهسی *djengun qazânilmaci*.

GÂINE, s. f., étui, قن - قین *qyn*, قلف *qy'lyf*, قاب *qâb*, t.; غلاق *ghylâf*, pl. غلغ *ghoullef*, a.; نیام *niâm*, p.

GAINIER, s. m., qui fait des gaines, قینجی *qyndji*, قانجی *qy-*

lifdji, t. — arbre de Judée, کچی *kechi boînouzi* اغاجی *ughâdjî*, t.

GALA, s. m., réjouissance, شینک *chenlyk*. — Fête, عید *yîd*. — Habit de — کسوه عید *kiswê yîd*. — Réception, cérémonie de cour, بنیش *benîch*, الای *alâi*. — Jour de — الای کونی *alâi gunu*. — Festin, ضیافت *ziâfet*, a.

GALACTITE, s. m., ou Pierre de lait, سود یشمی *sud îechimi*, t.; حجر اللبن *hadjer ellebn*, a.

GALAMMENT, adv., چلبیلکه *tchêlêbiliktê*, t.; ظرافت ایله *zerâfet ilê*, a.-t.; ظریفانه *zarîfânê*, a.-p.

GALANGA, subst. masc., plante, خالندجان *khalendjan* pour خولندجان *khavlindjân*, t.

GALANT, e, adj., aimable, civil, خوش طبیعتلو *tchelebi*, t.; ظریف *zarîf*, *khoch thabi'atlu*, طاتلو خوبلو *thatlu khouïlu*. — Un galant homme, homme probe, اهل *ahel*, عرض ادم *chli irz âdem*, a.-t.; دوغ—رو ادم *doghrou âdem*. — Homme galant, qui cherche à plaire aux dames, زینپاره *zampara*, t.; زندوست *zenperest*, زینپرست *zen-dost*. — C'est un homme galant, زندوست برادمر *zendost bir adem-dur*. — Femme galante, qui a des intrigues de galanterie, اچ—ق *atchyq mechreblu qâry*. — Galant, e, se dit aussi en parlant des choses, pour agréable, de bon goût, کوزل *guzel*, مطبوع *mathbou'*, ظریف *zarîf*. — Un ha-

bit galant, لباس مطبوع *libāci mathbou'*.

GALANT, E, s. m., amant, سوکولو *sevghulu, t.*; عاشق *'āchiq, a.*; دوست *doust, p.*

GALANTERIE, s. f., agrément dans l'esprit et les manières, politesse,

ظرافت *tchêlêbîlik, t.*; *zerâfet.* — Empressement auprès

des femmes, زینپرستلیک *zenperestlik, t.*; زندوستلق *zendostlyq, a.-t.*;

زینپرستی *zenperesti.* — Commerce amoureux, مغازلة

زنا *zinā, t.*; زناکارلق *zinākârlyq.* — Petit présent, ارمان *ermaghân, t.*;

تخفہ *tohfe, pl. a.* تحف *touhaf;* دستاویز *destâviz, p.* — Ironiquement,

فرنک *frenk, t.*; خسته لکی *frenk 'ylleti, khastaligui.*

GALATA, faubourg de Constantinople, غاطه *ghalatha.*

GALATIE, n. de pays, اناتولیدن *anâtholouden bir eâletinuñ ismi.*

GALAXIE, s. f., nom grec de la Voie lactée. Voy. LACTÉE.

GALBANUM OU GALBANON, s. m., plante, قسنی *qasni, a.* — Prov. :

Donner du galbanum, tromper par

موااعد رقبیه, ایله الداتمق *mev'â'ydi 'arqoubiie ilê aldâtmaq.*

GALE, s. f., maladie de la peau, اوپوز *ouïouz, t.*; جرب *djereb, a.*

— Grosse —, قبا اوپوز *qabâ ouïouz.*

— sèche, miliaire ou canine, قوری جرب یابس *qourou ouïouz, djerbi tâbis.*

GALÉ, s. m., plante, بر نوع قوقولو اوت *bir nev'ÿ qoqoulu ot, t.*

GALÉACE, s. f., بر نوع بیسوک *bir nev'ÿ buïuk guemi, t.*

GALÉE, s. f., بسمه خطلری *basma khathleri duzededjek takhtadjik, t.*

الچق *altchaq kimesnê, t.*

GALÉGA OU GALEC, s. m., plante, سداب التیس *sedâb-utteïs, a.*

GALÈNE, s., کبریتلو قورشون *kibrîtlû qourchoun ma'deni, t.*

GALÉNIQUE, adj. com., رای جالینوسه موافق *rei djâlinocè muvâfyq, a.-t.*

GALÉNISME, s. m., doctrine de Galien, مذهب جالینوس *mezhebi djâlinos, a.-t.*

GALÉNISTE, adj. com., جالینوسی *djâlinocii, pl. a.*

جالینوسیون *galinocioun.*

GALEOPSIS, s. m. plantè, ییہان راس الہر *ïâbân kenevîr, t.*; راس الہر *res ul-harr, djemledj, a.*

GALER, v. a., gratter, popul., قاشمق *qâchimaq.* — Se Galer,

v. pron., قاشمق *qâchinmaq, t.*

GALÈRE, s. f., bâtiment de mer, چکتیری *qâdergha, tchektiri,*

چکتیرمه *tchekturmê.* — Les galères, peine des galères, کورک *keurek.* — Condamner aux galères,

کورکه صالحق — کوندرمک — اتھق *kurêguê sâlmaq, gueundermek, atmaq.* — Au fig., état, situation pé-

nible, حال پرملال *hâli pur melâl.*

نه اولورسه — Vogue la galère, نه اولورسا *oloursa olsoun*.

GALERIE, s. f., longue pièce d'un bâtiment, قوغوش *qoghouch*, t.; *azdj*, pl. أزاج *azâdj*. — Passage, corridor, كچيد *ketchid*. — Portique, دهاليز *dehliz*, pl. دهاليز *dehâlîz*.

— de vaisseau, قورتہ-قورتا *qortâ*. — Allée souterraine, en terme de siège, يير التى يولى *ïer alty îoly*. — Balustrade, پرمقلىق *parmaqlyq*, طرابزان *thrabazân*. — Au fig., حاضر بالمجلس اولنلر *hâzir bilmedjlis olanlar*, a.

GALÉRIEN, s. m., كوركه انلش *keurèguiè atilmich mudjrim*, t.; فورسا *forçâ*, i.; پايزن *pâizen*, p.-t.

GALERNE, s., قره ييل *qara iel*, چيرش يالى *chirich tëli*, t.

GALET, s. m., انجه *caillou*, چاقلى *indjè tehâqyl thâchi*, يالى چاقلى *ïaly tehâqyly*, حصات البحر *haçât ul-bahr*.

GALETAS, s. m., dernier étage, طام التندكى يير-طبقة *dhâm al-tyndëki ïer, thabaqa*, طوان ايجي *thavân itchi*, t.; شروانى *chirvâni*.

GALETTE, s. f., پته *gâteau plat*, بوغچه *boghâtcha*, t.; كرده *kirdè*, p. — Sorte de biscuit de mer, بير نوع پكسيات *bir nev'y paksi-mat*.

GALEUX, SE, adj., اوبوزلو *ouïouzlu*, t.; جرب *edjreb*, pl. جرب *djurb*; جربان *djerbân*. — Brebis galeuse, اوبوزلو ديشى قىي—ون *ouïouzlu dichi qoïoun*. — En langage de l'Écriture, un chrétien en

tant qu'il est sous la conduite de son pasteur, ربيص *rabîz*, pl. ا. ربصا *roubeza*.

GALIEN, n. pr., جالينوس *djâlinos*, a.

GALILÉE, s. f., nom de pays, بلاد الجليل *bilâd ul-djelîl*, a.

GALIMAFRÉE, s. f., قيمه اشى *qyma âchy*, t.

GALIMATIAS, s. m., discours diffus, معناسز لاقردى *ma'nâsîz lâqyrdi*, t.; كـلام *kkalthy kelâm*, قارش مورش *kalthüiât*, صاچمه سوزلر *qârich mourich sâtchma seuzler*.

GALION, s. m., vaisseau, قاليون *qâlîoun*, t.

GALIOTE, s. f., چكترمه *tehekturmè*, قاليوته كيميسى *qaliota guemici*. — à bombe, هاوان كنوره جك وچيره *hâvân gueturedjek vè khoumbara âtadjâq guemi*, t.

GALIPOT, s. m., résine liquide du pin, اق چام ساقزى *aq tchâm sâqyzi*. — Encens blanc, اق كونلك *aq gueunlik*, t.

GALLE, s. f., مازى *noix de*, مازو *mâzou*, t.

GALLICAN, NE, adj., qui concerne l'église de France, فرانسز كليسه ييه *frâncîz keliçaiè mute'al-lyq*, t.

GALLICISME, s. m., لفظه اصطلاح *lafzèi isthyllâhi frâncâvi*, a.

GALLINACÉS, s. m. pl., طاوق *thâvouq nev-ynden olân qouchlar*, t.

GALLINOSSE, s. f., بر نوع اق *qyma âchy*, t.

GALLINOSSE, s. f., بر نوع اق *qyma âchy*, t.

دورتلمه — GALOPADE, s. f., *deurtlemè üürüch*, t.

دورتلمه — GALOPER, v. a., aller au galop, *deurtlemek*. — Lancer le cheval au galop, *qoşturmaq*. — quelqu'un, le poursuivre, *qovälamaq*, — *bir kimesnènk pèsnè dushmek* — *ta'qib it*.

دورتلمه — GALOPIN, s. m., اوشاق *ouchâq*, *qara qoullouqtchi*, t.

دورتلمه — GALOUBET, s. m., غایت کوچک *ghâïet kutchuk bir nev'y duduk*, t.

دورتلمه — GALVANIQUE, adj., قوت الکترقای *qouvveti elektrikâi mevâddi haivânîièè mu-te'allyq*, a.-t.

دورتلمه — GALVANISME, s. m., علوانیزمه *galvanizma'ï'ani b'azi edjsâdi haivânîiedè mevjdoud olân bir nev'i elektrika qouvveti*, ا. — *qouvveti elektrikâi haivânîièè, a.*

دورتلمه — GALVAUDER, v. a., سوکمهک *seuümek*, t.

دورتلمه — GAMBADE, s. f., ساپردامه *thâpyrdâma*, *sytchrâich*, t.

دورتلمه — GAMBADER, v. n., faire des gambades, *thâpyrdâmaq*, *thâpourdâmaq*, *sevindiguinden sitchrâ-maq*, *pek sevînmek*, *teprenmek*, t.

دورتلمه — GALON, s. m., عیطان *ghâitân*. — Ruban, شربت *chirît*, *chirîd*. — d'or, صرمه *syрма chirît*. — de fil ou de laine, تاصه *tâsma*. — d'argent, سیم شربت *sîm chirît*. — de soie, ابریشم شربت *ibrichim chirît*, t.

دورتلمه — GALONNER, v. a., شربتلمک *chirîtlèmek*, *chirît dikmek*, *chirît ilè donâtmaq*, t. — Galonné, شربتلو *chirîtlu*, شربت ایله دونانمش *chirît ilè donânmiş*.

دورتلمه — GALONNIER, s. m., شربدجی *chirîddji*, t.

دورتلمه — GALOP, s. m., دورتلمه *deurtlemè*, t. — Le petit —, خفیف دورتلمه *khafîf deurtlemè*. — Le grand —, کسکین دورتلمه *keskîn deurtlemè*, t.

دورتلمه — GALVANISME, s. m., علوانیزمه *galvanizma'ï'ani b'azi edjsâdi haivânîiedè mevjdoud olân bir nev'i elektrika qouvveti*, ا. — *qouvveti elektrikâi haivânîièè, a.*

دورتلمه — GALVAUDER, v. a., سوکمهک *seuümek*, t.

دورتلمه — GAMBADE, s. f., ساپردامه *thâpyrdâma*, *sytchrâich*, t.

دورتلمه — GAMBADER, v. n., faire des gambades, *thâpyrdâmaq*, *thâpourdâmaq*, *sevindiguinden sitchrâ-maq*, *pek sevînmek*, *teprenmek*, t.

دورتلمه — GAMBILLER, v. n. fam., remuer sans cesse les jambes, — بالدری *balderî*.

ایاقلیری قیلداتنق - دپرنتمک
bāldyri, aīāqlari qymildātmaq, te-
pretmek, دپرنتمک teprenmek, t.

GAMELLE, s. f., grande écuelle,
چوربه بیوک buiuk tchorba
tchanāghy, قواطه qavātha, t. —
Manger à la — برابر چناقدن,
برابر چناقدن, برابر چناقدن,
berāber bir tchanāqten iemek,
عسکر ایله چوربه ییمک
'asker ile tchorba iemek, t.

GAMIN, s. m. fam., اوغلان ogh-
lān. کوچک مکتب, ouchāq,
کوتچک مکتب, کوچک مکتب,
kutchuk mekteb oghlāni, t.

GAMME, s. f., table des notes de
musique, در متصل dourri mufas-
sal, a.; موزیسی اوازه لری mou-
çiqy avāzêlêri, ازکیلر لوحه سی ez-
guiler levhaci, t.; فهرست النغمات -
فهرست النغمات, fihrist ennaghāmāt, el-
elhān.

GANACHE, s. f., mâchoire infé-
rieure du cheval, اتک الت
آتک الت, اتک الت, اتک الت,
ātuñ alt tche-
nēci, doudāghy, t. — Cheval qui a
la ganache pesante, دوداغي
دوداغي صارقق, دوداغي صارقق,
doudāghy sārqqq at. — Au
fig. fam., qui a l'esprit lourd, عقلی
عقلی ثقیل, عقلی ثقیل,
'aqly saqyl olān, a.-t.
— C'est une ganache, عقلی ثقیل
عقلی ثقیل بر آدمدر
'aqly saqyl vè
guevchek bir adem dur.

GANCHE, s. f., sorte de potence
en Turquie, دار اناجی dār aghā-
dji, t.

GANGE, s. m., fleuve de l'Inde,
کنک guènek, kenk, kènek, کنک
کنک, gueng nehri.

GANGLION, s. m., tumeur sur les
nerfs, سکر اورکوسی syñyr eur-

kuçu, t.; شبكة لاعصاب chebeket
ul'açāb, a. — Sorte de glande, بز
biz. — Voy. ÉCROUELLES.

GANGRÈNE, s. f., خوران khorān,
خورا khorā, خوره khorè, p.;
الکسه akilè, قنقرنه qanqrena, t.; لحم
lahmi meit. — Plaie gangré-
née, اوکلز یاره onoulmaz iāra. —
Avoir la — لحم میتة مبتلا او,
lahmi meitè mubtelā ol. — Au fig., grande
erreur dans la religion, grands dé-
sordres dans l'État, زخم ناسور
زخم ناسور, زخم ناسور,
zakhmi nāçour, بر نوع لحم میت
bir nev'y lahmi meit.

GANGRÉNER (SE), v. pron.,
لحم میتة اکله نمک akilèlenmek,
ظهورا lahmi meit zouhour it. —
Se corrompre (une plaie), یاره اوکلمز,
یاره اوکلمز, یاره اوکلمز,
iāra oñoulmaz de-
redjècinè vürmaq, تغفن ا
te'affun it, a.-t.

GANGRÉNEUX, EUSE, adj., اکله
اکله لولو, اکله لولو,
akilèlu, qanqrenalu, t.

GANSE, s. f., غیطان ghaithān,
ایلکلیک غیطان iliklik ghaithān, t.

GANT, s. m., الدوان - الیدون
elduven, eldivān. — Porter des
gants, الدوان کیمک eldivān guei-
mek. — Souple comme un gant,
پکت ملایم - مظلوم, مظلوم,
pek mulūm, mazloun. — Jeter le
gant, au fig. défier. Voy. DÉFIER.

GANTELÉE, s. f., ou Campanule,
plante. Voy. CAMPANULE.

GANTELET, s. m., قولچق qol-
tchaq, دمر الدونی demir eldiveni, t.

GANTER, v. a., mettre des gants,
الدوان قویمق eldivān qoïmaq. —

Se Ganter, v. pr., كيمك *aldivan gueimék, t.*

GANTERIE, s. f., الـدون *eldiven kiär-khāneci, tidjāreti, t.*

GANTIER, IÈRE, s., الـدوننجى *el-divendji, t.*

GARANÇE, s. f., قوّة *fuwvet, fuvvé,* قزل بوبا *qyzil boiā, قزل كوك *qyzil keuk, بوباچيلر كوكى *boiādjieler keuky, t.***

GARANÇER, v. a., قزل كوك ايله *qyzil keuk ilè boiāmaq, بوياتمق *boiātmaq, قزل بوبا ايله *qyzil boiā ilè renk virmek, t. — Garancé, e, قزل *qyzil keuk ilè boiānmich, t.; مفرى *mufevva it, a.-t.*****

GARANT, s. m., caution, كفييل *kéfil, pl. a. كفلا *kufelā; ضامن *zāmin, متكفل *mutekeffil. — Se rendre garant, او *kefil, ضامن *zāmin ol, كفالت *iltizāmi kefālet it. — Au fig., auteur dans lequel on a puisé un fait, un passage, شاهد *chāhid.********

GARANTI, e, adj., كفييلنمش *kefillennich, a.-t.; مكفول له *mekfoul lehou, a. — En t. de palais, s. m., le garanti, كفالنى لان *kefāletī alān, متقبل كفالت *muteqābbili kefālet.****

GARANTIE, s. f., engagement par lequel on garantit, كفييلك *kefillik, a.-t.; كفالت *kefālet, a. — Sans — كفالتيىز *kefāletsyz, بلا كفالة *bilā kefāletin. — Dédommagement****

auquel on s'oblige, ضرر بدلى *zarar bedeli, تضمينات *tazmīn, تضمينات *tazmīnāt. — Responsabilité, ضمان *zamān.****

GARANTIR, v. a., se rendre garant, تكفل او *kefil ol, تـكـفـل *tekefful it, a.-t. — un contrat, مضمون *mazmouni huddjètè iltizāmi zamān ukefālet it. — Je garantis la vérité de cette nouvelle, بو خبر صحيح اولديغنه *bouxber sahih oldoughyna tekefful iderum. — Assurer, اقرار *iqrār it. — Ratifier, تصديق *tastyq it. — Préserver, défendre, قورنتمق *qoroutmaq, صقلمق *saqlamaq, قورومق *qouroumaq, صيانتي *siānet, وقياه *viqāc it. — Se Garantir, v. réfl., كندويى *kenduyi, قورنتمق *qorounmaq, قورونمق *qorounmaq, صقلمق *saqlanmaq, صقنتمق *saqynmaq. — du froid, صوغوقدن قورنتمق *soghouqtan qorounmaq.*****************

GARAS, s. f., بر نوع پنبوق بزي *bir nev'y pambouq bezi, t.*

GARBIN, s. m., اقي دكرده اسن *aq deñyrdè ècen lodos, لدوس باطى *bāthy lodos, t.**

GARÇE, s. f. (mot libre et malhonnête), prostituée, روسپى *rospou, t.; قـحـبـه *qahpè, a.**

GARCETTE, s. f., t. de marine, tresse de cordes, ايپ اوركوسى *ip curkuçu. — Petite fille (vieux mot), قزجغز *qyzdjighyz, t.**

GARÇON, s. m., enfant mâle, اوغـلان *oghtān, ارڪك *erkek,**

چو جوق ارکک *erkek tchodjouq*, t.; صبی *saby*, pl. صبیان *sybiān*; اولاد ذکر *veledi zeker*, pl. اولاد ذکر *evlādi zukiour*, a. — Petit — اوغل *oghoul*, اوغلانجیق *oghlāndjiq*. — Celui qui ne se marie pas, célibataire, ارگویی *erguien* اولنممش *evlenmēmich*, ارکن *arki* بکار *bekiār*, عزب *'azeb*. — C'est un vieux garçon, ارکندر *ar kender* قوجهمش *qodjamich* ارگویی *erguiendur*. — Faire vie de garçon, vivre en homme libre, آزاده لک *azādēlik* حالند کچنمک *hālindē guetchinmek*. — Garçon de boutique, اوغلان *oghlān*, اوشاق *ouchāq*. — de bain, دلاک *dellāk*, vulg. *tellāk*. — Valet et garçon d'ouvrier, اوشاق *ouchāq*. — de cuisine, مطبخ اوغلانسی *mathbakh oghlāni*.

GARÇONNER, v. n., اوغلانلرایله *oghlānlar ilē* معاشرت *moū'ācheret* ایت, t.

GARÇONNIÈRE, s. f., fille qui fréquente les garçons, اوغلانلرایله *oghlānlar ilē* معاشرت *moū'ācheret* ایدن قز *iden qyz*, t.

GARDE, s. f., conservation, صقلاش *saqlāich*, صاقلمه *sāqlama*, t.; وقایه *viqāie*. — Qui est de garde, صقلنور *saqlanur*. — Qui n'est pas de —, صقلنمز *saqlanmaz*. — Protection, défense, حمایت *himāiet*, حفظ *hifz*, سیانت *siānet*, حراست *hirācet*, محافظه *mouhāfaza*, وقایه *viqāie*. — Action par laquelle on observe ce qui se passe, قراغوللق *qarāghoullyq*, دیک بانلق *didēbānlyq*. — Faire la —, بکچیلک *bek-*

tchilik it. — Garde, sentinelle, بکچی *bektchi*, قراول *qarāoul*, نوبتچی *nevbettchi*, قراغول *qarāghoul*. — de nuit, پاسبان *pasbān*, vulg. *pāsvān*. — Gardien, بکچی *bektchi*. — La garde, les soldats qui la font, قول *qoul*, قوللق *qoullouq*. — Femme qui garde un malade, خسته لر *khastalar* بکچیسى *bektchici*. — Commission de garder, محافظه *mouhāfaza*, ماموربتی *mouhāfaza meemourīieti*, محافظه *mouhāfaza*. — Donner en garde, صقلامغه *saqlāmagha* ویرمک *virmek*, حفظ ایچون *hifz itchoun* ویرمک *virmek*, ید *idi* بر کمسنه نک *bir kimesnēnuñ* تدی *tedi* *hifzine tefviz* it. — Être de garde, faire la garde, قراول ایت *qarāoul it*, t.; نوبت سورمک *nevbet surmek*, نوبتچیلک *nevbetdjilik* it. — Corps-de-garde, قراولخانه *qarāoul-khānē*, t.-p.; قوللق *qoullouq*. — Avant-garde, چرقجیلر *tcharqadjiler*, t.; مقدمه الجیش *mouqaddemet ul-djeïch*, a. — Arrière-garde, مواجر *dhondār*, t.; دوندار *dhondār*, a. — Garde, attention, précaution, دقت *dıqqat*, تیقظ *teïaqgouz*. — Prendre garde, صقنمق *saqynmaq*, کوزنمک *gueuzetmek*, صرف دقت *dıqqat it*, دقت ایلیمک *sarfi dyqqat eïlemek*, a.-t. — Être sur ses gardes, او متیقظ *mu-teïaqguz ol*, و انتباه اوزره او *teïaqguz u intibāh uzrē ol*. — Se donner garde de..., éviter, اجتناب

احتراز *idjtināb*, *ihtirāz it*, a.-t.;
صقنماق *saqynmaq*. — Prenez garde
qu'on vous trompe, prenez garde à
vous, نفسکی کوزت *nefsiñi gueuzet*,
الدانهقندن صاقن *aldānmaqdan sā-*
qyn. — à cet enfant, بواچوجوغی
bou tchodjoughy gueuzet,
— Garde d'une épée, قلعج

قبضه سی *qylidj qabzaci*, t.-a.; قبضه
qabzai seif, a. — Garde,
homme chargé de garder, بکچی
bektchi, مستحفظ *moustahfiz*. —
Garde des douanes, کهرک بکچی
gumruk bektchici.

GARDE-BOIS OU GARDE-CHAMPÊ-
TRE, s. m., قوری بکچیسی
qorou bektchici, t. — Garde-chasse, او
āv bektchici, t.

GARDE-BOUTIQUE, s. f., ce qui
reste longtemps en boutique, ساتلمز
sātilmaz nesnè, t.

GARDE-CÔTE, s. m., دکز یا لبسنک
dēñiz iālicinuñ bektchici.
— Vaisseau de guerre destiné à gar-
der les côtes, وارده قوسنه کمپسی
vārda qosta guemici, t.

GARDE-DES-SCEAUX, s. m., مهردار
muhurdār, a.-p.

GARDE-DU-CORPS, s. m., ذات
zāti humāioun مستحفظی
moustahfizi. — Garde impériale ac-
tuelle du sultan, عساکر خاصه
açākiri khāssai chāhānè.

GARDE-FOU, s. m., قورقولق
qorqoulyq, کوپری پرمقلغی
keupru parmaqlighy, t.

GARDE-MAGASIN, s. m., مخزن
makhzen bektchici. —
Garde d'une bibliothèque royale,

کتابخانه همایون ناظری
kitābkhānèi
humāioun nāziri, t.

GARDE-MANGER, s. m., کلار
kilār, vulg. کلر *kiler*, t. — Garde-
Meuble, خزینه - اشیاء اوطهسی
kha-zīnè, echiā odhaci, t.

GARDE DE LA PORTE, s. m., قپو
پرده جی *qapou bektchici*,
perdèdji, a.-t.

GARDE NATIONALE, s. f., ردیف
redif askeri,
redif, ا. — ردیف عسکری
askeri, a.-t.

GARDE-ROBE, s. f., lieu où l'on
serre les hardes, اثواب وملبوسات
esvābu melbouçāt odhaci,
کورک اوطهسی *kurk odhaci*. —
Tous les habits d'une garde-robe,
اثواب طاقمی *esvāb thāqymi*. —
Lieux d'aisance, ایاق یولی
āiāq iōly, ادبخانه *edeb khānè*.

GARDER, v. act., conserver,
صاقلمق *saqlamaq*, t.;
حفظ ا *hyfz it*, a.-t. —
Retenir, البقومق *alyqomaq*,
ثوتماق *thoutmaq*. — Réserver pour
un autre temps, غیر وقتلر ایچون
ghāiri vaqytler içoun
sāqlamaq. — Veiller à la garde de,
surveiller, کوزتمک *gueuzetmek*,
بکلهمک *beklèmek*. — quelqu'un, en
avoir soin, بر کمسنه یی کوزتمک
bir kimesnèi gueuzetmek. — Les
bestiaux, طوارلری بکلهمک
dhavār-leri beklèmek. — les moutons,
چوبانلق *tchobānlyq it*. — Dé-
fendre, protéger, - صیانت
hişz, siānet, hīrācet it.
— Préserver du mal, صاقلمق
belāden sāqlamaq. — Dieu vous

garde de tout malheur, الله سزى *allah sizi âfetten hyfz eilcîe.* — Dieu garde! الله *allah gueustermeçoun.* — Garder son rang, رتبه سنك *rutbêcinuñ chāni-ni mouhāfaza it.* — Observer, ثوتماق *thoutmaq,* رعایت *ri'āiet it,* مرعى ثوتماق *mer'i thoutmaq.* — Garder le silence, سكوت *sukiout it.* — un secret, سر ثوتماق *sirr thoutmaq,* سرى حفظ *syrry hyfz it.* — la foi des traités, شروط *chourouth u'ouhoudê ri'āiet it.* — Sa parole, وفا *vesfā it.* — les mesures, la bien-séance, اداب لازمديه رعایت *adābi lāzimîè ri'āiet it.* — En donner à garder, الدتيق *aldatmaq.* — Garder la chambre, اوطه دن *odhaden tchiqmāmaq.* — la maison, اوده طورمق *evdê dhourmaq.* — le lit, صاحب *sāhyb firāch ol.* — les rangs, demeurer dans les rangs, صقنى كوزتپك *safini gueuzetmek.* — Se Garder, v. réfl., se conserver, en parlant des fruits, صقنلق *saqlanmaq.* — Se garder de. . . . , اجتناب - احتراز *idjtināb, ihtirāz it, a.-t.* — S'abstenir, صاقنىق *sāqynmaq, t.;* تحرز *teharruz it.* — Être sur ses gardes, حذر *hazer uzrê ol.* — Gardez-vous de faire cela, صاقن بونى *sāqyn bounou itmê.* — Gardé,

e, محقوظ *sūqlannich,* صاقلنمش *mahfouz,* مصون *maçoun.*

GARDEUR, SE, S., بكليجى *beklê-dji,* بكچى *gueuzêdîdji,* كوزديجى *bektchi.* — de bestiaux. Voy. ROUVIER. — Gardeur de cochons, خنزير چوبانى *khynzir tchobāni.*

GARDIEN, S. M., celui qui garde, ناظر *nāzir, a.;* حافظ *hāfiz, t.;* نگاهبان *niguiāhbān, p.* — Commis pour protéger, قورويدجى *qoroudîdji.* — L'ange gardien, محافظه و حاجتده موكل اولان *mouhāfaza vè himāietè muvekkel olān melek.* — Gardien dans un lazaret, غارديان *gārdiān.*

GARDON, S. M., بر نوع قيا بالعى *bir nevy' qiā bālyghy, t.*

GARE! impératif, retirez-vous! صاول *sāvoula,* صاول *sāvoul.* — Sans dire — خبر ویرمكسزى *khāber virmeksizin.* — Gare l'eau! صويه باقى *souïa bāq.*

GARE, S. F., abri pour les bateaux, قايق خانه *qāiq khānè, t.-p.*

GARENNE, S. F., lieu peuplé de lapins, اطمه طوشان يري - يتاغى *adha thavchān îeri, îatāghy, t.*

GARER (SE), V. PRO., se préserver, صقنلق *saqynmaq,* صقنلق *saqlanmaq.* — Se ranger, faire place, صاولمق *sāvoulmaq, t.*

GARGAMELLE, S. F. POP., gosier, بوغاز *boghāz, t.*

GARGARISER (SE), V. PRON., غرغره مق *gharghara it.* بر شى ايله بوغازى *ghargharamaq,*

چالقمق *bir chei ilè boghāzi*
tchālqatmaq, t.

GARGARISME, s. m., غرغرة *ghar-*
gharet, ghārggara, بوزغاری

چالقدده جق شی *boghāzi tchālqa-*
dadjaq chei, t.

GARGOTAGE, s. m., قبايمك
qabā iëmek, iëiedjek, t.

بياغی *fenā mandjā,*
ميخانه *baiāghy iëmek,*

بيکي *meïkhānè iëmègui, t.*

GARGOTE, s. f., بياغی کبابچی
baiāghy kebābtchi dukkiāni,
t.; ميخانه meïkhānè, p.

GARGOTER, v. n., کبابچی
kebābdji dukkiānindè
iëmek, t.; ميخانه meïkhā-
nèdè iëmek, t.

GARGOTIER, ère, s., کبابچی
kebābdji, ميخانهچی meïkhānèdji,
p.-t.; بر اشچی baiāghy bir
achdji, t.

GARGUILLE, s. f., gouttière en
pierre, طاش اولوغی *thāch olou-*
ghy. — Partie d'une gouttière ou
d'un tuyau par où l'eau s'écoule,
بوغازی - اولوق اغزی - *olouq agh-*
zi, boghāzi, t.

GARGUILLEMENT, s. m., ايچ
itch
tchāghyldamaci, tchāghilmaci,
قارن قورلتیسی *qārñ qouroulty-*
ci, t.

GARGOILLER, v. n., صوابچنده
sou itchindè
ürumek, següirtmek, سكرتمك -
اياغی چاموره *aiāghy tchāmoura bātur-*
maq, t.

GARGOILLIS, s. m. fam.; صو

چاغلدیسی *sou tchāghyldici,*
چاغلدی *tchāghyldy, t.*

GARGOULETTE, s. f., صوبارداغی
sou bārdāghy, t.

GARGOUSSE, s. f., طوب خرتوجی
thop khartoudji, طوب صیقیسی
thop syqıcy, t.

GARNEMENT, s. m., vaurien,
ماريول *māriol, t.; يارامز iārāmaz,*
نکبتی *harāmzādè, nek-*
beti, اصله جق *acyladjaq, t.*

GARNI, e, adj., قورلمش *qouryl-*
mich, دوزلمش *duzulmich,*
دونانمش *donānmich, t.*

GARNIR, v. a., fournir de ce qui
est nécessaire, - مهتاتن کورمک

تدارک *muhimmātin gueurmek,*
tedāruk it, لوازماتنی تدارک *le-*
vāzimātini tedāruk it.

Préparer,
dresser, apprêter, حاضرلمق *hāzir-*
lamaq, قورمق *donātmaq,*

قورمق *qourmaq.* — Équiper, تجهيز *tedj-*
hiz it. — Orner, بزه مک *bezemek,*

زينتلندرمک *zinetlendurmek.* —

Arranger, دوزتمک *duzetmek,*

دوزلمک *duzeltmek.* — Garnir une
maison, اوک مهتاتنی کورمک *evün*

او دوناتیق *muhimmātini gueurmek,*
ev donātmaq. — Garnir une bou-

tique, دکانی تجهيز *dukkiāni tedj-*
hiz it. — Se garnir contre le froid,

صوقدن قورنوق *sovouqten qouroun-*
maq. — avec des fourrures, کورک

کورک *kurk guëmek.* — Préser-

ver, وفايد *qouroutmaq,* وفايد *viqāie it.*

GARNISON, s. f., soldats qui gar-
dent, مستحفظ عسکری *moustahfiz*
'askeri. — d'une place, قلعه

مستحفظاری *gal'a mustahfizlêri*, قلعه اهلی *hiçâr erlêri*, *gal'a ehli*, a.-t. — Troupes de —, حصارلو عسکر *hiçâr lu 'asker*. — Mettre garnison dans une place, قلعه‌یه محافظه عسکری وضع ا *gal-'âia mouhâfaza 'askeri vaz' it*.

GARNISAIRE, s. m., ویرکسو ویرمیان کمنه‌نک اونده اوتوران ویرمیان *virgu vîrmeien kimesnênuñ evindê otourân vê beslenen tahsildâr*.

GARNISSEUR, EUSE, s., دوزادبجی *donâdîdji*, t.

GARNITURE, s. f., ornement, accompagnement, دوننما *donanma*, t.; بزک *zînet*, زین *zêin*, بزک *bezek*. — Furniture, خرج *khardj*. — Assortiment complet, طاقم *thâqym*. — de boutons, بر طاقم دوکیه *bir thâqym deuimê*.

GAROU, s. m., دایما ییشیل اولان بر نوع اوفاق اغاج *dâimâ îechil olân bir nev'y oufâq aghâdj*, t. Voy. LOUP.

GARROT, s. m., اتک *atuk*, اتک *atuk*, اکسه‌سی *aksehî*, *atuk* اوموز باشی *omouz bâchî*, *tchekîn*, t.; *hârek*, ا. حارک

GARROTTER, v. a., باغلامق *baghlamaq*, محکم باغلامق *muhkeni baghlamaq*, بوقاغی‌یه اورمق *bouqâghyîe ourmaq*, قید و بند ایله باغلامق *qâidu bend ilê bāghlamaq*, بنده *bendê tchekmek*, t. — Garrotté, e, باغلو *bāghlu*, یه بوقاغی *bouqâghyîe ouroulmich*.

GARUM, s. m., ایچنه بالق

قوبه جق صلاموره *itchinê bâlyq qoîadjaq salâmora*, t.

GARUS, s. m., معده‌یه نافع بر *my'dêie nafy' bir nev'y iksir*, t.

GASCON, NE, adj., fanfaron, لافزن *fârfara*, لافزن *lâfazan*, p.-t. — C'est un gascon, بر ادمدر *lâfazan bir ademdur*.

GASCONNADE, s. f., چرتاوبلیک *tchirtâvilik*, لاف *lâf*, لاف *lâfazanlyq*, فورتیه *forta*, t.; لاف *lâf u guzâf*.

GASCONNER, v. n., لاف *lâf it*, لاف *lâf ourmaq*, لاف *lâf u guzâf ourmaq*.

GASPILLER, v. a., داغتمق *dâghitmaq*, بوزمق *bozmaq*, t.; اترلاف *itlâf*, *isrâf it*. — son bien, مالنی تلف *mâlîni telef it*, a.-t.; مامله‌کنی اترلاف *mâmeleguini isrâf it*.

GASPILLEUR, SE, s., داغدیجی *dâghidîdji*, مالنی تلف *mâlîni telef idîdji*, مسرف *musrif*, مبدئر *mubezzir*, a.

GASTER, s. m., le bas ventre, اسفل بطن *sepedlik*, t.; معله *esfeli bathn*, a. — L'estomac, معله *my'dê*.

GASTRIQUE, adj. com., قرنه *qarnê*, معله‌یه مخصوص *my'dêie makhsous*, t.-a.; معدوی *my'devii*.

GASTRITE OU GASTRITIS, s. f., وجع *vege*, وجع *vedja'i meenet*. — Inflammation de l'estomac, التهاب معله *it-tihâbi my'dê*, a.

GASTRONOME, s. m., طبلو یمک *thatlu ĩmek dēlici*, t.; بطن *bathn perest*, a.-p.

GASTRONOMIE, s. f., خوشکچنیک *khoch guetchinmek*, *beslenmek fennini*, t.

GASTROTOMIE, s. f., قـارن تـبـزـیل *qārın ürylmaci*, t.; بطن *tebzili bathn*, a.

GATEAU, s. m., بوغچه *poghatchia*, پیکه *foghatchia*, فوگچه *pîté*. — feuilleté, قطمر چورک *qathmer tcheurek*. — Petit gâteau, بورك *beurek*. — Sorte de gâteau au miel et aux amandes, باقلاوا *bāqlavā*. — Gaufre d'une ruche, rayon de miel, بال کومجی *gumedj*, بال *bāl gumedji*, t.

GATE-BOIS, s. m., mauvais memisier, صناعتنی بیلمین *san'atini bilmeien dhoghramadji*, اغاج بوزان *aghādji bozān*, t.

GATE-ENFANT, s. com., چوجوغی *tchodjoughy*, داندینلیوب *dāndinleüp bozān*, چوجوغی داندین *tchodjoughy dāndin iden*, t.

GATE-MÉNAGE, s. m., اوایشارینی *ev ichlerini bozān*, t.

GATE-MÉTIER, s. m. fam., بهایی *behāi bozān*, t.

GATE-PAPIER, s. m., شایان *chāāni 'yti-bār olmaün mouçannif*, t.

GATÉ, e, adj., بوزلمش *bozoulmich*, بوزق *bozouq*. — par trop d'indulgence, égaré, ازغون *azghoun*, ازدرلمش *azdurilmich*. — Enfant gâté, چوجوق *dān-*

din olmich tchodjouq. — Cœur —, قلب فاسد *qalbi fācid*. — Corrompu, چورک *tchurumich*, چورک *tchuruk*. — Sali, بولاشمش *boulāchmich*, بولاشقی *boulāchiq*, کیرلو *kyr-lu*, t.; مردار *mourdār*, p.

GATER, v. a., détériorer, بوزمق *bozmaq*, t.; بر باد ا *berbād it*, p.-t.; کونیلتمک *kutuletmek*. — La pluie a gâté les chemins, یاغ مور یوللری *iyāghmour iollary bozdou*. — Détruire, یقمق *ıyqmaq*, خراب ا *kharāb it*, a.-t. — Putréfier, چورتیک *tchurutmek*, بوزمق *bozmaq*. — Corrompre, perdre, ازدرمق *azdurmaq*, افساد ا *ifsād it*. — Gâter quelqu'un dans l'esprit d'un autre, nuire à sa réputation, بر کمسنه بیسی *bir kimesnēi akheruñ iānina rousvāi it*. — Salir, بولاشتـرمق *boulāchturmaq*, لکه لکمک *mourdārlamaq*, کیرلتمک *kırletmek*, لکه لکمک *lèkèlèmek*, بر باد ا *berbād it*. — Se Gâter, v. pr., بوزلمق *bozoulmaq*, یقلمق *ıyqylmaq*. — Se putréfier, چوربمک *tchurumek*. — Se corrompre, ازرمق *azmaq*.

GAUCHE, s. f., le côté gauche, la gauche, صول طرف *sol tharāf*, جانب *sol tharāfi*, t.; جانب *sol tharāfi*, t.; بيسار *ıjānibi iēcār*, a.

GAUCHE, adj. des deux genres, opposé à droit, صول *sol*, t.; بيسار *ıjānibi iēcār*. — La main gauche, صول ال *sol el*, t.; يد بيسرى *ıedi ıusra*. — La rive —, صول قیپسی *sol qııci*, ساحل بيسارى *nehruñ sāhili iēcārı*. — L'aile gauche d'une

armée, عسکرک صول قولی 'askernā sol qoly. — A gauche, - صول یانه صول یانندک, sol iānū, tharāfū, صول یانندا, sol iāninda, صوله, sola. — A ma gauche, صولمک, solumda. — Maladroit, بجرکسز, bedjereksiz. — Il est gauche à tout ce qu'il fait, هر ایشک الی یاقشقسز در, her ichdē eli iāqychyqsyz dur. — Qui se trouble facilement, شاشقن, chāchqyn. — Au fig. fam., ridicule, sans grâce, mal tourné, اکری, egri, طرفتسز, mou'avvedj, معوج, zarāfetsiz. — C'est un homme qui a les manières gauches, کج اطوار, گعدج athwār bir adem dur, بر آدمدر, evzā' او ضاع و اطواری کج بر آدمدر, vu athwāri guetch bir adem dur. — Prendre une chose à gauche, de travers, ترسنه المق, tersinē almaq, عکسنه طوتیق, aksinē thoutmaq.

GAUCHEMENT, adverbe familier, یاقشقسزلیق, iāqychiqsizlyq ilē, یاقشقسزلیق ایله, bedjereksizlik ایله, t.

GAUCHER, ÈRE, s., صولاق, solāq, t.; اعسر, acer, a.

GAUCHERIE, s. f., یاقشقسزلیق, iāqychiqsizliq, ال یاقشقسزلیق, el iāqychyqsizlighy, یولسزلیق, iolsizliq, بجرکسزلیک, bedjereksizlik, t.; خراقت, kharāqat, a.

GAUCHIR, v. a., biaiser, se détourner pour éviter, صاولمق, sā-voulmaq, کرو چکلمک, guiru tchekilmek, جایمق, djāimāq, t.; اجتناح, idjtināf it, اجتناح ایله, idjtināh it. — dans une affaire, ne

pas y agir franchement, طوغر بلقدن, dhoghroulyqten sāpmāq. — dans les affaires, امور و مصالحک, amour u meçā-lyhtē irtikiābi zoughān it.

GAUDE, s. f., herbe qui teint en jaune, لا چهره, ala tchehrē, یمن, imen z'afṛāni, t.

GAUFRE, s. f., rayon de miel, کومج, kuvāret, kuvārē, کومج بالی, gumēdj bālī. —

Pièce de pâtisserie, - چورک, bir nev'y tcheurek, beurek, t.

GAUFREUR, v. a., empreindre, قماش بصمق, qoumāch basmaq, قماش اوزرینه صورتلر بصمق, qoumāch uzerinē souretler basmaq, طبع, thaby' syver u eckiāl it. — Éttoffe gaufrée, اوزرینه اشکال بصلمش قماش, uzerinē eckiāl bacylmich qoumāch.

GAUFREUR, SE, s., قماش, qoumāch basmadjici, قماش اوزرینه صورتلر بصمق, qoumāch uzerinē souretler basmadjici, t.

GAUFRIER, s. m., چورک ناوهسی, tcheurek tāvacı, t.

GAUFREUR, s. f., قماش اوزرینه صورت بصلمش صورت, qoumāch uzerinē būcylmich souret.

GAULE, s. f., perche, اغاج, ouzoun aghādj, صیریق-صرق, syryq, t.

GAULER, v. a., یمشنی, اگاجک یمشنی, aghā-djuñ iēmichini syryq ilē duchurmek, صرق ایله دوشرمک, اورمق, اورمق ایله, ourmaq, t.

اغھادی دوکھک *aghādji siryq ilè deuimék*, t.

GAUPE, s. f. pop., مردار و نامطبوع *mourdār vè nā mathbou' bir qāry*, t.

GAURES, s. m. pl. V. GUÈBRES.

GAUSSER (SE), v. pr., ذوقلنمک *zevqlenmek*, t.

GAUSSERIE, s. f., ذوقلنمه *zevqlennè*, t.

GAUSSEUR, EUSE, s. et adj., ذوقلنیدجی *zevqlenidji*, t.

GAVACHE, s. m., مخنث *moukhānis*, a.

GAVION, s. m. pop., gosier, voy. ce mot.

GAZ, s. m., fluide aériforme inflammable, غاز دیدکلری ماده ناربه *gāz dedikleri maddèi nārīè*, ماده مشتعله *maddèi muchtè'alè*, بخار *boukhāri khafsi*.

GAZA, ville de la Palestine, غزّة *ghazzat*, *ghazza*.

GAZÈ, s. f., étoffe très-claire, انجه *indjè dulbend*, بورنچق *bouroundjouq*, t. — Au fig., voile, پرده *perdè*.

GAZELLE, s. f., جیران *djeirān*, t.; غزال *ghazāl*, pl. a. غزلة *ghyzlet*.

GAZER, v. a., انجه دلبند ایله *indjè dulbend ilè eurtmek*. — Au fig., couvrir; déguiser, voy. ces mots.

GAZETIER, s. m., قازتهدجی *qāzetadji*, قازتا یازبیجیسی *qāzeta āzīdjici*, a.-p.-t.

GAZETTE, s. f., قازته *qāzeta*, حوادی نامه *havādis nā-*

mè kiāghidi, a.-p.-t.; غزته کاغدی *ghazeta kiāghydi*. — La gazette officielle ou le Moniteur ottoman, تقویم وقایع *taqvimi veqā'i*.

GAZEUX, SE, adj., بخار خفّی *boukhāri khafsi nev-ynden olān*, a.-t.; غازلو *ghāzlu*, t.

GAZON, s. m., چمن *tchemèn*, کسک *djin*. — coupé en carré, کسک *kècek*. — Graine de gazon, بیشیاک *iechillik tokhoumou*.

GAZONNEMENT, s. m., کسک *kecek qāplamacı*, t.

GAZONNER, v. a., کسک *kecek duchèmek*, قاپلمق *qāplamaq*, جیم ایله قاپلمق *djīm ilè qāplamaq*, جیملمک *djimletmek*, t.

GAZOUILLEMENT, s. m., ramage des oiseaux, قوش اوتمهسی *qouch eutmèci*, - قوشلرک چپولتیهسی *qouchlaruñ tchiviltici*, *tchighylytici*, t. — Murmure d'un ruisseau, - صویک چاغلدمهسی *souiuñ tchāghildamacı*, *djirildamacı*.

GAZOUILLER, v. a., en parlant des oiseaux, قوش اوتمهک *qouch guibi eutmek*, قوشلر کیبی اوتمهک *qouchler tchighyldāmaq*. — En parlant des ruisseaux, چاغلدماق *sou tchāghilmaq*, t.

GÉAI, s. m., قرغه *alū qargha*, چرتلاق *tchirtlāq*, t.

GÉANT, GÉANTE, s., دیو *dīv*, دزمان *ifrit*, p.; عفریت *dizmān*, a.; پک ایری و دزمان *pek iri vè dizmān adem*, فیل قدر دزمان

م بر آدم *fil qadar dizmān bir adem*, t.

GEHENNE, s. f., enfer, جهنم *djehennem*, a.

GEINDRE, v. a. fam., اكلمك *inlemek*, اكلشمك *inlechmek*, t.

GÉLATINE, s. f., پختی *poukhti*, p.-t.; قریس *qaris*, هلام *kulām*, a.

GÉLATINEUX, SE, adj., پختی واری *poukhti vāri*, t.; قریسستی *qaricci*, a.

GELÉ, E, adj., طوکمش *dhoūmich*, بوز باغلیش *bouzlaunich*, t.; منجمد *mundjemid*. — Eau gelée, طوکمش صو *dhoūmich sou*, بوزلو صو *bouzlu sou*. — Je suis gelé de froid, اوشدم *ouchudum*, پک صوق الدم *pek soouq āldum*.

GELÉE, s. f., grand froid qui glace, طوک *dhoū*, بوز *bouz*, t.; جد *djemd*, کسکین صوق *keskīn soouq*, بوزلو صوغوق *bouzlu soghouq*, t.; برد قارس *berdi qarīs*.

— blanche, بوزلو *qyrāghou*, قرأغو *qars*.

— de fruits, پالوده *pālouzé*, پلته *peltè*, مرتبی *murebba*. — de pommes, الما پلتهسی *elmā peltèci*. — de coings, ایوا مرتبسی *āivā murebbaci*. — de viande, پختی *poukhti*.

GELER, v. a., endurcir par le froid, طوکدرمق *dhoūdurmaq*, t.;

اجادا *idjmād* ا *tedjmād it*, a.-t. — En parlant de l'action du froid sur les plantes, les arbres, etc., صوغوق چالمق *soghouq tchālmaq*. — Geler et Se Geler, v. n., بوزلند-ق *dhoūmaq*,

بوز باغلمق *bouz bāghlamaq*, او *mundjemid ol*, a.-t. — La rivière a gelé, نهر اولمشدر *nehir mundjemid olmuchtur*.

GÉLINOTTE, s. f., petite poule sauvage, یبان طاوقجق *ībān thāvouqdjiq*. — de bois, طاوغی *dhāgh thāvoughi*. — Sorte de perdrix, ککلک *keklik*, چیل *tchil*.

GÉNEAUX (LES), s. m. pl., constellation, جوزا *djevzā*, a.; جوزا *djevzā burdji*, a.-t.

GÉMINÉ, E, adj., terme de palais, réitéré, مکرر *mukerrer*. — Arrêts géminés, احکام مکرره *ahkiāmi mukerrère*, a.

GÉMIR, v. a., اكلمك *inlemek*, اكلشمك *inlechmek*, t.; آه - ناله *ah, nālè*, *fighān it*. — Sous le joug, رقیته دوچار *zīri ribqā rouqyiette dou tchāri ahu enīn ol*. — Gémir, en parlant de quelques oiseaux, سجع *sedj it*.

GÉMISSANT, E, adj., اکلین *inlèen*, اکلینجی *inlèidji*, t. — Voix gémissante, صدای نالان *sadāi nālān*.

GÉMISSEMENT, s. m., اکلش *inlèich*, اکلدی *inlèdi*, *inildi*, t.; ناله *nālè*, *fighān*, p.; انین *enīn*, a. — de la colombe, جامه نك اکتیلو اونمهسی *hamā-mènuū cūlīlū entmèci*.

GEMMATION, s. f., طومرقلنده *thoumrouqlanma*, فایسلنده *filisten-*

mè, باغ طومرقلانده سی *bāgh thounrouqlanmaci*.

GEMME, adj., sel, معدن تیزی *ma'den touzi*, بردن چقرلمش توز, *t.;* ierden tchiqarilmich touz, t.; ملح معدنی *melhi ma'deni*, a.

GÉNAL, E, adj., یگاغه متعلق *ta-nāgha mute'allyq*, t.; وجنتی *vedjni*.

GÉNANT, E, adj., ثقلت ویرن - *siqlet vîren*, *vîridji*, صقندیلو *syqnytylu*, صقندیلو *syqnyty gueturidji*, t.; کتور بچی *saqil*; معذب *mu'ezzib*, a.

GENCIVE, s. f., دیش اتی *dîch èti*, t.; لشد *licet*, قید الاسنان *qaïd ul-esnân*, a.

GENDARME, s. m., homme d'armes, قواس *qavvâs*. — Cavalier, مسلح اتلو *musellah atlu*, a.-t. —

Au plur., bluettes qui sortent du feu, قعاچم *qyghyldjim*. — Points dans les diamants, الیس بوزی *elmâs bouzon*. — Taches dans l'œil, کوز *gucuz lèkèci*.

GENDARMER (SE), v. pr. fam., ناحق یره طارلمسق *nâhaqq ièrè dhârylmaq*, اتشلنیک *atechleumek*, قزmq *qyzmaq*, v.

GENDARMERIE, s. f., قواس *qavvâs zumrèci*, t.

GENDRE, s. m., کویکو *gucûu*, گعوی *gucuvci*; داماد *dâmâd*, p.

GÈNE, s. f., situation pénible, ثقلت *siqlet*, صقندی *syqnyty*, t.; زجت *zahmet*. — Cette botte me met à la gêne, بوچزمه بکا زجت *bou tchizmè bañû zahmet vîrur*.

— Contrainte, صقندیسی *gueûûl syfnytycy*. — Torture, اشکنجه *ichkendjè*. — Pénurie, مصایقه *mouzâtaqa*, مصایقه *mouzâtaqai mâliè*. — Se mettre l'esprit à la gêne, se tourmenter, ذهنی زورلمق - بورمق *zihni zourlamaq*, iourmaq.

GÉNÉ, E, adj., صقلمش *syqylmich*, ثقلتلو *syqnytylu*, صقنتیلو *syqletlu*. — Démarche gênée, صقنتیلو حرکت *syqnytylu hareket*. — Qui est dans le besoin, مصایقه چکن *mouzâtaqa tchêken*. — Il est gêné, il est dans le besoin, مصایقه وار *mouzâtaqai mâlièci vâr*.

GÉNÉALOGIE, s. f., صوی دفتری - *soï defteri*, *silsilèci*, نسب *silsilèi neceb*, نسب *neceb*, pl. a. *ensâb*. — Arbre de —, شجره نسب *chedjerèi neceb*.

GÉNÉALOGIQUE, adj. com., صویه *soïè*, *necebè mute'allyq*, t.; نسبی *necebii*. — L'arbre généalogique de la dynastie ottomane, ال عثمان پادشاهلری نیک شجره *âli 'osmân pâdichâhleri-nuû chedjerèi silsilèci*.

GÉNÉALOGISTE, s. m., صوی *soï sâplari bîten*, t.; *nessâb*, a.

GÈNER, v. a., ثقلت ویرمک *siqlet vîrmek*, صقماق *syqmaq*, ویرمک *syqnyty vîrmek*, موجب ثقلت او *moudjibi siqlet ol*. — Contraindre les mouvements, صقشد رmq *zorlamaq*, sy-

qychturmaq. — La présence de cet homme me gêne, شوادمک حضورى chou ademuñ hou-zouri bañā syqlet vîrur. — Se Gêner, v. réfl., صتلمق syqylmaq, نفسنه ثقلت ويرمک *nefsinè syqlet vîrmek*, 1.

GÉNÉRAL, E, adj., universel, كلى عامى 'oumoumi, عامى 'amm, كلى كلى *kullî*, a.; هپسینه مخصوص *hepsinè makhsous*. — Le repos général, استراحت عمومى *istirâhati 'oumoumi*. — Règle générale, قاعدة مطلقه *qâudèi mouthlaqa*. — Propriétés générales, خاصیت مطلقه *khâssüeti mouthlaqa*. — Procureur général, وكيل مطلق *vekîli mouthlaq*. — Receveur — باش محصل *bâch mouhassyl*, باش خزینده دار *bâch khazînedâr*. — En général, عمومًا *'oumoumen*, على العموم *'alel-'oumoum*. — En général et en particulier, عمومًا وخصوصًا *vè khouçoucen*. — Parler en termes généraux, کلیات مطلقه ایله تکلم ا *kelimâti mouthlaqa ilè tekellum it*. — Battre la générale, جله عسكرى جمع و احضار ايلمک اوزره داؤل چالمق *djumlè 'askeri djem' u ihzâr eilemek uzrè dâvoul tehâlmaq*.

GÉNÉRAL, s. m., chef suprême, باش *bâch*. — d'armée, جنرال *djè-nèrâl*, پاشا *pâchâ*. — de brigade ou maréchal de camp, مير لوا *miri livâ*. — de division, lieutenant-général, فریق *ferîq*, ou فریق پاشا *ferîq pâ-châ*. — en chef, سر عسكر *ser 'asker*,

مشير *muchîr*. — d'un ordre religieux, شيخ *cheïkh*.

GÉNÉRALAT, s. m., جنرال *djè-nèrâl*, رتبهسى *pâיעسى* *djè-nèrâl pâיעسى*, رتبهسى *rutbèci*, جنراللىق *djè-nèrâllyq*, سردارلىق *ser 'askerlik*, سر عسكر *serdârlyq*, پ.-a.-t.; عسكر سر کرده لکى *asker serkerdèligui rutbèci*.

GÉNÉRALE (LA), s. f., بالجمله *عسكرى جمع و احضار ايلمک اوزره* *bil-djumlè 'askeri djem' u ihzâr eilemek uzrè dâvoul tehâlmaci*, t.

GÉNÉRALEMENT, adv., عموم اوزره *'oumoum uzrè*, عمومًا *'oumoumen*, على العموم *'alel-'oumoum*, a.-t. — Généralement parlant, بوجه مطلق *ber vedjhi mouthlaq bâqylindjè*.

GÉNÉRALISATION, s. f., تعميم ايلمه *ta'mîm eilèmè*, تعميم *ta'mîm*, a.

GÉNÉRALISER, v. a., rendre général, عمومى *ta'mîm it*, قلمق *'oumoumi qylmaq*. — En mathématique et en physique, donner plus d'étendue à une hypothèse, à une formule, ككيشاتمک *gueñichletmek*, وسعت *tevci' it*, ويرمک *vus'at vîrmek*.

GÉNÉRALISSIME, s. m., سر عسكر *ser 'asker*, سردار اکرم *serdârî ekrem*, سپهسالار مطلق *sipèhsâlâri mouthlaq*.

GÉNÉRALITÉ, s. f., عموم *'oumoum*, عمومية *'oumoumiyet*, a. — Au pl., discours sans rapport précis au sujet, کلمات *kelâmi 'âm*,

طـلقه *kelināti mouthlaqa*, a.;
مطلق سوزلر *mouthlaq seuzler*.

GÉNÉRATIF, IVE, adj., طوغور بيجی *dhoghouridji*, t.; مولد *muvellid*, a.
— Vertu —, خاصیت مولد *khū-
cüeti müvellidè*, a.

GÉNÉRATION, s. f., action d'en-
gendrer, طوغورمقلق *dhoghourma-
lyq*, طوغوش *dhoghouch*, t.; توليد *tevlid*. — La production, تولد *te-
vellud*, تکون *tekevun*. — des
plantes, تولد نباتات *tevelludinebā-
tāt*, — Postérité, descendants, race,
lignée, نسل *nesl*, pl. نسال *ensūl*;
ذریعت *zurüet*, pl. ذریعات *zurüāt*;
کوبک *gueubek*, بطن *bathn*. — On
compte sept générations, یـدی *iedi*.
کوبک صایارلر *gueubek sūār-
lar*. — De génération en génération,
نسل بعد نسل *neslen ba'dè neslin*.

— Ordre naturel de la génération,
تناسل *tenāçul*, تولد *tevellud*. —
Espace convenu de trente ans, قرن *qarn*,
pl. a. قرون *qouroun*. — Les
contemporains, انبای زمان *ebnāi
zemān*, معاصرین *mou'ācirin*. — La
génération présente, بو عصرک *bou
asruñ ademleri*. — Un
peuple, امة *oummet*, pl. امم *unem*.

GÉNÉREUSEMENT, adv., avec gé-
nérosité, جومزدلک ایله *djeumerd-
lik ilè*, a.-t.; کربمانه *kèrīmānè*,
عاليجنابلق ایله *'alydjenāblyq ilè*,
علو همت ایله *'uluwvi hymmet ilè*.
— Courageusement, يکتجه *yiguit-
djè*, دلیرانه *dilürānè*.

GÉNÉREUX, SE, adj., libéral, ma-

gnanime, جومرد *djeumerd*, *djumerd*,
عاليجناب *'alydjenāb*, p.-t.; کریم *kèrīm*,
a.; کرم صاحبی *kercu sū-
hibi*, a.-t. — Brave, courageux,
جوانمرد *djivānmerd*. — Hardi, en
parlant des animaux, یورکلو *üreklü*,
شديد البطش *chedil ul-bathch*. —
Vin —, کسکین شراب *keskīn cha-
rāb*.

GÉNÉRIQUE, adj. com., جنسی *djinsi*,
a. — Nom —, اسم جنسی *ismi djinsi*.

GÉNÉROSITÉ, s. f., magnanimité,
grandeur d'âme, عاليجنابلق *'aly-
djenāblyq*, t.; مکرممت *mekrèmet*,
کرامت *kerāmet*, کرم *kerem*, a. —
Courage, bravoure, جوانمردی *djivānmerdi*,
p. — Libéralité, جومردلک *djumerdlik*,
سخا *sakhū*, سخاوت *sakhāvet*.

GÈNES, ville d'Italie, جنوویز *djenèviz*,
شهري *chehri*, جزنوویز *djiz-
nèviz*.

GENÈSE, s. f., histoire de la créa-
tion, دنیانک یرادلشنه داتر کتاب *duniānuñ
īarādilichinè dātir kitāb*, سفر الخلیقة *sifr
ul-khalyqat*, a.

GENÈT, s. m., arbuste, دلکی *ülki*,
قویروغی *qouïroughy*, رتم *qāthyr
thyrnaghy*, t.; رتم *retem*, a. — Cheval
entier d'Espagne, ایغری *ispāniā aty*,
ایغری *aighyry*, t.

GÉNEVOIS, E, s. et adj., جنوره لو *djinevralu*,
t.

GENÈVE, n. de ville, جنوره *djinevra*,
شهري *chehri*. — La république de —,
جنوره

جوهـ—هورى *djinevra djunhourî*.

GENÈVRIER, s. m., اردج اجاجى *ardedj aghādji*, t.

GÉNIE, s. m., esprit, démon et esprit qui accompagne certains hom-

mes, جن *djinn*, pl. ا. جان *djānn*; پرى *pèri*, ديو *dîv*, همزاد *hemzād*.

— Bon —, جن خير *djenni khaîr*.

— Mauvais —, همزاد مشوم *hemzādi mechoum*. — Génie tutélaire, فرشته

ملك *fērīchtî muvekkel*, ملك

جن حافظ *meleki hāris*, جن حارس *djinni hāfîz*. — Le génie de la peinture,

فن رسم و تصويرك جن موكلى *fenni resm u tusvîruñ djinni muvekkeli*. — Caractère propre d'une

بر لسانك شيوه سى —, *bir liçānuñ chivèci, terkîbi*.

— Talent, disposition naturelle, عقل

زيركلڪ *zîreklik*, t.; ذهن *zihn*, a.; طبعيت *theb'yut*. — Disposition, استعداد *isti'dād*. — Talent, معرفت *m'arifet*, a. — Es-

prit élevé, عقل اعلا *'aqli a'alā*. — Inspiration, faculté de créer, قوت

اجاديه *qouvveti idjādîiè*. — Qui a du génie, ذكاوت صاحبى *zeki*, ذكى *zékî*, ذكاوت صاحبى *zekiāvet sâhibi*. — Art de l'ingénieur, مهندس علمى *muhendis 'ylmi*. — Art de fortifier, de défendre les places, استحکامات علمى *istihkiāmāt 'ylmi*. — Le génie militaire, هندسه حربيه *fenni hendecèi harbîè*. — civil, فن ابنيه *fenni ebnîiè mirîiè* مېرته معمارلغى *mî mārlyghy*.

GENÈVRE, s. m., fruit du genè-

vrier, اردج نخهى *ardidj*, اردج *ardidj tokhoumi*. — Boisson de —, اردج صويى *ardidj souï*, a.-t.

GÉNISSE, s. f., jeune vache, دانا

ديشى بوزاغى *dāna*, دانه — *dāna*, *chi bouzāghy*, t.; عجلة *'ydljet*, pl. عجل *'ydjel*.

GÉNITAL, adj., qui sert à la génération, طوغمغه يرار *doghmagha* *īarār*, t.; صالح تناسلى *tenāçulîi*, للتوليد — للانسال *sālih lil-tevlîd*, قوت *lil-insāl*. — Faculté génitale, قوت

مولده *qouvveti muvellidet*, قوت *qouvvet ul-insāl*. — Parties génitales, اود يري — يرلرى *oul ièri, ièrlèri*, اجزای تناسل *edjzāi tenāçul*. — Esprit génital, طوغر بجى *dhoghhourîdji 'aql*, عقل ولود — عقل *'aqli vuloud, moudjid*.

GÉNITIF, s. m., t. de grammaire, اجزى *izāfet*, اضافه *khafz*, خفص *khafz*, جى *djirr*, ا. —

GÉNITIF, s. m., t. de grammaire, اجزى *izāfet*, اضافه *khafz*, خفص *khafz*, جى *djirr*, ا. —

GÉNITIF, s. m., t. de grammaire, اجزى *izāfet*, اضافه *khafz*, خفص *khafz*, جى *djirr*, ا. —

GÉNITIF, s. m., t. de grammaire, اجزى *izāfet*, اضافه *khafz*, خفص *khafz*, جى *djirr*, ا. —

GÉNITIF, s. m., t. de grammaire, اجزى *izāfet*, اضافه *khafz*, خفص *khafz*, جى *djirr*, ا. —

GÉNITIF, s. m., t. de grammaire, اجزى *izāfet*, اضافه *khafz*, خفص *khafz*, جى *djirr*, ا. —

GÉNITIF, s. m., t. de grammaire, اجزى *izāfet*, اضافه *khafz*, خفص *khafz*, جى *djirr*, ا. —

GÉNITIF, s. m., t. de grammaire, اجزى *izāfet*, اضافه *khafz*, خفص *khafz*, جى *djirr*, ا. —

GÉNITIF, s. m., t. de grammaire, اجزى *izāfet*, اضافه *khafz*, خفص *khafz*, جى *djirr*, ا. —

GÉNITIF, s. m., t. de grammaire, اجزى *izāfet*, اضافه *khafz*, خفص *khafz*, جى *djirr*, ا. —

GÉNITIF, s. m., t. de grammaire, اجزى *izāfet*, اضافه *khafz*, خفص *khafz*, جى *djirr*, ا. —

GÉNITIF, s. m., t. de grammaire, اجزى *izāfet*, اضافه *khafz*, خفص *khafz*, جى *djirr*, ا. —

GÉNITIF, s. m., t. de grammaire, اجزى *izāfet*, اضافه *khafz*, خفص *khafz*, جى *djirr*, ا. —

GÉNITIF, s. m., t. de grammaire, اجزى *izāfet*, اضافه *khafz*, خفص *khafz*, جى *djirr*, ا. —

GÉNITIF, s. m., t. de grammaire, اجزى *izāfet*, اضافه *khafz*, خفص *khafz*, جى *djirr*, ا. —

GÉNITIF, s. m., t. de grammaire, اجزى *izāfet*, اضافه *khafz*, خفص *khafz*, جى *djirr*, ا. —

GÉNITIF, s. m., t. de grammaire, اجزى *izāfet*, اضافه *khafz*, خفص *khafz*, جى *djirr*, ا. —

GÉNITIF, s. m., t. de grammaire, اجزى *izāfet*, اضافه *khafz*, خفص *khafz*, جى *djirr*, ا. —

GÉNITIF, s. m., t. de grammaire, اجزى *izāfet*, اضافه *khafz*, خفص *khafz*, جى *djirr*, ا. —

der à genou, دیز چوکمکه نیياز, *diz tchekmeguilè nūāz u istil'ā it.* — Se mettre à genoux, دیز چوکمک *diz tchekmek,* چوکمک *tchekmek.*

GENOUILLERE, s. f., زره اتکی *zirh etegui,* دیزلق *dizlyq, t.*

GENOUILLET, s. m., خاتم *khātemi* سلیمان *suleimān, a.*

GENRE, s. m., ce qui est commun à plusieurs espèces, جنس *soi, t.;* جنس *djins,* pl. a. قسم *edjnās,* قسم *qysm.* — Genre supérieur, le plus noble, اعلا *djinci echref, ā'lā.* — inférieur, subalterne, ادنا *djinsi ednā.* — L'espèce même, درلو *turlu,* مقوله *maqoulè,* نوع *nev'y, pl. انواع envā';* گونه *guiounè.* — Le genre humain, نوع انسان *nev'y insān, bēcher,* نوع بنی آدم *nev'y beni adem.*

— Les divers genres d'animaux, بهایمک *behāimuñ envā'i moukhtelifèci.* — Goût particulier d'un peintre, طرز *tharz,* طور مخصوص *thavri makhsous.* — Style, manière d'écrire, فن انشا *fenn inchā, kitābet,* فن سبک *fenni sebeq.* — En t. d'anatom., le genre nerveux, tous les nerfs pris ensemble, سکر طاقمی *syāyr thāqymī.* — Terme de grammaire, مذکر *djins.* — masculin, مذکر *muzekker.*

GENS, s. pl. (masculin avant l'adjectif, féminin après), les personnes, آدملر *ademler,* کوسندلر *kimesnèler,* اشخاص *echkhās.* — Les domesti-

ques, خدمتکارلر *khidmetkiārlar, t.;* خدمه *khademè.* — Suite, اتباع *etbā'.* — Petit peuple, خلق *khalq.* — Les gens de la maison, اوک *evuñ ademleri,* کوسنده لری *kimesnèleri.* — Tous les gens de bien, اهل خیرک مجموعی *ehli khaīruñ medjmou'i,* اهل عرض آدملر *ehli 'yrz ademler.* — de condition, ارباب رتبه *erbābi rutbè,* حیثیت *haïcīyet.* — Gens de lettres, ارباب علم و معرفت اولان آدملر *erbābi 'ilm u ma'rifet olān ademler.* — Gens d'affaires, امور ارباب *erbābi oumour,* مصاحمت اربابی *maslahat erbābi.* — de peu, قليل البصاءه *qalil ul-bezā'a olanlar.* — d'épée, ارباب سیف *erbābi seif.* — de sac et de corde, اصله جق *acyladjaq ademler.*

GENT, s. f., espèce, classe et nation (vieux mot), طایفه *thāïfè,* ملت *millet, a.* — Droit des gens, des nations, حق ملت *haqqi imillet, a.*

GENT, e, adj., joli, bien fait (vieux mot), contraction de gentil, gentille. Voy. GENTIL, JOLI.

GENTIANE, s. f., جنطیانه *djenthīānā, t.;* کوشاد *guū-chūd, p.*

GENTIL, s. m., بیپرست *butperest, poutperest, p.*

GENTIL, le, adj., joli, mignon, جان سوه جک *guzel, t.;* کوزل *zarif, a.*

GENTILHOMME, s. m., بکزاده *bēzādè,* کیشی زاده *kichi zādè, p.-t.;* او جاقلو *acylzādè,* اصلزاده *odjāqlu,*

بِاهلِ نَسَبِ *ehli neceb*, a. — Gentilhomme de la chambre, مابینجی *mābeindji*.

GENTILHOMMERIE, subst. féminin., زادہ لک *acylzādèlik*, زادہ لک *zādèlik*, t.

GENTILITÉ, s. f., idolâtrie, پوتپرستلیک *poutperestlik*, p.-t.

GENTILLESSE, s. f., کوزل لک *guzellik*, کوزل ادا *guzel edā*, t.; ظرافت *lethāfet*, ظرافت *zerāfet*, نزاکت *nezāket*, a. — d'un enfant, شیرینکارگی *bir thyflūn chirinkiārligui*. — d'esprit, ظرافت عقل *zarāfeti 'aql*.

GENTIMENT, adv. fam., کوزل *guzel*, کوزل صورت *guzeldjè*, کوزل لجه *guzel souret ilè*, t.; لطافت ایلہ *lethāfettè*, ظرافت ایلہ *zèrāfettè*, نزاکت ایلہ *nezāketlè*, a.-t.

GÉNUFLEXION, s. f., دیز چوکمک *díz tcheukmeklik*, چوکش *tcheukiuch*, t.; رکعة *ruk'at*, a.

GÉODÉSIE, s. f., علم المساحة, 'ylm ulmeçāhat, علم مساحه *'ylmi meçāha*, a.

GÉODÉSIQUE, adj., علم مساحه, 'ylm meçāhāè dāir, a.-t. — Opérations géodésiques, اعمال مساحه *ā'māli meçāhiè*.

GÉOGRAPHIE, s. m., اهل جغرافیا *ehli djoghrāfiā*, جغرافیا اربابی *djoghrāfiā erbābi*, خطاط البلاد *khatthāth ul-bilād*, a.

GÉOGRAPHIE, s. f., علم جغرافیا, 'ylm djoghrāfiā, تخطیط بلاد *takhtūthi bilād*, a. — Carte de géographie, خربطه *kharītha*.

GÉOGRAPHIQUE, adject. commun, جغرافیایه متعلق *djoghrāfiāè mute'allyq*, a.-t.; جغرافی *djoghrāfi*.

— Description géographique, وصف جغرافی *vasfi djoghrāfi*. — Dictionnaire géographique, جغرافیا لغتی *djoghrāfiā loghati*.

GÉOLOGIE, s. m., زندانچینک *zindāndjīnūn haqqy*, زندانچي *zindāndji 'avāydi*, p.-a.-t.

GEÔLE, s. f., prison, en t. de palais, حبس *haps*, a.; زندان *zindān*, p.; حبسخانه *hapiskhānè*, a.-p. — Registre de la —, زندان دفتری *zindān desteri*.

GEÔLIER, s. m., زندانچي *zindāndji*, پ.; زندان بکچيسی *zindān bektchici*, t.

GÉOLOGIE, s. f., وصف الارض, علم ترکیب کره ارض *vasf ul-ārz*, 'ylmi terkībi keurèi arz, a.-t.

GÉOMANCE OU GÉOMANCIE, s. f., رمل فن الرمل *fenn ur-remel*, رمل *remel*, a.

GÉOMANCIEN, NE, s., رمل اتان *remel atān*, a.-t.; رمال *remmāl*, a.

GÉOMANTIQUE, adj. com., رملي *remeli*, a.

GÉOMÈTRE, s. m., مهندس *muhendis*, a.; هندسه بیلسن *hendecè bîlen*.

GÉOMÉTRIE, s. f., علم هندسه, 'ylmi hendecè, a.; هندسه *hendecè*, t.

GÉOMÉTRIQUE, adj., علم هندسه, 'ylmi hendecèè mute'allyq, a.-t.; هندستی *hendecii*, a.

GÉOMÉTRIQUEMENT, adv., هندسه

اوزره *hendecè qāidēci uzrè*,
 اوزره اصول هندسه *ouçouli hendecè uzrè*,
 هندسه قاعله سنجه *hendecè qā'ydecindjè*, a.-t.

GÉORGIE, s. f., کورجستان *gur-djistān*.

GÉORGIEN, adj., کورجی *gur-dji*, t.

GÉRANIUM OU BEC-DE-GRUE, s. m.,
 plante, ابرة الراعي *ibretur-rā'y*, a.;
 عطرشاهی *'athri chāhi*, t.

GERBE, s. f., de blé, اکین *ekīn demèti*, *qodjāghy*,
 دمته قوجانی *ekīn demèti, qodjāghy*,
 باشاق دمته *bāchāq demèti*.
 — de foin, اونلق دمته *otlyq demèti*, t.

GERBER, v. a., دمتلمک *demet-lèmek*,
 طوتاملماق *thoutāmlamaq*,
 اکین بشاقلرینی دمت باغلمق *ekīn bāchāqlerini demet bāghlamaq*,
 بشاقلاری دمتلمک *bāchāqlari demetlemek*, t.

GERBIÈRE, s. f., اکین دمتلری *ekīn demetleri*
 کنوره چک عربه *ekīn demetleri*
gueuturedjek 'araba, t.

GERBO OU GERBOISE, s. m., بربروع *ierbou'*,
 pl. a. ایرا بیع *'ierāby'*.

GERCE, s. f., اغاج قوردی *aghādj qourdi*,
 کوه - کووه *guvè*, t.; چوب *guvè*, t.;
 خور *tcheup khor*, p.

GERCER, v. a., دری یارمق *deri iārmaq*,
 دبسرتمک *depsirtmek*. —
 Se Gercer, v. n., en parlant des lèvres,
 دبسرمک *depsirmek*, تسرمک *tepsirmek*.
 — de la terre, یارلمق *tepsirmek*. —
 de la terre, یارلمق *tepsirmek*. —
 لبres gercées, یاریلماق *iārylmaq*, t. —
 لبres gercées, تپسرمش طوداق *tepsirmich dhou-dāq*.

GERÇURE, s. f., petite crevasse

dans la peau, چتلاق *tchallāq*, t.
 — dans le bois, dans les murs, یارق *iāryq*,
 یروق *iāruq*, t.

GÉRER, v. a., مصاحتلری *amouri* -
 اموری *amouri*, مصاحتلری *amouri*,
 کورمک *oumour*, *maslahatleri*
 کورمک *gueurmek*, a.-t.;
 کورمک *gueurmek*, t.;
 اداره *tanzīm it*, تنظیم ا
 امورا *idārēi oumour it*.

GERFAUT, s. m., صونغر - صونغرور *songhour*,
 صونغرور *songour*, t.; اق *songour*,
 دلوجه طوغان *aq dhoghān*,
 بو بیل قوشی *deludjè dhoghān*,
 بو بیل قوشی *boïmel qouchi*.

GERMAIN, NE, adj., cousin issu de
 frères, ایکي قرداشک اوغللری *iki qardāchuñ oghoulleri*,
 عموجه *oghoulleri*,
 دایی اوغلو *'amoudjè, dāii oghlou*.
 — né des deux sœurs, خاله -
 تیزه *khālè, teizè oghlou*. —
 Cousins issus de germains, enfants de
 deux cousins germains, عموجه زاده
 اوغلی *'amoudja zādè oghlou*,
 خاله زاده اوغلی *khālè zādè oghlou*. —
 Frères et sœurs germains, issus des
 mêmes père et mère, اوز قرنداش
 اوز قز قرنداش *euz qarindāch*,
 اوز قز قرنداش *euz qyz qarindāch*.

GERMAINS, s. m. pl., ancien nom
 des Allemands, الامان *alāmān*, t.

GERMANDRÉE, s. f., plante,
 بر پلیدی *kèmedris*, t.; —
 پلامودی *ier peloudi, palāmoudi*,
 بلوط الارض *beluth ul-arz*, a.

GERMANIE, s. f., قدیم الامان *qadīmi alāmān*
 مملکتینک اسمی *memleketinuñ ismi*. —
 Les Alpes de la Germanie, les monts Krapachs,
 الامان طانی *alāmān dhāghy*.

GERMANIQUE, adj. com., نمچه لسو

GIBBOSITÉ, s. f., اورکج *eurkudj*,
 قنبورلق *qam-bourlyq*, t.; حذب *hadbet*,
 حذب الصلب *hadb ussoub*, a.

GIBECIÈRE, s. f., besace, طعرجق
dhaghardjiq. — Bourse, كيسه *kicè*,
 vulg. *kecè*. — Bourse à l'usage des
 chasseurs, اوجی چانتهسی *avdji*
tchāntaci. — des bergers, چوبان
tchobūn dhaghardjighi.
 — de joueur de gobelets, حقه باز
hoqqabāz torbaci.

GIBELET, s. m., بورغورجق *bour-*
ghourdjiq, t.

GIBELOTTE, s. f., اطه طوشان یا
 قاورمهسی *adha thavchān iā*
pilidj qāvourmaci, t.

GIBERNE, s. f., فشنگک *fichen-*
lik, t.

GIBET, s. m., دار اڭاجسی *dār*
aghādji, دار *dār*, t. — Attacher au
 gibet, داره چيقرمق *dārè tchiqar-*
maq.

GIBIER, s. m., شکار *āv*, t.;
chikiār, p.; صيد *saïd*, a. — de po-
 tence, اصله جق *acyladjaq*.

GIBOULÉE, s. f., طولوايله قتی
dhoulou ilè qaty iāghmour,
 صغناقلو یغمور *sādjanaq*,
 صغناقلو یغمور *saghanāqlu iāghmour*, t.

GIBOYER, v. a., طوغان ایله
dhoghān ilè avlāmaq, t. —
 Arquebuse à giboyer, اوجی تفنگی
avdji tufengui.

GIBOYEUR, s. m., بیوک اوجی
büük avdji, او دلپسی *av delici*, t.

GIBOYEUX, SE, adj., طولو او
dhoulou av, t.; اولو *avlu*. — Endroit —

اولویر *avlu ier*, اوییری *av ieri*.
 GIBRALTAR, s. m., جبلتزه *djibil-*
tera. — Déroit de —, سبته بوغازی
sibtè boghūzi.

GIGANTESQUE, adj. com., پیک
 جسم *pek büük, iri*, ایری
 دیومثللو *djēcim ul-heïkel*,
 micillu. — Au fig., emphatique,
 متصن جسمت مفرطه
mutezam-
mini dječameti mufritha.

GIGOT, s. m., élanche, بود *boul*,
 قوبن *bouth*, t. — de mouton,
 بودی *qoïoun boudi*. — Les jambes
 de derrière du cheval, اتک ارد
atuñ ard aiāqlari.

GIGOTTER, v. n., بالادری
 ایقلری دپرتنک - قملداتنق
bāldyri, aiāqlari tēpretnek, qymyldāt-
maq, ایقلری دپره دوب چابالمق
aiāqlari tepredup tchābūlamaq, t.

GILET, s. m., یلک *ielek*, زبون
zuboun, t.

GILLE, s. m., مسخره *maskhara*,
 بوداله *boudāla*, t.

GIMBELETTE, s. f., کورک *guev-*
rek, حلقه جق کورک
halqadjiq guevrek, t.

GINGEMBRE, s. m., زنجفیل *zin-*
djèfil, زنجبیل *zindjèbil*, a.;
 اسی *issi ot*, t.

GINGUER, v. n., دپیه اورمق
tepmè ourmaq, دپنمک *tepinmek*, t.

GINGUET, s. m., vin sans force,
 طانسز و قوتسز شراب
thātsiz vè qouvetsiz charāb, t.

GINGUET, TE, adj., قوتسز *qou-*
vetsiz, فنا *fenā*, ضعیفی *zāif*, a. —
 Habit —, قصه اولان روبا
qyssa olān roubā.

ghouq, بارد *bārid*. — Abord glaçant, وصلت بارده *vuslati bāridē*.

GLACE, s. f., eau durcie par le froid, بوز *bouz*, طوک *dhoñ*, t.; جد *djemd*, pl. a. جود *djumoud*; یخ *iakh*. — Cristal pour se mirer, آیینه *āīnē*, vulg. آینه *āina*, آیینه جامی *āīna djāmi*. — Brillant comme une glace, بلور کبی براق *bellour guibi berraq vè mudjellā*. — Au fig., air de froideur, indifférence, صوغوقلق *soghoulqlyq*, برودت *buronet*. — Liqueur ou fruit glacé, طوکدرمه *dhoñdurma*. — au citron, لیمون طوکدرمه سی *līmoun dhoñdurmaci*.

GLACÉ, e, adj., طوکمش *dhoñmich*, بوزلنمش *bouzlanmich*, بوزلو *bouzlu*, t.; منجمد *mundjemid*, a.

GLACER, v. a., congeler, طوکدرمق *dhoñdurmaq*, t.; تجمید *tedjmīd* it, تقریس *taqrīs* it, a.-t. — Se Glacer, v. n., طوکمق *dhoñmaq*, بوزلنمق *bouz thoutmaq*, بوزلنمق *bouzlanmaq*, منجمد او *mundjemid ol*. — Lustrer, voyez ce mot.

GLACERIE, s. f., آیینه کارخانه سی *āīna kiārkhānēci*, t.

GLACEUX, EUSE, adj., جلاسز *djilāsiz*, بوزلو *bouzlu*, t. — Diamant —, بوزلو الماس *bouzlu elmās*.

GLACIAL, e, adj., glacé, طوکدرمه *dhoñdurēdjī*. — La mer glaciale, بحر منجمد *bahri mundjemid*. — La zone glaciale, منطقه *minthaqāi mundjemidē*.

GLACIER, s. m., qui prépare les

glaces, طوکدرمه جی *dhoñdurmadji*, شربتجی *cherbetdji*.

GLACIÈRE, s. f., قارلق *qārlyq*, t.; بوز خانه *bouz khānē*, t.-p.

GLACIERS, s. m. pl., قارلو بوزلو *qārlu bouzlu dhāghlar*, t.

GLACIS, s. m., خندق *enich*, انش *khandaq ètègui*, t.; شیو *chīv*, p.

GLAÇON, s. m., بوز پاره سی *bouz pāreçi*, قیاسی *qaiāci*, t. — ابری - بیوک بوز *GROS*, پارچه سی *iri*, *buñuk bouz pūrtchaci*, t. — La saison des glaçons, بوز وقتی *bouz vaqty*.

GLADIATEUR, s. m., کور شچی *gurechtchi*, t.; پهلوان *pehluvān*, p.; سیاف *mathraqtchi*, t.; سیاف *seīāf*. — Combats de gladiateurs, پهلوان جنگی *pehluvān djingui*.

GLAIEUL, s. m., اکر اوتی *éguir oty*, قلیج اوتی *qylidj oty*, ماوی زنبق *māvi zambaq*, t.

GLAIRE, s. f., humeur visqueuse, بلغم *belgham*, vulg. *balgham*, بلغم *ielmechek balgham*, t.; اخلاط ازجه *akhlāthy lezdejè*, a. — Blanc d'œufs, یمورطه اغی *ioumourtha aghy*, t.

GLAIREUX, SE, adj., بلغمو *balghamlu*, طونقاللو *thoutqāllu*, t.; اخلاط ازجه دن عبارت *akhlāthy lezdejeden 'ybāret*.

GLAISE, adj. f., یاپشقان *uzlu*, یاپشقان *tāpichqān thoprāq*, چوملکچی طپراق *bāltchyq*, بالچق *tcheumlektchi thoprāq*, t.

GLAISEUX, SE, adj., بالچقو *bāl-*

tchiqlu, اوزلو *thoprāghy uzlu*.

GLAIVE, s. m., ne s'emploie guère qu'au figuré, قلعج *qylydj*, کسکین

کسکی *keskiu qylidj*, سيف *seif*, a. —

Le glaive de la justice, سیف *seifi siacet*.

GLANAGE, s. m., باشاق دیوشومه *bāchāq divchirmè*, کسموک دیوشومه *kesmouk devchirmè*, ت.; خاشه *khāchè tchēnlīk*, p. — t.

GLAND, s. m., fruit du chêne, پلاموط پلید *pèlid*, بلوط *beloud*, پلاموط *palāmouh*, t. — de soie, پوسکل *puskul*. — Extrémité de la verge, ذکر *zeker bāchi*, کمره *kemeret*. — de terre, plante, یهودی قالینگی *ic-houdi qālpaghy*. — de mer, coquillage, بلان *bellān*.

GLANDE, s. f., partie spongieuse servant à la sécrétion des humeurs, بز *bez*, بیر *biz*, t.; غده *ghouddet*, pl. a. غدد *ghoudded*. — Tumeur, écrouelles, اور *our*, نغفة *n'afet*.

GLANDÉE, s. f., پلاموط دیرمی *palāmouh dirimi*, t.

GLANDULE, s. f., بزجغز *bizdji-ghiz*, اوفاق بز *oufāq biz*, t.; غده *ghouddeti saghyrè*, a.

GLANDULEUX, se, adj., بیزلو *bizlu*, اورلو *ourlu*, t.; ذو الغدد *zevi ulghoudded*, a.

GLANE, s. f., épis restés après la moisson, تارلاده قالمش بشاقلر *tārlāda qālmich bachāqlar*, خرمن *khymen kesmegui*. — Groupe de poires, ارمود صالحمی *armoud sālqymi*. — Paquet d'oignons,

صوغان دمتی *soghān demeti*, t.

GLANER, v. a., تارلاده قالان *tārlāda qālān bachāqlar divchurmek*, کسمک *kesmek dirmek*, t.

GLANEUR, se, adj., بشاقلیجی *bachāqlāidji*, تارلاده قالان بشاقلری *tārlāda qālān bachāqlari devchuridji*, خوشه چین *khouchetchin*, p.; کسمک دیرجی *kesmek diridji*.

GLANURE, s. f. Voy. GLANE.

GLAPIR, v. n., en parlant des petits chiens et des renards, سکلمک *sülemek*, اولومق *ouloumaq*, vouloumaq. — des personnes dont la voix est aigre, خردامق *khryrdāmaq*, چغلدامق *tchaghyldāmaq*, t.; اجداف *idjdāf* it.

GLAPISSANT, e, adj., چغلدایجی *tchaghyldāidji*, t. — Voix glapissante, چغلدایجی سس *tchaghyldāidji ses*.

GLAPISSMENT, s. m., سکلمک *sülemeklik*, اولومه *sülemè*, قغردنمه *qyghyrdanma*, t.; مجدف *medjdef*, a.

GLARIS, s. m., انبار کبیره نک *enhāri kebirenuñ bir nev'y bālyq*, t.

GLAS, s. m., اولو چاکنی صداسی *enlu tchāni sadāci*, t.

GLAUCIUM, s. m., پاصوت قرنی *khachkhāchi mouqreu*, a.

GLAUCOME, s. m., کوزک بر نوع *gueuzuñ bir nev'y yllety*, marazi, طبقة زجاجیه نک

پکشمهسی *thabaqai zidjādjiènuñ*
pekichmèci, t.

GLAUX, s. m., herbe, شيشة
الحليب *hachichet ul-halīb*, a.

GLÈBE, s. f., fonds, terre, طپراق
thoprāq, عقار *arz*, ير *ier*, t.;
'aqār, pl. a. عقارات 'aqārāt. —
Esclaves de la glèbe, طپراق
thoprāq memloukleri,
مهايلك *memāliki arz*. —
Droit annexé à la glèbe, ارضه مربوط
arzè merbouth olān
خراج *khārādj*. — Motte de terre, كسك
kècek.

GLÈNE, s. f., cavité des os, كميک
نقره *guemik tchouqoury*,
نقره *nouqret ul-'yzām*, a.

GLÉNOÏDAL, e, adj., cavités glé-
noïdales, كميک چقورينسك
guemik tchouqourinuñ
قووقلری *qovouqleri*, t.;
اجواف النقره *edjvāf un-nouqrat ul-*
'yzām, a.

GLÉNOÏDE, adj. fém. et s., اموز
باشنده کی چقور *omouz bāchindè-*
ki tchouqour, t.; حق الكتف
houqq ul-kef, a.

GLISSADE, s. f., قابيه *qāima*, t.;
زله *zellè*, a.

GLISSANT, e, adj., قابيجی
qāiidji, قابينجق *qāighyndjaq*,
قياغن *qāiāghyn*, سوشکن *sivich-*
ken, t.; زالق *zālyq*, a. — Endroit,
pas glissant, au propre et au figuré,
صيرنجق *syriadjaq ier*,
قايه جق *qāiadjaq ier*, t.;
مزلقه *mezlaqa*.

GLISSEMENT, s. m., ايباق

قابيهسی *aīāq qāimaci*, t.; زلق
zylq, a.

GLISSER, v. n., en parlant du
pied qui coule sur la glace ou sur
quelque chose de gras et d'uni,
قايماق *qāimaq*, قايپماق *qaiṗmaq*, t.;
تزلق ا *zalq*, *tezalluq it*,
a.-t. — Glisser entre les mains, s'é-
chapper, fuir comme une anguille,
صيرلماق *syrimaq*, صيرنماق *syrim-*
maq, سوشمک *syvichmek*. — Passer
légèrement sur quelque matière,
جزئيجه طوقندمق - طوقندرمق
djuz'idjè dhòqounmaq, dhòqoundur-
maq, توطيش كلام ا *tevthīchi kelām*
it. — Glisser sur la glace, بوز
اوزرنده قايماق *bouz uzerindè qāi-*
maq, طايئماق *dhāinmaq*. — Bron-
cher, سورچمک *surtchmek*. — Mon
pied a glissé, اياغم سورچدی
aīāghum surtchty. — On dit au
propre et au figuré : le pied
lui a glissé, ou il lui est arrivé un
accident, اياغی سورچدی
aīāghy surtchtu. — Se Glisser, v. pron.,
سوقلمق *soqoulmaq*, سوشمک
si-
vichmek, حلول ا *houloul it*. —
Glisser, v. a., et faire glisser,
قايديرمق *qāidurmaq*, تزلج ا
tez-
līdj it, ازلاج ا *izlādaj it*. — Faire
pénétrer, صوقمق *soqmaq*.

GLISSEUR, s. m., قابيجی *qāi-*
dji, t.

GLISSOIRE, s. f., طايئجق يير
dhāinadjaq ier, صيرنه جق يول
sy-
rinadjaq iol, t.; مزلقه *mazlaqa*,
زحلوقه *zahlouqa*, a.

GLOBE, s. m., corps sphérique,
طوب *thop*, كره *kurrè*, t.; كره *kuret*,

pl. a. کرات *kurāt*. — Le globe terrestre, کره ارض *kurēi arz*. — Globe de carton ou d'autres matières, qui sert à représenter la surface de la terre, les mers, les îles, etc., مقوادن یا خودمواد سایره دن مصنوع مولان کره ارضک تقلیدی *mou-qavvāden iākhod mevāddi sāīrēden masnou' olān kurēi arzuū taqlīdi*. — Le globe céleste, کوک کره سی *gucuk kurēci*, کره اسپان *kurēi aṣu-mān*.

GLOBULE, s. m., طوپچغز *thoptchi-ghaz*, t.; خرده بولاق *khourdē iou-vālāq*, کره صغیره *kurēi saghyrē*, a.

GLOIRE, s. f., honneur, élévation, dignité, عز و اقبال *'yzz, 'yzzet*, عز و اقبال *'yzzu yqbāl*, a.; پارلاق *pārlāq-lyq*. — Grandeur, puissance, magnificence, splendeur, اولوق *oloulyq*, عظمت *iudjēlik*, t.; جلال *djelāl*, جلال *djelāl*, مجد *medjd*. — Réputation méritée, نام یوز اقلغی *iuz aqlyghy*, نام *nām*, شان *chān*, شهرت *cheuhret*, نام و شهرت *nāmu cheuhret*, ناموس *nāmous*. — Gloire acquise ou chose dont on se fait gloire, افتخار *iftikhār*, فخر *fakhr*. — Se faire gloire, افتخار *fakhr, istikhār it*. — Splendeur, رونق *ubhet*, سعادت *raunaq*. — Béatitude céleste, خلد *khould*, سعادتی *se'ādeti ebediie*. — Vaine gloire, orgueil, vanité, تافره *tafra*, فضوللق *fouzoullyq*, vulg. *foudoullouq*; کبر *kibr*. — Être avide de gloire, حریص عز و شان او

harēci 'yzzu chān ol. — L'amour de la gloire, اقبال و حب شان *hubbu chān u yqbāl*. — Acquérir de la gloire, عز و شان ا *tahsili 'yzzu chān it*.

GLORIEUSEMENT, adv., فخر عزتله *fakhr, istikhār ilē*, عزتله *'yzzetlē*, شهرت ایلله *chān u cheuhret ilē*, a.-t.; اولوق ایلله *oloulouq ilē*, بالعز و الاجلال *bil-'yzz-vel-idjlāl*.

GLORIEUX, SE, adj., qui a acquis de la gloire, شانلو *chānlu*, شهرتلو *cheuhretlu*, اولو *olou*, یوحه *iudjē*, t.; عزتموفور *'yzzet mev-four*, جلیل الشان *djelil uch-chān*, فخر *fakhr*, فاخر *fakhr*, a. — Honorable, هنرلو *hunerlu*, p.-t.; باددی شان و افتخار اوله جق *bāddi chān u istikhār oladjaq*. — De glorieux travaux, جلیله مساعی *meṣā'i djelīle*. — Orgueilleux, vain, مغرور *maghrour*, غرورلو *ghourourlu*, متکبر *muckebbir*, تافره لو *tafralu*, t.; کندیوسی *guenduüi beienmich*, خائل *khāil*.

GLORIFICATION, s. f., action de glorifier, اولولمه *oloulama*, t.; تمجید *temdjid*. — Élévation à la gloire éternelle, ابدی موتلولوق *ebedi moultulyq*, مسعودیت ابدیه *mes'oudiieti ebediie*.

GLORIFIER, v. a., honorer, عزتلمک *oloulamaq*, t.; اجلال ا *'yzzetlemek*, تعظیم *ta'zīm it*, تمجید ا *idjlāl it*, a.-t. — Dieu,

temdjîd it, معجيد جناب خالق *temdjîdi djenâbi khâlyq ul-berâtâ it*. — Sanctifier, مظهر سعادت *mazheri se'âdeti ebedüe it*.

— Se Glorifier, v. réfl., كوينمك *guïenmek*, اوكنمك *eugunmek*, t.;

iftikhâr it. — Se glorifier mal à propos, عبث يره ته — دح *abes îerè temedduhu iftikhâr it*. — Glorifié, e, اولولنميش *oloulanmich*, معزز *mou'azzez*.

GLORIOLE, s. f., غرور *ghourour*, تفره *tafra*, t.

GLOSE, s. f., commentaire d'un texte, شرح *cherh*, تفسير *tefsîr*, a.

— de quelques mots obscurs d'une langue, سوزك معناسنى اچمه *seuzun ma'nâcini atchma*, كشفى *kechfi ma'nâi elfâz*. — Glose marginale, حاشية *hâchiet*, pl. حواشى *havâchi*.

GLOSER, v. a., faire une glose, معناسنى اچماق *ma'nâi atchmaq*, t.; تفسير *tefsîr it*, شرح *charh it*, a.-t. — Critiquer, قنماق *qynâmaq*, ديبه جك *tha'n it*, طعن *ta'n it*, بولماق *dëiedjek boulmaq*, سوز *seuz boulmaq*.

GLOSEUR, SE, s., قنابيجى *qynâdjî*, طعن ايديجى *tha'n idî-djî*, لوام *levvâm*, لايم *lâim*, a.

GLOSSAIRE, s. m., الفاظ غير *el-fâzi ghâiri ma'loumëti muchtemil loghat kitâbi*, لغت الفاظ غامضة *loghati elfâzi ghâmizât*, a.

GLOSSATEUR, s. m., شرح ايدن

cherh iden, a.-t.; مفسر *mufessir*, pl. a. شارح *mufessirin*; مفسرين *chârih*, a.

GLOTTE, s. f., اوکوک باشى *eu-kuk bâchi*, t.; غلصمة *ghalsamet*, a.

GLOUGLOU, s. m., قلوبق *qlouq qlouq scslenmè*, t.; قلوبق *qalqal*, لقلب *laqlaq*, a.

GLOUSSEMENT, s. m., قوقوغدمه *qoqoghdama*, طاوق ققغلمدهسى *thāvouq qaqalamaci*, t.; ناققه *naq-naqa*, a.

GLOUSSER, v. h., قوقوغلمق *qo-qoghlamaq*, طاوق ققغلمق *thāvouq qaqalamaq*, t.; ناققه *naq-naqa it*, a.-t.

GLOUTERON, s. m., طول *dhoul 'avret otou*, عورت اوتى *qalābaq, qalābyq*, t.; دبو *div supust*, p. Voy. BAR-DANE.

GLOUTON, NE, s., قورساقسز *qour-sāqsyz*, بوغهاز قولى *boghāz qouli*, چ كوزلو *atch gueuzlu*, طويماز *dhoï-māz*, صوغومسز *soghousmysz*, t.

GLOUTONNEMENT, adverbe, اچ *atch gueuzluliguilè*, كوزلوكله *soghousmyszlyq ilè*, t.; طمع ايله *thama' ilè*, شراحتله *cherâhet ilè*, a.-t. — Manger — *bil-yghtizâm ekli th'âm it*.

GLOUTONNERIE, s. f., اچ كوزلواك *atch gueuztulik*, صوغومسزلىق *soghousmyszlyq*, t.; طمع *thama'*, نهامة *nehâmet*, جردبه *djerdebè*, a.

GLU, s. f., اوکسه *euksè*, t.; دبق *dybq*, a. — Frotter, enduire de —

اوکسه لمک *euksèlèmek*. — Prendre des oiseaux à la glu, اوکسه ایله قوش *euksè ilè qouch avlamaq*.

GLUANT, E, adj., enduit de glu, اوکسه لو *euksèlu*. — et visqueux, qui tient aux doigts, یاپشقان *iāpichqan*, یلمشک *ielumchek*, t.; لزوجتلو *luzoudjetlu*, a.-t.

GLUAU, s. m., اوکسه لو چبوق *euksèlu tchyboudjiq*, اوکسه چبوقی *euksè tchyboughy*, t. — Tendre des gluaux, اوکسه چبوقلری اوزاتمق *euksè tchybouqleri ouzātmaq*.

GLUER, v. a., اوکسه لوا, یاپشقان *iāpichqān*, اوکسه لو *euksèlu it*, یلمشک شپه *ielumchek cheiè bou-lāchturmaq*, t.

GLUI, s. m., چاودار صهانی *tchāvdār samāni dibi*, t.

GLUTEN, s. m., بر جنس اوکسه *bir djins euksè*, چریش *tchirich*, بر جنس اوکسه *bir djins euksè*, توتقال *thoutqāl*, t.

GLUTINEUX, EUSE, adj., یاپشقان *iāpichqān*, توتقالو *thoutqāllu*, t.

GLYCINE, s. f., plante, صارمشق *sārmchyq*, جنسندن بر نوع نبات *djinsinden bir nev'y nebāt*, t.

GNOME, s. m., وجودی طپراق *vudjoudi thoprāq itchindè farz olounān dīv*, t.

GNOMIQUE, adj. com., sententieux, voyez ce mot.

GNOMON, s. m., style de cadran solaire, میل البسیطة *mīl ul-bacythat*, a.

GNOMONIQUE, adj., فن الرسم *fenn ur-resm ul-bacithat*, a.

Gô (tout de), adv. pop., libre-

ment, sans façon, تکلیفسزجه *teklif-sizdjè*, a.-t.; بردن بره *birden birè*.

GOAILLER, v. a., expression basse et populaire qui signifie railler, مسخره لغه *zevqlenmek*, ذوقلمک *maskharalygha almaq*. — Se Goailler, v. réfl., بر برینی ذوقلمک *bir birini zevqlenmek*, t.

GOAILLERIE, s. f. pop., ذوقلممه *zevqlenmè*, t.

GOAILLEUR, EUSE, s., ذوقلنجی *zevqlenidji*, t.

GOBELET, s. m., vase, طاس *thās*, کسه *kiācè*, a.; قوپه *qoupa*, g. — de joueur, حقه *hoqqat*, حقه *hoqqa*. — Joueur de —, حقه باز *hoqqa bāz*, a.-p.

GOBELOTTER, v. u., buvotter, voyez ce mot.

GOBE-MOUCHES, s. m., sorte de lézard, الجه کلر *aladja keler*. — Au fig., sorte de niais qui croit tout sans examen, هر شیه اینانور بر بوداله *her cheiè inānur bir boudāla*.

GOBER, v. a. fam., یوتوق *ioutmaq*, چینمدن یوتوق *tcheinèmeden ioutmaq*, t.; بلع *bel' it*, ا *tebel'um it*, a.-t. — Saisir quelqu'un à l'improviste, بر کمسنیدی اکسزین *bir kimesnèi aūszin iāqaden thoutmaq*, یوقلمق *iāqalamaq*, t. — Croire légèrement à tout et sans réflexion, دوشونمیدرک *duchunmeièrek her cheiè inānmaq*.

GOBERGE, s. m., بر نوع بیوک *bir nev'y būuk mourna bālyghy*, t.

GOBERGER (SE), v. pr., prendre ses aises, راحتلنمق *rāhatlanmaq.*
— Se divertir, اوینامق *oïnāmaq.*
— Se moquer, ذوقلنمک *zevqlenmek.*

GOBET, s. m., لقمه *loqma*, يودام *ioudām*, t.

GOBIN, s. m., bossu, voy. ee mot.

GOBLIN, s. m., قره قونجولوز *qara qondjoloz*, t.

GODAILLER, v. n., boire, چوق *çoq*, ايجمک *içmek*, t.

GODELUREAU, s. m., دلی قانلو *deli qānlu*, t.

GODENOT, s. m., marionnette, ايازلی *eāzil.* — Petit homme mal fait, اگری و قصه بوبلو ادم *egry vè qyssa boīlu adem*, t.

GODER, v. n., بوکلنمک *beuklunmek*, t.

GODET, s. m., vase à boire sans anse, برداق *qoulb-siz thās*, bardāq. — Petit vase où l'on met les couleurs, بويا قبوغي *boiā qaboughy*, t.

GODICHE OU GODICHON, s. et adj., bas et pop., employé pour niais, بوداله *boudāla*, t.

GODIVEAU, s. m., بومبارجق *boumbārdjiq* beuregui, t.

GODRON, s. m., plis rond aux coiffures des femmes, کل واری *gul vāry qyvrylmich buklam*, t. — Certaines façons données à la vaisselle d'argent, کنار *kenār qyrqy-ghy*, qyrq Macy, t.

GODRONNER, v. a., faire des go-

دrons, کل واری قیورلمش بوکلنم *gul vāri qyvrylmich buklam iāpmaq.* — la vaisselle de métal ou autres objets, قیرقمه یاپمق *qyrq-ma iāpmaq*, t.

GOELAND, s. m., جنقله *djunqalat*, a.

GOLETTE, s. f., غولته *ghoulèta*, t.

GOFFE, adj., mal fait, mal bâti, چلمی چرکین *tchelūmi tcherkīn*, اسلوبسز *ustloub-siz*, t. Voy. MALADROIT.

GOGAILLE, s. f. pop., ضیافت *ziāfet*, عیش و عشرت *'aïch u 'ych-ret*, a.

GOGO (Vivre à), adv. pop. fam., هر شیک بوللغی ایله کچنمک *her cheiūn bolloughy ilè guetchinmek*, t.

GOGUENARD, e, adj., ذوقلنمچی *zevqlènîdji*, t.

GOGUENARDER, v. n., ذوقلنمک *zevqlenmek*, کسندیه المق *kecindüe almaq*, مزه لیمک *mèzèlemek*, t.

GOGUENARDERIE, s. f. fam., بد خوراته *zevqlenmè*, ذوقلنمه *bed khorāta*, t.

GOGUETTES, s. f. pl. fam., لطیفه *lathîfe seuztèri*, a.-t.; سوزلری *lathîfe seuztèri*, a.-t.; خورطه *khoratha*. — Être en —, کیفی او *keïfi ol*, a.-t. — Il est en goguettes, کیفی چاندی *keïfi tchātti*.

GOINFRE, s. m. popul., چوق *çoq*, بوغاز قولى *tchoq iëdji*, بیجی *bo-ghāz qouli*, t.; اکول *ekkioul*, a.

GOINFRE, v. n., چوق ییمک *tchoq iëmek*, هارل هارل ییمک *hār il hār il iëmek*, t.

GOINFRE, s. f. pop., چوق

يملكك *tchoq iemelik*, t. Voyez GOURMANDISE.

GOÏTRE, s. m., - بوزاز دامغولی *boghāz dāmghouli*, oury, t.; بوزاز *boghāz dāmghoulli*. — De la nature du goître, بوزاز *boghāz dāmghouli* متعلق *mutē'allıyq*.

GOÏTREUX, SE, s., qui a une goître, بوزاز دامغوللو *boghāz dāmghoulli*. — De la nature du goître, بوزاز *boghāz dāmghouli*

متعلق *boghāz dāmghouli* متعلق *mutē'allıyq*.

GOLFE, s. m., کورفوز *keurfesz*, کورفوس *keurfus*, دکز *kieurfesz*, خلیج *dēnyz qolāghy*, t.; خلیج *khalīdj*, a. — Le golfe de Venise, ونديک کورفوزی *vendik keurfezi*.

GOMME, s. f., صمغ *samgh*, vulg. اغاج طوتقالی - پیسی *zamq*, زمق *aghādıj thoutqāli*, pıcy. — arabe, صمغ عربی *samghy 'arabi*, a. — Gomme, e, صمغولو *samghlu*.

GOMME-GUTTE, s. f., هند *hind* راتین *retchinaci*, راتین *rātini hindü* کوتا کنا *guta kumbā*, a.

GOMMER, v. a., صمغلیق *samgh-lamaq*, صمغ سورمک *samgh surmek*, t. — Gommer une couleur, بویا ایچنه صمغ قاتوق *boıā itchinē samgh qātmaq*.

GOMMEUX, SE, adj., صمغلو *samghlu*, صمغ اقیدیجی *samgh aqydidıjı*, t.; مستصمغ *mustesmagh*, a.

GOMMIER, s. m., صمغلو اغاجی *samghlu aghādıjı*, صمغ و برر اغاج *samgh vırrur aghādıjı*, شجر صامغ *chedjar sāmıygh*.

GOMPHOSE, s. f., terme d'anat.,

کمیگک اویناق ییری *guemıguñ oınāq ıeri*, t.

GONACRE, s. f., - دیز اذربسی *diz aghryci*, نقرسی *niqriey*, t.

GOND, s. m., رزه *rezé*, t. — de porte, قپورزه سی *qapou rezéci*.

GONDOLE, s. f., اورتولو قایق *eur-tulu qāıq*, غوندوله *ghondola*, t. — vénitienne, ونديک قایغی *venedik qāıghy*.

GONDOLIER, s. m., قایتچی *qāıqtchi*, t.

GONFLEMENT, s. m., شش - شیش *chich*, قبارتمق *qabārmaqlyq*, t.; نفخ *nefakh*, تنفیخ *tenfikh*, a.

GONFLER, v. a., rendre enflé, قبارتمق *chichurmek*, قبارتماق *qabārtnaq*, t.; توریم ا *tevrım it.* —

Gonfler, v. u. et pron., se gonfler, ششیک *chichmek*, قبارمق *qabārmaq*, t.; تورم ا *nefakh*, تورم *teverrum it.* — Au u., gonfler d'orgueil, مغرورلنمق *maghrourlanmaq*. — Gonflé, e, شیش *chichmich*, قبارمنش *qabārmıch*, منفوخ *menfoukh*.

GONIOMETRIE, s. f., کوشد لـر *keucheler eultch-menuñ fenni*, فن مساحه الزوایا *fenni meçāhat uzzavāıā*, a.

GONORRHÉE, s. f., بل صوغقلغی *bel soghouqlyghy*, سیلان فرنگی *silāni frengui*, a.

GORGE, s. f., devant du cou et gosier, بوزاز *boghāz*, حلق *houlq*, حلقوم *houlqoum*, a. — Mal de gorge, بوزاز قسله سی *boghāz enrouement*, *qrcylmacy*. — Prendre à la —,

بوغازدن طومق *boghāzden thoutmaq.* — Couper la gorge, égorger, بوغازلماق *boghāzlamaq.* — Au propre et au fig. rendre gorge, قوصماق *qousmaq.* — Faire rendre gorge, قوصدرماق *qousturmaq.* — Sein d'une femme, گوکس *gueüüs,* صدر *guüüs bāchi,* t.; مهلر *sadr,* a.; پهلو *pēhlou,* p.; مئمهلر *mēmēler,* t. — Passage resserré, دار کچید *dār guetchūt.* — Déroit, défilé, بوغاز *derbend boghāz.* — Gorge de pigeon, couleur mélangée, رنک *alūdja renk.* — Rire à gorge déployée, قهقهه ایله *qahqaha ilē gulmek.*

ایچوم - ایچوم *aiçum,* s. f., ایچوم *itçum,* بودوم *ïoudoum,* t.; جرعه *djur'a,* a. — Une gorgée d'eau, بر ایچوم صو *bir itçum sou.*

GORGER, v. a., rassasier, طوق ا *thoq it,* قارنی ییسه چک *qārni iēsedjek itchedjek ilē dholdurmaq.* — Souler, ایچورمک *sarkhoch it,* ایچورمک *itçurmek.* — Combler, قدر دیدیه *qadar dholdurmaq,* ت.؛ مالامال *malamal it.* — Se Gorgger, v. pro., چوق یهک *tchoq ičmek,* طوبلماق *dhoïoulmaq,* t.

GORGERETTE, s. f., بوین بزی *boïoun bëzi,* کوملک بقهسی *gueumlek içaqacy,* t.

GOSIER, s. m., partie antérieure de la gorge, بوغاز *boghāz,* t.; حلق *houlq,* حلقوم *houlqoum.* — Se dit aussi du canal de la respiration et de la voix, et de la partie appelée la

pomme d'Adam, بوغرئلق *boughourtlaq,* مجرای نفس *medjrāi nefes.* — Poche des oiseaux, قورصاق *qoursaq.* — قورساق *qoursaq.*

GOTHIQUE, adj., ناتارجه *tātārdjē,* t. — Architecture —, ناتارجه بنا *tātārdjē binā.*

GOUACHE, s. f., صولو صنغلو *soulu samghlu boïāden iāpilmich naqch.*

GOUDRON, s. m., قطران *qathrān,* a.

GOUDRONNER, v. a., قطران *qathrān surmek,* t. — un navire, کمی یه قطران سورمک *guemüē qathrān surmek.* — Goudronné, c, قطرانلو *qathrānlu,* قطران سورلش *qathrān surulmüch.*

GOUFFRE, s. m., abyme, چورک *tchēvrek,* t.; ورطه *vartha,* a. — Trou creux et profond, درین چقور *derin tchouqour,* هوه *houfrè,* حفره *houvet.* — Tourbillon, کرداب *guirdāb.* — Toutes les choses où l'on fait des frais immenses, مصرف *masraf enguini.* — Ce procès est un gouffre, بودعوا دربای *bou d'avā deriāi meçuriftur.*

GOUJAT, s. m., frère servant dans un couvent, کوچک *keutçek.* — Valet d'armée, عسکر خدمتکاری *asker khызmetkiāri.* — Homme de rien, ناکس *nūkes.* V. MANANT, MALOTRU.

GOUJON, s. m., poisson, قییا *qaiā bālyghy.* — Cheville, چوی *tchivi,* t.

GOUJONNER, v. a., چوبلمک *tchivilemek,* t.

GOULÉE, s. f., بر لقمه *iri bir loqma*, یوتم *ioutoun*, t.

GOULET, s. m., - لیمان اغزی *limān aghzi, boghāzi*, بوغاز *boghāz*, t.

GOULIAFRE, adj. com., اچ کوزلو *ateh gueuzlu*, t.; اکول *ekioul*, a.

GOULOT, s. m., بر شیشه یا بر *bir* چناغک اغزی - طار بوغاز *chíchè iā bir tchanāghuñ aghzi, dhar boghāzi*, بوغاز *boghāz*, t.

GOULOTTE, s. f., کوچک اولوق *kutchuk olouq*, ارقجغز *aryqdjighaz*.

GOULU, e, s. چوق بیجی *tchoq iëidji*, t.; اینهان *inhān*, نهیدم *nehīm*, a.

GOULUMENT, adv., اچ کوزلولکه *ateh gueuzluliklè*, اینهانلق ایله *inhānlık ilè iëiërek*, هارل *hārel hārel iëiërek*.

GOUPILLE, s. f., چیبوی *tchūvi*, t.

GOUPILLON, s. m., aspersion, مرش *merechet*, a.-t.; مرش *merech*, صو سرپجک الت *sou serpejék alet*, سرپمچه *serpmetchè*, t. — Pour rincer les verres ou les bouteilles, قدح وشیشه لر یایقیه جق الت *qadeh vè chíchèler iāiqiāadjaq alet*.

GOURD, e, adj., engourdi par le froid, صوغوقدن اربوشمش *soghouqtan ouïouchmich*, الی طوکوب *eli dhonup tcholaq guibi olmuch*, t.

GOURDE, s. f., courge vide servant de bouteille, صوقباغی *sou qabāghy*, قباق برداغی *qabāq bardāghy*. — Gourde de bois, چوتوره *tchoutoura*, یاتق *iātyq*. — Sorte

d'hydrocèle, بر نوع استسقای *bir nev'y istisqāi khyçiet*, خصیة *bir nev'y istisqāi khyçiet*, a.-t.

GOURDIN, s. m., صوپه - صوپا *sopa*, t.

GOURER, v. a., attraper, tromper (pop.), الدائمق *aldātmaq*, t.

GOUREUR, s. m., الدادیجی *aldādīji*, t.; غابن *ghābin*, a.

GOURREAU, s. m., بر نوع آری *bir nev'y iri indjir*.

GOURGANDINE, s. f. fam., قهپه *qahpè*, روسپی *rousipi*, t.

GOURMADE, s. f., بمروق - بمروق *ioumrouq*, t.; لکزه *lekzè*, ضربه *zarbè*, a.

GOURMAND, e, adj., اچ کوزلو *ateh gueuzlu*, چوق یئر *tchoq ier*, ییه کن *iëiëguen*, t.; اکول *ekioul*, a.

GOURMANDER, v. a., réprimander durement, سوکمک *seugmek*, الابانده ویرمک *azārlamaq*, ویرشدرمک *alabānda virmek*, *vrychturmek*. — Gourmander ses passions, هوا وهوسنه غلبه ا *havā vu havevînè ghalebè it*.

GOURMANDISE, s. f., اچ کوزلولک *ateh gueuzlulik*, بیجیلک *iëidjilik*, ییه کنلک *iëiëguenlik*, t.; کثرت لاکل *kesret el-ekl*, a.

GOURME, s. f., au propre, se dit des mauvaises humeurs des chevaux, اتلرک اخلاط ردیسی *atlaruñ akhlāthy rediëci*. — Au fig., des enfants, چوجوقلرک اخلاط *tchodjouqlaruñ akhlāthy fäcydèci*, a.-t.

GOURMER, v. a., mettre la gourmette, کم صولوغنی اورمق *guiem*

soloughyni ourmaq. — Battre à coups de poing, fam., *يومرق اورمق* *ioumrouq ourmaq*, t.

GOURMET, s. m., *شراب بليجي* *charāb bilīdji*, *شراب لذتند اشنا* *charāb lezzetînē achinā*, a.-t.

GOURMETTE, s. f., — *کم صولوغی* *guiem soloughy*, *زندجیری* *zindjiri*, t.

GOUSSE, s. f., *قبوق* *qabouq*, *قبجوق* *qaboudjouq*. — d'ail, *صارمساق دیشی* — *دلیمی* — *sārymsāq dīchi, dilīmi, dānēci*, t.

GOUSSET, s. m., creux de l'aisselle, *قولتق قسیق* *qoltouq qsyiq*, *قولتق ییری* *qoltouq qyicyq iēri*, *قولتق ایچی* *qoltouq itchi*. — Odeur qui sort de l'aisselle, *قولتق قوقوسی* *qoltouq qoqouçou*. — Sentir le gousset, *اکندرک صنان قوقمق* *synān qoqmaq*. — Gousset de chemise, *اکندرک* *egüenderek*, *خشتک* *khychtek*, *قولتق التی* *qoltouq alty*. — Petite poche de pantalon, *دون جبی* *don djebi*, t.

GOUT, s. m., sens qui discerne les saveurs, *طات* *dhād*, *طات* *thāth*, t.; *ذایقه* *zāīqa*, t. — Saveur, goût d'un aliment, *مزہ* *mèzè*, p.; *لذت* *lezzet*, a. — Avant-goût et saveur, *طادی چاشنی* *tchāchni*, *طادی* *dhādi*. — Le goût, l'un des cinq sens, *قوت ذایقه* *qouveti zāīqa*. — Goût fin, agréable, — *ذایقه لطیفه* *zāīqai lathyfè*, *داقیقه* *daqīqè*. — Mauvais — *ذایقه فاسده* *zāīqai fācidè*, *سو ذایقه* *sou zāīqa*. — Qui a bon goût, savoureux, *طادی لذید* *dhādy lezīz*. — Mauvais — *طادی*

فنا *dhādy fenā*. — Qui a du goût, de la saveur, *لذتلو* *lezzetlu*, a.-t.; *مزہ* *khoch mèzè*, p. — Appétence des aliments, *استک* *istek*, *اشتها* *ichtihā*. — Odeur, *قوقو* *qouqou*, t.; *رایحه* *rāiha*. — Goût, plaisir pour une chose, *حظ* *hazz*. — Penchant, *هوس* *haves*. — Avoir du goût pour..., *بر نسنه دن حظ ا* *bir nesnēden hazz it*. — Avoir du penchant, s'appliquer à, *هوس ا* *haves it*. — Prendre du goût, *لذتنی* *lezzetini almaq*, *بولمق* *boulmaq*, *تلذذ ا* *telezzuz it*. — Sentiment agréable ou avantageux qu'on a des choses, *مزاج اویغونلغی* *mizādji ouïghounlyghy*, *مذاق* *mezāq*, *مواظقت مزاج* *muvāfaqati mizādji*. — Cela n'est pas de mon goût, *مزاجه موافق دکادر* *mizādji muvāfiq deıldur*, *مذاقمچه دکادر* *mezāqumdjè deıldur*. — Disposition, inclination, *استک* *istek*, *رغبت* *raghbet*, *استعداد* *isti dād*. — Il a beaucoup de goût pour cette personne, *بو ذاتک حقنه کلی* *bou zatuñ haqqyna kulli raghbeti vārdur*. — Plaisir, *مذاق* *me-zāq*. — Volonté, caprice, envie, *موراد* *mourād*, a.; *استک* *istek*. — A mon goût, *مورادم اوزره* *murādum uzrè*, a.-t. — Manière, forme, disposition, *طرز* *tharz*, a. — Dans le goût de la Romélie, *روم ایلی طرزندک* *roum ili tharzindè*. — Caractère particulier d'un ouvrage, d'une époque, d'un siècle,

طبیعت *thabī'at*. — C'est un ouvrage de bon goût, حسن طبیعت *husni thabī'at ilē ichlenmiş bir cheïdur*. — Ce tableau est dans le goût d'un peintre célèbre, بو تصویر مشهور بر مصورک طبیعتی اوزره رسم *bou tasvīr mechhour bir muçavviruñ thabī'ati uzrē resm olounmichtur*.

GOUTER, v. a., discerner les saveurs par le goût, ذائق - طابق *dhātmaq, t.*; لذت - چاشنی *lezzet, tchāchni, dādi almaq, a.-p.-t.*; تذوق *tezevuq it.* — Essayer, éprouver, چاشنیسنی *tchāchnicini, dhādini almaq, deñemek*. — Prendre un peu d'un mets, d'une liqueur pour en essayer, بر شیک لذتنسی *bir cheïuñ lezzetini bilmek itchoun dhādini almaq*. — Au fig., trouver plaisir à..., بکنمک حظا *hazz it, beïenmek*, مذاقه او بوعون کلمک *mezāqa ouïghoun guelmek*. — Prendre le goût, ایکندی بیجکین یمک *ikindi iëïedjeïn iëmek*, ایکندی قهوه *ikindi iëïedjeïn iëmek*, ایکندی قهوه *ikindi qāhvē alticini iëmek*. — Sentir, jouir, لذتنسی *lezzetini dhouïmaq*, تمتع - طویبق *temettu', telezzuz it.* — Approuver, بکنمک *beïenmek*, تحسین *tahsīn, hazz it.* — Goûté, طادی النمیش *dhadinmich*, طادی النمیش *dhady alinmich*, بکنلمش *beïenilmich*, مستحسن *mustahsen*.

GOUTER, s. m., ایکندی طعمی *ikindi tha'āmi, iëïedjegui*, بیجکی *ikindi qāhvē alticy, t.*

GOUTTE, s. f., petite partie d'un liquide, طلمه - طامله - دامله *dāmla, t.*; قطره *qathr, qathra, pl. qathrāt.* — Petite — دامله جق *indjē dhamla*, صوطلمه سی *dāmladjiq*. — Les gouttes de rosée, قطرات شبنم *qathrāti chebnem*. — Goutte à goutte, دامله دامله *dāmla dāmla*. — Mère goutte, شیره *chîrē*. — Goutte, adv., au fig., rien, point du tout, هیچ *hitch, t.*; قطعاً *aslān, deïiār, qathī'ān.* — N'entendre, استماع ایلمامک *qathī'a istimā idēmek*. — Maladie des pieds, نقرس *nyqrys*. — Qui attaque les articulations, وجع المفاصل *vedj'a ul-mefācyl*. — Goutte seréine, قره قره پرده *qara sou inmē*, قره پرده *qara perdē*, علت ما'الاسود *'ylleti mā'il-esvued*.

GOUTTEUX, se, adj., نقرسلو *nyqrysly, a.-t.* — Il est devenu goutteux, نقرسه مبتلا اولدی *nyqrycē mubiëlā oldou*.

GOUTTIÈRE, s. f., اولوق *olouq*, میزاب *dhamlalyq, t.*; میزاب *mizāb, p.*

GOUVERNAIL, s. m., دومن *dumen*. — Barre de —, اغاجی *dumen aghādji*. — Tenir le —, کمینک دومنی طومتق *gueminuñ dumenini thoutmaq*.

GOUVERNANS, subst. masc. plur.,

حکمداران *hukumdārān*, a.-p.

GOUVERNANTE, s. f., femme qui a soin d'un ménage, کچیا قادن *kiahiā qādin*. — Qui a soin d'un enfant, دایه *dāiè*, خوجه قادین *khodja qādyn*, t. — Femme qui avait le gouvernement d'une province, حکومت *hukūmet*, ایدن قادین *iden qādin*, حاکمه *hākimet*, a.

GOUVERNEMENT, s. m., administration, مدبیرلک *mudebbirlık*, اداره امور *idārè amūr*, تدبیر *tedbīr*, idārè *oumour*, تصرف امور *teçarrufi oumour*. — Constitution politique d'un état et manière de gouverner, حکومت *hukūmet*, houkioumet. — Le gouvernement autrichien, اوستریانک *ostriānuk*, اوستریانک حکومتی *ostriānuh hukūmeti*. — L'état et le cabinet, دولت *devlet*.

— Le gouvernement français, ou le cabinet des Tuileries, فرانسز دولتی *frānciz devleti*, فرانسه دولتی *frānça devleti*. — Forme de gouvernement, صورت حکومت *sourèti hukūmet*. — militaire de second ordre en Turquie, سنجاق *livā*, لواء *sandjāq*. — général, ایالت *eiālet*, a. — Charge de gouverneur, والیک *vālilik*, حاکمک *hākimlik*. — Le gouvernement de Moscou, موشقه *mochqa vāliligui*. — Hôtel du gouvernement, والی قوناغی *vāli qonāghy*, قپوسی *qapoucy*. — Avoir quelque chose en son gouvernement, être chargé d'en avoir soin, برشیک محافظه سی خدمتند مأمور *bir cheūn mouhāfazaci khyzmetinè meemour ol*.

GOUVERNER, v. a., soigner, diri-

ger, administrer, گوزلمک *gueuzlemek*, گوزتمک *gueuzetmek*, کورمک *gueurmek*, کوروب چورمک *gueurup tchevirmek*, ضبط وربط *zabth u rabth it*, تدبیر امور *tedbīri oumour it*, اداره امور *idārèi oumour it*. — Administrer avec économie, اداره لو قوللنمق *idārè lu qoullanmaq*. — Gouverner, exercer l'autorité souveraine, بیورمق *bouïourmaq*, حکم و حکومت *hukm u hukūmet it*, سیاست *siācet it*. — Avoir soin des malades, خسته لری گوزتمک - تیمار *khastaleri gueuzetmek, tīmār it*. — Faire l'éducation, بسلمک *beslemek*, تربیه *terbiè it*. — Avoir grand crédit sur quelqu'un, بر کمسنه نک *bir kimesnènuh 'aqlini idārè it*. — les esprits, اذهان *ezhāni nāci idārè it*. — Maintenir en bon état, قوربمق *qourymaq*, وقایه *viqāè it*. — t. de gramm., gouverner un verbe, voy. RÉGIR. — Se Gouverner, v. réfl., se conduire bien ou mal, عمل *amel u hareket it*. — Il s'est toujours bien gouverné, حاله عاقلانه عمل و حرکت ایلدی *her hāldè 'āqylānè 'amel u hareket eilèdi*.

GOUVERNEUR, s. m., بیور بچی *bouïouroudji*, t.; ضبطچی *zabtchi*, a.-t.; حاکم *zābith*, حاکم *hākim*. — d'une ville, d'une place, مسلم *mucellim*, محافظ *mouhāfiz*. — général d'une province ou d'une grande division militaire, بکلر بکی *beiler bēü*, والی *vāli*, pl. a. ولایة *vulāt*.

— d'une petite province ou canton, *سنجاق بکی میری livā san-djāq bëü, a.-t.* — d'un prince ou d'un fils de famille distinguée, *لالا lālā.* — Précepteur, *خواجہ khodja,* معلم *mou'allim, a.*

GRABAT, s. m., *کوتی یتاق keutu iatāq, کروت kerevet, t.*

GRABATAIRE, adj., *یتاقک یاتقن, صاحب فراش iatāqta iātqyn, t.; ساحب فراش sāhib firāch, a.*

GRABUGE, s. m. fam., *غوغا ghavghā, چکش tchekich, t.*

GRACE, s. f., faveur volontaire, *باغشلمه bāghychlama, ایلک eīlik, لطف eūlik, t.; کرم kerem, مکرمه mekremet, pl. مکارم mekiārīm; عنایت 'ynāiet.* — Bienfait, *نعمت nū'met, احسان ihsān, a.* — Je vous demande cette grâce, *بولطف و کرمی سزدن نیاز ایدرم bou louthf u keremi sizden nūz iderim.* — De grâce, *لطف ایله louthf eilè, احسان ایله ihsān eilè.* — Remise, pardon, *عفو 'afv.* — Faire grâce, *صوچمنی سوتشونو باغشلمق souchounou bāghychlamaq, عفووا 'afv it.* — Quartier, *امان amān, a.* — Demander — *دلمک amān dilmek.* — Secours de la divinité, *عنایت 'ynāiet.* — La grâce divine, *عنایت الهیه 'ynāieti ilahūè.* — Grâce de Dieu, *توفیق tevfiq.* — A la grâce de Dieu, pour dire que l'heureux succès dépend de Dieu, *بالله التوفیق billah it-tevfiq.* — En t. de théologie, action particulière de Dieu sur les créa-

tures pour les rendre justes et heureuses, *بیزدانی feizi rebbāni, iezdāni.* — Bonnes grâces, bienveillance, *حسن نظر husni nazar, توجه nazar, تودجه teveddjuh, pl. a. تودجهات teveddjuhāt.* — Être dans les bonnes grâces du souverain, *حسن نظر پادشاهیک او کوزندک او, گوزندک او, مظهر حسن گوزندک او mazheri husni teveddjuhi chāhānè ol.* — d'une femme, *برخاتونک سوکولوسی - دوستی - دوستی, محبوبی او bir khātounūn sevgulucy, dosty, mahboubi ol.* — Il est dans les bonnes grâces du vizir, *وزیرک گوزندک او, منظور پادشاهیدر, در manzouri pādichāhidur.* — Être en grâce près d'une personne quelconque, *فلان کمنهنگ عندنگ مظهر, فلان کمنهنگ عندنگ مظهر حسن توجه او felān kimesnēnuñ 'yndindè mazheri husni teveddjuh ol, ou مظهر حسن نظر او mazheri husni nazar ol.* — Agrément dans les manières, *خوش ادا khoch edā, t.; ظرافت zarāfet, لطافت lethāfet, طلاوة thalāvet, thylāvet.* — Il y a de la grâce dans tout ce qu'il fait, *کافه افالندک طلاوت واردر ef'ālindè thylāvet vārdur.* — Mauvaise grâce, *چرکین ادا tchirkin edā, لطافتسزک thavri qabih, لطافتسزک lethāfetsizlik.* — Sans grâce, *لطافتسز lethāfetsiz.* — De bonne grâce, volontiers, *حسن رضا و اختیار ایله husni rizā vu ykhiār ilè.* — Par pure bonté, *کرم بوزندن kerem iu-*

zinden, لطفاً و احساناً *louthfen ve yhsānen*. — De mauvaise grâce, مخالف اوله رق *rizācinè moukhālif olaraq*. — Grâce ou grâces, remerciements, شکر *chukr*, تشکر *techekkur*, a. — Rendre — شکر ا *chukr it*. — Je vous rends mille grâces, سزه هزار بهزار شکر ایدرم *size hezār behezār chukr iderum*. — Grâce à Dieu, au ciel, اللهم شکر اولسون *al-laha chukr olsoun*, الحمد لله *el-hamdu lillah*.

GRACIABLE, adj. com., عفو اولنه *afv olouna*, عفو بيله چک *afv olounour*, t.; ممکن العفو *mumkin ul-'afv*.

GRACIEUSEMENT, adv., يواشغلله *ävāchlyghylè*, خوشغلله *khochlyghylè*, چلبيليك ايله *tchelebilik ilè*, t.; تطلو دل ايله *thatlu dil ilè*, بالالطف *louthf ilè*, لطف ايله *louthf*, a.

GRACIEUSETÉ, s. f., affabilité, يواشلق *ävāchlyq*. — Civilité, ملاطفه *tchelebilik*, چلبيليك *mulāthefet*. — Se dit d'un présent, d'une faveur, اكرام *ikrām*, a.

GRACIEUX, SE, adj., aimable, جان سوه چک *djān sevedjek*. — Affable, يواش *ävāch*, تطلو دللو *thatlu dillu*, گولر يوزلو *guler iuzlu*. — Doux, agréable, لطيف *lathif*, ملايم *mulāim*, a. — Civil, poli, چلبيسى *tchèlèbi*. — Joli, élégant, گوزل *guzel*, ظريف *zarif*.

GRACILITÉ, s. f., سس انجه لکى *ses indjèligui*, t.; رقت صوت *ryq-qati savt*, a.

GRADATION, s. f., augmentation

graduelle, درجه درجه چقمه *deredjè* کرده کرده ارتوقلق *deredjè tchigma*, تدریج *kertè kertè artyqlyq*, تدریج *tedrîdj*, تدریج *tederrudj*, تدریج *tezâudi tedrîdjü*, a. — Par Gradation, adv., تدریج *tedrîdjilè*, a.-t.

GRADE, s. m., مرتبه *degré*, ordre, مرتبه *mertebè*, pl. مراتب *merâtib*; درجه *deredjè*. — Rang, dignité, کرتسه *kertè*, t.; رتبه *rutbè*, pl. ا. رتبه *rutub*; پایه *pâie*. — Il est d'un grade supérieur, رتبه سی بیوک *rutbèci buük*.

GRADIN, s. m., petit degré pour s'élever, راف *râf*. — Bancs élevés les uns au-dessus des autres, طبقه *thabaqa* *thabaqa dizilmich* *ötourâq*, t.

GRADUATION, s. f., درجه ایلله *deredjè ilè taqsîmi*, کرتسه *kertè kertè boulma*. — La graduation du thermomètre, مقیاس *miqyâci* حرارتک انقسام درجاتی *harâretün inqyâmi deredjâti*.

GRADUÉ, E, adj., divisé en degrés, درجات ايله تقسیم اولنمش *deredjüt ilè taqsîm olounmich*. — Augmenté par degrés, تدریج *tedrîdj* *ilè tezâud* بولیش *boulmich*. — Qui a pris un degré, رتبه لو *rutbèlu*, صاحب مرتبه *sāhyb mertebè*.

GRADUEL, LE, adj., درجه دن *deredjèden deredjèitè* گوزل *guzel*, کرتسه کرتسه وارن *kertè kertè vārān*, t.; تدریج *tedrîdjü*, a.

GRADUELLEMENT, adv., پایه پایه *pâie pâie*, t.; درجه ايله *dèredjè ilè*, درجه بدرجه *dèredjè bedèredjè*.

GRADUER, v. a., diviser par degrés, درجه ایله تقسیم ا *dèrèdjè ilè taqsím it*, a.-t. — Marquer les degrés, کرتیلری چیزمک *kertèleri tehúzmek*, درجیلری رسم ا *dere-djèleri resm it*. — Conférer les degrés dans une université, مدرسه *medrese* پایدلرینی ویرمک *medrece pâidele-rini vîrmek*, توجیه مراتب علمیه ا *tevdihi merâtibî 'yilmüè it*.

GRAILLEMENT, s. m., سس — بوغونقلغی *ses boghounouqlyghy*, t.

GRAILLON, s. m., reste des mets, طعام دوکنتیسی *th'âm tukenticy*, t.;

— Odeur de —, طعام دوکنتیسنک *saqâthâti nevâlè*, a.

— Rognures des marbres, فنا قوقوسی *th'âm tukenticinü fenâ qoqoucy*.

— Mermer, قرنتیسی *mermer kecintcy*, qyrintcy.

— Pop., ex-crétion épaisse de la poitrine, ایری *iri tukruk*.

GRAIN, s. m., semence des végétaux, چکردک *dânè, tânè, tchekirdek*.

— de blé, بغدادی *boghdâi dânci*.

— de poivre, ببر دانسی *biber dânci*.

— de raisin, اوزم دانسی *uzum dânci*.

— Petit poids, le 1/72 de la drachme, حب *habb, habbè*,

pl. a. حبات *habbât*; دانک *dânek*, p.;

— Parcelle, دانه *dânè*, حبه واحده *habbèi vâhidè*.

— de sable, قوم دانسی *qoum dânci*.

— d'un chapelet, تسبیح دانسی *tesbîh dânci*.

— Grain pris en général pour blé, etc., بغدادی *boghdâi, takhyl*,

دانه *dânè*, t.; حنطه *hyntha*.

— Au plur., les légumes secs, gros grains, حبوبات *houboubât*.

— Gros grains, le froment, le seigle et méteil, تخمی *guinz ckini, tokhomy*.

— Menus grains, نخمی *ilk tâz ckini, tokhomy*.

— Grains, parcelles d'or, التون خردیلری *altoun khourdèleri*.

— Les grains, les pustules de la petite vérole, چچک *tchitchek tchibânleri*.

— En t. de marine, grains ou grains de vent, صارونتی *sârounty*.

GRAINE, s. f., تخم *tokhm, tokhoun*,

دانه *dânè*, t.; بزر *bezir*, pl. a. بزور *bezour*.

— Mauvaise graine, براماز تخمی *îarâmâz tokhoumi*.

— Monter en —, دانهید *dânècè guelmek*,

دانهلنک *dânèlenmek, tokhoumlamaq*,

تخم چقرمق *to-khoum tchiqarmaq, vîrmek*.

GRAISSAGE, s. m., یاغله *îâgh-lama*, t.;

تدھین *tedhîn*, a.

GRAISSE, s. f., substance animale huileuse, یاغ *îâgh*, t.;

شحم *chahm*, pl. a. شحوم *chouhoum*;

دسم *desm*, — Embonpoint, دهن *dehen*.

— La graisse m'incommode, کثرت شحمدن *semizlik*.

— کثرت شحمدن *kesreti chahmden bihouzourim*.

— Graisse interne des animaux, ایچ یاغی *itch îâghy*, صغر *syghyr îâghy*.

— de porc, خنزیر یاغی *khinzîr îâghy*, a.-t.

— La graisse de la terre, sa substance, طبراغک یاغی *thoprâghuî îâghy*,

شحم *thoprāp euzu* طپراق اوزرى
 چاهمى ارض *chahmi arz*.

GRAISSER, v. a., oindre de graisse,
 ياغلامق - ياغلامق *iāghlamaq*,
 ياغ سوزمك *iāghlatmaq*, ياغلتماق
 ياغلتماق *iāgh surmek*, تدهين ا *tedhīn it*. —
 Salir, بولاشدرمق *boulāchturmaq*.
 — la patte, corrompre par des dons,
 au fig. fam., رشوتلك *richvettlè-*
mek, رشوت الدرماق *richvet al-*
durmaq, a.-t. — les épaules, كوزك
 چالماق *keutek tchālmaq*, بصيق
 ياغلندمش *basmaq*. — Graissé, e,
 ياغلندمش *iāghlanmich*, مدهتن
mudeh-
hen, a.

GRAISSEUX, SE, adj., ياغلو *iāgh-*
lu, t.; شحمى *chahmi*, دهني
dehni, a.

GRAMEN, s. m., بر نوع
 ايرق اوتى *bir nev'y airyq oty*, t.;
 سيل *sīl*, a.

GRAMINÉE, adj., ايرق اوتى
 نوعندن اولان نبات *airyq oty*
nev'ynden olān nebāt, a.-t.

GRAMMAIRE, s. f., علم صرف
'ylmi sarf, صرف *sarf*, a. — Les
 règles de la grammaire — قواعد
qavā'ydi sarfiiè. — Traité
 de la grammaire, صرف كتابى
sarf kitābi, كتاب الصرف *kitāb*
us-sarf.

GRAMMAIRIEN, s. m., اهل علم
 صرف *ehli 'ylmi sarf*, a.

GRAMMATICAL, adj., صرفى *sarfī*,
 نحوى *nahvi*, a. — Discussion
 grammaticale, مباحثه صرفيه
mubā-hacēi sarfiiè.

GRAMMATICALEMENT, adv., قواعد
 صرفيه اوزره *qavā'ydi sarfiiè uzrè*,

علم صرف اوزره *'ylmi sarf uzrè*,
 a.-t.

GRAMMATISTE, s. m., صرف
 خواجهسى *sarf khodjaci*, a.-t.;
 معلم الصرف *mou'allim us-sarf*, a.

GRAND, E, adj., étendu dans ses
 dimensions, بيوك *büük*, اولو *olou*,

ايرى *iri*, t.; كبير *a'zīm*, *ke-*
bīr. — Grand volume, considerable,

كليتلو *djecūn*, كلى *kulli*,
 بيوك *kullietlu*. — Grand arbre, بيوك

شجر كبير *büük aghādj*,
djeri kebīr. — Élevé, بوجه *iudjè*. —

Très-grand, بيوك *pek büük*,

غايته بيوك *en büük*, t.;
ghāietdè büük. — Grand nombre,

عدد كبير *'adedi kebīr*. — Grande
 quantité, مقدار كلى *myqtāri kulli*.

— Grand froid, صوغوق
 بيوك *büük soghouq*, برد عظيم *berdi*

'azīm. — De grandes vertus, فضائل
 عظيمه *fezāili 'azimè*. — Grande

injustice, ظلم عظيم *zoulmi 'azīm*.

— Grand de taille, بويلو
 بويلو *ouzoun boīlu*, اوزون *ouzoun*,

بويلو *boīlu sonlu*, t.;
 طويل *thavīl*. — Beaucoup, en

grande quantité, چوق *tchoq*,
 كثير *kecīr*. — Il n'a pas grand argent,

چوق پارهسى بوقدر
tchoq paracy, قوي *ioqtur*. — Violent, fort, قتي *qati*,

t.; شديد *chedid*, a.; پك *pek*. —

Grand vent, قتي پك روزكار
qati pek rouzguiār. — Illustre, اولو
 شهرتلى *cheuhretlu*, a.-t.;
 نامدار *nāmdār*. — C'est un grand
 personnage, بر ذات جليل الشاندر

bir zāti djelil-uchchāndur, بیوک *buïuk adem*. — Un grand poète, آدم *buïuk adem*. — Un grand poète, شاعری *chāni buïuk* bir *chā'yr*. — Grand de sentiments, généreux, magnanime, کریم *kerīm un-nefs*. — Un grand de l'État, دولتک *devletuñ olou ridjāli*. — Les grands de l'État, رجال *ridjāl*, a.; رجاللر *ridjāllar*. — Le grand seigneur, پادشاه اعظم ال عثمان *pā-dichāhi a'azemi āli osmān*. — Pierre le Grand, بیوک پتروس *buïuk petros*. — A la grande, بیوکلر *buïuklar guibi*. — Grand, pour grandi, parvenu à un certain degré de croissance, یتشش *ietichmich*, بالغ *bālygh*. — Il a des enfants déjà grands, یتشش اولادی *ietichmich evlādi vārdur*. — Grand, titre de certains officiers, رئیس *buïuk*, باش *bāch*, بیوک *reïs*. — Grand-écuyer, امیر *buïuk emir akhor*, commun. *buïuk imrokhor*. — Grand-maitre de l'artillerie, طوپچی باشی *thoptchi bāchi*. — des eaux et forêts, چای وقوری اغاسی *tchāi vè gourou aghācy*. — Grand-maitre, رئیس *reïs*. Voyez MAÎTRE. — En grand, de grandeur naturelle, ذاتی کسیمده *zāti kecīmdè*. — D'une manière grande, noble, اولولوق ایله *oloulouq ilè*. — La pierre philosophale s'appelle grand-œuvre, اکسیر اعظم *eksīri a'azem*, a.

GRAND'CHAMBRE, s. f., دیوان *dīvān odhacy*, t.

GRAND-CONSEIL, s. m. Voy. CONSÉIL.

GRAND'MÈRE, s. f., بیوک انا *buïuk ana*, t.; جدّه *djedde*, a.

GRAND'MESSE, s. f., بیوک لیئوریه *buïuk litouria*, g.-t.

GRAND-ONCLE, s. m., بیوک عم *buïuk 'amoudja*, t.; عم کبیر *oummi kebīr*, a.

GRAND-PÈRE, s. m., بیوک انا *buïuk bābā, atā*, دده *dèdè*. Voyez AIEUL.

GRAND-PRÉVÔT, subst. m., اردو قاضیسی *ordou qāzyey*, a.-t.

GRANDEMENT, adv., پک *pek*, بغایت *beghāiet*, a. قتی *qati*, t.;

GRAND'RUE, s. f., اولوزقاق *olou zoqāq*, زقاق کبیر *zoqāqi kebīr*, t.

GRAND'TANTE, s. f., maternelle, بیوک تیزه *buïuk teizè*, t. — Paternelle, عمه کبیره *'ammèi kebīrè*, a.

GRANDESSE, s. f., اسپانیاده بعضی رجاللرک رتبهسی *ispāniāda ba'zi ridjālleruñ rutbèci*, t.

GRANDEUR, s. f., qualité de ce qui est grand, بیوکلک *buïuklik*, کبر *kubr*, عظم *'yzm*. — Grosseur, corpulence, ایریلک *irīlik*, بوی *djeçāmet*. — Taille, قامت *qāmet*, وسعة *djeçāmet*. — Grandeur d'un lien, *vus'at*, کیلک *bollyq*, بوجهلک *gueñlik*. — Élévation, ارتفَاع *irtifā'*, a. — Magnificence, sublimité, excellence, اولولوق *ouloulyq*, عظمت *'azamet*, *uluvvī chān*. — des rois, عظمت ملوک *'azameti mulouk*. — Noblesse, شرف *cheref*. — Gloire, جلال *djelāl*, جلاله *djelālet*. — Puissance, اقتدار *iqtidār*, سلطنت

salthanet, عظمة *'azamet*. — Grandeur d'âme, جو مردلك *djumerdlik*, t.; كرامت *mèkrèmet*, كرامت *kèrāmet*, علو همت *'uluwvi himmet*. — Les grandeurs, au pl. les honneurs, بودار فزاده کی بیوککلر *hou dāri fenādēki buūkklikler*, اعتبارات جهان *'ytibārāti djehān*, اعتبارات بشریه *'ytibārāti becherrūè*. — Grandeur en mathématiques, tout ce qui est susceptible d'augmentation et de diminution, مقدار *myqtār*, pl. a. مقادیر *meqādīr*.

GRANDIOSE, adj. com. احتشاملو *yhtichāmlu*, a.-t.; عظیم الاحتشام *'azīm ul-yhtichām*, a.

GRANDIR, v. n., بیومک *buūmek*, بوی چکمک - سورمک *boi tchekmek*, *surmek*, قد چکمک *qadd tchekmek*, کسب رفعت قد ا *kesbi rif'ati qadd it*, a.-t. — Se grandir, کزدویی *s'efforcer de paraître grand*, بیومک کوسترمک *guendūi buūk gueustermek*, t. — Grandi, e, بیومش *buūmich*, بوی سورم-ش *boi surmich*.

GRANDISSIME, adj. fam., پیک *pek*, بیوک *buūk*, اولو *olou*, t.; اکبر *ekber*, اعظم *'azem*, a.

GRANGE, s. f., انبار *ambār*, a.; بگدای مخزنی *boghdāi makhzeni*.

GRANIT OU GRANITE, s. m., پلاندرز *palāndyz*, تاشی *thāchi*, t.; حجر *hadjari*, صوان *savān*, برطیل *berthyl*, a.; خارا *khārā*, p.

GRANULATION, s. f., معدنلری *ma'denleri*, دوکوب خرد ایتمه *ma'denleri deukup khourd itmè*, t.; تجریش *tedjriš*, المعادن *tedjrič elme'din*, a.

GRANULER, v. a., معدنلری *ma'denleri*, دوکوب خرد ا *ma'denleri deukup khourd it*, t.

GRAPHIQUE, adj., صورت رسم ایله *soureti resm ilè*, a.-t.; شکللی *chekeli*, چیزیلوب کوسترلمش *chekeli tchizilub gueusterilmich*, اشکال ایله *echkiāl ilè*, وصف و تحریر اولمش *vasf u tahrīr olmich*, a.-t.

GRAPPE, s. f., صلقم - سالقم *sālqum*, t. — de raisin, اوزم صلقمی *uzum salqumi*.

GRAPPILLAGE, s. m., اوزم کسیمی *uzum kecimi*, دوکنتیلرینی دیوشرمه *tukentilerini divchirmè*, t.

GRAPPILLER, v. a., cueillir ce qui reste de raisin après la vendange, باغک کیرو قالان اوزمی دیوشرمک *bāghda guiru qālān uzumu divchurmek*, اوزم کسیمی دوکنتیلرینی *uzum kecimi tukentilerini dirmek*, thoplamaq, t. — Faire un petit gain, کسب جزئی ا *kesbi djuz'i it*.

GRAPPILLEUR, s. m., باغک قالان *bāghda qālān*, اوزمی دیوشور *uzumu divchurūdjī*, بجی *uzumu bachūghy*, اوزم بشاگی *uzumu bachūghy*, دیوشورن *divchuren*, t.

GRAPPILLON, s. m., سالقمجق *sālqoumdjiq*, اوزم سالقمی *uzum sālqomy*, پارچهسی *pārčhasi*, t.

GRAPPIN, s. m., instrument de fer à pointes recourbées, چوق چنگلو *tchoq tchenguellu*, قانجه *qāndja*. — Ancre à quatre becs, چنگلو دورت *dort tchenguellu demir*. — Au propre, jeter le —, قانجه لقم *qān-*

djalamaq. — Au fig., se rendre maître de l'esprit de quelqu'un, بـسـر کـمـسـنـه نـک عـقـلـنـه قـانـجـه سـنـی اـورـمـق *bir kimesnènün 'aqlynè qāndjacini ourmaq*, خاطرى اله المق *khāthyri elè almaq.*

GRAS, SE, adj., qui a beaucoup de graisse, سمیز - سـمـز *semiz*, t.; سمین *semîn*, شحیم *chahîm*, a. — Le bœuf gras, سمیز اوکوز *semiz eukuz.* — Sali, enduit de graisse, کیرلو *kîrlu*, یاغده بولاشش *iāgha boulāchmich.* — Enduit d'huile ou garni de graisse, یاغلو *iāghlu.* — Au fig. fam., sale, obscène, عارسز *'ārsiz*, فاحش *fāhich.* — En parlant de certaines liqueurs qui s'épaississent trop avec le temps, قویو *qouïou.* — Encre grasse, قویو مرکب *qouïou murekkeb.* — Terre grasse, forte, tenace, یاغلو *iāghlu thoprāq.* — Argile, اوزلو طپراق *euזlu thoprāq.* — Cheval qui a la vue grasse, dont la vue s'obscurcit, کوزى طمانلو برات *guezuz dhoumānu bir āt.* — Faire gras, manger de la viande, یاغلو *iāghlu iemek*, ات يـمـک *et iemek*, پرهيز طوتماق *perhiz thout-mānaq.* — Dormir la grasse matinée, قبا قوشلغه قدر اويومق *qabā qouchlougha qadar ouïoumaq.* — Les jours gras, les derniers jours du carnaval, ات کسى *et kecimi.*

GRAS, s. m., partie grasse de la viande, ياغ *iāgh*, t.; شحم *chahm*, دهن *dehn.* — Le gras de la jambe, بالدر *bāldyr*, بالدرک قبا اتى *bāldyrūn qabā eti.* — Gras-double, صغر شکندبسى *syghyr chikembeci,*

اوکوز شردانى *eukuz chirdāni*, t. — **GRASSEMENT, adv.**, abondamment, بول بول *bol bol*, t.; وفرتله *vesfretlè*, a.-t. — Généreusement, au-delà de ce qu'on doit, زياده سيله *ziādècile.* — A son aise, خوشحاللق ايله *khochhāllyq ilè.*

GRASSET, TE, adj. fam., سمیزجه *semizdjè*, t.

GRASSET, s. m., jointure de la cuisse à la jambe, بود ايله بجاغک *boud ilè badjāghuñ tchātma iericy*, t.

GRASSETTE, s. f., plante, يبان سمیز اوتى *iabān semiz oty*, t.

GRASSEYEMENT, s. m., پلتکک *pelteklik*, t.; لغت لسان *lasghati liçān*, a.

GRASSEYER, v. n., بوغازدن سويلمک *boghāzden seülemek*, تلغ ا *tellessugh it*, a.

GRASSEYEUR, SE, s., بوغازدن سويلين *boghāzden seüliçien*, پلتک *peltek*, t.

GRASSOUILLET, TE, adj., سهرجه *semizdjè*, t.

GRATEAU, s. m., بز نوع رنک *bir nev'y rendè*, t.

GRATERON, s. m., قاز اوتى چوبان سوزكى *qāz oty*, توبان سوزگى *ichobān seuzgu*, t.; مصفى الراعى *mysfā er-rā'i*, a.

GRATIFICATION, s. f., بخشش *bakhchich*, p.; انعام *in'āni*, pl. انعامات *in'āmāt*; عطيه *'athîè*, pl. عطايا *'athāā.* — Recevoir de nombreuses gratifications, انعامات كيره *in'āmāti keçrè tahsil it.* — Gratification annuelle, عطيه سنويه *'athîèi senevüè.*

GRATIFIER, v. a., - بعشله - ق
 انعام *baghychlamaq*, t.; *in'ām it*, a.-t.; عطيه و برمک *'athüü vîrmek*. — (Par ironie), و برمک *vîrmek*, چالمق *tchälmaq*. — Il a gratifié un tel d'une volée de coups de bâton, فلانه بر اعلا کوتک چالدى *felânè bir a'lâ keutek tchälddy*. — Gratifié, e, بخشش اولمش *bakhchich olmich*, مظهر انعام اولمش *mazheri in'ām olmuch*.

GRATIN, s. m., تاوه قازنديسى *tāva qāzindici*, t.

GRATIOLE, s. f., plante, سورر زفا *sourour zufā*, بر نوع پار ممجق اوئى *bir nev'y pārmadjyq oty*, t.; غراتيولا *ghrātioulā*, a.

GRATIS, adv., sans frais, - جبا
 اويلاق *djebā*, vulg. *djaba*, a.; باد هوا *oïlāq*, t.; مفت *muft*, p.; متجانا *med-djānen*, a.; انعام اوله رق *in'ām ola-raq*. — Donner — جبا و برمک *djebā vîrmek*. — Au fig., dire gratis, sans preuve, بيوجه سويلمک *bivedjh seuülèmek*.

GRATITUDE, s. f., ايلکک
 ايولکى *eilik bilmeklik*, شکر نعمت *chukri n'ymet*, شکران *chukrān*, شکرانه *chukrānè*. — Témoigner de la — اظهار شکر نعمت ا *izhāri chukri n'ymet it*.

GRATTE-BOSSE, s. f., قويمجى *qouïoumdji fourtchaci*, t.

GRATTE-CUL, s. m., کل اناجنگ *gul aghādjinūn meivèci*, سيوهسى *it bournou iè-michi*, t.

GRATTELLE, s. f., تمركى *temregui*, دمركو *temregu*, قججک *qydjik*, قججش *qydjich*, كجك علتى *gui-djik 'ylleti*, t.

GRATTER, v. a., frotter avec les ongles, قاشيمق - قاشيمق *qāchimaq*, t. — la tête, باشى قاشيمق *bāchi qāchimaq*. — avec un instrument tranchant, et ratisser, قازيمق *qāzimaq*, حک ا *hakk it*. — la terre, اشمک *echmek*. — La poule gratte, طاوق اشر *thāouq echer*. — Effacer, چزمک *tchizmek*. — Se Gratter, v. pr., قاشنمق *qāchinmaq*. — S'entre-égratigner avec les ongles, درماشمق *tyrmāchmaq*. — en se frottant contre la muraille, à la manière des chevaux, ديوار اوزرنلک *divār uzerindè surtinup qāchinmaq*.

GRATTOIR, s. m., كزلك *kezlek*, قازيبه جق قلمتراش *qāzaia-djaq qalemtrāch*, t.

GRATUIT, e, adj., qui se fait sans intérêt, باد هوا *bādi havā*, مفت محض *muft*, بعشله *baghychlama*, كرم و احسان اولان *mahzi kerem u yhsān olān*. — Chose gratuite, اجرتنسز ايش *eudjretsiz ich*. — Don gratuit, پشكش *pechkech*. — Supposition gratuite, تملسز صانى *temelsiz sāni*, فرض باطل *farzi bāthyl*. — Méhanceté gratuite, صرف خباثت *syrf iārāmazlyq*, محض *khabāceti mahz*.

GRATUITÉ, s. f., باد هوالق *bādi havālyq*, مفتلك *mouftlik*, p.-t.

GRATUITEMENT, adv., pour rien, بعشله - كرم *bādi havā*

اولدوق *baghychlama, kerem olaraq*, انعام اولدوق *in'ām olaraq*.

— Sans fondement, اصلی فصلى

اصل و اساس *asly fasly ioq*, يوق

اولميدوق *aslu eçās olmaıaraq*,

من غير اساس *min għairi eçās*,

باطلا *bāthylen, a.*

GRAVATS, s. m. pl. Voyez GRAVOIS.

GRAVE, adj. com., pesant, اغر *aghyr, t.*; ثقیل *saqyl*. — Les corps graves, اجرام ثقیله *edjrami saqylē*.

— Sérieux, اغر باشلو *aghyr bāchtlu*,

تمکینلو *temkīnlu*, وقارلو *veqār lu*,

لنگرلو *tenguertlu*, اهل وقار *ehli veqār*,

صاحب وقار *sāhyb veqār*,

اغر *aghyr*. — Au fig., se dit d'une

personne qui agit, parle avec sagesse,

کلاننده وقار و تمکین واردر *kelāmindē veqār u temkīn vārdur*.

— Important, اغر *āghyr*, جسيم *— مهم*

djecim, muhimni. — Matière

grave, ماده جسيمه *madtlē djēcimē*,

امر خطير *emri khathyr*. — Affaire

grave, اصاحت *aghyr* اغير ایش *aghyr ich, mustahat*. — Maladie,

اغر *aghyr* خسته لک *aghyr khastalik*. — Un

ton grave, صداء *qabā ses*, قیاس *qabā ses*,

ثقیل *sadāi saqyl*.

GRAVÉ, E, adj., sur un corps dur,

قازیل *qāzīlū*, قازیل *qāzīlmich*, قازنمش

منقوش *mahkiouk, t.*; محکوک *t.*;

منقوش *menqouch, a.* — Marqué de petite

vérole, چوپورلی *tcheupurly*. —

Visage gravé, چوپورلی یوز *tcheupurly üz*,

چچک نشانلریله طولو *tchitchek nichānlerilē dholou üz*.

— dans l'esprit, خاطر نشان *— ان*

اولدوش *khāthir nichān olmuch*, خاطرده منقوش و مرتسم اولمش *khathyrdē menqouch vè nurtecin olmuch*.

GRAVELÉE, adj. fém., شراب

دردیسنک کولی *charāb dourdcinūn kulu*, شراب پوصه سی کولی

دوردی کولی *charāb pouçacy kuly, dortou kuly*.

GRAVELLEUX, SE, adj., inèlé de gravier,

چاقل طاشلو *qoumlu*, مولوزلو *tchāqyl thāchtlu, molozlu*,

چاقللو *tchāqylly*, مرمل *muremmel*.

— Sujet à la gravelle, قوملو *qoumlu*,

طاش خسته لکنه اوغرامش *thāch khastaliguina oghrāmich, t.*

حصاتلو *haçātlu*, مبتلای دا الحصات *mubtelāi dē ul-haçāt*. — Urine grave-

leuse, قوملو سدک *qoumlu sidik*.

— Au fig. fam., trop libre, پرداخسز

لا ابالی *perdākhsz, fāhich, lā ubālī*. — Paroles libres, کلمات

کلمات *kelimāti fāhichē*, فاحشه *kelimāti fāhichē*.

GRAVELLE, s. f., maladie, طاش

حصات *thāch, haçāt, jilleti*,

حصات *thāch*, قوم *qoum, t.*;

دا الحصاة *du'ul-haçāt, a.*

GRAVEMENT, adv., d'une manière

grave, اغر *aghyr*, اغيرجه *aghyrdjē*,

بالوقار *aghyrlyq ilē, t.*; وقارانه *bil-veqār, vuqourānē*. —

Fortement, چهل *pek*, خهلی *khāli*,

زیاده سبيله *ziādēcİLē*.

GRAVER, v. a., tracer sur un corps

dur, قازمق *qāzīmaq*, قازیمق *qāzīmaq, t.*;

نقرا *hak, nāqr* حک - نقرا *it*. — Tracer au burin,

قلم ایله *qalem ilē tōnmaq*, قلمکاریق *qalemkiārlık it*,

نقش ا *nāqch it*

اوبىق *hakk it.* — en relief, *oïmaq.* — des caractères, حروف *hourouf hakk it.* — à l'eau forte, تيز آب ايله قابىق *qāzimaq.* — sur le bronze, پرنسج *pirindj uzérindé hakk it.* — Se graver dans l'esprit, قلبه نائير *teécir it, a.-t.* — Graver dans la mémoire, لوح خاطرده نقش *levhi khāthyrde naqch it.*

GRAVEUR, s. m., حكاك *hakkiāk, a.;* قلمكار *qalemkiār.* — de cachet, مهر قابىق *muhur qāzıdji.* — en acier, چليك *tchelık hakkiāki, t.-a.*

GRAVIER, s. m., gros sable mêlé de cailloux, اري قوم *iry qoum,* صابوره *tchāqyl thāchi, sāboura.* — Sable qui se trouve dans les urines, قوم *qoum, t.*

GRAVIR, v. a., بوقارى چيقيق *ioqāry tchiqmaq,* طرمشوب چيقيق *thyrmachup tchyqmaq,* طرمشوماق *thyrmachmaq, t.;* طرمشوب صعودا *thyrmachup sou'oud it,* تسلق *teçallouq it, a.-t.*

GRAVITATION, s. f., اغرلق *aghyrlyghuñ bir tharafa meïllénmeci, t.;* رجوح *rudjoh, a.*

GRAVITÉ, s. f., pesanteur, اغرلق *aghyrlyq, t.;* ثقالت *saqālet,* وزانت *vizānet, a.* — Centre de —, مرکز الموازنة *merkez ul-muvāznet.* — Contenance sérieuse, اغرلق باشولوك *aghyrlyq, tenguerlu-*

lik, temkínululik, t.; ركانت *rezānet, veqūr,* وقار *rekiānet.* — Au fig., importance des choses, اجسامت *aghyrlyq, djecāmet, a.;* مهملك *muhimm-lik.*

GRAVITER, v. n., اغراو *aghyr ol,* بر طرفه ميللنمك *bir tharafa meïllénmek.*

GRAVOIS, s. m., menus débris de démolition, الجى وطاش پارچه لرى *altchi vè thāch pārtchalèri, مولوز, moloz-tukenticy.* — La partie la plus grossière qui reste du plâtre, الجى دوكنئيسى *altchi tukenticy, molozı, t.*

GRAVURE, s. f., art de graver, قلمكارلق *qalemkiārlyq, a.-p.-t.;* قابىق صنعتى *qāzıdjiylyq san'aty, فن حكاك, fenni hakk.* — Objet gravé, قابىم ايشى *qāzima ichi.* — Dessin, صورت *souret, tasvir.*

GRÉ, s. m., bonne volonté de faire, خوشلغى *gueuñul khochlyghy,* كوكل *gueuñul,* رضا *rizā, husni irādet.* — De son gré, كندو رضاسيابه *guendu rizāciülè.* — De bon gré, كوكل ايله *gueuñul ilè,* حسن رضا وارادئيله *husni rizā vu irādetilè,* حسن رضا واختياريله *husni rizā vu ikhtiārilè.* — Bon gré malgré, استراستمز *ister istèmez, thav'en vè kerhen.* — Contre son gré, مخالف *rizācinè moukhālif olaq.* — De gré à gré, ايله طرفين *rizāi tharafcın ilè,* بالتراضى *bit-te-*

rāzy. — A mon gré, selon ma volonté, مرادمجه murādumdjè, مرادم murādum uzrè. — Selon mon goût, مزاجه كوره mizādjumè gueurè. — Au gré, selon le goût, مزاجه mizādjdjè, مذاقجه mezāqdjè,

طبيعتجه thābi'atdjè. — Se laisser aller au gré des flots, دريا نك امواج دريانك emvādji deriānuñ medjrāci uzrè vārmaq. —

Être au gré, مقبوله كچمك maqboulè guetchmek, مقبول او maqboul ol. — Prendre en gré, حظ درون hazzi deroun ilè qaboul it. — Savoir bon gré à quelqu'un, être satisfait d'une chose, كوكل gueuñul khochlanmaq, خوشلنمق hazzi it, مهنون او memnoun ol.

GREC, QUE, s. adj., moderne, روملو roumlu, vulg. روم roum, ouroum. — ancien, يوناني iouñāni. — Les anciens Grecs, يونانيان iouñān thāfeci, يونانيان iouñāniān. — La nation grecque moderne, روم ملتي roum milleti.

— Grec, fin, rusé, حيله كار hile kiār. — En grec moderne, رومجه roundjè, روميجه roumîdjè. — La langue grecque moderne, لسان رومي liçāni roumi. — Le grec ancien ou littéral, يوناني لسانی iouñāni liçāni. — Savez-vous le grec? رومجه بيلورميسن roumdjè bilurmicen.

GRÈCE (La), s. f., moderne, روم roum vilāiēti. — Le royaume de Grèce, روم مهلكتي roum memlketi. — ancienne, يونان iouñān.

— Les sages de la Grèce, حکماي hukemāi iouñān.

GREPIN, s. m., يرامز iarāmaz. Voy. GUEUX.

GREPINERIE, s. f. Voyez GUEUSERIE, MESQUINERIE.

GRÈMENT, s. m., كمينك گمينك gueminuñ donanmāci, tedjhiži, جمع كمينك جيع gueminuñ djemi' alātleri. —

كمي دوناتمق - كمي دوناتمق guēmi donātmaq, tedjhiž it. — Préparer, حاضرلمق hazzyrlamaq. — Grèce, e, دوناتمق donānmich.

GREFFE, s. m., dépôt des registres, دفتر خاند defter khānè, a.-p.; دفتر defter, سجلات sidjil-lūt, a. — Enle, اشله achlamu, فدان اشله achlāma silāni, فدان fidān, اشي قلمي achi qalēmi, t.

GREFFER, v. a., اشلق - اشلامق achlāmaq, اشي قلمي اورمق achi qalēmi ourmaq, اشلقمق achilatmaq, t.

GREFFIER, s. m., محكه كاتبي دفتر خانده mehkemè kiātibi, دفتر خانده defter khānè khalifeci kiātibi.

GREFFOIR, s. m., اشي بجياغي اشله بجياغي achi bitchāghy, اشله بجياغي achlāma bitchāghy, t.

GRÈGE, adj. et s. f., ايپنك قوزه سي صوبنيتيسي - يولنتيسي ipēk qozaci soïountyey, iolyntyey, t.

GRÈGEOIS, s. m., (feu), صوده souda iānān āteç, t.

GRÈLE, adj. com., long et mince, انجه رقيق indjè, t.; انجه رقيق raqyq, a.; انجه سس bārik, p. — Voix, باريك

indjè ses, رقيق صوت *savti raqyq.*

— Taille grêle, قد ممشوق *qaddi memchouq.* — Grêle de taille, انجه *anjeh* بويلو *indjè boïlu.* — Les intestins grêles, يوفقه بغرسقنر *ïoufqa baghyr-saqnar.*

GRÊLE, s. f., pluie gelée, - دولو *dolou*, طولو *dholy*, t.; برد *bered*, a. — Menue, اوفاق دولو *ou-fâq dolou.*

GRÊLÉ, e, adj., frappé de la grêle, دلولو يوغرامش *dholouïè oghrâ-mich*, t.; مبرود *mubred*, مبرود *mc-broud*, a. — Marqué de la petite vérole, چوپورلى *tcheupurlu.*

GRÊLER, v. impers., - دولو ياغمق *dolou iāghmaq*, اورمق *ourmaq.* — Il grêle, دولو يغار *dolou iāghār.*

GRELET, s. m., ديوار جىسى *divārdji tchekidji*, t.

GRELIN, s. m., افاق پالامار *ou-faq pālāmār*, t.

GRÊLON, s. m., ايرى دولودانهسى *iri dolou dānèci*, t.

GRELOT, s. m., چكرق *tchiñraq*, چكغراق *tchiñghirāq.* — Garni de grelots, چكغراقلو *tchiñghyrāqlu.* — Au fig., attacher le grelot, faire le premier une chose qui paraît difficile, چكغراغى اصمق *tchiñghyrāghy asmaq.*

GRELOTTER, v. n., trembler, سوغوقدن دترمك *soghouqtan titrèmek*, اوشك *uchumek*, t.

GRELUCHON, s. m. fam., بىر *bir qahpènuu sevguluçu*, t.

GRÊMIL, s. m., سادك *sidik aqydidji ne-bāt*, t.

GREMILLET, s. m., plante, صچان *sitchān qoulāghy*, t.

GRENADE, s. f., fruit, نار *nār*, autrement انار *enār*, t.-p.; رمان *rummān*, a. — douce, طتلونار *thatlu nār.* — aigre, اكشى نار *ekchi nār.* — Grain de grenade, نار *nār* داندهسى *dānèci.* — Fleur de grenadier ou de grenade, نار چيچكى *nār tchitchegui*, نار اغاجى چيچكى *nār aghādji tchitchègui*, چاندار *tchiulnār*, گلنار *gulnār.* — Espèce de boulet, ال قمبرهسى *el qoumba-raci*, t.

GRENADIER, s. m., arbre, نار *nār* شجر الرمان *nār aghādji*, t.; شجر الرمان *chedjèr ur-rummān*, a. — Anciennement, soldat qui jetait des grenades, اتان خمبره *khoumbara atān.* — Grenadiers, soldats qui forment la première compagnie de chaque bataillon, غرنادير تعبير اولنور *ghyrnādir ta'bīr olounour synfi'asker.*

GRENADIÈRE, s. f., خنبره *khoumbara torbāci*, t.

GRENADILLE, s. f., fleur, الم *elem tchitchegui*, زهرة الالم *zuhret ul-elem*, a.

GRENAILLE, s. f., métal réduit en grains, معدن اوفانتيسى *ma'den oufānticy.* — Argent en grenaille, قورشون *futāti sīm.* — de plomb صاچمه *sātchma*, قورشون *qourchoun oufānticy.* — Rebut de graines que l'on jette aux volailles, دانه دوكنتيسى *dānè tukentuçu*, چورندى *tcheuruntu.*

GRENAILLER, v. a., معدنسى *ma'deni oufātmaq*, t.

GRENAT, s. m., سیلان *seilān*, t.; بزادی *chebtcherāgh*, p.; *bezādi*, حجر سیلان *hadjeri. seilān*.

GRENAUT, s. m., poisson, ابری *iri bāchlu bālyq*, بر نوع کفال بالغی *bir nēvy' kesāl bālyghy*, t.

GRENELER, v. a., مشین دانه لک *mechīn dānelemek*, t.

GRENER, v. a., réduire en petits grains, اوفاتیق *oufātmaq*. — du sel, طوزی اوفاتیق *thouzi oufātmaq*. — Grener, v. n., produire de la graine, دانه لکمک *dānelemek*, تخم *tokhoumlamaq*, و برمک *tokhoun tchiqarmaq, virmek*, t.

GRENETERIE, s. f., ذخیره جیلک *zakhyrédjilik*, حبوبات جیلک *houboubūdjlilik*, a.-t.

GRENETIER, ÈRE, s., دانه - بعدای *dānè, boghdāi bāzer-guiāni*, تخمچی *tokhoumdji*, t.

GRENETIS, s. m., سکه زنجیری *sikkè zindjīri*, ou simplem. زنجیر *zindjīr*, t.

GRENIER, s. m., انبار *ambār, embār*. — à grains, بعدای انباری *boghdāi ambāri*, غله - حبوبات *ghallè, houboubāt, zakhyrè ambāri*. — à sel, میری *mīri touzi ambāri, makhzèni*. — public, بکک *bēilik, mīri ambāri*. — d'abondance, قپان *qapān*. — à paille, صمانلق *samānlyq*. — à foin, اولوق انباری *otlouq ambāri*. — Le plus haut étage d'une maison,

دام النسی *chirvāni*, شرانسی *dām alty*. — Contrée fertile d'où l'on tire beaucoup de blé, کیلار *kilār*. — La Sicile peut être considérée comme le grenier de toute l'Italie, سیچیلیا *sitchiliā djezi-rèci bildjumlè italiānuñ kilāri me-ğābècèndè dur*.

GRENOUILLE, s. f., قرغه *qyrba-gha, qourbagha*, بغه *bagha*, t.

GRENOUILLERE, s. f., قرغه لوق *qourbaghalyq*, قرغه يتاغی *qourba-gha iatāghy*, t.

GRENOUILLET, s. m., خانم *khatemi suleimān*, t.

GRENOUILLETTE, s. f., دوکن *dugun tchitchègui*, t.; کبیک *bebikèlj*, شقیق الماء *kebikè, chaqyq el-mu*, a.

GRENU, e, adj., دانه لوق *dānèlu*, دانه سی جوق *dānèci tchoq*, t. — Épi grenu, دانه سی جوق باشق *dānèci tchoq bāchaq*, t.

GRÈS, s. m., چقل طاشی *tcha-qyl thāchi*, قیا *qiā*, قوملو طاش *qoumlu thāch*, t.

GRÈSIL, s. m., انجه قار *oufāq, indjè qār*, دولو طوزندیسى *dholou thozintyey*, t.

GRÉSILLEMENT, s. m., دولو *dolou thozintyey*, طوزندیسى ياغمه *iāghma*, t.

GRÉSILLER, v. n., se dit du grésil qui tombe, - انجه قار دوشمک *indjè qār duchmek, iāghmaq*, دولو طوزندیسى ياء-سق *dolou thozintyey iāghmaq*, t. — Grésiller, v. a., froncer, racornir, بورشدرمق *borouchturmaq*.

GRESILLONNER, v. n., جزله-ق *jezlamaq*, t.

GRESSERIE, s. f., چاقل طاشی *tchāqyl thāchi ma'deni*, t.

GRÈVE, s. f., قوملق *qoumlyq*, دوز چاقلویالی *duz tchāqyllu iāly*.

GREVER, v. a., faire tort, - غدر *ghadr*, zarar it, a.-t. — Charger, accabler, تکلیف یوکلمک *teklîf iukletmek*, t. — Grevé, e, کولونی ایله یوکلمش *tekiälîf ilè iuklenmich*.

GRIBANNE, s. f., بر نوع بیوک *bir nev'y iuk qāghly*, t.

GRILETTE, s. f., طوکوز کول *dhoñouz kul basticy*, t.

GRIBOUILLAGE, s. m., mauvaise écriture, فنا یازو *fenā iāzou*, t. — Mauvaise peinture, کوتوبر تصویر *keutu bir tasvîr*.

GRIBOULLER, v. a. pop., فنا یازو *fenā iāzou iāzmaq*.

GRIÈCHE, s. f., سر *bir nev'y yeyr-ghān oty*. — Pic grièche, اوفاق *oufāq saqcyghān*.

— Femme criarde et querellense, چکشچی عورت *tchekichidji 'a-vret*.

GRIEF, s. m., ضرر *zarar*, a.; غدر *ziān*, p.; زبان *ghadr*. — Plainte ou sujet de plainte, اگلشمه *aghlachma*, شکایت *chikiātet*, باعث شکایت *bā'ici chikiātet*, چکلان زبانک شکایتی *tchekilān ziānuñ chikiāteti*.

GRIEF, ÈVE, adj., grand, énorme et fâcheux, بیوک *buük*, t.; جسم *djecim*. — Péché fort grief, بیوک *buük gunāh*, اثم جسم *ismi*

djecim. — Maladie griève, - بیوک *buük*, keskin *keskin* خستدک *khastalik*. — Faute griève, قباح *qabāhati ghaltza*.

GRIÈVEMENT, adv., چوق *tchoq*, غایتله *pektchè*, پکجه *pek*, غایتله *ghāietlè*, زیاده سیله *ziādècilè*, a.-t. — Il est grièvement malade, پک *pek khastadur*.

GRIÈVETÉ, s. f., énormité, جسمت *buüklik*, t.; ضحامت *djeçāmet zakhāmet*. — La grièveté du crime, کناهک *gunāhuñ djeçāmeti*.

GRIFFADE, s. f., - پنجه اورمه *pentchè ourma*, *salma*, پنجه لمه *pentchèlemè*, t.

GRIFFARD, s. m., بیوک قارتال *buük qārtal qysmi*, t.

GRIFFE, s. f., ongle pointu, crochu, پنجه قیناق *pentchè qynāq*, مخلب *nykhleb*, pl. a. مخالب *makhālîb*. — Empreinte d'une signature, دامغه *dāmgha*.

GRIFFER, v. a., پنجه لکم *pentchèlemek*, پنجه قیناق اورمق *pentchè qynāq ourmaq*, t.

GRIFFON, s. m., sorte d'oiseau de proie, طوشانجیل *thavchāndjil*, t.;

عقاب *ouqqāb*, pl. عقبان *ouqbān*. — Animal fabuleux, عنقا *anqā*, a.

GRIFFONNAGE, s. m., فنا یازو *fenā iāzou*, قارش مورش یازو *qārich mourich iāzou*, t.

GRIFFONNER, v. a., فنا یازمق *fenā iāzmaq*, قره لملق *qaralamaq*, قارش مورش یازوی *iāzouï qārich mourich iāzmaq*, t. — Griffonné, c, قارش مورش یازلمش *qārich mourich iāzilmich*.

اگمک قبوغی, GRIGNON, s. m.,
 ekmek qaboughy pārtcha-
 ci, اگمک قبوغی, etmek qabou-
 ghy, t.

یواش یواش, GRIGNOTER, v. a.,
 iavāch iavāch guēmirmek,
 دیش اوجیله کسوب یمک
 dich oudjou ilè keçup iemek, t.

یرامز, GRIGOU, s. m.,
 iārāmaz. — Misérable, مندبور
 mendebur, t.; ناکس nākes, p.;
 مسکین meskīn. — Avare, خسيس
 khacis.

اسقره, GRIL, s. m.,
 isqara; usqara, t.

ویاندیله, GRILLADE, s. f.,
 usqarada pichmich et. —
 Manière d'apprêter les
 viandes en les faisant griller,
 اسقرهده, usqarada pichurmè,
 پشورمه, t.

قفیس, GRILLAGE, s. m.,
 qafes. — en fil de fer,
 تل قفسی, tel qafeci, t.

دیر پرمقلاق, GRILLE, s. f.,
 demir parmaqlyq, parmaq-
 lyq, t.; قفس qafes, a. —
 Chenets liés ensemble par
 une barre de fer, ساچ ایباغی
 satch aiāghy. — Petites
 barres de fer sur lesquelles
 on place le charbon dans
 un fourneau, اوجاق
 odjāq usqaracy. —
 Grille de porte, قاپو
 qapou parmaqlyghy. —
 de fenêtre, پنجره
 pendjèrè parmaqlyghy,
 قفسی qāfeci. — Grillé,
 e, cuit sur le gril,
 پشمش اسقرهده
 usqarada qāvouroulmich,
 pichmich. — Garni
 de barreaux, قفسلو
 qafeslu, t.

یواش یواش, GRILLER, v. a.,
 faire cuire sur le gril,
 اسقره اوزرنک پشورمک
 isqara

uzerindè pichurmek, اسقرهده
 usqarada pichurmek,
 پشورمک, qāvourmaq. —
 Fermer d'une grille,
 قفسلمک, qafestlemek,
 پرمقلاق, parmaqlyq it,
 پرمقلاق, parmaqlyq thāqmaq. —
 Griller, v. n., brûler subitement,
 اتش چالمق, ātech tchāl-
 maq, iāqmaq. — Brûler
 d'impatience, صبر سزلقدن
 yānmaq, sabersizlyqtan
 iānmaq. — Effet produit
 sur les plantes par la
 grande ardeur du soleil,
 کونش چالمق, kōnsh
 çalmāq, guñendurmek,
 کونش چالمق, guñendurmek,
 لفسح و تسنیع, lefsh u tes-
 fi' it.

چرلاق, GRILLON, s. m.,
 tchirlāq, odjāq tcheker-
 gucci, کچجه چکرکسی,
 guidjè tchekergucci, t.

contorsion du visage,
 اغز اکربلیکی, aghz ègrilgui,
 عجایب, 'adjāib tchèhrè. —
 Affectation, یاپمه, iāpma,
 دوزکن, duzgun, t. —
 Mine, mauvaise mine,
 چهره, tchèhrè. —
 اکشی یوزا, ekchi iuz,
 اکشی یوزا, ekchi iuz it,
 گوسترمک, gueuster-
 mek. — Mauvais pli,
 بوکلمیری, bukulum ieri. —
 Au fig., dissimulation,
 یوزا, iki iuzlulik, ریا,
 ریا, rīā, مواضعه, muvāze'a.

faire des grimaces,
 اغزیننی اکربتمک, aghzini
 ègritmek, یوزا-قاش
 iuz-qāch bourouchturmaq. —
 Faire des faux plis,
 بوکلمک, beukulmek.

qui fait des grimaces,
 اغزیننی اکربدیجی, agh-
 zini ègrīdidji, چهره
 بورشدریجی, çehre

tehehré bourouchturidji, بوز - قاش
 بورشدریجی *üz, qâch bourouchtu-*
ridji, t. — Au fig., ریا ایدیجی
rîā ididji.

GRIMAUD, s. m., طاتسز بر چوجق
thâtsyz bir tchodjouq, t.

GRIME, s. m., کوچک مکتب
kutchuk mekteb oghlā-
ni, t.

GRIMELIN, s. m., petit garçon,
 اوغلانچق *oghlāndjyq*. — Joueur
 mesquin, اوجز اوینایان *oudjouz oï-*
nāiān, t.

GRIMELINER, v. n., اوجز اوینامق
oudjouz oïnūmaq, t.

GRIMOIRE, s. m., افسونجی کتابی
efsoundji kitābi, t.; افسون نامه *ef-*
soun nāmē, p.

GRIMPANT, E, adj., طرمشان
hyrmachān, بوقسارو چیقان *ioqāru*
tchyqān, t.

GRIMPER, v. a., طرمشوق *thyr-*
machmaq, چیقمق *tchyqmaq*,
 سورتنمک *surtunmek*, t.

GRIMPEREAU, s. m., اجاج قاقان
aghādjqāqān, طرماشق قوشی *thyr-*
māchyq qouchy, t.

GRINCEMENT, s. m., قجرده *qy-*
djirdama, قجردهش *qydjirdich*,
 دیش قجردهشی - قجردهسی
qydjirdich, qydjirdici, t.; صاقمه
salqamaï esnān, a.

GRINCER, v. a., serrer les dents
 les unes contre les autres, دیش
 چادردهتمق *dich qydjir-*
datmaq, qydjirdāmaq, دیشی
 چادردهتمق *tchātyrdatmaq*. — Montrer
 les dents, دیشلری کوسترمک
dich-
leri gueustermek, t.

GRINGOTTER, v. n., چینگلدامق
tchyghyldāmaq, t.

GRINGUENOTTER, v. n., بلبل کبی
 اوتنمک *bulbul guibi eutmek*, t.

GRIOTTE, s. f., sorte de cerise ai-
 gre, وشنه *vichnē*. — Sorte de mar-
 bre tacheté, بر نوع بنکلومرمر *bir*
nev'y beneklu mermer, t.

GRIOTTIER, s. m., وشنه اغاجی
vichnē aghādji, t.

GRIPHE, s. m., filet de pêcheur,
 بر نوع بالقجی اغی *bir nev'y bālyq-*
tchi aghy. — Au fig., sorte d'é-
 nigme, بر نوع معما *bir nev'y mou'em-*
ma, t.

GRIPPE, s. f. pop., fantaisie,
 هوس *haves*, a. —
 Prendre en grippe, fam., se préve-
 nir sans raison contre quelqu'un,
 کین طونمق *kin thoutmaq*, p.-t.;
 غرض ا *gharaz it*, a.-t. — Grippe,
 t. de médecine, catarrhe ou rhume
 épidémique qui donne la fièvre,
 استمه کتوریجی بر نوع اولاشیجی
icitma gneturidji bir nev'y
oulāchidji nouzla, غریب دیدیگلری
 خسته لک *ghrip dedikleri khāsta-*
lik.

GRIPPER, v. a., favir subtilement,
 قاپمق *qāpmaq*. — Se Gripper,
 v. pr., se froncer, بورشوق *borouch-*
maq, bourouchmaq, t.

GRIS, E, adj., de couleur grise,
 سنجابی *qyr, qyrghyl, sindjābi*
sindjābi رنگی *rengui*. — cendré,
 کل رنگو *kul renklu*, t.; اشهب *achhab*, a. —
 Cheval gris, قیر ات *qyr at*. —
 Cheveux, قیر صاج *qyr satch*. —
 قیرغل صاج *qyrghyl satch*. —

Temps —, بلونلو صوغوق هوا *bouloutlu soghouq havā*. — A demi-ivre, کیفلی *keïflé*, کیفلی *keïflu*.

GRIS, s. m., couleur grise, کل رنگی *kul rengui*, قیر رنگی *qyr rengui*. — Gris-brun, بوز قیری *bouz qyri*. — Gris de more, یاغز قیر *iāghyz qyr rengui*. — Gris sale, بولانق قیر رنگی *boulānyq qyr rengui*. — de souris, صیجان

قویولی *sūchān tuū rengui*. — mêlé, کلاجه قیر *alādja qyr*. — Petit-Gris, fourrure, سنجاب *sindjāb*, a.-p.-t. — Cela tire sur le gris, بو شیک رنگی قیره مایدلر- قیره چکر *bou cheūū rengui qyra māildur*, *qyra tcheker*.

GRISAILE, s. f., قویولی اچقلى *qouïouli atchyqlu alādja boïā*, t.

GRISAILLER, v. n., کل رنگو-و *kul renklu boïā ili syvūma*, قیر بولاشدرمق *qyr bou-lāchturmaq*, t.

GRISATRE, adj. com., قیرجه *qyr-djè*, کل رنگلی کبی *kul renklu guibi*, چکر- قیره مایل *qyre māl*, *tcheker*, قیرسی *qyrsy*, t.

GRISER, v. a. fam., ایچورمک *itchurmek*, کیفلندرمک *keïflendurmek*. — Se Griser, v. réfl., کیفلنمک *keïflenmek*, کیفلو او *keïflu ol*, t.; کسب نشوه ا *kesbi nichvè it*, a.-t. — Grisé, e, کیفلنمش *keïflenmich*, کیفلو *keïflu*.

GRISSETTE, s. f., sorte d'étoffe grise, بر نوع سنجابی رنگی قمماش *bir nev'y sindjābi rengui qoumāch*. — Jeune fille ou jeune femme de petite condition et de mœurs légères,

اخلاق و سلوکی مشکوک و ادنا مرتبیدن اولان قزایا عورت *akhlāq u sulouky mechkiouk vè ednā mertebèden olān qyz iā'avret*, t.

GRISON, NE, adj., qui grisonne, صاچی اغارمش قرغل *sāchi agharmsh qyrghyl*, *tchi aghārmich*, t. — Grison, pop., àne, اشک *echek*. — Sorte de valet, بر نوع خدمتکار *bir nev'y khydmetkiūr*.

GRISONNER, v. n., صاچی صقالی *saqāli agharmaq*, اغارمق *sāchi saqāli agharmaq*, تشیب او *qyrghyl ol*, t.; *techeūūb it*, a.-t. — La barbe lui grisonne, صقالی اغارمغه بوز طوسدی *saqāly aghārmagha iuz thouty*.

GRIVE, s. f., اردج قرشی *ardedj qouchi*, t.

GRIVELÉ, e, adj., کلاجه *alādja*, تویی بنکلو بر قوش *beneklu*, t. — Oiseau qui a le plumage grivelé, تویی بنکلو بر قوش *tuū beneklu bir qouch*.

GRIVELÉE, s. f., نفع حرام *nef'y harām*, کسب رشوت *richvet*, نا شرعی *kesbi harām*, *nācher'y*, a.

GRIVELER, v. a., نفع حرام ا *nef'y harām it*, a.-t.; رشوت *richvet iemek*, المق *almaq*.

GRIVELERIE, s. f., نفع حرام ایله *nef'y harām eilemè*, رشوتجیلک *richvetdjilik*, a.-t.

GRIVELEUR, s. m., کسب حرام رشوت *kesbi harām ididji*, ایچی *richvet iēidji*, *alidji*, a.-t.

GRIVOIS, SE, adj., اچق *atchyq gucuzlu*, کیفلو *keïflu*. — Gaillard, ardent, دلو قانلو *delu*

qānlu. — Propos grivois, کلام فاحش *kelāmi fāhich*.

GROG, s. m., بر جز عرقی ایله bir
duzj 'araqi - ilē iki djuz souden. mur-
rekkeḥ itchqy, t.

GROGNARD, s. m., مرلدا ایچی *mi-
ryldāūdji*, مرلدا نیچی *miryldāni-
dji*, t.

GROGNE, s. f. bas et pop., cha-
grin, قیغو *qāghou*, t.; کدر *ke-
der*, a.

GROGNEMENT, s. m., طوکوز *ḥo-
noūz khyrildū-
macy*, t.

GROGNER, v. n., crier comme le
pourcéau, خردمق *khyryldamaq*,
خوردامق *ḥoḥnoūz kho-
ryldamaq*. — Au fig., murmurer,
مرمر ا *miryldānmaq*, مرمری *myrmyr it*, t.

GROGNEUR, s. m., مرلدا ایچی *mi-
ryldāūdji*, t.

GROIN, s. m., museau de cochon,
طوکوزک بورنی *ḥoḥnoūzuḥ bourny*.

GROLLE, s. f., oiseau, کالا قرغه *alā
qargha*, t.

GROMMELER, v. n., دیشلر اراسنک *di-
shlar arā-
cindē seuilēmek*, سومردانماق *sou-
mourdānmaq*,
مرلدا ایرق شکایت ا *miryldāāraq
chikiātet it*, t.

GRONDEMENT, s. m., bruit sourd,
صدای خفی *sadāi khafi*, a. — du
tonnerre, گورلدمه *guruldemē*,
گورلدی *guruldu*, گورلدهسی *guelk
gueuk gurlemēci*, t.

GRONDER, v. n., murmurer,
خردمق *myryldamaq*, خردمق
khyryldamaq, سومردانماق *samsour-
daunmaq*. — En parlant du tonnerre.

گورلدمک *guruldemek*. — Gron-
der, v. a., gourmander de paroles,
آزار و برمک *azārlamaq*, آزار
azār virmek, قاقمهق *qāqymaq*,
سوگمک *seugmek*. — Être fâché
contre quelqu'un, برکمهسه *bir
bir kimsēie dhārylmaq*. — Gronder
les domestiques, خدمتکارلری
*khydmetkiārlari seug-
mek*.

GRONDERIE, s. f., réprimande,
آزارمه *azārlama*, سوگمه *seugmē*, t.;
شتم *ta'zīr*, مواخذة *muākhazē*,
تعذیر *chiten*, pl. a. شتوم *chutoun*. —
Criailerie, باغرمه *bāghyrma*.

GRONDEUR, SE, adj., آزارلیچی *azā-
rlāūdji*, سوگلیچی *seuguidji*,
تعذیر *kecīr ussebāb*, کثیر السباب
ta'zīr idīdji, a.-t.;
مرمرلیچی *dhārylghān*,
myrmyrlāūdji.

GROS, s. m., la plus grande par-
tie d'un tout, d'une affaire, طوب
thop, t.; کلیات *kullūāt*. — Le gros
et le détail des affaires, امورک
oumouruḥ kullūāt
u djuzū'āti. — Le gros de l'armée,
عسکرک جسم اعظمی *askeruḥ
djesmi a'zemi*. — Huitième partie
de l'once, درهم *dirhem*, vulg. درم
direm, pl. a. دراهم *dirāhim*. —
Gros de Naples, étoffe de soie,
جانفس *djānses*.

GROS, SE, adj., قالک *qālyḥ*,
قالن *qālyn*, یوغن *oughoun*,
ایری *iry*, t.; غلیظ *ghalīz*. — Gros
fil, قالن ایپلک *qālin iplik*. —
drap, قبا بز *qabā bez*.

فرنگك اوزمى *qālyñ tchoqa*. — (pris pour grand), بیوک *büük*. — Gros péché, صوچ *büük souch*. — Fort, violent, قتی *qaty*, کسکین *keskîn*. — Grosse voix, آواز *qaty avāz*. — fièvre, حما *keskîn hoummā*. — De grosses paroles, dés paroles injurieuses, سرت *sert seuzler*. — Gros de corps, سوزلر *sert seuzler*. — Gros de chichmān, شیشفو *chichqo*. — Considérable, بیوک *büük*, جسیم *djecim*, کلیتلو *kullüetlu*. — Grosse dépense, کلیتلو مصرف *kullüetlu masraf*. — Grave, شدید *chedid*, اثر *aghyr*. — Une grosse maladie, مرض شدید *marazi chedid*. — A gros prix, اثر بها ایله *aghyr behā ilē*. — Mauvais, orangeux (temps), سرت هوا *sert havā*. — Grosse mer, دالغولو - فورتنهلی دکز *dālghalu, fortunaly deñyz*. — Rivière grosse, grossie par les eaux, قبارمش *qabārmich sou, uehîr*. — Femme grosse, enceinte, کبه *guebè*, حامله *hāmîlè*. — En Gros, adv., کوتری ایله *guientury ilē*, سنایه *sināieten*, a. — Vendre en gros, طوبدن *thoptan sātmaq*, صاتمق *sināieten beî it*. — Acheter en gros, طوبدن *thoptan sātoun almaq*, صاتون المق *sināieten ichtirā it*. — En gros, en résumé, sans s'arrêter aux détails, مختصرجه *moukhtaçardjè*, اجالا *idjmālen*. — Dire les choses en gros, شیلری اجالا سویلمک *cheilèri idjmālen scuilèmek*.

GROSEILLE, s. f., فرنك اوزمى *frenk uzumu*, t.

GROSELLER, s. m., فرنك اوزمى *frenk uzumu aghā-dji, sidāni*, t.

GROSSE, s. f., douze douzaines, عمل به بر *ou iki douzina, destè*. — Expédition d'un acte en forme exécutoire, معتبر صورت *meemoulūñ bih bir senèduñ sourèti*, معتبر صورت *mu'teber sourèt*, a.

GROSSESSE, s. f., état d'une femme enceinte, کبهلک *guebèlik*, t.; جبل *haml*, جبل *habl*. — Le temps de la grossesse, وقت جبل *raqty habl*.

GROSSEUR, s. f., قالکلیک *qālyñlik*, ابرلیق *qālyñlyq*, غلیظلق *irlylyq*, یوغنلق *ioghounlyq*, بیوکلیک *ghalîzlyq, buaklik*, t.; حجم *djecim*, جم *hadjm*, a.

GROSSIER, ÈRE, adj., épais, rude, یوغن *qabā*, یوغن *ioghoun*, قبا *qabā*, تاسلاق *taslāq*, غلیظ *ghalîz*, a.; فالن *qālyñ*, t.; اوغز *oghouz* (vieux mot t.). — Mal travaillé, mal poli, قبا *qabā*. — Sculpture grossière, قبا بر اویمه ایشی *qabā bir oïma ichi*. — Mal élevé, peu civilisé, خوبریئاد *khoîrât*, خوبریئاد *khoîriād*, قبا *qabā*, غلیظ *ghalîz*. — Manières grossières, اوضاع و اطوار *evzā' vè athwāri ghalîza*. — Qui suppose beaucoup d'ignorance ou de sottise, افراطله جاهل و احق *ifrāthilè djāhil u ahmaq*. — Faute grossière, قبا یا کسلیق *qabā iānlichlyq*, سهو غلیظ *sehvi ghalîz*.

GROSSIÈREMENT, adv., d'une manière grossière, قبالق ایله *qabālyq*

ilè, قبا *qabā*, غلظتله *ghalzat ilè*, بالغلظة *bil-ghalzat*. — Avec impolitesse, ايله *khōirātlyq ilè*, ايله *edebisizligilè*. — Grossièrement fait, قبا اشلنمش *qaba ichlenmich*. — Il parle grossièrement, ايله سويلر *qabālyq ilè seüler*.

GROSSIÈRETÉ, s. f., caractère de ce qui est grossier, قبالق *qabālyq*, t.; غلظت *ghalzat*. — d'une étoffe, غلظت ايله *bir qoumāchuū qabālyghy*. — Rusticité, impolitesse, قبالق *khōirātlyq*, قبالق *qabālyq*, يوغنلىق *ioghounlyq*, ادبسىزلىك *oughouzlyq*, ادبسىزلىك *edebisizlik*, a.-t. — Parole grossière, قبا سوز *qabā seuz*. — Dire des grossièretés, قبا سوز سويلمك *qabā seuz seülemek*, كلمات غليظه ايله *kelimāi ghalīza ilè khythūb it*.

GROSSIR, v. a., rendre gros, قالن *qālyn*, ايرى *iry it*, قبالتمق *qabālatmaq*, قالنلتمق *qālynlatmaq*, t.; ا *izkhām it*. — Gonfler, enfler, قبارتمق *qabārtmaq*, شيشيرمك *chichurmek*. — Exagérer, بيونتكم *buütmeq*, قبارتمق *qabārtmaq*, مبالغه *mubālagha it*. — Se Grossir, v. n., devenir gros, قالنلنمق *qālynlanmaq*, ايريلنمك *irylenmek*, قبارمق *qabārmaq*, شيشمك *chichmek*. — Engraisser, او *chichmān ol*, سمرمك *semirmek*. — Augmenter, ارتيرمق *artarmaq*, بيونتكم *buütmeq*, قبارتمق *qabartmaq*. — S'augmenter, ارتيرلمق *artarilmaq*, بيومك *artmaq*, بيومك

buümek, t.; ا *kesbi dječāmet it*.

GROTESQUE, adj. com., bizarre, غريب الشكل *ustloubisiz*, غريب الشكل *gharib uch-chekel*. — Figures grotesques, صور غريبه *syveri gharibè*, a.-t. — Ridicule, مسخره *maskhara*, a.; كولجك *gulèdjek*. — C'est un homme bien grotesque, مسخره بر *maskhara bir ademdur*.

GROTESQUEMENT, adv., مسخره جه *maskharadjè*, اسلوبسىزلىغه *ustloubisizlighilè*, a.-t. — Vêtu grotesquement, مسخره جه كينمش *maskharadjè guënmich*.

GROTTE, s. f., مغاره *ûn*, اين *mèghārè*, maghara, غار *ghār*, a.

GROUILLANT, e, adj. pop., اوينار *oünär*, قملدانور *qymildāneur*, t.

GROUILLEMENT, s. m., اوينايش *oünāich*, t.; جنبش *djumbuch*, p. — Bruit des intestins, قارن *qārñ gueurlemèci*.

GROUILLER, v. a. pop., remuer, قملدانمق *qymildātmaq*. — Se Grouiller, v. n., قملدانمق *qymildānmaq*. — Se Grouiller, v. refl., قرنجه كى چوقلق او *fourmiller*, قارندجا *qarindja guibi ichoqlouq ol*. — Faire du bruit dans les intestins, قارن *qārñ gueurlemek*. — la tête, باش صرصلق *bāch sarsylmaq*.

GROUPE, s. m., assemblage combiné de plusieurs objets, اشياى *echiā moukhtelisènuū iyghyntici*, idjim'āi, طوپلمه *thoplama*. — de figures, اشكال بيغنتيسى *echkiāl iyghyntici*, شكل مختلف *chekli*

moukhtelif. — Un groupe d'enfants, بر شکل مختلف صبیان *bir chekli moukhtelif sybiān*. — Sac plein d'or ou d'argent, صرّه *sourrè*.

GRUPER, v. a.; طوپلمق *thoplamq*, طوب اوله رق ییغدرمق *thop olaraq iyghturmaq*, جمع *djem' it*. — Se Gruper, v. réfl., ط—وب *thop olaraq djem' ol*, اولنمق *olouumaq*, طوبلنمق *thoplanmaq*, او بریره جمع *bir ierè djem' ol*.

GRUAU, s. m., farine d'avoine mondée, یولاف اونوی *ioulāfouni*. — Grain concassé et dépouillé de son écorce, بلغور *boulghour*, برغول *bourghoul*, t. — Pain de gruau, بلغور اتمگی *boulghour etmegui*. — bouillie; بلغور لاپهسی *boulghour lāpaci*. — Petit de la grue, طورنه *thourna iāvrouçou*.

GRUE, s. f., oiseau, طورنه *thourna*, t. — Machine, اعرطاشلری *aghyr thāchlari qālduradjaq alet*, منجنیق *mendjennyq*, بر نوع بوجورغاد *bir nev'y bou-djourghād*.

GRUERIE, s. f., قوری اغاسی *qourou aghācy qapoucy*, t.

GRUGER, v. a., briser avec les dents, دیش ایله قرمق - چینمک *dich ilè qyrmaq, tchëinèmek*, t. — Manger le bien d'autrui, اخ—رک *akheruñ māmeliguini ekt u bel' it*.

GRUME, s. f., قوبقو اودون *qabouqlu odoun*, t.

GRUMEAU, s. m., پختی *poukhti*, t.; القا *'alqat*, a. — de sang,

یوغرلمش قان *ioghouroulmich qān*, قان اویشق قان *ouïouchouq qān*, قان پختیسی *qān poukhtici*.

GRUMELER (SE), v. pr., یوغرلمق *ioghouroulmaq*, اویشوب پارچه اویشوب پارچه *ouïouchoup pārtcha pārtcha ol*, t.

GRUMELUX, SE, adj., qui a de petites inégalités, اکری بوکری *egri beugri*, t. — Caillon grumelux, اکری بوکری چاقل طاشی *egri beugri tchāqyl thāchi*.

GRUON, s. m., طورنا یوروسی *thournā iāvrouçou*, t.

GUÉ, s. m., کچید - کچید *guetchid*, کچید یری *guetchid iëri*, چایک کچید یری *tchāiun guetchid iëri*, t.

GUÉABLE, adj. com., کچید ویرر *guetchid vîrur*, t.

GUÈBRE, s. m., adorateur du feu, کبر *guebr*, p.

GUÈDE, s. f., چویت اونوی *pastel*, چویت اونوی *tchivît oty*, t.; نیل *nil*, a.

GUÉER, v. a., اقرصوده بیتمق *aqar souda iāiqamaq*, صوبه باندرمق *souïè bâtturmaq*, t.

GUENILLE, s. f., یامه *iāma*, برتق روبه پارچهسی *irtyq rouba pārtchaci*. — Chiffon, پچاوره *patchāvra*. — Vieilles hardes, اسکی *eski bouski cheïter*, t.

GUENILLON, s. m., بزجغز *bezdji-ghaz*, پچاوره پارچهسی *patchāvra pārtchaci*, t.

GUENIPE, s. f. fam., prostituée, سوقاق روسپیسی *soqāq rospouçou*, قحبه *qahpè*. — Femme malpropre, کیرلو پاسلو عورت *kîrlu pāslu'a-vret*, t.

GUENON, s. f., femelle du singe,

دیشی میمون *dichi meïmoun*. —

Petite guenon, دیشی میمون

dichi meïmoun iāvrouçou.

— Femme très-laide, پک چرکین

پک چرکین *pek tchirkin bir qāry*, t.

GUÉNUCHE, s. f., دیشی میمون

دیشی میمون *dichi meïmoun enigui*, t.

GUÉPARD, s. m., قپلان نوعندن

قپلان نوعندن *qaplān nev'ynden olān*

gourd, t.

GUÊPE, s. f., یبان ارو - اریسی

یبان ارو - اریسی *iābān ary; aroucy*,

اری صاری اری *sāry ary*.

— Grosse - اری نیشتیری

اری نیشتیری *ary nichterly arou*, t.

GUÊPIER, s. m., - یبان ارویتانی

یبان ارویتانی *iābān ary iātāghy, qovāni*,

اری صاری اری *sāry aryler iou-*

vācy. — Oiseau, اری قوشی

اری قوشی *ary qouchy*, t.

GUÈRE OU GUÈRES, adv., از *az*,

همان دکل - یوق *hemān deïl, iōq*,

چوق *olqadar iōq*,

دکل *tchoq deïl*. — Il n'y a guère de

bonne foi dans le monde, دنیاده

دنیاده *duniāda*

صدق و وفا *sydqu vefā olqadar iōq*.

GUÉRET, s. m., terre labourée et

non ensemencée, نطس اولمش

نطس اولمش *nadhas olmuch vè ekil-*

memich ier. — En poésie, les gué-

rets, toutes les terres ensemencées ou

non, اکمش یا اکمش برلر

اکمش یا اکمش برلر *ekil-*

*mich iā ekilmemich ier*ter.

GUÉRIDON, s. m., بر ایاقلو کوچک

بر ایاقلو کوچک *bir aiāqlu kutchuk*

شمعدان اوتوراغی *deïrmi sofrā*,

شمعدان اوتوراغی *cham'dān otourāghy, thab-*

laci, t.

GUÉRIR, v. a., صاغلتمق *sāghalt-*

maq, صاغ ا *eïu it*, ا *sāgh it*.

— Rendre la santé, شفا ویرمک

شفا ویرمک *chifā vîrmek*, a.-t. — d'une ma-

ladie, faire cesser une douleur,

صاوشدرمق *sāvourmaq*,

صاوشدرمق *sāvouchturmaq*,

اوکلدرمق *oñdour-*

maq, اوکلدرمق *oñouldour-*

maq, t. — Traiter une maladie, خسته لکی

خسته لکی *khastaligui*

دفع ا - صاوشدرمق *def' it, sāvouchturmaq*,

معالجه ا *mu'āledjè it*, a.-t. — de la fièvre,

حمايي دفع ا *hoummāi def' it*. —

Guérir, v. n., شفا بولمق *chifā*

شفا بولمق *boulmaq*, a.-t.;

صاغلتمق *sāghal-*

maq, اوکلتمق *oñoulmaq*,

صاغلتمق *sāvoulmaq*,

ایو ا *eïu ol*. — Entrer

en convalescence, افاقت بولمق

افاقت بولمق *ifāqat boulmaq*. — Il est hors de

doute qu'il guérira, شفا بولجغنه

شفا بولجغنه *chifā bouladjaghina*

یوقدر *chubhè iōqtur*. — Se Guérir de,

v. pr., رها یاب او *chifā*

شفا یاب *iāb, rehā iāb ol*. — Il est guéri de

son ambition, مبتلا اولدیغی حرص

مبتلا اولدیغی حرص *mubtelā oldoughy hyrsi*

نام و نشان علتندن شفا یاب

نام و نشان علتندن شفا یاب *nām u nichān 'yilletinden chifā iāb*

افاقت *olmychtur*. — Guéri, e, افاقت

افاقت *ifāqat boulmich*,

صاغلتمش *sāghlanmich*.

GUÉRISON, s. f., recouvrement de

la santé, صاغلتمه *sāghalma*, t.;

شفا *chifā*, بره *ber'*. — Convalescence,

افاقت *ifāqat*. — Traitement médi-

cal, معالجه *mou'āledjè*. — Guéri-

son parfaite, شفای تام *chifāi tām*.

— imparfaite, افاقت ناقصه *ifāqati*

nāqça.

GUÉRISSABLE, adj. com., اوکسور *oñoutour*, علاج *sāghaleur*, مهن قبول ايدر *qaboul ider*, اوکمه جق *oñmaz*, اوکمه جق *oñmaïadjaq*, — Ce mal n'est pas guérissable, بو علمت نا قابل علا جدر, شفا *chifā virîdji*, ا.ت.

GUÉRISSEUR, s. m., شفا ویر بچی *chifā virîdji*, ا.ت.

GUÉRITE, s. f., loge d'une sentinelle, بکچی *bektchi iëri*, قراول *nevbet iëri*, نویت بچی *nevbet khâné*, — sur une tour, بکچی *bektchi qoulléci*, — Petit cabinet ouvert de tous côtés au haut d'une maison, چارداق *tchardâq*, جهانما *djehânumâ*.

GUERRE, s. f., hostilité entre deux états, سفر *sêfer*, محاربه *mouhârebé*, دوکش *duïuch*, جنگ *djenk*, p. — Rupture, بوزشوق *bozouchouq*, — Guerre sainte, جهاد *djihâd*, غزا *ghazâ*, a. — Le métier, l'art de la guerre, فن حرب *fenni harb*, — maritime, دکنز سفری *dënz sêferi*, — Gens de guerre, اهل حرب *ehli harb*, — Les lois de la —, شروط حربیه *chourouthi harbüé*, — Préparatifs de —, تدارکات سفریه *tedârükâti sêferiüé*, — En temps de —, وقت سفرده *vaqty sêferdè*, — Malheurs de la —, افات مصایب سفریه *afât, meçâibi sêferiüé*, — Aller à la —, Déclarer la —, اعلان سفرأ *ylâni sêfer it*, — Guerre de campagne,

صحرا جنگی *sahrâ djengui*, — de siège, محاصره جنگی *mouhâceré djengui*, — Place de guerre, قلعه *qal'a*, — En temps de paix, et de guerre, سفر و حضرده *sefer u hâzardé*, — Faire la guerre à quel qu'un, le contrarier, برکمه بیده *bir kimesnëit mou'âric ol*, — Il faut faire la guerre à ses passions, امراض نفسانیه ایله جنگشده *umrâzi nefsanüé ilé djenk-techné lâzinudur*.

GUERRIER, ÈRE, adj., جنگی *djengui*, متعلق *djengui mute'allyq*, حربی *harbüü*, — Actions guerrières, اعمال حربیه *amâli harbüé*, — Qui aime la guerre, qui la fait, جنگچی *djenktchi*, جنگ ایدنجی — ایدن *djenk iden*, پ.ت.; صواشچی *savâsch-tchi*, ت.; مبارز *mubâriz*, غازی *ghâzi*, ا. — Courage guerrier, جهاد *djelâdeti harbüé*.

GUERROYER, v. a. (vieux mot), جنگ *ogh'râchmâq*, جنگ *djenk it*, پ.ت.; دوکشمک *dënguchmek*, t.

GUET, s. m., action d'épier, کوزتمک *bektchilik*, گوزتمک *guezetmeklik*, قولچیلق *qouldjilyq*, نویت *qoullouqdjilyq*, ت.; قولچیلق *nevbet*, a. — Être au guet ou faire le guet, کوزتمک *guezetmek*, قولچیلق *qoullouqdjilyq it*, — Ceux qui font la garde, قوللق *qoullouq*, قره غول *qarâvoul*, قولچي *qouldji*, قولچي *qoullouqdi*, — Guet-apens, پوصی *pouçou*, آدم دوشره جک پوصی *adem*

duchuredjek pouçou, کمین دارلق *kemîndârlyq*, p.-t.; خیانت *khîā-net*, t.

GUÊTRE, s. f., چارق *tchâryq*, پوستان *poustâl*, t.

GUÊTRER, v. a., ایاغه چارق *aiāgha tchâryq* کچورمک *gueïdurmek*, t.

GUETTER, v. a., épier pour surprendre, فرصتی کوزتمک *fourçati gueuzetmek*, بگلمک *beklèmek*, جاسوسلمق *djâçouslamaq*. — Attendre quelqu'un où il doit passer, مترقب او *gueuzlemek*, کوزلمک *muteraqib ol*.

GUEULARD, s. m. pop., باغریبجی *bāghyridji*, پینک حبقریبجی *pek hâïqaridji* یکشاق *iañchâq*, t.

GUEULE, s. f., bouche des animaux, اغز *aghyz*, t.; دهان *dehân*, p.; fem, a.; حیوانلرک اغزی *hâïvânlaruñ aghzi*. — d'un bœuf, غزی *syghyruñ aghzi*. — Gueule béante, اچق اغز *atchyq aghyz*. — Par analogie en parlant d'autre chose, la gueule d'un four, غزی فورن *fouroun aghzi*. — d'une cruche, دستینک بوغازی *destinuñ boghâzi*.

GUEULÉE, s. f. fam., grosse bouchee, ابری لقمه *iri loqma*. — Pl. fam., paroles sales, مردار لاقردیلر *mourdâr lâqyrdiler*, t.

GUEULER, v. a. baset pop., شدتله چاغرمق *chiddetilè tchāghyrmaq*, t.

GUEUSAILLE, s. f. fam., دلنجیلر *dilendjiler*, دلنجی گروهی *dilendji gurouhi*, t.

GUEUSAILLER, v. n. pop., دلنجیلک *dilendjilik* it, t.

GUEUSE, s. f., pièce de fer brut, خام دمر پارچهسی *khâm demir pärtchaci*, خام دمر *khâm demir*, t.

— Couler la gueuse, خام دمری *khâm demiri deukmek*. — Femme de mauvaise vie, قچه *qah-pè*.

GUEUSER, v. n. fam., mendier, دلنجیلک ا *dilendjilik it*, t.

GUEUSERIE, s. f., au fig. fam., action vile, یرامزایش *ïarâmaz ich*, الجقلق *altchaqlyq*. — Mendicité, دلنجیلک *dilendjilik*, دلنش *dilè-nich*. — Pauvreté, میسره, فقرالق *fouqarâlyq*, مسکینلک *meskînlik*, t.

GUEUX, SE, adjectif, mendiant, دلنجی *dilendji*, t.; دربدر *derbèder*, p.; تلنگی *tulungui*. — Pauvre, گدا *guiedâ*, یوخسول *ioukhsoul*, فقرا *fouqarâ*. — Coquin, fripon, دوباره جسی *doubâradji*. Voyez GEUSE.

GUI, s. m., plante, اوکسه *euksè aghâdjî*, توزاق *touzâq*, t. — Gui de chêne, پلیسد *pelid aghâdjî* توزاقی *touzâghy*, t.

GUICHET, s. m., petite porte pratiquée dans une grande, کوچک قپو *kutchuk qapou*, یاری قپو *ïâry qapou*. — Sorte de petite fenêtre grillée, پنجره قفسلو کوچک *qafestlu kutchuk pendjerè*. — Volet de fenêtre, پنجره کپنکی *pendjerè kepengui*, t.

GUICHETIER, s. m., زندانجی *zindândji* اوشاقی - قلفهسی *ou-châghi, qalfaci*, زندانجیسی

خدمتکاری *zindāndji khyzmet-kiāri*, t.

GUIDE, s. m., قولاغوز - قولاغوز, *goulāghouz*, يول - دليل *delīl*, a.; كوستريجي *iol gueusteridji*, t. — Prendre un guide, قولاغوز الميق *qolāghouz almaq.* — Servir de guide, قولاغوزلق ا *qoulāghyzlyq it.* — Guide, au fig., celui qui conseille, مرشد *murchid.*

GUIDES, s. f. pl., بولار *ioular*, دزكن *dizguin*, t.

GUIDER, v. a., conduire, يول - كوسترمك *iol gueustermek*, قولاغوزلق ا *qolāghouzlyq it*, قولاغوزلامق *qolāghouzlamuq*, اوكنه *qolāvouzlamaq*, قولاوزلمق *qolāvouzlamaq*, ارأيه *euñunē duchmek*, t.; دليل او *irātēi tharyq it*, دليل *delīl ol*, دلالت *delālet it*, a.-t. — Au fig., diriger dans une affaire, بر خصوصه ارأيه *irchād it*, ارأيه *irchād it*, دليل او *bir khouçoustē irātēi tharyq it, delīl ol.*

GUIDON, s. m., enseigne de cavalerie, اتلو عسكرك بيرأيه - علمي *atlu 'askeruñ bairāghi, 'alemi*, a.-t. — Celui qui le porte, اتلو بيرأقداری *altu bairāqtāri*, t.

GUIGNE, s. f., ايرى وطلو كراس *iri vè thatlu kirās.*

GUIGNER, v. a., regarder du coin de l'œil, كوز قېمق *gueuz qypmaq*, كوز قېارق قويروغيله باقمق *gueuz qypāraq qouïroughylè baqmaq*, كوز قېارق كورمك *gueuz qapāraq gueurmek.* — Fig. et fam., former quelque dessein sur une personne, une chose, كوز ديكېك *gueuz dikmek*,

اطهاح نظر رغبت ا *ithmāhi nazari raghbet it.*

GUIGNIER, s. m., بر نوع كراس *bir nev'y kirās aghādji*, t.

GUIGNON, s. m. fam., malheur, اوغورسزلق *oghoursouzlyq*, t.; بختسزلك *bakhtsizlik*, p.-t.; بد بخت *che'emet*, a.; بخت *bed bakht*, p. — Porter guignon à quelqu'un, بر كمنديه اوغورسزلق *bir kimesnēi oghoursyzlyq gueturmek.*

GUILAN, nom de pays, province voisine de la mer Caspienne, كيلان *guilān.*

GUILÉE, s. f., giboulée. Voyez ce mot.

GUILLAUME, s. m., sorte de rabet, بر نوع تخته رنده سى *bir nev'y takhta rendēci.* — Nom d'homme, آدمك اسمي *ademuñ ismi.*

GUILLEMET, s. m., يـازوده *ā-zouda*, استعمال اولنان بر نوع اشارت *istīmāl olounān bir nev'y ichāret.*

GUILLERET, ETE, adj., كيفلو *keïflu*, t.

GUILLERI, s. m., سرچه نك *sertchēnuñ eutmēci*, t.

GUILLOCHER, v. a., كوزل بزكلرايله *guzel bezekler ilē husn vürmek*, t.

GUILLOCHIS, s. m., كوزل بزكلر *guzel bezekler*, t.

GUILLOTINE, s. f., بويونى اورمق, ايچون بر نوع سياست التى *boïounou ourmaq itchoun bir nev'y siācet aleti*, t.

GUILLOTINÉ, E, adj., باشى —
 كسلش *bāchi kecilmich*, t.

GUILLOTINER, v. a., حکم شرعی
 موجبنجه بر مجرمک بویونسی
hukmi اورمق - گلہسنی کسمک
cher'i moudjebindjè bir mudjrimuñ
boïounounou ourmaq, kellècini kes-
mek.

GUIMAUVE, s. f., خاتم اوتی *khā-*
tem oti, ابد کومجی *īabān èbè*
gumedji, خاتم چچکسی *khātem*
tchitchegui, t.

GUIMBARDE, s. f., sorte de char-
 riot, بر نوع یوک عربدهسی *bir*
nev'y iuk 'arabaci. — Sorte d'ins-
 trument dont on se sert pour accom-
 pagner le chant, اغز طنپورهسی
aghyz thombouracy, t.

GUINPE, s. f., بشر نوع
 بیون مقرمهسی *bir nev'y boïoun*
maqramaci, t.

GUINDAL OU GUINDEAU, s. m.,
 اغریوکری قالدردجق الت
iukleri qālduradjaq alet, t.; نعامت
ne'āmet, a. Voyez CABESTAN.

GUINDÉ, E, adj., affecté (style),
 قبارتهش سوز - یازو
qabārtmich seuz, iāzou.

GUINDER, v. a., lever en haut au
 moyen d'une machine, الت ایله
 قالدردمق *àlet ilè qāldurmaq*,
 قالدردمق یوقاری *ioqāry qāldur-*
maq. — un fardeau, الت
 یوکسی الت ایله قالدردمق
iuku alet ilè qāldur-
maq. — Au fig., en parlant des
 choses où l'on affecte trop d'éléva-
 tion, یوکسلمه کوسترمک
iukselmè gueustermek. — Se guinder l'esprit,
 اظهار سمو عقل ا
izhāri sumuvvi 'aql it.

GUINÉE, contrée d'Afrique,

سودان *soudān*. — Monnaie d'or
 انگلتره نیک بر نوع
ingulteranuñ bir nev'y
altoun sikkèci.

GUINGANS, s. m., بر نوع انجه
 پنبوق بزى
bir nev'y indjè pam-
bouq bezi, t.

GUINGOIS, s. m., اکريلک *egri-*
lik, مزاوله *egri chëi*, شى
mezā-zāvè, t.; محل صلوع
mahalli zou-
lou', a. — De guingois, اکرى
egri beugri مزاوله لو *mezā-*
vèlu. — Marcher de guingois, اکرى
egri beugri iurumek.

GUINGUETTE, s. f., petit cabaret,
 کوچک *meïkhānè*, a.-t.;
 میخانه *kutchuk meïkhā-*
nedji dukkiāni, t.

GUIRLANDE, s. f., couronne,
 استفانوس *istifān*, استفانوس
istifānos, g.; چچکدن تاج اصغى
tchichekten tādj asghy, ايله
tchitchek ilè donānmich bāch
 دونانمش باش کسوتى
kisvéti. — Festons
 de fleurs ou de feuillage, یپ-
 راق *iāprāq vè tchi-*
tchek zindjiri.

GUISE, s. f., طور *thavr*,
 طور *tharz*, a.; یوز *iuz*, t.;
 اسلوب *us-*
loub, a. — A sa guise, اوزره
'ādeti uzrè, a.-t. — Chacun vit à sa
 guise, هر کس کند و طور نجه
her kes guendu thavrindjè
guetchinur. — En guise de, à la façon,
 طور نجه *thavrindjè*. —
 A la place de, au lieu de, ایرینه
irè-
rinè. — Prendre une infusion de ca-
 momille en guise de thé, چای
 ایرینه *čaj irè-*
 یاپادیه چچکى منقوى ایچمک

tchāi ièrinè pāpādia tchūchègui menqou'i itchmek.

GUIARE, s. f., طنبوره *thamboura*, ثنبور *thambour*, تل طنبوردهسى *tel thambouraci*, a.-t. — Pincer de la —, طنبور چالمق *thambour tchālmaq.*

GUSTATIF (nerf), adj., داد سكرى *dād siñyri*, t.; عصبه الذوق *'ačabet uzzevq*, a.

GUSTATION, s. f., داد *dād*, ذوق *zevq*, چاشنى *tchāchni*, a.

GUTTURAL, E, adj., بوغازه متعلق *boghāza mutē'allyq*, t.; حلقى *halqū*, a. — Lettre gutturale, حرف الحلق *harf ul-halq*. — Son —, صدای حلقى *sadāi halqy*. — Artère gutturale, بوغاز طمرى *boghāz dhamari*.

GYMNASE, s. m., زور باز میدانى *zorbāz meidāni*, p.-t.

GYMNASIARQUE, s. m., زور باز میدانك ناظرى *zorbāz meidānuñ nāziri*, p.-a.-t.

GYMNASTIQUE, s. f., art d'exercer les corps, زور بازلق *zorbāzlyq*,

p.-t. — Celle des enfants, هر بر چوجعك سن وجهه وقوتنده *her bir tchodjoughuñ sinn u' djussè nè qouvcèlinè munācib olān 'amalāti bedenüè.* — Gymnastique médicale; حركة لى حفظ الصحة *harèket lihyfz ussyhhat*, a.

GYMNIQUE, s. f., په پهلوانلق *pehluvānlyq*, p.-t.; فن مصارعة *fenni muçāre'at*, a.

GYMNOSOPHISTES, s. m. plur., فلاسفة متقشفين *felācefet muteqachefin*, a.

GYNÉCÉE, s. m., retraite des femmes, حرم دائرهسى *harem dāireci*.

GYNÉOCRATIE, s. f., قسارى *qāry hukioūmeti*, t.; حكومت النسوان *hukioūmet unnisvān*, a.

GYPSE, s. m., الجبى *altchi*, الجبى *altchiou*, قوملو كرج *qoumlu kiredj*, جبس *djibs*, a.

GYPSEUX, SE, adj., الجبيلو *altchilu*, t.; جبستى *djipsii*, a.

H

H, s. m., huitième lettre de l'alphabet, حروف هجائك سكرنجى *houroufi hedjānuñ sekizindji harfi.*

HA! interject. de surprise et d'étonnement, واى *vāi*, آيا *āi*.

douleur, اخ *akh*, t. — d'admiration et de douleur, هاى *hāi*.

HABILE, adj., capable, adroit, savant, معرفتلىو *ma'rifetlu*, a.-t.; قابل *qābil*, حاذق *hāziq*, ماهر *māhir*, صاحب رسوخ *sāhyt ruçoukh*,

قابلیتو *qābiliyetlu*. — Expérimenté, ایش کورموش *ich gueurmuch*, ehli *rouqouf*. — Habile dans tous les arts, هر صنعتك *her sana'attè māhir*. — dans son métier, صنعتك معرفتو *sana'atindè ma'rifetlu*. — Médecin habile, طبیب حاذق *thabībi hāziq*. — Apte, مستعد *monsta'ydd*, قابل *qābil*. — Prompt, چاپک *tchāpouk*. — En t. de jurisprud., capable, propre à, لایق *qābil*, قادر *qādir*, صالح *sālyh*. — à succéder, استورائه صالح *istiv-racè sālih*.

HABILEMENT, adv., adroitement, اوزلوق ایله *ustādje*, مهارت - قابلیت ایله *me-hāret, qābiliyet ilè*. — Savamment, عالمانه *ma'rifet ilè*, اصول *'alimānè*. — Avec méthode, اوچول ایله *ouçoul ilè*. — Promptement, تیزجه *tchāpoukligilè*, *tızdjè*.

HABILETÉ, s. f., qualité de celui qui est habile, قابلیت *qābiliyet*, a.; رسوخ *ruçoukh*. — Acquérir de l'habileté dans un art, بر صنعتك رسوخ بولمق *bir sana'attè rouçoukh boulmaq*. — Disposition, استعداد *ehlüet*, *istidād*. — Adresse et capacité, مهارت *ustādlyq*, *mehāret*, حذاقت *hāzāqat*. — Il a beaucoup d'habileté, غایت ایله مهارتی *ghāyet ilè mehāreti vārdur*. — Mérite, هنر *huner*. — Savoir, érudition, معرفت *ma'rifet*. — Activité et adresse, چاپکک *tchāpouklik*.

— Adresse et sagacité, نخسندلك *nouksindlik*.

HABILISSIME, adj., یک استاد *pek ustād*, اولو استاد *olou ustād*, t.; احذق *ahzaq*, a.

HABILITÉ, s. f., لیاقت *liāqat*, صلاحیت *salāhüet*. — à succéder, وراثته استحقاق - صلاحیت *verā-cetè istihqāq, salāhüet*, a.

HABILITER, v. a., اعطأ *i'thāi ul-istihqāq it*, لاستحقاق *istihqāqy tev-djīh it*, a.-t.; کرکلندرمک *guerek-lendurmek*, t.

HABILLAGE, s. m., پشوره جک *qouch*, قوش یا شکارک یولوب حاضرله سی *pīchuredjek qouch iā chikiāruñ ioloup hāzirlamacı*, t.

HABILLEMENT, s. m., روبا *roubā*, أسباب *esbāb*, t.; کیسی *gueici*, قیافة *qyāfet*, a. کسوه *kisvè*.

HABILLER, v. a., کیدرمک *gueidurmek*, کیورمک *gueürmek*, t.; اکیسأ *il-bās, iksā it*. — Donner des habits ou les faire faire, أسباب کیدرمک *esbāb kesturmek, iāpturmaq*. — Habiller les pauvres, اکیسأ *iksāi fouqarā it*. — les troupes, عسکری نفراتنه لباس کیدرمک *'askeri neferätinè libās gueidurmek*. — S'Habiller, v. réfl., کینمک *guëinmek*, لباسنی - لباسنی *roubācini, libācini gueimek*. — S'habiller bien, mettre des habits bien faits, یاقتلو کینمک *iāqyçyqlu gueinmek*. — Habiller, au fig., maltraiter de paroles, سوکهمک *seuimek*. —

Habiller la volaille, le poisson, قوشلری یا بالقلری یولوب ایرنلامق *qouchlāri iā bālyqlari ioloup airt-lāmaq*. — Habillé, e, کینمش *gueïn-mich*, ملتبس *mulebbes*.

HABIT, s. m., روبا *ouroubā*, روبا *roubā*, اسباب *esbāb*, t.; لباس *libās*, pl. a. البسة *elbicet*; ثوب *sevb*, pl. اثواب *esvāb*; كسوه *siūb*, اړكك لباسى *kisvè*. — d'homme, زند لباسى *erkek libāci*. — de femme, زند لباسى *zennè libāci*. — de cérémonie, كسوه رسميه *kisvèi resmüè*. — Changer d'habit, تبديل لباس *tebdili libās it*. — Prendre l'habit de religieux, رهبانلق اثوابنى كيمك *rouhbānlyq esvābini gučmek*.

HABITABLE, adj., اوتوربله *otourila biledjek*, t.; ساكن اولهچق *sākin oladjaq*, ممكن التمكن *munikin uttemekkun*, a. — Ce bâtiment est habitable, بو-واقمندر *bou binā qābili temekkun u iqāmettur*.

HABITACLE, s. m. Voyez HABITATION, DEMEURE. — T. d'Écriture sainte, les habitacles éternels, امكنه *emkenèi djāvidāni*, a. — En terme de marine, habitacle, armoire pour la boussole, بوصله *pouçala dolābi*, صندوقى *sandoughy*.

HABITANT, e, adj., demeurant dans un endroit, اوتوران *otourān*, ساكن *sākin*, متمكن *mutemekkin*, مقيم *muqīm*, a.-t.; يرلو *ierlu*, t.; ساكن اهل *ehl*, pl. اهالى *ehāli*, ساكن *sākin*, pl. سگنه *sekenè* سگان *sukkān*.

— Les habitants du pays, اهالى *ehālii memleket*.

HABITATION, s. f., lieu où l'on habite, اوتورهچق ير *qouāq*, قوناق *otouradjaq* یر, t.; مسكن *mesken*, محل *meçūkin*, ساكن *mahalti iqāmet*, مکان *mekiān*, pl. a. امکنه *emkenè*. — Maison, خانه *khānè*, او *ev*. — Établissement dans un pays, colonie, کوچلر *gucutchler iortleri*, مکان *mekīān unnevāyl*.

HABITER, v. a. et h., اوتورمق *otourmaq*, t.; اقامت *iqāmet it*, متمكن او *temekkuñ it*, متمكن او *mutemekkin ol*. — un lieu, بر يـسـرده *bir یردè otourmaq*. — un palais, بر سرايده تمکن او *bir sarāidè temekkun it*. — Avoir commerce charnel avec une femme, برابر يانيق *berāber djima' it*, برابر يانيق *berāber iātmaq*.

HABITUDE, s. m., عادت *'ādet*, pl. a. عادات *'ādāt*, خوى *khouī*, p.; دیدنه *'yti'ād*, عادت حسنه *deidenè*. — Bonne — عادت حسنه *'ādeti hacenè*. — Mauvaise — عادت رديه *'ādeti rediè*. — Contracter l'habitude, عادت ايدنيك *'ādet idinmek*. — Quitter, perdre une habitude, ترک عادت *terki 'ādet it*, عادتنى فوت *'ādeti fevt it*. — du corps, air, maintien, قولش *qouroulich*, هيئت *heïet*. — Fréquentation ordinaire, قونشيه *qonouchma*, معاشرت *ulfet*, آشنا *mou'ācheret*. — Connaissance, آشنا *achinā*. — Avoir des habitudes en

un lieu, بر محله انيس واشنارلى, *bir mahallde enis u achināleri ol.*
— En terme de médecine, habitude du corps, complexion, بنیة الوجود, *buniet ul-vudjoud.*

HABITUEL, ELLE, adj., الشاهش *ilichilmich*, المعتاد اولان *mu'tād olān*, عادات اولان *'ādet olān*, اعتيادی *'ytiādi*, مألوف *mélouf*, ما نوس *me'nous*. — Suivant sa manière habituelle, عادت مالوفهسى, *'ādeti méloufeci uzre.*

HABITUELLEMENT, adv., par habitude, عادت اوزره, *'ādeten*, عادت اوزره *'ādet uzrè*, vulg. *'ādetā*, حسب *hasbul'ytiād*, a. — comme d'usage, عادتچه *'ādetchè.*

HABITUER, v. a., - الشدرمق *alichturmaq*, t.; عادت اوكرتمك *'ādet itturmek*, اوكرتيمك *eugretmek*, t.; ا تانبس *tenis it*; ا تدریب *tedrīb it*. — S'habituer, عادت ايدنمك *'ādet idinmek*, ا اعتياد *i'tiād it*. — à l'air, au climat d'un pays, بر ولايتك اب وهواسنه الشق *bir vilāyetuñ ab u havācinè alichmaq.* — Sympathiser, ا بولمق *imtizādj it, boulmaq.* — Habitué, e, الشق *alichmich*, الشق *alichyq*, مألوف *mélouf.*

HABLER, v. n., parler beaucoup avec vanterie et exagération, لاف *lāf ourmaq*, - لاف اورد *lāf it, seuilemek*, *āvourd it.*

HABLERIE, s. f., لافزلق *lāfa-zanlyq*, لاف *lāf*, وكذاف *lāf u guzāf*, t.

HABLEUR, EUSE, s., لافزن *lāfa-zan*, اورد ايديجى *āvourd ididji*, t. — C'est un grand hableur, عظيم *'azīm bir lāfazandur.*

HACHE, s. f., بالته *bālta*. — de charpentier, كسر *kecer*, t. — Frapper à coup de hache, بالته ايله *bālta ilè ourmaq.* — Avoir un coup de hache, être un peu fou, چالق او *deli guibi ol*, دلى كبى او *tchālyq ol.*

HACHER, v. a., couper menu, قيمالوق *dhoghrāmaq*, قيمالوق *qymālamaq*, t. — du mouton, قيون اتى قيمالوق *qoïoun eti qymālamaq.* — En parlant du dommage occasionné par la grêle aux arbres, aux blés, خرد و خس *khourd u kys it.* — Haché, طوغرانمه *dhoghrānmich*, قيمه لنهش *qymalanmich.* — En parlant d'un style sans liaison, قيرق *qyryq kecik.*

HACHEREAU, s. m., كوچك كسر *kutchuk kecer*, t.

HACHETTE, s. f., بالته جق *bāl-tadjyq*, كوچك بالته *kutchuk bālta*, t.

HACHIS, s. m., قيمه *qyma*, قيمه *qyma āchi*, t. — de mouton, قيون اتى قيمهسى *qoïoun ety qymacy.*

HACHOIR, s. m., table sur laquelle on hache les viandes, قيمه *qyma takhtaci.* — Couteau pour hacher, قيمه بچانچى *qyma bitchāghy*, t.

HAGARD, e, adj., farouche, rude, ياوز *īāvouz*, t.; وحشى *vah-chi*, a. — Éponvantable, قورقنج

gorqoundj, t. — OEil hagard, نظر وحشت *aloud*.

HAGIOGRAPHE, s. m., auteur de vie des saints, تذكرة اوليا مصنفى *tezkeret ul evliâ mouçannifi*. — Se dit des livres de la Bible autres que ceux de Moïse et des Prophètes, كتاب السير اوليا العظام *kitâb us-sïeri evliâ ul-yszâm*, au plur. اسفار شريفه *esfâri cherîfe*.

HAIE, s. f., clôture d'épines, de ronces entrelacées, چت *tchit*, t.;

سياج *siâdj*, چالی ديوارى *tchaly divâri*, چالی چتى *tchaly tchiti*, چت ديوارى *tchit divâri*. — Une

haie fort épaisse, بر بغايت كئيفى *ber begaïet kecif bir siâdj*. — Au fig., rangée de soldats ou d'autres personnes qui se mettent en file,

صفوف *syra*, صف *saff*, pl. a. صفوف *soufouf*. — Se ranger en haie, former la haie sur le passage d'un cortège, بغلق صف *saff baghlamaq*, ديزلنق صره *syralanmaq*, ديزلنق *dîzilmek*.

HAILLON, s. m., اسكى بسكى *eski buski*, اسكى بسكى پارچهسى *eski buski pârthaci*, يرتق بز *ürtyq bez pârthaci*, t.

HAINE, s. f., دشمنلك *duchmenlik*, t.; كينه *kîn*, كينه *kîné*, p.; بغض *boughz*, غرض *gharaz*, a. — Haine cachée, غرض خفى *gharazi khafi*, كينه نهانى *kîncî nihâni*. —

Avoir, prendre en haine, كين طوتوق *kîn thoutmaq*, غرض *gharaz it*. —

Nourrir de la haine contre quelqu'un, قلبده بر كمنه نك عليه بغض *qalbtê bir*

kimesnênûn 'aleîhinê boughz u kîné sâqlamaq, beslemek. — Dissimuler sa haine, سترواخفا *setru axfa*.

boughz u kînécini setru ykhfâ it. — La haine du prochain, ض الى *zâ il*.

القربين *boughz ilal qarîn*. — Aversion, répugnance, دتسنه *titsinmê*.

نفرت *nefret*, استكراه *istikrah*. — En haine, par animosité, par vengeance, غرضانه *gharazâne*, بغضاً *boughzen*.

HAINEUX, EUSE, adj., كينلو *kînlû*, t.; كينهدار *kînedâr*, p.; بغيض *boughyz*, a. — Caractère haineux, طبع بغيض *thab'y boughyz*.

HAÏR, v. a., avoir de la haine, بغض *boughz*, عداوت - كين *'adâvet, kîn it*, كين طوتوق *kîn thoutmaq*, دشمن او *duchmen ol*, p. t. — les méchants, شره بغض *shere boughz*, عداوت او *chli chirre boughz u 'adâvet it*. — Avoir de l'aversion, دتسنهك *titsinmek*, سومامك *sevmemek*, نفرت او *nefret it*, تنقز *tenqez*, واستكراه *teneffur u istikrah it*.

HAÏRE, s. f., قلدن كوتلك *qyl-den gueunlek*, t.; قميص لبدى *qamyci lebedi*, a.

HAÏSSABLE, adj., اكراه اولنه جق *ikrah olounadjaq*, a.-t.; سوليه جك *sevilmenejdek*, t.; مكروه *mekrouh*, a. — C'est un homme haïssable, واجب الاستكراه بر ادمدر *vâdjib ul istikrah bir ademdur*.

HALAGE, s. m., كمي چكه *guëmi tchekmê*, يدك چكه *iedek tchekmê*, t.

HALE, s. m., ياقيجي اسيلك *yaqijî issîlik*, قيزغن آسى *qyz-*

ghyu issy, t.; سهام sehām, سهام هو sehāmi havā, a.

HALEINE, s. f., صولوق - صولوق solouq, t.; نفَس nefes, pl. a. انفاس enfās, نسمه necemet, a. —

Prendre haleine, تنفس teneffus it. — Réténir son — نفسی ضبط ا, nefeci zabth it. — Courir à perte d'haleine, صولوق کسانجیه قدر solouq kecilindjiè qadar seguirtek. — Être hors d'haleine, صولوق کسلمک solouq kecilmek. — Haleine forte, odeur de la bouche, اغز قوقوسی aghzūn, aghyz qoqouçou. — désagréable, فنا - اغز قوقوسی fenā, aghyr qoqouçou. — Courte haleine ou asthme, صولوق طارلغی solouq dhārlyghy. — Il a la courte haleine, نفسی واردر zyqy nefeci vārdur. — Qui a une longue haleine, نفسی ککیش nefeci gueñich, بول نفسلو bol nefeslu, واسع النفس vāc'y unneses. — Boire tout d'une haleine, بر نفسده bir nefestè itchmek. — Tenir des discours à perdre haleine, نفس دوکدنجیه قدر سوبلپک - چوق وقتیه محتاج اموردندر, tchoq vaqtè muhtādij ounourdendur. — Une haleine de vent, un léger souffle, ییل صولوغی iel soloughy, نسیم ریکھی کخفیف rikhy khafif, نسیم nccim. — En haleine, en exercice, en travail, ایشده کوجده ichdè

gudjle, شغل و عیلده choghl u'amel-dè. — Se tenir en haleine, چالشیق tchāllichmaq. — Être en haleine, être en train de, چالشیقده او tchāllichmaqta ol, ایش اوزرنده او ich uzerindè ol.

HALEINÉE, s. f., قوقولو نفَس qoqoulu nefes, هو havvè, نکهت nukhet, a. — Une haleinée de vin, نکهت خمر nukheti khamr.

HALEINER, v. a., sentir l'haleine, اغز قوقوسنی المق aghyz qoqouçini almaq, t.; ریح فمینی استنشاق ا; rihî femini istinchâq it, a.-t. — En parlant des chiens qui prennent l'odeur d'une bête, قوقوبی المق qoqouî almaq, قوقولمق qoqoulamaq.

HALER, v. a., terme de marine, tirer à force de bras avec une corde, ایب ایله چکک ip ilè tchekmek, یدک چکک iedek tchekmek. — un bateau, ایله قایغی یدک ایله qāighy iedek ilè tchekmek. — les chiens, کویکی قشقرتهق keupégi, qychqyrtaq. — Haler les chiens après quelqu'un, بر کهمسندک bir kimesnènuñ arqacine keupeklèri qychqyrtaq, اوزرینه بر کهمسندک اوزرینه bir kimesnènuñ uzerinè keupeklèri sâldurmaq.

HALER, v. a., rendre basané, اسمر ا qarärtmaq, t.; کونش چالوق - par le soleil, گونش چالوق guñech tchālmaq, گونش کونش کویندرمک guñundurmek. — Par le soleil ou le vent, روزگار یا خود کونش چالوق روزگار rouzgüâr iākhod guñech tchālup guñundurmek. — Le

soleil hâle les voyageurs en été, یاز کونلرنده سفر ایدنلرک بیوزلرینی کونلرنده سفر ایدنلرک بیوزلرینی *iāz gunlerindē sefer identerūn üzlerini gunech gu-iundurur, tchālar.* — Se Haler, v. n., قرارمق *qararmaq*, او سیاه *siāh ol*, کونشدن چالنهق - کوبنهق *gunechten tchālinmaq, gueüünmek.* — Halé, e, کونش چالنهق - یوزی کونیش *gunech tchālinnich, gu-iünmich, iüzü guünmich.*

HALETANT, e, adj., صولوغان *soloughān, t.*; مبه-هور *meb-hour, a.*

HALETER, v. n., صولوق *solou-maq*, هارل *khychlamaq*, خشلوق *hārel hārel solou-maq, t.*

HALEUR, s. m., یدکچی *iedek-dji, t.*

HALLAGE, s. m., چارشو حقی *tchārchou haqy*, بازاریری حقی *bāzār ieri haqy*, باج *bādj, t.*

HALLE, s. f., بازار *bāzār*, بازاری *bāzār ieri, t.*; سوق *souq.* — Grande — چارشو دیلی *tchārchou dili.*

HALLEBARDE, s. f., حربة *harbat*, حربہ *harba, a.*; خشت *khycht, p.*

HALLEBARDIER, s. m., حربہچی *harbadji, t.*

HALLEBKEDA, s., اوزون بویل-و *ouzoun boilu ve usloubisz kimesnē, t.*

HALLIER, s. m., چالیق *tchāly-tyq*, چالی *tchāly*, چالیری *tchāly tchirpi, t.* — Garde d'une halle, چارشو بکچیسی *tchārchou bektchici.* — Marchand qui étale aux

halles, چارشو بازارکانی *tchārchou bāzārguiāni.*

HALO, s. m., آی کون اغلی *āi gun aghly*, آغیل *aghyl, t.*; هاله *hālet, vulg. hālē*; طفاوة *thoufāvet, a.*

HALOIR, s. m., کنویر قوروده جق *kenvtr qouroudadjq ier, t.*

HALOT, s. m., اطه طاوشان *adhā thavchān iatāghy, diligui, t.*

HALOGRAPHE, s. m., اعمال ملوح *'ymāli mulouh fenninē mechghoul olān, a.-t.*

HALOTECHNIE, s. f., فن الاعمال *fennul 'ymāl ul-mulouh, a.*

HALTE, s. f., pause des gens de guerre en marche, اکنیه *eiglenmē, t.*

توقف *tevaqqouf, a.* — Station, اوتراق *otourāq, meks.* —

Faire halte, اکنیه *eiglenmek*, اوتورماق *otourmaq.* — Une longue halte, بر اوزادی *ouzoun ouzādi bir eiglenmē,* اکنیه *ouzfē medidē.*

HALTE! interjection pour faire arrêter, طور *dhour, t.*

HAMAC, s. m., - صبه يتاق *asma iatāq, duchek, t.*

HAMEAU, s. m., کویجکز *keüdjiglyz*, کنار محلہسی *kenār mahal-lici, t.*

HAMEÇON, s. m., ولته اکنہسی *olta ignèci, ignè, t.* — Le pois son a pris à l'hameçon, الق اکنہیہ *bālyq ignèci thoutouldou*

لوب سپرکسی *thop supurguicci sāpy, t.*

HAMPE, s. f., صاب *sāp, t.*

قبضة *qabza*, a. — d'une hallebarde,
بر حر به نك صابى *bir harbanuñ*
säpy.

HAN, s. m., sorte de caravan-
sérail, خان *khān*, p.-t.

HANAP, s. m., - بيوك كاسه
برداق *būiuk kiācè, bardāq*, t.

HANCHE, s. f., اويلق *ouïlouq*,
اوجه *oudja*, t.; ورك *verek*, pl. a.
اوراك *evrāk*. — Femme qui a de
fortes hanches, بر قبا بر
اوجهسى قبا بر قارى *oudjaci qabā bir qāry*.

HANGAR, s. m., عربه - قوچى
ارابه دوره جق بر *'araba, qoutchou dou-
radjaq ter*, عربه صوندرمسي *'araba
soundurmacy*, t.

HANNETON, s. masc., insecte,
طكوزلن بوجكى *doñouzlen beudje-
gui*, مابيس بوجكى *māis beudje-
gui*, t. — Au fém., jeune étourdi,
باشقن بر كنسج *chāchqyn bir
guentch*.

HANNETONER, v. a., طكوزلن
بوجكلى اغاجدن دوشورمك
*doñouzlen beudjekleri aghādjen
duchurmek*, t.

HANNICHEUR, s. m., bourtelier,
بويندر قچى *boïoundourouqtchi*, t.;
سراج *sarrādji*, a.

HANTER, v. a. et n., واروب
چوق *vārup guelmek*, كيهك
كيتك *tchoq guïtmek*, صقچه
قوكشيق *guidup guelmek*,
قوكشيق وارمق *syqtcha varmāq*,
قورشمك *qoñouchmaq*,
يكتلاط *ykhtilāth it*,
مداومت *mudāvemet it*. — quel-
qu'un, بر كهمنه ايله قوكشيق *bir
kimesnè ilè qoñouchmaq*.

HANTISE, s. f. (mot vieux, bas

et popul.), fréquentation. Voyez ce
mot.

HAPPE, s. f., petit cercle de fer
dont on garnit un essien, دمرچنبر
تكرلك چنبرى *demir tchember,*
tekerlek tchemberi. — Sorte de cram-
pon qui lie deux pièces de bois, deux
pierres, پرکت *perket*.

HAPPELOURDE, s. f., ياپمه الهاس
ïäpma elmās, t.

HAPPER, v. a., se dit du chien
qui prend avidement avec la gueule
ce qu'on lui jette, اغز ايله قايمق
اغز ايله *aghyz ilè qāpmaq*
اغز ايله يكتلاه *aghyz ilè ykhtihāf it*.
— Au fig. et familier, attraper,
قاورماق *qāvramaq*.

HAQUENÉE, s. f., - اوافق قسراق
باركبر *oufāq qysrāq, bārguir*, t.

HAQUET, s. m., بر نسوع اوزون
بيوك عربهسى *bir nev' y ouzoun
iuk 'arabacy*, t.

HAQUETIER, s. m., عربه جى
'arabadji, t.

HARANGUE, s. f., خطاب *khy-
thāb*, خطابه *khouthbè*,
خطابه *khy-
thābet*, نطق *nouthq*, a. — Lon-
gue — خطابه مفصله *khythābèi
mufassalè*. — La tribune aux ha-
rangues, كرسى خطيب *kurcii
khathyb*.

HARANGUER, v. a. et n., le peu-
ple, خلق اوکنده سويلمك *khalq
cuñundè seüilèmek*, - خلقه سويلمك
مخاطبه *khalqa seüilèmek*, mou-
khäthebè it, خلقه خطاب ايله بسط
مقال ايلمك *khalqa khythāb ilè
basthi meqāl eilèmek*. — les sol-
dats, عسكرى نفراتنده مخاطبه
صورتيله بسط كلام ايلمك *'askeri*

neferâtinè moukhâthebè souretilè
basthi kelâm eûlèmek.

HARANGUEUR, s. m., qui harangue, *khothbè oqouï-dji*, محاطب *khathyb*, مخاطب *moukhâthyb*, a. — Au fig., grand parleur, چوق سوزلو *tchoq seuzlu*, كثير النطق *kecîr unnouthq*.

HARAS, s. m., هرگله *harguelè*, خرگله *kharguelè*, t.

HARASSER, v. a., پك يورمق *pek iormağ*, يورولتماق *iouroultmaq*, t.; بغايت اتعاب ا *beghâiet it'âb it*, a.-t. — Harassé, e, يورلمش *iouroulmich*, پك يورغون *pek iorghouin*.

HARCELER, v. a., provoquer, agacer, قندزماق *qyndurmağ*, حث *qychqyrtnaq*, t.; اغرا ا *hass uyğhrâ it*. — Exciter, tourmenter, انجتومك *indjitmek*, تصديع ا *tast'y it*. — Fatiguer, يورمق *iormağ*. — Harceler l'ennemi, دشمني يورمق *duchmeni iormağ*.

HARDE, s. f., troupe de bêtes fauves, كيك وجيران كى *gueik vè djeîrân guibi haivânleruñ suruçu*. — Lien pour attacher les chiens, چفت قايشى *tchift qâichi*, t.

HARDER, v. a., زغرلر چفت *zagharlar tchift*, باغلق *tchift it, bâghlamağ*.

HARDES, s. f. pl., اوروه *ourouba*, t.; اثواب *esvâb*, ملبوسات *melbouçât*, a. — De vieilles hardes, اسكى روبالار *eski roubâlar*.

HARDI, IE, adjectif, courageux,

يوركلو *iureklu*, t.; جسور *djeçour*, a.; صاحب جسارت *sâhyb djeçâret*. — Entreprise hardie, عزيمت *'azîmeti djeçourânè*. — Contenance — وهيتت *vaz'u heïeti djeçourânè*. — Voleur hardi, سارق جسور *sâryq djeçour*. — Hardi, effronté, عارسز *'ârsyz*, ادبسىز *edebسىز*. — Extraordinaire, en parlant de certains ouvrages, پر شكوه ومهابت *olou pur chukiouh u mehâbet*.

HARDIESSE, s. f., courage, assurance, جرانت *djeçâret*, يوركليلك *djurâ'et*, a.; گوكل *gueuñul*, يوركليلك *iureklulik*, t. — Grande hardiesse, عظيمه *djeçâreti 'azîmè*. — Licence, كستاخلق *kustâkhlyq*. — Témérité, impudence, عارسزلق *'ârsizlik*, ادبسىزلك *edebسىزلك*.

HARDILLIERS, s. m. pl., دمر *demir zivânèci*, t.

HARDIMENT, adv., avec hardiesse, ايله *djeçâret ilè*, a.-t.; يوركليلك ايله *iureklulik ilè*, جراءة ايله *djurâ'et ilè*. — Sans crainte, قورقوسزلق ايله *qorqousizlyq ilè*, بلا احتراز *bilâ ihtirâz*. — Avec impudence, effronterie, ادبسىزلك ايله *'ârsizlik ilè*, بي ادبانه *bi edebânè*, كستاخلق ايله *kustâkhlyq ilè*.

HAREM, s. m., حرم *harem*, a.

HARENG, s. m., رنگا بالعى *ringha bâlyghy*, طر حوز بالعى *tharhoz bâlyghy*, فرزه بالعى *ferzè bâlyghy*. — Saur ou fumé, دوتنلنمش رنگا بالعى *tutunlenmich ringhâ bâly-*

ghy. — La pêche aux harengs, طر حوز بالغنك صيدى *thārhoz bālyghynuñ saïdi*.

HARENGADE OU HARENGUIÈRE, s. f., بر نوع بالى اغى *bir nev'y bālyq aghy*, t.

HARENGÈRE, s. f., marchande de poisson, بالى صاتان قارى *bālyq sātān qāry*. — Femme querelleuse, نزاغى قارى *nizā'dji qāry*, t.

HARANGAISON, s. m., رنغا بالغنك *ringhā bālyghynuñ saïdi mevsimi*, vaqty, t.

HARGNEUX, EUSE, adj., d'humeur chagrine, يگاز *iañāz*, تىتىز *titz*, مرلدايىجى *dhārlyghān*, myrildāidji, خرچين *khyrtchūn*. —

Un homme hargneux, خرچين *khyrtchūn*, طبعيتلو بر ادم *bir adem*. — En parlant des animaux qui mordent, qui ruent,

اصرغان *ieyrghān*. — Cheval —, اصرغان ات *ieyrghān āt*. — Au fig. on dit aussi d'un homme querelleur :

chien hargneux, طلاشيجى *thalāchidji keupek*.

HARICOT, s. m., فاصوليا *fāçouliā*, بوگرلجه *beugrudjè*, t. — Haricots verts, لوبىيى طرى *loubiāi therii*.

HARIDELLE, s. f., cheval maigre, زبون بر باركيير *zaboun bir bārguūr*, چليمسز *qavrāda āt*, تبه *tchelīmsiz dabbè*, t.

HARMALE, s. f., اورزلك *uzerlik tokhoumou*, t.; حرمل *harmel*, a.

HARMONIE, s. f., accord des sons, اورىغونلغى *sesleruñ ouïghounlyghy*, t.; اهنك *ahenk*, p.;

توافق الاحان *tevāfuk ul-elhān*. موافقت الاصوات *muwāfaqat ul-esvāt*. — parfaite, تام الاحان *tevāfuqy tām ul-elhān*. — des instruments, موسيقيده نك توافق *alāti mouciqyènuñ tevāfuqy esvāty*. — d'une belle voix, سسك كوزلكى *seçuñ guzelligui*, لطافت صوت *lethāfeti savt*. —

des périodes, du discours, du style et des vers, رابطة حسن *husni rābitha*, كلامك وفقرانك واشعارك *kelāmmuñ vè fuqrātun vè ech'āruñ husni iltām u intiçāqy*. — Accord parfait des parties d'un tout, proportion, برى *biri birinè ouïghounlyq*, تناسب *tenāçub*, حسن توافق وانتظام *husni tevāfuq u intizām*. — des couleurs, تناسب *tenāçubi elvān*. — Bonne harmonie entre deux personnes, deux états, خوش كچينه *khoch guetchinmè*, حسن امتيزاج *husni imtizādj*, يکجهتى *iek-djeheti*.

س-س *ses*, اورىغونلغى ايله *ses ouïghounlyghy ilè*, t.; اهنك ايله *ahenk ilè*, بتوافق الاحان *betevāfuk ul-elhān*. — Jouer harmonieusement, توافق الاحان ايله ساز چالماق *tevāfuki elhān ilè sāz tchālmaq*.

HARMONIEUX, EUSE, adj., اورىغون *ouïghoun*, اهنكلو *ahenklu*, p.-t.; متوافق الاحان *mutevāfyq ul-elhān*. — Voix harmonieuse, صوت لطيف *savti la-*

س-س *ses*, اورىغونلغى ايله *ses ouïghounlyghy ilè*, t.; اهنك ايله *ahenk ilè*, بتوافق الاحان *betevāfuk ul-elhān*. — Jouer harmonieusement, توافق الاحان ايله ساز چالماق *tevāfuki elhān ilè sāz tchālmaq*.

HARMONIEUX, EUSE, adj., اورىغون *ouïghoun*, اهنكلو *ahenklu*, p.-t.; متوافق الاحان *mutevāfyq ul-elhān*. — Voix harmonieuse, صوت لطيف *savti la-*

س-س *ses*, اورىغونلغى ايله *ses ouïghounlyghy ilè*, t.; اهنك ايله *ahenk ilè*, بتوافق الاحان *betevāfuk ul-elhān*. — Jouer harmonieusement, توافق الاحان ايله ساز چالماق *tevāfuki elhān ilè sāz tchālmaq*.

HARMONIEUX, EUSE, adj., اورىغون *ouïghoun*, اهنكلو *ahenklu*, p.-t.; متوافق الاحان *mutevāfyq ul-elhān*. — Voix harmonieuse, صوت لطيف *savti la-*

س-س *ses*, اورىغونلغى ايله *ses ouïghounlyghy ilè*, t.; اهنك ايله *ahenk ilè*, بتوافق الاحان *betevāfuk ul-elhān*. — Jouer harmonieusement, توافق الاحان ايله ساز چالماق *tevāfuki elhān ilè sāz tchālmaq*.

HARMONIEUX, EUSE, adj., اورىغون *ouïghoun*, اهنكلو *ahenklu*, p.-t.; متوافق الاحان *mutevāfyq ul-elhān*. — Voix harmonieuse, صوت لطيف *savti la-*

س-س *ses*, اورىغونلغى ايله *ses ouïghounlyghy ilè*, t.; اهنك ايله *ahenk ilè*, بتوافق الاحان *betevāfuk ul-elhān*. — Jouer harmonieusement, توافق الاحان ايله ساز چالماق *tevāfuki elhān ilè sāz tchālmaq*.

HARMONIEUX, EUSE, adj., اورىغون *ouïghoun*, اهنكلو *ahenklu*, p.-t.; متوافق الاحان *mutevāfyq ul-elhān*. — Voix harmonieuse, صوت لطيف *savti la-*

س-س *ses*, اورىغونلغى ايله *ses ouïghounlyghy ilè*, t.; اهنك ايله *ahenk ilè*, بتوافق الاحان *betevāfuk ul-elhān*. — Jouer harmonieusement, توافق الاحان ايله ساز چالماق *tevāfuki elhān ilè sāz tchālmaq*.

thyf. — Couleurs harmonieuses ,
 به متناسبه الوان *elvāni mutenācebè*.

HARMONIQUE, adj., لطافت *lethāfet vīridji*, t.; مزيج *muhezzidj*, a. — Sons harmoniques, اصوات لطافت بخشا *esvāti lethāfet bakhchā*.

HARMONIQUEMENT, adv., سسلرك *sesleruñ ouïghounlighi qā'ydecindjè*, t.; حسب *hasbul qavā'yd ul-tehzīdj*, a.

HARMONISTE, s. m., فن موسيقيه *fenni muciqy'è vāqyf u achinā*, a.-t.

HARNACHÉ, e, adj., رختلو *rakhtlu*, t. — Cheval — طاقلوات *thāqymly āt*.

HARNACHEMENT, s. m., action de harnacher, رختله *rakhtlamā*. — Ce qu'il faut pour harnacher, ات *āt thāqymy*, رخت *rakht*, t.

HARNAIS, s. m., armure complète, اسلحه طاقمی *esliha thāqymi*. — Equipage de cheval, ات *āt thāqymy*. — Attelage complet, قوشوم طاقمی *qochoun thāqymi*. — Cheval de harnais, قوشوم بارکیری *qochoun bārgūiri*.

HARO, s. m., clameur pour arrêter, طوت *thout*, ديمه *thou-toun dīmè*, t.

HARPAGON, s. m., fam., خسيس *khacis*, t.-a.

HARPAILLER (SE), v. pron., se quereller. Voy. QUERELLER.

HARPAILLEUR, s. m., دلنجی *dilendji*, t.

HARPAYE, s. m., بر نوع چاقر *bir nev'y tchāqyr*, t.

HARPE, s. f., instrument de musique, چنك *tchenk*. t.-p. — Jouer de la harpe, چالماق *tchenk tchālmaq*.

HARPEAU, s. m., بر نوع قانجه *bir nev'y qāndja*, t.

HARPER, v. a. et pron., prendre et serrer fortement avec les mains, قورايوب صيقي طوتوق *qavā'iyub syqy thoutmaq*, قاپماق *qapmaq*.

— Se harper, se saisir l'un l'autre, بری بریله صيقي قوراشماق *biri biri ilè syqy qavā'ichmaq*. — Harper, v. n., hausser beaucoup les jambes, بچاقرلی قالدرماق *badjaq-leri qāldurmaq*.

HARPIE, s. f., monstre fabuleux, قره قونجلاس *qara qondjolas*, حيوان معدوم الجسم معلوم الاسم *haivāni ma'doum ul-djism ma'toum ul-ism*. — Femme acariâtre, يئكار *ianāz qāry*.

HARPIN, s. m., قايقي قانجهسى *qāiqy qāndjaci*, t.

HARPISTE, s. m., چنك *tchenk tchālghydji*, t.

HARPON, s. m., چنكلو قانجه *tchenguellu qāndja*, چنكال *tchanguill*, قواق *qamāq*, زبقن *zebqen*, t. — Jeter, lancer le harpon, چنكلو قانجهسى اتماق *tchenguellu qāndjāi atmaq*.

HARPONNER, v. a., قانچليق *qāndjalamaq*, چنكلو قانجه ايله *tchenguellu qāndja ilè ourmaq*, قواق ايله قايقي *qamāq ilè qāqmaq*, t.

HARPONNEUR, s. m., چنكلو قانجه قوللانان *tchenguellu qāndja qoullanān*, t.

HART, s. m., lieu d'osier, ساز دمت, *sāz ipi, bāghi*, باغی - *demet ipi, orghāni*. — Corde pour pendre, étrangler, بوغاجق ایب, *boghādjaq ip*, t. — Homme qui mérite la hart, اصله جق آدم, *acyladjaq adem*.

HASARD, s. m., fortune, sort, بخت, *bakht*, p.; قسمت, *qysmet*, a. — C'est un coup du hasard, بخت بشیدر, *bakht ichīdur*. — Jeu de hasard, قهار اوینی, *qoumār ouïouni*. — Par hasard, قضا ایله, *qazā ilè*, اتفاقا, *ittifāqā*, قزارا, *qazārā*. — C'est un pur effet du hasard, محصا, *mahzā mouqtezāi* مقتضای بختدر, *bakhttur*. — C'est une chose de hasard, qu'on a acheté à bon marché, فلکدن کلمش بر شیئدر, *fēlekten guelmich bir cheīdur*. — Hasard, péril, risque, مخاطره, *moukhātherè*, خطر, *khathar*. — Exposer au hasard, مخاطره یه قومق, *moukhātharaïe qomaq*. — S'exposer au hasard, مخاطره یه کیرمک - الثقای نفس ا, *moukhātharaïe guïrmek, ūlqūi nefsi*. — A tout hasard, à tout événement, هر نه اولور ایسه اولسون, *her nè olour iça olsoun*.

HASARDER, v. a., exposer au hasard, risquer, - تهلکه یه قومق, *tehlukèie qomaq, brāqmaq*, قویمق, *moukhāthèrèie brūqmaq, qoïmaq*. — Hasarder son argent au jeu, مالنی, *mālīni qoumār moukhātherècinè qoïmaq*. — Se Hasarder, v. pron., کندویسی, *guenduïi mehlekèie qoïmaq*, مهلکه یه قویمق, *guenduïi mehlekèie qoïmaq*, نفسنی مخاطره یه,

nefsini moukhātharaïe sāldurmaq. — Hasarder une parole, بر سوز یا بر مسئله, *bir seuz yā bir mecelè* میدانه اتوق, *meïdānè atmaq*, بر سوز اورته یسه, *bir seuz ortaïa brāqy-vermek*.

HASARDEUSEMENT, adverb, مخاطره یی کوزینه الہرق, *moukhātharaï gueuzinè alaraq*, خطر ایله, *khathar ilè*, مع وجود الخطر, *m'a vudjoud ul-khathar*.

HASARDEUX, EUSE, adj., hardi, courageux, entreprenant, جسور, *djeçour*, مستحققر مهالك, *djeri*, صالدر بجی, *moustahkiri mehūlik*, a.; تهلکه لو, *sāldur'ıdji*, t. — Périlleux, تهلکه لو, *tehlukèlu*, مخاطره لو, *moukhātharalu*. — Une entreprise hasardeuse, تهلکه لو بر ایش, *tehlukèlu bir ich*.

HASE, s. f., دیشی طاوشان, *dichi thāouchān*, t.

HASNA OU HASNÉ, s. m., terme de relation, trésor particulier du grand-seigneur, خزینہ, *khaznè, khaznè*, a. — Le trésor public s'appelle میری, *mīri*.

HASSEKI, s. f., celle des femmes du grand-seigneur qui devient la première mère d'un prince, خاصکی, *khāssèki*, ou خاصکی, *khāssèki soughān*. Ou nomme aussi généralement *khasseki* toutes les personnes attachées au service intérieur du sultan.

HAST, s. m., حربہ, *suïu*, t.; *harba*, a.

HATE, s. f., سرعت, *'adjelè*, عجله, *sur'at*, a.; چاپکک, *tchāpouklik*, t. — Avoir hâte, عجله ا, *'adjelè it*.

— A la hâte, عجله ایله 'adjelè ilè, سربعا ser'eu, عجاله 'yjdäleten, a.; چاپکچہ tchāpouk, تیز tîz, tchāpouktchè.

HATER, v. a., presser, diligenter, صقشد رقی ta'djil it, a.-t.; عجله ایتمک syqçhturmaq, عجله ایتمک 'adjelè itturmek. — Faire hâter, عجله ایتمک 'adjelè itturmek, اولتد رقی evletturmek. — Se hâter, عجله ایتمک 'adjelè it, a.-t.; عجله ایتمک evèmek, تیزلک tîzlik it, ایوتلک ivetlemek, evetlemek, t.; مسارعیت meçâre'at it. — Hâte, e; عجله ایتمک 'adjelèlu, مستعجل musta'djel.

HATIF, IVE, adj., وقتندن اول vaqtinden evvel ietichen, يتشهن thourfanda ietichen, t. — Esprit hâtif, وقتندن اول vaqtinden evvel ietichmich 'aql.

HATIVEAU, s. m., sorte de poire ou de raisin précoce, وقتندن اول vaqtinden evvel ietichen armoud iâ uzum qysmi, t.

HATIVEMENT, adv., وقتندن اول vaqtinden evvel ieticherek, يتشهرک thourfanda ieticherek, t.; معجلا m'addjelân, a.

HATIVETÉ, s. f., وقتندن اول vaqtinden evvel ietichmè, يتشهه thourfanda ietichmè, طرفنده يتشهه thourfandalik, t.; معجل mi'addjel, a.

HAUBANS, s. m. pl., كهمی guemi dîreklerinü halâtleri, t.

HAUBERGEON, s. m., کوچک زره kutchuk zirh gueumle-gui, t.

HAUBERT, s. m., بر نوع زره bir nev'y zirh gueumle-gui, t.

HAUSSE, s. f., augmentation de valeur, بهانگ چيتمه سی behānuñ tchyq Macy, بها يوكسله سی behā iükselmèci, بهانمه behālanma, t.; ارتفاع سعر irtifā'i sa'ar, a. — Tout ce qui sert à hausser, هر نسنه یسه her nesnèie یوقارو قالد ره جق شی iōqāru qālduradjaq chei.

HAUSSEMENT, s. m., يوقاری iōqāru qāldurma, t.; رفع اوموزلر ref, a. — d'épaules, اوموزلر omouzler qāldurmaci. — Signe de pitié ou de mécontentement, اظهار صورت ابادت izhāri soureti ibā'et. — du prix des denrées, ذخیره لرك بهايه چيتمه سی zakhyrèleruñ behāie tchyq Macy. — des fonds, des monnaies, اقچه نك aqtehenüñ behāci artuqlyghy, تزايد القيمة الدراهم tezāiudil-qymet udderāim. — de la voix, سسك يوكسك چيتمه سی seçuñ iüksèk tchyq Macy.

HAUSSER, v. a., élever, lever en haut, يوقاری قالد رقی iōqāry qāldurmaq. — la main, le pied, الى eli aiāghy qāldurmaq. — Rendre plus haut, يوكسك ا iüksèk it, يوكسلتمك iükseltmek, t.; ترفيع terfi' it, ا اعلا i'lā it, a.-t. — la voix, اواز قالد رقی avāz qāldurmaq, اعلاي صوت ا i'lāi savt it, بلند اواز ايله سويلمك

bulend avāz ilè seülemek, رفـع صوت ايله پکچه سويلمک *refi' savt ilè pektchè seülemek*. — les épaules, اوموزلری قالدرمىق *omouzleri qāldurmaq*, اوموزىنى اوبناتىق *omouzini ouñātmaq*. — En signe de pitié ou de mépris, رفـع مناكب *refi menākib ilè izhāri soureti tahqyr it*. — le prix, la valeur, — بهايى *behāi, deierini arturmaq*. — Le change hausse, سكه نك استبدالى بهاسى اتمقده *sikkènuñ istibdāli behāci artmaqta dur*. — Accroître, augmenter, زياده - اترتمق *arturmaq*, - اترتمق *ziādèlendurmek*, - ترقى *teraqy, izdiād vîrmek*, تزييدا *tezîd it*. — Hausser les impôts, نكالىفى اترتمق *tekiālîfi arturmaq*. — le courage, le cœur à quelqu'un, بر كهنده قوت *bir kimesnèie qouveti qalb vîrmek*.

HAUSSER, v. n., devenir plus haut, يوكسكه چيتمق *ïukseguie tchyqmaq*, يوكسلمك *ïukselmek*, ارتفاع كسب *kesbi irtifa' it*. — Grossir, gonfler, قبارمق *qabāрмаq*. — Grossir, بيومك *buümek*. — Augmenter, s'accroître, اترتمق *artmaq*, اترتمق *arturylmaq*, اترتمق *teraqy, izdiād boulmaq*. — Haussé, e, adj., مرتفع *murtefi'*, اترتمق *artmich*, مترقى *muteraqqy*.

HAUSSE-QUEUE OU HOCHÉ-QUEUE,

s. m., oiseau, قويرق سالان *qouïrouq sālān*, t.

HAUT, E, adj., élevé, يوكسك *ïuksek*, رفيع *refi'*, ا. ; بلند *bulend*, بالا *bālā*, p. — De hautes montagnes, طاغىر *ïuksek dhāghlar*, رفيعه *djebāli refi'a*. — Le plus haut étage d'une maison, خانه نك اك اوست *khānènuñ eñ ust thabaqaci*. — Haut de taille, اوزون *ouzoun*, Qui a la voix haute, اوزون بويلو *ouzoun boïlu*. — Parler haut, يوكسك سسلو *ïuksek seslu*. — Parler haut, پکچه *pektchè seülemek*. — Crier à haute voix, صوت بلند ايله *savti bulend ilè tchāghyрмаq, haiqarmaq*. — Profond, درين *derîñ*, عميق *'amyq*. — En haute mer, انكينده *enguindè*. — Aller en haute mer, انكينه چيتمق *enguinë tchyqmaq, guezmek*. — Hauts pays, بالا *a'alā, bālā*. — La haute Allemagne, جرمانىاي *djermāniāi a'alā*. — Le haut bout d'une chambre, d'une table, صدر *ust bāch, sadr*. — Occuper le haut bout de la table, سفره نك *safranuñ sadrindè otourmaq*. — Le haut du pavé, قالدرمىق اوست باشى *qāldurumuñ ust bāchi*. — Les hautes marées, دريانك حال طمو و قلوصى *deriānuñ hāli thumuvvu qoulouci*. — Tenir la bride haute à un cheval, اتك ديزكىنى قصه طوتىق *atuñ dizguinini qyssa thoutmaq*. — Au fig., à une personne, laisser peu de

liberté, بر کمسنه نک دیز کینینی *bir kimesnènuñ dîz-guînîni syqtchè thoutmaq.*

HAUT, E, adj., excellent, éminent, sublime, بیوک *buiuk*, اولو *olou*, t.; عظیم *sâmi*, جلیل *djelîl*, سامی *'azîm*. — Hauts faits, belles actions, اثار حربیه *a'mâli djelîlè*. — Hauts faits d'armes, اثار حربیه *açâri harbîie djelîl ul-ichtihâr*, جلیل *ghaza-vâti djelîlè*. — Haute fortune, بیوک بخت عالی *bakhti 'âli*. — Haute vertu, فضیلت سنیه *fazileti senîie*. — Haute estime, توقیر جلیل *tevqyri djelîl 'azîm*. — Haute réputation, صیت وشهرت جلیل *sît u cheuhreti djelîlè*. — Haut appareil, بیوک دبدبه *buiuk debdebè*, بزرگی *kevkebè 'azîmè*. — Haut, se dit aussi en mal, haute insolence, قبا عارسزلق *qabâ 'ârsizlyq*. — Haute injustice, ظلم عظیم *zoulmi 'azîm*. — Haute sottise, خیانیت *hamâqati 'azîmè*. — Crime de haute trahison, خیانت *khyâneti kebîrè teuh-meti*. — Haut en couleur, یوزی *iuzu qyzil*. — HAUT, fier, orgueilleux, فضول *fodoul*, کبرلو *kibrîlu*. — Cheval qui fait des hauts le corps, صچراغان ات *sychrâ-ghân ât*, قیه اتان ات *qytch atân ât*. — Faire haut le pied, s'enfuir, سوق اقدام *qâtchmaq*, کربز وفرار *sevqy aqdâmi guerîz u firâr it*. — Haut le pied, interj., pour dire, retirez-vous, partons, قالق *qâlq*.

HAUT, s. m., la hauteur, یوکسکلک *ïukseklîk*, ارتفاع *irtifâ'*, قد *qadd*. — Cette maison a tant de pieds de haut, بو منزلک قدی شوقدر *bou menzilun qaddi chou qadard qademdur*. — Il y a du haut et du bas dans la vie, دنیانک فراز و نشیبی واردر *dunîânun firâz u ne-chibi vârdur*. — Le haut, le faite, le sommet, یوقاری *ust*, اوست *io-qâru*, دپه *tepè*. — Regarder quelqu'un de haut en bas, avec mépris, یوقاری نظر ایله باقمق *istihqâri nazar ilè bâqmâq*. — EN HAUT, PAR HAUT, یوقاریده *ioqâruda*, یوقاری *ioqârda*. — Aller en haut, یوقاری به *ioqârûie guitmek*. — Monter en haut, یوقاری به چیقماق *ioqârûie tchyqmaq*. — Loger en haut, اوست *ust thabaqacindè otourmaq*. — Sur le haut du jour, vers le midi, قبا قوشلقده *qabâ qouchlouqta*, قبا قوشلق وقتنده *qabâ qouchlouq vaqtindè*. — Faire aller par haut et par bas en parlant d'une médecine, هم اشاغیدن هم *hem achâghyden hem ioqâruden 'amel it*.

HAUT-A-BAS, s. m., بوعچه جی *boghtchadjî*, مال کزدربجی *mâl guezdurîdji*, t.

HAUTAIN, AINE, adj., فضول *fodoul*, کبرلو *kibrîlu*, t.; متکبر *mutè-kebbir*, متعظم *mutè'azzim*, a.

HAUTAINEMENT, adv., کبر ایله *kibr ilè*, a.-t.; بالتعظم *bitte'azzum*, متعظماً *mutè'azzimèn*.

HAUTBOIS, s. m., نغیر *nefir*, p.

HAUT-BORD, s. m., قباقي قالددر, سفینه *qapāq qāldurur guèmi*, سفینه, t.

HAUT-DE-CHAUSSE, s. m., طون *dhon*, چاقشیر *tchāqchîr*, t.

HAUTE-FUTAIE, s. f., بوکسک *üksek*, میشه لک *aghādjar*, میشلک *mîchêlik*, t.

HAUTE-JUSTICE, s. f., باش *bâch*, حکومت *hukioumet*, t.

HAUTE-LICE, s. f., بر نسوع *bir nev'y khâli*, خالی *khâlidjè*, خالیجه *khâlidjè*, t.

HAUTE-LUTTE (DE), adv., d'autorité, de force, زور ایله *zor ilè*, ضرب دست ایله *zarbi dest ilè*, قهرا *qahren*, متغلبانه *muteghalli-bânè*.

HAUTEMENT, adv., hardiment, librement, اچیقدن اچیغه *atchyqtan atchigha*. — Publiquement, clairement, اشکاره *achikiârè*, علنا *alennen*, صراحة *sarâhâten*. — A force ouverte, قویا *qavîdjè*, قویا *qavîdjè*, قوی *ber vedji qavî*, a. — Protéger hautement, قویا جایت ا *qavîjen himâiet it*.

HAUTE-PAYE, s. f., عادتدن *'âdetten khâridj'ulufè*, خارجه *a.-t.*

HAUTESSE (SA), s. f., حضرتلری *hazretleri*. — Sa hauteesse le sultan, شوکتلو عظمتلو پادشاه حضرتلری *chevketlu 'azametlu pâdichâh hazretleri*.

HAUTEUR, s. f., étendue en élévation, بوکسک *ükseklik*, رفعة *rif'at*, ارتفاع *irtifâ'a* — La hauteur d'une montagne, طاغک *yükseklik*, سی

رفعت جبل *dhāguñ üksekligui*, دیوارک *rif'ati djebel*. — d'un mur, دیوارک *rif'ati djebel*. — Une grande hauteur, ارتفاع عظیم *irtifâ'i'azîm*. — A la hauteur d'un homme, آدم *âdem boïu qadar*. — Profondeur, درینلک *derînlîk*, عمق *'uoumq*. — La mer avait quinze brasses de hauteur, دربانک اون *derîbanîk on*. — بش قدر قولاج عمقی واریدی *derîānuñ on bech qadar qoulâdj'oumqy nâr idi*. — Éminence, دپه *tepè*. — Colline, بایر *bâîr*. — Élévation d'un astre, ارتفاع *irtifâ'*, — du pôle, ارتفاع قطب *irtifâ' qouthb*. — Prendre hauteur, c'est-à-dire celle du soleil sur l'horizon à l'heure de midi. ارتفاع المق *irtifâ' almaq*. — Hauteur, fermeté, متانست *dhaiānyqlyq*, متانست *metānet*. — Arrogance, orgueil, غرور *ghourour*, تکبر *tekebbur*, جبروت *djebrouit*. — S'exprimer avec hauteur, تعظم ایله *soureti te'azzum ilè ifâ-dèi merâm it*.

HAUT-MAL, s. m., طونارق *thoutâraq*, طونارق *thoutâryq*, طونارق *thoutâryqlyq*, t. Voy. CADUC.

HAVE, adj., pâle, صولمش *solnich*. — Très-maigre, یک ارق *pek aryq*, ضعیف *zaïf*. — Défiguré, چهره سی بوزوق *tchrèci bozouq*, t.

HAVÉRON, s. m., یولافی *ïabân ioulâfi*, t.

HAVÉNEAU, s. m., بر نوع بالی *bir nev'y balyq aghy*, t.

HAVIR, v. a. et pron., rôtir à

grand feu, ياقوق *iāqmaq*. — Se
havr, يانوق *iānmaq*. — Dessé-
cher, قورتهق *qouroutmāq*, t.

HAVRE, s. m., ليمان *līmān*, t.

HAVRESAC, s. m., توبره *toubre*,
tobra, t.

HÉ, interj., يا *iā*, ياهو *iāhou*, t.

HEAUME, s. m., sorte de casque,
دومن بر نوع باشلق *bir nev'y bāchlyq*, t.

— Barre d'un gouvernail, دومن
— آغاجي *dumen sāpy*, *aghā-*
dji.

HEBDOMADAIRE, adj., هفتدلق
haftalyq, t.

HEBERGE, s. f., terme de palais,
بنانک بويي - يوکسکلکي
binā-
nuñ boii, *üksekligui*, t.

HÉBERGER, v. a., قوندرمىق *qon-*
durmaq, قوناق ويرمک *qonāq*
vermek, خانهسنه مسافر قوندرمىق
khānēcine muçāfir qondurmaq, t.

HÉBÉTÉ, e, adj., اچق *ahmaq*,
بوداله *boudāla*, شاشقن
chāchqyn, کند عقلو;
kund 'aqyllu, p.-a.-t.

HÉBÉTER, v. a., شاشرمىق *chāchur-*
maq, بوداله لندرمىق *boudālalan-*
durmaq, اچق لتهق *ahmaqlatmaq*, t.;
عقلى کند ايلمک *'aqly kund eilē-*
mek.

HÉBRAÏQUE, adj. com., عبرانتي
لسان *'ibrāni*, a. — La langue,
عبراني *liçāni 'ibrāni*.

HÉBRAÏSANT, s. m., لسانتي
عبراني اوکرنن *liçāni 'ibrāni eu-*
grenen, t.

HÉBRAÏSME, s. m., اصطلاح
عبراني *isthylāhi 'ibrāni*, a.

HÉBREU, s. m., جيف
'ibrāni. — L'hébreu, la langue hé-
braïque, عبراني لسانتي *'ibrāni li-*

çāni. — Le peuple hébreu, قوم
يهود *qavmi 'ichoudi*.

HÉCATOMBE, s. f., يوز مقدار
ذبيحة - قربان *iuz myqtār zebihat*
qourbān, t.

HECTOGRAMME, s. m., يوز درهم
iuz dirhem, t.

HÉDRE OU HÉDÉRÉE, subst. f.,
صارمشق اعاچک صمغي
sārma-
chiq aghādjuñ saughy, t.

HÉGIRE, s. f., fuite de Hahomet,
هجرة
servant d'ère aux mahométans,

hidjret, هجرت نبوتيه *hiç-eti ne-*
beviè, a. — L'année de l'hégire,

سنه هجرتيه *senè hidjrüè*.

HÉLAS, interj. de plainte, واه
يازيق *iāzyq*, واه واه *vāh vāh*,
t.; حيف *haif*, *haifa*, a.

HÉLÉNIE, s. f., plante, رابسن
زنجبيل *elenioun*, لانيون
zidjebili çāmi, a.

HELER, v. a., terme de marine,
چاغرمىق *guemi tchāghyrmaq*,
بركمي به خبر صورمق ايجون
bir guemiè khaber sormaq
itçoun tchāghyrmaq, t.

HÉLIANTHÈME, s. f., plante,
چرخ الشمس *tcharkhuchchems*, a.

HÉLIAQUE, adj. com., astre,
اشعه شمس ايجنده طلوع وغروب
ايدن يلدز *ach'aï chems itçhindè*
thoulou' vu ghouroub iden ièldyz,
a.-t.

HÉLIOGNOSTIQUE, adj. commun,
کونشه تايجي *gunechè thāpidji*,
عبدالشهبس *'ābiduch-*
chems, a.

HELIOSCOPE, s. f., کونشه باقه جق
دوربين *gunechè bāqadjaq dour-*
bun. t.

HÉLIOPOLIS, nom de ville, بعلبك
b'albek, a.

HÉLIOTROPE, s. m., plante, کون
ای گون *gun tchitchegui*, چچکی
دوه *aï gun tchitchegui*, چچکی
افتساب *devè thabāni*, t.;
اڤتساب *afitāb perest*, p. — Sorte de
jaspe, خطايي یشم *khathāi iechim*,
یشب خطايي *iechbi khathāi*.

HÉLISE, s. m., قولاق کمرتلکی
qoulāq kemertligui, t.; عراق الاذن
'arāq ul-uzn, a.

HELLADE, s. f., يونان *iounān*,
یونان مهلکتی *iounān memleketi*, a.

HELLÉBORE. Voyez ELLÉBORE.

HELLÈNES, s. m., et HELLÉNIQUE,
يوناني *iounāni*, يوناني
ionāni, اهل يونان *ehli iounān*.
— Au pluriel, les Grecs anciens,
یونانيون *iounānioun*, يونانيان
iounāniān.

HELLÉNISME, s. m., اصطلاح
يوناني *isthilāhi iounāni*, a.-t.

HELLÉNISTE, s. m., يوناني
یوناني لساننی بیلن
iounāni liçānini
bilen.

HELLESPONT, s. m., کليبولی
بوغازی *gueliboli boghāzi*. Voyez
DARDANELLES.

HÉLOSE, s. f., کوز قباقلرينک
گوز قباقلرينی *gueuz qapāqlerini*
دورکلکی *de vrikligui*, t.;
انقلاب الاجفان *inqylābul edjfan*, a.

HELVÉTIE, la Suisse, هلوجییا
helvetchiā, t.

HELVÉTIQUE, adj., هلوجییا
هلوجییا مهلکتنه متعلق
helvetchiā memle-
ketinè mut'allyq, t.

HÉM, interject. pour appeler, یا
یا هو *ia hu*.

HÉMAGOGUE, s. m., قان اڤیدیجی

قانی یورتدریجی *qān aqydıdji*,
مدرا الدم *qāni iurutturıdji*, t.;
mudırr uddem, a.

HÉMATITE, s. f., pierre, قان
جهر الدم *qān thāchi*, t.;
hadjer uddem, a.

HÉMÉROCALE, s. f., بیبان سوسنی
سوسن برتی *iabān souceni*, t.;
sou-ceni berrıi, a.

HÉMI, mot qui entre dans la com-
position de divers termes de science
et d'art et qui signifie demi. Voyez
cemot.

HÉMICRANIE, s. f. Voyez MI-
GRAINE.

HÉMICYCLE, s. m., demi-cercle,
یاری چوره - دائره
iāry tchevrè,
دایره, t.; نصف دائره
nysfi dāirè,
نیم دائره
nım dāirè.

HÉMIPLÉGIE OU HÉMIPLÉXIE, s.
f., یاری طمله *iāry dhamla*, t.;
فالج *fāledj*, a.

HÉMISPHERE, s. m., نصف کره
یاری *nysfi kurèi arz*, a.;
کره سنک یاریسی
ier kurècinuñ
iārycy, t. — L'hémisphère supé-
rieur, کره ارضک نصف اعلاسی
kurèi arzuñ nysfi a'lācy. — infé-
rieur, کره ارضک نصف اسفلی
kurèi arzuñ nysfi esfeli. — Les deux
کره ارضک نصفینی
kurèi arzuñ nysfèini.

HÉMISPHERIQUE, adj., نصف کره
شکلی *nysfi kurè chikeli*, a.-t.

HÉMISTICHE, s. m., مصراع *mys-*
rā', pl. a. مصراع *meçāry'*.

HÉMOPTIQUE, s. et adj., قان
نافث *qān tukurıdji*, t.;
قان الدم *nāfis uddem*, a.

HÉMOPTYSIE, s. f., قان توکورمه *qān tukurmè*, t.; نفث الدم *nefs-uddem*, a.

HÉMORRAGIE, s. f., perte de sang par une plaie, قان اقمهسى *qān aqmaci*, t.; شيلان الدم *nezf, seilān uddem*, a. — du nez, برون قاندهسى *bouroun qānmaci*, رعاى *rou'āf*.

HÉMORROÏDAL, e, adj., مايسيللى *māiēcilly*, مايسيله متعلق *māiēcilè mutè'allyq*, t.; باسورى *bāçourü*, a. — Veine hémorroïdale, عرق شريان *cheriān, 'yrqy bāçouri*. — Sang, دم باسورى *demi bāçouri*.

HÉMORROÏDES, s. f. pl., مايسيل *māiēcyl*, vulg. *maīacyl*, t.; بوسير *bevštr*, باسور *bāçour*, pl. a. بواسير *bevācır*. — Hémorrhoides externes, بواسير خارجيه *bevācırı khāridjiüè*. — internes, بواسير داخلية *bevācırı dākhljüè*. — séches, بواسير يابسه *bevācırı iābiçè*.

HÉMORROÏSSE, s. f., ne se dit que de la femme qui ayant un flux de sang, fut guérie en touchant la robe du Seigneur, نزيفة *nezîfet* ou مريده *merîde nezîfe*.

HÉMOSTASIE, s. f., قانك *qānk*, قان ديكندر لهسى *qānuñ dīnlendirilmèci, sukioni*, t.; سکون الدم *sukioun uddem*, a.

HÉMOSTATIQUE, adj., قانى *qāni*, ديكندر جهك علاج *qāni dīnlenduredjek 'ylādž*, t.; دواء قاطع الدم *devā qāthy' uddem*.

HENDÉCAGONE, s. m. et adj., اون بر يانلو *on bir iāntu*, t.

zou ahad 'achar *zyl'ān*, a.

HENNÉ, s. m., plante d'Asie et d'Afrique, حنا *hynnā*, a.; قنا *qynā*, t.

HENNIR, v. n., كشمك *kichnemek*, t.; صهيل *sahyl it*, a.-t.

HENNISSEMENT, s. m., كشمته *kichnemè*, t.; صهيل *sahıl*, a. — Le hennissement des chevaux, اتلرک *atlaruñ kichnemèci*.

HÉPATALGIE, s. f., قره جگر *qaradjiguer aghrycy*, اغريسي *redjaı kebđ*, a.

HÉPATE, s. m., بر نوع دکز بالعى *bir nev'y deñyz balyghy*, t.

HÉPATIQUE, adj., qui appartient au foie, قره جگره متعلق *qara djiguerè mutè'allyq*, t.; كبدى *kebedü*, a. — Plante qui croît dans les lieux humides, قيا قندسى *qyā qynacy*, حنا قريش *hynnāi qarčh*, a.

HÉPATITE OU HÉPATITIS, inflammation du foie, قره جگر يانقلعى *qara djiguer iānyqlyghui*, t.; ذات التهاب *zāt ul-kebd*, حرقه *iltihāb, haraqat ul-kebd*. — Pierre précieuse, برطاش *ziqymet bir thāch*.

HEPTAGONE, adj. des deux genres, qui a sept côtés ou sept angles, يدى گوشه لو *iēdi keuchelu*. —

Heptagone, s. au masc., place fortifiée de sept côtés, يدى طرفدن *iēdi tharaftan istihkiāmāt ilè qalè*, اون اولان *mahsoun olān qal'ā*.

HÉRACLÉE, ville de la Turquie d'Europe, ارکلى *erekli*.

HERBACÉ, ÉE, adj., (plantes),
 آنچه اونتلقلر *indjè otlouqlar*, t.;
 رقيقه نباتات *nebātāti reqyqa*, a.

HÉRAUT, s. m., officier chargé
 des cris publics, منادی *menādi*,
 دلال *dellāl*, vulg. *tellül*.

HERBAGE, s. m., toutes sortes
 d'herbes, سبزوات *sebzevāt*, تهره
tere, سبزوات قسمی *sebzevāt*
qysmi. — Herbe des prés, prairie,
 چمن *tchemen*, يشيللك *iechillik*,
 چاير *tchāir*. — Pâturage, pacage,
 اونتلاق يری *otlāq*, اونتلاق
otlāq چراکه *tchāirlyq*, t.;
 چراکه *tcherāguāh*, p.; مری *mera'*, pl. a.
 مراعی *meräi*.

HERBE, s. f., plante qui perd sa
 tige en hiver, اوت *ot*, اونتلاق
otlouq, t.; نباتات *nebāt*, pl. a.
 اعشاب *nebātāt*, 'ouchb, pl. اعشاب
a'chāb. — potagère, سبزوات *sebzevāt*. —
 verte, يشيل اوت *iechil ot*. — sèche,
 قوری اونتلق *qourou otlyq*,
 حشيش *hachich*. — nouvelle,
 يکی بتمش اونتلق *ieñi bitnich otlouq*. —
 fraîche, تازه اوت *tāzè ot*. —
 menue, اوفاق اونتلق *oufāq otlouq*. —
 médicinale, عشب *ouchbi devā'ü*. —
 vulnérable, دوايی *ouchbi devā'ü*. —
 Herbes odoriférantes, خوش قوقولی
 اونتلق *khoch qoqouly otlar*. —
 Mettre un cheval à l'herbe ou au vert,
 اتی چايرده *aty tchāirdè qoımaq*. —
 Mauvaises herbes, ivraie, فنا اونتلق
 قرام—ق *qarāmouq*, دلوجه
deludjè. — Herbe à lait, سودلوجه
sudludjè. — au chat. Voy. CATAIRE. —
 à l'épervier, ككج

اونسی *kekidj oty*. — aux cuillers. Voyez COCHLÉARIA. — aux épices. Voyez NIELLE. — aux poux. Voy. STAPHISAIGRE. — aux puces, پييره *pirè oty*. — aux verrues. Voyez HÉLIOTROPE. — Herbe à la femme battue. Voy. COULEUVRÉE. — aux teigneux ou bardane, قلابق *qalābaq*, لوبوده اوتسی *loubouda oty*. — Herbe aux gueux. Voyez CLÉMATITE. — Herbe au grand-prieur, à la reine ou à l'ambassadeur : c'est la plante du tabac, دوتون اوتی *tutun oty*. — Herbe Paris. Voyez RAISIN DE RENARD. — Couper l'herbe sous le pied à quelqu'un, le supplanter avec adresse, اياغه بالته اورمق *aiāgha bālta ourmaq*. — Manger son blé en herbe, manger son revenu par avance, قوروقده اوزومی ييمک *qourouqta uzumu iemek*. — Employer toutes les herbes de la saint Jean dans une affaire, toute sorte de moyens pour la faire réussir, قوللنهيق هر چاره يی قوللانماق *her tchārèi qoullanmaq*.

HERBER, v. a., چايرده سرمک *tchāirdè sermek*, t.

HERBERIE, s. f., موم اغرده جق *movm oghardadjaq ier*, t.

HERBETTE, s. f., يشيللك *iechillik*, قير يشيللكی *qyr iechilligui*, t.

HERBEUX, EUSE, adj., اونلو *otlu*, t.; اونلو يير *achüb*, a.; چاير يری *thāirlyq*, *tchāir ieri*.

HERBIER, s. m., collection de plantes séchées, قوری اونتلقلر *qourou otlyqlar medj-mou'aci*, t. — Premier ventricule des animaux ruminans, قورساق

qoursâq. مشفلة mechfelet, pl. a.
مشافل mechâfil.

HERBIÈRE, s. f., سبزوآنجی
اوتلقجی sebzevâtdji qâry,
اوتلقجی otlouqdji qâry, t.

HERBORISATION, s. f., اوتلار
اوتلقلر otlar arâmaci,
اوتلقلر اراشدرمه otlouqlar arâchturma, t.

HERBORISER, v. a., اوتلقلر
اوتلقلر اراشدرمق otlouqlar arâchturmaq,
اوت ارامق - طویلوق ot arâmaq,
thoplamaq, t.

HERBORISEUR, s. m., اوتلقلر
اوتلقلر اراشدرنجی otlouqlar arâchturîdji.

HERBORISTE, s. m., qui connaît
les simples, اوتلقلرک طبیعتلرینی
اوتلقلرینی otlouqlaruñ thabî'atlarini
bîlen. — Celui qui les vend,
اوت ساتان otlouqdji,
اوت ساتان, t.; عشاب 'achchüb, a.

HERBU, UE, adj., اوتلو otlu, t.;

HERCOTECTIONIQUE, subst. fém.,
استحکامات فنی istikiâmât feñni,
استحکامات فنی fenni istihkiâmât,
استحکامات فنی البناء التحصينات
fennil bi-nâuttahsînât, a.

HERCULE, s. m., homme robuste,
اوتلقو قوتلو بر ادم gudjlu qouvvetu
bir âdem, t. — Athlète, اوتلقو
پهلوان pehluvân, p. — Une des constella-
tions boréales, الجائى على ركبتيه
eldjâci 'ala rukbetiet, a.

HÈRE, s. m., homme sans mé-
rite, sans considération, نام وشانى
نامل نام nâmu châni ioq bir
âdem. — Un pauvre hère, كند نام
اوتلقو بر بیچاره kemnâm bir bîchârè,

خامل النفس بر مسكين ادم khâ-
mil unnefs bir meskîn âdem, t.

HÉRÉDITAIRE, adj., qui vient par
succession, میراثه منسوب mirâcè
mensoub, میراثلو mîrâslu. — Du
père, با بادن قاله bābāden qālma.
— De la mère, اماند قاله anāden
qālma. — Biens héréditaires, pa-
trimoine, مال موروث māli mev-
rous. — Possession héréditaire,
ملك موروث mulki mevrous, au
pl. املاك موروثه embāki mev-
roucè. — Charge héréditaire, منصب
موروث mancybi mevrous.

HÉRÉDITAIREMENT, adv., ارث
میراث اولدوق ers il, ایله
ارث طریقيله ers thary-
qylè, a.-t.

HÉRÉDITÉ, s. f., droit à une suc-
cession, وارثلك varistik, a.-t.;

حق وراثت haq-
qy verâcet, استحقاق على الوراثة
istihqâq 'alel verâcet, a. — Ac-
cepter l'hérédité, وراثتى قبول
verâceti qaboul it. — Y renoncer,
حق وراثتدن فارغ او
haqqy ve-
râcetten fârigh ol. — Biens qu'on
laisse en mourant, میراث mirâs,
اموال متروکه terekè, au plur.
emvâli metrokè; متروکات
metrou-
kiât.

HÉRÉSARQUE, s. m., - رافضى
رافضلرک rāfzi, rāfizleruñ
bāchi, a.-t.; موجد رفض و بدعت
moudjidi rafzu bida'at.

HÉRÉSIE, s. f., رافضيلق rāfi-
zilyq, a.-t.; رفض rafz, رافضة rāfy-
zat, الحداد bida'at, الحداد il-
hād, a.

HÉRÉTICITÉ, s. f., رافضیت *rāf-zūet*, a.

HÉRÉTIQUE, adj. com., qui appartient à l'hérésie, رافضی که متعلق *rāfyzliguè mute'allyq*, a.-t.; رافضی *rāfizii*, a. — Proposition — مسئله *mecèlèi rafizüè*. — Celui qui professe une hérésie, رافض *rāfiz*, pl. a. رافضین *rāfizîn*, ملحد *mulhid*, اهل بدعت *ehli bida'at*.

HÉRISSEMENT, s. m., توی — توی اور پرمه سی *tui eurpurmèci*, t.; انتفاش شعر *intifāchi cha'r*.

HÉRISSEMENT (SE), v. pr., توی اور پرمه سی *tui eurpurmek*, توی دیکوب قبارمق *tui dikilup qabāрмаq*, t.; انتفاش شعره گرفتار او *intifāchi cha'rè gueriftār ol*. — Hérisser, v. a., اولپرمه سی *qyl eurpurtmek*, توی دیکوب قبارتمق *tuü dikup qabārtmaq*. — Hérisse, en parlant des cheveux, اولپرمه سی *culpermich*, اولپرمه سی قیل *culpermich qyl*. — Couvert, plein, قاپلمه سی *qāplanmich*, مهلو *mentlou*, مهلمه *melmä*. — Homme hérisse, qu'on ne sait par où prendre, بر طوتامغی یوق *ber touthmaghy yuq* bir adem. — Endroit hérisse d'épines, دیکنلو یئر *dikentu ier*. — Hérisser ou Hérissonner un mur, le recrépir, دیواری *dīvāri syvāmaq*.

HÉRISSEMENT, s. m., animal couvert de piquants, کیرپی *kirpi*. — Roue dentelée, دیشلو چرخ *dichlu tcherkh*, دیشلری طشره بر چرخ *dichleri thachra bir tcherkh*.

HÉRITAGE, s. m., ce qui vient par succession, میراث *mīrās*, ارث *irs*, a. — Par — ارثا *irsen*. — Recueillir l'héritage de ses pères, ابا *ābā vē edjdādūn mīrācini akhz it*. — Immeuble, ملک *mulk*, pl. a, املاک *emlāk*.

HÉRITER, v. n. et act., میراث *mīrās almaq*, وارث او *vāris ol*, میراث یمک *mīrās iemek*, a.-t. — de son oncle, عوجه سنک *'amoudjacinuñ mīrācini almaq*. — Hérité, میراث اوله رق انمش *mīrās olaraq alinmich*, موروث *mevrou*.

HÉRITIÈRE, s., میراث الان *mīrās alān*, a.-t.; وارث *vāris*, میراث بیجی *mīrās iēidji*. — naturel, وارث طبیعی *vārici thabī'y*. — légitime, وارث شرعی *cher'en vāris*. — universel, وارث مطلق *vārici mouthlaq*. — présomptif du trône, ولی عهد دولت *velii 'ahti devlet*. — Instituer héritier, وارث *vāris it*, ایدنمک *bir vāris, ta'ün, nesb it*. — Héritier, au fig., successeur, بیرینی طوتمش *ie-rini thoutmich*, خلف *khalef*.

HERMANSTADT, chef-lieu de la Transylvanie, سبین *sibin*.

HERMAPHRODITE, s. m. et adj., خنثی *khounsa*, pl. a. خنثی *khynās*; خنثائی *khounāca*.

HERMÉTIQUEMENT, adv., fermé, قاب قپالو — قپانمش *qāp qapātu, qapānmich*, محکم قپالو *muhkem*.

qapālu, مهرلنمش - مسدود - صهصقى
symsyqy mesdoud, muhurlennich, t.

HERMINE, s. f., petit quadrupède
 et fourrure, قاقم *qāqoum, t.*

HERMINETTE, s. f., كسر *kecer, t.*

HERMODACTE OU HERMODATE, s.
 m., plante, سورنجان *surendjān, a.*

HERNIAIRE, adj., qui a rapport
 aux hernies, دبه لکه متعلق *debè-
 liguè muté'allyq.* — Chirurgien qui
 s'attache à la cure des hernies,
 طشاقچی *thachāqtchi, t.*

HERNIE, s. f., دبه لك *debè, t.*
 دبه لیک *debèlik, t.*; فتنق *fa-
 taq, t.* — ادره *udret, a.* — intestinale,
 قاسق یاریغی *qācyq ūryghy,*
 ادره معاییه *udreti ma'aïiè.* —
 Il a une hernie testiculaire, دبه
 خایه لری *debè khāiè dur,*
 دبه لری خایه لری *khāièleri debèdur.*

HERNIEUX, EUSE, adj., دبه *debè,*
 دبه خایه لری *khāièleri debè, t.*;
 علت فتغه مبتلا *'ylleti fatagha
 mubtelā.*

HERNIOLE, s. f., طاشی
 نبات ایریدجی *thāchi irīdīdji
 nebāt, t.*

HÉROÏNE, s. f., شجاعتلو بر
 قهرمان *chedjā'atlu bir qāry,*
 قهرمان کبی *qahremān guibi bir
 'avret, t.*

HÉROÏQUE, adj., قهرمانلغه متعلق
 قهرمانلیغی *muté'allyq, p.-t.*;
 عزوی *qahremāni, p.*;
 غزوی *ghazevi, a.* — Actions héroïques,
 اثار جلیله *açāri djelīlè
 qahremāni.*

HÉROÏQUEMENT, adv., دلیرانه
 قهرمان کبی *dilīrānè. p.*;
 قهرمان کبی *qahre-*

mān guibi, p.-t.; غازی کبی *ghāzi
 guibi, a.-t.*

HÉROÏSME, s. m., قهرمانلق
 قهرمانلیق *qah-
 remānlyq, t.* طور قهرمانسی
thavri qahremāni, a.-p.;
 علوهیت *'uluuvi
 himmet, t.* نجات *nedjādet, a.*

HÉRON, s. m., بالقچیل *bālyq-
 tchil, t.* بالقچیلین
bālyqtchīn, t.;
 ماهی خوار *māhi khor, p.*

HÉRONNIÈRE, s. f., بالقچیلین
 قوشی یواسی *bālyqtchīn qouchi
 iouwācy, t.*

HÉROS, s. m., personnage illus-
 tré par de grandes actions, قهرمان
 قهرمان *qahremān.* — du siècle,
 قهرمان *qahremāni zemān,*
 صاحب *sāhib zouhour.* — Un guer-
 rier vaillant, بهادر *behādir.* —
 Vainqueur, غازی *gāzi.* — Person-
 nage incomparable, مثلی یوق
 نادرة الزمان - العصر *misli iōq,
 nādīret uzzemān, ul'asr.*

HERPE, s. f., قوبا آکال *qoubāi
 ekkīāl, a.*

HERPES-MARINES, s. f., دکز
 اموال *deñiz mälleri, t.*;
 ماللری *deñiz mälleri, t.*;
 بحریه *envāli bahriè, a.*

HERSAGE, s. m., تارلا سورمکلکی
 سورمکلکی *tārlā surmekligui, t.*
 سورمکلکی *surgui surmèci, t.*

HERSE, s. f., سورک - و
 سورکی *surgu, t.*

HERSER, v. a., سورکی سورمک
 تارلا سورکیلک *surgui surmek, t.*
 سورکو چکک *tārlā surgulemek, t.*
 سورکی سورمک *surgu tchekmek, t.*

HERSEUR, s. m., سورکو چکن
 سورکی سورمک *surgu tcheken, t.*

HÉSITATION, s. f., incertitude
 dans l'énonciation, پتکلک *pel-*

teklik, سوزده ایپرکله seuzdè irkilmè, t.; تلغم tel'açum. — dans l'action, تردد tereddud, شبهه chubhè, a.

HÉSITER, v. n., être embarrassé, lent à parler, پلتکنهک pelteklenmek, سوزی کیچ سوبلهک seuzu guetch seülèmek, t.; سوزده — تلغم ا seuzdè irkilmek, t.; تلغم it. — Être indécis, balancer à prendre un parti, — تردد ا — تردد کوسترمک tereddud it, gueustermek, a.-t.; نه ایده جکنی بیلهامک nè idedjèguini bilmemek, او متردد او mutereddid ol.

HÉTÉROCLITE, adj., qui s'écarte des règles communes, قاعده دن خلافه qā'ydeden thachra, طشره khylāfi qā'yde, a.-t. — Bizarre, عجایب 'adjāib, a. — Humeur, مزاج غریب mizādji gharīb.

HÉTÉRODOXE, adj., contraire à la foi, مذهبه مخالف mezhebè moukhālif, دینی ایری dīni āiri, a.-t.; خوارج khāridjū, pl. خوارج khāridj, مارقة māryq, pl. مارقة māryqāt. — Hétérodoxe, s. m., hérétique. Voyez ce mot.

HÉTÉRODOXIE, s. f., دین — ایرقلغی dīn āiryqlyghy, t.; مارقیت khāridjūiet, مارقیت māryqyiet, a.

HÉTÉROGÈNE, adj., بشقه صوی bachqa soī, t.; مختلف الجنس moukhtelif uldjins, a.

HÉTÉROGÉNÉITÉ, s. f., جنسک djinsuñ bachqalyghy, t.; مختلف اخلاق ykhtilāf uldjins, a.

HÊTRE, s. m., کولکن — کلکن

gulguen, اق کولکن aq gulguen, قاین اغاجی qāin aghādji, قوغوش اغاجی qoghouch aghādji, t.

HEUR, s. m., ابو بخت eüu bakht, t.-p.; سعد sa'ad, pl. مجدودیت sou'oudāt, medjdoudiët, a. — Il n'y a qu'heur et malheur dans ce monde, بو عالم bou 'ālem سعد ونحسدن عبارتدر sa'ad unahsten 'ybarettur.

HEURE, s. f., la vingt-quatrième partie du jour, ساعت sā'at, pl, a. ساعت sā'āt. — Une demie —, ساعت یارم iārym sā'at. — Un quart —, ساعت برچبیرک bir cheïrek sā'at. — Une heure et demie, ساعت بر ساعتق bir boutchouq sā'at. — L'espace d'une heure, ساعت مقاداری bir sā'atlyq, ساعت بساعتق bir sā'atlyq. — D'heure en heure, ساعت ساعت sā'at besā'at. — Deux heures de chemin, ساعت ایکی ساعتق یول iki sā'atlyq yol. — Quelle heure est-il? ساعت سا'ات سا'ات قاتچه در sā'at qātchê dur. — Il est une heure, در ساعت بوده در birdè dur. — A l'heure même, همان ساعت o sā'at, همین ساعت hemīn sā'at; cette phrase signifie également, à la même heure. — A trois heures après midi, نصق نهاردن اوچ nysfi nehārden utch sā'at soūra. — L'heure vient de sonner, ساعت چالندی sā'at tchālindy. — De bonne heure, ارکنجیه erkenjê. — A l'heure propice, ایو — اشرف eüu, echrefi sā'attè. — Heure,

temps, وقت *vaqyt*, دم *dem*, ان *ān*. — L'heure, le temps du repas, طعامى وقتى *iemek vaqty*. — Il est heure de dîner, وقتىدر *th'āmi vaqtidur*. — de se coucher, وقتىدر *iatādjaq vaqtidur*, وقتى *iātsy zemāni, vaqty*. — L'heure du lever et du coucher du soleil, وقت شمسك *chemsuñ vaqty thoulou'i, vaqty ghouroubi*. — Employer bien les heures, وقتنى *vaqtini lāiqy uzrè sarf it*. — Heure indue, وقت غير *iolsyz vaqyt*, وقت مناسب *vaqty għairi munācyb*. — L'heure dernière, de la mort, اجل *edjel, soñ s'at*. — A la bonne heure, soit, نه كوزل *nè guzel, febihā*. — A l'heure qu'il est, بو انده *bou andè, elān*.

HEUREUSEMENT, adv., d'une manière heureuse, اوغور ايله *oughour ilè, se'ādetilè*, بخت *bakht qouvetilè*, بالسعد *bissa'd velmeimenè*. — Heureusement que, شكر كه *chukurki*.

HEUREUX, EUSE, adj. qui jouit du bonheur, مونتلو *moutlu, qoutlu, t.*; سعادتلو *se'ādetlu, a.-t.*; مسعود *mes'oud, a.* — de position ou par état, مسعود الحال *mes'oud ul-hāl*. — Favorisé du sort, بختلو *bakhtlu, bakhtīār*, بختى *bakhtī atchyq*. — Que vous êtes heureux, نه مونتلو سكا *ne moutlu sañā*. — Un heureux présage,

علامت خير *'alāmati khair*. — Il est heureux en tout, هر شىده *her cheidè bakhti atchyqtur*. — Heureux, qui rend fortuné, اوغورلو *oghourlu, khairlu*, ميمون *meimoun*. — Heureux jour, يوم مبارك *ievmi mubārek*. — Événement, حادثه *hādiciè khairiè*.

HEURT, s. m., طوقش *dhoqouch, ourouch, dhoqouchma*, طوقشمه *tchātichma, t.*; صدمة *sadmet, sademet, pl. a. sademāt*.

HEURTER, v. a. et n., choquer, اورمق *dhoqounmaq, tchārpmaq, tchātmaq, t.*; چاتيق *sadm cilemek*. — Offenser, انجتمك *indjitemk, khāthyrinè dhoqounmaq*. — Contrarier, مخالفت ا *moukhāfet it*. — Se Heurter, طوقشوق *dhoqouchmaq, tchātichmaq*. — P'un l'autre, بر برلريله مصادمه *bir birlerilè muçādemè it*. — Heurter à la porte, قپوبى چالمق *qapouïi tchālmaq, daqy bāb a*.

HEURTOIR, s. m., قپو طوقماغى *qapou thoqmāghy, t.*

HEXAÈDRE, s. m., التى يانلو, مسدس *alty iānlu, üzlu, t.*; مسدس الصفايح *muceddes ussafāih, a.*

HEXAGONE, s. m. et adj., التى مسدس *alty keuchèlu, t.*; مسدس الزوايا *muceddes uzzevāiā, a.* — Figure hexagone, شكل مسدس *chekli muceddes uzzevāiā*.

HIATUS, s. m., ثقلۃ التلفظ *sa-
qalet utteffuz*, a.

HIBOU, s. m., oiseau de nuit,
جعیتن بایقوش *bāiqouch*; t. — Au fig,
homme qui fuit la société, جعیتن
قاچان ادم *djemi'ietten qāтчhān
adem*.

HIC, s. m., principale difficulté
d'une affaire, مشکک عقده سی
muchkituñ 'ouqdēci, a.-t. — Voilà
le hic, اشته عقده اشکال بودر
ichtē aštē echkiāl boudur.

HIDEUSEMENT, adv., کـوکل
ایرکده جک چرکینلک ایله
gucūñul irkidedjek tchirkīnlık ilē,
t.; ردت مهوله ایله
riddeti mehoulē ilē, a.-t.

HIDEUX, EUSE, adj., بورکـسی
ایرکدر چرکینـن
*iuregui irkidur
tchirkīn*, قورقنـج چرکین
*qor-
qound tchirkīn*, t.; کره المنظر
kerih ul-manzar, a.

HIDROTIQUE, adj. Voy. SUDORI-
FÈRE, SUDORIFIQUE.

HIE, s. f., طوقهاق *thoqmāq*, t.;
میتده *mitedet*, a.

HIEBLE, s. f., یسان مروی *ie-
bān murveri*, t.; نجان صغیر
*kha-
māni saghyr*, a.

HIÈNE, s. f., سرتلان *sirtlān*, t.;
صبغ *zā'b*, pl. a. صبغ *zabā'*.

HIER, adv., دونکی *dun*, دون
dunki gun, t. — Hier matin,
دونکی کون *dun sabāh*, کون
*dunki gun sabāh vaq-
tindē*. — Hier soir, اخشام
dun akhchām.

HIÉRACITE, s. f., برنوع ذیقیمت
باش *bir nev'y ziqymet thāch*, a.-t.

HIERACIUM, s. m., کونیک اوتی
gucunik oty, t.; هندبای برتی
hindibāi berri, a.

HIÉRARCHIE, s. f., ordre et su-
bordination des anges et des degrés
de l'état ecclésiastique, سلسله
المراتب *silsilet ul-merātib*. —
des anges, سلسله ملایکه
silsilēi melāikē. — La hiérarchie ecclésiasti-
que, سلسله الهراتب الراهبیین
silsilet ul-merūtib ul-rehābīn. —
La hiérarchie militaire, سلسله
مراتب اهل حرب
*silsilēi merā-
tibi ehli harb*. — administrative,
سلسله مراتب حکام
*silsilēi merā-
tibi hukkiām*.

HIÉRARCHIQUE, adj. com., رتبی
منتظم علی سلسله المراتب
rutubi muntazem 'ala silsilet ul-merātib.

HIÉROGLYPHE, s. m., قدیمی
حروف مصر *qadīmi houroufi mysr*,
شکل مرموز *chekli mermouz*, pl. a.
اشکال مرموزه
*echkiāli mermou-
zē*.

HIÉROGLYPHIQUE, adj. commun,
شکل مرموزی
chekli mermouzi,
اشکال مرموزه به متعلق
*echkiāli
mermouzēi mutē'allyq*, a.-t.

HILARITÉ, s. f., اچوق یوزلوك
atchuq iuzlulik, اچوقلق
*atchuq-
lik*, t.; انبساط
inbiqāth, تهلل
*te-
hellul*, a.

HIPPIATRIQUE, s. f., طوارلسره
حکیملک صنعتی
*dhavārlarē he-
kimlik sana'aty*, t.; بیطاری
thÿbbi baithāri, a.

HIPPOCRATE, n. propre, بقراط
bouqrāth.

HIPPOCRATIQUE, adjectif com.,
بقراطي *bouqrāthi*, a.

HIPPODROME, s. m., آت ميداني
ât meidāni, t.

HIPPONE, nom d'une ancienne
ville d'Afrique, aujourd'hui Bone,
بونة *bounet*, بونه *bounah*.

HIPPOPOTAME, s. m., ات بالغي
at bālyghy, t.; فرس الهاء *feres ul-*
mā, a.

HIRONDELLE, s. f., قرلنغچ *qyr-*
langhitch, قرلنغچ قوشى *qyr-*
langhitch qouchy, t.; وطواط *vath-*
vāth, pl. a. وطاط *vethāvyth*,
خطاطيف *khouthhāf*, pl. خطاطيف
khouthhāthyf.

HISSER, v. a., terme de marine,
قالدرمق *qāldurmaq*, t.; رفع *refit*,
a.-t. — la voile, قالدرمق
ielken qāldurmaq. — Hissé, e,
مرفوع قالدرلمش *qāldurilmich*,
merfou'.

HISTOIRE, s. f., narration des
faits, تاريخ *tārikh*, pl. a. تواريخ
tavārykh. — générale, نخ
tārikhī 'oumoumi. — uni-
verselle, تاريخ جملۀ عالم *tārikhī*
djumlēt 'ālem, تاريخ كافة الامم
tārikhī kiāffet ul-emem. — an-
cienne, تاريخ امم سالفه *tārikhī*
ememi sālefē. — moderne, تاريخ
متأخرين *tārikhī mute'ākhhyrīn*. —
sainte, sacrée, تاريخ مقدس *tāri-*
khy mouqaddes. — de France,
تاريخ فرانسہ *frānça tārikhī*. —
Histoire, récit, conte d'aventures,

حكايد *hikiāiè*, حكايت *hikiāiet*, pl.
حكايات *hikiāiāt*, قصه *qyssa*, pl.
قصص *qyçās*, منقبة *menqebē*,
داستان *dācitān*. — Je sais bien son
histoire, حكايد سنى رعنا بيلورم *hi-*
kiāiècini ra'nā bilurum. — Savoir,
علم تاريخه
connaître l'histoire, واقف او
'ylmi tārikkhē vāqyf ol. —
Histoire se dit aussi de la descrip-
tion de certaines choses, et particu-
lièrement des choses naturelles,
وصف احوال *vasfi ahvāl*. — L'his-
toire des animaux, وصف احوال
vasfi ahvāli haivānāt. —
des plantes, وصف احوال نباتات
vasfi ahvāli nebātāt. — des miné-
raux, تعريف طبايع معادن
ta'rifi thebū'i me'ādīn.

HISTORIEN, s. m., تواريخى
tavārikhji, تاريخ يازان *tārikkh*
iāzān, a.-t.; مورخ *muverrikkh*, pl. a.
اصحاب مورخين *muverrekhn*, ou
تواريخ *ashābi tevārikkhī*. — Histo-
rien véridique, راوى صحيح الخبر
rāvii sahīh ul-khaber. — Les histo-
riens grecs, مورخين يونان
muverrekhnī iounān.

HISTORIER, v. a., بزه مک *beze-*
mek, دوناتوق *donātmaq*, t. —
Historié, e, دونانمش *donānmich*.

HISTORIETTE, s. f., قصه جق
qyssadjyq, مثالجک *meceldjik*,
منقبة *menqebē*, a.

HISTORIOGRAPHE, s. m., وقعده
وقايبع *vaqa' nuvīs*, a.-p.;
يازان *vaqā'i iāzān*, a.-t.

HISTORIQUE, adj., تواريخى
مخصوص *tavārikkhē makhsous*, a.-t.;

مختص بالتواريخ *moukhtass bitte-vārīkh*, a. — Dictionnaire historique, نواربخه مخصوص لغت کتابی *tavārīkhè makhsous loghat kitābi*. — Faits historiques, نواربخه *tavārīkhè makhsous vāqa'ler*.

HISTORIQUÉMENT, adv., تاریخ حسب *tārīkh souretindè*, صورتندده *hasb ul-qā'ydeī tārīkh*.

HISTRION, s. m., چینیکی *tchīngui*, t.; مقلد *mouqallid*, a.; ایازلجی *ēāzildji*.

HIVER, s. m., قش - قش *qych*, t.; شتا *chitā*, a. — La saison d'hiver, قیش فصلی - موسمی - زمانی *qych fasli, mevsimi, zemāni*. — Hiver rigoureux, شتای شدید *chitāi chedid*. — doux, شتای ملایم *chitāi mulāim*. — humide, رطوبتلو *ruthoubetlu qych*. — Habit d'hiver, قیش لباسی *qych libāci*. — Appartement d'hiver, قیش - قیش *qych dāirèci*. — En hiver, قیش ایچنده *qychin*, قیش *qych ūchindè*. — Au milieu, au cœur de l'hiver, قیشک اورته سنده *qychuñ ortacindè*. — Provision d'hiver, قیش ذخیره سی *qych zakhyrèci*. — Hiver, en parlant du froid de cette saison, قیش صوغوی *qych soghoughy*, برد شتا *berdi chitā*.

HIVERNAGE, s. m., لیمانده بر *limāndè* کمینک قشلادیغی زمانی *bir guemīnuñ qychlādighy zemāni*, t.

HIVERNAL, e, adj., قیشلو *qychlu*,

قیشده منسوب *qychè mensoub*, t.; شتوی *chitèvi*, a.

HIVERNER, v. n., - قیشلامق *qychlāmaq*, قشلاق - قشلاق *qychlāq*, *michtā thoutmaq*, t. — La flotte hiverna dans le port d'Alexandrie, دونما اسکندریه *donanmā isken-deriū limānindè qychlādy*.

Ho, interj. pour appeler et marquer la surprise, وای *vāi*, یا *iā*, عجایب *'adjāib*, a.

HOBEREAU, s. m., برنوع دوکنج *bir nev'y dulenguedj tchālāq*, t.

HOCHÉ, s. f., چتله کرتکی *tchetlè kèrtègui*, کرتک *kertik*, t.

HOCHÉMENT, s. m., داش - داش *bāch oī-nāmaci, sārsalmaci*, t.

HOCHÉQUEUE, s. m., oiseau, قویرق سالان *quīrouq sālān*, t.

HOCHER, v. a., صاللیق *sāllāmaq*, صرستیق *sarsatmaq*, سلکیک *silmek*, t. — Hocher le mors, la bride d'un cheval, آنک کمنی *ātuñ guemini oīnātmaq, silmek*.

HOCHET, s. m., اوبونجق *oīoundjaq*, چوجوق اوبونجغی *tchodjouq oīoundjaghy*, t.

HOGNER, v. n., grogner, pop., مرلدانیق *myryldānmaq*, t.

HOGUETTE, s. f., بر لیمانک *bir limānuñ aghzi*, مدخلی *medkheli*, a.-t.

HOIR, s. m., t. de pratique, héri-tier, وارث *vāris*, pl. a. وارث *var-rās*, اصل وارث *asl vāris*.

HOIRIE, s. f., وراثت *varācet*,
 اصيل ميراث *acyl mīrās*, a. — Ac-
 cepter l'hoirie, وراثتی قبول *verā-*
ceti qaboul it.

HOLA, interj. pour appeler, ياهو
iāhou, هي *heï*, t. — Holà, qui est
 là, هولو *iāho kīmdur ol*. —
 Holà, adv., tout beau, c'est assez,
 يواش *iāvāch*, يتر *ieter*.

HOLLANDE (La), s. f., فلمنک
filemenk memlketi, t.

HOLLANDAIS, AISE, adj. et subst.,
 فلنکلو *filemenklu*, فلنکلو
filemenk, t.

HOLocauste, s. m., sacrifice où la
 victime était entièrement sacrifiée
 par le feu, محرقة *mouhraqat*, pl. a.
 محرقات *mouhraqāt*. — La victime
 même ainsi sacrifiée, يانمش قربان
iānmich qourbān. — Sacrifice en
 général, قربان *qourbān*.

HOMARD, s. m., استاقوز *istāqoz*,
 استاقوس *istāqos*, t.

HOMBRE, s. m., بر نوع کاغذ
bir nev'y kiāghyd oïouni, t.

HOMÉLIE, s. f., عقابده دائر
aqāidè dāir va'z, a.-t.; وءظ
nev'yzet, مواظ *mevā'yz*.

HOMICIDE, s. m., ادم
adem euldurmè, t.; قتل
qatl, قتل نفوس *qatli nufous*, a.;
 قان *qān*. — Meurtrier, ادم
adem euldurīdji, قان
qān idīdji, قاتل *qātil*. —
 Homicide, adj., اولدریجی *euldu-*
rīdji, قتال *qattāl*. — Glaive, fer
 homicide, سيف قتال *seifi qattāl*.

HOMMAGE, s. m., soumission res-
 pectueuse, اظهار اطاعت *izhāri*

عبودیت *ithā'at*, اطاعت *ithā'at*,
 طپو *'ouboudiēt*, قوللق *qoullouq*,
 thapou. — Recevoir la prestation
 d'hommage, طپو رسمنی الموق *tha-*
pou resmini almaq. — Rendre hom-
 mage, témoigner de la vénération,
 طپو قلمق *thapou qylmaq*. — Exi-
 ger l'hommage, اطاعت ایندرمک
ithā'at itturnek. — Respect, حرمت
heurmet. — Devoir que rend un vas-
 sal à son seigneur, تابعلک رسمی
tābi'lik resmi, رسم تبعیت *resmi*
teb'iāt. — Rendre ses hommages à
 quelqu'un, بر کمسندیه عرض مراسم
bir kimesnèè 'arzi me-
rācimi 'ouboudiēt it. — Offrir, pré-
 présenter ses hommages, اداب
 عبودیتی عرض و تقدیم *edābi*
'ouboudiēti 'arz u taqtīm it.

HOMMAGER, s. m., رعایا *re'āiā*, t.

HOMMAGES, s. m. pl., civilités,
 اکرام و ملاطفت *ikrām u mulāthe-*
fet, a.

HOMMASSE, adj., ار کبی *er gui-*
bi, ارکیسی قاری *erkeguici*
 مترجله *mutereddjil*, مترجله
mutereddjilè, a. — Cette dame a le
 visage hommasse, بوخاتونک
bou khātounūñ

چهره سی مترجله بدر
tchehrēci mutereddjildur.

HOMME, s. m., animal raison-
 nable, ادم *adem*, t.; بنی ادم *beni*
adem, انسان *insān*, رجل *redjul*,
 pl. a. رجال *redjāl*; مرد *merd*, p.
 بر ادم - بر شخص *bir adem*,
 bir *chakhs*, bir *nefer*. — Homme mortel;
 بشر *bē-*
cher. — L'homme, l'espèce hu-
 maine, les hommes, نوع بشر *nev'y*

becher, ناس ادميان *adeniān*, — *nās*. — Homme, par opposition à femme, ار *er*, ارڪ *erkek*. — Dieu a créé l'homme et la femme, الله تعالى اري وعورتي ياراتدى *allah tē'āla. eri vē 'avreti iārātti*. — Hommes et femmes, ذكور واناث *zukiour u enās*. — Il y eut cinq mille hommes de tués, بش بيك *bēh bīn nefer ridjāl qatl oloundou*. — Un homme grand de taille, اوزون بوبلو *ouzoun boïlu bir adem*, رجل *redjuli kebir ul-djesm*. — Grand homme, آدم بيوك *buük adem*. — Petit, ادمجك *e'āzemi redjalden biri*. — *ademdjik*. — Homme d'ouفاق *oufāq adem*, رجل صغير الجسم *redjuli saghyr ul-djesm*. — gros, ادم شيشهان *chichmān adem*, رجل جسيم *redjuli djecīm*. — Jeune homme, كنج *nev guendj adem*, نو جوان *djivān*. — Vieux homme, اختيار *ikhtār adem*. — Homme d'âge, باشلو ادم *iāchlu adem*. — Homme bon, ادم ابو ادم *ēiu adem*. — méchant, ادم ير ادم *iārāmaz adem*. — En terme de mépris, un pauvre homme, ادم دنكدر *adem deïldur*. — Homme de rien, misérable, ادنا *ednā kichi*, نكبتى *nekbeti*. — Homme double, faux, ايكسى *iki iuzlu adem*. — En homme, comme il convient à un

homme, آدم كسى *adem güibi*, مردانه *merdānē*. — Homme de guerre, اهل حرب *ehli harb*. — d'épée, اهل سيف *ehli seïf*. — de plume, اهل قلم *ehli qalem*. — de métier, اهل حرفت *ehli hirfet*. — de journée, يوميه ايله ايشلپن *ievmitic ilē ichleïen edjir*, اجير *gundelikdji*. — Homme d'honneur, اهل عرض ادم *ehli 'yrz adem*. — d'esprit, اهل ذكا وكياست *ehli zekiā vu kīācet*. — de goût, اهل طبيعت *ehli tha-bi'at*. — Homme de savoir, اهل علم و معرفت *ehli 'yrlm u mārifet*, اهل دانش و عرفان *ehli dānich u 'yrfān*. — de qualité, اهل حيثيت *ehli haïcüet*. — de naissance, اهل حسب و نسب *ehli haceb u neceb*. — de sac et de corde, اصله جق *acyladjaq adem*. — C'est un homme à tout, هرشي الندن كلور *her chëi elinden guëlur erbābindendur*. — Homme d'affaires, intendant, كهيه *kiähüa*, كتخدا *ketkhoudā*.

HOMMEAU, s. m., قصد بوبلو ادم *gyssa boïlu adem*, a.-t.

HOMMÉE, s. f., mesure de terrain, ير اولچوسى - مقياسى *ier eul-tchuçu, miqyācy*. — Journée de travail, كونده لك ايش *gundelik ich, t*.

HOMOCENTRIQUE, adj., مركزلى *merkezleri bir, t*; متجد المركز *muttehid ul-merkez, a*; هم مركز *hem merkez, p*.

HOMOGENE, adj. com., بر جنسلو *bir djinslu*, بر صوى *bir soï*,

جنسـدن bir djinsden, a.-t.;
متجانس mutedjānis, a. — Les
parties homogènes, متجانسه
اجزای edjzāi mutedjānicè.

HOMOGÉNITÉ, s. f., s. f., صوی
مجانسه soī bir ligui, t.; بر لکی
mudjānecet, a.; هم جنسی hem
djinsi.

HOMOLOGATION, s. f., تصدیق
تastıqlama, a.-t.; تصدیق tastıq,
a. — d'un contrat, مقاوله سندیک
mouqāvelè senedīnuñ
tastıqy.

HOMOLOGUES, adjectif, côtés,
قارشولقلى qarshoulyqli iān,
ضلع متقابل zili muteqābil, pl. a.;
اضلاع متقابله azlāi muteqābelè,
ضلع متناظر zili mutenāzir.

HOMOLOGUER, v. a., شرعاً
cher'en تصدیقلىق - تصدیق
tastıqlamaq, tastıq it, a.-t. — Une
transaction, شرطنامهیی تصدیق ا
charthnāmēi tastıq it. — Homolo-
gué, شرعاً تصدیق اولنمش
cher'en tastıq olounmuch.

HOMONYME, adj. com., ادى بر
ady bir, t.; اداش adāch pour
اداش addāch, p.; سمى semiž,
متحد الاسم muttehid ul-ism, a.;
هنام hemnām.

HOMOPHAGE, adj., چيک اتى
tchig eti iēien, بييجى
iēidji.

HOMOPHONIE, s. f., سلسلوك
اتحاد sesleruñ birligui, بر لکی
هم hem; اتیهاد ul-esvāt,
هنام hem āhengui.

HONGNETTE, s. f., اويماجى اى
oimādji ā demiri, t.

HONGRE, adj. m., châtéré (cheval),
اکدیج igdidj, ididj,
اکدیج
fersi m'amoul, a.
t.; فرس معبول

HONGRER, v. a., اکیج igdidj
اتک طشاغنى چقارمق -
atuñ thachāghyni tchiqār-
maq, kesmek, t.

HONGRIE, s. f., nom de pays,
ولایتی - مجار مملکتی
madjār memleketi, vilāi,
انگروس ungu-
rous, ou انگروس مملکتی ungu-
rous memleketi.

HONGROIS, oise, s. et adj., qui
est de la Hongrie, مجار
madjār. —
Qui est de la Hongrie, et relatif à la
Hongrie, مجارلو
madjārlu, t.

HONNÊTE, adj. com., vertueux
et conforme à l'honneur, à la vertu,
عرض 'yrzlu, اهل ehli 'yrz,
a.-t.; تمیز temiz, صالح sālih, a.;

مودت pāk, p. — Amitié —
meveddeti sālyha. — Ame
—, نفس صالح
nests sālyh. —

Conduite sage et honnête, حکیمانہ
hakimānè ve
sālyhānè hareket. — C'est un très-
honnête homme, un homme d'hon-
neur, غایت اهل عرض ادمدر
ghāiet ehli 'yrz adem dur. — L'hon-
nête homme, doué de toutes les qua-
lités sociales de la vie civile, خوبی

کربم النفس khoui guzel, کوزل
kerim unnefs bir zāt. —
Honnête femme ou fille, پاک دامن
pāki dāmen, عفتلو - عفتلو - اهل
ghāiet ehli 'yrz adem dur. — L'hon-
nête homme, doué de toutes les qua-
lités sociales de la vie civile, خوبی

عرض ادمدر
ghāiet ehli 'yrz adem dur. — L'hon-
nête homme, doué de toutes les qua-
lités sociales de la vie civile, خوبی

عرض بر عورت
'ysmettu, 'yffetlu,
ehli 'yrz bir 'avret. — Bienséant,
بوللو, یا قشقلو, iāqychiqlu, convenable,

iolly, جائز *munācib*, مناشب *munācib*, *revā*. — Il n'est pas honnête d'en user ainsi, بموقوله حرکت اولنمق *bou maqoulè hareket olounmaq djāz deıldur*. — Présent honnête, هدیته لایقه *hedüvi lāyqa*. — Prix, ثمن مناسب *semeni munācib*. — Une excuse honnête, یوللو بر عذر *ıollu bir 'euzr*. — Civil, poli, ادبلی *edebli*, چلبلی *tchelebi*, ارکانلو *erkiānlu*. — Des manières honnêtes, اطوار حسن *husni athvār*, اطوار و اوضاع کریمه *athvār u evzāi kerimè*.

HONNÊTEMENT, adv., d'une manière honnête, اهل عرضجه *probe*, ehli 'yrzdjè, a.-t.; مکرمانه *mukrimānè*, صالحانه *sālihānè*. — D'une manière polie, ایله چلبیلیک *tchelebīlik ilè*, ادبانه *ēdebānè*. — Suffisamment, passablement, کفایت *hep eūdjè*, وافیاً *vāfien*.

HONNÊTETÉ, s. f., vertu, pureté de mœurs, de manières, تمیزلیک *temt̄zlik*, t.; اهل عرضلیک *ehli 'yrzlik*, a.-t.; صلاح *'yrz*, *salāh*, a.; نزاهت الخلق *nezāhet ul-khoultq*. — Bienséance, ادب *adēb*, ادب *adēb*, ایراشلق *ēdebè iārāchyqlyq*, ادب *edeb*, حسن ادب *husni edeb*. — Contraire aux règles de l'honnêteté, مغایر *husni edebè mou-ghāir*. — Civilité, چلبیلیک *tchelebīlik*, لطف طبیعت *louthfi thab-yat*. — Civilités, au plur., marques de politesses, اکرام *ikrām*. — Il ne lui a pas fait la moindre honnêteté,

جزئی مرتبه بیله اکرام ایتمدی *dzuz'i mertebè bilè ikrām itmedi*. — Manière obligeante et officieuse, خاطر نوازلق *khāthyr nuvāzlyq*. — کوکل یاپر صورت *gucuñul tāpar souret*, طور مستوجب التطیب *thavri mustevdjib uttathüib*. — Faire une honnêteté, un présent, نشرأ عرض هدیته *techekkuren 'arzi hedüiè it*. — Honnêteté, chasteté, modestie, ادبلیک *edebulik*, عفت *'yffet*, عصمت *'ysmet*. — L'honnêteté des mœurs, عفاف *'yfāfi adābu akhlāq*.

HONNEUR, s. f., sentiment fondé sur la justice et la probité, عرض *'yrz*, a.; ناموس *nāmous*, p.; عرض یوز اقلغی *'yrz u nāmous*, و ناموس *üz aqlyghy*. — Défendre son honneur, عرض و ناموسنی حفظو *'yrzu nāmoucini hyfzu hirācet it*. — Gloire qui suit la vertu et les talents, distinction, اولولوق *oloulyq*, شرف *cherf*. — Dignité et condition élevée, عز و شان *'yzzu chān*. — Parvenir au comble des honneurs, شرف *cherf haddinè ir-mek*, شرف و یرمک *cherf virmek*. — Il eût l'honneur d'être admis au baise-main, دست بوس ایله *dest bous ilè mu-cherref oldou*. — Acquérir de l'honneur, کسب شرف *kesbi cherf it*. — Attaquer l'honneur de quelqu'un, بر کسنده — ک شانه *bir kimesnènuñ chāninè*

dhoqounmaq. — Le point d'honneur, عرض ماده سی - سببی *'yrz maddëci, sebebi.* — Homme d'honneur, عرض و ناموس صاحبی *'yrz u nāmous sāhybi.* — Parole d'honneur, عرض مر بوط وعد صحیح *'yr-rè, merbouth va'di sahyh.* — Sur mon honneur, عرضم حقی ایچون *'yrzum haqqy içoun.* — Lorsque j'aurai l'honneur de vous voir, دیدار شریفکمز ایله شرفیاب اولدیغیمده *dîdâri cherîfnizilè cherefiâb ol-doughoumdè.* — Se faire honneur d'une chose, s'en tenir honoré, de l'amitié d'une personne, par exemple, بر کمسندنک دوستلغیله افتخارا *bir kimesnènuñ dostlyghy ilè isti-khâr it.* — Honneur, marque extérieure; on témoigne son respect pour une personne, عرض اولولتمه *oloulatma,* م تعظیم *ta'zîm,* احترام *ihtirâm,* حرمت *heurmet.* — Rendre aux personnes les honneurs qui leur sont dus, ذوات حقنه ایفای لازمه *zavât haqqyna ifâi lâzemèi ta'zîm u yhtirâm it.* — Porter honneur et respect, عرض *'arzi ta'zîm u heurmet it.* — En l'honneur du souverain, à son intention, اور *oughouri pādichāhidè.* — En l'honneur de Dieu, تعظیماً *ta'zîmen lillahi te'ala.* — Les honneurs funèbres, رسوم *rouçoumi techrifâti djenâzè.* — Les honneurs, les pièces principales qui servent à une cérémonie, شعایر سلطنت *che'âiri*

salthanet. — Faire les honneurs d'une maison, ایفای مراسم مهمان *ifâi merâcimi mihmân nu-vâzi it,* ا *mutâ-dèi ikrâmi edâ it.* — Faire honneur à une lettre de change, la payer exactement à échéance, پولچیجه *pol-tcha temessuguinuñ 'ytibârini vy-qâie it.* — Honneurs, dignité, charge, مراتب منصبلر *mançoubler, merâtib, menâcib.* — Être élevé aux honneurs, ارتفاع بولوق *irtifâ' boulmaq,* مناصب جلیله یه *menâcibi djelîlèrè terfi olounmaq.*

HONORABLE, adj., qui fait honneur, qui attire l'honneur, شرفلر *chereflu,* شانلو *chânlu, a.-t.;* معتبر *mu'teber,* موجب شان و شرف *moudjibi chân u cheref oladjaq.* — Un rang honorable, شانلو بررتبه *chânlu bir rutbè.* — Mort — شانلو موت *chânlu mevt.* — Honorable, ce dont on peut se glorifier, افتخار اولنه جق *istikhâr olounadjaq.* — Digne d'honneur, estimé en parlant des personnes, عزتلو *'yzzetlu,* حرمتلو *heurmetlu,* اعتبارلو *'ytibârlu.* — Qui fait un usage décent de sa fortune, شاننه *châninè lâiq vedjhilè masraf ider.* — Faire amende honorable à quelqu'un, reconnaître qu'on a eu tort à son égard, خطایی اعتراف ایده رک عذر *khathâii y'tirâf iderek 'euzr dilèmek.*

HONORABLEMENT, adv., d'une manière honorable, عزت و اکرام

ایلہ 'yzzet u ikrām ilè, عزتله 'yzzet ilè, a.-t.; بالاعزاز ولاكرام bil 'yzzāz vel ikrām, معززا mukrimen, معززا mu'azzazen. — Comme il convenait à son honneur, شأنه لايق وجهله chāninè lāiqi vedjhilè. — Magnifiquement, حشمت وعنوان ايله hachmet u 'unvān ilè. — Parler honorablement de quelqu'un, بر كهنه نك اسهنى حرمت و تعظيم كهنه نك اسهنى حرمت و تعظيم ايله ذكرا bir kimesnènuñ ismini heurmet u ta'zīm ilè zikr it.

HONORAIRE, adj., qui a les honneurs d'une place sans en exercer les fonctions, القايله باپايه bāpāiè, القايله ba-pāiè, معنون elqābilè mou'anven, a.-t.; معنون mou'anven bil el-qāb, a.; صلت اد ايله salt ad ilè. — Tuteur honoraire, وصي مطلق vaci moulaq.

HONORAIRE, s. m., salaire des médecins, avocats, etc., s'emploie le plus souvent au plur., اياق تری ايلاق تری aīāq teri, t.; اجرة القدم udjret ul-qadem, علوفه 'ouloufè, a.

HONORER, v. a., rendre honneur et respect, اولوله ق oloulamaq, تعظيم اولولتمق oloulatmaq, عزتله ك ta'zīm, tekrīm it, عزتله ك 'yzzetlemek. — Respecter, vénérer, توقيرا heurmet it, توقيرا tevqyr it. — Honorer, exalter par des louanges, تفخيم ا tesfkīm it, تفخيم ا temdjīd it. — Rendre des honneurs, annoblir, تشریف ا techrif it. — Honorer son père et sa mère, پدر و مادری تعظيم و توقير ا peder u māderi ta'zīm u tevqyr it.

— la mémoire d'un homme, بر ادمك ذكرينى تعظيم bir ademuñ zikrini ta'zīm it. — Avoir de l'estime, اعتبار ا y'tibār it. — Faire honneur à..., ويرمك cheref virmek. — Il fait honneur à sa place, منصبه شرف ويرر mancybinè cheref virur. — Honoré, e, adj, شرف مشرف cheref boulmich, مشرف mucherref, شرفيافته cheref iāstè.

HONORES (AD), loc. lat. adv., à titre honorifique, با پايه bā pāiè, با پايه bā pāiè, اعتبارى y'tibāri. — C'est une place ou un titre ad honores, با پايه بالاعتبار بر منصبدر bā pāiè, bil'ytibār bir mancybtur.

HONTE, s. f., confusion, اوتنمه outanma, اوتنمق outanmaqlıq, اوتنمق outanmaqlıq, t.; حجاب hydjālet, حجاب hydjāb, a.; شرم cherm, p.; حيا haīā.

— Avoir honte, اوتنمق outanmaq, حجاب ك hydjāb it, حجاب ك hydjābè guelmek, خجالت چكم ك khydjālet tchekmek. — Ignominie, opprobre, رسوايلىق rousvāilyq, عار 'ār. — Rougir de honte, عار ا 'ār it, عارلنمق 'ārlanmaq, قزرمق qy-zarmaq. — La honte, l'ignominie de la fuite, عار فرار 'āri firār. — Mauvaise, fausse honte, حياى haīā nābedjā. — Faire honte, faire rougir, اوتاندرمىق outāndurmaq, تخجيل ا takhdjil it.

HONTEUSEMENT, adv. avec honte, حيا برله hidjāb, haīā bir ilè, a.-t. — Avec honte et ignominie, رسوايلىق ايله rousvāilyq ilè, t.; بالخزى والردالة بالخزى بالخزى bil'ār, بالخزى khyzi vel rezālet, a.

HONTEUX, EUSE, adj., qui a de la honte, اوتانغن *outānghan*, اوتانق *outānyq*, اوتانميش *outānmich*, t.; محبوب *mahdjoub*, a.; حيالو *hūālu*, a.-t.; شرمسار *chermesār*, p. — N'êtes-vous pas honteux, اوتانپاز *outān-pāz*, اوتانميس *outānmīz* micen. — Qui cause de la honte, اوتانلهجق *outānilādjaq*, اوتاندره جق شى *outānduradjaq chei*, عيب *'aib*. — C'est honteux, عيب بر *'aibtur*, عيب بر شيدر *'aib bir cheidur*. — Les parties honteuses, ادب يرلرى *edeb ierleri*, اود يرلرى *oud ierleri*.

HOPITAL, s. m., بيمار خانه *bī-mār khānè*, خسته خانه *khasta khānè*, t.-p.; دار الشفا *dār uchchifū*, اوسپيتاليه *ospitāliā*. — militaire, اردو خسته خانه سى *ordou khasta khānèci*.

HOQUET, s. m., انچقرق *intchqyryq*, انچقرمه *ichqyryq*, اشقرق *ichqyryq*, انچقرمى *entchqyrma*, t.; فواق *sevāq*, a. — Avoir le hoquet, انچقرق چكك *intchqyryq tchekmek*. — Le hoquet de la mort, فواق موت *sevāqy mevt*. — Faire passer le hoquet, انچقريغى دفع *intchqyryghy def' it*.

HORAIRE, adj. com., هر ساعتك *her sā'atlik*, ساعت حسابيله اولان *sā'at hiçābilè olān*, a.-t.; ساعتى *sā'ati*, a. — Les lignes horaires d'un cadran, الواح بسيطه مرسوم اولان *elvāhi bacythadè mersoum olān khouthouthi sā'atiè*.

HORDE, s. f., طايغه *thāifè*, pl. a. اقوام *thavāif*, قوم *qavm*, اقوام *qavm*, t.

عشاير *aqvām*, عشيرة *'achīret*, pl. عشاير *'achūr*, a.

HORIZON, s. m., grand cercle de la sphère qui la divise également, منطقه كره *minthaqaī kurè*, a. — Cercle qui détermine la portion de la surface de la terre où se termine notre vue, افق *ufq*, *oufouq*, pl. افق *afāq*, خافق *khāfyq*, a.; كوكك كنارى *gucukuñ kenāri*. — Les deux horizon, خافقان *khāfiqān*, خافقين *khāfiqāin*.

HORIZONTAL, E, adj., افق *afiq*, افق برابرکنده *oufouq berāberliguindè*, افق متساوى بالافق *muteçāvi bil oufq*, a.-t.; افاقى *afāqii*, a. — Ligne horizontale, افق برابرکنده اولان *oufq berāberliguindè olān khath*.

HORIZONTELEMENT, adv., افقك *afiqk*, افقك برابرکنه اولهرق *ufquñ berāberliguindè olaraq*, a.-t.; افقك متساویاً بالافق *muteçāvien bilufsq*, افقك محاذياً للافق *mehāzien lilufsq*.

HORLOGE, s. f., machine qui marque et sonne les heures, ساعت *sā'at*, چالار ساعتى *tchālār sā'ati*, a. — d'un clocher, چالوق ساعتى *tchānlyq sā'ati*, a.-t. — L'horloge a sonné, ساعت چالدى *sā'at tchāldi*. — Le timbre d'une horloge, چاكي ساعتك *sā'atuñ tchāni*. — Horloge solaire, كونش *gunech sā'ati*, بسيطه *bacytha*. — de sable, قوم ساعتى *qoum sā'ati*.

HORLOGER, s. m., ساعتجى *sā'atdji*, ساعت پاپيجى *sā'at iāpīdji*, t.

HORLOGERIE, s. f., art de faire des montres, ساعتچيلك *sā'atdjilik*. — Commerce d'horloges, تجارتی ساعت *sā'at tidjāreti*, a.-t.

HORMIS, prép., بشقه *bachqa*, اوزکه *euzguè*, غیری *ghāiri*, ماعدا *mā'edā*, الا *illā*, a. — Hormis trois ou quatre, اوج درتدن ماعدا *utch dortten mā'dā*.

HOROSCOPE, s. m., طالع *thāli*, ولادت طوالسع *thavāli*, زابجھسی *vulādet zādjaci*. — Tirer l'horoscope, طالعہ بتیق *thāli'a baqmaq*, فال اچمق *fāl atchmaq*. — Faire l'horoscope d'une affaire, بر مصاحتک نتیجھسنی چیقارمق *bir maslahatuñ netidjegini tchīqārmaq*.

HORREUR, s. f., saisissement de terreur, دترمہ *titrèmè*, توری اوجنمہ *tū eurpermèci*, اور پرمہسی *udjunmè*, t.; دھشتہ *dehchet*, فرع *faz'*, هول *hevl*. — Détestation, haine, نفرتہ *nefret*, کراہتہ *kerāhet*. — Dégoût, aversion extrême, دتسنیہ *titsinmè*, یورک اور ککلکی *iurek eurkukligui*, تنفر *nefret*, نفرت *te-neffur*, استنفار طبعی *istinfāri thab'y*. — Extrême laideur, پک *pek tchirkīnlik*. — C'est une horreur, se dit en parlant d'une personne très-laide, محض کراہتدر *mahzi kerāhettur*. — Énormité d'une action cruelle, شناعت *chinā'at*. — Grand péché, crime, جرم عظیم *djurmi 'azīm*. — Horreurs, au plur., actions flétrissantes, dés-honorantes, رذالتلر *rezāletler*. — On

a dit des horreurs de cet homme, بو ادمک حقندہ ذمایم مدھشہ *bou ademuñ haqqyndè zemāimi medhichè seuilēmichlerdur*. — Mauvaise action, چرکین کریمہ عظیمہ *tcherkīn ich kerihāi 'azīmè*.

HORRIBLE, adj. com., qui fait horreur, اور کجک *eurkedjek*, اوشندر بچسی *uchendurūdjī*. — Épouvantable, قورقونج *qorqoundj*, قورقولو *qorqoulu*, مکروه *mekrouh*, هولناک *hōlnāk*, هایل *hāil*, هولناک *hevilnāk*, p. — Horrible, terrible événement, واقعه هایلہ *vāqy'āi hāilè*. — Très-laid, پک چرکین بغایت کریمہ المنظر *pek tchirkīn beghāiet kerih ulmanzar*. — Action horrible, فعل مدھش *fy'li mulhich*. — Supplice — عقوبت هایلہ *'ouqoubeti hāilè*. — Horrible, extrême, excessif, اشوری *achury*, مفرط *mufrih*, جسیم *djecīm*. — Un temps horrible, افرات ایلہ ردی بر *ifrāth ilè redūi bir havā*. — Il fait une horrible dépense, مصرف مفرط ایدر *masrafi mufrih ider*.

HORRIBLEMENT, adv., d'une manière horrible, کراہتیلہ *kērāhetilè*, اوشوندر جک وجہلہ *uchunduredjek vedjhilè*, t.; دھشتہ *dehchet engūzānè*. — Excessivement, افرات ایلہ پک *pek ifrāthilè*, بغایہ *beghāiet*, غایہ *ghāiet ul-ghāiè*.

HORS, prépos., dehors, طشرہ *thachra*, دیشاری *dichāreu*, t.; خارج شهردن *khāridj*, a. — de la ville, طشرہ - خارج *chchirden thachra*,

khāridj, بلده نك ديشارسنده *bel-dēnuñ dīchūreucindē*. — Hors du pays, خارج مهلكتده *khāridj memleketdē*. — de la portée, du canon, طوب منزلدن خارج محلده *thop menzilinden khāridj mahalldē*. — Être hors d'atteinte, موقع تعرضدن خارج - مصون - برى او *mevqai te'arruzden khāridj, maçoun, beri ol*. — Être hors de chez soi, خانهسندن طشره او, *khānēcinden thachra ol*. — Hors d'embaras, غايلدسز *ghāülēsiz*. — Hors de mesure, de doute, بي شبهه *bi chubhē*, حددن بيرون *haddeden bīroun*. — d'haleine, نفسى *nefeci qālmāmich*, صولوغى *soloughy kecilmich*. — Hors d'œuvre, détaché d'un corps de bâtiment, ايرى *aīri*. — La mesure d'un bâtiment, depuis l'angle extérieur d'un mur jusqu'à l'angle extérieur de l'autre mur, ديشش *dīch iūzy inlīguī*. — Morceau ou discours étranger au sujet traité dans un écrit, صدددن *sadedden bachqa, khāridj*. — Hormis, excepté, بشقه *bachqu, ghāiri*. — Hormis cela, ماعدا *bounden bachqa, mā'adā*. — Hors d'ici, adv. de menace, هايدده *hāidē*, چق *tchyq, iyqyl chourādan*.

HOSPICE, s. m., بر نوع خسته *bir nev'y khasta khānē*, t.; خانه *ymāret*, a. — des orphelins, يتيم خانه *ietīm khānē*.

HOSPITALIER, ÈRE, adj., مسافر

قونقچى *muçāfir alīdji*, قونقچى *qonouqtchi*, t.; غربا دوستى *ghourebā dosti*, مهمانداوز *mihmānuvāz*, پرور *mihmān perver*, p.; مضيّف *mouzyf*, a.

HOSPITATITÉ, s. f., قونقلىق *qonouqlyq*, مسافر المتلق *muçāfir almaqlyq*, t.; غريب پرورلك *gharīb perverlik*, مهمانداوزلق *mihmānuvāzlyq*, p.-t.; غريبلره *gharīblerē dostlyq*, اكرام *ikrām*.

HOSPODAR, s. m., ويوده *voivoda*, t. — de Valachie, - افلاق ويودهسى *īflāq voivodaci*, ou *beī*. — de Moldavie, بكدان ويودهسى - بكي *boghdān voivodaci, beī*.

HOSTIE, s. f., قربان *qourbān*, t.; ذبيحة *zebīhāt*, نسيكة *neçket*, pl. a. نسايك *neçāik*. — Pain consacré, مقدس قربان *qourbāni mouqaddes*.

HOSTILE, adj. com., دشمنك *duchmenuñ*, دشمنه متعلق *duchmenē mute'allyq*, a.-t.; عدوتى *'adouvvi*, خصمى *khasmii*, a.; دشمنانه *duchmenānē*, p. — Vues hostiles, مقاصد خصومتكارانه *meqācidi khouçoumetkiārānē*. — Procédés — حرکات عداوتكارانه, *harekiāti 'adāvetkiārānē*.

HOSTILEMENT, adv., دشمن كبي *duchmenī guibi*, دشمنجه *duchmendjē*, t.; عداوت اوزره *'adāvet uzrē*, a.-t.; عداوة *khouçoumeten*, خصومه *'adāveten*, خصومت اوزره *khouçoumet uzrē*.

HOSTILITÉ, s. f., دشمنلك *duchmenlik*, t.; دشمنلك حرکتى

duchmentlik hareketi. — Acte d'hostilité, حرکت خصمانه *hareketi khasmānē*, au plur. اعمال خصومت *'amāli khouçoumet.* — Procéder à des actes d'hostilité, دوشهنلک *duchmentlik hareketlerinē bāchlāmaq.*

HÔTE, s. m., celui qui tient une auberge, لوستاریه جی *lostārīadjī*, خانجی *meïkhānēdjī*, *khāndjī*, t. — Au fém., hôteesse, لوستاریه جی قاری *lostārīādjī qāry.* — Qui est logé, qui a reçu l'hospitalité, convive, مسافر *muçāfir*, a.; قونوق *qonouq.* — Au fig. et en poésie, habitant, اهالی *ehl*, اهالی *ehāli.* — Hôte, pris quelquefois pour le maître de la maison, او صاحبی *ev sūhibi.*

HÔTEL, s. m., maison d'un grand personnage, سراى قوناق *qonāq*, t.; سراى *sarāi*, p.; قاپو *qapou.* — L'hôtel de l'ambassadeur, ایلیچینسک *ilçhīnuñ qonāghy.* — L'hôtel de l'ambassadeur de France à Constantinople, appelé communément *le palais de France*, فرانسز دولت علیه نسک سفرت *frānciz sarāi.* — L'hôtel de l'ambassade ottomane à Paris ou ailleurs, دولت علیه نسک سفرت *devleti 'olüēnuñ sefaret khānēci.* — Hôtel ou maison consulaire, قونسولوس قوناقی - قپوسی *qonsolos qonāghy, qapouci.* — Hôtel de ville, اعیان بلده نسک جیعتکاهی *'āiāni beldēnuñ djem'etguiāhi,* وجوه شهرک مصاحت بری *vu-djouhi chehrūñ maslahat ieri.* — des monnaies, ضربخانه *zarbkhānē.* — Grande auberge ou maison gar-

nie, لوستاریه *lostārīa*, خان *khān.* — Maître d'hôtel, سفره جی باشی *sofradjī bāchi.*

HÔTELIER, ÊRE, s., لوستاریه جی *lostārīadjī*, t.; خانجی *khāndjī*, p.-t.

HÔTELLERIE, s. f., لوستاریه *lostārīa*, t.; مسافر - خان *khān*, p.; مضافی *muçāfir qonāghy.*

HOTTE, s. f., پوتو *poutou*, پوتون *poutoun*, کوفه *kioufē*, t.

HOTTÉE, s. f., بر کوفه طولوسی *bir kioufē dholouçou*, t.

HOTEUR, EUSE, s., اوموزینه *omouzīnē* پوتو - کوفه کنورجی *poutou, kioufē gueturīdjī*, t.; جمال *hammāl*, a.

HOUBLON, s. m., - جل *hymel*, چچکی *hymel tchithegui*, حشيشة الدينار *āzygh*, t.; *hachīchat uddīnār*, a.

HOUE, s. f., قازمه *tchapa*, قازما *qāzma.*

HOUER, v. a., قازمق *qāzmaq*, بیر بلهک *ieri bellemek*, t.

HOUILLE, s. f., طاش کومری *ier, thāch keumuri*, t.

HOUILLIÈRE, s. f., بیر کومری *ier keumuri ma'deni*, t.

HOULE, s. f., فورطنه دنسکره *forthunaden soñra qalān dālgha.* — Marmite de fer fondu, دوکلش دمر تنجره سی *deukul-nich demir tendjerēci*, t.

HOULETTE, s. f., bâton de berger, چوبان دکنکی *tchobān deïnegui.* — Petit instrument de jardinage, کوچک قازمه *kutchuk qāzma*, t.

HOULEUX, SE, adj., دالعدلو *dālghalu.*

HOUP, interj. pour appeler, بره
brè, باق باق *iāhou*, باهو
bañā باق, *t.*

HOUPPE, s. f., پوسکل *puskul*, *t.*

HOUPPELANDE, s. f., بر نوع
bir nev'y iapoundja, *t.*

HOUPPER, v. a., faire des houp-
pes, پوسکل یا پمق *puskul iāpmaq.*
— Peigner la laine, پیانی طرامق
iāpāghy tharāmaq, *t.*

HOUREDAGE, s. m., قبا دیوار ایشی
qabā dīvār ichi, *t.*

HOURDER, v. a., قبا دیوار ایشی
qabā dīvār ichi ichlemek,
چامور صوامق *tchāmour syvā-*
maq, *t.*

HOURET, s. m., فنا او کوپکی
fenā av keupegui, *zaghar.*

HOURI, s. f., حوری *hourī*, *t.*;
حورا *houra*, pl. a. حور *hour.*

HOURVARI, s. m., grand bruit,
بیوک شپاطه *buük chamātha*,
گورلٹی *gurultu*, *t.*

HOUSSAIE, s. f., lieu planté de
houx, صوساز اوتی یری *sousāz oty*
ieri, *t.*

HOUSSARD, s. m., هوسار تعبیر
houçār اولونور سواری عسکری
ta'bīr olounour souvāri'askeri, *t.*

HOUSSE, s. f., qui s'attache à la
selle des chevaux, ایر اورتوسی *eier*
eurtuçu, *t.*; غاشیه *ghāchīē*. — Celle
qui se met sur le cheval quand on
lui ôte la selle, چول *tchoul*, pour
جول *djull*, a.; چولتار *tcholtār*. —
Toute étoffe dont on couvre les
meubles, اورتو *eurtu*. — Celle qui
est particulière aux sofas en Tur-
quie, ماقات *māqāt*

HOUSSER, v. a., چالی سپورکھسیله

دوکک - تمیزلیک *tchāly supur-*
guicilè deuïmek, temizlemek, *t.*

HOUSSINE, s. f., pour faire aller
un cheval, اینجه چوق *indjè tchi-*
bouq. — Pour battre les habits,
اثواب چرپجک چیه-وق
esvāb tcherpedjek tchibouq, *t.*

HOUSSINER, v. a., اینجه چوق
indjè tchibouq ilè
ایله دوکک *deuïmek*,
چیبوقلوق *tchibouqla-*
maq, *t.*

HOUSSOIR, s. m., توی - چالی
tuī, tchāly supurguicè.

HOUX, s. m., دکنلو پرنار,
اغاجی *dikenlu pernār aghādji*,
صوساز اوتی *souçāz oty*. — Houx
frelon, housson, یبان مرسینی
ia-bān mercini, *t.*; آس بری
assi berri, a.

HOYAU, s. m., چتال قازمه - چاپا
tchatāl qāzma, tchāpā.

HUARD, s. m., دکز قارتالی
deñiz qūrtāli, *t.* Voyez ORFRAIE.

HUCHE, s. f., اتیک تکنهسی
etmek teknèci,
خیر تکنهسی *khamīr*
teknèci.

HUCHER, v. a. (vieux mot), اوده
آواز ایلله چاغرمق
āvda qaty avāz ilè tchāghyrmaq, *t.*

HUCHET, s. m., بر نوع کوچک
bir nev'y kutchuk bourou, *t.*

HUÉE, s. f., cris de dérision,
چاغرمه *bāghyrma*,
چاغرمه *tchā-*
ghyrma. — On le couvrit de huées,
آواز بلند ایله یوها یوها دیو یوزینه
چاغرمشلردر *avāzi bulend ilè iouhā*
iouhā deïu iouznè tchāghyrmich-
lerdūr. — Cri ou bruit que l'on fait
pour faire lever et chasser un loup,
قوردی سورمک ایچون یوها یوها

دېو باغرمق *qourdi surmek itchoun iouhā iouhā deū bāghyrmaq.*

HUER, v. a., faire des huées après un loup, قوردی سورمک ایچون یوها یوها دیو چاغرمق *qourdy surmek itchoun iouhā iouhā deū tchāghyrmaq.*

HUETTE, s. f., hulotte. Voyez ce mot.

HUGUENOT, e, s., calviniste. Voy. ce mot.

HUGUENOTE, s. f., sorte de marmite, تنجره بیر نوع *bir nev'y tendjerè, t.*

HUGUENOTISME, s. m., قالوبین قالمی *qālvîn mezhebi, t.*

HUI, adv., terme de pratique (vieux mot), aujourd'hui, بو کونکی *bou gunki gun, t.* — D'hui en en un an révolu, کوندن بو کونکی *bou gunki gunden bir senè kiāmilè khytāminè qadar.*

HUILE, s. f., روغن *iāgh, t.*; roughān, p.; دهن *duhn, pl. a.* — زيتون ادهان *edhān.* — d'olive, زيتون روغن *zeitoun iāghy,* بوز روغن *roughani zeit.* — de noix, بوزر روغن *qoz iāghy.* — de lin, بوزر روغن *bezer iāghy.* — d'amande, بادام روغن *bādem iāghy.* — Huile ou essence de jasmin, ياسمين روغن *iās-mîn iāghy.* — de rose, گل ياسمي *gul iāghy,* عطر *'ythr.* — de sésame, شيرلغان ياغي *chirlichān iāghy,* سوسم ياغي *simsim iāghy.*

— Verser de l'huile sur..., ياغي *iāgh qatmaq,* ذوكمك *deukmek.* — Accommoder à l'huile, ياغي ايله تربيه *iāghi ilè terbiè it.*

— Enduire d'huile, — ياغي سورمک *iāgh surmek.*

HUILER, v. a., ياغلق *iāghlamaq,* ياغلتماق *iāghlatmaq, t.*; ايدھين *tedhîn it, a.-t.* — une serrure, ياغلتماق *kelidi iāghlatmaq.* — Huilé, e, ياغلتماق *iāghlannich, medhoun.*

HUILEUX, SE, adj., ياغلو *iāghlu, t.*; دهني *dehenî, a.* — Substance huileuse, ماده دهنيه *māddèi dehenîè.*

HUILIER, s. m., ياغي قابي *iāgh qābi, t.*

HUIS, s. m. (vieux mot), porte, قپو *qapou, t.* — A huis clos, قپو اولارق *qapou qapātu olaraq, iken.*

HUISSERIE, s. f., قپو چاتهسي *qapou tchātmaci, t.*

HUISSIER, s. m., officier commis à la garde de la porte chez le roi, chez un ministre, پرده جي *perdè-dji.* — Commis à la garde de la porte d'une juridiction, d'un tribunal, قپوجي *qapoudji, t.*; بواب *bevāb, bevābîn.* — Appariteur, بوابين *bevābîn.* — Huissier ordinaire, محضر *mouhzyr.* — particulièrement du tribunal, محكمه *mehkemè tchāvouchou.* — Huissier de la chaîne, chargé de l'exécution des arrêts du conseil, زنجيرلو چاوش *zindjirlu tchāvouch,* ديوان چاوش *divān tchāvouchou.*

HUIT, adj. num., سکز *sekiz, t.*; هشت *hecht, p.* — D'aujourd'hui en huit, بو کونکی سکزنجيسنده *bou gunki gunuñ sekizindjicindè.*

HUITAIN, s. m., سکز بیتدن *beni adem*, عبارت اولان قصیده *sekiz beitten 'ybare't olān qacidē*, t.; منظومه *menzoumet mucemenet ulebīāt*, a.

HUITAINE, s. f., huit jours, سکز سکز کون *sekiz gunluk*, سکز کون *sekiz gun muddeti*, t.

HUITIÈME, adj., nombre ordin., سکزنجی *sekizindji*, ثامن *sāmin*, a.; هشتم *hechtum*, p. — Le huitième du mois, ایک سکزنجی *āik sekizindji gunu*. — La huitième partie, سکزده *sumn*, ثون *sumn*, سکزده *bir sekizilē bir*.

HUITIÈMEMENT, adv., سکزنجیده *sekizindjidē*, t.; ثامنا *sāminen*, *sāminā*, a.

HUITRE, s. f., استردیه - استردیا *istridiū*, g.-t. — Huîtres fraîches, تازه استردیه *tāzē istridia*. — Écale d'huître, استردیه قبوغی *istridia qaboughy*. — Écailler des huîtres, استردیه ایرتلہ-ق *istridia airtla-maq*.

HULOTTE, s. f., بر نوع بایقوش *bir nev'y bāiqouch*, t.

HUMAIN, e, adj., de l'homme, آدمک *ademuñ*, t.; آسانی *insāni*, بشری *becheri*, a. — Le genre humain, نوع بشر - انسان *nev'y becher, insān*. — La nature humaine, انسانیت *insāniyet*, ناسوت *nāçoiit*. — Le corps humain, بدن انسان *bedeni insān*. — La vie humaine, عمر بشر *eumri becher*. — Sensible à la pitié, انسانیتلو *insāniyetlu*, سروتلو *muruvvetlu*. — Les humains, بنی آدم *ademler*, بنی آدم

beni adem, آدمیان *ademiān*, ناس *nās*.

HUMAINEMENT, adv., suivant le pouvoir, la capacité de l'homme, قدرتنجه *insān qoudretin-djē*, علی قدر الانسان *'ala qadr ul-insān*, انسانجه *insāndjē*, a.-t.; حسب البشريه *hasb ul-becheriē*. — Humainement parlant, بشرجه *becherdjē būqylsu*. — Avec bonté, humanité, انسانیت *insāniyet, ademīet ilē*, ایلده *muruvvetilē*.

HUMANISER, v. a., rendre humain, civiliser, ادملعه الشدرمق *ademligha alichturmaq*, ادب *edcb eugretmek*, نادیب *teedib, teenēs it*. — Rendre plus doux, plus traitable, یواشدرمق *āvāchturmaq*, خوبی یومشاتمق *khouiū ioumouchātmaq*. — S'humaniser, devenir traitable, ادبلنمک *edeblenmek*. — S'adoucir, یواشلنمق *āvāchlanmaq*, خوی یومشامق *khouiū ioumchāmaq*, الفت پیدا *ul-fet peīda it*. — S'accommoder, se mettre à la portée des autres, توافق *tevfāfuq it*. — Humanisé, e, یواشلنمش *āvāchlanmich*, خوبی یومشامش *khouiū ioumouchāmich*, ادملعه الش-مش *ademligha alichmich*.

HUMANISTE, s. m., معلم العلوم *mou'allim ul-outoum ul-edebiyet*, a.

HUMANITÉ, s. f., nature humaine, آدملیک *ademlik*, t.; آدمیت *ademīet*, بشریه *insāniyet*, انسانیت

becherüet, بشریة *thab'y becherüet*, ناسوت *nāçout*. — Bonté, douceur, sensibilité, مروت *muruvvet*, عطوفة *'outhoufet*, ملايملك *mulāimlik*, ملايمت *mulāimet*, ملاطفت *mulāthafet*, لطف *louthf*, — Humanités, au plur., études jusqu'à la philosophie, ادبيات *ede-büiät*, علوم الادب *'ouloum ul-edeb*.

HUMBLE, adj. com., qui a de l'humilité, الحق كوكلو *altchaq gueuñullu*, t.; متواضع *mutevāzy'*, اهل تواضع *ehli tevāzou'*, a. — Humble prière, نیاز کمترانه *niāzi kemterānè*. — Votre très-humble serviteur, چاکر احقرلری *tchākiri ahqarleri*, حقیر قولکوز *haqyr goulyñyz*. — Bas, peu élevé de terre, الحق *altchaq*. — Les humbles cabanes, الحق قولبدر *altchaq gouloubèler*. — Modeste, اوسلو *ouslou*, حدینى بیلور *edebly*, هاديني بیلور *haddini bîlur*. — Soumis, مطيع *mouthy'*.

HUMBLEMENT, adv., avec humilité, الحق كوكل ايله *altchaq gueuñul ilè*, t.; تواضع ايله *tevāzou' ilè*, الحق كوكل الجقلغى ايله *gueuñul altchaqlighy ilè*, a.-t. — Répondre humblement, متواضعانه جراب ویرمک *mutevāzy'ānè djevāb vîrmek*. — Modestement. Voyez ce mot.

HUMECTANT, e, adj. et subst., سیرینلديجی *siriuledîdji*, t.; مرطت *murethyb*, a.

HUMECTATION, s. f., اصلتمه

yslatma, t.; ترطيب *terthyb*, a.; اغار *aghār*, p.

HUMECTER, v. a., اصلتهق *yslātmaq*, نهلتیک *nemletmek*, t.; ترطيب ا *terthyb it*. — Fortement, یری *teblil it*. — la terre, اصلتهق *īeri yslātmaq*. — S'humecter, اصلانهق *yslānmaq*, نهلتیک *nemlenmek*, تبلل ا *tebellul it*. — Suivre un traitement rafraichissant, سرینلنمک *serinlenmek*, مسکنات ایچمک *mucekki-nāt itchmek*.

HUMER, v. a., صولوق چکوب *solouq tchêkup ioutmaq*, یوتمهق *ioutmaq*, صورمق *sormaq*, ارتشاف ا *irtichāf it*, جرع ا *djer' it*. — Humer l'air, le vent, le brouillard, هوا و یل و طومانی صولوق *havā vè îel vè dhoumāni solouq tchêkup itchmek*.

HUMÉRAL, e, adj., اوموزه منعلق *omouza mute'allyq*, t.-a.; کتفی *ketfi*, a.

HUMÉRUS, s. m., قول باشی *qol bâchi guemîgui*, t.; کیمیکی *'azm rāçul-'azoud*, a.

HUMEUR, s. f., fluide d'un corps organisé, خلط *khyllth*, pl. a. اخلاط *akhlāth*. — bilieuse, خلط صفرای *khyllth safrāvi*. — sanguine, خلط دموی *khyllthi demevi*. — Humeurs corrompues, vicieuses, اخلاط رديته *akhlāthy fācidè*, رديته *redîè*. — Humeur ou suc vicieux, ماده *maddè*, pl. مواد *mevādd*. — Humeur ou matière maligne, ماده خبيسه *māddèi khabîcè*. — âcre,

ماده خامزه *māddeī hāmizē*. — Engendrer des humeurs, — تولید مواد —
 توليد مواد — *tevlīdi mevādd, akhlāth it.*
 — Humeur, disposition de l'esprit,
 du tempérament, خوی *khouī*,
 مشرب *mechreb*, طبع *thab'*,
 طبیعت *thaby'at*, مزاج *mizādj*.
 — Être d'humeur douce, طاتلو
 طاتلو — *thatlu khouīlu ol.* — D'hu-
 meur fâcheuse, خوتین خویلو *tchetin*
 خوتین خویلو — *khouīlu.* — Être d'humeur toujours
 égale, هر حالده متساوی المزاج او,
 هر حالده متساوی المزاج او — *her hāldē muteçāvi ul-mizādj ol.*
 — D'humeur inégale, متلون المزاج
 متلون المزاج — *mutelevvīn ul-mizādj.* — Il est de
 bonne humeur, کیفی وارد *keīfi*
 کیفی وارد — *vārdur.* — Je ne suis pas de
 bonne humeur aujourd'hui, بو کون
 بو کون — *bou gun keīfun iōqtur.*
 — Être en humeur ou en disposi-
 tion de faire une chose, استکلو او,
 استکلو او — *isteklu ol.* — Il est en humeur ou
 d'humeur de faire telle chose, فلان
 فلان — *felān cheī*
 اشلهکد رغبتی وارد *ichlemeiē raghbeti vārdur.* — Ils ne
 sont pas d'humeur, رغبتلری یوقدر
 رغبتلری یوقدر — *raghbetleri iōqtur.* — Fantaisie,
 caprice, ترسلک *terslik.* — C'est
 une humeur qui lui a pris, ترسلکی
 ترسلکی — *tersligui thoutty.*
 HUMIDE, adj. com., mouillé,
 یاش *īāch*, نم *nem*, نهلو *nemlu*,
 اصلانیش *islānmich*, t. — Impré-
 gné de vapeur aqueuse, رطربتلو
 رطربتلو — *routhoubetlu*, a.-t.; رطیب *rathyb*,
 رطب *rathb.* — Personne d'un tem-
 pérament humide, مرطوب المزاجدر,
 مرطوب المزاجدر — *merthoub ul-mizādjer.* — Temps hu-

midé, رطوبتلو هوا *routhoubetlu havā.*
 — Une chambre — رطوبتلو بر او طه,
 رطوبتلو بر او طه — *routhoubetlu bir odha.*

HUMIDEMENT, adv., رطوبتلو یرده
 رطوبتلو یرده — *routhoubetlu īerdē*, یاشلتده
 یاشلتده — *īāch-lyqta*, t. — Être logé humidement,
 رطوبتلو مکانده اقامت ا
 رطوبتلو مکانده اقامت ا — *routhoubetlu mekiāndē iqāmet it.*

HUMIDITÉ, s. f., یاشلق *īāch-lyq*,
 نهلمک *nemlik*, نم *nem*, t.;
 رطوبت *routhoubet.* — L'humidité
 de la terre, de l'air, رطوبت
 رطوبت — *routhoubeti arz, havā.*
 — Prendre de l'humidité, نسیم
 نسیم — *nem tchekmek.* — Humi-
 dités, au plur., pituites, sérosités,
 مواد مرطوبات *mevāddi merthoubāt.*

HUMILIANT, e, adj., الحقلدیجی
 الحقلدیجی — *altchaqladīdji*, t.; موجب
 الحقارة *moudjib ul-haqāret*, محقر
 محقر — *mouhaqqar*, بادی ذل
 بادی ذل — *bādīzull*, a. — C'est
 une chose humiliante, بر کیفیت
 بر کیفیت — *bir keīfūeti moudjibetul-haqāret.*

HUMILIATION, s. f., action de
 s'humilier, الحقلنه *altchaqlanma*,
 ت.; تضرع *tezarrou'*. — Action par
 laquelle on est humilié, الحقلق
 الحقلق — *altchaqlıq*, رسوا یلک
 رسوا یلک — *rous vāilik*,
 تذالته *rezālet*, مذالته *mezellet*,
 ت.; هوان *hevān.* — Au plur., les
 choses qui donnent de la confusion,
 تحقیرات *tahqīrat*, تذلیلات
 تذلیلات — *tezlīlāt*, تحقیر
 تحقیر — *tahqīrat.*

HUMILIER, v. a., الحقلق
 الحقلق — *altchaqlamaq*, خورلمق
 خورلمق — *khorlamaq*, تحقیر
 تحقیر — *andurmek*, t.;

توضیح ا - توضیح ا *tevzi' it, a.-t.* — Humilier l'orgueil, la vanité de quelqu'un, بر کسمندک کبر و غرورینی تذلیل ا *bir kimesnenuñ kibr u ghourourini tezlil it.* — Humilié, e, الجقلنیش *altchaqlanmich,* رسوای اولمش *rous-vāi olmuch,* متواضع *mutevāzy,* محقر *mouhaqqar.* — Déchu des grandeurs, دولتدن دوشکن *devletten duchkun.* — S'humilier, کندویی *altchaqlanmaq,* الجقلنشق *guenduñ altchaqlamaq,* تواضع ا - کوسترمک *tevāzou' it, gueustermek.*

HUMILITÉ, s. f., vertu chrétienne, modestie, الجق کولکولونک *altchaq gueuñulluluk,* کولک الجقلنی *gueuñul altchaqlyghy, t.;* تواضع *tevāzou',* خضوع *khouzou' a.* — profonde, تام خضوع *khouzouï tamm.* — en Dieu, تواضع لله *tevāzou lillah.* — Par humilité, بر وجه تواضع *ber vedjhi tevāzou'.* — Soumission, abaissement, دوشکنلیک *duchkunlik,* ضراء - ت مسکنت *meskenet,* استکانت *istikiānet.*

HUMORAL, e, adj., خلطی *khyt-thii, a.* — Fièvre humorale, حهای خلطی *hoummāi khyt-thy.*

HUMORISTE, adj. com., مراقلو *merāqlu,* چتین خویلو *iañāz,* یگاز *tchetin khouilu, t.*

HUNE, s. f., چناقلق *tchanāqlyq,* دیرکک چناقلقی *direguñ tchanāqlyghy, t.;* غابییا *ghābiā,* کمی *guemi tchanāghy,*

duleguy, t. — Monter à la hune, دیرکک چناقلقی اوزرینه چیقماق *direguñ tchanāqlyghy uzerinē tchyqmāq.*

HUNIER, s. m., voile du mât de hune, چناقلق یلکنی *tchanāqlyq ielkeni.* — Mât qui porte la hune, چناقلقی اولان دیرکک *tchanāqlyghy olān direk, t.*

HUPPE, s. f., oiseau, هدهد *hud-hud, pl. a. هداهد hedāhid,* پوبش *poubech,* ایبک قوشی *ibik qouchou,* چاوش قوشی *tchāouch qouchou, t.* — Touffe de plume sur la tête d'un oiseau, ایبک - ابک *ibik, sergouj,* سرغوج *qouch ibigui,* قوش ایبکی *serghoudj.* — La huppe d'une alouette, طویغار قوشنک ایبکی *thoighār qouchinuñ ibigui.*

HUPPÉ, e, adj., qui a une huppe sur la tête, سرغوجلو ایبکلو *ibiklu,* سرغوجلو *sergoudjlu, t.* — Au fig. fam., apparent, considérable, بللو باشلو *bellu bāchlu,* قوقنوس *qoqonous, t.*

HURE, s. f., tête coupée de quelques animaux, کله باش *bāch, kelle,* ت. — de sanglier, ییبان خنزیری *iabān khynziri kelleci.* — de saumon, سالمون بالعی کلهسی *sālmoun bālyghy kelleci, t.*

HURHAUT, terme de charretier pour diriger ses chevaux, هوها *hohā, t.*

HURLEMENT, s. m., cri du chien et du loup, ایت اونسی *it oni,* حولايش *havlāich, t.* — Cri de l'homme dans la douleur ou la colère, باغرش *bāghyrich,* غریو *ghyriv, صیزلماه syzlama.*

HURLER, s. f., se dit du cri des

lousps et des chiens, حولامق *havlāmaq*, اولومق *ouloumaq*, vouloumaq. — Des hommes lorsqu'ils pousent des cris lugubres, سزلامق *syzlāmaq*, باغرمق *bāghyrmaq*, t.; وهوها *ghyriv it*, p.-t.; واهواها *vahvaha it*.

HURLUBERLU OU HURLUBRELU, s. et adj., دقتسز *dıqqatsız*, a.-t.;

اشقن *chāchqyn*, احق *ahmaq*, t.

HURON, s. et adj. m.; au fém.

HURONNE, peuple sauvage, بر نوع *bir nev' y' iabān* *thā'ifeci*. — Au fig., dur, sauvage, ياوز *iāvouz*, خوبرات *khoīrāt*, t.

HUSSARD, s. m. Voy. HOUSSARD.

HUTTE, s. f., كلبه *qālyba*, قالوه *qālyvè*, *kulbè*, vulg. *qouloubè*, كومتى *gumelty*, ايزبه *īzbè*, t. — Hutte de berger, چوبان ايزبهسى *tchobān īzbèci*.

HUTTER (SE), v. pron., كلبه *qoulbè* *iāpmaq vè itchindè otourmaq*, t.

HYACINTHE, s. f., fleur. Voyez JACINTHE. — Hyacinthe, pierre précieuse, ياقوت *gueuk iāqout*, t.; حجر يمانى *hadjeri iemāni*, ياقوتى *iāqouti z' afrāni*, a. — Confection de hyacinthe, جواهر معجونى *djevāhir m'adjouni*, معجون الياقوت *m'adjoun ul-iāqout*.

HYADES, s. pl., constellations, الدبران *eddeberān*, a.

HYDATIDE, s. f., صوليجه قبارجق *soulidjè qabārdjyq*, t.; مجلة *medjlet*, pl. a. مجال *medjāl*.

HYDRAGOGUE, s. et adj., منقى

المواد المائية *munaqqy ul-mevādd el-mā'iet*, a.

HYDRARGYRE, s. m. Voy. MERCURE.

HYDRAULIQUE, s. f., art de conduire et d'élever les eaux, صوبولجى *sou ioldji san'aty*, صوبولجى *sou ioldjilyq*. — Science du mouvement et de l'équilibre des eaux, ايدزوليك يعنى علم حركت *idrolik ya'ni 'ylni hareket ul-muvāzenet ul-mīāh*. — Hydraulique, adj. com., qui sert à élever l'eau, فنند *sou qālduradjaq fenninè mutè'allyq*. — Machine ou roue hydraulique, صوقالدره جق الت *sou qālduradjaq alet*, ساقبه *sāqyie*.

HYDRE, s. f., serpent d'eau douce, صوبيلاننى *sou iilāni*. — Monstre fabuleux, لا اسم معدوم لا جنس *ma'loum ul-ism ma'doum ul-djins 'ad-jāibi makhlouqāttēn bir haivān*. — Tout mal qu'augmentent les efforts faits pour le détruire, حية البلد *hīet ul-beled*. — Nom d'une constellation, الشجاع *el-chedjā'*.

HYDRENTÉROCÈLE, s. f., قروة *qarvet*, a.

HYDRIE, s. f., cruche, voyez ce mot.

HYDROCARDIE, s. f., يهورك *iurek urtucy istisqāci*, t.; استسقاى حجاب قلب *istisqāi hydjābi qalb*, a.

HYDROCÈLE, s. f., استسقاء الخصية *istisqā ul-khoucēt*, a.

HYDROCÉPHALE, s. f., استسقاء *istisqā uddamāgh*, a.

HYDROCORÉE, s. f., صوتخته بتى
sou takhta biti, t.

HYDROCOTYLE, s. f., قصعة الماء
qas'at ul-mā, a.

HYDRODYNAMIQUE, s. f., علم
التقدير المياه
*'ylm uttaqtir ul-
mīāh, a.*

HYDROGÈNE, s. m., مولد الماء
muvellid ul-mā, a. — Gaz hydrogène, مولد
الماء دن حاصل اولان ماده نارته
*muvellid ul-māden häcyl olān mā-
dēi nārūē, a.-t.*

HYDROGRAPHE, s. m., دكر احوالنه
واقف *deñyz ahvālinē vāqyf, a.-t.*

HYDROGRAPHIE, s. f., description
des mers, دكر احوالنهك وصفى
deñyz ahvālinūn vāsfī, a.-t.; وصف
البحار *vāsf ul-bahār.* — Art de na-
vigner, دكره كزمنك فنى *deñizē
guezmēnuñ fenni.*

HYDROMEL, s. m., بال صوبى
bāl souii, t.; بال شربتى *bāl cherbeti,*
t.; شراب ماء العسل *mā ul-'acel,*
العسل *charāb ul-'acel, a.*

HYDROMÈTRE, s. m., ميزان الماء
mīzān ul-mā, a.

HYDROMPHALE, s. f., كوبك
gueubek istisqāci, t.; استسقا سى
istisqā essurret, a.

HYDROPHIDE, s. m., صوييلانى
sou iilāni, t.

HYDROPHOBE, s. des deux genres,
صودن قورقار - قورقان
soudan qorqār, qorqān, t. Voy. ENRAGÉ.

HYDROPHOBIE, s. f., صودن قورقمه
soudan qorqma, t.; خوف من الماء
khavf min el-mā, a. Voy. RAGE.

HYDROPTALMIE, s. f., كوز

استسقا سى *gueuz istisqāci, t.*;
استسقا العين *istisqā ul-'aīn, a.*

HYDROPHYLLUM, s. m., plante,
بر نوع نبات مائيه *bir nev'y nebāt
māiie, a.*

HYDROPIQUE, s. et adj., استسقالو
istisqālu, a.-t.; مستسقى *moustas-
qy, a.* — Devenir — مستسقى أو
moustasqy ol.

HYDROPSISIE, s. f., استسقا
istisqā, a. — Être attaqué
د'hydropisie, استسقا رنجنه كرفتار او
istisqā rendjinē gueriftār ol.

HYDROPOTE, s. m., صوييلانى
sou itchidji, t.

HYDROSTATIQUE, s. f., فن المقايسة
لاوزان المياه *fenn ul-meqāiecat, ul-
evzān ul-māh, a.*

HYDROTHORAX, s. m., استسقا
الصدر *istisqā ussadr, a.*

HYDROTIQUE, adj. ets., ترلديجى
terledidji, t.; معرق *mou'arryq, a.*

HYÉMAL, E, adj., قيشلو *qychlu,*
قارلو *qārlu, t.* — Montagne hyé-
male, قارلو طاغ *qārlu dhāgh.*

HYÈNE, s. f., صرتلان *syrtlān,*
يليلى قورد *ielily qourd.* — La fe-
melle s'appelle عرفا *'ourfā, pl. a.*
عرف *'ourouf.*

HYGIÈNE, s. f., علم الحفظ الصحة
'yl mel-hyfsz ul-syhhāt, a.

HYGROMÈTRE, s. m., نملك
nemlik terāzoucy, t.; ميزان الرطوبة الهواء
*mīzān ul-rout-
thoubet ul-havā, a.*

HYMEN, s. m., et HYMÉNÉE, s. f.,
نكاح اولنمه *evlenniē, t.*; ازدواج
izdivādj, a. — Hy-
men, membrane, pellicule au col de

la vulve des vierges, جاب البكرية *hydjāb ul-bukiouriet*.

HYMNE, s. m. et f.; féminin quand on parle des cantiques de l'église dans l'office divin; et masculin quand il est question de ceux des anciens en l'honneur de leurs dieux. — Hymne, cantique en l'honneur de la divinité,

إلهي *ilahi*, الهية *ilahüiet*, pl. t. إلهية *ilahüietler*; تسبيح *tesbîh*, pl. a. تسبيحات *tesbîhât*. — Poème, éloge, مديحة *medîhat*, pl. مدايح *medâih*.

— à la louange des dieux et des héros chez les anciens, نشيدة *nechidet*

التسبيح *uttesbîh*.

HYOÏDE, s. m., دل ديبندك كسي *dil dibindê ki guemik*, t.; كميك *ferûik*, pl. a. فرتيكان *ferükân*.

HYOSCYAME. Voy. JUSQUIAME.

HYPALLAGE, s. f., انكلاب الكلام *inkilāb ul-kelām*.

HYPÉBATE, s. f., تقديم الكلام *taqtîm ul-kelām* و تأخيره *khÿrihi*, a.

HYPÉBOLE, s. f., t. de rhétorique, exagération, مبالغه *mubālagha*, pl. a. مبالغات *mubāleghāt*. — Louange exagérée, اطرا *ythrā*. — Hyperbole, en t. de mathématique, section d'un cône ou d'un plan, القطع الزايد *el-gath uzzāid*.

HYPÉBOLIQUE, adj., مبالغو *mubāleghālu*, a.-t.; متضمن المبالغة *mutezammin ul-mubāleghat*, a. — Discours — كلام مبالغه اميز *kelāmi mubālegha amîz*. — Hyperbolique se dit aussi des personnes, مبالغه جي *mubāleghadji*, مبالغه كو *mabālegha-*

guiou. — Il est fort hyperbolique, بغايت مبالغه كو در *beghāiet mubāleghadji dur*.

HYPÉBOLIQUÉMENT, adverbe, صورتيلا مبالغايلا *mubāleghāilê*, souretilê, بوجه مبالغه *ber vedjhi mubālegha*, اطرا ايله *ythrā ilê*, a.-t.

— Parler hyperboliquement, مبالغه ا *mubālegha it*, مبالغه صورتيلا تكلم ا *mubālegha souretilê tekellum it*.

HYPÉBOLISME, s. m., مبالغه لقي *mubāleghalyq*, مبالغه حقنه اولان *mubālegha haqqyna olân djunoun*, a.-t.

HYPÉBORÉE OU HYPÉBORÉEN, ENNE, adj. et s., اقاصي اقطار *aqâcîi aqthâri chimâlûedê kiân olân aqvâm u memâlik*.

HYPÉRICUM, s. m., plante. Voy. MILLEPERTUIS.

HYPÉTHRE, s. m., اوستي اچق *ustu atchyq binâ*.

HYPNOBATE, s. m. Voy. SOMNAMBULE.

HYPNOTIQUE, adj., اويقوكتوريجي *ouïqou gueturidji*, اويوديجي *ouïou-didji*, t.; منوم *munevvin*, a.

HYPÔCONDRE, s. m., parties latérales du bas-ventre, بوكر *beugr*, بوش بوكر *boch beuür*, t.; مرق *merâqq*, pl. de مرق *meraqq*, مرق البطن *merâqq ul-bathn*. — Hypocondre pour hypocondriaque, voyez ce mot.

HYPÔCONDRIAQUE, s. et adj., triste et attaqué de l'hypocondrie, مراقلو *merâqlu*, مزاجي مراقلو *mizâdjî merâqlu*, a.-t. — C'est un hypocondre

ou hypocondriaque, مراقى مزاج بر, merāqy mizādij bir ademdiür.

HYPOCONDRIE, s. f., مراقى علتى, merāq 'yllèti, a.-t.

HYPOCRAS, s. m., بال شربتى, bāl cherbeti, شراب شكرودارچيندين, charāb cheker vè dārtchīnden murekkeb bir cherbet, t.; شراب القرفسة, charāb ul-qyr-fet, a.

HYPOCRISIE, s. f., ايكي يوزلولك, iki iūzlulik, مرائيلك, murāīilik, t.; ربا, munāfiqlyq, a.-t.; زرق, rīā, munāfaqat, منافقة, munāfaqat, zyrq, a.

HYPOCRITE, s. et adj., ايكي يوزلو, iki iūzlu, t.; رباجى, riādji, a.-t.; مرابى, murāi, منافق, munāfiq, a.; اهل زراق, riākiār, zerrāq, رباكار, riākiār, نفاق, ehli nisāq. — Paroles hypocrites, كلام نفاق, kelāmi nisāq endjām. — Air hypocrite, سيمای ريانما, sīmāi riānumā.

HYPOGASTRE, s. m., كوبك التتى, gueubek alty, t.; اسفل البطن, es-fel ul-bathn, خثلة, khouslet, khacel, a.

HYPOGASTRIQUE, adj., خثلى, khouceli, a. — La région hypogastrique, طبقة خثلى, thabaqat khouceliè.

HYPOGLOSES, s. m. pl., ديبل اعصاب, dīl siñryleri, t.; اللسان, a'a'āb ul-liçān, a.

HYPOPION, s. m., قرحة الطبقة, qarhat utthabaqat ul-qour-nūet, a.

HYPOSTASE, s. f., t. de théologie, اقنوم, aqnoum, pl. a. اقانيم, aqānīm.

HYPOSTATIQUE, adj. com., اقنومى, aqnounūi, a. — Union hypostatique, وحدت اقنوميه, vahdeti aqnounūiè.

HYPOSTATIQUEMENT, adv., من جهت الاقنوميه, min djehet ul-aqnounūiè, a.

HYPOTHÉNAR, s. m., muscle du petit doigt, صرچه پرمغندك كسى, syrcha parmaghyndèki, اتى, bālyq eti, t.; عصلة الخنصر, 'azalet ul-khyusir, a.

HYPOTHÉNUSE, s. f., شكل مثلث, شكل قائمه الزوايا ياديه زاويه قائمه نك صلح, chekli mucelleci qāimè uz-zevāiāda zāvīci qāimènuū zily' muteqābili.

HYPOTHÉCAIRE, adj. com., امانتكار, emānetkiār, t.; مرتبهس, murtehin, a. — Créancier hypothécaire, بالارتهان, bil irtihān aladjaqlu olān, دايين بالارتهان, dāini bil irtihān. — Dettes hypothécaires sur immeuble, استغلال مقابلتك اولان, istighlāl mouqābilindè olān aladjaq, ديون بالرهن, deioun bil rehn.

HYPOTHÉCAIREMENT, adv., امانت بالترهين, emānet ilè, a.-t.; bit-terhūn, بالاستغلال, bil istighlāl, a.

HYPOTHÈQUE, s. f., engagement des biens d'un débiteur en faveur de son créancier, امانت, emānet, a.; رهين, thoutou, t.; رهين, rehn, رهون, rehūn, pl. a. رهان, rehān, rouhoun. — sur immeuble, استغلال, istighlāl. — générale, رهون عمومى, rehni 'oumoumi. — Un bien chargé d'hypothèques, رهون عديك تحتك,

اولان بر مال *rouhoun 'adîde tah-tindê olân bir mâl.* — Être en première hypothèque, امر ارتنهانك *emri irtihândê sâirlarden aqtem ol.* — Purger les hypothèques, قيود رهندن تخليص ا *qouioudi rehinden takhlys it.*

HYPOTHÉQUER, v. a., engager, donner en hypothèque, - طوتوبه *thoutouïe, rehîne qomaq,* ت.; امانت قومق *emânet qomaq,* ت.; ارهان ا *terhîn, irhân it.* — sur immeuble, استغلال ا *istighlâl it,* ا.-t. — Hypothéquer tous ses biens, مالنك جمله سني امانت *mâlinuñ djunlêcini emânet qomaq.* — Hypothéqué, e, امانت *emânet qonmuch,* اولمش *olmuch.*

HYPOTHÈSE, s. f., فرض *farz,* قضيه ظنيه *qazüiê zan-niê,* ا. — Argumenter sur hypothèse, فرض طريقيه سرد كلام ا *farz thariqylê serdi kelâm it.*

HYPOTHÉTIQUE, adj., فرضي *farazi,* قياسي *qyâci,* ا. — Proposition hypothétique, على طريق الفرض, اولنان مطالب *'ala tharyq ul-farz dermîân olounân mathlab.*

HYPOTHÉTIQUEMENT, adv., فرض اوله رق *farz olaraq,* ا.-t.; فرضاً *farazan, faraza,* طريقيه *farz tharyqylê,* قياساً *qyâcen,* ا.

HYPOTYPOSE, s. f., تصوير مجسم *tasviri mudjessim,* ا.

HYRCANIE, s. f., n. de province, طبرستان *thabaristân,* پ.

HYSSOPE OU HYSOPE, s. f., plante, زوفا زوفا اوتى *zoufa, zoufâ oty.* — sèche, زوفا يابس *zoufâ tâbis.* — Vin d'hyssope, زوفا اوتى شرابي *zoufâ oty charâbi.*

HYSTÉRALGIE, s. f., رحم اغريسي *rahm aghrycy,* وجع رحم *vedjai rahm,* مرض الرحم *maraz ul-rahm,* ا.

HYSTÉRIQUE, adj. com., رحمتي *rahmii,* ا. — Affection hystérique, اختناق *rahm 'yllêti,* اختناق الرحم *ykhtinâq ur-rahm.* — Antihystérique, remède hystérique, اختناق رحمة نافع علاج *ykhtinâqi rahmê nâfi' 'ylâdj.*

HYSTÉROCÈLE, s. f., hernie de femme, عغلة اصلق *âslyq,* ت.; عغلة *'afelê,* ا.

HYSTÉROTOMIE, s. f., تشريح الرحم *techrîh ur-rahm,* ا.

I

I, s. m., neuvième lettre de l'alphabet, حروف هجائونك *houroufi hedjânuñ ilhoqouzindji harfi.*

IACCHUS, s. m., بر نوع کوچك *bir nev' y kutchuk maïmoun,* ت.

IACHT OU YACHT, s. m., terme de marine, petit navire anglais, بر نوع

bir nev'y kutchuk ingliz sefinèci. — Sorte de pavillon anglais, بر نوع انگلیز بیراغی *bir nev'y ingliz bairāghy.*

IATRALEPTIQUE, s. f., دیشاریدن *dichārūden* علم الهداوة؛ *'ylādjimenuñ fenni, t.* الخارجیة *'ylmel mudāvāt ul-khāridjië, a.*

IATRINE, s. f., sage-femme. Voy. ce mot.

IATRIQUE, adj. des deux genres, دایر علم طبه منسوب - دایر *'ylmi thibbè mensoub, dāir, a.-t.*

IBÉRIENS, s. m. pl., قدیم اسپانیه *qadīmi ispānīa memleketinūñ aqvāmi, t.*

IATROCHIMIE, s. f., ادویه کیمیاویه *edvüèi kī-mīāvüè ilè mou'āledjēnuñ fenni, a.-t.*

IBID, IBIDEM, mot latin, le même, بعینه *bi'ainihi.* — Au lieu même, نفس موضعه *nefsi mevz'aula, t.*; ینه انده *inè anda.*

IBIS, s. m., espèce de cigogne qui dévore les serpents, قره لقلق *qara leqleq, t.*; جل الہاء *bedja', t.* جمہل *djemel elmā, a.*

ICARIE, île de l'Archipel, قوز *qoz odhaci.*

ICELUI, ICELLE, pron. rel., مقدما *mouqaddemā zikr olounān, a.-t.*; مذكور *mezkiour, a.*

ICHNEUMON, s. m., appelé aussi rat de Pharaon ou mangouste, quadrupède, نيمس *nims, pl. a.* صقرشة *nimous.* — Sorte d'insecte, صقرشة *syqyrgha, t.*; حلمة *halemet, a.*

ICINOGRAPHIE, s. f., بنا رسمی *binā resmi, a.-t.*

ICINOGRAPHIQUE, adj., بنا رسمه متعلق *binā resminè mute'allyq, a.-t.*

ICHOREUX, adj. m., au fém. ICHOREUSE, pus, humeur, یاره دن اقر *īaraden aqar tchirk, t.*; چرک *ghacis, a.*

ICHTYOLOGIE, s. f., بالق احوالنه *bālyq ahvālinè dāir olān bahs, t.-a.*

ICHTYOPHAGE, s. m., - بالق بیجی *bāliq iēdji, iēān,* بالق ایله *bāliq ilè beslenān, t.*; ماهی *māhi khor, p.*

ICI, adv. de lieu, sans mouvement, بوندا *bounda,* شوندا *chounda,* بو اراده *bou arāda,* vulg. بوراده *bourāda,* بوراجقل *bourādjiqta,* بو بیرده *bou ierdè,* بو طرفده *bou tharāfta.* —

L'endroit d'un discours, بو محله *bou mahalldè.* — Avec mouvement, شورایه *bourāia,*

شورایه *chourāia.* — d'ici, بوندان *boundan,* بو ارادن *bou arādan,* vulg. *bouradan.* — Il est

ici, بونده در *bounda dur.* — Viens ici, بورایه *guel bourāia,* کل *bourāia guel.* — Jusqu'ici,

بورایه دک *bourāiadek.* — Sortez d'ici, چیق بورادن *tchyq bourāden.* — C'est une chose qui ne s'est

pas vue jusqu'ici, قدر *shēdiyē qadar gueurlmich bir chēi dēildur.*

— Ici bas, dans ce monde, جو دنیاده *bou duniāda.*

ICIQUIER, s. m., بر نوع بلسان
 اغاجي *bir nev'y belsân aghâdji*, t.

ICOGLAN, s. m., ايج اوغلان
itç oghlân, t.

ICONIUM, ville de la Natolie, قونيه
qonîa.

ICONOCLASTE, s. m., پست
 صورتلدى قيريجي *pout souretleri*
qyridji, صورت قيران *souret qy-*

rân, t.; كسار الصور *kessâr ussi-*
ver, a.

ICONOGRAPHIE, s. f., وصف
 ووصف *vasfuttasvîrât*, التصويرات

الاثار المتقدمين *vasf ul-açâr ul-*
muteqaddemîn, a.

ICONOGRAPHIQUE, adj. com., علم
 وصف تصويراته متعلق *'ylmi vasf*
uttasvîrâtê mutê'allyq, a.-t.

ICONOLATRE, s. m., - صورت طيان
souretê thapân, thâpîdji,
 t.; صورت پرست *souret perest*,
 p.; عابد الصور *'abid ussyver*, a.

ICONOLOGIE, s. f., شرح احوال
cherhî ahvâli tasvîrât,
 شرح الاثار المتقدمين
cherh ul-açâr elmuteqaddemîn.

ICONOMAQUE, s. m., منكر العبادة
munkir ul-'ybûdet ussyver, a.

ICOSAEDRE, s. m., يكرمى يوزلو
ïermi iuzlu, t.; ذو عشرين وجهاً
zou 'acharîn vedjhen, a.

ICTÈRE, s. m., صفرا طشقنلغى
safrâ thâchqynlyghy, t.; انتشار
intichâr ussafrâ, a.

ICTÉRIQUE, adj. com., صاريلغى
 كيدر ييجى علاج *sârylyghy guîde-*
ridji 'ylâdj, دافع اليرقان *de-*
vâi dâfy' uliarqân, a.

IDA, montagne de l'île de Crète,
 جبل ايدا *djèbèli idâ*.

IDÉAL, e, adj., qui n'existe que
 dans l'idée, خيالى *khâiâli*. — Chi-
 mérique, اصلى بوقدن *asly ioqtan*,
 اصل وجودى بوق *acylsyz*,
aslu vudjoudî ioq. — Pouvoir idéal,

قوت موهوم *qouveti mevhoumè*. —
 Richesses —, اموال موهوم *emvâli*
mevhoumè.

IDÉAL, s. m., beauté, perfection
 idéale, غاية الحسن *ghâiet ul-*
husn, a.

IDÉALISME, s. m., اعتقاد اهالى
y'tiqâdi ehâlii teçavvû-
rât, a.

IDÉE, s. f., perception de l'âme,
 افكار *ma'na*, فكر *fikr*, pl. *afkâr*,
 تصورات *teçavvur*, pl. *efkiâr*,
teçavvurât, a. — Une idée claire
 et nette, واضح واشكار بر معنا
u achikiâr bir ma'nâ. — Former
 une idée, penser, فكر ا *fikr it*. —

Présumer, conjecturer, قياس
 ظن *zann*, *qyâs it*. — Se faire une idée,
 تخيل ا *tekhâiul it*. —

Idée présumée, conjecture, ظن
zann, pl. *zunoun*. — Ce qui
 occupe l'esprit, وهم *vehm*, pl. *avâm*.

Opinion, وهم *vuhoum*. — Opinion,
 قياس *qyâs*, صنو *sânou*.

creuse, vision, خيال *khâiâl*, pl. *khâiâlât*. — Vaine idée, pure vi-

sion, خام خيال *khâmi kîâl*, au pl.
 خيالات باطله *khâiâlâtî bâthylè*.

— Esprit, et conception de l'esprit,
 عقل تصور ذهنى *teçavvuri zihni*,
 ادراك *'aql*. — Intelligence, ادراك

— Souvenir, خاطرة *khâthyret*, pl.
 خاطرات *khâthyrât*, فكر *fikr*. —

Forme, esquisses, modèle des choses, رسم *resm*, هيولا *heïoulā*. — Ce n'est qu'une première idée, qu'une idée informe, هنوز اولكى هيولاسيدر *henouz evvelki heïoulācidur*. — Au fig., une idée, un tant soit peu, ازاجق *azādjq*.

IDEM, adv., le même, بو - ينه او *inè o, bôu*, انك كبي *anuñ guibi*, t.; كذلك *kezalik*, a.

IDENTIFIER, v. a., برابر قومق *berāber qomaq*, برلشدرمك *birlechtsurmek*, t.; تطبيقق *tathbyq it*, ا *it*, يكسان *ieksān it*, p.-t. — S'Identifier, v. réfl., برلشمك *birlechtsmek*, مطابق او *mutthābyq ol*, يكسان او *ieksān ol*, مطابقة *mutthābaqat it*, توحيد اولنمق *tevhiḍ olounmaq*, اتحاد جهت او *ittihādi djehet ol*.

IDENTIQUE, adj. com., بر *bir*, t.; برلشمش *birlechtsmich*, بر دورلو *bir turlu*, ا *it*, يكسان *ieksān it*, p.-t.; متحد المعنا - الجهت *muttehīd ul-mā'nā, ul-djehet*.

IDENTIQUEMENT, adv., بر اولدوق *bir olaraq*, t.; برلشمش *birlechtsmich* اولدوق *ieksān, birlechtsmich olaraq*, t.; اتحاد اوزره *ittihād uzrè*, متحد *muttehīden*.

IDENTITÉ, s. f., برلك *birlik*, t.; يكسانلىق *ieksānlyq*, p.-t.; وحدت *vahdet*, مطابقة *mutthābaqat*, وحدت *djehet ul-vahdet*, a. — de nature, وحدت *vahdeti thab'iat*. — Ressemblance, مشابهت *muchābehāt*.

IDIOME, s. m., langue, دل *dil*, لسان *liṣān*, لغة *loghat*, لهجة *leh-*

djet. — En idiome allemand, نمچه *nemtchè dilindjè*. — Connaître l'idiome de chaque pays, هر ولايتك دلني بيلمك *her vilāet- tuñ dilini bilmek*.

IDIOPATHIE, s. f., maladie propre à quelque membre, اعصابك *a'zā-nuñ ba'ziciné makhsous 'yilet*, a.-t. — En morale, inclination particulière pour une chose, رغبت *raghbeti makhsoucet*.

IDIOT, E, adj., بوداله *boudāla*, امى *ahmaq*, جاهل *djāhil*, ا *ummi*, a.; نادان *nādān*, p.; بون *beun*, ابله *cblèh*.

IDIOTISME, s. m., locution particulière à une langue, بر دله مخصوص *bir dilè makhsous kèlām*, اصطلاحات *isthylāh*, pl. اصطلاح *isthylāhāt*. — Caractère de l'idiot, بودالوق *boudālatyq*, سفاهت *se-fāhet*, a.

IDOLATRE, adj. com., پتپرست *poutperest*, پته طاپيجى *poutè thā-pīdji*, p.-t.; عابد الاصنام *a'bid ul-esnām*, pl. عبدة الاصنام *abdet ul-esnām*. — Qui rend un culte divin à des créatures, يارادلش *iārādilsh*, شيلره طاپيجى *thāpīdji*, عابد الخلاق *'ābid ul-khalāq*. — qui aime avec excès, مفتون *mestoun*.

IDOLATRE, v. n.; adorer des idoles, پتپرستلك *poutperestlik it*, p.-t.; پته طاپمق *poutè thāpmaq*, t.; تعبد اصنام *te'abbudī esnām it*. — Idolâtrer, v. a., au fig., aimer avec passion, اشورى سومك *achury*

sevmeq, او مفتونان - دیوانه *dî-vânê*, *mestoun ol*, a.-p.-t. — Il est idolâtre de ses enfants, اولادینک *evlâdinuñ dîvânêci dur*,

IDOLATRIE, s. f., پت پرستلک *pout perestlik*, p.-t.; پته طاپیجیلیق *poutê thâpîdjilyq*, عبادت اصنام *'ybâdeti esnâm*, a. — Au fig., amour excessif, عشق دیوانه لکی *'yehq dîvânêligui*.

IDOLATRIQUE, adj., پت پرستلکه *pout perestliguê mute'allyq*, a.-p.-t.

IDOLE, s. f., پت *pout*, p.-t.; صنم *sanam*, pl. a. اصنام *asnâm*; اوٹان وثن *vecen*, pl. وثن *vuçun* et حجردن *evsân*. — Idole de pierre, مصنوع صنم *hadjerden masnou' sanam*. — Adorer les idoles, اصنامه *esnâmê 'ibâdet it*. — Objet de passion, d'affection, معبود *ma'boud*. — Cet enfant est l'idole de son père, بو چوجوق پدرینک *bou tchodjouq pederinuñ ma'boudi dur*. — En parlant d'une personne stupide, on dit que c'est une idole, پت کبی برادمدر *pout guibi bir adem dur*,

IDUMÉE, pays de l'ancienne Syrie, اذوم *izoum*, a.

IDYLLE, s. f., کوچک قصیدک *kutchuk qacîdê*, قصیده الرعاة *qacîdet urra'ât*, a.

IF, s. m., arbre vert, - بورصوق *bourçouq*, t.

IGNARE, adj. com., بیلمین *bîl-meïen*, او قومق بیلمز *oqoumaq bîlmez*, a.-t.; او قومامیش *oqoumamich*, t.; جاهل *ma'rifetsiz*, a.-t.; معرفتسز *djâhil*, a.

IGNÉ, ÉE, اتشلو *atechlu*, p.-t.; *atêchè mensoub*, p.-t. — Substance ignée, ماده نارقه *müddêi nârûc*.

IGNICOLE, s. com., اتشپرست *âtechperest*, p.; اتشه طاپیجی *âtechè thâpîdji*, t.

IGNITION, s. f., دمرفیزغینلغی *denir qyzghynlyghy*, دمرفیزغین *qyzghyn demir*, t.

IGNOBLE, adj. com., الحق *al-ichaq*, اصلسز - دنی کهنه *acylsiz*, *dêni kimesnê*, a.-t.; حقییر *haqîr*, رذیل *rezîl*, ارذل *erzel*, لثیم *leüm*, a. — Langage ignoble, نطق لثیم *nouthqy leüm*.

IGNOBLEMENT, adv., الحقائق ایله *altchaqlyq ilê*, الحقیجه *altchaqdje*, رذالت ایله *rezâlet ilê*, a.-t.; رذیل *rezîlen*, a.

IGNOMINIE, s. f., رسواییق *rous-vâilyq*, عیبلک *rous-vâi*, قره یوزلولق *qara üzüllyq*, a.-t.; عیب *'aïib*, فضاح *fizâh*, فضاحه *fazâhat*, a. — Tomber dans l'ignominie, l'opprobre, رسواییلغسه *rous-vâilygha*, کرفتار او *duchmek*, گورفتار او *gueriftâr ol*. — Couvrir d'ignominie, رسوای او *rous-vâi it*. — Couvert d'ignominie, رسوای عالم *rous-vâi 'âlem olmuch*.

IGNOMINIEUSEMENT, adverbe, رسواییلغله *rous-vâilyghylê*, رسوای بالخری *rous-vâi olaraq*, t.; اوله رقی *bil khyzi*, a.

IGNOMINEUX, SE, adj., رسواییلو *rous-vâilu*, عیبلو *'aïplu*, رسواییق *rous-vâilyq*, گتوریدجی *gueturîdji*, a.-t.; فصیح *fazîh*, a. — Traite-

ment, — مورث خزی وافتضاح *mourici khyzi vu iftuzāh oladjaq mou'amelè.*

IGNORAMMENT, adv., بیلمزکلکه *bilmezliguilè*, جاهلجه *djähildjè*, t.; جهالت ایله *djehälet ilè*, a.-t.; بالجهالة *bildjehälet*, a.

IGNORANCE, s. f., بیلمزکلیک *bil-müzlik*, t.; جاهللیق *djähillyq*, a.-t.; علمسزلیک *nādānlyq*, p.-t.; نادانلق *'ylmsyzlik*, a.-t.; جهالت *djehälet*, جهل *djehl*, a. — grossière, جهل غلیظ *djehli ghaliz*. — État d'—,

جاهلیت *djähilüet*, a. — Le temps de l'ignorance ou de l'idolâtrie, وقت

جاهلیت *vaqti djähilüet*. — Par —, خطا ایله *bilmezliguilè*, t.;

خطا ایله *khathā ilè*, a.-t.; سهوا *sehven*, a. —

Faire l'ignorant, بلمزکلیک ساتیق *bilmezlik sātmaq*, کلکه *bilmezlikten guelmek*, t.;

تجاهل ا *tedjähul it*. — Pêcher par —, بلمزکلکه *bilmezliguilè khathā it*.

IGNORANT, E, adj., qui n'a point de savoir, جاهل *djähil*, a.;

نادان *nādān*, p.; معرفتسز *ma'rifetsiz*, t.;

امی *unmi*, t. — Le plus ignorant des hommes, — Qui ignore une chose, اجهل ناس *edjheli nās*. — Qui

ignore une chose, بیلمین *bilmeïen*, بیلمز *bilmez*, بی خبر *bi khaber*,

بی وقوف *bi vouqouf*. — Dans l'ignorance de...., بیلمز ایکن *bilmez iken*, علم

بیلمیه رک *bilmeïerek*, علم یوغیکن *'ylm u khaberi ioghyken*. — En terme de pratique,

être ignorant du fait, وقوع حالدن *vouqou'i halden khaberdār olnūmaq*.

IGNORANTISSIME, adj. com., پیک *pek djähil*, t.-a.; اجهل *edjhel*.

IGNORÉ, E, adj., بلنمیش *bilin-mémich*, بیلنمیش دکل *bilinnmich dèil*, t.; مجهول *medjhoul*, a.; بیلمورسز *nāma'loum*, p.-a.; *bilursyz*.

IGNORER, v. a., — بلیمک *bilmemek*, خبری اولمق *khaberi olmamaq*, بی خبر او *bi khaber ol*. — C'est une chose que j'ignore, در بیلمدیکم ماده *bilmediguim maddèdur*.

IL, pronom de la troisième personne du masculin, اول *ol*, او *o*, t.

— Il est venu, کلدی *gueldy*. —

Pron. impers. : Il est nécessaire, il faut que, کر کدر که *guerektur ki*.

ILE, s. f., اده — ادا *adhā*, t.; جزیره *djèzîrè*, a. — L'île de

Chio, ساقر اطه سی — جزیره سی *sāqyz adhaci, djèzîrèci*.

ILES, s. m. pl., os du bassin, قالچه کیمیکری *qältcha guemikleri*,

قیناق کیمیکری *qaināq guemikleri*, t.; اعظام الحوضه *harqafa*, حرقفه *'yzām ul-havsat*, a.

ILEUM OU ILÉON, s. m., معاً صمیا *miāi semmā*, a.

ILIAQUE, adj., passion iliaque, douleur très-aigüe des intestins,

قولنج المعاً لصمیا *qoutoundj elmiāis-semmā*, a. — Les parties qui ont rap-

port à l'iléon, قالچه کیمیکره متعلق *qältcha guemiklerè mute'allyq*.

ILLÉGAL, E, adj., contre la loi, خلاف شرع *khilāfi chér'i*, a.;

قانونه معایبر — *qānounè*

مخالف *moughāir moukhālif*,
 قانوندن خارج *qānounden khāridj*,
 a.-t. — Convention illégale, معاهدة
 مشروع *mou'āhedè nā mechrou'*.

ILLÉGALEMENT, adv., قانونسه
 مغايبراً *qānounè moughāiren*,
 خلاف شريعت *khylāfi cher'at*.

ILLÉGALITÉ, s. f., خلاف شرع
 اولان نسنه - حرکت
olān nesnè, harèket, a.-t.

ILLÉGITIME, adj. com., شرعي
 اولميان - دکل
cher'y olmaïān, deïl,
 a.-t.; غير شرعي *harām*,
ghāiri cher'y, a. — Mariage, —,
 نکاح ناشري *nikiāhi nācher'y*.

Injuste, déraisonnable, يولسز
ïolsyz,
 نا حق *nā haqq*, نا صواب
nā sevāb. — Fils illégitime,
 حرامزاده *harāmzādè*,
 a.-p.; ولد زنا *vèlidi*
zinā, a.

ILLÉGITIMEMENT, adv., ناحق
 حقسز اوله رق *haqq-*
siz olaraq, a.-t.; بغير حق
bighāiri haqqyn.

ILLÉGITIMITÉ, s. f., شرعسزلک
 عدم مشروعیت
cher'ysizlik, 'ademi mechrou'iet.

ILLICITE, adj. com., جايز
 اولميان - دکل
djāiz olmaïān, deïl,
 شرعا منع اولنمش
cher'en men' olounmich,
 a.-t.; حرام *harām*, a.;
 غير جايز *ghāir*
djāiz, t.; يصاصق
 مهنوع *memnou'*,
 فعل منهي *men-*
hi, a. — Action illicite,
 فعل منهي *fi'li menhi*.

ILLICITEMENT, adv., حقسز
 حقسز اوله رق *haqq-*
siz olaraq,

نا حق *harām ièrè*, a.-t.;
 على خلاف *nā haqq ièrè*,
 القانون *'ala khylāful-qānoun*, a.

ILLIMITÉ, e, adj. sans limites,
 نامحدود *nāmahdoud*, a.-p.;
 غير محدود *ghāiri mahdoud*, a.;
 حدودى بوق *houdoudi ioq*, a.-t.;
 بي نهايت *bi nihāiet*. — Pouvoir
 illimité, رخصت نا محدود
roukh-
sati nā mahdoud.

ILLISIBLE, adj. com., اوقنمز
oqounmaz.

ILLUMINATEUR, s. m., دونايه
 كونلرنك قنديللر ياقتران
donānma
guñlerindè qandiller iāqturān,
 نور بخش انظار
nour bakhchi enzār.

ILLUMINATIF, IVE, adj., نور
 نور *nour vîrîdji*, a.-t.;
 نور بخش *nour bakhch*, a.-p. — La vie
 illuminative, مراقبة الاهل السلوك
murāqabet-il-ehlissulouk.

ILLUMINATION, s. f., lumieres dis-
 posées pour une fête, قنديل
qandil donanmāci. —
 Action d'illuminer, نورلندرمه
nour-
landurma, تنوير *tènvîr*. — Au fig.,
 lumière extraordinaire que Dieu ré-
 pand dans l'âme, نور الحق
nour
ul-haqq, ilhāmi ilāhi, a.

ILLUMINÉ, e, adjectif, éclairé,
 نورلو *nourlu*, نورلنمش
nourlanmich, ايدنلقو
aidinly, متور
munevver, منير *munîr*.

— En parlant d'un esprit, منور
 روشن *munevver ul-qalb*, a.;
 ضمير *rouchen zamîr*, p.-a. — Vi-
 sionnaire, مخبل
medjnouñ, مجذوب
medjzoub, a.

ILLUMINER, verbe a., éclairer,

ويدنق ایدنلق ا- ویرمک
*aïdynlyq ü, vîr-
 mek, نورلند-درمق nourlandurmaq,*
 تنوبر- ایدینلنمق
äïdynlatmaq, t.;
 اناره- منورا
*tenvîr, inârê, munev-
 ver it, a-t. — Faire des illumina-
 tions, دونانه کونلرنک قندیللر,
 قندیل ایلہ دوناتہق
*donânma gunlerindê qan-
 dîllêr iâqmaq, qandîl ilê donâtmaq. — Au fig.,
 قلبی-ضمیری, éclairer l'âme, l'esprit,
 نور حق ایلہ ایدینلنمق
*nouri haqq ilê aïdînlatmaq.***

ILLUSION, s. f., apparence trom-
 peuse, chimère, خیال *khaiâl, pl. a.*
 خیال باطل *khaiâlât, bahtyl,*
 اصلی یوقدن *a,;*
 صانی *asly ioqtan khaiâl,*
 وهم واهل *vehmi vâhil,*
 اوہام واهلہ *evhâmi vâhilê. — Er-
 reur, غلط یاکلش iânlich,*
 بر *ghalath. — Faire illusion à quelqu'un,
 کمنسہ بی بر نوع وهم واهل ایلہ
 bir kimesnê bir nev' y vehmi
 vâhil ilê taghlûth it. — aux yeux,
 گوزلرہ یاکلش کورنمک
 gueuzlêrê iânlich gueuruemek. — Se faire illu-
 sion à soi-même, الدانمق
 aldân-
 maq, خیال باطلہ ذاہب او,
 khaiâlî bahtylê zâhib ol. — Illusion, rêve,
 خیالات رویا *khaiâl-
 lâti rouîâ. — agréable, خیال لطیف
 khaiâl lathyf. — Illusions diabo-
 liques, شیطانک تسویلاتی
 cheithânû tesvîlâti. — Au singulier,
 شیطان الداتمی
 cheithân aldât-
 maci.**

ILLUSOIRE, adj. com., captieux,
 ایلان *ïâlân, الدادیجی
 aldâdji,*

الدادیجی *aldâdidji, خادع khâdî'.*
 — Imaginaire, خیالی *khaiâli,*
 باطل *vehmi, t. — Sans effet,
 bathil, بطل batthâl, vulg. batal,*
 بلا تاثیر *bilâ teectr. — Espérance
 em-
 nûcî bathilê, khâd'ya.*

ILLUSOIREMENT, adv., الدانہہ
 تلبیس *aldâtma vedjhilê,*
 حیلہ بازغلہ *telbîs ilê, a.-t.;*
 خادعاً *hîlê bâzlyghylê, a,-p.-t.;*
 khâdî'en, a.

ILLUSTRATION, s. f., شان *chân,*
 بر خاندانک شرف *cheref,*
 شہرتی *bir khânêdânû
 châni, cheuhreti. — Privé d'illustra-
 tion, شان و شرفدن عاری
 chârên'ârî.*

ILLUSTRE, adj. com., شہرتلو
*cheuhrêtlû, شانلو
 chânlu, a.-t.;*
 جلیل الشان *mêchhour, -
 djelîl uchchân, ul-ichtihâr.*
 — Un homme جلیل الشان بر,
 djelîl uchchân bir adem, a. —
 بللو باشلو نامدار *bellu
 nâmdâr, p.;*
 بآحتلو *bâchtlu. — Très-illustre, très-ma-
 gnifique (titres donnés dans des
 lettres à de hauts et grands per-
 sonnages), رفعتلو
 rif-
 'atlu, عظمتلو
 'azametlu. — Nos
 illustres ancêtres, اجداد عظامہز
 adjdâdî 'y zâmumuz.*

ILLUSTRÉ, E, adj., شہرت
 نام *cheuhret boulmich,*
 شہرت بولمش *nâm u cheuhret
 boulmich, a.-t.;*
 نامدار *nâmdâr,*
 پ-ت- مشہور *mechhour. — Famille
 illustre, کسب شرف و شہرت
 illustreç,*

شهرت بر خاندان *kesbi cherefu cheuhret itmich bir khānedān*.

ILLUSTRER, v. a., شان - شهرت *cheuhret, chān virmek*, a.-t. — S'illustrer, شهرت - اشتهار *ichtihār, cheuhret boulmaq*, بولمق *tahsili nām* نام و شهرت ا *u cheuhret it*.

ILLUSTRISSE, adj. com., عزتلو *izzetlu* شرافتلو *rifa'tlu* رفعتلو *cherāfelu*, a.-t. — Illustrissime seigneur, محترم شرافتلو افندی *cherāfelu effendii mouhterem*.

ILLYRIE, Esclavonie, اسلوبین *usloubin vilāieti* استلاون *isqlāvoun vilāieti*, t.

ILOT, s. m., petite île, افاق اطه *oufāq adha*, اطه جق *adhadjyq*, t.

ILOTE, s. m., اسپر *ecir*, a.

IMAGE, s. f., représentation d'objets, صورت *souret*, pl. a. صور *syver*; تصویر *tasvir*, pl. تصویرات *tasvirāt*; مثل صورت *soureti mecel*. — sculptée, یونلمش صورت *ionylmych souret*, a.-t. — Cet enfant est l'image de son père, بو جوجوق *bou tchoudjouq bābācinuñ soureti mecelidur*. — Voir son image dans un miroir, — Voir son image dans un miroir, صورتنی اینده کورمک *souretini āinada gueurmek*. — Image confuse, qu'on ne peut pas bien distinguer, قرالتی *qarāly*. — Idée qu'on se fait d'une chose, تصور *teçavvur*. — Allégorie, métaphore, تمثیل *temsil*, pl. تمثیلات *temsilāt*. — Une composition, un écrit rempli d'images, توصیفات و تصویرات ایله *tevsefat v. tasvirāt ayle*.

تألیف *tevsifāt u tasvirāt ilè mālāmāl bir te'lif*.

IMAGINABLE, adj. com., تصور *teçavvur olouna biledjek*, خیال و خاطره کله بیله جک *khāāl u khāthyrè guelébiledjek*, ممکن التصور *muteçavvir*. *mumkin uttessavvur*.

IMAGINAIRE, adjectif commun, خیاللو *khāallanmich*, اصلسز *acylcyz*, a.-t.; *khāālu*, تخیلی *tekhāiūlii*, موهوم *mevhoun*, a. — Biens imaginaires, اموال موهومه *emvāli mevhoumè*.

IMAGINATIF, IVE, adj., qui imagine, سریع التخیل *vāhim, sery' uttekhāiūl*, a. — Esprit imaginaire, ذهن سریع التخیل *zihnī sery' uttekhāiūl*. — Imaginative, s. f. Voy. ce mot.

IMAGINATION, s. f., faculté d'imaginer, قوت متخیله *khāāl*, قوتهم *tèvehum*, قوت خیال *qouvveri khāāl*, خیال قوتنی *khāāl qouvveti*. — Cela m'est venu à l'imagination, فلان *felān chei khāālumè gueldi*. — Faculté d'inventer, اختراع قوت ایجاد *qouvvet idjād*, *ykhīrā'*, اختراع قوتنی *idjād qouvveti*. — Invention, ایجاد *idjād*, *ykhīrā'*. — Pensée, ظن *zann*, فکر *fikr*. — Supposition, تصور *teçavvur*. — Fantaisie bizarre, idée folle, fausse idée, vision, خیال *khāāl*, خلیای باطل *khoulīāi bā-*

thyl, *khāiāldjilyq*, خلیا خیالیق *khoulīā*. — Pensée singulière, نکره *nykrè m'anā*, معنا بدیع *ma'nāi bedy'*.

IMAGINATIVE, s. f., faculté d'imaginer, قوة خیال - واهمة - وهم *qovveti khāiāl, vāhimet, vehm* قوة *qovveti mutekhāiilè* ou متخیله *mutekhāiilet*. Voyez IMAGINATION.

IMAGINER, v. a., se représenter quelque chose dans l'imagination, ذهنه خیالیق *khāiāllamaq, t.*; فکره *zihne gueturmek, t.*; ملاحظه *qīās it, a.* — Inventer, بولمق *boulmaq, t.*; ایجاد *īdjād it, a.* — S'Imaginer, se figurer, v. pro., خیالینق *khāiāllanmaq, a.* — تصور *tezavvur it, a.* — تخیل *tekhāiil it, a.* — وهم *vehm it, a.* — احتمال *ihitimāl vīrmek, a.* — صنایق *sānmaq, t.*; ظن *zann it, a.* — Je n'en puis rien imaginer de bon, بر درلو خیر *bir turlu khāir zouhourini tekhāiil idemem*.

IMAM ou IMAN, s. m., ministre du culte mahométan, امام *imām, pl. a.* ایمة *ēimet*; ایمة *ēimè* et ایمة *cīmmet*.

IMARET, s. m., espèce d'hôpital ou d'hotellerie pour les pauvres, en Turquie, عمارت *ymāret*. Voyez ce mot dans le Dictionnaire Turco-Français.

IMBÉCILEMENT, adv., بودالهغه

boudālalyghylè, سهدلک ایله *semelik ilè, t.*; بالغباوه *bilghabāvē. a.*; عقلسزلکله *'aqylsyzligulè*.

IMBÉCILLE et IMBÉCILE, adj., faible d'esprit, بوداله *boudāla, سهه semè, t.*; اجق *ahmaq, p.*; بون *beun, p.* — عقلی *'aqylsyz, عقل ضعیف العقول 'aqly qyssa, قصه zaif ul-'aql, غبی ghabi, a.*

IMBÉCILLITÉ, s. f., بودالالیق *boudālalyq*, سهدلیک *semelik*, بونلیق *beunlyq, t.*; اجق *ahmaqlyq, a.* — سخافت العقل *ghabāvet, غباوة sakhāfet ul-'aql, سحف sakhf, a.* — Faire une chose par imbécillité, بر ایشی غباوته مبنی *ishī ghabāvetè mebni* ایشلینک *ishlemek*.

IMBERBE, adj. com., صقالسز *saqālsyz*, امرد *emred, a.*; کوسه *kieucè, p.* — t.

IMBIBER, v. a., اصلاتیق *islāt-maq*, ایچورمک *itçurmek*, صوبه *souïè qāndurmaq, t.*; اشراب *irvā, isqū it, اسقا ا ichrāb it.* — S'Imbiber, v. pron., صوبی ایچمک *islānmaq*, اصلاتیق *souïè itçmek, - ارتوا - نشق nechef, irtivū, techerrub it.* — La terre s'imbibe d'eau, ارض *arz souïlè irtivū ider.* — Imbibé, e, صوبه *souïè islānmich, قانمش qānmich.*

IMBIBITION, s. f., شرب *churb*, تشراب *techrāb*, قوة النشق *qovvet unnechef, a.*

IMBLAMABLE, adj., تعیب اولنماز *tā'ib olounmaz, a.* — غیر مذموم *ghāiri mezmoum, a.*

IMBRIQUE, s. et adj., سرخوش *serkhoch*, p.

IMBRICÉE, adj. f., se dit des tuiles creuses, اولوقلى كرميد *olouqly kermît*, t.

IMBROGLIO, s. m., قارشقلق *qārychyqlyq*, t.; حالت اشتباك *hāleti ichtibāk*, a.

IMBU, É, adj., ذهني طولمش *zihni dholmich*, اطلاعي محييط *ihthylā'y mouhyth* شامل اولمش *vè chāmīl olmich*, الزام اولنمش *ilzām olounmich*, a.-t.

IMITABLE, adj. com., qui peut être imité, قابل - تقليدي ممكن *taqlīdi mumkin*, قابل *qābil*, a.-t.; بکزدیله بیلور *beñzēdīlè bīlur*, t.; تقليد قبول ايدر *taqlīd qaboul ider*. — Qui doit être imité, لازم تقليدي *taqlīdi lāzym*, واجب التقليد - التهييل *vādjib uttaqlīd, uttemsīl*.

IMITATEUR, TRICE, s., اويبيجي *ouïydji*, t.; تقليد ايديجي *taqlīd idīdji*, a.-t.; مقتدي *mouqtēdi*, مقلد *mouqallid*, a.; بکزدیجي *beñzēdīdji*, اقتدا ايديجي *iqtidā idīdji*. — ridicule, تقليد جي *taqlīdji*, a.-t. — Imitateur fidèle, servile, بلا تخلف عبيدانه تقليد *bilā tekhāluf'abīdānè taqlīd iden*.

IMITATEUR, TRICE, adj., porté à l'imitation, مستعد تقليده *taqlīdè moustā'ydd*, هوسكار تقليد *haveškiari taqlīd*. — Esprit imitateur, سهولت ايله تقليد ايدر بر عقل *souhoulet ilè taqlīd ider bir 'aql*.

IMITATIF, IVE, adj., تقليد ايله *taqlīd ilè beñzēdilmich*, بکزدلمش

t. — Sons imitatifs, محندياً توافق *mouhteziān tevāfuq itmich esvāt*. — Harmonie imitative, بکزدلمش توافق *taqlīd ilè beñzēdilmich tevāfuq elhān*.

IMITATION, s. f., action d'imiter, تقليد *taqlīd*, a.; اوبمقلق *louïmaqlyq*, اوکنش *eugūñnich*, t.; اقتدا *iqtidā*, محاکات *mehākiāt*. — Assimilation, مائلت *mumācelet*. — chose imitée sur un modèle, اورنك *taqlīd*, اورنك *eurnek*, تهيل *temsīl*. — Copie d'un écrit, صورت *souret*. — A l'imitation, تقليد اولدوق *taqlīd olaraq*, تقليدا *taqlīden*.

IMITER, v. a., prendre pour modèle, بکزدتک *taqlīd it*, بکزدتک *beñzetmek*. — Suivre, se conformer, اقتدا - موافقت - اوبوق *ouïmaq*, متابعت *yqtidā, muvāsegat, mutāb'at it*. — Imiter, contrefaire, اورنك - نمونه *taqlīd it*, الق *eurnek, numounè almaq*. — Quelqu'un, ياكصلوق *iānsylmaq*. — Imiter les plus grand poètes, مشاهير شعرايني تهيل *méchāhīri chou'arūi temsīl it*.

IMMA, s. m., بر نوع قرمزى *bir nev'y qyrmizi murek-keb*, t.

IMMACULÉ, É, adj., sans tache, لکسز *lekēsiz*, t. — Exempt de péché, گناهسز *gunāhsiz*, گناهسز *gunāhten beri, munez-zeh*, a.-t.

IMMANENT, É, adj., terme didac-

lique, هر دائيم طوران *her dāim dhourān*, t.; دائي البقا - لاتصال *dāimi ul-beqā, ul-ittiṣāl*, a.

IMMANGEABLE, adj. com., بنور دكل *īenur dōil*, يندمز *īenmez*, t. — Ce pain est imimangeable, بواتمك *bou etmek meekioul deıldur*.

IMMANQUABLE, adj., البتة اولور *el-bettē olour*, شبهه سز *elbettē*, t.; مستقر *chubhēsiz*, a.-t.; ممتنع التخلف *mumtenī ut-tekhalluf*, بي تخلف *bi tekhalluf*, a.

IMMANQUABLEMENT, adv., وجهه *vedjhi mouqarrer uzrē*, مقرر اوزره *vedjhi mouqarrer uzrē*, a.-t.; لا بد *bilā tekhalluf*, لا بد *lābudd*, a.

IMMARCESSIBLE, adj., t. de didactique, متعذر *solmaz*, t.; متعذر *mutē'zzir uzzuboul*, a.

IMMATÉRIALITÉ, s. f., غير هيولانية *ghāiri heïoulāniyet*, مجرد من المادة *tedjerrud min el-mādde*. — L'immatérialité de l'âme, نفس ناطقه *nefeci nāthyqanuñ mādde*, مجردة *tedjerrudi*.

IMMATÉRIEL, LE, adj., هيولاني *heïoulāni dōil*, غير *heïoulāni dōil*, مجرد من *ghāir heïoulāni*, المادة *mudjerred min el-mādde*, a. — Les formes immatérielles, ماده دن *mādde*, مجرد اولان *mādde*, اولان *olūn syver*.

IMMATRICULATION, s. f., قيل *quidē guetchurmē*, كچورميه *quidē guetchurmē*, a.-t.; ثبت *sebti sidjill*, a.

IMMATRICULE, s. f., براسمي انا *bir ismi anā defterine iāzmaci, quid et-meci*.

IMMATRICULER, v. a., باش دفتره *bāch defterē quid it*, ثبت *quid olounnich*, قيد اولنميش *quid olounnich*, a.-t.; — Immatriculé, e, قيد اولنميش *quid olounnich*.

IMMÉDIAT, E, adj., qui agit sans intermédiaire, عامل بالذات *bizzāt*, عامل بالذات *āmili bizzāt*, a. — Cause immédiate, علت بالذات *ylleti bizzāt*. — Effet —, اثر بالذات *eceri bizzāt*. — Qui suit ou précède sans intermédiaire, واسطه سز *vācythayz*, خلق بلا واسطه *bilā vācytha*. — Successeur immédiat, خلق بلا واسطه *khalefi bilā vācytha*. — Contigu, sans intervalle, ارالقسز *aralyqsyz*, ملاصق *mulācyq*.

IMMÉDIATEMENT, adv., après, à la suite, صوره اوزره *syra uzrē*, اردني *ardindjē*, صره *ardindjē*, متعاقباً *mutē'ūqyben*, a.; مقترن *peïvestē*, p.; في الحال *mouqterin*. — Aussitôt après, على الفور *alēl-fevr*, اول *ol sa'āt*, اولدم *oldem*. — D'une manière immédiate et sans intermédiaire, واسطه سز *vācythayzdjē*, بالذات *bizzāt*, غير *ghāiri vācythatin*.

IMMÉMORIAL, E, adj., خاطر لرده *khāthyr-lerdē*, قالماش *qālmānich*, كدميه چك *guelēmecēljek*, t. — Temps immémorial, ما وراي *mā*, حافظه بشر اولان *verāi hāfyzāi becher olān zemāni*.

qadīm. — De temps immémorial, ما وراى حافظه بشر اوله جق ازمان
mā verāi hāfyzaī be-
cher oladjaq ez mūn qadīmēden beru.

IMMENSE, adj. com., اولچيسيز, *oulchisiz*,
cultchusuz, t.; اوجى يوق *oudjou*
ioq, نهائتسز *culthucyz*, اولچيسيز
nihāietsyz, بيحده *haddsyz*, حدسز
bihadd u ghāie. — Très-
 grand, پك بيوك *pek buūk.* —
 Grandeur immense, جسامت
dješāmeti bihadd u
ghāie. — Innombrable, حسابسز
hyčābsyz, بي حساب *bi hyčāb.*
 — Des richesses immenses, اموال نا
emvāli nā mahsour. — Des
 frais immenses, مصارف بيشمار
mečārifi bichumār.

IMMENSÉMENT, adv., قطى چوق *qathy tchoq*, t.;
 فوق الغايه *févq ulghāie*, a. — Immensément riche,
 غايه مالدار *ghāiet ulghāie*
māldār.

IMMENSITÉ, s. f., اولچيسيزلىك
cultchusuzluk, t.; نهائتسزلىك
nihāietsizlik, حدسزلىك
haddsyz-
lik, حسابسزلىك *hičābsyzlik*, a.-t.;
 الغايه عدم النهايه الغايه
adem unnehāiet,
ulghāiet.

IMMERSIF, IVE, adj., صوييه
souïe dhāldirich ilē,
 تالدرش ايله
taghtyici, a.

IMMERSION, s. f., action de plon-
 ger dans l'eau, تالرش
souïe dhāldurich, t.;
 صوييه تالدرش
ghoutha, *ghavtha*,
 غوطه
taghtyys, pl. a. تغطيسات
taghtyčāt. — Entrée d'une planète dans
 l'ombre d'une autre, اورنله *curtul-*

mē, احتجاب *yhtidjāb.* — de la
 lune dans l'ombre de la terre, قهرک
qameruñ
 ظل کره ارضك احتجابى
zilli keurēi arzdē ihtidjābi.

IMMEUBLE, adj. et s. m., کوچمز
guentchmez māl, t.-a.; مال
'aqār, عقار
māli sāmīt, صامت
 ملك
'aqārāt; ملك
mulk, pl. املاك *emlāk.*

IMMIGRATION, s. f., کوچوب
gucutchup qonma, t.

IMMINENCE, s. f., تقرب *teqar-*
roub, a. — du danger, ظهور
zouhour
 تهلكه نك تقربى
teh-
lukēnuñ teqarroubi.

IMMINENT, E, adj., قريب *qarīb*,
 ظهورى باشى *mouchrif*, مشرف
zouhour
 اوجنك اولان
bāchi ou-
djoundè olān, قريب الظهور
qarīb
 مشرف الحلول
uzzouhour
muchrif
ul-houloul, a.-t. — Danger —
 يقين - قريب اولان مخاطره
iaqīn,
qarīb olān moukhāthèrè. — Ruine
 مشرف ظهور اولان حال
muchrif
 خرابيت
zouhour olān
hāli kharābüet.

IMMISER (S'), v. pron., se mêler
 mal à propos de quelque chose,
 مداخله
qārichmaq, t.; قارشماق
mudākhelè it,
 اختلاط - مخالطت ا
ikhthilāth,
 خلط ا
moukhālathat it,
 كيرشماك
guīrich-
mek. — En t. de palais, action de
 celui qui est appelé à une succession
 et en prend possession, ال قومق
el
 وضع يد ا
vaz'y ied it.

IMMIXTION, s. f., وضع يد
vaz'y
 مداخله
ied,
mudākhelè, a.

IMMOBILE, adj., qui ne se meut

pas, قلمدانموز qymildānmuz, a. t.; دپرنمز tē-prenmez, t.; بلا حرکت bilā harēket, معدوم الحركة 'adīm, ma'doum ul-harēket. — Demeurer, rester immobile, عديم الحركة قالمق 'adīm ul-harekè qālmaq. — Au fig., ferme, inébranlable, قوی القلب qavi ulqalb, قوی یورکلو qavi iureklu, راسخ ثابت قدم sābit qadem, متسین دم rācykh dem. — Solide, متین metin.

IMMOBILIER, ÈRE, adj., املاک emlāk u 'aqārātè متعلق عقاراته mute'allyq. — L'immobilier, s. m., la totalité des immeubles d'une succession, برترکه نیک کافه املاک bir terekènuñ kiāffèi emlāk u 'aqārāty.

IMMOBILITÉ, s. f., حرکتسزلیک harèketsyzlyk, a. t.; دپرنمزلیک tē-prenmezlyk, طورغونلق dhourghounlyq, t.; قلمدانمازلق qymıldānmāzlyq, t.; عدم حرکت 'ademi hareket, حال سکونت hāli sukiounet, سکونت sukiounet.

IMMODÉRÉ, E, adj., اورانسز orānsyz, اشوری āchury, اعتدالسز y'tidālsyz, a. t.; مفراط mufryth, فوق fevq ul-y'tidāl, a. — Chaleur immodérée, حرارت مفراطe hārāreti mufriṭha. — Zèle, غیرت ghaireti mufriṭha.

IMMODÉRÉMENT, adv., اورانسزلیک orānsyzliguilè, اشوری اوله رق āchuru olaraq, اعتدالسزلیک y'tidālsyzliguilè, a. t.; بغیر اعتدال begħāiri 'ytidāl, مفراطا mufriṭhān,

a.; افراطا ber vedjhi ifrāth.

IMMODESTE, adj. com., ادبسیز èdebsyz; ا. t.; دکنسز deñsyz, ارکانسز erkānsyz, t.; عارسز 'ārsyz, a. t.; معدوم کلاذب ma'doum ul-èdeb, بی ادب ma'doum ul-èdeb. — Discours et actions immodestes, کلمات و افعال کلمات و افعال kelimāt u ef'ālī bi edebānè.

IMMODESTEMENT, adv., ادبسیزه èdebsizdjè, a. t.; بی ادبانه bi edebānè, a. p.; ترک ادب ایله terkī èdeb ilè, a. t. — Parler — ادبسیزه edebisizdjè seülemek.

IMMODESTIE, s. f., manque de modestie, ادبسیزلیک èdebsyzlik, a. t.; دکنسزلیک deñsyzlik, t.; بی ادبی bi edebi. — Conduite immodeste, بی ادبانه وضع و حرکت bi edebānè vaz' u hareket. — Manque de pudeur, اوتانمازلق outānmāmazlyq, عارسزلیک 'ārsyzlyk, عدم الحیا 'adem ul-hāiā.

IMMOLATEUR, s. m., قربان qorbān, زابح qorbān idilji, t.; ایدیحی zābih.

IMMOLER, v. a., offrir en sacrifice, قربان qorbān, فدا - ذبح fidā, zebh it, a. t.; قربان کسیک qorbān kesmek, قربانلق ویرمک - ا qorbānlyq virmek, it, تقدیم taqtūmi qorbān it. — à Dieu, لله تعالی تقدیم نسیکه lillāhi te'āla taqtūmi necikè it. — S'Immoler, v. pr., se sacrifier, کندویی - کندوسنی فدا - قربان guendūi, guenducini fidā it, qorbān it, نفسنی فدا nefsinī fidā it, فداای نفس fidāi nefs it. — Sa-

erifier sa fortune pour quelqu'un, بر کهسند نك او غور بند مالنی فدا ا
bir kimesnenuñ oghourinè mälyny
fidā it.

IMMONDE, adj., impur, ناپاک
nāpāk, p.; مردار — mourdār, a.;
نجس — nedjācettlu, a.-t.; نجس
nēdjīs, a. — Les esprits immondes,
ه ارواح ervāhi nedjicè.

IMMONDICES, s. f. pl.; مردارلق
murdārlyq, سپورندی supuruntu, t.;
کناسه — nedjācèt, کناسات
kunācāt. — Oter,
nettoyer les immondices, مردارلقلری
mourdārlyqleri supur-
mek.

IMMORAL, e, adj., اديه مغایر
edèbè moughāir, اخلاق حسنه یه
akhlāqy hacenētè moukhā-
lij, a.-t.; فاسد الاخلاق
fācīl ul-
akhlāq, ردي الاخلاق
redi ul-akhlāq, a.; بد اخلاق
bed akhlāq. —
Caractère immoral, ردايت اخلاق
ridāyeti ایله مجبول اولان مزاج
akhlāq ilè medjboul olān mizādij.

IMMORALITÉ, s. f., ادبسنلك
edebiszlik, خوی الجقلعی
khoui altchaqlyghy, t.; فساد الاخلاق
fācād ul-akhlāq, ردايت الاخلاق
ridāyet ul-akhlāq, a.

IMMORTALISER, v. a., rendre im-
mortel, حیات لایموت ا
lātemout it, حیات
haiāti ebidi virmek.
— la mémoire, یادى —
ذکرى — یادى —
ادینى — zikri, iādi ebēdi it,
ادینى ابدى ابدى قلبى
adīni ebēdi qylmāq, t.;
تأبید ذکر ا
teebīdi zikr it, a.-t. —
S'Immortaliser, v. réfl., نام و ذکرینى,
نام و ذکرینى,

الى ابد لا اباد ابقا ا
nām u zikrini
ila ebed ul-abād ibqā it.

IMMORTALITÉ, s. f., qualité de ce
qui est immortel, اولمکلک
eul-
mēmēklik, اولمزلك
eulmēzlik,
اولمه
eulmemēzlik,
لايموتلك
eulmēmè, lātemoutlik.
— de l'âme, — جانك اولمه سى —
جانك اولمه سى —
djanuñ eulmēmēci, lāc-
moutligui, a.-p.-t.;
جانك عدم —
djānuñ 'ade mi senāci. —
حیات باقى — ابدى
haiāti bāqi, ebēdi, a.;
زندگانی بی
zendeguiāni bi zavāl. — Vie
que nous acquérons dans la mémoire
des hommes, ادك ابدى قاله سى
aduñ ebēbi qālmaci,
ياد سمرمدى
iādi sermedī, الذکر
khouloud beqā uzzikr.

IMMORTEL, LE, adj., qui n'est
point sujet à la mort, اولمز
eulmez,
ت.; لایموت
lātemout. — Durable,
اولمز ابدى قاله جق
ebedi qāladjaq,
بی زوال
lātezāl, لایزال
bāqi, bi zavāl,
قرار ابدى ابدى
ebedi ul-qarār,
a. — Les anges sont immortels,
ملائكة كرام مظهر حیات جاويدانى
melāikēi kirām mazheri haiāti
durler. — Dieu immortel,
حضرت حى لایموت
hazreti haii
lātemout. — Dieu même,
حتى قیوم
haii quouïoum. — Ce qui doit rester
dans la mémoire des hommes, دايم
daïmā aūlādjaq, اكله جق
باقى —
bāqy, ebēdi,
مستديم الذکر
mustedim uzzikhr. — Des actions
immortelles, بر دوام اوله جق —
ber devām oladjaq
جلیله

a'māli djelilè. — Les immortels, les dieux, الألهة *el-ilhat*.

IMMORTELLE, s. f., plante, اولمز *eulmez diken*, ot, اوت *solmaz tchîtchek*, t.

IMMORTIFICATION, s. f., عدم القهر, *'adem il-qahr ul-nefs bilmuchâddet*, a.

IMMUABLE, adj. com., دکشویز *dèguichmez*, دکشامز *dèguichilmez*, لايتغير بولمز *teghaiïur boulmaz*, a.-t.; مهتنع التغيير *lāiutèghaiïur*, لايتغير *mumteni' uttaghiïr*, a.

IMMUABLEMENT, adv., — تغيير وجهه *teghaiïursyzliguilè*, سزكله *vedjhi lāiutèghaiïur uzrè*, بلا تغيير *bilā teghaiïur*, a.; دونمك قبول ايتيمه جك وجبهيله *deunmek qaboul itmeïedjek vedjhilè*.

IMMUNITÉ, s. f., معافلق *mou'āflyq*, مسلهلك *musèllemlik*, a.-t.; معافيات *mou'āfiïet*, pl. a. معافيات *mou'āfiât*, شروط *chourouthy* معافيات *mou'āfiïet*.

IMMUTABILITÉ, s. f., دونمكسزلك *deunmeksizlik*, تغييرسزلك *teghaiïursyzlik*, a.-t.; عدم تغيير *'adumi teghaiïur*, a.

IMPAIR, adj. com., opposé à pair, تكت *tchift ol-māïän*, t.; وتر *ferd*, وتر *veter*, a. Voyez PAIR.

IMPALPABLE, adj. com., طوقنلمز *doqounylmaz*, ياپشلمز *täpichilmâz*, لمس قبول *el degmez*, ايدمه جك *lams qaboul idemèè-djek*, a.-t.; مهتنع اللمس *mumteni' ul-lems*.

IMPARDONNABLE, adj. com., عفو *'afv olounmaïadjaq*, عفو اولنميه جق *'afv olounmâz*, عفو اولنماز *'afvè guelmez*, دكل *'afvi mumkin deil*, a.-t.; مهتنع العفو *mumteni' ul-'afv*, a. — Faute impardonnable, قابل عفو اولميان *qūbili 'afv olmaïän djurm*.

IMPARFAIT, e, adj., incomplet, qui n'est pas achevé, كمالسز *kemâlsyz*, a.-t.; غير كامل *ghaïr kiāmîl*, a.; ناقص *nā-qys*, a.; اكسك *eksik*.

IMPARFAIT, s. m., terme de grammaire, temps du verbe, غير تمام *ghaïri tām*.

IMPARFAITEMENT, adv., كمالسز *kemâlsyz*, اولدوق *eksik* اكسك *eksikludjiè*, t.; اولميدوق *tamām olmaïaraq*, غير كاملا *nāqysān*, ناقصا *ghaïri kiāmîlān*, a.

IMPARTABLE, adj. des deux genres, terme de jurisprudence, qui ne peut être partagé. Voy. IMPARTAGEABLE.

IMPARTAGEABLE, adj. com., بولنمز *beulunmez*, t.; تقسيمه قابل دكل *taqsîmè qābil deil*, مهتنع التقسيم *mumteni' uttaqsîm*, a.

IMPARTIAL, e, adj., بي طرف *bi tharaf*, a.; بيغرض *bi gharaz*, طرفكيدر اولميان *tharafguïr ol-māïän*, a.-p.-t.; طرف طونمز *tharaf thoutmaz*. — Un juge impartial, بر حاكم بيغرض *bir hākimi bi gharaz*.

IMPARTIALEMENT, adv., بيغرضانه *bigharazānè*, بلاغرض *bilāgharaz*, a.; بيطرفانه *bitharafānè*.

طرف طرف *tharaf thoutmaïa-raq*.

IMPARTIALITÉ, s. f., بی طرفلق *bi tharaflyq*, بیغرضلق *bigharazlyq*, بی طرفداری *bi tharafdāri*, a.-p.-t.; طرف طرف *tharaf thoutmazlyq*, بیطرفی *bitharafi*, عدم التزام - بیغرضی *bigharazi*, a.; - عدم تعصب *'ademi iltizām, te'asçub*.

IMPASSE, s. f., چیقماز *cul-de-sac*, *tchyqmāz soqāq*, t.

IMPASSIBILITÉ, s. f., المسزلق *elemsizlyq*, حسسزلق *hisszlyq*, کدر طوقنه ماملق *keder dhoqounamāmazlyq*, a.-t.; براءة من الالم *berā'et min el-elem*, عدم التاثر *'adem utteessur*, a.

IMPASSIBLE, adj. com., المسز *elemsiz*, کدر کار ایتمز - طوتمز *keder kiār itmez, thoutmaz*, حسسز *hisszlyq*, t.; المسز *ghāilēsiz*, غایلهسز *ghāilēsiz*, t.; الالم *berī min el-elem*, عدم التاثر *'adīni utteessur*, a.

IMPASTATION, s. f., یوغرلهش *ioughourilmich m'adjoun*, t.; معجون *ma'djoun*, ا. عجن *'ydjn*, ا.

IMPATIENTMENT, adv., صبرسز *sabyrsyz*, صبرسزلیکلک *sabyrsyzliguilē*, a.-t.; صبر - بلا نصبر *bilā teçabbur*, *sabr*, a.

IMPATIENCE, s. f., صبرسزلیک *sabyrsyzlik*, تحملسزلیک *tehammulsyzlik*, جان طارلغی *djān dhārlyghy*, a.-t.; عدم الصبر *'adem usabr*, جزع *djeza'*, a. — Témoiner de l'impatience, صبرسزلیک *sabyrsyzlik it*. — Mourir d'impatience,

صبرسزلیکلدن یانلق *sabyrsizlikten iānnaq*.

IMPATIENT, e, adj., صبرسز *sabyrsyz*, a.-t.; بی صبر *bi sabr*, a.; جانی طار *tehammulsyz*, *djāni dhār*. — C'est un homme fort impatient, صبرسز ادمدر *beghāiet sabyrsiz ademdur*, حوصلهسز *havsālēsyz*, بی بی صبر *bi sabr*, a.; بی شکیب *bi chekīb*, p.

IMPATIENTER, v. a., faire perdre patience, - صبری دوکتهمک *saberi teuketmek, guidermek*, صبری سلب ا *saberi selb it*, a.-t. — Tourmenter, inquiéter, انجتهمک *indjitmek*. — S'Impatients, صبرسز او *sabyrsyz ol*, صبری *sabyrsizlik it*, صبری *suberi ghāib it*. — Ne vous impatientez pas, صبرسزلیک ایتمه *sabyrsizlik itmē*.

IMPATRONISER (S'), v. pr., اغالق *aghālyq it*, t.

IMPAYABLE, adj. com. fam., قیمتی *qymeti iōq*, بهاسی - یوق *behācy iōq*, a.-t.

IMPECCABILITÉ, s. f., کناه انمزلیک *gunāh etmezlik*, p.-t.; یا کلمزلق *iā-nūilmazlyq*, صوچسزلق *soutchsizlyq*, t.; نزاهة عن الخطا *nezāhet 'an el-khathā*, عصمت *'ysmet*, a.

IMPECCABLE, adj. com., - خطا *khathā, gunāh etmez*, یا کلمیان *iā-nūilmaz*, a.-p.-t.; صوچسز *soutchsyz*, t.; منزهة عن الخطا *munezzē 'an el-khathā*, a.

IMPÉNÉTRABILITÉ, s. f., état de ce qui est impénétrable, ایچنسه *içhinē guetchme-*

mezlik, t.; تأثير ایتمزلیک *teecir itmezlik*, ادم'عدم القابلیة النفوذ *adem ul-qabiliet unnufouz*, a. — Au fig., incompréhensibilité, کنهنه وارلامه *kunhinè vārilmāma*, براءة من *berā'et min el-istiknāh*.

IMPÉNÉTRABLE, adj. com., qui ne peut être pénétré, ایچنه کچمز *it-chinè guetchemez*, کچلمز *guetchilméz*, t.; ممتنع التأثير - النفوذ *mumteni' uttecir, unnufouz*. — Qui ne reçoit aucune impression, متأثر *muté'essir dēil*. — Au fig., incompréhensible, کنهنه وارلامز *kunhinè vārilmaz*. — Homme impénétrable, incompréhensible, اکلشلمز *añlachilmaz adem*. — Caché et secret en toutes choses, ایچلو *itchlu*, مبطن *mubthin*.

IMPÉNITENCE, s. f., توبه سزلیک *teubésyzlik*, a.-t.; کنهاهدن *gunāhten pechīmānsizlyq*, a.-p.-t. — Mourir dans l'impénitence, بلا توبه وفات *bèlā teubè vefāt it*.

IMPÉNITENT, e, adj., توبه سز *teubésyz*, a.-t.; غیر تائب *ghāiri tēib*, a.

IMPENSES, s. f. pl., مصارف *meçārifi lāzemè*, a.

IMPÉRATIF, s. m., mode du verbe, امر حاضر *emri hāzir*, a.

IMPÉRATIF, IVE, adj., impérieux, متحکم *bouïouridji, mu-tehakkim*, عنفی *'unfi*. — Parler d'un ton impératif, متحکمانه سوبلمک *mu-tehakkimānè seuilèmek*. — En t. de jurisprud., disposition impérative,

امر قطعی *hukmi, emri qathii*.

IMPÉRATIVEMENT, adv., بیوررق *bouïouraraq*, امر ایله *emr ilè*, حاکمانه *'unfi ilè*, a.-t.; متحکمانه *hākimānè*, حکمه *hukmilè*, امر *emren*, تحکما *tehakkumen*, a.

IMPÉRATOIRE, s. f., benjoin sauvage, یبان عسلبندی *ībān'acylbendi*, جاورى برى *djāveri berri*, a.

IMPÉRATRICE, s. f., ملکه *mèlikè*, امپراطوریچه *imperāthoritcha*. — de Russie, چاساریچا *tchiāçāritcha*, t. — Sultane-mère, والد سلطان *vālidè soulthān*.

IMPERCEPTIBLE, adj. com., qui ne peut être aperçu, کورنمز *gueurrunmez*, کوزه کورنمز *gueuzè gueurrunmez*, لایدرک *belursiz*, t.; خفی من النظر *khafī min ennazar*. — Insensible ou presque nul, طویلمز *dhouïlmaz*, غیر محسوس *ghāiri mahsous*.

IMPERCEPTIBLEMENT, adv., بلورسز *belursiz olaraq*, t.; من غیر خفیا *min ghāiri ihsās, khafīen*, a.

IMPERDABLE, adj., غایب اولنماز *ghāib olounmāz, olmaz*, غایب اولنمه یجق *ghāib olounmaïadjaq*, a.-t.

IMPERFECTION, s. f., کمالسزلیک *kemālsyzlik*, a.-t.; اکسکلیک *eksiklik*, ناقص *naqysset*, ناقص *naqs*, نقایص *noqsān*, pl. عیب *'aïb*, pl. عیوب *ouïoub*, عیب تقصیر *taqsīr*, a. — du corps,

بدن 'aibi beden. — d'esprit,
عقل noqsāni 'aql.

IMPERFORÉ, E, adj., دلیامش del-
memich, t.

IMPÉRIAL, E, adj., de l'empereur
et de l'empire, پادشاهی pādichāhi,
شاهی chāhi, سلطانسی southāni,
خاقانی khāqāni, قیصری qāssari,
a.; همایون humāioun, p. — Du
sultan, پادشاهک pādichāhuī. —
De l'empereur, ایمپراطورک impe-
rāthoruī. — Lettre impériale, نامه
نāmēi humāioun.

IMPÉRIALE, s. f., dessus d'un car-
rosse, قوچی - هنطواوستی qoutchi,
hinthov usti, هنطوک تاوانی hin-
thovuī tāvūni.

IMPÉRIEUSEMENT, adv., - غرور -
ایله ghourour, تکبرلیک - طفره ایله
tekebburlik, thafra ilè, حکم ایله
hukm ilè, کبرلیک و بیورمه طوری
kebirlik ve bouiourma thavri
ilè, بالتعظم mutekebbirānè,
متکبرانہ bitte'azzum.

IMPÉRIEUX, SE, adj., کبرلو kibr-
lu, مغرور mutekebbir, مغرور
magh-rour, عنفوی 'unfi, متعظم mute'az-
zim. a.

IMPÉRISSABLE, adj. com., بوزلمز
bouzoulmaz, ضایع اولماز zāi' ol-
māz, a.-t.; لاییزال lā ièzāl, a.;
زوالی zavāli iōq.

IMPÉRIÉTÉ, s. f., عجبلیک
'adjēmīlik, بلمزلیک bilmezlik,
بی وقوفلق bi uqouflic, اوزسزلق
ouzsizlyq, مهارتسزلیک meharret-
sizlik, وقوفسزلیق uqoufsizlyq,
a.-t.; عدم حذاقت 'ademi ha-
zāqat.

IMPERMÉABILITÉ, s. f., یاشک
iāchuī guetchème-
mezligui, عدم تاثیر رطوبت 'ademi
teecīri routhoubet, a.

IMPERMÉABLE, adj. com., - صو-
باش کچهز sou, iāch guetchmez,
ایچی اصلنهز itchi islanmaz, a.-t.;
غیر قابل الذفوذ الرطوبة
ghāiri qābil unnoufouz urrouthoubet.

IMPERTINEMENT, adv., ادبسزجه
edebsizdjè, کستاخلاق kustākh-
lyqilè, p.-t.; عارسزلیک 'ārsyzliguilè,
مجانته edebsizliguilè, ادبسزلیک
medjānet ilè, a.-t.

IMPERTINENCE, s. m., کستاخلاق
kustākhlyq, p.-t.; عارسزلیک 'ār-
syzlik, ادبسزلیک edebsyzlik, a.-t.;
مجانته deñsyzlik, t.; کستاخلاق
medjānet. — Paroles ou actions im-
pertinentes, ادبسزلیکلر edebsizlikler.
— Dire des impertinences, خلافی
خلافی ادب سوزلر لسانه المق
khytāfi debi edeb seuzler liçānè al-
maq.

IMPERTINENT, E, adj., عارسز
'ārsyz, ادبسز edebsyz, a.-t.;
کستاخلاق deñsyz, t.; عارسز
kustākh, p. — En terme de pra-
tique, impertinent se dit d'un
article qui n'a rien de commun avec
l'affaire en question, مناسبتسز mu-
nācebitsiz, صدوددن خارج saded-
den khāridj, نا بمحل nā bemahall.

IMPURTURABILITÉ, s. f., خلل
khalet qabout it-
memezlik, t.; الاختلال
berā'et min el-ykhtilāl, a.

IMPURTURABLE, adj. com., شاشمز
chāchmaz, شاشمز chāchurilmaz,

اضطرابه *izthirābè duchmez*,
a.-t.; غير مضطرب *ghāiri mouz-
tharib*, a.

IMPETURBABLEMENT, adverbe,
خللسز *chūehmäāraq*, t.; شاشمیه رقی
khalēlsiz, حیرتسز لکله *hāiretsyzli-
guilè*, a.-t.; الخلال *berien min el-khalēl*.

IMPÉTRABLE, adj. com., النسه
ممكن التحصيل *alina bīlur*, t.; بیلور
mumkin uttāhsīl, a.

IMPÉTRANT, e, adj., النده اولان
elindè olān, متصرف *muteçarrif*,
نايل *nāil*, a.

IMPÉTRATION, s. f., استحصال
istihsāl, تحصیل *tahsīl*, a.

IMPÉTRER, verbe n., obtenir,
عرضحال موجبچه تحصیل ا
*arzou-
hāl moudjèbindjè tahsīl it*, المق
almaq, تحصیل ا *tahsīl it*.

IMPÉTUEUSEMENT, adv., حدت
hyddet ilè, شدتله *chiddet ilè*,
شدتلوجه *hudjourn ilè*, هجوم
chiddetludjè, ضربلو اوله رقی *zarblu
olaraq*, شدیداً *chedīden*, a. — Le
vent souffle impétueusement, ریح
rīh کمال شدت ایله هوبوب ایدر
kemāli chiddet ilè huboub ider.

IMPÉTUEUX, SE, adj., violent, زورلو,
zorlu, کسکین *keskīn*, t.; شدید *che-
dīd*, a.; هجوملو *hyddetlu*, حدتلو;
hudjournlu, a.-t. — Vent — کسکین روزگار,
keskin rouziguiār, ریح شدید *rīhi
chedīd*, سرت روزگار *sert rouziguiār*.
— Emporté, سرت خوبلو, سرت
sert khouīlu, تیز مزاج *tīz mizādj*,

کسکین *keskīn*. — Colère impétueuse,
غضب شدید *ghazabi chedīd*.

IMPÉTUOSITÉ, s. f., qualité de ce
qui est impétueux, شدت *chiddet*,
a.; خیز *khyz*, حدت *hyddet*. —
Attaque subite, هجوم *hudjourn*, جمله
hamlè, a.; سک — ردم *seguidum*,
یوریش *ürīch*. — Extrême vivacité,
تیز مزاجلق *qyzghynlyq*, حدت *hyd-
det*, گرمیت *guermīet*, تیز مزاجلق
tīz mizādjllyq, حدت مزاج *hyddeti
mizādj*

IMPIE, s. et adj. com., دینسز *dīn-
siz*, فاجر *fādjir*, ملحد *mulhid*,
pl. a. ملحدین *mulhidīn*, کافر *kiā-
fir*, pl. کفار *kuffār*. — C'est un im-
pie, ملحد بر آدمدر *mulhid bir
adem dur*. — Paroles impies, کلیات
kelimāti kufr aloud.

IMPIÉTÉ, s. f., دینسز لک *dīn-
syzlik*, a.-t.; منافقلق *munāfyq-
lyq*, کفر *kufr*, الحاد *ilhād*, a.;
کافر لک *kiāfirlik*.

IMPITOYABLE, adj. com., مرجتسز
merhametsyz, a.-t.; بی مرجت
bi merhamet, a.; یورکی پک
üregui pek, بی رحم *bi rahm*. —
Cœur, قلب بی ترحم *qalbi bi te-
rahhum*.

IMPITOYABLEMENT, adverbe,
شفقتسز لکله *chefqatsyzliguilè*,
مرجتسز لک ایله *merhametsyz-
lik ilè*, a.-t.; پکلکی ایله
ürek pekligui ilè, بی ترحانه *bi te-
rahhumānè*.

IMPLACABLE, adj. com., بارشمز
bārīchnaz, یومشانمز *ïoumouchān-
maz*, t.; نسکین غضبی مهکن — ن

اولمیان *teskîni ghazabi mumkin ol-maîân*, سکوٲ بورکی *pek, t.*; سکوٲ بولہز *merhametsyz, sukîout boulmaz, a.-t.* — Colère —, *ghazabi mumteni' utteskîn*. Ennemi — اصلا, دشمن بی *aslâ merhameti îoq bir duchmen*, دشمن بی امان *duchmeni bi amân*.

IMPLANTATION, s. f., ایچنہ دکہہ *itchinè dikmè, t.*

IMPLANTER, v. a., — بریرہ — *bir îèrè, bir îèrdè dikmek, qomaq*, ایچنہ — *itchinè dikmek, qoîmaq*.

IMPLICATION, s. f., engagement dans une affaire criminelle, ایچنہہ *itchinè boulounma, t.*; اختلاط *ikhtilâth, tadakh-khul*, احتیال *ichtimâl, mouhāvatha, a.* — En terme d'école, contradiction, بری بریلہ صدلک *biri birilè ziddlik, tenāqouz*.

IMPLICITE, adj. com., داخل *dā-khyl, zimni, a.*

IMPLICITEMENT, adv., ضمنا *zimmen, a.*; وجه ضمینی *vedjhi zimni ilè, a.-t.* — Volonté implicite, رضای ضمینی *rizāi zimni*, ارادہ ضمینی *irādèi zimniè*. — Conditions implicites, شروط ضمینی *chourouthy zymniè*.

IMPLIQUER, v. a., engager dans une affaire, سر — *sarmaq, qarychturmaq*, قرشترمق *soqmaq, itchinè almaq*, اختلاط ا *it, a.-t.* — On l'a impliqué dans

cette accusation, بوٲہمتک ایچنہ *bou teuhmetuñ itchinè ikkhâl iturmichlerdur.* — Contradiction, ترسنہ سوٲلمک *tercinè seuilèmek, muteszammîni tenāqous.* — Ceci n'implique-t-il pas contradiction, بوٲ کیفیت متضمن تناقض دکلمہ — *bou keîfiyet muteszammîni tenāqous deîlmîdur.* — Impliqué, c, مدخلی *medkheli olân.* — Il est impliqué dans cette affaire, بوٲ مادہہ *bou mādèdè medkheli vārdur.*

IMPLORER, v. a., بلوارمق *îal-vāрмаq, t.*; تمنی — *temennū it, pek îalvāрмаq, dilemek*, پک یالوارمق *tezarr'ou it, istid'ā it.* — du secours, مدد چاغرمق *meded tehāghyрмаq, imdād istemek.* — L'assistance de Dieu, اللہ *allah* تعینک عون واعانتی نیازا *tè'alanuñ 'avn u y'āneti nāz it.*

IMPOLI, e, adj., خویرات *khoîrât, qabā, ioghoun, t.*; قبہ *qabā, bi zarāfet.* — Homme impoli, قبا بر ادم *qabā bir adem.*

IMPOLIMENT, adv., خویراتلغلہ *khoîrâtlyghulè, t.*; ادبسزلکلہ *edeb-sizligulè, a.-t.*

IMPOLITESSE, s. f., ادبسزلسک *edebsyslik, a.-t.*; خویراتلق *khoîrâtlyq, qabālyq, t.*; بی — عدم ظرافت *bi edeblik, 'ademi zerāfet, a.* — Il m'a fait une impolitesse, بکا بر خویراتلق *bañā bir khoîrâtlyq itti.*

IMPORTANCE, s. f., مهمانک *mu-himlik*, a.-t.; اهميت *ehemmüet*, اهميت *muhimmüet*, اعتنا *y'tinü*, اقتضا *iqtizā*, a.; لازملوق *lāzimlu-lyq*. — L'importance est de... — Chose importante, مهمانسه *muhimm uesue*, اغرمصاحت *aghyr maslahat*, a. — C'est une affaire d'une grande importance, مهميت *mehimmet*, عظيمدمسى دركار بر مصاحتدر *muhimmüeti 'azîmeci derkiär bir maslahattur*.

IMPORTANT, e, adj., مهمان *muhimm*, a.; اقتضالو *lāzimlu*, لازملو *iqtizālu*, a.-t.; بجد *bedjid*, واجب *vādji* ul-'ytinü. — Affaire importante, امر مهمان *emri muhimm*, مصاحت مهمانسه *maslahati muhimmé*. — Faire l'important, برلازملو *mehāret sātmaq*, صاتوق *a.-t.* — Il fait l'important, برلازملو *bir lūzemlu adem thavrini gueusterur*.

IMPORTATION, s. f., متاع الووب *metā' ālup gueturmeklik*, a.-t.; ادخال *idkhāi*, ادخال مال *idkhāi māl*, a.

IMPORTER, v. a., des marchandises, ايجرو *ūcheru gueturmek*, ولايت اخردن متاع الووب *vilāieti ākharden metā' ālup guendu vilāetinē gueturmek*, idkhāl, ناردن مهانكندسه *idkhāl, naql it*, خارجدن مهانكندسه *khāridjden memleketinē māl gueturmek*. — Importer, v. n., être important, اهمان *ehem*

ol, اهمان *mu-himm*, يقتضالو *yqtizālu*, لازم *lāzim ol*, هانملق *hāilmaq*. — Il n'importe, هانملز *hāilmaz*. — Qu'importe, نيه لازم *nēiē lāzem*, نه حاجت *nē hādjet*. — Que vous importe, نه وظيفهك *nē vazifēn*. — Que m'importe, نه نه *ne vazifem*. — Il m'importe beaucoup, بكا غايت ايله مهمان ومقتضيددر *bañū ghāiet ilē muhimm vē mouqtezidur*.

IMPORTUN, e, adj., fācheux, سيقنت *siqlet vîrîdji*, تصديق *oçandurîdji*, اوصاندريجى *tastî ididji*, صيقندي *syqynty vîrîdji*, ويريجى *gucturîdji*, كتوريجى *syqletlu*, t.; ثقيل *saqyl*. — C'est un importun, برمعجز ادمدر *bir mou'adjiz adem-dur*, a.-t. — Être importun, ثقيل *saqyl ol*.

IMPORTUNÉMENT, adv., تعجيزلق *ta'djîzlyq ilē*, صقندي وبرهك *bittā' -djîz*, بالتجيز *bissyqlet*, a.; ثقلت *syqlet*, تصديق *tastî' ilē*.

IMPORTUNER, v. a., باش اغرتوق *bāch aghyrtaq*, t.; ثقلت وبرمك *syqlet vîrmek*, تعجيز *ta'djîz*, تصديق *tasty' it*, a.-t.; اوصاندرمق *oçandurmaq*, t. — Je crains de vous importuner, سزه ثقلت ويرمكدن *syqlet vîrmekten*, سزه ثقلت ويرمكدن *ta'djîzden yltirāz iderum*. — Importuné, e, صقندي يه *syqyntyîc oghrāmich*, اوغراميش

مظهر التعجيز *mazher utta'djiz*.

IMPORTUNITÉ, s. f., بی حضورلق *bi houזורlyq*, ثقلت *syqlet*, *bi houזורlyq*, تصدیع *tastı'*, تعجيز *ta'djiz*, pl. a. تعجيزات *ta'djizāt*. — continue, تعجيز دايمي *ta'djizi dāimi*. — Obtenir par importunité, بر شیبی *bir chei*, تعجيز طريقه تحصیل *ta'djiz tharyq ilè tahsıl it*. — Es-suyer des importunités, مظهر — *mezheri ta'djizāt ol*.

IMPOSABLE, adj. com., sujet aux impositions, وبرر و برر *vîrgu vîren, vîrur*, t.; خراجک — *kharādj guzār*, a.-p.

IMPOSANT, e, adj., اهل وقار *ehli vaqār*, مهابتلو *heïbetlu* *mehābetlu*, a.-t.; وقور *vaqour*, a.; اغر *aghyr*. — Gravité imposante, تمکين *temkîn u veqāri mehābet açār*. — Figure — سيمای هيبت فرما *simāi heïbet fermā*.

IMPOSER, v. a., mettre dessus, اوستنه — اوزرينه قومق — وضع *ustunè, uzerinè qomaq, vaz'it*. — un nom, اد قومق — وبرمک *ad qomaq, vîrmek*. — quelque chose de difficile, de fâcheux, مشقتلو ايشه *mechaqqatlu ichè emr it*. — Imposer une taxe, des contributions, طرح تکالیف *tharhi tekiälif it*, بر ويرکو طرح *bir vîrgu tharh it*, يوکتيمک *ükletmek*. — Des conditions fâcheuses, شروط عيفه تحميل و الزام *chourouthy'anîfè tahmîl u ilzām it*. — des droits, طرح رسوم *tharhi rou-*

çoum it. — la capitation, طرح *tharhi djeziè it*. — silence, اسکات *iskiat it*, a.-t. — En imposer à quelqu'un, الداتيق *aldätmaq*, مپروچ *malān seuilemek*. — Imputer à tort, يره تهمتلو *nā haqq ierè teuhmetlu it*. — S'imposer à soi-même une chose, — اوزر بنه *uzerinè, 'ouhtecinè almaq*, التزام *iltizām it*. — Imposé, e, يوکلنميش *üklenmich*, مطروح *mathrouh*, قونميش *qonmich*. — Joug imposé, اولنميش ربقه *tahmîl olounmich ribqa*.

IMPOSITION, s. f., و بررکو *vîrgu*, خراج *sālghyn*, t.; تکالیف *kharādj, tekiälif*, pl. a. رسوم *resm*, pl. رسومات *rouçoumāt*. — Impositions arbitraires, تکالیف *tekiälifi 'eurfiè*. — Lever les impositions, جمع و تحصیل *tekiälifi djem' u tahsıl it*. — Imposition, action d'imposer les mains, اوزرينه ال قويمه *uzerinè el qoïma*, وضع الايادی *vaz' ul cîadi*. — Action d'imposer une charge onéreuse, اتوه *sālma*, اتوه *atma*, طرح *tharh*. — L'imposition d'un nouveau droit, بر رسم جديدک *bir resmi djediduñ tharhi*.

IMPOSSIBILITÉ, s. f., اولمزلق *olmazlyq*, t.; محاللق *mouhāllyq*, مکنسزلک *mumkinsyzlik*, امکانسزلق *qābilsyzlyq*, عدم امکان *imkiānsizlyq*, — Impossibilité naturelle,

طبيعية *istihāleti thabii'et.*

IMPOSSIBLE, adj. com., ممکن *mumkin* دکل *munkin deil*, قابلسز *qābilsyz*, vulg. غیر ممکن *mumkinsiz*, *ghairi munkin*, امکانسز *inkiānsiz*, a.-t.; محال *mouhāl*, a.; نامیوسر *nā müesser*, p.-t. — C'est impossible, اولمز *olmaz*, اولدمز *olamaz*, عدیسم *olmaïadjaq*, اولمیجق *'adim ulinkiāndur.* — C'est chose impossible, امر محالدر *enri mouhāldur.* — Par impossible, محال فرض *'ala thariqi farzi mouhāl.*

IMPOSTEUR, s. m., qui trompe, الدادیجی *aldādji*, الیادیجی *älādji*, ایندیجی *ainadji*, تلبیس *telbıs*, تلبیسجی *telbısdji*, ا.-t.; کاذب *kiāzib*, تلبیسکاری *telbıskiār*, a.-p.; خداع *khād'y.* — Calomniateur, افتراجی *iftirādji*, مفتری *musteri.*

IMPOSTURE, s. f., action de tromper, تلبیسلیک *telbıslık*, ا.-t.; خدعة *khoud'at*, تلبیس *telbıs*, مکر *mekr*, اینه جیلک *ainadjiplik*, ا.-t. — Ruse, attrape, رنگ *renk*, p.-t. — Mensonge, یلان *yalān*, کذب *kızb.* — Illusion des sens, حواسک *havāssuñ iāñilmaci*, یاکلیه سی *zāighy hevāss.* — Calomnie, افترا *iftirā.*

IMPÔT, s. m., droit imposé, وضیعة *resm*, ویرگو *vırgu*, خراج اراضی *vazı'at.* — territorial,

kharādji erāzi, — Impôt proportionnel, خراج مقسّمه *kharādj mouqassemè.* — fixe, خراج و صیفه *kharādji vazıfè.* — Impôts arbitraires, تکالیف عرفیه *tèkiālifi'urfıè.* — Nouvel impôt, وضع اولنیش *mudjeddeden vaz' olounmich resm.* — Diminuer les impôts, تقلیل رسومات *taqlılı rouçoumāt it.*

IMPOTENT, e, adj., کوترم *keuturum*, t.; سقط *saqath*, a.; الی ایغی *eli āāghy saqath.*

IMPRATICABLE, adj. com., en parlant d'un chemin, کچلمز *guitchilmez*, کچلمزیول *guetchilmez iol.* — Des personnes difficiles à vivre, امتزجسز *qonouchilmaz*, قونوشلمز *qonouchilmaz*, مهتذع *imtizadsız adem*, ادم العاشرة *numteni' ul-mou'ācheret.* — Des choses difficiles à faire, اولمز *olmaz*, ممکن اولمیان *mumkin olmaïān*, ایدلمز *ichlenmez*, ایشلنمز *ichlenmez*, وجوده - عیله کلمز *vu-djoudè, 'amelè guelmez*, حیتمز *haizi fy'lè gucturilèmez*, مهتذع الاجرا *mumteni' ul-idjrā.* — Qu'on ne peut habiter, قابل سکنا دکل *otourilmaz*, اوتورلمز *otourilmaz*, اسکانی قابل *qābil sukenā deil*, اولمیان *iskiānt qāhil olmaïān.*

IMPRÉCATION, s. f., بد دعا *bed do'a*, p.-t.-a.; لعنت *la'net*, ا.; لعنتله *la'nettème*, لعن *la'n*, a.

IMPRÉGNABLE, adj. com., اشباع *ichbā' olounour*, a.-t.

IMPRÉGNATION, s. f., طوبورلش *dhouïouroulich*, t.; اشباع *ichbā'*, a.

IMPRÉGNÉ, v. a., طوبورمق *dhōiourmaq*, t.; اشباع *ichbā' it*, a.-t. — S'Imprégner, v. pron., طوبورلمق *dhōiouroulmaq*, اشباع اولنمق *ichbā' olounmaq*. — Imprégner, e, اشباع اولنمش *ichbā' olounmich*, طوبورلمش *dhōiouroulmich*.

IMPRENABLE, adj. com., طوتلمز *toutoulmaz*, النمز *alynmaz*, النمسی *alynmaci mouhāl*, مهتنع محال *mumteni' utteskhir*, الفتح *ul-feth*. — Une place impenable, فتحی ناقابل بر قلعه *fethi nāqābil bir qal'a*.

IMPREScriptIBILITÉ, s. f., بر *bir*, استحقاقک نهایتسز لکی *istihqāqū nihāetsizligui*, بر استحقاقک *istihqāqū murour zemānilē 'ademi souqouthy*, a.-t.

IMPREScriptIBLE, adj., ملکنه *mulkinē*, تصرفنه نهایتی یوق *tes-sarrufinē nihāiēti iōq*, نهایتسز *nihāetsysz*, مرور زمان ایله استحقاقی *murour zemān ilē istihqāqy ibthāl olounmān*, a.-t.

IMPRESSION, s. f., d'un corps sur un autre, اثر *ecer*, اثر *iz*, t.; اثرات *teecīrāt*, pl. a. نشان *nichān*, نشان *nichānē*. — sur l'esprit, le cœur, émotion, رقت *riqqat*, رقت قلب *riqqati qalb*, نجوع *nudjou'*, a. — Faire — تأثیرا *teecīr it*. — Laisser une impression, قائمق *eceri brāq-*

maq, qālmaq, ا نجوع *nudjou' it*, a.-t. — Empreinte, gravure, بسمه *basma*, t.; سکه *sikkē*, a. — Action d'imprimer, effet de l'imprimerie, طباعة *thab'*, طبع *thab'at*. — Belle impression, کوزل *guzel basma*. — fautive, بسمه *guzel basma*. — چوق بکشی *tānlichī tchoq basma*.

IMPRESSIONNER, v. a., تأثیرا *teecīr it*, اثر براقدمق *ecer brāqmaq*, a.-t.

IMPRÉVOYANCE, s. f., غفلت *ghaflet*, عدم احتیاط *'ademi yhtiāth*, a.; vulg. غافللق *ghāfillyq*, بصیرتسزللق *bassiretszlyq*, a.-t.; عدم بصیرت *'ademi bassiret*. — L'imprévoyance des jeunes gens, نو جوانلرک عدم حزم و احتیاطلری *nev djivānderuñ 'ademi hazm u yhtiāthleri*.

IMPRÉVOYANT, e, adj., احتیاطی *yhtiāthy iōq*, a.-t.; صوکی *soñy sāimaz*, بصیرتسز *bassiretsysz*, a.-t.; غافل *ghāfil*, عدییم *'adim ul-yhtiāth*.

IMPRÉVU, e, adj., اپاکسز *apānsiz*, اکسزین ظهور ایتمش *añsizin zouhour itmich*, عقله کله مامش *'aqlē guelēmemich*, نامامل *nā meemoul*, ناکهبانی *nāguēhi*, ناکهبانی *nāguēhāni*, p. — A l'imprévu, اکسز *añsyz*, ناکه *ap añsyz*, t.; ناکه *nāguiāh*, ناکه *nāgueh*, p.; بغته *alēl-ghafletē*, علی الغفله *baghteten*, a. — Une chose imprévue, عقله کله مامش برشی *'aqlē guelēmēnich bir chēi*. — Mort — موت *mevti nāguēhāni*.

IMPRIMÉ, s. m., باصلمش *bässyl-mich*, مطبوع *sikkèlenmich*, *mathbou'*. — dans le cœur, l'esprit, مطبوع القلب *mathbou' ul-qalb*, a. — Marqué, تمغالنمش *damghulanmich*. — Imprimé, chose imprimée, comme livre, lettre, etc., *bassilmich nesnè, kitāb, nānè*.

IMPRIMER, v. a., un livre, un écrit, بصمق *basmaq*, t.; طبوع *thab' it*, a.-t. — Faire —, باصدرمق *bāsturmaq*. — un ouvrage, بر نالیفی *bir teelîfi* *thab' u temsîl itturmek*. — sur métal, سکه لدمک *sikkèlèmek*. — des étoffes, بز اوزرینه بصمق *basmaq*, بصمق *bez uzerinè basmaq*. — Porter l'empreinte d'un objet sur un autre, نقشنی چیقارمق *naqchini tchyqarmaq*. — Communiquer, ویرمک *vîrmek*. — du mouvement à un corps, بر جسمی حرکتہ کتورمک *bir djesmi hareketè gueturmek*. — Au fig., des sentiments, des impressions dans l'esprit, le cœur, — انجاع *indjâ, tersîm itturmek*. — Imprimer une grande terreur dans l'âme, قلبک ایچنہ *qalbuñ içinè ra'b u dehchet 'azimè ilqā vu indjâ itturmek*. — S'imprimer, چیقمق *naqtchi tchyqmaq*. — dans l'esprit, لوح ضمیرده مرتسم او *levhi zamîrde murtecîm ol*.

IMPRIMERIE, s. f., art d'imprimer, بصمه — باصمه *bāsmā, t.*; طبوع *thab'*, فن الطبع — الطباعة *fenn ut-*

thab', uthebā'at. — Lieu où l'on imprime, بصمه خانه *basma khānè, t.-p.*; طبعخانه *thab'khānè, a.-p.*; دار الطباعة *dār ethebā'at*. — Le métier d'imprimeur, بصمه جیلوق *basmadjilyq*. — Le matériel d'une imprimerie, آلات و ادوات الطبع *alāt u adevāt utthab'*, بصمه اوادانلغی — طاقمی *basma avādānlyghy, thāqymî*.

IMPRIMEUR, s. m., باصمه جی *bāsmadji*. — sur étoffe, قماش *qomāch basmadjîci*, بصمه جیسی *alādja ichlūdji, t.*

IMPROBABLE, adj., qu'on ne peut prouver, اثبات اولنماز *isbāt olounmāz, a.-t.*; — Qui n'a point de probabilité, invraisemblable, احتمالی *yhtimālî iyoq*, غیر محتمل *ghāiri muhtemil*, عدیم الاحتمال *'adîm ul-yhtimāl*.

IMPROBABILITÉ, s. f., احتمالسزلک *yhtimālsizlik, a.-t.* Voyez INVRAISEMBLANCE.

IMPROBATEUR, TRICE, adj., تحسین *tahsîn ütmeîen*, بکنمین *beîenmeîen*, بکنمازلک *gueusterîdji, zemmidîdji*, مفید لاستقباح *zemm idîdji, musîd ul-istiqbāh*. — Coup d'œil *taqbihî much'ir ramz u ichāret*. — C'est un improbateur dé-cidé, سائرلرک کافه افعال *sāirlerunî kiāffèi ef'ālu a'müllerini beînmez bir ademdur*.

IMPROBATION, s. f., بکنمیکک *bèguenmemeklik*, بکنمامزلک

beïenmemezlik, t.; استقح *istyqbāh*,
bāh, عدم التحسين *'adem uttahn̄n*,
ادم قبول *'ademi qaboul*, a. — Signe
d'improbation, علامت استقبح *'alāmeti istyqbāh*.

IMPROBITÉ, s. f., يراملق *iarā-mazlyq*, ناكسلك *nākeslik*,
استقامتسزلق *istiqāmetisyzlyq*,
a.-t.; عدم استقامت *'ademi istiqāmet*,
عدم نراهة *'ademi nezāhet*, a.

IMPRODUCTEUR, TRICE, OU IMPRODUCTIF, IVE, adj., qui ne produit pas,
غير مولد *dhoghormāz* طوغرمز
ghāiri muvellid. — Terre impro-
ductive, غير منبت ير *ghāiri mun-
bit ier*.

IMPROMPTU, s. m., chose faite
sur-le-champ, sans préparation,
بالبداهة اولان *bil-bedāha olān*,
حاضرلنمامش *hāzirlanmānich*,
بداهة *bedāhet*, a. — Vers —
بدية *ch'i'ri murtedjil* شعر مرتجل
bedīhat, pl. بدايه *bedūih*. — Re-
pas — بداهة ترتيب اولنمش طعام —
bedāhaten tertīb olounmich th'ām.

IMPROPRE, adj. com., نامخصوص *mu-
nāmahsous*, p.-a.; مناسبستسز
munācebetsiz, a.-t.; دكل يرندا *ieründē
deil*, نابجا *'nā be mevqa'*,
nābedjā. — Au fig., مجازی *me-
djāzi*. — Mot impropre, كلمة غير
مناسبة *kelimēi ghāiri munācebē*.

IMPROPREMENT, adv., مناسبستسز
اوله رق *munācebetsiz olaraq*, a.-t.;
بلا مناسبة *bilū munācebetin*, a.

IMPROPRIÉTÉ, s. f., نامخصوصلق
nāmahsouslyq, p.-a.-t.; مناسبستسزلق

munācebetsizlik, a.-t.; عدم مناسبت
'ademi munācebet.

IMPROUVER, v. a., بکنممک *bē-
guenmemek*, تحسين اتممک
pešind, tahsīn etmemek, رضاسن
قبول و برممک *rizāsīn virmemek*, قبول
تقبیح ا *qaboul itmek*, ایتمامک
taqbīh it, a.-t.

IMPROVISATEUR, TRICE, substantif,
بالبده شعر سويلديجي
bil-bedāha مرتجل
chi'r seuilēdji, a.-t.; mur-
tedjil, a.

IMPROVISER, v. a., بالبده شعر
حاضر جوابلق سويلمک
*bil-bedāha chi'r seuilē-
mek*, - ايله *hāzır djē-
vāblyq ilē*, duchunmezden *chi'r
seuilēmek*, ارتجال شعر ا
irtidjāli حاضر
chi'r it. — Improvisé, e,
*hāzyr djē-
vāblyq ilē seuilenmich*. — Discours
بالبدهه - مرتجلا
improvisé, سويلنمش كلام
bil-bedāha, murte-
djilen seuilenmich kelām.

IMPROVISTE (A l'), adv., اکسز
اکسز بن *ap aṅsyz*, اپ اکسز
aṅsyzīn, t.; ناکاه *nāguiāh*, p.;
baghteten, a.

IMPRUDENMENT, adv., عقسزلکلہ
بلا تعمل *bilā te'aq-
qul*, تدبيرسزلکلہ *ghaslet ilē*, غفلتله
tedbirsyzliguilē, a.-t.; غافلانه
*ghā-
filānē*, بي عافلانه *bi 'aḡylānē*.

IMPRUDENCE, s. f., manque de
prudence, عقسزللق
'aḡlyszlyq, a.-t.; نادانلق
nādāntlyq, p.-t.; و قوفسزلق
vouqoufsyzlyq, غافللق
ghāfillyq, a.-t.; غفلت *ghaslet*, a.;

درایتسزلیق *diräüetsizlyq*, a.-t.;
عدم درایت *'ademi diräiet*. —
Action contraire à la prudence,
سو تدبیر *tedbîrsizlik*, تدبیرسزلیک
sui tedbîr.

IMPRUDENT, E, adj., عقسز *'aqyl-*
syz, بی وقوف *vouqoufsyz*, وقوفسز
bi vouqouf, تدبیر بی *bi tedbîr*,
غافل *ghāfil*, درایتسز *diräüetsiz*, a.;
غافل ایشدن و عملدن *ichten vè*
amelden ghūfil. — Faire une action
imprudente, بر کار عاقل اولمیان
بر حرکت *kiāri 'āqil olmaïān bir*
hareket it.

IMPUBÈRE, adj., بلوغه واراماش —
بش *bulougha vārmānich*,
یتیممیش *ietichmemich*, نابالغ
nābāligh, نارسیل *nārcidè*, p.;
امرد *emred*, غیر بالغ
ghāiri bālygh, a.

IMPUDEMENT, adv., عارسزلیغه
'ārsyzlighilè, ادبسزلیکله
edebсыzligülè, a.-t.; یوزسزلیکه
üzсыzligülè, t.; کستاخانه
kustākhānè, p.; بی *bi*
ادبانه *bi edebānè*, بالوقاحه
bil-ve-qāhat, a. — Répondre impudem-
ment, بی ادبانه جواب ویرمک
bi edebānè djevāb vîrmek.

IMPUDENCE, s. f., عارسزلیق
'ārsyzlyq, یوزسزلیق *üzсыzlyq*, t.;
ادبسزلیک *edebсыzlik*, اوتانمازلیق
outānmāzlyq, حیاسزلیق
haiāsizlyq, کستاخی *kustākhi*, p.;
کستاخلیق *kustākhlyq*, p.-t.;
وقاحه *veqāhat*, مجاعة *medjā'at*, a.

IMPUDENT, E, adj., اوتانمز
outānmaz, t.; عارسز *'ārsyz*,
دکسز *deñsyz*, یوزسز *üz-*
siz, t.; کستاخ *kustākh*, p.;
وقاح *vāqāh*.

IMPUDEUR, s. f., عارسزلیق *'ār-*
syzlyq, a.-t. Voyez IMPUDENCE.

IMPUDICITÉ, s. f., عارسزلیق *'ār-*
syzlyq, ناپاکلیک *nāpāklik*, p.-t.;
فاحش *fahch*, a.; دکسزلیک *deñ-*
syzlik, عفتسزلیک *'yffetsyzlik*,
a.-t.; قهپه لک *qahpèlik*, عبارت
'ahüret.

IMPUDIQUE, adj. com., عارسز
'ārsyz, پرده سی صیرق *perdecì*
syryq, t.; ناپاک *nāpāk*, p.;
فاحش *fāhich*, عفتسز *deñsyz*,
'yffetsyz, جالع *djāl'y*,
— Femme — فیا حشه *fāhichè*,

عفتسز عورت *'yffetsyz*,
ناپاک عورت *'ismetsyz 'avret*,
nāpāk 'avret, p.-a.; قهپه
qahpè. — Paroles impudiques,
فاحشیات *fāhichü'āt*,
اقوال فاحشیه *aqvāli fā-*
chüè.

IMPUDIQUEMENT, adv., عارسزلیق
'ārsyzlyq ilè, ناپاکلیکله
nāpāklighilè, t.; ادب ترک
terki edeb ilè, a.-t.;
پرده صیرقلغی ایله *perde*
syryqlyghy ilè, دکسزلیکله
deñsyzligülè, t.; فاحشا
fahchen, فاحشا
fāhichen, بالعبارة *bil'ahāret*, a.

IMPUGNER, v. a., مباحثه ا
mubāhaè it, اعتراض ا
'tirāz it, a.-t.; سوز اتمق
seuz atmaq, t.

IMPUISSANCE, s. f., manque de
pouvoir, قدرتسزلیک *goudrețsyz-*
lik, قوتسزلیک *qouvsyızlik*, a.-t.;
عاجزلیک *'adjizlik*, ناتوانلیق
nātouānlyq, عدم اقتدار
'ademi yqtidār, a. — Il est dans l'im-
puissance de payer, ادا ایلهک

جزاسزلكه *edū cilēmeguie yq-tidārī iōqtur.* — Incapacité d'engendrer, سست انداملق *sust endāmlyq*, p.-t.; عینینه *'ynnīnet*, a.; ارسزلك *ersizlik*, پولولجلق *pouloudjlyq*.

IMPUISSANT, E, adj., sans pouvoir, قدرتسز *qouvvetsyz*, قوتسز *qoudretsyz*, a.-t.; كوجى يئشسز *'ādiz*, a.; عديم الاقتدار ناتوان *nātūwān*, عديم *'adīm ul-yqtidār.* — Incapable d'engendrer, سست اندام *sust endām*, p.; عینين *'ynnīn*, a.; رجولیتسز *rudjoulietsiz*, ارلكى يوق *erligui iōq*, پولولج *pouloutch.* — Haine impuissante, بغض واهسى *boughzi vāhi.* — Faire des efforts impuissants, مساعى واهیه صرف ا *meçū'ü vāhiie sarf it.*

IMPULSIF, IVE, adj., دفعى *def'ü*, باعث *bā'is*, a. — Force impulsive, قوت دفعیه - باعثه *qouvveti def'üe*, *bā'icē.*

IMPULSION, s. f., mouvement communiqué par le choc, قاقش *qāqch*, دفع *itivrich*, ایتیبیرش *itivrich*, *def'.* — de l'air, هوازلك دفعى *havānuñ def'y.* — Force d'impulsion, قوت دفعیه *qouvveti def'üe.* — Instigation, تحریص *ighrā*, اغوا *ygh-tahriz*, تحریک *tahrık*, ابرام *ibrām*, a.; قندرمه *qyndurma*, a. — donner l'—, حرکت تحریک ا *hareket virmek*, *tahrık it*, a.-t.

IMPUNÉMENT, adv., avec impu-

nité, مفتد *muftē*, t.-p.; جزاسزلكه *djēzāsyzliguile*, نادیب قورقوسى *teedib qorqoucy olmaïaraq*, بلا خوف جزا *bilā khavfi djēzā.* — Sans respect, sans égard, بی محابا *bi mehābā.* — Sans éprouver aucun inconvénient, ضرر *zarar qorqouçou olmaïaraq*, ضرر *bilā khavfi zarar.*

IMPUNI, E, adj., جزاسز *djēzāsyz*, حقندن کنهش *haqqynden guelinmenich*, نادیبسز *teedibsiz*, نادیب اولنپامش *teedib olounmānich*, a.-t.; مفتد كچمش *muftē guetchmich.* — Rester — مفتد *muftē guitmek*, كچمك *guetchmek.*

IMPUNITÉ, s. f., نادیبسزلك *teedibsizlik*, مفتلك *muftlik*, عذابسزلك *djēzāsyzlik*, حقندن کنهش *'azābsyzlik*, مفتد *haqqynden guelinmēmeklik*, كچمك *mufti guetchmeklik*, p.-t.

IMPUR, E, adj., ناپاك *nāpāk*, مردار *mour-dār*, بولانق *boulānyq*, p.; غير خالص *nēdjis*, نجس *nēdjis*, *ghāir khālis*, a. — Impudique, عارسز *'ārsiz.* — En parlant des dérégléments qui ont rapport aux plaisirs charnels, مدنسه *mudennis*, ملووت *muleovis.* — Des mœurs impures, اخلاف مدنسه *akhlāky mudennecē.* — Né d'un sang impur, سلاله غير طاهره دن نشت ایتمش *sulālēi ghāiri thāhirēden nech'ei itmich.*

IMPURETÉ, s. f., ناپاكلك *nā-*

pāklik, ناپاکسى *nāpāgui*, p.-t.;
 خوف و خشيت قلبنه مهتنع *mourdārlyq*, t.; نجاسة *nedjās*,
 مردارلق *nedjis*, عدم طهارت *'ademi thehāret*, a. — Au fig., im-
 pudicité, فحش *fahch*, دنس *denes*,
 pl. a. ادناس *ednās*. — Le péché
 d'impureté, دناست زنا كناهى
denāceti zinā gunāhi.

IMPUTATION, s. f., accusation,
 صوچلامه *soutchlama*, t.; اسناد *is-
 nād*, pl. a. اسنادات *isnādāt*,
 تقاضى *teuhmet*, a. — Compensa-
 tion d'une somme par une autre,
 محسوبيت *mahsoubiēt*, تقاضى
teqās, a.

IMPUTER, v. a., accuser de,
 اوستننه *soutchlamaq*, صوچلامق
 اسناد ا *ustunē brāqmaq*, اسناد
isnād it, عزوا *'azv it*. — Rejeter
 sur un autre, بشقهسى اوزرينه اتيق
bachqaci uzerinē atmaq. — Ne
 m'imputez pas cette faute, بوتهمتى
 بكا اسناد ايلمه *bou teuhmeti bañā
 isnād eilemē*. — Imputer à négligence,
 اهواله - نسيانسه, احواله ا
ihmūlè, نiciānē 'azv it. — à
 blâme, سوز بولمق *seuz boulmaq*.
 — Imputer, en terme de finance,
 appliquer un payement à certaines
 choses, احواله ا محسوب *mahsoub
 havālè it*.

INABORDABLE, adj. com., ياناشلير
ianāchilmaz, مهتنع - التقرب *mum-
 tēni*, utteqarroub, a.; ياقشلهز
iaq-lachilmaz.

INACCESSIBLE, adj. com., dont on
 ne peut approcher, يانند وارلمز
ianina rārilmaz, ال ينشهرز *el ie-
 nichmez*, مهتنع الوصول *mumteny'*

il-ruçoul. — Il est inaccessible à la
 peur, و خشيت قلبنه مهتنع *khavf u
 khachüet qalbinē mumteny'* uttecir
dur, derouninē kiār itmez.

INACCOMMODABLE, ad., اوزلاشدرلهز
ouzlāchturilmaz, بارشوق قبول ايتهمز
bārīchyq qaboul itmez, t.; مهتنع
 اصلاح *mumteni ul-islāh*. — C'est
 une querelle inaccommodable, ناقابل
 مصالحه بر نزاعدر *nā qābili mouçā-
 leha bir nizā'dur*.

INACCORDABLE, adj., qui ne se donne
 pas, مساعديسى و برلمز *virilmēz*,
 ممكن دكل *muçā'edēci mumkin dēil*.
 — Qu'on ne peut accorder, اوبوشمز
ouïouchmaz, - ممتنع التوفيق
mumteni' uttevfıq, ul-imi-
 zād. — Des caractères inaccorda-
 bles, طبایع ممتنع لامتزاج *thebā'i
 mumteni' ul-imitizād*.

INACCOUTUMÉ, e, adj., اولسى
 عادات *oly guelmēmich*, اولمامش
'ādet olmāmich, معتاد
 الشلاماش *alichilmāmich*, غير معتاد
mu'tād olmaān, اولميان
ghāiri mu'tād.

INACTIF, IVE, adj., اغير حرکتلو
aghyr harēketlu, حرکتسز *harēket-
 syz*, بطى الحركة *bathyi ul-harēket*,
 ايش ايشى اغير *ichi ughyr*, ايش
ich ürutmez.

INACTION, s. f., cessation de toute
 action, ايشسزلك *ichsyzlik*, بوش
 بيكارى *boch dhourma*, t.; بيكارى
 حال بطالت *hāli bethū-
 let*. — Cessation de mouvement,
 حرکتسزلك *harēketsyzlik*. — Être
 dans l'inaction, بوش طورمق *boch*

dhourmaq, حال بطالتك او, hāli bethālettè ol. — Inaction causée par paresse, تنبلك tembellik, t.; تکیاقل tékiāçul, a. Voyez INDOLENCE.

INACTIVITÉ, s. f., ایشش ich iürutmemezlik, یورتنامزلك ich iürutnamazlik, بطائت فی العمل bethā'at fil 'amel, اغر حرکتسزلك hareketsyzlik, اghyr حرکتلك aghyr hareketlik, a.-t. — En inactivité de service, خدمتك khizmettè olmaian, بالفعل khizmettè olmaian, اولمیان bil-f'il dèil, a.-t.

INADMISSIBLE, adj. com., قبول وجود و بولمز qaboul olounmaz, اولنمز vudjoud vürilmez, a.-t.; قبولی ممتنع القبول qabouli mouhāl, محال mumteni' ul-qaboul, a.

INADVERTANCE, s. f., غافلک ghāfilik, غباوة ghāflet, عدم دقت ghabāvet, غافلک ghāfilik, اهتماسزلق ihtimāmsizlyq, a.; غافل ghāfilen, سهوا sehven, سهوايله sehvilè, غفلت ghaftlet, مخضر ghaftlet i makhzdur.

INALIÉNABLE, adj. com., افراز ايرلمز ifrāz olounmaz, ايرلمز aīril-maz, تصرفندن چقرلمز teçarrufinden tchiqarilmaz, t.; ممتنع mumteni' ul-intiqāl, ul-firāgh, انتقال و فراغ intiqāl u firāgh qaboul itmez.

INALLIABLE, adj. com., en parlant des métaux, قارشترلمز qārıştırılmaz, برلشمز birleşmez. — Se dit des métaux et des personnes, امتزاج ممتنع intizād i olounmaz.

امتزاج mumteni' ul-ykhtilāth, ul-intizād, a.

INALTÉRABLE, adj. com., بولمز bozoulmaz, لا يتغير lā iütēghaiür, مهتنع nā mutēghaiür, p.-a.; المتغير mumteni' utteghaiür, a.

INAMISSIBILITÉ, s. f., یاوی iāvi olmāmazlyq, اولماملق 'adem uzzavāl, عدم الزوال 'adem uzzavāl.

INAMISSIBLE, adj. com., یاوی عديم الزوال iāvi olmaz, t.; زوال 'adim uzzavāl, بی زوال bi zavāl, a.

INAMOVIBILITÉ, s. f., عزل قبول 'azl qaboul itmemezlik, دکشلمزلك dēchilmezlik, عدم العزل 'adem ul-'azl. — d'un emploi, بر منصبك قيد معزولیتدن bir mancebuñ qaūdi ma'zouliüetten azādēligui.

INAMOVIBLE, adj. com., دکشمز dēichmez, پیرندن دكشلمز ierenden dēichilmez, t.; تغییر بولمز teghāiür boulmaz, عزل قبول ایتمز 'azl qaboul itmez, کلمز تبديله 'azl u tebdilè guelmez, العزل بری من العزل beri min el-'azl, a.

INANIMÉ, e, adj., جانسز djānsyz, روحسز bi djān, a.-p.-t.; جسم rouhsiz, a.-t. — Corps جماد djemād, بی روح djismi bi rouh, جامد djāmīd, pl. a. جیادات djemādāt. — Figure inanimée, روحندن عاری بر چه ره 'ari bir tchehrè.

INANITION, s. f., بیمکک iēmēmeklik, t.; اشتها سزلق ichtihā-sizlyq, درمانسزلق dermānsizlyq, a.-t.

INAPERCEVABLE, adj. commun,

کورنمیدجک *gueurunmëidjek*,
کوزه کورنمیهجک *gueuzë gueu-
runmëidjek*, t.

INAPERÇU, E, adj., کورلمهش
gueurilmëich, کورنمیز *gueurun-
mez*, t.; کوزه کورنمز *gueuzë gueurun-
mez*, t.; غیر مشهود *ghāiri mech-
houd*, خفی من النظر *khasfii min
ennazar*, a.

INAPPLICABLE, adj. com., نسبة
اولنمز *nispet olounmaz*, اولمز
olounmaz, صرف اولنمز *sarf oloun-
maz*, صرف اولنمغه کلمز *sarf oloun-
magha guelmez*, a.-t.; غیر مصروف
ghāiri masrouf, a.

INAPPLICATION, s. f., چالشمامه
tchālichmāma, t.; - عدم الاقدام
'adem ul-yqtām, الاهتمام
*'ademi mudā-
vemet*.

INAPPLIQUÉ, E, adj., هیچ چالشماز
hitch tchālichmāz, چالشماز
*tchā-
lichmāz*, عديم الاقدام
*'adim ul-
yqtām*, معدوم الاهتمام
*ma'doum
ul-ihitimām*.

INAPPRÉCIABLE, adj. com., - قيمتى
qymeti behācyioq, a.-t.;
فوق القيمة *sevq ul-qymet*, a.;
قيمتى بيلنمز *bi behā*, بي بها
*qy-
meti bilinmez*.

INAPTITUDE, s. f., استعداد سزلك
isti'dādsyzlik, a.-t.; بي استعدادى
bi isti'dādi, عدم استعداد
*'ademi is-
ti'dād*, a.; يراشقسزلق
*īarāchiqsyz-
lyq*.

INARTICULÉ, E, adj., سويلنميش
seuilenmemich, t.; تلفظ اولنميش
téleffuz olounmamich, a.-t.; غير
ghāiri melfouz. — Des sons

inarticulés, غير ملفوظه *es-
vūti ghāiri melfouza*.

INATTAQUABLE, adj. com., طوقنلمز
dhoqounilmaz, تعرضدن برى
*te'ar-
ruzen beri*, دوکشلمز
deuūchilmez,
t. — Une forteresse inattaquable,
واهمه تعرضدن برى بر قلعه منيعه
*vāhimëi te'arruzden beri bir qal'aī
meni'a*. — Un titre inattaquable,
محل تعرض اولميان بر سند قوی
*mahalli te'arruz olmaīān bir senedi
gavi*.

INATTENDU, E, adj., بکننميش
beklenmëich, اولملمز
oumoulmaz,
منتظر دکل *apānsiz*,
*moun-
tazir dëil*, مامول اولميان
*me'moul
olmaīān*, a.-t.; غير مترقب
*ghāiri
muteraqqib*, a. — Malheur inat-
tendu, مصيبت غير مترقبه
*mouci-
beti ghāiri muteraqqybë*, غير
afeti ghāiri me'moulë.

INATTENTIF, IVE, adj., دقتسز
dyqqatsyz, دقتى يوق
*dyqqaty
ioq*, a.-t. — Un domestique inat-
tentif, دقتى يوق بر خدمتکار
*dyq-
qaty ioq bir khizmetkiār*.

INATTENTION, s. f., دقتسزلق
dyqqatsyzlyq, تقيدسزلق
*teqāud-
syzlyq*, a.-t.; غفلت
ghaflet, a.

INAUGURAL, E, adj., افتتاحى
iftitāhi, a.; بيعته متعلق
*bei'atē
mute'allyq*, a.-t.

INAUGURATION, s. f., action d'i-
naugurer, مقدس تقدیس
taqtis, رسمی
*mouqaddes qylma-
nuū resmi*, رسم تقدیس
*resmi
taqtis*, تبرک *teberruk*. — d'un sou-

verain, بيعت *be'at*. — Avènement, جلوس *djulous*.

INAUGURER, v. a., consacrer, اجرای رسم-م, *taqtīs it*, تقدیس ا اجرای رسمی *idjrāi resmi taqtīs it*, تقدیس ا وقف-تخصیص ا *vaqf, takhsīs it*, a.-t.

INCALCULABLE, adj. commun, احصا اولنمز *hissābsyz*, حسابسز *ihsā olounmaz*, حسابه کلمز *hissābē guelmez*, a.-t.; بیحساب *bi hi-cāb*, a.

INCANDESCENCE, s. f., آتیش *atech qyzguinlighy chiddetinden aghārma*, t.; شتندندن اغارمه *ibī-zāz min chiddet il-houmouv*, a.

INCANDESCENT, e, adj., یانمغله *īānmaghilē be'āz olounān*, آتش قیزغناغی شتندندن *atech qyzguinlighy chiddetinden aghārmich*.

INCANTATION, s. f., جادولوق *djiādoulyq*, سحر بازلق *syhyrbāzlyq*, سحر بازلق رسمی *syhyrbāzlyq rouçoumi*, a.-p.-t.

INCAPABLE, adj. com., qui manque de capacité, قابلیتسز *qābilüetsyz*, غیر مقتدر-لايق *nāqābil*, لیاقتسی *ghāiri mouqtedir, lāiq*, لیاقتی *liāqati iōq*. — d'application, مداومته اقتداری یوق *mudāvetē yqtidāri iōq*. — qui manque de dispositions, de moyens, اهلیتسز *chlüictsiz*, استعدادسز *isti'dādsyz*. — C'est un homme incapable, بر ادمدر *hir ademdur*. — de faire le mal,

ضرر ایلمز *zarur idēmez*. — Qui n'a pas les qualités ou les conditions nécessaires pour quelques choses,

صالح *salāhūieti iōq*, صلاحیتی یوق *sālih olmaīān*, غیر صالح

ghāiri sālih. — Qui est dans une disposition telle qu'elle ne lui permet pas de faire telle ou telle chose, غیر *clinden guelmez*, کلندر *qābilüeti iōq*. — Il est incapable d'entendre raison, کلام معقول استماعنه

قابلیتی یوقدر *kelāmi ma'qoul isti-mā'inē qābilüeti iōqtur*. — de mauvaises actions, غیر *bitthab' souī 'amēlē ghāiri qābildur*, — En terme de jurisprudence, incapable selon la loi, شرعاً *cher'en istihqāq iōq*, عديم الاستحقاق *'adīm ul-istihqāq*.

قابلیتسزلیک *qābilüetsyzlik*, a.-t.; عدم اهلیت *'adēmi ehlüet*, a.; استعدادسزلیک *isti'dādsyzlik*, عدم لیاقت *'ademi liāqāt*. — légale, شرعاً عدم *cher'en 'ademi istihqāq*.

INCARCÉRATION, s. f., حبس *habs*, احتباس *tēhabbus*, حبسسیت *mahbouciēt*, a.; حبسلیق *mahbouslyq*, حبسلیق *habislyq*, a.-t.

INCARCÉRER, v. a., حبس ا *habs it*, a.-t.; بر اقمق *zindānē qomaq, brāqmaq*, p.-t. — Faire incarcérer, حبس ایتدرمک *habs itturmek*, ا *tahbis it*.

— Incarcéré, e, حبسـو *habistu*,
محبوس *mahbous*.

INCARNADIN, INE, adj., قزل بوز *qyzil bouz*, t.

INCARNAT, E, adj., گلگون *gulgun*, گلگونہ *gulgunè*, ال رنگی *al rengui*, t.; اچـر *ahmer*, a.; اچـق *atchyq guevezi*.

INCARNAT, S. M., آل *âl*, t.; گل رنگی *gul rengui*, t.-p.

INCARNATIF, IVE, adj., ائلاـری *etleri bitichturidji*, بتشدر بـجی *et bāghlaïdji*, t.; ات باغلایبـجی *moudjibul-iltihâm*, a. — Remède, دوا ماتم *devâi mulahhim*.

INCARNATION, S. F., کوده لنمـه *guedêlenmè*, t.; تجسد *tedjessud*, a. — Le mystère de l'incarnation, سر مکتوم تجسد *sirri mektoumi tedjessud*.

INCARNÉ, E, adj., کوده لنمـش *guedêlenmich*, t.; متجسد *mutedjessel*, ماتم *multehem*, a. — Un diable incarné, بر ابليس مجسم *bir ibléi mudjessem*. — Prudence incarnée, عقل مجسم *'aqli mudjessem*. — C'est la malice, la méchanceté incarnée, شر خباثت مجسمدر *chirr, khabâceti mudjessemdur*.

S'INCARNER, V. PR., کوده لنمک *guedêlenmek*, t.; تجسد ا *tedjessud it*, a.-t.

INCARTADE, S. F., نيز *brusquerie*, مزاجلك *tîz mîzâdjlik*. — Insulte; چيتمش *seuüch*, سوکش *tchîqych*. — Étourderie, کستاخلق *kustâkhlyq*, t. — Au plur., extra-

vagances, folies, دلی طولو ایشلر *deli dholou ichler*, فلتات *faltât*, a.

INCENDIAIRE, S. M., auteur volontaire d'un incendie, اتش ائیجـش *atech brâghîdji*, برائیجـش *qondâqtchi*, t.; حراق *harrâq*. — Incendiaire, adj., séditieux, فتنه انکیز *fitnêlu*, فتنه *fitnè enguiz*, قوپر بـجی *fitnè qoparîdji*. — C'est un incendiaire, ایقاد نائرة فتنه وفساده ساعی بر *iqâdi nâirèi fitnè vu seçâde sâüi bir ademdur*. — Propos incendiaires, فتنه انکیز لاقردی *fitnè enguiz lâqyrdy*, فتنه ایقاد نائرة فتنه *iqâdi nâirèi fitnè vu seçâdi moudjib bir kelâm*.

INCENDIE, S. M., یانغن - یانغن *iânghin*, t.; حریق *haryq*, a. — Grand — بیوک یانغن *buük haryqy* - حریق عظیم *'azym*. — Au fig., trouble, sédition, فتنه *fitnè*, نائرة فتنه *nâirèi fitnè*, قرقشلق اتشی *qarqachalyq atechi*, آتش آشوب واختلال *atechi achoub u ykhtilâl*.

INCENDIER, V. A., یاقیق *iâqmaq*, یاندرمـق *iândurmaq*, یاقیق *ihoitouchtourup* وئشتروب یقمق *iâqmaq*, آتشه ویرمک *atechê vîrmek*, بالنارا *ihrâq binnar it*. — Incendié, e, یانمیش *iânmiş*, محترق *mouhteryq, mouhtaraq*.

INCÉRATION, S. F., بال مومـی *bâl moumy qâtma*, t.

INCERTAIN, E, adj., بللو اولمیان *bellu olmaïân*, t.; شهبهلو *chubhelu*,

a.-t.; غير محقق *ghair mouhaqqaq*,
 نامعلوم *nāna'loum*, بلوسز *bilusyz*,
 t. — Indécis, متردد *mutereddid*. a.
 — Ce n'est pas certain, بلو دكل
bellu deil. — Chose incertaine, امر
 مشكوك *emri mechkiouk*. — Va-
 riable, غير مقرر *qarārsiz*, قرارسز
ghāiri mouqarrer, ناپايدار *nāpā-
 dār*. — Le temps est incertain, هوا
 غير عديم القرارر *havā'adim ul-qarār-
 dur*. — Indéterminé, غير معين
ghāiri mou'āien. — être incertain,
 او متردد *mutereddit ol*. — Ne savoir
 pas, بيليامك *bilmemek*.

INCERTAINEMENT, adv., شبهه ايله
chubhè ilè, a.-t.; مشكوكا *mehckiou-
 ken*, بلا تحقيق *bilā tahqyq*, a.

INCERTITUDE, s. f., état de celui
 qui ne sait pas, شبهه *chubhè*, a.;
 بي تحقيقلق *bi tahqıqlyq*, a.-t.;
 ارتياب *irtiāb*, بلوسزلك *bellu-
 sizlik*, مشكوكيت *mehckoukiet*. —
 Irrésolution, تردد *tereddud*. — In-
 constance, قرارسزلق *qarārsizlyq*.
 — du temps, هوانك قرارسزلىغى -
havānuñ qarārsizlyghy,
 'ademi cebāti.

INCESSAMMENT, adv., sans délai,
 عن قريب *bilā te'ākhır*. بلا تاخير
 'an qarīb, a.; يقينده *iaqyndè*,
 تيزجه *tızdè*, قريبسا *qarībən*. — Sans
 cesse, بلا *lā iounqathy*, لا ينقطع
 اردى ارهسى *bilā fācylè*, اولميرق
ardi aracy olmaıaraq. —
 Il parle incessamment, لا ينقطع
 لاينقطع *lā iounqathy' tekellum*
 ider.

INCESSIBLE, adj., فراغه كلمز *firā-*

gha guelmez, a.-t. — Droits inces-
 sibles, اخره فراغى نا قابل اولان
akharè firāghy nā qābil olān
houqouq, a.-t.

INCESTE, s. m., فجور القرابه *fu-
 djur ul-qarābè*, زنا القرابه *zinā ul-
 qarābè*, زنا المقت *zinā ul-maqt*, a.

INCESTUEUSEMENT, adv., فجور
sudjour ul-qarābè ilè, القرابه ايله
zināi maqt ilè, زناى مقت ايله
 a.-t.

INCESTUEUX, SE, adj., فجار
fuljār ulqarābè, متقى
maqtii, a. — Mariage — نكاح
nikiāh ul-maqt. — Com-
 merce — معامله مقتيه *mou'amelēi*
maqtiiè.

INCIDEMENT, adv., عارضى
arāzi olaraq, اوله رق
arazien, a.

INCIDENT, s. m., chose qui sur-
 vient, عارضه *ārysa*, pl. a. عوارض
'avāriz, حادثه *hādiça*, pl.
hādiçāt. — Point à dé-
 battre qui naît dans le cours d'une
 affaire, صكره دن چيقمش معارضه
soñraden tchyqmich mou'ariza,
 عارضه حادثه *mou'arizāt hādiça*.
 — Mauvaise difficulté dans les dis-
 putes, مزورلك *chirrelik*, شرتلك
muzevvırlık, تزوير *tezvır*, pl.
tezvırat.

INCIDENT, adj., qui survient,
 صكره دن ظهور ايتمش
soñraden zouhour itmich. — Demande inci-
 dente, صكره دن ظهور ايتمش بر-
 مطلب *soñraden zouhour itmich bır*
 mathlab, مطالب حادث *math-*

loubi hādīs. — Proposition, ou phrase incidente, insérée dans la proposition principale dont elle fait partie, *شیردانه کیومش soñradan guïrmich, لاحقہ lāhyqa.*

INCIDENTAIRE, s. m., *شیرت chirret, t.; مزور muzevvir, a.*

INCIDENTER, v. n., *مزور لک ا muzevvirlik it, احداث تزویرات ا ihdāci tesvirāt it.*

INCINÉRATION, s. f., *کوللنمه kul-lenmè, کوله دونه kulè deunmè, t.; ترمد teremud, a.*

INCIRCONCIS, e, adj., *کسله‌پش kècilmemich, t.; سننلو دکل sunnetlu dèil, vulg. سننلسز sunnètsiz, a.-t.;*

اغلاف aghlaf, a.

INCIRCONCISION, s. f., *غلفة ghalfet ul-qalb, a.*

INCISE, s. f., *کوچک عباره kutechuk 'ybārè, عباره صغیره 'ybūrèi saghyrè, a.*

INCISER, v. a., tailler avec quelque chose de tranchant, *یارمق iarmaq, ازاجق کسمک azādjiq kesmek, t.; شق ا techqyq, cheqq it, a.-t.* — En terme de médecine, se dit de l'action de certains liquides, *تفتیت ا testit it.*

INCISIF, IVE, adj., propre à diviser les humeurs, *مفتت الاخلاط mufettit ul-akhlāth.* — Dents incisives, *اوک دیشلری euñ dīchleri.*

INCISION, s. f., *یارمق iaryq, شق kertik, کرتک kècik, کسک chaqq, pl. a. شقوق chouqouq.* — Par — *کرتک کرتک kertik kertik.* — Incision double ou cru-

ciale, *حاج واری یارمق hādij vāri iaryq, t.; شق صلیبی chaqqy salibii, a.*

INCITATION, s. f., *قندرمه qyndurma, t.; اغوا تحریرک tahrīk, اغوا ighvā, a.*

INCITER, v. a., *قندرمق qyndurmaq, دورتمک deurtmek, تحریرک ا tahrīk it, یلتک ieltèmek, t.; تحریرک ا tahrīk it, ترغیب ا terghyb it.* — à bien faire, *خیره ترغیب ا khairè terghyb it, a.-t.*

INCIVIL, e, adv., *قبا qabā, a.-t.; بی ادب bi edeb, بی طرفت bi zarāfet, حسن ادبه مغایر husni edebe' moughāir.*

INCIVILEMENT, adv., *بی ادبانه bi edebānè, a.-p.; خوبراتلغله khoïrātligilè, قبالق ایله qabālyq ilè, t.* — Traiter — *عدم طرفت ایله 'ademi zarāfet ilè mou'āmelè it.*

INCIVILISÉ, e, adj., *تریبسز terbièsiz, a.-t.; بی تربیه bi terbiè, علم وادبسر 'ylmu edebisiz, a.*

INCIVILITÉ, s. f., *ادبسرلیک edebisizlik, a.-t.; خوبراتلق khoïrātlyq, ترک ادب terki edeb, a.* — Faire une incivilité, *بر خوبراتلق ا bir khoïrātlyq it.*

INCIVISME, s. m., *عدم غیرت 'ademi ghāireti vathan, a.*

INCLÉMENCE, s. f., *ریغور, عذوب 'unf, سرتلک sertlik, بی شفقتلک bi chesqatlik.* — de l'air, *شدتی havā serilyghi, chiddèti.*

INCLINAISON, s. f., état de ce qui

u'est pas perpendiculaire, انحراف *inhirāf*, ميلولت *meiloulet*, a. — L'inclinaison de l'axe de la terre, محور ارضك ميلولتي *mihveri arzū meilouleti*.

INCLINATION, s. f., action de pencher, ميل اكلش *eilich*, اكله *eilmè*, t.; ميل *meil*, ركون *rukioun*. — de la tête, ركوع تحنية الرأس *tahniet urrees*, ركيو *rukiou'*. — Faire une légère inclination de la tête, خفيفجه باش *khasifdjè bāch eigmek*. — Disposition, pente naturelle, ميل *meil*, استعداد *isty'dād*, ميلان *meilān*. — Affection, amour, رغبت *sevīch*, مهر و محبت *mihru mouhabbet*, ميل درون *meili deroun*. — Inclination au bien, خيره ميل *khairè meil*. — Avoir de l'inclination à bien faire, او خيره مائل او *'amāli khairūtièè māl ol*. — Inclinations naturelles, مهايالات طبيعیه *mumālāti thab'yiè*. — Fam., la personne qu'on aime, سوكيلو *sev-giulu*, محبوب *mahboub*. — La personne ou la chose, ما به الاشتياق *mā bihi ul-ichtiāq*.

INCLINER, v. a., pencher, coherber, اكلدرمك *eig-durmek*, اكلتمك *èguitmek*, اكلتمك *eguiltmek*, قورم — ق *qvyrmaq*, بوكمك *beukmek*, t.; اماله *imālè it*, a.-t. — la tête, باشني اكله *bāchini eigmek*, باش قوم — ق *bāch qomaq*, اورمق *ourmaq*. — Incliner, v. n., pencher, اكله *eilmek*, بوكلكه *beukulmek*, مائل *māl ol*, ميل *meil it*, a.-t. —

— la tête, باش اكله *bāch eigmek*, يوز طوتوق *üz thoutmaq*. — S'Incliner, se pencher, v. pron., قامتن بوكهك *qāmetin beukmek*. — pendant la prière, ركوع *rukion' it*, a.-t. — Devant quelqu'un, حضورنده *bir kimesnènuñ housourindè tahnïèè qāmet it*. — Avoir du penchant pour quelque chose, كوكل چكهك *gucuñul tchekmek*, مائل او *māl ol*. — Incliner à la paix, صلاح وصلاحه *souluh u salāha meil it*. — Incliné, e, اكلش *eguiltmich*, مائل *māl*, منحني *munheni*.

INCLUS, e, adj., ايچنده — ا *itchinè*, دروننده *derounindè*, اولان *olān*, t.; ايچنه قونميش *qonmich*, موضوع — ا *mèvzou'en*, مندرج *munderidj*, مطوق *mathvii*, مظروف *mazrouf*, داخل *dākhil*, a. — La lettre de change incluse, درون مكتوبده مظروف اولان *derouni mektoubtè mezrouf olān politcha kiāghydi*.

INCLUSIVEMENT, adv., ايله *ilè*, t.; معا *ma'en*, a; صايله رق *sāilaraq*, t.; داخل حساب اوله رق *dākhili hiçub olaraq*.

INCOERCIBLE, adj., ايچنده — ا *itchinè syghturilmaz*, استيعاب اولنهز *syghmaz*, t.; مهتنوع *isti'āb olounmaz*, a.-t.; الاستيعاب *mumteni' ul-isti'āb*, a.

INCOGNITO, adv., تبديلا *tebdilen*, تبديل *tebdil ilè*, تبديل ايله *tebdil ilè*. — Aller incognito, كزملك *tebdil ilè*.

tebdil guetzmek. — Passer incognito, تبدیل قیافت اوله رق مرور ایلمک *tebdil kiäfet olaraq murour eilemek.*
— Garder l'incognito, تبدیل قیافت صورتنی اتخاذا *tebdili kiäfet souretini ittikhâz it.*

INCOHÉRENCE, s. f., اولاشق سزلق اولاشق سزلق *oulâchysizlyq*, t.; رابطه سزلق *râbouthasyzlyq*, t.; مناسبت سزلك *munâcebetsyzlik*, a.-t.; - عدم ارتباط *- عدم ارتباط* *'ademi irtibâth, ittiçâl.*

INCOHÉRENT, e, adj., رابطه سز *râbouthasyz*, a.-t.; اولاشلمز *oulâchilmaz*, t.; - مهتنع الارتباط *- مهتنع الارتباط* *mumteni' ul-irtibâth, ul-ittiçâl, a.*

INCOMBUSTIBLE, adj. com., يانمز *yânmaç*, t.; قابل احتراق *qâbili yhtirâq deil*, a.-t.; - مهتنع الاحتراق *- مهتنع الاحتراق* *mumteni' ul-yhtirâq, elvugoul, a.*

INCOMMENSURABILITÉ, subst. f., اولچيلمزلك *oulçhulmezlik*, اولچي اولچي او بئغون سز لغی *oulçhu ouïghounsizlyghy*, t.

INCOMMENSURABLE, adj. com., اولچيلمز *oulçhulmez*, t.; مساحه سی قابل *mesâhaci qâbil deil*, a.-t. — En parlant de deux quantités qui n'ont point de mesure commune, اولچي او اولچي او بئغون سز لغی *oulçhu ouïghounsizlyghy*, t. — En parlant de deux quantités qui n'ont point de mesure commune, مختلف المقدار *moukhtelif ul-myqtâr.*

INCOMMODANT, e, adj., ثقلت *siqlet viren*, a.-t.

INCOMMODE, adj. com., fâcheux, کدرلو *kederlu*, a.-t. — Importun, اغير *aghyr*, ویرجی *viridji.* — Gênant, راحتسز *râhatsiz*

syz, سالب راحت *sâlibi râhat*, بی حضور *bi honzour.* — Tourmentant, جان صیقچی *djân syqydji*, صقندیلو *syqyntylu.* — Lieu —, وسعتسز *vous'atsyz.* — Une maison incommode, راحتسز بر خانه *râhatsiz bir khânè.* — Un homme —, ثقیل بر ادم *saqyl bir adem.*

INCOMMODÉ, e, adj., tourmenté, gêné, راحتسز اولمش *râhatsiz olmych*, بی حضور *bi honzour*, راحت *bi râhat.* — Indisposé, کيفسز *këifsyz* منحرف *munharif* الهواج *ul-mizâdj.* — En parlant d'un navire avarié, سقطانمش *sagatlannich.*

INCOMMODÉMENT, adverbe, راحتسز *râhatsizlyghilè*, راحتسز اوله رق *râhatsiz olaraq*, a.-t. — Être assis incommodément, راحتسز *râhatsiz oturmaç.*

INCOMMODER, v. a., causer de l'incommodité, - راحت ا- ویرمک *zâhmet it, vîrmek*, گتورمک *gêturmek*, زحمته قومق *zahmètè qommaq*, a.-t.; ا- پچار زلق *patchiürzlyq it*, p.-t. — Importuner, troubler, صقلت ویرمک *syqlèt vîrmek*, ايراث *râhatsiz it*, موجب *irâei syqlèt it*, ثقلت او *moudjibi syqlèt ol.* — Être incommodé, gêné, او راحتسز *râhatsiz ol.* — Un rien l'incommode, جزئی شیدن راحتسز اولور *djuzi cheïden râhatsiz olour.* — Incommoder, indisposer. Voy. ce mot.

INCOMMODITÉ, s. f., peine que cause une chose incommode, صیقندی *syqynty.* t.: زحمت *zâhmet*, a.;

ثقلت *rāhatsyzlik*, راحتسزلك *syqlet*. — L'incommodité du vent, روزگارک *rouzguiārūn syqlety*. — des chemins, يوللرک *iollarūn rāhatsizligui*. — Indisposition, كيفسزلك *keif-syzlik*, مزاجسزلق *mizādjsizlyq*, a.-t.; انحراف مزاج *inhirāfi mizādij*, a. — Besoin, حاجت *hādjet*. — Signe d'incommodité d'un navire en détresse, واططراب *waṭṭrab*, ثقلت واططراب *ṭṭqlet u istirāb nichāni*.

INCOMMUNICABLE, adj. com., qui ne peut se communiquer, non contagieux, دکل اولشکن *oulachguen dēil*, اولشترلمز *oulachturilmaz*, سرايت اتمز *oulachmaz*, t.; اولشمز *sirāiet etmez*. — Dont on ne peut faire part, اورتقلق قبول ایتمز *ortaqlıq qaboul itmez*, شرکندن منزّه *chirketten munezzeh*. — Un bien incommunicable, شرکت قبول ایتمز *chirket qaboul itmez bir mulk*.

INCOMMUTABILITÉ, s. f., تصرفدن *teçarruften tchyqamā-mazlyq*, a.-t.; امتناع المعزوليّة *imtinā' elma'zouliiet 'an el-temelluk*, a.

INCOMMUTABLE, adjectif com., تصرفدن چيقارلمز *teçarruften tchyqārilmaz*, مأمون الاعتزال عن *mémoun ul-y'tizāl 'an etteçarruf*.

INCOMPARABLE, adj. com., مثلی *misli ioq*, بي نظير *bi nazır*, قياسه کله-ز *bi miçāl*, a.; بي مثال *qyāre guelmez*, مهتنع التمثيل *mum-*

teni uttemsıl. — Beauté — حسن, بي نظير *husni bī nazır*.

INCOMPARABLEMENT, adv., بلا *bilā*, قياسه کله-ميه جک صورت *bilā techbih, qyās, a.*; قیاسه کله-ميه جک صورت *qyās, a.*; قیاسه کله-ميه جک صورت *qyācē guelmeiēdjek souret ilē*. — Cette chose est incomparablement plus grande que l'autre, بوش-بی *bou chēi felāndeu bilā qyās ekber dur*.

INCOMPATIBILITÉ, substantif fém., antipathie des humeurs et des esprits, امتيزاجسزلك *imtizādjsyzlik*, اتيفاقسزلق *itifāqsizlyq*, a.-t.; عدم الامتيزاج *adem ul-imtizādij*, a.; برلشه-مامزلك *birlechēmemezlik*, اوئوشه-مامزلق *ouïouchamūmazlyq*, t. — Impossibilité de posséder à la fois deux charges, جمع منصبه مانعیت *mancybte māni'tet' djem'*.

INCOMPATIBLE, adj., en parlant des humeurs, des caractères, اوئومز *ouïmāz*, t.; امتيزاج اتمين *imtizādij etmēien*, a.-t.; مهتنع الامتيزاج *mumteni' ul-imtizādij*. — En parlant de deux charges qui ne peuvent être possédées par la même personne, مهتنع الاجتماع *mumteni' ul-idjimā*. — Ce qui ne peut subsister avec une autre chose sans se détruire, مهتنع الوجود مجتبعاً *mumteni' ul-voudjoud mudjtemi'en*.

INCOMPÉTENMENT, adv., بلا *bilā*, استحقاق قضا *bilā istihqāqi qazā*, a.

INCOMPÉTENCE, s. f., قضايه *qazāie salāhüetsizlik*, a.-t.; عدم استحقاق قضا *'ademi istihqāqi qazā*, a.

INCOMPÉTENT, E, adj., قضا *qazā* vu hukio-
metē istihqāqsiz, وظيفه سندن خارج
vezîfēcinden khāridj, حکمی کچمز
hukmi guetchmez, a.-t. — Juge in-
compétent, دعوانک رویتنه غیر
devānuū مستحق اولان قاضی
rouëtine ghāiri moustahyqq olān
qāzi.

INCOMPLET, ÊTE, adj., اکسک *ek-
sik*, t.; ناتهام *nātēmām*, p.-t.; تکمیل
ghāiri غیر کامل, دکل
tekmil deil, ا. - t.; ناقص *nāqys*, a.

INCOMPLEXE, adj. com., ساده
sādē, p.; غیر مرکب *ghāiri mu-
rekkeb*, a.

INCOMPRÉHENSIBILITÉ, subst. f.,
اڭلاشلامازلق *añlāchilāmāmazlyq*,
t.; عدم امکان الادراک *'ademi im-
kiān ul-idrāk*, a.

INCOMPRÉHENSIBLE, adjectif,
فهم اولنمز *añlāchilmaz*, t.; اڭلاشلمز
feh̄m olounmaz, a.-t.; لا يدرك
lā iudrek, a.

INCOMPRESSIBLE, adjectif,
باصلمز *syqychturilmaz*, صیقشدريلمز
bāssylmaz, t.; مهنتع التضييق
mumteni 'uttazziq, a. — L'eau est
incompressible, صو قابل تضییق
sou qābili taziq deildur.

INCONCEVABLE, adjectif com.,
عقله صیغمز *añlāchilmaz*, اڭلاشلمز
'aqlē syghmaz, احساس-فهم اولنمز
ihsās, feh̄m olounmaz, درک اولنمز
derk olounmaz, a.-t.; لا يفهم
lā ioufhem, lā ietsavvur.

INCONCILIABLE, adj. com., en
parlant des personnes, بارشترله-ز
bārichturilmaz, بارشاهز *bārichil-*

maz, t.; مهنتع الاصلاح *mumteni'
ul-islāh*. — En parlant des choses,
اويوشمز *ouzlūchilmaz*, اوزلاشلمز
oïouchmaz, t. — مهنتع التوافق
mumteni' uttevāfuq, uttev-
fyq.

INCONDUITE, s. f., mauvaise con-
duite, سو حرکت *souï hareket*, a.;
حرکت فننا *fenā hareket*, حرکت
hareketi ghāiri غیر مرضیه
hareketi nāhem-
vār. — Déréglement des mœurs,
ضبطسزلک *zabthsyzlik*. — Dé-
sordre, نظامسزلک *nizāmsyzlik*,
a.-t.

INCONGRU, E, adj., qui pèche
contre les règles de la syntaxe, نحو
nahv qāvā'idīnē قواعدینه مغایر
moughāir. — Contre les bienséances,
ناسزا *nāsezā*, تبولسز
iolsiz, t.; مناسبسز
nāsevāb, مناسبسز
munācibetsiz.

INCONGRUEMENT, adv., نحو
nahv qā'idēcinē قاعده سنه مغایراً
moughāiren, طوغرو اولمیدرق
dough-
rou olmāaraq. — Avec inconve-
nance, مناسبسزکله
munācibet-
sizlyguytē. — Parler incongrue-
ment, باللخن والخطا تکلم
bil-
lakhn vel khatā tekellun it.

INCONGRUITÉ, s. f., au fig., faute
contre la syntaxe, نحو قاعده سنه
nahv qā'idē-
cinē moughāir olān ghalath, a.-t.;
طوغروسزلق *dhoghrouçouzlyq*, t.;
لالخن *lakhn*, سقامت *saqāmet*. —
Faute contre la bienséance, تبولسزلق
iolsyzlyq, ناسزالق *nāsezālyq*,
مناسبسزکله *munācibetsizlik*.

ملاحظه سزاعله *ghāfilānè*, غافلانه
 mulāhazasyzliguilè, a.-t.; بی تاامل
 bi teāmmul, a.

تسلیسنز *INCONSOLABLE*, adj. com., تسلیت اولنمز
tecellısz, قبول ایتمز *tecelli*
olounmaz, بولمز *tecelli*
qaboul itmez, مایوس *meıous*, a.
 — Il est inconsolable de la mort de
 son père, بدرینک وفاتیچون نا
 pederinnū vefāti
 itchoun nā qābili *tecelli*tür, a.-t.

یولسزلق *INCONSÉQUENCE*, s. f.,
 رابطه سزلق *rabythasızlyq*, t.;

یولسز *INCONSÉQUENT*, e, adj.,
 راهوار *rābythasız*, رابطه سز
ıolsyz, قانون ملازمه یه مغایر
nāhemvār, یولسز حرکت ایدن
qānouni mulūzemcē moughāır. —
 Homme — یولسز حرکت ایدن
ıolsyz hareket iden kimesnè.

فکر سزک *INCONSIDÉRATION*, s. f.,
 تاامل سزک *teāmmul-syzlik*,
 ملاحظه سزک *mulāhazasyz-*
lik, a.-t.; عدم رؤیت *'ademi rouıet*.
 — Parler et agir avec *inconsidéra-*
tion, بلا تاامل تکلم ا
bilā te'ammulın tekellum it.

فکر سز *INCONSIDÉRÉ*, e, adj.,
 ملاحظه سز *mulāhazasız*,
 بی تاامل *bi teāmmul*,
 دقت سز *dyqqatsız*, ا. — Discours
inconsidérés, ملاحظه سز صحبتلر
moulāhazasız sohbetler.

ملاحظه *INCONSIDÉRÉMENT*, adverbé,
 فکر سزک *fikirsyzliguilè*,
 ملاحظه *moulāhaza itmēçrek*,

ملاحظه سزاعله *ghāfilānè*, غافلانه
 mulāhazasyzliguilè, a.-t.; بی تاامل
 bi teāmmul, a.

تسلیسنز *INCONSOLABLE*, adj. com., تسلیت اولنمز
tecellısz, قبول ایتمز *tecelli*
olounmaz, بولمز *tecelli*
qaboul itmez, مایوس *meıous*, a.
 — Il est inconsolable de la mort de
 son père, بدرینک وفاتیچون نا
 pederinnū vefāti
 itchoun nā qābili *tecelli*tür, a.-t.

تسلی *INCONSOLABLEMENT*, adverbé,
 تسلیسنزکله *tecellıszliguilè*,
 قبول ایتمه چک مرتبه ده
tecelli qaboul itmēçedjek mertebèdè, a.-t.;
 بلا تسلی *bilā tecelli*.

قرار سزاعله *INCONSTANTMENT*, adv.,
 دوام سزلق ایله *qarārsyzliguilè*,
 عدم دوام و ثبات *devāmsızlyq ilè*,
 ایله *'ademi devām usebāt ilè*, a.-t.

قرار سزلق *INCONSTANCE*, s. f.,
 دوام سزلق *qarārsyzlyq*,
 بی قرارلق *bi qarārlyq*, a.-t.;
 عدم ثبات *bi qarāri*,
 بی قراری *'ademi sebāt*, a. — de caractère,
 هر جایلق *her djāilyq*, p.-t.;
 تلون طبع *sebātsyzlik*, ثبات سزک
televvuni thab'.

دوام سز *INCONSTANT*, e, adj., facile à
 قرار سز *qarārsyz*,
 بی قرار *sebātsyz*, ثبات سز
bi qarār, عديم الثبات *'adım us-*
sebāt, نا پایدار *nā pāıdār*. — Léger
 de caractère, هر جای *her djāıı*,
 یونی باشو *ıöçni bāçlı*, t. — Homme
 تلون طبع ایله مجبول برادم,
televvuni thab' ilè medjhoul biradem.

— Esprit — عقل بی ثبات *'aqli bi cebüt*.

INCONSTITUTIONNALITÉ, s. f., مخالفت للشریعة *moukhālefet lil-cheri'at*, a.

INCONSTITUTIONNEL, LE, adj., قانون نامدیه مغایر *qānou nāmēdē moughāir*, نظامدن خارج *nizāmden khāridj*, قوانین مهلیکنده مغایر *qavānīni memleketē moughāir*, a.-t.

INCONTESTABLE, adj. com., سوز *seuz* قبول ایتمز *ioq* قبول ایتمز *y'tirāf qaboul itmez*. — C'est — بری من *khilāf ioq* خلاف یوق *beri min el-'ytirāz*, a.-t. — C'est un fait incontestable, اعتراض *berhāni burhāni mumenten' ul-'ytirāz*.

INCONTESTABLEMENT, adv., سوز *seuz olma'araq*, t.; درق *y'tirāzden beri olaraq*, a.-t.; بلا *bilā y'tirāzin*, a.

INCONTESTÉ, E, adj., نزاعسز *ni-zā'siz*, بلا *bilā mudjādēlē*, مباحثه اولنمیش *muhākecē olounmamich*, معارضهسز *mou'arizasyz*, a.-t.

INCONTINENCE, s. f., l'opposé de la continence, پرهیزسزلیک *perhizsizlik*, p.-t.; ضبطسزلیق *zabtsyzlyq*, a.-t.; عدم التحرم *'ademutcharum*. — d'urine, سدک زوری *sidik zori*, t.; عدم الامساک البول *'adem ul-imsāk el-buvel*, a.

INCONTINENT, E, adj., qui n'est pas continent, پرهیزسز *perhizsyz*, ضبطسز *bi perhiz*, p.-t.;

riüzetsyz, a.-t.; ریاضتسز *zabthsiz*, غیر متحرم *ghāiri muteharrim*, a. — C'est un homme incontinent, امساک ایتمز بر ادمدر *imsāk itmez bir ademdur*.

INCONTINENT, adv., aussitôt, اولدم *ol sāt*, اول ساعت *oldem*, في الحال *o sāt*, a.-t.; اول ساعت *fil-hāl*, a.

INCONVENABLE, adj. com., لایق *lāyiq olma'ian*, a.-t.; غیر *ghāiri munācib*, a.; مناسبت *nādjespān*, p.

INCONVENANCE, subst. féminin, مناسبتسزلیک *munācebetsizlik*, a.-t.; عدم لیاقت *'ademi liāqat*, a.

INCONVENANT, E, adj., یاقشقسز *iyāqshysiz*, t.; حسن ادبه مغایر *husni edebē nioughāir*, a.-t.

INCONVÉNIENT, s. m., محذور *mahzour*, pl. a. محاذیر *mehāzir*, مانع *māny'* محذورات *mahzourāt*, ضرر *bes*, موانع *mevāny'*, — Je ne vois pas d'inconvénient à faire cela, بونی ایتمکده *bounou itmekte bir turlu mahzour boulamam*. — Il n'y a pas d'inconvénient à cela, بوبابده بر درلو مانع یوقدر *boubābtē bir turlu māny' ioqtur*.

INCORPORALITÉ, s. f., تنسزلیک *tensyzlik*, t.; کودهسزلیک *guēvdēsizlik*, t.; جسمسزلیک *djismsizlik*, a.-t.; مجرد من الجسم *tedjerrud min el-djism*, a.

INCORPORATION, s. f., action d'incorporer, صتم وعلاوه *ilhāq*, اضم *zenun u 'lāvē*, a. — Adjonction, introduction dans un corps, الحاق

ilhāq, ادخال *idkhāl*, ضمیمه *zami-mè*, a. — Union de plusieurs choses en un seul corps, بر جسم اوله قلق *bir djism olmaqlyq*, اتحاد الجسم *ittihād ul-djism*. — En parlant d'une terre réunie à une autre, ایچنه قاتلمه *itchinè qātilma*, انضمام *inzi-mām*.

INCORPOREL, LE, adj., تنسز *ten-syz*, p.-t.; جسمسز *djiciusiz*, a.-t.; بلا *ghairi mutedjessid*, غیر متجسد *bilā djeced*, a.

INCORPORER, v. a., mêler, réunir, joindre, - ضم - خاٹ - الحاق *zamm, khalth, ilhāq, imti-zūdj it*. — Agréger quelqu'un dans un corps, ادخال *ilhāq*, ادخال *idkhāl it*, a.-t.; بر جسم *bir djism it*, کیردرمک *guîrdurmek*. — des soldats dans un régiment, ضم *zamm*, ضم *zamm u ilhāq it*. — S'incorporer, v. pro., ne faire qu'un avec un corps, تحویل *djismi vāhidè tahvîl olounmaq*. — Se joindre, الحاق *zamm, ilhāq olounmaq*. — Incorporé, e, بر جسم اولمش *bir djism olmuch*, متجسم *mutedjessim*, مضموم *mazmoum*, ملحق *mulhaq*, ایچنه قاتلمش *munzamm, itchinè qātilmich*.

INCORRECT, E, adj., اصلاحسز *islāhsyz*, املاسیز *imlāsyz*, a.-t.; یکلشلو *iañlichlu*, یکلش *iañlich*, t.

INCORRECTION, s. f., طوغروسزلق *dhoghrousizlyq*, املاسیزلق *imlāsyzlik*, اصلاحسیزلق *islāhsyzlik*,

a.-t.; یکلش *iañlich*, t.; غلط *ghalath*, a.

INCORRIGIBILITÉ, s. f., اصلاح قبول ایتمامزلك *islāh qaboul itmemezlik*, a.-t.; عدم القابلیت *'adem' ul-qābiliet ul-islāh*, a.

INCORRIGIBLE, adj. com., قابل *qābili islāh* اولمیان - دکل *olmāiān, deil*, اصلاحه کلمه *islāha guelmez*, قبول ایتمز *islāh qaboul itmez*, متنع اصلاح *mumteni' ul-islāh*, a. — Un enfant incorrigible, بر طفل *nā qābili islāh bir thyfl*.

INCORRUPTIBILITÉ, s. f., qualité de ce qui est incorruptible, بوزلمه *bozouluama*, t.; اولنمازلق *ifsād olounmāzlyq*, بوزلیمزلق *bozoulmāmazlyq*, a.-t.; چور بیامزلك *tchurumemezlik*, براءت من الفساد *berā'et min el-feçād*, عدم الانفساد *'adem ul-ifsād*. — Au fig., intégrité qui ne permet pas de se laisser corrompre, افساد قبول ایتمامزلك *ifsād qaboul itmemezlik*, عدم *'adem ul-qābiliet ul-efsād*, a. — L'incorruptibilité d'un magistrat, افساده *ber hākimūñ ifsādè 'ademi qābiliyeti*.

INCORRUPTIBLE, adj., بوزلمز *bozoulmaz*, بزی - منزه من الفساد *ber, munezzeh min el-feçād*, a.; *ber, munezzeh min el-feçād*, منزه *feçād den munezzeh*. — En parlant d'un juge ou d'une autre personne qui ne se laisse pas corrompre, رشوت المز *richvet al-*

maz, a.-t.; افساد قبول ایتمز *ifsād qaboul itmez*, اطہاء اولنماز *itmā' olounmāz*. — Un magistrat incorruptible, مہتہنغ الاطہاء بر حاکم *mumteni' ul-itmā' bir hākīm*. — Qui s'abstient de ce qui est défendu, عقیف الطبع *'asif uthab'*.

INCORRUPTION, s. f., بوزلمزلق *bozoulmazlyq*, چور بیا مزلق *tchurumemezlik*, t.; عدم الفساد *'adem ul-sefād*, a.

INCRASSANT, e, adj., t. de médecine, قوبولدیجی *qouiouladidji*, t.; مٹخن *muçakhhin*, a.

INCRASSATION, s. f., قوبولتہ *qoui-latma*, t.; تشخین *teskhin*. — du sang, دم تکشیف *teksifi dem*.

INCRASSER, v. a., le sang, les humeurs, قانی - اخلاطی قوبولتمق *qāni, akhlāthy qouioulatmaq, teksif it*, a.-t.

INCREDIBILITÉ, s. f., اینانیله ماملق *inānilamāmazlyq*, t. — L'incrédibilité d'un fait, بر مادہ نک *bir maddēnuñ 'y'timādē 'ademi salāhūieti*.

INCREDULE, adj. com., qui ne croit pas aisément, اینانمیان *inānmaian*, کوچ اینانور *inānuz, gutch ināneur*, قولای اینانمز *qolāi inānuz*, t.; عسیر الاعتقاد *'acir ul-y'timād*, کم اعتقاد *kem 'y'tiqād*. — Qui n'a pas foi aux mystères de la religion, اینانی یوق *imāni iyoq*, کم ایمان *kem imān*, اعتقادسز *'y'tiqādsiz*. — C'est un incrédule, بر ایمان *adim ul-imān bir adem dur*.

INCREDULITÉ, s. f., répugnance à croire, اینانماملق *inānmaamalyq*, اینانماملق *inānmaamalyq*, a.-t.; عدم اعتماد *'ademi y'timād*, a. — Manque de foi, ایمانسزلق *imānsizlyq*, اعتقادسزلق *'y'tiqādsizlyq*, کفر *'adem ul-imān, kufi*.

INCRÉÉ, e, adj., یرادلیمش *irādilmamich*, t.; غیر مخلوق *ghair makhloq*, a.

INCROYABLE, adj. com., qui ne peut être cru, اینانلمز *inānilmaz*, اینانلمیجق *inānilmaādjāq*, t.; مہتہنغ الاعتقاد *mumteni' ul-y'timād*. — Excessif, وصفه کلہز *vasfē guelmez*. — Qui passe toute explication, سوبلنسد اینانلمز *seuilensē inānilmaz*. — Une nouvelle incroyable, شایان اعتماد اولہ میہجق *chāiāni y'timād olamaādjāq khaber*. — Excessif, extraordinaire, دائرہ *'aqlē syghmaz*, صیغہز *ilāirēi teçavvurden khāridj*. — Ridicule, bizarre, عجایب *'adjāib*.

INCROYABLEMENT, adverbe, اینانلمیاجق مرتبہ *inānilmaādjāq mertebēdē*, a.-t.

INCRUSTATION, s. f., revêtement, ornement appliqué, قاپلہ *qāplama*, مرمز *mezmer*, طاش قاپلہ سی *thāch qāplamaci*, صوامہ *syvāma*, نفیس طاشلر ایله قاپلہ *nefis thāchlar ilē qāplama*. — Sorte d'enduit pierreux, صوا *syvā*, دیوار *muhre idivār*.

INCRUSTER, v. a., couvrir, revêtir de pierre, de marbre, etc.,

طاش - مومر *qāplāmaq*, قاپلامق
 ايله قاپلامق *thāch, mermer ilè*
qāplāmaq, نفيس طاشلر ايله
qāplāmaq, t. — Couvrir d'un enduit,
 تزيين ا *tathūn*
 it. — Enchâsser une matière dans
 une autre pour en faire des orne-
 ments, تزويق ا *qāqmaq*, قاقماق
tezvîq it. — Incrusté, e, نفيس
 طاشلر ايله قاپلامش
nefis thāchlar ilè qāplānmich,
 قاقلامش *qāqqlmich,*
 موزوق *muzevvyq.*

INCUBATION, s. f., يمورطه بصره
ioumourtha basma, t.; حضون
houzoun, a.

INCUBE, s. m., cauchemar. Voy.
 ce mot.

INCULPATION, s. f., صوچلماه *sou-*
tchlama, صوچ اتهه *soutch atma, t.*;
 اسنادات *isnād, pl. a.* اسناد
isnād, pl. a. تهمت *teuhmet,* ذم
zemm, اتهام
ittihām.

INCULPER, v. a., صوچلماق *sou-*
tchlamaq, صوچ اتهق *soutch at-*
maq, اسناد ا *haml, isnād it,*
 تهميل تهمت ا *zemm it,* ذم ا
tahmēli teuhmet it, a.-t. — In-
 culpé, e, اوزرينه صوچ اتهامش
uzerine soutch atilmich, اتهام اولنمش
ittihām olounmich.

INCULQUER, v. a., زور ايله
 اکتتمق *zor ilè eugret-*
mek, añlatmaq, t.; عقله يرلشدرمك
 ذهنه القما ا *'aqlè ierlechturmek,*
 زور ايله تلقين ا *zihne ilqā it, a.-t.*

INCULTE, adj. com., sans culture,
 سورلهاشمش *duzulmemich,*
 غير *pour, t.*; غير

غير محروث *ghāiri mezrou',*
ghāiri mahrous, a. — Terre aban-
 donnée, ير معطل *mu'atthal-ier.* —
 Terres incultes, - بائره
erāzi bāirè, ghāiri mah-
roucè, a.-t. — En parlant d'un lieu,
 د'un pays sauvage, معمور اولميان
ma'mour olmañan, غير معمور
ghāiri ma'mour. — Esprit inculte,
 تربيه سز عقل *terbiēsiz 'aql.*

INCULTURE, s. f., پورلق *pour-*
lyq, t.; عدم پوريت *pourüet,*
 تربيت *'ademi terbiēt, a.*

INCURABILITÉ, s. f., اوكلمزلق
oñoulmazlyq, t.; علاج سزلق
'ylādj-syzlyq, a.-t.; عدم الامكان الشفا
'adem ul-imkiān uechifā, a.

INCURABLE, adj. com., qui ne
 peut être guéri, اوكلمز *oñoulmaz,*
 t.; علاج سز *'ylādjsyz, a.-t.*; بي
 مهتبع العلاج - *bi 'ilādj,*
 اوكلمز ياره *mumteni ul-ilādj, el-mu-*
dāvāt, a. — Plaie — اوكلمز ياره
oñoulmaz iāra. — Incurable, s. m.,
 علاج قبول ايتمز بر
'ilādj qaboul. itmez bir 'alil.
 مهتبع *mumteni ul-*
islāh olān nizādj.

INCURIE, s. f., اهاجليك *ih-*
māldjilik, a.-t.; باقماه *bāqmāma,*
 t.; اهتماسزلق *yhtimāmsizlyq,*
 اهاج *ihmāl, a.*; غافللق *ghāfillyq,*
 a.-t.; عدم اهتمام *ghaflet,*
 ا *'ademi yhtimām, a.*

INCURIOSITÉ, s. f., ام-وري
 اراشدرمازلق *oumouri arāchtur-*
māmazlyq, t.; تتبع احواله عدم
 اعتنا *tetebbu' i ahvālè 'ademi 'ytina.*

INCURSION, s. f., چتهه *tchitè*,
اقين چاپول *aqyn tchāpoul*,
ت.; غارات *ghāret*, pl. a. غارات
ghārāt. — Faire des incursions,
چتهه وارمق *tchetèè wārmaq*,
اقين سالمق *aqyn sālmaq*,
چتهه جيلق *tchetèdjilyq*,
چاپوللر *tchāpouller it*.

INDE, s. f., contrée d'Asie, هند
hind, هندستان *hindistān*,
هندوستان *hindoustān*. — L'Inde
occidentale, هند غربى *hindi*
gharbi. — Couleur bleue, چويد
tchivīd, چويد بوياسى *tche-*
vīd boiāci.

INDÉBROUILLABLE, adj. com.,
چوزلمز *tcheuzulmez*, سوكلمز *seukul-*
mez, t.; مهنتع الحل *mumteny' ul-*
hall, a.

INDÉCEMENT, adv., ادبسىزلكه
edebsizligülè, ادبسىزجه *edebsizdjè*,
ادبسىز *edebsiz*, a.-t.; بى ادبانه *bi*
èdèbānè, a.-p.; بلا ادب *bilā ede-*
bin, a.

INDÉCENCE, s. f., ادبسىزلك
edebsyzlik, a.-t.; ناسزالىك *nāce-*
zālik, p.-t.

INDÉCENT, e, adj., ادبسىز *edebs-*
yz, a.-t.; ياقشمنز *īāqichmaz*, t.;
ناسزا *nāsezū*, p.; داب ادبه مغاير *debi*
edebe moughāir.

INDÉCHIFFRABLE, adj. com., qu'on
ne peut lire, déchiffrer, اوقونمز
oqounmaz, اوقونولمز *oqounoulmaz*, t.;
مهنتع القرائة *mumteni' ul-qyrā'et*, a.;
— Inexplicable, اچلمز *atchilmaz*,
بيلنمز *bilinmez*, اكلاشلمز
añlāchilmaz, شرحى مهكمن دكل
cherhi mumkin deil.

INDÉCIS, e, adj., شهبهلو *chub-*
hèlu, a.-t.; متردد *mutereddid*, a.
— Qui n'est pas déterminé, en par-
lant des choses, كسليامش *kecilme-*
mich, t.; قرار و برلياش *qarār vīril-*
memich, فصل اولنميش *fasl olounma-*
mich, مقرر دكل *mouqarrer deil*,
a.-t.; غير مقرر *ghāiri mouqarrer*,
a. — Question indécese, قراركيير
qarārguir olmāmich مسئله
mecelè. — Irrésolu, en parlant des
personnes, ايدهجكنى بيلمز
idjejuni bilmaz, t.; متردد
mutereddid, متذبذب السراى
mutezebzib urrèi, a. — Il est encore indécese,
هنوز تردد اوزره در
henouz tereddud uzrè dur.

INDÉCISION, s. f., شهبه *chubhè*,
تردد *tereddud*, ارياب *irtiāb*, a.;
تردد رائده قرارسىز
rāidè qarārsiz, ارياب
tereddud urrèi, a.

INDÉCLINABILITÉ, s. f., عدم
الانصراف *adem ul-insirāf*,
بنا *binā*, a.

INDÉCLINABLE, adjectif com.,
تصريف اولنمىز
tasrif olounmaz, غير منصرف
ghāiri munçarif,
مبنى *mebnii*, a.

INDÉCROTTABLE, adj. com., qui
ne peut se décroter, چامورى
tchāmouri tchīqarilmaz,
چاموردن تمىز اولنمىز
tchāmourden teniz olounmaz. — Au fig., intrait-
able, قونشلمىز *qonouchilmaz*, t.;
مهنتع اليعاشرة *mumteni' ul-mou'-*
acheret, a.

INDÉFECTIBILITÉ, s. f., بى
زوالىق *bi zevālyq*, زوالىق *zevālyq*, a.

vālsizlyq, a.-t.; عدم الزوال 'adem uzzavāl, a.

INDÉFECTIBLE, adj. com. زوالسز *zavālsiz*, a.-t.; زوال بی *bi zevāl*, a.; عديم الزوال 'adīm uzzavāl, لا يزال *lā iouzāl*, a.

INDÉFINI, E, adj. معين اولهيان *mou'āïen olmaïān*, a.-t.; نا محدود *nā mahdoud*, نا معين *nā mou'āïen*, p.-a.; معين غير محدود - معين *ghāiri mahdoud*, *mou'āïen*, a. — Temps — وقت غير معين *vaqti ghāiri mou'āïen*. — Ligne indéfinie, خط نا محدود *khatthy nā mahdoud*.

INDÉFINIMENT, adv., d'une manière indéfinie, وجه نا محدود اوزره *vedjhi nā mahdoud uzrè*, تعيين *ta'iin itmeïerek*. — A l'infinie, الى غير النهاية *ila ghāir unnehāïè*, a.

INDÉFINISSABLE, adjectif com., تعريفه - وصفه كـلمـز *ta'bir, bēïān olounmaz*, تعريفه - وصفه كـلمـز *t'arifè, vasfè guelmez*, a.-t.

INDÉLÉBILE, adj. com., qui ne peut être effacé, محو اولنمز *mahv olounmaz*, a.-t.; چقرلمز *tchiqarilmaz*, a.-t.; چيتمز *tchyqmaz*, t.; ممتنع المحو *mumteni' ul-mahv*, a.

INDÉLIBILITÉ, s. f., عدم المحو *'adem ul-mahv*, a.

INDEMNISER, v. a., تضمين ا *tazmīn it*, ضررى اوده مك *zarari eudemek*, تضمين ضرر ا *tazmini zarar it*, a.-t. — Indemnisé, e, adj., ضررى اودنمش *zarari eudenmich*, مضمين الضرر *mutezammin uzzarar*.

INDEMNITÉ, s. f., تضمين *tazmīn*,

pl. a. تضمينات *tazmīnāt*, تضمين ضرر *tazmīni zarar*.

INDÉPENDAMMENT, adv., malgré, بـو boundan bachqa, بـو بشقه *bou djumlè ilè*, صرف جله ايله *sarfi nazar iderek*, قطع نظر ايله *qathy' nazar ilè*, a.-t. — D'une manière indépendante, علاقه سى اولميدرقى *'alāqacy olmaïaraq*, بلا تعلق *bilā te'alluq*.

INDÉPENDANCE, s. f., ازادلىق *azādlyq*, باشلو باشلوق *bāchlu bāchlulyq*, t.; سربستلىك *serbestlik*, p.-t.; سربستلىت *serbestliet*. — d'un état, استقلال *istiqlāl*, عدم محكوميه *'ademi mahkoumīet*, a. — Il est dans l'indépendance, حال سربستلىت واستقلالده در *hāli serbestliet u istyqlāldedur*.

INDÉPENDANT, E, adj., qui ne dépend de personne, سربست *serbest*, p.; ازادلو *azādlu*, باشلو *bāchlu*, غير تابع *bāchlu bāchinè*, t.; غير تابع *ghāiri tāby'*. — En parlant d'un état, d'un prince et aussi d'un particulier, غير محكوم *mustaqyll*, مستقل *ghāiri mahkoum*, a. — Qui n'a point de liaison, de connexion, بشقه *'alāqacy bachqa*, علاقه سى بـوق *'alāqacy iōq*, غير متعلق *ghāiri mute'allyq*. — Ceci est indépendant de la question, بو مطلبه تعلقى بوقدر *bou mathlabè te'alluqy iōqtur*.

INDESTRUCTIBILITÉ, subst. fém., بوزلها مزلىق *bozoulmāmazlyq*, t.; عدم الخراب - الفنا *'adem ul-kharāb, ul-fenā*, عدم الاندراس *'adem ul-indirās*, a.

INDESTRUCTIBLE, adjectif com., مهتتخ لاندراس; *bozoulmaz, t.*; *mumteni' ul-indirās, a.*; يقلمز *iqylmāz, t.*; انهيدام بولمز *inhidām boulmaz, a.-t.*

INDÉTERMINATION, s. f., قرارسزلق; *qarārsyzlyq, t.*; تردد *tereddud, chubhè, a.*

INDÉTERMINÉ, E, adj., indéfini, غير معين *ghairi mou'äïen, a.* — Nombre — عدد غير معين, رأينده *'adedi ghāiri mou'äïen.* — Irrésolu, متردد *reïndè qarārsyz mutereddid,* رأينده متذبذب *reïndè mutezebzb.*

INDÉTERMINÉMENT, adv., وجهه غير معين *vèd'jhi ghāiri mou'äïen uzrè,* تعيين ايتمكسزين *ta'ïin itmeksizin, a.-t.*; لاعن *lā'an etta'ïin, a.*

INDEVINABLE, adj., عقل ايله *'aqi ilè boulounmāz, a.-t.*; مهتتخ التفرس *mumteni' uttefer-rus, a.*

INDÉVOT, E, adj., ديانتى يوق *diāneti iöq, a.-t.*; عديم التعبد *'adim utte'abbud, a.* — C'est un homme indévot, عديم التعبد بر *'adim utte'abbud bir adem-dur.*

INDÉVOTEMENT, adv., ديانتسزلك *diānetsizlik ilè,* ديانتسز *diānetsiz olaraq, a.-t.*; بلا *bilā te'abbudin, a.*

INDÉVOTION, s. f., ديانتسزلك *diānetsizlik, a.-t.*; عدم الديانت *'adem uddiānet, a.*

INDEX, s. m., table d'un livre,

فهرست *fihrist, fihris, a.* — Doigt près du pouce, شهادت *chehādet parmāghy,* صلوات *salavāt parmāghy, a.-t.*

INDICATEUR, TRICE, adj., qui indique, كوستريجي *gueustèrdji, t.*; دلالة ايديجي *dèlil, a.*; دلالة ايديجي *dèlālet ididji, a.-t.* — Celui qui fait connaître un coupable, مجرمى *mudjrimi bilduridji,* مخبر مجرم *moukhbiri mudjrim.* — L'index, voyez ce mot.

INDICATIF, s. m., premier mode du verbe, بنا الرفع *binā urref'.* — صورت *soureti* اخبار يه نك زمان حالى *ikhbāriēnuñ zemāni hālī.*

INDICATIF, IVE, adj., qui indique, دلالت ايديجي *delālet ididji, gueusteridji, a.-t.*

INDICATION, s. f., action d'indiquer, كوسترمه *gueustermè, gueusterich, t.*; دلالة *dèlālet, ichāret, a.* — Ce qui indique, كوستريجي *gueusteridji, delil, pl. a.* دلایل *delaïl.*

INDICE, s. m., signe, علامت *'alāmet, pl. alāmāt,* امارة *emāret, nichān, p.-t.*; امارات *emārāt, qarāin, qarāin.* — Léger, قرينه خفيفه *qarinèi khafifè.* — Puissant, قرينه قويه *qarinèi qavtiè.*

INDICIBLE, adj. com., دينلمز *dinilmèz, t.*; تعبیر اولنمز *ta'bîr olounmaz, vasfè guelmez,* وصفه *vasf u tâ'rifè*

guelmez, a.-t.; مالا کلام *mālā kelām*, a.

INDICTION, s. f., دعوت *d'avect*, a.

INDICULE, s. m., کوچک نشان *kutchuk nichān*, t.; قرینه جزیه *qarínêi djuziê*, a.

INDIEN, NE, adj., natif de l'Inde, هندستانلو *hindoustānlu*, هندی *hindī*, هندوی *hindouvi* et هندوی *hindouvi*. — Un négociant indien, bir تاجر هندوی *bir tādjiri hindouvi*. — En parlant des choses, هندی *hindī*.

INDIENNE, s. f., étoffe, هند hind *hind qoumāchi*, الابه *alā-dja*, چیت *tchît*, t.

INDIFFÉREMENT, adv., sans faire distinction, بلا قرق *bilā farqin*, محیرکلله *mubāhlighilè*, muhāïerliguilè, على السوية *'ales-seviè*, بر بلا استثناء *bilā istisnā*, بر دوزهیه *bir duzèè*. — Sans arrière pensée, بی اختیار *bi ikhtiār*, بی تفکر *bi tefekkur*. — Avec indifférence, froideur, ایلله *raghbetsizlik ilè*, بلا التفات *bilā iltifātın*, رغبتة *raghbetin*, برودت ایلله *buroudet ilè*.

INDIFFÉRENCE, s. f., état d'une chose ou d'une personne indifférente, محیرکلله *farqsızlyk*, فرقسزلیک *mouhāïerlik*, a.-t.; برابرلیک *berāberlik*, مباحلق *mubāhlyq*. — Manque d'intérêt, insouciance, قیدسزلیک *qāidsizlik*, استغناى قلب *istighnāi qalb*. — Froideur, صوقلق *soouqlyq*, t.; برودت *beroudet*. — Impartialité, بیطرفلق *bitharaflyq*, a.-t.

INDIFFÉRENT, E, adj., qui a autant d'avantage que d'inconvénient, برابر *berāber*, بر *bir*, هپ *hep* *bir*, t.; مساوی *muçāvi*. — Qui n'est en soi ni bien ni mal, مباح *mubāh*, a.; بوش ایشلر *boch ichler*. — Qui touche peu, dont on ne se soucie pas, طوقنمز *dhoqounmaz*, t. — Cela m'est indifférent, بو بکا طوقنمز *bou bañā doqounmaz*, قیدم دکل *qaidum dēil*, بونلرک جملهسی *bounlaruñ djumlēci yndumdē muçāvidur*. — Qui n'a d'attachement à rien, برودت *beroudet* صاحبسی *sāhibi*. Qui est sans affection, محبتسز *mouhhabetsyz*, a.-t.; تاثر قلبی *teessuri qalbi iōq*. — Impartial, بیعرض *bitharaf*, بیطرف *bi-gharaz*, هیچ بر طرف طوقنمز *hitch bir tharaf thoutmaz*.

INDIGENCE, s. f., pauvreté, یوخسللق *ïokhsoullyq*, احتیاج *ih-tiādj*, فقر *faqr*, ضرورت *zarouret*, فقر, فاقة *fāqat*, a. — Extrême — فقر, عظیم *faqri 'azım*.

INDIGÈNE, adj. com., یرلو *ierlu*, اهالی *ehli aslıi*, pl. a. اهالی *ehālii aslıi*. — Les indigènes de l'Afrique, افریقانک اهالی *afriqānuñ ehālii aslıi*.

INDIGENT, E, adj., یوخسل *ïokhsoul*, محتاج *zugurt*, t.; حاجتلو *hādjetlu*, فقیر *faqir*, pl. a. فقرا *fouqara*; مسکین *meskīn*, pl. مساکین *meçākīn*; محتاج *mouhtādj*, pl. محتاجین *mouhtādjin*.

INDIGESTE, adj., difficile à digérer, هضمسى - سینهسى کوچ *hezmi, sünmeci gutdj*, عسير الهضم 'acir ul-*hezmi*. — Qui n'est pas digéré, هضم سینمامش *sünmemich*, هضم غیر *hezmi olounmämich*, هضم غیر *ghäiri munhezem*. — Au fig., mal expliqué, mal conçu, دوزنسىز *duzensyz*, t.; ربطهسىز *rabouthasyz*, نصابىنى بولمامش *niçäbini boulmämich*, غیر ناصح *ghäiri näzidj*. — Pensées indigestes, افكار غير *efkiäri ghäiri näzidja*.

INDIGESTION, s. f., سكرمكلک *syürmëmeklik*, سینمامه *sünmëmë*, عدم هضم *hezmsizlyq*, t.; هضمسىزلىق *ademi hazm*, a.-t.; تخمه *toukhmë*, *toukhamë*, pl. تخمات *toukhamät*, تخم *toukham*, سو هضم *souü hazm*. — Avoir une indigestion, مبتلاى *mubteläi toukhamë ol*.

INDIGNATION, s. f., طارغنىلق *dhärghyntlyq*, اوکه *eugüë*, t.; غضب *ghazab*, انفعال *ghäiz*, غيظ *inf'äl*.

INDIGNE, adj. com., qui n'est pas digne, لايق اولميان *läiq olmaiän*, لايقسىز *läiq deil*, لايقسىز *läiq-syz*, a.-t.; نا لايق *nä läiq*, مستحق *nä mustehaqq*, p.-a. — Honteux, méchant, کوتى *keutu*, t.; عيب *'aib*, عيبلو *'aiblu*. — C'est —, غاييت عيبدر *ghäiet 'aibtur*. — Qui ne convient pas, ياقشمىز *täqychmaz*, نا سزا *nä sezä*, نا جىسپان *nä djëspän*, غير لايق *ghäiri läiq*. — Crime indigne de pardon, لايق عفو *läiqi 'afv. olmaiän djurm*.

INDIGNEMENT, adv., d'une manière indigne, لايقسىزلىق *läiqsyzlyghylë*, وجهله *olmaiadjaq vedjhilë*, ياقشميه جق *läiq olmaiadjaq vedjhilë*, a.-t.; نا سزالعله *nä sezälyghylë*. — Très-mal, کوتىلك ايله *keutulik ilë*, خباثتله *khabäcet ilë*. — On a agi indignement à son égard, حقنه صورت غير لايقه ايله معامله اولندى *haqqyna soureti ghäiri läiq ilë mou'amelë oloundou*.

INDIGNER, v. a., طارلمق *dhärrilmaq*, t.; اوکه لندرمك *eugüë-lendurmek*, غضبه كتورمك *ghazabë guëturmek*, اغضب ا *ighzäb it*. — S'Indigner, v. pr., طارلمق *dhärrylmaq*, اوکه لندرمك *eugüëlenmek*, خشمه - غضبه *qäqyumaq*, قاقندى *qäqyumaq*, كلمك *klychmë*, *ghazabë guelmek*, a.-t.; پك كوجنه كلمك *pek gu-djinë guelmek*. — Indigné, e, اوکه لندرمش *dhärrilmich*, غضوب *ghazoub*.

INDIGNITÉ, s. f., énormité, عيب *'aib*, کوتىلك *keutulik*, شناعت *chinnä'at*. — Bassesse, الحقلق *altchaqlyq*, a. — Qualité de ce qui est indigne, نا سزالىق *nä sezälyq*, بسى *nä läiqlyq*, p.-t.; استحقاقى *bi istihqäqi*. — Faire des indignités, الحقلق *altchaqlyq it*.

INDIGO, s. m., plante, - چويد *tchivüd*, چويد اوتى *tchivüd oty*, t.; نيل *nül*, a. — La couleur —, چويد بوباسى *tchivüd boüäcy*.

INDIQUER, v. a., montrer, اشارت - *guëeustermek*, t.;

اظهارا *ichāret, dētālet*, — *دالالت* — اظهارا *izhār it, a.-t.* — Faire savoir, notifier, بیلدرمک *bıldurmek*, تعريف *dhouïourmaq*, تعريف *ta'rif it.* — Désigner, ا تعيين *ta'ün it.* — Indiqué, e, کوسترلمش *gueusterilmich*, تعريف — تعيين *ta'ün, ta'rif olounnich.*

INDIRECT, E, adj., qui n'est pas direct, détourné, طولاشق *dholāchyq*, اگری *egri*, ارقوری *arqouri*, صاپق *sāpaq, t.*; معوج *mou'avedj*, منعرج *mun'aredj.* — Avantage indirect, مساعدۀ غیر شرعیہ *muçā'edē ghaïri cher'yřē.* — Voies indirectes, mauvais moyens, صاپسه *saipsē*, بوللر *sāpa ioller.* — Vue indirecte, کیزلو ملاحظہ *güzlu mulāhaza*, عرض مکتوم *gharazi mektoum.*

— Avis — صاپه بولدن کلمش بر, خبر *sāpa iolden guelmich bir khaber.* — Indirect ou indirectement, par l'intermédiaire d'un tiers, دیگر *diguer* بر کسندهنک واسطه سیله *bir kimesnēnuñ vācithacilē.*

INDIRECTEMENT, adv., d'une manière indirecte, دولاشمغله *dolāchmaghylē*, اگریلگله *egriligulē*, بطریق غیر *arqouriden*, مستقیم *bethariqy ghaïri moustaqym, a.*; طولایی *dholāi.* — Sous mains, ال التندہ *el-altindē.* — Adroitement et en apparence sans dessein, اصول ایله *ouçoul ilē.* — Par un intermédiaire, برینک *birinuk* واسطه سیله *birinuñ vacythacilē.* — Ni directement, ni indirectement, نه طوغریدن نه ارقوریدن *nē doghrouden nē arqouryden.*

INDISCERNABLE, adjectif com.,

متذع *setchilmez, t.*; التمییز *mumteni' attemiiz, a.*

INDISCIPLINABLE, adj. com., قابل *qabili te'allum olmaïän. a.-t.*; اوکردهز *eugrēdilmez, t.*

INDISCIPLINÉ, E, adj., تعلیمسز *ta'alımsyz, a.-t.*; بی تعلیم *bi ta'lım, a.* — Troupe indisciplinée, *ta'lımsız asker.*

INDISCIPLINE, s. f., تعلیمسزلک *ta'lımsızlık, a.-t.*; نقصان *noqsāni te'allum, a.*

INDISCRET, TE, adj., qui manque de discrétion, de modération, بی *insāfsyz, a.-t.*; بی *bi insāf, a.* — Étourdi, بصیرتسز *baçiretsiz, imprudent, malāhazasız.* — Qui ne sait pas garder un secret, ستر طوتیز *syrr thoutmaz*, دیلی طوتیز *dili thoutmaz*, حفظ لسانی یوق *hifzi liçāni ioq.*

INDISCRÈTEMENT, adv., sans retenue, modération, انصافسز *insāfsyz, a.-t.* — Sans réflexion, بلا ملاحظه *bilā moulāhaza.*

INDISCRÉTION, s. f., manque de retenue, de modération, انصافسزلک *insāfsızlık, a.-t.* — Étourderie, ملاحظه سزلق *moulāhazasızlyq.* — Bavardage, بوش بوغازلق *boch boghāzlyq.*

INDISPENSABLE, adj. com., پک *pek lāzımlu*, بر اقلیغه کلهز *brāqylmagha guelmez*, ترک اولنمز *terk olounmaz, t.*; لابد *lābudd, مقتضی *mālābudd, a.*; ضرورتی اولان *zaroureti mouçtezi,**

olân, a.-t. — Devoir indispensable, وجيبه مالا بد *vedjibèi mālā-budd.* — L'obligation religieuse la plus indispensable, اهم واجبات *ehemmi vādjibāti dīniē.*

INDISPENSABLEMENT, adv., بر اقل ميه جق و جهيله *brāqylmaia-djaq vedjhilè,* الزم *elzem,* بالضرورة *bizzarourè,* مالا بد ايله *mālābudd ilè, a.* — Cela est indispensablement nécessaire, بوشى وجوب *bou chei vudjoubi mouthlaq ilè lāzymdur.*

INDISPONIBLE, adj. com., وصيت *vecüet ilè vîrîlmez, a.-t.* — Biens indisponibles, مال مهتنع *māli mumteni' ul-veçäet.*

INDISPOSÉ, E, adj., légèrement malade, كيفسوز *këfsyz, a.-t.;* مزاجسز *nākhoch, p.;* مزاجسز *mizādjsiz,* منحرف المزاج *mounharif ul-mizādji.* — Contre une personne, كوچنمش *güüdjenmich,* كوسلو *keuçulu,* منفعل *munfa'ül.*

INDISPOSER, verbe actif, fâcher, كوچندرمك *gudjendurmek,* كوكل قيرمق *gueuñul qyrmaq, t.;* مزاجى بوزمق *mizādji bozmaq,* وعافيتيه *syhhat u 'āfiēte* *khalèl gueturmek, a.-t.*

INDISPOSITION, s. f., légère altération de la santé, كيفسزلك *këfszlik, a.-t.;* ناخوشلق *nākhochlyq, p.-t.;* مزاجسزلق *mizādjsizlyq,* انحراف مزاج *inhirāfi mizādji.* — Disposition peu favorable à quel-

qu'un, كوچنمه *gudjenmè,* انفعال *infi'äl.*

INDISPUTABLE, adj. com., مباحثه *mubāheccè olounmaz, a.-t.;* مباحثه سوز *seuz gneuturmez,* مباحثه *mubāhacè olounmaz,* معارضدن برى *mou'ārızaden beri,* برى من المعارضه *beri min el-mou'āriza.*

INDISSOLUBILITÉ, substantif fém., اریدلها مزلک *iridilmemezlik,* چوزلها مزلک *tcheuzulmemezlik, t.;* عدم انحلال *'ademi inhilāl, a.* — L'indissolubilité de l'or, التونك *altounuñ 'ademi inşiçākh, u inhilāli.* — du mariage, نکاحک عدم امکان *nikāhuñ 'ademi imkiāni inşiçākh.*

INDISSOLUBLE, adj. com., چوزلها *tcheuzulmez,* اریمز *erimez,* اوزلهز *euzulmez, t.;* - مهتنع الانحلال *mumteni' ul-inhilāl, ul-inşiçākh, a.* — Un mariage indissoluble, مهتنع الانفساخ بر نکاح *mumteni' ul-inşiçākh bir nikiāh.* — Union — اتحاد مهتنع الانحلال *ittihādi mumteni' ul-inhilāl.*

INDISSOLUBLEMENT, adv., بوزله ميه جق و جهيله *bozoulmaia-djaq vedjhilè, t.;* بلا انفساخ *bilā inşiçākh, a.*

INDISTINCT, E, adj., بللو دکمل *bellu dèil,* بللوسز *bellusiz, t.;* اشکار *achikiār dèil, a.-t.;* غيبر *ghaïri sarykh, a.*

INDISTINCTEMENT, adv., د'une manière indistincte, بللو اولميه جق و جهيله *bellu olmaïadjaq vedjhilè,*

t.; بلا صراحة *bilā sirāhatin*, a.;
 عدم صراحة ايله 'ademi sirāhat
 ilē. — Sans distinction, على السوية
 'alessevüē, استشنا - بلا فرق *bilā*
farqin, istisnā.

INDIVIDU, s. m., شخص *chakhs*,
chakhas, pl. اشخاص *echkhās*,
 a.; كيشى *kichi*, t.; فرد *ferd*, pl. افراد
efrād. — Un individu, — — —
 bir kichi, bir ferd. — Chaque individu,
 هر بر شخص *her bir chakhs.*

INDIVIDUEL, LE, adj., شخصى
chakhsü. ذاتى *zāti*, a. — Qualité
 individuelle, كيفيت شخصيه *kie-*
füeti chakhsüē.

INDIVIDUELLEMENT, adv.,
 بالذات *guenduci*, t.; شخصاً
bizzāt, chakhsen, a.

INDIVIS, E, adj., بولنميش *beu-*
lunnemich, ايرلماش *airilmā-*
mich, t.; تقسيم اولنميش *taqsīm*
olounmamich, غير منقسم *ghāiri*
mounqacim, a. — Par indivis, adv.,
 ايرلماش اوله راق *airilmāmich ola-*
raq, شايعاً *chāiēn.*

INDIVISIBILITÉ, s. f., تقسيم
 اولنمىز *taqsīm olounmazlyq*, a.-t.;
 ايرله مامىز *airilamāmazlyq*,
 بولنهامىز *beulunmemezlik*, t.;
 عدم الانقسام 'adem ul-inqy-
 çām. — L'indivisibilité d'un atôme,
 ذره نك عدم تجزيسى
 'ademi tedjezici.

INDIVISIBLE, adj. com., ايرل-
 مىز *airilmaz*, بولنمىز *beulunmez*, t.;
 تقسيم اولنمىز *taqsīm olounmaz*,
 لاينقسم *läünsef*, a.-t.;

ممتنع الانقسام *mum-*
teni' ul-inqyçām, a. — Un point
 — نقطه ممتنع التجزى,
mumteni' uttedjezzi.

INDIVISIBLEMENT, adv., وجهه
 ممتنع الانقسام *vedjhi*
mumteni' ul-inqyçām uzre.

INDOCILE, adj. com., difficile à
 gouverner, قابل تعلم اولميان *qā-*
bili te'allun olmaīān, a.-t.; اوكر دلير
eugrēdilmez, اطاعتسىز *ithā'atsyz*,
 a.-t.; ممتنع الانقياد *mumteni'*
ul-inqy'ad, a.; بد رام *bed rām*, p.
 — Apre, revêche, صعب *sa'eb*,
 خرچين *khyrtchīn*, t.

INDOCILITÉ, s. f., اطاعتسلىق
ithā'atsyzlyq, عدم انقياد
ademi inqyād, a.; سرکشك
serkechlik, p.-t.

INDOLEMMENT, adv., كسل
 ورخاوت *kesl u rakhāvet ilē*,
 a.-t.; كوشلك ايله
guevcheklik ilē, تنبللك ايله
tembellik ilē, t.

INDOLENCE, s. f., nonchalance,
 mollesse, تنبللك *tembellik*,
 كاهللك *guevcheklik*, كاهللك
kiāhillik, كوكلسزلك *gueūn-*
syzlik, t.; رخاوت *rekhāvet*,
 كسل *kesl u rakhāvet.* — In-
 sensibilité, يورك طوقلغى *iurek*
 جود الطبع - النفس *dhoñouqlighy*,
djumoud ut-thab', unnefs.

INDOLENT, E, adj., nonchalant,
 غافل *tembel*, كاهل *kiāhil*, t.;
 اهمال ايديجى *ihmāl*
idīdji, a.-t. — Insensible à tout,
 هيچ بر شيدن كدر ايتمز
hitch bir cheiden keder itmez. — En terme

de médecine, qui n'excite pas de douleur, صزیسز *sizisiz*, بیوجع *bi vedja'*.

INDOMPTABLE, adj. com., بکله— *iklmez*, یواشلنمز *ıavāchlanmaz*, t.; صبطنمز *zabth olounmaz*, صبطنمز *zabthsyz*, صبطنی ممکن اولمیان *zabthy mumkin olmaian*, a.-t. —

Caractère indomptable, قهر واذلالی *qahr u izlali nā-mumkin bir mizādij*. — Indomptable, en parlant des animaux, کم *kiem almaz*, هارون *hāroun*, هارین *hārın*, سرکش *serkech*.

INDOMPTÉ, E, adj., صبطن *zabth olounmāmich*, اولنمامش *ıavāchmāmich*, t.; غیر *ghāiri mazbouth*, مضبوط *ghāiri maqhour*. — Courage indompté, homme intrépide, بکلمز بر *ıeklmez bir iureklu adem*. — Cheval — چاموش *tchāmouch*, تندخو برات *tundkhou bir at*.

INDOTÉ, E, adj., جهازسز *djihāz-siz*, a.-t.; غیر مهوره *ghāiri mem-hourè*, a.

INDOSTAN, s. m., هندوستان *hindoustān*.

INDOUS, s. m. pl., هندویلر *hindoviler*, p.-t.

INDU, E, adj., contre l'usage, عادتد مغایر *ıaqychıqsız*, t.; یاقتشسز *'üdele moughāir*. — Heure induc, وقتسز ساعت *vaqytsyz sāt*, a.-t.; بی وقت *bi vaqyt*, a. — Hors de propos, محلسسز *mahalsyz*. — Indue vexation, ظلم قانون *khyłāfi qānoun zoulm u djevr*.

INDUBITABLE, adj. com., شهبهسز

chubhesyz, a.-t.; اشتباه *bi ıchtibāh*, غیر مشکوک *ghāiri mechkiouk*, a.; شبهه *bi chubhè*. — Mon droit est indubitable, حقم بی اشتباهدر *haqqum bi ıchtibāhtur*, p.-t.

INDUBITABLEMENT, adv., شبههسز *chubhesyz*, a.-t.; بلا شبهه *bilā chubhè*, a.

INDUCTION, s. f., conséquence tirée de, نتیجه *netıdjè*, قیاس *qıās*, خلاصه افکار *ıstıdlāl*, استدلال *khoulācèı eskiār*. — Tirer une induction, استدلال ا *ıstıdlāl it*. — Instigation, قندرمه *qyndurma*, اغرا *ıghrā*, تحریک *tahrık*.

INDUIRE, v. a., porter, pousser à, سورمک *qyndurmaq*, قندرمق *surnek*, اغرا ا *tahrık*, ترغیب — اغرا ا *terghıb*, سوق ا *ıghrā it*, الدائق *sevq it*, a.-t. — en erreur, اضلال ا *aldātmaq*, t.; خطایه سوق ا *ızlāl it*. — Inférer, tirer une conséquence, حکم — نتیجه چیقارمق *hukm*, نتیجه *netıdjè tchyqārmaq*, استخراج حکم ا *ıstıkhırdıjı hukm it*.

INDULGEMENT, adv., اغراض *ıghmāz ilè*, مرحمتله *merhamet ilè*, a.-t.; مسامحه ایله *muçāmeha ilè*, a.-t.; کوز یومغله *gueuz iounma-ghylè*, بالمسامحه *bil muçāmeha*, بالاغراض *bil ıghmāz*, a.

INDULGENCE, s. f., facilité à pardonner, à excuser, مسامحه *muçāmeha*, مرحمت *merhamet*, اغراض *ıghmāz*, اغراض عین *ıghmāzi 'aın*. — Bonté, douceur, شفقت *chef-qat*, a. — Avoir de l'—, یوز — ولایمت *ıuz vırmek*, — ویرمک

مرحمت کوسترمک *mulāimet, merhamet guestermek*. — Traiter avec indulgence, اغضاض و مسامحه ایله *ighmāz u muçāmēha ilē mu'āmelē it, a.-t.* — donnée par l'Église, ریم پاپا ویردیکی غفران - *rim pāpā vīrdīguī ghoufrān, tahlīl, gunāh baghychlama, عفو 'afv.* — Indulgence plénière, مغفرت کامله *maghfīretī kiāmīlē.*

INDULGENT, E, adj., qui a de l'indulgence, اغضاضچی *ighmāz-dji, یرلغیحدی 'ärlighydji, a.-t.*; کثیرر یوز ویردیجی *üz vīrdjī* و العفو - *kecīr ul-muçāmēha, ul-'afv, و 'afouv.* — Compatissant, مرحمتلو *merhametlu, و شفقتلو 'chefqatlu, a.-t.* — Un prince indulgent, بر پادشاه کثیرر *bir pādichāhi kecīr ul-'afv.*

INDUMENT, adv., نا حق ییره *nā haqq ierē, خلاف khilāfi haqq, قانونه مغایرا qānounē moughāiren, a.-t.*; یولسزجه *ölsizdjē.* — On a indument procédé, خلاف *khylāfi qānounē hareket oloundou.*

INDUSTRIE, s. f., adresse à faire une chose, استادلق *oustādlyq, معرفة ma'rifet, صناعة synā'at, a.;* مهارت *mehāret, هنر huner, p.* — C'est un homme de beaucoup d'industrie, کثیر المعارف بر آدمدر *kecīr ul-me'ārif bir ademdur.* — Avoir de l'industrie, معرفت *ma'rifet sāhibi ol.* — Employer son industrie, معرفتینی *ma'rifetini i'māl it.* — Les

produits du sol et de l'industrie d'un pays, بر مهلتک محصولات *bir memleketuñ mahsoulāti sanā'ie vu erāzīieci.* — Taxer l'industrie, صناعتت *sanā'at u mā'rifet uzerinē vaz'i tek-lif it.*

INDUSTRIEL, LE, adj., produit par l'industrie, صنعت و معرفتدن *sanā'at u mā'rifetten häcyl olūn, a.-t.*; صنعتی *sanā'āi, a.* — Produit industriel, صناعتک *sanā'atuñ mahsouli, اهل صنایع sanā'at ichi.* — Qui vit de son travail, اهل صنایع *ehli sanā'i.* — C'est un industriel, ارباب معرفتدن بر آدمدر *erbābi ma'rifetten bir ademdur.*

INDUSTRIER, v. n., S'INDUSTRIER, v. pr., بر شیه صرف هنر و معرفت ا *bir cheie sarfi huner u mā'rifet it.*

INDUSTRIEUSEMENT, adverbe, استادلق ایله *ustādlyq ilē, a.-t.*; بالصناعت و المعرفة *bissenā'at vel mā'rifet.*

INDUSTRIEUX, EUSE, adj., معرفتلو *ma'rifetlu, a.-t.*; اهل معرفت *ehli ma'rifet, a.;* هنرلو *hunertu.* — Ouvrier industriel, معرفتلو ایسجی *m'arifetlu ichdji.*

INÉBRANLABLE, adjectif com., قملدانمز *qymıldānmaz, sarsylmaz, یرندن اوینامز ierinden öināmaz, t.;* مهتنع التزلزل *mūmtēn' uttezelzul, a.* — Au fig., arrêté, résolu, مصمم *mousammem, a.;* قراردادده اولمش *qarārdāde ol-much.* — Stable, قرارلو *qarārlu*

a.-t. — Ma résolution est inébranlable, عزم ونیتتم مهتنع التحویلدر *'azmu nüictum mumteni uttavıldur*.

INÉBRANLABLEMENT, adv., قرار, وجه مقرر اوزره *qarâr uzrè*; قرار مقرر اوزره *vedjhi mouqarrer uzrè*, قبولك *qavîlik ilè*, ثبات قدم ايله *sebâti qadem ilè*, a.-t.

INÉDIT, E, adj., اچيغه چيقيماش, شـيوع *atchigha tchyqmâmich*, t.; دهـا *chouïou' boulmâmich*, غير *dahâ bacylmâmich*, باصليماش *ghaïri mathbou'*, a.

INEFFABILITÉ, s. f., تعريفه *ta'rîfè guelèmemezlik*, a.-t.; عدم امکان وصف *'ademi imkiâni vâsf*, a.

INEFFABLE, adj. com., وصف *vâsf olounmaz*, دلـه *vâsfè guelmez*, تعريفه كلمز *ta'rîfè guelmez*, مهتنع التعبير *mumteni utta'bîr*, a.

INEFFAÇABLE, adj. com., بوزلمز *bozoulmaz*, سيلنمز *tchyqmaz*, چقمز *sîlinmez*, t.; محو اولنه *mâhv olounmaz*, a.-t.; مهتنع المحو *mumteni' ul-mâhv*.

INEFFICACE, adj. com., کار ایتمز *kiâr itmez*, عملمز *'amelsyz*, قوتسز *qouvetsiz*, a.-t.; بی عمل *bi'amel*, عديم التأثير *ghaïri muessir*, غير موثر *'adîm utteçîr*, a.

INEFFICACITÉ, s. f., تاثیرسزلك *teecîrsizlik*, قوتسزلق *qouvetsyzlyq*, کار ایتمزلك *kiâr itmezlik*, عـدم *'amelsyzlik*, عملسزلك *'adem ul'amel*, اتـتـعـیر *attecîr*, a. — L'inefficacité d'un moyen,

تدبيرك - دوانك *tedbîruñ, devānuñ* عدم تاثیرى *ademi te'cîri*.

INÉGAL, E, adj., qui n'est point égal, برابر اولميان *berâber olmaïân*, او برونسز *ouïghounsyz*, بر دكل *bir deil*, او بـمز *berâbersyz*, برابرسز *ouïmaz*, t.; غير متساوى *ghaïri muteçâvi*, a.; ناهموار *nâhemvâr*, p. — Raboteux, دكل *duz olmaïân*, دكل *deil*, انيشلو-يوقشلو *enîchlu, iouqouchlu*. — Mouvement inégal, حرکت غير متساوبه *hareketi ghaïri muteçâvîc*. — Homme d'un esprit, d'un caractère inégal, متلون *mutelevvin ul-mizâdj bir adem*. — Inégal, sans suite, رابطهسز *rabouthasiz*.

INÉGALEMENT, adv., او برونسزلق *ouïghounsouzlyq ilè*, هـب بـر *hep bir olmaïaraq*, او بـر *bir duzèc olmaïaraq*, دوزهيه اولميهرق *duzsyzlighilè*, دوزسزلك *vedjhi ghaïri mustevi uzrè*, وجه غير مستوى اوزره *bilâ sevüetin*, بلا سوتيه *min ghaïri istivâ*, a.

INÉGALITÉ, s. f., défaut d'égalité, او برونسزلق *ouïghounsyzlyq*, برابرسزلك *duzsyzlik*, دوزسزلك *berâbersizlik*, ناهموارى *nâ hemvâri*. — du sol, de la terre, دوزسزلك *duzsyzlik*, t.; عدم مساوات *'ademi muçâvât*, اختلاف *ykhlîlâf*, a. — du pouls, نبضك عدم مساواتى *nabzuñ 'ademi muçâvâty*. — Avoir de l'inégalité dans l'humeur, تـلـون *televvûni thab' ilè medjboul ol*.

INÉLÉGAMMENT, adv., ظرافتسزلک ظرافتسزلک *zarāfetsizlik ilē*, a.-t.

INÉLÉGANCE, s. f., ظرافتسزلک ظرافتسزلک *zarāfetsizlik*, a.-t.

INÉLÉGANT, e, adj., ظرافتسز *zarāfetsiz*, a.-t.

INÉLIGIBLE, adj. com., قابل قابل *qābil intikhāb olmaïān*, انتخابه مستحق اولمیان *intikhābē mustahyqq olmaïān*, a.-t.; اوکرتلنمز *eüürtlenmez*, t.

INÉNARRABLE, adj., دلہ - وصفہ - دلہ *dilē*, vasfē, taqrirē *guelmez*, نقل اولنہ میہ جق *naql olounamaïadjaq*, a.-t.; مهتنع الحکایہ *mumteni' ul-hikiāiē*.

INEPTE, adj. com., sans aptitude, استعدادسز *qābiliētsysz*, قابلیتسز *istidādsysz*, استعدادی یوق *isti-dādi ioq*, ادیم الاستعداد *adīm ul-isti'dād*, a.-t.; نا قابل *nā qābil*, a.-t. — Niais, ابله *ebleh*, بون *beun*. — Absurde, یاقتسز *iāqychyqsiz*, ایشہ یرامز *ichē iārāmaz*, مناسبسز *munācibetsysz*.

INEPTIE, s. f., بولسزلق *iolsyszlyq*, بیهوده لک *bihoudēlik*, p.-t.; اچقلق *āhmaqlyq*, ترهات *terrehāt*, لغویات *laghviiāt*.

INÉPUISABLE, adj. com., بوشادلہز, بوشادلہسی قابل *bochādilmaz*, بوشادلہسی قابل *bochādilmaci qābil olmaïān*, توکنہز - دوکنہز *tukenmez*, t.; نہایتسز *nihāiētsysz*, a.-t.; بی نفاذ *bi niṣād*, a. — Source d'eau inépuisable, صوکی دوکنہز بیگار *soñi teukenmez bouñār*. — Richesses inépuisables, اموال بیغایہ *emvāli bighāiē*.

INERTE, adj. com., دپرنہز *te-*

prenmez, طورغون *dhourghoun*, عدیم *hareketsysz*, a.-t.; حرکت ساکن *'adīm ul-hareket*, ماده ساکنہ *sākin*, a. — La matière inerte, ماده ساکنہ *müddēi sākinē*.

INERTIE, s. f., طورغونلق *dhourghounlouq*, حرکتسزلک *hareketsyszlik*, a.-t.; عدم حرکت *'ademi hareket*. — Vivre dans l'état d'indifférence et d'inertie, حال بیقیدی *hāli biqāidi vu sukionette guetchinmek*.

INESPÉRÉ, e, adj., اولمامش *oumoulmāmich*, امید اولنہ میان *umūd olounmaïān*, p.-t. یا متوقع *nā mutavaqqy*, p.-a.; غیر مترقب - *ghāiri muteraqqyb, mē'moul*, a. — Événement غیر, حادثہ غیر *hādīcēi ghāiri mē'moulē*.

INESPÉRÉMENT, adv., مامول *me'moul olmaïaraq*, درق *vedjhi ghāiri muteraqqyb uzrē*, a.-t.; من غیر *min ghāiri memoulin*, a.

INESTIMABLE, adj. com. - قیمتی *qymēti, behāci ioq*, بی بهاسی یوق *qymetsysz*, a.-t.; بی بہا *bi behā*, p.; ادیم قیمت *'adīm ul-qymēt*, a.

INÉTENDU, ue, adj., وسعتی یوق *vus'aty ioq*, a.-t.

INÉVITABLE, adj. com., قورتلہسی *qourtolmāci mumkin olmaïān*, قاچنمغہ کلمز *qāčhinmagha guelmez*, قاچنہز *qāčhinmaz*, t.; مهتنع الفرار *mumteni' ul-firār*, غیر لا محالہ *lā mēhālē*, غیر *ghāir muktela*, a. — Destin

قضا وطر *qazāi mubrem*, قضا مبهم —, *qazāi vathar*, a. — C'est un malheur inévitable, حذر وفراری نا ممکن hazer u firāri nā mumkin bir qazā dur.

INÉVITABLEMENT, adv., البتة *el-bettè*, t.; لا محاله *lā muhālè*, a.

INEXACT, e, adj., qui manque d'exactitude, ياكلش *iānlich*, t.; طوغرى اولميان *dhoghrou olmaïān*, t.; غير صحيح *ghāiri sahīh*. — Négligent, غافل *ghāfil*, a.; دقتسىز *dıqqatsyz*.

INEXACTITUDE, s. m., manque d'exactitude, ياكلشلق *iānlichlyq*, طوغرىسىزلىق *dhoghrouсызлыq*, t.; عدم صحت *'ademi syhhat*, a. — Manque d'attention, négligence, غفلت *'ademi dyqqat*, غفلة *ghaflet*.

INEXCUSABLE, adj. com., عذرى *'euzri olmaz*, عذرسىز *'uzırsyz*, a.-t.; اعتذار اولنمز *'ıtızār olounmaz*, a.-t.; غير معذور *ghāiri ma'zour*, a.-t.; ممتنع الاعتذار *mumteni' ul-'ıtızār*.

INEXÉCUTABLE, adj. com., عهله *'amelè guéturilmez*, اجرا *ıdjrā olounmaz*, اجراسى *ıdjrā olounmaz*, اولىمز *ıdjrāci nā mumkin*, a.-t.; ممتنع الاجرا *mumteni' ul-ıdj-rā*, a.

INEXÉCUTION, s. f., اجرا — اولنمىلق *ıdjrā olounmazlyq*, اولنمىلىق *olounmamaqlyq*, اجراسىزلىق *ıdjrācyzlyq*, a.-t.; عدم الاجرا *'adem ul-ıdj-rā*, a. — L'inexécution d'un traité, شروط عهد نامه نىك

عدم اجراسى *chourouthi 'ahtnā-mènuñ 'ademi idjrāci*.

INEXERCÉ, e, adj., تعليمسىز *ta'lımsız*, a.-t.; غير معلم *ghāiri mou' allem*, a.; ادانسىز *ıdmānsız*.

INEXORABLE, adj. com., سخت *sakht dil*, قلبى پىك *qalbi pek*, t.; مرجتسىز *merhametsyz*, a.-t.; عديم التحنن *'adimi uttehannuñ*, a.

INEXORABLEMENT, adverb, مرجتسىزلىك *merhametsızlıguilè*, a.-t.; رقىة — بلا تحنن *bilā tehannuñ*, رىققاتىن *ryqqatin*, a.

INEXPÉRIENCE, s. f., عجميلىك *adjemilik*, تجربىه سىزلىك *tedjrübè sizlik*, وقوفسىزلىق *vouqoufsyzlyq*, a.-t.; عدم التجربة — الاختبار *'adem uttedjrübè, ul-ıkhıtbār*, a.

INEXPÉRIMENTÉ, e, adj., عجمى *'adjemi*, a.-t.; تجربىه سى *tèdjribèci iöq*, تجربىه احوالى يوق *tedjrübèci ahvāli iöq*, تجربىه سىز *tedjrübècyz*, غير مجرب *ghāiri mudjerreb*.

INEXPIABLE, adj., كفارت قبول *kefāret qaboul itmez*, a.-t.; ممتنع الكفارة *mumteni' ul-kefāret*.

INEXPLICABLE, adj. com., تعبیر *ta'bır olounmaz*, تعبیرى *tabıri qābil olmaïān*, وصفه كىمز *vasfè guelmez*, معنا ويريله ميه چىك *ma'nā virilè-mècèdjek*, التفسیر *numteni' ul-hall, uttesfır*. — Difficulté, ممتنع الحل بر مشكل *numteni' ul-hall bir muchkil*.

INEXPRIMABLE, adj. com., وصفه

تعبيره كـمـز *vasfē guelmez*,
ممتنع التعبير *ta'birē guelmez*,
دائره وصو *mumteni' utta'bir*,
وتعبيرون بيرون *dāirēi vaf u ta'-birden biroun*.

INEXPUGNABLE, adjectif com.,
جنكده المنز *djenguilè alinmāz*, t.;
نسخيري - اخذى مكن اواميان *teskhīri*,
akhzi mumkin olmaīān,
محال المنسي *alinmaci mouhāl*,
ممتنع الضبط - التسخير *mumteu' uz-zabth utteskhīr*, a. — Une forteresse
inexpugnable, محال بر *alinmaci mouhāl bir qal'a*.

INEXPUGNABILITÉ, s. f., ضبط
اولناماه *zabth olounmāma*, a.-t.;
التسخير *adem uzzabth*,
عدم الضبط - التسخير *utteskhīr*.

INEXTINGUIBILITÉ, subst. fém.,
سوينا مزلک *seüünmemezlik*, t.;
اولنمازلق *teskīn olounmazlyq*, a.-t.;
عدم التسيك - انظفا *adem utteskīn*,
ul-inthifā, a.

INEXTINGUIBLE, adj. com., en
parlant du feu, سوبندر لمز *seüün-*
durilmez, سوبنمز *seüünmez*,
ممتنع *mumteni' ul-inthifā*,
التسيك *utteskīn*. — En parlant de la
soif, قاندر لمز *qāndurilmez*,
عطش ممتنع التسيك *qānmaz*,
'athchi mumteni' utteskīn.

INEXTRICABLE; adj. com., چقلمز
tchylmaz, اچچندن *itchin-*
den tchylmaz, اچلمز *atchilmaz*,
كشفي ممتنع *seukulmez*, t.;
چوز لمز *kechsi mumteni' tcheuzulmez*.

INFAILLIBILITÉ, s. f., impossibi-
lité d'errer, يكلمزلق *iañylmazlyq*,
ياكلمازلق *iañylmāmazlyq*, t.;

خطا اتمزلک *khathā etmezlik*,
خطاسزلک *khathāsyzlik*, a.-t.;
برائة من بي خطايي *bi khathāi*,
الخطا *berāet min el-khathā*, a. —
كفرت صحابحه *Effacité certaine*,
عمل غير مشكوك *kefereti sahiha*,
'ameli ghaīri mechkiouk.

INFAILLIBLE, adj. com., qui ne
peut errer, يكلمز *iañylmaz*, t.;
خطا - غلط اتمز *khathā ghalath*,
خطادن بري *etmez*,
khathāden beri. — Certain, imman-
quable, مقبرر *chubhēsiz*,
محقق *mouharrar*,
امر محقق *mouhaqqaq*. —
Chose infaillible, امر محقق *emri mouhaqqaq*.

INFAILLIBLEMENT, adv., شهبهسز
chubhēsyz, a.-t.;
مقبرراً *mouhar-*
reren, محققاً *mouhaqqaqan*,
علم *'ylm el-iaqyn*. — Savoir in-
failliblement, مقبرر بيلمك *mou-*
qarrer bilmek.

INFAISABLE, adj., بايلمز *īāpilmaz*,
عمله اولمز *idilmez*,
اولمز *olmaz*,
كئور لمز *'amelē gueturilmaz*, a.-t.
— C'est chose infaisable, امرنا
امكاني *emri nā mumkindur*,
يوق بر شيدر *imkiāni ioq bir chē-*
dur.

INFAMANT, e, adj., رسوا ايديجي
rousvā idēdji, a.-t.;
رسوا يلق كئورن *rusvāilyq gueturen*,
موجب *moudjib ul-iftizāh*, a.

INFAMATION, s. f., رسوا يلق
rousvāilyq dāmgħaēi,
وسام التجربس - التشمير *veçām*
utedjris, *utteçhīr*, a.

INFAME, adj. com., diffamé, flétri

par les lois, رسوا *rusvā*, روسای *rusvāi*, t.; بدنام *bednām*, عیبلو *'aīblu*, t.; عرضی بوزلمش *yrzi bozoulmich*, پ.; بوزی قره *īnzu qara*, جاريس *djārīs*. — Celui qui s'est déshonoré, الحقیق *altchaq*, لئیم النفس *lim unefs*. — C'est une chose infâme, امر مرزولدر *emri merzouldur*.

INFAMIE, s. f., رسوايلىق *rusvāilyq*, بوز قره لغى *rusvāi*, رسوايى *rusvāi*, بوز قره لغى *īnzu qaralyghy*, جاريسلىك *djārīslīk*, t.; بدناملىق *bednāmlyq*, p.-t.; عرض نقصانلىغى *'yrz noqsānlighi*, a.-t.; افتضاح *iftizāh*, a. — Marqué d'infamie, رسواي اولمش *rous-vāi olmich*. — C'est une grande infamie, رذيله عظيمه در *rizelēi 'azīmē dur*. — Au plur., des infamies, des paroles injurieuses, الحقد بيجى *alchqad bījī*, سوزلدر *altchāqladīdji seuzler*, كليات مخزیه *mundiāt*, مندليات *kelimāti moukhziē*.

INFANTERIE, s. f., پياده عسکرى *pīādē 'askeri*, يايپا *piādē*, عسکرى *iāiū 'askeri*, t.

INFANTICIDE, s. m., meurtrier d'un enfant, چوجق اولدر بيجى *tchodjouq euldurīdji*, t.; قاتل الطفل *qāthyl utthyfl*. — Meurtre d'un enfant, چوجق اولدر مىسى - قتلى *tchodjouq euldurmīci*, qatli, t.-a.; قاتل الطفل *qatli utthyfl*, a.

INFATIGABLE, adj. com., يورلمز *īouroulmaz*, يورلماق *īouroulmaq* بيلمز, t.; لا يتعب *lā īouta'b*, بي فتور *bi futour*, a.

INFATIGABLEMENT, adv., يورلماغله *īouroulmaghile*, يورلماغله *īouroulmaghile*, t.

بلافتور *bilā futour*, a.

INFATUATION, s. f., عقل *'aql sāplanmaci*, a.-t.; مفتونيت *mestounīet*, a.

INFATUER, v. a., عقلى الموق *'aqlī dholdourmaq*, عقلى طولدر موق *'aqlī dholdourmaq*, صارموق *sārmaq*, a.-t.; دلورتمك *dèleurtmek*, t.; افتان ا *iftān it*. — S'Infatuer, v. pr., دلورتمك *delurmek*. — de quelque chose, بر شيك مفتونى *bir cheiū mēstounī ol*. — d'une opinion, بر راي ايله عقلى صارموق *bir rei ilē 'aqlī sārmaq*.

INFÉCOND, e, adj., برکتسىز *bereketsyz*, محصول و بىرمز *iemich*, عاقر *mahsoul vērmez*, t.; قصر *'āqyr*, عورت *qyssyr*, a. — Femme —, غير *'aqym 'avret*, عير *dhoghormaz*. — Terre —, غاير *ghāiri mumbit ier*.

INFÉCONDITÉ, s. f., برکتسىزلىك *bereketsīzlik*, قصرلىق *qyssyrlyq*, a.-t.; بىمىشلىك *īemichsyzlik*, t.; حاصلسىزلىق *hāssylsyzlyq*, a.-t.; عدم الاتمار *'adem ul-esmār*. — d'une femme, عقارة *'aqūret*, ouqāret, a.

INFECT, e, adj., فنا قوقر *fenā qoqar*, قوقمش *qoqmich*, اغر *aghyr qoqoulu*, مردار قوقولى *mourdār qoqouly*, t.; عفين *'afin*, a. — Corrompu, چورك *tchuruk*, متعفن *mute'affin*.

INFECTER, v. a., gâter, faire sentir mauvais, فنا قوقتمق *fenā qoqoutmaq*, مردار قوقولى ا *mourdār qoqouly it*, چورتبىك *tchurutmek*, t.; تسنىخ *tesnīkh it*. — Sentir

چوراق *tchorāq ierler*. — Esprit — عقيم *zihni 'aqīm*.
Voyez INFÉCOND.

INFERTILITÉ, s. f., برکتسزلىك *bereketsizlik*, a.-t.; چوراقلىق *tchorāqlyq*.

INFESTER, v. a., les chemins, piller, ravager par des incursions, يول كسمك *ïol kesmek*, ايعما *ïaghmā it*, t.; قطع طريق *qathi' tharyq*, رهزنلىك *rehzenlik it*, a.-t.-p.; چاپول *tchāpoul it*, تچاپوله ويرمك *tchāpoula vürmek*, t.; نهب و غارت *nehb u ghāret it*. — Incommoder, tourmenter, رنجيدده *indjütmek*, ضرر *rendjüde, ta'djiz it*, ضرر *zarar gueturmek*, ضرر *zarar u khaçāret it*.

INFIBULATION, s. f., عقد الالات *'aqd ul-alāt uttenāçul*, a.

INFIBULER, v. a., تعقيد الالات *t'aqyd ul-alāt uttenāçul it*, a.-t.

INFIDÈLE, adj. com., qui manque de foi, طوغرو اولميان *dhoghrou ol-maïān*, t.; صداقتسز *sadāqatsyz*, بي وفا *bi vefā*, a. — de parole, سوزنده *suzundè dhourmaïān*, اقرارندن *iqrārinden*, سوزندن *seuzinden deuner*. — Amant infidèle, عاشق بيوفا *'āchiqi bivefā*.

— Mémoire infidèle, كوشك حافظه *guevchek hafiza*. — Inexact, en parlant d'un écrit, d'un récit, etc., غير صحيح *ghāiri sahīh*. — Qui n'est pas de la vraie foi, ايمانسز *imānsyz*, كاور *guiāour*, p.; دينسز *dínsyz*,

كافر *kiāfir*. — Les infidèles, pl. a., كاورلر *keferè*, كفار *kuffār*, كاورلر *guiāourler*, p.-t.; كافرلر *kiāfirler*.

— Les nations infidèles, امم كافره *umemi kiāfirè*.

INFIDÈLEMENT, adverb, ايله صداقتسزلىق *sadāqatsizlyq ilè*, بى بى وفالىق *bi vefālyq ilè*, بى وفا *bi vefā*, a.; طوغروسزلغله *doghrousouzlyghilè*, t.; خيانتله *kiānetilè*, خيانتاً *khiāneten*, a.

INFIDÉLITÉ, s. f., صداقتسزلىق *sadāqatsizlyq*, بى وفالىق *bi vefālyq*, خاينلىق *khāinlyq*, a.-t.; عدم صداقت *'ademi sadāqat*, a. — محبوبه نىك *mahboubènuū bivefālyghy*. — de mémoire, قصور حافظه *gouçouri hāfiza*. — d'une citation, تقريرك *taqriruk*, اشهادك *ishhadak*, عدم صحتى *taqrirun, ichhādun 'ademi syhhati*. — État de ceux qui ne sont pas dans la vraie religion, ايمانسزلىق *imānsyzlyq*, a.-t.; كافر *kufir*, a.

INFILTRATION, s. f., سوزلمكلىك *seuzulmeklik*, ايجنه كچهسى *itchinè guetchmèci*, t.; ترشح *tere-chchuh*, a.

INFILTRER (S'), v. pr., ايجنه *itchinè guetchmek*, كوچك *kutchuk*, دلگلدن كچمك *diliklerden guetchmek*, تاعير *teecir it*, t.; نفوذ *ufouz*, ترشح *tere-chchuh it*, ا. —

INFIME, adj., اىك الجعنى *cū al-tchaghy*, اىك اشغيكسى *cū achaghyki*, اىك التندده *cū altindè*, t.;

کھترین *ednā, a.*; اسفل *esfel, kemterin, p.*

INFINI, E, adj., qui n'a point de bornes, بی نہایتسز *nihāietsyz, bi nihāiè, bi haddu ghāiè, haddu ghāiè, nihāietè ioq.* — Qui n'a ni commencement ni fin, ابتدا وانتهادن *iptidā vu intihāden munezzeh.* — Innombrable, حسابی یوق *hyčabi ioq, bi hyčab.* — Très-grand, considérable, پیک *pek tchoq, azim, kecir.* — A l'Infini, adv., ایلہ *nihāietsyzlik ilè, ila ghair un-nèhāiè.*

INFINIMENT, adv., sans bornes et sans mesures, بلا نہایہ *bilā nihāiè, ghāietsyz, fevq ul-hadd.* — Extrêmement, پیک چوق *pek tchoq, beghāiet, ghāiet ul-ghāiè.*

INFINITÉ, s. f., qualité de ce qui est infini, نہایتسزلک *nihāietsyzlik, adem unnihāiet, ul-ghāiet.* — Grande quantité, کثرت *tchoqlyq, kesret, vefret, kesreti nā malsour.* — de choses, اشیانک کثرتسی *echiānuñ kesreti.*

INFINITIF, s. m., مصدر *mastar, isni mastar, a.*

INFIRMATIF, IVE, adj., بطال *batthāl iden, ibthāl idtdji, a.-t.; moubthyl, a.*

INFIRME, adj. com., qui a quelque infirmité, خستہ مزاج *khastanizādji, saïrou, khastalyqlu, t.; alil ul-mizādji, alil, ma'loul, saqym, saqām.* — Un infirme, علیل المزاج *'alil ul-mizādji bir 'adem.* — Fragile, qui manque de force, قوتسز *qouvetsiz, zeboun, za'if.*

INFIRMER, v. a., بوزمق *bozmaq, ioq, batthāl, ibthāl it. batthāllamaq, a.-t.* — Infirmer, e, ابطال اولنمش *ibthāl olounmich.*

INFIRMERIE, s. f., خستہ لسی *khastalar odhaci, ieri, t.; bīmārkhānè, p.*

INFIRMIER, ÈRE, s., خستہ لره *khastalarè khyzmet iden, khasta baqān, bekleien, t.*

INFIRMITÉ, s. f., faiblesse, ضعیفلق *qouvetsizlyq, zaïflyq, za'f, a.-t.; zebounlyq, sustlik, p.* — Mauvaise santé, مزاجسزلق *mizādji-sizlyq, khastalyq, saïroulyq, t.; yllet, pl. a. saqām, pl. asqām.* — Infirmités corporelles, اسقام جسمانیہ *asqāmi djismāniè.* — Au moral, imperfection, نقیصہ *naqyçat, pl. naqāis.*

INFLAMMABILITÉ, s. f., علونمکه *'alevlenmeguiè qābiliè, t.*

a.-t.; طبيعت التهابيه *thabi'ati iltihābiye*, a.

INFLAMMABLE, adj. com., طوتشه علونيجي *thoutoucha bilur*, علونيجي *'alevlenidji*, طوتشيجي *thoutouchidji*, t.; اشتعال بولان *ichti'āl boulān*, a.-t.; قابل اشتعال *qābili ichti'āl*, اشتهاب *seri' ul-iltihāb*, a.

INFLAMMATION, s. f., action d'enflammer, ياكلنه *iyālyñlanma*, طوتشمه *thoutouchma*, علونمه *'alevlenmē*, t.; اشتعال *iltihāb*, اشتهال *ichti'āl*, a. — Acreté, ardeur aux parties du corps très-échauffées, يانقلق *iyānyqlyq*, التهاب *iltihāb*, حرارت *harāret*. — de. poitrine, التهاب صدر *iltihābi sadre*. — Tumeur douloureuse, سوزاك *souzāk*, كويندرمه علتسي *guevündurmē illēti*.

INFLAMMATOIRE, adj. com., يانقلق *iyānyqlyq* كتورور *gueturur*, t.; التهابي *iltihābi*, a. — Maladie inflammatoire, مرض التهابي *marazi iltihābi*.

INFLÉXIBILITÉ, s. f., qualité de ce qui est inflexible, اكمزلك *eyilmezlik*. — Dureté, insensibilité, يورك *iyurek* پلكسي *pekligni*, t.; عدم *qasveti qalb*, قسموت قلب *'ademi ryqqat*, ا.

INFLÉXIBLE, adj. c., qui ne fléchit point, اكمز *eyilmez*. — Inexorable, مرحتسيز *merhametsiz*, a.-t.; ممتنع التلين *mumteni' utteliin*, ممتنع الانعطاف *umumteni' ul-in'ithāf*, عديم الرقت

'adim urryqqat, a. — Tyran inflexible, جبار بي رقت *djebbāri biryqqat*.

INFLÉXIBLEMENT, adv., پلكك *peklük*, ايله *peklik ilē*, t.; عنادله *'inādilē*, a.-t.; بلا تلين *bilā telīn*, a.

INFLÉXION, s. f., changement de la voix d'un ton à un autre, سسك *seçün tebdīli*, سسك *seçün hūlden hālē tchevirilmēci*, t.; انعطاف الصوت *in'ithāf ussavt*, a. — Inflexion du corps, بدنك *bedenuñ cilmegniç qolāilyghy*. — En terme de grammaire, inflexion des verbes, تصريف *tasrif ul-es'ul*. — des noms, اعراب الاسماء *'yrāb ul-esmā*.

INFLICTIF, IVE, adj., واجب *vādjiḅ uttahnīl*, حكمتي *hukmū*, a. — Peine inflictive, واجب التحميل اولان حد شرعي *vādjiḅ uttahnīl olān haddi cher'y*.

INFLICTION, s. f., جزا حكمي *djezā hukmi*, a.-t.; تحميل حد شرعي *tahnīli haddi cher'y*.

INFLIGER, v. a., جزاسن ويرمك *djezāsīn virmek*, عقوبته حكم *'ouqoubète hukm it*, حدود شرعيه *houldoudi cher'ūie tahmīl it*.

INFLUENCE, s. f., des astres, يلدزك تاثيري *ieldyzuñ te'cciri*, a.-t.; تاثيرات كواكب *te'ccirāti kevākib*, a. — heureuse, benigne, كوكبك تاثير مسعودي *kevkebuñ te'cciri mes'oudi*. — maligne, funeste, كوكبك تاثير منحوسسي

مشومی *kevkebuñ te'eciri menhouci, mechoumi*. — Action d'une cause qui aide à produire un effet, عمل *'amel*, نفوذ *nufouz*, مدخل *med-khal*, دخل *dakhl*, a.; ايشليش *ich-leïch*, t.

INFLUENCER, v. a., exciter, pousser à..., يلتمك *ieltemek*, t.; اغرا ا *yghrā it*, a.-t. — Exercer une influence, نفوذيني اجرا ا *nufouzini idjrā it*.

INFLUENT, E, adj., نفوذالو *nufouzlu*. — Une personne influente, en crédit, نفوذ صاحبى *nufouz sāhibi*, a.-t.; نفوذلو كيشى *nufouzlu kichi*.

INFLUER, v. n., عمل ا *'amel it*, a.-t.; ناثير ا *na'ithir it*, ا *'amil ol*.

IN-FOLIO, s. m., صحيفه لرى *sahifeleri* ايكى يه بوكلمش كتاب *iküe beukulmich kitāb*, t.

INFONDRE, v. a., ايجنه دو كيك *itchinē deukmek*, t.

INFORÇABLE, adj., زور ايله النماز *zor ilē alinmāz*, t.

INFORMATION, s. f., dans le langage ordinaire, action de s'informer, خبر *khāber*, تفتيش *teftīch*, تفحص *tefahous*, استخبار *istikhbār*, استفسار *istifsār*, a. — Aller aux informations, ارشدرمق *arāchturmaq*, استخبار ا *istikhbār it*. — Information, acte judiciaire contenant les dépositions des témoins sur un délit, شاهدلرك تقرير لرى *chāhidleruñ taqrīrleri mazbathaci*. — En matière civile, information de vie et de mœurs,

تزكية الحال *tezkiēt ul-hāl*. — En matière criminelle, enquête, كشف *kechf*.

INFORME, adj. com., اسلوبسىز *us-loubсыз*, صورتسىز *souretsiz*, a.-t.; سقيم الصورة *bi qāleb*, ساقم *saqym ussouret*, a.

INFORMER, v. a., avertir, instruire, بيلدرمك *bildürmek*, t.; اخبار *khāber vürmek* و بيمك *ikhbār it*, a.-t.; اگاه ا *aguīāh it*, p.-t. — Informer, v. n., informer les magistrats de la vérité d'un fait, واقع حالدن اگاه ا *hākimi vaqyi hālden aguīāh it*. — En terme de jurisprudence, permission d'informer, رخصت كشف *roukhsati kechf*. — Informer des vie et mœurs de quelqu'un, بر كمنهنك تزكيه *bir kimesnēnūñ tezkiēt hālinē mubāderet it*. — S'Informer, v. pr., صورمق *sormaq*, تفحص *teftīch*, شخص *shakhsh*, استخبار *tefahous*, استفسار *istikhbār*, استعمال *isti-lām it*. — S'informer de la vérité du fait, واقع حالى استخبار ا *vaqyi hāli istikhbār it*. — Informé, c, بيلمش *bilmich*, خبر المش *khāber almich*.

INFORTUNE, s. f., بختسزلوق *bakhtsizlyq*, اوغرسزلوق *oghoursouzlyq*, بلا *afet*, افست *belā*. — Grande, عظيم بلا *'azimi belā*, بد *idbār 'azīm*, a.; بختسزلوق *bed bakhtlyq*, p.-t.; محنت *mihnet*:

INFORTUNÉ, E, adj., بختسىز *bakhtsiz*, اوغرسسىز *oghoursyz*, t.;

بد بخت *thālī'syz*, a.-t.; *bed bakht*, p.; نصیبسز *nassībsyz*, a.-t.; بی دولت *bi devlet*, a.

INFRACTEUR, s. m., بوزبجی *bozūji*, t.; نقض عهد ایدن *naqzi 'ahit iden*, وفا *bi vefū*, a. — des lois, ناقص قوانین *nāqyci qavānīn*.

INFRACTION, s. f., نقض عهد *naqzi 'ahit*, a. — aux articles d'un traité, شروط عهد نامه نک نقضی *chourouthi 'ahit nāmēnuñ naqzi*.

INFRACTUEUSEMENT, adverbe, بی حاصل *fāidēsyz*, عبث یره *'abes ierē*, t.; بلا ثیره *bilū semerē*, a.

INFRACTUEUX, SE, adj. qui ne porte point de fruit, بیهش *iēmichsyz*, محصول ویرمز *mahsoul vīrmēz*, بی حاصل *hāssylsyz*, حاصل *bi hassyl*, غیر مثمر *ghāiri musmīr*, a. — Sans utilité, بی حاصل *fāidēsyz*, عبث *'abes*, a.-t. — Travail infructueux, سعی بی فایده *sa'i bi fūidē*.

INFUS, E, adj., versé dedans, ایچینه دوکلمش - اربمش *itchinē deukulmich, crīnich*. — (Ne se dit qu'au figuré) donné par Dieu ou qui vient de Dieu, اللهمدن کلمش *allahden guelmich*. — Science infuse, علم منزل *'ylmi munzel*.

INFUSER, v. a., صویه قومق *souïè qomaq*, صوده اصلاتمق *soudē islātmaq*; t.: نقع ا *naq' it*, انقاع ا *inqā' it*. — à froid, ماء بارد ایچنده انقاع ا *itchindē inqā' it*. — Infusé, e, صوده منقوع *souda islānmich*, منقوع *menqou'*.

INFUSIBLE, adj., اربمز *crimez*, t.;

ممتنع الاذابة *mumteni' ul-izābet*, a.

INFUSION, s. f., action d'infuser, صوده اصلاتم *souda islātma*, t.; نقوع *nouqou'*. — La liqueur même qui résulte de l'infusion, اصلانتی *islānty*, t.; منقوع *menqou'*, pl. a. منقوعات *menqou'at*. — Une légère infusion de thé, بر خفیف چای منقوعی *bir khafīf' tchāi menqou'i*.

INGAMBE, adj. com., حاضر باش *hāzir bāch*, a.-t.; اویانق *oūanyq*, جیوه لک *djivēlik*, t.

INGÉNIEUR (S'), v. pr., دوشونک *duchunmek*, t. — S'ingénieur pour venir à bout d'une chose, بر مرامه *bir merāmē*, ظفر بولمق ایچون صرف ذهن ا *zafēr boulmaq itchoun sarfi zihn it*.

INGÉNIEUR, s. m., civil et militaire, مهندس *muhendis*, pl. a. مهندسین *muhendicūn*. — Pour le civil seulement, معمار *mi'mār*. — des ponts et chaussées, کوپری *keupru* و قالدروم یولی معماری *qaldurum ioly mi'māri*.

INGÉNIEUSEMENT, adv., صنعتله *san'atilē*, a.-t.; استاذلغله *ustāzli-ghilē*, t.; ظریفانه *'arifāne*, عارفانه *zarīfānē*, a.-p.; عقلاولق *moukhāilen*, مخیلا *indjē 'aqyllulyq ilē*, ایله *khāilen*.

INGÉNIEUX, SE, adj., زیرک *zērek*, ذکی *zēkū*, تیز فهم *tīz fehmi*, انچه عقلو *firācellu* فراستلو *indjē 'aqyllu*, هشیار *houchiār*, p. — En parlant d'un ouvrage, d'une chose, صنعتلو *mouçanna'*, صنع

فراست ايله *san'atlu ich*, ايش
ايشلنميش *firācet ilè ichlenmich*. —
C'est très-ingénieux, بغايست
beghāiet mouçanna'dur.

INGÉNU, E, adj., ساده *sādè*
dil, صافدل *sāf dil*, a.-p.; صافی
sāfi ul-qalb, a. — Se dit
dans le droit romain de l'homme né
libre, سربسب *serbest*, حر *hourr*,
pl. احرار *ahrār*.

INGÉNUITÉ, s. f., simplicité, naï-
veté, كوكل اچتلق *atchyqlyq*, كوكل
اچتلقی *gucuñul atchyqlyghy*,
صفتوت ساده دللك *sādè dillik*,
صفتوت قلب *safveti qalb*. — Niaiserie,
بونلق *beunlyq*, بوداللق *boudā-*
lalyq.

INGÉNUEMENT, adv., d'une ma-
nière ingénue, كوكل اچتلقیله *gucu-*
ñul atchiqlighilè, صفتوت قلب ايله
safveti qalb ilè. — Franchement,
اشكاره *achikiārè*. — Sincèrement,
ايله *khoulous ilè*. — Avec
niaiserie, بونلق ايله *beunlyq ilè*.

INGÉRER (S'), v. pron., كيرشمك
gu'richmek, سوقشمق *soqouch-*
maq, قارشقمق *qārichmaq*,
سوقلماق *soqoulmaq*, t.; مداخله
mudākhelè it. — Par opposition, pour empê-
chement, مخالطة *te'arruz*,
moukhālathat it, a.-t. — Il s'ingère
de tout, هر شئه مداخله ايدر
her cheè mudākhelè ider.

INGRAT, E, adj., qui manque de
reconnaissance, نامکور *nāmkeur*,
ايلک *eilik bilmèz*, ايلک
اوندیجی *eilik onoudidji*, t.; کافر
kiāfir unni'mè, unni'am,
قدر نعمتی بيلمز *qadri ni'meti bil-*

mez. — Désagréable, نامقبول *nā-*
maqbol, نامرضی *nāmerzi*, p.-a.;
ناپسند *nāpəcindidè*, ناپسند
nāpəcind, p.; مقبوله کچمز
maqbolè
guetchmez, a.-t. — En parlant des
choses dont l'utilité ne compense pas
le travail ou la dépense, خیرسز
khāirsiz, قليل البركة *qalil ul-bere-*
ket. — En parlant des terres, برکتسز
bereketsiz. — Terre ingrate; ارض
ارزی قليل البركة *arzi qalil ul-berekè*. —
Au fig., qui ne fournit rien à l'es-
prit, طوغرمز برشی *bir chei dho-*
ghourmaz. — Une matière ingrate,
بر ماده عتیمه *bir mādde 'aqymè*.

INGRATITUDE, s. f., نامکورلک
nāmkeurlik, ایلک بيلمز
eilik bilmèzlik, t.; کفر-
انکار *kufri, kufrāni ni'met*,
نعمت *inkiāri ni'met*.

INGRÉDIENT, s. m., جز *djuz*, pl.
ا. اجزا *edjzā*; قطاب *qythāb*, a.;
قاندی *qāindy*, t. — Le princi-
pal ingrédient, اصلی - جز اعظم
djuz i a'azem asly.

INGUÉRISABLE, adj. com., اوکلمز
oñoulmaz, صاغلامز *sāghlamaz*,
علاجسز *'ylādji iöq*, علاجی یوق
'ylādjsiz, a.-t.; ممتنع العلاج
mum-
teni' ul'ylādji. — Plaie inguérissable,
اوکلمز یاره *oñoulmaz iāra*.

INGUINAL, E, adj., اویلق
ouilouq قیصیغنه مخصوص
gycy-
ghyna makhsous, t.-a.; متعلق
mute'allyq bemaghbin
ul-fakhz, a.

INHABILE, adj. com., incapable,
نا قابل *qābilüetsyz*, a.-t.;
نا مستعد *nā chl*, نا اهل

nā must'eidd, p.-a. — à posséder et à gérer son bien, كندو مالنى *guendu mā-linī idārē vè teçarrufē nā muste-hyqq.*

INHABILEMENT, adv., قابليتسىزلىك *qābilüetsizlik ilē*, عدم مهارت *'ademī mehāret ilē*, a.-t.

INHABILETÉ, s. f., incapacité, قابليتسىزلىك *qābilüetsizlik*. — à posséder, à hériter, استحقاقسىزلىق *istihqāsyzlyq*, a.-t.; عدم — *'adem ul-istihqāq*, a.

INHABITABLE, adj. com., قونلماز *qonoulmaz*, اوتورلماز *otourulmaz*, دكل قابلى *qābili sukñā olmañān, d'èil*. — Un pays inhabitable, ئىككىن واقامته صالح *temekkün u iqümetē sālyh olmañān bir memleket.*

INHABITÉ, E, adj., غير مسكون *ghāiri meskioun*, ويران *vīrān*. — Lieu — خراب يىر *kharāb ier*, عمارتدن خالى بر محل *'ymāretten khāli bir mahall.*

INHABITUDE, s. f., الشمازلىق *alichmāmazlıq*, t.; عدم اعتياد *'ademī 'itād*, a.

INHÉRENCE, s. f., ياپشلق *iā-pichyqlyq*, چاتشه *iāpichma*, مربوطيت *merbou-thüet*, اتحاد *techebbus*, تشبث *ittihādi mumteni ul-mūfāraqat*, a.

INHÉRENT, E, adj., ياپشق *iāpichyq*, مربوط *tchātyq*, t.; چاتق *merbouth*, لازم غير منفك *lāzimi ghāiri munsekk*, a.

INHIBER, v. a., يساق *iāçāq it*, t.; منع *nehī, mer' it*, a.-t. — Inhibé, c, يساق اولمش *iāçāq olmich*, ممنوع *memnou'*.

INHIBITION, s. f., يىصاق *iāssāq*, يساق *iāçāq*, t.; منع *men'*, au plur., يساقلىر *iāçāqlar*, مناهى *menāhi*, زجرىات *zedjriūt*, a.

INHOSPITALIER, ÈRE, adj., qui n'aime pas à donner l'hospitalité, قوندرميان *qondurmañān*, مسافرى *muçāfiri qaboul etmeien*, مسافردن حظ اتمين *muçāfiriden hazz etmeien*, مسافره اكرام *muçāfirè ikrām itmez*, a.-t. — En parlant d'un lieu, d'un pays, بى ماوى *bi meeva*.

INHOSPITALITÉ, s. f., envers les personnes, مسافره اكرامسىزلىق *muçāfirè ikrāmsizlyq*, عدم الالتيات *'adem ul-iltifāt ilal ghoubā*, مسافرى قبول اتمهسى *muçāfiri qaboul etmemèci*. — En parlant d'une contrée, d'un lieu, بى ماويلك *bi meevalik*.

INHUMAIN, E, adj., cruel, dur, شفتسىز *insānietsyz*, شفتسىز *chefqtsyz*, a.-t.; بى شفت *bi chefqat*, a.; مروتسىز *muruvvetsyz*, مروتسىز *bi muruvvet*, a.; مروتسىز *merhametsyz*, a. — Dans le langage des amants, en parlant des rigueurs d'une femme, جفاكار *djefākiār*. — C'est une inhumaine, محبوبه *mahboubèi djefākiār dur*.

INHUMAINEMENT, adverbe, انسانيتسىزلىق *insānietsyzlıguilē*,

شفقتسزلكله *chefqatsyzliguilè*,
مروتسزلكله *muruvvetsyzliguilè*,
خویرات کبی *khoirât guibi*, a.-t.;
بلا ترخم *bilâ terakhum*.

INHUMANITÉ, s. f., انسانیتسزلك *insânüetsyzlik*,
شفقتسزلكله *chefqatsyzlik*,
مروتسزلكله *muruvvetsyzlik*, a.-t.;
عدم ترخم ومروت *'ademi terakhum u muruvvet*, a.

INHUMATION, s. f., کومیه *gueummè*, t.;
دفن *defn*, a. — L'inhumation des corps,
اولمشزلك کومیه سی *eulmuchleruñ gueummèci*,

کومک - کومیه *gueummek*,
یره کومیه - ک *icrè gueummek*, t.;
قبر ا دفن *qabr it*, a.-t. — Inhumé, e,
کوملش *gueumulmuch*,
دفن اولمه - ش *defn olounmich*,
مدفون *medfoun*.

INIMAGINABLE, adj. com., تصور
تصوری *teçavvur olounmaz*,
اولمه - ز *teçavvuri mouhâl*, a.-t.;
خیاله *khaiâlè guelmez*,
عقله صغیر - ز *nāmutè-çavvur*,
نامتصور *'aqle syghmaz*, t.;
ممتنع التصور *mumteni' utteçavvur*, a.

INIMITABLE, adj. com., اولمه - ز
ouioulmaz, t.;
تقلید اولمه - ز *taqlid olounmaz*,
تقلیده کلمز *taqlidè guelmez*, a.-t.;
ممتنع التمثیل - التسطیر *mumteni' uttemsîl, uttanzîr*.

INIMITIÉ, s. f., دشمنلک *duchmenlik*, t.;
عداوت *'adâvet*,
بغض *khouçoumet*,
عداوت *boughz*, a. — Vieille —
عداوت *'adâveti qadîmè*. — Couverte
ou cachée, مکنونه *'adâveti meknouè*. — Par inimitié, بغض

عداوته مبنی *boughz u 'adâvetè mebni*,
بغضا *boughzen*. — Concevoir de l'inimitié contre quelqu'un,
بر کمنهنک حقنه عداوت
پیدا ا *bir kimesnènuñ haqqyñè 'adâvet peidâ it*. — Inimitié se dit
aussi pour désigner une sorte d'antipathie,
اورککلك *eurkuklik*,
مناfert *munâferet*. — Inimitié naturelle,
طبیعیه *munâfereti thab'îè*.

ININTELLIGIBILITÉ, s. f., عدم
لا ادراك *'adem ul-idrâk*,
مفهومیه *'ademi mefhoumüet*, a.

ININTELLIGIBLE, adj. comm.,
اکشلمز *añlanmaz*,
لا يفهم *lâ ïushem*, t.;
لا ادراك المفهم - لادراك
mumteni' ul-fehm ul-idrâk, a.

INIQUE, adj. com., eriminel,
برامز *ïarâmaz*, t. — Perfide, cruel,
عدار *ghadûâr*. — Injuste,
انصافسز *insâfsyz*,
عدالتسز *'adâletsyz*, a.-t.

INIQUEMENT, adv., حقسز *haqq-syz*,
نا حق یره *nâ haqq ièrè*,
ظلم یره *zoulm ilè*,
ظلماً *ghaddârlyq ilè*,
افترا *zoulmen*,
ستم یره *sitem ilè*,
لا ادراك یره *iftirâ ilè*, a.-t. — Juger iniquement,
ظلماً حکم ا *zoulmen hukm it*.

INIQUITÉ, s. f., injustice, crainte,
عدالتسزلك *insâfsyzlyq*,
انصافسزلق *'adâletsyzlik*, a.-t. — Tyrannique,
ظلم *zoulm*,
عدارلق *ghaddârlyq*,
تعدی *te'addi*, a. — Crime,
برامزلق *ïarâmazlyq*,
جفا *djêfâ*, a. — Le comble de l'iniquité,
عدر *ghadr* u
درجه کپالیدر

zoulmuñ deredjët kemälidur. — Iniquité, péché, faute, méfait, صوح *souch*, كناه *gunāh*, عصيان *'yciān*. — Au plur., تقصيرات *taqsīrāt*.

INITIAL, E, adj., qui commence, ابتدای *evvelî*, اولکی *evvelki*, ابتدائی *ibtidāî*. — Lettre — ایلک حرف *ilki harf*, اول حرف *harfi evvel*, au plur. اولکی حرفلر *evvelki harflar*, a.-t.; حروف اوایلیه *houroufi evvāliî*, a.

INITIATION, s. f., action d'initier ou d'être initié, ادخال *idkhāl*, a.; تقدیس *taqtīs*. — Cérémonie d'admission à la participation de certains mystères, دخول فی حریم *dukhoul fi harīm ul-esrār*.

INITIATIVE, s. f., جمله سندن اول *ajmalesinden avul*, سويلمک ورايینی و بريمک استجقاقی *djumlécinden evvel seülemek ve reîni virmek istihqāqy*, a.-t.; رخصت *roukhsat* لتقدم فی الراى *liteqaddum firreî*, a.

INITIÉ, E, adj., محرم *mahrem*, محرم الاسرار *mahrem ul-esrār*, a. — au mystère d'une secte, مذهبک اسرارینه محرم اولمش *bir mezhebuñ isrārinè mahrem olmuch*.

INITIER, v. a., admettre à la connaissance de mystères ou d'une science, محرم *mahrem* it. — aux mystères de la religion, اسرار دینسه *esrār dînè mahrem*, it. — Être initié dans une société, y être admis, بر مجلسه مأذون دخول او *bir medjlicè meezouni doukhoul ol*.

INJECTER, v. a., ايجند فشقرتوق —

اقدرمق *itchinè sychqyrtmaq*, اقتورماق *aq-turmaq*, شرنغه ايله تسقيه *chiringha ilè tesqyè it*. — Injecté, e, شرنغه ايله تسقيه اولنمش — ش — *chiringha ilè tesqyè olounmich*, *souvarylmich*.

INJECTION, s. f., action par laquelle on injecte, شرنغه ايله صوامرمد — *chiringha ilè souvārma*, فشقرتمه *sychqyrtma*. — La liqueur même qu'on injecte, شرنغه ايله صواره جق *chiringha ilè souvār radjaq 'ilādju sou*.

INJONCTION, s. f., نسيبه *emr*, امر *emr*, نسيبه *tembîl*, a.; بيورمه *bouïourma*, t. — Un arrêt portant injonction, نسيبهى *tembîhi hāvi* حاوی برقطعه فرمان *bir qyth'a fermān*.

INJURE, s. f., tort, injustice, غدر *ghadr*, a.; طوقنمه *dhoqounma*, t.; حيف *haif*, ظلم *zoulm*, جفا *djefā*, جور *djevr*, ستم *sitem*, تعدي *te'addi*, pl. ا. تعديات *te'addiāt*, تكديرات *tekdîrāt*, pl. تكدير *tekdîr*, غدر عظيم *ghadri 'azîm*, a. — du temps, جور *djevrî devr*. — de l'air, هوا *havā fēnālyghy*. — Faire injure, ظلم — جور — جفا — اذيت *zoulm, djevr, djefā, czüiet* it. — Invectives, paroles offensantes à une personne, بر کمسندیه تعرض *bir kimesüçie te'arrouz* it, سوکمه *seuigmè*, سوکوش *seuquch*, شتم *chetm*, pl. a. شتوم *chutoum*, سب *sibb*, فنا سوز *ïarūmaz, fenā seuz*. — En venir aux injures, مشاتهدیه کلمک *muchātemçie guelmek*.

INJURIER, v. a., سوکمهک *seug-mek*, ا شتم *chetm it*, ا سب *sibb it*. — S'injurier, se dire des injures, سوکشمهک *seuüuchmek*. — Injurie, e, سوکشمش *seuülmuch*, مشتوم *mechtoum*.

INJURIEUSEMENT, adverb, ايله حرمتسزلك *heurmetsizlik ile*, a.-t.

INJURIEUX, SE, adj., حرمتسز *heurmetsiz*, a.-t.; ستم اميز *sitem amiz*, p. — Paroles injurieuses, ستم اميز سوزلر *sitem amiz seuzler*.

INJUSTE, adj. com., en parlant des choses, حقسز *haqqсыz*, a.-t.; حقه مخالف *nā haqq*, *haqqa moukhālif*. — Un arrêt injuste, عدل وحقه مغاير بر حکم *'adl u haqqa moughāir bir hukm*. — En parlant des hommes, عدالتسز *'adāletsyz*, انصافسز *insāfsyz*, a.-t.; غدار *bi dād*, ظالم *zālim*, *ghaddār*, *zouloumkiār*. — C'est un homme bien injuste, خيلى بر ادمدر *khāli zālim bir ademdur*.

INJUSTEMENT, adv., ناحق ييره *nā haqq ièrè*, حقسز اوله رق *haqq-siz olaraq*, a.-t.; خلاف شرع *khilāfi cheri'*, ظلم ايله *zoulm ile*, *zoulmen*.

INJUSTICE, s. f., عدالتسزلك *'adūletsyzlik*, ظلمكارلق *zoulmkiārlyq*, a.-t.; جور *djevr*, ظلم *zoulm*, بيداد *bīdād*, p. — Essuyer une injustice, مظهر *mazheri ghadr u haif ol*.

INLISIBLE, adj., او قوند-ز *oqounmaz*, t.; مهتمنع القراءة *mūmteni' ul-qyrāet*, a. — Une écriture inlisible, او قونمز بر يازو *oqounmaz bir iāzou*.

INNAVIGABLE, adj., كمي كزدرمز *guemi guezdurmez*, t.; غير صالح *ghāiri sālyh liseir essefāin*, a.

INNÉ, E, adj., انادن طوغمه *anāden dhoghma*, t.; جبلتى *djibillii*, مجبول *medjiboul*, a. — Qualités innées, خصايل جليله *khaçāili djibilliè*.

INNOCEMENT, adv., avec innocence, صوچسزلكله *soutchсыzliguilè*, قباحتسز لغلله *qabāhatsyzlighilè*, كوكل *doghroulyghilè*, *gucuñul pākliguilè*, t.; بلا قصد الاسائه *bilā qasd ul-eçāè*. — Sottement, بونلق ايله *beunlyq ile*.

INNOCENCE, s. f., صوچسزلك *soutchсыzlik*, t.; گناهسزلك *gunāhsyzlik*, p.-t.; قباحتسزلق *qabāhatsyzlyq*, پاكللك *pāklik*, برائت *berā'eti zimmet*, برائت من الذنوب *berā'et min ezzunoub*.

INNOCENT, E, adj., exempt de crime, صوچسز *soutchсыz*, گناهسز *gunāhsyz*, بيجرم *bidjurum*, بى گناه *beri uzzimmè*, *bi gunāh*, جرمسز *djurmsyz*, p.-a.-t. — Candide, simple, دل ساده *sādè dil*, پاك *iuregui pāk*. — Qui n'est pas nuisible, ضررسز *zararsyz*, غير مضر *ghāiri mouzyrr*. — Innocent, s., petit enfant, معصوم *m'açoum*. — Ce jeune innocent, اول

بیکدنه *ol n'açoumi bi gunâh*. — Idiot, imbécile, بوداله *boudâla*.

INNOCENTER, v. a., پاکه چیقارمق *pâkè tchyqârmaq*, t.; صوچسبز *soutchsyz tchyqârmaq*, صوچسبز *soutchsyz tchyqârmaq*, تبریه عن التهمت ا *tebriè 'an et-teuhmet it*, a.-t. — Innocenté, e, بری پاکه چیقمش *pâkè tchyqmich*, بری التهمت من *beri min etteuhmet*.

INNOMBRABLE, adj., صایلمز *sâil-maz*, حسابسبز *sâisysz*, حسابسبز *hi-çâbsysz*, احصا اولنمز *ihsâ olounmaz*, بیحساب *bi-hyçâb*, عدسز *'adsysz*, a.-t.; لا یحصی *lâ iou'add*, لا یحصی *lâ iouhsa*. — Quantité innombrable, عدد بیحساب *'adedi bihyçâb*.

INNOMBRABLEMENT, adverbe, حسابسبز ایله *hyçâbsysz ilè*, a.-t.; فوق الحساب *fevq ul-hyçâb*, a.; صایلمه بیحج مرتبه ده *sâilamaïa-djay mertebedè*.

INNOMÉ, e, adj., ادسز *adsiz*, t.; ما له اسم *mâ lehou ism*, a.

INNOMINÉ, e, adj., se dit des du bassin ou des îles. Voy. ILES.

INNOVATEUR, TRICE, s., اهل *ehli bida'at*, محدث *mouhdis*, a. Voyez NOVATEUR.

INNOVATION, s. f., یکی چیقمه *ieñi tchyqma*, بدعة *bida'at*, pl. a. بدع *bad'y*, اختراع *ykhtirâ*, pl. اختراعات *ykhtirâ'ât*. — Sans innovation, بلا بدعة *bilâ bida'atin*.

INNOVER, v. n., یکیدن چیقارمق *ieñiden tchyqârmaq*, یکیدن پیدا ا *ieñiden peidâ it*, ایجاد *ieñiden peidâ it, idjâd it*, اختراع - احداث ا *ykhtirâ' .yh-*

dâs it, a.-t. — Innové, e, یکی یکیدن *ieñi tchyqmich*, ایجاد اولنم - ش *ieñiden idjâd olounmich*.

INOBSERVATION, s. f., طوتمازلق *thoutmâmazlyq*, t.; رعایتسزلق *re'-âetsizlyq*, a.-t.; ایفا - عدم رعایت *'ademi re'âet, ifâ*, a.

INOCCUPÉ, e, adj., ایشسز *ichsysz*, ایشدن بوش *ichden boch*, t.; مشغول دکل *mechghoul deil*, a.-t.

INOCULATEUR, s. m., اشلامه *achlâma idîdji*, چپچک *tchîtehek achladîdji*, t.; اشلدیچی *achladîdji*, t.; ملق الجدری *mulaqqyh ul-djederi*, a.

INOCULATION, s. f., - اشلامه *achlâma*. — de la petite vérole, چپچک اشلهسی *tchîtehek achlamaci*, t.; لقاح جدری *laqâhi djederi*, a.

INOCULER, v. a., اشيلمق *achi-lamaq*, اشلامق *achlamaq*. — La petite vérole, چپچک اشيلمق *tchîtehek achilamaq*, t.; تلقیح جدری ا *telqyhi djederi it*, a.-t. — Inoculé, e, اشيلنمق *achilanmich*, ملق

اشيلمق *mulaqqah bildjederi*.

INODORE, adj. com., قوقوسز *qo-qousysz*, t.; رایحهسز *râihasyz*, a.-t.; معدوم الرائحة *ma' doum ul-râihat*.

INOFFENSIF, IVE, adj., ضرر ایتمز *zarar itmez*, a.-t.; غیر تعرضی *ghaïri te'arruzi*, a.

INOFFICIEUX, EUSE, adj., terme de pratique, testament inofficieux, بیوحد شرعی نفی وراثتی محتوی *bi redjhi cher'y nefi ve-râccî muhtevi vecçtûâmè*. — Do-

nation inofficieuse, اولادك بر يسنه
بالمساعده وبريلان هبه غير شرعيه
*evlāduñ biricinè bilmuçā'edè vîr-
lān hibèi ghāiri cher'üè.*

INOFFICIOSITÉ, s. f., سندك
سeneduñ cher'è
شعره او بنونسزلغى
ouigounsyzlyghy, t.; عدم المشروعيه
السنده 'adem ul-mechrou'üet usse-
ned, a.

INONDATION, s. f., débordement
des eaux, تاشقنلىق *tāchqynlyq,*
صو تاشماقى *sou thāchmaci,*
صو باسقىنلىغى *sou basqynlyghy, t.;*
طهومياه *thoughiāni mā,*
ثومومويمايه *thoumouvmiāh, a.* — Faire des inon-
dations autour d'une place, قلعه نك
اطرفنه صو يورتك
*qal'anuñ eth-
rāfinè sou üurutmek.* — Les eaux
débordées, قرهيه بصدش صولر
qaraic basmich soular. — Grande
multitude de peuple qui envahit un
pays, چوقلغى *khalquñ*
چوقلغى *tchoqloughy.*

INONDER, verbe actif, déborder,
صو تاشماق *tāchmaq,*
تاشماق *sou thāchmaq.* — Couvrir d'une grande
quantité d'eau, صوبه بصدرمق
souic basturmaq, t.; اغ-
راق ا *ighraq it,*
تغميرا *thamm u
taghmîr it.* — Inonder, envahir un
pays, بر مهلكتى بصدق
*bir ment-
leketi basmaq.* — Inondé, e, صوده
غ-رق *soudè bacylmich,*
اولنمش *gharq olounmich.*

INOPINÉ, e, adj., اپا كسز *apān-
syz, t.;* نا كهانى *nā guèhāni, p.;*
بديهي الظهور
*bedîhi uzzou-
hour.*

INOPINÉMENT, adv., اكسز ين

añsizin, t.; الغفله على *'alet ghastè,*
بغتة *baghtetèn, a.*

INOUI, e, adj., ايشدلمش *ichi-
dilmèmich, t.;* غير مسموع *ghāiri
mesmou', a.* — C'est une chose
inouïe, بر حالت غير مسموعه در *bir
hāleti ghāiri mesmou'a dur.*

INQUIET, ÉTE, qui a de l'inquié-
tude, راحتسز *bi houזור,*
مضطرب البال *rāhatsyz, a.-t.;*
بي *moustarib ul-bāl.* — Être —
بي *bi houזור,*
راحتسز اول *rahatsyz ol, a.-t.* — Remuant,
قابنه *qābinè syghmaz,*
مقلاق *myq-
lāy,* عديم السكونه *'adim ussu-
kiounet, bi qarār, a.-t.* —
Agité, راحتسز *rāhatsiz;*
بي آرام *bi arām,*
مضطرب الحال *mouz-
tharib ul-hāl.* — Tourmenté,
كوكلى طار *syqylmich,*
انجمنش *gucuñuli dār,*
انجمنش *indjin-
mich, a.*

INQUIÉTANT, e, adj., راحتسز
راحتى كيدرر *rāhatsiz ider,*
راحتسزلك *rāhati guidurur,*
بي حضورلق ويرن *rāhatsyzlik, bi
houזורlyq vîren, a.-t.* — Situation
مخل راحت اولان *inquiétante,*
موقع *moukhylli rāhat olān mevqa'.*

INQUIÉTER, v. a., tourmenter,
بي حضور- *indjîtmek,*
جفا *bi houזור, rindjîdè,*
كدر ويرمك *djèfā it, kèder vîr-
mek,* وتعرض ا *dakhl u te'-
arruz it.* — Causer de l'inquiétude,
راحتى بوزمق *rāhatsiz it,*
راحتسزلك ويرمك *rāhati bozmaq,*
اضطراب ويرمك *rāhatsyzlik vîrmek,*
اضطراب ويرمك *izthyrāb vîrmek.* — S'Inquiéter, v.

pr., راحتسز او *rāhatsiz ol*, بی
 اور او *bi houzour ol*, a.-t.;
 کندو *indjinmek*, t.;
 راحتنی بوزمق *guendu rāhatini*
 مضطرب او *mouztharib ol*.
 — De quoi vous inquiétez-vous,
 نه ایچون مضطرب اولورسک
itchoun mouztharib olourseñ.

INQUIÉTUDE, s. f., agitation, ma-
 laise du corps, بی حضورلق *bi hou-*
 zourlyq, حضورسزلق *houzoursiz-*
lyq, a.-t.; آرامسزلق *arāmsizlyq*,
 p.-t.; راحتسزلق *rāhatsizlyq*, a.-t.
 — Trouble causé par la passion,
 یورک راحتسزلقی *ürek rāhatsiz-*
lyghy, t.; اضطراب *izthyrāb*,
 اضطراب بال *yzthyrābi bāl*,
 خالجان *khaledjān*. — Grande —,
 اضطراب عظیم *yzthyrābi 'azīm*.

INQUISITEUR, s. m., مفتش *mu-*
fettich, a. — Grand —, عقایدک
 متعلق امورک مفتش عظمی
'aqūde mute'allyq oumouruñ mufetti-
chi 'azēmi, a.-t.

INQUISITION, s. f., recherche,
 perquisition (il est peu usité en ce
 sens), یوقلامه *ioqlama*, یوقلایش
ioqlāich, t.; تفتیش *teftich*,
 تفتیش *têsfahus*, a. — Tribunal qui recher-
 che et punit les sentiments con-
 traire à la foi, محکمة التفتیش
 العقاید *mehkemet utteftich ul'a-*
qāid, a.

INRUINABLE, adj., خرابی ناممکن
kharābi nānumkin, a.-t.; ممتنع
 التخریب *mumteni' uttakhrīb*, a.

INSAISSABLE, adj. com., qu'on
 ne peut prendre, تونلدر *thoutoul-*

maz. — Qui ne peut être saisi léga-
 lement, شرعاً وقانوناً ایقونمغه کلمز
cher'en vè qānounen alyqonmagha
 ممنوع الحبس شرعاً *guelmez*, a.-t.;
 وقانوناً *mumteni 'ul-haps cher'en vè*
qānounen; a.

INSALUBRE, adj. com., مزاجه
 مخالف - ضررلو *mizādje moukhā-*
lif, zararlu, a.-t.; مضر *mouzyrr*,
 a.; صحتنه مضر *syhhatè mouzirr*.

INSALUBRITÉ, s. f., هوا فنالغی
 هوانک فنالغی *havā fenālighi*,
 وخامت هوا *havānuñ fenālyghy*; t.;
 وکھامتی هوا *vèkhāmeti havā*, a.

INSATIABILITÉ, s. f., دوپلمه
 طویلمه سزلق *doïoulmama*,
 دوپلمسزلق *doïoul-*
mazlyq, اچ کوزلوق *atch gueuz-*
lulyq, صوغومسزلق *soghousizlyq*,
 t.; طمع *thama'*. — En parlant des
 richesses, des honneurs, عدم
 قناعت *'ademi qanū'at*, a.

INSATIABLE, adj. com., طویمز -
 دوپمز *dhoïmaz*, دوپلمز *doïoulmaz*,
 طویمق *atch gueuzlu*, اچ کوزلو
 دوپلمز *dhoïmaz bilmèz*, صوغومسز
soghousysz, t.; لایشبع *lāüchba'*,
 طمعکار *thama'kiār*, a.-p. — Ava-
 rice insatiable, بی غنا *bakhlī*
bi ghanā.

INSATIABLEMENT, adverbe, اچ
 کوزلوقلغله *atch gueuzlulighylè*, t.;
 بالولوع والنهامة *bil vulou' vennehā-*
met.

INSCIEMENT, adv., بیلمیهرک
 بلمزکلکه *bilmèzligülè*,
 علم و خبری یوغيکن *'ylm u khaberi*
 لا عن علم *lā'an*
 یلمین, a.

INSCRIPTION, s. f., sur les édifices, *يازو* *iāzou*. — sur pierre, *ثاڤش اوزرنڭ كسى يازو* *rindēki iāzou*, t.; *کتابتہ* *kitābet*, *کتابہ* *kitābē*, a. — Inscription en faux, acte juridique, *تکذیبی* *tekzibi hāvi sened*.

INSCRIRE, v. a., - دفتره یازمق *deftere iāzmaq*, *قايد* *qaid it*, a.-t. — S'Inscrire, v. pr., être inscrit, *سجلده یازمق* *sidjildē iāzylmaq*, *سجلده تھریب اولمق* *sidjildē tahrir olounmaq*. — Écrire son nom sur un registre, دفتره یازمق *adini deftere iāzmaq*. — En terme de mathématiques, inscrire une figure dans une autre, *درج الشکل* *derdj uchhekel fichekel it*. — S'Inscrire en faux, soutenir la fausseté d'un acte, *سندک* *seneduñ* *کاذب اولدیغنی دعوا* *kiāzib oldoughyni d'avā it*.

INSCRUTABLE, adj., *کنهنه وارلمز* *kunhinē vārylmaz*, *اکلاشلمز* *anlāchilmaz*, t.; - *متنع لاستکناه* *mumteni' ul-istiknāh*, *اولدراک* *oldrak*. — Le cœur de l'homme est inscrutable, *دخیله ضمایر انسانک* *dakhylēi zamāiri inçānuñ istiknāhi nā mumkindur*.

INÇU (L'), adv. Voy. INSU.

INSECABLE, adj., *کسلمز* *keçilmaz*, t.; *قطع اولنمز* *qath' olounmaz*, a.-t.

INSECTE, s. m., *بوجک* *beudjek*, t. — Petits — *خرده بوجکلر* *khordē beudjekler*, *حشره* *hachret*, pl. a. *حشرات* *hucherāt*.

INSENSÉ, e, adj., qui a perdu la

raison, *دلی deli*, p.-t.; *عقلی کتهش* *'aqli guitmich*, t.; *دیوانه* *divānē*, p.; *مسلوب العقل* - *الشعور* *mesloub ul-'aql echchou'our*, a. — Contraire au bon sens, *بولسز* *olsiz*, *غیر معقول* *ghāiri ma'qoul*. — Discours insensé, *کلام ناصواب* *kelāmi nāçavāb*.

INSENSIBILITÉ, s. f., défaut de sensibilité, *دوبمزلق* *doimamazlyq*, *عدم حس* *hyssyzlik*, t.; *عطلت حس* *'athaleti hyss* — Au figuré, dureté de cœur, *کوکل پکلیکی* *gueñul peklegui*, *عدم تاثیر قلب* *'ademi teessuri qalb*.

INSENSIBLE, adj. com., qui ne sent point, *طویمز* *dhouïmaz*, t.; *حسی* *hysy* *یوق* *hysy iōq*, a.-t.; *معدوم الحاسه* *ma'doum ul-hassē*, *بلا حس* *bilāhyss*, a.-t. — Qui ne tombe pas sous les sens, imperceptible, *طویلمز* *douïoulmaz*, t.; *حس اولمز* *hiss olmaz*, *غیر محسوس* *ghāiri mahsous*, a. — Qui a le cœur dur, *کوکلی پیک* *gueñul' pek*, *تاثیر اولمز* *iuregui muteessir olmaz*, *مرچتسز* *merhametsyz*, a.-t.; *جامد القلب* *djāmid ul-qalb*, a.

INSENSIBLEMENT, adv., *دوبمدن* *douïmadan*, *دوبلمدن* *douïoulmadun*, *طویلتمسز بن* *dhoïoulmaq-sizēn*, *طویلنیه جق وجبیله* *dhoïoulmaïadjaq vedjhilē*, *یواش* *ävāch* *یاپیچه* *ävāch*, *یاپیچه* *täptchē*, *بلا احساس* *bilā yhsās*, *غیر احساس* *min ghāiri yhsās*, a.

INSÉPARABLE, adj. com., *ایرلمز*

airilmaz, t.; انفصالی بولمز *inficāli*
boulmaz, a.-t.; غیر منفصل *ghāiri*
munsacyl, نا مفروق *nā mefrouq*,
p.-a.; غیر مفارق *ghāiri mufāryq*.

INSÉPARABLEMENT, adverbe,
وجه غیر منفصل ایرلامیه جق و جهله
vedjhilè, او زره *vedjhi ghāiri munsacyl uzrè*, a.-t.;
بلا مفارقة *bilā mufāraqatin*, a.

INSÉRER, v. a., ایچنه صوقمق *ičhinè*
soqmaq, ایچنه قومق *ičhinè*
qomaq, مابینه قومق *mūbēnè qo-*
maq, t.; ادخال *derdj*, *it-*
khāl it, a.-t. — Inséré, e, ایچنه
ičhinè qonnich, صوقلمش
soqoulmych, مندرج *munderidj*.

INSERMENTÉ, e, adj., یمینسز *ič-*
mīnsyz, یمینلو اولمیان *ičmīnlu ol-*
maīān, a.-t.

INSERTION, s. f., action d'insérer,
ایچنه قونمه *ičhinè qonma*, t.;
ادخال *idkhāl*, *derdj*, a. —
L'insertion d'une clause dans un
contrat, مقاوله نک ایچنه بر شرطک
mouqāvelēnuū itchinè
bir charthuū derdj u idkhāli. — En
terme d'anatomie, manière dont une
partie est engagée dans une autre,
صوقلمش *soqoulmych*, اندماج *indimādj*.

INSESSION, s. f., terme de médecine,
پاری صوبه کیرمه *īāry souiè guīrmè*, t.;
نصف جیاض *nysfi hyāz*, a.

INSIDIATEUR, TRICE, s., پوصی
pouçou ididji, ایدیجی
dholāndurēdji, t.; طولاندریجی
hylēkiār, a.-p.

INSIDIEUSEMENT, adv., ال ایله *al*
ilè, الداتغله *hīlè ilè*, ایله

aldat-
ma souret ilè, t.; بالکروالخدعه
bilmeckr vel-khoud'a.

INSIDIEUX, SE, adj., الدادیجی
dholāndurēdji, طولاندریجی
hīlè bāz, a.-p.; خادع
khādi, a. — Des présents insidieux,
hidāiāi khādi'a.

INSIGNE, adj. com., بللو باشلو
bellu bāchlu. — Signalé, remar-
quable, personnes ou choses, بیوک
būiuk, t.; شهرتلو *cheuhretlu*, a.-t.;
مشهور *mechhour*, عظیم *'azīm*, a. —
Bonheur insigne, - بخت عظیم
bakht 'azīm, *djelil*. — Fa-
veur, - مساعده جلیله *muç'edē*
djelilè. — Un insigne brigand, مشهور
mechhour bir harāmi.

INSIGNES, s. pl., les insignes, les
marques d'honneur, رتبه نشانلری
rutbè nichānlēri, a.-t.

INSIGNIFIANCE, s. f., بی معنالک
bi ma'nālik, مالمسزلیق *meçsyzlyq*,
طانتسزلک *thātsyzlik*, a.-t.;
لثافتسزلک *lethāfetsyzlik*, a.-t.;
عدم الهال *'adem ul-meāl*, a.

INSIGNIFIANT, e, adj., بی معنی
bi ma'na, مالمسز *ma'nāsyz*,
meālsiz, a.-t.; معدوم المأل *ma'-*
doum ul-meāl. — C'est un homme
tout à fait insignifiant, کلیاً بیمال
kullien bime'āl bir ademdur.

INSINUANT, e, adj., صوقلمغان
soqoulghān, t.; مزاج اولایجی
mizādij avlādji, a.-t.; مزاجکیر
mizādijguir, a.-p. — C'est un homme
fort insinuant, بغایت مزاجکیر ادمدر
beghāiçet mizādijguir ademdur.

INSINUATIF, IVE, adj., اصول ايله - *ouçoul ilè zihne houloul idtđji*, a.-t.

INSINUATIF, s. m., حكامه و برلان *hukkiâmè vîrilen heliïc*, a.-t.

INSINUATION, s. f., action par laquelle une chose entre doucement dans une autre, صوقلمه *soqoulma*. — Suggestion, اغوا *ighvâ*, ايلقا *ilqâ*. — Indication, اشارت *ichâret*. — L'insinuation d'un acte, بر سندنك قيوداته *bir senedun qouïoudâte* كچورلمسي *guetchurulmeci*.

INSINUER, v. a., introduire insensiblement, اصول ايله - بر - *ouçoul ilè aîlâtmaq*, زهنه قوماق *zihne qomaq*, اشارت ا *ichrâb eilemek*, اشارت ا *ichâret it*, اكلتمق *aîlatmaq*, a.-t.; ايناندرمق *inândurmaq*. — S'Insinuer, pénétrer, v. pr., صوقلمق *soqoulmaq* سوشمك *sivichmek*, ايچرويه *itcheruie* كچمك *itcheruie guetchmek*, نفوذ ا *nufouz it*. — dans l'esprit de quelqu'un, dans ses bonnes grâces, اصول ايله بر كمنه نك *khâthyrin avlâmak*, اصول ايله بر كمنه نك *ouçoul ilè bir kimesnènuñ zihninè houloul it*, حسن *husni teveddjuhini tahsil it*. — En terme de jurisprudence, i nsinuer, enregistrer, قيوداته كچورمك - قيد ا *qouïoudâte guetchurmek*, qaid it.

INSIPIDE, adj, com., دادسز *dâdsyz*, لذتسز *thâtsyz*, ت.؛ لذتسز *lezsetsiz*, a.-t.; بيمزه *bimezè*, p. — Mets — طعام بيمزه, *th'âmi bimezè*. — Conversation — دادسز بر, — Plaisanterie — لطيفه بي لذت *dâdsiz bir sohbet*. — *lathyfèi bi lezzet*.

INSIPIDEMENT, adv., طاتسزلكه *thâtsyzligulè*, ت.; لذتسزلكه *lezzetsyzligulè*, a.-t.

INSIPIDITÉ, s. f., طاتسزلك *thâtsyzlik*, دادسزلق *dâdsyzlyq*, ت.; لذتسزلك *lezzetsyzlik*, a.-t. — L'insipidité de l'eau, صوبسك *souïuñ dâdsizlyghy*. — de certaines plaisanteries, بعض *ba'zi lathyfèlèruñ dâdsizlyghy*.

INSISTER, v. n., faire insistance, اقندام - الحاح - ابرام ا *yqtâm, ilhûh, ibrâm it*, اصرار ا *isrâr it*. — Demander absolument, مطلق *mouthlaq istemek*, بر شيك *bir cheïuñ mouthâlebècinè isrâr it*, a.-t. — Appuyer fortement sur..., طيانمق *dhaiânmaq*.

INSOICIABILITÉ, s. f., قونشلمزلق *qonouchoulmazlyq*, قونشلامزلق *qonouchoulmâmazlyq*, مزاج *mizâdj curkukligui*, ت.; اورككلگي *'adem ul-mu'âcheret, ul-mu'âncet*, a.

INSOICABLE, adj. com., قونشلمز *qonouchoulmaz*, اوركك مزاجلو *curkuk mizâdjlu*, ت.; مصاحبست *mouçâhabet etmez*, a.-t.; مهتنع *num-* الموالفت - المعاشرت

ten' ul-mu'älefet, ul-mou'ächeret.

INSOLATION, s. f., كونه كونه —
gunechè gueuste-
rilmè, sermè, t.; تشميس techmís,
تشرير techrír, a.

INSOLENMENT, adv., ادبسرلكله
edebsyzligülè, ادبسرلجه edebsizdjè,
a.-t.; كستاخلاق ايله a.-t.;
kustäkhlyq ilè, بى ادبانه bi edebänè.

INSOLENCE, s. f.; ادبسرلك
edebsyzlik, a.-t.; كستاخلاق kus-
täkhlyq, دكسزلك deñsyzlik,
شوخلق iusyzlik, يوزسزلك
chokhlyq, وقاچه djecäret, جسارت
vaqūhat, a. — Insolences ou paroles
insolentes, اميسز اقوال
aqouäl vaqāhat amíz.

INSOLENT, e, adj., ادبسر
edebsyz, a.-t.; كستاخ kustākh,
اارسز 'ärsyz, t.; دكسز deñsyz,
اى بى ادب bi edeb. وقاح
vaqqāh, — Orgueilleux, كبرلو kibrlu,
شامخ الانف chāmykh ul-unf,
متكبر mutekebbir, a.

INSOLITE, adj. com., اولى
oly, ola guelmémich, t.;
'ädetten عادتدن طشره - خارچ
tachra, khāridj, a.-t.; خلاف
ghaīri, khylāfi mu'tād, a. —
Expression insolite, تعبیر نامعتاد
ta'biri nā mu'tād.

INSOLUBILITÉ, s. f., qualité de ce
qui est insoluble, چوزلمزلك
tcheuzulmezlik, سوكلمازلك
seukulmemezlik, t.;
'adem ul-inhilāl, — Qualité de ce qui ne peut
se dissoudre, ارىبامزلك
erimemezlik, عدم الذوبان
'adem uzzevbän.

INSOLUBLE, adj. com., qui ne

fond pas, ارىدلmez, erimez, ارىمز
erimez, t.; متهنع الذوب
mumteni' uzzevb. — Qui ne peut se résoudre,
s'expliquer, چوزلمز
tcheuzulmez, حل اولنمز
hall olounmaz, جواب اولمز
djevāb olmaz, a.-t.;
الانحلال - المتهنع الحل
mumteni' ul-hall, ul-inhilāl. —
Difficulté insoluble, حلى نا مهن
halli nā mumkin bir
muchkil.

INSOLVABILITÉ, s. f., ادا اتهك
édä etmègu ñ imkiän-
syzligui, امكانسزلكى
bordj بوج اوده مكد
eudemektè 'adjz, a.-t.;
'ousr, عسر
istās, a. افلاس

INSOLVABLE, adj. com., اودنمز
eudenmez, اودمكه قادر اولميان
eudemèguè qādir olmaīän,
اداي ادای
edāi deinden 'adjiz,
بوج اوده مدن عاجز
bordj eudemelen 'adjiz,
a.-t.; معسر mu'cir,
pl. a. معسرين mu'cirin, a.

INSOMNIE, s. f., اويقوسزلق
ouïouquousyzlyq, چوق اويانقلق
tchoq oīānyqlyq, t.; سهر
scher, a. —
continue, سهر غير منقطع
seheri ghaīri mounqathy.

INSONDABLE, adj., ديبى يوق
dibi iōq, ديبسز dibsiz, t.

INSOUCIANCE, s. f., قيدسزلق
qaīdsizlyq, اهتمامسزلق
ihtimāmsizlyq, قيرمقلق
qairmamāqlyq, t.; غفلت
ghaflet, عدم اهتمام
'ademi ihtimām, a.;
غايلسزلق ghāilèsizlyq.

INSOUCIANT, e, adj., قيدسز
qaīdsiz, غايلسز ghāilèsiz,

مطالعه، رؤیت، نظر; *nazar*, رؤیت، *rouïet*, *mouthâla'a*, a. — L'inspection du visage, وجه، رؤیت، *rouïeti vedjh.*

— Soins de veiller à quelque chose et chargé d'inspecteur, نظارة، *nézâret*, a.; ناظرلق، *nâzirlyq.* — Re-vue, يوقله، *ïoqlama.*

INSOUTENABLE, adj. com., qu'on ne peut discuter, اولنمز، *mu-bâhacè olounmaz*, a.-t.; سويلشتمز، *seuïlêchinmez*, t. — Qu'on ne peut soutenir, ديفندره، *dhâändurilmaz*, ممتنع التأييد، *mumteni' utte'üid*, اثباتى ممكن، *isbâti mumkin olmaïân.* — Qu'on ne peut supporter, چكهمز، *tchekilmaz*, تحمّل اولنمز، *tehammul olounmaz.*

INSPECTER, v. a., voir attentivement, دقتله نظر، *dıqqatılè nazar it*, a.-t.; كوزتمك، *gueuzetmek*, t. — Examiner en qualité d'inspecteur, ناظرلق، *nâzirlyq it*, نظارت، *nazâret it.* — des travaux publics, بکلك بنالربنى نظارت، *beïlik binâlerinini nazâret it.* — des troupes, عسكرى يوقلمق، *'askeri ïoqlamaq.* — un régiment, بر عسكر الاينه، *bir asker alâinë nazâret it.*

INSPECTEUR, s. m., surveillant, ناظر، *nâzir*, pl. a. نظار، *nouzzâr.* — des troupes, يوقله ايديجى، *ïoqlamu idîdji.* — des manufactures, كار خاندهلر ناظرى، *kiâr khânêler nâziri.* — de cavalerie, سوارى، *souvârî askeri nâziri.*

INSPECTION, s. f., action par laquelle on examine, باقش، *bâqych,*

t.; *nazar*, رؤیت، *rouïet*, *mouthâla'a*, a. — L'inspection du visage, وجه، رؤیت، *rouïeti vedjh.*

— Soins de veiller à quelque chose et chargé d'inspecteur, نظارة، *nézâret*, a.; ناظرلق، *nâzirlyq.* — Re-vue, يوقله، *ïoqlama.*

INSPIRATION, s. f., grâce par laquelle Dieu éclaire l'esprit, الهام، *ilhâm*, pl. الهامات، *ilhâmât.* — divine, الهام لاهى، *ilhâmi ilâhi*, *vahi qalb*, a.-t. — Suggestion, القا، *ilqâ.* — Action par laquelle l'air entre dans les poumons, صولوق الهه، *solouq alma*, t.; انجذاب النفس، *indjizâb unnefes*, اخذ النفس، *akhz unnefes.*

INSPIRER, v. a., faire entrer l'air dans les poumons, souffler، نفس، *nefes euflemek*, اوفلمك، *euflemek.* — Donner une inspiration, وحى، قلبه الهام، *vahi, ilhâm it*, ا، *qalbinè ilhâm it.* — Suggérer dans le cœur, l'esprit, — ذهنه صوقمق، *zihne soqmaq, qomaq*, ذهنه، *zihne ilqâ it*, ou simplement القا، *ilqâ it*, a.-t. — du courage، غيرت ويرمك، *ghâïret vîrmek*, — de la crainte، قورقوتيق، *qorqoutmaq*, قلبه القاي خوف و خشيت، *qalbè ilqâi khaufu khachîet it.*

INSTABILITÉ, s. f., قرارسزلىق، *qarârsyzlyq*, دوامسزلىق، *devâmsizlyq*, ثباتسزلىك، *ebâtsizlik*, a.-t.; عدم ثبات، *'ademi sebât*, a. — Des choses humaines، امور، *oumourî becheri'ènuñ 'ademi sebâti.*

INSTABLE, adj. com., ثابت *sābit olmaian*, بی قرار *bi qarār*, بیقرار *bi qarār-syz*, a.-t.; نا پایدار *nā pāidār*, p.

INSTALLATION, s. f., او تورتنه *otourtma*, t.; بربره - بر منصبه *nasb*, a.; نصب *nasb et-meklik*, a.-t.; بیک *bir ièrè*, بیک نصب *bir mansèbè temlik*, a.

INSTALLER, v. a., او تورتماق *otourtmaq*, مقامنه او تورتماق *maqāminè otourtmaq*, مسندینه دیکمک *mesnedinè dīkmek*, t.; نصب *nasb it*, ا. - t.; تملیک *temlik it*, a.-t.; قومق *qomaq*. — Mettre en possession d'un office, بربره - بر منصبه *bir ièrè*, بیک نصب *bir mansèbè nāsb it*, a.-t. — S'Installer, v. pron., بر لشمک *ierlechmek*.

INSTAMMENT, adv., الاحاله *ilhahilè*, الوارمغله *ibrāmilè*, الوارمغله *ibrāmilè*, ایله *ibrāmilè*, اقدام *iqtam ilè*, a.-t. — Prier — ابرامله الوارمق *ibrāmilè iālvārmāq*, a.-t.; ابراماً *ibrāmen*, وجه التأكيد *ala vedj utte'kīd*, a.

INSTANCE, s. f., sollicitation pressante, ابرام *ibrām*, الحاج *ilhāh*, ابرام *ibrām*, تینا *ridjā*, اقدام *iqtam*, صیقی ایله *thaleb*, a.; طلب *thaleb*, a.; استمه *syqr ilè istemè*. — Grandes instances, ابرامات عظیمه *ibrāmāti 'azimè*. — réitérées, ابرامات *ibrāmāti mutetabi'a*, mukerrerè, a. — Demande, دعوا - دعوی *d'āvā*, pl. دعاوی *d'āvā*. — Il y a instance entre tel et tel, فلان و فلان *felān vè felān*

beïnindè d'avā vārdur. — Tribunal de première instance, اول امرده *evvel emrdè rouïet d'avāïè makhsous olān mehkenè*.

INSTANT, E, adj., pressant, عجید *bedjūd*, t.; مؤکد *ekūd*, muckked. — Instante sollicitation, استدای *istidāi ekūd*.

INSTANT, s. m., moment, آن *an*, دقیقه *lahzā*, لحظه *dem*, p.; دقیقه *daqyqa*. — Un instant, بر دم *bir dem*, t.-p. — Dans un —, بر دم ایچنده *bir dem itchindè*. — Dans l'instant, در حال *der hāl*, فی الحال *fil hāl*, آنی - ده *anidè*. — Dans l'instant même, همان اول ساعتده *hemān ol sa'attè*, شهدی *chimdi*.

INSTANTANÉ, E, adj., بر دم - بر لحظه اوله رقیق *bir dem, bir lahza olaraq*, بر دقیقه لقیق *bir daqyqalyq*, بر دقیقه سوور *bir daqyqa surer*, a.-t.; یکدمه *iekdemè*. — Colère instantanée, غضب یکدمه *ghazabi iekdemè*.

INSTANTANÉITÉ, s. f., بر دقیقه *bir daqyqa vaqty*, انتدادی *intidādī*, a.-t.; بقای یکدمه *beqāi iekdemè*.

INSTAR (A L'), کبی *guibi*, مثللو *mislindjè*, مثللو *micillu*, استلوب *ustoub*, منوال اوزره *vāl uzrè*, معادلاً *mou'ādilen*. — A l'instar des autres, سایرلر مثللو - کبی *sāirler micillu, guibi*.

INSTAURATION, s. f., نصب رسمی *nasb resmi*, رسم و تشریفات ایله اولان نصب *rouçoumu techrifātīlè olān nasb*, a.-t.

INSTIGATEUR, TRICE, s., قوپرىجى *qoparıdji*, قندرىجى *qyndurıdji*, قشقرىجى *qychqyrdıdji*, فتنه *fitnè qoparıdji*, انكىز *inquız*, مرض *mouharriz*, a.; تحريك واغوا *deurtıdji*, دورتيجى *tahrık uyghvā iden*.

INSTIGATION, s. f., دورتش *deurtich*, قشقرمه *qychqyrma*, t.; اغرا *ighrā*, تحريك اغوا *tahrız*, تحريك *tahrık*, a.

INSTIGUER, v. a., قندرمق *qyn-durmaq*, t.; تحريص - تحريك ا *tahrız, tahrık it*, اغوا *ighvā it*, a.-t.; قشقرتمق *qychqyrtmaq*.

INSTILLATION, s. f., داملتمه *damlatma*, دامله دامله دوكمه *dāmla dāmla deukmè*, t.; تقاطر *teqūthur*, a.

INSTILLER, v. a., ايچنه - اوزرنه *aitchinè, uzerinè dāmlatmaq, aqytmaq*, t.; تقطير ا *taqthyr it*, a.-t.

INSTINCT, s. m., دورتش *deurtich*, طبيعتك دورتمهسى *tab'iatuñ deurtmèci*, t.; سوق طبيعت *sevqy tab'iat*, القا *ilqā*, طبع *tab'*, ميل طبيعى *mèili tab'i*, a. — Suivre son instinct, سوق طبيعت *sevqy tabi'atè tebi'iet it*.

INSTINCTIF, IVE, adj., طبيعى *tab'ii*, a.

INSTINCTIVEMENT, adv., سوق *sevqy tab'iat ilè*, a.-t.; بالطبع *bithab'*, a.

INSTITUER, v. a., établir, fonder, نصب ا *vaz', nasb it*, a.-t.; قورمق *icēniden qourmaq*, اقامت *iqāmet it*, پيدا *peidā*

it. — un ordre, وضع ا *bir thariqat vaz' it*. — héritier, وارث تعيين ا *vāris ta'uin it*, وارث قلمق *vāris qylmaq*. — Institué, e, وضع اولنمش *nasb, vaz' olounmich*, موضوع *mev-zou'*.

INSTITUT, s. m., association ou réunion de personnes vivant sous une règle commune, ordre, طريقت *tharyqat*, pl. a. طرايق *tharāiq*. — Règles auxquelles une société consent à s'assujettir, قانون *qānoun*, نظام *nizām*, ايمن *āuin*. — Corps de savants, جماعت عليا *djemā'at 'ulemū*. — Établissement d'instruction, تعليمخانه *ta'līm-khānè*, مدرسه *medrècè*.

INSTITUTEUR, TRICE, s., qui établit, وضع ايدىجى *nasb, vaz' idıdji*, a.-t.; واضبع *vāzi'*, يكيدن قوران *ieñiden qourān*. — L'instituteur d'un ordre religieux, بر طريقت رهبايئه نك واضعى *bir thariqati rouhbāniennū vāz'ii*. — Qui est chargé de l'éducation, de l'enseignement, معلم خواجه *khodja*, معلم *mou'allim*, pl. a. معلمين *mou'allemin*.

INSTITUTION, s. f., action d'instituer, اقامت *vaz'*, وضع *nasb*, اقامت *iqāmet*. — L'institution d'un nouvel ordre, يكي بر طريقتك وضع *icēni bir thariqatuñ vāz' u iqāmeti*. — Chose instituée, وضع *vaz'*, نصب اولنمش شى *eceri olounmich chei*, اثر موضوع *mevzou'*, pl. آثار موضوعه *açāri mevzou'a*. — C'est une louable insti-

tution, بر وضع مهدو حدر *bir vazî niemdouhtur*. — Règle, قانون *qā-noun*. — Coutume, عادت *'ādet*, a. — Maison d'éducation, تعلیم خانه *ta'līm khānè*, a.-p.; مکتب *mekteb*. — Institution, nomination d'un héritier, نصب وارث *nasbi vāris*. — Éducation, تربیه *terbiè*.

INSTRUCTEUR, s. m., officier qui apprend l'exercice aux troupes, عسکر نفراتنه تعلیمی اوکردیجی ضابط *'asker neferātine ta'līmi eugredī-dji zābith*, تعلیمجی *ta'līmdji*, a.-t.

INSTRUCTIF, IVE, adj., علم اوکردیجی *'ylm eugredīdji*, متضمن معارف و معلومات *mutezammini me'ārif u ma'loumāt*. — C'est un livre fort instructif, فواید کثیره متضمن بر کتابدر *sevāidi kee'irè mutezammin bir kitābtur*.

INSTRUCTION, s. f., éducation, اوکرتمه *ta'līm*, تربیه *terbiè*, اوکرتمه *eugretmè*, t. — Avoir soin de son instruction, امر تعلیمنده صرف *emri ta'līnimè sarfi himmet it*. — Savoir, علم *'ylm*, معرفت *ma'rifet*, a.; دانش *dānieh*. — Leçon, préceptes qu'on donne pour instruire, درس *ders*. — Vous nous avez donné là une bonne leçon, بو باده بزه بر خیرلو درس ویردیگز *bou bābdè bizè bir khārlu ders vīrdīyēz*. — Ordres donnés à un envoyé, تعلیمات *ta'līmāt*, نامه *ta'līmāt nāmè*, a.-p. — Ordres, injonctions, امر *emr*, تنبیه *tembièh*. — Connaissance d'un ou de plusieurs faits, علم و خبر *'ylm u khaber*.

— Je vous demande cela pour mon instruction, بونی تحصیل علم و خبر *bouni tahsil 'ylm u khaber zinnindè sizden souāl iderum*. — L'instruction d'un procès, ضبط الدعوی *zabth udda'va*.

INSTRUIRE, verbe a., enseigner, تعلیم ا *eugretmek*, t.; درس ویرمک *ders ta'līm it*, a.-t.; اطفال *vīrmek*. — les enfants, اطفال *ithfāl u sybiūni ta'līm it*. — Former les mœurs, تربیه ا *edeblemek*, ا *terbiè it*. — Informer, بیلدرمک *bīldurmek*, خبر ویرمک *khāber vīrmek*, خیبر واکاه *khābīr u aghiāh it*, اعلام ا *aūlatmaq*, اکتتمق *i'lām it*. — un procès, بردعوایی دوزمک *bir d'avāi duzmek*, ضبط دعوا *zabthi d'avā it*. — S'Instruire, v. réfl., اوکرتمه *eugrenmek*, درس المق *bīlmek*, خبر المق *ālmaq*. — S'informer, خبر المق *khāber olmaq*. — Acquérir la connaissance, تحصیل وقوف ا *tahsīli vouqouf it*.

INSTRUIT, e, adjectif, qui sait, بیلمش *bīlmich*, اوکرتمش *eugrenmich*, تربیه اولنمش *terbiè olounmuch*, a.-t. — Lettré, اوقمش *oqounych*, t.; عالم *'ālim*, a.; معرفت *ma'rifet*, کثیر *ma'rifet sāhibi*, صاحبی *kecīr ul-ma'loumāt*, اگاه اولمش *aguiāh olmuch*, خیبر *khābīr*, خبردار *khāberdār*, p.; متنبه *mute-nebbih*. — Informé, renseigné, واقف *vāqyf*.

INSTRUMENT, s. m., outil, الت
alet, pl. a. آلات *alāt*; ادات *adāt*,
pl. ادوات *adevāt*. — de chirurgie,
الت *djerrāk aleti*, t. — de
musique, ساز *sāz*, p.; چالغی *tchāl-
ghy*, الت موسیقی *tchalgou*, چالغو
aleli moucyqy, pl. آلات موسیقیة *alāti
moucyqy'è*. — Jouer d'un — ساز,
چالغی *sāz*, 'تchalghy-tchāl-
maq. — Instrument se dit aussi des
personnes : il a été l'instrument de sa
perte, كندو اعدامنه الت اولمشدر
guendu 'ydāminè alet olmuchtur.

— Se dit également des actes pu-
blics, des traités et des contrats,
حجت *heuddjet*, pl. حجج *hou-
djedj*. — C'est un instrument au-
thentique, معمول' به بر حجتدر
moumoulun bih bir heuddjettur.

INSTRUMENTAL, e, adj., الاتی
alati, a. — Musique instrumentale,
سازلر *sāzlar*, ساز ایله اولان
sāz ile olān moucyqy, موسیقی
moucyqyi bil-me'arif.

INSTRUMENTER, v. n., حجت
*heuddjet u sened tāz-
maq*, a.-t.; كتب حجت ا
ketbi heuddjet it.

INSU (A L'), adv., علم و خبر
'yln u khaber olma'araq, اولمیدرق
'ylmi lāhyq علم لاحق اولمیدرق
olma'araq, a.-t.; بلا خبر
*bilā kha-
berin*, a. — A moi insu, خبر
khaberum olma'araq.

INSUBMERGIBLE, adj. com., صوابله
souilè basturilmaz, t.;
غرق اولنمز *gharq olounmaz*, a.-t.

INSUBORDINATION, subst. fém.,
اطاعتسزلق *ithā'atsyzlyq*, a.-t.;
عدم اطاعت *'ademi ythā'at*, a. —
Acte d'insubordination, قاعدہ
اطاعته مغایر عمل و حرکت
qā'idèi ythā'atè moughāir 'amel-u hareket.

INSUBORDONNÉ, e, adj., اطاعتسز
ithā'atsyz, a.-t.; غیر مطیع
ghāiri mouthy', a.; سرکش
serkech, p.

INSUCCÈS, s. m., سؤ نتیجه
netidje, نتیجه ردیه
netidjei rediè, a.; نتیجه سزلق
netidjesyzlik, a.-t.

INSUFFISAMMENT, adverbe,
کفایتسزلکله
kefāietsyzligilè,
بندجک مرتبده اولمیدرق
ietè djek mertèbedè olma'araq, a.-t.
من غیر کفایت
min ghāiri kefāiet, a.

INSUFFISANCE, s. f., کفایتسزلک
kefāietsyzlik, عدم کفایت
'ademi kefāiet. — Incapacité,
قابلیتسزلک
qābilietsyzlik, a.-t.; عدم اهلیت
'ademi ehlièit, عدم لیاقت
'ademi liāqat.

INSUFFISANT, e, adj., یتشمز
ietichmez, کفایت
kiāfi deil, کفایت
kefāiet etmez, یتشمز
ietmez, غیر کفایت
kefāietsyz, a.-t.; کفایتسز
ghāiri kiāfi, a.

INSULAIRE, adj. com., اطه لو
adhālu, t.; جزیره لو
djezirèlu, a.-t.
— Les peuples insulaires, اطه لو
اهالی جزیره
adhālu khalqy, اهالی جزیره
ehālii djezirè.

INSULTANT, e, adj., qui insulte,
خاطره طوقنان
*chānè, khā-
thyre dhoqounān*. — Qui injurie,
شتم ایدیجی
chetm ididji, a.-t.; شتام
chattām, a.-t.

Discours insultants, ستم امیز سوزلر, *sitem amız seuzler*, مَحَل شَان, *chān u nāmous oladjaq kelimāt*.

INSULTE, s. f., atteinte à l'honneur, شانه طوقنه, *chānè dhoqounma*, p.-t. — Mauvais traitement, بد معامله *bed mou'āmelè*. — Injure, سوکوش *seuguch*, t.; شتم *chetm*, p.; ناموس - کسر شَان *kesri chān*, *nāmous*, a.

INSULTER, v. a., attenter à l'honneur, شانه طوقنمق, *chānè dhoqounmaq*, t. — Maltraiter, بد معامله *bed mou'āmelè it*. — Attaquer, - اوزرنه اورمق *اوزرنه اورمق* *uzèrinè ourmaq, sālmaq*, t. — Faire dépit, affront, نسبت *nispè it*, a.-t. — de paroles, دیل ایله *seugmek*, سوکوک *dil ilè indjtmek*, قولاً *qavlen tektir it*. — Manquer de respect aux personnes, aux choses, اعتبار ایتمامک *'itibār itmemek*, حرمتسزلک کوسترمک *heurmetsizlik gustomerk*. — Insulter aux magistrats, aux juges, قضات و حکامه حرمت ایتمامک *qouzāt u hukkiāmè heurmet itmemek*. — Insulter une place, بر قلعه نیک اوزرینه اچبقدن وارمق *bir qal'anuñ uzerinè atchyqten vārmaq*.

INSUPPORTABLE, adj. com., تحمیل *tehammul olounmaz*, تحمیلی *tehammul mumkin deil*, a.-t.; چکلمز *tchekilmez*. — C'est un homme insupportable, تحمیل اولندمیدر *tehammul olounamaïadjaq bir adem dur*.

Des douleurs insupportables, طاقت کتورله میبه جک اوجاع *thāqat gucturulemeïedjek evdjā*.

INSUPPORTABLEMENT, adverbe, تحمیل اولندمیه جق صورت ایله *tehammul olounamaïadjaq souret ilè*, a.-t.

INSURGÉ, s. in., زوربا *zorbā*, t.; عامی *'āssi*, a. — Au plur., les insurgés ou les insurgents, ایاغه اطاعتدن *aiāgha qālqānlar*, اچقانلر *ythā'atten tchyqānlar*, زوربا *erbābi khouroudj*.

INSURGER (S'), v. pr., ایاغه اطاعتدن *aiāgha qālqmaq*, اچقماق *ithā'atten tchyqmaq*, t.; زوربالق *khouroudj it*, زوربالق *zorbālyq it*.

INSURMONTABLE, adj. com., یکلهمز *ieñilmèz*, دفعی ممکن اولمیه جق *def'y mumkin olmaïadjaq*, t.; مهتنع *mumteni' uddef'*, لانذفاع *ul-indifā'*, a. — Des difficultés insurmontables, دفعی ممکن اولمیه جق *def'y mumkin olmaïadjaq sou'oubetler*. — Obstacle — محذور, مهتنع الدفع *mahzouri mumteni' uddef'*.

INSURRECTION, s. f., ایاغه قالدش *aiāgha qālqma*, قالدش *qālqych*, خروج *zorbālyq*, t.; خروج *khouroudj*, عصبان *'outouv*, عصبان *'acylyq*, *siān*, a.;

INSURRECTIONNEL, e, adj., فتندلو, زوربالغه متعلق *fitnèlu*, زوربالغه متعلق *zorbālygha mute'allyq*, a.-p. — Mouvement — زوربالق *āorbālyq*.

INTACT, e, adj., à quoi l'on n'a pas touché, طوقنه ماش *pas touché*, طوقنه ماش

el dëgmëmich, dhoqounmāmich,
 باپشلمش *ghāir memās,*
 دو قنلمش *doqoun-*
noulmamich, غير ملمس *ghāiri mu-*
lemmes, غير مهسوس *ghāir mem-*
sous. — Entier, تام *tēmām,*
 تام *tāmm,* بي قصور *bi qouçour.* — Le
 dépôt s'est trouvé intact, امانت
 دو قنلامش بولندی *emānet doqou-*
nilmemich bouldoundou. — Homme
 —, اوزرينه لکه قونماش ادم,
uzërinë lekkë qonmāmich adem.

INTARRISSABLE, adj. com., توکنيز-
 بوکمز *tukenmez,* بوشادلمز
bochādilmaz, بوشادلهمسی قابل اولميان
bochādilmaci qābil olmaīān t.;
 بي *bi* غايه *ghāïet,* بي نفاذ
bi nefād, ا. — Source intarissable,
 ينبوع *inbouʿ* بي نفاذ
īmbouʿ bi nefād.

INTÉGRAL, E, adj. et s., calcul,
 حساب بالغ الى مقادير الكاملة
hyçāb bālygh ila meqādīr ul-kiām-
milet. — Le calcul intégral et diffé-
 rentiel, حساب التمام والتفاضل
hyçāb ettamām vettefāzil, a.

INTÉGRALEMENT, adv. (peu usité),
 entièrement. Voyez ce mot.

INTÉGRALITÉ, s. f., تمامية *tamā-*
mïet, a. — L'intégrité du territoire
 ottoman, تمامیت اراضی ممالک
tamāmïyeti erāzii memāliki
 'osmāniïè.

INTÉGRANT, E, adj., ne se dit que
 dans cette phrase, parties, molé-
 cules intégrantes, متهمه
edj-zā mutemmimet, a.

INTÈGRE, adj. com., incorrupti-
 ble, صالح *ehli irz,* عرض

sālih, عادل 'ādil, a. — En parlant
 d'un juge, قبول ایتمز *ifsād*
 رشوت المز *richvet*
 almaz, عفيف بر قاضي
'afif bir qāzi.

INTÉGRITÉ, s. f., état d'un tout
 complet, بتونلق *butunlyq, t.;*
 تمامیت *temāmlyq, a.-t.;*
 تمامیت حال *hāli ta-*
māmïiet, — État parfait d'une chose
 non corrompue, حال کمال
hāli kemāl, هیئت کامله
heïeti kiāmîle,
 کمال *kemāl, a.* — Probité,
 صالحلق *dhoghroulyq, t.;*
 استقامت *sālihlyq, a.-t.;*
 عرض *'yrz,* عدل
istiqāmet, خلوص
khoulous, برابرز
berāzet; a. — des
 mœurs, برابرز اخلاق
berāzeti akhlāq.

INTÉGUMENT, s. m., عشاء *ghy-*
chāe, pl. a. اغشية *aghehïet.*

INTELLECT, s. m., entendement,
 اکلايش قوتی *ānlāich qouvveti,*
 قوت فاهیه *ānlāich, t.;*
 ادراك *'aql,* عقل
idrāk, تفهم
tefehhum, a.

INTELLECTIF, IVE, adj., تفهمی
tefehhumï. — L'Intellective ou fa-
 culté intellectuelle, l'intelligence. Voy-
 ce dernier mot.

INTELLECTION, s. f., اکلمه
ān-lama, اکلايش
ānlāich, t.; فهم
fehm, a.

INTELLECTUEL, E, adj., اکلايشه -
 متعلق *ānlāichè, 'aqlè mute-*
allyq. — Faculté intellectuelle,
 قوت مدرکه *mudriket,*
 قوت فاهیه *qouvveti mudrikè,*
 قوت فاهیه *qouvveti fāhimè.* — L'opposé de maté-

riel, spirituel, روحانى *rouhāni*.

INTELLIGEMENT, adv., عقلولوق *equlluq*, ايله *'aqyllulyq ilè*, a.-t.; بالادراك *baladrāk*, a.; مدركانه *mudrikiānè*, a.-p.

INTELLIGENCE, s. f., faculté intellectuelle, اكللايش *añlāich*, بيلش *bīlich qouveti*, t.; عقل *'aql*, ادراك *ifhām*, فهم *fehm*, idrāk. — Connaissance approfondie, compréhension, وقوف *vouqouf*, بيلش *bilich*. — Esprit, ذهن *zihn*. — Amitié réciproque, بيرلك *bir-*

lik, t.; اتحاد *ittifāq*, اتففاق *ittihād*, موافقة *muwāfaqat*, موافقت *muwāfet*, a. — Ils sont en bonne intelligence, مياندلرنده حسن *miānclerindè husni imizādj u muāfet vārdur*.

— Correspondance secrète pour tromper un tiers, كيزلو دانشقلىق *gizlu dānichyqlyq*, اتففاق خفى *ittifāqy khafii*, مخابرة خفية *moukhāberèi khafiiè*. — Être d'intelligence, correspondre, خبرلشمك *khāberlechmek*. — Être d'intelligence avec l'ennemi, دشمن ايله *dushman ilè khafii mou'āmelèci ol*. — Substance purement spirituelle, عقل اول *'aqli evvel*. — Les intelligences célestes, ارواح سماويه *ervāhi semāviiè*.

INTELLIGENT, e, adj., qui a la faculté intellectuelle, عاقل *'uqyl*, ذهنلو *zehinlu*, a.-t.; هشير *houchiār*, p.; ادراك *ehli idrāk*, a.; بيلش قوتنه مالک *bīlich qouvetinè mālik*, ذو ادراك *zou idrāk*. —

Habile, qui a une connaissance parfaite en quelque matière, واقف *vāqyf*, كشير *achinā*, المعلوماتو *kecīr ul-ma'loumātlu*.

INTELLIGIBLE, adj. com., qui est aisé à comprendre, اكلانور *añlānur*, اكلشور *añlāchilur*, بللو *bellu*, t.; معقول *ma'qoul*, ممكن الفهم *mumkin ul-fehm*, a. — En terme didactique, qui est l'objet de l'entendement, معنوى *ma'nevi*. — Être intelligible, موجود معنوى *mevdjouidi ma'nevi*.

INTELLIGIBLEMENT, adv., d'une manière intelligible, اكلشور وجهله *añlāchilur vedjhilè*, فهم اولنه جق *fehm olounadjaq vedjhilè*, a.-t.; بوجه ممكن الفهم *be vedji munkin ul-fehm*. — Clairement, اشكاره *achikiārè*. — Nettement, منتقحا *munaqqyhen*, a.

INTEMPÉRAMENT, adverbe, اعتدالسزلق ايله *i'tidālsizlyq ilè*, افرات اولدوق *ifrāth olaraq*, a.-t.

INTEMPÉRANCE, s. f., اعتدالسزلق *i'tidālsizlyq*, پرهيزسزلك *perhizsizlik*, افراتده وارمقلىق *ifrāthè vārmaqlyq*, a.-t.; عدم اعتدال *'ademi i'tidāl*, عدم اقتصاد *y'qtiçād*, a.

INTEMPÉRANT, e, adj., اعتدالسز *i'tidālsyz*, افراتده وارن *ifrāthè vārān*, شهبوتى غالب *chehveti ghālib*, a.-t.; پرهيزسز *perhizsyz*, p.-t.; بى اعتدال - پرهيز *bi i'tidāl*, نفسنى ضبط ايتمين *perhiz*, a.-p.; *nefsini zabth itmeicn*.

INTEMPÉRÉ, e, adj., هوا وهوسنه

ناظرلق وقتى - مدتی d'intendant, *nāzirlyq waqty, muddeti*. — District où s'étend la charge d'intendant, مفراط فى مشتبهات النفس *nā mu'tēdil, myfryth fi muchtahīāt unnefs*, a.

INTEMPÉRIE, s. f., de l'air, هوا *havā* اعتدالسزلغى *havā i'tidālszlyghy*, هوا فنالغى *havā fenālighy*. — L'intempérie de l'air est très-nuisible à la santé, هوانك عدم *hawānk e'dam* اعتدالى بغايت مخل صحتدر *havānuñ 'ademi i'tidāli beghāiet moukhylli syhhattur*. — dans les humeurs, اخلاطك عدم اعتدالى *akhlāthuñ 'ademi i'tidāli*.

INTEMPESTIF, IVE, adj., وقتسز *vaqytsiz*, محلسز *zemānsiz*, زمانسز *mahalsiz*, a.-t.; محل *bi mahall*, a.

INTENDANCE, s. f., direction d'affaires, اداره *idāre*, تدبير *tedbīr*, a. — Fonction d'intendant, ناظرلق *nāzirlyq*, a.-t.; نظارت *nazāret*, امانت *emūnik*, a.-t.; امينلك *emūnet*, كتحداق *ketkhoudālyq*, كحيالق *kiahīālyq*. — d'une grande maison, بر قوناغك كحياغى *bir qonāghuñ kiahīālyghy*. — des finances, امور ماليدنك نظارتى *oumouri māliēnuñ nazāreti*. — des bâtiments, ابنيه نظارتى *ebniē nazāreti*. — d'une province, بر اياالتك *bir eīāletuñ nazāreti*. — Principautés des provinces de Valachie ou de Moldavie, افلاق يا *iflā-qaē boghdān iāletlerinuñ voivodalyghy*. — L'intendance de la douane, كمرک امينلكى *gumruk emīnligui*. — La durée d'une administration

ناظرلق وقتى - مدتی d'intendant, *nāzirlyq waqty, muddeti*. — District où s'étend la charge d'intendant, مفراط فى مشتبهات النفس *nā mu'tēdil, myfryth fi muchtahīāt unnefs*, a. ناظرلق *nāzirlyq nāhiēci*, قلمرو نظارت *qalemrevi nazāret*. — Hôtel où loge l'intendant, ناظر *nāzir*, قوناقى *nāzir qapoucy, qonāghy*.

INTENDANT, E, S., administrateur, ناظر *nāzir*, امين *emīn*, a. — d'un particulier, كتحدا *kiahīā, t.*; كتحداق *ketkhoudā, p.* — des finances, اموال ميريه ناظرى *emvāli miriē nāziri*. — d'une province, بر اياالتك *bir eīāletuñ nāziri*. — de l'armée, اردو ناظرى *ordou nāziri*. — des bâtiments, ابنيه ناظرى *ebniē nāziri*.

INTENSE, adj. com., پك *pek*, شديد *'azīm*, عظيم *keskīn*, سخت *chedīd*, a.; قاتى *qāti*, كسكين *sakht*, t.-p. — Froid — صوغوق *keskīn soghouq*. — Chaleur — حرارت شديد *harāreti chedīde*.

INTENSIF, IVE, adj., on dit mieux INTENSE. Voyez ce mot.

INTENSION, s. f., terme de physique et de médecine, force, véhémence, شدت *sertlik*, t.; حديدت *chiddet*, حديدت *hyddet*, a. — L'intension de la fièvre, حمانك حديدتى *hoummānuñ hyddeti*.

INTENSITÉ, s. f., زور *zor*, قتيلق *qatilyq*, كسكينلك *keskīnlik*, حديدت *chiddet*, قوت *qouvet*, a. — du froid, صوغوقك كسكينلكى *soghouquñ keskīnligui*. — de la

chaleur, حرارتك شدتی *harāretuñ chiddeti.*

INTENSIVEMENT, adv., سرتلك
ايله *sertlik ilè, t.*; حدث ايله *hyd-
det ilè, a.-t.*; بالحدث *bilhiddet, a.*

INTENTER, v. a., commencer,
باشلق *bāchlamaq, t.* — un pro-
cès, دعوا *davā it,* دعوا قالدرمق
davā qāldurmaq, بر كمنسه نك
*bir kimesnènuñ uze-
rinè d'avā it.* — une accusation
contre quelqu'un, بر كمنسه نك
*bir kimesnè-
nuñ uzerinè teuhmet atmaq.*

INTENTION, s. f., but qu'on se
propose en agissant, نيت *nüet, pl.*
a. نيات *nüiät, مرام merām,* مقصود
maqsoud, قصد qast. — Bonne —,
نيت خيره *nüet khairè,* نيت
nüieti sālyha. — secrète,
نيت خفيه *nüet khafüè.* — Mau-
vaise —, عرض سو نيت *souñ nüet,*
gharaz, a. — Avoir intention,
مرادي *murādi, قصدي - نيتي او*
qasdi, nüèti ol. — Il a l'intention
de faire telle chose, فلان شئي
*felān cheü it-
mek nüetindè dur.* — Son intention
n'était pas de vous déplaire, مرامي
سزي خاطرمانده ايتمك دكل ايدي
*merāmi sizi khāthrymāndè itmek deil
idi.* — Pensée, idée, فکر *fikr, pl. a.*
افكار *efkiār.* — Je ne l'ai pas fait à
autre intention, بوني بشته فكر ايله
*bounou bachqa fikr ilè it-
medum.* — Volonté, lorsqu'il s'agit
d'un supérieur, مراد *murād, pl. a.*

مرادات *murādat, ارادت irādet,*
استك *istek.* — Mon intention est
que, بنم مرادم شوبله دركه
benum murādum cheuilè dur ki.

INTENTIONNÉ, e, adj., qui a quel-
que intention. Il ne se dit qu'avec
bien, mal ou mieux. — Bien inten-
tionné, نيتي خيرلو *nüeti khairlu,*
a.-t.; خالص النية *khālys unnüet,*
a.; خير خواه *khair khāh, a.-p.* —
Une personne bien intentionnée,
خير خواه بر كمنسه
khair khāh bir kimesnè. — Mal intentionné,
فاسد
*fācid unnüet, uttha-
vüet.* — Les malintentionnés, les
malveillants, فاسد الطويه اولان
fācid utthavüè olān keçān.

INTENTIONNEL, le, adj., fait avec
intention, نيت ايله *nüet ilè, a.-t.*;
قصدى *qasdü, a.* — Qui appartient
à l'intention, مراد اولنان
murād olounān, ما يراد mā ierād.

INTERCADENCE, s. f., نبضك
*nabzuñ ouïghounsizli-
ghy, a.-t.*; عدم التساوي النبض
'adem utteçavi unnabz, a.

INTERCADENT, e, adj., pouls —,
اويغونسز نبض
ouïghounsyz nabz,
t.-a.; نبض غير متساوي
nabzi ghāiri müteçāvi.

INTERCALAIRE, adj. com., jour ou
année, كبيسة *kebicet, فصل السنة*
fazl ussenet, a. — Année —, سال
sāl, كبيسة sāli kèbicè, p.-a.

INTERCALATION, s. f., فصل
*fazl ussenè-
nuñ inzimāmi, a.-t.*

INTERCALER, v. a., ajouter, insé-
rer, ايجرو قومق *quūmaq, ايكى سنه اراسنك*
üchèru qomaq,

قومي *iki nesnè arācindè qomaq*, t.;
درج ا *idkhāl, derdj it*, a.-t.

— Ajouter un jour au mois de février dans les années bissextiles, — سنه کبیسده فصل سنه اوله رق - *senè kebī-cedè fazli senè olaraq, māhi chubāthè bir gun zamm it*.

شفاعت *a*, شفاعت *chifā'at it*, a.-t.; بر کمسنه ایچون *bir kimesnè itchoun ridjā, dilek it*.

طوتـمق *INTERCEPTER*, v. a., *thoutmaq*, t.; ضبط - اخذ *zabth, akhz it*, a.-t. — Une lettre a été interceptée, بر مکتوب طوتلدى *bir mektoub thoutouldou*. — les chemins, les communications, — بولن *iolyn, iolleri kesmek*. — Retenir, arrêter au passage, *alyqomaq*.

اراسی *INTERCEPTION*, s. f., *arācy kecilmè*, t.; قطع *qath'*, انقطاع *inqithā'*, a. — du son, انقطاع صوت *inqytha'ī savt*. — اشعه شمسك *eché'āi chemsuñ inqythā'ī*.

شفاعت *INTERCESSEUR*, s. m., شفاعت *chifā'at ididji*, دیلک ایدیجی *chifā'atdji, dilek ididji*, میانجی *mīāndji*, t.; شفیع *chefi'*, a.

شفاعت *INTERCESSION*, s. f., شفاعت *chifā'at, ridjā*, a.; دیلک *dilek*, t.

قبورغه *INTERCOSTAL*, e, adj., کیمیکری اراسنده کی *qabourgha guemikleri arācindèki*, t. — Les muscles intercostaux, فواصل

عضلات *fevācyli azlā'dè olān 'azalāt*.

ات ایله *INTERCUTANÉ*, e, adj., ات ایله *et ilè dèri arācindèki*, t.; مابین الجلد واللحم *mābein ul-djild vellaḥm*, a.

prohibition, نهی *men'*, منع *men'*, یصاق *iassāq*, t.; حجر *hedjr*. — Suspension d'un office, عزل *'azl*, تعطیل *ta'thīli memourīet*.

باساق *INTERDIRE*, v. a., - تحریم - منع *iācāq it*, تحذیر *tahrīm, men', nehi it*, نهی *tahzīr it*. — On lui a interdit l'entrée de la ville, درون شهره وضع *derouni chehrè vaz'ī qadem eilemekten men'u tahzīr oloundou*. —

بو شی سکا *bou cheī sañā memnou'dur*. — Déconcerter, شاشرمق *chāchurmaq*, t.; حیرته برامق *hairetè brāqmaq*. — Interdire l'exercice des ordres sacrés ou des fonctions publiques, یاخود ماموریتی *imāmlyghy iākhod meemourīeti bathāllamaq, ta'thyl it*.

یصاق *INTERDIT*, adj., défendu, اولمش *iācāq olounmich, olmich*, ممنوع *iassāq*, t.; نهی *nahi*, حرام *harām*. — Déconcerté, شاشمش *chāchmich*, t.; مبهوت *hairān*, حیران *mēbhout*.

پاپازک عزلی *INTERDIT*, s. m., censure ecclésiastique, امامتک تعطیلنسی *pāpāzuñ 'azli*, a.-t.;

محتوی حکم *imāmetuñ tu'thilini muhtevi hukm.*

INTÉRESSANT, E, adj., qui intéresse, واجب الاعتنا *vādijb ul-'ytinā*, معنا به *mu'tenā bihi*, a. — Ouvrage intéressant, شایان عتنا

شایان عتنا *chāiān 'ytinā oladjaq te'elif.* — Nouvelle intéressante, خبر واجب الاعتنا

bir khaberi vādijb ul-'ytinā. — Qui importe, مهم

مهم *muhimm*, بجدید *bèdjíd.*

— Avantageux, فایده لو *fāidelu.* — Agréable, دلبر

دلبر *dilber*, p.-a.-t. — Chose qui mérite d'être vue,

گور لجهك شى *gueuruledjek chēi.*

— Qui mérite attention, دقت

دقت *diqqat idèdjek chēi.*

— Figure intéressante, سزاوار نظر

سزاوار نظر *sizāvāri nazari raghbet oladjaq chekl u sīmā.*

INTÉRESSÉ, E, adj., qui a intérêt à une chose, علاقه سى اولان

علاقه سى اولان *'alāqacy olān*, صاحب علاقه

صاحب علاقه *sāhyb 'alāqa*, a.-t. — Actionnaire,

حصه دار *hyssédār*, a.-p.; حصه

حصه *hyssè ortāghy.*

INTÉRESSER, V. a., quelqu'un dans une entreprise, حصه دار ا

حصه دار ا *hyssè dār it*, فایده اورتاغی

فایده اورتاغی *fāidè ortāghy it*, بر مصاحته فایده یه

بر مصاحته فایده یه *bir maslahattè fāidētè*

تشریک ا *techrík it.* — Attirer par l'espoir du gain,

فایده امیدى ایله جلب ا

فایده امیدى ایله جلب ا *fāidè umīdi ilè djelb it*, عرض

عرض *'arz menfa'at ilè djelb it*, a.-t.; داداندرمق

داداندرمق *dā-dāndurmaq.* — dans son commerce,

تجارتنك تشریک ا *tidjāretindè*

techrík it. — Importer, toucher,

مصاحته طوقنمق *maslahatè dhoqounmaq.* — Cette affaire intéresse

tout le pays, بو خصوص بالجهله

بو خصوص بالجهله *bou khouçous bildjumlè memleketuñ*

مصاحته طوقنور *maslahatinè dhoqounour.* — Émouvoir les esprits,

تحریرك عرق *tahrík 'yrqy ryqqat it*, قلبه

قلبه *qālbè tāçır it*, بوركه دو قنمق

بوركه دو قنمق *üregüè doqounmaq.* — S'Intéresser, v. pr., faire attention à,

قیرمق *qāirmaq*, ا دقت و پرمك

دقت و پرمك *diqqat virmek, it.* — pour quelqu'un à une affaire,

التزام ا *iltizām it.* — Je m'intéresse à cette affaire comme si

c'était la mienne propre, بو مصاحته

بو مصاحته *bou maslahattè guendu oumourum*

گوبى التزام درکاردر *guibi iltizāmum derkiār dur.* —

Prendre part dans une affaire, بر

بر *bir maslahattè ittikhāz 'alāqa vu*

مصاحته اتخاذ علاقه و مشاركت ا

مصاحته اتخاذ علاقه و مشاركت ا *bir maslahattè ittikhāz 'alāqa vu*

مصاحته اتخاذ علاقه و مشاركت ا *nuchāreket it.*

INTÉRÊT, s. m., ce qui importe à l'honneur ou à l'utilité, le lucre,

le profit, مصالحه *maslahat*, pl.

مصلحه *meçālyh*, غرض *gharaz*, pl.

اغراض *aghrāz.* — Intérêt public, مصالحه عامه

مصلحت عامه *maslahati 'āmmè.*

— particulier, مخصوصه *maslahati makhsouçè.* — pécunier,

مصلحت دیناربه *maslahati dīnā-rüè.* — de l'état, مملکت

مملکت *maslahati milküè.* — Il y va de notre intérêt, مزه

مصلحت مخصوصه مزه *maslahati makhsouçè*

دائر بر شیدر *maslahati makhsouçè muzè dāir bir cheidur.* — Parler sans

intérêt, sans passion, بیغرضانه *bigharazānè seuilemek*. — Mettre quelqu'un hors d'intérêt, de préjudice, ضرردن صاقدنرمق *zararden sāqyndurmaq*. — C'est une affaire où je prends intérêt, dont je prends soin, ملتزم اولان *multezimum olān māddelerindendur*. — Ce qui concerne la seule utilité, فائده لئمه *fāidelenmè fikri*, فکر نفع *fikr nef' u fūidè*. — Le profit, l'avantage même, کار *kiār*, منفعت *menfa' at*. — Intérêt usuraire, معامله *mou'āmelè*, ربح *rihb*, مرابحه *murābeha*. — Avec intérêt, usurairement, مرابحه ایله *mu'āmèlè*, معامله *murābeha ilè*. — Emprunter à intérêt, معامله ایله المق *mou'āmèlè ilè dīmaq*. — Prêter à intérêt, معامله ایله ویرمک *mou'āmèlè ilè vīrmek*, مرابحه ایله اقچه ویرمک *murābeha ilè aqtchè vīrmek*. — A gros intérêts, اگر مرابحه ایله *aghyr murābeha ilè*. — A petit, خفیف *khafīf murābeha ilè*. — Combien cet argent vous rapporte-t-il d'intérêt? بواقچه سزه نه مقدار *bou aqtchè sizè nè myqtār sāiz vīrur*. — Intérêt, sentiment de curiosité ou d'admiration, اعتنا *y'tinā*. — C'est une chose digne d'intérêt, واجب الاعتنا بر شیدر *vādjib ul-y'tinā bir cheīdur*. — En terme de jurisprudence, préjudice, ضررلر *zararlar*. — Tous dépens, dommages et intérêts, واقع اولان

بالجهله مصارف ومضرات *vāqy' olān bildjumlè meçārif u mazarrāt u khaçārāt*.

INTÉRIEUR, E, adj., qui est au dedans *itch*, ایچ *itcherdèki*, t.; درون *dèroun*, درونی *dèrouni*, p.; داخل *dākhil*, a. — L'intérieur, ایچ *itch*, ایچی *itchi*, ایچری *itchèri*, کلیسانک *itchèru*. — de l'église, ایچروسى *keliçānuñ itcherucy*. — Dans l'intérieur, ایچندک *itchindè*, ایچرده *itcherdè*. — du palais, سرایک ایچنده *sarāiun itchindè*. — Les choses les plus cachées, ایچ یوز *itch üz*, دخیله احوال *dākhylè ahvāl*. — Connaître l'intérieur d'une famille, بر خاندانک *bir khānedānuñ dākhylè ahvālinè vāqyf ol*. — Les pensées les plus secrètes de l'âme, یوزی *üregün itch üzu*, بطنه قلب *bethānè qalb*. — Il a l'intérieur très-bon, درونی پاکیزه وصافدر *derouni pākizè vu sāftur*.

INTÉRIEUREMENT, adv., ایچرو *itchèru*, ایچرودن *itcheruden*, ایچره *itchèrè*, t.; داخل *dākhilen*. — En parlant de l'âme, باطناً *bāthynen*, a.

INTÉRIM, s. m., اره وقتى *ara vaqi*, t.-a. — Par —, اره وقتى *ara vaqi itchoun*, موقتاً *mouvaqqaten*. — Dans l'intérime, اثناده *esnādè*, ارالقده *arālyqta*, فيما بين الوقت *simā bein elvaqt*. — Remplir une fonc-

tion par intérim, بر ماموریتی موقتاً *bir memourieti muvaqqaten üa veküäleten idjrä it.*

INTERJECTION, s. f., partie de l'oraison qui sert à exprimer l'élan des passions, صوت *savt*, pl. a. حرف ندا *harfi nidä.* — Action d'interjeter, interjection d'appel. Voyez INTERJETER.

INTERJETER, v. a., un appel, دعوايی بشقه محکومیه قالدرمق *daväü bachqa mehkemîè qäldurmaq*, a.-t.; نقل - رفع الدعوى *naql, ref' udd'ava*, a.

INTERLIGNE, s. m., espace entre deux lignes, ایکی سطرک ارالغی *iki sathruñ arälyghy*, ایکی سطر *iki sathr araci*, t. — Écrire dans l'interligne, سطر ارهسنده *sathr aracindè iäzmaq*, ما یازمق *mā bein* بین السطورده تحریرا *ussuthourde tahrîr it.*

INTERLIGNER, v. a., سطر ارهسى *sathr araci bräqmaq*, t. براقمق

INTERLINÉAIRE, adj. com., glose, سطر ارهسنده یازلمش *sathr aracindè iäzilmich*, t.-a.; محرر بین *mouharrer bein* اور السط *ussouthour*, a.

INTERLOCUTEUR, s. m., متکلم *mutkellim*, مخاطب *moukhätib*, pl. a. مخاطبین *moukhäthybîn.*

INTERLOCUTION, s. f., مکالمه *mu-kiälèmè*, تکلم *tekellum*, a.

INTERLOCUTOIRE, adj., دعوانک *davā-nuñ temhîdi mouqadde-mätinè dâür hukm*, a.-t. تمهیدت مقدمانده دائر حکم

INTERLOPE, adj., commerce,

mem-nou' olân tidjâret bahriè, بحریه تجارت اولان *berrâni tidjâret.* — Vaisseau ⁱ, برانی *berrâni guemi.*

INTERLOQUER, v. n., ordonner un jugement préparatoire pour arriver au jugement définitif, دعوانک *d'avānuñ temhîdi mouqadde-mätini emr it.* — Interloquer, v. a., embarrasser, troubler, شاشرمق *châchurmaq.*

INTERMÈDE, s. m., اراالق *arä-lyq* ارا اویونی *isnâlyq*, ارا اویونی *arä oïouni.*

INTERMÉDIAIRE, adj. com., qui est entre deux, مابین *arä*, t.; اره *mâbeïn*, a.; اراده اولان *arâda olân.* — Temps — اره وقتسى *arä vâqty.* — Espace — اره یر *arä ier.* — Médiation — واسطه *vâci-tha.* — Personne — متوسط *mute-vesecyth*, a.

INTERMÉDIAT, e, adj., intervalle, اره وقتسى *ara vaqty*, t.

INTERMINABLE, adj. com., بترلمز *biturilmez*, صوکى یوق *soñi iöq*, دوکنمز *tukenmez*, t.; بیتمز *bitmez*, نهایت *nihâyeti iöq*, نهایت بی *nihâyet boulmaz*, a.-t.; نهایت *bi nihâyet*, a.

INTERMISSION, s. f., ارهلق *ara-lyq*, t.; فاصله *inqytha'*, *fâcylè*, a.

INTERMITTENCE, s. f., وتیره *vè-tirè*, a. — du pouls, نبض *nabzuñ aracy*, کسلهسى *kecylmèci*, انقطاع - مناوبه النبض *inqytha'*, *munâvebet unnabz.*

INTERMITTENT, e, adj., pouls,

نابز متناوب *nabzî mutenāvib*. — Fièvre intermittente, حمای دائره *hoummāi dāirè*, حماء نائبة *hoummāi nāibet*, a. — Fontaine intermittente, عين متناوب الجريان *'āini mutenāvib ul-djeriān*.

INTERNE, adj. com., ایچرده کی *itchirdèki*, ایچرده کی *ütcherudèki*, ایچ طرفنده کی *itch tharafindaki*, t.; باطنی *bāthyni*, a.; درونی *dèrouni*, p.; داخلی *dākhyli*. — Maladie interne, مرض داخلی *marazi dākhyli*, au pl. a. امراض داخلیه *emrāzi dākhyliiè*. — Qualité —, خصلة باطنیه *khasleti bāthyniè*.

INTERNONCE, s. m., envoyé diplomatique, اورته ایلچی *orta iltchi*, کوچک ایلچی *kutchuk iltchi*. — Titre de l'ambassadeur ou ministre d'Autriche résident à Constantinople, درسعادته مقیم اوستریا *deri se'ādettè muqīm ostriā iltchici*.

INTERPELLATION, s. f., شرع *cher'y tharafinden sorma*, t.; قبل شرعدن واقع اولان *qabli cher'yden vāqy' olān sou'āl*, a.-t.

INTERPELLER, v. a., مطلق بر- *kimšendən javāb astmek* - طلب ا *mouthlaq bir kimšendən djuvāb istemek*, thaleb it, کیفیت حالندن *kefīièti hālinden souāl eilemek*.

INTERPOLATEUR, s. m., سوز *seuz qātūdjī*, مختل *ta'bīr idīdjī*, مکتلم *moukhallil ul-kelām*, a.

INTERPOLATION, s. f., اره یه سوز *arāièseuz soqouchturma*, صوقشدرمه *idkhāli kelimè*, ادخال کله *tekhallul el-kelām*.

INTERPOLER, v. a., متن کتاب *metni kitāb içinè qātmaq*, ادخال - درج ا *idkhāl*, تخیل کلام ا *takh-lili kelām it*, a.-t.; *derdj it*, a.-t.

INTERPOSER, v. a., mettre entre deux, ارایه قومق *arāiè qomaq*, قومق *qouīmaq*. — S'Interposer, اورتایه *ortāia*, ارایه کیرمک *arāiè guīr-mek*, t. — Intervenir, توسط ا *teves-south it*. — En parlant d'un corps qui se met entre deux autres, حیلولت ا *hailoulet it*. — La terre venant à s'interposer, کره ارض *kurèi arz hailoulet eilediktè*.

INTERPOSITION, s. f., situation entre deux corps, ایکی نسنه اراسنه *iki nesnè arācinè bolounma*, t. — L'interposition de la terre entre le soleil et la lune, ارضک *arzuī chems ilè qamer beīnindè hailouleti*. — Action d'interposer, اره یه قوم *arāia qoma*. — Intervention, ارایه کلهمک *arāiè guel-meklik*, t.; توسط *tévessouth*, a. — L'interposition de l'autorité du roi, وساطة همت شاهانه *veçāthati him-meti chāhānè*.

INTERPRÉTATIF, ive, adj., معنایی *ma'nāi atchīdjī*, تعبیر *ta'bīr idīdjī*, بیان ایدر *beīān ider*, a.-t.; مفسر *mufessir*,

a. — Déclaration interprétative,

تفسیر حالی متضمن بیاننامه *tefsîri hâli mutezammîn beïännâmê*.

INTERPRÉTATION, s. f., action d'interpréter, ترجمه *terdjèmê*. —

Explication, معنا وبرمه *ma'nâ vîr-mê*, a.-t.; تفسیر *tefsîr*, pl. a.

تفسیرات *tefsîrât*, تعبیر *ta'bîr*,

شرح *cherh*. — des

songes, تعبیر رویا *ta'bîri rouïâ*.

— littérale, معنا ویرلان

لفظاً *lafzen bilafzin vîrilân ma'nâ*.

INTERPRÈTE, s. m., truchman,

ترجمان *terdjumân*, a. — Premier

interprète, باش ترجمان *bâch ter-*

djumân. — de la Porte ou du gou-

vernement, دولت ترجمانی *devlet*

terdjumâni. — Charge ou fonction

d'interprète, ترجمانلق *terdju-*

mânlyq. — Servir d'interprète,

ترجمانلق ا *terdjumânlyq it*. —

Parler par interprète, ترجمان

واسطه سیله سوبلشیک *terdjumân*

vâcîthacilê seülechmek. — Dans

un sens plus général, celui qui tra-

duit une langue, un discours, etc.,

مترجم ترجمه ایدن *terdjèmê iden*,

مترجمین *mutedddjim*, pl. a.

مترجم *mutedddjimîn*. — Savant, habile inter-

prète, عالم و ماهر مترجم *'âlim*

vê mâhir mutedddjim. — Celui

qui explique, مفسر *mufessir*, معبر

معتبر رویا *mou'abbîr*, — des songes,

معتبر رویا *mou'abbîri rouïâ*. — de la loi, en

Turquie, مفتی *mufîi*. — Celui qui

fait connaître le sens d'un auteur,

معنایی اچیحی *ma'nâi atchidji*,

شارحین *chârçîn*, pl. a. شارح *châr-*

rihîn. — Celui qui est chargé de

faire connaître les intentions, les vo-

lontés d'un autre, دلیل *dîl*, مبلغ

مبالغ *muballygh ul-irâdet*, ارادة

زبان *zebân âver*, زبان

ترجمان *terdjumâni zebân*. — Je vous prie

d'être l'interprète de mes sentiments

sincères, افکار خالصانه مک

ترجمان زبانی اولکزی زجا ایدهم

efkiâri khâliçânemuñ terdjumâni ze-

bâni olmanîzi ridjâ iderum.

INTERPRÊTER, v. a., traduire

d'une langue dans une autre, ترجمه ا

terdjèmê it. — Expliquer, بیان

تفسیرا *bcîân*,

شرح *charh*, ta'bîr, *tefsîr it*. — en bonne

ou en mauvaise part, معنا ویرمک

معنا *ma'nâ vîrmek*, تاویل *teevîl it*. —

Cela peut être diversement inter-

prété, بوماده علی الاختلاف تاویل

بوماده علی *bou maddê 'alel-ikh-*

tilâf teevîl olouna bîlur. — Inter-

préter la volonté de quelqu'un,

بر کهنسندنک اراده سنه معنا

ma'nâ vîrmek. — Interpréter un

arrêt, حکمک معناسنی بشقه بر حکم

حکمک *bir kimesnènuñ irâdecinê*

ma'nâ vîrmek. — Interpréter un

arrêt, حکمک معناسنی بشقه بر حکم

حکمک *hukmuñ ma'nâcini*

bachqa bir hukm ilê atchmaq. — les

songes, تعبیر رویا ا *ta'bîri rouïâ it*.

INTERRÈGNE, s. m., حـول

هول *houlouli memlèket*, فترة

فترة *fetret*, pl. a. فترات *fetrât*.

Long فترت مدیده سلطنت

فترت *fetrati salthanel*. — Long

interrègne, فترت مدیده سلطنت

فترت *fetreti medîdêi salthanel*

وقت فترت

اثناسنده حکم وحکومت ایدن

وقت *vaqti fetret esnâcîndê hukmu*

hukioumet iden hâkim, a.-1.

INTERROGANT, adj. m., point interrogant, اشارة - علامت الاستفهام, *ichāret, 'alāmet ul-istifhām*, a.

INTERROGATEUR, TRICE, s., qui interroge, سؤال ايديجى *souāl ididji*, a.-t. — Examineur. Voy. ce mot.

INTERROGATIF, IVE, adjectif, استفهامى *istifhāmi*, a. — Paroles interrogatives, لفظ استفهام *lafzi istifhām*. — Particule — ادات, *adāti istifhām*. — Employer des termes interrogatifs, استفهامى حاوى كلمات استعمال *istifhāmi hāvi kelimāt isti'māl it.*

INTERROGATION, s. f., صورتش *sorych*, t.; سؤال — *suāl, souāl*, استفهام *istifhām*, a.; پرسش *pursich*, p.

INTERROGATOIRE, s. m., questions d'un juge et réponses de l'accusé, استنطاق سويلتمه *seuiletme*, t.; استنطاق *istinthāq*, a. — Subir un interrogatoire, استنطاق اولنق *istinthāq olo'nmaq*. — Procès-verbal qui contient les questions et les réponses, سؤال جواب مضبטהسى *sou'al djevāb mazbathaci*, مضبטה *mazbathat ul-istinthāq*.

INTERROGER, v. a., questionner, سؤال صورتش *sormaq*, t.; سؤال *sevāl, souāl it*, استفهام *istifhām it*, a.-t.; پرسش *pursich it*, p.-t. — Pourquoi nous interrogez-vous? نيتحون بزه سؤال ايدرسكز *nitchoun bizē souāl idersinzyz*. — Interroger un criminel, پر مجرمى استنطاق *bir mudjrimi istin-*

thāq it signifie également interroger, examiner un étudiant sur son savoir.

— Interroger sa conscience, ضمير بنى تفتيش و تفحص *zamirini testich u tefahous it*.

INTERROMPRE, v. a., empêcher la continuation d'une chose, كسمك

kesmek, اره سنى كسمك *aracini kesmek*, t.; قطع *qath it*, ايراث

irāci inqythā' it. — Suspendre, arrêter, — ايشدن قومق

ichten qomaq, qāldurmaq, alyqomaq. — Empêcher,

مانع او *māny' ol*. — un travail, une affaire, بير ايشه انقطاع و بريمك *bir ichē inqythā virmek*. — Le discours,

سوز ار اسنه كيرمك *seuz aracine guirmek*, كلامى - لاقردبى

seuzi, kelāni, lāqyrdyi kesmek, qath it. — Pourquoi m'interrompez-vous? كلامى

نيتحون قطع ايدرسكز *kelāmumy nitchoun qath' idersinzyz*. — Inter-

rompu, e, اره سنى كسلهش *aracini kecilmich*, منتقطع *mounqathy*. —

Ce chemin est interrompu par un fossé qui le traverse, بوبول ايجندن

كچين بر خندق ايله منقطعدر *bouū ol'itchinden guetchen bir khandaq ilē mounqathy' dur*. — En

terme de jurisprudence, interrompre la prescription, استحقاق تصرفك

مدت معينه سنه ايراث انقطاع *istihqāqy teçarrufuñ muddeti mou-üenècinè irāci inqythā' it*.

ارهدسى *aracy kecilmè*, t.; انقطاع *inqythā'*, انقطاع

inqythā', انقطاع *infiçām*, قطع

gath, a. — du travail, ایشیک *ichuñ ingythā'ī*.

INTERSECTION, s. f., مقطع *maq-tha*, pl. a. محل مقاطع *meqāthy'* *mahalli teqāthy'i khatthein*.

INTERSTICE, s. m., - کوچک *kutehuk*, *indjē arālyq*, ارا اینه اراق *arādjiq*, t.; فرجه *furdjē*, فرجة خفیه *jurdjet khafīet*, a.

INTERVALLE, s. m., distance d'un lieu ou d'un temps à un autre, ارا - ارا *arā*, ارا *arālyq*, ارا *arā*, t.; فاصله *fācilet*, pl. a. فواصل *sevācyl*, ارا اینه ارا *iki nesnē arālyghy*. — Distance, اورتا *orta ier*, t.; مسافه *muçāfē*, pl. a. مسافات *muçāfāt*, بین *bein*, ما بین *mā bein*. — de temps seulement, مدت *muddet*, مقدار زمان *myqtāri zēmān*. — Entrefaite, اثنالقی *esnālyq*, ما بین *mā bein*. — Il y a un intervalle de dix lieues entre ces deux villes, بو اینه بو *bu iki beldenuñ arāci* ou *sā'at muçāfedur*. — Paraître, se manifester par intervalle, فاصله *fācylē ilē arālyq arālyq zoughour it*.

INTERVENANT, e, adj., terme de jurisprudence, - صکره دن کیرمک *soñraden guñruich, dākhyt*, t.; لاحقاً داخل *lāhyqān dākhyt*, a.

INTERVENIR, v. n., entrer dans une affaire, s'en mêler, ارا اینه *arāte guelmek*, کیرمک *guñmek*, قارشیق *qārichmaq*, t. — S'immiscer, ا دخل *dakht it*,

مداخله *mulākhelē it*. — Se rendre médiateur, ا توست *tevessouth it*, اصلاح ذات البین اچون ارا اینه *islāhi zāt ul-bein itchoun arāte guñmek*. — Se rendre partie dans un procès, صکره دن کیرمک *soñraden guñmek*, لاحقته دعوا اینه *lāhyqa d'avāte dukhoul it*. — Survenir, ارده ظهور *arada zoughour it*. — Il intervint plusieurs arrêts, اول خلالده متعدد حکم *ol khylāldē mute'ad-did humler zoughour ciledi*.

INTERVENTION, s. f., médiation, توست *arāte guñmē*, t.; توسط *tevessouth*, وساطة *veçūthat*, a. — dans un procès, une affaire, قارشمد *qārichma*, مداخله *mulākhelē*. — dans un procès déjà commencé, صکره دن کیرمک *soñraden guñmē*, لاحقاً داخل *lāhyqān mulākhelē*.

INTERVERSION, s. f., نظام *nizām u tertibuñ bozoulmaci*, t.; ترتیبک بوزولمسی *ingylāb, in'yqās un-nizām*, a.

INTERVERTIR, v. a., - ترتیبی *tertibi, nizāni bozumaq*, آلت اوست *ālt ust it*, تقليب *taqlīb*, تنکیس نظام *tenkici nizām it*, a.-t. — Succession dont l'ordre a été interverti, ترتیبی مختل ومنعکس اولمش *tertibi moukhtall vè mu'akes olmuch mīrās*.

INTERVERTISSEMENT, s. m., نظام *nizāmi mer'ynuū ykhlāli*, a.-t.

INTESTAT, adj., وصیتسز *vassüiet-syz*, بلا وصیة *bilā tevsiie*, بلا توصیة *bilā vecüiet*, a.-t. — Mourir *ab-intestat*, وصیتسز اولمک *vassüietsyz eulmek*, a.-t.

INTESTIN, s. m., boyau, قرنک *qarnuñ itchi*, بغرسق *baghyrsaq*, t.; معا *ma'i*, معی *m'ia*, a. — Gros — قورم بغرسق *qyrym baghyrsaq*. — Les intestins, امعا *emā*, بغرسق *baghyrsaqlar*.

INTESTIN, e, adj., ایچ *itch*, درونی *itcherdeki*, t.; *dërouni*, p.; داخلی *dākhlī*. — Guerre intestine, ایچ جنکی *itch djengui*, حرب داخلی *harbi dākhlī*. — Chaleur intestine, حرارت داخلی *harāveti dākhlī*.

INTESTINAL, e, adj., بغرسغه *baghyrsaghamutē allyq*, a.-t.; معی *ma'ii*, a. — Canal intestinal, مجرای معا *medjrāi m'ia*.

INTIMATION, s. f., acte par lequel on intime, قبل شرعدن بیلدرمه *qabli cher'yden bildurmē*, t.; تنبیه *tembīhi cher'y*. — Appel en justice, مرفعه یه چاغرمه - دعوت *murafē'āiē tchāghyrma, da'vet eilemē*.

INTIME, adj. com., intérieur, ایچ *itch*, ایچده کی *itchedeki*, t.; درونی *derouni*, p.; باطنی *bāthīni*. — Conviction intime, اعتقاد باطنی *y'tiqādi bāthīni*. — Qui a et pour qui l'on a une vive affection, جان صمیمی *samimii*, a.; محبت *djān dosti*, p.-t.; دوستی

انیس *moahibbi samimii*, صمیمی *enīs*, a. — Amitié intime, صمیمی دوستلق *samimii dostlyq*. — Notre ami intime, عزیز دوستمز *'azīm, 'aziz dostumuz*. — Union, intime, اتحاد صمیمی *ittihādi samimii*. — Liaison, رابطه صمیمیه *rābithāi samimie*.

INTIMÉ, e, s., défendeur en cause d'appel, مدعی علیه *muddē'aleih*, a.

INTIMEMENT, adv., cordialement, بینلرنده از دل *djān u gueñūlden*, درونی دلدن *derouni dilden*, p.-t.; عن صمیم القلب - البال *'an samim ul-qalb, ul-bāl*, a. — Ils sont liés intimement, بیئلرنده از دل *beinlerindē ez dil u djān rābythāi mouhabet vārdur*. — Intimement persuadé, کرکی کبی بیلوب اکلامش *gueregui guibi bilup añlamich*, معتقد یقینا *mou'taqydi iaqyneh*.

INTIMER, v. a., déclarer, signifier juridiquement, قبل شرع - مدن *qabli cher'yden bildurmek, ykhhār it*. — Appeler en justice, محکمه یه دعوت - *mehkeimēiē d'avet, ihzār it, murafē'āiē, tchāghyrmaq, d'avet it*, a.-t.

INTIMIDATION, s. f., قورقته *qorqoutma*, t.; تخویف *takhvif*, تخویفته *takhvifet*, اخافه *ikhāfē*, a.

INTIMIDER, v. a., قورقوتماق *qorqoutmaq*, اورکتماق *eurkutmek*, تخویف - *chāchurmaq*, t.; ترهیب *takhvif, ykhhāfē it*, اخافه

terhib it. — Intimidé, e, قورقمش *qorqmich*, قورقودلمش *qorqoudilmich*, تخویف اولنمش *taklvif olounmich*.

INTIMITÉ, s. f., جان وکولدن دوستلق *djân vè gueuñulden dostlouq*, محبت صمیمیه *mouhabbeti samîmîie*, دوستلق صمیمی *sa-mîmi*; دوستلق *ulset*, انس *uns*, a. — Vivre dans l'—, محبت *uns thoutmaq*, انس طونمق *mouhabbeti samîmîie uzrè guetchinmek*.

INTITULÉ, s. m., titre d'un livre, عنوان *'unvân*, اسم *ism*, a. — d'un acte, عنوان سند *'unvâni sened*. — Intitulé, adj., qui a un intitulé, عنوانلنمش *'unvânlanmich*, معنون *mou'anven*.

INTITULER, v. a., عنوان قومق *'unvân qomaq*, تستپه - مستا *tesmîie, mucemmâ it*, تلقيب *telqyb it*, a.-t. — un acte, عنوان برسنده *bir senedè 'unvân qomaq*.

INTOLÉRABLE, adj. com., چکلهر, *tchekilmez*, t.; - تکملی ممکن *tchammuli mumkin*, قابل اولمیان *qâbil olmañân*, مساعدیه کلهر *muçâ'adèie guelmez*, a.-t.; غیر متحمل *ghaïri mutehammil*, مهتنع التجویز, - المسامحه *mumteni' uttedjvîz, ul-muçâmiha*.

INTOLÉRABLEMENT, adv., وجهه *vedjhi ghaïri mutehammel uzrè*, تحمل اولنمیه جق *tehammul olounmañâ-djaq minvâl uzrè*, a.-t.

INTOLÉRANCE, s. f., تحملسزلک

tehammulsyzlik, a.-t.; بی تحمل *bi tehammul*, عدم مسامحه - مساغ *'ademi meçâmiha, meçâgh*, a.

INTOLÉRANT, E, adj., تحملسز *tehammulsyz*, a.-t. — en matière de religion, غیر مسامح فی امور *ghaïri muçâmih fi oumour uddîn*.

INTONATION, s. f., manière d'entonner, صدا ویرمه *sedâ vîrmè*, مقام طوتهمه *ezguiletmè*, ازکیلتهمه *maqâm thoutma*, زمزمه *zemzimè*, اجرای نغمه *idjrâi naghâmè*, a. — Manquer à l'intonation, اجرای نغمه ده خطا *idjrâi naghâmèdè khathâ it*. — Action d'entonner, ازکی ایله اوقومه *ezgui ilè oqouma*, تننقم *tenaghghum*.

INTRADOS, s. m., قبدنک قووق *qoubbenuñ qovouq tharafi*.

INTRADUISIBLE, adj. com., ترجمه, ترجمه سی *terdjèmè olounmaz*, قابل اولمیان *terdjèmèci qâbil olmañân*, ترجمه کلمه - ز *terdejmèie guelmez*, ترجمه سی ناممکن *terdjèmèci nâmunkin*, a.-t.; مهتنع *mumteni' utterdjèmè*, a. — Ce passage est intraduisible, بو فقره نا قابل ترجمه در *bou fyqra nâ qâbili terdjèmè dur*.

INTRAITABLE, adj. com., قونشلمز *qonouchilmaz*, چتین *titîz*, مهتنع *tchetin khouïlu*, t.; مهتنع *mumteni' ul-mou'amelè*, عديم الامتزاز *'adîm ul-imtizâdj*. — C'est un homme intraitable, مهتنع المعامله بر ادمدر *mumteni' ul-mu'amelè bir ademdur*.

INTRANSITIF, IVE, (VERBE) adj., neutre, غير متعدی *lāzim*, لازم, *ghāiri mutē'addi*, a.

INTRÉPIDE, adj. com., قورقوسوز, *qorqousyz*, يوركلو *üreklu*, ييگيت *yiguit*, t.; بي بي *bi bāk*, بي بي *bi pervā*, p.; بي بي *bi hirās*, صاحب جرات *sāhib dji-rā'et*, جسور *djeçour*, a.

INTRÉPIDEMENT, adv., قورقوسوز *qorqousyz*, ييگيتچه *yiguitché*, t.; جراتله *bi hirācclè*, بي بي *djirā'et ilè*, a.-t.; مردانه *mer-dānè*, p.

INTRÉPIDITÉ, s. f., قورقوسوزلق *qorqousyzlyq*, ييگيتلىك *yiguitlik*, بي بي *üreklylik*, يوركليليك *bi hirācet*, جرات *dju-rā'et*, a. — héroïque, جرائت *djurā'eti qahrimāni*.

INTRIGANT, E, adj., كيريشچى *guirichidji*, ايش قارشدرىجى *ich qārichturidji*, صوقلغان *soqoul-ghān*, t.; دسيسهكار *hīlikiār*, حيلهكار *decicè kiār*, a.-p.

INTRIGUE, s. f., pratique secrète pour réussir, ايش قارشدرمه *ich qārichturma*, t.; دسيسه *decicè*, pl. a. دسايس *deçāis*, كيريشچيليك *guirichidjilik*, كيرشمه *guirichmè*, حيله *guizlu hareket*, حيله *hīlè bāzlyq*, a.-p.-t.; حيله *hīlè*, a. — Former une intrigue, قورمق *bir nev'y de-cicè gourmaq*. — Embarras fâcheux, صيقنديلو *syqyntilu ich*, غائله *ghāilè*, pl. a. غوائل *ghavāil*. — Je me suis tiré d'intrigue,

غائله دن قورنلدم *ghāilèden qour-touldoum*. — Commerce secret de galanterie, كيزلو عشقبارلق *guizlu 'yehqbāzlyq*, خفيه *moughā-zelèi khafiiè*. — Intrigue de cabinet, دولتک دسيسه لرى *devletuñ decicèleri*.

INTRIGUER, v. n., faire des intrigues, ارايه *guirichmek*, كيرشمك *arāiè guirmek*, ايش ايش *ich qārichturmaq*, t.; قار شدرمق *y'māli deçāis it*, اعمال دسايس ا *guizlu hareket it*, كيزلو حرکت ا *el-altindè*, ال التندك چالشمق *tchālichmaq*, ا *hīlè bāzlyq it*, — Embarrasser, troubler, دغدغه *chūchurmaq*, - داشرمق *daghdagha*, sy-qynty *virmek*. — S'intriguer; se donner des peines pour réussir, جهدا *tchālichmaq*, t.; ا *djeht it*, سعي وهيت ا *s'āi u him-met it*.

INTRINSÈQUE, adj. com., intèrieur, درونى *itch*, t., ايچ *derouni*, p. — Propre, particulier à, ذاتى *zāti*, اصلى *astli*, حقيقى *haqyqy*, خاص *khūss*, a. — Qualités, propriétés intrinsèques, خصايص *khaçāil u khaçāici zātiè*. — Valeur intrinsèque d'une monnaie, سکنک اصل *sikkènuñ asl gymèti*, درهمک *dirhe-muñ*, قيمت اصليهسى *qymeti aslùèci zātièci*.

INTRINSÈQUEMENT, adv., ذاتاً *zāten*, فى حد ذاته *fi haddi zatihi*, a.

INTRODUCTEUR, TRICE, s., qui in-

introduit, کبدر ريجی *guîrdurâdji*,
 ایچنه کونورن *itchinè gucuturen*, t.;
 سابق الی *moudkhyl*, مدخل
sūiq iladdâkhyt, a. —
 des ambassadeurs, چاوش باشی
tchāvouch bâchi, قپوجیلر کھیاسی
qapoudjiler kiahūaci.

INTRODUCTIF, IVE, adj., ce qui in-
 troduit ou sert d'entrée, ایشک
 باشلانغی *ichuñ bāchlānghydji*,
 فاتحه لامر *iftitāhi*, a.; افتتاحی
fātihat ul-emr. — Requête intro-
 ductive, فاتحه لامر اولمق اوزره
fātihat ul-emr olmaq uzrè taqtīm olounān
 'arzouhāl. — Exploit introductif,
 سر اغاز کار اوله رق صادر اولان
ser aghāzi kiār olaraq sādīr
olān murācelè.

INTRODUCTION, s. f., action d'in-
 troduire, ادخال *idkhāl*, a.; کبدرمه
guîrdurmè, ایچرو کتورمه - قومه
itcheru gueturmè, qoma, ایچنه
itchinè soqma, t. — Intro-
 duction de la sonde, اسقندیلک
iskendīluñ soqoulmaci.
 — d'une nouvelle coutume, d'un
 usage, یکی بر دأب وعادتک
iēni bir de'b u'ādetuñ hou-
loulī. — de marchandises prohi-
 bées, ممنوع اولان اموال تجارتک
menou' olān emvāli idjā-
retuñ idkhāli. — Discours prélimi-
 naire mis en tête d'un ouvrage,
 مقدمات *mouqaddemè*, pl. a.
mouqaddemāt. — Introduction d'une
 instance, commencement d'une pro-
 cédure, افتتاح الدعوی *iftitāh*

دعوانک باشلانغی *ulda'va*,
da'vānuñ bāchlānghydji.

INTRODUIRE, v. a., donner en-
 trée, faire entrer, کبدرمک *guîr-*
durmek, - کتورمک - ایچرو المق
itcheru almaq, *gueturmek*;
qomaq, t.; ادخال *idkhāl it*, a.-t.
 — Pousser intérieurement, صوقمق
soqmaq, ایچنه صوقمق - قوبه ق
itchinè soqmaq, *qoïmaq*. — Faire
 admettre, قبول ایتدرمک *qaboul*
itturmek, ادخال ایتدرمک *idkhāl*
itturmek. — Il m'a introduit au-
 près d'un tel, بنی فلانک یاننه
beni felānuñ iānina
idkhāl eïledy. — S'Introduire, v.
 pr., صوقلمق *guîrmek*, کیرمک
soqoulmaq, دخول *doukhoul it*.
 — Il s'introduit partout, هر طرفه
her tharafa
doukhoul ider, *soqoulour*. — fur-
 tivement, - اوغرلین صوقلمق - ق
oghoulān soqoulmaq,
guîrmek. — S'introduire, arriver
 avec le temps, مرور زمان ایله حلول
murouri zemān ilè houloul it. —
 Introduit, e, کیرمیش *guîrmich*,
 ایچنه صوقلمش *itchinè soqoul-*
mich.

INTROÏT, s. m., لطور به نک
lithou-
rianuñ evveli, ابتداسی - فاتحه سی
ibtidāci, *fātihaci*,
 g.-t.-a.

INTROMISSION, s. f., ایچنه کچمه
itchinè guetchmè, t.; نفوذ *nufouz*,
 a. — de l'air dans l'eau, هوانک
havānuñ sou
itchinè nufouzi.

INTRONISATION, s. f., action d'in-
 troniser, تخته اوتورتیه *takhta*

otourtma, اجلاس *idjlās*. — Intronisation ou installation d'un évêque, بر پستقپوسک رسم اجلاسی *bir piscopocuñ resmi idjlāci*. — Cérémonie du couronnement d'un souverain, جاوس *djulous*. Voyez COURONNEMENT.

INTRONISER, v. a., mettre sur le trône, تخنه اوترتمق - اجلاس ا *takhta otourtmaq, idjlās it*, حکومت *hukioumet takhtinē otourtmaq, a.-t.* — Installer un évêque, - بر پستقپوسی نصب - اجلاس ا *bir piscopoci nasb, idjlās it*.

INTROUVABLE, adj., بولنمز *boulounmaz, t.*; بولنمه سی قابل اولمیان - *boulounmaci qābil olmaian, ghāiri mumkin*, نایاب *nāiāb, p.*

INTRUS, e, adj., introduit par force, par ruse, صاپلمه دن کلمه *sāp-lamaden guelmè, t.*; خارجتی *khāridj, dakhyl, a.* — Admis sans droit, illégitimement, dans quelque charge, بولسز صوقلمشش *iolsyz soqoulmich* — C'est un intrus dans cet emploi, بو منصبده دخیل *bou mansybtē dakhyli bilā istihqātur*.

INTRUSION, s. f., بغير استحقاق *bighāiri istihqāq doukhoul eilemè, a.-t.*; دخول بغير *doukhoul bighāiri haqq, a.*

INTUITIF, IVE, adj., حضوری *houzouri, a.* — La vision intuitive de Dieu, طلعة الوجه الله *thal'at ul-vedjh oullah*.

INTUITION, s. f., vision de Dieu

dont jouissent les bienheureux, معاينة الله *mou'āienet oullah*. — Perception interne indépendante des sens, نظر ادراك بغير *nazari 'aqli, idrāk bighāir ul-havās, a.*

INTUITIVEMENT, adv., بالنظر *binnazar ul-'aqli, a.* — Voir intuitivement, بالمعاينة *tal'ati vedjh oullah ilē mazheri se'ādet ol.*

INTUMESCENCE, s. f., قبارمه *qabūrma, t.*; نتو انتفاخ *intifākh, nutuvv, a.*

INTUS-SUSCEPTION, s. f., اغاجه *aghādje souiūn iūrumèci, t.*; ايتدام *itidām, djeriān el-mā finnebātāt, a.* — Les plantes se nourrissent et croissent par intus-susception, نباتات قسمی *aghādje souiūn iūrumèci, t.*; ايتدام *itidām, djeriān el-mā finnebātāt, a.* — Les plantes se nourrissent et croissent par intus-susception, نباتات قسمی *aghādje souiūn iūrumèci, t.*; ايتدام *itidām, djeriān el-mā finnebātāt, a.*

INUSITÉ, e, adj., عادات اولمامش *'ādet olmāmich*, استعماله کلمه *ist' mālè guelmèz, a.-t.*; غير مستعمل *ghāiri musta'mel, a.-t.* — Mot inusité, قوللانمز سوز *qoullanilmaz seuz, t.*; لفظ غير مستعمل *lafzi ghāiri musta'mel*.

INUTILE, adj. com., sans utilité, منفعتمسز *fāidècyz, a.-t.*; بي فايده *bi fāidè, 'atsyz, a.-t.*; نافع *nāfilè, 'abes, a.*; — Peine — فايده سوز زحمت *fāidècyz zahmet*. — Précaution — احتياط بي فايده *ihitiathi bi fāidè, 'abes* — Paroles —

seuzler. — Dont on ne se sert pas, *لوزومسز luzoumsyz*; ايشه يرامز *ichè iarāmaz.* — Laisser quelqu'un inutile, ne pas employer ses talents, بوش برامق *boch brāqmaq.*

INUTILEMENT, adv., بوق يره *ioq ièrè, t.*; عبث يره *'abes ièrè,* بيهوده يره *fāidèczyz, a.-t.*; نافله يره *bihoudè ièrè,* يبانده *iabānè,* نأفله يره *nāfilè ièrè.*

INUTILITÉ, s. f., manque d'utilité, فايله سزلك *fāidèczyzlik, a.-t.*; الفايده *'adem unnef,* بوش *ul-fāidè.* — Défaut d'emploi, بوش قالمق *boch qālmaqlyq.* — Inutilités, choses inutiles, superflues, شيلر *boch, 'abes cheïler,* لعويات *'abeciāt,* لاهويات *laghvüāt.*

INVAINCUBLE, e, adj., يكله ماش *ie-nūlmāmich, t.*; غير مغلوب *ghāiri maghloub, a.-t.*; نا مغلوب *nā maghloub.*

INVALIDE, adj. com., infirme, qui ne peut travailler, قوتسز *qouvvetsyz, a.-t.*; عاجز *'alil, 'ādjiz,* سقيم المزاج *saqim ul-mizādij.* — Soldat — عمل مانده *saqath, saqath, a.-p.* — Sans validité, كچمز *guetchmez, a.*; اعتبارسز *i'tibārsyz,* صحیح *ghāiri mu'teber, saħih,* باطل *bāthyl.*

INVALIDEMENT, adv., معتبر *mu'teber* اولميدجق صورت ايله *olmaïadjaq souret ilè, a.-t.*; باطلاً *bāthylèn, a.*

INVALIDER, v. a., بوزمق *bozmaq, t.*; ابطال-بطلال *ibthāl, batthāl it, a.-t.*

INVALIDITÉ, s. f., اعتبارسزلق *i'tibārsyzlyq, a.-t.*; عدم الصحة *'adem ussyhhat,* بطلان *bouthlān, a.*

INVARIABILITÉ, s. f., دکشها مزلك *deïchmemezlik,* تغیرسزلك *teghāiursyzlik,* عدم تغیر *'ademi teghāiur, a.*

INVARIABLE, adj. com., دکشمز *deïchmez, donmez, t.*; تغیر بولمز *teghāiur boulmaz, a.-t.*; مية لا يتغير *lā ïteghāiur,* الاختلاف *mum nū' utteghāiur, ul-ykhtilāf, a.* — Règle — قاعده لا يتغير *qā'idè lā ïteghāiur.*

INVARIABLEMENT, adverbe, دونکسز يمين *deunmekszyz, min,* وجهه *deïchmekszyz, min,* لا يتغير اوزره *vedjhi lā ïteghāiur uzrè, a.-t.*; من غير تغیر *min ghāiri teghāiur,* بلا تخلف *bilā tekhal-luf, a.*

INVASION, s. f., باصقن *bāsqyn,* بصوب ضبط *basqynlyq,* جاله *baçup zabth ümè, t.*; استيلا *istilā.* — Faire une — اورمق *ourmaq,* بصيق *basmaq, basghou it, t.*; هجوم *hamlè, hudjoun it, a.-t.*

INVECTIVE, s. f., سوکشمز *seu-gniuch, seuignè, t.*; طعن *tha'n, a.*; نفرين *nefrin,* سب *sibb,* لعن *la'n.* — Lettre d'invectives, مکتوب شتم اميز *mektoubi chitem amiz, a.-p.* — Se répandre en invectives, لعن ونفرينه *la'n u nefrinc bochānmaq.*

INVECTIVER, v. a., سوکوسک *seuǵmek*, t.; لعن - نفرین *la'n*, *nefrîn* it.

INVENDABLE, adj. com., ساتلمز *sātılmaz*, بیع و فروخت اولنمز *be' u furoukht olounmaz*, رواجی *revādji* یوق.

INVENDU, e, adj., ساتلماش *sātilmānich*, t.; غیر مبیوع *gha'iri mebiou'*, a.

INVENTAIRE, s. m., état, dénombrement par écrit, دفتر *dester*, pl. a. دفاتر *defātir*. — Clore un inventaire, بر دفتری قپاتماق - ختم *bir desteri qapātmaq*, *khatm* it. —

L'inventaire de ce qui existe, دفتر موجودات *desteri mevjdoudāt*, a. — Dresser l'inventaire, دفتری *desteri tertib* it. — Inventaire de procédure, dénombrement des pièces produites au procès, دعوانک اوراقی دفتری *da'vānuñ evrāqy desteri*. — Vente publique d'effets portés sur un inventaire. Voyez ENCAN.

INVENTER, v. a., trouver quelque chose de nouveau par la force de son imagination, بولماق *boulmaq*, پیدایا *ieñiden tchyqārmaq*, ایدجی - ادا *peidā, idjād* it, p.-a.-t.; اختراع *ykhtirā'* it, a.-t. — Inventer un art, une science, un instrument, بیر فنی - بر علمی - برالتی اختراع *bir fenni, bir 'ilmi, bir aleti ykhtirā'* it. — Supposer, controuver, کئدو باشندن چیقارماق *asly ioqtan duzmeq*, گوندو باشندن چیقارماق *guendu bāchindan tchyqārmaq*. — Inventer une fausseté, بر-ریلان

INVENTER, v. a., trouver quelque chose de nouveau par la force de son imagination, بولماق *boulmaq*, پیدایا *ieñiden tchyqārmaq*, ایدجی - ادا *peidā, idjād* it, p.-a.-t.; اختراع *ykhtirā'* it, a.-t. — Inventer un art, une science, un instrument, بیر فنی - بر علمی - برالتی اختراع *bir fenni, bir 'ilmi, bir aleti ykhtirā'* it. — Supposer, controuver, کئدو باشندن چیقارماق *asly ioqtan duzmeq*, گوندو باشندن چیقارماق *guendu bāchindan tchyqārmaq*. — Inventer une fausseté, بر-ریلان

چیقارماق *bir iolān tchyqārmaq*. — C'est un fait inventé, اصلی یوقدن *asly ioqtan duzmeq*, بیر مادده در *bir maddè dur*.

INVENTEUR, TRICE, s., بولیجی *boulydji*, ایجاد - پیدایا *peidā idjādji*, a.-t.; موجد *idjād, peidā idjādji*, a.-t.; مخترع *moudjid, moukhtary'*, a. — L'inventeur de l'imprimerie, فن *fenni thebā'atuñ moudjidi*.

INVENTIF, IVE, adj., موجد *moudjid*, a. — Esprit inventif, عقل *'aql* موجد *moudjid*.

INVENTION, s. f., action d'inventer, et chose inventée, بولش *ieñiden tchyqārma*, t.; پیدایا *peidā, idjād*, اختراع *ikhtirā'*, مخترع *moukhteri'*, pl. a. مخترعات *moukhteri'āt*. — Depuis l'invention de la boussole, اختراعند نبرو *pouçolanuñ ikhtyrā'indenberu*. — Faculté d'inventer, یکی-دن *ieñiden tchyqārmanuñ qouvveti*, چیقارمنک قوتی *qouvveti ikhtirā'üè*.

INVENTORIER, v. a., دفتر *dester* it, دفترده قید *desterdè qaïd* it, a.-t. — Inventorié, e, دفتر اولمش *dester olmich*, دفترده قید اولنمش *desterdè qaïd olounnich*.

INVERSE, adj. com., عکس *'aks*, ters *ters*, a. — A l'Inverse, adv., عکسنجه *'aksindjè*, عکسنه *'ak-sinè*, tersinè *tersinè*, a.-t.

INVERSION, s. f., انقلاب *inqylāb ussiāq ul-kelām*, a.

INVESTI, E, adj., entouré. Voyez ce mot.

INVESTIGATEUR, subst. masc., اراشدر بجى arāchturūdji, t.; مفتش تفتيشجي mufettich, مستقصى moustaqsy, a.

INVESTIGATION, s. f., اراشدرمه arāchturma, t.; تفتيش testich, تفحص tefahhou, استقصا istyqsā, a. — L'investigation de la vérité, استقصای حقیقت حال haqqqati hāl.

INVESTIR, v. a., entourer de tous côtés, قوشاتوق qouchātmaq, t.; محاصره mouhāssèrè it, a.-t. — Mettre en possession, تملیک ا temlik it, ملکلندرمک mulklendurmek, توجیه tevđjīh it. — d'un titre, توجیه تشریفاتنی احسان ا tevđjīh techrīfātini ihsān it.

INVESTISSEMENT, s. m., قوشاتمه qouchātma, t.; محاصره mouhāssèrè, a.

INVESTITURE, s. f., mise en possession, توجیه tevđjīh, تملیک temlik, تقلید taqlīd. — Remise de l'acte par lequel on investit, توجیه رتبه براتی tevđjīhi rutbè berāti.

INVÉTÉRÉ, E, adj., اسکیمش eskīmich, اسکیلنمش eskīlenmich, قدیم muzmin, t.; اسکی eski, a. — Haine invétérée, بغض عتیق ومزمن boughzi 'atīq u muzmin.

INVÉTÉRER, v. n., S'INVÉTÉRER, v. pr., اسکیمک eskīmek, اسکیلنمک eskīlenmek, t.

INVINCIBLE, adj. com., qui ne peut être vaincu, غیر یکلمز teñilmez, t.; لا یغلب ghaïri maghloub,

لا یغلب دايم — مظفر māzfar, mouzaffer, a.-t.; مهتغ القهر mumteni' ul-qahr. — Argument invincible, برهان مهتغ لاغتراز burhāni mumteni' ul-i'tirāz. — Qui ne peut être surmonté, مهتغ الدفع — الغلبه mumteni' uldef' ul-ghalebè, دفعی ناممکن def'i nāmumkin.

INVINCIBLEMENT, adv., قارشو qarsho, لهמידجق وجهله qārchou lamaïadjaq vedjhilè, t.; — بلا اعتراض bilā i'tirāzin, بی اعتراض bi i'tirāz, a.

INVIOLABILITÉ, s. f., بوزلمامزلق bozoulmemazlyq, t.; برائة من berā'et min ennaqs, a. — L'inviolabilité du droit des gens, حقوق مللك نقص واخلافدن houqouq milleluñ naqz u ikhlāften berā'eti.

INVIOLABLE, adj. com., بوزلممز bozoulmaz, t.; فسخ اولنمز naqz, فسخ اولنمز naqz, feskh olounmaz, a.-t.; مهتغ mumteni' unnaqz, ul-ikhilāf, a. — Un asile inviolable, برى عن التعرض اولان beri 'an ette'arruz olān syghynadjaq ier.

INVIOLABLEMENT, adverbe, بوزلممایدجق وجهله bozoulmaïadjaq vedjhilè, من غیر تخلف min ghaïri tekhallufin, a.

INVISIBILITÉ, s. f., کورنمزلک gueurunmezlik, کورنماملک gueurunmemezlik, نابدیدلک nābèdidlik, p.-t.; ثياب عن الابصار

ghyāb 'an el-ehsār, عدم مشهودیت
'ademi mechkoudiēt, a.

INVISIBLE, adj. com., qui ne peut être vu, کورنمز gueurunmez, کوزکیز gueuzukmez, بلورسز bëlursyz, t.; مختلفى naïpeidā, p.; مخفى moukhtēfi, النظر khafi min ennazar, a. — Au fig., absent, hors de vue, غایب اولمش ghāib olmuch, نابدید ghāib nābedīd. — En parlant d'une chose qu'on ne peut trouver en la cherchant, میدانده یوق meīdāndē iōq, نابدید nābedīd, a. — Être invisible, کورنمز او gueurunmez ol. — Se rendre — کندیوی اخفایسه, گندیوی گندیوی gueundū ikhfāiē tchekmek. — Rendre — بلورسزا belursyz it.

INVISIBLEMENT, adverbe, کورنمکسزین gueurunmekszin, بللو اولمیدرق bellu olmaāraq, وجه مخفی اوزره vëdjhi mukhtēfi uzrē, a.-t.; من غیر معاینه min ghāiri mou'āienatin.

INVITATION, s. f., دعوت da'vet, a. — à une noce, دوکونه دعوت dugunē da'vet. — Avoir reçu une invitation, مدعو-دعوتلو او med'uvv, da'vetlu ol. — Accepter une invitation, دعوتی قبول - اجابت ا da'veti qaboul, idjābet it.

INVITER, v. a., convier à, دعوت ا da'vet it. — à dîner, طعمانه اویلین دینر, دعوت ا euileien tha'āminē da'vet it. — Appeler à..., چاغرمق tchāghyrmaq, t. — Exciter à..., اغوا ا ighvā it, a.-t. — Faire inviter, دعوت ایتدرمک da'vet itturmek. — Inviter, appeler à la prière dans

les mosquées, — اذان ویرمک — ezān vīrmek, oqoumaq. — Invité, e, دعوت اولمشش da'vet olounnich, مدعو دعوتلو da'vetlu med'uvv.

INVOCATION, s. f., action d'invoquer, prière, دعا dou'ā, a. — d'implorer du secours, مدد چاغرمه meded tchāghyrma, t.; استعاضة isti'ānet, استدعا istimdād, استدعا istid'ā, a.

INVOLONTAIRE, adjectif com., ارادتنسز ارادتنسز isteērek deil, استیدرک دکل irādetsyz, a.-t.; بی اختیار bi ikhtiār, غیر اختیاری ghāiri ikhtiāri. — Action involontaire, فعل غیر اختیاری fi'li ghāiri ikhtiāri.

INVOLONTAIREMENT, adv., sans volonté, استیمیهرک istemeiērek, استیمکسزین istemeksyzin, t.; بی اختیارانه bi ykhtiārānē, a.-p.; بی قصد و اختیار bi qasd u ykhtiār. — Par force, جبراً djebren. — Par erreur, سهوا سهوا ilē, سهوا sehven.

INVOQUER, v. à., appeler à son aide, مدد چاغرمق meded tchāghyrmaq, یاردم استیمک iārdum istemek, استدعا ا istimdād it. — Prier Dieu, دعا - مناجات ا dou'ā, munādjāt it, a.-t. — les saints, اولیای اللمدن استدعاى عون evliāi oullahten istid'āi 'avn u i'ānet it. — Invoquer les démons, شیطانلری دعوت ا chei-thānleri da'vet it. — En terme de l'Écriture, invoquer le nom de Dieu, l'adorer, الله تعالینک ادنی او قومق

allah te'alanuñ adini oqoumaq. —
 Invoquer le témoignage d'une per-
 sonne, بر کمسنه ذک کلامنی علی
 bir kimesnènuñ alashhad zikr a
kelâmini 'ala tharîq ul-ichhâd zikr it.

INVRAISEMBLABLE, adj. com.,
 وق احتمالی ihtimâli i'og, t.;
 ماحوظ غیر محتمل - mahouẓ
mil, melhouz, a. — C'est une chose
 invraisemblable, امر غیر محتملدر
emri ghâiri muhtemildur.

INVRAISEMBLANCE, subst. fém.,
 احتمال سزلک ihtimâlsyzlik, a.-t.;
 عدم احتمال 'ademi ihtimâl, a.;
 حقیقتک قلت مشابهتی haqy-
qatuñ qylleti muchâbeheti. — L'in-
 vraisemblance d'un récit, بر روایتک
 عدم احتمالی bir revâietuñ 'ademi
ihtimâli.

INVULNÉRABILITÉ, subst. fém.,
 یاره لنمزلیق iāralanmazlyq,
 یاره لنمازلیق iāralanmāmazlyq, t.;
 برائة من التجربى berā'et min
ettedjrih, a.

INVULNÉRABLE, adjectif com.,
 مجروح یاره لنمز iāralanmaz, t.;
 اولمز mudjrouh olmaz,
 اولمز olamaz, a.-t.;
 ممتنع التجربى mumteni'
uttedjrih, a.

IONIE, s. f., province de l'Asie-
 Mineure, صاروخان سنجانى sā-
roukhān sandjāghy. — Ancienne
 partie de la Grèce, قدیم یونان
 قادیمی iounān memleketi.

IONIEN, NE, adj. grec, یونانى
iounāni.

IOTA, s. m., mot employé pour
 dire rien, بر حرف bir harf, t.;
 حرف واحد harfi vâhid, a.

IPÉCACUANHA, s. m., ایدقوانه ipa-
qouāna, عرق الذهب المطرش keuki, t.;
 عرق الذهب المطرش 'irq uzzeheb ul-mathrach, a.

IPSO-FACTO, adv., من نفس
 فعله min nefsi si'lihi, a.

IPTÈRE, adj., ایلو قنادلو qa-
nādllu. — A deux ailes, ایکى
 قنادلو iki qanādllu, t.

IRAK, s. f., l'Irak, la Babylonie
 ou la Chaldée, عراق 'irāq. — On
 distingue deux Irak : l'Irak ara-
 bique, عراق العرب 'irāq ul-'areb,
 et l'Irak persique, عراق العجم
 'irāq ul-'adjem.

IRASCIBILITÉ, s. f., دارغونلىق
 dārghounlyq, t.

IRASCIBLE, adj. com., colère,
 تیز طارلور dārghoun, تیز
 دارغون dhārylour, t. — En terme de phi-
 losophie, l'appétit, la faculté iras-
 cible, قوت غضبیه qouveti ghaza-
 bīiet, a.

IRE, s. f. (vieux mot), colère.
 Voyez ce mot.

IRIS, s. m., arc-en-ciel, اركم
 صغمه ilègum sāghma, t.;
 قزخ قزخ qavsi qouzakh, a. —
 Fleur et plante médicinale, سوسن
 soucen, sevsen, سوسن چيچكى sou-
 cen tchîtchegui, t., vulg. sousam,
 t.; سوسن ازرق souceni azraq, a.

— La racine s'appelle — منکچه
 منکتچه keuku. — Poudre
 d'iris, منکچه کوكى سئوفى me-
 nektchè keuki soufoufy. — Cerele
 qui entoure la prunelle, کوز بىکى

gueuz bebegui dā'irèci,
 دائرة البونو dāūret ul-buubuu.

IRLANDE, s. f., ايرلاندىك

جزیره سی - ایرلاندا ایالتی - *irlānda eīā-letī, djezīrēci, t.*

IRLANDAIS, E, s. et adj. ایرلاندا لو، *irlāndalu, t.*

IRONIE, s. f., ذوکنمه *zevklenmē, t.*; استهزا *istihzā, huzālē, t.*; هزل *hezl, a.*

IRONIQUE, adj. com., هزلی *hezlī, a.* — Paroles ironiques, کلام *kelāmi hezl amīz.*

IRONIQUEMENT, adv., ذوکنده رک *zevklenerek, t.*; طنز - استهزا ایله *thanz, istihzā ilē, a.-t.*; استهزا طریقیه *istihzā tharyq ilē, a.-t.*; علی *'ala tharyq ul-hezl, t.*; هزل *hezlen, a.*

IRRADIATION, s. f., پرتو سالمه *pertev sālma, t.*; پرتو اندازلق *pertev endāzlyq, p.-t.*; شعاع وبرمه *chī'ā' vīrmē, a.-t.*; شعشة *chā'chā'ut, a.*

IRRAISONNABLE, adj. com., عقلسز *'aqlysz, t.*; غیر ناطق *ghāir nāthyq, t.*; معدوم العقل *ma'doum ul-'aql, a.*

IRRÉCONCILIABLE, adj., بارشلمز *bārichilmaz, t.*; بارشترلمز *bārichturilmaz, t.*; بارشمز *bārichmaz, t.*; قابل *qābili islāh deil, t.*; صالحی *qābili islāh deil, t.*; دکل *soulhi qaboul itmez, a.-t.*

IRRÉCONCILIABLEMENT, adverbe, بارشیلده میه جق صورت ایله *bārichilamaïadjaq souret ilē, t.*; قابل *qābili islāh deil, t.*; اصلاح اولده میه جق وجهیه *islāh olamaïadjaq vedjhilē, a.-t.*

IRRÉCUSABLE, adj. com., رد *redd, t.*; تردد - دفع - اولنمز *redd, tereddud, t.*; جرح اولنده میه جق *djerh olounmaz, t.*; مهنتع *mumteni' urredd, a.*

IRRÉFLÉCHI, E, adj., دوشونلماش *duchunulmenich, t.*; ملاحظه سز *bilā tefekkur, a.* — Discours irréfléchi, *bilā tefekkur seülenmich kelām.*

IRRÉFLEXION, s. f., دوشونما مزك *duchununemezlik, t.*; ملاحظه سزلق *mulāhazacyzlyq, a.-t.*; بی تفکر *bi tefekkur, a.*

IRRÉFORMABLE, adjectif commun, دکشلمز *de'itmez, t.*; دوزدلهر *taschilmez, t.*; تصحیح اولنده میه جق *hīh olounamaïadjaq, a.-t.*; مهنتع *mumteni' uttaskih, a.*

IRRÉFRAGABLE, adj. com., قرشو *qarchou seülenmez, t.*; سويلنمز *mou'āriza olounmaz, t.*; معارضه اولنمز *redd olounmaz, t.*; تعریض *ta'rīz qaboul itmez, a.-t.*; قبول ایتمز *mumteni' utta'rīz, a.*

IRRÉGULARITÉ, s. f., اویغونسزلق *ouïghounszlyq, t.*; قاعده سزلك *qā'idēcyzlik, a.-t.*; ناهمواری *nā-hemvāri, t.*

IRRÉGULIER, ÈRE, adj., qui est contre les règles, قاعده سز *qā'idēcyz, t.*; قاعده دن خارج *qā'idēden khāridj, a.-t.*; خلاف قاعده *qā'idē, a.* — géométriquement, ناب *nā ber hendecē, p.-a.* — Qui n'est point conforme à l'ordre ordinaire, اویغونسز *ouïghounsz, t.*; غیر منتظم *rābythacyz, t.*; مرتب *ghāiri mountazem, t.* — En parlant d'un procédé, یولسز *iolysz, t.*; ناهموار *nāhemvār, p.* — Procédé — یولسز حرکت *iolysz, t.*

hareket, خلاف قاعده بر حرکت
khyläfi qā'idè bir hareket. —
 C'est un bâtiment fort irrégulier,
 علاج نامنتظم بر بنادر
ghäiet-ilè nāmuntazem bir binädur. —
 Pouls — غیر منتظم *nabzi*
ghäiri mountazem. — Fortifications
 استحکامات غیر مرتبه
irrégulières, istihkiāmāti ghäiri murettebè. —
 Verbe irrégulier, فعل سماعی
 غیر قیاسی *fi'li semā'i, ghäiri*
qyācy.

IRRÉGULIÈREMENT, adv., d'une
 manière irrégulière, رابطه سزجه
rā-bouthacyzdjè, رابطه سز اوله رق
rā-bouthacyz olaraq, a.-t.; من غیر
 من *min ghäiri intizām,* بلا
 خلاف قیاس *bilā tertīb,* ترتیب
 اوزره *khyläfi qyās uzrè.*

IRRÉLIGIEUSEMENT, adv.,
 دینسز لکله *dínsyzligülè, a.-t.;*
 داب دینه مغایر اوله رق
de'bi dínè moughäir olaraq.

IRRÉLIGIEUX, SE, adj., دینه
 مخالف *dínè moughäir,*
moukhälif, a.-t. — Discours irréli-
 gieux, داب دیانته مغایر بر کلام
de'bi diānetè moughäir bir kelüm,
 دینسز *dínsyz.*

IRRÉLIGION, s. f., دینسز لک
dínsyzlik, imānsyzlyq,
a.-t.; عدم دیانت *'ademi diānet.*
 — Impiété, الحاد *ilhād, a.*

IRRÉMÉDIABLE, adjectif commun,
 چاره سز *i'lādjsyz, a.-t.;* علاج سز
tehārècyz, t.; درمانسز *dermānsyz,*
p.-t.; مهتنع الدوا *mumteni' ud-*
devā, علاج بی *bi 'ilādji, a.* — Une
 علاجی یوق *faute irrémédiable,*

در *'ilādji toq bir khathā*
dur.

IRRÉMÉDIABLEMENT, adverbe,
 علاج قبول چاره سز
tehārècyz, t.; ایده میه چک وجهله
'ilādji qaboul idemèedjek vedjhilè.

IRRÉMISSIBLE, adj. com., بغشلمنز
baghichlanmaz, t.; عفو اولنمز
'afv olounmaz, عفو کلمز
'afvè guelmez, a.-t.; مهتنع العفو
mumteni' ul'afv, a. — Faute — عفو کلمز بر قباح
'afvè guelmez bir qabāhat.

IRRÉMISSIBLEMENT, adv., بی
 امان *bi amān,* بلا امان
bilā amān, a.; امان وزمان و بر میوب
amān u zēmān vürmèup, a.-t.; عفو
'afv olounmaā-
djaq vedjhilè.

IRRÉPARABLE, adj. com., مرمت
 کیرو *meremmet olounmaz,*
 چاره سز *gu'ru èlè gu'rmèz,*
 تعمیر قبول ایتمه سز
tchārècyz, t.; مهتنع تعمیر
ta'mír qaboul itmez, التلافی
mumteni' utta'mír, uttelāfi,
a. — La perte du temps est irrépa-
 rable, ضایع اولان وقت بر دخی
zā'i olān vaqyt bir dakhy
elè gu'rmèz.

IRRÉPARABLEMENT, adv., چاره سز
tchārècyz, t.; تعمیر قبول ایتمیه چک
ta'mír qaboul itmèedjek
vedjhilè, a.-t.; بلا امکان التلافی
bilā imkān uttelāfi, a.

IRRÉPRÉHENSIBLE, adjectif com.,
 عیب *ta'zír olounmaz,* تعزیر اولنمز
'a'ib, tha'n olounmaz,
 عیب بدن عاری *'a'ipten*
'ā'ibsyz, عیب سز
'ā'iri, a.-t.; اوزرینه لکه قونمز
uzerine lekè qonmaz, غیر معاتب
ghäiri

mou'āteb, بری من اللوم - القدح
berī' min el-levm, el-qadeh, a. —
 C'est une action irrépréhensible,
 شائبة عیبدن بری بر فعل
 مستحسن در *chāībēi 'āipten beri*
bir fy' li moustahsendur.

IRRÉPRÉHENSIBLEMENT, adverbé,
 اوزرینه لکه قوندرمیه جق وجهله
uzerīnē lekē qondurmaīadjaq vedj-
hilē, a.-t.; الملامة من السالیا *sāli-*
men min el-melāmet, a.

IRRÉPROCHABLE, adj., لکه سز *le-*
kēcyz, t.; مواخذة دن بری *muā-*
khezēden beri, ذمیمه دن مبرا *zamī-*
mēden muberrā, a. — C'est une per-

sonne irréprochable, ذمایم دن منزه
 بر ذات محمود الخصال در *zamāimden*
munezzeh bir zāti mahmoud ul-
khycāldur.
 IRRÉPROCHABLEMENT, adverbé,
 عیبسز اوله رق *'aūbsyz olaraq*, a.-t.;
 بر بیتا من القبايح *berūieten min el-*
qabāih.

IRRÉSISTIBILITÉ, s. f., طیانده ماملق
 عدم مقاومت *dhaīānamāmazlyq*, t.;
 'ademi mouqāvet, a.

IRRÉSISTIBLE, adj. com., دایانلمز
 رد - دفع *dāānilmaz*, t.; طیانلمز
redd, def' idinmez, a.-t.; مهتنع المقاومة
mumteni' ul-muqā-
vemet, a. — Charme irrésistible,
 مقاومتی مهتنع بر جاذبه
muqāve-
meti mumteni' bir djāzibē.

IRRÉSISTIBLEMENT, adv., وجهه
 غیر مندفع ایله - اوزره
 طیانمقسز بن *vedjhē ghāir*
mundef' ilē, uzrē, a.-t.; بلا مقاومت
dhaīānmaqsyztn, bilū
mouqāvetin, a.

IRRÉSOLU, E, adj., شبهه ایديجی
 راینده قرارسز *chubhē idīdji*, a.-t.;
 ایده جکنی بیلمز *reīndē qarārsyz*,
 متردد *mutered-*
idedjeguīnī bīlmez, متردد رای *mutered-*
did, mutereddid urrei.

— Un homme irrésolu, متردد رای
mutereddid urrei bir adem,
 متذبذب الفکر *mutezezbiz ul-fikr*.
 — Être irrésolu, تردد ا *tereddud it*,
 تردد اوزره او *tereddud uzrē ol*,
 متردد - متذبذب او *mutereddid, mu-*
tezezbiz ol.

IRRÉSOLUMENT, adv., شبهه ایله
 تردد ایله *chubhē ilē, tereddud ilē*,
 قرارسز اوله رق *qarārsyz olaraq*,
 بتردد رای *betereddud urrei*, a.;
 ارتیابیله *irtiābilē*.

IRRÉSOLUTION, s. f., تردد *tered-*
dud, شبهه *chubhē*, ارتیاب *irtiāb*, a.

IRRÉVÉREMENT, adverbé,
 حرمتسزلیک ایله *heurmetsizlik ilē*,
 من غیر حرمة *min ghāiri heurme-*
tin, a.

IRRÉVÉRENCE, s. f., حرمتسزلیک
 رعایتسزلیک *ri'āetsyzlik*,
 تکریمسزلیک *tekrīmsyzlik*,
 عدم حرمت *'ademi heurmet*,
 ترک ادب *terki ēdeb*, a. — Grande
 irrévérance, عظیم حرمتسزلیک
 'azīmi heurmetsyzlik.

IRRÉVÉRENT, E, adj., رعایتسز
 ادبه *ri'āetsyz*, حرمتسز *heurmetsyz*,
 ادبدن خارج *ēdebē moughāir*,
 قاعده احترامدن *ēdebden khāridj*,
 خارج *qā'idēi ihtirāmden khāridj*,
 خلاف داب *a.-t. — Discours —*

احترام بر کلام *khylāfi de'bi ihtirām bir kelām.*

IRRÉVOCABILITÉ, substant. fém., بوز بله مامزلق *bozoulamāmazlyq*, t.; عدم الامکان النسخ *'adem ul-imkiūn unneskh*, a. — des jugements de Dieu, مقدرت الیهیذک واهمه نسخ، *maqdereti ilahüē-nuñ vāhimēi neskh u ilghāden be-raiēti.*

IRRÉVOCABLE, adj. com., دونلمز، *deunilmez*, دونمز *deunmez*, t.; تغییر اولنمز *teghāiūr olounmaz*, a.-t.; قرارلو *qarārlu*.

IRRÉVOCABLEMENT, adverbe, بوز بله میه جق وجهله *bozoulamaā-djaq vedjhilē*, وجه لا یتغییر اوزره *vedjhi lū iouteghāiūr uzrē*, قرار *qarār uzrē*, قطعی اوله رقی *qath'y olaraq*, a.-t.; بلا امکان *bilā imkiūn unneskh*, a.

IRRIGATION, s. f., arrosement, صوارمه *souvārma*. — par des saignées tirées d'une rivière, صو صواغی *sou souvāghy aqyt-maghylē souvārma*. — par des rigoles, صو اریغله صوارمه *sou aryghylē souvārma*. — Canaux d'irrigation, صو اریغله صوارمه مخصوص *sou aryghylē souvārma-gha makhsous medjārū mā.*

IRRITABILITÉ, s. f., کسکینلنمه *keskinlenmei*, میل *keskinlenmei meil*, t.; استعداد *isti'dād lilhyddet*. — L'irritabilité des fibres, des humeurs, الیافک و اخلاطک حدته *eliāfūn vè akhlāthuñ hyddetē isti'dādi*. — du caractère,

طبیعتک حدته استعدادی *tha-bi'atuñ hyddetē isti'dādi*, a.-t.

IRRITABLE, adj. com., qui s'irrite facilement, چاپک کسکینلنور *tchū-pouk keskinlenur*, t.; سریع الحدّة *seri' ul-hyddet*, a. — Il a le genre nerveux irritable, اعصابندک سرعت *a'cābindē sur'atihyddet vārdur*. — Fam., prompt à se fâcher, طارلور - تیز کوجنور *tiz gu-djeneur, dhāryleur*.

IRRITANT, e, adj., t. de jurisprudence, qui casse, qui annule, بوز بجمی *bozudji*, t.; ناسخ *nācykh*, a. — Décret — حکم ناسخ *huk-mi nācykh*, نسخی محتوی حکم *neskhy muhtevi hukm*. — Condition irritante sans laquelle un acte serait nul, شرط واجب *charthy vādjb*. — Terme de méd., اگاچانت، مهیتج *muheüdj*.

IRRITATION, s. f., action d'irriter, d'exciter, قندرمقلق *qyndurmaq-lyq*, t.; اغرا *ighrā*, تحریر *tahriz*, a. — Colère, اوکه *cugüē*, دارغونلق *dārghounlyq*, اغصاب *ighzāb*. — En t. de méd., action des irritants, احداد کسکینلنمه *ih-dād*. — État des parties irritées, حدت *hyddet*. — Ses humeurs sont dans une grande irritation, اخلاطک در *akhlāthuñ hyddetē hāli kemāldē dur*.

IRRITER, v. a., mettre en colère, اکشتمک *ekh-chütmek*, t.; اغصاب *ighzāb it*, a.-t.; دارغونلغه اوغراتمه *dār-ghyuligha oghvātmaq*, t. — l'appé-

tit, اشتها ویرمک *ichtihā virmek*. — la soif, صوصتمق *soucatmaq*. — Exciter, provoquer, قندرمق *qyndurmaq*, تحریک *tahrík it*, اغوا ا *tahríz, ighvā it*. — Aigrir, اکشتمک *ekchitmek*, انجتمک *indjitmek*, قاقتمق *qāqytmaq*, یاوزلتمق *īāvouzlatmaq*. — En t. de méd., réveiller la sensibilité d'une partie, d'un organe, ایراث کسکینلتمک *keskínletmek*, ایراث حدت ا *irāci hyddet it*. — Irriter la fièvre, la maladie, وعلته *hōummāiè vè 'il-lètè irāci hyddet it*. — S'Irriter, v. réfl., طارلمق *dhārylmaq*, یاوزلانماق *īāvouzlanmaq*. — S'agiter, هیجان *teprenmek*, ا *heidjān it*. — Irrité, e, en colère, طارلمش *dhārylmich*. — Une mer irritée, دکر *teprenmich de-nyz*.

IRRORATION, s. f., t. de chim. et de méd., arrosément, صولتمه *soulatma*, t.; اسقا *isqā*, a.

IRRUPTION, s. f., بصقون *basqoun*, یوریش *ürich*, چاپول *tchāpoul*, t.; غارت *hamlè*, حمله *ghāret*, pl. غارات *ghārāt*. — Grande غارت عظیمه *ghāreti 'azimè*.

ISAAC, n. pr., اسحاق *ishāq*, a.

ISABELLE, adj. com., قولہ - قولہ *qoulā*, t. — Cheval - قولہ ات *qoulā āt*. — Couleur - رنگ *rengui verdi aghbes*.

ISAGONE, adj., t. de géom., figure, شکل متساوی الزوایا *chekli muteqāvi uzzevāū*, a.

ISARD, s. m., بیان کچیسی *īā-bān ketchici*, t.

ISARIS, s. m., هندکاری پنبوق *hindkiāri pambouq bezi*, t.

ISCHIADIQUE, adj. com., t. d'anatomie, veine de la cuisse, اوبلق *ouīlouq dhamari*, t.; عرق *'irq ul-fakhz*, a.

ISCHIAGRE, s. f., وجع العرق *vedj'a il'irq unniçā*, a.

ISCHION, s. m., اومجہ کمیکی *oumdjè guemīgui bāchi*, t.; حرقفة *hourqafat*, a.

ISCHURIE, s. f., سدک طونقونلغی *sidik thoutqounloughou*, t.; احتباس *ihitbās ul-būvel*, a.

ISLAMISME, s. m., اسلام *islām*, دین اسلام *dīn ul-islām*, a.; مسلمانلق *muçulmānlyq*, a.-t. — Les contrées où règne le mahométisme, ممالک اسلامیه *memāliki islāmīè*.

ISLANDAIS, e, adj. et s., اسلاندا *islāndalu*, t.

ISLANDE, s. f., اسلاندا جزیرهسی *islānda djezīrèci*, t.

ISMAEL, n. pr., اسمعیل *isma'īl*, a.

ISOCÈLE. Voy. ISOSCÈLE.

ISOCHRONE, adj. fém., بیروقتک *bir vaqytte olān*, t.; متحد الوقت *muttehid ul-vaqt*, a.

ISOLÉ, e, adj., یالکسر *īālynyz*, یالکز قالمش *īālynyz qālmich*. — Seul, منفرد *munferid*, t.; ابرو *amoudi munferid*. — Isolé, abandonné, auquel personne ne s'intéresse, کسدهسی یوق *kinsèci ioq*, محروم النظر *mahrōum unnāzar*.

ISOLEMENT, adv., يالكز اولدرق *ialkz olardıq*, t.; منفردا *munferdā*, t.; منفصلاً *munfacylen*, a.

ISOLER, v. a., ایرمق *airmaq*, بر اقمق *brāqmaq*, جدا *djudā it*, اقرادا *ifrād it*, a.-t. — S'Isoler, v. pr., يالكز قالمق *ialkz qālmāq*, ایرلمق *airilmāq*.

ISOSCELE adj. des deux genres, triangle, ايکي يانی برابر اوچ *iki iāni berāber utch keuchelu chekil*, t.; شکل مثلث *chekli mucelleci müteçāvi uz zil' aīn*, a.

ISPAHAN, n. de ville, اصفهان *is-fahān*.

ISRAEL, s. m., اسرائیل *isrāil*. — Le peuple d'Israël, بنی اسرائیل *beni isrāil*.

ISRAÉLITE, adj. com., Juif, يهودی *iehoudi*, coll. يهود *iehoud*. — Les Israélites, قوم يهودی *qavmi ie-houdi*. — Fig. et fam.: C'est un bon Israélite, un homme simple et plein de candeur, ساده دل بر ادمدر *sādē dil bir ademdur*.

ISSU, E, adj., دوغومش *dogh-mich*, چقمش *tchyqmich*, t.; متولد *mutevellid*, متفرع *muferrī*, a. — Issu de telle race, فلانک *felānūn 'irqyn-den muferrī dur*. — De bas lieu, عرق سفیلدن متولد *irqi sefilden mutevellidur*.

ISSUE, s. f., sortie, چقمش *tchi-qyeh*, t.; منحرج *makhredj*, pl. a. خارج *mekhāridj*, چقمق *tchi-*

qadjaq ier. — Cette maison a une issue sur telle rue, بوخاندنک فلان *bou khā-nēnuū felān soqaqta bir makhredji vārdur*. — Les issues, pour les dehors, les environs d'une ville ou d'une maison, طرفلر *dich tharāflar*, اطراف خارجیه *ethrāfi khāridjiiē*. — Terme, fin, sortie, صوڪ *soñ*, عاقبت *'āqybet*. — A l'issue du diner, اوله طعامنک *eulē thā'āminuū soñindē*. — Au fig., succès, résultat, l'issue, ایشک *soñi*, اوتدسی *eutēci*, نتیجه سی *ichuū soñy*, نتیجه کار *netidjēci*, انجام *endjām*, نتیجه خیریه *netidjēi kiār*. — Bonne ou mauvaise issue, نتیجه خیریه *netidjēi khāiriē iā qabiha*. — Moyen pour sortir d'une affaire, چقمق *tchiqadjaq iol*, مهرب *mehreb*.

ISTHME, s. m., دیل - دیل *dil*, ايکي قره اراسنده کی دیل *iki qara arācindēki dil*, t.; مسل بین البرین *mecel bein el-berreīn*, a. — L'isthme de Corinthe, قورطوس بوغازنده اولان *qorthos boghāzindē olān iki qara arācindēki dil*.

ISTRIE, s. f., استریا *istriā*, اولکهسی *istriā eulkēci*, t.

ITALIE, s. f., ایتالیه *itālia*, ایتالیه مملکتی *thālia*, ایتالیا مملکتی *itālia memleketi*, t.

ITALIEN, NE, adj., طالیان *thāliān*, t. -- Parler l'italien, طالیانجه *thāliāndjē seuilemek*.

ITALISME, s. m., ایتالیانک *italisime*

اصطلاحی *liçāni ithālianuū isthi-lāhi*.

ITEM, adv. pris du latin, *ینہ inè*, *دخی dakhy*, t.; *ایضاً eizen*, a.

ITÉRATIF, IVE, adj., مکرر *muker-rer*, a.; *بر قاچ کره اولان bir qatch kerrè olān*, t. — Commandements itératifs, تنبیہات مکرره *tembīhāti muker-rerè*.

ITÉRATIVEMENT, adv., *بر قاچ کره bir qatch kerrè*, t.; *مکرراً mukerren*, بتکرار *tekrār, betekrār*, a.; *دفعات ایلہ def'āt ilè*, a.-t.; *مره بعد biddef'āt*, بالدفعات *merreten be'dè okhra*.

ITINÉRAIRE, s. m., قوناق - *qonāq, menāzil def-teri*, *یول دفتری iol defteri*, a.-t.; *فهرس المنازل والمراجل fihris el-menāzil vel-merāhil*, a.

IVE, IVETTE, s. f., *حمام* *hammām oty*, *یبان سرویسی iabān servici*, — Ivette musquée, *مسکی miski hammām oty*, t.

IVOIRE, s. m., *فیل دیشی fīl dīchi*, *فیل گموگی fīl guemugui*, t.; *عاج 'ādj*, a.

IVRAIE, s. f., *قرمق qaramyq*, *دلوجه اوت qaramouq*, *دلجه deludjè ot*, ou simplement *دلجه delūdjè*, t.

IVRE, adj. com., *troublé par les*

vapeurs de quelque boisson, *سرخوش sarkhoch*, vulg. *sarkhoch*, *مست mest*, p.; *سکران sekrān*, a. — d'ambition, *حرص نام و شان ایلہ*, *سر مست hyrcy nām u chān ilè ser-mest*. — de vanité et d'orgueil, *مستی mesi mei kibr u ghourour*. — *Iyre mort*, *کجکین گuedjguin sarkhoch*, *مست لا یعقل mesti lā iou'aql*.

IVRESSE, s. f., état d'une personne ivre, *سرخوشلق sarkhochlyq*, p.-t.; *بکریلیک bekrilik*, *ایچقیجیلق itchqıdijlyq*, t. — Au figuré, *سکر sekr*, a.; *هالی سکر hālī sekr*, *بوطورلق bothourlyq*, *مستلی mestli*. — L'ivresse de l'orgueil, *سر مستی sermestii ghourour*. — des passions, *سر مستی امراض نفسانیه sermestii emrāzi nefsāniè*.

IVROGNE, adj. com., *بکری bekri*, t.; *سرخوش sarkhoch*, p.-t. — Un valet ivrogne, *بر خدمتکار bekri bir khyzmet kiār*.

IVROGNER, v. a. popul., *بکریلنمک bekrilenmek*, *بکریلیک bekrilik* it, t.

IVROGNERIE, s. f., *بکریلیک bekrilik*, t.; *سرخوشلق sarkhochlyq*, p.-t.

IZARI, s. m., *بر نوع قزل کوک bir nev'y qyzil keuk*, t.

J

J, s. m., dixième lettre de l'alphabet, حروف هجائک اوننجی houroufi hedjanuñ onindji harfi.

JABLE, s. m., فوجی تختہ سی fouchou takhtaci kertigui, فوجی درزہ سی fouchou derzèci, t.

JABLER, v. a., فوجی تختہ لہرہ fouchou takhtalerè kertik iäpmaq, فوجیہ درزہ چزمک fouchouïè derzè tchizmek.

JABOT, s. m., poche membraneuse des oiseaux, قورساق gour-sāq, قوش قورساغی qouch qoursāghy, t.; حواصل havselè, pl. حواصل havācyl, طاشلق thāchlyq. — Garniture à l'ouverture d'une chemise devant l'estomac, کوملکک اوک کوملکک اوک gueumleguñ euñ iāqaci.

JABOTER, v. n., پاکشہق - چکہ چالمق iānchamaq, یکشقی tcheñè tchālmaq, t.

JACARET, s. m., بر نوع تہساح bir nev'y timsāh bālyghy, t.

JACÉE, s. f., plante, جائہ صفا djānè safā, a.-t.

JACENT, E, adj., terme de palais, محلول sahybyz, a.-t.; محلول mahloul, a. — Biens jacents, اموال الماحب emvāli khāliet 'an essāhib, املاک بلا صاحب emlāki bilā sāhib. — Succession jacente, محلول قالمش ترکہ mahloul qālmich terekè.

JACHÈRE, s. f., دیکلمہ dikilmè, حال boch tarla, t.; حوالہ hāli murāveha, ارتواح irtivāh, a. — Laisser une terre en jachère, تارلہ یی بوش براقمق tārlā boch brāqmaq, حال اررضی arzi hāli irtivāhtè terk it.

JACHERER, v. a., نطس ا nathas it, t. — Jacheré, e, نطس اولمش nathas olmuch, t.

JACINTHE OU HYACINTHÈ, s. f., plante, سنبل sumbul, p.-t.

JACOB, n. pr., یعقوب iā'qoub, a.

JACOBÉE, s. f., fleur, یعقوبیة iā'qoubiïet, a.

JACOBIN, E, s., religieux, یعقوبی iā'qoubii, a.

JACTANCE, s. f., لاف و کذافی lāf u guzāf, p.; اوکنہ eugunmè, t.; فخریة tesūkhour, تفخاخر fakh-rüet, a. — Discours plein de jactance, لاف و کذاfdن عبارت lāf u guzāsten 'ibāret ma-qālāt.

JACTANCIEUX, SE, adj., لاف لāf u guzāf ou-ridji, t.

JACTATION, s. f., terme de médecine, agitation continuelle, اضطراب izthyrābi dāimi, a.

JADE, s. m., جبریشم hadjeri iechim, a.

JADIS, adv., کچن زمانده gu-

tchen zemāndè, کچن زمانلرده *gue-tchen zemānlerdè*, t.; *مقدمًا* *mo u-qaddemā*, a.; *زمان اوایلده* *zemāni evāıldè*, *قدیم الایامده* *qadīm ul-cūāmdè*.

JAFFA, ville de la Palestine, l'ancienne Joppé, *یافه* *īāfa*.

JAGUAR, s. m., *دورت ایاقلو بر*, *dort aīāqlu bir nev'y irtidji haivān*, t.

JAILLIR, v. n., *صچرامق* *sytch-rūmaq*, *فشقرمق* *fychqyrmaq*, t.; *انفجار* *infidjār it*, *فوران* *fevrān it*, *شدتله اقیق* *chyddetilè āqmaq*, a.-t.

JAILLISSANT, e, adj., *فشقردیجی* *fichqyrdīdji*, t.; *حدتله اقان* *hyd-detilè aqān*, a.-t.; *قوار*, *nāby'*, *نابع* *fevār*, a. — Eaux jaillissantes, *میاہ* *miāhi fevārè*, *قواره لر* *fev-vārèler*.

JAILLISSEMENT, s. m., *فشقرمه* *fychqyrma*, t.; *فوران* *fevrān*, a. — Le jaillissement des eaux, *فوران* *fevrāni miāh*. — du sang, *قانک* *qānuñ fychqyrmacy*, *دم فوران* *fevrāni dem*.

JAIS OU JAYET, s. m., *قره کهر بار*, *qara kehroubār*, t.; *بر نوع قره* *bir nev'y qara vè pārlāq thāch*, t.

JALAP, s. m., racine purgative, *جالاپا* *djālāpā*, t.

JALE, s. f., *قواطه* *qavātha*, t.

JALÉE, s. f., *بر قواطه طولوسی* *bir qavātha dholouçou*, t.

JALET, s. m., *کوچک و بوالق* *kutchuk vè iouvālaq bir nev'y tchāqyl thāchi*, t.

JALON, s. m., *قازیق* *qāzyq*, t.; *وتد* *veted*, pl. a. *اوتاد* *evtād*.

JALONNER, v. a. et n., *ارهلق* *aralyq*, *ارهلق قازیق قاقمق* *aralyq qāzyq qāqmaq*, *دکک* *dik-mek*.

JALOUSER, v. a., *قزقانعق* *qyz-qānmaq*, t.; *حسد ا* *haced it*, *چکک* *tchekmek*. — Se jalouser *بری بری ایله تحاسد ا* *biri biri ilè tehācul it*.

JALOUSIE, s. f., *قزقانه* *qyzqānma*, t.; *حسد* *haced*, a. — Entre amants ou époux, *قزقانهچیک* *qyzqāndjilik*, *قزقانه* *qyzqānma*, *کونو رشک* *rechk*, p. — Émulation, *گبطه* *ghybtha*. — Prendre, concevoir de la jalousie, *دروننده عقد حسد ا* *derounindè 'aqdi haced it*. — Être tourmenté de la jalousie, *عذاب* *'azābi hacedilè mou'azzeb ol*. — Jalousie de métier, *همصنعت اولانلرک بیننده اولان* *hemsana'at olānleruñ beñindè olān hacedu ghybtha*. — Inquiétude, ombrage qu'une puissance donne à une autre, *اورکننتی* *curkuntu*, *وسوسه* *vesvecè*. — Jalousie, ou, au pluriel, Jalousies, *پنجره* *qafes*, *قفس* *pendjerè qafeci*.

JALOUX, se, adj., qui a de la jalousie en amour, *قزقانهچ* *qyzqāndj*. — Il est jaloux de sa femme, *زوجه سنی قزقانهور* *zevdjècini qyzqāneur*. — Envieux, *حاسد* *hācid*, *حسود* *haçoud*. — Qui a de l'émulation, du zèle, *هوسکار* *haveskiār*, *غبطه دار* *gueunu iden*, *کونو ایدن*

ghybtadār, غابط *ghaïour*, غيور *ghābūth*. — Être jaloux de son rival ou de son concurrent, رقيبينه *raqybinè ghybtha it*. — Jaloux en fait de point d'honneur et de conservation de ses droits, حيتلو *hamüetlu*, صاحب حيت *sāhib hamüet*. — C'est un homme jaloux de son honneur, حفظ عرض وناموس *hyfszi 'yrz u nāmous khouçoucindè sāhib hamüet bir ademdur*.

JAMAIS, adv., en aucun temps, هيتج بر وقتك *hitch bir vaqytte*, هيتج بر زمانك *hitch bir zemānde*, a. t. — Point du tout, nullement, قطعاً *aslā vè qath'ā*. — A jamais, à toujours, دائماً *daï-mā*, الى ابدى *ilal-ebed*, ابدأ *ebeden*, ابدى اولدق *ebedi olaraq*. — Adieu pour jamais, الوداع الى الابد *el-vidā ilal-ebed*.

JAMBAGE, s. m., chaîne de pierre qui soutient une porte, قيو سواسى *qapou sivācy*. — Maçonnerie qui soutient un édifice, تمل ديوارى *temel divāri*, t.; مبنأ *mebnā*, pl. a. مبانى *mebāni*. — En fait d'écriture, lignes droites de quelques lettres, ساقى *sāq*. — Le jambage de la lettre M, م حرفنك ساقى *mim harfinuñ sāqy*.

JAMBE, s. f., partie du corps du genou au pied, بالدق *badjāq*, سيقان *bāldyr*, t.; ساق *sāq*, pl. a. سيقان *seïqun*. — Avoir de grosses jambes, بالدرى قباو *bāldyri qabā ol*. — Jambe fine, mince, انجه بجاق *indjë badjāq*. — Les jambes d'un

اوکوزك - قوشك *bœuf*, d'un oiseau, قوشك *cukuzuñ*, *qouchuñ badjāghy*. — Jambe cassée, قيرلمش بجاق *qyrilmich badjāq*. — L'os de la jambe, انجك *indjik*. — Qui a de bonnes jambes, qui marche bien, اياغى پك يورگين *pek ürugien*, اياغى پك سكرتمك *pek segürtmek*. — Croiser les jambes en s'asseyant à la manière des Orientaux, بغداد قورمق *baghdādjourmaq*. — Au fig., les deux jambes, pour les deux branches d'un compas, پرکلک ايکي بجاقى *pergielüñ iki badjāghy*.

JAMBETTE, s. f., petit couteau de poche, چاقى *tchāqy*, t.

JAMBON, s. m., خنزير بودى *khynzîr boudy*, صدرمديسى *pasturmaci*, خنزير بصدرمديسى *khynzîr pasturmaci*.

JAMBONNEAU, s. m., petit jambon, کوچك خنزير بودى *kutchuk khynzîr boudy*, صدرمديسى *pasturmaci*. — Sortes de moules de mer, بر نوع مديه *bir nev'y midia*, t.

JANINA, ville de l'Albanie turque, يانيا *iānyā*; l'ancienne Cassiope.

JANISSAIRE, s. m., soldat de l'ancienne milice turque créée par sultan Orkhan en 1550, et abolie par Mahmoud II le 17 juin 1826, يكچيرى *iēñtcheri*, t.

JANTE, s. f., تکرلک چنبرى *tekerlek tchemberi*, پارچهسى *parçesi*, t.

JANVIER, s. m., كانون ثانى *kiünouni sāni*, ينارس *ianāris*, t.

JAPON, s. m., porcelaine apportée du Japon, ياپونيا فغفورى *iāpouniā*

saghfourî, t. — Grand empire d'Asie, *ياپونيا مملکتى* *iāpouniā memleketi*.

JAPONAIS, E, s. et adj., du Japon, *ياپونيا* *iāpouniālu*, t.

JAPPE, s. f. bas et pop., caquet. Voyez ce mot.

JAPPEMENT, s. m., *اورش* *euruch*, *کوپک انيکى اورومسى* *keupek enīgui eurumēci*, t.; *نبه* *nebh*, a.

JAPPER, v. n., *کوپک انيکى* *keupek enīgui eurmek*, t.; *نبح* *nebh it*, a.—t.

JAQUE DE MAILLES, s. f., *دمر* *demir halqalu* حلقه لوزره کوملکى *zirh gueumlegui*, t.

JAQUETTE, s. f., *بر نوع چوجق* *bir nev'y tchodjouq gueici*, t.

JARDIN, s. f., *باغچه* *bāghtchē*, t.; *حدایق* *hadāiq*, pl. a. *حدایق* *hadāiq*; *روضه* *ravzat*, pl. *رباع* *riāz*; *بساتین* *bostān*, pl. *بساتین* *beçâtîn*. — potager, *سبزوات باغچهسى* *sebzevāt bāghtchēci*. — fleuriste,

نباتات *tchēci*. — *چيچک باغچهسى* *tchîtchek bāghtchēci*. — *دوائیهی* *nebatāti* *devāiēi muchtemil bāghtchē*. — *بساتین* *bostān*, pl. *بساتین* *beçâtîn*. — potager, *سبزوات باغچهسى* *sebzevāt bāghtchēci*. — fleuriste,

JARDINAGE, s. m., *باغچوانلق* *bāghtchēvānlyq*, t.; *فن حرائث* *fenni harāceti hadāiq*, a.

JARDINAL, E, adj., *باغچهدهبتن* *bāghtchēdēbiten*, t.

JARDINER, v. n., *باغچوانلق* *bāghtchēvānlyq it*, *باغچهسنهسى* *bāghtchēcini gueuzetmek*, t.

JARDINET, s. m., petit jardin, *کوتچک باغچه* *kutchuk bāghtchē*,

باغچهدهجق *bāghtchēdjyq*, t. JARDINIER, ÈRE, s., *باغچوان* *bāghtchēvān*, t.; *باغبان* *bāghbān*, p.

JARDINIÈRE, s. f., petite broderie étroite et légère qui se fait au bord d'une mousseline, *دلند اوزرنک اولان نقتش ایبشسى* *dulbend uzerindē olān naqch ichi*. — Meuble pour mettre des fleurs, *چيچک سندونجی* *tchîtchek sandoughy*, t.

JARDON, s. m., *مهره* *muhrē*, t.

JARGON, s. m., langage corrompu, *قبا لسان* *bozouq dil*, *ليغان* *liçān* *محرّف* *liçāni mouharref*, a. — Langage factice et de convention, *زبان معهود* *zebāni ma'houd*.

JARGONNER, v. a. et n., *بوزوق* *bozouq dil ilē seülēmek*, t.

JARGONNEUR, EUSE, s., *بوزوق* *bozouq liçān ilē seülētdji*, t.

JARNAC, s. m., petit poignard, *کوتچک خنجر* *kutchuk khāndjar*, t. — Coup de Jarnac, mauvais tour, *دوباره* *doubāra*, *خيانتلک* *khyānetlik*, *خيلي خيانت اميز بر اويون* *khaīli khyānet amīz bir oioun*.

JARRE, s. f., grand vase à mettre de l'eau, *کوب* *kioup*, t.; *جرّة* *djerret*, a.

JARRET, s. m., partie postérieure du genou, *طرفی* *dīzuñ itch iūzu, tharafi*, *خنب* *khynb*, pl. *اخناب* *ekhnāb*. — Plier le jarret, *ديزک ايچ طرفنى بوکک* *dīzuñ itch tharafini beukmek*. — Au

fig., être ferme sur ses jarrets, faire bonne contenance, أو ثابتقدم *sābit-qādem ol.* — Jarret se dit aussi de l'endroit où se plie la jambe de derrière des quadrupèdes, اكر بجه *agrīdjē syñyr.*

JARRETÉ, E, adj., بجاقمر بوكرى *badjāqleri beugri, t.*; اخنق الارجل *akhnef ul-erdjel, a.*

JARRETIÈRE, s. f., چوراب باغى *tchorāb bāghy, t.*

JARREUX, SE, adj., t. de manuf., اوزون توبلو *ouzoun tuīlu, t.*

JARS, s. m., le mâle d'une oie, ارکک قاز *erkek qāz, t.*

JASER, v. n., parler beaucoup, فورته چالمق *iānchamaq, yorta tchālmaq,* چوق سويلمك *tchoq seüilemek,* لاف اتمق *lāf atmaq.* — Révéler un secret promis, كنى موعود اولان سترى افشا *ketmi mev'oud olān sirri ifchā it.*

JASERIE, s. f., caquet. Voyez ce mot.

JASEUR, SE, s., لافزن *lāfazan,* گوزه صايقتلا بچى *sāiq-lāidji, t.*

JASMIN, s. m., ياسمين *iāsmīn,* ياسمين اغاجى *iāsmīn aghādji, a.-t.* — double, قاتمر ياسمين چچكى *qātmer iāsmīn tchitchegui.* — Huile ou essence de —, ياسمين يانق *iāsmīn iāghy.*

JASPE, s. m., يشم *iechem, iechim* *iechim, t.*; يشب *iecheb, a.* — d'Orient, يشم خطابى *iechimi khathāi.* — blanc, اق يشم *aq iechim,* يشب ابىض *iechbi ebiūz.*

JASPER, v. a., يشم وارى نقشلىق *iechim vāri naqychlamaq, t.* —

Jaspé, e, نقشلىق *naqychlu,* يشم وارى *iechim vāri naqychlanmich.*

JASPURE, s. f., يشم وارى نقشلمه *iechim vāri naqychlama, t.*

JASSY OU IASSY, ville capitale de la Moldavie, ياش *iāch,* ياش قصبهسى *iūch qaçabacy.*

JATTE, s. f., چناق *tchanāq, t.*; قصعة *qas'at, pl. a. قصعات qas'āt.* — Grande —, ابرى چناق *iry tchanāq.* — Cul-de-jatte, كوترم *keuturum.*

JATTÉE, s. f., چناق طولوسى *tchanāq dholouçou, t.* — Une jattée de lait, بر چناق طولوسى سود *bir tchanāq dholouçou sud.*

JAUGE, s. f., juste mesure d'un vaisseau, d'un vase, عيار *'aīār, a.*; استثماره *istimāra.* — Cette mesure n'est pas de jauge, بو كيل عيارلك *bou kīl 'aīārindē dēil.* — Verge de bois pour mesurer les futailles, دكل *dokl.*

فوجى اولچيسى - ارشونى *foutchou eultchuçu, archouny.* — Futaille qui sert d'étalon pour ajuster les autres, فوجى عيارى *foutchou 'aīāri.* — Boîte percée de trous, qui sert aux fontainiers à connaître la quantité d'eau que produit une source, صو *sou eultchègui.*

JAUGEAGE, s. m., action de jauger, عيار *'aīār, a.* — Capacité inconnue de toute sorte de vaisseaux. استعاب *isti'āb, a.*

JAUGER, v. a., عيارلىق *'aīār-lamaq, a.-t.*

JAUGEUR, s. m., عيار ايدى بچى *'aīār ididji, a.-t.*

JAUNATRE, adj., صارمترك *sā-*

rymtrek, صاروجسه *sāroudjè*,
 صارومسی *sārouchîn*,
 rymsy, t. — Cela est de couleur jau-
 nâtre, بو شیک رنگی صاروسیدر
bou cheiũ rengui sārmysyur.

JAUNE, adj., صارو *sāry*,
sārou, t.; اصفر *asfer*, a. — Cela est
 jaune comme du safran, اصفر
 زعفرانیدر *asferi za'frānīdur*. —
 comme de l'or, صاروسیدر
altoun sārycīdur. — Jaune paille,
 صمان رنگی *samān rengui*.

JAUNE, s. m., la couleur jaune,
 لون صارو *sāry renk*, t.;
 اصفر *levni asfer*, a. — Jaune de
 citron, لیمونی رنگی *līmouni ren-
 gui*. — Un jaune d'œuf, بریمورطه
 صاروسی *bir ioumourtha sāryci*,
 صارومتړک *sārymtrek*. — Jaune
 d'or, التون صاروسی رنگی
altoun sāryci rengui.

JAUNIR, v. a., rendre jaune,
 صارو *sāry it*, صاربلتمق
sārylatmaq, t.; تصفیرا *tasfir it*, a.-t.
 — Teindre en jaune, صارویسه
 بویاتنق *sāryiè boiātmaq*.

JAUNIR, v. n., devenir jaune,
 صارو او *sārarmaq*,
 ol, t.; اصفر او *asfer ol*, a.-t. — Ces
 fruits commencent à jaunir, بو
 یمشلر صارومغه یوز طوتبدی
bou iemichler sārarmagha iuz thoutty.

JAUNISSANT, e, adj., صارومش
sārarmich, t.; مصفر *mousfir*, a.

JAUNISSE, s. f., صاربلق *sāry-
 lyq*, t.; یرقان *īraqān*, a. — Qui a
 la jaunisse, صاریلانگی اولان
sārylyghy olān, یرقانلو
īraqānlu.

JAVA (He de), بحر هندستانده

اولان بر بیوک جزیره نک آسی
*bahri hindistündè olān bir buük
 djezîrènuũ ismi*. — Sorte de pois-
 son, بر نوع بالق *birnev'y bālyq*, t.

JAVARIS, s. m., بر نوع یبان
 طوکوزی *bir nev'y iabān dhoũouzi*, t.

JAVART, s. m., دابه ایاغنه چقان
 ورم *dābbè aīāghynè ichtyqān verem*,
 t.; جرز *djerz*, a.

JAVELER, v. a., اकिन بشاقرینی
 یره سرمک *ekīn bachāqlarīni ièrè
 sermek*, t.

JAVELEUR, s. m., اکیمن
 بشاقرینی یره سورییجی
ekīn bachāqlerīni ièrè surīdji, t.

JAVELINE, s. f., بر نوع انجه
 یره *bir nev'y andjè*,
 یره *indjè vè ouzoun djirīd, harba*, t.

JAVELLE, s. f., یره سرلمش اقین
 بشاقری *ièrè serilmich ekīn ba-
 chāqlerī*, t.

JAVELOT, s. m., جرید *djerīd*,
 t.; خشت *khycht*, p. — Lancer le
 javelot, جرید اتنق *djirīd atmaq*.

J. C., abréviation du mot *Jésus-
 Christ*, اسم حضرت عیسیٰ نک
 ترحیمی *ismi hazreti
 'ycīnuũ ykhtīcārī, terkhyimī*.

JE, pronom de la première per-
 sonne, moi, بن *ben*, fait au plur.
 nous, بز *biz*. Voy. la grammaire.

JÉ ou ROTIN, s. m., sorte de jonc,
 قامشدن بر نوع اسقندیل
qāmychten bir nev'y iskendīl, t.

JÉCORAIRE, adj. des deux genres,
 قره جکره متعلق
qaradjiguerè mute'allyq, a.-t.

JECTIGATION, s. f., نبضک
 طلا بیمسوی *nabzuũ thalābīmeçi*,

t.; ارتعاش نبض *irti'āchi nābz*, a.

JECTISSES, adj. f. pl., terres jectissées, دیرنتیلر - دیرنتیسی *thaprāq dīrintey, dīrintīler*, t.

JÉGNEUX, s. m., اغزی بیوک *aghzi buñuk tek* قولبلو برکاسه *goulblu bir kiācè*, t.

JÉHOVAH, s. m., nom de Dieu en hébreu, یاھو *iāhou*, یاھوا *iāhouā*, لسان عبرانیده الله تعالینک اسمی *liçāni 'ybrānīdè allah te'ālanuñ ismi*.

JÉJUNUM, s. m., terme d'anatomie, le second intestin grêle, معاً *mi'ā' sāim*, a.

JÉRÉMIADÉS, s. f. fam., au plur. lamentations. Voyez ce mot.

JÉRICO, ville de la Palestine, اریحا *arden chehri*, t.; اردن شهری *erhā*, a.

JÉRUSALEM, ville de la Palestine, قدس شریف *quodsi cherif*, بیت المقدس *ourchelīm*, اورشلیم *beit ul-mouqaddes*, a.

JÉSUISTE, s. m., بزویت *iezuit*. — Terme de mépris : on dit d'un hypocrite que c'est un jésuite. Voyez HYPOCRITE.

JÉSUITISME, s. m., caractère, manière de jésuite, - بزویت مشربی *iezuit mechrebi*, معامله منسی *'āmelèci*. — Synonyme d'hypocrisie. Voyez ce mot.

JÉSUS ou JÉSUS-CHRIST, s. m., حضرت عیسی *hazreti 'yça*.

JET, s. m., action de jeter, et espace parcouru par la chose jetée, اتم *atum*, t.; رمیة *ramièt*, a. — de pierre, بر طاش اتمی *bir thāch atumu ier*. — d'eau, فسقید *fsyqyç*,

شادروان *chādirvān*. — Le jet des bombes, خنبره آتیه *khoumbara atma*, خنبره چیلک *khoumbaradji-lik*. — Rejeton de plante, bourgeon, فلز *filiz*. — D'un seul jet, en terme de fonderie, بر دوکوم *bir deukum*. — Canne d'un seul jet, یکپاره *iekpārè bir tchybouq*. — Sans nœud, دوکومسز چبوق *deukumsyz tchybouq*.

JETÉE, s. f., amas de pierres à l'entrée d'un port de mer, môle. Voyez ce mot. — Pierres et cailloux jetés dans la longueur d'un chemin pour le rendre plus praticable, اوفاق طاشلر - مولوز دوشه سی *oufāq thāchlar, moloz duchemèci*.

JETER, v. a., pousser au loin avec effort, اتماق *atmaq*, t.; رمی *remi it*. — une ou des pierres, طاش *thāch atmaq*. — les armes, اتمق *atmaq*. — au feu, انشه اتمق *atchè atmaq*. — des marchandises ou une partie du chargement d'un navire à la mer, دکزه *deñyzè iuk atmaq*. — l'ancre, دمر اتمق - براقه - ق *demir atmaq, brāqmaq*. — Jeter sa faute sur un autre, سوچند - سی *soutchou-nou bachqāci uzerinè atmaq*. — des soupçons sur quelqu'un, بر کمسنه *bir kimesnè* حقه القای سوء ظن *haqqynè ilqāi soui zann it*. — Jeter son soupçon sur une personne, بر کمسنه دن سوء ظن *bir kimesnèden soui zann it*. — Jeter, mettre, براقق *brāqmaq*, قوبیق *qoīmaq*, القا *ilqā it*. — de l'obscurité dans le discours, مذاکره به القای اشتباه *ilqā it*.

nuzākerèè ilqāi ichtibāh it. — les fondements d'un édifice, تمسك *temel brāqmaq, qomāq.* — d'un empire, وضع اساس *vaz'i eçūci mulk u salthanet it.* — En parlant de l'eau qui jaillit avec impétuosité, اتمق *atmaq, fīchqyrmaq,* فشقمرق *fevrān it.* — Une fontaine qui jette beaucoup d'eau, ايسرى *iri souler fychqyrur bir bouñār.* — Répandre, دوكمك *deukmek, atmaq.* — Sa plaie a commencé à jeter, يارهسى *īaracy irīn atmagha bāchlady.* — Cet ulcère jette beaucoup, بوياره چوق ايرين *bou īāra tchoq irīn deuker.* — Produire des bourgeons, des scions, فلز اتمق *filizlenmek,* فلز سورمك *filiz atmaq, surmek.* — Couler du métal fondu, دوكمك *deukmek.* — Jeter au moule, قالبه *qālybè deukmek,* افراغ ا *ifrāgh it.* Jeter les yeux, un coup d'œil sur quelque chose, نظر ا *nazar it.* — les yeux de tous côtés, دورت *dort īāna nazar sālmaq.* — un coup d'œil attentif, دقت ايله نظر ا *dyqqat ilè nazar it.* — des larmes, كوز ياشي دوكمك *guenz īāchi deukmek.* — les hauts cris, رفع *bāghyrmaq,* باغرمق *ref'y sāiha it.* — un soupir, اه ايتمك *ah itmek.* — des propos, سوز اتمق *seuz atmaq.* — son venin, زهريني براقمق *zehirīni brāqmaq, atmaq.* — Se jeter, se précipiter, - اوزرينه دوشمك

اتلمق *uzerīnè duchmek, atelmaq,* هجوم ا *hudjoun it.* — sur l'ennemi, دشمن اوزرينه دوشمك *duchmen uzerīnè duchmek.* — dans le péril, مهلكه ايچنه القاي نفس ا *mehlekè itchinè ilqāi nefsi it.* — aux pieds de quelqu'un, اياغنه *birīnk aiağne,* قوجاغنه *birīnuñ aiāghyna sārylmaq.* — dans les bras, صارلمق *godjāghyna sārylmaq.* — Se jeter, se retirer dans un cloître, بر مناستره چكلمك *bir monāsterè tchekilmek.* — Couler, se jeter dans la mer, en parlant d'un fleuve, منصب اول *munsab ol.* — Le Danube se jette dans la mer Noire, طونا نهري قره دكزه منصب اولور *thounā nehri qara deñizè munsab olour.*

اويون منغرى *JETON, s. m.,* او يون *oïoun manghoury,* طاش *thāch,* طوقرجن پولى *dhoqourdjin pouly.*

اويون, divertissement, *JEU, s. m.,* او يون *oïoun, t.;* لعب *lou'b,* لعبة *lou'bet,* ملعبه *moula'ebè, a.;* بازي *bāzi,* بازيجه *bāzīdjè, p.* — Petit jeu, اويونجق *oïoundjyq.* — d'enfant, چوجوق اويوني - اويونجعي *tchodjouq oïouni, oïoundjyghy.* — Jeux de main, ال خوراطهسى *el khorāthacy.* — de hasard, قمار *qoumār,* قمار اويوني *qoumār oïouni.* — de cartes, كاغد اويوني *kiāghyd oïouni.* — de dés, زار اويوني *zār oïouni.* — Gagner au jeu, قازانمق *qoumārdè qāzānmaq.* — Aimer le jeu, قماره هوسكار او *qoumārè haveshiār ol.* — Prendre une chose en jeu, en plaisanterie, بر شيبى لطيفهيه *bir chei lathifèi haml it.*

— Faire bonne mine à mauvais jeu, *ghāireti* غيرت كاذبه كوسترملك *kiāzibē gueustermek*. — Jeu, lieu où l'on joue, maison de jeu, *oïoun* اويون *oïoun iēri*. — Jeu, facilité de mouvement, *hareket* حرکت چاپلكسى *hareket tchāpoukligui*, *sur'ati hareket*. — Donner du jeu, *iehltemek* ايشلتمك. — Jeu de mots, *tedjnīs* تجنيس *djinās*. — Jeu de la nature, *gharībēi thabī'at*, au pl. a. *ghārāibi thabī'at* غرايب طبيعة. — Jeu d'esprit, *nuktè* نكته *lethā'if ul-melā'yb* لطايف الهلاعب.

JEUDI, s. m., *perchembè* پيرشنبه, t.; *pentchembè* پنجنبه, p.; *ievm ul-khamīs* يوم الخميس *ievmi khamīs*, a. — dernier, *guetchen pentchembè gunu* كچن پنجنبه كوني.

JEUN (A), adv., — *aj qārnynda*, اچ قارنده *qārnynda*, *qārnynda*, *aj qārnynda*, اچ قارنده *alerryq*, a.

JEUNE, adj., peu avancé en âge, *guendj*, t.; *chābb* شاب, a.; *djuvān*, p. — Jeune enfant, *guendj tchodjouq*. — fille, *guendj qyz*. — Un eune homme, *bir* بر كنج *delu qānlu*. — Il est encore bien jeune, *pek hadīs ussinndur*. — Dans son jeune temps, *ahdi chebābindè*. — Jeune, dans le sens de cadet, *kutchuk* کوچك, *sa-*

ghyr, صغير السن *saghyr ussinn*. *guendj* se dit aussi des bêtes : un jeune coq, *guendj khoros*, et des arbres et des plantes. — Un jeune poirier, *guendj armoud aghādji*. — Frais, jeune, un jeune homme bien frais, *tāzè djuvān*. — Jeune plante, *nebāt nev recidè*.

JEUNE, s. m., abstinence, *oroudj*, t.; *savm* صوم *syām*, a.; *perhīz* پرهيز, p. — Jour de jeûne, *oroudj gunu*. — Observer, garder le jeûne, *oroudj thoutmaq*. — Le rompre, *oroudjou bozmaq*, *feskhy savm* فسخ صوم ا. — Abstinence de manger, sans rapport à la religion, *iemekten kecilmè*, طعامدن امساک *perhīz*. — S'abstenir de manger, jeûner, *perhīz it*, a.

JEUNER, v. n., observer les jeûnes commandés par l'Église, *oroudj thoutmaq*, t.; *syām it*, a.-t. — Manger peu, *perhīz it* پرهيز ا. *az ièmek* از ييمك.

JEUNESSE, s. f., l'âge qui suit immédiatement l'adolescence, *guendjlik*, t.; *chebāb* شباب, *hadācet*. — Le temps de la jeunesse, *guendjlik vaqty*, وقت حدائت *vaqty hadācet*. — Les jours de la jeunesse sont de courte durée, *aitam* ایتام

حدائث قليل البقادر *ciîami hadâ-cet qalîl ul-beqâdur*. — Ceux qui sont dans la jeunesse et même dans l'enfance, چوققۇلار *tchodjouqlar*, اطفال و صبيان *ethfâl u sybiân*. — Ceux de l'âge de vingt ans à trente-cinq, كنج ادملر *guendj ademler*, دلو قانلور *dêlu qânulor*, نوجوان *nevdivân*, فتیان *fetiân*, a. — Dans la verte jeunesse, نو بهار شاباندە *nev behâri chebâbindê*.

پك كنج *JEUNET, ETTE, adj.*, كنج *pek guendj olân*, t.

اوروجلـو *JEUNEUR, EUSE, s.* اوروجلـو *oroudjlu*, t.; صوام *sâim*, صوام *sev-vâm*, a.; روزەدار *rouzêdâr*, p.

JOAILLERIE, s. f., marchandises de bijoux, de pierreries, et métier de joaillier, جواهرجيلك *djevühirdjîlik*. — Métier de joaillier seulement, جواهرجى صنعتى *djevühirdji san'aty*, a.-t.

جواهرجى *JOAILLIER, ÈRE, s.* جواهرجى *djevühirdji*, a.-t.

چوققەدار *JOCKEY, s. m.*, چوققەدار *tchoqadâr*, قافتانجى اوغلان *qaf-tândji oghlân*, t.

انسان قدر بيوك *JOCKO, s. m.*, انسان قدر بيوك *insân qadar büük mâimoun qysmi*, t.

بوداله *JOCRISSE, s. m.*, بوداله *boudâla*, t.

JOIE, s. f., plaisir, satisfaction, سونج *sevindj*, شاذلىق *châzlyq*, t.;

سورور *surour*, مسرت *mecerret*, pl. مسارت *meçârr*; فرح *farh*, حبور *houbour*, شادمانى *châdumâni*. — Grande — سورور عظيم *sourourî 'azîm*. — Douce gaieté, كيف *keif*,

كيفلولك *keiflulik*. — Causer de la joie à quelqu'un, ايراث فرح *irâci farh u surour it*. — Éprouver, recevoir de la joie, كسب *kesbi surour u in-chirâh it*. — Feu de joie, چراغان *tcherâghân chenligui*. — Fille de joie, قجه قيز *qahpê qyz*.

JOIGNANT, E, adj., بتشك *bitichik*, t.; قرب واتصال *mouttacyl*, متصل *t.*; اولان *qourb u ittiçâldê olân*.

JOINDRE, v. a., approcher deux choses en sorte qu'elles se touchent, الحاق *bitichturmek*, t.; ا *ilhâq it*, وصل والصاق *vasl u il-sâq it*, a.-t. — Rassembler, unir, بزيره *biriktyrmek*, جمع *bir ierê gueturmek*, ا *djem' it*. — Joindre les mains, ال باغلق *el bâghlamaq*. — Ajouter, ضم *zâmm u 'ylâvê it*, علاوه *zamm u ilhâq it*. — Atteindre, ايرشمك *irichmek*, يتشمك *ietichmek*. — Je le joignis bientôt, از وقت ايچنك اكايتشدم *az vaqyt itchindê anâ ietichtum*. — Se joindre, s'unir à, اتحاد *ittihâd it*. — Se trouver ensemble, se rencontrer, جمع او *qāvouchmaq*, قاوشمق *djem' ol*. — Nous nous joindrons en tel endroit, فلان محلك مجتمع اوله جعز *felân mahalldê mutdjemi' oladjahyz*.

JOINDRE, v. n., بتشك *bitichmek*. — Cette porte ne joint pas bien, بوقاپو كركى كى يتشمز *bou qâpou gueregui guibi bitichmez*.

JOINT, s. m., assemblage, en parlant des pierres et des pièces de mé-

nuiserie, چانمه *an ieri*, اک یری *tchātma ieri*, اویناق *oīnāq*, مقعد یری *oīnāq ieri*, t.; معقد *maq'yd*, pl. a. معاهد *mo'āqyd*. — En anatomic, endroit où deux os se joignent, ایکي کيکک اک یری *iki guemīguñ an ieri*, فص *fass*, فصوص *fuçous*. — Le joint de l'épaule, اموز کيکک اک یری *omouz guemīguinuñ an ieri*, فص *fassi menkib*, a.

JOINT, E, adj., ajouté, uni, بتشمش *bitichmich*, t.; ملحق *mulhaq*, منضم *munzamm*. — Contigu, بتشقی *bitichyq*, متصل *mouttacyl*. — Des ais bien joints, بربری ایله *bir biri ilè gueregui guibi bitichmich takhtalār*, قویًا متصل اولان الواح *qavvīen mouttacyl olān elvūh*. — Ci-joint, ci-inclus, برابر اوله رق *berāber olaraq*, مصحوبًا *mashouben*, مربوطًا *merbouthen*. — Joint à la présente lettre, اشبو مکتوبه مصحوبًا *ichbou mektoubè mashouben*.

JOINTÉ, E, adj., t. de manège, se dit d'un cheval qui a le paturon disproportionné, بو قاعیلغی او یغونسز *bouqāghlyghy ouïghounsyz bārguñr*, t.

JOINTIF, IVE, adj., چانمه *tchātma*, بشمه *bitichmè*, t. — Les planches de ce parquet sont jointives, بو دوشمه نک تختهلری چانمه در *bou duchemènuñ takhtaleri tchatmādur*.

JOINTURE, s. f., چانمه یری *tchātma ieri*, اویناق *oīnāq*, t.; مفصل *mefşyl*, pl. a. مفاصل *mefşacyl*. — Douleurs dans les jointures,

مفاصل وجع *vedja'i mefşacyl*.

JOLI, s. m., کوزلک *guzellik*, t.; ظرافه *zerāfet*, a.

JOLI, E, adj., کوزلجه *guzeldjè*, t.; ظرافتلو *guzel zerāfetlu*, ظریف *zarīf*, مطبوع *mathbou'*, دلپسند *dilpecend*, p. — Elle n'est pas belle, mais elle est jolie, حسنا دکل انجق مطبوعدر *housnā dēil andjaq mathbou'adur*.

JOLIET, TE, adj., ظریفجه *zarīf-djè*, کوزلجه *guzeldjè*.

JOLIMENT, adv., کوزل *guzel*, خوشلق ایله *guzeldjè*, t.; مطبوعًا *mathbou'en*, a.

JONAS, n. pr., یونس *ionis*. — On nomme aussi le prophète, ذوالنون *zunnoun*.

JONC, s. m., سازه *sāz*, قوغه لقی *haçyr oty*, اوتی *qoughalyq oty*, t. — Canne de jonc, قامشی *haçyr oty deñcgui, qāmychy*, t. — Sorte de bague, حلقه *halqa*, a.

JONCHATE, s. f., سازلقی *sāzlyq*, حصیر اوتی یری *haçyr oty ieri*, t.

JONCHÉE, s. f., herbes, fleurs, etc., سربلوت بیره *serplobt bīre*, دوششمش درلو اوتلر و چیچکلر *duşşmich derlu ottlar vè çičçklär*, تله *telemè peñr*.

JONCHER, v. a., de fleurs, صواقلره درلو اوتلر و چیچکلر *soqāqlara turlu turlu ottlar vè tchitçekler serpmek*, دوشمک *duchemek*. — Le champ de bataille était jonché de morts, میدان محاربه

ابدان اموات ايله قاپلنمش ابدى
meïdāni mouhārebè ebdūn emvāt ilè
qāplanmich idi.

JONCHETS (Jeu de), s. m. pl.,
بر نوع اويون bir nev' y oïoun.

JONCTION, s. f., union, assem-
blage, قاوشمه oulāchich, اولاشش
qāouchma, t.; اجتماع idjtimā',
اتصال ittiçāl, a. — de deux flouyes,
ايكى نهرک برى برينه قاوشمهسى
iki nehruū biri birinè qāouchmaci,
النهرين التقاء iltiqāi ennehreïn.

JONGLERIE, s. f., حقه بازلق hoq-
qabāzlyq, p.-t.

JONGLEUR, s. m., حقه باز hoqqa-
bāz, a.-p.

JONQUE, s. f., هندستانك استعمال
hindistāndè isti'māl اولتان كمى
olounān guēni, t.

JONQUILLE, s. f., مصر, مصر
mycyr gulu, t.; فول foul, a.;
نسرین nesrīn, p.

JONTHLASPI, s. m., نالسب
tālesp, a.

JOSEPH, n. pr., يوسف iou-
çouf.

JOUAILLER, v. n. fam., jouer à
petit jeu, اوجوز اوينامق oudjouz
oïnāmaq, t.

JOUBARBE, s. f., قيا
qaiā qouroughou, قوروشى
qoulāq oty, t.; هر دم تازه her-
dem tāzè, p.

JOUE, s. f., يکق iānāq,
اورد ūvourd, t.; خت khadd, pl. a.
خدان khaddān; وجنة vedjnet,
pl. وجنات vedjnāt. — La joue
droite, وجنة يمنا vedjnèi ùmnā.
— gauche, وجنة يسرا vedjnèi isra.
— Avoir les joues enflées, شيشکن

يکقلو او chichkyn iānāqlu ol. —
يا تقيين Avoir les joues creuses,
يناغى iātqyn iānāqlu ol, يکقلو او
چقور او iānāghy tchouqour ol. —
Qui a les joues rouges, vermeilles,
شمار al iānāqlu. — Donner
sur la joue, donner un soufflet,
اورمق chamār ourmaq.

JOUÉE, s. f., ديوارده اولان پنجره
dīvārdè olān pendjerè del-
gui, t.

JOUER, v. n., se récréer, se di-
vertir à un jeu, اوينامق oïnā-
maq, اويون اوينامق oïoun oïnā-
maq, t.; لهو tele'ub it, a.-t. —

Jouer à la balle, طوب اوينامق
thop oïnāmaq. — aux échecs;

شطرنج اوينامق chathrendj oïnā-
maq. — aux jeux de hasard, قومار

اويوننى اوينامق qoumār oïounini
oïnāmaq, قومار اوينامق qoumār
oïnāmaq. — aux dés, زار اوينامق

zār oïnāmaq. — à pair ou non,
تک چفت اوينامق tek tchift
oïnāmaq, زوج و فرد اوينامق

zevdj u ferd oïnāmaq. — d'un in-
strument de musique, ساز چاليق

sāz tchālmaq, ou simplem. چاليق
tchālmaq. — du violon, كمان

kemān tchālmaq. — des
چاليق gobelers, escamoter, ا

حقه بازلق hoqqa bāzlyq it. — Jouer, folâtrer,
se réjouir, اويناشمق oïnāchmaq.

تلعبا tel'ub, mul'eb-
bet it. — Se jouer de quelqu'un,
اوباليق l'amuser par des mensonges,

اوينامق oïālamaq, ouālamaq,
اوبالندرمق oïālan-

meïdāni mouhārebè ebdūn emvāt ilè
qāplanmich idi.

durmaq. — Se jouer d'une chose, *bir cheü oïoun ierîne qomaq.* — de la vie et de la fortune des hommes, خلقك *khalquñ djân umâl ilè oïnāmaq.* — Se jouer, mépriser, ne compter pour rien, *bir cheïe säümāmaq,* مسخره لغه *bir cheïe säümāmaq,* مسخره لغه *tahqyr it.* — Se jouer de quelqu'un, s'en moquer, *maskharalygha almaq,* مسخره لغه *zevqlenmek.* — Jouer, tromper, *aldātmaq.* — un tour à quelqu'un, *oïoun, doubāra it.* — Jouer, représenter une pièce de théâtre, *oïnāmaq,* اوینامق *qomediā, taqlîd oïounini oïnāmaq.* — Jouer des armes, *silāh qoullanmaq.* — Jouer, fonctionner, en parlant d'une machine, d'un ressort, *ichlemek.* — Ce ressort ne joue pas bien, *bou zemberek eü ichlemez.* — Faire jouer le canon, *thop tchekmek,* طوپه *thopa atech virmek.* — une mine, *bir laghouma atech virmek.* — Faire jouer les eaux, *soulari oïnātmaq.* — Faire une chose en se jouant, avec facilité, *bir cheü zahmetsyz täpmaq.*

JOUEUR, s. m., ce avec quoi l'on amuse les enfants, *oïoundjaq, t.;* ملعبة *mela'abet, a.* — d'enfant, *tchodjouq oïoundjaghy.* — On dit au fig. :

Ce vaisseau est le jouet des flots, *bou sefinè mela'abet emvādji derüdur.* — Jouet, en parlant de la personne dont on se joue, *maskhara.* — Être, devenir le jouet de tout le monde, *maskharai kiäffei nās ol.*

JOUEUR, EUSE, adj., qui joue, folâtre, *oïnāchidji.* — à un jeu quelconque, *oïnāidji,* اوینايجی *oïoundji, t.;* *lā'yb, a.* — aux jeux de hasard, *qoumārdji,* قهار باز *qounār bāz, p.* — d'instrument, *tchālqydji,* سازنده *sāzende.* — de farces, *maskharalyq iden,* مقلد *mouqallyd.*

JOUFFLÜ, E, adj. et s. familier, *chēchkyn,* شیشکین — يوغون يىقالو *ïoghoun iānāqlu, t.*

JOUG, s. m., pièce de bois pour atteler les bœufs, *boïoundourouq,* بويندرق *gueumulduruk, t.* — Mettre des bœufs ou des buffles au joug, *boïoundourouq ourmaq.* — des bœufs seulement, — اوکوزه بويندرق اورمق — *eukuzè boïoundourouq ourmaq, thāqmaq.* — Au fig., servitude, sujétion, *qoullouq bāghy,* قوللق باغی *ribqa.* — Le joug de l'obéissance, *ribqai.* ربقه *ithā'at.* — de l'esclavage, *ribqai rouqiet.* — du mariage, *nikiāh bāghy,* نکاح باغی — *ribqai nikiāh.* — Mettre sous le joug, réduire à l'obéissance,

ا زير ربقة اطاعته ادخال *ziri ribqai ithā'atē idkhāl it.* — Secouer le joug,
ا ربقة اطاعت ا *fehki ribqai ithā'at it.* — S'affranchir du joug,
ا ربقة اطاعتدن رهاياب او *ribqai ithā'atten rehāīb ol.*

JOUIR, v. n., avoir l'usage, la jouissance d'une chose, فائده لنهك *fāidēlenmek,* خيريني كورمك *khairini gueurmek,* قوللايق *qoul-lānmaq,* تمتع ا *temettu' it,* a.-t. — Posséder, مالک *mālīk ol,* ا تصرف *teçarruf it.* — Jouir d'une pension, بر معاش *bir mou'ach ilē temettu' it.* — Jouir paisiblement, sans contestation, ا بلا نزاع متصرف او *bilā nizā' mutecarruf ol,* a.-t. — Il jouit d'une parfaite santé, صحت *syhhat u'āfiyeti kiāmīlēcī vārdur.* — Il ne jouit de rien, هيج بر شيدين تمتع *hitch bir cheiden temettu' it-mez.* — Jouir de la vie, نعمت *ni'meti hāiāt ilē temettu' it.* — Jouir, s'amuser de, خوشلنمق *khochlanmaq.* — Jouir des plaisirs de ce monde, لذايذ دنيو به دن ذوقياب او *lezāizi dunēviiēden zevqīāb ol.* — d'une femme, la posséder, ايله *bir qāry ilē istifāi hazz it.*

JOUISSANCE, s. f., action de tirer avantage d'une chose, فايده لنمه *fāidēlenmē,* t. — Avantage, فايده

fāidē. — Usage et possession, تمتع *mutecarruslik,* تصرف *temettu',* استمتاع *istimtā',* *teçarruf,* a. — Plaisir, لذت *lezzet;* تصرف بلا *safā.* — paisible, نزاع *teçarrufi bilā nizā'.* — parfaite, تصرف تام *teçarrufi tāmm.*

JOUISSANT, e, adj., فائده لنان *fāidēlenān,* متصرفلك ايدن *mutecarruslik iden,* a.-t.; تمتع *mutemetty',* متصرف *mutecarruf.*

JOUJOU, s. m., چوچ — وق *tchodjouq oïoundjaghly,* جيجي *djidji, t.*

JOUR, s. m., clarté, lumière du soleil, كوندوز ايدينلق *aidinlyq,* كوندوز ايدينلغى *gunduz aidinlyghy,* كوندوز ايدينلغى *gunech aidinlyghy,* *gunduz, t.;* ضياء النهار *ziā unnehār,* ضياء الشمس *ziā uchchems,* نهار *nehār,* ا. — Le jour et la nuit, كيجه *kiçhe,* ليل و نهار *guñdjē gunduz,* كوندوز *leil u nehār.* — Au point du jour, على السحر *tchīn sabāh,* چين صباح *'allessahar.* — Il est jour, كون اولدى *gun oldou.* — Clair comme le jour, كون كيسى اشكاردر *gun guibi achikiārdur.*

JOUR, s. m., espace de vingt-quatre heures, ou espace qui divise les mois et les années, كون *gun, t.;* روز *iev̄m,* pl. a. ايام *eiām,* روز *rouz, p.* — Les jours de la semaine, هفتة كوندوزى *hasta gunleri.* — Jour de fête, بورتى كودى *iortou guny,* ou simplement يورتى *iortou.* — ouvrable, ايش كودى *ich*

guny. — Jour maigre, پرهیز کونی
perhiz guny. — de Pâques, یصقیله
pasqalia guny. — Le jour de
 Noël, یوم میلاد حضرت عیسی *iev-
 mi mîlâdi hazreti 'yca*. — du juge-
 ment dernier ou de la résurrection,
 قیامت کونی *qiâmet guny*. —
 Chaque jour, هر کون *her gun*. —
 Tous les deux jours, یکی کونده بر
iki gundè bir. — Pendant le jour,
 گوندزین *gunduzin*. — Le premier
 et le second jour, ابتدائی و ایکنجی
ibtidâki vè ikindji gun. —
 Quel jour est-ce aujourd'hui? بو
 کونکی کون نه کوندر
bou gunki gun nè gundur? — Le jour de l'an,
 ییل باشی کونی *îil bâchi guny*. —
 Un jour avant, اول بر کون *bir gun
 evvel*. — après, بر کون صکره
bir gun soûra. — Ce jour-ci, بو
 کونکی *bou gunki gun*, بو کون
bou gun, الیوم *el-ievni*. — De jour en jour,
 کون بکون, گندن کوندن کونه
gun begun. — Ces jours derniers,
 کچنلرده, اوتنه کونلرده
guêchenlerdè. — Un jour heureux,
 اونورلی کون *oghourlu gun*. —
 malheureux, اون — — —
oghoursyz gun. — Les jours cani-
 culaires, ایام باحور *ciâmi bâhour*.
 — A jour préfix, یوم معینده *ievni
 mou'âiendè*. — Jour de tour, de
 service, نوبتی کونی *nevbeti guny*.
 — Je paye tant par jour, کونده لك
 گوندلیك شو قدر و بر یوم
*gundèlik chou qad-
 dar virieurum*. — Gagner sa vie au
 jour le jour, کونده لك قزانجی
 گوندلیك قازاندی ايله کچنمک

guêchînmek. — Les beaux jours,
 les temps les plus heureux de la vie,
 ایو کونلری *'eumruñ èu gun-
 leri*. — Jour, ouverture dans un
 mur par où l'on reçoit la lumière,
 باجه *bâdja*. — Trou par où l'air et
 le jour peuvent sortir, کدک *gue-
 duk*, فرجه *ferdjè*. — En terme de
 peinture, jour par opposition à om-
 bre, صبح کونی یری *gunu ieri*,
 صبح *zyhh*, صبح طرفی *zyhh tharâfi*. — Se
 faire jour, trouver moyen de passer,
 کچمکه یول بولمق *guetchmègnic
 iol boulmaq*. — Jour, facilité,
 moyen de succès, قولایلوق *qolâilyq*,
 طریق سهولت *tharyqy souhoulet*,
 سهیت سهولت *semti souhoulet*. —
 S'il y a jour, s'il y a moyen, بو
 بابدنه بر سمت سهولت اولسه
bou bâbdè bir semti souhoulet olsa.
 — Mettre au jour, divulguer, میدانه
 چیقارمق *mèidânè tchyqârmaq*,
 خارجه - چیقارمق - اخراج *khâ-
 ridjè, tchyqârmaq, ikhrâdj it*. —
 Mettre au jour la perfidie de quel-
 qu'un, بر کومندنک خیانتنی,
 خارجه چیقامت *bir kimesnènuñ
 khyânetini khâridjè tchyqârmaq*.

JOURDAIN (Fleuve du), اردن *er-
 den, urdun*.

JOURNAL, AUX, s. m., feuille pé-
 riodique qui rend compte des nou-
 velles publiques, حوادث کاغدی
 havâdis kiâghydi, حوادث نامه
 havâdis nâmè, غازنه *ghâzeta*. —
 Le journal officiel ou Moniteur otto-
 man, تقویم وقایع *taqvîmi ryqâi'*.
 — Les journaux de France, فرانسه ذك
 حوادث *frânsanuñ havâ*

dis kiāghydleri, t. — Livre ou livre-journal sur lequel un marchand écrit jour par jour ce qu'il fait, کونلک *gunluk defteri*, دفتر یومی *defteri ievmüi*. — Relation journalière de ce qui se passe dans un endroit, کونلک مضبطه سی *gunluk mazbathacy*, مضبطه یومیه *mazbathai ievmüiè*. — Le journal d'un siège, بر محاصره نک مضبطه *bir mouhācerènuñ mazbathai ievmüièci*. — d'un voyage, بر سفرک مضبطه یومیه سی *bir seferuñ mazbathai ievmüièci*. — Mesure de terre en usage dans plusieurs endroits au lieu d'arpent, دونم *deunum*.

JOURNALIER, IÈRE, adj., de chaque jour, هر کونکی *her gunki*, هر کونلک *her gunluk, t.*; یومی *iev müi, a.* — Exercice journalier, دوامسز حرکت یومیه *hareketi ievmüiè*. — Inégal, sujet à changer, دوا مسز *devāmsyz*, کونده دونر *gunden gunè deuner*, بی دوام *bi devām*, یکه روزه *iekrouzè*. — Beauté journalière, حسن بی دوام *husni bi devām*. — Son esprit est journalier, عقلی بی دوامدر *'aqlı bi devāmdur*. — Ouvrier qui travaille à la journée, کونده لکجی *gundelik-dji*, اجیر *edjir*.

JOURNALISME, s. m. (mot nouveau), fonction de journaliste, کاتب *kiātibi havādici ievmüènuñ 'ameli*. — L'influence du journalisme, کتابت *kitā-*

beti havādici ievmüènuñ nufouzi.

JOURNALISTE, s. m., حوادث *havādici kiāghydi iāzān*. Voyez GAZETIER.

JOURNÉE, s. f., intervalle du lever au coucher du soleil, بر کون *bir gun vaqy, mud-deti, a.-t.*; بر کون *bir gun, t.*; بر *bir ievm, a.*; وقت نهار *vaqy nehār*. — Travail d'un ouvrier pendant un jour, کونلک ایش *gundelik ich*, خدمت بالمیاومه *khydmeti bilmiāvemet*. — La journée d'un ouvrier, بر اجیرک خدمت *bir edjiruñ khydmeti ievmüièci*. — Travailler à la journée, کونلک ایشلک *gundelik ichlemek*, بالمیاومه خدمت *bilmiāvemè khydmet it*. — Salaire d'un ouvrier pour une journée de travail, اجرت یومیه *gundelik eudjreti ievmüiè*. — Chemin qu'on fait dans l'espace d'une journée, بر *bir gunluk iol*, بول *bir gunluk, qonāq*, قوناق *qonāq*, مرحله یومیه *merhālèi ievmüiè*. — De cet endroit à tel autre, il y a environ quatre journées de marche, بو محلدن فلان محله قدر تخمینا *bou mahalliden selān mahallè qadar takhminen dort gunluk iol vārdur*. — Journée mémorable de bataille, وقعه *djenk guny, t.*; *vaq'a*, یوم الوقعه *iev ul-vaq'a*. — La bataille même, *djenk*. — A la journée d'Austerlitz, مشهور *mechhour austerlüz djenguindè*.

JOURNELLEMENT, adv., هرکون *hergun*, t.; کل یوم *kulli ĩevmĩn*.

JOUTE, s. f., anciennement combat à la lance, مزراق جنگی *myz-rāq djengui*. — Aujourd'hui, sorte de divertissement ou combat simulé sur l'eau, صرق اویونی *syryq oïouni*, قایق اوزرنک بر نوع مزراق, قایق اویونی *qāiq uzerindè bir nev'y myz-rāq oïouni*. — La joute des coqs, خروس دوکشی *khoroš deuūchu*.

JOUTER, v. n., faire des joutes, سکو ایله دوکشمک - جنگشمک *soñu ilè duūchmek, djenklechmek*. — sur l'eau, قایق اوزرنک مزراق, قایق اوینامق *qāiq uzerindè myz-rāq oï-nāmaq*. — En parlant des coqs, دوکشمک *duūchmek*. — Familièrement avec quelqu'un sur un point de science, etc., مباحثه *mubāhacè it*, مجادله *mudjādle it*.

JOUTEUR, s. m., celui qui joute, سکو ایله دوکشیچی *suñu ilè duū-chūdji*, a.; جنگچی *djenkdji*, t.; محارب *mouhārib*. — Un rude joueur, مبارز شدید *mubārizi che-dīd*.

JOUVENCE, s. f., jeunesse, n'est plus usité que dans cette phrase : La fontaine de Jouvence, آب حیات *abi haīāt tchechmèci*, t.; چشمه سی *abi haīāt tchechmèci*, t.; عین الحیات *'aīn ul-haīāt*, a.

JOUVENCEAU, s. m., jeune homme beau et bienfait; ne se dit qu'en plaisantant, کوزل و خوش اندملو بر, کوزل و خوش اندملو *guzel vè khoch endāmlu bir deliqānu*, t.

JOUVENCELLE, s. f. (mot du style burlesque), jeune fille, قیز - قیز *qyz*, کنج قیز *guendj qyz*, t.

JOVIAL, E, adj., شین *chũn*, usité *chen*, شاد *chāz*, شاد *chād*, p.; شن *chen*, خویلو *chen khouīlu*, کیفلو *keīflu*, t. — Humeur joviale, مزاج نشیط *mi-zādji nechīth*.

JOVIALEMENT, adv., شنکک ایله *chenlik ilè*, کیفلولک *keīflulik ilè*.

JOVIALITÉ, s. f., شنکک *chenlik*, کیفلولک *keīflulik*, t.

JOYAU, s. m., ornement précieux d'or, etc., جوهر *duzgun*, t.; جوهر *djevher*, حلی *halī*, مجوهر *mudjeverher*, a. — En français comme en turc, ce mot est plus usité au pluriel qu'au singulier : Joyaux, جواهر *djevāhir*, حلیات *kallīāt*. — Les joyaux de la couronne, مجوهرات سلطنت *mudjeverāti salthanet*.

JOYEUSEMENT, adv., کل — کل *gueuñul khochlyghylè*, خوشلغیله *gueuñul khochlyghylè*, نشاط ایله *ne-chāth ilè*, سرور و نشاط ایله *surour u nechāth ilè*, ذوق و صفا ایله *zevq u safā ilè*, a. — t. — مسرورا *mesrouren*, a. — Passer joyeusement la journée, وقت نهاری بالسرور والفرح امرارا *vaqti nehāri bissourour vel-ferah imrār it*.

JOYEUSÉTÉ, s. f., لطیفه *lathyfè*, a.; طنز *thanz*; خوراته *khorāta*, t.

JOYEUX, SE, adj., qui a de la joie, کولر کولکی خوش شن *chen*, کولر یوزلو *sevindjlu*, سونجولو *guler ĩuzlu*, t.; مسرور *mesroure*, a.; دلشاد *dilchād*, p. — Je suis joyeux de vous voir, مسرور ایله مسرور *didārkez ilè mesroure u dilchādum*. — Qui donne de la joie, کولر خوشایلیچی *gueuñul khoch-laīdji*, t.; النشاط *ne-chāth*.

moudjib ussourour, unnichāth, مفرح
muferryh, صفا بخش *safā bakhch*.
 — Une joyeuse nouvelle, بر خبر,
 مسرت اثر *bir khaberi mecerret*
ecer.

JUBARTE, s. f., دیشسر بر نوع
dichsyz bir nev'y qā-
dergha bālyghy, t.

JUBE, s. f., ارسلانک پرچمی
arslānuñ pertchemi, t.

JUBÉ, s. m., sorte de tribune éle-
 vée dans les églises, منبر *member, pl.*
a. منابر menābir. — Monter au
 jubé, منبره چیقماق *memberè tchyq-*
māq. — Venir à jubé, se soumettre.
 Voyez SOUMETTRE.

JUBILATION, s. f. fam., شنلک
chenlik, t.; شادمانلق *chādumān-*
lyq, p.-t.; مسرت *mecerret, a.* —
 Jour de —, شنلک کونسی *chenlik*
guny.

JUBILÉ, s. m., عهوما صوچ
oumounen souch bāghych-
lama, t.; عفو ذنوب علی الاطلاق
'afvi zunoub 'alel-ithlāq
resmi, a.

JUC, s. m., طاوقلرک کیچمه
thāvouqlaruñ guñdjè du-
vingui, کومسده کی یتاق چپوغی
gumesdèki iatāq tchiboughy, t.

JUCHER, v. n., دونمک *duven-*
mek, dunèmek, یتاق چپوغی
 اوزرنده اوتورمق *iatāq tchoubou-*
ghy uzerindè otourmaq, t. — Se ju-
 cher, یوقاروده اوتورمق *ioqāruda*
otourmaq.

JUCHOIR, s. m., دونمک *duvenk,*
 یوقاروده اوتورمق *thāvouq ia-*
tāghy tchouboughy, t.

JUDAÏQUE, adj. des deux genres,
 یهودی *iehoudi, a.* — La loi ju-
 daïque, ناموس عبرانی *nāmouci*
'ibrāni, شریعت یهودیه *cheri'ati*
iehoudiè.

JUDAÏSER, v. n., یهودی شریعتده
 سلوک *iehoudi cheri'atiñe sulouk*
 ا *it, تهودا tehavvoud it, a.-t.*

JUDAÏSME, s. m., یهود دینی *ie-*
houd dīni, t.; دین یهود
aīni, dīni iehoud, a.

JUDAS, n. pr., یهودا *iehoudā, a.*

JUDÉE, province d'Asie, بلاد یهود
bilūdi iehoud, یهودیه iehoudiè, a.

JUDELLE, s. f., برنوع صوقوشی
bir nev'y souqouchy.

JUDICATURE, s. f., office de juge,
 قاصیلق *qāzilyq, a.-t.*; قضا *qazā,*
a. — État, carrière de juge, طریق
 قضا *tharyqy qazā*.

JUDICIAIRE, adj. com., شرعی
cher'y, a. — Acte judiciaire, سند
 شرعی *senedi cher'y*. — En terme de
 rhétorique, le genre judiciaire, صنعة
 الاثبات بالمحاكمة *sana'at ul-esbāt*
bilmehākemet. — L'astronomie ju-
 diciaire ou l'astrologie, منجهلک
muneddjmlik.

JUDICIAIRE, s. f., faculté de juger,
 jugement. Voyez ee dernier mot.

JUDICIAIREMENT, adv., وجه
 اوزره شرعی *vedji cher'y uzrè, a.-t.*;
 شرعاً *cher'en, a.*

JUDICIEUSEMENT, adv., عقلولق
 اصابت رای *'aqyllulyq ilè,*
 ایله *içābeti reī ilè, a.-t.*

JUDICIEUX, se, adj., qui a le ju-
 gement bon, عقلو *'aqyllu,*
 فراستلو *dirāiet sāhybi,*

firâcettü. — Ce qui est fait avec jugement, عقولوق ايله اولان *'aqyllu-lyq ilê olân*, عقله او بگونون *'aqlê oïghoun*, مقارن - مقرون صوابه *sevâbê maqroun*, *mouqârin.* — Réflexion judicieuse, مطالعة با صواب *mouthâla'a'î bâ sevüb.*

JUGAL, s. m., عصب الاذنه *عصب الاذنه* *açab el-uznê* *iaqyn olân syñyr*, a-t.

JUGE, s. m., magistrat qui est préposé pour rendre la justice, حاكم *hâkim*, pl. a. حكام *hukkiâm*, قاضي *qâzi*, pl. قضات *qouzât.* — Juge équitable, عادل حاكم *hâkimi 'âdil.*

— Juge d'une grande ville en Turquie, مولا *mevlâ*, vulg. *mollâ.* — Juge d'armée. Voyez le Dictionnaire Turc-Français, au mot قاضي *qâzy.*

— Juge souverain, اعظم قاضي *qâzî a'zem.* — inférieur, پس پايه *pes pâyê*

بر حاكم *bir hâkim.* — En général, qui a le droit de juger, ou celui qui est appelé à juger, حاكم *hâkim.*

— Personne ne peut être juge dans sa propre cause, بر آدم کندو *bir adem*

گوندو *da'vâcîndê hâkim olamaz.* — Celui qui est choisi pour arbitre par des parties en contestation, حکم *hakem.*

— Vous serez notre juge, بزه اوله جقسک *bizê hakem*

اوله جقسک *ouladjaqseñ.* — Celui qui est capable de juger d'une chose, ممیز *mumëiz*

صاحب تمیز *sâhyb temüiz.* — Il n'est pas bon juge en musique, فن موسیقیده ممیز صحیح *fenni moucyqydê mumëizi*

دکدر *fenni moucyqydê mumëizi*

sahyh deïldur. — Juges, au plur., ou Livre des Juges, le septième livre de l'Ancien Testament, سفر القضاة *sifr el-qouzât.*

JUGEMENT, s. m., décision prononcée en justice, حکم *hukm*, pl. a. احکام *ahkiâm.* — Jugement juste, équitable, عادل حکم *hukmi 'âdil,*

حقه مقرون حکم *haqqa maqroun hukm.* — Le temps où se juge un procès, بر دعوانک حین حکمی *bir da'vânuñ hâini hukmi.* — Rendre un jugement, حکم *hukm it.*

— le confirmer, حکمی تصدیق *hukmi tasyq it.* — le déclarer nul, حکمی ابطال *hukmi ibthâl it.* —

Les jugements de Dieu, ربانیه احکام *ahkiâmi rabbânüè.* — Le jugement dernier, اخرت کونسی *akhyret gunu,* يوم الدين *ïevm uddîn.* —

Avis, opinion, sentiment, رأی *reï*, pl. a. آرا *arâ*, اعتقاد *i'tiqâd.* — Je m'en tiens à votre jugement, رأیکزه *reïnyzê râzi olouroum.*

— Faculté de l'âme qui juge des choses, قوت ممیزه *temüiz*, تمیز *temüiz.*

قوت ممیزه *qouvveti mumëizê.*

JUGER, v. a., rendre la justice, احقاق حقیق *ihqâqy haqq it,* جزاسن وبرمک *djezâcin vîrmek,* جزاسنی *djezâcini it.* — Décider un différend en justice, حکم *hakem.*

— un procès, فصل *hukm, fast it.* — بر دعوايي فصل *bir da'vâii fast it.* — بر دعوا کورمک *bir da'vâ gueurmek.* — Bien juger, équitablement, حق وعدل اوزره حکم *haqq u'adl uzrê hukm it.* — définitive-

ment, حکم *hakem.*

— un procès, فصل *hukm, fast it.* — بر دعوايي فصل *bir da'vâii fast it.* — بر دعوا کورمک *bir da'vâ gueurmek.* — Bien juger, équitablement, حق وعدل اوزره حکم *haqq u'adl uzrê hukm it.* — définitive-

ment, حکم *hakem.*

— un procès, فصل *hukm, fast it.* — بر دعوايي فصل *bir da'vâii fast it.* — بر دعوا کورمک *bir da'vâ gueurmek.* — Bien juger, équitablement, حق وعدل اوزره حکم *haqq u'adl uzrê hukm it.* — définitive-

ment, حکم *hakem.*

— un procès, فصل *hukm, fast it.* — بر دعوايي فصل *bir da'vâii fast it.* — بر دعوا کورمک *bir da'vâ gueurmek.* — Bien juger, équitablement, حق وعدل اوزره حکم *haqq u'adl uzrê hukm it.* — définitive-

ment, *bir vedjhi qathy'i hukm it.* — Juger de, décider des défauts ou de la perfection de quelque chose, discerner, *temüz it.* — Pour juger des choses, *ichlerin temüz itchoun.* — Décider en bien ou en mal du mérite d'autrui, *hukm it.* — favorablement de quelqu'un, *brinik hqneحسن, birinuñ haqqyna husni zann ilè hukm it.* — Conjecturer, *takhmin - ظن - قياس, qyās it.* — Que jugez-vous de cela? *bou bābè zann u qyācūñz nè guionè dur.* — Jugez d'après cela du reste, *qouçourini boundan qyās cile.* — Penser, estimer que...., *sāmaq, moulāhaza it.* — Se figurer, s'imaginer, *khāiāllamaq, - تصور - خیاللیق, teşavvur, tekhaiul it.*

JUGEUR, SE, s. (employé seulement dans le style familier et satirique), *hukm ididji, a.-t.*

JUGULAIRE, adj. com., *boğazık, boghāzuñ, t.; halqy, a.* — La veine jugulaire, *boğhāz dhamari, habl ul-verid, a.*

JUGULATEUR, s. m., égorgueur, *boğhāzlaıdji, t.; ذابح zābyh, a.*

JUGULER, v. a., égorguer, étrangler. — Voyez ces mots. — Fam., pressurer, *taziyq it, چپع.*

اقچه سندی الیق *djem'i aqtchè-cini almaq, a.-t.*

JUIF, IVE, subst. et adj., celui qui est né Juif ou qui professe le judaïsme, *یهودی iehoudi, a.* — Au fig., un usurier, un homme avide d'argent, *tchysfout, خسیس khacy.s.* — En juif, à la manière d'un juif, *یهودیجه iehoudidje.*

JUILLET, s. m., *temouz, a.-p.; ioulios, gr.*

JUIN, s. m., *hazirān, a.-p.; iounios, gr.*

JUIVE, s. et adj. f. Voy. JUIF.

JUIVERIE, s. f., *یهودی محله سی iehoudi mahallèci, a.-t.*

JUJUBE, s. f., fruit, *'ounnāb, a., vulg. hunāb, a.*

JUJUBIER, s. m., *عنا ب اغاجی 'ounnāb aghādji, t.*

JULEP, s. m., *djulāb et djullāb, a.*

JULIEN (SAINT-), s. m., sorte de prune, *bir nev'y crik, t.*

JULIEN, ENNE, adj., année julienne, *بر ربع ایله اوچبوز التمش bir nev'y crik, t.*

JULIENNE, s. f., sorte de giroflée, *bir nev'y frenk menekchè tchütchegui, hesfārts, a.* — Sorte de potage, *چور باسی bir nev'y sebzevāt tchorbācy, t.*

JUMARAS, s. m., *چپچکلی bir nev'y tchitchekli djānfes, sendel, t.*

JUMEAU, ELLE, s. et adj., né d'une

même couche, ز. — ایکیز — *ikiż*,
iguiz, t.; توأم *tev'em*, *tevām*, a. —

Accoucher de deux jumeaux, ایکیز
 طوغرمسق *iguiz dhoghurmaq*,
 تولاد ایلامک *tev'amān ilād*

ایکیز, — La sœur jumelle, *cilemek*. —
 قیز قزنداشی *iguiz qyz qarendāchi*,
 اخت توأمه *akhti tevāmè*. — En

parlant des fruits et d'autres choses,
 on se sert du mot چفته *tchiftè*. — Des

abricots jumeaux, چفته قایسی
tchiftè qāici. — Amande — بادام,

بادامی دو مغز *badāmi dou maghz*. — Lits

jumeaux, égaux et placés parallèle-
 ment, چفته بتاق *tchiftè iatāq*.

JUMELER, v. a., قورق اولان,
 نسنه بی اغاج پارچه سیله باغلیق —

نسنه بی اغاج پارچه سیله باغلیق —
 قورق اولان *qyryq olān nesnè aghādj*

پارتحacı ilè bāghlamaq, *teqvè it*.

JUMELLE, adj. et s. f. Voy. JU-
 MEAU. — Pièce de bois qui fait partie

des mâts ou des vergues, etc., سرنه,
 یا کسی دیرکنه باغلیه جق اغاج

سرنه, — سرنه باغلیه جق اغاج
 سرنه *serenè iā guemī direguinè*

بāghlaiadjaq aghādj pārtchacı, t.

JUMENT, s. f., cavale, قسراق,
 قسراق *qysrāq*, فرسه *fere-*

فرسه *fere-* *çet*, حور *hydjr*, pl. a. حور *houdjour*,

حور *houdjour*, رمکه *remkè*, a. — Grande jument,
 ایری قسراق *iri qysrāq*. — Jument

هرکه قسراغی, — ایری قسراق
 هرکه قسراغی *herguèlè qysrāghy*. — pleine, کبه

کبه, — ایری قسراق
 کبه *guebè iōnda*.

JUNCAGO, s. m., یا قی اوتی *iāqy*
 یا قی اوتی *oṭy*, t.; لک *lakh*, *loukh*, a.

JUNIPÈRE, s. m., کونک اغاجی,
 کونک اغاجی *guinluk aghādji*, t.; شجر اللبان

شجر اللبان *chedjer el-loubān*, a.

ispāniada mechweret medj-
 lici, t.

JUPE, s. f., فستان *feustān*, p. —
 فستان *feustān*. — de dessus, اوست

اوست *ust* *feustān*. — de dessous, الت

الت *alt feustān*. —
 JUPITER, s. m., planète entre

Mars et Saturne, مشتری *muchteri*,
 مشتری *muchteri yldyzy*, a.; هرمز

هرمز *hourmouz*, a. —
 JUPON, s. m., الت فستانی, ایچ

ایچ *itch*, *alt feustāni*, t.

JURANDE, s. f., charge de juré du
 corps des marchands, اصناف

اصناف *esnāf ketkhoudāly-*
 گتخدالغی *ghy*. — Le corps des jurés même,

اصناف گتخدالغی *esnāf ket-*
 کتخدالغی *khoudāteri*.

JURATOIRE, adj. com., caution
 juratoire, تعهد باليمين *te'ahhud*

تعهد باليمين *bil-icmīn*, a. — Élargir sur caution

یمینلو تعهدینه مبنه سی *iemīnlu te'ahhudinè*
 یمینلو تعهدینه مبنه سی *mebni sebīli takhliè it*.

JURÉ ou JURI, s. m., citoyen
 choisi pour décider, dans une affaire

criminelle, si l'accusé a commis le
 délit dont on l'accuse, مختار اهالی

مختار اهالی *moukhtāri chāli olān*
 مختار اهالی *mufettich*. — Celui qui a fait le ser-

ment requis pour faire partie d'un
 corps ou d'une corporation, اندلو

اندلو *andlu*, یمینلو *iemīnlu*, محلوف

محلوف *mahlouf*. — Interprète juré, یمینلو

یمینلو *iemīnlu terdjimān*. — Chirurgien,

محلوف جراح *mahlouf djerrāh*. —

La personne nommée pour faire ob-
 server les statuts de la corporation

dont elle fait partie, اصناف
 اصناف *esnāf ketkhoudāci*. —

Les maîtres jurés, اصناف استادلری - *esnāf ket-khoudāleri, ustādleri*. — Écolier juré, celui qui a fait ses études dans une université et qui en a reçu le diplôme, استاد چیقمش شاگرد *ustād tchyqmich chāghlyrd*.

JURÉ-CRIEUR, s. m., مزاد دلالی *mezād tellāli, t.*

JUREMENT, s. m., serment fait en justice (peu usité en ce sens), یمین *iemîn*. — Serment qu'on fait en vain, عبث یره یمین *'abes ierè iemîn*. — Blasphème, imprécation, کفر *kufr*, کفر سوزلر *kufr seuzler*.

JURER, v. a., affirmer par serment, اذد ایچمک *and itchmek, t.*; قسم ا *qacem it, iemîn ilè tastyq it, a-t.* — par Dieu, قسم بالله *iemîn, qacem billah it.* — vrai, گورچک یره یمین *guertchek ierè iemîn it.* — faux, یلان یره اذد *ialān ierè and itchmek.* — obéissance et fidélité, بالقسم تعهد *bil-qacem te'ahhudi sadāqat u ythā'at it.* — fidélité à un ami, دوستنه تعهد *dostinè te'ahhudi sadāqat it.* — sans nécessité, عبث یره *'abes ierè iemîn it.* — à tous propos, هر حالده بییهوده *her hāldè bîhoudè iemîn it.* — Blasphémer, faire des jurements, کفر سوپلهمک *kufr seülemek.* — Jurer, ne pas se convenir, se dit de choses dont l'union est choquante, اویغون گلپاهمک

mek, iāqychmāmaq, یا قشماق *idjābi kerāhet it.*

— Il y a des couleurs, qui jurent entre elles, بعض رنگلر برابر اولنجه *ba'zi renkler berāber oloundjè idjābi kerāhet ider.* — Se jurer, se promettre par serment, بری برینه یمین ایله وعدا *biri birinè iemîn ilè va'd it.*

JUREUR, s. m. fam., qui blasphème, کفر سوپلیجی *kufr seüilè-dji.* — Qui jure beaucoup, چوقق *tchoq iemîn iden, a-t.*

JURI, s. m., membre ou corps des jurés. Voy. JURÉ.

JURIDICTION, s. f., pouvoir de juge, حکومت *hukioumet, qazā,* ا. — Sous votre juridiction, تحت *tahti hukioumet u qazānyzdè.* — Exercer sa juridiction, حق قضا و حکومتنی *haqqy qazā vu hukioumetini idjrā it.* — Ressort, étendue de lieu où s'exerce la juridiction, قاضیلق *qazilyq nāhiçci,* قلمرو - حوزه حکومت *qalemrev, havzèi hukioumet.* — Ce lieu est dans votre juridiction, بو محس سزک قلمرو *bou mahall, si-zuñ qalemrevi hukioumetnüzè dā-khyldur.*

JURIDIQUE, adj. com., شرعی *cher'y, a.* — Acte شرعی *senedi cher'y.* — Formes juridiques, رسوم شرعیه *rouçoumi cher'üè.*

JURIDIQUEMENT, adv., وجه شرعی *vedjhi cher'y uzrè,* بر وجه شرعی *bir vedjhi cher'y,* مو جبنجه *chery'at moudjibindjè,*

شروعاً *chery'atdjè*, a.-t.; شرعيته *cher'en*. — Procéder juridiquement, وجه شرعي اوزره عمل و حرکت ا *vedjhi cher'y uzrè 'amel u hareket it*.

JURISCONSULTE, s. m., فقيه *faqy'h*, pl. a. فقها *souqahā*.

JURISPRUDENCE, s. f., فقهه *fiqh*, علم فقه *'ylmi fiqh*, a.

JURISTE, s. m., professeur en droit, اهل علم شريعة *ehli 'ylmi chery'at*, au plur. ارباب علم شريعة *erbābi 'ylmi chery'at*.

JURON, s. m., بر نوع کفر — کفر سوزی *bir nev'y kufr seuilè-mèci*, t.; کفر سوزی *kufr seuzi*.

JUS, s. m., صی زندی *sou*, صو *sy-zinty*, t.; عصاره *'açârè*, عصاره *ouçâret*, اوçârè, a. — de citron, لیمون *limon souïi*. — d'herbes, سبزوآت عصاره سی *sebzevāt 'ouçârèci*.

JUSANT ou JUSSANT, s. m., t. de marine, reflux de la marée. Voyez REFLUX.

JUSQUE ou JUSQUES, préposition de temps et de lieu qui marque un terme, دک *dek*, دکین *deguïn*, قدر *indjè*, وارنجه *vāringjè*, t.; قدر *qadar*, تا *tā*, تا *ila*, a. — Jusqu'à demain, یارنده دک *īārinèdek*. — De Paris jusqu'à Constantinople, پاریس دن استانبوله وارنجه *pārīsten istāmbola vāringjè*. — Jusqu'à quand? قنغی وقتد قدر *qanghy vaqtè qailar*. — Jusqu'à ce que cette chose soit, ou soit faite, بو شئی *bou cheï oloundjic deguïn*. — Jusqu'à nouvel ordre,

امر جدید ظهورینه قدر *emri djedid zouhouriné qadar*.

JUSQUIAME, s. f., plante, بنکیک *benguilik*, باک *bān*, t.; بنج *benj*, سیکران *seikerān*.

JUSSION, s. f., مهرلو فرمان *mu-hurlu fermān*, t.; امر مههور *emri memhour*, a.

JUSTE, adj. com., conforme à la justice, حق اوزره *haqq uzrè*, حقه *haqqa mouthābyq*, a.-t.; حق وعدله *dhoghrou*, t.; مقارن *haqq u 'adlè mouqāriū*. —

C'est juste, حقدر *haqqtur*. — Qui juge et agit selon l'équité, عدالتلو *'adāletlu*, اهل الحق *'ādil*, عادل *'ādil*.

— Celui qui observe exactement les devoirs de la religion, دیانتلو *dīānetlu*, اهل العدل *ehl ul-haqq, ul-'adl*.

— Au pl. les justes, ابرار *ebrār*. — Qui a la justesse convenable, طوغرو *dhoghrou*, تام *tām*, تمام *tāmām*, صحيح *sahih*. — Ce calcul est juste,

بو حساب طوغرو *bou hyçāh dhoghroundur*. — Mesure juste, کیل *kili*, صحیح *sahih*. — Poids —

وزن صحیح *vezni sahih*. — Une montre — طوغرو یورر بر ساعت *dhoghrou ūrur bir sāt*. — Juste comme l'or, qui a le poids, la qualité qu'il doit avoir, زر خالص کبی *zeri khālis guibi sahih, tām ul-'āīardur*. —

En parlant d'une arme à feu, طوغرو محلکده وارر *dhoghrou mahallinè vārur*. — Ce fusil est très-juste,

—

—

—

—

—

بو تفتنک غایتله مصیبدر *bou tu-fenk ghāetilè moucybtur*. — Celui qui tire avec justesse une arme à feu, un tireur juste, un bon tireur, طوغرو, *dhoghrou nichānè ou-rour*. — Juste, trop étroit, دار *dār*. — Juste, adv., au juste, justement, précisément, طوغروبج *dhoghroudjè*, *syhhati uzrè*. — Savoir au juste, علم اليقين, مقرر بيلمک *'ylm el-īaqyn, mou-qarrer bilmek*. — Je voudrais bien savoir cela au juste, بوشی صحیحاً, *bou cheï sahihen bilmek isteridum*. — Il parle juste, صحیحاً تکلم ایدر *sahihen tekellum ider*. — Au juste prix, ذکر بها, *dēier behā ilè*. — Dites-moi le prix au juste, اولدجغنی سوبله, *oladjaghyni seuilè*, بهاسنی علی, *behācini 'ala vedj us-syhhāt bañā seuilè*.

JUSTEMENT, adv., avec justice, حق و عدل *haqq uzrè*, حق اوزره *haqq u 'adl uzrè*, عدالت *'adālet ilè*, بالصواب *bis-savāb*. — Agir justement, حقانیت ایلله, *haqqānīet ilè 'amel u hareket it*. — Précisément, تهمام *dhoghroudjè*. — Voilà justement l'homme qu'il nous faut, تاس تهمام استدیگمز ادم بودر, *tās tamām istedīguimuz adem boudur*.

JUSTESSE, s. f., طوغرولوق *dhoghroulouq*, t.; صواب *syhhāt*, سداد *sedūd*, a. — de l'o-

reille, سامعه صحت *syhhati sāmi'a*. — de l'esprit, صواب عقل *savābi 'aql*. — Penser avec beaucoup de justesse, کمال صحت ایلله فکر, *kemāli syhhāt ilè fikr u mulāhaza it*.

JUSTICE, s. f., vertu morale qui fait rendre à chacun ce qui lui appartient, عدالتلویک *'adāletulik*, a.-t.; عدالة *'adālet*, عدل *'adl*, انصاف *insāf*, a.; داد *dād*, p. — La justice est la première des vertus, عدل و داد رأس فضایلدر *'adl u dād rēci sazūldur*. — Gouverner avec justice, عدالت ایلله حکومت ا, *'adālet ilè hukıoumet it*. — Bon droit, raison, حق *haqq*. — La justice est de mon côté, حق بنم, *haqq benim tharafundadur*. — L'action des tribunaux, اجرای حکومت *idjrāi hukıoumet*, احقاق حقوق *ihqāqi haqq*. — L'action de la loi ou la loi même, شریعت *cheri'at*. — La justice, les magistrats qui rendent la justice, حکام و قضات *hukkiām u qouzāt*. — En justice, près des tribunaux, حضور شریعه *houzouri cheri'dè*. — Par voie de justice, معرفت *ma'rifeti cher'i ilè*, امنای شرع معرفتیلله *umenāi cher'i ma'rifetilè*. — Appeler en justice, محکمه یه دعوت ا *mehkemè iè da'vet it*. — Rendre la justice, juger, اجرای حکم و حکومت ا *idjrāi hukm u hukıoumet it*. — Faire droit à qui il appartient, احقاق حق ا *ihqāqi haqq it*. — Rendre justice à

quelqu'un, parler de lui comme il le mérite, ما بر کمسنه نک حقنی - اعتراف ا bir kimesnènuñ haqqyni, mā ʔelıqyni idjrā, ʔtirāf it. — Deni de justice, حکم امتناع عن الحكم hukm. — Faire justice, punir, châtier, حقندن کلپک haqqyndan guelmek, سیاست a siācet it. — Justice, rectitude que Dieu met dans l'âme par sa grâce, نور الحق nour ul-haqq. — Dans le style de l'Écriture, l'observation exacte des devoirs de la religion, حق الله haqq oullāh.

JUSTICIABLE, adj. com., حاکیک hakik, حکمه تابع hākimuñ. hukmīnè tābī, a.-t.

JUSTICIER, v. a., punir judiciairement, حکم شرع موجبجه بسر hukmi cher'i moudjehindjè bir kimesnènuñ djezācini idjrū it.

JUSTICIER, s. et adj. m., celui qui est juste, qui aime à rendre la justice, عادل ʔādil. — Qui a droit de justice en quelque lieu, اجرای عدالت idjrā ʔadālet istihqāqynè mālik, mourakhhkas.

JUSTIFIABLE, adj. com., صوچدن صوچدن سوتختن آزاده اوله بیلور souchten azādè ola bīlur, t.; ممکن التبری mumkin ut-teberrī, a.

JUSTIFIANT, e, adj., مفیض نور musfizi nouri haqq, a. — La foi justifiante, مفیض نور حق اولان musfizi nouri haqq olān imān.

JUSTIFICATIF, IVE, adj., qui justifie, ایناندر معده اثبات ایدن ایناندر معده اثبات ایدن ināndurmagha sened oladjaq, کرچکلکندی bir cheūñ guertchekliguini isbāt iledjek, t.; تصدیق حالی اوراق meçaddyq. — Pièces justificatives, تصدیق حالی اوراق tastyqy hāli evrāq u tahrīrāt. — Qui sert à la justification d'un accusé, صوچسزلغی سوتختسزلیغی اثبات ایدن souchsyzlyghy isbāt iden, مثبت البرائت musbit ul-berā'et, مبرر muberrir.

JUSTIFICATION, s. f., action par laquelle on se justifie, صوچسزلق سوتختسزلیق اثباتی souchsyzlyq isbāti, t.-a.; Rétablissement d'un pécheur dans la grâce de Dieu, فیضان نور حق feizāni nouri haqq. — En terme d'imprimerie, longueur déterminée que doivent avoir toutes les lignes d'un ouvrage, فن طباعت اصطلاحنده باصله جق کتابک کافه معین فنی اولان سطورک اوزونلغی fenni thebā'at isthilāhindè bācyladjaq kitābuñ kiāffēi mou'āïnen olān southouruñ ouzounlyghy, t.

JUSTIFIER, v. a., disculper un accusé, صوچدن پاک ا - پاکه سوتختن چیقارمق souchten pāk it, pākè tchyqārmaq, t.; تبریه ذممت ا tebriē zimmet it. — Prouver la vérité, la bonté d'une chose, طوغرولغی دhoghroutlyghy isbāt it. — un conseil, un avis, برر ایدک bir rēuñ syhha-

tini isbāt it. — un fait, بر ماده یی
اثبات *bir māddei isbāt it.* — Je
justifierai le contraire, خلافی
اثبات ایده جکم *khylāfīni isbāt*
idédjehum. — Se justifier, prouver
son innocence, صوچسزلغنی اثبات ا
soutchszlyghyni isbāt it. — Justi-
fié, e, پاكه چيقه شش *pāka tchyq-*
mich, من الذمت *beri min*
ez-zimmet.

JUTEUX, SE, adj., صولو *soulu,*

كثير الها، souï tchoq, t.; كعير
kecîr ul-mā, a.; ابدار *abdār,* p. —
Fruit juteux, صولو ميوه *soulu meivè.*

JUVÉNIL, E, adj., كنجلكه متعلق
güentchliguè mute'allyq, t. — Forme
juvénile, نازلك صورتی *tāzèlik*
soureti.

JUXTA-POSITION, s. f., تـو
numuv bezumāim
ul-khāridjüè, a.

K

K, s. m., onzième lettre de l'al-
phabet, حروف هجاءك اونبرنجی
houroufi hedjènuï onbirindji
harfi.

KABA (La), s. f., nom du temple
de la Mecque parmi les Musulmans,
البيت *el-kia'ba,* الكعبة *el-kia'ba,* كعبه
el-beit ul-'atyaq, a.

KABAK, s. m., sorte d'estaminet
en Russie, مستو مملكتنه بر نوع
mosqov memleketinè bir nev'y
meïkhānè.

KABIN OU KAPIN, s. m., mariage
en usage chez les Mahométans, par
lequel un homme épouse une femme
pour un temps limité, كابین *kiābîn.*
Voy. le *Dictionnaire Turc-Français,*
au mot كابین.

KADEUN, s. f., la première dame
d'un harem, et particulièrement de
celui du Grand-Seigneur, قادن *qā-*
dyn, t.

KAIÇARIÈ, Césarée, ville d'Asie,
qaiçariè.

KAJOU, s. m., singe, بر نوع
bir nev'y maïmoun, t.

KALENDER, s. m., moine maho-
métan, قالدندر *qālander,* قلندر *qa-*
lander, p. Voy. le mot قالدندر dans
le *Dictionnaire Turc-Français.*

KALI, s. m., soude, plante, قالیه
qālīa, t.; اشنان قالی *qali,* اشنان
uch-
nān, a.

KAN, s. m., prince tartare. Voy.
KHAN.

KANASTÈRE, s. m., panier de
jonc, قوغهلق اوتندن اورلمش بر
qoughalyq otinden eurul-
mich bir nev'y seped, t.

KANGIAR, s. m., sorte de poi-
gnard, خندجر *khandjer,* a.-p.-t.

KANTERCANS, s. m., sorte de fro-
mage, بر نوع پینیر *bir nev'y peï-*
nîr, t.

KAPIDJI-BACHÏ, s. m., officier du palais du Grand-Seigneur, قیوجی باشی *qapoudji-hâchi*, t.

KARA-AGHADJ, ville d'Anatolie sur la mer Noire, قره اجاج *qara aghâdj*, t.

KARARÉ, s. m. Voy. CARABÉ.

KARABIQUE, adj. com., t. de chimie, acide karabique, حامض کهربار *hâmiẓi kehroubâr*, t.

KARA-HISSAR, ville d'Anatolie, قره حصار *qara hiçâr*.

KARAT, s. m. Voy. CARAT.

KARS OU CARS, grande ville d'Anatolie, قارس *qârs*.

KAT-CHÉRIF, s. m., édit émané directement du Grand-Seigneur, خط کثاثری *khaththi cherif*, a.

KAZINE, s. f., trésor du Grand-Seigneur, خزینه *khazîne*, vulg. *hazna*, a.

KEIRI, s. m., t. de bot., بر نوع قرنفل *bir nev'y qarensfil* *aghâdji*, t.; منتور اصفر *mentouri asfar*, a.

KÉRATOGLOSSE, s. m., muscle qui vient à une partie de la langue, عضلة الحرقد *'azalet ul-harqad*.

KERMÈS, s. m., insecte qui vient sur le chêne, et sert à teindre en écarlate, قرمز *qyrmiz*, t.

KESROUAN, s. m., chaîne de montagnes dans le Liban, کسروان *kesrouân*.

KHÂN, s. m., titre des princes indépendants de la Tartarie, titre du Grand-Seigneur, خان *khân*.
Sorte de caravansérail.

KUASSEKI, s. m., garde du corps du sultan, خاصه کی *khâsseki*, a.-t.

KIBITK OU KIBITKI, s. m., sorte de voiture russe, تالقه *tâliqa*, t.

KILO OU KILO, s. m., nom générique qui signifie mille fois la chose, بیگ مقدار *bîñ myqtâri*, بیگ قدر *bîñ qadar*, t. — Mesure de blé, حنطه وزنی که هر کیله *kinthâ* یکرمی یا خود یکرمی ایکی وقیه دن *hîntha vezui ki her kilê* عبارتدر *iermi tâkhod iermi iki veqiêden* *'ybârettur*.

KILOGRAMME, s. m., poids de mille grammes, بر نوع وزن که اوچ *bir nev'y nezni ki utch iuz* بوز اون اوچ درهم اسلامی دن *on uch dirhemi islâmîden* عبارتدر *'ybârettur*.

KILOMÈTRE, s. m., mesure itinéraire égale à mille mètres, بر میل اسلامی ده مطابق اولان میقاس *bir milî islâmîcê muthâbyq olân myqyâs*, t.

KINANCIE, s. f. Voyez ESQUINANCIE.

KINATE, s. m., قنده قنده حامضی ترکیبسی *gyna gyna hâmiẓi terkibi*, t.

KINO, s. f., اصل و اعلا افریقہ *ast u a'lû afrîqa samghy*, t.

KIOSQUE OU KIOSK, s. m., کوشک *kieuchk*, p.-t.

KIRLANGUISH, s. m., petit bâtiment léger qui suit le vaisseau amiral, قرلانغیج *qyrlânguidj*, t.

KISIL-ERMAK, s. m., l'Halys, fleuve d'Anatolie, قزل ارماق *qyzil irmâq*, t.

KISLAR-AGA, s. m., chef des eunuques noirs, grand officier du sé-

rail, قيزلر اغاسی *qy-zlar aghā-ci*, t.

KISTE, s. m., laine d'Allemagne, نمچه يپاغی *nemtchē ĩapāghy*, t.

KIUTAHIEH, grande ville d'Anatolie, کوتاهییه *kutāhia*.

KNOUT, s. m., قامچی اورشی *qāmčy ourouchou*, t.

KOGIA, s. m., titre de maître enseignant, de professeur, de négociant riche, etc., chez les Turcs, خواهه *khodja*, a.

KONIAH. Voy. ICONIUM.

KOPECK, s. m., sorte de monnaie russe, qui vaut à peu près cinq centimes, تخمینا اون پاره دکر بر نوع, تاختمینا اون پاره دکر بر نوع *takhmīnen ou pāra deir bir nev'y mosqov sikkēci*, t.

KORAN, s. m. Voy. CORAN.

KORASAN, province de Perse, خراسان *khoraścān*.

KOUFIQUE OU CUFIQUE, s. m.; ancienne écriture arabe, - کوفه یازوسی

خطی *kioufē ĩāzouci, khaththy*, t.;

خط کوفی *khaththy kioufi*, a.

KOURDISTAN, province d'Anatolie, کردستان *kurdistān*.

KYRIELLE, s. f., longue suite de choses, صره *syra*, t.

KYSTE, s. m., membrane en forme de poche qui renferme des humeurs contre nature, کیسه *kīcē*, t.;

کیس *kīs*, pl. a. کیوس *kiouš*. — Extirper un kyste, قلع کیسه ا *qal'y kīcē ĩt*.

KYSTÉOTOMIE, s. f., ponction à la vessie, au périnée, - قاوغی یارمه *qāoughy ĩārma, delmē*, t.;

بزل المثانة *bezl el-meçānet*, a.

L

L, s. m., douzième lettre de l'alphabet, حروف هجائک اون *houroufi hedje'nuñ on ikindji harfi*.

LA, art. fém., ne s'exprime pas en turc; en arabe il se rend par ال *al, el, il*. Voy. LE. — Pronom relatif féminin; ne s'exprime qu'en arabe par la terminaison ها *hā*.

LA, adv. de lieu, sans mouvement, بونک *bounda, chounda*, vulg. بورده *bourada, chourāda*, بور طرفک *orāda, bou tharasta*, t. — Laissez-là ce

livre, بو کتابی شوراده براق *bou kitābi chourāda brāq*. — Restez là,

اوراده طور *orāda dhour*. — Là où je suis, اولدوغم یرده *oldoughoum ĩerdē*,

محلک *bou-loundoughoum ĩerdē, mahalldē*. —

Là où tu es, اولدوغم یرده *oldoughouñ ĩerdē*. — indiquant un lieu éloigné ou différent de celui où l'on

est, اول طرفک *oltharasta, ol mahalldē*. — Restez là où vous

êtes, et n'approchez pas d'ici, اول یرده قال برو طرفه کلمه *ol ĩerdē qāl beru tharasta guelme*,

اول یرده *ol ĩerdē*

ierdè. — avec mouvement, اوراڤيه *orāia*, اوتديه *euteïc*, اوتيه طرفه *eute tharafa*. — Allez là, اوراڤيه كيت *orāia guît*. — De là, آندن *anden*, اول طرفدن *ol orāden*, اول طرفدن *ol tharastan*, اول محالندن *ol mahall-dan*. — Partez de là, allez-vous-en de là, اورادن كيت *orādan guît*. — Au delà, par delà, adv., اوتيه *eutè*, اوتيه طرفه *eutè ïaqa*, اوتيه طرفه *eutè tharastan*. — Par delà les monts, طاغلرک اوتدسنک *dhāgh-laruñ eutècindè*. — Au delà de mes espérances, اومديغمدن زياده *oumdughunden zīādè*, فوق المامول *fevq ul-mee'moul*. — Au delà, encore plus, زياده سيله *zīādècîle*, مازياده *māzīādetin*. — En delà, plus loin, اوتيه بوندن *boundan eutè*. — C'est plus en delà, اوتيه بوندن *boundan eutèdur*. — Deçà et delà, de côté et d'autre, طرف طرف *tharaf tharaf*. — Aller deçà et delà, طرف طرف *tharaf tharaf guïtmek*. — Jusque-là, jusqu'à ce temps, اول زمانه دكين *ol zemānè deguïn*, اول وقته قدر *ol vaqtè qadar*.

LABARUM, s. m., دين عيسوي *dīni 'ycèvi sandjāghy*, ا. - t.

LABEUR, s. m., عمل *ich*, t.; عمل *'amel*, a.; كار *kiār*, امك *emek*, t.; زحمت *zahmet*, كد *kedd*, a. — Vivre de son labeur, كد يمينيله تعيش *keddî ïemīnilè te'āiuch.it*.

LABEURER, v. n., n'est en usage que dans cette phrase : En peu الله بو دقيقته *d'heures Dieu labeure*, الله بو دقيقته

الله بو دقيقته *allah bir daqqqa itchindè ïapār*.

LABIAL, E, adj., شفى *chëfi*, شفهي *chëfhi*, a. — Lettres labiales, حروف شفهيته *houroufi chëfhiüè*.

LABILE, adj. com., faible, caduc, usité seulement dans cette phrase : *Mémoire labile*, peu fidèle, حافظه كوشك *guevchek hāfiza*.

LABORATOIRE, s. m., دستگاه *dest-guiāh*, p.; vulg. دزگاه *dizguiāh*. — de chimie, كيمياجى دزگاهي *kimīā-dji dizguiāhi*.

LABORIEUSEMENT, adv., زحمتله *zahmet ilè*, جد وجهد *djedd u djehd ilè*, صرف امك ايله *sarf emek ilè*, a. - t.

LABORIEUX, SE, adj., qui travaille beaucoup, چالشقان *tchālīchqān*, مجتد *mu-djidd*, مقدم *mouqdim*, a. — Qui demande du travail, difficile, pénible, کوچ *zahmetlu*, a. - t.; گوتچ *gutch*, t.; موجب مشقة *moudjibi mechaqqat*, متعب *müt'yb*, a. — Travail laborieux, زحمتلو بر ايش *zahmetlu bir ich*.

LABOUR, s. m., چفت سورمكلک *tchift surmeklik*, تارلا سورمه *tārlā surmè*. — Cette terre a besoin de deux labours, بو طپراق ايكي كره *bou thoprāq iki kerrè surulmek yqtizā ider*, نطس *nathas*, t. — Terre en labour, تارله *tārla*, سورلمش تارله *surulmuch tārla*, نطس اولمش ير *nathas ol-much ier*. — Cheval de labour, تارله سورر باركيير *tārla surer bārguīr*.

LABOURABLE, adj. com., سوربلور

زرعت - نطس اولنجیق *surilur, zera'at, nathas olounadjaq, a.-t.*
 — Terres labourables, سوریلور تارلا
surilur târla, کراب و فلاحتہ صالح
kirâb u felâhâtê sâlih اولان اراضی
olân erâzi.

LABOURAGE, s. m., art de labourer la terre, اکینجیلک صنعتی
ikindjilik sana'aty, چفتجیلیق tchift-
djilyq, t.; فن فلاحة fenni felâhat,
 زراعة *zirâ'at.* — Travail du labou-
 reur, یور سورمه *ier surmê, نطس*
nâthas. — Le prix du labourage,
 فلاحت او جرتی *felâhat eudjrti.*

LABOURER, v. a., la terre, یرری
 ایشلمک *ïeri surmek, ایشلمک*
ichlemek, طیپرائی اقدارمق thoprâ-
ghy aqtârmaq, چفت سورمک
tchift surmek, نطس ا, t.
 — un champ, سورمک
târlâi surmek. — avec des bœufs,
 ایلک ایلک یرری سورمک
ïeri surmek. — Le pied des arbres,
 ایاچلرک دیبندہ طوپراء—ی
aghâdjlaruñ dibindê
thoprâghy aqtârmaq. — Labouré, e,
 نطس اولمش *sûrutmich, سورلمش*
nathas olmich, اقدارلمش
aqtâr-rytmich.

LABOURER, v. n., avoir beaucoup à souffrir, چوق زجت چکیمک
tchoq zahmet tchekmek. — Ce vais-
 seau laboure, touche le fond, بو
bou guemi dib کیمی دیب بولور
boulour. — Lanère laboure, دمر
démir سورکلنور
suruklenur.

LABOUREUR, s. m., چفتجی
tchiftjî, t.; فلاح fellâh, pl. a.

فلاحین *fellâhoun, فلاحون*
hîn, چارث hâris.

LABURNE ou AUBOURS, s. m.,
 بر نوع قیسیس *bir nev'y qythys aghâdjî,*
a.-t.

LABYRINTHE, s. m., lieu coupé de
 plusieurs chemins et détours, بورعاج
bourghâdj ve طولاشق بوللو یر
dholâchqy tollu یر, یا کتھاج
ïânilt-mâdj, t.; لغز loughouz,
 عاقول *âqoul, a.* — Au fig., complication,
 قرشقلق *qarichyqlyq,*
 چپرہشک ایش *tchaprachik ich,*
 ورطہ *vartha.* — Cavité de l'o-
 rcille, جوف الاذن *djevî ul-uzn,*
 ا.; قولاق ایچندہ کی طولامباج
qoulâq itchindêki thou-
lâmbâdj guemirtlik.

LAC, s. m., اقہز صو *gueul, کول*
aqmaz sou, t.; بخیرة boukhâret,
 ا.; در باچه *deriâtchè, p.* — Le lac
 de Genève, جنورہ کولی *djinevra*
gueulu.

LACÉDÉMONE ou SPARTE, nom de
 ville, مسترا *mistrâ.*

LACER, v. a., serret avec un lacet,
 غیطان باغلمق *ghaïthân bâghla-*
maq, ایلکلمک iliklemek,
 کمر باغیلہ صیقشدرمق
kemer bâghylê syqychturmaq. — Couvrir sa fe-
 melle (en parlant du chien), کلب
kelb dîchîcîülê دیشیسیلہ چاتشمق
tchâtichmaq, کلب دیشی بہ اشق
kelb dîchîê achmaq. — En terme
 de marine, lacer la voile, پاتتacher
 à la vergue, یلکن سرنہ باغلمق
ïelken serenê bâghlamaq,
 یلکن *ïelken dîvchîrmek.*

LACÉRATION, s. f., یرتمه *ürtma*,
t.; شق *chaqq*, خرق *kharq*, a.

LACÉRER, v. a., یرتمق *ürtmaq*,
t.; خرق *chaqq*, خرق *kharq* it,
تشقیق *techqyq* it. — Ce livre a
été lacéré par ordre des magistrats,
بو کتاب امر حکام ایله شق و خرق
اولندی *bou kitāb emri hukkiām ilē*
chaqq u kharq oloundou.

LACERON, s. m., plante, قورد اوتی
qourd oty, t. Voyez LAITERON.

LACET, s. m., cordon de fil ou de
soie, باغ *bāgh*, p.-t.; غیطان *ghai-*
thān, کمر باغسی *chirī*, شرت
kemer bāghy, t.; محزمه
mahzemē, a. — Serrer le lacet,
محزمه یسی *mahzemēi syqych-*
turmaq. — Lacs pour prendre les
perdrix, etc. Voyez LACS.

LACHE, adj. com., qui n'est pas
tendu, کوشک *guevchek*, کوچک
guevtchek, بول *bol*, t.; مسترخا
musterikhā, رخو *rakhv*, a. — Tenir
un peu lâche, peu serré, کوشک
guevchek thoutmaq. — En
parlant d'une étoffe, کوشک
guevchek dhoqounnich,
کوشک *guevchek*. — Au fig., sans
vigueur, خوبلو *guevchek*
khouïlu, رخو المزاج *rakhv ul-mi-*
zād. — Poltron, قورقراق *qorqāq*,
قحپه یورکلو *qahpē iureksyz*,
غیرتسز *ghäiretsyz*, t.;
مخنث *guevchek*, t.; بی
khanues, جبان *djebān*, a.;
زهره *bi zehrē*. — Qui n'a nul sen-
timent d'honneur, الحقیق *altchaq*,
لیم النفس *liim un-nefs*. — Que

cela est lâche! بونقدر الحقیققدر *bou*
nèqadar altchaqlyqtur.

LACHEMENT, adv., mollement,
رخاوت *guevchekliguilè*, کوشکلکه
rakhāvet ilè, t. — Négligem-
ment, اهیال *kiāhilliguilè*, کاهلککه
ihmāl ilè, a.-t. — Sans courage,
sans vigueur, غیرتسزکله *ghäiret-*
syzliguilè, غیرتسز *ghäiretsyz*, a.-t.;
نامردکله *nāmerdliguilè*, p.-t. —
تنبللکه *tembelliguilè*. — Avec bas-
sesse, الحقیقلغله *altchaqlyghilè*, t.;
حقارتله *haqāretilè*. — Avec per-
fidie, خیانتله *khüānetilè*, a.-t.

LACHER, v. a., détendre, کوشتهک
guevchetmek, بوللماق *bollamaq*,
کوچلتهک *ouzātmaq*, اوزاتماق
guevcheltmek. — Ralentir, بوشالتهق
bochältmaq, کوشتمک *guevchet-*
mek. — Détendre un arc, یسای
iai iüsmaq. — La bride
d'un cheval, اتک دزکیندی
atnū dizguīnini sāly-
virmek. — Lâcher les brides, au
propre et au fig., اطلاق - ارخای
ithlūq, irkhūi 'inān it,
a.-t. — Permettre, ویرمک
roukhsat virmek. — Laisser aller en
liberté, lâcher tout à fait, صالیویرمک
sālyvirmek, قویویرمک
qoivirmek, براقیویرمک
brāqvirmek, بوشالتهق
bochältmaq, ترک - اخلا
terk, ikhlā it. —
ازاد - خلاص اطلاق ا
azād, khalās ithlāq it, a.-p.-t.;
کشاد ویرمک *kuchād virmek*. —
بر اسیری ازاد ا
bir eciri azād it. سبیلنی
bir ecirūn sebilini takhlīe

it. — Lâcher, lancer contre, صالحق *sālmaq*, اوزرينه سالدرمق *uzerîne sâldurmaq*, p.-t. — Lâcher les chiens, اوزرينه كوپك صالحق *uzerîne keupek sālmaq*. — le ventre, ايجي سورمك *surmek*, ايجي سورمك *itchi surmek*, t.; اسهال ا *ishâl it*, بدنه لينت و برمك *bèdène lînet vîrmek*, اطلاق بطن ا *ithlâqy bathyn it*. — de l'eau, صودوكهك *sou deukmek*. — le pied, fuir, فراره بوز طوتوق *qâtchmaq*, قاچمق *firârè üz thoutmaq*, a.-t. — En parlant d'une arme à feu, بوشاتوق *bochâtmaq*. — un fusil, تفنگي *tufengui bochâtmaq*. — Le vaisseau lâcha toute sa bordée, سفينه الابانده سنك چله سنسي *sefinè alâbândacinuñ djumlècini bochâtti*. — la bonde d'un étang, la lever, صاوه جغسي *sâvadjaghy sâlyvîrmek*. — une écluse, بندك اصمه *bendûn asma qapoucini qâldurmaq*. — Lâcher inconsiderément un mot, dire une parole qui peut nuire, سوز-لاقردي *seuz, lâqyrdy qâtchurmaq*. — Lâcher un mot, dire une chose avec dessein, بر سوز ميدانه *bir seuz meidânè atmaq*.

LACHETÉ, s. f., poltronnerie, قورققاق *ïureksyzlik*, يوركسزلك *qorqaqlyq*, t.; غيرتسزلق *ghâiretsyzlyq*, a.-t.; جبن *djebânet*, جبن *djubn, djabun*. — Bassesse d'âme, يراملق *ïarâmlıq*, اچتلق *altchaqlyq*, رذيلة *rezîlet*, pl. a. رذایل *rezâil*, a. — Négligence,

كوشلكك *guevcheklik*. — Paresse, تنبللك *tembellik*. — Perfidie, خيانت *khyânet*, a.

LACIS, s. m., espèce de réseau de fil de soie, ايبك اوركوسي *ipek eurkuçu*, t. — Terme d'anatomie, réseau artériel, شبكة الشرايين *chebeket uchcherâün*.

LACONIQUE, adj. com., en parlant des hommes, قصه سوزلو *qyssa seuzlu*, t.; اجالجي *mîdjâz*, idjmâldji, t.; مقتصر الكلام *mouqtacyr ul-kêlâm*, a. — Discours laconique, قصه سوز *qyssa seuz*, كلام مختصر *kelâmi moukhtaçar*. — Il est laconique en ses réponses, جوابلري قصه در *djevâbleri qys-sadur*.

LACONIQUEMENT, adv., قصه سوز *qyssa seuz ilè*, سوز قصه لغسي *seuz qyssalyghy ilè*, وجز-ايله *vedjz, idjmâl ilè*, a.-t.; مختصرا *moukhtaçaren*. — Parler laconiquement, على طريق الایجاز *'ala tharyq ul-idjâz nouthq u tekellum it*. — Répondre قصه سوز ايله جواب و برمك *qyssa seuz ilè djevâb vîrmek*.

LACONISER, v. n., سوز قصه لغسي *seuz qyssalyghy ilè seüilemek*, t.

LACONISME, s. m., قصه سوز *qyssa seuz*, قصه لوق *qyssalyq*, a.-t.; اقتصرار *kelâmi moudjez*, موجز *iqtiçâr fil-kelâm*, a.

LACRYMAL, e, adj., كوز ياشنه *gueuz iâchinâ mutè'allyq*, متعلق

دمعى *den'iï*, a. — Conduit lacrymal, كوز ياشى يولى *gueuz iä-chi iöly*, دمعى مجرا' الدمع *medjra' ud-dem'*. — Fistule lacrymale, كوز ناسور *gueuz mätiaci*, ناسور چشم *nāçouri tchechm'*.

LACS, s. m. pl., cordons déliés, انچه *indjé ip*, باغلىر *bāghlar*, t.; Nœud coulant pour prendre du gibier, اوجسى *kemend*, p.; اوجسى دوزاغى *avdji touzāghy*. — En général, piège, دام دوزاق *touzāq*, دام *dām*. — Tomber, être pris dans les lacs; دام چيله يه كرفتار او *dāmi hlêlê gureriftār ol*.

LACTAIRE, adj. com., سودلو *sudlu*, t.; لابن *lābin*, a.

LACTÉ, E, adj., qui ressemble au lait, سوده بکزر *sudè beñzer*, t.; لبنى *lebni*, a. — De couleur de lait, سود رنگو *sud renklu*. — Voie lactée, صمان اوغريسى *samān oghryei*; t.; حاجيلر يولى *hādjiiler iölou*, كهكشان *kehkèchān*, p.; ام السها *ummi nudjoun*, امه نجوم *ummi us-sēmā*, مجرة *medjerret*, a. — Veines lactées, celles qui contiennent le chyle, مجارى كيلوس *medjārū kīlous*.

LACTÉ, s. m., serpent blanc à taches noires, سپاه گدلو بر نوع *sāh lekèlu bir nev'y beñāz iūlān*, t.

LACTESCENT, E, adj., سوده بکزر *sudè beñzer bir soui vīren*, t.

LACTIFÈRE, adj. com., en t. de

bot., se dit des plantes qui abondent en suc lacteux, سودلگن *sudluguien*. — Vaisseaux ou conduits qui portent le lait, اللبن مجرا' *medjra' ul-lebn*, au pl. مجارى اللبن *medjārī ul-lebn*.

LACTIQUE, adj. com., acide lactique, سود حامضى *sud hāmizi*, t.

LACUNE, s. f., اكسك *eksik*, اكسك قالمش ير *eksik qālmich ier*, نقصان *noq-sān*, t.; اكسك ير *eksik ier*, t.

LACUSTRAL, E, adj.; pl. m. LACUSTRAUX, گوللر کنارنك بتن *gueuler kenārindè biten*, t.

LADANUM OU LABDANUM, s. m., لادن *lāden*, لعدن *la'den*, p.

LADI. Voy. LADY.

LADRE, adj. commun, lépreux, لاتنلو *alātenlu*, t.; ابرص *ebres*, a. —

حسى طويمز *dhouïmaz*, حسى مسلوب الحواس *hyssi iöq*, t.; بوق *mesloub ul-havās*, a. — Très-avare, پك طمعگار *pek thama'kiār*, t.-a.-p.; خسيس *khacis*.

LADRERIE, s. f., لاپر، لاتنلك *alātenlik*, جداملق *djudāmlyq*, t.;

سوردي اvarice, علت برص *'ylleti baras*. — Sor-dide avarice, خسيسلك *khacislik*, ناكسلک *nākeslik*. — Hôpital de lépreux, léproserie. Voy. ce mot.

LADY, s. f., انگليز قادنى *inglīz qātini*, t.

LAGOPUS OU LAGOPE, s. m. Voy. PIED-DE-LIÈVRE.

LAGUE, s. f., كمينك يورر ايكن *guëminuñ iurur iken atchtigui iöl*, t.

LAGUNE, s. f., گولجک *gueul-*

djik, برکینتی صو کولجیزی *bir-kîni sou gueuldjighyzi*, t.; منقع *menqa'*, pl. a. مناقع *menāqy'*.

LAHSA, nom d'une ville d'Anatolie, لحسا *lahsā*.

LAID, E, adj., qui n'est pas beau, difforme, چیرکین *tchirqîn*, t.; قبیح *qabîh*, المنظر *qabîh ul-manzar*, a.; بد چهره *zicht*, زشت *bed tchehrè*. — Femme laide, چیرکین *tchîrkîn*, قاری *tchîrkîn qâry*. — Homme —, بد چهره آدم *bed tchehrè adem*. — Tout ce qui est désagréable à la vue, کره المنظر *kerîh ul-manzar*. — Contraire à la bienséance, چیرکین *tchîrkîn*, اقبیح *aqbah*, قبیح *qabîh*, اشنع *achna'*, شنیع *cheni'*. — Mauvais, فنا *fenā*. — Cela est bien laid de votre part, طرفکردن بو پک *tharafînziden bou pek fenâdur*.

LAIDERON, s. f. fam., چیرکین *tchîrkîn olân qy'z*, فتی *qaty zicht olân qy'z*, t.

LAIDEUR, subst. fém., difformité, قبح *tchîrkînlîk*, t.; قبح *qabh*, شنیعت *cheni'at*, سماجة *semâdjet*, a. — Au fig., méchanceté, شاعة *chinâ'at*. — La laideur de cette action, بو فعلک قبیح *bou fy'luñ qabh u chinâ'at*.

LAIE, s. f., femelle du sanglier, دیشی یبان طوکزی *dîchi iabân thônouzi*. — Route étroite coupée dans une forêt, چوبان یولی *tchîobân îoly*, چبغر *tchyghyr*, t.

LAINAGE, s. m., marchandise de laine, بیاق مقولهسی - امتعهسی *îapâq maqoulèci, emti'aci*, بوک *ieun qoumâchleri mâli*. — Façon donnée au drap, چوقه نک طراقدن کچورمسی *tchoqanuñ tharâqten guetchurmèci*, t.

LAINE, s. f., de moutons, etc., courte et commune, بوک *ieun*. — fine et longue, بیاق - یاق *îapâq*, t.; صوف *sof*, pl. اصواف *esvâf*, انجه بیاق بوک *indjè îapâq ieun*, دفتیک - دفتیک *def-tik*, vulgair. *distik*. — de chèvre, دوه *sof*, a. — de chameau, تویی *dèvè tuû*. — Cheveux épais et crépus des nègres, عرب صاچی *'arab sâtchi*.

LAINEUX, SE, adj., بوکلو *ieunlu*, چوق بوکلو *tchoq îapâqlu*, قبا بوکلو *qabâ ieunlu*, t.; صایف *khâvlu*, p.-t.; کثیر الصوف *kecîr ussof*, a. — Drap très-laineux, چوقه کثیر الصوف *kecîr ussof tchoqa*.

LAINIER, s. m., marchand qui vend des laines, بوک صایف *ieun sâtîdji*. — Ouvrier en soie, بونجی *ieundji*, بوک ایسلیجی *ieun ich-leîdji*, t.

LAIQUE, adj. com., طریق عوامدن, یاپاز *tharyqi avâmden olân*, دیبوی *pâpâz olmaîân*, دیبوی *îunîevi*, a.

LAISSE, s. f., یولتار *îoltâr*, زغره طاقیلان *gâich*, ایبسی *zaghare thâqylân îedek tpi*, t.

LAISSER, v. a., quitter, بر اقدیق *brâqmaq*, t.; ترک *terk it*, a.-t.

— Je l'ai laissé à la maison, خاندده *khānèdè brāqum*. — Il l'a laissé dans le danger, مخاطره ایچندک *moukhātharè itchindè ani terk cîlèdi*. — Laisser aller en liberté, قوموق *qomaq*, قویوبرمک *qoivermek*. — Laissez-moi, قویوبر بنی *qoiver beni*. — Laisser tout à l'abandon, هر شیئی *her cheü muhmilen terk it*. — Se laisser aller à la douleur, نفسنی کدر و اندوه ایچنه *nefsini keder u endouh itchinè sâlyvermek*. — Laisser une bonne réputation après soi, ابقای *ibqāi husni syt u cheuhret it*. — Laisser, mettre en dépôt, امانت *emānet it*, ایداع *vedy'a qylmaq*, ودیعه قلمق *ildā' it*. — Confier, recommander, حواله *ismārlamaq*, احواله *havālè it*. — Laisser une chose aux soins d'un ami, بر ماده یی *bir mādèdèü bir dostuñ ihtimāminè havālè it*. — Laisser, céder à quelqu'un le profit d'une chose, حاصل اوله جق *hācyl oladjaq nef' u fāidèü bir kimesnèè terk it*. — Permettre, رخصت *roukhsat vîrmek*. — Je les ai laissés aller, کیتملرینه رخصت *guïtmelèrîñè roukhsat vîrdum*. — Discontinuer, abandonner, واز *vāz guelmek*, کچیک *guetchmek*, فراغت *ferāghat it*. — Il a laissé la lecture, او قومقدن *oqoumaqtan vāz guetchti*.

— Léguer par testament, وصیت *terk vècïet it*, ترک بالوصیت *terk bil-vècïet it*. — Il a laissé tant aux hôpitaux, خسته خانهلر ایچون *khasta khānèler itchoun chouqadar aqtchè terk cîlèdi*. — Donner à tel prix : Je vous le laisse pour deux piastres, بن سزه انی ایکی غروش ویررم *ben sizè ani iki ghourouchè vîrurum*. — En parlant d'une personne qui se laisse mener par le bout du nez, بر *bir kimesnèü bourouninden tchekmek*. — Laisser quelqu'un maître d'une chose, pour dire, la laisser à sa disposition, بر کیمسندی بر شیئک مرخص قلمق *bir kimesnèü bir chèidè mourakkkhas qylmaq, moustaqyll vè mourakkkhas it*. — Laisser, donner beaucoup à penser, چوق *tchoq moulūhazalèrè bādi ol*. — Laisser ignorer, passer sous silence, مسکوت بر اقمق *meskiout brāqmaq*, مسکوت عنه *meskiout 'anhou terk it*. — Laissé, e, بر اقلمش *brāqylmich*, ترک اولنمش *terk olounmich*, متروک *metrouk*. — Se laisser, ne pas se garder de, صاقنماق *sāqynnāmaq*. — Se laisser tromper, الداندق *aldānmaq*.

LAI, s. m., سد - سود *sud*, t.; لبن *leben*, a.; شیر *chîr*, p. — Lait coupé, صوقا قلمش *sou qātilmich sud*, یوغورت-یوغورد *ïoghourt, ïoghourd*. — Petit lait, پینیر صویبی *pèinîr souïi sudi*, شروتنقه *cheroutqa*. — aigre, سود *ek-*

chi sud. — Dent de lait, سود دیشی
sud d'chi. — Lait, se dit du suc
blanc qui sort de quelques plantes :
lait de figue, لبن انجیر *lebni in-*
djir.

LAITAGE, s. m., سودلک *sud-*
lik, سودلو ییک *sudlu iëmek,* t.;
محلّبات *mohalleb,* pl. a. محلّبات
mouhallebât.

LAITE OU LAITANCE, s. f., بالقی
بالقی نفسی *balyq sudi,*
balyq nefsi, t.; بنات لبن *bênâti*
leben, a.

LAITÉ, e, adj., سدلو *sudlu.* —
Poisson—, سدلو بالقی *sudlu balyq,* t.

LAITERIE, s. f., endroit où l'on con-
serve le lait, سود بیری اوطهسی *sud*
iëri odhaci. — Lieu où on le vend,
یوغوردجی *sud dukkiâni,*
دکانی *ioghourdji dukkiâni,* t.

LAITERON, vulg. LACERON, s. m.,
بقلة یهودیه *sudlu ot,* t.;
baqlëti iëhoudië, a.

LAITEUX, se, adj., سدلو *sudlu,*
سودلگن *sudluguïen,* t.

LAITIER, s. m., matière semblable
au verre qui nage au-dessus du mé-
tal fondu, معدن کپوکسی *ma'den*
keupughy, t. — Celui qui vend du
lait, سودجی *suddji.*

LAITIÈRE, s. f., femme qui vend
du lait, سودجی *suddji,*
سود صانار قاری *suddji qâry,*
sud sâtâr qâry. — Vache qui donne
beaucoup de lait, سودلو اینک *sudlu*
inek. — C'est une vache laitière,
بر اینکدر *sâghmâl bir*
inektur.

LAITON, s. m., cuivre jaune,

پرنج تلی, — Fil de —, پرنج
pirindj. — *pirindj teli,* t.

LAITUE, s. f., مارول *mârol,* t.;
خس *khass,* a. — Petite laitue,
مارولجق *mâroldjyq.* — pommée,
باشلو مارول *bâchlu mârol.* — Cœur
de laitue, مارول ایچی *mârol itchi.*
— Laitue sauvage, یبان مارولی
iabân mâroli. — amère, سی
adji mârol.

LAIZE, s. f., t. de manufacture,
largeur d'une étoffe, d'une toile, etc.,
این *in,* t. — Ce drap a cinq quarts
de laize, بوقه نك دورت ربع
bou tchoqanuñ dort
roub' ini vârdur.

LAMA, s. m., nom donné aux prê-
tres des Tartares, تاتار لرك امامی
tâtârlaruñ imâmi, t.

LAMANAGE, s. m., قولاغوزلق *qou-*
lâghouzlyq, t.

LAMANEUR, s. m., لیمان
limân qoulâghouzi, t.

LAMANTIN, s. m., دکز ایوسی *de-*
nyz aïoucy, t.

LAMBEAU, s. m., morceau déchiré,
پارچی *pârtcha,* t.; قطعه *qyth'a,*
pl. a. قطعات *qyth'ât.* — de toile,
سکی بز پارچهسی *eski bez pâ-*
tchaci. — Vieux —, اسکى بسكى
eski buski.

LAMBIN, e, s. fam., کوشک
gûevchek, اگر دپرنیجی *aghyr tep-*
renîdji, اگر کوتلو *aghyr gueutly,*
کچ حرکتلو *guetch hareketlu,*
قابران *qâbarân,* صاوصاجی *sâv-*
sâdji, t.

LAMBINER, v. n. fam., اکنمک
ëgleñmek, کوشککله - هسته کله

güevchekligüilê, ahesiê-
ligüilê hareket it, قابرانلق qā-
barāntlyq' it, صاوصالمق sāvsāla-
maq, t.

LAMBOURDE, s. f., pièce de bois
sur laquelle on pose les solives,
کریش kirich, t. — Poser des lam-
bourdes, یرلشدرمک یرلشدرمک
kirich qoïmaq, ierlechturnek.

LAMBRIS, s. m., revêtement des
murs en menuiserie, دیوار قپلمه سی
divār qaplamaci, duchè-
mèci. — Revêtement d'un plafond
en menuiserie, چاتمه ایشلنمیش
tchātma ichlenmich tāvān, t.
— Au fig., le céleste lambris, pour
dire le ciel, قوبه نیلگون فلک
qoubèi nîlguïouni felek.

LAMBRISSEGE, s. m., دیوار
divār duchemèci
ichi, طوانلماه thavānlama, t.

LAMBRISSEGE, v. a., دیوار لری
طوغرامه جی ایشی ایله دوشمک
divārlari dhoghrāmadji
ichi ilê duchemek, donātmaq. —
Travailler, orner, طوانلماق
thavānlamaq, t.

LAMBRUCHE ou LAMBRUSQUE, s. f.,
espèce de vigne sauvage, یبان
yabān asma, یبانسی اوزم
yabāni uzum, یبانسی
yabāni uzum, asmaci. —
son fruit, یبان اصهنک اوزومی
yabān asmanuñ uzumu, t.

LAME, s. f., table de métal fort
mince, تنکه tenèkè, تخته
takhta, دمر اینجه تخته
indjè takhta, دمی
démir takhtaci. — d'épée,
ناملی nāmlı, ناملو nāmlu. — de
couteau, بچاقی bîchāqı

nāmlıcy. — de sabre, قلیج ناملوسی
qylydj nāmlıcy. — d'or ou d'ar-
gent, قباره qabāra. — d'eau, flot,
vague, طالغه dhālgha.

LAMENTABLE, adj. com., déplo-
rable, مستوجب الشکایة mustev-
djib uch-chikiāiet, a.; شکاییت
شکایتته chikiāiet oladjaq, اوله جق
لايق chikiāietè lāiq, a.-t.; موجب
العوبل mudjib ul-'avıl. — doulou-
reux, حزین adjîdîdji, جدیدجی
hazîn. — d'un ton de voix lamen-
table, صدای حزین ایله
sadāi hazîn ilê.

LAMENTABLEMENT, adv., اغلشدرق
oghlacharaq, ایگلیه رک
iñlçierek, شکاییت
شکایتته chikiāiet ilê,
ایگلیه یوزندن
chikiāiet iuzinden, a.-t.;
فریاد و فغان ایله
feriād u fighān
ilê, حزینا hazînen,
بالحزن والاین bil-huzn vel-anîn.

LAMENTATION, s. f., ایگلیدی
iñildı, اغلشده aghlachma, اه
ah, t.; عویل avıl, بکا bekiā,
enîn, شکایتته chikiāiet,
شکوا chekvā, a.; فغان
feriād, فغان fighān, p.

LAMENTER, v. a., اچیمق
adjımaq, ایگلمک
iñlemek, اچیمق
pek adjımaq. — Se lamen-
ter, v. pr., اغلامق
aghlāmaq, شکایت - شکوا
chikiāiet, chekvā
it, نوحه قلیق
nevha qylmaq, a.-t.;
فریاد ا
fighān, feriād it,
زار زار اغلامق
zār zār
aghlāmaq, t. — Se mettre à se la-
menter, فریاده کتمک
feriādè
guïmck. — Se lamenter inutilement,
عبت یره بکا و نوحه ا
'abes ièrè
bekiā vu nevha it.

LAMIE, s. m., بر جنس کویک *bir djins keupek bālyghy*, t.

LAMIER OU LAMION, s. m., plante, لامیون *qarrici ahmer*, لامیون *lāmïoun*, a.

LAMIER, s. m., ouvrier qui fait des lames pour les manufactures d'étoffes, قباره یپان ایشچی *qabāra iapān ichdji*, t.

LAMINAGE, s. m., معدن *ma'den indjèlèmeci*, صفسح *ïoufyaladup iassylatma*, t.; الحديد *safh ul-hadid*, a.

LAMINER, v. a., معدنی *ma'deni indjèlèmek*, قورشونی *ma'deni tènèkè it*, تصفیح *tènèkè takhtaci iapmaq*, تصفیح *iassylatmaq*, t. — Laminer du plomb, قورشونی *qourchouni tasfih it*.

LAMINEUR, s. m., معادنی تصفیح *me'adeni tasfih iden*, a.-t.

LAMINOIR, s. m., یصیلک جق *iassyladadja tchekidj*, t.

LAMPADAIRE, s. m., قندیلی *qandili açadjaq alet*, t.

LAMPDIAS, s. f., nom de l'étoile appelée aussi *al-debaran*, کوکب *kevkeb ud-deberān*, عین *aïn us-sevr*, a.

LAMPAS, s. m., enflure au palais du cheval, اتک اوست چکئسنه *atuñ ust tchenècinè gue-len chich*. — Étoffe de soie de la Chine, بر نوع چین ایپک قماشی *bir nev'y tchin ipek qoumāchi*, t.

LAMPE, s. f., قندیل *qandil*, pl. a. قنادیل *qanādil*; چراغ *tchērāgh*, p.-t. — suspendue, اصقى *asqy*, الك *tureüā*, p. — portative, قندیل *eldè gueutürylur qandil*. — d'argent, کومش قندیل *gumuch qandil*. — sépulcrale, مزار قندیلی *mezār qandili*.

LAMPÉE, s. f., بر قدح طولوسی *bir qadeh dholouçou charāb*, t.

LAMPER, v. a., اچ کوزلولک *adj gueuzlulikilè itchmek*, t.

LAMPERON, s. m., قندیل بوزنی *qandil bournou*, t.

LAMPION, s. m., دونانمه قندیلی *donānma qandili*, شنلک قندیلی *chenlik qandili*, t.

LAMPROIE, s. f., بر جنس دکز *bir djins deñyz bālyghy*, مورینا *mourinā*, t.

LAMPSANE OU HERBE AUX MAMELLES, s. f., plante médicinale, شبرق *chibryq*.

LAMPSAQUE, s. f., ville de l'Asie-Mineure, لامپساق *lāmpsāq*.

LANCE, s. f., arme à long manche et à fer pointu, مزارق *myzraq*, pl. a. مزاریق *mezāryq*; سکو *suñu*, t.; رومح *roumh*, pl. a. رماح *rimāh*.

— Grande et forte — قسطنیچده *gosthanidjè*.

— Rompre la lance, کسر رومح *kesri roumh it*. — Lance de drapeau, d'étendard, le bâton auquel ils sont attachés, بیسراق *bairāq syryghy*. — Lance à feu, fusée qui sert à mettre le feu

à une pièce d'artillerie, قتييل *fitil syryghy*.

LANCER, v. a., jeter avec force, اتمق *atmaq*, اورمق *ourmaq*, براقيق *brāqmaq*, t.; رمى *rēmi* it, a.-t. — un trait de flèche, اوق *oq atmaq*. — un javelot, جريد اتمق *djerid atmaq*. — Au fig., un regard de colère, طارغناق *dhārgħynlyq bāqychi atmaq*. — des œillades amoureuses, عاشقانه كوز اتمق *āchiqānē guuz atmaq*. — Lancer un regard, نظر *nazar sālmaq*. — le cerf, كيكى اينندن قالدرمىق - چقرمق *güeïgui ininden qāldurmaq, tchi-qarmaq*. — un vaisseau, كمى *guēmi dēnyzē indurmek*. — Lancer son cheval de tous côtés, هر جانبه ات سالمق *her djānibē at sālmaq*. — Se lancer, صچرايوپ اتمق *sychrāiup atilmaq, duchmek*. — sur quelqu'un avec force, هجوم - جهله *hudjoun, ham-lē it*, a.-t.; اوزرينه وارمق *uzerine vārmaq*. — Se lancer dans la mêlée, كندويى ميان معاركديه سالمق *guendūi mīāni mou'āreketē sālmaq*. — au milieu des ennemis, اعدا *a'dā itchinē atylmaq*. — d'un bois, اورمان ايچنه اتمق *ormān itchinē atylmaq*. — En parlant d'un vaisseau, on dit qu'il lance babord ou tribord, اورچهد پوچهد *ortcha potcha ürumek*. — Lancé, e, مرمى اتملش *atilmich, mermi*.

LANCETIER, s. m., نيشتر قيسورى *nichter qoubourı*, t.

LANCETTE, s. f., instrument de chir., نيشتر - نيشتر *nichter, nechter*, p.-t. — Lancette à bœuf, couteau de boucher, بچاغى قصاب *qassāb bytchāghy*. — Donner un coup de lancette, بر نيشتر اورمق *bir nichter ourmaq*.

LANCIER, s. m., cavalier armé d'une lance, مزراقلو *mizrāqlu*, قسطنيجيله *qosthanitchalu*. — Simple soldat d'un corps de lanciers, مزراقلو اتلو عسكرى نفرى *mizrāqlu atlu'askeri neferi*, t. — Ouvrier qui fait des lances, مزراق يپان *mizrāq iapān ichdjı*, ايشچى *mizrāqtchi*, t.

LANCINANT, e, adj., douleur lancinante. Voy. ÉLANCEMENT.

LANDAU, s. m., اوستى قپاق *ustu qapāq* كى اچيلور بر نوع هنتو *guibi atchılur bir nev'y hintov*.

LANDE OU LANDES, s. f., غدير *ghāiri ma'mour ve mou'aththal ier*, a.-t.; قندره *gharife*, pl. a. عرف *ghouraf*. — Endroits secs et ennuyeux d'un écrit, حشويات موجبة الكلال *hachvūāti moudjibet ul-kelāl*.

LANDIER, s. m., مطبخك قوللانلان *mathbakhta qoullānilān bir nev'y iri odjāq demiri*, t.

LANDWER, s. m., نمچه مملكتنه *nemtché memleketindē olān redif'askeri*, t.

LANERET, s. m., طوغان جنسى *dhoghān djinsi*, t.

LANGAGE, s. m., idiomie d'une

nation, dil, t.; لغت *loughat*, لهجة *lehjet*, a.; زبان *zebān, zubān*, p. — Le langage persan, عجم دلی *'adjem dili*. — C'est un langage barbare, لغت جهلادار, *djuhelādūr*. — Manière de s'énoncer, سوز *seuz*, t.; کلام *kelām, tekellum*, a. — Langage figuré, کلام مجازی *kelāmi medjāzi*. — Un langage simple, تصنع و تکلفدن عاری, *teçannu' vè tekellusten 'āri bir kelām*. — La pureté du langage, نقای کلام *naqāi kelām*. — Manière de parler des choses, eu égard au sens plutôt qu'aux mots, سوبلیش *seuileich*, اغز *aghyz*, لسان *liçān*. — Ce langage ne me plaît pas du tout, بو سوبلیشدن هیچ حظ ایتمم *bou seuileichten hı̄tch hazz itmem*. — Changer de langage, ز — اغز *aghyz deichturmek*. — Langage muet, لسان بلا نطق *liçāni bilā nouthq*. — Le langage des oiseaux, قوشلرک دلی *qouchlaruñ dili*.

LANGUE, s. m., قونداق *qondāq*, چو جونی بورودقلری بز *tchodjoughy bouroudouqlari bez*, t.; لفافة الصبی *lefāfet us-sabūi*, pl. a. لفایف الصبی *lefāif us-sabūi*.

LANGOUREUSEMENT, adv., ضعیفانه *za'ıfānè*, a.-p.; سستلیکه *sustliguilè*, p.-t.; درمانسزلغیله *dermānsyzlyguilè*.

LANGOUREUX, se, adj., qui est en langueur, ضعیف *za'ıf*, a.; کوشک *guevchek*; t.; فاتر *zeboun*, p.; فاتر *fātir*, a. — Qui marque de la lan-

gueur, درمانسزلق کوسترر *dermānsyzlyq gueusterur*. — Yeux languoureux, مخمور کوزلر *makhmour guezler*. — Regard — نظره, *nazarèi vesmet ecer*.

LANGOUSTE, s. f., espèce de sauterelle, بر نوع چکرکه *bir nev'y tchèkirguè*. — Sorte d'écrevisse de mer, تکه استاقوس جنسی *istāqos djinsi*, تکه *tekè*, t.; جراد البحر *djerād ul-bahr*, a.

LANGUE, s. f., organe du goût et de la parole, دل *dil*, t.; لسان *liçān*, pl. a. السنة *essinet*. — Grosse langue, دل قالین *qālīn dil*. — Tirer la langue, دلی چیقارمق *dili tchyqārmaq*. — Avoir la langue pâteuse, لسان متاجن او *liçāni muteledlijin ol*. — Le bout de la langue, دلک اوچی *diluñ oudjou*. — Langue de mouton, de bœuf, صغر دلی *qouïoun, syghyr dili*. — Mauvaise langue, personne médisante, دلی زفیرلو *dili zefırlu*. — J'ai ce mot sur le bout de la langue, je suis sur le point de me le rappeler, بو لفظ دلم اوچنددر *bou lafz dilum oudjoundèdur*. — Langue, langage, دل *dil*, لسان *liçān*, انا زبان *zebān*, p. — maternelle, فرانسز دلی *anā dili*. — française, ترک دلی *frānsyz dili*. — turque, عرب دلی *turk dili*. — arabe, عجم دلی *'arab dili*. — persane, عجم دلی *'adjem dili*, زبان فارسی *zebāni fārsi*. — Les langues orientales, السنة مشرقیه *essinèi mechriqîè*. — Parler la langue turque, le turc, ترکچه سوبلمک *turktchè seuilèmek*.

— l'arabe, le persan, - عربجه *arabdjè, fārsd-
djè seuilèmek.* — Prendre langue,
s'informer, طومتق - دل المق *dil
almaq, thoutmaq.* — Enseigner une
langue, تعليم السنه *ta'lim essinè it.*

— Connaître le génie d'une langue,
لسانك طبيعتني بيلمك *liçān-
nuñ thabi'atini bilmek.* — Langue
vivante, en usage, لسان مستعمل
liçāni musta'mel. — Maître de lan-
gue, دل خودهسى *dil khodjaci.* —
Enfants de langue, communément
jeunes de langue, élèves interprètes
du gouvernement pour les langues
orientales, دل اوغلان *dil oghlān.*
— Langue de terre, terre longue et
étroite, دل *dil.*

LANGUE-DE-BOEUF, s. f. Voyez
BOURRACHE.

LANGUE-DE-CERF, s. f., herbe,
گيک دلی اوت *gueik dili ot, t.*
Voy. SCOLOPENDRE. — de chien, ou
cynoglosse, herbe, لسان الكلب
liçān ul-keleb, sināvlouz.
— de serpent, بيلان اوتسى *īlān
oty.*

LANGUETTE, s. f., دلجک *dil-
djik, dildjiguz.* — de ba-
lance, ترازو دلی - دلجکی
dili, dildjigui, t.; لسان الميزان
liçān ul-mīzān.

LANGUEUR, s. f., abattement, état
d'une personne qui languit, ضعيفلق
za'iflyq, a.-t.; ضعف *za'f, a.;*
سستلك *zebounlyq, p.-t.;* سستلك
sustlik, dermānsyzlyq,
t.; فتور *futour, vesmet, a.*
— Grande — وصمت عظيمه *ves-
meti 'a'zīmè.* — Peine de l'âme et

de l'esprit, گوكل بزمهسى *gueuñul
bezmeci, ثقلت بال syqleti bāl,*
درد درون *derdi deroun.* — L'état
de la terre et de la végétation en hi-
ver, طورغونلاق *dhourghounlyq,*
حالی فتور *hāli futour.*

طوكزدلىسى *LANGUIER, s. m., dhoñouz dili pastur-
macy, t.*

LANGUIR, v. n., tomber en lan-
gueur, être en langueur, se consu-
mer, ضعيفلدمق *za'iflanmaq,*
درمانسزلعه *zebounlanmaq,* زبونلدمق
اوغرامق *dermānsyzlygha oghrā-
maq, حال تقهیل و تهبطده او,
hāli teqahhul u tehabbuthè ol,*
درمانسزلق چکمک *dermānsyzlyq
tchekmek.* — de faim, de soif,
مبتلاى وصمت جوع و عطش او
mubtelāi vesmeti djou' vu 'atch ol.
— de vieillesse, اختيارلدمق *ikh-
tārlanmaq.* — dans l'oisiveté,
ايشسز كاهلندمك *kāhllenmek,*
المق *ichsyz qālmaq.* — dans la
pauvreté, كچنك *qālmaq, guetchiimek,*
درمانده درد فقر و فاقه او *a.-t.;*
dermündèi derdi faqr u fāqa ol. —
dans une prison, ايچنده *zindān*
مبتلاى حال وصمت او *itçhindè mubtelāi hāli vesmet ol.* —
Au fig., languir, se dit des peines
d'esprit, گوكل ثقلتند اوغرامق *gueuñul syqletinè oghrāmaq.* —
Souffrir de l'ennui, صغلق *syqyl-
maq, غلبه كلالدن متضجر البال او,
ghalebèi kelālden mutezaddjir ul-
bāl ol.* — d'amour, عشقيه *lavāi 'yehqilè derdnāk*
دردناك او

ol. — Les affaires languissent, در ایشلر طور عونقلدهر *ichler dhourghounlyqtadur*.

LANGUISSAMMENT, adv., ضعیفانه *za'ifānè*, a.-t.; سستلیکله *sustliguilè*, a.-p. کاهلانیه *kiāhilānè*, a.-p.

LANGUISSANT, e, adj., qui languit, ضعیف *za'if*, a.; کوشک *guevchek*, درمانسز *dermānsyz*, t.; سست از دَام *sust endām*, p.; فاتر *fātir*, متوصم *mutevessim*, مهبوط الحال *mebhouth ulhāl*. — Pâle, fané, صولهش *solmuch*. — Discours languissant, مقاله فاتره *meqālèi fātirè*. — Regards languissants, در دلو باقشلر *derdlu bāqychlar*.

LANIER, s. m., چاقرجنسی *tchāgyrdjinsi*, بر نوع شاهین *bir nev'y ehāhīn*, t.

LANIÈRE, s. f., آنچه قایش *indjè qāich*, قایش *qāich*, t. — d'un fouet, قامچینک قایشی *qāmtchīnuñ qāichi*.

LANIFÈRE, adj. com., یپاقلو *iapāqlu*, صایف *sāyf*, یوکلو *ieuñlu*, t.; ذو صوف *zou sof*, a.

LANTERNE, s. f., boîte transparente où l'on met une lumière, فذر *fener*, فانوس *fānous*, pl. a. فوانیس *sevānīs*. — de verre, جام فذر *djām fener*. — de papier, کاغد فذری *kiāghyd feneri*. — à réverbère, ایینهلو فذر *aīnèlu fener*. — sourde, خرسز فذری *klyrsyz feneri*. — magique, خیال فذری *khāīāl feneri*. — Lanterne à gargousses, خرتوچ قوطیسی *khartoudj gouthouçou*. — Lanternes, au plur.,

fadaïses, discours frivoles, خلطیات *khalthüät*, هذیان *hezīān*.

LANTERNER, v. n., être irrésolu, شبهده قالمق *dhourmaq*, طور مق *chubhèdè qālmaq*. — Perdre le temps à des riens, بوش بوشنه وقت *boch bochounā vaqyt guetchurmek*, لزومسز شیلر ایله *louzoumsyz cheilerilè oīnāmaq*. — Amuser par de vaines paroles, بوش لاقردی ایله بر کهسنه *boch lāqrdy ilè bir kimēsneī aldūtmaq*.

LANTERNERIE, s. f., discours frivole, fadaïse, etc. Voy. LANTERNES.

LANTERNIER, s. m., faiseur de lanternes, فنرجی *fenerdji*. — Qui allume des lanternes (on dit mieux allumeur), فنرلری یاقیجی *fenerleri iāqīdji*. — Diseur de fadaïses, یاهه سو یلیجی *iāvè seuilēdji*, هذیان سو یلیان *hezeīān seuilēīān*. — Homme irrésolu en toutes choses, متذبذب قرارسز *qarārsyz zebzib*.

LANUGINEUX, se, adj., ثوبل-و *teuñlu*, خالو *khāvlu*, یپاقلو *iapāqlu*, ذو صوف *zou sof*, a.

LAPATHE OU LAPATHUM, s. m., plante. Voyez PAREILLE, PATIENCE.

LAPER, v. a., کوپک کبی *keupek guibi itchmek*, دل اوچی ایله ایچمک *dil oudjou ilè itchmek*, t.; ولغان ا *voulghān it*, a.-t.

LAPEREAU, s. m., اطه طاوشانی *adha thāvchūni*, یاورسی - انبکی *iāvrycy, enīgui*, t.

LAPIDAIRE, s. m., جواهرجی

djevâhirdji, a.-t.; طاشجی thâch-
dji, t.; جواهر طاشلری یونییجیسی
djevâhir thâchlari ionüdjici, t.

LAPIDATION, s. f., طاشمقلق
thâchlamaqlyq, طاش ایله دپه لسه
thâch ilê tepêlemê, t.; رجوم
rudjoun, نکال بالترجم
nekiâl bir-
redjm, a.

LAPIDER, v. a., طاشلیق thâch-
lamaq, طاش ایله دپه لسه
thâch ilê tepêlemek, طاشه
طوتوب thâcha. thoutoup tepê-
mek, t.; رجم ل redjm it, a.-t. — La-
pidé, c, طاش ایله دپه لشمش
ilê tepêlenmich, رجوم
merdjoun.

LAPIDIFICATION, s. f., طاش
طاشلنمه thâch olmaci, اولمسی
thâchlanma, طاشک صورتلنمسی
thâchuñ souretlenmeci, t.; تاججر
tahdjur, a.

LAPIDIFIER, v. a., معادنی طاشه
مق دوندرمک me'âdeni thâchê deun-
durmek, طاش صورتنی ویرمک
thâch souretini vîrmek, t.; تاججیر
tahdjir it, a.-t.

LAPIDIFIQUE, adj. com., طاشه
thâcha deundurîdji, t.; دوندربیجی
mouhaddjir, a.

LAPIN, s. m., اطه طوشانی
thavchâni. — blanc, اقی طوشان
aq thâvchân, t.

LAPINE, s. f., دیشی اطه طوشانی
dichi adka thavchâni, اطه
adha thâv-
chânuâ dichici, t.

LAPIS-LAZULI, s. m., لاجورد
lâdjiverd thâchi, a.-t.;
لاجورد lâdjiverd, لاجورد
lâziverd, a.

LAPS, E, et RELAPS, E, adj.,

tombé, peu usité, ne se dit que de
celui qui a quitté plusieurs fois la
vraie religion, مرتد mourtadd, a.

LAPS, s. m., écoulement, espace
de temps, وقت کچمسی
vaqyt
guetchmeci, t.; مرور
murour, مرور
murour uz-zemân. — Un
laps de temps, مدت
muddet, a.;
بر مدت bir muddet, a.-t. — Par
le laps de temps, مرور زمان
murouri zemân ilê.

LAQUAIS, s. m., خدمتکار
khyz-
metkiâr, در اوغلانی
ter oghlâni,
شاطر châthyr, a.; چوققدار
tchoqa-
dâr, t.-p.

LAQUE, s. f., gomme, sorte de
résine, لاک lāk, vulg. lekk, -
لک louk. — Couleur de laque,
لوک رنگی louk rengui. — Laque,
s. m., vernis de la Chine, چین
tchîn iāghy. — Nom de nom-
bre en persan; laque de roupies, ou
cent mille roupies, لك روپیسه
leki
roupiê.

LARCIN, s. m., action de déro-
ber, خرسزلک khrysyzlik,
اوغریلق oghrylyq, t.; سرقت
syr-
gat, a.; دزدلک duzdlik, p.-t. —
Enclin au —, خرسزکه مایل
khyr-
syzliguê mâil. — La chose déro-
bée, اوغرلانمش شی
oghoulân-
mich cheï, چالشمش شی
tchâlin-
mich cheï, مسروق شی
cheï mes-
rouq, au pl. اشیاى مسروقه
echiâi
mesrouqa. — Commettre un larcin,
ارتکاب سرقت
irtikiâb sir-
gat it.

LARD, s. m., طوکزیباغی
dhoñouz
iāghy, طوکز پاسترمه سی
dhoñouz

pāstyrmaci, t. شحم الخنزير; *chahm ul-khynzîr*, a.

LARDER, v. a., mettre des lardons, انه طوكز ياغي صوقه مق *ête dhoñouz iāghy soqmaq*, طوكز *z*.
 انه طوكز ياغيله كچورمك *dhoñouz iāghylê guetchurmek*, انه طوكز ياغى *y*.
 انه طوكز ياغى نكزده لمك *ête dhoñouz iāghy ni-guendelemek*. — Percer de flèches,
 اوڤ ايله ساپلمق *oq ilê sāplamaq*.
 شيشه ساپلمق *chîchè sāplamaq*, t.

LARDOIRE, s. f., ساپلمه اکنه سى *sāplama ignèci*, ساپلوج *sāploudjê*, t.

LARDON, s. m., aiguillette de lard, طوكز ياغينك اينجه ديلمى *dhoñouz iāghynûñ indjê dilimy*. — Au fig., mot piquant, كسندى *kêcindi*, نكته *nuktê*, اجى سوز *odji seuz*, t.; اجى سوز *atmaq*.

LARGE, adj. com., qui a de la largeur, انلو *enlu*, اينلو *inlu*, بول *bol*, يصى *y*, كيكش *gueïnich*, كيك *gueïñ*, *ïassy*, t.; عريض *vâci*, واسى *arîz*, واسى *vaci*, a. — Cette place est large, بو ميدان واسعدر *bou meïdân vâcy'dur*. — Une large planche, اينلو بر تخته *inlu bir takhta*. — Un chemin large, طريق واصع *tharyqi vâcy'*. — La route est plus large en cet endroit, بو محلده *bou mahallê* *ïolun vas'aty zîadêdur*. — En large, عرضا *'arzen*. — Large, largeur, عرض *'arz*, اينلك *inlik*, بول *bol*. — Ce drap a tant de large, بو

چوقده نك شوقدر عرضى واردر *bou tchoqanun chouqadar 'arzi vârdur*. — Une étoffe d'une aune de large, بر ارشين عرضى اولان قماش *bir archin 'arzi olân qoumâch*. — Le large, la haute mer, انكين *enguîn*. — Prendre le —, انكينه كتهك *enguîné guîtmek*, چيقمق *tchyqmaq*, الارغيه *alârghaie* چيقمق *tchyqmaq*. — Prendre le large, s'enfuir, قاچيق *qâtechmaq*. — Au large, spacieusement, وسعت اوزره *vus'at uzrê*. — Être logé au large, وسعت اوزره *vus'at uzrê mutemekkin ol*. — Au long et au large, اينيه اوزوننه *enîné ouzounîné*, بالطول والعرض *bith-thoul vel-'arz*.

LARGEMENT, adv., بوللغله *bolly-ghilê*, بول بول *bol bol*, بولجه *bol-djê*, t.; وفرتله *vifret ilê*. — Généreusement, سخاوتله *sakhâvetlê*, جو مردلك ايله *djeumêrdlik ilê*.

LARGESSE, s. f., ample libéralité, ويش *baghychlâich*, ویش *vîrich*, ال كرمى *el keremi*, ايلك *eilik*, انعامات *in'âm*, pl. عطايا *athüè*, pl. جو مردلك *athâü*. — Générosité, جو مردلك *djoumerdlik*, p. — Faire, répandre des largesses, نشر انعامات *nechri in'âmüt u'athâü it*. — Largesse de loi, terme de monnaie, ce qui excède le titre ordonné par les lois, عيارك ارتوقلغى *aïaruñ artuqlyghy*.

LARGEUR, s. f., انليلك *enlîlik*, كيكشلك *inlulik*, بول *bol*, كيكلك *gueïnichlik*, *gueïnik*, t.;

اینلک - انلک *arz, a.*; عرض *enlik*, وسعت *ini*, اینی *in*, این *enlik*, *vus'at, a.* — La largeur du drap, اینلکی - اینلکی *tchòqanuñ ini, inligui.* — d'une rue, زوفاقک وسعتی - کیکشکلکی *zoqâquñ vus'aty, gueñnichligui.*

LARGO, adv., emprunté de l'italien, terme de musique, lentement, یواش *iyāvāch*, یواش *iyāvāch iyāvāch, t.*

LARGUE, s. et adj., la haute mer, انکین *enguñ, t.* — Prendre le large, انکینه چیق — *enguñe tchyqmaq.* — Tenir le — انکینه *enguñe dhourmaq.* — Vent large, de travers, یل اگری *egri iel*, یل صابه *sāpa iel.*

LARGUER, v. a., lâcher ou filer le cordage qui retient une voile par le bas, یلکنک ایپنی بوشلوق — *ielkenuñ ipini bochlamaq.*

LARIX, s. m. Voyez MÉLÈZE.

LARME, s. f., goutte d'eau qui sort de l'œil, کوز یاشی *gueuz iāchi, t.*; یاش *iāch, t.*; دمع *dem', a.*; اشک *echk*, سرشک *sirichk, p.* — Répandre des — یاشرمق *iā-charmaq*, اشک دوکمک *iāch deukmek.* — Fondre en larmes, غریق *gharīqy bahri sirichk ol.* — Avec des larmes de sang, دم مع دم ایله — *dem'y dem ilè.* — Goutte ou suc qui coule de quelques plantes, دمله *damla, t.*; ره — *qathrè, qathra, a.* — de la vigne, دیکک کوزی یاشی *dikik gueuzi iāchi.* — des arbres, صیزان یاش *aghādjtan syzān iāch.*

چام ساقزی, *Larine de sapin, tchām sāqzyi.*

LARME-DE-JOB, s. f., plante, دمعہ ایوب, *dem'y dāvoud*, دمع داود *dem'ai cīoub, a.*

LARMIER, s. m., t. d'architect., saillie pour empêcher que l'eau ne découle le long du mur, دیوار صچاغی *dīvār satchāghy.* — Au pl., partie chez le cheval qui correspond aux tempes, اتک طولکری *atuñ thoulouñleri.*

LARMOYANT, e, adj., کوزی یاشلو *gueuzu iāchlu*, اغلابچی *aghlaūdjī, t.*; بشکی *bēki, a.*; اشک ریزان *echk rīzān*, کریان *guerīān, p.*

LARMOYER, v. n., کوز یاشی *gueuz iāchi deukmek*, کوزدن یاش اقتنق *gueuzden iāch aqytmaq*, کوز اغلامق *aghlaūmaq*, یاشرمق *gueuz iācharmaq, t.*

LARRON, NESSE, s., خرسوز *khyrsyz, t.*; سارق *sāryq, a.* — Petit — خرسوزجک *khyrsyzdjik.* — Fin larron, حيله باز اوغرو, *hylè bāz oghrou.*

LARVE, s. f., premier état d'un insecte, — ایلکی حالی — *bir beudjeguñ ilki hāli, soureti.* — Ame des méchants, revenant, قره قونجاوس *qara qondjolos, t.*; ارواح الاشرار *ervāh ul-echrār.*

LARYNX, s. m., خرتلاق *khyrtlāq*, خورشچده *khorchchè, khorchchè, t.*; نای کلو — *nāi guètou, p.*; غاصمة *ghalsamet*, قصبه الربة *qasbet ur-rïet*, حنجور *handjour, pl. a.* حناجیر *hanādjir.*

LAS, SE, adj., fatigué, - یورغون *ïorghoun*, یورلمش *ïoroulmich*, طورغون *dhourghoun*, t.; تعبان *ta'bân*, a. — Être las de...., عی ودرمانک *ïorghoun ol*, یورغون او *'aïi u dermändè ol*. — Je suis las, یورلدم *ïourghoun im*, اوصانق *ïourouldoum*. — Ennuyé, اوصانق *oçányq*, اوصانمـش *oçānmich*, بیقمش *byqmich*, بزکین *bezguîn*. — Je suis las de cet homme-là, بو *bou adeniden bezguînim*.

LASCIF, IVE, adj., enclin à la luxure, شهوتی *chehvetlu*, شهوتی *chehveti azghoun*, زنايه *chehveti tâbi*, a.-t.; زنایه *zenâie duchkun*. — En parlant des choses, شهوتی ازدریجی *chehveti azdurîdji*, محرک الشهوة *mouharrik uch-chehvet*.

LASCIVEMENT, adv., شهوت ایله *chehvet ilè*, زنايه قـذره جـق *zinâie qyndyradjaq souret ilè*, شهوت انکیزانه *chehvet enguîzânè*. — Regarder lascivement, نگاه شهوت انکیزایله نظرا *niguiâhi chehvet enguîz ilè nazar it*.

LASCIVETÉ, s. f., شهوت *chehvet*, شهوت باهه *nefs*, شهوت ازغونلکی *bâhiè*, a.; شهوت ازغونلکی *chehvet azghounligui*, زنایه دوشکونلکی *zinâie duchkunligui*, a.-t.

LASERPITIUM, s. m., plante, حلتیت اغاجی *haltîet aghâdji*, a.-t.; انجـدان *endjudân*, a.; بالدران اغاجی *bâldyrân aghâdji*.

LASSANT, E, adj., qui fatigue,

یورغونلق ویرن *ïorghounlouq vîren*, یورلمش *ïourîdji*, t.; متعب *mut'yb*, موجب العی *moudjib ul-'aïi*. — Un travail lassant, موجب عی *moudjibi 'aïi ola-djaq bir choghl*. — Une besogne lassante, کار متعب *kiûri mut'yb*. — Qui cause du travail, qui fatigue, زحمتلو *zâhmetlu*.

LASSER, v. a., fatiguer, یورلتمق *ïoroultmaq*, یورمق *ïormağ*, - یورغون *ïorghoun*, اعیای *it'âb it*, اعیای *a'ïi it*, a.-t. — Le chemin m'a fort lassé, بول بنی بغایت اعیای ایلدی *ïol beni beghâiet a'ïa eilèdi*. —

Lasser la patience de quelqu'un, بر کمسنه نک صبرینه ایراث فتورا *bir kimesnèni sabrîne irâs futour it*.

— Ennuyer, اوصاندرمق *oçândur-maq*, بیقدرمق *byqturmağ*. — Se Lasser, v. pr., se fatiguer, یورلمق *ïoroultmaq*, یورغون او *ïorghoun ol*.

— Se dégoûter, بیققی *byqmağ*, بزمک *bezmek*. — L'esprit se lasse

par l'excès du travail, چـوق *tehoq tehâlichmaghilè zihn oçâneur*. — Lassé, اوصانمـش *ïorghoun*, بیقمش *oçānmich*, بزمش *bezmich*, بیقمش *byqmich*.

LASSITUDE, s. f., fatigué, یورغونلق *ïorghounlyq*, t.; تعب *ta'b*, اعیای *it'âb*, a.; درماندگی *dermändègui*, p. — Grande lassitude, حصور عظیم *haçouri 'azîm*. — Tomber de lassitude, یورغونلقدن بیقلمق *ïorghounlyqtan üqylmaq*. — Abatement, قیرقلق *qyryqlyq*.

LATENT, E, adj., t. de médec.,

caché, کیزلو *guızlu*, t. — Feu latent, کیزلو اتش *guızlu atech*, خفی لهیب *lehîbi khafî*.

LATÉRAL, E, adj., یان *iân*, جانبی *djânîbi*, a. — Les parties latérales d'un édifice, یانک یان *bi-nânîûn iân tharasteri*, djehâti *djânîbüeci*. — Porte latérale, یان قپو *iân qapou*.

LATÉRALEMENT, adv., یان اوله رق *iân olaraq*, جانبیدن *iânden*, djânîbten, طرفدن *tharastan*, a.-t.; جانباً *djânîben*, a.

LATIN, E, adj., لاطین - لاطین *lâthin*, t.; دیاق *dîâq*. — En latin, دیاقچه *lâthîndjê*, دیاقچه *dîâqtchè*; ce dernier mot n'est usité dans cette acception qu'en Bulgarie et en Servie. — Langue latine, لاطین *lâthin dili*, لی *liçani*. — Discours latin, العبارة بر *lâthîni ul-'ybarè bir maqâlè*. — L'Église latine ou d'Occident, ایپین لاطین *aîni lâthin*.

LATINISER, v. a., لاطینلتمک *lâthinletmek*, t.

LATINISME, s. m., کلام لاطینی *kelâmî lâthîni*, تعبیر لاطینی *ta'bîri lâthîni*, a.

LATINISTE, s. m., لسان لاطینیک *liçani lâthînidè mâhir*, a.-t.

LATINITÉ, s. f., لاطینیة *lâthinîet*, a.

LATITUDE, s. f., t. d'astronomie et de géographie, distance d'un lieu à l'équateur, عرض *'arz*, a. — Constantinople est à 41° 1' 27" de latitude, مدینه قسطنطنیه عرضاً قرق *medîne qostanthinîye arzâ qırq*

بر درجه بر دقیقه و یکرمی *bir derêdjê bir daqqyqa ve iermi tedi sânuêdè vâqy'dur*. — Latitude septentrionale, عرض شمالی *'arzi chimâli*. — méridionale, عرض جنوبی *'arzi djénoubi*. — Espace, liberté d'action, میدان *meidân*, ککیشلک *guc-nîchlik*, t.; وسعت *vus'at*. — Laisser beaucoup de latitude, چوق *tchoq vus'at vîrmek*.

LATRIE, s. f., یالکمز اولان الله *iâlynyz olân allah te'âlanuñ 'y'bâdeti*, عبادت الله *'y'bâdet oullah*, a.

LATRINES, s. f. pl., صودوکچک *sou denkedjek ier*, چشمه *tchechmè*, کنف *atâq iolou*, بولی *kenef*, t.

LATTE, s. f., پداوره *pedâvra*, چاتی تختہسی *tchâty takhtaci*, t.

LATTER, v. a., چاتی تختہلری *tchâty takhtaleri*, دوشتمک *dûchetmek*, t.

LATTIS, s. m., چاتینک تختہ *tchâtînuñ takhta ilè qâplanmâci*, t.

LAUDANUM, s. m., افیون *afîoun khoulâcèci*, t.; خلاصہسی *khoulâcet ul-afîoun*, a.

LAURÉOLE, s. f., بینب *bcîneb*, a.; مازریون *mâzerîon*, t.

LAURIER, s. m., دفتنه *desnè, tesnè* (du grec δάφνη), دفتنه *desnèlik*, دفتنه *desnèlic*, دفتنه *desnèlic*. — Bois de laurier, ou lieu planté de lauriers, دفتنه یوری *desnèlic*. — Couronne de laurier.

دندنه استفانسی *defnè istifāni*. — Laurier rose, اغوا اگاجی *aghou aghādji*, گل دندنهسی *gul defnèci*, زقوم اگاجی *zaqoun aghādji*, شجر سم الحمار *summ ul-hymār*, ا. — Laurier, au fig. et souvent au plur., la victoire, زظفر *zāfer*.

Laurine, s. f., sorte d'olivier, بر نوع زیتون اگاجی *bir nev'y zēitoun aghādji*.

Lauriot, s. m., بر نوع اتمکچی *bir nev'y etmekdji tek-nèci*, t.

Lauris-marine, s. f., بر نوع کورچک استردیا *bir nev'y kutchuk istridiā*, t.

Lavabo, s. m., pot et cuvette pour se laver, بیقانیق ایچون لکن *iaiqānmaq* ایله ابریق تاکهسی *ichoun leïen ilè ibrîq takimy*, t.

Lavage, s. m., یایقما *iaiqama*, t.; غسل *ghouçoul*, a.

Lavande, s. f., لاونده *lāvanda*, نردین حسامه اوتی *houçâmè otou*, نردین *nerdîn*, t. — Eau-de-vie de lavande, کیلار صوبی *kîlār souïou*.

Lavandière, s. f., femme qui lave la lessive, چماشیرجی قاری *tchamāchirdji qāry*. — Oiseau, espèce de hoche-queue, قوی رق *qouïrouq sālān nev'inden olān qouch*, t.

Lavaret, s. m., بر نوع سالمون بالعی *bir nev'y sāloun bālyghy*.

Lavasse, s. f., pluie subite et impétueuse, صغناقلو یغمور سیلی *saghanāqlu iağmour scîli*. — Sauce où l'on a mis beaucoup d'eau,

چوق صولو طعام تربیهدسی *tchoq soulu tha'ām terbiüeci*, t.

Lave, s. f., انش طاغندن اقان *atech dhāghyndan aqān mādde*, انشلو طاغ ایچندن دوکیلان *atechlu dhāgh itchinden deukîlān mādde*, t.

Lavé, e, adj., یایقنمش *iaiqanmich*, t.; مغسول *maghsoul*, a.

Lavée, s. f., یایقنمش یپاغسی *iaiqanmich iapāghy yighyni*, t.

Lave-mains, s. m., ال یایقچق *el iaiqānmaq* لکن *leïen*, t.

Lavement, s. m., action de laver, یایقما *iaiqama*, یایقماق *iaiqamaqlyq*, t.; غسل *ghouçoul*, a. — Clystère, حقنه *hoqna*, احتقان *ihitiqān*, a. — Donner un — حقنه *hoqna sālmaq*, وبرمک *vîrmek*. — Prendre un — احتقان *ihitiqān almaq*.

Laver, v. a., nettoyer avec un liquide, یایقماق *iaiqamaq*, یایقماق *iaiqamaq*, یایقماق *iaiqamaq*, t.; غسل *ghouçoul*, a. — du linge, چماشیرجی *tchamāchirdji* یایقماق *iaiqamaq*. — ses mains, اللرینی یایقماق *ellerîni iaiqamaq*, یایقماق *iaiqamaq*. — Se laver, یایقماق *iaiqamaq*. — avant la prière, à la manière des Musulmans, ابدست *abdest almaq*. — le visage, یایقماق *iaiqamaq*. — بوزی یایقماق *iuzu iaiqamaq*. — avec de l'eau chaude, اسی صو *issi sou ilè iaiqamaq*. — Faire laver, یایقماق *iaiqamaq*. — Laver la tête, réprimander, تعزیرا *ta'zir it*. — Se laver

d'un crime, s'en justifier, کندویسی گندویسی
لوٹ تہمتدن پاکہ چہبقارمق *guen-
dui levsî teuhmetten pâkê tchyqâr-
mâq.* — Je m'en lave les mains,
pour dire, je ne veux avoir aucune
part dans cette affaire, بوخصوصده
ال یومارم *bou khouçoustê el ioumâr-
rum.*

LAVETTE, s. f., کوچک پاچاره
keutchuk pâchâvru, سلکسی *sil-
gui,* چنانق بزى *tchanâq bezi,* t.

LAVEUR, SE, s., یایقیجی *îâi-
qâidji,* t.; غسال *ghûcyl,* غسال
ghassâl, a.

LAVIS, s. m., تصویره - رسمه
tasvîrê, رسمه *resmê renk*
vîrmê, t.-a.; نقش تصویر *naqchi*
tasvîr, a.

LAVOIR, s. m., بقیه جق یر
îâiqâidjaq ier, مغسل *maghsel,*
maghsil. — de bain, قرنا *qournâ,*
t. — arrêté à la muraille, مصلق
mouslouq, a. — détaché, fontaine
sans robinet, مصلقو سطل *mous-
louqlu sithyl,* t.-a. — de cuisine,
مغسل مطبخ *maghsili mathbakh.*
— Machine dont on se sert pour
laver le minéral, معدن یایقیه جق
ma'den îâiqâidjaq tekne.

LAVURE, s. f., یایقندنسی *îâi-
qynty,* t.; چرکاب *tchirkâb,* p.-t.

LAXATIF, IVE, adj., اسهال
یورکی *ishâl ididji,* a.-t.; مسهل
iuregui suridji, t.; مہشی
musterkhi, مسترخى *mushil,*
mumchii, a. — Remède laxatif,
دوای مہشی *devâi munchii.*

LAYER, v. a., چوبان یولی اچھق
tchobân iolou atchmaq, t.

LAYETIER, s. m., صندوقجسی
sandouqchi, t.

LAYETTE, s. f., coffre de bois,
صندوقجہ *sandouqdjyq,* صندوقجہ
sandouqchê, اوراقی چکجہ *evrâqy*
tchekmedjê. — d'un enfant, جوجق
یکسی *tchodjouq bezleri,* طوغمش
*ieñi dhoghmicî tchodjoughuñ bez-
leri thâqymî,* t.

LAYETTERIE, s. f., صندوقجیلتی
sandouqdjilyq, صندوقجی صنعتی
sandouqdjy sana'aty.

LAZARET, s. m., نظارت *nazâret,*
لازارتو *lâzareto,* t.

LAZULITE, s. f., لاجورد طاشی
lâdjiverd thâchi, t.

LAZZI, s. m., mouvement, jeu
muet des yeux, گوز اشارتی *guez*
ichâreti, t.; رمز *remz,* a. — Épi-
gramme. Voyez ce mot.

LE, art. m.; LA, fém.; LES, plur.
com. Cet article ne s'exprime en
ture que par le nominatif même.
Ex.: le soleil, کونش *gunech,* la
femme, قاری *qâry,* les hommes,
ادملر *ademler.* — Dans certains
mots arabes, l'article *le* se rend par
ال *al.*

LE, LA, LES, pron. relatif, s'ex-
prime souvent par l'accusatif du
pronom personnel. Ex.: Je le vois,
کور یورم *ani gueurieurum.*

LÉ, s. m., largeur d'étoffe, قپاشک
qoumâchuñ èni, اینلیکی
lisq, a. — این لفق *în,* t.;
Un demi-lé, یارم این *îârym in.*

LÈCHEFRITE, s. f., تاوه - طاوه
*qâvourma tâ-
vaci,* t.

LÉCHER, v. a., يلامق - يلامق *ilāmaq*, t.; لاس ا *lahs it*, a.-t.
 — Léché, e, يالانميش *ialānmich*,
 ماحوس *melhous*.
 LEÇON, s. f., instruction, اوكرنيه *eugrenmè*, t.; تعليم *ta'lim*, pl. a.
 Exemple qui sert d'enseignement, درس *ders*. —
 Exemple qui sert d'enseignement, عبرت *'ybrèt*. — donnée par un maître, درس *ders*, سبق *sebaq*, a. — Leçon de droit, فقه درسي *fiqh dersi*. — de médecine, علم طبابت درسي *'ylmi thebābet dersi*. — Prendre —, سبق المق *sebaq al-maq*, ا *te'allum it*. — Donner —, درس ويرمك *ders vîrmek*. — Apprendre sa leçon par cœur, درسي *dersini ezberlemek*. — Direction, instruction, تعليم *ta'lim*. — Je lui ai fait sa leçon, اني كربي *ani gueregui guibi ta'lim ittum*. — Donner à quelqu'un sa leçon par écrit, برکسنديه تحريرا *bir kimesnècè tah-rîren dersi ni vîrmek*. — Faire la leçon à quelqu'un, l'instruire, اوكرتمك *eugretmek*, تعليم *ta'lim it*. — Leçon, avis, conseil, admonition, وعظ *euüt*, اوكت *va'z*. — Remontrance, réprimande. Voyez ces mots. — Manière dont un texte est écrit, سبك الكلام *sebk ul-kelām*, روايت *qyrā'et*, قرأة *revāiet*.

LECTEUR, TRICE, s., qui lit, اوقوبان *oqouīān*, اوقوبيجي *oqouī-dji*, t.; قاري *qāri*, a.; خانندك *khā-nendè*, p. — Dont la fonction est de lire, مدرس *muderris*, a. — du Co-

ran, قرأتجي *qyrā'etdji*, a.-t. — Avis au lecteur, avertissement mis au commencement d'un livre, تنبيه *tembîh*. — Chose dite à dessein pour qu'un autre s'en fasse l'application, اخطار *rkhtār*.

LECTURE, s. f., اوقومه *oqouma*, اوقوبيش *oqouīch*, t.; قرأة *qyrā'et*, تلاوت *tèlāvet*, a. — des livres, Pétude en général, مطالعة كذب *mou-thalè'aī kutub*, a. — Qui a beaucoup de lecture, اوقومش *oqoumych*.

LEDUM, s. m., arbrisseau, شجر *chedjer el-lāden*, a.

LÉGAL, e, adj., conforme à la loi, شرعي *cher'i*, a.; اولان *cher'i olān*, مشروع *mèchrōu'*, a.-t.; قانونه *qānōunè ouī ghōun*, t. — Qui concerne la loi, قانوني *qānōuni*.

LÉGALEMENT, adv., شرعاً *cher'en*, حق اوزره *qānōunen*, a.; شريعت اوزره *cher'at uzrè*, قانونجه *qānōundjè*, بر نهج *ber nehjdji cher'i*.

LÉGALISATION, s. f., تصديق *tastyq cher'ii*, تصديق شرعي *tastyq cher'ii*, صح *sah*, a.

LÉGALISÉ, e, adj., حاكم طرفندن *hākim tharafindān*, تصديق اولنمش *tastyq olounmich*, قبل شرعدن *qabli cher'iden*, تصديق اولنمش *tastyq olounmich*.

LÉGALISER, v. a., تصديق ا *tastyq it*, طرف شرعدن تصديق ا *tharafi cher'iden tastyq it*, شرعاً *cher'en tastyq it*, a.-t. — Faire légaliser un acte, قبل سئدي *senedi qabli cher'iden tastyq ittirmek*.

LÉGALITÉ, s. f., مشروعية *mechrou'iet*, استحقاق *istihlāl*, استحقاق *istihqāq*, a.

LÉGAT, s. m., envoyé diplomatique du pape, ريم پاپا ايلچيسى *rīm pāpā ilthēci*. — Vicaire du pape, ريم پاپا وکيلي *rīm pāpā vekīli*. — Cardinal préposé par le pape au gouvernement d'une province, ريم پاپاسی طرفندن والی ایالت اولمق اوزره تعیین اولنان قاردينال- *rīm pāpāci tharafindan vālī cālet olmaq uzrē ta'īn olounān qārdīnāl*, usqyf.

LÉGATAIRE, s. com., الهوصی له *el-mussi lehou*, متهب بالوصية *muttehib bil-vecūiet*, a.

LÉGATION, s. f., charge de légat, ريم پاپا وکيلينک پایدسی *rīm pāpā vekīlīnuñ pāיעci*, t. — Ambassadeur, et toute sa suite, ايلچيلک *ilthēlik*, t.; سفارت *sefāret*, a. — La légation de Russie, دولت روسیه سفارتي *devleti rouciē sefāreti*. — Conseiller de légation, سفارت مستشاری *sefāret mustechāri*. — Secrétaire de légation, سفارت کاتبی *sefāret kiātibi*.

LÈGE, adj. com., t. de marine, vaisseau lège, صفره سی وحموله سی *safraci vè hamoulēci olmaīān guemī*, t.

LÉGENDAIRE, s. m., مؤلف *mu'ellif* ul-kitāb us-sīer ul-awlīā, کتاب السیر الاولیاء *kitāb us-sīer ul-avlīā*, a.

LÉGENDE, s. f., livre de la vie des saints, سیرت اولیا کتابی *sīreti ev-lū kitābi*, کتاب السیر الاولیاء *kitāb*

us-sīer ul-avlīā. — d'une médaille, کتابتی منقر یازوسی - *manqyr tā-zouci*, kitābeti, سکه نیک یازوسی *sikkēnuñ tāzouci*.

LÉGER, ÈRE, adj., qui ne pèse guère, یینی *khafif*, a.; یینی *ieīni*, یکلی *ieīnli*, t.; سبک *sebuk*, p. — Un léger fardeau, خفیف یوک *khafif iuk*. — Léger d'esprit, خفیف العقل *khafif ul-'aql*. — Un vêtement léger, خفیف بر لباس *khafif bir libās*. — Léger d'argent, خفیف پاره سی از *pāracy az*. — de caractère, یینی باشلو *ieīni bāchlu*. — Agile, dispos, چاپک *tchāpouk*, تند رست *tendurust*, چالاک *tchālāk*, p.-t. — L'air est plus léger que l'eau, هوا مادن اخفدر *havū māden akheftur*. — Monnaie légère, اکسک اقچه *eksik aqtehè*. — Qui a la main légère, en parlant d'un chirurgien, الی خفیف *eli khafif*. — Vin léger, qui n'a pas beaucoup de corps, خفیف شراب *khafif charāb*. — Léger, facile à digérer, قولاى سهل الهضم *qolāi sehl ul-hezm*. — Agile, dispos, قولاى دیره نور *qolāi tepreneur*. — Marcher d'un pied léger, خفت قدم ايله *khayffeti qadem ilē mechi it*. — Être léger à la course, سکرتمک *seguirtmekte aāghy khafif ol*. — Léger, volage, خفیف الطبع *tenkīnsyz*, خفیف uth-thab'. — Raisons légères, peu importantes, علل واجیه *'y'el vāhūè*. — Léger motif, وسیله جزئیة *ve-*

cilèi djuziè. — Léger, par opposition à grossier, *بوفقه انجه indjè*, بوفقه *ïoufqā*. — Superficiel, *سطحجه sath-hédjè*, *اوستنکوی سطحی sathhüi*, *اوستنکوی ustungüi*. — Prendre un léger repas, *از طعام بيمک az tha'am iemek*. — Avoir la conversation légère, aisée, *سليس الكلام او selis ul-kelām ol*. — Propos léger, inconsideré, *دوشونلميه رك سويلنان سوز كلام duchunulmeièrek seuilènān seuz*, *كلام kelām bilā te'ammul*. — A la légère, en parlant des vêtements, des armes qui ne pèsent guère, *خفيفجه khafifdjè*. — Au fig., sans réflexion, *دوشونمكسزبن duchunmekszin*, *ايله خفيفك khafiflik ilè*.

LÉGÈREMENT, adv., avec légèreté, au propre et au figuré, *بينيلكه ièiniliguilè*, t.; *خفيفجه khafifdjè*, a.-t.; *خفه khiffeten*, *خفيفا khafifsen*. — Se vêtir légèrement, *خفيفجه khafifdjè guèinmek*. — Doucement, *ياواش ياواش iāvāch iāvāch*. — Parcourir légèrement, *بر از كوزدن كچرمك bir az gueuzden guetchurmek*. — Inconsiderément, *بلا تفكر تأمل bilā tefekkur*, *te'ammul*, a. — Négligemment, *غفلتله ghafletilè*, a.-t. — Un peu, *ازه جق azadjyq*. — Toucher légèrement un point, *بر ماده بيه خفيفجه bir māddeie khafifdjè dhoqounmaq*. — Blessé légèrement, *اوستنکوی اولرق ياره لنمش ustungüi olaraq iāralanmich*, *سطحجه saihhédjè medjrouh*.

LÉGÈRETÉ, s. f., qualité de ce qui est léger, *خفيفك khafiflik*, *بينيلكه ièinilik*, t.; *خيفت khyffet*, a. — de l'air, *خفت هوا khyffeti havā*, a. — Agilité, *چاپكلك tchāpuklik*, *سرعت حرکت sur'ati hareket*, *شرمهت chèremet*. — Inconstance, *قرار سزلك qarārsyzlik*, a.-t. — de caractère, *خيفت خفت طبع khyffeti mizūdj*, *طيرورت مزاج khyffeti thab'*, *تأمل thaïroureti mizūdj*. — Témérité, *بى فکرسزلك fikirsyzlik*, a.-t.; *بی تدبیری bi tedbiri*. — Imprudence, *دوشونمكسزلك duchunmekszlik*, *عدم تأمل 'ademi te'ammul*.

LÉGION, s. f., corps de gens de guerre, *بولك beuluk*, *طابور thābour*, t.; *فريق feriq*, *كتيبة ketebet*, pl. *كتایب ketāib*, a. — Grand nombre de personnes, *لاى alāi*, *گروه gurouh*, p.; *زمره zumret*, a. — Légion d'anges, *ملککرا لایی melekler alāii*. — Légion d'honneur, ordre institué en France par l'empereur Napoléon, *لژیون دونور دیدکلری فرانسہ دولتنک امتیاز اوجاغسی legion doneur dedikleri frānça devletinuñ imtiāz zumreçi*, *odjāghy*.

LÉGIONNAIRE, s. m., soldat d'une légion, *بولکلو beuluklu*, *طابور نفری thābour neseri*, t. — En France, membre de la Légion d'honneur, *لژیون دونور دیدکلری نشانک legion doneur dedikleri ni-chānuñ hāmili*.

LÉGISLATEUR, TRICE, s., *قانون*

قانون بغلايجي *qānoun iāpān*, قانون *qānouni baghlāidji*, a.-t.; واضع *vāzi' i qānoun*, واضع *vāzi' uch-cheri'at*, صاحب *sāhyb cheri'at*, شارع *chārī*, a.

LÉGISLATIF, IVE, adj., شرعي *cheri'i*, قانوني *qānouni*. — Pouvoir législatif, قوت وضع قانون *qouvveti vaz'i qānoun*.

LÉGISLATION, s. f., droit de faire des lois, وضع قانون استحقاقی *vāz'i qānoun istihqāqy*, امر وضع *emri vāz'i qavānīn*. — Corps de lois, قانون نامه *qānoun nāmē*, فن وضع قوانین *zābythāi qavānīn*, فن وضع قوانین *qavānīn*. — L'art, la science de la législation, فن وضع قوانین *fenni vaz'i qavānīn*.

LÉGISLATURE, s. f., corps législatif réuni, ارباب شريعت *erbābi cheri'at*, ارباب شريعت مجلسی *erbābi cheri'at medjlici*. — Durée du temps où il est réuni, session, مجلس ارباب شريعتك مدتی *medjlici erbābi cheri'atuñ muddeti*.

LÉGISTE, s. m., شريعت اربابی *cheri'at erbābi*, a.-t.; اهل شرع *ehli cheri'*, a.; فقه *fiqh*, pl. فقها *fouqahā*.

LÉGITIMAIRE, adj., qui appartient à la légitime, حصه مفروضه *hyssēi mēfrouzāiē mensoub*. — Qui a droit à la légitime, حصه *hyssēi mēfrouzāiē haqqy olān*.

LÉGITIMATION, s. f., action de légitimer un enfant naturel,

حلالزاده لك پيدا ايمه *halāl-zādēlik peidā imē*, a.-t.; تحليل *tahlīli veledi zinā*. — Reconnaissance authentique et véridique, تصديق شرعي *tastyqi cheri'*, تصديق صحته *tastyq syhhat*, a.

LÉGITIME, adj. com., qui a les conditions requises par la loi, شرعي *cheri'*, a.; اولان شرعي *cheri' olān*, a.-t.; حلال *halāl*. — Juste, fondé en raison, حق *haqq*, يولو *ïollu*, t. — Sa demande est légitime, ادعاسی *iddi'āci 'adl u haqqa muvāsfyqtur*. — Épouse, حليله *halīlē*. — Mariage —, حلال نكاح شرعي *nikiāhi cheri'*, *halāl*.

LÉGITIME, s. f., portion accordée aux enfants par la loi, شرعي اولان *cheri' olān mirāsuñ hūssēci*, شرعا دوشن ميراث *cher'en duchen mirās hūssēci*, a.-t.

LÉGITIMEMENT, adv., حلاللعله *halāllyghylē*, a.-t.; بالحلل *bil-halāl*, حق *bil-haqq*, a.; عدل اقتضاسنجه *haqq u 'adl yqtizācīndjē*, قانون موجبسنجه *qānoun moudjebīndjē*, حقا وقانونا *haqqen vè qanounen*.

حلال ا- *LÉGITIMER*, v. a., حلال ايدنهك *halāl it, idenmek*. — un enfant, ولد زنايه حلالزاده لك *veledi zināiē halāl-zādēlik vīrmek*, تحليل ابن زنا *tahlīli ibni zinā it*.

LÉGITIMITÉ, s. f., état, qualité d'un enfant légitime, حلالزاده لك

بر چو جفک حلالعی *halälzädèlik*,
bir tchoudjoughuñ halällyghy. —
 Qualité de ce qui est conforme aux
 lois, عدل و حقّه او یغونلعی *adl*
u haqqa ouïghounlyghy, موافقت
 بالحق *muwāfaqat bil-haqq*,
 مشروعیة *mechrou'iet*. — La légiti-
 mité d'un droit, بر استحقاقک
bir istihqāquñ mechrou-
'iieti.

LEGS, s. m., don laissé par testa-
 ment, وصیت ایله ترک اولنمش
vecüet ilè terk olounmich hibè.
 — Legs pieux, fondation pieuse,
 وقف *vaqf*, pl. اوقاف *evqāf*.
 — Dons de piété, لوجه الله وصیت
livedjh oullah vecüet
olounān hibèler.

LÉGUER, v. a., donner par testa-
 ment, وصیت ایله ویرمک - هبه ا -
vecüet ilè virmek, هبلیق
bāghychlamaq. — Au fig., lais-
 ser, transmettre. Voyez ces mots.

LÉGUME, s. m., سبزوآت *sebze-*
vāt, a.; حبوب *habb*, حبوب
houboub, حبوبات *houbou-*
bāt.

LÉGUMINEUX, SE, adj., سبزواتلو
sebzevātlu, p.-t.; حبوباتلو
houboubātlu, a.-t.; حبوباتی
houbou-
bāti, بقولی *baqouli*, a.

LENDEMAIN, s. m., یارنکی *iā-*
rynki, p.-t.; یارنکی کون
iārynki gun, یارندسی
iärtèci, ایرتدسی
irtèci, ایرتدسی کون
ferdāci
gun, t.; فرداسی کون
p.-t.

LÉNIFIER, v. a., یومشقیق *ioum-*

chatmaq, t.; تلپین ا *telün it*, a.-t.

LÉNITIF, IVE, s. et adj., remède
 qui adoucit, یومشادیجی *ioumchā-*
didji, لینة و یرون
muleün, دوا; لینت
lînet vîren 'ilâdj, a.-t.; علاج
devāi muleün. — Au fig.,
 adoucissement, consolation. Voyez
 ces mots.

LENT, E, adj., tardif, اغر *aghyr*,
 کچ اغر دپر نیجی
aghyr tēprēnīdji, کچ

کوشک *guetch tepreneur*,
guevchek, t.; اهسته *ahestè*, p.;

بطی حرکت *bathy ul-hareket*, a.
 — Il est lent à tout ce qu'il fait,
 هر کار و عملده بطی حرکت
her kiār u 'ameldè bathy ul-harekèdur.

— Lent à parler, بطی اکلام
bathy ul-kelām. — Poison lent,
 سم *summi bathy ut-te'cîr*,
 بطی تاثیر *hoummāi khafūi*.

LENTE OU LENDE, s. f., بت
 بت سرکسی *bit sirkèci*, ou simplement
 کهلہ یومورطه سی *kehlè*
sirkè, t. — Avoir des lentes
 à la tête, او باش سرکلو
bāch sirkèlu ol.

LENTEMENT, adv., یواش *iāvāch*,
 یاپ *iāp*, یاپ *iāp*, یاپ
iāp iāp, یاپچه
iāptchè, بطائت ایله
ahestè, p.; بطائت
bethā'et ilè, a.

LENTEUR, s. f., manque d'acti-
 vité, کچلک *aghyrlyq*, کچلک
ketchlik, t.; بطائت
bethā'et, a. —
 Grande lenteur, عظیمه
bethā'eti 'azîmè. — dans le mouve-
 ment, دیره نش اغرلعی
tēprēnich
aghyrlyghy, اهسته لک
ahestèlik,

p.-t. — Mollesse, گوشکک *güev-cheklik*, کاهلکک *guetchlik*, کچلکک *kiähillik*. — Indolence, کوکلسزلک *güevnulsyzlik*. — Mettre de la lenteur dans une chose, ایشلک اهسته لک *ishlè ahestèlik it.* — Agir avec lenteur, بطائت ایله عمل و حرکت ا *bethâ'et ilè 'amel u hareket it.* — Au plur., les lenteurs, اوزانمه لر *ou-zâtmalar*. — Au fig., lenteur de l'esprit, de l'imagination, ذهن طونقلغی *zihn dhonouqlyghy*, بطائت ذهن *bethâ'eti zihn.*

LENTICULAIRE, adj.com., مرجکک *merdjimek*, شکلندک *sheklendek*, t. — Verre lenticulaire, زجاج عدستی *zidjâdj edessi uch-chekkel*, a.

LENTILLE, s. f., légume, مرجکک *merdjimek*, t. — Une purée de lentilles, مرجکک ازمه سی *merdjimek ezmèci*. — Lentille d'eau ou de marais, صویوسونسی *sou iouçounou*, قوربغه بوقسی *qourbagha boqou*. — Tache rousse sur la peau, چپیل *tchil*, بک *ben*, شامة *châmet*, pl. a. شامات *châmât*. — Verre convexe, محددب *zidjâdj mouhaddeb*, a.

LENTILLEUX, SE, adj., بکلو *benlu*, بنگلو *beneklu*, جیغتلو *djighatlu*, t. — Visage lentilleux, وجه *vedjhi munemmich*, a.

LENTISQUE, s. m., arbre, ساقز *sâqz*, مصطکی *sâqz aghâdjî*, اغاجی *masthyki aghâdjî*.

LÉONIN, NE, adj., ارسلانیه *arslânè makhsous*, ارسلان *arslân mizâdjlu*, a.-t.;

الم-زجاج *lèici ul-mizâdj*, a. LÉONTIASIS, s. f., t. de méd., عربلر جدامسی *'arablar djudâmi*, a.-t.

LÉONTOPÉTALON, s. m., plante, عرطنیثا *'arthynîçâ*, a.

LÉOPARD, s. m., ببر *beber*, *bebr*, پارس *pârs*, پلنک *pelenk*, p.

LÉPANTE, ville de Turquie dans la Livadie, اینه بختی - اینبختی *inèbakhti*.

LÈPRE, s. f., جداملق *djudâmblyq*, جدام *djuzâmblyq*, لاتنلک *alâtenlik*, t.; برص *beras*, *baras*, a.

LÈPREUX, SE, adj., جداملو *djudâmlu*, لاتنلو *djuzâmlu*, لاتنلو *alâtenlu*, t.; برصلو *barastlu*, a.-t.; ابرص *ebras*, a.

LÉPROSERIE, s. f., جداملورک *djudâmlulèruû*, بیمار خاندهسی *bî-mâr khânèci*, ابرص خانہ *ebras khânè*, a.-p. Voy. LADRERIE.

LEQUEL, LAQUELLE, LESQUELS, LESQUELLES, pron. relat., که *ki*, اول *ol ki*, t. — Pron. interrogatif, کیم *kém*, قنغی *qanghy*.

LÈSE, adj. f., qui blesse, طوقنور *thoqounour*. — Crime de lèse-majesté, پادشاهک ذاته خیانت *pâdichâhuû zâtinè khyânet teuhmèti*. — De lèse-humanité, ذات بشریتیه خیانت جرمی *zâti becherîetè khyânet djurmi*.

LÉSER, v. a., ضرر ا - دوقندرمق *zarar it, doqoundurmaq*, خلل *khalèl*, کنورمک *khalèl vîrmek*, ضرر *ghadr it*, چکدرمک *zarar tchekturmek*, a.-t. — Lésé, c, ضرر چکیش *zarar tchek-*

nich, غدر اولهنش *ghadr olmych*, متضرر *mutezarrur*.

LÉSINE, s. f., خسيسلق *khačis-lyq*, a.-t.; جربلك *djemrilik*, t.;

بخل دنى *bākhli deni*, a.

LÉSINER, v. n., طمعكارلىق - *thama'kiürlyq*, خسيسلق ا *khačis-lyq it*, جربلك ا *djemrilik it*, t.

LÉSINERIE, s. f., خسيسلق *khačislyq*, a.-t. Voy. LÉSINE.

LÉSION, s. f., ضرر *zarar*, مضررت *mazarret*, زيان *zīān*.

— Blessure ou altération d'un organe, زخم *zakhm*, p. — légère, صيرق *seryq*, t.

LESSIVE, s. f., كل صوبى *kul souïi*, t. — Mettre le linge à la lessive, چاشيرى كول صوبىنك *tchamāchīri kul souïindē basturmaq*.

LESSIVER, v. a., كل صوبى ايله *kul souïi ilē iāiqamaq*, يايتمق *tchamāchīr iāiqamaq*.

LEST, s. m., صابوره *sāboura*, كمي صفرهسى *guemi safraci*, t. — Prendre du —, صابوره المى *sāboura almaq*.

LESTAGE, s. m., كمي صابوره *guëmiē sāboura iüklë-mëci*, صفره لمة *safralama*, t.

LESTE, adj. com., légèrement vêtu, سبكار *subukbār*, p. — Au fig., adroit, léger, چالاک *tchālāk*, چاپک *tchāpouk*, حاضر باش *hāzir bāch*. — Prompt à trouver des expédients, سريع *seri' ut-tedbīr*. — Il est leste dans ses procédés et ses paroles,

اعمال واقوالندك خفت واردر *a'māl u aqvālinde khyffet vārdur*. — dans les propos licencieux, فحش *fahch seuilëdji*.

LESTÈMENT, adv., d'une manière leste, اسانلغله *ačānlyghylè*, p.-t.; خفت *iini olaraq*, t.; خفت ايله *khyffet ilè*. — Avec adresse et promptitude, سرعت تدبير ايله *sur'ati tedbīr ilè*, قولايلىق ايله *qolāilyq ilè*, چاپکلك - اوزلق ايله *tchāpouklik, euzlyq ilè*.

LESTER, v. a., بر كمي ايجنه *bir guëmi itchinè sāboura qomaq*, كمي يه صفره قومق *guëmi ië safra qomaq*, t.

LÉTHARGIE, s. f., assoupissement profond contre nature, سبات *subāt*, درد السبات *derd us-subāt*, a.; اویشمقلىق *ouïouchmaqlyq*, t. — Négligence, insensibilité de tout ce qui arrive, غفلت اویتوسى *ghaflet ouïouqouçou*, خواب غفلت *khābi ghaflet*, سبات غفلت *subāti ghaflet*.

LÉTHARGIQUE, adj. com., درد *derd us-subātè mutè'allyq*, a.-t.; سباتى *subātii*, a.

LETTRE, s. f., caractère de l'alphabet, حروف *harf*, pl. a. حروف *hourouf*. — Les lettres de l'alphabet, حروف الهجاء *hourouf ul-hëdjèè*, a. — Grande lettre, حرف اوفاق *harfi kebīr*. — Petite —, حرف كبير *harfi kebīr*. — Petite —, حرف اوفاق *harfi kebīr*. — Lettre arabe, حرف *oufāq harf*. — Lettre arabe, حرف عربى *harfi 'arabi*. — ponctuée, حرف معجم *harfi mou'djem*. — sans point, حرف مهممل *harfi*

muhmil. — Écriture, يازو *tāzon*, خط *khathth*, pl. a. خطوط *khouthouth.* — Épitre, missive, مكتوب *mektoub*, pl. a. مكاتيب *mekiātīb*; نامه *biti*, کاغذ *kiāghyd*, t.; نامه *nāmè*, p.; رقعة *rouq'at*, ورقة *vèraqa*, مرسله *mursèlet*, نميقة *nemīqa*, a. — impériale, ou royale, نامه همايون *nāmèi hūmāioun*, p. — amicale, محبت مكتوبى *mouhabbet mektoubi*, a.-t.; محبت نامه *mouhabbet nāmè*, a.-p. — Lettres eu chiffres, حروف معبودة ايله محرر مكتوب *houroufi ma'houdè ilè mouharrer mektoub.* — Lettre d'affaires, مصاحته *maslahatè dāir mektoub.* — de compliment, تبریک *tebrīk mektoubi.* — anonyme, امصاسز مكتوب *imzāyaz mektoub.* — Lettre-patente, برات *bè-rāt*, a. — Lettre de change, پولچه *politcha*, کاغدى *kiāghydi.* — de recommandation, نامه *tevsīè mektoub*, nāmè, a.-p. — Petite lettre, billet, نذ کره *tezkerè*, رساله *riçalè*, a. — Écrire une lettre, بر قطعه مكتوب *bir qyth'a mektoub* تحریرا *tāzmaq*, *tahrīr it.* — Correspondre par lettre, مكتوب بلشمك *mektoub-lechmek*, a.-t. — Lettres de créance, اعتماد نامه *y'timād nāmè.* — de reconnaissance, ایلچينك تکميل خدمتنى *iltchīnuñ tek-mīli khydmetini hāvi nāmèi hūmāioun.* — de rappel, سفارتدن *sefāretten in-fiçālīni hāvi nāmè.* — de naturalité,

برکمسند ابدای بلددن اولديغنى *bir kimesnè ibnāi beledten oldoughyni much'ir berāti'ālī.* — de noblesse, اصلزاده لك *acylzādèlik berāti.* — A la lettre, adv., كله بکلمه *kèlimè bè-kèlimè*, بعينه *bi'aīnihi*, a. — Les lettres, les belles-lettres, آداب *adāb*, العلوم الادبيات *el-'ouloum ul-adabiāt*, علوم *'ouloum*, معارف *me'ārif.* — Un homme de lettres, علم و معارفدن بر آدم *me'āristen bir adem.* — Les Saintes-Lettres, l'Écriture-Sainte, كتاب *kitāb oullah*, كتب شريفه *kou-toubi cherifè*, a.

LETRÉ, E, adj., او قومش *oqou-mich*, t.; عالم اهل علم *ehli 'y'lm*, عالم *'ūlim*, a.; اهل دانش *ehli dānich.*

LETRINE, s. f., t. d'imprimerie, اشاره رقم *raqami ichāret*, a.

LEUCÉ, s. f., ابراشلق *abrāch-lyq*, t.; بېق ابيض *behqi abiāz*, a.

LEUCOMA, s. m., اق دوشمه *aq duchemè*, t.

LEUCOPHEGMATIE, s. f., t. de médecine, استسقا بلغمى *istisqāi balghamūi*, a.

LEUCORRHÉE, s. f., fleurs blanches. Voyez ce mot.

LEUR, pron. pers., à eux, à elles, انلاره *anlara*, t. — Je leur dirai, انلاره سويليرم *anlara seuīlerum.* — Donnez-leur, و بر انلاره *ver anlara.* — Leur, adj. poss., pl. d'eux ou d'elles, انلارک *anlaruñ.* — Leur livre, انلارک کتابى *anlaruñ ki-tābi.* — Leurs revenus, انلارک ايرادلرى *anlaruñ irādleri*, ou sim-

plement يرادلري *irādleri*. — Leur, انلرککی *anlärükki*.

LEURRE, s. m., morceau de cuir rouge façonné en forme d'oiseau qui sert à rappeler les faucons, تلپه *talapa*, بفتیره *befterè*, t. — Jeter le leurre en l'air, بفتیرهیی هوایه *befterèi havâie outchurmaq*. — Au fig., appât, ایم *iem*. — Déception, اویون *oïoun*, حيله *hîlè*, حيله موسطرهسی *hîlè mosthraci*.

LEURRER, v. a., dresser un oiseau au leurre, تلپهیه الشدرمق *talapaia alichturmaq*, t. — Au fig., tromper, الداتمق *aldâtmaq*, حيله موسطرهسیله الداتمق *hîlè mosthracilè aldâtmaq*. — de belles promesses, مواعید جيله ایله الداتمق *mevâ'îdi djemîlè ilè aldâtmaq*.

LEVAIN, s. m., substance aigre qui facilite la fermentation, مایه *mâie*, t.; خمیره *khamîret*, a. — Au figuré, amas ou concentration d'humours, مایه ردیه نک اجتماعی *mâie rediènuñ idjtimâ'i*. — Le levain du péché originel, زله اصلیه نک *zellè asliènuñ mâieci*. — Levain de haine, مایه کینه *mâie kîne*. — d'inimitié, مایه خصومت *mâie khouchoumet*.

LEVANT, s. m., l'orient, le point où le soleil se lève, کونش طوغدیغی *gunech dhogh doughou ier*, کون *gun*, طوغی *dhoghouchou*, t.; مطلع الشمس *mathla' uch-chems*, a. — Le soleil qui se lève, طوغان *dhoghân chems*, شمس *chemsi thaly'*. — Entre l'orient et le couchant, بین الشرق والغرب *bein ech-charq vel-gharb*. — Du levant au couchant, مشرقدن مغربه *mechryqten maghrebè vârin-djè*. — Les contrées de l'Orient, ممالک شرقیه *memâliki charqyîè*. — Les marchandises du Levant, ممالک شرقیه ماللری *memâliki charqyîè mälleri*.

LEVANTIN, INE, s. et adj., اهل اهالی شرق *ehli charq*, pl. a. شرقی *ehâlîi charq*; شرقی *charqy*, pl. شرقیون *charqyoun*. — Les peuples levantins, امم واقوام شرقیه *umem u aqvâmi charqyîè*. — Les nations levantines, اهل شرق اولان ملتسر *ehli charq olân milletler*.

LEVANTINE, s. f., étoffe de soie, صندل *sandal*, t.

LEVANTIS, s. m. pl., soldats des galères turques, چکدری لونداتی *tchektiri levendâti*, t.

LEVÉE, s. f., action de lever, قالدومه *qâldurma*, t.; رفع *ref'*, a. — La levée d'un siège, رفع محاصره *ref'i mouhâcerè*. — des impôts, ویرگولر تحصیللی *vîrguler tahsîli*, ویرگولر تحصیل *tahsîli vîrgu*. — des droits de l'État, میریه نک *rouçoumâti mîriènuñ djebâieci*. — des troupes, تحریر عساکر *tahrîri 'açâkir*. — La levée des scellés, چیقارمه - مهری *muhuri tchyqârma, atchma*, مهری سوکمه *muhuri seukmè*, فسخ مهر *fekk, feskhi muhur*. — Levée d'une séance, fin d'une assemblée, مجلسک *medjlîcuñ soñy*, ختام مجلس *medjlîcuñ soñy*.

khytāmi medjlis. — La levée, la récolte des fruits, میوه لرك محصولی *meivèleruñ mahsouli*. — Une levée ou chaussée, سدّ *sedd*.

LEVER, s. m., le temps auquel on se lève, قالقمه *qālqma*, قالقش *qālqych*, t. — Sortie du lit, بــــر كمنسندك يتاقدن قالقديغى وقت *bir kimesnènuñ iatāqten qālqighy vaqyt*. — d'un astre quelconque, طلوع *thoulou'*. — du soleil, كون كونشك *gun dhoghhoucou*, طوغدوغى وقت *gunchuñ dhogh-doughy vaqyt*, طلوع شمس *thoulou'i chems*. — Avant le lever du soleil, كونش طوغهزدن اول *gunch dhoghmazden evvel*. — L'Orient, مطلع شمس *mathla'i chems*.

LEVER, v. a., hausser, soulever, قالدرمق *qāldurmaq*. — de terre, قالدرمق *ierden qāldurmaq*, t.; رفع *ref' it*, a.-t. — Levez cela, soulevez-le, بونى يوقارويه قالدر, بونى *bounou ioqaruë qāldur*. — Il est impossible de lever cette chose, بو شى خاكدن رفعى ممكن دكلدر *bou chei khākten ref'i mumkin deıldur*. — la main, ال قالدرمق *el qāldurmaq*. — le siège d'une place, محاصره بى قالدرمق *mouhācerëüi qāldurmaq*. — l'ancre, دــــم قالدرمق *demir qāldurmaq*. — l'étendard, au propre et au figuré, بىراق *baırāq qāldurmaq*. — de l'inimitié, دشمنلك بىراغنى *duchmenlik baırāghyni qāldurmaq*. — de la révolte, رفع لوای بغى وعصيان *ref'i lëvāi ba-*

ghy vu 'yciān it. — Lever le masque, يوز اورتوسنى قالدرمق *üz eurtuçunu qāldurmaq*, رفع نقاب *ref'i niqāb it*. — Lever, emporter un corps, un cadavre, اولوبى *euluüi qāldurmaq*. — Faire lever un lièvre, des perdrix, طوشان-كلكك قالدرمق *thāvchān, keklik qāldurmaq*. — les yeux au ciel, جانب سمايه عطف نگاه *djānibi semāie 'athfi niguiāh it*. — Lever des troupes, تحرير عساكرا *tahriri 'ačākir it*, - عسكر چيقارمق *asker tchyqārmaq, äzmaq, djem' it*, تحرير نفرات *tahriri neferüt it*. — Oter, enlever, چيقارمق - قالدرمق *tchyqārmaq, qāldurmaq*, رفع *ref' it*. — Lever l'appareil d'une plaie, ياره اوزرندن مرهملو صارقى بى *üara uzerinden merhemlu sārqi qāldurmaq*, رفع ضماد *ref'i zymād it*. — Lever le scellé, مهورى *me-huri tchyqārmaq, fekk it, seukmek*. — la terre, طپراق چيقارمق *thop-rāq tchyqārmaq*. — une difficulté, دفع مشكل *def'i muchkil it*. — des obstacles, دفع موانع *def'i mevāni' it*. — le plan d'un lieu, بــــر محللك رسمنى المق *bir mahalluñ resmini almaq*. — Lever sur la largeur de la toile, افزا *bezuñ ininden ifrāz it*. — Lever, recueillir, جمع *djem' it*. — la dime, جمع اعشارى *a'chāri djem' it*.

LEVER, v. n., commencer à pousser, en parlant des plantes, بتدك

hitmek, کوسترمک *oudj gueus-termek*. — Fermenter, قبارمق *qabārmāq*. — Faire lever la pâte, قبارتمق *khamīri qabārtmāq*. — Se lever, v. pr., se mettre debout, ایاغمه قالمق *qālqmaq*, قیام *āiāgha qālqmaq*, t.; یتاقدن قالمق *qyām it*. — du lit, یتاقدن قالمق *iatāqten qālqmaq*. — de table, سفرهدن قالمق *sofraden qālqmaq*. — En parlant des astres, طوغمق *dhoghmaq*. — Le soleil est levé, گونش طوغدی *gunesh dhoghdu*, شمس طلوع ایتدی *chems thoulou' itty*. — En parlant du vent, روزگار قالمق *rouzguiār qālqmaq*.

LEVIER, s. m., مانله *mānila*, بيوك *syryq*, طرغاز *thyrqāz*, بيوك *syryq*, t.; قالدیره جق *iük qālduradjaq*, t.; مرعبه *merba'a*, a. — Un gros, fort levier, مانله *یری-یوگون مانله* *iri, ioughoun mānila*.

LÉVIGATION, s. f., ازمه *ezmè*, t.; تسفیف *tesfif*, a.

LÉVIGER, v. a., ازوب توز کبی *azup toz guibi it*.

LEVIS, adj. m. Pont — قالقار, کوپری *qālqār keupru*, t.

LÉVITE, s. m., لاوی *lāvi*, a.

LEVRAUT, s. m., طاوشان *thāvchāu iāvrouçou*, t.

LÈVRE, s. f., partie extérieure de la bouche qui couvre les dents, دوداغ *doudāq*, دوداغ *doudāgh*, t.; شففة *chefet*, pl. a. شفاه *chifāh*, لب *leb*, p. — La lèvre supérieure, اوست دوداغی *ust doudāghy*. — inférieure, الت *alt doudāghy*. — Lèvres gercées, تبسرمش دوداغی *tebsirmesh doudāghy*.

doudāq. — Avoir la lèvre gercée, تبسرمک *tebsirmek*. — fendue, یاربیق دوداقلو *iāryq doudāqlu ol*. — Qui a de grosses lèvres, بيوك *biük* دوداقلو *biük doudāqlu*. — Lèvres vermeilles, لب لعلکون *lebi la'alguioun*. — Les lèvres, les bords d'une plaie, - دوداقلری *doudāqleri*, کنارلری *iāranuñ doudāqleri, kenārleri*. — J'ai ce mot sur le bont des lèvres, اوجندهدر *bou seuz dilum oudjoundédür*.

LEVRETER, v. n., chasser au lièvre, طاوشان اولامق *thāvchān avlāmaq*. — Mettre bas, en parlant des lièvres, یاوربلمق *thāvchān iāvrylamaq*, t.

LEVRETTE, s. f., دیشی تازی *dīchi tāzi*, t.

LÉVREUX, SE, adj., بيوك *biük* دوداقلو *biük doudāqlu*, t.

LÉVRIER, s. m., تازی *tāzi*, p.-t. — Grand lévrier, یری تازی *iri tāzi*. — Lancer les lévriers, تازیلری *tāzileri sāldurmaq*.

LEVRON, s. m., تازی یاوربسی *tāzi iāvrouçou*, t.

LEVURE, s. f., ارپه صویسی *arpa soui keupugui*, t.

LEXICOGRAPHE, s. m., لغت یازان *loughat iüzün*, t.-a.; اهل اللغت *ehl ul-loughat*, لغت *ehl lou-ghat*, a.; لغت نویس *loughat nuwīs*, a.-p.

LEXICOGRAPHIE, s. f., علم لغت *'ylmi loughat*, a.

LEXIQUE, s. m., لغت کتابی *loughat kitābi*, a.-t.; لغت *loughat*, a.

LEZ, adv. (vieux mot), à côté,

proche de, قريندە *qourbindè*,
 اتقانلار *ittiçālındè*, a. t. — Péra-
 lez-Constantinople, استانبول
 ناحیهسی داخلنده اولان بیک
 ایستانبول *istāmbol nāhiçci dā-*
khylındè olān beg oghlou mahalli.

LÉZARD, s. m., کیر کیر *keler*,
 کرتنگله *kertenkelè*, t. — Endroit plein de
 lézards, کیر کیر چوق *keleri*
tchoq ier.

LÉZARDE, s. f., کدک *guèduk*,
 دیوار کدکی - چتلاغی *dīvār gue-*
dugui, tchallāghy, یاریق *iāryq*, t.

LÉZARDÉ, e, adj., کدکلو *gue-*
duklu, یاریق *iāryq*, t.; مشقوق
mechqouq, a.

LIAIS, s. m., برنوع لکات
 بیر نەوی لکیاس *bir nev'y lukiās thāchi*, t.;
 حجر اللکات *hadjer el-lukiās*, a.

LIAISON, s. f., jonction de plu-
 sieurs corps ensemble, بعلیه *bagh-*
tama, باغلیش *bitichmè*,
 اتصالی *bāghlıçh*, t.; وصل *vast*,
 اتصالی *ittiçāl*, ارتباط *irtibāth*, a. — Liaison
 de pièces de bois entre elles, اعاج
 قطعە لربنک اتصالی و ارتباطی
aghādj qyth'alerīnuñ ittiçāl u irti-
būthy. — Au fig., liaison des par-
 ties d'un discours, رابطه *rābytha*,
 pl. a. روابط *revābyth*. — des idées,
 رابطه معانی *rābythāi me'āni*. —
 Rapport, علاقه *munācebet*,
 علاقه *'alāqa*, تعلق *te'allouq*. — Liaison,
 union étroite, علاقه قویه *'alāqai qa-*
vīè. — d'amitié, علاقه محبت
 رابطه دوستی *'alāqai mouhabbet*,
 رابطه دوستی *rābythāi dosty*. — de commerce,

علاقه تجارت *'alāqai tidjāret*. —
 de parenté, علاقه قرابت *'alāqai*
qarābet. — Former une liaison, بر-
 کونه علاقه پیدا *bir guionè 'alāqa*
peidā it. — Rompre toute liaison,
 هر کونه علاقه بی کسمک
 'alāqai kesmek, قطع علاقه *qath'y*
 'alāqa it. — Maçonnerie en liaison,
 طاشارک کلیدلنرک باغلامه سی
thāchlaruñ kelidlenerek bāghlau-
maci. — Liaison, trait, délié dans
 l'écriture. Voy. DÉLIÉ. — En t. de
 cuisine, sorte d'accommodement, بر
 نوع طعام تربیه سی
bir nev'y tha'am terbièci.

LIAISONNER, v. a., طاشلری
 کلیدلنرک *thāchleri kelidlenè*
dīzmek, t.

LIANT, e, adj., souple, اکلور
 لاین *egui-*
 لاین *leün*, لاین حرکت *leün*
ul-harekè, a. — Affable, یواش
 یواش *iāvāch khouiltu*,
 سوبلشمه سی *seuilechmèci*
 اسان *açān*, ملایم *mulāim*. — Caractère
 طبع ملاینت الود *thab'y mu-*
lāinet aloud.

LIARD, s. m., منغور *maughour*,
 پول *poul*, p.; اهر *filsī ah-*
mer, a.

LIARDER, v. n., خسیلق *kha-*
cīslıq it, t.

LIARDEUR, s. m., خسیس *kha-*
cīs, t.

LIASSE, s. f., کاغدلر باغی *kiā-*
 گهدلر *bāghy*, طوب باغلامش
 تحریرات *thop bāghlanmich tahrī-*
rāt, t.

LIBAGE, s. m., اری مولوز طاشی
 اری مولوز طاشی *iri moloz thāchi*, t.

LIBAN, s. m., chaîne de montagnes célèbres en Syrie, لبنان *lub-nān*, a.; دورزى طانى *dourzi dhāghy*, t.

LIBANIS, s. m., بر نوع كونلك *bir nev'y gueunlik qokhouli ot*, t.

LIBATION, s. f., شراب دوكلهسى *charāb deukulmèci*, t.

LIBELLE, s. m., رسالة هجوتيه *ri-cālèi hedjvüè*, a.

LIBELLER, v. a., قلمه المقي *qalemè almaq*, t.; ثبت صحيفه تحريرا *sebtî sahîfèi tahrîr it.* — Libeller un exploit, بر قطعه مراسله قلمه المقي *bir qyth'a nurâcèlè qalemè almaq.*

LIBELLISTE, s. m., يرمديه متعلق *irmèdîe mutè'allyq ri-çâlè iâzân*, t.; رسالة هجوتيه مولفنى *riçâlèi hedjvüè muellifi*, a.-t.

LIBÉRA, s. m., ميت نمازى *meit namâzi*, a.-t.

LIBÉRAL, e, adj., qui aime à donner, الى اچق *djeumert*, p.; eli atchyq, t.; سخاوتلو *sekhâvetlu*, a.-t.; سخيا *sakhy*, pl. a. askhyā, كثير العطايا *kecîr ul-'athâā*. — Main libérale, كقى *keffi nâchir ul-'athâā*. — Les arts libéraux, صنایع نفيسه *sanâi'î neficè, cherîfè*.

LIBÉRAL, s. m., au pl. LIBÉRAUX, qui professe des idées de liberté, اهل افكار سربستيت *ehli efkiâri serbestiïet*.

LIBÉRALEMENT, adv., جومردلك *djeumerdlik ilè*, p.-t. — Donner libéralement, بالجود والسخا *bil-djoud ves-sakhâihîsân it.*

LIBÉRALITÉ, s. f., penchant à donner, جومردلك *djeumerdlik p.-t.*; سخا *sakhâ*, سخاوت *sakhâvet*, جود *djoud*, a. — Grande —, سخاي عظيم *sakhâi 'azîm*. — Fausse —, سخاوت كاذبه *sakhâveti kiâzibè*. — Don fait ou reçu, احسان *ihsân*, كرم *kerem*, عطيه *'athyiè*, pl. a. عطايا *'athâā*, نعمت *ni'met*, pl. نعم *ni'am*. — Faire des libéralités, نشر نعم وعطايا *nechri ni'am u 'athâā it.*

LIBÉRATEUR, TRICE, s., قورتارىجى *qourtârîdji*, t.; مخلص *moukhallis*, خلاص *khallās*, a.

LIBÉRATION, s. f., affranchissement, كورتلىش *qourtoulich*, t.; خلاص *khalās*. — Décharge d'une dette, ابرا *ibrā*. — d'un débiteur, مديونك خلاصى *mediounuñ khallâci*.

LIBÉRER, v. a., قورتارمق *qourtârmaq*, بورجدن قورتارمق *bordjdan qourtârmaq*, t.; ديندن تخليص *deïnden takhlîs it*, ابرا *ibrā it*, a.-t.

— Libérer sa maison d'une servitude, خانه سنى بر كونه قيد محكوميتدن *khānècini bir guïounè qaïdi mahkoumüetten takhlîs it.* — Se libérer, بورجدن چيتمق *bordjdan tchyqmaq*, ديونندن قورتلمق *deïouninden qourtoulmaq*. — Libéré; e, مخلص *qourtoulmych*, قورتلمش *moukhallas*.

LIBERTÉ, s. f., état d'indépendance des commandements d'autrui, سربستلك *serbestlik*, p.-t.; سربستيت *serbestiïet*, p.-a.-t.; استقلال *istyqlâl*, استبداد *istibdād*,

a. — État d'une personne de condition libre, حریت آزادلق *azādlyq*, حریت حال آزادگی *azādégui*, حریت آزادگی *hālī azādégui*. — Donner la liberté à un esclave, کوله بی ازادا *keulēvi azād it*. — Pouvoir de faire, permission, liberté de volonté, رخصت اختیار *roukhsat*, رخصت اراده *roukhsati ykhtīār, irādē*. — Liberté civile, droit de faire tout ce que les lois permettent, رخصت رخصت *roukhsati cher'īiē*. — politique, رخصت ملکیت *roukhsati mil-kīiē*. — de conscience, faculté de professer un autre culte que celui qui est dominant, رخصت فی العقاید *roukhsat fil-'aqāid*. — Absence de contrainte, سربستلیک *serbestlik*, سربستلیک *syqyntysyzlik*. — Parler, s'entretenir en liberté, سربستلیک ایله محاوره *ilē mouhāverē it, tēkluf*, سربستلیک *bi tekelluf seūilechmek*. — Hardiesse, جسارت *djeçāret*. — inconvenante, کستاخلق *kustākh-lyq*, جسارت بی ادبانه *djeçāreti bi edebānē*. — Se donner de grandes libertés, عظیم جسارتلره تصدی *'azīmi djeçāretlerē teçaddi it*. — Facilité heureuse, قولایلق *qolāilyq*, سهولت *souhoulet*. — Grande liberté d'action, فعل و عملک سهولت *fy'l u 'amelde souhouleti 'azīmē*. — de mouvement, سهولت حرکت *souhouleti hareket*. — de la langue, سهولت لسان *souhouleti liçān*. — de la parole, سهولت نطق *souhouleti nouthq u*

kelām. — d'esprit, تمیزلکی *zihu temizligui*. — Liberté de ventre, قارن یومشقلغی *qārñ ioum-chaqlyghy*, لپنت البطن *līnet ul-bathn*. — Libertés, franchises, immunités, معافیات *mou'āfiāt*, سربستلیکلر *serbestlikler*.

LIBERTICIDE, adj. com., هادم *hādīmī serbestīet*, a.-p.

LIBERTIN, E, s. et adj., déréglé dans ses mœurs, اهل هوا *ehli hevā*, ا.؛ هواسنه تابع *hevācinē tābi*, a.-t.؛ مضعیب الاخلاق *muceīb ul-akhlāq*, عیش و عشرته مائل *'āich u 'ychrētē māil*. — Adonné aux femmes, à la débauche, زنیاره *zampāra*. — Qui est d'une humeur libertine, qui hait toute sujétion, سرسری مزاجلو *ser-seri mizādjlū*, سرب مشرب *ser-seri mechreb*. — Les libertins et les prétendus esprits forts, قلندر مشربان *qalender mechrebān* و امر دینک صاحب جر برزه عدت اولنانلر *qalender mechrebān vē emri dīndē sāhib djerbezē 'add olounān-ler*.

LIBERTINAGE, s. m., débauche, بربادلق *ber-bādlyq*, عیاشلق *'āich u 'ychret*, عیش و عشرت *ibāhat*, تخلع *te-khallū*. — Goût désordonné des femmes, زنیاره لک *zampāralik*. — Être livré au libertinage, عیاشلغه *āiīachlygha mubtelā ol*. — Habitude d'irrévérence pour les choses religieuses, مذهبک قیدسزلک *mezhebdē qaīdsyzlik*, قلندر مشربی *qalender mechrebi*, وسعت مذهب *vus'ati mezheb*. — Légèreté de ca-

ractère et d'esprit, تسيب الحال *teceïb ul-hâl.*

LIBERTINER, v. il., تخلع دائمی *tekhallu'i dâimi ilê imrâri 'eumr it.*

LIBIDINEUX, se, adj. Voy. LASCIF.

LIBRAIRE, s. m., صحافی *sah-hâf*, a.; کتابچی *kitâbdji*, a.-t.

LIBRAIRIE, s. f., profession de libraire, صحافلىق *sahhâstlyq*, کتابچىلىق *kitâbdjlyq*, a.-t. — Magasin de livres, کتابچى دکانى *kitâbdji dukkiâni*, کتاب مخزنى *kitâb makhzeni.*

LIBRATION, s. f., ايک صورتسا *aiuk sûreten sâlyntici*, صالنتيسى *aiuñ soureten sâlyntici*, t.; مياست القمر *mîâcet ul-qamer*, t.; ترقرق القمر *terqyryq ul-qamer*, a.

LIBRE, adj. com., qui a le pouvoir d'agir ou de n'agir pas, اختياره *ikhtîârê bâghlu*, a.-t.; اختيارى *ikhtîâri*, a. — Les volontés sont libres, اراده لر اختياريدر *irâdeler ikhtîâridur.* — Permis, licite, مرتخص *mourakhhkas.* — Chacun est libre de faire ce qu'il veut, هرکس ديلديكى ايشلمکه *herkes dilêdîgui ichlê-meguiê mourakhhkastur.* — Indépendant, مستقل *serbest*, مستقل *moustaqyll*, مطلق العنان *mouthlaq ul-'ynân.* — Je veux demeurer libre, مطلق العنان اولمق استرم *mouthlaq ul-'ynân olmaq isterum.* — État libre, ملک مستقل *mulki mustaqyll.* — Ville —, بلدة مستقلة *beldêi moustaqyllê,*

شهر *serbest bir chehir.* — Gouverner des peuples libres, اقوام مستقلة اوزربنده حکومت ا *aqvâmi moustaqyllê uzerine hukioumet it.* — Avoir la liberté des suffrages, en parlant des membres d'une assemblée, اصحاب مجلس بيان *ashâbi medjlis beân reâdê mouthlaq ul-'ynândur.* — Qui n'est pas esclave, de condition libre, حر *hourr*, pl. a. احرار *ahrâr.* — C'est un homme de condition libre, طائفه احراردن بر *thâïfêi ahrârden bir ademdur.* — Être né libre, حر لاصل او *hourr ul-asl ol.* — Relâché, mis en liberté, اطلاق اولمش *ithlâq olounmich*, ازاد اولمش *azâdlu*, ازاد او *azâd olmuch.* — Exempt de gêne, صقنديسر *syqyntysyz.* — Libre dans sa taille, ازاده قَد *azâdê qâdd*, مطلق القامة *thalyq ul-qâmê.* — Avoir la voix libre, صوتك سهولت *savtê souhoulet ol*, سس - سسى *ses, secy atchyq ol.* — la parole —, نطقك سهولت او *nouthqtê souhoulet ol.* — Avoir le ventre libre, منطلق البطن او *mounthalyq ul-bathn ol.* — Être libre avec quelqu'un, être sans cérémonie, برکمسنه ايله تکليفسز او *bir kimesnê ilê teklîfsyz ol.* — Libre, sûr, exempt de dangers, امين *emîn.* — Les chemins sont libres, يوللر *iollar emîndur.* — Libre, exempt, dégagé de ..., برى *beri*, خالى *khâli.* — de souci, d'inquiétude, برى غايله دن *ghâilêden beri,*

فارغ البال *fāriḡh ul-bāl*. — Être libre de toute sorte d'engagement, او هر نوع تعهددن بری او *her nev'y te'ahhudten beri ol*. — Maintenant il est libre, il n'a rien à faire, الحالة اقبالیدر *el-hāletu hazihī chioḡhlden khālīdur*. — Il a tout son temps libre, كافة اوقاتى شغلدن *kiāffēi evqāti chioḡhlden khālīdur*. — Libre, licencieux et téméraire, ادبسنز پرواسز *edebisyz pervāeyz*, t.; لا ابالى *fāhich, lā abālī*. — Paroles libres, اقوال اقباليانده *aqvālī lā abālīānē*. — Chansons — اغانى فاحشه *aghānī fāhichē*. — Libre arbitre, liberté d'option entre le bien et le mal, اراده جزئيه *irādēi djuziē*.

LIBREMENT, adv., avec liberté, اوزره سرستيتت *serbestīiet uzrē*, p.-t. — Sans être contraint, حسن ايله اختيار ايله *husni rizā vu ikhtīār ilē*, حسن ارادت ايله *husni irādet ilē*, a.-t.; بلا تكلنى *bilā tekelluf*, بلا قيد *bilā qaīd*, a. — Sans circonspection, صاقنميه رق *sāqyn-māīaraq*, بلا احتراز *bilā ihtirāzin*, بروا *bi pervā*. — Agir librement, بلا احتراز عمل و حرکت ا *bilā ihtirāzin 'amel u hareket it*.

LICE, s. f., arène, کورش ميدانى *gueurech meīdāni*, t.; رجه *rahbet, rahabet*, pl. a. رجب *rouhoub*, رجاب *rihāb*, a. — Au propre, entrer en lice, رجه مبارزه به دخول ا *rahbēi mubārezēiē dukhoul it*. — Au fig., s'engager dans un débat, une contestation, ميدان مجادلويه

کيرمک *meīdāni mudjādelēiē guīr-mek*. — Lice, la femelle d'un chien de chasse, اوجى کويکک ديشيسى *avdji keupeguñ dīchīci*. — Gardefou d'un pont de bois, اءاج *aghādj keupruçu parmaqlyghy*. — Tapis de haute lice, عجم فالچهسى تقليدى *'adjem qālitchaci taqlīdi*.

LICENCE, s. f., permission, اذن *izn, izin*, رخصت *roukhsat*, اجازت *idjāzet*, دستور *destour*. — Liberté excessive, ضبطسزلىق *zabythsyzlyq*, ادبسنزلىك *edebisyzlik*. — Dérèglement des mœurs, موبتلىق *berbātlyq*, مستبلك *mouceīublik*, فساد *feçāul*, نسيب *teceīubi akhlāq*. — Réprimer la licence, نسيب اخلاقى قهر ومنع ا *teceīubi akhlāqy qahr u men' it*.

LICENCIÉ, s. m., en droit, درس *ders virmeguiē*, ويرمکه اذن المش *izin olmich*, a.-t.; مدرس *muderris*, a.

LICENCIEMENT, s. m., des troupes, عسکره خدمتدن اطلاق اذنى *'askerē khydmetten ythlāq izni*, a.-t.

LICENCIER, v. a., عسکره خدمتدن *'askerē khydmetten ythlāq izni virmek*, a.-t.

LICENCIER (SE), v. pr., s'émanciper, sortir des bornes de la modestie, اقبوال و کلماتنک حدود *edebisyzlik it*. — en paroles, ادبى تجاوز ا *aqvāl u kelimātindē houdoudi edebi tedjāvuz it*. — Licencié, e, اطلاق اولنمش *ythlāq olounmich*. — Troupes licenciées, ماذونما خدمتدن اطلاق اولنمش

عسکر *méézounen khydmetten yth-lāq olounmich 'asker.*

LICENCIÉUSEMENT, adv., ادبسنجه *edeb-syzdzjè*, مستیبلک ایله *mou-ceüblık ilè*, a.-t. — Parler —, ادبسنجه تکلم ا *edeb-syzdzjè tekellum it.*

LICENCIÉUX, SE, adj., ادبسن *edeb-syz*, دکسنز *deñsyz*, t.; بر باد *berbād*, ضبطی اولمیان *zabthı olmaïān*, a.-t.; فسیب *fāhich*, فاحش *fāhich*, a.-t.; مستیبلک اولمیان *mouceüib ul-akhlāq*, a. — Être licencieux en paroles, فحش *fahchi kelām ilè méélouf ol.*

LICET, s. m., permission, اذن *izn*, a.

LICHEN, s. m., plante, صغیر *syghyr mantāri*. Voy. PULMONAIRE DE CHÊNE. — Espèce de darte, بر نوع تمرکی *bir nev'y tem-regui*. — LICHEN-PETREUS. Voyez HÉPATIQUE.

LICITATION, s. f., مزاد الملک *mezād el-mulk el-mechā'*, a. — Vendre une maison par licitation, بر خاندهی شایعاً تصرفنه مبنی *bir khānēi chāi'en teçarrufinè mebnı mezādè vırmek.*

LICITE, adj. com., حلال *halāl*, cher' en djāiz, a. — Ce n'est pas une chose licite, حلال شی *halāl chēi deıldur.*

LICITEMENT, adv., وجه حلال *vedjhi halāl uzrè*, a.-t.

LICITER, v. a., faire vendre à l'enchère, مزاده صاندرمق *mezādè sātturnaq*. — Faire liciter une mai-

شایعاً تصرف اولنان اخاندهی *son*, شایعاً تصرف اولنان اخاندهی *chāi'en teçarruf olounān khānēi bil-muzādè suroukht it.*

LICOL ou LICOU, s. m., یولار *ioulār*, باشلق *bāchlyq*, t. — Mener par le licou, یولار ایله چکوب *ioulār ilè tchekup gueurturmek.*

LICORNE, s. m., rhinocéros de mer, دکز کرکدانی *deñyz guerguedāni*, t. — Sorte d'animal sauvage, بر نوع یبان حیوانی *bir nev'y iābān haivāni.*

LIE, s. f., دوردی *dourdy*, طورطی *thorthy*, پوصه *pouça*, چوکنتی *tcheukuntu*, t.; ئسفل *sufł*, a. — de vin, شراب دورتسی *charāb tortouçou*. — La lie du peuple, ارادل ناس *eçāfili nās*, اراذل ناس *erāzili nās.*

LIÉGE, s. m., arbre, منظر اغاجی *manthar aghādji*. — Son écorce, منظر *manthar*, t.

LIÉGER, v. a., اغی منظرلمق *aghy manthar lamaq*, بالقچی *bālyqtchi aghyna manthar duzmek*, t.

LIÉGEUX, EUSE, adj., منظر لاسو *manthar lu*, t.

LIEN, s. m., qui sert à lier, باغ *bāgh*, t.; رباط *ribāth*, pl. a. رباط *roubouth*. — de fer, دمیر باغی *demir bāghy*. — Fort —, رباط قوی *ribāthy qavi*. — Au fig., ce qui unit les personnes, روابطه *rābitha*, pl. روابط *revābyth*. — Le lien du mariage, conjugal, رابطه ازدواج *rābythāi izdivādj*. — d'intérêt, علاقه عرض

منعقد او *in' yqād boulmaq*, باغلندمش *mun' ayyq ol.* — Lié, e, معقود *bāghlaamich*, باغلو *bāghlu*, دوکلمنمش *ma' qoud*, بستنه *bestè*, ملصوق *deuümlenimich*, ملسوق *melsouq*.

LIENTERIE, s. f., بر نوع یورک *bir nev' y iurek surmeci*, سورمهسی *baghyrsaq syryntyzy*, t.; بغرسق *baghyrsaq syryntyzy*, t.; زلق لاماغا *zalaq ulam' a*, a.

LIER, v. a., serrer, attacher, عقد - ربط - *bāghlamaq*, t.; باغلق *bāghlamaq*, t.; - *aqd*, *rabth*, *qaïd*, *chedd* it. — Lier fortement, محکم باغلق *muhkem bāghlamaq*. — lâchement, گوشک *guevchek bāghlamaq*. — avec une corde, ایپ ایله *ip ilè bāghlamaq*. — amitié, دوستلق *dostlyq bāghlamaq*, رابطه *raphte*, بر کيسنه *bir kimesnè ilè 'aqdi rābythāi mouhabbet it.* — conversation, رابطه محاوره *'aqdi rābythāi mouhāverè it.* — Lier un fou, un furieux, بوقاغی یه اورمق *bouqāghouè ourmaq*. — Mettre à la chaîne, زنجیره اورمق *zindjirè ourmaq*. — Faire un nœud, دوکلمک *deuümlenek*. — Astreindre, باغلق *bāghlamaq*, قید *qaïd it.* — Lier, joindre, unir, یاپشدرمق *iüpichturmaq*, بری برینه *biri birinè bāghlamaq*, الصاق *vasl*, *ilsāq* it. — Se lier, s'attacher, باغلندمق *bāghlanmaq*. — Se lier, s'épaissir, قوامه *qouïoulanmaq*, قویولندهمق *qavüma guelmek*, انعتاد

منعقد او *in' yqād boulmaq*, باغلندمش *mun' ayyq ol.* — Lié, e, معقود *bāghlaamich*, باغلو *bāghlu*, دوکلمنمش *ma' qoud*, بستنه *bestè*, ملصوق *deuümlenimich*, ملسوق *melsouq*.

LIERRE, s. m., - صارم - مشق *sārmachyq*, t.; لبلاّب *leb-lāb*, a. — terrestre, یر صارمشی *ier sārmachyghy*.

LIEU, s. m., espace qu'occupe un corps, محل *mahall*, مکان *mekiān*, pl. a. امکانه *enkinet*; جا *djā*, p. — Endroit, یر *ier*, مقام *mevz'a*, مواضع *mevāzy*, موضع *maqām*. — Lieu vaste, محل واسع *mahalli vācy*. — Changer de lieu, تبدیل مکان *tebdili mekiān it.* — Dans ce lieu, l'endroit où est la personne qui parle, بوندا *bounda*, bou tharasta. — Dans ce lieu-là, l'endroit où est la personne éloignée, اولطرفدا *oltharasta*. — En quelque lieu que ce soit, هر *her qanghy ierdè*. — En tout lieu, هر *her ierdè*, هر *her mahallè*. — En quelque lieu qu'il aille, هر نه محله کيله چک *her nè mahallè guïledjek olour iça*. — En temps et lieu, وقت و محلندک *vagt u mahallindè*. — Ce n'est ni le temps ni le lieu, بو ماده نک وقتی و یری دکدر *bou mādènuñ vagtı vè ieri deïldur*. — Aller sur les lieux, وارمق *mahallinè vāрмаq*. — Il y a lieu de faire cela, بو ایشی ایشلنمک محل *bou ichi ichlenmek mahalli munācibtur*. — Tenir lieu de, rem-

placer, مقامند او, *ierindè*, *maqāmindè ol.* — Tenir lieu de père, پدر مقامند او *peder maqāmindè ol.* — Être au lieu et place de quelqu'un, بر کیسند به بدل او, *bir kimesnèè bedel ol.* — Tenir le premier lieu, مقام اولک او, *maqāmi evveldè ol.* — En premier lieu, en second lieu, ou premièrement, secondement, enfin, اولاً و ثانياً و بالاخره, *evvelen vè sântien vè bil-ākhyrè.* — Lieu, situation, موقع, *mevqa'*, pl. مواقع *mevqāy'.* — agréable, لطیف, موقع *mevqa'i lathyf.* — élevé, موقع مرتفع *mevqa'i murtefi'.* — Lieux souterrains, محللر, *ier alty mahaller.* — Lieu d'assemblée, محل جمعیت *djem'üiet ieri,* محل جمعیت *mahalli djem'üiet.* — Les lieux saints, اراضی مبارکه, *erāzī mubārekè.* — Lieux communs, t. de rhétorique, sources générales d'où un orateur tire des pensées, des preuves, موارد, مأخذ الکلام, *mevārīd, méékhyz ul-kelām.* — Certains traits généraux qui peuvent s'appliquer à tout, تعبیرات مطلقه, *ta'bīrāti mouthlaqa.* — Choses usées et triviales, عبارات مطروده, *ybārāti mouththredè.* — Lieux, latrines. Voy. ce mot. — Au lieu de, à la place de, بیرینه, *ierīnè.* — Au lieu d'un tel, c'est une autre personne qui est venue, فلانک بیرینه آخر بر, *felānuñ ierīnè akher bir kimesnè gueldi.* — Au lieu d'augmenter son bien, il le dissipe et le dépense, مالی تکثیر ایدک جکنسه,

ایدر *mālini tek-sīr idedjeginè isrāf u itlāf ider.* — Tenir lieu, suppléer, بدل او, *bedel ol,* یئرینی طوتماق, *ierīni thoutmaq.* — Cela tient lieu de tout, بوشنی, هر شیک - هر شینه بدل اولور - *bou chei her cheiün,* هر چهه بدل اولور, *her cheè bedel olour, ierīni thoutār.*

LIEUE, s. f., اویچ میل, *uteh mīl,* بر, *bir sātlyq iol,* بر ساعت مسافه, *bir sāt müçāfè, t.* — Être à cent lieues, pour dire que ce qu'on pense, que ce qu'on dit est fort loin du fait, صد هزار فرسخ دور, *sad hezār fersakh dour u ba'id ol.*

LIEUR, s. m., دیت باغلیجی, *demet bāghlaūdjī, t.*

LIEUTENANCE, s. f., charge, office de lieutenant, قائم مقام, *qāim-maqāmlyq, t.;* وكالة, *vekiālet.* — dans l'infanterie ou la cavalerie, ملازم رتبه سی - پایده سی, *mulāzīm rutbèci, pātèci.*

LIEUTENANT, s. m., qui commande en l'absence du chef, قائم مقام, *qāim-maqām,* vulg. قائم مقام, *qāimaqām,* وكيل, *vekil, a.* — Lieutenant général, فریق, *feryq.* — d'infanterie ou de cavalerie, ملازم, *mulāzīm.* — Premier lieutenant, ملازم اول, *mulāzīmi evvel.* — Second, ملازم ثانی, *mulāzīmi sāni.*

LIEVRE, s. m., طوشان - طوشان, *thāvchān, t.;* ارنب, *erneb, pl. a.* ارانب, *erānib.*

LIGAMENT, s. m., t. d'anat., رباط,

ribāth, pl. a. رباط رoubouth, رباطات *ribāthāt*.

LIGAMENTEUX, EUSE, adj., کوکی *keuku satchūqlu*, t.

LIGATURE, s. f., bande d'étoffe à l'usage des chirurgiens, صارقی *sārqi*, t.; لفافة *lefāfet*, pl. a. لفائف *lefāif*. — Serrer la ligature, صارقی بی پکشدرمک *sārqi bi pekshdurmek*, ارخای شد لفافه *cheddi lefāfe it*. — Lâcher la —, ارخای صارقی بی *irkhāi lefāfe it*, کوشتمک *sārqi guevchetmek*. — Manière de faire la ligature, صارقیجیلک *sārqi djilik*. — En t. d'imprimerie, plusieurs lettres liées ensemble, بر بریله باغلنمش حرفلر *bir birilè bāghlanmich harflar*.

LIGNAGE, s. m., سوی *soi*, t. Voy. LIGNÉE.

LIGNE, s. f., trait ou étendue en longueur, چیزی *tchizi*, چیزی *tchizgui*, t.; خط *khathth*, pl. a. خطوط *khouthouth*. — droite, خط مستقیم *khaththy moustaqym*. — courbe, خط منحنی *khaththy mounhani*. — perpendiculaire, خط عمودی *khathth 'amoudi*. — circulaire, خط مستدیر *khaththy mustedir*. — diamétrale, قطر *qouthr*. — Deux lignes parallèles, خط یمن *khaththein muteçävüen*. — Tirer une ligne, چیزی چزمک *tchizi tchizmek*, بر خط ترسیم *bir bir khathth tersim it*. — La ligne méridienne, خط نصف النهار *khaththy nysf un-nehār*. — La ligne ou l'équateur, خط استوا *khaththy is-*

tivū, مدار استوا *medāri istivā*. — Ligne, en terme d'écriture, سطر *sathr*, pl. سطور *southour*. — Il y a tant de lignes à la page, هر بر هر صحیفه شوقدر سطور وارد *her bir sahifèdè chou qadar southour vārdur*. — Au fig., ligne suivie, règle de conduite, یول *iol*, سلك *silk*. — Suivre constamment la même ligne, دائما سلك واحد اوزره *dāimā silki vāhid uzrè sulouk it*. — Mettre en ligne de compte, حسابہ قویمق *hyçabè qōimaq*, سلك حسابہ ادخال *silki hyçabè idkhāl it*, محسوب *mah-soub it*. — Mettre hors ligne, écrire à la marge, حاشیده اشارت *hā-chièdè ichāret it*. — Ligne, cordeau, چربی *tchirpi*, ایپی *tchirpi ipi*. — Tirer une muraille à la ligne, دیواری چرپیلمک *dīvāri tchirpī-lemek*, دیواری چرپی به چکه مک *dīvāri tchirpūè tchekmek*. — Ligne, instrument de pêche, اولته *olta*, اولطه *oltha*. — Pêcher à la ligne, اولته ایله بالتی اولماق *olta ilè bālyq avlāmaq*. — Ligne, en t. de guerre, rangée, صف *saff*, pl. صفوف *sou-souf*. — Ranger les troupes en ligne, 'askeri *saff uzrè tertib it*. — La première ligne d'une armée navale, بر *bir donan-mānuñ saffi evveli*. — Les vaisseaux de ligne, قیاق قالدرر سفیندالر *qapāq qāldurur sefinèler*. — Lignes, re-tranchement, مترس *meteris*, pl. a. متارس *metāris*. — Travailler aux lignes, مترس احداثه سعی *me-*

teris ihtācinè sa'i it. — Attaquer les — مترسلى اورمق meterisleri ourmaq. — Lignes de circonvallation, دائرا مدار مترسلى صره سى dāiren mādār meterisler syracy. — Ligne de sonde, اسقنديل iskendil. — Ligne, suite des descendants d'une famille, d'une race, نسل سوي soï, نسل nesl, انساب سلك لانساب silk ul-ensāb.

LIGNÉE, s. f., نسل سوي soï, t.; نسل nesl, pl. a. انسال ensāl; ذريت zourüet, pl. a. ذريات zourüät. — Mourir sans laisser de lignée, بلا ذرية bilā zourüetin vesūt it.

LIGNETTE, s. f., كوچك اولته kutchuk olta, t.

LIGNEUL, s. m., - زفتلو سچيم ziftlu sidjīm, iplik, t.

LIGNEUX, EUSE, adj., اودونلو odounlu, t.; خشبي khachbi, a. — Fibres ligneuses, الياق خشبية eliāfi khachbüet ul-keïfiüt.

LIGNIFIER (SE), v. pron., اودونه odounè deunmek, t.

LIGUE, s. f., confédération, برلك birlik, عهدلشيه birlechmè, t.; اتفاق 'ahdlachma, تعاقd te'āgoud, ittifāq, a.; اتفاقلق ittifāqlıq, a.-t.; رابطه اتحاد rābithāi ittihād, a. — défensive, اتفاق تدافعى ittifāq tedāfu'i. — offensive, اتفاق ittifāqy te'arruzi. — Faire une ligue, عقد رابطه اتحاد aqdi rābythāi ittihād it. — Complot, فساد اوزره برلشمه seçād uzrè bir-

lechmè, شروفساده دائر بركونه chırr u seçādè dāır bir guıounè mou'āqedè.

LIGUER, v. a., اتفاق باغلتماق ittifāq bāghlatmaq, t.; سلك silki ittihādè id-khāl it, a.-t. — Se liguier, v. pron., برلك birlik, birlechmek, عهد ا اتفاق birlik, ittifāq, 'ahd it, عهدلشيمق 'ahdlachmaq, عقد aqdi ittifāq it. — Ligué, e, فساد اوزرنك برلشمش seçād uze-rindè birlechmich, متحد muttehıd.

LIGUEUR, SE, s., صاحب اغراض sahib aghrāz, معاقd mou'āgyd, a.

LILAS, s. m., ليلاق leilāq, بياض leilak. — blanc, بياض beıāz leilāq. — rouge, قرمزى qarmyzy leilāq, t.

LILIACÉE, adj. et s. f., زنبقى zambaqy, زنبغه بكنز zambagha beñ-zer, زنبق نوعندن اولان - چيچك zambaq nev'ynden olān, tchıtchek, t.

LIMACE, s. f., limaçon sans coquille, قيقوسز سموكلو بوجك qabouqsyz seumuklu beudjek, t. — Vis d'Archimède. Voy. Vis.

LIMAÇON OU LIMAS, s. m., mol-lusque, سموكلو بوجك sumuklu beudjek, حلزون halezun. — Partie osseuse du labyrinthe de l'oreille, قولاق دليكى ايچينك قيسورقلى qoulāq delıgui itchınuñ qouırouqli guemertlegui. — Escalier en limaçon, بورمه deırmi, bourma nerdubān.

LIMAILLE, s. f., اكندى - اكنتى eıenti, تلاش talāch, t. — de fer,

دمر اکنتیسی demir eientici.

LIMANDE, s. f., پستی بالغی *pus-si, pissi, pessi bālighy, bāloughou,* اسمارت بالغی *ismārt bālighy, t.*

LIMAS, s. m. Voy. LIMAÇON.

LIMATION, s. f., اکلنمه *eguiè-lennè, t.*

LIMBE, s. m., bord, کنار *kinār,* دامن *dāmen, t.*; ذیل *zēil, a.*; لب *leb, p.*; شفرة *chefret.* — Le limbe d'un instrument, شفرة الت *chefrē alet.* — En t. d'astronomie, bord extérieur du soleil et de la lune; قاش *qāch,* قرن *qaren.* — Le limbe supérieur du soleil, قرن شمسک *qareni chemsuñ djā-nibi a'lāci.*

LIMBES, s. m., où sont les enfants morts sans baptême, برزخ *ber-zukh, a.*

LIME, s. f., pour les métaux, ایکه *ēiè, eguiè, t.*; مبرد *meb-red, a.* — pour les bois, — درپی *durpi, teurpu.* — Grosse —, دیشلری اری اولان *akē,* — *dīchleri iry olān eīè,* جریسه *djer-bèè,* مبرد کبیر *mebredi kebīr.* — Polir avec la lime, اکه ایله صیقل *eguiè ilè saīqal vīrmek.* — Repasser la lime sur un ouvrage d'esprit, le polir, le corriger, بر *bir tē-lifè imvāri masqalāi tashih it.* — Espèce de citron doux, طاتلو *bir nev'y thātlu līmoun.*

LIMER, v. a., اکلهک *eīèlèmek,* ایکه لیمک *eīguièlèmek,* درپیلیمک *turpīlèmek, teurpulemek, t.*; پرداهلمک *perdāhlèmek.*

— Limé, e, اکلنمش *eguièlen-mich,* مبرود *mebroud.*

LIMIER, s. m., زغر *zaghar,* اوجی کوپک *avdji keupek, t.*

LIMITATIF, IVE, adjectif, حدود لیبجی *houdoudlaūdjī,* تحدید ایدیبجی *tahdīd idīdjī, a.-t.*; محدّد *mouhaddid, a.*

LIMITATION, s. f., حدود قوبمه *houdoud qouīma,* تعیین حدود *ta'iini houdoud,* محدودیت *mah-doudiè, a.*; تحدید *tahdīd.* — de temps, مدت تعیین زمان *ta'iini zēmān, muddet,* تحدید وقت *tah-dīdi vaqyt.*

LIMITATIVEMENT, adv., وجه *vedjhi mah-doud, munhacyr uzrè, a.-t.*

LIMITE, s. f., borne, extrémité, s'emploie plus régulièrement au pl., حد *hadd, pl. a.* حدود *houdoud,* غایت *ghāiè, a.* — Frontière, سنور *sinor, t.*; سرحد *serhadd,* سرزمین *sèrizemīn, p.* — Limites naturelles, حدود طبیعیه *houdoudi thabī'iè.* — Faire la démarcation des limites, سنور کسمک *sinor kesmek,* سنوردن *sinorden thachra surmek.* — Dépasser les limites de sa puissance, حد *haddi hukiou-metini tedjāvuz it.* — Une ambition sans limite, یوق حرص *hadd u hasri ioq hyrsi nām u chān.*

LIMITER, v. a., donner des bornes, سنور کسمک *sinorlèmek,* سنور کسمک *sinor kesmek,* حدود قوبمق *hou-*

doud qoïmaq, t.; تحديد - حدّا *tahdîd, hadd it, ta'iîni houdoud it.* — Le prix, le déterminer, قطع بها *qath'y behâ it, behâcini kesmek.* — Limité, e, حدودلنمیش *houdoudlenmich, munhacyr, mahdoud.*

LIMITROPHE, adj. com., سنورداش *sinordâch, t.-p.*; هم سنور *hemsinor, hemhoudoud.* — Les pays limitrophes, همحدود اولان مهلكتلر *hemhoudoud olân memleketter.*

LIMON, s. m., boue, terre, طپراق بالچق *thoprâq tchâmouri, bâltechyq, tchâmour, t.*; طين *thyn, a.*; گل *guil, p.* — Le limon du Nil, طين ابليس *thyni iblîs.* — Fruit, ليمون *limoun.* — Une des deux branches de la limonière, عربہ اوqlرندن برى *'araba oqlarinden biri, t.*

LIMONADE, s. f., ايلپوناطه *ilimonâtha, limoun cherbêti, t.*

LIMONADIER, ÈRE, s., شربتجى *chêrbêtchi, qahvêdji, a.-t.*

LIMONEUX, SE, adj., بالچقلىو *bâltechiglu, tchâmourlu, t.*; چامورلو *guillu, p.-t.* — Terre limoneuse, كللو طپراق *guillu thoprâq.*

LIMONIER, s. m., arbre qui porte des limons, ليمون اغاجى *limoun aghâdji.* — Cheval qu'on met aux limons, عربہ اوqlنه باغلنميش قوشوم *'araba oqynê bâghlanmich qochoum bârguîri, t.*

LIMOUSIN, s. m., mâçon qui fait

des murailles avec du moellon et du mortier, بالچق صوابيجى *bâltechyq syvâiidji, t.*

LIMOUSINAGE, s. m., بالچق *bâltechyq ichi, t.*

LIMOUSINER, v. act. et n., بالچق ايشى *bâltechyq ichi ichlemek, t.*

LIMPIDE, adj. com., طورى صافى *dhoury, t.*; صافى *sâfi, sâf, a.*; پاک *pâk, p.* — Eau limpide, صافى صو *dhoury sou, sâfi sou.*

LIMPIDITÉ, s. f., طور يلق *dhourylyq, sâfîlik, a.-t.*; صافيليك *pâklik, p.-t.*; صفت *safvet, a.*

LIMURE, s. f., اكلمه *eguièlemè, t.*

LIN, s. m., كتان *kitân, kêtan.* — Très-fin, كيرباس *kirbâs, kirpas, indjê vè qavi bez.* — Huile de —, بز ياغى *bêzir iâghy.*

LINAIRE, s. f., ou lin sauvage, plante, نوروز اوتى *nevrouz oty, khalsat, a.*

LINCEUL, s. m., كفن *kefen, pl. a.* اكلان *eksân, tchârchaf, t.*

LINÉAIRE, adj. com., خطوطى *khouthouti, a.*

LINÉAL, E, adj., terme de jurisprudence, على سلك النسب *ala silk un-neceb bîth-thoul, a.*; سلك النسب بالطول *silk un-neceb bîth-thoul uzrè, a.-t.*

LINÉAMENT, s. m., چهره اثرى *tchehrè ècèri, tchehrènuñ gueurinen ierleri,*

a.-t.; اثر *ecer*, آثار *açār*, فراست
السيما *firāoet us-sīmā*, a

LINETE, s. f., كتان تخمى
ketān takhoumy, t.

LINGE, s. m., toile pour le ménage, بز *bez*. — pour le corps,
چماشير *tchāmāchir*. — Petit —

بز پارچهسى *bez pārtchaci*. — fin,
قبا, بز *indjē bez*. — Gros — بز
سفره بزی *qabā bez*. — de table, مطبخ
sofra bezi. — de cuisine,

مطبخ *mathbakh bezi*. — de nuit,
کيچهدک چماشير *guñdjelik tchāmāchir*. — Changer de linge,
چماشير *tchamāchir deichturmek*.

LINGER, ÈRE, s., بزجى *bezdji*,
بزراز *astārdji*, استارجى
zāz, a. — Boutique de linger, plus
communément de lingère, بزراز
دکاني *bezzāz dukkiāni*.

LINGERIE, s. f., -commerce de
linge, بزجىلىك *bezdjilik*, t.;
بزازت *bezāzet*, a. — Où on vend
le linge, بزجى دكاني *bezdji dukkiāni*,
بزجىلر چارشوسى *bezdjiler tchārchoucy*,
بزازستان *bezzāzistān*,
vulg. *bezestān*. — Où on serre le linge,
بز مخزنسى *bez makhzēni*, بز
صقلىجق او طه *bez saqlā'adjaq odha*.

LINGOT, s. m., d'or ou d'argent,
کالچه *kultchè*, کليچهد *kulitchè*, t.;
سبيكة *sebiket*, *subukè*, a. — d'or,
التون کالچهسى *altou'n kultchèci*.

LINGOTIÈRE, s. f., دوکهدجى
deukmèdji qazāni, t.

LINGUAL, e, adj., -لسانه - دلہ -
متعلق *liçānè*, *dilè*, *mut'allyq*, t.-

a.; لسانى *liçānūi*, a. — Nerf lingual,
دل سکرى *dil siñiri*: — Lettres dont le son est formé par les mouvements de la langue, حروف الذلق
hourouf uz-zouq.

LINGUISTE, s. m., لسانلورى
liçānlari eugrenen, t.

LINIÈRE, s. f., كتان تارلاسى
keten tārlāci, t.

LINIMENT, s. m., علاجلو يماغ
'ylāljlu tāgh, مروه *merhem*,
مروخات *muroukh*, pl. a. *muroukhāt*.

LINON, s. m., دولبند - دلبنده *dulbend*,
انجه و قوی بز *indjè vè qavi bez*, t.

LINOTE, s. f., كتان قوشى *ketān qouchi*, t.

LINTEAU, s. m., است اشك
ust ichik, اوست اشك تختهسى
ust ichik takhtaci, t.; لجاق
liçdjāf, a.

LION, s. m., ارسلان *arslān*,
اصلان *aslān*, t.; اسد *éced*; pl. a.
شیر *açād*, اسود *açoud*, *chir*,
p. — Lionne, ديشى ارسلان *dīchi arslān*. —
Signe du lion, اسد
برج اسد *éced bourdjou*, برج
burdji éced.

LIONCEAU, s. m., ارسلان
arslān iāvrouçou, ياوريسى
ارسلان *arslāndjyq*, ارسلان
اينكى *arslān enigui*, t.

LIPOTHYMIE, s. f., اوغونمه
oghounma, بايلمه *bāilma*, t.

LIPPE, s. f., صارقق دوداق *sār-qqyq doudāq*, t. — Avoir une lippe,
دوداقق دوداققو او *sārqqyq doudāqlu ol*.

LIPPÉE, s. f. fam., اغز طولوسى

LIQUIDITÉ, s. f., صویقلق syvyq-lyq, t.; مایعیّت māū'iet, a.

LIQUEUREUX, SE, adj., طاتلو thūt-lu, t.; حلو المذاق halv ul-mezāq, a. — Vin —, طاتلو شراب thātlu charāb.

LIQUORISTE, s. m., عنبریه جی 'amberüedji, t.

LIRE, v. a., parcourir des yeux ce qui est écrit, اوقمق - اوقومق oqoumaq, t.; - قراءت - تلاوت - قراءت ا مطالعه qyrāet, tilāvet, mouthāle'a it, a.-t. — à haute voix, صوت savti bulend ilē oqoumaq. — Lire le Coran, مصحف mashafi cherīfi qyrā'et it. — Lire pour son instruction ou pour son amusement, مطالعه mouthāle'a it. — Lire pour enseigner, درس وپرمک ders vīrmek, ا ifādē it. — Lire dans la pensée de quelqu'un, بر کمسنه نک bir kimesnēnuū mā fiz-zamīrīni kechf u istidlāl it. — Faire lire, اوقتمق oqoutmaq.

LIS, s. m., سوسن zambaq, سوسن sousen, sevsen, a.-p.-t., vulg. sousam. — Oignon de lis, زنبق صوغانی zambaq soghāni. — Fleur-de-lis, armoiries; فرانچه سلطنتنک قدیم firāntchē salthānētīnuū qadīm 'alāmetteri, nichān-lēri.

LISBONNE, capitale du Portugal, پورتیغیز مملکتنک لیزبونا līzbonā, دار الحکومتی portughīz menleketīnuū dār ul-hukioumeti.

LISÉRAGE, s. m., بر قماشک

چوره سنک کی سوزنی ایشلمه سی bir qoumūchuū tchevrēcīndēki souzenī ichlēmēci, t.

LISÉRÉ, s. m., کنار kenār, t.; زه zih, p.-t.

LISÉRER, v. a., کنار لیمک kenār-lemek, کنار قویمق kenār qoīmaq, زه چکمک kenār, zih tchekmek, t.

LISERON OU LISET, s. m., plante, bir nev'ī çarמשق اونسی sārmaçyq oty, چاک چچکی tchāū tchitçegui. — Petit scarabée, asma qourdy.

LISEUR, SE, s., اوقوید-چی oqouïdji, چوق اوقویدچی tchoq oqouïdji, t.; قرا qarrā, a.

LISIBLE, adj. com., اوقنور oqounour, اوقنمه سی قولای oqounmaci qolāi, t.

LISIBLEMENT, adv., اوقنه oquna bilē-djek vedj uzrē, بیله جک وجه اوزره اوقونه بیله جک oquna bilēdjek qadar.

LISIÈRE, s. f., extrémité de la largeur d'une étoffe, کنار اوج oudj, t.; کنار اتک kenār, دامن dāmen, اچقنه کناری tchoqanuū kenāri. — de toile, بز کناری bez kenāri. — d'un bois, اورمان ormān kenāri. — Extrémité d'une province, d'un pays considéré comme limitrophe d'un autre, سینور باشی sinor bāchi. — Lisières, cordons attachés à la robe d'un enfant, چوجقلمه مخصوص اولان ثوب tchodjouqlara makh-sous olān sev̄b zimāmi. — Se laisser mener à la lisière, زمام اختیارینی اخسرت zimāmi yēdīnē tselīm a

ikhliārni akheruñ iedinè teslím it.

LISSE, adj. com., uni, poli, دوز *duz*, دبدوز *dubduz*, يالچين *ial-tchîn*, t.; املس *emles*, a. — Lissé, مهره لو *muhrelu*, جلالو *djilálu*. — Lisse comme du verre, شیشه کبی *chíchè guibi emles vè hemvâr*.

LISSEUR, v. a., مهره لمک *muh-rèlemek*, دوزلتمک *duzeltmek*, t.; مصقللمس *masqallamaq*, a.-t. — Papier lissé, مهره لو کاغذ *muhrelu kiāghyd*. — Lisser la toile, بزی *bezi duzeltmek*, مهره لمک *muh-rèlemek*.

LISSEUR, s. m., مهره لیبجی *muh-rèlèüdjî*, محره اوربجی *muhre our-râdjî*.

LISSOIR, s. m., مهره *muhre*, p.; مصقل *mysqal*, مصقلة *mysqalet*, a.

LISTE, s. f., دفتر *defter*, vulg. *tefter*, pl. a. دفاتر *dèfâtir*. — La liste détaillée de divers objets, اشیای *echiâi mutenevî'anuñ mufassal defteri*. — La liste civile, somme assignée à la dépense annuelle du souverain, جیب مالی *djeïbi humâoun mâli*.

LIT, s. m., tout ce qui compose le meuble sur lequel on dort, on repose, یتاق *iatâq*, دوشک *duchek*, t.; فراش *firâch*, a. — de plumes, پوپله دوشکی *poupla duchègui*. — de repos, کروت *kèrèvet*, صفا *soffa*, یتاق استراحت صفا *istirâhat soffaci*. — Bois de —, یتاق سری — ری *iatâq serîri*, کروت — ی *kèrèveti*. — Faire le —, دوشک یاپمق *duchek iâpmaq*. — Faites mon lit, دوشکمی یاپ *duchèguimi iâp*. —

Garder le —, دوشکک یاتمق *duchekhtë iâtmaq*, صاحب فراش *sâhib firâch ol*. — Se mettre au —, یتاغه وارمق *iatâgha vâрмаq*. — Se lever du lit, قالمق *iatâqten qâlmaq*. — Au fig., mariage, فراش *firâch*. — Les enfants du premier lit, فراش اولدن اولان اولاد *firâchi evvelden olân evlâd*. — Lit nuptial, فراش الزفاف *firâch uz-zifâf*. — Lit, tout lieu où l'on se couche, یتادجا *iatadjaq ier*. — Son lit est un fumier, منامی *menâmi bir mezbelèdur*. — Lit de rivière, اچاق *medjrâi nehr*, a. — de pierres, طاش دوشمه سی *thâch duchèmèci*. — Couche d'une chose étendue sur une autre, قات *qât*, فرش *ferch*. — Un lit de terre et un lit de sable, بر فرش طپراق ایله *bir ferch thoprâq ilè*, بر فرش قوم *bir ferch qoum*.

LITEAUX, s. m. pl., lieu où se repose le loup pendant le jour, کوندوز *gunduz qourduñ iatadjaq ieri*. — Raies colorées sur certaines serviettes, مقرمه اوزرنک *maqrama uzerindè olân renglu tchîzgui*, t.

LITERIE, s. f., یتاق - دوشک *duchek, iatâq thâqymi*, t.

LITHARGE, s. f., مرداسنک *murdâcenk*, مرده سنک *murdècenk*, میرتنک *murdâcendj*, a.: آلتون *murdek, mertek*. — d'or, آلتون *âltoun tevâli*. — de plomb, قورشون کویکی *qourchoun keupugui*.

LITHIASIE, s. f., formation de la pierre dans le corps humain, بدن انسانده طاش پيدا اولمه *bedeni insändè thäch peidā, olma, t.*; نكوتن *tekevun ul-haçāt, a.*

LITHOCOLLE, s. f., طاش ياليمي *thäch iäl'ymi, t.*; لزاق الحجر *lezāq ul-hadžer, a.*

LITHOGRAPHIE, s. m., طاش باصمه جيسي *thäch bāsmadžici, t.*

LITHOGRAPHIE, s. f., طاش بصمه جيليك *thäch basmādjilik, t.* ليتوغرافيه *littogrāfia, t.*

LITHOLOGIE, s. f., معرفت الاجار *ma'rifet ul-ahdjār, a.*

LITHOTRITIE, s. f., شانده اولان طاش سحق ايلمه سنك فني *meşānèdè olān thäch sahq eilem-cinūñ fenni, a.-t.*

LITIERE, s. f., sorte de voiture, مخه *takhti revān, p.*; *moukhaffè, a.* — Paille qu'on met sous les chevaux, صمان يا فشكي *samān iā fichki duchemèci, a.* حيوان السنه قوللان اونلق *haivān altinè qonoulān otlouq duchegui.*

LITIGANT, e, adj., دعوا جى *da'vādji, a.-t.*; مداعى *mudā'y, pl. a.* مدعيون *muddi'ion.*

LITIGE, s. m., contestation en justice, غوغا *ghavghā, a.* دا'وا *da'vā, a.*; دعوا جيليق *munāze'a, a.*; دعوا جيليق *da'vādji'lyq, a.-t.* — Bien en litige, مجادلده *tchekichmè, a.* چكشه *mudjādelè, pl. a.* مجادلات *mudjādelāt.*

LITIGIEUX, SE, adj., نزاعلو *nizā'lu, a.-t.*; غوغالو *ghavghālu, t.* — Affaire litigieuse, مصالحه *maslahati munāzi' fi'hā.*

LITRE, s. m., بر نوع حبوبات اولچيسي *bir nev'y houboubāt eul-tchuçu, t.*

LITRON, s. m., شنيك - شنيك *chirik, t.*; نصيف *nacyf, a.*

LITTÉRAIRE, adj. com., علميه *'ylmè mute'allyq, a.-t.*; علمي *'ylmü, a.* — Dispute littéraire, علميه *moubāhacèi 'ylmüè.*

LITTÉRAL, e, adj., لغوي *lou-ghavi, a.* تخت اللفظ *takht ul-lafz, a.* — Sens littéral, لغوي *ma'nāi laghvi, a.* لغت معناسي *loughat ma'nāci.* — Explication littérale, تخت اللفظ اولان شرح وتفسير *takht ul-lafz olān cherh u tefsir.*

LITTÉRALEMENT, adv., حرفي *harfi harfinè, a.-t.*; حرفي *harf beharf, a.* — Il faut expliquer cela littéralement, بولا *bouñā lafzen bilafziñ ma'nā vër-mek iqtizā ider.*

LITTÉRALITÉ, s. f., وزك *seuzuñ ma'nācindsu airilmāmazlyq, t.-a.*; تبعية بمعنا اللغوي *tab'riet bema'nāi ul-laghvi, a.*

LITTÉRATEUR, s. m., اوقميش *oqoumich kimesnè, a.* اوقومسي *oqoumaci tchoq, t.*; اهل عالم *ehli dānich, a.-p.*; الادبيات *'ālim ul-cdebūiāt, a.*

LITTÉRATURE, s. f., connaissance des belles-lettres, ادبیتانسیک

ادب edebüātuñ bilichi, آداب ādāb, معرفت ma'rifet, معرفت ma'rifet ul-adedbüät, ادبیتانسیک me'arifi edebüi, a.

— Avoir beaucoup de littérature, ادبیتانسیک کثیر المعلومات او edebüättè kecîr ul-ma'loumât ol. — L'ensemble des productions littéraires d'une nation, کتب ادبیتانسیک koutoubi edebüi. — La littérature française, فرانسه لوند کتب ادبیتانسیک frânçalunuñ koutoubi edebüiçleri.

LITTORAL, s. m., pays le long des côtes, ساحله اولان مهلکتلر, sahyldè olân memleketter, t.

LITTORAL, e, adj., ساحله بتشوق, sahilè bitichyq, t. — Poissons littoraux, کنار دریاده بولنان بالقلر, kenârî deriyâde boulounân bâlyqler.

LITURGIE, s. f., لتوریا, litourîâ, gr.; قداس شریفی qoudâci cherîf, a.

LITURGIQUE, adj. com., لتوریا, litourîâ, متعلق litourîâte mute'allyq, t.

LIURE, s. f., عربيه ایپی, 'araba ipi, t.

LIVÈCHE OU SERMENTAIRE, s. f., plante, سلام اوتسی selâm oty, t.; الجدان loghostyqon, t.; رومی el-djédâni roumi, a. — Voy. SERMENTAIRE.

LIVIDE, adj. com., مور mor, بوزارمش bozârnich, قرارمش qarârnich, صارو sârou, گوک gueuk, قرارمشق qarâmtıy mor, قرارمشق qarâmtıy, t.; اوسربی اللون usrubı

ul-levn, a. — Lèvres livides, مور مور دوداق mor doudâq.

LIVIDITÉ, s. f., مورلق morlyq, قرارمشق qarâmtıy morlyq, مورلق gueuklik, بره bère, t.; لون اوسربی levni usrubı, a.

LIVOURNE, ville et port de Toscane, لغورنا alighornâ, لغورن leghorn, لیورنوشهری livourno chehri.

LIVRAISON, s. f., action de livrer une chose vendue, ویرمه vîrmè, t.; تسلیم teslîm, pl. a. تسلیمات teslîmât. — Pleine et entière livraison, تسلیم تام و کامل teslîmi tâmm u kiâmil. — En terme de librairie, une partie d'un ouvrage, جزء djuz'.

— La première livraison d'un ouvrage, بصلان کتابک تسلیم اولی bacylân kitâbuñ teslîmi evvelî.

LIVRE, s. m., volume, کتاب kitâb, pl. a. کتب kutub; نامه nâmè, p. — imprimé, بسمه basma kitâb. — manuscrit, ال یازوسی کتاب el iâzoucy kitâb.

— relié, کتاب مجلد kitâbi mu-djelled. — Composition élégante, انشا inchâ, تالیف téelif. — Traité, رساله riçâlè, pl. a. رسالات riçâlât.

— Livre de compte d'un marchand, محاسبه دفتری muhâcebè defteri, دفتر defter, مucedvedè. — d'un négociant, بازارکان دفتری bâzirkîân defteri. — de dépense, مصرف masraf defteri, a. —

Subdivision principale d'un ouvrage, جزء djuz', pl. اجزا edjzâ. —

Le premier, le second livre, جزء — *djuz' i eovel*, أول *djuz' i sâni*. — Au fig., le livre du monde, source principale d'instruction, درس, دهرس, عبرت‌های احوال عالم *dersi 'ybretnumâi ahvâli 'âlem*. — A livre ouvert, sans avoir besoin d'étudier, بر باقشده *bir bâqychta*.

LIVRE, s. f., poids de seize onces, دره *lèdrè, lidra*, فوند *fond*. — Poids qui en Égypte contient vingt onces, رطل *rothl*. — Livre de vingt sous, aujourd'hui le franc, بر فرازك *bir frânk*, تخمیناً دورت غـروش *takhmînen dort ghourouch*.

LIVRÉE, s. f., خدمتکار لباسی *khizmetkiâr libâci*, اتباع اوروباسی *etbâ' ouroubâci*, رسم خدمتکارلرک *resmî khizmetkiârleruñ*, لباسلری رنگی *libâsteri rengi*.

LIVRER, v. a., mettre en possession, ویرمک *teslîm it*, a.-t.; ویرمک *vîrmek*, t.; یدینه تسلیم *iedîne teslîm it*. — Livrer passage, یول *iol vîrmek*. — bataille, ویرمک *djenk vîrmek*. — Livrer, abandonner une ville au pillage, بلدۀ یی یغمایه ویرمک *beldèi iaghmâie vîrmek*. — Abandonner, براقمق *brâqmaq*. — Livré, e, part., تسلیم اولنمش *teslîm olounmich*, ویرلمش *vîrilmich*. — Se livrer, se rendre, کندوسـی *kenduci teslîm it*, a.-t. — S'appliquer, مشغول او *mechghoul ol*, a.-t.; چالشدمق *tchâlichmaq*, دورشمک *duruchmek*. — Se livrer à la joie, سونمک *sevinmek*. — Se livrer à ses passions, هوای نفسه

havâi nefsè teslîmi *nefs it*.

LIVRET, s. m., کتابچق *kitâb-djyq*, a.-t.; کتابچغز *kitâbdjighyz*, t.; کتاب صغیر *kitâbi saghyr*, a.

LOBE, s. m., terme d'anatomie, pièce molle de certaines parties du corps des animaux, رعامی *ri'âma*.

— du poumon, آق جکر یوشغی *âq djiguer iouchaghy*, جکر کوشه *djiguer kieuchè*. — Bout de l'oreille, قولاق یمشغی *qoulâq ioumuchaghy*.

— Semences et fruits de certaines plantes, یارمه تخم *iârma tokhoim*, فلقه *iârma iemich*, یمش *filqat*, pl. a. فلق *fuluq*.

LOBULE, s. m., فلقه صغیره *filqati saghyrè*, a.

LOCAL, s. m., disposition des lieux, مکانلرک حالی *ieruñ, mekiânleruñ hâli*, بیرک کیفیت حالی *ieruñ kefi'ièti hâli*. — Demeure, مکان *qonâq*, t.; مکان *mekiân*, a.

LOCAL, E, adj., بره - مکانسه *ière, mekiânè makhsous*, محلی *ierlu*, t.; مکانی *mekiâni*, بیر *mahalli*. — Coutume locale, مکانه مخصوص اولان عادات *bir mekiânè makhsous olân 'âdet*.

LOCALEMENT, adv., مکانه متعلق *mekiânè mutè allyq*, a.-t.

LOCALISATION, s. f., مکانه اوپدرمه *mekiânè ouïdourma*, t.

LOCALISER, v. a., مکانه اوپدرمق *mekiânè ouïdourmaq*, t.

LOCALITÉ, s. f., مکانلرک *ieruñ, mekiânleruñ ahvâli*, بیره متعلق اولان نسهلر *vâlleri*.

ierè mute'allyq olân nesneler, بركت
حالی ierun yqtizâi hâli.

— Les lieux, yerler, محل ma-
hall.

LOCAR, s. m. Voyez ÉPEAUTRE.

LOCATAIRE, s. com., کراچی ki-
râdji, t.; مستأجر mustéédjir, pl. a.
مستأجرین mustéédjirin.

LOCATIF, IVE, adj., کراچی یسه
kirâdjüè duchen, t. — Ré-
parations locatives, مستأجره عائد
mustéédjirè 'aüd
olân ta'mîrât.

LOCATION, s. f., action de prendre
ou de donner à loyer, کرایه ویرمکک
kirâè vîrmeklik, کرا kirâ, t.; اجار
idjâr, a.

LOCH, s. m., petit poisson, انشا
anchâ, خبسی بالق khabsi bâlyq.
— Instrument qui sert à mesurer la
vitesse d'un navire, کمینک یولنی
guemînuñ iölyni
eultchedjek ip, t.

LOCHER, v. n., نعل او بنامق na'l
oînâmaq, t.

LOCHIES, s. f. pl., لخوسه لق
lokhouçalyq qâni, t.; دم
dem un-nefâs, a.

LOCOMOBILITÉ, s. f., بر شیک
یرندن چیقارمه نک - قالدرمه نک
bir cheiun ierinden tchîqâr-
manun, qâldurmanun qâbilüeti, t.-
a.; قوت التحریک qouvvat ut-tâh-
rik, a.

LOCOMOTIF, IVE, adj., qui change,
qui peut être changé de place, یرندن
ierinden qâldy-
rilur, tchîqârilur. — Qui a la puis-
sance de déplacer et de faire mar-

cher, یرندن چیقاروب یورودر, ie-
rinden tchîqârup iurudur, a.-t.;

محرک mouharrik, a. — Machine
locomotive, اردینه عربدلر چکن
ardinë 'arabalar tchekên
vâpor aleti.

LOCOMOTION, s. f., faculté de se
mouvoir, قیلدانمق قوتی qymil-
dânmaq qouvveti. — de changer de
lieu, تبدیل مکان قوتی - قابلیت
tebdili mekiân qouvveti, qâbilüeti.

LOCUTION, s. f., expression, سوز
seuz, سوبلیش seuileich, t.; کلام
kelâm, تعبیر ta'bîr. — élégante,
ysthilâh, a. — impropre,
تعبیر نابجا ta'bîri nâbedjâ.

LODIER, s. m., اری یورغان یری
iourghân, یتاق اورتوسی iatâq
eurtuçû, t.

LOF, s. m., la moitié du vaisseau
qui est au vent, روزکار طرفنده
rouzguîâr
tharasindè olân guemi ortâlyghy.

LOFER, v. n., اورسایه یا پوجه یه
orçâia iâ podjaia
ilkeni deundurmek, t.

LOGARITHME, s. m., لغاریتمه
loghârîtmâ, t.

LOGARITHMIQUE, adjectif com.,
لغاریتمه حسابنه متعلق
loghârîtma
hyçâbinè mute'allyq, t.

LOGE, s. f., petite hutte, قالبه
qâlîba, قولبه qouloubè.
— Petite chambre, او طه جق
odha-
djyq. — de spectacle, قومدیسه ده
qome-
diada otouradjaq mekiâni makh-
souci, ملعبه نک جره سی mula'ebè-
nuñ heudjrèci. — de portier, قپوچی

اوط—سى *qapoudji odhacy.*

LOGEABLE, adj. com., اوتوريلور *otourilur*, ساكن اولجق *sākin oladjaq*, a.-t.; قونجق *qonadjaq*, t.; قابل سگنا *qābili sukenā.* — Qui n'est pas logeable, قابل سگنا *qābili sukenā olmāīn.*

LOGEMENT, s. m., اوتورجق ير *otouradjaq ier*, بر كمنه نك *bir kimesnēnūn* اوتورديغى ير *bir kimesnēnūn otourdīghi ier*, خانه *qonāq*, t.; مسكن *mekiān*, مکان *mekiān*, مسكن *mesken*, pl. a. مساكين *meçākin*, محل اقامت *mahalli iqāmet.* — Logement des gens de guerre, اسكرى قوناقى *'askeri qonāghy.* — Logis marqués en voyage pour le roi, pour la cour, قوناق يري *qonāq ieri*, t.

LOGGER, v. n., habiter, اوتورمق *otourmaq*, طورمق *dhourmaq*, ساكن - مقيم - قونمق *qonmaq*, t.; ساكن - متمكن او *sāqin, mouqym, mute-mekkin ol,* ا *temekkin it.* — Loger chez soi, كندو خانه سنده *guendu khānēcindē otourmaq.* — Loger à la belle étoile, كيجه اچيقده ياتمق *guīdjē atchyqta iātmaq*, a.-t. — Aller loger quelque part, descendre à, نزول ا *nuzoul it*, a.-t. — v. a., donner à loger, اوتورتمق *otourtmaq*, قوندمق *qondurmaq*, اسكان ا *qonāq virmek*, t.; اسكين ا *iskiān it*, a.-t. — Se loger, مكان طوتمق *mekiān thoutmaq.* — Se bâtir une maison, كندوسى ايجون بر او بنا ا

duci itchun bir ev binū it. — Logé, e, قوندرلمش *qonmich*, قوندمش *qondurilmich*, متهمدن *mutemekkin*, مقيم *muqym.*

LOGEUR, s. m., قوناقچى *qonāqtchi*, t.

LOGICIEEN, s. m., منطق بيلور *manthyq bilur*, a.; منطقى *manthyqy*, pl. a. منطقيون *manthy-qūioun*, اهل علم منطق *ehli 'ilmi manthyq*, a.

LOGIQUE, s. f., منطق *manthyq*, علم منطق *'ilmi manthyq.* — naturelle, جبللى ذاتى - منطق *manthyqy zāti, djibilli*, a.

LOGIQUE, adj. com., منطقى *manthyqii*, a.

LOGIQUEMENT, adv., علم منطقى *'ilmi manthyqy uzrē*, a.-t.; اوزره *'ala mou-djib al-manthyyq.*

LOGIS, s. m., habitation, او *ev*, t.; خانه *mekiān*, a.; كوزل *mesken.* — Beau logis, كوزل *guzel ev.* — Grand — مسكن *meskeni kebīr.* — Petit — مسكن صغير *meskeni saghyr.* — Changer de logis, تبادل منزل ا *tebdili menzil it.*

LOGOGRIPE, s. m., معما *mou-'ammā*, لغز *laghaz*, pl. a. الغاز *al-ghāz*, لغز بهقطعات اللفظ *laghaz binouqaththy'āt ul-lafz.*

LOGOMACHIE, s. f., لفظ اوزرينه *lafz uzerinē nizā'*, a.-t.

LOI, s. f., pl. Lois, قانون *qā-noun*, pl. a. شريعة قوانين *qavānīn*, شرع *cher'et*, شرع *cher'i.* — La loi sacrée, di vine, شريعة شريفة *cheri'ati*

cherîfê, شرع شريف *cher'i cherîf*.
 — Établir une loi, وضع قانون *u*,
vaz'i qānoun it. — Observer la loi,
vaz'i qānoun it. — Observer la loi,
 وقایه قانونی *qānoui viqāie it.* —
 qui prescrit la circoncision, نعدم
te'ammun sunnêti. — Ju-
 daïque, ناموس عبرانی *nāmouci*
'ibrāni, تورات *tevrāt*, a. — Homme
 de — اهل اهل شرع *ehli cher'i*,
 فقہ *ehli fiqh*, a. — Conformément
 à la loi, - موافق - شرع شریفه
cher'i cherîfê, *muwāfiq*,
moudjebindjê, مشروع *mechrou'*. —
 Contraire à la loi, خلاف شرع
khilāfi cher'i, خلاف شرع شريف
khilāfi cher'i cherîf. — Loi ou pré-
 cepte divin, فرض *farz*. — La loi na-
 turelle, حکم طبیعت *hukm thabi'at*,
 pl. احکام طبیعیہ *ahkiāmi thabi'iiê*.
 — Les lois de la guerre, احکام
ahkiām u qavānini و قوانین حربیہ
harbiê. — Faire la loi, ordonner
 avec autorité, حکم و حکومت *hukm*
u hukioumet it. — Faire loi, en tenir
 lieu, بدل قانون *bedeli qānoun*
ol. — La coutume fait loi, عادات
 بدل قانون اولو *'adet bedeli qā-*
noun olour. — Loi, puissance, auto-
 rité, حکومت بیورمه *bouïourma*,
hukioumet. — Règle, principe,
 قواعد *qavā'idê*, pl. قوانین *qavā'yd.* —
 Les lois de la bienséance, قواعد
 قواعد مرعیہ حسن ادب *qavā'yd*
mer'iiê husni edeb. — de la société,
 قواعد مرعیہ معاشرت *qavā'ydi*
mer'iiê mou'ācheret. — du mou-
 vement, قواعد حرکت *qavā'ydi*
hareket.

LOIN, adv., préposit. de lieu, de
 temps; à grande distance, - اوزاق
 اوزاق *ouzāq*, - ايراق *irāq*, t.; بعيد
ba'îd, a.; دور *dour*, p. — Loin de
 la maison, اودن اوزاق *evden ou-*
zāq. — de moi, بدن اوزاق *ben-*
den ouzāq. — Aller — اوزاغنه
 محل بعيدده اقامت *ouzāgha guïtmek.* — De-
 meurer loin, اقامت ا
mahalli ba'îtê iqāmet it. — De loin,
 اراقدن اوزاقتان *irāqtan.*
 — Voir de loin, ايراقدن کورمک
irāqtan gueurmek. — Parler de loin,
 دوردن سويلمک *dourden seuïle-*
mek. — De près et de loin, نزدیک
 قریبا و بعيدا *nezdik u dour*,
 دور *qourben ou bou'den.* — Éloigner, ren-
 voyer loin, et tirer en longueur,
 اوزاق ايريه - اوزاغنه صالحق
ouzāq ierê, ouzāgha sālmaq. — Loin, im-
 possible, peu probable, بعيد *ba'îd.*
 — Il n'est pas impossible que, بعيد
 دکلدرد که *ba'îd deïldur ki.* — Aller
 loin, faire fortune, ايلرولنمک
ilerulenmek, اقباله وارمق *iqbālê vār-*
māq. — Cette place le mènera loin,
 بو منصب ايلرولنسنه سبب
bou mansyb ilerulenmêcinê sebeb oladjaghy der kiār-
dur. — Pousser loin sa haine, son
 ressentiment, وعداوتننى *boughz u 'adāve-*
tini hadden bîroun it. — Loin, temps
 reculé, ايراق وقت *irāq vaqyt*,
 زمان بعيد *zemāni ba'îd.* — Parents
 de loin, اوزاقتان اقربا *ouzāqtan aq-*
rabā. — Bien loin, tant s'en faut,
 بونى ايتمک شوبله طورسون
bou-nou itmek cheuïlê dhoursoun. —

Loin de prendre mon parti, il est contre moi, بکا صاحب چیقمق *bañā sūhip tchyqmaq cheuîlê dhoursoun benum 'aleihindur.*

LOINTAIN, s. m., éloignement, اوزاقلق *ouzāqlyq*, ایراقلق *irāqlyq*, بعد مسافه *ba'di muçāfê*, t.; بعد *bou'd*, a. — Regarder dans le lointain, اوزاقلغه نظرا - باقمق *ouzāqlygha nazar it*, *bāqmaq.*

LOINTAIN, e, adj., très-éloigné, اوزون پک *pek ouzāq*, ایرقل کی *ouzoun ouzāq iraqla ki.* — Des régions et des climats lointains, اقطار و اقالیم بعیک *aqthār u eqālîmi ba'idê.*

LOIR, s. m., کمه سچانی *guèmê sitchāni*, تارله صچانی *tārta sitchāni*, t.; زبانه *zebābet*, a.

LOISIBLE, adj., مجاز *djāz*, مباح *mubāh.* — Cela n'est pas loisible, *bou chei djāz deildur.*

LOISIR, s. m., temps dont on peut disposer, خالی - بوش وقت *khāli, boch vaqyt*, ایشسرلک وقت *ich-syzlik vaqyt.* — Avoir du loisir, بر کمسنه نک *bir kimesnēnuñ vaqty firāghy ol.* — Vous ferez cela à votre loisir, شونی بر *chounou bir vaqty khālîedê idêdjeksînyz.* — Commodité, حضور *houzour*, a. — A loisir, commodément, حضور ایله *houzour ilê*, حضور لوجه *houzourludjê.* — Espace de temps suffisant pour faire une chose, وقت *vaqt*, مهلت *muhlet.* — Cet ouvrage de-

mande du loisir, مهلت *bou aish muhleti medidēē muhtādjtur.* — Dans un moment de loisir, بر راحتلو وقتل *bir rāhatlu vaqytê.*

LOK, s. m., لعوق *la'ouq*, pl. a. لعوقات *la'ouqāt.*

LOMBAGIE, s. f., بل ضعيفلغی *bel za'iflyghy*, t.

LOMBAIRE, adj. com., يانجوق *iāndjouq etlerinê mutē'allyq*, a.-t.; صلیبی *soulbi*, a.

LOMBES, s. m. pl., قوشاق یری *gouchāq ieri*, بل - بیل *bel*, يانجق *iāndjouq etleri*, t.; صلب *soulb*, ماکيه *méékem*, sing. a. *méékemet.*

LONCHITE, s. f., بر نوع قویرقلو *bir nev'y qouïrouqlu üldyz*, t.

LONCHITIS OU LONKITE, s. f., لخطوس *lonkhouthous*, a.

LONDRES, ville, لوندره *londra*, لوندیره شهری *londra chehri.*

LONDRIN, s. m., انکلیز چوقه نک *inglîz tchoqanuñ taqlîdi*, t.

LONG, UE, adj., qui a de la longueur, طویل *ouzoun*, t.; اوزونجه *thavîl*, a. — Un peu پک *pek ouzoun*, غایتک *ghāicttê ouzoun.* — Barbe longue, اوزون *ouzoun saqāl.* — Rue — *ouzoûn soqāq.* — Habit long, لباس طویل *libāci thavîl.* — Qui a la barbe longue, اوزون صاقللو *ouzoun saqallu.* — Qui a un long cou, بویونلو *ouzoun boïounlu.* — Longue discus-

sion, مباحثه مدیکه *mubāhacēi medidē*. — Un ā long, الفى ممدود *elifi memdoud*. — Long, grand de taille, بويلو اوزون *ouzoun boïlu*, ثاويل *thavil*. — Qui dure longtemps, مديد البقا اوزون *ouzoun ul-baqā*, چوق طايانور *tchoq dhāāneur*, چوق سورر *tchoq surer*. — L'hiver est long, قيش اوزوندر *qych ouzoundur*. — Lent, tardif, كسچ *guetch*, اغير حرکتاسو *aghyr harèketlu*, اغير دپرنيسچى *aghyr tèprenidji*, اغير كسچ طاورانور *aghyr, guetch dhāvranneur*, بطسى *bathy ul-harekè*. — Longueur, اوزونلق *ouzounlyq, t.*; طول *thoul*. — Cela a trois coudées de long, بونك اوچ ذراع طولى واردر *bounuñ utch zirā' thouly vārdur*. — Mettre une chose en long, برشى *bir chei ouzounlyghyna vaz' it*. — Se coucher tout de son long, بسبتون اوزونلغنه يانتق *busbutun ouzounlyghyna iātmaq*. — Le long du chemin, اوزونلغنه *iolun ouzounlyghyna*. — Le long du fleuve, نهرك كنارندن *nehruñ kenārinden*. — En long et en large, امتداد اوزوننه وايينه *ouzouninè vè ininè*, ثولن عرضا *thoulen vè 'arzen*. — De longue main, چوقدن *tchoqtan, t.*; چوق زماندنبرو *tchoq zemāndenberu, a.-t.*; من قديم الايام *min qadīm ul-eiām*. — Le long, durant, مادام *mādām*. — Tout le long de l'année, مادام مده السنه *mādām muddet us-senè*. — A la longue, وقت زمان ايله *vaqyt zemān ilè,*

مورور زمان ايله *murouri zemān ilè,* كيدرک *guidèrek*.

LONGANIME, adj. com., صبر *sabr*, وقرارى اولان *sabr u qarāri olān*, صبور *sabour, a.*; مرحمتلو *merhametlu*.

LONGANIMITÉ, s. f., clémence d'une grande âme, صبر وقرار *sabr u qarār*, حلم *hylm*, مرحمت *merhamet*. — Clémence de Dieu qui diffère de punir, امهال المجازات *imhāl ul-medjāzāt*.

LONGE, s. f., morceau de cuir coupé en long, بولتار قابيش *qāïch*, يولتار *ïoltār*. — Mener à la longe, قابيش *qāïch ilè tchekup gueuturmek*. — Longe de veau, بوزاغينك اوكرنهسى *bouzāghynun oñourghaci*, بوزاغينك صرتسى *bouzāghynun syrti ketchèci, t.*

LONGER, v. a., قى صره يوريمك *qiy syra iurimek*, گويمك *guitmek*, بويدن بويه وارمق *boïdan boïa vārmāq*. — la rivière, نهرك *nehruñ kenārinden* گويمك *guitmek*.

LONGÉVITÉ, s. f., عمر اوزونلغنى *'eumr ouzounlyghy, a.-t.*; امتداد *imtidād el-'eumr*, طولة العمر *thoulet el-'eumr, a.*

LONGICORNES, s. m. pl., اوزون بوينوزلو بوجكلر *ouzoun boïnouzlu beudjekler, t.*

LONGIMÉTRIE, s. f., فن المساحة *fenn ul-neçāhat ul-athvāl*.

LONGITUDE, s. f., طول *thoul*. — d'un lieu, بيريرك طولى *bir ièruñ thouly, a.-t.* — Prendre les degrés

de longitude, درجات طولی اخذ ا. *deredjāni thouly akhz it.*

LONGITUDINAL, E, adj., اوزون *ouzoun*, t.; طولانستی *thavlānī*, مستطیل *mustethyl*, a.

LONGITUDINALEMENT, adverbe, اوزوننجه *ouzounlyghynè*, اوزونندجه *ouzounindjè*, t.; طولی اوزره *thouly uzrè*, a.-t.; طولاً *thoulen*, a.

LONGTEMPS, adv., چوقق زمان *tchoq zemān*, نجه زمان *nūljè zemān*, t.; مدت مدیدک *muddeti medidè*, طول زمان *thouly zemān*, a. — Êtes-vous resté longtemps? چوقق *tchoq otourdouñyz my.* — Depuis longtemps, چوققدن *tchoqtan*, چوققدنبرو *tchoqtun bera.* — Y a-t-il longtemps que vous êtes venu? چوققدنهی کلدکز *tchoqtanmy gueldiñyz*, چوقق اولدیمی کلهلی *tchoq oldymi guelely.*

LONGUEMENT, adv., اوزون اوزادی *ouzoun ouzādi*, t.; طویلاً *thavilen*, وجه التطویل *'ala vedjh uth-thavil.*

LONGUET, TE, adj., اوزونجه *ouzoundjè.*

LONGUEUR, s. f., étendue en long, طول *thoul*, pl. a. اطوال *athvāl.* — La longueur d'un bâton, عصانک طولی *'açānuñ thouly.* — Durée du temps, امتداد *intidād*, طول زمان *thouly zemān.* — La longueur des jours et des nuits, لیل و نهارک طولی *leil u nehārun thouly.* — Lenteur, اوزانمه *ouzātma*, کوشکلیک *guevcheklik*, مطاوله *mouthāvelct.* — Retard, dé-

lai, تأخیر *'avq*, *téekhir*, a. — Traîner en longueur, اکسمنک *eïg-lenmek*, اوزانمق *ouzātmaq*, - عوقق *'avq*, *téekhir it*, a.-t.

LONGUE-VUE, s. f., اوزون دوربین *ouzoun dourbīn*, t.

LOPIN, s. m., پارچه لقمه *loqma*, پارچه *pärtcha*, t.

LOQUACE, adj. com. Voy. BAVARD.

LOQUACITÉ, s. f., پاکشقلق *īān-chaqlıq*, کوزه لک *guevezèlik*, t.; کثرت لافزنلیک *lāfezanlık*, p.-t.; کثرت الکلام *kesret ul-kelām.*

LOQUE, s. f., پچاوره *patchāvru*, بز پارچه سی *pärtcha bez pärtchaci*, t.

LOQUET, s. m., مندل - مندال *mandal*, قیو مندلی *qapou mandali*, دمر سورمه *démir surmè*, t.

LOQUETEAU, s. m., کوچک *kutchuk mandāl*, t.

LOQUETTE, s. f., terme populaire, پارچه جق *pärtchadjıq*, t.

LORD, s. m., انگلیز بکی *inglíz beī*, t.

LORGNER, v. a., regarder du coin de l'œil, کوز اوجیله باقمق *gucuz oudjou ilè bāqmaq*, چالوب المه *tchālup alma bāqmaq.* — quelqu'un, بر کمسنه یه الماح نظرا *bir kimesnèè ilmāhi nazar it*, عطف نیم نگاه *'athfi nīmi niguiāh it.* — Regarder à la dérobée, کیزلو *guizlu bāqmaq.*

LORGNÉRIE, s. f. fam., کوز اوجیله باقمه *guez oudjilè bāqma*, t.; عطف نیم نگاه *'athfi nīmi niguiāh*, a.-p.

LORNETTE, s. f., petite lunette,

کوچک *kutchuk*, دوربین *dourbû*,
vulg. *durbun*, p. — de spectacle,
نیاتروده قوللانان کوچک دوربین
tiâtrada qoullanilân kutchuk dur-
bun.

LORGNEUR, EUSE, s. fam., کوز,
گوهز اوچیله باقیچی
gueuz oudjouilè bā-
gydji, t.

LORGNON, s. m. (mot nouveau),
ال کوزلکی *el gueuzligui*, t.

LORI, s. m., قرمزى تویلو پیغای
qyrmyzi tuilu papāghāi qou-
chou, t.

LORIOT, s. m., فلوریه قوشی *felou-*
ria qouchou, صاری قوش *sāry*
gouch, t.; اسپنوس *espenous*, gr.

LORS, adv., وقتندک *vaqtindè*,
ده *dè*, t.; حین *hāin*, a. — Lors de
sa naissance, ولادتی وقتندک *vulā-*
deti vaqtindè. — de son mariage,
وقت ازدواجندک *vaqty izdevādjindè*. —
Pour lors, dans ce temps-là,
دس وقتندک اول *ol vaqyttè*. — Dès lors,
دس وقتندک اول *ol vaqyppen beru*. —
Puisque, بوندن *bunden*,
boundan uturu, بنابرین *benā-*
berin.

LORSQUE, conj., قچانکه *qatchān-*
ki, قچن *qatchan*, vulg. حچان *ha-*
tchān, t.; چون نه زمان *nè zemān*,
tchoun. — Lorsque vous serez ar-
rivé, واصل اولدیغک *vācyl oldou-*
ghyūdè. — Lorsque vous viendrez,
کله جکک وقتندک *guededjeguin va-*
qyttè.

LOSANGE, s. f., معین *mu'in*, a.;
تچار کوشه لو صورت *sivri vè*
tchār keuchèlu souret, t.

Lot, s. m., portion d'un tout par-

tagé; پای *pāi*, t.; بخش *bakhch*,
p.; حصه *hyssè*, pl. a. حصص *hy-*
ças; سهم *sehm*, pl. اسهام *eshām*.
— Au fig., sort, نصیب *nacyb*. —
gagné à ia loterie, قرانلمش سهم
qazānilmich sehm.

LOTÉRIE, s. f., پیانقو *piānqo*,
قرعه اوبنی *qour'a*,
otouni, a.-t.; قرعه *qour'a*, a. —
Tirer une loterie, قرعه اتمق *qour'a*
atmaq.

LOTI, E, adj., partagé, پای
منقسم *pāi olmuch*, a.-t.;
mounqacim, a. — Bien loti, se dit en
dérision pour mal partagé, نصیبسز
nacybsyz.

LOTIER, s. m., herbe, مسک
قوخولی یونجه *musk qokhouly ion-*
djè, t.; حندقوق *handaqouq*, a.

LOTION, s. f., یایقمه *tāiqama*, t.;
غسل *ghousl*, a.

LOTIR, v. a., پای *pāi it*, پای
پای *pāi pāi it*, بولمک *pāi pāi beulmek*,
حصه *hyssè*, تقسیم *it*, بخش *bakhch*,
taqsīm it, p.-a.-t. — Loti, e, پای
مرتب *pāi pāi olmuch*, اولمش
muretteb bil-hyças.

LOTISSEMENT, s. m., پای پای
تقسیم *pāi pāi beulmè*, t.;
ایلمه *taqsīm eilemè*, a.-t.

LOTO, s. m., پیانقو
bir nev'y piānqo otouni, t.

LOTTE, s. f., sorte de poisson, بر
نوع کول و طاتلو صوبالغی
bir nev'y gueul vè thātlou sou bālyghy, t.

LOTUS ou LOTOS, s. m., sorte de
cerisier d'Égypte, نبق اغاجی
byq aghādji, a.-t.; سدر *sidr*, *sider*,

دوم *devm*, a. — Fruit du lotus, نبق *nebyq*. — Herbe, plante égyptienne, حندقوق مصري *handaqouqy mysrîi*.

LOUABLE, adj. com., digne de louange, واجب ممدوح *memdouh*, والمدح *vâdjib ul-medh*, a.; ممدوح اولنجق *medh olounadjaq*, ممدوح اولدجك *medh idédjek*, a.-t.; euñulmèguic *guereklu*, اوكلملو *euñulmèlu*, t. — C'est une chose louable, امر ممدوح و مستحسن *emri memdouh vè mustahsendur*. — Qui est de la qualité requise, اي سو *eiū*, جييد *djidd*, مستحسن *mustahsen*. — Des matières louables, مواد محموده *mevâddi mahmoudè*.

LOUABLEMENT, adv., وجه ممدوح و وزره *vedjhi memdouh uzrè*, a.-t.

LOUAGE, s. m., كرا *kirā*, a.-p.-t.; اجارة *idjāret*, *idjārè*, a. — Prendre à —, طوتوق المق - كرايه *kirāiè almaq, thoutmaq*, استيجارا *istidjār it*. — Donner à —, كرايه *kirāiè vîrmek*, ايجارا *idjār it*. — Cheval de louage, كرا باركيري *kirā bārguîri*.

LOUANGE, s. f., مديح *medh*, مديح *medih*, مديحه *medîha*, pl. اوكش *medāih*, وصف *vasf*, a.; اوكمه *euguch*, t. — outrée, مديحه *ythrā*, — excessive, مفرطه *medîhāi nufriḥa*. — grosseière, ممدوح قبا بر *qabā bir medh*. — fade, دادسز ممدوح *dâdsyz medh*. — Louange à Dieu, salutation, vœux, حمد *hamd*, ثنا *senā*, الحمد لله *el-*

الله حمد و ثنا *hamdu lillah*, الله hamd u senā *olsoun*. — Approbation, افرين *aferin*, تحسين *tahsîn*.

LOUANGER, v. a., مدح *medh* *it*, a.-t. Voy. LOUER. — Louangé, e, اولنمش *medh olounmuch*, ممدوح *memdouh*.

LOUANGEUR, se, s., مبالغه ايله *mubālagha ilè medh* ايديجي *idîdji*, ممدوح *meddāh*, a.-t.; بوش *boch bochouna euguîdji*. — Un louangeur à gages, وظيفه لو بر ممدوح *vâzîfèlu bir meddāhi fāhich*.

LOUCHE, adj. com., شاشي *chāchi* كوزلو *chāchi gueuzlu*, احول *égzi gueuzlu*, t.; احول *ahvel*, a. — Phrase, parole louche, سوز *chubhèlu lâqrdy, seuz*. — Action louche, شهبولو ايش *chubhèlu ich*.

LOUCHEPOIS, s. m., cloporte. Voy. ce mot.

LOUCHER, v. n., شاشي او *chāchi ol*, شاشي كوزلو او *chāchi gueuzlu ol*, شاشي بقمق *chāchi baqmaq*, t.; احول او *ahvel ol*.

LOUCHET, s. m., چاپه جق *tchâpadjyq*, t.

LOUER, v. a., donner des louanges, اوكمك *medh it*, a.-t.; اوكمك *eugmek*, t. — Dieu, lui rendre grâces, الله شكر و جدا *al-laha chukr u hamd it*. — Se louer, se glorifier, اوكمك *kenduüi eugmek*, بگنمك *bèguenmek*, اوكمك *eugunmek*, اوكمك *eugulmek*, ممدوح نفس *medhi nef*

it, *temeddouh it.* — Se donner réciproquement des louanges, *euguchmek*, اوگوشمک مدح *medh idichmek*, ایدشمتک *mumādaha it.* — Se louer de quelqu'un, en être satisfait, برکمسندهک *bir kimesnè-nuū thavr ou harekètinden hazz it,* برکمسندهک خوشنود - ممنون او *bir kimesnèden khochnoud, memnoun ol.* — Loué, e, qui a reçu des louanges, *medh olounmich*, مدح اولنمش *memdouh.*

LOUER, v. a., donner à louage, کرایه ویرمک *kirālamaq*, کرایه ویرمک *kirāē vīrmek*, a.-t. — une maison, *bir evi kirāē vīrmek.* — des livres, des chevaux, بارگیر ایجارا *kitāb, bārguīr idjār it.* — Prendre à loyer, کرایه ایله المق - طومق *kirā ilè al-maq, thoutmaq*, استیجارا *istīdjār it.* — des ouvriers à la journée, گنده لک ایله عمله استیجارا *gundèlik ilè 'amelè istīdjār it.* — Loué, e, pris à location, کرایه الممش *kirā ilè almich*, کرایه الممش *kirālanmich.*

LOUEUR, SE, s., qui donne des louanges à tort et à travers; on dit plutôt, en ce sens, louangeur, اوکیجی *euguidji.* Voy. LOUANGEUR. — Qui donne à louer, کرایجی *kirādji*, کرایجی لک *kirādjlīkiden*, a.-t.

LOUGRE, s. m., بر نوع بازركان *bir nev'y bāzerguān gue-mīci*, t.

LOUIS, s. m., monnaie d'or,

فرانسز التونی *frānsyz altouni*, t.
LOUP, s. m., animal carnassier, قورد *qourd*, یبان کویکی *ībān keupègui*, t.; ذئب *zèib*, کورک *gurg*, p. — cervier, وشق - وشاق *vachaq.* — Pelisse de loup-cervier, *vachāq kurki.* — Loup-marin, poisson, بر نوع سازان *bir nev'y sāzān bālighy*, بالغی *zèibi bahri.* — Loup, constellation australe, الذئب *ez-zèib.* — Loup-garou, قره قونجولوس *qara qondjolos*, اورمان جنی *ormān djinni*, قایش بالدر *qāich bāldyr.*
LOUPE, s. f., tumeur, اور *our*, t.; سلعة *sil'at*, a. — Verre qui grossit les objets, پرتوسوز *perveysouz*, خورده شی *khourdè chēi gueurèdjek chīchē*, خورده بین *khourdè bīa chīchē.* — Nœud sur l'écorce, اغاج قوبغی دوکمی *aghādj qaboughy deugumu.*
LOUPEUX, EUSE, adj., اورلو *our-lu*, t.
LOUP-GAROU, s. m. Voy. LOUP.
LOURD, E, adj., اعر *aghyr*, t.; ثقیل *saqyl*, a.; کران *guirān*, p. — Un lourd fardeau, حمل ثقیل *aghyr īuk*, hamli *saqyl.* — Lent dans les mouvements, دپرنشی اعر *aghyr*, کندی پا *kund pā*, بطنی الحركة *bathy ul-harekè.* — Au fig., ennuyeux, importun, صیقندیلو *sīqnyntylu*, ثقیل المزاج *saqyl ul-mizādj.* — Rude à faire, grave, اعر *aghyr.* — Une lourde besogne, اعر *aghyr bir khyzmet.* —

Une lourde tâche, اغربر ايش *aghyr bir ich*. — Une lourde faute, اغر صوح *aghyr souch*.

LOURDAUD, E, adj., قبا *qabā*, *khoīrāt*, تاسلاقی *tāslāq*, t.; غلیظ الطبع *ghalyz uth-thab'*, a.

— Un lourdaud de village, کویلو بر *keūlu bir qabā adem*.

LOURDEMENT, adv., اغرلق ایله *aghyrlyq ilē*, اغرجه *aghyrdjē*. — Grossièrement, خویراتلغله *khoīrāt-lyghilē*.

LOURDERIE, s. f., یاکلشلق *iān-lichlyq*, t.; سهو غلیظ *sehvi ghalyz*, a.

LOURDEUR, s. f., pesanteur. Voy. ce mot.

LOURDIER, s. m., بر نوع مندر *bir nev'y minder*.

LOURDISE, s. f. Voy. LOURDERIE, STUPIDITÉ.

LOUTRE, s. f., صوستوری *sou semmouri*, ou vulg. *sou samouri*, t.

— Au fig., femme adonné à la débauche, فاحشه *fāhīchē*, a.

LOUVE, s. f., قورد دیشیسی *qourd dīchīci*, قورد دیشی *dīchi qourd*, t.

LOUVER, v. a., بر طاشی دلمک *bir thāchi delmek*, t.

LOUVETEAU, s. m., قورد یاوربسی *qourd iāvrycy*, قورد اینکی *iāvroucy*, قورد انگی *qourd enīgui*, t.

LOUVETER, v. n., قورد یاوربلیق *qourd iāvrylamaq*, t.

LOUVETERIE, s. f., équipage pour la chasse du loup, قورد اوی طاقمی *qourd avi thāqmy*. — Lieu où loge cet équipage, قورد اوچیلمک *qourd avdjileruñ khānci*, t.

LOUVETIER, s. m., قوردجی باشی *qourdji bāchi*, t.

LOUYOYER, v. n., اولطه ایله *oltha ilē iurumek*, اولطه یه *olthaia tchyqmaq*, اولطه ا *oltha it*, t.

LOUVRE, s. m., فرانسده پادشاهلرک *frança pādichāhlaruñ sarāi qadīni*, t.

LOXODROMIE, s. f., بیان یوروبش *iān iuruich*, t.; سیر متمایل *seiri mutemāil*, a.

LOYAL, E, adj., شرعی *cher'ui*, جایز *qānouni*, قانونی *djāiz*.

— En t. de prat., les frais et loyaux coûts, قانونیه مصارف *meḥārifi qānouniē*. — Plein d'honneur et de probité, طوغرو اهل عرض *dhoghrou*, اهل عرض صادق *ehli'yrz sādyq*, a. — C'est un homme loyal, اهل عرض بر ادمدر *ehli'yrz bir ademdur*, ارباب اهل عرض بر ادمدر *erbābi haqqānūietten bir ademdur*.

LOYALEMENT, adv., طوغرولغله *dhoghroulighilē*, t.; صداقتله *sādāqat ilē*, a.-t.; صادقانه *sādiqānē*, a.-p.; بالصدق والحقانیة *bis-sydyq vel-haqqānūiet*, a. — Se comporter loyalement, بالصدق والحقانیة *bis-sydyq vel-haqqānūiet 'amel u hareket it*.

LOYAUTÉ, s. f., طوغرولق *dhoghroulyq*, t.; استقامت *istiqāmet*, 'yrz, عرض *sādāqat*, حقانیة *haqqānūiet*, a.

LOYER, s. m., prix du louage, کرایه *kirā*, اجاره *iljārē*. — d'une maison, او کراسی *ev kirāci*. — Donner à loyer, ویرمک *kirāicē*

vîrmek. — Prendre à —, کرا ایله, *kirā ilè thoutmaq*, المق — *atmaq.* — Salaire, اجرت *edjret*, اجر *edjr*, a. — Le loyer du serviteur ou du mercenaire, خدمتکار *khyzmetkiâr* وایشجی اجرتی *ichdjî edjreti.* — Récompense, جزا *djezâ*, اجر *edjr*, مجازات *mudjâ-zât.* — Toutes les actions recevront leur loyer dans l'autre monde, آخرتک, اکھرتتہ *akhyrettè* کافہ اعمالہ جزا اولنہ جقدر *kiâffèi a'mâlè djezâ olounadjaqtur.*

LUBIE, s. f. fam., دلی فکر *deli fikr*, t.-a.; هوس عقل *haveci 'aql*, a.

LUBRICITÉ, s. f., زنا ازغونلغی *zinâ azghounlyghy*, نفسانیلیک *nefsânîlik*, فحاشة *chehvet*, شهوت *fahâchet*, غلمت *ghylimet*, a.

LUBRIFIER, v. a., قیغنجیق ا, *qaiğhyndjaq it*, صیرنجیق ا, *syrindjaq it*, t.

LUBRIQUE, adj. com., زناایه *zinâie azghoun*, شهوتلو, *chehvetlu*, a.-t.; زانی *ghyllim*, غلیم *zâni*, a.; ادبسیز *edebсыz*.

LUBRIQUEMENT, adv., زناایه *zinâie azghounlyq ilè*, ازغونلق ایله *chehvet ilè*, a.-t.; معلما *moughlimen*, a.

LUCANE, s. m., بر نوع بوجک *bir nev'y beudjek*, t.

LUCARNE, s. f., باجه *bâdja*, دلکی طوان *thavân deligui*, t.

LUCIDE, adj. com., clair, net, اشکار *achi-kîâr*, تمیز *temîz*, اچق *vâzyh*, واضح, a. — Terme lucide, لغت واضحہ *loghati vâzyha.* — Ce fou a des moments lucides, بو مجنونک عقلی بالمواتره

عودت ایدر دقیقلری واردر *bou medjnounuñ 'aql'y bil-muvâterè 'av-det ider daqqaleri vârdur.*

LUCIDITÉ, s. f., اچقلاق *atchyq-lyq*, تمیزلیک *temîzlik*, t.; روشنلیک *rouchenlik*, p.-t.

LUCIE (Bois de Sainte-), ou MAHALEB, s. m., بیان کراز اغاجی *iâbân kirâz aghâdjî odouny*, t.; محلب *mahaleb*, a.

LUCIFER, s. m., ابلیس *iblis*, شیطان *cheithân*, a.

LUCIFUGES, s. m. pl., کیجسهده *guidjèdè guezen beudjekleruñ nev'y*, t.

LUCIMÈTRE, s. m., مقیاس *miqyâci deredjât uz-zîâ*, نور مقیاس *miqyâci nour.*

LUCIOLE, s. f., یلدز قوردی *tyldyz gourdy*, t.; شبتاب *chebtâb*, p.

LUCRATIF, IVE, adj., کارلو *kiârlu*, اصیلو *qazândjlu*, قزانجولو *assîlu*, t.; منفعتلو *fâidèlu*, فایده لو *menfi'atlu*, a.-t.; نافع *nâfi'*, کثیر المنافع *kecîr ul-menâfi'*, a.; نمادار *nemâdâr*, p. — Emploi lucratif, منصب نمادار *mansybi nemâdâr.* — Un métier — بر صناعت کثیر المنافع, *bir sanâ'ati kecîr ul-menâfi'.*

LUCRE, s. m., کار *kiâr*, p.-t.; قزانج *fâidè*, ا.؛ اصی *assy*, قزانج *qazândj*, t. — usuraire, ربح *rihb*,

نفع *nef'*, منفعت *menfi'at*, pl. a. نافع *menâfi'*, نپاء *nemâ'u*, vulg. *nemâ*, a. — Travailler pour le lucre, تحصیل نپاء و منفعت ضمنک, *tahsîli nemâ vu menfi'at zimindè sa'i it.*

LUETTE, s. f., دلچک *dildjik*,
diltchik, t.; ملازه *melazê*,
melâjê, p.; لهوات *lehât*, pl.
lehvât; ظلل *thalthal*, a.

LUEUR, s. f., faible clarté, ايشق
ichyq, اوزاقدن کورنن ايدنلق *ou-*
zâqtan gueuruncu âidinlyq,
 لمعه *lem'e*, لمعه ضعيثه
lem'âi za'îfê, a. — La lueur
 de la lune, قمر لمعه *lem'âi qamer*.
 — du feu, اتشک ايشقى *âtechuñ*
ichighy. — Éclat, شعله *cheu'le*,
 رونق *revnaq*. — Légère apparence,
 گورنن گورنش *gueurunich*,
 لمحه *lemha*, لمعه *lem'a*. — Une lueur de fortune,
 اقبال بر لمعه اقبال *bir lem'âi iqbâl*. — Une
 fausse lueur d'espérance, كاذبه
 لمحه *lemha kiâzibêi umîd*.

LUGUBRE, adj. com., تاسدلو *tâ-*
çalu, تاسدلو ياسلو *tâslu*, t.;
 مصيبتلو *mou-cîbetlu*, a.-t.;
 دردلو *derdlu*, حزين *hazîn*,
 فاجع *fâdjî*, فاجع *fedjî*,
 a. — Voix lugubre, صدای حزين
sadâi hazîn. — Vêtement,
 ماتم *mâtem*, لباسى *libâci*.
 — Des pensées lugubres, افكار
 فجيعة *efkiâri fedjî'a*.

LUGUBREMENT, adv., تاسد ايله
tâça ilê, تاسد ايله ياسلوجه
tâsludjê, ياس ايله *âs ilê*, t.;
 بالحزن *hazînen*, حزيناً
bil-huzn, a. — Chanter lugubre-
 ment, حزيناً تعنتى *hazînen te-*
ghanni it.

LUI, LUI-MÊME, pron. masc. de
 la troisième pers. du sing., اول
 او, *ol*, t. — C'est lui, اودر *o deur*. —
 Lui-même, گندوسى *guenduci*.

LUIRE, v. n., ايدنلق *âidinlyq*
 ايدنلق, نور-ضيا ويرمك *nour, zâ*

virnek, نور-ضيا ويرمك *pârlamaq*, t.;
 نشر *nechri zâ it*, a.-t.

LUISANT, e, adj., ايدنلق
âidinlu, نورلو *nourlu*, شعله
 ويرن *cheu'le vîren*, a.-t.; لامع
lâmi, منير *munîr*, a. — Qui a de l'éclat,
 مجلا *pârlâq medjlâ*.

LUISANT, s. m., le luisant, le
 brillant, le lustre, پارلاقلى
pârlâqlyq, t.; جلا *djilâ*, a. — Le lui-
 sant d'une étoffe, بر قهشك
 پارلاقلى *bir qountâchuñ*
pârlâqlighy, djilâci.

LUMIÈRE, s. f., clarté, splendeur,
 ايدنلق *âidinlyq*, ايدنلق *âidin*, t.;
 نور *nour*, ضيا *zâ*, ضوء *zou'*, a. —
 du soleil, گنش ايدنلقى *gunch-â-*
dinlighy, ضياى شمس *zîâi chems*,
 نور شمس *nouri chems*. — de la
 lune, ايدنلقى *âi âidinlighy*,
 ت.; مهتاب *aiâz*, ايماز *mehtâb*,
 vulg. *mahitab*, p. — La réverbéra-
 tion de la lumière, انعكاس ضيا
in'ikiâci zâ. — Répandre de la lu-
 mière, نشر ضيا *nechri zâ it*. —

Les anges de lumière, ارواح نورانية
ervâhi nourânîe. — La lumière de
 l'Évangile, نور انجيل شريف
nouri indjili cherif. — de la foi, نور
 ايمان *nouri imân*. — Bougie ou
 chandelle allumée, موم *moun*,
 ايدنلقى *âidinlyq*. — Apportez de
 la lumière, موم-ايدنلق *moun,*
âidinlyq guetur. — Vie, عمر *eumr*,
 حيات *haiât*, a. — Commencer à
 voir la lumière, نايه *dunîâie*,
 وجوده *vudjoudê* *guelmek*. — Voir la lumière, vivre,

مشاهده نور, *haiättè ol*, او
 muchāhedēi nouri دنیا ایله کامیاب او
dunā ilè kiāmāb ol. — Perdre la
 lumière, mourir, اولمک *culmek*,
 نور حیات زایل او *nouri hāiāt zāil*
ol. — Connaissance, بیلش *bīlich*,
 t.; وقوف *ma'rifet*, معرفت *vou-*
qouf, عرفان *'yrfān*, دانش *dānieh*.
 — Lumière naturelle, عرفان جبلی
'yrfān djibilli. — Éclaircissement,
 indice sur un sujet, بیلش *bīlich*,
 خبر *khaber*, معلومات *ma'loumāt*.
 — Fournir les lumières nécessaires,
 معلومات لازمہ بی ویرمک
ma'loumātī tāzemēi vīrmek. — d'un canon,
 فالیه *thop fāliaci*, طوب فالیه سی
 دلکی *fāliā delīgui*.

LUMIGNON, s. m., قندیل فتیلی
qandil fitili, بینان فتیلک اوجی
ianān fitilun oudjou, t.

LUMINAIRE, s. m., corps lumi-
 neux; nom donné au soleil et à la
 lune, نیر *nēir*, نیرین *nēirein*. —
 Le grand luminaire, le soleil, نیر
nēiri a'zem. — Le petit lumi-
 naire, la lune, نیر اصغر *nēiri as-*
ghār. — Cierges, torches, etc.,
 یل مومی *iel moumi*, مصابیح *me-*
çābyh, a. — d'église, کلیسا موملری
kelīça moumleri.

LUMINEUX, SE, adj., پارلاق *pār-*
lāq, نورلو *nourlu*, آیدنلو *āidinlu*,
 ضیالو *zīālu*, a.-t.; نیر *nēir*, منیر *mu-*
nīr, مضمی *mouzūi*, a.; روشن *rou-*
chen, p. — Corps lumineux, اجرام
 نور *edjram nēirè*. — Esprit —
 روشن ضمیر *rouchen zamīr*, p.-a.
 — C'est un esprit lumineux, بر

ردر *bir zihni munērdur*.

LUNAIRE, adj. com., قهری *qa-*
meri, a.; ماهی *māhi*, p.; ایلو *āilu*,
 t. — L'un des mois lunaires, شهر
 قمری *chouhouri qamer-*
rūēnuñ biri.

LUNAIRE, s. f., آئی
 چیچکی *āi tchitchegui*, t.; دمی
 قطع آیدن نبات *demi qath' iden*
nebāt, a.-t.

LUNAIISON, s. f., آیلوق *āilyq*,
 دوری ایامی *āiun devri eūā-*
mi, t.; قمری دوری *devri qamer*,
 تقمیر *taqmīr*, a.; آئی دوری
 مدت *āiun muddeti devri*.

LUNATIQUE, adj. commun, آئی
 ای چارپلو *āi bāsnich*, باصمش
tehārplu, چالوق *delou*, *tchā-*
lyq, t.

LUNDI, s. m., بازار ایرتہ سی *bā-*
zār irtēci, کونی بازار ایرتہ سی *bā-*
zār irtēci guny, t.; دوشنبہ *dou-*
chembè, p.; دوشنبہ کونی *douchembè*
 گونی *gunu*, اثنین *isnein*, اثنین
 یوم *ievmu isnein*, a.

LUNE, s. f., planète, آئی *āi*, t.;
 قمر *qamer*, a.; ماه *māh*, p.; — Nou-
 velle — هلال *ieñy āi*, یکی ای
hilāl. — Le croissant de la lune,
 هلال *hilālī māh*. — Le décours,
 le déclin de la — آیک اکسلمسی
āiun eksilmēci. — Pleine —
 طولو *āiun dholou āi*, آون دردی
on dordy, بدر *bedr*. — Lune, mois,
 ماه *māh*, مه *meh*; شهر
 ماه *māh*. — La lune, le mois de ramazan,
 ماه رمضان *māhi ramazān*. — Le clair

de la lune, ماه ناپ - ماهتاب *mah-tab, māhitāb*. — Il fait un beau clair de lune, کوزل بر مهتاب *guzel bir mehitāb gu-djécidur*. — A quel quantième sommes-nous de la lune? ایک قاچندک *diūn qātchindè iz*. — Demi-lune, fortification, هلال شکنک اولان طبیه *hitāl cheklindè olān thabīa*. — Au pl., fantaisies, caprices. V. ces mots.

LUNETIER, IÈRE, s., کوزلکچی *guezlukdji, t.*

LUNETTES, s. f. pl., besicles, کوزلک *guezluk*. — Lunettes convexes, شیشه سی محدب کوزلک *chīchēci mouhaddeb guezluk*. — concaves, شیشه سی معقر کوزلک *chīchēci mou'aqar guezluk*. — Lunettes d'approche, دوربین *dourbin, vulg. dourbin*. — Ouverture ronde des latrines, کنف دلکی *kenef deligui*. — Lunettes, en terme de fortification, sortes de demi-lunes composées de deux faces formant un angle saillant vers la campagne, چیتقه کوشه لور نصف قهر طابیده لری *tchyqma keuchèlu nysfi qamer thābāleri*.

LUNISOLAIRE, adj. comp., آی *āi* cycle lunisolaire, دوری شمسی *āi ilè gunech, t.* — Le cycle lunisolaire, دوری شمسی *devri chemsi vu qameri*.

LUNISTE, adj. com., آی تأثیری *āi tēccīri ilè biten, t.*

LUNULE, s. f., t. de géom., آی *āi* هلالی شکلی *āi hilāli chikeli, t.-a.*

LUPIN, s. m., plante, اجی بقله *adji baqla, t.*; ترمس *turmous, a.*; مصری *baqlāi mysrii, مصری*

بقلاسی *myeyr baqlacy*.
LUSTRALE, adj. fém. — Eau —, نام مقدس *māi mouqaddes, a.*

LUSTRATION, s. f., رسم تطهیر *resmi tathhīr, تطهیر tathhīr, a.*

LUSTRE, s. m., éclat, beauté, poli, جلا *djilā, جلوه djilvè, a.* — d'une étoffe, قهاشک جلاسی *qounāchuū djilācy*. — Composition, sorte de vernis, صیقل ایک جک معجون *saīqal idédjek ma'djouu*. — Splendeur, رونق *pārtāqlyq, پارلاق* *revnaq, a.* — Sorte de chandelier de cristal, آویزه *āvīzè, p.*; اسقی *asqy*; bullour *avīzè*. — Espace de cinq années, بش یلاق *bech īllyq, t.*; پنج سالکی *pendj sālegui, p.*

LUSTRE, v. a., جلا ویرمک *djilā virmek, جلاله ق *djilālamaq, صیقللمق *saīqallamaq, مبره لمت *muhrelemek, t.* — une étoffe, بر *bir qounāche djilā virmek.****

LUSTRINE, s. f., دیپیت *dīmit, t.*; استبراق *istebraq, a.*

LUT, s. m., بالچق صواسی *bāltychq souvāci, syvācy, t.*; طیین *thyn ul-hakmet, a.*

LUTER, v. a., بالچق *bāltychq souvāci, syvācy, t.*; جام قابلری *tehamour, طقیمق *tchāmour, bāltychq ilè souvāmaq, syvāmaq, thyqamaq.** — des vases, des vaisseaux, جام قابلری *tehamour, طقیمق *tchāmour, bāltychq ilè souvāmaq, thyqamaq.**

LUTH, s. m., لاوت *lāut, lāvout, t.*; عود *oud, a.* — Jouer du —, لاوت چالمق *lāut tchālmaq.*

LUTHÉRANISME, s. m., لوتران *loutrān*, مدهبی *loutrān mezhebi*, t.

LUTHÉRIEN, NE, adj., لوتران *loutrān*, t.; لوترانی *loutrānī*, pl. a. لوترانیون *loutrānīoun*.

LUTHIER, s. m., لاونجی *lāvout-dji*, t.

LUTIN, s. m., پری *djinn*, a.; قره قونجولوس *qara qon-djolos*. — Enfant bruyant, دپرنجی *teprenīdji tchodjouq*, چوجق *cheīthān tcho-djouq*.

LUTINER, v. n., faire le lutin, نازلنمق *cheīthānlyq it*, نازلانماق *nāzlanmaq*, t.; انجتمک *indjīmek*, او بناتمق *oinātmaq*, t.

LUTRIN, s. m., pupitre d'église, کلیساده کتاب قویدهجق پدیشته *kelīcāda kitāb qoiādjaq pīch-takhta*, rahlè, t.

LUTTE, s. f., combat corps à corps, کورش *gurech*, vulg. کولش *gulech*, t.; مصارعة *mouçārè'at*, a.; کورشچیلیک *gurechdjīlik*. — Métier de lutteur, پهلووانلق *pehlu-vānlyq*. — S'exercer à la lutte, کورشچیلیک تعلیم *ta'līm it*, مصارعة تعلیم *ta'līmi mouçārè'a it*.

LUTTER, v. n., se prendre corps à corps avec quelqu'un, کورشمک *gurechmek*, vulg. گولشمک *gulechmek*, t.; مصارعة *mouçārè'a it*, a.-t. — Faire le métier de lutteur, پهلووانلق *peh-luvānlyq it*, p.-t. — Au fig., faire des efforts, چالشمق *tchālichmaq*, واقدام *sa'ī u yqtām it*. — Résister, طاورنهجق *dhāvranmaq*,

اوغراشمق *gulechmek*, *oghrāchmaq*. — Lutter contre la mort, جان چکشهک *djān tchekichmek*.

LUTTEUR, s. m., کورشچی *gurechtchi*, vulg. کولشچی *gulechdji*, مصارع *mouçāry'*, مصارعین *mouçārā'īn*, مبارز *mubāryz*, مبارزین *mubāryzīn*. — de profession, پهلووان *pehluwān*, p.

LUXATION, s. f., déboîtement des os, کھوک برنلہ *bertilmè*, کھوک بیرندن *guemuk ierinden āryl-macy*, t.; انفکاک العظام *infikāk ul-'yẓām*, انخلع *inkhilā'*, a. — du pied, entorse, ایاق برنلہسی *aiāq bertilmèci*, برنلہسی *bertinèci*.

LUXE, s. m., somptuosité excessive, عبث یره اسراف *'abes ierè esrāf*, a.-t.; طفره افراط *thaf-ra*, مبدزلک *sefāhet*, a.; مبدزلیک *mubezzirlik*. — Luxe des habits, de la table, لباس و طعام خصوصندک *libās u tha'am khouçoucindè isrāf u telef*. — Objets de luxe, تجملات *tedjemmulāt*. — Somptuosité, magnificence. Voy. ces mots.

LUXER, v. a., برکھک بیرندن *bir guenik ierinden tchy-qarmaq*, کھوکی بیرندن ایرمق *gumugui ierinden āirmaq*, بورقوچق *bourqmaq*, برتمک *bourmaq*, بورمق *bertmek*, t.; فک العظام *fekk ul-'yẓām it*.

LUXURE, s. f., lubricité, نفسانیلیک *nefsānīlik*, شهوة *nefs*, شهوة *cheh-vet*, غلبه شهوت *ghalebèi cheh-vet*, a.; زپاره لک *zempārèlik*,

هوای *zabethsyzlyq*, ضبط سزلق
 نفسانی *havāi nefsāni*.

LUXURIEUX, SE, adj., شهوتللو
chehvetlu, a.-t.; زانی *zāni*, نفسانی
nefsāni, a. Voy. LASCIF.

LUZERNE, s. f., plante, قبا یونجه
qabā iundjè, t.; قرط *qourth*, a.

LUZERNIÈRE, s. f., قبا یونجه
qabā iundjè tārlāci, t.

LYCANTHROPE, s. m., مقطرب
mouqtharyb, a.

LYCANTHROPIE, s. f., قره سودا
qarā sevda, t.; القطرب *dè ul-*
qouthroub, a.

LYCÉE, s. m., مکتب *mekteb*,
 مدرسه *medreccè*, a.

LYCHNIS, s. m., سراج
sarādj ul-qouthroub, a.

LYCIUM, s. m., سنجان دکنی
sendjān dikenī, t.; عوسج *'av-*
sadj, a.

LYCOCTONUM, s. m., قورد
qourd boghān, t.; خانق
khānyq uz-zeïb, a.

LYCOPERDON, s. m., بر
bir nev'y qourd
mantāri, t.

LYCOPERSICUM, s. m., sorte de
 pomme d'amour. Voy. TOMATE.

LYCOPODE, s. m., مسکیتة
miskiet, a.

LYCOPUS, s. m., صو پراصدسی
sou prāçacy, t.; فرسیون الماء
seru-
cïoun el-mā, a.

LYMPHATIQUE, adj. com., لیمفهلو
lîmfalu, t. — Vaisseau lymphatique,
 المائی مجراء الخلط *medjrāi el-*
khyllth, *el-māüi*. — Artères lymphati-
 ques, شراییین خلط مائی *che-*
rāïini khyllthi māüi. — Veines —,
 عروق خلط مائی *'ourouq khyllthi*
māüi.

LYMPHE, s. f., قانلو صو *qānlu*
sou, صولو اخلط *lîmfā*, لیمفه *soulu*
akhlath, t.-a.; اخلط مائی *khyll-*
thi māüi, a.

LYNX, s. m., وشق *vachaq*,
 a.-t.

LYON, nom de ville, لیون *lion*,
 لیون شهری *lion chehri*.

LYRE, s. f., instrument de mu-
 sique, قوپوز *qopouz*, بربط *berbouth*,
 اقلغ *yqlygh*, a.; کمانجه *kemān-*
djè, vulg. *kemāntchè*, p.-t. — Nom
 d'une constellation, الشلیاق *el-*
chelîāq, النسر الواقع *en-nesr el-*
vāqy', a.

LYRIQUE, adj. com., غنوی *gha-*
nevi, a.

LYSIMACHIE, s. f., خوخ
 لوسیماخوس *koukh ul-mā*, a.;
loucimākhos, gr.

M

M, s. m., treizième lettre de l'alphabet, حروف هجاء آنک اون *houroufi hedjéenuñ on utchindji harfi*.

MA, adj. poss. fém., بنم *benum*, *um*, t. — Ma maison, اوم *evum*. — Ma fille, قزم *qyzum*, ou بنم قزم *benum qyzum*.

MACAQUE, s. m., بر نوع میمون *bir nev'y maïmoun*, t.

MACARON, s. m., pâtisserie, شکرلو *chekertlu bādem*, بادملو شکرله *bādemlu chekerlemè*, t.

MACARONI, s. m., مقارنا *maqārna*, مقارونیه *maqāroniā*, t.-it.

MACÉDOINE, s. f., mets composés de toutes sortes de légumes, هر درلو *her turlu sebzvāt tha'ūmi*. — Mélanges, en fait de littérature, تالیفات متنوعه *téelīfāti mutenevvi'a*. — Sorte de jeu de cartes, بر نوع کاغذ اویونی *bir nev'y kiāghyd oïouni*.

MACÉDOINE, s. f., province de la Turquie d'Europe, قلبه ولایتی *filibè vilāeti*, لواء ماكدون *makedoun*, سلانیک *livāi selānik*.

MACÉRATION, s. f., austérité, ریاضه *rīāzet*, a.; چکدرمه *guenduïe qātylyq tchekturmè*, t. — du corps, تشدد بدن *techeddudi beden*. — Séjour d'une substance dans une liqueur, اشلاش *islādich*,

نقعه *souïe bāsturma*, ناق'at, نقوع *nouqou'*. — Etre en macération, نقوعك بولمق *nouqou'dè boulmaq*.

MACÉRER, v. a., affliger son corps par des austérités, ریاضتله نفسنی *rīāzetilè nefsini za'if it*, کیدویه *rīāzet it*, a.-t.; چکدرمک *guenduïe qātylyq tchekturmek*. — Faire tremper, صویه قویمق *islātmaq*, صویه بصدرمق *souïe qōïmaq*, صویه بصدرمق *souïe basturmaq, islātmaq*, t.; ترطیب *terthīb it*, ا *tenqy'*, *temrīs it*, a.-t. — Macéré, e, صویه بصدرلمش *souïe bastyrlmich*, منقوع *menqou'*.

MACERON, s. m., sorte de gros persil, بر نوع اری مغدنوس *bir nev'y iri maghdanos*, t.

MACHE, s. f., سبزوات مقولسی *sebzvāt maqoulèci*, سلاطه جنسی *salātha djinsi*, t.-a.

MACHEFER, s. m., دمر بوقی *demir boqy*, دمر توالی *demir tevāli*.

MACHELIÈRE, adj. fém. Dent —, صوک دیش *āzou dīchi*, ناچزد *soñ dīch*, t.; نواجزد *nādjiz*, pl. a. *nevādjiz*, a.

MACHEMOURE, s. f., پکسمات *peksimāt qyrintey*, t.

MACHER, v. a., چینمک *tcheïnemek*, مضعغ *tcheñemek*, t.; اشلاش *mazgh it*. — Avaler sans mâcher,

چينمكسزین يوتوق *tcheïnemksy-zîn ioutmaq*, بلع بلا مضغ *bal bilâ mazgh it.* — مآچه، *e*, چينانيش *tcheïnânich*, ممضوغ *memzough.*

MACHEUR, s. m., چينيجي *tcheï-nëidji*, چوق بييجي *tchoq'ëidji*, t.; علاك *'allâk*, a,

MACHIAVÉLISME, s. m., حيله وقتنه بي منتضمن پوليتيقي اصولي *hylè vu fitnëi mutezammin politîqa ouçouli*, مكر و حيله يه مبني پوليتيقي *mekr u hîlëi mebni politîqâ mou'âmelëci.*

MACHICATOIRE, s. m., اغزده چينور *aghyzdë tcheïnur 'ylâdj*, t. علاج

MACHINAL, e, adj. Mouvement —, بي اختيار حرکت *bi ikhtîâr hareket*, حرکت قسريه *hareketi qysrîe*, a.-t.

MACHINALEMENT, adv., بي بلا *bi ikhtîâr ilè*, a.-t., تفكر *bilâ tefekkur*, a. — Agir machinalement, حرکت قسريه ايله *hareketi qysrîe ilè 'âmil ol.*

MACHINATEUR, s. m., ديلاب فساد قوران *dolâb qourâdj*, نساچ الفساد *nes-sâdj ul-feçâd*, مكار *mekkiâr*, a. — Les machinateurs, نساچ فساد اولانلر *nessâdjî feçâd olânlar.*

MACHINATION, s. f., دولاب *dolâb*, فساد قورمه *feçâd qourma*, t.; غرض *nesdji chourour*, نسج شرور *gharaz*, حيله *hîlè*, a.; قصد *qasd*, a.

MACHINE, s. f., ch général, آلت *âlet*, pl. آلات *âlât.* — Grande آلت كبيره *âletî kebîrè.* — Ma-

chine à lancer des pierres, منجنيق *menjdjenûq.* — à vapeur, واپور آلتى *vâpor âlety.* — Métier, دستگاه *dest-guiâh*, vulg. دزگاه *dizguiâh.* — hy-

draulique, ص—و دولاب *dolâb*, آلت چكجك *sou tchekêdjek âlet.*

— de guerre, اعمال حربيه يه متعلق *a' mâlî harbîi'è mute'allyq bir âlet*, آلات حرب *âlâtî harb*, a.

— pour enlever les poids, جراثقال *djerri esqâl âleti.* — Machine à curer les ports, les canaux, صو

التندن بالچغي چكجك آلت *sou altindan bâlchighy tchekêdjek âlet.* — à élever les pierres, رفع

اجار ايلكجك آلت *ref'î ahdjâr idêdjek âlet.* — Faire jouer une ma-

آلتى ايشلتمك — اعمال *âletî ichletmek, 'î mâl it.* — Assemblage et combinaison de roues et de ressorts, مصنوع *masnou'*, pl.

مصنوعات *masnou'ât.* — La montre est une belle machine, ساعت

مصنوعات نفيسه دندر *sâ'at masnou'ât nefisêdendur.* — Intrigue, ruse, او بون *oïoun*, دولاب *dolâb*, حيله *hylè.* — La machine ronde, فـنـيـفـر

فساد قورمق *feçâd qourmaq*, a.-t.; قصد *qasd it*, a.-t.;

دولاب قورمق *dolâb qourmaq*, t.; احتيال *ihîâl it*, ا غرض *gharaz it*, مكر و حيله *mekr u hîlè it.* — une

خيانت ضمننك تصنيع *khyânet zimnindè tasnî'i habâilî feçâd it.*

آلات ياپوجي *MACHINISTE, s. m.,*

یکدیگر --- دن آلات *âlât iâpoudji*, *آلات* *ieñiden âlât tchyqârîdji*, t.

MACHOIRE, s. f., چکه *tcheñè*, *آورد* *âvourd*, t.; *فقم* *faqm*, a. — L'os de la —, چکه کمکی *tcheñè gue-nigui*. — Mâchoire supérieure, چکه است *ust tcheñè*. — inférieure, چکه الت *alt tcheñè*. — Deux pièces de fer qui s'éloignent et se rapprochent pour serrer quelque chose, *استعدادی* *qaçâdj*, *کلبتین* *kelbetein*. — Au fig., homme inepte, *استعدادی* *istî dâdi iôq bir adem*, *بوداله* *boudâla*.

MACHONNER, v. a. fam., - کویله *gutchilè*, *زور ایله چینمک* *tcheñemek*, *یاپیچه* *یاپیچه چینمک* *iâptchè iâptchè tcheñemek*, t.

MACHURAT, s. m., *الی او بیغ نسنز* *eli ouïghounsyz ichdji*, t.

MACHURER, v. a., *سیاه* - *کمر ایله* *sîah, keumur îlè boulâchturmaq*, *قره ایله بولا شترمق* *qara îlè boulâchturmaq*, t.

MACIS, s. m., *بسباسه* *besbâcè*, t.

MAÇON, s. m., *یاپوچی* *iâpoudji*, *دیوارچی* *dîvârdji*, t.; *بنا* *bennâ*, pl. a. *بنائون* *bennâououn*. — Maître maçon, *دیواجی* *dîvârdji oustaci*.

MAÇONNAGE, s. m., - *دیوار ایشی* *dîvâr ichi*, *یاپوسی* *iâpoucy*, t.

MAÇONNER, v. a., *travailler en pierre, en plâtre, دیوارچی ایشی* *dîvârdji ichi ichlemek*, *یاپیق* *iâpmaq*, - *دیوارچی* *dîvârdjilyq*, *ایشلیمک* *ichlemek*. — Boucher une ou-

verture dans une muraille, *قیاپوب* *qapâiup thyqâmaq*. — Travailler grossièrement, *قبا ایشی* *qabâ ichi ichlemek*. — Maçonné, e, *دیوار یاپوسی یاپلش* *dîvâr iâpoucy iâpilmich*, *قپانوب* *qapânuپ thyqânmiş*.

MAÇONNERIE, s. f., *ouvrage de maçon, دیوارچیلق* *dîvârdjilyq*. — Construction en pierre, - *طاش* *thâch*, *دیوار یاپوسی* *dîvâr iâpoucy*, *کارگیر بنا* *kiârguîr binû*. — Voyez FRANC-MAÇONNERIE.

MACOUBA, s. m., *بر نوع* *bir nev'y a'lâ enfîè*, t.

MACQUE, s. f., *کنان طوقماغی* *ketân thoqmâghy*, t.

MACQUER, v. a., *کنانی طوقماق* *ketâni thoqmâq îlè oufâtmaq*, t.

MACRE, s. m., *بر نوع* *bir nev'y sou kestâ-nèci*, t.

MACREUSE, s. f., *بر نوع* *bir nev'y sou gouehou*, t.

MAGLATURE, s. f., *feuille d'impression mal tirée, propre à faire des enveloppes, بصلهش بولاشهش* *bacylmich*, *کاغدلر دوکنتیسی* *boulâchmich kiâghydler tukentîcy*.

MACULE, s. f., *تکه* *lekkè*, vulg. *lekè*, t. — Ce papier est plein de macules, *بوکاغد لکه لرا ایله طولودر* *bou kiâghyd lekèler îlè dholoudur*.

MACULER, v. a., *کاغدی لکه لیمک* *kiâghydi lekkèlemek*, *بولا شترمق* *boulâchturmaq*. — Maculé, e, *لکه لو* *lekèlu*, *بولا شتهش* *boulâchmich*.

MADAGASCAR, île, *ماداغشکار*

جزیره سی *mādāgachqhār djezîrêci*,
جزیره رانج *djezîrêi rānedj*.

MADAME, s. f., حانم *qādin*,
hānum, کراچه *khātoun*, t.;
kirātcha, g.

MADAPOLAM, s. m., بر نوع
بزی *bir nev'y humāioun*
bezi, t.

MADÉFACTION, s. f., اصلاته *is-*
lātma, اسلايش *islāich*, t.

MADMOISELLE, s. f., قيز *qyz*,
خاتونجى *qādindjyq*,
khātoundjyq, t.

MADÈRE, île de l'Océan, ماده ره
mādèra djezîrêci.

MADONE, s. f., حضرت مريم
hāzreti meriem soureti, t.

MADRAGUE, s. f., داليانجى
dālīāndji aghrībi, t.

MADRAS, s. m., بر نوع
هند مقرمسي *bir nev'y hind maq-*
ramaci.

MADRÉ, e, adj., تاجه
alādja. — Rusé, قلاش
qallāch, حيله كار
doubārādji, t.;
hīlēkiār, a.-p.

MADRÉPORE, s. m., دكزده بولنان
deñyzdè boulounān
بر نوع طاش
bir nev'y thāch, t.;
ul-loulou, a.

MADRID, ville capitale de l'Espagne,
اسپانيا *mādrīd*,
مملکت نك مقرر حكومتى اولان
ispānīā memleketinuū
maqarri hukioumeti olān mādrīd
chēhri.

MADRIER, s. m., - قالن تخته
قوغوش *qālin takhta, kerāstè*,
قوغوش *qoghouch takhtaci*.

MADRIGAL, s. m., pl. MADRIGAUX,
بر نوع قصيدك *roub'ūi*,
nev'y qācidè.

MADRURE, s. f., tache ou marque
sur la peau d'un animal, بندك
be-uek. — Veine dans le bois, اغاجك
aghādjè mev-
djoud olān dhamarlar.

MAESTRAL, s. m. (sans plur.), قره
مايستره روزكارى *māis-*
tra rouzguāri, t.

MAFFLÉ, e, adj. fam., قبا يكاقلو,
qabā iānāqlu, t.

MAGASIN, s. m., pour les marchan-
dises, مخزن *makhzen*, pl. a. مخازن
makhāzin, vulg. مغازه *maghāza*. —
pour les provisions, انبار *ambār*, pl.
— Grand magasin, مخزن كبير
makhzeni kebir. — de livres, كتب
koutoub makhzeni. — de
l'État, ميرى انبارى *mīri ambāri*.
— aux farines, اون قاپن
oun qā-
pan.

MAGASINAGE, s. m., بازرگان
مالنك مخزنك قالدینغى وقتى -
bāzerguān mālinuū
makhzendè qāldighi vaqty, mud-
deti, takhzin.

MAGASINIER, s. m., مخزن
بکچيسى - امينى
makhzen bek-
tehici, emīni, makhzen-
dji.

MAGE, s. m., مجوس *medjous*,
موبد *moubed*, موبد *moubez*, p.

MAGICIEN, NE, s., سحر باز *syhyr-*
bāz, a.-p.; بوکوجى *beuguūndju*, t.;
جادو *djādou*, ساحر *sāhyr*, pl. a.
ساحرين *sāhyrīn*.
سحارة *sahhāret*,
— Magicienne, ساحره *sāhyrè*.

MAGIE, s. f., سحر *syhyr*, سحر بازلق *syhyrlyq*, a.; سحر بازلق *syhyrbāzlyq*, a.-p.; بوگو *beuguu*, بونگی *boughy*, جادولق *djādoulyq*. — Exercer la —, سحر بازلق *syhyrbāzlyq* it, a.-p.-t.; سحر *syhyr* it, a.-t. — Magie naturelle ou magie blanche, سیمیا کارلق *sīmīākiārlyq*, علم سیمیا *'ylmi sīmīā*.

MAGIQUE, adj. com., سحر بازلغه *syhyrbāzlygha* mutē'allyq, متعلق *mutē'allyq*, جادوبه مخصوص *djādouïè makh-sous*, t.-a.; سحری *sahhāri*, سحری *syhyrii*. — Paroles magiques, کلمات سحریہ *kelimāti syhyriiè*.

MAGISME, s. m., مجوسیه *medjou-cüet*, a.; ایشپرستلک *âtechperestlik*, p.

MAGISTER, s. m. fam., کوی *keuï mektebi khodjaci*, t.

MAGISTRAL, e, adj., بیورمه طورنک *bouïourma thavrindè olān*, اولان *bouïourma thavrindè olān*, عنفی *khodja guibi*, t.; عنفی *'unfi*, امیری *amirüi*, a.

MAGISTRALEMENT, adv., بیورمه *bouïourma souretilè*, t.; صورتیله *bouïourma souretilè*, t.; حاکمانه *'unf ilè*, a.-t.; حکم ایله *hākimānè*, a.-p.; حکم ایله *hukm ilè*. — Parler magistralement, لاقردی بی امر صورتنک سویلمک *laqyrdüi emr souretindè seüilemek*.

MAGISTRAT, s. m. — civil, حاکم *hākim*, pl. قاضی *hukkām*; قاضی *qāzi*, pl. قضاة *qouzāt*. — pour le maintien de la police, ضابط *zābyth*, pl. ضابطان *zābythān*, ضابطلر *zābythler*. — Les autorités municipales

d'une ville, اعیان شهر *a' iāni chehr*, a.-t. — du pays, اعیان *a' iāni vilāïet*.

MAGISTRATURE, s. f., fonctions et dignité de magistrat, ضابطلک *zābythlik*, قاضیلق *qāzlyq*, a.-t.; حکومت *hukioumet*. — Parvenir à la magistrature, مقام حکومته واصل *maqāmi hukioumetè vācyl ol*. — Carrière des eulémas en Turquie, طریقت علما *tharīqati 'oulemā*. — Temps pendant lequel on est magistrat, قاضیلق وقتی - مدتی *qāzlyq vaqty, muddeti*. — Les magistrats ou officiers civils et militaires, حکام و ضابطان *hukkiām u zābythān*.

MAGNANIME, adj. com., بیبوک *buüuk gueuñullu, iureklu*, اولو همتلو *olou himmetlu*, اولو همتلو *'uluwvi himmetlu*, t. — Souverain magnanime, ابهتلو پادشاه *ubhetlu pādichāh*, ابهت پناه *pādichāhi ubhet penāh*.

MAGNANIMEMENT, adv., کوکل *gueñul büükligülè*, t.; بیوکلکیله *ubhet ilè*, عالیهتلیک *'ālīhimmetlik ilè*, a.-t.; بالابهت *bil-ubhet*, a.

MAGNANIMITÉ, s. f., کوکل *gueñul büükligui*, t.; بیوکلکی *himmet oloulyghy*, a.-t.; عظمت القلب *'azamet ul-qalb*, عالیهت *'uluwvi himmet*, جلالت نفس *djelāleti nefs*, a.

MAGNATS, s. m. pl., بیوکلر *buüukler*, t.; اشراف *ekiābir*, اشراف *ech-rāf*, a.

MAGNÉSIE, s. f., sorte de terre, لبان العذرا *maghnezū*, t.; *lubān ul-'azrū*.

MAGNÉSIE, du Sipile, ville de l'Anatolie, مانسه - منسه *māniça*, *mansa*. — du Méandre, ایدین کوزل *āidin guzel hyçūr*.

MAGNÉTIQUE, adj. com., مقناطیسه *myqnāthicè mutè allyq*, a.-t.; مقناطیستی *myqnāthycū*, a.

MAGNÉTISME, s. m., مقناطیسلق *myqnāthyslyq*, t.; مقناطیسس *myqnāthys qouvveti*, *khāciēti*. — Les effets du magnétisme, کیفیت مقناطیسیه نک *keifīeti myqnāthycūenuñ ecerleri*.

MAGNIFICENCE, s. f., اولوق *oloulyq*, دارات *dārāt*, طنطنه *thanthana*, t.; عظمت *'unvān*, عنوان *'azamet*, دبدبه *ihlichām*, a.; دبدبه *debdebè*, p. — Grande —, کوبه *kevkebè*, عظیمه *'azimè*. — Avec magnificence, دارات ايله *dārāt ilè*. — Faire des magnificences extraordinaires, فوق العاده اسباب شکوه *fevq ul-'ūdè esbābi chukiouh vu hachmet idjra it*. — Des habits magnifiques, البسه فاخره *elbecēi fākhyrè*.

MAGNIFIQUE, adj. com., somptueux, احتشاملو *'azametlu*, عظمتلو *ihlichāmlu*, عنوانلو *'unvānlu*, a.-t.; اولو *olou*, طنطندلو *thunthanalu*. — Élevé, عزتلو *'yzzetlu*, رفعتلو *rif'atlu*, a.-t. — Très-magnifique, اکرم *ekrem*, اعظم *a'zem*. — Prince magnifique, پادشاه جلیل الاحتشام *pādī-*

chāhi djelil ul-ihlichām. — Être très-magnifique chez soi, خانه سنک *khānēcindè beghātet mouhtechim ol*.

MAGNIFIQUEMENT, adv., دارات ايله *dārāt ilè*, طنطنه ايله *thanthana ilè*, t.; عظمتله *'azametilè*, a.-t.; بالاحتشام *bil-ihlichām*, a. — Recevoir magnifiquement les ambassadeurs, اياچيلري کمال دبدبه *iltchileri kemāli debdebè vè ihtichām ilè telaggy it*.

MAGOT, s. m., gros singe, اری *iry māimoun*. — Homme fort laid, چرکین برادم *tehirkîn bir adem*, میمون چهره لو برادم *māimoun tehchrelu bir adem*. — Argent, trésor caché, دفينه *defīnè*, pl. a. دفاين *defāin*.

MAHALEB, s. m., محلب *maha-*
leb, a. Voy. LUCIE, Bois de Sainte-Lucie.

MAHOMÉTAN, e, s. et adj., محمدی *muhammedi*, a. — La religion mahométane, دين محمدی *dīni mouhammedi*. — La nation —, امت *ummeti mouhammed*, pl. a. محمدی *unemi mouhammediè*.

MAHOMÉTISME, s. m., la religion de Mahomet, دين محمدی *dīni mouhammed*, اسلام *islām*, a.

MAI, s. m., مایوس *māis*, مایوس *māios*, g.; آيار *āiār*, a.

MAÏDAN, s. m., en Orient, grande place, میدان *meidān*, pl. میادین *mīādīn*.

MAIE, s. f., coffre pour pétrir la

farine, خمیر تکنهسی *khamîr tek-nêci*, اتمک تکنهسی *etmek tek-nêci*, t.

MAIGRE, adj. com., ارق *aryq*, t.; نحیف *nahîf*, ضعیف *za'îf*, a.; زبون *zeboun*, لاغر *lāghar*, p. — Cet homme est très-maigre, بوادم بغایت *bou adem beghâiet nahîftur*. — Viande maigre, یاغسزات *iāgh-syz et*. — Terrain maigre, aride, قوراق یئر *qourāq ier*. — Faire maigre, یاغلو بيمامک *iāghlu iememek*. — Jour maigre, اروج کونی *oroudj guny*, au pl. اروج کونلری *oroudj gunleri*.

MAIGRE, s. m., partie de la chair où il n'y a point de gras, اتمک *atmek*, یاغسز طرفی *etun iāghsyz tharafi*.

MAIGRELET, TE, adj., ارچه *aryqtchè*, t.; هزبیل *houzêil*, a. — C'est un enfant maigrelet, بر ارچه *aryqtchè bir tchodjouqtur*.

MAIGREMENT, adv., d'une manière maigre (peu usité en ce sens), ارقلق *aryqlyq*, ایله *ilè*. — Au fig., petite-ment, از شیلله *az chei ilè*, از شیلله *az chei ilè*, مضايقه *mouzâiaqa ilè*, a.-t.; درویشانه *dervîchânè*, p.

MAIGRET, TE, adj. Voyez MAIGRELET.

MAIGREUR, s. f., ارقلق *aryqlyq*, لاغر-زبونلق *lāghar-zebounlyq*, t.; نحافة *nouhâfet*, هزال *houzâl*, نھول *nouhoul*, a.

MAIGRIR, v. n., devenir maigre, لاغر-ارلق *lāghar-aryq ol*, عجیف *ecijif*, انھزال *anhizâl* it. — v. a., rendre maigre,

ارق *aryq*, ارقلتمق *aryqlatmaq*, لاغرا *lāghar*, نحیف *nahîf*, لاغرا *lāghar* it. — Maigri, e, ارقلتمش *aryqlan-mich*, منھزل *munhazil*.

MAIL, s. m., instrument de jeu, چوکان *tchevguân*, طوقمق *thoqmaq*, قاراغی *qārāghy*. — Boule de mail, چوکان-طوقی *tchevguân thopou*. — Le jeu même, چوکان *tchevguân oïounou*. — Place où l'on joue au mail, چوکان اوبونی *tchevguân oïouni mē-dāni*.

MAILLE, s. f., petit anneau dont plusieurs ensemble font un tissu, کوز *gueuz*, t.; حلقه *halqa*. — d'un filet, اغ کوزی *agh gueuzi*. — Tache sur la prunelle, کوزده اولان *gueuzde olān lekè*, بنک *benek*, t.; قرحة *qourhat*, a. — Cotte de mailles, زره *zirih*, جوشن *djevchen*. — Petite monnaie, پول *poul*, فلس *fels*. — Il n'a ni sou ni maille, فلس احمره *filsî ahmerè mâlik deıldur*.

MAILLET, s. m., توقمق *toqmaq*, طوقمق *thoqmaq*, t.

MAILLOT, s. m., قونداق *qondāq*, باغرداق *bāghyrdāq*, t. — Mettre en —, قوندآغه قومق *qondāgha qomaq*. — Un enfant en maillot, باغرداقکی چوجوق *bāghyrdāq-taki tchodjouq*.

MAILLURE, s. f., قوش قنادنک *qouch qanādindè olān benek*.

MAIN, s. f., partie du corps terminée par cinq doigts, ایل *el*, t.; ایدی *ēidi*, ایدی *cīadi*; ایدی *ēidi*, pl a. ایدی *ēidi*, دست *dest*, p. — La main droite,

ال ساغ *sāgh el*, يد يمني *iedi iumna*, — La gauche, يمني *iūmna*. — La gauche, ال صول *sol el*, يسرى *iūstra*, شمال *chimāl*. — Main longue, ال اوزون *ouzhou el*, يد طولاً *iedi thoulā*, دراز دست *desti dirāz*. — La paume de la main, ال اياسى *el aiāci*. — Le creux de la — اوج ديبى *āvoudj dībi*. — Main ouverte, ال اچق *atchyq el*. — Les lignes de la main, ال اياسى چز كيلرى *el aiāci tchyzguīleri*. — Tendre, allonger la main, ال صونمق — اوزاتمق *el soumaq, ouzātmaq*. — Se donner la main, ال اله ويرمك *el elē vīrmek*. — Serrer la main de quelqu'un en signe d'affection, محبة تصافح ايادى *mouhabbeten teçāfuhi eiādi eilemek*. — Prendre avec la main, ال طوتمق *thoutmaq*. — Donner la main pour aider à marcher, ال ال ياردمى *el iārdumi it*. — De main en main, ال دن ال *elden elē*. — Retirer la main, ال چكمك *el tchekmek*. — Laisser échapper des mains, ال دن قومق *elden qomaq*. — Lever les mains sur quelqu'un pour le frapper, ال قالدرمق *uzerīnē el qāldurmaq*. — Main, écriture, ال يازو *iāzou*, خط *khathth*. — Écrire de sa propre main, ال كندو *guendu khaththilē iāzmaq*. — Avoir une belle main, ال كوزل *guzel iāzouci ol*. — Il a une belle main, ال حسن خطى واردر *husni khaththi vārdur*. — Employer la main d'un autre, faire écrire, ال اخره يازدرمق *akharē iāzdurmaq*. — Unis comme les deux doigts de la

main, intimentement liés, ال جسم *djismi vāhiddurler*. — Donner la main à une chose, y consentir, ال رضا داده *rizā dādē ol*. — De la main, de la part, ال طرفندن *tharāsfindan*. — Tout ce qui vient de votre main, ال طرفكزندن هر نه سزك *syzuñ tharāsfīnyzden her nē zouhour itsa*. — Rendre la main à un cheval, ال ديزكيني كوشتمك *dyzguñni guevchetmek*. — Cheval de main, ال يدك *iedek*, ال آت *ie-dek āt*. — Être dans les mains, à la disposition, ال ال *eldē ol*. — Ma vie et ma fortune sont entre vos mains, ال مال و جانم الكزده در *māl u djānum eluñuzdēdur*. — Il est en bonne main, pour dire, en celles d'une personne capable, ال اربابى *erbābi elindēdur*. — En main tierce, ال النك *bachqaci elindē*. — Prendre en main les intérêts, ال ال ال *bir kimesnēnuñ mastahatini iltizām it*. — Coup de main, attaque subite, ال اكرسين بصره *añsyzūn basma*, ال االه دو كشمك *hamlē*. — En venir aux mains, commencer à se battre, ال ال ال *el elē deuñuchmek*, ال الشيك *ellechmek*. — Faire main basse, ال ديبى *dibi duz qyrmaq*. — Mettre la main à la besogne, ال ايشه *ichē el ourmaq*. — Ouvrage de bonne main, de main de maître, ال اوشى *oustād ichi*. — Qui a la main bonne, adroit, ال ال ال *eli euz*, ال لبيق اليد *lebyq ul-iēd*. — Qui a la main légère, ال ال خفيف

eli khafif, خفيف *khafif ul-ied*. — lourde, الى اغر *eli agher*, اليد ثقيل *saqyl ul-ied*. — De longue main, depuis longtemps, چوق *tchoq vaqyttenberu*. — Sous mains, en cachette, ال التندك *el altindè*, خفيًا *khafïen*. — Une main de papier de vingt-cinq feuilles pliées ensemble, كاغد دسته سي *kiāghyd destèci*, بر دسته كاغد *bir destè kiāghyd*.

MAIN-D'OEUVRE, s. f., ايش *ich*, ايشچيلك *ichdjilik*, عمل يد *ameli ied*, ا. ايشك استاديه سي *ichuñ oustādïeci*.

MAIN-FORTE, s. f., ال ياردمي *el iārdumi*, t. ; معاونت *imdād*, امداد *mou'āvenet*, a.

MAIN-LEVÉE, s. f., قصر يد *qasri ied*, قيد ضبط *keffi ied*, كقي يد *qādi zabth u tevqyften ithlāq izni*. — La donner, قصر يد *qasri ied it*, كقي *qeffi ied it*, a.-t.

MAINT, e, adj., چوق *tchoq*, خيلي *khailli*. — Maintes fois, دفعات *tchoq kerrè*, كراة *kerrāt*, دفعات عدیده *def'āt*, 'adidè. — Maintes et maintes conquêtes, بيجد بيجد فتوحات *nidjè nidjè futouhāt*.

MAINTENANT, adv., شهمدي *chindi*, حالا *chimdilik*, شمديلك *hālā*, الحالاه هذه *elān*, الان *el-hāletu hazihî*.

MAINTENIR, v. a., tenir au même état, قورومق *thoutmaq*, طونمق *qouroumaq*, t. ; محافظه *mouhāfaza it*, وقايه *viqāie*

it. — les lois de l'État, ملك قوانين *qavānīni mulk u devleti viqāie it*. — Soutenir, affirmer, تاييد *tastyq it*, تاييد *téiūd it*. — Maintenir sa parole, سوزيني طونمق *seuzīni thoutmaq*, سوزنده طورمق *seuzindè dhourmaq*. — Je maintiens cela bon, بونك ابو اولديغني تاييد ايدهرم *bouniñ cū oldoughyni téiūd idèrum*. — Se maintenir, دورمق *dhourmaq*, حالي اوزره *dhourmaq*, وقايه *hūli uzrè dhourmaq*, اولنمق *viqāie olounmaq*. — Se maintenir dans son emploi, منصبده *mansybindè dhourmaq*.

MAINTIEN, s. m., conservation, صيانت *viqāie*, وقايه *thoutma*, طونمه *sīānet*, محافظه *mouhāfaza*. — Le maintien de l'autorité, امر حكومتك *emri hukioumetuñ viqāieci*. — Contenance, وضع *vaz'*, هيئت *heïet*, a. ; اندام *endām*, p. ; قوروم *goroum*, t. — Maintien grave, هيئت *heïeti vuqourānè*. — Bon — *vaz'y ahsen*.

MAIRE, s. m., chef d'un corps municipal, بر شهرک باش اعياني *bir chehuñ bāch a'īāni*, اعيان *a'īān*, کيهه *kiehīa*, صابط *zābyth*, a.

MAIRIE, s. f., charge de maire, باش اعيان منصبی پايه سي *bāch a'īān mansebi pāieci*, کيهه ليق *kiehīalyq*. — Maison du maire, باش اعيان قونايي- قپوسي *bāch a'īān qonāghy, qapoucy*.

MAIS, conj. adversat, اما *emmā*, امما *ammā*, لکن *lakin*, a. ; مکر *meïer*, قالديکي *qāl-*

diki, t. — Mais prenez garde, اما صاقرن *emmā sāqyū*.

MAIS, s. m., lilé de Turquie, مصر مصرداروسى *mycyrboghldāi*, مصر داروسى *mycyr dārouçou*, t.; درا *dourā*, a.

MAISON, s. f., habitation, demeure, او *ev*, t.; بيت *beit*, pl. ا. ديار *bīout*, دار *dār*, pl. ديار *dīār*, خانه *khānē*, p. — bâtie en pierre, بنا کارکیر اوى *kiārguir evi*, binā. — d'hiver, اوى قيش *qyech evi*. — à louer, كرايه *kirāiē vīriledjek ev*. — Grande maison, hôtel, قوناق *qonāq*, منزل كبيير *menzili kebīr*. — basse, او الحيق *altchaq ev*. — haute, او يوكسك *yüksek ev*. — Une maison avec jardin, باعچه سى *bāghtchēci olān ev*. — à un étage, بر طبقه دن عبارت خانه *bir thabaqaden 'ybüret khānē*. — à vendre, او ساتيلق *sātylyq ev*. — Garder la maison, ne pas sortir, اودن چيتمامق *evden tchyqmāmaq*. — de campagne, چفتلك *tchiftlik*. — Personnes qui composent la maison, la famille, او برق *ev barq*, t.; عيال *ehl*, اهل *ahl*, خانمان *khānumān*, اهل *ehl*, حرم *harem*, فاميليه *fāmīliā*. — Toutes les personnes qui habitent une maison, او خلقى *ev khalqy*, اهل بيت اولانلر *ehli beit olānlar*. — Suite, اتباع *etbā*. — Race illustre, خازدان *khānedān*, آل *āl*, اوجاق *odjāq*. — Maison noble, آل باهر الشرافة *āli bāhir uch-cherāfet*. — illustre, آل جليل الشان *āli djelīl uch-chān*. — Maison royale,

پادشاه خاندانى - دودمانى *pādi-chāh khānedāni*, *doudumāni*. — La maison ottomane, دودمان آل عثمان *doudumān āli 'osmān*. — d'Autriche, اوستريا خاندانى *ostrīā khānedāni*. — Une personne de bonne maison, اوجاق زاده *odjāq zādē*, خاندان اولادى *khānedān evlādi*. — La maison des fous, نيمار خانه *tīmār khānē*.

MAISONNÉE, s. f. fam., او برق *ev barq*, t.; اهل و عيال *ehl u 'āiāl*, a.

MAISONNETTE, s. f., او جغز *evdjiglyz*, خانه جك *khānedjik*, t.

MAÎTRE, s. m., chef d'une maison, des serviteurs, اغا *aghā*, افندى *efendi*, مخدم *tchelebi*, چلبى *makhdoum*, pl. ا. مخدم *makhūdīm*; سيد *seid*, pl. سادات *sādāt*. — Servir son maître, کندو مخدمه *guendu makhdouminē khydmet it*. — Le maître de la maison, او صاحبى *ev sālyby*. — du lieu où l'on demeure, قوناق صاحبى *qonāq sāhyby*. — d'une boutique, دكان صاحبى *dukkiān sāhyby*. — du ministre, en parlant de son souverain, ولى نعمت *efendi*, افندى *vely ni'met*, ولى النعام *vely un-ni'ām*, a. — Les ambassadeurs disent : le roi mon maître, مخدمم *makhdoumum olān pādichāh*. — Supérieur qui commande, حكم *bouïourouqtehi*, t.; حاكم *hukm idīdji*, a.-t.; صابط *hākim*, سلطان *sulthān*, a.; خداوند *dāver*, داور *zābyth*, a.; فرمانفرما *fermān-*

fermā. — Dieu est le maître de l'univers, الله ذو جلال خداوند جهاندر, *allah zou djelāl khoudāvendi djehāndur*. — Être maître de ses passions, امراض نفسانیه غلبه ا, *im-rāzi nefsāniēiē ghalebē it*. — Être maître de faire une chose, مختار او, *moukhtār ol*, بر شمی بر کمسنه نك, *bir chei bir kimes-nēnuñ iēdi iqtidārindē ol*. — Vous êtes le maître de venir chez nous quand il vous plaira, ديلديككز وقتك, *diledēguñyz vaqytte byzē guelmeguiē moukhtār-sy-ñyz*. — Qui enseigne un art, معلم, *mou'allim*, استا, *khodjā*, استاد, *ustā*, *ustāz*, p.-t. — de langue, خواجه, *khodja*. — Maître d'école, مکتب خواجهسی, *mekteb khodjai*. — Savant, expert, intelligent, استه, *bilen*, بلن, *bilēdjī*, *usta*, p.-t.; آشنا, *āchinā*, p.; واقف, *vāqyf*, اهل وقوف, *ehli vouqouf*. — Très-érudit, غایتک او قومش, *ghāüettē oqoumich*. — Seigneur, propriétaire, متصرف, *sāhyb*, صاحب, *sāhyb*, متصرف, *muteçarryf*. — Le maître de cette terre, بو ارضک صاحبی, *bou arzuñ sāhybi*. — Celui qui, ayant été apprenti, est reçu dans un corps de métier, اوستاد چي قمش, *oustād tchyqmich*. — Maître-tailleur, اوستاد, *oustād tchyqmich derzi*. — Maître-valet, garçon, clerc, etc., celui qui est le premier entre ses confrères, باش اسکی, *bāch eski*. — En t. de marine, le premier patron qui commande la manœuvre, قوجه رئیس, *qodja reïs*. — Grand-

maître des cérémonies, تشریفاتیجی, *techrifātji*, باش تشریفاتیجی, *bāch techrifātji*. — de la garde-robe du sultan, چوقه دار اغا, *ichoqadār aghā*, قفتانی خلیفهسی, *qastāni khalī-fēci*. — de l'artillerie, طوپچی, *thoptchi bāchi*. — d'hôtel de la maison du roi, مصرف شهر یاری, *masrafi chehriāri khalī-fēci*. — Maître d'hôtel d'un particulier, سفره جی باشی, *sofradji bāchi*. — Maître des requêtes, تذکره جی, *tezkerēdjī*, عرض الحلی خلیفهسی, *'arzouhāldji khalīfēci*. — Maître des postes, منزل باشی, *menzil bāchi*, منزلجی, *menzildji*. — des eaux et forêts, قوروجی باشی, *qouroudji bāchi*. — Maître-autel, باش محراب, *bāch mihrab*. — Petit-maître, قوقونوز, *qoqonoz*, ظرفی, *zarif*.

MAÎTRESSE, s. f., par rapport aux serviteurs, او صاحبی, *ev sāhyby*, t.-a.; صاحبة البيت, *sāhybet ul-beit*, a.; قادنجیق, *qādindjyq*, خاتون, *khātoun*. — Propriétaire, صاحب, *sāhybē*. — Par rapport à un amant, سوکولو, *sev-gulu*, ياوقلو, *āvouqlu*, معشوقه, *ma'chouqa*, محبوبه, *mahboubē*. — Qui enseigne, معلمه, *ders viren qāry*, قاری, *mou'allimē*. — Grande-maitresse, intendante des femmes du sultan, استاقادن, *bāch qādin*, باش قادن, *oustā qādin*.

MAÎTRISE, s. f., اوستهلق, *ousta-lyq*, استادلق, *ustādlyq*, *ustāzlyq*, t.; ریاست حرفه, *rīāceti hyrfet*, a.

MAÎTRISER, v. a., gouverner en

maître, بيورمق bouïourmaq, t.;
 ا حكم hukm it, a.-t. — Vouloir maî-
 triser les autres, ا حرک حقنه akharuk haqqnè il-
 di'āi tehakkum it. — Dompter,
 ا ضبط zabth it, ضبطه zab-
 thiaè almaq. — ses passions, هواى
 — Maîtrisé, c, ا حكم التنك اولان hukm altindè olān,
 محكوم mah-
 koun, a.

MAJESTÉ, s. f., grandeur suprême,
 اولوق oloulyq, عظمة 'azamet,
 جلالة djelālet, a. — La majesté di-
 vine, عظمت ربانيه 'azameti rabbā-
 nië. — La majesté, la grandeur des
 rois, عظمت بيوكلك buüklik,
 عظمت بيوكلك و سلاطين 'azameti mulouk
 u selāthīn. — La majesté royale,
 شوكت پادشاهى cheveti pādichāhi.
 — Titre donné aux empereurs et aux
 rois, مهابتو chevetu, مهابتو mu-
 hābetu, جناب شوكتماپ djenābi
 chevet-me'āb. — Sa majesté le roi
 de France ou des Français, شوكتو
 شوكتو فرانسہ پادشاهى chevetu
 frānsa pādichāhi hazretleri.
 — Votre majesté, جناب شوكتماپ بلرى
 djenābi chevet-me'ābleri. — Sa
 majesté, شوكتماپ حضرتلرى
 chevet-me'āb hazretleri. — Leurs ma-
 jestés, شوكتماپلر chevetluler. — La
 majesté des lois, قانونلرک شكاوه
 قانونلرک شكاوه qānounleruñ chukiouh u
 mehābeti. — Gravité, dignité, ca-
 ractère imposant des personnes, وقارة
 وقارة vaqāret, وقار vaqār.

MAJESTUEUSEMENT, adv., اولوق

ايله oloulyq ilè, سلطنتله saltha-
 netilè, وقارتله vaqāretilè, حشمتله
 haehmetilè, بالمهابة والعظمت
 bil-mehābet vel-'azamet.

MAJESTUEUX, SE, adj., imposant,
 اولو olou, وقار ehli vaqār, a.;
 حشمتلو hachmetlu, مهابتلو mehā-
 betlu, شوكتلو chevetlu, عظمتلو 'aza-
 metlu, a.-t. — Air majestueux,
 سيمای مهابتله simāi mehābet-
 numā. — Taille majestueuse, قامت
 باهرة المهابة qāmeti bāhret ul-me-
 hābet.

MAJEUR, E, adj. Homme hors de
 tutelle, بالغ بآلغ bālygh, a.;
 بالغ حدنه bālygh haddinè irich-
 nich, a.-t.; يتشمش ietichmich. —
 Fille — بالغه bālygha, a. — Impor-
 tant, مهم muhim. — Affaire ma-
 jeure, امر مهم emri mu-
 himm, djecim. — Force majeure,
 قوت غالبه qouvet ghālibet. — La
 majeure partie, اكثر چوڭى tchoghou,
 اكثر ekser.

MAJEURE, s. f., première propo-
 sition d'un syllogisme, كبرى kubra,
 a. — Je vous accorde la majeure, et
 vous nie la mineure, كبرايى تسليم
 لكن صغرايى انكار ايدرم kubrāi
 teslīm lakin syghrāi inkār idè-
 rum.

MAJOR, s. m., officier supérieur
 d'un régiment, قائممقام qānimma-
 qām. — État-major, ضابطان zā-
 bythān, بيوك او فيچالار buük ofi-
 tchiūllar.

MAJORAT, s. m., كبر السن چقنه
 كبر السن چقنه kibr us-
 تخصيص اولنان عقارات

sinnu haqqyna takhsîs olounân 'aqârât, a.-t.

MAJORDOME, s. m., مطبخ ناظری *mathbakh nâziri, a.-t.*

MAJORITÉ, s. f., état du majeur, سن حد *haddi bulough*, سن حد کبر *haddi kibr*, بلوغیه *buloughië*, a. — lé-gale, بلوغیه اولان *cher'y olân buloughië*. — Parvenir à la majorité, بلوغیتنه يتشمک - ارمک *buloughiëtê ietichmek, irmek*, حد کبره واصل او *haddi kibrê vâcyf ol.* — Être majeur, بالغ او *bâlygh ol.* — La plus grande partie, اکثریسی *ckserîci, چوخی tchoghou.*

MAJORQUE, île de la Méditerranée, مایورقه اطهسی *mâïorqa adhaci.*

MAJUSCULE, adj. com. Lettre —, حرف ابرى *iry harf, t.*; حرف ثلثى *suluci harfi, a.*

MAL, s. m., pl. maux; le contraire du bien, فنالقی *fenâlyq*, کملک *kemlik*, کوتولک *keutulik*, فنا *fenâ, t.*; شر *cherr, a.* — Il n'y a pas grand mal à cela, بو بابده *bou bâbtê djectm bir fenâlyq iogtur*; ou simpl. il n'y a pas de mal, ضرر بوق *zarar iog.* — Douleur, اغری *aghry*, وجع *adji*, صزی *syzy, t.*; رنج *rendj, p.*; درد *derd, p.*; زحمت *zahmet, a.* — Mal de tête, باش اغریسی *bâch aghrîci.* — Défaut, imperfection, قصور *qouçour.* — Je

ne connais point de mal en lui, اکا *añâ bir turlu 'aïb boulamam.* — Vice, mauvaise action, بىرامزلىق *ïarâmazlyq*, کوتولک *keutulik*, کملک *kemlik*, سیئە *süiet, pl. a. سیئات süiät.* — Éviter le mal, حذر *süiätten hazer u nudjanebet it.* — Maladie, خستەلىك *khastalik*, مرض *maraz, pl. امراض emrâz*, علت *'yilet, pl. علل 'yilet*; مرض *derd.* — contagieux, مرض ساری *marazi sâri.* — invétéré, ييللنمیش خستەلىك *ïillenmiş khastalik*, مرض قديم *marazi qadim.* — Mal d'enfant, douleurs de l'accouchement, طوغورمه بوزسى *dhoghourma bouroucy, zahmeti.* — Dommage, tort, ضرر *zarar, zian, p.* — Causer du —, ضرر کتورمک *zarar gueturmek*, ضرر طوقندرمىق *zarar it*, نقصان *zarar dhoqoundurmaq*, کتورمک *noqsân gueturmek.* — Vous lui voulez du mal, ضرر يئىنى *zararîni istersînyz.* — Inconvénient, محذور *mahzour.* — C'est un grand mal qu'il soit absent, غيابى بىر محذور عظيمدر *ghîâbi bir mahzouri 'azîmdur.* — Prendre en mal une chose, se fâcher, کوچنمک *gudjenmek*, بىر شئدن رنجييده *bir cheïden rendjîdê khâthyrol.* — Tourner une parole en mal, lui donner une mauvaise interprétation, بر کلامى سوء معنا ايله *bir kelâmi souï ma'nâ ilê tevdiht it.* — Travail, peine, زحمت

zahmet, عنا 'anā, مشقت mechaq-qat. — Avoir bien du mal, خپیلی خپیلی *khāīli 'anā vu zahmet tchekmek.*

MAL, adv., de mauvaise manière, یاگلش *fenā*, کتبی *keutu*, قبیحا *qabīha*, t. — Aller mal, فنا کیتکم *fenā guītmek.*

— Cette affaire va mal, بو مصلحت *fenā guīder.* — Faire mal, de travers یاگلش ایشلمک *īānlich ichlemek.* — Mal fait, mal *bāti*, فنا صورت یله یاپلمش *fenā souret ilē īāpilmich,* اسلوبسز *ous-*

loubсыz. — Mal pensé, سوؤ فکر *souū fikr ilē moulāhaza olounnich.* — Mal com-

prendre, فنا یاگلش اکلامق *fenā, īānlich aīlāmaq.* — Ils sont mal ensemble, ارالری ایودکل *arāleri eūdēil.*

MALACHITE, s. f., بر نوع بیشیل *bir nev'y iechil bāqyr-thāchi,* t.

MALACIE, s. f., envie de femme grosse. Voy. ENVIE.

MALACOÏDE, s. f., ابد کومجی *ebē gueumedji nev'ynden olān nebāt,* t.

MALACTIQUE, s. m. et adj. com., یومشادیجی *īoumouchādīdji,* t.; ملیتین *muleūien,* pl. ملیتات *muleūienāt.*

MALADE, s. et adj. com., خسته *khasta,* خسته اولان *khasta olān,* صیرو *saīrou,* t.; مریض *maryz,* pl. مریضا *marazā;* ناخوش *nākhoch,* بیبار *bīmār,* p. — Légèrement —,

کیفسز *keīfsyz.* — Dangereusement —, تهلکدلی خسته *tehlukēli khasta,* مرض خطرناک ایله *maraz khathyr-nāk ilē.* — Grièvement —, اغر —,

شدیدا مریض *aghыр khasta,* *chedīden marız,* a.-t. — Être, tomber —, *khasta ol,*

خسته لنمق *khastalanmaq.* — Être malade au lit, مریضا صاحبفراش او *marızen sāhibfirāch ol.* — Il a l'air

malade, بکزی خسته لکسو *beūzi khastaliklu.* — Partie malade du corps, خسته لکلو طرفی *khastaliklu tharafi.* — Appliquer sur la partie

malade, عضو معلول اوزرینده اورمق *'azou me'loul uzerinē ourmaq.* —

Malade d'imagination, خیالا معلول *khāāālen me'loul.* — d'esprit, ستیم *saqym ul-'aql,* عقلی خسته *'aqlы khasta.* — On dit au fig. d'un

État, qu'il est bien malade, وجود *vudjoudi mulk u devlet 'atıl u khasta hāldur.* — En parlant des

plantes, des arbres qui dépérissent, ملک و دولت علیل و خسته حالدر *sonouq, zābil.*

MALADIE, s. f., خستدلق *khastalyq,* خستدلیک *khastalik,* مریض *saīroulyq,* t.; عیامت *maraz,* pl. امراض *emrāz;* رنج *rendj,* pl. علل *'yllet,*

زحمت *zahmet.* — contagieuse, اولاشیجی - یاپشقیان *sālghoun khastalyghy,* مریض *oulāchīdji, īāpichqān maraz,*

مرض ساری *marazi sāry.* — accidentelle, مرض عارض *marazi 'āryz.* — légère, کیفسزلیک *keīfsyzlik,*

— légère, کیفسزلیک *keīfsyzlik,*

مرض خفيف *marazi khafif*. — Grande —, مرض شديد *marazi chedid*. — Longue —, مرض مدید *marazi medid*. — compliquée, *marazi medid*. — قارشق خستدك *qarychyq khastalik*, مرض مزمن *marazi muzmin*. — علاج قبول ایتده —, incurable, *qaboul itmez khastalik*. — mortelle, اولملو — اولچك *olmlu — olçik*. — خستدلق *culumlu, euledjek khastalyq*, مرض مهلك *marazi muhlik*. — des yeux, كوز اغریسی *gueuz aghrici*. — morale, قساوة *qyçāvet*, a.; درد *derd*, p. — Passion violente pour une chose, سودا — *sevdā*, ك دیوانده لك *divānèlik*, p.-t. — Les maladies de l'âme ou les passions en général, امراض نفسانیة *emrāzi nefsanīè*.

MALADIF, IVE, adj., خستدلقا —, *khastalyqlu*, t.; مرضا —, *marazlu*, a.-t.; خسته مزاج *khasta mizādj*, المزاج *'alil ul-mizādj*, a.

MALADRERIE, s. f., جداملولرك *djudāmluleruñ bīmār khāneci*, t. V. LÉPROSERIE.

MALADRESSE, s. f., défaut d'adresse, خیره دستك *khyrè destlik*, ال او یغونسزلغی *el ouïghounszlyghy*, بجرکسزلك *bedjereksyzlik*, t.; خراقت *kharāqat*. — Gaucherie, یولسز حرکت *ïolsyz hareket*. — Au fig. استادسزلق *oustādsyzlyq*, عدم حذاقت *'ademi hazāqat*.

MALADROIT, e, adj., خیره دست *khyrèdest*, الی او یغونسز *eli ouïghounszlyghy*, بجرکسز *bedjereksyz*. — Au fig. استادس —, *ustādsyz*,

چولپه *tcholpa*, عديم الحذاقة *'adim-ul-hazāqat*, a.

MALAISE, s. m., état fâcheux, حضورسزلق *houzoursyzlyq*, سوء *sou*, راحتسزلك *rahatsyzlik*, a.-t. — Incommodité, ناخوشللق *nākhochlyq*, p.-t.; بیحضورى *bīhouzouri*. — Avoir du —, راحتسز او, *rahatsyz ol*. — Sentir du —, راحتسزلك طویهق, *rāhatsyzlik dhouïmaq*.

MALAISÉ, e, adj., کوچ مشکل *koç tchetin*, t.; مشكل *muchkil*, a.; دشوار *duşvār*. — Qui n'est pas à son aise, gêné dans ses affaires, مضايقه چکن *mouzāiaqa tcheken*, ضرورتده *zarourattè*, مضايقهده *mouzūiaqada*.

MALAISÉMENT, adv., كوجلده *gudjilè*, كوجللك ایلده *gudjlik ilè*, t.; بالصعوبة *bis-sa'oubè*, a.

MALANDRES, s. f. pl., بچلغان *betçalghān*, t.

MAL-APPRIS, e, s. et adj., تربیهسز *terbièysz*, خویرات *khoirāt*, t.

MAL-A-PROPOS, adv., وقتسز *vaktysz*, مناسبسز *munācebetsyz*, مناسبسزیره *munācebetsyz ierè*, a.-t.; نا بموقع *nā bemevqa'*, a.; نابجا *nābedjā*, p.

MAL-AVISÉ, e, adj., ملاحظهسز *mulāhazacyz*, غافل *ghāfil*, ایشدن *ičten vè 'amelden*, غافل سقیم الیرای *ghāfyl*, *saqym ur-rei*, a.

MALAXER, v. a., یوغرمیق *ïoghourmaq*, t.; تعجین ا *ta'djin it*, a.-t. — Malaxé, e, یوغرلمش *ïoghouroulnich*, معجین *moü'addjen*.

MAL-BATI, E, adj., en parlant d'un bâtiment, چلیمی چیرکین *tchelimi tchirkîn*, t.; ظرافتسز *zarâfetsyz*, a.-t.; قبیح البنیة *qabîh ul-bunië*, a. —

MAL-tourné, اسلوبسز *ustloubsyz*, a.-t.

MAL-CADUC, s. m., طوطا-ارق *thouthäryq*, t.; صرع *saru'*, a.

MAL-CONTENT, E, adj., خشنود *khochnouud olmuäân*, döl, p.-t.; غیر ممنون *ghaïri mem-noun*, a.

MAL DE MER, s. m., دکزده ایکن *deñyzdè iken bir kimesnénun ürek boulänmaci*, t.

MALE, s. et adj., du sexe masculin, ارکک *erkek*, t.; ذکر *zeker*, pl. a. ذکور *zukiour*. — Le mâle et la femelle, ارکک و دیشی *erkek vè dîchi*. — Ferme, vigoureux, ارکک *erkek*, یکت *üguit*, قوتلو *qouvvettu*, قوی *qavi*, a. — Résolution mâle, عزیمت قویه *'azîmeti qavië*. — Voix — صوت متین *savti metîn*. — Air — سیمای متانتنما *sîmâi metânetnumâ*. — Encens mâle. Voy. OLIBAN.

MALÉDICTION, s. f., لعنت *la'net*, pl. لعن *la'n*, بددعا *beddou'â*, p.-a.; الذبح *ilendj*. — Donner la malédiction, بد دعا *bed dou'â it*.

MALÉFICE, s. m., mauvaise action, یرامزلق *bedkiârlyq*, بدکارلق *bedkiârlyq*, t. — Action de nuire par le poison, زهرلمد *zehirlemè*. — Sortilège, سحر *syhyr*, ا.; جادولق *djädoulyq*.

MALÉFICIE, E, adj. fam., بوکولنوش *bugulenmich*, سحرلنوش *syhyrlenmich*, t.

MALÉFIQUE, adj. com., se dit des planètes et de leur influence maligne, اوغورسز یدلز *oghoursyz ildyz*, t.

MALENCONTRE, s. f., اوغورسزلق *oghoursyzlyq*, t.; باختسزلق *bakht-syzlyq*, p.-t.; شامت باخت *chéé-meti bakht*, a.-p.

MALENCONTREUSEMENT, adverbe, اوغورسز لعلغه *oghoursyzlyghylè*, t.; باختسز لعلغه *bakhtsyzlygha mebni*.

MALENCONTREUX, SE, adj., اوغورسز *oghoursyz*, t.; بد باخت *bed bakht*, p.; مشوم *mechoum*, a.

MAL-EN-POINT, adv., سوء حالک *souï hâldè*, t.

MALENTENDU, s. m., erreur, méprise, یاکلش *ïänlich*, یاکلشلق *ïänlichlyq*, t.; غلط *ghalath*, a. — Paroles prises dans un sens qu'elles n'ont pas, خطای یاکلش *ïänlich añlamâ*, کھای *khathâi fehni*.

MAL-ÊTRE, s. m., کھفسز لک *keïfsyzlik*, t.; سوء مزاج *souï mizâdj*, a. — Sentir du mal-être, سوء مزاج *souï mizâdj hiss it*.

MALÉVOLE, adj. com. Voy. MAL-VEILLANT.

MAL-FAÇON, s. f., ce qu'il y a de malfait dans un ouvrage, فناکسیم *fenâkسیم*, t.; سوء التقطیع *souï it-taqthy'*, a. — Il y a de la mal-façon dans cet habit, بولباسک کسیمه *bou libâquñ kecîmi fenâdur*. — Mauvaise façon d'agir, یرامزلق *ïarâmazlyq*, سوء عمل *souï 'amel*.

MALFAIRE, v. n., کم - کملک *kem, kemlik*, یرامز ایش *ïarâmaz*

ich it, t.; ایرامزلق *iarāmazlyq it*, فناللق ایشلمک *fenālyq ichlemek*, t.; ضرر *zarar it*.

MALFAISANT, E, adj., enclin à mal faire, ایرامزلق ایدن *iarāmazlyq iden*, t.; شریبر *cherîr*, pl. a. جفاکار *chfākār*; بدکار *bedkiār*, بد کردار *djefākîr*, بد کردار *bed guirdār*, p. — Être d'une humeur malfaisante, خبث طبیعت ایله مألوف او *khoubši thabî'at ilè méélouf ol*. — Nuisible, ضررلو *zararlu*, مضر *mouzyrr*.

MAL-FAIT, E, adj., mal construit, فنا یاپادش - ایشلمش *fenā ü-pilmich*, *ichlenmich*. — Difforme, چرکین *tchirkin*, اسلوبسز *usloubсыz*.

MALFAITEUR, s. m., ایرامز *iarāmaz*, ایرامز ایشلیجی *iarāmaz ichleçdji*, اصلحق *acyladjaq*, t.; اهل *ehl*, شریر *cherîr*, a.-t.; فساد *ehli feçâd*, a.-t.; اشوار *echrâr*. — C'est un malfacteur, اهل شر در *ehli cherr dur*.

MAL-FAMÉ, E, adj., بدنام *bednâm*, p.; داللمش *dillenmich*, t.; قبیح الشہرت *mez-moum*, مذموم *qabîh uch-chuhret*, a.

MALGRACIEUSEMENT, adv., ایراتلق *khoîrâtlyq ilè*, t.

MALGRACIEUX, SE, adj., لطفسز *louthсыz*, خویرات *khoîrât*.

MALGRÉ, prép., contre le gré, بالضرورة *biz-zarouret*, a. — Malgré moi, رأی *rééi u rizâm ioghyken*. — Malgré lui, رغینه *raghminè*, رضاسی یوغیکن *nispetinè*, نسبتنه *rizâci ioghyken*, a.-t. — Agir mal-

gré soi, کوكسزلکله ایشلمک *gueu-nulsyzliguilè ichlemek*. — Bon gré, mal gré, استر استمز *ister istemez*, خواه و ناخواه *khûh u nâkhâh*. — Nonobstant, کرجه *guertchi*, وار ایکن *vâr iken*, اگرچه که *eguertchi ki*, باوجود *bâvudjoud*, مع ما فيه *ma' mâ fihi*. — Malgré l'obscurité je l'ai reconnu, وار ایکن *qarânlıyq vâr iken thânî-dum*.

MAL-HABILE, adj. com., اوغوز *oghouz*, معرفتسز *mâ'rifetsyz*, اهلیتسز *ehlîetsyz*, عجمی *'adjemi*, عدییم *vouquoufsyz*, a.-t.; المہارت - الکفایت *'adîm ul-mehâret, ul-kefâiet*, a. — dans ses affaires, کئدو امورنک عدییم الکفایه *guendu oumourindè 'adîm ul-kefâie*.

MALHABILEMENT, adv., اوغوزجه *oghouzdjè*, t.; مہارتسزلک ایله *mehâretsyzlik ilè*, a.-t.

MAL-HABILETÉ, s. f., عجیپلیک *'adjemîlik*, اوغوزلق *oghouzlyq*, بی وقوفلق *bîvouquoufslyq*, بیلمزلیک *bîlmezlik*, ادم لیاقت *'ademi liâqat*, a.

MALHEUR, s. m., mauvaise fortune, بختسزلق *bakhtsyzlyq*, بد شامة *bed bakhtlyq*, p.-t.; ادبار *il-chéemet*, نکبت *nekbet*, ایدبار *idbâr*, a. — C'est un effet de son malheur, اثر ادبار بدر *cceri idbârîdur*. — Être en malheur, حال ادبارده او *hâli idbârdè ol*. — Porter malheur, اوغورسزلق کتورمک *oghoursyzlyq gueturmek*. — Tomber dans le —, نکبت و ادباره کرفتار او *nekbet u*

idbārē guēristār ol, محنته دوشمک
 mihnetē duchmek, بلا چکمک belā
 tchekmek. — Tomber dans un grand
 malheur, بر مصیبت عظیمه کرفزار
 bir mouēbeti 'azimēti guēristār
 ol. — Désastre, accident fâcheux,
 بلا belā, ا.; فلاة felāket, مصیبت
 mouēbet, pl. a. مصایب meqāib;
 آفت āfet, pl. آفات āfāt. — Grand
 malheur, مصیبت عظیمه mouēbeti
 'azimē, — imprévu, قضا qazā. —
 Éprouver un —, بلايه اوغرامق be-
 lāiē oghrāmaq, بلايه مبتلا او belāiē
 mubte'lā ol. — Causer le —, بر,
 bir کهسنه نك باشنه بلا کتورمک
 kimesnēnuñ bāchina belā gaeturmek,
 بلايه اوغراتمق belāiē oghrātmaq.
 — C'est un surcroît de malheur,
 زاميمه ادباردر zamimē idbārdur.
 — Imprécation, malheur à ..., وای
 vāi. — Malheur à toi, وای سکا -
 vāi sañā, bāchina, وایل سکا
 vēil sañā. — à lui, بلا وپرسون
 allah-belā vīrsoun, لعنة الله عليه
 la'net oullah 'alēh. — Par malheur,
 قضا qazāen, قضا قازارا qazārā,
 قضا ايله qazā ilē.

MALHEUREUSEMENT, adv., d'une
 manière malheureuse, اوغورسزلغله
 oghoursyzyghilē, فندا حاله fenā
 haldē, طالعسرلگله thāly'syzyglilē,
 ت.; مدبیرا mudbīren. — Finir —,
 حال نکبه و ادبارده عمریني تمام ا
 hālī nekbet u idbārdē 'eumrini te-
 mām it. — Par malheur, قضا qazāen.
 — Malheureusement que..., که
 وای vāi ki, یازق iāzyq ki.

MALHEUREUX, SE, adj., infortuné,
 qui n'est pas heureux, بختسز bakht-

syz, p.-t.; بد بخت bed bakht, p.;
 زواللو zavallu, منکوب menkioub,
 مدبر mudbir. — Les damnés seront
 malheureux à jamais, اهل جهنم
 chli الی الابد منکوب اوله جقلردر
 djchennem ilal-ebed menkioub ola-
 djuqlardur. — Pauvre, دوشکون
 duchkuu, فقير fuqir, مسکين mes-
 kīn. — Qui manque de ce qui peut
 le rendre content, مغدور maghdour.
 — Mener une vie malheureuse, حال
 hāli مغدوربتک کچنمک
 rüettē guetchinmek. — A qui rien
 ne réussit, قوتسز thāly'cyz,
 اغورسز oghoursyzyz, a.-t.;
 بی بد بخت bed bakht, p.; بی
 mechoum ul-bakhttur. — Funeste,
 ماتملو mucibetlu, مصیبتلو
 mātemlu. — Qui porte malheur,
 اورسوز oghoursyzyz, منحوس menhous.
 — Jour malheureux, يوم منحوس
 yevmi menhous. — Qui a la main mal-
 heureuse, qui casse tout ce qu'il tou-
 che, الی اوغورسز eli oghoursyzyz. —
 Au fig., مشوم الید mechoum ul-ied.

الچاق - Vil, peu considéré,
 حرمتسز hourmetsyzyz, a.-t.;
 ناكس haqir, a.; حقیق al-tchacq,
 ت.; ناكس uākès, p. — Mauvais dans son genre,
 ردي keutu, ردي redii. — Un
 malheureux auteur, بر مولفی
 keutu bir muellif. — Méchant, scé-
 lérat, اهل فساد arāmaz, یبرامز
 feçād, خبیث khabis. — Qui a la
 mémoire malheureuse, ضعیف
 za'if ul-hāfyza.

MALHEUREUX, S. masc., pauvre,

فقير *faqyr*, pl. a. فقرا *fouqarā*; ديلنجى *dilendji*, t. — Aider les malheureux, مساكين و فقرايه *meçākîn u fouqarâie y'ânet it*.

MALHONNÊTE, adj. com., qui est contre la civilité, ادبسىز *edebsyz*, عارسز *'arsyz*, a.-t.; بى ادب *bi edeb*. — Grossier, خوبىرات *khoîrât*, جليف *djelîf*, a. — C'est un homme très-malhonneté, پىك *pek* خوبىرات *khoîrât âdemdur*. — Indécent, مردار *mourdâr*, t.; فاحش *fâhich*. — Propos —, فحش *fahch*. — Tenir des propos —, فحش سويلمك *fahch seuilemek*. — Malhonneté homme, الحقاك *altchâq*, t.; دنئى *denü*.

MALHONNÊTEMENT, adv., contre l'honnêteté, الحقاكجه *altchâqjdjê*, t.; عرضة *bid-denâ'et*, a.; مغاير *'yrzê moughâîr*. — Contre la bienséance, ادبسىزلىكجه *edebsyzli-guilê*, خوبىراتجه *khoîrâtdjê*, a.-t.; ادبانة *bi cdebânê*, a.-p. — En user malhonnetement, خوبىراتجه غمل *khoîrâtdjê 'amel u haraket it*.

MALHONNÊTÉTÉ, s. f., ادبسىزلىك *edebsyzlik*, بى ادبلىك *bi edeblik*, خوبىراتلىق *khoîrâtlyq*, a.-t.; كستاخلىق *kustâkhylyq*, p.-t.; جلافت *djelâfet*, a.

MALICE, s. f., inclination à mal faire, ماربوللق *iarâmazlyq*, ماربوللىق *mâr'ollyq*, t.; خباثة *fitnê*, خباثت *khoubis*, شر *cherr*, a. — Astuce, شرتلىك *chirretlik*,

كوتولىك *keutulik*, كملك *kemlik*, قلاشلىق *qallâchlyq*. — Malice atroce, perfide, شيطانئيه *shâyânîyê*. — Espièglerie, شيطانلىق *cheithânlyq*. — enfantine, چوجق حيلهسى *tchodjouq hîlêci*, t.

MALICIEUSEMENT, adv., avec malice, يرامزلىق ايله *iarâmazlyq ilê*, يرامزلىق مبنئى *iarâmazlygha mebnî*, قلاشلىق كملكه *qallâchlyghilê*, شرتلىكجه *chirretliguilê*, a.-t.; بد قصد ايله *bed qasd ilê*, p.-a.-t.; شرا ايله *chirr ilê*, خباثت *chirreten*, a. — Par badinage, لطيفه *lathîfê iuzunden*, a.-t.

MALICIEUX, SE, adj., méchant, يرامز *iarâmaz*, يرامز خوبلو *iarâmaz khoîlu*, فتنه لولو *fitnêlu*, خبيث *fitnêdji*, a.-t.; كوتو *keutu*, t.; خباثت *khâbîs*. — Rusé, قلاش *qallâch*, شرت زيرك *zeîrek*. — Astucieux, شرت *chirret*.

MALIGNEMENT, adv., يرامزلىق ايله *iarâmazlyq ilê*, t.; شرا *chirren*, بالخبائة *bil-khabâcet*, a.

MALIGNITÉ, s. f., qualité nuisible, فنالىق *fenâlyq*, كملك *kemlik*, t.; شر *chirr*, شرور *chourour*, ردائت *vekhâmet*, وخامت *redâ'et*, a. — La malignité de la fièvre, وخامت حما *vekhâmeti houm-mâ*. — Malice profonde et secrète, طبيعت *iarâmazlyq*, يرامزلىق *thab'at keutuligui*, شرت *chirreti thab'*. — La malignité

du siècle, زماندنک فسادی *zemā-nēnuñ feçādi*.

MALIN, LIGNE, adj., enclin à faire du mal, بد قصدلو *bed qastlu*, p.-a.-t.; cherir, خبیث *cherir, khabīs*, a.; irāmaz, یرامز *irāmaz*, t. — Discours malin, کلام خباثت الود *kelāmi khabācet āloud*. — Espiègle, شیطان *cheūthān*. — Rusé, قلاش *qallāch*, حيله کار *hīlè kiār*. — Il a le regard malin, اصابت عینی واردر *içābet 'āini vārdur*. — Qui a quelque qualité nuisible, کوتو *keutu*, فنا *fenā*, وخیم *vekhīm*, ردی *redüi*. — Une qualité maligne, بر خصیت ردیه *bir khacūieti redië*. — Constellation qui a des influences malignes, اختر بد اثر *ākhteri bed ecer*.

MALINGRE, adj. com., مرضلو *marazlu*, a.-t.; زبون *zeboun*, p.; خسته *khasta*, مزاج *mizādij*, t.-a.; ضعیف *zā'if*, a.

MALINTENTIONNÉ, E, adj., یرامز *irāmaz*, بد قصدلو *bed qastlu*, p.-a.-t.; خواه *bed khāh*, p.; فاسد النیة - غرضلو *gharazlu*, a.-t.; فکر *fācid un-nūiet, ul-fikr*, a.

MALITORNE, s. m., احمق *ahmaq*, t. Voy. MALADROIT.

MAL-JUGÉ, s. m., یولسز حکم *iol-syz hukm*, a.-t.; حکم غیر صحیح *hukmi ghāiri sahīh*.

MALLARD, s. m., کوچک بلکو *kutchuk bilegou thāchi*, t.

MALLE, s. f., coffre long dont on se sert en voyage, صندوق *sandouq*, قماش صندوقی *qoumāch sandoughy*, یول صندوقی *iol sandoughy*,

t.; جامه دان *djāmè dān*. — Valise dans laquelle les courriers portent les lettres, اولاق چانطهسی *oulāq tchānthaci*.

MALLÉABILITÉ, s. f., یومشغرفلق *ioumshaghraqlyq*, t.; لیانته *liānet*, مرانت *merānet*, تلزج *telezzudj*, a.

MALLÉABLE, adj. com., چکلو *çeklo*, یومشغرق اوزانور *tchekilup ouzānur*, یورنوحاغراق *ïourouchaghraq*, t.; مارن *mārin*, لیین *leïin*, a. — Les métaux sont malléables, مارندر *edjnāci me'ādin mārindur*.

MALLEMOLLE, s. f., sorte de mous-seline des Indes, بر نوع هند *bir nev'y hind*, دلبندی *dulbendi*.

MALLÉOLE, s. f., l'os de la cheville du pied, طوپوق کمکی *tho-pouq guemigui*, t.

MALLETTE, s. f., صندوقچق *sandouqdjyq*, صندوقچه *sandouqtchè*, سپدجک *sepeddjik*, t.

MALLIER, s. m., کنورن *kanorn*, بارکیور *sandouq gueturen bārguūr*, vulg. *berguūr*, t.

MAL-MENER, v. a., خریالهق *kharpālamaq*, انجتمک *indjītmek*, t.; تکدیرا *tekdīr it*, a.-t.

MALMIS, E, adj., فنا کینمش *fenā gueñmich*, t.

MALOTRU, E, adj., الحقاق *al-tchāq*, یانقبوز *iānqabouz*, t.; ناکس *nākès*, p.; جافی الخلقه *djāfi ul-khylqat*, a.

MALPLAISANT, E, adj., باش *bāch*, اغریدیجی *agrydijji*, t.

MALPROPRE, adj. com., sale, vilain, کیرلو *kīrlu*, مردار *mourdār*, پاشلو *pāslu*, بولاشق *boulāchyq*,

تمیز اولمیان *temîz olmaïân*, چرکین *tchirkîn*, تمیز دکل *temîz deil*, ت.؛ نجیس *nedjîs*, ا. — Des habits malpropres, کیرلو پاسلو *kîrlu pâslu ourouba*. — Des mains — مردار اللر *mourdâr el-ler*.

MALPROPREMENT, adv., مردارجه *mourdârdjê*, مردار لغلله *mourdârlyghylê*, ت.؛ نجاستله *nedjâcetilê*, ا. -t.؛ ایله پیسلیک *pîslik ilê*, پ. -t. — Faire tout malproprement, هر ایشی ملطخا و مقذرا ایشلمک *her ichi mulaththakhan u mouqazziran ichlemek*, ا.

MALPROPRETÉ, s. f., مردارلق *mourdârlyq*, کیرلک *kîrlik*, کیر *kîr*, پیسلیک *pîslik*, ت.؛ نجاسته *nedjâcet*, عدم نظافت *qouzâret*, 'ademi nazâfet, عدم طهارت *'ademi thehâret*, ا.

MALSAIN, e, adj., qui a un principe de maladie, مزاجی چورک *mizâdji tcheuruk*, مزاجسز *mizâdj-syz*, ا. -t.؛ ضعیف المزاج *za'îf ul-mizâdj*. — Une femme malsaine, معلولة المزاج برقاری *me'loulet ul-mizâdj bir qâry*. — Contraire à la santé, فنا *fenâ*, کوتو *keutu*, ت.؛ مزاجه صحتته مضر *syhhatê mouzyrr*, ضررلو *mizâdjê moukhâlîf*, مخالف *zararlu*, ا. -t.؛ مضر *mouzyrr*, وخیم *vakhîm*, ردی *redî*, ا. — Viande malsaine, لحم مضر *lahmi mouzyrr*, ردی *redî*.

MALSÉANT, e, adj., یاقشمز *îaqychmaz*, یاقشقسز *îaqychyqsyz*, ت.؛ نالایق *nâlâiq*, پ. -a.؛ ناهموار *nâ-*

hemvâr, p.؛ ادبه مغایر *edebê moughâîr*.

MALSONNANT, e, adj., مقبوله کلمز *maqbolê guelmez*, قبول اولنمز *qaboul olounmaz*, ا. -t.؛ مردود *merdoud*, ا. — Une proposition malsonnante, بر قضیه مردوده *bir qaziîci merdoudê*.

MALTAIS, e, adj., مالتله *mâl-talu*, ت.

MALTE, île de la Méditerranée, مالتله جزیره سی *mâlta*, مالطه - مالت *malta djezîrêci*.

MALTE, s. f., espèce de mastic, بر نوع معجون *bir nev'y me'djoun*, ت.

MALTÔTE, s. f. fam., ظلیته *zoul-mîtiê*, اهتصام *ihîzâm*, pl. اهتصامات *ihîzâmât*, تکالیف عرفیه *tekiâlîfi 'ourfîiê*, ا.

MALTÔTIER, s. m., ظالمیه مالی *zoulmîtiê mâli âlân*, ا. -t.

MALTRAITER, v. a., outrager de coups ou de paroles, خریالوق *kharpâlamaq*, ت.؛ تکدیرا *tektîr it*, رنجیک *indjîmek*, ت.؛ - انجتمک *rendjîdê*, *djefâ it*, ا. -p. -t. — de paroles seulement, ازارلق *azâr-lamaq*, سوکمک *seuïmek*. — Faire tort, غدرا *kemlik*, *ghadr it*, نقصان کتورمک *noqsân guetur-mek*. — Faire un mauvais traitement, humilier à tort ou à raison, تذلیل ا *altchaqlatmaq*, *tezlîl it*.

MALVEILLANCE, s. f., برامزلق *îarâmazlyq*, بد خواهلق *bed khâh-lyq*, پ. -t.؛ بد خواهی *bed khâhi*, پ.؛ سوء قصد *souî qasd*, حقد *hyqd*, فساد طوبت *feçâdi thavîet*, ا.

MALVEILLANT, E, adj., یرامز *ia-rāmaz*, کم صانیجی *kem sānījī*, t.; فاسد الفکر - *bed khāh*, p.; الطویة *fāciid ul-fikr, uth-thavūiet*, a. — Les malveillants, صاحب اغراض *sāhib aghrāz olānlar*. — Caractère malveillant, مزاج فاسد *mizādji fāciid*.

MALVERSATION, s. f., غدر *ghadr*, تعسف *mouçāderet*, تصف *te'assuf*, pl. a. تعسفات *te'assufāt*; مظالم *zoulm*, pl. مظالم *mezālim*. — Commettre des malversations, ارتکاب تعسفات *irtikiūbi te'assufāt it*.

MALVERSER, v. II., غدرا *ghadr it*, تجاوزا *mouçāderet*, صادرت - *tedjāvuz it*, a.-t.

MALVOISIE, ville et petite île de Grèce, مالوازییه *mālvāzīia*, مالوازییه اطهسی *mālvāzīia adhaci*. — Vin de — مالوازییه شرابی *mālvāzīia çharābi*.

MALVOULU, E, adj. fam., مبعوض *mabghouz*, نا پسند *nā peccnd*, p.; نا مقبول *nā maqboul*, p.-a.

MAMAN, s. f., mère, t. enfantin, ننه *nñè*, t.; امة *oummet*, a. — grand'maman. Voy. GRAND-MÈRE.

MAMELLE, s. f., teton, مهه *memè*. — Petite —, مهه جک *memèdjik*, t.; ثدی *sidi*, pl. a. ثدی *soudi*. — La mamelle droite, صاغ مهه *sāgh memè*. — gauche, صول مهه *sol memè*.

— Enfant à la —, مهده کی *memèdèki tchodjouq*.

MAMELON, s. m., bout des ma-

nelles, امجک باشی *emdjek*, امجک *emdjek bāchi*, امزکی - *memè tekmeçi, emzegui*. — d'une montagne, دپدجک *tepèdjik*, طاغ *dhūgh tepèci*.

MAMELOUK, MAMLUK, s. m., ancien soldat égyptien qui était la propriété d'un bey, مهلوک *memlouk*, pl. a. مهالیک *memālik*.

MAMELU, E, adj. pop., بیوک *būiuk memèlu*, امزکلو عورت *emzeklu 'avret*, قبا - ایبری مهلو *qabā, iri memèlu*.

MAMILLAIRE, adj. com., مهه *memè chekillu*, t.

MAMMAIRE, adj. com., t. d'anat., مهه طهری *memè dhamari*, t.; عروق الشدی *'ourouq us-soudi*, a.

MANANT, s. m., خویسرات آدم *khoirāt ādem*, بیانی *keūilu*, جریف *baīāghy bir ādem herif*, a.

MANCELLE, s. f., حامط زنجیری *hāmeth zindjiri*, t.

MANCHE, s. m., d'un outil, d'un instrument, صاب - صاب - صاب *sāp*, قبضه *el*, t. — Poignée, قبضه *qabzè*, a.; دسته *destè*, p. — Le manche d'un couteau, بچاق *bitchāq qabzaci*. — d'une charrue, صپان اغاجبی - قولبی *sapān aghādji, qoulbi*. — Mettre un صاب قومق - کچورمک *sāp qomaq, guetchurmek*. — Manche d'un violon, d'un luth, etc., قول *qol*.

MANCHE, s. f., partie du vêtement où l'on met le bras, یک *ieñ*, t.; اکمام *kumm*, pl. a. اکمام *ekmām*.

— Manche de chemise, کوملک *gucumlek iēni*. — Mettre les manches à un vêtement, لباسه يک *libācè iēn iāpychur-maq*. — Manches pendantes, صارقق يک *sārqqq iēñler*.

MANCHE (LA), partie de l'Océan entre la France et l'Angleterre, انگلتره بوغازی *inguiltera boghāzy*.

MANCHERONS, s. m. pl., صپان *sapān aghādji*, قولبی *goulbi*, t.

MANCHETTE, s. f., - يک اوجی *iēn oudji*, *etegui*, کوملک *gucumlek iēñlerinūn sārqqq zindjesti*, t.

MANCHON, s. m., قولچاق *qol-tchāq*, اللری صوغوقدن صاقلیه جق *elleri soghouqten sāqlaiadja kurk*, t.

MANCHOT, E, s., چولاق *tcholāq*, اقطع *akne'*, قولاق *qolāq*, t.; *aqtha'*, a.

MANDANT, s. m., qui donne un mandat, وکالت و بېرن *vekiālet viren*, a.-t.; *muvekkil*.

MANDARIN, s. m., چينده منصب *tchindè mansyb sāhibi*, t.

MANDAT, s. m., pouvoir, امر *emr*. — Procuration d'agir au nom d'un autre, وکالت *vekiālet*, وكالة *vekiālet emri*, *kiāghydi*, کاغدی *vekiālet nāmè*. — Ordre de payer, billet à payer à un tiers, حواله تذکره سی *havälè tezkerèci*. — Ordre d'amener, احصار *ihzār emri*, احصار مراسله سی *ihzār murācelèci*. — Mandat d'arrêt, حبس امری *haps emri*, a.-t.

MANDATAIRE, s. m., وکیل *vekil*, a.

MANDEMENT, s. m., ordre par écrit, امر *emr*, بیورق *bouïourouq*, تېنېمه *bouïourouldou*, t.; *tembîh*, a. — d'un évêque, پستقپوس *pisqopos emri*. — Ordre donné à un receveur ou à un fermier de payer une somme quelconque. Voy. MANDAT. — En t. de pratique, ordre, injonction de venir, احصار *ihzār murācelèci*.

MANDER, v. a., donner ordre de venir, کلدردمک *gueldurmek*, چاغرتتمق *tchāghyrtmaq*, t.; *ihzār it*, a.-t. — quelqu'un, بر کمسنه یی کتورتتمک *bir kimesnèi gucturtmek itchoun thara-fina khaber gucundermek*. — Faire savoir, خبر بیلدردمک *bıldurmek*, خبر *khaber virmek*, خبر کوندرمک *khaber gueundermek*. — Il fut mandé à la cour, سرای هایونه کلمسی ایچون کندویه *sarāi humāiounè guelmeçi itchoun guenduüè khaber gueunderildy*.

MANDIBULE, s. f., mâchoire inférieure, الت چکھ سی *alt tche-nèci*, t.

MANDOLINE, s. f., کوچک *kutchuk thamboura*, t.

MANDORE, s. f., کمانجه جک *ke-māndjèdjik*, ماندولا *māndolā*, t.

MANDRAGORE, s. f., قان قورودان *qān qouroudān*, t.; *iebroudj*, استرنک *isterenk*, استرنک *sitrenk*, p.

MANDRIN, s. m., sorte de poinçon, دمردجی منقابی *demirdji menqābi*, t.

MANÉAGE, s. m., کبیجیلرک *guemidjileruñ eudjresyz hammällyghy*, t.

MANÉGE, s. m., art de dresser les chevaux, آت تعلیمی *ât ta'lîmi*, اوکرتمه *âte bâch eugretmè*. — Un cheval propre au manége, *dursetè sâlîh bir ât*. — Exercer un cheval au manége, باش اوکرتمهک *âte bâch eugretmek*. — Lieu où l'on fait les exercices, آت تعلیمی میدانی *ât ta'lîmi meidāni*, آت تعلیمخانهسی *ât ta'lîmkhāneci*. — Manières d'agir adroites et artificieuses, عمل شیوه *'amel hareket*, a.; رفتار *chivè vu restâr*, p. — Je connais leur manége, انلرک شیوه *anlaruñ chivè vu restâri ma'loumumdur*.

MANES, s. m. pl., اولولورک *eululeruñ ervāhi*, اولهشلرک *eulmuchleruñ rouhleri*, ارواحی *ervāh ul-emvāt*, a.-t.

MANGANÈSE, s. f., رنگی قیره *rengui qyrè mâil vè guevrek olân bir nev'y ma'den*.

MANGEABLE, adj. com., بئچجک *ïenedjek*, بئینججک *ïeïnîdjek*, بئیلجک *ïenîljek*, بئیلور *ïenîlur*, بئیلور *ïenîljek*, t.; ماکول *méekioul*, pl. a. ماکولات *méekioulât*. — Qui

n'est pas mangeable, بنور دکل *ïenur deïl*, بئیمز *ïenmez*, ماکول دکلدرد *méekioul deïldur*.

MANGEAILLE, s. f., fam., بئیم *ïem*, بئیججک *ïeïedjek*, بئیکو *ïeïgu*, t.; طعام *tha'âm*, a.

MANGEANT, E, adj. fam., بئیجی *ïeïdji*, بئین *ïeïen*, t.

MANGEOIRE, s. f., بئیلک *ïemlik*, معلق بئیم تکنهسی *ïem tekneci*, t.; معلق *mî'lef*, a.

MANGER, v. a., prendre de la nourriture, بئیمک *ïemek*, t.; اکل *ekl it*, a.-t. — de la viande, آت *et ïemek*. — avec les mains, بئیمک *el ilè ïemek*. — Prendre ses repas, طعام اکل *tha'âm it*. — Manger chez soi, کندو خانهسندنه *guendu khanecindè tha'âm it*. — Manger son bien, le consumer, بئیمک *mâlini ïemek*, اکل *ekl it*. — Ronger, entamer, بئیمک *achendurmaq*. — La rouille mange le fer, پاس دموری *pâs demiri ekl ider*. — Se manger, v. pron., بئیمک *ïenilmek*, t.; اکل اولنماق *ekl olounmaq*. — Se manger, s'effacer, بئیلنمک *silinmek* — S'élider, حذف اولنماق *hazf olounmaq*.

MANGER, s. m., ce qu'on mange, مانجده *ïeïedjek*, بئیکو *ïeïgu*, ماندجا *mândja*, بئیمک *ïemek*, آش *âch*, t.; طعام *tha'âm*, pl. اطعمه *eth'imè*, a. — Manger délicat, طعام نفیس *tha'âmi nefîs*.

MANGERIE, s. f., action de manger, بئیمه *ïemè*, بئیجیلک *ïeïdjilik*, t.; اکل و بلع *ekl u bul'*, a. — Frais

de justice, محکمه مصرفی mehkeme masrafi.

MANGE-TOUT, s. m., styl. familier, dépensier, مبذر mubezzir, a.

MANGEUR, SE, s., يبيکن ieien, تچوق يبيچى tchoq ieidji, آج كوزلو ioutidji يوتيبچى gueuzlu, t.; اكل ekkal, اكلول ekioul, a. — C'est un grand mangeur, اكلول عظيمدر ekiouli 'azimdur.

MANGEURE, s. f., endroit mangé d'une étoffe, d'un pain, ينيك ienik ييري ienik ieri, t. — Mangeure de souris, صچان ينيكى sytchân ienigui.

MANGLE OU MANGLIER, s. m., arbre, تين هندي tini hindi, a.

MANGOUSTE, s. f., Ichneumon. Voy. ce mot.

MANIABLE, adj. com., qui se prête à l'action de la main, يومشق ioumchaq, اكلور eguilur, ياپشاور iapichilur. — Docile, لين leiin, a. — Aisé à mettre en œuvre, قوللنلور qoullanileur, يومشغراق ioumchaghraq, سهل الاعمال leiin, ul-î māl. — Au fig., traitable, يومشق ioumchaq khouïlu. — C'est un homme dont l'esprit est maniable, بالطبع لين الجانب بر آدمدر bith-thab' leiin ul-djānib bir ādemdur.

MANIAQUE, adj. com., مجنون medjnoun, a.; ديوانه deli, t.; divānè, p.

MANICLE, s. f., instrument qui fait agir les forces, منكنه menguenè. — Morceau de cuir qui entoure la

paume de la main; on dit mieux manique, قايش qāich.

MANIE, s. f., aliénation d'esprit, مجنونلج djunoun, a.; مجنونلج medjnounlyq, a.-t.; جنون مطبق djunoun mathbaq, مانيا māniā. — Passion bizarre, goût immodéré, دلولك دلولك delulik, جنون djunoun.

MANIEMENT, s. m., action de manier, ال ايله يوقلمه ioqlama, يوقلمه el ilè ioqlama, ياپشملق iapichmaqlыq, ياپشمه iapichma, t.; ملامسة mulāmcet. — Le mouvement du bras, de la jambe, اوپنايش oināich, قهلامه qymildāma. — Le maniement des armes, سلاح

سلاح sylāh ta'līni, قوللمهسى qoullanmaci. — Au fig., administration, اداره idārè, تصرف teçaruf. — Le maniement des finances, اموال ميريهنك ادارهسى emvāli mīriēnuñ idārèci.

MANIER, v. a., prendre, tâter avec la main, ال ايله يوقلامق el ilè ioqlāmaq, ياپشماق iapichmaq, يوقلامق ioqlāmaq. — Manier une étoffe, بر ثوبه لمس يد ا bir sevbe lemsi ied it. — Recevoir, avoir en sa disposition, اله كچورمك elè guetchurmek. — Il ne manie point d'argent, اصلا اقچه انه كچمز asta aqtchè elinè guetchmez. — En parlant des affaires, ايش - مصلحت ich, mastahat gueurmek. — Manier les affaires publiques, جهور ناسك اموربني اداره ا djounhourī nāçuñ oumourīni idārè it. — les finances, امور ميريهيسى

اوموره و تصرف اداره *oumouri mîrîciî*
idârè vu teçarruf it. — Ce n'est pas
 un homme facile à manier, اداره سى
 idârèci aşân بر آدم دکدر
bir âdem deîldur. — Se servir de,
 استعمال قولنامه *qoullanmaq,*
 استعمال *istî'mâl, î'mâl it.* — Savoir
 bien manier les armes, اعمال اسلحه
i'mâlî esliha fennindè
mâhir ol. — Au manier, en man-
 niant, ايله يوقلدق *el ilè iöq-*
landuqta.

MANIÈRE, s. f., façon, sorte, شکل
chekil, وجه منوال *minvâl*, *vedjh*,
 pl. *vudjoh*; وجوه *usloub*,
 a.; توره *iöol*, *iuz* يوز; *tourè*,
 اوران *orân*, طرز *tharz.* — De cette
 manière, بو منوال اوزره *bou minvâl*
uzrè, بو وجه اوزره *bou vedjh uzrè*,
 شوبله *beuîlè*, *euîlè* اوبله
cheuîlè. — En toute manière, هر
her vedjh u sou-
rettè. — De quelque manière que
 cela soit, هر نه شکل اولسه *her nè*
chekil olsa. — Usage, coutume,
 عادت *'âdet*, a.; خوى *khouî*, t. —
 C'est sa manière, عادتيدر *'âdetîdur*,
 کندوبه مخصوص بر صورت
guenduîè makhsous bir souret. —
 Façon de se conduire, صورت
soureti hareket. — de
 s'exprimer, صورت تکلم *soureti*
tekellum. — de faire, ايشلمه
ichlemè. — Manière de parler, pa-
 role sans conséquence, لفظ مراد
lafzi mourâd, au pl. لفظ مراد
lafzi mourâd sohbetler. —
 Manière, ce qui a l'apparence de la

chose qu'on spécifie, قيللق *qyllyq*,
 طور *thavr*, هيئت *heîet*, شکل *che-*
kil. — Il vint une manière de
 femme, زنه شکلنده بر شخص کدى
zennè cheklindè bir chakhs gueldi.
 — Affectation, تکلف *tekelluf*,
teçannu'. — Cela avoisine la ma-
 nière, بو صورت تصنع و تکلفه
bou souret teçannu' vu tekel-
lufè iaqyndur. — Manières, au pl.,
 usages généralement établis, توره
tourè, آيين *âiin*, آداب *adâb.* —
 Les mœurs et les manières des Mu-
 sulmans, اهل اسلامک آداب
ehli islâmuî adâb u
akhlâqleri. — Manières particulières
 usitées dans le monde, طرز
tharz, اطوار *cvzâ'*, اوضاع
athvâr. — Il a des manières agréa-
 bles, مطبوع الاطواردر
mathbou' ul-athvârdur. — Traits distinctifs
 dans les actions extérieures des par-
 ticuliers, طاورانیش *dhâvrânich*,
 حرکات و سکنات
harekiât u sukien-
nût. — De manière que, de sorte que,
 شول وجهله که *chol vedjhilè ki*,
 شوبله که *cheuîlè ki.* — Par manière
 de dire, par manière d'entretien,
 سوز کلیشى *seuz guelîchi.* — Faire
 une chose par manière d'acquit, بر
 ایشی انغاریه اولدق ا
bir îchi anghârîa olaraq it.

MANIÉRÉ, e, adj., دوزکنلنیش
duzgunlenmich, t.; تکلفلو *tekelluflu*,
 ا. t.; کثیر متصنع *muteçannu'*,
 ا. t.; التصنع *kecîr ut-teçannu'.* — C'est
 un homme maniéré, کثیر التصنع
kecîr ut-teçannu' bir âdem-

dur. — Style *maniéré*, سبک کثیر *sebeki kechr ut-teçannu'*.

MANIFESTATION, s. f., اظهار *izhār*, ظهور *zouhour*, بورز *burouz*, تصريح *tasrīh*, a.

MANIFESTE, s. m., écrit public, بیان نامه *i'lān nāmè*, نامه *beīān nāmè*, a.-p.

MANIFESTE, adj. com., notable, évident, بلو *bellu*, اچیق *atchyq*, t.; ظاهر *zāhir*, آشکار *achikiār*, عیان *'aīān*, واضح *vāzyh*, a. — Erreur manifeste, خطای واضح *khathāi vāzyh*.

MANIFESTEMENT, adv., بلو جلّه *buludjilè*, t.; اچیقیدن *atchyqdan* اچیق *atchygha*, آشکاره *āchikiārè*, علانیه *'alānīeten*, علنا *'alenen*, واضحاً *vāzihen*. — Prouver, faire voir manifestement, علنا *'alenen ve 'aīānen* و عیاناً اظهار ا *izhār it*.

MANIFESTER, v. a., اچیق *atchmaq*, اچیقیدن *atchyqdan*, بلورتیک *belurtmek*, اچیقیدن *atchyqten* اچیق *atchygha* گوسترمک *gueustermek*, ظاهر ا *zāhir it*, اشعارا *izhār*, اچیق *ich'ār it*, اعلان ا *i'lān it*, فاش ا *fāch it*. — Manifester, témoigner de l'inimitié, اظهار خصومت *izhāri khuçoumet it*. — Se manifester, ظهوره *zouhourè* کلک *guelmek*, ظهور *zouhour*, شیوع *sunouh it*, - وضوح بولمق *chouïou'*, *vouzouh* بولمق *boulmaq*, a.-t.; بلورمک *belurtmek*, اچیق *atchilmaq*. — Quand ce secret viendra à se manifester, بر سر *kioufè*, t.

مکتوم کشف و بیان اولندیغی *bou sirri mektoum kechf u beīān oloundoughy hāldè*. — Manifesté, e, اچیق *atchygha* چیقش *tchyqmich*, آشکار اولمش *āchikiār, olmuch*, مبین *mubeīien*.

MANIGANCE, s. féin. familier, حیلّه بازلق *hīlèbāzlyq*, a.-p.-t.; رنک *renk*, اوین *ouïoun*, t.

MANIGANCER, v. actif familier, حیلّه بازلق - رنک ا *hīlèbāzlyq, renk it*, a.-t.

MANIGUERRE, s. f., بر نوع اوجی *bir nev'y avdji aghy*, t.

MANIQUETTE OU MALAGUETTE, s. f., بر نوع ققوله *bir nev'y qaquula*, t.

MANIOC, s. m., امر بقده بولنان *amerīqada bountounān bir aghādjuñ ismi*.

MANIPULATION, s. f., ایشله *ichlemè*, t.; صناعة *sanā'at*, a.

MANIQUE, s. f., قایش *qāich*, t.

MANIVELLE, s. f., petite, recourbée, ال *el*, اگری صاب *egri sāp*, زمبرک *zemberek*, t. — d'un moulin à café, قهوه دکرمنی زمبرکی *qahvè deïrmeni zemberegüi*.

MANNE, s. f., قدرت حلواسی *goudret halvāci*, t.; من *menn*, a. — Panier à anses, قلبلوسپد *qoulplu seped*, عربّه سپدی *'araba sepedi*.

MANNEQUIN, s. m., figure en osier, سازدن مجسم صورتی *sāzden mudjessim soureti*. — Sorte de panier d'osier, قندرقدن بر نوع *qyndiryqten bir nev'y seped*, سپد *kioufè*, t.

MANNETTE, s. f., کوچک سپد *kutchuk seped*, t.

MANOEUVRE, s. m., ouvrier, celui qui travaille de ses mains, ارغاد *ir-ghād*, کونده لکجی *gundèlikdji*, t.; رنجبر *rendjber*, p.

MANOEUVRE, s. f., art de gouverner un vaisseau, صنعت بحریه *sana'ati bahrië*. — Se dit, en t. de mar., de tous les cordages destinés à manier les voiles, یلکن هلاطری *ielken halūthleri thāqymi*.

— Mouvement combiné de troupes, عساکر حرکتی *'açākir hareketi*, حرکات مانوره *mānovra*, au pl. حرکات *harekiāti 'askerië*, تعليملو *ta'līmlu harekiāti 'askerië*. — Les grandes manœuvres, مانوره لر *būiuk mānovralar*. — Au fig., conduite qu'on tient dans les affaires du monde, حرکات *hareket*, pl. a. حرکات *harekiāt*.

MANOEUVRER, v. a. et n., travailler aux manœuvres, قوللنماق *qoullanmaq*, t.; اعمال *i'māl it*, ایشلتمک *ichletmek*. — les voiles, یلکنلری قوللنماق *ielkenleri qoullanmaq, ichletmek*. — en parlant des vaisseaux, اجرای *idjraī sanāi' bahriëi cilemek*. — Exécuter des mouvements combinés, en parlant des troupes, عساکر صنایع *'asker sanāi' harbüci idjra it*. — Faire manœuvrer des troupes, عساکره اجرای صنایع *'askerè idjraī*

sanāi' harbüci itturmek, مانوره *mānovra itturmek*. — Au fig., agir, ایشلمک *ichlemek*, حرکت *amel, hareket it*, اعمال تدابیرا *i'māli tedābīr it*. — sourdement, مخفیجه عمل *makhfīdjè 'amel u hareket it*.

MANOEUVRIER, s. m., فن صنایع *fenni sanāi' bahriëci*, بحریه ماهر *māhir*, a. — C'est un excellent manœuvrier, صنایع بحریه ده استاد *sanāi' bahriëci oustādi bi nazīrdur*.

MANOIR, s. m., t. de jurisprud., domicile, دوراجق یر *dourādjaq ier*, او *ev*, قوناق *qonāq*, t.; مکان *mekiān*, مسکن *mesken*, pl. a. مساکن *meçākin*.

MANOUVRIER, s. m., کونده لکجی *gundèlikdji*, t.; اجیر *edjir*, a.

MANQUE, s. m., défaut, یوقلق *ioqlyq*, اکسلیک *eksiklik*, t.; عدم *'adem*, a. — de confiance, عدم اعتماد *'ademi i'timād*. — de foi, عدم وفا *'ademi vefā*. — de respect, عدم حرمت *'ademi heurmet*. — Ce qui manque à une chose pour la compléter, نقصان اکسک *eksik, noqsān*. — Défectuosité, قصور *qouçour*. — de vivres, قطلق *qythlyq*. — de force, قوتسزلق *qouvetsyzylyq*. — de soin, غفلت *ghaflet*. — d'argent, پاره سزلق *pāracyzlyq*, اقچه نیک یوقلغی *aqtchenuū ioqlyghy*. — Par manque d'argent,

پاره نك اکسكلكى حسييله
pāra-nū eksikligui hacebilē.

MANQUEMENT, s. m., manque, défaut, نقصان *eksiklik*, *noqsān*, a. — de parole, بی وفالقی *bi vefālyq*. — Un léger manquement, بر قصور خفیف *bir qouçouri khafif*.

MANQUER, v. a. et n., faire une faute, قصورا *iañilmaq*, t.; *qouçour it*, *khathū*, *gunāh it*. — Manquer son coup, ne pas donner au but, راست کلمیک *rāst guelmemek*, نشانده اورمیق *nichānē ourmamaq*, اصابت اتمیک *içābet etmemek*, a.-t. — En parlant d'une arme à feu, آتش المامق *ātech ālmāmaq*. — Son fusil a manqué, آتدیغی تفنگ آتش المدی *attıghy tufenk ātech alamadi*, a.-t. — Ne pas faire ce qu'on doit, قصورا *eksiklik*, *qouçour it*. — Manquer à son devoir, واجب اولانی - خدمتنی اجرا *vādjib olāni, khyzmetini idjrā itmemek*, افای واجیبه حاله *ifāi vādjibēi hālē tedjvīzi qouçour it*, a.-t.; *ouhtēcinden guelmemek*. — de parole, سوزندن دونمک *seuzunden deunmek*, سوزنده *seuzindē dhourmāmaq*. — Avoir faute de, être de moins, خالی او *olmāmaq*, *khālī ol*, یوق او *ioq ol*. — d'argent, اقچهسی اولمامق *aqtchēci olmāmaq*, اکسک *eksilmek*, اکسک او *eksik ol*. — Il manque beaucoup

de choses, وافر شیلر اکسکدر *vāfir cheiler eksiktur*. — Défaillir, بایلماق *bāilmaq*. — Le cœur lui a manqué, بایلدی *bāildi*. — Manquer, périr, هلاک او تلفی *telif, helāk ol*, گیتمک *gütmek*, اولمک *eulmek*. — de force, گouvvet قوت قالمامق *gouvvet qālmāmaq*. Le pied lui a manqué, ایغسی *aiāghy qāidi*. — Oublier, اونولماق *onoutmaq*. — Ne manquez pas de vous trouver en tel lieu, فلان محلده بولنمقدن *selān mahallde boulounmaq-tan onoutma*. -- Faire faillite, مفلس *muflus tchyqmaq*, افلاس او *iftācē tchyqmaq*. — Manquer de..., être sur le point de..., از قالمق *az qālmaq*. — Il a manqué de tomber, از قالدی *az qāldy ducher idi*. — d'être tué, دوشر ایدی *az qāldy qatl olounad-jaghydi*. — Manquer, perdre, ne pas trouver, بولمامق *boulmāmaq*. — J'ai manqué cet homme, je suis arrivé trop tard, کچ کلدیکمدن فلانسی *pek guetch gueldigüimden selāni qātchurdum*. — Il a manqué son coup, il n'a pas réussi, مقصودنی *maqşoudini qātchurdi*. — Laisser échapper, صالیوبرمک *sālīvirmek*. — Manquer l'occasion, فرصت بولنمامق *fourçat boulounmāmaq*, فرصتی قاچرمق *foursati qātchurmaq, fevt it*. — Il a manqué une belle oc-

casion, بر مناسب فرصت
 بىر فوت ایلدی *bir munācib foursat
 fevt ēiledi.* — Un projet manqué,
 قاشمه ماش تدیبر *bācha tchy-
 gamāmich tedbīr.* — Se manquer,
 ne pas pouvoir se joindre, se ren-
 contrer, قاوشه مامق *qāvoucha-
 māmaq.*

MANSARDE, s. f., logement au com-
 ble d'une maison, دام التى *dām alty.*
 — Fenêtre sous le toit, باجه *bādja.*

MANSUÉTUDE, s. f., یواشلق *īa-
 vāchlyq,* t.; مظلوملق *mazlounlyq,*
 حلم *mulāūmlīk,* a.-t.; ملایملىك
hlym, a.

MANTE, s. f., كبه *kièbè,* t.;
 احرام *ihrām,* a.

MANTEAU, s. m. — de dessus,
 قاپود *qāpouth,* قاپود *qapoud.* — contre
 la pluie, یغمورلق *īaghmourlouq,*
 قیش *īāpoundjè.* — d'hiver, قیش
 قیودی *qych qapoudi.* — extérieur,
 à manches fendues, بنیش *binīch.* —
 à manches non fendues pour les fem-
 mes, فراجه *firādje,* vulg. *feredjè.* —
 Manteau pénitentiel que revêtent les
 pèlerins musulmans à la Mecque,
 احرام *ihrām.* — Au fig., prétexte dont
 on se couvre, اورتو *curtu,* لباس *libās.*
 — Sous le manteau de la religion,
 ورای لباس نقواده *verāi libāci taq-
 vāda.* — de cheminée, باجه *bādja,*
 اوجاغک باجدهسى *odjāghuñ bā-
 djaci,* صچاق *satchāq.*

MANTELET, s. m., petit manteau
 de femme, کپنچک *kepenedjik,*
 کوچک فرجه *kutchuk feredjè,* t. —
 Machine de guerre qu'on pousse de-

vant soi pour se garantir du feu en-
 nemi, محاصره لرده قولان ییلان
*monhācerēlerdè qou-
 lānīlān aghādjtan siper.*

MANTILLE, s. f., کوچک کرکه
 قاربلره مخصوص *kutchuk kerekè,*
 بر نوع او مزکیسی *qārīlarè makhsous
 bir nev'y omouz guēci,* t.

MANTURE, s. f., grand coup de
 vent, بوره *bora.* — Agitation violente
 des flots, شدتلو دکزدالعه لنمسی
chiddetlu deñyz dālghalanmāci, t.

MANUEL, s. masc., petit livre,
 مجوءه *kitābdjik,* t.-a.;
medjmou'a, a.

MANUEL, LE, adj., fait avec la
 main, ال ایله اولان *el ilè olān,*
 ال ایله ایشلنان *el ilè ichlenān,* t. —
 Travail — ال ایشی *el ichi.*

MANUELLEMENT, adv., ال اله
 ال الیه *el elè,* t.; ییدا یید *īeden be īedin,* a.
 — Donner — ال اله ویزمک *el elè
 vīrmek.*

MANUFACTURE, s. f., fabrication,
 ایشله *ich,* ایشله *ichlemè,*
 ایش کار *kiār,* کاری *kiāri.* — Lieu où l'on
 fabrique, کارخانه *kiārkhānè,* vulg.
 کرخانه *kerkhānè,* p. — Manufacture
 de draps, چوقه کارخانهسى *tchoqu
 kiārkhānēci.*

MANUFACTURER, v. a., ایشلمک
 ایش ایشلمک *ich ichlemek,*
 ایشلمک ایشلمک *īchletmek.*
 ایشلمک ایشلمک *īchletmek.*

MANUFACTURIER, s. m., fabri-
 cant qui dirige une manufacture,
 کرخانه جی *kerkhānédji,* vulg.
 کارخانه صاحبی *kiārkhānè sāhibi.*
 — Ouvrier d'une manufacture,

ايشچيسي - کارخانه عمله سي - *kiār-khānè 'amelèci, ichdjici.*

MANUMISSION, s. f., آزادلمه *āzād-lama*, عتق *'ytq*, عتاقة *'ytāqat*, a.

MANUSCRIT, s. m., ال يازوسي *el iāzouci*, t.; دست خط *dest khathth*, p.-a.—Livre—, ال يازوسي, کتاب *el iāzouci olān kitāb.*—Vieux manuscrits, اسكى زماندن *eski zemānden qālmich desti khathth ki-tābler.*

MANUSCRIT, e, adj., ال ايله *el ilè iāzilmich*, يازيلمش - *iāzīlu*, t.; خط اليد *khathth ul-ied*, باليد *mektoub bil-ied*, a.

MANUTENTION, s. f., conservation, كورتمه *gueuzetmè*, t.; حفظ *hyfz*, محافظه *mouhāfaza*, سيانت *siānet*.

MAPPEMONDE, s. f., کره مسطحه *keurè mouçaththaha*, a. — grande, کره مسطحه کبيره *keurè mouçathth-haï kebîrè.*

MAQUEREAU, s. m., poisson de mer, اسقومري *isqomori*, gr., vulg. *sqoumri*, اسقومري بالغى *isqoumri bālyghy*, لوفر جنسى *luser djinsi.*

MAQUEREAU, ELLE, s., t. déshon-nête, celui ou celle qui prostitue des femmes et des filles, پزونک *pezevenk*, t.

MAQUERELLAGE, s. m., پزونکک *pezevenklik*, t.

MAQUIGNON, s. m., revendeur de chevaux, qui les troque, ات دلالي *ât dellâli*, ات جانبازى *ât djān-bāzi.*—Marchand de chevaux, ات

بازرگانى *ât bāzerguiāni.* — Entremetteur, میانجى *mīāndji*, t. — Maquereau, t. déshonnête. Voy. ce mot. — Au fig., celui qui intrigue, قارشدرىجى *ich qārīchturīdjî.*

MAQUIGNONNAGE, s. m., métier de maquignon, ات جانبازلى *ât djānbāzlyghy*, ات بازرگانلى *ât bāzerguiānlyghy*, t.—Maquerillage. Voy. ce mot.

MAQUIGNONNER, v. a., user d'artifice pour couvrir les vices d'un cheval, آنک قصورلرینى اورتوب *ātuñ qouçourlerîni eurtup guzlemek*, t.

MARABOUT, s. m., prêtre mahométan, مرابط *mourābyth*, a.—Cafetière, بر نوع قهوه ابريغى *bir nev'y qahvè ibrighy.* — Nom d'un oiseau, بر قوشك اسمى *bir qouchuñ ismi.* — Plume de cet oiseau, بر نوع قوشك *bir nev'y qouchuñ tuñ*, t.

MARAICHER, s. m., سبزوات *sebzevāt sātān bostāndji*, سبزواتجى *sebzevātdji*, t.

MARAIS, s. m., بتاق *batāq*, bathāq, چوراق *tchorāq*, بطاق *bathāq*, صولاق *soulāq*, bathāq *ier*, بطاق ير *bathāqlyq ier*, t.; مرزغه *marzaghat*, pl. مرانغ *merāzygh*, a.—cultivé, — سبزوات يبرى *sebzevāt ieri*, بوستانى - تارلاسى *sebzevāt ieri, bostāni, târlāci.*

MARASME, s. m., قوريلق *qouroulyq*, t.; ورم *gudāzich*, p.; کدازش *virem*, قحول *qouhoul*, مرض *maraz*, a.—Tomber dans le —, حال قحوله, او *hāli qouhoulè gueriftār ol.*

MARATRE, s. f., belle-mère, - اوكد -
 انا *euguiè, eugui anā*. — Qui
 maltraite les enfants du premier lit,
 غدار اوكى انا *ghaddār eugui anā*.
 — Mauvaise mère, والده -
 غدار والده *ghaddār vālidè, والده*
 خبيثه *vālidèi khabīṭa*.

MARAUD, e, adj., يارمز *iāramaz*,
 الحقيق حريف *alṭhaq herif, t.*;
 در بدر *der beder, p.* — Vil coquin.
 Voy. COQUIN.

MARAUDE, s. f., چته *tchetè*, -
 اقين *aqyn, t.* — Aller en maraude.
 Voy. MARAUDEUR.

MARAUDER, v. n., چته يه -
 اقمه *aqynè, tchetèiè vārmaq*,
 وارمق *tchetè ilè guezmek*,
 چته ايله كزملك *tchetè ichlemek*.

MARAUDEUR, s. m., چته جي
tchetèdji, اقينجي aqyndji, t.

MARBRE, s. m., مرمه-ر *mermer*,
 مرمه-ر طاشي *mermer thāchi, t.*;
 اق مرمه *roukhām, a.* — blanc, مرمه
aq mermer, t.; رخام سفيد *rokhāmi*
sefīd. — noir, مرمه سياه *sīāh mer-*
mer. — de plusieurs couleurs, الاجه
 مرمه *alādja mermer.* — Pierre qui
 sert à broyer les drogues, سماقى
 طاشي *samāqy thāchi.*

MARBRÉ, e, adj., مرمه-ر بکزر
mermerè bc̄zèr, مرمه مرمه-ر
mermeri, t.; رخامي *roukhāmi, a.*

MARBRER, v. a., donner la cou-
 leur du marbre, مرمه رنگنى و برمک
mèrmer ringuini virmek, سماقى
 مرمه طرزنده نقشلمق
samāqy mermer tharzindè naqychlamaq, t. —

ابرو کاغدى *Marbrer le papier, ebrou*
kiāghydi tāpmaq. —
 سماقى مرمه طرزنده *Marbré, e,*
 نقشلمق *samāqy mermer tharzindè*
naqychlamaq. — Papier marbré,
 ابرو کاغدى *ebrou kiāghydi.* —
 الاجه رنگو قماشلر *Étoffes marbrées,*
alādja renklu qoumāchlar.

MARBRIER, s. m., مرمه جي
mermerdji, t.

MARBRIÈRE, s. f., ابرو لنه-ش
 ebroulanmich کاغدى نقشى
ebroulanmich kiāghyduñ naqchi.

MARC, s. m., poids de huit onces,
 التمش درت درهم وزنى
altnmich dort dirhem vezni, t.;
 نصف رطل *nysfi rothl, a.* — Ce qui reste des
 fruits pressés, جبره *djibrè,*
 کسپه *kuspè, vulg.* کزبه *kuzbè, t.* — de
 raisins, اوزوم جبره سى *uzum djib-*
rèci.

MARCAIGE, s. m., بالق رسمى
bālyq resmi, t.

MARCASSIN, s. m., يبان طوكزى
iyābān dhoñou:ou iāvrouci.

MARCASSITE, s. f., sorte de pierre,
 مرقشيطا *mārqaṣiṭā,*
 مرقشيطا *marqachithā thāchi, t.* —
 روشنا *bourithach, Pyrite,*
 بوروبطش *rouchinā, p.*; حجر النور
hadjer un-nour, a.

MARCHAND, e, s., بازاركان *bāzār-*
guiān, vulg. بازاركان *bāzarguiān,*
 تاجر *tādji, pl.* تاجر *tādji,*
 بيوك *biuk, Gros marchand,*
 بازاركان *buūk bāzarguiān,*
 كچير *tādji kebīr.* — Petit —
 كوچك *qui revend en détail,*
 بازاركان *kutchuk bāzarguiān,*

صانيجی *sātīdji*, دکانجی *dukkiān-dji*, a.-t. — Vaisseau, navire marchand, تجار کمپسی - سفینه سی *tuddjār guemīci*, سفینه سی *sefīnēci*, بازارگان *bāzārguiān guemīci*. — Place marchande, تجارنگاه *tidjāretguiāh*, تجارنگاه *tidjāret mahalli*, یری. — Rivière marchande, گمی ایشلیهن صو *guemi ichleīen sou*. — Prix marchand, تاجر بهاسی *tādjir behāci*.

MARCHANDER, v. a., demander le prix de quelque chose, بر شیئک *bir cheiūn behācīni sornmaq*. — Disputer sur le prix, بازارا *bāzārlachmaq*, بازارا *bāzār it*, t.; مساموه ا *muçāvemē it*. — Marchander du drap, چوقه سی *choqāi bāzār it*. — Au fig., fam., hésiter, balancer, - نرددا - *tereddud it*, گوسترمک *gueustermek*.

MARCHANDISE, s. f., بازارگان *bāzārguiān māli*, متاع *metā*, pl. امتعه *emti'a*, مال *māl*, pl. اموال *emvāl*, اموال تجارت *emvālī tidjāret*. — Petites marchandises, خوردوات *tchirtchīlik*, خوردوات *khordevāt*. — Bonne marchandise, امتعه *eiu māl*. — de prix, اموال بها *emti'āi guirān behā*. — Au fig., faire valoir sa marchandise, متاعنی *metā'ini qymetlu gueustermek*. — S'en défaire, مالی *māli guetchurmek*, کچورمک - ترویج ا *tervidj it*. — Trafic, négoce,

بازارگانلیق *bāzārguiānlyq*, t.; تجارت *tidjāret*. — Aller en marchandise, بازارگانغه کنهک *bāzārguiānlygha guitmek*.

MARCHE, s. f., action de marcher, یورویش *üurich*, یوروش *üuruich*, t.; روش *rivich*, p.; کیدش *guīdich*. — pesante, اغر یورویش *aghyr üurich*, مشی بطی *mechüi bathy*. — En parlant des personnes ou des choses, مشیة *mechiet*, مشی *mechi*. — Mouvement, حرکت *hareket*, a. — inégale, رفتاری ناهوار *restāri nāhemvār*. — précipitée, عجله لو یورویش *adjelēlu üurich*. — gracieuse, خوش رفتار *khoch restār*. — Accélérer la marche, تعجیل *ta'djīli mechi it*. — Un jour de marche, بر کونلک یول *bir gunluk iol*, بر قوناقلق یول *bir qonāqlyq iol*. — Être en marche, یولده اول *iolda ol*, بولونماق *boulounmaq*. — L'armée est en marche, عسکر *asker ioldādur*, یولده در - *iola guīder*. — Pompe, cortège, procession, لای *alāi*. — Air militaire, طاورانش *alāiūn iuvīmēci*. — Au fig., conduite, طاورانیش *dhāvranich*, سلوک *sulouk*, حرکت *hareket*. — La marche de cet homme est équivoque, بو آدمک سلوک *bou ādemūn sulouk u hareketi maznoundur*. — Marche, arrangement d'un poëme, d'un ouvrage, سیاق *duzuluch*, دوزلش *siāq*. — Degré d'un escalier, d'une montée, ایاق *basmaq*, بصمق *aiiñq*. — Les degrés de l'escalier, نردبان

ایراقلری *nerdubân aiaqleri*.

MARCHÉ, s. m., lieu public où l'on vend, بازار *bâzâr, pâzâr*, بازی *bâzâr ieri*, چارسو *tchârsoû*, vulg. *tchârçhou*, p.-t.; سوق *souq*, pl. a. اسواق *esvâq*. — aux poissons, بازار بالق *bâlyq bâzâr, pâzâr*. — au blé, حبوبات چارسوسی *hou-boubât tchârsoûçou*. — aux chevaux, بازار ات *ât bâzâri, bâzâr*. — Réunion des personnes qui achètent et vendent au marché, بازار *bâzâr*. — Il y a deux marchés par semaine, هفته ده ایکی دفعه بازار, هفتاد اولور *haftada iki def'a bâzâr qouroulour, olour*. — Le marché du mercredi, چهارشنبه بازار, *tchârçembê bâzâri*. — bâti et couvert, بزازستان *bezzâzistân*, vulg. *bezestân, bedestân*. — Débit qui se fait dans le marché, الم صاتم *alum sâtum*, الیش ویرش *alich vîrich*. — Prix de la chose qu'on achète, conditions de l'achat, بازارلق *bâzârlyq*, عقد بیع *'aqdi beî*. — Faire le —, بازارلشماق *bâzârlach-maq*, بازارا *bâzâr it*. — Bon —, اوجزلق *oudjouzlyq*. — Faire bon —, اوجز صاتمق *oudjouz sâتماق*. — A bon —, اوجوز *oudjouz*, اوجوزکله *oudjouzlyguilê*. — Je n'ai pas fait un mauvais marché, ایتدیکم *ittîguim bâzârlyq kem deûdur*. — Faire un marché par écrit, بازارلغی تحریرا *bâzârlyghy tahrîren it*. — Rompre le —, بازارلغی فسخ *bâzârlyghy*

feskh it, فسخ بیع *feskh beî it*.

— Faire bon marché de sa vie, *دجاننی مفتہ بذل* *djâni ni mustê bezl it*. — Sortir d'un péril à bon marché, اوجوز قورتلماق *oudjouz qourtoulmaq*. — Convention. Voy. ce mot.

MARCHEPIED, s. m., — بصمق *baçamaq*, t.; قدمه *qademê*, a. — Le marche-pied du trône, تختک *takhtk*, بصمدغی *takhtuñ bağamaghy*.

MARCHER, v. n., — یوریمک *ürumek*, یورمک *ürmek*, گیتمک *gütmek*, t.; سالیک او *sâlik ol*, a.-t. — Marcher droit, طوغرو یوریمک *dhoghrou ürumek*. — En avant, ایلرؤیه وارمق *ilerüie vârmag, ürumek*. — à pied, یایان *üiân ürumek*. — vers un endroit, بریره کتیمک *bir îerê gütmek*. — le premier, ایلرؤ کتیمک *ilerü gütmek*, تقدم *teqaddum it*. — Cette affaire ne marche pas, بو *bou maslat*, مصلحت ایلرؤیه وارمز *ilerüie vârmaz*. — vite, سرعتله *sur'atilê ürumek*, a.-t.; یوریمک *ürumek*. — Marcher sur, fouler aux pieds, *basmaq*. — sur les traces, ایزلمک *izlemek*. — en se balançant, سالنماق *ürurken sâlinmaq*. — Faire marcher, au propre, یورتمک *ürutmek*. — Au fig., par menace : je le ferai bien marcher, فلانی یولنه قویه جعم *selâni îolina qoîadjaghym*. — Marcher, fonctionner, en parlant des

machines, ایشلمک *ichlemek*. — Faire marcher, faire aller, ایشلتمک *ichletmek*.

MARCHER, s. m., manière dont on marche, یورویش *ürüch*, یورویش *ürüch*, t.; رفتار *revich*, روش *restâr*, p.; مشیة *mechïet*, a.

MARCHEUR, s. m., یورویش *ürüen*. — Grand —, یوروجی *ürudji*. — Petit —, اغر یورویش *aghyr ürüen*, t.

MARCOTTE, s. f., دالدرمه *daldurma*, t.; فصل *fesl*, pl. a. فصول *fuçoul*. — Marcottes de vigne, اصمه طالدرمه لری *asma dhâldurmaleri*. — Planter des marcottes, طالدرمه دیکمک *dhâldurma dikmek*.

MARCOTTER, v. a., دالدرمق *dâldurmaq*, t.

MARDELLE, s. f. Voy. MARGELLE.

MARDI, s. m., صالی کونی *sâli guni*, صالی *sâli*, t.; یوم الثلثا *ïevm us-selaçâ*, ثلاثا *selâçâ*, a.; سه شنبه *sêchembè*, p.

MARE, s. f., طورر صو *dhourour sou*, ابرکلمش *irkilmich*, دورداب *dhourghoun sou*, کنداب *guendâb*, p.

MARÉAGE, s. m., سلم بازارلغی *selem bâzârlyghy*, t.

MARÉCAGE, s. m., بتاق یر *batâq ïer*, چوراق یر *tcheplik*, چوراق *tchorâq ïer*, t.

MARÉCAGEUX, EUSE, adj., بتاقلو *batâqlu*, چپیللو *tchepellu*, t.

MARÉCHAL, s. m. — ferrant, نعلبند *na'lbend*, نعلبند *na'libend*, a.-p.; دمرجی *demirdji*. — Maréchal de France, سرعسکو *ser'asker*, مارشال *mârçhâl*.

— Grand-maréchal de la cour à Constantinople, چاوش باشی *tchāvouch bâchi*. — Maréchal des logis, قوناق مباشری *qonâq nubâchiri*, t.-a.; قوناقچی باشی *qonâqçhi bâchi*, قوناقچی *qonâqdji*, t.

MARÉCHALERIE, s. f., نعلبندلق *na'lbendlyq*, a.-p.-t.

MARÉE, s. f., flux et reflux, مد جزر *medd u djezr*. — haute جزر *djezr u meddi deriânûn thumuvi*. — basse جزر *djezr u meddi deriânûn tenezzuli*. — Poisson de mer, دکز بالغی *deñyz bâlyghy*. — Marée fraîche, تازه دکز بالغی *tâze deñyz bâlyghy*, t.

MARÉOTIS, ville d'Égypte, مربوط بحیره *meriouth*. — Le lac Maréotis, بحیره مربوط *bouhairë meriouth*.

MARFIL, s. m., خام فیل دیشی *khâm fîl dîchi*, t.

MARGE, s. f., کنار *kenâr*, p.; کاغدک کناری *kiâghyduñ kenâri*, هاشم *hâmich*, pl. هوامش *havâmich*, t. — d'un livre, حاشیه *hâchîè*, a. — Écrire en —, هاشم صحیفه ده یازمق *hâmichi sahîfèdè iâzmaq*, تاحشیه *tâhchîè it*.

MARGELLE OU MARDELLE, s. f., قوبو بلزکی *qouïou bilâzigui*, t.

MARGER, v. a., کنار یایمق *henâr iâpmaq*, t.

MARGINAL, E, adj., کاغدک کنارنده یازلمش *kiâghyduñ kenârindè iâzi/mich*, t. — Note — حاشیه *hâchîè*, pl. a. حواشی *havâchi*.

MARGOULLIS, s. m., بولاشقلاق

boulächyqlyq, سپرنديك *supurun-tulik*, بتاتلق *batäqlyq*, t.

MARGUERITE, s. f., fleur, اول
evvel behâr tchitchegui,
t.; هزار دانه *hezâr dâne*, p. — Reine
—, فرنك پاتى *firenk pāti*.

MARGUILLERIE, s. f., كحيالـق
kiahällyq, t.

MARGUILLIER, s. m., كليسا
kelicâ kiahüci, t.

MARI, s. m., قوجه *qodja*, ار *er*,
t.; زوج *zovdj*, a. — Prendre —,
قوجه يه وارمق *qodjaia vârmag*.

MARIABLE, adj. com. familier,
قوجه يه وارمق *qodjaia vâradjaq*,
اولنه جك *evelenêdjek*.

MARIAGE, s. m., اولنمه *evlennê*,
ناكه *nikiâh*, a.; اولولك *evlutik*,
مزواج *muzâvedjat*. — Demander
en —, نكاحه طلب ا *nikiâhlê
thaleb it*. — Mariage en usage dans
le Levant; par lequel un homme
épouse une femme pour un temps
limité, كاين *kiâbün*. — illégal, illicite,
نكاح حرام — نا شرعى *nikiâhi ha-
râm*, nâ cher'î.

MARIE, nom pr. fém., la Sainte-
Vierge, حضرت مريم *hazreti me-
riem*, ماريـا *meriem*,
mârîâ, a.

MARIÉ, E, adj., اولنمش *evlen-
mich*, اولو *evlu*, برقلو *barqlu*, متاهل
mutéhhil, متزوج *mutezevvij*. —
Femme mariée, اولو قري *evlu qari*,
t.; منكوحه *menkiouha*, a. — La
nouvelle mariée, يكي كلين *iēni
guelin*, كلين *guelin*.

MARIER, v. a., joindre par ma-

riage, اولندرمك *evlendurmek*,
تزو بسج ا *tez-zovbij a*,
ناقل *vidj it*, نكاح ا *nikiâh it*,
اتدرمك *tééhhuł itturmek*, a.-t. —
une femme, قوجه يه ويرمك *qodjaia
vîrmek*. — Son père l'a mariée avan-
tageusement, انى فائده لو,
اولندردى *bübâci ani säüdetu ev-
lendurdi*. — Joindre deux choses
ensemble, برلشدرمك *birlechturmek*,
قاتمق *quâtmaq*, اويدرمق
quâtmaq, چفتلمك *tchiftlemek*,
دجم - ضم ا *djem', zamm it*,
مزواج ايتدرمك *muzâvedjat
itturmek*. — Marier des couleurs, les
renklery biri birinê ouï-
dourmaq, الوانه امتزاج ويرمك
elvünê imtizâdj vîrmek. — Se marier,
v. pron., اولنمك *evlenmek*, t.;
نكاح بغلماق *nikiâh baghlamaq*,
نكاحلنمق *nikiâh it*, نكاح ا
nikiâhlanniaq, تاهل ا *tééhhuł it*,
عقد نكاح ا *'aqti nikiâh it*, a.-t. —
En parlant d'une femme, قوجه يه
qodjaia vârmag. — Quand
vous mariez-vous? نه زمان تاهل
nê zemân tééhhuł
idêdjekseñ. — Au fig., être assorti,
برى برينه *iâyychmaq*, ياقشمق
*biri birinê ouïghoun
guelmek*.

MARIN, s. m., homme de mer,
ارباب *deñyz âdemi*, t.;
بحردن برى *erbâbi baharden biri*,
كيجى *bahrîi*. — Matelot, بحرى

guemîdji. — de vaisseau de guerre turc, قالیونجی *qālīoundji*.

MARIN, E, adj., de mer, دکزک *deñyzuñ*, بحرئى *deñyzlu*, t.; بحرئى *bahrüi*, a.; دكزه متعلق *deñyzè mutè'allyq*, a.-t. — Monstre marin, جانور *deñyz djänveri*, دكز جانورى *djänveri bahri*. — Carte marine, دكز خربطهسى *deñyz kharè-thaci*.

MARINADE, s. f., تاوده پشمش *tāvada pichnich sirkèlu et*, t.

MARINE, s. f., science de la navigation sur mer, كميچيلك *guemîdjilik*, t.; صنعت بحريه *sana'ati bahriè*. — Ce qui concerne la navigation sur mer, دكز امورى *deñyz ouchouri*, t.; امور بحريه *bahrüè*, a. — Puissance navale d'une nation, قوت بحريه *gouvveti bahriè*. — La marine française, فرانسه نك قوت بحريهسى *fränçanuü qouvveti bahrièci*. — Forces navales, دونانمه *donänma*. — La marine militaire, مراكب بحريه *meräkibi bahriè*, جنك كپيلرى *djenk guemîleri*. — marchand, تجار *tuddjâr guemîleri*, دونانمهسى *donänmaci*. — Les troupes de marine, عساكر بحريه *açäkiri bahriè*. — Le ministre de la marine, امور بحريه ناظرى *ouchouri bahriè näzyri*.

MARINER, v. a., assaisonner pour conserver longtemps, توزلامق *touz-lāmaq*, طوزلو صويه قومق *salāmora*,

thouzlu souiè qomaq. — les viandes, اتى توزلتمق *eti touzlatmaq*. — Tremper dans le vinaigre, توشيلهك *turchulemek*. — Faire cuire du poisson, سرکه-او *bālyghy sirkèlu salāmora ilè pîchurnek*. — Mariné, e, adj., توزلنميش *touzlanmich*, توزلو *touzlu*, توشيلنميش *turchulanmich*.

MARINGOUIN, s. m., بر نوع سوري *bir nev'y sivri siñek*, t.

MARINIER, s. m., celui qui conduit les bateaux sur les grandes rivières, چاي *guemîdji*, كميچيسى *tchāi teknèci guemîdjici*, قايتقى *qāiqtchi*, t. — Officiers mariniers, كميچيسى *quemîdji zūbithleri*.

MARIONNETTE, s. f., ايازل *eāzil*, گنديدن اوينار قوقله *guendiden oinūr qoqla*, t.; ايازل اوينى *eāzil oïouni*. — Joueur de —, ايازلجى *eāzildji*.

MARITAL, E, adj., قوجه نك *godjanuñ*, t.; زوجى *zevdjü*, a.

MARITALEMENT, adv., قوجه - *godja*, زوجه *zevdj guibi*, قوجه جه *godjadjè*, ارجه *erdjè*, t.

MARITIME, adj. com., qui est relatif à la mer, دكزلو *deñyzlu*, t.; بحرئى *bahrüi*, a. — Qui est près de la mer, دكزه بيقين *deñyzè iaqyn*, ساحلى *deñyzdeki*, t.; ساحلى *sāhilüi*, a. — Les provinces maritimes, ايالات ساحليه *eālāti sāhilüè*. — Les puissances —, بحرئيه *du-*

veli bahrië. — Forces — دونانمدلر،
donânmalar, قوت بحریه *qouvveti*
bahrië.

MARITORNE, s. f., fam., اسلوبسز،
saq, sumsyq. — bâtarde, کوبکواتنی
gœuïgu oti, t.; فودنج *foudendj*, p.

MARJOLAINE, s. f., سہسق *sem-*
saq, sumsyq. — bâtarde, کوبکواتنی
gœuïgu oti, t.; فودنج *foudendj*, p.

MARJOLET, s. m., مہارت ساتان،
کنج *mehâret sâtân guendj*, t.

MARLI, s. m., ایپکدن بر نوع،
ايشلمه *ipekten bir nev'y ichlemè*, t.

MARMAILLE, s. f. coll., چولوق،
چوجق *tchoulouq tchoudjouq*، چوجق
tchoudjouq tchoqloughou، چوقلغی
bir alâi بر الای کوچک چوجق
kutchuk tchoudjouq, t.

MARMARA (Mer de), مرمه دکزی،
mermerè deñyzi. — L'île de ce nom،
مرمه ادھسی *mermerè adhaci.*

MARMELADE, s. f., ازمه *ezmè*،
رچل *retchel*, t. — d'abricots، قیسی
quïci ezmeçi. — En marme-
lade, au fig. fam., پارچه پارچه،
pärtcha pärtcha.

MARMITE, s. f., en terre، چولمک،
tcheulmek, vulg. چولمک *tcheunlek*،
تندجره *tendjerè*, t.

MARMITON, s. m., آشجی یماغی،
âchdji iamâghy, t.

MARMONNER, v. a., صہرداننق،
sumurdânmaq, t.

MARMOT, s. m., gros singe barbu،
اوغلانجق *iry vè saqallu* و صقلو میہون
maïmoun. — Petit garçon، اوغلانجق
oghlândjyq، بغنه جق *baghanadjyq*،
چوجق *tchodjouq*, t. — Croquer le

marmot, au fig. fam., بر قپوده،
bir qapouda beklemek.

MARMOTTE, s. f., طاغ سچانی،
dhâgh sitchâni, t.

MARMOTTER, v. a., دیشلر اراسنک،
dichiler arâcindè seuïle-
mek، مریل *mirildâmaq*، مریل
miril miril seuïle-
mek، چولدشیق *tchivildichmaq*،
چولشیق *tchivilichmaq*, t.

MARMOTTEUR, se, s., مردلایجی،
mirildâdji, t.

MARMOUSET, s. m., petit garçon،
اوغلانجق *oghlândjyq*, t. — Figure
grotesque، مسخره *maskhara.*

MARNE, s. f., espèce de terre،
کیردلجو طپراق *kiredjlu thoprâq*, t.

MARNER, v. a., تارلایه کرجلو،
târlâia kiredjlu طپراق دوکوکک
thoprâq deukmek.

MAROC (Empire de)، فاس،
fâs vè merâkech و مراکش مہلکتی
memleketi، فاس مہلکت *memleketi*
fâs. — Ville de —، مراکش *me-*
râkech.

MARONITE, adj. com., مارونی،
mârouni, pl. a. موارنة *nuvârenet.*

MAROQUIN, s. m., cuir، سختیان،
sakhtîân، کوسله *keucelè*, t. — du Le-
vant، اناطولی سختیانی *anâtholou*
sakhtîâni. — de Barbarie، مغرب
سختیانی *maghreb sakhtîâni.*

MAROQUINER, v. a., دری یسی،
derîi sakhtîân کونه دباغلتیق
guïounè dibâghlatmaq. — Maro-
quiné, e، سختیان کونه دباغلتیش،
sakhtîân guïounè dibâghat-
lannich deri, t.

MAROQUINERIE, s. f., سختيانچيلق *sakhtīāndjilyq*, t.

MAROQUINIER, s. m., سختيانچى *sakhtīāndji*, t.

MAROTTE, s. f., espèce de sceptre de la folie, چنغراقلى صويپه *tchinghyrāqlu sopa*, t. — Au fig. fam., idée fixe, جنونلىق *djunounlyq*, فانتازيه *fāntazīa*, ديوانه لك *dīvānèlik*.

MAROUFLE, s. m., نكبتى *nekbeti*, ناكبار *nābekiār*, يرامز *iārāmaz*, t.

MARQUANT, e, adj., qui se fait remarquer, باشى بللو *bellu*, باشى بللو *bāchi bellu*, ادلوشانلو *adlu chānlu*, t.; معلوم *ma'loum*, a. — C'est une personne marquante, متعینان *mutē'inān*, رجالدن بریدر *mutē'inān ridjālden biridur*. — En parlant des choses, دقت اولنه جق *diqqat olounadjaq*. — Une idée marquante, معنای *ma'nāi*, واجب الدقت *ma'nāi vādjiḅ ud-diqqat*.

MARQUE, s. f., ce qui sert à désigner ou à distinguer, نشان *nichān*, نشانه *nichānè*, p.-a.; علامت *'alāmet*, pl. a.; علايم *'alāim*. — Indice, tracce, اثر *ecer*, a.; ايز *iz*, t.; اشارت *ichāret*, امارت *emāret*, pl. امارات *amārāt*. — C'est une marque de bonheur, اماره اقبالدر *emārē iqbāldur*. — Signe apporté en naissant, بک *beñ*, نشان *nichān*. — Cicatrice, بره *berè*, ياره نشانى *iāra nichāni*. — Empreinte, دمغه *dāmgha*. — Mettre la marque sur l'argenterie, كومش *guemich uze-*

rindè dāmgha ourmaq. — Payer le droit de marque, رسم دامغىبى ادا *resmī dāmghāi edā it*. — Homme de — بللو باشلو *bellu bāchlu*. — Marque d'honneur, نشانى اولولق *oloulyq nichāni*. — de distinction, نشان امتياز *nichāni imtiāz*. — Signe employé pour souvenir, اشارت *ichāret*, pl. اشارات *ichārāt*. — Indice, علامت دلالت *delālet*, علامت *'alāmet*. — Preuve, témoignage, دليل *delil*.

MARQUER, v. a., mettre une marque, نشان ا- نشانلق *nichānlamaq*, علامتلك *'alāmetlemek*. — Mettre une marque pour faire souvenir, نشانلق *nichānlamaq*, وضع اشارت *vaz'i ichāret it*, ميلمك *mīmlmek*. — avec un poinçon, طبعالمق *dāmghalamaq*, دامغه *dāmgha ourmaq*, بصق *basmaq*. — Marquer avec un fer chaud, قزغين دمرايله دامغه اورمق *qyzghīn demirilè dāmgha ourmaq*. — les arbres, اچاچرله دامغه اورمق *aghādjlare dāmgha ourmaq*. — Désigner, indiquer, گوسترمك *gueustermek*, رسم - دلالت *delālet it*, نشانى *resm, ichāret it*. — Spécifier, تعريف *bıldurmek*, افاده *ta'rif, ifādè it*. — Marquer à quelqu'un ce qu'il doit faire, بىر كېسنه بيه ايده جكنى افاده و تعريف *bir kimesnè è idèdjekni ifādè vu ta'rif it*. — Faire connaître de bouche ou par écrit, شفاهيا تحريرا

اشعار ا *chifāhen iā tahrīren bildurmek, ich'ār it.* —

Annoncer, pronostiquer, خبر و بزمك *khaber vīrmek, ikhbār it,* اخبار ا *istikhrādji it.* — Laisser des marques, des vestiges, des traces, اثر براقمق *ecer brāqmaq.* — Laisser une marque, par suite d'une blessure ou d'une contusion, بره لهك *berēlemek, iāra nichāni it.*

—Témoigner, manifester, كو سترمك *gucustermek, izhār, 'arz it.* — de la reconnaissance, اظهار *izhāri techekkur it.* — son respect, son amitié, عرض حرمت *arzi heurmet u mouhabbet it.* — v. n., être marquant, ادلو

مشهور او *adlu chānlu ol, mechhour ol.* — Marqué, e, دامغه لو *dāmghalu, dāmghalanmich,* نشانى وار *nichānlu, nichāni vār,* موسم *mevsoum.* — de petite vérole, چيچك نشانيله *tchūtchek nichānilè tchupurlennich.*

MARQUETÉ, E, adj., بنگلنميش *beneklenmich, bencklu,* لاجه *alādja, t.;* منقط *mounaqqath, a.*

MARQUETER, V. A., بنگلکمک *beneklemek, benekletmek, t.;* تنقيط ا *noqthalamaq, t.;* تنقيط ا *tenqyth it.*

MARQUETERIE, S. F., رنگاميز *renguiāmyz aghādjar ilè tāpilmich ich, t.* — Parquet de marqueterie, الواح *elvāhi moukhtelifeden tāpilmich duchemè.*

MARQUETTE, S. F., بال مومى *bāl mouni kultcheci.*

MARQUEUR, S. M., دامغه جى *dāmghadji, t.* — de draps, چوقه *tchoqa dāmghadjici.*

MARQUIS, E, S., مارکيز *mārkyz, rutbè ismi, laqabi.*

MARQUISAT, S. M., مارکيز لقبى *mārkyz laqabi, mulki.*

MARQUISE, S. F., تفتز انا *vāstyz anā, t.;* والده روحانيه *vālidèi rouhāniè, a.*

MARRON, S. M., grosse châtaigne, بروسه *eri kestānè, brouça kestānèci.* — d'Inde, يبان كستانهسى *iabān kestānèci.*

MARRONNER, V. N. FAM., اتك *atuñ ielèci qyritmaq, t.*

MARRONNIER, S. M., يبان كستانه *iabān kestānè aghādji, t.*

MARRUBE, S. M., انجيك *endjùdè, ferācioun, a.* — blanche, فراسيون ابيض *ferāciouni ebīz.* — noire, فراسيون اسود *ferāciouni esved.*

MARS, S. M., en astronomie; celle des planètes principales qui est la moins éloignée de la terre, مريخ *merrikh, a.;* مريخ *merrikh, a.;* بهرام *behrām, a.* — Les Tures lui donnent le nom de Bourreau du ciel, فلکک *feliguñ djellādi.* — Troisième mois de l'année, مارت *mārt,*

MARRONNER, V. N. FAM., اتك

MARRONNIER, S. M., يبان كستانه

MARRUBE, S. M., انجيك

MARS, S. M., en astronomie; celle des planètes principales qui est la moins éloignée de la terre, مريخ

بهرام

فلکک

ازار *izār, azār*. — En terme de chimie, le fer, دمر *demir*.

MARSAULT, s. m., بر نوع سوکت *bir nev'y seugut aghādji, t.*

MARSEILLE, ville, مارسيليا *mārsilia, mārsilia* شهری *mārsilia chehri*.

MARSEILLAIS, e, s. et adj., de Marseille, مارسيليا لۇ *mārsilialu*.

MARSOVIN, s. m., طوكر بالىغى *dhoñouz bālyghy*, اوفاق يونس *oufāq ionis bālyghy, t.*

MARTAGON, s. m., قرمرى زنبق *qyrmyzi zambaq, t.*

MARTE. Voy. MARTRE.

MARTEAU, s. m., à fourchette, چاك-وج *tchekidj, چكىج*

tchākoudj, مطرقه *kulunk, t.*; *mathraqa, a.* — Petit — كسر *kecer*.

— d'orfèvre, قيومجى چكىجى *qoïoumdji tchekîdji*. — de forge,

صاقور *demirdji tchekîdji*. — de tailleur de pierres, ساقور *sāqour*,

وارپوز *vārïouz*. — de porte, *thoqmaq, طوقماق*

thoqmāq, قپو طوقماغى *qapou thoqmāghy*.

MARTEL, s. m. — en tête, inquiétude, *raħatsyzlyq, باشى*

bi houzourlyq, a. t. — Il a martel en tête, باشنك قارنجه وار *bāchindjè qārindjè vār*.

MARTELAGE, s. m., چكىجىلر *deuïulmè, t.*

MARTELÉ, e, adj., دوكلهش *deuïulmich, t.*; *madqouq, a.*

MARTELER, v. a., battre à coups de marteau, چكىجىلمك *tchekîdjemek, دوكلهك*

deuïmek. — Se marteler, s'inquiéter, *raħatsyz*

ol, بى حضور او *bi houzour ol*.

MARTELET, s. m., كسر *kecer*, *thoqmāqdjyghaz, t.*

MARTIAL, e, adj., guerrier, جنگى *djenkdji, جنگى*

harbii, a. — Courage —, شجاعت حربيه *chedjā'ati harbiiè*.

— Humeur martiale, جنگى *djenkdi mizādji*. — Martial,

en terme de chimie, se dit des substances où entre le fer, دمرلو *demirlu*,

چليكلو *tchelîklu*. — Remèdes martiaux, چليكلو علاجلر *tchelîklu 'ylādjar*.

MARTIN-PÊCHEUR OU MARTINET-PÊCHEUR, oiseau, s. m., انجه *indjè*

برونلى بر نوع سرچه قوشى *bourounli bir nev'y sirtchè qouchi, t.*

MARTINET, s. m., oiseau, طاغ *dhāgh qyrlanghydjî,*

قرلنغى *abābil qouchou, t.* — Marteau mû par la force d'un mou-

lin, دكرمن چكىجى *deguirmen tchekîdji*. — Petites disciplines de

cordes, مكتب قامچيسى *mekteb qāmtchîci*. — Chandelier à un man-

che, شمعدانى *el cham'dāni, t.*

MARTINGALE, s. f., courroie pour retenir la tête du cheval, آتك

باشنى بوكسك طوته جق كوچك *ātuñ bāchini iüksek thoutadjaq*

يولار *kutchuk ioulār, t.*

MARTRE, s. f., belette du Nord, زردوا *zerdevā, zerdāvè, t.* — Pelisse de —, زردوا كوركى *zerdevā kurki*. — Martre-zibeline, سمور *sem-*

mour, vulg. samour. — Queue de

martre, سمور قویروغی *samour qouïroughy*.

MARTYR, E, s., qui souffre et meurt pour sa foi, شهید *chehîd*, pl. a. شهدا *chuhedâ*. — Être —, mourir —, دوشهک او-دوشهک *chehîd ol, duchmek*, a.-t. — Qui souffre beaucoup, اشکنجه چکن *echkendjè tcheken*, t.

MARTYRE, s. m., شهیدلک *chehîdlik*, a.-t.; شهادة *chehâdet*, a.; دین اوغورنه چکیلان عذاب *dîn oughourinè tchekîlân 'azâb*.

MARTYRISER, v. a., faire souffrir le martyr, شهید ا *chehîd it*, a.-t. — Tourmenter, faire souffrir, اشکنجه لمک *ichkendjèlemek*, جفا *djefâ* ا *indjîmek*, t.; ویرمک *ezüiet it, vîrmek*, a.-t. — Martyrisé, e, اذیت *ezüiet it*, اولمش *ezüiet olmuch*.

MARTYROLOGE, s. m., تذکرة *tezkeret ech-chuhedâ*, a.; شهیدلرک احوالنی محتوی کتاب *chehîdleruñ ahvâlini muhtevi kitâb*.

MARUM, s. m., قوجه *qodja iârpouzi*, حبوق *habaq uch-chuïoukh*, a.

MASCARA, ville d'Afrique, ام معسکره *oumm 'askara*, ma'skara.

MASCARADE, s. f., bouffonnerie, مسخرهلق *maskharalyq*. — Déguisement pour se divertir, عاریتسی *qyâset deïchturmek*, چهره ایله دکشیش قیافت *chehrè ilè deïchmich qyâset*.

MASCULIN, E, adj., appartenant au mâle, ارککک *erkeguñ*, t.;

ذکورتی *zukiourî*, a. — Le sexe masculin, جنس ذکور *djinsi zukiour*, مذکر *muzekker*, a. — Le genre —, مذکر جنسی *muzekker djinsi*, a.

MASCULINITÉ, s. f., ارککک *erkeklik*, t.; ذکورت *zukiouret*, فحوله *fouhoulet*, a.

MASQUE, s. m., faux visage de carton, مقوادن صورت *souret*, مقوادن صورتی تبدیل *mouqavvâden teptil soureti*, عاریتسی یوز *'ârîeti iuz*, چهره عاریت *iâpma iuz*, یازدن رفع چهره عاریت *tchehrè 'ârîet*. — Personne masquée, تبدیل صورتیله کینمش کمسنه *tebdil soureti ilè gueñmich kimesnè*, a.-t.; مسخره *maskhara*. — Oter le masque, یوزدن رفع چهره عاریت *iuzden ref i tchehrè 'ârîet it*. — Une troupe de masques, عاریتسی یوزلو کساندن *'ârîeti iuzlu keçânden 'ybâret bir gurouh*. — Au fig., apparence, صورت ظاهره *soureti zâhirè*, تصنع *teçannu'*. — Agir sous le masque, پس پرده تصنع وریاده عمل *pes perdè teçannu' vu riâdè 'amel u hareket it*. — Sous le masque de la dévotion, صورت ظاهره *soureti zâhirè te'abbud u diânètè*.

MASQUER, v. a., mettre un masque sur le visage, عاریتسی یوز کیدرمک *'ârîeti iuz gueïdurmek*. — Déguiser, عاریتسی قیافت دکشدرمک *qyâset deïchturmek*, تبدیل *tebdil it*. — Au fig., couvrir sous de fausses apparences, عورتیله کیزلمک *eurtmek*, اورتهک *setr it*. — Cacher, dérober

à la vue, نظارتی کسمک *nazāreti kesmek*. — la vue d'une maison, bir بر خانه نك نظارتنى قطع ا *bir khānēnuñ nazāretini qath' it*. — Se masquer, v. pron., اورتنمک *eurtunmek*, تبدیله *gūzlenmek*, کیزلنمک *tebdilē guïrmek*. — Au fig., déguiser ses sentiments, ses desseins, افکار و مقاصدینى پس پرده خفاده *efkiür u meqācidini pes perdē khafādē setr it*. — une batterie, بر, bir *thop syraci thābīa ilē setr it*. — Masqué, e, déguisé, یوز, عاریتى *ārīeti iuz guēimich*. — Caché, مستور, اورتلמש *eurtulmuch*, mestour.

MASSACRE, s. m., اولدرمه *euldurmē*, t.; قتل *qatl*, a. — général, عظیم *qatli 'ūn*, 'azīm.

MASSACRER, v. a., اولدرمک *euldurmek*, دپه لدمک *tepēlenek*, قیرمق *qyrmaq*, t.; قتل *qatl it*, a.-t.

MASSACREUR, s. m., اولدریجی *euldurıdji*, بوغازلیجی *boghāz-lāıdji*, t.; قتل ایدیجی *qatli idıdji*, a.-t.; قاتل *qātil*, a.

MASSE, s. f., amas de parties quelconques qui font un ensemble, اجتماع *thop*, ییغین *iighyn*, کومه *kumē*. — La masse de l'air, هوا نك هئیت مجموعہسى *havānuñ heieti medjmou'aci*. — du sang, د'ور ou d'argent, کالچہ *kultchē*, ییغین *iighyn*, t.; قالب *qāleb*. — En parlant d'un corps très-solide, قیا *qaiā*.

— de plomb, بر قورشون قیاسی *bir qourchoun qaiāci*. — de métal, معدن *ma'den kultchēci*. — Monceau, ییغین *iighyn*. — Fonds d'argent d'une succession, d'une société, مالک طویپی *māluñ thopy*, مالک طویپی *māluñ medjmou'y*. — Masse d'argent mise au jeu, او بونده *oïounda qonilān aqtchēcīnuñ thopy*. — Somme retenue sur la paye des troupes, افرازات *ifrāz*, pl. a. *ifrāzāt*. — La masse du peuple, اکثریسی *khalquñ medjmou'y ekserēci*. — Gros marteau, کلنک *buük tchekıdj*, صوپه *kulunk*. — Gros bâton, gourdin, صوپه *sopa*. — Bâton à tête d'or, d'argent, دکنک *deinek*, محضره *mahzarē*. — Masse d'armes, بوز دغان *bozdaghān*, *thopouz*.

MASSEPAİN, s. m., بادم بورکی *bādem beuregui*, تفشیره *tefchırē*, باقلاوه *baqlāva*.

MASSER, v. a., ال ایله بصرق *el ilē basmaq*, قصرق *qysmaq*, دلاکک ا *dellāklık it*.

MASSICOT, s. m., صیر *syr*, t.

MASSIER, s. m., طویزجی *thopouz dji*, دکنکلو محضر *deineklu mulzur*, t.

MASSIF, IVE, adj., pesant, épais, قالن *qālīñ*. — Vases massifs, ضخامتلاوانی *zakhāmetlu avāni*. — Grossier, قبا *qabā*, یوغون *ioughoun*. — Homme qui a l'esprit massif, غلیظ الذهن بر ادم *ghalyz uz-zihn*.

bir âdem. — Qui est d'une seule pièce, *یکپاره* *iekpārè*, p.; *بتوی* *betivî*, t.; *مجسم* *muljessim*, a. — s. m., ouvrage de maçonnerie pour servir de base, *کار کبر تمل* *kiârkuir temel*.

MASSIVEMENT, adv., *قالنلکله* *qālīnlyghylè*, t.

MASSUE, s. f., *ثوپوز* *thopouz*, *چوماق* *tchomâq*, t.; *دبوس* *debous*, pl. a. *دبابیس* *debâbîs*. — Coup de massue, au fig., malheur imprévu, *اوممدق بر بلا* *oummaduq bir belâ*, *قزای ناکهانی* *qazâi nâguchâni*.

MASTIC, s. m., gomme du lentisque, *صقز* *sâqyz*, *مصطکا* *mashakâ*, *موشاکا* *mousthakâ*. — pour les citernes, *لکون* *lukion*. — Composition pour coller, enduire, boucher, *معجون* *ma'djoun*. — Coller avec du mastic, *معجون ایله یاپشدرمق* *ma'djoun ilè iâpichturmaq*.

MASTICATION, s. f., *چیندنه* *tchëinmè*, t.; *مصغ* *mazgh*, a.

MASTICATOIRE, s. f., *سالیار سورر* *sâlîâr surer tchëinimti*, t.; *چینتی* *muhcüdj ul-lou'âb*.

MASTIGADOUR, s. m., *سالیار* *sâlîâr guetürèdjek guiem*, t.

MASTIQUER, v. a., *معجون ایله* *ma'djoun ilè iâpichturmaq*, *طوتقاللمق* *thoutqâllamaq*, t.

MASURE, s. f., *وبران یر* *vîrân ier*, *وبرانه* *vîrânè*, *وبرانلق* *vîrânlyq*, *وبرانلک* *vîrânèlik*, p.-t.

MAT, s. m., de navire, *درک* *direk*, *کهی درکی* *guemi diregui*,

t.; *دقل* *daqal*, pl. a. *دقول* *daqoul*, a. — Le grand —, *اورته درکی* *orta diregui*, *باش درکی* *bâch diregui*. — de misaine, *مجانہ درکی* *medjâna diregui*.

MAT, TE, adj., qui n'est point poli, *صونق* *sonouq*, *سلنمیش* *silenemich*, *جلاسز* *djilâcyz*. — Or, argent —, *صونق التون* *sonouq altoun*, *صونق کومش* *sonouq gumuch*. — Lourd, compacte, *قاتی* *qâti*, *کثافتلو* *keçâfetlu*, *کثیف* *kecif*. — Coup du jeu d'échecs, *مات* *mât*. — Faire échec et mat au jeu d'échecs, et au fig., emporter un avantage complet, *بر کمنده بی مات ا* *bir kimesnèi mât it*.

MATADOR, s. m., *بللو باشلو* *bellu bâchlu*, t.

MATAMORE, s. m., faux brave, *بهادرک* *behâdirlik satân*, t.

MATELAS, s. m., *مندر* *minder*, *دوشک* *duchek*, t. — de laine, *ایله طولپش دوشک* *iâpâghy ilè dholmich duchek*. — Matelas ou lit de plumes, *پوپله دوشکی* *poupla duchegui*.

MATELASSER, v. a., *سلته واری* *siltè vâri donûtmaq*, t.

MATELASSIER, s. m., *یورغانچی* *iorghândji*, *مندرجی* *minderdji*, t.

MATELOT, s. m., *کمیچی* *guemîdji*, t.; *ملاح* *mellâh*, pl. a. *ملاحون* *mellâhoun*. — de bâtiment de guerre, *قالیونچی* *qâlîoundji*.

MATELOTE, s. f., *درلو درلو بالق* *turlu turlu bâlyq*, *قاورمه سی* *qâvourmaci*, t. — A la matelote,

loc. adv., كميچيجه *guemūdjǐdjè*.

MATER, v. a., au jeu d'échecs, faire mat, مات *māt it*.—Au fig., humilier, abattre, الحقتلمق *eltchaq-latmaq*, t.; تذليل *tahqyr*, *tezlil it*.—Mater son corps, sa chair, نفسنه اذيت چكدرمك *nefsinè ezüet tchekturmek*.

MATER, v. a., un vaisseau, كمي يى درك ايله دوناتيقي *guemü direk ilè donātmaq*, كميده درك *guemü direk qomaq*.—Mâté, معتمد على ايله دونامش *guemü direk ilè donānmich*.

MATÉRIALISME, s. m., مذهب المعتقدين على وجود المادّة فقط *mezheb el-mou'taqyǐn'ala vudjoud el-māddet faqath*, a.

MATÉRIALISTE, s. m., معتقد على *mou'taqyǐn'ala vudjoud el-māddet faqath*, a.

MATÉRIALITÉ, s. f., مادّيّة *māddüet*, a.

MATÉRIAUX, s. m. pl., لوازم بنا *levāzimi binā*, كراسته *kerāstè*, لازم بنايه لازم اوله جق شيلار *bināte lāzim oladjaq cheiler*.—Au fig., pour composer un ouvrage, مواد لازممه *mevāddi lāzemè*.

MATÉRIEL, LE, adj., formé de matière, مادی هیولانی *heïoulāni*, جوهری جسمانی *djesmāni*, جوهری *djevheri*, a.—Les choses matérielles, عیای مادیّه *echiāi māddüè*.—Cause matérielle, علّة مادیّه *'ylleti māddüè*.—Grossier, قبا *qabā*, یوغون *ïoghoun*, غلیظ *ghalyz*.—Au fig., homme, esprit matériel,

کشیف *kund 'aqyllu*, کشف العقل *kecif ul-'aql*.—Le matériel, s. m., terme militaire, مادّه — موادّی *mevāddi*, حرب و قتال *māddèi harb u qytāl*, a.

MATÉRIELLEMENT, adv., حال هیولانی *heïoulāni*, جوهری اوزره *hāli djevheri uzrè*, a.-t.; بطور هیولانی *bethavri heïoulāni*, هیولانی *heïoulāni*, a.

MATERNEL, LE, adj., انایه *anāie*, مخصوص *anāie makhsous*, t.-a.; مادری *māderi*, p.; امی *ummi*, موی *oumevüi*.—Tendresse —, عطفوت مادرانه *'outhoufeti māderānè*.—Amour —, علاقه امویّه *'alāqāi oumevüie*.—Le côté maternel, la ligne de parenté du côté maternel, انا طرفندن اولان خصمیلر *anā tharafindan olān khycymler*.—La langue maternelle, انانک بابانک *anānuñ bābānuñ dili*, لسان *anānuñ bābānuñ dili*, مادرزاد *liçāni māderzād*.

MATERNELLEMENT, adv., اناکبی *anū guibi*, اناجه *anādjè*, t.; مادرانه *māderānè*, p.; والدهجه *vālidèdjè*.

MATERNITÉ, s. f., انالق *anālyq*, امومه *amoumet*, t.

MATHÉMATICIEN, s. m., اهل علم *ehli 'ylmi riāzūi*, pl. a. ریاضتی *erbābi 'ylmi riāzet*.

MATHÉMATIQUE, adj. com., qui appartient aux mathématiques, ریاضتی *riāzūi*, a.—Instruments de mathématiques, آلات ریاضتیّه *ālāti riāzūie*.—Problème de mathématiques, مسئله *mecelè riāzūie*.—Mathéma-

tiqne, démontré, استدلال اولنمش *istidlāl olounmich*, مبرهن *muberhen*.

MATHÉMATIQUEMENT, adv., حسب القواعد الرياضيه *hasb ul-qavā'yid ur-rāzūè*. — Au fig., clairement, ظاهرًا *zāhiren*, ا. اشكاره *uchikiārè*.

MATHÉMATIQUES, s. f. pl. Sciences — علوم رياضيه *'outoumi rāzūè*, ا. — Savoir les — علوم رياضيديه *'outoumi rāzūètiè wāqyf u āchinā ol*.

MATIÈRE, s. f., substance, ce dont une chose est faite, ماده *māddè*, pl. a. مواد *mevūdd*, اجزا *edjzā*. — La matière dont on fait les bâtiments, مادة سى *ebnūènuñ māddèci*.

— Matières inflammables, اجزای *edjzāi nārūè*. — La matière première, اصلیه *māddèi aslīè*. — Essence, جوهر *djevher*. — Sujet qu'on traite, ماده *māddè*, باب *bāb*,

خصوص *khouçous*, au pl. مواد *mevūdd*. — Belle matière, لطيفه *māddèi lathyfè*. — Matière ample, واسعہ *māddèi vāci'a*. — Entrer en matière, ماده يه شروع *māddèiè chourou' it*. — brute, قالب *qāleb*,

خام ماده *khām māddè*. — Charpente, bois, pierres à construction en bois, کراسته *kerāstè*, اخشاب *akhchāb*,

اھجار *ahdjār*. — Principe de toutes les choses créées, هیولا *heïoulā*, هیولای *heïoulā*.

— Qui appartient à la matière, هیولانی *heïoulānī*. — Cause, sujet, occasion, باعث *sebeb*, وسیله *vecilè*,

بھانہ *bəhānè*. — Donner matière à parler, وسیله وبرمک *qyl u qalè vecilè virmek*. — Il n'y a pas matière à querelle, مجادلہ *vecilèi mudjadelè ioqtur*. —

En terme de médecine, excréments, déjections, etc. Matière crue, ماده *māddè*, غير ناضجه *māddèi ghaïri nāzydja*, چيک ماده *tchig māddè*. — Indigeste, سينمامش ماده *sinmemich māddè*, غير هضميه *māddèi ghaïri hezimè*. — Matière, pus, ايرک *iriñ*, چقان ايرک *erīñ*, ياره دن چقان ايرک *īaradan tchiqān erīñ*. — fécale, بوق *boq*, نجاست *nedjācet*. — En matière de..., en fait de..., adv., باندنه *bābindè*, خصوصنده *khouçoucindè*,

امرنده *emrindè*. — En matière de procès, مرافعه خصوصنده *murāfè'a khouçoucindè*.

MATIN, subs. masc., gros chien, سامسون - سامسون - صهسون *sāmsoun*, چوبان کويکي *tchobān keupegui*, بکچي کويکي *bektchi keupegui*, t.; درواس *dervās*, a.

MATIN, s. m., les premières heures du jour, صباح *sabāh*, صبح *soubh*, ا.; صباح وقتي *sabāh vaqty*, a.-t.; صباح *dhān*, t. — Demain — صباح *sabāh*, يارن صباح *īarin sabāh*. — De bon — چين صباح *tchīn sabāh*,

ارکن *erken*. — Se lever de bon matin, صباحليين قالمق *sabāhlaïen qālqmaq*. — Matin et soir, صبح صباح *soubh u meçā*, و مساح *sabāh akhchām*. — L'étoile du matin, يلدزي صباح *sabāh ieldizi*.

MATINAL, E, adj., صباح - ارکن *sabāh, erken qālqādjī*, صباح قالمش *sabāh qālqmich*, t. — L'aube matinale, طاك يري *dhān ieri aghārdī-ghy vaqyt*, t.; صباح كاذب *soubhi kiāzib*.

MATINÉE, s. f., صباح وقتى *sabāh vaqty*, a.-t.; صباح *sabāh*, بامكاه *soubouhguiāh*, a.-p.; صباحه *bāmguiāh*, p. — Une belle matinée, صباح لطيف *bir sabāhi lathyf*. — Le milieu de la matinée, قوشلق *gouchlouq* قوشلق وقتى *gouchlouq vaqty*. Voy. le mot قوشلق dans le Diction. turc-français.

MATINES, s. f. pl., صلاة السحر *salāt us-sahar*, a.

MATINEUX, SE, adj., صباحى *sabāhdjī*, t.; قايم فى الصباح *qāim fis-sabāh*, a.

MATINIER, ÈRE, adj., du matin. Étoile matinière, صباح يلدزى *sabāh ieldyzi*, t.; كوكب الفجر *kevkeb ul-fadjr*, a.

MATIR, v. a.; rendre mat, جلاسزا *djilācyz it*, صونق ياپمق *sonouq iūpmaq*, t.

MATOIS, E, adj., fin, rusé, قلاش *qallāch*, t.; حيلدباز *hīlēbāz*, p.; شيطان *cheithān*, a.

MATOU, s. m., ارکک كدى *erkek kedi*, t.

MATRAS, s. m., كيميادجى *kīmīādji chīchēci*, شيشهسى

MATRICAIRE, s. f., ورائقه اوتى *virātiqa oty*, t.; اقحوان *aqhouān*, a.

MATRICE, s. f., vulve, رحم *rahm*,

اوغلان *erhām*, pl. a. ارحام *rahim*, دول يتاغى *oghlān iatāghy*, دول يتاغى *doul iatāghy*. — Le col de la —, دول يتاغى ائزى *doul iatāghy aghzi*, دول يتاغىك بوغازى *doul iatāghynūn boghāzi*, t.; عنق الرحم *'ounq ur-rahm*. — Ulcère à la —, رحم قرحه *qarhāi rahm*. — Moule, قوالب *qāloub*, pl. a. قوالب *qaouālib*. — Matrices, en terme d'imprimerie, moules dans lesquels on fond les caractères, حروف قابلرى *hourouf qāloubleri*, قوالب الحروف *qaouālib ul-hourouf*.

MATRICE, adj. fém. Couleurs matrices, سادى رنگر *sādē renkler*, سادى الوان *elvāni bacīthat*. — Langue matrice, ام اللسان *oumm ul-liçūn*.

MATRICIDE, s. et adj., assassin de sa mère, انا اولدرىجى *anā euldu-rīdjī*, t. — Son crime, قتل مادر *qatli māder teuhmeti*, a.-t.

MATRICULE, s. f., انا دفترى *anā defteri*, باش دفتر *keutuk*, باش دفتر *bāch defter*, t.; سجل *sidjill*, pl. سجلات *sidjillāt*.

MATRIMONIAL, E, adj., نكاحى *nikiāhī*, a. — Questions matrimoniales, مسایل نكاحيه *meçāili nikiāhīe*. — Conventions —, نكاحه متعلق *nikiāha mute'allyq chourouth u'ouhoud*. — Cause matrimoniale, نكاحه متعلق دعوا *nikiāha mute'allyq da'vā*.

MATRONE, s. f., sage-femme, ابيه *ebē*, ابيه قادن *ebē qādin*. — chargé

d'examiner, en Turquie, l'état d'une femme ou d'une fille, *ehli khybrè*, *ehli khybret*.

MATURATIF, IVE, adj., يتشتر بيجي *tetichturidji*, t.; نصابه كنور بيجي *niçabè gueturidji*, a.-t.; دواء منضج *devāi munazzidj*, pl. a. ادويه *edviēi munezzidje*.

MATURATION, s. f., پشمه *pichmè*, t.; انتضاج *intizādji*, a. — La maturation des fruits, اثمار انتضاج *inti-zādji esmār*.

MATURE, s. f., les mâts d'un vaisseau, بر کمپنك جهاله دركلى *bir guemînuñ djumlè direkleri*, کمپنك *thāqymî*. — L'art de mâter les vaisseaux, ديركجيك فيني *direkdjilik fenni*, كمى ديركلىرېنى ديكمنك فيني *guemî direklerini dikmenuñ fenni*.

MATURITÉ des fruits, s. f., اولمشلق *olmuchtur*, پشمه *pichmè*, t.; كمالنى *kemālini*, نصابنى بولمه *niçabini boulma*, a.-t.; ناضج *nazdj*, a. — Parfaite maturité, ناضج تام *nazdji tām*. — Ce fruit est parvenu à sa maturité, بوميوه درجه نضجه واصل *bou meivè deredjēi nazdjè rācył olmuchtur*. — Cet abcès n'est pas à son point de maturité, بوورم *bou verem deredjēi nazdjè rācył olmā-nichtur*. — Au fig., cette affaire est dans sa maturité, بومصاحت درجه *bou maslahat deredjēi nazdjè bālygh olmuchtur*. — La maturité de l'âge, ياشك *yaşk*.

نضج السن *ūchuñ kemāli*, *nezdj us-sinn*. — de l'esprit, رسوخ *rouçonkh ul-'aql*. — Procéder avec maturité, راي ناضج ايله عمل *rāi nāzidj ilè 'amel u hareket it*.

MATUTINAL, E, adj., peu usité, سحرى *sabāhki*, a.-t., سحرى *sehāri*, a.

MAUDIRE, v. a., بد دعا *bed dou'ā it*, p.-a.-t.; لعنت او قومق *la'net oqoumaq*, لعنت *la'net it*, a.-t.; ايلنمك *ilenmek*, t. — Maudire sa destinée, بختنده لعن و نفرين *bahtinè la'n u nefrîn it*. — Je maudis le jour que, شوبله اولديغى كونه *cheuilè oldoughou gunè la'net oqouroum*. — Être maudit de Dieu, مظهر لعنت ربانسى او *mazheri la'neti rabbāni ol*.

MAUDIT, E, adj., soumis à la malédictioin, réprouvé, لعنتلو *la'netlu*, لعنتلنميش *la'netlannich*, a.-t.; ملعون *mel'oun*, a. — Très-mauvais, اقبح *aqbah*, بك فنا *pek fenā*, اشنع *achna'*. — Maudit chemin, طريق اقبح *tharyqy aqbah*.

MAUGRÉER, v. n., سب - شتم *sibb*, خردمق *cherm*, *khyrildamaq*, t.

MAURE, s. m. et adj., Barbaresque, مغربى *maghrebti*, a.-t.; مغربى *maghrebi*, a. — Les Maures, s. com., les Arabes, اقوام المغرب *aqvām ul-maghreb*.

MAURITANIE, nom de pays, مغرب *maghreb memleketi*, مغرب *maghreb*, تامسان *tilmiçān*.

MAUSOLÉE, s. m., تربة turbè, مرقد merqad, pl. a. مراقد merāqyd.

MAUSSADE, adj. com. طائسز thātsyz, دادسز dādsyz, t.; بی نمک bi nemek, p.; بشيع bechī. — C'est un homme maussade, بشيع الاطوار, bechī' ul-athvār bir ādemdur. — En parlant des ouvrages mal faits, حسنسز ياقشقسز, hūcunysz. — Ce vêtement est fort maussade, بولباس بغايت حسنسزدر, bou libās beghāiet hūcunyszdur.

MAUSSADEMENT, adv. لطائسزلكله lethāfetsyzliguilè, a.-t.; طائسزلكله thātsyzliguilè, بشيعا bechī'en, a.

MAUSSADERIE, s. f., طائسزلك thātsyzlik, لطائسزلك lethāfetsyzlik, a.-t.

MAUVAIS, e, adj., méchant, پرامز iarāmaz, كم kem, t.; خبيث khabīs, a.; كوتو keutu, فاسد fācid, اهل شر ehli cherr. — Qui n'est pas bon, فنا fenā, كوتو keutu, ردي redü, قبيح qabīh. — Très — پك pek fenā. — Mauvais chemin, فنا يول fenā iol, طريق ردي tharyqy redü. — naturel, كم طبيعت kem thabī'at. — Mauvaise habitude, دربت رديئه fenā 'ādet, فنأ عادت derebeti redüè, كم عادت kem 'ādet. — intention, سوء قصد sou' qasd, پرامز قصد iarāmaz qasd. — parole, فنا سوز fenā seuz. — Mauvais temps, فنا هوا fenā havā. — Mauvaise année, قيتلق سنهسى qytlyq seneci. — Nuisible, ضررلو zarārlu, a.-t.; مضر mouzirr, مفسد mufsid, a. — L'excès

d'application est nuisible à la santé, فرط اشتغال مزاجه مضردر ferthi ichtighāl mizādje mouzirrdur. — Qui présage quelque mal, malheureux, اوغورسز, oghoursyz, منحوس menhous, شوم choum, مشوم mechoum. — Mauvais augure, فال شوم, fāl choum, nahs. — présage, علامت مشومه 'alāmeti mechoumè. — Mauvaise physionomie, سپمى سيمى سيمى سيمى, simāi menhous, منحوس simāi nouhoucetnumā. — Des temps mauvais, des temps de malheur, de désordre, و قتلر, fenā vaqytler. — Aller en mauvais lieux, مزموم يئرلره وارمق mez-moum ierlere vārmaq. — Dangereux, malfaisant, پرامز iarāmez. — Un mauvais voisin, پرامز بر قومشو iarāmez bir qoumchou. — Mauvais génie, mauvais ange, جن شرير djinni cherīr. — Prendre une chose en mauvaise part, la prendre en mal, برشى مخالف, bir cheü moukhālif ma'nā ilè tevdjīh it. — Trouver mauvais, بكنمامك beienmemek, مناسب fenā boulmaq, كورمامك munācib gueurmek, تقبيح taqbīh it. — Mauvais, pris substantivement, كوتولك keutulik, ردائت fenālyq, ردائت redāiet, قبح qoubh. — Il faut examiner le bon et le mauvais d'une affaire, مصاحضك حسن و قبحنى مطالعه ايتنلو maslahatuñ husn u qoubhini mathā-la'a itmeli.

MAUVE, s. f., اہم کومجی *ebem gumedji*, t.; خباز *khoubbāz*, vulg. *khoubbeiz*, a.; ملكك *mulkek*, p.

MAUVIETTE, s. f., بر نوع توبغار *bir nev'y toighār qouchou*, t.

MAUVIS, s. m., بر نوع اردج *bir nev'y ardidj qouchou*.

MAUX, s. pl. de mal, بلالر *belāler*, t.; بلیه *beliè*, مصایب *meçāib*, a.

MAXILLAIRE, adj. com., چکدنک *tcheñenuñ*, t.; لحتی *lahüi*, a.

MAXIME, s. f., règle, principe, قاعده *qā'yde*, pl. a. قواعد *qavū'yd*, اصول *ouçoul*. — générale, قاعده مطلقه *qā'ydei mouthlaqa*. — Fondamentale, اصلیه قاعده *qā'ydei asliè*. — d'État, اصول دولت *ouçouli devlet*. — Sentence, حکمت *hikmet*, قول صحیح *qavli sahih*, a.

MAXIMUM, s. m., اک بیوک *en buük mertebè*, اقصا مرتبه *aqsā ul-ghāiāt*.

MAZETTE, s. f., mauvais petit cheval, چوره ظمی - ظمی *zāmi*. — mauvais joueur, اویون بیلین کمسنه *oïoun bilmèien kimesnè*, عجمی *'adjemi*.

ME, pron. pers., بکا بنی *baña*, بندن *benden*, t. — Vous me parlez, بکا سوبلیورسکز *baña seüle-ürsünz*.

MÉANDRE, fleuve d'Asie, مندر *mender*, مندر صویی *mender souüi*, où plus communément مندر بیوک *buük mender*.

MÉCANICIEN, s. m., اهل علم جرّ *ehli 'ylmi djerri esqāl*, a.-t.

MÉCANIQUE, s. fém., science du

mouvement et des forces motrices dans les machines, علم جرّ ائقال *'ylmi djerri esqāl*, a. — Structure d'un corps qui se ment, d'une machine, ترکیب آلت *terkibi ālet*, آلات ترکیب *terkib ul-ālāt vel-edevūt*. — La mécanique d'une montre, ساعتک ترکیب آلات *sā'atuñ terkibi ālāt u edevāti*.

MÉCANIQUE, adj. com., qui a rapport à la mécanique, ou qui se règle sur les lois du mouvement, وجه *vedjhi qavā'ydi 'ylmi djerri esqālè muvāfyq*. — Qui a rapport à la mécanique des machines, متعلق بترکیب آلات *mut'allyq beterkib ul-ālāt*. — Travail mécanique, ال ایشی *el ichi*, الیچی *iedüi*. — Bas, ignoble, الحق *altchaq*, دنئی *denüi*, a. — Un métier bien mécanique, غایت خسیس بر *ghāiet khacis bir sana'at*.

MÉCANIQUEMENT, adv., ترکیب *terkibi ālāt uzrè*, a.-t.

MÉCANISME, s. m., structure d'un corps suivant les lois du mouvement, ترکیب اجزا *terkib ul-edjzā*. — Le mécanisme de l'univers, ترکیب اجزای عالم *terkibi edjzāi 'ālem*. — Au fig., structure matérielle du langage, ترکیب *terkibi edjzāi kelām*, a.

MÉCÈNE, s. m., protecteur des lettres et des arts, معرفتد صاحبک *ma'rifetè sahiblik iden*, a.-t.; حامی المعارف *hāmi ul-me'ārif*, a.

MÉCHAMMENT, adv., برامزنغاسه

īarāmazlyghylè, کوتولکله keutuliguilè, شر ايله cherr ilè, a.-t.; بد قصد ايله kenliguilè, t.; bed qast ilè, p.-a.-t.

MÉCHANCETÉ, s. f., ييرامزلق īarāmazlyq, کوتولک keutulik, کملک kemlik, t.; شر cherr, خباثه khabācet, خبث khoub, a. — Méchanceté noire, خباثت شنيعه khabāceti chenī a. — Agir par pure méchanceté, محض خباثت مبنی mahzi khabāceti mebni ichlemek.

MÉCHANT, e, adj., malfaisant, يمان keutu, يرامز īarāmaz, کوتو īemān, t.; شرير cherir, pl. a. اشرار echrār, شر اهل ehli cherr. — Hanter les méchants, اهل شر ايله مجاورت ehli cherr ilè mudjāveret it. — Il faut fuir les méchants, اهل شردن حذر ehli cherrden hazer olounmaludur. — Qui manque de probité, فاسد fācid, a.; نابکار nābekiār. — Un homme méchant, بر يرامز بر فنا — homme méchant, يرامز بر, فاسد fenā, īarāmaz bir ādem. — (en parlant des choses), کم kem, فنا fenā, بد bed, p.; ردي qabih, ردي redü. — Méchant chemin, فنا يول fenā iol. — pays, مملکت رديه memleketi redü. — Méchante action, فاسد عمل 'ameli fācid. — intention, نيت نيت fācidè. — C'est une méchante langue, une personne médisante, دلي زفيرلي dili zefirli. — Méchant, chétif, insuffisant, کوتي keutu, خسيس khacis.

MÈCHE, s. f., فتيله fitil, t.; فتيله fitilè, a. — Mèche de lampe, قنديل

qandil fitili. — Le bout de la —, فتيل برونى fitil bourounou. — Découvrir la mèche, au fig. fam., découvrir le secret d'un complot, ييرامزلىغى كشفى īarāmazlyghy kechf it. — Mèche de cheveux, صاج كيسو sāch halqaci, حلقه سي guëïou.

MÉCHER, v. a., un tonneau, بر فوجى قبر يتلمک bir fouchou qybritlemek, t.

MÉCHOACAN, s. masc., rhubarbe blanche, اق راوند aq rāvend, t.; راوند بياض rāvendi beīāz, a.

MÉCOMPTE, s. m., erreur, ياكلش iānlich, غلط ghalath, قصور gouçour, a.; حساب ياكلشلىغى hiçāb iānlichlyghy, سهو حساب sehvi hiçāb, غلط حساب ghalathy hiçāb. — Il y a du mécompte dans le calcul, سهو واردر hiçābtè sehv vārdur.

MÉCOMPTER (Se), v. pron., ياكلش iānlich sāïmaq, t.; حسابده hiçābtè iānlich, ghalath it, سهو يا كتمق — سهو يا iānilmaq, sehv it. — Au fig., se tromper, حسابندك الدانمق hiçābindè aldānmaq, الدانمق al-dānmaq.

MÉCONIUM, s. m., t. de méd., عقى 'aqa, pl. a. اعقاء 'aqa.

MÉCONNAISSABLE, adj. com., بيلنمز bilinmez, طانلمز thānilmaz, t.; متعسر الشخصيه mute'assir ut-techkys, a. — Être méconnaissable, بيلنمز او bilinmez ol.

MÉCONNAISSANCE, s. f., ايولكى eūlugin bilmemè, t.; نسيان nicīāni ni'met, a.

MÉCONNAISSANT, E, adj., ایولکی

ایولکک *eüligui bîlmez*, ایولکک *eüligüi chukrîni bîlmez*, t.; منکر النعمت *munkir un-nîmet*, a.

MÉCONNAÎTRE, v. a., ne pas reconnaître, بیلنمک *bîlinmemek*, تشخیص *thânîmâmaq*, t.; ایتمک *techkys itmek*. — Être ingrat, نامکور او *nâmkieur ol*.

Désavouer ses parents, اقرباسنی *aqrabâcini thânîmâmaq*. — Se méconnaître, v. pronom., گندوسندی اونوتماق *guenducini önoutmaq*, t.; نفسان *nicîân nefs it*, a.-t.

MÉCONTENT, E, adj., qui n'est pas satisfait de quelqu'un, خشنود دکل *khochnoud deil*, p.-t.; خشنود *chshnoud*

اولمیان *khochnoud olmaîân*. — Fâché, کوجنمش *keuskun*, کوسلو *keuçulu*, t.;

دکبیر *dilguir*, منفعل *munfe'il*, a.; منکسر البال *munkecir ul-bâl*. — Qui n'est pas satisfait du gouvernement, دولت کوسکونی *devlet kuskunu*.

Il y a beaucoup de mécontents, دولت کوسکونلرینک کشرتی وارد *devlet kuskunlerînuñ kesreti vârdur*. — Factieux, صاحب اغراض اولانلر *sâhib aghrâz olânlar*, a.-t.

MÉCONTENTEMENT, subst. masc., خشنودسزلق *khochnoudsyzlyq*, گوقل قیبرقلعی *gueuñul qyryqlyghy*, انفعال *kuskunluk*, t.; عدم خشنودیست *infi'âl*, *khochnoudiet*, اغبرار خاطر *yghbirâri khâthyr*, a.

MÉCONTENTER, v. a., خشنودسزلق

کتورمک *khochnoudsyzlyq gue-*

turmek, کوسدرمک *keusturmek*, t.;

خاطرنی طوقنمق *khâthyrîni dh-*

qounmaq, خاطرنی یقمق *khâthy-*

rîni iïqmaq, باعث انفعال وبرمک *bâ'y-ci infi'âl vîrmek*, a.-t. — Ce mi-

nistre mécontente tous ceux qui ont

بودولت وکیلی, کلدوسیلله مصاحتلری اولانلرک

bou devlet vekîli

گوندولت *guenducilê mastahatleri olânlaruñ*

medjmou'yûni gueusturur.

MECQUE (La), ville, مکه

مکه *mekkê*, مککه *mekkêi mukerremê*

— Les deux villes sacrées, la Mee-

que et Médine, حرمان *haramân*,

جرمین شریفین *haremeîni che-*

rîfcîu.

MECQUOIS, E, s., qui est de la

Mecque, مکلو *mekkêlu*, t., مکیاوی

mekkiâvi, a.

MÉCRÉANT, s. m., ایمانسز *imân-*

syz, a.-t.; کافر *kiâfir*, pl. a. کفره

keferê, کفار *kuffâr*.

MÉDAILLE, s. f., ancienne monnaie,

منقر *manqyr*, vulg. *manghyr*, *man-*

ghour, اسکی زمان سکهدسی *eski*

zemân sikkèci. — d'or, اسکی زمان

التون سکهدسی *eski zemân altoun*

sikkèci. — d'argent, اسکی زمان

سکهدسی *eski zemân gumuch*

sikkèci. — Médaille grecque, قدیم

یونان سکهدسی *qadîmi tounân sik-*

kèci. — Médaille frappée en l'honneur

de quelqn'un, ou pour conserver la

شرف *cheref sikkèci*.

شرف *cheref sikkèci*.

MÉDAILLIER, s. m., armoire où l'on conserve les médailles, اسكى اسكى eski zemāu sikkèleri sandoughy, t.

MÉDAILLISTE, s. m., اسكى زمان eski zemān sikkèlerinüü teuüzi fenninè vāqyf, a.-t.; ممپيز سىكك قدما mumèicèz sikeki qoudemā, a.

MÉDAILLON, s. m., grande médaille, منقر بيوك buiuk manqyr, بيوك سكه buiuk sekkè.

MÉDECIN, s. m., حكيم - حكيم hakīm, vulg. hekīm, طبيب thābīb, pl. a. اطبا ētnibbā.— Bon médecin, عالم طبيب حاذق thābībī hāzyq, 'ālim.— Premier médecin du Grand-Seigneur, حكيم باشى hekīm bāchi.— Appeler le médecin, حكيمى hekīmi tchāghyрмаq, da'vet it.

MÉDECINE, s. f. Art de la —, طب hekīmlik, a.-t.; علم طب thybb, علم 'ylmi thybb, فن طبابت 'ylm, fenni thebābet, a.— Il sait bien la médecine, علم 'ylmi thebābettè vouqoufi tāmmi vārdur.

— Docteur en médecine, علمای ulamāi thybbten biri.— Exercer la médecine, حكيمك hekīmlik, thebābet it.— Potion médicale, شربت cherbet, علاج 'ylādž.— laxative, يورك 'ylādž.— سوره جك علاج iurek surèdjek 'ylādž, مسهلات moushilāt, pl. مسهل moushilāt.— forte, مسهل شديد moushili chedid, شربت كسكين keskin

cherbet. — légère, مسهل خفيف moushili khafif. — douce, عملى ameli qolāilyqlu cherbet, دواء لئن العمل devāi leīn ul-'amel.— Prendre une —, شربت cherbet itchemek, ألمق ālmaq.— Cette médecine a bien opéré, بو شربت كركى كبرى عمل ايتدى bou cherbet guerēi guibi 'amel itti.

MÉDECINER, v. a., علاج ويرمك 'ylādž vürmek, ا Mudāvāt it. — Se médeciner, علاج ألمق 'ylādž ālmaq, thoutmaq, a.-t.

MÉDIAN, e, adj., la veine médiane, قولك اورته طبرى qoluñ orta dhamari, t.

MÉDIANOCHÉ, s. m., كيجه يىكى guīdjè iemegui, mändjaci.

MÉDIASTIN, s. m., t. d'anatomie, حجاب hydžāb, a.

MÉDIAT, e, adj., واسطه ايله اولان vācitha ilè olān, a.-t.; متعلق mutè'allyq bil-vācitha, a.

MÉDIATEMENT, adv., بالواسطه bil-vācitha, بطريق الواسطة be-tharyq el-vācithat, a.

MÉDIATEUR, TRICE, s., اورتهيه ortaia, arāia guīrīdji, متوسط miāndji, t.; متوسط mutevassith, pl. a. متوسطين mutevassithyn, مصلح mouslyh, pl.

mouslihīn. — Être —, اصلاحيه arāie guīrmek, اصلاحيه miāndjilik it, ذات البين ايچون توسط ايلمك islāhi zāt ul-beīn itchoun tevassuth eilemek. — S'offrir pour médiateur,

عرض نوسط ایلامک *'arzi tevassuth eilemeki*. — Médiateur, en parlant des saints, intercesseur, شفاعةجبی *chifā'atdji*, شفیع *cheshi*.

MÉDIATION, s. f., میانجیلک *mīānjīlik*, اره یه کیرمکلک *arāiē guřmeklik*, نوسط *veçāthar*, وساطة *tevassouth*, a. — Par la médiation, وساطتیلک *tevassouth ilē*, وساطتیلک *veçātharilē*, a.-t.

MÉDICAGO, s. m., بر نوع حکیم *bir nev'y hekīm otj*, نوع *nev'y fassat*, اوتی *nev'y fassat*, a.

MÉDICAL, e, adj., qui appartient à la médecine, حکیملکک متعلق *hekīmligūē mutē'allyq*, ا.-t.; طبّی *thybbūi*, a. — Matière médicale, ماده *maddēi thybbūi*.

MÉDICAMENT, s. m., علاج *'ylādji*, ادویه *devā*, pl. a. ادویه *edvīē*.

MÉDICAMENTAIRE, adj. commun, احوال علاجیه داتر *ahvāli 'ylādji dāir*, a.-t.

MÉDICAMENTER, v. a., علاج *'ylādji vīrmek*, علاجلک *'ylādjlamaq*, a.-t.

MÉDICAMENTEUX, SE, adj., دوائی *devāi*, دوائی بالخاصة *devāi bil-khāssat*, a.

MÉDICINAL, e, adj., دوائی *devāi*, علاج اوله بیلمور *'ylādji ola bīlur*, a.-t. — Plante — نبات دوائی *nebāti devāi*. — Eaux médicinales, میاه دوائیه *mīahi devāiē*.

MÉDIE, ancienne province d'Asie, qui comprend aujourd'hui le Chirvan شروان et l'Azerbaïdjan اذربایجان.

MÉDIN, s. m., petite monnaie d'Égypte, نصف میدی *meidi*, نصفه *nysfi fyzzat*, a.

MÉDINA-CÉLI, ville d'Espagne, مدینه المیل *medīna el-meīda*.

MÉDINE, ville d'Arabie, مدینه *medīnē*, مدینه منوره *medīnēi munevverē*, مدینه النبی *medīnet unnebi*, a. Voy. le mot مدینه dans le Dictionnaire turc-français. — Natif de Médine, مدینتی *medīnūi*.

MÉDIOCRE, adj. com., entre le grand et le petit, le bon et le mauvais, معتدل *evsath*, اوسط *evsath*, اورته *mu'tedil*, متوسط *mutevessith*, متقارب *muteqārib*, a. — Taille médiocre, اورته بوی *orta boi*. — Beauté — حسن و جمال معتدل, *husn u djemāli mu'tedil*. — De taille — اورته بوبلو *orta boīlu*. — Un cheval de taille médiocre, اورته بوبلو *orta boīlu bir āt*, فرس اورته بوبلو *fereci mutevessith ul-djuscē*. — Esprit médiocre, عقل *'aqli mu'tedil*. — Au-dessous du médiocre, حد اعتدال دن دون *haddi i'tidālden doun*.

MÉDIOCREMENT, adv., اورته لعلک *ortalyghylē*, t.; اعتدال *orta*, اورته *ortalyghylē*, t.; معتدلاً *i'tidāl uzrē*, a.-t.; معتدلاً *mu'tedilen*, متوسطاً *mutevessithen*, a. — Il est médiocrement riche, معتدلاً *mu'tedilen* صاحب مال و ثروتدر *sāhib māl u servettur*.

MÉDIOCRITÉ, s. f., état de ce qui est médiocre, اورته لک *ortalyq*, t.; وسط الحال *orta hāl*, اورته حال *vasth ul-hāl*, حال اعتدال *hāli*

i'tidāl. — Modicité, قلة *qyllet*, a.

MÉDIRE, v. n., بد سويلمك *bed seuilemek*, غيبت سويلمك *ghybet seuilemek*, it, a.-t.; دلمك *dillemek*, t.; طعن - قدح - طعان *tha'n, qadh, tha'nān it*, فصل *fasl it*, نسيه *meçāvi it*, ا *tecîe it*, زم *zemm it*. — Vous médisez de tout le monde, عالمى طعن ايدرسكز *'ālemi tha'n idersin̄yz*.

MÉDISANCE, s. f., غيبة *ghaïbet*, *ghybet*, a.; دل اوزاتمقلق *dil ouzātmaqlıyq*, فصلاللق *fassāllyq*, t.; طعنه *tha'nc*, ملامت *melāmet*, مذمت *mezemmet*, فصل *fasl*. — Grande médisance, عظيم بذئت *'azūmi beza'eti liçān*. — Dire une médisance, ذكر بالسوء *zikri bis-sou' it*, فصل *fasl it*. — Imputation avancée sans preuve, افترا *iftirā*. — C'est une pure médisance, بو كلام بېتان محصدر *bou kelām bouhtāni mahztur*.

MÉDISANT, e, adj., qui médit, غيبة ايديجي *ghybet idīdji*, a.-t.; كم ديللو *kem dilleđji*, دليجي *ghybet seuileđji*, فصل *fassāl*, t. — Mauvaise langue, دل زفيرلى *zefirli dil*, بد زبان *bed zebān*.

MÉDITATIF, IVE, adj., دوشونيجي *duhunīdji*, t.; تفكره مائل *tefekkurē māil*, فكلرو *fikirlu*, a.-t.; كثير *keçir*, كثير *keçir ul-muthāla'a*, التفكر *keçir ut-tefekkur*, ا *ut-te'annul*, a. — C'est un esprit méditatif, كثير المطالعه بر عقلدر *keçir ul-muthāla'a bir 'aqldur*.

MÉDITATION, s. f., opération de l'esprit qui s'applique à quelque sujet, دوشنمه *duchunmē*, تفكر *tefekkur*, مطالعه *mouthāla'a*, pl. مطالعات *mouthāla'āt*. — Oraison mentale, مراقبه *mourāqabet*, a. — Entrer en méditation, مراقبه يه *mourāqabaie guirmek*.

MÉDITER, v. a. et n., considérer attentivement, دوشنمك *duchunmek*, ذهنده قورمق *fikirlemek*, فكر *zihmindē gourmaq*, t.; اندیشه *fikr*, تفكر *fikr*, اندیشه *endīche it*, a.-p.-t.; تفكر *tefekkur it*, مطالعه *mouthāla'a it*, تصور *teçavvur it*. — une vérité, حقيقت حالي مطالعه *haqqqati hāli mouthāla'a it*. — Méditer de..., projeter, نيت - قصد *nūiet, qasd it*, عزم و قصد *azm u qasd it*. — de bâtir, عزم بنا *azmi binā it*. — Méditer sur... تأمل *téemnul it*. — sur l'éternité, خلود و ابديته صرف *khouloud u ebediïetē surfi zihn it*. — Médité, e, دوشنلمش *duchunulmich*, قورلمش *qourulmich*, اولنمش *mouthāla'a olounmich*.

MÉDITERRANÉE, adj. com. Mer-, ايج دکز *itch deñyz*. Par opposition à la mer Noire, les Turcs la nomment aussi ايق دکز *aq deñyz* (la mer Blanche), et aussi بحر روم *bahri roum*. — Les îles de la Méditerranée, ايج دکز اطه لری *itch deñyz adhāleri*. — Provinces méditerranéennes, ايج اياالتلری *itch eïāletleri*.

MÉDIUM, s. m., اولاشدرمه

چاره *ouzlächturna soureti*, *tehârè*, t. — Trouver un médium dans une affaire, بر خصوصده تسويه *bir khouçoustè tesviè vu ta'dil souretini boulmaq.*

MÉDULLAIRE, adj. com., الكلو *eliklu*, مغزه *eliklik*, t.; متعلق *maghzè nute'allyq*, a.-t.;

مغزی *maghzi*, مخی *moukhkhy*, a. — Substance médullaire, مادّه مخیه *maddèi moukhkhüè.*

MÉFAIRE, v. II., کوتو ایش *keutu ich ichlemek*, t.; عمل ا *souï 'amel it.*

MÉFAIT, s. m. fam., کوتو ایش *keutu ich*, t.; عمل ا *souï 'amel*, اعمال *'ameli süün*, pl. a. سینه *a'mäli süè.*

MÉFIANCE, s. f., انانزلق *inān-mazlyq*, فنا صانی *fenā sāni*, t.; اعتمادسزلق *i'timādsyzlyq*, a.-t.; سوء ظن *vesvecè*, و سوسه

— Avec —, انانمیوب *inānmaïup*, اعتمادسزلغله *i'timādsyzlyghylè*, a.-t.

MÉFIANT, e, adj., - اعتماد اتمین *i'timād etmèien*, etmez, a.-t.; انانزلق *inānmaïup*, فنا صانیجی *fenā sūn'dji*, t.; وهام *vesvecèlu*, a.-t.; و سوسه *vehhām.*

MÉFIER (Se), v. pron., اینانماق *inānmāmaq*, t.; - اعتماد ویرمهک *i'timād virmemek*, itmemek, امنیت *vesvecè it*, و سوسه *emnüet itmemek*, سوء ظن *souï zann it.*

MÉGARDE, s. f., دقتسزلق *dyq-qatsyzlyq*, غافلک *ghāfillik*, a.-t.; غفلة *ghāflèt*, سهو *schv*, a. — Par —,

سهو ایله *bil-mezligülè*, t.; سهو ایله *sehv ilè*, غفلة ایله *ghāflèt ilè*, دقتسزلغه مبنی *ghāflèten*, a.; مسامحه *dyqqatsyzlygha mebni*, مسامحه *meçāmihaten.* — Il a fait cela par mégarde, شو ایشی مسامحه به مبنی *chou ichi meçāmihāè mebni ichledi.*

MÉGÈRE, s. f., femme méchante, سلیطه *iañūz qāri*, t.; بیکاز قاری *selitha*, a.; عورت *selitha 'avret.*

MÉGIE, s. f., دباغ صنعتی *deb-bāgh sana'ati*, a.-t.; دباغة *debbāghat*, a.; بیاض دری دباغنتی *bēiāz deri debbāghati.*

MÉGISSERIE, s. fém., قیون *qoïoun postgu'djiligi*, پوستکیجیلکی *sakhtīāndjilik*, t.;

دباغ *debbāghat*, a. — Faire le trafic et le métier de mégissier, دباغنت ا *debbāghat it*, a.-t.

MÉGISSIER, s. III., دباغ *debbāgh*, a.; سختیانجی *sakhtīāndji*, قیون *qoïoun postgu'djici.*

MÉGUE, s. f., پینیر صوی سودی *peñir souï sudi*, t.

دخی *eïu*, ابو *MEILLEUR, e, adj.,* دخی *eïu*, بکرک *ieg*, ایک *dakhi eïu*, اولی *eïudjè*, اولی *evla*, ایوجده *iegrek*, اصالح *ahsen*, احسن *aslah.* — Cela est un peu meilleur, جزئیجه *bou cheï djuz'ıldjè ahsendur.*

— Comp. le meilleur, ایوسی *eïuci*, اک ایوسی *eïuler eïuci*, ایولر ایوسی *eñ eïuçu.* — C'est le meilleur homme du monde, جهانده بوندن اعلا آدم *djihāndè boundan a'lā adem i'oqtur.*

MEISTRE OU MESTRE, s. m., t. de mar., le mât ou l'arbre de mestre, مایستره دیرگی māīstra dīregui, t.

MEKINEZ. Voy. MEQUINEZ.

MÉLANAGOGUE, s. m. et adj. com., قره صفره بی سور بیجی qara safraïi surīdji, t.; مسهل السودا moushil us-sevdā, a.

MÉLANCOLIE, s. f., bile noire, سودا sevdā, a.; قره سودا qara sevdā, مالنخولیه mālikholiā, malenkholiā, قره صفرā qarā safrā. — Tristesse, تاسه tāça, قساوت qaçāvet, غم ghamm, a. — Homme qui n'engendre pas la mélancolie, درونیک derounindē ghamm thoutmaz.

MÉLANCOLIQUE, adj. com., enclin à la mélancolie, سوداوی sevdāvii, سوداوی sevdāvii, سوداگر sevdāguer, پ.؛ المزاج السوداوی sevdāvi ul-mizādji. — Affection mélancolique, الم المزاج sevdāvi. — Tempérament — مزاج سوداوی mizādji sevdāvi. — Maladies mélancoliques, امراض سوداوی emrāz sevdāvii. — Qui est triste, تاسه لو tāçalu, مغموم maghmoum, مکدر mukedder. — En parlant des choses, کوکل صیقجی gueuñul syqydji, کدر و بریجی keder vīrdji. — Lieu mélancolique, مکان مکیانی ghammfezā. — Entretien — کدرلو صحبت kedertlu sohbet.

MÉLANCOLIQUEMENT, adv., سودا keder ilē, کدر ایله keder ilē, کدرلو اوله رق kedertlu ola-raq, مغموماً و محزوناً maghmoumen u māhzounen.

MÉLANGE, s. m., ce qui résulte de plusieurs choses mêlées ensemble, قرشترمه qarichyglyq, قرشترمه qarichturma, قرشترش qarichturich, t.; اختلاط ikhtilāth, مشیج mechīdj, مخلوط makhlouth, a. — Mélange de plusieurs vins, اجناس خمرك edjnāci khamruñ makhlouthy. — Un mélange de toute sorte de gens, اجناس مختلفه دن عبارت edjnāci moukhtelifēden 'ybāret gurouhi nās. — Mélanges, au pluriel, de prose, de vers, etc., مجموعۀه medjmou'a. — de poésies, مجموعۀ اشعار medjmou'āi ach'ār. — historiques, مجموعۀ تواریخ medjmou'āi tavārykh. — Mélange, accouplement d'animaux d'espèces différentes, حیوانلرک خلاف جنس ایله حیوانلرک چفتلشمه سی haivānlaruñ khylāfi djins ilē tchifilehmēci. — En peinture, union de plusieurs couleurs, بویالرک قارشقلغی boiālaruñ qarichyglyghy, مختالطت الصبوغ moukhālythat us-subough.

MÉLANGER, v. a., قرشترمق qarichturmaq, t.; خلط a khalth it, a.-t. — En parlant des liquides, بولاندورمق boulāndurmaq, بولاشرمق boulāchturmaq, t. — le vin, خمری تخلیط a khamri takhlīth it. — les couleurs, مزج a boiālari mezdj it. — Mélangé, e, مخلوط qarichnich, مزوج memzoudj.

MÉLASSE, s. f., شکر شروبی cheker chouroubi, شکر پوصه سی - شکر پوکمزى cheker pouçaci, pekmezi.

MÊLÉE, s. fém., combat opiniâtre entre gens de guerre, صواش *savâch*, *tchekich* چکش, *deuïuch* دوکش, *elè elè deuïuch*, t.; *munâvechet* مناوشتة, a. — Batterie de plusieurs particuliers, اورشده *ourouchma*, غوغا *ghavghâ*. — Au fig., contestation opiniâtre, چكشمه *tchekichmè*, مجادله *mudjâdelè*.

MÊLER, v. a., mélanger, قرشترمق *qarichturmaq*, t.; خلط ا *khalth it*, مزج ا *takhlîth it*, مزج ا *mezdj it*. — des drogues, اجزائى *edjzâleri qarichturmaq*. — Brûiller des liquides, چالقمق *tchâlqatmaq*, بولاشترمق *boulâchturmaq*, بولاندرمق *boulândurmaq*. — Verser sur..., قاتمق *qâtmaq*. — Mêler de l'eau avec du vin, شرابه *charâbè sou qâtmaq*. — des papiers, اوراقى تخليط ا *evrâqy takhlîth it*. — Embrouiller, قارش *qarich mourich it*, خلط ا *khalth it*. — Joindre une chose à une autre, برلشدرمك *birlechturmek*, بريره كتورمك *bir îerè gueturmek*, جمع ا *djeu' it*. — Se mêler, s'occuper de, v. pr., قرشمق - قارشيق *qarichmaq*, t.; اختلاط ا *ikhtilâth it*. — Il se mêle de chimie, علم كيميائيه *'ylmi kîmîâîè qarîcheur*. — Fréquenter, قونشمق *qonouchmaq*. — Se fourrer, كرشمك *guirichmek*, صوقلمق *soqoulmaq*. — S'embrouiller, مختلط او *qarichmaq*, قارشيق *moukhtelîth ol*. — Se mêler de..., s'ingérer, داخله - دخل ا *mudâkhalè*, *dakhl it*, a.-t.; قارشقمق

qarichmaq. — Il se mêle de ce qui ne le regarde pas, وظيفه سندن خارج *vazîfecinden khâridj*, اموره قارشور *oumourè qarîchur*. — Ne plus se mêler d'une chose, s'en laver les mains, اذك سلكمك *el tchekmek*, *etek silkmek*. — Se mêler, s'accoupler, en parlant d'animaux d'espèces différentes, چفتلشمك *tchiftlechkem*. — Mêlé, c, قارشيش *qarichnich*, مخلوط *qarichyq*, قارشق *makhlouth*.

MÊLÈZE, s. m., arbrisseau, بر *bir nev'y tchâm*, نوع چام *aghâdji*, t.; شربين *cherbîn*, p.; قره چام *qara tchâm*.

MÉLICA, s. m., دارو جنسى *dârou djînsi*, t.

MÉLICÉRIS, s. m., دبيلة عسلية *debîleti 'aslîet*, a.

MÉLILOT OU MIRLILOT, s. masc., plante, قوج بوينوزى *godj boïounouzou*, سلطان بركى *soulthâr beurki*, اكليل الملك *iklîl ul-melik*, a.; شنجار *chindjâr*, p.

MÉLIPONE, s. f., بر نوع بال اروسى *bir nev'y bâl ârouçou*, t.

MÉLISSÉ OU CITRONELLE, s. f., مليسا *oghoul oty*, اوتى *mehtëâ*, بادرنك *govân oty*, t.; بادرنجبويه *bâdrenk*, p.; *bâdrendj-bouïè*.

MELLITHE OU MELLILITHE, s. m., حجر عسلى *hadjer 'acelü*, a.

MÉLOCHIA, s. f., plante d'Égypte, يبان نخودى *îabân nokhoudi*, t.; ملوخية *mellâkhîet*, ملاخيه *meloukhîet*, a.

MÉLODIE, s. f., آهنگلوصدا - سس *âhenklu sedâ*, ses, p.-a.-t.; لحن

lahan, الحان *elhān*, نغمات *naghāmāt*, هزج *hezdj*, a. — Douce —, هزج لطيف *hezdji lathyf*.

MÉLODIEUSEMENT, adv., خوش خوش آوازلو, *khoch āvāz, nuvā ilē*, نوا ایله *ezgui thātlylughy-lē, i.*; باحلاوت *muhezzedjen*, مهزجا *muhezzedjen*; الحان *be-halāvet ul-lahan*.

MÉLODIEUX, SE, adj., خوش آوازلو, *khoch āvāzlu*, p.-t.; نغمه لو *nagh-mēlu*, ازکیسی طاتلو *ezguici thātlu*, مهزج *muhezidj*, a. — Voix mélodieuse, طاتلو سس *thātlu ses*.

MELON, s. m., قاون *qāvoun*, t.; بطیخ *bathykh*, a. — Une tranche de قاون دیلمی *qāvoun dilimi*. — د' eau, ou pastèque, قریز-قارپوز *qārpouz*.

MELONGÈNE, s. f., aubergine, بادلیجان *bādlidjān*, vulg. *pātlidjān*.

MELONIERE, s. f., قاونلق *qāvounlyq*, قاون یری *qāvoun ieri*, t.

MÉLOPÉE, s. f., les règles de la déclamation et du chant, قواعد فن قواعد فن, خطابه *qavā'ydi fenni lahu u khythābet*, a.

MÉMARCHURE, s. f., آت ایاغنده *ât aiāghyndē sinir bourouglyghy*, t.

MEMBRANE, s. f., t. d'anat., یوفقه *ioufqa derıdjik*, t.; غشاء *aghchiet*. — La membrane du cerveau, مغز *maghaz perdēci*. — Les fibres d'une membrane, الیافی غشاء *eliāfi ghychā*.

MEMBRANEUX, SE, adj., غشایی *ghychāi*, a. — Partie membraneuse, غشایی جز *djuzi ghychāi*.

MEMBRE, s. m., partie du corps, عضو *uzv, 'yzv*, pl. اعضا *a'zā*, a. — Qui a les membres bien proportionnés, متناسب الاعضا *mutenācib ul-a'zā*.

Perclus des membres, سقط *saqath*, کوتورم *keuturum*. — Membre viril, ارککک التی - یرانی *erkeguñ āleti, iārūghy, t.*; ذکر *zeker*. —

Membre, au fig., se dit des parties d'une association, d'une société, جزء *djuz'*, pl. اجزاء *edjzā'*, اعضا *a'zā*, ارباب *erbāb*. — Les membres d'un

conseil, اعضای مشورت *a'zāi mechveret*, ارباب مشورت *erbābi mechveret*. — Se dit aussi des parties

d'une période, اجزای فقره *edjzāi fyqra*. — En architecture, les parties principales d'une construction, اجزای بنا *edjzāi binā*. — En général, la partie d'une terre, d'une seigneurie, پارچه *pārtcha*, قطعة *qyth'at*, pl. a. قطعات *qath'āt*.

MEMBRU, E, adj. fam., قوللو *qoullu*, اعضاسی یوغون *a'zāci ioghoun*, یوغون عضالو *ioghoun 'azālu*, t.; غلیظ الاعضا *ghalız ul-a'zā*.

MEMBRURE, s. f., pièce de bois épaisse, اری کراسته *qālın, iry kerāstē*. — Sorte de mesure pour le bois à brûler, اودون یوکلری *odoun iukleri eultchuçu*.

— Tous les membres d'un vaisseau, بز کپینک جمیع اجزاسی *bir ghemīnū djemi' edjzāci*.

MÊME, adj., qui n'est point autre, عینی *bir*, هب بر *hep bir*, t.; هب بر *'aīni*. — Une même affaire, هب بر مصاحبت *hep bir maslahat*. — C'est le même homme, بعینه اول آدمدر *beīne ul-admadr*.

be'ānihi ol ātemdur. — C'est le même, *آودر بینه inè odur.* — Ils sont du même pays, *بیر مهلکندن درلر bir memleketten durler*, وطن و *vathani vāhidin den-durler.* — Ce n'est pas la même chose, *بیر دکلدر bir deıldur.* — Deux plantes de même espèce, *جنس واحد اولان djinsi vāhid olān iki ne-bāt.* — C'est la bonté même, *لطف لouthf u rēcfeti mahzdur.* — Même, après les pronoms personnels, se rend par *کندو guendu*, *بسن گندی guendi.* — Moi-même, *ببن گندوم ben guendum*, ou simpl. *گندوم guendum.* — Vous-même, *گندویکز guendyñyz.* — Lui-même, *گندوسی guenduci*, ou simpl. *گندو guendu.* — Lui-même en personne, *بنفسه bi-nefsihi.* — C'est lui-même, *آودر عینيله 'ānüle, odur.* — Même, semblable, pareil, *بیر دولو bir turlu*, *مهاثل hep bir turlu*, *مهاثل memācil*, *یکسان ieksān.* — Vêtir des habits de même couleur, *لون مهاثلک لون مهاثلک levni memācildē libās gueñmek.*
 MÊME, adv., aussi, encore, *دخی dakhy*, *بيله bîle.* — On dit même que..., *دخی دیرلر که dakhy derler ki.* — Quand même il me l'aurait dit, *بکا سوبلمش اولسه دخی seuñemich olsa dakhy.* — Même les plus sages, *زیاده عاقل اولنلر بيله zūādē 'āqyl olanlar bîle.* — Même, dans un sens adversatif : Ce n'est pas le domestique seulement que j'ai battu, mais son maître lui-même, *خدمتکاری دکل اغاسنی بيله کھیضمتکیاری deıl aghācını*

bîle ourdoun. — Non-seulement il n'est pas avare, mais il est même prodigue, *دکل بلکه مسرفدر khacis deıl belki mousristur.* — Être à même de..., pouvoir faire une chose, *او مقتدر mouqtedir ol.* — De même, tout de même, de la même sorte, *بويله beuîle, کبی guibi.* — Pour moi, à mon égard, il n'est pas de même, *بنم حقمه بويله دکل benum haqqyma beuîle deıl.* — Mon jardin est tout de même, *بنم باعچدم beuum bāghtchem bethybyhi anuñ guibūdur.*

MÉMENTO, s. m., *اکدره جق یادگار añduradjaq nichān*, *نشانی iādiguiār nichāni*, p.-t.; *مذکوره muzekkerē, a.*

MÉMOIRE, s. masc., écrit, exposé d'une affaire, *انهای تقریر taqrīr*, *inhāi inhāi hāvi varaqa.* — افاده حالی حاوی *لايحه tāiha, a.*; *کاغد ifādē hāli hāvi kiāghyd.* — Liste d'objets, *دفتر قائمه qāimē, defter.* — État sommaire, *اجمال idjmāl.* — Mémoire des frais et dépenses, *اجمال مصروفات idjmālī masroufāt.*

MÉMOIRE, s. f. sans pl., faculté de l'âme de se souvenir, *حفظ hifz.* — قوت حافظه *hāfyza, حافظه qouvveti hāfyza, monhāfaza, a.* — Grande mémoire, *حافظه قویه hāfyzaī qavūiē.* — Bonne — *حافظه hāfyzaī djūde.* — faible, *حافظه رکیکه hāfyzaī rakikē.* — *واهیة vāhiē.* — Sa mémoire n'est pas fidèle, *صحت حافظه سی یوقدر syhhati*

hāfyzaci iōqtur. — La mémoire lui manque, قوت حافظه‌سی ناقصدر *qouveti hāfyzaci nāqystur.* — Effet de la mémoire, souvenir, آکمه *añma*, خاطره کنورمه *khāthyre 'gueturme*, ذکر *zīkr*, a.; یاد *iād*, p. — Je n'ai point mémoire de cela, بوشی *bošy*, بوشی *iādiguiār*, p. — Placet, عرضحال *'arzouhāl.* — Livre-journal d'un négociant, بازرگان دفتری *bāzirguiān defteri.*

MEMORIAL, s. m., ce qui est destiné à rappeler la mémoire, اکرده‌جق *akrdeh-jag*, یادگار *yād-gār*, عرضحال *iādiguiār*, p. — Placet, عرضحال *'arzouhāl.* — Livre-journal d'un négociant, بازرگان دفتری *bāzirguiān defteri.*

MEMPHIS, ancienne ville d'Égypte, منف *menf*, a.

MENAÇANT, e, adj., فرود بیچی *qorqoudīdji*, t.; تهدید - تخویف *tehdīd, takhwīf iden*, a.-t.; منذر *munzir*, مه‌دد *muheddīd*, a. — Paroles menaçantes; کلمات *kelimāti tehdīd amīz.* — Employer des termes menaçants, تعبیرات تهدید آمیز قوللنق *ta'bīrāti tehdīd amīz qoullanmaq.*

MENACE, s. f., قورقوته *qorqoutma*, تهدید *tehdīd*, یغانمغلق *iaghānmaghlyq*, t.; تهدید *tehdīd*, pl. a. تهدیدات *tehdīdāt*, ستم سوزی *sitem seuzi*, تخویف *takhwīf*, Grande, forte menace, ته‌دیدی *tehdīdi 'azīm.*

MENACER, v. a., faire des menaces, یغانمق *qorqoutmaq*, - یغانمق *iaghānmaq*, t.; تخویف *takhwīf*, اخافه *tehdīd it*, ا *ikhāfe it*, a.-t. — du bâton, دکنک *deīnek ilē qorqoutmaq.* — Menacer de paroles, سوز آتوب *seuz ātup qorqoutmaq*, سوز آتومق *seuz ātmaq.* — quelque'un du regard, de l'œil, بر *bir*, کهنه‌دی *kehnehedī* باقش ایله ته‌دیدی

MÉMORABLE, adj. com., خاطرده *khāthyrdē qāleur*, a.-t.; شایان یاد و تذکار اوله‌جق شی *chāāni iād u tezkār oladjaq chei*, p.-a.-t.; واجب التذکار *vādjiḅ ut-tezkiār*, a.

MÉMORATIF, IVE, adj., خاطرنه *khāthyrinē khouthour iden*, قوت حافظه‌سی اولان *qouveti hāfyzaci olān*, a.-t.

MÉMORIAL, s. m., ce qui est destiné à rappeler la mémoire, اکرده‌جق *akrdeh-jag*, یادگار *yād-gār*, عرضحال *iādiguiār*, p. — Placet, عرضحال *'arzouhāl.* — Livre-journal d'un négociant, بازرگان دفتری *bāzirguiān defteri.*

MEMPHIS, ancienne ville d'Égypte, منف *menf*, a.

MENAÇANT, e, adj., فرود بیچی *qorqoudīdji*, t.; تهدید - تخویف *tehdīd, takhwīf iden*, a.-t.; منذر *munzir*, مه‌دد *muheddīd*, a.

— Paroles menaçantes; کلمات *kelimāti tehdīd amīz.*

— Employer des termes menaçants, تعبیرات تهدید آمیز قوللنق *ta'bīrāti tehdīd amīz qoullanmaq.*

MENACE, s. f., قورقوته *qorqoutma*, تهدید *tehdīd*, یغانمغلق *iaghānmaghlyq*, t.; تهدید *tehdīd*, pl. a. تهدیدات *tehdīdāt*,

ستم سوزی *sitem seuzi*, تخویف *takhwīf*, Grande, forte menace, ته‌دیدی *tehdīdi 'azīm.*

MENACER, v. a., faire des menaces, یغانمق *qorqoutmaq*, - یغانمق *iaghānmaq*, t.; تخویف *takhwīf*,

اخافه *tehdīd it*, ا *ikhāfe it*, a.-t. — du bâton, دکنک *deīnek ilē qorqoutmaq.*

— Menacer de paroles, سوز آتوب *seuz ātup qorqoutmaq*, سوز آتومق *seuz ātmaq.* — quelque'un du regard, de l'œil, بر *bir*,

کهنه‌دی *kehnehedī* باقش ایله ته‌دیدی

kimvsnëti bāqych ilè tēhdid it. — Pronostiquer, ايعاد *i'ād it.* — L'état de l'atmosphère menacé d'un grand désastre, استعداد هوا بر كسكين بوره نك ظهوريني ايعاد ايدر *isti'dādi havā bir keskin borunuñ zounhourini i'ād ider.* — ruine, خرابه يوز طونمق *kharābè iuz thoutmaq,* مق خرابه وارمق *kharābè vārmaq.* — Ce bâtiment menace ruine, بو بنا كرفنار, انهدام و خرابيت اوله جعي خوفي *bou binā gueristāri inhidām u kharābüet oludjaghy khavsi vārdur.* — Menacé, e, قور قودله ش *qorqoudilmich, muhedilel,* تخويف اولنمش *takhvif olounmich.*

MÉNAGE, s. m., gouvernement domestique, او كوز تمدهسى *ev gueuzetmeci,* او چو بير ميسى *ev tehevirmeci,* امور بيتيه *idārèi oumouri beütüè.* — Ce qui concerne la maison, امور بيتيه *ev ichi, oumouri beütüè.* — La maison, او *ev,* خانه *khānè.* — Économie, épargne, اداره لك *khānèdārlyq,* خانهدارلق *idarèlik.* — Famille, او برقى *ev barq,* اهل و عيال *ehl u 'aiāl.* — Meubles et effets, او ادانلق *avādānlyq,* او او ادانلعي *ev avādānlyghy.* — Objets de cuisine et de table, سفره و مطبخ طاقمى *sofra vè mathbakh thāqymî.* — Faire bon ménage, vivre bien ensemble, ايو كچنمك *cüu guetchinmek.* — Faire mauvais ménage, فنا كچنمك *fenā guetchinmek.*

MÉNAGEMENT, s. m., égard, retenue, اصول ايله قوللانمه, *ouçoul ilè*

qoullānma, t.; رعایت *re'āiet.* — Circonspection, مدارا *mudārā.* — Précaution, احتياط *ihüāth, a.* — User de beaucoup de ménagements, بغایت اصول ايله قوللانمق *beghāiet ouçoul ilè qoullānmaq.* — Le ménagement des esprits, امر ناسك *amr nazk emri idārèci.*

MÉNAGER, v. a., son bien, مالنى صقلمق *mālini gueuzetmek, suqlumaq,* اداره لو قوللانمق *idārèlu qoullānmaq.* — Épargner, خاندارلق *khānèdārlyq it, p.-t.;* امساک *imsāk it.* — Bien ménager son revenu, بروجه احسن ايراديني *irādini ber vedjhi ahsen idārè it.* — En général, prendre soin, كوز تمك *gueuzetmek.* — User avec sagesse, و حازمانه قوللانمق *'ūqylānè vè hāzimānè qoullanmaq.* — Avoir des égards, خاطرني خاطر *khāthyr, khāthyrini gueuzetmek,* رعایت *ri'āiet it,* مدارا *mudārā it.* — les intérêts de quelqu'un, قور يبق *qouroumaq.* — de ses amis, احباسك اموريني محافظه و صيانت *ahibbācinuñ oumourini mouhāfyza vu siānet it.* — Ménager des troupes, ne pas les fatiguer inutilement, اسكرى اسركيدر ك قوللانمق *askeri ecirguèçrek, qoullanmaq.* — Ménager ses paroles, parler peu, از سويلمك *az seülemek,* لاقردى بى اسركمك *lāqyrdü ecirguemek,* الفاظ و كلماتنى *el-fāz u kelimāti bil-mulāhazu sarf it.* — son temps, وقتنى بيهورده يره صرف ايتمامك *vaqtini bihouldè yerè sarf itmemek.* — l'occasion, قاچرمامق *qaçrmaq,*

foursati qāṭchurmāmaq.—Ménager, procurer, اليوبرمك *alīvyrmek*, تحصيل ايتدرمك *tahsyt itturmek*. — une entrevue, بولشدرمق *boulouchturmaq*, بر ملاقات تحصيل *bir mulāqāt tahsyt itturmek*.—Conduire avec adresse, حسن husni idāre ile ouđdurmaq. — Se ménager, v. pr., se soigner, کندوی کوزتمك *guenduü gueuzetmek*, کندوی قوربوق *guenduü qourūmaq*, صاقمق *sāqymmaq*, محافظه نفسه زياده دقت ا *mouhāfazāi nefse zīādē dyqqat it.* — Ne pas se fatiguer, يورولمق *ıouroulmamaq*, زحمت چکهک *zahmet tchekmemek*. — Se conduire avec circonspection, خوش کچمهک *khoch guetchinmek*, حسن امتزاج *husni imtizādj vè muālefet it*, احتیاط ايله - بصيرتله *ihitiāth ilè, baciretilè hareket it, a.-t.*

MÉNAGER, ÈRE, adj., qui entend le ménage, او ايشنى اداره لو *idārelo*, خانه دار *ev ichini bilen, t.;* خانهدار *khānèdār*, مدير *mudır.* — C'est un homme fort ménager, بغايت مدير *beghāiet mudır ādemdur.* — Une bonne ménagère, خانه دار بر *khānèdār bir qāry.* — Femme qui a soin du ménage, كهپيه قادين *kiahia qādın.*

MÉNAGERIE, s. f., حيوانسرای *haivānsērāi, a.;* ارسالان خانه *arslān khānè, t.-p.*

MENDIANT, E, s., دلنجى *dilendji, t.;* در بدر *derbeder, p.;* سايل *sāil, t.;* جزار *djerrār, a.*—Quatre mendiants

(fruits), بادام ايله قورو اوزم وانجیر, *bādam ilè qourou uzum kibi şilr vè indjır guibi cheiler, t.;* نقل *naql, a.*

MENDICITÉ, s. f., دلنجيلك *dilendjilik, t.;* جزارلق *djerrārlyq, a.-t.;* سائلیت *sāiliet, a.*

MENDIER, v. a., دلنمك *dilenmek, dilendjilik it.*—de porte en porte, قپودن قپويه دلنجيلك ا *qapoudan qapouë dilendjilik it.* — Au fig., rechercher avec bassesse, جر و سوال صورتيله طلب ا *djerr u sou'āl souret ilè thaleb it.*

MENÉE, s. f., تلبيسلك *telbislik, kızılu hareket, دکبارلق guızlu hareket, دسيسه decicè, pl. a. deçūs.*—Faire des menées, ارتكاب دسايس و تلبيسات ا *irtikiabi deçūs u telbiçat it.*

MENER, v. a., conduire, کوتورمك *gueuturmek, iletmek, t.;* ا اصال ا *içāl it, delālet it, a.-t.*—Vous savez le chemin, menez-nous, بولى بيلورسكز بى کوتور *ıoli bılursyñyz bizi gueutur.* — Ce chemin mène à tel endroit, بو يول *bou iol felān tharafa vārur.* — Conduire par la main, الندن طوتوب کوتورمك *elinden thoutoup gueuturmek.* — Introduire, بر كمسنه نك ياننه, *bir kimesnènuñ iānina gueuturmek.* — Menez-moi auprès de lui, بى ياننه كتور *beni iānina gueutur.* — Gouverner, diriger, faire faire à quelqu'un ce qu'on veut, قولنمق *qoullanmaq, gueurmek, احرک عقلى ديلديكى طرفه چکهک*

akheruñ 'aqlini diledigui tharafa tehkemek. — par le nez, بوردن *bourounden tehkemek.* — Se laisser mener, چكدكلری بره كتمك *chekdikleri ierè guitmek.* — Mener rudement, سرت طومق *sert thoutmaq,* ازارلق *qānymuq,* بر كمنده بی عنف *azārlamaq,* bir kimesnē و شدت ایله قوللنمق *'unf u chiddet ilè qoullanmaq.* — Conduire par force en quelque endroit, زور ایله كوتورمك *zor ilè gueuturmek,* یورتدرمك *ürutturmek,* سورمك *surmek.* — Mener au supplice, محل سیاسته كوتورمك *mahalli säacetè gueuturmek.* — Mener des gens à la guerre, جنكه سوق *djenguè sevqy neserāt it.* — Mener à l'assaut, یوروشه سورمك *ürüichè surmek.* — Mener paître les vaches, اینکلری اوتلاغه كوتورمك *inekleri otlägha gueuturmek.* — Mener un cheval à la main, آتی یدمك *āti iedemek.* — des voitures, des bateaux, etc., قایغی - عربده بی *qāyghy,* 'arabāi sevq it. — Au fig., mener le branle, mener les autres, او *euñ uñq ol.* — C'est à vous à mener le branle, سزاوكت ایاتی اولملو سکز *syz euñ aūq olmalu syñyz.* — Mener de front plusieurs chevaux, بر قاچ بارکیری *bir qāteh bārguiri hem'ynūn olaraq qochturmaq.* — Mener adroitement sa barque, bien conduire ses affaires, كشتی *kechtüi ounourini māhirānè ürutmek.* — Mener, voiturier, عربده ایله كوتورمك

'araba ilè gueuturmek. — Mener du blé au marché, بازاره حنطه نقل *pāzāru hintha naql u tesbīl it.* — du bois par bateau, قایق ایله *qāyq ilè odoun naql itturmek.* — Se faire accompagner de... ou par, برابر معیته لوتورمك *berāber me'üetè gueuturmek.* — Il mène bien du monde avec lui, معیتنه *me'üetiné vāfir ādem istyshāb ıder.* — Mener une vie sainte, une vie honnête, عیش عزیز و مبارک ایله تعیش *'aichi 'azyz vè mubārek ilè te'āiüch it.* — Mener, amuser par de belles paroles, بوگون یارین دییه رك صاومق *bougun iārın deïerek sāvmaq,* لیت *leit u la'l ilè vaqyt guetchurmek.*

MÉNÉTRIER, s. m., کمانجی *kemāndji,* چالغیچی *tchālghydji, t.*

MENEUR, s. m., celui qui mène, یدبجی *gucuturıdji,* قاید *ıedıdji,* قولاغز *qolāghouz, t.;* *qūid, a.* — Au fig., chef de parti, بر فرقدنك باشی - رتیبسی *bir firqanuñ bāchi, reïci.* — Les meneurs, les chefs d'un parti, d'une cabale, فتنه اولنلر *fitnè qoparıdji olanlar.* — Meneur d'ours, یوجسی *üoudji.*

MÉNIANTHE, s. m., trèfle d'eau, صویونجده سی *sou üundjèci, t.;* *fasset ul-ma, a.*

MÉNINGE, s. f., باش چناغنك *bāch tchanūghyñuñ zāri, t.;* اومم ادم *oumm ud-damāgh, a.*

MENOTTE, s. fém., petite main.

کوچک ال *eldjiguz*, *kutchuk el.* — Au pl., fers, بلکچه *bilektchê*, الچپلر *eltchiopler*, t.

MENSOLE, s. f., قبه ذك باغ يری *qoubhênân bâgh ieri*, t.

MENSONGE, s. m., discours contre la vérité, یلان - یلان *ialân*, یلان *ialân seuz*, t.; کذب *kyzb*, pl. a. اکذیب *ekiâzîb*, دروغ *durough*, p.; خلاف *khylâf.* — Grand mensonge, کذب عظیم *kyzbi 'azîm.* — Un mensonge officieux, ضرر سز یلان *zararsyz ialân.* — Dire, faire un —, یلان سويلمک *ialân seüilemek*, ا بير یلان پيدا ا *bir ialân peidâ it*, ا ارتکاب کذب ا *irtikiabi kyzb it.* — Au fig., illusion, erreur, اصل سز شی *acylsyz chei*, خیال باطل *khaüali bâthyl.* — Ce monde n'est qu'illusion et mensonge, بونديا خیالات *bon dunü khaüälâti bâthylâden 'ybürettur.*

MENSONGER, ère, adj., faux, یلان *ialân*, یلان دن عبارت *ialân-den 'ybüret*, کذب *kiâzib*, a.; اصلی *asli'ioq.* — Paroles mensongères, کلیات *ialân seuzler*, t.; کلمات *kelimâti kiâzibet.* — Histoire mensongère, حکایه کاذبه *hikiâüti kiâzibê.* — Promesse —, وعد کذب *va'di kiâzib.*

MENSTRUE, s. f., terme de chimie, ماء اریدیجی صو *irüdüdji sou*, t.; محلل *mâi mouhattil*, a.

MENSTRUËL, LE, adj., حیضی *haizîi*, a. — Le sang menstruel, حیض *haiz qâni.* — Les purgations menstruelles, نظیرات حیضیه *tathhîrâti haizüe.*

MENSTRUËS, s. f. pl., عورتلرک *'avretlerüñ äilyghy*, ایلغی *äilyq*, حیض *âi bâchi*, t.; باشی *haiz*, vulg. حیضة *haizat, hyzat*, a.; قاریلردن اقان ای باشی قانی *qârilerden aqân âi bâchi qâni.* — Avoir ses —, قان کورمیک *qân gueurmek*, او ایلغی *äilyghy ol.*

MENSUEL, LE, et MENSUAIRE, adj., عبقان *'aqlii*, ایدہ یاپلان - چیقان *äidê iâpilân, tchyqân*, شهری *chehri*, a.

MENTAL, E, adj., عقلی *'aqlii*, وجدانتی *vedjdânü.* — Oraison mentale, کزلو, ذکر حامل *zikri hâmil*, صلاة وجدانیه *salâti vedjdânüet.* — Restriction —, قید وجدانتی *qaidi vedjdânü.*

MENTALEMENT, adv., فکر ایله *fikr itê*, یا کز فکر ایله *iälynyz fikr itê*, a.-t.; وجدانا *zymnen*, ضمنا *vedjdânen*, a.

MENTERIE, s. f. fam., mensonge, اصلی یوقدن *ialân seuz*, سوز *asli'ioqtan seuz*, t.; کذب *kyzb*, مکذبه *mekzebet*, pl. a. مکاذب *me-kiâzib.*

MENTEUR, SE, s., یلانجی *ialân-dji*, یلان سويلیجی *ialân seüileđji*, کذاب *kiâzib*, t.; کذاب *kezzâb*, a. — Faire passer pour —, یلانجی *ialândji tchyqarmaq*, چقمرمق *tekbiz it.* — Passer pour —, یلانجی چقمرق *ialândji tchyqarmaq.* — Qui a l'apparence trompeuse, ظاهری کاذب اولان *zâhiri kiâzib olân.*

MENTHE, s. f., plante aromatique,

نا'نه *na'ne*, vulg. نانه *nāne*, a.

MENTION, s. f., ذکر *zīkr*, *zīkir*, a.; اکمه *añma*, اكهتلق *añmaqlyq*, t.; یاد *ñad*, p. — honorable, ذكر جميل *zīkrī djemīl*. — Faire mention d'une chose, بر شتی ذکر *bir cheī zīkr it*. — Faire mention dans un traité, درون عهدنامه ده ذکر *derouni 'ahtnāmèdè zīkr it*.

MENTIONNER, v. a., ذکر *zīkr it*, a.-t.; اکتی *añmaq*, t. — Mentionné, ذکر اولنمه شش *mezkiour*, *zīkr olounnich*, اکتیش *añilmich*. — Ce qui est mentionné ci-dessus, ذکر اولنانه *bālādè zīkr olounnān*.

MENTIR, v. n., یلان - خلاف *yalān*, *khylāf seuilemek*, t.; کذب *kzab it*, a.-t. — Sans mentir, دکل خلاف *khylāf deil*.

MENTON, s. m., چکه *eñek*, اذقان *tcheñè*, t.; ذقن *zaqun*, pl. a. اوجبی *ezqān*. — Menton pointu, سوری اکک *oudjon sivri eñek*.

MENTOR, s. m., لالا *lālā*, t.; مرشد *murchid*, a.

MENU, e, adj., اواق *ouvāq*, vulg. اینهجه - انجه *oufāq*, اینهجه *indjè*, t.; رقیق *iousfa*, t.; رقیق *raqyq*, a. — Homme menu, رقیق بدن ادم *raqyq ul-beden ādem*. — Bâton — اینهجه چیبوق *indjè tchibouq*. — Corde menue, اینهجه خط *indjè ip*. — Écriture — خط رقیق *khaththy daqyq*. — La menue dépense, اواق مصرفلر *oufāq masraflar*. — Le menu peuple, بیانی خلق *baiāghy khalq*. — Au fig.,

menu, de peu de conséquence, صایلماز *sāilmāz*. — Couper, hacher menu, طوغرامق - طوغرامق *doghrāmaq*. — Menus plaisirs, allocations qui n'entrent pas dans la dépense ordinaire de la maison du roi, حیب همایون مصارفی *djēbi humāzoun meçārifi*. — Menus plaisirs des particuliers, حیب خرچلغی *djēb khardjlyghy*. — Adv., en petits morceaux, پارچه - پارچه *pārtchu pārtchu*, اوفاق اوفاق *oufāq oufāq*. — Hâcher menu comme chair à pâté, قیسه کبی اوفاق اوفاق طوغرامق *qyma guibi oufāq oufāq dhoghrāmaq*. — Menus suffrages, petits profits attachés à une charge, اوفاق تنک *oufāq tusek 'avāüdler*, عواید اوفاق *oufāq tusek 'avāüdi muteferryqa*. — Menus droits, extrémité d'un animal dont on fait certains ragoûts, سقااط *saqāth*. — Menu plomb, صاچمه *sāçhma*. — Compter par le menu, avec un grand détail, اینهجه دن ایدجه به حساب ا - کورمک *indjèden indjècè hīçāb it, gueurmek*.

MENUAILLE, s. f. fam., اوفاق اینهجه *oufāq bālyq beulugui*, t.

MENUET, s. m., بر نوع خوره *bir nev'y khora tepmeklik*, t.

MENUISER, v. a., طوغرامه جیلق *dhoghrāmadjilyq it*, t.

MENUISERIE, s. f., art du menuisier, طوغرامه جیلق *dhoghrāmadjilyq*, t. — Ouvrage de menuiserie, طوغرامه ایشی *dhoghrāma ichi*.

MENUISIER, s. m., طوغرامه جی

dhoghrāmadji, مارانغوس *mārān-ghos*, t.

MÉPHITIQUE, adj. com., کوتسو *kutu*, t.; ضررلو *zararlu*, a.-t.; هواى *vakhym*, a. — Air —, هوائى *havāi vakhym*.

MÉPHITISME, s. m., کوتولک *ken-tulik*, t.; عفونتى - هوانک فناغى *havānuñ fenālyghy*, 'oufouneti, a.-t.; وخامة *vekhāmet*, a.

MÉPRENDRE (Se), v. pr., ياكلهق *iañilmaq*, الدانق *aldān-maq*, ايلکش *iañlich it*, غلط *ghalath it*, سهوا *sehv it*.

MÉPRIS, s. m., خورلق *khorklyq*, t.; حقارت *haqāret*, تحقير *tahqir*, اهانت *ihānet*, تذليل *tezlil*, a. — Regarder avec mépris, خور باقهق *khork bāqmaq*, حقارتله نظر *haqāret-ilē nazar it*. — Des paroles de mépris, کلمات تحقير آميز *kelimāti tahqyr āmiz*. — Le mépris de la mort, استحقار موت *istyhqāri mev*. — Avoir du mépris, استحقارا *istyhqār it*. Au mépris, adv., صايبيدق *sāimaīaraq*, اعتبار ايتيديرک *i'tibār itmeīerek*.

MÉPRISABLE, adj. com., خور *khork*, اهانت *deni*, دنى *deni*, الحق *altchaq*, t.; مستحق *ihānetē mustehaq*, a.-t.; واجب التحقير *vādjib ut-tahqyr*, محقر *mouhaqqar*. — Un homme méprisable, واجب التحقير بر ادم *vādjib ut-tāhqyr bir ādem*.

MÉPRISANT, e, adj., خور کور بيجى *khork gueurīdji*, خورلا بيجى *khorklāi-dji*, الحقلا بيجى *altchaqladīdji*, t.; تحقير آميز *mouhaqqyr*, a.; محقر *tahqyr āmiz*, a.-p. — Des manières

méprisantes, اطوار تحقير آميز *athvāri tahqyr āmiz*.

MÉPRISE, s. f., -erreur, ياكلش *iañlich*, يكلش *iañlich*, t.; خطا *khathā*, غلط *ghalath*, سهو *sehv*, وهل *vehel*, a. — Méprise grossière, سهو غليظ *sehvi ghaliz*. — Par —, خطا - غلط ايله *iañlich*, يكلش *khathā*, غلط ايله *ghalath ilē*, a.-t.; سهوا *sehven*, a.

MÉPRISER, v. a., avoir du mépris, باقمق *khork gueur-mek*, باقمق *bāqmaq*, الحقلا تمق *altchaq-latmaq*, خورلامق *khorklāmaq*, حقارت - اهانت *tahqir it*, - اهانت *ihānet*, تذليل *tezlil it*, استحقارا *istyhqār it*. — Compter une personne pour rien, صايماق *sāimāmaq*, ادم بيرينه قوماق *ādem ierine gomūmaq*, بر کمنه بي بر *bir kimesnē bir cheie sūmāmaq*. — Méprisé, e, الحقلا نمش *altchaqlanmich*, محقر *khorklanmich*, a.-t.; بي اعتبار *monhaqqar*, ذليل *zelil*, بي اعتبار *bi i'tibār*.

MER, s. f., amas d'eaux qui environnent les continents, دکز *deñyz*, t.; بحر *bahr*, pl. a. بحار *bihār*, t.; بحور *bouhour*, دريا *deriā*, ابحار *ebhār*, a.; بحار *deriā*, p. — La grande mer, la mer océane, اقيانوس *bahri mouhyth*, بحر محيط *aqyānos*. — La mer Méditerranée, ايج دکز *itch deñyz*. — Les Turcs, en y comprenant l'Archipel et la mer Égée, lui donnent aussi le nom de mer Blanche, اقي دکز *aq deñyz*, بحر سفيد *bahri sefid*, et de بحر روم *bahri roum*. — La mer Ionienne, بحر

quelqu'un, être à sa discrétion, بـر
 كهنه نك مرحمتنه قالمق *bir ki-
 mesnènuñ merhametinè qâlmaq.* —
 du vainqueur, غالبك مرحمتنه
 قالمق *ghâlībuñ merhametinè qâl-
 maq.* — S'abandonner à la merci des
 flots, نفسنى امواج دريا نك حكمنه
 براقفق *nefsini emvādji deriānuñ
 hukminè brāqmaq.*

MERCI, s. masc., remerciement,
 شكر *chukur*, تشكر *techekkur*, pl. a.

تشكرات *techekkurāt.* — Merci, pour:

الله راضى اوله - Je vous remercie,
 الله راضى اوله *allah rāzy ola, olsoun,*
 الله سزدن راضى اوله *allah syzden rāzy
 ola,* بركت و برسون *bercket vîrsoun.*

— Dire merci, اللهم راضى اولسون
 ديك *allaha rāzy olsoun dîmek.*

Dien merci, الله شكر *allahè chukur,*
 الحمد لله *chukr allah,* شكر الله
el-hamdu lillah.

MÉRCIER, ÈRE, s., marchand qui
 vend toutes sortes de marchandises
 servant particulièrement à l'habillem-
 ent, خردوات چرچى *tchertchi,*
 صاڤيچى *khordevāt sātîdji,*
 قوماشچى *qoumāchulji,* t. — Porte-
 balle qui va vendre dans les villages
 et la campagne de menues merceries,
 اياق بازركانى *aiāq bāzerguāni,*
 بوغچه جى *boghtchadji,* t.

MERCREDI, s. m., چارشنبه *tchār-
 chembè,* pour چهارشنبه *tchehār
 chembè,* p.-t.; يوم الاربعاء *ievv
 ul-erbe'ā,* a.

MERCURE, s. m., عطارد
 اوثارىد *'outhārid,* a.; يازىلچى *iāzūlji,* t.;
 زادوش *tír,* زادوش *zādous,* زيير
zādouch. — Vif-argent, جيوه *djîva,*

زيبق *zîbaq, zîbyq,*
 ا. — Au fig., entremetteur de prosti-
 tution, پزرو نك *puzervenk.* — Feuille
 périodique, معينه ده مرتباً
 ظهورايدن حوادث نامه *evqāti
 mou'āïenèdè muretteben zouhourî-
 den havādis nāmè.*

MERCURIALE, s. f., اوغل
 حشيشت *oghoul oti,* t.;
 اللين *hachîchet ul-lēn.* — Au fig.,
 رپرمانده *ta'zîr.*

MERCURIEL, LE, adj., جيوه لو
 زيبقى *zîbaqyî,* t.; زيره لو
zîbaqyî, a. — Onguent mercuriel,
 جيوه لو مرهم *djîvalu merhem.*

MERCURIFICATION, s. fém., فن
 الاستخراج الزيبق *fenni ul-istikh-
 rādî uz-zîbaq,* a.

MERDAILLE, s. fém. popul., t. de
 mépris, چوجوق الايسى *tchodjouq
 alāïi,* t.

MERDE, s. fém., بوخ *boq,*
 نجاسة *nedjes,* نجاسة
nedjâcèt, a.; كوه *guïouh,* p. — In-
 terj., t. de mépris, بوخ *boq.*

MERDEUX, SE, adj., بوقلو *boqlu,* t.

MÈRE, s. f., انما *anā,* t.;
 والدة *vālidè,* a.; مادر *māder,* p.; ام *umm,*
 pl. a. امهات *umnehāt.* — Bonne
 mère, والدة مشفقہ *vālidèi muchfiqa.*

— Mauvaise — والدة خبيثه *vālidèi
 khabîça.* — Parent du côté de la
 mère, انا طرفندن خصم *anā thara-
 findan khycym.* — de famille,

— او صاحبدهسى *ev sāhibèci.* — Sultane
 — والدة سلطان *vālidè soulthān.*
 — Qui tient lieu de — انما يربنى
 انما *anā îerîni thoutān,*
 مقامندك - مشابهندك *anā maqūmindè,*

MÉRITE, s. m., ce qui rend digne d'estime, de récompense, برارلق *īārārlyq*, t.; اهلیت *līāqat*, لیاقت *līāqat*, t.; اهلیت *ehlīiet*, a. — Grand mérite, اهلیت *ehlīieti kiāmīlè*. — supérieur, اهلیت *ehlīieti fāīqa*. — distingué, لیاقت باهر لامتیاز *līāqat bāhir ul-īmīāz*. — personnel, لیاقت *līāqati zātīè*. — Talent, vertu, علم و معرفت *huner*, p.; علم *'yln u ma'rifet*. — Homme de mérite, صاحب اهلیتدن بر آدم *erbābi ehlīiet-ten bir ādem*, صاحب اهلیت بر آدم *sāhib ehlīiet bir ādem*, هنرلو کیشی *hunertlu kīchi*, علم و معرفت صاحبی *'yln u ma'rifet sāhibi*. — Faire preuve de mérite, هنر کوسترمک *huner gueustermek*, ابراز لیاقت *ībrāzi līāqat*, ا. — Quel mérite y a-t-il à cela? نه هنر *nè huner*. — Il a peu de mérite, ناقص الیاقدهدر *nāqas ul-līāqadur*. — Reconnaître le mérite, قدر و لیاقتی بیلک *qadr u līāqati bīlmek*. — Mérite, en parlant des choses, ce qu'elles ont de bon et d'estimable, قدر *qadr*, فضیلت *fazīlet*, مزیت *mezīet*. — Ce qu'il a fait est d'un grand mérite, ایتدیکی فعلک *ittīgui fy'luñ qadri djelīldur*. — Se faire un mérite d'une chose, en tirer gloire, اوگونمک *eu-gunmek*. — Se faire un mérite d'une chose auprès de quelqu'un, s'en prévaloir, صاتمق *minnet it*, ساتماق *sātmaq*. — Mérite, ce qui rend digne de récompense ou de punition, استحقاق *istyhqāq*. — Il sera traité selon ses mérites, جزاسنی بوله جقدر *djezācini Bouladjaqtur*.

MÉRITER, v. a., être digne de..., استحقاق *mustehyqq ol*, ا. — استحقاق او *istyhqāq it*, او لایق *lāīq ol*, a.-t.; سزاوار *sezāvār ol*, p.-t. — Mériter récompense, او مستحق مکافات *moustahyqqy mukiāfāt ol*. — Bien mériter, ثوابه کیرمک *sevābè guīr-mek*, او شایان تحسین و افرین *chāīāni tahsīn u aferīn ol*. — Bien mériter de Dieu, او ثوابه نائل *sevābè nāīl ol*. — Mériter châtiment, سزاوار تادیب *sezāvāri téedīb ol*. — مستحق عفو او *mousta-hyqqy 'afv ol*. — Cela mérite..., mahall u mustahyqqtur. — مستحق در بو ماده شایان ملاحظه *réflexion*, bou mādde chāīāni mulā-haza vu dyqqattur. — Selon la peine qu'il a méritée, جرمی مستوجب *djurmī mustevdjīb oldoughy mertebè*. — Ce crime mérite la mort, سزا بر جرمدر *qatlè sezā bir djurmdur*. — Cette nouvelle mérite confirmation, بو خبر تصدیقه *bou khaber tastyqa mouh-tādjtur*. — Mérité, e, مستحق شایان سزاوار *moustahaqq, sezāvār, chāīān*.

MÉRITOIRE, adj. com., ثوابلو *sevāblu*, ثواب *sevāb*, a.; مستحق *moustahaqq edjr u sevāb*. — Cela est méritoire devant Dieu, بو عمل عند الله تعالی مجور *bou 'amel 'ynd oullah te'āla meēdjour u meçābtur*.

MÉRITOIREMENT, adv., ثوابلو *sevāblu olaraq*, بادی ثواب

عجب کتوره چک *euzguè*, اوزکه *a.-t.*; *vedjhilè*, وجهله *'adjeb gueturèdjek vedjhilè*, لياقتنجه *liāqatindjè*, ليافة اوزره *istyhqāyè*, استحقاقله *liāqat uzrè*, *a.-t.*; مئوبأ *mesveben*, مأجورأ *méédjoureu*, *a.*

MERLAN, *s. m.*, poisson de mer, انشا *anchā*, خبسي بالق *khabsi bālyq*, *t.*

MERLE, *s. m.*, قره طوق *qaru thāvouq*, *t.*; شحرور *chahrour*, *pl. a.* شچارير *chahārīr*. — Fin merle, au fig. fam., حيله كار *hilèkiār*.

MERLUCHE, *s. f.*, دكز طورنا بالغى *deñyz thournā bālyghy*. — Brochet de mer, اشك بالغى *ehek bālyghy*. — Morue séchée au soleil, قورودلش *qouroudilmich morona bālyghy*, قورو باقالو *qourou bāqālu*.

MERRAIN, *s. m.*, انجه يارلمش *indjè iārilmich odoun takhtaci*, *t.*

MERVEILLE, *s. f.*, chose rare, extraordinaire, عجايب *'adjāib*, اعاجيب *e'ādjiḅ*, غريبه *gharibet*, *pl. a.* غرايب *gharāib*. — Grande merveille, غريبه عظيمه *gharibēt 'azimè*. — Chef-d'œuvre. Voy. ce mot. — Dire des merveilles, عجايب *'adjāib u gharāib naql it.* — Ce n'est pas merveille, دكل *'adjāib deit.* — Quelle merveille, quoi d'étonnant? نه عجب *nè 'adjeb*. — A merveille, très-bien, فوق لاعلا *sevq ul-a'lā*. — Pour applaudir, كوزل *guzel*, افرين *pek guzel*, پك كوزل *pek cū*, ايو *āferin*.

MERVEILLEUSEMENT, *adv.*, d'une façon merveilleuse, عجبيله *'adjebilè*,

a.-t.; عجب کتوره چک *euzguè*, اوزکه *a.-t.*; *ut-te'addjub*, *a.* — Extrêmement, فوق الغايه *zīādècilè*, زياده سيله *sevq ul-ghāiè*.

MERVEILLEUX, *s. m.*, personne à prétentions, ادعاسى چوق بر *iddi'āci tchoq bir ki-mesnè*, *a.-t.*

MERVEILLEUX, *se*, *adj.*, surprenant, عجبه كتوريچى *'adjeblu*, عجبيلندريچى *'adjeblenduridji*, *a.-t.*; عجيب *'adjib*, موجب *gharīb*, غريب *moudjibi istighrāb*. — C'est un homme merveilleux, محبير عقول *mouhaūri 'ouqoul oladjaq bir ādemdur*. — C'est une chose merveilleuse, موجب استغراب *moudjibi istighrāb oladjaq cheūdur*. — Merveilleux, en parlant des choses excellentes en leur espèce, فوق لاعلا *pek cū*, پك ايو *pek a'lā*. — Le plus merveilleux est que...., اعاجيب *'adjāib bou ki*. — Le merveilleux, حكمت *hikmet*, عجايب *'adjāib*.

MES, *pron. pl. com.*, se forme, en ture, en ajoutant لرم *lerum* aux choses possédées : Mes livres, كتابلرم *kitāblerum*. — Mes amis, دوستلرم *dostlerum*.

MÉSAISE, *s. f.*, ناخوشلق *nākhochtyq*, كيفسزليك *keīfsyzlik*, بى حضورلق *bi hou:ourlyq*, *a.-t.* Voy. MALAISE.

MÉSALLIANCE, *s. fém.*, اوبغون *ouūghoun olmaīār*

nikiāh, a.-t.; نكاح بغير كفو *nikiāhi*
bi-ghāiri kufuūn, a.

MÉSALLIER, v. a., اويغون اولميان
ouïghoun olmaïän aیله اولندرمک
ilè evlendurmek. — Se mésallier, v.
pron., اويغون اولميان ايله اولنمک
ouïghoun olmaïün *ilè evlenmek*,
كفو, *kufu*, ايله اولميان ايله اولنمک
olmaïän ilè tezevvulj it. — Mésal-
lié, c, اويغون اولميان ايله اولنمش
ouïghoun olmaïän *ilè evlennich*.

MÉSANGE, s. fém., petit oiseau,
چالی قوشی *tchyglyq*, چقلق
tchāli qouchou, فریدون قوشی
feridoun qouchou. — Petite —,
کوچک *kutchuk tchyglyq*.

MÉSARAÏQUE, adj. com., t. d'anat.,
قیورم بغرسغه متعلق *qyvrin baghyr-
sagha mute'allyq*, t.-a.

MÉSARRIVER, ou MÉSAVENIR, v.
n., فنایه وارمق *fenāte vārmaq*,
اوقیتی فنا او *'ūqybeti fenā ol*,
صوکی فنایه وارمق *soñy fenāte*
vārmaq, فنا چیقماق *soñy*
fenā tchyqmaq, a.-t.

MÉSADVENTURE, s. f. fain., ترس
حادثه منکوسه — *ters ich*, t.;
موحشه *hādici menhoucè*, *mevhi-
chè*, a.

MÉSANTÈRE, s. m., قیورم بغرسق
qyvrin baghyrsaq, t.; حوتبه
havüet, هوشه *houchet*, a.

MÉSANTÉRIQUE, adj. com. Voy.
MÉSARAÏQUE.

MÉSESTIMER, v. a., n'avoit pas
ou n'avoit plus d'estime pour quel-
qu'un, اعتبار ایتماک *i'tibār itme-
suck*, a.-t.; صایمماق *sāimamaq*, t.;
اعتباردن دوشورمک *i'tibārden*

duchurmek. — Apprécier une chose
au-dessous de sa juste valeur, اشاغی
بها ايله تخمین ا *achāghy behā ilè*
takhmîn it, نقصان بها ايله تخمین ا,
taqmîn it. — Més-
estimé, c, اعتباردن دوشمش
i'tibārden duchmuch, بی اعتبار
bi i'tibār, اشاغی بها ايله تخمین اولنمش
achāghy behā ilè takhmîn olounnich.

MÉSINTELLIGENCE, s. f., بوزوشق
bozouchouglyq, t.; اتفاقرلاق
ittifāqsyzlyq, a.-t.; اختلاف
ikhilāf, شقاق *chyqāq*. — Ils sont en més-
intelligence, بینلرنک شقاق ومباینه
beinlerindè chyqāq u mubāinet
vārdur. — Causer de la mésintelli-
gence, ایزات شقاق ومباینه ا
irāci chyqāq u mubāinet it.

MÉSOFFRIR, v. n., قیمتدن اشاغی
qymetten achāghy vürmek,
بها ویرمک *achāghy behā*
vürmek, استطاط قیمت ا
ist'ghthāthy qymet it, a.-t.

MÉSOPOTAMIE, pays, الجزیره
el-djezîrè, دیاربکر *dürbekir*.

MESQUIN, e, adj., چیکه
nākes, vulg. نکس *nekes*, p.-t.;
جمری *khacıs*, جمری *djemri*. —
غایت *C'est un homme fort mesquin*,
غایت *ghāiet khacıs ādem-
dur*. — En parlant des choses dont on
a voulu épargner la dépense, دون
doun, دننی *khacıs*, دننی *deni*. —
ايتديكى مصرف غایت دنيدر
ittigui masraf ghāiet denidur. —
عییش *Mener une vie mesquine*,
عییش *'aichi* ولدیم ايله کچنمک

khacıs ulcım ilè guetchiamék. — En parlant des arts, et pour désigner ce qui est de mauvais goût, فنا *fenā*, قبیح *qabıh*. — Cette figure est mesquine, بو تصویر پک قبیحدر *bou tasvır pek qabıhtur*.

MESQUINEMENT, adv., خسیسلغلہ *khacıstlyghylè*, جمریک ایله *djemrılık ilè*, الت.; بالشح والخسة *bich-chuhh vel-khassat*. — Vivre mesquinement, جمریلک ایله کچنمک *djemrılık ilè guetchinmek*.

MESQUINERIE, s. f., خسیسلق *khacıstlyq*, جمریک *djemrılık*, t.; خسة *khassat*, شح *chuhh*, a.

MESSAGE, s. m., خبر *khaber*, a.; پیغام *pēghām*, پیام *pēām*, ماموریت *sipārıch*, p.; تبلیغ *méémourıet teblyghy*, تبلیغی *teblygh olounadjaq maddè*.

MESSAGER, s. m. A cheval, porteur de lettres, de paquets, d'un lieu à un autre, اولاق *oulāq*, نامه رس *namères*, p. — A pied, پیاده *sā'y*, ساهی *sā'y*, پیامده *pādè*. — Qui fait un message, خبر *khaber gueturıljı*, موصول خبر *khberdjı*, موصول خبر *mevsılı khaber*. — Un messenger fidèle, صادق و امین بر موصول خبر *sādyq u emın bir mevsılı khaber*. — du gouvernement ottoman, envoyé dans les provinces, مباشر *mubāchır*, a.

MESSAGERIE, s. f., sorte de voirie publique, عامده مخصوص *āmmaè makhsous'araba*. — Lieu d'où partent et où arrivent les messageries, ذکر اولنان عربده لرك *zıkr olounān 'arabalaruñ icri*.

MESSALINE, s. f., بغایت ادبسنز قاری *beghäüt edebesyz qārı*.

MESSE, s. f., ليتوریه *litouria*, g.; قداس *qoudās*, a.; میسا *mıçā*, قداس شریفی *bādarāq qoudāci cherif*. — Dire, célébrer la messe, تلاوت قداس شریفی *tilāveti qoudāci cherif it*.

MESSÉANCE, s. f., ناسزالق *nācezālyq*, p.-t.; یاقتشسزلق *tāqychyqsyzlyq*, t.; داب ادبسه *dāb edebse*, یاقتشسزلق *déebi edebè tāqychyqsyzlyq*, a.-t.

MESSÉANT, e, adj., ناسزا *nācezā*, p.-t.; یاقتشسز *tāqychmaz*, یاقتشسز *tāqychyqsyz*, t.; نامعقول *nāma'qoul*, ناجسپان *ghāiri lāiq*, a.; نادیسپان *nādjespān*, p.

MESSEIOIR, v. n., یاقتشماق *tāqychmāmaq*, t.; غیر جدیدر او *ghāiri djedır ol*, a.-t. — Cette couleur mes-sied à son âge, بورنک انک یاشنده *bou renk anuñ tūchina tāqychmaz*.

MESSIE, s. m., المسيح *el-meçih*, a.

MESSIER, s. m., باغ بکچپیسى *bāgh bektchici*, اکین بکچپیسى *ekın bektchici*.

MESSINE, ville de Sicile, مسینا *meçinā*.

MESURABLE, adj. com., اولچیلور *cultchılur*, t.; ممکن القیاس - الکیل *munkin ul-qyās*, el-kıl, قیاس *qyās u eulāzıci munkin*.

MESURAGE, s. m., action par laquelle on mesure, اولچمک *cultchmeklik*, کیل *kıl*, اولچمه *qyās*. — Vérification de la

mesure, اولچينك عيارلمسى *eul-tchunuñ 'aïrlamaci*. — Droit qui se perçoit sur la mesure, رسم المكيال *resm ul-mekîâl*.

MESURE, s. f., ce qui sert de règle pour déterminer une quantité, اولچو- اولچى *eultchu*, اولچك *eultchek*, t.; مقياس *kiâl*, اكيال *ekiâl*, مقياس *myqyäs*, پيمانہ *endâze*, پيمانہ *peimânè*, p. — Mesure juste, كيل *kîl*, كيل *kîli sahîh*. — fausse, كيل صحيح *kîli ghairi sahîh*. — comble, باشلو كيل *bâchlu kîl*, دورقلو *dorouqlu*, t.; وانی *vâfi*. — rase, سيلمہ *silemè*, سيلنمش *bâch sîlinmich kîl*. — Vendre à fausse mesure, اكسك اولچك *eksik eultchek ilè sât-maq*. — Faire bonne mesure, صحيحا *sahîhen tekîil it*. — Outre mesure, تجاوز زياده- *hadd-den zîâdè*, تجاوز *tedjāvouz*, فوق الحد *fevq ul-hadd*. — Sans حدسز- *haddsyz*, t.; اندازهسز *endâzècyz*, اورانسز *orânsyz*. — Prendre la —, چاپى *eultchi almaq*, چاپى المق *châpi almaq*. — de capacité pour les grains, كيلہ *kîlè*. — Quantité comprise dans le vase qui sert de mesure, بر اولچك طولوسنى *bir eultchek dholouçou*. — Une mesure d'avoine, بر اولچك يولاف *bir eultchek ioulâf*. — Cadence dans les vers, وزن *vezn*, عروض *'arouz*. — Ce vers manque de mesure, بوشعرده *bou chi'irdè vezn ioqtur*. — Terme de musique, اوçoul. — Battre la mesure, اصول طومتق *ouçoul thoutmaq*. — Observer la —,

— Observer la —, اوçoul thoutmaq. — Observer la —, قاعدہ اصوله رعایت *qū'ydèi ouçoulè ri'âiet it*. — Moyen, disposition, تدبير *tedbîr*, pl. ا. تدابير *tedâbîr*, وسائل *tharîq*, وسيله *vecîlè*, pl. وسائل *veçâil*. — Prendre ses mesures, تداركن كورمك *tedârugin gueur-mek*. — Prendre les mesures nécessaires, اقتضا ايدن تدابير واسبابه *teçâyâ iden tedâbîr u esbâbè techebbus it*. — Prendre de fausses mesures, وسایل سقیمه يه *veçâili saqmîè techebbus it*. — Être hors de mesure, n'avoir pas les moyens de faire une chose, تدبيردن عاجز او *tedbîrden 'âdjyz ol*. — Au fig., dépasser ou passer la mesure, passer les bornes convenables, حددن كچمك- چيقمق *hadd-den guetchmek, tchyqmaq*, حددن تجاوز *haddden tedjāvuz it*. — C'est un homme qui n'a ni règle ni mesure, حد و حساب بيلمز بر آدمدر *hadd u hyçûb bîlmez bir âdemdur*. — Ne garder aucune mesure avec quelqu'un, n'avoir aucun ménagement pour lui, بر كمنه نك حقنه *bir kimeknènuñ haqqyna mudârâi ber tharaf qylmaq*. — A mesure que..., suivant que..., كوره *gueurè*. — Payer à mesure qu'on travaille, خدمت *khydmct ittiktchè eudjreti vîrmek*. — Au fur et à mesure que... Voy. FUR.

MESURER, v. a., déterminer une quantité avec une mesure, اولچمك *eultchmek*, t.; مساحه *meçâha it*, a.-t. — un champ, مساحه *meçâha*

tārlāi meçāha it. — à l'aune, اندازه یه archounlamaq, ارشونلماق
 اندازه یه endāzēē ourmaq, اولچمک
 cultchmek. — le blé, بعدایی اولچمک
 boghdāi cultchmek. — du vin, boghdāi
 باده یی تکمیل bādēi tekīl it. —
 Estimer, comparer, قیاس qyās it, قیاس
 اولچمک taqtyr it, اولچمک
 cultchmek. — Mesurer les degrés de froid
 et de chaleur, صوغونک و سجاغک
 soghoughuñ درجه لرینی اولچمک
 vè siljāghuñ dervedjelerūi cultch-
 mek..., et autres choses semblables,
 وسائر بوتوله شیلری تقدیر و قیاس
 vè sātīr bou maqoulē cheīleri taqtīr
 u qyās it. — Mesurer ses paroles,
 دوشنرک سويلمک duchunerek
 seuilemek, کلامی وزن kelāmi vezn
 it. — ses actions, ses démarches,
 افعال و حرکاتنی وزن ef'āl u
 harekiūtini vezn it. — Mesurer avec
 les yeux, کوز ایله اورانلق gueuz
 ilē ourānlamaq, نظر ایله تقدیر,
 تخمین nazar ilē taqtīr, takhmin
 it. — Proportionner, طارتشدرمق
 thärtichurmaq. — Mesurer sa dé-
 pense à son revenu, مصرفی ایراد ایله
 masrafi irād ilē muvāzenē it.
 — Mesurer les autres à son aune,
 نفس قیاس qyāci nefs it. — Se
 mesurer, v. pron., être mesuré,
 اولچمک cultchilmek. — Se battre,
 دوکشمک deuūchmek. — Tirer l'é-
 pée, قلیج ایله اورشماق qylīdj ilē
 ourouchmaq. — ses forces contre
 قوت خصوصنده
 قوت خصوصنده qouvet khou-
 voucindē thärtichmaq, tārachmaq.

Mesuré, e, اولچلمش cultchilmuch,
 ارشونلماق archounlamaq, موزون
 mevzoun, مقیاس meqyas, طارتلمش
 thärtilmich. — Termes peu mesurés,
 مuthāla'acyz kelām. مطالعده سز کلام
 — Paroles mesurées, میزان عقل ایله
 میزان عقل ایله mīzān 'aql ilē
 وزن اولنمش کلام vezn olounmich kelām.

MESUREUR, s. m., اولچ-یجی
 cultchidji, میزانجی mīzāndji, t.;
 وزان vezzān, a. — Mesureur de
 grains, de sel, حبوبات و تسوز
 houboubāt vè touz mī-
 zāndjici.

MÉSUSER, v. n., فدا قوللنمق
 fenā qoullamaq, t.; مخالفی
 moukhālif isti'māl it, عبثه
 'abecē isti'māl it, a.-t.

MÉTACARPE, s. m., الک طراقعی
 cluñ tharāqlyghy, t.; مشط الکف
 muchth ul-keff, الید muchth
 ul-ied, a.

MÉTACHRONISME, s. m., تاریخی
 tārykhy ileruletme, a.-t.;
 تقدیم التاریخ taqtīm ut-tārykh, a.

MÉTAIRIE, s. f., چفتلک tchiftlik,
 صیاع zy'at, pl. a. صیاع zy'ā'.

MÉTAL, s. masc., au pl. métaux,
 معدن ma'den, pl. a. معادن me'ā-
 din, مهل muhl, a.

MÉTALÉPSE, s. f., ذکر الملزوم
 و ذکر الملزوم و ذکر الملزوم بارادة
 zikr ul-melzoum be-irādet ul-lāzem
 vè zikr ul-lāzem be-irādet ul-mel-
 zoum, a.

MÉTALLIQUE, adj. com., معدنتی
 ma'denū, a.; معدنلو ma'denlu, a.-t.
 اجرام معدنیه, — Corps métalliques,

edjrāmi ma'denüè. — La métallique, s. f., pour dire là métallurgie. Voy. ce mot.

MÉTALLISATION, s. f., formation des métaux, معادن صورتلنوسى *me'ādin souretlenmeci*, a.-t.; تىكويىن *tekvīni me'ādin*, a.

MÉTALLISER, v. a., معدن شىكلنه *ma'den cheklinè deundurmek*, دوندرمىك *ma'denlen-durmek*, معدن صورتلنى وپرمىك *ma'den souretini vīrmek*, a.-t. — Métallisé, e, معدن صورتنه كيرمىش *ma'den souretinè guīrmich*.

MÉTALLURGIE, s. f., معدنچىلىك *ma'dendjilik*, a.-t.; علم المعادن *'ylm ul-mé'ādin*, a.

MÉTALLURGIQUE, adj. commun, معدنچىلىك متعلق *ma'dendjiliguè muté'allyq*, a.-t.

MÉTALLURGISTE, s. m., معدنچى *ma'dendji*, معدنچىلىك علمنى *'ylmini bilur*, a.-t.

MÉTAMORPHOSE, s. f., changement de forme, selon la fable, — تبديل شكل, — بشقه *tebdil chekl*, *souret*, بشقه صورتنه *bachqa souretè deunmè*, بشقه استحاله *istihālè.* — Au fig., بشقه *bachqa hālè deunmè*, حاله دونمه — تغيير حال *tebeddul*, *teghāi-iri hāl.*

MÉTAMORPHOSER, v. a., بشقه *bachqa souretè deundurmek*, تبديل شكل — صورتنه *tebdil chekl*, *souret it*, تغيير صورت *taghūiri souret it*, تىسپىخ ايتدرمىك *temsīkh itturmek.* — Se métamorphoser, بشقه حاله دونمىك *bachqa hālè deunmek*, غير صورت بىلىق *ghāiri souret baghlamaq*, a.-t. — Se méta-

morphoser de plusieurs manières, صورت كونا كونه متحول او *soureti guiounā guiounè mutchavvil ol.* — Métamorphosé, e, بشقه صورتنه دونمىش *bachqa souretè deunmich*, متحول *mutchavvil us-souret.*

MÉTAPHORE, s. f., figure de rhétorique, استعاره *isti'āret*, pl. استعاراة *isti'ārāt*, مجازة *medjāz*, مجازة *medjāzet*, a. — Belle métaphore, استعاره لطيفه *isti'ārèi lathyfè.*

MÉTAPHORIQUE, adj. com., مجازى *medjāzi*, استعارى *isti'ārī*, a.

MÉTAPHORIQUEMENT, adv., معنائى *ma'nāi*, استعارى ايله *isti'ārī ile*, بر وجه استعاره *ber vedjhi isti'ārè*, على طريق الاستعاره *'ala tharyq ul-isti'ārè*, a.-t.; مجازا *medjāzen.*

MÉTAPHYSICIEN, s. m., اهل علم *ehli 'ylmi kelām*, pl. اهالى *ehālī 'ylmi kelām*, كلاميون *ehālī 'ylmi kelām*, *kelāmīoun.*

MÉTAPHYSIQUE, s. f., علم كلام *'ylmi kelām*, a. — Adj. com., qui appartient à la métaphysique, علم *'ylmi kelāmè muté'al-lyq.* — Abstrait, فوق الطبيعة *fevq ul-thab'at*, مخيىل *moukhāil*, مغلق *moughlaq.*

MÉTAPHYSIQUEMENT, adv., قواعد *qavā'idi 'ylmi kelām*, حسب القواعد علم كلام *uzrè*, a.-t.; *hasb ul-qavā'idi 'ylmi kelām.*

MÉTAPLASME, s. m., تحريفى *tahrif*, a.

MÉTASTASE, s. f., عكس المادة *'aks ul-māddet*, a.

MÉTATARSE, s. m., اياغك طراقلى, *aiyaghk tharāqlyghy*, t.; مشط *mūshṭ* *ūāghuñ tharāqlyghy*, t.; muchth ul-qadem, a.

MÉTAYER, s. m., چفتلك ملتزى, *chiftlik multezimi*, t.

MÉTÉLIN (Ile de), l'ancienne Lesbos, مدلى *midilly*.

MÉTÉMPSYCOSE, s. f., التناسخ, *el-tenāçoukh*, تناسخ *tenāçoukh*, a.

MÉTÉORE, s. m., اثار علويه, *açāri 'ulvüè*, علامة ساويه, *'alūmeti semāvüè*, pl. a. علايم ساويه, *'alāūmi semāvüè*.

MÉTÉOROLOGIE, s. f., علم علايم, *çāri 'alāūmi semāvüè*.

MÉTÉOROLOGIQUE, adj. commun, متعلق علايم ساويه, *'alāūmi semāvüè* *mutē'allyq*, a.-t.

MÉTHODE, s. f., manière de faire d'après certains principes, اصول *ouçoul*, قاعك *qā'yüè*, a.; أسلوب *ustoub*, ترتيب *tertib*, صنعت *sana'at*, نظام *nyzām*, a.; دوزن *duzen*, t. — Bonne méthode, صنعت حسنه, *sana'ati hacenè*. — Mauvaise —, صنعت رديه, *sana'ati redüè*. — Par cette —, بو أسلوب اوزره, *bou ustoub uzrè*. — Procéder avec méthode, اصول و ترتيب ايله ايشلمك — عمل ا, *ouçoul u tertib ilè ichelemek*, 'amel it. — Chanter avec —, صنعت ايله, *sana'ati teghanni it.* — Coutume, habitude, عادت, *'ādet*, آيين *āīn*. — C'est sa méthode, عادت مالوفه سپيدر, *'ādeti mēcloufē-cīdur*.

MÉTHODIQUE, adj. com., qui a de la méthode, اورانلو, *orānlu*, t.; اصوللو, *ouçoullu*, ترتيبلو, *tertiblu*.

و صنعتلو *sana'atlu*. — Qui est fait avec méthode, مصنع *monçanna'*.

MÉTHODIQUEMENT, adv. قاعك *qā'yüè* *uzrè*, a.-t.; يولجه *ïoldjè*, t.; ترتيبلو اوله رق *tertiblu olaraq*, ترتيب *tertib* *u ouçoul ilè*, بالصنعت *bis-sāna'at*.

MÉTICULEUX, SE, adj., قورقاق *qorqāq*, t.; خايى *khāif*, a.

MÉTIER, s. m., profession d'un art quelconque, صنعت *sana'at*, صناعت *synā'at*, vulg. *sanā'at*, pl. a. صنايع *sanā'*; حرفة *hyrfet*.

— Homme de —, اهل صنعت *chli sana'at*. — Quel est son métier?

ندر صنعتى *sana'ati nedur*. —

Exercer un —, صنعت ايشلمك *sana'at ichlemek*. — Un homme de

métier, ارباب صناعتدن برى *er-bābi synā'atten biri*. — En parlant de tout genre de profession, صنعت

sana'at, فن *fenn*, pl. a. فنون *funoun*. — Le métier ou l'art de la

fabrication des armes, اعمال *fenni i'māli silāh*. — Être

habile en son métier, حرفتنك *hyrfetindè* *sāhyb mehāret ol*. — Machine,

دستگاه *destguiāh*, vulg. دزگاه *diz-guiāh*, *tezguiāh*, p.; تزگاه *tezguiāh*.

— Corporation de gens qui exercent le même métier, اصناف *esnāf*. —

Le corps des arts et métiers, حرف *hyrf* *u funoun* *esnāfleri*.

MÉTIS, SE, adj., ايكي صوبلو *iki soīlu*, t.; مولد *nuvelled*, a.

MÉTONYMIE, s. f., fig. de rhétorique par laquelle on met la cause

pour l'effet, ذكر السبب بارادت *zīkr us-sebeb be-irādet ul-mucebbēb*. — Ou l'effet pour la cause, ذكر السبب بارادت *zīkr ul-mucebbēb be-irādet us-sebeb*. — Ou le contenant pour le contenu, ذكر المحل بارادت *zīkr ul-mahall be-irādet ul-hāl*. — Ou la partie pour le tout, ذكر الجزء بارادت الكل *zīkr el-djuz be-irādet el-kull*.

MÈTRE, s. m., pied des vers déterminé par la quantité, وزن *vezn*, a. — Quelquefois le vers même, موزون *kelāmi mevzoun*. — Ce qui distingue et caractérise la mesure des vers, بحر, *bahr*, pl. بحور *bouhour*. — Mesure de longueur, طول *thoulē* متعلق بر نوع مقياس *mutē'allyq bir nev'y myqyās*, تخمينًا *takhmīnā*, اوج قدم بر بحوق اصبع *takhmīnen utch qadem bir boutchouq esba'*.

MÉTRIQUE, adj. com., composé de mètres, وزنلو *veznlu*, a.-t.; موزون *mevzoun*, a. — Art métrique, فن العروض *fenn ul-'arouz*.

MÉTROMANE, s. m., بيست *beit üpmanuñ delncy*, t.; مجنون الشعر *medjnoun uch-chy'r*, a.

MÉTROMANIE, s. f., بيست *beit iāpmanuñ deluligui*, بيت انشاستنك *beit inshāstinuk*, جنونى *beit inchācinuñ djunouni*, ا.-t.; جنون الشعر *djunoun uch-chy'r*, a.

MÉTROPOLE, s. f., capitale d'un État, باش شهر *bāch cheher*, t.;

تختگاه *taklut-guiāh*, شهستان *chekristān*, حکومتگاه *hukioumetguiāh*, a.-p.; أم القرا *oumm el-qourā*, a. — Ville archiépiscopale, مقتر *maqarri* متره پوليد اولان شهر *mitrēpolid olān chehir*.

MÉTROPOLITAIN, s. m., archevêque, متروپوليت *mitropolit*, مطران *mitrēpolid*, gr.; مطرانة *mythrān*, pl. a.; مطرانة *methrānet*.

MÉTROPOLITAIN, e, adj., qui appartient à la métropole, باش شهره *bāch cheherē dāir*, متعلق *mutē'allyq*, متروپوليده مخصوص *mitrēpolidē makhsous*.

METS, s. m., بيبجك *iemek*, بيبجك *ieēdjek*, آش *āch*, t.; طعام *tha'am*, a. — Un mets délicat, بر لطيف *bir lathyf tha'am*. — Mets exquis, طانلو بيبك *thatlu iemek*, اطعمه نفيسه - شهيه *ath'ymēi neficē chehūē*.

METTABLE, adj. com., كيبجك *gueiēdjek*, t. — Un habit mettable, كيبجك بر لباس *gueiēdjek bir libās*.

METTEUR EN OEUVRE, s. m., جواهر *djevherdji*, جواهر جى *djevāhir mykhlaidji*.

METTRE, v. a., poser, placer, قومق *qomaq*, قوبوق *qoïmaq*, t.; وضع *vaz' it*, a.-t. — chaque chose à sa place, هر شىء يربو برينه قومق *her cheü iertu ierine qomaq*. — Mettre sur la table, ستره اوزرنك *sofra uzerindē vaz' it*. — Mettre une chemise à quelqu'un, كيدرمك *gueumlek guei-durmek*. — La mettre soi-même,

گوملک کیمک *gucumlek gucimek*.

— Mettre, revêtir un habit, روبه

roubu gucimek. — Mettre

son épée, قلیج قوشانیق *qylidj*

gouchānmaq. — Mettre un clou à la

دیواره اکسر صوقیق, —

دیاره اکسر صوقیق *dīvārè ekser soqmaq, qāq-*

maq. — le pot au feu, تنجیره یی

تندجیره یی *tendjercēi*

اتش اوش اوزرینه قومق

ātech uzerinè qomaq. — la viande

à la broche, اتی شیشه کچورمک

eti chichè guetchurmek. — Mettre

un couvercle, قپاق قومق

qapāq qomaq. — Mettre le couvert, la table,

سفره یی قومق *sofraiī qourmaq*. —

Mettre la main à la plume, com-

mencer à écrire, قلمی اله الوب

قلمی اله الوب *qalemi elè ālup bāchlā-*

maq. — Mettre la plume à la main

de quelqu'un, lui enseigner à la

tenir, قلم طوتینک یا قوللنمک

qalem thoutmauū

īā qoullanmauū iolini cugretmek.

— Mettre pied à l'étrier, آیانی

آیانی *āiānī āūāghy uzenguūiē*

qomaq. — le mors à un cheval, کم

کم *guemū denyzè chyqārmāq, iurut-*

mek. — une marque à quelque chose,

دامغه نشان *nichān qomaq*, نشان قومق

نشان قومق *dāmgha ourmaq*. — le signet

à un livre, کتابده نشان قومق

kūtābdè nichān qomaq. — Mettre

l'adresse à une lettre, مکتوب

مکتوب *mektoub*

اوزری - اوستی یازمق

uzeri, ustū iāzmaq, طرفتک

اوزرینی یازمق *mektoub zarfiāuū*

uzerini iāzmaq. — le sceau à un

écrit, à un acte, مہر بصہیق -

مہر بصہیق *muhur basmaq, ourmaq*. —

à une affaire, la terminer, تماملق

تماملق *tamāmlamaq, ichi*

biturmek. — Mettre la main à

l'œuvre, à l'ouvrage, le commencer,

باشمق *ichè el*

باشمق *ourmaq, iāpichmaq*. — à l'ouvrage

d'un autre, کهنسندنک

کهنسندنک *bachqa kimesnènuū*

ichinè el qomaq. — Mettre à quel-

qu'un la preuve en main, اثباتی

اثباتی *isbāti*

بر کشینک الله ویرمک

bir kichīnuū elinè virmek. — Mettre

une chose en main tierce, بر

بر *bachqa bir kimesnènuū elinè emānet*

virmek. — Mettre la main sur une

chose, s'en emparer, آلماق

آلماق *ālmaq, elè*

وضع *gueturmek, elè*

وضع *gueturmek, elè*

وضع *gueturmek, elè*

وضع *gueturmek, elè*

وضع *gueturmek, elè*

وضع *gueturmek, elè*

وضع *gueturmek, elè*

وضع *gueturmek, elè*

وضع *gueturmek, elè*

وضع *gueturmek, elè*

وضع *gueturmek, elè*

وضع *gueturmek, elè*

وضع *gueturmek, elè*

وضع *gueturmek, elè*

وضع *gueturmek, elè*

صوقيق *bir kimes-nënuñ zihainë qomaq, soqmaq.* — Se mettre en tête, se persuader, *guendu zihainë qoïmaq.* — Mettre le pied en un lieu, y pénétrer, *āīaq basmaq.* — Au fig., mettre l'honneur sous ses pieds, *عرضنى آياق التنده* *yrznyi āīaq altindë tcheñnemek.* — Mettre quelqu'un au pied du mur, *بر کهنه یی دیواره* *bir kimesnëü dīvare dhaūlmaq.* — Mettre le comble à la folie, à l'ingratitude, *جنونى و کفران* *djunouni vë kufrāni n'neti hadli kemälë iblāgh it.* — Mettre sur pied, en parlant d'une armée, l'équiper, *چيقارمق* *hāzir it, tchyqārmaq,* *اردویى تجهیز و تهیسه* *ordouï tedjiz u tchë iturmek.* — Mettre un royaume, une famille en combustion, *بر ملكى* *bir mulki, bir khanëdāni ikhtilālë vürmek.* — Mettre tout sens dessus-dessous, *الت اوست ا* *alt ust it, altini ustunë tchevürmek.* — Mettre les choses au hasard, *بختک کیشنه* *bakhtuñ guelichinë brāqmaq,* *بختک کیشنه حواله ا* *bakhtuñ guelichinë havälë it.* — Mettre soin à une chose, *دقت ا* *dyqqat it.* — Mettre son affection à..., *دقتلو کورمک* *dyqqatlu guermek.* — Mettre en affectionner, *گوكول ويرمک* *gucūñul vürmek,* *عقد محبت ا* *'aqdi mouhabet it.* — Mettre sa confiance,

اعتقاد *i'timād it.* — son esprit à la torture, *زهننى يورمق* *zihniñi iourmaq,* *اعتاب ذهن ا* *it'ābi zihn it.* — Mettre sa tête, sa vie en péril, *جاننى* — *بر آدم باشنى* — *جاننى* *bir ādem mehlekëyë qomaq,* *اوغراتمق* *oghātmaq.* — Mettre de la suite à quelque chose, *آردینى كسيوب* *ārdini kesmeüp iuruturmek,* *يورتمک* *iurutmek.* — dans les affaires, *امورک تمشیتنه* *oumouruñ temchüetinë mudāvet it.* — Mettre bas, faire des petits, en parlant des animaux. Voy. BAS. — Mettre à bas, en parlant d'un édifice, d'une forêt, etc., *اشاغياتمق* *iyqmaq,* *یره برابر ا* *erë beräber it.* — Humilier, *اشاغياتمق* *ochāghylatmaq.* — Mettre au jour, publier un ouvrage, *چيقارمق* *meïdānë tchyqārmaq,* *ظهوره كتورمک* *zouhourë gueturmek,* *نشر و اعلان ا* *nechr u ilān it.* — Mettre à prix, *بها تعيين ا* *behā ta'ün it.* — Mettre deux personnes mal ensemble, les brouiller, *برى بريله* *iki kichü biri birilë bozuchturmaq,* *اىكى كيشينك* *iki kichünuñ arasine fitnë brāqmaq.* — Mettre à même de..., *مقتدر قلمق* *mouqtedir qylmaq.* — Mettre à la raison, *انصافه كتورمک* *insāfë gueturmek,* *عقل او كرتمک* *'aql eugretmek.* — Mettre en peine, inquiéter. Voy. ce mot. — Mettre en avant, annoncer comme vrai, *ميدانه قومق* *meïdānë qomaq.* — Mettre en doute, *شبهه يه*

مشکوک *chubhêcî brâqmaq*, بر ایتدیرمک *mechkiouk 'add itturmek*. — Mettre en fait, بر شیک *bir cheüü haqqatini isbât it*. — Mettre hors de doute, شهبه سز طوتمق *chubhêcyz thoutmaq*, غیر مشکوک عدأ *ghâiri mechkiouk 'add it*. — Mettre en gage, امانت قومق *emânet qomaq*. — Mettre sur l'état, passer en compte, دفتره کچورمک *hyçâbê, defterê guetchurmek*. — Mettre sur le compte de quelqu'un, lui attribuer un résultat quelconque, بر کمسندنک اوزرینه یوکلتمک *bir kimesnênuü uzerîne ükletmek*, اوزرینه تحمیل ا *uzerîne tahmîl it*. — Mettre à part, باشقه قومق *bâchqa qomaq*. — Mettre de côté, à l'écart, بر طرف قومق *ber tharaf qomaq*. — Épargner, فضلا ارتورمق *fazlê ârturmaq*. — Se mettre à quelque chose, s'en occuper, چالشمغه *tchâlichmagha bâchlamaq*, بر ایشه مشغول او *bir îchè mechghoul ol*. — Se mettre en danger, کندوبی *guenduü moukhâ-tharâa qomaq*. — Se mettre en feu, se fâcher, آتشلنمک *âtechlenmek*. — Se mettre en quatre, faire de grands efforts, پاره لنمک *pârelenmek*. — Se mettre à..., commencer, باشلیق *bâchlamaq*, شروع *chourou' it*. — Se mettre sur le pied de faire une chose, فلان عادتی ایدنمک *fulân 'âdeti idinmek*. — Il s'est mis sur le pied de ne pas saluer, ویرمامکی *selâm vermemegui*

'âdet idindi. — Mis, e, قونمش *qonmich*, وضع اولنیش *mezou'*, موضوع *vaz' olounmich*.

MEUBLE, s. m., tout ce qui sert à garnir, à orner une maison, او اوادانلق *ev avâdânlyghy*, او اوانلق *avâdânlyq*, اوروبا *ouroubâ, roubâ*, او تجیلاتی *sipâhîlik, t.*; اثات بیت *ev tedjemmulâti, t.-a.*; اقات بیت *açâti beît*. — Literies, tentures, يتاق دوشمه *duchemêler*, دوشمه لر *duchemê thâqymî*. — Garnir une maison de meubles, بر خانده بی متاع بیت ایلده تزیین ا *bir khânê metâ'y beît ilê teziün it*.

MEUBLE, adj., transportable, qui peut se remuer, قملدانور *qymildâneur*, قولای سوربلور *golâi snrîlur*. — Terre meuble, قولای *surulnêci golâi thoprâq*. — En t. de jurisp., les biens qui peuvent se transporter, کتورلور مال *gucutirilur mâl, t.*; مال ممکن النقل *mâli mumkin un-naql, pl. a.* اموال *emvâli mumkin un-nâql*, صامت وناطق اموال *sâmet u nâthyq emvâli*. — L'argent est considéré comme meuble, نقود اموال صامته *nouqoud emvâli sâmita qabilinden 'add olounour*.

MEUBLER, v. a., une maison, اوی دوناتمق - دوشمک - دوشمه مک *evi donâtmaq, duchemek*, اوک *evüñ muhimmâtini gueurmek*. — une chambre, اوطه *odhaî duchemek*. — sa tête, la mémoire, معلوماتی تحصیل ا *ma'loumâti tahsîl it*. — Meublé, e.

مذ-روش *duchenmich*, دوشنه-شوش
mefrouch.

بوک-روش *MEUGLEMENT*, s. m.,
beüürich, بوکورمه *beugurmè*, t.

بوغورمق *MEUGLER*, v. n.,
bo-ghourmaq, بوکورمک -
beüürmek, *beugurmek*, t.

دکرمن طاشی - طاش *MEULE*, s. f., pierre servant à
broyer, *dèirmen thāchi*, *thāch*. — La meule
de dessus, دکرمنک اوست طاشی
dèirmenuñ eust thāchi. — de dessous,
دکرمنک الت طاشی
dèirmenuñ alt thāchi. — Roue qui sert à aiguiser,

بیلگی چرخى *bilegui tcherkhy*. —
Monceau de foin, de grains, etc.,
بغداى يا قورواوت *üghyn*,
بوغدای *boghdāi* یا *gourou ot üghyni*.

دکرمن طاشی *MEULIER*, s. m.,
دکرمن *dèirmen thāchi* یاپان
t.

دکرمن طاشی *MEULIÈRE*, s. f., carrière d'où l'on
tire les pierres dont on fait les meu-
les, *dèirmen thāchi ieri*. — Pierre meulière,
دکرمن *dèirmen thāchi* یاپلهجق طاش
thāchi iāpiladjaq thāch.

دکرمنجی *MEUNIER*, ère, s., celui qui gou-
verne un moulin, *dèir-
mendji*, t.; *thahhān*, a. —
Poisson de rivière à grosse tête, بىر
نوع تارى باشلو و طاتلو صوبالغى
*bir nev'y iri bāchlu vè thātlu sou
bālyghj*.

اولدرمه *MEURTRE*, s. m.,
euldurmè, اولدرش *qān*,
ت.; *qatli insān*, a. - t.;
آدم اولدرمهسى *âdem euldurmèci*.
— d'un père, پدر اولدرمهسى
peder euldurmèci, t. — Commettre un —,

بر آدم اولدرمک *bir âdemi euldur-
mek*, قاتل انسان *qān it*,
قاتل انسان *qatli insān djur-
mini irtikiāb it*.

دوکلمش *MEURTRI*, e, adj.,
deu-ülmiş, بره لشمش
berèlenmiş,
ازلمش *ezilmich*, t.

اولدر بىجى *MEURTRIER*, ère, s., celui qui
commet un meurtre,
euldurîdji, آدم اولدر بىجى
âdem euldurîdji, ت.; قاتل
qātil, a.; قاتلو
qānlu. — Adj., qui cause la mort,
قتال *qattāl*. — Les armes sont meur-

تریهه *trières*, آلات حربیه قتالدر
âlati harbîe qattāldur. — Siège meurtrier,
سفاک دمای کثیره بى مودى اولمش
*sefki demāi kecîrèi mu'eddi
olmich mouhācerè*.

دکرى *MEURTRIÈRE*, s. f., ouverture dans
un mur pour tirer sur l'ennemi,
مزغال دلکى *mazghāl deligui*, t.

ازدرمک *MEURTRIR*, v. a., faire une meur-
trissure, *berèlemek*,
ezdurmek, t. — La balle n'a fait que
انيلان قورشون يالکز اتلرى
*âtîlân qourchoun iālînyz
etleri berèledi*. — Se meurtrir, v.
pron., بره لشمک *berèlenmek*. — En
parlant des fruits, ازرمک *ezmek*,
بره لشمک *berèlemek*. — Ces fruits se
meurtrissent pour peu qu'on y tou-
che, بوميوه لر جزئى لمس يد ايله
*bou meivèler djuzi lemsi id
ilè berèleneur*.

بره *MEURTRISSURE*, s. f.,
berè, قره ياره *qara iāra*, t.;
كك *kedh*,
كدوه *kudouh*. — Marque de
la meurtrissure, بره نشانى
berè nichāni.

MEUTE, s. f., کویک سوربسی *keupek suruci*, زغر سوربسی *zaghar suruci*, t.

MÉVENDRE, v. a., زیان ایله *zīān ilē sātmaq*, اشانی بها *āshāni behā ilē sātmaq*, t.; ناقص بها ایله صاتمق *nāqys behā ilē sātmaq*, a.-t.

MÉVENDU, e, adj., دون بها ایله *doun behā ilē sātilnich*.

MÉVENTE, s. f., دون بها ایله *doun behā ilē sātma*, t.

MEXICO, ville de la Nouvelle-Espagne, en Amérique, امریقای شمالک واقع اولان مکسیکو نام شهر *ameriqāi chimāldē vāqy' olān mek-sīqo nām chehir*.

MEXIQUE, empire, امریقای شمالک *ameriqāi chimāldē olān meksīqo djunhourī*.

MEZZO-TERMINE, s. m., pris de l'italien, ایکیسی اورتدسی *ikiei ortaci*, اورتد طرف *orta tharaf*, t.; حد وسط *haddi vash*, a.

MI, particule indéclinable qui entre dans la composition de plusieurs mots, et marque un partage en deux parties égales, یاری *tāri*, یارم *tārim*, t.; نصف *nousf*, a. — Mi-partie, اورتد *nousfihyssè*. — L'endroit où une chose peut être partagée, اورتد *orta*, وسط *vasth*, منتصف *muntacyf*. — Mi-chemin, وسط طریق *vasthy tharyq*. — Mi-mai, منتصف مایس *muntacyf māis*.

MIASMES, s. m. pl., چورک نسندن *tchouruk nesnēden* بخار *tchyqān boukhār*, t.-a.; بخار متعفن *boukhāri mutē'affin*, pl. a. ابخره

متعفنه *ebkharēi mutē'affinē*. — Miasmes pestilentiels, ابخره متعفنه و بایته *ebkharēi mutē'affinē vebātiē*.

MIAULANT, e, adj., نیاولیجی *mīāvlāndji*, t.

MIAULEMENT, s. m., میاولمه *mīāvlama*, کدی میاولمه سی *kedī mīāvlamacī*, کدینک سسی *kedīnuñ secī*.

MIAULER, v. n., میاولیق *mīāvlamaq*, t.

MICA, s. m., poudre brillante, تطلق ابيض *thalqy ebīaz*, a.

MICHAEL, n. prop., l'archange, میکایل *mīkiāil*.

MICHE, s. f., یومشغی چوق بر *ioumchaghy tchoq bir nev'y etmek*, صمون *somoun*, t.

MICMAC, s. m., fam., حيله *hīlē*, فن *fenn*, vulg. *send*, a.

MICOCOULIER, s. m., grand arbre, اج بر نوع بیوک *bir nev'y būuk aghādj*, t.

MICROCOSME, s. m., کوچک عالم *kutckuk dunā*, t.; صغیر *'ālemi saghyr*, a.

MICROSCOPE, s. m., خرده بین *khourdē bīn*, p.-t.

MIDI, s. m., le milieu du jour, اوبله وقتی - زمانی *euilē*, t.; اوبلین وقتی *euilē vaqti*, *zemāni*, اوبله وقتی *euilē vaqti*, a.-t.; ظهر *zouhr*, نصفی *vaqti zouhr*, وقت ظهر *nisf un-nehār*, a. — Après-midi, بعد الظهر *ba'd ez-zouhr*. — En plein midi, en plein jour, publiquement, کون آیدینلغندک *gun āidīnlyghyndē*, فی وسط النهار *fi vasth un-nehār*. — Cette maison regarde le midi, بو خانه جنوبه

ناظر در *bou khāuè djenoubè nāzīr-dur*. — Le midi, le sud, لدوس *lodos tharafi*, طرفی *djenoub*, a. — Vent du —, لدوس *lodos*, ریح جنوبی *rīhi djenoubi*. — Du midi, méridional, جنوبی *djenoubi*.

MIE, s. f., partie molle du pain, اتمک *ekmek itchi*, ایچی *etmeguñ ioumchaghy*, t.

MIEL, s. m., عسل *bāl*, t.; شهد *chehd*, a. — Doux comme miel, طاتلو *bāl guibi thätlu*. — Rayon de —, کومج *gumedj*, بالی *gumedj bāli*. — avec la cire, اوغل بالی *oghoul bāli*. — Mouche à —, ارو *ārou*, آری *āri*, بال آروسی *bāl ārouci*. — Faire du miel, بال یاپیق *bāl iāpmaq*.

MIELLEUX, SE, adj., باللو *bāllu*, بال کبی طاتلو *bāl guibi thätlu*, بالدن یاپلمش *bālden iāpilmich*, t.; عسلتی *'aceliü*, a. — Cela a un goût mielleux, بو *bou cheïdè lezzeti 'aceliïè vārdur*. — Qui parle d'un ton mielleux, طاتلو دلو *thätlu dillu*.

MIEN, NE, adj. poss., بنم *benum*, کندومک *guendumuñ*, t. — Si ce n'est pas votre avis, c'est le mien, سنک رایسک دکل ایسه بنمدر *senuñ rēüñ deil iça benumdur*. — C'est son intention et la mienne, بنم ارادهم بودر *benum irādèm boudur*. — Le mien, بنمکیلر *benumki*, au pl. t., بنمکیلر *benumkülër*.

MIETTE, s. f., petite partie du pain, اتمک اوغی *etmek ouväghy*, vulg. *oufäghy*, t.; اتمک خرده سی *etmek khordèci qyrinti, rîzèliri*, - ریزه لری *etmek tukentici, oufāntici*, t. — Ramasser les miettes, سقاظه خبزی جمع ا *saqāthāi khoubzi djem' it*. — Très-petit morceau d'une chose quelconque bonne à manger, بر چینمتی *bir tchīnimti*. — Ne donner qu'une miette, یالکز *bir tchīnimti* و برمک *iālyñyz bir tchīnimti iēïèdjek vēr-mek*.

MIEUX, adv., comparatif de BIEN, یکرک *dakhi eü*, يك *ieg*, اولی *evla*, *iegrek*, ایوجه *cüdjè*, t.; اعلا *a'lā*. — Cet ad-
verbe, dans certains cas, gouverne en turc l'ablatif. Ex. : il est mieux que lui, que cela, اعدلدر *anden eü*, ا'لادور *a'lādur*. — Personne ne parle mieux que lui, اعدن احسن *anden ahsen u a'lā tekellum ider âdem iöqtur*. — Il est mille fois mieux, اعدن ایلر ادم بوقدر *anden ahsen u a'lā tekellum ider âdem iöqtur*. — Aller de mieux en mieux, کتدکچه *biñ qāt eüdur*. — Nos affaires vont de mieux en mieux, امور و مصالحمز کتدکچه ایو اولور *oumour u meçālihmuз guittiktchè eü olour*. — Il est mieux, en meilleur état, ایوجهدر *cüdjèdur*. — En parlant du changement de caractère, on dit : Il est mieux qu'il n'était, حالندن ایودر *mouqad-demki hālınden eüdur*. — Mieux.

plus, زیادہ *dakhy zūādē*,
 ارتق *artyq*, ازید *ezied*. — Lequel
 aimez-vous le mieux des deux?

ایکسندن قنغپسنه محبتکز ازیددر
ikicinden qanghyçinē mouhabbetty-
nyz eziettur. — Il vaut mieux, il est
 plus à propos, دخی مناسبدر *dakhy*
munācibtur. — Il vaut mieux at-
 tendre un peu, ازه جق بکلمک اولی
azadjyq beklemek evla vu
ensebtur. — On dit aussi d'une chose,
 qu'elle vaut mieux qu'une autre,
 qu'elle est meilleure, دخی کوزل
dakhy guzel.

MIÈVRE, adj. com. fam., enfant,
 اچق کوزلو ودائمه الحکرکه بر چوجق
atchyq gueuzlu vē dāim ul-harekē
bir tchodjouq.

MIGNARD, E, adj., یاپمه ظریفک
iāpma zarīflik gueusterur,
 ت.; نازلو متظرف *mutezarریف*, a.;
nāzlu, p.-t. — Il fait le mignard,
 نظرف *zarāfet iāpār*, ظرافت پیار
tezarruf ider. — Manières
 mignardes. Voy. MIGNARDISE.

MIGNARDEMENT, adv., نازلوجه
nāzljudjē, نازلگله *nāzliguilē*, p.-t.;
 یاپمه ظرافت طور ایله
iāpma zāra-
fet thavr ilē, a.-t.; بالتظرف *bit-*
tezarruf, a.

MIGNARDER, v. a., fam., یاپمه
 ظریفکک *iāpma zarīf-*
lik gueustermek, نازلنمق
nāzlan-
maq, p.-t.; نظرف ا *tezarruf it*.

MIGNARDISE, s. f., fam., affecta-
 tion de gentillesse, یاپمه ظریفکک
iāpma zarīflik, ظریفکک
zarīflik gueusterīchi,
 ا.-t.; نازلولکک *nāzlu-*
lik, p.-t.; ظرافة مصنوعه - کاذبه

nou'a, kiūzibē, a. — Au pl., attraites,
 caresses, ناز *nāz*, ناز و شیوه *nāz u*
chivē, جاذبه *djāzibē*.

MIGNON, NE, adj., délicat, gen-
 til, کوزل *zarāfetlu*, ظرافتلو
guzel,
 ت.; نازک *nāzik*, p.-t.; نازنین
nā-
zenū, p.; ظریف *zarīf*, a. — Beauté
 mignonne, حسن لطیف *husni*
lathyf. — Bouche — لطیف اغز
lathyf aghyz. — Adj. et s., bien-
 aimé, سوکولو *sevghulu*. — Terme de
 caresse, en parlant d'un enfant, نازلو
nāzlu. — Mon mignon, نازلو چوجغم
nāzlu tchodjoughum.

MIGNONNEMENT, adv., نزاکتله
nezāketilē, ظرافتله *zarāfetilē*, a.-t.;
 کوزلجه *guzeldjē*. — Cela est mignon-
 nement fait, ظریفانه یاپلمشدر *zarī-*
fānē iāpilmichtur.

MIGNOTER, v. a., ظریفکک
zarīflik gueus-
termek, یایمق *iāpmaq*, a.-t.

MIGNOTISE, s. f., flatterie, ca-
 resse. Voy. ces mots.

MIGRAINE, s. f., یارمجه *iārimdjē*,
 باش اغریسی *bāch aghryci*, t.;
 شقیقه *chaqyqa*, a. — Les odeurs
 fortes donnent la migraine, سکین
keskīn
 قوقولر ایراث شقیقه ایدر
qoqoular irāei chaqyqa ider.

MIGRATION, s. f., کوچ *gucutch*,
 کوچمکک *gucutchmeklik*, t.;
 انتقال *intyqāl*, رحلت
ryhlet, ارتحال
iritihāl, a.

MIJOURÉE, s. f., نازلوقاری
nāzlu qāri, t.; مستورهلق صتان
mestourēlyq satān, a.-t.

MIJOTER, v. a., یواشجه پيشورمک
iāvāchdjē pīchurmek, یواش
 یواش

پیشورمک *iāvāch iāvāch pīchurmek*, t. — Mijoter de la viande, اتی طبخ لین ایله پیشورمک *eti thabkhi lēin ilē pīchurmek*.

MIL. Voyez MILLE.

MIL, MILLET, s. m., plante, دارو-طارو *dārou*, داری *dāri*, t.

MILAN, s. m., oiseau de proie, چایلاق - چیللق *tchailāq*, t.

MILAN, ville d'Italie, میلان شهری *mīlān chehri*.

MILIAIRE, adj. com., qui ressemble à des grains de mil, دارو تخینه بکزر *dārou tokhouminē beūzer*, دارو کبی *dārou guibi*. — Fièvre miliaire, سیرجک *sīrdjek*, اصغرغی *ycyrghy*, t.; نلته جاروسیه *nemlet djāroucūiet*, a.

MILICE, s. f., troupe de gens de guerre, چری *tcheri*, قول *qoul*, t.; عسکر *asker*, جند *djund*, pl. a. عسکری نفراتی *djunoud*; جنود *askeri neferāti*. — provinciale, ایالت عسکری *eālet askeri*. — bourgeoise, ou garde nationale, ردیف *redif*, عسکری *redif askeri*. — L'art et l'exercice de la guerre. Il ne se dit guère en ce sens qu'en parlant des anciens, فن حرب *djenkdjīlik*, جنکچیلک *fenni harb*. — Fig., et en style de l'Écriture sainte, on dit que la vie de l'homme est une milice continuelle, un état de guerre continuel, عمر *eumri* انسان بر مجاهده *insān bir mudjāhedē dāūmīēdur*.

MILICIEN, s. m., soldat, عسکری *askeri*, عسکری *askerū*, نفری *aşkeri neferi*, ا. — یکی تحریر *de nouvelle levée*, یکسر *khair ul-oumour*

اولنمش عسکری نفری *iēny tahrēr olounnich askeri neferi*.

MILIEU, s. m., centre d'un lieu ou d'un corps, اورتته *orta*, t.; وسط *vaçath*, a.; میان *mīān*, p.; بین *bein*. — Le point du milieu, اورتته *orta ier*. — Dans le milieu, اورتته *orta ierdē*. — Le juste-milieu de la place, میدانک تمام وسطی *meidānuū tamām vasthy*. — Le milieu de la ville, شهرک اورتته سی *chehruū ortaci*. — Couper une chose par le milieu, بر شیی اورتته سندن کسک *bir cheūi ortacinden kesmek*. — En parlant du temps : Au milieu de la nuit, کیجه اورتته سنده *guīdjē ortacindē*. — Vers le milieu du jour, وسط *vasthy nehārē qarīb*. — Au milieu de l'été, اواسط صیفده *evācīthy saīstē*. — Au milieu, entre, parmi, ارا *ara*, اراسنده *arācindē*, بین *bein*, بیند *beinindē*. — Au milieu de la paix, صلح *soult u salāh arācindē*. — de nous, ارامزده *arāmuzdē*. — d'eux, بینلرند *beinlerindē*. — Le milieu, pour le centre, کوبک *gueubek*, قلبگاه *qalbguiāh*. — Au milieu, au centre de la forêt, اورمانک قلبگاهند *ormānuū qalbguiāhindē*. — Ce qui s'éloigne également des deux excès contraires, حال اورتته *orta hāl*, حد *haddi i'tidāl*. — La libéralité tient le milieu entre la prodigalité et l'avarice, جود وسخا بخل و تبذیرک *djoud u sakha bakhl u tebzīruū hāli i'tidālīdur*. — Le mieux en tout est un juste-milieu, خیر الامور اوسطها

evraq, a.; قندیل چیچکی *qandil*
tchítchegui. Voy. ACHILLÉE.

MILLE-GRAINE, s. f. Voy. PIMENT.

MILLÉNAIRE, adj. com., بیگدن
القئی *bīnden 'ybāret*, t.-a.; القئی
alefi, a. — Mille ans, بیگ ییل
bīn il. — Dans le premier millénaire,
الف عام اولک *elfi 'āmi evveldè*.

MILLE-PERTUIS, s. m., قویون اوتی,
qoïoun oti, یاره اوتی *āra oti*, t.;
هوفاریقون *hīperīqoun*, هیپیریقون
houfārīqoun, gr. — Grande espèce,
رمان لانهار *rummān ul-enhār*, a.

MILLE-PIEDS, s. m., بیگ ایاقلو,
تسبیح *bīn āāqlu beudjek*,
بیگ ایاقلو *tesbīh beudjegui*,
bīn āāqlu, usit. قرق ایاقلو *qyrq*
āāqlu, t.; چهل پای *tchehel pāi*, p.

MILLE-PORES, s. m., غاب البحر,
ghāb ul-bahr, a.

MILLÉSIME, s. m., سکه ذک سنه سی,
رقمی *sikkènuñ senèci raqami*,
سکه ذک تاریخی رقمی *sikkènuñ*
tārykhy raqami, a.-t.

MILLET, s. m., دارو-طارو *dā-*
rou, داری *dāri*, t.; جاورس *djā-*
veres, a. — Un grain de millet, بر
دارو دانده سی *bir dārou dānèci*.

MILLIADE, s. f., بیگ سنه لک دوری,
بیگ سنه مدتی *bīn senèlik devri*,
bīn senè muddeti, t.

MILLIAIRE, s. et adj. com., borne
میلر نشانچیون, بیولرده دیکیلان طاش - دیرک
meïller nichānitchoun iollarda dī-
kīlān thāch, dīrek, t.

MILLIARD, s. m., بیگ کره

بیگ *bīn kerrè ïuz bīn*, یوز بیگ
بیگ کره اون *bīn mīlioun*, میلیون
بیگ *bīn kerrè on ïuk*, t.

MILLIÈME, adj. com., nombre
d'ordre qui complète le nombre mille,
بیکنجی *bīnindji*, t.; الف *alif*,
القئی *alfi*. — S. m., une des parties
d'un tout divisé en mille parties,
احد من لالی *bīndè bir*, بیگ بر
ahad min el-elf. — Je suis intéressé
pour un millième dans cette affaire,
بو خصوصک بیکده بر حصه علاقم
bou khouçoustè bīndè bir hyssè
'alāqam vārdur.

MILLIER, s. m., le nombre d'un
mille. Voy. MILLE. — Un millier
d'épingles, بیگ عدد طولی *bīn*
'aded thoplouq. — d'arbres, بیگ
کوک *bīn keuk aghādj*. — Par
milliers, قتی چوق *qati tchoq*,
هزار بهزار *bīner bīner*, بیگر
hezār behezār.

MILLION, s. m., dix fois cent mille,
اون کره یوز بیگ *on kerrè ïuz*
bīn, اون یوک *mīlioun*, میلیون
ïuk. — Deux millions, ایکی میلیون
iki mīlioun. — Se dit aussi d'un nom-
bre considérable, mais indéterminé,
صد هزار نیجه بیگ *nīdjè bīn*. — Je vous
rends un million de grâces, تشکر ایدهرم
sad hezār techekkur
idèrum.

MILLIONIÈME, adj. com., اون
کره یوز بیکنجی *on kerrè ïuz*
bīnindji. — S. masc., la millionième
partie d'un million, یوز کره
بیکنجینک حصه سی *on kerrè ïuz*
bīnindjīnuñ hyssèci.

MILLIONNAIRE, s. m., ميليون *mīlioun sāhybi*, دك زنگين اولان *pek zenguūn olān kimesnè*, مال قارون صاحبى *māli qāroun sāhybi*.

MILO, ou MÉLOS, île de l'Archipel, ميلورد دكرمنلك *buūik deīrmenlik*.

MILORD, s. m., mot anglais qui signifie Monseigneur, ميلورد لفظ *mīlord lafzi* انگليز كه افندم ديمكدر *inglyz ki esendum demektur*. — Popul., homme riche, زنگين اولان *zengūn olān kimesnè*.

MIME, s. m., تقليد جى *taqlīddji*, مسخره مقلد *mouqallid*, maskhara, a.

MINARET, s. m., tour d'une mosquée, منارة *mināret*, *menārè*, pl. a. منارات *menārāt*.

MINAUDER, v. n., نازلنمق *nāzlanmaq*, ناز و شيوه *nāz u chivè* it, شيوه كارلقى *chivèkiārlyq* it, p.-t.

MINAUDERIES, s. f. pl., ناز *nāz*, شيوه كارلقى *nāz u chivè*, p.; شيوه كارلقى *chivèkiārlyq*, p.-t.

MINAUDIER, ÈRE, adj., نازلو *nāzlu*, شيوه كار *chivèkiār*, p.

MINCE, adj. com., qui a peu d'épaisseur, يوقته *indjè* - اينجه *indjè* - اواق *ouvāq*, vulg. *oufāq*, t.; رقيق *raqyq*, a. — Étouffe *indjè qoumāch*. — Au fig., peu considérable, از *az*, يوقته *indjè qoumāch*. — Revenu bien mince, خياليجه *chīyalijeh*, جزئي *djuz'ū* *qācyr*. — Esprit — عقل قاصر *'aqli qācyr*. — Une raison, un motif bien mince,

دليل *qouvetsyz delil*, قوتسز دليل *delili vāhi*, واهى.

MINE, s. fém., air, apparence du visage, contenance, چهره *üz*, يوز *üz*, وجه *vedjh*, بکز *beüz*, t.; صورت *sīmā*, a. — Forme, صورت *souret*. — Apparence en général, gueusterich. — Bonne mine, gueusterich. — Mauvaise mine, *husni souret*. — Faire mauvaise mine, ou simplement la mine, اکشى صورت *akchi souret it*, چهره ياپمق *tchehrè* *tāpmaq*. — Qui a de la mine, de l'apparence, gueusterichlu. — Avoir mauvaise mine, ou l'air malade, چهره سى او *khasta tchehrèci ol*. — Il a mauvaise mine, l'air incommode, بوزقدر *tchehrèci bozouqtur*. — Faire bonne mine, avoir de la contenance, ارانه *irā'aī soureti sebāt it*. — Faire mine d'une chose, en faire semblant, صورنا گوسترمک *souretā gueustermek*. — Faire mine d'être content, صورنا اظهار مهنويت *souretā izhāri mennouniit it*. — Faire bonne mine à mauvais jeu, cacher son mécontentement, قورى غيرت *qourou ghaïret it*, gueustermek. — Faire des mines, faire des signes, رموز و اشارت *roumouz u ichāret it*.

MINE, s. f., lieu où se forment les métaux, معدن *ma'den īeri*, پرى *ma'den*, a.-t.; معادن *me'ādīn*, pl. a. Ce dernier mot indique aussi le métal ou le minéral même. — Une mine d'or, التون معدنسى

altoun ma'deni. — De la mine, ou du minerai d'or, **حجر ذهب** *hadjeri zehab.* — d'argent, **کومش معدنی** *gumuch ma'deni.* — de cuivre, **باقر** *bāqyr ma'deni.* — de diamants, **الماس معدنی** *elmās ma'deni.* — de charbon de terre, **بیر کومری** *ier keumuri ma'deni.* — Une mine riche, **برکتلو معدن** *bereketlu ma'den.* — pauvre, **برکتسز معدن** *bereketsyz ma'den.* — Travailler aux mines, **معدنلرده ایشلک - خدمت ا** *ma'denlerdè ichlemek, khydmet it.* — Découvrir une mine, **بر معدن** *bir ma'den kechf it,* **بیر** *bir ma'den Boulmaq.* — Creuser, fouiller la mine, **معدنی** *ma'deni hafr it.* — Mine, mesure qui contient la moitié d'un setier, **پارم کیله** *īārim kîle.* — Cavité sous une fortification, etc., pour la faire sauter, **لغم** *laghoum, t.;* **نقب** *naqb.* — Creuser une mine, **لغم قازمق** *laghoum qāzmaq.* — Charger une —, **لغمی طولدرمق** *laghoumi dholdurmaq.* — Faire jouer une —, **لغمی ایشتتمک** *laghoumi ichletmek.* — Mettre le feu à la —, **لغمی طوتشدرمق** *laghoumi thoutouchturmaq,* **لغمه آتش ویرمک** *laghoumè âtech vîrmek.* — Éventer une —, **لغمی هوالندرملق - ابطال ایندرملق** *laghoumi havālandurmaq, ibthāl itturmek.* — On dit aussi, au fig., éventer la mine, pour dire découvrir un dessein, un projet, le déconcerter, **تدبیری خارجه اخراج ا** *khāridjè ikhrād j it,* **تدبیری بوزمق** *tedbîri bozmaq.*

MINER, v. a., faire une mine, **لغم قازمق ا** *laghoum it,* — **لغم قازمق اچمق** *laghoum qāzmaq, âtchmaq.* — Miner des fortifications, **استحکامازک** *istyhkiāmātūn altindè laghoum âtchmaq.* — Creuser, caver, **اشندرملق** *qāzmaq,* **اشندرملق** *âchendurmaq,* **اکل - حفرا** *ekl, hafr it.* — Affaiblir, **ضعیفلمق** *za'iflatmaq.* — Ruiner, détruire peu à peu, — **بوزمق - بوزمق** *azer azer iyqmaq, bozmaq, berbād it,* **افنا ا** *ifnā it.* — Le temps mine tout, **وقت وزمان هرشیئ افنا** *vaqt u zemān her cheü ifnā ider.*

MINERAI, s. m., معدن *ma'den,* معدن طاشی *ma'den thāchi; t.* Voy. MINE.

MINÉRAL, s. m., pl. MINÉRAUX, toute substance solide qui se trouve dans le sein de la terre, **معدن** *ma'den, pl. a. معادن me'ādin.* — Pierre minérale, **معدن طاشی** *ma'den thāchi.* Voy. MINE.

MINÉRAL, e, adj., des minéraux, **معدنی** *ma'denlu, a.-t.;* **معدنی** *ma'denü, a.* — Sel minéral, **ملح معدنی** *melhy ma'denü.* — Eaux minérales, **مياه معدنیه** *mīāhi ma'denüè.* — Substances —, **اجزای معدنیه** *edjzāi ma'denüè.*

MINÉRALISATION, s. f., فلز صورتنه *fuluzz souretinè guîrmè,* **کیرمه** *kisb us-souret ul-fuluzz, a.*

MINÉRALISER, v. a., فلز صورتنه *fuluzz souretinè qoïmaq,*

فلز صورتته وضع *fuluzz souretinè*
vaz' it. — Minéralisé, e, فلز صورتته
 فلز صورتته *fuluzz souretinè guïrmich.*

MINÉRALOGIE, s. f., علم معادن
 'ylmi me'ādin, a.; معدنچيک *ma'-*
dendjilik, a.-t.

MINÉRALOGIQUE, adj. com., علم
 'ylmi me'ādinè mute'allyq, a.-t.; معادنہ متعلق
ma'deni, a.

MINÉRALOGISTE, s. m., علم
 'ylmi me'ādinè ālin.

MINET, TE, s. fam., petit chat,
 کدی یا اوربسی - انیکي
kedi
tāvrouçou, ent'gui, t.

MINEUR, s. m., celui qui tra-
 vaille aux mines, معدنچی *ma'-*
dendji, a.-t. — Ouvrier militaire
 qui travaille également aux mines,
 لغمجي *laghoumdji, t.*; نقاب
naq-
qāb, a. — Une compagnie de mi-
 neurs, لغمجيان بلوکی
laghoumdjīān
beulugui.

MINEUR, E, adj. et s., qui n'a
 point atteint l'âge de la majorité,
 حد بلوغه واصل اولمامش
huddi
bulougha vācyl olmānich, a.-t.; غیر بالغ
 يتشماش *etichmenich, t.*; صبي
 ghāiri bālygh, *subi, pl.*
 حال صغره *soubiān, a.*; اولان
hāli syghardè olān. — Enfant
 mineur, ولد صغير *veledi saghyr.* —
 Émanciper un mineur, بر صغيری
 ا بهال *bir saghyri ibhāl it.* — adj.,
 plus petit, کچوکرک *kutchukrek,*
 دخی کوچک *dukhy kutchuk, t.*; اصغر
asghar, a. — L'Asie-Mineure,
 آسیای صغیر *āciāi saghyr.*

MINEURE, s. f., t. de logique, se-

conde proposition d'un syllogisme,
 صغری *soughra.* — Prouver, nier une
 mineure, یا خود رد, اثبات
soughrāi ishūt iākhod redd
u inkiār it.

MINIATURE, s. f., - آنچه نقش
 اوافق *indjè naqch, tasvīr,* تصویر
 اولدوق نقش چيقارمه
oufūq olaraq
naqch tchyqārma, t. — Portrait en
 miniature, اولنمش تصویر
mouçaghgheren naqch olounnich
tasvīr.

MINIÈRE, s. f., معدن چيقان ير
 معدن چيقار ير, *ma'den tchyqān ier,*
 منبیت *ma'den tchyqār ier, a.-t.*; معدن
 ممبريتي *membiti ma'den, pl. a.*
 منابت معدن *menābiti ma'den.*

MINIME, adj. com., très-peu impor-
 tant, جزوتی *djuz'ii,* جزوتی
djuzvii, a. — Affaire minime, امر جزوتی
emri
djuzvii, pl. a. امور جزوتیه
djuzvii. — Qui est d'une couleur fort
 obscure, ياغز قره *iāghyz qara, t.*;
 ادھم *edhem, a.*

MINIMUM, s. m., t. de géom., le
 plus petit degré auquel une grandeur
 puisse être réduite, اک کوچک
 ادنی *eñ kutchuk, t.*; اقل
 اصغر المقادر *aqall,*
asghar ul-meqādir. — Somme fixée
 comme la moindre à payer, ادا
 اولندجق اقل المقادر اولان مبلغ
edā olounadjaq aqall ul-meqādir
olān meblagh.

MINISTÈRE, s. m., emploi, charge
 qu'on exerce, منصب *mansyb, pl. a.*
 مناصب *menācyb.* — Cela n'est pas
 منبسه متعلق, منبسه متعلق
 شي دکدر *mancybunè mute'allyq*

cheï deïldur.—Entremise, ال *el*, t.; واسطه *vācytha*, معرفت *ma'rifet*. — Par le ministère de..., معرفت ایله *ma'rifet ilè*. — Département d'un ministre d'État, نظاره *nazāret*, وزارت *vuzāret*, وکالت *vekiālet*. — suprême, باش وکالت *bāch vekīālet*, صدارت عظمی *sadāreti 'ouzma*, وزارت عظمی *vuzāreti 'ouzma*. — Le ministère de l'intérieur, امور داخلیه نظارتی *oumourī dā-khyliè nazāreti*. — des affaires étrangères, en Europe, امور اجنبیه *oumour edjenebūè vekīāleti, vuzāreti, nazāreti*. — Les ministres en général, وکالتی - وزارتی - نظارتی *oumour edjenebūè vekīāleti, vuzāreti, nazāreti*. — Les ministres en général, وکلای دولت *vukelāi devlet*. — Hôtel et bureaux d'un ministre, وزارت قپوسی - قونای *vuzāret qapouci, qonāghy*. — Le gouvernement, l'administration d'un ministre, وکالت *vekiālet*. — Sous le ministère, sous l'administration de Votre Excellence, جنابکزک زمان وکالتلرنده *djenābuñuzuñ zemāni vekīāletlerindè*.

MINISTÉRIEL, LE, adj., qui appartient au ministère, وزارتیه متعلق *vuzāretè mute'allyq*, دولتک *devletuñ*, امور دولته متعلق *oumourī devletè mute'allyq*. — Affaires ministérielles, امور دولت *oumourī devlet*. — Lettre. — دولت مکتوبی *devlet mektoubi*. — Ministériel, partisan du ministère, وکلای دولت طرفدارى *vukelāi devlet thārafđāri*.

MINISTÉRIELLEMENT, adv., دولتجه *devletdjè*, a.-t. — Répondre ministériellement, دولتجه جواب ویرمک *devletdjè djevāb vīrmek*.

MINISTRE, s. m., celui dont on se sert dans l'exécution de quelque chose, ایشتدریجی *ichletturidji*, مروج *idjra ididji*, t.; مروج *murevoidj*, منفذ *muneffiz*, a. — Le ministre des volontés de quelqu'un, برکمسندهك اراده ایتدیكى امورك *bir kimesnènuñ irādè ittıgui oumouruñ muneffizi*. — Ministre d'État, ou simplement ministre, وکیل *devlet vekili*, وکیل *vekil*, ناظر *nāzır*. — Le premier ministre, باش وکیل *bāch vekil*. — Les ministres, وکلای دولت *vukelāi devlet*, رجال دولت *ridjāli devlet*, ou simpl. وکلا *vukelā*. — Le ministre de l'intérieur, امور داخلیه نظاری *oumourī dā-khyliè nāziri*. — de l'extérieur, ou des affaires étrangères, امور خارجیه نظاری *oumourī khāridjūè nāziri*. — Ministre, envoyé diplomatique dans les cours étrangères, ایلچی *iltchi*. — Ministre plénipotentiaire, مرخص ایلچی *mou-rakhhhas iltchi*, رخصت کامله ایله *roukhsati kiāmilè ilè mou'aven iltchi*. — Les ministres de la religion, مشایخ دین *mechākhya dīn*. — Ministre, pasteur de la religion réformée, لوتران مذهبک پاپاسی *loutrān mezhebinuñ pāpāci*.

MINIUM, s. m., سولگن *sulguien*, *suluguien*, t.; زنجفره *zindjefrè*, زنجفر *zindjefr*, a.

MINOIS, s. m. fam., کوزل چهره *guzel tchehrè*, t.

MINON, s. m., کدیجک *kedidjik*, t.

خفیفچه یورکی, MINORATIF, s. m., کھفیفچه یورکی
 کھفیفچه یورکی *khafifdjè iürcü surer*
 علاج *ylädj, t.*

MINORITÉ, s. f., état d'un mineur,
 bulougha بلوغه وارمیانک حالی
värmaianuñ häli, t.; حال صغر *häli*
syghar, a. — Durant la minorité du
 roi, پادشاهک حال صغرنک *pädi-*
chähuñ häli sygharinde. — Le petit
 nombre, par opposition à la majorité,
 قلت *aded äzlyghy,* عدد از لگی
 عدد *qylleti 'aded.* — des voix dans
 une assemblée, بر مجلسده رای
bir medj-
listè rëi identeruñ qylleti 'adedi. —
 La partie ou le côté le moins nom-
 breux d'une assemblée, از لقی طرفی
äzlyq tharafi, طرف اقل *tharafi*
aqall.

MINUIT, s. m., کیجه یاریسی
guñdjè iärıcı, t.; نصف الليل *nysf*
ul-leil, a. — A minuit, کیجه یاریسنک
guñdjè iärıcındè. — Jusqu'à minuit,
 نصف الليله قدر *nysfil-leilè qadar.*
 منتصف لیلده *muntacyfi leıldè.*

MINUSCULE, adj. et s. f. — Lettre
 --, اوفاق حرف *oufâq harf, t.-a.*;
 حرف دقیق *harfi daqqq, pl. a.*
 دقائق الحروف *daqâq ul-hourouf.*

MINUTE, s. f., soixantième partie
 d'une heure, دقیقه *daqyqa, daqqè,*
 pl. a. دقائق *daqâtq.* — Petit espace
 de temps, بر لحظه *bir lahza,* بر
 دقیقه *bir daqqqa.* — Je reviens dans
 une minute, بر دقیقه ایچنک کلورم
bir daqqqa içhindè guelurum. —
 Au fig., brouillon d'un écrit, تسويد
tesvid, مسوده *mucevvedè, pl. a.*

مسودات *mucevvedât.* — Faire la
 minute d'un acte, بر سندک
bir sene-
duñ mucevvedecini qylmaq, almaq.
 — L'original d'un acte, اصل نسخه
asl nuskhè, نسخه اصلیه *nuskhèi*
asliè. — La minute d'une requête,
 عرضحالک بطالی *'arzouhâlun*
baththâli. — Minute, écriture fort
 petite, اینجه یازو *indjè iâzou.*

MINUTER, v. a., faire la minute
 d'un écrit, d'un acte, تسويد
tesvid
it, مسوده یازمق *mucevvedè iâzmaq,*
 a.-t.; قره لمق *qaralamaq.* — Au fig.,
 projeter quelque chose pour l'accom-
 plir bientôt, ذهنک قورمق *zihmindè*
qourmaq, تصارلمق *taçârlamaq.*

MINUTIE, s. f., bagatelle, اوفاق
 اوفاق تفک *oufâq tefek, t.*; تفک
 امر *oufâq tefek chei, t.-a.*; مداق
emri daqqq, pl. a. دقیق جزئیات
medâqq ul-oumour; *djuziât.*

MINUTIEUSEMENT, adv. familier,
 اوفاق تفک شیلره باقدرق
oufâq tefek cheilerè bâqaraq, t.; بالمدقة
bil-mudaqqat. — Rechercher minu-
 tieusement, تداقق ای *tadqqq it.*

MINUTIEUX, SE, adj., اوفاق
 اوفاق تفک نسندلری اریان
oufâq tefek nesneleri âriân, اوفاق
 تفک شیلره *oufâq tefek*
cheilerè oghrâchur bir kimesnè,
 اوغراشور بر کیمسنه
medâqqq مداق اموره اوغراشور آدم
oumourè oghrâchur âdem, a.-t.;
 مودقق *moudaqqq, a.* — Recherches
 minutieuses, اینجه دن اینجه

مردار اشدرمه لَر *indjèden indjè arächtur-maler*. — Soins minutieux, اینجه دن *indjèden indjè ihtimämler*, بالمداقة هم *hememi bil-mudäqqat*.

MIOCHE, s. m., tout petit garçon, pop., اوغلانچق *oghländjyq*, t.

MI-PARTI, E, adj., یاری یاری به *ïari ïariüè*, t.; ذو شطربین *zou chathreïn*, a. — Étoffe mi-partie de blanc et de noir, بر شطری بیاض *bir chathri bëüz vè bir chathri siäh qoumäch*.

MIRABELLE, s. f., petite prune jaune, بر نوع اوفاق و صاری ارك *bir nev'y oufäq vè säri erik*, t.

MIRACLE, s. m., معجزه *mu'djyzè*, pl. a. معجزات *mu'djyzät*, کرامتة *kerämet*, pl. کرامات *kerämät*. —

Miracle vrai, معجزه صحیحہ *mu'djyzèi sahîha*. — faux, معجزه کاذبه *mu'djyzèi kiäzybè*. — Miracles des saints, کرامات اولیا *kerämäti evliä*. — Faire des miracles, معجزات ا *mu'djyzät it*. — Chose merveilleuse, digne d'admiration, عجایب *adjäüb*, a.; عجایباندن برشی *adjäübätten bir cheï*. — Cette machine est un miracle, بوالث عجایب شیدر *bou älet 'adjäüb cheïdur*. — Chose étonnante, معجزه *mu'djyzè*. — C'est un miracle qu'il n'ait pas été tué dans ce combat, بوجنکده قتل اولنمامسی *bou djenktè qat olounmämaci mu'djyzè nev'ynden-dur*.

MIRACULEUSEMENT, adv., کرامتله *kerämet ilè*, معجزه ایله *mu'djyzè ilè*, طریقله *mu'djyzè souretilè*, tharyqylè.

MIRACULEUX, SE, adj., qui s'est fait par miracle, کرامتله *kerämetlu*, a.-t.; معجزنما *mu'djyznumä*, a.-p.; معجزه ایله اولمش - ظهور ایتمش *mu'djyzè ilè olnuch, zouhour itmich*.

— Effet miraculeux, معجزه ایله *mu'djyzè ilè zou-hour itmich ecer*. — Surprenant, admirable, شاشیله جق شی *chächiladjaq cheï*. — Action miraculeuse, بادئ استغراب اوله جق بر فعل *bädü istighrâb oladjaq bir fy'l*.

MIRE, s. f., نشانله دوکمه سی *nichänlama deuümeci*, t. — Point de mire, au fig. fam., مقصد *maqsad*, مرام *meräm*, a.

MIRER, v. a., regarder attentivement le but où l'on vise, نشان *nichän thoutmaq, älmq*. — Viser, aspirer, کوز دیکمک *guez dïkmek*, بقمق *baqmaq*, اطماح *nichänlamaq*, t.; نظر ا *ithmähi nazar it*, a.-t. — Mirer une place, بر منصبه کوز دیکمک *bir mansebè guez dïkmek*. — Se mirer, v. pr., آینه یه باقیمق *äünäè bāqmaq*, کندو عکسنی آینه ده *guendu 'aksini äünada gueurmek*.

MIRMIDON, s. masc. fam., jeune homme de petite taille et de peu de considération, بودور *bodour*, بو بی *boü qyssa vè i'tibärsyz oghlän*, t.

MIROIR, s. m., آینه *äünè*, vulg. آینه *äüna*, p.-t.; کوزگو *guezgu*, مرآت *mirät*, pl. a. مرآیا *miräüa*. — concave,

مرآت qovouq āīna, قووق آیینہ
 میراتی مقرر mirāti mouqa'ar. — convexe,
 دیشی قنبور آینه dīchi qambour āīna,
 آیینہ محدب āīnēi mouhaddib.
 — ardent, آیزہ یاقیجی iāqyđji
 آینه وقاد mirāti vaqqād. —
 کندو عکسنى, Se voir dans un miroir,
 آینه گورمک guendu 'aksini āī-
 nada gueurmek. — Miroir, en t. de
 mar., cadre placé à l'arrière du
 vaisseau, گمی نشانی guemi nichāni.

MIROITÉ, E, adj., bai, en parlant
 d'un cheval, بنکلو و طوری beneklu
 dhorī, t.

MIROITERIE, s. f., آیینہ تجارتی
 āīna tidjāreti, آینه جیلک āīnadjī-
 lik, t.

MIROITIER, s. m., آینه جسی
 āīnadji, t.

MISAINÉ, s. f. Mât de —, مزانه
 mezāna, میچندہ درکی mīdjena di-
 regui. — Voile de —, میچندہ یلکنی
 mīdjena ielkeni.

MISANTHROPE, s. m., آدمدن
 ādemden qāčhār, آچار- اور کر
 curker, t.; بغیض الانسان baghyz
 ul-insān, a.

MISANTHROPIE, s. f., haine des
 hommes, آدمدن اور ککک ādemden
 curkuklik, t.; نفرة عن الانسان
 nefret 'an el-insān, a. — Humeur
 chagrine, وحشة یکا زلق iānāzlyq,
 vahchet, a.

MISCELLANÉES, s. m. pl., مجموعتہ
 medjmou'at el-'ouloum
 el-muteferryqa, a.

MISCIBILITÉ, s. f., قارشغہ
 qārichmagha guelmeklik,
 قابلیت امتزاج qābiliyeti imtyzādji,
 t.;

MISCIBLE, adj. com., قارشہ بیلور
 qāricha bīlur, t.; ممکن الامتزاج
 mumkin ul-imtyzādji, a.

MISE, s. f., ce qu'on met au jeu,
 آویون اچقہ سی oīoun aqčhēci, t.;
 مزاد sermūē, p. — Euchère, سرمایه
 mezūd behāci. — Usage,
 عادت 'ādet. — Cours de la monnaie,
 رواج رایج rūđj, رواج کچر
 guetcher, t.; revādji. — Portion,
 intérêt dans une société, une
 entreprise, بخش bakhch,
 حصہ hissē. — Être de mise, au
 fig. fam., مقبول او maqboul ol. —
 N'être pas de mise, n'être pas valable,
 کچماک guetchemek. — Cela n'est
 pas de mise, کچمز guetchemez,
 طونلمز, نامقبولدر nā maqboul-
 dur. — Manière de se mettre,
 کینمہ gueinnē. — Mise en possession,
 تملیک temlik.

MISÉRABLE, adj. com., dans la
 misère, زوالو, دوشکون duchkun,
 بد بخت bedbakht, t.; بیچارہ
 būčhārē, p.; سفیل sefīl,
 مساکین meskīn, pl. a. فقیر
 mečākīn. — Pauvre, فقیر faqyr,
 pl. a. یوخسول ioukhsoul.
 — C'est un homme bien misérable,
 غایت ایلہ مسکین بر آدمدر
 ghāüiet ilē meskīn bir ādemdur. —
 Méchant, شتی chaqy. — Mauvais
 dans son genre, کوتی keutu,
 ایشہ iāšē, ردمتی ichē iārāmaz,
 خسیس khacīs. — De misérables
 honneurs, اعتبارات حسیسہ i'tibā-
 rāi khacīcē. — Méprisable, vil,
 الحق haqyr, ذلیل rezīl, t.;

a. — C'est un misérable, الحقيق بر *alchaq bir âdemdur.*

MISÉRABLEMENT, adv., مسكينلكه *meskînligülè*, a.-t.; فقيرانه *faqyr-rânè*, a.-p.; مضايقه ايله *mouzâïqa ilè*, a.-t.; دوشكونلك ايله *duchkunlik ilè*, a.-t.; الحقائق ايله *altchaqlyq ilè.* — Vivre — مضايقه ايله كچنمك *mouzâïqa ilè guetchinmek*, حال *hâli meskenette guetchinmek.* — Finir — بالمسكنة *bil-meskenet itmâmi 'eumr it.*

MISÈRE, s. f., état d'une personne misérable, يوخسوللق *ïoukhsoullyq*, مسكينلك *meskînlîk*, فقيرلق *faqyrylyq*, a.-t.; فقر *faqr*, فاقه *fâqa*, a. — Grande — فقر شديد *faqri chedîd.* — Besoin, pénurie, مضايقه *mouzâïqa.* — Éprouver la — مضايقه *mouzâïqa tchekmek.* — Ce qui rend misérable, دوشكونلك *duchkunlik*, حال عجز *'adjz*, عجز *bîchûregui.* — Peine, incommodité, صيقندي *syqynti*, محنت *syqlet*, ثقلت *myhnet.* — Misères, bagatelles, لا هيج مقولهسى *lâ cheï maqoulèci maddèler*, شيلر *hîtch maqoulèci cheïler*, عبثيات *'abeciât.*

MISÉRÉRÉ, s. m., بغرساق *baghyrsâq aghrîci*, ايللوس *ilâvous*, t. — Avoir le miséréré, او ايللوس علننه مبتلا او *ilâvous 'yille-tinè mubtelâ ol.*

MISÉRICORDE, s. f., vertu qui porte à compatir aux maux d'autrui,

مرحمت *merhamet*, pl. a. *merâhim*, راحم *rahm*, رافت *réefet*, شفقت *chefqat*, a. — Homme sans miséricorde, مرحتسز *merhametsyz âdem.* — La miséricorde de Dieu, صيدانيه *merhameti samedânüic.* — Grâce, pardon, عفو *'afv*, مغفرة *maghfîret*, امان *amân*, يارلغ *ïarlygh*, t. — Faire miséricorde, pardonner, *merhamet it*, عفو *'afv it*, باغشلمق *bâghychlamaq.* — Faire quartier, امان ويرمك *amân vîrmek.* — Interj., miséricorde! *el-amân*, امان *amân.*

MISÉRICORDIEUSEMENT, adverbe, مرحمتله *merhamet-ilè*, a.-t.; بالتسرحم *bil-merhamet*, *bit-terahhum*, a.

MISÉRICORDIEUX, SE, adj., مرحتلو *merhametlu*, شفقتلو *chefqatlu*, a.-t.; اسيركيجسى *ecîrgueïdji*, t. En parlant de Dieu, on emploie particulièrement les mots رحيم *rahîm*, كريم *kerîm*, رحمن *rahmen*.

ميسل *MISSSEL*, s. m., ليتوريه *lîtourîa*, قداس *qoudâs*, ليتوريه *lîtourîa kitâbi*, a.-t.; كتاب الصلاة القربان المقدس *kitâb us-salât ul-qourbân el-mouqaddes*, a.

MISSION, s. f., charge, commissio, ماموريته *méémourîet*, a.; سفارش *sifârîch*, سفارش *sipârîch*, p. — Avez-vous mission pour cela? بوماده ايچون مامورتتك وارميدر *bou maddè itchoun méémourîetüi vârmîdur.* — de prédicateurs apostoliques, رسالت *reçâlet.* — Mission,

t. collectif désignant les missionnaires pour la propagation ou l'instruction de la religion, تلقين ايمانسه مأمور *telqyni imānè méémour olān meb'ouster.*

MISSIONNAIRE, s. m., مهالك *memāliki edjnehüüdè va'z iden pāpāz,* t.; مأمور بتلقين الايمان *méémour be-telqyn ul-imān,* a.

MISSIVE, adj. f. (lettre), et MISSIVE, s. f. fam., مکتوب *mektoub,* بتسى *biti,* t.; نامه *kiāghyd,* t.; نامه *nāmè.* Voy. LETTRE.

MITAINE, s. f., بر نوع الدون *bir nev'y eldiven,* t.

MITE, s. fém., très-petit insecte, پیتیر قوردی - قوردجغزی *pcinir qourdi, qourddjighyzi,* t.

MITHRIDATE, s. m., contre-poison, پادزهر *pād-zchir,* vulg. *panzchir,* جنسی تریاق *terüq djinsi.*

MITIGATION, s. f., خفیفلمتسه *khafifletmè,* یومشاته *ïoumchātma,* تخفیف *takhfif,* تعديل *ta'dil,* a.

MITIGER, v. a., تخفیف ا *takhfif it,* تعديل *ta'dil it,* a.-t.; خفیفلمتک *khafifletmek,* یومشاتمق *ïoumchātmaq,* t.; تسکین - تلئین ا *teskîn, telîin it.*

MITONNER, v. n., faire cuire à petit feu, - یواش یواش پشورمک - قیناتیق *qainātmaq.* - Faire tremper le pain dans le bouillon sur le feu, ات *et souündè tir'd islātmaq,* تبرید *etmégui tir'd it.* - v. a., au fig. fam., cajoler, dorloter, نازلو بسلمک *nāzlu beslemek.* - Au fig., mitonner une affaire,

la ménager adroitement, بر مصاحتک *bir maslahatuñ souhouletini tehüè it.*

MITOYEN, NE, adj., مشترک *muehterek,* a. - MUR - مشترک *muehterek divār.* - Espace - ارهلق یری *aralyq ieri,* a.-t. - Au fig., avis mitoyen, qui tient le milieu entre deux extrémités opposées, رای متوسط *rèi mutevessyth.*

MITRAILLE, s. fém., de canon. صالقم *sālqym,* t. - Canon chargé à mitraille, صالقم ایله طولمش طوب *sālqym ilè dholmuch thop.* - Basse monnaie, پور *poul,* منقر *manqyr.*

MITRAILLER, v. a., صالقهلو کوله *sālqym lu kulè àtmaq,* t.

MITRE, s. f., - مترپولیت تاجی - میتروپولیت کلاهی *mitropolit tādji, kulāhi,* پستپوس طاقیهسی *pisqopos thū-ğyeci,* t.

MITRÉ, E, adj., تاجلو *tādjlū,* طاقیهلو *thāğyèlū,* t.

MITRON, s. m. fam., اکمکچی *ckmekchi ouchāghy,* t.

MIXTE, adj. com., قارشق *qāri-chyq,* t.; مخلوط *makhlouth,* اجزای مختلفدن مرکب *edjzāi moukhtelifèden murekkeb.* - Corps mixtes, اجرام مرکبه *edjerāmi murekkebè.* - s. m., مرکب *murekkeb,* pl. a. مرکبات *murekkebāt.* - Toutes les parties d'un mixte, بر جسم مرکبک *bir djismi murekkebuñ kiāffî edjzāci.*

MIXTILIGNE, adj. com., مختلف *moukhteliful-khouthouth,* a. قرشترمد *qarich-*

turma, قاتلمه *qātilma*, t.; اختلاط *ikhūlāth*, مشح *mechidj*, a.

MIXTIONNER, v. a., قرشترمق *qarichturmaq*, برى برينه قاتوب *biri birine qātup qarichturmaq*, t.; اختلاط *ikhūlāth it*, a.-t. — du vin, شراب ايچينه *charāb itchinē bachqa chei qātmaq*. — Mixtionné, c, ايچينه قاتلميش *itchinē qāilmich*, قارشترلميش *qārichturilmich*.

MOBILE, s. m., corps qui est mù, اوبنامش *qymildānmich*, اوينامش *oïnāmich*, متحرك *muteharrik*, a. — Force mouvante, قملداديجى *qymildādīdjī*, اوبناديجى *oïnādīdjī*, تحريك *mouharrik*, محرك *tahrīk*. — La vapeur est le mobile de cette machine, واپور يعنى بخار *vāpor ia'ni boukhār bou āletuñ mouharrikīdur*. — Motif, cause, باعث *bā'ys*, سبب *sebeb*. — Le premier mobile, la personne qui donne le mouvement à une affaire, une entreprise, une administration, etc., آلت محركه *āleti mouharrikē*, آلت التحريك *ālet ut-tahrīk*.

MOBILE, adj. com., qui peut être mù, اوبنار *qymildāneur*, اوينار *oïnār*, دپرنور *tapreneur*, t.; ممكن الحركة *muteharrik*, ممكن *mumkin ul-hareket*, a. — Au fig., léger, changeant, inconstant, دکشور *dēicheur*, t.; قرارسز *qarārsyz*, a.-t.; عديم الثبات *nāpāidār*, p.; 'adīn us-sebāt.

MOBILIAIRE, adj. com., ممکن *mumkin* النقل اولان امواله متعلق

un-nāql olān emvālē mutē'allyq, a.-t. — Richesse — اموال ممکن *emvāli mumkin un-naqlē mutē'allyq servet u iēcūr*. — Héritier — ناطق *nāthyq u sāmīt emvāluñ vārici*.

MOBILIER, s. m., les meubles de la maison, اودانلىق *avādānlyq*, او اودانلىقى *ev avādānlyghy*, t.; ناطق آلات بيت *ālāti beit*, و صامت امواله متعلق اشيا *nāthyq u sāmīt emvālē mutē'allyq echīā*.

MOBILITÉ, s. f., facilité à être mù, قملدانېغه حرکت *hareket*, قولايلىق *qymildānmagha qolāilyq*, t.; سهولت الحركة *souhoulet ul-hareket*, سرعت حرکت *sur'ati hareket*, a. — Au fig., inconstance, légèreté, قرارسزلىق *qarārsyzlyq*, عدم بات *'ademi sebāt*. — d'esprit, د'imagination, جولان ذهن *djevelān uz-zihn*. — d'affection, هر جايبلىك *her djāilik*. — La mobilité des choses humaines, احوال بشرتهذك قرارسزلىقى *ahvāli beche-rüēnuñ qarārsyzlyghy*.

MODALE, adj. f. (proposition), قضيه شرطيه *qazīiē charthūiē*, a.

MODALITÉ, s. f., كفيية *keifūiet*, ماھيت *māhūiet*, a. — La blancheur est une modalité du papier, بياصلق *beāzlyq kiāghy-luñ māhūietīdur*.

MODE, s. f., usage passager qui dépend du goût, چقمه *tchyqma*, مودا *modā*, t. — Nouvelle mode, چقمه يکسى *ieñi tchyqma*. — Manière, usage, goût, طرز *tharz*, آيين

äün, عادت *'üdet*. — Mode de se vêtir, کینمک طرزی - عادتسی *gucünmek tharzi*, *'üdeti*. — Une étoffe à la mode, طرز جدید اوزره *tharzi djedîd uzrê bir qoumâch*. — A la mode de France, فرانسہ واری *frânça vâri*. — Manière d'agir, عمل و حرکت *'amel u hareket*, طور و حرکت *thavr u hareket*. — Chacun vit à sa mode, هر کس کندویه مخصوص بر کونه *her kes guenduïe makhsous bir guïounê thavr ilê guetchînur*. — Modes, au pl., ajustements, parures à la mode, یکی یکی چیقوه روبه - ملبوسات *iëni tchyqma rouba, melbouçât*.

MODE, s. m., t. de grammaire, manière de conjuguer les verbes suivant la nature des propositions, امثله *emselê*, صورت *souret*. — Le mode impératif, صورت امریه *soureti emrüê*. — En musique, le ton dans lequel une pièce est composée, مقام *maqâm*.

MODÈLE, s. m., tout ce dont on se propose d'exécuter une copie, کورنک *eurnek*, t., مثال *miçâl*, a.; نمونه *numounê*, p. — Modèle en carton, مقوادن مصنوع بر مثال *mouqavvâden masnou' bir miçâl*. — Le modèle d'un édifice, بر بنانک *bir binânuñ numounêci*. — Faire un modèle, بر نمونه یا مق *bir numounê iâpmaq*. — Exemple moral à suivre, enseignement, عبرت *'ybret*. — Se proposer un modèle, *'ybret âlmaq*. — Exemple d'écriture, مشق *mechq*. — Copier un —, مشق المق *mechq âlmaq*.

MODELER, v. a., بر صورتی بال *bir soureti bâl moum iâ bâlchyghylê taqlîd it*, a.-t.; اورنک یا مق *eurnek iâpmaq*. — Se modeler, v. ron.; au fig., fam., prendre pour modèle, برینک اورنکجه یا مق *birînuñ eurnekîdjê iâpmaq*, بر اخر *bir akhar kimesnêden 'ybret âlmaq*. — Modelé, c, برینک اورنکجه یا پلمش *birînuñ eurnekîdjê iâpilmich*, تقلید *taqlîd olounmich*, مقلد *mouqalled*.

MODÉRATEUR, TRICE, s., qui dit rige, مدبّر *duzîdji*, t.; مرتب *murettib*, مدبّر *mudebbir ul-oumour*, a.; تعديل ایديجی *ta'dîl idîdji*, a.-t. — Le modérateur des choses de ce monde, مرتب امور عالم *murettibi oumourî 'âlem*.

MODÉRATION, s. f., retenue, vertu qui règle les passions, انصاف *in-sâf*, اقتصاد *'i'îdâl*, *yqty-çâd*, a. — d'esprit, نصافت طبع *neçâseti-thab'*. — dans le manger, اعتدال *perhîz*, p.; اعتدال *'i'îdâl*. — Se conduire avec modération, ونصافت اوزره *'i'îdâl u neçâset uzrê hareket it*. — Diminution d'un prix, تنزیل بهایی اکسلمه - ایندرمه *eksîlmê, indurmê*, قیمت *tenzîli qymet*. — La modération d'une taxe, اولنان تکلیفک *tharh olounân teklîfün ta'dîli*.

MODÉRÉ, e, adj., sage, retenu,

اعتدالو *i'tidāllu*, انصافلو *insāflu*,
a.-t.; اوصولو *ouslou*, t.; مقتصد
المزاج *mouqtacyd ul-mizādj*,
مؤدب *mu'eddib*. — Juste, équi-
table, منصف *munsyf*. — Tempéré,
اعتدل *mu'tedil*. — Chaleur mo-
dérée, حرارت معتدله *harāreti*
mu'tedilè. — Feu — آتش معتدل
âtechi mu'tedil. — Pouls — نبض
معتدل *nabzi mu'tedil*.

MODÉRÉMENT, adv., اوزره
i'tidāl uzrè, انصافی ایله *insāf ilè*,
اصول ایله *ouçoul ilè*, ضبطله *zabth-*
ilè, a.-t.; منصفانه *mounsyfānè*,
معتدلانه *mu'tedilānè*. — Se com-
porter modérément, منصفانه
mounsyfānè hareket it.
— Manger — اعتدال اوزره طعام ا
i'tidāl uzrè tha'ām it.

MODÉRER, v. actif, tempérer,
تعديل *āzāltmaq*, t.; -
اعتدال ا *ia'dil*, taqlil *it*,
i'tidāl it, a.-t. — sa colère, تعديل
ta'dili ghazab it. —
Adoucir le caractère, les mœurs,
ادبلمک *ouslatmaq*, t.;
edblemek. — un droit, خراجی
تعديل ا *kharādj en-*
durmek, taqlil *it*. — le prix, تعديل
taqlili qymet it, بهایی
behāii eksiltmek. — Se
modérer, v. pron., اعتدال بولمق
i'tidāl boulmaq, اوزره او
i'tidāl uzrè ol. — Le temps s'est
modéré, هوا کسب اعتدال ایلدی
havā kesbi i'tidāl eiledi. — Se rete-
nir, s'empêcher de..., کنديني ضبط ا
guenduüi zabth it, ضبط نفس ا
zabthi nefsi it, a.-t.

MODERNE, adj. com., nouveau,
صکره دن کلمش *ieñi*, یکی
soñraden guelmich, t.; متأخر
mutéakhhkyr, pl. a. متأخرین
mutéakhhkyrîn. — Les usages mo-
dernes, عادات جدیده *'ādāti*
djedidè. — Les anciens et les mo-
dernes, متقدمین و متأخرین
muteqaddemîn vè mutéakhhkyrîn. —
Langue — لسان متأخرین
liçāni mutéakhhkyrîn.

MODERNER, v. a., صکره دن
کلمشک *soñ-*
raden guelmichlerûn thavrindje
ieñitlemek, t.; وضع متأخرین اوزره
تجدید ا *vaz'y mutéakhhkyrîn uzrè*
tedjdid it, a.-t.

MODESTE, adj. com., qui a de la
modestie, حدیني بیلور *haddini*
هضم نفس *edebli*, t.;
ایله مالوف *hezmi nefsi ilè méélouf*,
هاضم *hāzim*,
hāzy' un-nefs, مؤدب *mueddib*, a.;
اوصولو *ouslou*, حجاب *ehli*
hydjāb, مظلوم *mazloum*. — C'est
un homme très-modeste, غایت
الغایه هضم نفس ایله مالوفی بر
ghāiet ul-ghāie hezmi nefsi
ilè méélouf bir ādemdur. — En
parlant d'une femme, عارلو *'ārlu*.
— C'est une fille modeste, اهل حیا
ehli haïū vu hydjāb
bir qyzdur. — En parlant des
choses qui marquent la modestie,
ادبلمو *edebli*. — Visage modeste,
سیمای ادیبانه *sīmāi edībānè*. —
Air — ادای ادیب *edāi edīb*,

طور ادیب *thavri edīb.* — Habit
— لباس مؤدب *libūci mueddīb.*
— Couleur — لون مؤدب *levni
mueddīb.* — Conduite — سلوك
sulouk u hareketi
edībānē.

MODESTEMENT, adv., ادبانه *edeb-
ilē, a.-t.*; ادیبانه *edībānē, a.-p.*;
اوصلوجه *ous-
louljē, t.* — Parler — ادیبانه
ا *edībānē tekellum it.* — Mar-
cher — ادب ایله یورمک —
ا *edeb ilē ürümek, mechi it.*
— S'habiller — مؤدبانه کینمک
mueddībānē gueñmek.

MODESTIE, s. f., retenue dans la
manière de se conduire et de parler,
ادب *adeb, hezmi nefis*, هضم نفس
hydjāb, a.; مظلوملق *maz-
loulmyq, a.-t.*; الحق کولکولک
ul'tchaq gueñullulik, کول الحق
gueñul altchaqlyghy. — Se com-
porter avec modestie, هضم نفس
hezmi nefis ایله عمل وحوکت ا
ilē 'amel u hareket it. — Humilité,
تواضع *tevāzou'.* — La modestie
chrétienne, مذهب عیسویه لایق
mezhebi 'ycevüē
lāyq olān tekazzou'y nefis. — Pu-
deur, عار *'ār, mahdjoub-
lyq, hañū.*

MODICITÉ, s. f., ازلق *azlyq, t.*;
قله *qyllet, a.* — La modicité du re-
venu, ایرادک قلمتی *irāduñ
qylleti.*

MODIFICATIF, IVE, adj. تعدیل
معدّل *ta'dil ididji, a.-t.*; ایدبجی
mu'eddil. — Terme modificatif.

موجب تعدیل اولدجق لفظ
*mou-
djibi ta'dil oladjāq lafz.*

MODIFICATION, s. f., modération,
restriction, تعدیل *ta'dil, pl. a.*
تعدیلات *ta'dilāt.* — Mode, ma-
nière d'être d'une substance, اسلوب
ousloub, pl. a. اسالیب *eçālīb.*

MODIFIER, v. a., modérer, adou-
cir, ا تعدیل *ta'dil it.* — un article,
بر ماده یی تعدیل ا
bir maddēi ta'dil it. — Donner un mode, une
manière d'être, ا تشکیل *techkil it,*
صورت — شکل ویرمک
souret, chekil virmek, طرزہ قومق
tharzē qomaq — هیئت ویرمک
ustloub, he'et virmek. — Restreindre.
Voy. ce mot.

MODIQUE, adj. com., آز *āz, qzth, t.*,
قلیل المقدار *qalil* قلیل
qalil ul-myqtar, جزئی *djuz'ü, a.*
— Mon revenu est modique, ایرادم
irādum قلیل المقداردر — جزئیدر
qalil ul-myqtārdur, djuz'üdur. —
Somme modique, مبلغ یسیر
*mebla-
ghy iecir.*

MODIQUEMENT, adv., ازلق ایله
āzlyq ilē, āz olaraq, t.;
قلله *qylletilē, a.-t.*; یسیرا *iecciren.*

MODISTE, s. f., femme qui fait et
vend des objets de mode, یکی
چیقمه ملبوساتی یاپان وستان
ieñi tchyqma melbouçāti
iāpān vè satān qāri, t.

MODISTE, adj. com., qui suit les
modes, یکی چیقمه روبه لری کیین
ieñi tchyqma roubalari gueñien, t.

MODULATION, s. f., ازکی *ir,* ایر
ezgui, t.; سرود *nevā, suroud,*
ترانه *terānē, p.*; نغمه *naghmē, pl.*

ترنم *te-rennum*, نغمات *naghamāt*, a.

MODULE, s. m., mesure pour les proportions d'un ordre d'architecture, دیرک چایی *dîreguñ tchâpi*, معمارلق اولچپسی *mî'mârlyq cul-tchuçu*, a.-t. — Le diamètre d'une colonne, قطر عمود *qouthri 'amoud*. — Le diamètre d'une médaille, قطر *qouthr us-sikkè*. — Mesure pour les divisions du temps, du mouvement, تقسیم زمان و حرکت *taqsîmi zemân u hareket qyâci*, a.-t.

MODULER, v. a., وزن اوزره *vezn uzrè irlamaq*, ترنم ا *terennum it*, a.-t.

MOELLE, s. f., substance contenue dans la concavité des os, الك *ilik*, t.; منخ *moukhkh*, pl. a. مغز *moukhâkh*, مخاخ *maghz*, p. — Moelle de bœuf, اوکوز ایلیکی *eu-kuz ilîgui*. — Moelle allongée, épi-nière, مردار ایلیک *mourdâr ilîk*, نخاع *nou-khâ*. — Substance molle qui se trouve dans certains arbres, اوز *euz*, مغز *maghz*, لب *lubb*.

MOELLEUSEMENT, adv., d'une manière moelleuse, ایلیکلو اولدرق *ilîklu olaraq*, چوق معنا ایله *tchoq ma'nâ ilè*, t.

MOELLEUX, s. m., terme de dessin, نعمت *husn*, نومت *nou'ou-met*, a.

MOELLEUX, SE, adj., rempli de moelle, کثیر المنخ *ilîklu*, t.; کثیر المنخ *keî'îr ul-moukhkh*, a. — Os moelleux

ou à la moelle, ایلیکلو کیمیک *ilîklu guemîk*. — En parlant des arbres, اوزلو *euzlu*. Arbre moelleux, اوزلو اغاج *euzlu aghâdj*. — Discours — معناسی چوق سوز *ma'nâci tchoq seuz*. — Voix moelleuse, douce, طائلو سس *thâllu ses*, صوت لطیف *savti lathyf*. — Moelleux, doux au toucher, en parlant d'une étoffe, d'un lit, d'un coussin, etc., یمشاق *ïoumchâq*.

MOELLON, s. m., دیوار طاشی *dîvâr thâchi*, مولوز طاشی *moloz thâchi*, t.; قضیض *qazîz*, a.

MOEUF, s. m., terme de gramm. Voy. MODE.

MOEURS, s. f. pl., habitudes naturelles ou acquises, خوی *khoui*, خوبلر *khouïlar*, t.; خلق *khoulq*, سیرة *sièr*, اخلاق *akhlâq*, خصال *khyslet*, pl. a. خصله *khycâl*, خصایل *khaçâil*. — Bonnes — اخلاق حسنه — بهیه *akhlâqy hacinè, behiè*. — Mauvaises — اخلاق ذمیمة *akhlâqy zemîmè*. — douces et honnêtes, اخلاق صالحه *akhlâqy sâlyha*, اخلاق مرضیه *akhlâqy merzîiè vu merghoubè*. — corrompues, اخلاق فاسده *akhlâqy fâcidè*. — Qui a de bonnes mœurs, ایو خوبلو *eïu khouïlu*. — Qui en a de mauvaises ou n'en a point, فنا خوبلو *fenâ khouïlu*. — Il a de mauvaises mœurs, بد اخلاقدر *bed akhlâqtur*. — La science des mœurs, علم اخلاق *'ylmi akhlâq*. — Changer de mœurs, تبدیل اخلاق *tebdîli akhlâq it*. — Corriger les mœurs, تهذیب

ا اخلاق *tehzībi akhlāq it.* — Chaque nation a ses mœurs, هر ملتک سیر و اخلاق مخصوصه سی واردر *her milletuñ sīr uakhlāqy makhsou-cēci vārdur.* — Les mœurs des animaux, طبایع الحيوانات *thebū' ul-hāivānāt.*

MOGOL, empire d'Asie, مغل *moughoul, moghol, مغلستان, mogholistān.* — Le grand —, مغل *moghol, خدیو هند, khidīvi hind.*

MOHATRA, adj. masc. (Contrat ou marché), بیع العینة *beī' ul-'āinet,* بیع مخاطرة *beī' moukhātheret, a.*

Moi, pron. com., بن *ben, t.* — Quant à moi, بن ایسه *ben iça, بکا, bañā qālındjè.* — Moi-même, کندوم *ben guendum, - کندوم, guendum.* — aussi, بندک *bendè, بن دخی, ben dakhi.* — De vous à moi, pour dire que la chose dite doit rester secrète entre la personne qui parle et celle à laquelle elle s'adresse, سوز ارآمزده فالسون *seuz arāmuzdè qālsoun.*

Moi, s., le moi humain, l'attache-ment à ce qui nous est personnel, بئلك دعواسی *benlik da'vāci, t.-a.*

MOIGNON, s. m., کسک بقیدسی *kecik baqyēci, t.*

MOINDRE, adj. com., plus petit, از *az, ازجه, azdjè, کوچک, kutchuk,* اکسک *eksik, t.; اقل, aqall, a.* — Cet arbre est moindre que l'autre, بو اغاج اوبرندن کوچکدر *bou aghāj obirinden kutchuktur.* Une quantité moindre qu'une autre, دیکرندن اقل اولان مقدار *dīguc-rinden aqall olān myqtār.* — Moins considérable, اشاغی *achāghy, ادنا,*

ednā. — Un drap de moindre valeur qu'un autre, بهاسی اوبرندن اشاغی *behāci obirinden achāghy bir tchoqa.* — Ce vin est moindre que l'autre, ادنادر *dīguc-rinden ednādur.* — Le moindre, اک کوچک *eñ kutchuk,*

اقل *eñ altchaq, اقل, aqall, احقر, ahqar.* — Le moindre soldat, عسکری نفراتنک اک ادناسی *'askeri neserātinuñ eñ ednāci.* — Aucun, هیچ *hitch.* — Je n'en ai pas بوندن هیچ بر, بوندن خبرم یوقدر *bounden hitch bir khaberum ioqtur.* — Il ne m'a pas dit le moindre mot, بکا لفظ واحد سو بیلدی *bañā lafzi vāhid seuilemedi.*

MOINE, s. m., راهب *rāhib, pl. a. کیشیش, kechích. rouhbān, رهبان, mahométau, زاهد, zāhid, pl. a. دروبش, dervích, p. zouhhād, زهاد.*

MOINEAU, s. m., سرچه *sertchè, t.; عصفور, 'asfour, pl. a. عصفیر, 'ačāfīr.*

MOINERIE, s. f., tous les moines, کیشیشلر *kechíchler, t.* — L'esprit, l'humeur des moines, طبیعة الزهاد *tabī'at uz-zouhhād, a.*

MOINESSE, s. f., زاهدتة *zāhidet, a.*

MOINILLON, s. m., کوچک کیشیش *kutchuk kechích.*

MOINS, adv. de comparaison, اکسک *eksik, از دخی, az, ازجه, azdjè, کوچک, kutchuk, اقل, aqall, a.; اشاغیجه, achāghy-djè, دونه, doundjè.* — Donner, vendre à moins, اشاغی ید ویرمک *achāghaia virmek.* — En moins de temps, اقل مدتک *aqalli mudder-*

—Cela n'a pas moins de vingt pieds, بوشیء بکرمی قدمدن اشاغی دکدر *bou cheï iermi qademden achāghy deïldur.* — Moins, point, هیچ *hitch*, قطعاً *qath'an.* — Il n'est rien moins que savant, دکدر عالم قطعاً *qath'an 'ālim deïldur.* — Moins que rien, هیچ *hitcheten az*, هیچدن از *hitch maqoulèci.* — C'est moins que rien, لا شیء مقوله سیدر *lā cheï maqoulècîdur.* — En moins de rien, en peu de temps, آن واحدده *āni vāhiddè.* — Le moins que vous puissiez faire, اقل مرتبه ده ایده *aqalli mertebèdè idè biledjèguin cheï.* — A moins de..., بو شرط ایله که *bou charth ilè ki.* — A moins que, یوخسه *iokhsa*, آلا *illā.* — Du moins, باری *bāri*, هیچ اولمزسه *hitch olmazsa*, انجیق *andjaq.* — Si ce n'est que, مکر *meïer*, مکر *meïer kîm.* — Sur et tant moins, en déduction, t. de pratique, اشاغی وارلمقی *achāghy vārilmāq itchoun*, او زره اولنمق او زره *tenzîl olounmaq uzrè.*

MOIRE, s. f., کمخا *kienkhā*, p. - t.; خاره *khārè*, t. — Moire ondée, موجلو *mevdjelu kiemkhā.*

MOIRÉ, e, adj., موجلو *mevdjelu*, t. — Étoffe moirée, موجلو قماش *mevdjelu qoumāch.*

MOIRER, v. a., موجلو ایتیک *mevdjelu itmek*, t.

شهر *ā*, t.; آی *āi*, t.

ماه *chouhour*, شهر

شهر *chouhour*, شهر

شهر *chouhour*, شهر

شهر *chouhour*, شهر

آیک ابتداسی - اولکی کونی *āiūn ibtidāci, evvelki guni.* — Quel est le quantième du mois? آیک قاچنجی سیدر - آیک قاچند اییز *āiūn qāčhindjicîdur, āiūn qāčhindiz.* — Mois solaire, شهر شمستی *chehri chemsü*, pl. a. شهر شمسیتیه *chouhour chemsüie.* — lunaire, شهر قمری *chehri qamerü*, pl. a. شهر قمریتیه *chouhour qamerüie.* — Le mois de de gage, de loyer ou de traitement, ماهیتیه *māhüie.* — Louer unè maison au mois, بر اوی ماهیتیه *bir evi māhüie ilè idjār it.* — Les mois, ou les règles des femmes, عورتلرک آیلغی *avretlerüñ āilyghy*, ou simpl. آیلق *āilyq*, t.; حیض *haiz*, vulg. حیضة *haizat*, a. Moïse, n. propre, موسی *mouça.* — Le livre de Moïse, le Pentateuque, کتاب موسی *kitābi mouça.*

MOISI, s. m., chose moisie. Voy. MOISSURE.

MOISI, e, adj., کوفلنمش *kustlenmich*, کوف باغلمش *kuf bāghlamich.* — Pain moisi, کوفلنمش ایتیک *kustlenmich etmek.*

MOISIR, v. n., SE MOISIR, v. pr., کوف باغلق *kustlenmek*, کوف باغلاماق *kuf bāghlamaq*, t.; تسنه *tecennuh it*, a. - t.

MOISSURE, s. f., کوف - کوف *kuf*, t.

MOISSON, s. f., récolte, محصول *mahsoul*, بچم *haçād*, a.; بچمین *bitchum*, bitchin, t. — des blés et autres grains, - محصولی *ghallè mahsouli, bitchumi.*

— des fruits, میوه محصولی *meivē mahsouti*. — Temps de la moisson, بچین زمانی *orāq, bitchîn zemāni*, بچین وقتی *bitchîn vaqti*, وقت حصاد *vaqti haçūd*. — La moisson approche, موسم حصاد *mevsimi haçād teqarrub ider*.

MOISSONNER, v. a., faire la récolte des grains, اکین - تخذل *ekîn, takhyl bitchmek*, ou simp. بچمک *bitchmek*, اورا قلمق *orāqlamaq*. — les blés, بغدای *boghdāi bitchmek*. — un champ, بر تارلازک اکیننی بچمک *bir tār-lānuñ ekînini bitchmek*. — Au fig., recueillir, جمع *djem' it*. — des palmes, des lauriers, de la gloire, کسب شان و شهرت *kesbi çhūn u cheuhret it*. — Être moissonné à la fleur de l'âge, هنوز زمان عنفوان *henouz zemāni 'unfuwāni chebābdē vefāt boulmaq*.

MOISSONNEUR, SE, S., اورا قچسی *orāqtchi*, خرمنجی *khyrmandji*, اکین بچمچی *bitchîdji*, بچمچی *ekîn bitchîdji*, t.; حصاد *hassūd*, a.

MOÏTE, adj. com., یاش *iāch*, نملو *nemlu*, t.; نمناک *nemnāk*, p.; ماصیس *macis*, ندی *nedi*.

MOÏTEUR, s. f., یاشلق *nem*, نمن *nem*, یاشلق *iāchlyq*, t.; نمناکلیک *nemnāklik*, p.-t.; رطوبت *routhoubet*, ندی *neda*, a.

MOITIÉ, s. f., یاری *iāri*, یارم *iārim*, t.; نصفی *nysf*, a. — La moitié, à moitié, یاریسی *iārici*, نصفی *nysfi*. — La moitié de ceci

بو شیکک نصفی بکا *n'appartient, bou cheüñ nysfi bañā 'āid-tur*. — Partager une chose par moitié, بر شییی یاری یاری یه تقسیم ا - یاری یاری *bir cheü iāri iāriiē taqsīm it, iārilamaq*. — La moitié du pain, اتیکک نصفی - نصف پارچهسی *etmeüñ nysfi, nysf pārtchaci*. — Mettre moitié d'eau dans son vin, شرابک ایچنه نصف مقدار صو *charābuñ itchinē nysfi myqtāri sou qātmaq*. — Être de moitié avec quelqu'un, partager avec lui یاری یاری یه *iāri iāriiē ortāqlach-maq*. — dans une affaire, بر خصوصک *bir khouçoustē bil-munācefē muchterik ol*.

MOKA, ville d'Arabie, مخا *moukhā*. — Café d'excellente qualité, یمن قهوهسی *iēmen qahvēci*. — Le café ou la fève même, مخا بن *buuni moukhā*.

MOL, LE, adj. Voy. MOU.

MOLAIRE, adj. (Dent), آزدیشی *āzou dīchi*, pl. آزدیشلری *āzou dīchleri*, t.; طاحنة *thāhinēt*, pl. a. طواحن *thaouūhin*.

MOLDAVE, adj. com., بغدادنلو *boghdānlu*.

MOLDAVIE, principauté بغداد *boghdān*, ایالتی *ciāletci*, بغداد *boghdān* میلکتسی *mēmleketi*.

MOLE, s. f., masse de chair informe dont une femme accouche, ات پارچهسی *sunduren*, سوندرن *et pārtchuci*, t.; مضعة *mouzghat*, a. — Sorte de poisson de mer, نوع

بیر نەوێ ی دەئێز بەلێغی *bir nev' y deñyz bālyghy*.

MOLE, s. m., digue ou jetée, بر لێمان اوننەکی طاش یغینی - *bir līmān eunundē ki thāch yghyūi, bendi*, بندێ لێمان *līmān bendi*, t.

MOLÉCULE, s. f., پارچەجک *pārtchadjik*, اوفاق دانەجک *oufāq dānēdjik*, t.; جزء دقیق *djuz'i daqqyq*, pl. a. اجزای دقیقه *edjzāi daqqya*.

MOLESTER, v. a., انجتمەک *indjūtmek*, آزارا *azār it*, p.-t.; بیحضورا *bīhouzour it*, t.; زجته قومق *zahmetē qomaq*, تەعدی *te'addi it*, a.-t.; رنجیک ورمیک *rendjîdē vu remîdē it*, خریالمق *kharpālamaq*. — Molesté, e, انجدلمش *indjidilmich*, انجنمیش *indjinnmich*, خریالمیش *kharpālanmich*.

MOLETTE, s. f. (de l'éperon); مەموزک ایکنەسی *mahmouzūñ ignèci*. — Morceau de marbre en cône pour broyer les couleurs, بو بەلاری ازەجک مرمر طاشی *boiālari ezēdjek mermer thāchi*, t.

MOLLASSE, adj. com., کوشک *guevchek*, سولپوک *sulpuk*, t.; رخو *rakhou*, a. — Chair mollasse, کوشک *guevchek et*.

MOLLEMENT, adv., ne se dit au propre que dans ces phrases : Être couché mollement, ناعماً یاتنەمق *nā'y-men iātmaq*, حضور لوجه یاتنەمق *houzour lujē iātmaq*, a.-t. — S'asseoir mollement, sur un siège bien mou, نرم و ناعم بر صندلیه اوزرنده *nerm u nā'y-m bir sanda-*

liūe uzerindē otourmaq. — Lâchement, کوشکک *guevcheklik ilē*, t.; رخاوت *rakhāvet ilē*, a.-t.

MOLLESSE, s. f., qualité de ce qui est mou, یومشاقلق *ioumchāqlyq*, t.; ملائمت *mulāïemet*, a. — Faiblesse, کوشکک *guevcheklik*, t.; یواش خو یولوق *iavāch khouïlulyq*, رخاوت طبع *rakhāveti thab'*, رخاوت *rakhāvet*. — Excès d'indulgence, d'une vie efféminée, تن پرورک *tcholpalyq*, *ten perverlik*. — Vivre dans la mollesse, نعومت عیش ایله کچنمک *nou'oumeti 'aïch ilē guetchinmek*. — Vie oisive et voluptueuse, ناز و نعیم *nāz u ne'y-m*. — En littérature, douceur de style et d'idées, قولایلق *qolāilyq*, سلاست *selācet*.

MOLLET, s. m., le gras de jambe, بالدرك قبا *bāldir, qabā*, بالدرك رنلة *bāldiruñ qabā eti*, t.; الساق *reblet us-sāq*, a.

MOLLET, TE, adj., doux au toucher, یومشجق *ioumchadjyq*, t.; ناعم *nā'y-m*, a. — Un peu mou, یومشترق *ioumchaqraq*. — Un lit mollet, فراش ناعم *firāchi nā'y-m*. — Des coussins mollets, یومشق یصدقار *ioumchaq iastyqler*. — Qui a les pieds mollets, qui marche avec peine, آیانگی کوشک *āiāghy guevchek*.

MOLLETON, s. m., étoffe, انجه *indjē iapāq goumāchi*.

MOLLIÈRE, s. f., بناقلق یر *batāqlyq ier*, t.

MOLLIFIER, v. a., یومشتمق *ioumchatmaq*, t.; تلپین *telīn it*,

a.-t. — Mollifié, e, یومشامش *ïoumchâmich*, ملین *muleïien*, a.

MOLLIR, v. n., devenir mou, یومشامق *ïoumchâmaq*, کسب ملاینت ا *kesbi mulâïenet it.* — Fléchir, ne pas se tenir ferme, کوشمک *guevchemek*, کوشنمک *guevchenmek*, فتور کتورمک *futour gucturmek*, کسب فتورا *kesbi futour it.* — Vous mollissez, سز تراخی ایدرسکز *syz terākhy idersînyz.* — Le vent mollissait contre les voiles, یلکنلره کلان *ielkenlere guelân rouziguiâr guevchek idi.* — Les troupes mollissent, عسکبره *askerè guevcheklik guelieur.*

MOMENT, s. m., آن *ân*, a.; دم *dem*, p.; دقیقه *lahza*, لحظه *daqqa.* — Le moment de la mort, آن موت *âni mevt.* — Le dernier صوت *âni akhyr*, آخر, ساعت *soñ sâ'at.* — En un moment, بر دم *bir demdè*, بر دمک *bir dem itchindè*, آن ایچنک *âni vahiddè.* — Au même moment, همان دم *hemân dem.* — Pour un — بر دم ایچون *bir dem itchoun.* — Jusqu'à ce moment, بو آنه *bou ânè dek*, کلنجه *bou ânè guelindjè.* — A tout moment, هر دم *her dem*, هر آن *her ân*, هر دقیقه *her daqqa.* — Par moment, ارهلق ارهلق *âralyq âralyq*, ارهلقده *âralyqta.* — Au moment que, اوته *au moment où, اوته*

vaqytè, ساعتده *sâ'attè.* — Au moment où il arriva, ورودی وقتده *vuroudi vaqytè.* — Du moment que, آندنبرو *ândenberu.* — Dès ce moment, اول آندنبرو *ol ândenberu.* — Dans le moment, sur-le-champ, چیندی *chiindi*, آندیده *ânîdè*, فی الحال *fil-hâl.* — Je reviens dans le moment, ایدر *ânidè 'avdet iderum.* — Attendez un moment, ازه جق بکله *azadjyq beklè.*

MOMENTANÉ, e, adj., بر دقیقه لک *bir daqyqalik*, بر دم اوله رق *bir dem olaraq*, t. — Un effort momentané, سعی و کوشش یکدمه *sa'y u kiouchichi iekdemè*, صفای یکدمه *safâi iekdemè.*

MOMENTANÉMENT, adv., فقط *faqath bir zemân itchoun*, بر دقیقه ایچون *bir daqyqa itchoun*, بر از وقت - بر دقیقه *bir âz vaqyt, bir daqyqa qadrindjè.* — Il est ici momentanément, وقت یسیر ایچون بونده در *vaqti îecir itchoun boundadur.*

MOMERIE, s. f., hypocrisie. Voy. ce mot.

MOMIE, s. f., مومیا *moumiâ*, a.-p.-t.

MON, adj. poss. masc.; plur. m. et f. MES, بنم *benum*, t. — Mon livre, بنم کتابم *benum kitâbum* ou simplement کتابم *kitâbum.* — Je l'ai donné à mon père, پدرمه و بردم *pederumè vîrdum.*

MONACAL, e, adj., کشیشه دائر - *kechîchi dâir, makhsous.*

MONACALEMENT, adv., کشیشه *کشیشه*

kechîchdjè, كشييشانسه kechî-
chânè, t.-p.

MONACHISME, s. m., كشييشلك
kechîchlik, t.; رهبانیه ruhbanîiet,
طریقه زاهدیه zehâdet, زهدات
tharyqati zâhidîiè, a.

MONARCHIE, s. f., gouvernement
d'un État régi par un seul chef,
شهنشاهلق pādichāhlyq, پادشاهلق
chehinchāhlyq, p.-t.; حکومت
hukioumeti soulhānîiè, a.
— La monarchie universelle, کافه
پادشاهلغی kiāffēi 'ūlamuñ
pādichāhlyghy. — État gouverné
par un monarque, سلطنت
salthanet. — La monarchie française,
فرانسه سلطنتی frānça salthaneti.
— Monarchie absolue, حکومت
مطلقه hukioumeti mouthlaqa.

MONARCHIQUE, adjectif commun,
پادشاهلغ متعلق pādichāhlygha
mut'e allyq, پادشاهی pādichāhi,
سلطنتی soulhānîi.

MONARCHIQUEMENT, adverbe,
پادشاهلق صورتیه pādichāhlyq
souretîlè, پادشاهجه pādichāhdjè,
وجه سلطنتی اوزره vedjîhi soul-
thāni uzrè, a.-t.

MONARQUE, s. m., پادشاه pādi-
chāh, شهنشاه chehinchāh, p.-t.;
سلطنتی soulhān, pl. a. سلاطین
selāthēn. — Grand monarque,
سلطان معظم soulhāni mou'azem.
— puissant, قوی الاقترار
soulhāni qavi ul-yqtidār.

MONASTÈRE, s. m., — chrétien,
مناستر monāstir, t.; دیر deir, pl. a.
ادیار edîār, صومعه savma'a, pl.
صوامع savouāmi'. — musulman,

تکیه tekîè. — Monastère d'hommes,
صومعه رهبان savma'aï rouhbān.
— de filles, قیزلر مناستری qyzlar
monāsteri.

MONASTIQUE, adj. com., زاهدی
zāhidi, رهبانی rouhbāni, a.—Insti-
tution, vie monastique, نظام
nizāmi zāhidi ve 'aichi zāhidi. — Les ordres
monastiques, کشييشلك طریقتلری
kechîchlik thariqatleri.

MONAUT, adj. m., نك قولاقلى
tek qoulāqlu, t.

MONCEAU, s. m., tas, بیغین
îyghyn, t.; کومه kumet, kumè, pl. a.
اکوام ekvām. — Monceau de blé,
بغدای کومه سی boghdāi kumèci.
— de pierres, طاش بیغنی thāch
îyghyni. — d'argent, اقچه کومه سی
aqchè kumèci.

MONDAIN, e, adj., du monde,
دنیاوی dunîevi, a.; دنیاو dunîālu.
a.-t. — Les choses mondaines, امور
oumouri dunîevîiè. — Qui
aime les vanités du monde, دنیایه
dunîāiè havestlu. — Qui est
attaché aux choses du monde, امور
oumouri dunîāiè duchkun, دنیا پرست
dunîā perest, ehli dunîā.

MONDAINEMENT, adv., دنیا
dunîā perestliguîlè, پرستلک ایله
a.-p.-t.; دنیاوی dunîevîien.

MONDANITÉ, s. f., دنیا پرستلکی
dunîā perestligui, a.-p.-t.; محبة
mouhabbet ud-dunîā, دنیا
houthāmi dunîā. — Le
mépris des mondanités, اباطیل
ebāthîli dunîevîiènuñ istyqhāri.

MONDE, s. m., l'univers, دُنْيَا *dunîâ*, عالم *'âlem*, a.; جهان *djihân*, p. — La création du monde, *dunîânunîârû-dîlichî*, عالم خلقت *khalqati 'âlem*. — Venir au monde, naître, دُنْيَايِه *dunîâiê guelmek*. — Le globe de la terre, كُرَّةُ اَرْض *kurê arz*, اَرْض *ier*, اَرْض *arz*. — de l'univers, كُرَّةُ عَالَم *kurê 'âlem*. — Les cinq parties du monde, اَقْطَارُ خَمْسَةِ *aqthâri khamsâi arz*. — Le centre du monde, مَرْكَزُ عَالَم *merkezi 'âlem*. — Le nouveau —, يَكْسَى *ieñi dunîâ*. — L'autre —, اَوْبَرِ *obir dunîâ*, t.; اَخْرَجَ *akhyret*. — La totalité des hommes en général, خَلْق *khalq*, نَاس *nâs*. — Cette chose est connue de tout le monde, بُو شَىء جَمِيع نَاسِك مَعْلُومِيدِر *bou cheï djemî' nâcuñ ma'loumîdur*. — Est-ce ainsi qu'il faut traiter le monde? خَلْقُه بُو بِلَه مَعَامَلَه مِى اِيدِر لَر *khalqa beülê mou'âmelê mi iderler*. — Ceux qui ont les mœurs corrompues du siècle, زَمَانِه فَسَادِيلَه اَلْوَدِه *zemânê seçâdilê îloudê olân khalq*. — Fréquenter le monde, جَهْوَر نَاس اِيلَه اَلْفَت وَمَخَالَطَت ا *djumouhour nâs ilê ulfet u moukhâlathat it*. — Aimer le monde, خَلْقُه *khalqa mouhabbet it*. — Je n'aime pas le grand monde, جَعِيَت *djem'üieti nâsten hazz itmem*. — C'est un homme qui a vu le monde, دُنْيَايِي كُورْمَش *dunîâi gueurnich âdemdur*, اَدْمَدِر *dunîâi gueurnich âdemdur*, جِهَانْدِيدِه بَر اَدْمَدِر *djehândidê bir*

âdemdur. — Se faire un nom, une réputation dans le monde, بِيَسِين *beîr*; اَلنَّاس كَسْب نَام و شَهْرَت ا *en-nâs kesbi nâm u cheuhret it*. — Le grand monde, بِيُو كَلْرِك مَجْلَسَلَرِي *buûuklarun medjlisteri*, مَجَالْس كِبَارِه *medjâlici kibârê*. — Le beau monde, قِيَلْتَلُو قِيَا فْتَلُو اَدْمَلَر *qyllyqlu, qyâfettu âdemler*. — La suite, les domestiques de quelqu'un, قِيَوَاتْبَاعِي *qapou etbâ'j, khalqj*, خَدْم *khadem u hachem*.

MONDE, adj. com., l'opposé d'immonde, peu usité, تَمِيز *temîz*, t.

MONDER, v. a., اَيْتَلْمَق *âitlmaq*, تَمِيزْلَمَك *temyzlemek*, t. — l'orge, اَرْبَه نَك قَبُوعْنِي صُوبِق *arpanun qaboughyni soïmaq*. — de la casse, خِيَار شَنْبَه اَيْرْتَلْمَق *khîârshembê âirtlmaq*.

MONDÉ, e, adj., اَيْرْتَلْنَمَش *âirtlanmich*, تَمِيزْلَنْمَش *temîzlanmich*, t. — Orge mondé, قَبُوعْنِي *qaboughy âirtlanmich arpa*.

MONDIFICATIF, ve, adj., پَا كَلْدِي جِي *pâkledidji*, t.; مَنَقِي *munaqqj*, a.

MONDIFIER, v. a., پَا كَلْتَمَك *pâkletmek*, t. — une plaie, بَر يَارِي بِي *bir îarâi temîzlemek*, تَمِيزْلَمَك *îarâi pâkletmek*, يَارَه يِي پَا كَلْتَمَك *tenqyê djerâhat it*. — Mondifié, e, پَا كَلْنَمَش *pâklenmich*, مَنَقَا *munaqqâ*.

MONÉTAIRE, adj., سَكِّيَه مَتَلَق *sikkêê mute'allyq*, a.-p.-t.

MONITEUR, s. m., qui avertit, اَوَكْت - نَصِيحَت - خَبَر و پَرِي جِي

eugut, nacihat, khaber vîrdji, t.;
ناصح nācyh, a. — Journal officiel
 de France, فرانچہ دولتک رسپی
firāntchè devleti-
nuñ resmi havādis nāmeci. — Celui
 de l'Empire ottoman, تقويم وقايع
taqvîmi vaqāi'.

MONITION, s. f., avertissement,
 تنبيهات *tembîh, pl. a. تنبيهات*
tembîhāt, شرعي تنبيهه tembîhi
cher'y, a.

MONNAIE, s. fém., pièce de métal
 marquée au coin du souverain, اقچه
aqtchè, پاره pāra, t.; سکه sikkè,
درهم dirhem, pl. a. دراهم dirāhim.
 — Monnaie courante, كچر اقچه
guetcher aqtchè. — fausse, قلب
زيوف اقچه qalb aqtchè, اغر سکه
zuïouf aqtchè. — forte, اواق اقچه
aghyr sikkè. — petite, oufāq aqtchè,
پاره pāra. — qui n'a
 pas de cours, كچمز اقچه
guetchmez aqtchè. — au-dessous du cours,
 اکسک سکه
eksik sikkè. — Battre
 —, سکه ضرب سکه ا
zarbi sikkè it, اورمق
sikkè ourmaq. — Avoir droit
 de battre monnaie, ضرب سکه
zarbi sikkè
 استحقاقنه مالک او
istryhqāqynè mālîk ol,
 ضرب سکه به
zarbi sikkèiè mourakkkhas
ol. — Papier-monnaie, سکه به بدل
 سکه به بدل
sikkèiè
 رایج اولان اوراق میریبه
bedel rāidj olān evrāqj mîrûiè. —
 Celui qui a cours aujourd'hui à Con-
 stantinople, سهم *schm ou sehim, pl.*
 ا. سهام *eshām. — La Monnaie, ou*
 l'hôtel des monnaies, ضربخانه
zarb-khānè.

MONNAYAGE, s. m., سکه ایشلنک
sikkè ichlenuñ fenni, a.-t.;
 فننی *fenni i'māli sikkè, a.*
 سکه اعمال فن

MONNAYER, v. a., faire de la mon-
 naie, battre monnaie, — سکه اورمق
sikkè ourmaq, ichlemek,
 سکه ضرب سکه ا
zarbi sikkè it. — Plus
 particulièrement, donner l'empreinte
 à la monnaie, سکه بصیق
sikkè basmaq, سکه به نقش ا
sikkèiè naqch
it, اوق سکه ا
thab'y sikkè it. —
 Monnayé, e, سکه لشمس
sikkèlenmich.
 — Argent monnayé, سکه لشمس کومش
sikkèlenmich gumuch, سکه لو اقچه
sikkèlu aqtchè.

MONNAYEUR, s. m., سکه جی
sikkèdji, a.-t.;
 سکه زن *sikkèzen,*
 ا. -p.; عامل السکه
'āmil us-sikkè.
 — Faux-monnayeur, سکه لشمس
qalbezen,
 vulg. *qalpazan, p.-t.*

MONOCLE, s. m., lunette d'un seul
 verre, تک شیشدلو کوزاک
tek chî-
chèlu gueuzluk.

MONOCORDE, s. m., تک کریشلو
 یکتار *tek kirîchlu sâz, t.;*
 یکتار *iektâr, p.*

MONOGRAMME, s. m., chiffre, بری
 بریلہ صوقشدرمه یازو - نقشی
biri birilè souqouchturma iâzou, naqchi,
 نقش حروف مشبکه
naqchi
 houroufi *muchebbekè. — du sultan,*
 طغرا *thoughrâ.*

MONOLITHE, s. m., یکپاره طاشدن
 یکتار مصنوع اولان ایش
iekpârè thûchten
masnou' olân ich, t.

MONOLOGUE, s. m., یالکز نکلّم
 ایدن کیشنک کلامی
ïalyñyz te-
kellum iden kîchinuñ kelâmi, t.

MONOPHYSITE, s. m., قایل بطبیعة *qāil bethabī'at vāhidat*, a. واحدة *qāil bethabī'at vāhidat*, a.

MONOPHYSISME, s. masc., القول بطبیعة واحدة *el-qavl bethabī'at vāhidat*, a.

MONOPOLE, s. m., privilège exclusif de vendre seul des marchandises ou des denrées dont la vente devrait être libre, واحد *iedi vāhid*, a.; امتعه نك يد واحد دن صائمه سی *emti'anuū iedi vāhiddēn sātilmaci*, a.-t. — Convention inique entre des marchands pour enchérir de concert une marchandise, احتكار *ihikiār*. — Imposition onéreuse établie sur les marchandises, بدعت *beda'at*.

MONOPOLER, v. n., يالكزجه *ialkzjeh*, يالكزجه مطره بازلق ا *ialkzjeh mathrabāzlyq it*, t.; احتكار ا *ihikiār it*, a.

MONOPOLEUR, s. m., يالكزجه *ialkzjeh*, يالكزجه مطره بازلق ایدن *ialkzjeh mathrabāzlyq idēn*, احتكار ایدیجی *ihikiār idīdji*, a.-t.; محتکر *mouhtekir*, a.

MONORIME, s. m., قافیة واحدة *qāfi'ē vāhidē uzrē olān chy'r*, a.-t. شعر *olān chy'r*, a.-t.

MONOSYLLABE, s. m., بر هجالو *bir hedjēlu*, بر جزدن عبارت اولان *bir sedālu*, بر سسلو *bir sēslu*, بر طرز اوزره اولان *bir tharz uzrē olān*, سوز *bir djuz'den 'y'bāret olān seuz*.

MONOTONE, adj. com., qui est presque toujours sur le même ton, بر سسلو *bir sedālu*, بر سسلو *bir sēslu*, بر اصولک اولان *bir ouçouldē olān*, بر طرز اوزره اولان *bir tharz uzrē olān*. — Qui dit sur le même ton, هر زمان بر مقام اوزره *her zemān bir maqām uzrē seūlēin*. — Style —, سبک متنسای *sebki mutesāvi us-siāq*.

MONOTONIE, s. f., uniformité ennuyeuse de ton dans le discours, بر سسلیک *bir sedālyq*, بر صدالقی *bir sēslilik*, بر طرز اوزره اولان مقام *bir tharz uzrē olān maqām*, a.-t.; وحدة السیاق *vahdet us-siāq*, a. — Uniformité de ton en musique, هب بر پرده ده ازکی *hep bir perde-de ezgi*, وحدة اللحن *vahdet ul-lahn*, a.

MONSEIGNEUR, s. m., افندم *efendūm*, گر. -t.; سیدی *seīdi*, a.

MONSIEUR, s. m.; pl. MESSIEURS, افندی *efendi*, اغا *aghā*, t. — Quelques messieurs, بعض افندیلر *ba'zy efendiler*. — En parlant directement à nue personne, افندم *efendūm*.

MONSTRE, s. m., animal dont la conformation est contraire aux règles de la nature, غریب نسنه *gharīb nesnē*, جانوار *djānwār*, vulg. *djānavār*, plus correct. جانور *djānver*, ایرادلشی عجایب حیوان *iarādilichi adjāib haivān*, t.; مسیخ *mecikh*, a.

— Un monstre à deux têtes, عجایب مخلوقاتدن ایکی باشلو بر حیوان *'adjāibi makhlouqāten iki bāchlu bir haivān*. — Individu laid, difforme, اسلوبسزو چرکین اولان بر کمسنه *ustloubysz vè tchirkīn olān bir kimesnē*. — Monstre de cruauté, همان *temān*, *tāvouz olān kimesnē*, یرتیجی جانور طبیعتنده *irtīdji djānver thabī'atindē*, سبعی *seba'ūi ul-myzādji ul-djibillē*. — Monstres des forêts, یرتیجی جانوارلر *irtīdji djānwārler*; بهیمه *behīmē*, pl. a. بهایم *behāim*; وحوش و سباع *vouhouch u sibā*.

MONSTRUEUSEMENT, adv., prodigieusement, excessivement, پڪ pek, زياده züädè, فوق الحدّ sevq ul-hadd, a. — Monstrueusement gros, مبالغه ايله ايرى mubālagha ilè iri.

MONSTRUEUX, SE, adj., qui tient du monstre, عجبلو 'adjeblu, يرادلشي يراديلشي 'arādilichi 'adjāib, a.-t.; غريب مريب 'adjīb, مريب مريب mecihk, مسيخ gharīb, a. — Terrible, هيببتلو heibetlu. — Un animal monstrueux, اعجوبه خلقت بر حيوان a'djoubèi khalqat bir haivān. — Excessif en son genre, درجة افراطدن خارج deredjèi ifrāthden khāridj. — Corpulence monstrueuse, مرتبه افراطدن مرتبه افراطدن mertebèi ifrāthden khāridj djeçāmet. — Prodigalité, profusion monstrueuse, تبذير واسراف تبذير واسراف tebztr u isrāfi mufrith.

MONSTRUOSITÉ, s. f., caractère de ce qui est monstrueux, laideur, اسلوبسزلك tchirknlik, چركينلك usloubyszlik, t. — Chose surprenante, عجايب نسنه 'adjāib nesnè, عجايبلك 'adjāiblik, a.-t. — Chose, action monstrueuse, شناعت شناعت chenā't.

MONT, s. m., montagne, طاغ dhāgh, t.; جبل djebel, pl. a. جبال djibāl. — Le mont Sināi, طور طاني thour dhāghy, طور سينا thouri sínā. — Par monts et par vaux, au fig. fam., de tous côtés, برو اوتنه eutè beru, محل محل mahall bemahall. — Chercher par monts et par vaux, طرف طرف tharāf betharāf drāmaq.

MONTAGNARD, E, adj., طاغلو dhāghlu, ديمسي dhāgh ādemīci, t.; اهل الجبال djebelii, جبلتي جبلتي jebelii, t.; اهالى الجبال ehl ul-djibāl, pl. a. اهالى الجبال ehāli ul-djibāl. — Les peuples montagnards, اهل جبال اولان امم ehl ul-djibāl olān emem u aqvām.

MONTAGNE, s. fém., طاغ - داغ dhāgh, t.; جبل djebel, pl. a. جبال djibāl. — Haute montagne, يوكسك يوكسك iuksek dhāgh, جبل رفيع djebeli refi'. — Pays de montagnes, طاغلق مملكت dhāghlyq memleket.

MONTAGNEUX, SE, adj., طاغلق dhāghlyq, t.; كثير الجبال kecir ul-djibāl, a. — Région montagneuse, طاغلق يير dhāghlyq ier. — Pays montagneux, مملكت كثيرة الجبال memleketi keciret ul-djibāl.

MONTANT, s. m., total d'un compte, يكون يكيوني iekioun, يكون يكيوني iekiouni, a.; ثوب thop, t. — Le montant de la somme, طويى مبلغك meblaghūn iekiouni, thopi. — Le montant des sommes, مبالغ يكون يكيوني mebālygh. — de la recette, دكلى تخته يكيوني maqbouzāt. — Pièce de bois, كراسته dikili takhta, kerāstè. — Goût relevé, كسكين دادى سرت dādi sert, سرت سرت sert. — adj., يوقارويه چيقار keskin bir lezzet. — tout ce qui monte, يوقارويه چيقار ieqāruèi tchyqār, صاعد sā'yd. — Chemin montant, يوقارويه چيقار يول ieqāruèi tchyqār iol, طريق صاعد tharyqy sā'yd.

MONT-DE-PIÉTÉ, s. m., بیت الرهن, *beît ur-rehin*, a.

MONTE, s. f., accouplement des chevaux, ات ايله قصیراق, *ât ilê çiftleşmêsi* - ایششه سی *qysrâq tchiftleşmêci*, *âchichmaci*, موسم نزوق, *nouzouq*, a. — Le temps de eet accouplement, ات ايله قسراغک, *ât ilê qysrâghuñ tchiftleşmêci raqti*, موسم نزوق, *mevsimi nouzouq*.

MONTÉE, s. fém., lieu qui va en montant, باير, *baïr*, یوقش, *ïoqouch*, t. — La montée d'un coteau, بر, *bir puchtènuñ* پشتنه نک یوقشی, *ïoqouchi*. — L'action de monter, صعود, *ïoqâru tchyqma*, یوقارو چیمه, *sou'oud*.

MONTER, v. n., se transporter en haut, یوقری, *tchyqmaq*, چقوق, *ïoqarou*, یوقریه چیقوق, *ïoqarîiè tchyqmaq*, عروج, *sou'oud*, *'ouroudj it*, a.-t. — Monter l'escalier, ou à l'échelle, نردبانہ چیقماق, *nerdubânè tchyqmâq*. — sur une montagne, بر طاغہ چیقوق, *bir dhūgha tchyqmaq*. — en chaire, منبرہ چیقوق, *memberè tchyqmaq*. — Au fig., monter au faite des honneurs, ذرؤة عر, *zervèi 'yzz u yqbâlè sou'oud it*. — Monter à cheval, sur un vaisseau, dans une voiture, etc., راکب - سوار او, *binmek*, *râkih*, سوار او, *souwâr ol*, راکوب او, *rukioub it*. — Monter à cheval, آتہ بنمک, *âta binmek*. — à bord d'un navire, گمیه بنمک, *guemîiè binmek*. — en voiture, عربیه بنمک, *'arabâia binmek*. — en croupe, اکسیه بنمک

cūsçîè binmek. — Apprendre à monter à cheval, جندبک او کرنمک, *djen-dilik eugrenmek*. — Enseigner à monter à cheval, فراستی تعلیم او, *ferâççî ta'lîm it*. — Monter sur le trône, تختہ چیقوق - او ترمق, *takhta tchyqmaq*, otourmaq, تختہ جلوس او, *takhta djulous it*. — à l'assaut, قلعدنک اوزربنه یوریش ایلہ چیقوق, *qal'anuñ uzerîné'ürîch ilê tchyqmaq*. — Hausser, gagner en hauteur, یوقاروبه چیقوق, *ïoqâruiè tchyqmaq*, یوقارو قالتوق, *ïukselmek*, یوکسلمک, *ïoqâru qâlqmaq*, ارتفاع بولوق, *irtîfâ' boulmaq*. — Les eaux du fleuve sont montées à vingt pieds, میاه نہر, *miâhi nehr* یرمی قدمه قدر طمو ایلدی, *ïermi qademè qadar thumuww cîlèdi*. — Le soleil monte, شمس, *chems irtîfâ'dedur*. — Monter au cerveau, à la tête, en parlant du vin ou des liqueurs fortes, دماغه, *bâcha ourmaq*, باشه اورمق, *dimâgha sytchrâmaq*. — en grade, ایلرولنمک, *ïlçrulnemek*, رتبدیه چیقوق, *rutbèiè tchyqmaq*, ترقی او, *teraqqy it*. — En parlant d'un arbre qui prend trop de hauteur, یوقاروبه اوزانمق - یوکسلمک, *ïoqâruiè ouzânmaq*, *ïukselmek*. — Monter en graine, دانیه کلمک, *dânîiè guelmek*. — Croître, augmenter, زیادیه لنمک, *artmaq*, ارتمق, *zîâdèlennmek*, و مزداد او, *mutteraqqy vè muzdâd ol*. — Son orgueil et sa morgue montèrent au comble, کبر و غروری درجه نهایته, *kibr u ghourouri*

deredjēi nihāietē vācyl olmuchtur.
 — Hausser de prix, بهایه چیهیق
behāiē tchyqmaq, قیمتسی ارتمق
qymeti artmaq, بهیا ارتهیق
behā artmaq, ترقسی بولمق
boulmaq. — Le kilo de blé a monté à vingt piastres, حنطه نك كيله سی
hynthanuñ kīlēci iērmī ghourouchē qadar tchyqti.

MONTER, v. a., porter une chose en haut, یوقارویه چیقارمق
ioqārūiē tchyqārmaq, اصعاد ا
is'ād it. — Soulever, قالدرمق
ref' it, رفع ا
qāldurmaq. — Monter, garnir, دونا تمق
donātmaq. — une maison, اوی
evi donātmaq, اوی
evi duzmek. — Monter, mettre sur pied, établir, قورمق
qourmaq, بر حاله قومق - وضع ا
bir hālē qomaq, vaz' it. — Monter un cavalier, lui fournir un cheval, آته بندرمک - ارکاب ا
âtē bindurmek, irkiāb it. — une montre, بر
bir s'ā'ti qourmaq. — Monter la garde, نوبتجیلک
nevbetdjīlik khydmetini it. — Monter, assembler les pièces d'un travail ou d'un objet quelconque, دونا تمق
donātmaq, طاقمق
thāqmaq, تنظیم ا
duzmek, تنظیم
tanzīm it. — Monter une décoration en diamants, بر نشانی الماس ایله
bir nichāni elmās ilē donātmaq. — Monter un habit, une chemise, بر لباسی - بر کوملکی
bir libāci, bir gueumlegui tanzīm it. — Monter un instrument de musique, آلات موسیقیه نك

قورمق
ālāti mouciqyēnuñ biricini qourmaq. — un fusil, تفنگی
tufengui qourmaq. — Monter, inspirer fortement une résolution à quelqu'un, بر ماده بی بر کمسنه نك
bir mādde'i bir kimesnēnuñ 'aqlinē qourdurmaq. — Se monter la tête, بر ماده بی عقلنه
bir mādde'i 'aqlinē qourmaq. — Se monter, s'élever à..., en parlant d'une somme, d'une dépense, etc., او
bālygh ol. — Le total de la dépense se monte à mille piastres, بالجهله مصرفك یكونی بیك غروشه
bil-djumlē masrafuñ iēkiouni bīñ ghourouchē bālygh olour.

MONTICULE, s. m., دیه جك
tepedjik, او بوک
ouïouk, t.; پشته
puchtē, p.; تل
tell, pl. a. tilāl.

MONTOIR, s. m., بنك طاشی
binek thāchi, t.

MONTRE, s. f., اورنك
eurnek, t.; نمونه
numounē, p. — Marchandise exposée devant la boutique des marchands, دکان اوکنده
dukkiān euñundē ki gueusterich metā'y. — Lieu où les marchands exposent les chevaux qu'ils ont à vendre, آت بازاری
ât bāzāri. — Revue des troupes, عسکرک یوقلمه سی
'askeruñ ioqlamacī. — Au fig., faire montre, étalage, Petite horloge portative, کوسترش ا
sa'at, ساعت
qoïoun s'ā'ti. — à répétition, چالار قوبن ساعتی
tchālār qoïoun s'ā'ti, et simpl. چالار
tchālār s'ā'ti. — qui va bien, طوغرو یورر ساعت

sā'at. — qui va mal, یورر, ساکت
 sā'at. — *ianlich iurur sā'at.*

MONTRER, v. a., faire voir, iudiquer, گوسترمک *gueustermek*, t.;
 ارئت ا *iræet it*, a.-t. — Montrer le chemin, یولی گوسترمک *ioli gueustermek*. — au doigt, پرمق *permaq* ایله گوسترمک *parmaq ilè gueustermek*. — Produire, exposer aux yeux, عرض ا *ibrâz it*. — Laisser paraître, manifester, اظهار سرور *izhâr it*, اظهار سرور *'arz it*. — de la joie, وبشاشت ا *izhâri sourour u bechûchet it*. — du courage, غیرت *ghâiret gueustermek*, غیرت ا *ibrâzi ghâiret it*. — de l'inimitié, اظهار خصومت ا *izhâri khouçoumet it*. — Enseigner, درس ویرمک *engretmek*, اوکرتمک *ders vîrmek*. — une langue, برلسان *bir liçân ta'lîm it*. — Se montrer, paraître, گورنمک *gucurrunmek*, باش گوسترمک *bâch gueustermek*. — Il ne s'est montré qu'une fois, همان بر کره گورندی *hemân bir kerrè gucurundu*. — Le soleil ne s'est pas montré, شمس *chems uslâ zouhour itmedi*.

MONTUEUX, SE, adj., یوقشلو *ioqouchlu*, t. — Lieu — یوقشلق *ioqouchlyq*, t.

MONTURE, s. f., بِنک *binck*, مرکت *dhavâr binu*, t.; مراکب *merakib*, دابته *dâbbet*, دابته *dâbbè*, pl. a. دواب *davâbb*. — Chercher une monture, بر دابته ارامق *bir dâbbè arâmaq*. — Je suis sans monture,

بِنک بِنک *binck binck* یوقدر.

MONUMENT, subst. masc., édifice, اثر *andurêdji ecer*, اثر *ecer*, ماثرة *hinâ*, a.; ماثرة *mééceret*, pl. a. ماثرة *méécir*. — Ouvrages célèbres de grands auteurs, اثر *ecer*, pl. a. آثار *açâr*. — Un monument illustre, بر اثر جلیل *bir eceri djelil*. — Dresser, élever un monument, بر اثر نصب و اقامه ا *bir ecer nasb u iqâmè it*. — Tombeau. Voy. ce mot.

MOPSE, s. m., بر نوع کوپک *bir nev'y keupek*, t.

MOQUER (Se), v. pron., ذوقلنمک *zevqlenmek*, مزه یبه المق *mezècè âlmaq*, کسندیه *mezèlemek*, مسخره ا *kecendüè âlmaq*, t.; مسخره لغه المق *maskhara it*, استهزا *maskharalygha âlmaq*, ا *istihzâ it*, a.-t. — d'une personne, بر کسندیه مزه یبه المق *bir kimesnèi mezècè âlmaq*. — Cet homme se moque de vous, بو آدم سزه *bou âdem sizè istihzâ ider*. — Ne prendre pas au sérieux, لطیفه ا *lathifè it*, شقا ا *chaqâ it*.

MOQUERIE, s. f., parole ou action par laquelle on se moque, ذوقلنمه *zevqlenmè*, استهزا *dhañz*, t.; مزه *mezè*, p. — Chose absurde, impertinente, مسخره لوق *maskharalyq*, شقا *chaqâ*.

MOQUETTE, s. f., بر نوع یپاق *bir nev'y iapâq qumâchi*, t.

MOQUEUR, SE, adj., qui se moque, مزه لیبجی *zevqlenêdji*.

mezelenîdji, مسخره مزجی mezedji, استهزا maskhara âlîdji, ایدیجی istihzâ idîdji, a.-t.; mustehzi, ا. — Ris moqueur, ذوقلنمه کولشی zevqlenmê guluchi. — Homme naturellement moqueur, بالطبع مستهزی بر آدم bith-thab' mustehzi bir âdem. — Qui ne parle pas sérieusement, خوراطه جی khorâthadjî. — C'est un moqueur, un mauvais plaisant, بر هزله مائل بر hezlê mâil bir âdemdur.

MORAILLES, s. f. pl., یواشه iavâcha, t.; حناک hanâk, a. — Mettre les morailles à un cheval, آتک بورننه یواشه بی طاقمق - کچورمک âtuñ bourounina iavâchâi thâqmaq, guetchurmek.

MORAL (Le), s. m., disposition morale, احوال عقلیه ahvâli 'aqlîiê, عقل 'aql, a.

MORAL, E, adj., qui regarde la morale, ادبى edebî, a. — Discours moral, اخلاقه دائر مقاله akhlâqê dâir maqâlê. — Préceptes moraux, قواعد ادبیه qava'ydi edebîiê. — Doctrine morale, اخلاقه متعلق akhlâqê mut'allyq ta'lîm. — Qui est moral ou conforme à la morale, اخلاق حسنه بی جامع akhlâqy hacenêi djâmî'. — Métaphysique, عقلی aqlîi. — Les vertus morales, فضایل عقلیه fuzâilî 'aqlîiê.

MORALE, s. f., les bonnes mœurs, ادب edeb, pl. a. آداب âdâb. — La doctrine des mœurs, اصول اخلاق ouçouli akhlâq. — Science — علم

ادب 'ylmi edeb, a. — Bonne morale, اصول حسنه اخلاق ouçouli hacenêi akhlâq. — Mauvaise —, اصول ردیئه اخلاق ouçouli redîiê akhlâq.

MORALEMENT, adv., suivant les seules lumières de la raison, عقل حسب الاصول العقل aql ilê, ايله hasb el-ouçoul ul-'aql. — Vraiment, حسب الاستدلال hasb ul-istidlâl ul-'aqlîi.

MORALISER, v. n., fam., اخلاق akhlâq khouçoucinê mubâhacê it, مباحثه عن mubâhacê 'an el-akhlâq it.

MORALISTE, s. m., مؤلف فی علم mu'ellif fi 'ylm ul-akhlâq, a.

MORALITÉ, s. f., réflexion morale, mouthâla'ati edebîiê, pl. a. مطالعات ادبیه mouthâla'ati edebîiê, حکمة hikmet. — Caractère moral, principe, اخلاق akhlâq, ادب edeb, اصول اخلاق ouçouli akhlâq. — Sens moral d'une fable, حسن ادبه دائر بر معنا husni edebê dâir bir ma'nâ.

MORAVIE, province de Bohême, موراویه morâvîa.

MORBIFIQUE, adj. com., خسته لك khastalik gueturîdji, t.; باعث mourici maraz, امراض اولان خلط bâ'yci imrâz olân khylth.

MORBLEU! interj., وای nâi, t.

MORCEAU, s. m., partie détachée d'un tout, پاره pârê, vulg. pâra, قطعه hissê, پارچه pârçha, t.;

qyth'a, pl. a. قطعات *qyth'āt*. — Un morceau de bois, بر اودون *bir odoun pārčhaci*. — Partie d'une chose bonne à manger, لقمه *loqma*. — Gros morceau, ایری لقمه *iri loqma*. — Petit — اوفاق لقمه *oufāq loqma*. — de pain, بولمک لقمه سی *etmek loqmaci*. — Morceau de terre, partie peu considérable d'un terrain, قطعه ارض *qyth'aī arz*. — *qyth'a* se dit aussi des ouvrages d'art et d'esprit. C'est un beau morceau, بر قطعه رعنادر *bir qyth'aī ra'nādur*. — Passage d'un écrit, d'un auteur, فقره *fyqrè*.

MORCELER, v. a., پاره لکمک *pārèlemek*, vulg. *pāralamaq*, پارچه *pārčha pārčha it*, پارچه ا *pārčhalamaq*, پاره پاره *pāra pāra beulmek*, t.; بولمک *taqthi' it*, a.-t. — Morceler un bien, پارچه لکمک *bir mulki pārčhalamaq*.

MORDACITÉ, s. f., qualité corrosive, اشندر بچیلق *āchendurūdjilyq*, t.; خاصه اکلیه *khāssè ekliè*. — Au fig., médisance, دل صومقلغی *dil soqmaqlyghy*, دلک اصربچیلغی *dilun yeyrūdjilyghy*, عَض اللسان *'azz ul-liçān*.

MORDANT, s. m., force, originalité d'esprit, عقل کسکینلکی *'uql keskinligui*, a.-t.; وقده الذهن *vaqdet uz-zihn*, a. — Le mordant de la voix, سس کسکینلکی *ses keskinligui*, حدّة الصوت *hyddet us-savt*.

MORDANT, E, adj., qui mord,

اصربچي *yeyrūdjī*, اصرغان *yeyrghān*, عَضاض *azzāz*. — Piquant, satirique, دل ایله صوقیچی *dil ilè soqūdjī*, اصرغان *yeyrghān*, لديغ اللسان *ledigh ul-liçān*. — En parlant d'un acide, دل بوران *dil bourān*.

MORDICANT, E, adj., picotant, cortosif, دل بوران *dil bourān*, حذتی *hazūi*, یا قیچی *tāqūdjī*, t.; ملح حذتی *melhi hazūi*. — Humeurs mordicantes, اخلاط حذیه *akhlāthy hazūiè*. — Satirique, دیلی زفیرلی *dīli zefīrli*, حذی اللسان *hazūi ul-liçān*.

MORDICUS, adv., avec tenacité, ایله اونکولک *eunegulik ilè*, t.; عناد ایله *'ynūd ilè*, a.-t. — Soutenir mordicus son opinion, کندور اینی *guculu lēç* و عناد ایله تاییدا *reçūini teddj u 'ynūd ilè tēçūid it*.

MORDILLER, v. a., fam., خفیفته *khafijdjè yeyрмаq*, دیش *dīch oudjou ilè yeyрмаq*, t.

MORDORÉ, E, adj., d'un rouge brun, اصحر اللون *qyzyl bouz*, t.; اشحر اللون *ashar ul-levn*, a. — Drap mordoré, قزل بوز رنکنده چوقه *qyzyl bouz renguindè tchoqa*, اصحر اللون *ashar ul-levn tchoqa*.

MORDRE, v. a., serrer avec les dents, دیشلمک *yeyрмаq*, دیشلمک *dichlemek*, t.; عَض ا *'azz it*, a.-t. — En parlant des oiseaux et des insectes, اصرمق *yeyрмаq*. — En parlant de l'action de l'eau-forte sur les

métaux, *يَمَك* *iemek*, *اكل* *ekl* *it.*
 — Médire, critiquer, *دل ايلسه* *dil ilè soqmaq*,
اصرمق *ycyrmaq*, *دللمك* *dillemek*, *طعن*
tha'u u techné' it. — Au
 fig., mordre la poussière, être tué
 dans un combat, *جنكده اولمك*
djenktè eulmek. — Il s'en mordra les
 doigts, il s'en repentira, *پارمقربنی*
pārmaqlerîni yeyradjaq-
tur, *اولسه جقدر* *pechîmân*
oladjaqtur. — Mordu, e, *اصلمش*
yeyrilmich, *معضوض* *ma'zouz.*

MORE, s. m. Voy. MAURE. — Gris
 de more, couleur grise tirant sur le
 noir, *قرامترق بوز* *qarāmtraq bouz.*
 — Cheval cap de more, ou cavecé de
 inore. Voy. CAVECÉ.

MOREAU, adj. m., *قره ياغز* *qara*
īāghyz, t. — Cheval moreau, *قره*
qara īāghyz āt.

MORÉE, ou le Péloponnèse, *موره*
mora, *موره ولايتی* *mora vilāieti.*

MORELLE, s. f., vigne de Judée,
دلکی اوزومی *it uzumi*, *ایت اوزمی*
tilki'uzumu, t.

MORÉOTE, s. et adj. com., habitant
 de la Morée, *موره لی* *morali*, t.;
موره وی *moravi*, a.

MORESQUE, ou MAURESQUE, adj.
 com., *مغرب* *maghrebî*, a.; *مغرب*
maghreb tharzindè, a.-t.

MORFIL, s. m., dents de l'éléphant
 avant d'être travaillées, *ایشلنمیش*
ichlenmemich olān
fîl dîchi. — Tranchant trop fin et
 inégal, *قلاغونک انجه سی* *qylāghou-*
nuñ indjêci, t.

MORFONDRE; v. act., refroidir,
صوتماق *soutmaq*, *صوتماق* *sooutmaq*,

اوشتمک *soughoutmaq*, *اوشتمک*
uchutmek, t.; *تبرید* *tebrîd* *it*, a.-
 t. — Se morfondre, au fig., *اوشمک*
uchumek, *صوق الموق* *sovouq*
âlmaq, *صوغوق الموق* *soghouq*
âlmaq. — Morfondu, e, *اوشومش*
uchumich, *صوغوق آلهش* *soghouq*
âlmich.

MORGELINE, ou ALSINE, s. fém.,
 plante, *سچان قولانچی* *sitchân qou-*
lāghy, t.; *اذان الفار* *ezân ul-fâr*, a.

MORGUE, s. f., *غرور* *ghourour*,
 فضوللق *maghrourlyq*, *مغرورلق*
fuzoulyq, vulg. *foudoulyq*, t.; *کبر*
kibr, *جبروت* *djebrou*, *طفره*
a. — Avoir de la morgue, *طفره لو او*
thafralu ol.

MORGUER, v. a., braver, *طفره*
قورقنج کوز *thafra sātmaq*, *صاتهق*
qorqoundj gueuz ilè
bāqmaq.

MORIBOND, e, adj., *اولجک*
euledjek, *اولجک کهنه* *euledjek*
kimesnè, t.; *مايت* *mâit*, a.; *جان*
اولومجیل *djân ber leb*, p.; *خسته*
eulumdjil khasta. — Être
 moribond, *نیم مرده خسته او*
nîm murdè khasta ol.

MORICAUD, e, adj. fam., *سیاهچه*
sâhtchè, a.-t.; *قره ياغز* *qara īāghyz*,
اسمر چهره لو *esmer tchehrèlu.*

MORIGÉNER, v. a. fam., *ادب*
تأديب او کرتک *edeb eugretmek*,
تعزیر *ta'zîr* *it*, *تربيه*
terbiè *it*, a.-t.

MORILLE, s. f., *بر نوع منظر* *bir*
nev'y manthar, t.

MORINGA, s. m., *بر نوع*
bir nev'y aghâdj.

MORT, E, adj., اولمش *eulmuch*,
اولن *eulen*, t.; متوفى *muteveffa*, a.;
مرد *murd*, مرده *murdè*, p.

MORTADELLE, s. f., اری سجویق *iri sodjouq*, t.

MORTAISE, s. f., کرتک *kertik*,
چندک *tchendik*, t.

MORTALITÉ, s. f., condition de ce
qui est mortel, اولمکلیک *eulmeklik*,
اولجکلیک *euledjeklik*, اولجکلیک *mevlik*,
a.-t.; فنا *fenā*, a. — Maladie qui
emporte un grand nombre d'individus,
موت جارف *qirghū*, قیرغین *qirghin*,
mevti djārif, موت عموم *mevti*
'oumoun, موتان *mevtān*. — La peste,
خستهلق *toumourdjāq*, t.; مرجاق
khastalyq, p.-t.; وبأ *vebā*, a. — La
mortalité se mit dans les troupes,
اسکر ایچندک قیرغین دوشدی *asker*
itchindè qirghū ductu. — Morta-
lité sur les bestiaux, سواف *sevāf*,
suvāf.

MORTEL, LE, adj., qui est sujet à
la mort, اولجیجی *euledjek*, اولجیجی
eulđji, t.; اولومه تابع *eulumè tābi*,
t.-a.; هالک *fāni* فانی *fāni*. —
Les mortels, بنی آدم *beni ādem*,
آدمیان *ādemīān*, t.-p. — Tous les
hommes sont mortels, بنی آدمک
beni ādemū جلسی هالک وفانیدر
đjumlèci hālik u fānidur. — adj.,
qui cause la mort, مهالك *qātil*,
muhlik, a.; اولدرجی *euldurđji*,
t.; مپیست *mumit*, p. — Maladie
mortelle, مرض مهالك *marazy muh-*
lik. — Péché mortel, کنه *būiuk*
gunāh, au pl. کبایر اوزار *kebāiri*
evzār, کبایر *kebāir*. — Haine

mortelle, بغض شدید *boughzy*
chedid. — Froid mortel, برد شدید
berdi chedid. — Ennemi — جان
دشمنی *djān duchmeni*.

MORTELEMENT, adv., à mort,
اولجک مرتبه *eulèdjek merte-*
bèdè, مهلكا *muhliken*, a. — Il est
mortellement malade, مرض مهلك
marazy muhlik ilè خستهدر
khastadur. — Pécher mortellement,
بویوک کنه ایشلمک *būiuk gunāh*
ichlemek. — Excessivement, پیک
pek, بغایت *tchoq*, چوق *beghāiet*.
— Hair mortellement, علی وجه
ala vedjh لافراط بغض و عداوت ا
ul-ifrāth boughz u 'adāvet it.

MORTE-PAYE, s. f. Voy. PAYE.

MORTE-SAISON, s. f., کساد وقتی
keçād vaqti, a.-t.; کساد ایام *evīāmi*
keçād, a.

MORTIER, s. m., vase pour piler,
هوان *hāven*, vulg. هوان *havān*,
dibek, t. — Mortier
de fonte, دوکمه هوان *deukmè havān*.
— de marbre, مرمر هوان *mermer*
hāven. — Pièce d'artillerie à lancer
les bombes, هوان *hāven*. — Batterie
de mortiers, هوانلر صرهسی *dizilmich*
hāvenler syraci. — Chaux
détrempee avec du sable, بالچق
syvā bāl- صوا بالچغی *bāl-*
tchyghy, خرج *khardj*. — Mortier de
terre et de paille, صهانلو بالچق
samāntu bālchyyq, t.

MORTIFÈRE, adj. com., قتال
qattāl. — Poison mortifère, سم قتال
summi qattāl.

MORTIFIANT, E, adj., السم ویرن

elem vîren, تكدير ايدين *tektîr iden*,
a.-t.; ايم *elîm*, a.

MORTIFICATION, s. f., du corps,
des sens, رياضة *rîâzet*, كسر نفس
kesri nefis, مشادة *muchâddet*, pl. a.
اماتة النفس *muchâddât*, مشادات
emâtet un-nefs. — Déplaisir, الم
elem, pl. a. لام *alâm*, غم *gham*,
تحقير *tektîr*. — Affront, تحقير
tahqîr, pl. a. تحقيرات *tahqîrât*.
— En t. de chirurgie, mortification
des chairs, موت اللحم *mevât
ul-touhoum*.

MORTIFIER, v. a., de la viande, la
rendre plus tendre, اتى يوشانق
eti ioumchâtmaq. — Se mortifier, en
parlant de la viande, يوشامق
ioumouchâmaq, t. — Donner du cha-
grin, تكدير ا *indjîmek*, انجتمك
tektîr it. — Humilier, faire un affront,
تحقير - اوتاندرمق *outândurmaq*,
تذليل *tahqîr*, *tezlîl it*. — Mor-
tifier son corps, تشديد بدن ا
tehdîdi beden it, نفسنى ضبط ا
nefsini zabth it, كسر نفس ا
kesri nefis it, رياضة *rîâzet it*, a.-t. —
Mortifié, e, كدرلنمش *kedertennich*,
متالم *tektîr olmuch*, تكدير اولمش
mutécellim.

MORT-IVRE, adj. m., مست لا
mesti lâ iou'aql, p.-a.

MORTUAIRE, adj. com., اولويه
مپتة *culuic makhsous*, مخصص
ميتى *meûtî*, متعلق *meûtî*, a.-t.;
meûtî, a. — Maison mortuaire,
ميتك اوى *meûtîu evi*. — Drap —
جنازه اورتوسى *djenâze curtucu*.

MORUE, s. fém., poisson, باقله
bâqla, مورنه بالغى *morona bâlyghy*.

MORVE, s. f., humeur qui sort des
narines, سموك - سهك *sumuk*. —
Maladie contagieuse des chevaux,
سموك آقهه *sumuk âqma*, t.

MORVEAU, s. m., سموك پارچه سى
sumuk pârtchaci, t.

MORVEUX, se, adj., سموكلو
sumuklu, t. — Enfant morveux,
بورونى *bourounou sumuklu
bir tchodjouq*. — Attaqué de
la morve, سموك آقهه سى اولان ات
sumuk âqmaci olân ât. — Au fig.,
fam., petit enfant, بغنه جق
ba-ghanadjyq.

MOSAÏQUE, s. fém., رنگاميز خرده
رنگاميز *renguiâmiz*, طاشلر ايله ايشله نسنه
khourdê thâchlar ilê ichlemê nesnê, t.

MOSAÏQUE, adj. com., qui vient
de Moïse, موسوتى *mouçavûi*, a. — La
loi mosaïque, شريعت موسويه
che-ri'ati mouçavûiê.

MOSCATELINE, s. f., herbe au musc,
ou herbe musquée, مسك اوتسى
misk oti, t.

MOSCOU, ville de Moscovie, موسقو
mosqov chehri.

MOSCOUADE, s. f., خام شكر
khâm cheker, t.

MOSCOVIE, province de Russie,
موسقو ولايتى *mosqov vilâicti*.

MOSCOVITE, adj. com., مسقو
mosqov, موسقولو *mosqovlu*.

MOSQUÉE, s. f., جامع *djâmi'*, pl.
ا. جوامع *djevâmi'*.

MOSUL, ville d'Asie, موصل
mouçoul.

MOT, s. m., سوز *seuz*, t.; كله
kelimê, pl. a. كلمات *kelimât*.
لغة

loghat, لفظ *lafz*, pl. الفاظ *elfāz*, سخن *sakhoun, soukhan*. — Un petit mot, سوزجک *seuzdjik*, سوزجکوز *seuzdjiguyz*. — Mot français, لفظ *lafzy frāncāvi*. — grossier, لفظ *qabā seuz*. — barbare, لفظ *lafzy ghaliz*. — obscène, لفظ *lafzy fāhich*. — ambigu, لفظ *lafzy mubhem*. — qui n'est plus d'usage, مستعمل اولمیان لفظ *musta'mel olmāiān lafz*. — Ne dire mot, اغز اچماق *aghyz ātchmāmaq*, لفظ واحد تفوه ایتمامک *lafzi vāhid tefevuh itmek*. — Lâcher un mot, برسوز قاچرماق *bir seuz qātchurmaq*. — Mot consacré, لفظ مخصوص *lafzi mahsous*, au pl. الفاظ مخصوصه *elfāzi mahsouse*. — Mot pour rire, کولدره جک *guldurēdjek sohbet*. — Sentence, apophthegme, قول *qavl*, pl. ا. اقوال *aqvāl*. — Bon mot, trait vif et plaisant, نکتہ *mazmoua*, مضمون *nuktè*, pl. نکات *nukiāt*; لطیفه *lathifè*, pl. لطایف *lathāif*. — Mot fin, qui donne à penser, ایچ *itch iuztu kelām*. — profond, درین کلام *derin kelām*. — Le mot d'ordre, t. de guerre, کلمه معموده *chīār, kelimè ma'houdè*. — Donner ce mot, شعاری سپارش *chīāri sipārich it*. — En un mot, bref, خلاصه کلام *khoulācèi kelām, el-qyssa*. — Mot à mot, لفظاً بلفظ *lafzau bilafzin*. — Traduire mot à mot, لفظاً بلفظ *lafzau bilafzin ter-*

djemè it. — Jen de mots, جناس *djinās, tedjnīs*.

MOTEUR, TRICE, s., qui met en mouvement, قلمدادیجی *qymildā-dīdji*, دپردیجی *tepredīdji*, t. — بادئ تحرک *mouharrik, bādii tahrīk*, a. — Force motrice, *qouveti mouharrikè*. — Au fig., cause, آلت التحریک *ālet ut-tahrīk, sāiq*. — Le moteur principal de la sédition, فتنه ذک سابق اصلیس *fit-nēnuñ sāiqy aslīci*.

MOTIF, s. m., سبب *sebeb*, pl. a. اسباب *esbāb*; بادئ *bādi*, pl. بوادی *bevādi*; موجب *moudjib, vecilè*, pl. وسایل *veçāil*. — Bon motif, سبب معقول *sebebi ma'qoul*. — Mauvais — سبب نا — سبب معقول *sebebi nā ma'qoul*. — Puis-sant — سبب قوی *sebebi qavi*. — Sans motif, سببسیز *sebesyzyz, bilā moudjib*.

MOTION, s. f., proposition faite dans une assemblée, رأی *arz*, عرض *rèi*, رأی معروض *rèi ma'rouz*, pl. a. ارأء معروضه *ārāi ma'rouzè*. — Faire une motion pour..., بر ماده ایچون *bir mādde itchoun bir rèi it*. — Délibérer sur la motion, عرض اولنمش رأی اوزرینه مشورت *arç olounnich rèi uzerinè mechveret it*. — Action de mouvoir, دپرنش *teprenich, hareket*. — Voyelle dans l'écriture arabe, حرکت *hareket*, pl. حرکات *harekiāt*.

MOTIVER, v. a., سببنی سوبلیک *sebebini seülenek*, سببنی بیان

بیان *sebebi beīān cilemek*, ایلمک
 علت بیان ا. *beīāni sebeb it*, سبب ا
 'yllet beīān it.

MOTTE, s. f., de terre, کسک
kecek, t.; مدرة *syqth*, مدرة *mederet*,
 pl. a. مدر *meder*. — Terre, hutte,
 دپه *tepe*. — Terre qui tient aux ra-
 cines des arbres, اغاج کویله چیقان
agħādĵ keukilè tchīqāz
thoprāq.

MOTTER (Se), v. pr., دپه آردندن
tepe ārdindan guyzlen-
mek, t.

MOTUS! interj. fam., سوس *sous*,
 اول سوس اول *sous ol*, t.

Mou, s. m., poumon de veau ou
 d'agneau, قوزی - یا بوزاغیدن آق
qouzou, *iā bouzāghoudan āq*
dĵiguer. — Bouillon de mou de veau,
 بوزاغي جکری چورباسی
bouzāghou djegueri tchorbāci.

Mou, **MOLLE**, adj., یومشوق
ïoumouchaq, *ïoumchaq*, t.; ملايم
mulāim, a.; نرم *nerm*, p. — Des
 poires molles, یومشوق ارمود *ïou-*
mouchaq armoud. — Sans vigueur,
 قوتسز *guevchek*, t.; کوشک
qouvretsyz, ملايم *mulāim*. — C'est
 un homme mou, کوشک بر آمدردر
guevchek bir ādemdur. — Le temps
 est mou, هوا کوشکدر *havā guev-*
chektur. — Devenir mou, یومشانمق
ïoumchānmaq.

MOUCHARD, s. m., et **MOUCHE**, s. f.,
 espion, جاسوس *dĵāçous*, vulg. چاشد
tchāchid, pl. a. جواسيس *djevācis*.

MOUCHARDER, v. neut. et act.,
 جاسوسلق *dĵāçouslyq it*, a.-t.

MOUCHE, s. f., insecte, کسک

siñek, قره سکک *qarā siñek*, t.;
 ذباب *zubāb*, pl. a. اذببه *ezibbè*;
 مکس *megues*, p. — Mouche à miel,
 اړو *ārou*, آری *āri*. — luisante, بلدز
 شبتاب *ildyz qourdi*, قوردی
chebtāb. — cantharide, قودوز بوجکی
goudouz beudjegui. — Au fig., pren-
 dre la mouche, se piquer, se fâcher
 de peu de chose, سبب سز طارلمق
sebebsyz thāritmaq. — Faire d'une
 mouche un éléphant, برجته بی قبه ا
bir habbèi qoubbè it.

MOUCHER, v. a., بورنی سلمک
bourouni silmek, t. — Mouchez cet
 enfant, بو چوجوشک بورننی سل
bou tchodjoughūn bourounini sil. —
 la chandelle, - موم بورننی آلمق
moum bourounini ālmaq,
 کسمک *kesmek*, مومک فنیلنی آلمق
moumuñ fitilini ālmaq. — Mouchez cette
 chandelle, بو مومک فنیلنی آل
bou moumuñ fitilini āl. — Semoucher, v.
 pron., بورننی سلمک *bourounini*
silmek, سومرمک - سمرمک *sumur-*
mek, سهکورمک *sumkurmek*, t.;
 تمخط - تمختم *tamakhkhouth*, *te-*
nakhkhouth it, a.-t. — Mouchez-vous,
 بورنکی سل *bourouniñi sil*.

MOUCHERON, s. m., petite mouche,
 سکجک *siñedjik*. — Lumignon d'une
 chandelle ou d'une bougie qui brûle,
 یانان فیلک اوجی - بورنی
ianān fitilūn oudjou, *bourounou*.

MOUCHETÉ, E, adj., بنکلو *benekli*,
 منقط *alā*, لا جه *alādja*, t.;
mouuaqqath, a.

MOUCHETER, v. a., faire de peti-
 tes marques rondes, - بکککک

بنکر اور مق beñeklemek, *benekler ourmaq*. — Faire de petits trous sur une étoffe, اوفاق دلیکر, *oufāq delikler ātchmaq*, t.

MOUCHETTES, s. f. pl., موم مقاصی, *moum maqāssy*, t.; مقراض شوع, *myqrāzy chem'*, a.

MOUCHETURE, s. f., بنکر ایلم, *benekler ilē donātma*, t.; نقش نقط, *naqchi nouqath*, a.

MOUCHEUR, s. m., موم فستیلی, *moum fitīli ālīdji*, t.

MOUCHOIR, s. m., pour se moucher, مقررمه یاغلق, *iāghlyq*, *maqrama*, vulg. *mahrama*, t.; مندیلم, *mandīl*, pl. a. منادیلم, *menādīl*, *el maqramaci*. — Pour essuyer la sueur, یوز ساجک, *siledjek*, *destumāl*. — de poche, جیب مقررمه سی, *djīb marqramaci*. — des Indes, هندکاری مقررمه, *hindkiāri maqramama*.

MOUCHURE, s. f., de chandelle, فتیل کسنتیسی, *fitīl kecintīci*, t.

MOUDRE, v. a., اوکتیمک, *eüüt-mek*, t.; طحن ا, *thahn it*, a.-t. — Moulu, c, اوکودلمش, *eugudilmich*, *mathoun*, a. — de coups, التون بره لو, *berèlu*. — Or moulu, التون خورده سی, *altounkhourdēci*. — Réduit en très-petites parties, ازلهش, *ezylmich*.

MOUE, s. f., اکشی یوز - چهره, *ekchi üz*, *tchehrè*. — Faire la —, چهره ا, *ekchi üz it*, *tchehrè it*, t.

MOUETTE, s. f., بر جنس دکز, *bir djins deñyz qouçhi*, t.

MOUFETTE, s. f., exhalaison per-

niciense, یرامز بوغ, *iārāmaz bogh*, t.; بخارردی, *boukhāri redüi*, pl. a. ابخره ردیه, *abkharē redüē*.

MOUFLARD, e, ou MOUFLE, s. fam., شپشکین یکاقلو, *chēchkīn iānāqlu*. — Moufle, assemblage de poulies, چفته لو, *tchiftèlu maqara*, t.

MOUILLAGE, s. m., دمرا نه جق یر, *demir atadjaq ier*, گهی یتانی, *guemi iātāghy*, t.; مرسی, *mersa*, pl. a. مراسی, *merāci*.

MOUILLE-BOUCHE, s. f., صولو, *soulu armoud*, t.

MOUILLER, v. a., tremper, humecter, اصلاتمق, *islāmaq*, یشارتمق, *iāchārtmaq*, t.; تریب - تبلیل ا, *iāch*, *terthīb*, *teblīl it*, a.-t. — Mouiller une chose dans l'eau, بر شیئی صوده, *bir cheüi souda islatmaq*. — v. n., jeter l'ancre, لنگر, *lenguer ātmaq*, *brāqmaq*. — En t. de gram., اشمام اللام, *ichmām ul-lām el-muchedded it*. — Se mouiller, v. pron., اصلانماق, *islānmaq*, یااش, *iāch ol*, t.; نمکین او, *nemguūn ol*, p.-t. — Mouillé, e, adj., humecté, اصلانمیش, *islānmich*, یااش, *iāch*, *iēm iāch*. — Tout mouillé, یم یااش, *iēm iāch*. — Qui a jeté l'ancre, دمراوزرنده, *demir uzerindē dhournmich*, طورمش, *demiri brāqmich*.

MOUILLETTE, s. f., انچه اکمک, *indjè ekmek pārtchaci*, *dilimi*, t.

MOUILLURE, s. f., اصلایش, *islāüch*,

t. ; تبليل *teblil*, a. — Mouillure du papier avant l'impression, کاغذ قبل الطبع تبليل *kiāghyduñ qabl uth-thab' teblili*.

MOULAGE, s. m., action de mouler, de jeter en moule, قالبه دوکمه *qālība deukmè*, قالبه افراغ *qālība ifrāgh*, t. Voy. MOULER.

MOULE, s. m., forme, قالب *qālib*, قالبه *qavālib*. — Jeter en moule, قالبه دوکمهک *qālība deukmek*. — Moule à balles, دوکه جک قالب *qourchoun dukèdjek qālib*. — Fait au moule, قالبه دوکلمش *qālība deukulmich*. — Se former au moule de quelqu'un, کندو نفسنی دیکر کمسنه نک قالبه *guendu nefsinī dīguer kimesnēnū qālibinē ouīdourmaq*.

MOULE, s. f., coquillage de forme oblongue, مدیه *midīè*, *midia*, t.

MOULER, v. a., jeter en moule, قالبه دوکمهک *qālība deukmek*, افراغ *qālība ifrāgh it*, قالبه افراغ *ifrāghi qālib it*. — Mouler de la chandelle, مومی قالبه دوکمهک *moumi qālība deukmek*. — Mouler une statue, un bas-relief, etc., leur appliquer du plâtre pour en prendre la forme, قالبنی چیقارمق - المق *qālibini tehyqārmaq, ālmaq*. — Mouler, mesurer du bois, اودونی اولچیک *odouni cultchemek*, اوطونی اولچی به *odhouni cultchuīè ourmaq*. — Moulé, e, قالبه دوکلمش *qālība deukulmich*, افراغ اولنمش *ifrāgh olounmich*. — En parlant de lettres moulées, imprimées, بصله مش *ba-cylmich*, مطبوعه *mathbou'*. — Se

mouler sur quelqu'un. Voy. MOULE.

MOULETTE, s. f., petit coquillage, اوفاجق بر صدف *oufādjqy bir sadef*, t.

MOULEUR, s. masc., ouvrier qui moule des ouvrages de sculpture, قالب چیقارچی *qālib tchīqārīdji*. — Mouleur de bois, officier qui vérifie la mesure du bois, اوطونک *odhounū cultchucine bāgan*.

MOULIN, s. m., دکرمن *deguir-men*, t. ; طاحونه *thāhounet*, pl. a. طواحین *thavāhīn*; آسیاب *aciāb*, p. — à vent, یل دکرمنی *īel deguirmeni*. — à eau, صو دکرمنی *sou deguirmeni*. — à bras, ال دکرمنی *el deguirmeni*. — Autres machines du genre des moulins, چرخ *tcharkh*. — Moulin à huile, زیتون یاغی *zeitoun iāghy tcharkhi*, دکرمنی چرخ *deīrmeni*. — à papier, کاغذ چرخ *kiāghy tcharkhy*, دکرمنی کاغذ *kiāghy d deīrmeni*. — à café, قهوه چرخ *qahvè tcharkhy*, قهوه دکرمنی *qahvè deīrmeni*.

MOULINAGE, s. m., دکرمن ایله *deīrmen ilè ipek ichlemèci*, t.

MOULINÉ, e, adj., قوردینکلو *qourd īcniklu*, t.

MOULINER, v. a., préparer la soie en la faisant passer au moulin, ایپکی دکرمندن کچورمک *ipegui deīrmenden guetchurmek*, t.

MOULINET, s. m., tourniquet appliqué à la plupart des machines pour enlever les fardeaux, بر نوع *bir nev'y boudjourghāt*. — Treuil, یوک والدره جق الت *yoek valderhejq t*.

iuk qâlduradjaq âlet. — Machine pour travailler la monnaie, سکه سیخی *sikkè tcharkhy*, etc.

MOULU, E, adj. et part. de Moudre. Voy. MOUDRE. — de coups, بره لو *berèlu*, t.

MOULURE, s. f., هیئۀ بنانک بر *heïeti binānuñ bir zîneti*, a.-t.

MOURANT, E, adj., qui se meurt, اولن *eulen*, اولیجی *eulidji*, اولومجل *eulumdjil*, t.; مایت *mâit*, نام *nâcim*, مشرف الموت *muchrif ul-mevt*, a. — Languissant, ضعیف *za'if*, زبون *zeboun*. — Yeux mourants, ou languissants et passionnés, مخمور کوز *makhmour gueuz*.

MOURIR, v. n., cesser de vivre, d'exister, وفات اولمک *eulmek*, t.; وفات *vefât it*, رحلت *sevt ol*, فوت *sevt ol*, انتقال *rihlet*, *intyqâl it*, a.-t.; تسلیم روح - جان *teslimi rouh*, مرد او *murd ol*. — Mourir de mort naturelle, اجليله اولمک *edjel-ile eulmek*, موت طبيعى ايله *mevti thabî'î ilè vefât it*. — de maladie, بر مرض سببيله وفات *bir maraz sebebile vefât it*, خسته لکدن اولمک *khastalikten eulmek*. — de vieillesse, غلبه پیری *ghalebèi pîri vè cheïkhoukhat taqrîbile vefât it*. — Mourir en combattant, دوشمک *duchmek*. — pour la foi, شهید او *shehîd ol*. — subitement, موت شدید ايله *mevti chedîd ilè vefât it*. — de faim, اولمک *âldjlyqtan*

eulmek. — de chagrin, کدردن اولمک *kederden eulmek*. — On dit par exagération : Je meurs de soif, سوزلقدن اولمک *soucyzlyqtan eulieurum*. — Faire mourir, اولدirmek *euldirmek*, قتل *qatl it*. — Mourir, en parlant des animaux, کبرمک *guebermek*, اولمک *eulmek*. — des arbres, des plantes, اولمک *eulmek*, تلف او *telef ol*. — des choses morales, او *ioq ol*, اولمک *eulmek*, فنا بولمق *in'ydâm, fenâ boulmaq*. — en parlant du feu, منطفی او *munthafiol*. — Se mourir, اولومه يا قلاشمق *eulumè iâqlachmaq*, اولوم وقتنه *eulum vaqtinè tchâtmaq*. — Mort, e, اولمش *eulmuch*. — Il est mort, اولدی *euldu*, میتدر *meïttur*. — Chair morte, لحم میت *lahmi meïit*, اولوات *eulu et*. — Eau morte, طورغون سو *dhourghoun sou*. — Saison morte. Voy. MORTE-SAISON.

MOURON, ou ANAGALLIS, s. m., plante, سچان قولانغی *sitchân qoulaghî*, t.; اناغاليس *anāghālîs*, a. — Sorte de lézard jaune, بر نوع کلر *bir nev'î sâri keler*.

MOUSQUET, s. m., تفنک *tufenk*, اسکی زمان تفنکی *eski zemân tufenkui*, t.

MOUSQUETADE, s. f. On dit mieux

MOUSQUETERIE. Voy. ce mot.

MOUSQUETAIRE, s. m., تفنکچی *tufenkdji*, اسکی زمان تفنکچیسى *eski zemân tufenkdjici*, t.

MOUSQUETERIE, s. f., بر اوغوردن *bir atiblan tufenk qorshonî* یا یامی

oghourdan âtilân tufenk qourchou-
nou iâilimi, t.

MOUSQUETON, s. m., يورواغزلو bourou aghyzlu tufenk, کلاى
بوزان âlâi bozân, t.

MOUSSE, s. f., plante, - يصول - يوصن - يوصون iouçoul, usité
ioçoun, t. — Mousse de chêne, ميشه
يوصونى iouçounou. — Écume, كپوك - كپوك
keupuk.

MOUSSE, s. masc., petit matelot,
مچو mitcho, t.

MOUSSELINE, s. f., دلبند dulbenul,
t. — Mousseline brodée, ايشلنمش
ichlenmich dulbend. — rayée,
چيبوقلو دلبند ichibouqlu dulbend.

MOUSSER, v. n., en parlant des
liquides, كوپورمك keupurmek,
كوپكلنمك keupuklemek, كوپكلنمك
keupuklenmek, كوپك ا keupuk it,
t.; تزهبد tezebbud it. — Faire mousser,
كوپكلتمك keupukletmek. — Au
fig., faire mousser, exagérer, بيوتك
buütmek, ايشى قبارتمق ichi qa-
bärtmaq.

MOUSSERON, s. m., صارى منظر
sâri manthar, منظرچق manthar-
dijq, t.

MOUSSEUX, SE, adj., كوپكلو keu-
puklu, كپوكلنور keupuklenur,
كئير keupukleïdji, t.; كئير
kecîr uz-zubd, a.

MOUSSON, s. f., موسم يىلى mev-
sim îeli, a.-t.; رياح الموسم
ul-mevsim, a. — Les moussons,
pl. t. موسم يىللى mevsim ielleri.
— Attendre la mousson, رياح
موسمه مترقب او rîâhi mevsimê
muteraqqyb ol.

MOUSSU, E, adj., يوصونلو -
ioçounlu, t. — Pierre
moussue, يوصونلو طاش ioçounlu
thâch.

MOUSTACHE, s. f., بيق bîyq, t.;
شوارب chârîb, pl. a. شوارب
chavârîb.

MOUSTIQUE, s. f., نوع بر
bir nev'y sivri sînek, t.

MOUSTIQUAIRE, s. f. Voy. COU-
SINIÈRE.

MOUT, s. m., vin doux qui n'a
point bouilli, شيره chîrê. — cuit,
پكمز pekmez, vulg. petmez, t.

MOUTARD, s. m., t. pop., jeune
garçon, اوغلانچق oghlândjyq, t.

MOUTARDE, s. f., composition de
graine de moutarde, خردل khardal,
خرطال khardhâl. — La plante qui
produit le sénévé, خردل نباتى
khardal nebâti. — La graine de
moutarde, خردل تخمى - داندهسى
khardal tokhoumi, dânehci, t. — Au
fig., s'amuser à la moutarde, perdre
du temps, زمانى ياوقلمق zemâni
iâvouqoulmaq. — La moutarde lui
monte au nez, il se fâche, طارلور
dhârilur.

MOUTARDIER, s. m., vase pour
mettre la moutarde, خردللق khar-
dallyq, خردلدان khardaldân. —
Qui veud de la moutarde, خردلچى
khardaldji, t.

MOUTON, s. m., قوبون -
qoïoun, t.; غنم ghanem,
pl. a. اغنام aghuâm. — Troupeau
de moutons, قوبون سوريسى
qoïoun suruci. — Viande de mouton,
قوبون اتى qoïoun eti. — Gi-
got de — قوبون بودى qoïoun

boudi. — Peau de mouton préparée, قیون درپسی *qoïouñ derici*. — Prov., revenons à nos moutons, reprenons notre discours, صددموزه *sadedumuzè guelèlum*, ساددوموزه *sadedumuzè deunèlum*. — Mouton, billot pour enfoncer les pieux, طوقماق *thoqmāq*. — Moutons, vagues blanches qui s'élèvent sur la mer, بیاض دکز *bēiāz deñyz dālghaleri*.

MOUTONNER, v. a., friser les cheveux comme la laine d'un mouton, قورتمق *qvritmaq*, گورمق *guivrimaq*, قیورجقلمق *qvridjyqlatmaq*, t. — v. n., en parlant de la mer ou d'une rivière dont les eaux commencent à s'agiter, دالغلمانق *dālghalanmaq*, دریا قوزیلری *deriā qouzouleri teprenmegüi bāchlamaq*.

MOUTONNIER, ÈRE, adj., قیون *qoïoun* کبی *qoïoun guibi* *oïoup surñnur*, t.

MOUTURE, s. f., action de moudre du blé, اوگتمه *ugutmè*. — Salaire du meunier, دکرمن حقی *deïrmen haqqy*, t.; طحنیه *thahüiè*, a. — Prov., tirer d'un sac deux moutures, tirer double profit d'une affaire, بر قوزیدن ایکی دری آلمق *bir qouzoudan iki deri dīlmaq*.

MOUVANCE, s. f., تابعیت *tābi'iet*, a.

MOUVANT, e, adj., دپردیجی *tepredidji*, قیلمدایجی *qymildāidji*, t.; محرک *mouharrik*, a. — Force mouvante, قووه محرکه *qouvveti mouharrikè*. — Instrument qui aug-

mente cette force, الت محرکه *āleti mouharrikè*. — Terre mouvante, dont le fond n'est pas stable, آقیجی طپراق *āqydji thoprāq*. — Sables mouvants, آقیجی قوم *āqydji qoum*. — En parlant d'une terre qui relève d'un fief, تابع *tabi'*, pl. نوابع *tevābi'*, ملحق *mulhaq*, pl. a. ملحقبات *mulhaqāt*.

MOUVEMENT, s. m., transport d'un lieu dans un autre, دپرنش *teprenich*, اوینایش *oïnāièh*, t.; حرکات *hareket*, pl. a. حرکات *harekiāt*. — Mouvement rapide, حرکت سریع *hareketi sarī'a*. — lent, حرکت بطیبه *hareketi bathiia*. — violent, حرکت شدید *hareketi chedidè*. — circulaire, حرکت *hareketi devriiè*. — perpétuel, حرکت دائم *hareketi dāimè*, دور مدام *devri mudām*. — progressif, حرکت تدریجیه *hareketi tedridjiè*. — égal, حرکت مستویه *hareketi musteviiè*. — composé, حرکت مرکبه *hareketi murekkebè*. — accéléré, حرکت مستعجله *hareketi musta'djelè*. — Mouvement des corps célestes, حرکت اجرام سما *hareketi edjrāmi semā*. — Les lois du mouvement, شروط وقواعد *chourouth u qavā'ydi hareket*. — Mettre en mouvement, تحریک *tahrīk it*, حرکت کتورمک *hareketè gueturmek*. — Se mettre en mouvement, حرکت کلمک *hareketè guelmek*. — Les mouvements

vitaux, حیوانیه harekiāti
hāvānūiē. — Le mouvement, la
 marche d'une armée, عسکرک
askeruū hareketi, یوربشی
ürichi. — Mouvements, change-
 ments ou mutations dans l'adminis-
 tration civile ou militaire, تبدلات
tebeddulāt, توجیهات *tevdjihāt*. —
 Mouvement, agitation de l'âme,
 طبیعتک دپرنیشی *thabi'atuū*
teprenichi, هیجان *hejdjān*. —
 Doué de mouvement, حرکتلو
hareketlu, ذو حرکت *zul-hareket*. —
 De son propre mouvement, par sa
 seule volonté, کندو کندودن
guendu guenduden, حسن
husni اختیاری - ارادتسی ایله
ykhtiāri, irādeti ilē. — Agitation,
 trouble, fermentation dans les es-
 prits, شورش و آشوب *chourich*
u āchoub. — Les ressorts d'une
 horloge, d'une montre, بر ساعتک
bir sā'atuū itch چرخلاری
tcharkhlari, یورومدسی
sā'atuū iurumēci.

MOUVER, v. a., remuer la terre
 d'un pot, d'une caisse, طپیرائی
thoprāghy silkmek, t.

MOUVOIR, v. a., donner du mou-
 vement, قلمدمق *qymildamaq*,
 دپرتتمک *qymildatmaq*, قلمدتمق
tepretmek, اویناتمق *oīnātmaq, t.*;
 تحریک ا *tahrīk it*. — Mettre en
 mouvement, حرکتک کتورمک
hareketē gueturmek, a.-t. — Mouvoir une
 chose de sa place, بر شیئی بیرندن
bir cheü اویناتمق - تحریک ا
ierinden oīnātmaq, tahrīk it. — Se
 mouvoir, v. pron., قلمدانمق

qymildānmaq, دپرنتمک *teprenmek*,
 حرکتک کلمک *oīnamaq, t.*;
 حرکتک *hareketē guelmek*, او
harrīk ol, a.-t.;
 حرکتک *hareket it, a.-t.*

MOYEN, s. m., voie, manière,
 وجه *vedjih, pl. a. vudjoh*,
 منوال *minvāl, a.*;
 چاره *chāre. — Ce qui*
 sert pour faire réussir, طریق
tharyq, pl. thourouq, واسطه
vācytha, pl. veçāith, وسایط
veçül, pl. veçül, سبب
sebeb, pl. esbāb. — Bon
 moyen, وسیله حسنه *veçilē hacenē*.
 — facile, طریق آسهل
tharīq ishēl. — Trouver le moyen,
 چاره سنی بولمق *tchārēcini boul-*
maq. — Il n'y a pas moyen de
 faire cela, بوشیئی ایتمک
bou cheü itmenuū tharīq
 یوقدر *ioqtur*. — Pouvoir, faculté de faire
 une chose, قدرت *quodret*,
 اقتدار *qytidār. — Je n'en ai pas le moyen,*
 بر وجهله اقتدارم یوقدر
bir vedjh-
ilē qytidārūm ioqtur. — Au pl.,
 Moyens, facultés pécuniaires,
 وارلق *vārlyq*, قوه مالیه
qouvveti mālīē. — Moyens d'existence,
 أسباب معاش *esbābi me'āch. — Moyens,*
 قابلیت *ehliyet*, اهلیت
qābiliyet. — Facultés naturelles,
 بضاء قوت *bezā'āi qouvvet. — En*
 t. de jurisp., raisons alléguées en
 faveur d'une demande, علت
'y'let, pl. a. 'y'let. — Au moyen
 de..., ایله *ilē. — Par ce moyen,*
 بو تقریب ایله *bou taqrīb ilē. —*

Au moyen de la lettre envoyée, نباتدن اقان يلمشك نسنه a.; gueunderilân mektoub ilê.

MOYEN, NE, adj., de médiocre grandeur, اورته orta, t.; متوسط mutevessyth, متوسط الحال mutevessyth ul-hâl, معتدل mu'tedil, a. — De taille moyenne, اورته بوبلو orta boïlu. — De moyen âge, اورته متوسط السن orta iächlu, ياشلو متوسط السن mutevessyth us-sinn.

MOYENNANT, prép., تقريب ايله taqrîb ilê, واسطه سيله واسطه سيله vâcythacîle. — Moyennant sa parenté, اقربالغى تقريب ايله agrabâlyghy taqrîb ilê. — Moyennant la somme de..., شومقدار اقچه ايله chou myqtâr aqçhê ilê.

MOYENNER, v. a., procurer par son entremise, واسطه سيله تحصيل واسطه سيله vâcythacîle tahsîl îtturmek, âlîvîrmek, a.-t.

MOYEU, s. m., de roue, دولك dudlek, dulek, تكرلك ايكى tekerleguñ iki delîgui. — Jaune d'œuf, بمرطه صاروسى ioumourtha sârouci, صارمترك sârîmtrek, t.

MU, E, adj. et part. du v. mouvoir, قملدانمش qymildänmiş, t.

MUABLE, adj. com., حالدن halâden, حاله doner; t.; متغير muteghâïr, بي قرار bi qarâr, كثير الانقلاب kecîr ul-ingylâb, متحول mutehavîl, a. — La volonté de l'homme est muable, انسانك ارادهسى متحول insanuñ irâdêci mutehavîl u muteqallibtur.

MUCILAGE, s. m., لعاب lou'âb, نباتدن اقان يلمشك نسنه a.; nebâttên aqân îelmeçhek nesnê, t.

MUCILAGINEUX, SE, adj., لعابى lou'âbi, a.; يلمشك نسنه يى يى lou'âbi, a.; اعلان نبات icelmeçhek nesnêi olân nebât, t.

MUCOSITÉ, s. f., سه وکلک sumukluk, سموك كبي صو sumuk guibi sou, t.; مادة مخاطية mâddeti moukhâthyïet, a.

MUCUS. Voy. MUCOSITÉ.

MUE, s. f., changement de plumes, دوکلمه deukiulmê, نوى صاچ دوکلمهسى tuî, sâtch deukiulmêci, قرنصه qarnaça. — Temps où arrive la mue, نوى صاچ دوکلمهسى tuî deukiulmêci vaqti. — La mue des vers à soie, ايبك قوردينك صوبلمسى ipek qourđînuñ soïoulmaci. — Les dépouilles d'un serpent qui mue, بيلان iilân qâvi, صوبنيسى iilân soïountouçou. — Changement dans la voix, سسك seçun deïçhmêci, تغيير teghâïr us-savt.

MUER, v. n., changer de poil, de plumes, قرنصه يه كيرمك qarnaçaie guîrmek, صاچ دوکلمك tuî, sâtch deukiulmek, deguichmek. — En parlant des oiseaux seulement, قوش توبنى اتمق gouch tuūnu âtmaq. — En parlant des serpents, بيلان قوبنى اتمق iilân qâvîni âtmaq.

MUET, TE, adj., qui ne peut parler, دللسز dilsyz, t.; اكرس akhres, خرسا kharsâ, pl. a. خرسان khour-

sân, بكمم *ebkem*, pl. بکمان *buk-mân*, بی زبان *bi zebân*. — Muet de naissance, طوغمه دلسز *anâden dhoghma dilsyz*. — Faire le muet, تباکم ا *tebâkum it*. — Taciturne, silencieux, اغز آچمز *aghyz âtchmaz*, ا بسم *ebsem*. — En t. de gramm., on appelle muettes les lettres qui ne se prononcent point, حرف ساکت *harfi sâkit*, حرف مهموس *harfi mehmous*, au pl. حروف مهموسه *houroufi meh-mouçé*.

MUFLE, s. m., بورن *bouroun*, حیوانک طشره آوردی اوجی *hai-vânûn thachra âvourdi oudjou*, t.; مشافر *mechfer*, *michfer*, pl. a. مشافر *mechâfir*.

MUFLE-DE-VEAU, ou MUFLIER, s. m., plante, بوزاگی بورنی *bou-zâghou bournou*, باشی *bou-zâghou bâchi*.

MUFTI, s. m., chef de la religion mahométane, شیخ *mufti*, شیخ *cheïkh ul-islâm*, a.

MUGE, ou MUGIL, s. m., poisson, یاین کفال بالعی *kafâl bâlyghy*, کفچهلیر *ïân bâlyghy*, کفچهلیر *kefchêlîz*.

MUGIR, v. n., en parlant des taureaux, des vaches, بوغرمق *boghourmaq*, بوکرمک *beuürmek*. — Crier, en parlant d'un homme dont la voix est trop bruyante, باغرمق *haiqarmaq*, باغرمق *bâghyrmaq*. — En parlant du bruit que font les flots de la mer, دکوز *deñyz gueuruldemek*, t.

MUGISSANT, E, adj., en parlant des bêtes, بوک—رن *beuüren*,

بوکور بیجی *bengurîdji*, t. — En parlant des personnes, حیقر بیجی *haiqarîdji*. — Au fig., en parlant de la mer, دکوز *gueurul-deïen deñyz*.

MUGISSEMENT, s. m., cri des taureaux et vaches, بوکورش *beuü-rich*, بوکورمه *beugurmé*. — de l'homme, باغرمه *bâghyrma*. — des flots, de la mer, طالعده لرك *dhâlghaleruñ gueuruldeméçi*, t.

MUGUET, s. m., مایس چیچکی *mâis tchîchegui*, پیغمبر چیچکی *peïghamber tchîchegui*, ان—جو *indjou tchîchegui*, t. — Fig. et fan., galatin, زنیپرست *zenperest*, زنیپاره *zenpârè*, *zanpâra*. زندوستلک ایدن *zendostlik iden*, پ.—ت.; ظرافتچی *zarâfetdji*, a.—t.

MUGUETER, v. n., faire le muguet, زنیپاره لک ا *zenpârèlik it*, زندوستلک ا *zendostlik it*, p.—t.

MUID, s. m., mesure pour les liquides, صولو نسنه لرك اولچکی *soulu nesnèleruñ eultchegui*, t.; مد *mudd*, vulg. *moult*, a.

MULATRE, ESSE, adj., ماس *meles*, مولد *muvelled*, a.

MULCTER, v. a., جزاسن *djezâcin rîrmek*, a.—t.

MULE, s. f., femelle du mulet, بغلة *dîchi qâtir*, t.; بغلات *baghlât*. — Pantoufle, پابوش *pâbouch*, کفش *kefch*, p.

MULET, s. m., animal de somme, engendré d'un cheval et d'une ânesse, قاتر — قاتر — قاطر *qâtir*, t.;

بغل *bagl*, pl. a. بغال *baghāl*. — Oiseau de race croisée, ایکى صوبدن *iki söidan dhoghān gouch*. — Poisson, بر جنس دکز, طوغان قوش *bir djins deñyz balyghy*.

MULETIER, s. m., قانزرجى *qānirdji*, t.

MULON, s. m., توز يغنى *touz ighni*, t.

MULOT, s. m., يېمان سچانى *iabān sitchāni*, يېر سچانى *ier sitchāni*, تارلا سچانى *tārlā sitchāni*, t. — Prov., endormir le mulot, amuser un homme pour le tromper, اويدوب آلداتماق *ouïdoup āldātmaq*.

MULTIPLE, adj. com., t. d'arithm., عدد مضروب *'adedi mazroub*, a. — Neuf est multiple de trois, طقوز عددى اوچك عدد مضروبيدر *dhogouz 'adedi utchuñ 'adedi mazroubïdur*.

MULTIPLIABLE, adj. com., ممکن الضرب *mumkin uz-zarb*, a.

MULTIPLICANDE, s. m., مضروب *mazroub*, مـضـروبـ عليه *'aleïhi*, مـضـروبـ *mazroub*, a.

MULTIPLICATEUR, s. m., مضروب *mazroub*, مضارب بيده *fïhi*, مضارب بيده *mezārib bihi*, a.

MULTIPLICATION, s. f., augmentation en nombre, چوغلتماق *tchoghaltmaqlyq*, ارتورمه *ārturma*, t.; تكثير *teksîr*, تعداد *te'addud*, تكثير *tekessur*, a. — La multiplication des êtres, تكثير موجودات *tekessuri mevdjoudāt*. — Opération d'arithmétique, ضرب *zarb*, ضرب *tazrib*.

MULTIPLICITÉ, s. f.; چوقاق *tchoqlyq*, t.;

وفرة *kesret*, كثرة *kesret*, t.; وفرة *vefret*, a.

MULTIPLIER, v. a., augmenter une quantité, un nombre, چوغلتماق *tchoghaltmaq*, ارتورماق *arturmaq*, تكثير *teksîr*, قات قات *qāt qāt it*, t.; تكثير *teksîr*, توفيرا *tevsîr it*, a.-t. — v. n., multiplier et se multiplier, augmenter en nombre par la génération, چوغلتماق *tchoghaltmaq*, ارتورماق *arturmaq*, t.; تكثير نسل و ذريت *tekessur it*, تكثير *tekessuri nesl u zurïet it*. — t. d'arith., multiplier un nombre, ضرب *zarb it*.

MULTITUDE, s. f., grand nombre, چوقاق *tchoqlyq*, t.; كثرت *kesret*, قلبه لق *vefret*, a. — Foule, قلابلق *qalabalyq*, t.; جمع كثير *djem' kecîr*, ازدحام *yzdihām*. — Multitude innombrable d'hommes, صايسز *sāicyz khalquñ tchoqlyghy*. — Le peuple, le vulgaire, عوام *'avouām*, عوام الناس *'avouām un-nās*, عامه *khalq*, خلق *'āmmè*. — L'opinion de la multitude, اعتقاد *i'tyqādi 'āmmè*.

MUNICIPAL, s. m., membre d'une municipalité, — بىرىك اعيانى *bir ierun a'ïāni*, قوجده باشيسى *godja bāchîci*. — Juges et officiers municipaux, قضات و ضابطان ولايت *qouzāt vè zābythāni vilāiet*, a.

MUNICIPAL, E, adj., qui appartient à une municipalité, — ولايته دائر *vilāietè dāir*, متعلق *mute'allyq*, ولايته مخصوص اولان *vilāietè makhsous olān*. — Les lois municipales du pays, ولايته مخصوص اولان

سفر ایچون اقتضا ایدن *le voyage*, *sefer*
 اچیه بی تهیه و تدارک ا *sefer*
itichoun yqlyzā iden aqchēü tehüē
 تدارکنش *ru tedāruk it.* — Muni, e, تدارکنش
tedāruklenmich, متدارک *mutedāruk.*

MUNICIPALITÉ, s. f., le corps des
 officiers municipaux, بربرک قوجه
 بیرشیرلی اعیانلری *bir berük qodju*
 بلدک حکاملری *bāchīleri a'ianlari*,
 اعیان ولایت *beledüñ hukkiämleri*,
 اعیان ولایت *a'iani vilāiet.* — Circonscription de
 terrain administrée par des officiers
 municipaux, ولایت *vilāiet.* — Le
 ressort de la municipalité, ولایتک
 ولایتک *vilāietüñ nāhiēci.*

MUNIFICENCE, s. fém., libéralité,
 جوهر دلک *djeumerdik*, t.; کرم *ke-*
 rem, سخا *sakhā*, سخاوة *sakhāvet*,
 سماحة *semāhat*, a.

MUNIR, v. a., pourvoir du neces-
 saire, تدارک ا - کورمک *tedāruk*
it, گورمک *gourmek*, a.-t.; ویرمک *vīrmek*,
 t.; تدارکندرمک *tedārukendurmek*,
 تجهیز باللوازم ا *tedjhiz it*,
 تجهیز *tedjhiz bil-levāzym it.* — une place,
 بر قلعه نکی مهماننی کورمک *bir*
gal'anuñ muhimmātini gueurmek. —
 La pourvoir d'artillerie, قلعه بی
 قلعه ایله تجهیز *gal'āü thop ilē*
tedjhiz it. — Munir une ville de pro-
 visions de bouche, d'armes, etc., بر
 بلده بی ذخیره ولات سائره ایله
 تدارکندرمک *bir beldēü zakhīrē*
vē ālāti sāirē ilē tedārukendurmek.
 — Se munir, v. pron. — contre le
 froid, صوقدن صاقلنمق *sovouqtan*
sāqlanmaq. — de courage, غیرنلنمک
 غیرته کلدک *ghāiretē*
ghāiretleumek. — Prendre avec soi, الیق
 برابری طوقمق *berüber*
thoutmaq. — Se munir d'argent pour

سفر ایچون اقتضا ایدن *le voyage*,
 اچیه بی تهیه و تدارک ا *sefer*
itichoun yqlyzā iden aqchēü tehüē
 تدارکنش *ru tedāruk it.* — Muni, e,
 تدارکنش *tedāruklenmich*, متدارک
mutedāruk.

MUNITION, s. f., de guerre, سفر
 مهماتی *sefer muhimmāti*, a.-t.;
 مهمات سفریه *muhimmāti seferiē.*
 — de bouche, ذخیره *zakhyrē*, pl. a.
 ذخایر *zakhāir.* — Au sing., pain de
 munition, تعیین اتکی *ta'ün*
etmegui.

MUNITIONNAIRE, s. m., ذخیره چی
 نزل امینی *zakhyrēdji*,
 نزل *nuzoul*
 امینی *emīni*, a.-t.

MUQUEUX, SE, adj., سملکو *su-*
muklu, واروی صوبی اولان
 واروی *sumuk vāri souü olān*, t.

MUR, s. m., muraille, دیوار *dīvār*,
 جدر *dowār*, t.; جدار *djidār*, pl. a.
 طاشدن دیوار *djuder.* — de pierre,
 طاش دیوار *thāchden dīvār*, et simp.
 طاش دیوار *thāch dīvār.* — en pierres de taille,
 یونه طاش ایله یاپلش دیوار *ionma*
 ایله *thāch ilē iāpilmich dīvār.* — de
 briques, کرپیج دیوار *kirpidj dīvār.*
 — de terre, بالچق دیوار *bāltchyq*
 دیوار *dīvār.* — de ville, دیوار شهر
 دیواری *dīvāri*. — d'un château, d'une forte-
 resse, سور *sour*, pl. a. اسوار *esvār*,
 سیران *sīrān.* — Mur qui menace
 خرابه یوزطوتش دیوار *kharābē üz*
 thoutmich *dīvār.* — Mur
 mitoyen, مشترک دیوار *mughterek*
 دیوار *dīvār.* — Mur de refend,
 بولمه دیوار *beulmē dīvār.* — Élever un mur,
 رفع دیوار ا *dīvār it*,
 رفع دیوار ا *dīvār it.* — Entourer de murs,

دیوار ایله *dīvārlamaq*, دیوارلماق *dīvār ilè qaplamaq*, سدا قپلیق - *sedd it.* — Entouré de murs, دیوارلنمیش *dīvārlanmich.*

MUR, e, adj., dans sa maturité, بیت-شیش *olmich, olmuch*, ایرشیش *ietichnich, irichmich.* —

Mûr avant le temps, وقت-سندن اول *vaqtinden evvel olmuch.* —

Fruit mûr, اولمیش میوه *olmuch meivè.* — Au fig., en parlant d'un apostème, نصابنه ینشیش *niçâbinè ietichmich.* — Homme mûr, پشکین

پشکین *pichkîn âdem.* — Esprit — عقل *pichkîn 'aql*, عقل پشکین — ناصح *'aqli nâzydj.* — Age — سن *ietichmich iâch*, ینشیش یاش *sinni kemâl.*

MURAILLE, s. f., mur. Voy. ce mot. — Abattre une muraille, دیواری *dīvāri hedm it.*

MURE, s. fém., fruit du mûrier, دوت *dout*, طوت *thout*, t. — noire, قره دوت *qara dout.* — blanche, ااق دوت *aq doud iemichi.* — sauvage, بوکرتلن *beugurtlen iemichi.* — Sirop demûres, دود شروبی *doud chouroubi.*

MUREMENT, adv., پشکین رأی *'aqlânè*, عاقلانه *pichkîn rëi ilè*, رأی ناصح *téemmul ilè*, رأی ناصح *rëi nâzydj ilè*, a.-t. — Mûrement considéré, رأی ناصح لدی *ledi ul-mouthâlè'a.*

MURÈNE, s. f., poisson, دکزیلان *deñy:z ilân bâlyghy*, t.

MURER, v. a., fermer par un mur, دیوار ایله قپلیق - سدا *dīvār ilè qaplamaq, sedd it,* دیوار *dīvār it,* دیوار ایله *dīvārlamaq,* دیوارلماق *dīvār ilè tchevirmek,* چوپیرمک *dīvār ouroup* دیوار اوروب قپاتمق *qapātmaq.* — Muré, e, دیوارلنمیش *dīvārlanmich,* دیوار اوریلوب *dīvār ourilub* قپانمیش *dīvār ourilub qapānmich.*

MURIER, s. m., دود اغاجی *doud aghādji.* — sauvage, بوکرتلن اغاجی *beugurtlen aghādji, t.*

MURIR, v. n., venir à maturité, اولماق *olmaq*, یتشمک *ietichmek,* ارشمک *erichmek, t.;* — کماله کلک *kemâlè guelmek, irmek,* ناصح بولماق *nazdj boulmaq,* کمالنی *kemâlini,* نصابنی بولماق *niçâbini boulmaq, a.-t.;* اوس *recidèol, p.-t.* — Les raisins mûrissent en automne, اوزم موسم خریفک *uzum mevsimi khariftè nazdj bouldour.* — Fruit qui mûrit de bonne heure, ارکن یتشن *erken ietichen iemich.* — Chaque chose mûrit en sa saison, هر شی *her chei mevsimindè kesbi nazdj ider, niçâbini bouldour.* — v. a., rendre mûr, پشورمک *pichurmek,* کمالنی بولدرمق *kemâlini bouldurmaq.* — Au fig., laisser mûrir une affaire, بر مصالحتی کسب ناصح *bir maslahati kesbi nazdj idindjîè qadar brâqmaq, terk it.* — Mûri, e, اولمیش *olmich,* پشمیش *pichmich,* کمالنی

رسیل kemālini boulmich, بولمش recidè.

MURMURE, s. m., bruit sourd et confus de diverses personnes qui parlent ensemble, فسلدی ficildi, خردی khyrildi, شماتہ chamāta, دمدمه demdemè. — Bruit et plaintes de personnes mécontentes, مرلدی miryldi, وقال قيل qīl u qāl. — des eaux, سو چاغلدیسی sou tchāghyldīci, خریبر سو صداسی sou sedāci, کھریر khyrīr. — des vents, یلک فسلدیسی ielūn ficildīci, گھنرلدیسی gheur-ludūcu.

MURMURER, v. n., se plaindre sourdement, مرلدمق miryldamaq, مرمړلېق soumourdamāq, مرمړلېق mirmirlamaq, خردلدامق khyrildāmaq, فسلدلدامق ficildāmaq. — entre ses dents, خړلشتمق hhyrlachmaq, شړلداشمق chyrlidāchmaq.

MUSARAIGNE, s. f., سوری سچان sivri sitchān, t.

MUSARD, e, adj. fam., اکلنېجې eiglenīdji, بوش کزن boch guezen' kimesnè, هر ېرډه شاشوب her ierdè chāchup dhourān, t.; آواره āvārè guezen, آواره dvārè, p.-t.

MUSARDERIE, s. f., اکلنېډ cīglenmè, t.; آواره لک dvārèlik, p.-t.

MUSARDER, v. n. Voy. MUSER.

MUSC, s. m., animal gros comme un chevreuil, مسک misk ghazāli, مسک جیرانی misk djērāni, t.; آهوی میڅک āhouī mīchk, p. — Parfum, مسک musk, میڅک mīchk. — Muse falsifié, ساخته مسک

sākhṭè misk. — Couleur de musc, espèce de couleur brune, مسک رنگی misk rengui.

MUSCADE, s. f., جوز بوا djevyzy bevā, هند جوزی hind djevyzy, a.

MUSCADELLE, s. f., مسکت mīsket armoudi, t.

MUSCADET, s. m., sorte de gros raisin blanc, بر نوع اری و بیاض bir nev'y iri vè beīāz uzum.

MUSCADIER, s. m., هند جوزی hind djevyzy aghādji, جوزی hind djevyzy bevā aghādji, t.

MUSCADIN, s. m., petite dragée ou pastille où il entre du musc, قرص قورس misklu tensoukh, qours, مسکلو تنسوخ, t. — Petit-maitre, قوقونوز qoqonoz.

MUSCAT, e, adj., مسکی miski. — Raisin — مسکت اوزمی misket uzumu. — Vin — مسکت شرابی misket charābi, ou simpl. مسکت misket.

MUSCLE, s. m., سکرلوات siñirtlu et, عضلة bālyq eti, t.; عضلات 'azalèt, pl. a. عضلات 'azalāt. — Au pl. t., قره جه اتلر qaradjè etler, سکرلو اتلر siñirtlu etler.

MUSCLÉ, e, adj., بالق اتلری bālyq etleri bellu, t.; غلیظ ghalyz ul-'açab, معاین mou'āïen ul-'azalāt, a.

MUSCOSITÉ, s. f., بیوصونلوق iöcounlulyq, t.

MUSCULAIRE, adj. com., سکره syñirè, 'azalètè mute-allyq, بالق اتنه متعلق bālyq etine mute'allyq, t.; عضلی azalīi, a. — Force musculaire, قوت عضلیه qouveti 'azalīi.

MUSCULEUX, SE, adj., اتلو *etlu*, بالبق اتلری چوق *bālyq etleri tchoq*, بالبق اتلری یوغون *bālyq etleri ioghoun*, t.; كثیر العضلات *kecîr ul-'azalût*, شديد العضل *chedîd ul-'azal*, عضل *'azyl*, a. — Bras musculieux, بازوی عضل *bāzouï 'azyl*, a.

MUSE, s. f., déesse de la poésie, الهة الشعر *ilahet ech-chy'r*, a. — Au pl., les Belles-lettres. Voy. LETTRES.

MUSEAU, s. m., بـورن *bourn*, حيوان بورنی *bouroun*, آورد *āvourd*, بورنی *haivân bourounou*.

MUSÉE, s. m., علوم مکتبی *'ouloum mektebi*, a.-t.; مدرسة العلوم والفنون *medrecet ul-'ouloum vel-funoun*, a.

MUSELER, v. a., بورنصالغله *bourounsalyghylé*, يواشلندرمق *ïavâchlandurmaq*. V. EMMUSELER.

MUSELIÈRE, s. f., بورنصالق *bourounsalyq*, اسنك *esnek*.

MUSER, v. n. fam., اكلنمك *eïglenmek*, بوش كزملك - يلمك *hoch guezmek, ielmek*, اويناشمق *oïnâehmaq*, t.

MUSEROLLE, s. f., رشمه *rechmè*, t.

MUSETTE, s. f., تلوم - تولم *touloum*, قیل *qaidè*, t. — Joueur de musette, تـولـم چاليجی *touloum tchālîdji*.

MUSÉUM, s. m. Voy. MUSÉE.

MUSICAL, E, adj., موسيقده منسوب *moucyqyîè mensoub*, a.-t.; موسیقی *moucyqyi*, a. — Art musical, صنعت *sana'ati moucyqyîè*.

MUSICALEMENT, adv., حسب *hasbi qav'aydi moucyqyîè*, a.

MUSICIEN, NE, s., qui sait l'art de la musique, موسیقی بی بیلن *moucyqyi bîlen*, اهل موسیقی *ehli moucyqy*. — Joueur d'instruments, ساز چاليجی *tchālîdji*, ساز چالان *tchālân*, ساز چاليجی *sâz tchālîdji*, t.; سازنسل *mouhryb*, a.; سازنسل *sâzendè*, p. — Musicien faisant partie de la musique militaire, مهتر *mehter*, *militer*. — Musicien en chef, ou directeur de la musique militaire du prince, مهتر باشی *mehter bâchi*. — Chanteur, خاننك *khânendè*. — Troupe ou bande de musiciens qui jouent et chantent ensemble, سازنك *sâzendè vu khânendè thâqymi*.

MUSIQUE, s. f., علم موسیقی *'ylmi moucyqy*, ou simpl. موسیقی *moucyqy*, صنعتی *moucyqy sana'ati*. — Chant, مقام *maqâm*. — Art de composer des chants, des airs, فن ترتیب نغمات ومقامات *fenni tertîbi naghâmât u maqâmât*. — Savoir la musique, فن موسیقی به *fenni moucyqyîè vâqyf ol*. — Enseigner la musique, فن *fenni moucyqyi ta'lîm it*. — Mettre des vers en musique, ابیاته وضع مقام ا *ebîâtè vaz'y maqâm it*. — Maître de musique, موسیقی خواجه سی *moucyqy khodjaci*. — Musique instrumentale, ساز *sâz*. — Musique militaire, corps de musiciens, مهتر خاننك *mehter khânè*. — Compagnie de musiciens qui exécutent ensemble. Voy. MUSICIEN.

MUSQUÉ, E, adj., مسکو misklu, a.-t.; مسکی miski, مہسک mu-messek, a,

MUSQUER, v. a., مسکلو misklu it, مسک ایله قوتمق goqoutmaq, مسک ایله توتسولتیک misk ilè tutsuletmeq.

MUSULMAN, E, adj., مسلم muslim, pl. a. مسلمین mouslimîn, vulg. مسلمان musulmân, muslimân, t.; اهل اسلام ehli islâm. — La religion musulmane, دین اسلام dîni islâm.

MUTABILITÉ, s. f., بی قرارلق bi qarârlyq, قرارسزلق qarârsyzlyq, a.-t.; تحول tehavul, عدم ثبات 'ademi sebât, a.

MUTATION, s. f., دکشتیرش deguichturich, دکش deguich, دکشه deguichmè, t.; تغییر teghâiur, pl. a. تغییرات teghâiurât, تبدل tebeddul, pl. a. تبدلات tebeddulât.

— A chaque mutation, هر تبدل her tebeddul vuqou'ündè.

MUTILATION, s. f., سقطلق saqathlyq, عضو کسلیسی - سقطلهسی 'ouzv kecilmeci, saqathlamaci, a.-t.; جدع djud', a.

MUTILER, v. a., سقطله saqathlamaq, بر سقث saqath it, بر عضو کسک bir 'ouzvi kesmek. — Mutiler les oreilles, قولاقلری کسک goulâqleri kesmek. — Au fig., mutiler un ouvrage, بر تالیفی سقطله bir técléfi saqathlamaq. — Mutilé, e, مقطوع saqathlanmich, سقطلنمیش maqthou' ul-'ouzv.

MUTIN, E, adj., opiniâtre, têtü.

عنود 'ynâddji, a.-t.; عنود 'anoud, معند mou'annil. — Sédition, اطاعتسز zorbâ, زوربا ithâ'at-syz, عاصی 'âcy, pl. a. عصاة ouçât.

MUTINER (Se), v. pron., زوربالق zorbâlyq it, باش قالدرمق bâch qâldurmaq, t.; اطاعتدن چیقمق ithâ'atten tchyqmaq, عصیان 'yciân it, a.-t. — Mutiné, e, باش زوربا bâch qâldurmich, قالدرمش زوربا zorbâ tchyqmich, چیتهمش 'âcy.

MUTINERIE, s. f., révolte, sédition, باش زوربالق zorbâlyq, عصیان bâch qâldurma, t.; عاصی 'aciân, a.; اطاعتسزلق ithâ'atsyzlyq. — État d'un enfant qui se dépite, یكازلق eunegulik, اونكولك iañâzlyq.

MUTISME, s. m., دلسزلك dilsyzlik, بکامت khours, بکام bekiâmet, بکم bukm, a.

MUTUEL, LE, adj., مشارکەلو muchâreckêlu, بری برینه اولان biri birinè olân, اورتاقلو ortâqlu, طرفیندن اولان tharafcînden olân, a.-t. — Amour mutuel, عشق 'ychq u muhabbeti tharafcîn.

MUTUELLEMENT, adv., بر بر ایله biri birilè, بری برینه اولهرق biri birinè olaraq, t.; مشارکتله muchâ-reketilè, مفاوضة musâvezeten, بالمعاوضه bil-mou'âvezè, a.

MYOLOGIE, s. f., بحث عن bahs 'an tchrîh ul-'azalât, a.

تشریح العضلات bahs 'an tchrîh ul-'azalât, a.

MYOPE, s. com., كوزی ایراق gueuzu irāq gueurmez, t.; كورمز gueuzu irāq gueurmez, t.; قاصر البصر qācyr ul-baṣar, a.

MYOPIE, s. f., كوز ایراغه كورمهزلك gueuz irāgha gueurmemezlik, t.; قاصرة البصر qaṣāret ul-baṣar, a.

MYOSOTIS, s. m., سچان sytchān qoulāghy, t.; اذان azān ul-fār, a.

MYRIADE, s. f., اون بيك on bīn, اون بيك عددی on bīn'adedi, عشرة اون بيكك on bīnlik, t.; عشرة 'acharat alāfin, ribbi, pl. a. ربتيون ribbioun.

MYRIAMÈTRE, s. m., تخمینا ايكي takhmīna iki sātlik iol, t.

MYROBOLAN, s. m., fruit des Indes, هليله helilè, t.; اهليلج ihlīledj, a. — Citron, صارو هليله āmulè, امسه sārōu helilè, اصفر اهليلج asfer. — Emblic, هليله امليج helilè emledj, امليج helilè emledj. — Chebale, هليله كابلي helilè kiūbeli.

MYROBOLANIER, s. m., هليله شجر helilè aghādji, t.; اغاجي chedjer ul-ehlīledj, a.

MYRRHE, s. fém., مurr, murri murrī sāfi.

MYRTE, s. m., مرسيين mersīn, افس ās, a.

MYRTILLE, s. f., مرسيين اغاجي mersīn aghādji, ميسهي-ياپراغي mersīn aghādji, ياپراغي mersīn aghādji, t.

MYSTÈRE, s. m., سر sirr, pl. a. راز esrār, حكمة hykmet, a.; راز rāz, p. — Mystère de la religion, سر خفي الدين sirri khafi ud-dīn, au pl. اسرار خفية دينيه esrāri khafī'ī dīni'ī. — Mystères divins, اسرار خدا esrāri khoudā. — Au fig., les mystères de la politique, اسرار دولت esrāri devlet. — Faire mystère d'une chose, la tenir secrète, كيزلمك guizlemek, كيزلو طوتمق guizlu thoutmaq.

MYSTÉRIEUSEMENT, adv., سر ايله sirr ilè, a.-t.; اورتولو اولررق eurtulu olaraq, كيزلو صورت ايله guizlu souret ilè, t.; بالسر bis-sirr, مستورا mestouren, مرموزا marmouzen, a.

MYSTÉRIEUX, SE, adj., qui contient quelque mystère, سرلو sirrlu, a.-t.; حكمتلو hykmetlu, مرموز mermouz. — Les paroles mystérieuses de l'Écriture-Sainte, كتاب اللهك كلمات مرموزه سي kitāb oullaluñ kelimāti mermouzēci. — Caché, كيزلو guizlu, مستتر mus-tetir. — Il y a du mystérieux dans la conduite de cet homme, بو آدمك طور وحركتنك بر مستتر شي و واردر bou ādemuñ thavr u hareketindè bir mustetir chei vārdur. — Qui fait mystère des choses qui n'en valent pas la peine, عبث يره كيزلنور 'abes ierè guizleneur, كتوم ketoum. — C'est un homme fort mystérieux, عبيات مقوله سي شيلرده كتوم بر آدمدر 'abeciāt maqoulēci cheilerdè ketoum bir ādemdur.

MYSTICITÉ, s. f., معرفة الله

ma'rifet oullah, تصوف *teçavvuf*,
a. — La science de la mysticité, علم
تصوف *'ylmi teçavvuf*.

MYSTIFICATEUR, s. m., مزه نیچی
mezelenîdji, ذوق نیچی *zevqlenîdji*,
بر تقرب مسخره لغه دوشورن
taqrîb maskharalygha duchuren, t.

MYSTIFICATION, s. f., ذوق نمه
zevqlennê, t.

MYSTIFIER, v. a., بر تقرب
مسخره لغه دوشورمک *bir*
taqrîb maskharalygha duchurmek,
مسخره یه طومق *maskharaia*
thoutmaq, مزه لکمک *mezêlemek*,
مسخره لکمک *maskharalatmaq*,
الداتمق *aldâtmaq*, t.

MYSTIQUE, s. m., personne adon-
née à la mysticité, اهل تصوف
ehli teçavvuf, a.

MYSTIQUE, adj. com., allégorique,
رمزی *ramzii*, a.; رموزلی *roumouzli*,
a.-t. — Le sens mystique de l'Écriture

کتاب اللهک معنای رموزی, *sainte*,
kitâb oullahuñ ma'nâi mermouzy.

MYSTIQUEMENT, adv., رمزایله
ramzylê, a.-t.; رمزا *ramzen*, a.;
معنای رموزی اوزره *ma'nâi mer-*
mouzy uzrê. — Parler mystiquement,
رموز - رمزایله سوبلمک
rumouz,
ramzylê seuilemek.

MYTHOLOGIE, s. f., اساطیر اولین
eçâthîri evvelîn, a.; عبادت اصنامک
و تعبیری علم *'ybâdeti esnâmuñ*
'ylm u ta'bîri, a.-t.

MYTHOLOGIQUE, adj. com., اساطیر
اولینه متعلق *eçâthîri evvelîne*
بتپرستلک مثلرینه *mute'allyq*,
پوتپرستلک متعلق *poutperestlik maçallerîne*
mute'allyq, a.-t.

MYTHOLOGISTE, ou MYTHOLOGUE,
s. m., مؤلف الکتاب لاساطیر,
mu'ellif ul-kitâb ul-açâthîri
evvelîn, a.

N

N, s. m., quatorzième lettre de
l'alphabet, حروف هجائک اون
houroufi hedjênûñ ou
dordindji harfi.

NABONASSAR (Ère dc), s. f., تاریخ
târîkhy bâbîlioun, a.

NABOT, E, adj. fam., جوچه
djoudjê, بوجاقسز *bodour*,
قصة بوبلو *qyssa boïlu*,
a.-t.; قصیر القد *qacîr ul-qadd*, a.

NABUCHODONOSOR, n. pr., بخت
bakht un-nasr.

NACARAT, adj., de couleur nacarat,
پورتقالی *portuqâli*, t.;
نارنجی *nârendji*, p.—s., la couleur
nacarat, آل رنگی *âl rengui*,
لون پورتقالی *portuqâli renk*,
لون احمر نارنجی *levni ahmeri nârendji*.

NACELLE, s. f., کوچک قایق
kutchuk qâiq, صندل *sandal*, زورق

zevraq, t. — Nacelle de pêcheur,
بالقچی قانغی *bālyqtchi qāighy*.

NACRÉ, s. f., صدق *sadef*, pl. a.
اصداف *asdāf*.

NACRÉ, e, adj., صدفلو *sadeflu*,
a.-t.

NADIR, s. m., النظير *en-nezîr*,
نظير سميت الزاس *semt er-rās*,
نظير السميت *nazîr es-semt*, a.

NAGE, s. f., يوزمكلک *üzmeçlik*,
t.; سباحت *sebâhat*, a.—A la nage,
يوزمكله *üzmeçilè*, يوزهرک *üzèrek*,
يوزه يوزه *üzè üzè*.—Être en nage,
en sueur, پک ترلهک *pek terlemek*.

— Je suis en nage, نره باتمش ايم
terè bātmiş im.—Cheville à laquelle
s'attache l'aviron, کورک بغليه جق
چوی *keurek baghlaïadjaq tchivi*.

NAGEOIRE, s. f., بالق قنادی
bālyq qanādi, t.

NAGER, v. n., se soutenir sur l'eau
par un certain mouvement du corps,
صوده يوزمک *üzmek*, يوزمک
soudè üzmek, t.; سباحت ا
sabâhat it, a.-t.; شناورلك ا
chināverlik it, p.-t.—sur le dos,
ارقه اوزرنك يوزمک *ârqa uzerindè üzmek*.—Flotter,
سویک یوزینه چیقماق *souïuñ
üzîne tchîqmaq*, طالغش يوزمک
dhālghich üzmek.—Ramer pour
voguer sur l'eau, کورک چکمک
keurek tchekmek, کورک چکوب
keurek tchekup iurutmek.
— Au fig. et par exagération, on dit
Nager dans le sang, en être couvert,
قانه بولاشیق *qanè boulāchmaq*, قانه
باتشماق *qanè bātichmaq*.

NAGEUR, se, s., يوزنجی *üzîdji*,
صوده يوزنجی *souda üzîdji*, t.;

صابع *sābyh*, سباح *sebâh*.—Ha-
bile nageur, اهل سباحت *ehli
sebâhat*, a.—Batelier, rameur. Voy.
ces mots.

NAGUÈRE OU NAGUÈRES, adverbe,
بوندن اولجه *boundan evveldjè*,
بوندن اقدمچه *boundan aqtemtchè*,
اول اوته كونلرده *eutè gun*,
اول اوته كونلرده *gue-
tchenlerdè*, t.; بوندن اقدم
boundan aqtem, a.-t.

NAÏADE, s. f., nymphe des eaux,
عروسة المياه *'aroucet ul-miâh*, a.

NAÏF, ïve, adj., naturel, sans ap-
prêt, sincère, ساده دل *sadè dil*, p.-
t.; تصنعدن عاری *teçannu'den'âri*,
a.-t.; خالص القلب *khâlis ul-qalb*,
صافی القلب *sâfi ul-qalb*, ذاتی
zâti.—Qui imite bien
la nature, la vérité, ساده
sadèligui olân.—
Il y a quelque chose de naïf dans tout
ce qu'il fait, هر ايشنك بر نوع
*her ichindè bir nev'y
sādèlik vârdur*.—Se dit aussi en
mal, et signifie niais, ingénu, بون
boun, ابله *ebleh*.

NAIN, e, adj., جوجه *djoudjè*,
قصير القد *qyssa boïtu*, t.;
قاصير القاد *qacîr ul-qadd*, a.—En parlant des
arbres, بودور *bodour*, داسی *dâci*.
— Des arbres nains, اشجار داسيه
echdjâri dâciè.

NAISSANCE, s. f., action de naître,
طوغوش *dhoghouch*, طوغوش
dhoghma, t.; ولادت
vulâdet, a.—
Heureuse naissance, ولادت متيمنه
vulâdeti muteïemmenè.—Le jour de

la naissance, ولادت *ievmi vul-lâdet*, كونی *mevloud* مولود یومی - كونی *ievmi, guni*. — d'une personne, طوغدوغی كونی *dhogh doughou guni*. — de Jésus-Christ, میلاد *mîlâdi hazreti 'îça*. — de Mahomet, مولود *mevloud*. Voy. à ce mot le Diction. ture-français. — Extraction, race, سوی *soî*, اصل *asl*, نژاد *nedjâd*. — Haute naissance, زاده لك *acyl zâdèlik*, نجابت *çâlet*, اصلت *zâdèlik*, نجات *nedjâbet*. — De mauvaise — بد, نژاد *bed asl, nedjâd*. — Être de grande naissance, علی تبار او *'ali tebâr ol*, كرم النسب او *kerîm un-neceb ol*. — obscure, مجهول *medjhoul un-neceb ol*. — Origine, commencement, مبدأ *mebdèe*, اصل *asl*, ابتدا *ibtidâ*, طوع *thoulou'*, چيقمه *tchîqma*. — La naissance du jour, طلوع شمس *thoulou'y chems*. — de la verdure, وقت چيقديني *iechilliguñ tchîqtîghy vaqyt*. — des fleurs, طوع ازهار *thoulou'y ezhâr*. — La naissance, le commencement du monde, مبدأ عالم *mebdèi 'âlem*. — d'un État, d'une ville, بر دولتک و بر *bir devletuñ vè bir beldènuñ zouhour u nech'eti*. — Prendre naissance, commencer, چيقمق *tchîqmaq*, ظهور او *zouhour it*, نشأت او *nech'et it*.

NAISSANT, E, adjectif, qui naît, طوعن *dhoghan*, چيقمان *tchîqân*,

چيقمغه باشلامش *tchîqmagha bâch-lâmich, t.*; طلوع *thâly', a.*; طلوع *thoulou' iden*. — Le jour naissant, شمس طالع *chemsi thâly'*. — Qui commence à naître, ظهور ايدن *zouhour iden*, يكي چيقممش *ieñi tchîqmich*. — Fleurs naissantes, ازهار *ezhâri djedîd uz-zouhour*. — Amour naissant, عشق *ychqy nev peîdâ*.

NAÎTRE, V. N., venir au monde, طوعمق - دوعمق *doghmaq, t.*; متولد او *tevellud it*, تولد او *tevellid ol, a.-t.*; دنيايه كلمك *dun-îâie guelmek*. — Il m'est né un fils, بر ارکک اولادم دنيايه کلدی *bir erkek evlâdum duniâie gueldi*. — Naître Français, لاصل فرانسوی *françâvi ul-asl olaraq duniâie guelmek*. — Être né pour quelque chose, خلق او *khalq ol*. — Commencer à paraître, چيقمق *tchîqmaq*, باشلمق *bâchlamaq*, ظهوره *zouhour it*, ظهوره *zouhourè guelmek*. — Provenir, être produit, وجوده کلپک *vudjoudè guelmek*, پيدا او *peîdâ ol*, ميدانه چيقمق *qopmaq*, قوپمق *mèidânè tchîqmaq*, نشأت او *nech'et it*. — En parlant de l'herbe, pousser, اوت اورپرک - کوکرمک - بتمک *ot eurpermek, guïermek, bitmek*, چيقمق *gueurunmek, tchîqmaq*. — L'herbe commence à naître, چيقمغه باشلادی *ot tchîqmagha bâchlâdi*. — Né, e,

متولد *dhoghmich*, متولد *mutevellid*. — Enfant nouvellement né,

کتوريجي *ouïouqou gueturîdji*,
تخدیسور *ouïouchturen*, t.;
مخدر *takhtîr iden*, a.-t.;
مخدرات *moukhaddir*, pl. a.
moukhaddirât, منوم *munevvin*.

NARCOTISME, s. m., اوبوشمقلق *ouïouchmaqlq*, t.;
تخدیر *takhtîr*, a.

NARD, s. m., plante aromatique,
نردین *nârdîn*, نردین *nerdîn*, a.

NARGUE, s. f., t. de mépris, هایدک
hâidê, کیدر *guïder*, فی کیدر *fi guïder*, t.

NARGUER, v. a. fam., بر کمنسندیه
bir kimesnêcê nîspet it,
صایماق *istyhqâr it*, استحقار
sâimâmaq, t.—Narguer ses ennemis,
اعداسنی استحقار
istyhqâr it.

NARINE, s. f., بورون دلکی *bouroun deligui*. — La narine droite, صاغ
sâgh bouroun deligui.
— Les narines, بورون دلکری
bouroun delikleri, ککز
gueñyz, t.; منخر *menkhyr*, *munkhyr*,
pl. a. مناخر *menâkhyr*.

NARQUOIS, se, adj. fam. et pop.,
دوباره جی *qallâch*, قلاش
doubâradji, دلکی *tilki*, t.;
حیلکار *hîlêkiâr*, a.-p.; مکار
mekkiâr, a.

NARRATEUR, s. masc., روایت
revâiet idîdji, راوی *râvi*,
ناقل *nâqyl*, a.

NARRATIF, ve, adj., روایت داتر
revâietê dâir, متعلق
mutê'allyq, حکایت صورتیک
hikiâiet souretindê,
حکایت داتر *hikiâietê dâir*, a.-t.;
روایی *revâii*, a.

NARRATION, s. f., دیویرش *deïu-vîrich*, t.; نقل
qyssa, قصه *naql*,
روایات *revâiet*, روایات
revâiât, حکایات
hikiâiet, pl. a. حکایات
hikiâiât. — Narration véridique,
حکایت صحیح الروایه
hikiâietî sahîh ur-rivâie. — belle
حکایت حیلہ *hikiâietî djemîlê*. — Le fil de la narra-
tion, سر رشته حکایت
ser richtêi hikiâiet.

NARRÉ, s. m., نقل *naql*, قصه
qyssa, pl. a. تقریر
qyças, تقریر *taqrîr*.

NARRER, v. a., نقل *naql it*,
دیویرمک *revâiet it*, a.-t.;
دیویرمک *deïu vîrmek*, t.;
حکایت *hikiâiet it*, تقریر
کلام *taqrîr it*, تقریر
taqrîri kelâm it. — Narrer agréable-
ment, صورت حسنه ایله تقریر
کلام *souretî hacenê ilê taqrîri kelâm it*.

NARVAL, s. m., کزکدان
guerguedâni bahri, a.

NASAL, e, adj., بورنه متعلق
bourounê mutê'allyq, a.-t. — Son —,
بوروندن چقان صدا — سس
bouroun-dan tehyqân sedâ, ses. — Lettres
nasales, حروف غنه
houroufi ghounnê.

NASALEMENT, adv., خمخجه
khyrnkhyrnkdjê, کیزدن
seslenêrek, t.; غنا
gueñyzden seslenêrek, t.;
ghounnan, a.

NASARDE, s. f., بورنه فسکه
bourounê fiskê, فسکه
fiskê, t. — Donner une nasarde,
بورنه فسکه
bourounê fiskê ourmaq.

NASARDER, v. a., بورنه فسکه
bourounê fiskê ourmaq, t.

NASEAU, s. m., narine des animaux, حیوانک برونی دلیکی *hai-vānuñ bourouni delīgui*, t.

NASILLARD, e, adj., خمخیم *khy-m-khy-m*, بورندن سوبیلین *bouroundan seüileien*, t.

NASILLER, v. n., parler du nez, بورندن سوبلمک *bouroundan seülemek*, خمخیم سوبلمک *khy-m-khy-m seülemek*, t. — En parlant du sanglier, برون ایله قازمق *bouroun ilè qāzmaq*.

NASILLONNER, v. n., جزئیجه *ج-زئیجه* بورندن سوبلمک *djuz'üdje bouroundan seülemek*, t.

NASITORT, s. m., تره اوتی *tere otı*, صوتره سی *sou terèci*, t.

NASSE, s. f., بالق سپدی *bālyq sepedi*, بالق اولیه جق سپد *bālyq āvtaīadjaq seped*.

NATAL, e, adj., se dit du temps et du lieu de la naissance, مولد *mevlid*. — Pays — وطن *vathan*, وطن بر کشینک *vathanı asli*, a.; بر کشینک *bir kichīnuñ dhogh-doughy ier*, طوغدوغی یر *dhoghouch ier*. — L'air natal, بر کمنه نک *bir kimesnènuñ dhogh-doughy ieri havāci*. — Le jour — بر کمنه نک *bir kimesnènuñ dhogh-doughy gun*.

NATATION, s. f., یوزمک *üzmeklik*, یوزمه *üzme*, t.; سباحت *sebāhat*, a.; یوزمک صناعتی *üzmek sanā'ati*, a.-t.

NATIF, ve, adj., طوغمه *dhoghma*, طوغمیش *dhoghmiş*, یرلو *ierlu*, t.; مولود *mevloud*, اصلی *aslii*, a. — Il

est natif d'Égypte, مصرده طوغمه در *mycyrdè dhoghmadur*, مصرتی *mysrii ul-asldur*. — Ornatif, یردن بتمش التون *ierden bitmiş altoun*, ذهب نابت *zehbi nābit*.

NATION, s. f., مله *millet*, pl. a. مله *milel*, قوم *qavm*, pl. اقوام *aqvām*; طایفه *thāifè*, خلق *khalq*, pl. طوایف *thavāif*; امت *ummet*, مله *umem*. — chrétienne, مله مسیحیه *milleti mec'hüie*. — française, ملت *frānsyz milletı*, ملت فرانسوویه *milleti frāncāvüie*. — otomane, ملت عثمانیه *milleti 'os-mānüie*. — musulmane, ملت اسلامیة *milleti islāmüie*. — Nation puissante, ملت قویه *milleti qavüie*. — civilisée, قوم مهذب الاخلاق *qavmi muhez-zeb ul-akhlāq*. — barbare, غلیظ *ghalız ul-khoulq bir millet*. — Les droits des nations, حقوق ملل *houqouqy milel*.

NATIONAL, e, adj., ملتیه دائر, ملتیه منسوب *milletè dāir, mensoub*, ملتی *milletüñ*, a.-t.; ملتی *millüi*, a. — Assemblée nationale, ملت جمعیتی *millet djem'üieti*. — Garde nationale, ردیف عسکری *redif 'askeri*.

NATIVITÉ, s. f., میلاد *milād*, مولود *mevloud*, مولد *mevlid*, ولادت *vilādet*, a. — de Notre-Seigneur, میلاد حضرت عیسی *milādi hazreti 'ıca*, مولود عیسی *mevloudi 'ıca*. — de la Sainte-Vierge, میلاد حضرت بتول مریم *milādi hazreti bctouli meriem*. — de Mahomet, مولود

mevloud, مولود كوني *mevloud guri*.

— Terme d'astronomie, disposition des astres au moment de la naissance, طالع *thāly'*, مولد *mevled*, طالع *thāly'* ul-vulādet.

NATOLIE, Asie-Mineure, اناطولى *anādholi*, t.

NATRIX, s. m., serpent d'eau, حية الماء *sou ilāni*, t.; صويلانى *haiiet ul-mā'*, a.

NATRON, ou NATRUM, s. m., sel alcali naturel terreux, نظرن *nythroun*, نظرون *nathroun*, a.; بورق *bevrāqy ermeni*.

NATTE, s. f., tissu de paille ou de jonc, حاصر - حصير *hācīr*, t.; بوريا *bourīā*, بوريه *bourīē*, p. — Coucher sur la natte, حصير اوزرنك *hacīr uzerindē iātmaq*. — Toutes sortes de tresses de fil, de soie, etc., اوركو *eurku*. — de cheveux, صاچ اوركوسى *sāč eurkuçu*, صغيرة *eurulu sāč*, شعر *zafīrēi cha'r*.

NATTER, v. a., couvrir de nattes, حصير ايله دوشمك - قاپلمق *hacīr ilē duchemek*, qāplamaq, t. — les murailles d'une chambre, اوطه نك *othanuñ dīvārlerīni hacīr ilē qāplamaq*. — des cheveux, اورمك *curmek*.

NATTIER, ÈRE, s., حصيرجى *hacīrdji*, t.

NATURALIBUS (IN), adv. fam., چيپ چيپلاق *tchīp tchylplāq*, چيپلاق ايكن *tchylplāq iken*, t.

NATURALISATION, s. f., ملتئممه *millettenmē*, اهالى دفترينه قيد *ehāli defterīnē qaīd cīle-*

mēci, a.-t.; دخول فى سلك لابنماء *doukhoul fī silkil-ibnāil-beled*, امتلالى *imilālī*, a. — Obtenir des lettres de naturalisation, امتلالى *imilālī nā-thyq berāt tahsīl it*.

NATURALISER, v. a., donner à un étranger les droits de naturel, اهالى *ehāli defterīnē qaīd it*, سلك *milletlendurmek*, سلك *silki ibnāi beledē idkhāl it*, a.-t. — En parlant des plantes, يرلو ايتدirmek *ierlu itturmek*, يره الشدرمق *ierē ālichturmaq*. — En parlant des mots et des locutions que l'on transporte d'une langue dans une autre, لسانه ادخال *liçanē idkhāl it*. — Naturalisé, ملت *milletlenmich*, ملت اولشمش *millet defterīnē qaīd olounmich*.

NATURALISME, s. m., كيفيت *kefīyeti thabī'iat*, a.

NATURALISTE, s. m., متتبع *mutetebby' eth-thebāi ul-achīā*, اهل علم طبایع اشيا *ehli 'y'lmī thebāi' echīā*, a.

NATURALITÉ, s. f., يرلوك *ierlulik*, t.; ابن البلدية *ibn el-beledūiet*, a. — Droit de naturalité, استحقاق *istyhqāqy ibni beledūiet*.

NATURE, s. f., mouvement et puissance qui règle et gouverne les choses créées, قدرت *thabī'at*, قودر *quodret*, a. — Vivre selon le cours de la nature, مجرای طبيعته تبعیت *medjraī thabī'atē teb'ūiet ilē guetchinmek*. — Payer

tribut à la nature, mourir, اولمك *culmek*. — Ordre établi dans l'existence et la succession des choses créées, برادلشك نظام و ترتيبى *īarādīlichuñ nyzām u tertībi*, نظام *nyzām ul-khylqat*. — Les lois de la nature, نظام خلقتك احكامى *nyzāmi khylqatuñ ahkiāmi*. — L'universalité des choses créées, مخلوقات *makhlouqāt*, موجودات *mevdjoudāt*, كائنات *kiāināt*, ممكنات *mumkināt*. — La nature entière révèle l'existence de Dieu, كافه كائنات وجود رب *kiāffēi kiāināt vudjoudi rabbil-‘alemīnē delīl u chāhidtur*. — L'instinct, سوق الطبيعت *sevq uth-thabī‘at*. — Suivre l'instinct de la nature, سوق طبيعته تبعيت ا *sevgy thabī‘atē tebī‘iet it*. — Complexion, مزاج *myzādj*. — D'une nature bilieuse, صفاوى المزاج *safrāvi ul-myzādj*. — Certaine disposition et inclination de l'âme, خوى *khoui*, جبلت *djibillet*, *thab’*. — Nature heureuse, طبع سليم *thab’y selīm*. — Ce qui constitue tout être créé ou non créé, ذات *zāt*. — La nature divine, ذات ربانيه *zāti rabbāniē*. — humaine, ذات بشريه *zāt becheriē*. — L'état naturel de l'homme opposé à l'état de grâce, ناسوت *nāçout*, ناسوتيت *nāçoutiē*. — Nature, espèce, sorte, مقوله *maqoulè*, دكلو *deñlu*, نوع *nev’*, جنس *djins*. — Une terre de cette nature, بو دكلو طپراق *bou deñlu thoprāq*. — Des affaires de cette na-

ture, بو نوع امور *bou nev’y oumour*. — Payer en nature, عينا اذا *‘aïnen edā it*. — Contre nature, qui n'est pas naturel, خلاف طبيعت *khylāfi thabī‘at*.

NATUREL (Le), s. m., خوى *khoui*, t.; جبلت *djibillet*, طبيعت *thabī‘at*, مشرب *mechreb*, *khylqat*, خلقه *khylqat*. — Bon naturel, سليم - كريم *thab’y selīm, kerīm*. — méchant, طبع خيث *thab’y khabīs*. — ardent, مشرب *âtech mechreb*. — Sentiments que la nature inspire aux pères et mères pour leurs enfants, et aux enfants pour leurs parents, حنين جبلى *hanīn hanīni djibilli*. — Sentiments d'humanité, انسائيت *insāniē*. — Forme naturelle de chaque chose, وضع طبيعتى *vaz’y thabī‘i*, هئيت طبيعته *heīeti thabī‘iē*. — Les naturels d'un pays, ses habitants originaires, بر مہلکتک *bir memleketuñ dhoghma iertuleri*, اولاد الوطن *evlād ul-vathan*.

NATUREL, LE, adj., qui appartient à la nature, اوز, دوغمش *doghmich*, *euz*, t.; طبيعى - طبعى *thabī‘i*, فطرى *zāti*, جبلى *djibilli*, ذاتى *fythrū*, a. — Causes naturelles, اسباب طبيعته *esbābi thabī‘iē*. — Chaleur naturelle, حرارت طبيعته *harāreti thabī‘iē*. — Le cours naturel des choses, مجراى طبيعى احوال *medjrāi thabī‘y ahvāl*. — C'est une chose naturelle, امر طبيعدر *emri thabī‘y dur*. — Enfant naturel, ولد *veledi zinā*. — Les parties natu-

relles, التناسل *ālāt ut-tenā-
çul*. — Simple, franc, en parlant des
personnes, طوغرو *dhoghrou*, اچق
ساده دلو *atchyq gueuñullu*,
sādè dillu, دل ساده *sādè dil*,
صافی یورکی پاک *iuregui pāk*,
البال *sāfi ul-bāl*. — Sans gêne, sans
contrainte, بی تکلف *bi tekelluf*. —
En parlant des choses, ساده *sādè*, p. ;
ذاتی *zāti*, طبیعی *thabi'ū*. — Ce
vin est naturel, بوباده طبیعیدر
bou bādè thabi'idur.

NATURELLEMENT, adv., par une
impulsion naturelle, طبیعتیله *tha-
bi'atilè*, بالطبع *bith-thab'*,
thab'en, a.-t. — Cela s'explique na-
turellement, طبیعتیله بللواولور
thabi'atilè bellu olour. — Sans effort,
ثابتیله *bellu olour*. — Sans effort,
قولایدجه *qolāidjè*, اسانلغله *açānly-
ghylè*, سهولت ایله *souhoulet ilè*,
حضور ایله *houzour ilè*, a.-t. — Sans
dégusement, صاغدن صاغه *sāghden
sāgha*, تصنع بلاریا - تصنع
bilā riā, تشکاره *te-
çānnu'*, اشکاره *achikiārè*.

NAUFRAGE, s. masc., کھی
پاره لنمه سی - باتمه سی *guemi pā-
ralanmaci*, بآتمه سی *bātmaci*,
کمییک قضایه *guemīnuñ qazātè*,
اوغرامه سی *oghrāmaci*, t. ; غرق *gharq*, a. ;
کسر سفینه *gharqūb*, p. ; غرقاب
kesri sefīnè. — Faire — , کمی
پاره لنمه سی - باتمه سی *guemi
pāralanmaq*, بآتمه سی *bātmaciq*,
gharq it.

NAUFRAGÉ, e, adj., غریق *gha-
rīq*, a. ; قضایه اوغرامش *qazātè
oghrāmich*, a.-t.

NAULAGE, s. m., ناولون *nāvloun*,
نولین *nevl*, نول *nevloun*, نولون

nevlūn, t. ; نول سفینه *nevlī sefīnè*,
سفنیه اجاره سی *sefīnè idjārèci*; a.-t.

NAULISER, v. a., - نولون ایله آلیق
نولون *navloun ilè ūlmaq*, ثوتماق
thoutmaq, t. ; بر کمی بی اجاره ا
*bir guemī
idjārè it*, t.-a.

NAUMACHIE, s. f., شنگ ایچون
کوستربلان محاربه بحریه
*chenlik
itchoun gueusterilān mouhārebē
bahriè*, t.

NAUSÉABONDE, adjectif commun,
کوکل بقدریجی
byqturīdji, بولندریجی
*gueuñul boulandu-
rīdji*, t.

NAUSÉE, s. f., envie de vomir,
یورک بولنمه سی *iurek boulanmaci*,
کوکل دونمه سی *gueuñul deunmèci*,
بیه جکدن نتسنمه سی - بقیه سی
ieieđjekten tisiameci, *byqmaci*, t. ;
غثیان نفس *ghyciāni nefs*, a. —
Occasionner des nausées, اوصاندرمق
oçāndurmaq, بقدرمق *byqturmaq*,
بزدرمک *bezdurmek*. — Avoir des
nausées, اوصانمق *byqmaq*, بقمق
byqmaq, کوکل بولنمه سی
gueuñul boulanmaq. — J'ai des nausées,
یورکم بولانور *iuregun boulanneur*.

NAUTIQUE, adj. com., - کمیه
کمیچیلکه منسوب *guemīcè*, *gue-
mīdjlīgūè mensoub*, t.-a. ; دکر
deñyz seferlerinè متعلق
mute'allyq, t. ; بحری *bahri*, a. —
بحری خریطه لر *bahri kharīthalar*. —
Astronomie nautique, فن نجوم بحری
fenni noudjourni bahri.

NAUTONNIER, s. m., کمیجی
guemīdji, t. ; ملاح *mellāh*, a. ;
کهی *guemī rēci*.

NAVAL, E, adj., - کپیہ منسوب *deñyz seferi sana'ati*, t.;
 متعلق *guemîe mensoub, mute'allyq*,
 دکزہ متعلق *deñyzè mute'allyq*, t.-a.
 — Combat —، دکز جنکی *deñyz*
djengui. — Bataille navale, مقاتله
mouqâtelëi bahrüie. — Armée
 —، دریا دونانہسی *deriâ donân-*
maci, p.-t.; دکز عسکری *deñyz*
'askeri. — Force —، قوت بحریہ
gouvveti bahrüie.

NAVARIN, ville et port de la Morée,
 l'anc. Pylos, اناوارین *anāvārīn*.

NAVET, s. m., شلغم *chalgham*, t.

NAVETTE, s. f., espèce de navet
 sauvage, یبان شلغمی *iabân*
chalghami. — Instrument de tisse-
 rand, مکوک *mekiok*, vulg. - مک
 بز، کوپریہ *kuprië*, میک *mekik*
 طراغی *bez tharāghy*. — Sorte de vase
 où l'on met de l'encens, کونلک
guiuntik qoādjaq
qābi.

NAVIGABLE, adj. com., کھی
 ایشلین - ایشلر *guemi ichleien*,
 کھی یورپیہ بیله جک *ichler*,
 حامل *guemi ürüie bilëdjek*, t.;
 المركب *hāmīl ul-merkeb*, a. — Une
 rivière navigable, سیر سفینہ یه صالح
 بر نہر *sëiri sefîneîe sālyh bir nehr*,
 کھی ایشلین صو *guemi ichleien*
sou.

NAVIGATEUR, s. m., دکزہ کزن
 دریاہ سفر ایدن *deñyzè guezen*, t.;
 سیافر البحر *deriädè sefer iden*, p.-t.;
 سفار البحر *sāfir ul-bahr*, pl. a.
 سفار البحر *seffār ul-bahr*.

NAVIGATION, s. f., art de naviguer,
 دکز سفری *guemîdjilik*, کمپچیلک

دکز سفری *fenni seferi deriâ*,
 a.-p. — Voyage sur mer, دکز سفری
deñyz seferi, سفر بحری *seferi bahri*.
 — Exercer la navigation, کمپچیلک
guemîdjilik it.

NAVIGUER, v. n., aller sur mer ou
 sur les rivières, کھی ایلہ کتیمک
 دکز یوزنک *guemi ilè guitmek*, -
 دکز دن سفری *deñyz iuzyndè*,
 دکز دن سفری *rouï deriädè iurumek*,
 دکز دن سفری *deñyzden sefer it*,
 دکز اچینک *deñyz sefer it*. — en pleine mer,
 یوریمک *deñyz atchighyndè iuru-*
mek. — à pleines voiles, یاکن
 دولدرمق *ielkin doldourmaq*. — En
 parlant de la manœuvré que l'on fait
 faire à un navire, کھی قوللانمق
guemi qoullānmaq.

NAVILLE, s. f., صو آریغی *sou*
ārighy, t.

NAVIRE, s. m., کھی *guemi*, t.;
 سفینہ *sefîne*, pl. a. سفن *sufun*,
 بازرگان *sefāin*. — marchand, سفاین
 تجار *bāzerguian guemici*, کھیسی
 سفینہسی *tuddjār sefîneci*. — de
 guerre, بکک کھیسی *bëilik guemici*,
 جنک کھیسی *djenk guemici*. —
 Equiper un navire, کمی یی
 سفینہیی *guemü donātmaq*,
 سفینہیی *sefîneü tedjhız it*. — Navire
 armé, یزراقلو کمی *iārāqlu guemi*,
 دونانہش کمی *donānmich guemi*.
 — Le navire Argo, constellation mé-
 ridionale, سفینة النوح *sefînet*
un-nouh.

NAVRANT, E, adj., زیادہ سیلہ
 کدرلو *zādəcîlè kederlu*, a.-t.

NAVRER, v. a., affliger, یارہ لمق

īāralamaq, t.; الم شديد وبرمك
elemi chedid virmek, a.-t. — J'ai le
cœur navré, يوره لودر *īuregum*
īāraludur, مجروح الفوادم *medjrouk*
ul-fuvādum.

NAXIE, île de l'Archipel, نقشه
naqcha, ou نقشه اطهسى *naqcha*
adhaci.

NAZARÉENS, s. et adj. pl., au fém.

NAZARÉENNES, نصارا *naçārā*, a.

NAZARETH, ville de Galilée, ناصرة
nācīret.

NE, particule négative, se rend en
turc par le م négatif. Il ne vient
pas, گولمز *guelmez*, گولمز کلپور
guelmeicur.

— Je ne fais pas cela, بونی ایتیمم
bounou itmem.

NÉ, E, adj., طوغمیش *dhoghmiş*,
t.; مولود *mevloud*, a. — Nouveau-né,
یکى طوغمیش چوجوق *içni dhogh-*
mich tchodjouq.

NÉANMOINS, adv., کینه -
īinē, t.; ولكن *velakin*,
a.; بوجله *andjaq*, انجق *helē*,
هله *ma' hazā*, مع هذا
bou djumlē ilē.

NÉANT, s. m., rien, هیچ *hitch*,
لا هیچ *hitch bir chei*, t.;
هیچ مقولهسى شىء *lā chei*, a.;
hitch maqoulēci chei. — Le néant,
عدم *adem*. — Le
néant des grandeurs humaines,
اعتبارات بشریه نك حال خساستى
i'tibārāti becheri'ennūn hāli khaçā-
cei. — C'est un homme de néant,
لا شىء مقولهسى برآمدرد
lā chei maqoulēci bir ādemdur.

NÉBULEUSE, s. f., étoile peu bril-

lante, پارلاق اولميان يلدز
pārlāq olmaīān ildyz, t.

NÉBULEUX, SE, adj., بلوتلو *bou-*
loutlu, t.; مغيم *monghūim*, a. —
Temps nébuleux, بلوتلو هوا
bouloutlu havā, هواى
sūmbul havā, سنبل هوا,
مغيم *havāi moughūiem*.

NÉCESSAIRE, s. m., ce qui est né-
cessaire à l'existence, à la subsistance,
کچنه جک *guetchinēdjek*, t.;
ضرورتيات معاشى *zarourīāti*
me'āchi, كفهاى نفس *kefāsi nefs*,
au pl. a. حوايج ضرورتیه *havāūdji*
zarourīē, حوايج روز مروه *havāūdji*
rouzi merrē. — Boîte ou étui,
پيشخته *pīchtakhta*, قبور *qoubour*, a.

NÉCESSAIRE, adj. com., dont on ne
peut se passer, لازملو *lāzymlu*, a.-t.;
لازم *lāzym*, a.; كرك *guereck*,
كركلو *guereklu*, مقتضى *mouqtazy*. — Être
nécessaire, لازم او *lāzym ol*. — C'est
nécessaire, لازملودر *lāzym ludur*. —
Choses nécessaires, لازم اولان نسنه لر
lāzym olān nesneler, مقتضىيات
mouqtazīāt, لوازميات *levāzymīāt*.
— Il est nécessaire, اقتضا ايدر
yqtyzā ider, ايجاب ايدر *idjāb*
ider. — Il n'est pas nécessaire, لازم
لازم *lāzym, hādjet deil*, حاجت دکل
yqtyzā itmez. — Devenir
nécessaire, لازم کلمک *lāzym guel-*
mek. — Se servir des moyens néces-
saires, اسباب لازمدي اعمال ا
esbābi lāzymēci i'māl it.

NÉCESSAIREMENT, adv., par né-
cessité, ضرورتیه *elbettē*, t.;
بضرورتیه *byz-zarourē*,

حساب الاقتصا *hasb ul-yqtyzā*, a.
 — Il faut nécessairement que je m'en
 aille, حساب الاقتصا كتملو ايهم
hasb ul-yqtyzā guitmelu im. — In-
 failliblement, بهر حال *elbettè*,
beher hāl, حال بهمه *behemè hāl*,
 لادجرم *lādjerem*, لابتد *lābudd*.

NÉCESSITANTE, adj. fém., de né-
 cessité, حساب الاحتياج الضروري
hasb ul-yhtiādij uz-zarouri, a.

NÉCESSITÉ, s. f., chose nécessaire,
 كركك *guereklık*, لازم لوق *lāzym-
 lulyq*, t.; وجوب لزوم *luzoum*,
 وادجوب *vudjoub*, احتياج *yqtyzā*,
 احتياج *yhtiādij*, حاجت *hādjet*. — Quelle
 nécessité? نه لزومي نه *luzoumi nè*,
 نه حاجت *nè hādjet*. — Il n'y a pas
 de nécessité, حاجت دكلدر *hādjet
 deıldur*, حاجت ايتمز *hādjet itmez*.

— Nécessité absolue, وجوب مطلق
vudjoubi mouthlaq. — Contrainte,
 مجبوريت *mouhtādijlyq*, محتاجلق
medjbouriïet. — Besoin pressant,
 ضرورت *zarouret*, حاجت *hādjet*,
 زور *zor*. — Indigence, دارلق *dārlyq*,
 زكوردلك *zugurdlik*, احتياج *yhtiādij*,
 مصايقه *mouzātaqa*. — Grande néces-

sité, مصايقه عظيمه *mouzātaqai
 'azimè*. — Être réduit à la nécessité,
 حال مصايقه يه كرفنار او
hāli mouzātaqaiè gueriftār ol. — Nécessités,
 كچينجك *guetchinedjek*, حوايج ضروريه
havāidji zarouriè te'aiiuch.
 — Les nécessités de la nature, comme
 manger, dormir, etc., حوايج نفسانيه
havāidji nefsāniè. — Besoins natu-

rels, قضاي حاجت *hādjet*, حاجت
qazāi hādjet. — De nécessité, adv.,
 nécessairement, بالاقصا *bil-yqtyzā*,
 بالضرورة *byz-zarourè*. — De toute
 nécessité, هر وجهله *her vedjhilè*.

NÉCESSITER, v. a., زورله ق
zorlamaq, t.; اجبارا *idjbār it*,
 مضطرا *medjbour*, مجبور -
dharr it, ناچارا *nāchār it*. — Cau-
 ser, باعث او *sebeb*, سبب *bā'ys
 ol*. — Nécessité, e, زورلنمش
*zorlan-
 mich*, مضطرا *medjbour*,
mouzdharr.

NÉCESSITEUX, EUSE, adj., زكورد
zugurd, t.; محتاج *muhtādij*, pl. a.
 بيچاره *mouhtādijn*, محتاجين
bitchārè, p. صيف المعاش *zaïf
 ul-me'āch*.

NEC-PLUS-ULTRA, s. m., le dernier
 degré, اوتدهسى يوق *eutèci iöq*,
 اعلاى *a'lāci iöq*, t.; اعلاسى يوق
a'lāi mertebè, نهاية *nihāiet*, a.

NÉCROLOGE, s. m., liste, registre
 des morts, ميتلرک - اولمشلرک
meitlerün, دفترى *eulumuchlerün
 defteri*, a.-t.; دفتر الاموات *defter
 ul-emvāt*, a.

NÉCROMANCE, ou NÉCROMANCIE, s.
 f., magie, سحر بازلق *beugu*, t.;
syhyrbāzlyq, a.-p.; سحر *syhr*, a.

NÉCROMANCIEN, NE, s., سحر باز
syhyrbāz, a.-p.; ساحر *sāhyr*, a.

NECTAR, s. m., breuvage des dieux
 et des bienheureux, كوثر شربتي
kevser cherbeti, t.; كوثر *kevser*, a.;
 آب تسنيم *ābi tesnīm*, ou simpl.
tesnīm. — Au fig., vin excel-
 lent, رحيق *rahīq*.

NEF, s. f., en poésie, navire, سفينة *sefinè*, a. — d'une église, كليسنة او كي *kelīcanuñ euñu*, t.; رواق الكنيسة *revāq ul-kenīcat*, a.

NÉFASTE, adj. masc., اوغورسز *oghoursyz*, t.; نا مبارك *nā mubārek*. — Au pl., néfastes (jours), اوغورسز كونلر *oghoursyz gunter*.

NÉFLE, s. f., fruit, مشمله *mouchmoula*, دونكل *dunguel*, t.

NÉFLIER, s. m., مشمله اغاجي *mouchmoula aghālji*, t.

NÉGATIF, IVE, adj., qui exprime une négation, نفى ايديجي *nefi idīdji*, نافي *nāfi*, نفى *nefi*, منفى *menfi*, منكر *munkir*. — Proposition négative, مسئلة نافية *mecclēi nāfiē*. Terme négatif, كلمه نافية *kelimēi nāfiē*. — Particule négative, حرف نفى *harfi nefi*. — Réponse — , جواب رد *djevābi redd*. — La négative, انكار *inkiār*, نفى *nefi*, انكار *inkiār*, دريغ طرفي *inkiār tharafi*. — Refus, دريغ *dirīgh*.

NÉGATION, s. f., l'opposé de l'affirmation, انكار *inkiār*, نفى *nefi*, سلب *selb*, a. — Particule qui nie, حرف نفى *harfi nefi*, a.

NÉGATIVEMENT, adv., يوق ايله *ioq ilē*, t.; انكار ايله *inkiār ilē*, a.-t.; يوق ديمگله *ioq dīmegülē*. — Répondre négativement, - يوق ايله *ioq ilē*, لا جوابنى *nefi ilē djevāb vīrmek*, لا جوابنى *lā djevābini vīrmek*.

NÉGLIGÉ, s. m., دوزكونسزلك *duzgunsyzlik-hāli*, t.; حال *hāli* تو'aththul, a.

NÉGLIGÉ, e, adj., oublié, méprisé, اوندولميش *onoudoulmich*, t.; اعتبارسز *i'tibārsyz*. — Dont on a peu de soin, اهتمامسز *ihitimāmsyz*, ترك اولنمش *ihmāl, terk olounmich*, a.-t.; معطل *mou'aththal*, منسى *munsi*, a. — Sans parure, دوزكونسز *duzgunsyz*.

NÉGLIGENCE, s. in., اهماسزلق *ihitimāmsyzlyq*, عدم الاهتمام *'adem ul-ihitimām*, a. — Négligence de pinceau, نقاشك قلمند اولان *naqqāchuñ qalemindē olān ihtimāmsyzlyq*.

NÉGLIGENCE, adv., اهمال ايله *ihmāl ilē*, اهماسزلق ايله *ihitimāmsyzlyq ilē*, غفلتله *ghafletilē*, a.-t.; اهمالاً *ihmālen*, a.; غفلة *ghafleten*, مسامحه ايله *muçāmeha ilē*, مهملاً *muhmelen*. — Agir négligemment, اهمال ونكاسل ايله عمل *ihmāl u tekiāçul ilē 'amel-it*.

NÉGLIGENCE, s. f., manque de soin, d'application, اهماللق *ihmāllyq*, اهماسزلق *ihitimāmsyzlyq*, a.-t.; اهمال *ihmāl*, غفلة *ghaflet*, عدم اهتمام *muçāmehat*, عدم اهتمام *'ademi ihtimām*, a. — Grande négligence, نكاسل عظيم *tekiāçuli 'azīm*. — Négligence, faute légère de style, انشاده اولان سهو جزى *inchāda olān sehv djuzy'*.

NÉGLIGENT, e, adj., اهمال *ihmāl*, اهمالجي *ihmāldji*, ايديجي *idīdji*, غافل *ghāfil*, مهمل *mouhmil*, a. — Il est négligent en tout, كافته امورده مهملدر *kiāffēi oumourde muhmildur*.

NĒGLIGER, v. a., n'avoir pas le soin nécessaire de... — أهال - اغفال - ihmāl, yghfāl, ghaſlet it, اهتمامسزلق ihtimāmsyzlyq it, اختيارتنكاسل rkhitiāri tekiāçul it. — Être négligent, او غافل ghāfil ol. — Être inattentif, مقید اولمق mouqaïed olmamaq, a. - t. — Négliger son devoir, خدمت لازمہ سندہ khydmeti lâzemē-cindē ihmāl u tekiāçul it. — Laisser, abandonner, اتیق - اتیق elden qomaq, atmaq, ترک ا فوت fevt, terk it, a. - t. — Négliger l'occasion, فرصتی قاچرمق - فوت ا fourçati qāтчurmaq, fevt it, فوت ا fevti, fourçat it. — Laisser aller, صالیویرمک sālīvīrmek. — Ne pas négliger la moindre chose, دقیقہ فوت ایتیمک daqīqē fevt itmemek. — Il ne faut rien négliger, هیچ بر شیکه ارنکاب أهال و تنکاسل یرتیکیابی ihmāl u tekiāçul olounmaq djāz deildur. — Négliger quelqu'un, بر کمسنه یی کوزتمک - ترک ا bir kimesnēi gueuzetmemek, terk it. — Le voir rarement, از کورشمک az gueuruchmek. — Se négliger, کندویی بو ش قومق guenduüi boç qomaq, کندوسنه مقید اولمق guenducinē mouqaïed olmamaq, کندویی گوزتمک guenduüi gueuzetmemek, اوستنه باشنه ا ustunē ihtimāmsyz ol, tcholpalyq it.

NĒGOCE, s. m., آیش و بریش ālich vīriç, بازرگانلق bāzyrguiān-

lyq, t.; بیع و شرا tidjāret, تجارت be' u chirā, a. — Grand, fort négoce, کلیتلو آیش و بریش kullüietlü ālich vīriç, تجارت جسیمه tidjāreti djecimē. — Faire le négoce, آیش ālich vīriç, تجارت ا tidjāret it. — Au fig., faire un mauvais négoce, s'adonner à quelque chose de vil, و بریشلره چرکین آیش و بریشلره قارشقم qārīchmaq, tchirkīn ālich vīriçlerē qārīchmaq.

NĒGOCIABLE, adj. com., آذوب آذوب متداول ādinup sātīlur, t.; بالبیع و الشرا mutedāvīl bil-be' veç-chirā, a.

NĒGOCIANT, s. m., بازارکان bāzārguiān, vulg. بازارکان bāzyrguiān, پ. - t.; تاجر tādjir, pl. ا تاجر tuddjār. — Gros — بیوک بازارکان buiuk bāzārguiān. — Riche — متمدول بازارکان mutemevvil bāzyrguiān. — Petit — کوچک بازارکان kutchuk bāzārguiān, t.; قلیل سرمایه سی qalīl ul-byzā'at, سرمایه سی sermāיעi az.

NĒGOCIATEUR, s. masc., au fém. NĒGOCIATRICE, qui négocie une affaire d'État, آیش کوربجی ich gueurīdji, t.; مکالمه یه مامور mukiālemēi meémour, اهل مکالمه ehli mukiālemē, a.; مصاحت مدبر mudebbir, کوربجی maslahat gueurīdji. — Un négociateur habile, adroit, صاحب مهارت و حذاقت بر اهل مکالمه sāhib mehāret u hazāqat bir ehli mukiālemē. — Celui qui négocie une affaire particulière, بازارلشور آیش ich bāzārlachur ādem, آیش

بازارلیغی ایدن *ich bāzārlıghy iden.*

NÉGOCIATION, s. f., l'art et l'action de négocier les affaires publiques, امر قن مذاکره *fenni muzākerè*, امر emri *mukiālemāt.* — Il entend bien la négociation, امر emri *mukiālemātte māhirdur.* — La négociation pour la paix, امر muçālaha *mukiālemāci*, صلح مذاکره *muzākerè* *south.* — Négociation, en parlant des affaires particulières, اییش بازارلیغی *ich bāzārlachma, bāzārlıq.* — Être en négociation, بازارلیغی *bāzārlachmaqta olmaq.* — Affaire négociée, اییش *ich, t.*; امر *emr*, مصلحت *maslahat*, مذاکره اولنیش *muzākerè olounnich maslahat.* — Trafic des billets et autres effets publics, النوب صاتلمه *ālinup sātılma.* — La négociation d'une lettre de change, بر قطعده پولیچه تمسکنک بالیبع والشرا *bir qyth'a polıtcha temes-suguinūn bil-be'ı vech-chirā tedāvulı.*

NÉGOCIER, v. n., trafiquer, اییش *ālıch vırıch it, t.*; ویریش *ıdjāret it, a.-t.*; بیع *bāzyrguianlyq it*, بازارکالتق *bcı' u chirā it.* — v. a., traiter une affaire, بالمذاکره بر مصلحتی *bir maslahati bil-muzākerè tanzım it, rouıet it.* — Négocier un mariage, نکاح مادهسنی *nikiāh māddecini bil-muzākerè tanzım it.* — Négocier la paix, مذاکره صلح *muzākerè*

امر مصالحهیی بالمذاکره *south it, emri muçālahaıı bil-muzākerè tanzım it.* — un effet, une lettre de change, ویریشک بر پولیچه *ālıch vırıchta bir polıtcha guctchurmek.*

NÈGRE, s. m., homme noir, au fém. NÈGRESSE. Voy. ce mot. عرب *'arab keulèci*, زنجی *qara, t.*; سیاه *sāh, a.*; مهلوک *zendji keulèci*, سودان *memlouki soudān, pl. a.* — La traite des nègres, مهالیسک *memāliki soudān.* — سودانک بیع وشراسی - النوب *memāliki soudānuıı be'ı u chirāci, ālinup sātılmaci.*

NÈGREPONT, ile, اغریپوز *aghrı-poz*, جزیره سی *aghrıpoz ālhaci, djezırèci.*

NÈGRERIE, s. f., زنجی کولهسی *zindji keulèci zindāni, t.*

NÈGRESSE, s. f., عرب جاریهسی *'arab djārèci, t.*

NÈGRIER (Vaisseau), adj., زنجی *zindji keulèci* کتورن سفینه *gueturen sefıne, t.*

NÈGRILLON, s. m., petit nègre, عرب *kutchuk 'arab*, کوچک *'arab oghlāni.*

NÈGRILLONNE, s. f., petite négresse, کوچک عرب جاریهسی *kutchuk 'arab djārèci, t.*; کوچک *kutchuk 'arab qyzy, t.*

NÈGUS, s. masc., l'empereur des Abyssins, نجاشی اعظم *nedjāchi a'zem.*

NEIGE, s. f., قار *qār, t.*; ثلج *seldj, a.*; برف *berf, p.* — Blanc

comme la neige, قارکبی بیاض *qārguibi beāz*.

NEIGER, v. n., قاریعقیق - یاغیق *qār iaghmaq, qārlamaq, t.*
— Il neige, قار یاغار *qār iāghār*.

NEIGEUX, SE, adj., قارلو *qārlu, t.*; مثلوج *mesloudj*. — Temps neigeux, قارلو هوا *qārlu havā*.

NEMROD, nom propre, نم-رود *nemroud ul-djebbār, a.*

NEMS, s. m., animal d'Afrique qui ressemble au furet, نمس *nems, a.*

NENNI, particule négative famil., ننی *neni, t.*; خیر *khair, a.*

NÉNUFAR, s. m., plante aquatique, کول سوسنی *gueul souceni, gueul oti, نینوفر, nīnover, nīnoufer, نیلوفر, nīloufer, noufer, a.*

NÉOGRAPHE, s. m., یکی املا صاحبی *ieñi imlā sāhybi, کنديکندن, ایجاد ایلدیکی, imlā ilē iāzān, t.*; املائی عندی *imlāi 'yndi, a.*

NÉOGRAPHIE, s. f., یکی املا *iñi imlā, t.-a.*; املاء جدید *imlāi djedid, a.*

NÉOGRAPHISME, s. m. Voy. NÉOGRAPHIE.

NÉOLOGIE, s. f., سوز یکیدن *ieñiden seuz tchūqārma, t.*; چیقارمه *ieñiden seuz tchūqārma, t.*; تولید ایجاد الفاظ *idjādi elfāz, a.*

NÉOLOGIQUE, adj. com., یکی چیقوش سوزه متعلق *ieñi tchūqārma seuz mute'allyq, t.*; جدید *djedid, a.* غیر معتاد *ghāiri mu'tād, a.*

NÉOLOGISME, s. m., غیر معتاد *ghāiri mu'tād, a.* استعمالی *ghāiri mu'tād, a.*

mu'tād olān kelimenui isti'māli, a.-t.; استعمال کلمه جدید *isti'māli kelimēi djedidē, a.*

NÉOLOGUE, s. m., یکی چیقوش *ieñi tchūqārma seuz qoullānān, t.*; مستعمل اللفاظ *musta'mil el-elfāz el-djedidē, a.*

NÉOMÉNIE, s. f., nouvelle lune, نیکی ای *ieñi āi, t.*; هلال *hilāl, pl. a.* اهله *ehillet.*

NÉOPHYTE, s. com., یکی ایمانه *ieñi imānē guelmich, t.*; داخل فی الامان *dākhyli fil-imān, muhtedi, a.*

NÉPHALGIE, s. f., colique néphrétique. Voy. NÉPHRÉTIQUE.

NÉPHRÉTIQUE, adj. com. Colique néphrétique, بوبرک اغریسی *beubrek aghrīci, bel aghrīci, t.*; وجع کلا *vedja'y kelā, a.* — Être sujet aux coliques néphrétiques, وجع کلا علتنه مبتلا او *vedja'y kelā 'ylletinē mubtelā ol.* — Remède pour la colique néphrétique, وجع کلابی دافع اولان دوا *vedja'y kelāi dāfy' olān devā.*

NÉPOTISME, s. m., یکنه ویرلن *iegenē vīrilen himāiet, t.-a.*

NEPTUNE, dieu de la mer, اله البحر *ilah ul-bahr, a.*

NÉRÉIDES, s. f. pl., nymphes de la mer, بنات البحر *benāt ul-bahr, a.*

NERF, s. m., عصبه *siñir, t.*; اعصاب *'açabet, pl. aceb, a'çāb.* — Maladie des nerfs, affection nerveuse, سکر علتی *siñir 'ylleti.* —

Au fig., force, vigueur, قوت qouvet.

NÉROLI, s. m., چيچک صوبى *chîçhek souûi*, t.

NERPRUN, s. m., اق دکن *aq diken*, کيک دکنى *gueik dikenî*, t.

NERVAL, e, adj., سکرلره متعلق *siñirlerè mutè'allıyq*, t.-a.; عصبى 'açabî.

NERVEUX, se, adj., plein de nerfs, سکری چوق *siñirlu*, سکریلو *tehoq*, t.; کثیرالاعصاب *keçir ul-a'çâb*, معسوب *ma'çoub*. — Le genre nerveux, tous les nerfs du corps humain, هیة مجموعة الاعصاب *heçiti medjmon'at ul-a'çâb*. — Qui a beaucoup de force dans les muscles, شديد سکریلو قوند *siñirleri qouud*, کثیرالاعصاب *chedîd ul-a'çâb*. — Bras nerveux, عضد شديد الاعصاب 'azydi *chedîd ul-a'çâb*. — Style nerveux, plein de force, سبک و انشای *sebk u inçhâi metin*. — Discours — کلام متین *kelâmi metin*.

NERVIN, s. et adj., t. de méd., سکریلو قوتلندریجى *siñirleri qouvetlendurîdji*, t.; مقوى *mouqavvi ul-a'çâb*, pl. a. مقويات الاعصاب *mouqavvîât ul-a'çâb*.

NERVURE, s. f., parties élevées sur le dos d'un livre, کتاب جلدی *kitâb djildi zahrindè olân qabârma îerler*, t.; شیرازه *chîràzè*, p.

NESTOR, s. m., باش اسكى *bâçheski*, t.; شينخ *cheïkh*, a.

NESTORIANISME, s. m., hérésie

des Nestoriens, رأى اعتقاد *i'tyqûdi, rêi nestho-rioun*, a.

NESTORIUS, s. m., نستورى *nesthouri*, pl. a. نصاطرة *neçâthyret*.

NET, TE, adj., تمیز *temîz*, t.; طاهر *nazîf*, نظيف *thâhir*, نقى *naqy*, a.; پاک *pâk*, p. — Mains nettes, propres, تمیز اللر *temîz eller*. Poli, صاف *sâf*,

صافى *sâfi*, پاک *pâk*. — Sans tache, ايبو کوهرلو *eïu guevherlu*. — Clair, صاف *sâf*.

Ce vin n'est pas net, بوباده صاف *bou bade saf deildur*. — Au fig., homme net, sans reproche,

تمیز ادم *temîz âdem*. — Sortir net d'une affaire, بر مصاحتدن پاکه *bir maslahatten pâkè teliqmaq, temîz teliqmaq*. — Net, sain, qui n'a point d'in-

conmodité, صاغ و سالم *sâgh u sâlin*. — Une expression nette, تعبیر *ta'bîri munaqqah*. — On dit du

revenu de quelqu'un, qu'il est clair et net, ايرادى صحيح و منقحدر *irâdi sahîh vè munaqqahtur*. —

Écriture, impression nette, تمیز *temîz iñsou, basma*. —

Une réponse nette, جواب بر پاک *bir pâk djevâb*. — Rendre un compte net, صحيح و منقح حساب و برمک *sahîh vè munaqqah hıçâb vîrmek*.

— Mettre au net un écrit, بياعنه *beîâzè teliqarmaq, tebîz it*. — Net, vide, بوش *boçh*,

خالى *khâli*. — On a trouvé maison

nette, خانهدی خالی بولمشلردر, *khānēi khāli boulmuchlerdur*. — Faire maison nette, renvoyer tous ses domestiques, قپوخلقنى طاغتمق, *qapou khalqyni dhāghytmaq*. — Net, tout d'un coup, بردن *birden*, فى الحال *fil-hāl*.

NETTEMENT, adv., avec netteté, تمیز *temíz*, تمیزجه *temízdje*, نظافتله *temízlighülè*, t.; نظافتله *nezāfetilè*, a.-t.; بالنظافة *bin-nezāfet*, a. — Se tenir nettement, proprement, دائما نظافت و طهارت, *dāimā nezāfet u thehāret uzrè ol*. — Franchement, اچقدن اشكاره *atchyqtan atchygha*, اشكاره *achikiārè*, a.; طوغرولغله *dhoghroulyghylè*. — Dire, parler nettement, اچقدن اشكاره سويلمك *achikiārè seuilemek*. — S'expliquer nettement, اچقدن افاده مرام ا *atchyqtan afāde merām it*.

NETTÉTÉ, s. f., تمیزلك *temízlik*, پاكل *pāklik*, p.-t.; ظرافة *zerāfet*, نظافة *nezāfet*, طهارت *thahāret*, a. — Grande netteté, كامله طهارت *thahāreti kiāmilè*. — Netteté de la voix, سسك تمیزلكى *seçuñ temízlighi*. — d'esprit, ذهنك اچقلغى *zihnuñ atchyqlyghy*.

NETTOIEMENT, s. m., action de nettoyer, تمیزلمكلك *temízlemeklik*, تمیزلمه *temízlemè*, t.; تطهير *tathhír*, تنظيف *tanzíf*, a. — Enlèvement des boues des rues, چامور سواقدن *soqūqten tchūmour qāldurmaci*, *tchūqārmaci*.

NETTOYER, v. a., rendre net,

پاكلتمك *temízlemek*, t.; تنظيم *pākletmek*, p.-t.; تطهير ا *tanzíf*, *tathhír it*, پاک - صاف ا *pāk*, *sāf it*, ارتيق *aritmāq*. — Nettoyer la maison, خانهدی تطهير ا *khānēi tathhír it*. — Essuyer, سلك *silmek*. — Nettoyer un fusil, تفنگى *tufengui silkem*, تمیزلمك *temízlemek*. — un puits, قوبى *qouïouï airtlamaq*. — une cheminée, باجه سلك *bādja silkem*. — la tranchée, en chasser les assiégeants, مترسرى تسلط اعدادن *meterisleri teçalluthy a'dāden tathhír it*. — Se nettoyer, v. p., تمیزلنمك *temízlenmek*. — Nettoyé, e, منظمى *temízlenmich*, تمیزلنمش *munazzaf*.

NEUF, adj. num. card., طوقوز - *dhooqouz*, t.; تسعة *tis'at*, fém. تسع *tis'a*, a.; نه *nuh*, p.

NEUF, VE, adj., fait depuis peu, تازه *ieñi*, جديد *djedíd*, a.; نو *nev*, p. — Qui n'a pas servi, قوللانلها مش *qoullānilmāmich*. — Habit neuf, لباس جديد *libāci djedíd*. — Maison neuve, بكي او *ieñi ev*. — Au fig., une pensée neuve, معنای جديد *ma'nāi djedíd*, نو پيدا *ma'nāi nev peidā*. — Novice, مبتدى *mubtedi*. — Être neuf aux affaires, اداره امورده *idārēi oumourde mubtedi ol*. — A neuf, adv., يکيلده رت *ieñilederek*. — Refaire, réparer un bâtiment à neuf, تجديددا *bir bināi tedjídiden ta'mír it*. — De neuf, يکيدن *ieñiden*, مجددا

mu'djeddeden. — Faire habiller de neuf, *مجدداً اكسا ايلمك mu'djeddeden iksā cilemek.*

NEUTRALEMENT, adv., t. de gram., *لازماً lāzymen, a.*

NEUTRALISATION, s. f., *ازاله izālè, ابطال ibthāl, a.*

NEUTRALISER, v. a., rendre nul, *باطل ا ibthāl, bāthyl it, ازاله izālè it.* — Neutraliser un sel, *توزك خاصه سنى كيدر مكم touzuñ khāssacini guïdermek.* — Neutraliser un acide par un alcali, *حامضك خاصه سنى مالح اضافه سيلاه ازاله*

hāmyzuñ khāssacini mūlyh izāfēcilè izālè it. — Tempérer, mitiger, *تعديل ا guevchetmek, كوشتهك ta'dil it, ايراث تفتير ا testir it, ايراث كسر وفتار ا irāci kesr u fetār it.*

NEUTRALITÉ, s. f., *بيطرفلىق bitharastlyq, طرفسزلىق tharastlyq, a.-t.*; *بيطرفنى bitharastlyq, a.* — Garder, observer la neutralité, *طرفسزلىق tharastlyq ouçoulini ryqūè it, بيطرفلىق قاعده سنه bitharastlyq qāy'dēcine ri'āyet it.* — Violer la neutralité, *بيطرفلىق شروطنه مخالف حركت ا bitharastlyq chourouthyuc moukhālif hareket it.*

NEUTRE, adject. com., qui n'est d'aucun parti, *طرفسز tharastlyq, a.-t.*; *بى طرف bi tharastlyq, a.* — États neutres, *بى طرف اولان bi tharastlyq olān devletler.* — Ville neutre, *بى طرف و سربست بلك bi tharastlyq vè serbest olān beldè.* — Être neutre, *قارشميق*

qārīchuumaq, او بيطرف bitharastlyq. — Rester — *بى طرف قالمق bi tharastlyq qālmaq.* — Verbes neutres, ceux qui n'ont point de régime, t. de gram., *فعل لازم fi'li lāzym, pl. a. افعال لازمه ef'ali lāzemè.*

NEUVIÈME, nomb. ord. et s. m., *تاسع thoqouzyndji, t.*; *تاسع تاسع taçy', a.-p.*; *نهم nuhum, p.* — Le neuvième du mois, *اىك طوقوزنجى اىك طوقوزنجى āiñ dhoqouzyndji guni.* — La partie d'un tout divisé en neuf portions, *بر طوقوزده dhoqouzde bir, طوقوز دجوزدن بر جز dhoqouz djuz'-den bir djuz', تسع tus'.*

NEUVIÈMEMENT, adv., *طوقوزنجى طوقوزنجى dhoqouzyndji olaraq, t.*; *تاسعا taç'eu, a.*

NEVEU, s. masc., fils de frère, *اوغلى قارداش qarldāch oghlou, t.*; *برادرزاده burāder zādè.* — Fils de la sœur, *قىز قارداش qyz qar-dāch oghlou, همشيره زاده hemchirè zādè.* — de l'un ou de l'autre, *يىكن iēen, iēguen.* — Petit-neveu, *يىكن iēguen oghlou.* — Nos neveux, *بزدن سكره كله جكلر byzdensoñra gue-tèdjekter, اعتاب اخلاف akhlāf, ا'qāb.*

NÉVRALGIE, s. f., *سكر اغريسي siñir aghrici, t.*; *وجع الاعصاب vedja' ul-a'çāb, a.*

NÉVRALGIQUE, adj. com., *سكر اغريسي متعلق siñir aghriciac mutè'allıq.*

NÉVRITIQUE, adj. et s., *سكر لىر sinirler içoum 'ylādıj, ادويه دوا عصبى devāi 'açabii, عصبية edviiè 'açabiiè.*

NÉVROGRAPHIE, OU NÉVROLOGIE, s. f., احوال اعصابه دائرہ بحث *ahwālī a'ṣābē dāīr bahs*.

NEZ, s. m., organe de l'odorat, برون - بورن *bourn, bouroun, t.*; انوف *enf*, pl. اناف *enāf*, انوف *anouf*. — Grand nez, ایری بورن *iri bouroun*, انف کبیر *enfi kebīr*. — petit, بورن اوفاق *oufāq bouroun*, انف صغیر *enfi saghīr*. — pointu, اوجی سورى بورن *oudjou sivri bouroun*. — camard, یصی بورن *īassi bouroun*. — Qui a un grand nez, بورناز *bournāz*. — Mettre son nez partout, se mêler de tout ce qui ne nous regarde pas, هر شیشه بورنی *her cheīhē bourounou soqmaq*. — Au fig., mener quelqu'un par le bout du nez, بر کمسنه یی *bir kimesnēyī* بورنندن چکمک *bournoundan tchekmek*. — Parler du nez, ککزدن سو بلمک *gueñyzden seülemek*, خمم سو بلمک *khym-khym seülemek*. — Nez, se dit pour le visage, یوز *üz*. — Donner sur le nez à quelqu'un, بر کمسنه نک یوزینه *bir kimesnēnuñ üzīnē ourmaq*. — Mettre le nez à la fenêtre, پنجره دن یوزینی کوسترمک *pendjerēden üzunu gueustermek*. — Nez, pris pour le sens de l'odorat, قوخولمه *qokhoulama*, شم *chemm*. — Il a bon nez, il sent de loin, حدت شمی تقریبیله *hyddeti chemmi taqrībīlē ba'ūlden istichmām ider*. — Qui a bon nez, qui prévoit les choses de loin, ایراغه کورر *īrāgha gueurur*,

النظر بعيد *ba'ūd un-nazar*. — Nez, la partie d'un navire qui se termine en pointe, کهنک سورى اوجى *guemīnuñ sivri oudjou*.

NI, particule conjonctive et négative, نه *nē*, t. — Ni celui-là, ni celui-ci, نه او نه بو *nē o nē bou*. — Ni grand, ni petit, نه بيوك نه كوچك *nē buük nē kutchuk*.

NIABLE, adj. com., انكار اولنور - اولنجق *inkiār olounour, olouna-djaq*, انكار اولنه بيلور *inkiār olouna bīlur*, a.-t.; مهن الانكار *mumkin ul-inkiār*, مهن النفسى *mumkin un-nefi*, a.

NIAIS, E, adj., sot, sans expérience, simple, لوقه بون *beun*, لوقه *louqa*, بودالا *boudālā*, t.; ابله *ebleh*, a. — C'est un grand niais, بر ابله *bir eblehi kiāmildur*. — En parlant des choses qui indiquent la sottise, اوزوزلقلى *oghouzlyqlu*, دلايل جاقت *hamāqat āloud*. — Des raisonnements niais, دلايل جاقت *delāili hamāqat āloud*.

NAISEMENT, adv., سفاهتله *sefāhetilē*, a.-t.; بودالا كى *boudālā guibi*, ديوانه كى *dīvānē guibi*, ابلهانه *louqadjē*, t.; لوقه جه *eblehānē*.

NAISER, v. n., s'amuser à des niaiseries, سفاهت ا *sefāhet it*, اويالتمق *cīglenmek*, لغوياته اشتعال ا *oīālannaq*, t.; لغوياته *lāghviātē ichtyghāl it*, a.-t.

NAISERIE, s. f., bagatelle, choses frivoles, هيج مقولسى شيلر *hitch maqoulēcī cheīler*, t.; لغو *laghv*, pl. لغويات *laghvīāt*; عبث *'abcs*,

pl. عبثيات 'abecīāt. — Action, caractère de celui qui est niais, لوقه لوق بوالالق *boudalālyq*, *louqalyq*, t.; حياقت سفاهة *serfāhet*, *hamāqat*, a.

NICARIA, île de l'Archipel, قاربوط *qārīoth* اوطدى *adhaci*.

NICÉE, ville d'Anatolie, ازنيك *iznīk*.

NICHE, s. f., enfoncement dans un mur, ديوارده اوبولمش حجره جك *dīvārdè oïoulmich heudjrdjik*. — Réduit dans un appartement, dans un jardin, قولتق اوطدى *qoltouq odhaci*, t. — Tour de malice, رنك *renk*, اويون دوباره *oïouu, doubāra*, حيله كارلش *cheïthānlyq*, شيطانلق *hīlīkiārlyq*, a.-t.; مختله *moukhātelè*, pl. a. مختلات *moukhātelāt*.

NICHÉE, s. f., nid où il y a des petits, يوالق *ïouvalyq*. — Au fig. fam. ironiq., réunion de gens méprisables, بر كروه نابكار *bir gurouhi nābekiār*, t.

NICHER, v. n., faire son nid, يوه يالماق *ïouvalamaq*, يوه يالماق *ïouva idinmek*. — v. a. fam., placer dans un endroit, يرلشدرمك *ïerlechturmek*, بر يره قومق *bir ïerè qomac*. — Se nicher, v. p., يرلشمك *ïerlechtmek*, t.

NICHET, s. m., فوللق يهورطه *foullouq imourtha*, t.

NICHOK, s. m., قوش بصدره جق *qouch basturadjaq qafès*, t.

NICKEL, s. m., بر نوع معدن *bir uev'y ma'den*, t.

NICODÈME, s. m., بوالده *hou-dāla*, t.

NICOMÉDIE, s. f., ازמיד *izmid*, ازنيكميد *iznīkmīd*.

NICOPOLI, ville de la Turquie d'Europe, نيكبولي *nigueboli*.

NICOSIE, capitale de l'île de Chypre, لغقوشه *lefqocha*.

NICOTIANE, s. f., plante du tabac. Voy. TABAC.

NID, s. m., d'oiseau, — يوه — يوه *ïouwā*, قوش يوه سى *qouch ïouwaci*. — de voleurs, خرسز يتاغى *khyrsyz ïatāghy*. — Faire son nid, يوه يالماق *ïouva ïāpmaq*.

NIDOREUX, SE, adj., qui a une odeur de pourri, چورك قوقار *tcheuruk qoqār*, t.

NIÈCE, s. fém., fille de frère, قارنداش قزى *qarindāch qzy*. — de sœur, قز قارنداش قزى *qyz qarindāch qzy*, t.

NIELLE, s. f., maladie des plantes, ارقان *araqān*, يرقان *ïaraqān*, a. — ou herbe aux épices, چورك اوتى *tcheurek otī*, يبان كيميوني *ïabān kīmiōuni*. — Autre plante qui croît dans les blés, دلوجه *deludjè*, t.

NIELLER, v. a., gâter par la nielle, بوزلمق *boghdāi bouzoulmaq*. — Blé niellé, يرقانلو بوزلمق *ïaraqānlu boghdāi*.

NIÉPER, ou DNIÉPER, grand fleuve d'Europe, le Borysthène, اوزى صوبى *ozy souïi*, t.

NIER, v. a., dire qu'une chose n'est pas vraie, يوق ديمك *ïoq dīmek*, t.; انكارا *inkiār it*, a.-t. — Nier une dette, un dépôt, — دينى *dcini, emāneti inkiār it*. — Personne ne nie cela, بونى كدسه انكارا *bounou kimsi*

ikiâr itmez. — Ne pas demeurer d'accord d'une proposition, تسليم *teslîm itmemek*, نفي *nefi it*.

NIGAUD, E, adj., بوداله *boudāla*, t.; احق *ahmaq*, a.

NIGAUDER, v. n., s'amuser à des choses de rien, faire des nigauderies, بوداله لق - دليلك - ديوانه لك *boudālalyq, delîlik, divânèlik it*, t.

NIGAUDERIE, s. f., بوداله لق *boudālalyq, ahmaqlyq*, دليلك *delîlik*, t.

NIL, fleuve d'Égypte, نيل *nîl*, نيل مبارك *nîli mubârek*, a.

NILOMÈTRE, s. m., مقياس *myqîās*, a.

NIMBE, s. m., نورلو اكليل *nourlu iklîl*, t.; اكليل انوار *iklîli envâr*, a.

NIPPE, s. f., plus usité au pluriel, اوروبا *ouroubā*, روبا *roubā*, t. Voy. **NIPPES**.

NIPPER, v. a., اوروبا ويرمك *ouroubā vîrmek*, اثواب واوطاقمي *esvâb vè ev thâqymî vîrmek*.

NIPPES, s. f. pl., روبا *roubā*, اوروبا *ouroubā*, t.; اثواب *esvâb*, a.; vulg. اسبابلر *esbâblar*, اثواب *esvâb vè ev thâqymî*.

NIQUE, s. f., signe de moquerie, de mépris, ذوقلنمه اثرى *zevqlenmè eceri*, t. — Faire la nique, se moquer, ذوقلنمك *zevqlenmek*. Voy. **MÉPRISER**.

NITRE, s. m., کوکرجله *gueuguer-tchilè*, کهرچله - کهرچله *gueuher-tchilè*, بوره *beurè*, vulg. *bora*.

NITREUX, SE, adj., کهرچاله لو *gueu hertchilèlu*.

NITRIÈRE, s. f., کهرچله معدنى *gueuhertchilè ma'adeni*, کهرچله *guhertchilè tchîqân ier*, t.

NIVEAU, s. m., instrument pour connaître si un plan est horizontal, آلت استوا *âleti tesvîè*, آلت استوا *âleti istivâ*, a. — Mesurer au niveau,

آلت استوا ايله اولچمك *âleti istivâ ilè cultchmek*. — Dresser avec le niveau, مقياس استوا ايله دوزلتمك *myqîāci istivâ ilè duzeltmek*. — Être

de niveau, برابر او *berâber ol*, t.; او مۇتساوى *muteçâvi ol*. — État de ce qui est horizontal, horizontalité, برابرلك *berâberlik*, دوزلك *duzlik*,

سوئت *sevüet*. — Prendre le niveau d'un terrain, برک برابرکنى آلق *berk berâberlignîni âlmaq*, سوئت *sevüet*,

برابرکننده *berâberlignîni arzi qîās it*. — De niveau, au niveau, برابرکننده *berâberlignîndè*, مستویا *mustevîien*.

— Mettre de niveau, برابرلكه *berâberlignîguè gueturmek*, کتورمك *tesvîè it*.

NIVELER, v. a., mesurer avec le niveau, مقياس استوا ايله اولچمك *myqîāci istivâ ilè cultchmek*, a.-t.

— Égaliser, برابرلك *berâberlemek*, t.; آلت استوا *tesvîè it*. — Rendre plat, uni, دوز ا *duz it*, دمدوزا *dumduz it*, t.; هموار ا *hemvâr it*,

تسطيح *tasthîh it*. — Nivelé, e, مقياس استوا *myqîāci istivâ ilè cultchunnich*.

NIVELEUR, s. m., مقياس استوا *myqîāci istivâ ilè cultchudji*, ايله اولچمى *tesvîü idîdji*, a.-t.

NIVELLEMENT, s. m., action de niveler, مقياس استوا ايله اولچلمسى myqāci istivā ilē cultchulmeci, a.-t.; تسويه tesvīe, a.

NOBILIAIRE, adj. com., كشي kichi زاده او جا قلوبنك دفترى odjaqlerīnuū defteri, t.-a.

NOBLE, adj. com. et s., qui, par sa naissance ou une concession du gouvernement, est d'un rang au-dessus des autres citoyens, كشي زاده kichi zādē, t.; اصلزاده acylzādē, a.-p.; pl., peu usité en ture, اصلزادگان acylzādegūān. — Être noble de père et de mère, كشي انادن با بادن kichi anāden bābāden kichi zādē ol. — Être noble par sa naissance, ار باب اصالت اولادندن او erbābi açālet evlādinden ol. — Élevé à la noblesse par lettres du prince, رفيع القدر اولولونمش oloulumich, رفيع القدر refi' ul-qadr. — Élevé au-dessus des autres du même genre, اولو olou, شريف cherif, pl. a. شرفا churefā, ذو الشرافة, اشرفا achraf, كريمة kerim. — Un cœur noble, قلب شرافت الود qalbi cherāfet āloud. — Avoir des sentiments nobles, افكار شرافت اثار afkar cherāfet āthar, ايله مجبول او efkiāri cherāfet açār ilē medjboul ol. — L'homme est le plus noble des animaux, انسان insān echrefi hāivānāttur. — Un cheval de noble race, فرس كريم الاصل - نجيب الاصل ferci kerim ul-asl, nedjib ul-asl. — Les parties nobles, le cœur, l'estomac, le cerveau, شريفه a'zāi cherifē.

NOBLEMENT, adv., avec noblesse, شرفله oloulyq ilē, t.; cherfilē, a.-t.; کرمانه kerimānē, a.-p.; بالشرف والكرم bich-cherf vel-kerem, a. — S'exprimer noblement, افاده مرام ا nedji-bānē ifādē merām it. — Se conduire بالكرم والنجابه عهل وحرکت ا, bil-kerem vel-nedjābē 'amel u hareket it. — Noblement, en gentilhomme, كشي زاده كبي kichi zādē guibi.

NOBLESSE, s. f., qualité par laquelle on est noble, كشي زاده لك kichi zādēlik, شرف soy, t.; حسب اصالت açālet, علو النسب haceb u neceb, 'uluwvin-neceb, اصل asl. — Ancienne noblesse, اصالت قديمه açāleti qadimē. — Haute —, نسب عالي neceb 'ālī. — Les nobles, le corps de la noblesse, كشي زاده لمر زمهرسى kichi zādēler zumrēci, كروه gurouhi acylzādegūān, شرفاء القوم chourefāil-qavm. — Élévation, اولولوق oloulyq, شرافت cherāfet, كرم kerem, علو 'uluwv, عزت 'yzzet. — Noblesse de caractère, 'uluwvi thab'. — d'âme, عزت نفس 'yzzeti nefis. — de sentiments, شرافت افكار cherāfeti efkiār.

NOCE, s. f., mariage, اولنمه evlenmē, t.; تزوج nikiāh, يوم tezevudj. — Le jour des noces, يوم تزوج tevmi nikiāh. — Convoler en secondes nocces, دفعه ثانيه اولدرق def'āi sūnū olaraq tezev-

vudj it. — La nuit des noces, زفاف *zyfāf guđjēci.* — Fête qu'on fait en se mariant, - دوکون *dugun, duün,* عروسى *'arouci, sour.* — Présent de noce, *dugun hedjēci.* — Repas de noce, دوکن ضیافتى *dugun zīāfeti.* — La personne invitée à la noce, دوکونجى *dugundji.* — La compagnie ou les personnes de la noce, دوکون جمعيتى *dugun djem'üeti.* — Célébrer les noces, دوکون قورمق *dugun qourmaq.*

NOCHER, s. m., terme de poésie, ملاح *guemi reïci, t.;* گى رىسى *mellāh, a.*

NOCTAMBULE, s. com., اويورکن *ouïourken guđjēdē guezen, t.;* سيارنى الليل نايما *seïār fil-leil nāimen, a.*

NOCTAMBULISME, s. m., گىجه *guđjē ouïou-qouda iken guezmē, t.;* سيرنى الليل نايما *seïr fil-leil nāimen, a.*

NOCTILUQUE, adj. com. et subs., اسطرلاب *qarānlyqta pār-lāudji, t.;* لامع فى الظلام *lāmy' fyz-zoulām, a.*

NOCTURLABE, s. m., اسطرلاب *usthurlāb ul-leil, a.*

NOCTURNE, adj. com., گىجه كى *guđjēki, t.;* گىجه كى *guđjēdēki, t.;* ليلى *leilü, a.;* شبى *chebi, p.* — Assemblée nocturne, گىجه جمعيتى *guđjē djem'üeti.*

NOEL, s. m., jour de la nativité de Notre-Seigneur, مولود حضرت عيسى *mevlouđi hazreti 'ıca, a.;* بوژق

bojouq, t.; عيد الميلاد حضرت *'ıd el-milādi hazreti 'ıca.*

NŒUD, s. m., enlacement d'une chose pliante, دوکوم - *dugum, bağ, t.;* بند *qaid, bend, p.;* رابطه *rābytha, pl. a.* رابط *revābyth, عقده 'ouqdet, 'ouqdē, pl. a.* عقود *'ouqoud.* — Nœud qui n'est pas serré, محکم اولميان عقدا *muhkem olmaïān 'ouqdē.* — Faire un nœud, دوکوم ا *dugum it, - عقد 'aqdi, 'ouqdē it.* — Défaire un nœud, دوکوم چوزمک *dugum tcheuzmek, حل عقدا halli 'ouqdē it, عقده بى سوکمک 'ouqdēi seukmek.* — Au fig., nœud, difficulté d'une affaire, d'une question, عقده *'ouqdet ul-echkiāl.* — Trouver le nœud d'une affaire, عقده اشکالى بولمق *'ouqdēi echkiāli boulmaq.* — Nœud gordien, عقده *'ouqdēi munteny' ul-inhilāl.* — Lien, liaison entre des personnes : le nœud sacré du mariage, رابطه مبارکه نکاح *rābythaï mubārekēi nikiāh.* — Les nœuds les plus forts et les plus étroits, رابط *revābythy qavüē vu ekidē.* — Nœud d'arbre, - بونعم - بونعم *boutrāq, boghoum, dugum.* — Jointure, بوغناق *boghoum, بوغناق boghanāq, ان يري an iëri.* — Les nœuds des doigts de la main, پرمقلىرىنىك ان يىلرى *parmaqlerüni an iërleri, عقود الاصابع 'ouqoud ul-açāby'.*

NOIR, s. m., nègre, عرب *'arab,*

a.; قره *qara*. Voyez NÈGRE.

NOIR, s. m., la couleur noire, قره
qara renk, لون اسود *levni
 esved*. — Teinture noire, قره بویا
qara boiā. — Noir de fumée, قره
 سایزی ایسی *qara sāgyzi ici*.

NOIR, e, adj., qui est de couleur
 noire, قره *qara*, t.; سیاه *sāh*, p.;
 اسود *esved*, a.; قه *qab qara*.
 — Barbe noire, قره صقال *qara
 saqāl*. — Une nuit noire, قرالکو کیجه
qarānlu guīdjè. — Cheveux noirs,
 صاج سیاه *sāh sāch*. — Devenir
 noir, قره - سیاه او *qara, sāh ol*,
 قرارمق *qarārmaq*, سیاهلنمق *sāh-
 lanmaq*. — Obscur, قرالکو *qarānlu*,
 آیدنسز *āidinsyz*, ظلمانی *zylmāni*.
 — Sale, کیرلو *kīrlu*, مردار *mourdār*,
 بولاشق *boulāchyq*. — Triste, mélancolique,
 سوداوی الم-زاج *sevdāvi
 ul-myzādji*. — Un chagrin noir, حزن
 سوداوی *huzni sevdāvi*. — En par-
 lant des crimes, des mauvaises ac-
 tions, شنیع *tchīrkīn*, چپرکیمن
cheni', قبیح *qabīh*. — Trahison
 noire, خیانت شنیعه *khyāneti
 cheni'a*. — Qui a le cœur méchant,
 قره یورگی *üregui qara*. — Livide,
 بره لنمش *berèlu*, بره لنمش
berèlenmich. — Rendre noir, diffamer,
 بر کومندیی سیاه یوزلو,
 کومترمک *bir kimesnèi sāh üzlu
 gueustermek*. Voy. DIFFAMER.

NOIRÂTRE, adj. com., سیاهجه
sāhdjè, قره جه *qaradja*, سیاهه مائل
sāhè māl, قرارمترق بوز
qarāmtraq bouz, t.; اسمر
esmer, a. — Teint
 noirâtre, لون اسمر *levni esmer*.

NOIRAUD, e, adj., قره جه *qaradjè*,
 اسمر چهره لو *esmer tchehrèlu*, t.

NOIRCEUR, s. f., qualité par la-
 quelle les choses sont noires, قره لوق
qaralyq, t.; سیاه لوق *sāhlyq*, a.-t.;
 سیاهی *sāhi*, p.; سواد *sevād*. — La
 noirceur de l'ébène, ابنوسک
abanoçuñ sāhlyghy. —
 Meurtrissure, بره *berè*, یاره نشانی
ūra nichāni. — Tache noire, لکه
sāh lekè. — Au fig., énormité d'un
 crime, atrocité d'une action, یرامزلق
 ردائة *qoubh*, قره
ridāiet. — La noirceur de son crime,
 ارتکاب ایلدیکی جرمک قبح
 ورداتی *irtikiāb eiledigui djurmuñ
 qoubh u ridāieti*.

NOIRCIR, v. a., rendre noir,
 قره لوق *qarārtmaq*, قره لوق
qaralamaq, سیاهلوق *sāhlamaq*, -
 قره *qara, sāh it*. — Teindre en
 noir, سیاه ایله بوبامق
sāh ilè boiāmaq. — Diffamer, ternir la répu-
 tation, هتک *techni' it*,
 رسوای ا *hetki 'yrz it*, a.-t.;
 رسوایی *rousvāi it*, t.; تهجین ا
tchdjūn it. — v. n., devenir noir, se noircir, v.
 pr., قرارمق *qarārmaq*, سیاهلنمق
sāhlanmaq, قره - سیاه او
qara, sāh ol. — Se diffamer par une mé-
 chante action, رسوای او
rousvāi ol, نفسنه ایراث شین ا
nefsinè irāci chīn it. — Noircir l'esprit, faire naître
 des pensées sombres, ذهني السوده
 غبار ملال و کدورت ا
zyhni āloudèi ghoubāri melāl u kedouret it.

NOIRCISURE, s. f., tache noire,
 قره لکه *sāh lekè*, a.-t.;
 قره لکه *qara lekè*, t.

NOISE, s. f. fam., querelle, غوغا *ghavghā*, vulg. *qavghā*, چکش *tchekich*, t.; نزاع *nyzā'*, منازعة *munāza'at*, مجادلة *mudjādelet*, مناقشة *munāqachet*. — Chercher noise, غوغا ارامق *ghavghā arāmaq*, چکشک *tchekichmek*.

NOISETIER, s. m., arbre, فندق *foundouq aghādji*, t.

NOISETTE, s. f., فندق *foundouq*, t. — Casse-noisette, فندق قران *foundouq qyrān*. — Couleur noisette, فندق رنگی *foundouq rengui*.

NOIX, s. f., fruit du noyer, جوز *djevz*, vulg. *djevyz*, a.; قوز *qoz*, t. — Noix verte, cerneau, جوز تازه *tāzē djevyz*. — Écaler des noix, جوز صویق *djevyz soīmaq*. — Huile de noix, قوز یانی *qoz tāghy*. — Noix de galle, مازی *māzi*, مازو *māzou*. — Noix muscade, جوز بوا *djevyz bevā*. — de coco, هندستان *hindistān djevzy*. — vomique, جوز القی *djevyz el-qāi*. — de pipe, لوله *lulē*.

NOLIS, NOLISEMENT OU NAULAGE, s. m., louage d'un navire. V. NAULAGE.

NOLISER, v. a., fréter un navire, کمی یی نولین ایله کرایه ویرمک *guemü nevlīn ilē kirāie vīrmek*. — Affréter, نول ایله طوتوق - استیجارا *nevl ilē thoutmaq, istīdjār it*, a.-t.

NOM, s. m., اسم *ism*, t.; نام *nām*, p. — Quel est votre nom? اسمکز *adiñyz, ismiñyz nedur*. — Appeler par son nom, اسم ایله اقمق *ad ilē añmaq*. — Avec nom et désigna-

tion, اسم و رسم ایله *ism u resm ilē*. — Nom propre, اسم علم *ismi'alem*. — Son nom est connu, ou, il est très-connu par son nom, اسمی معلومدر *ismi ma'loumdur*. — Décliner son nom, کندو آدینی بیلدرمک *guendu ādīni bīldurmek*. — Au nom de..., de la part de..., طرفندن *tharafından*, طرفندن اوله رق *tharafından olaraq*. — En mon nom, طرفندن اوله رق *tharafından olaraq*. — En considération, حقیقون *haqqy-itichoun*, حرمة *heurmeten*. — Au nom de Dieu, je vous en conjure, اللهم *allahuñ haqqy itichoun*, الله *allah severseñ*, الله عشقنه اولسون *allah 'yichqynē ol-soun*. — Réputation, نام *nām*, صیت *cheuhret*, شهرت *āvāzē*, آوازه *sīt*. — Acquérir un grand nom, تحصیل شهرت عظیمه *tahsīl; cheuhreti 'azīnē it*, نامدار *nām-dār ol*. — C'est un homme de nom, ادلو شانلو بر *adlu chānlu bir ādemdur*. — C'est un homme sans nom, sans réputation, ادی شاننی یوق بر آدمدر *adi chāni iyoq bir ādemdur*. — Le nom, en t. de gram., اسم *ism*, pl. اسمی *eçāmi*. — Nom substantif, اسم موصوف *ismi mevsof*, ou simpl. موصوف *mevsof*. — adjectif, اسم صفت *ismi sīfat*. — masculin, اسم میذکر *ismi muzekker*. — féminin, اسم مؤنث *ismi muennes*. — Nom de guerre, sobriquet, لقب *laqab*.

NOMADE, adj. com., کوچر اولی

gueutcher evli, t.; اهل الوبر *ehl ul-veber*, بدوی *bedevü*, pl. بدایى *bedāvi*, *bedāvi*, خیمه نشین *khāimè nichîn*, p. — Peuple nomade, قوم بدوی *qavmi bedevi*, au pl. اقوام بدویه *aqvāmi bedevüic*.

NOMBRANT, adj. m., معدود به *ma'doudun bihi*, a.

NOMBRE, s. m., unité, plusieurs unités, صاغش - صای *sāi*, صاغش *sāghych*, t.; عدد *'aded*, pl. اعداد *a'dād*; شمار *chumār*, p. — Multiplier un nombre par un autre, بر عددی آخر بر *bir 'adedi ākhar bir 'adeduñ uzerinè zarb it*. — Diviser un nombre par un autre, بر عددی عدد آخر ایله تقسیم *bir 'adedi 'adedi ākhar ilè taqsīm it*. — Nombre pair, چفت صایی - عددی *tchift sāi*, 'adedi; عدد شفع *'adedi chef*, عدد زوج *'adedi zevdj*. — Impair, عدد تک صایی *tek sāi*, عدد فرد *'adedi ferid*. — Le nombre dix, عدد عشره *'adedi 'acharè*. — Un grand nombre d'hommes, عدد کثیر *'adedi kecîrî nās*. — Un nombre prodigieux, عدد کلی *'adedi kulli*, عدد کثیر *kullüictlu 'aded*. — innombrable, عدد لا یحصی *'adedi tā iouhsa*. — Être en nombre égal, او عددی متساوی *muteqāvi ul-'aded ol*. — Accomplir le nombre, تکمیل *tekmili 'aded it*. — L'augmenter, l'accroître, تکثیر عدد *teksîri 'aded it*. — Nombre d'ordre, عدد المراتب *'aded ul-merātib*. — collectif, عدد جامع *'adedi djāmi*.

— complet, entier, عدد کامل *'adedi kiāmil*. — Nombre, beaucoup, چوق *tchoq*, وافر *vāfir*, متعدد *mute'addid*. — Nous avons nombre d'amis, وافر *vāfir ahbābumuz vārdur*. — Au nombre, ایچنک *itçhindè*, جمله سی *'adedindè*, ایچنک *djumlèci itçhindè*. — Du nombre, صره سنه *syracindè*, صره سنه *syracinè*. — Il l'a mis au nombre de ses amis, فلانی احببا و دوستانی *felāni ahybbū vu dostāni syracinè idkhāl eilèdi*. — Sans nombre, innombrable, صایسز *sāicyz*. — L'harmonie, انتساق کلام *intiçāqi kelām*. — En t. de gram., le nombre singulier, مفرد *mufred*, جمع *djem', djem'*.

NOMBRER, v. a., صایمق *sāimaq*, احصا *ihsā it*, تعداد *ta'dād it*.

NOMBREUX, SE, adj., چوق *tchoq*, کثیر *kecîr*, صاغشلو *sāghychlu*, t.; کثیر *kecîr*, کثیر العدد *'aded*, عدد *'aded*, کثیر *kecîr*, کثیر *'aded*, کثیر *kullüictlu*. — Une assemblée très-nombreuse, پک کثیرلو *pek kullüictlu bir djem'iet*.

NOMBRIL, s. m., کوبک *gueubek*, t.; سر *sourrè*, pl. سرر *sourar*.

NOMENCLATEUR, s. m., واضع *vāzıç*, المفردات الاسامی فی اجناس *vāzy' ul-mefredāt ul-eçāmi fi edjnās ul-makhlouqāt*, a.

NOMENCLATURE, s. f., collection des mots propres aux différentes parties d'une science ou d'un art, علم *'ilm u sana'atè mute'allyq edjnāci eçāmi ru elfāz*, اسمی *eçāmi*. —

Méthode qui assigne aux divers objets de l'histoire naturelle les noms qui peuvent servir à les différencier, وضع المفردات لاسامى فى اجناس و صغ المخلوقات *vaz' ul-mufredāt ul-eçāmi fi edjnāsīl-makhlouqāt.*

NOMINAL, E, adj., اديله *adilè*, t.; باسمه *bi-ismihī*, a. — Faire l'appel — اديله اكيق - چاغرمق, *añmaq, tchāghyrmaq.*

NOMINATAIRE, s. m., نصب *nasb olounmich*, a.-t.; اولونميش *nasb olounmich*, a.-t.; منصوب *mansoub*, a.

NOMINATEUR, s. masc., celui qui nomme, توجيه ايدن *tevdjīh iden*, a.-t.; صاحب *muveddjih*, توجه *muveddjih*, a.-t.; التسميه *sahyb ut-tesmiè*, a.

NOMINATIF, s. m., le sujet d'une proposition, et premier cas des noms déclinables, مبتدا *mubtedā*, المبتدا *el-mubtedā*, رفع *ref'*, a. — Mot au nominatif, كلفه مرفوعه *kelimēi merfou'a.*

NOMINATIF, IVE, adj., par noms, اسم ايله *ism ilè*, a.-t.; اسم باسم *ism be-ism*, a.

NOMINATION, s. f., action de nommer à une place, نصب *nasb*, تعيين *ta'uin*, توجيه *tevdjīh*, pl. a. توجيه منصب *tevdjīhāt*, توجيهات *tevdjīh manseb.* — La nomination des magistrats, حکامک نصبي *hukkiāmuñ nasbi.* — Droit de nommer à un emploi, توجيه استحقاقى *tevdjīh istyhqāqy.* — Cette place est à la nomination de..., بو منصبده *bou mansybte istyhqāqy tevdjīh felānuñ iedindedur.*

NOMMÉ, E, adj., désigné par le nom, نام *nām*, نامنده *nāminda*, تسميه اولونميش *tesmiè olounmich*, دينمکه معروف *moucemma*, مستى *dīnmeçulè ma'rouf.* — Une personne nommée Élie, نام کمنه *eliās nām kimesnè.* — Nommé à une place, à un emploi, نصب اولونميش *nasb olounmich*, a.-t. — A point nommé, وقت محلنک *mahallindè*, وقتنک *vaqt u mahallindè*, و وقتنک *vaqtindè*, تمام وقتنده *tamām vaqtindè.* — Venir à point nommé, وقتنک کلمک *vaqtindè guelmek.* — A jour nommé, معين کونينک *mou'üen gunundè*, قرار و پرلمش *qarār vîrulmich gundè*, کوننده *qarār vîrulmich gundè*, يوم موعودده *ievmi mev'ouddè.*

NOMMÉMENT, adv., avec désignation par le nom, اسم اديله *adilè*, اسم و رسميله *ism u resmilè.* — Particulièrement, باخصوص *bākhouçous*, باوجود *bāvudjoud*, p.-a.; على *ali*, خصوصاً *'alel-khouçous*, بتخصيص *bitakhsīs.*

NOMMER, v. a., donner un nom, اد و برمک *ad qomaq*, اد و برمک *ad vîrmek*, t.; تسميه ا *tesmiè il*, a.-t.; ادلمق *adlamaq.* — On le nomme Constantin, اسمنى *ismini* قسطنطين وضع ايلديلر *qosthanthīn vaz' eilediler.* — Dire le nom d'une personne, d'une chose, اسمنى *adīni dīmek*, اسمنى *adīni dīmek*, اسمنى بيان ا *ismini be'ān it.* — Comment nommez-vous cette personne? بو کمنه نک اسمنه نه دبرسکر *bou kimesnēnuñ isminè nè dersinzyz.* — Elle se nomme Pierre, بتروس اسميله *betros ismilè.*

معرّدر - *botros ismilè nu-cemmādur, ma'rouftur.* — Faire mention, ذکر *zīkr it.* — Désigner, اشاره *ādilè ānmaq, ichāret it.* — Établir dans une place, نصب *nasb it, nasb u ta'ūin it.* — Nommer un ambassadeur, بر ایباچی نصب *bir iltchi nasb u ta'ūin it.* — Nommer quelqu'un son héritier, بر کسندی وارث تعیین *bir ki-mesnēi vāris ta'ūin it.* — Se nommer, بر اد ایله ادلنمق *bir ad ilè adlanmaq.* — Comment vous nommez-vous? اسمکز ندر *ismiñyz nedur.* — Comment se nomme cet arbre? بو اغاجک اسمی ندر *bou aghādjuñ ismi nedur.*

NOMOCANON, s. m., کتاب *hitāb ul-qavanīn* و الفتاوا *vel-fetāvā, a.;* قانون نامه *qānoun nāmè, a.-p.*

NOMOGAPHE, s. m., مجموعۀ *medjmou'āi qavānīn* مؤلفی *mu'ellifi, a.-t.*

NOMOGRAPHIE, s. f., قوانینده دائر *qavānīnè dāir tēclif,* رسالہ *riçālè.*

NOMPAREIL, LE, adj., sans pareil, لا نظیر *misli iōq, t.;* *lā nazīr, a.;* عديم النظير *'adīm un-nazīr, a.;* بیمانند *bīmānend.*

NOMPAREILLE, s. f., sorte de petit ruban, بر نوع اینجه قوردله *bir nev'y indjè qordela, t.* — Petit caractère d'imprimerie, انجه باصده خطوطی *indjè bāsma khouthouthy, t.-a.*

NON, particule négative, یوق

دکل *deil, t.;* لا *khāir, lā, a.* — Non, non, je n'en sais rien, یوق *iōq iōq hitch bir chei itmem.* — Non plus, adv., je n'en sais rien non plus, plus que vous, بر زیادہ *syzden zīādè bir chei bilmem.* — Non-seulement, یا لکز *bachqa, iālīñyz deil qath' un-nazar.* — Il faut non-seulement aimer ses amis, mais même ses ennemis, یا لکز دوستلرینی *iālīñyz dostlarīni deil duchmenlerīni dakhy sevmeludur.* — Non plus, pareillement, دخی *dakhy.* — Vous ne le voulez pas, ni moi non plus, بوشی *bou chei istemezsiñyz ben dakhy istemem.*

طقسان *dhōqsān iāchina vārmich, t.;* بالغ التسعين *bālygh ut-tis'inè, a.*

طقسان *dhōqsān, t.;* تسعين *tis'inè, tis'ounè, a.*

NONANTIÈME, adj. num. ord., طوقساننجی *dhōqsānindji, t.*

NON-AVENU, E, adj., qui est nul, باطل اولان *bāthyl olān, a.-t.;* باطل *bāthyl, mulghā, a.*

NONCE, s. m., ریم پاپا ایلچیسی *rīm pāpā iltchici, t.*

NONCHALAMMENT, adv., کوشکک *guevcheklik ilè, t.;* کاهلکله *kiāhulliguilè, a.-t.;* اهمالاً *ihmālen, bit-tevāni, a.*

NONCHALANCE, s. f., كوشكلك *guevcheklik*, t.; كاهلك *kiāhullik*.
Voy. NÉGLIGENCE.

NONCHALANT, e, adj., négligent, اهمالجي *ihmāldji*. Voy. NÉGLIGENT. — Paresseux, تنبل *tembel*. — Mou, كوشك *guevchek*.

NONCIATURE, s. f., رپم پاپا *rim pāpā il-tchīligui, sefāreti*, t.

NON-CONFORMISTE, s. et adj. com., اولان باشقه مذهبده اولان مختلف المذهب *bachqa mezhebdē olān*, a.-t.; *moukhtelif ul-mezheb*.

NON-CONFORMITÉ, subst. fém., مطابقسزلق *muthābaqatsyzlyq*, a.-t., اوينغونسزلق *ouïghounsyzlyq*, t.; عدم موافقت *'ademi muvāfaqat*, a.

NON-JOUISSANCE, s. f., محرومیت *mahroumīet ut-temettū*, a.

NONNAIN OU NONNE, s. f., religieuse. Voy. ce mot.

NONNERIE, s. f., فالويره مناسترى *qāloïera monāsteri*, t.

NONNETTE, s. f., كنج فالويره *guendj qāloïera*, t.

NONOBTANT, prép., باقیمیهرق *bāqmaïaraq*, اولهده اولسه *üinè*, *eüilèdè olsa*, t.; اگرچه *eïertchè*, باوجود *bāvudjoud*, p.

NON-OUVRÉ, e, adj., qui n'est pas mis en œuvre, اشلنمیش *ichlenmemich*, t.; غير مصنوع *ghāiri mesnou'*, a.

NON-PAIR, e, adj. Voy. IMPAIR.

NON-PAYEMENT, subst. masc., ادا *edā cilememeci*, a.-t.

NON-RÉSIDENCE, s. f., بریرده *bir ierdè bōulounmā-*

بر مکاندن غایب اولمسی *maci, bir mekiānden ghāib olmaci*, a.-t.; عدم اقامت *'ademi iqāmet*, a.

NON-SENS, s. m., phrase qui n'offre aucun sens, معناسز کلام *ma'nā-cyz kelām*. — Absence de jugement, عقلسزلق *'aqlsyzlyq*, a.-t.

NON-SUCCÈS, s. m., نتیجه سزلك *netūdjēcyzlik*, a.-t.; نتیجه ردیه *netūdjēi rediè*, a.

NONUPLE, adj. com., طقوز قات *dhoqouz qāt*, t.; تسع مرات *tis' marrātin*.

NONUPLER, v. a., طقوز کوره *dhoqouz kerrè it*.

NON-USAGE, s. m., قوللانلهمانه *qoullānilmāma*, t.; عدم استعمال *'ademi isti'māl*.

NON-VALEUR, s. f., se dit d'une terre qui ne rapporte pas ce qu'elle devrait rapporter, برکینسزلك *berəketsyzlik*, t.; قللة المحصول *qyllet ul-mahsoul*, قللة النما *qyllet unemā*, a. — En t. de finance, deniers dont on ne peut effectuer le recouvrement, تحصیلي ممکن اولمیان *tahsīli mumkin olmaïān aqtchè*.

NORD, s. m., یلددز *ildyz tharafi*, t.; شمال *chimāl*, *chemāl*, a. — Les pays du nord, شمالیه *memāliki chimāliè*. — Le vent du nord, باد شمال *bādi chimāl*. — Qui est du côté du nord, شمالیه *chimāli*. — Exposé au nord, شمالیه ناظر *chimālè nāzyr*. — Le pôle du nord, ou pôle boréal, قطب شمالیه

qouthbi chimāli, دمر قازيق demir qāzyq.

NORD-EST, s. m., point entre le nord et l'est, پويراز طرفى pōirāz tharāfi, t.; شمال و شرق اراسى chimāl u charq arāci, a.-t. — Vent du —, پويراز پويراز, ou پويراز يلى pōirāz ieli.

NORD-OUEST, s. m., قره يل طرفى qara iel tharāfi, t.; شمال و غرب chimāl u gharb arāci, a.-t. — Vent du —, قره يل qara iel.

NORMAL, e, adj., qui dirige, qui règle, كوستر. بيجى gucusteridji, t.; تنظيم ايد. بيجى tanzim ididji, a.-t.; مرتب murettib, a. — École normale, مدرّس مکتبى muderris mektebi.

NORMAND, e, adj. fig., fin, adroit, نلسكو مزا جلو tilku myzādju, t.; حيله كار hilèkiār, a.-p.

Nos, pron. poss., بزم byzum. Voy. MON, NOTRE.

NOSOGRAPHIE, s. f., احوال امراضه ahvāli emrāzè mute-رساله فى احوال 'allyq riqālè, a.-t.; امراض بيان riqālèi fi ahvāl ul-emrāz, a.

NOSOLOGIE, s. f., بيان الامراض beīān ul-emrāz, a.

NOTA, s. m., اشارت نقطه سى ichāret noqthaci, a.-t.; نقطه اشارت noqthāi ichāret, م mim, a. — Mettez اول محللك بزم - بر, اول mahallde bir mim, bir noqthāi ichāret vaz' eilè.

NOTABLE, adj. com., considérable, بيوك buuk, t.; كيتلو kullüetlu, a.-t.; جسيم djecim, a. — Notable dommage, ضرر كيتلو kul-

lütlu zararar. — Remarquable, صايلور sāilur, دقته شايان dyqqatè chātān, notable personnage, زمره سندن chāiāni i'tidād. — Un zumrècinden sāilur bir ādem. — Les personnes les plus notables du gouvernement, متعيان mùtè'āināni devlet. — Les notables de la ville, وجوه و اعيان vudjoh vu a'ūāni beldè. — Les habitants les plus considérables d'un lieu, بر بركت اعيانلرى - قوجه bir ierun a'ūānleri, qodja bāchīleri.

NOTABLEMENT, adv., كيتلو مرتبه ده kullüetlu mertebèdè, چوق ghāitetilè, بالمبالغه 'azimen, t.; كيتلو مرتبه ده متضرر او bil-mubālagha, a. — Être notablement lésé, كيتلو مرتبه ده متضرر او kullüetlu mertebèdè mutezarrur ol.

NOTAIRE, s. m., كاتب kiätib, محكمه كاتبى mehkemè kiätibi, a.-t.; كاتب شرعى kiätibi cher'y, pl. a. كتاب kuttāb.

NOTAMMENT, adv., خصوصاً khouçouçan, a.

NOTARIÉ, e, adj., كاتب شرعى kiätibi cher'y معرفتيله عقد اولنمش ma'rifetilè 'aqd olounnich.

NOTARIAT, s. m., محكمه كاتبلى mehkemè kiätibligui, a.-t.; كتابه kitābet uch-cher', a.

NOTE, s. f., نشان ni-chān, اشاره ichāret, علامه 'alāmet. — Liste, دفتر tezkerè, نذكرة dester. — Compte, حساب hiçāb. — Mémoire, exposé, قايمه qāimè, تقرير

taqrîr. — Note d'infamie, رسوايلىق *rousväilyq dāmghaci*, دامغەسى *bednāmlyq dāmghaci*. — marginale, حاشيە *hāchiè*, pl. a. حواشى *havāchi*. — Glose, explication, شرح *cherh*. — Note de musique, ازكى رقىمى *ezgui raqami*, رقم اللحن *raqam ul-lahn*, pl. a. ارقام الالحان *arqām ul-elhān*, درر مفصله *doreri moufassalè*.

NOTER, v. a., faire une marque, قومق *nichān it, qomaq*, اشارت *nichānlamaq*, نشانلىق *ichāret it*. — Prendre note, دفتره *defterè iāzmaq*, يازمق *defterdè iāzmaq*, اشارت *ichāret it*. — Marquer en mauvaise part, بدناملىق نشانيله دامغەلىق *bednāmlyq nichānilè dāmghalamaq*, مېملىك *mīmlemek*. — Noté, e, qui a une mauvaise réputation, بدناملىق نشانلىق ايله دامغەلىق *bednāmlyq ilè dāmghalanmich*, مېملىش *mīmlennich*, مېملى *mīmlu*. — Remarquer que..., ملاحظه *mulāhaza it*, دقت *dyqqat it*.

NOTICE, s. f., extrait raisonné d'un livre, خلاصه رساله *riçalè*, کتاپ *khoulācèi kitāb*. — Description géographique d'un pays, تذكرة الاحوال البلاد والمسالك *tezkeret ul-ahvāl ul-bilād vel-meçālik*. — Connaissance qui résulte de recherches critiques, حكايت الحال *hikiāiet ul-hāl*. — Biographie abrégée, ترجمه *terdjemè*.

NOTIFICATION, s. f., خبر *khaber*,

اخبارى مشعر كاغد *ykhbār*, اخبار *ykhbāri much'yr kiāghlyd*.

NOTIFIER, v. a., خبر و بىرمك *khaber vīrmek*, اعلام *i'lām it*, a.-t.; بىلدىرمك *bīldurmek*, t. — Officiellement, رسم اوززه بىلدىرمك *resm uzrè bīldurmek*, رسماً اخبار *resmen ykhbār, beīān it*. — juridiquement, شرعاً خبر و بىرمك *cher'en khaber vīrmek*. — Notifié, e, اخبار *bīldurilmich*, منها *ykhbār olounmich*, اولمىش *munhā*.

NOTION, s. f., بىلىش *bilgu*, بلگو *bīlich*, t.; وقوف *khaber*, خبر *vouqouf*, علم *'ylm*, pl. a. اخبار *akhbār*, معلومات *ma'loumāt*. — Notion certaine, خبر صحیح *khaberi sahīh*. — imparfaite, خبر ناقص *khaberi nāqys*. — Je n'en ai aucune notion, بوکا دائر بر درلو علم و خبرم يوقدر *bouñā dāir bir turlu 'ylm u khaberum iōqtur*.

NOTOIRE, adj. com., بللو *bellu*, آشكار *āchikiār*, بىبىللو *besbellu*, t.; واضح *zāhir*, معلوم *ma'loum*, عيان *vāzyh*, ا'یان *a'īān*, a. — Le fait est notoire, ماده نىك وقوى واضح *māddènuñ vuqou'y vāzyh u āchikiārdur*. — Rendre notoire, آشكار قلىق *āchikiār qylmaq*, بلورتىك *tebiin it*, تبیین *bellurtmek*.

NOTOIREMENT, adv., بللو اولدورق *bellu olaraq*, t.; آشكاره *āchikiārè*, واضحاً *vāzyhen*, ظاهرأ *zāhiren*, علاناً *'alānūieten*, علاناً *'alānūieten*, a.

NOTORIÉTÉ, s. f. بللولك *bellulik*, اشكاره لك *âchikiârelik*, t.; وضوح *vuzouh*, صراحت *sarâhat*, بدبهيٲت *bedîhiïet*, بداهت *bedâhet*, a. — Cela est de toute notoriété, بو كيفيٲت صراحت تامه ايله معلومدر *bou keïfîiet sarâhati tâmmè ilè mâ'loundur*. — Acte de notoriété, سند شرعي *senedi cher'y*.

NOTRE, adj. com. poss., بزم *byzum*, مز *muz*, t. — Notre père, بزم بابا *byzum bābā*, ou micux, بابامز *bābāmyz*. — Le nôtre, بزمكي *byzumki*. — Les nôtres, ceux de notre parti, de notre pays, etc., بزمكيلر *byzumkiler*. — Nos parents, اقربامز *aqrabāmuz*.

NOUE, s. f., tuile faite en demicanal pour égoutter l'eau, كنيك *gunk*, t.; قنات *qanāt*, pl. a. قنوات *qanevāt*. — Terre grasse et humide, اوزلوروياش اولان طپراق *euzlu vè iāch olān thoprāq*.

NOUÉ, e, adj., rachitique, سود *sul khîrêci*. Voy. RACHITIQUE. —, participe de nouer, باغلو *bāghlu*, باغلامش *bāghlanmich*, معتقد *ma'qoud*, منعقد *mun'aqyd*.

NOUEMENT, s. m., باغله *bāghlama*, t.; عقد *'aqd*, a.

NOUER, v. a., lier par un nœud, attacher, باغلامق *bāghlamaq*, t.; بند ا *'aqd*, بند *it*. — Faire un nœud, دوکلمک *deüümlemek*, *deugmelemek*, دوکم ا *deüüm it*. — Nouer un ruban, قوردلایي *qordelaïi dugumlemek*. — Nouer amitié, au fig., دوستلق *dostlyq* باغلامق *bāghlamaq*. — En-

velopper dans quelque chose en faisant un nœud, باغلامق *bāghlamaq*, صارمق *sārmaq*. — Nouer de l'argent dans le coin d'un mouchoir, ياغلعك *iāghlyghuñ oudjindè aytchè bāghlamaq*. — Se nouer, v. pron., باغلامق *bāghlanmaq*. — En parlant des fruits, باغلامق *meivè bāghlamaq*, طوتوق *temich thoutmaq*.

NOUET, s. m., ايچي طولمش *itchi dholmich dugumlu bāgh*.

NOUEUX, se, adj., دوکملو *deugumlu*, دوکملو *deümlu*, بوتراقلو *boutrāqlu*, بوغوملو *boghoumlu*, t.; چوق *boghoumu tchoq*. — Un bâton noueux, بوتراقلو صويپه *boutrāqlu sopa*.

NOUGAT, s. m., بادم حلواسي *bādem halvāci*, بادملو حلوا *bādemlu halvā*, t.

NOULET, s. m., ير التندك صويولي *ier altindè sou ioli*, t.

NOURRICE, s. f., سود انا *sud anā*, دايه *dāiè*, طايه *thāta*, t. — Mettre en nourrice, دايديه وبرمک *dāièic virmek*.

NOURRICIER (Père), adj. m., mari d'une nourrice, دايه نك قوجهسي *dāiènuñ qodjaci*, سود انا قوجهسي *sud anā qodjaci*. — Sue nourricier, صويولي *besleüdji sou*.

NOURRIR, v. a., sustenter, servir d'aliment, بسلامک *beslemek*, نغدييه ا *tedurmek*, t.; ا *taghdie it*, a.-t. — Pourvoir à la nourriture, entretenir d'aliments, ا *irzāq it*, اتفاق *infāq it*,

نفاقه و برمک *nafaqa vîrmek*. — Servir d'aliment, *پنمک ienmek*, او *ghydā ol*. — Allaiter, *مهه memè vîrmek*, سود و برمک *sud vîrmek*, امزرمک *emzurmek*, تربيه ا *irzā' it*. — Élever, ادب او کرتمک *terbiè it*, *edeb eugretmek*. — Fomentier, entretenir, قوت و برمک *bestemek*, t.; *قوت و برمک qouvet vîrmek*, ادامہ ا *idāmè it*. — Se nourrir, v. pr., بسلمک *beslenmek*, *يەمک iemek*, *تغدى ا teghaddi it*. — Au fig., se nourrir de la lecture des bons livres, *کتب نافعه نك مطالعه سيله نفسنى تربيه ا kutoubi nāfi'anuñ mouthāla'acilè nefsini terbiè it*. — Nourri, e, *بسلميش beslenmich*. — Au fig., plein, abondant. Voy. ces mots.

NOURRISSAGE, s. m., *بسليش besleïch*, t.; *تربيه terbiè*, a.

NOURRISSANT, e, adj., *بسليين besleïen*, *غدا بسلييچي besleïidji*, *كثير الغدا ghydā vîrîdji*, *ويربجي keçir ul-ghydā*, *غدا يتلو ghydāietlu*.

— Aliment nourrissant, *غدا يتلو ghydāietlu*, *غدا يتلو ghydāietlu tha'ām*. — Une viande bien nourrissante, *كثير الغدا keçir ul-ghydā bir lahm*.

NOURRISSON, s. m., *بسلهه beslemè*, *مهه چوجنى memè tchodjou-ghy*, *سودامن sudāmen*, t.

NOURRITURE, s. f., aliment, *طعام tha'ām*, a.; *بيچك ا iëiedjek itchedjek*, *ييو iëiou*, *يەمک iemek*, t.; *غدا ghydā*, *قوت qout*, pl. a. *اقوات aqvāt*. — Prendre de la nourriture, manger, *تناول طعام ا tenā-*

vuli tha'ām it, *يەمک iemek*. — En parlant d'une partie du corps qui, après avoir souffert, commence à reprendre chair, *بسلمک bestenmek*, *غداى روحانى kesbi numā it*. — Nourriture de l'esprit, *غداى روحانى ghydāi rouhāni*.

Nous, pron. pers. de la première pers. au pl. *بز byz*, t. — Entre nous, ou entre nous soit dit, *سوز بينمزده seuz beïnumuzdè qālsoun*, *سوز اره مزده قالسون seuz aramuzdè qālsoun*.

NOUVEAU, NOUVEL, LE, adj., *تازه iëni*, t.; *جديد djedîd*, *يەنى iëni*, t.; *نو nev*, p. — Vin nouveau, *يەنى چاراب iëni charāb*. — Qu'y a-t-il de nouveau? *حوادث روزگار دن havādicî rouzyguiārden nè vār*. — Nouvelle invention, *اختراع ikhtirā'y djedîd*. — Le Nouveau-Monde, *يەنى دنيا iëni dunîā*. — Mots nouveaux, *چيقيش iëni tchîqmicî seuzler*. — Le nouvel an, *ييل باشى iil bâchi*. — La saison nouvelle, le printemps, *يار ايلك ilk bahār*. — Au fig., neuf, inexpérimenté, *اچمهسى a'djemi*. — Nouveau dans les affaires, dans le monde, *تجربه امورى يوق tedjrubèi oumouri iöq*. — De nouveau, adv., *يەنيدن iëni'den*, *کنه مجددا inè*, *کيرو گۇرۇ gu'ru*, t.; *مجددا mudjeddeden*, *على التكرار alet-tekrār*.

NOUVEAUTÉ, s. f., qualité de ce qui est nouveau, *يەنيلک iëni'lik*, t.; *جديدلک djedîd'lik*, a.-t.; *تازه لک tazè'lik*, p.-t.; *حدادث hadācet*,

a. — La nouveauté plaît à la plupart des hommes, اکثر ناس يکيلکه مائل و هوسکاردر *ekseri nās iēnīlignū māil vè havēskiūrdur*. — Chose nouvelle, شیء يکي شیء *iēni chei*, t.; شیء جديد *chei djedil*, *hādīcet*. — Nouveautés, objets de mode nouvelle, يکي چيتمه *iēni tchīqma*, تحف *tohaf*. — Livres nouvellement publiés, يکي چيتمش کتاب *iēni tchīqmich kitāb*. — Légumes et fruits dans leur primeur, طرفنده *thourfanda*.

NOUVELLE, s. f., avis d'une chose arrivée récemment, خبر *khaber*, pl. a. اخبار *akhbār*, حوادث *havādis*, a. — Une bonne nouvelle, خير لو بر, مؤده *khārlu bir havādis*, مؤده *mujdē*. — mauvaise, fâchense, کدر لو, خبر *kedertu khaber*. — vieille, اسکی خبر *eski khaber*. — Répandre des nouvelles, نشر حوادث *nechri havādis it*. — Donner une bonne nouvelle, و بر مک, مؤده *mujdē vīr-mek*. — Nouvelles fausses, inventées, ار اچيف *erādijf*. — Envoyer savoir des nouvelles de quelqu'un, s'informer de l'état de sa santé, بر کيسندک, *bir kimesnēnuñ khāthyrīni sou'āl it*. — Nouvelle, histoire, conte, حکايت *hikiāiet*, a.; داستان *dācitān*, p.; قصه *qyssa*, pl. a. قصص *qyças*.

NOUVELLEMENT, adv., يکيدن *iēnīden*, اقدامجه *iēni*, *aqdemdjē*, از وقتدنبرو, *az vaqyttenberu*, کچنلرده *guetchenlerdē*, t.; مؤخرًا *mou'akhhkheren*, a. — Arbre

nouvellement planté, يکي دیکلمش *iēni dikilmich aghādij*. — Livre nouvellement imprimé, مؤخرًا طبع, *mou'akhhkheren thab' olounmich kitāb*.

NOUVELLISTE, s. m., حوادنجي *havādisdji*, خبرجي *khaberdji*, a.-t.; متجسس الاخبار *mutedjessus ul-akhbār*.

NOVALE, s. f., يکي سورلمش ير, *iēni surulmuch ier*, يکي نطس *iēni nathas olmuch ier*, t.

NOVATEUR, s. m., celui qui veut innover en quelque matière que ce soit, يکيدن چيقاريجي *iēnīden tchīqārīdji*, يکيدن پيدا ايديجي *iēnīden peidā idīdji*. — en matière de religion, اهل بدعة *ehli bida'at*, ارباب بدعة *erbāb bida'at*. — Les novateurs, طايفه مبتدعه *thāīfēi mubtedī'a*, اصحاب بدعة *ashābi bida'at*.

NOVATION, s. fém., t. de droit, تبديل *tebdīli sened*, تبديل مقاوله *tebdīli mouqāvelē*.

NOVEMBRE, s. m., تشرين ثاني *techrīni sāni*, a.-t.

NOVICE, adj. com., qui a pris nouvellement l'habit de religieux dans un couvent, تلميذ *telmīz*. — Apprenti, peu exercé, peu habile, اعجمي *a'djemi*, مبتدي *mubtedi*, a. — Être novice encore dans son métier, هنوز مبتدي او, *sana'tindē heuouz mubtedi ol*. — Se dit aussi des choses prises pour la personne, une main novice, مبتدي *mubtedi eli*. — Une plume novice, عجمي قلبي *'adjemi qalemī*.

NOVICIAT, s. masc., مبتدیلاک *mubtedîlik*, عجمیلاک *'adjemîlik*, شاکردلک وقتنی *châguirdlik vaqti*, وقت تلّمذ *vaqti telemmuz*, a. — Faire son noviciat, مبتدیلاکنی *mubtedîliguini guetchurmek*. — Achever son —, شاکردلک *châguirdlik vaqtini itmâm it*.

NOYADE, s. f., صوده بوغمه *souda boghma*, t.; تغریق *taghrîq*, a.

NOYALE, s. f., toile à voile, یلکن *ielken bezy*, t.

NOYAU, s. m., چکردک *tchekirdek*, t. — Fruit à noyau, چکردکو *tchekirdeklü iemich*. — Au fig., principe, origine, اصل *asl*, اصل *aslî*, ماده اصلیه *mâddèi aslîiè*, a.

NOYÉ, E, adj., qui est mort dans l'eau, صویه بوغلمش *souïa boghoulmich*, t.; غرق اولنوش *gharq olounmich*, a.-t.; غریق *gharîq*, a. — Plongé, trempé, باتمش *bâtmich*, صوده اصلنمش *souda islannmich*, صوده طورمش *souda dhourmich*. — Au fig., un homme noyé de dettes, مستغرق دیون اولمش آدم *moustaghryqy duïoun olmich âdem*.

NOYER, s. m., جوز اغاجی *djevvyz aghâdji*, t.

NOYER, v. a., faire mourir dans l'eau, صوده بوغیق *boghmaq*, صوده *souda boghmaq*, t.; غرق ا *gharq it*, a.-t. — Faire couler à fond, باتدورمق *bâtturmaq*. — Noyer un homme, بر آدمی صوده غرق ا *bir âdemi souda gharq it*. — Se noyer,

v. pr., بوغیق *boghoulmaq*, صویه *souïa boghoulmaq*. — Couler à fond, باتمق - بتمق *bâtmaq*. — En parlant de certaines choses auxquelles on se livre avec excès, se noyer dans la débauche, dans les plaisirs, وعشرته طالمق *'aïch u 'yehretè dhâlmaq*, مستغرق *moustaghryqy bahri zevqyât ol*.

NU, E, adj., qui n'est pas vêtu, یالک - یالن *tchyplâq*, چپلاق *ülin*, عیریان *ïälindjaq*, t.; یالنجق *'urîân*, a. — Être tout nu, کلیا عریان *kullîen 'urîân qâlmaq*. — چپلاق - یالن - یالنجق *tchyplâq, ülin, burehnè it*, برهنه ا *atchmaq, soïmaq*. — Il était nu-jambes et tête nue, یالن ایاق باشی قباق ایدی *ïälin aïâq bâchi qabâq idi*. — Nu, en chemise, ارقدسنگ کوملکدن *arqacindè gueumlekten ghâiri bir cheï olmaïraq*. — Une épée nue, صیرلمش قلج *sîrilmich qylidj*. — Une muraille nue, قپلانماش دیوار *qaplânâmâch divâr*. — Nu, au fig., sans déguisement, اچیمق ریا و تصنعدن عاری *rüacyzdjè, atchîq, rîa vu teçannu'den 'ârî*. — A nu, adv., à déconvert, چپلاق اولدیغی حالک *tchyplâq oldoughy haldè*. — Monter un cheval à nu, چپلاق آته بنمک *tchyplâq âte binmek*.

NUAGE, s. m., amas de vapeurs élevées en l'air, بولت - بلوت *boulout*, t.; غیم *schüb*,

ghim, pl. a. غيوم *ghouïoum*; ابر *abr*, p. — Ciel couvert de nuages, بلوت ايله قاپلنمش كوك يوزى *boulout ilè qāplanmich gueuk ūzy*.

— Nuage épais, سحاب كثيف *sahābi kecif*. — Au fig., avoir les yeux couverts d'un nuage, بصر كمنه نك بصرى سحاب غفلت *komnenek bseri sahab ghaflat* او *bir kimesnènuū baçari sahabī ghaflat ilè mestour ol*. — Un nuage de poussière, سحاب غبار *sahābi ghoubār*. — Nuages, incertitudes de l'esprit, قوت مدرکه يى *qouveti madrikèü ighmū iden ghamāmi ichtibāh*. — Les soupçons qui s'élèvent sur la conduite de quelqu'un, سحاب شكوت و اوهم *sahābi chukiouk u evhām*.

NUAGEUX, SE, adj., بولوتلو *bouloutlu*, t.; سحابلو *sehāblu*, a.-t.; مغميم *moughaïim*, a. — Pierres nuageuses, dont la transparence est terne, بولوتلو طاش *bouloutlu thāch*.

NUANCE, s. fém., augmentation et diminution insensible d'une même couleur, اچيقلو قوبولو و رنگ *atchiqlu qouïoulu renk perdelerīnuū turlulyghy*, t.; مراتب الوانك اختلافى *merātibi elvānuū ikhtilāfi*. — Assortiment de plusieurs couleurs qui vont bien ou mal ensemble, امتزاج الوان *imtyzādji elvān*. — Différence légère, فرق بلورسز فرق *belursyz farq*, فرق دقيق *farqy daqīq*.

NUANCER, v. a., assortir les couleurs, رنگلى او بدمرق *renkleri ou-*

dourmaq, چشد او بدمرق *tchechid ouïdourmaq*, t. — les caractères, خصائل متنوعه يى بر برى ايله *khaçāli mutenevvi aī bir biri ilè ouïdourmaq*, a.-t.

NUBIE, contrée d'Afrique, نوبية *noubet*, النوبييه *en-noubiè*.

NUBIEN, NE, adj. et s., نوبى *noubi*, pl. a. نوب *noub*.

NUBILE, adj. com., ينش-پش *ietichmich*, t.; pour les garçons, بالغ *bālygh*; pour les filles, اولنه جك *bālygha*, a. — Fille nubile, حد بلوغه - واصل *evlenèdjek qyz*, اولمش قز *haddi bulougha, vācyl olmich qyz*. — Age nubile, اره *erè vārīladjaq* سن بلوغ *sinni bulough*.

NUBILITÉ, s. f., بلوغ *bulough*, بولوغيته *buloughiè*, a.

NUDITÉ, s. f., état d'une personne nue, يالئلق *tchylplāqlyq*, چيلاقلق *čālinlyq*, t.; عريته *'urīet*, a. — Parties que la pudeur oblige de cacher, اود يرينى *oud ierī 'avret*, عورة *oud ierīni eurtmek*, ستر *setri 'avret it*.

NUÉ, s. f., nuage, سحاب *sahāb*, سحاب *ehbrè*, p. — Nue lumineuse, سحاب بر بريق *sahābi berīq*. — Élver une personne aux nues, fig., بر كمنه نك *bir kimesnènuū senācini 'aïouqa tchtqarmaq*.

NUÉE, s. f., nuage, سحابه *schābet*, vulg. *sehābè*, pl. a. سحاب *sohoub*. Voy. NUAGE. — La nuée printanière, سحاب ربيع *sahābi*

rebî? — Multitude, سوری *suru*,
چوقلق *ichoqlyq*, t.; كثره *kesret*,
كروه *efvâdj*, pl. a. افواج *fevdj*,
gurouh. — Une nuée de barbares,
بیر گروہ اقوام جهلا *bir gurouhi*
aqvâmi djuhelâ.

NUEMENT. VOY. NUMENT.

RENKLI, v. a., رنگری بر برلرینه
renkleri bir qarşudروب اویدرمق
birlerîne qâricturup ouïdourmaq, t.

NUIRE, v. n., faire tort, porter
zarar *zarar it*, - زیان
zîân, ضرر کتورمک - طوقندرمق
zâran gueturmek, dhoqoundourmaq,
ghadr it, a.-t. — Il ne nuit à
personne, ضرری کسه یسه طوقنمز
zarârî kimsêe dhoqounmaz. — Il
cherche à vous nuire, سزه ایسراٹ
syzê irâci zarar u zîân qaïdindêdur. — In-
commoder, empêcher, انجتمک
indjîtmek, اذیت *ezîet it*. — Se
nuire, v. pronom., mutuellement,
ضررلشوق *zararlachmaq*.

NUISIBLE, adj. com., ضررلوو
zararlu, a.-t.; مضر *môuzyr*, a. —
Nuisible à la santé, مزاجه مضر
myzâdjê mouzyrr.

NUIT, s. f., کیجه *guidjê*,
t.; شب *lîâl*, pl. a. لیل *leïl*,
cheb, p. — Une nuit, بیر کیجه
bir guïdjê, t.; ليلة *leïlet*, a. — L'espace
d'une nuit, بیر کیجه لك *bir guïdjê-lik*. —
Nuit obscure, قراکو کیجه
qarânlû guïdjê. — Nuit et jour,
کیجه گوندز *guïdjê gunduz*. — Au
commencement de la nuit, ابتدای
لیلك *ibtidâi leïlê*. — Une partie de

la nuit, کیجه نك بر جزئی *guïdjê-
nuñ bir djuz'ii*. — De nuit, کیجه
guïdjê ilê, کیجه لین *guïdjêlêin*,
کیجه وقتنك *guïdjê vaqtindê*. — Au
milieu de la nuit, کیجه اراسنك
guïdjê arâcinda. — Partir de nuit,
کیجه ایله یوله چیتقمق *guïdjê ilê*
ïola tchîqmaq. — Passer la nuit,
کیجه لنهك *guïdjêlenmek*. — à
étudier, وقت لیلی مطالعه به امرارا
vaqti leïli mouthâla'aïe imrâr it.

NUITAMMENT, adv., کیجه ایله
guïdjê ilê, t.; لیلا *leïlen*, a.

NUL, LE, adj., پاس هیچ *hîтч*,
هیچ *hîтч bir*, t.; لا احد *lâ ahad*,
a. — Pas une personne, هیچ کس
hîтч kes. — Nul homme vivant, هیچ
hîтч bir djânlu âdem. — En parlant des choses,
هیچ بر درلوو *hîтч bir turlu*. — Je n'en ai nulle
connaissance, بو بابك هیچ بر درلوو
bou bâbtê hîтч bir turlu khaber u aguiâhum iöqtur. —
Sans valeur, sans effet, باطل
bâthyl, بی اعتبارسز *i'tibârsyz*,
ملغاعن العمل *bi i'tibâr mulghâ'an el-a'mel*. — Ce testament
est nul, بو وصیتنامه صورتی باطلدر
bou vecüetnâmê soureti bâthyldur. — Nul, en parlant du manque de
crédit ou de talent d'une personne,
هیچ مثابه سنك بر آدمدر
hîтч me-çâbecindê bir âdemdur, ایشه
برامز *ichê iarâmaz bir âdemdur*.
NULLE, s. f., caractère qui ne si-
gnifie rien, بوش رقم *boch raqam*,

t. ; رقم زاید *raqam zāid*, pl. a. ارقام زاید *arqāmi zāidē*.

NULLEMENT, adv., هیچ بر وجهله *hīch bir vedjhilē*, قطعاً *qath'en*, وجهها من الوجوه *aslān*, اصلاً *vedjhen min el-vudjoh*, a. — Il n'est nullement capable, اصلاً و قطعاً *aslān vè qath'en lū-qati ioqtur*.

NULLITÉ, s. f., vice qui rend un acte nul, اعتبارسزلق *i'tibārsyzlik*, a.-t. ; بطلان *bouthlān*, a. — Prouver la nullité d'un acte, برسندک *bir señeduñ bouthlānini isbāt it*. — Défaut absolu de talents, de moyens, بی هنرلک *bi hunerlik*, عدم اهلیت *'adjz*, عاجز *'ademi ehliet*. — C'est un homme d'une complète nullité, کلیاً معدوم *kullūien ma'doum hukmindē bir ādemdur*.

NUMENT, adj., آچیدن آچیغه *âtchūqten âtchūgha*, t. ; آشکاره *âchikiārē*, p.

NUMÉRAIRE, s. m., argent comptant, مohnayé, نقد *naqd*, pl. a. nouqoud ; اقچه *aqtchē*, t.

NUMÉRAIRE, adject. com., valeur numéraire, قیمت اعتباری *qīmet i'tibāri*, قیمت بهای اعتباری *behāi i'tibāri*. — La valeur numéraire de cette monnaie est de tant de piastres, بـو سکه نك قیمت اعتباری شوقدر *bou sikkēnuñ qīmeti i'tibārici chou qadar ghourouchtur*.

NUMÉRAL, E, adj., عددتی *'adedtī*, a. ; صایبی - کسترن *sāiī*,

gueusteren, t. — Lettres numériques, حروف عددیه *houroufi 'adedūē*.

NUMÉRATION, s. f., حساب *hi-çāb*, a. ; صاعش *sāima*, صاعش *sāghych*. — Les principes de la numération, اصول حساب *ouçouli hyçūb*.

NUMÉRIQUE, adj. com., عدده *'adedē*, متعلق دائر - *adedē dāir*, متعلق *lyq*, a.-t. ; صایبی به متعلق *sāiī iē mute'allyq*, عددتی *'adedūi*, a.

NUMÉRIQUEMENT, adv., صایبیده *sāiīdē*, t. ; من جهة العدد *min djehet ul-'aded*, عدداً *'adeden*, a.

NUMÉRO, s. m., chiffre, رقم *raqam*, pl. a. ارقام *arqām*, صایبی *sāiī nichāni*, نومرو *noumro*, t. — Marque, نشان *nichān*. — Le numéro d'un ballot, بردنکک *bir dengūñ raqami*, نشانی *nichāni*.

NUMÉROTER, v. a., - رقم یازمق *raqam iāzmaq*, قومق *qomaq*, وضع رقم ا *vas'raqam it*, a.-t. — Numéroté, c, صایبی *raqamlanmich*, نشانمیش *sāiī nichānilē nichānlanmich*.

NUMIDIE, contrée d'Afrique, درعة *der'at*, vulg. *dara*.

NUMISMATE, ou NUMISMATISTE, s. m., علم دراهم متقدیمینه آشنا *'ylmi derāhimi muteqaddemīnē āchinā*.

NUMISMATIQUE, adj. com., دراهم *derāhimi muteqaddemīnē mute'allyq*. — s. f., science numismatique, دراهم متقدیمینه متعلق *derāhimi muteqaddemīnē mute'allyq*.

علم *derāhimi muteqaddemīnē*
mutē'allyq olān 'yīm.

NUMISMATOGRAPHIE, s. f., وصف
 متقدمين احوال دراهم *vasfi ahvāli*
derāhimi muteqaddemīn, a.-t.

NUMISMATOGRAPHIQUE, adj. com.,
 وصف احوال دراهم متقدمينه متعلق
vasfi ahvāli derāhimi muteqadde-
mīnē mutē'allyq, a.-t.

NUMMULAIRE, s. f., اقچه اوتی
aqchē oti, t.; حشيشة المية *hachī-*
chat ul-mīet, a.

NUNCUPATIF (Testament), adj. m.,
 وصیت اغزدان *aghyzdan vacūiet,*
t.-a.

NUPTIAL, E, adj., نکاحی *ni-*
kiāhī, عروسی *'arouci,* a. — Robe
 nuptiale, لباس عروسی *libāci*
'arouci. — Bénédiction — دعای
 نکاح *dou'āi nikiāh.* — Le lit
 nuptial, فراش عروسی *sirāchi*
'arouci.

NUQUE, s. f., اکسه *cāsē,* اکسه
 چقوری *eñsē tchouqourou, t.*; قفا
 چقوری *qafā tchouqouri,* قفا *qafā,*
 نقرة *nouqret, pl. a.* نقار *nouqār.*

NUTATION, s. f., balancement de
 l'axe de la terre, ذبذبه محور ارض
zebzebē myhverī arz, a.-t. — Direc-
 tion de la plante du côté du soleil,
 بر نباتک جانب شپسه مییل
bir nebātuñ djānibi
chemsē meil u in'ythāfi.

NUTRITIF, IVE, adj., بسلین *bes-*
leīn, بسلیجک *besleīcdjek, t.*;
 مغدی *moughaddi, a.* — Faculté nu-
 tritive, قوت غادیبه *qouveti ghādīe.*

NUTRITION, s. f., action de nour-
 rir, بسلیش *beslemeklik,*
besleīch, t.; اغتذا *ightyzā, a.* —
 Fonction par laquelle le suc nour-
 ricier est converti en notre propre
 substance, بدل ما يتحلل *bedeli mā*
ietehallul.

NUTRITUM, s. m., ميسس
 اولان بر نوع مرهم *nuēbbis olān bir*
nev'y merhem, a.-t.

NYCTALOPE, adj. com., کبجه ایله
 کوندزده کوندزدن ایو کورر
guñdjē ilē gūn-
duzden eū guerur, کوزی
gunduzdē gueuzu fersyz, t.;
 اخفش *akhfesh, a.*

NYCTALOPIE, s. f., کوندزده کوز,
 کوندزده کوزلی *gunduzdē gueuz fersyzli-*
gui, t.; خفش *khafesh, a.*

NYMPHE, s. f., divinité fabuleuse,
 اجنی *edjinni, t.*; پیری *peri, p.*;
 جنه *djinnet, pl. a.* جنات *djennāt.*
 — En poésie, jeune fille ou femme
 belle et bien faite, حسن پریزاد
husni perīzād. — Nymphé du paradis
 de Mahomet, houri, حوری *hourī,*
 حورا *hourā, pl. a.* حور *hour.* —
 Chrysalide, شرنقه *chournaqat.* —
 Partie des lèvres de la matrice, شفاه
 الرحم *chifāh ur-rahm.*

O

O, s. masc., quinzième lettre de l'alphabet français, حروف هجاءك houroufi hedjè-nuñ on bechindji harfi. — Zéro dans les chiffres, صفر زاید syfr zāid, a. — On dit prov. d'un homme qui n'est propre à rien, que c'est un 0 en chiffre, صفر زاید مشابه سنک در syfri zāid meçābécindè dur.

O! interj., ایا eīā, ای eī, یا iā, t. — O mon fils! ای بنم او علم eī benum oghloum.

OASIS, s. f., الواح elvāh, pl. a. الواحات elvāhāt.

OBÉDIENCE, s. fém., obéissance, اذن تذکره سی izyn tezkerèci. — Congé par écrit donné par un supérieur à un religieux, باش اکمه bâch eïgmè, t. —

OBÉIR, v. n., se soumettre à un ordre, انقیاد ithā'at it, انقیاد inqyād it, مطیع mouthī'ol, a.-t.; مطیع mouthī'lyq, 'a.-t. — Rendre obéissance, ایفای رسم انقیاد و مطاوعت ا ifāi resmī inqyād u muthāve'at it. — Prêter obéissance, عرض تبعیت ا 'arzi teb'üet it. — Obéissance, disposition, habitude d'obéir, رضا جو یلق ryzādjouilyq, تسلیمیت teslīmüet. OBÉISSANT, E, adj., مطیع mouthī', اطاعتلر munqād, a.; سوز طوتن seuz thoutan, t.; سوز طوتن seuz thoutan, t.; حکم بردار hukm ber-dār, a.-p. — Fils obéissant, ولد

فرمانه امتثال ا فرمانه امتثال a fermānè imtiçāl it. — Obéir à la nécessité, ضرورت حاله تبعیت ا zaroureti hālè teb'üet it. — Se soumettre, تابع او tāby'ol. — Être sujet d'un prince, بر پادشاهه تابع او bir pādichāha tāby'ol, رعایا سی او re'āiāci ol. — Un cheval qui obéit à la main, à l'éperon, دیزکین آلورآت dīzguñ āleur āt. — Céder, plier, en parlant des choses inanimées, قولایلق ایله اکلیمک qolāilyq ilè eilmek, سهل لانعطاف او sehl ul-in'ythāf ol. — Obéi, e, اطاعت ithā'at, مطاع olounmuch, اولنمش mouthā'.

OBÉISSANCE, s. f., اطاعة ithā'at, تبعیت thā'at, انقیاد inqyād, تمثال teb'üet, مطاوعه muthāve'at, امثال imtiçāl, مطیعلق iz'ān, a.; مطیعلق mouthī'lyq, 'a.-t. — Rendre obéissance, ایفای رسم انقیاد و مطاوعت ا ifāi resmī inqyād u muthāve'at it. — Prêter obéissance, عرض تبعیت ا 'arzi teb'üet it. — Obéissance, disposition, habitude d'obéir, رضا جو یلق ryzādjouilyq, تسلیمیت teslīmüet.

OBÉISSANT, E, adj., مطیع mouthī', اطاعتلر munqād, a.; سوز طوتن seuz thoutan, t.; حکم بردار hukm ber-dār, a.-p. — Fils obéissant, ولد

طبيع *veledi mouthi'*. — Votre très-humble et très-obéissant serviteur, بندۀ کمینۀ تمام لانتیادلری *bendë kemîñëi tām ul-inqyādleri*. — Au fig., en parlant des choses morales, soumis, محکوم *mahkioum*, تابع *tāby'*. — En parlant des animaux, des choses inanimées qui se plient aisément, اکیلور *īavāch*, ذلول *zuloul*. — des choses inanimées qui se plient aisément, اکیلور *qolāi eileur*, سهل لانعطاف *sehl ul-in'ythāf*.

OBÉLISQUE, s. m., دیکی طاش *dikili thāch*, t.; نصیبة *nacībet*, pl. a. اناصیب *anācīb*. — Dresser, ériger un obélisque, بر دیکی طاش *bir dikili thāch dikmek*, دیکهک *nasbi nacībè it*.

OBÉRER, v. a., endetter, بورج *bordj* یوکلتmek *bordj* یوکلتmek *bordjlu it*, t. — S'obérer, v. pron., بورج یوکلتmek *bordj* یوکلتmek *bordja guřmek*, بورجه کیرمک *bordjanmaq*, t.; بورجلانمق *medioun ol*. — Obéré, e, بورجلو *medioun*. — Un État obéré, بر دولت *medioun bir devlet*.

OBÉSITÉ, s. f., سمزک *semyzlik*, سمزک *áchuri semyzlik*, t.; سمن *simen*, a.

OBIER et AUBIER, s. m., arbrisseau, صو مروری *sou murveri*, داغدغان اغاجی *dāghdaghān aghādji*, t.

OBIT, s. m., میت لیتوریسی *meit litouriaci*, t.

OBJECTER, v. a., سوز قارشولمق *seuz qarshoulamaq*, t.; اعتراض *i'tirāz it*, a.-t.

OBJECTIF, s. m., دوربینک مقصود *dourbīnuñ maqsoud tharāfina bāqan chēchēci*, t.

OBJECTION, s. f., قرشولمق *qar-choulyq*, قرشولمه سوز *qarchoulama seuz*, t.; اعتراض *i'tirāz*, pl. a. اعتراضات *i'tirāzāt*, معارضه *mou-āryza*, تعریضات *ta'rīz*, pl. تعریضات *ta'rīzāt*. — Faire une objection, بر *bir i'tirāz der mīān it*. — Il n'y a pas d'objection à cela, محل اعتراض دکدر *mahalli i'tirāz deıldur*.

OBJET, s. m., tout ce qui s'offre à la vue, ماده *māddè*, شیء *cheï*, pl. a. اشیا *echiā*, صورت *souret*, pl. a. صورت *syver*. — Objet agréable, صورت مطبوعه *soureti mathbou'a*. — Un vilain objet, صورت کرپه *soureti kerīha*. — Ce qui affecte les sens, مدرک *mudrik*, pl. مدرکات *mudrikiāt*, محسوس *mahsous*, pl. محسوسات *mahsouçāt*. — Les objets des sens, مدرکات حواس *mudrikiāti havāss*. — Ce qui affecte les facultés de l'âme, موقوف علیہ *mevqouf 'aleih*, مطلوب *mathloub*. — Chaque science a son objet, هر علمک بر موقوف علیہی وارد *her 'ylmuñ bir mevqouf 'aleihi vārdur*. — Tout ce qui est considéré comme la cause d'une passion, d'une action, محل *mahall*, مظهر *mazher*, موقع *mevqa'*. — Être l'objet de la calomnie, او *mevqa'y ghamz u iftirā ol*. — Objet de pitié, محل رحم و شفقت *mahalli rahm u chefqat*. — Ils furent l'objet de ses faveurs, مظهر و عنایتلرینه *mazher u enāyatlriñe*.

اولدیلر *louthfu'ynäetlerinè mazher olilouter.* — L'objet de la colère, *mazheri ghazab.* — But, fin qu'on se propose, *مرام merām,* مقصود *maqsad,* مقصود *maqsoud,* غرض *gharaz,* مراد *murād.* — Voilà mon objet, mon but, *بو در یشته مقصودم بو در bou dur.*

OBJURGATION, s. f., تعزیر شدید *ta'ziri chedid,* توبیخ شدید *tevbikhy chedid,* ا.; ازارله *azārlama,* t.

OBLATION, s. f., action d'offrir, اهدا *ihdā,* عرض *'arz,* تقدیم *taqtīm,* اهدا النسیکه *ihdā un-neciket,* a. — Chose offerte en sacrifice, نسیکه *neciket,* pl. a. نسیک *neṣāik.*

OBLIGATION, s. f., engagement où l'on est par rapport à différents devoirs, *vudjoub,* ذمة *zymmet,* pl. a. ذم *zymem,* بوج *bordj,* بر کمسندک اوزرینه واجب اولان *bir kimesnènuñ uzerinè vādjiḅ olān chei,* t.; واجبة *vādjiḅet,* pl. واجبة *vādjiḅāt,* واجبة *vādjiḅēi zymmet,* a. — Où est l'obligation de faire cela? *بوج ندن* *vudjoub neden lāzem oldou.* — Contrainte, nécessité de faire une chose, *مجبوریت medjbouriēt.* — Engagement où l'on est par rapport à la religion, *فرض farz,* فریضه *feriḅa,* pl. a. فرایض *ferāiḅ.* — Satisfaire à toutes ses obligations, *عهدهنسندک اولان کافه واجباتی ادا* *'ouhdècindè olān kiāffēi vādjiḅāti edā it.* — Obligation des services, des bons offices reçus, *مهنوتیت mem-*

nouniēt, منة *minnet,* pl. a. منن *minen.* — Je vous dois des obligations, *منت سزه قالدی minnet syzè qāldi.*

— Avoir obligation, *کورمک minnet gueurmek,* او مهنون *mem-noun ol.* — Acte par lequel on s'oblige de payer certaine somme, *تهسکات temessuk,* pl. a. تهسکات *temessukiāt,*

دین تهسکی *dein temessugui.* — Une obligation de vingt mille piastres, *یکرمی بیک غروشلق iermi bīn ghourouchlyq bir qyth'a dein temessugui.* — Acquitter une obligation, *تهسکی ادا* *temessugui edā it.*

OBLIGATOIRE, adj. com., qui a la force d'obliger suivant la loi, *مجبور medjbour itturūdji,* a.-t.; ملزم ذمة *mulzemi zymmet,* a. — Lettres obligatoires, *ایجاب کفالت idjābi keḅālet iden mekiātīb u evrāq.* — Ce traité est obligatoire, *بو عهد نامه bou 'ahd nāmè mulzemi zymmettur.* — De devoir religieux, *فرضی farazi,* a.; فرض اولان *farz olān.*

OBLIGEAMMENT, adv., *مروتانه muruvvetilè,* a.-t.; *محبانه muhibbānè,* خاطر *dilnuvāzānè,* خاطر *khāthyr chināslyq ilè,* a.; خاطر نوازلق *khāthyr nuvāzlyq ilè,* a.-p.-t.

OBLIGEANCE, s. f., خاطر شناسلق *khāthyr chināslyq,* خاطر نوازلق *khāthyr nuvāzlyq,* مروت *muruvvet,* a.

OBLIGEANT, e, adj., *کوکلی خوش* *koḅkly choḅ,*

ایدیجی *gucuñulu khoch idtdji*, t.;
خاطر شناس *khāthyr chinās*, a.-p.;
مروتلو *muruvvetlu*, دلنواز *dilnuvāz*.
— Parler d'une manière obligeante,
ادای دلنوازانه ایله نکلّم ا
edāi dilnuvāzānē ilē tekellum it.

OBLIGER, v. a., lier, engager par
un acte, تعهد ایتدirmek *te'ahhud*
itturmek, الزام عهد ا *ilzāmi 'ahd it*,
a.-t. — Obliger par contrat, عقد
مقاوله ایله بغلمق *'aqdi mouqāvelē*
ilē baghlamaq, بغلمق *baghlamaq*.
— Faire obliger le mari et la femme,
زوج ایله زوجته بی تکفیل ایتدirmek
zevdj ilē zevdjēi tekfīl itturmek. —
Contraindre, اجبار ا *idjbār it*, مجبور
ا *medjbour qylmaq, it*,
زورلوق *zorlamaq*. — Faire faire par
force, کوچ ایله ایتدirmek *zor, gudj*
ilē itturmek. — Imposer l'obligation
de dire, de faire...., واجبه ذمت
vādjbībē zymmet qylmaq,
ذمته الزام ا *zymmetē ilzām it*,
مضطرا ا *idjāb it*, ایجاب ا
mouzhthyr it. — Mon devoir m'y oblige,
وظیفه حالم شونی ایجاب ایدر
vazīfēi hālum chounou idjāb ider.
— Rendre service, faire plaisir,
ممنون ا - قلمق *memnoun it, qyl-*
maq, خاطر کوزتمک *khāthyr*
gueuzetmek, تحمیل منت ا *tahmīli*
minnet it, a.-t.; منتدار ا
minnettār it. — Il oblige tout le monde,
عامه بی ممنون ایدر
'ammēi memnoun ider. — S'obliger, v. pr., se
lier, s'engager de parole, عهد ا *'ahd*
it, سوز ویرمک *seuz vīrmek*,
عهده بنده المق *'ouhtēcinē ālmaq*,

التزام ا *der 'ouhtē it*,
بویننده المق *iltyzām it*, a.-t.;
boīnīnē ālmaq. — S'obliger solidai-
rement, یکدیگره کفیل اوله رق
iekdīguerē kefīl olaraq
iltyzāmi te'ahhud it. — par écrit,
تمسک ایدنمک *temessuk idinmek*.
— par-devant notaire, کاتب شرع
kiātibi cher' hou-
zourindē te'ahhud it. — S'engager
mutuellement, عهدلشمک *ahlechem-*
mek. — S'obliger corps et biens,
مالاً و بدناً التزام کفالت ا
mālen vè bedenēn iltyzāmi kefālet it. —
متعهد اولیش *Obligé, engagé,*
mute'ahhid olmuch, متکفل *mute-*
keffil. — Contraint, مجبور *medjbour,*
mouzhthyr. — Qui a reçu un
service, منتدار *memnoun,*
minnettār. — Obligé, s. masc., acte
entre un apprenti et un maître,
استاد ایله شاگرد اراسنک اولان
ustād ilē chāguird
arācīndē olān mouqāvelē senedi.

OBLIQUE, adj. com., de biais, in-
cliné, اکلیش *egri, eiri*,
بوکری *arqouri*, ارقوری *arqouri*,
منحرف *munhani*, منحرف *munharif*, a. — Ligne oblique, خط
khaththy munharif. — Au
fig., détourné, ملتوی *sapā*,
multevi. — Moyens, voies obliques,
طولاشق یوللر *dholāchyrq iollar*. —
Conduite oblique, صایق یوللر
sāpaq iollar. — Louange —
dholāi medh. — Accusation —
اتهام *dholāi imā*, بالایما
ithām bil-imā.

OBLIQUEMENT, adv., de biais, بوکری ارقوروی - ارقوروی *arqourou*, یانبکی *beugri olaraq*, t.; یانبکی *iāmbegui*, p.; منحیاً *munhanien*, منحرفاً *munharifen*, عارضةً *'āryzetten*. — Une ligne tirée obliquement, منحرفاً *munharifen* کثیلاً *kechilä* اولمش خط *olmuch khathth*. — Couper obliquement, منحیاً قطع *munhanien qath' it*. — Au fig., d'une manière frauduleuse, اکری اولدوق *egri olaraq*, طوغرییدن صاپوق *dhoghroudau sāparaq*, t. — Agir obliquement, طوغرییدن صاپوق *dhoghroudau dhoghrouia vārmaïup sāpa iollara sulouk it*.

OBLIQUITÉ, s. f., اکریلیک *agrilik*, مپایلت *eilich*, t.; مپایلت *mumäilet*, a. — L'obliquité d'une ligne, کثیلاً *khaththuñ* مپایلتی *mumäileti*.

OBLITÉRER, v. a., چرمک *tchyzmek*, محو *silmek*, t.; محو *mahv it*, تظیل *tathlēs it*, a.-t. Caractères oblitérés, سیلمش یازو *silenmich iāzou*, حروف منطلسه *houroufi munthelica*.

OBLONG, GUE, adj., اوزنجه *ouzoundjē*, طولانی *dholāni*, t.; مستطیل *dirūzthē*, p.-t.; درازچه *moustathil*, مطر *mouthyrr*, a.

OBOLE, s. f., منغیر - منغیر *manghyr*, فلس پول *poul*, t.; فلس احمر *filsi ahmer*, فلس *fels*, *fils*, pl. a. فلوس *fulous*.

OBOBRER, v. a., کولکد لندرمک *gueulguēlendumek*, t.; تظیل *havā*.

tahlil it, a.-turc. — Obombré, e, کولکده لندرمش *gueulguēlendumich*, مستظل *monstezyll*.

OBREPTICE, adj. com., obtenu en taisant la vérité, کتم حقیقه ایله *ketmi haqqat ilē ikhtilās olounmich berāt*, واجب لانها بر ماده نک ترکیله *vūdjib ul-inhā bir maddēnuñ terkilē hiletēn tahsil olounmich berāt*, a.-t.

OBREPTION, s. f., واجب لانها بر ماده نک مسکوت عند ترکی حیلده سی *vūdjib ul-inhā bir maddēnuñ meskiout 'anho terki hīlēci*, a.-t.

OBSCÈNE, adj. com., عارسز *'ārsyz*, فاحش *fāhyeh*, a. — Chanson obscène, عارسز ترکی *'ārsyz turku*, اغنیه فاحشه *aghniē fāhyehē*. — Parole, mot — عارسز سوز *'ārsyz seuz*, قول فاحش *qavli fāhyeh*, pl. a. اقوال فاحشه *aqvāli fāhyehē*, فحش *fahch*, pl. فحشیات *fahchūiat*.

OBSCÉNITÉ, s. f., عارسزلق *'ārsyzlyq*, a.-t.; بذات *fahch*, فحش *bezāet*, a. — Dire des obscénités, فحش سویلمک *fahch seülemek*.

OBSCUR, E, adj., ténébreux, qui n'est pas éclairé, قراکلو *qarānlu*, ایدنسز *qarānou* قراکو *ādinsyz*, t.; مظلم *mouzlim*, ظلمانی *'elmāni*, a.; تاریک *tārik*, p. — Lieu obscur, محل مظلم *ādinsyz ier*, تاریک *mahalli mouzlim*. — Nuit obscure, قراکو کیجه *qarānou guīdjē*. — Temps obscur, بولانق هوا *boulānyq havā*. — Il fait obscur, بولانقد *havā*.

havā boulānyqtur. — Couleur obscure, قویو رنک *qouiou renk.* — Peu intelligible, اکلاشلمز *añlāchilmaz,* قپانق *qapānyq.* — Discours obscur, کلام مبهم *kelāmi mubhem.* — Caché, peu connu, بللورسز *bel-lursyz,* مجهول *medjhoul.* — D'une naissance obscure, مجهول النسب *medjhoul un-neceb.* — Vie obscure, خول *khoul.* — Mérite obscur, اهلیت خفییه *ehlīeti khafīiē.*

OBSCURCIR, v. a., rendre obscur, قراکلق *qarānlu, qarānlyq* ایت, بولاندورماق *boulāndurmaq,* طومانلتماق *dhoulānlatmaq, t.;* ایراث ظلمت - کدورت ا *irāci zoulmet, kudouret it.* — Obscurcir, éclipser le soleil, کسفی - کسفی ا *teksīf, kesf it.* — Les nuages obscurcissent le jour, بلونلر هوایه ایراث *blounler havāiē irāci* بولوتلر غسم و کدورت ایدر *bouloutler hasm u kudouret ider.* — Obscurcir la gloire, پرتو اقباله *pertu aqbalē* ایراث کدورت ا *irāci kudouret it.* — Rendre difficile, قپانقلق *qapānyqlyq* گتورمک *gutturmek,* اغلاق ا *ighlāq it.* — S'obscurcir, v. pron., قرارمق *qarānlu ol,* قرارمق *qarānmaq,* قرارمق *qarānlanmaq,* طومانلتماق *dhoulānlanmaq.* — La vue s'obscurcit dans la vieillesse, کوز, اختیارلق *ikhtārlyqta* گتور *guttur* طونوقلانور *tonuqlanur.*

OBSCURCISSEMENT, s. m., affaiblissement de la lumière, ایدنلق *aidinlyq* اکسکلگی *eksikligi,*

بولانقلق *boulānyqlyq, t.* — du soleil, کونشک بولانقلقی *gunechuñ boulānyqlyghy.* — de la vue, کوز, گتور *guttur* طونوقلانور *guttur dhonouqlyghy,* حسور البصر *houçour ul-başar.* — Au fig., قپانقلق *qapānyqlyq,* اغلاق *ighlāq,* اشتباه *ichtibāh.*

OBSCURÉMENT, adv., avec obscurité, کاراگلله *qarānlyghylē,* بولانقلق ايله *boulānyqlyq ilē.* — Au fig., en termes obscurs, قپانق *qapānyq* اولدوق *olaraq,* اکشلمسی *akşılması* گتور *guttur* ايله *ilē, t.;* مبهم *mubhem,* غامضاً *ghāmyzen.* — Parler obscurément, مبهم نکلیم ا *mubhem tenkellum it.* — Vivre —, عمرینی حال, خول و کمنامیک امرار ا *eumrīni hāli* خولومول *khouloul u kennānīdē imrār it.*

OBSCURITÉ, s. f., privation de lumière, کراک *qarānulyq,* قراکولق *qarān,* قراکولق *qarānlyq,* vulg. *qarānnyq,* قراک *qarālyq, t.;* ظلمت *zoulmet, a.;* سیاهی *sīāhi, p.* — L'obscurité de la nuit, ظلام لیل *zylām leil.* — du temps, ظلمت هوا *zoulmeti havā.* — du style, ابهام *ibhām,* بنعم *bagham,* قپانقلقی *ma'nānuñ qapānyqlyghy.* — Vie cachée, retraite, خول *hāli khouloul,* عزلت *'euzlet.* — de naissance, بللورسزلگی *bellursyzlyghy,* خساسه *hasasē,* مجهولیه *khaçācet un-neceb,* الاصل *medjhoulīet ul-asl.*

OBSCRATIONS, s. f. pl., طلبات *thalēbāt, a.*

OBSEDER, v. a., être assidu auprès

de quelqu'un, برکمسندنک یانندن, *bir kimesnènuñ iāninden*
 āirilmāmaq, ملازمت ا, *mulāzemet*
it. — Tourmenter, بی حضور ا, *bi*
houzour it, راحتسزا, *rāhatsyz it.* —
 Être obsédé du démon, شیطانندن,
 محصور او, *cheithānden mahsour ol.*

OBSÈQUES, s. f. pl., جنازه آلابی,
djenāzè ālāii, میتک جاعتی, *meitūñ*
djemā'ati, ا. - t.; جاعت میت,
djemā'ati meit, جنازه, *djenāzè,* a.

OBSÉQUIEUX, SE, adj., امرقولى,
emr qouli, یلتاق, *ialtāq,* t.;
 بنده, *mutebasbous,* a.; متبصص
 فرمان, *bendēi fermān,* p.

OBSERVABLE, adj. com., کورینه,
 گوروننه *gueurunè bîlèdjek,*
 معاین, *gueurunur,* t.; کورینور
mou'āien, a.

OBSERVANCE, s. f., رعایت, *ri'āiet,*
 اعتبار, *i'tibār,* a.; مرعی طومنه,
thoutma, a. - t.

OBSERVATEUR, TRICE, s., qui obéit
 aux lois, qui suit les règles, طویجی,
thoutidji, t.; مرعی طویجی,
thoutidji, رعایتی, *ri'āietdji,* a. - t.;
 امرای, *mer'ū'y,* a. — Observateur des
 commandements de Dieu, احکام
 الهیهه رعایت ایدن, *ahkiāmi ila-*
hūiēē ri'āiet iden. — Contemplateur,
 سیرجی, *seirdji,* t.; باقیجی,
bāqîdji, رصاد, *mouththaly'* — des astres,
 عقل, *rassād.* — Esprit observateur,
 دقیق النظر, *'aqli daqîq un-nazar.*

OBSERVATION, s. f., action d'ob-
 server les lois, sa promesse, طومنه,
thoutma, t.; اعتبار, *ri'āiet,*
i'tibār, a. — L'observation des lois,

qavānîn و احکامک رعایتی
u ahkiāmuñ ri'āietî. — Action d'ob-
 server ce qu'on a promis, سوزده,
 ایفای عهد, *seuzdè dhourma,*
ifāi 'ahd. — de la parole donnée,
 ایتدیگی تعهدک ایفاسی,
ittîgui
te'ahhuduñ ifāci. — Remarque,
 مطالعات, *mouthāla'at,* pl. a.
mouthāla'ūt. — Une nouvelle obser-
 vation, مطالعه جدیدک,
mouthāla'aî
djedîdè.

OBSERVATOIRE, s. m., نجومه,
 باقیلهجق قلده, *nudjournè bāqiladjaq*
qoullè, a. - t.; رصدگاه,
raçadguiāh, a. - p.; مرصد,
marsad, pl. a. مراصد,
meracyd.

OBSERVER, v. a., accomplir ce qui
 est prescrit par la loi, طوتیق,
 رعایت - صیانت ا, *thoutmaq,*
 مرعی طوتیق, *mer'ū'y*
thoutmaq, تابع او, *tāby' ol.* — Ob-
 server la règle, ورسومه,
 قانون اوروج طوتیق,
qānoun u rouçournè ri'āiet
it. — le jeûne, اوروج طوتیق,
oroudj
thoutmaq. — les bienséances, مراسم,
 حسن ادبه رعایت ا,
merācini
husni edebè ri'āiet it. — Accomplir,
 یرینه کنورمک,
ierîné
gueturmek, اتمام ا,
itmām it. — Re-
 marquer, considérer, باقیق,
bāqmaq,
 نظر ا, *nazar it.* — le changement du
 temps, هوانک تبدلنه نظر ا,
havā-
nuñ tebeddulînè nazar it. — les as-
 tres, ارساد ا,
irsād it. — Surveiller,
 کوزلمک,
guezlemek,
 تجسس ا,
tedjessus it.
 دقت ا,
dyqqat it. — Observez bien toutes ces

choses; بو شیلرک مجوعنه امرار نظر
 یر bou cheileruñ medjmou-
 'ynè imrāri nazari dyqqat eilè. —
 S'observer, کندوبسی کوزتمک
 guenduü gueuzetmek, احتراز ا
 ihtirāz it.

OBSESSION, s. f., action de celui
 qui obsède, ou état de celui qui est
 obsédé, ملازمت mulāzemet, a.
 Voy. OBSÉDER. — État des personnes
 qu'on croit obsédées du malin esprit,
 استیلاء الشيطان istilāi uch-cheithān,
 محصریة من الشيطان mahsourüet
 min ech-cheithān, a.

OBSTACLE, s. m., مانع māny', pl.
 a. موانع mevāny', طوتق thoutouq,
 t. — Grand obstacle, مانع عظیم
 māny' i 'azım. — Être un obstacle à
 quelque chose, مانع او māny' ol. —
 Mettre obstacle à..., ایراث مانع ا
 irāci māny' it.

OBSTINATION, s. f., عناد 'ynād,
 اصرار isrār, معاندة mou'ānedet, a.;
 اونکولک لوجولق ludjoudjlyq,
 eunegulik, t.

OBSTINÉ, e, adjectif, opiniâtre,
 لوجوج 'ynāddji, a.-t.; اونکولک
 ludjoudj, اونکو eunegu, اونکولک
 eunegulik iden, t.; معاند
 mou'ānid, مصر moucyrr, a.

OBSTINÉMENT, adv., عناد ایله
 'ynād ilè, a.-t.; اونکولک ایله
 eunegulik ilè, t.; بالاصرار bil-isrār,
 a.; مصرانه moucyrrānè, a.-p.

OBSTINER, v. a., rendre opiniâtre,
 بر کسنه نک معاندتنه سبب او
 bir kimesnènuñ mou'ānedetinè sebeb
 ol, t.; بر کسنه بی عناده دوشورمک

bir kimesnèü 'ynādè duchurmek, a.-
 t. — S'obstiner, v. pron., عناد ا
 'ynād it, عناده بنمک 'ynādè bin-
 mek, معاندت اوزره او, mou'ānedet
 uzrè ol, اصرار ا ysrar it, a.-t.;
 اونکولک ا eunegulik it, t. — Ne
 vous obstinez point à cela, بو بابک
 bou bābtè ysrar itmè.

OBSTRUCTIF, IVE, adj., طيقاديجی
 thiqadidji, t.; مورث السدة mouris
 us-seddet, a. — Aliment obstructif,
 سده بی مورث اولان عدا
 seddèü mouris olān ghydā.

OBSTRUCTION, s. f., سدة seddet,
 سدة seddè, pl. a. سدد seded;
 طيقانلق thiqānyqlyq, t. — Cela
 guérit les obstructions, بوشی,
 سده لری دافعدر bou chei seddèleri
 dāfi'dur.

OBSTRUER, v. a., قپامق qapāmaq,
 طيقامق thiqāmaq, قپاتمق qapāt-
 maq, t.; سدا sedd it, a.-t.; طقامق
 thyqāmaq. — Obstruer le passage,
 معبری سدا ma'beri sedd it. —
 Causer de l'obstruction, طيقانلق
 thiqānyqlyq gueturmek,
 احدات سده ا ihdāci seddè it. —
 S'obstruer, v. pron., قپانمق qapān-
 māq, طقانمق thyqānmaq, t.;
 انسداد بولمق insidād boulmaq,
 a.-t. — Obstrué, e, قپانمق qapān-
 mich, طيقانمق thiqānmich, مسدود
 mesdoud.

OBTEMPÉRER, v. neutre, obéir,
 ا امتثال ithā'at it, ا iticāñ
 it, a.-t.

OBTENIR, v. a., اله almaq, اله
 تحصیل elè gueturmek, t.; کتورمک

tahsîl it, استحصال *istihsâl it*. —
Obtenir une permission, تحصيل
tahsîli roukhsat it. —
l'objet de ses désirs, مرادنه ايرشك
او *murâdinè irichmek*,
nâil, vâcyl ol, a.-t.

OBTENTION, s. f., تحصيل *tahsîl*,
استحصال *istihsâl*, a.

OBTUS, E, adj. Angle — زاوية
zâvièi munferidjè, a. —
Esprit obtus, en parlant d'une per-
sonne qui a peine à comprendre,
سوز *zihni qapûnyq*, ذهني قپانق
seuz aûlamaz.

OBTUSANGLE, adj., منفرج الزاوية
munferidj uz-zâviè, a. — Triangle
obtusangle, شكل مثلث ذو زاوية
chekli mucelles zou zâviètil-
munferidjet.

OBUS, s. m., بر نوع كوچك قمبره
bir nev'y kutchuk qoumbara,
اوبوز, *obouz thopi kullèci*, t.

OBUSIER, s. m., اوبوز طوپسى
obouz thopi, t.

OBVIER, v. h., چاره بولمق
tchârè boulmaq, صاقتمق
sâqynmaq, t.; مانع او
ihtirâz it, احتراز
ol, دفع ا, *men', def' it*, a.-t.
— Il faut obvier à cela, بونك دفعى
چارهسنه باقلمق لازمه
bounuñ def'y tchârècinè bâqylmaq
lâzemèi hâldendur.

OCCASION, s. f., conjoncture de
temps, de lieux propre à..., فرصت
foursat, وقت و حال
vaqyt, وقت واصل او
vaqt u hâl, a. — Occasion favorable,
vaqti munâcib. —
Belle — فرصت حسنه
foursati hacnè. — Chercher l'occasion,

فرصت ارامق *foursat arâmaq*. —
L'occasion se présentait, فرصت
foursat eldè iken. —
Guetter l'occasion, فرصت اوليق
foursat âvlamaq, گوعز-
lemek. — Laisser échapper l'occasion,
foursati fevt it, فوت ا
fevti foursat it. —
Dans l'occasion, quand elle se pré-
sentera, وقت مناسب ظهورنده
vaqti munâcib zouhourindè. — Ne
pas perdre l'occasion, فرصتى فوت
foursati fevt itmemek. —
Occasion, sujet, ce qui donne lieu à
quelque chose, وسيله *vecîlè*, pl. a.
وسايل *veçâil*. — Se mettre en colère
pour une légère occasion, ادنا بر
ednâ bir vecîlè ilè ghazabè guelmek.

OCCASIONNEL, LE, adj., باعث
bâ'ys olân, a.-t.; موجب
moudjib, a. — Cause occasionnelle,
'ylleti moudjibè.

OCCASIONNELLEMENT, adv.,
وقت *foursat ilè*, فرصت ايله
vaqti foursat zouhourindè,
ا.-t.; بالايجاب
bil-idjâb, a.

OCCASIONNER, v. a., — باعث
وسيله *bâ'ys, sebeb ol*, سبب او
vecîlè vîrmek, a.-t. —
Occasionner du bruit, des propos,
irâci qîl u qâl it.

OCCIDENT, s. m., غرب *gharb*,
باتى - باطى *maghrib*, a.;
گون باتيسى *gun bâtîci*, t. —
Se tourner vers l'Occident, سمت
semti gharbè teveddjuh

it. — Les régions de l'Occident, اقطار مغربیه *aqthāri maghrebīe*.

OCCIDENTAL, E, adj., مغربلو *maghriblu*, a.-t.; مغربی *maghribi*, غربی *gharbi*, a.

OCCIPITAL, E, adj., قفایه منسوب *qafāie mensoub*, a.-t.; اکسده کسی *ensēdeki*, t.; قذالی *qafāi*, قذالی *qazālī*, a. — L'os occipital, اکسه عظم قذالی *eūsē guemīgui*, کمیکي *'azmi qazālī*.

OCCIPUT, s. m., اکسه *eūsē*, t.; قفا *qafā*, a.

OCCULTATION, s. f., آیک اردنک *āiik ardink*, کیزلنمه *āiūn ardindē guzlenmē*, t.; تسترفی ورائ القمر *tecettur fi verāil-qamer*, a. — Occultation des étoiles fixes par la lune, ثوابتک ورائ *sevābituū verāi qamerde tecetturi*.

OCCULTE, adj. com., کزلو *guyzlu*, t.; خفی *khafī*, a. — Cause occulte, علت خفیہ *'illeti khafīie*. — Maladie — مرض خفی *marazy khafī*.

OCCUPANT, E, adj., ضبط ایدن *zabth iden*, a.-t.; متصرف *muteçarrif*, a. — Premier occupant, اول ایدن *evvel be-evvel zabth iden*, متصرف متقدم *muteçarrifi muteqaddim*. — Procureur occupant, ou constitué sur un procès, وکیل منصوب *vekīli mensoub*.

OCCUPATION, s. f., affaire qui occupe, ایش *ich*, کوچ *gutch*, t.; کار *kiār*, p.; مشغله *mechghelē*, pl. a. مشاغل *mechāghyl*, شغل *choughl*, pl. مشغولیت *echghāl*, اشغال

mechghoulīet. — Occupation importante, مشغله مهمه *mechghelē muhimē*. — Avoir de l'occupation, مشغول او *mechghoul ol*. — Être sans — بی شغل و کار او, *bi choughl ukiār ol*. — Donner de l'occupation à quelqu'un, بر کمسنده ایش و یرمک *bir kimesnēie ich vīrmek*, اشغال او *ichghāl it*. — de l'embaras, de la peine, ایش آچدرمق *ich ātchturmaq*, بر کمسنده غائله و یرمک *bir kimesnēie ghāilē vīrmek*. — En t. de jurisp., occupation signifie habitation, séjour, اوتورمه *otourma*, اقامت *iqāmet*. — Terme militaire, action de s'emparer d'un pays, ضبط — استیلای مهکت *zabth, istīlāi memleket*.

OCCUPER, v. a., tenir, remplir une place, میدان المق *meidān almaq*, مکان — یرطوتوق *mekiān, ier thoutmaq*, ق *syghmaq*, t.; استیعاب *isti'āb it*, استیعاب مکان *isti'ābi mekiān it*, a.-t. — Cela occupe beaucoup de place, بو چوق یرطونار *bou chei tchoq ier thoutār*. — Habiter, اوتورمق *otourmaq*, ساکن او, *bir ierdē otourmaq, sākin ol*, — نهکن *temekkun, iqāmet it*. — Occuper une maison, بر خانده *bir khānēde otourmaq*. — Donner de l'occupation, ایش *ich ichletmek*, اشغال او *ichghāl it*, چالشدرمق *tchālchturmaq*, ایش و یرمک *ich vīrmek*. — Il faut occuper les jeunes gens, کنجلیری چالشدرملو *guendjleri tchā-*

lichturmalu. — Arrêter, amuser quelqu'un, اکلندرمک *eğlendiriemek*. — Occuper la place de quelqu'un, بر مشغول کردن *bir kimesnenuñ icrîne oturmaq*. — En t. de guerre, se saisir, s'emparer d'un poste, ضبط االمق *almaq*, zabth it. — S'occuper, v. pron., چالشماق *çalışmaq*, t.; مشغول شدن *mechghoul ol*, اکلنمک *iklenmek*, ایشلنمک *işlenmek*, اشتغال ا *ichtighâl it*, a.-t. — S'occuper à lire, کتاب سزک *kitâb mouthâla'acinê mechghoul ol*. — Je m'occupe de votre affaire, سزک مصالحتکنز *syzuñ maslahatuñyz itê mechghoulum*. — S'occuper d'une chose, y songer, برایشه عقلنی *bir ichê 'aqlini vîrmek*, sarfi zyhu it. — En parlant d'un procureur chargé d'une affaire en justice, on dit : C'est un tel qui occupe pour moi en cette cause, بود عواده طرفمدن حامل *bou da'vâde tharafumdan hâmilê vekîâlet olân felândur*. — Occupé, e, ایشی کوچی *mechghoul*, مشغول *ichi gudju tchoq*, چوق *âlinnich*. — Lieux occupés, ضبط اولنمش یرلر *zabth olounnich icrler*. — Un homme fort occupé, کثیر الاشغال بر آدم *kecir ul-ichghâl bir âdem*.

OCCURRENCE, s. f., ظهورات *zouhourât*, وقوع *vouqou'*, اتفاق *ittifâq*, فرصت *foursat*, a. — Heureuse, favorable occurrence, — فرصت خیریه *foursati khuiriê*, سعید *sa'ûde*.

OCCURRENT, E, adj., وقوع بولان *vouqou' boulân*, حادث اولان *hâdis olân*, واقع اولان *râqy' olân*, a.-t.; اتفاقی *ittifâqî*, a. — Les affaires occurrentes, امور اتفاقیه *oumouri ittifâqiê*.

OcéAN, s. m., دیش دکز *dîch deñyz*, t.; بحر محیط *bahri mouhîth*, بحر اقیانوس *aqiânos*, a. — Indien, بحر محیط هندي *bahri mouhîthj hindî*.

OcéANIEN, E, adj., بحر محیطه *bahri mouhîthê mutê'allyq*, متعلق *a.-t.*

OCHLOCRATIE, s. f., عوامک *'avamuñ hukioumeti*, a.-t.; حکومت لاسافل الناس *hukioumet il-eçâfil un-nâs*, a.

OcQUE, s. f., poids du Levant, اوقه *oqa*, t.; وقیه *vaqîe*, قیه *qîie*, a. Un peu moins de quarante onces et demie, ou deux livres et demie, poids de Paris.

Ocre, s. f., اشی بویا *achi boiâ*, ازنگان *sâri âchi*, صاری اشی *ezenguiân*, p.

Ocreux, Ochreux, se, adj., آشی بویا رنگلو *âchi boiâ renklu*, t.

OCTAÈDRE, adj. et s. m., سکز بوزلو *sekyz üzlu*, t.; دو ثمان قواید *zou samân qavâid*, مثمان الجهات *mucemmin ul-djehât*, a.

OCTANT, s. m., مقياس الثمن *myqûs us-sumu ud-dâiret*, a.

OCTAVE, s. f., سکز *sekyz gunlik*. — Le huitième jour, سکزنجی کونی *sekyzyndji guni*, t.

OCTAVO (IN-), s. m., ثمن سبقه

کندو کوز *sumni thabaqa qyth'a-cindè*, a.-t.

OCTOBRE, s. m., mois, نشرین اول *techrîn evvel*, اختریس *akhtebrîs*, t.

OCTOGÉNAIRE, adj. com., سکسان *seksân üächindèki*, t.; هشتاد ساله *hechtād sālè*, p.

OCTOGONE, adj. com., سکز گوشه لو, *sekyz keuchèlu*, t.; مضمین *mucemmen*, *mucemmen uz-zevāā*, a. — Figure octogone, شکل مضمین *shekli mucemmen uz-zevāā*.

OCTROI, subst. masc., concession, مساعل *baghychlāich*, t.; *muç'adè*, انعام *in'am*, pl. a. انعامات *in'amāt*. — Droits sur les denrées, مشروبات رسمیه *méekioulāt u mechroubāt resni*, عواید *'avāūd*, a.; شهرک ایرادی *chehrūn irādi*.

OCTROYER, v. a., بعشلمق *baghychlamaq*, ویرمک *vîrmek*, t.; انعام *in'am it*, ا. — ارزانی قلمق *erzāni qylmaq*, a.-t.

OCTUPLE, adj. com., سکز قات *sekyz qāt*, سکز دکلو *sekyz deñlu*, سکز کره او قدر *sekyz kerrè oqadar*, t.; ثمانی *semāni*, a.

OCTUPLER, v. a., سکز قات *sekyz qāt it*, t.

OCULAIRE, adject. com. (témoin), گندو کوز ایله کورمش شاهد *guendu gueuz ilè gueurmich chāhid*, t.; بالمعاینه شاهد *bil-mou'āienè chāhid*, العین *chāhid berāi*, ال-عین *ul-'āin*. — s. m., verre oculaire, دوربینک کوز طرفنه کلان شیشه سی *dourbīnuñ gueuz tharafina guelān chīchēci*.

OCULAIREMENT, adv., کندو کوز *guendu gueuz ilè gueurerek*, t. — Se convaincre oculairement, بالمعاینه تحقیق *bil-mou'āienè tahqīq it*.

OCULISTE, s. m., کتخال *kehhāl*, ا. کوز حکیمی *gueuz hekīmi*, t.

OCZACOF, ville de Bessarabie, اوزی *ozi, ozou*, t.

ODALISQUE, ou mieux ODALIQUE, s. f., او طهلق *odhalyq*, t.

ODE, s. f., poème lyrique, قصیدک *qacīdè*, pl. a. قصاید *qaçāid*, شعر *chi'ri mucimmyth*.

ODESSA, ville et port de Russie sur la mer Noire, قوجه بک *qodja beg, qodja beï*.

ODEUR, s. f., قوڤو *qoqou*, قوڤو *qokhou*, t.; رایحه *rāiha*, pl. a. کورل قوڤو *revāih*. — Bonne — *guzel qoqou*, رایحه طیبه *rāihai thaïbè*. — Mauvaise — مردار, عبث *senā, mourdār qoqou*, رایحه ردیه *'abes qoqou*, کسکین قوڤو *rāihai rediè*. — forte, *keskīn qokhou*. — Odeurs, senteurs, parfums, قوڤولوشیلر *qokhoulu cheïler*, عطریات *athīāb u 'athrūiāt*, a. — Au fig., réputation, نام *nām*, p.-t.; شهرت *cheuhret*. — Bonne — نیک ناملق *nīk nāmlyq*, نامی *nīk nāmi*. — Mauvaise — بد ناملق *bed nāmlyq*.

ODIEUSEMENT, adv., وجه مکروه *vedjhi mekrouh uzrè*, a.-t.; کربها *kerīhen*. — Se comporter odieusement, حرکت و حرکت *kerīhen 'amel u hareket it*.

ODIEUX, SE, adj., مکروه *mekrouh*,
منفور *menfour*, مبعوض *mabghouz*,
غير مقبول *ghaïr maqboul*, a.; نـا
مقبول *nā maqboul*, p.-a. — Un
homme odieux, مکروه الاطوار بر آدم
mekrouh ul-athvār bir ādem. — Un
discours — مکروه کلام *bir kelāmi*
mekrouh. — Devenir odieux, موقع
او استکراه *mevqa'y istikrah ol*.

ODOMÈTRE, s. m., يبول اولچيسى
ïol eultchuçu, t.; مقياس الطريق
myqūs uth-tharīq, a.

ODONTALGIE, s. f., ديش آغريبسى
dīch āghrici, t.; وجع الاسنان
vedja' ul-esnān, a.

ODONTALGIQUE, adj. com., ديش
dīch āghricinē nāfy',
t.-a.; ديش آغريبسى كيدريجى
dīch āghricini guūderidji, t.;
دافع *dāfy' ul-vedja' ul-*
esnān, a.

ODONTOÏDE, adj. com., ديش
سننى الشكل *dīch souretindè*,
sinnū uch-chekil, a.

ODORANT, E, adj., قوقولو *qoqoulu*,
قوخولو *qokhoulu*, t.; رائحه لو
rāi-halu, كوزل رائحه لو
guzel rāi-halu, a.-t.;
قوزل قوخولو *guzel qokhoulu*,
طيب الرائحه *thāiib ur-rāi-ha*, a.

ODORAT, s. m., قوقولمه قوتسى
qoqoulama qouveti, t.-a.; شامه
chāmmè, قوت شامه
qouveti chāmmè, a. — Avoir de l'odorat,
sentir, قوقولماق *qoqoulamaq*, t.;
قوت استشمام *istichmām it*,
قوت شامه سى او
qouveti chāmmèci ol.
— Il n'a point d'odorat, عديم

در الشامه *'adīm uch-chāmmèdur*.
ODORIFÉRANT, E, adj., قووخو
بايدريجى *qokhou tāiduridji*, t. —
Des aromates odoriférants, عطريات
'athriāti nāchiret
ur-revāih, a.

OËCUMÉNICITÉ, s. f., عموميه
شول على ربع
'oumoumīet,
الشومول المسكون
choumoul 'ala roub' ul-
meskioun, a.

OËCUMÉNIQUE, adj. com., univer-
sel, جميع
'oumoumī, a.; شامل
djemī' dunānuū,
شامل على ربع المسكون
chāmil 'ala rub'
ul-meskioun.

OËCUMÉNIQUEMENT, adv., وجه
عمومى اوزره
vedjhi 'oumoumi:uzre,
a.-t.; عمومًا
'oumoumen, a.

OËDÉMATEUX, SE, adj., ذو ورم
zou verem ur-rakhv, a.

OËDÈME, s. m., سليوك
ورم اور
sulpuk ioumrou our, t.;
ورم اور
verem ur-rakhv, a.

OËIL, s. m., pl. YEUX, كوز
guez,
t.; عيون
'ouïoun;
ديك *dīdè*, p. — Le
coin de l'œil, كوز اوجى
guez
كوز قوبرونى
guez qouï-
roughy. — Le blanc de l'œil, كوزك
بياض العين
guezun āqy,
beïāz ul-'aïn. — Le noir de l'œil,
كوزك قره سى
guezun qaraci,
سواد العين
savād ul-'aïn. — Les
différentes parties de l'œil, كوزك
اجزاي مختلفه سى
guezun edjzū
moukhtelifèci. — Faire un clin d'œil,
كوز اوبناتيق
guez oïnātmaq. —
Faire signe de l'œil, كوز ايتمك

gueuz itmek. — Regarder du coin de l'œil, *gueuz kuz awjiblah baqmaq.* — Fermer les yeux, *gueuz ioummaq.* — Lancer un coup d'œil, fixer les yeux sur, *gueuz dikmek,* نظر, *gueuz âتماق,* نظر, *nazar sâلماق.* — Tourner les yeux, *ïuz tchevir-mek,* كوز لرین دوندرمک, *gueuzlerîn deundurmek.* — Mettre devant les yeux, *gueuzîné سوقهق,* كوزینه سوقهق, *soqmaq.* — Voir, regarder de bon œil, *husni nazar ilè gueurmek,* عین لطف ایله, *'aîni lonthf ilè gueurmek.* — de mauvais œil, *كج نظر ایله,* *guedj nazar ilè gueurmek,* كوز نظر عنف ایله, *'unf ilè gueurmek.* — Qui a bon œil, qui a de la pénétration dans les affaires, *tîz nazar.* — On dit qu'une chose se voit de l'œil, qu'il suffit de la regarder pour la connaître, *bellu olour,* بادئ, *bādii nazardè bedîd u 'aîândur.* — Jeter un coup d'œil en passant, *guez ilichturmek.* — Examiner légèrement une chose, *guzel gueur-nich,* نظاره لطیفه, *ilki bāqych.* — Au premier coup d'œil, *nazarèi oulāda.* — En un clin d'œil, promptement, طرفه

tharset ul-'aîndè. — Faire les yeux doux, *'ychq gueuzi ilè bāqmaq.* — Au fig., ouvrir les yeux à quelqu'un, l'informer de ce qu'il ignorait, *bir kimesnènuñ gueuzîni âtchmaq,* بر کیمسنه نک, *iqāz it.* — Sous les yeux de quelqu'un, en sa présence, *bir kimesnènuñ gueuzu cuñundè.* — Aux yeux de tout le monde, *khalquñ gueuzu cuñundè,* خلقک, *'ala meleen-nās.* — OEil, t. de botan., petite excroissance qui se voit sur les branches d'arbres, *bāgh gueuzu,* باغ, *bāgh thoumroudjyghy.* — OEil, lustre des étoffes, éclat des pierreries, *djilā,* پیرلاقلق, *parlāqlyq.*

OEIL-DE-BOEUF, s. m., plante, *syghyr gueuzu,* صاری, *sāri pāpādîa,* عین البقر, *'aîn ul-baqar.* — Fenêtre ronde, *mudevver bir pendjerèdjik.*

OEIL-DE-BOUC, s. m., sorte de coquillage, *bir nev'y sadef,* t.

OEIL-DE-CHAT, s. m., espèce d'agate, *bir nev'y bābāqouri thāchi,* t.

OEIL-DE-SERPENT, ou CRAPAUDINE, s. m., pierre. Voy. CRAPAUDINE.

OEILLADE, s. fém., coup d'œil, *bāqych,* نظره, *gueuz,* t.; لحظه, *nazaret,* لحظات, *lahzat,* pl. a. غمزه, *ghāmzet.* — Jeter une

œillade, کوز آتبق *gueuz átmaq.* — OEillade amoureuse, گرشه *guirichmè*, p.; عجزه عاشقانه *ghanzèi 'achyqânè.* — Lancer des œillades amoureuses, گرشه ا *guirichmè it.*

OEILLÈRE, s. f., ديش *یان* *iân dích*, pl. أزو ديشلری *ázou díchleri.* — Petit vase dans lequel on baigne l'œil, کوز اصلاده جق کوچک *gueuz islādajaq kutchuk kiâcè*, t.

OEILLET, s. m., قرنفل *قرنفل* *qarenfil.* — Petit trou pour passer un lacet, الك *ilik.*

OEILLETERIE, s. f., قرنفل *قرنفل* *qarenfil bâghčhèci*, t.

OEILLETON, s. masc., قرنفل *قرنفل* *qarenfil dâldurmaci*, t.

OENANTE, s. f., بر چچک *بر چچک* *bir tclutheguñ ismi.*

OENAS, s. m., pigeon sauvage, کورجني *يابان* *iabân gucüerdjini*, t.

OESOPHAGE, s. m., بلعوم - بلعم *بلعوم* *bul'oum*, *bel'am*, a.; قزل اويکن *qyzyl euiken*, قزل اولکک *qyzyl euñlik*, t.; مری *meri.*

OEUf, s. m., - بهورطه - بومورطه *بومورطه* *ïoumourtha*, t.; بيضة *beizat*, coll. بيض *beiz*, pl. a. بيوض *biouz.* — de poule, طواق بهورطه سی *thāvouq ïoumourthaci*, قوش *قوش* *qouch ïoumourthaci.* — Coquille d'œuf, بهورطه قبوغي *ïoumourtha qaboughy.* — Blanc d'œuf, بهورطه اقی *ïoumourtha aqy.* — Jaune d'œuf, بهورطه صاربسی *ïoumourtha sārīci.* — OEUf frais, تازه بهورطه *tāzè ïoumourtha.* —

gâté, بهورطه قوقمش *qoqmich ïoumourtha.* — à la coque, - رfdان *رافدان* *rafadân ïoumourtha.* — brouillé, ou en omelette, قیغنه *qāighana.* — OEufs rouges, ou de Pâques, بهورطه قزل *qyzyl ïoumourtha*, پصالیا بهورطه سی *pasqālīā ïoumourthaci.* — de poisson, بالق *بالق* *bālyq ïoumourthaci.*

OEUvé, E, adj. (poisson), بهورطه لو *ïoumourthalu.*

OEUvre, s. f., ce qui est produit par un agent, ouvrage fait, ایش *ایش* *ich*, t.; کار *kiār*, p.; صنع *soun'*, مصنوع *fi'l*, pl. a. افعال *ef'āl*, مصنوع *masnou'*, pl. a. مصنوعات *masnou'āt.*

— C'est l'œuvre de Dieu, صنع خدادار *soun'y khoudādur.* — Les œuvres de Dieu, مصنوعات جناب قادر مطلق *masnou'āti djenābi qādir mouthlaq.*

— de la nature, مصنوعات يد قدرت *masnou'āti ïedi qoudret.* — L'œuvre de la création, صنع خلقت و آفرینش *soun'y khytqat u āferīnich.* — de la chair, قربان *qourbān.* — Mettre en œuvre, ایشلتمک *ichtetmek*, ایشه *ایشه*

قوللنمق *ichè qoullanmaq*, قوللنمق *qoullanmaq*, اعمال - استعمال *i'māl, isti'māl it.* — Mettre du bois en œuvre, اغاجی اعمال *aghādji i'māl it.* — Bien mis en œuvre, کوزل *کوزل* *guzel ichlenmich.* —

OEUvre, en t. de joaillier, le chaton dans lequel une pierre est enchâssée, جوهر *üzuk qāchi*, جوهري *djevher khānèci.* — Dans œuvre, hors d'œuvre, en t. d'archit., c'est-à-dire dans le corps ou en dehors

d'un bâtiment, داخل بناده یا خارج
 بناده *dākhyli binādè iā khāridjī
 binādè*. — Hors-d'œuvre, au fig., se
 dit des choses dont un ouvrage pour-
 rait se passer, صد ددن چيقه-ش
sadedden tchīqmich. — OEuvres, en
 parlant des productions d'esprit,
 تالیفات *téélif*, pl. a. تالیفات *té-
 lífāt*, اثر *ecer*, pl. آثار *açār*. —
 OEuvres poétiques, تالیفات شعریه
téélifāti chīrūiè. — morales, اخلاقه
akhlāqè dāir téélifāt. —
 posthumes, مؤلفک وفاتند نصکره,
 ظهور ایتمش تالیفات *mu'ellifūn
 vefātindensoñra zouhour itmich té-
 lífāt*. — OEuvre, en parlant de toute
 action morale, عمل *amel*,
 pl. a. اعمال *a'māl*; کردار *guirdār*,
 p. — OEuvre méritoire, ثوابلو بر عمل
savāblu bir 'amel. — de miséricorde,
 عمل مرحمت اثر *ameli merhamet
 ecer*. — OEuvre pie, حسنة *hacenet*,
 pl. a. حسنات *haçanāt*. — Le grand
 œuvre, la pierre philosophale, اکسیر
 اعظم *iksiri a'zem*.

عرضه طوقنور, *OFFENSANT*, e, adj.,
 شتم امیز; *'yrzè dhoqounour*, a.-t.;
 شتم *chetm âmīz*, p.; جفاکار *djefākiār*,
 a.-p. — Cela est injurieux et offensant,
 بو کیتیت مورث شتم و نقیصه در
*bou këifūiet mourici chetm u naqī-
 çadur*. — Paroles offensantes, شتم
chetm âmīz seuzler,
 کلمات مورث النقیصه
kelimāti mouricet ün-naqīça.

OFFENSE, s. f., injure, آزار *azār*,
 ت.; شتم *chetm*, ستم *sitem*, p.; نقیصه
naqīça, جفا *djefā*, a.

— Grande offense, نقیصه عظیمه
naqīçai 'azimè. — Faire une offense
 à quelqu'un, بر کسنه بیه ایراث
bir kimesnèiè irāci naqīça it.
 — Péché, faute, گناه *gunāh*; صوچ
soutch, بیرامزلق *iāramazlyq*,
 تقصیرات *taqsīrāt*. — Pardonner les
 offenses, عفو تقصیرات ا, *'afvi taq-
 sīrāt it*.

OFFENSER, v. a., faire une offense,
 تکدیر ا, *dhoqounmaq*, t.;
 ایراث نقیصه ا, *irāci na-
 qīça it*. — Cela m'offense, بو حالت
 بکا مورث نقیصه در *bou hālet bañā-
 mourici naqīçadur*. — Attaquer,
 صاشمق *satachmaq*. —
 Choquer, blesser, دو قنیق *doqoun-
 maq*, ضرر *indjītmek*,
 ایرشد مرک *zarar irichturmek*. —
 Afliger, indisposer, خاطر نه دو قنیق
khāthyrinè doqounmaq,
 بقمق *khāthyrini iqmaq*. — Vexer,
 رنجیل ا, *rendjīdè it*. —
 Offenser par des paroles, سو کمک
seugmek, شتم ا, *chetm it*. — Dieu,
 کناه ا, *khathā, gunāh*
 رضا اللہک خلاف نه حرکت ا,
ryzā oullahuñ khylāfinè hareket it.
 — S'offenser, v. pron., انجمنک
indjinmek, کوسمک *kusmek*,
 خاطر مانده او, *khāthyri qālmaq*,
 منفعیل او, *moun-
 fa'yl ol*. — Ne vous offensez pas de
 ces paroles, بو سوزدن خاطرک
*bou seuzden khāthyruñ
 qālmaqoun*. — Offensé, e, عرضه
 طوقنوله *'yrzinè dhoqounilmich*,
 خاطرک *dhoqounoulnich*.

منفعل *khāthyri qālmich*, قالمش *mounsa'yl*.

OFFENSEUR, s. m., طوقنسان *dhoqounān*, انجديدجي *indjididji*, انجديدن کيسنه *indjiden kimesnè*, ايڦاع *tekdir iden*, ايڦاع *iqā' naqīca iden*, a.-t.

OFFENSIF, ve, adj. — Arme offensive, آلت حرب *dleti harb*, au pl. آلات جارحة *ālāti djārihat*. — Guerre — ايصال تعرض اولان جنك *içāli te'arruz olān djenk*. — Ligue شروط تعرضي مشتمل اولان — اتفاق *chourouthi te'arruzi muchtemil olān ittifāq*. — Alliance — اتفاق *ittifāq te'arruzi*.

OFFENSIVE, s. f., بصقون *basqoun*, تعرض صورتيله جنكه مبادرت *te'arruz souretile djenguè mubāderet*, a.-t.

OFFENSIVEMENT, adv., طوقنهرق *dhoqounaraq*, على طريق التعرض *'ala tharīqut-te'arruz*, تعرضكارانه *te'arruzkiārānè*.

OFFERT, e, adj., تقديم اولنمش *taqtīm olounmich*, a.-t.

OFFICE, s. m., devoir de la vie, de la société civile, ايـش *ich*, t.; وظيفة *vādjibēi zimmet*, واجبه ذمة *vāzifēi hāl*, a.; كار *kiār*, p. — Il est de l'office d'un magistrat de... شوبله ايتيك برحاكوك واجبه ايشيدر. *cheuile itmek bir hākimuū vādjibēi ichēdur*, kiārīdur. — D'office, sans avoir été requis, مجرد وظيفة *mudjerred vazīfēi hāli olmaq uzrè*. — Experts nommés قبل شرعدن مأمور اولان اهل *qabli cher'den meēmour olān ehli khybrè*. — D'office, de son propre mouvement, کند لکندن *guenduliguinden*, کند و قریب کسندن اوله رق *guendu qarīhacinden olaraq*. — Service, assistance, همت *himmet*. — Bons offices, حسن همت *husni himmet*, pl. a. همم حسنه *hememi hacenè*, معافی جيله *meçā'y djemilè*. — Rendre de bons offices à quelqu'un, بر کسندنک حقنه معافی جيله *bir kimesnènuū haqquc meçā'y djemilè sarf it*. — En rendre de mauvais, معافی نامرغوبه صرف ا *meçā'y nā merghoubè sarf it*. — L'office, le service de l'église, نماز *naṁāz*. — L'office divin, صلوات *salāti mubārek*. — Office, charge, emploi, منصب *mansyb*, pl. a. مناصب *meaācyb*. — Office de trésorier, خزینه دارلق منصبی *khazīnédārlyq mansybi*. — Fonction, خدمت *khydmet*. — Art de préparer, de faire ce qu'on sert sur la table pour le dessert, سفرده میوه دوزمنک *sofruda meivè duzmenuū fenni*. — subst. fém., Lieu où l'on prépare tout ce que l'on met sur la table pour le dessert, et où l'on garde le linge et la vaisselle, کیلار *kilār*. — Offices, au fém., tous les lieux où l'on prépare et où l'on garde ce qui est nécessaire au service de la table, سفرده جی کیلار لری *sofradji kilārleri*. OFFICIAL, s. m., قاضی الكنيسة *qāzi ul-kenīcat*, a. OFFICIALITÉ, s. f., قضا *qazā*, a. OFFICIANT, adj. m., کنیسده

پاپازلق خدمتی ایدن *kenicadè pāpāzlyq khydmeti iden, t.*

OFFICIEL, LE, adj., déclaré par l'autorité, رسمی *resmi, a.*—Déclaration officielle, رسمی اعلان *i'lāni resmi.*—Nouvelle— رسمی خبری, *resmi khaberi.*

OFFICIELLEMENT, adv., رسمی وجهه رسمی اوله رق *resmi olaraq, resmi* اوله رق *vedjhi resmi uzrè, a.-t.*; رسماً *resmen, a.*

OFFICIER, v. n., faire l'office divin à l'église, لیتوریا اوقومق *lītouriā oqoumaq,* نماز اوقومق *namāz oqoumaq, t.*; ادای صلاة ا *edāi salāt it, a.-t.*

OFFICIER, s. m., qui a un office, une charge, منصب صاحبی *man-syb sāhybi, a.-t.*; اهل منصب *ehli mansyb,* au pl. ارباب مناصب *erbābi menācyb.*—Officier de justice, *ridjāli cher'den biri.*— de la maison du roi, سرای *sarāi humāṭoun ridjālinden biri.*—Militaire qui a un grade, عسکر ضابطی *'asker zābithy,* ضابط *zābyth, pl.* ضابطان *zābithān, اوفیچیال ofūčhīāl.*—civil, حاکم *hākim, pl. a.* حکام *hukkiām.*—Les officiers, ou autorités civiles et militaires, حکام و ضابطان *hukkiām u zābithān.*—Qui a soin de l'office et du service de la table, کلارجی *kilārdji, kilerdji.*—Officiers de la bouche, خدمه مطبخ خاص *khademē mathbakhy khāss.*—Officiers de la justice, ceux qui sont revêtus d'une charge dans les tribunaux,

محکمه ضابطلری *mehkemè zābyth-leri.*

OFFICIEUSEMENT, adv., دوستلق *dostlyq* محبتانه *souretilè,* سعباً *mouhibbānè,* دوستانه *dostānè,* الى التظييب *sā'ien ilat-tathīb,* لطفاً وكرماً *louthfen vè keremen, a.*

OFFICIEUX, SE, adj., دوستلق *dostlyq* کرم *idīdji, t.*; ایددیجی *kerem idīdji,* مودتلقو *me-veddetlu, a.-t.*—Une personne officieuse, تطييب قلبه مایل بر مرد *tathībī qouloubè māil bir merdi muruvvetkiār.*—Mensonge officieux, فرج کتوره چک یلان *ferah gueturèdjek ialān,* کذب *kyzhi muferryh.*

OFFICINAL, E, adj., - یاپلمش *iapilmich, hāzyr 'ylādj.*

OFFRANDE, s. f., ce qu'on offre à Dieu, حق بولنه وبری لان *haqq iolina vīrīlān, t.*; نسیکه *neciket, pl. a.* نسایک *neçāik.*—Belle offrande, نسیکه حسنه *necikēi hacenè.*—Dans le style soutenu, tout ce que l'on offre à quelqu'un en signe de respect, هدیه پیشکش *pīchkech, ارمان هدایا* *hedāiā, pl. a.* *ermaghān.*

OFFRANT, s. m., celui qui offre, عرض ایدن *'arz iden, t.*—Au plus offrant, زیاده ارتورانہ *zāūdè arturānè.*—Cette maison a été mise en vente à l'encan, et adjudgée au plus offrant et dernier enchérisseur, اوصاتیلوب زیاده ارتورانہ و صوک *bou ev sātīlup*

*zîādê âturânê vè soñ isteklucinê vî-
rilmichtur.*

OFFRE, s. f., action d'offrir, عرض
صونه *vîrmê*, ویرمه *arż itmê*, ایتمه
sounma, t.; تکلیف *arż*, عرض
teklîf. — Ce que l'on offre, عرض
arż olounân cheî. —
Offres par écrit, تحریراً عرض اولنان
tahrîren 'arż olounân teklîf-
ler. — verbales, شفاهاً عرض اولنان
chîfâhen 'arż olounân
teklîfât.

OFFRIR, v. a., présenter, صونيق
taqdîm it. —
sounmaq, t.; تقديم *taqdîm it*. —
Proposer quelque chose à quelqu'un,
عرض *arż it*, a.-t. — un présent,
بر هديه *bir hadîiê taqdîm it*.
— de l'argent, اقچه عرض *aqtchê*
'arż it. — Offrir aux yeux, exposer à
la vue, بر گوسترمک *gueustermek*,
bir کهنندنک کوزی اوکند قومق
kîmesnênuñ gueuzu euñunê qomaq.
— Offrir en sacrifice, قربان *qour-*
bân it. — Donner, اهدا *ihdâ it*,
اithâf *it*. — S'offrir, v. pr.,
se présenter, نفسنی عرض - تقديم
nefsini 'arż, taqdîm it. — à la vue,
کورنمک *gucurunmek*. — Survenir,
ظهوره *zouhour it*, ظهور
zouhourê guelmek. — Il s'est
offert une occasion favorable, مناسب
مناصب بر فرصت ظهور ایتدی
munâcib bir foursat zouhour itti.

OFFUSQUER, v. a., empêcher de
voir ou d'être vu, قپاتمق *qapâtmaq*,
اورتمک *eurtmek*, t.; سترا *setr it*.
— la vue, کسیمک - کسیمق
nazâretî qapâtmaq, kesmek, نظارتته

اوایل *nazâretê hâil ol*. — Trou-
bler, بولاندورمق *boulândurmaq*,
ایراث کدورت *irâci kudouret it*.
— Les passions offusquent la raison,
امراض نفسانیته خیره ساز عققدر
emrâzi nefsanîiê khîrêçâzy 'aqldur.
— Éblouir. Voy. ce mot. — Au fig.,
کوزه *choquer, donner de l'ombrage, کوزه*
گوزنه *gueuzê diken ol*. — Qu'est-
ce qui vous offusque en cela? بوبابل
سزه ایراث تصدد اولان شیء ندر
bou bâbtê syzê irâci teçaddud olân
cheî nedur. — Tout l'offusque, هر
شیء کوزینه دکمن اولور
her cheî gueuzîiê diken olour.

OGNON, s. m., plante potagère,
صوغان - صغان *soghân, sovân*, t.;
تازه *baçal*, a. — nouveau, بصل
tâzê soghân. — sauvage,
یبسان صوغانی *îabân soghâni*. —
de mer, عنصل *'unsol*. — petit,
صوغانجیق *soghândjyq*. — de fleur,
چچک صوغانی *tchytchek soghâni*.
— Tumeur douloureuse aux pieds,
طاوق *nâçour, siguil*, ناصور
thâvouq gueutu.

OGNONIÈRE, s. f., صوغانلسق
soghânlyq, صوغان تارلاسی
târlâci, t.

OGRE, s. m., قره قونجولوس *qara-*
qondjolos, t.; غول *ghoul*, p.

OH! interj. de surprise, وای *vâi*,
های *hâi*, t.

OIE, s. f., قاز *qâz*. — sauvage,
یبسان قازی *îabân qâzi*. — domesti-
que, اوده بسلنان قاز *evdê bestenân*
qâz. — Plume d'oie, قاز بیلکی
îelegui, t.

OINDRE, v. a., یاغلامق *îaghla-*

maq, ياغ ايله surmek, سورمك, اومق
iāgh ilē surmek, سورمك - اومق
ovmaq, t.; tedhīn it. — Se
oindre, گندوی ياغله اومق guen-
duū iāghylē ovmaq, ا
temrikk it, a.-t.

OING, s. m., طوك ياغي dhoñ
iāghy, ايچ ياغي itch iāghy, t.

OINT, e, adjct., qui est frotté
d'huile, etc., ياغ سورلمش
surulmuch, t.; mudehhen,
مدهن — Qui a reçu
une sainte onction, مسيح
mecih. —
L'oint du Seigneur, مسيح الرب
mecih ur-rebb.

OISEAU, s. m., animal à deux pieds,
ayant des plumes et des ailes, قوش
qouch, t.; thair, pl. a. طيور
thouïour; murgh, p. — de
proie, اوجي قوشی
āvdi qouchou. — de mer,
دكز قوشی ileñyz qouchou.
— Instrument dont les manœuvres se
servent pour porter le mortier,
ديوارجي تكنهسی
dīvārdji teknēci.
— Porter l'oiseau, كوترمك
teknēü gueurturmek.

OISELER, v. a., dresser un oiseau
au vol, قوشی آوه الشترمق
āvā alichturmaq, قوشه اوجيلك
qouchē āvdjilik eugret-
mek. — Tendre des filets, etc., pour
prendre des oiseaux, قوش اولمق
qouch āvlamaq.

OISELET, s. m., قوشچغز
qouch-
djaghaz, t.

OISELEUR, s. m., قوش اوجيسى
qouch āvdjici, قوشباز
qouchbāz, t.

OISELIER, s. m., قوشچي
qouch-
dji, t.

OISELLERIE, subst. fém., قوش
qouch alich-
turmaci, terbiēci, t.

OISEUX, se, adj., qui, par goût ou
par habitude, ne fait rien, ou ne fait
que des riens, هيچ مقولهسی شيئر
hitch maqoulēci
cheiler ilē oghrāchān, t.; مشغول
machghoul bil'abes, a. —
Mener une vie oiseuse, عوري
evqāti 'eumri-
'abeciātē sarf it. — En parlant des
choses, بوش boch, هيچ مقولهسی
hitch maqoulēci, عبث 'abes, بيهوده
bīhoudē, بي معنى bi ma'na. — Des
disputes oiseuses, مباحشه لر
bīmeāl mubāhacēler. — Parole oi-
seuse, بيهوده سوز - كلام
bīhoudē seuz, kelām, بوش لاقردی
boch lāqyrdi, pl. کلمات بيجمال
kelimāti bīmeāl.

OISIF, ve, adj., qui ne fait rien,
qui est sans occupation, ايشسز
ichsyz, t.; کارسز kiārsyz, p.-t.;
ايشسز اواره ailāq, ايلاق
ichsyz gudjsyz, خوارده
khovārda, اهل عطلة chli 'athalet.
— Être oisif, قالمق
ichsyz ol, qālmaq. — Rester oisif,
وقتني حال عطلتك كچورمك
vaqtini hālī 'athaletē guetchurmek,
ايشسز طورمق ichsyz dhourmaq. —
En parlant de certaines choses dont
on ne fait point d'usage, طورغن
dhourghoun, ياتقن ātqyn, معطل
mou'aththal. — Laisser son argent
اچسه سني معطل براقمق
aqtchecini mou'aththal brāqmaq.

OISILLON, s. m. fam., قوشچغز *qouchdjyghaz*, t.

OISIVEMENT, adv., ایشسزجه *ichsyzdjé*, خواردهجه *khovârdadjé*, t.; بالعطلة *bil-'athalet*, a.

OISIVETÉ, s. f., ایشسرلك *ichsyzlik*, خوارده لك *avârèlik*, كارسرلك *kiârsyzlik*, بطالت *bathâlet*, a. — Vivre dans l'oisiveté, وقت عورى *vaqti'eumri hâli bathâlette guetchurmek*.

OISON, s. m., petit de l'oie, قاز - پلازی *qâz iâvrouci, palâzi*.

OKE, ou OCQUE, s. f., poids turc de deux livres et demie, اوقه *oqqa*, وقبه *veqyîè*.

OLÉAGINEUX, SE, adj., ياغالو *iâghlu*, دهنی *duhnüctlu*, دهنی *duhnüi*, a. — Matière oléagineuse, ماده دهنیه *maddèi duhnüè*.

OLÉANDRE, s. m., بر نوع اوفاق *bir nev'y oufâq sou aghâdji*, t.

OLFACTIF, IVE, adj., قوخولمهيه *qokhoulamaîè mutè'allyq*, t.; شمتی *chemmüi*, a. — Les nerfs olfactifs, اعصاب شیهه *a'çâbi ehemmüè*.

OLIBAN, s. masc., cirens mâle, گونلك *gueunlik, guenluk*, t.

OLIBRIUS, s. m. fam. Voy. PÉDANT.

OLIGARCHIE, s. f., حکومت *hukioumet ul-khavâss*, a.

OLIGARCHIQUE, adj. com., حکومت متعلق *hukioumeti khavâssè mutè'allyq*, a.-t. — Gouvernement oligarchique, حکومت خواص ايله *hukioumeti khavâssè mutè'allyq*, a.-t. —

اداره اولنان ملك *hukioumeti khavâss ilè idârè olounân mulk*.

OLIVAISON, s. f., زيتون ديرومی *zeitoun dîrimi vaqti*, t.

OLIVATRE, adj. com., زيتونى *zeitouni*, زيتون رنگى *zeitoun rengui*, t.

OLIVE, s. f., زيتون *zeitoun*, زيت *zèit*, t. — Huile d'olive, زيت يانگي *zèit iâghy*.

OLIVIER, s. m., زيتون اغاجى *zeitoun aghâdji*, t. — Un bois d'oliviers, زيتونلوق *zeitounlyq*.

OLOGRAPHE, adj. com. Testament وصيت ايدنك كندو ياروسيله, *vecüet idenuñ guendu iâzouci ilè iâzylmich vecüet-nâmè*.

OLYMPE, s. m., expression poétique pour exprimer le ciel, كوك *gueuk*, t.; عرش اعلا *'archi a'lâ*. — Montagne de la Bithynie, كشييش *kechîch dhâghy*. — de la Thesalie, ليمپوس طانگي *limpos dhâghy*, t.

OLYMPIADE, s. f., دورت سندرلك *dort senèlik*, دورت سنه مدتى *dort senè muddeti*, t.-a.

OLYMPIENS, adj. m. pl., الهية *ilahat ul-'arch 'ynd 'yhâd ul-esnâm*, a.

OMBILIC, s. m., t. d'anat. Voy. NOMBRIL.

OMBILICAL, E, adj., كونده متعلق *gueubeguè mutè'allyq*, كونده كى *gueubektèki*, t. — Cordon ombilical, ثناب ناف *thynâbi nâf*.

OMBRAGE, s. m., ombre des arbres, اغاج كوكله لك *gueulguèlik*, كوكله دسى *aghâdj gueulguèci*.

guelguè, t. — Ombrage frais, كوكه لك *serin gueulguèlik*. — Défiance, soupçon, قورنتسى *qourountou*, اشكل *ichkil*, اشكللك *ichkillik*, a.-t.; وسوسه *vesvecè*, شبهه *chubhè*. — Tout lui fait ombrage, هر شيشدن نوحش - هر شيشدن توهم ايدر *her cheïden tevakhouch, tevehhum ider*.

OMBRAGER, v. a., donner de l'ombrage, كوكه لمك *gueulguèlemek*, كوكه لندر مك *gueulguèlendermek*, كوكه ا *sāiè sālmaq*, كوكه ا *gueulguè it, t.*; ا *tezlil it*, a.-t. — Ombragé, e, كوكه لنميش *gueulguèlenmich*, متظل *mutezellul*.

OMBRAGEUX, SE, adj., soupçon-neux, défiant, قورقاق *qorqāq*, و هام *qourountilu, t.*; و هام *vehhām*, a. — C'est un homme fort ombrageux, غايت الغايه و هام بر *ghāiet ul-ghāiè vehhām bir ādemdur*. — En parlant d'un cheval, peureux, اوركك *eurkuk*, اوركك ات *eurkuk āt*.

OMBRE, s. f., obscurité causée par l'interposition d'un corps opaque, كوكه *gueulguè, t.*; سايه *sāiè, p.*; ظل *zyll, pl. a.* ظلال *zylāl*. — L'ombre de la terre, ظل ارض *zylli arz*. — Se mettre à l'ombre, كوكه لنمك *gueulguèlenmek*, استظل *istyzlāl it*. — Les ombres de la nuit, les ténèbres, ظلمت *zylām leil*, ظلام ليل *zoulmeti leil*. — Courir après une ombre, se livrer à une vaine espérance, بر خيال باطله ذاهب او

bir khaiāli bāthylè zāhib ol. — Ombre, au fig., faveur, protection, جايت كوكه سى *himāiet, himāiet gueulguèci*. — A l'ombre de sa protection, سايه سنك *sāiècindè*, ظل جايت سنك *zylli himāietindè*. — Légère apparence, اثر *ecer*, نشان *nichān*. — Il n'y a pas l'ombre de doute, بو بابك اثر شك وشبهه يو قدر *bou bābtè eceri chekk u chubhè ioqtur*. — Ombre, en t. de peinture, se dit des couleurs obscures. Voy. CLAIR-OBSCUR. — Sous ombre, sous prétexte, صورت ايله *souret ilè*. — Ombres des morts. Voy. MANES.

OMBRELLE, s. f., كوپك شپسيه *kutchuk chemsiè, t.*

OMBRER, v. a., mettre les ombres à un tableau, اظلال *izlāl it*, تقريب *tefrīqy zyll u zyhlī it, a.-t.*

OMELETTE, s. f., قيعنه - قيعانه *gaïghana*, يهورطه قيعنه سى *ioumourtha qaïghanaci, t.*

OMETTRE, v. a., براقق *brāqmaq*, فوت *fevt it*, قصور *qouçour it*, ترك *terk it*, ذهول *zuhoul it*. — Omettre ce qu'il y a de plus important, اهم والزم اولان ماده نك *chem u elzem olān māddeñuñ zykrīni terk it*. — Je n'omettrai rien, هر شيك اجر اسنده *her cheiñ u idjracindè tedjvīz zuhoul u qouçour idèdjek deilum*.

OMISSION, s. f., براقمه *brāqma, t.*; فوت *fevt*, قصور *qouçour*, سهو *schv*, ترك *terk*, ذهول *zuhoul*, ا.

— Faire une omission, ارتكاب *irtikiābi* *zuhoul it.* — Omission volontaire, ترک اختیاری *terki ikhtāri.* — Pêché d'omission, زهول واهمال گناهی *zuhoul u ihmāl gunāhi.*

OMNIPOTENCE, s. f., قوت مطلقه *qouvveti mouthlaga*, a.

OMNISCIENCE, s. f., t. de théol., علم عديم لانتها ربانتي *'ylmi 'adīn ul-intihāi rebbāni,* معرفة الله الكلية *ma'rifet oullah el-kullīet*, a.

OMNIVORE, adj. com., هر شیله *her cheülē* بسلنور - تعیش ایدر *bestenur, te'āiñch ider.*

OMOPATE, s. f., کورک کمیکی *kurek guemigui*, t.; مشط *muchth*, مشط الکتف *muchth ul-ketf*, a.

OMPHALOPTRE, adj. com. Voy. LENTICULAIRE.

ON, pron. pers. indéfini. Ce pronom se rend en ture par la troisième personne du pl. de l'indicatif, ou par le passif du verbe. Ex.: On dit, دیرلر *dírler, derter* دیپورلر *dēicurler*, متقولدر *menqouldur.* — On parle, دینور *dínur* سوبلنور *seuilenur.*

ONAGRA, s. f., حشيشة *hachichet us-sevāh*, a.

ONAGRE, s. masc., âne sauvage, خر *ībān echegui*, t.; جار وحشی *khari dechti*, p.; اعیار غیر *'āir*, pl. a. Ancienne machine de guerre, منجنیق *mendjeniq.*

ONANISME, s. m., ابازاید وارمه *abāzāiē vārma*, t.

ONCE, s. f., poids de huit gros, سکزدهرم وزنی *sekyz dirhem vezni.*

سکزدهرم اغرلغند اولان وزن *sekyz dirhem aghyrlyghyndē olān vezn.* — Petite panthère, یوز *īouz*, t.

ONCLE, s. m., le frère du père, عموجه *'amoudja*, t.; عم *'amm*, pl. a. اعمام *a'mām.* — de la mère, ou maternel, دایبی - طایبی *dhāiī.* — Grand-oncle paternel, بیوک عموجه *buūuk 'amoudja*, عم کبیر *'ammi kebīr.* — maternel, بیوک طایبی *buūuk dhāiī.*

ONCTION, s. f., action d'oindre, ایغله یاغلايش *īāghlāich*, ایغله *īūghluma*, t.; آیین تدهین *tedhīn*, آیین تدهین *āiīni tedhīn.* — Douceur dans le discours, کلامک طاتلولکی - ملائمتی *kelāmuñ thātlułigui, mulāimeti,* لاین کلام *lāni kelām*, a.

ONCTUEUSEMENT, adv., لاین کلام *leīni kelām ilē*, a.-t.

ONCTUEUX, SE, adj., huileux, oléagineux, یاغلو *īāghlu*, t.; دهنی *duhni*, a. — Qui a de l'onctiou, لاین *leīni*, a.

ONCTUOSITÉ, s. f., یاغلو لوق *duhniīet*, a.

ONDE, s. f., طالعده - طالعده *dhālgha*, t.; موج *mevdj*, pl. a. امواج *emvādji.* — Poétiquement, l'eau, la mer, دکز *deñyz.* — Au fig., ce qui figure des ondes: les ondes d'un camelot, صوفک *sofuñ emvādji.*

ONDÉ, E, adj., fait, façonné en onde, موجلو *mevdjelu*, t. — Camelot ondé, موجلو صوف *mevdjelu sof.*

ONDÉE, s. f., قتی یغمور *qati īūghmour*, صاجناق *sādjanāq*,

بغور *saghānaqlu iagh-*
mour, t.

ONDOIEMENT, s. m. Voy. BAP-
TÊME.

ONDOYANT, E, adj., طالعندلنديجى
dhālghalandídji, t.; موج اوران
mevdj ourān, a.-t.; متموج *mutemev-*
vidj, a. — Vagues ondoyantes, امواج
emvādji heüädj. — Flamme
ondoyante, لهيب هياج *lehîbi*
heüädj.

ONDOYER, v. n., flotter par ondes,
موج اورماق *mevdj ourmaq,*
تهوج ا *dālghalanmaq, t.*; چلقنمق
temevvudj it, a.-t.; چلقنمق
tchalqalanmaq.

ONDULATION, s. f., طالعنلمه
dhālghalanma, t.; طالعنه
dhālghā-
lama, t.; متموج *temevvudj, a.* — de
l'air, متموج هوا *temevvudji havā.*

ONDULATOIRE, adj. com. Mouve-
ment ondulatoire, طالعنه وارى
dhālgha vāri hareket, t.-a.;
حرکت *hareketi mutemev-*
vidjè, a.

ONDULER, v. n., دالعندلنمق *dāl-*
ghalanmaq, طالعنه وارى اوينامق
dhālghavāri oïnāmaq, t.; متموج ا
temevvudj it, a.-t.; تالاسلنمق
thalāslanmaq.

ONÉRAIRE, adj. com., comptable,
حساب ويره چك وكيـل
hiçāb vîrèdjek vekîl, a.-t. — Tuteur oné-
raire, وصى متكفل *vecîi mute-*
keffîl, a.

ONÉREUX, SE, adj., اغر *aghyr,*
t.; حضورسز *zahmetlu,*
houzoursyz, a.-t.; ثقيل *saqîl, a.*;
كران *guirān, p.* — Charges onéreux-

ses, ثقيه *tekiālîfi saqîlè.* —
Cela m'est onéreux, كنديمه باركراندر,
guendumè bâri guirāndur.

ONGLE, s. masc., en parlant des
hommes, طرنق - طرناق *thyrnaq,*
t.; ظفر *zoufr, pl. a.* اظفار *azfār,*
اظفير *azāfir.* — Griffe des animaux
féroces, پنچمه *pentchè,*
سرپنچمه *serpentchè,* ظفر *zoufr, zyfr.* — des
oiseaux de proie, قينق - قيناق
qaïnāq. — Rognures, coupures d'on-
gles, طرنق كسنديسى *thyrnaq*
kecindîci.

ONGLÉ, E, adj., طرنقلو *thyr-*
naqlu, t.

ONGLE-ODORANT, s. m., coquillage,
ظفر العفريت *zoufr ul-'yfrît, a.*

ONGLÉE, s. f., پرمق او جلربنك
parmaq
صوغوقـدن اويوشقلغى
oudjler'înuñ soghouqtan ouïouchouq-
lyghy, t.

ONGLET, s. m., bande de papier
reliée avec d'autres feuilles dans un
livre, جلدنمش كتابك ديكلمش
اولان اينجه وبياض كاغد پارچەسى
djildlenmich kitābtè dikilmich olān
indjè 'vè beāz kiāghyd pārtchaci, t.

ONGUENT, s. m., مرهم *merhem,*
vulg. ملهم *melhem, t.*

ONIROCRATIE, s. f., تعبیر رويا
علم *ta'bîri rouïā 'ylmi, a.-t.*; علمى
'ylmi ta'bîr ur-rouïā, a.

ONICROCITIE, s. f., تعبیر رويا
ta'bîri rouïā, a.

ONKOTOMIE, s. f., - ورمى دشهه -
ورمى يارمه *veremi dechmè, iārma, t.*;
شق الورم *chaqq ul-verem, a.*

ONOCROTALE, s. m., بـر
نوع بتاق قوشى *bir nev'y batāq*
gouchi, t.; حوصل *havsāl, a.*

ONOMATOPEË, s. f., تصويغ اللفظ *tasvigh ul-lafz*
حكاية عن الصوت *hikiāteten 'an vs-savt*, a.

ONTOLOGIE, s. f., علم تجريد *ylmi tedjrid ul-rudjoud*.

ONYX, s. masc., espèce d'agate, سليمانى *beāz 'ayiq*, بياض عقيق *suleimāni*, بلغمى يشيم *bulghami* *iechīm*, t.; مهره سنک *muhreçenk*, p.-t.; جزع *djez'*, a.

ONZE, adj. num., اون بر *onbir*, t.; حادى عشر *ahud 'achar*, هادى عشر *hādi 'acherè*, a.; يازده *iāzde*, p.

ONZIÈME, adj. com., اون برنجى *on birindji*, t.; حادى عشر *hādi 'acherè*, a.; يازدهم *iāzdehüm*, p.

ONZIÈME, s. m., onzième partie d'un tout, اون برنجى پاى *onbirindji pāi*, t.; الجزء الحادى عشر *el-djuz' el-hādi 'acherè*, a.

OPACITÉ, s. f., صيقلق *seuqlyq*, t.; كثافت *keřāfet*, a.

OPAQUE, adj. com., اوتدهسى *eutèci gucurunmez*, صيقى *seuqy*, t.; غير شفاف *ghāiri cheřfāf*, ككيف *kecif*, a. — Matière opaque, ماده كيفه *māddè kecifè*.

OPÉRA, s. m., pièce de théâtre en musique, سس وساز ايله اولان *ses u sâz ilè olân qomedîā oïouni*, t.

OPÉRATEUR, s. m., qui fait des opérations de chirurgie, جراحلق *djerāhlyq*, اجرا ايدن *san'atleri idjrā iden*, a.-t.; جراح *djerrāh*, a. — Charlatan qui vend des remèdes en place publique, علاج *ylādji tchartchici*, t.

OPÉRATION, s. f., action de ce qui opère, ايش *ich*, t.; عمل *'amel*, pl. a. اعمال *a'māl*; كار *kiār*, p. — Opérations de la nature, اعمال طبيعت *a'māli thabi'at*. — Opération de la grâce, توفيق بارينك على *tevfīqy bārīnuū 'ameli*. — Opérations militaires, اعمال حربيه *a'māli harbīè*. — Effet d'une médecine, دوا على *devā 'ameli*, ichlemèci. — Opération chirurgicale, صنعت صنایع *san'ati djerrāhīè*, pl. صنایع جراحیه *sanāi' djerrāhīè*. — Opérations d'arithmétique, صنایع العلم *sanāi' el-'ylm er-raqam*.

OPÉRER, v. a., produire un effet, ایتتمک *itmek*, ایشلمک *ichlemek*, عمل - فعل *'amel, fy'l it*. — Mes sollicitations n'ont rien opéré, بندم التیساتم بر درلو عمل ایتمدى *benum iltimāçatum bir turlu 'amel itmedi*. — Cette médecine n'a pas encore opéré, بو علاج هنوز ایشلمدی *bou 'ylādji henouz ichlemèdi*. — Opérer, faire des opérations chirurgicales, اجرای صنایع جراحیه *idjrāi sanāi' djerrāhīè it*. — Calculer, حساب *hyçāb it*. — Travailler de la main, ایشلمک *ichlemek*, کندو *guendu el ilè ichlemek*. — S'opérer, v. pr., ایشلنمک *ichlenmek*, عمل اولنوق *'amel olounmaq*.

OPHILOGLOSSE, s. m., plante, بیلان *ilān otı*, t.

OPHITE, adj. Marbre ophite, مصر *iechil mermer*, مرمرى *mycyr mermeri*, t.

OPHTHALMIE, s. f., كوز اغريسي *gueuz aghrici*, t.; رمد *remed*, a. — Ophthalmie humide, رمد رطب *remedi rathyb*. — sèche, رمد يابس *remedi iābis*.

OPHTHALMIQUE, adj. com., كوزك *gueuzuñ*, كوزه مخصوص *gueuzè mahsous*, t.; عيني *'aīnī*, a. — Remède ophthalmique, كوز علاجي *gueuz 'yālādjī*, دواء العين *devāi ul-'aīn*.

OPIAT, s. m., électuaire, معجون *ma'djoun*, a.

OPILATIF, IVE, adj., طبيقاتي *thīqādīdjī*, t.; مولد سده *muvellidi sedde*, a.

OPILATION, s. f. Voy. OBSTRUCTION.

OPILER, v. a., قدامق *qapāmaq*, طبيقاتي *thīqāmaq*, t.; سده *sedd it*, a.-t.

OPINANT, adj. m., رأي ايدين *rēi iden*, عرض رأي ايدين *'arzi rēi iden*, a.-t. — Le premier opinant, رأي اول باول *evvel be-evvel rēi iden*.

OPINER, v. n., رأي وبرمك *rēi vīrmek*, ظن - قياس *rēi it*, ا *zann*, قياس *qās it*, a.-t.; صانمق *sānmaq*. — Opiner du bonnet, قاقوق صالليق *qāvouq sāllamaq*.

OPINIATRE, adj. com., عنادجي *'ynāddjī*, a.-t.; اونكو *onegu*, t.; مصر *'anīd*, معاند *mou'ānid*, مصر *moucyrr*, لجاج *leddjādj*, a. — Au fig., un combat opiniâtre, محاربة *mouhārebēi bil-mou'ānedē*. — Un mal — مصر بر علت *moucyrr bir 'yillet*.

OPINIATREMENT, adv., عناد ايله *'ynād ilē*, معندلك ايله *mou'annidlik ilē*, معاندت اوزره *mou'ānedet uzrē*, a.-t.; اونكولك ايله *eunegulik ilē*, t.; عنادًا *'ynāden*, بالتعند *bit-te'annud*, a.; مصرانه *moucyrrānē*, a.-p. — Soutenir opiniâtrément une chose, بر امري كمال ليج و عناد ايله *bir emri kemāli leddj u 'ynād ilē tēūd it*.

OPINIATRE, v. a., rendre opiniâtre, fam., عناده دوشرمك *'ynādē duchurmek*, a.-t. — S'opiniâtrer, v. pron., عنادجيلك *'ynād it*, عنادجيلك *'ynāddjīlik* gueustermek, كوسترمك *'ānid ol*, اصرار *isrār it*, او *mou'ānedet uzrē ol*, معاندت اوزره او *'ynādē duchmek*.

— S'opiniâtrer à une chose, بر شيه *bir cheiē 'ynād it*. — S'opiniâtrer mutuellement, عنادلشمق *'ynādlachmaq*.

OPINIATRETÉ, s. f., عنادللق *'ynādlyd*, عنادجيلق *'ynāddjīlyq*, معندلك *mou'annidlik*, a.-t.; اونكولك *onegulik*, t.; تهر *temer-rud*, اصرار *mou'ānedet isrār*.

OPINION, s. f., avis de celui qui opine, et sentiment, jugement, بيان اولنان رأيلري يكان *rēi, pl. a. ārā*, قياس *qās*, a.; صانو - صنو *sanou*, t. — Conjecture, مظنة *mezynnet*. — Recueillir les opinions, بيلان اولنان رأيلري يكان جمع *beīān olounān rēileri* *īeguiān īeguiān djen' it*. — Jugement sur une personne ou une chose, ظن

متناقض *mutenāqys*. — Deux humeurs opposées, یکدیگره مخالف یکی *iekdîguerè moukhâlîf iki my-zâdj*. — s. m., l'opposé, le contraire d'une proposition ou d'une personne, نقیض *naqîz*. — Cette personne est tout l'opposé de telle autre, بو کمنسه *bou kimesnè obir kimesnènuñ kullüen naqîzêdur*.

OPPOSER, v. a., placer une chose de manière qu'elle fasse obstacle à une autre, قومق - چکمهک *euñè tchekmek, qomaq*, حواله قلمق *havâlè qylmaq*. — En parlant aussi des personnes, قارشو قومق *qārchou qomaq, t.*; سوز قارشولماق *seuz qarchoulamaq*, اعتراض *i'tirāz it*. — Mettre une chose vis-à-vis d'une autre, قارشولتلی قومق *qārchoulyqlu qomaq*, متناظرًا *mutenāzyren vè mutevādjeheñ vaz' it*. — Comparer, تمثیل *thatbîq, techbîh, temsîl it, a.-t.*; بکرتمهک *beñzetmek*. — S'opposer, v. pron., قارشو طور مق *qārchoudhourmaq*, گوسترمهک *zydullik gueustermek*, مخالفت *moukhālafet it*, اظهار ضدیت *izhāri zyddüet it*. — En t. de jurisp., former opposition, معارض *mou'āryz ol*. — S'opposer à l'exécution d'un arrêt, بر حکمک تنفیذ واجراسنه معارضه *bir hukmuñ tenfîz u idjrâcinè mou'āryza it*.

OPPOSITE, s. com., ضد *zydd, pl.*

خلاف *azdād*; عکس *'aks*, *khylāf*, نقیض *naqîz*; pl. a. نقایض *naqāz*. — Il est tout l'opposite de son frère, تماماً قونداشنک ضدیدر *tamāmen qarindāchinuñ zyddîdur*. — A l'opposite, adv., vis-à-vis, مقابله سنده *qarchouda*, مقابله سنده *mouqābelècindè*, متقابلاً *muteqābilèn*, متناظرًا *mutenāzyren*.

OPPOSITION, s. f., obstacle, empêchement, قارشولق *qarchoulyq, t.*; مانع *māny'*, ممانعة *mumāna'at*. — Opposition formelle, رسماً ممانعت *resmen mumāna'at*, مخالفة *moukhālefet*, تعرض *dakhl*, *té'arruz, a.* — Mettre, apporter opposition, ممانعت *mumāna'at it*, بر شیءک *māny' ol*. — Mettre opposition juridique à une vente, فروختی خصوصنه معارض او *bir cheüñ furoukhiti khouçoucinè mou'āryz ol*. — Contrariété, مخالفة *moukhālefet*, معارضه *mou'āryza*, ضدیت *zyddlik*, اختلاف *ikhtilāf*. — Il y a toujours opposition entre ces personnes, بو ایکی کمنسه لرت بیننک *bou iki kimesnèleruñ beñindè dāmi ikhtilāf u zyddüet vārdur*. — L'opposition, la partie d'une assemblée politique qui contrarie habituellement la majorité, اولانلر طرفنک *khylāf tharāfında olānlar*. — L'opposition l'emportera, sera la plus forte, طرفی مخالفین اقوا اوله جق *tharāfi moukhālîfîn aqvū oladjaq, ghālib guelèdjek*.

OPPRESSER, v. a., gêner la respiration, قطع ا نفسی *nefeci qath' it*, صولغه مانع او *soloughu mâny' ol*, a.-t. — Presser fortement, بامق - بصق بک *pek syqmaq, bâsmaq, بصق بک* *bacyqlyq gueturmek*. — Avoir la poitrine oppressée, صدر *sadr bacyqlyghyna oghrâmaq*, صدره زجت او *sadrè zahmet ol*.

OPPRESSEUR, s. m., ظالم *zâlim*, a.; اذیت - ظلم ایدییجی *ezüet, zoulm idîdji*, t.-a.; جبار *djebbâr*, غدار *ghaddâr*.

OPPRESSIF, IVE, adj., ظلمی *zoulmi*, a.; ظلمکار *zoulmkîâr*, a.-p.

OPPRESSION, s. f., état de celui qui est oppressé, بصق بک *bacyqlyq*, صیقندی *siqynti*. — Oppression de la poitrine, - کوکس صیقندیسی *gucugus siqyntici, bacyqlyghy*. — Suffocation, بوغش *bogoulich*, - Violence, tyrannie, جور *zoulm*, جور *djevr*, تعدی *te'addi*, a.

OPPRESSIVEMENT, adv., ظلم ایلده *zoulm ilè*, a.-t.

OPPRIMÉ, E, adj., مغدورلغه *maghdourlygha oghrâmich*, a.-t.; مظلوم *mazloum*.

OPPRIMER, v. a., چینمک *tcheïnemek*, قییمق *basmaq*, قییمق *qēīmaq*, ایاقلیق *aiâqlamaq*, t.; ظلم - اذیت ا *zoulm, ezüet it*, a.-t.; جور و تعدی *pâimâl it*, جور *djevr u te'addi it*. — Un prince qui opprime ses sujets, رعایاسنه جور

و تعدی ایدن پادشاه *re'âūācinè djevr u te'addi iden pâdichâh*.

OPPROBRE, s. m., رسواییلک *rousvâilik*, t.; عار *'âr*, خجالة *khydjâlet*, خزی *khyzy*. — Grand opprobre, عار عظیم *'âri 'azim*. — Couvrir d'opprobre, رسوای ا *rousvâi it*. — Couvert d'opprobre, رسوای *rousvâ*, رسوای *rousvâi*, رسوای *rousvâi olmuch*. — Il est devenu l'opprobre du monde entier, رسوای *rousvâi ol*. — Il est perdu de réputation, رسوای *rousvâi 'âlem oldon*. — Être couvert d'opprobre, رسوای *rousvâi ol*. — Tomber en opprobre, رسواییلکه دوشمک - گرفتار او *rousvâiligüè dūchmek, gueriftâr ol*.

OPSIGONE, adj. com., t. de didact., صکره دن کلان *soñradan guelân*, صکره دن یتشش *soñradan tetichmich*, t.; متأخر الظهور *mutè'âkkhhyr uz-zouhour*, a.

OPTATIF, s. m., t. de gramm., صیغة التمني *siġhat ut-temenni*, التمني *et-temenni*, a.

OPTER, v. II., سچمک *setchmek*, ایکی شینک بریسنی سچمک *iki cheiün biricini setchmek*, اوکرتلیمک *curundilemek*, t.; اختیار ا *ikhtîâr it*, a.-t.

OPTICIEN, s. m., versé dans l'optique, علم بصره اشنا *'y'lmî baçara achinâ*, a.-p. — Qui fabrique et vend des lunettes, دوربینجی *dourboundji*.

OPTIMÉ, adv. fam., پک ايو *pek eü*, کوزل *guzel*, t.; فبها *febihâ*, a.

OPTIMISME, s. m., جمیع اشیای

دنیا اخیر ما یکون اولدیغنیکن ظن
djemi' echīāi dunīā
akhaīr mā iekīoun oldoughynūn
zann u i'tiqādi, a.-t.

OPTIMISTE, s. m., کافه اشیاپی
 تصویب واستحسان ایدن کمنده
kiāffēi echīāi tasvīb u istihsān iden
kimesnē, a.-t.

OPTION, s. f., اختیار *ikhīār, a.*
 — Cela est à votre option, بوماده سزک
bou mādde syzuñ
ikhīārūnyzē menouhtur.

OPTIQUE, s. f., traité, science de
 la lumière et des lois de la vision,
 علم بصر *'ylmi baçar.* — Apparence
 des objets vus dans l'éloignement,
 نظارت *gueurunuch,*
nazāret. — Spectacle optique, تماشا
temāchā. — Une très-belle optique,
 غایت الغایه لطیف بر تماشا
ghāiet ul-ghāie lethīf bir temāchā.

OPTIQUE, adj. com., qui concerne
 la vue, نظرتی *gueuzuñ, t.;*
nazarū, بصرتی baçarū. — Le nerf
 optique, کوزک سگری *gueuzuñ*
syūry, عصب عین 'acebi 'aīn.

OPULEMMENT, adv., مالدارلغله
māldārlyghylē, p.-t.;
 زکیینلگله *zenguñligülē,*
 مال بوللغی ایله *māl bollyghy ilē, t.;*
 ثرونله *servetilē,*
a.-t.; بالشروة والیسار *bis-servet*
vel-īcār, a.

OPULENCE, s. f., مالدارلق
māldārlyq, p.-t.; زکیینلک *zen-*
guñlik, مال بوللغی māl bollyghy,
 غنیلک *ghanīlik, t.;* ثروة *servet,*
 غناه *ghanā, a.* — Grande opulence,
 ثروت عظیمه *serveti 'azīmē.* — Vivre
 dans l'opulence, وسعت عیش ایله

کچنمک *vas'ati 'aīch ilē gue-*
tchinmek.

OPULENT, E, adj., ماللو *māllu,*
a.-t.; مالدار *māldār, a.-p.;*
 زکیین *zenguñ, مالی چوق māli tchoq, t.;*
 غنی *ghani, ممتول mutemevil.*

OPUNTIA, s. f., بر نوع انجیر
bir nev'y indjir aghādji,
 صبار *sabbūr, a.*

OPUSCULE, s. f., علوم یا فنونه
'ouloum iū
 متعلق کوچک رساله *funounē mute'allyq kutchuk riçalē,*
a.-t.; مجله *medjellet, a.*

OR, partic., هله *lakin, a.;*
 بوسورتک *bou souretdē.* — Or
 donc, امدی *indi, t.*

OR, s. m., métal, التون *altoun,*
 زر *zer, p.;* ذهب *zeheb,*
 ا. — fin, pur, خالص التون *khālis*
altoun, ابریز ibriz, ebriz. — Poudre
 d'or, التون قومی *altoun qouni.*
 — Mine d'or, التون معدنی *altoun*
ma'deni. — Monnaie d'or, التون سکه
altoun sikkē. — Or mat, صونق التون
sonouq altoun. — Or, au fig., ri-
 chesse, مال *māl.* — On dit qu'un effet
 est de l'or en barre, qu'il est aussi
 sûr que de l'argent, نقد اقچه کبیدر
naqd aqtchē guibūdur. — Or trait,
 صرمه *syrma.* — Or filé, ou passé sur
 la soie, قلابدان *qlābedān.* — Les
 tissus d'or, تلی قماشلری *telli*
qoumāchleri.

ORACLE, s. m., réponse d'une di-
 vinité, غیبدن خبر *ghāibden kha-*
 ber, هاتق غیبدن صادر اولان
hātifi ghāibden sādīr olān
 جواب *djevāb, a.-t.* — Verset du Coran dont
 le sens renferme un oracle, آیه

āiet, آية كريمة *āieti kerimè*. — Révélation, وحى ربانى *vahi*, وحى *vahi rabbāni*. — La divinité même qui rendait les oracles, هاتف غيب *hātifi ghaïb*. — Recourir à l'oracle, هاتف غيبه مراجعت ا *hātifi ghaïbè murādju'at it*. — Le consulter, هاتف غيبدن استخبار راي ا *hātifi ghaïbden istykhbāri rēi it*. — Oracle, décision donnée par des personnes d'autorité ou de savoir, آية بينة *āieti beīnaet*, pl. a. آيات بينات *āiūti beīnāt*. — Ses discours sont des oracles, اقوال وکلماتى آيات بينات *aqvāl u kelīmāni āiūti beīnāt meçābēcindèdur*. — Vérités énoncées dans l'Écriture sainte, ou déclarées par l'Église, حديث شريف *hadīci cherīf*, pl. a. احاديث شريفه *chādīci cherīfè*.

ORAGE, s. m., pluie violente et subite, يغمور *saghanaq*, صغنى *īaghmour saghanaghy*, قاصرغه *qūcyrgħa*, بوره *bora*. — Grand, violent orage, كسكين بوره *keskīn bora*. — en mer, ou en terre avec fracas, فورطنه *forthouna*, t. — Au fig., malheur qui survient tout à coup, بلای ناکهانی *belāi nāghūèhāni*. — Reproches, emportement que l'on essnie d'un supérieur, الابانك *ālūbānda*. — Essuyer un grand orage, un grand emportement, عظيم بر *'azīm bir ālūbāndaie douchār ol*.

ORAGEUX, SE, adj., qui cause de l'orage, بوره لو *boralu*, t. — Vent orageux, بوره لو روزگار *bouralu rou-*

zyguūr. — Saison oragense, بوره موسمی *bora mevsimi*. — Sujet aux orages, بوره سی چوق *boraci tchoq*. — En parlant de la mer, فورطندلو *forthounalu*. — Mer oragense, فورطنه لو *forthounalu deñyz*, بحر موج *bakri mevādj*. — Au fig., sujet aux troubles, à l'agitation, دغدغه لو *daghdagħalu*, - كشر الاضطراب *keçir ul-izthyrāb, ul-ykhtilāl*. — Mener une vie oragense, عيش پر آشوب واختلال ايله كچنك *'aīchi pur āchoub u ikhtilāl ilè guetchinmek*.

ORAISON, s. f., prière, دعا *dou'ā*, صلاة *salāt*, pl. a. صلوات *salavāt*. — En t. de gram., discours, كلام *kelām*, مقاله *maqālè*. — Discours d'éloquence pour être prononcé en public, خطابه *khythābet*. — Oraison funèbre, خطابه ندبه امير *khythābèi nudbè āmiz*.

ORAL, E, adj., qui se transmet de bouche en bouche, اغزدن اغزه *agħyzden agħyzè* منقول *menqoul*, حديثى *hadīci*, a.

ORANGE, s. f., fruit de l'oranger, پورتقال *portouqāl*, t.; نارنج *nārindj*, a. — Jus d'orange, صوبى *portouqāl souī*. — Écorce d'orange, پورتقال قبوغى *portouqāl qaboughy*. — Orange amère, ou bigarrade, تورنج *turoundj*.

ORANGÉ, E, adj., پورتقالى *portouqāli*, پورتقال رنگك *portouqāl renginlè*, تورنجى *touroundji*, t.

ORANGEADE, s. f., پورتقال شربتی *portouqāl cherbeti*, t.

ORANGEAT, s. m., پورتقال قهوهی *portouqāl qaboughy chekerlemèci*, t.

ORANGER, s. m., پورتقال اغاجی *portouqāl aghādji*, t.

ORANGERIE, s. fém., لیمونلق *līmounlyq*, t.

ORANG-OUTANG, s. m., homme des bois, singe sans queue, یبان آدمی *ībān ādemi*, ادم یبان *ādem, ībān ādem*, قوبرقسز بیوک میچون *qouīrouqsyz buūuk meīmoun*, t.

ORATEUR, s. m., qui compose des discours d'éloquence, اهل کلام *ehli kelām*, فصیح متکلم *mutekellim*, میر کلام *mīri kelām*. — Qui parle en public, خطبای *khathīb*, pl. a. خطبای *khathēbū*.

ORATOIRE, adj. com., qui appartient à l'orateur, اهل کلامه منسوب *ehli kelāmē mensoub*, a.-t.; خطیبی *khathībī*, a. — L'art oratoire, خطابة *khythābet*, علم خطابة *'ylmi khythābet*.

ORATOIRE, s. m., lieu destiné à prier, نماز یری - اوطهسی *namāz ieri*, عبادتگاه *'ybādetguiāh*, a.-p.; مصلی *mouçalla*, a.

ORATOIREMENT, adv., خطابت *khathābet*, علی *ahli*, اوزره *uzrè*, a.-t.; طریق الخطابة *'ala tharīq ul-khythābet*, a.

ORBE, s. m., بر کوکبک دوری *bir kevkēbū devri*, t.-a.; دور *devr*, دوره *devrè*, a. — Le grand orbe de

la terre, celui dans lequel la terre fait sa révolution, ارضك دوره کبیرهسی *arzuñ devrèi kebūrèci*.

ORBICULAIRE, adj. com., دکرمی *deguirmi*, یوارلق *iouwārlaq*, t.; مستدیر *mustedir*, مدور *mudevvir*, a.

ORBICULAIREMENT, adv., دکرمی *deguirmi olaraq*, t.; وجه *vehè*, مستدیر اوزره *ustedir uzrè*, a.-t.; مستدیرا *ustediren*, a.

ORBITE, s. f., chemin que décrit une planète, مدار *medār*, دوره *devrè*, کوكب *kevkēb*, a. — Cavité dans laquelle l'œil est placé, کوز اوبومی *guez oïoumi*, t.; وقب *tchechm khānè*, p.; مجهر العین *maqab ul-'ain*, mah-djer, a.

ORCANÈTE, s. f., اشک مارولی *ashk māroli*, t.; خس الحمار *khass ul-hymār*, a.; شنجار *chendjār*, p.

ORCHESTRE, s. masc., lieu où se tiennent les musiciens, سازنک یری *sāzendè ieri*. — Réunion de tous les musiciens, سازنک طاوی *sāzendè thāqymī*.

ORCHIS, ou SATYRION, s. masc., نبات *sa'leb oti*, t.; ثعلب اوتی *nebāt us-sa'leb*, a.

ORDINAIRE, adj. com., accoutumé, اوله *ola guelmich*, t.; معتاد *mu'tād*, عادی *'ādi*, مألوف *méelouf*, a. — Le cours ordinaire des choses de ce monde, امور دنیا ناک مجرای عادسی *oumouri dunānuñ medjrāi 'ādici*. — Qui arrive souvent, كثير الوقوع *kecīr ul-vuqou'*. — Commun, mé-

diocre, pen distingué, بیانی *baïāghy*. — Un homme ordinaire, بیانی *baïāghy bir âdem*. — s., ce qu'on a coutume de servir pour le repas, هر کونک یهک *her gunluk temek*, طعام معناد *tha'âmi mu'tâd*. — Ce qu'on a coutume de faire, عادت *'âdet*, توره *teurè*. — C'est son ordinaire, عادتیدر *'âdetîdur*. — Courrier qui part et qui arrive à jours fixes, ایام مخصوصده مرتب اولان *aiâm mahsoucdê murettib olân oulâq*. — Au pl., ordinaires, purgations menstruelles des femmes, حیض وقتی *âi bâchi*, آی باشی *âi bâchi*. — A l'ordinaire, suivant la manière accoutumée, اوزره عادت *'âdet uzrè*, عادتجه *'âdetdjè*, حسب المعتاد *hasb el-mu'tâd*. — D'ordinaire, اکثربا *ekserû*, عادتا *'âdeten*, عادتا *'âdetâ*.

ORDINAIREMENT, adv., اکثربا *ekserû*, غالب *'âdetâ*, ا.؛ ایکیک *ghâlibi hâldè*, ا. - 1.؛ اکثری *ikîdè birdè*, اکثری *ekseri*.

ORDINAL, adj. m., au pl. ORDINAUX, nombre qui détermine l'ordre, توجیه مراتب ایدن *ismâi a'dâduñ murettibi*, مراتب اعداد *merâtibî u'dâd*, a.

ORDINAND, s. m., طریقیت *tharîqati rouhbânüîcè guîren kimesnè*, ا. - 1.

ORDINANT, s. m., évêque qui confère les ordres, توجیه مراتب ایدن *tevdihi merâtib iden pîsgopos*.

ORDINATION, s. f., توجیه مراتب *tevdihi merâtibî rouhbânüîcè*, ا.

ORDONNANCE, s. f., disposition, arrangement, دوزن *duzen*, دوزنک *duzenlik*, t.; ترتیب *nizâm*, انتظام *intizâm*, انتساب *tertîb*, امر *intîcâq*. — Règlement, ordre, امر *emr*, pl. a. اوامر *evâmir*; حکم *hukm*, pl. a. احکام *ahkiâm*. — Édît, فرمان *fermân*. — Ordonnance royale, حکم پادشاهی *hukmi pâdi-châhi*. — Règlement d'une autorité, d'un ministère, نظام *nizâm*. — En parlant des lois et constitutions des souverains, قانون *qânoun*, pl. a. قوانین *qavânîn*. — Ce que prescrit le médecin, حکیمک تنبیهی *hekîmuñ tembîhi*. — Écrit qui contient la prescription du médecin, حکیمک وبردیکی علاج تذکرهسی *hekîmuñ vîrdîgüi 'ylâdj tezkerèci*, ریتته *ritcheta*. — Mandement pour payer, ادا امری - تنبیهی *edâ emri, tembîhi*, اچیه اداسنی امر *aqchê edâcini emri divân tezkerèci*. — Habit d'ordonnance, عسکر قیافتی *'asker qyâfeti*. — Officier d'ordonnance, معین خدمتنی اجرا ایدن عسکر *mon'in khydmetini idjra iden 'asker zâbythi*.

ORDONNANCEUR, v. a., اداسنه امر *edâcinè emr vîrmek*, ادا امری *edâ emri, tembîhi vîrmek*, a. - 1.

ORDONNATEUR, TRICE, s., qui ordonne, qui dispose, دوزیجی *duzîdji*, t.; ناظم *murettib*, مرتب *nâzym*, a. — Celui qui ordonne des paiements, اچیه اداسی خصوصنک *aqchê edâci khou-*

çoucindè fermān sahybi.—Intendant militaire, *asker nāzyri*.

ORDONNER, v. a., mettre en ordre, arranger, *duzmeç*, t.; *tertīb*, *nizām it*, نظام ا - دوزن - تنظيم *tanzīm it*, a.-t.; *duzen*, *nizām vürmek*, *duzmetmek*. — Bien ordonner, bien disposer toutes choses, کافه بی اشیایی بر وجه احسن *kiäffëü echäüi ber vedjhi ahsen tanzīm it*. — Commander, prescrire, *bouïourmaq*, t.; حکم - فرمان - تنبيه ا *emr it*, *hukm*, *fermān*, *tembîh it*, a.-p.-t. — N'avez-vous rien à m'ordonner? *hîç bir emriñyz iöqmîdur*. — Donner une commission, et prescrire, en parlant des ordonnances d'un médecin, سپارش ا *ismarlamaq*, *sipārîç it*. — Le médecin m'a ordonné une médecine, طبیب بگا بر *thabîb bañā bir moushil ismarladi*. — Ordonné, c, *duzulmîç*, منتظم *moun-tazem*, مرتب *muretteb*.

ORDRE, s. m., arrangement, disposition, *duzen*, دوزن - *duzenlik*, *syra*, دوزنش *duzullich*, t.; *tertīb*, نظام *nizām*, انتظام *intizām*, انتساق *intiçāq*, حسن *naçaq*, a.—Bon ordre, نظام *husni nizām*. — Mettre en ordre, *duzmetmek*, دوزن نظام *duzen vürmek*, t.; *nizām vürmek*, ویرمک نظامه

ترتیب ا *nizāmè qomaq*, *tertīb it*, رابطیه قومق *rābouthaïc qomaq*. — Mettre des papiers en ordre, *evrāqy bir nizāmè vaz' it*. — Par ordre, *tertīb*, *nizām uzrè*, نظام اوزره - *syra ilè*.—En ordre, *nizām uzrè*, *yerlu ierindè*.—Sans ordre, نظامسز *nizāmsyz*, بلا ترتیب *bilā tertīb*. — Troubler l'ordre, نظامه خلل *nizāmè khalel gueturmek*, *nizāmi bozmaq*. — Maintenir l'ordre, نظامی وقایه ا *nizāmi viqāè it*. — Manquer d'ordre, *husni nizām bābindè quçoür it*.—Ordre, *saff*, صف *soufouf*. — Ranger l'armée en ordre de bataille, *askeri saff saff qomaq*. — Rompre l'ordre, la ligne de bataille, *safleri bozmaq*, *qyrmaq*. — Ordre, état d'une personne par rapport à sa fortune, à ses affaires, حال *hāl*, pl. احوال *ahvāl*.—Il est en bon ordre, *husni hāldè dur*. — Ordre, rang, distinction, رتبه *rutbè*, pl. a. رتوب *routoub*; مرتبه *mertebè*, pl. مراتب *merātib*; پایه *pāiè*. — Un dignitaire du premier ordre, مرتبه اولیک بر رجال *mertebè oladè bir ridjāl*. — Un esprit de premier ordre, مرتبه اعلاده بر عقل *mertebè a'lādè bir 'aql*. — Corps qui composent un État, طایفه *thāïfè*, pl. a. طوایف *thavāïf*. — Devoir,

يوز يا صدغى *qoulāq ourmaq*,
 قولاق اورمق *qoulāq asmaq*. — Ne
 pas prêter l'oreille, استماع - النفات
istimā', iltifāt itmemeq,
 ايتمامك *üz virmemek*. —
 Rompre les oreilles, étourdir, باش
 صداع *bāch aghyrmaq*, اغرتمق
 تصديع ا *soudā virmek*, ويرمك
tastī' it. — Qui a l'oreille fine,
 قولاغى اغر, *qoulāghy khāfif*. —
 Qui a l'oreille dure, قولاغى اغر,
qoulāghy aghyr. — Cela m'est venu
 aux oreilles, قولاغه دكدى *qoulā-*
ghy ma deḡdi, سمعه واصل اولدى
semu' mē vācyl oldi. — Chatouiller,
 قولاغه لذت ويرمك, *qoulāgha lezzet virmek*. — Faire la
 sourde oreille, صاغرلق كوسترمك,
sāghyrlyq gueustermek. — Avoir
 l'oreille d'un personnage, en être
 écouté favorablement, مسهوع
 او *mesmou' ul-kelām ol*. —
 Frotter les oreilles à quelqu'un, le
 battre, قولاغنى بورمق *qoulāghyni*
bourmaq. — S'enfoncer jusqu'aux
 oreilles dans une affaire, بر مصاحتته
 بوغازه قدر كيرشمك *bir maslahati*
boghāzē qadar guirichmek.

OREILLE-D'ANE, s. f., ou Con-
 soude, اذن الحمار *uzn ul-hymār*, a.

OREILLE-D'HOMME, s. fém. Voy.
 CABARET.

OREILLE-DE-JUDAS, s. f., plante,
 اذن يهودا *uzn iehoudā*, a.

OREILLE-DE-LIÈVRE, s. f. Voy.
 BUPLEVRUM.

OREILLE-D'OURS, s. f. Voy. COR-
 TUSE.

OREILLE-DE-SOURIS, s. f. Voy.
 MYOSOTIS.

OREILLER, s. m., يوز يا صدغى
üz iāstyghy, يا صدغى *iāstyq*, t.

OREILLETTE, s. f., cavité du cœur,
 ودب القلب *vedeb ul-qalb*, a.;
 يورك قولاقلىرى *ürek qoulāqlari*, t.

ORÉMUS, s. m. fam., دعا *dou'ā*,
 صلاة *senā*, صلاة *salāt*, a.

ORFÈVRE, s. masc., قويمجى
qoïoundji, t.; صياغ *saiiāgh*, pl. a.
 صياغين *saiiāghin*.

ORFÈVRIERIE, s. f., art des orfè-
 vres, قويمجىلىك *qoïoundjilik*, t.;
 صياغة *sīāghat*, a. — Objets d'or-
 fèvrerie, قويمجى ايشى *qoïoundji*
ichi.

ORFRAIE, s. f., grand-aigle de mer,
 بويوك دكز قارتالى *buiuk deñyz*
 لورى قوشى *qartālī*, t.;
 نسر البحر *ouqqāb*, عتاب
 استخوان خوار *ustukh-*
vān khor, p. — Oiseau de nuit, كيبجه
 بايقوش *guīdjē qouchi*, قوشى
baiqouch.

ORFROI, s. m., صرمه لو و قلابدانلو,
 ايشلهمه *syrmalu vè qylāboudānlu*
ichlemē, t.

ORGANE, s. m., partie du corps
 servant aux sensations et aux opéra-
 tions de l'animal, آلة *ālet*, pl. a.

آلات *ālāt*; عضو *ʒzv*, pl. a. اعضا
a'zā. — de la vue, آلت بصر *āleti*

باچار. — de l'ouïe, آلت سامعه *āleti*

آلت صوت *sāmī'a*. — de la voix, آلت صوت *āleti savt*. — En particulier, la voix,

آلت صوت *savt*. — Il a un bel

صوت و صدا سندا لطافت *savt u sadācindē lethāfet vār-*

اردرد *savt u sadācindē lethāfet vār-*
 dur. — Au fig., entremise, وساطة

veğāthat, واسطه *vācytha*, معرفت *ma'rifet*. — S'expliquer par l'organe d'un tiers, وساطة *دیکر بر کمنه نك* و معرفتيله *déguer bir kimesnēnuū veğāthat u ma'rifetilē ifādēi merām it.*

ORGANEAU, ou ARGANEAU, s. m., غومنه باغليه جق حلقه *ghomēna bāghlāiadjag halqa*, t.

ORGANIQUE, adj. com., qui agit par le moyen des organes, عامل عضوى *'āmil bil-ālāt*, بالالات *'uzevī*, a. — Corps organique, عامل جسم *'āmil bil-ālāt olūn djism*. — Qui concourt à l'organisation, ترکیبى *nizānūi*, نظامى *terkibiī*.

ORGANISATION, s. fém., manière dont un corps est organisé, قورولش *qouroulitch*, t.; ترکیب *terkib*, a. — du corps humain, ترکیب بدن *terkibi beden insān*, بدن *ledeni insānuū rābythāi edjzā vu ālāi*. — Au fig., organisation d'un corps politique, constitution d'un État, صورت ترکیبى *mulkuū soureti terkibi*.

ORGANISER, v. a., disposer, former les organes d'un corps, قوروماق *qourmaq*, قوروماق *īāpmaq*, t.; ترتیب اجزا *tertīb it*, ترتیب اجزا *tertīb edjzā vu ālāt it*. — Régler, constituer en général, نظام *nizām it*, ویرمک *virmek*, ترتیب و تنظیم *tertīb u tanzīm it*. — S'organiser, صورت بولماق *souret boulmaq*, باغلاماق

kesbi tertīb u irtibāth it.

ORGANISÉ, e, adj., نظام بولموش *nizām boulmich*, ترتیب اولنموش *tertīb olounmich*, a.-t.; مرتقب *muretteb*, a.; رابطدلو *rābouthalu*.

ORGANISTE, s. com., facteur d'orgues, ارغونوچى *arghanouudji*. — Qui joue de l'orgue, اورغونون *orghanonou tchālūdjī*.

ORGANSIN, s. m., بولکشمش ایپک *bukulmich ipek*, t.; حریر مفتول *harīri mestoul*, a.

ORGASME, s. m., اخلاطک *akhlāthuū teprenichi*, a.-t.; هیجان اخلاط *heđjān akhlāth*, a.

ORGE, s. f. et m., grain, ارپه *arpa*, t.; شعیر *chū'ir*, a. — mondée, کشک *kechek*, کشک *kechek*, قبوغى صوبلمش ارپه *qaboughy so'oulmich arpa*. — Orge perlé, فرنک ارپه *frenk arpaci*. — Fam., faire ses orges, faire bien ses affaires, منافع جسيمه تحصیل *menāfi'y djecimē tahsīl it*.

ORGEAT, s. m., صوبيه *subīe*, t. — ORGEOLET, ou ORGELET, s. m., ارپه جق *arpadjyq*, t.

ORGIE, s. f., ORGIES, s. f. pl., عيش و عشرت *'aich u 'yehret medjlīci*, مجلسى *a.-t.*

ORGUE, s. m., ORGUES, s. f. pl., ارغون *arghanoun*, ارغن *erghoun*, t. — Joueur d'orgue, ارغون چالان *arghanouu tchālān*.

ORGUEIL, s. masc., opinion trop avantageuse de soi-même, مغرورلق *maghrourlyq*, فودللق *fođuulluq*.

pour غرور فوزوللق *fozoullouq*, غرور *ghourour*, غرورلق *ghourourlyq*, t.; نخوة كبر *tekebbur*, كبر *kibr*, نخوة *nakhvet*, a.; طفره *thafra*. — Étrange orgueil, غرور غريب *ghourour gharīb*. — Orgueil, employé d'une manière elliptique, مغروريت *maghrourïet*. — L'orgueil de la naissance, عرق ونسبه مغروريتي *'yrq u necebinè maghrourïeti*. — Orgueil, pris en bonne part, noble orgueil, عزت نفس *'yzzeti nefs*, افتخار *ifikhār*.

ORGUEILLEUSEMENT, adv., مغروريلق *fuzoullouq*, فودوليلق *foudoullouq*, غرور - كبرلك *kibrilik ilè*, غرور - طفره *ghourour, thafra ilè*, a.-t. — Répondre orgueilleusement, مغرورانده جواب وبرمك *maghrourānè djevāb vīrmek*.

ORGUEILLEUX, SE, adj., مغرور *maghrour*, مغرورلو *maghrourlu*, مغرورلو *ghourourlu*, طفره لو *thafralu*, متكبر *mutekbīr*, فوزول *fozoul*, فودول *fodoul*, t.; مغرور *maghrour*, مغرورلو *maghrourlu*, مغرورلو *ghourourlu*, طفره لو *thafralu*, متكبر *mutekbīr*, فوزول *fozoul*, فودول *fodoul*, t.; مغرور *maghrour*, مغرورلو *maghrourlu*, مغرورلو *ghourourlu*, طفره لو *thafralu*, متكبر *mutekbīr*, فوزول *fozoul*, فودول *fodoul*, t.

ORIENT, s. m., partie ou point du ciel où le soleil se lève, مشرق *mechryq*, مشرق *charq*. — De l'orient à l'occident, مشرقدين مغربه *mechryqten maghrēbè*. — A l'orient de tel endroit, فلان برك جانب شرقيسندك *felān ierūn djānibi charqīcīndè*, كون طوغوسي *gun dhoghouci*, t. — Lieu ou temps du lever du soleil, مطلع *mathla'*, مطلع شمس *mathla'y chems*. — L'orient d'été, مطلع صيفي *mathla'ysāifi*. — d'hiver, مطلع شتوي *mathla'y chitevi*. — Les contrées de

l'Orient, اقطار شرقية *aqthari charqyīè*. — Le commerce de l'Orient, شارق تجارتي *charq tidjāreti*, تجارت شرقية *tidjāreti charqyīè*.

ORIENTAL, E, adj., مشرقى *mechryqy*, مشرقى *charqy*, a. — Les peuples orientaux, امم شرقية *ememi charqyīè*. — Les régions orientales, اقاليم شرقية *eqālīmi charqyīè*. — Les langues — شارق دللري *charq dilleri*, السنة مشرقية *es-sinè mechryqyīè*.

ORIENTALISER (S'), v. pron., اهل شرقك اداب و عادتلرينه الشوق *chli charquñ adāb u 'ādettlerīnè ālichmaq*, a.-t.

ORIENTALISTE, s. masc., السنة مشرقية عالم و ماهر اولان كمنسه *es-sinè mechryqyīèdè 'ālim u māhir olān kimesnè*, a.-t.

ORIENTAUX, adj. m. pl. Voy. ORIENTAL. — s. m. pl., les peuples de l'Orient, اهل اسيا *aciālu*, t.; اهل شرق *ehli charq*, pl. a. شرقيون *charqyīoun*. — Les coutumes des Orientaux, اهل شرقك اداب و عادتلري *ehli charquñ adāb u 'ādettleri*.

ORIENTER, v. a., disposer une chose suivant la position qu'elle doit avoir, برشيء موقع احسن اوزره *bir chei mevqa'y ahsen uzrè tertīb it*, اويدرمق *oudourmaq*. — Orienter un globe, une carte, كره بي - خريطة بي جهات *kerē bi - khārīthāi djehāti erbe'āi*, اربعة عالمك طوغولغنه قارشولمق *keurēi, khārīthāi djehāti erbe'āi 'ālemūn dhoghroulyghynè qārchou-*

lamaq. — En t. de marine, orienter les voiles, يلكنلری سیت مقصوده *ielkenleri semti maqsoudè dhoghrou ouïdurmaq.* — S'orienter, v. pron., reconnaître l'orient, قبله یی بولمق *qyblèüi boulmaq,* ارضک درت طرفنده کی *arzuñ durt thara-findèki semtlerini boulmaq.* — Au fig., reconnaître de quoi il s'agit, سمت وجهت اکلحق *semt u djehet añlamaq.*

ORIFICE, s. m., اغیز *aghyz,* قوهه *sum,* فم *sum,* اغزلق *aghyzlyq,* t.; افواه *esväh.* — L'orifice de la vessie, فم مٹانه *fumi meçanè.*

ORIFLAMME, s. fém., étendard, پادشاه علمی - سنجانى *pädichäh 'alemi, sandjähgy,* t.

ORIGAN, s. m., plante des montagnes, گویکواتی *goueïgu oti,* t.; زعتر *sa'ter,* سعتتر *soudendj, za'ter,* a.

ORIGINAIRE, adj. com., qui prend son origine de..., گلمه *guelmè,* t.; اصلو *acyllu.* — Il est originaire d'Italie, تالیانی لاصلدر *tälïani ul-asldur.* — Originaire juif, یهودیدن گلمه *iehoudiden guelmè.*

ORIGINAIREMENT, adv., اصلندک *aslindè,* a.-t.; فی لاصل *fil-asl,* a.

ORIGINAL, e, adj., primitif, modèle, par opposition à copie, اصلتی *aslüi,* نسخه اصلیه *'aïni, nuskhèi aslïè,* a. — Le manuscrit original, دست خط اولان نسخه *desti khathth olân nuskhèi aslïè.* — Au substantif, on dit : Pori-

ginal d'un traité, بر عهدنامه نک نسخه اصلیه سی *bir 'ahduāmènuñ nuskhèi aslïèci.* — Conforme à l'original, اصلنده مطابق *aslindè mou-thābyq.* — Copié sur l'original, نسخه اصلیه دن صورتی النمش *nuskhèi uslïèden soureti alinmich.*

— En original, اصلی - عینی اولدوق *asli, 'aïni olaraq,* عینا *'aïnen.* — Homme bizarre et singulier, عجایب اورنکی *'adjäib bir âdem,* بر آدم *burnegui ioq bir âdem,* عینق بر آدم *nekrè bir âdem.* Voy. CAPRICIEUX.

ORIGINALEMENT, adv., وجهه *vedjhi gharîb uzrè,* غریب اورزه *vedjhi gharîb uzrè,* a.-t.; بدیعاً *bedi'en,* a.; نکره اولدوق *nekrè olaraq,* نکره لک ایله *nekrèlik ilè,* t.

ORIGINALITÉ, s. f., caractère de ce qui est original, غرابه *gharâbet,* a.; نکره لک *nekrèlik,* t. — Trait d'originalité, نکته *nuktè.* — Bizarrie, یکارلق *iañäzlyq.*

ORIGINE, s. f., principe, commencement, مبدأ *mebdèc,* pl. منشأ *menchêc.* — Origine de la création, مبدأ *mebdèi khytyati 'âlem.* — Extraction, race, سوی *soï,* اصل *asl.* — De basse --, بد اصل *bed asl,* سفیل لاصل *bed nejad, sefil ul-asl.* — Français d'origine, فرانسوی لاصل *frânsevi ul-asl.*

ORIGINEL, LE, adj., اصلی *asli,* اصلندن اولان *qadinüi,* a.; اولندن *aslinden olân,* a.-t. — Péché origi-

nel, قديمه - اصلية zellèi aslîè, *qadimè*.

ORIGINELLEMENT, adv., اصلندك *aslindè*, اصلندن *aslindan*, ابتداسندك *ibtidācindè*, a.-t.; في *fil-asl*, اصل *'an asl*, من القديم *min el-qadīm*, a.

ORILLARD, E, adj. Voy. OREILLARD.

ORILLON, s. m. Voy. OREILLON.

ORION, s. masc., constellation, *en-nesk*, جبار *djebbār*, a.

ORISPEAU, s. m., تلي *pirindj teli*, قلب التون ورقى *qalb altoun varaqy*, t.

ORME, s. m., قره اعاج *qara aghādj*, t.; شجرة البق *chedjeret ul-baqq*, a.

ORMEAU, s. m., كوچك قره اعاج *kutchuk qara aghādj*, t.

ORMILLE, s. m., كوچك قره اعاج *kutchuk qara aghādj fidāni*, t.

ORMIN, s. masc., خبة *khabbet*, a.

ORMOIE, s. m., قره اعاج يري *qara aghālj ieri*, t.

ORNE, s. masc., اق اعاج *aq aghādj*, يبان بوداق *iabān dīch boudāq*, t.

ORNEMENT, s. m., بزك *bezek*, t.; تزين *zīnet*, زين *zēin*, تزين *tezeiun*, pl. a. تزينات *tezeiunāt*;

زين *zīb*, اربش *ārāš*, حليه *hulîè*, p. — Servir d'ornement à une chose, بر شيه وسيلة زينت او *bir cheïè vecilèi zīnet ol*. — Au fig., ل'ornement du siècle, حليمة العصر

hulîet ul-'asr. — Ornaments, habits sacerdotaux, راهبويه *tezeiunāt rahibîè*.

ORNER, v. a., بزيمك - بزيمك *bezemek*, دوناتمق *donātmaq*, t.; تزيبين *zīnetlemek*, تزيبين *tezīn it*, a.-t. — Orner une maison, بر خانديي *bir khānēi tezīn it*. — Orné, e, بزيمش *bezenmich*, دونانميش *donānmich*, مزيبين *muzēien*.

ORNIÈRE, s. f., تکرلک ايزي *tekerlek izy*, t.

ORNITHOGALE, s. f., ايت بلبوس *it soghāni*, t.; صوغانى *belbous*, a.

ORNITHOLOGIE, s. f., قوشلرک *qouchlaruñ* احوالنه دائر اولان علم *ahvālinè dāir olān 'ylm*.

ORNITHOLOGISTE, s. m., اهل علم *ehli 'ylmi thabū' thouïour*, a.

ORNITHOMANCE, ou ORNITHOMANCIE, s. f., قوش اوچه سندن فال اچه *qouch outchmacindè fāl atchma*, t.; عيافة *'yāfet*, a.

ORNITHOPODE, s. masc., plante, قوش آياغي اوتى *qouch dīāghy oti*, t.; رجل العصفور *ridjl ul-'asfour*, a.

OROBANCHE, s. f., خانق *khānyq ul-kersenet*, الكرسنة *aced ul-'ades*, a.

OROBE, ou ERS, s. f., قره برچاق *qara bourtchāq*, t.; كشنى *kuchni*, a.

OROGRAPHIE, s. f., وصف احوال *vasfi ahvāl ul-djibāl*, a.

ORPHELIN, E, s. m. et f., اوکسز

mîkleri. — des jointures, کھیکک
guemîguñ añ ĩeri. — En
 parlant des arêtes des poissons, بالقی
 قلیچق *balyq guemîgui,*
qyltchyq.

OSCILLATION, s. f., صالئمہ *sā-*
linma, صالئمئی *sālinich,*
sālinti, t.; ارتجاج *irtidjādž,*
irtidjāh, نوسان *nevsān,* a.

OSCILLATOIRE, adjectif commun,
 متنوس *sālinīdži,* t.;
mutenevis, مترتجاج *murtedjih,*
 مترتجاج *mutereddjih,* a.

OSCILLER, v. n., صالئمق *sālin-*
maq, t.; مترتجاج *mutereddjih ol,*
 اندیال *indīāl it,* a.-t.

OSEILLE, s. f., قوزی قولاغی *qou-*
zou qoulāghy, t.; حاض *houm-*
māz, a.

OSER, v. n., جسارت *djeçāret*
it, ا *djerā'et it,* a.-t.;
 اجتسار *qorqmamaq,* t.;
 اجتیرا *idjtirā it,* ا
 اجتیرا *mudjāceret it,* a.-t. —
 Ne pas oser dire, دیمکه قادر اولمیق
demeë qādir olmamaq. — Je n'ose
 pas, جسارت ایدهمم *djeçāret*
idēmem.

OSÉ, E, adj., qui a de l'audace,
 جسور *djeçour,* جاسر *djācir,* a.;
 پروا *bi pervā,* کستاخ *kustākh,* p.
 ساز سوکتلیکی *sāz*
seuütligui, سازلق *sāzlyq,* t.

OSIER, s. m., قندرق *sāz,*
 قندیره اوتی *qyndiryq,*
 قندیره اوتی *qyndira oti.*

OSSELET, s. m., اوقاق
 انجه کھیکک *oufāq guemîk,*

indjè guemîk. — Tumeur osseuse au
 bas de la jambe d'un cheval, مهره
muhrè. — Osselets, petits os tirés du
 gigot avec lesquels jouent les enfants,
 آشق — آشق *āchyq.* — Jeu d'osse-
 lets, اشق اویونی *āchyq oïouni.*

OSSEMENTS, s. m. pl., کھیکر
guemîkler, اولولرک کھیکری *culu-*
leruñ guemîkleri, t.; عظام
 الاموات *'yzām ul-emvāt,* a.

OSSEUX, SE, adj., کموکدن *gue-*
mukten, کموکلو *guemuklu,*
 کھیکلو *guemîklu,* t.

OSSIFICATION, s. f., کھیکه دونمه
 کھیک حالنه *guemîguè deunmè,*
 کھک *guemîk hālinè deunmè,*
 دونمه *guemîk olounmaci,* t.;
 اولئمسی *guemik olounmaci,* t.;
 استحالة الى صورت العظام
isti-hālet ila souret ul-'yzām, a.

OSSIFIER, v. a., کھیک حالنه
 کھیک *guemîk hālinè deun-*
mek, کھیکه *guemîguè*
deundurmek, — S'ossifier, v. pron.,
 کموک حالنه دونمک *guemuk hā-*
lina deunmek, کھیکه دونمک
guemîguè deunmek. — Ossifié, e,
 کھیکه دونمش *guemîguè deunmich.*

OSSIFRAGUE, s. m., grand aigle de
 mer, دکز قارنلی *deñyz qārtali,*
 استخوان خوار *ustukhān khor;* p.
 Voy. ORFRAIE.

OSSÚ, E, adj., بیوک کموکلو
 بیوک *beuük guemuklu,*
 کھیکلو *guemîklu,* t.;
 تخین العظام *sakhñ ul-'yzām,* a.

OSTENSIBLE, adj. com., کوسترلور
 کوستربله *gueusterilur,*
 بیله جک *guesterilè bîlèdjek,* t.;
 جایز الارائه *djāiz ul-irāè,*
 جلی ظاهر *zāhir,*

djilli, irāeti mümkin, ارانتی ممکن.

OSTENSIBLEMENT, adv., ظاهرًا, *zāhiren*, a.; آشکاره *āchikiārē*, p.; ارانتی ممکن *zāhirilē*, ظاهرده *zāhirilē*, ارانتی ممکن *irā'eti mümkin oladjaq souretilē*, کوستریله بیله جک *gueusterilē bilēdjek vedjhilē*, a.-t.; تجویزًا للارائة *tedjvizen lil-i'ū'et.*

OSTENSOIR et OSTENSOIRE, s. m., کوسترش *qourbāni mou-qaddes qābi*, t.

OSTENTATION, s. f., کوسترش *gueusterich*, فرفره لاق *farsfarylq*, t.; مفاخرت *tesfākhur*, تفاخر *mu-fākhuret*, مباحاة *mubāhāt*, عرض *'arzy kālāi iftikhār*, a. — Grande ostentation, تفاخر عظیم *tesfākhur 'azīm*. — Vaine — تفاخر باطل *tesfākhuri bāthyl.*

OSTÉOLOGIE, s. f., کیمیکرک *guenikleruñ ahvāli nasfi*, t.-a.; وصفی احوال *vasfi ahvāli 'yzām*, a.

OSTRACÉ, E, adj., صدفلو *sadeflu*, a.-t.; ذوی الاصداف *zevi ul-asdāf*, a.

OSTROGOT, s. m., خوبرات آدم *khōirāt ādem*, شرط *'adjemi*, عجمی *charthy husni edebi bilmeēn*.

OTAGE, s. m., رهین - رهن *rehin*, pl. a. ارحان *erhān*; طوتو *thoutou*, t.; امانت *emānet*. — J'étais en otage chez les ennemis, رهن اولمق اوزره *rehin olmaq uzrē duchmen elindē idum*.

OTALGIE, s. f., قولاغ اغریسی

qoulāq aghrēci, t.; وجع الاذن *vedja' ul-uzn*, a.

OTALGIQUE, adj. com., remède contre l'otalgie, اغریسنه نافع *qoulāq aghricinē nāfi' bir 'yladj*, a.-t.

OTER, v. a., tirer une chose de la place où elle est, چیقارمق *tehiqārmaq*, برندن *qāldurmaq*, قالدورمق *terinden tehyqarmaq*, t.; رفع ا *ref' it*, اخراج *ikhrādij it*. — Otez cela, قالدورشونی *qāldur chounou*. — Oter son chapeau, شپقهسنی *chapqacini tehiqārmaq*. — Faire cesser, کیدرمک *guñdermek*, قطع ا *qath' it*. — Oter le mal de cœur, یورک اغریسی دفع ا *ürek aghrici def' it*. — Priver de..., محروم قلمق *mahroum qylmaq*, سلب ا *selb it*. — Oter de la vue, نظارتی کسمک *nazāreti kesmek*. — Délivrer de..., قورتارمق *qourtārmaq*, تخلیص ا *takhlis it*. — Cela lui a ôté son mal, بوشی انی علتدن *bou chei ani 'ylleten qourtārdi*. — Qui de huit ôte deux, reste six, سکزدن ایکی افراز اولنسه *sekyzden iki ifrāz olounsa alti qāleur*. — Prendre par force, par autorité, اخذ ا *akhz almaq*, كافه *akhz it*. — Ou m'a ôté tout mon bien, کافه *kiāffēi emvālimi akhz itmichlerdur*. — S'ôter, v. pron., se retirer de..., برندن چیقمق *tehiqmaq*, گیتمک *terinden tehiqmaq, guitmek*. — Oté, e, قالدورلمیق *qāldurilmich*, دفع *tehiqārilmich*, چیقارلمیق

رفع اولنمش *def' olounmich*,
ref' olounmich, مندفع *mundefy'*,
 منقطع *mounqathy'*.

OTHONNE, s. f., جوان پرچمی
djivān pertchemi, t.

OTTOMAN, e, adj. et s., عثمانلو,
 'osmānlu, عثمانی 'osmāni, pl. usit.
 p. عثمانیان 'osmāniān. — Empire
 — عثمان مملکتی 'osmān memle-
 keti, ممالک عثمانیه *memāliki*
 'osmāniè. — La maison, la dynastie
 ottomane, آل عثمان *āli 'osmān*.

OTTOMANE, s. f., صفاة *soffet*,
 vulg. sofa, دیوان *divān*, a.

Ou, conj. alt., یا *iā*, یاخود *iā-
 khod*. — Il viendra aujourd'hui ou de-
 main, بو کون یاخود یارن کله جکدر,
bou gun iākhod iārīn guelèdjektur. —
 Autrement, en d'autres termes. Son
 beau-frère, ou le mari de sa sœur,
 انشتهسی یعنی همشیره سنک
*enichtèci iā'ni hemchîrèci-
 nuñ godjaci*. — Sinon, یوخسه *iokhsa*.

Ou, adv., en quel lieu, en quel
 endroit, قانیه *qani*, قانیه *qandè*,
 قانیه *qāniā*, نره ده *nè ièrdè*,
 نره ده *nerèdè*, t.; نه ممالک *nè mahalldè*,
 a.-t. — Où est-il? نره ده در *nerèdèdur*.
 — Où, à quel endroit? نره ده *nerèdè*.
 — Dans lequel, dans laquelle, نره ده
ièrdè. — Dans l'endroit où il fut tué,
 قاتل اولندیغی یرده *qatl oloundou-
 ghy ièrdè*. — Où demeurez-vous? نه
nè mahalldè اقامت ایدرسکز
iqāmet idersyñyz. — D'où, de quel
 côté? قنغی طرفدن *nerèden*, نره دن
qanghy tharasten. — D'où venez-
 vous? نره دن کورسکز *nerèden gue-
 lursyñyz*. — D'où a-t-il pris cela?

شونی قنغی طرفدن اخذ ایلدی
chounou qanghy tharasten akhz
eiledi.

OUAICHE, s. m., t. de mar., sil-
 lage d'un navire. Tirer un vaisseau
 en ouaiche, کمی بی بشقه کمی یه
guemü bachqa ربط ایله ید که چکمک
guemîè rabth ilè ièdegue tchekmek.
 — Traîner un pavillon ennemi en
 ouaiche, دشمن بیراغنی دکزک
duchmen یوزی برابرکنه سورمک
*bürāghyni deñyzuñ iuzu berāberli-
 guinè surmek*.

OUAÏLLE, s. f., brebis, قوبون
qouïoun, t.; غنم *ghanem*, pl. اغنام
aghnām, a.

OUAIS! interj. de surprise, وای
vāi, یاہ *iāh*.

Ouate, s. f., پنبوق *pambouq*,
 پنبوق قتیغی *pambouq qytıghy*, t.

Ouater, v. a., پنبوقلمق *pam-
 bouqlamaq*, پنبوق طولدرمق
pambouq dholdourmaq. — Ouater
 une robe, بر جامه یه پنبوق طولدرمق,
bir djāmèè pambouq dholdourmaq.
 — Ouaté, e, پنبوق طولمش *pambouq*
dholmich.

OUBLI, s. m., اونتملاق *ounout-
 maqlyq*, اوندلش *ounoutma*,
 اونودولیش *ounoudoulich*, t.; نسیان
nicīān, a. — Un long oubli, نسیان
 مدید *nicīān medid*.

OUBLIE, s. f., اوفاق بورک *oufāq*
beurek, گورک *guevrek*, t.

OUBLIER, v. a., اونونتمق
ounoutmaq, t.; فراموش ا
ferāmouch it, p.-t.; نسیان
nicīān it, a.-t. — Oublier sa leçon,
 درسی اونونتمق *dersi ounoutmaq*. —
 N'oubliez pas, اونونتمه
ounoutma. — Mettre en oubli,
 خاطر دن سیلمک

khāthyrden sīlmek.—Faire oublier, اونوتدرمق *ounoutturmaq.*—Négliger, غفلت ا *ghaflet it.*—S'oublier, sortir de la mémoire, اونودولمق *ounoudoulmaq,* - خاطر دن کیتمک *khāthyrden guītmek,* *tchīqmaq.*—Ne point songer à soi, گندویبی اونوتومق *guenduūi ounoutmaq,* ا نفس *ničiāni nefsi it.*—à ses intérêts, کندوفایده سنی *guendu fāidēcini guezetmemek.*—Manquer à son devoir, واجبه ذمتنی ادا ایتماک *vādjobēi zymmetini edā itmemek.*—Dire des choses inconvenantes, ناسزا سويلمک *nāsezā seuilemek.*—Oublié, e, منسی اونودولمیش *ounoudoulmiş,* مونسى *mounsi.*

OUBLIEUX, SE, adj. fam., - انتغن اونديجى *ounoutghān,* اونودولدى *ounoudūldji,* t.; كشير النسيان *kecīr un-ničiān,* a.; فراموشكار *ferāmouchkiār,* p.

OUEST, s. m., couchant ou occident, كون باطى - بانى *bāti,* بائيسى *gun bātici,* t.; غرب *gharb,* مغرب *maghreb,* a.—Vent d'ouest, باطى يلى *bāthy īeli.*—du sud-ouest, لدوس *lodos.*—du nord-ouest, قره يل *qara īel.*

OUF! interj., اوف *ouf,* t.

OUI, adv., اوت *evvet,* اوت *evet,* بلى *beli,* آرى *āri,* t.; نعم *ne'am,* a.—Répondre par oui ou par non, لا و نعم بر جواب و برمک *lā vu ne'am bir djevāb vīrmek.*

OUI-DIRE, s. m., خلك صحبتلى *khalkuñ sohbetleri,* بين الناس

bein en-nās منقول اولان خبرلر *menqoul olān khaberler,* a.-t.—Il ne faut pas s'arrêter aux —, خلقك صحبتلر بنه قولاق اورمق روا دكدر *khalquñ sohbetlerinē qoulāq ourmaq revā deıldur.*

OUIE, s. f., sens, اشنمك *ichitmeklik,* t.; قوت سمع *sem',* سمعه *qouveti sāmī'a,* a.—Avoir l'ouïe bonne, بر كيمسندك صحتت *bir kimesnēnūñ syhhati sāmī'aci ol.*—mauvaise, ركاكت *rekiāketi sāmī'aci ol.*—dure, قولاغى اشر او *qoulāghy agher ol.*

OUIES, s. f. pl., des poissons, قولاق *qoulāq,* t.

OUIR, v. a., entendre, recevoir les sons par l'oreille, اشنمك *ichitmek,* t.; استماع *istimā' it,* a.-t.—Ouir une nouvelle, بر خبرى *bir khaberi* استماع ا *ichitmek, istimā' it.*—Écouter, prêter attention, ديكلمك *dīnlemek.*—Faire ouïr, ديكلتدرمك *dīnletturmek.*—Ouir des témoins, شاهد ديكلمك *chāhid dīnlemek.*—Exaucer, حسن قبول ايله ديكلمك *husni qaboul ilē dīnlemek.*—Oui, e, دكلميش *ichidilmich,* ايشدلميش *dīnlenmiş,* مسموع *mesmou'.*

OURAGAN, s. m., قتي روزكار *qati rouzguiār,* بوره *bora,* قاي *qāi,* بيوك فورطنه *saghanaq,* صغنق *buūk forthouna,* t.

OURDIR, v. a., disposer les fils pour faire la toile, طوقومق *doqoumaq,* t.; نسج *nesdj it,* a.-t.—de la toile, بز دوقه *bez*

doqoumaq. — Ourdir la trame, *arghūdjlamaq.* — la trame du drap, چوقده نك ارغاجنى *tchoqanuū arghādjini nesdj it.* — Au fig., tramer une trahison, دولاب قورمق *dolāb qourmaq, t.*; مكر و حيله ا *mekr u hîle it, a.-t.*

— Ourdi, e, طوقونميش *dhoqounmich,* منسوج *mensoudj.*

OURLER, v. a., کناری دیکمک *kenāri dīkmek,* کنارلک *kenār-lamek,* قورندی *qovrīndi,* قوبرمق *qovrīmaq, t.* — Ourlé, e, کناری دیکمیش *kenāri dīkilmich.*

OURLET, s. m., قورمه اوید *ouïā,* قورمه *qyverma,* قوبریش *qyvrīch, t.*

OURS, s. m., دب آيو *āïou, t.*; دب *dubb, a.* — Ourse, s. f., la femelle de l'ours, دبة دیشی آيو *dīchi āïou, dubbet.* — Grande-Ourse, constellation, دب اکبر *dubbi ekber.* — La Petite — دب اصغر *dubbi asghar.* — Ours, au fig., homme qui fuit la société, قچار آدمدن *ādemen qāčhār.*

OURSIN, s. m., دکز کستانهسی *deñyz kestāneci,* دکز کرپسی *deñyz kerpīci, t.*

OURSON, s. m., آیوانیکسی *āïou enīgui, iāvrouci, t.*

OUTARDE, s. f., توی - توی *thoï, thoï qouchou, t.*

OUTIL, s. m., آلت *ālet, pl. a.* آلات *ālāt, avādānlyq,* اوادانلق *avādānlyq,* بساط *pouçūt, t.* — Outils de labourage, اکینجی آلاتی *ekīndji ālāti.*

OUTILLER, v. a., اوادانلق ایله *avādānlyq ilè donātmaq,* دوناتمق *avādānlyq ilè donātmaq,* آلات لازمدهسی ایله *ālāti lāzemeci ilè tedjhız it.* — Outillé, e, اقتضا ایدن اوادانلق ایله دونانمیش *iqtyzā iden avādānlyq ilè donān-mich.*

OUTRAGE, s. m., سوککش *seuguiuch,* سوکمه *seuimè,* سوککلک *seuimeklik,* آزار *chettm, azār, t.*; مذلت *mezellet,* رذالت *rezālet, t.*; Grand outrage, رذالت عظیمه *rezāleti'azimè.* — Tort, اضرار *izrār, zarar,* نقصان *noqsān.* — Faire outrage à quelqu'un, بر کپسنه نی *zarar.* — Recevoir un outrage, مظهر رذالت او *bir kimesnèü terzıl it.* — Mظهر رذالت او *mazheri rezālet ol.*

OUTRAGEANT, e, adj., سوکیجی *seuüdjı, t.*; شتام *chettām.* — Paroles outrageantes, ستم آمیز سوزلر *sitem âmız seuzler.*

OUTRAGER, v. a., de paroles, سوکمه *seuimek, seumek,* آزارلماق *azārlmaq, altchaqlatmaq,* آزارلماق *azārlamaq, t.*; شتم *chettm it, p.-t.*

— Faire outrage, تزییل - تزییل *tezıl, terzıl it, a.-t.* — Outragé, e, مظهر *altchaqlanmich,* تزییل *mazher ut-terzıl.*

OUTRAGEUSEMENT, adverbe, آچقلاده رق *altchaqladaraq, t.*; علی طریق تزییل *'ala tharıq ut-terzıl,* شتم ایله *chettmen, a.*; بر وجه دشنام *ber vedjhi duchnām.*

OUTRAGEUX, se, adj., آچقلدینجی *altchaqlıdınjı,*

altchaqladidji, سوکيجی *seuüdjî*,
t.; شتām *chettām*, a. — Paroles ou-
trageuses, کلمات تذلِيل آميز *keli-
māti tezlll âmēz*.

OUTRANCE (A), adv., افراطله *ifrāthilè*,
غاية الغايه *ghāiet ul-
ghāie*, بالمبالغه *bil-mubālagha*,
مفراطًا *mufrithen*, a. — Combattre à
— جان چقنجه دوکشمک - جنک ا,
djān tchqyndjè deuvuchmek, *djenk
it*.

OUTRE, s. f., peau accommodée
pour mettre le vin, l'huile, etc.,
قربسه *touloum*, t.; تولم
qyrbè, a.

OUTRE, prép., au delà, اوته *eutè*,
آشوری *āchuri*, t.; ما ورا *mā verā*,
a. — Outre-mer, دكزدن اوته *deñyz-
den eutè*, دكز آشوری *deñyz āchuri*.

— Passer outre, اوتديه كچمك
eutèè guetchemek. — Par-dessus,
ماعدًا *boundan zīādè*, زياده
mā'adā. — En outre de cela, بوندن
boundan mā'adū, بشقه
bachqa. — Outre la somme de tant,
شو مقدار *boundan zīādè*,
il a encore reçu tant, اچهدن ماعدًا شو مقدار دخي
boundan ghaïri. — Outre qu'il est
riche, il est bienfaisant et généreux,
مالدار اولديغندن غيري بالطبع
*māldār oldou-
ghyndān ghaïri bith-thab'y mouhsin
u min'āmdur*. — Outre et par-dessus,
فصله *artyq olaraq*, آرتق اولدق
fazlè olaraq. — En plus,
زيادًا *zīādè olaraq*, زياده اولدق

zāūden. — D'outre en outre, de part
en part, بر طرفدن اول بر طرفه قدر
bir tharasten ol bir tharastè qadar.

OUTRÉ, E. adj., excessif, exagéré,
متجاوز *huddden*
biroun, متزايد *mutedjävvyz*,
zāūd, فوق الحد *sevq ul-hadd*,
مفراط *moufryth*. — Louange outrée,
مدیحته مفراطه *medihāi mufrytha*. —

Irrité, en colère, - پکک طارلمش
pek dhārlmich, غصبلمش
*ghazab-
lanmich*. — C'est un homme outré,
exagéré, dont les idées et les actions
dépassent les limites de la raison,
بر آدمدر *ifrāth
tharastina mēiāl bir ādemdur*.

OUTRE-CUIDANCE, s. fém. (vieux
mot). Voy. PRÉSOMPTION, TÊMÉRITÉ.

OUTRÉMENT, adverb, آشوری
āchuri, t.; فوق الحد *sevq ul-hadd*,
مفراطًا *mufrithen*, a.

OUTREMER, s. m., - لاجورد رنگی
lādjiverd rengui, بویاسی
boiāci,
لون لاجورد *lādjiverd*,
levni lādjiverd, a.

OUTRE-MESURE, adv., حددن
huddden zīādè, زياده
a.-t. Voy. A
OUTRANCE.

OUTRE-PASSER, v. a., أشق
āchmaq, t.; تجاوزًا *tedjävuz it*, a.-
t.; اوتديه كچمك *eutèè guetchmek*,
تجاوزًا *huddden tedjävuz it*,
حددن كچمك *huddden guetchmek*.

— Outre-passer ses pouvoirs, les or-
dres reçus, تجاوزًا *houdoudi meémourietini tedjävuz it*.

OUTRER, v. a., accabler, surchar-

ger de travail, زياده يورمق *zāde iormağ*, t.; زحمت ويرمق *zahmet vürmek*, فوق تعجيزا *ta'djiz it*, فوق الطاقه تحمیل بارا *fevq ut-thāqa tahmīli bār it*. — Offenser quelqu'un à l'excès, pousser sa patience à bout, اشوری انجتيمک *âchuri indjîtmek*, فوق الحد تکدير ا اعصاب ا *fevq ul-hadd tekdîr it*, *ighzâb it*. — Porter les choses au delà de la juste raison, حددن آشورمق *hadd-den âchurmağ*, حددن طشوره *haddden thachra tchîqârmağ*, چيقارمق *haddden thachra tchîqârmağ*, کرتهدن آشورمق *kertêden âchurmağ*. — Outrer les choses dans un récit, une narration, قبارتمق *qabârtağ*, قبارمق *qabârmağ*, مبالغه ا *mubâlagha it*. — Il ne faut jamais outrer, حد اعدالدين *hadd âdâlden*, چيقمق هيچ بروقتك جائز دكلدر *haddi i'tidâlden tchîqmağ hîch bir vaqyîtê djâiz deildur*.

OUVERTEMENT, adv., franchement, sans déguisement, آچيقدن آچيغه *âtchîqten âtchîgha*, t.; آشكاره *âchikiârê*, عيانا *'aïänen*, ظاهرًا *zâhîren*. — Publiquement, علانيته *'ylânüeten*, على ملاء الناس *'ala melâ en-nâs*, a. — Parler ouvertement, آشكاره *âchikiârê seuilemek*.

OUVERTURE, s. f., action d'ouvrir, اچما *atchma*, اچلش *atchilich*, اچله *atchilma*, t.; فتح *feth*, a. — L'ouverture des portes, قپولرک *qapoularuk*, اچلمه سي *qapoularun atchilmaci*. — d'un coffre, فتحي *fethci*

sandoughun fethi. — d'une veine, ياربغى *dhamarun iârighi*. — Fente, trou, كدك *gueduk*, ذلك *delik*, ياربغى *iârîq*, t.; فرجه *ferdjê*. — Grande ouverture, ايرى ياربغى *iri-iârîq*, فرجه عظيمه *ferdjê 'azîmê*. — Bouche, اغز *aghz*, *aghyz*. — Commencement, ابتدا *ibudâ*, افتتاح *iftitâh*, بدايت *iftitâh*, انفتاح *infitâh*, فاتحه *fâtiha*. — A l'ouverture de la campagne, سفردہ *ibtidâ seferdê*. — Faire des ouvertures, se dit des premières propositions relatives à une affaire, ايلك تكليفلى *ilk teklîfleri 'arz it*, عرض ا *arzi mouqaddemât it*. — Faire des ouvertures de paix, عرض فواتح صلح ا *arzi sevâtihi soulh it*. — Ouverture, occasion, وسائل *veçîlê*, pl. a. وسائل *veçâil*. — Ouverture de cœur, franchise, يورک اچلمه سي *iurek atchilmaci*, درون كشف *kechfi deroun*. — Ouverture d'esprit, facilité de comprendre, ذهن آچيقلغى *zyhn âtchîqlyghi*, فتاحه ذهن *fetâhati zyhn*.

OUVRABLE, adj. com. (jour), خدمت *ich gunu, guni*, ايش كونى *khydmet gunu*, t.

OUVRAGE, s. m., œuvre, travail, كار *amel*, a.; عمل *ich*, t.; ال ايشى *el kiâr*, p. — de menuiserie, طوخرامه جى *dhoghrâmadji ichi*. — Faire un ouvrage, de l'ouvrage, ايش *ich ichlemek*. — Ouvrage, en parlant des productions de l'es-

prît, تالیف *téelif*, pl. a. تالیفات *téelifât*; تصنیف *tasnif*, تصنیفات *tasnifât*. — Ouvrages, t. de fortification, travaux avancés, طایبه *thābīa*, استحکامات *dīch thābīa*, استحکامات خارجیّه *istihkiāmāt istihkiāmāti khāridjīe*.

Ouvrager, v. a., زینتلمک *zīnetlemek*, t.; تزیین *tezīn* it, a.-t.

Ouvrant, e, adj., آچیلور *âtchilur*, t. — A porte ouvrante, قپواچیلور *qapou âtchilur*, t. — A jour ouvrant, صباح یری آچیلور ایکن *sabah یری âtchilur iken*.

Ouvré, e, adj., ایشلمش *ichlennich*, t.; معمول *ma'moul*, a. — Fer ouvré, دمر ایشلمش *ichlennich demir*.

Ouvreur, euse, s., آچیجی *âtchidji*, t.; فتاح *fettāh*, a.

Ouvrier, ère, s., ایشجی *ichdji*, t.; اهل صنعت *chli sūn'at*, صنعت ایشلیجی *san'at ichlejdji*. — Qui travaille à la journée, رنجبر *rendjber*, کونده لکجی *gundelikdji*, عامل *'amil*, pl. a. عمله *'amelè*. — Ouvrier habile, استاد ایشجی *oustād ichdji*. — Payer les ouvriers, عمله نك اجر تني ادا *'amelènuū cudjretini cdū* it. — Au fig., en parlant des auteurs d'ouvrages d'esprit, تالیف *téelif* *īapān*, مصنّفین *mouçannif*, pl. a. مصنّف *mouçannifin*. — Ouvrier, adj. (jour). Voy. OUVRABLE.

Ouvrir, v. a., آچمق *âtchmaq*, t.; فتح *feth* it, a.-t.; كشاده *âchādè* it. — Ouvrir la bouche,

آچمق *aghzyni âtchmaq*. — la porte, قپوبی *qapouū*, قپوی *qapūi âtchmaq*. — une boutique, دکان آچمق *dukkiān âtchmaq*. — des routes, یول آچمق *īol âtchmaq*, فتح طریق *fethi tharūq* it. — Ouvrir l'accès à une chose, فتح

طریق *fethy tharūq vuçoul* it. — Ouvrir la porte aux désordres, اختلال قپوسنی آچمق *ikhtilāl qapoucini âtchmaq*. — Ouvrir l'esprit, ذهنی آچمق *zyhni âtchmaq*. — les bras, les étendre, قوللری آچمق *qolleri âtchmaq*. — Ouvrir son cœur,

یورکنی آچمق *īureguini âtchmaq*, کشف درون *kechfi deroun* it. — Ouvrir un corps, کوده بی آچمق *gueddēū âtchmaq*. — Ouvrir un ab-

cès, یاروب آچمق *īarup âtchmaq*, ورمی آچمق *veremi âtchmaq*. — Ouvrir, au fig., commencer, باشلیق *bāchlamaq*, افتتاح *iftitāh* it. — la campagne, باشلیق *başlıq*. — Ouvrir une dispute, مباحثه به شروع *mubāhaçaā chourou'* it. — un avis, رأی *rēi* it. — S'ouvrir, آچلمق *âtchilmaq*.

— Se feindre, یارلیق *īārīlmaq*. — Se confier à quelqu'un, آچلیق *âtchilmaq*, کشف ما فی الضمیر *kechfi mā fi-zamīr* it. — Ouvert, e, آچلمش *âtchilmich*, آچوق *âtchīq*, آچوق *âtchuq*, t.; مفتوح *mestouh*. — Pays ouvert, آچیق *âtchīq* ملک *melék* t.

memleket. — A force ouverte, سلاح *silāh* ولدرق *eldè olaraq.* — Guerre ouverte, سفر, اعلان اولنمش *sefer. i'lān olounnich sefer.*

OUVROIR, s. m. Voy. ATELIER, FABRIQUE.

OVAIRE, s. m., ديشى حيوانك *dīchi* جسدنك اولان *djecedindè olān* بهورطه يري *ïoumourtha ieri, t.*

OVALE, adj. com., بهورطه شكلى *ïoumourtha chekelli, t.*; بيضاوتى *beizāvü* بيضاوى الشكل *beizāvü uch-chekel,* بيضى *bāizü.* — s. m., شكل *chekel beizāvü,* بيضى *chekli bāizi, a.*

OVIPARE, adj. com., بهورطه دن *ïoumourthadan hācyl* حاصل اولان *olān, t.-a.*; متولد من البيض *mutellid min el-beiz.*

Oxus, fleuve d'Asie, جيحون

djihoun, فهر جيحون *nehri djihoun.*

OXYCRAT, s. m., سرکه لوصو *sirkèlu sou, t.*

OXYGÈNE, s. masc., روح الحيوة *rouh ul-hāiat,* اصل الحوامض *asl ul-havāmyz, a.*

OXYGONE, adj. com., حادّ الزوايا *hadd uz-zevāü, a.* — Triangle oxygone, شكل مثلث حادّ الزوايا *chekl mucelles hādd uz-zevāü, a.*

OXYMEL, s. m., سکنجبین *sikendjubin,* سکنکبین *sikengu-bin, p.*

Oxysaccharum, s. m., شکرلو *shekertlu sirkè,* سرکه سیروبى *sirkè sîrobi, t.*

OYANT, e, adj., صاحب الحساب *sāhyb ul-hyçāb, a.*

OZÈNE, s. m., قرحة الخيشوم *qarhat ul-khîchoum,* قرح المنخار *qarh ul-munkhār.*

P

P, s. masc., seizième lettre de l'alphabet français, حروف هجاءك *houroufi hedjè-nuñ on altindji harfi.*

PACAGE, s. masc., اونلاق *otlāq,* چراگاه *otlāq ieri, t.*; *tcherāguāh, p.-t.*

PACAGER, v. n., اونلامق *otlamaq,* اونلنمق *otlanmaq, t.*

PACANT, s. m. pop. Voy. MANANT.

PACHA, s. m., پاشا *pāchā, p.-t.*

PACHALIK, s. m., le gouvernement

d'une province turque, پاشالق *pāchālyq, t.* — Le pachalik d'Adana, *adāna pāchālyghy.*

PACIFICATEUR, s. m., بارشدر بيجى *bārichturūdji, t.*; صلح ايديجى *south idūdji,* صلحى *soulhdji, a.-t.*

مصالحون *mouslih, pl. a.* مصالحو *mouslihoun,* مصالح ذات البيسن *mouslihi zāt ul-bein.*

PACIFICATION, s. f., action de rétablir la paix, بارشدر مقلق *bārich-*

turmaqlyq, بارشدرمه *bārichturma*, t.; مصالحه *i'ādēt south*, قرقدلغی بصدرمه *mouçālaha*, a; *qarqachalyghy basturma*. — Soins qu'on prend pour réconcilier des particuliers, اصلاح ما بین الذات *islāhi mā bein ez-zāt*.

PACIFIER, v. a., rétablir la paix entre..., بارشدرمق *bārichturmaq*, قرقدلغی بصدرمق *islāhi zāt ul-bein it*, a.-t.; *qarqachalyghybasturmaq*. — Pacifier un État, ظهور ایدن شورش *zouhour iden chourich u ikhtilālī def' u tes-kîn it*. — Pacifié, c, صلح اولنمش *south olounnich*.

PACIFIQUE, adj. com., qui aime la paix, بارشی سور *bārichi sever*, t.; صلحی سو بوجی *soulhi sevıdji*, صلحه مائل *soulhè māl*, a.-t. — Paisible, tranquille, راحتلو *rāhattlu*, راحت *rāhat*. — Mener une vie pacifique, ایام عمری آرام و آسایش *cüümü 'eumri arām u aqāich uzrè guetchurmek*. — La mer ou l'océan Pacifique, بحر ساکن *bahri sakin*.

PACIFIQUEMENT, adv., یارشتلق *bārichyqlyq ilè*, اسوده لك ایله *açoudèlik ilè*, صلح طریقيله *south tharigilè*, a.-t.; صلحاً *soulhen*, بالصلاح *bis-south*, a.

PACOTILLE, s. f., کمبجی مالی *guemıdji māli*, t.

PACTE, s. m., قوللشمه *qavllachma*, t.; معاهد *qavl*, عهد *'ahul*, معاهد *mou'āhedè*, a. — Faire un pacte,

عقد معاهد *'aqdi mou'āhedè it*.

PACTION, s. f., t. de palais. Voy. PACTE.

PACTISER, v. n., faire un pacte (ne se prend qu'en mauvaise part), قوللشمق *qavllachmaq*, t.

PAGANISME, s. m., بتپرستک *poutperestlik*, t.; اهل جاهلیت *ehli djāhilīet mezhebi*, a.-t.

PAGE, s. fém., un des côtés d'un fenillet, کاغذک بر یوزی *üz*, وز *üz*, صحیفه *kiāghydañ bir üzu*, t.; صحایف *sahıfè*, pl. a. صحایف *sahāıf*. — Une page blanche, اچیق بر صحیفه *atchıq bir sahıfè*.

PAGE, s. m., enfant de famille, ou jeune gentilhomme qui est auprès d'un prince, ایچ اوغلان *ıch oghlān*, ایچ اغاسی *ıch aghāci*, t. — Hors de page, hors de la dépendance d'autrui, بللو باشلو *bellu bāchlu*, قیید *qııdı mahkiou-mücteu beri*.

PAGINER, v. a., صحیفدله رقم *sahıfèlerè raqam tāzmaq*, t.

PAGNE, s. m., پشمال *pechtumāl*, p.-t.; فوطه *fotha*, a.

PAGNOTE, s. m. fam. Voy. POLTRON.

PAGNOTERIE, s. f. Voy. POLTRONNERIE.

PAGODE, s. fém., temple indien, بیت الصنم *pout İeri*, t.; بیت *beıt us-sanam*, a. — Idole, بیت *pout*, صنم *sanam*, pl. اصنام *esnām*.

PAÏEN, NE, adj., بتپرست *poutperest*, p.; اهل جاهلیت *ehli djāhilīet*, مشرک *muchrik*, a.

PAILLARD, adj., t. bas, شهونلو

chehvettu, شهوتته ماییل *chehvetè māl*, a.-t.; شهوت پرست *chehvet perest*, a.-p.; شهوتته دوشکن *chehvetè duchkun*.

PAILLARDE, s. f., شهوت پرستک *chehvet perestlik*, شهوتته دوشکنک *chehvetè duchkunlik*, a.-p.-t.; شهوت *chehvet*, غلبه شهوت *ghalebèi chehvet*, a.

PAILLASSE, s. fém., lit de paille, صمان مندری *samān minderī*, صمانلو مندر *samānlu minder*.

PAILLASSE, s. m., mauvais bouffon, مسخره *maskhara*, t.

PAILLASSON, s. m., pour essuyer les pieds, پایوچ سیلمک ایچون *pāpoudj sīl-mek itchoun ferch olounān qabā hacīr*. — Pour garantir les espaliers, etc., de la gelée, صمان پرده سی *samān perdèci*, t.

PAILLE, s. fém., tuyau et épi des grains, صمان *samān*, t.; تب *tebn*, a.; تازه صمان *tāzè samān*, p. — fraîche, اسکی صمان *eski samān*. — de froment, بغدادی *boghdāi samāni*. — Botte de paille, صمان دمتی *samān demeti*. — Couleur de paille, صمانی *samāni*. — Paille, certain défaut de liaison dans la fusion des métaux, صنقلق *synqlyq*. — Défaut dans un diamant qui en diminue l'éclat, بوز *bouz*.

PAILLER, s. m., صمانلق میدانی *samānlyq meidāni*, t.

PAILLETTE, s. f., petite lame d'or ou d'argent, dont on parseme les broderies, پول *poul*, قباره *qabāra*. — Paillettes, petits grains d'or qu'on

trouve dans les rivières, اوفاق *oufāq altoun pār-tchaleri*.

PAILLEUR, SE, s., صمانجی *samāndjī*, t.

PAILLEUX, SE, adj., صدق *sy-nyq*, t.

PAILLON, s. m., ابری قباره *iri qabāra*, t.

PAIN, s. m., aliment fait de farine pétrie et cuite, اتمک *etmek*, اکمک *ekmek*, t.; خبر *khoubz*, a.; نان *nān*, p. — Pain blanc, بیاض اتمک *bēāz etmek*, خاص اتمک *khās etmek*. — noir, سیاه اتمک *sīāh etmek*. — tendre, frais, تازه اتمک *tāzè etmek*. — rassis, بیات اتمک *bēiāt etmek*. — de ménage, اوآتیکی *ev etmegui*. — de seigle, چاودار *tchāvdār etmegui*. — Manger son pain sec, قوری اتمک *qourou etmek* یتمک *iemek*, قاتقسز اتمک *qātyqsyz etmek* یتمک *iemek*. — Pain bénit, مبارک اتمک *mubārek etmek*, خمز مبارک *khoubzy mubārek*. — Pain azyne, خمیرسز اتمک *khamīrsyz etmek*, خمز فطیر *khoubzy fathīr*. — Pain rond et grossier, ou pain de bazar, صهون *samoun*. — de munition, تعیین اتمکی *ta'īn etmegui*. — Pain, au fig., nourriture, substance, اقوات *qout*, pl. اقات *aqvāt*; رزق *ryzq*. — Gagner son pain, اقوات یومیه سی کسب ا *aqvāti ievmüeci kesb it*. — Notre pain quotidien, هر کونکی اتمکز *her gunki etmegüimuz*. — Pain de sucre, شکر کله سی *cheker kellèci*, قالبی

qālibi. — Pain à cacheter, مهر *muhur*, پول *poul*.

PAIN-DE-POURCEAU, s. masc. Voy. CYCLAMEN.

PAIR, s. m., membre de la chambre des pairs, اصلزادگان مجلسنك *acyl-zādegan medjlceinū a'zāci*.

PAIR, adj., égal, pareil, اش *ech*, t.; مثل *misl*, pl. a. امثال *emsāl*; نظير *nazir*, قرن *qarn*. — Il est pair et compagnon avec lui, هم

هم *hem* *iechi hem* *ioldāchidur*. — C'est un homme sans pair, مثلی یوق بر *emli iyoq bir*

نظیری یوق - نظیری یوق *naziri iyoq, misli iyoq bir ademdur*. — Pairs, les égaux, اقراڻ *aqrān*, امثال *emsāl*. — Nombre qui peut se diviser en deux parties égales,

زوج چفت *zevdj*. — Nombre pair, عدد شفع *'adedi chef'*. — Deux, quatre, six, sont des nombres pairs, ایکي ودرت والتی اعداد زوجدر *iki vē dort vē alti a'dādi zevdjtur*.

— On dit, en t. de comm., que le change est au pair, pour dire qu'il y a égalité de change dans les remises d'argent d'un pays à l'autre, تبدیل *tebdīli nouqoud*

تقدو باش باشد *bāch bāchadur*. — De pair, d'égal, برابر *berāber*, برابرلشهرک *berāber-lechèrek*, متساویا *aqrāndjè*, متساوی *muteçāvien*, بالمعادله *bil-mou'ādelè*.

— Aller de pair avec les grands personnages, کبار و عظاما ایله اقراڻجه *kibār vē 'ouzemā ilè aqrāndjè mou'āmelè it*. — Pair ou non, تکک چفت اویني *tek-keçet avini*

tek tchyst oïouni. — Pair ou non?

چفتمی تکمی *tchystmi tekmi*.

PAIRE, s. f., couple, deux choses de même espèce, چفت *tchyst*. —

Une paire de bottes, بر چفت چزمه *bir tchyst tchyzmè*. — de gants, بر

بر *bir tchyst eldivān*. — de pigeons, بر چفت کوکرجین

بر چفت *bir tchyst guïerdjîn*.

اعضای مجلس *PAIRIE*, s. fém., اصلزادگان رتبہسی *a'zāi medjlci acyl-zādegan rutbēci*, a.-t.

PAISIBLE, adj. com., d'humeur douce et pacifique, یواش *ïavāch*,

یواش *ïavāch khouïlu*, t.; سکونت طبع ایله مجبول بر آدم

سکونت طبع ایله مجبول بر آدم *sukioneti thab' ilè medjboul bir adem*. — Paisible, qui n'est pas trou-

blé, کدرسز *kedersyz*, آسوده حال

آسوده حال *âçoudè hāl*, سزلدیسز *syzyldicyz*,

راحت *rāhat*. — Lieu paisible, آرامگاه شهاطه سزیر

آسوده حال بر *chamāthacyz ier*. — Un royaume paisible, آسوده حال بر

آسوده حال بر *âçoudè hāl bir devlet*.

PAISIBLEMENT, adv., راحت ایله *rāhat ilè*, a.-t. — Dormir paisiblement, سکونت اوزره او یومق

سکونت اوزره او یومق *sukionet uzrè oïoumaq*. — Jouir paisiblement d'un bien, بر ملکه بلا

بر ملکه بلا *bir mulkè bilā nyzā' muteçarrif ol*.

PAÎTRE, v. act., en parlant des animaux qui brontent, اوتلمق *otlamaq*, اوتلانماق *otlanmaq*. — Faire paître, رعی اوتلانماق *otlātmaq*, t.; رعی *ra'y it*. — Mener paître les moutons, قوبولری اوتلامغه کوتورمک

قوبولری اوتلامغه کوتورمک *qoïoun-*

qoïoun-

qoïoun-

leri otlāmagha gueurturmek. — les chevaux dans un pré, اتلاری آتلاری
 çairlqde اونارمقی atları tchārlqyqē
 otārmaq. — Paître un oiseau, lui
 donner à manger, قوشه یم یدرمک
 qouchè iem iedurmek. — Se paître,
 se nourrir, بسلنمک beslenmek.

PAIX, s. f., état d'un peuple qui
 n'est point en guerre, بارش bārīch,
 بارشقلق bārīchyqlyq, t.; صلح
 south, مصلحه mouçālahā, a. — Paix
 générale, صلح عمومی southy 'ou-
 mouni. — de longue durée, صلح
 souly medīd. — Traité de
 paix, مصلحه عهدنامهسی mouçā-
 laha 'ahdnāmēci. — Faire, conclure
 la paix, عقد مصلحه aqdi mou-
 çālahā it, صلح south it. — Renou-
 veler la paix, صحیحی تجدید southy
 tedjīd it. — Paix, réconci-
 liation entre particuliers, بارشقی
 bārīchyq, بارشقلق bārīchyqlyq. —
 Faire la paix, se réconcilier, بارشقی
 bārīchmaq, بارشقی bārīchyq it. —
 En temps de paix, صلح وقتندك
 south vaqtindē. — En paix et en
 guerre, سفر و حضرده sefer u hazerdē.
 — Porter atteinte à la paix, صلحه
 southè khalel gue-
 turmek. — Paix, tranquillité dans les
 familles, خوش کچنمه khoch
 guetchinmē, حسین وفاق husni
 vesāq. — Concorde, اتفاق ittīfāq,
 بربلک birlik. — Vivre en paix,
 حسن وفاق اوزره کچنمک husni
 vesāq uzrē guetchinmek. — Paix,
 tranquillité de l'âme, کوکل راحتلی

güeuñul rāhatlyghy, راحت, rāhat,
 اطمینان قلب ithmīnāni qalb. —
 La paix que Dieu seul donne, سلام
 selām, سلامت بال selāmeti bāl.
 — Laisser quelqu'un en paix, بر
 کسمندی برامقی bir kimes-
 nēi rāhattē brāqmaq. — Paix,
 calme, silence, éloignement du bruit,
 دغدغه سزلق daghdaghacyzlyq,
 سکونت حال sukioneti hāl. —
 Paix! silence! interj., سوس sous,
 سوس اول sous ol.

PAL, s. m., قازق qāzyq, qāzouq,
 t.; وتد veted, pl. a: اوتاد evtād.

PALAIS, s. m., maison de roi, de
 prince, سرای sarāi, قپو qapou. —
 Grand palais, سرای عظیم sarāi
 'azīm. — du sultan, de l'empereur,
 سرای همایون sarāi humāioun,
 پادشاه سرایی pādichāh sarāii. —
 Palais de justice, شریعت قپوسی
 cherī'at qapouçou, محکمه mehkemē.
 — Gens de palais, محکمه خدمهسی
 mehkemē khademēci, ارباب شریعت
 erbābi cherī'at.

PALAIS, s. m., partie supérieure
 du dedans de la bouche, دماغ
 dimāgh, demāgh, p. اوست چکه
 ust tcheñē, t.; حنک hanek, a.

PALAIS-DE-LIÈVRE, s. m. Voy.
 LAITERON.

PALAMENTE, s. f., t. de marine,
 کیمینک کورکلری طاقی guemīnuñ
 keurekleri thāqymī, t.

PALAN, s. m., t. de mar., چرخله
 tcherkhlu tchiftē mā-
 qāra, t.

PALANQUE, s. f., پلنقه palanqa, t.

PALANQUIN, s. m., تخت روان
 takhti revān, p.-t.

PALASTRE, s. m., کلید تختدسی *kelid tahtaci*, t.

PALATALE, adj. fém. (CONSONNE), نطیعه حروف *houroufi nath'üè*, a.

PALATIN, adj. m., au f. PALATINE (le vice-roi de Hongrie), پلاطینوس *palāthinos*.

PALE, s. f., pièce de bois qui retient les eaux d'une écluse, صاوه جق *sāvadjyq*, t. — Lever la pale du moulin, دکرمناک صاوه جقنی قالدورمق *deïrmenuū sāvadjyghyni qāldurmaq*. — Pale, bout plat d'un aviron, کورکک اشانی اوجی *keureguū achāghy oudjou*.

PALE, adj. com., blême, صاری *sāri*. بکزی *sararmich*, صررمش *beñzi sararmich*, صونق *sonouq*, خاسف اللون *khācif ullevn*. — Avoir le teint pâle, بکزی *beñzi sonouq ol*. — Pâle, faible de couleur, رنکسز *renksyz*, صولمش *solmich*. — En parlant du soleil, de la lune, des astres, بولانق *boulānyq*, فرسز *fersyz*. — des couleurs, بایغن *sonouq*, صونق *bāighyn*.

PALÉE, s. f., قازقلیه سد *qāztyq-lama sedd*, t.-a.

PALEFRENIER, s. m., سیس *scīs*, t.

PALÉOGRAPHIE, s. f., اسکی زمان *eski zemān ü-zoulerinuū ma'rifeti*, معرفت خطوط *ma'rifeti khonthouthy qadīmè*.

PALERME, ville de Sicile, پاندرمه *pānderma*.

PALERON, s. m., آموز کورکسی *amouz keuregui*, یغرنی *ighyrni*, t.

PALESTINE, contrée d'Asie, ارض

arzy filisthū. — s. f., nom d'un caractère d'imprimerie, بر نوع *bir nev'y basma khaththynuū ismi*.

PALET, s. m., قیراق *qairāq*, t.

PALETTE, s. f., نقاش چناغی *naqqāch tchanāghy*. — Petite échelle, کاسه جک *kiūcédjik*, t.

PALEUR, s. f., صاریلق *sārilyq*, بکزک صاریلغی *beñzūñ sārilyghy*, اصفرار *isfirār*, شحوبت *chahoubet*, a.

PALIER, s. m., نردبانک آره *nerdubānuū āra sahllyghy*, t.

PALINGÉNÉSIE, s. f., اولکی حالنه *evvelki hālinè deundurmè*, t.; ارجاع الی اصله *irdjā' ila aslihi*, a.

PALINODIE, s. f. Chanter la palinodie, بر کمنه سوزندن دونمک *bir kimesnè seuzunden deunmek*, t.; رجوع عن الکلام *rudjou' an elkelām it*, a.-t.

PALIR, v. neut., devenir pâle, بکزکچیک *sararmaq*, بکزی بوزلمق *beñz guetchmck*, بکزی بوزولماق *beñzi bozoulmaq*, بکزی بوزمق *solmaq*, t. — v. a., rendre pâle, ایراث شحوبت *beñzi bozmaq*, ایراث شحوبت *irāci chahoubet it*. — En parlant d'une personne dont le crédit diminue, on dit que son étoile pâlit, یلدزی دوشمکده در *ieldzyi duchmektèdur*. — Pâli, e, بکزی صولمش *beñzi solmich*, بکزی صررمش *beñzi sararmich*.

PALIS, s. m., pal ou pieu. Voy. ces mots.

PALISSADE, s. f., clôture de pieux, شرانپولو مترس *cherāmpo*, شرانپولو مترس *cherāmpolu meteris*. — Se dit aussi d'un pieu de la palissade, شرانپو *cherāmpo qāzīghī*. — Haie d'arbrisseaux, بر صره ايله ديكلمش *bir syra ilē dikilmich aghādjlēr*.

PALISSADER, v. a., entourer de palissades, شرانپو ايله چويرمك *cherāmpo ilē tchevīrmek*. — Dresser des palissades autour d'un jardin, باعچه ديواريني اغاج صره سيله *bāghtelē dīvārīni aghādj syracilē donātmaq*. — Palissadé, e, شرانپو چويرلمش *cherāmpo tchevīrilmich*, شرانپولو *cherāmpolu*.

PALISSER, v. a., اغاج دالرينى *aghādj dāllerīni dīvārē iāpichturmaq*, t.

PALLADIUM, s. m., حرز الامان *hāris*, a.

PALLIATIF, IVE, adj. (remède), معالجه *tacellīet vīrēdjek mou'āledjē*, a.-t.; دوا *devāi mutecelli*, a. — Qui allège, تخفيف ايديجى *takhsīf idīdji*, مخفف *moukhaffif*.

PALLIATION, s. f., مدارات باطله *mudārāti bāthylē*, تخفيف *takhsīf*, a.

PALLIER, v. a., déguiser, couvrir une chose qui est mauvaise, سترا *setr it*, ايو صورتك كوسترمك *eū sourettē gueustermek*, دوزمه يالذلله *duzmē iāldyzlama 'euzrilē eurtmek*. — Pallier sa faute, خطاسنى اعذار باطله ايله سترا

khathācini a'zār bāthylē ilē setr it. — Guérir temporairement, en apparence, فقط بر زمان ايجون شفا *faqath bir zemān itchoun chifā vīrmek*, علتى دواى تسايتمبخشا, ايله تيجارا *'ylleī devāi teslietbakh-chā ilē tīmār it*.

PALMA-CHRISTI, s. f. Voy. RICIN.

PALME, s. f., branche de palmier, عغن *khormā dāli*, t.; نخل *ghousu un-nakhl*, pl. a. اغصان *aghsān un-nakhl*. — Au fig., victoire, avantage remporté, نصره *zāfer*, nousret. — La palme est le symbole de la victoire, عغن فحل علامت نصرت و ظفر *ghousni nakhl 'alāmeti nousret u zāferdur*. — s. m., mesure qui est de l'étendue de la main, قارش *qārich*.

PALMIER, s. m., خرما اغاجى *khormā aghādji*, t.; نخل *nakhl*, a.

PALMITE, s. m., moelle des palmiers, خرما كوبكى *khormā gueubegui*, t.; جوار النخل *djumnār un-nakhl*, a.

PALMYRE, ville dans le désert de Syrie, تدمر *tedmur*, تدمير *tedmīr*.

PALPABLE, adj. com., qui se fait sentir au toucher, ال ايله طوتلور - ياپشور *el ilē thoutoulour, iāpichulur*, t.; محسوس باللمس *mahsous bil-lems*, ممكن اللمس *mumkin ul-lems*, a. — Fort évident, fort clair, ال ايله عيان *zāhir*, ايان *'āiān*, ياپشور كى بس بللو *el ilē iāpichulur guibi bes bellu*, t. — Cela est clair et palpable, ياپشور, ال ايله عيان *el ilē iāpi-*

chilur guibi mutehaqqaq u 'a'ündur.

PALPABLEMENT, adv., ال ايله *al ilê* باپشلیش کبی بللواوله جق وجهله *el ilê iâpichilmich guibi bellu oladjaq vedjhilê*, t.

PALPER, v. a., - ال ايله طوتیق *al ilê thoutmaq*, یوقلمق *el ilê iâpichmaq, iöqlamaq*, t.; له-س ا *lems it*, a.-t.

PALPITANT, e, adj., اوینار *oînâr*, t.; مختلج *khâfyq*, خافق *khâfyq*, یورک *ioukhtelidj*, a. — Cœur palpitant, یورک حال خفقانده *iurek oînâr*, اولان قلب *hâli khafaqândê olân qalb*, قلب خافق *qalbi khâfyq*. — Membres palpitants, اعضای مختلجه *a'zâi moukhtelidjê*.

PALPITATION, s. fém., یورک *ioukhtelidjê*, یورک *iurek oïounâmaci*, اوینامدسی *iurek titrêmêci*, t.; دتره-مدسی *khafaqân*, a. — Être sujet aux palpitations, خفقان قلبه مبتلا او *khafaqâni qalbê muhtelâ ol*.

PALPITER, v. n., اوینامق *oînâmaq*, دتره مک *titrêmek*, t. — Le cœur lui palpite, یورکی اوینار *iuregui oînâr*, اختفاق قلبی وارد *ikhtifâqy qalbi vârdur*.

PALUS, s. m., t. de géographie, marais, بطاق ییر *bathâq*, بطاق *bathûq ier*. — Les Palus-Méotides, la mer d'Azof, ازاق دکزی *azâq deñyzi*.

PAMER, v. n., et SE PAMER, v. pron., بایلماق *bâilmaq*, t.; عشیانده *ghachîânê douthâr ol*, a.-t. — Je me suis pâmé à force de rire, دم کوله کوله *gulê gulê bâildum*.

PAMOISON, s. f., بایلمه *bâilma*, عشیان *bâighyulyq*, t.; غشیان *ghachîân*, غشی *ghachi*, a. — Tomber en pâmoison, گرفتار غشیده او *gueristâri ghachîê ol*.

PAMPE, s. f., اکین یپراغی *ckûn iâprâghy*, t.

PAMPHLET, s. m., هجورسالهسی *hedjv riçûlêci*, a.-t.

PAMPRE, s. m., اصمه دالی *asma dâli*, باغ چیبوغی دالی *bâgh tchiboughi dâli*.

PAN, s. m., partie considérable d'un vêtement, d'un mur, آنک *etek*, پارچه *pârteha*, t.; ذیل *zeil*, a.; دامن *dâmen*, p. — d'une muraille, بر پارچدسی - بر دیوارک *divârûn bir pârtehaci*, بر قطعدسی *qyth'aci*. — Pan de bois, اشاج کراسته *aghâdj partchaci*, پارچدسی *kerâstê*. — Mesure de neuf pouces, شبر *chebr*, pl. a. اشبار *echbâr*.

PANACÉE, s. f., هر شیشه ییرار بر *her cheê iârâr bir 'ylâdj*, t.; علاج *devâi 'amim un-nef'*, a.

PANACHE, s. m., سرغوج *sorghoudj*, باش جغدسی *bâch dje-ghaci*, طولغه تلی *thoulgha teli*, t.

PANACHER, v. n., سرغوجلنمق *sorghoudjlanmaq*, لاجدلنمق *alâdjlanmaq*, درلودرلورنکلو او *turlu turlu renklu ol*, t. — Panaché, e, سرغوجلنمش *sorghoudjlu*, لاجده *alâdja*, t.

PANADE, s. f., آتیک چوربهسی *etmek tchorbaci*, آتمک اش *âch*, بولماج آشی *boulamâdj âchi*, t.

PANADER (Se), v. pron. fam., se carrier, سالندرق يوريمك *sālina-raq iurumek*, t.

PANAIS, s. m., ييبان هوچي *iübün havoudji*, پاستنای *pāstināi*, t.; دجزر برقي *djezeri berrüi*, a.

PANARD, adj. (cheval), ايت اللى *ait eli*, آت *āt*.

PANARIS, s. m., يارمجه *iāremljè*, قرلغان علتى *qourlaghān 'ylleti*, t.; داحوس *dāhous*, داحس *dāhys*, a.

PANCARTE, s. f., پافته *yāfta*. — Au pl., toute sorte d'écrits, هر درلو يازولر *her turlu iāzoular*, مختلفه *evrāqy moukhtelifè*.

PANCRÉAS, s. m., une des glandes de l'estomac, لوز المعدة *levz ul-mū'det*, a.

PANDECTES, s. f. pl., فتاوا *fetāvāi rou-miānuñ medjmou'aci*, a.-t.

PANDÉMIE, s. f. Voy. ÉPIDÉMIE.

PANDORE, s. fém., sorte de luth, تल्ली عود *telli 'oud*, t. — La boîte de Pandore, origine de tous les maux, جميع بلالرك منبى *djemī' belāleruñ memba'y*.

PANÉGYRIQUE, s. m., اوكمه *eugmè*, مدح *medh*, مديح *medih*, a. — Discours fait à la louange de quelqu'un, اوكمه جك مقاله *eugü-djek meqālè*, مقاله نعتيه *meqālèi na'tüie*, مقالة التقريص *meqālet ut-taqríz*, a.

PANÉGYRISTE, s. masc., او كيجي *eugü'dji*, t.; ناعت *nā'yt*, ماح *mādyh*, نعات *na'āt*, a.

PANER, v. a., كباب اوزرنده *kebah* اتمك خردهسى *atmek khordesi*

uzerindè etmek khourdèci ekmek, t. — Pané, e, part. adj. Eau panée, اتمك صوبى *etmek souüi*, t.

PANERÉE, s. f., بر سپد طولوسى *bir seped dholouçou*, بر سپدلك *bir sepedlik*, t.

PANETERIE, s. f., سراى پادشاهيك *sarāi pādichāhidè etmek ta'ünāti vîrèdjek ier*, t.

PANETIER, s. m., grand panetier, خندكار سرايى اتمكجى باشيسى *khounkiār sarāi etmekdji bâchici*, t.

PANETIÈRE, s. f., اتمك تورباسى *etmek torbāci*, چوبان طعارجى *tchobān dhaghārdjyghy*, t.

PANICAUT, s. masc., ou chardon-roland. Voy. ÉRYNGE.

PANICUM, s. m., ارناود داروسى *arnāoud dārouçou*, t.; دخن *dakhn*, a.

PANIER, s. m., سپد *seped*, سپت *sepet*, t.; سله *sellè*, pl. a. سلال *selāl*. — Panier couvert, اوستى *ustu qapāqlu seped*. — à anse, سپد قلاو *qoulplu seped*. — sans anse, corbeille, زنبيل *zembîl*, t. — Au fig., panier percé, dissipateur, مسرف *musrif*.

PANIFICATION, s. fém., اتمكتمه *etmeklenmè*, t.; تخبز *tekhabbuz*, a. — La pomme de terre est susceptible de panification, پير الماسى اتمكتمه *ier elmāci etmeklenmegüè guelur*.

PANIQUE, adj. fém. (terreur), اوچونيه *eurkundulik*, اوركنديلك *outchounmè*, t.; خوف *fez'*, فرع *khavfi bilā sebeb*, a. —

Concevoir une terreur panique, اورکمتک *eurknek*; — l'inspirer, اورکمتک *eurkutmek*.

PANIS, ou PANIE. Voy. PANICUM.

PANNE, s. f., sorte de velours, bir نوع قطيفه. — Graisse dont la peau du cochon, etc., est garnie, ايچ ياغى *itch iāghy*, t.; شحم *chahm*, a.

PANNE, s. f., t. de mar. Mettre en panne, disposer les voiles d'un vaisseau de manière à ne pas continuer de faire route, کهي بي اورچه *guemī ortcha alābānda dhourdurmaq*. — Se tenir en panne, être en panne, اورچه. — Rester immobile, اورچه. — Suspendre toute action en attendant un temps favorable, حال توقف *hāli tevaqqouf u intyārdē dhourmaq*.

PANNEAU, s. masc., pièce de bois dans une bordure, ايچ تخته *ich takhta*. — Chacune des rembourrures des côtés d'une selle, تکلتى *tekelti*, t.; لبد *libd*, pl. a. الباد *elbād*. — Panneau, filet pour prendre des lièvres, des lapins, etc., طاوشان *thāvchān douzāghy*. — Au fig., tendre un panneau à quelqu'un, حيله دوزاغنى قورمق *hîlè douzāghyni qourmaq*. — Donner dans le panneau, الدانق *aldānmaq*, حيله دوزاغنه طوتلمق *hîlè douzāghyne thoutoulmaq*.

PANNEAUTER, v. neut., دوزاق قورمق *douzāq qourmaq*, t.

PANNETON, s. masc., انختارک *anakhtāruñ dichlu tharasi*, t.

PANNICULE, s. f., سكرلو انك *syñyrlu etuñ indjè zūri*, t.; غشاء العضلة *ghychāi ul-'azalet*, a.

PANORAMA, s. m., grand tableau ou vue générale dont le spectateur embrasse tout l'ensemble, صورتلارى *sourctleri thoften gucusteren tasvūr*, t.-a.

PANSAGE, s. m., آتک تيمارى *ātuñ tīmāri*, t.

PANSE, s. f. fam. Voy. VENTRE. — Se dit aussi du corps de la lettre A; de là vient cette locution familière, employée au figuré : Ne pas faire une panse d'A, ne rien faire, ايچ بر شى. يا پامق *hitch bir chei iāpnāmaq*.

PANSEMENT, s. masc., action de panser une plaie, une blessure, ياره يى صارمه - دکشدرمه *tāraï sārma, deichturmè*, t.; مداوات *mulāvāti djarh*, a. — d'un cheval. Voy. PANSAGE.

PANSER, v. a., appliquer sur une plaie les remèdes convenables, ياره يى صارمق - باغلمق *tāraï sārmaq, bāghlamaq*, ياره يى دکشدرمه *tāraï deichturmek*, ياره يه مرهم *tāraï merhem sārmaq*. — Panser un cheval, اتى تيمارا *ātuñ tīmār it*.

PANSU, E, s. et adj. fam., بيوک *buñuk qaralu chichqo*, t.

PANTALON, s. m., vêtement depuis la ceinture jusqu'au talon, اوزون پانتالون *ouzoun don pāntālon*. — large, pour les cavaliers,

چاقشر *chalvār*. — ordinaire, شلواری *tchāqchir*. — à l'usage des femmes turques, چلتیان *tchiltiān*, t. — Pantalon, sorte de bouffon, مسخره *maskhara*, مقلد *mouqallid*.

PANTALONNADE, s. f. Voy. BOUF-FONNERIE.

PANTELANT, e, adj., بایلمش *bāilmich*, سسی - صولوغی کسلش *seci, soloughy kecilmich*, t.; مبهور *mebhour*, a.

PANTHÈRE, s. f., یوز *iouz*, پارس *pārs*, t.; نمر *nemir*, a.

PANTIÈRE, s. f., قوشلری طوته جق *gouchlari thoutadjaq aghy*, t.

PANTIN, s. m., figure de carton qui se meut avec des fils, مقوادن *mouqavvādan iāpilmich eīāzyl*. — Au fig., personne qui agit comme on veut, هر کسک *her keçuñ diledi-guini ichler*.

PANTOGRAPHE, s. m., هر درلو *her turlu tasviruñ souretini tchīqā-radjaq ālet*, t.

PANTOIMENT, s. masc., قوشلره *gouchlara makhsous dhīq nefeslik*, t.

PANTOMÈTRE, s. m., مقیاس *myqūs ul-kiāffet ul-meqādīr*, a.

PANTOMIME, s. m., acteur qui ne s'exprime que par des gestes, دلسز *dilsyz oïouni oïounāān*, دی *dilsyzlik mouqallidi*, t.

PANTOMIME, s. f., art d'imiter par le geste, دلسز اوپونی *dilsyz oïouni*, دلسز مقلدکی *dilsyz mouqallidli-*

gui, t.; لعب الوما *lou'b ul-ve mā*, ایما *inā*, رمز *ramz*, a.

PANTOUFLE, s. f., پایوچ *pāpoutch*, پایوش *pāpouch*, t. — Une paire de pantoufles, بر چفت پایوچ *bir tchift pāpoutch*.

PAON, s. masc., طاوس *thāvous*, طاوس قوشی *thāvous gouchou*, a.-t. — Plume de paon, طاوس توپی *thāvous tuū*. — Paonne, la femelle du paon, طاوسک *thāvouçuñ dīchīci*. — Paon, gros papillon, ایر کلبک *iri kelebek*. — En astron., constellation méridionale, طاووس *thāouous*.

PAONNEAU, s. m., طاوس یاوربسی *thāvous iāvrouçou*, t.

PAPA, s. m., t. enfantin, بابا *bābā*. — Grand-papa, بیوک بابا *būiuk bābā*, t.

PAPAL, e, adj., du pape, ریم *rīm pāpānuñ*, t. — Autorité papale, ریم پاپانک حکومتی *rīm pāpānuñ hukioumeti*.

PAPAS, s. m., prêtre chrétien en Orient, پاپاس *pāpās*, پاپاز *pāpāz*, t. — Papas arménien, ارمنی پاپاسی *ermenī pāpāci*.

PAPAUTÉ, s. f., ریم پاپالغی *rīm pāpālyghy rutbēci*, t.

PAPE, s. m., ریم پاپا *rīm pāpā*, ریم پاپاسی *rīm pāpāci*, t.

PAPEGAI, s. m., مقوادن بایلمش *mouqavvādan iāpilmich thouti gouchi soureti*, t.

PAPELARD, s. m. fam., faux dévot, صوفیلیق صتان *sofoulyq satān*, t. Voy. HYPOCRITE.

PAPELARDISE, s. f., یالاندن

کاغذ صوفیلق *üäländan sofoulyq*, t.;
تعبّد بالربّاء *te'abbud bir-rāa*, a.

PAPERASSE, s. f., ایشه بیرامز کاغذ
لر زومسز کاغذ *ichè iarūmaz kiāghyd*,
بطل کاغذ لیر *luzoumsyz kiāghyd*,
baththāl hiāghydler.

PAPERASSER, v. n., لزومسز
کاغذ لیر دوزمک *luzoumsyz kiā-*
ghydleri duzmek, t.

PAPETERIE, s. f., manufacture de
papier, کاغذ خانه *kiāghyd khānè*.
— Commerce de papier, کاغذ آیش
kiāghyd ālich ویرشی - تجارتنی
vīrichi, tidjāreti, t.

PAPETIER, s. m., کاغذچی *kiā-*
ghyddji, کاغذ بازارکانسی
kiāghyd bāzarguāni. — Boutique de papetier,
کاغذچی دکانی *kiāghyddji duk-*
kiāni, t.

PAPHOS, ville de l'île de Chypre,
بافه *bāfa*.

PAPIER, s. m., composition faite
de vieux linge, sur laquelle on écrit
ou imprime, کاغذ *kiāghyd*, t.;
قرطاس *qarthās*, a. — Papier fin,
اعلا کاغذ *a'lū kiāghyd*. — fort, qui
a du corps, قوی کاغذ *qavi kiāghyd*,
قالین کاغذ *qālīn kiāghyd*. — Papier
à lettre, تحریرات کاغذی *tahrīrāt*
kiāghydi. — de soie lissé, ابادی
abādi kiāghyd. — pour enve-
loppe, ou brouillon, صارمق کاغذی
sārmaq kiāghydi. — de tenture, de
بویالو, بو یالو, نقشلو کاغذ
boiālu kiāghyd, *naqychlu kiāghyd*. — Papier timbré,
دامغھلو کاغذ *dāmghalu kiāghyd*.
— Livre de compte, دفتر *defter*, pl.

a. دفاتر *defātir*. — Papier volant,
feuille détachée, کاغذ پارچهسی
kiāghyd pārtehaci, ورقپاره *varaq-*
pārè. — Papiers, titres, billets, mé-
moires, etc., ورقه *varaqa*, pl. a.
اوراق *evrāq*; سند *sened*, pl. a.
سندات *senedāt*; کاغذ *kiāghyd*. —
Un papier d'importance, بر لازمو
کاغذ *bir lāzemu kiāghyd*. — Papier-
monnaie, سکه کاغذی *sikkè hiā-*
ghydi. — Papiers, ou inscriptions de
l'État, اوراق میرته *evrāqy mīrūè*,
اشھام *eshām*. — Papiers publics, les
journaux imprimés, بصیه حوادثنامه لیر
basma havādīsnāmèler.

PAPILIONACÉ, e, adj., t. de bot.
Voy. LÉGUMINEUX.

PAPILLON, s. m., insecte, کلبک
kelebek, t.; پروانه *pervānè*, p. — On
dit, au fig., C'est un papillon, en
parlant d'un homme léger qui voltige
d'objet en objet, پروانه کبی دالدن
داله اوچار *pervānè guibi dālden*
dālè outchār.

PAPILLONNER, v. n. fam., دالدن
داله قونبق - اوچمق *dālden dālè*
qoumaq, outchmaq.

PAPILLOTAGE, s. m. (des yeux),
کوز اوینایشی *gueuz oīnāichi*, t.;
ارضاک العین *irzāk ul-'aīn*, a. —
En t. de peinture, پارلاقلق *pār-*
lāqlıq.

PAPILLOTE, s. f., کاکلی باغلنان
کاغذ پارچهسی *kiākuli bāghlanān*
kiāghyd pārtehaci, t.

PAPILLOTER, v. n., avoir un mou-
vement involontaire des yeux, کوز
اوینامق *gueuz oīnāmaq*, t. — Les
yeux lui papillotent, ارضاک عینده

مبتلادر *irzâq 'ainé mubtelâdur.* —
En parlant d'un tableau qui pétille
par la vivacité des couleurs et des
lumières, رنگر پارلدامق *renkler
pârladâmaq.* — Mettre des papillotes,
کاکلرینی کاغد ایله باغلامق *kiâ-
kulerîni kiâghyd ilê bâghlâmaq.*

PAPISME, s. m., قاطولک مذهبی *qâtholik
mezhebi, t.*

PAPISTE, s. m., قاطولک *qâtholik,*
ریسم پاپا طرفداری *rîm pâpâ
tharafidâri, t.*

PAPYRUS, s. m., اغاج قبوغی کاغدی *aghâdj
qaboughy kiâghydi, turc;*
ابردی *eberdi.*

PAQUE OU PAQUES, s. f., پاسقالیه *pâsqâlîa,*
قزل باغوت *bâghout,* قزل *qızıl*
یومورثه *ioumourtha, t.* — Le
jour de Pâques, پاسقالیه کونی *pâsqâlîa
gunu.* — OEufs de Pâques,
پاسقالیه یومورثه سی *pâsqâlîa iou-
mourthaci.* — Pâques fleuries, le di-
manche des Rameaux, عید الزیتون *'y'd
uz-zeïtonn,* عید السعانیین *'y'd
us-sa'ânîn,* on simpl. سعانیین *sa'
ânîn.*

PAQUEBOT OU PAQUET-BOT, s. m.,
مکتوب کیمیسی *mektoub guenîci,*
مکتوب سفینه سی *mektoub sefîneci, t.*

PAQUERETTE, s. f., بر نوع اول *bir nev'y
evvel behâr* چیمکی *tchîchegui, t.*

PAQUET, s. masc., assemblage de
choses enveloppées ensemble, بوغچه *boghtcha,*
رزمه *demet, t.;* رزمه *rezmè, p.* — Petit paquet,
اوقاق *oufâq boghtcha,* بوغچه جک *boghtchadjik.* — Paquet de linge,

چماشیر بوغچه سی *tchamâchîr
boghtchaci.* — de hardes, رزمه اثواب *rezmè
esvâb.* — de papiers, کاغد

بوغچه سی *kiâghyd boghtchaci.* —
de lettres, تحریرات بوغچه سی *tahrîrât
boghtchaci.* — Faire un pa-
quet, بر بوغچه دوزمک *bir boghtcha
duzmek.* — Paquet, au fig., se dit
d'une personne lourde et gênante,
یوک *ïuk.* — C'est un vrai paquet,
بر یوکدر *bir ïuktur.* — Tromperie,
malice, او یون *oïoun,* رنگ *renk,*
حیله *hîlè.*

PAR, prép. qui exprime la cause,
se place en turc à la fin des mots, et
se rend par دن *den,* ایله *ilè.* — Par
force, زور ایله *zor ilè.* — Par terre
et par mer, قره دن و دکزدن *qaradan
vè deñyzden.* — Par crainte, قورقودن
لطفه *qorqoudan.* — Par plaisanterie,
یوزندن *lathîfè ïuzunden.* — Par le
moyen, par le canal d'un tel, فلانک
معرفتیله *felânuñ vâcy-
thacilè, ma'rifetilè.* — Cette lettre est
venue par la poste, بو مکتوب *bou mektoub*
پوسته ایله کلمشدر *posta
ilè guelmichtur.* — Par-ci, par-là,
اوتیه برویه *eutîè beruè.* — Par,
servant à marquer l'ordre, la divi-
sion, اوله رقی *olaraq.* — Par tas,
گومه اوله رقی *gumè olaraq.* — Par
parties, قطعه قطعه *qyth'aten qyth'a-
ten.* — Par tous pays, هر میاکتک *her memlekettè.* — Par an, بییلده
هوا *ïıldè.* — Par le beau temps, کوزل ایکن *havâ guzel iken.* — De
par, طرفندن *tharafinden,* عن *'an*
جانب *djânb.* — De par le roi,

ایله امر پادشاهی *emri pādichāi ilē*.

— Parce que, à cause que, اندن

انک اینچونکه *anden uturu*

anuñ itchounki. — Par-dessus,

اوستندن *ustunden*, اوستندک *ustundē*,

فوقندک *sevqyndē*. — Par-dessous,

التندن *altinden*. — Par-dessus, en

plus, de plus, زیاده اوله رق

ارتق *artyq*, زیاده اوله رق

فضله اوله رق *zīādē olaraq*,

زیاده *zīādeten*. — Par

devant, en présence de..., اوکنده

حضورنک *cuñundē*, حضورنک

اول طرفدن *houzourindē*. —

Par là, par cet endroit, اول

بو *ol tharastan*. — Par ce moyen, بو

بو طریق ایله *bou vedjhilē*,

بو طریق ایله *bou tharîq ilē*.

PARA, s. m., quarantième partie

de la piastre turque, petite pièce de

monnaie, پاره *pāra*, t.

PARABOLE, s. f., similitude, allé-

gorie, تمثیل *temsîl*, pl. a. تمثیلات

temsîlât; تشبیه *tehbîh*, pl. a.

تشبیهات *tehbihât*. — En t. de

géom., ligne courbe qui résulte de la

section d'un cône sur un plan paral-

lèle, خط مقوس مستطیل *khaththy*

mouqavveci moustethîl, قطع مکافی

qath'y mekiâfi.

PARABOLIQUE, adj. com., خط

مقوس ایله یاپلور *khaththy mou-*

qavves ilē tāpilur, a.-t.

PARABOLIQUEMENT, adv., par pa-

rabole, تمثیل ایله *temsîl ilē*, a.-t.;

تمثیلاً *temsîleu*, a.

PARABOLOÏDE, s. f., مجسم مکافی

mudjessimi mekiâfi, a.

PARACENTÈSE, s. f., t. de chir.,

بطن اسفلی دلمه *bathni esfeli*

delmē, a.-t.

PARACHÈVEMENT, s. m., اتمام

itmām, تتمیم *tetmîm*, a.

PARACHEVER, v. a., بتورمک

biturmek, t.; اتمام *itmām it*,

ا-ت. — Par-

chévé, e, بتمشش *bitnich*,

ا-ت. — Par-

achronisme, s. masc., وقتی

vaqti *iaqlachturma*, t.;

تقریب الوقت - التاریخ

taqrîb ul-vaqt, ut-*târîkh*, a.

PARACLET, s. m., روح القدس

rouh el-qoudous el-mou'-

azî, a.

PARADE, s. f., montre, étalage de

quelque chose, گوسترشش

gueusterich, t.;

عرض نمایش *numâch*, p.;

گوسترشش *'arz*, a. — Faire parade, ا

گوسترشش *gueusterich it*. — Mettre une chose

بر شیئی موقع عرضه وضع ا

bir cheîi mevqâ'y 'arzē vaz' it. —

Ce qui est moins pour l'usage que

pour l'ornement, زینت *zînet*,

عنوان *'uuvân*. — Un lit de parade,

فراش زینت *firâchi zînet*. — Une

chambre de —, زینت اوطدسی

zînet odhaci. — Un carrosse de —,

الای هنطوی *âlâi hinhovi*. — Os-

tentation, vanité, گوسترشش

gueusterich,

نمایش بیپوده *numâchi*

bihoudē. — Faire parade de son es-

prit, de son savoir, عقل وهنری ایله

'aql u huneri ilē tefûkhur it.

— Vain semblant, اصلی بوقدن

asli ioqtan gueusterich,

ریاه *rîâ*. — Rassemblement de trou-

pes, عسکرک الای گوسترمدسی

'askeruñ âlâi gueusternîci.

PARADIGME, s. m., t. de gram., مثل *mecel*, pl. a. امثال *emsāl*, ميزان *mīzān*, a.

PARADIS, s. m., جنت *djennet*, pl. a. جنان *djenān*; فردوس *firdevs*, pl. a. فراديس *ferādīs*. — Le paradis terrestre, جنت عدن *djenneti 'aden*, باغ ارم *bāghy irem*.

PARADOXAL, e, adj., بدعي *bed'y*, غريبتي *gharībūti*, a.

PARADOXE, s. m., عقلمدن طشه *'aqlden thachra*, t.; ماوراء العقل *māverā ul-'aql*, غريب *gharīb*, a. — Avancer un paradoxe, ماوراء *māverāi* عقل بر غريبه درميان *'aql bir gharībè dermīān it*.

PARAFE, ou PARAPHE, s. m., صح *sahh*, a. — Signer avec son paraphe, اسمني صح كشيده سيله وضع *ismini sahh kechīdècīlè vaz' it*.

PARAFER, ou PARAPHER, v. a., صخلق *sahhlamaq*, صح *sahh it*, صح قومق - چككمك *sahh qomac*, *tchekmek*, صح وضع *vaz'y sahh it*, a.-t. — Parafé, e, صح *sahhlu*, صخلق *sahh tchekilmich*.

PARAGE, s. m., extraction, qualité, رتبè *rutbè*, نسب *neceb*, a. — Haut parage, درجه اعلى *deredjèi a'la*. — Dame de haut parage, كبار *kibār qārīci*. — En t. de mar., étendue de mer, دكزاچيقنغى *deñyz atchīqlyghy*, t.; ناحية البحر *nāhiyet ul-bahr*, pl. a. ناحية *nevāhi ul-bahr*, simpl. ناحية *nāhīè*, pl. نواحي *nevāhi*. — Espace de mer

parcouru par les vaisseaux, سفينه ذك *sefinèdèk* و كذار ايلديكي *sefinènuñ guecht u guzār eiledigui soular*.

PARAGOGE, s. f., زيادة في اواخر, زيادة في اواخر *zūadet fi evākhyr ul-lafz*, a.

PARAGOGIQUE, adj. com., مزيد *mezīd fi akhyrihi*, a.

PARAGRAPHE, s. m., petite section d'un écrit, d'un livre, etc., بند *bend*, p.-t.; فصل *fasl*, a. — Marque qui indique la section, علامت فصل *'alāmeti fasl*. — Mettre un paragraphe, بر علامت فصل وضع *bir 'alāmeti fasl vaz' it*.

PARAGUANTE, s. fém., ارماغان *irmaghān*, t.; هديه *hedīè*, a.

PARAÎTRE, v. n., se faire voir, être exposé à la vue, كورنمك *gueurunmek*, باش *tchīqmaq*, كوسترمك *bāch gueustermek*, ظهورا *gueuzukmek*, t.; ظهوره *zouhour it*, ظهوره *zouhourè guelmek*, ظاهر او *zāhir ol*, a.-t. — Paraître en public, خلقه كورنمك *khalqa gueurunmek*. — Ne paraître nulle part, هيچ بر بيرده كورنمامك *hitch bir ierdè gueurunmemek*. — Avoir l'air, l'apparence. Voy. SEMBLER. — Cela me paraît ainsi, بوشى *bou chei bānā beuilè gueuruneur*. — Paraître, briller, se faire remarquer, كوسترش *gueusterich it*, كوزه اورمق *gueuze ourmaq*, پارلدامق *pārladāmaq*.

PARALIPOMÈNES, s. m. pl., كتاب *kitāb ul-akhbār ul-eüām*, a.

PARALLAXE, s. f., arc céleste com-

pris entre le lieu apparent et le lieu véritable d'un astre, قوس بين موضع كوكب الظاهر وموضعه الحقيقي *qavs bein mevza'y kevekb uz-zâhir ru mevza'ho ul-haqîqy, a.*

PARALLÈLE, s. m., comparaison, مقابله *mouqâbelè, تطبيق tathbîq, مقايسة mouqâccet, pl. a. مقايسات mouqâccât. — Mettre deux personnes, deux choses en parallèle, ايكى كشى بى ياخود ايكى شىيى بالهيايسه بالهيايسه *iki kichü tâkhod iki cheü bil-mouqâccè tathbîq it.**

PARALLÈLE, adj. com., اراسى بر متوازي *arâci bir, t.; متوازي muvâzi, موازى mutevâzi, a. — Deux lignes parallèles, بر برى ايله متوازي اولان ايكى خطوط *bir biri ilè mutevâzi olân iki khouthouth. — Une ligne parallèle, خط متوازي khaththy mutevâzi. — Ce mur-ci est parallèle à celui-là, بود ديوار فلان ديوار ايله متوازيدير *bou divâr felân divâr ilè mutevâzî-dur. — Les cercles parallèles à l'équateur, خط استوا ايله متوازي اولان دائره لىر *khaththy istivâ ilè mutevâzi olân dâirèler.****

PARALLÈLEMENT, adv., موازات *mouvâzât, موازات bir hyzâdè, a.-t.; موازيا mutevâzièn, a.*

PARALLÉLIPÈDE, s. m., جسد موازى السطوح *djccedi mutevâzi us-suthouh, a.*

PARALLÉLISME, s. m., état de deux lignes ou plans parallèles, موازى *tevâzi, موازات mouvâzât. — Parallélisme d'expression, ازدواج الكلام, وحسن تجانس اللفظ *izdivâdj ul-kelâm vè husni tedjânis ul-lafz, a.**

PARALLÉLOGRAMME, s. m., شكل متوازي لاصلاص المتقابله *chekli mutevâzi ul-azlû' ul-muteqâbelè, a.*

PARALOGISME, s. m., قياس كاذب *qâci kiâzyb, راي باطل rai bâthyl, a.*

PARALYSER, v. a., rendre paralytique, كوترم *keuturum it, سقظلمق saqathlamaq, t.; ايراث فلج irâci feldj it, a.-t. — Au fig., rendre de nul effet, sans force, بطال قلمق *baththâl qylmaq, تعطيل ta'thîl it. — Paralysé, c, مثلوج mefloudj, معطل mou'aththal.**

PARALYSIE, s. f., كوترمليك *keuturumlik, گوتورمليك gucuturumlik, زمناك zemînlik, t.; فلج feldj, a.*

PARALYTIQUE, s. et adj., كوترم *keuturum, t.; مثلوج mefloudj, زمن zemin, a.*

PARANT, e, adj., qui orne, qui pare, مزين *bezédîdji, t.; مزين muzcîn, a. — Une étoffe parante, موجب زيب وزينت قماش *moudjibi zib u zînet qoumâch.**

PARANYPHE, s. m., discours solennel à la fin d'une licence, خطبة *khothbaï tevzî'. — Celui qui, chez les anciens, conduisait la mariée chez son époux, كلينى كوتورن *guclîni gueuturen, t.; عروس بر *'arous ber, a.-p.***

PARAPEGMES, s. m. pl., زيبجه *zaidjè takhtaci, t.; لوحه levhat uz-zîdj, a.*

PARAPET, s. m., balustrade, garde-fou qui empêche de tomber, قورقولق *gorqoulyq. — Élévation de terre ou de pierre au-dessus d'uu rempart,*

قلعه دیوارینک طپراق پردهسی
gal' ai divārīnuñ thoprāq perdēci, t.;
 سور سترة *setrēi sour, a.*

PARAPHIMOSIS, s. m., انفخ القلفة
intifākh ul-qalfet, a.

PARAPHRASE, s. fém., explication
 plus étendue que le texte, شرح
charh, معنایی اچمه ta'bīr, a.; *ma'nāi atchma.* — Fam., interpré-
 tation maligne, کوتیلک ایله شرح
keutulik ilē cherh, t.-a.; معنای
 ردی ایله تاویل *ma'nāi redī ilē*
tēvīl.

PARAPHRASER, v. a., développer
 un texte, شرح - تفسیرا
tesfīr it, ma'nāi اچمه
atchmaq, a.-t. — Fam., amplifier,
 augmenter par le récit, سوزی

تظویل *seuzi qabārtmaq,*
 کلاما *tathvīli kelām it.*

PARAPHRASEUR, SE, s., کوتیلک
 کوتیلک ایله شرح ویرمه مایل
cherh vīrmeguiē māil, t.; مؤول کلام
muevīli kelām, a.

PARAPHRASTE, s. m., شرح ایدن
cherh iden, a.-t.; شارح *chārih, a.*

PARAPLUIE, s. m., یغمور شمسیه سی
īaghmour chemsīēci, t.-a.; شمسیه
chemsūtē, a.

PARASANGE, s. f., فرسنه *fersakh,*
 فرسنک *ferācykh, pl. a.*
fersenk, p. Voy. le Diction. turc-
 français, au mot فرسنه.

PARASÉLENE, s. f., ایک عکسی
āiū 'aksi, t.; عکس القمر *'aks ul-*
qamer, a.

PARASITE, s. m., دال
 دال *dāl qāvouq, t.*; طفیل *thou-*

feil, a. — Au fig. et adj., plantes pa-
 rasites, qui végètent sur une autre,
 نباتات مستعارة الربا
muste'āret ur-ribā. — Expressions
 parasites, چوق کره سوبلنور سوز,
tchoq kerrē seūilenur seuz, t.; کلیات
 مکرره - مقوله *kelimāti mukerrere,*
 عبارات مقوله *'ybārāti*
mouqavvelē, a.

PARASITIQUE, s. f., دال قاولق
dāl qāvouqlyq, t.; طفیلیتة *fenni*
thoufīliyet, a.

PARASOL, s. m., شمسیه *chemsūtē,*
 مظل *mezellē, pl. a.* مظال *mezāl.*

PARAVENT, s. m., روزکاردن
rouzguiārden sāqlaiān
 صوندرمه *soudurma,* تنف
tenef, t.

PARC, s. m., enclos entouré de
 murs, etc., planté d'arbres, چوره سی
 دیوار ایله قپانمش قورو - صیدکاه
tchevrēci dīvār ilē qapānmich qou-
rou, sāidguiāh, t.; حظیره *hazīrē.*

— Parc à moutons, اغل *aghyl,*
 اغیل *aghīl.* — Lieu où l'on place
 l'artillerie, les munitions, ساحه
 ساحه طوب و جهه خانه
sāhāi thop vē dжебۀ کانه
sāhāi thop vē muhimāt. — Pâturage
 entouré de fossés où l'on met les
 bœufs pour les engraisser, چوره سی
 قپانمش چایرلق *tchevrēci qapān-*
mich tchāirlyq. — Lieu où on laisse
 grossir et verdier les huitres, استردیا
 حوضی *istrīdīā havouzi.*

PARCAGE, s. m., قیونلر چایرلقده
 اکلندیکی وقت - مدتی
qoūnler tchāirlyqtē eīglendīgui vaqyt, mud-
deti, t.-a.

PARCELLE, s. f., پارچه جک *pār-tchadjik*, t.; جزء *djuz*, جزئی *djuz'i*, ذره *zerrè*, pl. a. ذرات *zerrāt*.

PARCE QUE, conj., زیرا *zīrā*, زیرا که *zīrāki*, چونکه *tchunki*, t.

PARCHEMIN, s. m., ترشه *tirchè*, قظیم *guderi*, رق *raqq*, قزیم *gazīn*, a.

PARCHEMINERIE, s. f., lieu où l'on prépare le parchemin, ترشه کارخانه سی *tirchè kiārkhānēci*. — L'art de le préparer, ترشه جیلک *tirchēdjīlik*, t.

PARCHEMINIER, s. m., ترشه جی *tirchēdjī*, t.

PARCIMONIE, s. f., امساک *imsāk*, بخل *bakhl*, a.; خسیسلیک *kha-cīslīk*, چریلیک *djemrīlik*, t.

PARCOURIR, v. a., visiter rapidement, aller d'un bout à l'autre, گزمتک *guezmek*, دولاشمق *dolāchmaq*, t.; سیرا *seīrā*, a.-t.; کشت *guecht* u *guzār it*, p.-t.; گذارا *devr it*. — Parcourir des yeux, passer légèrement la vue sur quelque chose, کچورمکت *gucuziden guechturmek*.

PARDON, s. m., rémission d'une faute, d'une offense, عفو *'afv*, 'afiv, یاربغ *maghfīret*, صفح *safh*, مغفرة *tārlygh*, صوچ بغشلمه *soutch baghychlama*, t. — Demander pardon d'une faute, عفو و مغفرة طلب *'afv u maghfīret thaleb it*, استغفار *istyghfār it*. — Demander pardon, quartier, grâce, امان دیلمک *amān dīlemek*. — Je vous demande pardon, excusez, معذور بیورک *ma'zour bouïourouñ*.

PARDONNABLE, adj. com., عفو سزاوار *'afv olouna bīlur*, عفو سزاوار *'afvi munkin*, a.-t.; میکن عفو *syzāvāri 'afv*, p.-a. — Une faute pardonnable, جرم سزاوار عفو اولان *syzāvāri 'afv olān djurm u qabāhat*.

PARDONNER, v. a., accorder le pardon, بغشلامق - باغشلمق *baghychlamaq*, صوچ باغشلمق *soutch baghychlamaq*, t.; عفو *'afv it*, a.-t. — Excuser, معذور طومق *ma'zour thoutmaq*. — Épargner, faire grâce, ویرمک *amān vīrmek*. — Pardonné, عفو اولنمش *'afv olounmich*, معفو *mou'afv*, معذور *ma'zour*.

PARÉAGE OU PARIAGE, s. masc., شیوع *ortāqlachma*, t.; اورتاقلشمه *chouïou'*, a.

PARÉGORIQUE, adjectif commun, صیزی بی یوموشادیجی - بصدر بیجی *sizīi ioumouchādīdji, basturīdji*, t.; موعکین *mucekkin ul-vedja'*, a.

PREIL, LE, adj., égal, semblable, مثللو *micillu*, a.-t.; اش *ech*, t.; مائل *micil*, pl. امثال *emsāl*, معادیل *memācil*, عدیل *'adil*, mou'ādīl, a. — Ou n'a rien vu de pareil, بونک مثلی کورلماشدر *bounuñ misli gueurulmemichtur*. — s., le pareil, l'égal, نظیر *nāzīr*. — Qui n'a pas son pareil, یوق *nazīri toq*. — Toutes choses pareilles, حالری بر اولنجه *hālleri bir oloundjè*. — Les pareils, les gens du même état, de la même condition, اقرا *emsāl*, اقرا *aqrān*. — Rendre

la pareille, *المقابل بالمثل* mouqābelè *bil-misl it.*

PAREILLEMENT, adv., *دخى* *dashy*, t.; *كذلك* *keزالik*, a. — Et moi pareillement, *بندخى* *bendashy*, *بنك* *bendè*.

PARÉLIE, s. m. Voy. PARHÉLIE.

PARELLE, s. f., plante purgative. Voy. PATIENCE.

PAREMENT, s. m., ornement, *بزك* *bezek*, t.; *تزینت* *zīnet*, *تزین* *tezīun*, *حلیه* *hulīè*, a. — Bande d'étoffe qui borde la manche, *یک* *iek* — *اتکی* *atki* — *اوجی* *ieñ oudjou*, *etegui*.

PARENCHYME, s. masc., substance propre de chaque viscère, *جوهر* *jevher*, *المعی* *djevher ul-ma'y*, a.

PARÉNÈSE, s. f., *اوکوتہ متعلق* *aukute mutè allyq seuz*, t.; *موعظة النصح* *muv'azet un-noush*, a.

PARÉNÉTIQUE, adj. com., *اوکوتہ متعلق* *aukute mutè allyq*, t.-a.; *وعظی* *va'zūi*, a.

PARENT, e, s., qui est de même famille, de même sang, *خصم* *khysm*, *khycim*, t.; *قريب* *qarīb*, pl. a. *اقربا* *aqrabā*. — Parent paternel, *بآبادن خصم* *bābādan khycim*. — maternel, *انادن خصم* *anāden khycim*. — Parents éloignés, *اوزاقدن* *ouzaqdan*, *اقربا* *ouzaqtan aqrabā*. — proches, *اقربا* *iaqīn aqrabā*. — Parents, au pl., ceux de qui on descend, *اتالار* *ātālar*, *آبا* *ābā*, *آجداد* *edjdād*. — Le père et la mère, *آنا بابا* *anā bābā*, *آبوین* *vālidein*, *والدین* *vālidein*, *آبوین* *abouin*.

PARENTÉ, s. f., consanguinité; *اقربالقی* *khycimlyq*, *خصلق* *khycimlyq*,

اقربالقی *aqrabālyq*, t.; *قربابت* *qarābet*, a. — Tous les parents d'une même personne, *خصلر* *khycimler*, *اقربا* *aqrabā*.

PARENTHÈSE, s. f., *جمله اعتراضیه* *djumlèi i'tirāzūiè*, a.

PARER, v. a., orner, embellir, *دوناتمق* *donātmaq*, *بزه مک* *bezèmek*, t.; *زینتلمک* *zīnetlemek*, *تزین* *tezīun it.* — Parer des peaux, les passer, *دیغ* *degh*, *سپلمک* *seplemek*. — *دبغ* *debgh*, *دباعت* *dibāghat it*, *دری بی سپلمک* *derīi seplemek*. — le pied d'un cheval, lui ôter la corne pour le ferrer, *آتک طرناغنی یونتی* *ātuñ thyrnāghyni ionmaq*. — Se parer, v. pron., s'ajuster, faire sa toilette, *کندوسنه دوزکن ویرمک* *guenducinè duzgun virmek*, *بزه نیک* *bezèmek*, t.; *تجیل* *teghil* — *تحلی* *tehalli it*, a.-t. — S'ornier, *دونانمق* *donānmaq*, *زینتلمک* *zīnetlemek*, *تزین* *tezīun it.* — Paré, e, orné, *دونانمش* *donānmich*, *بزه نمش* *bezènmich*, *مزین* *muzein*.

PARER, v. a., éviter, détourner un coup, un malheur, *صاوشدرمق* *sāvouchturmaq*, t.; *دفع* *def' it.* — Parer le coup, *ضربدی دفع* *zarbèi def' it.* — le malheur, *دفع بلا* *def'y belā it.* — Défendre contre les attaques, les incommodités, *قورتمق* *qouroutmaq*, *صاقدرمق* *sāqyndurmaq*, *حفظ* *hyfz it.* — Se parer, se garantir, *قورنمق* *qourounmaq*, *صاقتمق* *sāqynmaq*, *تخفظ* *tehoffuz it.* — Paré, e, préservé, *قورنمش* *qourounmish*,

rounmich, محفوظ *malifouz*, مندفع *mundef'γ*.

PARÈRE, s. III., بازرگانلرک فتواسی, *bāzerguiānleruñ fetwāci*, فتوای اهل, *setwāi ehli tidjāret*, ا. تجارت

PARESE, s. f., fainéantise, تنبلك, *tembellik*, t.; تكاسل *kesl*, كسل *tekiāçul*, a. — Sorte de faiblesse qui porte à se dispenser de ce qui demande un peu d'action, اوشنكلتك, *uehengulik*, كوشكلتك *guevcheklik*, اهمال *ihmāl*.

PARESSER, v. II., تنبلك ا, *tembellik it*, t.; تكاسل ا *tekiāçul it*, a.-t.; اوشنمك *uchenmek*.

PARESSEUX, SE, adj. et s., تنبل, *tembel*, t.; كسلان *kestān*, كسل *keçil*, a. — En parlant de l'estomac, du ventre, qui font lentement leurs fonctions, كسچ عمل ايدر, *guetch 'amel ider*, t.; بطئى العمل *bathy ul-'amel*, a.

PARFAIRE, v. a., بتورمك *biturmek*, تياملمق *temāmlamaq*, t.; اتمام - تنظيم ا, *itmām, tetmīm it*, a.-t.

PARFAIT, E, adj., تيام *tamām*, a.; تام *qouçoursyz*, قصورسز *tāmm*, مكمل *kiāmīl*, كامل *mukemmel*, a. — Beauté parfaite, تام حسن *husni tāmm*. — Joie, سرت كامله, *mecerreti kiāmīlè*.

PARFAITEMENT, adv., كپال ايله *kemāl ilè*, كمال مرتبه *kemāli mer-tebè*, قصورسز اولدرق *qouçoursyz olaraq*, a.-t.; بالكمال *bil-kemāl*, على وجه *bilā qouçour*, بلا قصور *'ala vedjh ul-ekmel*, a.

PARFILER, v. a., تل تل اوزمك *tel tel euzmek*, t.

PARFOIS, adv. fam., بعض كسره *ba'zy kerrè*, a.-t.; بعضاً *ba'zen*, احياناً *ehiānen*, a.

PARFOURNIR, v. a., تياميله ويرمك *temām ilè virmek*, كاملاً تسليم ا, *kiūmilen teslīm it*, a.-t.

PARFUM, s. m., senteur agréable, رايحه *guzel qokhou*, t.; كوزل قوخو *rāihai thuībè*, a. — Les parfums entêtent, خوش قوخولر باشه *khoch qokhoular bācha ourour*. — Chose dont il s'exhale une senteur agréable, خوش قوخولو شى *khoch qokhoulu chei*, t.; عطر *'athr*, pl. a. عطريات *'athriāt*; بخور *boukhour*.

PARFUMER, v. a., répandre une bonne odeur, كوزل قوقو برامق *guzel qoqou brāqmaq*, خوش قوخو *khoch qokhou iāidurmaq*, t.; يايدرمق *ta'thūr it*, a.-t. — Chasser le mauvais air en brûlant des choses d'une odeur forte, دوتسيلمك *tutsu virmek*, دوتسى ويرمك *tebkhūr it*. — Se parfumer, بخورلنمق *boukhourlanmaq*, تعطر ا *tebakhkhour*, *te'aththur it*. — Parfumé, e, معطر *boukhourlanmich*, بخورلنميش *mo'u'aththar*.

PARFUMEUR, SE, s., مسكجى *miskdji*, بخورجى *boukhourdji*, t.; عطار *'aththār*, a.

PARFUMOIR, s. masc., دوتسى *tutsu virdjek ālet*, t.

PARI, s. masc., بحث *gagēure*, t.

bahs, t.; مرأهنة *murāhenet*, a. — Tenir un pari, بحشى قبول *bahsi qaboul it.* — La somme exposée en pari, اوكدل *euñdul.*

PARIER, v. a., قومتق *qomaq*, بحث *bahs it, qomaq*, اوكدل قومتق *euñdul qomaq*, t. — Je parie que..., بحث *bahs idèrum ki.* — Parier deux contre un, بره ايكي بحث *birè iki bahs it.*

PARIÉTAIRE, s. fém., ياپشغان *iapichghān*, ياپشغان اوتى *iapichghān oti*, t.; حشيشة الزجاج *hachichet uz-zydjādj*, a.

PARIÉTAL, e, adj., pl. m. PARIÉTAUX. — Os — قفا كميكي *qasū gue-mīguī*, t.; جمجه *djemdjemè*, a.

PARIEUR, SE, s., بحث ايدن *bahs iden, thoutān.*

PARIS, ville capit. de la France, پارس *pāris*, پارسز *pāriz*, پاری شهری *pāris chehri.*

PARISIEN, NE, s. et adj., پارسلو *pārislu*, t.

PARITÉ, s. f., égalité entre deux choses, برابرلك *birlik*, برابرلك *berāberlik*, t.; مساوات *muçāvāt*, تساوى *teçāvi*, a. — Comparaison, similitude, بکزته *beñzetmè*, مائلة *mumūcelet*, مشابهة *muchābehāt*, تمثيل *temsīl.*

PARJURE, s. m., faux serment, خلاف ييلان *ialān iemīn*, قسم *khylāf ierè ānd*, t.; كاذب *qasmi kiāzyb.* — Serment violé, بوزلمش *bozoulmich iemīn.* — Commettre un parjure, ييلان *iemīni bozmaq*, بوزمق

ييلان *ialān iemīn it.* — adj., qui fait un faux serment, ييلان *ialān iemīn iden.* — Qui viole son serment, آند بوزوجى *ānd bozoudjou*, يمينى يوزان *iemīni bozān.*

PARJURER (Se), v. pron., violer son serment, يمينى بوزمق *iemīni bozmaq*, t.; ناقص عهد *naqs 'ahd it*, a.-t. — Faire un faux serment, خلاف ييلان *ialān iemīn it*, ايهچك *khylāf ierè ānd itchmek.*

PARLAGE, s. masc., كوزه لك *guevezèlik*, t. Voy. VERBIAGE.

PARLANT, e, adj., qui parle, ناطق *nāthyq*, سيويلايى *seuileidji*, t.; متكلم *mutkellim*, a. — Peu parlant, آز سويلر *āz seuiler*, قليل *qalīl ul-kelām.* — Au fig., ressemblant, سويلر كى *seuiler guibi.* — Ce portrait est parlant, حتى *haii nāthyq guibi bir tasvīrdur.*

PARLEMENT, s. m., assemblée des pairs du royaume et des membres de la chambre des députés convoqués par le roi, اصل زاده كان ووكلاي *acyl zādèguiān vè vukelāi millet medjlici*, a.-t. — Anciennement, cour souveraine établie pour rendre la justice, زمان سلفده *zēmāni selestè olān mehkemēi 'ālīüè.* — La chambre haute et la chambre basse du parlement d'Angleterre, پارلامنتو *inguilterada* انكلترده *inguilterada* تعبیر اولنور ديوان ملتک خانة *inguilterada* اعلاسى و خانة اسفلى

pārlāmēto ta'bir olounour divāni milletuñ khānēi a'lāci vē khānēi esfeli.

PARLEMENTAIRE, s. masc., خبر کتوریجی *khāber gucturıdji*, t.; خبر موصل *mevsyl ul-khāber*, a.-t.; متکلم ما بین المبارزین *mute-kellimi mā bēin ul-mubāryzēin*, a. — Vaisseau parlementaire, خبر کبیری *khāber guenīci*.

PARLEMENTER, v. II., faire écouler des propositions pour rendre une place, ویره شروطنی سويلشمک *vīre chourouthyni seülechmek*, مذاکره *muzākerēi chourouthy istīmām it.* — Au fig., entrer en voie d'accommodement, اوزلاشقیق *ouzlächmaq qaüline duchmek*, t.; مصالحه مذاکره سنه *mouçälaha muzākerēciñe chourou' it.*

PARLER, v. a., articuler des mots, سوز سويلمک *seülemek*, سوز سويلمک *seuz seülemek*, لاقردی *laqrdı it*, t.; تکلم *tekellum it*, ا. — Commencer à parler, نطقه *nouthqa guelmek*, سويلمکه *seülemegüñe bāchlamaq.* — Parler à quelqu'un, بر کمسندييه *bir kimesnēi seülemek.* — Parler à voix basse, فسلمق *ficildamaq*, صوت خفی ايله تکلم *savti khafi ilē tekellum it.* — Parler haut, صوت بلند ايله سويلمک *savti bulend ilē seülemek, tekellum it.* — Discourir, سويلشمک *seülechmek*, تکلم *tekellum it*, سوق کلام *sohbet it*, صحبت

sevqy kelām it. — Parler familière-ment ensemble, بی تکلفانه سويلشمک *bi tekellufānē seülechmek.* — en public, عامديه خطاب ايله بسط *'āmmēte khythāb ilē basthy kelām it.* — devant une grande assemblée, بر جمعیت کبرا حضورنده *bir djem'üeti koubrā houזורindē taqriri kelām it.* — sur-le-champ, بالبدايه سوق کلام *bil-bedāha sevqy kelām it.* — sur des matières difficiles, امور مشکله دن *oumourı muçkilēden bahs it.* — avec éloquence, فصاحت ايله *feçāhat ilē tekellum it.* — Parler avec quelqu'un, بر کمسنده ايله *bir kimesnē ilē seülechmek,* مکالمه - محاوره *mukiālemē, muhäverē it.* — En t. de palais, parler pour quelqu'un, plaider pour lui, بر ينيك طرفندن وكالة دعوا *birinuñ tharafından vekilāleten da'vā it.* — contre quelqu'un, بر کمسنديک *bir kimesnēnuñ 'alehiñe seülemek.* — Parler haut, sans ménagement, بی پروا سويلمک *bi pervā seülemek.* — Parler bien d'une personne, خير *bir kimesnēi khair ilē zykr it.* — En parler en mal, کم *kem seülemek,* بر کمسنده نک *bir kimesnēnuñ laq-qyna ghībet it.* — Parler confusément, يشوش سويلمک *muchevvech seülemek,* يشوش کلمات *muchevvech kelimāt it.* — en l'air, بيانه سويلمک *īabānē seülemek.* — métaphorique-

ment, سويلمك كناية ايله سويلمك *kinüë ilë seülemek*. — Parler inutilement, pour ne rien dire, بيهوده سوزلر سويلمك *bîhoudë seuzler seülemek*. — Parler du nez, بورندن سويلمك *bouroundan seülemek*. — à propos, وقتنك *vaqtindë seülemek*. — Parler de la pluie et du beau temps, c'est-à-dire de choses indifférentes, افاقى صحبت ا - سويلمك *afāqy sohbet it, seülemek*. — Faire parler quelqu'un, سويلتمك *seületmek*. — Lui tirer les vers du nez, اغزدن *aghyzden sāqyz āvlāmaq*. — Parler une langue, la savoir, بىر دل بيلمك *bir dil bîlmek*. — Parler le français, ou en français, فرانسوزجه سويلمك *frānsyzydjë seülemek*. — Parler français, parler clairement, اشكاره سويلمك *achi-kîarë seülemek*. — Parler, manifester ses sentiments, sa pensée, افاده مرام ا *ifādë merām it*. — Parler par interprète, ترجمان معرفتيله افاده مرام ا *terdjumān ma'rifet ilë ifādë merām it*. — Parler, manifester sa pensée, يازمق *tahrîren zykr it, iāzmaq*. — Se parler, parler ensemble, سويلشمك *seüitechmek*. — Se parler à soi-même, كندو كندويه سويلمك *guendu guenduë seülemek*. — Être parlé, سويلنمك *seülenenek*. — La langue française se parle par toute l'Europe, فرانسوز لسانى چييع *frānsyzyz liçāni djemî' evropāda seülenenur*. — Parlé, c, سويلنمىك *seülenenmich, manthouq*.

PARLER, s. m., langage, la parole, سويليش *seüileich*, سوز *seuz*, t.; كلام *kelām*, نطق *nouthq*, لسان *liçān*, a. — Il a un parler doux et gracieux, طلو و ناز كدر, سويليشى *seüileichi thatlu vë nāzyktur*.

PARLERIE, s. f., كوزه لك *gucvzëlik*, فارفره لوق *fārfaralyq*, t.

PARLEUR, SE, s., qui parle beaucoup, چوق سويلر *tchoq seüler*, لافزن *tchoq seuzlu*, t.; مكثار *lāfzen*, vulg. *lafazan*, p.; مكثار *miksār*, a. — Grand parleur, مكثار *miksāri 'azîm*. — Qui s'énonce d'une manière agréable, مير كلام *mîri kelām*, سليس اللسان *selîs ul-liçān*.

PARLOIR, s. m., سلامك *selāmlik*, ديوان خانه *dīvān khānë*, t.

PARMI, prépos., ارا - اره *arā*, t.; بين *beîn*, a.; ميان *mîān*, p. — Parmi les livres, كتابلر اراسنده *kitābler arācindë*. — Parmi eux, بينلرند *beînlerindë*.

PARNASSE, s. m., au fig., la poésie, شعر *chy'r*, a. — La réunion des poètes, شعراء *chou'arā*. — Le Parnasse français, شعراى فرانسويه *chou'arāi frūnsevîië*. — Monter sur le Parnasse, s'adonner à la poésie, فن شعره *fenni chy'rë haveshiār ol*.

PARODIE, s. f., plaisanterie poétique, الهمزلى شعر مصروف الى الهمزلى *chy'ri masrouf ilal-hezl*, a. — d'une pièce de théâtre, etc., شعر متغير المعنا *chy'ri muteghāiir ul-ma'nā betahrîf ul-'ybarë*, a.

PARODIER, v. a., faire une paro-

die, *الفهر الى الشعر الى الهمز ا* sarf
ech-chy'r ilal-hezl it. — Tourner en
 plaisanterie, *هزللا سويلمك* hezlen
seuilemek, a.-t.

PAROI, s. f., anciennement mu-
 raille, cloison, *بولمه ديوار* beulmè
divâr. — Aujourd'hui surface latérale
 d'un vase, etc., *ارا طرفى* arâ tha-
 rafi, *يان جانبى* - طرفى *ian*
djânibi, tharafi. — Paroi intérieure,
ايچ يانى - طرفى *itch iâni, tharafi.*

— En t. d'anat., les clôtures ou mem-
 branes qui forment les parties creuses
 du corps, au pl., *اغشيه تجاوبى*
aghchièi tedjâvîf, a. — Les parois
 de l'estomac, *معك* *اغشيه تجاوبى*
aghchièi tedjâvîfi mî'dè.

PAROIR, s. m., *نعلبند قزاعيسى*
na'lbend qazâghîci, قزاعى qazâ-
ghy, t.

PAROISSE, s. f., *محلّه* mahallè,
 pl. a. *محللات* mahallât. — Grande
 paroisse, *محلّه كبيره* mahallèi ke-
 bîrè, *محلّه جسيم* djecîm bir
 mahallè. — Petite — *محلّه صغيره*
 mahallèi saghîrè. — Le curé de la
 paroisse, *محلّه پاپاسى* mahallè
 pâpâci. — L'innam de la paroisse, du
 quartier, *محلّه امامى* mahallè
 imâmi.

PAROISSIAL, E, adj., *محلّه يه*
 mahallèiè makh-
 sous, *متملق* - مخصوص *mutè allyq, a.-t.* — Église pa-
 roissiale, *محلّه كليساسى* mahallè
 keliçâci.

PAROISSIEN, NE, subst., *محلّه*
 mahallè ehâlicin-
 den biri, *اهل محلّه* ehli mahallè,

pl. a. *اهالى محلّه* ehâlîi mahallè.

PAROLE, s. f., mot articulé, *سوز*
 seuz, t.; *لفظ* lufz, pl. a. *الفاظ*
 elfâz; *كلمه* kelimè, pl. a. *كلمات*
 kelimât. — Articuler une parole, *لفظ*
lafzy vahid tefevvuh it.

— Discours, *لاقردى* lâqyrdi, *كلام*
 kelâm. — Faculté de s'énoncer,
سويلمك seuilemèch, *نطق* nouthq,
قوت ناطقه qouvveti nâthyqa. —
 Retrouver la parole, commencer à
 parler, *نطقه كلمك* nouthqa guel-
 mek. — Le ton ou le son de la voix,

اصوات savt, pl. a. *صوت* ses,
صداء sedâ, *اواز* avâz. — Re-
 connaître à la parole, au son de la
 voix, *بركهندي سندن بيلمك*
 bir kimesnèi secinden bilmek. —
 Sentence, mot notable, *سوز* seuz.

— Une belle parole, *اقوال* aquâl, pl. a. *قول*
 qavl, *بر قول مستحسن* bir
 qavli mustahsen. — Parole, mot pris
 selon ce qu'il est, bon ou mauvais,
سوز seuz, *كلام* kelâm. — Paroles

inciviles, désagréables, *قبا سوزلر*
 qabâ seuzler. — douces, flatteuses,
طاتلو سوزلر thâtlu seuzler. — civiles,
 prévenantes, *ملاطفقت اميز*
 kelimâti mulâthafet âmîz. — Paroles
 en l'air, *كلمات بيپوده* kelimâti
 bîhouldè. — Avoir le don de la parole,

اهل كلامدن او ehli kelâmden ol,
ارباب فصاحتدن او erbâbi feçâ-
 hâttèn ol. — De fait et de parole,
قولاً و فعلاً qavlen u fy'len. — Prendre
 la parole, *سوزه باشلامق*
 seuilemeguiè, *سوزه باشلاماق*
 seuzè bâchlâmaq. —
 Adresser la parole à quelqu'un,
خطاب khythûb it. — Paroles, au

pl., discours piquants, offensants, سوزلر *gudjendürüdjî seuzler*. — Parole, promesse, engagement, سوز *seuz*, وعد *va'd*, وعدة *va'det*, *va'dè*, pl. a. مواعيد *mevâ'id*. — Donner sa parole, promettre, سوز *seuz* و بمرمک *vîrmek*, وعد *va'd it*. — Tenir sa parole, سوزنک طورمق *seuzindè dhourmaq*, وعدینی طوتیق *va'dîni thoutmaq*. — Se dédire de sa parole, ویریلان سوزی - وعدینی *vîrîlân seuzi*, انکارا *va'dîni inkiâr it*. — Manquer de parole, سوزنده *seuzindè dhourmâmaq*. — Parole, proposition que l'on fait, کلام *kelâm*, تکلیفات *teklîf*, pl. a. تکلیفات *teklîfât*. — Parole de paix, صاحمه *soulhè dâür*, دائر عرض اولنان کلام *'arz olounân kelâm*, مصالحه تکلیفی *mouçâlaha teklîfi*. — Paroles magiques, de magicien, سحر باز سوزی *sihyr bâz seuzi*. — Paroles, air d'une chanson, سوزلری *ezguînuñ seuzleri*.

PARONOMASE, s. f., التباس الالفاظ *iltibâs ul-elfâz*, تواخى الالفاظ *tevâkhy ul-elfâz*, a.

PARONOMASIE, s. fém., السنهه *es-sinèti moukhtelifèdè mevdjoud olân kelimâtuñ muchâbehâti*, a.-t.

PAROS, île de l'archipel grec, باره *bâra*, باره اطهسى *bâra adhaci*, t.

PAROTIDE, s. f., glande au-dessous des oreilles, قولاق دیببنده کی بز *qoulâq dîbindèki byz*, t.; بنت الاذن *bent el-uzn*, a. — Tumeur qui occupe

cette glande, بنات الاذن *nouzlet fi benât el-uzn*, a.

PAROXISME, s. m., accès, redoublement d'une maladie, علتک *'ylletuñ keskûlenmèci*, t.; احتداد مرض *ihudâdi maraz*, شدت مرض *chiddeti maraz*, a. — de la fièvre, تزايد حتمی *tazâüdi houmma*.

PARQUE, s. fém., nom des trois déesses qui président à la vie des hommes, ملكات الاجال *melekiât ul-edjâl*. — Les Parques inexorables, ملكات بی امان اجال *melekiâti bi amâni edjâl*. — Au fig., la mort. Voy. ce mot.

PARQUER, v. a., mettre dans une enceinte, چورهسى محفوظ بر میدان *chevrèci mahfouz bir meidân itchinè qomaq*. — Mettre des bœufs, des moutons à l'engrais dans un herbage, حیوان قسمی اولتلاق *hâivân qysmi otlâq ierîné qomaq*, t.

PARQUET, s. m., espace d'un tribunal où se tiennent les juges, les avocats, etc., محکمهده اهالی *mehkemèdè ehâlii cher'yîciè makhsous olân ier*, a.-t.; حلقه مجلس اهل شرع *halqaï medjlici ehli cher'*, a. — Les officiers mêmes du ministère public, اهالی *ehâlii cher'*, محکمه *ehâlii mehkemè*.

PARQUET, s. m., compartiment en bois qui forme un plancher, تخته *takhta duchemèci*, t.

PARQUETAGE, s. m., تختهمه

takhtalamu, تختۀ ایلہ قیلامہسی
takhta ilè qaplāmāci.

PARQUETER, v. a., تختۀ ایلہ
دوشمک - قیلامق takhta ilè qap-
lāmaq, duchemek, t.

PARRAIN, s. m., celui qui tient un
enfant sur les fonts de baptême,
ولی معبودیت veli ma'moudiēt,
a.; وافتز باباسی vāfīz bābāci, t.
— La personne choisie pour donner
le nom à une cloche, اد قوبان ad
qoūn, واضع لاسم vāzy'y ul-ism,
a. — Le parrain de la cloche est M.
un tel, ناقوسک واضع اسمی فلان
naqoucuū vāzy'y ismi felān
kichēdur.

PARRICIDE, s. m., celui qui tue
son père, sa mère, باباسنی اولدرن
bābācini culduren, t.; قاتل الاب
qātil ul-ab, a.; پدرکش pederkuch,
p. — Crime que commet le parricide,
بابایی اولدرمه bābāi enldurmē,
قاتل الاب qatl ul-ab. — Com-
mettre un parricide, اب قتل
qatli ab djurmini irtikiāb it.

PARSEMER, v. a., صاچمق
sāčhmaq, t.; نشرā nesr it, a.-t. —
Parsemé, e, صاچلمش sāčhilmich,
منشور mensour.

PARSI, s. m. Voy. GUÉBRE.

PART, s. f., portion d'un tout,
پای pāi, t.; حصه hyssé, pl. a.
حصص hyčas; سهم schm, pl. a.
بخش behrē, بهره behrē, اشہام
bukheh, p. — Grande, forte part,
حصه جسيمه hyssēi djecimē. — La
plupart, چوغي tchoghou, اکثري

ekseri. — La plupart du temps,
اکثريا ekseriā. — La plupart des
gens, اکثر ناس ekseri nās. — Avoir
part, حصه دار او hyssédār ol,
حصه مند او hyssēmend ol. — Parts,
au pl., dans le sens de partage,
پايشمه mouqācemet, مقاسمه
pāilachma. — Faire les parts,
حصه لشمک hyssēlechmek. — Régler
les parts, مقاسمه تنظيم mou-
qācemēi tanzīm it. — Part, intérêt
que l'on prend à quelque chose,
ارتاقلمشه ortāq'achma, مشارکه
machāreket. — Part, portion du par-
tage, قسم qysm, pl. a. اقسام
aqsam. — Avoir part, intérêt,
مشارکت ا ichtirāk it, اشتراك
muchāreket it. — Prendre part, in-
térêt à tout ce qui touche une per-
sonne, بر کهنديه متعلق اولان کافه
bir kimesnēti mut'allyq olān kiāffēi ou-
mourinē ittikhāzy muchāreket it. —
Prendre part, contribuer, او مدخلي
medkheli ol. — Faire part, faire sa-
voir quelque chose à quelqu'un,
خبر ویرمک bildurmek, خبر ویرمک
khaber virmek, آگاه aguiāh it,
انها i'lām, inhā it. —
Billet de faire part, خبر تذکره سی
khaber tezkerēci. — Part, côté, یان
iān, طرف tharaf, جانب djānib.
— De ma part, طرفیدن tharafum-
den. — De la part de quelqu'un, بر
کهنده نک طرفندن bir kimesnēnūn
tharafindan. — De toutes parts, هر
طرفدن her tharastan. — De part
et d'autre, طرفیندن tharastēnden.

— A part, بشقه جه *bachqadjè*, بر طرف *ber tharaf*, بر طرفه *bir tharafa*. — De part en part, بر بر طرفدن اولبر يوزدهك *bir üzden olbir üzèdek*, بر طرفدن اولبر طرفنه *bir tharasten olbir tharafine qadar*. — Prendre en bonne ou en mauvaise part, ايوييا کوتي طرفنه معنا ويرمک *eü iā keutu tharafina ālmaq, ma'nā vîrmek*, خيرا و شرًا تاويل ا *khaïren vè cherren téévîl it*. — Il l'a pris en mauvaise part, کوتي طرفنه معنا ويردي *keutu tharafina ma'nā vîrdi*. — Part, lieu, endroit, ير محل *ier*, محل *mahall*, طرف *tharaf*. — Je vais quelque part, بر يره - بر محله *bir ierè, bir mahallè guidèrum*. — Autre part, بشقه يرده *bachqa ierdè*, اخر طرفه *akher tharasta*. — Nulle part, هيچ بر يرده *hîtch bir ierdè*.

PARTAGE, s. m., division d'une chose entre plusieurs, حصه لشمه *hyssèlechmè*, پايلاشمه *pāilachma*, t.; تقسيم *taqsîm*, مقاسمه *mouqâcemè*. — Faire le partage d'une succession, ترکهنوک مقاسمه سني ا *terekènuñ mouqâcemècini it*. — Le partage de la Pologne, مقاسمه مهلکت له *mouqâcemèi memleketi leh*. — Portion de la chose partagée, قسم پاي *pāi*, تقسيم *qysm*, حصه *hyssè*. — Partage égal, حصه متساويه *hyssèi muteçâviè*. — inégal, حصه غير متساويه *hyssèi ghairi muteçâviè*. — Portion de biens ou de maux que la nature et la for-

tune semblent avoir donnée à chacun en partage, sort, destinée, قسمت *qysmet*, نصيب *nacîb*. — Partage, se dit aussi des votes qui sont en nombre égal, رأيلرک ايکسي يه *rèileruñ ikîè beulunmèci*, بولنمه سي *munācefet ul-arā*.

PARTAGER, v. a., faire plusieurs parts d'un tout, diviser, حصه حصه ا *hyssè hyssè it*, حصه حصه ايرمق *hyssè hyssè âirmaq*. — Faire un partage, répartir, distribuer, پای پاي ا *pāi it*, تقسيم اولشترمک *ulechturmek*, توزيع الاسهام ا *tevzî' ul-cshâm it*. — Partager également, وجه تساوي اوزره تقسيم ا *vedjhi teçâvi uzrè taqsîm it*. — une succession, اموال ترکه يبي تقسيم ا *emvâli terekèi taqsîm it*. — Simplement diviser, بولمک *beulmek*, توزيع ا *tevzî' it*. — Partager en deux, ايکي يه *ikiè beulmek*. — Donner en partage, حصه لندرمک *hyssèlèndurmek*, حصه ويرمک *hyssè vîrmek*, ابراه ابرايق *âràie ârîlyq gueturmek*. — Se partager, پايلاشيق *pāilachmaq*, ابراه ابراه تقريقه ا *irâci tefrîqa it*. — Partagé, e, پای اولمش *pāi olmuch*, منقسم *mounqacim*.

PARTANCE, s. f., قالقوه *qālqma*, t.; عزيمت *'azîmet*, a. — Jour de partance, يوم عزيمت *ievmi 'azîmet*.

PARTANT, adv., par conséquent, بوندن *bouñā mebnī*, بوکا مبنی *boukân mebnī*, بوندان او توری *boundan uturu*, بناء عليه *binâen 'aleih*.

PARTENAIRE, s. m., کاغد او یونندک *kiâghyd oïouninda* بیلله او یونان *bîlê oïounân*.

PARTERRE, s. m., jardin ou partie d'un jardin orné de fleurs, چيچيكل *tchûteheklik*, چيچيكل باغچهسى *tchûtehek bâghcheçi*, t. — Les compartiments d'un parterre, چيچيكل *tchûtehek* باغچهسنىك طرحلىرى *bâghcheçinuñ tharhleri*. — d'un théâtre, بر تياترونك قات اسئلى *bir tîâtronuñ qâti esfeli*. — Le public du théâtre, تياترونده بولنان بالجمله *tîâtrondu boulounân bil-djumlê seirdjiler*.

PARTI, s. m., union de plusieurs personnes, فرقہ *firqa*, pl. a. فرق *firouq*, طرف *tharaf*, a. — Un grand parti, فرقہ جسيمه *firqaî djecimê*. — puissant, فرقہ قوتبه *firqaî qavûê*. — Être du parti de quelqu'un, بر *bir* كمنهنىك طرفنى طوتنى *kimeneñuñ tharafini thoutmaç*, بر *bir* كمنهنىك طرفدارى او - طرفندك او *bir kimeneñuñ tharafdâri ol, tharafindê ol*. — Prendre le parti des faibles, بيچاره كانك طرفنى التزام ا *bîtchârêguiânuñ tharafini iltyzâm it*. — Parti, résolution, و بولمش قرار *vîrilmîch qarâr*, قرار *qarâr*, عزم *azmi qath'î*, تصميم *tasmîm*, نيت *nüeti djâzýmê*. — Prendre son parti, قرار و بولمش *qarâr vîrmek*, نيت جازمه اتخاذ *nüeti djâzýmê*.

PARTE, s. m., ايلامك *nüeti djâzýmê ittikhâz* cilemek. — C'est un parti pris, تصميم *tasmîm* اولنمش امور دندر *olunmîch olounmîch* oumourdendur. — Parti, expédient, تدبير *tedbîr*, pl. a. تدابير *tedâbîr*. — Condition, traitement fait à quelqu'un, صورت *souret*. — C'est un bon parti pour lui, بو حال ايلامك *bou hâl anuñ haqqya bir guzel sourettur*. — Tirer parti, avantage de quelque chose, فایده لنمك *fâidelenmek*, جلب انتفاع - فایده ا *djelbi intifâ'*, fûdê it, تحصیل منفعت ا *tahsîli mensfa'at it*. — Parti, profession, genre de vie, طریقت *tharîqat*, بول *bol*. — Le parti de l'épée, طریقت *tharîqati ehli qalem*. — de la robe, اهل قلم *tharîqati ehli qalem*. — Prendre parti, s'enrôler dans les troupes, عسکر یازلمق *'asker îâzylmaq*. — Parti, troupe de gens de guerre détachée pour battre la campagne et reconnaître l'ennemi, انجه قراغول *indjê qarâghoul*. — Un gros parti, كلیتلو انجه قراغول *kullüetlu indjê qarâghoul*.

PARTIAL, E, adj., طرفدار *tharaf-dâr*, طرفکیر *tharafguîr*, a.-p.; طرف طرف *tharaf thoutân*, طرفدارلق ایدن *tharafdârlyq iden*, جانبدار *djânbîdâr*.

PARTIALEMENT, adv., طرفدارلق *tharafdârlyq ilê*, طرفکیرلغله *tharafguîrlyghylê*, طرف طوتهرق *tharaf thoutaraq*, طرفدارلق ايلامك *tharafdârlyq iderek*, a.-t.; طرفکیرانه *tharafguîrânê*, عرض ايله *gharaz ilê*.

PARTIALITÉ, s. f., طرفدارلق *tharafdārlyq*, جانبدارلق *djānib-dārlyq*, a.-p.-t.; غرض *gharaz*, a. — Agir avec partialité, طرفدار, *tharafdār*, کیرانه عمل و حرکت *tharafdār, gu'rānē 'amel u hareket it.*

PARTICIPANT, e, adj., حصّهدار, *hyssédār*, حصّهمند *hyssèmend*, a.-p.; پای الان *pāi olān*, مشارک *pāi ortāghy*, t.; اورتاغی *muchārik*, a.

PARTICIPATION, s. f., action de participer à..., حصّهدارلق *hyssédārlyq*, a.-p.-t.; احراز حصّه *ihrazı hyssè*, اشتراك *ichtirāk*, مشارکة *muchāreket*, مدخل *medkhal*, a. — Avis, connaissance qu'on a d'une affaire, بیلیمکک *bilmeklik*. — Consentement, رضا ویرمکک *rizā virmeklik*, انضمام رضا *inzıymāni rizā*. — Sans ma participation, à mon insu, علم و خبرم اولمیهرق *'ylm u khaberum olmāāraq*.

PARTICIPE, s. m., t. de gramm. Participe actif, اسم فاعل *ismi fā'yl*. — passif, اسم مفعول *ismi mef'oul*. — Participe, en t. de finance, celui qui a part dans une affaire financière, حصّهدار, پای صاحبی *pāi sāhybi*, *hyssédār*.

PARTICIPER, v. n., avoir, prendre part à..., حصّهدار او, *hyssédār ol*, حصّهمند او, *hyssèmend ol*, a.-p.-t.; اورناقلشهیق, پای الموق *pāi almaq*, اشتراك *ichtirāk* *it*, مشارک *muchārik ol*. — Tenir de la nature d'une chose, او, علاقه او, *alāqah ol*,

'*alāqalu ol*, نعلقی او, *te'alluqy ol*, متعلق او, *mutē'allıq ol*.

PARTICULARISER, v. a., وجه مفصل اوزره بیان *vedjhi mufassal uzrē beıān it*, نقیر و قظیمیر *naqır u qythmır naql it*. — Particulariser un fait, بر ماده نک, *bir maddēnuñ kiüffēi daqāıqynı cherh u beıān it*.

PARTICULARITÉ, s. f., کیفیت *keıfııet*, خاصیت *khācııet*, pl. a. خواص *khavāss*, خصوص *khouçous*, خصوصیت *khouçoucııet*, pl. a. خصایص *khaçāıss*; دقیقہ *daqııqa*, pl. a. دقایق *daqāıq*. — Particularité essentielle, مهم و سزاوار اعتنا بر, *muhınım vè sizāvāri v'tınā bir daqııqa*.

PARTICULE, s. f., t. de gramm., حرف ادات *harf*, ادات *adāt*, حرف معنا *harfi ma'nā*, pl. a. حروف معنا *houroufi ma'nā*. — Particule conjonctive, حرف صلہ *harfi sylè*. — Particule, petite partie, پارچه جک *pärtchadjik*, اوفاقی پارچه *oufāq pärtcha*, t.; جزء *djuz*, pl. a. اجزا *edjzā*.

PARTICULIER, s. masc., personne privée, یاکنز باشنک بر آدم *ıālyñyz bāchında bir ādem*, کندی باشنه *guendu bāchına olān kichi*, t.; شخص منفرد *chakhsy munferid*. — Par opposition à une personne publique ou d'un rang élevé, بیانی آدملردن بری *bāıāghy ādemlerden biri*, افراد ناسدن بری *efrādi nästen biri*.

PARTICULIER (En, adv., à part, تنهاده *tenhādè*, ا. t.; خلوت *khālvettè*, خلوتك *khālvettèk*, منفردًا *munferidā*, ا. t.; منفردًا *munferiden*, a. — Voir quelqu'un en particulier, بر کمسندي بشقهجه *ber kemsندی بشقهجه*, كورمك *bir kimesnēi bachqadjè güeurmek*. — En général et en particulier, عمومًا وخصوصًا *'oumoumen u khouçoucen*. — Dans le particulier, dans la société particulière, مجلس خاصك *medjlci khāsstè*. — En mon particulier, pour ce qui est de moi, بكا قالسه *bañā gueurè*, بكا كوره *bañā qālsu*, بكا قالنجيه *bañā qāлинджè*.

PARTICULIER, ÈRE, adj., مخصوص *makhsous*, مختص *khāss*, مختص *moukhtass*, a. — Considération particulière, مطالعة مخصوصه *mouthā-la'aī makhsoucé*. — Motif particulier, علت مخصوصه *'ylleti makhsoucé*. — Audience particulière, ملاقات *moulāqāti khāssè*. — Cet usage est particulier au pays, بو عادت مملكته مخصوصه *bou 'ūdet memleketè makhsoustur*. — Particulier, singulier, extraordinaire, غريب *gharīb*, عادتدن خارج *'ādetten khāridj*. — Ce cas est fort particulier, بو حال بغايت غريبدر *bou hāl beghāiet gharībturn*. — Séparé d'autre chose de même nature, بشقه *bachqa*, منفرد *munferid*. — Maison particulière, منفرد بر خانه *munferid bir khānè*. — En parlant d'un homme, on dit qu'il a un esprit particulier, des opinions particulières, عقلی غريب *'aqli curneksy:z*, اورنكسز

العقل *gharīb ul-'aql*. — Particulier, secret ou connu de peu de personnes, خفي *khufi*, كيزلو *gūzlu*. — En particulier, محرمانه *mahremānè*.

PARTICULIÈREMENT, adv., singulièrement, مخصوصًا *makhsoucen*, a.; مخصوص اولهرق *makhsous olaruy*, a. t.; بالاختصاص *bil-ikhtīçās*. — Recommander particulièrement une affaire, بر مصالحتي مخصوصًا *bir muslahati makhsoucen tevsiè it*. — Spécialement, خاصة *khāssaten*, خصوصيله *khouçous ilè*, بتخصيص *bi-takhsīs*. — Plus particulièrement, en détail, على وجه التفصيل *moufassaldjè*, مفصلاً *'ula vedjl ut-tafsīl*, mujās-salen.

PARTIE, s. f., portion d'un tout en général, پارچه *pārtcha*, ا. t.; قطعه *qyth'a*, جزء *djuz'*, pl. a. اجزاء *edjzā'*. — Grande partie, جزء كبير *djuz'i kebīr*, a'zem. — petite, جزء صغير *djuz'i saghīr*. — La meilleure partie, جزء احسن *djuz'i ahsen*. — Une partie, une certaine quantité, une portion, بر مقدار *bir myqtār*, بر حصه *bir qyth'a*, بر حصه *bir hysè*. — Les cinq parties du monde, جهات خمسة عالم *djehāti khamsèi 'ālem*. — La partie orientale, سمت شرقی *semti charqy*. — Partie, division d'un livre, etc., قسم *qysm*, pl. a. اقسام *uqsām*. — Divisé en quatre parties, اقسام اربعديه منقسم *aqsāmi erbe'aīè mounqacim*. — La plus grande partie des hommes, آدملرک اکثریسی *âdemleruñ*

ekserici. — Partie du corps humain, عضو *'yzyv*, pl. a. اعضا *a'zā*. — Partie saine, عضو سالم *'yzyvi sālim*. — malade, عضو مریض *'yzyvi marız*. — blessée, یاره لو عضو *iāralu 'azou*, روح عضو *'yzyvi medjrouh*. — Partie, côté, طرف *tharaf*. — La partie droite, صاغ طرفی *sāgh tharafı*. — gauche, صول طرفی *sol tharafı*. — Les parties nobles, les viscères, أعضاء شریفه *'azūi cherıfè*. — Les parties naturelles, celles de la génération, آلات الناسل *ālāt ut-tenāçul*, عورت اود ییری *oud iëri*, عورت ییری *'avret iëri*. — Les parties de l'oraison, du discours, اجزای کلام *edjzāi kelām*. — Partie, projet de divertissement, اکلنجه *eilendjè*, سیر *seïr*. — de jen, اویون *oïoun*. — Faire une partie de campagne, قیر سیری *qyr seïri it*. — Partie, celui qui plaide contre quelqu'un, خصم *khasm*. — Les parties adverses, خصما *khoucemā*. — Les parties, les plaideurs, دعوا جی *da'vādji*, دعوا جیلر *da'vādji olānlar*. — Faire comparaître les parties, احضار *ihzāri* خصما *ihzāri khoucemā it*. — Les personnes qui contractent ensemble, طرفلر *tharastlar*, طرفین *tharaseïn*, عقد معاهله ایدنلر *'aqdi mou'āhedè idenler*, ذوات معاهدین *zavāti mou'āhidïn*, معاهدین *mou'āhidïn*. — Être partie opposante, خصم *khasmi* معارض او *khasmi mou'āryz ol*. — Parties belligérantes, دول محاربین *duveli mouhürbeïn*. — En partie, بعضاً *bir myqtāri*, بر مقداری *ba'zen*.

PARTIEL, LE, adj., پارچه *pärtcha*, t.; جزئی *djuzi*, a.

PARTIELLEMENT, adv., جزئياً *djuzien*, a.; بر مقداری اوله رق *bir myqtāri olāraq*, جزویجه *djuz'ıdjè*.

PARTIR, v. n., se mettre en chemin, قالقهق *guitmek* - کیتمک *qālqmaq*, پوله چیقماق *ıola tchıqmāq*, t.; عزیمت ا *'azımet it*, a.-t. — Il est parti pour Londres, لوندره *londra djānibinè 'azımet eiledi*. — Sortir avec impétuosité, شدتله چیقماق *chidetile tchıqmāq*, پرتاوا *pertāv it*, چیقوب پرتاوا *tchıqoup pertāv it*. — Tirer son origine, provenir, en parlant des choses, چیقماق *tchıqmaq*, منشعب او *munche'yb ol*. — Toutes les artères partent du cœur, کافه شرایین قلبدن منشعبدر *kiāffèi charāïn qalbten munche'yb-tur*. — En parlant des choses morales, صدور نشأة ا *soudour it*, نشأة ا *nech'et it*. — Cela part plus tôt que la réflexion, اول شی قبل المطالعہ *ol chei qabl ul-mouthāla'a soudour ider*. — Émaner, صدور - سنوح ا *tchıqmaq*, چیقماق *soudour, sunouh it*. — Ce conseil ne part pas de lui, بورای اندن سنوح *bou rēi anden sunouh itmich deıldur*. — Partir d'un prince, احکام چیقارمق ایچون بر *ahkiām tchıqārmaq itchoun bir cheïi réeci meç'elè 'add it*. — Partir d'un point, بر معنایی مرکز *meç'elè 'add it*. — Partir d'un point, dans une discussion, بر معنایی مرکز

دائرة افکار اتخاذ *bir ma'nāi merkezy dāirē eskiār ittikhāz it.* — A partir de là, en supposant que... , بویله فرض اولندیغی تقدیرده *beuilē farz oloundoughy taqlrdē.*

PARTISAN, s. m., celui qui est du parti de quelqu'un, طرفدار *tharaf-dār*, طرفگیر *tharafguir*, a.-p.; بر کمنده نک طرفنی طوتان *bir kimesnēnuñ tharafini thoutān*, t. — Il est de nos partisans, بزم طرفگیرلر میزدندر *byzum tharafguirlerimuzdendur.* — Attaché à quelqu'un, تابع *tābi*. — Enclin à, مایل *māil*.

PARTISAN, s. m., officier qui mène habituellement des partis à la guerre, چرقه جی عسکری ضابطی *tchar-qadjī 'askeri zābythy*, t.

PARTITION, s. f., toutes les parties d'une composition musicale, بر موسیقی تالیفینک کافه اجزاسی *bir mouciqy tēlīfīnuñ kiāffēi edj-zāci*, t.-a. — Partage, division, تقسیم *taqsīm*.

PARTOUT, adv., en tous lieux, هر هر *her her*, هر قندک *her qandē*, t.; هر طرفک *her tharasta*, a.-t.; فی *fi* کوللی مکیانین *kulli mekiānin*, a. — Aller partout, هر بریره کیتمک *her herē guitmek.* — En quelque lieu que ce puisse être, هر نه محلک اولور *her nē mahalldē olour* ایسه *her nē mahalldē olour* ایسه *olsoun*, قنغی محلک اولور ایسه *qanghy mahalldē olour iça.* — C'est un homme qui se fourre partout et qui s'ingère de tout, هر بریره وهر ایسه *her herē vērē içē her içē soqoulour ādemdur.*

PARURE, s. f., ornement qui sert à parer, زینت *zīnet*, زین *zēin*, تزینات *tezēināt*, pl. a. تزینات *tezēināt*, دوزگون *duzgun*, بزک *bezek*, t. — Belle parure, کوزل *kuzul* حلیه جیلده *gulcel duzgun*, دوزگون *gulcel duzgun*, حلیه جیلده *hulicē djemilē.* — Une parure de diamants, الماسدن مصنوع بر حلی *elmāsten masnou' bir haḷi.* — En t. d'art, ce qui a été retranché, کسنتی *kesinti*, قراضه *qarāzet.* — La parure du pied d'un cheval, آنک طرفنی *ānək thyrnaghy kesinti.* — La parure d'une peau de veau, بوزانجی جلدینک قراضه سی *bouzāghou djildīnuñ qarāzaci.*

PARVENIR, v. n., arriver au terme, arriver, یتشک *irichmek*, یتشک *ietichmek*, ایرمک *irmek*, t.; وصول *vouçoul boulmaq*, a.-t.; وارمق *vārmaq.* — J'espère que cette lettre lui parviendra, بو مکتوب *bou mektoub* یدینه واصل اولدجی ماملودر *iedinē vācyl oladjaghy mēemoulumdur.* — Atteindre, یتشک *ietichmek*, واصل او *vācyl ol*, دسترس او *destres ol.* — Obtenir, ظفر *nāil ol.* — Réussir, ظفر *zafēr boulmaq.* — Parvenir au but de ses désirs, او *mourūdinē nāil ol.* — Parvenir à un emploi, à une dignité, بر منصبه *bir mansybe*, او *rutbēte vācyl ol.* — S'élever, faire fortune, کسب رتبه واصل او *kesbi rutbē vū menzelet it.* — Il est parvenu à mon oreille que... , قولاهه دکدیکه

goulāghymè deïgdîki. — Faire par-
venir, *اولاشدرمىق oulāchturmaq*,
ا ايصال *içâl it*, تبليغ *teblîgh it*.
— Parvenu, e, arrivé, *ايرشمش*
irichmich, واصل اولمش *vācyl*
olmich. — Homme né dans un état
obscur, qui a fait fortune, *الچقدن*
فرو مايه *altchaqten guelmè*,
صكره دن ميدانه چيقمش *firou mātè*,
soñradan meïdānè tchîqmich.

PARVIS, s. m., *قپو اوکی qapou*
euñu, t.; *دهليز dehlîz*, رواق
revāqy khāridji, a.

PAS, subs. masc., mouvement du
pied en avant pour marcher, et me-
sure déterminée par l'espace qui se
trouve d'un pied à l'autre en mar-
chant, *آدم ādum*, *آديم ādîm*, t.;
خطوة khathvet, *khathvè*, pl. a.
خطوات khathvāt. — Le pas d'un
homme, *خطوة انسان khathvèi*
insān. — d'un cheval, *خطوة فرس*
khathvèi feres. — Pas géométrique,
خطوة هندسيه khatvèi hendeciîè. —
Pas, la marche même, *يورويش*
ïuruich. — Espace entre les pieds en
marchant, *قدم qadem*, pl. a. *اقدام*
aqdām. — Marcher d'un pas léger,
خطوات خفيفه ايله يوريمك
khathvāti khafîfè ilè ïurumek. —
En parlant d'un lieu proche d'un
autre, on dit : Il n'y a qu'un pas,
بر آدم bir ādum ïerdur. — De
ce pas, tout de suite, *ههسان بو*
hemān bou guïdich ilè,
شيدى همان شمدي hemān chimdi. —
Faire un pas en arrière, *بر خطوه*
bir khathvè guïrulenmek.

— Retourner sur ses pas, *كلديكى*
gueldîgui ïerè deunmek.
— Marcher à pas comptés, lentement,
avec gravité, *اغراغر يوريمك*
aghyr aghyr ïurumek. — Pas à pas,
آهسته آهسته āhestè āhestè. — Pas à
pas ou va bien loin, *اغراغر يوريمكله*
aghyr aghyr çoq çoq ïol ãlunur. —
Faire un faux pas, au propre, glisser,
اياغى قايمق - سورچمك
qāïmaq, surtchmek. — Au fig., faire
une fausse démarche, faire une faute
en affaires, *يولسزلق ïolsyzlyq it*,
يولسز حرکت ïolsyz hareket it,
چورك تختديه ïānylmaq, ياكلماق
tchuruk takhtaîè basmaq. —
Faire faire un faux pas à quelqu'un,
دوشورمق - وشرامق
varthaîè oghrātmaq, duchurmek. —
Avoir le pas, la préséance, *ايلرو*
ileru guïtmek, *بر كمسنه*
bir ozribnè teqaddum u teqad-
dur eïlemek. — Céder le pas, *مقام*
ma-qāmi teqaddumi terk u firāgh eïle-
mek. — Disputer le pas, *تقدّم*
teqaddum id-đi ācîlè mou'ārîza it. — Cheval qui
va le pas, *اشكين - اشكين echkin*.
— Pas, au pl., démarches, *اياق*
اتعاب قدم aïāq ïorma, *يورمه*
it'ābi qadem. — Pas, marque que
laisse le pied en marchant, *ايز iz*,
نقش قدم *acār*; *اثر acer*, pl. a. *اثر*
naqchi qadem. — Suivre les pas de
quelqu'un, au fig., *بر كمسنه نك*

اقتفا *bir kimesnè-nuñ isrtuè teb'yiet, iqtifā it.* — Pas, passage étroit et difficile, défilé, *derbend*, بوغاز *boghāz.* — Mauvais pas, endroit dangereux, ورطه *tehlukeḷu ier, vertha.* — Pas glissant, au fig., occasion, circonstance où il est difficile de se bien conduire, اياق سورچه جك *āyāq surtchēdjek ier, maz-laqa.* — Le pas, le seuil de la porte, عتبة *qapou echigui, atbēi bāb, ācitān.* — Marche d'un degré. Voy. MARCHÉ.

PAS-D'ANE, s. masc., tussilage, plante, ارسلان پنجه سی *arslān pentchēci, اوکسرتک اوتی, cuksuruk otī.* — Sorte de mors de cheval, اغر *aghyr guem.*

PASCAL, e, adj., پاسقالیالو *pāsqālīālu, پاسقالیالق, pāsqālīālyq, t.* — L'agneau pascal, پاسقالیالق *pāsqālīālyq qouzou.*

PASQUIN, s. m., مسخره, bouffon, *maskhara, t.; لطیفه جی, lathifedji, a.-t.*

PASQUINADE, s. fém., ذوقلمه *zevqlenmè, بیرجیلک, ieridjilik, t.; هجوتات, hedjvüet, pl. a. hedjvüät.*

PASSABLE, adj. com., ال ویرر *el vîrur, آپ ایو, kem deil, کم دکل, ep eü, t.; بین بین, beün beün, a.*

PASSABLEMENT, adv., ال ویره جک *el vîredjek qadar, آپ ایوجه, ep eüdjè, t.; خوشجه, khochdjè, p.-t.*

PASSADE, s. f., action de passer peu de temps dans un lieu, کلوب

مرور بلا *guelup guetchmè, t.; murouri bilā tevaqqouf, a.* — Jonissance passagère d'une chose, تمتع موقت *temettu'y muvaqqat, teçarrufi 'adim ul-baqū.* — Demander la passade, demander l'aumône en passant, صواقده دیلنجیلک *soqāqta dilendjilik it.* — La donner, صواقده وبرمک *soqāqta sadaqu vîrmek.*

PASSAGE, s. m., action de passer, مرور *gutchmè, t.; murour, 'oubour, a.* — Le passage des troupes, de l'armée, عسکرک مروری *'askerūn murouri.* — Passage, au fig., transition, انتقال *intiqāl.* — Oiseaux de passage, کوچر قوشلر *gueutcher qouchlar.* — Lieu par où l'on passe, کچد *guetchid, کچید ییری, guetchid ieri, معبر, ma'ber, میتر, mimerr, رهگذار, rehgzār.* — Attendre au passage, معبرده بکلک *ma'berdè beklemek.* — Ce lieu est un grand passage, بو مکان بر معبر جسیمدر *bou mekiān bir ma'beri djecindur.* — Boucher, fermer le passage, کچد اچیه سی *ma'beri sedd it.* — Droit qu'on paye pour passer une rivière, un pont, etc., کچید حقی *guetchid aqtchēci, guetchid haqqy.* — Passage, endroit d'un ouvrage, d'un écrit, فقرة *fyqrāt, فقرات, fyqra, pl. a. fouqrāt.* — Passage obscur, difficile, معلق وغامض بر فتره *moughlaq vè ghāmyz bir fyqra.*

PASSAGER, s. m., qui s'embarque pour passer en quelque lieu, يولجى *ioldji*. — Qui n'a point de demeure fixe dans un lieu, كچيجى *guetchídji*, *muçāfir*, pl. a. مسافر *muçāfirín*.

PASSAGER, ÈRE, adj., qui ne fait que passer, كچيجى *guetchídji*, t.; عابر *'ābir*, pl. a. عابرين *'ābirín*; گذارندك *guzārendè*, p. — Qui est de peu de durée, تيز كچر *tíz guetcher*, عديم *seri' uz-zoval*, فانى *fāni*. — Ce monde passager, بوفانى جهان *bou fāni djihān*.

PASSAGÈREMENT, adv., يولجى *ioldji guibi*, t.; مسافرة *muçāfireten*, a. — Être, se trouver passagèrement dans un endroit, بر محلك *bir mahaldè muçāfret tharîqilè iqāmet it*.

PASSANT, s. m., celui qui passe par un chemin, كچيجى *guetchídji*, يولدن كچن *ioldan guetchen*, يولدك *iolda guecht u guzār iden*. — Chemin passant, rue passante, عوم يولى *'oumoum ioli*, طريق عام *tharîqy 'āmm*. — Voyageur, ابن السبيل *ioldji*, ابناء السبيل *ibn es-sebîl*, pl. a. ابناء السبيل *ibnā es-sebîl*.

PASSATION, s. fém., t. de prat., حجت يازمه *heuddjet iāzma*, a.-t.; حجت *sebti heuddjet*, a.

PASSAVANT, OU PASSE-AVANT, s. m., مرور تذكره سى *murour tezkerèci*, a.-t.

PASSE, s. f., surplus pour compléter une somme, تماملده جق *tamāmladadjaq myqtār*, t. مقدار *tamāmladadjaq myqtār*, t. تكملة المبلغ *tekmelet ul-meblagh*, a. — Au fig., état, position, حال *hāl*, حالة *hālet*. — Il est en belle passe, فرصت النك در *foursat elindè dur*. — Il est en passe d'obtenir ce qu'il désire, مرامك تحصيلي *merāmuñ tahsîli iolina guîrmichtur*. — Passe, en t. de mar., canal étroit entre des roches, اقندى يبرى *aqynti ieri*, بوغاز *boghāz*, قنال *qanāl*. — Passe, adv. fam., soit, اولسون *olsoun*, *ossoun*.

PASSÉ, s. masc., temps écoulé, كچيش زمان *guetchmich zemān*, t.-a.; زمان ماضى *zemāni māzi*, زمان سابق *zemāni sābyq*. — Ce que l'on a fait ou dit autrefois, كچيش شيلر *guetchmich cheîler*, احوال ماضيه - سابقه *ahvāli māziÿè, sābyqa*.

PASSE-CARREAU, s. m., au pl., des PASSE-CARREAU, درزى اوتيسى *terzi eutuci*, t.

PASSE-CHEVAL, s. masc., آت *ât mā'ounāci*, t.

PASSE-DEBOUT, s. m., t. de finance, انعام تذكره سى *in'ūm tezkerèci*, رسم مرور يه نك انعامنى *resmi murourÿènuñ in'āmini hāvi tezkerè*.

PASSE-DROIT, s. m., grâce accordée contre le droit et l'usage ordinaire, مساعك *muç'adè*. — Espèce de tort fait à quelqu'un en ne suivant pas l'usage ordinaire, بر كمنه نك

بسته استحقاقده کسر و نقصیه *bir kimes-nènuñ istyħqāqynè kesr u naušüè.*

PASSÉE, s. f., action de passer en parlant de quelques oiseaux, بعض بر حیوانک ایزی *bu'zy qouch-laruñ murouri vaqti.* — Trace du pied d'une bête, بیر حیوانک ایزی *bir haivānuñ izi.* — Cheveux qu'on tresse sur les soies, ایپک اوزرنده *ipek uzerindè eurul-much satch.*

PASSE-FLEUR, s. f. Voy. ANÉ-MONE.

PASSEMENT, s. m., شریط - شریط *cherith*, غیطان شریط *chirid*, غیطان صرمه *ghaithān*, t. — Passement d'or, شریط *syрма cherith.* — d'argent, گومش شریط *gunuch cherith.*

PASSEMENTER, v. a., شریط چکمک *cherith tchekmek.* — Passementer un habit, بر ثوبک اوزرینه شریط *bir sevbuñ uzerinè cherith tchekmek.*

PASSEMENTIER, ÈRE, s., شریطچی *cheritdji*, غیطانچی *ghaithāndji.*

PASSEMENTERIE, s. fém., شریط - صچاق مقولهسی *cherith*, غیطان *ghaithān*, سچاق مقولهسی *satchāq maqoulèci*, t.

PASSE-PAROLE, s. m., t. milit., اغزدن اغزه عسکرک جمله سنه *aghyzden aghyzè* يتشدریلان تنبیه *'askerun djumlècinè ietichturilān tembih.*

PASSE-PARTOUT, s. m., هر کلیدی *her kelidi atchār anakhtār*, اچار انختار *maimoun aiāghy.*

PASSE-PASSE, s. f., حقه بازلق *hoqqabāzlyq*, حیاه بازلق *hilèbāz-*

lyq, a.-p.-t. — Faire des tours de passe-passe, tromper adroitement, حیهه بازلق *hilèbāzlyq it.*

PASSE-PIERRE, ou PERCE-PIERRE, subs. fém., دکر رازیانهسی *deñyz rāzianèci*, صو رازیانهسی *sou rāzianèci*, t.

PASSE-POIL, s. masc., غیطان *ghuithān*, قیتان *qaithān*, t.

PASSEPORT, s. m., یول امری *iol emri*, یول تذکرهسی *iol tezkerèci*, پاسپورته *pāsporta*, پاسپورته کاغدی *pāsporta kāghydi*, t.

PASSER, v. n., aller d'un lieu dans un autre, کچمک *guetchmek*, عبور - مرور *'oubour*, مرور *it*, a.-t.; گذارا *guzār it*, p.-t. — Passer par un endroit, کچمک *guetchmek.* — Passer par la porte, par la fenêtre, - قیودن *qipoudan*, پنجیره دن کچمک *pendjerèden guetchmek.* — par un pont, کوپریدن مرور *keupruden murour it.* — Passer en avant, ایلرو *ileru guitchmek*, کچمک *ileruè guitchmek*, سبق و تقدم *sebq u teqaddum it.* — Passer, s'écouler, مرور *murour it.* — Les jours et les années passent, اوقات و اعوام *evqāt u a'vām murour ider.* — Son temps est passé, وقتی *vaqti guetchti.* — Passer de cette vie à l'autre, کچمک *akhyretè guetchmek*, ارتحال ایلک *irtihāl èilemek*; simplem. mourir, اولمک *eulmek.* — Passer par les charges, س'هلر progressivelyment, رتبدن و تبدیه کچوب اولو منصبلره

rutbèden rutbètè guetchup
 olou mansyblèrè tchîqmaq. — Passer
 par de rudes épreuves, نېجھ نېجھ
 belâüa vu myhnetler tchekmek. —
 Passer par la tête, en parlant d'une
 chose, y penser, خاطر دن کچھک
 khâthyrden guetchmek. — Passer de
 la tête, l'oublier, خاطر دن چپھق
 khâthyrden tchîqmaq. — Passer,
 cesser, صاومق sāvmaq. — Être
 guéri, صاوشمق sāvouchmaq.
 — Faire passer une personne, une
 chose, کچورمک guetchurmek,
 انی ایلرویه کچوردم imrār it. — Je l'ai fait passer
 devant, انی ایلرویه کچوردم ani
 ilerüè guetchurdum. — Faire passer
 une maladie, la guérir, بر خسته لکی
 دفع ا دفع ا صاودرمق bir khastaligui
 sāvdurmaq, def' it. — le mal de
 dents, دیش آغریسنی دفع ا
 āghrîcini def' it. — La faim lui a
 passé, آجلغی صاودی ādjlyghy
 sāvdi. — Passer par-dessus les diffi-
 cultés, ne pas s'y arrêter, les sur-
 monter, صعوبتلره باقیماق sou'ou-
 betlerè bāqmāmaq. — Passer outre,
 aller en avant sans être arrêté,
 اوتئیه کچھک eutèè guetchmek.
 — Passer, en parlant des transitions
 du discours, بشقه سوزه کچھک
 bachqa seuzè guetchmek. — Passons
 au second point, ایکنجی ماده یه
 ikindji mādētè guetchèlum.
 — Passer, être admis, être reçu,
 مقبوله کچھک maqboulè guetchmek.
 — Passer maître, استاد چیقارمق

oustād tchîqārmaq. — Passer chez
 quelqu'un, le visiter, اوغرامق
 oghrāmaq. — Je suis passé chez vous,
 اوگزه اوغرامد eviñyè oghrādum. —
 Passer pour, être réputé, او معروف
 ma'rouf ol, بیلنمک bîlinmek. —
 Se passer, se ternir, perdre son éclat,
 sa beauté, صولمق solmaq, کسب
 kesbi zuboul it. — Se passer,
 arriver, survenir, کچھک guetchmek,
 وقوعه کلمک vouqou'a guelmek,
 واقع او vāqy'ol. — Ce qui s'est passé
 avant nous, مقدم وقوعه
 byzden mouqaddem بولم
 vouqou'a guelmich āhvāl. — En
 passant, chemin faisant, adv., بوله
 یولا guider iken. — Au
 fig., légèrement, کچوب صاوشه رق
 guetchup sāvoucharaq. — Parfois,
 بعض کتره ba'zy kerrè. — Passé, e,
 کچھش guetchurilmich, کچھش
 guetchmich. — Le passé, le préterit
 du verbe, فعل ماضی fi'li māzi.
 — v. a., Passer l'eau, صویبی کچھک
 souïi guetchmek. — Passer à la nage,
 یوزه رک کچھک üzèrek guetch-
 mek. — Passer, dépasser, aller au
 delà, excéder, آشورمق āchurmaq,
 حد دن کچھک, کچھک guetchmek,
 تجاوزا haddden guetchmek, tedjā-
 vuz it. — La dépense passe la recette,
 مصرف ایرادی تجاوز ایدر masraf
 irādi tedjāvuz ider. — Devancer,
 ایلر و کچھک ilerü guetchmek,
 مسابقت ا muçābaqat it. — Passer
 en compte, allouer, حسابه کچورمک
 hyçabè guetchurmek, حسابه ادخال

hyçābē idkhāl ū , ا محسوب mah-soub it. — Passer en revue, يوقليق ioqlamaq. — Examiner, كوزدن gueuzden guetchurmek, كچورمك
 قاجدن imrāri nazar it. — Passer au fil de l'épée, كچورمك qylidjden guetchurmek. — Passer, être au-dessus de la portée de l'intelligence, ادراکدن طشه او- خارج او, idrākten thachra ol, khāridj ol. — Cela passe l'imagination, دائره dāirē
 خيالدن خارج بر معنادر kkaālden khāridj bir ma'nādur. — Passer, transporter d'un lieu dans un autre, نقل ا كوتورمك gueturmek, كوتورمك
 وقت naql it. — Passer le temps, وقت كچورمك vaqyt guetchurmek, كچورمك
 un liquide à travers un tamis, un linge, سوزمك seuzmek. — Passer, omettre, بر اقمق brāqmaq, نرک ا
 terk it. — Passer une faute, la pardonner, گناهدن كچمك gunāhden guetchmek, عفو ا
 afv it. — Passer au fer, اوتيلمك cutulemek. — Passer l'éponge sur un ouvrage, l'effacer, بر تالينك اوزرندن سيلكى سوروب
 bir tēlifuñ uzerinden silgui surup malv it. — Passons l'éponge sur tout cela, oublions-le, بوئرک جلمسنى لوح خاطرندن
 lounlaruñ djumlēcini levh khāthyrden silēlum. — Se passer, se priver, s'abstenir de..., واز كچمك
 vāz guetchmek, واز كله كك vāz guelmek, فراغت ا serāghat it. — Se passer, se contenter de peu,

آزشي. ايله اکتفا ا - قناعت ا
 āz chei ilē iktifā it, qanā'at it.

PASSERAGE, subst. fém., plante, خوروسجق khorosdjyq, t.

PASSEREAU, s. III. VOY. MOINEAU.

PASSE-TEMPS, s. III., اكلنجبه
 emglendjè, t.; امرار وقتته وسيله
 imrāri vaqtè vecilè مشغله
 oladjaq meçghelè, a.-t.

PASSIBILITÉ, s. f., قابليت لالسم
 qābiliyet ul-clem, a.

PASSIBLE, adj. com., qui peut souffrir, éprouver des sensations, صرى چكه بيلور syzy tchekè bîlur, t.; قابل تالم qābili tēllun, a. — Passible de dommages-intérêts, تضمين ضرره حكم اولنه بيلور tazmîni zararè hukm olouna bîlur.

PASSIF, s. III., t. de comptabilité et de commerce, ce qui est dû par..., l'opposé du crédit, الالحق aladjaq, t.; مطلوب mathloub, pl. a. mathloubāt. — La dette passive, بوره جك bordj, ويره جك
 vîrēdjek, ديون deîn, pl. a. duïonn. — La voix passive, le droit d'être élu, انتخاب اولمك intikhāb olmanuñ istyh-qāyy. — La voix active, le droit d'élire, انتخاب ايلمك استحقاقى intikhāb eilemēnuñ istyhqāyy. — En t. de gram., s. et adj., مفعول mef'oul. — Participe passif, اسم مفعول ismi mef'oul. — Verbe — مجهول medjhoul, ou فعل مجهول fe'li medjhoul.

PASSIF, VE, adj., qui n'agit point, مطاوعه beghāiri 'amel, بر mouthāve'a, a. — Un être passif, بر

مخلوق مطاوعه *bir makhlouqy mouthāv'a*.

PASSION, s. f., agitation de l'âme excitée par l'amour, la haine, هواى *hevāi nefs*, مرض *hevā*, هوا *hevā*, مرض *marazy nefsāni*, pl. a. نفسانیه *emrāzy nefsāniie*, کوکل اضطرابی *djān, gueuñul izthyrābi*. — Une grande passion, امراض نفسانیه دن بسر مرض عظیم *emrāzy nefsāniieden bir marazy 'azim*. — Être maître de ses passions, امراض نفسانیه سنه غالب او *emrāzy nefsāniiecinè ghālib ol*. — Passion, haine, غرض *gharaz*, نفسانیت *nefsāniiet*. — Sans passion, بیغرض *bīgharaz*. — Parler sans passion, بیغرضانه سوبلمک *bīgharazānè seülemek*. — Affection violente, goût déterminé pour une chose, سوش *sevich*, سودا *haves*, سودا *sevdā*, ابتلا *ibtilā*. — J'ai une grande passion pour les jardins, باغچه دلره هوا *bāgchtèlerè havā vu haveçum tchoqtur*. — Objet même de la passion, کوکل *bir kimesnènuñ gueuñul virdıgui chei*, مابه تعشق *mābihi te'achchuq*. — Aimer avec passion, جان و کوکلدن سومک *djān u gueuñulden sevmek*. — La passion de l'amour, عشق دردی *'ychq derdi*, مرض *'ychq*, عشق *'ychq*, مرض *marazy 'ychq*. — Déclarer sa passion, درد عشقی محبوبه سنه *derdi 'ychqy mahboubècinè kechfu beïān it*. — Passion, en t. de philosophie, l'impression

reçue dans un sujet, کیفیتة انفعالية, *kīafüieti inf'ālīiet*. — La Passion, les souffrances de Notre-Seigneur Jésus-Christ, حضرت عیسی *hazreti 'yça esendimuzuñ tchektıgui myhnet u elem*. — En t. de médecine, affection, maladie, خسته لك *khastalik*, امراض *maraz*, pl. a. مرض *emrāz*. — Passion hystérique, مرض *marazy rahm*.

PASSIONNÉMENT, adv., عشقله *'ychqylè*, شوق و غرام ایله *chevq u gharām ilè*, a.-t.; بالولوع والغرام *bil-vulou' vel-gharām*, a. — Désirer passionnément, اشتیاق درون ایله *ichtiāqy deroun ilè haveškiār ol*.

PASSIONNER, v. a., donner un caractère animé et qui marque de la passion, عشق قویاره جق بر حالت *'ychq qopāradjaq bir hälet peidā it*. — Intéresser, émouvoir, تحریک عرق رقت ا *tahrıki 'yrqy ryqqat it*.

PASSIONNER (Se), v. pron., se laisser aller à sa passion, امراض *emrāzy nefsāniie aldänmaq*. — S'emporter, غضبه کلک *ghazabè guelmek*. — Se préoccuper par passion, برشیه *bir cheiè haveškiār ol*. — Devenir amoureux, عاشق او *'āchyq ol*. — Passionné, e, adj., prévenu, rempli de passion, غرضلو *gharazlu*. — Une personne passionnée, غرضلو *gharazlu kichi*. — Amoureux, مفتون *mestoun*. — Parler d'un ton passionné, طور

ا مفتوتیت ایله ننگم ا *thavri mestou-nniét ilè tekellum it.*

PASSIVEMENT, adv., مفعول *mef'oul ma'nāciudè, a.-t.;*

مطاورا *mouthāve'cn, a.*

PASSOIRE, s. f., سوزك *seuzek, t.;* ككفير صحان *kefguír, p.;* ككفير *kefguír sahān.*

PASTEL, s. m., crayons de couleurs variées, رنگ آمیز قورشون قلمی *rengui āmíz qourchoun qalemi, t.—* Guède. Voy. ce mot.

PASTENADE, s. f. Voy. PANAIS.

PASTÈQUE, s. fém., melon d'eau, قارپوز *qārpouz, t.;* بطینح *bathíkh, a.*

PASTEUR, s. m., چوبان *tchobān, t.;* راعی *rā'y, pl. a. رعاة ra'āt.—* Au fig., celui qui est chargé du soin des âmes; curé, جان چوبانی *djān tchobāni,* محله پاپاسی *mahallè pāpāci.*

PASTICHE, s. m., imitation d'un tableau, بر تصویرك تقلیدی *bir tasvīruñ taqlīdī, t.-a.—* Composition mêlée, معجون *ma'djoun, a.*

PASTILLE, s. f., de sucre ou de miel, شکر حبهسی *cheker habbēci.—* Pâte d'odeurs, de médicaments, حبه *habbè, قرص qours.—* Pastilles odorantes et à brûler, dites du sérail, تنسوخ *tensoukh, vulg. تنسوف tensouf.*

PASTORAL, e, adj., چوبانك *tchobānuñ, t.;* مختص بالرعاة *moukhtass bir-ra'āt, a.—* Habit, چوبان روبهسی *tchobān roubāci.—* Poésies pastorales, چوبان تركیسی *tchobān turkīci,* اشعار رعات *ach'ūri*

ra'āt.— Pastoral, au fig., جان چوباننه مخصوص *djān tchobāninè makhsous.—* Bâton pastoral, جان چوبانی دکنکی *djān tchobāni dcēnegui.*

PASTORALEMENT, adv., en bon pasteur, جان چوباننه لایق *djān tchobāninè lāiq oldoughy vedjh uzrè, t.*

PAT, s. m., t. du jeu des échecs, آچهر *ātchmaz, t.—* Vous m'avez fait pat, شاهمی آچهره قویدك *chāhimi ātchmazè qōīduñ.*

PATACHE, s. f., bâtiment léger pour le service des navires, منزل کیسی *menzyl guemīci.—* Petit bâtiment pour la garde des rivières, des passages où on lève ces droits, قول قایغی *qoul qāīghy.—* Petite voiture, کوچك عربه *kutchuk 'araba, t.*

PATARAFFE, s. f., قارش مورش *qārsh mourich tāzou, t.;* خط *khaththy mouhavvech, a.*

PATARD, s. m., افاق اچیه *oufāq aqtchè, t.*

PATATE, s. f., بر نوع یر الماسی *bir nev'y'ēr elmāci, t.*

PATAUD, e, adj., یوغون *ïoghoun, t.;* غلیظ الحبه *ghalīz ul-djessè, a.*

PATAUGER, v. n., چامورده کزmk *tchāmourdè guezmek, t.—* سوبيق چامورلی یره کزmk *sivīq tchāmourli ñerè guezmek, t.*

PATE, s. f., farine pétrie pour faire du pain ou de la pâtisserie, خمیر *khamír, vulg. خمور khamour, t.—* پوغورلمش اون *ïoughouroulmich oun, t.;* عجین *'adjīn, a.—* Mettre en pâte, خمورلماق *khamourlamaq.*

— Au fig., mettre la main à la pâte, s'occuper d'une chose, ايشه ال *ishê el ourmaq.* — Pâte, au fig. fam., complexion, naturel, طبيعت *thabî'at*, بنية *bunîet.* — Homme de bonne pâte, طبيعتى ابو, *thabî'ati eü bir âdem.* — C'est une bonne pâte d'homme, pour dire, C'est un homme simple, sans malice, بير آدمدر, *ebleh bir âdemdur,* ساده دل بر آدمدر, *sâde dil bir âdemdur.*

PATÉ, s. m., mets fait de viande ou de poisson mis en pâte, بورک *beurek*, t. — Pâté de perdrix, ککلك *keklik beuregui.* — Petits pâtés, بورک اوفاق *oufâq beurek.* — Pâté d'ermite, figue sèche dans laquelle on a enfermé une noisette ou une amande, ايجى بادملى قورى *üchi bâdemlu qourou indjir.* — Pâté, goutte d'encre tombée sur le papier, مرکب لکەسى *murekkeb lekêci,* قلم طملانتيسى *qalem dhamlântici.*

PATELIN, e, s. et adj., تلکوو *tilku*, *tilku khouïlu*, t. — C'est un patelin, راىغ المزاج بر آدمدر, *râigh ul-mizâdj bir âdemdur.*

PATELINAGE, s. m., تلکولک *tilkulik*, يالتقلايش *ïaltaqlâich*, t.; وضع شتر کره, *murâülyq*, مرايبلىق *vaz'y chutur guerbè*, a.-t.

PATELINER, v. n., تلکولک ا *tilkulik it*, مرايبلىق *murâülyq it.*

PATELINEUR, s. s. Voy. PATELIN.

PATÈNE, s. f., كاسه تپسىجكى *kiacè tepsîjgui*, t.

PATENÔTRE, s. f., prière, دعا *dou'â*, ورد *virid*, pl. a. اوراد *evrâd.* Voy. CHAPELET.

PATENT, e, adj., وجه شرى اوزره *vedjhi cher'y uzrè muhurlenmich*, a.-t. — Acquit patent, عطيه شاهانه يى مشتمل برات *'athüici chähânèi müchtemil berât.* — Lettres-patentes, برات *berât*, pl. a. بروات *berevât.*

PATENTE, s. f., برات *berât.* — royale, برات پادشاهى *berâti pâdichâhi.* Voy. PATENT. — de santé, donnée au capitaine d'un navire, پاتنته كاغدى *pâtenta kiâghydi.*

PATENTÉ, e, adj., برات صاحبى *berâti sâhybi*, براتلو *berâtlu*, a.-t.

PATENTER, v. a., توجيه بروات ا *tevdihi berevât it.*

PATE-PELU, s. m. Voy. FOURBE, PATELIN.

PATER, s. m., l'oraison dominicale, تسبيح *tesbîh*, a. — Grains d'un chapelet, تسبيح دانەسى *tesbîh dânci.*

PATERNEL, le, adj., بابانك *bâbanuñ*, t.; پدرى *ebevü*, a.; پدرانە *pederânè*, p. — Amour paternel, محبت ابويه *mouhabbeti ebevüic.* — Parents paternels, بابا *bâbâ tharafindan khycymler.*

PATERNELLEMENT, adv., بابا كى *bâbâ guibi*, بابا جه *bâbâdjè*, t.; بابا يانە *bâbâianè*, پدرانە *pederânè*, p.

PATERNITÉ, s. f., بابالىق *bâbâlyq*, t.; پدرى *ubuvvet*, a.; پدرانە *pederi.*

PATEUX, se, adj., qui n'est pas assez cuit, *خور کبی khamour guibi*,

خامورسی khamourci, *خامورسی khamourci*.

— Tout ce qui fait dans la bouche l'effet de la pâte, *دادی*

dādi khamourci. — Pâteuse, en parlant de la bouche, *یلمشک*

ielmechek, *ماتجن muteleddjin*. —

Cela rend la langue pâteuse, *بوشی*

bou cheī dildē irāci teleddjun ider. — Chemin

pâteux, *یاشقان چامورلی یول*

īāpichqān tchāmourli ūl.

PATHÉTIQUE, adj. com., *یانق*

īānyq, t.; *مهیتم الرقة muheūdj*

ur-ryqqat, a. — Voix pathétique,

صوت رقت *īānyq ses*, *یانق سس*

savti ryqqat khīz.

PATHÉTIQUEMENT, adv., *رقت*

ryqqat gueturē-djek souretilē,

یانقلق ایله; *بهبجان الرقت*

be-heūdjān ur-ryqqat, a.

PATHOGNOMIQUE; adj. com., t.

مرضه دلیل اوله جق نشان, *marazē delīl oladjaq nichān*.

PATHOLOGIE, s. f., *بحث عن*

bahs 'an thebā' 'vu ahvāl ul-emrāz, علم

علم *'ylmi ahvāl u thebā' ul-emrāz*.

PATHOLOGIQUE, adj. com., *طبايع*

thebā' 'vu ahvāl emrāzē mutē allyq, a.-t.

PATHOS, s. m. iron., *هیجان فی*

heūdjān fil-kelām, a.

PATIBULAIRE, adject. com., *دار*

dār aghādjinē mutē allyq, a.-t. — C'est un homme qui

a la mine patibulaire, *اصيله جق*

aciladjaq ādem sīmācindē bir herīstur.

PATIENT, adv., *صبر ایله*

sabr u tehamul ilē, a.-t.; *بالصبر*

subren, *بالصبر bis-sabr*, a.

PATIENCE; s. f., vertu qui fait

supporter les adversités, etc., *صبر*

sabr, *مصابرة muṣāberet*, a.; *شکيب*

chekīb, p. — Avoir patience, *صبرا*

sabr it. — La patience m'échappe,

آخر صبر وقرارم قالمدی

sabr u qarārum qālmadi. — Patience!

interject., ou, Ayez un peu de patience,

جزئیجه صبر ایله

djuz'īdjē sabr cīlē.

PATIENCE, ou PARELLE, s. fém.,

plante, *اشخون اوتنی*

achkhoun otī, *اشخون*

achkhoun, t.

PATIENT, s. m., criminel condamné

à mort, *ترتيب جزاسی حکم*

tertibi djezāci hukm olounmich mudjrim.

— Celui qui souffre une opération chirurgicale,

جراح النک اولان خسته - مجروح

djerrāhelindē olūnkhasta, medjrouh,

ا. - t. — En t. de philos., celui sur lequel on agit,

المتعول el-mef'oul, *منقول*

menfoul. — L'agent et le patient,

فاعل ومنقول *fā'yl u menfoul*.

PATIENT, e, adj., *صبرلو*

sabirlu, a.-t.; *صبور*

sābir, pl. *صابرين*

sābirīn.

PATIENTER, v. u., prendre patience,

صبرا *sabr it*. — Attendre

avec patience, صبر ايله بكمك
sabr ilè beklemek.

PATIN, s. m., chaussure élevée par devant et par derrière, نعلين *na'lín*, نالين *nālín*. — Patin pour glisser, سيرنجقو نالين *sírindjaqlu nālín*, قياجق نالين *qiādjaq nālín*. — Patin, ais fort épais sous la charpente d'un escalier, نردبازك الت *nerdubānuñ alt thabāni*.

PATINER, v. a., t. bas, manier indiscretement, - ال ايله طوقنمق *el ilè dhoqounmaq, ioqlamaq*, زياده جه ال ايله سورتمك *zūādédjè el ilè surutmek, t.* — v. n., glisser avec des patins, نالين ايله *nālín ilè bouz uzerîne qāūmaq.*

PATINEUR, s. m., نالين ايله *nālín ilè qāūidji*, پاچله *pāčhla ilè qāūidji, t.*

PATIR, v. n., souffrir, avoir du mal, اذيت - زجت چكمك *ezüet, zahmet tchekmek.* — Souffrir du dommage, ضرر چكمك *zarar tchekmek*, خسارته اوغرامق *khaçāretè oghrāmaq.*

PATIS, s. m., اونلاق يري *otlāq ieri*, اونلاق *otlāq, t.*; مرعي *mer'a*, pl. a. مرعي *mer'ā'y.* — Mettre au pātis, مرعايه وضع *mer'āē vāz' it.*

PATISSER, v. n., خور ايشي ياپمق *khamour ichi iāpmaq, t.*

PATISSERIE, s. f., pâte préparée, assaisonnée et cuite, خور ايشي *khamour ichi*, بورك *beurek, t.*; طعام نجيري *tha'āmi khamīri*, pl. a. اطعمة خميريه *cth'y'mèi khamīriè.* — Commerce et art du pâtissier, بوركجي

تجارتجي وصنعتي *beurekdji tidjūreti vu sana'ati.*

PATISSIER, ÈRE, s., بوركجي *beurekdji*, خور ايشي بيان *khamour ichi iāpān.* — Boutique de pâtissier, بوركجي دكاني *beurekdji dukkiāni.*

PATISSOIRE, s. fém., خورجسي *khamourdji takhtaci, t.*

PATMOS, île de l'Archipel, بطنوز *bathnoz.*

PATOIS, s. m., - كويلو ديلي *keuïlu dili*, ليçani, t.; خلق *khalq liçāni*, لغوة *laghvet, a.*

PATON, s. m., خمور پارچه سي *khamour pārtchaci, t.*

PATRAQUE, s. f., قوراده *qovrāda*, بوزوق الت *bozouq ālet, t.* — C'est une patraque de montre, بر قوراده *qovrāda bir s'attur.*

PATRE, s. masc. Voy. PASTEUR, BERGER.

PATRIARCAL, e, adj., پتربقلعه *pathrīqlygha mute'allyq, t.*; متعلق *pathrīqlygha*, پتربقي *pathrīqy, a.* — Maison ou palais patriarcal, پتربقخانه *pathrīqkhānè.*

PATRIARCAT, s. m., پتربقلق *pathrīqlyq*, پتربقلق مقامي *pathrīqlyq maqāmi, t.* — Le patriarcat de Constantinople, استانبول *istāmbol pathrīqlyghy.*

PATRIARCHE, s. m., chef de l'église grecque, روم پتربق *pathrīq, t.*; روم پتربقي *roum pathrīqy.* — de l'église arménienne, ارمني پتربقي *ermeni pathrīqy.* — Patriarche, nom donné à plusieurs saints personnages de l'Ancien Testament, شيخ اعظم *cheïkh a'zem, pl. a.* مشايخ عظام

mechāikh y'zān; پیغمبر *peïghamber*. — Le patriarche Jacob, یعقوب *yaqoub peïghamber*. — Le patriarche des Tures, شیخ الاسلام *cheïkh ul-islām*, مفتی *mufti*. — Nom des premiers instituteurs musulmans des ordres religieux, ایمام *imām*, pl. ائمہ *cimè*.

PATRIE, s. f., وطن *vathan*, a.; صلة *sylet*, vulg. *syla*, یورد *iourd*, p. — L'amour de la patrie, حب الوطن *hubb ul-vathan*. — Pour la patrie, pour l'amour de la patrie, vathan *tolina*. — Il est de notre patrie, بزم دیارلورد *byzum diārludur*. — Défendre sa patrie, vathan *vathan* 'azızy mouhāfıza it.

PATRIMOINE, s. m., bien qui vient du père, بابادن قالمش میراث *bābāden qālmich mīrās*, a.-t. — de la mère, انادن قالمش مال *anāden qālmich māl*. — de l'un et de l'autre, مال موروث *māl mevrous*. — Au fig., ce qui revient ordinairement à une personne, بر کمسنه راجع اولان *bir kimesnēcē rādji' olān chei*, مال موروث مثابسنک اولان شی *māl mevrous meçābēcīndē olān chei*.

PATRIMONIAL, e, adj., انادن بابادن قالمش *anāden bābādan qālmich*, t.; موروث من الابوين *mevrous min el-abouin*, a.

PATRIOTE, s. et adj., وطنی *vathani sevīdji*, وطنندی *vathanini seven*, وطن *vathan* غیرتلوسی *vathan ghāiretluci*, a.-t.; محبت الوطن *mouhibb ul-vathan*, a.

PATRIOTIQUE, adj. com., وطن *vathan* غیرتکشنه مخصوص *vathan ghāiret-kechinè makhsous*, a.-t.; مختص *moukhtass* بمحبت الوطن *moukhtass bemou-habbet ul-vathan*.

PATRIOTIQUEMENT, adv., غیرت *ghāireti vathan ilè*, وطن *vathan* غیرتکشلکی مقتضاسنجه *ghāiretkechligui mouqtezācīndjè*, وطن غیرتکشنه یا قشہ جق وجهله *vathan ghāiretkechinè iāqychadjyq vedjhilè*, a.-t.

PATRIOTISME, s. m., غیرت *ghāireti vathan*, وطن غیرتکشلکی *vathan ghāiretkechligui*, a.-t.; حب الوطن *hubb ul-vathan*.

PATRON, NE, subs., protecteur, جایتچی *hymāietdji*, a.-t.; ارقه *arqa*, t.; حامی *hāmi*, pl. ا. حاة *houmāt*. — Saint dont on porte le nom, ولتی *velü*. — Chef d'une maison, d'un établissement, صاحب *ev sāhybi*, صاحب البيت *sāhyb ul-beit*. — Le maître d'un esclave, مولاً *aghā*, صاحب *sāhyb*, *mevlā*. — Celui qui commande la manœuvre à bord d'un vaisseau, قوجه رئیس *qodja reīs*. — Patron, modèle, اورنک *urnek*, نمونه *numounè*.

PATRONAGE, s. masc., صاحب *sāhyb tevdiçhlik*, a.-t.; استحقاق علی التوجیه *istyhqāq 'alet-tevdjeh*, a.

PATRONYMIQUE, adj. com. Nom —, نسبی تبیین ایدن کنیه *necebi tebün iden kuniet*.

PATROUILLE, s. f., marche d'un détachement de troupes pour la sû-

reté publique, قول قولق *qoul*, قوللق *qoullouq*, t.; عسس *'aças*, a.;
 عسساق *'assäslyq*. — Patrouille
 nocturne, كيجه قولی *guǫdjè qouli*.
 — Faire la patrouille, قول طولاشیق *qoul dholächmaq*. — Les hommes
 mêmes de la patrouille, قول نفراتی *qoul neferāti*.

PATROUILLER, v. n., faire la pa-
 trouille, عسساق ا *'assäslyq it*,
 كيجه قول كزملك *guǫdjè qoul
 guezmek*, t. — Agiter de l'eau bour-
 beuse, چامورلو صوبی چالقمق *tchāmourlu souïi tchälqatmaq*.

PATROUILLIS, s. m., چامورلو یر *tchāmourlu ier*, t.

PATTE, s. f., pied des animaux,
 des oiseaux, des insectes, پنچه *pentché*,
 پایاق *aïaq*. — Patte de chat,
 كدی پنچهسی *hedi pentchèci*. —
 Griffes d'un oiseau de proie, قینق *qainaq*. — Patte des quadrupèdes,
 پاچه *pätcha*. — Patte de mouche,
 écriture très-fine, قرنجه ایانی کبی *qarindjè aïāghy guibi iāzou*. —
 Patte d'un verre, قدح ایانی *qadeh
 aïāghy*. — Pattes d'une ancre, دمرك *demirk*
 چنگلری *demirün tchenguielleri*,
 لنگر قنادلری *leuguer qanädleri*.

PATTE-D'OIE, s. f., plante, پرمق *parmaq bitichgui*. — Espace
 où se réunissent plusieurs allées, plu-
 sieurs chemins, بر نیجه یول اغزی *bir nǫdjè iol aghzi*, t.

PATTU, e, adj., توبلو ایاقلو *tuilu
 aïāqlu*. — Pigeon — توبلو ایاقلو *tuilu aïāqlu guërdjün*.
 — Poule pattue, چاقشیرلو طواق *tchāqshǫrlu thāvouq*.

PATURAGE, s. m., اوتلاق *otlāq*,
 چراگاه *otlāq iëri*, t.; اوتلاق یری *tcherāguiäh*, p.; مرغی *mer'a*, a.

PATURE, s. f., nourriture des ani-
 maux, یم یم *iëmedjek*, یم *iëm*,
 t.; طعمه *theu'mè*. — L'herbe, la
 paille qu'on donne aux bestiaux, یم
 یم *iëm*, علو *'alef*. — Lieu où croît la
 pâture des animaux, اوتلاق یری *otlāq iëri*. — Mettre des chevaux à la
 pâture, اوتلاری اوتلاغه قومق *ätlari
 otlāgha qomaq*. — Au fig., aliment,
 nourriture, même pour l'homme,
 عدای جسمانی *ghydä*, عدای
 گھدی *djesmäni*. — Pâtture de l'es-
 prit, عدای روحانی *ghydäi
 rouhäni*.

PATURER, v. n., اوتلامق *otlā-
 maq*, t.

PATUREUR, s. m., اوتلاچی *otlādji*.

PATURON, s. m., بوقاغلیق *bo-
 qāghoulyq*, خرده *khorda*, قیچ *ätük*
 ایاغینک دیز بوغمی *ätün qitch
 aïāghün dız boghoumou*.

PAUME, s. f., le dedans de la main,
 ال ایاسی *el aïāci*, ایپه — ایپه *aïa*,
 کفوف *kufouf*, pl. a. کفی *keff*, t.;
 — Sorte de balle à jouer, طوب *thop*.
 — Jeu de paume, طوب اویونی *thop
 oïouni*. — Jouer à la paume,
 طوب اوینامق *thop oïnāmaq*.

PAUPIÈRE, s. f., la peau qui couvre
 l'œil, کوز قباغی *gueuz qapāghy*, t.;
 جفن *djefn*, pl. a. اجفان *edjfan*.
 — Poil de la paupière, کرپک *kirpuk*,
 اهداب *hudb*, *hudub*, pl. a. اهداب
ahdüb; مژه *mujè*, مژگان *mujguiän*.

PAUSE, s. f., اکلنمه *eigleumè*,

توقف *thourmaqlyq*, t.; *teveqqouf*, وقفه *vaqset*, مكث *meks*.

— Faire une pause, طورمق *thourmaq*, توقف ا *teveqqouf it*.

PAUVRE, adj. com., qui n'a pas suffisamment le nécessaire, فقير

faqir, الحال فقير *faqir ul-hāl*, a.; *iohksoul*, t. — Pris substantivement, فقير *faqir*, pl. فقرا *fouqarā*.

— C'est un homme pauvre, فقير بر آدمدر *faqir bir ādemdur*.

— Dit par sentiment de compassion ou de tendresse, زواللو *zavāllu*, مسكين *meskīn*,

بيچاره *bīčārah*, دردمند *derdimend*, عاجز *ādjyz*,

دلنجی *dilendji*, جزار *djerrār*, سايل *sāil*.

— C'est un pauvre, بر دلنجيدر *bir dilendjīdur*.

— En parlant d'une femme. Voy. PAUVRESSE.

PAUVRESSE. — Pauvre, chétif, mépris-

able, كوتى *altchaq*, خسيس *kha-*

ciś. — Qui n'est pas abondant, قليل المحصول *bereketsyz*,

قليل العقل *qalīl ul-mahsoul*.

— Pauvre d'esprit, قلیل عقلی از *qalīl ul-'aql*.

PAUVREMENT, adv., فقرا كبی *fouqarā guibi*,

فقراجه *fouqarādjē*, فقيرا *faqirānē*,

فقيرنا *faqīren*, a. — Vivre pauvrement, فقرا كبی كچنمك *fouqarā guibi guetchūmek*.

PAUVRESSE, s. f., دلنجی قاری *dilendji qāri*,

سائلة *sāilet*, a. PAUVRET, TE, s., فقيرجق *faqīr-*

بيچاره *zavāllu*, زواللو *djyq*, *bīčārah*, p.

PAUVRETÉ, s. fém., indigence, بوخسوللق *faqirlyq*,

فقيرلىق *faqirlyq*, a.-t.; زكوردلك *iohksoullyq*,

فقير *faqir*, فاقه *fāqa*, a. — Grande pauvreté, فقير كلى - عظيم *faqiri kulli*,

قالديرم ايشى *qāldirim ichi*, t.

PAVANER (Se), v. pron., طاوسلنيق *thāvoustanmaq*,

خروسلنمق *khoroślanmaq*, t.; فضول ايله يوريمك *fozoul ilē iurumek*,

PAVÉ, s. m., pierre dure qui sert à paver, قالديرم طاشى *qāldirim thāchi*.

— Chemin, endroit pavé, قالديرم بولى *qāldirim iōli*,

قالديرم دوشنمش يير *qāldirim duchenmich ier*,

طريق *qāldirim duchenmich ier*, t.; طريق *tharīqy mersouf*,

— Être sur le pavé, سواقك قالمق *soqāqta qālqmaq*.

— Batteur de pavé, زواقلىرى طولاشور- *zōqūqlari dholūcheur*,

قالديرم دوشمكك *qāldirim dūchemeklik*,

قالديرم ياپمىسى *qāldirim tāp-maci*, t.

PAVEMENT, s. masc., قالديرم ياپىقى *qāldirim tāpmaq*,

قالديرم دوشمكك *qāldirim dūchemek*, t. — Paver un chemin, يولك قالديرم دوشمك *iolda qāldirim dūchemek*.

— Pavé, e, adj., قالديرم دوشنمش *qāldirim duchen-*

mich, قالديرم دوشللو *qāldirim dūchīlu*.

PAVEUR, s. m., قالدرمجبى *qāl-dirimdjī*, t.

PAVIE, s. f., sorte de pêche qui ne quitte pas le noyau, ات شفتالوسى *et cheftālouci*, t.; فرسك *firsik*, *firsyq*, a. — Pavie jaune, صارى پاپاز شفتالوسى *sāri pāpāz cheftālouci*. — Sorte de marronnier, بر نوع ييبان كستانه اغاجى *bir nev'y iabān kestāne aghādji*.

PAVILLON, s. m., sorte de tente, چادر *tchādir*, اوبسا - اوبسه *obā*, *otāq*, t.; خيمه *khaïmè*, a. — Tour de lit plissé par en haut et suspendu au plafond, زار پورده *zār perdè*. — Corps de bâtiment, دائره *dāïrè*. — Petit bâtiment carré, كوشك *keuchk*. — Pavillon, en t. de mar., étendard, bannière, بيراغ *baïrāq*, علم سنجاق - سنجاق *sandjaq*, *alem*, لوا *livā*. — Pavillon de France, فرانسده بيراغى *frānsa baïrāghy*. — Pavillon turc, ottoman, عثمانلو *osmānlu baïrāghy*. — Baisser le pavillon, بيراغى ايندرمك *baïrāghy indurmek*. — Au fig., ادعا *iddi'ā baïrāghyni indurmek*, طى لوى ادعا *thaï livāï iddi'ā it*.

PAVOIS, s. masc., sorte de grand bouclier, بر نوع بيوك قالقان *bir nev'y buïuk qālqān*. — En t. de mar., tenture de toile le long du plat-bord d'un vaisseau, soit dans les réjouissances, soit dans un jour de combat, دونانمسي *guemīnuñ donānmaci*.

PAVOISER, v. a., كهى بى *guemī donātmaq*, t. —

Bâtiment pavoisé, دونانمش كمى *donānnich guemi*.

PAVOT, s. m., خشخاش *khach-khāch*, vulg. *hachhach*, a.; آفيون *āfioun tchūtchegui*. — sauvage, خشخاش برى *khachkhāchi berri*. — blanc, آق خشخاش *āq khachkhāch*. — Graine de pavot, خشخاش نخمى *khachkhāch to-khoumi*, آفيون چيچكى تخمى *āfioun tchūtchegui tokhoumi*. — Pavot cornu. Voy. GLAUCIUM.

PAYABLE, adj. com., وبرله جك *vīrīlédjek*, اوده نچك *eudènedjek*, ادا اولنده جق *edā olounadjaq*, t.; واجب الادا *vādji ul-edā*, a.

PAYANT, E, adj., اقچه وبرن *aqchè vīren*, *sūān*, t.; معطى البلغ *mou'thy ul-meblagh*, a.

PAYE, s. f., علفه *'ouloufè*, مواجب *mevādji*, a. — Paye de capitaine, يوز باشى علفه سى *iuz bāchi 'ouloufèci*. — Donner la paye aux troupes, عسكرك علفه سنى *'askerūñ 'ouloufècini vīr-mek*. — Morte-paye, soldat entretenu dans une garnison, ou vieux domestique qui n'est assujéti à aucun service, اوتراق *otourāq*, متقاعد *mutqā'yd*. — Mortes-payes, ceux qui ne peuvent payer la taxe à laquelle ادابه قدرتى اوليان *edāïe qoudreti olmāñ*.

PAYEMENT, PAIEMENT OU PAÏMENT, s. m., action de payer, et ce qui se donne pour acquitter une dette, تاديه *eudèmè*, t.; ادا *edā*, تاديه *tédïè*, a. — Faire un paiement, ادا *edā it*, اوده مك *cudèmek*.

PAYER, v. a., acquitter une dette,

اوده مک *eudemek*, t.; ادا *edā it.*
 — Payer le prix d'une chose, بر شيك بهاسني وبرمک - ادا ا *bir cheūn behācini virmek*, *edā it.*,
 بهاسني ثينني - بهاسني تاديه ا *semenini*,
behācini téédī it. — Payer ses créanciers,
 الهجقلونك مطلوباتني ادا ا *aladjaqlunuñ mathloubātini edā it.*
 — les appointements, وظيفه لري ادا ا *vazîfeleri edā it.* — argent comptant,
 نقدا ادا ا *naqden edā it.* — à vue.
 عقيب نظرده ادا ا *'uqibi nazardē edā it.* — à-compte, على الحساب
 ادا ا *'ulel-hyçūb edā it.* — Payer de belles paroles,
 كليات دلفريب ايله ادا ا *kelimāti dilferib ilē edā it.* —
 انكار نعت ايله ادا ا *inkārî nîmet ilē edā it.* — de réciprocité,
 مقابلته بالمثل ا *mouqābelēi bil-misl it.* — Au fig., payer le tribut
 à la nature, mourir, اولمک *culmek.*
 — En parlant d'une chose excellente en son genre,
 se payer, بهاسني يوق *behāci iōq.*
 قيمتي يوق *qîmeti iōq.* — Se payer de raisons,
 se rendre aux raisons qu'on allègue,
 سوزينه بر کمسندنک سوزينه او *bir kimesnēnū seuzîne qāil ol*,
 باصوابه اظهار تسليحيت ا *delîli bācevābe izhāri teslîmūiet it.*
 — Payé, e, اودنمش *eudennich*,
 حقني ادا اولنمش *edā olounnich*,
 المش *haqqyni almich.*
 PAYEUR, s. m., celui qui paye,
 ادا ايدن اقچه وپرن *aqtchē vîren*,
 کمسنه ادا ايدن *edā iden kimesnē.* —
 Dépositaire d'une caisse, trésorier,
 خزينه دار *khāzinédār*, vulg. *haznadār.*

PAYS, s. masc., région, contrée,
 ولايت *vilāiet*, مملکت *memleket*,
 pl. a. ممالک *memālik*; ير *ier*, t.;
 کوزل ديار *dîār.* — Bon, beau pays,
 مملکت *guzel memleket.* — Pays ouvert,
 اچق بر مملکت *atchyq bir memleket.* —
 Les pays étrangers, ممالک اجنبيه *memāliki edjne-biē.* —
 Patrie, lieu de naissance, وطن *rathan.* —
 Daus mon pays, ولايتتمک *vilāietumdē.* — Haut pays,
 مملکت اوست طرفي *memleketuñ ust tharafi*,
 مملکت اعلا *memleketi a'lā.* — Bas pays,
 مملکت الت طرفي *memleketuñ alt tharafi*,
 مملکت سفلا *memleketi sufelā.* — Pays contumier,
 celni où l'on suit une coutume locale.
 عرف و عادات مخصوصديه تابع بر
 مملکت *'eurf u 'ādeti makhsoucēi tābi' bir memleket.* — Gagner du pays,
 يبول المق - کسمک *iol ālmaq, kesmek*,
 طی مسافه ا *thaï meçāfē it.*

PAYS-BAS (Les), فلمنک اولکده سی *filemenk culkēci*,
 ندرلانده *nedir-lānda.*

PAYSAGE, s. m., étendue de pays que l'on voit d'un seul aspect,
 مملکت قطعده سی *bir memleketuñ qyth'aci*,
 بقاع *bouqa't*, pl. a. بقاع *bouqā'.* —
 Tableau ou dessin d'un paysage,
 بلاد تصويري *bilād tasviri*,
 تصوير البقعة *tasvîr ul-bouqa't.*

PAYSAGISTE, s. m., مصور بلاد *mouçavviri bilād*,
 رسام *a. -t.*; التصويرات البقاع *rassām ut-tasvî-rāt ul-bouqā'*, a.

PAYSAN, NE, S., homme, femme de

la campagne, کوبلو *keülü*, t.; اهل اهالی قرا *ehli qarä*, pl. a. *ehäli qourä*; دهقان *dihqän*. — Au fig., rustre, grossier, peu civil, خویرات *khoïrät*. — A la paysanne, کوبلودج *keüldujë*.

PÉAGE, s. m., کچد رسپی *guetchid resmi*, مروریه عوآدی *guetchid, murourüë 'avädi*, t.-a.

PÉAGER, s. m., کچد عوآدی *guetchid 'avädi tah-sıldäri*, مروریه تحصیلداری *murourüë tahsıldäri*, a.-t.

PEAU, s. f., partie extérieure de l'animal, دری *deri*, t.; جلد *djild*, pl. a. جلود *djuloud*. — Épiderme, دری یوزی *deri üzu*, بشرة *becheret*, a.; درینک طش یوزی *derinuñ dhich üzy*. — Peau considérée comme séparée du corps de l'animal, پوست *poust*, پوستکی *poustgui*, دری *deri*.

— Peau de lièvre, طوشان پوستی *thavchän pousti*. — Cuir. Voy. ce mot. — Peau, enveloppe qui couvre les fruits, قَبوق *qabouq*, زار *zär*, قشر *qychr*, pl. a. قشور *gouchour*.

PEAUSSERIE, s. f., دری بازارگانگی *deri bāzergüānlyghy*, جلود تجارتي *djouloud tidjāreti*.

PEAUSSIER, s. m. Voy. CORROYEUR.

PECCABLE, adj. com., صوچمه قابل *soutchè qābilüetlu*, t.; قابل الخطا *qābil ul-khathā*, a. — Tout homme est peccable, بنی آدمک *beni ādemuñ djumlëci mubtelāi zemb u khathādur*.

PECCADILLE, s. fém., صوچجغز

soutchdjaghaz, اوافق صوچ *oufāq* *soutch*, t.; خطیته خفیفه *khathüë khafifë*, pl. a. خطایا خفیفه *khathāi khafifë*.

PECCANT, e, adj., t. de méd., صاغ اولمیان *sāgh olmaïān*, t.; سقیم فاسد *saqim, fācid*, a. — Humeur peccante, خلط سقیم *khylthy saqim*.

PÉCHÉ, s. m., صوچ *soutch*, t.; خطیة *khathā*, خطا *gunāh*, p.; خطیة *khathüet*, pl. a. خطایا *khathāi*; ذنب *zemb*, pl. a. ذنوب *zunoub*; معصية *ma'ciët*, pl. معاصی *me'ācy*; زلزله *zellë*, pl. زلات *zellät*. — Péché mortel, کبیره *kebîret*, pl. کبایر *kebāir*, صوچ *buük soutch*. — véniel, اوافق صوچ *oufāq soutch*, ذنب صغیر *zemb saghür*. — originel, زلزله اصلیه *zellë aslîë*, قدیمه *qadimë*. — Commettre un péché, ارتکاب *irtikiābi ma'ciët it*.

PÊCHE, s. f., شفتالو *cheftālou*, شفتالی *cheftāli*, t.

PÊCHE, s. f., action de pêcher, بالقی *bālyq āvlama*, بالقی اولمه *bālyq āvlamaci*, t.; صید *saïd us-semek*, صیادة السمک *scüüdet us-semek*, a.

PÉCHER, v. n., transgresser la loi divine, کناه *khathā*, گناه *gunāh* *it*, گناه ایشلمک *gunāh ichlemek*, a.-p.-t.; صوچلو او *soutchlu ol*, صوچ ایشلمک *soutch ichlemek*. — Pécher mortellement, ارتکاب کبایر *irtikiābi kebāir ilë* *gunāhkiār ol*. — légèrement, خفیفجه *khafifdjë* *gunāhkiār ol*.

— Faillir contre quelques règles, manquer à un devoir, *قصورا qouçour it*, *خطا khathā it*, *یاکلمق iāñilmaq*. — Pécher contre l'honneur, عرض و ناموس خصوصند ارتکاب *عرض و ناموس خصوصند ارتکاب* *خطا و قصورا qouçour it*. — contre les règles de l'art, فنك قاعدہ لرنك خطا *فندك قاعدہ لرنك خطا* *fennuñ qāydele-rindē khathā it*. — N'avoir pas les qualités requises, ناقص او *ناقص او nāqys ol*.

PÊCHER, v. a., prendre du poisson à la pêche, بالق اولامق *بالق اولامق bālyq āvlāmaq*, t.; صيد مادی *saïdi māhi it*, a.-p.-t. — Tirer une chose quelconque de l'eau, چيقرمق *چيقرمق soudān tchîqarmaq*.

PÊCHER, s. m., arbre qui porte la pêche, شفتالو اغاجی *cheftālou aghādji*, t.

PÊCHERIE, s. f., بالق اولایه جق *بالق اولایه جق bālyq āvlāiadjaq ĩer*, t.; صيد *saïdi* *saïd guiāhi māhi*, a.-p.

PÊCHEUR, PÊCHERESSE, s., qui commet des péchés, صوچلو *soutchlu*, اکسکلو *eksiklu*, t.; گناهکار *gunāhkiār*, p.; مذنب *mezniḅ*, pl. a. *mezniḅin*.

PÊCHEUR, SE, s., qui pêche des poissons, etc., بالتحقی *bālyqtchi*, t.; صیاد السمك *sciūd us-semek*, a.

PÊCORE, s. f., animal, bête, حیوان *haïvān*. — Au fig., sot, homme stupide, بوداله *boudāla*.

PECQUE, adj. fém., ادبسر *edeb-sy*, a.-t.

PECTEN, s. m., os pubis, قاسق *qāsq* *qāçyq guemigui*. — Sorte de

coquillage, قهوقلو بوجك *bir nev'y qabouqlu beudjek*, t.

PECTORAL, E, adj., کوكسه پزار *gueūñeçārūr, fūdēlu*, t.; نافع *sadrē nāfi'*, a.-t.; نافع صدره *sadrē nāfi' us-sadr*, صدری *sadri*, a. — Sirop pectoral, نافع بر شروب *sadrē nāfi' bir chouroub*. — Le pectoral, muscle, الصدری *es-sadri*.

PÉCULAT, s. masc., اموال میرتیه *envāli mīriē khryszylyghy*, اموال میرتیه بی چالمه *envāli mīriēi tchūlma*, اموال بیت الال *envāli beit ul-māl širqati*, سرقتی *envāli beit ul-māl širqati*, a.-t.; نهب اموال میرتیه *nehbi envāli mīriē*.

PÉCULE, s. m., بر کسندك کندو *bir kimesnēnuñ guendu quzandji*, t.; مكسب خاص *meksebi khāss*, a.; كسب خود *kesbi khod*, a.-p.

PÉCUNIAIRE, adj. com., اقچه بیه *aqtchēi dātr*, متعلق *mutel'lyq*, a.-t. — Amende pécuniaire, مصالحت *aqtchē djerimēci*. — Affaire, intérêt pécuniaire, دیناریه *maslahati dīnāriē*.

PÉCUNIEUX, SE, adj., موجود *mevdjoud aqtchēci tchoq*, a.-t.; مالک نقود کثیره *mālīki nouquodi kecirē*.

PÉDAGOGIE, subs. fém., چوچق *tchodjouq terbiēci*, t.-a.; تربیه سی *terbiēci athfāl*, a.

PÉDAGOGIQUE, adj. c., چوچتلك *tchodjouqlarun terbiēcinē dātr*, چوچتله ادب او کرتیه *terbiēcinē dātr*.

متعلق *tchodjouqlara edeb eugret-meguiè mute'atlyq*, t.-a.

PÉDAGOGUE, s. masc., چوققلره *tchodjouqlara edeb eugredidji*, چوقق لالاسی *tchodjouq lālāci*, t.; مکتب خواجهسی *mekteb khodjaci*.

PÉDANÉ, adj. m. Juge — ایاقی *aīāq nāibi*, t.-a.

PÉDANT, e, s., qui se rend ridicule par l'ostentation de son savoir, عرفان *yrfān sātīdji*, صاتیجی *khodjalyq sātān*, هنر *huner gueusterīdji*, علم و دانش ایله افتخار ایدر بر آدم *'ylm u dānich ilè iftikhār ider bir ādem*, ثقیل *saqīl*. — Minutieux dans les choses les moins importantes, بیلعجلق ادعاسنه *bīlghydj*, بیلعجلق اولان *bīlghydjlyq iddī ācindè olān*, t.-a.; متفصل *mutfazzil*, a.

PÉDANTER, v. d., عرفان صاتیق *yrfān sātmaq*, t.

PÉDANTERIE, s. f., vice de celui qui étale son érudition, هنر *huner sātīdjilyq*, gueusterīchi, هنر فروشلق *huner furouchlyq*. — Caractère de ceux qui affectent trop d'exactitude dans des choses peu importantes, تفصل *bīlghydjlyq*, بیلعجلق *tefazzil*.

PÉDANTESQUE, adj. com., هنر *huner furouchlyq* قوقار *qoqār*, t.

PÉDANTESQUEMENT, adv., هنر *huner furouchlyq* ایدهرک *idèrek*.

PÉDANTISER, v. h., هنر فروشلق *huner furouchlyq* it, p.-t.

PÉDANTISME, s. m., اطوار هنر *athvāri huner furouch*, a.-p.

PÉDÉRASTE, s. m., غلامپاره *ghoulāmpāra*, p.-t.; لوطی *louthū*, a.

PÉDÉRASTIE, s. f., غلامپاره لوق *ghoulāmpāralyq*, p.-t.; لواطه *livātha*, a.

PÉDESTRE, adj. com. Statue — ایاقی *āīā bir pout*, t.; اوزرنک اولان مجسم صورت *aīāq uzerindè olān mudjessim souret*, t.-a.

PÉDESTREMENT, adv., یایان *āīān*, یایا اوله رق *āīā olaraq*, t.; راجلا *rādjlēn*, a.

PÉDICULAIRE, s. f., plante, خروس *khoros ibigui*, t.

PÉDICULAIRE, adj. com., کهله لو *kehlèlu*, t. — Maladie — دا القهل *dā' ul-qamel*, قامل *qouml*, a.

PÉDICULE, s. m., t. de botanique, چیچک قوبرونی *tchūtchek quīroungy*, t.

PÉDILUVE, s. m., ایاقلری صوبه *āīāqleri souè qoīma*, t.; حوام *hammām ur-radjlēn*, a.

PÉDOMÈTRE, s. m. V. ODOMÈTRE.

PÉDON, s. m., ساعی *sā'y*, t.

PÉGASE, s. m., cheval fabuleux, فرس موجود لاسم و معدوم الجسم *fereci mevdjoud ul-ism vè ma'doum ul-djism*. — Constellation, الفرس العظم *el-feres el-'azem*, a.

PEIGNE, s. m., instrument à dents pour démêler les cheveux, طراق *tharāq*, t.; مشط *muchth*, pl. a. امشاط *emchāth*. — Peigne de buis,

چشمير طراق *tchimchir tharāq.* — d'écaille, باغه طراق *bāgha tharūq.* — de tisserand, جلاه طراغی *djulāh tharūghy.*

PEIGNÉ, *f.*, adj., ajusté, soigné, او بد رلهش *duzedilmich,* دوزدلمش *oïdouroulmich,* طرانمش *tharānmich,* دونانمش *donānmich,* *t.*

PEIGNÉE, *s. f.*, pop., دوکش *deuūich,* *t.*; مضاربه *mouzārebē,* *a.*

PEIGNER, *v. a.*, démêler les cheveux, مشط *tharāmuq,* *t.*; — مسح *mechth,* *mesh it.* — la barbe, صقال طرامق *saqāl tharāmuq.* — Se peigner, طرانمق *tharānmaq.* — Peigner, en parlant du chanvre, du lin, etc., طراقدن کچورمک *thurāqtan guetchurmek,* طرامق *tharāmuq.* — Peigné, *e,* طرانمش *tharānmich,* ممشوط *memchouth.* — Au fig., mal peigné, homme malpropre et mal vêtu, اوستی باشی مردار *ustu būchi mourdār.*

PEIGNIER, *s. m.*, celui qui fait et vend des peignes, طراقچی *tharāq-tchi,* *t.*

PEIGNOIR, *s. m.*, آموز پشکیری *omouz pechkiri,* *t.*

PEIGNURES, *s. f. pl.*, طراننتی *tharānti,* صاچ طراننسیسی *sāch tharāntīci,* *t.*

PEINDRE, *v. a.*, représenter les objets par les traits et les couleurs, تصویرنی - نقشنی *tasvīr it,* تصویرا *tasvīr it,* چبقارمق *tasvīrini,* ناچحینی *naqchīni tchīqūrmaq,* نقش و تصویرا *naqch u tasvīr it,* نقش *naqch it,* صورت *souret* یا زمق *īāzmaq,* *a.-t.* — Peindre un homme, un arbre, - بر آدم

بر اعاچ تصویرا *bir ādem, bir aghādī tasvīr it.* — Peindre à l'huile, روغنلو *roughanlu boīā ilē naqch it.* — Peindre, couvrir de couleurs, بویامق *boīāmaq,* تلویسن *telvīn it,* رنگ ویرمک *renk vīrmek.* — Peindre en rouge, قرمزی به *qyrmizūiē boīāmaq,* لون *levni ahmer ilē telvīn it.* — Peindre, au fig., décrire et représenter par le discours, مقاله ده *meqālèdè naql u beīān it.* — Se peindre, se réfléchir sur..., منعکس او *mun'akis ol.* — Peindre, former bien l'écriture, چبزمک *tchīzmeq,* رسم *resm it.* — Une écriture bien peinte, کوزل *guzel resm olounmich bir khathth.* — Il peint mal, خطی فنا رسم ایدر *khaththy fenā resm ider.* — Peint, *e,* تصویر *tasvīr olounmich,* نقشی *naqchi tchīqārilmich,* چبقارلش *mouçavvur,* منقش *mounaq-qach,* بویانمش *boīānmich,* رنگلو *renklu.*

PEINE, *s. f.*, sentiment de quelque mal dans le corps ou dans l'esprit, آلام *syzy,* *t.*; ألم *clēm,* *pl. a.* *ālām.* — Les peines du corps et de l'esprit, آلام جسمانیه و نفسانیه *ālāmi djismānūiē vu nefsanūiē.* — Peine, châtiment, selon la religion, عذاب *'azāb.* — de l'enfer, عذاب جهنم *'azābi djhennem.* — Punition légale, méritée, جزا *djezā,* عقوبت *'ouqoubet,* تادیب *tēdīb.* — Peine

capitale, جزا ترتیب *tertibi djezā*,
 mudjāzāt bil-qatl.
 — arbitraire, تأديب عرفی *téédib*
'eurfi. — légale, حد شرعی *haddi*
cher'y, pl. حدود شرعیة *houdoudi*
cher'y'ie. — Exécution d'un con-
 damné, سياست *sā'acet*. — Peine du
 talion, قصاص *qyçās*. — L'infliger,
 قصاصه حکم ا *qyçās it*. — Travail, fatigue,
 مشقة *zahmet*, امک *emek*, زحمت
mechaqqat, pl. مشاقق *mechāqq*;
 تعب *ta'b*, pl. متاعب *metā'yb*. —
 Avoir de la peine, en prendre,
 زحمت چکمک *zahmet tchekmek*.
 — Ne prenez pas la peine, زحمت
 زحمته کيرمه *zahmet itmè*, ايتمه
metè guïrmè, چالشق *tchālichmaq*.
 — Donner de la peine, زحمت
 و برمک *zahmet vïr-*
mek, tchekturmek, زحمته قومق
zahmetè qomaq. — La chose en vaut
 la peine, زحمتنه دکر بر شيددر *zah-*
metinè deïer bir cheïdur. — Cela n'en
 vaut pas la peine, زحمتنه دکهز *zah-*
metinè deïmez. — Affliction, chagrin,
 کدر, درد *qaçāvet*, کدر *eder*,
 کدر *keder*, کوجلک *infi'āl*. — Éprouver de la
 peine, s'affliger, قضاوت چکمک
qaçāvet tchekmek. — Point de plaisir
 sans peine, صفا جفا سز اولمز *safū*
djesfācyz olmaz. — Difficulté, obsta-
 cle, کوجلک *sou'oubet*, صعوبت
gudjlik, عسرت *'ousret*. — Avec
 peine, عسرت ايله *'ousret ilè*. — Il
 a de la peine à parler, لساننک عسرت
 واردر *liçānindè 'ousret vārdur*. —
 Répugnance d'esprit qu'on éprouve

à dire ou à faire une chose, جان
 اباة *djān sīqyntici*, صيقنديسي
 طبع *ibū'eti thab'*. — J'ai peine à lui
 annoncer cela, بو خبر طرفنه انبا,
 ايليكه جانم صيقلور *bou khaber tha-*
rafina inhā ēilemeguiè djānum sī-
qylur. — Inquiétude d'esprit, کوجل
 راحتسزلكي *gucēñul rāhatsyzligi*,
 خالجان قلب *izthyrāb*, اضطراب
kheledjāni qalb. — Être en peine,
 عظيم اضطرابك او *'azīni*
izthyrābdè ol. — Tirer de peine,
 خالجان قلبدن تخليص ا
kheledjāni qalbtēn takhlīs it. — Être
 dans la peine, dans la gêne, حال
 او مضايقهده *hāli mouzāiaqada ol*.
 — Peine, salaire du travail d'un ar-
 tisan, ايشجي - رنجبر حقى *ichdji*,
 اجرت *edjr*, اجرت *rendjber haqqy*,
 اجرت *edjret*. — A peine, tout récemment,
 كوج *henouz*. — Presque pas, كوج
 انجق *andjaq*. — A
 peine sait-il lire, ايله او قويه *gudj ilè*,
 كوج ايله او قويه *gudj ilè oqouia bīlur*.

PEINÉ, E, adj., fâché, affligé,
 کدرلوش *kederlenu*, کدرلوش *kederlen-*
mich, کوجنمش *gudjenmich*, t.;
 مگدر *mukedder*, معوم *maghmoum*,
 منفعل *munfe'yl*. — Travaille avec
 effort, كوج ايله - زحمت ايله
 ايشلنوش *gudj ilè*, *zahmet ilè ich-*
lenmich.

PEINER, v. a., causer du chagrin,
 de la peine, انجتمک *indjïtmek*,
 کدر, قضاوت و برمک *keder, qa-*
çāvet vïrmek, کدرلندرمک *keder-*
lendurmek. — Être peiné, او
 مگدر او *mukedder ol*, كوجنه كلک *gudjunè*

guelmek. — J'en suis peiné, كوجمه *gudjumè gueldi*. — Causer de la fatigue, زحمت وبرمك *zahmet virmek*, يورمق *ïormağ*. — Faire avec peine, v. n., كوج ايله - زحمت ايله *gücl ilè, zahmet ilè ichlemek*, صيقتنديلو ياپمق *sıqyntılı tärmağ*. — Répugner à... , حظ اكرنمك *hazz itmek*, اينتمك *igrenmek*. — Avoir de la fatigue, زحمت چكمك *zahmet tchekmek*, چوق يورلوق *ïouronlmaq*. — En parlant d'une chose très-chargée, چوق يوك *choq iuk tchekmek*. — Se peiner, se donner de la peine, زحمته كيبرمك *zahmet it*, ارتكاب زحمت ا *irtikiabi zahmet it*.

PEINT, e, adj., fait suivant les règles de la peinture, تصوير اولنميش *tasvır olounmich*, مصور *mouçavver*. — Mis en couleur, بوبانميش *boiänmich*. Voy. PEINDRE.

PEINTRE, s. m., celui dont la profession est de peindre, نقاش *naqqäch*, تصوير يازان - تصويرچي *tasvirdji*, ايسدن *tasvır täzän, iden*, a.-t.; مصورين *mouçavvirin*, pl. a. مصور *mouçavvir*. — Celui qui représente vivement les choses dont il traite, مصور الحال *mouçavvir ul-häl*, مصور احوال *mouçavvirü ahväl*. — Peintre en bâtiments, celui qui met en couleur, بوباجي *boiädji*.

PEINTREAU, s. m., عجمي نقاش *'adjemi naqqäch*, a.-t.

PEINTURAGE, s. m., بوبا *boiä*, t.

PEINTURE, s. f., art de peindre,

تصويرچيلىق *tasvirdjilyğ* *san'ati*, نقاشاق *naqqächlyğ*, a.-t.; فن تصوير *fenni tasvır*. — Exceller dans la peinture. فن تصويرده فايق *fenni tasvirdè fätq ul-aqrän ol*. — Au fig., la peinture des passions et des mœurs, امراض نفسانيه *emrâzi nefsânîie vè adüb u akhlâquñ tasviri khouçouci*. — Ouvrage de peinture, نقش *naqchlyğ*, نقش *naqch*, pl. a. نقوش *nouçouch*; تصوير *tasvır*, pl. a. تصويرات *tusvîrät*. — Peinture, couleur, بوبا *boiä*. — Apparence unique des choses, جلاي *djiläi zähiri*.

PEINTURER, v. a., بوبامق *boiämağ*, t.; تلوين - صبغ ا *telvün, sabğh it*, a.-t. — Se peindre, v. pron., بوبانمق *boiänmağ*.

PEINTUREUR, s. masc., بوباجي *boiädji*, t.

PÉKIN, capitale de la Chine, پكين *pekün chehri*, چين مملكتينك *tchin memleketinüñ pätakhti*. — Éttoffe de soie, بير نوع ابيك *bir nev'y ipek qounächi*. — T. de soldat, qui n'est pas militaire, 'askeri *olmään kimesnè*, t.

PELADE, s. f., داء الثعلب *dè us-sa'leb*, a.

PELAGE, s. m., طون *dhon*, نوي *tui rengui*, t.; لون *levn*, a.

PELAMIDE, s. f., sorte de poisson de mer, پالامود بالعي *pälâmoud bälgyhy*, t. — Genre de reptile, هواتمدن بير نوع بوجك *havümmenden bir nev'y beudjek*.

PELÉ, e, adj., à qui on a ôté le poil, توبى چيقارلمش - بولمش *tuü tchîqârlmich, iölmich.* — Écorce pelée, قبوغى صوبلمش - چيقارلمش *qaboughy soïoulmich, tchîqârlmich.* — Peau —, - درى صويله-ش *— deri soïoulmich, tchîqârlmich.* — Un roc pelé, چيلاق قيا *tchîplâq qaîâ thâchi.* — Montagne pelée, چيلاق طاغ *tchîplâq dhâgh.*

PÊLE-MÊLE, adv., قارش مورش *qârîch mourich,* قارمه قارشق *qârma qârîchyq,* t.; هرج ومرج *herdj u merdj,* a.; تار ومار *târ u mâr,* p.

PELER, v. a., ôter le poil, توبى توى *tuü tchîqârmaq,* چيقارمق *tuï iölmâq.* — Oter l'écorce d'un fruit, d'un arbre, etc., قبوغى صوبه-ق - چيقارمق كيدرمتك *qaboughy soïmaq, tchîqârmaq, guïdermek,* t.; نقشيرا *taqchîr it,* a.-t. — Peler une poire, ارمودك قبوغنى *armoudûñ qaboughyni soïmaq.*

PELER, v. n., se détacher, en parlant de la superficie de la peau, درى صويلمق - قاوله-مق *deri soïoulmâq, qâvlnâq,* نقشيرا *te-qachchur it,* a.-t.

PÈLERIN, e, s., حاجى *hâdjî,* t.; حاج *hâddj,* pl. a. حجاج *huddjâdj;* زيارتجى *ziâretdjî.*

PÈLERINAGE, s. m., voyage fait par dévotion, حاجيلق *hâdjîlyq,* a.-t.; حج *haddj,* a. — Aller en pèlerinage, حجه كيرمتك - وارمق *haddjê guïtmek. vârmâq.* — Lieu où l'on va en dévotion, حاجيلق يري

hâdjîlyq ieri, زيارت يري *ziâret ieri,* محل زيارت *mahalli ziâret,* زيارتگاه *ziâretguiâh.*

PÉLICAN, s. m., oiseau aquatique, قاشقجى قوش *rakham,* a.; قاشقجى قوش *qâchyqdjî qouch.* — Instrument pour arracher les dents, ديشجى كلبتاني *dîchdjî kelbetâni,* t.

PELISSE, s. f., كورك *kurk,* t.; فروه *servè,* pl. a. فروات *servât.*

PELLE, s. f., كورك *kurek.* — à feu, ائش كوركى *âtech kureguï,* t.

PELLÉE, PELLERÉE ou PELLETÉE, s. f., بر كورك طولوسى *bir kurek dholouçou,* بر كوركلك *bir kureklik.*

PELLETERIE, s. f., art d'accommoder les peaux en fourrures, كوركجىلك *kurkdjîlik.* — Marchandises de pelle-tier, fourrures, peaux préparées en fourrures, كورك كوركلر *kurkler,* كورك كوراك *kurk poust-guïter,* t.; اجناس فروه *edjnâci servè,* a. — Faire le commerce de pelleterie, اجناس فروه تجارتنى *edjnâci servè tidjâretini it.*

PELLETIER, ÈRE, s., celui qui fait des pelisses, كوركجى *kurkdjî,* t. — Marchand pelletier, كورك بازرگانى *kurk bâzerguiâni.*

PELLICULE, s. f., peau très-mince, انجه درى *derîdjik,* انجه درى *indjè deri,* انجه زار *indjè zâr,* t.; جلود رقيق *djildi raqîq,* pl. a. جلود رقيق *djouloudi qaqtqa.* — Petite peau qui est au dedans de la coque d'un œuf, يهورطه اچپينك انجه زارى *ioumourtha itchînuñ indjè zârî.*

PÉLOPONNÈSE. Voy. MORÉE.

PELOTE, s. f., petite balle de fil ou

de laine roulée, etc., *یومق* *ïoumaq*,
 ايبلك يومغى *thop*, t. — de fil, *ایپلیک یومغی*
iplik ïoumaghy. — Pelote de neige,
 قار طوی *qār thopou*. — Mettre en
 pelote, *یومغه صارمق* *ïoumagha*
sārmaq. — Petit coussinet sur lequel
 on fiche des épingles, des aiguilles,
thoplou vè *یومغی* *thoplou vè*
ignè ïastoudjyghy. — Faire sa pelote,
 mettre à part des profits illicites,
 کسب حرام ایله اقچه بی طویلماق
kisbi harām ilè aqtchëü thoplamaq.

PELOTER, v. n., se renvoyer une
 balle à la paume, *طوب اوینامق*
thop oïnāmaq. — v. a., maltraiter de
 coups, *دوکمک* *deuvmek*. — Se pe-
 loter, v. pron., *دوکشمک* *deu-*
vuchmek.

PELOTEUR, s. m., *طوب اوینایجی*
thop oïnādjı, t.

PELTON, s. m., balle à jouer,
طوب *thop*. — Petite pelote, *طوبچغز*
thopdjyghyz, *یومق* *ïoumaq*. — Au
 fig., petit corps de gens de guerre,
بلوک *beuluk*. — Nombre de person-
 nes ramassées et jointes ensemble,
افواج *efvādj*, pl. a. *فوج* *fevdj*;
طوب *thop*. — Se tenir par pelotons,
thop thop *طوب طوب* *thop thop*
hourmaq. — Un peloton de mouches
 à miel, *بال اروسى طابورى* *bāl*
ārouçou thābouri.

PELTONNER, v. a., *یومغه صارمق*
ïoumagha sārmaq, t. — Pelotonner
 du fil, *ایپلیکی یومغه صارمق* *ipligui*
ïoumagha sārmaq. — Se pelotonner,
 v. pron., se mettre en peloton, en
 parlant des troupes, *طویلنماق* *thop-*
lanmaq.

PELOUSE, s. f., *یشیلک* *ïechİllik*,
 سبزه زار *ïechİllik ïer*, t.; *سبزه زار*
sebzezār, *چهن* *tchemen*, p.

PELU, e, adj., garni de poil, *تویلو*
tuİlu, *قللو* *qyllu*.

PELUCHE, s. f., *تویلو* *tuİlu*,
خاولو *khāvlu*, *قماش* *qoumāch*.

PELUCHE, é, adj., *خاولو* *khāvlu*,
تویلو *tuİlu*, t.

PELUCHE, v. n., *پروزلنمک*
puruzlenmek, *حاولنماق* *hāvlanmaq*,
خاوا *khāva*, *تویلنمک* *tuİlenmek*,
khāvlu ol, t.

PELURE, s. fém., *قبوق* *qabouq*,
 صوبنتی *soİuntu*, t.; *قشرة* *qychret*,
 میوه قبوغی *qychr*, a. — de fruit,
meİvè qaboughy. — de pomme, *المآ*
elmā qaboughy. — d'ognon,
سوغان قبوغی *soghān qaboughy*.

PENAILLE, s. f., t. iron., *رهبان*
rouhbān djem'yièti, t.

PÉNAILLERIE, subs. fém., *رهبان*
rouhbān sofou-
lyghy, te'assoubi, a.-t.

PÉNAILLON, s. m., *پرتق* *ïrtıq*,
بز پارچەسى *bez pārtchaci*. —
 Ironiquement, moine, *کشیش*
kechİch.

PÉNAL, e, adj., *نادیبات شرعییه*
téédībātı cher'yièè dāır, a.-t.

— Code pénal, *حدود شرعییه متعلق*
houdoud cher'yièè mut-
'allyq qānounāmè. — Lois pénales,
احکام حدود شرعییه *ahkiāmi hou-*
doudı cher'yièè.

PÉNALITÉ, s. fém., *جزا* *djezā*,
حدود شرعییه *houdoud cher'yièè*,
قصاص *qyçās*, a.

PÉNARD, s. m., *قوجه مان* *qodja-*
mān, *معتوه* *ma'touh*, a.

PÉNATES, s. m. pl., au fig. habitation, اوتوره جق *otouradjaq ier*, t.; مسکن *mesken*, pl. a. مساکن *meçākin*.

PENAUD, e, adj., شامش *chāchmich*, t.; حیران *hairān*, a.

PENCHANT, s. m., pente, انیش *enich*, يوقش *enich ieri*, حدور *ioqouch*, t.; نشیب *nechīb*, *hadour*, a. — Le penchant d'une montagne, طاغ اتکی *dhāgh etegui*, مشرف اضحلال *dhāghuñ enich ieri*. — Au fig., être sur le penchant de sa ruine, مشرف اضحلال *muchrifi izmyhlāl u kharābüet ol*. — Le penchant de l'âge,

اختیارلق تقربى *ikhtiārlyq teqarroubi*, انحطاط سن *inhithāthi sinn*. — Penchant, au fig., inclination naturelle de l'âme, میل درون *meil deroun*, میل *meili deroun*, رکیون *rukioun*, میلان فواد *meil u raghbet*, و رغبت *meilāni suwād*. — Déclin, زوال *zavāl*.

PENCHANT, e, adj., اکلمش *eilmich*, t.; مایل *māil*, a. — Un arbre penchant, بر طرفه اکلمش اغاج *bir tharafa eilmich aghādj*.

PENCHEMENT, s. m., اکلمش *eilich*, حنايت *hynāiet*, اکله *eilmè*, t.; ميلولت *meiloulèt*, ميل *meil*, a.

PENCHÉ, e, adj., اکلمش *eilmich*, مایل *māil*, صاپق *sāponq*, t.; مایل *māil*, متمايل *mutemāil*, منحنى *munhani*, a.

PENCHER, v. a., baisser, incliner une chose de côté, اکهک *eimek*, اکتمک *eilmek*, t.; تحنيه *tahnîe it*, اجناح *idjnāh it*, a.-t. — Se

pencher, v. pron., اکلمک *eilmek*. — Pencher, v. n., ایلک *eilmek*, t.; مایل او *māil ol*, مایل او *meil it*, صاپلنمق *sāplanmaq*, تمایل او *tēmāil it*. — Ce mur penche un peu de ce côté, بودیوار اول طرفه جزئیجه *bou divār ol tharafa djuzidjè māildur*. — Pencher, avoir du penchant pour quelque chose, مایل او *māil ol*, میل وبرمک *meil virmek*. — Vers lequel penchez-vous? قنغيسنه میل ایدرسک *qan-ghîcinè meil iderseñ*. — Montrer, témoigner du penchant, میل کوسترمک *meil gueustermek*.

PENDABLE, adj. com., اصله جق *acyladjaq*, t.; مستحق الصلب *moustahyqq us-selb*, a.

PENDATION, s. f., اصمقلق *as-maqllyq*, t.

PENDANT, prép., durant un certain temps, مدتندک *vaqtindè*, وقتندک *muddetindè*, طرفندک *zarfindè*, t. — Pendant l'hiver, قیش وقتندک *qîch vaqtindè*, قیش قیش *qîchtè*, قیشین *qîchîn*. — Pendant la nuit, کیجه ايله *guîdjè ilè*. — Pendant trois mois, اوچ آی طرفندک *utch āi zarfindè*. — Pendant votre séjour, مدت اقامتکزده *muddeti iqāmetuñyrdè*. — Pendant que, tandis que, اثناده *esnādè*, حالک *hāldè*, ایکن *iken*. — Pendant le discours, اثنای کلامک *esnāi kelāmdè*. — Pendant qu'il était là, بو *orāda*, bou mahalldè *iken*. — Pendant qu'ils étaient ensemble, مجتمع اولدقلری خلالک *mudj-temi oldouqleri khylāldè*.

PENDANT, s. m., pareil, نظير *nazîr*, a.; اش *ech*, t.; همتا *hemtâ*, p. — Qui n'a pas son pendant, incomparable, نظيرى يوق *echi ioq*, نظيرى يوق *nazîri ioq*.

PENDANT, e, adject., qui pend, صارقق *sârqqyq*, t.; معلق *mou'allaq*. — Attaché par en haut, اصلان *acylân*, اصلمش *acylmich*. — Les fruits pendant aux arbres, اغاج اوزرنده *aghâlj uzerindê sârqqyq meivêler*. — En t. de prat., qui n'est pas encore décidé, دخى *dakhy bitmênich*, فصل اولنماش *fasl olounmâmich*, معلق *mou'allaqtê*.

PENDANTS D'OREILLES, s. m. pl., كوپه *kieupè*, آصقى كوپه *âsqy kieupè*, t.; قرطه *qourtha*, a. — Pendants d'oreilles en diamants, الماس *elmâs kieupè*.

PENDARD, e, s. fam., يرامز *iarâmaz*, t.; ناكس *nâkes*, p.; كاخنى *kulkhani*, اصلدجق *acyladjag*.

PENDELOQUE, s. f., آصقى *âsqy*, كوپه نك آصقىسى *keupènuñ âsqîci*.

PENDILLER, v. h., روزگار دن *rouzguiârden sâr-sylmaq*, صارصلهق *acylû qâlmaq*, طورمق *thourmaq*, t.

PENDRE, v. a., attacher en haut, اصمق *asmaq*, اصه قومق *âca qommaq*, t.; معلق *ta'liq*, معلق *mou'allaq it*, a.-t. — Attacher au plafond, تاوند اصمق *tâvanê asmaq*. — Attacher au gibet, اصمق *asmaq*, داره چيقارمق *dâra tchîqarmaq*, تصليب *taslib it*. —

Pendre au soleil, pour faire sécher, گونشه سرمك *guneshê sermek*. — au croc, چنگله اصمق *tchenguelê asmaq*, چنگللمك *tchenguellemek*. — Laisser pendre, صارقتمق *sâr-qqytmaq*.

PENDRE, v. h., être suspendu, attaché, اصلمق *acylmaq*, اصيلوب *acylup dhourmaq*, معلق او *mou'allaq ol*. — Descendre trop bas, اشاغى يه *sârqqmaq*, صارقتمق *achâghyîê sârqqmaq*, اينمك *inmek*. — Pendu, e, اصلمش *acylmich*, صارقش *mou'allaq sârqqmich*, مصلوب *masloub*. — Un pendu, داره اصلمش مجرم *dâra acylmich mudjrim*.

PENDULE, s. m., poids dont les vibrations règlent les mouvements d'une horloge, ساعت رقاصى *sâ'at raqqâcy*, شاقل *châqyl*, t.; ثقالت *seqâlet*, a. — L'oscillation du pendule, نوسان شاقول *nevsâni châqoul*.

PENDULE, s. f., horloge à pendule, پاندول *asma sâ'at*, پاندول *pândoul*, t.

PÈNE, s. m., كليلد پربسى *kelid perîci*, t.

PÉNÉTRABILITÉ, s. fém., ايچنه *itchinê guetchmequiê qâbilîet*, t.; قابليت النفوذ *qâbilîet un-nufouz*.

PÉNÉTRABLE, adj. com., كچيلور *gutçilur*, اوتديه كچيله بيلور *eutêie gutçilê bilur*, t.; ممكن النفوذ *mumkin un-nufouz*, قابل التأثير *qâbil ut-têctêr*.

PÉNÉTRANT, e, adj., qui pénètre.

کچیچیه *itchiné guetchîdji*,
 اوتدییه کچیچیه *eutëie guetchîdji*, t.;
 نافذ *nâfyz*, مؤثر *muessir*, a. — Froid
 pénétrant, درونه کچیچی صوغوق
derouné guetchîdji soghouq, کسکین
 برد نافذ *keskîn soghouq*, صوغوق
berdi nâfyz. — Odeur pénétrante,
 رایحه نافذه *râihaï nâfyz*. — Péné-
 trant, au fig., en parlant de l'esprit,
 درین کورر عقل *derîn gueueur 'aql*,
 فراستلو *keskîn 'aql*, کسکین عقل
sirâcetu, فکر ثاقب *sikri sâqyb*.

PÉNÉTRATIF, IVE, adj., سریع
 سهل التأثير *erî un-nufouz*, النفوذ
sehil ut-téécîr.

PÉNÉTRATION, s. f., vertu, action
 de pénétrer, ایچینه کچیچیک
itchiné guetchîdjîlik, اوتدییه کچیچیک
cutëie guetchîdjîlik, t.; دخول
nufouz, نفوذ *dukhoul*, عمل
téécîr, تاثیر *'amel*, a. — Au fig.,
 vivacité d'esprit, saga-
 cité, بصیرت *sirâcet*, فراست
ba-cîret, ثقاتبت فکر *siqâbeti fikr*.

PÉNÉTRER, v. a., percer, passer à
 travers, ایچرو *guetchmek*, کچمک
itcheru, اورتدن کچمک
guetchmek, نفوذ *nufouz it*, نافذ او
nâfyz ol, تاثیر *téécîr it*, a.-t. —
 Entrer bien avant, - ایچرو کیرمک
itcheru guîrmek, صوقولمق
guîrmek, کیرمک *guîrmek*. —
 ایچینه کچمک *itchiné guetchmek*,
 ایشلمک *ichlemek*. — Le grand froid
 pénétre la terre, کسکین صوغوق
 بیر ایچینه کچر *keskîn soghouq
 ier itchiné guetcher*. — Un
 vent qui pénétre, تاثیر ایدر بر قوی

téécîr ider bir qavi rouzyguîâr.
 — Au neutre, on dit : Le coup pénétre
 les chairs, ضربه درون لحمه حلول
*zarbè derouni lahmè houloul
 ider*. — Pénétrer dans l'intérieur d'un
 pays, بر مهلکتک درونه دخول ا
*bir menleketuñ derouninè doukhoul
 it*. — S'avancer, - ایلروییه وارمق
ileruüè vâрмаq, *houloul it*. —
 S'étendre, se communiquer, سیرایت ا
sirâiet it. — Toucher vivement,
 تاثیر *téécîr it*, یورکه تاثیر *ïureguiè
 téécîr it*. — Parvenir à connaître,
 استکناه *kunhinè vâрмаq*, - وارمق
istiknâh, استطلاع *istythlâ' it*,
 اکتناه *iktinâh it*. — Pénétrer la cause,
 اکتناه سبب ا *iktinâh sebeb it*. — les
 secrets de la nature, اسرار قدرتی
esrâri qoudreti iktinâh it. —
 Se pénétrer, remplir son âme, son
 esprit, یورکی طولدرمق *zyhnini qap-
 lâmaq*, یورگی *ïuregui
 dholdourmaq*. — Se pénétrer d'une
 chose, بر شیء ذهنه قومق *bir cheü
 zyhninè qomaq*. — Pénétré, e,
 ایچینه کچمک *itchiné guetchmich*,
 منفوذ *menfouz*. — Convaincu,
 ملزم *mulzem*. — Pénétré de joie,
 فرط شادمانی *ferthy châ-
 dumâni vè surour ilè melân ul-fuvâd*.
 PÉNIBLE, adj. com., qui donne de
 la peine, امکلو *zahmettu*, زحمتلو
mudjib emektu, t.; موجب المشقة
ul-mechaqqat, a. — Chemin pénible,
 زحمتلو یول *zahmettu iol*. — Affligeant,
 جان صقیچی *kederlu*, کدرلو
syqîdji.

PENSÉE, s. fém., fleur, هرجایی herdjāi menekchê, t.

PENSER, v. n., avoir des pensées, réfléchir, duchunmek, t.; تفکر - اندیشه fikr it, a.-t.; تفهkur, endichê it. — L'homme pense, انسان تفکر ایدر, insân tefekkur ider. — Considérer, examiner, ملاحظه ا, muthāla'a, mulāhaza it. — Se ressouvenir de quelque chose, خاطره کنورمک, khāthyrê gueturmek, تذکرا, tezekkur it. — Pensez à moi, بنی در خاطر ایله, beni der khāthyr eilê. — Projeter, former un dessein, نیت ا, nüiet it. — Être sur le point de..., از قالمق, az qālmaq, بر رmq قالمق, bir ramaq qālmaq. — J'ai pensé être noyé, از قالدی بوغله جغیدم, az qāldi boghouladjaghīdum. — Avoir dans l'esprit, فکر ا, fikr it. — v. a., croire, se figurer, اینانمق, sānmaq, صانهق, inānmaq, تصور ا, teçavvur it. — Juger, présumer, قیاس ا, zann it, ظن ا, qyās it, اعتقاد ا, i'tiqād it.

PENSEUR, s. m., چوق دوشنور, tchoq duchunur, t.; فکر ایدیبجی, fikr idīdji, a.-t.; فکور, fikir, فکیر, fekiour, کثیر الفکر - المطالعه, kecīr ul-fikr, ul-mouthālā'a, a. — C'est un penseur, فکیر بر آدمدر, fikīr bir ādemdur.

PENSIF, IVE, adj., متفدر, mutfekkir, a.; اندیشناک, endīchnāk, p.; طالعن, dhālghyn, t.

PENSION, s. f., prix qu'on donne pour être logé et nourri, قوناق

qonāq و بییه جک کراسی - اجرتی ve iēiēdjek kirāci, eudjreti, مسکن mesken ve tha'ā-muñ maqthou'y, a.-t. — Revenu annuel donné par un État, un prince, à quelqu'un, علفه معاش, ma'āch, علفه معیشت, 'eulufê, بللق, iillyq, معیشت, ma'ichet. — Pension de retraite, او توراق علفه سی, otourāq 'eulufeci, تقاعد علفه سی, tequ'ud 'eulufeci. — Lieu où l'on est en pension, اجرت مقطوعه ایله قوناق و بییه جک یر, eudjret maqthou'a ilê qonādjaq ve iēiēdjek ier. — Pension, maison rétribuée d'instruction, اجرتلو مکتب, eudjretlu mekteb.

PENSIONNAIRE, s. m., celui qui paye une pension, قوناق ویمک, qonāq ve iemek خر جلعی ویرن, kharidjlyghy vīren, بر وجه, مقطوعیت قوناق ایله بییه جک, ber vedjhi maqthou'yiet qonāq ilê iēiēdjek kirādji. — Celui qui reçoit une pension, معیشت آلان, ma'ichet ālān, a.-t.; معاشخوار, me'āchkhōr, a.-p.; علفه جی, 'ulufedji.

PENSIONNAT, s. m., مکتب قوناق و بییه جک اجرتی ویرن طلبیه, mektebtê qonāq ve iēiēdjek eudjreti vīren thalebēiē makhsous olān ier.

PENSIONNÉ, E, adj., معاشی اولان, me'āchi olān, معاش صاحبی, me'āch sāhybi, a.-t.

PENSIONNER, v. a., معاش ویرمک, me'āch vīrmek, تعیین معاش ا, ta'ini me'āch it, a.-t.

PENTADACTYLE, adj. com., بشش
پرمقو *bech permaqlu*, t.

PENTAGLOTTE, adj. com., بشش
بخمسة السن *bech liçandè*,
bekhamsat es-sîn, a.

PENTAGONE, adj. com., بشش
مخمس *bech keuchêlu*, t.;
moukhammes, مخمس الزوايا
moukhammes uz-zevâia. — s. m., figure
pentagone, - بشش گوشه لوصورت
شکل *bech keuchêlu souret*,
chekil, شكل
مخمس الزوايا والاضلاع
chekli moukhammes uz-zevâiû vel-azlâ.

PENTAPHYLLE, adj. com., بشش
يپراقلو *bech îaprâqlu*, t.

PENTATEUQUE, s. masc., تورات
tevrât, a.

PENTE, s. f., endroit d'un terrain
qui va en penchant, انيشش
enîch, يوقشلق
ioqouch, شيو
chîv, نزلة
hadour, *ioqouchlouq*, t.;
hadour, *nezlet*, a. — Pente,
penchant d'une montagne,
طاغ اتكى *dhâgh etegui*.

— Cours des eaux, صوبك
اشاغى يه *souûn âchâghyîè*
dhoghrou aqyndîci. — Inclination à
quelque chose, ميل درون
mêil, ميل ميلان
mêilâni thab', صوبك
كوكل استكى *gueuñul istegui*.

PENTECÔTE, s. f., گل بىرامى
gul bairâni, قامش بىرامى
qânich bairâni, t.; عيد
الخمسين *'yd ul-khamsîn*, a.

PENTURE, s. f., رزه نك
اولوقلى *rezènuñ olouqli qanâdi*.

PÉNULTIÈME, adj. com., اخردن
صوك اول *akherden evvel olûn*,
قبل الاخر *qabl son'ustu*, t.;
ul-akher, a.

PÉNURIE, s. f., disette extrême,
قتلق - قطلق *qytlıq, qytlılyq*,
مضايقه قحط *qahtı*,
ioqlyq, t.; *mouzâiaqa*, a. — Pénurie d'argent,
فقدان درهم و دينار
fyqtân dirhem u dînâr. — Pénurie,
embarras financier,
مضايقه ماليه *mouzâiaqaî mâ-lüè*. — Éprouver de la pénurie,
مضايقه چكمك
mouzâiaqa tchekmek.

PÉOTTE, s. f., بر نوع
صندال *bir nev'y sandâl*, t.

PÉPASTIQUE, adj. com. Voy. PÉ-
PÉTIQUE.

PÉPIE, s. f., دل دلجک
dildjik, دل دل دوکمی
dil deu-ïumu, طاق
دلجکى *thâvouq dildjigui*, t.;
عقدۀ لسان *'ouqdè liçân*, a.

PÉPIER, v. n., چوبلدمک
tchirdek, صرچه اوتپک
syrta cutmek, t.

PEPIN, s. m., چکردک
tchekirdek, تخم
tokhoum, t. — Pepin de raisin,
اوزم چکردکى
uzum tchekirdegui, t.

PÉPINIÈRE, s. f., terraiu où l'on
sème des graines de toutes sortes
d'arbres et où on les cultive,
فدان چقورى
fidân tchouqouri, فدانلق
fidânlyq, ير
fidânlyq ier, فدان
باغچهسى *fidân bâghtchêci*.
— Une pépinière de poiriers,
ارمود فدانلرى
armoud fidân-teri bâghtchêci. — Au fig.,
institution ou réunion de jeunes gens destinés à
une profession quelconque, محل

تجمع وتربيته
mahalli tedjemmu' nu terbiè,
بر طريقته مخصوص اولان
bir thariqatè makhsous olân medrecè.

PÉPINIÉRISTE, s. masc., فیدان *fidān besleān* باغچوان *bāghtchevān*, t.

PEPTIQUE, adj. com., qui aide à la digestion, سیندریجی *sīndurīdji*, t.; هاضم *hāzym*, منضج *munzydj*, a.— Remèdes peptiques, ادویسه منضجه *edvīcī munzydjē*.

PÉQUET, ou PECQUET, s. m., t. de méd., منصب الکیلوس *munsabb ul-kīlous*, a.

PERCALE, s. fémin., همایون بزى *humāioun bezy*, t.

PERÇANT, e, adj., qui perce, qui pénètre, ایچرو کچیجی *delen*, دِلن *itcheru guetchīdji*, کسکین *keskīn*, سوری *sivri*, مؤثر *muessir*. — Froid perçant, کسکین صوغوق *keskīn soghouq*. — Au fig., esprit perçant, پénéترانٹ *fikri sāqyb*. — Vue perçante, ایراغه کورر کوز *irāgha gueurur gueuz*.

PERCE (En), adv. (vin, tonneau), دلگی ایچ اولدوق *delīgui ātchyq olaraq*. — Mettre une pièce, un tonneau en perce, بیر فوجی دلمک *bir fouchou delmek*.

PERCÉ, e, adj., دلنمش *delenmich*, دلیکلو *deliklu*, t.; مثقوب *mesqoub*.

PERCE-BOIS, s. m., اغاج دلن *aghādji delen*, اغاج قوردی *aghādji qourdou*, t.

PERCÉE, s. f., ouverture, passage, کچه جک یول *guetchēdjek iol*, t.; منفذ *menfez*, a.

PERCEMENT, s. m., دلمه *delmè*, t.; ثقب *saqab*, pl. a. ثقوب *souqoub*.

PERCE-MEULE, s. m., دیشنکسی

dichengui, t.; برطییل *berthīl*, a.

PERCE-MURAILLE, s. f. Voy. PARIÉTAIRE.

PERCE-NEIGE, s. f., اق فرنک *aq frenk menekchē*, t.

PERCE-OREILLE, s. masc., قولاغه *qoulāgha qatchān*, t.

PERCE-PIERRE, s. f., plante, صو-رزنه سی *sou rezenēci*, t.

PERCEPTEUR, s. masc., تحصیلدار *tahsīldār*, a.-p.-t.; محصل *mouhassyl*, pl. a. محصلین *mouhassylīn*.

PERCEPTIBILITÉ, s. f., qualité de ce qui est perceptible, تحصیله کلک *tahsīlè guelmeklik*, a.-t.; قابلیت *qābilīet ut-tahsīl*, el-djebāiet, a.—Qualité de ce qui peut être aperçu, کورنمه کلک *gueurunmeguiè guelmeklik*, قابلیت *qābilīeti rouiè*.

PERCEPTIBLE, adj. com., qui peut être perçu, تحصیله کلور *tahsīlè guelur*, تحصیل میهن *tahsīli mumkīn*, a.-t.; قابل تحصیل *qābili tahsīl*, تحصیل میهن *mumkīn ut-tahsīl*, a.— Qui peut être aperçu, کوزده میهن *gueuzdè bellu olour*, میهن الرویه *mumkīn ur-rouiè*. — En parlant des sens et des choses de l'esprit, درک و فهم اولنور *derk u fehni olounour*, ممکن الاحساس *mumkīn ul-ihsās*.

PERCEPTION, s. f., recette, recouvrement de deniers, دوشرمه *devchirmè*, t.; جمع *tahsīl*, تحصیل *djen'*, جبایه *djebāiet*, a.—Sentiment que produit l'impression d'un objet, درک *ehsās*, احساس *derk*.

ghāib iden, a.-t.; خاسر *khācir*, a.

PERDITION, s. f., mauvais emploi de son bien, مسرفلك *moursriflik*, a.-t.; تلف *telef*, انلاف *illāf*. — État d'un homme hors de la voie du salut, بوار, تباهی *tebāhi*, هلاکک *hilākkik*, *bevār*. — Être en voie de perdition, او حال تبهکاری و بواره *hāli te-behkīāri vè bevārdè ol*.

PERDRE, v. a., cesser d'avoir, etc., غایب *ghāib it*, ضایع *zāi' it*, a.-t.; یاوقلحق *ieturmek*, *iāvouqoulmaq*, t. — Perdre son bien, مالنی غایب *mālīni ghāib it*. — son temps, تصییغ وقت *tazīi' vaqyt it*. — Perdre la vie, وفات *vefāt it*, فوت *fevt ol*. — la mémoire, قوت حافظه یی غایب *qouveti hāfyzaī ghāib it*. — la santé, حال صحت و عافیتدن محروم او *hāli syhhat u' āfiyetten mahroum ol*. — l'occasion, فوت فرصت *fevti foursat it*. — Perdre de vue, cesser de voir une chose, کوزدن غایب *gueuzden ghāib it*. — une affaire, ne plus s'en occuper, کوزدن براقحق *gueuzden brāqmaq*. — Perdre le sommeil et le repos, ترک خواب *terki khāb u rāhat it*. — Perdre la tramontane, پوصله یی *pouçolāi ghāib it*, *chāchurmaq*. — le chemin, یولی *ioli ghāib it*, *chāchurmaq*. — la trace, ایزی غایب *izi ghāib it*. — Perdre, diminuer de valeur, de prix, قیمتی اشاغلینحق *qīmeti achāghylanmaq*. — de considération, اعتباردن دوشمک *i'ti-*

bārden duchmek. — Perdre, ruiner, تلف *üiqmaq*, یوق *ioq it*, - محوا *telef, kharāb, mahv it*. — Corrompre, débaucher, ازدرمق *azdurmaq*, بوزمق *bozmaq*, اضلال *izlāl it*, افساد *ifsād it*. — Gâter, endommager, بوزمق *bozmaq*, ضرر ایصال *zarar irichturmek*, ایرشدرمک *içāli khaçār it*. — Se perdre, se ruiner, بیقلمق *üiqylmaq*, خرابه *kharābè vārmaq*. — Se gâter, وارمق *bozoulmaq*. — Éprouver une perte, ضرر چکمک *zarar tchekmek*. — Éprouver un grand malheur, un désastre, اوغرامق *qazāiè oghrūmaq*. — Se perdre d'honneur et de réputation, ناموسنی *'yrz u nāmoucini kharāb it*. — S'égarer de son chemin, یولی بولدن چیتمق *ioli ghāib it*, *ïoldan tchīqmaq*. — Se perdre, en parlant d'une eau, d'une rivière qui se perd dans les terres, - یره باتحق *ierè bātmaq, guetchmek, ier itchindè ghāib ol*. — En parlant d'un chemin, d'une route, کسلمک *kecilmek, mounqathy' ol*.

PERDREAU, s. m., کلکک پلازی *keklik palāzy, t*.

PERDRIGON, s. m., بر نوع قبا ریک *bir nev'y qabā erik, t*.

PERDRIX, s. f., کلکک *keklik, t*. — Une compagnie de perdrix, بر *bir suru keklik*.

PERDU, e, adj., غایب اولش *ghāib olmich, a.-t.*; غایب *ghāib, zāi', a.* — Heures perdues,

اوقات خاليه *boch vaqyt*, وقت *evqāti khālīē*.

PÈRE, s. m., qui a un ou plusieurs enfants, *بابا bābā*, t.; والد *vālid*, a.; پدر *peder*, p. — Mon père, *بابام bābām*. — Père et mère, *انا بابا anā bābā*, والدین *vālideīn*. — Père adoptif, *اکھرت باباسی akhyret bā-bāci*. — La personne qui nous tient lieu de père, *بابا بالیق bābālyq*, *بابا بآبā bābā muqāmīndē*. — Père de famille, *اولاد و عیال صاحبی evlād u' aīāl sāhybi*. — Notre premier père, Adam, *ابو البشر abou'l-becher*. — Grand-père paternel, *بابا طرفندن bābā tharafīndan atā*, *دده dedē*, جد لاب *djedd liābin*. — Maternel, *والد طرفندن atā*, *دده dedē*, جد لام *djedd li-oummīn*. — Nos pères, nos ancêtres, *اتالر atālar*, *ددهلر dedēler*, *ابا و اجداد abā vu edjdād*. — Père, titre des religieux, des prêtres, *پادری pāderi*, *ابونا abounā*. — Les pères de l'Église chrétienne, *ابا الكنيسة abā ul-kenīcat*. — Chez les musulmans, *اثمة الکرام eimmet ul-kirām*.

PÉRÉGRINITÉ, s. f., *غریبلیک gharīblik*, *بیگاندهلیک bīgūānēlik*, t.-p.; *غربة ghourbet*, a.

PÉREMPTION, s. f., *مرور زمان murouri zemān taqrībilē haqqy da'vānuū souqouthy*, a.-t.

PÉREMPTOIRE, adj. com., t. de prat., qui fait tomber l'opposition, *جوابی کسیدجی djevābi kecēdji*, a.-

t.; *قاطع qāthy'*, *مسکت muskit*, a. — Raison, moyen péremptoire, *علت یتله yilleti muskitē*. — Dans le langage ordinaire, décisif, sans réplique, *قطعى المقاد qath'yi qath'yi ul-mesūd*. — Réponse péremptoire, *جواب قطعى djevābi qath'yi*.

PÉREMPTOIREMENT, adv., *قطعى اولدوق qath'ydjē*, *قطعى اولدوق qath'y olaraq*, a.-t.; *قطعياً qath'yien*.

PERFECTIBILITÉ, s. f., *کیال بولمه kemāl boulmagha qābillik*, a.-t.; *قابلیته الکمال qābilīet ul-kemāl*, a.

PERFECTION, s. f., qualité de ce qui est parfait, *کاملک kiāmīllik*, a.-t.; *کمال kemāl*, *کمالیه kemālīet*, a. — Atteindre la perfection, *مرتبه mertebē kemālē vā-cyl ol*. — Approcher de la perfection, *حد کماله یقلاشوق haddi kemālē iaqlachmaq*. — La perfection chrétienne, *دیانت کامله dīāneti kiāmīlē*. — Perfection, qualité excellente, *فضیله fazīlet*, pl. a. *فضایل fezāil*, *کمالات kemālāt*. — Achèvement, *تکمیل tekміl*, *اتمام و اکمال itmām u ikmāl*. — En perfection, *اوزره kemāl uzrē*, *على وجه الکمال ala vedjh ul-kemāl*.

PERFECTIONNEMENT, s. m., *کماله کتورمک kemālē gueturmeklik*, a.-t.; *تصحیح tashīh*, a. *یکمال ikmāl*.

PERFECTIONNER, v. a., *کماله کتورمک kemālē gueturmek*, *کمال و یرمک kemāl vīrmek*, *کیا-*

mīl it, تکمیل ا *ikmāl, tek-*
mīl it, حد کماله ابلاغ ا *haddi ke-*
mālè iblāgh it, a.-t.—Se perfection-
ner, کمال ببولق *kemāl boulmaq,*
کماله ایرمک - کلیمک *kemālè*
irmek, guelmek, ا کمال
kesbi kemāl it. — Perfectionné, e,
مکمل کمال ببولش *kemāl boulmich,*
مکمل *mukemmel, کامل* *kiāmīl.*

PERFIDE, s. et adj. com., traître,
خاین *khāin, غدار* *ghaddār.* — Qui
manque à sa parole, سوزنک طور مسز
seuzundè dhourmaz, بیوفیا *bivefū.*
— Un perfide, خاین بر آدم *khāin*
bir ādem. — Hypocrite, مراثنی *nu-*
rāīi. — Un tour perfide, خیانت
khīānet āmīz bir ich.

PERFIDEMENT, adv., خیانت اوزره,
khyānet uzrè, غدر ایله *ghadr ilè,*
خیانت ایله *khyānet ilè, a.-t.;*
خیانت *khyāneten, a.*

PERFIDIE, s. f., خاینلک *khāin-*
lik, خیانتلک *khyānetlik, a.-t.;*
خیانت *khyānet, غدر* *ghadr, a.* —
User de perfidie, خیانت ا *khyānet it.*

PERFORATION, s. f., دلمه *delmè,*
دلک *delmeklik, t.;* ثقب *saqb,*
تشقیب *tesqīb, a.*

PERFORER, v. a., دلک *delmek,*
ثقب - بورغولماق *bourghoulamaq, t.;*
تشقیب ا *saqb, hakk it, ا*
tesqīb it, a.-t.—Perforé, e, دلنمش
delinmich, دلکلو *deliklu, مشقوب*
mesqoub.

PÉRI, s. des deux genres, sorte de
fée, de génie, پری *peri, p.*

PÉRICARPE, s. m., پورک اور تپسی

üreke eurtuçu, شغاف *chyghāf,*
شغاف القلب *chyghāf ul-qalb,*
حجاب القلب *hydjāb ul-qalb, a.;*
پرده دل *perdèi dil, p.*

میوه ذک قبوجعی *PÉRICARPE, s. m.,*
قشور *meivènuñ qaboudjoughy, t.;*
الشم *qyechr us-semer, a.*

PÉRICLITER, v. n., مخاطرده او,
moukhātharada ol, او *kha-*
tharada ol, مشرف خطر او *muchrifè*
khathar ol, خرابه یوز طوتیق *kha-*
rābè üt thoutmaq, a.-t.

باش کپکنک *PÉRICRANE, s. m.,*
انجه زاری *bāch guemīguinuñ indjè*
زاری *zāri, t.;* سحاق *simkāq, a.*

بر نوع ذیقیمت *PÉRIDOT, s. m.,*
طاش *bir nev'y ziqīmet thāch, t.*

حصبیض *PÉRIGÉE, s. m., hazīz,*
a. — La lune est dans son péricée,
در قهر حصبیض *qamar hazīzè dur.*

سپت *PÉRIHÉLIE, s. m., t. d'ast.,*
الشمس *semt uch-chems, a.*

مخاطره *PÉRIL, s. m., moukhā-*
تهلکه *thara, khathar, tehlukè,*
تهلکات *tehlukīāt.* — Grand
خطر عظیم *péril, khathar 'azīm.* —
مخاطرده او *Être en péril, moukhā-*
مخاطره سنک بولنمق *tharada ol.* — Être en péril de la vie,
جان مخاطره سنک بولنمق *djān*
مخاطره سنک بولنمق *moukhātaracindè boulounmaq.*

مخاطره *PÉRILLEUSEMENT, adv.,*
بالخطر *moukhāthara ilè, a.-t.;*
بیل-کخاطر *bil-khathar, a.*

مخاطره لو *PÉRILLEUX, se, adj.,*
تهلکه لو *moukhātharalu, tehlukèlu,*
مخوف *a.-t.;* قورقولو *qorqoulu, t.;*
مخوف *makhouf, a.* — Situation périlleuse,
موقع خطرناک *mevqa'y khatharnāk.*

PÉRIMER, v. n., مرور زمان ايله *murouri zemân ilê ibthâl oloumaq.* — En parlant d'une affaire qui a périmé, مرافعه نك *murāfe' anuñ mud-deti medidè terki taqrîbilè haqqy da'vānuñ souqouthy,* a.-t.

PÉRIMÈTRE, s. m., چوره *tchevrè,* t.; جرم *djirm,* دوره *devrè,* a.

PÉRINÉE, s. m., خايه ايله دبرك *khāiè ilè dubruñ ara ïeri,* t.; عجان *'ydljān,* a.

PÉRIODE, s. m., espace de temps vague, مدت *muddet,* وقت *vaqyt,* زمان *zemān,* a. — Dans un certain période, بر مدت ايچنك *bir muddet itchindè.* — Le plus haut point de quelque chose, اك يوكسك مرتبه *eñ iūksek mertebè,* t.; أقصى المراتب *aqsa ul-merātib,* اوج *evdj,* a. — Être au plus haut période de la prospérité et de la gloire, اعلاى درجات شان *a' lāt deredjāti chān u iqbāldè ol.*

PÉRIODE, s. f., cours, révolution d'un astre, دور *devr,* دوران *devrān,* pl. a. ادوار *edvār,* مدار *medār,* دائره *dāirè.* — La période solaire, دور شمسي *devri chemsi.* — Se dit aussi du temps, du siècle, عصر *'asr,* دور *devr.* — La période attique, دور يوناني *devri ïounāni.* — Temps réglé du retour d'une fièvre, نوبت *nevbet,* pl. a. نوبات *nevbāt.* — Phrase composée de plusieurs membres, فقرة *fyqret,* pl. a. فقرات *fyqrāt.* — Lon-

gue période, فقرة طويلة *fyqrāt thavilè.*

PÉRIODIQUE, adj. com., qui a ses périodes, نوبتلو *nevbetlu,* a.-t.; متناوب *mutenāvib,* دورى *devrū,* a. — Fièvre périodique, جای متناوب *hoummāi mutenāvib.* — Révolution —, دور متناوب *devri mutenāvib.* — Qui paraît dans des temps fixes, اوقات معینده مرتباً ظهور ایدن *evqāti mou'aïienèdè muretteben zou-hour iden.* — Abondant en périodes (style), كلام مدور *kelāmi mudevver,* كلام كثير الفقرات *kelāmi kecîr ul-fyqrāt.*

PÉRIODIQUEMENT, adv., نوبت ايله *nevbet ilè,* وقت معینده *vaqti mou'aïienèdè,* a.-t.; بالناوبه *bil-munāvebè,* بالدور *bid-devr.*

PÉRIOECIENS, s. m. pl., خط استوا *istivā ilè mutevāzy olān* ايله متوازی اولان دائره لردن بر *khaththi* دائره نك تختنك ساكن اولان اهالی *istivā ilè mutevāzy olān dāirèlerden bir dāirènuñ tukhtindè sâkin olān chāli,* a.-t.

PÉRIOSTE, s. m., كميكي اورتن *guemîgui eurten indjè zār,* زار *guemîgui eurten indjè zār,* t.; لبس *qychr ul-'yzām,* قشر العظام *qychr ul-'yzām,* t.; لبس *qychr ul-'yzām,* العظم *libs ul-'azm,* a.

PÉRIPATÉTICIEN, NE, s. et adj., مشائتيون *mechāïi,* pl. a. مشائتيون *mechāïoun,* مشاؤون *mechchāvououn.*

PÉRIPATÉTISME, s. masc., مذهب المشائيين *mezheb el-mechā'ïin,* a.

PÉRIPÉTIE, s. fém., نتيجة الحال *netîdjet ul-hāl,* a. Voy. DÉNOUEMENT.

PÉRIPHÉRIE, s. fém., محيط شكل *mouhîthy chekel,* a. Voy. PÉRIMÈTRE.

PÉRIPHRASE, s. fém., افاده كلام *ifādēi kelām*, تعريف حال *ta'rīfi hāl*, a.

PÉRIPHRASES, v. n., تعريف حال *ta'rīfi hāl* ايدهرک افاده مرام *idèrek ifādēi merām it*, a.-t.

PÉRIPLE, s. m., دکز قییلرینی *deh̄yız qyilerēni dho-lāchma*, گuezmē, t.; سیر السفینة فی *seir us-sefīnet fi havāli us-sevāhil*, a.

PÉRIPNEUMONIE, s. f., اق جگر, *aq djiguer 'ylleti*, t.; ذات *zāt ur-rūiet*, a.

PÉRIR, v. n., هلاک او, *prendre fin*, *helāk ol*, تلف او, *teles ol*, a.-t.; زایل او, *zāil ol*, *ioq ol*, یوق او, *Ètre ruiné, détruit*, او, *berbād ol*. — Faire naufrage, او, *qazāzedè ol*, قضایه اوغرامق, *qazāzè oghrāmaq*, او, تلف او, *teles ol*. — Tomber en ruines, او, *kharāb ol*, خرابه دوشمک, *vīrān ol*, ویران او, *kharābè duchmek*. — Faire périr, tuer, او, *euldurmek*, هلاک او, *ifnā it*, افساد او, *i'dām it*. — Péris, e, تلف المش, *teles olmich*, منعدم *mun'adim*.

PÉRISCIENS, s. m. pl., السکنة *es-sekenet* تحت المنطقت المبرودة *taht el-menthaqat el-mebroudet*, a.

PÉRISSABLE, adj. com., هلاک - *helāk*, تلف اولور, *teles olour*, a.-t.; ناپایدار, *zāil*, a.; فانی *fāni*, *nāpāūdār*, p. — Ce monde périssable, بوفانی *bou dāri fenā*, بودار فنا *bou fāni djihān*.

PÉRISTALTIQUE, adj. com., امعانک *em'ānuh hareketi debībūiēci*, a.-t.; حرکت دبیبیة *hareketi debībūiet ul-em'ā*, a.

PÉRISTYLE, s. m., دیرک صره سی *dīrek syraci*, دیرک-ک *dīreklik*, t.; سطرستون *sathri revāq*, a.; رواق *sutoun*.

PÉRISYSTOLE, s. fém., قلبک *qalbuk* وشرایینک حرکت انقباضیه *qalbūn vè cherāiinuñ hareketi inqubāziē vè imbiçāthyēleri beinindè olān fācylè*.

PÉRITOINE, s. m., صفاق *syfāq*, جوز *tchevz*, t.

PERLE, s. f., اینجو - *indjou*, در; لالی *leāli*, *loulou*, pl a. لولو *dourr*, pl. درر *dourer*. — Perle d'une belle eau لولو ابدار, *loulouī abdār*. — Perles fausses, ساخته *āpma, sākhtè indjoular*. — Une rangée de perles, اینجودیزبسی *indjou dīziēci*. — On dit: C'est la perle des hommes, le meilleur des hommes, بین الناس بر در یکتادر *bein en-nās bir dourri iektādūr*.

PERLÉ, e, adject., composé où il entre des perles, اینجولو *indjoulu*. — Orné de perles, اینجو ایله آراسته *indjou ilè ārāstè*. — Travaillé avec art, صنعت کامله ایله ایشلمش *san'ati kiāmilè ilè ichlenmich*.

PERMANENCE, s. f., دوام *devām*, باقا *baqā*, استمرار *istimrār*, a. — Être en permanence, او, برقرار او, *bāqy vè ber qarār ol*.

PERMANENT, e, adj., طوروب

دکشهز *dhouroup qāleur*, *dēichmez*, طوره جق *dhourān*, *dhouradjaq*, ت.; دایم *bāqy*, باقی ت.; برقرار *mustemirr*, ا.; برقرار *ber qarār*, پایدار *pāidār*, p.

اوتنه سنه *PERMÉABILITÉ*, s. fém., *eutècinè guetchîdjilik*, ت.; *قابلیت النفوذ* *qābilîyet un-nufouz*.

اورتدسندن *PERMÉABLE*, adj. com., *ortaeindan guetchîlur*, *کچیلور* *ortaeindan guetchîlur*, اوتدسنه *eutècinè guetchîlur*, ت.; قابل النفوذ *qābil un-nufouz*.

PERMETTRE, v. a., donner liberté, pouvoir de... اذن ویرمک *izu vîrmek*, اجازت ویرمک *idjâzet vîrmek*, رخصت - دستور ویرمک *roukhsat, destour vîrmek*. — Juger convenable, ne pas empêcher, یوللو *ıollu gueurmek*, روا کورمک *revâ gueurmek*, تجویز ا *tedjvîz it*, جایز کورمک *djâiz gueurmek*, ا.-t. — Est-il permis? روا میدر *revâ mîdur*.

— On lui a permis de... اول *ol bâbtè aña idjâzet vîrildi*. — Il n'est pas permis, il n'est pas donné à tout le monde, هر کسه ویرلماشدر *her kecè vîrilmânichtur*. — Donner le moyen de, le loisir de... مساغ ویرمک *meçâgh vîrmek*. — Le temps ne m'a pas permis de sortir, خاندن *khânen den teliqmagha havâ bañâ meçâgh vîrmedi*. — Se permettre. Voy. OSER.

— Permis, e, یوللو کورنمش *ıollu gueurunmich*, جائز کورنمش *djâiz gueurulmuch*, مآذون *méézoun*, مرتخص *mourakkkhas*.

PERMIS, s. m. Voy. PERMISSION.

PERMISSION, s. fém., اذن *izu*, اجازت *idjâzet*, رخصت *roukhsat*, ا.; دستور *destour*, p. — Donner la permission, اذن - دستور ویرمک *izu, destour vîrmek*. — Avec votre permission, اذنکز ایله *izniñyz ilè*, اذن شریفکز ایله *izni cherîfiñyz ilè*. — La permission de Dieu, l'ordre de la Providence, اراده ربانتي *irâdèi rebbânîi*, امر الهی *emri ilahi*.

PERMUTATION, s. fém., échange. دکش *dēich*, ت.; مبادلہ *mubâdelè*, a. — Changement de bénéfice, زعامت *zy'âmet mubâdelèci*. — Transmutation, دوندرمه *deundurmè*, چوپرمة *tchevîrmè*, قلب *qalb*.

PERMUTER, v. a., دکش ا *dēich it*, ت.; استبدال ا *istibdâl it*, a.-t. Voy. SUBSTITUER. — Permuté, e, مبدل *dēichilmich*, مبدل *mubeddel*.

PERNICIEUSEMENT, adv., برامزلق *ıarâmyzlyq fikr ilè*, ضرر *zarar ilè*, فساد اوزره *seçâd uzrè*, a.-t.; بشکر الاضرار *befikr ul-izrâr*, بشکر الاسباه *befikr ul-eçâ'e*, a.

PERNICIEUX, SE, adj., ضررلو *zararlû*, مضر *khatharlû*, ا.-t.; موجب *mouzirr*, مفسد *mufsîd*, موجب *moudjib ul-ifsâd*, a. — Remède pernicieux, دواى مضر *devâi mouzirr*. — Conseil — نصیحت *naçhati fâcidè*. — Langue pernicieuse, en parlant d'un méchant, اصریحی دل *ecyrîdji dil*.

PEROBITUM, adv., اولومدن طولایی

eulumden dholāi, t.; من جهة الوفات
min djehet ul-vesāt, a.

PÉRONÉ, s. m., قورى اينجك
qourou indjik, t.; قصبه صغرى
qasbā syghra, a.

PÉRORAISON, subst. fém., سوزك
seuzuñ netîdjeci, t.-a.;
خاتمه *khâtemî kelâm*,
khâtemet, فذلكه الكلام
sezleket ul-kelâm, a.

PÉRORER, v. n. fam., لاقردى
lāqyrđi ilē ilzām it, t.

PÉROU, contrée de l'Amérique méridionale, امریقه جنوبیدن پرو
amer-rîqāi djenoubîden perou dîdekleri bir memleketuñ ismi.

PERPENDICULAIRE, adj. com., ديك
dîk, t.; قايم 'amoudî,
qāim, a. — Ligne perpendiculaire,
khaththy 'amoud.

PERPENDICULAIREMENT, adverbe,
عموداً *dik olaraq*, t.; اولدرق
'amoudan, a.

PERPENDICULARITÉ, s. f.; ديكلك
dîklik, t.; قايم 'amoudîet,
qyām, a.

PERPENDICULE, s. masc., ce qui tombe à-plomb, ديك طورش
dîk dhourouch, t.; قامت متصبه
qāmeti mountecèbè, a. — Fil qui tend en bas au moyen du plomb qui y est attaché,
chāqouli ip.

PERPÉTRATION, s. f., achèvement,
ارتكاب *itmām*, a. — Action de perpétrer,
ارتكاب *ichlemè*, t.; ارتكاب
irtikiāb. — La perpétration du crime,
irtikiābi djināiet.

PERPÉTRER, v. a., t. de prat.,

faire, commettre, ارتكاب *itmek*,
ارتكاب *ichlemek*, t.; ارتكاب
irtikiāb it, a.-t. — Perpétrer un crime,
irtikiābi djināiet it.

PERPÉTUATION, s. fém., طيانقلق
dhaānyqlyq, t.; تابيد *téébîd*,
دوام *devām*, بقا *beqā*,
ديمومت *deïmoumet*.

PERPÉTUEL, LE, adj., دائم *dāim*,
مدام *ebedî*, دائمی *dāimî*,
mudām, a. — Le mouvement perpétuel,
دور مدام *devri mudām*. —
Bannissement — نفى ابدى *nefi ebedî*.

PERPÉTUELLEMENT, adv., دائماً
dāimen, على الدوام *dāimā*, a.;
دائماً ومستمراً *'aled-devām*,
لا *ebeden*, *vè mustemirren*,
هيميشه *lā iounqathy'*, a.;
hemîchè, p.

PERPÉTUER, v. a., ابدى - تابيد
ebedi, *téébîd it*, ادمه *idāmè it*,
ابدى قلمق *dāimî it*,
qylmaq, تخليد *takhlîd it*, a.-t. —
Se perpétuer, ابدى طورمق
ebedi dhourmaq, او *bāqy ol*,
كسب *kesbi beqā it*, او *mustedîm ol*. —
Perpétué, e, دائم قالمش
dāim qālmich, مستدام *mustedām*,
مستديم *mustedîm*.

PERPÉTUITÉ, s. f., دائملىق *dāim-lyq*,
ابدى قالمقلىق *ebedi qālmāqlyq*,
a.-t.; دوام *devām*, ابدى *ebedîet*,
استمرار *istimrār*, خلود *khouloud*, a.
— A perpétuité, ابدى اولدرق
ebedi olaraq, ابدى اولق اوزره *ebedi*

olmaq uzrè, الی الابد *ilal-ebed*,
موتدا *muebbeden*.

PERPLEXE, *adject. com.*, *irrésolu*,
متردد *mut-tereddîd*, a. — Inquiet, tourmenté,
کوکلی پریشان *bi houzour*, بی حضور
gueuûnti perîchân, شاشمش *châch-*
mich, مضطرب البال *mouztharib*
ul-bâl, قلاق *qalyq*. — Ce qui cause
la perplexité, کوکلی پریشان ایدیحی
gueuûnti perîchân idîdji, مورث
mouricil-qalaq. — Situation
perplexe, موجب قلق واضطراب,
حال اولدجق *moudjib qalaq u iz-*
thyrâb oludjaq hâl.

PERPLEXITÉ, *s. f.*, *irrésolution*,
شبهه *chubhè*, تردد *tereddud*, a. —
Embarras, incertitude pénible, کوکل
کوکلی پریشانغی *gueuûnt perîchânlyggy*,
t.; اضطراب البال *izthyrâb ul-bâl*,
درون اضطراب *izthyrâbi derouu*,
اضطراب *izthyrâb*, a.; تلاش *telâch*,
p. — Être dans une grande perplexité,
او اضطرابك *'azîmi qalaq u izthyrâbtè ol*.

PERQUISITION, *s. f.*, ارشد رمد
arâchturma, t.; تفتیش *teftîch*,
تفتیصات *tefhahous*, pl. a. تفتیص
tefuhhouât.

PERRON, *s. m.*, خارج بابك اولان,
کهاریدجی *khâridji bâbtè olân*
الت طبته نردبانی *thâch qâldyrymi*,
الت *alt thabaqa nerdubâni*, t.

PERROQUET, *s. m.*, پیغای
پیغای *papaghâi qouchi*, قوشی
papaghâi, پیغان *papaghân*, طوطی
thouthy, *thoudhou*. — En t. de mar.,
petit mât élevé sur les grands et sur

چذاللق و باش درکی *leshunes*,
اوزرنك دیکلمش اولان کوچك درك
tchanâglyq ve lâch diregui uzerindè
dîkilmish olân kutchuk direk.

PERRUCHE, *s. f.*, femelle du per-
roquet, دیشی پیغان *dîchi papa-*
ghân. — Espèce de petit perroquet,
بر نوع کوچك پیغای
bir nev'y kutchuk papaghâi.

PERRUQUE, *s. fém.*, اکریتی صاچ
cîreti sâch, et plus correctement
عاریتی صاچ *'ârîeti sâch*, t.

PERRUQUIER, *ère, s.*, عاریتی
'ârîeti sâch îapân, t.

PER SALTUM, locution adverb.,
صیحچرایدرق *sîchrâitaraq*, t.; عن
'an vesbetin, a.

PERSAN, *f. s. et adj.*, de Perse,
qui en est originaire, عجم *'adjem*,
عجمی *'adjemi*, فارسی *fârsi*. — Un
Persan, بیر ایرانی *bir irâni*. — La
langue persane, دلی - زبانی
fârsi dili, zebâni. — Parler persan,
فارسی سویلکمک *fârsi seuilemek*.

PERSE, royaume d'Asie, عجم
عجمستان *'adjem memleketi*,
'adjemistân, ایران *irân*. — Perse,
بصه *tehit*, چیت *chît*,
hasma, عجم الاجدسی *'adjem*
alûdjaci, t.

PERSÉCUTANT, *f. adj.*, صتمندی
بزدردیحی *bez-durûdji*, t.; ویرر
urûdjîz iden, t.; معجز *mou'adîjy*, a.

PERSÉCUTER, *v. a.*, vexer, tour-
menter injustement, انجندک
بر کيسدنك نکدیر بند سعی *in-*
djitmek.

bir kimesnènuñ tekdîrtne sa'y it, بر كيمسنة نك عليهنه يوريمك
bir kimesnènuñ 'aleïhinè ïurumek, ظلم
zoulm it. — Persécuter les gens de bien,
 اهل خيرك عليهنه يوريمك
ehli khairuñ 'aleïhinè ïurumek, اهل
 خير اولانلري رنجيك ا
ehli khair olanlari rendjide it. — Importuner,
 صدقدي ويرمك
ta'djiz it, تعجيز
syqynti vïrmek. — Persécuté, e,
 تعجيز
ta'djiz olounmich, تسلطه
teçallutha oghrämich, اوغرامش
 مظلوم
mazloun.

PERSÉCUTEUR, TRICE, s., qui persécute,
 بر كيمسنة نك عليهنه يوريين
bir kimesnènuñ 'aleïhinè ïuruen, t.;
 تسلط ايدين
teçalluth iden, a.-t.;
 طارد
thārid, مسلط
mouçallyth, ظالم
zālim, a.; جفاكار
djefākiār,
 a.-p.; جور ايديجي
djevr ididji.
 — Importun. Voy. PERSÉCUTANT.

PERSÉCUTION, s. fém., vexation,
 جور
djevr, ظلم
zoulm, جفا
djefā, اذيت
ezüet, a. — Importunité,
 تعجيزات
ta'djizāt, pl. a. تعجيز
ta'djizāt; ثقلت
syqlet.

PERSÉE, s. m., constellation boreale,
 الفارس
el-fāris, a.

PERSÈGUE, ou PERSÈQUE, s. f., poisson.
 Voy. PERCHE.

PERSÉVÉRamment, adv., دورشوب
dourouchup tchālicharaq, چالشورق
t.; مداومت ايله
mudāvemèt ilè,
 a.-t.; بالمداومة
bil-mudāvemèt, على
'alel-istimrār, a.

PERSÉVÉRANCE, s. f., action de celui qui persévère,
 چالشوره
çalışorh

مدوامت
dourouchup tchālichma, t.;
 مواظبة
mudāvemèt,
 مواظبة
muçāberet, استمرار
istimrār,
 ا. — Constance dans la foi,
 دينك
 ثبات في
dîndè qavilyq,
 ثبات في الايمان
sebūt fil-imān.

PERSÉVÉRANT, e, adj., دورشوبجي
 مداومت - مواظبت
dourouchidji, t.;
 مداومت ايدين
mudāvemèt,
 مواظب
mudāvim,
 مداومت
muvāzebet iden,
 a.-t.;
 مداومت
mudāvim,
 مداومت
muvāzyb, مصر
moucyrr.

PERSÉVÉRER, v. n., continuer avec constance,
 دورشمك
duruchmek,
 اظهار مداومت - اصرار
isrār it,
 اظهار مداومت ا
izhāri mudāvemèt,
 اظهار مداومت او
mudāvim ol. —
 نيتينك
 نيتينك
nüietindè metin ol,
 اوزرنك اظهار مواظبت ا
bir nüietuñ uzerindè izhāri muvāzebet it. — Dans le sens absolu, persister dans le bien,
 اظهار قوي طورمق
qavi dhourmaq,
 راسخ دم
izhāri sebāt it,
 وثابت قدم او
rācykh dem vè sābit qādem ol.

PERSICAIRE, s. fém., plante, صو
 اراقيطون
sou biberi, t.;
 شفتالو چکردكي
arāqūthoun, a.

PERSICOT, s. m., شفتالو چکردكي
 شفتالو چکردكي
cheftūlu tchekerdegui,
 شفتالو چکردكي
'amberüïeci, t.

PERSIENNE, s. f., قفسلو كينك
 قفسلو كينك
qafeslu kepenk,
 پنجره قفسی
pendjèrè qafeci, t.

PERSIFLAGE, s. m., كسندي
 ذوقلنمه
zovqlenmè,
 ذوقلندر بيجي ادمك سوزي
zovqlenduridji ādemuñ seuzu.

PERSIFLER, v. a., مزه يده ألمق *mezèie âlmaq*, ذوقلنمک *zevqlenmek*, كسندی يه ألمق *kecindüie âlmaq*, t.

PERSIFLEUR, s. m., ذوقلندر ييجی *zevqlendurüdji*, ذوقلنديجی *zevqlenüdjî*, t.; مستهزی *mustehzy*, a.

PERSIL, s. m., مغدنوس *maghdanos*, مغدنوس *ma'danos*, t.

PERSILLADE, s. fém., مغدنوس *maghdanos*, مغدنوس *maghdanos*, t.

PERSILLÉ, e, adj., مغدنوسلو *maghdanoslu*, t.—Fromage persillé, بر نوع پينير *bir nev'y peinür*.

PERSIQUE, adj. com. Le golfe Persique, بصره كورفزی *basra keurfazy*.

PERSISTANCE, s. fém., طيانمه *dhaiänma*, t.; استمرار *istimrär*, اصرار *isrär*, a.

PERSISTER, v. n., طيانمق *dhaiänmaq*, t.; استمرارا *istimrär it*, طورمق *isrär it*, a.-t.; قوی طورمق *qavi dhourmaq*, ثابت قدم او *säbit qadem ol*.

PERSONNAGE, s. m., personne, ne se dit ordin. que des hommes illustres, ذات *zät*, pl. a. ذوات *zevät*; رجل *redjul*, pl. رجال *ridjäl*; شخص *chakhs*, pl. اشخاص *echkhäs*. — Un grand personnage, بيوک بر *buük bir kichi*. — Se croire un grand personnage, نفسنی ذوات *nefsini zeväti kiräinden 'add it*.—Personnage d'une pièce de théâtre, بر شخصک *mouqallid*, مقلدی *bir chakhsuñ mouqallidi*. — Les personnages d'un tableau, بر

تصويرده اولان انسان صورنلری *bir tasvirile olän insän souretleri*.

PERSONNALISER, v. a., کيسنه لردن *kimesnelerden seülemek*, t.

PERSONNALITÉ, s. f., caractère de ce qui est personnel, شخصیت *chakhsüiet*, a. — Pris en mauvaise part, trait piquant, injurieux, ذاته *zätè dhoqounma*, طعنه لسان *tha'nèi liçän*.

PERSONNE, s. f., un homme, une femme, کس *kés*, کيشی *kichi*, کيسنه *kimesnè*, t.; ذات *zät*, pl. a. شخص *chakhs*, pl. اشخاص *echkhäs*. — Une personne, بر *bir kichi*, کيسنه *bir kimesnè*. — Une personne de condition, صاحب مرتبه *bir zät sähib mertebè*. — Des personnes bien intentionnées, خير خواه *khäir khäh olän keçän*. — En t. de théol., les trois personnes divines, اقایم ثلثه *aqänümi selacè*. — En personne, lui-même, کندوسی *guenduci olaraq*, بالنفس *bin-nefs*, بنفسه *bi-nefsihi*. — En sa personne, ذاتنک *zätindè*. — Personne, t. de gramm. La première personne, المتکلم *el-mutekellim*, شخص متکلم *chakhsi mutekellim*. — La seconde, المخاطب *el-moukhäthyb*. — La troisième, الغایب *el-ghäib*. — Personne, avec négation, کيسه *kimsè*, هيچ *hitch kes*. — Personne n'est venn, کيسه کلمدی *kimsè guelmedi*. — Il n'y a personne ici, بونک هيچ بر کيسنه بوقدر *buñk hiç bir kimesnè buqudr*.

bounda hîтч bir kimesnè ïoqtur. —
 Personne, pris pour quelqu'un, کهمسه
kimesè, احد ahad. — Personne peut-
 il nier cela? بونی کهمسه انکار ایده
bounou kimesè inkiâr idè
bîlurmî.

PERSONNEL, s. m., manière d'être,
 کیفیت ذاتیه *keif'üeti zātiiè.* — Le
 personnel de l'armée, ذوات عسکریه
zavāti 'askerüè.

PERSONNEL, LE, adj., qui est propre
 à chaque personne, کندی
guendu, کندونک guendunuñ, t.;
 ذاتی *zāti, a.* — Qualité personnelle,
 خصلت ذاتیه *khasleti zātiiè.* — En
 t. de prat., ce qui est attaché à la
 personne, ذاته مخصوص *zātè makhsous,*
 مختص بذات *moukhtass bezāt.* — Droit personnel,
 ذاته مخصوص اولان استحقاق
zātè makhsous olân istyhqâq. — Égoïste.
 Voy. ce mot.

PERSONNELLEMENT, adv., کندی
guendu, t.; ذاتاً *zâten, a.* — Toucher,
 offenser personnellement, برینه ذاتاً
birinè zâten dhoqounmaq.

PERSONNIFICATION, s. f., وضع فی
 صورت الشخص *vaz' fi souret uch-*
chakhs, a.

PERSONNIFIER, v. a., آدم صورتنه
 قیافتلندرمک *âdem souretinè qyâ-*
fettendurmek, صورت شخصه وضع ا
soureti chakhsè vaz' it, a.-t. — Per-
 sonnifié, e, آدم صورتی ویرلمش
âdem soureti vîrilmîch.

PERSPECTIF, VE, adj., بر نسنه نک
bir nesnènuñ کورنشنی کتوسترن
gucrunuchunu gucusteren, t. —

Plan perspectif, بر شیک نظارتنی
bir cheüñ nazâretini
gueusteren resm. — Représentation
 perspective, بر شیک نظارتنی
bir cheüñ nazâretini
gueusteren tasvîr.

PERSPECTIVE, s. f., art de repré-
 senter les objets dans leur situation
 respective, فن مقایسه نظارت *fenni*
mouqâicè nazâret, علم مرآه 'ylmi
muraâ. — Aspect des objets vus de
 loin, اوزاقتن کورنش *ouzâqtan*
gucurunuch, ابراهه کورنش
irâgha gucurunuch, نظارت مدی البصر,
nazâreti medi ul-başar. — Espérances
 ou craintes fondées, ترقب *teraq-*
qoub, pl. a. ترقبات teraqqoubât. —
 Avoir la perspective d'une grande
 fortune, مال کثیره مالک اولمق
mâli keçirè mûlik
olmaq teraqqoubindè boulounmaq. —
 En perspective, en éloignement,
 اوزاقتن اوزاغه *ouzâqtan ouzâgha,*
 بعيداً *ba'iden.* — Sa richesse n'est
 qu'en perspective, شمدیکی حالک
 تمولی انجق امور بعیده دن عبارتندر
chimdiki hâldè temevvuli andjaq
oumouri ba'ülèden 'ybârettur.

PERSPICACITÉ, s. fém., مبصرلق
mubassarlyq, عارفلسک 'ariflik,
 فراست *zîreklik, a.-t.;* زیرکک
sîrâcet, زکاوة bacret, بصیرت
zekiüvet, a.

PERSPICUITÉ, s. fém., تمیزلسک
temîzlik, اچیتلق atchîlyq, t.;
 وضوح *vuzouh, نقاحة naqâhat, a.*

PERSPIRATION, s. f., حس اولنمز

عرق غير *hyss olounnuz ter, t.*; عرق *araqy ghāiri mahsous*.

PERSUADANT, E, *adject.*, qui persuade, الزام ايديجي *ilzām ididji*. — Engageant. Voy. ce mot.

PERSUADER, *v. a.*, déterminer à croire, ايناندرمق *ināndurmaq, t.*; الزام *ilzām it, a.-t.* — Persuader quelqu'un de la vérité d'une chose, حقيقت امرى بر كهنسديه ايناندرمق *haqīqati emri bir kimesnēdē ināndurmaq*. — Faire comprendre, اکتبتي *añlatmaq, t.*; عقله صغدرمق *syghdurmaq, t.*; القا *ilqā it*. — Il l'a persuadé de faire cela, انى ايتمكى *ani itmegui zamirūnē ilqā itti*. — Persuader à quelqu'un de se marier, تاھل برينى *birini taħl*, ملزم *mulzem*, اينانميش *inānumich*, معتقد *mou'taqd*.

PERSUASIBLE, *adj. com.*, الزامى *ilzāmi munkin*, القا *ilzām* - الزام *ilzām* ممكن *ilzām* اولنه جـق *ilzām, ilqā olounadjaq*, مدار الزام اوله بيلور *medāri ilzām olabūlur, a.-t.*; ممكن الاثبات *munkin ul-ısbāt, a.*

PERSUASIF, *ve, adj.*, الزام ايديجي *ilzām ididji*, ملزم *mulzim*.

PERSUASION, *s. f.*, action de persuader, الزام *ilzām*, القا *ilqā, a.* — Ferme croyance, قوي اينانمه *qavi inānuma*, اعتقاد كلي *i'tiqād*, اعتقاد *i'tiqādi kulli*, اعتقاد واثق *i'tiqādi wāṭiq*.

PERTE, *s. fém.*, dommage, ضرر *zarar*, مضررت *mazarret*, زيان *zīān*, *pl.* مضررات *mazarrāt*. — Avec perte, ضرر ايله *zarar ilē*. — Éprouver de la perte, ضرر - زيان كورمك *zarar, zīān gucurmek*. — Privation, نقصان *ghāib olmaci*, اضاعه *uogsān*, فقد *faqad*, محروميه *mahroumiyet*, فوت *sevt*. — La perte de l'honneur, اضاعه *izā'a*, عرض و ناموس *izā'ā 'yrz u nāmous*. — Ruine, tort considérable, خسارت *khaṣāret*, *pl. a.* خسارات *khaṣārāt*; تقيلمه *tiqylma*. — Destruction, خراب *kharāb*, خرابيه *kharābiyet*, تلف *telef*, اضمحلال *izmyhlāl*, وقتك *helāk*. — Perte de temps, هلاک *helāk*. — Perte de sang, قان اقمهسى *qān aqmaci*, نرف دم *nezfi dem*. — A perte de vue, en parlant d'un point de vue très-éloigné, مدای بـصردن خارج *medāi baṣarden khāridj*. — Raisonner à perte de vue, صد ددن خارج *sedden khāridj*, سرد كلام ا *saledden khāridj serdi kelām it*. — En pure perte, sans utilité, فايده سز *belā fāidē*, عبث يـبره *fāidēcyz*, نافله *nāfilē*, عبث *'abes ĩcerē*.

PERTINEMENT, *adv.*, كركى كيبى *kerki kibi*, يوليله *iolilē, t.*; وجه مناسب *munācebetilē*, اوزره *vedjhi munācib uzrē, a.-t.*; كما ينبغى *kemā ĩnbaghy*. — Parler pertinemment, سويلمك *uuhallindē scuilemek*.

PERTINENT, E, adj., بوللو *ïollu*,
ياقشقلو *ïäqychyqlu*, t.; لايق *lāyq*,
مناسب *munācyb*, سزا *sezā*, a.;
جسپان *djespār*, p.

PERTUIS, s. m., trou par où se
perd l'eau d'un bassin, d'un résér-
voir, لولهسی - لولهسی *havouz*
del'gui, lul'eci. — En géog., détroit
entre une île et la terre ferme, بوغاز
boghāz, طار بوغاز *dhār boghāz*, t.

PERTUISANE, s. f., دل حربدی
dil harbaci, لوبوت *lobout*, t.; عنزة
'anezet, a.

PERTURBATEUR, TRICE, s., فتنه
قوپاريجی *fitnē qopār'dji*,
سای قارشتدریجی *qārīchtur'dji*, t.;
بالفساد *sā'y bil-feçād*, a. — de l'or-
dre, du repos public, مخل نظام
moukhylli nizāmi 'oumouni.

PERTURBATION, s. fém., trouble,
émotion de l'âme, جان اضطرابی
djān izthyrābi, t.-a.; اضطراب
izthyrāb, a.; اضطراب بال
izthyrābi bāl. — En t. d'astron., dérangement
du mouvement des planètes, اختلال
ikhhtilāl es-seür
vel-hareket.

PERVENCHE, s. f., plante, اق
aq asma oti, t.

PERVERS, E, s. et adj., méchant,
برامز *ïarāmaz*, کوتی *keutu*. — Dé-
pravé, ازغون *azghoun*, t.; فاسد
fācid, a.; بد اخلاق *bed akhlāq*,
p.-a. — Homme pervers, فاسد آدم
fācid ādem, فساد طبع ایلمد مجبول
feçād thab' ilē medjboul bir
ādem. — Mœurs perverses, اخلاق
akhlāqy fācidē.

PERVERSION, s. f., کوتیلتمه *keu-*
tuletme, t.; فساد *feçād*, افساد
ifsādi akhlāq.

PERVERSITÉ, s. f.; برامزلق *ïarā-*
mazlyq, کوتیلک *keutulik*, ازغونلق
azghounlyq, t. — La perversité du
siècle, فساد زمانه *feçādi zemānē*.

PERVERTIR, v. a., rendre pervers,
ازدرمق *azdurmaq*, بوزمق
bozmaq, کوتیلتمک *keutulmek*, t.; افساد
ifsād it. — Pervertir, troubler l'or-
dre, بوزمق نظامی *nizāmi bozmaq*,
نظام اموری افساد ا *ikhhlāl it*,
nizāmi oumouri ifsād it. — le sens
d'un écrit, بوزمق معنایی *ma'nāi*
bozmaq, تغییر معنا ا *taghūiri ma'nā*
it. — Se pervertir, بوزلق *bozoulmaq*,
فساد بولق *feçād*
azmaq, بولق *feçād*
boulmaq.

PESAMMENT, adv., افرجه *aghyr-*
djē, افر اوله رق *aghyr olaraq*,
اغر *aghyrlyghylē*, اغر *aghyr*, t.;
ثاقلاً *sāqylen*, a. — Marcher pesam-
ment, افر یوریمک *aghyr ürumek*.

— Être armé pesamment, ثاقلاً
sāqylan mucellah ol.

PESANT, E, adj., lourd, افر *aghyr*,
t.; ثقیل *saqil*, وزین *vezin*, a.;
کران *guirān*, p. — Fardeau pesant,
اغر یوک *aghyr ük*. — Devenir pe-
sant par l'âge, افرلشمق *aghyr-*
lachmaq. — Avoir la tête pesante,
باش افرلغی او *bāch aghyrlyghy ol*.
— Qui a la main pesante, qui donne
de grands coups, افر *eli aghyr*.
— Qui a l'esprit pesant, کند عقلو
kund 'aqyllu, بطی الذهن *bathy*

uz-zihn, a. — Pesant, qui est du poids réglé, *thärtici temām*, *صحيح تام الوزن tāmm ul-vezn*, *سحيح الوزن sahih ul-vezn*.

PESANTEUR, s. f., qualité de ce qui est pesant, *اغراق aghyrlyq*, t.; *ثقل saql*, *ثقالة seqālet*, *ثقله saqlet*, *وزانة vezānet*, a. — La pesanteur de l'air, *ثقلت هوا seqāleti havā*. — Pesanteur d'estomac, *معدده اغراقى mi'dè aghyrlyghy*, *ثقله معده saqleti mi'dè*, et simplem. *ثقله saqlet*, *saqalet*. — d'esprit, *عقلك كندلكى 'aqluñ kundligui*, *بطانة ذهن be-thā'eti zyhn*.

PESÉE, s. f., l'action de peser, *ثارتمة thärtma*, t.; *وزن vezu*, a. — Quantité de ce qui a été pesé, *بر ميزانلق bir mīzānlyq*.

PÈSE-LIQUEUR, s. m., *سويق sivūq cheilernūñ*, *شيلرك ترازوسى terāzouçou*, t.

PESER, v. a., juger avec des poids la pesanteur, *ثارتيق thärtmaq*, *ترازويه اورمق terāzouïe ourmaq*, t.; *وزنه چكەك vezn it*, *وزن ا veznè tchekmek*, *ترازو ايله وزن a terāzou ilè vezn it*. — Peser le pain, *اتمك ثارتيق etmek thärtmaq*. — le bois, *چكيلهك tchekilemek*. — Peser mûrement les choses, *امورى oumouri mīzāni 'aql ilè vezn it*.

PESER, v. n., avoir du poids, *اغراق aghyr ol*, *اغراقك aghyr guelmek*, t.; *ثقل او saqil ol*, a.-t.; *بر نسندنك اغراقى bir nesnènuñ aghyrlyghy ol*, *وزانتى او vezüneti*

ol. — Peser à quelqu'un, lui être à charge, importuner, *ثقلت ويرمك syqlet vîrmek*, *ايراث ثقلت جان ا irāci syqleti djān it*. — sur l'estomac, *معدده يه اغراقك mi'dètè aghyr guelmek*. — Peser, appuyer, *ثارتيق thärtmaq*. — Pesé, e, *ثارتلمش thärtilmich*, *موزون mevzoun*.

PESEUR, s. m., *قنطارجى qanthārdji*, *ثارتيدجى thärtidji*, t.; *وزندار veznèdār*.

PESON, s. m., romaine, *قنطار qanthār*, *قنطار وزندسى qanthār veznèci*, t.

PEST, PESTU, ville de Hongrie, *پشته pechtè*.

PESTE, s. f., maladie contagieuse, *يومرجق - يومرجاق ioumourdjaq*, *طاءون khastalik*, t.; *ثاؤون thā'oun*, pl. a. *طواعين thavā'in*; *وبا rebā*, p. — En temps de peste, *وقت وباده vaqti rebādè*. — Attaqué de la peste, *يومرجقلو ioumourdjaqlu*. — Se manifester (en parlant de la peste), *يومرجق چيتارمق ioumourdjaq tchîqārmaq*. — Au fig., personne dont la fréquentation est perniciense, *بغايت يرامز بر كمنسه beghāïet iārāmaz bir kimesnè*.

PESTER, v. n., *سوكمك seuïmek*, *ست لغنت او قومق la'net oqoumaq*, *ولعن sibb u la'n it*.

PESTIFÈRE, adj. com., *يومرجق ioumourdjaq gueturidji*, *وبايتلو vebāïetlu*, a.-t.

PESTIFÉRÉ, e, s. et adj., *يومرجاقلو ioumourdjāqlu*, t.; *طاعونلو thā'ounlu*, a.-t.; *مطعون math'oun*, a.

PESTILENCE, s. fém., هوانك havānuñ thā'ounlyghy, t.; طاعونلى havānuñ thā'ounlyghy, t.; وبائيت هوا vebāüeti havā, a.

PESTILENT, E, adj., مهورجقانو ioumourdjaqtu, طاعونلو thā'ounlu, وبائى vebāüi, a. — Fièvre pestilente, حماى وبائى hoummāi vebāüi.

PESTILENTIEL, LE, PESTILENCIEUX, SE, adj., pestilent. Voy. ce mot. — Maladies pestilentielles, امراض وبائيه emrāzy vebāüi. — Vapeurs, ابخره ebkherē vebāüi.

PET, s. m., اوصرق ouçourouq, قواره qavāra, t.; ضراط zourāth, vulg. زورت zort, ضرطه zartha. — Faire un pet, بر اوصرق ا اتىق bir ouçourouq it, ātmaq.

PÉTALE, s. m., چيچك پيراغى tchētchek çaprāghy, varaqy, t.

PÉTARADE, s. f., ضرطه zartha-lama, ات اوصورمهسى āt ouçour-maci, t.

PÉTARD, s. m., پاتلانغج pātlan-ghydj, كستانه فشنگى kestānē sichengui, t.

PÉTASITE, s. m., حشيشة الحشيشة hachichet el-qar'ān, a.

PETAUDIÈRE, s. f., هر قفادن بر her qafādan bir ses guelur qarqacha ieri, t.

PÉTÉCHIAL, E, adj., پول پول قول poul poul qyzyl lekēlu, t. — Fièvre pétéchiale, حمای ذوحصبات hammāi zou hasbāt.

PÉTÉCHIES, s. f. pl., پول پول قول poul poul qyzyl lekēler, t.; حمات hasbāt, حمر houmar, a.

PÉTER, v. neut., faire un pet, اوصرق اوçourmaq, اوصرق ouçourouq it, چكك qavāra ourmaq, tchekmek. — Éclater comme le bois qui brûle, etc., چاتلىق tchātlima, پاتلىق pātlima, چاتردامق tchātardāmaq, t.

PÉTEUR, OU PÉTEUX, SE, s., t. pop., اوصورنجى ouçourghān, اوصرق اوçourēdji, قواره زن qavārazen, t.; ضراط zarrāth, a.

PÉTILLANT, E, adj., چاتلىق پاتلىق tchātlaüp pātlaüdj, پارلاىچى tchātirdaüan, چاتيرديان pārladāüdj, t.; متلالى mutelāli, a.

PÉTILLEMENT, s. m., چاتيردى tchātirdi, t.

PÉTILLER, v. n., éclater avec un bruit, comme le sel sur le feu, چاتيردامق tchātirdāmaq, چاتيردامق tchātirdāmaq. — En parlant du feu, des étincelles, قغاجم صاچى qyghyldjim sātchmaq. — En parlant des liquides, قاينماق qāünamaq, چاتيردى fevrān it. — On dit d'une personne vive et pétulante, que le sang lui pétille dans les veines, قان qān dhamarleri itchindē qāünar. — Pétiller du désir de faire une chose, ايله bir ārzou ilē iānup iāqylmaq. — Brillier, پارلىق pārlamaq.

PETIT, s. m., animal nouvellement né, ياوري iāvrou, ياوري iāvri, انك enik, t. — Les petits d'une chienne, - ياورولرى keupek iāvrouleri, enikleri.

—Le petit d'une colombe, کوجرچين *guërdju tävrouçou*, paläzi. — Faire des petits, ياورولوق *tävroulamaq*.

PETIT, E, adj., peu volumineux, کوچوک *kutchuk*, t.; کوچ-وک *saghyr*, pl. a. صغار *syghär*. — Petit logement, کوچک برخانه *kutchuk bir khänë*. — Mince, اوفاق *oufäq*, انچه *indjè*. — Court, peu considérable, قصه *qyssa*. — Petit de taille, قصه بويلو *qyssa boïlu*. — Petite dépense, مصرف قلیل *mas-rasi qalil*. — Petit vent, انچه روزگار *indjè rouzguär*. — Le petit monde, par opposition au grand, کوچکلر *kutchukler*, ادانی ناس *edänü näs*. — Petit esprit, عقل قصير *'aqli qacir*. — Petite complexion, ترکیب ضعیف *terkibi za'if*. — Petit, au fig., bas, vil, الحق *alchaq*, حقیر *haqir*. — En petit, en raccourci, اوفاق *oufäq* اولدوق *oufäq olaraq*. — Petit à petit, peu à peu, ازر ازر *azer azer*, کيل *guädè guädè*, يواش يواش *äväch äväch*, جستہ جستہ *djestè djestè*, بالتدريج *bit-tedrij*.

PETIT-FILS, s. m., طورن *thou-roun*, اوغل اوغلو *oghoul oghlou*, t.; نبیره *nebirè*, a.

PETIT-GRIS, s. masc., سنجاب *sindjäh*, a.-p.-t.

PETIT-LAIT, s. m., شروئقه *chou-routqa*, a.

PETIT-NEVEU, s. m. Voy. NEVEU.

PETITE-VÉROLE, s. f., چيچک *ichütchek*, t.; علت جدري *djedri*, علت جدري *'ylleti djedri*, a.

PETITEMENT, adv., en petite quantité, از اولدوق *az olaraq*, آزیله *äzdjè*, t.; قليلا *qyilletilè*, a.-t.; قليلا *qalilen*, a. — Pauvrement, avec gêne, ايله *mouzätaqa ilè*. — Vivre petitement, بالمصابقه کچنمک *bil-mouzätaqa guetchinnèk*. — Avec parcimonie, ايله *imsäk ilè*. — Étroitement, دارلغله *därlyghylè*, طار يرده *dhär irdè*.

PETITESSE, s. f., qualité de ce qui est petit, کوچکلک *kutchuklik*, افاقلق *oufäqlyq*, t.; صغر *soughr*, صغارت *syghäret*, a. — Modicité, أزلق *äzlyq*, قلت *qyllet*. — Bassesse, الخقلق *alchaqlyq*, خست *khaçäcèt*, خستلىق *khacislyq*. — Des petites. Voy. MINUTIES.

PÉTITION, s. f., عرضحال *'arzouhâl*, عريضه *'ariza*. — collective, mahzar. — Pétition de principe, t. de log., احتجاج بمسئله *ihtidjädj bemeccletin* *munäza'atin fihä*.

PÉTITIONNAIRE, s. m., عرضحال *'arzouhâl rären*, وپرن *'arzouhâl sähybi*, a.-t. صاحبى

PÉTITOIRE, adj. f. (Action), دعوا *da'vâil-mulküet*.

PÉTRÉE, adj. f. (Arabie), حجاز *biläd ul-hydjâz*, a.

PÉTRIFIANT, E, adj., طاشه *thächa deunduridji*, t.; متحجر *mouhaddjir*, a.

PÉTRIFICATION, s. f., conversion d'une substance en pierre, طاشه *thächa deunnè*, طاشتمه

thächlanma, t.; *تهجّر tehaddjur*, a.
— La chose même pétrifiée, *طاشه*
thācha deunmuch chei.
متهجّر mtehaddjur, pl. a. *متهجرات*
mtehaddjurāt, *اشيای متهجّره*
echiāi mtehaddjurē.

PÉTRIFIER, v. act., convertir en
pierre, *چوپر مک - طاشه دوندرمک* -
thācha deundurmek, tchevürmek, t.;
تاهجیرا tahdjir it. — Au fig., inter-
dire, glacer, *حیرته براقمق* *häiretē*
brāqmaq. — Sepétrifier, *طاشه دونهک*
thācha deunmek, *تهجّرا tehaddjur it*,
طاش کبی پککشک *thāch ol*,
طاش گویی پککشک *thāch guibi pekichmek*. — Pétrifié, e,
طاشه *thächlanmich*, *متهجّر*
thācha deunmuch, *تهجّره*
mtehaddjur, *حیران* *häirān*.

PÉTRIN, s. m., خمیر تکنه سی
khamür teknēci, *تکنه* *teknē*, t.

PÉTRIR, v. a., یوغرمق *ioughour-*
maq, خمیر یوغرمق *khamür iou-*
ghourmaq, t.; تخمیرا *takhmür it*,
تعمین *ta'djün it*, a.-t. — Pétri, e,
تخمیر *ioughouroulmich*,
معجّن *takhmür olounmich*,
مولد *mou'addjun*.

PÉTROLE, s. m., نفت *nafth*,
نفت *nafth iāghy*, t.

PETTO (In), adv., dans l'intérieur
du cœur, *فی الضمیر* *iürektē*, t.;
فیز-زامیر *fiz-zamür*, a.

PÉTULAMMENT, adv., تیز مشربلک
tiz mechreblük ilē, t.; *حدت*
hyddeti mizādj ilē, a.-t.;
بحدت المزاج *belyddet ul-mizādj*,
شرقه لک *charqadēlik ilē*.

PÉTULANCE, s. f., تیز مزاجلک
tiz mizādjlik, تیز مشربلک
mechreblük, *سرتلک* *sertlik*, t.;
حدت مزاج *hyddeti mizādj*,
شرقه لک *hyddeti thab'*, a.;
شارقادلیک *charqadēlik*.

PÉTULANT, e, adj., تیز مزاج
tiz mizādj, سرت مزاجلو
sert mizādjlu,
t.-a.; شوخ *chokh*, p.

PEU, adv. de quantité, از *az*, t.;
قلیل *qalil*, *قلیلا* *qalilen*, a. — C'est
peu, *ازدر* *azdur*. — Dépenser peu, *از*
ازر از شیء ایله کچنمک *az chei*
ilē guetchinmek. — Peu à peu, *ازر از*
azer azer. — Dans peu, *از زمان*
az zemān itchindē, *ایچنل*
qariben. — Un peu, *بیر از* *bir az*. —
Un tant soit peu, *ازاجق* *azādjyq*,
بیر مقدار *bir myqtār*. — Attendez un peu,
ازاجق *azādjyq beklē*. — Donnez-m'en
un peu, *بکا بیر مقدار ویر* *boundan bañā bir myqtār ver*. — Peu
s'en est fallu, *از قالدی* *az qāldi*.
— A peu près, *هیمان* *hemān*,
تقریبا *taqríben*.

PEUPLADE, s. f., طائفه *thāife*, pl.
a. قبیله *qabîle*; طوائف *thavāif*,
pl. a. قبایل *qabāil*; نواقل *nevāqyl*,
گوجلر *gueutchler*, t.

PEUPLE, s. m., multitude d'hom-
mes d'un même pays, قوم *qavm*, pl.
a. امت *ummet*; اقوام *aqvouām*,
pl. امم *umem*. — Le peuple juif, قوم
qavmi iehoud. — Les peuples
septentrionaux, امم شالیته *unemi*

chimālīū. — Multitude d'une même religion, ملت *millet*, pl. a. ملل *milēl*. — Habitants d'une même ville, d'un village, اهالی *chālī*, سكان *sukkīān*. — Le peuple, la partie du public la moins instruite et de la plus basse classe, عوام خلق *khalq*, عوام 'avouāmm, عوام الناس 'avouāmm *un-nās*. — Le bas peuple, بياغی خلق *baīāghy khalq*, عاقل الناس *eqāfil un-nās*. — Les sujets, رعایا *re'āū*.

PEUPLER, v. a., remplir d'habitants, شینلتمک *cheīnletmek*, اعمارا شینلدرمک *chentendürmek*, t.; اعمارا *i'mār it*, تاهیل *téhil it*. — Peupler un lieu, بریری معیور و ابدان *bir ieri ma'mour u abadān it*. — Peupler un étang de poissons, بر اعمارا کولی بالق ایله اعمارا *bir guculi bālyq ilē i'mār it*. — Se peupler, معیورلنمک *cheīnlenmek*, معیورلنماق *ma'mourlanmaq*, او معیور *ma'mour ol*. — Peuplé, e, شن *chen*, شنلش *chenlenmich*, معیور *ma'mour*. — En-droit peuplé, معیور *ma'mour ier*. — Augmenter, multiplier. Voy. ces mots.

PEUPLIER, s. m., قواق *qavāq*, قواق اغاجی *qavāq aghādji*. — Peuplier blanc, اقچه قواق *aqtché qavāq*.

PEUR, s. f., قورقو *qorqou*, t.; بیم *khavf*, هراس *hirās*, a.; باک *bāk*, p. — La peur de la mort, اولوم قورقوسی *culum qor-qouçou*, جان قورقوسی *djān qor-qouçou*. — Avoir peur, قورقماق *qorqmaq*, خوف *khavf it*. — Faire

peur, قورقتماق *qorqoutmaq*, تخویف *takhvif it*. — De peur..., خوفه مبنی *qorqoudān*, قورقودن *khavfē mebnī*. — De peur de, que, قورقوسيله *qorqoucilē*. — De peur des voleurs, حرامیلردن قورقوسيله *harāmīlerden qorqoucilē*, *khavf ilē*.

PEUREUX, SE, adj., قورقاق *qor-qāq*, t.; خایف *khāif*, a.

PEUT-ÊTRE, adv., بلکه *belki*, t.; اولانکه *ihitmāl ki*, احتمال که *olāki*.

PHAÉTHON, PHAÉTON, s. m., sorte de calèche, کالشقه کوچک *bir nev'y kutchuk kâlechqa*, فیطون *stthoun*, t. — En astron., nom de la constellation du Cocher. Voy. COCHER.

PHAGÉDÉMIQUE, adj. com., rongéant, أشندر *âchendirîdji*, t.; اکال *ekkiāl*, a. — Ulcères phagédémiques, قروح اکاله *qourouhi ekkiālē*.

PHALANGE, s. f., t. d'antiquité, کتیبه *thābour*, t.; طابور *ketîbet*, pl. a. کتاب *ketāib*. — En t. d'anat., os des doigts, پرمق *parmaq guemîgui*, پرمقی *parmaq qalemi*, قصبه الاصبغ *qasbat ul-asba'*, سلامیة *i'zāmi selāmūiet*, a. — Sorte d'araignée, بر *bir nev'y eurundjek*. — Nom d'une plante, زهر العنکبوت *zchir ul-'ankebout*.

PHALANGITE, PHALANGISTE, s. m., soldat de la phalange, سلاحپوش *silāhpouch thābour neferi*, t. — Genre de poisson, بالق *bālyq djinsi*.

PHALÈNE, s. f., کبکجه کلبکسی *kiğhyd kelebegui*, t.

PHARAON, s. m., sorte de jeu de cartes, bir nev'y کاغد او یونی *kiğhyd oïouni*. — Nom des anciens rois d'Égypte, فرعون *fir'avn*, pl. a. فراعة *firā'ynet*.

PHARE, s. m., grand fanal placé sur une tour, منار فنر *fener*, t.; منار *menār*, a. — Tour où est placé le fanal, فنر قلہسی *fener qoullëci*. — Le Phare de Messine, le détroit qui est entre l'Italie et la Sicile, مسينا *mecînā boghāzi*.

PHARISAÏSME, s. m., caractère des Pharisiens, فریسیت *fericiïet*, طبیعة *thabi'at fericiïet*, a. — Fig., hypocrisie.

PHARISIAQUE, adj. com., فریسی *ferici utl-thab'*, a.

PHARISIEN, s. m., sectaire juif, فریسیون *fericiï*, pl. a. فریسیون *fericiïoun*. — Fig., hypocrite. Voy. ce mot.

PHARMACEUTIQUE, adj. com., qui appartient à la pharmacie, علم *'ylmi edvïcïè mute-allyq*, a.-t.; متعلق بترکیب الادویه *mutë'allyq beterkïb ul-edvïè*, a. — s. f., partie de la médecine qui traite de la composition des remèdes, فنر *fennî i'mâl vè isti'mâli edvïè*.

PHARMACIE, s. fém., boutique de pharmacien, ازاجی دکانی *ezādji dukkiāni*, اسپچار دکانی *ispitchār dukkiāni*. — L'art de préparer et de composer les remèdes; علم اجزا

'ylmi edjzā, اسپچارلق *ispitchār-lyq*, علاج پاپه ناک صنعتی *'ylādji iāpmanuñ san'ati*.

PHARMACIEN, s. masc., ازاجی *edjzādji*, vulg. ازاجی *ezādji*, اسپچار *ispitchār*, t.

PHARMACOPÉE, s. f., علاج ترکیبند *'ylādji terkïbinè dūr kitüb*, a.-t.; اقربادیات *agrabādïat*, q.

PHARYNX, s. m., قرنلاق *qyrllāq*, t.; حناجر *houndjouret*, pl. a. حناجر *hounādji*.

PHASE, s. f., apparence des planètes, صفحات *safh*, pl. a. صفحات *safhāt*; وجه کوکب *vedjhi kevkeb*. — Les phases de la lune, صفحات قمر *safhāti qamer*.

PHASE, fleuve d'Asie, نهر فاش *nehri fāch*.

PHASÉOLE, s. f. Voy. FASÉOLE.

PHÉBUS, s. m., en poésie, le soleil, گونش *gunech*, t.; سراج *sirādji*, a. — Apollon, اله الشعر *ilah uch-chi'r*. — Style obscur et ampoulé, کلام مغلق *kelāmi moughlaq*.

PHÉNIGME, s. masc., t. de méd., دری بی قباردیجی علاج *deriï qabārdïji 'ylādji*, t.; دواء منفظ *devāi munfyz*, a.

PHÉNIX, s. m., oiseau fabuleux, عنقا *qoufnous*, قفنس *'anqā*, a. — Homme rare en son espèce, بیکانه عصر *ïeguiānèi 'asr*, واحد *vāhidi delir*.

PHÉNOMÈNE, s. m., chose extraordinaire qui paraît dans les cieux, علامة سماویه *'alāmeti semāvïè*, pl. a. علام سماویه *'alāmi semāvïè*. —

Au fig., tous les effets qu'on observe dans la nature, * عجائب شىء *adǰāib cheī*, غريبية *ghurībet*, pl. غرايب *gharāib*; اعجوبة *a'djoubet*, pl. اعاجيب *e'ūǰib*.

PHILANTHROPE, s. m., celui qui est naturellement porté à aimer ses semblables, انسانى اسركيجى *insāni ecirǰūǰi*, t.; انسانيتلو *insāniyetlu*, a.-t.; مشفق على الناس *muchfyyq 'alen-nās*, محب الناس *mouhibb un-nās*. — Qui fait du bien aux hommes, انسانه ايولك ايديجى *insāne eīulik iǰidǰi*.

PHILANTHROPIE, s. fém., انسانى محبت *insāni ecirǰmè*, t.; محبت الناس *mouhabbet un-nās*, a.

PHILANTHROPIQUE, adject. com., متعلق الناسه متعلق *mouhabbet un-nācè mut'e'allyq*, a.-t.; متعلق الناس *mut'e'allyq bechefqatin 'alen-nās*, a. — OEuvres philanthropiques, عباد اللهد نافع *'y'bād oullaha nāfy' olān a'māli khuīrūiè*.

PHILIPPE, n. pr., père d'Alexandre le Grand, فيلقوس *filīqos*, t.

PHILOLOGIE, s. f., علم اللغة *'ytm el-loghat vel-edeb*, و الادب *ma'rifeti edebūiūt*.

PHILOLOGIQUE, adj. com., معرفت *ma'rifeti edebūiātè* متعلق *mut'e'allyq*, a.-t.; ادبى *edebūi*, a.

PHILOLOGUE, s. m., اهل معارف *ehli me'ārifi edebūiet*, pl. a. معارف ادبية *erbābi me'ārifi edebūiet*.

PHILOMÈLE, s. f. En poésie, le rossignol, بلبل *bulbul*, t.-p.; هزار اواز *'andelib*, a.; هزار اواز *hezār avāz*, p.

PHILOSOPHALE, adj. f. (Pierre), prétendue transformation des métaux en or, et au fig., chose difficile, اكسير حجر الفلاسفة *eksiri a'zem*, اكسير *hadjer el-felācefet*, a.

PHILOSOPHE, s. m., فيلسوف *fileçouf*, pl. a. فلاسفة *felācefet*; حكيم *hakim*, pl. a. حكما *hukemā*.

— Les philosophes grecs et payens, حكماى يونان و حكماى زمان جاهليت *hukemāi iounān vè hukemāi zemāni dǰāhilūiet*. — Celui qui se conduit d'après les règles de la saine morale, فيلسوف مزاجلو *fileçouf mizādǰlu*. — Libre de préjugés, بيقيد *bīqāid*.

PHILOSOPHER, v. n., فيلسوفلقدن *fileçouflyqtan bahs it*. بحث *tefeleçuf it*, a.-t.

PHILOSOPHIE, s. f., étude ou science de la nature et de la morale, حكمة *hykmet*, a. — Étudier la philosophie, فيلسوفلقدن *hykmeti tederrus vè mouhālu'a it*. — Élévation d'esprit par laquelle on se met au-dessus des événements de la vie et des préjugés du vulgaire, doctrine des philosophes modernes, فيلسوفلىق *fileçouflyq*, فيلسوفيت *fileçoufūiet*, فيلسوفلىق مشربى *fileçouflyq mechrebi*. — Doctrine des différentes sectes de philosophes, فيلسوفلرک مذهب مختلفهسى *fileçoufseruñ mezāhibi moukhtelifeci*.

—Philosophic naturelle, عرفان ذاتي 'urfāni zāti.

PHILOSOPHIQUE, *adj. commun*, حكيمته دائر, *fiileçoufui*, *fiileçouf*, *hykmetè dāir*, a.-t.; فيلسوفتي *fiileçoufii*, *hykmüi*, a.

PHILOSOPHIQUEMENT, *adv.*, بطور *fiileçoufjdjè*, a.-t.; فيلسوفانه *bethavri fiileçouf*, *fiileçoufānè*, a.-p.

PHILOSOPHISME, *s. masc.*, فلسفة *felsefeti kiāzibet*, a.

PHILOSOPHISTE, *s. m.*, فيلسوف *fiileçoufi kiāzib*, a.

PHILOTECHNIE, *s. fém.*, فنون *funoun u sanāi nuū haveci*, و صنايعنك هوسي *hubbu funoun u sanāi*, a.

PHILTRE, *s. masc.*, عشق و برن *yçhç viren ma'djoun*, معجون للعشق *ma'djoun lil-yçhç*, a.

PHIMOSIS, *s. m.*, سنت دريسنك *sunnet dericinuū syçhmaci*, 1.; صيق الغلفة *ziq ul-ghalfet*, a.

PHLÉBOTOMIE, *s. f.*, قان المر *qān alma*, t.; فسادة *fasd*, فساد *façādet*, a.

PHLÉBOTOMISER, *v. a.*, قان المي *qān olmaq*, t.; فساد *fasd it*, a. — *Phlébotomisé*, c, قان المش *qān almich*, مفصود *mafsoud*.

PHLEGMAGOGUE et PHLEGMATIQUE. Voy. FLEGMAGOGUE et FLEGMATIQUE.

PHLEGME, PHEGMON et PHELGMO-NEUX. Voy. FLEGNE, FLEGMON, FLEGMONEUX.

PHLOGISTIQUE, *s. m.*, partie inflammable des corps, علونيه بيلور *aleclana bilur*, t.; مهنك الالتهاب

mumkin ul-iltihāb, a. — Feu élémentaire, calorique, ناربية *nārīet*.

PHLOGOSE, *s. f.*, علونيه *'aleclanma*, يانمه *iānma*, t.; التهاب *iltihāb*, a.

PHOSPHORE, *s. masc.*, آقش *âtech tchîqārēdjî* چيقاريجي ماده *māddè*, t.; مستوريه *mustevriè*, a.

PHOSPHORIQUE, *adj. com.*, بالطبع *bith-thab' mustevri olān*, a.-t.; مختص بياة المستورية *moukhtass bemāddet ul-mustevriè*, a.

PHRASE, *s. f.*, عبارة *'ybāret*, عباره *'ybārè*, pl. a. عبارات *'ybārāt*; تركيب *terkīb*, pl. تركيبات *terkībāt*; جملة *djumlet*, pl. جملة *djemel*.

— Phrase ordinaire, عبارة عاديته *'ybārèi 'ādiiè* — figurée, عبارة مجازية *'ybārèi medjāziè*.

PHRASIER, *s. masc.*, اصطلاح *isthylāh pāralāiūdjî*, t.; ملهع *melha'*, a.

PHRÉNÉSIE. Voy. FRÉNÉSIE.

PHRÉNÉTIQUE. Voy. FRÉNÉTIQUE.

PTISIE, *s. f.*, ورم *verem*, a.-t.;

قوري خستدك *qourou khastalik*, t.; سل *dè us-sill*, a.

PTISIQUE, *adj. com.*, ورم لو *veremlu*, قوري خستدك اغرامش *qourou khastaliguè oghrāmich*, t.; مسلول *mesloul*.

PHU, *s. f.* Voy. VALÉRIANE.

PHYLACTÈRE, *s. m.*, حرز *hyrz*, جايل *hamāil*, a.

PHYLLANTE, *s. m.*, آمله *āmlè*, p.; امج هندي *emedji hindi*.

PHYLLITIS, *s. fém.*, لسان الايل *liçān ul-īl*, a.

PHYLLON, s. m., plante, فيلون *chli 'ylmi qāfet*, *filoun*, حشيشة اليبين *hachichet ul-lîn*, a.

PHYSICIEN, NE, s., اهل علم *ehli 'ylmi thabī'iat*, طبيعيات *thabī'ii*, pl. a. طبيعيتون *thabī'toun*.

PHYSICO-MATHÉMATIQUE, adj. com., علوم طبيعیه ورياضیديه متعلق *'ouloumi thabī'ii'è vè riāz'ii'è'è mutē'allyq*, a.-t.

PHYSIOLOGIE, s. fém., science des principes de l'économie animale, علم *'ylmi terkib ul-edjz'ail-haivānū'è*, — Traité du corps humain en état de santé, معرفت جسم الانسان في حال الصحة *ma'rifeti djism ul-insān fi hāl us-syhat*.

PHYSIOLOGIQUE, adj. com., متعلق *mutē'allyq* بتركيب الاجزاء الحيوانية *beterkib ul-edjz'ail-haivānū'è*, a.-t.

PHYSIOLOGISTE, s. m., عالم في *'ālim fi terkib ul-edjz'ail ul-haivānū'iet*, اتركيب الاجزاء الحيوانية.

PHYSIONOMIE, s. f., l'air, les traits du visage, چهره *tchehrè*, t.; سيما *sīmā*, لقا *liqā*, a. — Belle physionomie, كوزل چهره *guzel tchehrè*, دلارا *sīmā dilārā*. — Art de connaître le caractère et les inclinations d'une personne par l'inspection des traits du visage, فراسة *firācet*, علم الفراسة *'ylmi firācet*, علم فراسة *'ylm ul-firācet min es-sīmā*, علم التياقة *'ylm ul-qāfet*.

PHYSIONOMISTE, s. m., اهل علم *ehli 'ylmi firācet*, اهل علم *ehli 'ylmi firācet*, فراسة

قيافة *chli 'ylmi qāfet*, قابف *qāif*, pl. a. قافة *qāfet*. — Il est physionomiste, فراست من السیما علمنه *firācet min es-sīmā 'ylminē māhirdur*.

PHYSIQUE, s. f., science des choses naturelles, علم طبيعيات *'ylmi thabī'iat*. — Traité de physique, كتاب *kitāb fi 'ylmith-thabī'iat*. — s. m., constitution naturelle, چاليم *tchelīm*, هيئة *hīet*. — Un bon physique, هيئة مرغوبه *hīeti merghoubè*.

PHYSIQUE, adj. com., naturel, طبيعيتي *thabī'ī*, a. — Cause physique, علت طبيعیه *'ylleti thabī'ī'è*.

PHYSIQUEMENT, adverbe, حسب *hasb uth-thabī'at*, طبيعاً *thab'en*, a.

PIACULAIRE, adj. com., متعلق *mutē'allyq* بكفارة *bekefāret*, a.

PIAFFE, s. f., pop. Voy. OSTENTATION.

PIAFFER, v. n., en parlant des chevaux, آت طورديغی يردہ *ât dhourdoughy ĩerdè oīnāmaq*, t.

PIAFFEUR, s. m., cheval qui piaffe, طورديغی يردہ اوبناين آت *dhourdoughy ĩerdè oīounāian āt*, t.

PIAILLER, v. n. fam., en parlant des enfants, اغلوب حيقرمق *agh-laūp haīqarmaq*. — En parlant des poussins, چول چول اوتمک *tchivil tchivil cutmek*; — de toutes les personnes qui criaillent continuellement, چاغروب باغرمق *tchāghyruq bāghyрмаq*, t.

PIAILLERIE, s. f. fam., چاغروب *tchāghyrup bāghyrma*, t.; باغرمه *tchāghyrup bāghyrma*, t.; زبـاط *ziāth*, a.

PIAILLEUR, SE, s. fam., چاغروبچي *tchāghyrdji*, باغـرغان *bāghyrghān*, t.

PIANO, adv., doucement, يواش *iāvāch*, t.

PIANO, s. m., forte-piano, پيانو *piāno dīdekleri* ديدكلري چالغوالتي *tchālghou āleti*, t.

PIASTRE, s. f., pièce de monnaie turque, de quarante paras l'une, غروش *ghourouch*. — Piastre forte d'Espagne, ريبال *rīāl*, t.

PIC, s. masc., instrument de fer courbé et pointu, كلنك *kulunk*, چاپه *tchāpa*, t. — En t. de géogr., certaines montagnes très-hautes, طود *thavd*, pl. اطواد *athvād*. — Le pic d'Adam, طود آدم *thavd ādem*. — A pic, perpendiculairement, صـرب *sarb*, قائما *qāimen*. — Pic, sorte d'oiseau qui se cramponne au tronc des arbres, قاقن *aghādj qāqan*, اغاج قاقن قوشى *aghādj qāqan qouchou*. — Mesure turque de vingt-cinq pouces, اندازه *endāzè*, ذراع *zyrā*.

PICA, s. m., appétit dépravé, آش *āch iermè*, t.; وحام *vahām*, a.

PICHOLINE, s. fém., نوزلووافق *touzlu oufāq zēitoun*, خرده *khourde zēitoun*.

PICORÉE, s. f., يغما *tchetè*, چته *tchetè*, اقن *aqyn*, t. — Aller à la picorée, اقنه - چتهيه وارمق *aqyna*, *tchetèie vārmaq*, يغمالمق *iaghmā-lamaq*, t.

PICORER, v. n. Voy. BUTINER, PICORÉE.

PICOT, s. m., petite pointe qui reste du bois coupé près de terre, اغاج قيمغى *aghādj qīmaghy*, چوپ پاره *tcheup pārè*. — Petite engrelure qu'on fait au bout des dentelles, ديش *dīch*. — Espèce de mar-teau, بـرنوع چكيه *bir nev'y tchekīdj*.

PICOTÉ, E, adj., marqué de petite vérole, چوپورلى *tcheupurli*, چيچك *tchitchek boznich*, بوزمش *tchitchek boznich*, t.

PICOTEMENT, s. masc., كجشمه *guidjichmè*, يا قوب اجشمه *tāqoup adjichma*, دورتش *dortich*, t.; مضيض *mazīz*, a.

PICOTER, v. a., piquer légèrement, كجشدرمك *guidjichtirmek*, سانجيبوب *guidjichmek*, كجشمك *guidjichmek*, ارات *sāndjūp adjitmaq*, t.; اجتمق *sāndjūp adjitmaq*, t.; مضيض ا *irāci mazīz it*, a.-t. — En parlant des piqûres que les oiseaux font aux fruits, قوش بورونى ايله *qouch bourounou ilè tārālamaq*, يارهلمق *qouch bourounou ilè tārālamaq*, نقر ا *naqr it*. — Au fig., attaquer par des paroles de malignité, بر كمنه نك يوركنى دل ايله اجيدوب *bir kimesnènuñ iureguini dil ilè adjīdup iāqmaq*, امضا *imzāz bin-nevaqyr it*. — Voy. TACHETER.

PICOTERIE, s. f., يورك ياقيجي *bir kimesnènuñ iureguini dil*, سوزلر *iurek iāqīdjī seuzlèr*, t.

PICOTIN, s. m., يم اولچكى *im eultchegui*, t. — d'avoine, بر اولچك *bir eultchek ioulāf*, بر سپد *bir seped dholouçou ioulāf*.

PIÈ, s. f., oiseau, صقصغان *saq-saghān*, قوشى صقصغان *saqsaghān qouchou*, t.; غراب البين *ghourāb ul-beīn*, a. — Pie, on cheval pie, ابرش *ebrech*. — Fromage à la pie, چاير پينيرى *tchāir peīniri*.

PIÈ, adj. fém., pieuse. — OEuvre pie, خيرات *khāirāt*, حسنة *hacenet*, pl. a. حسنات *hacenāt*.

PIÈ-MÈRE, s. f., ام الدماغ *oumm ud-demāgh*, a.

PIÈCE, s. f., morceau, portion, پارچه *pārcha*, پاره *pārè*, *pāra*, t.; قطعه *qyth'a*, pl. a. قطعات *qyth'āt*. — Une pièce de bois, بر قطعه خشب *bir qyth'a khacheb*, براغاج پارچه سى *bir aghādj pārthaci*. — En parlant d'un tout complet, طوب *thop*, پاره *pārè*, قطعه *qyth'a*. — Une pièce de toile, بر طوب بز *bir thop bez*. — de drap, بر طوب چوقه *bir thop tchoqa*. — de terre, يير پارچه سى *ier pārthaci*, تارلا *tārlā*. — de blé, بعدای *boghdāi tārlāci*. — Tout d'une pièce, يکپاره *iekpārè*, قطعه *qyth'āi vāhidēden*. — Colonne d'une seule pièce, بر پارچه دن ياپلمش ديرک *bir pārthaden iāpilmich dīrek*. — Armé de toutes pièces, de pied en cap, يکپاره *iekpārè silāhlu*. — Mettre en pièces, tailler en pièces, پاره لىق *pāralamaq*. — Se mettre en pièces, se briser, پاره لىق *pāralanmaq*. — Pièce, chambre, partie d'un appartement, اوטה *odha*, حجره *heudjret*, pl. a. حجرات *heudjrūt*; بيت *beīt*, pl.

a. بيوت *buūt*. — Pièce, morceau d'étoffe qui sert à rapiéceter, يامه *iāma*. — Mettre une pièce, ياملق *iāmalamaq*, يامه ديكمک *iāma dīkmeq*. — Pièce mise à un vase, un chaudron, etc., كناد *kenād*. — Mettre une pièce à un chaudron, قزغانه كنات اورمق *qazghāna kenāt ourmaq*. — Vendre pièce à pièce, برر برر صاتمق *birer birer sātmaq*. — Une pièce d'eau, حوض *havouz*, pl. a. حياض *hīāz*. — En t. d'art milit., bouche à feu, canon, طوب *thop*. — Une pièce, پاره طوب *bir pārè thop*. — En parlant du bétail, رأس *rées*. — Tant de pièces de bétail, شوقدر رأس حيوانات *chou qadar rées haivānāt*. — Trois pièces de gibier, اوچ عدد- اوچ دانه او قوشلرى *utch 'aded, utch dānè āv qouchlari*. — Pièce, ouvrage d'esprit, تاليفى *téélif*, pl. a. تاليفيات *téélifāt*. — فن بلاغه دائر بر تاليفى *fenni belūghatè dāir bir téélif*. — de théâtre, قومديا او بننه مخصوص, اولان تاليفى *qomedia oīouninè makhsous olān téélif*. — Pièce, papier d'administration, etc., ورقه *varaqa*, pl. a. اوراق *evrāq*. — Acte public ou judiciaire, سند *send*, pl. a. سندات *senedāt*. — Pièce, en parlant de la monnaie, سکه *sikkè*, درهم *dirhem*, pl. دراهم *dirāhim*. — Une pièce de vingt francs, يکرمى فرانقه *iermi frānqa ider bir sikkè*. — Une pièce d'or, بر التون *bir altoun*. — Pièces du jeu des échecs,

جولر آلات شطرنج *ālāti chathrendj*. — Jouer une pièce, un tour à quelqu'un, lui faire pièce, — اویون بر کمنهید — *bir kimesnëi*, دوباره ا *oïoun, renk, doubāra it*.

PIED, s. m., partie de l'animal qui sert à marcher, ایاق *aiāq*, ۱.; قدم *qadem*, pl. a. اقدام *aqdām*; رجل *ridjl*, pl. ارجل *erdjul*; پای *pāi*, پا *pā*, p. — Le pied droit, صاغ ایاق *sāgh aiāq*. — Le gauche, صول ایاق *sol aiāq*. — Se tenir sur pied, ایاق اوزرنک طورمق *aiāq uzerindè dhourmaq*, قایما طورمق *qāimen dhourmaq*. — Aller à pied, یایان *iaian* گیتمک *guitmek*, یوریمک *iurumek*, یایا یوریمک *iaia iurumek*, راجلامشی *rādjilen mechi it*.

— Le pied du trône, پایه سریر *pāiē serir*. — Au pied du trône, پایه سریر اعلایه *pāiē seriri a'lāiē*. — Se jeter aux pieds de quelqu'un, بر کمنه نك *bir kimesnënuñ aiāghyna sārilmāq*. — Bête à quatre pieds, درت ایاقلو حیوان *dort aiāqlu haivān*. — Pied de cheval, etc., دھارک ایاغی *dhavāruñ aiāghy*. — Pieds de moutons, ou autres, bons à manger, پاچه *pācha*. — Donner un coup de pied, دیمه اورمق *tepmè ourmaq*. — Avoir le pied à l'étrier, être prêt à partir, او پادر رکاب *pāder rikiāb ol*. — Mettre une armée sur pied, حاضر مق — *asker qāldurmaq, hāzyrlamaq*. — Prendre, avoir pied, en parlant du fond d'une rivière, بر نه رده ایاق *bir nehirdè aiāq dīb*

boulmaq. — Perdre pied, ne pas toucher le fond, ایاق دیب بولماق *aiāq dīb boulmāmaq*. — Prendre pied, s'établir solidement, یرلشمک *ierlechmek*, تمللشمک *temellechmek*. — Le pied d'une montagne, d'un bâtiment, d'un mur, etc.; دیب *dīb*, اتک *etek*, دیل *zeil*. — Au pied d'un arbre, اغاج دیبندک *aghādj dībindè*. — Le pied d'un rocher, قیآنک دیبی *qaiānuñ dībi*. — Le pied d'un lit, اشاغی طرفی *iatāghuñ achāghy tharafi*. — Pied, en parlant d'un arbre entier, کوک *keuk*. — Deux cents pieds d'arbres, اگیکیوز کوک اغاج *iki iuz keuk aghādj*. — Un pied d'œillet, بر کوک *bir keuk qaranfil tchitchegui*. — Sur le pied de..., منوالی اوزره *tharzy, minvāli uzrè*. — A raison de..., قیاس ایدره رک *qyās idèrek*, قیاسا *qyācen*. — Sur ce pied-là, بو صورتک *bou sourettè*. — D'arrache-pied, sans discontinuation, فاصله سز اولاشتری *fāvcylècyz, bilā inqythā'*. — Pied, mesure de douze pouces, قدم *qadem*. — Pied géométrique, قدم *qademi mi'mārūi*. — Quinze pieds carrés, قدم اوبش *terbi'en onbech qadem*. — Pied cube, قدم معیاری مکعب *qademi mi'mārūi muka'ab*. — Pied, partie qui entre dans la composition des vers, جزو *edjzā*, وزن *vezn*. — Pied à pied, adv., از رازر *azer azer*. Voy. PEU A PEU.

PIED-BOT, s. m., اكرى ايلاق *egri aīlq*, t.

PIED-D'ALOUETTE, ou DELPHINIUM, s. m., plante, چيچكى سراى *sarāi tchítchegui*, t.

PIED-D'ANE, s. m., بر نوع استرديا *bir nev'y istridiā*, t.

PIED-DE-BICHE, s. m., instrument de dentiste, ديشجى آلتى *dichdji āleti*, t.

PIED-DE-BOEUF, s. m., jeu, بر نوع چوجق اويونى *bir nev'y tchodjouq oïouni*, t.

PIED-DE-CHAT, s. masc., plante, كدى اياسى *kedī aīāci*, t.

PIED-DE-LIÈVRE, ou LAGOPUS, s. m., plante, رجل الارنب *ridjl ul-erneb*, a.

PIED-DE-LION, ou ALCHIMILLE, s. m., plante, ارسلان پنجهسى *arstān pentchèci*, كدى اياسى *chedī aīāci*, t.; رجل الاسد *ridjl ul-ecel*, a.

PIED-DE-LOUP. Voy. MARRUBE.

PIED-DE-MOUCHE, s. masc., traits d'écriture mal formés, قرنجه ايبانجى *qarindja aīāghy guibi bir tāzou*.

PIED-DE-ROI, s. m., اون ايكىسى *on iki parmaqtau 'ybāret olān qademi mi'māri*.

PIED-DE-VEAU, ou COLOCASIE, s. m., plante, فيل قولانجى *fil qoulāghy*, t. Voy. COLOCASIE.

PIÉDESTAL, s. m., de colonne, ديريگك ايبانجى - ديبى *direguñ aīāghy, dibi*, t.; قاعده عهود *qā'ydeū 'amoud*, a. — d'une statue, بر صنهك *bir sanemuñ qā'ydeci*.

PIÉDESTAUX, s. m., pl. de PIÉDESTAL, ديريگك ايبانجى *direkler aīāghy*, t.; قواعد عهود *qavā'ydi 'amoud*, قواعد *qavā'yd*, a.

PIÉDOUCHE, s. m., كرسى *kursi*, t.

PIED-PLAT, s. m., واجب التحقير *vādjib ut-tahqīr bir ādem*. Voy. RUSTRE.

PIÉGE, s. m., machine pour attraper des animaux, طوزاق - طوزاق *douzāq*, t.; مصيدة *moucīdet*, a. — Tendre un piège, قورمق *douzāq qourmaq*, t. — Au fig., embûche, پوصى *pouçon*, كمين *kemīn*, حيله *hîlè*, دوزانجى حيله *hîlè douzāghy*, حباله مكر *hybālè mekr*.

PIERRAILLE, s. f., اوفاق طاش *oufāq thāch*, ملوز *moloz*, t.

PIERRE, n. pr., بطروس *bothros*, بوثروس *bouthrous*.

PIERRE, s. f., corps dur et solide trouvé dans la terre, et qui sert à bâtir, طاش *thāch*, t.; حجر *hadjer*, pl. a. اججار *ahdjār*; سنك *senk*, p. — Pierre dure, حجر صلب *hadjeri salb*, پك طاش *pek thāch*. — tendre, يومشوق طاش *ïoumouchaq thāch*, حجر ليتن *hadjeri lēin*. — de taille, يوننه طاش *ïounna thāch*. — Bâtiment de pierre, كاركيير بنا *kiārguīr binā*. — Cailloux et autres corps durs de même nature, چاقل طاش *tchāqyl thāch*. — Pierre à chaux, كرج طاشى *kiredj thāchi*. — Pierre à fusil, چقيق *tchaqmaq thāchi*. — à aiguiser, بلكو طاش *bilegu thāch*. — Pierre angulaire, qui se place aux angles d'une bâtisse, كوشه طاشى

keuchè thāchi. — Pierre meulière, *deïrmen thāchi*. — Pierre d'aigle, *qartāl thāchi*, حجر الولادة *hadjer el-vulādet*. — Pierre de touche, *mehenk thāchi*, مهنك طاشي *hadjeri mahakk*. — Pierre-ponce, *sunguer thāchi*. — Pierre infernale, pierre d'aimant, de bézoard. Voy. INFERNAL, AIMANT, BÉZOARD. — Pierre philosophale. Voy. PHILOSOPHALE. — Pierre d'évier, *sou mousloughy*. — Au fig., pierre d'achoppement, *aiāq* اياق *aīāq surtchedjek ier*. — Obstacle au succès d'une chose, *enguiel māni*. — Pierre, ou calcul, sable et pierre qui se forme dans les reins, *thāch* حصات *haçāt*. — Pierre précieuse, ou fine, diamant, rubis, etc., *zīqīmet thāch* ذيقيمت طاش *djevher*, pl. a. *djevāhir*. — Pierres fausses, *eheli tāpma* عهلي طاشلر - جوهرلر *'ameli thāchlar, djevherler*. — Pierres sèches, construction sans ciment, *qourou dīvār* قوري ديوار. — Construire à pierres sèches, *qourou dīvār olaraq binā tāpmaq*.

PIERRÉE, s. f., *sou ioli* صويولى, t.; *kiārız* كاريز, p.

PIERRERIES, s. f. pl., *djevāhir* جواهر *nudjevherāt*, ا.

PIERRETTE, s. f., petite pierre, *thāchdjyghaz*, طاشجيز, t.

PIERREUX, se, adj., *thāchlu* طاشلو, *thāchi tchoq* طاشي چوق, t.; *kecir ul-ahdjār*, كشير الاجار, a.

— Endroit pierreux, *tasliq ier* طاشلق يير, *thāchlyq ier*. — Chemin — كشير, *kecir ul-ahdjār bir iol* كشير بر يول.

PIERRIER, s. m., *tchāqloz thopou* چاقلوز طويي, *kutchuk thop*, كوچك طوب, t.

PIERRIÈRE, s. fém., *thāchlyq*, طاشلق, t.

PIERROT, s. m., moineau, *sertchè* سرچه. — Personnage burlesque, *maskhara* مسخره.

PIÉTÉ, s. f., dévotion, *dīndārlyq* ديندارلق, *dīānet* تقوى, t.;

taqva تعبد, *te'abbud*, a. — Piété filiale, *oghoulouq* اوغلق علاقهسى,

'alāqaci, t.; *hubb ul-vālidein* حب الوالدين, *'alāqāi* علاقه بنوت,

bunuvvet. — pour les morts, *chefqat 'atel-embāt* شفقت على الاموات,

— envers les malheureux, *i'ānet ul-fouqarā* اعانت دردمندلره, *derdimendlerē iārdum* ياردم.

PIÉTINER, v. n., *aiāqylē ierē ourmaq* اياقله ييره اورمق, *aiāqleri tēpretmek*, اياقلىرى دپرتمهك, t.

PIÉTON, s. m., homme qui va à pied, *iāiān* يايان, *iāiā* پياده, *pūādē*, t. — Un bon piéton, *aiāghy iuruk* اياغى, *sā'y* ساعي.

PIÈTRE, adj. com., *keutu* كوتى, *kemmācē* كممايه, t.;

PIEU, s. m., *qāzyq* قازق, t.; *veted*, وتد, pl. a. *evtād* اوتاد.

PIEUSEMENT, adv., *dīndārlyq ilē* ديندارلىق ايله, *bit-taqva* بالتقوى, *bid-dīānet* بالديانة, a. — Croire pieusement, *mutē'abbidānē i'timād it* معتبدانده اعتماد ا.

PIEUX, SE, adj., qui a de la piété, دیننده قوی *dīnindē qavī*, t.; عبادتکار *'y-bādetkiār*, دیندار *dīndār*, a.-p.; اهل تقوی *ehli taqva*, متدین *mutedeīn*, a. — C'est un homme pieux, دیانتکار بر آدمدر *dīānetkiār bir ādemdur*. — Pieux, en parlant des choses, مبرور *mebrour*, صالح *sālyh*. — Intention pieuse, نیت *nīeti sālyha*. — Fondation pieuse, legs pieux, وقف *vaqf*, pl. a. اوقاف *evqāf*; خیرات فی سبیل *khairāt fi sebīl oullah*.

PIFFRE, RESSE, s., goulu. Voy. ce mot. — Gras, replet, شیشمان *chīchmān*, t.

PIGEON, s. m., کورجین *gueüer-djīn*, gueverdjin. — de colombier, او کورجینی *ev gueverdjīni*. — ramier, یبان کورجینی *iabān gueverdjīni*, t.

PIGEONNEAU, s. m., کورجین *guverdjin* یاوریسی - پلازی *iāvrouçou, palāzy*, t.

PIGEONNIER, s. m., کورجینلک *guverdjinlik*, t.

PIGNEROLLE, s. f., بر نوع دکنلو *bir nev'y dikenlu ot*, t.

PIGNOCHER, v. II. fam., اشتها ساز *ichtihāczy iemek*, t.

PIGNON, s. m., faite d'un bâtiment, دیوار اوک چاتیسی *evuñ tchātīci*. — Amande de pomme de pin, چام فستغی *tchām fistygly*. — Petite roue d'horlogerie, ساعت چرخسی *sā'at tcherkhy*.

PILASTRE, s. m., طایاق دیوکی

dhaiāq dīregui, t.; وطیدة *vethīdet*, pl. a. وطاید *vethāīd*.

PILAU, s. masc., riz cuit avec du beurre, de la graisse ou de la viande, پلاو *pilāv*, t.-p.

PILE, s. f., amas de choses entassées les unes sur les autres, ییغین *iēghyn*, کومه *istif*, t.; انصاف *anzād*. — Maçonnerie qui soutient les arches کوپری کیرلریذک طایاق *keupru kemerlarīnuñ dhaiāq dīvāri*. — Pierre pour piler, دیبک *dībek*. — Côté de la face d'une monnaie, سکه نیک طغرا طرفی *sikkēnuñ thoughrā tharasi*. — Jeu de croix et pile, طغرا یازو او یونی *thoughrā iāzou oīounou*. — Croix ou pile? طغرامی یازومی نه دیبرسک *thoughrāmi iāzoumi nēderseñ*.

PILER, v. a., broyer, از مک *ezmek*, دویمک *deuīmek*, t.; سحق *sahq it*, a.-t. — dans un mortier, دیبک دیبک *dībekte deuīmek*. — Pilé, e, ازلمش *ezilmich*, دوکلمش *deuīlmich*, مسحوق *mashouq*.

PILIER, s. m., ouvrage de maçonnerie ou de charpente pour soutenir, طایاق *dhaiāq*, دیبرک *dīrek*, زوافر *zāfīret*, زوافر *rukñ*, زوافر *zavāfir*, a. — Poteau d'écurie, اخور بولمه لرینک دیبرکری *akhor beulmēlerīnuñ dīrekleri*.

PILLAGE, s. m., action de piller, یغما *iāghmā*, یغماجیلق *iāghmādjīlyq*, t.; غارت *ghāret*, نهب *nehb*, a.; تاراج *tārādj*, p. — Livrer une ville au pillage, بر بلده بی نهب ویغما یه

براقوق *bir beldëi nehb u iāghmāie brāqmaq.* — T. de mar., dépouille des coffres et hardes de l'ennemi capturé, صوينتى *soïountou.*

PILLARD, E, s. et adj., qui aime à piller, يغماجى *iāghmādji, t.*; غارتگر *ghāretguer, a.-p.*; ناهب *nāhīb, nehhab, a.*

PILLER, v. a., emporter violemment les biens d'une ville, d'une maison, etc., يغمالق *iāghmā it, iāghmālamaq, a.* غارت *nehb u ghāret it, a.-t.* — Piller une ville, *bir beldëi tākht u tārādji it.* — Au fig., simpl. voler. Voy. ce mot. — Pillé, e, نهب *iāghmālannich, nehb olounnich, menhoub.*

PILLERIE, s. f., يغماله *iāghmālama, iāghma, t.* ياغمالق *iāghmālyq, t.* نهب *nehbet, nehb, a.*

PILLEUR, s. m. Voy. PILLARD.

PILON, s. m., هاون الى *hāven eli, t.* هاون دستهسى *hāven destëci, t.*

PILORI, s. m., رسوايلق يبرى *rousväilyq ieri, t.* محل تجبييه *mahalli tedjbîh, a.* معرض تجبييه *ma'razy tedjbîh, a.* — Mettre au pilori. Voy. PILORIER.

PILORIER, v. a., رسوايلق يرينه *rousväilyq ierîne qomaq, t.* معرض تجبييه وضع *ma'razy tedjbîhë vaz' it, a.-t.*

PILOTAGE, s. m., ouvrage de pilotis, قازقلامه *qāzuqlama, t.* نصب *nasb ul-evtāb, a.* — En t. de mar., art de conduire un navire,

قولاغوزلغى كمي *guemi qoulāghouzlyghy, t.* قولاغوزلغى *qoulāghouzlyq, t.*; فن تر بن *fenni terebbun, a.*

PILOTE, s. m., قولاغوز - قولاغوز *qoulāghouz, dumendji, t.*

PILOTER, v. n., enfoncer des pilotis pour bâtir dessus, قازق قاقمق *qāzyq qāqmaq.* — Piloté, e, قازق *qāzyq ilë istyhiām olmich.* — Piloter, en t. de mar., conduire un navire, قولاغوزلغى *qoulāghouzlyq it.*

PILOTIS, s. m., يره صوقلور ابرى *ierë soqoulour iri qāzyq, t.* قازق *qāzyq, t.* وطيدة *vethîdet, pl. a.* وطيده *vethîd.*

PILULE, s. f., حب *habb, pl. a.* حبوب *houboub.* — Pilules purgatives, منقى جبار *mushil, munaqy habbler.* — Avaler la pilule, au propre et au fig., حتى يوتمق *habbi ioutmaq.* — Dorer, et faire avaler la pilule, - حتى يالذليله رق *habbi ialdyzaïaraq, ioutturmaq.*

PIMBÊCHE, s. f., نازنده لك ساتار *nāzendëlik sātār, t.* ناز فروش *nāz furouch, p.*

PIMENT, ou POIVRE D'INDE, s. m., قويرقلى بربر *quïrouqlu birber, kebabüie, t.* فلفل احمر *fulfuli ahmer, a.*

PIN, s. m., چام اغاجى *tchām aghādji, t.* فستق اغاجى *fistyq aghādji, t.*

PINACLE, s. masc., partie la plus élevée d'un édifice, - بنانك ديهسى *binānuñ tepëci, a'lāci,*

بِنَانُكُ اک یوکسک پیری *binānuñ eñ iüksek iëri*. — Au fig., être au pinacle, رفعت و اقبالده او *iqbâldê ol*. — Il est au pinacle, il est parvenu à une grande élévation, ذروه عزو اقبالده در *zervêi 'yzz u iqbâldêdur*. — Élever au pinacle, عیوقه چیقارمق *'aïouqa tchîqârmaq*.

PINASSE, s. fém., sorte de navire, چکله *tchekleva*, usit. *sacoleve*, t.

PINCE, s. f., levier de fer, کلنک *kulunk*. — Grosses tenailles, قصاج *qouçâdj*, ماشه *mâcha*. — Bout du pied de certains animaux, حیوانک *haiwānuñ thyrnughy oudjou*. — La partie antérieure du fer d'un cheval, نعالک بورنی *na'âlütî bournou*, انف النعل *unf un-na'l*.

— Pincés, s. f. pl., les deux dents supérieures et inférieures de devant chez certains animaux, اوک دیشلری *eun dîchleri*.

PINCÉ, e, adj., affecté, manière, متصنع *muteçannu'*, a. — Piqué, aiguillonné, چمدکلنمش *tchimdik-lenmich*.

PINCEAU, s. m., قیل قلمی *qil qalemi*, قلم توی *tui qalem*, t.; قلم *qalem*, منقشة *minqachet*, a.

PINCÉE, s. fém., ایکه پرمق *iki parmaq myqtâri*, بر مقدار *bir parmaq oudjouilê alinân myqtâr*, t.; قبضه *qubza*, a.

PINCE-MAILLE, s. masc., خسیس *khacîs*, a.-t.

PINCEUR, v. a., serrer la superficie de la peau, چمدکلنک *tchimdiklemek*, t.; مرزا *merz it*. — Serrer for-

tement, قصمق *qysmaq*. — Saisir quelqu'un, طومق *thoutmaq*, اله *akhz it*. — Causer de la douleur, صیزدرمق *syzdurmaq*. — En t. de mar., pincer le vent, aller au plus près du vent, روزکاره یاقلشمق *rouzguiârê iâqlachmaq*. — Pincer, au fig., lancer à quelqu'un un trait piquant, طوقنق *dhoqounmaq*, امترازا *imtîrâz it*. Voy. RAILLER.

PINCETTES, s. f. pl., à feu, ماشه *mâcha*. — Petit instrument pour arracher le poil, جنبستره *djimbistra*. — Petit instrument à deux branches servant à divers usages, ماشه *mâcha*.

PINÇON, s. m., چپدک پیری - اثری *tchimdik iëri, eçeri*, t.; قرصه *qourçat*, a.

PINDARISER, v. n., آورد چتلتیق *âvourd tchatlatmaq*, t.; تفسیح *te-fassuh it*, a.-t.

PINDARISEUR, s. masc., آورد چتلادیجی *âvourd tchatlâdîdji*, t.; سخن فروش *mutesassyh*, a.; *sakhoun furouch*, p.

PINEAU, s. m., sorte de raisin noir, بر نوع سیاه اوزوم *bir nev'y siâh uzum*, t.

PINNOTHÈRE, s. m., بر جنس *bir djins sadeş*, t.

PINQUE, s. f., دیبى یستی اولان *bîbi iassy olân guemi*, t.

PINSON, s. m., اسپنو *tchâlyq gouçhou*, *ispino*, چالق قوشو

PINTADE, ou POULE DE GUINÉE, s. f., مصر طاوخی *mycyr thâvoughy*, t.; حبیش *houbeïch*, غرغرة *ghyrghyret*,

گوندەر *gunder*, t. — Brouillerie, بوزشقلق *dilguirlik*, دلكيرلك *bozouchouqlyq*.

PIQUE-NIQUE, s. m., حريفانه *herifanè zūfet*, حريفانه *herifanè ilè du-zilān thā'ām*.

PIQUER, v. a., percer légèrement avec une pointe, صوقماق *soqmaq*, سانجهق *sāndjmaq*. — Mordre, نيشتر اورماق *deurtmek*. — Faire des petits trous, دلمك *delmek*,

اوفاق دليكر آچيق *oufāq delikler ātchmaq*. — Piquer avec la lancette, طوقندرمق - نيشتر اورماق *nīchter ourmaq, dhoqoundurmaq, t.*;

وخزا *vakhz it*. — Piquer un cheval. Voy. ÉPERONNER. — Piquer, faire à une étoffe des points qui la traversent, نيكندلمك *niguendèlmek*. — Faire à une étoffe de petits trous par compartiments, كوزه مك *gueuzèmek*.

— Piquer la langue, ديلي اصرمق *dīli icyрмаq*. — Piquer, offenser, irriter, كوجندرمك *gudjendurmek*,

خاطرنه طوقنمق *khāthyrinè dhoqounmaq*. — Dire des paroles piquantes, دل ايله صوقمق *dil ilè soqmaq*.

— Se piquer, se fâcher, كوجنمك *gudjeumek*, بر كوسندنك خاطرى *bir kimesnènuñ khāthyri qālmaq*. — Se glorifier de quelque chose, en faire profession, اذعا *iddi'ā it*. — Se piquer d'honneur, بر,

شيشى عرض غيرتيله *bir cheii 'yrz ghāiretilè it*. — Piquer l'assiette, au fig., faire le parasite, دال قاولق *dāl qāvouqlyq it*. — Piqué, e, دورتملش *sāndjilmich*, سانجلمش

deurtulmich, كوجنمش *gudjenmich*. خاطرى قالمش *khāthyri qālmich*.

PIQUET, s. m., petit pieu fiché en terre, قازق *qāzyq, t.* — Les piquets d'une tente, چادر قازقلىرى *tchādir qāzyqleri*. — Un piquet de cavalerie,

آتلو بلوكى *ātlu beulugui*. — d'infanterie, ييا بلوكى *īāiā beulugui*. — Piquet, sorte de jeu de cartes, بر, جنس كاغد او بونى *bir djins kiā-ghyd oīouni*.

PIQUETTE, s. f., لانگر *lānguer*, فنا شراب *fenā charāb, t.*

زغر سوريجى *PIQUEUR, s. m., zagher suridji, t.*

PIQUIER, s. m., حربيه جى *harbadji, t.*

PIQUIRE, s. f., blessure que fait ce qui pique, صوقش *soqouch*, سانجى *sāndji*,

صوقمه *soqma*. — Piqure d'aiguille, اكنه يارهسى *igné iāraci*. — d'une abeille, ارو يارهسى *arou iāraci*. — de scorpion, عقرب اصريغى *'aqreb icyrighy*. — Piqure faite par une lancette, نيشتر يارهسى *nīchter iāraci*. — Piqure, ouvrage de fil de soie, etc., نيكند *niguendè*. — Trous que font les insectes sur les fruits, le bois, etc., قورد يينكى *qourd ienigui*.

PIRATE, s. m., ازباندید *izbāndid, deñyz khysrzyz, دكز خرسزى*, قورسان *qoursān, t.*

ازباندیدلق *PIRATER, v. n., izbāndidlyq it*, قورسانلق *qoursāntlyq it*.

PIRATERIE, s. f., métier de pirate, ازباندیدلق *izbāndidlyq, t.* — Exaction commise dans les emplois, تعدييات *te'addi, pl. a. تعديت* *te'addiāt*.

PIRE, adj. com., دخی کوئو *da-khy keutu*, کئورک *keuturek*, t.; اشنع بدتر *bedter*, p.; اشتر *echerr*, اشنع *achna'*, a. — De deux maux il faut éviter le pire, اهون شربنی اختیار *ahveni cherreîni ikhtîâr itmek lâzemdur*.

PIRIFORME, adj. com., ارمود شکلی *armoud chikelî*, ارمود شکلندک *armoud cheklindê*, t.

PIROGUE, s. f., ایچی قازلمش *ičhi qâzyl-mich aghâdjden îâpilmich qâiq*, t.

PIROUETTE, s. f., jouet de bois ou de métal traversé par un pivot sur lequel on le fait tourner, فرلاق *firlâq*, t. — Jouer à la pirouette, فرلاق *firlâq oïounâmaq*. — Tour qu'on fait sur soi-même en tournant, دولاشهه *dholâchma*, دونش *deunuch*, دور *devr*.

PIROUETTER, v. n., دونمک *deunmek*, ایاقده دونمک *âîâqta deunmek*, ایاق اوزرنده دونمک *âîâq uzerindê deunmek*, t.

PIS, s. m., tétine de la vache, de la brebis, etc., حیوانک مهسی *haivânûn memêci*. — Particul. de la vache, اینکک مهسی *inêguñ memêci*, t.

PIS, adj. com., plus mal, دخی *dakhy fenâ*, t.; اردا *asvâ'*, t.; اضر *azarr*, a.; بدترین *bedterîn*, p. — Il n'y a rien de pis que cela, بوندن فنا بر شیء یوقدر *boundan fenâ bir cheï ioytur*. — Mettre les choses au pis, برایشک *bir ichuñ eñ fenâ tharafini farz it*. — Au pis aller,

اک فنا اوله جعی *eñ fenâ oladjaghy*, علی طریق فرض اشتر *'ala tharîqy farzy echerr*. — Qui pis est, ce qu'il y a de plus fâcheux, اک فیناسی *eñ fenâci boudurki*. — De mal en pis, فنادن فنایه *fenâden fenâie*.

PISCINE, s. fém., réservoir d'eau, صو *havouz*, برکه *birkè*, a.; خزیندهسی *sou khazînci*, t. — Réservoir pour les poissons, بالقوا *bâlyqlevâ*, بالق حوضی *bâlyq havouzy*.

PISSAT, s. m., سدک *sidik*, t.; ابوال *bevl*, pl. a. *ebvâl*.

PISSEMENT, s. m. (de sang), قان *qân ichêmcî*, t.

PISSENLIT, s. m., enfant qui pisse au lit, دوشکنده ایشر *ducheguindê icher*. — Pissenlit, ou dent-de-lion, یبان هندباسی *îabân hindibâci*, t.; هندبائه بری *hindibâi berri*, a.

PISSEUR, v. a. et n., uriner, صو *sou deumek*, اشمک *ichêmek*, t.; اشمه مک *tebevul it*, a. — En parlant des chevaux, قاشهق *qâchanmaq*. — J'ai envie de pisser, وار *ichêdjeguim vâr*.

PISSEUR, SE, s., چوق ایشر *tchoq icher*, t.; کثیر البول *kecîr ul-bevl*, شخاخ *chakhhâkh*, a.

PISSOIR, s. m., صودکه جک *sou devkêdjek ier*, t.; منصع *mensa'*, pl. a. *menâcy'*.

PISSOTER, v. n., صق وازر *syq syq vè azer azer ichêmek*, t.

PISTACHE, s. f., شام فستغی

chām fistyghy, t.; فستق *fistyq*, a.

PISTACHIER, s. m., فستق اغاجى *fistyq aghādji*, شام فستغى اغاجى *chām fistyghy aghādji*, t.; شجر الفستق *chedjer ul-fistyq*.

PISTE, s. f., اثر *ecer*, pl. a, آثار *açār*. — Suivre à la piste, ايزلرنجه - ايزلر بله *izlemek*, ايزلرندجه *izlerindjè*, ايزلرله *izlerilè* *guituek*, اثرينه اقتفا *isrîné iqtifâ it*.

PISTIL, s. m., چيچك ك كوبكى *chîchek k kobki*, سره الزهر *schûcheguñ guebegui*, t.; نافي شكوفه *sourret uz-zaher*, a.; نافي *nâfi chukoufè*, p.

PISTOLE, s. f., monnaie d'or d'Italie et d'Espagne, etc., بر نوع التون *bir nev' y altoun sikkèci*, t.

PISTOLET, s. m., پشتو *pichtov*, طبانجه *thabândja*, t. — Pistolet d'arçon, قبور پشتوى *qoubour pichtovi*. — de poche, جيب پشتوى *djeîb pichtovi*.

PISTON, s. m., - طلومبه صاپسى *thouloumba sâpy*, syryghy, صر بى *thouloumba-nuñ thoqâdji*, t.

PITANCE, s. f., portion de vivres pour le repas d'un religieux, هركون رهبانه و برلان طعام مقدارى *her gun rouhbânè rîrilân tha'âm myqtâri*. — Fam., ce qu'on mange avec le pain, ايله ينلان قاتق *ienilân qâtyq*.

PITAUD, E, s., خوبرات بر كويلو *khôvrat bir keuilu*, t.

PITEUSEMENT, adverbe. كوكل مسكين كبهى *gucuñul syzdu-radjaq vedjhilè*, t.; مسكين كبهى *meskîn guibi*, a.-t.; مرحمت انكيزانه *merhamet enguîzânè*.

PITEUX, SE, adj., digne de pitié, اولان مرحت شايان *châiân merhamet olân*, p.-a.-t.; مستجق *moustahyqqy merhamet*, مرحمت مسكين *meskîn*. — Reçhigné, mauvais, اكشى يوزلو *ekchi iuzlu*.

PITIÉ, s. f., compassion, مرحمت *merhamet*, ترحم *terahhoum*, شفقت *chefqat*, a. — Avoir pitié, مرحمت ا *merhamet it*, ترحم ا *terahhoum it*, a.-t.; اسير كمك *ecîrguemek*, t. — Avoir pitié des pauvres, فقرايه *fouqarâie merhamet it*. — Sans pitié, شفقتمسز *chefqatsyz*. — Pitié, dans le sens qui marque du mépris, اسافه *adjîma*, t.; تفتج *tefadju'*. — Dédain, استحقار *istyhqâr*. — Regarder en pitié, استحقار كوزبله باقىق *istyhqâr gueuzilè bâqmaq*.

PITON, s. m., باشى ديلكلواكسر *bâchi deliklu ekser*, t.

PITOTABLE, adj. com., qui excite la pitié, اجينه جق *adjînadjaq*, مرحمت اغلنه جق *aghlanadjaq*, t.; كوريجى *merhamet gueturîdji*, مرحمت شايان *châiâni merhamet*, موجب المرحمت *moudjib ul-merhamet*, a.; انكيز *merhamet enguîz*. — En parlant des personnes, qui est enclin à la pitié, مرحمتلو *merhametlu*, كشير المرحمت *keçîr ul-merhamet*. — Pitoyable, méprisable, fort mauvais, غايتله كوتى *ghâietilè keutu*, الحق *pek fenâ*, ردى *redîi*.

PITOTABLEMENT, adverbe, d'une manière qui excite la compassion,

it. — Ne pas bouger de place, *بیرندن* *ierinden qymildänmämaq.* — Place, emplacement, موقع *mevqa'.* — Une belle place pour bâtir, *بیرندن* *binäic sälyh bir mevqa'.* — Ce mot n'est pas à sa place, *بیرندن* *bou lafz ierindë deildur, mevqa'yntë deildur.* — Sur place, par terre, *بیردنه* *ierdë, میدانک* *meidändë.* — Place, rang, charge, emploi, منصب *mansyb, mansoub, pl. a. مناصب* *menäcyb; مسند* *mesned, pl. مساند* *meçänid; پست* *post, t.; جاه* *djäh, p.* — Place publique, *میدان* *meidän, pl. a. اچق* *atçyq ier, مداین* *medäin; ساحه* *sähät, pl. a. ساحت* *sähät.* — Place marchande, ville de commerce, *ایش ویرش* *alich vîrich ieri, تجارنگاه* *tudjâret-guiäh.* — Lieu où se règle le change, se traitent les affaires de commerce, *تودجارت* *tudjârüt, جمعیتگاه* *djem'yietguiäh, بازارنگان* *bäzâr-guiän, چارشویی* *tchârshouci.* — Négociier un billet sur la place, *برقطعه تحویلی* *bir qyth'a tahvili sarraflar tchârshoucindë devr itturmek.* — Le corps des négociants, *بازرگان اصنافی* *bäzâr-guiän esnäfi, تجار طایفه* *tudjâr thäifeci.* — Place, ville de guerre, forteresse, *قلعه* *qal'a, pl. a. حصون* *qylä; رأس* *houçoun.* — Place frontière, *رأس* *reëci houdoudë olän qal'a.* — maritime, *قلعه ساحلیه* *qal'ai sähyliic.* — La place d'armes,

'asker *جعیتنه مخصوص میدان* *djem'yietinë mahsous meidän.* — La place du marché, *بازار میدانی* *bäzâr meidäni.* — Place, service d'un domestique, *خدمت* *khyzmet.*

PLACEMENT, s. masc., d'argent, *اچقه* *aqçhë ierlechturmë, وضع مال* *vazy' mäl, مبلغ* *t.; meblagh, a.*

PLACENTA, s. m., masse charnue, partie de l'enveloppe du fœtus, *مشیمه نک* *mechimënuñ bir qyth'aci, a.-t.*

PLACER, v. a., mettre dans un lieu, *وضع* *vaz' it. — قومق* *qomaq; t.; بیردنه* *birindë, Ranger, mettre à sa place, اچق* *atçyq ier, ایرلشدرمک* *ierlechturmek. — تمکین* *temkîn, ا* *temkîn it. — Placer un bâtiment, بنایی تمکین* *binäi temkîn it. — فائض* *fäiz, Placer de l'argent à intérêt, المق* *almaq itçhoun aqçhë ierlechturmek. — Placer une personne, lui trouver de l'emploi, بر کپسندیه* *bir kimesnëcë ich boulmaq. — Procurer une place, منصبه تمکین* *mansybë temkîn it. — Indiquer une place dans une assemblée, dans une cérémonie publique, ایر* *ier gueustermek, اوتورتماق* *otourtmaq. — Se placer, اوتورماق* *otourmaq, ایرلشمک* *ierleçhmek.*

PLACET, s. m., sorte de siège qui n'a ni dos, ni bras, *قولسز اسکله* *qolsyz iskemle.* — Requête, supplication, *عرضحال* *'arzouhâl.* — Présenter un placet, *برقطعه عرضحال تقدیم* *bir qyth'a 'arzouhâl taqtîm it.*

PLAFOND, s. m., طـوان *thavān*,
 تـوان *tāvān*, t.; سقف *saqf*, pl. a.
 سقوف *souqouf*. — Plafond doré,
 يالـدزلو تـوان *īaldzlu tāvān*.

PLAFONNER, v. a., تـوانلتمق *tā-
 vānlatmaq*, تـوان قاپلـمق *tāvān
 qāplamaq*, تـوانی یاپـمق *tāvāni
 iāpmaq*, t.; تسقیف *tasqifit*, a.-t.

PLAGE, s. f., rivage de mer, یالی
īali, دكـز كناری - یالیسی *deñyʒ
 kenāri, iālīci*, t.; ساحل *sāhyl*, pl.
 a. سواحل *sevāhyl*. — Contrée, cli-
 mat, قطر *qouthr*, pl. a. اقطار
aqthār; کشور *kichver*.

PLAGIAIRE, s. m., اخرك تالیغنی
*akheruñ tééli-
 fini benundur deñu iddī'ā iden*, t.;
 منتحل *muntahyl*.

PLAGIAT, s. m., انتحال *intihāl*,
 تنحل *tenahhul*, a.

PLAIDANT, E, adj., دعوا ایـدن
da'vā iden, a.-t.; مخاصم *mekhā-
 cym*, a. — Les parties plaidantes, دعوا
 طرفین *da'vā identer*, ایـدنلـر
tharaseñini moukhācymeñ.

PLAIDER, v. n., contester quelque
 chose en justice, دعوا *da'vā it*, a.-
 t. — Plaider contre quelqu'un, lui faire
 بـر کهنـه نـک اوزرینـه
*bir kimesnēnuñ uzerinē da'vā
 it*. — Défendre de vive voix une cause
 en justice, دعوا سورمک *da'vā sur-
 mek*, بسط مدعا *basthy muddle'ā it*.

PLAIDEUR, EUSE, s., qui plaide,
 شرعاً دعواسی *da'vādji*, دعوا جی
*cher'en da'vāci olān
 kimesnē*. — Qui aime à plaider, à
 شـرت مـزور *muzcovir*,
chirret, a.

PLAIDOIRIE, s. f., مرافعه صناعتی
murāfe'a sanā'ati, a.-t.; فن
fenni murāfe'āt, a.

PLAIDOYABLE, adj. m. (Jour), où
 l'on peut plaider, مرافعه کونی
murāfe'a gunu, دیوان کونی
dīvān dīvān gunu, a.-t.

PLAIDOYER, s. m., تقریر دعوا *taq-
 rīri da'vā*, محامیة *mehāmīet*, pl. a.
 محامیات *mehāmīāt*.

PLAIE, s. f., blessure, یاره *iāra*,
 t.; قرحة *qarhat*, pl. a. قروح
*qou-
 rouh*. — Grande plaie, قرحة کبیره
qarhai kebīrē. — Plaie, au fig., mal-
 heur, affliction, بلیة *belīet*, بلا *belā*,
 مصیبة *moucībet*, pl. مصایب *me-
 cāib*. — Cicatrice. Voy. ce mot. —
 Plaie d'argent, dépense imprévue et
 fâcheuse, اقچه یاره سی *aqchē'īāraci*.

PLAIGNANT, E, adj. et s., t. de pa-
 lais, شکایتجی *da'vādji*, دعوا جی
chikiāietdji, a.-t.; مدعی *mudde'y*,
 شاکی *chāki*, متشکی *mutechekki*, a.

PLAIN, E, adj., uni, plat, دوز
duz, t.; املس *mustevi*, مستوی
emles, fém. a. ملسا *melsā*. — En
 plaine campagne, دوز اوهده *duz
 ovada*, صحراى ملساده *sahrāi mel-
 sāda*. — Chambres de plain-pied, دوز
duz thabān odhalar.
 — Étouffe plain, ساده قماش
sādē goumāch.

PLAINDRE, v. a., avoir compas-
 sion, ترحم ا *adjīmaq*, t.; تفسدجی *tesfeddju' it*,
 a.-t. — Je vous plains beaucoup,
 سزی غایت اجیورم *sizy ghāiet
 adjieurum*. — Plaindre sa peine, ses

soins, اسرکمک *adjımaq*, اچیمق *acımaq*, *ecirguemek*, تأسف *téessuf* it. — Ne pas plaindre l'argent, la dépense, اقچیدی - مصرفی اصلا اچیماق *aqçehîi, masrafı aslâ adjımâmaq*. — Se plaindre, gémir, se lamenter, اگلمک *aghlâchmaq*, اغلاشقیق *âghlâshiq* *inlemek, inleçmek*. — Témoigner du mécontentement, élever des plaintes, شکایت *chikiâyet* it, ا تشکی *teçekki* it. — Se plaindre fortement de quelqu'un, بر کهنسدن *ber kehnsden*, ا بغایت تشکی *bir kimesneden beghâyet teçekki* it. — d'une injustice, ا نظلم *tezallum* it.

PLAINNE, s. f., اوه *ovu*, t.; صحرا *sahrâ*, pl. a. صحاری *sahâri*; دشت *decht*, p. — Au fig., la plaine liquide, روی دریا *rouî derîâ*.

PLAINTE, s. f., gémissément, lamentation, اگلدی *inleîch*, اگلدی *inledi*, t.; زاری *zâri*, ا انین *enîn*, a.; فغان *fighân*. — Exposé d'un grief, شکایات *chikiâyet*, pl. a. شکایات *chikiâtiât*; اغلشمه *chekvâ*, شکوا *aghlachma*, t. — Exposition faite en justice du sujet qu'on a de se plaindre, محتوی عربضه *chikiâyeti mouhtevi 'arîza*.

PLAINTIF, IVE, adj., qui se lamente, اناں *ennân*, ا اکیچی *inleüdji*; نالان *nâlân*. — Triste, qui a l'accent de la plainte, حزين *hazin*, فاجع *fâdjî'*. — Voix plaintive, صدای *sadâi hazîn*. — Homme qui est plaintif, qui se plaint à tous propos, چوق ائلاشور برادم *tchoq aghlâchur bir âdem*.

PLAINTIVEMENT, adv., اکیه رک *akîherék*, *inleîèrek*, t.; حزینا *hazînen*, a.

PLAIRE, v. II., être au gré de..., بکنمک *beîenmek*, بکنلمک *beîenilmek*, t.; مقبوله *maqbul ol*, مقبول او *maqbul ol*, كچمک *maqbulê guetchmek*, a.-t. — Cela me plaît, m'a plu, بونی بکندم *bouni beîndum*, خوشمه کلدی *khochouma gueldi*. — Vouloir avoir, مراد ا *istemek*, ایستمک *istemek*. — Que vous plaît-il? que voulez-vous? نه ایسترسک *nê îsterseñ*. — Vous plaît-il de vous arrêter? توقف *tevaqqouf itmek* *istermîcyînyz*. — S'il vous plaît, t. de civilité, ایله *kerem eîlê*. — Plût à Dieu! ویره *allah virê*. — Plût à Dieu qu'il fût ainsi! بوبله *kiâchki beuîlê ola*, الله ویره *allah virê beuîlê olsoun*. — A Dieu ne plaise, الله *allah gueustermeçoun*, کوسترمسون - *gueustermeçoun*, معاذ الله *ma'âz allah*, جاشا *hâchâ*. — Se plaire, v. pron., حظا *hazz* it, حظلنق *hazzlanmaq*. — Je me plais à la campagne, حظ اقامتن *keuîdê iqâmetten hazz iderum*. — Se plaire dans un lieu, aimer à y être, بر محلدن حظا *bir mahallden hazz* it. — En parlant des plantes: La vigne se plaît dans les terres pierreuses, اوزم اوه سی طاشلق یری *usum asmaci thâchlyq îeri sever*, طاشلق یردن حظ ایدر *thâchlyq îerden hazz ider*.

PLAISamment, adv., d'une ma-

nière agréable, خوشلق *khochlyq* ايله, *ilè*, t.; بالالطف *bil-louthf* بالالطفاة *bil-lethāfet*, مطبوعاً *mathbou'ān*. — En parlant ironiquement, نه كوزل *nè guzel*. — C'est agir plaisamment, نه كوزل حرکت ایتمکدر *nè guzel hareket itmektur*. — Ridiculement, کولدره جک *maskharadjè* مسخره جه *guldurèdjek souret ilè*, صورت ايله *mazhakan* مضحکاً.

PLAISANCE, s. f. (Lieu de), سیران *seirān evi*, t.; تفرج یری *tefer-rudj iëri*, a.-t.; بیت الزهدة *beit un-nuzhet*, مکان تفرج *mekiāni te-ferrudj*.

PLAISANT, e, adj., agréable, qui récréé, حظ اولنه جق شیء *hazz olounadjaq cheï*, ایو *eïu*, t.; مقبول *maqbol*, مطبوع *mathbou'*, مستحسن *moustahsen*. — Risible, کولدر بیجی *guldur'ıdji*, کولدر بیجی شیء *guldur'ıdji cheï*. — Faire un conte plaisant à quelqu'un, بر مضحک حکایه بر کهنسندیه *bir mazhak hikiütiè bir kimes-nètiè naql it*. — Impertinent, ادبسنز *edebsyz*, کستاخ *kustākh*. — Ridicule, مسخره *maskhara*. — Ce sont de plaisantes gens, بونلر مسخره آدملر *bounlar maskhara ādemler*. — Un plaisant habit, مسخره برلباس *maskhara bir libās*. — Plaisant, s. m., celui qui fait rire par ses propos, ses actions, خوراته جی *khoraṭadji*.

PLAISANTER, v. n., badiner, لطیفه ا *lathîfè it*, هزل ا *hezl it*, a.-t. — v. a., railler. Voy. ce mot.

PLAISANTERIE, s. fém., badinerie, لطیفه *lathîfè*, pl. a. لطایف *lathāîf*; مهازحات *mumāzahat*, pl. مهازحات *mumāzahāt*; خوراته مزاح *mizāh*, مزاح *khoraṭa*, t. — Plaisanterie à part, لطیفه بر طرف *lathîfè ber tharaf*. — Sans plaisanterie, لطیفه سنز *lathî-fecyz*. — Dire une chose en plaisanterie, لطیفه طریقله سویلمک *lathîfè tharîqilè seuilemek*. — Plaisanterie, dérision, ذوقلنمه *zevqlenmè*, استهزا *istihzā*.

PLAISIR, s. m., joie, contentement, گوهی خوشلغی *gueuñil khochloughy*, t.; حظ *hazz*, pl. a. حظوظ *houzouz*; صفا *safā*, محظوظیت *mahzouzîet*; تلذذ *telezzuz*, pl. a. تلذذات *te-lezzuzāt*. — Faire plaisir, خوشنده *khochouna guelmek*. — Prendre plaisir, کسب فرح ا *hazz it*, حظا *kesbi farh it*, صفا بولاق *safā boulmaq*. — Divertissement, اکلنجه *eïglendjè*, ذوق *zevq*, pl. a. ذوقیات *zevqîāt*, ذوق و صفا *zevq u safā*, تفرجات *tefer-rudj*, pl. تفرجات *tefer-rudjāt*. — Aimer, chercher le plaisir, ذوق و صفايه هوسکار او *zevq u safāiè haveskiār ol*. — Par plaisir, ذوق ایچون *zevq itchoun*. — Menus-plaisirs, petites dépenses pour divertissements, جیب خرجلی *djeïb khardjlyghy*. — Les menus-plaisirs du roi, جیب مالی *djeïbi humāioun māli*. — Plaisir, volonté, consentement, مراد *murād*, رضا *rizā*. — Si c'est votre plaisir, مرادک ایسه *murāduñ iça*. — Avec son bon plaisir, حسن

رضا صيله *husni rizücilè*. — Grâce, faveur, کرم *kerem*, ایولک *eülik*, لطف *louthf*, همت *himmet*. — Vous m'avez fait un grand plaisir, بکا *bañü 'azîmi himmet eilediñyz*. — Faites-moi le plaisir..., ایله *kerem eilè*, لطف *louthf eilè*. — Avec plaisir, avec soin, صرف همت ایده رک *sarfi himmet iderek*. — Avec plaisir, volontiers, باش اوستنه *pek eü*, باح *bâch ustunè*. — Fort à l'aise, راحت *râhat ilè*. — Conte fait à plaisir, حکایه *duzme hikiâtiè*, موضوعه *hikiâtièi mevzou'a*.

PLAN, s. m., surface plate, سطح *sath*, pl. a. سطوح *southouh*; صفحه *safhat*, pl. صفحات *safhât*. — Plan horizontal, سطح مستوی *sathhy mustevi*, صفحه متساوی بالافق *safhaï muteçüvi bil-usfq*. — Délinéation, dessin d'un bâtiment, رسم *resm*, a.; رسم بنا رسمی *binâ resmi*, a.-t. — Tracer un plan, بر رسم چیزمک *bir resm tchîzmek*. — Prendre, lever un plan, بر شیکت رسمنی المی *bir cheüñ resmini almaq*, چیقارمق *tchîqârmaq*. — Projet que l'on fait d'une chose quelconque, بر شیکت ترتیبی صورتی *bir cheüñ tertîbi soureti*. — Le plan de la campagne, صورت ترتیبی *seferün soureti tertîbi*. — Disposition, mesure, تدبیرات *tedbîr*, pl. a. تدبیرات *tedbîrât*.

PLAN, e, adj., plat, uni. یصی

iassy, t.; متسوی *mutecevvi*, a. — Surface plane, سطح متسوی *sathhy mutecevvi*.

PLANCHE, s. f., morceau de bois scié en long, etc., تخته *takhta*, t.; لوح *levh*, pl. a. الواح *elvâh*. — Plaque de chêne, میشه تخته سی *michè takhtaci*. — S'appuyer sur une planche pourrie, compter sur l'appui d'une personne faible, چورک تخته تیه *tchuruk takhtaïè basmaq*. — Plaque gravée, et gravure, لوحه *levha*. — Planches de cuivre gravées, الواح نحاسیه *elvâhi nahâciè*. — L'estampe tirée sur la planche même, بسمه تصویر *basma tasvîr*. — Faire la planche, être le premier à faire ce qui semble difficile, سائرلره اوک ایاق او *sâirlerè eüñ aâiq ol*, سائرینه بدرقه *sâirîne bedraqâi thariq ol*. — Nager sur le dos, ارقه اوزرنده *arqa uzerindè üzmeç*. — Forme de bois ou de métal, قالب *qâlib*, pl. a. قوالب *qavâlib*. — Plaque de jardin potager, سبزوآت *sebzevât takhtaci*, et simpl. تخته *takhta*; اولک *evlek*, t.

PLANCHÉIER, v. a., تخته دوشمه مک *takhta duchèmek*, t. — Planchéié, e, تخته دوشه لو *takhta duchèlu*.

PLANCHER, s. m., partie haute d'un appartement, سقف تاوان *tāvân*, t.; سقف *saqf*, a. — Partie basse, دوشمه *duchemè*, فرش *ferch*, زمین *zemîn*. — Un plancher uni, دمدوز بر دوشمه *dumduz bir duchemè*.

PLANCHETTE, s. f., petite planche, اوافق تخته *takhtadjyq*.

oufāq takhta. — En géom., instrument d'arpentage, دونم اولچه جك *deunum eultchédjek âlet*, t.

PLANÇON, ou PLANTARD, s. masc., ديكمك ايجون اغاجدن ايرلمش *dikilmek itchoun aghâdjden aïrilmich dâl.*

PLANE, s. m. Voy. PLATANE.

PLANE, s. f., outil, بر نوع رنك *bir nev'y rendè*, t.

PLANER, v. n., se soutenir, les ailes tendues, immobiles, قوش قنادلرينى *gouch qanâdlerîni iââraq havâda dhourmaq.* — Au fig., considérer de haut, يوكسكدن كورمك *iuksekten guermek*, t.

PLANER, v. a., unir, polir, دوزلتك *duzeltmek*, رنده ايله دوزا *rendè ilè duz it*, t.; تمليس ا *temlîs it*, a.-t.

PLANÉTAIRE, s. m., رسم منظومه *resmi manzoumèi seüârât*, a.-t.

PLANÉTAIRE, adj. com., كزن *guezén ielduzlerè mute'allyq*, متعلق *seüârâtè dâir, mute'allyq*, a.-t.

PLANÈTE, s. f., كزن يلدز *guezén ieldyz*, t.; سياره *seüârè*, pl. a. سيارات *seüârât.* — Le mouvement des planètes, حرکت سيارات *hareketi seüârât.* — Le cours des planètes, دور سيارات *devri seüârât.* — La planète de mars, سياره مريخ *seüârèi merrîkh.*

PLANIMÉTRIE, s. f., فن مساحت *fenni meçâhati southouh*, a.

PLANISPHERE, s. m. — céleste, رسم مصفح كره فلک *resmi moa-*

çaffahy keurèi felek. — terrestre, رسم مصفح كره ارض *resmi mouçaffahy keurèi arz.*

PLANT, s. m.; ديكله جك دال *dikilédjek dâl tchiboughy*, چپوغي *fidân*, t. — Plant de vigne, اوزم اصمهسى فداني *uzum asmaci fidâni.* — Jeune plant, verger de jeunes arbres, باغچهسى *fidân bâghatchèci.*

PLANTAGE, s. m., action de planter, ديكله جك *dikmeklik*, ديكش *dikich*, t.; غرس *ghars*, a. — Plantes de cannes à sucre, de tabac, etc., مغروسات *maghroucât*, مغروس *maghroucât.*

PLANTAIN, s. m., plante, سكرلو *si-nyrlu ot*, سكرلو پيراق *si-nyrlu îaprâq*, t.; لسان الحمل *liçân ul-hamel*, a.

PLANTARD, s. m. Voy. PLANÇON.

PLANTATION, s. f., action de planter, ديكله جك *dikmeklik*, ديكش *dikich*, t.; غرس *ghars*, a. — Le temps de la plantation, اچاي ديكهي *aghâdj dikimi vaqti.* — Le plant même, فدان *fidân.* — Établissement pour la culture, زراعت يري *zirâ'at ieri*, مزرع *mezra'*, pl. a. مزارع *mezârî.*

PLANTE, s. f., corps organique qui a des racines, نبات *nebât*, pl. a. نباتات *nebâtât.* — Plante indigène, يرلو نبات *ierlu nebât.* — exotique, اجنبى نبات *edjnebi nebât.* — Plante qui ne pousse point de bois, اوت *ot*, فدان *fidân.* — Jeune plante, ديكك *dikik.* — Une plante rare, بر نبات نادر الوجود *bir nebâti*

nadir ul-vudjoud. — Plante médicinale, نبات دوايی *nebāt devāi*, pl. نباتات دوايیه *nebātat devāiie*. — Élever, cultiver les plantes, نباتات دوايی *nebātāt terbiē it.* — Au fig., jeune plante, jeune homme ou jeune fille, يکي بر فدان *iēni bir fidān*, بر نهال نورسته *bir nihāli nevrestē*. — Plante des pieds, le dessous des pieds, طبان *thabān*. — Plus partic., l'endroit du dessous des pieds entre les doigts et le talon, چقور طبانک *čqor thabānk* يری *thabānuñ tchouqour iēri*.

PLANTER, v. a., mettre en terre une plante, un arbre, - دکمک *dikmek*, t.; غرس ا *ghars it.* — Planter un arbre, انچاچ دیکمک *aghādj dikmek*, غرس شجر ا *gharsi chedjer it.* — Faire planter, دکدرمک *dikturmek*, اغراس ا *ighrās it.* — Enfoncer en terre, - يره دیکمک *irē dikmek*, نصب ا *ierē dikmek*, *nasb it*, صوقیق *soqmaq*, رکزا *rekz it.* — Planter un étendard, بيرايق دیکمک *baīrāq dēkmek*, نصب لوا ا *nasbi livā it.* — des échelles à une muraille, ديوارک *diwārak* اوزرنده نردبان نصب ا *divāruñ uzerindē nerdubān nasb it.* — Planter la foi dans un pays, نصب شعایر *nasbi cha'āiri dīni mubīn it.* — Planter quelque chose au nez de quelqu'un, lui en faire un reproche, بر کمسندنک يوزينه اورمق *bir kimesnēnuñ iuzunē ourmaq.* — Planté, e, دیکلمش *dikilmich*, مغروس *maghrouts* *dikilu*.

PLANTEUR, s. m., دیکيچي *dī-čēdji*, t.; غارس *ghāris*, a.

PLANTOIR, s. masc., باغچوان *bāğčevān* دورپوسی *bāğtchevān dourpou-çou*, t.

PLANTON, s. m., صابط امرينه *zābith emrinē* بکين عسکری نفری *bekleien 'askeri neseri*, t.

PLANTULE, s. f. Voy. EMBRYON.

PLANURE, s. f., bois retranché des pièces qu'on plane, اغچاچ يونقهسی *aghādj ionqaci*. — Planure, ou plature, veine de charbon qui s'étend en superficie, يير کومری طمری *ier keumuri dhamari*.

PLAQUE, s. fém., table de métal, تخته *takhta*, t.; لوح *levh*, pl. a. الواح *elvāh*. — Plaque de fer, دمر *demir takhtaci*. — de cuivre, لوح نحاس *levhi nahās*. — Marque des différents ordres brodés sur l'habit, نشان افتخار چايلی *nichāni iftikhār hamāli*.

PLAQUER, v. a., appliquer une chose sur une autre, قپلامق *qaplāmaq*, t.; تغطيه ا *taghthiē it.* — Plaquer quelque chose au nez de quelqu'un, lui faire un reproche en face, يوزه اورمق *iuzē ourmaq.* — Pop., plaquer un soufflet sur la joue, بر سلد اورمق *bir sillē ourmaq.* — Plaque, e, قاپلومش *qāplanmich*, قاپلو *qāplu*.

PLASME, s. f., زمرد توزی *zumrud tozi*, t.; غبار الزمرد *ghoubār uz-zumrud*, a.

PLASTIQUE, adj. com., مصور *muçavvir*, a.; قوت مصورهسی اولان *qouveti muçavvurēci olān*, a.-t.

PLASTRON, s. m., pièce de devant d'une cuirasse, جبهه اوکی *djebē*

euñu, قبورغه qabourgha, كوكس
صدرته gueuñus djebèci, t.;
sadrüè, a.

PLASTRONNER (Se), v. pronom.,
قابورغه كوكس جبهه سي كيمك
djebèci gueimek, قابورغه طاقمق
qābourgha thāqynmaq. — Plas-
tronné, e, قبورغه لو, qabourghalu,
قابورغه كينيش qabourgha gueinmich,
ملبس بالجوشن mulebbes bil-djev-
chen.

PLAT, s. m., vaisselle à l'usage de
la table, ce que contient le plat, طبق
thabaq, صحن تپسى tepsi, t.;
sahn, pl. a. صحنون souhoun. — Un
plat d'argent, gumuch كمش طبغى
thabaghy. — Un plat de fruits, بر
bir thabaq meivè. — Plat
d'une balance, طرازو گوز gueuz,
ترازو كوزى terāzou gueuzu. — Les deux
plats de la balance, ترازونك ايكي
terāzounuñ iki tchanāq-
lyghy.

PLAT, e, adj., uni, sans inégalité,
مستوى دوز duz, تپسى iassy, t.;
mustevi, هموار بىسط, becith, a.;
hemvār. — Tout plat, دندوز dum-
duz, يام يصى iam iassy. — Nez plat,
يصى بورن iassy bouroun. — Rendre
plat, يصىلماق iassilmaq. — Plat
pays, par opposition aux villes, اوه
ova, باديه atchyq ier, باديه
bādiè. — Pays plat, par opposition
aux montagnes, دوز ير duz ier. —
Cheveux plats, دوز صاج duz sāch.
— Cheval plat, dont les côtes sont
serrées et plates, يانلر بصيق اولان
iānlari bacıq olān āt. — Plat,

dénué de saveur, دادسىز dādsyz,
بی نمک bi nemek. — Calme plat,
état de la mer lorsqu'il ne souffle pas
le moindre vent, سود ليمانلق sud
līmānlyq. — Le plat du sabre, de
l'épée, قلچ نامليسى qylidj nāmlīci.

— Un coup de plat de sabre, قل
qylidj iastumilè ou-
rouch. — Un coup du plat de la main,
ال اياسيله اورمه el aiācilè ourma.
— Tout à plat, tout à fait, بسبتون
busbutun, بالكيه bil-kullīè.

PLATANE, s. m., چنار اعاج tchi-
nār aghādji, چنار tchinār, t.;
دلب dulb.

PLAT-BORD, subs. masc., كمي
guemi ku-
puchtecinuñ dīvārèci, t.

PLATE, s. f., espèce de grand ba-
teau plat, ديبي يصى اولان بر نوع
dibi iassy olān bir
nev'y buiuk qāiq, t.

PLATEAU, s. m., petit plat, طبچه
thabaqtchè, طبله thabla, t. — Fond
de bois des grosses balances, بيوك
buiuk terāzu tcha-
nāqlyghy. — Terrain élevé, mais uni,
où l'on place des batteries, دوز ديه
duz tepè, دوز اويوك duz oïouk.
— Terrain élevé qui s'é-
tend en plaine, باير اوزرنده دوز ير
bair uzerindè duz ier, t.

PLATE-BANDE, s. f., چىچكلنك
tchitcheklik ke-
nāri, takhtaci.

PLATÉE, s. f., massif de fondement,
بنسا التنده يکپاره دوشنمش ريختم
binā altindè iekpārè duchen-

mich rtkhtum temel. — Pop., plat chargé de nourriture, يمك طلوسی *iemek dholouçou bir thabaq.*

PLATE-FORME, s. f., couverture d'une maison sans comble, qui est unie et plate, يصى اولان *dhām*, طام بر خانه نك *īassy olān dhām*, طام سطحى *bir khānēnuū sathhy*, t.; *sathh*, pl. a. *southouh*.

—Tertre, ou terrasse. Voy. ces mots. — Plancher de solives sur lequel on met du canon en batterie, طوب *thop qoghouchi*.

PLATE-LONGE, s. fém., چكین *tchekín keustegui*, t.

PLATEMENT, adv., دادسزلق ايله *dādsyzlyq ilē*, t.

PLATINE, s. f., d'une arme à feu, بر پشتويا بر تفنگك بيوك چقياق *bir pichtov īā bir tufenguū buiuk tchaqmāq demiri.*—d'une serrure, كليد اغزلنى *kelid aghyzlyghy*, t.

PLATINE, ou OR BLANC, s. m., اق *aq altoun*, t.; ذهب ابيض *zehebi ebīaz*, a.

PLATITUDE, s. f., qualité de ce qui est plat, ne se dit qu'au figuré, en parlant des écrits, du style, de la conversation, دادسزلق *dādsyzlyq*, t.; سلاخت *semādjēt*, *selākhet*, a.

PLATON, n. pr., افلاطون *eflāthoun*. — Le divin Platon, افلاطون الهى *eflāthouni ilahi*.

PLATONICIEN, NE, adj., اصل افلاطون *chli mczhebi eflāthoun*, t.; افلاطونى *eflāthounūi*, pl. a. *eflāthounioun*.

PLATONIQUE, adj. com., افلاطونى *eflāthouni*. — Amour platonique, عشق پر صلاح افلاطونى *'ychqy pur salāhi eflāthouni*, a.-t.

PLATONISME, s. masc., مذهب افلاطون *mezhebi eflāthoun*, a.

PLATRAGE, s. m., الجى ايشى *altchi ichi*, t.

PLATRAS, s. m., ديوار دوكنتيسى *dīvār tukentici*, t.

PLATRE, s. m., الجى *altchu*, *altchi*, t.; صاروج *djibs*, *sāroudj*. — Pierre à plâtre, الجى طاشى *altchi thāchi*. — Carrière à plâtre, حجر كلنس معدنى *hadjeri kils ma'deni*.

PLATRER, v. a., enduire de plâtre, الجى ايله *altchilamaq*, صوامق *altchi ilē sivāmaq*. — Au fig., plâtrer, cacher le mal sous de fausses apparences, بادنامق *bādānāmaq*, باداندلق *bādānalamaq*. — En parlant d'une femme qui se farde, چهره سنه بادنا اورمق *tchehrécine bādānā ourmaq*, چهره سنى صوامق *tchehrécini syvāmaq*. — Paix plâtrée, بادنا ايله صوانمش بر مصالحه *bādānā ilē syvānmich bir mouçālaha*.

PLATRIERIE, s. f., الجى طاشى *altchi thāchi ma'deni*, t.

PLATREUX, SE, adj., الجى *altchilou*, *altchilu*, t.; جيسى *djibsīi*, a.

PLATRIER, s. m., ouvrier qui fait le plâtre, الجى *altchīdji*. — Marchand qui vend le plâtre, الجى بازركانى *altchi bāzerguāni*, الجى *altchīdji*, t.

PLATRIÈRE, s. f., الجچی معدنی *altchi ma'deni*, الجچی اوجانی *altchi odjāghy*, t.

PLAUSIBILITÉ, s. f., یوللیلق *iol-lulyq*, t.; مناسبلك *munāciblik*, مناسب *munācebet*, معقولیت *ma'qouliet*, a.

PLAUSIBLE, adj. com., یوللو *iolllu*, t.; معقول *ma'qoul*, صواب *savāb*, موجبه *muveddjeh*, a. — Une raison plausible, بر علة معقوله *bir 'yilleti ma'goulè*. — Un prétexte plausible, بر عذر موجبه *bir 'euzri muveddjeh*.

PLAUSIBLEMENT, adv., یوللو *iolllu*, t.; اولد رقی *ma'qoulen*, بالصواب *bis'savāb*, موجبه *muveddjehen*, a.

PLÉBÉIEN, NE, adj., بیای خلقدن *baïāghy khalqtan olān*, t.; عوام ناسدن اولان *olān*, a.-t. — Être plébéien, عوام *'avāmmi nāsten ol*.

PLÉIADES, s. f. pl., اولکر *eulker*, t.; ثریا *sureüiā*, a.; پروین *pervin*, p.

PLEIN, E, adj., دولو *dolou*, t.; مملو *memlu*, مشحون *mechhoun*, ملان *mel'an*, a.; پر *pur*, p. — Un verre plein d'eau, طو ايله مملو بر قدح *bir qadeh*. — La bouche pleine, طو اغز ايله *dhoulou aghyz ilè*. — Un homme plein de bonté, پر لطف *pur louthf u djevdet bir âdem*. — Tout plein, طوپطلو *thopdhoulou*, مشحون *mechhoun*, مالامل *mālāmāl*. — Plein de taches, لکدر ايله مالامل *lekèler ilè mālā-*

māl. — Plein un panier, بر سپد *bir seped dholouçou*. — Plein, serré, en parlant d'une étoffe soyeuse, d'une toile, etc., قوندلو *qound*, تفهلو *teselu*. — Une étoffe pleine de soie, کثرت حریری ايله غایت قوند بر *kesreti hariri ilè ghāiet qound bir qoumāch*. — En parlant d'une chose à laquelle il ne manque rien, بی نقصان *bi noqsān*, مکمل *mukemmel*. — Plein, entier, absolu, تام *tām*, کامل *kiāmīl*, تمام *temām*. — Pleine connaissance, وقوف تام *vouqoufi tām*. — Pleins pouvoirs, رخصت کامله *roukhsati kiāmīlè*. — Pleine autorité, حکومت کامله *hukoumeti kiāmīlè*. — La pleine lune, اویون دوردی *āuūn on dordi*, تمام آدی *tamām āi*; بدر *bedr*, pl. a. *boudour*. — La pleine mer, انکین *enguīn*. — En pleine mer, انکینه *enguīnè*. — Pleine, en parlant de la femelle des animaux qui porte des petits, کبه *guebè*. — Une jument pleine, کبه یونک *guebè ionda*. — En plein, au milieu, اورتهدنک *ortacindè*. — En pleine rue, سوقاق *soqāq ortacindè*. — En plein hiver, اورتهدنک *qīch ortacindè*. — En plein été, وسط صیفک *vasthy saïfè*. — En plein, absolument, کلبیا *busbatun*, بسبتون *küllien*. — De plein droit, استحقاق *istyhqāqy tām ilè*. — Perdre en plein son procès, دوسنی کلبیا *da'vācini küllien ghāib it*. — A pleines mains, اوج ايله *ghāib it*.

dholou el, âvoudj ilè. — Voguer à pleines voiles, طوليلكن ايله دكزده *dholou îelken ilè denÿzde îurumek.*

PLEINEMENT, adv., تمامه *temâmîlè, a.-t.*; بالتتمام *bit-temâm,* تماماً *temâmen, a.*; اوزره كلتت *kul-tûiet uzrè,* بالكليته *bil-kullîie.*

PLÉNIÈRE, adj. f., عوموتى *'ou-moumîi, a.* — Cour plénière, ديوان *dîvâni 'oumoumîi.*

PLÉNIPOTENTIAIRE, s. m., مرتخص *mourakkkhas, a.* — Les plénipotentiaires français, فرانسسه دولتى *frânsa devleti mourakkkhasleri.* — Ministre plénipotentiaire, مرتخص ايلچى *mourakkkhas iltchi.*

PLÉNITUDE, s. f., abondance excessive, طاشقنلق *dholoulyq, t.*; غلبه *ghalebè, t.*; افراط *ifrâth, a.* — Plénitude d'humeurs, طغيان *thoughîân, a.* — Plénitude d'humeurs, غلبه *thoughîâni akhlâth.* — de sang, غلبه دم *ghalebèi dem.* — Au fig., du pouvoir, حكومت كامله *hukioumeti kiâmîlè,* قوت بالغه سلطنت *qouvveti bâlyghâi sulthanet.* — Dans la plénitude des temps, لدى الانتضاء المدّة *ledi ul-inqÿzâil-muddet.*

PLÉONASME, s. in., كلام زايد *kelâmi zâid, pl.* لفظ زايد *lafÿz zâid, pl.* ارتق سوز *el-fâÿz zâide,* الفاظ زايد *artyq seuz, t.*

PLÉTHORE, s. f., امتلا *imtilû, a.* Voy. PLÉNITUDE.

PLEURANT, e, adj., اغلايان *aghlâtîân, t.*; باكى *aghlaïdjî, t.*; باكى *bâki, a.*; گريان *guerîân, p.*

PLEURER, v. n., répandre des larmes, اغلامق — اغلامق *aghlamaq, gueuz îâchi* كوز ياشى دوكمك *deukmek, t.*; ياش دوكمك *îâch deukmek, t.*; بكا *bukiû it, a.-t.*; — كريد *guerîe, nâlich it.* — Pleurer comme un enfant, چوچق كبرى *chodjouq guibi aghlamaq.* — Pleurer amèrement, زار زار اغلامق *zâr zâr aghlamaq.* — Pleurer ensemble, اغلاشمق *aghlâchmaq.* — Faire pleurer, اغلتمق *aghlâtmaq.* — En parlant d'un avare, on dit qu'il pleure le pain qu'il mange, يديكى اتمكه *îedîgui etmeguîe adjîeur.* — Pleurer, en parlant des choses qui jettent de l'eau goutte à goutte, صوبى *souï aqmaq.* — La vigne pleure, اصمدن صواقر *asmadan sou aqar.* — v. a., regretter. Voy. ce mot.

PLEURÉSIE, s. f., يان اغربسى *îân aghrici, t.*; ذات الجنب *zât ul-djemb, a.* برسام *birsâm, a.*

PLEURÉTIQUE, adj. com., برسامتى *birsâmîi, a.*

PLEUREUR, SE, s., qui est sujet à pleurer, اغلايدجى *aghlâïdjî, t.*; بكاي *bekkiûi, a.*

PLEUREUSE, s. f., femme payée pour pleurer aux funérailles, صاءوجى *sâghoudjî, t.*; اغنجى *aghyndjî, t.*; نايحة *nâihat, pl. a.* نايحات *nâihât.* — Pleureuses, manchettes de deuil, ياس نشانى *îâs nichâni.*

PLEUREUX, SE, adj., qui pleure facilement, pour peu de chose, ايكيك *ikîdè birdè aghtar, t.*; هر دم *serî ul-bukiû. a.*; سريع البكا *herdem guirûân, p.*

PLEURNICHER, v. n., ساحته اغليه *sākh̄tē aghlama gueus-termek*, t.; تباكي *tebāki it*.

PLEURS, s. m. pl., اغلايش *aghlāich*, اغلمه *aghlama*, كوز ياشى *gueuz iāchi*, t.; دممع *dem'*, pl. a. سرشك *echk*, اشك *dumou'*; سرشك *sirichk*, كريبه *guir̄iè*, p. — Répandre des pleurs, كوز ياشى دوكدك *gueuz iāchi deukmek*, سرشك *sirichk efchān ol*. — Les pleurs de la terre, les eaux de pluie qui distillent entre les terres, بيرك *ieruñ syzintiler*. — Les pleurs de la vigne, l'eau qui s'échappe de ses bourgeons, اصه نك *asmanuñ soui*.

PLEUVOIR, v. n., en parlant de la pluie, ياغمق *iaghmaq*, ياغمور *iaghmour*, ياغمور *iaghmour*. — Pleuvoir légèrement, ياغمور سرپمك - چسپمك *serpmek, tchismek*, t. — Il pleut, ياغمور يغار *iaghmour iaghār*. — Il pleut fortement, شدت توجه ياغمور يغار *chiddetludjè iaghmour iaghār*. — Il ne pleut plus, ياغمور كسلدى *iaghmour kecildi*, باران منقطع اولدى *bārān mounqathy' oldou*. — Au fig., se dit des choses qui semblent tomber à l'improviste ou abondamment du ciel; ex.: Il pleut une grêle de balles, تفتكك قورشونى يغار *tufenguñ qourchouni iaghār*. — Les biens pleuvent sur lui, اوزرينه باران *uzerīnè barāni nūām iaghār*.

PLÈVRE, s. f., t. d'anat., عشاء الجنب *ghychā el-djemb*, a.

PLEXUS, s. m., t. d'anat., شبكة *chebeket ul-a'cāb*, شبكة الاوعية *chebeket ul-av'iet*, a.

PLI, s. masc., double fait à une étoffe, à du linge, etc., sa marque, بوكلم *beuklum*, بركى *beuklum ieri*, قيورم *qivrim*, قات *qāt*, t.; مطوى *mathva*, pl. a. مطاوى *mathāva*. — Plis, rides qui viennent au front, بوروشقلق *bourouchouglyq*. — Pli, enveloppe d'une lettre, ظرف *zarf*, مكتوبك ظرفى *mektoubuñ zarfi*. — Pli, au fig., coutume. Voy. ce mot.

PLIABLE, adj. com., بوكلور *beukulur*, اكلور *cilur*, t. — Bois qui n'est pas pliable, بوكلهز اغاج *beukulmez aghādij*, t. — Au fig., en parlant de l'esprit, de l'humeur, سهل العطف *sehl ul-'athf*, نرمخو *nermkhou*.

PLIAGE, s. m., بوكلمه *beukulmè*, t.; انطوا *inthyvā*, ا. *thaïi*, طتى

PLIANT, s. masc., بوكلور بر نوع *beukulur bir nev'y iskemlè*, t.

PLIANT, e, adj., facile à plier, بوكلمهسى اسان *beukulmèci açān*. — Au fig., docile, ليسن الجانب *leïin ul-djānib*.

PLICA, s. f. Voy. PLIQUE.

PLICATILE, adj. com., t. de bot., بوكلمهسى مهن *beukulmèci mumkin*, t.-a.

PLIE, s. f., poisson, پسى بالغى *pissi bālyghy*, اسهارت بالغى *ismārt bālyghy*, t.

PLIÉ, e, adj., mis en pli, بوكلمش *beukulmich*, t.; مطوى *mathvii*, a. — Incliné, اكلمش *eilmich*, منحنى *munhani*.

PLIER, v. a., mettre en un ou plusieurs doubles, بوکمهک *beukmek*, دورمهک *durmek*, t.; ا طی *thaïi it.* — Plier une lettre, مکتوبی بوکمهک *mektoubi beukmek*. — Plier en quatre, درده بوکمهک *doridê beukmek*. — le côté d'un papier, قرمق *qyrmaq*. — Envelopper, صارمق *sârmag*, - درج *derdj*, ا طی *thaïi it.* — Ramasser, دیوشرمهک *dîvchurmek*. — Froisser, chiffonner, اورسلمهک *eurselemek*. — Rouler en pièce, قالبمق *qâlib-lamaq*. — Plier bagage, اوربایی *ourubâi dîvchurmek*. — Plier les genoux, دیز چوکمهک *dîz tcheukmek*. — les voiles, یلکن *ielken dîvchurmek*. — Plier, assujettir, accoutumer, اویدرمق *ouïdourmaq*, الشدرمق *alichtur-maq*, تابع قلمق *tâbi qylmaq*. — Courber, اکلتمهک *eïgmek*, اکلتمهک *eïlmek*.

PLIER, v. n., devenir courbé, اکلمهک *eguilmek*, اکرلهک *egrilmek*, تمایل ا *temâil it.* — Un roseau qui plie, اکور بر قامش *eïtur bir qâmich*. — Plier, au fig., reculer, céder, گرویه چکلمهک *guirüê tchekilmek*, یوز چوبرمهک *üz tchevîrmek*. — En parlant d'une armée qui décampe, یوز طوتهق *firârê üz thoutmaq*.

PLIEUR, SE, s., بوکیجی *beukîdji*, t.; طاوی *thâvi*, a.

PLIOIR, s. m., کاغد بوکمهک *kiâghyd beukêdjek âlet*, t.

PLIQUE, ou **PLICA**, s. f., بر نوع *bir nev'y sâch 'yilleti*.

PLISSER, v. a., قاتلحق *qâtlamaq*, قات قات بوکمهک *qât qât beukmek*, قات قات قورمق *qât qât qyvirmaq*, قورم قورم بوکمهک *qyvrin beukmek*, t. — Plisser une chemise, بر کوئلهکی قات قات قورمق *bir gueunlegui qat qat qyvirmaq*. — Se plisser, en parlant d'une étoffe où il se fait des plis, قورلمق *qyvrilmag*.

PLISSURE, s. f., قورلش *qyvrilich*, t.; شنیة *seniêt*, a.

PLOMB, s. m., métal d'un blanc bleuâtre, mou et très-pesant, - قرشون *qourchoun*, t.; اسرب *usrub*, رصاص *raçûs*, a. — Balles de plomb pour les armes à feu, قورشون *qourchoun*, مصنوع یوالقار *qourchoundan masnou' iouvâlaqlar*. — Menu plomb pour la chasse, صاچمه *sâtchma*. — Plomb, ou fil à plomb, instrument des ouvriers en bâtiment, etc., شاقول *châqoul*, شاقول *châhoul*, چرپی ایپی *tchirpi ipi*, مطمار *mythmâr*. — Voir si une chose est droite, avec le fil à plomb, طوئرلغنی چرپی ایله یوقلمق *dhoghroulyghyni tchirpi ilê ioqlamaq*. — Plomb, sceau ou marque qui sert dans les manufactures, la douane, etc., قورشون دامغه *qourchoun dâmgha*. — Jeter sou plomb sur quelque chose, former un dessein pour parvenir à une chose, کوز دیگمهک *gueuz dikmek*, اطماح نظر ا *ithmâhi nazar it.* — Plomb, maladie des vidadangeurs, causée par l'odeur des privés, کنف عفونتندن نفس بوکلمهسی *kenef 'oufounetinden nefes buñâl-*

maci. — Blanc de plomb, استبج *ustubedj*, اسفیداج *isfīdādj*.

PLOMB (A), adv., perpendiculairement, طوغرو *dhoghrou*, دیک *dik* اوله رق *dik olaraq*, t.; عودیا *'amoudiën*. — Aplomb, s. m., situation fixe de l'esprit, عقل متینکی *'aql metinligui*, ثبات *sebāt*, رسوخ *ruçoukh ul-'aql*. Voy. APLOMB.

PLOMBAGINE, s. f., mine de plomb, قورشون معدنی *qourchoun ma'deni*, t.

PLOMBÉ, s. m., sorte de composition métallique, بر نوع اجزای *bir nev'y edjzāi* معدنیته ترکیبی *ma'denië terkibi*. — Sorte de poisson, بیر جنس بالق *bir djins balyq*.

PLOMBER, v. a., garnir de plomb, قورشون سورمک *qourchoun surmek*, t.; ترصیص ا *tersis it*, a.-t. — Attacher un plomb, ou du plomb, قورشون باغلمق *qourchoun bağlamaq*, یاپشدرمق *iapşidurmaq*. — Appliquer le sceau de la douane aux marchandises, ballots, etc., کمرکک *kemerkak*.

قورشون دامغه اورمق *qourchoun dāngħa ourmaq*. — Fouler les terres avec les pieds pour les affermir, - ترابی چینمک *thrābi çinmek*, ثپراغی *thoprāghy*, ایله بصمق *tcheïnemek*, *aiāq ilē basmaq*. —

Plomber une dent, بر چورک دیشی *bir çoruk dişy*, قورشون ایله طولدرمق *bir tcheuruk dīchi qourchoun ilē dholdourmaq*. — Plombé, e, قورشونلو *qourchounlu*,

قورشون سورمک *qourchoun surulmich*, چینانیش *çinānış*, مرصوص *mersous*, tcheïnännich. — Qui a le teint plombé, اسربی اللون *usrubi ul-levn*.

PLOMBERIE, s. f., art de fondre et de travailler le plomb, قورشونچیلق *qourchoundjilyq san'ati*. — Ouvrage du plombier, قورشونجی *qourchoundji ichi*, قورشون ایشی *qourchoun ichi*, t.

PLOMBEUR, s. masc., قورشون مهرینی اوران *qourchoun muhurīni ourān*, t.

PLOMBIER, s. masc., قورشونجی *qourchoundji*, t.; رصاص *rassās*, a.

PLOMBIÈRE, adj. f. Pierre plombière, قورشون طاشی *qourchoun thāchi*, t.; حجر الرصاص *hadjer ur-rassās*, a.

یوقاری بدن *yoqarūden achāghyë dhoghroulur*, t.; هابط *hābyth*, منهبط *munhebyth*, a.

شیو *chīv*, t. de fortif. هبطه *hebthet*, a. — La plongée du parapet, قلعه ننگک طپراق *qal'anuñ thoprāq perdēci chīvi*.

PLONGEON, s. m., oiseau aquatique, قره بطق *qara bathaq*, t. — Au fig. fam., faire le plongeon, se soustraire au danger, à la discussion, etc., کرو چکلک *qātchinmaq*, قاچنمق *guiru tchekilmek*, خلاص بولمق *khalas boulmaq*.

PLONGER, v. a., enfoncer dans un liquide ou dans un fluide, - دالدرمق *dāldurmaq*, باتددرمق *bātturmaq*, t.; اغماس ا *ighmās it*,

a.-t. — Plonger la main dans l'eau, *eli souiè dhäl-durmaq.* — une personne dans la mer, *bir kimesnëi deriäüè ighmäs it.* — un poignard dans le sein, *berink kokesne* برينك کوکسنه
 برينك کوکسنه *birinuñ gueugucinë qylidj bäturmaq.* — Au fig., plonger, réduire à un état affligeant, *gharq it.* — C'est lui qui m'a plongé dans ce malheur, *beni bou häli pur melälè gharq iden odur.*

PLONGER, v. n., s'enfoncer entièrement dans l'eau, etc., *dhälmaq, t.*; *ghavs it, a.-t.* — Se plonger dans l'eau de mer, *deñyz souiñè dhälmaq.* — Nager sous l'eau, *deñyz souiñ altinden iuzmek.* — Au fig., se plonger dans les plaisirs de la vie sensuelle, *ghariyy bahri 'aich u 'ychret ol.* — Plongé, c., *dhäl-mich, gharîq bätmich, gharîq, mustaghryq.*

PLONGEUR, s. m., *dhäl-ghydyj, t.*; *ghavväs, a.*

PLOYABLE, adj. com., *beukulur.* Voy. Pliable.

PLOYER, v. a. et n., *beukmek, beukulmek, äklök, älmek.* Voy. Plier.

PLOYER (Se), v. pron. Voy. CÉDER, SE CONFORMER.

PLUCHE, s. f. Voy. PELUCHE.

PLUIE, s. f., *ïaghmour, t.*; *mathar, pl. a. emthär;* *bārān, p.* — Grosse pluie,

قٹی یغور *iri ïaghmour, qati ïaghmour.* — Petite, menue —, *oufāq ïaghmour.* — douce, *ïavüch ïaghmour.* — d'orage, *saghanaqlu ïaghmour.* — Il tombe de la pluie, *ïaghmour ïaghār,* مطر
mathar nuzoul ider. — Un temps de pluie, *ïaghmour haväci.*

PLUMAGE, s. m., *tuï,* قوش
qouch tuü, t.; *rich,* ا. ریش
 — Plumage bigarré, *aladja tuü.* — duveté, *pouplalu tuï.*

PLUMAIL, s. m., *oufāq tuü supurgüeci, t.*

PLUMASSEAU, s. masc., *teftik ïastighy, t.*

PLUMASSERIE, s. f., *tuï tuljāreti, t.*

PLUMASSIER, ÈRE, s., *qouch tuü satān, serghoudjdi, t.*

PLUME, s. f., tuyau garni de duvet qui couvre le corps des oiseaux, *tuï,* قوشک
qouch tuü, قوشک
rich, pl. a. erīach. — Les petites plumes de l'oiseau, ou duvet, *qouch tuü,* قوشک
rich, pl. a. erīach. — Les petites plumes de l'oiseau, ou duvet, *poupla, qouch tuü.* — Lit de plumes, *poupla duchegui, poupla.* —

Plume d'autruche, *devè qouchou tuü.* — Les mêmes, préparées pour la parure, *qouch teli, tel.* — Plume blanche, *beīāz qouch teli.* —

Plume pour écrire, *qalem.* —

قوش تلی

قوش تلی

قوش تلی

قلم

Tailler une plume, قلم يونمق *qalem ionmaq*, قلم كسمك *qalem kesmek*.

— Prendre la plume, mettre la main à la plume, commencer à écrire,

قلمى اله الملق *qalemi elè âlmaq*, تحريرك قلم ا *tahrîki qalem it*. —

Plume, manière d'écrire, style, قلم *qalem*, خامه *khâmè*. — C'est une

bonne plume, c'est un bon écrivain, قلمى بينظير بر كانبدر *qalemi bîna-zîr bir kiâtibtur*. — Vivre de sa plume,

قلمى له گتچينمك *qalemi ilè guetchinmek*. — Gens de plume, قلم اهل *ehli qalem*.

PLUMEAU, s. masc., اوزون توبى *ouzon tuû supurgüeci*, t.

PLUMER, v. a., arracher les plumes d'un oiseau, توى يولمق *tû iolmaq*, t. — Plumer

une poule, طاوغك توينى يلمق *thāvoughuñ tuūnu iolmaq*. — Plumer, au fig., tirer de l'argent de

بر كهمسندى اچمه دن *bir kimesnèi aqchèden soïmaq*. — En t. de mégisserie, ôter la

laine de dessus une peau, بر درى *bir deri*

اوزردن يوكى چيقارمسق *uzerînden iūnu tchîqârmaq*. — Se plumer, توينى يولمق *tuūnu iolmaq*.

PLUMET, s. m., plume autour du chapeau, etc., تل *tel*. — Aigrette, panache, سرغوج *serghoudj*, t.

PLUMETIS, s. m., brouillon d'une écriture, قره له *qaralama*, t.; مسوده *mucevedè*. — Sorte de broderie, بر

نوع نقش ايشى *bir nev'y naqch ichi*, t.

بر نوع انچه *PLUMETTE*, s. fém., بىپاقى قياشى *bir nev'y indjè îapâq qoumâchi*, t.

PLUMEUX, SE, adj., تويلو *tuïlu*, خاولو *khâvlu*, t.

PLUMITIF, s. m., بر حکم شرعك *bir hukmi cher'ynuñ mucvedèci*, t.-a.

PLUPART (La), s. f., چوغى *tchoghou*, اك چوغى *eñ tchoghy*, t.;

اکثرى *ekser*, اکثرى *ekseri*, a. — La plupart du temps, زمان اکثرى *ekseri zemân*, اکثرىا *ekserîa*.

PLURALITÉ, s. f., le plus grand nombre, زياده لك *zîadèlik*, a.-t.;

زياده العدد *zîadet ul'aded*, a. — La pluralité des suffrages, زياده كلم و آرا *zîadet kelim u ârâ*. — La pluralité relative, بالنسبة

متحقق اولان زيادكى آرا *bin-nisbet mutchaqqaq olân zîadèguî ârâ*.

— Pluralité, multiplicité, چوقلق *tchoqlouq*, كثرت *kesret*, تعدد *te'addud*.

PLURIEL, s. m., جمع *djemî*, a.

PLURIEL, LE, adj., exprime la pluralité, جمعى *djem'yi*.

PLUS, adv., davantage, زياده *zîadè*, a.; ارتوق *artouq*,

افزون *dakhy tchoq*; ازبىد *ezied*. — Plus de trois cents, اوچيوزدن زياده *utç-iuzden zîadè*. — Plus grand que lui,

اندن بىوكت *anden büük*. — Le plus grand, اك بىوكت *eñ büük*. — Le plus mauvais, اك كوتسى *eñ keutu*,

اك يرامزى *eñ îarâmazy*. — Donner plus, زياده و برمك *zîadè vîrmek*.

— Aller plus loin, بعيد بربره *zîadè ba'êd bir îerè guïmek*.

— Tant et plus, abondamment,

مع زیادة *zīādécilè*, زیادہ سیلہ *zīādetin*. — J'ai mangé tant et plus, زیادہ سیلہ یدم *zīādécilè iedum*. — Il y a plus, en outre, بوندن ماعدا *boundan mā'dā*. — Outre cela, دخی بوندن بشقه *boundān bachqa*, دخی *dakhy*. — Plus, soixante piastres, دخی التمش غروش *altmich ghourouch dakhy*. — Plus, marquant cessation d'action, بر دخی ارتق *artyq*, بر دخی *bir dakhy*. — Je ne le ferai plus, بر دخی اینتم *bir dakhy itmem*. — Je n'y pense plus, بر دخی بوکا فکـر *bir dakhy bouñā fikr itmem*. — Il ne reste plus rien, ارتق برشی *artyq bir cheñ qālmadi*. — Plus, indiquant un rapport entre deux membres d'une proposition, بر اول *bir ol qadar*, بر قات دخی *bir qāt dakhy*. — Plus on est élevé en dignité, plus on doit..., زیادہ کسب *zīādè kesbi rif'at ittiktchè bir qāt dakhy cheñlè itmek igtizā ider ki*. — Au plus, tout au plus, اک زیادہ *en zīādè*, اک *en tchogh*, اولسہ اولسہ *olsa olsa*. — Il n'a que vingt ans au plus, اک چوغی یاشنده در *en tchogh ierim iāchindèdur*. — D'autant plus, à plus forte raison, بر قات *bir qāt dakhy zīādè*. — De plus en plus, کند کچه *guittiktchè*, کند کچه زیادہ *guittiktchè zīādè*. — Il se rend habile de plus en plus, کند کچه زیادہ کسب مهارت ایدر *guittiktchè zīādè kesbi mehāret ider*. — Ni plus ni moins, نہ ارتق نہ

سلا *ne artyq vè nè eksik*, لا زیادة ولا نقصان *bilā zīādetin vè lā naqsānin*. — Plus ou moins, à peu près, کاه چوق کاه *taqriben*, کاه چوق کاه *kiāh tchoq guiāh az*. — Plus loin, بعبدا *ba'iden*. — Plus près, دخی یقین *dakhy iaqīn*, بقینبجه *iaqīndjè*, اقرب *aqrab*. — Plus tard, بوندن کچه *boundan guetchdjè*, بوندن نصکره *boundan soñra*, بعد مدّة *ba'd muddetin*. — Un peu plus tard, بر مقدار کچه *bir myqtār guetchdjè*, بعد مدّة قلیله *ba'd muddetin qaliletin*.

پیاق آیرتلہسی *PLUSAGE, s. m., t.*

یداغی آیرتلیق *PLUSER, v. a., t.*

تمیزلک *tapāghy āirtlamaq, temizlemek, t.*

*PLUSIEURS, adj. pl. com., en parlant d'un nombre indéfini, چوق عدید متعدد *mute'addid*, چوق اشخاص *tchoq kemesuèler*, کچسہ لیر *cekhāci'adidè*. — En parlant d'un nombre faisant partie d'un autre plus grand que lui, بر قاج *bir qātch*, نیجه *nīdjè*. — Plusieurs d'entre eux, بر نیجه سی *bir nīdjeci*. — Plusieurs fois, نیجه دفعه *nīdjè def'a*, بر قاج کره *bir qātch kerrè*.*

*PLUSQUE-PARFAIT, s. masc., t. de gram., ماضیہ اتم *māzī etemm, a.**

*PLUS TÔT, adv., marque antériorité, اول *evvel*, اولجه *evveldjè, t.*; معجلا *mou'adjelen, a.* — Il est venu*

plus tôt que nous, بزدن اول كدى *byzden evvel gueldi*. — Une heure plus tôt, بر ساعت اول *bir sâ'at evvel*. — De meilleure heure, ارکن *erken*. — Plus tôt (Au), vite, promptement, تیزز، چاپک *tchâpouk*, تیزز، تیزجه *tîz, tîzjè*.

PLUTÔT, adv., de préférence, يك *ik*, آيسه *ığa*, t.; اولا *oulâ, evlâ*, a. — Plutôt mourir que de faire cela, بونی ایتمکدن ايسه اولمک یکدر- *bouni itmekten ığa eulmek iegdur, oulâdur*. — Plutôt la mort que l'esclavage, یکدر، اولم یکدر، اسیرلکدن اولم یکدر، *ecrlikten eulum iegdur*.

PLUVIALE, adj. f., یغهورک *ığh-mouruñ*, t.; مطرتی *matharîi*, a. — Eau pluviale, یغهور صوی، *ığh-mour souñi*, ماء مطر *mâi mathar*.

PLUVIER, s. m., oiseau, بر جنس *bir bjins gouch*, t.

PLUVIEUX, SE, adj., abondant en pluie, ماتر، *ığh-mourlu*, t.; ماطر، *mâthyr*, a. — Temps pluvieux, یغهورلو، *ığh-mour havâ*. — Été pluvieux, هوأ *ığh-mour havâ*. — Été pluvieux, کثیر الماطر، *saïfi kecîr ul-mathâr*. — Pluvieux, qui amène la pluie, یغهور کتور، یجی *ığh-mour gueturîdji*, ماطر، *moumthyr*. — Vent pluvieux, ریح ماطر، *rîhy moumthyr*.

PNEUMATIQUE, adj. com. (machine), بر شیشه التندن هوأ چیقره جق آلت *bir chîchè altinden havâ tchîqaradjaq âlet*, t.; منزحة الهوا، *munzahat ul-havâ*, a.

PNEUMATOCÈLE, s. f., دبه لک *debbèlik*, دبه *debbè*, t.; أدرة، *edret*, a.

PNEUMATOLOGIE, s. f., بحث عن طبایع الارواح *bahs 'an theba' ul-ervâh*, a.

PNEUMATOMPHALE, s. f., کوبک *gueubek debbèligui*, ادرة، *edret us-sourret*, a.

PNEUMATOSE, subs. fém., معده *mi' dè chîchkînlîgui*, t.; شيشکینلکی، *intifâkhy mi' dè*, a.

PNEUMONIE, s. f., اق جکر علتی، *aq djiguer 'ylleti*, t.; ذات الرية، *zât ur-rîet*, a.

PNEUMONIQUE, adj. com. (remède), اق جکر علاجی، *aq djiguer 'ylâdji*, دواء نافع للرية، *devâi nâfi' lir-rîet*, a.

POCHE, s. f., sac qui tient au vêtement, جيب *djeïb*, vulg. *djeb*, pl. *djuïoub*; قیون، *qoïoun*, t. — Fourrer quelque chose dans sa poche,

بر شیشی جیبینه صوقهق، *bir cheï djebîne soqmaq*. — Mettre en poche, serrer de l'argent pour son usage, sans en faire part à personne, جيب اقچه سی - خرجلی، *der djeïb it*. — Argent de poche, چوال، *djeïb aqtchèci, khardjlyghy*. — Poche, grand sac à blé، *tchuvâl*. — Une poche de blé، بغدادی، *bir tchuvâl boghdâi*. — Jabot des oiseaux، قورساق، *qoursâq*، حوصله، *havsâlè*. — Sac qui se fait à ttn abcès، کيسه، *kîcè*، كسه، *kecè*. — Poches, faux plis dans les habits mal taillés، صارققلق، *sârqqlyq*. — Rondeur que les maîtres d'écriture donnent à certaines lettres، قوبرق، *qouïrouq*, t.; ذنب، *zemb*, a.

POCHER, v. a., كوزی، *les yeux*

گهسه نهك كوزينه دوكمك = اورمق *gueuzu berèletmek*, بر
 كهمسه نهك كوزينه دوكمك = اورمق *bir kimesnènuñ gueuzunè deugmek*,
ourmaq. — Charger une écriture de
 trop d'encre, يازوي قهرلق *tāzouūi*
qaralamaq. — Faire une rondelle avec
 la plume au bout d'une lettre, حرفك
 اوجنده قوبرق چكمك *harfuñ*
oudjouñdè qouïrouq tchekmek, t. —
 Poché, e (œil), بره نهمش كوز *berè-*
lennich gueuz. — OÛfs pochés,
 چلبر مورطه *tchilbir ioumourtha*,
 بسبتون اوله رق تاوه ده پشمش
busbutun olaraq tāvada
pichnich ioumourtha.

POCHETER, v. a., جيبك صاقلق
djeïbdè sāqlamaq, قيونك صاقلق
qoïoundè sāqlamaq, t.

PODAGRE, s. m., نقرسلو *nyqristlu*,
 اياغنه نقرسي اولان
nyqrici olān, t.

POËLE, s. f., تاوه *tāva*, تابيه
tābè, t.

POËLE, s. m., sorte de fourneau,
 اوجاق *tandour*, تاندور *soba*, صوبه
odjāq, t. — Sorte de drap mortuaire,
 تابوت اورتوسي *tābout eurtuçu*.

POËLÉE, s. f., بر تاوه طولوسي
bir tāva dholouçou, t.

POËLIER, s. m., اوجاقجي *odjāq-*
dji, صوبه جي *sobalji*, t.

POËLON, s. masc., تاوه جق *tā-*
vadjyq, t.

POËME, s. m., قصيد *qacîdè*, pl.
 a. قصايد *qacîd*; منظومه *manzoumè*,
 pl. منظومات *manzoumât*. — Poème
 épique. Voy. ÉPIQUE.

POÉSIE, s. f., art de faire des ou-
 vrages en vers, شعر فن *fenni chî'r*,
 علم شعر *'ylmi chî'r*. — Ouvrage de

poésie, vers, شعر *chî'r*, pl. a. اشعار
ech'ār; چغامه *tchaghāmè*, p. —
 Poésie didactique, منظومه علميه
manzoumè 'ylmîiè. — Poésies, re-
 cueil de poésies, ديوان *dīvān*.

POËTE, s. m., شاعر *chā'yr*, pl. a.
 شعرا *chou'arā*. — Poète célèbre,
 شاعر نامدار *chā'yri nāmdār*. — Les
 poètes grecs, شعرا يونان *chou'arāi*
iounān.

POËTEREAU, s. m., متشاعر *mute-*
chā'yr, a.

POËTIQUE, s. f., traité sur l'art de
 la poésie, علم شعره دائر اولان رساله
 'ylmi chî'rè dūr olān riçalè.

POËTIQUE, adj. com., qui concerne
 la poésie, شعري *chî'rîi*. — Ouvrages,
 compositions poétiques, تاليفات
 شعريه *téelifāti chî'rîiè*. — OÛvres
 poétiques, ديوان *dīvān*. — Licence
 poétique, شعريه مبنى
 zaroureti chî'rîièè
mebni olān roukhsat.

POËTIQUEMENT, adv., شاعرجه
chā'yrdjè, a.-t.; شاعرانه *chā'y-*
rānè, a.-p.

POËTISER, v. n. Voy. VERSIFIER.

POGE, s. m., t. de mar. du Levant,
 le côté droit du vaisseau, كيبك
 صاغ ديواره سي *guemînuñ sāgh dî-*
vārèci, ميمنه السفينة *podja*, t.;
meïmenet us-sefînet.

POIDS, s. m., pesanteur, اغرلق
aghrylyq, t.; وزانته *vezānet*,
 ثقالت *saqālet*, a.
 — Un grand poids, اغر يوك *aghry*
îuk. — Ce que pèse une chose, طارتي
thārti, طارتو *thārtu*. — Poids requis
 et juste, وزن *vezn*, *vezin*. — Cela

n'a pas le poids, طارتوسى اكسك *thärtuçu eksik*. — Qui a le poids, qui est de juste poids, تام الوزن *tämm ul-vezn*, صحيح العيار *sahih ul-'yār*.

— Au fig., le poids des affaires, بار *bār*, كران امور *bāri guirāni oumour*. — Poids, morceau de métal dont on se sert pour peser les objets, وزن *vezn*, pl. a. اوزان *evzān*; درهم *dirhem*.

— Une monnaie qui est de poids, تام *tām*, الوزن برسكه *tämm ul-vezn bir sikkè*. — Au fig., faire tout avec poids

et mesure, هر شىئى ميزان عقله وزن ا *her cheü mizāni 'aqlè vezn it*. — Poids, morceau de métal attaché aux cordes d'une horloge, d'un tourne-

broche, etc., شاقولك طويى *chā-qoulū thopi*. — d'une horloge, اصمه *asma sā'atūn chāqouli thopi*. — Poids, au fig.,

importance, considération, جسامت *djeçāmet*. — C'est une affaire de poids, امور جسيمه دنذر *oumour djeçimè-dendur*. — C'est un homme de poids,

قدر و اعتبارى چوق بر آدمدر *qadr u' tibāri choq bir ādemdur*. — Poids,

force, solidité, قوت *qouvvet*. — Exemple d'un grand poids, مثال *miçāli qavi*.

POIGNANT, E, adj., كسكين *kes-kīn*, حاد *hādd*, دورتن *deurten*, t.; ناخس *nākhys*, موجه *moudji'*, a. —

Une douleur vive et poignante, بر *bir*, وجع حاد قوى التائيسر *bir vedja'y hāuld qavi ut-téécir*.

POIGNARD, s. m., خنجر *khandjer*, pl. a. خناجر *khanādji'r*. — Se battre au poignard, خنجر ايله اورشماق *khandjar ilè ourouchmaq*. — Un coup de poignard, ضربۀ خنجر *zarbèi khandjar*.

POIGNARDER, v. a., frapper à coups de poignard, خنجر ايله اورماق *khandjor ilè ourmaq*. — Tuer avec un poignard, خنجر ايله اولدرمك *khandjer ilè euldurmek*.

POIGNÉE, s. f., contenu de la main, آوج *āvoudj*, آوج طولوسى *āvoudj dholouçou*, قبضه *qabza*, t.; دوتام *toutām*, a. — Une poignée d'argent, بر آوج اقچه *bir āvoudj aqtchè*. — Une poignée de blé, بر آوج طلوسى *bir āvoudj dholouçou boghdūi*. — Répandre l'argent à poignée, آوج آوج اقچه صاچمق *āvoudj āvoudj aqtchè satchmaq*. — Une poignée d'hommes, بر آوج آدملر *bir āvoudj ādemler*. — Partie par laquelle on prend une épée, un sabre, etc., ال *el*, صاپ *sāp*, قبضه *qabza*. — La poignée d'un sabre, بر قلع قبضه سى *bir qylidj qabzaci*.

POIGNET, s. m., jonction du bras et de la main, بيلكچه *bilekçè*, بيلكچه يري *bilèkçè yeri*, t.; مفصل اليد *mafsal ul-ied*, a. —

Le bord de la manche d'une chemise, كوملك يكي اوجى *guemlek iēni oudjou*.

POIL, s. m., filets très-déliés qui croissent sur la peau de l'homme et de l'animal, قىل *qyl*, قىلچق *qylçiq*, قىلچق شعر *qylçiq çer*, t.; توى *tuī*, t.; شعور *çè'our*. — de l'animal, وبر *veber*, pl. a. اوبار *evbār*. — Poil blanc, اق قىل *aq qil*. — châtain, كستانه رنكى توى *kestānè rengui*.

tuī. — roux, قمرال توی *qoumrāl tuī*.
 — de chameau, دوه توی *devè tuīu*.
 — de chèvre, کچی قیلی *ketchi qyli*, صوف *sof*. — Poil, chevelure, صاچ *sātch*, شعر *chu'r*. — Le poil commence à lui blanchir, صاچی *saچی* سātchi agharmagha iuz thoutti. — La barbe de l'homme, صقال *saqāl*, لحية *lihiet*. — Poil follet, تویجکوز *tuīdjiguz*, نو *nev khathth*. — Poil d'un cheval, sa robe, sa couleur, دون — طون *don*, طوک *dhoñ*. — De quel poil est votre cheval? آتکز نه طوکده در *ātuñuz nè dhoñdadur*. — Monter un cheval à poil, sans selle, چپلاق آته بنمک *tchiplāq āta binmek*.

POILU, E, adj., قبیلی *tuīlu*, تویلو, کثیر الشعر *qylli*, صاچلو *sātchlu*, ت. کعیر *kecīr uch-cha'r*, ا.

POINÇON, s. masc., outil de métal dont on se sert pour percer, بیز — بیز *biz*, دلجک آلت *delédjek ālet*. — de graveur, قلم *qalem*. — Graver au poinçon, قلم ایله یونمق *qalem ilè ionmaq*. — Poinçon pour marquer la vaisselle d'argent, etc., دامغه *dāmgha*, کومش دامغه لیه جق داغلی *gumuch dāmghalaīadjaq dāghlyghy*. — Coin pour marquer les monnaies, سکه *sikkè*. — Espèce d'aiguille de tête, à l'usage des femmes, باش مجوهر طویل *bāch ignèci*, اکندسی *mudjevher thoplouq*. — Sorte de tonneau, کوچک وارولجق *vārouldjyq*, کوچک *kutchuk foutchou*, فوچی *t.*

POINÇONNER, v. a., se servir du poinçon, دلمک *delmek*. — Marquer de

l'orfèvrerie, دامغه لیمق *dāmghalanmaq*. — Poinçonner, e, دامغه لیمش *dāmghalanmich*.

POINDRE, v. n., commencer à paraître, چیقوق *tchiquaq*, ت.; ظهور *zouhour it*. — En parlant du jour, صباح اغمرق *sabāh agharmaq*, صباح یری اچلمق *sabāh یری atchilmaq*, کون طوغوق *gun dhoghmaq*. — En parlant de l'herbe qui commence à percer la terre, باش اوج *bāch gueustermek*, کوسترمک *oudj gueustermek*.

POINDRE, v. a., piquer, offenser (peu usité), صنجیق *sandjmaq*, ت. Voy. PIQUER.

POING, s. masc., la main fermée, مشت *iomrouq*, ت.; جمع الکف *djum'*, جمع *djum' ul-keff*, ا. — Donner un coup de poing, یومرق اورمق *iomrouq ourmaq*. — Se battre à coups de poing, یومرق ایله دوکشمک *iomrouq ilè devuchmek*. — Flambeau de poing, مشعله *mech'alè*. — Poing se dit aussi de toute la main, ال *el*, ید *ied*, قلع دست *dest*. — L'épée au poing, قلع *qylidj eldè iken*.

POINT, s. masc., piqure faite avec l'aiguille enfilée, اکنه *dikich*, صوقهی *ignè soqoumou*, ت. — Faire un point d'aiguille, بر اکنه صوقهی *bir ignè soqoumou it*. — Ouvrage de point, fait à l'aiguille, اکنه ایبشی *ignè ichi*. — Point d'Angleterre, انگلستره سوزنیسی *inguiltera seuzenici*. — Point en géométrie, ce qui est sans étendue, نقطه *noqtha*, pl. a. نقط *nouqath*, نقاط *niqāth*. — Point,

en t. de gram., نقطه *noqtha*. — Mettre un ou plusieurs points, نقطه قومق *noqtha qomaq*, وضع نقطه *vaz'y noqtha it*. — Point d'interrogation, علامت استفهام *'alāmeti istifhām*. — Petit trou qu'on fait à des courroies, etc., دلیک *delik*. — Point, douleur piquante, سانجی *sāndji*, وجع کسکین صزی *keskīn syzy*, جمع *vedja'y hādd*. — Douleur de côté, یان اغریسی *iān aghrīcī*. — Point fixe et déterminé, محل یر *ier*, محل *ma-hall*, مرکز *merkez*. — Point fixe, مرکز ثابت *merkezy sābit*. — Point d'équilibre, مرکز موازنه و اعتدال *merkezy muvāzenē vu i'tidāl*. — Point d'appui, مرکز اتکا و اسناد *merkezy ittikiā vu isnād*. — Question sur un objet quelconque, مسئله *mes'elē*, نکته *nuktē*, pl. نکات *nukiāt*; دقیقه *daqīqa*. — Ne négliger aucun point, دقیقه فوت ایتمامک *daqīqa fevt itmemek*. — Sujet de débat, de discussion, بحث *bahs*. — Le principal d'une affaire, نفس الامر *nefs ul-emr*, ما فی نفس الامر *mā fi nefsil-emr*, فص الامر *fass ul-emr*. — C'est le point de l'affaire, نفس الامر *nefs ul-emr boudur*. — Le point de la difficulté, عقده اشکال *'ouqdē echkiāl*. — Le point capital, دقیقه اصلیته *daqīqai asliiē*. — Le point important d'une affaire, مصاحبتک دقیقه مهمه سی *maslahatūn daqīqai muhimmēci*. — État, situation, حال *hāl*. — Les affaires sont en bon point, اموری خوش

حالده در *oumourī khoch hāldē dur*. — Degré, période, مرتبه *mertebē*, pl. a. مراتب *merātīb*; درجه *deredjē*, pl. درجات *deredjāt*. — Être au plus haut point de la gloire, او اعلائی مراتب اقبالده او *a'lāi merātībi iqbāldē ol*. — Au dernier point, extrêmement, غایت الغایه *ghāiet ul-ghāiē*. — Instant, moment, وقت *vaqyt*, ساعت *sā'at*, آن *ān*. — Venir à point, ظهورا - وقتنک کلمک *vaqtindē guelmek*, زوهورا *it*. — Juste à point, تمام وقتنک *tanām vaqtindē*. — A point nommé, وقت موعوده *vaqti mev'ouddē*. — Sur le point, اوزره *uzrē*. — Il est sur le point de partir, گؤتمک اوزره در *gūtmek uzrēdur*. — Objet, matière, particularité, باب *bāb*, خصوص *khouçous*. — Sur ce point, à cet égard, بوبابک *bou bābtē*, بویخصوص *bou khouçoustē*. — Article, ماده *māddē*. — Point du jour, کون اغرمسی *gun agharmaci*, هنگام سحر *henguiāmi sahar*, فجر *fedjr*. — Au point du jour, علی السحر *'ales-sahar*. — Point de vue, lieu où la vue peut se porter, گؤرونش *gueurunuch*, نظارت *nazāret*. — Lieu d'où l'on peut bien voir un objet, ایچون طوره جق *gueurmek itchoun dhoradjaq ier*, بوی *mevqasīn-nazāret*. — Lieu où un objet doit être placé pour être bien vu, گؤز اوره جق *gueuz ouradjaq ier*, مهبط النظر *mehbyth un-nazar*. — Point d'honneur, امیر *emri 'yryz u nāmous*. — De point en point, تقییر و قطمیر

naqır u qythmır. — De tout point, هر وجهله *her vedjhitè.*

POINT, adv. de négation, nullement, هیچ *hitch*, t.; قطعاً *aslā*, اصلًا *qath'ā.* — Point du tout, jamais, قطعاً *aslā vu qath'ā*, a. — Point, pas, يوق *ioq*, يوقدر *ioqtur*, دكل *deil*, t. — Je ne veux point venir, يوقدر رغبتم يوقدر *guclmèè aslā raghbetum ioqtur.* — Il n'y a point de doute, يوقدر شبهه *chubhè ioqtur.* — Il n'a point d'argent, — اقچهسى *aqcheci*, پارهسى *pāraci ioqtur.* — De même que *pas*, la particule *point* se rend en turc par le verbe négatif : Je ne parle point, سوبلهمم *scuïlèmem.*

POINTAGE, s. m., désignation sur la carte du lieu où se trouve un vaisseau, در ياده كمينك بولنديغى محل محل *bilinmek itchoun khar'ıtha uzerindè nichān vaz'y*, a.-t.; تحرير محل *tahriri mahall.*

POINTE, s. f., bout piquant et aigu, سوريك *sivriker*, سوري *sivri*, اوج *oudj*, انوف *unuf*, pl. a. *unuf.* — La pointe d'un couteau, بچاغك اوجى *bitchāghuñ oudjou.* — d'une aiguille, بر اكنهك اوجى *bir ignènuñ oudjon.* — des pieds, اياغك پرمغى اوجى *aiāghuñ parmaghy oudjon.* — En parlant d'un édifice élevé, d'une montagne, etc., باش *bāch*, اوج *oudj*, دپسه *tepe*, رأس *rées*, pl. a. *rous.* — La pointe d'un clocher, بر چالغك *bir tchālyghuñ oudjou.* —

طاعك اوجى — d'une montagne, دپهسى *dhūghuñ oudjou*, tepèci, رأس جبل *réesi djebel.* — d'une île, اطهك اوجى *adhanuñ oudjou.* — Pointe de terre, بورن *bouroun*, ديل *dil.* — Pointe, saveur piquante et agréable, ياقيجلىق *iāqidjilyq*, داد *dād*, t.; حذى *hazy*, لذت *lezzet.* — Être en pointe de vin, de gaieté, كيفى او *kefî ol.* — Pointe d'esprit, نكته *nuktè*, pl. a. *nukiāt*; مضمون *mazmoun.* — Faire des pointes, مضمون ياپمق *mazmoun iāpmaq.* — La pointe du jour. Voy. *point du jour.* — Pointe, aiguillon d'un insecte, دكن *diken*, دورتى *deurti*, نيش *nīch*, ناوك *nāvek.* — Pointe, petit clou, اوفاق اكسر *oufāq ekser*, كوچك اكسر *kutchuk ekser.* — Pointe, coin, angle. Voy. ces mots. — Pointe de graveur, instrument dont il se sert pour graver à l'eau forte, اومه جى قلمى *oimadjî qalemi*, حكاك قلمى *hakkiāk qalemi.* — En pointe, en forme de pointe, اوجى *oudjou*, اوله رق *oudjou sivri olaraq.* — Se terminer en pointe, اوجى *oudjou sivri ol.*

POINTER, v. a., diriger vers un point, بر طرفه طوغرلتمق *bir tharafa dhoghroultmaq*, t. — Pointer le canon, طوب ايله نشان المق *thop ilè nichān almaq.* — contre un bastion, طوبى چيقهه طابيه نك اوزرينه *thopi tchîqma thābianuñ uzerinè dhoghroultmaq.* — Pointer une lunette, بر طرفه دوربينى *dourbunu bir tharafa*

dhoghroultmaq. — Pointer, porter des coups de la pointe d'une épée, قلہ اوجی ایلہ اورمق — سانجیق *qy-lidj oudjou ilè ourmaq, sândjmaq.* — v. n., en parlant des oiseaux qui s'élèvent en l'air, قوش هوالنوب *qouch havālunup iükselmek.* — En parlant de la verdure qui commence à paraître, باش — اوج *bāch, oudj gueustermek.*

POINTEUR, s. m., طوبی نشانہ *thopi nichānè dhoghroulāñ thopdjī, zābyth, t.*

POINTILLAGE, s. m., نقطلمہ *noqthalama, t.; tenaqqouth, a.*

POINTILLE, s. f., نکتہ باطلہ *nuktētī bāthylè, a.*

POINTILLÉ, s. m., manière de graver en petits points, نقطلمہ فنی *noqthalama fenni.* — Ouvrage au pointillé, نقطلمہ ایسی *noqthalama ichi, t.*

POINTILLER, v. a., faire des points avec le crayon, le burin, etc., نقطلمہ *noqthalamaq.* — v. n., contester sur des riens, عبث یرہ *'abes ierè. tchekichmek,* مذاق *indjèlechmek,* اموردہ معارضه *medāqqy ounourde mou'ariza it.* — Dire des choses désobligeantes, دیلہ کوکل قیرمق *dil ilè gueuñul qırmaq,* سوز آتمق *seuz ātmaq.*

POINTILLERIE, s. f., اوفاق تفک *oufāq tufek cheiler itchoun dedi qodou, t.; mudjādelēi bāthylè, a.*

POINTILLEUX, SE, adj., چکشکن *tchekichguen, t.; انجہ لشوب نزاع indjèlechup nizā iden, a.-t.*

POINTU, E, adj., اوجلو *oudjlu, oudjou sivri, t.; سوری sivri, t.; حادّ hādd, مؤنّف muen-nif, a.*

POIRE, s. f., fruit, ارمود *armoud, t.* — Poire de bon chrétien, بوزدغان *bozdyghān armoudi.* — Poire fondante, juteuse, صولو ارمود *soulu armoud.* — molle, ارمود *ïoumouchaq armoud.* — Poire muscadelle, مسکت ارمودی *miskat armoudi.* — d'été, یاز ارمودی *īāz armoudi.* — d'hiver, قیش ارمودی *qīch armoudi.* — Perle en poire, ارمودی انجو *armoudi indjou, دور کتشری الشكل dourri kummesru uch-chekil.*

POIRÉ, s. m., ارمود صویبی *armoud souïi,* ارمود شربتیی *armoud cherbeti, t.*

POIREAU OU PORREAU, s. masc., plante potagère, پراسه *prāça, t.* — VERTUE. Voy. ce mot.

POIRÉE, s. f., plante, بازی *pāzy, t.* Voy. BETTE.

POIRIER, s. m., ارمود اغاجی *armoud aghādji, t.*

POIS, s. m., légume. Pois chiches, خود *noukhoud, vulg. nohoud.* — Petits pois, پزلیه *pizelīa, t.*

POISON, s. m., venin, زهر *zehr, zehir, p.-t.; آغو aghou, t.; سم semm, pl. a. سهوم sumoum.* — Poison mortel, زهر قاتل *zehri qātil.* — Donner du poison, زهر ایچورمک *zehir itchurmek.*

POISSARD, E, adj., بالدري چيلاق *baldiri tchiplāq tharzindē*, t.

POISSARDE, s. f., بالسق صانان *bālyq sātān qāri*, t.

POISSER, v. a., enduire de poix, زفت سورمک *ziflemek*, زفت سورمک *zift surmek*. — Salir avec quelque chose de gluant, بولاشدرمق *boulāchturmaq*, تلطيخ *telthīkh it*. —

Je me suis poissé les mains, المسى *elimī boulāchturdum*. —

Poissé, e, زفتلنميش *ziftlenmich*, بولاشميش *boulāchmich*.

POISSON, s. m., animal qui naît et vit dans l'eau, بالق *bālyq*, *bālouq*, t.; سمک *semek*, pl. a. اسماک *esmāk*, سموک *sumouk*. — Poisson de mer, دکز بالغى *deñyz bālyghy*. — d'eau douce, طانلوصو بالغى *thātlu sou bālyghy*. — Prendre du poisson, بالق اولامق *bālyq āvlāmaq*. — Les poissons, signe du zodiaque, حوت *hout*, برجى *bourdji*.

POISSONNAILLE, s. f. fam., اوافق *oufāq bālyq*, بالق خردهسى *bālyq khourdēci*, اوافغى *bālyq khourdēci*, *oufāghy*, t.

POISSONNERIE, s. f., بالق بازاری *bālyq bāzāri*, بازار *bālouq pāzār*, t.; سوق السمک *souq us-semek*, a.

POISSONNEUX, SE, adj., بالغى *bālyghy tchoq*, بالقلو *bālyqlu*, t.; كثير السمک *kecīr us-semek*, a.

POISSONNIER, ÈRE, s., بالقچى *bālyqtchi*, t.

POITRAIL, s. masc., le devant des épaules du cheval, آنک کوكسى *ātūñ gueūiūçu*, t. — Cheval qui a un beau poitrail, کوكسى دلبر برآت *gueūiūçu dilber bir āt*. — Partie du harnais qui couvre le poitrail, کوكسلك *gueūiūstlik*.

POITRINAIRE, adj. com. et subst., کوكسى علتلى *gueūiūçu 'ylletli*, کوكسى اغرر *gueūiūçu āghyrir*, t.; مصدور *mastour*, a.

POITRINE, s. f., کوكس *gueūiūs*, t.; صدر *sadr*, pl. a. صدور *soudour*; سپنه *sīnē*, p. — La cavité de la poitrine, جوف صدر *djevsi sadr*. — Bonne poitrine, صدر قوى *sadri qavi*. — faible, صدر ضعيف *sadri za'if*. — J'ai mal à la poitrine, وجع *vedja'y sadrum vārdur*.

POIVRADE, s. f., بېرلو طعام *biberlu tha'am terbiēci*, t.

POIVRE, s. m., بېر *biber*, t.; فلفل *fulful*, a. — Poivre long, بېر اوزون *ouzoun biber*. — Poivre d'Inde. Voy.

PIMENT.

POIVRER, v. a., بېرلېمک *biberlemek*, بېر قومق *biber qوماق*, t. — Poivré, e, بېرلوي *biberlu*, بېرلنميش *biberlenmich*.

POIVRETTE, s. f., plante, بېر اوتى *biber oti*, چورک اوتى *tcheurek oti*.

POIVRIER, s. masc., arbrisseau qui produit le poivre, بېر اغاجى *biber aghādji*, شجر الفلفل *chedjer el-fulful*, a. — Petite boîte où l'on met le poivre, بېر حققسى *biber hoqqaci*.

POIVRIÈRE, s. f., بېر قوطوسى *biber qouthouçou*, بېر قابى *biber qābi*, t.

POIX, s. f., قره صاقسز *zift*, قره صاقسز *qara sāqyz*, t. — Poix bouillante,

قینار زفت *qainār zift*. — Enduire de poix, زفت زفتلمک *zifilemek*, زفت زفت سورمک *zift surmek*.

POIX-RÉSINE, s. f., چام ساقزى *tchām sāqzy*, t.; زفت رطب *zift rathb*, a.

POLACRE, OU POLAQUE, s. f., sorte de navire, پوله قه *polaqa*, بر جنس شختور *bir djins chāūqa*, شختور *chakhtour*, t.

POLAIRE, adj. com., قطبى *qouth-bū*, a. — Étoile polaire, قطب شمالى *qouthbi chimāli üldyzy*, قطبى *qouthbi* چیمالی *chimāli* یلدىزى *üldyzy*, كوكب الشمال *kevkeb uch-chimāl*.

PÔLE, s. m., l'une et l'autre extrémité d'un axe immobile, قطب *qouthb*, a. — Le pôle du monde, قطبى *qouthbi 'ālem*. — Le pôle arctique, قطب شمالى *qouthbi chimāli*. — antarctique, قطب جنوبى *qouthbi djenoubi*.

POLÉMARQUE, s. m., سرعسكر *ser-'asker*, t.; رئيس الجيش *rēis ul-djeïch*, a.

POLÉMIQUE, adj. com., جدالى *djedāli*, متصين *mubāhici* مباحثى *mubāhici*, مطارحه *mutezanmin ul-mouthā-rahā*, a. — Ouvrage polémique, مطارحه يى متصين بر تاليف *mouthārahāi moutezammīn bir téélif*.

POLI, s. m., lustre, جلا *djilā*, a.-t.; پرداه *perdāh*, p. — Donner le poli, صيقل *djilā virmek*, جلا ويرمك *saiqal virmek*.

POLI, E, adj., luisant et uni, سيلمىش *silenmich*, جلالو *djilālu*, t.; پرداهلوش *perdāhlu*, پرداهلو *dāhlenmich*, p.-t.; مصقول *masqoul*,

جلالو *delis*. — Acier poli, چليک *djilālu tchilik*. — Civil, honnête, تربيه لو *edebly*, ادب لو *edebly*, تابلو خوبلو *thātlū khouūlu*, تابلو *tchelebi*, t.; مکرم *moukrim*, مؤدب *mueddeb*, کریم النفس *kerīm un-nefs*.

POLICE, s. f., ordre établi pour la sûreté, la tranquillité d'une ville, صابطک نظامى *zābythlik nizāmi*, عساسة *nizāmi beldè*, عساسة *'açācet*, a. — Faire observer la police, صابطک نظامى اجرا ايتدرمک *zābythlik nizāmi idjrā itturmek*. — Administration qui exerce la police, صابط *zābyth*, احتساب *ihtiçāb*. — Chef de la police à Constantinople, احتساب اغاسى *ihtiçāb aghāci*. — Officier, agent de police, احتساب *ihtiçāb meémouri*. — Police, ordre, règlement, en général, نظام *nizām*, صابطه *zābytha*. — La police d'une armée, صابطه *zābytha*. — La police d'une armée, صابطه *zābytha*. — Police d'assurance, کفالت *bir 'askeruñ zābytha vu nizāmi*. — Police d'assurance, سفورطه *kefālet senedi*, سندي *siqourtha senedi*.

POLICER, v. a., mettre, établir la police dans un pays, بر مهلکنه نظام *bir memleketè nizām vermek*, qomaq. — Soumettre à des lois sages et raisonnables, نظام *nizām tahtinè qomaq*, تحتسنه قومق *husni nizāmè alichturmaq*. — Civiliser, تربيه *terbiè it*, ادب اوکرتهمک *edeb eugretmek*, a.-t. — Policé, e, حسن *husni edebè alichmich*,

مؤدب *mu'eddeb*. — Se policer, **حسن** *husni edebè alichmaq*, ادبه الشفق *edeb eugrenmek*.

POLIMENT, s. m., action de polir, **صقل** *djilālama*, **جلا** *djilā*, **صقل** *saql*, a. — Le poliment d'un diamant, **صقل الماسي** *elmāci djilālama*. — État de ce qui est poli, **جلا** *djilā*.

POLIMENT, adv., d'une manière polie, **ادبه** *edebilè*, **چلبيلك** *chlebelik ilè*, t.; **ادبانه** *edebānè*, **ملاطفت** *mulāthefet ilè*, a.-t.; **ادبه** *edebilè*, **اكرام** *ikrām u mulāthefet ilè*, **مكرمانه** *mukremānè*.

POLIR, v. a., rendre uni et luisant, **پر داهلك** *djilā virmek*, **پر داهلك** *perdāhlemek*, **پر داهلك** *perdākhlamaq*, t.; **پر داه** *perdāh it*, p.-t.; **صيقل** *saīqal virmek*, **تدليس** *tasqil, tedlis it*.

— Polir le fer, **پر داهلك** *djilā virmek*. — Au fig., polir l'esprit, les mœurs, **تربيه** *terbiè* *it*, **تهذيب اخلاق** *tehziyi akhlāq it*. — L'étude des lettres polit les esprits, **مطالعه كتب وسيله جلاي** *mouthāla'at koutoub vecilèi djilāi zihvudur*. — Rendre le style plus correct, **تصحیح** *tashih it*. — Polir un ouvrage d'esprit, **بر تالیفی** *bir tvelifi tenqih it*. — Se polir, **پر داهلك** *perdāhlanmaq*,

مجلسی *mudjelli ol*. — Se former à la politesse, **ادبه او كرنمك** *edeb eugrenmek*.

POLISSEUR, se, s., **صیتاچی** *saī-qaldji*, a.-t.; **صقال** *saqqāl*, a.

POLISSOIR, s. m., **مصقل** *mysqal*, **مصقله** *mysqalè, masqala*, a.-t.

POLISSON, NE, adj. et s., petit garçon malpropre et vagabond, **سورتك** *surtuk*, **چوجق** *chodjouq*, **سورتك** *surtuk tchodjouq*, **سوقاق اوغلانی** *soqāq oghlāni*. — Impertinent, **عارسز** *'ārsyz*, **حوارده** *hovārda*. — Homme sans considération, **روسپی** *rospeyi*, **نکبتی** *nekbeti*, **روسپی** *rouspou oghlou*, **قچه اوغلو** *qahpè oghlou, qahp oghlou*, **یرامز** *īrāmaz*. — Qui dit des obscénités, **فحش سويلیچی** *fahch seuileciji*.

POLISSONNER, v. n., faire des polissonneries, **ادبزلک** *edebzlik it*, **حوارده لوق** *hovārdalyq it*. — Dire des polissonneries, **مسخره لوق** *maskharalyq it*. — **ادبزلک سويلمك** *edebzlik seuilemek*, a.-t.

POLISSONNERIE, s. f., action, parole de polisson, **حوارده لوق** *hovārdalyq*, t.; **مسخره لوق** *maskharalyq*. — Obscénité, **ادبزلک** *edebzlik*, a.-t.; **فحش** *fahch*, a.

POLISSURE, s. f. Voy. POLIMENT.

POLITESSE, s. f., manière honnête d'agir, de parler, **چلبيلك** *chlebelik*, t.; **كرم النفس** *kerem un-nefs*, **ظرافت** *zarāfet*, a. — Procédés, attentions conformes à la politesse, **اكرام** *ikrām*.

POLITIQUE, s. f., art de gouverner un État, **اداره ملك** *idārèi mulk*, **علم تدبير** *mudebbirlik*, **امور مملکت** *'ylmi tedbiri ousmouri memleket*, **علم تدبير مملکت** *'ylmi*

tedbîri mulk, a.-t.—Système général résultant des rapports de toutes les puissances entre elles, اصول معاملات *ouçouli mou'amelâti duvel*, مصالح پولیتیقه *polîtîqa*, پولیتیقه *meçâlihi polîtîqyîe*, t.—Étudier la politique, علم تدبیر ملکی مطالعه *'ylmi tedbîri mulki mouthâla'a it*.—Politique, conduite adroite pour parvenir à ses fins, تدبیر *tedbîr*, صنعت *san'at*.

POLITIQUE, adj. com., qui concerne le gouvernement d'un État, ملکی *mulki*, a.—Gouvernement politique, حکومت ملکیه *hukioumeti mulküie*, سیاست ملکیه *siâceti mulküie*. — Maxime politique, اصول ملکیه *ouçouli mulküie*. — Qui s'applique, s'adonne à la politique, دولت *devlet* امور بنی کورن *devlet oumourîni gueuren*, مدبیر امور دولت *mudeb-biri oumouri devlet*.—Versé, instruit dans la politique, مصالح ملکیه یه آشنا *meçâlihi milküieie âchinâ*.—Adroit, qui s'accommode à l'humeur des personnes qu'il a intérêt à ménager, مومآسیه *mumâcyh*, میزآدج *mizâdj-gutr*.—Qui dissimule adroitement ce qu'il pense, مدارا *mumâzyq*, ایدیبجی *mudârâ idîdji*.—Un rusé politique, برمهاذق حیلہ باز *bir mumâzyqy hîle bâz*.

POLITIQUEMENT, adv., مصاحت *maslahati milküieie nazaren*, حسب مصاحت ملکیه *hasbi maslahati mulküie*, a.-t.; پولیتیقه جه *polîtîqadje*, t.

POLITIQUER, v. n. fam. iron., امور

ملکیه یه دائر لاقردی ا *oumouri milküieie dâir lâqyrđi it*, a.-t.

POLLICITATION, s. f., t. de droit, تعهد *te'ahhud*, a.

POLLUER, v. a., souiller un temple, des choses saintes, هیکل شریفی *heikeli cherîfi mourdârlamaq*, اشیای مبارکه یی تنجیس *echîâi mubârekêi tendjîs it*, a.-t.—Se polluer, v. réf., جلق چالمق *djalq tchâlmaq*, دوش از مق *duch azmaq*, احتلام *ihtilâm ol*, احتلام جنابت او *ihtilâm vâqy' ol*, جنابت او *djenâbet ol*.

POLLUTION, s. fém., profanation, مردارله *mourdârlama*. — d'un temple, تنجیس هیکل *tendjîs heikel*. — Péché d'impureté sur soi-même, احتلام *ihtilâm*, جنابت *djenâbet*, a.; دوش از مقلق *duch azmaqlyq*, t.

POLOGNE, pays, له *leh*, له مهلکتی *leh memleketi*.

POLONAIS, E, s. et adj., لهلو *lehlu*, له *leh*.

POLTRON, NE, s., قورقاق *qorqâq*, یورکسز *ïureksyz*, گوشک *guevchek*, مخنث *ghâiretsyz*, a.-t.; غیر تنسز *moukhannes*, a.

POLTRONNERIE, s. f., قورقاقلق *qorqâqlyq*, یورکسزلیک *ïureksyzlik*, t.; جبان *djebânet*, a.

POLYACANTHE, adj. com., دکنی *dikeni tchoq*, t.; کثیر الاشواک *kecîr ul-echvâk*, a.

POLYAMATYPER, v. a., بسمه *basma khou-thouthy qâliba deukmek*, t.

POLYANTHÉ, E, adj., چیچکی

كثير *tehtëhegui tchoq*, t.; *كثير* *kecir ul-ezhār*, a.

POLYANTHÈA, s. masc., مجموعة *medjmon'at ul-munte-khabāt*, a.

POLYCRATIE, s. f., حكومت الاغنيا *hukioumet ul-aghniā*, a.

POLYCHRESTE, adj. com., درلودرلو *turlu turlu içhlerè iarār*, t.; صالح لاعمال المتعدده *sālyh li-a'māli-l-mūte'addidè*, a.

POLYÈDRE, s. m., كثير القواعد *kecir ul-qavā'id*, كثير الصفحات *kecir us-safhāt*.

POLYGAME, s. m. et f. Homme marié à plusieurs femmes, نيجه *nūljè qārilerè evlenmich Adem*, چوق قاريسى *tchoq qārisci olān kichi*, t.; كثير نكح *nekkiah*, نكح *noukh*, كثير الزوجات *kecir uz-zevdjt*.—Femme mariée à plusieurs hommes à la fois, قوجهسى چوق اولان عورت *qodjaci tchoq olān 'avret*, كثيرة *kecîret ul-ezvdj*.

POLYGAMIE, s. fém., كثرة النكاح *kesret un-nikiāh*, تعدد نكاح *te'addudi nikiāh*, a.

POLYGARCHIE, s. fém., باشلرک *bāchlaruñ tchoqloughy*, t.; چوقلغى اشخاص كثيره نك حكومتى *echkhās kecîrenuñ hukioumeti*, a.—t.

POLYGLOTTE, adj. com., درلو درلو *turlu turlu dildè olān*, t.; مختلفى الالسنه *moukhtelif ul-luçunet*, a.—Dictionnaire polyglotte, *es-sinèi moukhtelifèi hāvi loughat*.

POLYGLOTTE, adj. com., درلو درلو *turlu turlu dildè olān*, t.; مختلفى الالسنه *moukhtelif ul-luçunet*, a.—Dictionnaire polyglotte, *es-sinèi moukhtelifèi hāvi loughat*.

POLYGLOTTE, adj. com., درلو درلو *turlu turlu dildè olān*, t.; مختلفى الالسنه *moukhtelif ul-luçunet*, a.—Dictionnaire polyglotte, *es-sinèi moukhtelifèi hāvi loughat*.

POLYGOËNE, adj. com. et s. m., كوشهسى ويانلرى چوق *keuchèci vè iūnlari tchoq*, t.; كثير الاضلاع *kecir ul-azlā*, كثير الزوايا والاضلاع *kecir uz-zevūā vel-azlā*, a.—Polygone régulier, منتظم اولان شكل كثير *moumtazem olān chekli kecir uz-zevūā vel-azlā*.

POLYGRAPHE, s. masc., تصنيفات *tasnîfūti kecîrenuñ mu'ellifi*, a.—t.

POLYGRAPHIE, s. f., علم تحريرات *'ylmi tahrîrāti moukhtelifè*, a.

POLYMATHE, s. masc., معارف *me'ārifi moukhtelifèi āchinā*, a.—p.

POLYMATHE, s. f., معارف مختلفه *me'ārifi moukhtelifè 'ylmi*.

POLYNÉSIE, s. f., كثرة الجزاير *kesret ul-djezāir*.

POLYONYME, adj. com., اسمى ذوه *ismitchoq olān*, t.; ذوه *zou' esmūi kecîrè*, a.

POLYPE, s. m., animal qui ressemble à une plante, نباته بکزر بر حيوان *nebātè beñzer bir haivān*.—Animal marin qui a plusieurs pieds, اختاپوت *akhtāpout bālyghy*, t.; بالغى *akhtabout*.—T. de chir., sorte d'excroissance de chair. Voy. EXCROISSANCE, LOUPE.

POLYPEUX, se, adj., لحم زايدہ *lahmi zāidè mute'allyq*, a.—لحم زايدى *lahmi zāidii*, a.

POLYPHARMACIE, s. f., علاجك *'ylādjuñ kesreti*, a.—t.

POLYPODE, s. m., plante, بسفايج

besfäüdj, الكلب اضراص *azräs ul-kelb*, a.

POLYSPERME, adj. com., تخمى جوق *tokhoumi tchoq*, t.; كثير البزر *kecir ul-bezr*, a.

POLYSYLLABE, adj. com. et s. Mot —, كلمة كثيرة الاجزا *kelimeti kecîret ul-edjzâ*, a.

POLYSYNODIE, s. f., كثيرة المجالس *kecîret ul-medjâlis vel-muchâveret*, a.

POLYTECHNIQUE, adj. com., كثير العلوم ولغنون *kecir ul-'ouloum vel-funoun*. — École polytechnique, علوم رياضيه وفنون مختلفه مكتبى *'ouloumi riâzûie vè funouni moukhtelifè mektebi*.

POLYTHÉISME, s. m., شرك *chirk*, الله مذهب الاشراك بالله *mezheb ul-ehchrâk billâh*, a.

POLYTHÉISTE, s. m., اهل شرك *ehli chirk*, مشرك *muchrik*, pl. a. مشركين *muchrikîn*.

POMMADE, s. f., ياغ *tâgh*, t.; مرهم *merhem*, a. — pour les cheveux, صاچلرى ياغليه جق مرهم *sâchtlari iâghlaïadjaq merhem*. — pour les lèvres, طوداق مرهمى *dhoudâq merhemî*.

POMMADER, v. a., ياغلق *tâgh-lamaq*, t. — Pommader les cheveux, صاچه ياغ سورمك *sâtcha iâgh surmek*.

POMME, s. f., الف *elmâ*, t.; تفاق *tuffâh*, a. — Au fig., pomme de discorde, sujet de division, بوزشقلاق *bozouchouqlaq sebebi*, باعث *bâ'yçi munâfeça*. — Pomme de terre, ير الماسى *ier elmâci*. —

Pomme de pin, اغاچينك قوزاغى *tchâm aghâdjînuñ qozâghy*, چام

فستعى *tchâm fustughy*. — Pomme d'amour, tomate, فرنك بادلجانى *frenk pâtlidjâni*. — Pomme épineuse, fruit du stramonium, تاتوله *tâtoula*.

— Pomme, le dedans compacte et ramassé des choux, des laitues, etc., كوبك *gueubek*. — Une pomme de chou, لحنه كوبكى *lahana gueubegui*. — Pomme d'Adam, éminence au devant de la gorge, جوز الحلق *djevryz ul-halq*. — Pomme, ornement de bois, de métal, etc., fait en forme de pomme, يوالق *iouwâlaq*, طپوز *thopouz*.

POMMÉ, s. m., cidre fait avec des pommes, الما صوبى *elmâ souï*, الما زارنكى *elmâ nârengui*, t.

POMMÉ, e, adj., formé en manière de pomme, الما شكلنك *elmâ cheklîndè*, t.; ملفوف *melfouf*, a.

POMMEAU, s. m., د''une épée, قلج *qylidj qabza-cinuñ deuïmèci*. — d'une selle, اير قاشى يوالغى *eïer qâchi-iouwâlaghy*.

POMMELÉ, e, adj., اخرج اولمش *akhredj olmuch*. — Cheval pommelé, پلنك رنكى *pelenk rengui*.

POMMELER (Se), v. pron., پارچه *pârtcha pârtcha bouloutler ol*. — En parlant des marques mêlées de gris et de blanc qui se forment sur certains chevaux, اخرج او *akhredj ol*.

POMMER, v. n., كوبيكلنمك *gueubektenmek*, باغلق *gueubek bâghlamaq*, t. — Pommé, e, كوبكلو

gueubeklu. — Choux pommé, کوبکلو
gueubeklu lahana. — Au fig. et
 fan., un fou pommé, صرف دلی
syrf deli. — Une sottise pommée,
 صرف بوداللق *syrf boudälalyq.*

POMMERAIE, s. f., المالق باغچهسی,
elmälyq bāghtchēci, المالق *elmälyq.*

POMMETTE, s. fém., ornement en
 forme de petite pomme. Voy. POMME.
 — Partie haute, éminente de la joue,
 یکانق کویکی *īānāq-guēmiḡui,* t.;
 غیر الوجنته *'yr ul-vedjnet,* a.

POMMIER, s. m., الما اغاجی *elmū*
aghādji, t.; شجر التفاح *chedjer et-*
tuffāh, a.

POMPE, s. fém., machine à élever
 l'eau, تلومبه *thouloumba,* t.

POMPE, s. fém., appareil superbe,
 somptuosité, دارات الای *dā-*
rāt, طنطنه *thanthuna,* t.-p.; احتشام
 موکب *hachmet,* حشمت *hachmeti,*
mevkeb, عنوان *'unvān,* a. — La
 pompe d'une entrée solennelle, دخول

دکھول *dukhoul ālāi.* — Pompe royale,
 حشمت پادشاهی *hachmeti pādī-*
chāhi. — funèbre, جنازه الای *dje-*
nāzē ālāi. — La pompe du discours,
 du style, طمطراق الفاظ *thamtha-*
rāqy el-fāz. — Pompes, vanités mon-
 daines, زخارف دنویته *zakhūrifi*
dunīēviē.

POMPER, v. a., épuiser avec la
 pompe, تلومبه ایله چکک *thou-*
loumba ilē tchekmek, تلومبه چکک
touloumba tchekmek, t.; - نرف
 استنزاف *nezf, istinzāf it.* — Au
 neut., faire jouer une pompe, la met-
 tre en mouvement, طولومبیدیسی

thoulombāi ouīnātaq.
 — Pomper l'eau d'un vaisseau, کینک
guemīnuī souīni صویننی چکک
tchekmek. — Pomper, boire, fam. et
 pop., ایچمک *itchmek.*

POMPEUSEMENT, adverbe, - آلی
 داراتله *ālāi, thanthana ilē,* ایله
 دبدبه *dārātīlē, t.;* عظمتله *'azametīlē,*
 دبدبه *debdebēi 'azimē ilē.* —
 S'exprimer pompeusement, طمطراق
thoumthou-
rāqy el-fāz ilē ifādēi merām it.

POMPEUX, SE, adj., طنطنه لو *than-*
thanalū, دبدبه لو *debdebēlu,*
 داراتلو *thoumthourāqlu,* طمطراقلو
dārātlu, a.-t.; مطنطن *mouthan-*
than, a. — Un cortège pompeux,
 طنطنه لو بر الای *thanthanalū bir*
ālāi.

POMPIER, s. m., qui fait les poin-
 pes, et soldat qui les fait agir,
 تلومبه جی - تلومبه جی *touloum-*
badji, t.

POMPON, s. m., ornement de peu
 de valeur, بزک *bezek,* دوزکن *duz-*
gun, قاری زینتی *qāri zīneti.* —
 Touffe de laine, پوسکل *puskul, t.*

POMPONNER, v. a., بزه مک *bezē-*
mek, دوزکنتمک *duzgunāletmek,*
 بیجی ایله دوناتمق *djīdji*
bīdji ilē donātaq. — Se pomponner,
 بزهنمک *bezēmek, t.;* تزین
tezeīnn it.

PONANT, s. m., غرب *gharb,*
 مغرب *maghreb, a.*

PONÇAGE, s. m., سونکر طاشی
sunguer thāchi silmēci,
 سونکر طاشی ایله سله *sunguer*
thāchi ilē silmē, t.

PONCE, adj. (Pierre), سونکر طاشی *sunguer thāchi*, t.

PONCEAU, s. m., sorte de pavot sauvage, بر نوع یبان افیون چبچکی *bir nev'y iabān afioun tchltchègni*. Voy. COQUELICOT. — Petit pont d'une arche pour passer un ruisseau, کمر جک کوپر بچک *keuprudjik*, کمر جک *kemerdjik*.

PONCEAU, adj. com., rouge très-vif, آل *āl*. — Un ruban ponceau, آل رنگی بر شریست *āl rengui bir chirît*.

PONCER, v. a., frotter avec du charbon réduit en poudre, کهور *keumur tuzou ilè silmek*, t.

PONCHE, ou PUNCH, s. m., پونچ *pountch*, عرقلو لیمونته *'araqlu lî-mounata*, t.

PONCIRE, s. m., بغایت اری *beghâiet iri lîmoun*, کباد لیمونی *kubād lîmouni*, t.

PONCTION, s. f., ouverture faite au ventre d'un hydropique, قارنی دله *qârni delnè*, t.; ابزال بطن *ebzâli bathu*, a.

PONCTUALITÉ, s. f., دقت *dyqqat*, تقید *teqâiud*, a. — Vous êtes d'une grande ponctualité, امر انجامزده *emri indjâzde dyqqatyñuz deredjè kemâldèdur*.

PONCTUATION, s. f., l'art de ponctuer et action de ponctuer, نقطه لاه *noqthalama*, t.; تنقیط *tenqîth*, a.; ترتیب نقط و اشارتک معرفتی *tertîbi nouyouth u ichâretuñ ma'rifeti*. — Ponctuation, dans les langues orientales, se dit des points dont on se sert

pour suppléer aux voyelles, حرکت *hareket*, pl. a. حرکتات *harekiât*.

PONCTUEL, LE, adj., مقید *mou-qâiud*, a.; دقتلی *dyqqatli*, a.-t.; ایشی دقتلو ایشلیان *ichi dyqqatlu ichleïân*, سوزنده طور *seuzindè dhourour*.

PONCTUELLEMENT, adv., دقتلوچه *dyqqatludjè*, تقید اویره *teqâiud uzrè*, دقت ایله *dyqqat ilè*, a.-t.; وقتتی بلا تخلق *bilâ tekhalluf*, شاشور میهرق *vaqti chāchurmaïa-raq*, وقتتله *vaqtindè*, دقیقه فوت *daqîqa fevt itmeïèrek*.

PONCTUER, v. a. et n., نقطه لاق *noqthalamaq*, نقطه قومق *noqtha qomâq*, تنقیط *tenqîth it*, a.-t.; وضع نقط و اشارات *vaz'y nouyouth u ichârât it*.

PONDÉRABLE, adj. com., طارنلمسی *thârtilmaci munkin*, وزنه ممکن *veznè tchekilur*, a.-t.

PONDÉRATION, s. f., موزانه الاشکال *nevâzenet ul-echkiâl*, a.

PONDEUSE, adj. fém., qui pond, یهور طابییجی *ioumourthlaïdji*.

PONDRE, v. a. et n., یهور طلق *ioumourthalamaq*, یهور طه *ioumourtha it*, t.

PONT, s. m., construction sur une rivière pour en faciliter le passage, کپری *keupri*, کپری *keupru*, t.; جسر *djîsr*, pl. جسور *djuçour*. — Pont en pierre ou en bois, طاش یا *thāch iā aghāilj keupri*. — Pont de bateaux, قایق *qâiq keupruçû*, کوپر یسی *طومباز*

كوپرىسى *thoumbāz keupruçu*. — Pont-levis, قالقر كوپرى *qūlqar keupru*. — dormant, يولو كوپرى *ierlu keupru*. — tournant, چكلور, قره ييه كوپرى *qaraie tchekilur keupru*. — volant, سال *sāl*. — Pont, t. de mar., tillac, گهسى اوستى *guemi ustu*, قپاق *qapāq*; انبار *ambār*. — Un vaisseau à trois ponts, اوچ انبار لوبر, كمي *utch ambārlu bir guemi*. — Ponts et chaussées, tout ce qui concerne les grands chemins et les voies, كوپريلر و قالدريم دوشه لويوللر, *keupruler vè qāldirim duchelu iollar*.

PONTE, s. f., action de pondre, مورطله *ïoumourthlama*. — Temps de pondre, مورطلمه وقتى *ïoumourthlama vaqti*. — OEnfs pondus, مورطلمش *ïoumourthlanmich* ïoumourtha, مورطلايش *ïoumourthlāich*, t.

PONTÉ, e, adj., انبارلو *ambārlu*, t.

PONT-EUXIN, la mer Noire, قره باهرى *qara deñyç*, t.; بحر سياه *bahri sīah*, a.

PONTIFE, s. m., personne sacrée qui a juridiction et autorité sur les choses de la religion, باش پاپاز, *bāch pāpāz*, پطريق *pathrīq*, t.; جائلق *imāmi a'zem*, a.; *djācelyq*. — Le souverain pontife, le pape, ريم پاپا *rīm pāpā*.

PONTIFICAL, e, adj., امام عظمه *imāmi 'azemē dūr*, a.-t.; جائلقى *djācelyqī*, a.

PONTIFICALEMENT, adv., پطريقجه *pathrīqdjē*, t.; رسوم جائلقىته ايله *rouçoumi djācelyqūic ilē*, امام اعظم

طرزىلك *imāmi a'zem tharzindē*, a.-t.

PONTIFICAT, s. m., dignité de grand pontife, پطريق رتبسى *pathrīqlyq rutbēci*. — de pape, پاپالىق *pāpālyq pāieci*, مسندى *mesnedi*, t.

PONTON, s. m., sorte de barque, طومباز *thoumbāz*, t. — Bateau de enivre transporté à l'armée sur chariot pour le passage des rivières, عسكر ك معينه كوتر بلان باقردين *'askeruū me'ietinē gueuturīlān hāqyrdan gnetchīd*, t.

PONTONNAGE, s. mase., كچيد كوپرى *guetchīd uqchēci*, عايدى *keupru 'avāidi*, t.

PONTONNIER, s. m., كچيد عايدى *guetchīd 'avāidi tahsildāri*, t.

POPE, s. m., prêtre du rit grec ou russe, پاپاز *pāpāz*, t.

POPLITAIRE, ou POPLITÉ, e, adj., ديزك ايج يوزينه متعلق *dīzuū itch ūzinē mutē'allyq*, a.-t.; خنبى *khymbūi*, a.

POPULACE, s. f., بيياغى خلق *bāiāghy khalq*, اشاغى خلقى *achāghy khalqy*, t.; اسافل الناس *eçāfil un-nās*, a.

POPULAIRE, adj. com., du peuple, qui le concerne, خلك *khalquū*, t.; مختص باسافل الناس *moukhtass be-eçāfil un-nās*, a. — Expression عوام ناس تعبىرى *'avāmmi nās ta'biri*. — Populaire, qui se fait aimer du peuple, كندوبى *guenduūi khalqu sevdu-rur*, خالقتون سونش

viamich, محبوب قلوب عامه *mah-boubi qouloubi 'āmmè*, a.; عوام پسند *'avāmm pecend.* — Très-répandu, خلق اراسندك مشهور *k'ialq arācindè mechhour.*

POPULAIREMENT, adv., اشاعی *achāghy khalqy guibi*, خلقی کبی *'avāmmi nās guibi*, عوام ناس کبی *'avāmmi nās mizādji uzrè.*

POPULARISER, v. a., خلق بیندك *khalq bēinindè nechru i' lān it*, نشر و اعلان *u i' lān it*, a.-t.

POPULARISER (Se), v. pron., خلقك *khalquū mouhabbeti guenduic djelb it*, محبتی کندویبه جلب *khalquū gueñuluni qāpmaq*, ا. - t.

POPULARITÉ, s. f., conduite propre à gagner la faveur du peuple, خلقك *khalquū gueñuluni qāpma*, ا. - t.; جلب قلوب عامه *djelbi qouloubi 'āmmè*, a. — Crédit près du peuple, خلقك محبتی *khalquū mouhabbeti*, حسن ظن عامه *husni zanni 'āmmè*, عوام پسندی *'avāmm pecendi.*

POPULATION, s. f., quantité d'habitants que renferme un pays, بر اهالی *bir memleketuñ 'adedi ehālīci*, ا. - t.; اهالی *ehālī*, a.; شینلك *chenlik*, t.; معهوریت *ma'mourīet*, a.

POPULEUX, SE, adj., شینلكی *chenligui tchoq*, t.; معهور *ma'mour*, a.; اهالیسی کثیر *ehālīci kecīr.*

PORACÉ, E, adj., t. de méd., پراسه

پراسه رنگندك *prāca renklu*, رنگلو *prāca renguindè*, t.

PORC, s. m., طوكز *dhoñouz*, vulg. *dhomouz*, t.; خنزیر *khynzyr*, pl. a. خانزیر *khynzīr.*

PORC-ÉPIC, s. m., کرپی *kirpi*, اوقلی کرپی *oqli kirpi*, t.

PORC-MARIN, s. m., بر نوع طوكز *dhoñouz bālyghy*, t. بالعی *bir nev'y dhoñouz bālyghy*, t.

PORCELAINE, s. f., فغفور *faghfour*, t. — Porcelaine de la Chine ou du Japon, فغفور چینسی *faghfour tchīntci.* — Vases de porcelaine, اوانی فغفور *avānī faghfour.* — En porcelaine, qui est de porcelaine, فغفوری *faghfourī.* — Tasse de porcelaine, فغفوری فجان *faghfourī findjān.* — Porcelaine de Saxe, ساقسونیا *sāqsoniā.*

PORCHE, s. m., کلبسانك قپوسی *kelicānuñ qapouçou araci*, ارهسی *arəsi*, دهلیز *dehlīz*, t.; کهر التی *kemer alti*, t.; دهالیز *dehālīz*, pl. a.

PORCHER, s. m., طوكز چوبانی *dhoñouz tchobāni*, t.

PORE, s. masc., petit trou dans la peau par où l'on transpire, تردلیکی *terdelīgui*, t.; مسام *meçāmm*, a. Ce mot ne se dit guère qu'au pluriel, مسامات *meçāmmāt.* — Petites ouvertures de toute sorte de corps, دلیکلر *indjè delīkler*, منفذ خفی *menfezy khafī*, pl. a. منافذ خفیة *menāfzy khafīi.*

POREUX, SE, adj., مساملو *meçāmmu*, a. - t.; ذو مسامات *zou meçāmmāt*, ذو منافذ *zou menāfzy*, a.

POROSITÉ, s. f., کیفیت مسامیتة *keif'üeti meçämüet, a.*

PORPHYRE, s. m., سماق طاشی *sumâq thâchi*, مرمر سماقی *samâqy mermer, t.*

PORPHYRISE, v. a., سماق طاشی *sumâq thâchi* اوزرینه از مک *uzerîne ezmek, t.*

PORREAU, s. m. Voy. POIREAU.

PORT, s. m., lieu propre à recevoir des vaisseaux, لیمان *lîmân, t.*;

مرسا *mersâ, pl.* مراسی *merâci.* —

Port franc, کهر کردن معاف اولان *gucumrukten mou'âf olân lî-*

mân. — Port de mer, دکز لیمانی *deñyz lîmâni*, اسکله *iskelê.* — Le

quai sur le bord de la mer, دکز *deñyz* یالیسی *üälîci.* — Au fig., lieu

de repos, de tranquillité, محل *meçl*

عزلتگاه *mâhalli istirâhat*, استراحت *'euzletguîâh.* — Port de salut,

دارالامان *selâmet zeri*, سلامت یری *dâr ul-amân.* — Port, t. de mar.,

capacité pour contenir et porter, یوک *ünk alma*, استیعاب *istî'âb.* —

Le port de ce navire est de deux cents

بو کبی ایکی یوز قدر *bou guemi iki üz qadar*

فوتچو *foutchou aleur.* — Salaire pour le

transport, نقل اجرتی *naql euljreti*,

مکتوب نقلی اجرتی و بومک *naqlîiê.* — Payer le port de

lettre, مکتوب نقلی اجرتی و بومک *mektoub naqli euljreti vîrmek.* —

Port d'armes, سلاح طاشیمه - کتورمه *silâh thâchîma, gueturmê,* حمل سلاح *hamli silâh.* — Port, maintien, con-

تینت نجابت و عظمت *hüeti nedjâbet u 'azamet.*

PORTABLE, adj. com., کتورلور *gueturilur*, کتورلمسی ممکن *gueturilmêci munkin, t.*

PORTAGE, s. m., کتورمه *gueturmê*, نقل *turmê*, یوکلمه *üklenmê, t.*; حمل *naql, haml, a.*

PORTAIL, s. m., بیوک قپو *buük qapou, t.*; دروازه *dervâze, p.*; باب *bâbi kebîr, a.*

PORTANT, e, adj. (Bien), صاغ *sâgh*, و سالم *sâgh u sâlim, a.*

— Mal portant, مزاجسر *mizâdjsyz,* ناخوش *nâkhoch, p.*

PORTATIF, IVE, adj., کتورلمسی *gueturilmêci qolûi, t.*; سهل *sehl un-naql*

خفیف الحمل *khafîf ut-hamel, a.*

PORTE, s. f., ouverture pour entrer ou sortir, قپو *qapou*, قپی *qapi, t.*;

باب *bâb, pl. a.* ابواب *ebvâb.* — Grande porte, بیوک قپو *buük qapou.* — Petite — کوچک قپو *kutcheq qapou.* — cochère, بیوک *qonağk biyok*

قوناغک *qonağk biyok* قپو *qonâghuñ buük qapouçou.*

— entr'ouverte, یاری اچلیش قپو *târi atchilmich qapou.* — Fausse

porte, یاری اچلیش قپو *sâkhtê qapou.* —

Porte à deux battants, یکی قنادلو *iki qanâdlu qapou.* — de derrière,

ارد قپو *ard qapou.* — Mettre à la

porte, chasser, قوغماق *qoghmaq,* قپودن دیشاری *qapoudan dîçhâri*

یت. — Aller de porte en porte, قپودن *qapoudan qapouîc vârmâq.* — A porte close, en secret,

تنها یرده *tenhâlyqtê,* تنهالقلک *tenhâ*

ierdè. — La Porte ottomane, ou la Sublime-Porte, دولت عليه *devleti 'alüè*, در باب عالی *bābi 'ālī*, در سعادت *deri se'ūlet*. — Porte, au fig., faux-fuyant, عذر *'euzr*, عذر باطل *'euzr bāthyl*, بهانه *behānè*.

PORTE-AIGUILLE, s. m., ايکنه نك - ايکنه ييه کچوريلان صاب - قلبی *ignènuñ, ignèè guetchurılān sāv, qalibi, t.*

PORTE-ARQUEBUSE, s. m., خنکار *khou:nkiār tu-fenk dji bāchūci, t.*

PORTE-BAGUETTE, s. m., تفنک يا *tufenk iā pichtovuñ tchybouq halqaci, t.*

PORTE-BALLE, s. m., بوغچه جي *boghtchadji, t.*

PORTE-CHOUX, s. m., سبزواتجي *sezzevādji bārgūiri, t.*

PORTE-CLEFS, s. m., اناختاری *anākh-tāri gueturen zindāndji khalfaci, t.*

PORTE-DRAPEAU, s. m., بيراقدار *bairāqtār.*

PORTÉ, e, adj., enclin, مایل *māil, a.*

PORTÉE, s. f., ventrée, بر طوغش *bir dhoghouch iāvrouleri, t.*; حمل *netādji vāhid,*

haml, a. — Distance qu'on peut atteindre avec une arme à feu ou de trait, منزل *ārum, alum,*

طوب *menzyl.* — La portée du canon, طوب منزلی *thop menzyl.* — A la portée de la main, ال يتشور پرده *el ietichur ierdè,*

ال التلک *el altindè.* — Portée de la voix, de la vue, سس يا خود *ses iākhod* کوز ايرشه چک پر قدر

gueuz irichedjek ier qadar. — Portée, étendue, capacité de l'esprit, طاقة *thāqat, استطاعة istiithā'at.* — Entreprendre au delà de sa portée, فوق الطاقات اولان ايشلره تصدی *fevq uth-thāqat olān ichlerè teçaddi it.* — Ce que peut faire une personne en raison de ses talents ou de sa fortune, اقتدار *iqtidār, لياقت liāqat.* — Étendue d'une pièce de bois mise en place, بوی اوزونلق *ouzunlyq, بوی boi, طول qald, قد thoul.*

PORTE-ENSEIGNE, s. masc. Voy. PORTE-DRAPEAU.

PORTE-ÉPÉE, s. m., قلع باغي *qylidj bāghy, t.*

PORTE-ÉTENDARD, s. m., سنجقدار *sandjaqtār, t.*; حامل لوا *hāmili livā, مير علم mīri 'alem, a.*

PORTE-ÉTRIER, s. m., اوزنکی *uzengui qāichi, t.*

PORTE-FAIX, s. m., حمال *hammāl, a.*; کورتوريجی *ük guetu-rīdji, t.*

PORTE-FEUILLE, s. masc., جزدان *djuzdān, t.*

PORTE-MALHEUR, s. m., قدمسز *qademsyz, اوغورسز oghoursyz, t.*; مشوم *mechoum, a.*

PORTE-MANTEAU, s. m., جامه دان *djāmèdān, هکبه heibè, t.*

PORTE-MASSÉ, s. m., طوپوزدار *thopouzdar, t.*

PORTE-MONTRE, s. m., ساعت *sā'at iastighy, t.*

PORTE-MORS, s. m., کم قایشی *guem qāichi, bāghy, t.*

PORTE-MOUCHETTES, s. m., موم *moum maqaci thab-laci, t.*

PORTER, v. a., soutenir en l'air, être chargé du poids de..., کۆتورمک *gueuturmek*, يوکلنوب کۆتورمک *üklenup gueuturmek*, يوکلنمک *üklenmek*, t.; حامل او *hāmil ol*, haml it, استحمال او *istihmāl it*, a.-t. — Porter sur la tête, باش کۆتورمک *bāch uzerindē gueuturmek*. — dans la main, الك کۆتورمک *eldē gueuturmek*. — sur le dos, ارقده کۆتورمک *arqada gueuturmek*. — L'un portant l'autre, بری بری اوستنه حساب اولندرق *biri biri ustunē hyçāb olounaraq*. — Transporter, طاشمق *thāchīmaq*, کۆتورمک *gueuturmek*, نقل او *naql it*, التمک *iletmek*. — Supporter, چکمک *tchekmek*. — Porter un fardeau, - يک چکمک *ük tchekmek*, کۆتورمک *gueuturmek*. — Porter, avoir sur soi, اوزرنسک *uzerindē gueuturmek*, طاشمق *thāchīmaq*, اوزرنه *uzerindē almaq*, طوتهق *thoutmaq*, بيله المق *bilē almaq*. — En parlant de ce qui sert à l'habillement, à la parure, کیمک *guēmek*, اکتسا او *thāqynmaq*, طاقنمق *iktiçū it*. — Porter le denil, سپاه کيک *sīāh guēmek*, ماتم الباسيله کينمک *mātem elbācile guēnmek*. — une bague au doigt, پرمقده يوزک طاقیق *parmaqta üzük thāqmaq*. — Porter la barbe, او صقالی *saqāli ol*, صقاللو او *saqāllu ol*. — Porter la tête haute, باشی يوقاری طوتنق *bāchi iōqāru thoutmaq*. — Porter, causer, پيدا ايتدرمک *pēidā itturmek*,

ایراث - ایتاق *gucturmek*, اوغور *irās, iqā' it*. — Porter bonheur, کۆتورمک *oughour gueuturmek*. — malheur, اوغورسزلق کۆتورمک *oughoursyzlyq gueuturmek*. — Porter un coup, فرامق *ourmaq*. — Porter coup, atteinte, خلل کۆتورمک *khalēl gueuturmek*, ایراث سکتنه او *irāci sektē it*. — Porter la main, toucher, ال اورمق *ioqlamaq*, - اوزاتنق *el ourmaq, ouzātmaq*. — Porter ses regards, sa vue sur..., کوز دیکهک *gucuz dikmek*, نظر او *nazar it*, سالمق *sālmaq*. — Porter, produire, donner, محصول ویرمک *vīrmek*, ویرمک *mahsoul vīrmek*. — Porter des fruits, کۆتورمک *iemich gueuturmek*. — Arbre qui porte de beaux fruits, گوزل میوه ویرر براغاج *guzel meivē vīrur bir aghādj*. — Argent qui porte intérêt, فایض ویرر اقچه *fāiz vīrur aqtchē*. — Porter secours, امداد *indād vīrmek*, ویرمک *indādē guelmek*. — Porter, souffrir, endurer, چکمک *tchekmek*. — Porter la peine, جراسنی چکیک *djezācini tchekmek*. — Porter la santé, boire à la santé, شقنه ایچمک *'ychqynē itchmek*. — Appuyer, soutenir, طورمق *dhāānmaq*, طورمق *dhourmaq*. — Inciter, exciter à quelque chose, قندرمق *qyndurmaq*, - سوق *sevq, terghīb it*. — Porter amitié à quelqu'un, بر کمنسده *bir kimesnēi mouhabbet it*. — Porter honneur, respect, بر کمنسده یی توقیر و تعظیم *bir kimes-*

nëi tevqîr u ta'zîm it. — Porter la parole, *بسط کلام basthy kelâm it.* — témoignage, *شهادت chehâdet it.* — attention, *دقت dyqqat it.* — اظهار دقت *izhâri dyqqat it.* — Porter, contenir, *متضمنه mute-zammin ol.*

PORTER, v. n., en t. de mar., faire route vers un point, *طوغریلمق dhoghroulamaq, دونمک deunmek.* — Se diriger, aller vers..., *عزیمت 'azîmet it.* — Atteindre, *ایرشمک irichmek, وارمق vârmac, واصل او vâcyl ol.* — Toucher au but, *نشانه اصابت ا nichânè ourmaq, اورمق içâbet it.* — Porter à faux, *بوشلک bochta dhourmaq.* — Tendre, en parlant d'un discours, *منتہی او muntehi ol, وارمق vârmac, منجر او mundjîr ol.* — Tirer à bout portant, *سلاحی برکمسنه نك اوزرینه طیادرق silâhi bir kimesnènuñ uzerîne dhaîâdaraq atmaq.*

PORTER (Se), v. pronom. (bien), *و عاقبت اوزره او syhhat u 'âfîiet uzrè ol, حال صحتده او, hâli syhhattè ol.* — Comment vous portez-vous? *مزاجکز نیجه در mizâdjînyz nîdjèdur, نصل سکز nacyl syñyz.* — S'appliquer avec ardeur à une chose, *دوروشوب چالشقی dourouchoup 'ichâlichmaq, غیرت هر ایشده غیرت her ichtè ghâiret ilè sa'y u iqtâm it.* — Avoir du penchant, de l'inclination pour une chose, *گوهی گوهی گوهی gueuñul chekmek, میل او meil it, مائل او mâil ol.* Se porter au bien, *او خیره مائل او, خیره مائل او, خیره مائل او.*

khairè mâil ol. — En t. de prat., se porter partie contre quelqu'un, *ببر کمسنه نك اوزرینه دعواچی او bir kimesnènuñ uzerîne da'vâdji ol.* — Se porter appellant, *اخر دعوائی دا'vâii akher meh-kemètè naql it.* — Se porter pour héritier, *وارثلك دعواسنه مبادرت ا vârislik da'vâcinè mubâderet it.*

PORTEUR, SE, s., dont le métier est de porter des fardeaux, *کوتوریچی iuk gueuturîdji, پوک کوتوریچی iuk gueuturîdji, t.; حیال hammâl, a.* — Porteur d'eau, *سقا saqqâ.* — Qui est chargé de remettre un objet quelconque, *حامل گتورن gueturen, hamîl.* — Le porteur d'une lettre, *حامل مکتوب hamîli mektoub.* — Porteur de lettres, facteur, *پوسته posta mektoub-leri gueuturîdji.* — Le cheval sur lequel monte le postillon, *سوریچی surîdji bârgûiri.*

PORTE-VOIX, s. m., *بورو borou, t.*

PORTIER, ÈRE, s., personne com-mise à la garde d'une porte, *قپوچی qapoudji, t.; بواب bevâb, a.*

PORTIÈRE, s. f., porte de carosse, *هینطوک قپوسی hinthovuñ qapouçou.* — Espèce de rideau devant une porte, *قپو پرده سی qapou perdecî.*

PORTION, s. f., partie d'un tout, *حصه پای pârta, t.; حصه hyssè, pl. a. حصص hyças, قطعہ qyth'a, pl. قطعات qyth'ât; قسم qysm, pl. اقسام aqsâm; سهم sehm, سهم eshâm.* — Une forte portion, *قطعہ کبیره qyth'ai kebîrè.*

— Portions égales, اقسام متساویہ *aqsāmi muteḥāviē*. — Portion, certaine quantité de pain, de viande, etc., تعیین *ta'yin*, pl. a. تعیینات *ta'yināt*.

PORTIQUE, s. m., دهلیز *dehliz*, *dihlíz*, pl. a. دهالیز *dehālíz*; رواق *revāq*, pl. ارواق *ervāq*; ایوان *eivān*, pl. ایوان *eivān*.

PORTOR, s. m., بر نوع سیاه مرمر, *bir nev'y sūh mermer*, t.

PORTRAIT, s. m., image d'une personne en peinture, etc., تصویر *tasvīr*, صورت *souret*, a. — Portrait en grand, قد تام اوزره نقش اولنمش *qaddi tāmm uzrē naqch olounmich tasvīr*. — en petit, قید مصغر اوزره نقش اولنمش صورت *qaddi mouḡaghghyr uzrē naqch olounmich souret*. — en émail, میناکاری صورت *mīnākiāri souret*.

— Portrait tout craché, ressemblance parfaite d'une personne, بر کپسندک *bir kipsendek*.

Portrait tout craché, ressemblance parfaite d'une personne, بر کپسندک *bir kipsendek*.

Portrait tout craché, ressemblance parfaite d'une personne, بر کپسندک *bir kipsendek*.

Portrait tout craché, ressemblance parfaite d'une personne, بر کپسندک *bir kipsendek*.

Portrait tout craché, ressemblance parfaite d'une personne, بر کپسندک *bir kipsendek*.

Portrait tout craché, ressemblance parfaite d'une personne, بر کپسندک *bir kipsendek*.

Portrait tout craché, ressemblance parfaite d'une personne, بر کپسندک *bir kipsendek*.

deñyz qaīleri kharītacini hāvi athlas, t.

POSAGE, s. m., یرلشدومه *ierlech-turmē*, یرینه قومه *ierīnē qoma*, t.; *vaz' fi mahalli*, a.; یرلشدومه مصرافی *ierlech-turmē masrāfi*.

POSE, s. f., travail pour poser les pierres, طاشی یرینه قومه *thāchi ierīnē qoma*, t.; یرینه قومه *vaz'y ahdjār*, طرح الحجر *tharh ul-hadjer*, a. — Attitude, طورش *dhourouch*, وضع احسن *vaz'.* — Belle pose, *vaz'y ahsen*.

POSÉ, e, adj., اوصلو *avslu*, عقلی یرلشمش *'aqli ierlech-mich*, عقلی لنگرلو *'aqli lenguerlu*, t.; رزین قار *ehli veqār*, رزین *rezīn*, رأسخ الذهن *rācykh uz-zihn*, a.

POSÉMENT, adv., doucement, lentement, یواش یواش *iāvāch iāvāch*, بالتمکین *aghyr aghyr*, t.; *bit-temkīn*, a. — Parler posément, تانی ایله تکلم *ténni ilē tekellum it.* — Marcher — یوریک ایله *temkīn ilē iurumek*.

POSER, v. a., placer, mettre, قومق *qomaq*, t.; *vaz' it*, a. — Mettre en place, یرینه قومق *ierīnē qomaq*, یرلشدومک *ierlech-turmek*. — Mettre dans une situation convenable, موقع مناسبده تمکین *mevqa'y munācibte temkīn it.* — Établir, fixer, قرارینی ویرمک *qarārīni vīrmek*, نصب *nasb it.* — Poser les fondements, نهل اورمق *temel ourmaq*, بر اقمق *vaz'y eḡās it.* — Poser

les armes, سلاحی بر اقیق *silāhi brāqmaq*. — Poser les gardes, les sentinelles, قراغول - قولاق نصب *qarāghoul, quollouq nasb it.* — En matière de doctrine, établir pour constant, طوتمق *thoutmaq*, اتخاذ *ittikhāz it.* — Supposer, فرض *farz it*, صایمق *sāimaq*. — Poser un principe, بر نوع اصول اتخاذ *bir nev'y ouçoul ittikhāz it.*

POSER, v. n., être posé, soutenu par, طیانق *dhourmaq*, طیانق *dhaiānmaq*, t.; اټکا *ittikiā it.* — Poser à faux, بو شده طورمق *bochta dhourmaq*. — Poser, demeurer un certain temps dans la même attitude, بر وضع اوزره طورمق - قیام *bir vaz' uzrè dhourmaq, qyām it.* — Posé, e, placé, قولمش *qonoulmich*, وضع اولنمش *vaz' olounmich*, فرض موضوع *mevzou'*. — Supposé, فرض اولنمش *farz olounmich.*

POSEUR, s. m., celui qui pose ou dirige la pose des pierres, بنانک *binānūn thāchlerīni duzen.* — Poseur de sonnettes, چکرغویی دوزن چلنکر *tchañra-ghouūi duzen tchilinguir.*

POSITIF, IVE, adj., certain, constant, بللو *guertchek*, کرچک *bellu*, t.; ثابت *sūbit*, متحقق *mutehaq-qaq*, مثبت *musbit*, a. — Preuves positives, مثبت دلیلر *musbit delīl-ler.* — Réponse positive, جواب شافی *djevābi chāfi.* — Positif, contraire de négatif, اثباتی متضمن *isbāti mutezammin*, حقیقی *haqīqy.* — Le droit positif, احکام موضوعه *ahkiāmi mevzou'a.*

POSITION, s. f., circonstance où l'on se trouve, حال *hāl*, a. — Je connais votre position, بولند یغکنز *boulondoughouñyz hāl ma'loumudur.* — Situation, site, endroit, یر *ier*, موقع *mevqa'*, pl. a. موقع *mevāqy'*; موضع *mevza'*, pl. موقع *mevāzy'*. — Position riante, agréable, موقع مفرح *mevqa'y mu-ferryh.* — Position, en t. de guerre, مکان *dhouradjaq ier*, طوره جق یر *mekiān*, مقام *maqām.* — Forte position, محل متین *mahall metīn.* — Changer de position, تبدیل مکان *tebdīli mekiān it.*

POSITIVEMENT, adv., assurément, حقیقت *guertchekten*, t.; کرچکدن *haqīqat uzrè*, a.-t.; حقا *haq-qaq*, علی وجه *mouhaqqaqan*, محققا *'ala vedj ut-tahqīq.* — Précisément, عینله *'ainīlè*, بعینه *be'aīnihi.*

POSPOLITE, s. f., له مملکتک *leh memleketinūn gourohi acylzādeguiāni.*

POSSÉDÉ, e, adj. et subs., جن *djinn tchārpmich*, t.; چارپمش *memsous*, a.

POSSÉDER, v. a., avoir à soi, en son pouvoir, مالک *mālik ol*, متصرف *sāhyb ol*, او *mutecarrif ol*, ضبط - تصرف *zabth, teçarruf it*, a.-t. — Posséder justement, وحق اوزره *'adl u haqq uzrè mutecarrif ol.* — de grands biens, اموال *emvāli keçrēie* مالک *mālik ol.* — une maison, بر خانهیه

او مالک *bir khānēē mālik ol.* — la paix du cœur, او آرام دیلی *ārāmi dīli ol.* — Posséder à fond, avoir une connaissance parfaite des choses, تهل *temelluk*, او واقف *temel itē bīlmek, vūqyf ol.* — Posséder les sciences et les arts libéraux, علوم *ouloum u funounē kemālilē mālik ol.* — les langues étrangères, السنه اجنبیده *es-sinē edjnebiēē muteçarrif ol.* — les bonnes grâces, la faveur de quelqu'un, بر کمنسندک *bir kimes-nēnuñ mazheri husni teveddjuhi ol.* — Posséder, en parlant des passions, طومتق *thoutmaq.* — L'avarice le possède, حرص و طمع ذاتنه مستولیدر *hyrs u thama' zātinē mustevlīdur.*

POSSÉDER (Se), v. pron., نفسنی *nefsini zabth it,* کندویی *guenduūi zabth it,* ضبط *guenduūē mālik ol,* ضبط *zabthi nefsi it.* — Possédé, e, ضبط اولنمش *zabth olounmich,* متصرف *muteçarruf,* متملک *mutemelluk.*

POSSESEUR, s. m., مالک *mālik,* اصحاب *sāhyb, pl. a. ashāb;* متصرف *muteçarrif.* — Possesseur de richesses, مال صاحبی *māl sāhybi.* — Il est possesseur de ce champ, بونا رلايه مالکدر *bou tārlāiē mālikdur.*

POSSESSIF, IVE, adj. (Pronom), ضمير الملک *ismi zamīr el-mulk,* ضمير منسوب *zamīri mensoub, t.*

POSSESSION, s. f., action et pouvoir de posséder, jouissance d'un bien quelconque, تملک *temelluk, ملك milk,* متصرف *teçarruf, ملکیت mulküiet, a.;* صاحبک *sāhyblik, mulk sāhybligui, a.-t.* — Être en possession, او متصرف *muteçarruf ol.* — Possession légitime, شرعيه *milkūieti cher'yiē.* — La chose possédée, propriété, domaine, املاک *mulk, pl. a. emlak.* — Jouissance, تمتع *temettu',* تصرف *teçarruf.* — Acquisition d'une chose désirée, recherchée, تحصیل *tahsīl, حصول المطلوب merām, mathloub.*

POSSIBILITÉ, s. f., قابلق *qābilyq, ممکنک *mumkinlik, a.-t.;* امکان *imkiān, قابلیت *qābiliyet, a.***

POSSIBLE, adj. com., ممکن *mumkin, قابل *qābil, a.;* اولاغن *olāghyn, t.* — C'est possible, ممکندر *mumkindur.* — C'est une chose possible, بر امر ممکندر *bir emri mumkindur.* — Est-ce possible? est-il possible? ممکنمیدر *mumkinmīdur.* — Cela n'est pas possible, ممکن دکلدر *mumkin deıldur.* — Autant que possible, الدن امکانی مرتبه *imkiāni mertebē, کلدیکی قدر *elden gueldīgui qadar.***

POSTE, s. m., charge, emploi, مناصب *mansyb, pl. a. menācyb;* مسند *mesned, pl. a. meçānid;* پوست *post, t.* — Occuper un poste élevé, مسند عايله او *mesnedi 'ālıdē ol.* — Poste militaire, عسکره تعیین اولنان

بر محل - *askerè ta'ün olounän mahall*, *ier*, موقوف عسکر *mevqyf* 'asker, pl. a. موافق عسکر *mevāqyfi* 'asker.

POSTE, s. fém., relai de chevaux pour les voyageurs, منزل *menzil*, pl. a. منازل *menāzil*. — Chevaux de poste, منزل بار کیرلری *menzil bār-gu'rleri*. — La maison de poste, le relai, منزل خانه *menzil khānè*. — Voiture de poste, منزل عربدهسى *menzil 'arabaci*. — Aller en poste, منزل ایله کیتمک *menzil ilè gu'tmek*. — La poste aux lettres, پوسته *posta*, مکتوب پوستهسى *pochta mektoub postaci*. — Le courrier qui porte les lettres, اولاق *oulāq*. — La maison où l'on distribue les lettres et d'où on les expédie, پوسته قپوسى *posta qapouçou*, اولاقلر قپوسى *oulāqlar qapouçou*. — Poste, petite balle de plomb dont on charge un fusil, un pistolet, تفنک یاخود *oufāq tufenk ükhd* پشئو قورشونى *pichtov qourchouni*.

POSTER, v. a., placer en quelque endroit, بریره قومق *bir ierè qonmaq*, طوردرمق *dhourdurmaq*, وضع ا *mahall ta'ünit*, مصل تعیین ا *vaz' it*. — En t. de guerre, اوتورتمق *otourmaq*, قوندرمق *qondourmaq*. — Poster des troupes sur une éminence, عسکری بر محل مرتفعده *askeri bir mahalli murtesf'è de nasb u ta'biè it*. — Posté, e, موصول *qonmich*, موضوع *mevzou'*.

POSTÉRIEUR, e, adj., qui suit dans l'ordre du temps, صکره کى *soñraki*, t.; مؤخر *mou'akhhker*, لاحق *lāhyq*,

a. — Date postérieure, مؤخر تاریخ *tārīkhy mou'akhhker*. — Postérieur, qui est derrière, ارد *ard*, اکسه *eñsè*. — La partie postérieure du corps humain, — بدن انسانك ارد طرفى *bedeni insānuū ard tharafi*, *tharafi mou'akhhkeri*, *eñsèci*. — de la tête, باشك مؤخر ارد طرفى *bachuū ard tharafi*, مؤخر الراس *mou'akhhker ur-rées*.

POSTÉRIEUREMENT, adv., صکره *soñra*, مؤخرًا *soñradan*, t.; مؤخرًا *mou'akhhkeren*, a.

POSTÉRIORITÉ, s. f., صکره لىق *soñralyq*, t.; تأخر *te'akhhkur*, a. — Postériorité de date, تأخر تاریخ *te'akhhkuri tārīkh*, تاریخك مؤخر *tārīkhuū mou'akhhker olmaci*. — de temps, تأخر وقت *te'akhhkuri vaqt*.

POSTÉRITÉ, s. f., lignée, آل *āl*, نسل *nesl*, pl. a. انسال *ensāl*; ذریت *zourrièet*. — Les peuples à venir, اعقاب *akhlāf*, خلف *a'qāb*, a.; صکره دن کله چکمر *soñraden gueledjekler*. — Postérité masculine, انسال ذکورى *ensāli zekouri*. — féminine, انسال انساث *ensāli enās*.

POSTHUME, adj. com., né après la mort de son père, باباسى وفاتند نصکره طوغهش *bābāci vefātindensoñra dhoghnich*, t. — Ouvrage, œuvre posthume, مؤلفى وفاتند نصکره ظهور ایتمش تالیف *mu'ellifi vefātindensoñra zouhour itmich téelif*.

POSTICHE, adj. com., faux, d'emprunt, اکرتی 'ārīeti, vulg. عاریتی *eīreti*, یاپه *iāpma*, t.; علی *'ameli*, مستعار *muste'ār*, a. — Cheveux postiches, عاریتی صاچ *'ārīeti sāteh*. — Postiche, fait et ajouté après coup, صکره دن علاوه اولنیش *soñradan 'yrlāvè olounmich*.

POSTILLON, s. masc., سوربجی *sorūrdji*, t.

POST-SCRIPTUM, s. m., کنار *kenār*, p.; مکتوبک کنارنده کی یازو *mektoubūñ kenārindēki iāzou*, a.-t.; لاحقة فی حاشية المکتوب *lahaqat fi hāchīet el-mektoub*, a.

POSTULANT, e, adj., استکلو *is-teklu*, t.; التماس ایدبجی *iltimās idūdji*, a.-t.; طلبکار *thalebkiār*, a.-p.; طالب *thālib*, pl. a. طلاب *thallāb*.

POSTULER, v. a., استمک *istemek*, استمکده دورشقی *istemektè dourouchmaq*, t.; طلب *thaleb it*, a.-t. — Postuler un emploi, بر منصبک طلبنده جد و اقدام *bir mansybuñ thaiebindè djūld u iq-tām it*.

POSTURE, s. fém., situation où se tient le corps, طورش *dhourouch*, قورولش *qorouluch*, t.; وضع *vaz'*, هیئت *hīet*, a. — Posture inconvenante, یاقشقسز بروضع وهیئت *iāqychyqsyz bir vaz' u hīet*. — Au fig., état, situation, حالت *hālet*, حال *hāl*. — Être en bonne posture, وضع احسن اوزره او *vaz'y ahsen uzrè ol*.

POT, s. m., vase de terre ou de métal, چوملک *tcheumlek*, قاب

qāb. — Écuelle, چناق *tchanāq*. — de terre, pour boire, برداق - برداق *bardāq*. — Jarre pour l'eau, کوز *kiouz*. — Marmite, تنجره *tendjerè*. — Mettre le pot au feu, آتش تنجره یی *tendjerèi ātech uzerrinè qomaq*. — Pot d'argent, کومش *gumuch qāb*. — au lait, سود قابی *sud qābi*. — en terre enite, چبچک *sāqsi*. — Pot à fleur, صاقسیسی *tchitchek sāqsici*. — Pot de chambre, حوروز *havroz*, آوردک *eurdek*, بولدان *bevildān*. — Pot-pourri, ragoût de diverses sortes de viandes, درلودرلوات قاورمه سی *turlu turlu et qāvourmaci*. — Pot de vin, présent au delà du prix convenu, عطیه *qahvè pāraci*, پاره سی *'athūiè*.

POTABLE, adj. com., ایچیلور *itichilèur*, ایچیله بیلور *itichilè bilur*, قابل *t*. — Eau qui n'est pas potable, قابل شرب اولیان صو *qābili churb ol-māiān sou*.

POTAGE, s. m., چوربا *tchorbā*, ترید *tirid*, اش *āch*, t. — Potage gras, یاغلو چوربا *iāghlu tchorbā*. — aux herbes, پرهیز چورباسی *perhīz tchorbāci*.

POTAGER, s. m., fourneau pour faire les potages, چوربا اوجانگی *tchorbā odjāghy*.

POTAGER, ÈRE, adj., سبزه لو *seb-zèlu*, t. — s. m., jardin potager, سبزهوات باغچه سی *sebzevāt bāgh-tchēci*, بوستان *bostān*. — Planché ou conche d'un potager, بوستان تخته سی *bostān takhtaci*.

POTASSE, s. fém., قلیه طاشی -

پیراڻی *qalīa thāchi, thoprāghy,*
 ملح قلی *qali,* قلی *qali,* قلی *qali,* ا.
melhi qali, a.

POTE, s. f. شیشم *pote,* شیشم
 ال *chēchmich el, t.*

POTEAU, s. m., قازق *qāzyq,*
 دیرک *dīrek,* دیکیلی *dīkīli*
 اڃاڃ *aghādj,* دیکیلی *dīkīli*
 دیرک *dīrek, t.*

POTÉE, s. f., بر قاق - بر چناق
 بر قاق *bir qāb, bir tchanāq dho-*
 louçou, t.

POTELÉ, e, adj., طقناز *thoqnāz,*
 اتنه طولغن *etinė dholghoun, t.;*
 مرتوی *murtevī, a.* — Des joues po-
 telées, طولغن یکاقلر *dholghoun*
īānāqlar.

POTENCE, s. f., گیب *gibet,* دار
 اڃاڃی *dār aghādji,* دار *dār, t.* — Mettre à
 la potence, اصرق *asmaq,* اصرق
 اصرق *ber dār it,* اصرق *dāra tchy-*
qārmaq. — Gibier de potence, voleur,
 scélérat, اصرق *acīladjaq,*
 اصرق *acīladjaq ādem.* —
 Potence, mesure qui sert à juger de
 la taille des hommes et des chevaux,
 بوی اولچیسى *boī eultchuçu.*

POTENTAT, s. masc., اولو پادشاه
 اولو پادشاه *olou pādichāh, t.;*
 سلطان *soulthān,*
 pl. a. خداوندکار *selāthīn;*
 خداوندکار *khodavendiguīār, p.*

POTENTIEL, LE, adj., عامل بالقوة
 عامل بالقوة *'āmil bil-qouvvet, a.* — La pierre
 infernale est un caustique potentiel,
 جهنم طاشی عامل بالقوة بر کونه
 جهنم طاشی عامل بالقوة بر کونه
 محروقدر *djehennem thāchi 'āmil*
bil-qouvvet bir guīouné mahrouqtur.

POTERIE, s. f., vaisselle de terre,
 چناق *tcheumleklik,* چناق

خزف *tchanāq,* ساقسى *sāqsi, t.;*
 خزف *khazef, a.* — Profession du potier,
 چوملکچیلک *tcheumlekdjīlik.* —
 Lieu où l'on fait la poterie, چوملک
 چوملک *tcheumlek*
 اوجاڻی - کارخانه سى
 اوجاڻی *odjāghy, kiārkhānēci.*

POTERNE, s. f., کیزلو قپو *guīzlu*
 کیزلو قپو *qapou, t.;* باب خفتی
 باب خفتی *bābi khafī, a.*

POTIER, s. m., چوملکچى
 چوملکچى *tchem-*
 lekji, t.;

POTIN, s. m., پیرندى
 پیرندى *pirindj, t.;*

نحاس اصفر *nahāci asfer, a.*
 نحاس اصفر *POTION, s. fém.,* شربت
 شربت *cherbet,* مشروبات
 مشروبات *mechroub, pl. a.* مشروبات
 مشروبات *mechroubāt.*

POTIRON, s. m., sorte de citrouille,
 قیش قباڻی *bāl qabāghy,* قیش
 قباڻی *qīch qabāghy.* — Sorte de champi-
 gnon, بر نوع منتار *bir nev'y mantār.*

Pou, s. m., کپله *bit,* کپله
 کپله *kehlè, t.;* قمل
 قمل *qaml,* قملة *qamlet, a.* —
 Chercher ses pous, بتلنمک
 بتلنمک *bilten-*
 mek. — Avoir des pous, او
 او *bitlu ol.*

POUACRE, adj. et s., مردار
 مردار *mour-*
 dār, بتلو *bitlu, t.*

POUAF ! interj., پوف *puf, t.*

POUCE, s. masc., le plus gros des
 doigts de la main et du pied, باش
 باش *bāch parmaq, t.;* ابهام
 ابهام *ebhām, pl. a.* ابهام
 ابهام *ebāhīm.* — Mesure de
 douze lignes, پرمق
 پرمق *parmāq,* اصبع
 اصبع *asba', pl. a.* اصابع
 اصابع *ecābi.*

POUCIER, s. masc., باش پرمق
 باش پرمق *bāch parmaq iksugu, t.*

POUDRE, s. f., poussière, توز
 توز *toz, t.;* غبار
 غبار *ghoubār, a.* — Poudre fine,
 غبار دقیق *indjè toz,* غبار
 غبار *indjè toz,* غبار

ghoubāri daqīq. — épaisse, قبا توز *qabā toz*, *ghoubāri ke-cif.* — Réduire en poudre, piler, *ezmek*, سحق *sahq it.* —

Renverser, ruiner, ديبندن بيقيق *dibinden iymaq.* — Poudre, composition médicinale, توز *toz*, سفوف *sufous*, pl. a. سفوفات *soufoufat.*

— Poudre purgative, سفوف منقى *soufoufi munaqqy.* — Poudre de charbon, کومر توزی *keumur tozy.*

— impalpable, انجهدن آنچه توز *indjeden indjè toz.* — Poudre d'or,

التون توزی *altoun tozou.* — qui se met sur l'écriture, ريك *rik.* —

Poudre pour les cheveux, توز *toz*, صاچ توزی *satch tozou.* — Poudre à canon, باروت *bārout.* — grosse,

انچه باروت *qabā bārout.* — fine, انچه باروت *indjè bārout.* — de chasse,

باروتی *āvdi bārouti.*

POUDRER, v. a., توزلندرمق *tozlandurmaq*, توزلوق *tozlamaq*,

توز سرپمک *toz serpmek*, t. — Poudrer les cheveux, صاچ اوزرينه توز سرپمک *satch uzerinè toz serpmek.* — Pou-

dré, c, توزلنميش *tozlanmich.*

POUDRETTE, subst. fém., engrais, نجاستدن کوبره *nedjacetten gubrè*,

بووق توزی *boq tozou*, t.

POUDREUX, SE, adj., توزلو *tozlu*, توز طپراغه بولاشميش *toz thoprāgha boulāchmich*, t.; كثير الغبار *kecīr ul-ghoubār*, a.

POUDRIER, s. m., celui qui fait la poudre à canon, باروتجی *bāroutdji*, t. — , ou Poudrière. s. f., boîte

qui contient la poudre pour mettre

sur l'écriture fraîche, ريكدان *rikdān*, p.-t.; ريك حقهسى *rik hoqqaci*, t.

POUF, adv., طاب *thāp*, پات *pāt*, t.

POUFFER, v. n. fam. (de rire), پک کولمک *pek gulmek*, t.

POUILLÉ, s. m., تیماروزعامت *tīmār vè zy'āmet desteri*, a.-t.

POUILLE, province du royaume de Naples, پولییه *pouliā*, t.

POUILLER, SE POUILLER, v. a. et pron., pop., se dire des injures, سوکمک *seugmek*, t.

POUILLES, s. f. pl., injures grossières, فنا سوز *seuguch*, سوکش *senā seuz.* — Chanter pouilles, سوکک *seugmek*, مشاتمديه کلمک *muchâte-mëtè guelmek*, t.

POUILLIER, ou POULLIS, s. m., فنا خان کوشهسى *khān keuchèci*, فنایه بر لوستاریه *senā bir lostāriā*, t.

POUILLOT, ou CHANTEUR, s. m., بر نوع کوچک اوتر قوشی *bir nev' y kutchuk enter qouchou*, t.

POULAILE, s. f. Voy. VOLAILE.

POULAILLER, s. m., lieu où couchent les poules, کومس *kumes*, طابق کومسی *thāvouq kumeci.* — Celui qui élève et vend de la volaille, طابقچی *thāvouqtchi*, t.

POULAIN, s. masc., jeune cheval, کوره *kurrè*, p. —

Sorte de mal vénérien, tumeur dans l'aîne, اوبلق قيصينده کی اور *oīlouq qīcīghyndèki our*, t.; ورم

الاربية *verem ul-erbīet*, a.

POULARDE, s. f., سبیز طابق *semīz thāvouq*, سبلمش کنه طابق *be.stenmich guendj thāvouq*, t.

POULE, s. fém., femelle du coq, طواق *thāvouq*, t.; دجاجة *dedjā-djet*, pl. a. دجاج *dedjādj*. — Poule qui pond, يهورطليجي طواق *ioumourthlaïdji thāvouq*. — qui couve, يهورطه بصان طواق *ioumourtha baçān thāvouq*. — Poule d'Inde, مصر *mycyr thāvoughy*. — d'eau, انكيت *anguit*. — Au fig., poule mouillée, homme poltron, mou, قورقاق آدم - كوشك *guevchek, qorqāq ādem*.

POULET, s. m., petit de la poule, بسلنمش *pilīdj*. — engraisé, بسلنمش *beslenmich pilīdj*, t. — Billet de galanterie, عشق مکتوبي *'ychq mektoubi*, a.-t. — Mon poulet, ma poulette, t. de caresse en parlant à un enfant, ياورم *iāvroum*.

POULETTE, s. f., jeune poule, كنج *guendj thāvouq*, ديشي طواق *dīchi thāvouq*, t. — Ma poulette. Voy. POULET.

POULEVRIN, s. m., فالیه باروتی *fālia bārouti*, t.

POULICHE, s. f., قسراق طای *qysrāq thāi*, t.

POULIE, s. f., مقره *maqara*, t. — Passer la corde à une poulie, مقره یه *maqaraïè ip gue-tchurmek*.

POULINER, v. n., طوغورمق *dho-ghourmaq*, t.; انفاض *infāz it*, a.-t. — La cavale qui a pouliné, قسراق انفاض ایتمش *infāz itmich qysrāq*.

POULINIÈRE, s. f. et adj., طای *thūi dhoghouraljaq qysrāq*.

POULIOT, s. m., plante, بودنک *boudenk*, پودنج *poudendj*, p.-t.;

یارپوز *iārpouz*, t.; حبق *habaq*, a.

POULPE, s. f., کیکسزات *gucmīksyz et*, قره ات *qara et*, t.; صلب الربلة *salb ur-reblet*, a. Voy. PULPE.

POULS, s. m., نبض *nabz, nabez*, a. — Pouls élevé, fort, نبض قوی *nabzy qavi*. — faible, نبض ضعیف *nabzy za'if*. — égal, نبض متساوی *nabzy muteçavi*. — inégal, نبض غیر *nabzy ghaïri muteçavi*. —

dérégulé, نبض غیر منظم *nabzy ghaïri mountazem*. — Tâter, consulter le pouls, بوقلحق - بوقلحق *nabzy thoutmaq, ioqlamaq*, مسس

نبضی طوتیق - بوقلحق *messi nabz it*; — et au fig., sonder les intentions de quelqu'un, بوقلحق *nabz thout-*

بر کمسندنک نبضی *maq, ioqlamaq, bir kimesnènuñ nabzyini ioqlamaq*.

POUMON, s. m., اق جکر *aq djiguer*, اویکن *euïken, euïguñ*, t.; ریه *riët, riè*, pl. a. ریات *riāt*.

POUPARD, s. m., قونداق چوجنی *qoundāq tchodjoughy*, باغرداقده کی *bāghyrdāqtakitchojoug*, t.

POUPE, s. fém., قیچ - قیچ *qyich*, کمینک *guemi qitchi*, کمی قیچی *guemīnuñ poupaci*, t. —

Aller vent en poupe, au propre et au fig., پوپه روزگار یله - هواسیله *poupa rouzgarīllè, havā-cilè guñmek*.

POUPÉE, s. fém., petite figure de femme pour servir de jouet d'enfant,

قولقه *qouqla*. — En t. de filature, paquet d'étoffe ou de filasse dont on garnit le fuseau, بدرکت *bederek*, t.; دسته *testè*, سليله *selilè*, a.

POUPON, s. m., يوزى طولغن *izuz dholghoun ogh-ländjyq*, t.

POUPONNE, s. f., يوزى طولغن *izuz dholghoun qyz*, t.

POUR, prép. marquant la cause, la destination, اوترى ايچون *itchoun*, اوتورى *euturu*, t. — Pour moi, بنم ايچون *benum itchoun*. — Pour vous, سزك *sizun itchoun*. — Pour lui, اوزك ايچون *auun itchoun*. — Pour

cela, اندن اوتورى *anden euturu*. — Faire de l'exercice pour la santé, حفظ صحت ايچون حرکت ا

syhhat itchoun hareket it. — En échange de, moyennant un certain

prix, مقابله سنك *mouqâbelècindè*, بدل *bedel*, اولدق *bedel olaraq*. — J'ai donné ma montre pour

un sabre, بر قايجه بدل *berqajicè bedel*

ساغتمى *sagtemi* اولدق *olaraq* ويردم *iridum*. — Il lui a

donné ce livre pour six piastres, شوكتابى التى شروش و بردى *choukitâbi alti ghourouchè virdi*. — Pour,

à cause de..., نته كيم *netè kîm*, زي راکه *zîrâki*. — Il a été chassé

pour avoir trop parlé, چوق *çouq*

سويلديك ايچون *seuiledigui itchoun*, چوق سويلديكندن *çouq seuiledigüinden thard oloundou*. — En considération, par

égard, رعایتا ايچون *ri'â-iten*. — Je ferai cela pour vous, بونى سزك ايچون ايدهرم *bounou*

sizun itchoun iderum. — Eu égard à, زينند *zimmindè*. — Pour le faire

connaître, تعريفى زينند *ta'rifè zimmindè*. — Par rapport à..., كوره

گوره *gucurè*, نظرًا *nazaren*. — Pour la

saison, موسم كوره *mevsimè gucurè*.

— A la place de..., بيرينه *ierîné*, مقامند *maqâminè*. — Il est venu pour

son père, پدرى بيرينه كدى *pederi ierîné gueldi*. — Pour lors, alors,

اولحال *olkaldè*. — Pour peu que..., جز بجه *djuz'idjè*. — Le pour et le

contre, نفع و ضرر طرفلرى *nef' u zarar tharastari*.

POURBOIRE, s. m., بخشش *bakhchich*, p.-t.; قهوه پارهسى *qahvè pâraci*, شراب پارهسى *charâb pâraci*, t.

POURCEAU, s. m. Voy. PORC, COCHON.

POURCHASSER, v. a., پك ارشدرمق *pek arachturmaq*, t.; دقت ايله *dîqt ilè*

تفتيش و تفحص ا *teftîch u tefahous it*, a.-t.

POURFENDRE, v. a., ارزونلغنه *ouzunlyghyna iârmaq*, t.; شق ا *moustathilen chaqq it*, a.-t.

POURPARLER, s. m., مکاله *mukiâlemè*, محاوره *mouhâverè*, pl. a. سويلشمه *mouhâverât*; صحبت *seuilechmè*, صحبت *sohbet*, t.

POURPIER, s. m., سميز اوتى *semîz otî*, سمز اوت *semyz ot*, t.; باقlette الحما *baqlet ul-hamaqa*, a.

POURPOINT, s. m., زبون *zûboun*, t.

POURPRE, s. masc., maladie de la peau, حصبه *hasba*, a.; حصبانلو *hasbâtlu hoummâ*.

POURPRE, s. m., couleur foncée tirant sur le violet, ارچوان *erdjüvân*, vulg. ارغوان *erghouân*. — Au fém., teinture précieuse qui se tire du coquillage nommé pourpre, فرڤير *firfir*. — Vêtement de l'étoffe teinte en pourpre, خلعت فرڤيرى اللون *khy'l'ati firfiri ul-levn*. — Pourpre, poisson, اسكرلت بوجكى *iskerlet beudjègui*.

POURPRÉ, e, adj., منرش *munev-vich*, t.; ارچوانى *erdjüvânî*, فرڤيرى *firfiri ul-levn*.

POURPRIS, s. m., چوره *tchevrè*, t.; حظار *hazâr*, a.

POURQUOI, conj. causative, انك اندن اونورى *anuk anden uturu*, t.; لهذا *lihazâ*, a.; بنه برين *benâ bérîn*. — C'est pourquoi, زيرا *zirâ*, بواجلدن *bou edjilden*. — Pourquoi? adv. d'interrog., نىچون *nitchoun*, نندن *neden*, نه سببدن *ne sebebten*. — Le pourquoi, s. m., سبب موجب *mouđjib*, سبب *sebeb*, a.; السبب *sebebi*, سببى *es-sebeb*. — Dire le pourquoi, سببى *sebebi seuilemek*.

POURRI, e, adj., چورك *tchuruk*, متعفن *tchurumich*, t.; چورميش *mutè'affun*, a. — Poire pourrie, چورك ارمود *tchuruk armoud*. — Au fig., en parlant des personnes, فاسد درونى *fâcid ul-qalb*, فاسد *derouni fâcid*.

POURRIE, v. a., چوريتمك *tchururumek*, بوزمق *bozmaq*, t. — v. n., pourrir, se pourrir, چوريمك *tchu-*

rumek, بوزلق *bozoulmaq*, چوردلمك *tchurudilmek*, تعفن *te'affun* it.

POURRITURE, s. f.; چوركلك *tchuruklik*, مردارلىق *üzlyq*, بيزلىق *mourdârlyq*, t.; عفونت *oufounet*, a.

POURSUITE, s. f., action de poursuivre quelqu'un, قولمه *qovlama*, قولمه *qoghlama*, قولمه *qovâlama*, t.; تعقيب *ta'qib*, pl. a. تعقيبات *ta'qibat*. — Poursuite vigoureuse, تعيب شديد *ta'qibi chedid*. — Poursuite, soin pour le succès, سعى *sa'y u iqtâm*. — Poursuites, au pl., procédures, action en justice, مطالبات *mouthâlebât*. — Faire des poursuites, عرض مطالبات *arzy mouthâlebât* it.

POURSUIVANT, s. m., qui brigue pour obtenir une chose, استكلو *isteklu*, t.; طالب *thâlib*, pl. a. طالب *thallâb*, طلبكار *thalebkiâr*, a.-p. — En t. de prat., celui qui poursuit un décret, une sentence, بر شيشك اردينه دوشن *bir cheüñ ardîna duchen*, مجد فى التحصيل *mouđjidd fit-tahsil*.

POURSUIVRE, v. a., courir après pour atteindre, قولمق *qovâlamaq*, اردينه *qoghalamaq*, قوشمق *ardîna duchmek*, قوشمق *ardîna duchmek*, قوشمق *gochmaq*, پسنه *pecinè duchmek*, t.; تعقيب *ta'qib* it, a.-t. — Poursuivre sans relâche, صالبيرميهرك اردينه دوشمك *sâlviirmeërek ardîna duchmek*. — Poursuivre en justice, دعوا *da'vâ* it, بر كمنه نك اوزرينه دعوا *bir kimesnènuñ uzerinc da'vâ* it. — cri-

minuellement, مجرم اولوق از زره بير *mudjrim olmaq uzrè bir kimesnènuñ uzertnè da'vâ it.* — Poursuivre, brigner, tâcher d'obtenir, بر شیک تحصیلنه *bir cheñuñ tahsîlinè tchâlichmaq.* — Poursuivre un emploi, بر منصبک تحصیلی خصوصنه بذل *bir mansybuñ tahsîli khouçoucindè bezli medjhoud it.* — Poursuivre, continuer ce qu'on a commencé, دورشمک *duruchmek,* مباشرت *bochlâmâmaq,* اولندان ایشه مداومت ا *mubâcheret olounân. ichè mudâvemet it,* مداومتدن منفک اولماق *mudâvemetten munfekk olmâmaq.* — Poursuivre son chemin, - بولنه کتتک *bolnè kettèk,* مداومت *molina guitmek, mudâvemet it.* — le discours, كلامه *kelâmè mudâvemet it.*

POURTANT, conj., لکن *lakin, a.;* بو بويله *bou djuulè ilè,* بوجله ايله *bou beulè iken, t.;* مع هذا *ma' hazâ,* مع ذلك *ma' zalik, a.*

POURTOUR, s. m., چوره *tchevrè,* دائره *dâirè, a.* — Ce bassin a tant de pourtour, بو حوضک شوقدر دوری وارد *bou havouzuñ chouqadar devri vârdur.*

POURVOIR, v. a., donner ordre à quelque chose, نظام ویرمک *nizâm vîrmek, a.-t.;* کورمک *gueurmek, t.;* کور بویورمک *gucurivermek, t.;* تدارک ا *tehüè, tedâruk it,* بر شیک نظامنه باقیق - تدبیرینی *bir cheñuñ nizâminè bâq-maq, teibîrîni gueurmek.* — Pour-

voir, munir, garnir, حاضرلمق *hâzyrlamaq,* تدارکلندرمک *tedâruklendurmek.* — Pourvoir une place de vivres, بر قلغنهک ذخایرینی *bir qal'unuñ zakhâirîni tedâruk it.* — une maison des choses nécessaires, خاندهی اشیای لازمیه *khânèi echîuî lâzemècilè tedjhzit.* — Pourvoir ses enfants, par un mariage, un emploi, etc., اولادینی *evlâdîni ber vedjhi enfa' qâirmaq.* — Pourvoir, conférer, توجیه ا *tevdjih it.* — Se pourvoir, se munir, المق *almaq,* برابر طوتمق *thoutmaq,* طوتمق *berâber thoutmaq.* — Se pourvoir en justice, دعوا ا *da'vâ it.*

POURVOIRIE, s. fém., lieu où se trouvent les provisions que les pourvoyeurs fournissent, - ذخیره یری *zakhyrè ieri, makhzeni.* — Le corps des pourvoyeurs, ذخیره جیلر *zakhyrèdjîler.*

POURVOYEUR, s. m., ذخیره جی *zakhyrèdji,* قوناغک ذخیره جیسی *qonâghuñ zakhyrèdjici, t.*

POURVU QUE, conj., تک *tek,* بو شرطیله که *hemân, cîer,* اگر *bou charhilè ki.*

POUSSE, s. f., jet, petite branche, تازه فلیز *tâzè filiz, t.* فلیز *filiz,* فلیز - فلیز *filiz, t.* — Maladie des chevaux, اتلره *atlarâ makh-sous bir nev'j'y'ilet,* ایقیلمه *âiqîlma, t.*

POUSSÉE, s. f., ایتیبورش *itîvîrich.* دپش *tepich, t.*

POUSSER, v. a., faire effort contre quelque chose, ایتیبورمک *itîvîr-*

mek, اوتنه قاقمق *itmek*, اوتنه قاقمق *itmek*,
eutè qāqmaq, اوتنه قاقمق *eutè*
tepmek, t.; دفع *def' it*, a.-t. —
 Pousser quelqu'un hors de sa place,
 دفع ايلده بير كېسندې يېرندن *bir kimes-*
nèi ïerinden def' it. — avec le pied,
 دفع ايلده اياق *aiāq ilè tepmek*.
 — Pousser les ennemis, les faire re-
 culer, دفع دشمنې كرو به دفع *duchmeni*
guiruñè def' it. — Pousser du coude,
 دفع ايلده طوقنه *dîrsek ilè*
dhogounniāq. — Enfoncer, صوقمق
soqmaq. — Faire avancer, يورتتمك
ïurutmek, سورمك *surmek*, ايلرولتتمك
ileruletmek, ايلرو سورمك *ilern sur-*
mek; سوق *sevq it*. — Aiguillonner,
 دورتمك *deurtmek*. — Exciter, sti-
 muler, تحريك *tahrîq it*. — Pous-
 ser une botte, un coup d'épée, اورمق
ourmaq, سانجھق *sāndjmaq*. —
 Étendre, توسيع *ouzātmaq*, اوزاتمق
tevsi' it. — Pousser trop loin, dépass-
 ser les limites, حد اعتدال دن تجاوزا
haddi i' tidālden tedjāvuz it. — Pous-
 ser à bout, faire perdre patience,
 صبري دوكتتمك *sabri teuketmek*. —
 Pousser la voix, سسي زياده *seci zīādè*
tchîqārmaq, iükseltmek. — Pousser
 des cris, چاغرمق *tchāghyrmaq*,
 حيقرمق *haiqarmaq*. — des plaintes,
 فرياد *feriād it*. — des gémissements,
 اه - اه *āh, vāh it*. — Avancer,
 ايلرو كتمك - وارمق *ilern guitmek*,
 vārmāq, قطع مسافه *qathy' meçāfè*
it. — Pousser, offenser, انجتمك
indjîtmek, تع - رض *te'arruz it*. —

Importuner, تعجيز - تضيق *tā' djiç,*
tazyiq it. — Se pousser, avancer, ايلرو
ilern vārmaq. — Pousser, v.
 n., en parlant de la crue des plantes,
 ايلرولتتمك *ilyzlenmek*, بتمك
nebt it. — L'herbe pousse,
 اوت بتر *ot biter*. — Poussé, e,
 دفع اولنمش *qāqymich*, قاقلمش
def' oloimich, مندفع *mundefy'*.

POUSSIER, s. m., كهور توري *keunur tozy*, t.

POUSSIÈRE, s. f., غبار *toz*, t.; غبار
ghoubār, a.; كرد *guerd*, p. — Faire
 élever la poussière, توري قالدرمىق
tozy qāldurmaq, توري قوپرمق *toz*
qoparmaq. — Secouer la poussière
 d'un habit, توري لباس اوزرندن
tozy libās uzerinden silk-
mek. — Réduire en poussière, بر
 bir cheñi غباره دوندرمك
ghoubārè deundurmek.

POUSSIF, ve, adj., au propre, en
 parlant des chevaux, ايقييلور *aiqîlur*;
 — et par extension, d'une personne
 qui a peine à respirer, صولغان *so-*
loughān, ضيق نفسلو *zûy nefestu*.

POUSSIN, s. m., پليج ياوريسي *pilîdj iāvrouçou*, t.

POUSSINIÈRE, s. fém., nom donné
 aux Pléiades. Voy. ce mot.

POUSSOIR, s. m., instrument de
 dentiste, ديشجى التسي *dîchdji*
âleti, t.

POUTRE, s. f., مرتك *mertek*,
 طبان ديركى *thabān dîregui*. — Poutre de chêne,
 ميشه *mîchè thabān*, t.

POUTRELLE, s. f., مرتجك *mer-*
tedjik, كيريش *kirîçh*, t.

POUVOIR, v. a. et n., avoir la faculté de...; être en état de... ايسک *idè bilmek*, t.; قادر او *qādir ol*, t.; مقتدر او *mouqtedir ol*, a.-t.; بيلمک *bilmek*. — Pouvoir sortir, چيقه بيلمک *tehīqa bilmek*. — N'en pouvoir plus, طاقتى قالماق *thāqati qālmāmaq*. — Cela se peut, بوشى اوله بيلور *bou olour*, بوشى اوله بيلور *bou cheī ola bīlur*. — Cela ne se peut pas, بواولماز *bou olmāz*. — Pouvoir, avoir de l'autorité, du crédit, قوت قوتنى او *qouvvēt sahybi ol*, قوتنى او *qouvvēti ol*, کوچ ييتمک *gudjietmek*. — Il peut beaucoup, کلى قوتنى واردر *kulli qouvvēti vārdur*.

Pouvoir, s. m., puissance, autorité, force, قوت *qouvvēt*, قدرت *qoudret*, اقتدار *iqtidār*, a. — Grand pouvoir, قوت کامله *qouvvēti kiāmīlè*. — absolu, قوت مطلقه *qouvvēti mouthlaqa*. — indépendant, قوت مستقله *qouvvēti moustaqylè*. — Cela n'est pas en mon pouvoir, بوشى اوله بيلور *bou cheī elumiden guelmez*, اقتدار مدن خار جدر *iqtidārunden khārūdjtur*. — Pouvoir politique, législatif, حکومت *hukioumet*. — Exercer le pouvoir, l'autorité, ا حکومت *hukm u hukioumet it*. — Possession, تصرف *teçarruf*, تملك *temelluk*. — Être au pouvoir, en la possession, بيد تصرفده او *iedi teçarrufiè ol*, مالک او *mālik ol*. — Pouvoir, droit, faculté d'agir pour un autre, دستور *roukhsat*, دستور *destour*. — Avoir pouvoir de quelqu'un, بر کيسند نک طرفندن

bir kimesnēnuū tharāsin-dan roukhsuti ol. — Être autorisé, Pleins pouvoirs, مرخص او *mourakkkhas ol*. — Pleins pouvoirs, رخصت کامله *roukhsati kiāmīlè*. — Pouvoir très-étendu, رخصت واسع *roukhsati vāci'ū*. — Les pouvoirs des ambassadeurs, etc., رخصتنامه لر *roukhsatnāmèler*.

PRAGMATIQUE, ou **PRAGMATIQUE-SANCTION**, s. f., امور مذهبه دائر *oumouri mezhebè dāir* قانوننامه *qānouunnāmè*, a.-p.-t.

PRAIRIE, s. fém., چایر *tchāir*, چایرلق *tchāirlyq*, t.; مرج *merdj*, pl. a. مروج *muroudj*; چمنزار *tchemenzār*, چراگاه *therāguīāh*, p. — Une vaste prairie, چمنزار وسیع *tchemenzāri veccī ul-ethrāf*.

PRALINE, s. f., شکر ایله قاورمیش *cheker ilè qāvouroulmich bādem*, t.

PRALINER, v. a., شکر ایله قاورمق *chekerile qāvourmaq*, t.

PRAME, s. f., دیبى بیستی اولان *dibi tassy olān kutchuk guemi*, چکلره *tchekleva*, t.

PRASE, s. f., بر نوع یشیل زمرد *bir nev'y' ièchīl zumrud*, t.

PRATICABLE, adj. com., qui peut être pratiqué, اوله بیلده جک *ola bīlèdjek*, اوله بیلور *ola bīlur*, t.; اجرا اولنده جق *idjrā olounadjaq*, ممکن الاعمال - الاجرا *mumkin ul-i'māl, ul-idjrā*, a.-t. — Cela n'est pas praticable, ممکن اجرا اوله جق شی *mumkini idjrā oladjaq cheī deīldur*. — Sociable, abordable, ممکن المعامله *qoullānītur*, قوللانلر

mumkin ul-mu'amelè, ممکن الالفه
mumkin ul-ulfet. — Chemin practica-
ble, *ابشلك يول ichlek iol*.

PRATIGIEN, s. m., celui qui est
versé dans la pratique judiciaire,
سته شربعتك اوسته *cheri'attè ousta*, t.;
متشريع *mùtecherrî*, pl. a. متشريعين
mutecherrî'în. — Médecin plein d'ex-
périence, تجر بهسى چوق بر حكيم
tedjrubèci tchoq bir hekîm, a.-t.;
تجر به كثير التجربه
ut-tedjrubè, a.

PRATIQUE, s. f., ce qui se réduit
en acte en fait de science, d'art, etc.,
عمل *'amel*, a. — En pratique, عملك
'ameldè, عند العمل *'ynd el-'amel*.
— Mettre en pratique, فعله - عملسه
fi'lè, 'amelè *gueturmek*,
ايشلمك *ichlemek*. — Exécution,
تجر به اجرا *idjra*. — Expérience, تجر به
tedjrubè. — C'est un jeune homme
qui n'a pas la pratique des affaires,
امور ومصالحده تجر بهسى يوق بر
كچدر *oumour u meçālihtè tedjru-
bèci iöq bir guentchtur*. — Les prati-
ques religieuses ou de dévotion, اعمال
مسنونه دينيه *a'māli mesnounè dī-
nīè*, مناسك *menācik*. — Coutume,
usage, عادات *'ādet*, pl. a. عادات
'ādāt. — Pratiques, intelligences se-
crètes, كيزلو دانشلق *guǔzlu dāni-
chyqlyq*, مخابرات خفيه *mou'āmelāt*,
moukhāberāti khafīè. — Pratique, chaland,
مشتري *much-
teri*. Voy. ce mot. — Pratiques, en
parlant de la clientèle d'un médecin,
بر طبيبك خسته لرى
bir thabībuñ kkastaleri. — Ce médecin a beaucoup
de pratiques, بو طبيبك خستهسى

چوقدر *bou thabībuñ khastaci tchoq-
dūr*. — Pratique, besogne, خدمت
khydmet, ايش *ich*. — En t. de mar.
et de quarantaine, permission de dé-
barquer, كويدن چيقمغه رخصت
guemīden tchīqmagha roukhsat,
پرايقيه *prātiqa*. — Pratique, procé-
dure et style des actes pour la pour-
suite des procès, علم صك *'ylmi
sakk*.

PRATIQUE, adj. com., عهلى *'ame-
lii*, a. — Instruction pratique, تعليم
تا'لمي *ta'līmi 'ameli*. — Morale pra-
tique, اوصول عمليه اخلاق *ouçouli
'amelīiè akhlāq*.

PRATIQUEMENT, adv., عملا *'ame-
len*, من جهة العمل *fil-'amel*,
العمل *min djehet ul-'amel*, a.

PRATIQUER, v. a., mettre en pra-
tique, ايشلمك *ichlemek*, t.; اجرا
idjra, عمله كتورمك *'amelè guetur-
mek*, a.-t. — Fréquenter, قونشيق
qonouchmaq, كورشمك *gueuruch-
mek*, مخالطة - معاشرت ا
*moukhā-
lathat*, mou'ācheret it. — Suborner,
ايارتمق *aiārtmaq*. — Pratiquer des
témoins, شاهد لرى ايارتمق *chāhidler
aiārtmaq*. — Pratiquer des intelligen-
ces, se les ménager, كيزلو دانشلق
guǔzlu dānichyqlyq pēidā it,
عقد معاملات خفيه ا
*'aqdi mou'ā-
melāti khafīè it*. — En t. d'archit.,
ménager adroitement de petites com-
modités dans un bâtiment, صيغدرمق
sīghdurmaq.

PRÉ, s. m., چايرلق *tchāir*,
چايرلىق *tchāirlyq*, t.; سبزه زار *sebzezār*, p.;
مخضره *makhzarè*, a.

PRÉALABLE, adj. com., اول *evvel*,

مقدم *mouquidem*, أول الامر *evvel ul-emr*, أقدم امور *aqdemî oumour*, a.; ایشک ابتداسی *ichuñ iptidâci*, t.-a. — C'est un point préalable, أقدم امور دن بر ماده در *bir maddêdur*. — Au préalable. Voy.

PRÉALABLEMENT.

PRÉALARLEMENT, adv., نيز الدن *itz elden*, t.; هر شي دن اول *her cheiden evvel*, a.-t.; اول باول *evvel be-evvel*, قبل كل شي *qabl kulli chei*, a.; اول امرده *evvel emrdê*.

PRÉAMBULE, s. m., مقدمه *mouqaddemê*, pl. a. مقدمات *mouqaddemât*. — Sans préambule, بلا مقدمه *bilâ mouqaddemê*.

PRÉAU, s. m., cour d'une prison, زندان حولیسی *zindân havlicî*, t.

PRÉHENDE, s. f., کلیسا و قنندن *kelicâ vaqfîn-dun hâcyl olân irâd*, t.; اریه لوق *arpalyq*.

PRÉHENDÉ, e, adj., کلیسا ایرادی *kelicâ irâdi sahybi*, اریه لوق صاحبی *arpalyq sahybi*, t.

PRÉCAIRE, adject. coin., qui ne s'exerce que par tolérance, avec incertitude, مستقر قرار سر *qarârşyşz*, اولیان *moustaqyrr olmaïân*, a.-t.; بی غیر مستقر *ghâiri moustaqyrr*, بی ثبات *bi sebât*, a. — En t. de prat., chose dont on ne jouit que par concession, مستعار عاریتی *'ârîeti*, muste'âr.

PRÉCAIREMENT, adverbe, تمللو *temellu olmaïaraq*, t.; اولیه رق *min ghâiri sebâtiq*, من غیر ثباته *'ârîeti olaraq*, a.;

عاریته *'ârîeten*, بالعاریه *bil-'ârîe*.

PRÉCAUTION, s. f., ce qu'on fait par prévoyance, احتیاط *ihîâth*, کوزی *hazm*, حذر *hazer*, a.; اچقلق *guezzy atchyqlyq*, t. — Précaution inutile, احتیاط بی فایده *ihîâthy bi fâidê*. — User de précaution, احتیاط ا *ihîâth it*. — Par précaution, احتیاط ایله *ihîâth ilê*, احتیاطا *ihîâthen*. — Circonspection, ménagement, صاغنمه *sâqynma*, احتراز *ihtirâz*.

PRÉCAUTIONNER, v. a., صتملق *saqlamaq*, قورتمق *qouroutmaq*, ایقاظ ا *sâqyndurmaq*, t.; وقایه ا *iqâz it*, وقایه *viqâie it*, a.-t. — Précautionner contre l'erreur, ضلaldن محافظه *zalâlden mouhûfaza it*.

PRÉCAUTIONNER (Se), v. pronom., قورنیق *sâqynmaq*, قورنیق *qorounmaq*, t.; احتیاط اوزره او *ihîâth uzrê ol*, وقایه ا *viqâie it*, تحرز - *teharruz*, *techaffuz it*.

PRÉCAUTIONNÉ, e, صاغنمیش *sâqynmich*, محفوظ *qorounnich*, مختررز *mahfouz*. — Prudent, avisé, صاقتیجی *mouhteryz*, حازم *hâzym*, صاقتیجی *sâqyndji*.

PRÉCÉDEMMENT, adv., بوندن اول *boundan evvel*, بوندن اقدم *boundan aqtem*, a.-t.; مقدمات *mouqaddemâ*, سابقا *mouqaddemên*, سابقا *sâbiqan*, سابقا *sâbiqâ*, a.

PRÉCÉDENT, e, adj., سابق *sabyq*, سبقت *mouqaddem*, a.; سبقت ایدن *sebqat iden*, مقدمکی *mouqaddemki*, اولکی *evvelki*, a.-t. — Le jour précédent, اولکی کون

evvelki gun. — L'année précédente, *evvelki gun.* — L'année précédente, *senèi sâbiqa.* — Précédent, s. m., *امثال emsâl.* — Cela est sans précédent, *بو کيفيت بلا امثالدر boü keïfiyet bilâ emsâldür.*

PRÉCÉDER, v. a., aller, marcher devant, *ايلردون کتتمک ileruden guitmek,* *ايلرو يوريمک ileru ürümek,* t. — Passer devant, avoir le pas sur..., *تقدم teqaddum it.* — Être, avoir lieu auparavant, *سبققت ا سبققت ا sebgat it.*

PRÉCÉINTE, s. f., *کيبنک چوره سي keïbenk çوره سي guemînuñ tchevrèci,* t.

PRÉCÉINTEUR, ou PRÉCHANTRE, s. m., *مؤذن باشي muezzin bâchi,* a.-t.

PRÉCÉPTE, s. m., règle, enseignement, *درس ders,* *تعليم ta'lîm,* pl. a. *تعليمات ta'lîmât;* *قواعد qā'yde,* *قواعد qavā'yd.* — Commandement, *حکم hukm,* pl. a. *احکام ahkiâm;* *بيورق bouïourouq,* t.

PRÉCÉPTEUR, s. masc., *خواجه khodja,* t.; *معلم mou'allim,* pl. a. *معلمين mou'allimîn.*

PRÉCEPTORAL, e, adj., *خواجيه khodjaia makh-sous,* *معلقه mule allyq,* t.; *معلمي mon'alimî,* a.

PRÉCEPTORAT, s. m., *خواجھلق khodjalyq,* t.; *معلم حرفتي mou'allim hyrfeti,* a.-t.

PRÉCESSION, s. f. (des équinoxes), *رجعة النقط الاستوا ridj'at un-nou-gouth ul-istivâ,* a.

PRÉCHANTRE, s. m. Voy. PRÉCENTEUR.

PRÊCHE, s. m., sermon, *وعظ va'z,* a.

PRÊCHER, v. a., annoncer, instruire par des sermons, *وعظ va'z it,* a.-t. — Prêcher dans le désert, en vain, *روزگارہ وعظ rouzguiârè va'z it.* — Prêcher quelqu'un, *اوکت نضیحت ا euüt vîrmek,* *ناحیحت ا nacîhat it.* — Exhorter à la morale, *تلقين - تعليم ا telqîn, ta'lîm it.* — Prêcher malheur, *دائمًا مصیبتدن dâimâ moucîbetten khaber vîrmek.*

PRÊCHEUR, s. m., *واعظ vā'yz,* pl. *واعظ va'āz.*

PRÊCHEUSE, s. f., *نزاكت صاتر nezâket sâtar,* *ناز و نیاز طورینسی nâz u nîâz thavrîni iden,* t.

PRÊCHEUSEMENT, adverbe, *پک pek gueuzèderek,* t.; *کوزهدرک kuzehderk,* *اهتمام تام ایله ihtimâmi tâmm ilè,* *کمال تقید ایله kemâli teqâiud ilè,* a.-t.

PRÊCHEUX, SE, adj., de grand prix, *اغر بهالو aghyr behâlu,* *بہالو behâlu,* *قیمتلیو qîmetliu,* a.-t.; *ذی قیمت zi qîmet,* *ثمیق semîn,* a. — Cher, rare, qui ne saurait être trop apprécié, *عزیز azîz,* *کمیاب kemîâb.* — Rien n'est plus précieux que le temps, *قدر عزیز برشی qadar 'azîz bir chei ioqtur.* — Béni, sacré, *مبارک mu-bârek,* *عزیز و شریف cherî 'azîz.* — Précieux, affecté, *تکلفلو tekelluflu,* *متصنع muteçanna'.*

PRÉCIPICE, s. m., gouffre, *اوچرم outchouroum;* *اوچرم یر outchouroum ier,* t.; *ورطه vartha,* pl. a. *وراط varâth.* — Un affreux précipice,

یوقاریدن *qorqoundj bir outchouroum ieri*, ورطه هایلہ *varthaï hâilè*. — Tomber dans un précipice, ورطه یسه دوشمک *varthaïa duchmek*. — Précipice, au fig., grand malheur, مصیبت عظیمه *mouçibeti 'azimè*.

PRÉCIPITAMMENT, adv., عجله ایله *'adjelè ilè*, a. - t.; عجاله *'ydjâleten*, سرعت *bil-isti' djâl*, a.; عجله ایله *sur'at u chitüb ilè*.

PRÉCIPITANT, s. m., چوکدریجی *tcheukturîdji*, ایندردن *induren*, t.; مرتب *mures-sib*, a.

PRÉCIPITATION, s. f., extrême vitesse, عجله *'adjelè*, a.; شتاب *chitâb*, p.; ایوه جیلک *ivêdjîlik*. — Au fig., le trop d'empressement, استعجال *isti' djâl*, تهالک *tehâlik*. — Action d'un corps qui se sépare du milieu d'un liquide, چوکمه *tcheukmè*, رسوب *ruçoub*.

PRÉCIPITÉ, subs. masc., sédiment, طورتی *durdi*, دوردی - *thourti*, چوکندی *tcheukuntî*, t.; ثفل *sefl*, a.

PRÉCIPITÉ, e, adj., پک عجله *pek 'adjelè ilè ichleïen*, t.; مستعجل *musta' djil*, a.

PRÉCIPITER, v. a., jeter de haut en bas et dans un lieu profond, یوقاریدن اوچورمق *outchourmaq*, یوکسکدن اتهمق *iqârîden achâghy outchourmaq*, دوشورمک *ïuksekten atmaq*, دوشورمک *duchurmek*. — Se précipiter, se jeter, اتلمق *atilmâq*. — dans la mer, دریایه اتلمق *deriâie atilmâq*. —

Tomber de haut en bas, یوقاریدن *ïoqârîden achâghyïc duchmek*. — Se jeter sur..., هجوم ا *hadjoum it*. — Se répandre, en parlant d'une eau, d'un torrent, etc., دوکلمک *deukulmek*, یوقاریدن *ïoqârîden achâghyïc deukulmek*. — Précipiter, accélérer, presser, چاپکلندرمک *tchâpouklendurmek*, تیز یورتدرمک *tîz îurutturmek*, عجله ایله یاپدزمق *'adjelè ilè îâpturmaq*, استعجال ا *isti' djâl it*. — Précipiter, faire trop vite, پک عجله ایله ایشلمک *'adjelè ilè ichlemek*, عجله *'adjelè it*, تعجیل ا *ta' djil it*. — Précipiter le mouvement, تعجیل حرکت ا *ta' djîli hareket it*. — le moment, تعجیل *ta' djîli raqt it*. — Précipiter, en t. de chimie, چوکدرمک *tcheukturmek*, ترسیب ا *tersîb it*.

PRÉCIPUT, s. m., don mutuel des époux, وهبة الازواج *vehbet ul-ez'vâdj*, a. — Prélèvement avant le partage de la communauté, حصه مفروضه دن *hyssèï mefrouzaden fazlè*. — Par préciput, حصه مفروضه دن زیاده *hyssèï mefrouzaden zîâde olaraq*.

PRÉCIS, s. masc., abrégé, اجمال *idjmal*, خلاصه *khoulâcè*, مجمل *mudjmel*, مختصر *moukhtaçar*, ملخص *moulakhhkas*, a. — d'un discours, کلام موجز *kelâmi moudjyrz*.

PRÉCIS, e, adj., fixe, déterminé, معین *mou'âïen*, محصص *moukhas-sis*, a. — Temps précis, وقت

معین *vaqti mou'aïien*. — A l'heure précise, تخصيص اولنان ساعتك *takhsîs olounân sâ'uttè*, تمام وقتك *tamâm vaqtindè*. — Arrêté, fixé, conclu, مقرر, مضبوط *mouqarrer*, mazbouh. — Exact, صحيح *sahîh*.

PRÉCISÉMENT, adv., exactement, تمام *temâm, tamâm*, بالصحة *bis-sihat*. — Dire précisément ce qu'il faut, تمام لازم اولانى سويلهك *tamâm lâzym olâni seülemek*. — A l'heure marquée, وقتنك *vaqtindè*, تمام همان وقتك *hemân vaqyttè*. — Absolument, البته *elbettè*, لايد *lâbudd*.

PRÉCISION, s. fém., exactitude, دقت *tekmîllik*, ا. - t.; دقت *dyqqat*, تديق *taulqîq*, a. — Exclusion du superflu dans le discours, صحت - نقاحت كلام *syhhat*, ناقحات *naqâhati kelâm*, ايجاز *idjâz*. — Distinction exacte et subtile par laquelle on fait abstraction d'une chose d'avec une autre, تمييز دقيق *te-mûzy daqîq*, pl. a. تمييزات دقيقه *temûzâtî daqîqa*.

PRÉCITÉ, E, adj., بالاده ذكر *bâlâde zikr*, اولنان *olounân*, p. - a. - t.

PRÉCOCE, adj. com., mùr avant le temps, la saison, وقتندن اول يتشيش *vaqtinden evvel îetichmich*, موسمىز *mevsimsyz*, a. - t. — Fruit précoce, طرفانك يميش *thourfânda*, طرفانك *thourfânda îemich*. — Arbre qui porte des fruits précoces, ارکن يميش *erken îemich vîrur aghâdj*. — Précoce, hors de propos, وقتسىز *vaqtsyz*, نابوسم *bîvaqyt*, بيوقت

nâbemevsim. — Esprit précoce, قبل الوقت يتشمش بر عقل *qabl el-vaqt îetichmich bir 'aql*.

PRÉCOCITÉ, s. f., ارکن يتشمه *erken îetichmè*, t.; ابتكار *ibtikâr*, a. — Au fig., وقتندن اول يتشمه *vaqtinden evvel îetichmè*.

PRÉCOMPTE, v. a., حسابدن *hyçâbden* ايندرمك - تنزيل ا *indurmek, tenzîl it*, a. - t.

PRÉCONISATION, s. f., تصديق *tastîqy ehlîiet*, a. — d'un prélat, بر پيسقپوسك تصديق اهليتتى *bir pisqopocuñ tastîqy ehlîieti resmî*.

PRÉCONISER, v. a., déclarer en conclave qu'un prélat a les qualités requises, تصديق اهليت ا *tastîqy ehlîiet it*. — Préconiser, louer excessivement, افراط ايله مدح ا *ifrâth ile medh it*, افراط اوكمك *ifrâth eugmek*, a. - t.

PRÉCONISEUR, SE, S., افراط اوزره *ifrâth uzrè medh idêdji*, a. - t.

PRÉCOP, OU PÉREKOP, fort et isthme en Crimée, اور قپوسى *eur qapouçou*.

PRÉCURSEUR, s. masc., qui vient avant un autre pour annoncer sa vente, ايلرويه كلان خبرجى *ileruüe guelen khaberdji*, ايلرويه كلان *ileruüe guelen mujdêdji*, t.; مبشر قدوم *mubechchiri qoudoum*, a. — Au fig., en parlant des choses, des événements, ايلرو كلان *ileru guelen*, مقدمه *mouqaddemè*, pl. a. مقدمات *mouqaddemât*.

PRÉCÉDÉ, E, adj., اول اولسن

evvel eulen, t.; مقدمًا هالك *mouqaddemen hâlik*. — Le précédé, *evvel eulen kimesne*.

PRÉDÉCÉDER, v. n., أول اولك *evvel eulmek*, t.; موت تقدم ا *mevti teqaddum it*, a.-t.

PRÉDÉCÈS, s. m., أول اوله *evvel culmè*, t.; موت مقدم *mevti mouqaddem*, a.

PRÉDÉCESSEUR, s. m., qui a précédé quelqu'un dans une place, سلف *selef*, pl. a. اسلاف *estâf*. — Marcher sur les traces de ses prédécesseurs; اسلافى اثرينه اقتضا ا *estâfi ecçrîne iqtisâ it*. — Au pl., prédécesseurs, ceux qui ont vécu avant dans le même état, كچهشلىر *guetchnichler*, اسلاف *estâf*.

PRÉDESTINATION, s. f., décret de Dieu, arrangement immuable des événements futurs et nécessaires, قدر *qader*, وقدر *qazâ ru qader*, تقدير *taqtîr*, a.; يازيلو *îâzîlu*. — Dessin formé de toute éternité par Dieu pour conduire quelqu'un au salut éternel, فلاح مقدر من الازل *felâhy mouqadder min el-ezel*.

PRÉDESTINÉ, e, subs. et adj., que Dieu a destiné à la gloire éternelle, مختار *moukhtar*, من الازل *mustih min el-ezel*. — Destiné à tel sort, مقدر *mouqadder*, انه يازيلو *âlinè îâzîlu*.

PRÉDESTINER, v. a., t. de théol., destiner de toute éternité, - تقدير - ازلدن *taqtîr, mouqadder it*, قسمت ا *ezelden taqtîr it*, من الازل تقديره *qysmet it, min el-*

ezel taqtîr it. — Destiner de toute éternité au salut, من الازل تقديره *min el-ezel taqtîri felâh it*.

PRÉDÉTERMINATION, s. f., الهام *ilhâm u hidâiet* وهدايت ربانى *rebbâni*, a.

PRÉDÉTERMINER, v. a., الهام *ilhâm u hidâiet it*, a.-t.

PRÉDICABLE, adj. com., t. de logique, مصروف *masrouf*, a.

PRÉDICAMENT, s. m., ordre et rang des êtres, رتبة مخلوقات *rutbè maḥloulouqât*, a. — Réputation, renommée, شهرت *nâm*, p.; شهرت *cheuhret*.

PRÉDICATEUR, s. m., واعظ *vâ'yz*, pl. a. وعاظ *va'âz*. — Prédicateur évangélique, انجيل شريف واعظى *indjili cherîf vâ'zy*.

PRÉDICATION, s. fém., action de prêcher et sermon, وعظ *va's*, a. — Entendre la prédication, وعظى *va'zy istimâ it*.

PRÉDICTION, s. f., art de prédire, فن اخبار مغيبات *fenni ikhbâri moughaïbât*, a.; سويليه *pîchîn seuilemè*. — La chose prédite, خبر غيبدن و بولن خبر *ghaïbten vîrilen khaber*, خبر الغيب *khaber ul-ghaïb*, pl. a. اخبار الغيب *akhbâr ul-ghaïb*.

PRÉDILECTION, s. fém., - وش - زيادة كسى *sevich zîâdeligui*, t.; زيادة *mezîiet meil*, تفضل رغبة *tâadet ur-raghbet*, ترجيح *terljih*, a.

— Avoir de la prédilection, زيادة *zîâde sevmeḥ*. — pour une personne, بر كهنه حتنه زيادة *ber khenè ḥtneh zîâde*.

اظهارا *bir kimesuê haqqyna züdcü raghbet izhâr it.*

PRÉDIRE, v. a., annoncer par inspiration divine ce qui doit arriver, *پیشین سوپلمک pîchîn seuilemek, t.*; *غیبدن خبر ویرمک ghaïbden khaber vîrmek, مقدم خبر ویرمک mouqaddem khaber vîrmek, قبل الوقوع انبا و اخبارا qabl el-vouqou' imbâ vu ikhbâr it.* — Annoncer par règles certaines une chose qui doit arriver, *استخراجا istykhîrâdj it, ا اخبارا bil-istykhîrâdj ikhbâr it.* — par prétendue divination, *فالجیلقا fâldjilyq ilê khaber vîrmek, فالجیلقا fâldjilyq it.* — par raisonnement, par conjecture, *استدلال عقلی ایله قبل اخبارا istidlâli'aqli ilê qabl el-vouqou' ikhbâr it.* — Prédit, e, *ظهورندن اول خبر ویرلمش zouhourinden evvel khaber vîrilmich, مخبر ماکهبری قابل الظهور makhberiqablez-zouhour.*

PRÉDOMINANT, e, adj., *غالب ghâlib, a.*; *برتر-یکیen, t.*; *برتر-berter, p.*; *غالب کلن ghâlib guelen.* — Vice prédominant, *مثلبه غالبه meslibê ghâlibê.*

PRÉDOMINATION, s. fém., *تغلب teghallub, غلبه استیلا istilâ, ghalebê, a.*; *اوست کلمک ust guelmeklik, t.*

PRÉDOMINER, v. n., — *غالب او- ghâlib ol, guelmek, a.-t.*; *اوست کلمک ust guelmek.*

PRÉÉMINENCE, s. f., *تقدم teqaddum, تفریق tefavvûq, امتیاز imtiâz,*

a.; *اوستک اولمقلىق usttê olmaqlyq, t.*; *افضالیته efzalîyet.* — Avoir la prééminence, *اوست کلمک ust guelmek, غالب کلمک ghâlib guelmek.*

PRÉÉMINENT, e, adj., *اوست ust, t.*; *اقدام aqtem, فاتق fâtiq, افضل efzâl, اعلا a'lâ, a.*

PRÉÉTABLIR, v. a., — *اول قومق اول مقدما evvel qomâq, nasb it, مقدمًا mouqaddemen temhîd it, a.-t.*

PRÉEXISTANT, e, adj., *اولدن evvelden mevcut, درکار اولان evvelden mevcut, derkiâr olân, مقدمًا موجود mouqaddemen mevcûd olân, a.-t.*

PRÉEXISTENCE, s. fém., *اولدن evvelden olmaqlyq, ایلرودن ileruden vârlıq, a.-t.*; *وجود vudjoudi muteqaddem, a.*

PRÉEXISTER, v. n., *ایلرودن وار اولدن ileruden vârlıq, t.*; *وجود evvelden mevcûd, derkiâr ol, مقدمًا موجود mouqaddemen mevcûd ol, a.-t.*

PRÉFACE, s. f., *دیباچه dîbâdjê, p.*; *مقدمه mouqaddemê.* — Fam., préambule. Voy. ce mot.

PRÉFECTURE, s. f., jurisdiction d'un préfet, *سنجاق sandjâq, ایسالت aïâlet.* — Endroit où il exerce ses fonctions, l'hôtel qu'il habite, *الی vâli qapouçou.* — Fonctions du préfet, *والیک vâlîlik, وکیالت vekîâlet.* — La durée de son administration, *والیک ایامی vâlîlik eüiâmi, وقت وکالت vaqti vekîâlet.*

PRÉFÉRABLE, adj. com., يك *iek*,
t.; واجب الترجيح *oula*,
vādjih ut-terdjih, ارجح *erdjeh*, a. ;
سزاوار رجحان *sizāvāri redjhān*,
ترجیح اوله جق *terdjih oladjaq*.

PRÉFÉRABLEMENT, adv., رجحان
على وجه *redjhān uzrè*, a.-t.;
الترجیح *'ala vedjh ut-terdjih*, a. ;
اولويت طربقيه *uluwüet thariqile*.

PRÉFÉRENCE, s. fém., choix fait
d'un être plutôt que d'un autre,
رجحان *redjhān*, اولويت *redjhānüet*,
uluwüet, a. — Demander la préfé-
rence, ادعای رجحانیت *ildī'āi*
redjhānüet it. — Obtenir, être l'objet
de la —, مظهر رجحان او, *mazheri*
redjhān ol. — Préférence, droit d'être
préféré, استحقاق رجحانیت *istyhqāq*
redjhānüet. — Préféré-
nces, au pl., marques d'affection ou
d'honneur plus particulières accor-
dées à quelqu'un, الثفاتلر *iltifātler*,
اثار الثفات *açāri iltifāt*.

PRÉFÉRER, v. a., مقدم طومتق
mouqaddem thoutmaq, تقديم *taq-*
tīm it, تفصيل *terdjih it*,
tefzil it, a.-t. — Préféré, e, مرجح
mureddjeh.

PRÉFET, s. m., حاكم والى *vāli*,
hākim, a.

PRÉFINIR, v. a.. t. de jurisp.,
تعين *va'yde kesmek*,
ta'ini muddet it.

PRÉFIX, e, adj., كسلش *kecil-*
mich, t.; مقرر معین *mou'āien*,
mouqarrer.

PRÉFIXION, s. fém., t. de jurisp.,
تعين *va'yde virmè*,
ta'ini muhlet,
a.-t.

PRÉJUDICE, s. m., غدر *ghadr*,
ضرر *zarar*, زبان *zīān*, a. — Préju-
dice considérable, ضرر کلی *zarari*
kulli, خسار جسيم *khaçāri djeçim*.
— Porter préjudice à quelqu'un, بر
کمسنيه ايراث ضرر *bir kimesnèçè*
irāci zarar it. — Au préjudice de son
honneur, عرض و ناموسنه ايراث
yrz u nāmou-
cinè irāci kesr u naqıça iderek. —
Sans préjudice, ضرر کتورميه رک
zarar gueturmeçerek, بلا ضرر
bilā zarar. — Sans préjudice des droits,
حقوقه ضرر کتورمکسزین
houqouqè zarar gueturmeksizān.

PRÉJUDICIALE, adj. com., ضرر
ضرر لى *zarar gueturidji*,
مخل *zararlu*, a.-t.; مضر *mouzyrr*,
moukhyll, مورث ضرر *mourici*
zarar.

PRÉJUDICIEL, LE, adj., اولى *ev-*
veli, قبلى *qabeli*, a. — Question pré-
judicielle, اساس منازعه اولان
ماده دن اول فصلی اقتضا ايى دن
مطلب *eçāci munāzè'ā olān mādde-*
den evvel fusli iqtizā iden mathlab.

PRÉJUDICIER, v. II., ضرر کتورمک
zarar gueturmek, خلل
khalal gueturmek, اضرار *izrār it*,
ايراث مضررت *irāci mazarret it*.

PRÉJUGÉ, s. m., ce qui a été jugé
auparavant et dont on tire quelque
induction, حکم قیاسی *hukmi qāci*,
a.; امثال اوله جق حکم *emsāl ola-*

djaq hukm. — Circonstances ou apparences qui préparent à un jugement définitif, قرينة *qarīnet*, pl. a. قرابين *qarāin*. — Marque, signe de ce qui doit arriver, علامة *'alūmet*, pl. علاميم *'alāim*; نشان *nichān*; امارت *emāret*, امارات *emārāt*. — Préjugé, opinion adoptée sans examen, اعتقاد *i'tiqād bāthyl*, pl. اعتقادات *i'tiqādāti bāthylē*, فنا صانی *i'tiqādāti bāthylē*, باطله *fenā sāni*.

PRÉJUGER, v. a., prévoir par conjecture, تخمين *sānmaq*, صانمق *takhmīn it*, عقل کسمک *'aql kesmek*, تخمینا بولمق *takhmīnen boulmaq*, قياس *qyās it*.

PRÉLASSER (Se), v. pron., اغرلق *aghyrlyq guestermek*, کوسترمک *mollālyq sātmaq*, مولاللق صاتمق *tekebburlenmek*, ا. - t. تکبرلنمک

PRÉLAT, s. m., پاپياز - کشيش *pāpāz*, رئيس *kechīch bāchi*, باشى *reīs ur-rouhbān*, امسق *usqf*, pl. a. اساقفة *eḡāqyfet*; امام *imām*.

PRÉLATION, s. f., منصب پدرينه *mansybi pederīnē istyhqāgy*, استحقاقى *a. - t.*

PRÉLATURE, s. f., کشيش باشى *kechīch bāchi pāīci*, ت.؛ پايدهسى *imāmlyq*, ا. - t.؛ مرتبة *mertebet ul-usqfūet*, ا. اساقفة

PRÉLE, ou QUEUE DE CHEVAL, s. f., آت قوبروغى اوت *at qouṭouroughly ot*, اولامه يونجه *av-lama iōndjē*, ت.؛ ذنب الخيل *zēneb ul-khāil*, ا.

PRÉLEVER, v. a., طوپنسدن

المق - آبرمق *thopoundan dīrmaq*, آلامق, t.; افراز *ifrāz it*, a. - t.

PRÉLÈVEMENT, s. m., طوپنسدن *thopoundan dīrilmā*, t.; افراز *ifrāz*, اخذ *akhz*, a.

PRÉLIMINAIRE, s. m., ce qui doit être réglé avant tout arrangement définitif, مقدمه *mouqaddemē*, pl. a. مقدمات *mouqaddemāt*; اساس *eḡās chourouthy*. — Les préliminaires de la paix, مقدمات صالح *mouqaddemāti soulh*, صالحك *soulhūn* مقدماته دائر اولان مواد *mouqaddemātīnē dāir olān mevādd*.

PRÉLIMINAIRE, adj. com., qui précède la matière principale, اولى *ev-velūi*, مقدمه صورتنده سرد اولنان *mouqaddemē souretindē serd olounān*. — Discours préliminaire, على *ala tharīq* المقدمه بر مقاله *ul-mouqaddemē bir maqālē*, مقدمه *mouqaddemē*.

PRÉLIMINAIREMENT, adv., اولدن *evvelēn*, اولاً *evvelen*, *evvelā*, فى *fil-evvel*, a.

PRÉLUDE, s. m., morceau qui sert d'introduction à une pièce de musique, de chant, مقدمه تقسيم *taqsīm* *mouqaddemet ul-lahn*. — Ce qui précède une chose, ou lui sert de commencement, مقدمه *mouqaddemē*.

— En manière de prélude, مقدماته *mouqaddemē maqāmindē*.

PRÉLUDER, v. n., t. de musique, jouer des préludes, essayer sa voix, تقسيم چالمق - ا *taqsīm tchālīmaq*, ا. — Au fig., commencer par ce qu'il

y a de moins important, شروع - بدء، *churou', bed' cilemek.*

PRÉMATURÉ, E, adj., en parlant des fruits, etc., وقتندن اول يتشمش، *vaqtinden evvel itichmich*, موسم، *mevsimsyz*, a.-t.; ناصح قبل الوقت، *nāzydji qabl el-vaqt*, a. — Fruits prématurés, وقتندن اول يتشمش، *vaqtinden evvel itichmich*، ميوه، *meivê*. — Esprit prématuré, وقتندن اول يتشمش عقل، *vaqtinden evvel itichmich 'aql*. — Cette affaire est prématurée, بومساحات نا بموسهدر، *bou maslahat nā benevsindur*. — Mort prématurée, موت بي وقت، *mevti bivagyt*.

PRÉMATURÉMENT, adv., وقتسز، *vaqytsyz*, a.-t.; قبل الوقت، *qabl el-vaqt*, وقتندن اول، *vaqtinden evvel*.

PRÉMATURITÉ, s. f., وقتندن اول، *vaqtinden evvel itichmê*, t; يتشمه، *vaqtinden evvel itichmê*, بلوغ قبل الوقت، *buloughy qabl el-vaqt*, نصح معجبى، *nezdji mou'adjil*, a. — Prématurité d'esprit, عقلك قبل، *'aqluñ qabl el-vaqt idrāki*.

PRÉMÉDITATION, s. fém., اولجه، *evveldjê duchunmê*, t.; تقدم، *evveldjê duchunmê*, دوشنمه، *evveldjê duchunmê*, مطالعه، *teqaddumi mouthāle'a*, a. — Avec préméditation, اولدن مطالعه، *evvelden mouthāle'a*، ايده رك، *evvelden mouthāle'a idêrek*, دوشنه رك، *evvelden duchunêrek*.

PRÉMÉDITER, v. a., اول دوشنمك، *evvel duchunmek*, اولدن فكر، *evvelden fikr*, اولدن مطالعه، *evvelden fikr, mouthāle'a it.*

— Préméditer une action, بر كونه، *bir kounê*, عمل و حرکتى اولدن مطالعه، *bir guionê 'amel u hareketi evvelden mouthāle'a it*, a.-t. — Prémédité, e, اولدن دوشنلمش، *evvelden duchunlmuş*. — Une action préméditée, اولدن مطالعه اولمش بر حرکت، *evvelden mouthāle'a olmuş bir hareket*. — un dessein, مقدم مطالعه، *mouqaddem mouthāle'a olmiş bir niyet*.

PRÉMICES, s. f., les premiers fruits de la terre, ايلك يتشن یمش، *ilk itichen iemich*, طرفانك، *thoursfānda*, t.; نوباهو، *bākīourct*, a.; باكورة، *bāvê*, p. — Les premiers nés du bétail, ايلك طوغمش حيوان، *ilk dhogh-mich haivān*. — Au fig., les premières productions de l'esprit, ابكار، *ebkiar*, ابكار ائارى، *ebkiāri açāri*.

PREMIER, ÈRE, adj., qui précède par rapport au temps et au lieu, اولک - الك، *ilk*، برنجى، *birindji*, t.; اولكى، *evvelki*، ابتداكى، *ibtidāki*, a.-t.; اول، *evvel*, pl. a. اولين، *evvelin*. — Le premier jour، *evvelki gun*. — La première fois، *ilki kerrê*. — Le premier chapitre، *bābi evvel*. — Le premier de tous، *ak evvel*، اول، *evvel*. — En premier lieu، *evvelen*. — Le premier rang، *mertebē oula*. — Le premier-né، *ilk dhogh-mich tchodjouq*. — La cause première.

11.

Dieu, مبداء أول *mebdëi evvel*. — Le premier, le plus excellent, اك ايو *eñ eïu*, اعلا *a'lā*, افضل *efzal*. — Premier en titre, رئيس *bāch*, رئيس *reïs*, pl. a. رؤسا *rou'eçā*; سر *ser*, p. — Le premier drogman, باش ترجان *bāch terdjumān*. — Premier médecin, سر اطبا *hekīm bāchi*, سر اطبا *seri ethybbā*. — Qui était auparavant, le plus ancien, مقدم *mouqaddemki*, سابق *sābyq*, اقدم *aqtem*.

PREMIÈREMENT, adv., en premier lieu, أولا *evvelā*, اولاً *evvelen*, ابتدا *ibtidā*. — Avant toutes choses, أولا *evvelā vè her cheïden mouqaddem*.

PRÉMISSSES, s. f. pl., مقدمات *mouqaddemāt el-burhān*, البرهان *qaziïeteïn el-qyās*, a.

PRÉMOTION, s. f., القاء الهى *ilqāi ilahi*, a.

PRÉMUNIR, v. a., بر شیدن *bir cheïden qouroumaq*, قورومق - محافظه *mouhāfyza it*, تهیه اسباب *tehiëi esbābi tehaffuz it*. Voy. AVISER, PRÉVENIR. — Se prémunir, - بر شیدن قورونمق - محافظه ایدنهک *bir cheïden qouroumaq; mouhūfaza idenmek*, تحفظ اوله جق اسبابی تدارک *oladjaq esbābi tedāruk it*, قورینه جق اسباب ايله تدارکنمک *qorounadjaq esbāb ilè tedāruklenmek*.

PRENABLE, adj. com., qui peut être pris, conquis, انور *ālineur*, - ضبطی

فتحی *zabthi, fethi mumkin*. — Une place prenable, الفتح *mumkin ul-feth bir qal'a*. — Prenable, qui peut être gagné, séduit, رشوت الور *aiārdilur*, ايارديلور *richvet āleur*, الجلب *mumkin ul-djelb*. — Qui peut être censuré, attaqué, لوم وتعیيب *men-seki levn u ta'ïib*.

PRENANT, É, adj., qui prend, آلیجی *ālidi, t.*; أخذ *ākhyz, a.* — Partie prenante, قابض المال *qābyz ul-māl*, حصه کبير *hyssëguir*.

PRENDRE, v. a., saisir avec la main, اله المق *thoutmaq*, طونمق *elè ālmaq, t.*; اخذ *ākhyz it*, قبض *qabz it, a.-t.* — Prendre un livre, اله المق *elinè kitāb ālmaq*. — les armes, سلاحتمق *silāhlanmaq*, اخذ سلاح *akhzi silāh it*. — Prendre sur soi, se charger de..., التزام *uzerine ālmaq*, اوزرينه المق *iltizām it*. — Prendre le parti de quelqu'un, بر استصحاب *istyshāb it*, بر کمسنهک طرفنی طونمق *bir kimesnènuñ tharāfīni thoutmaq*. — Prendre sous sa protection, جایت *himāiet it*, زیر جایته المق *ziri himāietè ālmaq*. — Prendre fait et cause pour quelqu'un, اعانته مداخله *i'āneten mudākkelè it*. — Prendre parti contre quelqu'un, بر کمسنهک خلافی *bir kimesnènuñ khy-lāfī tharāfīni thoutmaq*. — Prendre parti, s'enrôler dans les troupes, عسکر یازمق *asker iāzytmaq*. — Prendre son parti, se décider, قرار

تصميم نیت ا *qarar virmek*, ويرمك *tasmîni nûet it*, تقرير ذهن ا *taqrîri zihî it*. — Prendre, revêtir, en parlant des habits qu'on met sur soi, كيمك *gueïmek*. — Prendre son manteau, قپودينى كيمك *qapoudîni gueïmek*. — le deuil, ماتم كيمك *mâtem gueïmek*. — Prendre, s'emparer, ضبط ا *thoutmaq*, قابض ا *zabth it*, قاپيق *qâpmaq*. — Saisir, قاوره مق *qâvramaq*, قاوره مق *thoutmaq*, قاوره مق *qâvramaq*. — Prendre au collet, يقدهن *taqaden thoutmaq*, قاوره مق *qâvramaq*. — Dérober, چالمق *tchâlmaq*, استراق *istirâq it*. — Prendre possession, تصرفه آيق *teçarrufe âlmaq*, وضع يد تملك ا *vaz'y îedi temelluk it*. — Conquérir, تسخير ا *feth, teskhîr it*. — Prendre d'assaut, يوروبش ايله المق *ïuruïch ilê âlmaq*. — Prendre à la pêche, à la chasse, اولمق *thoutmaq*, آيد ايله *âvlamaq*, سايد ا *saïd it*. — des oiseaux, قوش اولمق *qouch âvlamaq, thoutmaq*. — Au fig., prendre quelqu'un au trébuchet, l'engager adroitement à une chose désavantageuse, ياكلتمق *ïânÿltmaq*, اغفال ا *ighfâl it*. — Prendre pour dupe. Voy. DUFER. — Prendre à cœur, كوكل ويرمك *gueuñul virmek*, كوكل باغلمق *gueuñul bâghlamaq*. — à tâche, chercher tous les moyens de faire une chose, ايش ايدنمك *ich idinmek*. — Prendre pour bon, croire, اينانمق *inânmaq*. — Prendre en considération, اعتبار ا *tibâr it*, شايان ملاحظه *ri'âiet it*, رعايت

و دقت عدا *châïüni moulâhaza vu dyqqat 'add it*. — Prendre, attaquer par derrière, ورادن هجوم *verâden hudjoun it*. — Prendre, entendre, فهم ا *añlamaq*, فهم *fehmi it*. — Prendre bien le sens d'un passage, بر فقرة نك معناسنى كركى كى فهم ا *bir fyqrauñ ma'nâcini guereï guibi fehmi it*. — Prendre mal, ou à rebours, بر معنای - بر مصاحتى *bir ma'nâii, bir maslahati 'aksine fehmi it*. — Prendre une chose en bonne part, بر شىي حسن *bir cheïi husni tharâfina haml it*. — en riant, بر شىي *bir cheïi gulêrek dîñlemek*. — sérieusement, بر شىي *bir cheïi muhim olmaq uzrê dîñlemek*. — Prendre, recevoir, accepter, آلمق *âlmaq*, اخذا *akhz it*, قبول *qaboul it*. — Prenez ceci, شونى آل - قبول ايله *chounou âl, qaboul eilê*. — Prendre à intérêt, فايض ايله اودنج المق *fâiz ilê eudundj âlmaq*. — Prendre, avaler, humer, manger, يمك *ïemek*, ايچمك *ïchmek*. — quelque chose, en fait d'aliment, بر لقمه يمك *bir loqma ïemek*, تناول ا *tenâvul it*. — du café, قهوه ايچمك *qahvê ïchmek*. — des médicaments, علاج المق *z'îlâdj âlmaq, ïemek*. — du tabac, احتقان المق - ا *enfîic tchekmek*. — un lavement, ا *ihûqân âlmaq, it*. — Prendre, suivre tel chemin, يولى طوتمق *felân*

ioli thoutmaq. — les devants, partir avant quelqu'un, مقدم عزيمت *azîmet it.* — Passer devant, ايلرويه كچمك *ileruüe guetchmek.* — Prendre congé de quelqu'un, رسم وداعي *vidâ'lachmaq,* وداعلشمق *vidâ'achmaq,* رسم وداعي *resmi vidâ'yi idjrâ it.* — Prendre à part, خلوته طوتمق *khalvetè thoutmaq,* بر كمسنه ايله خلوته *bir kimesnè ilè khalvetè guirmek.* — Prendre la fuite. Voy. s'ENFUIR. — Prendre le change, ياكلمق *iānylmaq.* — Prendre exemple, عبرت الموق *'ybret ālmaq.* — conseil, اوكت الموق *euüt ālmaq,* استشاره *istichārè it.* — Prendre feu, س'allumer, طوتشمق *thoutouchmaq,* اتشلنمك *ātech ālmaq,* اتشلنمك *ātechlènnek.* — Au fig., s'échauffer, s'enflammer, علولنمك *'alevlenmek,* اتشلنمك *ātechlenmek.* — Prendre plaisir, خشلنمق *khochlanmaq,* صبرا *hazz it.* — patience, صبرا *sabr it.* — forme, صورتلنمك *souretlenmek,* كسب صورت *kesbi souret it.* — pitié, مرچت *merhamet it.* — soin, كوزنمك *gueuzetmek.* — garde, se garder, صاقتمق *sāqynmaq.* — prétexte, وسیله بولمق *vecilè boulmaq.* — mesure, اولچمك *eulichmek,* اندازه سنی الموق *endāzècini ālmaq.* — la parole, سوزه باشلمق *seuzè bāchlamaq.* — une habitude, عادت ايدنمك *'ādet idinmek.* — à témoin, شاهد لکه کتورمك *chāhidliguè gueturmek,* استشهاد *istichhād it.* —

Prendre, en parlant des maladies qu'on se gagnent, قزانمق *qazānmaq,* قزانمق *qazānmaq.* — Prendre racine, كوكلنمك *keuklenmek.* — Prendre, se geler, بوز باغلق *dhoñmaq,* بوز باغلق *bouzbāghlamaq,* انجهاد *indjinād it.* — Prendre, faire son effet, تأثير *téécîr it.* — Surprendre, اكسز طوتيق *añsyz thoutmaq.* — Prendre la peine, زحمت غيرت *zahmet tchekmek,* غيرت *ghaïret it,* غيرته كلكم *ghaïrete guelmek.*

PRENDRE (Se), v. pron., s'attacher, نيشت *üipichmaq, t.;* نيشت *techebbus it.* — S'acerocher, ايلشك *ilichmek,* طوتولمق *thoutoulmaq.* — Commencer à..., باشلق *bāchlamaq,* بدء *bed' it.* — Se prendre de paroles avec quelqu'un, سوز اتشمق *seuz ātichmaq.* — S'en prendre à quelqu'un, lui imputer une faute, بر كمسنيه صانشمق *bir kimesnècè sātachmaq.* — Se prendre d'amitié pour..., محبتلشمك *mouhabbetlechmek.* — Savoir s'y prendre, يول ايله ايشلمك *ïol ilè ichlemek.* — Se prendre de vin. Voy. s'ENIVRER. — Pris, e, النمش *ālinnich,* صبط اولنمش *zabtlolounnich.* — Bien pris dans sa taille, موزون القامة *mezoun ul-qāmet.*

PRENEUR, SE, s., آليجي *āldjî,* آليجي *ākhyz,* آليجي *thouāldjî, t.;* آليجي *ākhyz, a.* — Preneur d'oiseaux, قوش اولايجي *qouch āvlāidjî.* — de tabac, انقيه چكن *enfüè tcheken.* — de café, قهوه ايجن *qahvè itchen.* —

Preneur, en t. de prat., celui qui prend une chose à loyer, کرا ايله kirā ilè âlān, مستاجر mus-téédjir.

PRÉNON, s. m., لقب *laqab*, pl. a. القاب *elqāb*.

PRÉNOTION, s. f., connaissance antérieure, معرفة سابقة *ma'rifeti sâbiqat*. — Connaissance obscure et superficielle, علم اجالی *'ylmi ilj-mālîi*, a.; وقوف سطحی *sathhîdjê vouqouf*, t.-a.

PRÉOCCUPATION, s. f., prévention d'esprit, préjugé, اعتقاد باطل *'tî-qādi bâthyl*, غرض *gharuz*, a. — Attention exclusive de l'esprit à un seul objet, عقل صاپلنمه *'aql sâplanma*, استعلاق ذهن *istyghlâqy zihn*, انشغال *inchyghâl*.

PRÉOCCUPER, v. a., prévenir l'esprit de quelqu'un en lui donnant une impression, بر کمسندنک عقلنی *bir kimesnènuû* قاپمق - صاپلندرمق *bir kimesnènuû 'aqlini qâpmaq, sâplandurmaq*, بر کمسندنک عقلنی اشغال *bir kimesnènuû 'aqlini ichghâl it*. — Se préoccuper, v. pron., متفکراو *mutefekkir ol*, دانما بر شیه دوشنمک *dâimâ bir cheîè duchunmek*. — Préoccupé, e, prévenu, عقلی صاپلنمش *'aqli sâplanmich*, مغلق الذهن *moughlaq uz-zihn*. — Très-occupé, يك مشغول *pek mechghoul*.

PRÉOPINANT, s. m., مقدم رأی *mouqaddem rēi iden*, a.-t.

PRÉOPINER, v. n., مقدم رأی *mouqaddem rēi it*, فکرینی اول *fikrîni evvel seülemek*, a.-t.

PRÉPARATIF, s. m., تدارک *tedârak*, plus usité au pl. تدارکات *tedârukiât*, a. — De grands préparatifs, عظیم تدارکات *'azîmi tedârukiât*. — Préparatifs de guerre, تدارکات سفریه *tedârukiâti seferiê*.

PRÉPARATION, s. f., action de préparer ou de se préparer, حاضرلمه *hâzyrlama*, حاضرلنمه *hâzyrlanma*, a.-t.; تهیه *tehüè*, pl. a. تهیات *tehüât*. — Préparation, composition, ترکیب *terkîb*. — de remèdes, ترکیبات ادویه *terkîbâti edeviê*.

PRÉPARATOIRE, adj. com., qui précède, حاضرلیجی *hâzyrlâidji*, a.-t.; مصلحتی *muheîi*, a.; حاضرلیجی *mastahati hâzyrlâidji*. — Qui précède, مقدم *mouqaddim*, متقدم *muteqaddim*.

PRÉPARER, v. act., apprêter, حاضر *hâzyrlamaq*, حاضرلماق *hâzyr, âmâdè it*, تهیه *tehüè it*, احضار *ihzâr it*, اعداد *'dâd it*, مهیا قلمق *muheîiâ qylmaq*, a.-t. — Préparer une maison, بر خاندینی حاضرلماق *bir khânèi hâzyrlamaq*. — Disposer, ترتیب *tertîb it*, قورماق *duzmek*. — Mettre en ordre, تنظیم *tanzîm it*. — Faire des préparatifs, تدارک *tedârak it, gneurmek*. — Préparer une composition, un remède, ترکیب *terkîb it*. — quelqu'un, le disposer à une chose, مستعد *moustamouqaddem rēi it*, استعدادلو قلمق *'ydd, istî'dâdlu qylmaq*. — Se préparer, حاضرلنماق *hâzyrlanmaq*,

تدارکنمک *te-dārüklenmek*, حاضر او *hāzyr ol*, تدارکنی کورمک *tedārükini güermek*. — Être préparé, disposé à... او مستعد *musta'ydd ol*. — Préparé, حاضرلنش *hāzyrlanmich*, تدارکنمش *tedārüklenmich*, آماده *âmâde*, مهیا *muheïâ*, مستعد *musta'ydd*.

PRÉPONDÉRANCE, s. fém., غلبه *ghalebè*, استیلا *istilâ*, تغلب *te-ghallub*, نفوذ *nufouz*, قوت *qouvet*, غلبه نفوذ *ghalebèi nufouz*, ا.; یکنیلتک *yeñynlik*, t.

PRÉPONDÉRANT, e, adj., غالب *ghālib*, فایق *fāiq*, اغلب *aghleb*, سائر اوزرینه *rādjyh*, ا.; سائر اوزرینه *sāir uzerine ienèn*, t. — Voix prépondérante, رأی غالب *reï ghālib*.

PRÉPOSÉ, e, adj., مأمور *méémour*, تعیین *teïyin*, مأمور اولمش *méémour olmich*, اولنمش *ta'ün olounmich*, a.-t.

PRÉPOSER, v. a., مأمورا *méémour it*, تعیین - نصب *nasb*, ta'ün it, a.-t.

PRÉPOSITION, s. f., حرف *harf*, حرف الجر *harf ul-djirr*, pl. a. حروف *hourouf*.

PRÉPUCE, s. m., سنت دربسی *sunnet derci*, t.; غلغه *ghoulfet*, a.

PRÉROGATIVE, s. f., امتیاز *imtîâz*, pl. a. امتیازات *imtîâzât*. — Jouis des prérogatives d'une charge, بر منصبک امتیازلرینه متمتع او *bir mansybuñ imtîâzlerinè mutemettu'ol*.

PRÈS, prép. marquant la proxi-

mité, یقین *iaqyn*, قریب *qarîb*, a.; نزدیک *nezdik*, p.; یانندا *ianında*, قریبند *qourbindè*. — Près du palais, سرایه یقین *sarâie iaqyn*. — S'asseoir près de quelqu'un, بر کمنه نک *bir kimesnènuñ* یاننده او تورمق *bir kimesnènuñ ianında otourmaq*. — De près et de loin, قریب و بعید *qarîb u ba'îd*. — Regarder de très-près, یک یقیندن *pek iaqyn dan nazar it*. — Près, imminent, مشرف *muchrif*. — Être près de sa ruine, او مشرف خراب *ol*. — Environ, à peu près, تقریباً *taqrîben*, قدر *qadar*, تخمیناً *takhmînen*. — Près de mille piastres, تقریباً بیك غروش *taqrîbeu bîñ ghourouch*. — Il y a près d'un an, بر سنهیه وارر *bir senèie vârrur*. — Près de trois à quatre cents hommes, اوج دورت یوز قدر آدم *utç dort iüz qadar âdem*. — A cela près, بوندن بشقه اولدوق *boundan bachqa olaraq*.

PRÉSAGE, s. m., اغور *oghour*, اغورلق *oghourlyq*, t.; فال *fâl*, احکام علامه *alâmet*, دلیل *delîl*, *ahkiâm*, a. — Bon, heureux présage, فال علامت خیر *alâmeti khâir*, فال میمون *fâli meïmoun*. — mauvais, اغورسلوق *oghoursylyq*. — Tirer présage, فال استخراج *istykhrâdj fâl it*.

PRÉSAGER, v. a., marquer une chose à venir, اولدن خبر و برمک *evvel den khaber vîrmek*, تمام *te-fa'oul it*, فال استخراج *istykhrâdj fâl it*. — Conjecturer, تخمین *takhmîn it*, a.-t.

PRESBYTE, s. com., کوزی ایراغه *gueuzy irāgha gucuren*, t.; قاصی *thaouīli nazār*, قاصی النظر *qācy un-nazār*, a.

PRESBYTÉRAL, e, adj., پاپاسلغه *pāpāslygha muté'allyq*, متعلق *pāpāslygha muté'allyq*, قسیستی *qacīcīi*, a.

PRESBYTÈRE, s. m., کوی پاپاسی *keuī pāpāci evi*, t.

PRESCIENCE, s. f., معرفة الغیب *ma'rifet ul-ghaīb*, a.

PRESCRIPTIBLE, adj. com., مرور زمان ایله استحقاقی ابطال اولنه *murouri zemān ilè istyqhāqy ibthāl olouna bilur*, a.-t. — Droits prescriptibles, ممکن الابطال اولان *mumkin ul-ibthāl olān houqouq*.

PRESCRIPTION, s. f., manière d'acquérir la propriété en la possédant le temps que la loi requiert à cet effet, استحقاق علی التصرف بهرور الوقت *istyqhāqy 'alet-teçarrufi be-murouril-vaqtil-mou'aïien*. — Affranchissement des droits et obligations après une époque déterminée, استحقاقک مرور زمان ایله ابطال اولنسی *istyqhāquū murouri zemān ilè ibthāl olounmaei*, منسوخیت *mensoukhīet ul-istyqhāq be-murouri vaqtil-mou'aïien*, a.

PRESCRIRE, v. act., ordonner, بیورمق *houïourmaq*, t.; امرأ *emr it*, امر و تنبيه *emr u tembīh it*, a.-t. — Marquer précisément, تحدید *tahdīd it*. — Prescrire des limites, تحدید حدود *tahdīdi houdoud it*. — des lois, تعیین قوانین *ta'īni*

qavānīn it. — Acquérir par prescription, کسب استحقاق *kesbi istyqhāq it*, مرور وقت معین ایله *murouri waqti mou'aïien ilè istyqhāq teçarrufi kesb it*. — Se prescrire, s'imposer une obligation, نفسنه حکم *nefsinè hukm it*. — Se perdre par prescription, مرور وقت معین ایله منسوخ اول *murouri waqti mou'aïien ilè mensoukh ol*.

PRÉSEANCE, s. f., droit de précéder, de prendre place au-dessus de quelqu'un, تصدّر *teçaddur*, تقدم *teqaddum*, تصدّر *teçaddur*, a. — Prendre, s'arroger la préséance, تصدّر - تقدم *teçaddur*, صدرده اوتورمق *teqaddum it*, ایلروده اوتورمق *sadrè otourmaq*, ایلروده اوتورمق *ilerudè otourmaq*. — Disputer la préséance, تصدّر بانبده معارضه *teçaddur bâbindè mou'ariza it*. — Accorder la préséance, صدرده کچورمک *sadrè guetchurmek*.

PRÉSENCE, s. f., existence dans un lieu marqué, وجود *houzour*, وجود *rudjoud*. — En votre présence, حضور کزده *houzouriñyzdè*. — Présence, confrontation, rencontre, مواجهه *mevādjet*. — Les deux armées sont en présence, طرفین عسکری *tharafeïn 'askeri biri birinè muteqābildur*. — Présence d'esprit, بولش چاپکلی *boulouch tchāpoukligui*, حاضر جوابلق *hāzyr djevāblyq*, t.; بداهت فکری *be-dāhati fikri*, a.

PRÉSENT, s. m., don, هدیه *hedīe*, ارمان *hedāā*, pl. a. هدایا *hedāā*, برکدار *pechkech*, پشکش *ermaghān*,

ber guzār, p.-t. — Faire présent, donner en présent, هدیه هدیه *hedüè it.* — En présent, en manière de présent, اوزره هدیه رسمی *hedüè resmi uzrè.* — Un beau présent, un présent magnifique, هدیه جلیله *hedüè djelîlè.* — De grands présents, کلینلو هدیه لر *kullüctlu hedüèler.*

PRÉSENT, e, adj., qui est dans le lieu dont on parle, حاضر *hāzyr*, pl. a. حاضر *houzār*; موجود *mevdjoud*, pl. بولنان موجودین *mevdjoudîn*; بولنان *boulounān*, t.; موجود اولان *mevdjoud olān*, a.-t. — Être présent, حاضر او *hāzyr ol*, بولنمق *boulounmaq.* — Présent, qui existe actuellement, شمديکي *chimdiki.* — L'état présent, حال *hāl.* — Le temps présent, حاضر زمان *zemāni hāzyr*, شمديکي زمان *chimdiki zemān.* — Dans l'état présent, حالک *chimdiki hāldè.* — A présent, شدي *chimdi*, الان *el-ān*, حالا *hālā*, الحالة هذه *el-hāletu hazihî.* — Jusqu'à présent, بوانه کلنجه *bou anè guelindjè*, الى الان *ilal-ān.* — Les affaires présentes, امور جالیته *oumouri hālütè.* — Le présent, temps du verbe, حاضر فعل *fi'li hāzyr*, حال *hāl.*

PRÉSENTABLE, adj. com., کوستریله *gueusterilè bilur*, عرض *'arz u taqdîmè lāiq*, a.-t.

PRÉSENTATEUR, TRICE, s., عرض صاحب *'arz sāhybi*, a.-t.; صاحب العرض *sāhyb ul-'arz*, a.

PRÉSENTATION, s. f., عرض *'arz*,

تقديم *taqdîm*, a. — Présentation de lettres, عرض تحریرات *'arzy tahrî-rāt.* — Cérémonie d'une présentation au roi, à la cour, حضور هایونه *houzouri humāiounè 'arz resmi.*

PRÉSENTEMENT, adv., شهديک *chimdîlik*, t.; الان *el-ān*, a. Voy. A PRÉSENT.

PRÉSENTER, v. a., offrir, عرض *'arz it*, تقديم *taqdîm it*, عرض *'arz u taqdîm it.* — Présenter, tendre avec la main, صونمق *sonmaq.* — Présenter une requête, عرضحال *'arzu-hāl sonmaq*, تقديم *taqdîm it*, تقديم *taqdîmi 'arzu-hāl it.* — à quelqu'un ses respects, ses hommages, بر کمسنه نک طرفنه مراسم تعظیم *bir kimesnènuñ tharāfina merācimi ta'zîm u tevqyr it.* — Présenter, conduire en présence du souverain, پادشاهک حضورینه *pādichāhuñ houzourîné tchîqārmaq*, تقديم *taqdîm it.* — Présenter, montrer, exposer, اظهار *izhār it.* — Présenter les armes, le fusil, صلاح عرض *tufenk u sylāh 'arz it*, دیوان طورمق *dîvān dhourmaq.* — Se présenter, v. pron., بر *bir*, کمسنه نک حضورینه چیقوق *bir kimesnènuñ houzourîné tchîqmaq.* — Si l'occasion favorable se présente, مناسبت دوشرسه *munācibet du-cherça.* — L'occasion se présentant, فرصت ظهور ایلدکل *foursat zou-*

hour eilediktè.—Se montrer, se faire voir, faire une impression à la première vue, کورنمک *gucurunmek.*

—Se présenter bien, d'une manière agréable à la vue, كوزه ياقشقلو

guezè tãqyçhyqlu gucurunmek.—Se bien présenter dans une

assemblée, حسن طور و ادا ايله, *husni thavr u edâ ilè*

medjlicè dukhoul it.—Se présenter chez quelqu'un, lui rendre visite, بر

بر كهمسندك زيارنه وارمق *bir kimesnènuñ zãretinè vãrmaq.*—Se pré-

senter à l'esprit, venir à la mémoire, كخاطره كلتمك

—Se présenter pour une place, بر خدمت - بر منصب ايجبون عرض

bir klyzmet, bir mansyb itchoin 'arzy thalebüet it.

PRÉSERVATIF, AVE, adj. Remède préservatif, مدار حفظ صحت

اوله جق علاج *medâri hyfzy syhhat olâdjay 'r lãdj, a.-t.;*

دواء حافظ *devâi hãfyz us-syhhat, pl. a.*

ادويه حافظه الصحة *edvèi hãfyzat us-syhhat.*—Au fig., دواى

تحتفظ *devâi tehaffuz.*

PRÉSERVER, v. a., garantir de mal, صاقلمق - صاقلمق *sãqlamaq,*

حفظ - صاقلدمق *sãqyndurmaq, t.;*

حقى *hyfz, sãânet it.*—Que Dieu vous préserve de malheur! حقى

تعالى سوزى بلادن حفظ ايليه *haqq te'âla sizy belâden hyfz eileiè.*—

Préservé, e, صاقلتمش *sãqynnich,* مصنون *maçonn, mahfouz.*

PRÉSIDENCE, s. fém., fonction du président, صدارت *rîâcet,*

sadâret.—Place, siège de président, مسند ریاست *mesnedi riâcet.*

PRÉSIDENT, F, S., رئیس *reis, pl. a. رؤسا ru'çça;*

باش *bâch, t.;* رئیس مجلس *reici medjlis.*—Le président

du conseil de justice, احكام عدلیته *ahkiâmi 'adlîiè*

medjlicinuñ reici.

PRÉSIDER, v. a. et n., occuper la première place dans une assemblée, باشك اوتورمق

bãchtè otourmaq, t.; صدر نشین او, *teçãddur it, sudr nichîn ol, a.-p.-t.*—Présider

une compagnie, une société, بر جماعت مجلسنك تصدرا

bir dje-mâ'at medjlicindè teçaddur it.—

Présider quelqu'un, بر كهسندیه *bir kimesnècè tequddum it.*

بر كهسنددن ایلرو او *bir kimesnèden ileru ol.*—Présider, avoir le soin, la

direction, كوزتمك *guezetmek,* نظارت ا, *nãzyrlyq it, nazâret it, او, nazâreti ol.*

—L'intelligence qui préside aux choses humaines, احوال بشره نظارت, *ahvâli becherè nezâret iden 'aqli kulli.*—Présider, en

parlant des divinités des païens, موكل او *muvekkel ol.*—Le dieu Mars

est celui qui préside aux combats, امور حربيه موكل اولان مریخدر

oumourî harbè muvekkel olân merrykhtur.—Présidé, e, باشده

متصدرا *bãchtè otourmich, muteçaddur.*

PRÉSUMPTIF, IVE, adj., ولئى عهد *velîi 'ahd, a.*

PRÉSUMPTION, s. f., conjecture,

jugement fondé sur des apparences, *ظنون* *zann*, pl. a. *ظنون* *sāni* صانی *zunoun*; *مظنه* *mezennè*. — Forte présomption, *مظنه قویه* *mezennèi qavüè*.

— faible, *ظن ضعيف* *zanui za'if*. — Présomption, t. de jurisp., ce qui est supposé vrai tant que le contraire n'est pas prouvé, *ظن غالب* *zanni ghālib*. — Opinion trop avantageuse de soi-même, *عجب غرور* *ghourour*, *عجب نفس* *'oudjbi nefis*, *عجب خود پستندك* *khod pecendlik*.

PRÉSUMPTUEUSEMENT, adverbe, *گندویی بکندرك* *guenduüi bienèrek*, t.; *خود بیستك ايله* *khod bîstik ilè*, p.-t.; *عجب ايله* *'oudjbi ilè*, a.-t.; *غرور ايله* *ghourour ilè*.

PRÉSUMPTUEUX, SE, adj., *اوزلو* *euzlu*, *گندویی بکنمش* *guenduüi beïennich*; t.; *خود بین* *khod bîn*, *مغرور خود پستند* *maghrour*.

PRESQUE, adv., *همان* *hemân*, *کبیجه* *guibi*, *کبیجه* *guibîdjè*, t.; *متقاربا* *muteqâriben*, a. — Presque fini, *بتمش کبی* *bitmich guibi*.

PRESQU'ILE, s. f. Voy. PÉNINSULE.

PRESSANT, E, adj., qui presse, insiste sans relâche, *صیقشدر بجی* *siqyehurîdji*, t.; *مبرم* *mubrim*, *مضیق* *mouzaiiq*, *مجبور* *mudjbir*, a. — Recommandation pressante, *شفاعت* *chifâ'ati mudjbirè*. — En parlant de la douleur, *کسکین* *keskîn*, *شدید* *chedîd*. — Pressant, urgent, *تذک* *bedjid*, *ضروری* *zarouri*, *تذک* *tenk*, *مستعجل* *musta'djil*. — C'est une affaire pressante, *بجد ایشیدر*

bedjid ichîdur, *مصاحت مستعجلدر* *maslahati musta'djilêdur*.

PRESSE, s. f., foulée, multitude qui se presse, *خلق قلبالق* *qatabālyq*, *خلق قلبالعسی* *khalq qatabālyghy*, t.; *ازدحام* *zihāmi nās*, *ازدحام* *iz-dihām*. — Machine pour presser le linge, etc., *مندره* *menguenè*, *جندره* *djenderè*. — Presse typographique, *ملزمه* *melzemè*. — lithographique, *طاش ملزمه سی* *thāch mëlzemeci*. — La presse, l'imprimerie en général, *امر طباعة* *basnadjilyq*, *امر طباعة* *emri theb'at*. — La liberté de la presse, *سرسیتت امر طباعت* *serbestüeti emri theb'at*. — Enrôlement forcé pour la marine, *جبراً و کرها* *djebren vè kehren mellâh tahrîri*. — Sorte de pêche qui ne quitte pas le noyau. Voy. PAVIE.

PRESSÉ, E, adj., qui a hâte, *عجله لو* *'adjelèlu*, a.-t.; *مستعجل* *musta'djil*, a.; *تاخیر قبول ایتمز* *téekhîr qaboul itmez*. — Vous êtes bien pressé, *پک* *pek 'adjelèlu sen*. — Pressé, serré. Voy. ce mot.

PRESENTIMENT, s. m., *اولدن* *evveliden dhouïma*, *کوکل* *gueuñil châhidliqûi*, t.; *شاهد لکی* *chehâdeti qalb*. — Avoir un, ou des pressentiments, *قلبک خفی شهادتیه بیلمک* *qalbuñ khafi chehâdetilè bilmek*. — Avoir un pressentiment de fièvre, *حزانک ظهور ایده چکنی مقدمه* *hoummânû zouhour idèdjegûni mouqadtemdjè bilmek*.

PRESENTIR, v. a., prévoir par

un mouvement intérieur, اولدن *evvelden dhouïmaq*, حساً *hyss it*, کوکل شاهد لکینه طویق *gueuñul chähidliguñilè dhouïmaq*, 1.; مقدم اجساساً *monquaddem. ihsäs it*. — Sonder, chercher à deviner les dispositions de quelqu'un, اگلمق *añlamaq*, نفزساً *sezmek*, — تفزساً *teferrus, istikhāf it*.
PRESSER, v. a., serrer, étreindre avec force, صیقمق *syqmaq*, 1.; عصرأ *ta'cır it*, عصرأ *'asr it*, a.-t. — Presser une éponge, سونگری صیقمق *sungüeri syqmaq*. — Fouler, بصمق *basmaq*. — Mettre en presse, منکنده قومق *mengucnècè qomaq*, منکنده لکمک *mengucnèlemek*. — Approcher une chose contre une autre, صقشدرمق *syqychturmaq*. — Au fig., poursuivre avec ardeur, sans relâche, تازیق *tazıq it*, صقشدرمق *syqychturmaq*. — Presser vivement son adversaire, خصمنی *hasmını pek tazıq it*. — Presser, hâter, diligenter, عجله ایتدirmek *ta'djıl it*, تعجیل *'adjelè iturmek*, ایددirmek *ıvdurmek*, اولتدirmek *evletturmek*. — Presser le départ, عزیمتی تعجیل *'azımeti ta'djıl it*. — Presser la mesure, la marche d'une affaire, بری بریله *temchüietini ta'djıl it*. — Se presser les uns contre les autres, صیقشده *biri birilè syqychmaq*, صیقشیق *syqychmaq*. — Se hâter, اولتمک *'adjelè it*, evletmek. — Ne vous pressez pas tant, بو قدر

عجله ایتمه *bou qadar 'adjelè itme*.
PRESSEUR, SE, subs., منکنده یی *mengucnèi ichledän 'amelè*, منکنده جی *mengucnèdji*, 1.
PRESSIER, s. m., بسمه جی *bas-madji*, 1.
PRESSION, s. f., بصقلق *bacyqlyq*, مزاحمة *syqychturma*, 1.; مزاحمة *muzähemet*, a. — La pression de l'air, هواؤك بصقلق *havânuñ bacyqlyghy*, هوا مزاحمة *muzähemèi havâ*.
PRESSIS, s. m., صیقلمش ات *syqylmich et souï*, 1.; صیرا *'ouçärèi lahm*, a.
PRESSOIR, s. m., جندره *djenderè*, 1.; معصره *ma'cerè*, a.
PRESSURAGE, s. masc., action de pressurer, بصمق *basma*, صقماق *seuqmaqlyq*, 1.; تعصیر *ta'cır*, a. — Vin tiré du marc à force de le pressurer, شیره سی *chîrè*, اوزم شیره سی *uzum chîrèci*.
PRESSURER, v. a., exprimer, tirer par le moyen du pressoir, صقماق *seuqmaq*, شیره صقماق *chîrè seuqmaq*, 1.; تعصیر *ta'cır it*, a.-t. — Pressurer la vendange, بوزیلان باؤك اوزمنی *bozoulân bâghuñ uzumını ta'cır it*. — Au fig., épuiser par les impôts, تازیق *tazıq it*.
PRESSUREUR, SE, s., صیقچی *siqıçji*, 1.; معصر *mou'assyf*, a.
PRESTANCE, s. f., کوستوش *vedjähèt*, وقارة *vaqäret*, حسن سیمه *husni sîmâ*, جهارت سیمه *djehäreti sîmâ*, هیبه *heibet*, حسن جهارت *husni djehäret*, a. — C'est un homme de belle prestance, کوسترشلو آدمدر *gucsterichlu ädemdur*.

PRESTATION, s. f., de serment, أداء ایتمکلک *iēmīn itmeklik*, القسم *edāil-qacem*. — de foi et hommage, تعهد صداقت و عبودیت *te'ahhudi sadāqat u'ouboudi'et resmī edāci*. — Prestation en nature, حاصلات عواندی *hācylāt 'avāidi*, حاصلاتندن سنوی *hācylātten senevi vīrilmeci mūt'ād olān 'avāid*.

PRESTE, adj. com., چاپک *tchāpouq*, سریع *tīz*, تیز *tīz*, خفیف *serī ul-hareket*, حرکت *khafīf ul-hareket*. — Avoir la main preste, او چاپک *eli tchāpouk ol*. — Réponse preste, حاضر جوابلق *hāzyr djevāblyq*.

PRESTEMENT, adv., چاپکک ایله *tchāpouklik ilē*, تیز *tīz*, تیزجه *tīz djē*, عجله ایله *'adjelē ilē*, سخت *bekhyffet ul-hareket*, بالسرعة *bis-sur'at*, a.

PRESTESSE, s. f., چاپکک *tchāpouklik*, خفت *khyffet*, سرعت *khyffet ul-hareket*, *sur'at*, a. — Agir avec prestesse, چاپککک ایله ایشلمک *tchāpouklik ilē ichlemek*. — Prestesse de réponses, جوابلرک چاپککی *djevābleruñ tchāpouklīgui*. — de l'esprit, بداهت *bedāhati 'aql*.

PRESTIDIGITATEUR, s. m., حقه باز *hoqqabāz*, p.

PRESTIDIGATION, s. f., حقه بازلق *hoqqabāzlyq*, p.-t.

PRESTIGE, s. m., illusion par sortilège, سحر *sihyr*, بايجيلک

gueuz bāidjīlik, گوز بايجيلک *bāghādjīlik*. — Au fig., par sortilège et art, حقه بازلق *hoqqabāzlyq*, سحرکارلق *sihyrkiārlyq*, شعبده *cha'bedē*. — Prestiges de l'imagination, تخیلات *tekhāiūlāt*.

PRESTIGIEUX, SE, adj., بادی *bādī*, مفتونیت اولجق *bādī meftouni'et oladjaq*, a.-t.; سحرکار *sihyrkiār*, a.-p.

PRESTO, adv., چاپک *tchāpouk*, بالعهله *tīz djē*, تیزجه *'adjelē*, a.

PRÉSUMABLE, adj. com., محتمل *mouhtemil*, قابل *qābil*, a.

PRÉSUMER, v. a., conjecturer, تخمین *takhmīn it*, ظن *zann it*, قرینه ایله بیلمک *qyās it*, قیاس *qarīnē ilē bīlmek*, اکلہ ق *añlanaq*, t. — Que présumez-vous de ceci? بو خصوصدن نه اکلارسک *bou khouçoustan nē añlārsēñ*. — Avoir trop bonne opinion, ابوصانهق *cīu sānnaq*, ظن خیرا *mubālagha ilē zanni khaīr it*. — Présumé, e, ظن اولنمش *zann olounmuch*, مظنون *maznoun*.

PRÉSUPPOSER, v. a., اول فرض *evvel farz it*, مقدم فرض *mouqaddem farz it*, ا. — طومتق *thoutmaq*. — Présumé, e, اولنمش *mouqaddem farz olounnich*. — Cela présumé, الفرض بویلنه اولدیغی *el-farz beuīlē oldoughou ahāldē*.

PRÉSUPPOSITION, s. f., اول فرض *farzi evvel*, مقدمکی فرض *mouqad-*

demki farz, زعم اقدم *zu'umi aqdem*, a.

PRÉSURE, s. f., سود مايه *mūtē*, سود يوغرد مايهسى *sud mātēci*, يوغرد مايهسى *ioghourd mātēci*, t.

PRÊT, s. m., action de prêter, et chose prêtée, اودننج *eudundj*, t.;

قرض *qarz*, عارية *'ārīet*, a. — Prêt sans intérêt, قرض بلا مرابحه *qarzy bilā murābaha*. — à intérêt, قرض بالربا *qarzy bir-rabā*. — Ce qui est payé aux soldats pour la solde ordinaire, عسکر نقراتنه ويرلان علوفه *'asker neferātine virilān 'culufē*, مواجب *mevādijb*.

PRÊT, E., adj., préparé, en état de..., حاضر *hāzyr*, مهيتا *muheīū*, a.; آماده *āmādē*, p. — Être prêt, حاضر او *hāzyr ol*. — Le dîner est prêt, طعام حاضر در *tha'am hāzyrdur*.

PRÉTANTAINÉ, s. f. Coufir la prétentaine, سورننگه کز مک *surtuk-ligū guezmek*, t.

PRÊTE-JEAN, s. m., l'empereur des Abyssins. Voy. NÉGUS.

PRÉTENDANT, E, S., طالب *thālib*, pl. a. طلاب *thallāb*; استکلو *isteklu*, t.; طلبکار *thalebkiār*, p.

PRÉTENDRE, V. H., aspirer, طلب *thaleb it*, a.-t.; استکلو او *isteklu ol*, t.; سوتنير qu'on a droit à une chose, ادعا *iddi'ā it*. — Que prétendez-vous à cela? بو بابده ادعکز ندر *bou bābde iddi'ānyz nedur*. — Être dans l'intention, avoir dessein, استمک *istemek*, او نيته *nūette ol*. — Je pré-

tends faire un voyage en tel temps, بر سفرى فلان وقتده ايتنهک نيتهده *bir seferi felān vaqyttē itmek nūiettiudē im*.

PRÉTENDU, S. M. FAM., le futur époux, کويکو *guenēgu, guvēi*. — e, s. f., la future épouse, گولين *guelin*, اولنده جک قيز *evlenēdjek qyz*.

PRÉTENDU, E, ADJ., faux, supposé, زعم *kiāzyb*, ادعا *ādā*, دينلان *dīnilān*, دینلان *dīnilān*, ادعا ايدين *iddi'ā iden*. — Soi-disant, ديمکله معروف *dīmeilē ma'rouf*.

PRÊTE-NOM, S. III.; اخر کمنه *akher kimmesnē tharāfindan mēzounen muteçarruf*, آخرک اسميله متصرف *akheriū ismilē muteçarruf*, a.-t.; وکیل *vekil*, a.

PRÉTENTION, S. F., droit réel ou imaginaire de prétendre, ادعا *iddi'ā*, مطلوب *mathloub*, pl. a. مطلوبات *mathloubāt*; مدعا *mudde'ā*; مطلب *mathleb*, pl. مطالب *methālib*. — Un homme plein de prétentions, ادعا سى چوق بر آدم *iddi'āci tchoq bir ādem*. — Prétention, action, créance, ذمت *zimmet*, علاقه *'alāqa*.

PRÊTER, V. A., donner à condition qu'on rendra, عاريته ويرمک *'ārīetē virmek*, vulg. اكرتي ويرمک *ēreti virmek*, عارية ويرمک *i'ārē it virmek*, عاريته ويرمک *'ārīeten virmek*, قرض ويرمک *qarz virmek*. — En terme général et plus particulièrement, prêter de l'argent, اودننج ويرمک *eudundj virmek*. — Prêter des menbles, ائسات بيت *aitasat bit*.

ا اعاره *açâti beû i'ârè it.* — Prêter à intérêt, معامله ايله ويرمك *mou'â-melè ilè vîrmek*, مرابحه ايله ادانه *murâbeha ilè idânè it.* — à usure, ا ايله ادانه *ribh ilè idânè it.* — sur gage, ا ویرمک *emânet ilè eudundj vîrmek.* — Prêter secours, aide, ا یاردم *îârdum it*, هیت ا اعانت *i'ânet it.* — faveur, ا هیت *himmet it.* — la main, aider à soulever un fardeau, ا ال یاردمی *el îârdumu it.* — Poreille, - قولاق ویرمک *qoulâq vîrmek, asmaq, dînlemek.* — attention, سکوت ا دقت *dîqqat it.* — silence, ا سکوت *sukiout it.* — serment, ا ییین *iêmîn it.* — foi et hommage, ا ادای رسم *edâi resmî sudâqat u 'uboudiÿet it.* — Prêter le flanc, ا چهق *duchmenè iân âtchmaq.* — sa voix à quelqu'un, ا بر قولى بر کومسنيه *selân hâq-qyna sevqy kelâm it.* — des discours à quelqu'un, ا بر قولى بر کومسنيه *bir qavli bir kimesnè'e 'azv u isnâd it.*

PRÊTER (Se), v. pron., consentir par complaisance à...., ا ویمق *ouÿ-maq, t.*; رضا ویرمک *rizâ vîrmek, t.*; قایل او *mumâchât it*, او *qâil ol.*

PRÊTER, v. n., s'étendre en le tirant, ا چلهق *ouzânmaq, t.*; ا چلهق *atchylmaq, t.*; تهدد ا *temeddud it*, ا تمطى *temaththy it.* — Pouvoir fournir une ample matière, ا وزانه *ouzâna bîlur, t.*; مهکن *mumkin ut-tathvil.*

PRÉTÉRIT, s. masc., t. de gram., ماضى فعل *fî'li mâzy, a.*

PRÉTÉRITION, s. f., fig. de rhét., اضراب عن شىء *izrâb 'an cheÿ, a.* — t. de jurisp., ذكر عن ذكروا *zuhoul 'an zikr ul-vâris.*

PRÊTEUR, SE, s., ا ویرن *eudundj vîren, t.* — sur gage, رهن *rehin ilè iqraz iden.*

PRÉTEXTE, s. m., بهانه *behânè, p.-t.*; عذر *'euzr, pl. a. ا عذار 'a'zâr;* علة *'yllet, pl. ا علل 'ylel.* — Faux prétexte, عذر کاذب *'euzri kiâzib.* — plausible, ديکنور بر عذر *dînleneur bir 'euzr, عذر مقبول 'euzri maqboul.* — léger, عذر خفيف *'euzri khafîf.* — vain, عذر باطل *'euzri bâthyl, عذر واهى 'euzri vâhi.* — Servir de prétexte, عذر و علت مثابه سنده او *'euzr u 'yllet meçûbècindè ol.*

PRÉTEXTER, v. a., prendre, alléguer un prétexte, عذر بولمق *'euzr boulmaq, a.-t.*; بهانه *behânè it.* — Chercher un prétexte, - بهانه ارامق *behânè arâmaq, istemek.*

PRÊTRE, s. m., chrétien, پاپاس *pâpâs, pâpâz,* کیشيش *kechîch, t.*; قسيسين *qacîs, pl. a. قسيسين qacîcîn.* — musulman, امام *imâm.*

PRÊTRISE, s. f., پاپاسلىق *pâpâs-lyq, t.*; كيشيشلىك *kechîchlik, t.*; قسيسيت *qacîciÿet, a.*

PREUVE, s. f., ce qui établit la vérité d'un fait, دليل *delîl, pl. a. برهان delâil; ادلة edillet, burhân, pl. ا برهين berâhîn.* — Preuve évidente, convaincante, دليل

واضح *detili vāzyh*. — juridique, *هئدجت* *heuddjet*, pl. *هئدجت* *huddjedj*.
 — Preuves judiciaires, *ادلته شرعيه* *adillē cher'ūē*, *بيئته* *beīnē*, *بيئته* *beīnet*. — Produire des preuves, *بيئته* *beīnet*. — Preuve écrite, acte, *سند* *sened*, pl. *سندات* *senedāt*. — Preuve sans réplique, *جواب قبول ايتمز بر دليل* *djevāb qaboul itmez bir delīl*. — Preuve, démonstration, *اثبات* *isbāt*. — Expérience, *تجربه* *tedjribē*. — Après la preuve, *بعد الثبوت* *ba'd es-subout*. — En venir à la preuve, vérifier, *الهئدجت* *hādejt*, *تأهئدجت* *tahejdjet*. — Faire preuve de noblesse, *اثبات اصالت* *isbāti eṣālet* *it*. — de mérite et de savoir, *اثبات* *isbāti*, *هنرو معزفت* *huner u ma'rifet* *it*. — Preuve, en t. d'arith., vérification d'une opération de calcul, *حساب* *syhati*, *اثبات صحته* *isbāti syhati*, *هئدجت* *hejdjet*, *میزان* *mizān*.

PRÉVALOIR, v. n., *اوست کلمک* *oust guelmek*, t.; *غالبا* *ghālib ol*, *غالبه* *ghalebē it*, a.-t.

PRÉVALOIR (Se), v. pron., tirer avantage de..., *فایده لئمک* *fāidē lenmek*, *جلب فایده* *djelbi fāidē it*, *انتفاع* *intifā' it*, *استفاده* *istifādē it*, a.-t. — Se prévaloir de la faiblesse de son ennemi, *خصمک* *ḫasmuḫ*, *ضعف حالندن فایده لئمک* *ḫasmuḫ za'fi hālınden fāidē lenmek*. — S'engorgueillir. Voy. ÉNORGUEILLIR.

PRÉVARICATEUR, s. m., *خیانتک* *ḫiānetlik*, *ایدن* *iden*, a.-t.; *خاین* *ḫāin*, pl. a. *خونت* *ḫounet*; *خیانتکار* *ḫiānetkiār*.

— C'est un prévaricateur dans son emploi, *مأموریتند خیانت* *mémourietindē ḫiānet ider bir ādemdur*.

PRÉVARICATION, s. f., *خیانتک* *ḫiānetlik*, *خاینلق* *ḫiānlıq*, a.-t.; *خیانت* *ḫiānet*, a. — Être accusé de prévarication, *خیانت تهمتله* *ḫiānet tehmētīlē*, *متهم او* *muttehim ol*.

PRÉVARIQUER, v. n., *خیانتک* *ḫiānetlik* *it*, *ارتکاب خیانت* *irtikiābi ḫiānet it*, a.-t.

PRÉVENANCE, s. f., *همت بی* *hymmeti bi*, *همت بلا نیاز* *hymmeti bilā nīāz*, *غایتله التفات* *ghāetīlē ittifāt*, a.-t.; *اکرام* *ikrām*, a.

PRÉVENANT, e, adj., obligeant, qui va au-devant de tout ce qui peut faire plaisir, *غایتله ملتفت* *ghāetīlē multefit*, *غایتله ايله التفات ایدجی* *ghāetīlē ile ittifāt ididji*, *امتداسز* *imtedāsz*, *همت ایدن* *hymmet iden*, *عرض حاجت اولنمقسزین همت* *arzy hādjet olounmaqsyzın hymmet iden*. — Prévenant, agréable, qui dispose en sa faveur, *طاتلو* *thātlu*, *طاتلو خوبلو* *thātlu ḫouīlu*, t.; *لطیف مشرب* *luthif meḫreb*, a.

PRÉVENIR, v. a., devancer, venir le premier, *اول کلمک* *evvel guelmek*, *ایلرو کلمک* *ileru guelmek*, t.; *تسابق* *muṣābaqat it*, *تسابق* *teṣābuq it*, a.-t. — Prévenir, aller au-devant de ce qui peut faire plaisir, *عرض حاجت اولنمزدن همت* *arzy hādjet olounmazden hymmet it*,

ا کندیلکندن همت ا *guenduligunden himmet it*, بذل هم بیمنت ا *bezli hememi bīnnet it*. — Avoir lieu avant, وقتنندن ایلرو کلمک *vaqtinden ileru guelmek*, استقدام ا *istiqdām it*. — Prendre d'avance des mesures pour empêcher quelque chose de fâcheux, آفت ظهور ایتیزدن اول *āfet zouhour itmezden evvel tchārècinè bāqmaq*. — le danger, مخاطره یی قبل الوقوع *muqaddeh khaberi qabl el-vuqou' def' y tchārècinè bāqmaq*. — Préoccuper l'esprit de quelqu'un. Voy. PRÉOCCUPER. — Prévenir quelqu'un de quelque chose, l'en avertir d'avance, اولدن خبر *evvelden xaber virmek*, مقدم خبر و بر مرک *mouqadden khaberi virmek*, اولجه بیلدرمک *evvel-djè bildurmek*. — Prévenu, e, اول متسابق *evvel guelmich*, خبر المش *mutecābyq*. — Informé, خبر المش *khaberi olmich*.

PRÉVENTION, s. f., غرض *gharaz*, pl. a. اغراض *aghrāz*, غرضیات *gharaziāt*; ذهاب باطل *zyhābi bāthyl*, اعتقاد زایغ *i'tiqādi zāigh*, a.; تفتیش سوز اولان قیاس *teftičsyz olān qyās*, اوکردن قیاس *euñurden qyās*, t.

PRÉVENU, e, s., en t. de palais, اتهم *teuhmetlu*, متهم *muttehim*, a.

PRÉVISION, subs. fém., معرفت *ma'rifeti moustaqbilāt*.

PRÉVOIR, v. a., اولدن دویمق

بر شیئی *evvelden douïmaq*, ظهورندن اول بیلیمک *bir cheïi zouhourinden evvel bilmek*, قبل الوقوع تفهیم ا *qabl el-vuqou' fehmi it*, قبل الوقوع تفرس واستدلال ا *qabl el-vuqou' teferrus u istidlāl it*, a.-t. — Prévu, e, وقوعندن اول بیلنمش *vuqou'ynden evvel bīlīnmich*.

PRÉVÔT, s. m., délégué de l'autorité supérieure, کیه *hākim*, شهر *kiahia*. — des marchands, کچیا *chehir kiahūci*. — des monnaies, زیوف مفتشی *zuïouf mufettichi*. — de l'armée, اردو قاضی *ordou qāzici*.

PRÉVÔTAL, e, adject., حکمی *hukmi*, a.

PRÉVÔTALEMENT, adverbe, بلا *bilā murādje'at*, a.

PRÉVÔTÉ, s. f., dignité de prévôt, کچیا *kiahūlyq*. — Hôtel du prévôt, کچیا قوناغی - قپوسی *qonāghy, qapouci*.

PRÉVOYANCE, s. f., پیشین کورمک *pechīn gueurmeklik*, ایراق کورمه *irūq gueurmè*, صوکی صایمه *soñi sāima*, t.; بصیرت *baciret*, احتیاط *ihitiāth*, بعد نظری *bu'd nazari*, a.; عاقبت اندیشی *'āqybet endīchi*, a.-p.; عاقبت اندیشک *'āqybet endīchlik*.

PRÉVOYANT, e, adj., صوکه باقیچی *soña bāqđji*, t.; بصیرت *baciretlu*, عاقبت *ehli baciret*, a.; متبصر *'āqybet endīch*, اندیش *mutebassyr*.

PRIAPÉE, s. f., عارسز ترکی *'ārsyz turku*, t.

PRIAPISME, s. m., عِلْد النوط 'yllet un-nouz, a.

PRIER, v. a., demander par grâce, يَلْوَارِمُق *ialvârmaq*, بِاللْوَارِمُق *ialvârmaq*, t.; رَجَا *ridjâ it*, التَّمَاَس *iltimâs it*, a.-t.—Prier instantment, يَلْوَارِمُق *pek ialvârmaq*. — Supplier, نِيَاَز *nîâz it*. — Prier quelqu'un de quelque chose, بِرَشِيء *bir cheï itchoun ridjâ it*. — pour quelqu'un, intercéder pour lui, شَفَاعَت *chifâ'at it*. — Inviter, convier, دَعَوْت *da'vet it*. — Prier à diner, طَعَامَه دَعَوْت *th'âmè da'vet it*. — Prier Dieu, دَعَا *allahè dou'â it*. — L'implorer, دِيْلَمَك *allahten dilemek*, اللّٰه *allahè ialvârmaq*. — Faire sa prière, نَهَاَز قَلْبِق *namâz qylmaq*, دَعَا اَوْقَوْمُق *dou'â oqoumaq*. — Prié, e, يَلْوَارِمِلْمِش *ialvârilmich*, مَرْجُو *merdjou*. — Convie, invité, دَعَوْت اَوْلْنَمِش *da'vettu olounnich*.

PRIÈRE, s. f., demande à titre de grâce, يَلْوَارِمَه *ialvârma*, t.; رَجَا *ridjâ*, نِيَاَز *nîâz*, التَّمَاَس *iltimâs*, pl. التَّمَاَسَات *iltimâçât*. — Simple demande, مَلْتَمَس *multemes*, pl. مَلْتَمَسَات *multemeçât*. — Objet de la demande, دَلِك *dilek*. — Action d'implorer, تَمْنَا *temennâ*. — Mon humble prière, نِيَاَز عَجْزَانَم *nîâzy 'adjizânem*. — Faire une prière à quelqu'un, رَجَا بَر كَمْسَنِيَه *bir kimesnèè ridjâ it*, بَر كَمْسَنِدِن نِيَاَز *bir kimesnèden nîâz it*. — Prière, acte par lequel on prie Dieu, دَعَا *dou'â*, pl. اَدْعِيَه *ed'îè*; صَلَاة *salât*, pl. صَلَوَات *sale-*

vât. — Prières des musulmans à heures réglées, نَمَاَز *namâz*. Voy. le mot نماز dans le Dictionnaire ture-français. — Appel canonique à la prière, اَذَان *ezân*. — Faire cet appel à la manière des muezzins, du haut des minarets, اَذَان اَوْقَوْمُق *ezân oqoumaq*.

PRIEUR, s. masc., supérieur d'un couvent, غَوْمَنُوس *ghomenos*, t.

PRIEURÉ, s. m., communauté de religieux, كَشِيْشَلْرَجَاعَتِي *kechíchler djemâ'ati*, t. — Prieuré de religieuses, كَشِيْشَلِك اِيْدِن قَزَلْرَجَاعَتِي *kechíchlik iden qyzler djemâ'ati*.

PRIMAIRE, adj. com., اَوَّلِي *evveli*, a. — Instruction primaire, تَرْبِيَه اَوَّلِيَه *terbièè evvelîè*. — École primaire, چَوَّجُوق مَكْتَبِي *tchodjouq mektebi*.

PRIMAT, s. m., prélat supérieur aux évêques, بَاش پَسْتَقِيْوَس *bâch pisqopos*. — Chef de communauté dans le Levant, قَوَّجَه بَاشِي *qodja bâchi*.

PRIMAUTÉ, s. f., بَاش اَوْلَه *bâch olma*, t.; رِيَاَسَت *teyaddum*, تَقَدَّم *teyaddum*, رِيَاَسَت *rîâcet*, a.; سِرْوَرِي *serveri*, بَرْتَرِي *berteri*. — La primauté du pape, رِيْم *rîm*, پَاپَاَنَك رِيَاَسَتِي *pâpânûk rîâceti*.

PRIME, s. f., prix de l'assurance des marchandises exposées à la perte, etc., سَقْوَرْتَه اِيْچُون وَيِرْلَان اَقْچَه *syqourtha itchoun vîrilân aqçè*. — Prime d'assurance maritime, دَكْز *dekz*, خَسَارَاتِي تَضْمِيْنِي مَتَعَد اَوْلَانَه *taxârâti tazmîni metè'ahhid olâna vîrilân cudjret*. — Prime, prix, encourage-

ment, لاجل التشويق ويرلان عطيه *li-edjlit-techwiq vîrilân 'athüë*. — t. d'astron., prime de lune, la nouvelle lune, هلال يکى آى *ieñi âi, hilâl*. — De prime-abord, adv., بردن *birden birè, evvel be-evvel*.

PRIMER, v. a. et n., باش اولمق *bâch olmaq, ust olmaq*, t.; تقوق بولمق *tefevouq it, tefevouq boulmaq*.

PRIMEUR, s. f., première saison des fruits et des légumes, طرفنده لق *thourfandalyq mev-sini, vaqti*. — Primeurs, au pl., fruits précoces, طرفانك - ترفنك *thour-fânda*.

PRIMEVÈRE, s. fém., plante, اول *evvel bahâr tchitche-gui, t.*

PRIMITIF, ve, adj., ايلك *ilk, mou-qaddemki, evvelki*, t.; قديم *qudîm, a.* — Mot primitif, كلته اصليه *kelimèt aslîë*. — En t. de physique, les couleurs primitives, الوان اصلية *anâ olân iedi renkler*.

PRIMITIVEMENT, adv., اصلندن *aslindan, a.* — t.; اولتدنبرو *eutèden-beru, t.*; فى الاصل *'an asl, fil-asl, a.*

PRIMO, adv., ابتدا *evvelen, ibtidâ, a.*

PRIMOGENITURE, s. f., نخستزاده لك *nukhust-zâdelik, p.* — t.; ياش اسكيلكى *iâch eskîligui haqqy, t.*; بكوربه *bekiourüet, a.*

PRIMORDIAL, e, adj., اولى *evveli, asli, a.*

PRIMORDIALEMENT, adv., اصليًا *aslîen, a.* Voy. PRIMITIVEMENT.

PRINCE, s. m., titre de dignité ou de souveraineté, پرنج *beg, beï, emûr*, t.; امراء *umerâ*. — Prince du sang, ou prince royal, شهزاده *chehzâde*. — Prince, ou vaïvode de Valachie, افلاق *iftlâq voïvodaci*. — de Moldavie, بوودهسى *boghdân voïvodaci*. — Prince, en parlant du monarque, پادشاه *pâdichâh*. — Avoir la faveur du prince, مظهر حسن *mazheri husni teved-djuhi châhânè ol*. — Prince, en parlant du premier, du plus excellent, etc., باش *bâch, reïs, pl. a. ru'eçâ; server*. — Le prince des poètes, رئيس الشعرا *reïs uch-chou'arâ*. — des prophètes, سرور *serveri embiâ*.

PRINCESSE, s. f., femme de prince, قارىسى *beï qârîci*. — Fille de prince, بك قزى *beï qyzy*. — Femme souveraine d'un État, پادشاهلق *pâdichâhlyq, hukioumet iden qârî*.

PRINCIPAL, s. m., ce qu'il y a de plus important, de plus considérable, راس *bâch, t.; rês, a.* — Le principal de l'affaire, راس *reïcî mastahat, mâddènuñ asli, nefsil-emr*. — Qui est le premier, le plus considérable en son genre, باش *bâchlu, a'zem*.

اقدام *aqdem*. — Mou but principal, اقدم اغراض *aqdemi aghrāzum*. — Principal, supérieur d'un collège, باش *bāch*, رئيس *reīs*. — Les principaux d'une troupe, d'une assemblée, باشلر *bāchler*, رؤسا *ru'eṣā*. — Les principaux, les notables de la ville, شهرک قوجه باشیلری - سوز *shehrūḡodja bāchīleri*, seuz sāhybleri. — Principal, somme capitale, اصل سرمایه *scr māiē*, اصل مال *asl māl*. — Tant en principal qu'en arrérages, اصل مال وبقایا اوله رق *asli māl u beqāiā olaraq*.

PRINCIPALEMENT, adv., surtout, اول هر شیدن *her cheīden evvel*, a.-t.; قبل کل شیء *qabli kulli cheīn*. — Particulièrement, خصوصاً *khouçouçā*, على الخصوص *'alet-khouçous*.

PRINCIPALITÉ, s. f., باشلق *bāchlyq*, t.; ریاست *rīācet*, a.

PRINCIPAUTÉ, s. fém., dignité de prince, et domaine d'un prince, امارة - بیکلیک *beīlik*, t.; الإمارة *imāret*, a.

PRINCIPE, s. m., première cause, اصل *asl*, pl. a. اصول *ouçoul*; ایلک *aylık*, t.; سبب *sebeb*. — Origine, مبدأ *mebdē*. — Le principe de toutes choses, مبدأ کائنات *mebdēi djumlēi kiānāt*. — Principe en physique, اصل ماده *asl mādē*, ایلک ماده *aylık mādē*, اصلیه *asliiē*. — En chimie, les corps simples, اجرام بسطیه *edjrāmi bacithyiē*. — Principes actifs, مواد فاعلیه *mevāddi fā'lyiē*. — Principes, premières rè-

gles d'un art, d'une science, قواعد اۆلکی قاعدلر *qavā'ydi asliiē*, ایلک قاعده لر *evvelki qā'ydelel*, اصول *ouçoul*. — Principes de géométrie, اصول هندسه *ouçouli hendecē*. — Remonter aux principes, واصلوه مراجعت *mebādi vu ouçoulē murādja'at it*. — Principes universels, axiomes ou maximes, قواعد مطلقه *qavā'ydi mouthlaqa*, اصول مطلقه *ouçouli mouthlaqa*. — Principes particuliers, اصول مخصوصه *ouçouli makhçouçē*. — Principes, règles de conduite et de pratique, doctrine, اصول *ouçoul*, قول صحیح *qavl sahyt*. — de religion, اصول دین *ouçouli dīn*. — de morale, اصول اخلاق *ouçouli akhlāq*.

PRINTANIER, ÈRE, adj., اولبهاک *evvelbahāruñ*, a.-t.; بهاری *behārī*, ربیعی *rebi'yi*, a. — Fleurs printanières, ایلک بهار چچکلری *ilk behār tehitchekleri*. — La saison printanière, فصل بهار *fasli behār*.

PRINTEMPS, s. m., la première saison de l'année, ایلک بهار *ilk behār*, t.; اول بهار *evvel behār*, فصل ربیع *fasli behār*, فصل بهار *fasli rebī*, a. — Au fig., le temps de la jeunesse, کنجلیک وقتی *guendjlik vaqi*, کنجلیک نازه لکی وقتی *guendjligün tazeligui vaqi*, عنفوان *unfuwāni chehāb*, a. — Au printemps de la vie, ریعان عهد *rei'āni 'ahdi chebābdē*.

PRIORITÉ, s. f., اول اوله *evvel olma*, اولیه *eskilik*, t.; اولیه *olma*.

ou de cristal triangulaire, **موشور** *mevchour*, pl. a. **مواشير** *mevāchīr*. — Au fig., illusions qui égarent l'imagination, **باطلات خيالات** *khaū-lāti bāthylē*.

PRISON, s. f., **محبس** *habs*, **محبس** *mahbes*, pl. a. **محابس** *mehābes*; **زندān** *zindān*. — Mettre en prison, **در زندān حبس** *habs it*, **در زندān** *der zindān it*.

PRISONNIER, s. m., qui est en prison, **حبسك اولان** *habstē olān*, a. -t.; **محبوس** *mahbous*, pl. a. **محبوسين** *mahboucūn*; **حبس** *habs*. — Prisonnier d'État, **دولت محبوشي** *deulet mahbouci*. — de guerre, **اسير** *ecīr*, vulg. **يسير** *īecīr*, pl. **اسرا** *ucerā*; **طونساقي** *thoutsāq*.

PRIVATIF, VE, adj., t. de gram., **حرف النفي** *harfun-nefi*, a.

PRIVATION, s. f., **يوقلق** *ioqlıq*, t.; **محرومیت** *mahrōmūiet*, **حرمان** *hyrmān*, a. — Vivre de privations, **حوايج لازمەدن محرومیت ايله** *havāidjē lāzemēden mahrōmūiet ilē guetchinmek*.

PRIVATIVEMENT, adv., **سايـره** *sāirē*, **سرايت اينتمامك شرطيله** *sāirē sirāiet itmemeck charthilē* a. -t.; **دون** *douni* **غيره** *ghāirili*, a.

PRIVAUTÉ, s. f., **اشوري نكليفسزلك** *āshuri teklīfsyzlik*, **عارسزلك** *ārsyzlik*. — Prendre des privautés, **بي** *bi* **ادبانە عمل و حرکت** *ad bānē emel u hareket it*.

PRIVÉ, e, adj., qui est simple particulier, qui n'a aucun emploi public, **افراد ناسدن اولان** *efrādi nāsten*

olān, a. -t. — Vivre en homme privé, **احاد ناس كبي تعيش** *ahādi nās guibi te'āiuch it*. — La vie privée, **افراد ناسك تعيشي صورتی** *efrādi nācuū te'āiūchi soureti*. — D'autorité privée, **حکم خودنجه** *hukmi khodin-djē*, **حکم عندي ايله** *hukmi 'yudi ilē*. — En son nom privé, **کندواسينك** *ken dūwasinēck*, **اولهرق** *guendu ismindē olaraq*, **باسمه** *bi-ismihi*. — Conseil d'État privé, ou conseil privé, **مجلس** *medjlisi* **خاصه** *khāss*, **مشورت خاصه** *mechvereti khāssē*. — Privé, appri-voisé, **اهلي** *ehli*, **اليشق** *alichyq*. — Familier, **پرواسز** *pervācyz*. — Privé, s. m., lien d'aisances, **کنيف** *kenif*, vulg. **ممشا** *memchā*.

PRIVÉMENT, adv., familièrement. Voy. ce mot.

PRIVER, v. a., ôter à quelqu'un ce qu'il a, l'empêcher de jouir d'un avantage, **محروم** *mahrōm* **ا** - **قلیق** *qılıq*, **نزع** *nehz*, **اخذ** *akhz*, **رفع** *ref* **ا** *it*. — Priver de la vie, **اولدرمک** *culdurmek*. — d'un emploi, d'une dignité, **عزل** *ezel* **ا** *it*. — Se priver, **معزول** *ma'zoul* **ا** *it*. — امتناع, **کسملک** *kecilmek*, **اختيار محرومیت** *ikh-tiārī mahrōmūiet it*, **پرهیز** *perhiz* **ا** *it*. — Privé, e, **محروم** *mahrōm*, **بی** *bi* **بهره** *behrē*. — d'un emploi, **معزول** *ma'zoul*. — Priver, apprivoiser. Voy. ce mot.

PRIVILÈGE, s. m., prérogative, faculté de jouir d'un avantage à l'exclusion des autres, **امتیاز** *imtīāz*, pl. a. **امتیازات** *imtīāzāt*. — Obtenir un

privilège, بر امتیاز تحصیل *bir imtiāz tahsīl it.* — L'acte même qui contient la concession, امتیاز براتی *imtiāz berāti.* — Privilège, en t. de jurisp., avantage accordé à un créancier sur les autres, اولویت *uluvīet,* ilerulik, ربحان *redjhān,* امتیاز *imtiāz.* — Avantage naturel du corps ou de l'esprit, مزیت *mezūiet,* pl. a. مزایا *mezāiā.* — Liberté particulière, usurpée ou légitime, سر بستک *serbestlik,* رخصت *roukhsat.*

PRIVILÉGIÉ, E, adj., qui jouit d'un privilège, امتیاز *imtiāz,* امتیازلو *imtiāzlu,* صاحب *imtiāz sāhybi,* اصحاب *sāhybi imtiāz,* pl. اصحاب امتیاز *ashābi imtiāz.* — Marchand privilégié, صاحب امتیازدن بر *sāhybi imtiāzden bir bāzer-guān.* — Qui est en droit de faire ce qui est interdit à d'autres, رخصتلو *roukhsatlu,* مرخص *mourakhhkas.* — Lieu privilégié, یر امتیازلو *imtiāzlu ier,* مکان مقطوع القدم *mekhāni maqthou' ul-qadem.*

PRIVILÉGIER, v. a., امتیاز ویرمک *imtiāz vīrmek,* بر امتیاز اعطا *imtiāz i'thā it,* a.-t.

PRIX, s. m., valeur d'une chose, ce qu'on en paye, دکر *deier,* t.; بها *behā,* قیمت *qymet,* a. — Chaque chose a son prix, هر شیک قیمت *her cheiūn qymeti vārdur.* — Ce qu'une chose se vend, بها *behā,* سعر *esmān,* اثمان *es'ār,* pl. اسعار *es'ār.* — Au juste prix, دکر ایله *deier behācilè,* دکر بهاسیله *deier ilè.* — Bas prix, او جوز بها *oudjouz behā,* رخصت *sermeni*

rakhēs. — haut, یوکسک بها *üksek behā,* بهای غالی *behāi ghāli.* — Vil prix, الحق بها *altchaq behā.* — Prix fixe, کسلش بها *kecilmich behā,* ثمن مقطوع *semeni maqthou'.* — A quel prix? نه بهاده *nè behādè.* — A ce prix, بو بهاده *bou behādè.* — Fixer le prix, بها بچمک *behā bitchmek.* — Hausser le prix, بهایی *behāi azāltmaq.* — Le baisser, ایندرمک *behāi eksiltmek, indurmek,* تقلیل *taqlīli behā it.* — Qui n'a point de prix, qui est d'une grande valeur, بی بها *behāci iōq,* بی بها *behā.* — Prix, estime que l'on fait d'une chose, قدر *qadr,* اعتبار *i'tibār,* قیمت *qymet.* — Au prix, en comparaison, ایله *qyās ilè,* نظرًا *nazaren,* قیاسًا *qyācen.* — Prix, récompense, اجر *edjr,* a.; او کدل *euñdul,* قصب *euñuldu,* او کدی *qaçab us-sebq.*

PROBABILISME, s. m., doctrine de la probabilité. Voy. PROBABILITÉ.

PROBABILITÉ, s. f., vraisemblance; احتمال *ihitimāl,* pl. a. احتمالات *ihitimālāt;* غالب *ihitimālī ghālib,* غلبه *ghalebēt ihtimāl.* — La doctrine, ou l'opinion de la probabilité, مذهب الجواز العقلي *mezheb el-djevāz el-'aqli.*

PROBABLE, adj. com., محتمل *mouhthemil,* عقله *qābil,* قابل *aqle syghār,* اولاغ *olāghyn,* t. — Arguments probables, محتملات *mouhthemilāt,* عقليه *aqliē.*

PROBABLEMENT, adv., غالباً *ghālibā*, احتمال *hasb ul-ih-timāl*, a.

PROBANTE, adj. fém. En forme probante, على وجه المعتبر *'ala vedjh ul-mu'teber*, a.

PROBATIF, IVE, adj., اثبات *isbāt idīdji*, a.-t.; مثبت *musbit*, a.

PROBATION, s. f., صنامه *synāma*, t.; امتحان مدتی *imtihān muddeti*, a.-t.

PROBATOIRE, adj. com. Acte probatoire, امتحان اولش شاکرده *imtihān olmush chāguirdē vīrlān rou's*, a.-t.

PROBE, adj. com., طوغری *dhoghrou*, t.; اهل صالح *sālyh*, a.; اهلی عرض و صداقة *ehli 'yrz u sadāqat*, صادق *sādyq*. — Un homme probe, طوغری آدم *dhoghrou ādem*.

PROBITÉ, s. f., طوغری بلق *dhoghroulyq*, t.; اهل عرضک *ehli 'yrtlik*, a.-t.; استقامت *istiqāmet*, صالح *salāh*, صالحلق *sālyhlyq*, صلاحیت *salāhūiet*.

PROBLÉMATIQUE, adj. com., qui tient du problème, douteux, شبهه لو *chubhēlu*, a.-t.; مشکوک *mechkiouk*. — C'est une nouvelle très-problématique, بغایت مشکوک بر خبردر *beghāict mechkiouk bir khaber dur*. — Problématique, qui peut se soutenir dans l'affirmative et la négative, ممکن النفی والاثبات *mumkin unefi vel-īsbāt*.

PROBLÉMATIQUEMENT, adv., نفی صورتیله *nefi ru isbāt souretilē*, a.-t.

PROBLÈME, s. m., question à résoudre, مسئله *mes'elē*, pl. a. مسائل *mesāil*. — Un problème de géométrie, علم هندسه یه دایر بر مسئله *'ylmi hendecētē dāir bir mes'elē*. — Proposition dont le pour et le contre peuvent également se soutenir, نفی نستی *nefi ru isbāti mumkin bir quzīē*. — Homme dont la conduite est difficile à expliquer, طور و حرکتی اکلاشلمز بر آدم *thavr u hareketi anlāchilmaz bir ādem*.

PROBOSCIDÉ, s. f., trompe d'un éléphant. Voy. TROMPE.

PROCÉDÉ, s. m., manière d'agir, طور *thavr*, pl. a. اطوار *athvār*; حرکات *hareket*, pl. حرکات *harekiāt*; طور و حرکت *thavr u hareket*, معاملات *mou'amelē*, pl. معاملات *mou'amelāt*; سلوک *sulouk*, a.; طاورانش *dhāv-rānich*, t. — Avoir de bons procédés, husni mou'amelē it. — Par de beaux procédés, حسن ايله *husni sulouk itē*. — Procédé, méthode pour faire une chose, عمل *'amel*, pl. a. اعمال *a'māl*; صنعت *san'at*.

PROCÉDER, v. n., provenir, tirer son origine de..., چیقماق *tchīqmaq*, t.; صادر او *sādir ol*. — Procéder de l'intempérance des humeurs, اخلاطک عدم *akhlāthuñ 'ademi i'tidālinden nech'et it*. — Procéder, en parlant des choses divines, صدور او *soudour it*. — Procéder, en t. de jurisp., agir en justice,

معرفت شرع ایله عمل ا۔ مبادرت ا۔
ma'rifeti cher' ilè 'amel it, mubāderet it. — Procéder, agir en quelque chose que ce soit, حرکت ا *hareket it, 'amel u hareket it.* — Entreprendre, procéder à..., مبادرت ا *mubāderet it.* — Manière de se conduire à l'égard des autres, معاملہ *mou'āmelè it.* — Manière de procéder, صورت معاملہ *soureti mou'āmelè.*

PROCÉDURE, s. f., instruction judiciaire d'un procès, مرافعة *murā-fè'at, murāfa'a, pl. murāfa'āt.* — Entendre bien la procédure, مرافعه بینه وقوفی او *fenni murā-fè'atè vuqoufi ol.* — Tous les actes de justice faits pour l'instruction d'un procès, دعوايه متعلق اولان بالجمه *da'vāiè mūtè'al-lyq olān bil-djumlè evrāq u senedāt.*

PROCÈS, s. m., instance devant un juge sur un différend, دعوا *da'vā, pl. a. دعاوى de'āvī.* — Intenter un procès, دعوا ا *da'vā it, دعوايه مبادرت ا da'vāiè mubāderet it.* — Juger un procès, دعوايي فصل *da'vāi fast, hukm it.* — Gagner un procès, دعوايي قزانمق *da'vāi qazānmaq.* — Le perdre, دعوايى غايب ا *da'vācini ghāib it.* — Être en procès avec quelqu'un, بر کمسنه ایله دعواوه او *bir kimesnè ilè da'vādè ol, دعوايى او da'vāci ol.* — Au fig., faire le procès à quelqu'un, le condamner sur quelque chose, بر کمسنه ذک علیه حکم ا *bir kimesnènuñ 'aleihinè hukm it.* — Procès, toutes les pièces produites

par les parties pour l'instruction du procès, طرفين مخصوصينك اوراق *tharafein moukhācimeñ-nuñ evrāq u senedāti.*

PROCESSION, s. f., marche religieuse, دعواالوره *da'vālarè haveshkiār, a.-p.-t.; دعواجى da'vādji, a.-t.*

PROCESSION, s. f., marche religieuse, دعواالوره *da'vālarè haveshkiār, a.-p.-t.; دعواجى da'vādji, a.-t.* — Grande procession, بيسوك الاى *buük alāi.* — Au fig., multitude de peuple qui marche dans une rue, الاى *alāi.* — C'est une procession continue, دائمي بر الايدر *dāimi bir alāidur.*

PROCESSIONNELLEMENT, adv., الاى *alāi ilè, t.*

PROCÈS-VERBAL, s. m., كشفى *kechf i'lāmi, حكايت حالى kechf i'lāmi, متضمن تقرير hykiāietü hāli mulezammin taqrir, a.-t.* — Dresser un procès-verbal, بر قطعه كشفى اعلامى *bir qyth'a kechf i'lāmi qulemè ālmaq.*

PROCHAIN, s. m., son semblable, قرين *qarīn, ابن جنس ibnī djins, pl. a. ابتاء جنس ibnāi djins.* — L'amour du prochain, محبت الى *mouhabbet ilal-qarīn.* — Autrui, ال *il, el.* — Le bien du prochain, ou d'autrui, ال مالى *il māli.*

PROCHAIN, e, adj., qui est proche, قريب *qarīb, a.; نزدیک nezdik, p.; جوارده اولان iaqīndeki, djivārdè olān, يقين iaqīn.* — Le prochain village, كوى يقينده كى *qīndeki keü.* — En parlant du temps et des choses qui sont près d'arriver,

گلدجک *guelédjek*, قریب *qarib*. —
Le mois prochain, گلدجک ای *guelédjek āi*. — La semaine prochaine, گلدجک هفته *guelédjek hafta*. — L'année prochaine, گلدجک سنه *guelédjek senè*, سنه آتیته *senèi átîè*. — Dans l'assemblée prochaine, هدهده مجلس آتیته *medjlici átîrèdè*.

PROCHAINEMENT, adv., یقین *ia-qîn*, یقینک *iaqîndè*, a.-t.; عن قریب *'ân qarib*, قریباً *qarîben*, a.

PROCHE, adj. com.; qui est près ou auprès, اولان یقین *iaqîn olân*, a.-t.; قوکشو قریب *qarîb*. — Voisin, قوکشو همجوار *qoûchou muljâvir*, همجوار *hemdjivâr*. — Les maisons proches de la rivière, نهړک قرب و جوارنده *nehruñ qourb u djivârindè olân khânèler*. — Son plus proche voisin, اک یقین قوکشوسی *eñ iaqîn qoûchouçou*.

PROCHE, prépos., près, auprès, قربندک *qourbindè*, یقین *iaqîn*, یانندک *ianinda*, قربندک *qourbindè*. — Proche de la ville, شهرک قربندک *chehrûñ qourbindè*.

PROCHE, adv., یقیندک *iaqîndè*, هدهده قرب *qourb u djivârdè*. — Je demeure ici proche, یقین یرده *iaqîn îrdè iqâmet ıderum*. — De proche en proche, ده بیری بیری *biri biri ardındjè*. — Peu à peu, par degré, آزر آزر *azer azer*, بالتدریج *bit-ted-rıdj*, تدریجاً *tedrîdjen*.

PROCHES, s. masc. pl., parents, خصهلر *khycimler*, t.; اقربا *aqrebâ*, a.

PROCLAMATION, s. f., publication solennelle, اعلاننامه *i'lân-nâmè*, a.-

p.; صلّا *salâ*, a. — Proclamation d'une loi, وضع اولنان قانونک جهراً *vaz' olounân qânounuñ djehren beîâni*.

PROCLAMER, v. a., چاغرورب *châghyrup bildürmek*, t.; جهراً اعلان ا *djehren i'lân it*, علناً بیان ا *'alenen beîân it*, a.-t.

PROCRÉATION, s. f., طوغرتمقلق *dhoghourtmaqlıq*, طوغش *dhoghouch*, t.; تولید *tevlîd*, تکوین *tekvîn*, ولودة *vuloudet*, a.

PROCRÉER, v. a., طوغرتمق *dhoghourtmaq*, طوغرمق *dhoghourmaq*, t.; اولاد طوغرمق *tevlîd it*, تولید ا *evlâd dhoghourmaq*. — Procréé, e, مولود *mevloud*, طوغمیش *dhoghmich*.

PROCURATION, s. f., délégation, وکالت *vekiâlet*. — L'acte écrit de la procuration, وکالت نامه *vekiâlet nâmè*, وکالت حجتی *vekiâlet heud-djeti*. — Agir par procuration, بر موجب وکالت عمل ا *ber moudjibi vekiâlet*, وکالتی عمل ا *vekiâleten 'amel it*. — Donner procuration, اعطای وکالت ا *i'thâi vekiâlet it*.

PROCURER, v. a., faire obtenir, تحصیل *âlvîrmek*, t.; ایتدرمک *tahsîl ittürmek*, a.-t. — Causer, motiver, او سبب *sebeb ol*. — Se procurer, v. pron., obtenir, تحصیل ا *âlmaq*, اقیق *âlmaq*, پیدا ا *tahsîl it*, پیدای ا *peidâ it*.

PROCURER, s. m., وکیل *vekîl*, pl. a. وکلا *vukelâ*. — Procureur fondé, وکیل شرعی *vekîli cher'y*. — général, ayant plein pouvoir, وکیل

مطلق *vekîli mouthlaq*. — Nommer un procureur, charger de sa procuration, وكيل ايدنيك *vekîl it*, وكيل *vekîl idinmek*, نصب وكيل *nasbi vekîl it*.

PROCYON, s. m., étoile du Petit-Chien, شاعرية *chy'ra ech-châmüet*, a.

PRODIGALEMENT, adv., مسرفليك *musriflik ilè*, مبذورك ايله *mubezzirlik ilè*, مال طاغيدرق *mâl dhâghîdaraq*, اسراف ايله *isrâf ilè*, مسرفانه *bil-isrâf*, a.; *musrifânè*.

PRODIGALITÉ, s. fém., profusion vaine, مبذورك *musriflik*, مبذورك *mubezzirlik*, a.-t.; مال طاغتمه *mâl dhâghytma*, t.; اسراف *isrâf*. — Extrême libéralité, ال اچقلغى *el atchyqlyghy*, اشورى جومردلك *âchuri djeumerdlik*, بساطة يد *beçâ-thati ied*.

PRODIGE, s. m., عجايب شىء *'adjâib chei*, a.-t.; اعجوبه *u'djoubè*, عجايب *'adjîbet*, pl. a. غرايب *'adjâib*; غريبه *gharîbet*, pl. *gharâib*; اعجوبة الدهر *u'djoubet ud-dehr*, هيبتلو علامت *hëibetlu 'alâmet*. — Grand prodige, اعجوبه *u'djoubèi 'azîmè*. — C'est un prodige de l'art, غرايب صناعتنددر *gharâibi sanâ'attendur*.

PRODIGIEUSEMENT, adv., qui tient du prodige, وجهه عجايب اوزره *vedjhi 'adjâib uzrè*, a.-t.; عجيبا *'adjîben*. — Excessivement, افراط ايله *ifrâth ilè*, فوق الغايه *sevq ul-ghâie*, مفرطا *mufrithen*, a. — Prodigieuse-

ment riche, افراط ايله مالدار *ifrâth ilè mâldâr*.

PRODIGIEUX, se, adj., عجايب *'adjâib*, خارق عاده *'adjîb*, اغرب *khâriqy 'adè*, اعجب *a'djeb*, *aghreb*, a.; كورلماش *gueurulmè-mich*, t. — C'est une chose prodigieuse, عجايب برشييدر *'adjâib bir cheïdur*.

PRODIGUE, adj. com., qui dissipe son bien, عبث يره خرج ايديجى *'abes ierè khardj idîdji*, t.; مسرف *mousrif*, مبذر *mubezzir*, متلف *mutlif*, a. — Prodigue, pris en bonne part, جومرد الى اچق *eli âtchyq*, جومرد *djeumerd*. — Un homme prodigue de sa vie, de son sang, بذل جان ايدر *bezli djân ider bir âdem*. — Prodigue de promesses, بول بول وعد *bol bol va'd ider*. — de louanges, مبالغه ايله مدح ايدر *mubâlagha ilè medh ider*.

PRODIGUER, v. a., dépenser avec excès, donner avec profusion, طاغتمق *dhâghytmaq*, عبث يره - اندازه سز *'abes ierè, endâzèeyz khardj it*, t.; اسراف - اتلاف - تلف *isrâf, itlâf, telef it*, a.-t. — Prodiguer l'argent, اچقه طاغتمق *aqtchè dhâghytmaq*. — son bien, مالنى اتلاف *mâlîni itlâf it*. — sa vie, جان فدا *djân fidâ it*. — Prodigué, e, طاغتمق *dhâghytmiş*, ببهوده يره صرف *bihoudè ierè sarf olounmich*.

PRODITOIREMENT, adv., t. de palais, غيلة *ghîleten*, a. — Tuer proditoirement, غيلة قتل *ghîleten qatl it*.

PRODUCTEUR, ICE, s., qui produit, مولد *dhoghourdji*, t.; طوغرىجى

muvellid, a. — Acte producteur, فعل مولد *si'li muvellid*. — Cause productrice, علت مولد *'ylleti muvellidè*. — Producteur, cultivateur, اكنجى *ekindji*, اكار *ekkiâr*, pl. a. اكره *ekret*.

PRODUCTIF, IVE, adj., محصوللو, برکتلو, فايده لو *mahsoullu*, bereketlu, a.-t.; مثمر *musmirr*, a.

PRODUCTION, s. f., ce qui est produit, محصول *mahsoul*, pl. a. محصولات *mahsoulât*. — Les productions de l'art, اثار صناعة *açâri sanâ'at*. — Production de l'esprit, اثر *ecer*, pl. a. اثار *açâr*; تالیف *téclîf*, pl. تالیفات *téclîfât*. — de la terre, اثر *terîûn mahsoulâti*.

— Production, produit, fruit, ثمره *semere*. — Résultat, نتیجه *netidjè*. — En t. de palais, titres et écritures qu'on produit dans un procès, بر *bir da'vânûn evrâq u senedâti*. — En t. d'anatomie, production, prolongement, استطالة *ouzânti*, اوزانتى *istithâlet*.

PRODUIRE, v. a., donner naissance, engendrer, طوغرمق *dhoghurmaq*, يرآتبق *iarâtmaq*, وارا *vâr it*, t.; تولىد *tevlîd it*. — Mettre au jour, ظهوره *zouhourè gueturmek*, حصوله *houçoulè gueturmek*, وجوده *vudjoudè gueturmek*, a.-t.; ويرمك *vîrmek*, t. — Exposer à la vue, - ميدانه قومق *meidânè qomaq. gueturmek*. — Montrer, كوسترمك *gueustermek*. — Faire

comparaître, احصار *ihzâr it*. — Produire des témoins, شاهد كتورمك *châhid gueturmek*, اقامت شهود *iqâmeti chouhoud it*. — des titres, ابراز سندات *ibrâzy senedât it*. — Présenter, عرض - تقدیم *'arz, taqdîm it*. — par écrit, عرض تحریرا *tahrîren 'arz u taqdîm it*. — Produire, donner de l'avantage, فايده كتورمك *fâidè gueturmek*, فايده لو *fâidèlu ol*. — intérêt, فايض *fâüz, ribh vîrmek*. — Produire, causer, - سبب *sebeb, bâ'ys ol*. — Produire beaucoup de maladies, امراض *emrâzy kecîrîè bâ'ys ol*. — du bien, خیر او *moudjibi khâir ol*. — Produire, introduire, faire connaître, كتورمك *gueturmek*, سوق *sevq it*. — Produire à la cour, سرای هابونه سوق *sarâi humâïoune sevq it*. — Se produire, se montrer de sa personne, باش كوسترمك *gueurunmek*, اثبات وجود *bâch gueustermek*, ظهورا *isbâti vudjoud it*, ظاهر وعیان *zâhir u 'aiân-ol*. — Produit, e, طوغمیش *dhoghmich*, حصوله *houçoulè guelmich*.

PRODUIT, s. m., rapport, محصول *mahsoul*, pl. a. محصولات *mahsoulât*; حاصل *hâcyl*. — Les produits du sol et de l'industrie, حاصلات *hâcylâti ârzîè u sanâ'îè*. — Revenu, عائده *'âidè, irâd*, اجرة *eudjret*. — Produit, حاصل العدد *en terme d'arith.*

المضروب *hücyl ul-'aded ut-mazroub*.

PROÉMINENCE, s. f., يوكسكلك *yoğsklak*,
دپه لىك *tchîqma*, چيقمه *tchîqma*,
تومسكلك *tomsuklak*, شيش *chîch*,
تومسكلك *tomsuklak*, t.; نتوة *netuvv*,
netvet, a.

PROÉMINENT, e, adj., شيش *chîch*,
چيش *chîch*, تومسك *tomsuk*, t.;
ناتى *nāti*.

PROFANATEUR, s. masc., مبارك *mubârek*,
شيلرى *cheileri* مردار ليجى *murdârlâidji*,
مدنس مقدسات *mudennici mouqaddeçât*, a.;
عدم *edem*, حرمت *'ademi heurmet*
كوستريجى *gueusteridji*. — Profanateurs des choses
saintes, اشياى مبارك *echiâi mubârekê*
اولانلر *olânlar*.

PROFANATION, s. f., حرمتسزلك *heurmetsyzlik*,
عدم حرمت *'ademi heurmet*, تنجيس *tendjîs*,
تدنيس *tednîs*, a. — Profanation des
temples, معابد شريفه نك تدنيسى *me'âbidi cherîfênuñ tednîci*.

PROFANE, adj. com., contre le respect
dû aux choses sacrées, مخالفى *muhalafî*,
مؤخلفى *muhalafî*, ديانيت شرط *moukhâlîfi charthy*
dîânet. — Profane, opposé de sacré,
qui ne concerne pas la religion, امور
دينييه متعلق اوليان *oumouri dî-nîiçîê*
mute'allyq olmaîân. — Mondain,
مجازى *medjâzy*. — Profane, s.,
qui manque de respect pour les
choses sacrées, دينى الحقايقى *dîni*
altchaqlâidji, مهين الدين *muhîn ed-dîn*. —
Iron., ignorant, جاهل *djâhil*, pl. a. *djuhelâ*.
— Au fig., personne qu'on ne peut ou

ne veut admettre dans une société,
يابانجى *îabândji*, اجنبى *edjenebîi*,
بيكانه *biguiânê*.

PROFANER, v. act., traiter avec
irrévérence les choses sacrées,
عدم حرمتسزلك *heurmetsyzlik it*,
حرمت كوسترمك *'ademi heurmet*
گيسترمتك *gueustermek*, شيلرى *cheileri*
الچقلمق *mubârek cheileri altchaq-*
maq. — Souiller, بوزمق *bozmaq*,
تنجيس *tendjîs*, مردارلق *murdârlamaq*,
tendjîs it. — Faire un mauvais usage
des choses précieuses, اشياى
عزيبه يى تدنيس *echiâi 'azîzêi*
tednîs it.

PROFECTIF, IVE, adj., t. de palais,
اتا ودهدن قالش *atâ vè dedêden*
qâlmîch, t.; موروث من الابا *mevrouş min el-abâ vel-*
édjdâd.

PROFÉRER, v. a., سويلمك *seuilemek*,
سوز سويلمك *seuz seuilemek*,
اغزندن چيقارمق *aghızden tchîqârmaq*,
t.; تلفظ تقوه *telef-fuz*,
tesevguh it, a.-t.

PROFÈS, ESSE, adj. et subs., نذر
ناذر *nezr idîdji*, a.-t.; نازر
بالرهبنة *nâzyr bir-rouhbanet*, a.

PROFESSER, v. a., faire profession,
avouer publiquement, اقرار *îqrâr*
it, اشكاره سويلمك *âchikiârê seuilemek*,
اقراره كلمك *îqrârê guelmek*,
مقر او *mouyyr ol*, a.-t. — Exercer,
ايش *ichlemek*, ايشلتمك *ichlemek*. —
Professer un art, بر صنعت ايشلتمك *bir sa-*
na'at ichlemek. — Professer la mé-
decine, علم طبابتى اتشاد حرفت *ilm*

'ylmi thebābeti ittikhāzy hyrfet it. — Professer une doctrine, بر مذهبدن او, *bir mezhebden ol.* — Enseigner publiquement, درس و بر مک, *ders vürmek,* ا تعليم *ta'līm it.*

PROFESSEUR, s. masc., خواجه *khodja,* t.; معلم *mou'allim,* مدرس *muderris,* a. — Professeur de mathématiques, علم ریاضیه مدرسی, *'ouloumi riāzūie muderrici.*

PROFESSION, s. f., déclaration publique, اقرار *iqrār.* — Faire profession d'une religion, d'une doctrine, بر اقرار, *bir mezhebde ol,* اقرار, *iqrāri dīn it.* — Genre d'état auquel on se livre, ایش *ich,* حرفت *sanu'at,* هنر *hyrfet,* pl. a. حرف *hyref.* — La profession de médecin, طبابت *thebābethyrfeti.* — Profession de foi, تشهد ایمان *techehjudi imān.* — Celle des musulmans, شهادت *chehādet.* Voy. ce mot dans le Dictionnaire turc-français. — Profession, acte solennel des vœux, نذر *nezr.*

PROFIL, s. m., délinéation d'une tête vue par un côté, بر یانندن *bir iānden* یاری یوز, *chekil,* گورنن صورت - شکل *gueurunen souret,* نیم رخ *iāri iuz resmi,* t.; رسمی *nīmroukh,* p. — Peindre de profil, صورت نیم رخ تصویرا *soureti nīmroukh tasvīr it.* — En t. d'archit., coupe perpendiculaire d'un bâtiment, بنا یوزینک بویندن بوبه کسیمه *binā iuzunuñ boūdan boūa kecimi.*

PROFILER, v. a., یاری یوز چیزمک, *iāri iuz tchizmek,* t.

PROFIT, s. m., gain, avantage, utilité, فائده *fāide,* pl. a. فوائد *sevāūd;* نفع *nef,* منفعة *menfa'at,* حاصل *menāfi';* کار, *kiür,* t.; فائده *hācyl.* — Tirer profit, - آورمک *sāide it,* گورمک *sāidelemek,* جلب *djelbi menfa'at it.* — Mettre une chose à profit, فائده لو, *bir chei fāidelu souret ilē qoullanmaq.* — Sans profit, بلا فائده *fāidēciz,* بیله قوللنمق *bilū fāide.* — Profit, progrès dans les études, تحصیل *tahsīl,* pl. a. تحصیلات *tahsīlāt.* — Faire des profits de ce genre, استفاده *istifāde it.*

PROFITABLE, adj. com., کارلو *kiürlu,* t.; فائده لو *fāidelu,* a.-t.; کثیر الفوائد *kecür ul-sevāūd,* a.

PROFITER, v. n., faire un gain, ا کارا *kiār it,* قرانمق *qazānmaq,* t.; کسب *kesb it,* a.-t. — Tirer de l'utilité, de l'avantage, فائده *fāide it,* جلب *fāidelenmek,* - آورمک *djelbi, kesbi fāide it,* ا تمتع *te-mettu' it.* — Profiter de l'occasion, فرصتی فوت ایتمامک *foursati fevt itmemek,* ا اغتنام *sourçatten ightinām it.* — des conjonctures, ظهور ایدن حالاتدن, *ouhour iden hālätten intifā' it.* — Profiter, être utile, ا خیر *khāir it,* موجب فائده او, *moudjibi fāide ol.* — Croître, کسب نشو

ا *kesbi nechv u numā it.*

PROFOND, E, adj., dont-le fond est éloigné de la superficie, درین *derīn*, t.; عمیق *'amīq*, قعیر *qa'ir*, a. — Puits profond, بئر عمیق *biri 'amīq*. — Profond, difficile à comprendre, غامض *ghāmyz*. — Grand, fort, excessif en son genre, عظیم *'azīm*, عمیق *'amīq*. — Profond sommeil, درین او بقیو *dirīn ouīouqou*, عمیق نوم *nevmi 'amīq*. — Profond silence, سکوت عظیم *sukiouti 'azīm*. — Profond, qui a approfondi toutes les parties du savoir et de la science, متبحر *mutebahhyr*.

PROFONDÉMENT, adv., درین *derīn*, t.; عمیقاً *'amīqan*, a. — Creuser profondément la terre, ارضی عمیقاً *arzi 'amīqan*, حفرا *arzy 'amīqan* *hafr it.* — Méditer profondément, بالتعمق *bit-te'ammūq* *mouthālē'a it.*

PROFONDEUR, s. f., étendue d'une chose depuis la superficie jusqu'au fond, درینلیک *derīnlik*, t.; عمق *'oumq*, عماقت *'amāqat*, a. — Profondeur d'une rivière, نهرک *nehruñ* *dirīnligui*. — Impénétrabilité des mystères, des desseins, etc., غور *ghavr*. — Profondeur, en t. de géom., dimension d'un corps considéré de haut en bas, عمق *'oumq*, درینلیک *derīnlik*. — Étendue en longueur, اوزونلق *ouzounlyq*, طول *thoul*.

PROFUSÉMENT, adv., بول بول *bol bol*, t.; کثرت *ifrāth ilē*, افراط ایله *kesret ilē*, a.-t.; کثیراً و بذیراً *kecīren u bezīren*, استفاضة *istifāzaten*, a.

PROFUSION, s. f., بوللق *bolloūq* t.; کثرت *musriflik*, مسرفلیک *kesret*, بذارت *bezāret*, بذل مفرط *bezli mufryth*, استفاضة *istifāza*, اسراف *isrāf*, a.

PROGRAMME, s. m., اخبار قایمه سی *ikhbār qāimēsi*, دعوت تذکره سی *da'vet tezkerēci*, a.-t.

PROGRÈS, s. m., mouvement en avant, avancement, ایلرولنمه *ilerulēnmē*, سورش *suruch*, t.; استقبال *iqbāl*, استقدام *istyq-dām*. — Avantages remportés à la guerre, ایلرولنمه *ilerulēnmē*, سبق *sebq u tedjāvuz*. — Progrès, en fait de connaissances, d'études, استفاده *istifādē*. — Faire des progrès, استفادہ *ilerulēnmek*, استفادہ ای *istifādē it.* — Progrès, augmentation en bien ou en mal, ازدیاد *izdīād*, تزیاید *tezāūd*, a.; ترقی *teraqqy*, آرتمه *artma*, زیاده لک *zīādēlik*. — Faire des progrès, augmenter, کسب *kesbi teraqqy* *vu tezāūd it.* — Faire de grands progrès, s'accroître considérablement, عظیم مرتبه کسب فزونی و زیادت ای *'azīmi mertebē kesbi fuzouni vu zīādet it.* — Faire des progrès en avant, میدان آلمق *meidān ālmaq*.

PROGRESSIF, IVE, adj., متقدم *muteqaddim*, a.; تدریج ایله متزاید *tedrīdj ilē mutezāūd*, a.-t.; حرکت *hareketi mouqbilē*.

PROGRESSION, s. f., mouvement en avant, ایلرولنمه *ilerulēnmē*, t.; تدریج *tedrīdj*, تدریج *tederrudj*,

هركت اقباليه *hareketi iqbalîe*,
 هركت استقاميه *hareketi istyqdamîe*, a. — Progression, suite non
 interrompue; تتابع *tetâbou'*, توالى
tevâli. — La progression des causes,
 des effets, العلى والاسباب
tevâli ul-'yfel vel-esbâb.

تدرىجيه *tedrîdjîe*,
 استدراج ايله *istidrâdj
 ilê*, a.-t.; بالتدرىج *bit-tedrîdj*,
 تدرىجاً *tedrîdjen*, مقبلاً *mouqbilen*,
 ا.؛ ايلروندهركت *ilerulenêrek, t.*

PROHIBER, v. a., يساق *iaçâq*
 it, t.; منع *men' it*, نهى *nehi it*,
 ا. — Prohibé, e, مهنوع *memnou'*,
 يساق *iaçâq olmuch*. — Marchandises
 prohibées, مهنوعاندىن اولان اموال
memnou' âtten olân emvâl. — Com-
 merce prohibé, مهنوع اولان تجارت
mémnou' olân tidjâret.

PROHIBITIF, IVE, adj., يساق
 منوع *iaçâq idîdji*, t.; مانع
 ايدىجى *men' idîdji*, a.-t.; مانع
 ايدىجى *mâny'*, ناهى *nâhi*, a. — Lois prohi-
 bitives, منع ونهى متضمن قانونلر
men' u nehi mutezammîn qânounler.
 — Degré prohibé, degré de parenté
 مانع, مانع اولان درجده قرابت
mâni' nikiâh olân deredjêi qarâbet.

PROHIBITION, s. f., يساق *iaçâq*,
 t.; منع *men'*, مهنوعيت *memnou'-
 nüet*, a.

PROIE, s. f., ce que les animaux
 carnassiers ravissent pour le dévorer,
 شكارلىق *chikiârlyq*, شكار
chikiâr, t.; صيد *saïd*, a. — La proie du lion,

ارسلانك شكارى *arslânû chikiâri*.
 — Oiseau de proie, آوجى قوشى
âvdjî qouchou. — Proie, butin, دويم
doïoum, دوپىلق *doïoumlouq*,
 غدايم *ghânîmet*, pl. a. غنايم
ghanâim. — La proie des flammes,
 طعمه آتش *theu'mêi âtech*. — Deve-
 nir la proie du glaive, طعمه شمشير او
theu'mêi chimchîr ol. — Au fig., être
 en proie, livré à..., مبتلا - كرفتار او
mubtelâ, gueriftâr ol. — Être en proie
 aux chagrins, وكدورته مبتلا او
huzn u kedouretê mubtelâ ol. — à ses
 passions, امراض نفسانيه نك شكار
emrâzy nefsânîenû chikiûri pentchêi qahri ol.

PROJECTILE, s. m., corps lancé,
 هوايه اتلان جرم *havâie atilân djirm*,
 قذيفات *qazîfet*, pl. a. قذيفه
qazîfât.

PROJECTION, s. f., action de jeter,
 رمى *hazf*, اتمه *atma*, t.; رمى
remi, a. — Action d'imprimer un
 mouvement à un projectile, تحريك
tahrîq qazîfe. — Force de
 projection, قوه التحريك القذيفه
qouvyet ul-tahrîk ul-qazîfe. — Mou-
 vement de projection, حركة القذيفه
hareket ul-qazîfet. — Projection de
 la sphère, رسم بسيط الكرة *resmi
 bacîth ul-kuret*.

PROJET, s. m., dessein, intention,
 مرآم *merâm*, قصد *qasd*, نيت
nüet, a. — Arrangement pour l'exécution
 d'un dessein, تدبير ترتيب *tedbîr*,
 pl. a. تدابير *tedâbîr*. —
 Projet, première pensée de quelque
 chose mise par écrit, لايله *lâiha*.

pl. a. **لوایح levāih.** — Plan, رسم
resm.

PROJETER, v. a., former le projet,
عقد *nūiet it*, قصد *qasd it*, نیت
nūietindē ol. — Projeter une chose,
بر شیئه نیت *bir cheiē nūiet it.* —
Projeter, tracer un plan, un projet,
رسم = ترسیم *resm, tersīm it.* — Se
projeter, paraître en avant, ایلرویہ
ileruīē tchīqnaq, چیقوق
ileruīē tchīqyq ol.

PROLÉGOMÈNES, subs. masc. pl.,
مقالات *mouqaddemāt*, مقدمات
meqālāti mouteqaddemē, a.

PROLEPSE, s. f., استجواب لسؤال
istidjvāb lisouāl el-mouquad-
der, a.

PROLIFIQUE, adj. com., چوق
tchoq dhoghourīdji, t.; طوغریجی
نداسلی *mahsoullu*, a.-t.; تناسلی
tenāçuli, یبفع للتناسل *tenfa' lit-*
tenāçul, مولد السلاله *muvellid us-*
sulālē.

PROLIXE, adj. com., چوق سوزلو
tchoq seuzlu, اوزون سوزلو
ouzoun seuzlu, دورودراز *douroudirāz*, t.;
مفصل کثیر الکلام *keçir ul-kelām*,
mufassyl, مکثار *miksār*, a. — C'est
un homme prolix, کلام طویل بر,
kelāni thavīl bir ālemdur.

PROLIXEMENT, adv., چوق سوز
tchoq seuz ilē, t.; کثرت کلام
kesreti kelām ilē, تفصیل اوزره
tafsīl uzrē, علی التفصیل *'alet-taf-*
sīl, تطویلًا *tathvīlen*, a.

PROLIXITÉ, s. f., سوز چوقلغی
seuz tchoqlyghy, اوزونلق *ouzoun-*

lyq; t.; کثرت کلام *kesreti kelām*,
تطویل کلام *tathvīl*, تطویل
tathvīli kelām, تفصیل *tafsīl*, a.

PROLOGUE, s. m., مقدمه *mouquad-*
demē, فاتحه *fātiha*, a.

PROLONGATION, s. f., prolongation
de temps, اوزانمسه *ouzātma*, t.;
مد تطویل *tathvīl*, تمديد *temdid*, مد
medd. — Délai, مهلت *muhlet.*

PROLONGEMENT, s. m., extension,
امتداد *ouzādilich*, t.; امتداد
imtidād, استطاله *istithālē*. — Prolon-
gement de certaines parties du corps,
بعض اعضای بدنک امتدادی
ba'zy a'zāi bedenuī imtidādi.

PROLONGER, v. a., faire durer plus
longtemps, اوزانمق *ouzātmaq*, t.;
تطویل - تمديد *tathvīl, temdid it*,
مد *medd it.* — Prolonger le discours,
تطویل کلام *tathvīli kelām it.* —
une affaire, مصالحتی تطویل *mas-*
lahati tathvīl it. — la vie, زمان
zemāni 'eumri temdid
it. — Prolonger le terme, donner un
délai, مهلت ویرمک *muhlet vīr-*
mek. — En t. de mar., prolonger un
vaisseau, le faire prendre rang avec
کمی بی ایلرویہ سوروب
بشقه بر کمی یه یان یانه بناشدرمق
guemū ileruīē surup bachqa bir gue-
mūiē tān tāna tānāchturmaq. — Pro-
longé, e, اوزانمیش *ouzānmich*,
امتداد *ouzādilmich*, اوزادلمش
مهدود *imtidād boulmich*, بولمش
memdoud.

PROMENADE, s. f., action de se
promener, کزمه *guezmē*, کزمنه
guezinmē, کزمنک *guezmeklik*, کزمنک
guezinmeklik, t.; سپر *seīr*, تماشا

temächā, a. — Faire une promenade, aller à la promenade, سيره كيتمك *seïrē guïtmek*. — Lieu de promenade, سيره كزه جك يير *seïr ierî*, گuez-zédjek ier, سيره *meçîrî*.

PROMENER, v. a., mener çà et là, گوزدزمك *guezdurmek*, t. — Promener un enfant, چوجوغى كوزدزمك *tehodjoughy guezdurmek*. — Au fig., promener son esprit sur divers objets, امور مختلفه اوزرينده اداره افكارا *onmouri moukhtelifé uzerine idârê eskiâr it*. — Promener ses regards, كزنيك *imrâri nazar it*. — Se promener, گوزمك *guezmek*, گوزنيك *guezimék*, سيرونهاشا *seïr it*, سيره كتمك *seïr u temächā it*, سيره گويمك *seïrē guïtmek*. — En se promenant, گوزهرك *guezèrek*.

PROMENOIR, s. m., كزه جك يير *guezinçjek ier*, t. Voy. PROMENADE.

PROMESSE, s. f., action de promettre, assurance donnée de faire ou dire une chose, سوز *seuz*, p.; وعد *va'd*, موعد *va'dè*, موعد *mev'yd*, موعدة *mev'ydet*, pl. مواعد *mev'yd*. — Remplir sa promesse, وعدينه وفا *va'dine vesâ it*. — La violer, اخلاف *ikhlafi va'd it*. — Promesse, obligation par écrit, تحويل *tahvîl*, pl. a. تحويلات *tahvîlât*.

PROMETTEUR, SE, s., وعد ايديجى *va'd idîdji*, a.-t.; كشير الوعد *keçîr ul-va'd*, بول كيسه دن وعد ايدن *bol kîçeden va'd iden*.

PROMETTRE, v. a., donner parole de..., s'engager à..., سوز و بزمك *seuz vîrmek*, t.; وعد *va'd it*, ا *te'ahhud it*, a.-t. — Faire

espérer, امید و بزمك *umîd vîrmek*. — Annoncer, خبر و بزمك *khaber vîrmek*. — Se promettre, espérer, اومماق *oummaq*, مأمول *méémoul it*, امید وار او *umîd vâr ol*. — Promis, e, وعد اولنمش *va'd olounnich*, موعود *mev'oud*.

PROMINENCE, s. fém., يوكسلمه *ïukselmè*, t.; ارتفاع *'uluw*, ارتفاع *irtifâ*, a.

PROMINENT, E, adj., يوكسلمش *ïukselmich*, t.; مرتفع *murtefi*, a.

PROMINER, v. H., يوكسلمك *ïukselmek*, اوزرندن چيتمق - كچيک *uzerinden tehîqmaq, guetchmek*, t.; مستعلى او *murtefi' ol*, مرتفع او *mûsta'li ol*, a.-t.

PROMISSION, s. fém. Terre de — ارض الميعاد *arz ul-mî'ûd*, a.

PROMONTOIRE, s. m., cap. Voy. ce mot.

PROMOTEUR, s. m., qui prend le soin principal d'une affaire, ايش دوزلديجى *ich gueurîdji*, كوريجى *duzeldîdji*, t.; ناظم *nâzym*, مرتب *murettib*, a. — Promoteur d'une querelle, celui qui l'excite, باعث النزاع *ba'ys un-nizâ*.

PROMOTION, s. f., action d'élever à une dignité, پايه و بزمه *pâie vîrmè*, t.; توجيه منصب *tevdjîhi mansyb*, pl. توجيهات مناصب *tevdjîhâti menâcyb*, توجيه الرتبة *tevdjîh ur-rûtbet*, pl. توجيهات الرتب *tevdjîhât ur-rutub*, ترفيع الرتبة *terfi ur-rutbè*, نصب *nasb*.

PROMOUVOIR, v. a., پايه و بزمك *pâie vîrmek*, t.; توجيه منصب *tevdjîhi mansyb it*, ترفيع *terfi' it*,

أ نصب *nasb it*, a.-t. — Promu, e, پايه وپرلمش *pāte vīrlmich*.

PROMPT, E, adj., rapide, diligent, سريبع *tíz*, t.; تيز چاپك *tchāpouk*, سريبع *seri'*. — Un prompt succès, سريبع الظهور بر نتيجه *seri' uz-zouhour bir netidjè*. — Un esprit prompt, qui comprend aisément, تيز اكر *tíz aňlar*, سريبع الفهم *seri' ul-fehm*. — Prompt, colère, طارغون, تيز مزاج *tíz mizādj*, سريبع الغضب *seri' ul-ghazab*. — Violent, emporté, كسكين *keskīn*. — Prompt, qui passe vite, تيز كچر *tíz guetcher*, سريبع الزوال *seri' uz-zavāl*.

PROMPTEMENT, adv., تيز *tíz*, عجله ايله *tchāpouk*, t.; عجله *'adjlè ilè*, سرعتله *sur'atilè*, a.-t.; سريعا *seri'eu*.

PROMPTITUDE, s. fém., diligence, تيزلك *tchāpouklik*, تيزلك *tízlik*, t.; عجله *'adjele*, سرعت *sur'at*, a. — Emportement, violence, تيتيزلك *keskīnlik*, تيزلك *tízlik*, t.; حدت مزاج *hyddeti mizādj*.

PROMULGATION, s. f., احكاملري *ahkiāmleri 'ānmëtè bildurmè*, t.; انتشار قوانين *intichāri qavānīn*, اشهار شيوخ الاحكام *chuiou' ul-ahkiām*, اشهار شرايع *ichhāri cherāi'*.

PROMULGUER, v. a., اعلان *i'lāni cheri' at it*, اعلان *i'lāni hukm it*, a.-t.; حكمي *hukmi iāiup fāch it*. — Promulgué, e, يايوب فاش *iāiup fāch olmich*, منتشر اولمش *muntechir*.

PRÔNE, s. m., وعظ *va'z*, مواظبة *mev'yzāt*, خطبه *khothba*.

PRÔNER, v. a., faire le prône, وعظ *va'z it*. — Vanter avec exagération, مبالغه ايله مدح *mubālagha ilè medh it*, a.-t.

PRÔNEUR, SE, s., qui fait un prône, وعظ ايدن *va'z iden*. — Qui loue avec exagération, او كيجي *enguïdji*, مبالغه ايله مدح ايديجي *mubālagha ilè medh ididji*, مداح *meddāh*, a.

PRONOM, s. m., ضمير *zamīr*, pl. a. ضمير *zamāir*. — Pronom personnel, ضمير متكلم *zamīri mutekellim*. — démonstratif, اشارت *ismi ichāret*, a.

PRONOMINAL, E, adj., ضميري *zamīri*, a.

PRONONCÉ, s. m., d'un jugement, بر حكمك صدوري *bir hukmuñ soudouri*, اعلامك حكمي *i'lāmuñ hukmi*.

PRONONCÉ, E, adj., bien marqué, مبيتن *mubeiēn*, باين *bāin*, a.

PRONONCER, v. a., proférer, articuler, سويلمك *seuilemek*, t.; اذ-ذدن سويلمك *tefevvuh it*, اذ-ذدن سويلمك *tefevvuh it*, a.-t. — Réciter, تقرير كلام *aghyzden seuilemek*, تقرير كلام *taqrīri kelām it*. — Prononcer un discours, بر مقاله تقرير *bir meqāle taqrīr it*. — Prononcer avec feu, حرارت ايله تقرير كلام *harāret ilè taqrīri kelām it*. — Prononcer, décider, ordonner, حكم *hukm it*. — Prononcer un arrêt, امرك صدوريني *emruñ soudourīni hukm it*. — Se prononcer, faire connaître son in-

tention, کندو مرانی بیلدرمک *guendu merāmini bıldurmek*, افاده کشف مرام ا *ifādē merām it*, *kechfi merām it*. — Prononcé, e, articulé, تلفظ سوبلنمش *scuilenmich*, تلفظ ملفوظ اولنمش *teleffuz olounmich*, تلفظ ملفوظ *melfouz*. — Traits prononcés, fortement marqués, ملامح کاشفه *melū-mihi kiāchifē*.

PRONONCIATION, s. f., action de prononcer, نطق تلفظ *teleffuz*, نطق *nouthq*, a. — La prononciation des lettres, حروفك تلفظي *houroufūn teleffuzi*. — Manière de prononcer, تلفظ *teleffuz*, تجويد الحروف *tedj-ōtd ul-hourouf*. — Prononciation vicieuse, تجويد سقيم *tedjvīdi saqīm*. — Prononciation, manière de réciter, كلام تقرير *taqrīri kelām*.

PRONOSTIC, s. m., jugement et conjecture, استخراج مستقبلات *istikhrādji moustaqbilāt*, استدلال *istidlāl*, استدالات عقليه *istidlālī 'aqli*, كشف مستقبلات *istidlālātī 'aqliē*, *kechfi moustaqbilāt*. — Pronostic, présage, علامت اوغور *oghour*, علامت *'alāmet*, pl. a. علامات *'alāmāt*.

PRONOSTIQUER, v. a., پیشین احکام *pīchīn seuilemek*, اخبار *ahkiām tehqārmaq*, چيقارمق *ikhbār bil-istikhrādji*, بالاستخراج *qabl uz-zouhour kechfi it*, فال طوتمق *fāl thoutmaq*, a.-t.

PRONOSTIQUEUR, s. m., پیشین فال *pīchīn seuileidji*, فالجی *fāl thoutīdji*, طوتيجی *fāldji*, a.-t.

PROPAGANDE, s. f., société établie pour la propagation de la foi, نشر انوار دينيه مأمور اولان جماعت *nechri envāri dinīciē mēcmour olān djemā'at*.

PROPAGATION, s. f., multiplication par la génération, تکثر کایذات *tekessuri kiāināt*. — La propagation du genre humain, بنی نوع آدمک *beni nev'y ādemūn tekessuri nesl u zurūeti*. — Propagation, extension, progrès, développement, انتشار *īāilma*, انتشار *intichār*. — Propagation de la lumière, نور دینک انتشاری *intichāri nour u zīā*. — de la foi, نور دینک انتشاری *nouri dīnūn intichāri*.

PROPAGER, v. a., چوغا التمق *tchoghāltmaq*, یا ايمق *īāīmaq*, t.; نشر انوار ديني *nechr it*, تنشیرا *tenchīr it*, a.-t. — Propager la foi, نشر انوار ديني *envāri dīni nechrit*. — Se propager, انتشار بولمق *īāīmaq*, t.; انتشار منتشر او *muntechir ol*, انتشار *intichār boulmaq*.

PROPENSION, s. f., pente naturelle des corps pesants vers le centre de la terre, ميل الى اشاغی به طوغرو ميل *achāghyīe dhoghrou meil*, t.-a.; ميل الى *meil ila djānib ul-esfel*. — Propension, penchant, tendance naturelle, ميل *meil*. — Propension au bien, ميل الى الخير *meil ilal-khāir*. — Montrer de la propension, ميل کوسترمک *meil gueustermek*, او مایل *māil ol*.

PROPHÈTE, s. m., پیغمبر *peighamber*, p.-t.; نبی *nebi*, pl. a. انبياء *embīā*.

PROPHÉTESSE, s. féin., نبیة ne-
biyet, a.

PROPHÉTIE, s. f., prédiction des
choses futures par inspiration divine,
پیغمبرلیک peïghamberlik, p.-t.;
نبوت unbuvvet, a.; پیغمبری peï-
ghamberi, p.—Mission de prophète,
رسالة reçālet. — Prophétie, toute
prédiction bonne ou mauvaise, خبر
الغیب khaber ul-ghaïb, pl. a.
اخبار الغیب akhbār ul-ghaïb.

PROPHÉTIQUE, adj. com., پیغمبر
peïghamberuñ, t.; نبوی nebevi, a.;
پیغمبری peïghamberi, p.

PROPHÉTIQUEMENT, adv., پیغمبر
peïghamber guibi, t.; نبویاً
nebevien, a.

PROPHÉTISER, v. a., prédire par
inspiration divine, پیغمبر کبی غیب
peïghamber guibi' ghāib
seülemek, پیغمبرلیک ا peïgham-
berlik it, مقدم خبر ویرمک mou-
qaddem khaber vîrmek, ا انباء imbā
it, a.-t.—Annoncer une chose quel-
conque à l'avance, برایشی اولمزدن
bir ichi olmazden
evvel seülemek, قبل الوقوع اخبار ا
qabl el-vuqou' ikhbār it.

PROPHÉTISME, s. m., پیغمبرلیک
peïghamberlik, پیغمبرک رای
peïghamberuñ rei u i'ti-
qādi, a.-t.

PROPHYLACTICE, s. f. Voy. ANTI-
DOTE, CONTRE-POISON.

PROPHYLACTIQUE, s. f., partie de
la médecine qui traite de la manière
de conserver la santé, بحث عن
bāhs 'an hyfz us-syhat.
—adj. com., remède prophylactique,

حافظ الصحة devāi hāfyz us-
syhat.

PROPICE, adj. com., favorable, en
parlant de Dieu, موفق muveffyq,
میسر müesser. — Par Dieu propice
et qui nous vient en aide, والله الموفق
vallahil-muveffyq ul-mou'în.
— Propice, en parlant de personnes
favorables et d'un rang élevé, عنايتلو
'ynāietlu, مساعد muçā'yd.—Soyez-
moi propice, طرفه اماله نظر لطف
tharafumè imālèi nazari louthf u 'āthyfet eilè. — Pro-
pice, en parlant des choses, موافق
muvāfyq, مساعد muçā'yd.—Par un
vent propice, موافق بر روزگار ايله
muvāfyq bir rouzguîar ilè.

PROPIIATOIRE, adjectif commun,
لاستعطاف العرب li-istî'thāf ur-
rabb, a.

PROPONTIDE, mer de Marmara.
Voy. MARMARA.

PROPORTION, s. f., convenance,
rapport des parties entre elles et avec
leur tout, ياقتشلق taqychqlyq, t.;
تناسب tenāçub, مناسبة munāçebet,
قياس qyās, pl. a. قياسات qyāçāt;
مقايسة mouqāieçet. — En fait de
stature, اندام endām, p.—Symétrie,
اندازه endāze. — Juste proportion,
قياس صحیح qyāci sahîh. — Pro-
portion arithmétique, قياس رقمی
qyāci raqami, معادلة mou'ādēlet.—
géométrique, قياس هندسی qyāci
hendeci. — Compas de proportion,
مقياس miqyās.—A proportion, par
rapport à..., adv., نسبتله nisbetilè,
گوره gueurè, قياس ايله qyās ilè.—
Dépenser à proportion de son revenu,

ایرادینه کوره مصرف ا *irādīne gueurè masraf it.*

PROPORTIONALITÉ, s. f., حال تناسب *hāl ul-yqtās, tenācub, munācebet, a.*

PROPORTIONNÉ, e, adj., اویدرلمش *ouïdouroulmich, orānlu, t.; endāmlu, p.-t.; moqāis, munācib, a.*

PROPORTIONNEL, le, adj., متناسب *mutenācib, mouqāis, a.*

PROPORTIONNELLEMENT, adverb, مناسبته کوره *munācibetinè gueurè, a.-t.; betharīq el-mouqāiecat, bil-mouqāiecat, a.; sāirè qyācen, a.-t.*

PROPORTIONNÉMENT, adv., اندامنه کوره *endāminè gueurè. Voy. A PROPORTION.*

PROPORTIONNER, v. act., régler, établir de justes rapports, اویدرمق *ouïdourmaq, taqychturmaq, t.; taqyis it, tefīq it, qyās it. — Conformer à..., tathbīq it, a.-t.*

PROPOS, s. m., discours dans la conversation, سوز *seuz, t.; kelām, pl. a. kelim; qavl, pl. aqval; sohbet. — Propos étranges, اقوال غریبه aqvāli gharībè. — Temir d'étranges propos, اقوال غریبه لسانه کتورمک aqvāli gharībè liçāne gueturmek. — Propos, vain discours, خلط کلام khalthi kelām, ترهات khalthiāt, turrehāt. — Résolution, نیت nūiet, عزم 'azm. قصد qasd. — De propos délibéré, قصدًا qasden. — A propos,*

convenablement, وقتندک *vaqtindè, mahallindè, vaqt munācibètè. — Venir à propos, تمام وقتنده کلمک tamām vaqtindè guelmek. — A propos, adj., convenable, يوللو iollu, مناسب munācib. + Hors de propos, mal à propos, مناسبتهز munācibetsyz, vaqtsyz. — Parler hors de propos, مناسبتهز يره سويلمک munācibetsyz ierè seuilemek. — Juger à propos, مناسب کورمک munācib gueurmek.*

PROPOSABLE, adj. com., تکلیف *teklif olouna bilur, arz olounadjaq, a.-t.; mumkin ul-'arz.*

PROPOSER, v. a., عرض - تکلیف ا *'arz, teklif it, irād it, a.-t.*

— Proposer une question, بر مسئله *bir mecelè serd u irād it. — une place, بر منصب تکلیف ا bir mansyb teklif it. — Se proposer de... former le dessein, نیت nūiet it, قصد - تصمim qasd, tas-mim it. — Se proposer de faire une chose, بر شیئی اتمک نیتنده او *bir chei itmek nūietindè, fikrindè ol. — Proposé, e, تکلیف معروفش aqvāli gharībè, teklif olounmich, ma'rouz.**

PROPOSITION, s. f., discours qui affirme ou nie, قضیه *qazīie, qazāā. — Proposition particulière, قضیه مخصوصه qazīiēt makhsouçè. — Avancer une proposition, بر قضیه درمیان ا - بسط و ایراد ا *bir qazīiè dermīān it, basth u irād it. — Proposition, chose proposée, تکلیف**

acyl mora dedikleri مورہ دیدگری ير
ier. — A proprement parler, حق
اوزره تعبیری haqqy ta'bîri uzrê,
الواقع فی الواقع fil-vâqy'. — Proprement,
avec propreté, ایلہ تمیزلک temîz-
lik ilê, پاکلک پاکلک ilê,
تمیزجه temîzjdjê, پاکجه پاکجه pākjdjê, t.;
بالنظافة nezāfetilê, a.-t.; نظافتله
bin-nezāfet, a. — D'une manière
agréable, avec élégance, کوزل guzel,
بالحسن واللطافة zerāfetilê, ظرافتله
bil-husn vel-lethāfet.

PROPRET, TE, adj. fam., طهارت
thehāret ونظافتی چوق اولان کیمسنه
u nezāfeti tchoq olān kimesnê, t.

PROPRETÉ, s. f., تمیزلک temîzlik,
t.; نظافت nezāfet, طهارت thehā-
ret, a. — La propreté du corps,
طهارت بدن thehāreti beden.

PROPRIÉTAIRE, s. m., qui possède
en propre, صاحب sāhyb, pl. a.
اصحاب ashāb; مالک mālîk, pl.
مالکین mālîkîn. — Propriétaire
d'une maison, خانه صاحبی khānê
sāhybi. — d'un immeuble, ملک
صاحبی mulk sāhybi.

PROPRIÉTÉ, s. f., droit par lequel
une chose appartient en propre,
ملکیت mulkîet. — Chose possédée
en propre, ملک mulk, pl. a. املاک
emlak. — Qualité particulière des
corps, خاصیت khācîiet, pl. a.
خصایص khaçāūs; خاصة khāssêet. —
La propriété de l'aimant, مقناطیسک
myqnāthîçun khācîietî. —
Sens propre d'un mot, معنا موضوع
ma'nāi mevzou'.

PRORATA (AU), adv., مقدار نجه

myqtārindjê, a.-t.; قدر علی 'ala
qadr, a.

PROROGATION, s. f., délai, remise,
تأخیر téekhîr, مهلة muhlet, a. —
Temps accordé au delà du terme
convenu, وعده بی اوزاتمہ va'dêi
ouzātma, t.; مده الوعدة medd ul-
va'det, مهلة مده medd ul-muhlet.

PROROGER, v. act., prolonger,
تمديد اوزاتمق ouzātmaq, t.; تمديد
temdîd it, وعده بی اوزاتمق va'dêi
ouzātmaq. — Différer, عوق وناخیرا
'avq u téekhîr it, a.-t.

PROSAÏQUE, adj. com., نثری
nesri, a.

PROSATEUR, s. m., مؤلف کلام
مؤلف mu'ellifi kelāmi mensour, a.

PROSCRIPTION, s. f., condamnation
à mort sans formes judiciaires, قتلہ
قاتله دائر عرفی qatlê dāir 'urfî
hukm. — Au fig., abolition, destruc-
tion, ابطال ibthāl, منسوخیت
mensoukhyiet, مردودیت mer-
doudîet.

PROSCRIRE, v. a., condamner à
mort sans formes judiciaires, بگیری
beghāiri معرفت شرعی قتلہ حکم ا
ma'rîfeti cher'y qatlê hukm it, عرفاً
'eursfen isdāri اصدار حکم قتل ا
hukm qatl it. — Chasser, éloigner,
طرد ا, نفی nefsî it, قومق
thard it. — Abolir, détruire, قالدرمى
qāldurmaq, چيقارمق tchîqārmaq,
ابطال ا ibthāl it.

PROSCRIT, E, s., qui a été proscrit,
عرفاً قتلہ حکم اولنمش
hukm olounmich, a.-t.; فرمانلو
fermānlu. — Exilé, سورگون surgun, t.

—Chassé, مطرود *govoulmouch*, قولش *mathroud*. — Défendu, ممنوع *memnou'*. — Hors d'usage, مردود *merdoud*.

PROSE, s. f., کلام منشور, نشر *nesr*, کلام منشور *kelāmi mensour*, a.

PROSÉLYTE, s. m., nouveau converti, یکی ایمانه کلمش *ieñi imāne guelmich*, t.; مهنددی *mouhtedi*, pl. a.

— Partisan, تبعه *tābi'*, pl. تابع *tābi'*, pl. مهنددیون *mouhtedioun*; علاج *'yldj*.

— Partisan, طرفدار *qafādār*, t.; طرفدار *teb'a*; طرفدار *tharafdār*.

PROSÉLYTISME, s. masc., هدایتیه *hidāite djelb itmek bābindè ghāiret*, a.—t.

PROSODIE, s. f., فن ترتیل الکلام *fenni tertil ul-kelām*, عروض *'arouz*, علم عروض *'ylmi 'arouz*, a.

PROSODIQUE, adj. com., عروضی *'arouzy*, a.

PROSPECTUS, s. m., تالیف جدید *téélifi djedidè dāir 'ylm u khaber qāimèci*, بیان قائمه سی - تذکره سی *qāimèci, tezkerèci*, a.—t.; اعلاننامه *'lan-nāmè*.

PROSPÈRE, adj. com., مساعد *muçā'yd*, معین *mouqbil*, یاور *mou'in*, موافق *muvāfıq*, a.; او یغون *ouïghoun*, t.; باختلو *bakhtlu*.

PROSPÉRER, v. n., avoir la fortune favorable, او مساعد *muçā'yd ol*, بختی او *mouqbil ol*, a.—t.; برخوردار *ber khordār ol*, p.—t.; او کمتق *ouñmaq*, t.—Réussir, راست کلمک *rāst guelmek*. — Avoir un heureux succès, برکتلیک

bereketlenmek, کسب یسر و سهولت *kesbi iusr u souhoulet it*.

PROSPÉRITÉ, s. f., دولت *devlet*, سعادت *se'ādet*, اقبال *iqbāl*, a.; بختیاری *bakhtīari*, p. — Grande prospérité, عظیم اقبال *iqbāli 'azīm*.

PROSTERNATION, s. f., سجده *sedjdè*, pl. a. سجدهات *sedjdāt*, بره برابر کلمه *ierè berāber eilmè*, t.

PROSTERNEMENT, s. m., رکوع *rukiou'*, سجد *sudjoud*, تمتنا *temennā*, a.; بره برابر تمتنا *ierè berāber temennā*.

PROSTERNER (Se), v. pron., یسره برابر کلمک *ierè berāber eilmek*, بره برابر *ier eupmek*, باش کلمک *ierè berāber bāch eïgmek*, t.; سجد او *sedjdè it*, سجد او *sudjoud it*, تمتنا او *temennā it*. — Se prosterner aux pieds de quelqu'un, بیر کمنده نک ایباغنه دوشمک *bir kimesnènuñ aïāghyna duchmek*.

PROSTITUÉE, s. f., روسپی *rospi*, روسپو *rospou*, t.; فاحشه *fāhychè*, a.

PROSTITUER, v. a., livrer à l'impudicité d'autrui, چکمک *tchekmek*, از دروب زنایه دوشرمک *azdurup zināie duchurmek*, t.; عهارت و زنایه *ilqā it*. —

Avilir, déshonorer, او رسوای *rous-vāi it*. — Se prostituer, کند دینی رسوای *guendini rousvāi it*, او رسوای *rous-vāi ol*. — Prostituer son honneur, کند و عرض و شاننی پایمال — عرضنی رسوای *guendu 'yrz u chānini pāimāl it, rousvāi it*, عرضنی صاتمق *'yrzyni rousvāi it*, زنایه *'yrzyni sātmaq*. — Prostitué, e, زنایه

رسوای *zināte duchmuch.* زینایت
اولش *rousvāi olmich.*

PROSTITUTION, s. f., abandonnement à l'impudicité, زینایت دوشکونلک
zināte duchkounluk, t.; روسپیلیق
rospsoulouq, قهپدلیک *qahpèlik,*
فحش *fahch,* عهارة *'ahāret, a.*

PROSTRATION, s. f., ازاله قوت
izālèi qouvvet, a.; قوتسزلک *qouv-*
veyszlik, a.-t.

PROTE, s. m., مدبّر المطبعة *mu-*
dehbir ul-mathbu'at, a.

PROTECTEUR, TRICE, s., حایتهجی
hymāetdji, صاحبک ایدن *sā-*
hyblik iden. صاحب چیقان *sāhyb*
tehīqān, a.-t.; ارقه *arqa, t.*; حامی
hāmi, pl. a. حاة *houmāt;* معین
mou'ūn.

PROTECTION, s. f., action de pro-
téger, صیانت *hymāiet,* صیانت
sūnet, a.; صاحبک *sāhyblik,*
ارقهلق *arqalyq, t.*—Prendre quel-
qu'un sous sa protection, برکهندهیی
زیر حایته المق *bir kimesuei ziri*
hymāietinè ālmaq.—Appui, secours,
طیانه جق یر *dhāūnadjaq ier,*
یاردمجی *iār-*
dumji, ارقه *arqa,* معین *mu'ūn,*
ظہیر *zahīr, a.*

PROTÉGÉ, E, adj. et subs., qui est
sous la protection, حایتهنده اولان
hymāietindè olān, حمایت التنک
hymāiet altindè olmich, a.-t.;
ارقهلو *arqalu, t.*; محیی *mahūi, a.*
—Préservé, قورنہش *qorounnich.*
قبولدن اولنہش *sānet olounnich,*
مصون *maçoun, a.*—Client, créature,
چراغ *tcherāgh.*

PROTÉGER, verbe act., défendre,

صیانت *hymāiet it, a.*—صیانت
hymāiet it, a.-t.; صاحب چیقوق *sāhyb*
tehīqmaq, قورونمق *qorounmaq,*
صاحبکک *qoroutmaq, a.*
sāhyblik it, t.; او *mu'ūn ol.*—
Protéger la religion, دینی حایته *dīni*
hymāiet it.—Protéger, au fig.,
préservé, صاقلهق *sāqlamaq,*
قورنہش *hyfz it.*—Protégé, e,
qorounnich, محفوظ *mahfouz.*

PROTESTANT, E, s. et adj., luthé-
rien, etc., لوطرانہت *louthrānt,*
اهل مذهب *touterān,* لوتسران
ehlī mezhebi protestān, t.

PROTESTANTISME, s. m., پروتستان
protestān mezhebi, اعتقاد
i'tiqādi protestāni, t.

PROTESTATION, s. f., déclaration
par laquelle on proteste contre quel-
que chose, خلافنه اشهاد *khylāfiue*
ichhād, عرض مدعا *'arzy muddè'ā.*
—Promesse, assurance positive, اقرار
عرض مواعید *tastyq,* تصدیق
'arzy mev'ūd.

PROTESTER, v. a., assurer forte-
ment, promettre positivement, وعد
ra'd it, تعہد *te'ahhud it.*—Pro-
tester publiquement, علنا تعہد *'alenen*
te'ahhud it, رسماً تعہد *resmen*
te'ahhud it.—Faire une dé-
claration juridique contre, مقبولم
maqboutum deıldur
dimek, بیان عدم قبول *beīān*
'ademī qaboul it, عرض
qaboulden 'arzy istin-
kiāf it, عرض امتناع *'arzy imtinā-*
it.—Faire un protêt, پریچہ قبول

اولنمدیغنی مشعراغد المق *polıtcha qaboul olounmadughyni nuch'yr kiaghıd almaq*, پروتستو چبقارمق *protesto tchıqarmaq*.

پولبیچه قبول *PROTĒT, s. masc.*, اولنمدیغنی مشعراغد - سند *polıtcha qaboul olounmadughyni nuch'yr kiaghıd, sened*, پروتستو *protesto kiaghıdyi*.

PROTOCOLE, s. m., formulaire de lettres particulières, انشا کتابی *inchā kitābi*, انشا *inchā*. — d'actes publics, اسالیب سندات دفتری *eçālībi senedāt defteri*, اسالیب *eçālībi tahrı-rāt mazbathacı*, a.-t.; سجل *sidjill*, a. — Le protocole des cérémonies, تشریفات دفتری *techrıfāt defteri*.

PROTONOTAIRE, s. m., باش کاتب *bāch kiātib*, t.-a.

PROTOTYPE, s. m., اصل *asl*, باش *nuskhēi aslıie*, a.; نسخه *bāch nuskhē*.

PROTUBÉRANCE, s. f., تومسکلک *tumseklık*, t.; نتو *netv*, نتوة *netvet*, عیر *'yr*, pl. a. اعیار *a'ıār*.

PROUE, s. f., کمینک اوکی *guemınuñ euñi*, کمینک باشی *guemınuñ bāchi*, سفینه نک باش طرفی *sefınenüñ bāch tharası*, t.; مرئجة *mernedjet*, صدر المركب *sadr ul-merkeb*.

PROUESSE, s. f., بهادرلیک *behādırlık*, t.; غیرت اثری *ghāıret eceri*, a.-t.; اثر شجاعت *ecerı chedjā'at*, pl. a. اثار شجاعت *açarı chedjā'at*.

PROUVER, v. a., établir la vérité, اثبات *ısbāt it*, a.-t.; بللوا *bellu it*, t. — Prouver la vérité d'un fait,

واقعدنک حقیقتنی اثبات *ısbāt it*, a.-t.; أثبات *ısbāt olmuch*, رهین *rehıni subout olmuch*.

PROVENANCE, s. fém., مهالسک *me-māliki edjnebüiden guelān emvāli moukhtelıfē*, a.-t.

PROVENANT, e, adj., کلان *guelān*, حصوله *hācyl olān*, حاصل اولان *hācyl olān*, کلمش *houçoulē guelmich*, a.-t. — Les biens provenant de succession, میراثدن حاصل اولمش اموال *mı-rāsden hācyl olmuch emvāl*.

PROVENIR, v. n., procéder, émaner de..., چیپقیق *guelmek*, کلمک *guelmek*, حاصل او *hācyl ol*, طوغهش *houçoulē guelmek*, ترتب *teret-tub it*, نشأت او *nech'et it*. — Provenu, e, حاصل اولمش *hācyl olmuch*, منبعث *dhoghmuch*, مومبے *mumbe'ys*.

PROVENU, s. m., محصول *mah-soul*, a.

PROVERBE, s. m., ضرب مثل *zarbi mecel*, pl. a. امثال *zouroubi emsāl*, مثل *mecel*, vulg. *maçal*, pl. امثال *emsāl*.

PROVERBIAL, e, adj.; مثلی *mece-lü*, pl. a. امثالی *emsālü*, a.

PROVERBIALEMENT, adv., مثل *mecel uzrē*, a.-t.; علی صورة *'ala souret ul-mecel*.

PROVIDENCE, s. f., قدرت الهیه *goudreti ilahıie*, قدرت *goudret*, حکمة ربانیه *hykmet oullah*, حکمتی *hykmeti rabbāniē*, a.

PROVIGNER, v. a., coucher en terre

les brins d'un cep de vigne, اصمه

اسبو قلوبنى دالدرمق asma teh-

bouqlerini daldurmaq. — Multiplier,

v. n., چوغلمق tchoghalmaq,

تکثرا bereketlenmek, t.; برکتلىمک

tekessur it, a.-t.

PROVIN, s. m., طالدرمه dhäl-

durma, t.

PROVINCE, s. f., ايالت eälet,

pl. a. ايالات eälät; مهلكت mem-

leket, pl. ممالك memalik; ولايت

vilâet. — Air, manières de province,

طشره لىق طورى thachralyq thavri.

— Langage de province, طشره لسانى

thachra liçani, بدوى لسانى be-

devi liçani.

PROVINCIAL, e, adj., ايالتلو eä-

letlu, a.-t.; اهل ايالت chli eälet.

PROVISEUR, s. m., مدرس ناظرى

medrecè nâzyri, a.-t.

PROVISION, s. f., choses nécessaires

à la subsistance d'une ville, etc.,

ذخيره zakhyrè, pl. a. ذخاير zakhâir;

ازق azyq, t. — Faire des provisions,

ذخيره ا zakhyrè it. — Aller à la pro-

vision, ذخيره نداركنه كتمك za-

khyrè tedârukinè guitmek. — Provi-

sion de blé, حنطه ذخيره سى hyntha

zakhyrèci. — Provisions de guerre et

de bouche, مهتات وذخاير مقولسى

muhimât u zakhâir maqulèci. —

Par provision, en attendant préala-

blement, شهدىلك ايچون chimdî-

lik itchoun. — Provisions, lettres par

lesquelles un office est conféré à

quelqu'un, - امرى - توجيه براتى

tevdiñ berati, emri, fer-

mâni.

PROVISIONNEL, LE, adj., شهدىلك

شهدىلك chimdîlik itchoun olân,

t.; جارى لمدّة ما djâri li-muddetin

mâ, a. PROVISIONNELLEMENT, adv., par

provision. Voy. PROVISION.

PROVISOIRE, adj. com., شهدىلك

شهدىلك chimdîlik itchoun olân,

t.; وقتى mouvaqqat, وقتى

vaqtii, a. PROVISOIREMENT, adv., شهدىلك

شهدىلك chimdîlik itchoun,

بر وقتى bir vaqyt itchoun,

موقّعة muvaqqaten, a. PROVOCATION, s. f., قندرمه

قندرمه qyndurma, t.; دعوت

دعوت da'vet, تحريك tahrik,

meidânè da'vet دعوت ا - او قومق

it, oqoumaq. — la colère, تحريك

تحريك tahrîki ghazab it, اغضب ا

ighzâb it. PROXÉNÈTE, s. m., entremetteur

(pris en mauvaise part), میانجى

میانجى mîândji, پوزونك

puzevenk, t. PROXIMITÉ, s. fém., voisinage,

قرب qourb, يقينلىق

يقينلىق iaqinlyq, t.; قرب qourb.

قربىيت qourbüet. — Parenté,

قربىيت qarâbet, a.; خصلىق

خصلىق khy-cymlyq. PRUDE, s. et adj. com., عفت

عفت y'ffet furouch, a.-p. — Une

prude, عفت فروش بر قارى

y'ffet furouch bir qâri.

PRUDEMMENT, adv., avec pru-

dence, عقللوجّه aqylludjè, a.-t.:

اوصللىق ايله oustoulyq itè, t.:

عقللانه aqylânè, a.-p. — Avec pré-

caution, احتياط ايله ihtiatî ilc.

PRUDENCE, s. f., discernement de ce qui convient dans la conduite, عقل 'aqyllyq, a.-t.; عقل 'aq, a.; هشیارلق houchiärlyq, p.-t.; بصيرة houchiäri, baciret, کوز اچقلغی diräiet, a.; گوز اچقلغی gueuz atchyqlyghy. — Précaution, circonspection, احتیاط ihüäth.

PRUDENT, e, adj. عقللو 'aqyllu, اولو ouslou, t.; عاقل 'aqyl, pl. عقلا 'ouqalä. — Un homme très-prudent, پیک عقلو بر آدم pek 'aqyllu bir ädem. — Tenir une conduite prudente, عاقلانه حرکت ا 'aqylänè hareket it.

PRUDERIE, s. f., عفت فروشلق 'yffet furouchlyq, a.-p.-t.; عفت 'yffet furouchi, a.-p. فروشی

PRUD'HOMME, s. m., اهل خبره ehli khybrè, a.

PRUNE, s. f., اریک - اریک erik, t.; برقوق berqouq, a.; آلو älou, p.

PRUNEAU, s. m., قوروار پیک qourou crük, t.

PRUNELLAIE, s. f., اریک باغچهسی erik bāghchësi, t.

PRUNELLE, s. f., prune sauvage, کوز بیان اریکی bir nev'y übän erigui, طاغ اریکی dhāgh erigui, t.

PRUNELLE, s. fém., ou PUPILLE, partie de l'œil, au milieu, کوز بیکی gueuz bebegui, t.; حدقة العين haduqat ul-'ain, pl. ا. حدق haduq; مردمک merdumek, p. — Jouer de la prune, کوز بیکی اوینانلق gueuz bebegui oınānuq.

PRUNELLIER, s. m., arbrisseau, طاغ بیکی اغاجی aghädji, t.

PRUNIER, s. m., اریک اغاجی erik aghädji.

PRURIT, s. m., كجشهه guedjichmè, t.; حكة hykket, a.

PRUSSE, royaume en Europe, پروسیا مهلکتی prouciä memleketi, t.

PRUSSIEN, NE, adj. et s., پروسیالو prouciälu, t.

PRYTANÉE, s. m., مدرسه med-recè, a.

PSALLETTE, subs. fém., مؤذن muezzin ta'lümkhä-nüci, a.-t.

PSALMISTE, s. m., nom donné à David, l'auteur des psaumes, داود دāvoud پیغمبری peïghamberi.

PSALMODIE, s. f., تزمیر tezmîr, ترتیل ezän us-salät, الصلاة tertîl, a.

PSALMODIER, v. a., تزمیر tezmîr it, ترتیل tertîl it, ترتیلات tertîli salät it, ترنم terennum it, a.-t.

PSALTÉRION, s. m., سنطور santhour, صانطور sänthour, t.

PSAUME, s. m., زمور zebour, زمور mezmour, pl. a. مزامیر mezämîr. — Les psaumes de David, زمور داود zebouri dāvoud.

PSAUTIER, s. m., زبور داود کتابی zebouri dāvoud kitābi, زبور شریف zebouri cherîf, کتاب مزامیر داود kitābi mezämîri dāvoud.

PSEUDONYME, s. m., qui a un nom supposé, ادی یلان ädi ialän, t.; مؤلف باسم الموضوع muellif bi-ism ul-mezzou', a. — Les ouvrages mêmes sous un nom supposé, کتاب موضوع kitābi mezzou', a.

PSORA, s. m., gale. Voy. ce mot.

PSORIQUE, adj. com., جربى *djer-bii*, a.

PSOROPHTALMIE, s. f., كوز او يوزى *guezou ouïouzy*, t.; جرب العين *djereb ul-'ain*, a.

PSYCHÉ, s. f., glace ou miroir mobile, قهلدانور بر نوع بيوك آينه *qymildâneur bir nev'y büük dīnā*.

PSYCHOLOGIE, s. fém., معرفت علم احوال النفس *ma'rifet un-nefs*, علم النفس *'ylmi ahvāl un-nefs*, a.

PTARMIQUE, s. masc., t. de méd., اقسرديجي علاج *aqsyrđidji 'ylādji*, t.; دواء معطس *devāi mou'aththys*, a.

PTOLÉMÉE, n. pr., بطليموس *bethlemīous*, pl. a. بطلسا *bathlaçā*.

PTYALAGOGUE, adj. com., ساليار *sālīār aqturīdji 'ylādji*, t.; دواء مسيل الريق *devāi mucīl ur-riq*, a.

PTYALISME, s. m., t. de méd., salivation. Voy. ce mot.

PUAMMENT, adv., avec puanteur, مردار قوقو ايله *mourdār qoqou ilē*, t.; بالتناة *bin-netānet*, a.—Au fig., effrontément. Voy. ce mot.

PUANT, e, adj., qui sent mauvais, مردار قوقولو *fenā*, *mourdār qoqoulu*, قوقمش *qoqmich*, t.; منتن *muntin*, a.—Au fig. iron., vaniteux. Voy. ce mot.

PUANTEUR, s. f., فنا قوقو *fenā qoqou*, مردار قوقو *mourdār qoqou*, t.; تنانت *netānet*, a.

PUBÈRE, adj. com., يتشوش *ie-tichmich*, t.; بالغ *bālygh*, a.

PUBERTÉ, s. f., يكتلك *iguñlik*, حدت *çetichnichlik*, t.; بلوغ *bulough*, بلوغيت *buloughiyet*, a.

— Les signes de la puberté, امارات سن بلوغ *amārāti sinni bulough*. — Atteindre la puberté, بلوغيته يتشك - يتمك - *buloughiyetē itichmek*, *ietmek*, *recidē ol*.

PUBIS, s. m., قاسق *qācyq*, t.; عانة *'ānet*, a.

PUBLIC, s. m., le peuple en général, عامه ناس *nās*, خلق *khalq*, جمهور الناس *'āmmē nās*, عباد الله *'ybād djumhour un-nās*, عباد *'ybād oullah*. — Servir le public, عباد الله خدمت *'ybād oullaha khydmet it*. — En public, خلقك كوزى *khalquñ gueuzu cuñundē*, على ملاء الناس *āchikiārē*, اشكاره *'ala melē'en-nās*.

PUBLIC, IQUE, adj., qui concerne tout un peuple, qui appartient à tous, عمومى *'āmmēnuū*, a.-t.; عامديه دائر *'āmmēic dāir*. — L'utilité publique, منفعت *menfa'ati 'āmmē*. — Une personne publique, منصب صاحبى *mansyb sāhybi*, au pl. ارباب *erbābi menācyb*. — Les édifices publics, بلكك بنالرى *beñlik bināleri*. — Les charges publiques, تكايف ميريته *tekiālfī mīrītē*. — Femme ou fille publique, prostituée, اورسپى *orouspou*. — Public, généralement connu, مشهور *mech-hour*, مشتهر *muchtchir*, شايع *chāi*, متواتر *mutevātir*, a.; شهرت بولمش *chehret boulmich*, توانر اولمش *te-vātur olmush*, جمله به معلوم *djumlētē ma'loum*. — Rendre une chose public

que, اشاعه ا *bir cheü*
ichā'a it. — Chose de notoriété publi-
que, عموماً معلوم و مشهور بر شىء
'oumoumen ma'loum u mechhour *bir*
cheü.

PUBLICAIN, s. m. (fam. et en mau-
vaise part), fermier des droits pu-
blics, عشار *'uchchār, a.*

PUBLICATION, s. f., action de pu-
blier une chose, اشاعه اعلان
ichā'a, انتشار intichār, a. — La pu-
blication de la paix, خبر صحك
اعلانى *khaberi soulhuñ i'lāni.*

PUBLICISTE, s. m., معرفت حقوق
عموميديه آشنا
'oumoumüèè *āchinā, متشرع*
mu-techerry'.

PUBLICITÉ, s. f., آشكاره لى
āchikārēlyq, p.-t.; علانييت
'ylāniyet, شهرت
cheuhret, a. وضوح
vuzouh,

PUBLIER, v. a., جلدیه بيلدرمك
اچيغه چيقارمق
djumlèè bıldurmek,
اشكاره ا
atchġgha tchġqārmaq, t.;
نشر ا
āchikiārè it, اعلان
i'lān it, — Publier
nechr it, اشاعه
ichā'a it. — Publier

une ordonnance, بر نظامى نشر
ا
bir nizāmi nechr u i'lān it.

PUBLIQUEMENT, adv., آشكاره
اچيقدن اچيغه
āchikiārè, p.; علناً
'alenen,
بر نظامى نشر
ala mele' en-nās, a.

PUCE, s. f., پيره - پيره
pîrè, t.; برغوث
berghous, a.

PUCEAU, s. m., قارى بيلموش
بكر
qāri bilmemich âdem, t.;
bikr, bekir, a.

PUCELAGE, s. m., mot libre, vir-
ginité, بكاره
qyzlyq, t.;

kiāret, a. — Sorte de coquillage, بر
نوع صدق
bir nev'y sadef.

PUCELLE, adj. et s. f., قز
qyz, قز اوغلان
qyz oghlān qyz, t.;
باكره
bākirè, بكر bikr, a.

PUCERON, s. m., تخذل بتى
takhyt
biti, t.

PUDENDUM, s. m., اود يري
oud
ïeri, t.; الات التناسل
âlāt ut-tenā-
çul, a.

PUDEUR, s. fém., honte honnête,
حيا عار
outānyqlyq, 'ār, a. — Timidité,
مجبوبيت
mah-
djoublyq, حجاب
hydjāb, مجبوبيت
mahdjoubüet, شرم
cherm.

PUDIBOND, e, adj., اوتانور
outā-
neur, اوتانغن
outānghyn, مستحبي
moustahü, حجل
khadjil, a.

PUDICITÉ, s. f., پاكلتك
pākltik,
ت.; عصيت
'ysmet, ا. عفت
'yffet, t.;

PUDIQUE, adj. com., پاك
pāk,
پ.; عفيف
'afîf, ا. ادب
edîb, اهل
ehli 'yffet, — Discours
pudique, كلام
edîbānè kelām.

PUDIQUEMENT, adv., پاكلتله
pāk-
liguilè, p.-t.; عفت ايله
'yffet ilè, ا.
ادبلوجه
ilè, a.-t.; بالعت
bil-'yffet, ا. ادب ايله
edeb ilè, عيفانه
'afîfānè.

PUER, v. n., sentir mauvais, فنا
قوقيق
fenā qoqmaq, قوقيق
qoq-
maq, t.; نتن ا
netn it, a.-t. — En
parlant des viandes, قوخو باغلامق
qokhou bāghlamaq. — En parlant de
l'halcine, اعز قوقيق
aghyz qoqmaq.

PUÉRIL, e, adj., qui appartient à
اوغلانجقلمره مخصوص
l'enfance,

oghländjyqlerè makhsous, چو جونگ
 tchodjoughuñ, t.; طفلى thyflü, a.
 — Age puéril, سن طفوليت sinni
 thousouliet. — Puéril, frivole, باطل
 bâthyl.

PUÉRILEMENT, adv., چو جو قچه
 tchodjouqtchè, t.; چو جو ق كى
 tchodjouq guibi, t.

PUÉRILITÉ, s. f., چو جو قلق tcho-
 djouqlyq, t.; طفوليت thousouliet, a.

PUERPÉRALE, adj. f. Fièvre —,
 ولادة hounmāi vulādet, a.

PUGILAT, s. masc., يورق ايله
 ioumrouq ilè deuüchmè, t.;
 ملاكمة mulākemet, a.

PUINÉ, E, adj., صكره دن طومش
 soñradan dhoghmiş, t.; سوغ sevgh,
 a.; پس زاد pes zād, p.

PUIS, adv., اندن صكره soñra,
 andensoñra, t.; بعد ba'd, بعك
 ba'dehou, ثم summè, a.; پس pes, p.

PUISARD, s. m., صولغى sou
 laghumi, t.; كاريز guiārız, p.

PUISER, v. a., prendre de l'eau
 avec un vase, صو چكك sou tchek-
 mek, صو المق sou almaq, t. — à la
 source, منبندن چيقارمق - اخذا
 memba'yndan tchîqârmaq, akhz it.
 — PUISER, au fig., prendre, extraire,
 اخذا akhz it, استنباط istimbāth it.

PUISQUE, conj., چونكه tchunki,
 نتهك netèkim, t.

PUISSamment, adv., d'une manière
 puissante, فوتلوجه qouvvettludjè, a.-
 t.; قويا qavïen. — Beaucoup, extrê-
 mement, چوق پك pek tchoq,
 بغايت beghāiet. — Puissamment
 riche, بغايت مالدار beghāiet
 maldār.

PUISSANCE, s. f., autorité, pouvoir,

قدرت qoudret, قوت qouvvet,
 اقتدار iqtidār, a. — Puissance abso-
 lue, مطلقه قوت qouvveti mouthlaqa.

— Domination, empire, حكومت
 hukioumet, سلطنت salthanet. — La
 puissance souveraine, حكومت

سلطانيه hukioumeti soultanhāniè. —
 État souverain, دولت devlet, pl. a.

دول duvel. — Les puissances étran-
 gères, دول اجنبية duveli edjnebiè.

— Force, قوت qouvvet, كوج gudj,
 زور zor. — La puissance du bras,

قوت بازو qouvveti bāzou. — La
 puissance de l'habitude, اعتيادك

عتيادك i'tiādun qouvveti. — La puis-
 sance, l'efficacité d'un remède, دوانك

devānuñ qouvveti. — Faculté,
 قوتى devānuñ qouvveti. — Faculté,

قوت qouvvet, pl. a. قوا qavā. —
 Toute-puissance, s. f., قدرة كليته
 qoudreti kulliiè.

PUISSANT, E, adj., qui a beaucoup
 de pouvoir, قدرتلو qoudretlu, a.-t.;

قوي qavii, ذيقدرت zîqoudret,
 قوى qavi ul-yqtidār, a. —

Avoir de puissants amis, قوى
 قوي dostlarè malik ol. — De puissantes raisons,

علل و اسباب قويه 'ylel u esbābi
 qaviiè. — Puissant remède, دواي

devāi qavi. — Une puissante
 armée, عسكر قوي 'askeri qavi. —

Puissant, robuste, قوتلو qouvvettlu,
 قوند قوي qavi ul-buniè, مالدار

qound. — Puissant, riche, مالدار
 maldār, زنگين zenguñ, مقتدر

mouqtedir. — Tout-puissant, هر

قادر *her cheÿe qādir*, شينه قادر
 مطلق *qādiri mouthlaq*. — En par-
 lant de Dieu, جناب قادر على
 الإطلاق *djenūbi qādir 'alel-ythlāq*.
 — Très-haut et très-puissant prince,
 شوكتلو قدر نلو *chevketlu qoudretlu*.

PUITS, s. m., قوبى-قوبى *qouïou*,
 t.; بئر *bîr*, pl. ابار *abār*.

PULLULER, v. n., multiplier en
 abondance, چوغالماق *ichoghālmaq*,
 بوللنماق *bereketlenmek*, بوللنماق
bollanmaq, كورلنماق *kevrlenmek*,
 t.; كسب نما *kesbi nemā it*,
 اربعان *rî'ân it*, a.-t. — Multiplier,
 au fig., en parlant des opinions, des
 idées, des sectes, يايلىماق *iāilmaq*,
 شيع بولماق *intichār it*, انتشار
chouïou' boulmaq.

PULMONAIRE, s. f., plante propre
 aux maladies du poumon, اق جكر
 حشيشة الرئة *aq djiguer oti*, t.;
hachîchet ur-rîet, a. — Espèce de
 mousse ou lichen. Voy. ce mot.

PULMONAIRE, adj. com., qui ap-
 partient au poumon, اق جكر ك
aq djigueruñ, t.; رتوى *rivüi*, a. — Ar-
 tère pulmonaire, اق جكر طمرى
aq djiguer dhamari, شريان الرئة
cheriāu ur-rîet, a.

PULMONIE, s. f., اق جكر مرضى
aq djiguer marazi, t.; سلال *sulāl*,
 الرئة داء *dè ur-rîet*, a.

PULMONIQUE, adj. com., اق جكر
 مرضنه مبتلا *aq djiguer marazyne*
mubtelā, t.-a.; مسلول *mestoul*.

PULPE, s. f., substance médullaire
 et charnue des fruits, اوز *euz*, t.;
 شحمة *lubou*, لبوب *lubb*.

chahmet, a. — La pulpe cérébrale,
 شحمة الدماغ *chahmet ul-damāgh*.
 — Pulpe, dans les animaux, la partie
 la plus charnue, la chair la meilleure
 à manger, قاره ات *qara et*,
 كيكسز *guemîksyz et*.

PULPEUX, SE, adj., چارنو
etlu, t.

PULSATIF, IVE, adj., نابض *nābyz*,
 صارب *zārib*, a. — Douleur pulsative,
 وجع نابض *vedja'y nābyz*.

PULSATION, s. f., نبض اتمسى
nabz atmaci, a.-t.; نبضان *nabzān*,
 ضربة العرق *zarbet ul-'yraq*, a. —
 Pulsation inégale, غير منتظم
nabzāni ghāiri mountazem.

PULVÉRIN, s. m., poudre à canon
 très-fine pour amorcer, بغايت انجه
 اگز باروت *beghāiet indjè bārout*
 اوتى *aghyz oti*, t.

PULVÉRISATION, s. f., توز ايتهدسى
toz itmeci, t.; سحق *sahq*.

PULVÉRISER, v. a., réduire en
 poudre, توز ازمك *toz it*,
 ازمك *ezmek*, t.; سحق *sahq it*, a.-t.;
 دو كوب *toz it*. — Au fig., dé-
 truire entièrement, بالكليه هدم
bil-kullîe hedm u kharāb
it, نابود ونا پيدا *nāboud u nā*
peidā it. — Pulvérisé, e, دو كيلوب
 توز اولمش *deuïlup toz olmich*,
 توز كيب اولمش *toz guibi olmich*.

PUNAI, E, adj., qui rend par le
 nez une odeur infecte, بورنى قوقار
 ككزى قوقار *bouounou qoqār*,
 منتن الاتى *gueñzy qoqār*, t.;
 قوقار *muntin ul-unf*, a. — Qui est presque
 privé du sentiment de l'odorat, ككزى

گکزی *guēnyz thoutqoun*, طوتقون
قوت *guēnyz thoutouq*, t.; شامهسی عاقل اولان
chāmmēci 'āthyl olān, عاقل الشّم
'*āthyl uch-chemm*, اخشم *akh-chem*, a.

PUNAISE, s. f., تختہ بتی *takhta biti*, t.

PUNAISIE, s. f.; ککز طوتقونلغی *guēnyz thoutqounlyghy*, t.; داہ
dē ul-khachām, a.

PUNCH, s. m., mieux que PONCHE,
پونچ *pountch*, t. Voy. PONCHE.

PUNI, e, adj., تادیب اولنمش *tādīb olounmich*, t.; معاقب *mou-'āqab*, a.

PUNIQUE, adj. com. fig. Foi punique, mauvaise foi, *ghadr*, a.

PUNIR, v. a., تادیب ا *tādīb it*, جزاین ویرمک *djezācin virmek*, حقندن کلمک *haqqyndan guelmek*, a.-t. — un criminel, — تنکیل
سیاست *tenkil, siācet it*. — Punir sévèrement, شدیداً تادیب *chediden téédīb u kiouchmāl it*.

PUNISSABLE, adj. com., حقندن *haqqyndan guelinédjek*, کلنه جک
تادیب *téédībē lūq*, تادیب لایق *téédīb u tenkilē mustehyqq*, سزاوار تادیب *sezāvāri téédīb*. — Crime punissable de mort, قتلہ مستحق برجرم *qatlē mustahyqq bir djurm*.

PUNITION, s. f., تادیب *téédīb*, عقوبات *'ouqoubet*, pl. a. عقوبات *'ouqoubāt*; جزا *djezā*. — Une grave punition, عذاب شدید *'azābi che-*

did. — d'un criminel, سیاست *siācet*.

PUPILLAIRE, adj. com., تحت حکومت ولی اولان یتیمہ مخصوص *tahti hukioumeti veli olān ietīme makhsous*, a.-t.

PUPILLARITÉ, s. f., تحت حکومت عالی ولیدہ اولان یتیمک حالی *tahti hukioumeti velīdē olān ietīmuñ hāli*, a.-t.

PUPILLE, s. com., enfant sous la conduite d'un tuteur, صبیبی *sabi*, صغیر *ietīm*, pl. a. ایتام *itām*; یتیم *saghēr*, یتیم تحت الولايت *ietīmi taht ul-vilāiet*, a. — Enfant sous la direction d'un gouverneur, بر لالاندک *bir lālānuñ besledīguī tchodjouq*.

PUPILLE, s. f., la prunelle de l'œil, کوزک بیکي *gucuzuñ bebegui*, t. Voy. PRUNELLE.

PUPITRE, s. m., پیستخه *pīchtakhta*, t.

PUR, e, adj., sans mélange, صافی *sāfi*, پاک *pāk*, خالص *khālys*, a.; پاک *pāk*, خالص *sāf*. — Or pur, خالص *khālys altoun*. — Vin pur, صافی شراب *sāfi charāb*. — Sans mélange d'eau, صوسز شراب *soucyz charāb*. — Sans défaut, en parlant des choses morales, خالص *khālys*. — Une foi pure, ایمان خالص *imāni khālys*. — En parlant du style, correct, بیتیصور *biqouçoursy*, قصورسز *qouçoursy*, منقح *munaqqah*, یا کلشسز *tashyh* تصحیح اولنمش *tānlichsy*, *olounmich*. — Pur, en parlant de l'air, تمیز *temiz*, پاک *pāk*, لطیف *lathyf*. — Un air très-pur, بغایت لطیف بر

هو *beghāiet lathyf bir havā.*—Net, purifié, تمیز *temīz*, طاهر *thāhir.* — Sans tâche, chaste, لکه‌سز *lekēcyz*, پاک *pāk.*—Innocent, بی‌گناه *bégu-nāh*, پاک دامن *pāk dāmen*, منزه *munezzeh.* — Pur, en parlant de la vraie nature des choses, صرف *syrf*, محض *mahz.* — Pure calomnie, صرف افترا *syrfi iftirā.*—libéralité, سخای محض *sakhāi mahz.*—C'est du poison tout pur, سم محض *summi mahzdur.* — L'esprit pur, sans mélange de la matière, روح مجرد *rouhi mudjerred.* — En pure perte, بوش یره *boch ierè*, عبث یره *'abes ierè*, نافله *bîhoudè*, بی‌هوده *bîhoudè*, ناسفیه *nāsfîlè.* — Pure et simple, sans restriction ni réserve, شرطسز *charth-syz*, بی‌لا قید و شرط *bilā qaid u charth.* — A pur et à plein, بستون *busbutun*, کاملاً و تماماً *temāmen u kiāmilen.*

PURÉE, s. f., ازمه *ezme*, t. — Purée de lentilles, مرجک آرمه‌سی *merdjimek ezmeci.*

PUREMENT, adv., d'une manière pure, خالصاً *khālicen*, a. — Vivre purement, طهارت نفس اورره *thehāreti nefsi uzrè gue-tchinmek*, نقاحت عباره ایله یازمق *naqāhat 'ybārè ilè iāzmaq.* — Faire une chose purement par plaisir, بر شیء محضاً - انجق کندو ذوق *bir chei mahzen*, انجقون ایتمک *andjay guendu zevq itchoun itmek.* — Purement, exactement, تماماً *ta-māmen*, بی‌لا قصور *bilā quçour*, قصورسز *quçoursyz.* — Purement,

simplement, ساده‌جه *sādèdjè.*

PURETÉ, s. f., qualité de ce qui est pur, پاک‌لیک *temīzlik*, t.; پاک‌لیک *pāklik*, p.-t.; طهارت صفوت *safvet*, *thehāret.*—La pureté de l'air, هواذک *havānuñ temīzligui.*—Pureté, sincérité, خلوص *khoulous.* — Pureté d'intention, خلوص نیت *khoulouci niyet.*—Pureté, exemption de fautes, قصورسزلیک *quçoursyzlik*, نقاحت *naqāhat.* — Pureté du langage, صفوة کلام *safveti kelām.* — Pureté, chasteté. Voy. ce mot.

PURETTE, s. f., پارلادا بیجی ریک *pārlādāidji rīk*, توز *toz*, t.

PURGATIF, IVE, adj., qui purge, سورر یورک *ürek surūdji*, سورر *sürer*, t.; مسهل *moushil*, a. — Remède purgatif, مسهل علاج *moushil 'ylādji*, دواء منقی *devāi mounaqgy.*

PURGATION, s. f., évacuation procurée par un purgatif, یورک *ürek surmeci*, t.; اسهال *ishāl*, تنقیه *tenqyè*, عمل *'amel*, a.

— Remède qui purge, شربت *cherbet.*—Voy. PURGATIF. — Purgations, évacuations menstruelles des femmes, عورتلرک ایلیغی *'avretleruñ ailyghy*, حیاضات *hāizāt.*

PURGATOIRE, s. masc., اعراف *a'rāf*, a.

PURGER, v. a., purifier, nettoyer les humeurs avec une purgation, اسهال *temīzlemek*, t.; اسهال *ishāl it*, تنقیه *tenqyè it*, تنقیه *tathhīri beden it*, a.-t. — Purger un malade, تنقیه *khastāi tenqyè itturmek.*

— Purger les chemins, en chasser les voleurs, يوللرى خرسز شرتدن تظهير، *iollari khyrsyz cherrinden tathhîr it.*

— Purger son bien de toutes dettes, مالنى كافة ديوندن تخلص، *mālîni kiäffêi duïounden takhlîs it.* — Se purger d'une accusation, صوچسزلغنى، *soutchsyzly-*

ghyni gueustermek, beïân it. — Se purger d'une accusation, كندويى، *ghyni gueustermek, beïân it.*

— Se purger par serment, ادای قسم، *adâi qacem ilê tebrîêi nefis it.*

— Se purger, prendre médecine, شربت ايچمك - المق، *cherbet itchmek, almaq.* — Purgé, e,

پاكلنمىش، *temîzlenmich,* تظهير، *munezzeh,* مطهر، *tathhîr olounmuch,* اولنمىش، *mouthahher.*

PURIFICATION, s. f., action de purifier, پاكلتمه، *temîzletmek,* تصفيه، *tathhîr,* پاکلاتما، *päklatma,* t.; — En parlant des métaux, قال، *qâl,* تصفيه، *tasfiê.* — Purification légale، طهاره، *thahâret,* pl. a. طهارات، *thahârât;* شرعيه، *theharrâti cher'yiê.*

PURIFIER, v. a., تمیزلک، *temîz-*

lemek, تمیزلتمک، *temîzletmek,* پاکلامق، *päklamaq,* تصفيه، *päklatmaq,* t.; — تصفيه هوا، *tathhîr it.* — Purifier l'air، *tasfiêi havâ it.* — le cœur، يوركى، *iuregui päklatmaq.* — En parlant des métaux، قال، *qâl it.* — Se purifier، تمیزلنمک، *temîzlenmek,*

پاكلنمىش، *päklannmich,* تمیزلنمىش، *temîzlenmich,* مطهر، *mouthahhar,* اولنمىش، *olounmuch,* اولنمىش، *olounmuch,*

سوزده تكللف، *seuzdê tekelluf,* t.; نصنع فى الكلام، *teçannu' fil-kelâm,* تدقيق فى اللغة، *tadqîq fil-loghat,* a.

PURISME, s. m., سوزده تكللف، *seuzdê tekelluf,* t.; نصنع فى الكلام، *teçannu' fil-kelâm,* تدقيق فى اللغة، *tadqîq fil-loghat,* a.

PURISTE, s. m., سوزده تكللف، *seuzdê tekelluf iden,* t.; متصنع فى، *muteçanni' fil-kelâm,* مدقق، *moudaqqyq fil-loghat,* a.

PURPURIN, e, adj., فرفيرى، *firfiri,* مذوش، *munev-*

vich, a.; كوه زى، *guevêzy.*

PURULENCE, s. f., اير بگسولك، *irînlulik,* قيس، *qâih,* احتلاط بالقيح، *ihtilâth bil-qâih,* a.

PURULENT, e, adj., اير بگلو، *irînlû,* مخلوط بالقيح، *mouqâih,* ماکھلوث بالقيح، *makhlouth bil-qâih,* a.

PUS, s. m., ايرک - ارک، *irîñ,* قيس، *qâih,* a.

PUSILLANIME, adj. com., قورقاق، *qorqâq,* t.; غيرتسز، *ghâiretsyz,* a.-t.; بيتى همت، *moukhannes,* جبان، *djebân.*

PUSILLANIMITÉ, s. f., قورقالق، *qorqâqlyq,* يورکسزلک، *iureksyzlik,* t.; غيرتسزلک، *ghâiretsyzlik,* a.-t.; جبن، *djubn,* جبان، *djebânet,* a.

POSTULE, s. f., چبان، *tchibân,*

قبارجق - قبرجق *qabârdjyq*, t.;
دمل *dummel*, pl. a. دمامل *demâ-
mîl*; بشر *basr*, pl. بشور *buçour*.

PUTAIN, s. f. fam., قحبه *qahpè*,
pl. a. قحاب *qahâb*; اورسپی *orospi*,
orospou, روسپو *rospou*, t.

PUTANISME, s. m., t. bas, قحبه لك *qahpèlik*;
t.; قحبنه *qahbenet*, a.

PUTASSERIE, s. f., زنیاره لك *zem-
pârèlik*, زempâralyq, روسپیلره *rospoulerè*
duchkunlik, روشكولك *rospoulara duchgun*,
فسق *sisq*, فجور *sudjour*, a.

PUTASSIER, s. m., t. bas, زنیاره *zempârè*,
zampâra, روسپیلره روشكون *rospoulara*
duchgün, t.; فاجر *fâdjir*, زانی *zâni*, a.

PUTATIF, IVE, adj., سانلان *sâni-
lân*, t.; موهوم وهتی *vehemmi*,
mev-houm, a. — Père putatif, پدر موهوم
pederi mevhoum.

PUTRÉFACTION, s. f., چوركلك *tchuruklik*,
چوریمه *tchurumè*, t.; تعفن *te'affun*, a.

PUTRÉFAIT, E, adj., t. de méd.,
corrompu, infect. Voy. ces mots.

PUTRÉFIÉ, E, adj., چوریمه ش *tchurumich*,
t.; متعفن *mutè'affun*, a.

PUTRÉFIER, v. a., چورتمك *tchurutmek*,
بوزمق *bozmaq*, t.; افساد *ifsâd*,
تاعفن *ta'fün* it, افساد *ifsâd* it, a.-t. — Se putréfier,
چوریمك *tchurumek*, بوزمق *bozoulmaq*,
تاعفن *te'affun* it.

PUTRIDE, adj. com., چورك *tchuruk*,
بوزق *bozouq*, قوقوش *qoqmich*,
بوزق *bozouq*, t.; عفنی *afünü*, a. — Fièvre
putride, حشامی عفنی *hoummâi*
afünü.

PUTRIDITÉ, s. f., چوركلك *tchuruklik*,
عفونه *eyzlyq*, t.; عفونه *'oufounet*, a.

PYGMÉE, s. m., nain. Voy. ce mot.
PYGNOTIQUE, adj. com., t. deméd.,
اکھلاطی قوبولدیجی *akhlâthy*
qouïouledidji, t.; اکھلاط *mukessif*
ul-akhlâth, a.

PYLORE, s. m., فم المعدة *femm*
ul-mî'det, بواب *buvvâb*, a.

PYRALE, s. fém., espèce d'insecte,
الاجه كلك *alâdja kelebek*, t.;
خرطیط *kharthîth*, a.

PYRAMIDAL, E, adj., اهرامی الشكل *ahrâmü*
uch-chekel, a.

PYRAMIDE, s. fém., corps solide à
plusieurs angles, دیکلی طاش *dikili*
thâch, t.; هرم *herem*, pl. a. اهرام
ahrâm. — Les deux grandes pyrami-
des d'Égypte situées sur la rive oc-
cidentale du Nil, الهرمان *el-heremân*.

PYRÈTHRE, s. m., نرله *nouzla* otî,
عود القرح *'oud* ul-qarh, a.

PYRITE, s. f., combinaison du sou-
fre avec un métal, بر ايله *kukurd ilè bir*
كوکرد ايله بر *ma'denuñ terkîbi*, t. — Nom d'un
minéral, حجر النور *hadjer un-nour*,
مرقشينا *marqachîyâ*, a.

PYROTECHNIE, s. f., فشكچيلك *fichenkdjîlik*,
آتش بازلق *âtech bâzlyq*,
آتشك اندازلق *fichenk endâzlyq*, p.-t.;
صنعت ناریه *'ati nârîie*, pl. a. صنایع
ناریه *sanâi' nârîie*.

PYROTECHNIQUE, adjectif com.,
آتشيازله متعلق *âtechbâzlygha mu-*

متعلق بصنایع نارویه *te'allyq, p.-t.*; *mut'e'allyq be-sanāi' nārīie, a.*

PYROTIQUE, adj. com., t. de méd.,

محررق *mouhar-ryq, a.*

PYRRHONIEN, NE, S., اهل مذهب

الشك *ehli mezheb uch-chekk, a.*

PYRRHONISME, S. M., مذهب اهل

الشكوك *mezhebi ehli uch-chukjouk,*

a.; اصحاب شكوك مذهبي *ashābi chukjouk mezhebi.*

PYTHAGORE, N. PR., فيتاغورس *fītāghorous.*

PYTHAGORISME, S. M., فيتاغورس مذهبي *fītāghorous mezhebi.*

PYTHONISSE, S. F., صرافة *arrāfet, a.*

PYXACANTHE, S. M., lycium. Voy. ce mot.

Q

Q, s. m., dix-septième lettre de l'alphabet français, حروف هجائک *houroufi hedjennūn on tēdindji harfi.*

قرق *QUADRAGÉNAIRE, adj. com.,*

بالغ *qyrq tāchinda, t.*; اربعين *bālygh ul-erba' in, a.* — Un quadragénnaire, قرق ياشندک بر آدم *qyrq tāchinda bir ādem.*

QUADRANGULAIRE, adjectif com.,

ذو *dort keuchēlu, t.*; ذو اربع زوايا *zou erba' zevāi, a.*

QUADRATURE, S. F., réduction géométrique d'une courbe à un carré, تربيع *terbi, a.* — Quadrature du cercle, دائره نك تربيعي *dāirēnuūn terbi'y.*

QUADRIFOLIUM, S. MASC., دورت

پيراقلو نبات *dort āprāqlu nebāt, t.*

QUADRIENNAL, E, adjectif., دورت

دورت سنديک *dort senclik, t.*

QUADRILATÈRE, adj. com., دورت

ذو اربعة ضلوع *dort iānlu, t.*; *zou erba'at zulou', a.* — Un quadrilatère, دورت يانلو بر شکل *dort iānlu bir chekel,* شکل مرتب الاضلاع *chekeli murebba' ul-azlā'.*

QUADRUPÈDE, subs. et adj. com., چارپا *dort aiāqlu, t.*; مواشي ماشية *tchārpā, māchīet, pl. a.* دورت دورت *mevāchi.* — Un quadrupède, دورت يانلو بر حيوان *dort aiāqlu bir haivān.*

QUADRUPLE, adj. com., دورت قات *dort qāt,* اولقدر دورت *dort olqadar, t.* — Payer le quadruple, دورت قاتني *dort qātini edā it.*

QUADRUPLER, V. A., دورت قات ا *dort qāt it, t.* — Au II., دورت قات او *dort qāt ol,* دورت كره اولقدر او *dort kerrē olqadar ol, t.*

QUAI, S. M., levée en pierres le long de l'eau pour la contenir. يالی *iāli kenārīnde qāldūru iol, t.*; رصيف *racif, a.* —

Rivage d'un port de mer qui sert à la décharge des marchandises, دڪزر

deňyz iālīci.

QUAICHE, s. m., بر نوع کوچک bir nev'y kutchuk guemi, t.

QUALIFICATIF, IVE, adj., وصفی vāsfī, a.

QUALIFICATION, s. f., اد ad, t.; صفت syfet, pl. a. صفات syfāt; اوصاف evsāf, itti f.

QUALIFIER, v. a., اد قومق ad qomāq, t.; صفتلمک syfetlemek, ا توصیف tevśif it, a.-t. — Qualifier de fourbe, حيله کار صفتله توصیف hīlēkiār syfetilē tevśif it. — Se qualifier, صفتلنمک syfetlenmek, ا ittisāf it. — Qualifié, e, موصوف adi qonmich, ادى قونميش mevsouf.

QUALITÉ, s. f., ce qui fait qu'une chose est telle ou telle, کیفیت keifīet, pl. a. کیفیات keifīāt. — Qualité du cœur ou de l'esprit, صفت syfet, pl. اوصاف evsāf; خصلة khaslet, pl. شمائل khaçāil; شمیله chemīlet, pl. شمایل chamāil; خوی khoui, t. — Qualités naturelles, خصایل ذاتیه khaçāili zātīē. — louables, اوصاف حمیل evsāfi hamīdē. — Qualité, mérite, talent, هنر huner, معرفت ma'rifet. — Noblesse, distinction, شرف cheref, شرف cherefi zāt, حیثیت haïcīet. — C'est une personne de qualité, شرف کیشی زاده در kīchi zādē dur, شرف sāhybi bir ādemdur. — Qualité, titre d'honneur, لقب laqab, pl. القاب

elqāb; عنوان 'unvān. — Titre qui rend habile à exercer un droit quelconque, صلاحیت salāhīet. — Prendre qualité dans une succession, وراثته کسب صلاحیت a verācete kesbi salāhīet it.

QUAND, adv., lorsque, چقان qatchān, t.; وقتل vaqytte, a.-t. — Quand il vint, گلدیکی وقتل gueldī-gui vaqytte. — Quand? dans quel temps? قنغی وقت qanghy vaqyt, نه وقت nē vaqyt, نه زمان nē zemān. — Quand irez-vous? نه زمان nē zemān guǎdedjeksy-nyz. — Quand, conj., quoique, encore que, bien que, اگرچه guertchi, اگرچه eiertchi, حالده بیله haldē bīlē. — Quand cela serait ainsi? بوبله bōblē. — بوبله beuīlē olsa bīlē, اولدیغی حالده دخی beuīlē oldou-ghy haldē dakhy. — Quand, si, اگر eier, ایسه iça. — Quand même j'aurais parlé, اگر سوبلش ایسم دخی eier seuīlemich icēm dakhy.

QUANQUAN, s. m., شهاطه chamātha, t. Voy. CANGAN.

QUANQUANER, v. n., mieux CANGANER, كوزه لك guevezelik it, لافزلق lafazanlyq it, t.

QUANQUANIER, ÈRE, s., كوزه guevezē, لافزن lafazan, t.

QUANT A, adv., pour ce qui est de..., ایسه iça, قالنجه qālindjē, کالنجه guclindjē, هله helē, t. — Quant à moi, ایسه ben iça, بسکا beška, هله بن helē ben, بانه bañā qālsa, هله بن helē ben.

QUANTIÈME, s. m. et adj., désigne l'ordre numérique, قاچنجی qā-

tchindji.—Le quantième, le jour du mois, *ایک قاجی* *āiūn qāchi*, *قاجی کون* *qāchindji gun*. — Quel quantième de la lune avous-nous? *بو کون ایک قاجی* *bou gun āiūn qāchi*, *بو کون ایک قاجی کون* *bou gun āiūn qāchindji gunundē iz*, *قاجنده ایز* *qā-tchindē iz*.

QUANTITÉ, s. f., tout ce qui peut être mesuré ou nommé, مقدار *myqtār*, pl. a. مقادیر *meqādīr*; کمیت *kemīet*, قدر *qadr*, a. — Multitude, abondance, چو قلی *tchoqlouq*, کتیلو *kullīetlu myqtār*, کثرت *kesret*, مقدار کثیر *myqtāri kecīr*. — Quantité, mesure des syllables, وزن *vezn*.

QUARANTAINE, s. f., nombre de quarante, قرق قدر *qyrq qadar*, قرق مقدار *qyrq myqtāri*, t.; عدد الاربعین *'aded ul-erba'in*. — Fam., âge de quarante ans, قرق یاشی *qyrq iāchi*, سن اربعین *sinni erba'in*. — Quarantaine, séjour pour quelque temps hors de la ville où l'on arrive en venant d'un pays où est la peste, قرنینه *qarantīna*. — Faire quarantaine, قرنینه *qarantīna it*.

QUARANTE, adj. num., قرق *qyrq*, t.; اربعون *erba'oun*, اربعین *erba'in*, a.; چهل *tchihil*, p.

QUARANTIÈME, adj. com., nombre ord., قرقنجی *qyrqyndji*, t.; اربعین *erba'in*, a.; چهل *tchihilum*, p. — Partie aliquote de quarante, قرقک بر *qyrqde bir*. — La quarantième partie

d'un tout, بر شیک کلسندن *bir cheiūn kullīcīnden qyrqde bir djuz'y*.

QUART, s. m., ربع *roub'*, pl. a. اربع *erbā'*; چیرک *tcheïrek*, t. — Rabattre un quart, ربعی تنزیل *roub'y tenzil it*. — Un quart d'heure, بر چیرک *bir tcheïrek*, چیرک ساعت *bir tcheïrek sā'at*. — Quart de cercle, instrument de mathématiques, ربع دائرة *roub'y dāïrē*. — Fièvre quarte, ربع حما *hoummāi roub'*.

QUARTAUT, s. m., کوچک فوجی *kutchuk foutchou*, t.

QUARTERON, s. masc., poids de la quatrième partie d'une livre, رطل *rathl tcheïregui vezni*. — La quatrième partie d'une livre dans les choses qui se vendent au poids, بر رطل چیرکی *bir rathl tcheïregui*, ربع رطل *roub' rathl*. — Demi-quarteron, رطلک یارم چیرکی *rathluñ tārīm tcheïregui*, نصفی *nysf ur-roub' ur-rathl*. — Quarteron, le quart d'un cent, ربع المید *roub' ul-mīet*.

QUARTIER, s. m., quatrième partie d'une chose, ربع *roub'*, بر شیک *bir cheiūn roub'y*, a.; چیرک *tcheïrek*, t. — Un quartier de terre, تارلانو *tārlānuñ bir roub'y*. — Un quartier de veau, بر *bir bouzāghou tcheïregui*. — Quartier de la lune, قمرک *qameruñ roub'y*. — Le premier quartier de la lune, ماهک ربع اولی *māhuñ roub'y evveli*, هلال *hilāl*. — Le dernier, قهرک ربع آخری *qa-*

meruñ roub'y akhyri. — Quartier, partie d'un tout qui n'est pas exactement divisé en quatre, پارچه *pār-tcha*, قطعة *qyth'at.* — Quartier, partie d'une ville, محله *mahallè*, pl. a. محلات *mahallât.* — Quartier, lieu où un corps de troupe est campé, اردوی *ordou iëri*, معسكر *mou'asker.* — Le quartier général, اردوی *ordouï kebîr*, معسكر *mou'asker.* — Quartier d'hiver, intervalle de temps entre deux campagnes, قشلا *qychlā vaqti.* — Lieu où logent les troupes pendant l'hiver, قشلا *qychlū*, مشتأ *michtā.* — Quartier, espace de trois mois, — اوچ ای مدتی *utch äi muddeti, vaqti.* — Payer de trois mois, قسط *qysth*, pl. a. اوچ ایده ادا اولنان *aqsāth*; تقسیط *utch äüdë edā olounān taqsīth.* — Quartier, vie sauve accordée aux vaincus, امان *amān.* — Demander quartier, امان دلمک - استمک *amān dilemek, istemek,* استیمان ا *istimān it.* — Faire quartier, امان ویرمک *amān vîrmek.* — Quartier, en t. de général., les différents chefs desquels on descend, قارن *qārñ*, بطن *bathñ.* — Quartier-maître, ou contre-maître sur un vaisseau, کھی *guemi khodjaci mulāzimi.* — Dans les troupes, خزنهدار *khazñedār.* — A quartier, à part, adv., بشته جه *bachqadjë*, تنهاید *tenhāïè*, بخلوت *bekhalvet.*

QUARTINIER, s. m., محله ضابطی *mahallè zābythi*, a.-t.

QUARTZ, s. m., چاقوق طاشی

tchāqmaq thāchi, t.; صوانة *savvā-net*, a.

QUARTZEUX, SE, adj., چاقوق *chāqmaq thāchi*, t.; صوانتی *savvānti*, a.

QUASI, adv. fam., presque, کبی *giubi*, همان *hemān*, t. — Quasi mort, اولمش کبی *eulmich giubi.*

QUASI-CONTRAT, s. m., t. de jur., قوللشمه کبی *qavllachma giubi*, t.; قریب العاهدة *qarib ul-mu'āhedet*, a.

QUASI-DÉLIT, s. m.; صوچه یقین *soutchè iaqīñ*, صوچ کبی *giubi*, t.; قریب الجحمة *qarib ul-djunhat*, a.

QUATERNAIRE, adj. com., درتلو *dortlu*, t.; ربای *roubā'yi*, a.

QUATERNAIRE, adj. num., اون *on dort*, t.; اربعة عشر *arba'at 'achar*, a.; چهار ده *tchehār dëh*, p.

QUATORZIÈME, adj. ord., اون *on dordindji*, t.; رابع عشر *rābi' 'achar*, a. — Une quatorzième part, اون درده بر *on dorttë bir*, اون درده بر حصه *on dorttë bir hyssë.*

QUATRAIN, s. m., ربای *roubā'yi*, pl. رباعیات *roubā'yiāt.*

QUATRE, adj. num., دورت *deurt*, dort, t.; اربعة *erba'a*, a.; چهار *tchehār*, p. — Quatre cents, اربع مائت *erba' mïetïn.* — Se mettre en quatre, employer tous ses moyens, پارچه *pār-tcha*, سعى *pār-tcha ol*, بلیغ ا *sa'y beligh it.* — Faire le diable à quatre, ا *able à quatre*, ا

dunāi alt ust it. — Quatre, s. m., le chiffre quatre, درت رقمی *dort raqami*.

QUATRE-VINGTS, adjectif num., سگسان *seksān*, t.; ثمانون *semūnōn*, a.; هشتاد *hechtād*, p. — Quatre-vingt-dix, دهاگسان *dhoqsān*, t.; تسعون *tis'ounē*, a.; نود *neved*, p.

QUATRIÈME, adj. com., دردنجبی *dordindji*, t.; رابع *rābi*, a.; چهارم *techārum*, p.

QUATRIÈMEMENT, adv., دردنجیک *deurdunjdjè*, دردنجیسی *deurdunjdjisi*, رابعاً *rābi'en*, a.

QUATRIENNAL, e, adj., هر درت *her dort senedè bir olān*, t.

QUATUOR, s. m., morceau de musique, درت فصلی اولان موسیقی *dort fasli olān moucyqi técléfi*.

QUE, pron. rel., اول که *ol ki*, که *ki*, t. Ce pronom se rend aussi par la forme suivante du verbe: L'homme que j'ai vu, کوردیکم آدم *gucurdugum ādem*. — Que, pour quelle chose? نه *nè*. — Que fait-il? نیچون *nitchoun*. — Pourquoi? نه بیار *nè biār*. — Que ne vient-il pas? نیچون گلهر *nitchoun guelmez*.

QUEL? QUELLE? adj. interrog., نه *nè*, نصل *nacyl*, شکل *nechekil*, قنغی *qanghy*. — Quel homme est-ce? نه مقررله *nè maqoulè ādemdur*. — En quel lieu? نه *nè*. — Quelle hardiesse! نه جسارت *nè dječāret*. —

Quel qu'il soit, quel que soit, هر نه *her nè* ایسه *her nè içū*, نه اولورسه اولسون *nè olourça olsoun*.

QUELCONQUE, adj. com., quel que ce soit, هر قنغی *her qanghy*, هر بر *her bir* نه اولورسه *her bir guionè*, اولسون *nè olourça olsoun*. — D'une manière quelconque, هر نه طریق *her nè tharîq*, هر نه صورت ایله اولورسه اولسون *her nè sourèt ilc olourça olsoun*. — Avec négation, هیچ بر کونه *hitch bir guionè*. — Il n'y a mal quelconque, هیچ بر کونه *hitch bir guionè zarar ioqtur*.

QUELQUE, adj. com., un ou une entre plusieurs, بر *bir*, t.; احد من *ahad min*. — Parlez à quelque autre, akher bir کیمسنه ایله سویله *kimesnè ilè scuilè*. — Quelques, plusieurs entre un plus grand nombre. بر قاج *bir qatch*, بر نیجه *bir nîdjè*, بعض *ba'zy*. — Quelques personnes, بر قاج کیمسنه *bir qatch kimesnè*. — Quelques jours, ایام *bir nîdjè eîâm*. — Quelques-uns, بعضیلری *ba'zileri*. — Il y a quelques années, بر قاج سنه واردر *bir qatch senè vârdur*. — Un peu, بر مقدار *bir myqtâr*. — Quelque peu d'argent, بر مقدار *bir myqtâr aqtchè*. — Quelque raison qu'on donne, هر نه *her nè* کونه سبب و بولور ایسه *her nè guionè sebeb vîrilur içā*. — En quelque façon que ce soit, باتی وجه *batî vèdjhin kiân*. — En quelque sorte, باتی حال *batî hâl*. — Quelque sage qu'il soit, *nev'umen*. — Quelque sage qu'il soit,

هر نقدر عاقل اولسه بيله *her ne-qadar 'āqyl olsa bilê*.

QUELQUEFOIS, adv., بر قاچ کوره *bir qāтч kerrê*, t.; بعض کوره *ba'azy kerrê*, a.-t.; بعضاً *ba'zen*, احیاناً *chānān*.—Quelque part, بر یرده *bir ierdê*.

QUELQU'UN, UNE, adj., une personne entre plusieurs, انلردن بری *anlarden biri*.—Au subst., une personne, بر کیمسه *bir kimesnê*, بر یسی *birîci*.—Quelques-uns, بعضیسی *ba'zîci*.

QUÉMANDER, v. n., کیزلوجه *guızludjê dilendjîlik it*.

QUÉMANDEUR, SE, S., کیزلوجه *guızludjê dilendjîlik iden*, t.

QU'EN DIRA-T-ON, s. m., خلقك *khalqun deüüdjegui*, t.

QUENOUILLE, s. f., اوركه *eurekê*, t.—Au fig., tomber en quenouille, se dit d'un héritage ou d'un trône qui passe aux femmes, انشاییه *ensāiê içābet*, انتقال ا *intiqāl it*.

QUERELLE, s. f., غوغا *ghavghā*, چکش *tchekich*, چکشمه *tchekichmê*, t.; نزاع *nizā'*, منازعه *munāze'a*, pl. a. مجادله *munāze'āt*; مجادله *mudjādelê*.—Grande, grosse querelle, مجادله عظیمه *mudjādelê 'azîmê*.—Être en querelle avec quelqu'un, بر کیمسه ایله منازعه اوزره او *bir kimesnê ilê munāze'a uzrê ol*.—Embrasser, épouser la querelle de quelqu'un, بر کیمسه ذك دعواسنی *bir kimesnênun da'vâcini iltizâm it*.

QUERELLER, v. a., غوغا *ghavghā it*, دارلق *dārilmāq*, t.—Quereller quelqu'un, بر کیمسه یه طارلق *bir kimesnê dhārilmāq*, نزاع *nizā' vu khouçounnet it*, a.-t.—Se quereller, چکشک *tchekichmek*, نزاعلشمق *nizā'lachmāq*.—Quereller, gronder. Voy. ce mot.

QUERELLEUR, SE, S., غوغاجی *ghavghādji*, t.; نزاعجی *nizā'dji*, a.

QUÉRIR, v. a., ارایوب کتورمک *arāiup gueturnek*, استمک *istemek*, t.; جلب ا *djelb it*, a.-t.—Allez me quérir un tel, وار فلانی اره یوب بکا *vār fulāni arāiup bañā guetur*.

QUESTEUR, s. m., خرج و مصرف *khardj u masraf vekîli*.

QUESTION, s. fém., interrogation, سؤال *sou'āl*, pl. a. سوالات *souālāt*; سورش *sorich*, صورمه *sorma*.—Point, proposition à discuter, مسئله *mes'elê*, pl. a. مسائل *meçāil*.—Question difficile, مسئله مشکله *mes'elêi muchkilê*.—Traiter une question, بر مسئله دن بحث ا *bir mes'elêden bahs it*.—Il n'est pas question de cela, صدد بوکا دائر دکدر *saded bouñā dāir deıldur*.—Question, torture, شکنجه *chikendjê*, شکنجه *chikendjê*, t.; اذیت *ezîet*, a.—Donner, mettre à la question, شکنجه *chikendjê vîrmek*, شکنجه مک *chikendjêlemek*.—Être mis à la question, شکنجه چمک *chikendjê tchekmek*.

QUESTIONNAIRE, s. m., شکنجه *ichikendjê iden djellād*.

QUESTIONNER, v. actif, faire des questions, سؤال *sou'āl it*, a.-t.; صورمق استنطاق *sormaq*, t.; *istinthāq it*.

QUESTIONNEUR, SE, subs., چوقق دائمی *tehoq sorudju*, t.; سوال ایديجي *dāimi sou'āl idilji*, a.-t.; كثير السؤال *kecīr us-sou'āl*, a.

QUÊTE, s. f., action de chercher, تفتيش *teftich*, طلب *thaleb*, تفحص *tefahhus*, a.; جستجو *djustudjou*, p.—Quête, collecte pour les pauvres, دیوشورمه صدقه *dīvchurmē*, دیوشورمه سی *sadaqa dīvchurmēci*, a.-t.; جمع صدقه *djem'y sadaqa*, a.

QUÊTER, v. a., demander et recueillir des aumônes, صدقه جمع *sadaqa dīvchurmek*. — Quêter pour les pauvres, فقرا ایچون جمع صدقه *souqarā itchoun djem'y sadaqa it*.—Quêter, chercher. Voy. ce mot.

QUÊTEUR, SE, s., دیوشورمه جمع صدقه *dīvchurūdji*, t.; جمع صدقه *sadaqa dīvchurūdji*, a.-t.; جامع صدقه *djāmi' us-sadaqat*, صدقه جوی *sadaqa djouī*, a.-p.

QUEUE, s. f., prolongement de la colonne vertébrale chez les quadrupèdes, قویروق - قویروق *qouïrouq*, t.; ذنب *zneb*, pl. a. اذنان *eznāb*; دنباله *dumbelē*, p. — Le bout de la queue, قویروغک دیبی *qouïroughūn dibi*. — Queue d'un cheval, آتک قویروغی *ātuū qouïroughou*.— Queue de martre-zibeline, سمور قویروغی *sem-mour qouïroughou*.— La queue d'une comète, پالدزک قویروغی *ildizūn*

qouïroughou. — Queue de cheval qu'on porte devant les pachas, توغ tough. — Vizir ou pacha à trois queues, اوچ توغلو بر وزیر *utch toughlu bir vezir*.— Queue, dernière partie de quelque chose, dernier rang d'une troupe en marche, صوک *soñ*, اوج *oudj*, ارد *ard*, آخر *akher*, نهایت *nihāiet*. — Pan, extrémité d'une robe, ذیل *zeil*, pl. اذیال *ezāl*; دامن *dāmen*. — Queue traînante d'une robe, بره صارقمش آتک *terē sārquich etek*. — A la queue, en queue, à la suite, اردی صره *ārdi syra*, عقینک اردنک *ārdindē*, عقینک *'aqibindē*, عقیبا *'aqiben*. — A la poursuite, قفاسنک *qafācindē*, پسند *pecendē*. — Queue à queue, à la file, بری بری اردنجه *biri biri ardindjē*, متعاقبا *mutē'āqyben*.

QUEUE-DE-CHEVAL, s. f., plante. Voy. PRÉLE.

QUEUE-DE-POURCEAU, s. f., plante. شمره الخنازیر *chemret ul-khynāzīr*, a.

QUEUE-DE-RENARD, s. f., plante. تلکی قویروغی *tilki qouïroughou*, t.; زنب الثعلب *zneb us-sa'leb*, a.

QUI, pron. relat., lequel, laquelle. اول که *ol ki*, t.—La personne qui vient, اول کیمسه که کلیور *ol kimesnē ki guclieur*. On emploie de préférence le participe du verbe, et l'on dit : کلان کیمسه *guclen kimesnē*. — L'arbre qui porte des fruits, اول اناج که یمش ویرر *ol aghādij ki temich river*.

iemich viren aghādj. — Qui? pron. interrog., quel homme, quelle personne? کیم *kīm.* — Qui est venu?

کیم گلدی *kīm gueldi.* — Qui que ce soit, هر کیم ایسه *her kīm iça.* —

Quiconque, هر کیم که *her kīm ki.*

— Qui, avec la négation, signifie Nul, aucun. Il n'y a qui que ce soit, کهسه

هیچ کهسند یوقدر, کیمسند یوقدر *kimsè ioqtur, hūch kimesnè ioqtur.*

QUIA (A), adv., hors d'état, بی مجال *bi medjāl.* — Il est à quia, بی مجالدر *bi medjāl dur.*

QUIDAM, s. m., فلان *fulān, a.-t.* — Un certain quidam, فلان کهسند *felān kimesnè.*

QUIET, TE, adj., راحتلو *rāhatlu, a.-t.*; آسوده حال *ācoudè hāl, p.-a.*

QUIÉTUDE, s. f., tranquillité, repos, راحت *rāhat, حضور* *houzour, a.;*

آسوده لک *ācoudèlik.* — Paix du cœur, گوهل راحتلی *gueuñul rāhatlyghy, بال* *firāghy bāl.* —

En t. de dévotion, repos de l'esprit, گوهل حضوری *gueuñul houzouri, سلوة البال* *sulvet ul-bāl.*

QUILLE, s. f., longue pièce de bois au-dessous d'un navire, کهی صرتی

guemi sirti, کمی اوکرغهسی *guemi oñourghaci, قرینهک دیب اغاجی* *qarīnanuñ dib aghādji.* — Morceau

de bois long et rond servant à un jeu, رومباله *roubāla, چلیک* *tchilik,*

چوماق *tchomāq, t.* — Jeu de quilles, رومباله اویونی *roubāla oïouni,*

چوماق اویونی *tchilik, چلیک - چوماق اویونی* *tchomāq oïouni.*

QUILLER, v. h., چلیک اتمق *tchilik atmaq, t.*

QUINCAILLE, s. f., toute sorte d'instruments, couteaux, ciseaux, etc.,

چاقی بچاق مقولهسی شیئر *tchāqy bitchāq maqoulèci cheïter.* —

Par mépris, monnaie de cuivre, منغر *manghyr, t.*

QUINCAILLERIE, s. f., marchandise de quincaille, چاقی بچاق مقولهسی

مال *tchāqy bitchāq maqoulèci mal, خردوات* *khourdevāt.* — Commerce

de quincaille, خردوات تجارتنی *khourdevāt tidjāreti, چاقی بچاق*

تجارتنی *tchāqy bitchāq maqoulèci tidjāreti.*

QUINCAILLIER, s. m., خردواتچی *khourdevātdji, خرده جی* *khour-dèdji,*

چاقی بچاق مقولهسی *tchāqy bitchāq maqoulèci tchirtchici, t.*

QUINDÉCAGONE, s. m., اون بش *on bech, یانلو بر شکل* *on bech iānlu bir chekil, t.;*

شکل ذو خمسة عشر *tchāqy bitchāq maqoulèci tchirtchici, t.*

صلغا *chekli zou khamset 'acherè zyl'an, a.*

QUINQUAGÉNAIRE, adj. com. et s., بالغ *elli iāchinda, t.;*

بش بیبل *bālygh ul-khamsin, a.*

QUINQUENNAL, e, adj., بش یلق *bech iil suren, بش یلق* *bech illyq,*

بش بیبل مدتی اولان *bech iil muddeti olān, t.* — Office

بش یلق منصب *bech iillyq mansyb.* — Qui a lieu ou se fait de cinq ans en cinq ans,

هر بش ییلده بر اولان *her bech iitildè bir olān, خمس* *khym, a.*

QUINQUET, s. m., بر نوع بیوک *bir nev'y büük qandil, t.*

QUINQUINA, s. m., قینا قینا *qīnā, قینا* *qīnā, t.-a.*

QUINT, s. m., la cinquième partie d'un tout, بر بشده *bechde bir*, t.; *khonms*, a. — Quint, adj., *bechindji*, *khāmis*.

QUINTAL, s. m., قنطار *qanthār*, pl. a. قناطر *qyūāthīr*.

QUINTE, s. fém., toux violente, *qati cuksuruk*, t.; *sou'āli chedīd*, a. — Quinte, mauvaise humeur, يكارلق *ikāzlyq*, *tchālyqlyq*. — Quinte, fièvre qui revient tous les cinq jours, *hoummāi khonms*.

QUINTEFEUILLE, s. fém., plante, *bech parmaq olī*, t.

QUINTESSENCE, s. f., ce qu'il y a de principal, de plus fin, de plus caché, هر نسنهك *qaīmaq*, قيمق *her nesnēuū o'lāci*, t.; *zudet*, *khoulācē*, a. — Tirer toute la quintessence d'une chose, - بر شيك بتون قيمغنى *bir cheūn butun qaīmaghyñi, zudēcini almaq*.

QUINTESSENCIER, v. a., انجهدن *indjēden indjēte arāmaq*, t.; *tadqīq ū*.

QUINTEUX, SE, adj., يكار *īānāz*, چالق *tchālyq*, t. Voy. MOROSE.

QUINTUPLE, adj. com., بش قات *bech qāt*, t.; *khamsat ez'āf*, a.

QUINTUPLER, v. a., بش قات ا *bech qāt ū*, تضعيف خمس مرار *taz'ifi khamsē mērārīn*.

QUINZAINE, s. f., اون بش *ou bech myqtāri*, t. — Une

quinzaine de piastres, اون بش *ou bech ghourouch myqtāri*. — Dans un sens absolu, une quinzaine ou une quinzaine de jours, اون بش كون *ou bech gun*.

QUINZE, adj. hum., اون بش *ou bech*, t.; *khamsē 'acherē*, a.; *pānzlē*, p.

QUINZIÈME, adj. com., nomb. ord., اون بشنجى *ou bechindji*, *khāmis 'acherē*, a.; *pānzdehum*, p. — s., le quinzième, بر بشده *ou bechtē bir*, جزء من خمسة عشره *djuz' min khamsat 'acherē*.

QUIPROQUO, s. m., méprise. Voy. ce mot.

QUITTANCE, s. f., - ابراء كاغدى *ibrā kiāghydi, senedi*, قطع سندي *qath'y' alāqa senedi*, a.-t.

QUITTANCER, v. a., donner quittance, ابراء كاغدى وبرمك *ibrā kiāghydi vīrmek*. — Quitancer un mémoire, une pièce quelconque, سندك اوزرنك تمامًا ادا اولنمشدر *seneduñ uzerindē tamāmen edā olounmichtur deñ charh u beñān it*.

QUITTE, adj. com., libéré de ce qu'il devait, بورچندن قورتلمش *bordjindan qourtoulmich*, t.; برى *berī uz-zimmet*. — Être quitte envers quelqu'un, lui avoir rendu la pareille, باش باشه كلمك *bāch bācha guelmek*. — Nous voilà quitte à quitte, اشته برى برىز ايله *ichtē biri birīmuz it berāberlechtuk*. — Quitte, délivré d'une chose quelconque, قورتلمش

gourtoulmich, خلاص بولاش *khalās boulmich*.

QUITTEMENT, ady., t. de prat., تمیز اولدوق بورچیدن *hortljdan temiz olaraq*, دیونندن بری و آزاده *duiounden beri ru āzādē olaraq*.

QUITTER, v. a., laisser, abandonner, ترک ابراقیق *brāqmaq*, t.; ترک ا *terk it*, a. t. — Se séparer de quelqu'un, مفارقت ا ایرلیق *airilmaq*, ا *unfāraqat it*. — Quitter sa famille, ses enfants, ترک اولاد و عیال ا *terki colād u'āiāl it*. — sa patrie, وطن *rathani 'azizini terk it*. — le service, ترک خدمت ا *terki khydmet it*. — le grand chemin, اولو یول ا *olou iolou brāqmaq*, اولو یولدن صاپیق *olou ioldān sāpmaq*. — Quitter, renoncer, فراغت ا *vāz gucthmek*, کچمک *ferāghat it*, ترک ا *terk it*. — Quitter l'épée, la profession des armes, طریقت *tharīqati 'askerüeden ferāghat it*. — Quitter sa charge, منصبی ابراقیق *mansybini brāqmaq*, منصبندن *mansybinden fārygh ol*. — Quitter le commerce du monde, ترک ا *terki duniā it*. — Quitter sa femme, la répudier, عورتنی بوشاتیق *'avretini bochātmaq*. — Se dépouiller, ôter quelque chose de dessus soi, ابراقیق *tehīqārmaq*, چیقارمق *brāqmaq*. — Quitter ses habits, صوبیق *soiounmaq*. — Quitter, lâcher, laisser aller, صالیویرمک *sālivirmek*, قوبویرمک *qoivirmek*, العدن ابراقیق *elden brāqmaq*. —

Quitter prise, abandonner un dessein, ترک نیت ا *terki niyet it*. — Se désister d'une chose, واز کلمک *vāz guelmek*, کق ید ا *keffi ied it*. — Quitter, exempter, décharger, عفر ا *baghychlamaq*, 'afv *it*, معاف ا *mou'āf it*, تبریه ا *tebrüē it*. — Quitté, e, براقلمش *brāqylmich*, ترک اولنمش *terk olounmich*, متروک *metrouk*.

QUITUS, s. m., t. de finance, décharge. Voy. ce mot.

QUI VA LA? QUI VIVE? s. masc., کیم او *kim o*, او کیمدر او *kim dur o*, t.

QUI VIVE? s. m., qui va là? Voy. ce mot. — Être sur le qui vive, être بی حضور - راحتسوز او *bi houזור, rāhatsyz ol*.

QUOI, pron. relat., de la chose, نه ندن. — De quoi parlez-vous? سو یلرسکوز *neden seuilersyñyz*. — A quoi pensez-vous? نه دوشورسکوز *nē duchunursyñyz*. — Interrog., de quoi? sur quoi? نه دن اوتوری *neden uturu*. A quoi? نه یه - نه یه *nētē*. — A quoi bon? نه لازم *nētē lāzem*. — Quoi? qu'est-ce à dire? نه دیمکدر *nē demektur*. — Que signifie cela? یا ندر بو *iā nedur bou*. — Un je ne sais quoi, بیلیم نه نسنه *bilmem nē nesnē*, بیلیم نه *bilmem nē nesnē*. — Quoi que ce soit, هر نه ایسه *hernē iça*. — Quoi? plaît-il? نه استرسکوز *nē istersyñyz*.

QUOIQUE, conj., کرحه *guertchi*, اکرچه *ciertchi*, ایسده *içada*. — Quoi qu'il en soit, هر نه ایسه *her nē iça*, هله *helē*.

QUOLIBET, s. m., مناسبتسز لطیفه

manūčebet, yz lathyfē, a.-t.; یاوه iāwē, t.; نکتہ بی مزہ uktē bi mezē, p.

QUOTE-PART, s. f., پای pāi, t.; حصہ hyssē, a.; بہرہ behrē, p.

QUOTIDIEN, NE, adj., ہر گونکی her gunki, t.; ہر یومی her yomī, a.; ہر

روزہ her rouze, p. — Notre pain quotidien, ہر گونکی اتمکز etmēkuz. — Fièvre quotidienne,

ہومی hōummāi tevūi.

QUOTITÉ, s. f., کسلمش پای kešlmič pāi, t.; حصہ معینہ - مقطوعہ hyssēt mou'āienē, maqthou'a.

R

R, s. m., dix-huitième lettre de l'alphabet, حروف ہجائیک اون houroufi hedjenuū sekizindji harfi.

RAAB, ville de Hongrie, یانق iānyq. — Rivière de ce nom, رابہ rāba, t.

RAB, s. m., صنطور عبرانی santhourī 'ybrānūi, a.

RABACHAGE, s. m., سوزی تکرارہ seuzy tekrārāma, گوزہ لک guevezēlik, یاوه iāwē, t., تکرر کلام teker-ruri kelām, ثرثرة serseret.

RABACHER, v. a. et h. f. m., گوزہ لک guevezēlik it, صحبتی تکرار sahbeti tekrār it, بیک کرہ سویلک bū kerrē seūlemek, a.-t.

RABACHEUR, se, s., گوزہ guevezē, صحبتی تکرار bū kerrē seūleīdji, a.-t.; ثرثار sersār.

RABAIS, s. m., بها از التمسی behā azāltmāci, بہانک اکسلیگی behānuū eksikligui, a.-t.; نقصان ٹہن noqsāni semen, a. — Au rabais, اک en uchāghy behāiē. —

Livrer au rabais, دون بہا ایلہ doun behā ilē virmek. — Vendre au rabais, والی بہاسندن wālī behāsinden bir myqtār achāghy sātmaq.

RABAISSEMENT, s. m., اینمہ imē, اشاعیلنہ achāghylanma, t.; تنزیل tenzīl, تنزیل tenezzul, a. — Le rabaissement des monnaies, سکہ فیانک اشاعیلنہ سی sikkē fiātinū achāghylanmāci.

RABAISSEUR, v. a., mettre au plus bas, ایندرمک andermek, اشاعیلنہ achāgha it, اشاعیلنہ achāghylatmaq, t.; تنزیل tenzīl it. — Rabaisser, diminuer, از التمسق azāltmaq, ایندرمک indurmek.

تقلیل taqlīl it, a.-t. — Rabaisser le taux des monnaies, سکدنک sikkēni tenzīl it. — Au fig., rabaisser, humilier, الحقلتمق altchaqlatmaq, خورمق khortumaq. — لورگول دہر کوسنہ نک کبر, و غرورینی توضیح bir kimesnēni

kibr u ghourourîni tevzi' it. — Rab-
baisser, déprécier une chose, بر
شیک قدرینی اشاغلتمق *bir*
cheüñ qadrîni achâghlylatmaq. —
une personne, بر کهنه یی اعتبارندن
bir kimesnëüi i'tibârinden
duchurmek. — une personne ou une
chose, بر کهنه نک یا بر شیک
اعتبارینی قیرمق *bir kimesnënuñ iâ*
bir cheüñ i'tibârîni qyrmaq. — Ra-
baisser le caquet, سوسدرمق *sous-*
turmaq, اسکات *iskiât it.* — Se ra-
baisser, s'humilier, الچقلتمق *al-*
tchaqlanmaq, کندو اعتبارینی قیرمق
guendu i'tibârîni qyrmaq.

RABAT, s. m., بز یقه سی *bez iâ-*
qaci, بو یون باغله سی *boïoun*
bâghlamaci, t.

RABAT-JOIE, s. m. fam., sujet de
chagrin qui vient troubler la joie où
l'on était, صفا یی بوزان *safâi bo-*
zân, کیف قیر بیجی *keif qyrîdji,* t.
— Homme triste, ennemi de la joie,
یوزی گولمز *iuzu gulmez.*

RABATTRE, v. a., faire descendre,
اشاگی ایندرمک *indurmek,* اشاگی
achâghy indurmek. — Diminuer,
دفالقر, اکسلتمک *eksiltmek,* t.;
تنزیل *tenzil it.* — Diminuer le prix,
اشاگی ویرمک *achâghy vîrmek.* —
Je n'en puis rabattre un liard, بر
پاره اشاگی ویره م *bir pâra achâghy*
vîrëmem. — Rabattre de l'estime
qu'on a pour quelqu'un, بر کهنه نک
حقنه اولان حرمت و اعتباری
تنقیص *bir kimesnënuñ haqqyna*
olân heurmet u i'tibârî tenqys it. —
Rabattre la moitié, ou de moitié,
نصفینی تنزیل *nysfîni tenzil it.* —

Rabattre un coup, le détourner,
صاپتمق *sâpîتماق.* — Aplatir les plis,
les coutures, بصدرمق *basturmaq,*
بصدروب دوزلتمک *basturup*
duzeltmek. — Au fig., abaisser,
توضیع *altchaqlatmaq,* —
تذلیل *tevzi', tezlîl it.* — Rabattre
le caquet, سوسدرمق *sousturmaq,*
اسکات *iskiât it.* — Rabattre, au
n., quitter un chemin et se détourner
tout d'un coup par un autre, صاپهق
sâpماق, انصرافی *insyrâf it.* —
Se rabattre, changer subitement de
propos, دیگر طرفه چویرمک
lâqyrdüi diguer tharafa tchevîrmek.

RABBIN, s. m., خاхам -
خاхам *khakham.* — Grand rabbin,
باشی *khâkhâm bâchi.*

RABBINIQUE, adj. com., ربانسی
rabbânîi.

RABBINISME, s. masc., مذهب
mezheb ur-rabbânüiet, a.

RABBINISTE, s. m. et f., مذهب
ربانسی نبیث ایدن *mezhebi rab-*
bânüeti teb'üiat iden, a.-t.

RABÊTIR, v. a., حیوانلق حالنه
haivânlyq hâlinë
qomaq, deundurmek. — Au n., se
rabêtir, حیوان کبی او *haivân guibi*
ol, حیوانلق حالنه کیرمک
haivânlyq hâlinë guîrmek. — Rabêti, e,
حیوان کبی اولش *haivân guibi*
olmuch, حیوانلق حالنه کیرمش
haivânlyq hâlinë guîrmich.

RABIOLE, s. f. Voy. RAVE.

RABLE, s. m., lombes des animaux,
بکر, بل - بیل *bel, beghr,* t.;
صلب *soulb,* a. — Rable d'un lièvre,
طوشانک بوش بوکرسی *thavchâ-*

nuñ boch beugrici. — Rable, barre ou crochet pour remuer les substances que l'on calcine, کرج کورکی *kiredj keuregui.* — Instrument pour tirer la braise du four, فرون کلبریسی *fou-roun kielberici.*

RABLU, E, adj., ارقلو *arqalu*, ایری بیللو *iri bellu*, t.

RABONNIR, V. A., rendre meilleur, اصلاح ایولتمک *cületmek*, t.; اصلاح *islâh it*, a.-t. — V. N., devenir meilleur, کسب ایولتمک *cülenmek*, کسب اصلاح *kesbi islâh it*.

RABOT, S. M., رندک *rendè*, t.; بر تختی رندهک *minhat*, a. — Passer le rabot sur une planche, بر تختی رندهک *bir takhtaü rendèlemek*, بر اغاج تختیسی اوزرینه امرار منحت *bir aghâdj takhtaci uzerine imrâri minhat it*.

RABOTER, V. A., unir avec le rabot, رنده لیوب *rendèlemek*, رنده لیوب دوزلتتمک *rendèleünp duzeltmek.* — Au fig., passer le rabot sur un ouvrage d'esprit, le perfectionner, بر تالیفی تنقیح و اصلاح *bir tâlîfi tenqih u islâh it.* — Raboté, e, رنده لشمش *rendèlenmich.*

RABOTEUX, SE, adj., noueux, inégal, en parlant du bois, بوغوملی *boughoumlu.* — En parlant de toute superficie inégale, صرب *sarp.* — Endroit raboteux, انیشلو یوقشلو بیر *enichlu iyoqushlu bir sarp ier*, صرب بیر *sarp ier*, چاقر چقور بیر *tchâqyr tchoqour bir ier*, پر نشیب و فراز بیر *pur nechîb u firâz bir ier.* — Grossier, mal poli, en parlant des ouvrages d'esprit, قبا صپا *qabâ sâpâ.*

RABOUGRI, E, adj., اکری بوگری *egri beugri*, سینمش *sînmich.* — Arbre rabougri, بوینه یتشاممش *boîne ïetchmemich aghâdj*, t. — Au fig., en parlant d'une personne de mauvaise conformation, اندامسز *eulâmsyz*, a.-t.; خیره چوره *khyrè tchevrè.*

RABOUGRIR, V. N., ne pas devenir au degré présumable de croissance, اکری بیومامک *büümemek*, اکری سینمک *egri beugri ol*, سینمک *sînmek*, t.

RABOULLÈRE, S. F., اطه طاوشان *adha thävchân ini*, یتانی *iatâghy*, t. Voy. TERRIER.

RABOUTIR, V. A., اویدرمق *ouï-dourmaq*, t.

RABROUER, V. A., قبول ایتمیوب *qaboul itmeünp redd it*, اتمق *atmaq*, قوومق *qovmaq*, t.

RACAILLE, S. F., la lie, le rebut du peuple, خلقک الحقی - تلوه سی *khalquñ altchaghy, telvèci*, t.; حذله *hazelè*, ارادل ناس *erâzylî nâs*, a. — La racaille toute pure, عین تلوه *'âîni telèvè.* — Choses de rebut, بیانی *baïâghy cheïler*, خساله *khousâlè*, شی *cheï kha-cis*, a.

RACCOMMODAGE, S. M., réparation, مرمت *meremmet.* — Prix de la réparation, travail de celui qui a raccommodé quelque chose, مرمت اجرتی *meremmet khardji*, اجرتی *euljreti.* — Le raccommodage d'un habit, بر ثوبک مرمتی اجرتی *bir sevbuñ meremmeti euljreti.*

RACCOMMODEMENT, S. M., بارشوق

bārichyq, بارشدرمه *bārichturma*, t. Voy. RÉCONCILIATION.

RACCOMMODER, v. a., remettre en bon état, réparer, مرمت *meremet it*, تعمیر *termîn, ta'mîr it*, a.-t. — Rapiéceter, بمهلق *ïamalamaq*. — Rajuster, اوبدرمق *ouïdourmaq*. — Remettre dans une situation convenable, دوزمک *duzmeq*, تنظيم *tanzîm it*. — Racommoder, en parlant des ouvrages d'esprit ou des affaires, اصلاح *tas-hîh, islâh it*. — Racommoder, réconcilier, بارشدرمق *bārichturmaq*, اوزلاشدرمق *ouzlâchturmaq*, اصلاح ذات البين *islâh it*, اصلاح *islâhi zât ul-beîn it*. — Se raccommo-der, se réconcilier, بارشوق *bārichmaq*, اوزلاشدمق *ouzlâchmaq*, مصالحه *mouçâlaha it*.

RACCOMMODEUR, se, s., celui qui raccommode, مرمت ایديجی *meremet idîdji*, a.-t.; دوزديجی *duzedîdji*, دوزلدیجی *duzeldîdji*, t.; مرمت *muremmim*, a. — Qui rapieçe, مهديجی *ïamadji*, iamalaïdji.

RACCORDÉMENT, s. masc., ایکسی *iki sathhuñ* اوبدرمسی *ouïdourmaci*.

RACCORDER, v. a., réunir deux corps, deux surfaces au même niveau, بری برینه دومدوز اوله رق اوبدرمق *biri birîne dumduz olaraq ouïdourmaq*. — Réunir du vieux à du neuf, اسکي قهاشی یکی ایله اويدرمق *eski qoumûchi îeñi ilè ouïdourmaq*. — Accorder de nouveau un instru-

ment de musique, سازى بيكيدن سازى *ieñiden sâzy duzelmek*; دوزلمک *bir sâze duzen vîrmek*. — Raccorder des personnes. Voy. RÉCONCILIER.

RACCOUPLER, v. act., بيكيدن *ieñiden* چفت *ieñiden tchift it*, بر برینه اوبدرمق *bir birîne ouïdourmaq*, تکرار بتشدرمک *tekrâr bitichturmek*. — Se raccoupler, چفتلشمک *ieñiden tchiftlechemek*.

RACCOURCIR, v. a., rendre plus court, قصه لتهق *qyssaltmaq*, قصه لتهق *qyssatmaq*, کوچلشمک *kutchultmek*. — Abréger, قصه *qyssa it*, مختصراً *moukhtaçar it*. — Diminuer, اکسلتمک *eksiltmek*. — Raccourcir le discours, کلامی قصه لتهق *kelâmi qyssaltmaq*, اختصار کلام *ikhtiçâri kelâm it*. — Raccourcir les étriers, اوزنکیلىرى *uzenguîleri qyssaltmaq*. — Se raccourcir, v. pron., قصه لتهق *qyssalanmaq*, قصه *qyssa ol*. — Raccourci, e, قصه لتهش *qyssalanmich*, مقصر *mouqassar*. — Trop court, قصه *qyssa*, قصير *qacîr*. — Taille raccourcie, قصه بوى *qyssa boî*, قصير *qaddi qacyr*. — En raccourci, adv., قصه جه *qyssadjè*, اجالاً *idjmâlen*, على طريق الاختصار *'ala itharyq ul-ykhtiçâr*.

RACCOURCISSEMENT, s. m., قصه لتهه *qyssaltma*, t.; قصر *qasr*, قصارة *qacûret*, a.; قصه لتهق *qyssalyq*.

RACCOUTRER, v. a., raccommo-der, recoudre. Voy. ces mots.

RACCOUTUMER (Se), v. pronom.,
يکيدن الشفق - عادت ايدنمک
ieñiden alichmaq, 'adet idinmek, t.

RACCROC, s. m., او بندک اپاکسز,
oïouda apūnsyz guelân
bakht.

RACCROCHER, v. a., accrocher de
nouveau, ايلشدرمک *ieñiden*
ilichturmek, تکرار اصقق tekâr as-
maq. — Se raccrocher, regagner les
avantages perdus, ضررينی چيقارمق
zararîni tchîqârmaq. — S'aider de
quelque chose pour se sauver d'une
chute, d'un inconvenient, ياپشمتق
îâpichmaq, تشبث ا techebbus it. —
Raccrocher, arrêter les passants, en
parlant des femmes publiques,
اوروسپی ارککلره صالحق
orospou erkeklere sâlmaq, سواقا-
سوقاقلرده soqâqlarda rospou-
lik it.

RACCROCHEUSE, s. fém., سواق
ارککه *soqâq orospouçou,*
اوروسپی *erkeguè sâlân*
orospou, t.

RACE, s. f., lignée, صوی - صوی
soî, آل âl, t.; نسل nesl, pl. a. انسâl. — Race illustre et ancienne,
ensâl. — Race illustre et ancienne,
نسلی قديم و کريم
nesli qadîm u
kerîm. — La race d'Osman,
آل اثمان *âlî osmân.* — Famille,
خانندان *khân-*
nedân, دودمان doudumân. — Suite
généalogique, سلسله *silsilè.* — Race,
genre, espèce, en parlant des animaux,
صوی اتدر *soî âttur,*
صوی فرس کريم العرقدرد
soî âttur, فرس کريم العرقدرد
kerîm ul-'yrqtur.

RACHALANDER, v. a., يکيدن

مشتربلری چوغلتدق *ieñiden much-*
terîleri tchoghaltmaq, t. — Se racha-

lander, يکيدن مشتربلری چوغلمق
ieñiden muchterîleri tchoghalmâq.
RACHAT, s. m., action de racheter,
تکرار ساتون المه *tekrâr sâtoun alma,*
تکرار الش *tekrâr alich, t.* — Déliv-

rance, rédemption, قورتارش *qour-*
târîch, خلاص khalâs. — Prix du
rachat, خلاص بهاسی *khalâs behâci.*
RACHEL, n. pf., راکھیل *râkhyl, a*
RACHETABLE, adj. com., qui peut
être racheté, يکيدن ساتون المه
ieñiden sâtoun alina bî-
lèdjek, بايعی طرفندن ينه ساتون
bâîy tharâfindan inè
sâtoun alina bîlèdjek. — Qui peut
être délivré, استخلاصی ممکن
istikhlâci mumkin.

RACHETER, v. a., acheter ce qu'on
a vendu, تکرار ساتون المق
tekrâr sâtoun almaq, ساتلمش مالی ينه
sâtilmich mâli inè sâ-
toun almaq. — Acheter une chose à
la place d'une autre, بر شيك يرينه
bir cheiûn
bir cheiûn بشقه بر شيکی اشترا
ierînè bachqa bir cheiû ichtirâ it. —
Racheter, délivrer un captif à prix
d'argent, قورتارمق *qourtârmaq,*
ازادا *takhlîs, azâd it,*
ثمن و عوض اعطاسيله اسير قورتارمق
semen u 'avz i'thâcilè ecîr qourtâr-
maq. — Se racheter, اداى ثمن معلوم
edâi semeni
ma'loum ilè takhlîci nefî it. — Être
compensé par..., تعویض اولنمق
ta'vîz olounmaq. — Être puni par...,
جزای لایقنى بولمق *djezâi lâiqyni*

boulmaq, مجازات او *mudjāzāt ol.*

RACHITIQUE, *adject. com.*, سود سود اورغونى *sud khyrèci*, خیره سی *sud ourghouni*, t.; مکسح *mukesseh*,

جحن *djehin*, محشل *mouhsil*, a.

RACHITIS, *s. m.*, سود اورغونلغى *sud ourghounlyghy*, t.; حشل *hisl*, سوء قرقمة *qarqamet*, كساح *kuçāh*, الرضاع *souïr-rizā*.

RACHITISME, *s. m.*, اكينيك *ekînuñ khyrèligui*, t.; سقط خیره لکی *saqath el-qamh*, a.

RACINAL, *s. m.*, ثابان *thabān*, t. — Les racinaux d'un pont, کوپرى *keupru thabānleri*.

RACINE, *s. fém.*, des arbres, des plantes, كوك *keuk*, t.; اصل *asl*, pl. a. اصول *ouçoul*; عرق *yrq*, pl. عروق *ourouq*. — La racine d'un arbre, براغا جك كوكى *bir aghādjuñ keuku*. — Prendre racine, كوكلنمك *keuklenmek*, كوك صالمق *keuk sālmaq*. — Au fig., s'établir solidement dans un lieu, يرلشمك *ierlechmek*. — La racine des ongles,

كوکله ديبى *thyrnāghuñ dēbi*. — Racine de chiendent, ايربق كوكى *airyq keuku*. — Racines, légumes, سبزوات *sebzevāt*. — Racine d'or, plante, fébrifuge stomacique, عرق الذهب *yrq uz-zehab*. — Enlever la racine, کوکنى قوپرمق *keukuni qoparmaq*. — Couper, arracher jusqu'à la racine, دیراکندن *deüräkenden*, کوکندن *koükenden*, قوپرمرق *qopırmıq*, عرقنى كسپك *istıçāl it*, عرقنى كسپك *yrqıni kesmek*. — En t. de prat., fruits pendants par les racines, qui

ne sont pas coupés ou cueillis, هنوز غلات *henouz ıerdē olān ghallāt*. — En t. de gram., tout mot dont un autre est formé, اصل اللغة *asl el-loğhat*, اصل *asl*, pl. a. اصول *ouçouli loğhāt*. — Racine, en t. d'arith., جذر *djezr*, pl. a. جذور *djezour*.

RACLER, *v. a.*, enlever la superficie, قازوب صيرمق *qāzımaq*, قازوب صيرمق *qāzup syrmaq*, t.; ابشارا *ebchār it*, a.-t. — Jouer mal du violon, كيانچه *kemüntchè fenā tchālmaq*.

RACLEUR, *s. masc.*, عجمى كيان *adjemi kemān tchālghydji*, t.

RACLOIR, *s. m.*, instrument avec lequel on racle, رندك *rendē*, بچقى *büchqy*, محالا *turpi*, t.; درپى *myhlā*, a.

RACLOIRE, *s. f.*, سلمنه اغاجى *silmē aghādji*, t.

RACLURE, *s. f.*, قازنتى *qāzynti*, t. — Raclure d'ongles, طرنق *thyrnaq qāzyntici*.

RACOLER, *v. a.*, ايارتهق *aiärtmaq*, حيله ايله عسكر يازمق *hılē ilē 'asker iāzmaq*, ديوشمك *dıvchurmek*, t.

RACOLEUR, *s. m.*, حيله ايله عسكر *hılē ilē 'asker dıvchurıdji*, t.

RACONTER, *v. a.*, نقل ا *naql it*, روايت ا *revāiet it*, حكايت ا *hykiāiet it*, ديويرمك *deüvırmek*, t. — Raconter une histoire, بر حكايتى *bir hykiāieti naql it*. — Raconté, e, نقل اولمش *naql olounmich*, منقول *menqoul*.

RACONTEUR, SE, *subst.*, روایت
حکایه نقلنه *revāiet idīdji*, ایدیجی
hykiāiè naqlinè mubtelā, a.-t.;
مثلا *hykiāiè naqlinè mubtelā*, a.-t.;
مکثر حکایات *muksiri hykiāiāt*, a.

RACORNIR, v. a., پکلتmek
pekletmek, پکشدرمک *pekichtu mek*. — Se
racornir, پکلنک *peklenmek*, پکشک
pekichmek, قاتیلنمق *qātīlanmaq*,
t.; کسب صلابت *kesbi salābet it*.
— Racorni, e, قاتیلنمیش *qātīlanmich*,
پکلنمیش *peklenmich*. — Rapetissé,
qui ne peut plus se développer et
s'étendre, بوزولنیش *bozoulnich*,
بوزولوب قاصقاتی قالش
bozoulup qāsqāti qālmich.

RACORNISSEMENT, s. m., پکلنمه
peklenmè, قاتیلنمه *qātīlanma*,
پکشه *pekichmè*, تجلید
peklīk, t.; پکلک *peklīk*, t.;
تجلید *edjīlīd*, صلابت *salābet*, a.

RACQUITTER, v. a., تضمین ضرر
tazmīni zarar it, تضمین *tazmīn it*,
a.-t. — Se racquitter, ضررینسی
zararīni tchyqārmaq.

RADE, s. f., کمی یتاغی - یری
guemi iatāghy, ieri, t.; مرسى
mersa, mursā, pl. a. مراسى *merāci*;
محت سفاین *mahaththy sefāin*, a.
— Se mettre en rade, یتاق یرینه
iatāq ierīnè dūkhyl ol.

RADEAU, s. m., سال *sāl*, سال
sāl, t.

RADER, v. a., t. de mar., mettre
en rade, کمی یی یتاق یرینه
guemii iatāq ierīnè iā-
nāchturmaq, t.

RADIATION, s. f., action de rayer,
ترقین محو *tchīzmè*, t.; محو *mahv*,
ترقین *terqīn*, رسید *recīd*, a. — Obtenir sa

radiation d'une taxe, کندرو اسمنى
دَفرتر تکالیفدن ترقین ایتدرمک
guendu ismini defteri tekiālfīten ter-
qīn itturmek.

RADIATION, s. f., effet des rayons
de la lumière envoyée par un corps,
تشلش *pārladurma*, t.; پارلدرمه
techa'cha'a, ششعة *cha'cha'at*, a.

RADICAL, E, *adj.*, qui est la racine,
le principe de quelque chose, اصلى
aslīi. — Terme radical, لغت اصلیه
loghati aslīiè. — Les lettres radicales,
حروف اصلیه *houroufi aslīiè*. —
Vice radical, عیب اصلی *'āibi asli*.
— Humeur radicale, principe de la
vie dans le corps humain, رطوبه
routhoubeti gharīzīiè. —
Guérison radicale, complète, شفای
chifāi tām.

RADICALEMENT, *adv.*, essentielle-
ment, dans le principe, اصلاً *astēn*,
من الاصل *min el-asl*, a. — Jusque
dans le principe, dans la racine,
دیبندن *dībinden*, بسبتون *busbu-*
tun, تماماً *keukinden*, t.;
بالاستیصال *bil-istīcāl*. —
Guérir radicalement une maladie,
تماماً دفع ا *marazi tamāmen*
def' it.

RADICULE, s. f., کوچکک *keuk-*
djik, کوچک *keuk satchāghy*,
t.; شروش *cherch*, pl. a. شروش
chou-
rouch; هدب العرق *hedb ul-'yrq*, a.

RADIÉ, E, *adj.*, t. de bot., مششع
mecha'cha'a, a.

RADIEUX, SE, *adj.*, rayonnant,
brillant. پارلایدجی *pārlāidji*, t.;
ساطع النور *mutecha'cha'*.

sāthy' un-nour, شعشعدلی *cha'cha'ali*,
شعلهدار *cheu'lédār*. — D'une figure
radiuse, مسرور الوجه *mesroul ul-*
vedjh, بسیم *becīm*.

RADIOMÈTRE, s. m., میزان الار تفاع *mizān ul-irtifā'*, a.

RADIS, s. m., - تورب - تورب
فجبل *tourp*, vulg. *troup*, t.; فجل
fedjl, pl. a. فجل *fudjoul*.

RADIUS, s. m., زند اعلى *zendi*
a'la, كرسوع *kersou'*, a.

RADOTAGE, s. masc., يكشاقلق
iañchāqlyq, t.; معوهلق *ma'touhlyq*,
a.-t.; هذو *hezv*, هذيان *hezīān*,
خالط *khalthy kelām*, a.

RADOTER, v. n., صايقلق *sāiq-*
lamaq, يكشاقلق *iañchāqlyq* it, t.;
خالط *khalthy kelām* it, a.
khalth it, هذيان سويلمك *hezīān*
seuilemek, a.-t.

RADOTERIE, s. f., radotage. Voy.
ce mot.

RADOTEUR, se, s., يكشاق *iañ-*
chāq, صاچه سويليان *sāchma*
seuileiān, t.; خالط *khalth* *guiou*,
a.-p.; معتوه *ma'touh*, a.

RADOUB, s. m., كهی مرتتی *guemi*
meremmeti, كهینك مرتاتی *guemī-*
nuñ meremmāti, قلفات *qalfāt*, t.;
مرمت *ta'mūri sefīnè*, تعمیر سفینه
meremmeti sefīnè, a.

RADOUBER, v. a., مرمت ا *me-*
remmet it, كهی بی مرمت ا *guemū*
meremmāt it, قلفات ا *qalfāt* it, t.;
تعمیر بی سفینه *sefīnèi ta'mūr* it,
تعمیر ا *ta'mūr* it. — Radoubé, e,
مرمت اولمش *meremmet olmuch*.

RADOUBEUR, s. m., قلفات *qalfāt*,

قلفتایچی *guemi qalfatlaīdji*, t.

RADOUICIR, v. a., rendre plus doux,
تلیین ا *ioumchātmaq*, t.; ا
teliin it, ایراث ملایمت ا *irāci mu-*
lāimet it, a.-t. — Au fig., apaiser,
یواشترمق *iāvāchturmaq*,
یواشلندرمق *iāvāchlandurmaq*,
تسکین ا *dīndurmek*, t.; ا
teskīn it, ساکن ا *sākin* it, ایراث
irāci sukiounet it, a.-t. —
Se radoucir, یواشلنمق *iāvāchlān-*
maq, یواشلنمق *iāvāchlān-*
maq, تسکین
کسب *teskīn boulmaq*, بولمق
کسب *kesbi sukiounet* it, کسب
kesbi mulāiemet it. —
Radouci, e, یواشلنمش *iāvāchlān-*
mich, ملایم *mulāim*.

RADOUICISSEMENT, s. m., diminu-
tion du froid ou du chaud, صوغوق
soghouq iū یا استیجقلنك اكسلده سی
issīdjaqlyghuñ eksilmèci, یومشاقلق
ioumchāqlyq, t.; ملایمت *mulāie-*
met, a. — Le radouicissement du
temps, هوانك ملایمتی *havānuñ mu-*
lāiemeti. — Diminution dans les
maux, یواشلق *iāvāchlyq*, t.;
sukiounet, تسکین *teskīn*.

RAFALE, s. fém., اب اكسزاسن
ap ańsyz een rouziguiār, روزگار
sāvrauti, t.

RAFFERMIR, v. a., قوتلندرمك
qouvvettendurmek, برکتتمك *berkit-*
mek, t.; برقات دخی قوت وپرمك
bir qāt dakhly qouvvet virmek, ا
taqvè it, زیادہ متانت و استحکام
ziādè metānet u istihkiām
virmek, a.-t. — Se raffermir, قوتلنك
qouvvetlenmek, زیادہ قوت بولمق

ziādê qouvet boulmaq, برقات دخى
 قويلشمك bir qût dakhi qavilech-
 mek, كسب متانت ا, kesbi metânet
 it. — Raffermi, e, قوت بولش qouv-
 vet boulmich, برقات دخى
 قويلشمش bir qût dakhy qavilech-
 mich.

RAFFERMISSEMENT, s. m., قويلشمه
 qavilechmê, t.; استحکام istyhkiâm,
 تمكين temkîn, استقرار istyqrâr.

RAFFINAGE, s. m., affinage, قال
 qâl, t. — Épuration, صافيلتمه sāfi-
 latma, a.-t.; تطهير tathhîr, تصفيه
 tasfiê, a.

RAFFINEMENT, s. masc., انجمله
 indjêlemê, انجهدن انجه ارشدرمه
 indjêden indjê arâchturma, t.;
 استدقاق istidqâq, مذاقه mudâq-
 qat, a.

RAFFINER, v. a., purifier, صافيلتمك
 sāfîletmek, قال ا, qâl it, t.; تصفيه ا,
 tasfiê it, a.-t. — Raffiner le sucre, -
 شكري تصفيه chekeri tasfiê, mukerrer it.
 — Rendre plus fin, انجهدنك indjê-
 letmek. — Au n., subtiliser, انجهدن
 indjêden indjê arâchturma, انجديه ارشدرمق
 istidqâqy ahvâl it. — Raffiner sur
 tout, كافه امورده تدقيق احوال ا,
 kiâffêi oumourdê tadqîqy ahvâl it.
 — Se raffiner, devenir plus fin, moins
 simple, انجهدنك پيدا ا, indjêlik
 peidâ it, كسب ده ا, kesbi dehâ it.
 Raffiné, e, قال اولمش qâl olmuch,
 تصفيه اولشمش tasfiê olounmuch,
 mouçassî. — Sucre raffiné,
 مکرر اولمش شکر mukerrer olmuch
 cheker.

RAFFINERIE, s. f., شكري مکرر
 chekeri mukerrer ايدنه چك كاخانه
 idêdjek kiârkhânê, شكري تصفيه
 chekeri tasfiê idê-
 djek mahall.

RAFFINEUR, SE, s., celui ou celle
 qui raffine, مدقق moudaqyq. —
 Raffineur de sucre, de salpêtre, etc.,
 نظير ايديجي qâldji, t.; قالجي
 tathhîr ididji, صافيلديجي sāfîle-
 didji, مصفى mouçassî. — De sucre
 senlement, شكري مکرر بيان
 chekeri mukerrer îapân.

RAFFOLER, v. n. fam., دلي او
 deli ol, مفتونى او, a.-t. —
 Raffoler de quelqu'un, بر كسندنه
 bir kimesnênuñ دليسى - مفتونى او
 delici, mestouni ol.

RAFFOLIR, v. n. fam., دلورمك
 delurmek, t.; تجنن ا, tedjennun it,
 a.-t.

RAFFLE, s. f., grappe de raisin qui
 n'a plus de grains, اوزم صالتمنك
 uzum sâlqymînuñ tcheupu, t.
 — Faire raffle. Voy. RAFLER.

RAFLER, v. a. fam., emporter tout,
 هپسينى الموق - چالمق hepîcini al-
 maq, tchâlmaq, سيلوب سپورمك
 silup supurmek.

RAFFRAÎCHIR, v. a., rendre frais,
 سرينتمك serîn it, سرينتمق
 soğhoutmaq, t.; تبريد ا,
 tebrîd it. — Raffraîchir l'eau,
 صويي صوغتمق souîi soğhoutmaq.
 — l'air, هوايى سرينتمك havâi
 serînletmek. — Raffraîchir le sang.
 بصدروب rendre plus calme,
 دكلتدرمك basturup dînletmek,
 ايراث سكونت ا, irâci sukounet it.

liqueurs, etc., مشروبات *mechroubāt*. — Rafrâichissement, au fig., recouvrement des forces par le repos, قوت تازه لندهسى *qouvvēt tâzelen-meci*, تجدّد قوت *tedjeddudi qouvvēt*. — Quartier de rafrâichissement, lieu où les troupes fatiguées se rafrâichissent, راحتلنه جگ یر *râhatlenê-djek ier*, محل استراحت *mahalli istirâhat*, جای آرام *djâi ârâm*. — Rafrâichissements, en t. de marine, aliments frais que l'on donne dans un vaisseau, پیه جگ تازه شیئر *iēē-djek tâzē cheïler*, ماکولات طرییه *méékoulâti thyriē*. — Vivres et munitions dont on rafrâichit une place, une armée, ذخیره *zakhyrē*, pl. a. ذخایر *zakhâir*.

کیف و برمک *keif vîrmek*, v. a., تاقویه *taqvîē it*, یکیدن شطارتلندرمک *iēnūden chathâretlendurmek*, مجدداً تنشيط *mudjeddeden tenchîth it*. — Se rafrâichir, devenir frais, سرینلنمک *serînlēnmek*. — Le temps se rafrâichit, هوا سرینلنور *havâ serînlēneur*.

كيف و برمک *keif vîrmek*, t.; سونمک *keifi ol*, سونمک *sevinmek*. — RAGE, subs. fém., hydrophobie, قودوز علتی *qoudouzlyq*, قودوزلق *qoudouz 'y-lleti*, t.; کلب *keleb*, داء الكلب *dè ul-keleb*, a. — Au fig., excès de certaines passions, مجنونلق *medjnounlyq*, جنون *djunoun*. — Aimer à la rage, هوسی او *haveci ol*. — Il a la rage d'écrire, مجنونیدر *kitâbetuñ medjnounîdur*. — Rage, violent transport de dépit, de colère, غضب *ghazabi chedîd*, غیظ *ghaiz*, شدید *ghazabi chedîd*, غیظ *ghaiz*, تهوور *tehavvur*. — Cruauté excessive,

قانی تنقیه *qāni tenqyē it*. — Au fig., rafrâichir le sang, l'âme, faire plaisir, تقریح جان *tesfrîhi djân it*. — Rafrâichir, réparer, rétablir, تازه لندرمک *tâzēlendurmek*. — Rafrâichir des troupes, les rétablir par le repos, تازه لمتک *qouvvēti tâzēletmek*. — Ou dit aussi, dans ce sens, se rafrâichir, قوت تازه لنک *qouvvēt tâzēlenmek*, کسب قوت *kesb qouvvēti djedîdē it*. — Rafrâichir, renouveler, یکیلتمک *iēnūletmek*, تازه لمک *tâzēlemek*, تجدید *tedjîd it*. — Rafrâichir la mémoire, تذکیرا *ikhtâr it*, اخطارا *tezkr it*. — Rogner, couper, قرقمق *qyrqmaq*. — les cheveux, صاچی *sâchi qyrqmaq*. — Se rafrâichir, devenir frais, سرینلنمک *serînlēnmek*. — Le temps se rafrâichit, هوا سرینلنور *havâ serînlēneur*.

RAFRÂICHISSANT, E, adj., ce qui rafrâichit, سرینلدیجی *serîuledîdji*, t.; مبرد *muberrid*, a. — Remède rafrâichissant, دواء مبرد *devâi muberrid*. — Plantes et drogues rafrâichissantes, مبردات *muberridât*. — En t. de méd., rafrâichissant, calmant, مسکن *basturîdji*, بصدردیجی *mucekkinât*.

RAFRÂICHISSEMENT, s. m., effet de ce qui rafrâichit, سرینلک *serînlîk*, تبرید *soghoullyq*, t.; تبرید *tebrîd*, برودت *teberrud*, تبرد *be-roudet*. — Ce qui rafrâichit, مبرد *muberrid*, مبرد شیئر *muberrid cheïler*. — Au pl., rafrâichissements, vins,

کیف و برمک *keif vîrmek*, t.; سونمک *keifi ol*, سونمک *sevinmek*. — RAGE, subs. fém., hydrophobie, قودوز علتی *qoudouzlyq*, قودوزلق *qoudouz 'y-lleti*, t.; کلب *keleb*, داء الكلب *dè ul-keleb*, a. — Au fig., excès de certaines passions, مجنونلق *medjnounlyq*, جنون *djunoun*. — Aimer à la rage, هوسی او *haveci ol*. — Il a la rage d'écrire, مجنونیدر *kitâbetuñ medjnounîdur*. — Rage, violent transport de dépit, de colère, غضب *ghazabi chedîd*, غیظ *ghaiz*, شدید *ghazabi chedîd*, غیظ *ghaiz*, تهوور *tehavvur*. — Cruauté excessive,

سرتلك *sertlik*, ياوزلق *ı̄avouzlyq*,
عنى *'ounf*, شدت *chiddet*.

RAGOT, E, adj. et s., court, petit,
بودور *boudour*. Voy. COURTAUD. —
Ragots, au pl., bavardages insigni-
fians, ياوه *ı̄avè*, بوش لاقردى *hoch*
lāqyrđi, عشيآت *'abceı̄āt*. — Faire
des ragots, ياوه سويلمك *ı̄avè seuı̄-*
lemek, كوهزه لك *guevèzèlik it*.

RAGOTER, v. n. pop. Voy. MUR-
MURER.

RAGOUT, s. masc., mets composé
d'ingrédients, تربيه لو طعام *terbielu*
tha'ām, قاورمه *qāvourma*, بخنى
ı̄akhni, t.; طعام متبيل *tha'āmi mu-*
tebbil, a. — Ragoût, au fig., ce qui
excite les désirs, لذت وپريجي -
لذت *lezzet vı̄rı̄đji*, ارتوريجي
arturı̄đji, لذت *lezzet*, مهيج اللذة *mahcüd*
ul-lezzet.

RAGOUTANT, E, adj., qui ragoûte,
اشتها ارتوريجي *ı̄chtihā arturı̄đji*,
a.-t.; مهيج الاشتها *muheı̄ı̄đj ul-*
ı̄chtihā, لذيد *lezı̄z*, a. — Au fig.,
qui flatte, qui est agréable, كوكله
gueuñulè khoch guetur,
مرغوب *merghoub*, ا.؛ دلارا *dilārā*,
دلپسند *dilpecend*, p. — Une figure
ragoûtante, چهره دلارا - مرغوب
ı̄chehrè dilārā, merghoub.

RAGOUTER, v. a., remettre en ap-
pétit, اشتها وپرمك - كتورمك
ı̄chtihā vı̄rmek, gueturmek. — Fig.
et fam., exciter le désir, استكي
ı̄stegui qyndurmaq. — Se
ragoûter, retrouver le goût, l'appétit,
كسب *ı̄chtihā boulmaq*, اشتها بولق
kesbi ı̄chtihā it. — Réveiller

le désir, استك قندرمق *ı̄stek qyn-*
durmaq, تهبيج اشتياق *tehiđji*
ı̄chtı̄āq it.

RAGRANDIR, v. a., بيوتمك
büütmeq, t.; توسيع *tevsı̄' it*, a.-t.

RAGRÉER, v. a., unir les parements
d'un mur en y repassant le marteau,
پر داخلماق *perdākhlamaq*, t.;
تهليق *temlı̄s, temlyq it*,
a.-t. — Rajuster, réparer, دوزلمك
duzeltmek, اويدروب يرلشدرمك
ouı̄douroup ı̄erlechturmek. — Sup-
pléer à ce qui manque, allonger une
chose en y attachant une autre, اكليك
eklemek, الحاق *ı̄lhāq it*.

RAGRÉMENT, s. m., پر داخلمه
perdākhlama, t.; تهليس *temlı̄s*,
تمليق *temlyq*, a. Voy. RAGRÉER.

RAGUSE, ville et ancienne républi-
que de ce nom, l'ancienne Épidaure,
دوبره ونديك *dobra venedik*.

RAGUSAIS, E, s., دوبره ونديكلو
dobra venediklu.

RAIDIR, v. a. Voy. ROIDIR.

RAIE, s. f., trait tiré du long avec
une plume, چيزكي *tchı̄zgui*, -
چيزي *tchı̄zy*, t.; خط *khathth*, pl. a.
خطوط *khouthouth*, سطر *sathr*. —
Ligne sur les étoffes, چموق *tchy-*
bouq. — Étoffe à raies, چبوقلوقماش
tchybouqlu qoumāch. — Tirer une
raie, برخط چكمك *bir khathth*
ı̄chekmek. — Sillon, اولك *evlek*. —
Séparation des cheveux qui se fait
sur le haut de la tête, مفرق الشعر
mefraq uch-cha'r, مفرق *mifraq*.

RAIE, s. f., poisson de mer plat,
كدي بالغي *kedi bālyghy*, t.

RAIFORT, s. m., تورب - تورب

tourp, vulg. *troup*, یسبان تورپسی *ībān tourpou*, t.

RAILLER, v. a., plaisanter quelqu'un, le tourner en ridicule, ذوقلنهك *zevqlenmek*, مسخره لغه المق *maskharalygha almaq*, t.; استهزا *istihzā* it. — Railler, et Se railler, badiner, خوراطه *chorātha* it, شقه *chaqa* it, لطيفه *lathīfē* it, a.-t.

RAILLERIE, subs. fém., moquerie, ذوقلنمه *zevqlenmē*, t.; استهزا *istihzā*, a. — Plaisanterie, شقه *chaqa*, خوراطه *chorātha*, لطيفه *lathīfē*, هزل *hezl*, pl. a. هزليات *hezliāt*; مزاح *mezāh*, مهازحة *numāzahat*, pl. مهازحات *mumāzehāt*.

RAILLEUR, SE, s., ذوقلنيجى *zevqlenīdji*, t.; مستهزى *mustehzi*, a.

RAINE, RAINETTE, s. f., espèce de grenouille dite la verte, يشيل قربغه *īechīl qyrbagha*, t.

RAINETTE, s. f., sorte de pomme, قرخ الما *bir nev'y elmā*, ferrukh *elmā*, et vulg. فريك *ferīk*.

RAINURE, s. f., كرتك *kertik*, قازيش *qāzīch*, t.; حرة *huzzet*, a.

RAIPONCE, s. f., plante potagère, قاز اياق كوكى *qāz aiāq keuku*, t.; قمع القاق *qama' ul-qāq*, a.

RAIS, s. m., تکرلک پرمغى *tekerlek parmaghy*, تکرلکک ديشى *tekerleguñ dīchi*, t.

RAISIN, s. m., اوزوم *uzum*, ouzoum, vulg. *üzum*, t.; عننب *'yneb*, pl. a. انكور *'anāb*; انگور *enguīour*, p. — Une grappe de raisin, اوزوم سالقىمى *uzum sālqymī*. — Un grain de raisin, اوزوم داندهسى *uzum*

dānēci. — Raisin muscat, مسکت *misket uzumī*. — sec, قورومى *qourou uzum*. — de Corinthe, كشمش *kechmich*. — Raisin de renard, plante, ايت اوزمى *it uzumu*.

RAISINÉ, s. m., پکمز *pekmez*, اوزم *uzum retcheli*, t.

RAISON, s. f., faculté intellectuelle qui distingue l'homme de la bête, عقل *'aql*, *'aqyl*, a.; اوص *ous*, t.; هوش *houch*, p.; ادراك *idrāk*. — La raison humaine, عقل بشر *'aqli becher*. — Parler raison, عاقلانده *'āqylānē seuilemek*. — Raison, bon sens, bon usage de la raison, عاقلولوق *'āqyllulyq*, درایت *dirāiet*. — En t. de métaphysique, être de raison, ce qui est impossible,

خال خيال *khaiāli mouhāll*. — Ce qui n'existe que dans l'imagination, صورت وهميه *soureti vehmīē*.

Raison, droit, équité, justice, حق *haqq*, عدل *'adl*, صواب *sevāb*. — Il a raison, حقى وار *haqqy vār*, حق *haqq* انكدر

raison, en parlant du prix excessif d'une marchandise, بهاسى انصافدن *behāci insaften khāridj*. — Raison, satisfaction sur quelque chose qu'on demande, حق احقاق *ihqāqy haqq* حق ترضيه *haqqy terzīē*. — Tirer raison, حقی ترضيه *istīfāi haqqy terzīē* it. — Demander raison, demander compte, حساب *hyçāb istemek*. — Rendre raison, rendre compte, حساب *hyçāb vīrmek*. — En t. de mar., raison, ration, تعيينات *ta'ii-*

nāt. — Raison, preuve par discours, par argument, دليل *delil*, pl. a. دليل *delāil*; برهان *burhān*, pl. برهين *berāhīn*. — Forte, puissante raison, دليل قوي *delili qavi*. — Raison, sujet, cause, motif, سبب *sebeb*, pl. a. اسباب *esbāb*; موجب *moudjib*; علت *'y'let*, pl. علل *'y'let*. — Pour quelle raison? نه سبب *nē sebebtēn*. — Sans raison, بلا موجب *bilā moudjib*. — Raison, en t. de mathém., rapport d'une quantité à une autre, قياس *qyās*. — Raison double, composée, قياس مكرر *qyāci mukerrer tā murekkeb*. — A plus forte raison, دبلک *di-belik*, برقات دخي *bir qāt dakhy*, بطريق الاولى *betharīq ul-oula*. — A raison, en raison de..., à proportion, كوره *gucurē*, ايله قياس *qyās ilē*, قياسا *qyācen*.

RAISONNABLE, adj. com., doué de la raison, اوص صاحبى *ous sāhybi*, t.-a.; ذوق عقل *zou 'aql*, عاقل *'āqyl*, ناطق *nāthyq*. — Animal raisonnable, ناطق *hāivāni nāthyq*. — Raisonnable, juste, équitable, منصف *haqqāniictlu*, مونسف *mounsif*. — Des prétentions raisonnables, مطلوبات منصفانه *muthloubāti mounsifānē*. — Convenable, مناسب *munācib*. — Au-dessus du médiocre, خيايجه *khaī-tidjē*, هب ايو *hep ciu*, کافی *kiāfi*.

RAISONNABLEMENT, adv., conformément à la raison, عاقلولوق ايله *'āqyllulyq ilē*, a.-t.; اوصالوجه *ous-loudjē*, اوصالوق ايله *ousloulyq ilē*.

t.; عاقلانه *'āqylānē*. — Parler raisonnablement, عاقلانه سويلمک *'āqylānē seuilemek*. — Raisonnablement, convenablement, يوللو ووجهله *iollu vedjhilē*, اوزره مناسبى *munācibi uzrē*, وجه لاييق اوزره *vedjhi lāiq uzrē*, كما هو اللايق *kemā huvellāiq*. — D'une manière au-dessus du médiocre, passablement, خيايجه *khaī-tidjē*, هب ايوجه *hep ciudjē*, خيلى *khaīli*, وافيا *vāfiēn*.

RAISONNÉ, E. adj., دوشنلمش *duchunulmush*, t.; مدلل *mudellil*, مبرهن *muberhen*, a.

RAISONNEMENT, s. masc., faculté, action de raisonner, قوت فکر *fikr*, متفكره *qouvveti mutefekkirē*, a. — Raisonnement profond, فکر عميق *fikri 'amīq*. — Considération, ملاحظه *mulāhaza*, pl. a. ملاحظات *mulā-hazāt*; مطالعة *muthāla'at*, pl. مطالعات *mouthāla'āt*. — Argument, برهان *delil*, دليل *qyās*, *burhān*. — Un raisonnement juste, مطالعة صحیحه *mouthāla'aī sahīha*. — faux, مطالعة باطله *mouthāla'aī bāthylē*.

RAISONNER, v. II., faire usage de sa raison, دوشونمک *duchunmek*, اعمال فکر - تفکرا *fikr, tefekkur it*, صرف ذهن ا *i' mālī fikr it*, تفکرا *sarfi zihni it*, a.-t. — Raisonner juste, صحیحاً تفکرا *sahīhen tefekkur it*. — Juger d'une chose. قياس *qyās it*. — Alléguer des raisons pour appuyer une opinion, سرد دلایل ايله *serdi delāil ilē mubāhaci it*, اعتقادینى تاييد ا *i'tiqādiini tēciid*

it, *mudjādelē it*. — Discourir de bon sens, *تکلم ا عاقلانه سوبلهک - 'āqylānē seuilemek, tekellum it*. — Alléguer des excuses, *بهبانه بولوق behānē boulmaq*.

RAISONNEUR, SE, s., مناسبستزيره *munācibetsyz ierē seuilēdji*, *بهبانه ارابجی behānē urādjī*, a.-t.

RAJEUNIR, v. a., rendre la jeunesse, la fraîcheur, *یکیدن کنجلیک iēnīden guendjlik virmek*, *تجدیدد هالنه دوندرمک hālina deundurmek*, t.; *اعاده tedjdīdi chebāb it*, *ایبراث i'ādēi chebāb it*, *یراوت irāci therāveti djedīdē it*. — Cette bonne nouvelle l'a rajenni, *بو خبر مسرت اثر کندویه bou khāberī mecerret ecer guenduūē moudjib hāiāti tāzē olmuchtur*.

RAJEUNIR, v. n., redevenir jeune, reprendre l'air et la vigueur de la jeunesse, *کنجلینمک guendjlenmek*, *تازه لنمک guendj ol, tāzēlenmek*, t.; *حال شبابه رجوع ا hāli chebābē rudjou' it*, *کسب طراوت kesbi therāveti djedīdē it*, *کسب حیات تازه kesbi hāiāti tāzē it*.

RAJEUNISSEMENT, s. m., تازه لنمه *tāzēlenmē*, *یکیدن تازه لنمه iēnīden tāzēlenmē*, *کنجلیک guendjlik*, t.; *طراوت chebābi djedīd*, *تجدیدد tharāveti djedīdē*, a.; *نوو nev djuvāni*, p.

RAJUSTER, v. a., raccommo-der,

یکیدن *rajuster de nouveau, iēnīden duzeltmek, ouīdourmaq*, *دوزلمک - اویدرمق iēnīden duzmek*, t.; *تکرار رابطیه tekrār rābithāiē qomaq*, تنظیم *tanzīmi kemā kiān it*, *مجددًا اصلاح ا mudjeddeden yslāh it*.

RALE, ou RALEMENT, subs. masc., *خوردامه khyrildi*, *حشرجه hachradj*, *حشرجه hachradjat*, a. — Le rāle de la mort, *حشرجه موت hachradjai mevī*, a.

RALENTIR, v. a., rendre plus lent, *کجکدرمک eīglendurmek*, *کوشتمک guevchetmek*, *اغرلشدرمق aghyrlachturmaq*, t.; *عوق و تاخیرا 'avq u tēékhyr it*, *فتور کتورمک futour gueturmek*. — Ralentir sa marche, *مشی و حرکتنی mechi vu hareketini aghyrlachturmaq*. — Au fig., *ایراث irāci kesr, futour it*. — Ralentir le zèle, *غیرتنه bir kimesnēnuū ghāiretinē moudjibi kesr u futour ol*. — Se ralentir, *کوشتمک guevchenmek*, *کجکمک guedjilmek*, *اغرلشوق aghyrlachmaq*, *کسب فتور kesbi futour, inkiqār it*. — Au fig., *س'apaiser, s'affaïsser, قرلمق achāghylanmaq*, *تنزل ا qyrilmaq*, *کسب فتور - تهنزل ا kesbi futour, tenezzul it*. — Ce mouvement s'est ralenti, *شو حرکت کسب chou hareket kesbi bethā'et imichtur*.

RALENTISSEMENT, s. m., diminution de mouvement, كجكجه *guedjikmè*, اغرلشيه *aghyrlachma*, t.; بطائت *bethā'et*, a. — Au fig., relâchement, كوشكلك *gucvcheklik*, فتور *futour*, قيرلنه *qyrilma*, تنزل *tenezzul*, تراخي *terākhy*.

RALER, v. II., خراق *khyrlamaq*, خورنلامق *khortladāmaq*, خورنلامق *khortlāmaq*, t.

RALLIEMENT, s. m., برکدرمه *birikturmè*, t.; تجمع *djem'*, تجمع *tedjemmu'*, a. — Le ralliement des troupes, پریشان اولمش *eskerk*, بيرکشمي *perichān olmuch 'askeruñ birikmeci*, اجتماع جيوش منهنزمه *idjtimā'y djuñouchi munhezimè*. — Le mot de ralliement, عسکرک اجتماع *eskerk mi'ād ul-idjtimā'*.

RALLIER, v. actif, rassembler, برکدرمک *birikturmek*, t. — des troupes, پریشان اولمش *eskerki tekrār djem' it*. — En t. de mar., rallier un navire au vent, le mettre au vent, کهي بي روزگار طرفنه اويدرمق *guemü rouzguiār tharafina ouïdourmaq*. — Se rallier à la terre, s'en rapprocher, قرهيد ياقلشمق *qaraič iäqlachmaq*, قرهيه تقرب ا *qaraič teqarroub it*. — Se rallier, جمع او *djem' ol*, اولنمق *olounmaq*. — Rallié, e, جمع اولنمش *birkmich*, جمع *djem' olounmich*; مجتمع *mudjtemi'*.

RALLONGEMENT, s. m., اوزاتممه *ouzatma*, t.; تطويل *tathvîl*, a.

RALLONGER, v. a., اوزاتمق *ou-zütmaq*, t.; تطويل ا *tathvîl it*, a.-t.

RALLUMER, v. a., يکيدن ياقهق *icünden iāqmaq*, thoutouchturmaq, t.; مجددا اشعال *- mudjeddeden ich'āl, iqād it*, a.-t. — Au fig., rallumer le feu de la guerre, مجددا اشعال نائرة حرب *mudjeddeden ich'ālī nāirèi harb u qytāl it*. — Se rallumer, يکيدن ياقهق *icünden iāqmaq*, thoutouchmaq, مجددا *mudjeddeden ichi'āl ol*. — Rallumé, e, طوتشمش *icünden thoutouchmuch*, مجددا *mudjeddeden muchte'al, muteveqqyd*.

RAMĀDAN, ou **RAMAZAN**, s. masc., mois arabe consacré au jeûne, ماه رمضان *māhi ramazān*, a.

RAMADOUER, v. actif, تکرار *tekrār iounouchātmaq*, تکرار يهوشاتيق *tekrār dādāndurmaq*, t. — On dit mieux Amadouer, تليل *- tehdin a*, اوتنمق *āvoutmaq*, تلهدين *ta'lîl, tehdin it*. — Se ramadouer, تکرار يهوشانيق *tekrār iounouchānmaq*, يکيدن دادانمق *icünden dādānmaq*.

RAMAGE, s. m., chant des oiseaux, قوش اوتمهسي *qouch eutmèci*, چيولدي *tehivildi*. — Rameaux, branchages, اشاج داللي *aghādj dälleri*, دال *dāl*, t.; اغصان *aghsān*, a.

RAMAGER, v. n., chanter, en par-

lant des oiseaux, قوش اوتمک *qouch eutmek*, قوش چوبلدامق *qouch tehivıldāmaq*, t.

RAMAIGRIR, v. a., rendre plus maigre de nouveau, يکيدن اربقلاشيق *ieñiden arıqlatmaq*, يکيدن زبونلشيق *ieñiden zabounlatmaq*, t.; مجدداً *muğdada*, اھزال *muğzedden ihzāl*, *izmār it*, تکرار تعجیفي *tekrār ta'djif it*. — v. n., redevenir maigre, يکيدن اربقلاشيق *ieñiden arıqlanmaq*, يکيدن زبونلشيق *ieñiden zabounlanmaq*, اھزال *kesbi huzāl it*.

RAMAS, s. m., assemblage de choses de peu de valeur, يغبين *ıghyn*, گومە *gumè*, t. — En parlant des personnes et des choses, بركنتي *bir-kinti*, اجتماع *dirinti*, دي-رنتي *idjtimā'*, هباشة *hubāchet*.

RÂMASSE, s. f., sorte de traîneau. Voy. TRAÎNEAU.

RAMASSÉ, e, adj., trapu, vigoureux, بوطر *bodour*, دنج *dindj*, كوجلو *thynqāz boudour*, قوتلو *gudjlu qouvvetlu*, t.

RAMASSER, v. a., faire un assemblage, ديغمق *ıghmaq*, ديبرمک *dir-mek*, ديوشورمک *dıvchurmek*, t.; جمع *djem' it*, و تحصيل *djem' u tahsıl it*, a. — Ramasser avec la pelle, کورومک *keurumek*. — Relever, قالدرمىق *qāldurmaq*, يردن قالدروب الميق *ıerden qāldurup almaq*, الشقاط *iltiqāth it*. — Réunir, assembler ce qui est éparé, پراکنده اولمش شيليري *perākendè olmich cheileri* جمع

djem' it. — Ramassé, e, rassemblé, ديوشورلش *dıvchurilmich*, جمع *djem' olounmuch*, مجتمع *mudjtemi'*. — Se ramasser, se réunir, بركمک *birikmek*, بريره کلمک *bir ierè guelmek*, جمع *djem' ol*. — Se relever, قالمق *qālmaq*. — Se replier, چوملمک *çömlmek*, تچهولمک *techeumelmek*.

RAMASSEUR, s. m., ديوشورچي *dıvchurıdji*, t.; جمع *djem' idıdji*, a.-t.

RAMASSIS, s. m., ديبرنتي *dirinti*, يغبين *ıghyn*, t.; اجتماع *idjtimā'*, جمع *medjma'*, a.

RAMAZAN, s. m. Voy. RAMADAN.

RAMBOUR, s. m., بر نوع ابري الما *bir'nev'y iri elmā*, t.

RAME, s. f., aviron, کورک *ku-rek*, t.; مقداق *myqdāf*, pl. a. مقاديق *maqādıf*. — Tirer la rame, کورک چکمک *keurek tehekmek*. —

Manier la rame, اعمال مقداق *i'māti myqdāf it*. — Rame, branchage que l'on plante en terre, دالجغز *dāl-djaghaz*, هرک *boudādıy'q*, بوجاق *herek*. — Rame de papier, vingt mains, بر طوب کاغد *bir thop kiāghyd*, کاغد طوبي *kiāghyd thopi*.

RAMEAU, s. m., branche d'arbre, انجه دال *dāl*. — Petite branche, دال *indjè dāl*, چبوق *tehybouq*, t.; غصنة *ghousnet*, pl. a. غصون *ghouçoun*. — Le dimanche ou la fête des Rameaux, قامش بيرامي *qāmich baırāmi*, عيد الشعانيين *'yd ech-cha'anın*. — Au fig., rameau, branche, شعبة *cha'bet*, pl. a. شاب *çy'āb*. — Cette artère se divise en plusieurs

rameaux, بو شربان شعب کثیره یه
bir birlerîne guîrichmich dällar. —
Branches coupées avec leurs feuilles,
تازه بیرانی ایله کسلش اغاج داللی
täzê îaprâghy itê kecilmich aghâdj
dälleri.

RAMÉE, s. f., assemblage de ra-
meaux, بر برلرینه کیرشیش داللی
bir dakhy du-
zeltmek, مجدداً اصلاح ا
muljedden
y'slâh it.

RAMENDER, v. a., retoucher un
ouvrage pour le remettre en bon état,
بر دخی دوزلمک
bir dakhy du-
zeltmek, مجدداً اصلاح ا
muljedden
y'slâh it.

RAMENER, v. a., amener de nou-
veau, بر دخی کنورمک
bir dakhy gueturmek, t. — Faire
comparaître de nouveau, مجدداً
مجددداً احصار ا
muljedden y'hzâr it, a.-t.
— Faire revenir avec soi, برابر الوب
berüber alup gueturmek.
— Remettre à l'endroit d'où l'on était
parti, کیرو کنورمک
guîru guetur-
mek, ارجاع ا
irdjâ'
it. — Au fig., ramener à la vraie foi,
طریق حقّه اعاده ایتدرمک
tharîqy
haqqa i'âdê itturmek. — Ramener
quelqu'un, le faire revenir de son
emportement, calmer, adoucir, بر
کسنه نك طارغئغنی یاوشلندرمق
bir kimesnênû dhârghynlighyni ü-
vachlandurmaq, تسکین غضب ا
teskîni ghazab it.

RAMEQUIN, s. m., sorte de pâtis-
serie au fromage, پینیرلو بورک
peînîrlu beurek, t.

RAMER, v. n., tirer la rame,
کورک چکمک
keurek tchekmek.

RAMER, v. a., soutenir des pois

مرك ایله طیاندرمق,
herek itê dhaîândurmaq, t. — Ramé, e,
طیاندرلمش
dhaîândirilmich. — Bou-
let ramé, مقص کله
maqass kullê.

RAMEREAU, s. m., بیانی کو کر حین
tabâni gueüerdjîn palâzy, t.

RAMEUR, s. m. masc., کور کجی
keu-
rekdjî, t.

RAMEUX, se, adj., داللو
dallu,
بوداقلو
boudâqlu, t.

RAMIER, s. m., تخته کو کر جینی
takhta gueüerdjîni,
اوکیک
eu-
gucik, t.

RAMIFICATION, s. f., division en
plusieurs rameaux, داللمه
dallama,
تشعیب
cha'belenmê,
تعب
tech'îb, a. — La
ramification des artères, شرایینک
charâînûn cha'belen-
meci. — En parlant d'une science,
بر فرع
fer', pl. a. فروع
furou',
فروع ا
furou'ât.

RAMIFIER (Se), v. pron., دال
dâl, بوداق صالمق
boudâq sâlmaq,
تعب
cha'belenmek, a.-t.;
تقرع ا
te-
ferru' it.

RAMILLES, s. f. pl., چالی چربی
tehâli tchirpi,
اوافق چالی دمتی
oufâq tehâli demati, t.

RAMINGUE, adj. com. Cheval —,
هارین
hârîn.

RAMOINDRIR, v. a., اکسلمک
eksilmek, t.;
تقلیل ا
taqlîl it,
تنقیص ا
tenqys it, a. — Se ramoin-
drir, کوچکنمک
eksilmek,
کوتچکنمش
kutchuklenmek. — Ramoindri, e,
اکسلمش
eksilmich,
تقلیل اولمش
kutchuklenmich,

taqlil olmich, ناقص nāqys.

RAMOITIR, v. a., بردخی bir dakhy اصلاتمق - یاش ا *bir dakhy yslāt-maq, iāch it, t.*; تلبیل *teblil it, a.-t.*; نملتهک *bir dakhy nemletmek.*—Ramoiti, c, یاش *iāch,* اصلانمش *bir dakhy yslān-mich,* مبلل *mubellil,* مبلول *mebloul.*

RAMOLLIR, v. a., یوه-وشاتمق *ioumouchātmaq,* یومشتمق *ioumchatmaq, t.*; ایراث *telūin it,* تلپین ا *irāci mulāietmet it, a.*—Ramollir le courage, کوشتمک *güevchetmek,* غیرتی *ghāireti kesmek,* فتور کتورمک *futour-güeturmek.*—Se ramollir, یومشانمق *ioumchānmaq,* نمکین *nemguin ol.*—Au fig., faiblir, کوشنهک *güevchenmek,* غیرتی غایب ا *ghāireti ghāib it.*

RAMONER, v. a., اوجاق سپورمک *odjāq supurmek,* باجا سلمک *bādjā silmek, t.*

RAMONEUR, s. masc., اوجاق *odjāq supuridji, t.*

RAMPANT, e, adj., qui rampe, سورتین *surtunen, t.*; دباب *debbāb,* داب *dābb, a.*—Animal rampant, ییر یوزنده سورتین حیوان *ier iuzundē surtunen haivān.*—Rampant, en parlant des plantes, ییر اوزرنک *ier uzerindē iāvilān.*—Au fig., bas, vil, méprisable, الچق *altchaq,* خور *zēlil, khor.*

RAMPE, s. f., suite des marches d'un escalier d'un palier à l'autre, نردبان *nerdubān beutmēci.*—Balustrade à hauteur d'appui le long d'un escalier, نردبان طریزانی

nerdubān thrabezāni.—Balustrade en général, پرمقلق *parmaqlyq.*—Pente douce dans les jardins, les places fortes, etc., یوقوش - یوقیش *iouqouch, chiv.*—Au fig., rampe d'une colline, انیش یولی *enich ioli,* یوقوش *iouqouch,* نشیب *nechib.*

RAMPEMENT, s. m., سورتنش *surtunich,* ییر اوزرنده سورتنه *ier uzerindē surtunmē, t.*; دبیب *debib, a.*

RAMPER, v. n., se traîner sur le ventre, سورتنهک *surtunmek,* سورکنمک *suruklenmek.*—Au fig., être dans un état abject et humiliant, فقر و فاقده او *faqr u fāqada ol.*—Ramper, s'abaisser excessivement devant les grands, الچقلمق *altchaqlanmaq,* ندما و عطا یاننده *nudemā vu 'ouzemā iāninda irtikiābi zill u haqāret it.*—Ramper, en parlant des plantes qui s'étendent sur terre, ییر یوزنده یایلمق *ier uzundē iāilmq.*

RAMURE, s. fém., bois d'un cerf, بویوزی *gucik boinouzy.*—Les branches d'un arbre, براغاجک *bir aghādjuñ dälleri.*

RANCE, adj. com., اجترک *adjimtrek,* قوقمش *qoqmich, t.*; زنج *zinykh, a.*—Odeur de ce qui se corrompt, چورکلک قوقوسی *tchuruklik qoqoucou,* زهومت *zoumet.*

RANCIR, v. n., اجترک او *adjimtrek ol,* قوقهق *qoqmaq, t.*; کسب *kesbi zoumet it, a.-t.*

RANCISSURE, RANCIDITÉ, s. fém., قوقمه *adjimtreklik,* چورکلک *tchuruklik, t.*; زهومة *zoumet,* زناخة *zinākhā, a.*

RANÇON, s. f., prix que l'on donne pour la délivrance d'un captif, اسير اسيرك تهنني ادا ا, *ecîr behâci, a.* — Payer rançon, اسيرك تهنني ادا ا *ecîr behâci, a.* — Rançon pour la relâche d'un navire capturé, اسير اولش كمينك اطلاقنه بدل معلوم النان ثمن معلوم *ecîr olmuch guemî-nuñ ythlâqynê bedel alinân semeni ma'loum.*

RANÇONNEMENT, s. m., exaction, ظلم *zoulm, a.*; سلب اموال *selbi emvâl, a.*; اقچه ديوشمه سي *aqchê dev-chirmêci, t.*

RANÇONNER, v. a., mettre à rançon, اسير اولش ايله تخليص ا *aqchê ilê takhlîs it.* — En parlant d'un bâtiment de guerre ou d'un corsaire qui relâche un navire qu'il a pris moyennant une certaine somme, اسير اولش بازركان سقينه سني فديه اخذ ايله آزاد *ecîr olmuch bâzyrguiân sefînecini fdîê akhz ilê azâd it.* — Au fig., exiger plus qu'il ne faut et au-delà du prix, دكر بهاسندن زياده استمك *deîer behâcinden zîâdê istemek.*

RANÇONNEUR, SE, s., زور ايله پاره *zor ilê pâra alîlji, a.*

RANCUNE, s. f., كين *kîn, p.*; عداوت *gharaz, hyqd, a.*; دوه كينليلك *devê kînlîlik.* — Garder rancune, كين غرض طونمق *kîn thoutmaq, a.*; دروننك كين *gharaz thoutmaq, a.*; باغلمق *derounîndê kîn bâghlamaq.*

RANCUNIER, ÈRE, adj., كينلو *kînlu, t.*; دوه كينلو *gharazlu, a.-t.*; غرضلو *gharazlu, a.-t.*

devê kînu, kîn thoutmaq, a.; كينه دار *hayoud, kînedâr.*

RANG, s. m., ordre de choses sur une même ligne, صق *syra, t.*; صفق *saff, pl. a.*; صفوف *soufouf; sathr, pl.*; سطور *southour.* — Un rang de soldats, بر صفق عسكر *bir saff 'asker.* — Mettre en rang des soldats, صق عسكري صفق باغلمق *'askeri saff saff bâghlamaq.* — Se mettre en rang, صفق - صفقر بغلمق *saff, saffler bâghlamaq.* — Rang, rangée, انجو *dîzy.* — de perles, ديزي *dîzy.* — Ordre, distribution entre les choses, مرتبه *merdebê, pl. مراتب merâtib.* — Rang d'ancienneté, قدم زمان *qydmî zemân mertebêci.* — Rang, dignité, grade, پایه *pâie, rutbê, pl. رتب rutub.* — Rang élevé, éminent, رتب عالیه *rutbê 'âlîê.* — Rang, nombre, عدد *'y dâd.* — Au rang des saints, اوليای كرام *evliâi kirâm 'y dâdîne.* — Rang, classe, étage, degré, طبقه *thabaqat, pl. طبقات thabqât.* — Des gens du plus bas rang, de bas étage, طبقه سفلا آدمير *thabaqaî su-felâ âdemler.*

RANGÉE, s. f., صق *syra, t.*; صفق *saff, pl. a.*; صفوف *soufouf; sathr, pl.*; سطور *southour.* — Une rangée de maisons, بر صق خاندر *bir syra khânêler.*

RANGER, v. a., mettre dans un certain ordre, ديزمك *dîzmek, t.*; دوزمك *duzmek, t.*; ترتيب *terîtb*

it, اوزره قومق *tertib uzre qomaq*, نظامله ق *nizāmlamaq*, تنظيم ا *tanzīm it*, a.-t. — Mettre chaque chose à sa place, برلو بیرینه *ierlu ierine qomaq*, يرلشترمک *ierlechturmek*. — Ranger une armée, une troupe, عسکر صق قومق *askeri saff saff qomaq*, تصفیق ا *tasfif it*. — Mettre au rang, صره سنه *syracine qomaq*. — au nombre, عد ا *sāīmaq*, صایمق *add it*. — En t. de mar., ranger la côte, la terre, بر شهرى تحت اطاعتنه *qaii syra guitmek*. — Au fig., ranger une ville sous sa domination, ادخال ا *bir chehri tahti ithā'atinē idkhāl it*. — Ranger, mettre de côté, بر طرف ا *ber tharaf it*. — Faire faire place, crier gare, صاولتمق *sāvoulmaq*. — Se ranger, s'écarter pour faire place, چکلمک *tchekilmek*, صاولق *sāvoulmaq*. — Se ranger autour de..., اطرافنه دیزلمک *ethrāfinē dīzylmek*. — Se ranger sous les étendards d'un prince, d'un parti, بر کمنه نك رأینده تبعیت ا *bir kimesnēnuñ rēinē teb'iat it*. — Rangé, e, نظاملو *dtzylmich*, دیزلمش *nizāmlu*, مرتب *mountazem*, مرتب *murettēb*.

RANIMÉR, v. a., rendre la vie, يسکيدن جان *diriltmek*, دیرلتمک

ویرمک *ieñiden djān virmek*, t.; حیات تازه ویرمک *haiāti tazē virmek*, احیا ا *ihā it*, a.-t. — Rendre l'activité, جان ویرمک *djān virmek*. — Au fig., réveiller les sens assoupis, اویاندرمق *ouīāndurmaq*, ابقاظ ا *iqāz it*. — Redonner du courage, یورکلندر مک *ieñiden iureklendurmek*, قلب ا *taqvīci qalb it*. — Ranimer la colère, تجدید غضب ا *tedjdīdi ghazab it*. — la conversation, صحبتی *sohbēti tazelendurmek*. — Donner au teint des couleurs plus vives, تازه لیک کتورمک *tazēlik gueturmek*, جلا ویرمک *djilā virmek*. — Se ranimer, دیرلمک *dirilmek*, حیات تازه ایلماق *aiłmaq*, بولق *haiāti tazē boulmaq*. — Reprendre courage, غیرتلمک *ieñiden ghairetlenmek*.

RANINE, ou RANULAIRE, adj. com., t. d'anat., se dit des veines et des artères qui sont sous la langue, دل التنده اولان عروق وشرایین *dil altindē olān 'ourouq u cherāün*, t.-a.

RAPACE, adj. com., ardent à la proie, en parlant des oiseaux, یزتیجی *irtīdji*, شکاره صالیجی *chikiārē sālıdji*, حرص ابله قاورا یتیجی *hyrs ilē qāvraūdji*, حریص الخطف *haris ul-khathf*, a. — Au fig., un homme rapace, enclin à la rapine, چاقور *tehāqyr pentchēlu*, قاورا یوب *qāvraūp qāpīdji*, خپوس *qāvraūp qāpīdji*, کهابوس *khabous*.

RAPACITÉ, s. f., avidité de l'oiseau qui se jette sur sa proie, یزتیجیلک

irtidjilik, t.; حرص *khathf*, خطف
 على الاختطاف *lyrs 'alel-ykhti-*
thäf, a. — Au figuré, avidité de
 ceux qui enlèvent le bien d'autrui,
 اختباس *qāpīdjilyq*, قابض
 اغتصاب *yghitiāb*, يغتصب
 غارتگری *ghāretgueri*.

RAPARIER, v. a., برکردرمک *bi-*
rikturmek, t. Voy. RÉUNIR. — Se
 raparier, v. pron. Voy. SE RÉUNIR.

RAPARIMENT, s. m., برکردرمه *bi-*
rikturmè, اویدرمد *ouïdourma*, t.

RAPATELLE, s. f., آت قبلی بزى
 ات قبلی بزى *ât qylī bezy*, حرار *harār*, t.

RAPATRIAGE, ou RAPATRIEMENT, s.
 m., اوزلاشده *ouzlāshde*, t. Voy.
 RÉCONCILIATION.

RAPATRIER, v. a., بارشدرمق
bārīchturmaq, اوزلاشدرمق *ouzl-*
lāchturmaq, t. Voy. RÉCONCILIER.
 — Se rapatrier, ا بارشقا *bārīchyq it*.

RAPE, s. f., ustensile de ménage
 pour râper, رند *rendè*, t. — Râpe à
 tabac, انفيه رندهسى *enfîè rendèci*.
 — Sorte de lime, برنوع درپى *bir*
nev'y turpu. — Grappe de raisin de
 laquelle tous les grains sont ôtés,
 اوزم سالقى چوپى *uzum sālqymī*
tcheupu.

RAPER, v. a., رندهلک *rendèle-*
mek, t. — Râpé, e, رندهلشمش *ren-*
dèlenmich. — Un habit râpé, اسکيش
 اسکيش *eskīmich bir libās*.

RAPETASSER, v. a., يمالق *īama-*
tamaq, يمالق *īamālamuq*, يمالق
 اورمق *īamā ourmuq*, t. — Rape-
 tassé, e, يمالو *īamālu*.

RAPETISSER, v. a., کوچکلتمک
 کوچکلتمک *kutchukletmek*, کوچک
 کوچک *kutchuk it*,

t. — v. n. et pron., se rapetisser,
 کوچک او *kutchuklenmick*, کوچک
 کوچک *kutchuk ol*.

RAPIDE, adj. com., qui se meut
 avec vitesse, تيز *tchāpouk*, تيز
 تيز *tiz*, t.; سريع *serī*. — Un mouvement
 très-rapide, بغايت سريع بر حرکت
 بغايت سريع *beghāiet serī bir hareket*. — En par-
 lant des eaux, زورلى اقان *zorlu*
 اقان *aqān*, سريع الجريان *serī ul-dje-*
rīān. — Un fleuve rapide, سريع
 سريع الجريان بر نهر *serī ul-djerīān bir*
 نهر *nehir*.

RAPIDEMENT, adv., avec rapidité,
 تيز *tiz*, t.; سرعتله *sur'atilè*, a.-t.;
 سريعاً *serī'au*, a.

RAPIDITÉ, s. f., تيزلىك *tizlik*,
 تيزلىك *tchāpouklik*, t.; سرعت
 سرعت *sur'at*, a. — Rapidité du mouvement,
 سرعت حرکت *sur'ati hareket*.

RAPIÉCER, et RAPIÉCETER, v. a.,
 پارچه قومق *pārtchā qōmaq*, پارچه
 پارچه يپاشدرمق - يپاشدرمق *pārtcha*
īanāchturmaq, يپاشدرمق *īāpichturmaq*, t. —
 Rapiécer un habit, لباسه تلفيق
 لباسه تلفيق *libācè telfīqy chyqqa it*. —
 Rapiécé, e, پارچه يپاشدرلشمش
 پارچه يپاشدرلشمش *pārtcha īāpichturilmich*, ملشق
 ملشق *mulaffaq*.

RAPIÈRE, s. fém., اويون قاجى
 اويون قاجى *oïoun qylydji*, t.; شيش قاجى
 شيش قاجى *chīch qylydji*, t.

RAPINE, s. fém., action de ravir,
 قاپمه *qāpma*, قاپش *qāpich*, t.;
 خطف *khathf*, خطف *khathaf*, a. — Pillage,
 غارت *ghāret*, غارت *üghmā*, يغما
 يغما *ghusb*, نهب *nehb*.

RAPINER, v. a. fam., چالمق

tchālmaq; يغمالمق *qāpmaq*, قايمق *qāpmaq*, *īaghmālamaq*, t.; *khathf* خطف ا *khathf* it, سرقت ا *sirqat it*, a.-t.

RAPPEL, s. m., action par laquelle on rappelle ceux qu'on avait envoyés en quelque lieu, معزولاً *i'ādè*, اعاده *ma'zoulèn* اولنمق رخصتی *i'ādè olounmaq roukhsati*. — Action d'appeler de nouveau, گروه دعوت *guirüè da'vet*, استعاده *istü'ülè*. — Lettres de rappel accordées aux personnes qui ont été disgraciées ou exilées; اطلاق فرمانی *ythlāq fermāni*, امر نامه *ythlāqy hāvi enr nāmè*. — Rappel militaire, manière de battre le tambour, دعوت *da'vet dhāvoulini tchālmaci*.

RAPPELER, v. a., appeler de nouveau, چاغرمق *inè tchāghyрмаq*. — Faire revenir, دوندرمك *deundurmek*, كيرو دوندرمك *guiru deundurmek*, گيرو دوندرمك *guiru gueturmek*, t.; ارجاع - اعاده ا *irdjā'*, *i'ādè it*, a.-t.; گروه چويرمك *guiru tchevirmek*. — Faire revenir ou rentrer en grâce ceux qui ont été disgraciés ou exilés, عفو ا *afv it*, اطلاق ا *ythlāq it*. — Faire revenir quelqu'un d'un lieu où on l'avait envoyé pour remplir certaines fonctions, معزولاً اعاده ا *ma'zoulān i'ādè it*. — Au fig., rappeler à la vie, ديرلتمك *dīrltmek*, جان احياء *ihā it*, جان *djān virmek*. — Rappeler à la mémoire, خاطره كتورمك *khāthyre gueturmek*, اخطار ا *ykhthār it*, تذكرمق *āndurmaq*, اكدرمق *tezkīr it*. — Se rappeler, ايق *ān-*

maq, در خاطر ا *der khāthyr it*, خاطره كلمك *khāthyre guelmek*, تذكر ا *tezekkur it*. — Je me le rappelle, گروه خاطره *khāthyrimè guelur*, خاطر نشانمدر *khāthyr nichānumdur*.

RAPPORT, s. m., revenu, produit, کار *kiār*, گروه *guelur*, t.; ایراد *irād*, محصولات *mahsoul*, pl. a. حاصلات *mahsoulāt*; حاصل *hācyl*, pl. حاصلات *hācylāt*; عايدہ *'āidè*, pl. عوائد *'avāid*; نما *nemā*. — Rapport, récit, témoignage, تقرير *taqrīr*, اخبار *ykhbār*, نقل انها *inhā*, نقل *naql*, شهادت *deūvīrich*, ديويرش *chēhādet*, شاهدلك *chāhidlik*. — Rapport écrit au souverain, aux magistrats, etc., تلخيص *telkhy's*, تقرير *taqrīr*, عرض *'arz*. — Faire un rapport, تلخيص ا *telkhy's it*. — Rapport, délation, accusation, غمازلق *gham-māzlyq*, غمز *ghamz*, نقل *naql*, نقل *naqli kelām*. — Faire de faux rapports, خلاف انها *khylāfi inhā it*, كاذباً نقل كلام ا *kiāziben naqli kelām it*. — Exposition d'un procès, دعوا تقریری - بيانی *da'vā taqrīri, beāni*. — Rapport, plainte, شکایت *chikiāiet*. — Selon le rapport des médecins, تقريرينه كوره *ethibbānuñ taqrīrīnè gueurè*. — Rapport, compte-rendu d'une chose dont on est chargé, اعلام حال *i'lāmi hāl*, ياقتشلق *ifādèi hāl*. — Rapport, convenance, conformité, اوغبونلق *ouighoun-louq*, موافقت *muvāfaqat*, مطابقه *monthābaqat*. — Rapport, liaison des

choses entre elles, analogie, مناسبت *munācebet*, علقه *'alāqa*, جهت *djeheti munācebet*. — Rapport d'amitié, relation sociale, اشتغال *āchinālyq*, الفت *ulfet*. — Rapport, relation des choses à leur fin, نسبت *nisbet*. — Par rapport, selon le rapport, نسبت ایله *nisbet ilè*, نسبت *nisbeten*. — La terre est petite par rapport au soleil, ارض شمسه نسبت ایله اصغر دردر *arz chemsè nisbet ilè asghardur*. — Par rapport à lui, انون حقتنه *anuñ haqqyna*. — Il ne fait rien que par rapport à lui, هر نه ایشلر ايسه نفسنه نسبت *her nè ichler iça nefsinè nisbet ilè ichler*. — Par rapport, par comparaison, نظراً *nazaren*. — Sous plusieurs rapports, وجوهله *vudjough ilè*. — Sous tous les rapports, من کل الوجوه *min kullil-vudjough*. — Rapport, en t. de mathém., قياس *qyās*. — Rapports d'estomac, ventosités, اړوغ *gucërmè*, اړوغ *arough*, اړوغ *ourough*. — Rapport, en parlant des choses rapportées, ajoutées, صکره دن *soñradan gueturilmich*, نقل اولنمش *naql olounnich*. — Terres de rapport, صکره دن کتورلمش *soñradan gueturulmich* *thoprāq*.

RAPPORTABLE, adj. com., میراثه *mirācè mutè'at-lyq*, *makhsous*, a.-t.

RAPPORTER, v. a., reporter une chose au lieu où elle était, کيرو *guïru guturmek*, کيرو *guïru mahalline qomaq*,

کيرو محله وضع *guïru mahalline vaz' it*, رد و اعاده *redd u i'ādè it*, a.-t. — Apporter avec soi d'un endroit dont on revient, برابر الوب کتورمک *berāber alup gueturmek*. — Rapporter des terres, نقل ايتدرمک *thoprāq naql iturmek*. — Rapporter, joindre, ajouter une chose à une autre, علاوه *zamn*, 'ylāvè *it*, ا *ilhāq it*, اضافه *izāfè it*, اکلمک *eklemek*. — Rapporter beaucoup de gloire d'une action, شهرت *cheuhreti* عظيمه کسب ا - تحصيل ا *'azimè kesb it*, *tahsıl it*. — Rapporter, dire, raconter ce qu'on a vu, entendu, نقل ا *naql it*, اخبار - افاده *taqrır it*, ا *ikhbār*, افاده *ifādè it*, ا *beian it*. — Rapporter fidèlement, بالصدق *bis-syđq vel-haqyqat ifādè it*. — Témoigner, rapporter comme témoin, شهادت *chehūdet u ykhhār it*. — Citer, mentionner, نقل ا *naql it*, نقل و ایراد ا *naql u irād it*. — Mentionner, ذکر ا *zikhār it*. — Alléguer, سرد و ایراد ا *serd u irād it*. — Faire des rapports, accuser, dénoncer, قولامق *qovlāmaq*, غمازلمق *qoumzoulamay*, نقل کلام ا *naqli kelām it*. — Exposer, اکلاتمق *añlātmaq*, افاده *ifādè it*. — On vous a rapporté une fausseté, خلاف *khyllāf añlāttiler*. — Rapporter, diriger vers un but, طوغرلتيق *dhoghraultmaq*, چويرمک *tchevürmek*. — Rapporter toutes ses actions

à Dieu, كافة اعمالنى جانب حقه, à Dieu, كافة اعمالنى جانب حقه, *kiäffëi a'mālini djānibi haqqa'athf u tevdjîh it.* — Rappor-
 ter tout à son profit, هر شىئى هر شىئى
 منفعت مخصوصه سنه چو برمک *her cheïi menfa'ati makhsoucëcinë tche-
 vîrmek.* — Attribuer, faire remonter
 à une origine, اسناد ا اسناد ا
 Rappor-ter l'effet à la cause, اثرى اثرى
 ععلت اصله سنه اسناد ا *eceri 'ytleli
 aslûiëcinë isnād it.* — Rappor-ter,
 produire, محصول و برمک *vîrmek,*
 محصول و برمک *mahsoul vîrmek.* — Des ar-
 bres qui rapportent de beaux fruits,
 ايو ميوه و برر اغاچلر *eïu mîvë vîrur
 aghādjlâr.* — Produire un revenu,
 ايرادى او, *irād vîrmek,* ايرادى او,
 ايرادى او *irādi ol.* — Cette terre rap-
 porte cin-
 quante mille piastres, بو يرك اللى
 بوسك غروش ايرادى واردر *bou
 iëruñ elli bîñ ghourouch irādi vār-
 dur.* — Rappor-ter, en parlant de l'ar-
 gent, فايض و برمک *fāiz vîrmek,*
 ربح و برمک *ribh vîrmek.* — Son
 argent lui rapporte cinq pour cent,
 اقچهسى يوزده بش فايض و برر
 راپور-ter de l'avantage, du profit,
 فايده و برمک - كتورمک *fāidë
 vîrmek, gueturmek.* — Rappor-ter,
 exposer l'état d'un procès, دعوايى
 قلمه الق *da'vāi qalemë dîmaq.* —
 Se rap-
 porter, avoir de la conformité,
 او يمتق *ouïmaq,*
 توافق او *muwāfyq ol,* توافق او
 توافق او *te-
 vāfyq it.* — Se rap-
 porter, avoir rap-
 port, راجع او *rādji' ol.* — S'en
 rap-
 porter à quelqu'un, s'en remettre

à sa décision, le prendre pour arbitre,
 بر كمنه نك راينه مراجعت ا -
 bir kimesnënuñ rëinë mu-
 rādja'at it; havālë it. — S'en rap-
 porter, ne pas compter sans être tou-
 tefois bien persuadé, تسليم ا
 teslim ا. — Je m'en rap-
 porte, je ne conteste
 بونى تسليم ايدر, بونى تسليم ايدر
 تسليم واردر, تسليم واردر
 teslimum vārdur. — Consentir, croire
 au dire de quelqu'un, او, قایل او,
 قایل او, قایل او
 inanmaq.

RAP-
 PORTEUR, s. m., juge qui fait
 le rapport d'un procès, كاتب شرع
 كاتب شرع, كاتب شرع
 kiātibi cher', a. — Rapporteur d'une
 commission, تقرير و برن, تقرير و برن
 taqrîr vî-
 ren, تقرير ايديجى, تقرير ايديجى
 taqrîr ididji. —
 Rapporteur du divan, secrétaire des
 conférences, آمدجى, آمدجى
 âmeddji. —
 Rapporteur, délateur, celui qui fait
 des rapports faux ou indiscrets,
 سوز, سوز
 ghammāz, nemmāu, سوز
 seuz dellāli. — Rapporteur,
 instrument de mathématiques, منقله
 منقله, منقله
 minqalë.

RAP-
 PRENDRE, v. a., يکيدن
 يکيدن, يکيدن
 iëñiden eugrenmek,
 يکيدن بيلمک, يکيدن بيلمک
 iëñiden bîlmek, t.;
 مجدداً تحصيل و قوف ا
 muljedde-
 den tahsîli vuqouf it, a.-t.

RAP-
 PRO-
 CHEMENT, s. m., action de
 rapprocher, يقلاشدرمه -
 يقلاشدرمه, يقلاشدرمه
 iaqlachturma, يقلاشدرمه
 iaqlachma,
 بر برينه يقلاشدرمه
 bir birîne iqlach-
 turma, t.; تقريب
 taqrîb. — Effet
 de cette action, يقلاشدرمه
 iaqlachma,
 بر بريله يقلاشدرمه
 bir birîlë iaqlachma,
 بر بريله يقلاشدرمه
 bir birîlë iaqynlyq.

مقاربتة *mouqārebet*. — Rapprochement, au fig., réconciliation, بارشقی *bārichyq*, ایکى كشینک اره سنى *iki kichīnuū uracini ouz-lāchturma*, مصالحه *iltiām*, *mouqālaha*. — Rapprochement, mise en regard, مقارننه *mouqārebet*. — Action de comparer, مقابله *mouqābelé*, تطبیق *tathbyq*.

RAPPROCHER, v. a., approcher de nouveau, یقلاشدرمق *iaqlāchturmaq*, يقلاشدرمق *inë iaqlāchturmaq*, t.; ينده تقرب ا *inë taqrīb it*. — Approcher de plus près, دخى *dakhy* *iaqyn gueturmek*, زياده یقلاشدرمق *zādè iaqlāchturmaq*. — Au fig., mettre des objets en regard dans un voisinage et une opposition qui les éclaire, بسر *bir* *birilè qārchoulatmaq*, بالمقابلہ تطبیق ا *bil-mouqūbelè tathbyq it*. — Rapprocher des personnes, les réconcilier, بارشدرمق *bārichturmaq*, ایکى كشینک بینى *iki kichīnuū beīnini ouz-lāchturmaq*, اصلاح ما بین ا *yslāhy mā beīn it*. — Se rapprocher, venir plus près, یقلاشقی *iaqlāchmaq*, دخى یقین کلمک *lakhy iaqyn guelmek*, تقرب ا *teqarrub it*. — Au fig. Voy. SE RÉCONCILIER.

RAPSODIE, s. f., méchant ramas, قرش مرش *qarich mourich*, t. — Mauvais ramas de vers, de prose, الكلام صغث *zaghs ul-kelām*, pl. a. اصغاث الكلام *azghās ul-kelām*.

RAPT, s. m., قايمد *qāpua*, t.:

غصب *ghasb*, غصب النفوس *ghasb un-nufous*, a.

RAPURE, s. f., اکنتى *cēnti*, قازنتى *qāzyuti*, t.; برادة *burādet*, a. — Râpure d'ivoire, فيل ديشى *fil dīchi qāzyntici*.

RAQUETTE, s. f., instrument pour jouer à la paume, au volant, چوکان *tchevguiān*, p.; محجن *myhdjeu*, a. — Figue de Barbarie, صبيرة *soub-biret*.

RARE, adj. com., qui se trouve, qui arrive rarement, آز بولنور *āz boulnour*, نادر *nādir*, قوت *qyt*, t.; نادر الوجود *nādir ul-vudjoud*, a. — Un livre rare, نادر بر کتاب *nādir bir kitāb*. — Rare, singulier, excellent, عزيز *'azīe*, غريب *gharīb*. — Rare, peu dense, peu serré, سيرك *scīrek*, يوفقه غيركثيف *ghāiri kecif*, رقيق *raqqiq*, لطيف *lathyf*. — L'air est plus rare que l'eau, هوا *havā māden elthastur*. — Rare, en parlant des battements du poul, lorsqu'ils sont peu fréquents, بطنى اغريورر *aghyr iurur*, bathy ul-harekè.

RARÉFACTIF, IVE, adj., سيركلك *scīreklik* *gueturēdji*, متوريجى *scīrekledēdji*, t.; مرتخى *mourakhkla*, موجب *bācyth*, المتخالل *moudjib ul-tekhalkhul*, a.

RARÉFACTION, s. f., سيركتمه *scīrekletmè*, سيركلك *scīreklik*, t.; ارتخا *irtikhā*, تخالل *tekhalkhul*, a. — La raréfaction de l'air, هوا نك *havānuū tekhalkhuli*.

RARÉFIANT, E, adj., t. de médec., باسط *bācyth*, a. Voy. RARÉFACTIF.

— Remède raréfiant, دواى موجب devāi moudjib ut-tekhalkhul.

RARÉFIER, v. a., يايىق *īāīmaq*, سىركلمك *seirekletmek*, سىركلمك *seireklemek*, سىرك *seirek it, t.*; ايراث تىخالل *irāci tekhal-khul it.* — La chaleur raréfie l'air, حرارت هوانك تىخاللنه *harāret havānuñ tekhal-khulinè bādi olour.* — Raréfié, e, متىخالل *seireklemich*, سىركلمش *mutekhalkhul.*

RAREMENT, adv., سىرك *āz*, نادرا *seirek*, نادرا *guiāhtè bir, t.*; نادير *nādiren, a.*

RARETÉ, s. f., qualité de ce qui arrive rarement, singularité, نادرلك *nādirlik, a.-t.*; ندرت *nedret.* — La rareté des diamants, الماسك ندرتى *elmācuñ nedreti.* — Rareté, disette, قلت *azlyq, t.*; قحيت *qaht*, قلت الوجود *qyllèt ul-vudjoud.* — Chose rare, نادره *nādirèt, pl. نوادر nevādir;* كورنماش شىلر *gharāīb*, غرايب *gueurunmemich cheīler.*

RARISSIME, adj. com. fam., پك *pek nādir, t.*

RAS, E, adj., راس *rasè*, تويى تراش *tūiu trāch olmuch, t.*; مخلوق *mahlouq, a.* — Qui a le poil court, تويى قسه *tūiu qyssa.* — Sans poil, تويىز *tuicyz.* — Du velours ras, تويى قسه قטיפه *tūiu qyssa qathīfè.* — Rase campagne, campagne plate et unie, صحراى *duz ova,* دوز اوه *sahrāi melsā.* — Table rase,

دوز تخته *duz takhta.* — Boisseau ras, اغزى صيرلش اولچى *mesure rase, aghzy sīrlmich eultchi.*

RASADE, s. f., طولو قدح *dholou gadch.*

RASÉ, E, adj., qui a le poil coupé près de la peau, تراش اولمش *trāch olmuch, t.*; مخلوق *mahlouq, a.* — Démoli de fond en comble, دىبى *dībi duz īiqymich,* دوز ييقلمش *munhedim.*

RASEMENT, s. f. — d'une place, انهدام *hadm, t.*; ييقمه *īiqma, t.*; انهدام *inhidām, a.*

RASER, v. a., couper le poil près de la peau, تراش *trāch it.* — Se raser, تراش او *trāch ol.* — la barbe, ساقل تراش او *saqāl trāch it, t.*; احتلاق *yhtilāqy lahīè it, a.-t.* — Se raser soi-même, كندو *guendu guenduni trāch it,* خود بخود تراش او *khod bekhod trāch ol.* — Raser, démolir de fond en comble, نملدن ييقمق *temelden īiqmaq,* ييره برابر *īerè berāber it,* دوز ييقمق *dībi duz īiqmuq.* — Raser une place, بر قلعه يى *bir qal'āi hedm it.* — Raser, passer fort près avec rapidité, صيرىر قچمك *syiraraq guetchmek,* صيرىر قچيوىر مكم *syiraraq guetchivirmek.* — En parlant d'un navire qui rase la côte, كمى يالى كنارينى صيرىر كتمك *guemi īāli kenārīni syiraraq guitmek.*

RASOIR, s. m., استيرا - استوره *oustoura, t.*

RASSASANT, E, adj., طوقلندرىجى

طوقلق كئوريجي *thoqlanduridji*,
thoqlouq gueturidji, t.; مشبع
muchba, a.

RASSASIEMENT, s. m., état d'une
 personne rassasiée, طوقلق *thoqlouq*,
 t.; شبع *chib'a*, a.—Au fig., le ras-
 sasiement des plaisirs, لذت-ردن
 شبع من *lezzetlerden biqma*,
 لذات *chiba' min el-lezzât*.

RASSASIER, v. a., apaiser la faim,
 طوپورماق *dhoïourmaq*,
 دوپورماق *doïdourmaq*, طوق *thoq*
 ا, قارن *ichbâ' it*, a.-t.;
 طوپورماق *qârû dhoïourmaq*. — Se
 rassasier, دويلماق *dhoïmaq*,
 دوپورماق *doïoulmaq*, او
 طوق *thoq ol*. — Ras-
 sasier, au fig., satisfaire jusqu'à sa-
 tiété, بيقدرمق *bîqturmaq*. — Se
 rassasier, se blaser, بيتيق *bîqmaq*.
 — Rassasié, c, شعبان *thoq*,
 بيتيش *bîqmich*.

RASSEMBLEMENT, s. m., action de
 rassembler ce qui est éparé, بريره
 جمع *bir ierè gueturmè*, t.;
 كنورمه *bir ierè gueturmè*, t.;
 ايتمكلك *djem' itmeklik*, a.-t.;
 جمع *djem'*, a. — Le rassemblement
 des pièces nécessaires, اوراق لازمهك
 جمعي *evraq lâzemènuñ djem'y*. —
 Rassemblement, attroupement, خلقك
 جمعي *khalquñ djem'üieti*,
 جمعي *djem'üieti*, جمعي ناس
djem'üieti nās, a.—Il se fit un rassemblement,
 بر جمعي اولدي *bir djem'üiet*
oldou.

RASSEMBLER, v. a., mettre ensem-
 ble, faire amas, جمع *djem' it*, a.-t.;
 بركدرمك *devchurmek*, ديوشرمك
birikturmek, t.—Assembler des trou-
 pes, جمع عسكري *djem'y' asker it*. —

Rassembler, mettre en ordre, نظامه
 دوزمك *nizâmè qomâq*, قومق
duz-mek, ترتيبه قومق *tertibè qomâq*. —
 Se rassembler, جمع او-اولنمق
djem' ol, اولنمق *olounmaq*,
 تجمع *tedjem-*
mu' it, بيريره كلمك *bir ierè guel-*
mek, بيركمك *birikmek*. — Rassem-
 blé, c, جمع اولمش - اولنمش
djem' olmuch, اولنموش *olounmuch*,
 مجتمع *mudj-*
temi', بيركمش *birikmich*.

RASSEOIR, v. a., remettre, replacer
 ce qui s'est détaché, يينه يرلشدرمك
 يينه يرلو يرينه *inë ierlechturmek*, t.;
 وضع ا *inë ierlu ierîné qo-*
maq, vaz' it, t.-a. — Rasseoir une
 colonne sur sa base, برديركي
 قاعده سي اوزرينه كما كان تيكين
 واقعا *bir dîregui qâ'y'dèci uzerîné*
kemâ kiân temkîn u yq'âd it. — un
 ات اياغلك *fer au pied d'un cheval*,
 مجددا بر نعل يرلشدرمك
ât aîû-
ghynda mudjedden bir na'l ier-
lechturmek. — Se rasseoir, v. pron.,
 بر دخی *s'asseoir une deuxième fois*,
 اوتورمق *bir dakhy otourmaq*. — Se
 rasseoir, en parlant d'une liqueur,
 آرندمق *s'épurer en se reposant*,
 ارنماق *ârinmaq*, طورمق
dhourmaq. — Il
 faut laisser rasseoir ce vin, بوشرابي
 حال ركود اوزره ترك ايتلودر
bou charâbi hâli rukioud uzrè terk itme-
ludur. — En parlant des humeurs, du
 sang, qui ont été échauffés, émus,
 طورولمق *dhouroulmaq*. — Se rasseoir,
 se remettre de son trouble, se calmer,
 سكون بولمق *diñmek*,
 كسب سكونت ا *sukion*
boulmaq, كسب سكونت ا
kesbi sukionet it.

RASSÉRÉNER, v. a., rendre serein, ايازلندرمق *aiāzlandurmaq*, t.; *اصحا* *yshā it*, a.-t. — Le soleil parut et rasséréna le temps, كونش چقدقده كوڭ يوزبني ايازلندردى *gunechtchyqtyqta gueuküzunuāzlandirdi*. — Se rasséréner, ايازلنمق *aiāzlanmaq*, كسب صحوا *kesbi sahv it*. — Le temps s'est rasséréné, هوا منجلى اولدى - كشايش بولدى *havā mundjeli oldou, kuchāich boıldou*. — Au fig., rasséréner le visage de quelqu'un, يوزى كولدرمىك *üzü guldurmek*.

RASSIS, e, part. de RASSEOIR, يينه يرلشمش *inë ierlechmich*. — adj., en parlant des personnes, calme, posé, mûri par la réflexion, پشيش *pichmich*, اغير باشلو *aghyr bāchlu*. — Un homme d'un esprit rassis, عقلى يرلشمش بر آدم *'aqli ierlechmich bir ādem*. — Esprit rassis, عقل يرلشمش *ierlechmich 'aql*, راسب *'aqli rācib*. — Rassis, en parlant du pain, etc., qui n'est plus tendre, بيات *baiāt*. — Pain rassis, خبز بيات اتمك *baiāt etmek*, بايت *khoubzy bāit*.

RASSORTI, e, adj., يينه بر برينه اويدرالمش *inë bir birîne ouïoudourmich*, اويدرالمش *ouïdourmich*, t.

RASSORTIR, v. a., assortir de nouveau, يينه بر برينه اويدرلمق - اياقشدرمق *inë bir birîne ouïourmaq*, ياقتشدرمق *tāqychturmaq*. — Rassortir, fournir de nouveau de toutes sortes de choses convénables, دوناتمق *dunātmaq*, يينه طاقم ويرمك *inë thā-*

مجددا *qum vîrmek*. — Se rassortir, *مجددا* *mudjedden bir birîne ouïghoun guelmek*. — S'accorder de nouveau, يينه برلشمك *inë birlechmek*, امرزاج *bir biri ilè imtizādj it*.

RASSOTÉ, e, adj., infatué de..., دلى *deli*, t.; مجنون *medjnoun*, a.

RASSURER, v. a., mettre en état de sûreté, raffermir, بر كتمك *berkitmek*, قوى *berk*, قوى *qavi it*, قويلشدرمك *qavilechturmek*, t.; استحكام ويرمك *istyhkiām vîrmek*, متانت ويرمك *metānet vîrmek*. —

Redonner de l'assurance, قوت قلب *qouveti qalb vîrmek*, غيرت *ghāiret vîrmek*, تقوية قلب *taqvîèi qalb it*. — Calmer, تسكين *teskîn it*, a.-t.; راحتلندرمق *rāhatlandurmaq*. — Se rassurer, reprendre cœur, غيرتلنمك *ghāirellenmek*, غيرته كلكمك *ghāiretè guelmek*, مستريح او *mousteryh ol*. — Se ras-

surer, en parlant du temps, se remettre entièrement au beau, صاغلنمق *sāghlanmaq*. — Rassuré, e, قويلشمش *qavilechmich*, استحكام بولمى *istyhkiām boulmich*, مستحکم *moustahkem*, مطمئن البال *mouthmîn ul-bāl*, مستريح *mousteryh*.

RAT, s. m., كمر *sitchān*, بيوك *kiemè*. — Gros rat, بيوك *buïuk sitchān*, كمره *kiemè sitchāni*, ايرى *iri sitchān*, t.; فيرون *fîrān*, فيرون *fîroun*. — Rat d'eau, rat qui nage et qui se retire dans des trous aux bords des rivières, كهرسى *so sitchāni*.

sou sitchāni, kiemēci. — Rat femelle, *فاره* *fārē.* — Mort aux rats, composition pour faire mourir les rats, *سچان* *sitchān oti.* — Rat de Pharaon. Voy. ICHNEUMON.

RATAFIA, s. m., *عبریه* 'amberüē, *راطفيه* *rāthafīa* 'amberüēci, t.

RATATINÉ, e, adj., *بورشمش* *bourouchmich*, *بوزبلوب* *bozouloup bourouchmich*, t.

RATATINER (Sc), v. pfon., *بوزبلوب* *bozouloup bourouchmaq*, t.

RATE, s. f., *طلاق - طلاق* - *dhalāq*, *طحال* *thyhāl*, a. — Avoir la rate gonflée, *او طلاق شيشكيين* *dhalāq chīchkīn ol.* — Avoir mal à la rate, *وجع طحاله مبتلا او* *thyhālè mubtelā ol.* — S'épanouir la rate, rire beaucoup, *كربكندن بايلق* *gulmekten bāilmaq.*

RATEAU, s. m., *طراق* *tharāq.* — de jardin, *باغچوان طراغي* *bāgh-tchevān tharāghy*, t.

RATELER, v. a., *طراق ايله* *tharāq ilē divchurmek*, t.

RATELEUR, se, s., *طراق سورن* *tharāq suren*, *قورواوت ديوشربجي* *qourou ot divchurūdjī*, t.

RATELEUX, se, adj., *وجع طحاله* *vedja'y thyhālè mubtelā.*

RATELIER, s. m., endroit où l'on met le fourrage que l'on donne aux animaux, *ئملك* *ïemlik*, t. — Au fig., les deux rangées de dents, *دیش* *dīch dīzīci*, t.; *نظم اسنان* *nazmi esnān.* — Un râtelier de fausses dents, *ساخته دیش ديزبسی* *sākhtè dīch dīzīci*, *نظم اسنان عملی* *nazmi esnāni 'ameli.*

RATER, v. n., en parlant d'une arme à feu qui manque à tirer, *آتش* *âtech alamāmaq.* *طوتشمامق* *thoutouchmāmaq*, t. — Ne pas toucher au but, *طوقونمامق* *dhoqounmāmaq*, *اصابت ایتمامک* *içābet itmek.* — Au fig. fam., ne pas réussir, *راست کلامک* *rāst guetmemek*, *باشه چیتارمامق* *bāchu tchyqārmāmaq.*

RATIERE, s. fém., *سچان قپانی* *sitchān qapāni.* — Métier de rubanier pour faire de la ganse, *شیریتجی* *chīrūtdjī dizguīahi*, *غيطان* *ghaithān* *یپاجق الت* *ālet*, t.

RATIFICATIF, IVE, adj., *تصدیق* *tastyq iden*, a.-t.; *مصدق* *mouçaddyq*, a.

RATIFICATION, s. f., confirmation authentique de ce qui a été fait ou promis, *تصدیق* *tastyq*, a. — Ratification par acte public, *سند معمول به* *senedi me'moulun* *بیه ایلان تصدیق* *bih ilē olān tastyq.* — Ratification par écrit ou verbale, *تحریر یا شفاها* *tahrīren ū chifāhen tastyq.* — Ratification, l'instrument même dans lequel la ratification est contenue, *تصدیق* *tastyq-nāmè.* *تصدیق سندي* *tastyq senedi.* — Échanger les ratifications, *تصدیق نامهلری* *tastyq-nāmèleri mubādelè it.*

RATIFIER, v. a., *تصدیق* *tastyq* *قبول ا* *qarār virmek*, *قبول ا* *qaboul it.* a.-t. — Ratifier un traité, *عهدنامهیی تصدیق ا* *ahd-nāmèi tastyq it.* — Ratifié, e, *تصدیق*

مصَدَّق *tastyq olounnich*, اولونمیش *mouçaddaq*.

RATION, s. f., portion de vivres, etc., تعيينات *ta'ün*, pl. a. تعيينات *ta'ünät*. — Rations journalières, تعيينات يومية *ta'ünäti ievmüic*. — Double ration, ايكى قات تعيين *iki qät ta'ün*. — Demi-ration, نصف تعيين *nysfi ta'ün*.

RATIONNEL, LE, adj., logique, conforme à la raison, عقلى *'aqlüi*, a.; عقله مبنى *'aqlè mebni*. — Horizon rationnel ou vrai, grand cercle qui coupe le ciel et la terre en deux hémisphères, منطقة الكرة *minthaqat ul-kuret*, a.

RATISSER, v. a., emporter en racleant la superficie de quelque chose, قاوشيوب قازيمق *qāzımaq*, قازيمق *qāvouchüp qāzımaq*, t. — Ratisser un cuir, حلاء جلد *halāi djild it*, a.-t. — Ratisser les allées d'un jardin, باغچه نك يوللرينى تمیزلەك - طرامق *bāgh-tchènüñ iollarını temizlemek, qāvouchüp qāzımaq, tharāmaq*.

RATISSOIRE, s. f., قازاغى *qāzāghy*, طراق *tharūq*, t. Voy. RACLOIR.

RATISSURE, s. f., قازنتى *qāzynti*, t.

RATTACHER, v. a., بيه ياپشدرمق *iyä-pichturmaq*, بيه ياپشدرمق *iyä-pichturmaq*, باغلامق *bāghlamaq*, t.; مجددا ربط *mudjeddeden rabth it*, مربوط *merbouth it*, a.-t.

RATTEINDRE, v. a., يتشمك *ietichmek*, ارددن يتشهك *ardden ietichmek*, t. — Je le ratteindrai bientôt, قريبا ارددن يتشهك *qarībā ardinden ietichédjegüm*.

RATTRAPER, v. a., ratteindre, reprendre, طوتوق *thoutmaq*, ارددن *ardden ietichup thoutmaq*, يتشوب طوتوق *ardden ietichup iaqalamaq*. — Attraper une seconde fois, بردخى طوتوق *bir dakhy thoutmaq*, بيه طوتوق *ine thoutmaq*. — Recouvrer ce qu'on avait perdu, غايب اولمش نسنه يى بولمق *ghāib olmuch nesnēi boulmaq*, بر - مجددا كسب *bir dakhy elc gueturmek*, t.; - تحصيل *mudjeddeden kesbi, tahsil it*.

RATURE, s. f., effaçure, چيزكى *tchyzgui*, ترقين *tchyzek*, t.; ترقين *terqyn*, pl. a. ترقينات *terqynät*. — Action d'effacer, مكو *mahv*, رسيد *recid*.

RATURER, v. a., چيزمك *tchizmek*, مكو - ترقين *bozmaq*, ا *mahv, terqyn it*, a.-t.; رسيد *recid it*. — Raturé, e, چيزلمش *tchizilmich*, مكو اولنميش *bozoulmich*, مربوط *mahv olounnich*, a.-t.; مرقس *muraqqen*, منسوخ *mensoukh*.

RAUQUE, adj. com., اوازي طوتوقن *avāzy thoutqoun*, طوتوقن *thoutqoun*, بوغق *boghhouq*, اوازلو بوغق *avāzlu*, t.; ابخ *abakh*, a.

RAVAGE, s. m., dégât, خراب *kharāb*, غارت *ghāret*. — Dévastation, تخريبات *takhrīb*, تخريبات *takhrībāt*. — Dommage que causent les pluies, les tempêtes, etc., ضرر *zarar*, خسارات *khaçār*, pl. a. خسارات *khaçārāt*; مصرت *mazarret*, pl. مصرات *mazarrāt*. — Désordre causé

par les passions, آفت *āfet*, pl. a. آفات *āfāt*. — Faire ravage dans une maison, y faire du bruit, بر خانه *ber khāne* ا بچنده شپاته *ā bir khānē itchindē chamāta it*.

RAVAGER, v. a., خسارت *kha-
cāret it*, تخریب *takhrīb it*, ضرر کتورمک *zarar keturmek*, غارت *ghāret it*, a.-t.; بر باد *ber bād* ا *ber bād it*. — Ravager un pays, بر مملکتی خراب و بیابان *bir mem-
leketi kharāb u iebāb it*. — Ravagé, e, خراب اولمش *xyqylmich*, ییقلمش *xyqlmich*.

RAVALEMENT, s. m., crépi ou enduit par dehors à un mur, صوامه *syvāma*, صوا ایشی *syvā ichi*, دیوارک صوامه سی *divāruñ syvū-
maci*. — Ravalement, au fig., abais-
sement, اشاغیلنه *achāghylanma*, انحطاط *inhythāth*.

RAVALER, v. a., retirer en dedans du gosier, یوتماق *youtmaq*, t.; بلع *bal' it*, ا ابتلاع *ibtilā' it*. — Rabaisser, mettre au plus bas, ایندورمک *indurmek*, تنزیل *tenzīl it*. — Au fig., avilir, déprimer, التحقیق *altchaq-
lamaq*, تذلیل *tahqyr*, تهذیل *tezlīl it*. — Se ravalier, s'avilir, کندوی *altchaqlanmaq*, التحقیق *altchaqlanmaq*, گندوی *guenduū altchaqlamaq*, استحقار نفیس *istyhqāri nefis it*, تهذیل *tezellul it*. — Ravalier, en t. de maçonnerie, crépir un mur de haut en bas, صوامق *syvāmaq*, صوا *syvā surmek*.

RAVAUDAGE, s. m., همله *īama-
lama*, دوزلتمه *duzelimē*, t.

RAVAUDER, v. a., raccommoder à l'aiguille de méchantes hardes, بملق *īamalamaq*, دوزلتمک *duzeltmek*. — Maltraiter de paroles, سوکمک *seuimék*. — Importuner par des discours hors de propos, تعجیزا *ta'djīz it*, بزدورمک *bezdurmek*, انجتمک *indjtmek*.

RAVAUDERIE, s. fém., discours de niaiseries, de bagatelles, بوش لاقردی *boch lūqyrdi*, بیهوده سوز *bihoudē seuz*, t.

RAVAUDEUR, SE, s., celui ou celle qui raccommode des bas, de vieux habits, etc., یه لایجی *īamalāidji*. — Au fig. et fam., importun, diseur de balivernes, ییرجی *syqlet vīrīlji*, سوز سویلین *bī-
houdē seuz seuīlēn*.

RAVE, s. f., تروپ *turb*, *turub*, vulg. *troup*, t.

RAVELIN, s. masc., t. de fortif., demi-lune. Voy. ce mot.

RAVELLE, s. f., fleur, بر نوع *bir nev'γ frenk menekchē*, t.

RAVI, E, adj., transporté de joie, بغایت مسرور *beghāiet mesrour*, فرط سروردن عقلی کتمش *ferthy sourden 'aqli guitmich*, a.-t.

RAVIGOTER, v. actif familier, طوراندورمق *dhavrāndurmaq*, t.; قوت و برمک *qouvvet vīrmek*, a.-t.

RAVILIR, v. actif, rendre vil, تهذیل *altchaqlamaq*, t.; تحقیر *terzīl*, اهانت *ihānet it*, التحقیق *tahqyr it*, a.-t.; التحقیق *altchaq-
lanmich*, مرذول *merzoul*.

RAVIN, s. m., lieu cavé par une ravine, سیلک ادهجق *scilūñ*

aqadjaq ier, t.; مجرای سیل *medj-rāi seil*, a.; جـرف *djerf*, pl. a. جروف *djourouf*. — Ravin, chemin creux, چقوریر *tchouqour ier*, چقورلویر *tchouqourlu ier*, دره *derè*, چاقر چقور یول *tchāqyr tchouqour iol*.

RAVINE, s. f., طاغدن اقان سیل *dhāghdan aqān seil souïou*, صوبی *dhāghdan aqān seil souïou*, چای یوکسکدن اقان چای *ïuksekten aqān tchāi*, یوکسکدن کلن سیل *ïuksekten guelen seil*. — Ravine, pris pour ravin. Voy. ce mot.

RAVIR, v. a., enlever par force, زور ایله المـق *qāpmaq*, - طونمق *zor ilè almaq, thoutmaq*, t.; نزع *nez' it*, غضب *ghasb it*, اختطاف *ykhtilās*, *ykhtithāf it*, a.-t. — Ravir le bien d'autrui, اخرک مالنی قاپمق *akheruñ mālini qāpmaq*. — l'honneur d'une fille, بر قیزک عرضنی سلب *bir qyzuñ 'yrzini selb it*. — Ravir, au fig., charmer l'esprit ou le cœur, کولکی قاپمق *gueuñulu qāpmaq*, فواد جلب *djelbi fuvād it*. — Causer un transport d'admiration, d'étonnement, حیرته براقمق *haïretè brāqmaq*. — Être ravi d'étonnement, فرط استغراب ایله منزوع القلب او *ferthy istyghrāb ilè menzou' ul-qalb ol*. — A ravir, adv., admirablement bien, پک اعلا *pek guzel*, پک وجه حیرت انکـیزایله *pek a'lā*, *vedjhi haïret enguız ilè*.

RAVISER (Se), v. pronom. fam., دکشدرمک *fikrîni deïchturmek*, تبدیل تبت ا *tebdîli nüiet it*.

RAVISSANT, f, adj., qui ravit, em-

پاوره بیجی *qāpîdji*, قاپیجی *qāpîdji*, t.; خاطفی *khāthyf*. — Qui charme l'esprit et les sens, کولک *gueuñul qāpîdji*, جاذب *gueuñul qāpîdji*, دلربا *djāzyb ul-fuvād*, دلـرولبا *dilroubā*, دلکش *dilkech*. — Une beauté ravissante, حسن جاذب القلوب *husni djāzyb ul-qouloub*. — En parlant d'une personne agréable, طاتلو *thātlu khouïlu*, دلبر *dil-ber*, محبوب القلوب *mahboub ul-qouloub*.

RAVISSMENT, s. m., enlèvement fait avec violence, قاپمه *qāpma*, t.; اغصاب *yghtiçāb*, خطفی *khathf*, اختلاس *ykhtilās*. — Transport d'admiration, de joie, کولک قاپلمسی *gueuñul qāpilmaci*, انجذاب قلب *indjizābi qalb*, فرط تعجب *ferthy te'addjub*, سرور و بهجت *ghalebèi surour u behdjet*.

RAVISSSEUR, s. m., قاپیجی *qāpîdji*, t.; خاطفی *nehhāb*, غضب *khaththāf*, خطاف *khaththāf*, غصب *ghasbi nufous iden*. — Les ravisseurs du bien d'autrui, اخرک مالنی غضب ایدنلر *akheruñ mālini ghasb idenler*.

RAVITAILLEMENT, s. masc., ذخیرلندرمه *zakhyrelendurmè*, t.; تزويد *vaz'y zakhāir*, وضع ذخایر *tezvîd*, a.

RAVITAILLER, v. a., pourvoir de vivres, ذخیره ویرمک *zakhyrè vîr-mek*, ذخیره لندرمک *zakhyrèlèndurmek*. — une place forte, برقلعه نك *bir qal'anuñ*, ذخایر بنی تجدید ا *bir qal'anuñ zakhāirîni tedjîd it*. — Ravitaillé, e,

مزود ذخیره‌لش *zakhyrêlenmich*, muzevvud.

RAVIVER, v. a., rendre plus vif le feu, آتشی یکیدن طوتشدرمق *âtechi îenîden thoutouchturmaq*. — Raviver les esprits, تازه‌لندرمک *rouhi tâzêlendurmek*, تجدید ارواحی ا *tedjdîdî ervâhy it*. — Raviver un tableau, des couleurs, etc., تازه‌لندرمک *tâzêlendurmek*.

RAVOIR, v. a., avoir de nouveau, ا تحصیل *îenîden tahsyl it*, t.-a. — Retirer des mains de quelqu'un, کبروالمق *guîru almaq*, مجدداً تحصیل ا *mudjeddeden tahsyl it*. — Plaider pour ravoir son bien, مالنی استرداد اچون دعوا ا *mâlini istirdâd itchoun da'vâit*. — Se ravoir, v. pronom., reprendre ses forces, قوتی *dhavrânmaq*, طورانمق *qouveti îenîletmek*, تازه‌لهک *tâzêletmek*, تجدید قوت ا *tedjdîdî qouvet it*.

RAYA, s. m., sujet non mahométau du Grand-Seigneur, رعایا *re'âiâ*, ذمی *zimni*, a.

RAYER, v. a., faire des raies, خط چیزى *khathth tchîzmek*, چیزى *tchîzy tchîzmek*, چیزکیلتوک *tchîzguiletmek*. — Raturer, hisser, بوزمق *tchyzmek*, چیزمک - چیزمک *bozmaq*, امرار خط نسخ ا *imrâri khaththy neskh it*, ترقین ا *terqîn it*, چیزیلو *recid it*. — Rayé, e, چیزکیلو *tchîzguîlu*, چیزکیلمش *tchîzguîlenmich*. — Étoffe rayée, قهش چیبوقلی *tchîbouqli qoumâch*.

RAYON, s. masc., trait de lumière, شعاع *chou'â*, pl. a. أشعه *ech'a*; پرتو *pertev*, p. — Un rayon du soleil, شعاع شمس *chou'âi chems*. — Lancer des rayons, پرتو صالمق *pertev sâlmaq*. — Rayon, en t. de géométrie, demi-diamètre d'un cercle, نصف قطر *nysfi qouthr*. — Les rayons d'une roue, پرمقلى - پرمقلى *tekerleguî parmaghy*, *parmaqleri*, تکرلکک پرمقى *tekerlek parmaghy*. — Rayon de miel, کومج *gumedj*.

Rayon, tablette d'une armoire, d'une bibliothèque, طولاب رانی *dholâb râfi*.

RAYONNANT, e, adj., qui rayonne, پرتو صالیجی - صالان *pertev sâlîdji*, *sâlân*, p.-t.; پرتو افشان *pertev efcân*, p. — Au fig., éclatant, brillant, یلدرایجی *pârlâidji*, پارلایجی *ildirâidji*, ایدنلو - ضیالو *zîâlu*, ایدینلو *âidinlu*, شعله‌دار *cheu'lêdâr*. — En parlant d'un visage qui exprime la joie, یوزی ایشق *iuzu ichyq*, بچیج *behîdj*, بشوش *bechouch*, خندان *khandân*.

RAYONNEMENT, s. m., پارلایش *pârlâich*, یلدرامه *ildirâma*, t.; تشعشع *techa'cha'*, لیمان *lem'ân*, ا.; پرتو ریزی *hertev rîzy*, p.; شعله‌دارلق *cheu'lêdârlyq*.

RAYONNER, v. n., پرتو صالمق *pertev sâlmaq*, پرتو انداز او *pertev endâz ol*, p.-t.; یلدرامق *ildirâmaq*, شعله ا *nechri chou'â it*, ویرمک *cheu'lê-vîrmek*.

RAYURE, s. f., چیبوق رسمی *tchîbouq resmi*, t. — La rayure d'une

étouffé, بر قهاشك خطلری رسمی *bir qoumāchuñ khaththleri resmi*.

RÉACTION, s. f., action d'un corps sur un autre qui vient d'agir sur lui,

مدفعة, *aks ul-'amel*, عكس العمل *mudeff'at*, a. — Vengeance d'un parti opprimé sur un autre, انتقام الله *intiqām alma*, اخذ انتقام *akhzy intiqām*.

RÉAGIR, v. n., منعكس او *mun'a-kis ol*, عكس العمل ا *aks ul-'amel it*, a.-t.

RÉAJOURNEMENT, s. m., تأخير *téékhyri djedíd*, ثانى *sāni*, a.

RÉAJOURNER, v. a., احضارى *ihzāri mudjeddeden téékhyr it*.

RÉAL, e, adj. Galère réale, ريهاله *rīāla tchektirici*. — Pavillon réal, ريهاله بيراني *rīāla baī-rāghy*. — Médecin réal, ou médecin ريهاله چكديرسى *rīāla tchektirici thabibi*.

RÉAL, s. m., pl. RÉAUX, piastre forte d'Espagne, ريهال *rīāl*, pl. a. ريهالات *rīālāt*.

RÉALGAL, ou RÉALGAR, s. m., t. de chimie, chaux ou oxide d'arsenic sulfuré rouge, قرمزى زرنيق *qyr-mizy zernyq*, t.; زرنيق احمر *zernikhy ahmer*, a.

RÉALISATION, s. f., فعله كتورمه *fi'lè gueturmè*, اجرا ايتمكلك *idjrā itmeklik*, a.-t.; اجرا *idjrā*, تحقيق *haqyqaten idjrā*, حقيقة اجرا *tahqyq*, a.

RÉALISER, v. a., rendre réel et effectif, فعله كتورمك *fi'lè gueturmek*, وجوده كتورمك *rudjoudè*

gueturmek, اجرا ا *fi'lè idjrā it*, a.-t. — Échanger ses propriétés contre de l'argent comptant, املاك

وعقاراتنى نغده تبديل ا *emlak u' a-qārātini naqdè tebdil it*. — Se réaliser,

تحقيق اولينيق *tahqyq olounmaq*, حصول بولوق *tahaqquq it*, حقيقة *houçoul boulmaq*. — Réalisé, e,

اجرا اولنمش *haqyqaten idjrā olounmich*, فعله كتورلمش *fi'lè gueturilmich*, تحقيق اولنمش *tahqyq olounmich*.

RÉALISME, s. m. Voy. MATÉRIALISME.

RÉALISTE, s. m., فيلسوف محقق *fi'licoufi mouhaqqyq*, a.

RÉALITÉ, s. f., existence effective, حقيقة *haqyqat*, a. — Chose réelle, حقيقات *haqyqy*, pl. a. حقيقات *haqyqyāt*; امور حقيقيه *oumouri haqyqyè*.

RÉAPPEL, s. m., action de rappeler, بردخى چاغرمه *bir dakhy tchāghyrma*, t.; دعوت جديد *da'veti djedidè*, a.

RÉAPPELER, v. a., بردخى *bir dakhy tchāghyrmaq*, چاغرمق *guiru tchāghyrmaq*, t.; مجددا دعوت ا *mudjeddeden da'vet it*.

RÉASSIGNATION, s. f., seconde assignation devant un juge, ايكنجى *ikindji ihzār murācelèci*. — Assignation sur un autre fonds, اخر ماله حواله *akher mālè havālè*.

RÉASSIGNER, v. a., assigner une seconde fois, بردخى احضار *bir dakhy ihzār*

murācelecilè emr it. — Assigner sur un autre fond, آخر ماله حواله ا
akher mālè havālè it, ادایه قالدردمق
edāiè qāldurmaq.

REATU (IN), adv., loc. lat., متهم
muttehim, a. — Être in reatu, او متهم
muttehim ol.

RÉAUX, s. m. pl. Voy. RÉAL.

REBAISSER, v. a., abaisser de nouveau, بردخی ایندردمک - اشاغلتهق
bir dakhy indurmek, achāghy'latmaq.
— Se rebaisser, ایندردخی ایندردمک
bir dakhy inmek.

RÉBARBATIF, IVE, adj. fam., سرت
sert, اکشی یوزلو
ckchi üzlu, t. — Visage rébarbatif, یوز
ckchi üz.

REBATTRE, v. a., یکی-دن بنا ا,
icnūden binā it, ایند بنا ا
inè binā it, مجدداً بنا ا
mudjeddeden binā it.

REBATTRE, v. a., remettre certaines choses en meilleur état en les battant, دوزلمتک
deuñup duzeltmek, اورمق
ourmaq. — Rebattre un matelas, مندری دوزلمتک
minderi deuñup duzeltmek, t. — Répéter inutilement, تکرار
tekrār seuilemek, سويلمک
tekrāri kelām it. — Rebattu, e. Un matelas rebattu, دوک-یلوب
deuñup duzeltmich minder. — Un discours, un conte هزار کوره سويلنمش کلام
hezār kerrè seuilemich kelām. — Chose, parole dont on a les oreilles rebattues, قولانغی بیقدردمش بر
qoulāghy byqturmich bir sohbet.

REBELLE, adj. et s. com., زوربا

zorbā, ازغ-ون
azghoun, t.; عاصی
'ācy, pl. a. عصاة
'ouçāt; باغی
bāghy, pl. a. بغاة
boughāt; سرکش
serkech, p. — Rebelle au prince, پادشاهه عاصی
pādichāhè 'ācy. — à son maître, اطاعت
afendicinc ihā'at itmeān. — Rebelle, au fig., opiniâtre, عنادجی
'ynādji, معتد
mou'annid. — Une fièvre rebelle, معتد بر حوئا
mou'annid bir hoummā.

REBELLER (Se), v. pron., باش زوربا او
bāch qāldurmaq, zorbā ol, t.; زوربالق
zorbālyq it, t.; طعیان - عصیان
'yciān, thoughyān it, او عاصی
'ācy ol, اطاعتسزلق
ithā'atsyzlyq it.

RÉBELLION, s. f., زوربالق
zorbālyq, t.; عاصیلق
'ācylyq, a.-t.; طعیان
'yciān, باغی
baghy, عنادجی
thoughyān, a.; اطاعتسزلق
ithā'atsyzlyq. — Grande rébellion, بیوک
buñuk zorbālyq, عصیان
'yciāni 'azīm. — Faire rébellion à la justice, اوزرینه
ahkiāmi cher'üicnuñ uzerinc moukhālefet it.

REBÉQUER (Se), v. pron. fam., کستاخانه جواب و برمک
kustākhānè djevāb vèrmek, دل اوزاتمق
dil ouzātmaq.

REBLANCHIR, v. a., blanchir une seconde fois, اغارتمق
bir kerrè dakhy aghārtmaq, ینه
inè aghārtmaq. — une muraille, تکرار بادنامق
dīvāri tekrār bādanāmaq. — le linge, چپاشیری بیقمق
tchamāchīri bir dakhy tāiqamaq.

RÈBLE, ou RIÈBLE. Voy. GRATERON.

REBOIRE, v. a., بردخی ایچمک *bir dakhy itchmek*.

REBONDI, e, adj., شیشیان *chitch-mân*, اتنه طولغون *etinè dholghoun*, گوده لو *guevdèln*, t.; سمین *semîn*, مرتوی *murtevi*, a. — Des joues rebondies, طولغون یکاقلر *dholghoun ianâqlar*.

REBONDIR, v. n., سکمه *sekmek*, سیمه *seîmek*, تکرار صحراء *tekrâr sytchrâmaq*, t.; بردخی قالغیمق *bir dakhy qâlghymaq*.

REBONDISSEMENT, s. m., سکمه *seîmè*, تکرار قالغیش *qâlghych*, پرتاب *tekrâr sytchrâma*, t.; صچرامه *tekrâr sytchrâma*, p.

REBORD, s. masc., bord élevé et ajouté, کنار *kenâr*, پرواز *pervâz*, t. — Partie rebordée d'un vêtement, زنجف *sindjef*, vulg. زنجف *zindjef*, t.; طراز *thyrâz*, p.

REBORDER, v. a., یکی سنجف *ieñi sindjef qomâq*, دیکمک *dîkmek*, t. — Reborder une robe, لباسه طراز جدید قومق *libâcè thyrâzy djedîd qomâq*.

REBOUCHER, v. a., یکیدن *ieñîden qapâtmaq*, بردخی *ieñîden qapâtmaq*, طيقامق *bir dakhy thyqâmaq*, t. — Reboucher une bouteille, شیشه نك *chîchènun aghzîni ieñîden thyqâmaq*. — Se reboucher, se boucher, se remplir de nouveau, یکیدن قپاندهق *ieñîden qapânmaq*. — Se fausser, se replier sur soi-même, اکلمک *eilmek*, اکیلوب بولکمهک *eilup bukulmek*, اکریلمک *egrîlmek*.

REBOURS, s. masc., le contre-poil d'une étoffe, — برقماشک ترسی *bir qoumâchuñ tersi*, 'aksi, عکسی *bir qoumâchuñ tersi*. — Purouzuñ tersi. — Prendre le rebours d'une étoffe pour la mieux nettoyer, ترسی طرفندن *tersi tharafundan supurmek, silmek*. — Le rebours, le contraire de ce qu'il faut faire, ترس *ters*, عکس *'aks*. — C'est tout le rebours, عکسیدر *'aksîdur*. — A rebours, et au rebours, adv., ترسنه *tersinè*, بالعکس *'aksinè*, هر شیشهک ترسنه *bil-'aks*. — Au fig., prendre toutes choses à rebours, ترسنه *her chéidè tersinè ma'nâ vîrmek*.

REBOURS, e, adj., peu traitable, revêche, ترس عقلو *tersi 'aqyllu*, t. Voy. REVÊCHE.

REBOUTEUR, s. m., قرق کپیکری *qrryq guemîk-leri ierîné qoîân kimesnè*, t.; مجتبر *mudjebir*, مچبر *mudjebir*, a.

REBOUTONNER, v. a., تکرار *tekrâr iliklemek*, دوکپهلمک *deuîmelemek*, t.

REBRIDER, v. a., یکیدن آته *ieñîden âtè ouîân ourmaq*, t.

REBROUILLER, v. act., remêler, یکیدن قرشترمق *ieñîden qarichturmaq*. — Rebrouiller des personnes, یکیدن تکرار بوزشترمق *tekrâr bozouchurmaq*. — Se rebrouiller, یکیدن قرشتمق *ieñîden qarichmaq*, تکرار بوزشتمق *tekrâr bozouchmaq*.

REBOUSSE, s. f., چوقدی ترسی *tchoqâi tersi tharafından silêdjek âlet*, t.

REBROUSSE-POIL (A), adv., à contre-poil. Voy. A REBOURS.

REBROUSSER, v. a., relever dans un sens contraire, en parlant des cheveux ou du poil, - ترسنه چویرمک - tersinê chevir-mek, qâldurmaq, tharâmaq. — la moustache, بیغی ترسنه چویرمک bûghy tersinê chevir-mek. — Rebrousser chemin, retourner subitement en arrière, اکسزین کرودونیک aksızın guiru deumek.

REBROYER, v. a., بردخی ازمک bir dakhy ezmek, t.

REBRUNIR, v. a., rendre le poli, ازانلنن یکیدن جلا ویرمک icnûden djilâ vîrmek. — Au n., reprendre la couleur brune, او مجدداً اسمراللون ol muljeddeden esmer ul-levn ol, a.-t.

REBUFFADE, s. f., ازارلمه azârlama, t.; سوہ تلقی suî teleqqy.

RÉBUS, s. m., بر نوع معنی bir nev' y mou'amma, t.-a.

REBUT, s. m., action de rebuter, طرف ایتمکلیک def', thard itmeklik, a.-t.; عدم قبول 'ademi qaboul, رد redd, a. — Ce qui a été rebuté, براغندی brâghyndi, ازانلنن ایشد یرامز, atilân cheî. — اموال قصور qouçour, ārâmaz. — اموال هادره emvâli usqâth, emvâli hâdirê.

REBUTANT, e, adj., qui rebute, décourage, بزدریجی bezduridji, اوساندریجی oçânduridji, t.; موجب الفتور moudjib ul-futour, a. — Choquant, déplaisant, نا مرضی nâ merzy, نا مقبول nâ muqboul.

REBUTER, v. a., rejeter, قبول

رد qaboul itmek, - ایتماک redd, def' it, a.-t. — Dégouter, décourager par des obstacles, بزدرمک oçândurmaq, bezdurmek. بقدرمق byqturmaq, ایراث فتورا ایراث فتورا istisqâl it, ایراث فتورا irâci futour it. — Se rebuter, اوشتمک uchenmek, اوسانمق oçânumaq, بقیق byqmaq, بزمک bezmek, کسب kesbi futour it.

RECACHER, v. a., بردخی bir dakhy saqlamaq, guizlemek. — Se recacher, کزلمک bir dakhy saqlanmaq, guizlenmek, t.

RECACHETER, v. a., بردخی bir dakhy muhurlemek, t.

RÉCALCITRANT, e, adj., اونکوو eunegu, t.; عناد ایله قرشوطوران 'ynâd ilê qarchou dhourân, مخالفت moukhâlefet idîdji, سرککش 'yuâddji, a.-t.; عنادجی serkech, p.; متمرد nutemerrid.

RÉCALCITRER, v. n., اونکولک eunegulik it, عناد ایله قرشوطورمق 'ynâd ilê qarchou dhourmaq, تمرد moukhâlefet it, اوزره او temerrud uzrê ol.

RÉCAPITULATION, s. f., سوزک sezuû mouhassali, t.-a.; محصلی mouhassali kelâm, a.; سوق اولنان کلامک sevq olounân kelâmuñ idjmâli, a.-t.; اجمال idjmâl, a.

RÉCAPITULER, v. a., مقدما تفوه mouhassali olounân kelâmi

moulakhkhaçan tekrîr it, خلاصه ا
khoulâça it, محصل كلام ا
sali kelâm it, محصلن سويلمك
mouhassalin seuilemek.

RECÉLÉ, s. masc., t. de jurisp., action de céler une chose. Voy. RECÉLEMENT.

RECÉLEMENT, s. m., صافلمه
sâqlama, كزلمه *guizlemè*, t.; اخفا
ikhfâ, كتم *ketm*, a. — Recèlement d'une personne accusée, متهم اولان
muttehim olân كمسندنك اخفاسى
kimesnènuñ ikhfâci. — d'objets volés,
 اشيای مسروقنه نك صقلمه سى
echiâi mesrouqanuñ saqlamaçi.

RECÉLER, v. a., garder et cacher,
 صقلمق *saqlamaq*, كزلمك *guizlemek*, t.;
 اخفا - كتم ا *ikhfâ, ketm it.* — le vol de quelqu'un, يتاقلق ا
iatâqlıq it, خرسز يتاغى او *khyrsyz*
iatâghy ol, مسروق اولان شيشى
mesrouq olân cheü saqlamaq. — Cacher un voleur,
 خرسز *khyrsyz guizlemek.* — un meurtrier,
 بر قاتلى اخفا ا *bir qâtılı ikhfâ it.* — Cacher les effets d'une succession,
 تركمه مالنى كزلمك
tereke mâlini guizlemek.

RECÉLEUR, SE, s., يتاق *ïataq*,
 خرسز يتاغى *khyrsyz iatâghy*,
 خرسزى صقلايان *khyrsyzy saqlān*, t.;
 لغفا *laghyf*, pl. a. لغفا
loughafâ.

RECÉMENT, adv., يكيدين *ieñi-*
den, t.; قريببا *iaqyndè*, يقينك
qariben guetchmich zemändè, a.-t.;
 مؤخرًا *mou'akhhah-*
ren, a.

RECENSEMENT, s. m., dénombrement,
 صايى *sāi*, t.; تعداد *te'adād.* — Recensement de la population d'un pays,
 اهالى مهلكتك تعدادى *ehālī memleketuñ te'adādi.* — Lors du recensement,
 لدى التعداد *ledi ut-te'adād.* — Faire le recensement des revenus,
 وارداتى تعداد وشمارا *vāridātī te'adād u chunār it.* — Nouvelle vérification de marchandises,
 de leur qualité, etc., تحقيق ق
 الحال الاموال مكررا *tahyq ul-hāl ul-envāl mukerreren.*

RECENSER, v. a., faire un recensement,
 صايىق *sāimaq*, t.; تعداد ا
te'adād it, احصا ا *yhsū it*, a.-t. — Vérifier, examiner. Voy. ces mots.

RÉCENT, E, adj., تازه *ieñi*, يکى
tāzè, يقينك اولمش *iaqyndè olmuch*, a.-t.;
 جديد *djedid.* — Une affaire toute récente,
 واقع قريبنده *'ahdi qaribè vāqy' olmich bir maldè.* — C'est une chose récente,
 امر جديددر *emri jedidtur.*

RECEPAGE, s. masc., اصه بى
 ديبندن كسمه *asmaï dibinden kesmè*, t.

RECEPER, v. a., tailler la vigne jusqu'au pied,
 ديبندن *asmaï dibinden kesmek.* — En parlant des bois taillis qu'on coupe par le pied,
 ديبندن كسمك *aghādji dibinden kesmek.*

RÉCÉPISSÉ, s. m., مقبوض سندی
maqbouz senedi, a.-t.; رجعة *ridj'at*, مقبوضى
 مشعر سندی *maqbouzy much'yr sened.*

RÉCEPTACLE, s. masc., lieu où se rassemblent plusieurs choses de divers

endroits, et où se réunissent les personnes, جمع *medjma'*, محل *mahall*, a.; جمعیتگاه *djem'üetguiäh*, a.-p.; برکنتی ییری *birkenti ieri*, thourudjaq *ier*, یر *ier*, t. — Réceptacle de voleurs, خرسز *khrysz* *iatāghy*. — pour les eaux, حوض *eguierk*, صو *havouz*, صو محالی *sou mahalli*, مشربہ *sou khuzinèci*, خزیندہسی *mehrebè*.

RÉCEPTION, s. f., action par laquelle on reçoit, الہ وصول *älma*, اخذ *elè vuçoul boulma*, t.; بر مکتوبک *akhz*, وصول *vuçoul*, a. — La réception d'une lettre, بر مکتوبک *bir mektoubü* *akhz*, *vuçouli*. — Réception, accueil, manière de recevoir, قبول *qaboul*, التفات *iltifät*, تلقی *telaqq*. — Faire une bonne réception, حسن *husni mu'amelè ilè telaqq it*. — Admission, cérémonie d'entrée dans un corps, رسم *resmi qaboul*, ادخال *idkhäl*. — Audience. Voy. ce mot.

RECETTE, s. f., recouvrement de ce qui est dû en argent ou autrement, قبض *qabz*, تحصیل *tahsyl*, قبضات *qabzy häcylät*, حاصلات *tahsyli väridüt*. — Faire la recette d'une ferme, بر چفتلکک *bir tchiftliguñ häcylätini qabz it*. — Deniers ou denrées dont on fait le recouvrement, مقبوض *iräd*, دخل *dakhl*, مقبوضات *maqbouz*, pl. a. مقبوضات *maqbouzät*. — La recette et la dépense, دخل

ایراد *dakhl u khardj*, وخرج *iräd u masraf*. — Le registre des recettes, مقبوضات دفتری *maqbouzät defteri*. — Recette, composition de certaines drogues, ترکیب *terkib*, علاج ترکیبی *'ylädj terkibi*. — Écrit qui spécifie cette composition, علاج ترکیبی رچتہسی *ritcheta*, رچتہ *'ylädj terkibi ritchetaci*.

RECEVABLE, adj. com., قبول *qaboul olounadjaq*, قبولہ *qaboulè guetur*, a.-t.; ممکن *munkin ul-qaboul*, مقبول *maqboul*. — Excuse recevable, سزاوار *sizäväri qaboul oladjaq 'euzr*.

RECEVEUR, se, adj., chargé d'une recette, ایراد *iräd dävchurüdji*, a.-t. — de la capitation en Turquie, خراججی *kharärdji*. — des dîmes, اعشار تحصیلداری *'echar tahsildäri*.

RECEVOIR, v. a., accepter, prendre ce qui est offert, المق *älmaq*, اخذ *akhz it*, طوتدق *thoutmaq*, t.; اخذ *akhz it*, اتخاذا *ittikhäz it*, a.-t. — Recevoir une lettre de son pays, مملکتندن بر مکتوب المق *memleketinden bir mektoub älmag*. — Recevoir, toucher ce qui est dû, en être payé, قبض *akhz*, *qabz it*. — Recevoir de l'argent, اقچهیی *aqtchëü akhz it*. — des nouvelles, اخبار و حوادث *akhbär u havädis akhz it*. — La lune reçoit la lumière du soleil, قمر *qamer* شمسدن *chemsden akhz*, ییا ایدر *yiä ider*. — Recevoir,

accepter ce qui est offert, sans qu'il soit dû, قبول *qaboul it.* — Recevoir un présent, برهدیده بی قبول *bir hedîei qaboul it.* — Je reçois ses offres, تبلیغاتی مقبولدر *tebliğhâti maqboulumdur.* — Recevoir, en parlant des impressions en bien ou en mal auxquelles on est soumis, مظهر او *mazher ol,* اوغرامق *oghrâmaq,* دوتچار او *doutchâr ol.* — Recevoir une blessure, بریاره یه دوتچار او *bir îarâie doutchâr ol.* — une récompense, مظهر مکافات او *mazheri mukiâfât ol.* — Recevoir, tirer de..., أخذ - جلب *akhz,* آلمق *âlmaq,* آلمق *djêlb it.* — Bien recevoir, approuver, استحسان *beieñmek,* استیhsân *istyhsân it.* — Mal recevoir, désapprouver, بکنمامک *beieñmemek,* مستحسن طوتمامق *moustahsen thoutmâmaq.* — Recevoir, accepter, اجابت *idjâbet it.* — Recevoir, se rendre à une invitation, دعوتی *da'veti idjâbet it.* — Recevoir une invitation, دعوتلواو *da'vetlu ol,* مدعو او *med'uvv ol.* — Recevoir, agréer, مقبول طوتممق *maqboul thoutmaq,* قبول *qaboul it.* — Recevoir, accueillir, en parlant des personnes, تلقی *telaqqy it,* قبول *qaboul it,* التفات *iltifât it.* — Recevoir un ambassadeur avec magnificence, ایلیچی بی کمال دبدبه *iltichii kemâli debdebè vu yhtichâm ilè telaqqy it.* — Bien recevoir, غایت التفات ایله *ghâiet iltifât ilè telaqqy it.* — froidement, معامله بارده ایله

تلقى *mou'âmelèi bûridè ilè telaqqy it.* — Recevoir, admettre en visite, مسافر، کورشمک *muçâfir qaboul it,* کورشمک *gueuruchmek.* — Recevoir, se soumettre, déférer à quelque chose, رضا کوسترمک *rizâ gueustermek,* قبول *izhâri rizâ it,* قبول *qaboul it.* — Recevoir un décret, بر، قبول - اجابت *bir hukmè muthâve'at it.* — Reçu, e, اولنمش *qaboul, idjâbet olounmich,* مقبول *qaboullanmich,* مقبول *maqbol.*

RECHANGE, s. m., objet tenu en réserve pour s'en servir au besoin, لوازمات مکرره *iedeklik, t.;* لوازمت مکرره *levâzimâti mukerrere.* — Armes de rechange, یدکلک اسلحه *iedeklik esliha.* — Droit d'un nouveau change qu'on fait payer par celui qui a tiré une lettre de change lorsqu'elle a été protestée, اولنمامش پولیچه *edâ olounmâmich polîtcha temessukinuñ dellâlîieci mukerreri,* اولنمامش پولیچه باشنک *polîtcha bâchinuñ mukerreri.*

RECHANGER, v. a., بردخی *bir dakhy deichturmek,* داکشترمک *tekrûr deichturmek.* — Se rechanger, بردخی *bir dakhy libâcini deichturmek, t.*

RÉCHAPPER, v. n., être délivré de..., خلاص *gourtoulmaq,* خالص *khalâs boulmaq.* — Se guérir d'une maladie, افاقات *sâghlyq, ifâqât boulmaq, t.*

RECHARGER, v. act., charger de

nouveau des bêtes de somme, **ينيه** *inè iukletmek*, t.; **مجددًا** *mudjeddeden tahmil it*, a.-t.—Charger de nouveau une arme à feu, **سلاحى تکرار طولدرمق** *silāhy tekrār dholdourmaq*.—Faire une nouvelle attaque, retourner au combat, **بردى يوريش** *bir dakhy iurich it*, **مجددًا دشون اوزرينه** *mudjeddeden duchmen uze-rînè hudjourn it*.

RECHASSER, v. a., repousser d'un lieu dans un autre, **يوردن ييره** *ierden ierè qoghmaq*, **طردا** *thard it*, t.—Chasser de nouveau dans un endroit, **ينيه اولامق** *inè avlāmaq*, **على التکرار صيدا** *'alet-tekrār saïd it*.

RÉCHAUD, s. m., **منقل** *manqal*, **منغال** *manghāl*, **قوردانلق** *qordān-lyq*, t.; **اتشدان** *âtechdān*, p.—Réchaud de cuivre, **باقرمغال** *bāqyr manghāl*.

RÉCHAUFFER, v. a., **استمق** *issitmaq*, t.—Faire réchauffer le potage, **چوربايى استمق** *tehorbāii issitmaq*.—Se réchauffer, **استمق** *issinmaq*, t.; **كسب حرارتا** *kesbi harāret it*.—Au fig. et en parlant du zèle, **گرميت بولمق** *guermüiet boulmaq*.—Réchauffé, e, **استمش** *issinmich*, **محرور** *mahrour*.—s., mets réchauffé, **استمش طعام** *issinmich tha'am*.

RÉCHAUFFOIR, s. m., **برنوع** *bir nev'y*, **اتشدان** *âtechdān*. Voy. FOURNEAU.

RECHAUSSER, v. a., chausser de nouveau, **يکيدن ايباق قابى** *ieñiden aīaq qābi guei-*

durmek.—En parlant des arbres, remettre de la terre ou du fumier au pied, **اغالرک ديبندک يکيدن** *aghādjlaruñ dībindè ieñiden thoprāq iā gubrè qonay, t*.

RÊCHE, adj. com., âpre, rude au toucher, **صرب** *sarp*, **طوقمهسى** *dhoqouunuci sarb*, **قتى** *qati*, **سخت** *sakht*.—En parlant des personnes, **سرت** *sert*.

RECHERCHE, s. f., action de rechercher, **اراشدرمه** *arāma*, **اراشدرما** *arāchturma*, t.; **تفتحص** *tefahhous*, pl. a. **تفتحصات** *tefahhoucāt*; **نظلب** *tethallub*, pl. a. **تظلبات** *tethallubāt*; **جست وجو** *djust u djou*, p.—Information, enquête, **تفتيش** *teftīch*, **تفتقد** *tesfaqqoud*, **تجسس** *tedjessus*.—Faire des recherches, **جست وجو** *djust u djou vu tesfaqqoud it*.—En parlant de choses relatives à un sujet, objet de recherches dans les auteurs anciens, **تحررى** *teharri*, pl. a. **تحرريات** *teharriāt*.—Soin extraordinaire, raffinement, **تکللى** *tekel-luf*.—Affectation dans le style, etc., **تضع** *teçannu'*.—Perquisition de la vie et des actions de quelqu'un, **بر کيسنه نک** *bir kimesnènuñ hālīni arāchturma*, **تزکيه** *tezkiè* **حال** *hāl*.—Faire la recherche de la vie de quelqu'un, **بر کيسنه نک** *bir kimesnènuñ hālīni tezkiè it*.—Recherche, réparation que l'on fait en remettant des tuiles ou des pavés aux endroits où il en manque, **ميرممت** *meremmet*, **تعمير**

ta'mîr, ترميم *termîm*. — Faire cette réparation, مرمت *mercmet it*.

RECHERCHER, v. a., chercher de nouveau, بر آراق *inè arāmaq*, بر آراق *bir dakhy arāmaq*. — Chercher avec soin, آراشدرمىق *arāchturmaq*, t.; تحرى واستقصا *teharri vu istyqsā it*, تفتيش *tetebbou' it*, a.-t. — Faire une enquête exacte, تفحص *teftîch*, تفحص *tefahous it*. — Prendre des informations, استخبارا *istykhabār it*. — Faire une enquête sur la vie et les actions de quelqu'un, بر كېسندىكى حالنى آراشدرمىق *bir kimesnènuñ hālîni arāchturmaq*, تفتيش حال *teftîchi hāl it*. — Rechercher, tâcher d'avoir, d'obtenir, طلب *thaleb it*, طالب *thālib ol*. — Rechercher la faveur des grands personnages, رجالىك حسن توجېنه طالب *ridjālun husni teveddjuhîne thālib ol*. — Rechercher une fille en mariage, دوگورلىك *deugurlik it*. — Rechercher, en parlant des ouvrages de peinture, sculpture, gravure, etc., en réparer les moindres défauts, پرداخت *perdākht it*. — Recherché, e, مطلوب *arānmich*, مطلوب *mathloub*. — En t. de peinture, sculpture, etc., اهتماملو پرداخت *ihtimāmlu perdākht olounmich*. — Recherché, opposé à naturel, تكللفى *tekellufli*, مصنع *mouçanna'*.

RECHIGNER, v. n. fam., اكشى *ekchi iuz it*, چهره *tchehrè it*, چهره *iuz*, چهره *ekchitmek*, t.; تبسس *te'abbus it*,

a.-t.; اوشنمك *uchenmek*. — Rechiné, c, يوزى اكشى *iuzu ekchi*.

RECHINSE, v. a., t. de manuf. Rechinser la laine, پياغى تميز صوده *iapāghy temîz souda iāiqamaq*, t.

RECHOIR, v. n., retomber, بر دوشمك *bir dakhy duchmek*. — Au fig., retomber dans une même maladie. Voy. RECHUTE.

RECHUTE, s. f., بر عتته يكيدين *bir 'ylletè ien'tden duchmè*, t.; نكس *nuks*, a. — Faire ou avoir une rechûte, نكس *nuks it*, a.-t.; اوزلمك *uzelmek*, t.

RÉCIDIVE, s. f., صوچى تکرارمه *soutchou tekrārlama*, t.; تکرر الخطاء *tekerrur ul-khathā*, a.; اعاده كناه *i'ādèi gunāh*, a.-p.

RÉCIDIVER, v. n., بردخى ايتمك *bir dakhy itmek*, t.; صوچى تکرارلىق *soutchou tekrārlamaq*, t.-a.; تکرير *tekrîri khathū it*, a.-t.

RÉCIF, ou RESSIF, s. m., يالىك *iālîda sou iuzundè gueurunen qaïālar*, t.; رصيف *racyf*, a.

RÉCIPE, s. m., ordonnance de médecin, recette. Voy. ces mots.

RÉCIPIANGLE, s. masc., مقياس *myqyās uz-zevūā*, a.

RÉCIPIENDAIRE, s. m., طالب *thālib*, pl. a. طالب *thyllāb*; بر *bir djem'atè guïrmek isteïen*, استكلو *isteklu*, طالب الدخول *thālib ud-doukhoul*.

RÉCIPIENT, s. m., انبيق كاسهسى *embyq kiācèci*, t.

RÉCIPROCATIION, s. f., action par

laquelle on reçoit ou rend la pareille, *مکافات mukīāfāt*, a.

RÉCIPROCITÉ, s. f., طرفیندن *tharāseīnden mouqābelè*, a.-t.; *مقابلہ muchāreket*, *مقابلہ* *mouqābelè bil-misl*, معاوضه *mou'āvazat bil-mouqābelè*.

— La réciprocité de bons procédés, حسن معامله نك طرفیندن *husni mou'āmelènuū tharāseīnden mouqābelèci*.

RÉCIPROQUE, s. m., la pareille, *مقابلہ* *mouqābelè*, *بالمثل* *mouqābelè bil-misl*, a.; *مثل* *mouqābilini*, a.-t.; *قارشولقلتی* *qārshoulqlyq*, t. — Rendre le réciproque, *مقابلہ* *mouqābelè bil-misl* it.

RÉCIPROQUE, adj. com., mutuel, طرفیندن *muchāreketlu*, *مابینسک* *tharāseīnden olān*, *بربرینه اولان* *mābeīnindè olān*, *بر برلری* *bir birlerī beīnindè olān*, *بالمقابلہ* *bir birleri beīnindè bil-mouqābelè olān*, a.-t.; *مشارکت* *muchārek*, a. — Promesse réciproque, *tharāseīnden vīrlān va'd*. — Verbes réciproques, *فعال* *ef'ālī muchārekè*.

RÉCIPROQUEMENT, adv., بری *biri birlerilè*, t.; طرفیندن *tharāseīnden*, *بری* *birleri haqqyna olaraq*, a.-t.; *مقابلہ* *bil-mouqābelè*, *معاوضه* *mou'āvazatan*. — S'aimer réciproquement, *بالمقابلہ* *bil-mouqābelè sevichmek*, ou simpl. *سوشمک* *sevichmek*.

RÉCIT, s. m., *حکایت* *naql*, نقل

hikiāyet, a. — Récit exact, *حکایت صحیحہ* *hikiāyeti sahiha*. — Un long récit, *اوزون حکایه* *ouzoun hikiāyè*. — Faire un grand récit de quelqu'un, en parler avantageusement, *بر* *کمسندنک چوق* *bir kimesnènuū tchoq vasfini* it.

RÉCITATEUR, s. masc., *از بردن* *ezberden seuilèiān*, t.

RÉCITATIF, s. m., *غنائی غیر* *ghynāi ghāiri mevzoun*, a.

RÉCITATION, s. f., *دیویریش* *deūvriich*, t. Voy. RÉCITER.

RÉCITER, v. a., *از بردن* *ezberden seuilemek*, *اوقومق* *oqoumaq*, *دیویرمک* *deūvirmek*, t.; *تقریر کلام* *taqrīri kelām* it, a.-t. — Réciter sa leçon, *درسنى* *dersini ezberden seuilemek*.

RÉCLAMATION, s. f., action de revendiquer, *استدعا* *iddi'ā*, *استدعا* *istid'ā*. — Action de s'élever contre, *اعتراض* *moukhāleset*, *مخالفت* *i'tirāz*, a.

RÉCLAME, s. fém., t. d'imprim., *تعقیبة* *ta'qybet*, *رابطه* *rābitha*, a.

RÉCLAMER, v. a., implorer avec instance, *دیلیمک* *dilemek*, *استتمک* *istemek*, *ابرام* *ialvārmaq*, *بالوارمق* *ibrām ilè istemek*, t.; *التماس* *iltimās* *استدعا* *istid'ā* it, *نیازا* *nīāz* it, a.-t. — Réclamer l'assistance divine, *باری یی* *'avni bārū istid'ā* it. — Revendiquer, *طلب* *thaleb* it. — Réclamer la restitution d'un objet, *بر* *شیئک* *bir cheūū guīru vīrmecīni istemek*,

طلب ا *istirdādini thaleb it.* — Réclamer, contredire, s'opposer à une résolution, مخالفت ا *moukhālefet it*, اعتراض ا *ītirāz it.* — Se réclamer de quelqu'un, بر کسی کسندنه یا انتسابنه *bir kimesnēnuñ himāētinē tā intiqābinē murādja'at it.*

RECLAMPER, v. n., t. de marine, سقطنهش دیرکی یا برنی اویدر مق *saqathlanmich dīreḡui tā sereni ouīdourmaq, t.*

RÉCLINANT, adj. masc., اکلمش *eilmich, t.*; متمایل *mutemāil, a.* — Cadran réclinant, بسیطه متمایله *bacīthai mutemāilē, a.*

RÉCLINER, v. n., اکلمک *eilmek, t.*; تمایل ا *temāil it, a.-t.*

REÇLOUER, v. a., بر دخی میخلوق *bir dakhy mykhlamaq, t.*

RECLURE, v. a., قپانمق *qapātmaq, t.*; حبس ا *habs it.* — Se reclure, ا حباس ا *qapānmaq, a.* ا حباس ا *ihtibās it.*

RECLUS, E, adj., قپانمیش *qapānmich, a.* محبوس *mahbous.* — Qui ne sort pas de chez lui, کندو *guendu khāncinden tchyqnāz.*

RECLUS, E, s., qui a fait vœu de réclusion, زاهد *munzevi, a.* منزوی *zāhid, a.*

RÉCLUSION, s. f., حبس *habs, a.* محبوسیت *mahbouciēt, a.* — Cellule, demeure d'un reclus, تنهالوق *tenhālyq ier, t.*; گوشه انزوا *keuchēi inzyvā.*

RECOGNER, v. a., بر دخی *bir dakhy qāqmaq, ourmaq, t.* اور مق

RECOGNITIF, IVE, adj., تصدیق *tasdiqy senedi mutezummin, a.-t.* سندى متضمن

RECOIN, s. m., بوجاق *boudjāq, t.*; گوشه *keuchē, t.*; گوشه جق *keuchēdjyq, t.*; کپزلو گوشه *guīzlu keuchē, t.*; زاویه *zāvīē, p.* — Les recoins du cœur, ce qu'il y a de plus caché, خفایای مزایای فواد *khasāiāi me-zāiāi fuvād.*

RECOIFFER, v. a., تکرار صاچلره *tekrār sāchlara duzen vīrmek, t.* دوزن ویرمک

RECOLEMENT, s. m., شاهد لرك *chāhidleruñ taqrīrīni houzourlerindē oqounmaci, a.* تقریرینی حضور لرنک اوقونہسی

شہادت مضبطہ سی *chēhādet mazbathaci.* — Faire le recolement d'un inventaire, vérifier les papiers et les effets qu'il contient, دفترده مذکور کافه اموال و اوراقی *defterdē mezkiour kiāffēi emvāl u evrāqy bil-muqābelē tastyq it.* بالمقابلہ تصدیق ا

RECOLER, v. a., lire aux témoins leurs dépositions pour savoir s'ils y persistent, شاهد لرك تقریرینی *chāhidberuñ taqrīrīni mevādjeherindē oqoumaq, qyrā'et it.* — Recoler un inventaire, en vérifier les effets et les papiers, faire le recolement. Voy. RECOLEMENT.

RECOLLECTEUR, s. et adj. masc., قوانینی جمع و تدوین ایدبجی *qavānīni djem' u tedvīn idīdji, a.-t.*

RECOLLECTION, s. f., en style de dévotion, recueillement. Voy. cemot.

RECOLLER, v. a., بردخى طونقال

ایله یا پشترمق *bir dakhy thoutqāl ilē*
āpichturmaq, t.

RÉCOLTANT, *e, s.*, دیوشورچی *dīvchurčijī, t.*

RÉCOLTE, *s. f.*, action de recueillir
les biens de la terre, دیوشورمه *dīv-*
churmē, بچم bitchum, t.; حصاد
haçād, a. — La récolte des blés,
هابوات حبوبات houboubāt ha-
çādi. — Celle des fruits, میوه
meivē dīvchurmēci. —
Le temps de la récolte, بچم وقتی
bitchum vaqti, وقت حصاد vaqti
haçād. — Récolte, fruits de la terre,
produits récoltés, محصول *mahsoul,*
pl. a. محصولات mahsoulāt,
ارض محصولات mahsoulāti arz.

RÉCOLTER, *v. a.*, بچمک *bitchmek,*
دیوشورمک *dīvchurmek, t.* — Récolter
du blé, حنطه بچمک *hyntha bitch-*
mek. — Récolté, *e*, بچلمش *bitchil-*
mich, محصود mahsoud.

RECOMMANDABLE, *adj. com.*, معتبر
mu'teber, a.; اعتبارلو *i'tibārlu, a.-t.*;
سزاور احترام *sizāvāri ihtirām,*
واجب لا اعتبار *vādjiḥ ul-i'tibār.*

RECOMMANDATION, *s. f.*, action de
recommander, اصمارلمه *ismārlama,*
t.; توصیه *tevsīē, a.*; سپارش *sipārich.*
— Une forte recommandation, قوی
qavi bir tevsīē. — Lettre de
recommandation, توصیه نامه *tevsīē*
nāmē, توصیه مکتوبی tevsīē mek-
toubi. — Action de commettre aux
soins de quelqu'un, تفویض *tefvīz.*
— Recommandation, estime qu'on a
pour le mérite, حرمت اعتبار *i'tibār,*
heurmet.

RECOMMENDER, *v. a.*, charger, or-
donner de faire, enjoindre, بیورمق

تنبیه امر *emr it, t.*; *bouïourmaq, t.*;
tembīh it, a.-t. — Exhorter à faire
une chose, اصمارلمه *ismārlamaq,*
سپارش *sipārich it.* — Prier d'être
favorable, توصیه *tevsīē it.* — Re-
commander une personne à ses amis,
بر کمنده بی دوستلرینه توصیه bir
kimesnēti dostlarına tevsīē it. — Se
recommander à Dieu, نفسنی اللہک
nefsini allahuñ kere-
minē havālē it.

RECOMMENCEMENT, *s. m.*, یکیدن
تجدد *ieñiden bāchlama, t.*; *tedjeddud, a.*

RECOMMENCER, *v. a. et n.*, com-
mencer de nouveau, یکیدن باشلمق
ieñiden bāchlamaq, تکرار باشلمق
tekrār bāchlamaq, یکی باشدن
tekrār bāchlamaq, t.; شروع *alet-*
tekrār bed'i it, churou' it. — Recom-
mencer à parler, تکرار بده کلام *tekrār*
bedü kelām it. — à bâtir,
تکرار بنایه شروع *tekrār bināie*
churou' it. — Recommencer, *v. n.*,
se renouveler, یکیلنمک *ieñilenmek,*
تجدد *tedjeddud it.*

RÉCOMPENSE, *s. f.*, traitement en
compensation, مکافات *mukiāfāt,*
اجر edjr, a. — Belle récompense,
مکافات جمیله *mukiāfāti djemīle.*
— Mériter récompense, سزاور
sizāvāri mukiāfāt ol. —
Prix d'un service, salaire, اجرت
culjret. — Récompense, compensa-
tion ou dédommagement, عوض
evvaz, بدل bedel. — En récompense
des pertes, des dommages, بدل ضرر
bedeli zarar oluruq. — Au

fig., récompense, châtement, peine due à une mauvaise action, جزا *djezā*, مجازات *mudjāzāt*. — Il a eu la récompense qu'il méritait, جزاسنی *djezācini bouldou*, جزالندی *djezālandi*, جزای ما یلیقنه مظهر *djezāi mā ielīqy-nè mazher olmuchtur*. — En récompense, en réciprocité, قارشولقی اولیق ایچون *qārchoulyq olmaq itchoun*, مکافاة *mukiāfāten*, مقابله *muqābeleten*.

RÉCOMPENSER, v. a., donner une récompense, مكافات ا *mukiāfāt it*, ايفای مكافات ا *ifāi mukiāfāt it*, عوضلندرمق *yvazlandurmaq*, a-t.; عودمک *eudēmek*. — Être mal récompensé, لایقی اوزره مكافات اولماق *lāiqy uzrè mukiāfāt olmāmaq*. — Récompenser, punir, جزاسن ویرمک *djezācin vīrmek*, نادیب ایله *djezācin vīrmek*, قارشولق *técdib ilè qārchoulamaq*. — Récompenser, dédommager, ضرری *zarari eudēmek*, تضمین *tazmīn* ضرر ا *zarar it*. — Récompenser le temps perdu, ضایع اولمش *zātī olmuch vaqtuñ zararını tchyqārmaq*. — Être récompensé, ou puni, جزالانماق *djezālanmaq*.

RECOMPOSER, v. a., یکیدن یاپیق *ieñtēden tāpmaq*, ینه یاپیق *inè tāpmaq*, t.; مجدداً ترکیب ا *mudjeddeden terkīb it*, a.-t.

RECOMPOSITION, s. f., یکیدن ترکیب *ieñtēden tāpma*, t.; چیدید *terkībi djedīd*, a.

RECOMPTE, v. a., بر دخسی

یکیدن *bir dakhy sāımaq*, مجدداً *ieñtēden sāımaq*, t.; تعدادا *mudjeddeden te'addād it*, a.-t.

RÉCONCILIABLE, adj. com., بارشلور *bārīchilur*, بارشدرلمسی ممکن - قابل *bārīchilmaci mumkin, qābil*, t.; بارشدرلمسی *bārīchilmaci mumkin, qābil*, t.; قابل اصلاح *qābili yslāh*, a.

RÉCONCILIATEUR, TRICE, subst., مصلح *bārīchiturdji*, t.; بارشدرلمسی *mouslyh*, a.

RÉCONCILIATION, s. f., بارشقی *bārīchyq*, t.; مصلحه *yslāh*, مصلحه *mouçālaha*, a. — Une réconciliation sincère, صدق و حقیقته مقرون بر *sydq u haqqatè maqroun bir mouçālaha*.

RÉCONCILIER, v. a., بارشدرلمق *bārīchiturmaq*, t.; اصلاح ا *yslāh it*, اصلاح ذات البین ا *yslāhi zāt ul-bcīn it*, a.-t.; اوزلاشدرلمق *ouz-lāchturmaq*. — Il les a réconciliés, بینلرینی اصلاح ایلدی *beñlerini yslāh eiledi*. — Se réconcilier, مصلحه ا *bārīchmaq*, مصلحه ا *mouçālaha it*, اتصال *teçālouh it*.

RECONDUCTION, s. f. Tacite reconduction, مدت المهلت الاستیجار بلا *meddil-muhlet ul-istūdjar bilā tedjdīd us-sened*, a.

RECONDUIRE, v. a., accompagner par civilité quelqu'un dont on a reçu la visite, تشییع ا *techū' it*, a.-t.; کوندری یه *gucuturmek*, چیقوق - وارمق *gueunderiū tchyqmaq, vārmāq*. — Reconduire, faire sortir quelqu'un de chez soi en le maltraitant, دفع قوغیق *qoghmaq*, وطرد ا *def' u thard it*.

RECONDUITE, s. f., رسم تشييع *resmi techūi*, a.; كوندريه چيقمه *gueundërië tchyqma*, t. — Faire la reconduite, رسم تشييع *techūi it*, رسم اجرا تشييع *resmi techūi idjra it*.

RECONFIRMER, v. a., assurer de nouveau, مجدداً تصديق - تحقيق *müdjeddeden tasyq, tahyq it*.

RECONFORT, s. m., consolation. Voy. ce mot.

RECONFORTATION, s. f., قوتلندرمه *qouvvelendurmë*, t.; تقويه *taqvë*, a.

RECONFORTER, v. a., قوتلندرمك *qouvvelendurmek*, a.-t.; تقويه *taqvë it*, وبرمك *qouvvet vïrmek*, a.-t.

RECONNAISSABLE, adjectif com., ثانياً *thānilur*, بيلنور *bilineur*, t.; قابل بيلمسي *bilmeci qābil*, a.-t.; ممكن الترخيص *munkin ut-techkhyz*, ممكن التعرف *munkin ut-te'arruf*, a.

RECONNAISSANCE, s. f., action par laquelle on reconnaît une personne ou une chose pour ce qu'elle est, بيلش *bilich*, طانيمه *thānima*, t.; تعرف *te'arruf*, ترخيص *techkhyz*, معرفت *ma'rifet*, a. — Reconnaissance, gratitude, souvenir du bien reçu, ايولك بيله *ēulik bilmë*, t.; شكران نعمت *chukrāni ni'met*, مهنويت, شكر *chukr*, تشكر *techekkur*, تشكر *memnouiïet*, a. — Avoir de la reconnaissance, شكر نعمتي بيلمك *chukri ni'meti bilmek*, تشكرا *techekkur it*. — Témoigner de la reconnaissance, عرض مهنويت *arzy memnouiïet it*, اظهار تشكرا

izhāri techekkur it. — Aven, confession d'une faute, قباحتك اقرارى *qabāhatuñ yqrāri*, اعتراف جرم *i'tirāfi djurm*. — Récompense d'un service, مكافات *mukiāfāt*. — Examen détaillé, تفتيش *teftich*, تفتيش بالتحري *teftich bit-teharri*. — La reconnaissance des papiers, اوراق *avraq*

بوقلمه *byuqlamë*, بوقلايش *byuqlāich*, تجسس *tedjessus*. — Reconnaissance militaire, celle par laquelle on examine la nature du terrain et la position de

دشمنك احوالنى بيليك *dushmenūñ ahvālīni bilmek itchouñ ethrāf u eknāfë nazar sālma*. — En parlant de la reconnaissance d'une côte, d'une île, etc., كشف *kechf*. — Reconnaissance, acte par lequel on se reconnaît redevable ou dépositaire,

مقبوض *maqbouz*, تمسك *temessuk*, سند *sened*, مقبوض *maqbouz senedi*. — Reconnaissance de promesse ou d'écriture, تصديق وعدى ياخود - تصديق *tasyqy va'di iākhod, tasyqy khaththy hāvi senedi*.

RECONNAISSANT, e, adj., ايولك *ēulik bilur*, ايولك بيلش *ēulik bilen*, t.; شكيرى بيليجى *chukri bilidji*, متشكر *chākir*, شاکر *chākir un-ni'më*, مهنون *memnoun*.

RECONNAÎTRE, v. a., se remettre dans l'esprit l'image d'une chose, d'une personne, طانيمق *thānimaq*, ترخيص *bilmek*, t.; تشخيص *techkhyz it*, تعرف *te'arruf it*. —

Je ne vous ai pas reconnu, سزى *sizy thānimadum*. — En parlant d'une chose qu'on reconnaît sans l'avoir jamais vue, بيلمك *bilmek*, ا تفرس *teferrus it.* — Parvenir à la vérité d'une chose, ا كلامق *aklamq*, ا تحصيل وقوف *tahsili vouqouf it.* — On a reconnu mon innocence, بيكناه *bigunāh oldoughoumou aīlāchildi.* — Reconnaître, découvrir, s'apercevoir, دويمق *douïmaq*, بيلمك *bilmek.* — Rechercher, s'informer, ا تجسس *tedjessus it.* — Reconnaître, observer, examiner avec attention la position de l'ennemi, دشمنك احوالنى *dushmanik ahwalni*, بيلمك ابيچون اطراف وحواليسنه *biymek abiçun aṭraf u ḥawālisne*, نظر صالمق *duchmenuñ ahvālini bilmek itchoun ethrāf u havālicinè nazar sālmaq.* — le terrain, مواقع ومواضعى ارسال نفيضة ايله كشف *mevāq' vu mevāzi'y irsāli nefiza ilè kechf it.* — En t. de mar., reconnaître un navire, une île, etc., ا كشف *kechf it.* — Reconnaître, avouer, confesser, ا اعتراف *itirāf it.* — Reconnaître pour..., avouer pour..., بيليك *bilmek*, ا قبول *qaboul it.* — Reconnaître un prince pour roi, فلان *felān*, بيليك پادشاه اولق اوزره قبول *bēi pādichāh olmaq uzrè qaboul it.* — Reconnaître, être reconnaissant, avoir de la gratitude, ايولك بيلمك *ciulik bilmek*, شاکر النعمه او *chākir un-ni'mè ol;* شكري بيلمك *chukri bilmek*, ا تشكر *techckkur it.* — Reconnaître les bienfaits, les grâces re-

مظهر اولديغى نعم والطافك *gues mazher oldoughy* شكرينى بيلمك *na'm u elthāfuñ chukrini bilmek.* — Se reconnaître, revenir à soi, ايلمق *aïlmaq*, كندوبيه كلمك *guendüè guelmek.* — Se rappeler, خاطره كلک *khāthyrè guelmek.* — Se reconnaître, rentrer en soi, se repentir, كندوسنى *guenducini bilmek*, توبه *teubè it,* او پشيمان *pechīmān ol.* — Reconnu, e, connu, بللو *bellu*, بيلمك *bilmich*, بيلنمش *bilenmich*, محقق معلوم *ma'loum.* — Certifié, محقق *mouhaqqaq.* — Avoué, مسلم *mucel-lem.* — Choses reconnues, امور معلومه *oumouri ma'loumè.* — C'est une chose reconnue, امر مسلمدر *emri mucel-lemdur.*

ينه آلمق *RECONQUÉRIR, v. a.,* يکيدن - ضبط *inè ālmaq, t.;* تسخير *ieñiden, zabth, teskhyr it,* مجددا فتح و تسخير *mudjeddeden feth u teskhyr it.* — Reconquis, e, يکيدن ضبط اولنمش *ieñiden zabth olounmich,* يينه الينمش *inè alinnmich,* مجددا فتح اولنمش *mudjeddeden feth olounmich.*

ينه ياپمه *RECONSTRUCTION, s. f.,* بناء على التكرار *inè tāpma, t.;* جديد *bināi 'alet-tekrār,* جديد *bināi djedid.*

ينه ياپمق *RECONSTRUIRE, v. a.,* مجددا بنا *inè tāpmaq, t.;* *mudjeddeden binā it, a-t.*

احداث *RECONVENTION, s. fém.,* الدعاء على المدعى *ihdās ud-da'vā 'alet-muddé'y, a.*

بردخى صورتنى *RECOPIER, v. a.,*

چيقرمق - المق *bir dakhy souretini*
ālmaq, tchyqarmaq, بر دخي
 نسخه سني چكك *bir dakhy nus-*
khècini tchekmek, مجدداً استنساخ ا
mudjeddeden istinsäkh it.

RECOQUILLER, v. a., - بور شترمق
 قيورمق *bourouchturmaq, qyvir-*
maq, t.

RECORDER, v. a., بر قاچ كره
 او قومق *bir qätch kerrè oqoumaq,*
 از برلكك *ezberlemek, t.*—Recorder
 درسي كراز او مراراً قرائت ا
dersi kerären vè merären qyrä'et it,
 a.-t.

RECORRIGER, v. a., بر دخي
 اصلاح *bir dakhy tashyh it,* تصحيح ا
 على التكرار *ysläh 'ulet-tekrär it,*
 a.-t. — Recorrigé, e, بر دخي تصحيح
 اولمش *bir dakhy tashyh olounmich,*
 مكرراً مصتح *mukerren mouçahhah, a.*

RECORS, s. m., محضر ملازمي
 چاوش معاوني *muhzur mulâzymi,*
 تchaouch mou'âvini, t.

RECOUCHER, v. a., remettre au lit,
 تکرار ياتدرمق *tekrär iätturmaq.*—
 Terrasser de nouveau, يره
 اورمق *bir dakhy ierè ourmaq,* يره
 چالمق *ierè iyqmaq, tchäl-*
maq. — Se recoucher, تکرار ياتمق
tekrär iätmaq.

RECOURRE, v. a., ينه ديكمك
 يئندن ديكمك *inë dikmek, ienâden*
 ديكمك *dikmek,* ديكمك -
 ربط - خياطت ا
mudjeddeden rabth, khyâthet it, a.-t. —
 Recousu, e, ينه ديكلمش *inë dikil-*
mich, مجدداً مخيوط
mudjeddeden makhîouth, a.

RECOULER, v. a., يكيدين اقمق
 مجدداً جريان ا
ieñiden aqmaq, t.; ا
mudjeddeden djeriân it, a.-t.

RECOUPE, s. f., éclat des pierres
 طاش قيورنيسي
thäch qyrintici.—Farine grossière de
 son, قبا كپك *qabâ kepek, t.*

RECUPER, v. a., couper de nou-
 veau, بر دخي كسكك
bir dakhy kesmek, يكيدين كسكك
ieñiden kesmek, t.; مجدداً قطع ا
mudjeddeden qath' it, a.-t.

RECOURBER, v. a., بوكمك
 تخنيه ا
beukmek, eïgmek, t.; ا
tahnè it, a.-t.—Recourber un clou,
 ميخ اوچين قمامق
mykh oudjoun qamâmaq, پرچينلئك
pertchînlemek, پرچين ا
pertchîn it.—Se recourber,
 اكلمك *eïlmek,* بوكلمك
beïkulmek, بوكلمش
beukulmich, منحني
munhani.

RECOURIR, v. a., courir de nou-
 veau, بر دخي قوشمق
bir dakhy qochmaq, t.—Demander du secours,
 ياردم ا
istimdâd it, a.-t.; ا
 ايستمك *iârdum istemek.*—Se réfugier,
 صغنمق *syghynmaq.* — Avoir
 recours à..., مراجعت ا
murâdje'at it.

RECOURS, s. m., action par laquelle
 on cherche du secours, refuge,
 التجا *iltidjâ, a.* استمداد
istimdâd, مراجعت
murâdje'at. — Avoir recours à Dieu,
 الله تعالى يه صغنمق
allah te'âlâie syghynmaq. — aux bons offices de
 بر كمنندنك حسن همتنه
bir kimesnènuñ husni مراجعت ا

himmetinè murādje'at it.—Recours, refuge, *سر صغنه جق syghynadjaq ier, ملجا meldjā'.*

RECOURVABLE, adj. com., تحصیل *tahsyl olouna bilur,* اولنه بیلور *mumkin ut-tahsyl,* ممکن التحصیل a. — Biens recouvables, ممکن *mumkin ut-tahsyl olān emvāl.*—Non recouvrable, مهنتنج الحصول *mumteni' ul-houçoul.*

RECouvrement, s. m., action de recouvrer, de rentrer en possession, *گورو بوله guiru boulma, t.;* تحصیل *tahsyl, a.*—Recouvrement des choses perdues, ضایع اولمش نسنه لرك *zāi' olmuch nesneleruñ istyhsāli.* — Le recouvrement de la santé, استحصال صحت و عافیت *istyhsāli syhhat u'āfiet.* — Recouvrement, perception des deniers, les deniers mêmes, جمع تحصیل *tahsil, djem'.*—Le recouvrement des deniers publics, - اموال میرته نك تحصیل *emvāli mīriēnuñ tahsyli, qabzy.*

RECOURVER, v. a., acquérir de nouveau, rentrer en possession d'une chose qu'on avait perdue, - *گورو المق guiru almaq, boulmaq, t.;* غایب اولمش نسنه یی بولق *ghāib olmuch nesnēi boulmaq,* مفقود اولان *meşqoud olān cheiī mudjeddeden tahsyl, istyhsāl it, a.-t.*—Recouvrer la santé, تحصیل صحت و عافیت *tahsyli syhhat u'āfiet it.*—Recouvrer, faire la levée des deniers publics, اموال میرته یی جمع و تحصیل

emvāli mīriēi djem' u tahsyl it.

RECOURVIR, v. a., couvrir de nouveau ce qui était découvert, *کیرو guiru eurtmek,* یکیدن *iēñiden eurtmek,* قپانمق *qapātmaq.*—Masquer sous des apparences, etc., *اورتمک eurtmek,* سترا *setr it,* اخفا *ykhfā it.*—Recouvert, e, *اورتولی eurtulu,* اورتلمش *eurtulmich,* مستور *mestour.*

RECRÉANCE, s. f., jouissance provisionnelle, *تمتع موقت temettu' muvaqqat,* متعة *muta't.* — Lettre de récréance, ایلچینک تکمیل *iltchīnuñ tekmlī khydmetini hāvi nāmēi humāioun.*

RÉCRÉATIF, IVE, adj., *کوکل gueuñul eiglenduridji,* اکلندر یجی *t.;* مفرح *muserryh, a.* — Homme récréatif, مفرح بر آدم *muserryh bir ādem.*

RÉCRÉATION, s. f., اکلنجه *eiglendje,* کوکل اکلنه سی *gueuñul eiglemēci, t.;* تف-رج *teferrudj, tenezzuh,* تنزه *istirāhat, a.* — Prendre un peu de récréation, *بیر مقدار تنفس و استراحت bir myqtār teneffus u istirāhat it.*

RECRÉER, v. a., remettre sur pied, créer de nouveau, *یکیدن یرانمق iēñiden iarātmaq,* یکیدن یا په مق *iēñiden iāpmaq,* وجوده *iēñiden vudjoudē gueturmek, t.;* ایجاد *mudjeddeden idjād it, a.-t.*—Recréer, e, *یکیدن iēñiden iārādilmich,* یارادلمش *iēñiden vu-*

djuulè gueturimich, تکرار خلق *tekrār khalq u idjād olounmich*.

RÉCRÉER, v. a., divertir, réjouir, کورکل *eġlendurmek*, اکلندر مک *gucuñul eġlendurmek*, صفا *sevindurmek*, t.; صفا و بر مک *safā itturmek*, ایبتدر مک *safā vîrmek*, تفریح *tefrîh it*. — Se récréer, اکلنمک *eġlenmek*, حظلمق *seviumek*, سونمک *hazzlanmaq*, تفرج *teferrudj it*, صفا *safā it*, a.-t.

RÉCRÉMENT, s. m., t. de méd., صالیار و صفرا کبی بر نوع خلط *sālîâr vè safrâ guibi bîr nev'y khylythy demevi*, a.-t.; نفاذ *nefât*, a.

RECRÉPIMENT, s. m., صوامه *syvâma*, t.; تسبیع *teciî*, a.

RECRÉPIR, v. a., یکیدن صوامق *ieñîden syvâmaq*, صوامق *syvâmaq*, t.; مجدداً تسبیع *mudjeddeden teciî it*. — Recrépi, c, یکیدن صوانمیش *ieñîden syvânmich*, صوانمیش *syvânmich*, مستیع *muceî*.

RECREUSER, v. a., یکیدن قازمق *ieñîden qâzmaq*, t.; مجدداً حفرا *mudjeddeden hafr it*, a.-t.

RÉCRIER (Se), v. pron., چاغرمق *tchâghyrmaq*, حیقرمق *hâqarmaq*, t.; تعجب ایدوب چاغرمق *te'ad-djub idup tchâghyrmaq*, a.-t.; فریادا *ferîad it*, p.-t.

RÉCRIMINATION, s. f., مقابله *mouqâbelè bil-mou'âtebè*, بالمعاتبه *mouqâbelè bil-mou'âtebè*, بالملاومه مقاله *maqâlè bil-mulâvemè*, تکرار جرملو ایتمه *mou'âtebè*, معاتبه *tekrâr djurmlu itmè*, t.

RÉCRIMINER, v. n., مقابله *mouqâbelè bil-mou'âtebè*, بالمعاتبه *mouqâbelè bil-mou'âtebè*, بالملاومه مقابله *bil-mulâvemè mouqâbelè it*, a.-t.; قنابق ایله *qynâmaq ilè qârchoulâmaq*, تکرار جرملمک *tekrâr djurmlmek*, t.; مقابله سنی *mouqâbelè-cini it*.

RÉCRIRE, v. a., écrire de nouveau, یازمق یکیدن *ieñîden îazmaq*, t.; مجدداً تحریر - کتب *mudjeddeden tahrîr. ketb it*, a.-t. — Écrire une seconde, une troisième fois, etc., یازمق بردخی *bir dakhy îazmaq*, التکرار تحریرا *'alet-tekrâr tahrîr it*. — Faire une réponse par lettres, جواب یازمق *djevâb îazmaq*.

RECROÏTRE, v. n., ارتمق *artmaq*, یکیدن سوروب ارتمق *ieñîden surup artmaq*, تکرار بتمک *tekrâr bitmek*, t.; کسب نشو و نما *mudjeddeden kesbi nechv u nemâ it*.

RECROQUEVILLER (Se), v. pron., بوزیلوب *brukulmek*, بوزیلوب *buzulup bourouchmaq*, بوزلمک *buzulmek*, t. — Recroquevillé, c, مکزوز *buzulmuch*, بوزلمش *mekzouz*, a.

RECROTTER, v. a., یکیدن چاموره *ieñîden tchâmoura boulâchturmaq*. — Se recrotter, یکیدن چاموره بولاشیق *ieñîden tchâmoura boulâchmaq*.

RECRU, s. m., bois qui a cru après avoir été coupé, کسلد کدنصکره *kecildik-tensõnra ieñîden bitmich odoun*, اغاج یکیدن بتمش اودن - اغاج *aghâdj*, t.

RECRU, f., adj., harassé, excédé

de fatigue, **پک یورغون** pek iorghoun, t.; **تعبان ناضل** nāzyl, ta'bān, a.

RECRUESCENCE, s. f., **برمرضك** حالنك اثار بهتری واصلاحتیتدنصرکه *bir marazuñ hātindē aqāri bihteri nu yslāhüettensöñra bedter olmaci*, a.-t.; **ازدیاد شدت** مرض *izdiādi chiddeti maraz*, a.

RECRUE, s. f., nouvelle levée de gens de guerre, **یکى عسکر** *medrecē kethkhouđāci*, **دیوشرمسی** *muderris bāchi*, a.-t.; **تحریر عساکر جدیدک** *tahrīri 'ačākiri djedīdē*, a.-t.; **تحریر نفرات** *tahrīri neferāt*. — Faire les recrues, **عسکر جدید تحریرا** *'askeri djedīd tahrīr it*. — Soldats nouvellement levés, **یکى تحریر اولنمش عسکر - نفرات** *ieñi tahrīr olounmich 'asker, neferāt*. — Fig. et fam., gens qui surviennent dans une assemblée, **یکى کلانلر** *ieñi guelānter*. — Nous avons une nouvelle recrue, **یکى مسافرلریمز واردر** *ieñi mučāfirlerimuz vārdur*.

RECRUTEMENT, s. m., **عسکر** *'asker dīvchurmeci*, a.-t.; **تحریر عساکر** *tahrīri 'ačākiri*, a.

RECRUTER, v. a., **عسکر یازماق** *'asker iāzmaq*, **عسکر تحریرا** *'asker tahrīr it*, **نقصانی تکمیل ایچون** *noqsāni tekmił itchoun 'askeri djedīd tahrīr it*, a.-t.

RECRUTEUR, s. masc., **عسکر** *'asker dīvchurīdji*, **دیوشرمسی** *ieñi mučāfirlerimuz vārdur*, **عسکر جدید تحریرینه مأمور اولان** *'askeri djedīd tahrīrīñe mcémour olān*, a.-t.

RECTA, adv. fam., **تمام** *temām*, **بلا تخلف** *bilā tekhallufin*, a.

RECTANGLE, s. masc., parallélogramme à quatre angles droits **مستطیل** *mustatıyl*, a.

RECTANGLE, adj. com., **فایم الزاویه** *qāim uz-zāvīe*, a. — **Triangle** rectangle, **مثلث قائم الزوايا** *mucel-leci qāim uz-zevāīā*.

RECTANGULAIRE, adj. com., **فایم الزوايا** *qāim uz-zevāīā*, a.

RECTEUR, s. m., **مدرسه کنخداسی** *medrecē kethkhouđāci*, **مدرس باشی** *muderris bāchi*, a.-t.

RECTIFICATION, s. f., action de rectifier, **طوغر یلتمه** *dhoghroultma*, **تصحیح** *tas-hyh*, **اصلاح** *yslāh*, **تعدیل** *ta'dīl*, a. — Seconde distillation des liqueurs, **تقطیر مکرر** *tas'ydi mukerrer*, **ثانی** *taqthyri sāni*.

RECTIFIER, v. a., redresser, remettre dans l'ordre, **طوغر یلتمق** *dhoghroultmaq*, **دوزلتمق** *dhoghroultmaq*, **رابطه سنه قومق** *rābouthacinē qomaq*, **رابطه یسه وضع** *rābouthaīe vaz' it*, **تصحیح** *tashyh it*. — Rectifier une affaire, **مصاحتی طوغر یلتمق** *maslahati dhoghroultmaq*. — un compte, **حسابی تقویم** *hyčābi taqvim it*. — En t. de chimie, rectifier des liqueurs, **مکررًا تصعیدا** *mukerreren tas'ydi it*. — Rectifié, e, **طوغر یلتمش** *dhoghroultanmich*, **تصحیح اولنمش** *tashyh olounmich*, **رابطه سنه قونمش** *rābouthacinē qonmich*.

RECTILIGNE, adj. com., **مستقیم** *moustaqym ul-khouthouth*,

Figure rectiligne, شکل مستقیم *chekli moustaqym ul-khou-thouth*.

RECTITUDE, s. f., طوغریلق *dhoghroulouq*, t.; استقامت *istiqāmet*, سداد *sedāt*, a.

RECTO, s. m., صحیفه نك یوزی *sahīfenuñ iuzu*, t.; وجه صحیفه *vedjhi sahīfē*, a.

RECTORAT, s. masc., مدرسه *medrecē ketkhoudālyghy*, باش مدرسلک *bāch müderrislik*, t.

RECTUM, s. m., t. d'anat., طوغرو *dhoghrou baghyrsaq*, t.; بغرسق *mi'āi moustaqym*, a.

REÇU, s. m., quittance sous seing privé, قبضی مشعر سند *qabzy much'yr sened*, مقبوض سندی *maq-bouz senedi*, a.-t.; رجعة *ridj'at*, a.

RECUEIL, s. m., réunion d'écrits, de pièces, مجموعه *medjmou'a*, a. — Recueil de vers, شعر مجموعه سی *chy'r medjmou'aci*, اشعار *medjmou'aī ech'ār*. — Les œuvres réunies d'un poëte, دیوان *divān*, pl. a. دواوین *devāvīn*.

RECUEILLEMENT, s. m., action de se recueillir, جمعیت خاطر *djem'üieti khāthyr*, a. — Le recueillement des sens et de l'esprit, جمعیت *djem'üieti havāss vè djem'üieti khāthyr*. — Méditation, تفکر *tesfekkur*, تأمل *téemmul*.

RECUEILLIR, v. act., ramasser, دیرمک *dīrchurmek*, دیرمک *dīrmek*, t.; جمع *djem' it*, تحصیل *tahsyt it*. — Recueillir des fruits,

قوپارمق *qopārmay*, — Recueillir une succession, وارث او *vāris ol*, اخذ *akhzy mtrās it*, میراث او *mtrās khor ol*, بر میراث *bir mirās tahsyt it*. — Recueillir du profit, de l'avantage, فائده *fāidē it*, فائده نمک *fāidē-teumek*, نفع و فائده تحصیل *nef' u fāidē tahsyt it*. — Compiler, جمع *djem' it*, تدوین *tedvīn it*, جمع *djem' u tedvīn it*. — Recueillir ses esprits, کندینه کلک *guendīnē guelmek*, جمع خاطر *djem'y khāthyr it*. — Recueillir, inférer, استنتاج *istidlāl it*, استدلال *istintādj it*. — Recueillir, recevoir avec humanité les voyageurs, etc., کلانلری خانه سنده قوندروب اکرام *guelenterī khānēcīndē qondurup ik-rām it*. — Recueillir chez soi, خانه سنه *khānēcīnē qaboul it*. — Recueillir, ou accueillir avec bienveillance, اکرام والتفات *ikrām u iltīfāt it*. — Se recueillir en soi-même, méditer, دوشنمک *duchunmek*, حصر افکار *tesfekkur it*, حصر افکار *hasri eskiār it*. — Rappeler ses sens, جمع حواس *djem'y havāss it*. — Recueilli, c, دیوشورلش *dīvchurilmich*, جمع *biriknich*, برکوش *djem' olounnich*, اولنیش *mudjtemi'*.

RECUIRE, v. a., cuire de nouveau, پشورمک *bir dakhy pichurmek*, یننه پشورمک *īnē pichurmek*, t.; مجدداً طبخ *mudjeddeden thabkh it*, a.-t. — Recuire du pain,

بشورمک *etmegui bir dakhy pichurmek*. — Remettre l'ouvrage au feu pour sa perfection, برقات دخی یا قیق *bir qāt dakhy iāqmaq*, مکرراً احراق *mukerreren yhrāq it*. — Recuit, e, soumis à une double cuisson, بر دخی پشمش *bir dakhy pichmich*. — Trop cuit, یانمیش *iānmich*. — Les humeurs recuites, اخلاط محروقه *akhlāthy mahrouqu*. — De la bile recuite, صفرای محروق *safraī mahrouq*.

RECUIT, s. m., برقات دخی *bir qāt dakhy iāqma*, t.; یاقمه *bir qāt dakhy iāqma*, t.; مکرر *ykhtirāqy mukerrer*, a.

RECU, s. m., mouvement en arrière d'une arme à feu, کیرولنمه *guirulenmè*, دپش *guirüè tepich*, دپمه *tepmè*, t. — du canon; طوپك اتلديغی وقتده کیرویه دپشی *thopuñ atildighy vaqytte guirüè tepichi*. — En t. d'horlog., échappement à recul, celui qui fait reculer la roue de rencontre, ساعت چرخندک *sā'at tcherkhynuñ guirüè qāchaqlyghy*.

RECLADE, s. f., action d'une ou de plusieurs voitures qui reculent, عربدنک اردین اردین یور یوسی *'arabanuñ arđin arđin iurumeci*, t. — Reculade, au pr. et au fig., en parlant de ceux qui se sont trop avancés, et font ensuite des pas rétrogrades, کیرولنمه *guirulenmè*, رجعت قهقریه *ridj'ati qahqariè*, رجوع قهقری *rudjou'y qahqara*.

RECLÉ, e, adj., éloigné, lointain, اوزاق *ouzāq*, ایراقدہ کی *irāqdaki*, t.; بعید *ba'īd*, a.

RECULEMENT, s. m., action de re-

culer, کیرولنمه *guirulenmè*, t. Voy. RECLADE. — Reculement d'une voiture, هنطوك مدبره سی *hinthovuñ hareketi mudbireci*.

RECULER, v. a., pousser, retirer en arrière, کیروچکمک *guiru tchekmek*, اوتدیه چکمک *eutèie tchekmek*, t.; تنحیه *tenhiè it*. — Éloigner, اوزاتماق *ouzātmaq*. — Retarder, تأخیرا *téekhyr it*. — Étendre, porter au loin, توسیع *temidil*, *tevsil it*. — Reculer, aller en arrière, کیرو کتمک *guiru guitmek*, کیرولنمک *guiru deunmek*, کیرویه رجعت *guirulenmek*, t.; اردین اردین *guirüè ridj'at it*, a.-t.; کیرولنمک *ardın arđın guitmek*, مقهقرأ ارجا *mouqahqaren irdjā it*, مدبرأ حرکت *mudbiren hareket it*. — Le canon recule en tirant, طوب اتیلور ایکن کیرولنور - کیرویه *thop atilur iken guirulenur*, دپش *guirüè teper*. — Au fig., les affaires reculent au lieu d'avancer, امور و خصوصات ایلر و واره جغه کیرولنور *oumour u khoucoucāt ileru vārauljaghyna guirulenur*. — Reculer, éviter de faire une chose, قاچنماق *qā-tchinmaq*, اجتناب *idjtināb it*. — Reculer devant l'ennemi, دشمن *duchmen* اوکندن یوز چوبرمک *euñunden iuz tchevirnek*. — Se reculer, کیروچکلمک *guiru tchekilmek*. — Reculé, e, کیرولنمیش *guirulenmich*, کیرو دونمیش *guiru deunmich*, کیرو قالمیش *guiru qālmich*, متاخر *mutè'akkhkyr*.

RECULONS (A), adv., کیرولندرک

guîrulenèrek, اردین اردین —
 اردین اردین یور بیهرک
ardîn ardîn iuruîerek,
 t.; مدبراً *mudbiren*, a. — Aller à re-
 culons, قچین قچین یوریمک
qytchîn qytchîn iurumek,
 مقبراً *mouqahqaren mechi it.* —
 L'affaire va à reculons, مصاحت
 کیروونور - کیرو فالور - تأخر ایدر
maslahat guîrulenur, guîru qâdur,
 تە'akhkhur ider.

RÉCUPÉRER (Se), v. pron. fam.,
 ضرری چیتارمق *zarari tchîqârmaq*,
 تضمین ایدنمک *tazmîn idinmek*.

RÉCURER, v. a. Voy. ÉCURER.

RÉCUSABLE, adj. coh., قبول
 قبوله سزا *qaboul olounmaz*,
 اولنمز *qaboul olmaîân*, a.-t.;
 اولیان *qaboulè sezâ olmaîân*, a.-t.;
 مستحق رد *mustahyqqy redd*.

RÉCUSATION, s. f., قبول ایتمامک
 قبول ایتمامک *qaboul itmemeklik*, t.;
 رفض *redd*, رد *rafz*, a.

RÉCUSER, v. a., rejeter un juge,
 des témoins, etc., قبول ایتمامک
 قبول ایتمامک *qaboul itmemek*, t.;
 رد ای *redd it*,
 رد ایتمامک *'auemi qaboul it*, a.-t. —
 Récusé, e, قبول اولنمامش
 قبول اولنمامش *qaboul olounmânich*,
 نا مقبول *nâ maqboul*,
 مردود *merdoud*.

RÉDACTEUR, TRICE, s., یازان
 یازان *iâzân*, قلمه الان *qulemè alân*, t.;
 مؤلف *mu'ellif*. — Le rédacteur du
 Moniteur ottoman à Constantinople,
 تقویم وقایعک مؤلفی
 تقویم وقایعک مؤلفی *taqvîmi vi-
 qâr' uñ mu'ellifi*.

RÉDACTION, s. f., انشا *inchâ*,
 تحریر *tahrîr*, تالیف *téelif*.

REDAN, s. m., t. d'archit. milit.,
 دیش دیش چیقمه لومترس صرهسی

*dîch dîch tchyqmalu meteris sy-
 raci*, t.

REDANSER, v. n., یکیدن رقص ا
 یکیدن رقص ا *ieûiden raqs it*, a.-t.

RÉDARGUER, v. a., عیبلماق
 عیبلماق *'aîblamaq*, a.-t.

REDDITION, s. f. — d'une place à
 ceux qui l'assiègent, ویره *vîrè*, t.;
 تسلیم *teslîm*, تسلیم حصار *teslîmi
 hyçâr*, استیماناً تسلیم *istîmânen
 teslîm*, a.-t. — Reddition de compte,
 تسلیم حساب *teslîmi hyçâb*.

REDEMANDER, v. a., demander de
 nouveau, یکیدن صورمق - استمک
 یکیدن صورمق - استمک *ieûiden sormaq, istemek*, t.;
 مجدداً *mudjeddeden tha-
 leb it, sou'âl it*, a.-t. — Vouloir re-
 prendre ce qu'on a donné, کیرو
 کیرو *guîru istemek*, استددا
 استددا *istirdâd it*. — Redemandé, e,
 کیرو *bir dakhy istenmich*, استنمش
 استنمش *guîru istenmich*, مطلوب
 مطلوب *mathloub 'alet-tekrâr*.

REDÉMOLIR, v. a., بردخی
 بردخی *bir dakhy iîqmaq*.

RÉDEMPTEUR, s. m., قورتاریجی
 قورتاریجی *qourtârîlji*, t.;
 فدیة نفس ایله *fidîci nefs ilè qourtâr-
 îlji*, a.-t.;
 ناجی *nâdji*, a. — Le
 Rédempteur du genre humain,
 بنی نوع ادمک افندای نفس ایله
 بنی نوع ادمک افندای نفس ایله *beni nev'y âdemuñ iftidâi
 nefs ilè nâdjici*.

RÉDEMPTION, s. f., فدیة نفس ایله
 فدیة نفس ایله *fidîci nefs ilè qourtârma*,
 ا.-t.;
 خلاص *khalâs*, a. — La ré-
 demption des captifs, اقچه ایله اسپر
 اقچه ایله اسپر *aqtehè ilè ecîr qourtârma*.

REDEVABLE, adj. com., débiteur après un compte rendu, بورجلو *bordjlu*, *borjdju*, ويره جكلو *vîrêdjeklu*, t.; ذمتنده *medioun*, a.; ذمتنده *zimmetindè vîrêdjek*, *qâlmich*. — Je suis redevable de tant, ذمتنده شوقدر ديسن واردر *zimmetindè chou qadar deïn vârdur*. — Redevable, au fig., qui a de l'obligation à..., منت التنده اولان *minnet altindè olân*, مهنون *mem-noun*, منتدار *minnettâr*.

REDEVANCE, s. f., بهر سنه ويريلو *beher senè vîrîlu guelen irâd*, a.-t.; جوائز *djâizè*, pl. a. جوائز *djevâiz*. — Redevance annuelle, معلوم سنوي جائزه *senevi djâizè*, معلوم سنوي *ma'loumi senevi*.

REDEVANCIER, ÈRE, s., جائزه *djâizè vîren*.

REDEVENIR, v. n., ينه اولق *inë olmaq*, t.

REDEVOIR, v. a., يكيدين بورجلواو, بر كمنده نك *ieûnden bordjlu ol*, بوج قالمق *bir kimesnènuñ zimmetindè bordj qâlmaq*. — Redu, e, بوج قالمق *zimmetindè bordj qâlmich*. — Substantivement, بوج قالمق *baqytè qâlmich bordj*.

RÉDHIBITION, s. f., ابطال بيع *ibthâli beï'*, دعوى المشتري لرد, المبيع المعيوب *da'vâil-muchteri li-redd el-mubî'il-ma'ïoub*, a.

RÉDHIBITOIRE, adj. com., مفسد موجب الرد, المبيع المعيوب *mufsid ul-beï'*, موجد المبيع *moudjib ur-reddil-mubî' ul-ma'ïoub*, a.

RÉDIGER, v. a., mettre en ordre et par écrit, قلمه الموق *qalemè almaq*, t.; تحرير *tahrîr it*, انشا *inchâ it*, ثبت و تحرير *sebt u tahrîr it*, a.-t. — Réduire en peu de paroles un discours, un ouvrage, خلاصه *khoulâça it*, مجلا تحرير *medjmelen tahrîr it*. — Composer des ouvrages qui ne sont que des compilations, تاليف *téelif*, تصنيف *tasnîf it*. — Rédiger un projet, قلمه الموق *bir lâïha qalemè almaq*.

RÉDIMER (Se), v. pron., اقچه *aqtchè vîrerek gourtoulmaq*, t.

REDINGOTE, s. f., ستر *setr*, a.-t.

REDIRE, v. a., تكرار *tekrâr*, ديمك *dîmek*, تكرار ابق *tekrârlamaq*, تكرير *tekrîr it*, a.-t. — Révéler ce qu'on savait par confidence, سري *tevâtur it*, توانرا *ifchâ it*. — Blâmer, censurer, ديده جك بولق *deïèdjek boulmaq*, تعريض *levm, ta'rîz it*, اعتراض *y'tirâz it*. — Redit, e, چوق كره سوبلنمش *tchoq kerrè seülenmich*.

REDISEUR, s. m., چوق كره تكرار *tchoq kerrè seüleïân*, تكرار *tekrâr seüleïân*.

REDITE, s. f., سوزي تكرار ليه *seuzy tekrârlama*, t.; تكرار الكلام *tekerrur ul-kelâm*, pl. a. تكرار اقوال *tekerruri aqvâl*. — User de redites, تكرارات كلام استعمال *tekerrurâti kelâm isti'mâl it*.

REDONDANCE, s. f., سوز ارتقاعى

seuz artyqlyghy, t.; کثرت کلام *kesreti kelām*, استفاضه *istifāza*,
 کلام زواید *zavāidi kelām*, a.

REDONDANT, e, adj., ارتق *artyq*,
 t.; زاید *zāid*, pl. a. زواید *zavāid*.
 — Terme redondant, لفظ زاید *lafzy zāid*.

REDONDER, v. n. سوز ارتق او *seuz artyq ol*, t.;
 زاید او *zāid ol*, a.-t. — Cette épithète redonde, بو
 صفت زایددر *bou syfat zāittur*.

REDONNER, v. a., donner une se-
 conde fois, ینه ویرمک *inē vīrmek*,
 t.; تکرار ویرمک *tekrār vīrmek*,
 یکیدن ویرمک *iēñiden vīrmek*,
 مجدداً اعطا *mudjeddeden i'thā it*.
 — Rendre, کیرو ویرمک *guīru vīr-
 mek*. — Redonner du courage, یکیدن
 ویرمک *iēñiden ghairet vīr-
 mek*. — Redonner, revenir à ce qu'on
 avait abandonné, دونمک *deunmek*,
 تکرجوع *rudjou' it*. — Charger une
 seconde fois l'ennemi, تکرار
 یوریش *tekrār iurich*, هجسوم ا
hudjoum it.

REDORER, v. a., بردخی یاالذلق
bir dakhy iāldyzlamaq, t.; مجدداً
 تذهیب *mudjeddeden tezhīb it*,
 a.-t. — Redoré, e, برقات دخی
 یاالذلق *bir qāt dakhy iāldyz-
 lanmich*, مجدداً مذهب
mudjeddeden muzehheb.

REDOUBLEMENT, s. masc., ارتیه
artma, ارتعلق *artyqlyq*, t.; تضاعف
 از دیاد *tezā'ouf*, تزاید *tezāūd*,
 از دیاد لک *izdāūd*, زیاده لک
zāūdēlik. — Redoublement de joie,
 از دیاد سرور *izdāūdi surour u chūd-
 māni*. — Redoublement de la fièvre,

de la maladie, زیاده لنمه *zāūdēlenmc*,
 اشتداد *chiddetlenmc*, شدت لنمه
ichtidād. — Être dans l'état de redou-
 blement, حال اشتدادده او *hālī
 ichtidāddē ol*.

REDOUBLER, v. a., augmenter du
 double, renouveler avec augmenta-
 tion, برقات دخی ارترمق *bir qāt
 dakhy arturmaq*, ا یکی قات *iki
 qāt it*, t.; تضعیف - تزبید *tezūid*,
 taz'if it, a.-t. — Redoubler ses in-
 stances, ابرام والحاخی تزبید ا
ibrām u ilhāhy tezūid it. — Répéter,
 بردخی ایتمک *bir dakhy itmek*. —
 Augmenter simplement, ارترمق
arturmaq, زیاده لندرمک *zāūdēlen-
 durmek*, تزبید ا *zāūdē it*,
 تزبید ا *tezūid it*. — Redoubler ses soins,
 ارترمق همتی *himmeti arturmaq*. —
 Redoubler, remettre une doublure,
 بردخی قاپلمق *bir dakhy qāplamaq*. —
 Redoubler un navire en cui-
 vre, یکیدن سفینه به باقر قاپلمق
iēñiden sefīnēē bāqyr qāplamaq.
 — Redoubler un vêtement, بردخی
 استارلمق *bir dakhy astārlamaq*. —
 Redoublé, e, برقات زیاده اولمش
bir qāt zāūdē olmuch, متزاید
mtezāūd.

REDOUTABLE, adj. com., پک
pek qorqoulu, قورقوج *qor-
 qoundj*, t.; مهیب *mehīb*, هایل
 هیبتلو *makhofs*, a.; هولناک *hevilnāk*. — Un
 homme redoutable, قورقوله جق آدم
qorqouladjuq āden.

REDOUTE, s. f., طابیه *thābīa*,
 شانس - شنس *palanqa*, پلنقه
chans, t.

REDOUTER, v. a., قورقۇق *qorq-maq*, t.; خوف *khavf it*, a.-t. — Redouter la colère du prince, غضب *ghazabi pādi-chāhīden khavf it*.

REDRESSEMENT, s. m., action de redresser, طوغرلىتمە *dhoghroultma*, t. — Action de redresser des torts, des griefs, حق عدالتك اخراسى *haqqy 'adāletuñ idjrāci*, a.-t.; احقاق حق *yhqāqy haqq*, a.

REDRESSER, v. a., rendre droit, دوزلتىك *dhoghroultmaq*, طوغرلىتىق *duzeltmek*, t.; تسديد - تقويم ا *tesdīd, taqvim it*, تسويه ا *tesvīe it*, a.-t. — Redresser des torts, des griefs, حق عدالتى اجرا ا *haqqy 'adāleti idjrā it*, احقاق حق ا *yhqāqy haqq it*. — Châtier, حقندن كلك *haqqindan guelmek*, ناديب ا *téédīb it*. — Remettre dans le droit chemin, يول گوسترمك *ïol gueustermek*, ارشاد ا *irāühē tharyq it*. — Au fig., remettre dans la bonne voie, celle du salut, طوغرويولى گوسترمك *dhoghrou ïoli gueustermek*, ارشاد ا *irchād it*. — Se redresser, se tenir droit, طوغرورومقى *dhoghrou dhourmaq*, ديم دك طورمق *dīm dik dhourmaq*. — sur ses pieds, اياق *aiāq uzrē qālqmaq*.

REDRESSEUR, s. masc., de torts, حق عدالتى اجرا ايدىجي *haqqy 'adāleti idjrā idīdji*, ا. - t.; حامى ء *hāmū mazlōumīn*, a.

RÉDUCTIBLE, adj. com., qui peut être diminué, ممكن ازالتىسى *azālt-maci mumkīn*, t.-a.; ممكن التقليل

ممكن التزويل *mumkīn ut-taqlīl*, ممكن التزويل *mumkīn ut-tenzīl*, a.-t. — Qu'on peut réduire en..., faire devenir, چوبرلور *tchevīrilur*, ممكن التحويل *mumkīn ut-tahvīl*, اولنه بيلور *tahvīl olouna bīlur*.

RÉDUCTIF, IVE, adj., موجب *moudjīb ut-tahvīl*, a. — Sels réductifs, استحاله ايدر, ملح *idjābi istihālē ider mulouh*.

RÉDUCTION, s. f., action de réduire une ville, un pays, etc., قهر *qahr*, فتح *feth*, تسخير *teskhīr*, a. — Action de réduire, ou l'effet de cette action, تھويل *tchevīrilmē*, t.; تھويل *tahvīl*. — Réduction, diminution, تنزيل *taqlīl*, ازاله *azālma*, تنزيل *tenzīl*. — Réduction, abaissement du prix, de la valeur, تنزىل قيمت *tenzīli qymet*. — La réduction des rentes, وارداتك تنزلى *vāridātuñ tenezzuli*. — Réduction, action par laquelle une certaine quantité de li-queur mise au feu se trouve diminuée, اكسله *eksilmē*, انتقاص *intiqās*. — Opération de chirurgie pour remettre un os, etc., à sa place, تجبير *tedjībīr*, رد *redd*. — Action de diviser, تقسيم *taqsīm*, توزيع *tevzī*. — Opération qui rend un métal à sa forme, etc., بر معدنك اولكى صورتنه اعادتى *bir ma'denuñ evvelki souretinē'ādeti*.

RÉDUIRE, v. a., restreindre, حصرا *hasr it*, a.-t. — Diminuer, faire diminuer, ازالتىمق *azāltmaq*, اكسلتمك *eksiltmek*, t.; تليل - تنقيص ا *taqlīl, tengys it*. — Réduire, abréger son avis, رانى خلاصه - اجال ا *rēini*

khoulâcè, idjmâl it. — Contraindre, obliger, *ایتدرمک itturmek, زور zor ilè, کوجله ایتدرمک gudjilè itturmek, جبرا djebra it, محتاج mouztharr it, ا mouhtâdj it.* — A quoi le réduisez-vous? *انی نه حاله مضطر ایدرسکز ani nè hâlè mouztharr idersînyz.* — Soumettre, *ضبطا zabth it.* — Réduire à l'obéissance, *ایتدرمک ithâ'at itturmek.* — Soumettre, *قهر qehr, تحت qahr u tedmîr it, وتدمیرا tahtî hukminè idkhâl it.* — une place à l'obéissance envers le prince, *بر قلعه بی پادشاهنک bir qal'âi pâdichâhinuñ hukîoumeti altinè idkhâl it.* — Réduire quelqu'un à la raison, *انصافه کتورمک insâfè gueturmek, یولنه قومق iolyna qomaq.* — à son devoir, *واجبه حالنی vâdjibèi hâlini bildurmek.* — au silence, *سوسدرمق sôsurturmaq, اسکات iskiât it.* — Réduire, dompter des animaux, *یواشترمق iavâchturmaq, رام râm it.* — Réduire en..., changer en..., résoudre une chose en une autre, *تحویل deundurmek, دوندرمک tahvîl it.* — Réduire le blé en farine, *حنطه بی دقیقه دوندرمک hynthaî daqyqa deundurmek.* — Réduire une ville en poudre, la détruire entièrement, *بر بلده بی یقیق - خراب bir beldèi iyqmaq, kharâb it.* — Réduire les piastres (turques) en paras, et les paras en piastres, *غروش ی پاره یه و پاره بی غروش تحویل ghourouchi pâraîè nè pâraîi ghou-*

رئحه tahvîl it. — Réduire, rédiger dans un certain ordre, d'une certaine manière, *بر صورته قومق bir souretè qomaq, صورت ویرمک souret vîrmek.* — Réduire en art, *صنعت sana'at souretinè qomaq, vaz' it.* — Réduire en meilleure forme, *هیئت احسنه وضع hcièti ahsenè vaz' it.* — En t. de chimie, réduire un métal, le ramener à son état primitif, *معدنی اولکسی ma'deni evvelki souretinè deundurmek.* — Réduire, limiter, *تحدید tahdîd it.* — Se réduire, se terminer, *وارمق vâрмаq, منجر او, منجر او muntidj ol, منجر او muntidj ol, منتهی او, منتهی او muntchi ol.* — A quoi cela se réduit-il? *عاقبت نیه 'aqybet nèiè mundjerr olour.* — Tous ces discours se réduisent à rien, *بومقالانک مجموعی bou meqâlâtuñ medjmou'y hîtcè netîdjè vîrmichtur.* — Se réduire, diminuer, *اکسملک noqsân boulmaq.* — Cela se réduit à moitié, *نصفی مرتبه سی نقصان بولدی nysfi mertebèci noqsân bouldou.* — Se réduire à ses principes, *اصول اوئولی اصلیه لر بنه ارجا اولنمق aslîuèlerinè irdjâ olounour.* — Réduit, e, *دوندرلمش deunmich, دوندورلمش deundurulmich, تحویل اولنمش tahvîl olounmich, منحصر mounhacyr, مضطر mouztharr.*

RÉDUIT, s. m., retraite, *تنها یری tenhâ îeri, t.; عزلتگاه 'euzletguiâh, عزلت مکانی 'euzlet mekiâni, a.-p.;*

واحد تخانه *vāhuletkhānē*. — Réduit agréable, عزلتگاه دلارا *'euzletguiāhi dilārā*. — Galetas. Voy. ce mot. — Réduit, en t. de fortification, petite demi-lune ménagée dans une grande, ایچ ای طابیه سی *itch āi thābiaci*.

RÉDUPLICATIF, IVE, adj., t. de gram., تکریری *tekrīri*, a. — Particule réduplicative, حرف التصغیر *harf ut-taz'īf*. — Verbe réduplicatif, فعل مضاعف *fi'li muzā'yf*, a.

RÉDUPLICATION, s. f., répétition, تکریر *tekrīr*, مصاعفة *muzā'afet*, a. — Réduplication d'une lettre en arabe, تشدید حرف *tehdīdi harf*.

RÉÉDIFICATION, s. f., یکیدن یاپمه *ieñiden üpma*, t.; عمارت جدیده *'ymāreti djedide*, تجدید عمارت *tedjdīdi 'ymāret*.

RÉÉDIFIER, v. a., یکیدن یاپمق *ieñiden üpmaq*, t.; مجدداً بنا ا *mudjeddeden binā it*. — Réédifier un palais, بر سرایی یکیدن بنا ا *bir sarāi ieñiden binā it*.

RÉEL, LE, adj., کرچک *guertchek*, کرچک اولان *guertchek olān*, t.; صحیح *haqqyatlu*, a.-t.; حقیقتلو *sahyh*, حقیقی *haqqyq*, a. — Existence réelle, وجود حقیقی *vudjoudi haqqyq*. — Choses réelles, امور *oumouri haqqyqitē*. — En t. de jurisp., actions réelles, celles qui s'exercent sur les immeubles, املاک *emlak* وحقارتہ متعلق اولان دعوالر *n haqāretē mutē allyq olān da'vālar*.

RÉÉLECTION, s. f., انتخاب *intikhābi sāni*, جدید *djedīd*, a.

RÉÉLIGIBLE, adj. com., مجدداً

انتخاب اولنه بیلور *mudjeddeden intikhāb olouna bīlur*, a.-t.

RÉÉLIRE, v. a., مجدداً انتخاب *mudjeddeden intikhāb it*.

RÉELLEMENT, adv., کرچکدن *guertchekten*, t.; فی الحقیقه *fil-haqqyqa*, حقیقة *haqqyqatan*, a.

RÉENGENDRER, v. a., یکیدن *ieñiden dhoghourmaq*, t.; طوغرمق *mudjeddeden tevlīd it*, a.-t.

RÉEXAMINER, v. a., یکیدن *ieñiden dyqqatludje*, دقتلوجه باقمق *bāqmaq*, مجدداً امعان نظرا *mudjeddeden im'āni nazar it*, a.-t.

RÉEXPORTATION, s. f., یکیدن *ieñiden tchyqārma*, t.; چیقارمه *ykhrādji djedīd*, ا. — اخراج جدید

RÉEXPORTER, v. a., یکیدن *ieñiden tchyqārmaq*, t. — Réexporter des marchandises, مجدداً *mudjeddeden ykhrādji emvāli tidjāret it*, a.-t.

REFACHER, v. a., یکیدن طارلمق *ieñiden dhāriltmaq*, t.; مجدداً *mudjeddeden tekdīr*, یغزآب *yghzāb it*, a.-t.

REFAIRE, v. a., faire une seconde fois ce qu'on a déjà fait, ینه یاپمق *inē üpmaq*, ینه ایتمک *inē itmek*, بر کره دخی ایتمک *bir kerre dakh-y itmek*, تکرار ایتمک *tekrār itmek*. — Refaire un voyage, سفری *seferi tekrār it*. — Refaire, réparer, raccommo- *ieñiltmek*, جدید *tedjdīd it*, تعمیر *ta'mīr it*. — Refaire un mur, دیواری جدید *dīvāri tedjdīd it*.

— Recommencer, یکیدن باشلق *ieñiden bāchlamaq*, تکرار باشلق *tekrār bāchlamaq*, بردخی باشلق *bir dakhy bāchlamaq*. — Remettre en bon état, ایولتمک *īāpmaq*, یاپمق *ciuletmek*, دوزلتمک *duzeltmek*, اصلاح حال ا *yslāh it*, اصلاح *yslāhy hāl it*. — Se refaire, se rétablir, داورانمق - طورانمق *dāvranmaq*, کسب *sāghlanmaq*, صاغلتمق *kesbi syhhat it*, تصحیح *tashthy mizādj it*.

REFAUCHER, v. a., تکرار بچمک *tekrār bitchmek*, t.

RÉFECTION, s. f., réparation d'un bâtiment, مرمتات *meremmāt*, t.; تعمیرات *ta'mīr*, pl. a. تعمیرات *ta'mīrāt*.

RÉFECTOIRE, s. m., پیده جکک *ieñedjek odhaci*, سماط *soumāth odhaci*, طعام *tha'am odhaci*, اوطدسی *a.-t.*

REFEND, s. masc. Mur de refend, بولمه دیوار *itch dīvārī*, ایچ دیواری *beulmè dīvār*. — Bois de refend, اوزونلغنه یارلش *ouzounlyghyna iārilmich aghādj*, اوزونلغنه *ouzounlyghyna bitchilmich kerāstè*, t.

REFENDRE, v. a., fendre de nouveau, بردخی یارمق *bir dakhy iārmaq*, یکیدن بچمک *ieñiden bitchmek*, t.; مجدداً شق ا *mudjeddeden chaqq it*, a.-t. — En t. d'art, sciier en long, اوزونلغنه دستره مک *ouzounlyghyna testerèlemek*, *testerè ilè bitchmek*. — Refendu, e, ینه یارلش *inè iāril-*

mich, مکرراً مشقوق *mukerreren mechqouq*.

RÉFÉRÉ, s. m., تقریر اعلام *i'lām*, تقریر قاضی الی جاءت *taqrīr*, تقریر القضاة *taqrīri qāzy ila djemā'at ul-qouzāt*, a.

RÉFÉRENDIAIRE, s. m., تلخیصچی *telkhy.sdji*, a.-t.

RÉFÉRER, v. a., rapporter une chose à une autre, اسناد ا *isnād it*, نسبتلندرمک *nisbetlendirmek*, نسبت ا *nisbet it*, a.-t. — Référer le serment, یمینی قبول ا *īmīni qaboul it*, یمینی خصمنه حواله ایتمکه *īmīni khasminè havālè itmeè rāzy ol*. — Référer le choix à quelqu'un, اختیاری بر کمسندیه *ikhtiyārī bir kimesnēdiyè havālè it*. — Se référer, avoir rapport,

معطوف او *mute'allyq ol*, معطوف او *ma'thouf ol*, منسوب او *meusoub ol*. — Se référer à quelqu'un, s'en rapporter à son avis, بر کمسندیک *bir kimesnēdik*, رأینه راضی او *bir kimesnēniñ rēni rāzy ol*, ا *havālè it*. — Référer, faire un rapport, تقریر ا *taqrīr it*, متعلق *nisbetlenmich*, حواله *mute'allyq*, معطوف *ma'thouf*, حواله *havālè olounmich*.

REFERMER, v. a., بردخی قپامق *bir dakhy qapāmaq*, یکیدن قپامق *ieñiden qapāmaq*, تکرار باغلمق *tekrār bāğlāmaq*. — Se refermer, قپانمق *ieñiden qapānmaq*. — En parlant d'une plaie, قپانمق *qabouqlanmaq*, قپانمق *qapānmaq*, t.

RÉFLÉCHI, r, adj., fait ou dit avec

réflexion, دوشونلش *duchunulmush*, t. — Action réfléchie, مطالعه اولش كار *muthāla'a olmush kiār*. — Crime réfléchi, بالمطالعه ايشلنمش جرم *bil-muthāla'a ichlenmich djurm*. — Un homme réfléchi, رزبن الفکر بر آدم *rezīn ul-fikr bir âdem*, فکیر *fekīr*, اندیشه كار *endīchè kiār*. — Pronom réfléchi, ضمير غايب *zamīri ghāib*.

RÉFLÉCHIR, v. a., action d'un corps qui renvoie loin de lui un autre corps qui vient le frapper, كيرور *kiyūr*, ردا *reddā*, *reddā it*. — Réverbérer, عكس ا *'aks it*. — Réfléchir la lumière, ضيايى ردا *zīāi reddā it*. — La voix, صدايى عكس ا *sedāi 'aks it*. — La lumière qui réfléchit de la muraille, عكس ديواردن *'aks iden zīā*. — An fig., la honte d'une action réfléchit sur toute la famille, بر فلك عار و خجالتى خاندانك *bir fy'luñ 'ār u khydjāleti khānedānuñ medjmou'ynè mun'akes olour, rādji-dur*. — Réfléchi, c, منعكس *mun'akes*, عكاس بولش *in'ykiās boulmich*.

RÉFLÉCHIR, v. n., penser mûrement, دوشنمك *duchunmek*, t.; صرف ذهن ا *tefekkur it*, تفكرا *sarfi zihn it*, a.-t. — Considérer, méditer, مطالعه ا *té'emmul it*, تأمل ا *muthāla'a it*.

RÉFLÉCHISSANT, e, adj., qui est cause d'une réflexion, qui fait rejaillir un corps, عكس ايدين *'aks iden*, a.-t.; دافع *dāfi*. — Qui fait des réflexions, دوشنيجى *duchunīdji*, متفكر *mutefekkir*.

RÉFLÉCHISSEMENT, s. m., rejaillissement, réverbération, انعكاس *in'ykiās*, a. — Le réfléchissement de la lumière, انعكاس ضيا *in'ykiāci zīā*. — de la voix, انعكاس صدا *in'ykiāci sedā*.

REFLET, s. m., عكس *'aks*, pl. a. عكوس *'oukious*.

REFLÉTER, v. a., عكس ا *'aks it*, عكس نورا *'aksi nour it*, a.-t.

REFLEURIR, v. n., fleurir de nouveau, يكيدين چيچكلنمك *ieñīden tchūtcheklenmek*, چيقارمق *tchīqārmaq*, بر دخی چيچك و يرمك *bir dakhy tchūtchek vīrmek*, تکرار *tekrār tchūtchek vīrmek*. — S'ouvrir, s'épanouir, اچلمق *atchilmaq*, t. — Au fig., rentrer de nouveau en estime, en vogue, يكيدين شهرت و اعتبار بولمق *ieñīden cheuhret u i'tibār boulmaq*. — En parlant d'une ville, d'une contrée, يكيدين معهور و ابادان او *ieñīden ma'mour u abādān ol*, a.-t. — Refleuri, c, چيچكلنمش *ieñīden tchūtcheklenmich*, مجددا *mudjeddeden muzher*.

RÉFLEXIBILITÉ, s. f., قابليت *qābiliyet*, انعكاس *qābiliyeti in'ykiās*, a.

RÉFLEXIBLE, adj. com., عكس ايلك *'aks idè bīlur*, a.-t.; مكن *mumkin ul-in'ykiās*, a.

RÉFLEXION, s. f., réverbération, انعكاس نور *in'ykiāci nour*, ضيا *zīā*, عكس نور *'aksi nour*, a. — Réflexion, méditation, دوشنميه *duchunmè*, t.; تفكر *fikr*, تفكرا *tefekkur*, ملاحظات *mulāhaza*, pl. a. ملاحظه *mulāhazāt*; مطالعه *muthāla'a*, pl.

مطالعات *muthāla'āt*; تأمل *téem-*
mul, pl. تأملات *téemmulāt*. — Sans
réflexion, تأمل بی *bi téemmul*. —
Agir sans réflexion, بلا ملاحظه عمل
bilā mulāhaza 'amel u
hareket it. — Homme de réflexion,
مطالعده لوبر آدم *muthāla'alu bir*
adem, اندیشه کار *endiché kiār*.

REFLUER, v. n., عکسنه اقیق *'aksine aqmaq*, a.-t.;
کرو اقمق *guiru aqmaq*, t.

REFLUX, s. m., mouvement de la
mer, زجر *zedjr*, a. — Le flux et le
reflux, دریانک ارتوب اکسلمسی
deriānuñ artup eksilmeci, جزرومد
djezr u medd. — Reflux, an fig., les
vicissitudes humaines, تقلبات
teqallubāt u تبدلات احوال دنیا
tebeddulāti ahvāli dunā.

REFONDRE, v. a., mettre à la fonte
une seconde fois, بردخی دوکمک
bir dakhy deukmek, t. — Au fig., re-
faire un ouvrage, یکیدن قابله
icūden qāliba deukmek,
مجددًا قابله افراغ ا
mudjeddeden qāliba ifrāgh it. — Refondu, c.
بر *bir dakhy deukul-*
mich, مک-ررًا مسبوک *mukerreren*
mesbouk.

REFONTE, s. f., یکیدن دوکمه
icūden deukmè, t.; سبک جدید
sebki djedid, a.

RÉFORMABLE, adj. com., qui peut
être réformé, دوزیله بیلور *duzile*
bīlur, دوزلمسی قابل *duzulmeci*
qābil, t.; ممکن التصحیح *mumkin*
ut-tashih, a. — Qui doit être réformé,
دوزلمسی لازم *duzulmeci lāzem*,

واجب التصحیح *vādhib ut-tashih*, a.

RÉFORMATEUR, TRICE, s., یکیدن
دوزه دیجی *icūden duzēdīji*, t.;
مجدد نظام *mudjeddidi nizām*,
مصحیح نظام *mouçahhēhy nizām*.

RÉFORMATION, s. f., دوزلش
duzulich, t.; تجدید نظام *tedjidedi*
nizām, تصحیح نظام *tashih nizām*,
a. — La réformation des mœurs,
اصلاح اداب و اخلاق *yslāhy adāb*
u akhlāq.

RÉFORME, s. fém., rétablissement
dans l'ordre, rétablissement d'un
meilleur ordre, یکی نظام *icū*
nizām, یکیدن نظام *icūden nizām*,
t.-a.; نظام جدید *nizām djedid*, pl.
a. نظامات جدید *nizāmāti djedidè*.

— Ces choses ont besoin de réforme,
بوشیلر نظام جدیده محتاجدر
bou cheiler nizāmi djedidè mouh-
tādjtur. — Une réforme générale,
نظام جدید عمومی *nizāmi djedidi*
'oumoumi. — Réforme, en parlant
des changements qui s'opèrent depuis
quelque temps dans l'empire ottoman,
تنظیمات خیریه *tauzimāti khairiè*.

— Réforme, régularité dans les mœurs,
تهذیب اخلاق *tehzibi akhlāq*,

— Réduction
de troupes, صلاح حال *salāhy hāl*. — Réduction
de troupes, تقلیل عسکر *taqlīli 'asker*.
— Faire une grande réforme, dimi-
nuer de beaucoup sa dépense, مصرفنی
کلی مرتبه تقلیل ا *masrafini kulli*
mertebè taqlil it. — Réforme, congé
donné aux soldats en passant la re-
vue, عسکر نفراتنه ویرلان اجازت
'asker neferātine virilān idjāzet,

التصحيح *tashih un-neferāt*.

— Réforme, changement fait par les protestants au culte et aux dogmes de l'Église. Voy. PROTESTANTISME.

REFORMER, v. a., former de nou-

veau, *ieñiden iäpmaq*, *ياپمق*

deichturmek, t.; *يکيدن*

ieñiden sourç *vürmek*, *دکشدرمک*

tedjidit *تجدید*

tedjidit hiet it. — Se reformer,

ieñiden iäpilmac, *ياپلمق*

ieñiden souret *boulmaq*,

يکيدن دوزمک

kesbi soureti djedide it, a.-t.

REFORMER, v. a., rétablir dans

l'ancienne forme, en donner une

meilleure, *ieñiden duzmek*,

يکيدن دوزمک

ieñiden nizām vürmek,

مجددًا

mudjeddeden ysläh it. —

Rectifier, *tastih it*. — Ré-

former, retrancher ce qui est nuisible

ou de trop, *guidermek*,

def' it, *رفع* *ref' it*. — Ré-

former les superfluités, *def'y*

zavāid it. — les troupes, *taqlil*

asker it.

REFOULER, v. a., fouler une se-

conde fois, *bir dakhy basmaq*,

تکرار بصمق *tekrār basmaq*,

bir dakhy tcheinemek. — Refouler une étoffe,

qoumāchi tekrār basmaq. — Repousser,

ieñiden def' it, *کروبه دفع*

guirüè def' it. — Bourrer une pièce

de canon, *thopè*

thāpa ourmaq. — Refouler la marée,

aller contre son cours, *djezr u meddi deriānuñ 'aksinè iürumek*. — Refouler, retourner vers l'endroit d'où l'on était parti, *güiru deünmek*, *رجعت* *ridj'at it*. — Faire refouler, *irdjā' iturmek*.

REFOULOIR, s. masc., *khartoudj thāpacini qāqadjaq teukudj*, t.

RÉFRACTAIRE, adj. com., rebelle, désobéissant, *ithā'atsyz*, a.-t.; *serkech*, p.; *'ācy*, a. — Réfractaire aux ordres de l'autorité, *evāmiri hukkiāmè ithā'at itmeñān*. — En t. de chimie, peu fusible, *iridilmeci gudj*, *عسير پکت sert*, *عاصی pek*, *'acir uz-zevb*.

RÉFRACTER, v. a., *taqthy' uch-chou'ā' it*, a.-t.

RÉFRACTION, s. f., *teqāthy' uch-chou'ā'*, a. — *inқиār uch-chou'ā'*, a.

REFRAIN, s. m., mots qu'on répète à chaque couplet, *terennum*, pl. a. *terennumāt*. — Au fig., chose qu'une personne ramène dans le discours, *virdi zebān*. — Refrain, en t. de mar., le retour des vagues qui se brisent contre les rochers, *deñyz kenārindè olān dālghalaruñ ourouchmaci*, *تلایم* *telāthumi envādj*.

REFRANGER, v. a., ا عكس 'aks it, a.-t.

RÉFRANGIBILITÉ, s. f., اشعدنك ach'anuū qābilīyeti teqāthu'y, انكسار الشعاع inkiqār ueh-chou'ā, a.

RÉFRANGIBLE, adj. قابل qābil ul-iakiqār, قابل الانكسار qābil ul-iakiqār, اشعة التقاطع الأشعة ueh-chou'at, a.

REFRAPPER, v. act., frapper de nouveau, اورمق bir dakhy ourmaq. — Refrapper des monnaies, ا تکرار ضرب sikkēi tekrār zarb it. — Refrappé, e, بردخی bir dakhy ouroulmich, اورمق تکراراً مضروب tekrārā mazroub.

REFRÉNER, v. a., اليقومق ali-qomāq, t.; ضبط zabth it, a.-t. — Refrénér la convoitise, حرض hyrs u tham'āi zabth it. — Se refrénér, كندوبى ضبط guenduū zabth it.

RÉFRIGÉRANT, f., adj., صوفوديجى soghoudidji, t.; مبرد muberrid, a. — Remède réfrigérant, ادوبه مبرده edvīi muberridē. — En t. de chimie, vaisseau dans lequel on met refroidir, صوغوده جق قاب soghoudadjaq qāb.

RÉFRIGÉRATIF, ive, adj., مبرد muberrid, a.

RÉFRIGÉRATION, s. f., صوغوتمه soghoutma, t.; تبريد tebrīd, a.

RÉFRINGENT, e, adj., محرف mouharrif ueh-chou'ā, ذو الشعاع zou khūssēt et-teqāthu' ech-chou'ā, a.

REFRIRE, v. a., بردخی تاوده bir dakhy tāwde,

پشورمک bir dakhy tāwada pichur-mek, t.

REFROGEMENT, ou RENFROGNE-
MENT, s. m., بورشوق bourouchma,
يوز اكشيلكى iuz ekchīligui, t.;
عبوس 'oubous, a.

REFROGNER (Se), ou RENFROGNER
(Se), v. pron., بورشوق bourouch-
maq, يوز اكشتمك iuz ekchitmek,
تعبس ا ekchi iuz it, t.; تعبس ا
te'abbus it, a.-t. — Refrogné, e,
عبوس ekchi iuzlu, يوزلو
'abous ul-vedjh, متعبس mu-
te'abbus, a.

REFROIDIR, v. a., rendre froid, au
propre et au fig., صوغتديق sog-
ghoutmaq, صوغتمق sovoutmaq, t.;
تبريد tebrīd it.

REFROIDIR, v. n., et SE RÉFROIDIR,
v. pron., devenir froid, صوق ol,
صوغوق ol, صوغوق ol,
صوقلمق soghoumaq, صوغومق
sovouqlanmaq, صوموق sovoumaq, t.;
برودت kesbi beroude it,
a.-t. — Prendre froid, صوغوق الموق
soghouq almaq. — Faire refroidir,
صوغوتديق soghoutmaq. — Se refroidir,
au fig., se ralentir, كسب
kesbi beroude it. — Re-
froidi, e, صوغومش soghoumich,
صوقلمش sovouqlanmich, مبرود
mebroud.

REFROIDISSEMENT, s. m., diminu-
tion de chaleur, au propre et au fig.,
صوغوقلق sovouqlyq, صوغوقلق so-
ghouqlyq, t.; برودت beroude.
تبريد tebrīd, a. — Le refroidisse-
ment du temps, جوانك برودتى
havānuū beroude. — Refroidisse-

ment, action de se refroidir, صوقلنهه *sovouqlanma*.

REFROTTER, v. a., بردخی سلهک *bir dakhy silmek*, t.

REFUGE, s. masc., asile, retraite, مالاژ *syghynadjaq ier*, t.; مالاژ *meldjè*, vulg. *meldja*, ملاژ *melāz*, a.; جای کریز *penāh*, پناه *penāh*, djāi *guerīz*, p.; دار الامان *dār ul-amān*. — Refuge assuré, ماجاء امین *meldjèi emīn*. — Refuge, au fig., excuse, prétexte, قچامق *qatchā-maq ier*, مهرب *mehreb*, pl. a. مهرب *mehārib*.

RÉFUGIER (Se), v. pron., صغنهق *syghynmaq*, t.; التجاا *iltidjā it*, a.-t. — Réfugié, e, صغنهش *syghyn-mich*, ملتهجی *multedji*. — Réfugié, s. m., مهاجر *muhādjir*.

REFUTE, s. f., t. de vénerie, endroit où une bête a coutume de passer lorsqu'on la chasse, آوک کزلندیکی *āvūñ guzlendigui ier*. — Au fig., retardements affectés d'une personne qui ne veut pas conclure en affaires, تسویفات *tesvīfāt*, pl. a. تسویف *tesvīfāt*; لعل *lēt u la'allè*, لعل *lēt u la'allè*.

REFUS, s. m., رد انکار *inkiār*, رد *redd*, دریغ *imtinā'*, a.; امتناع *imtinā'*, a.; دریغ *dirīgh*, p.; قبول ایتمامزلیک *qaboul itmemezlik*, عدم قبول *'ademi qaboul*, رد مطلوب *reddi mathloub*. — Es-suyer un refus, رد مطلوبه دوچار او *reddi mathloubè douchār ol*.

REFUSER, v. a., ne pas vouloir, ne pas accepter, ایستمامک *isteme-mek*, t.; قبول ایتمامک *qaboul itmemek*, امتناع قبولدن *qabouldan*

imtinā' it, a.-t. — Refuser un présent, هدیه یی قبول ایتمامک *hedīei qaboul itmemek*. — Refuser une chose demandée, faire essuyer un refus, انکارا *dirīgh it*, انکارا *inkiār it*. — Refuser un service, un bon office, مطلوب اولان حسن همتی دریغ *mathloub olān husni himmeti dirīgh it*. — Refuser de..., éviter, قاچنهق *qāčhinmaq*. — Refuser de faire une chose, برایشی ایشلمکدن امتناع *bir ichi ichlemekten imtinā' it*. — Se refuser, ne pas se procurer une chose,

نفسی حقنه برشی دریغ *nēfsi haqqyna bir cheü dirīgh it*. — Ne se rien refuser, نفسی حقنه هیچ بر *nēfsi haqqyna hūč bir cheü dirīgh itmemek*. — Le temps se refuse à cela, le temps ne le permet pas, بوکامخالفدر *vaqt u hāl bouñā moukhālīstur*. — En t. de mar., on dit : Le vent refuse, pour dire, le vent est contraire, هوا مخالفدر - مساعد دکلدرد *havā moukhālīstur, mouçā'yd deıldur*. — Refusé, e, قبول اولنماش *qaboul olounmānich*, دریغ اولنماش *dirīgh olounmich*, غیر مقبول *ghaīri maqbul*, مردود *merdoud*.

RÉFUSION, s. fém., t. de palais, ادای مصارف *edāi meçārif*, a.

RÉFUTABLE, adj. com., جرح اولنه *djerh olouna bītur*, a.-t.; بیلور *mumkin ur-redd*, a.

RÉFUTATION, s. f., رد *redd*, رد *redd*, کلام *reddi kelām*, جرح *djerh*, a.; جرحی حاوی بر مقاله *djerhy hāvi bir meqālè*. — La réfutation d'un li-

vre, مقاله جرحنی متضمن مقالہ
bir kitābuñ djerhyni mutezammīn
meqālē.

RÉFUTER, v. a., ردّ ا redd it, ردّ
ا reddi kelām it, جرح ا djerh
it, a.-t.—Réfuter une opinion, بر
رأیی جرح ا bir rēü djerh it. —
Réfuté, c, جرح اولنمش djerh
olounmich.

REGAGNER, v. a., gagner ce qu'on
avait perdu, تکرار قرانمقی tekrār
qazānmaq, یکیدن قرانمقی iēñiden
qazānmaq, یکیدن ایدنمک iēñiden
idinmek, t.; مجدداً کسب ا mu-
djeddeden kesb it, a. — J'ai regagné
l'argent que j'avais perdu, غایب
ایلدیکم اچدی بی یکیدن قراندم
ghāib eilēdiguim aqtehēü iēñiden
qazāndum. — Regagner l'amitié de
quelqu'un, بر کمسنه نک محبتنی
bir kimesnēñi iēñiden djelb u
tahsyl it. — Regagner quelqu'un, se
remettre bien avec lui, بر کمسندی
bir kimesnēñi iēñiden
djelb it. — Regagner, reprendre le
dessus, یکیدن اوست کلمک iēñi-
den ust guelmek, مجدداً کسب
mudjeddeden kesbi tefevvuq
it. — Regagner, en t. de guerre, re-
prendre sur l'ennemi, ینه المی inē
almaq, مجدداً ضبط ا mudjeddeden
zabth it. — Regagner du terrain,
یکیدن میدان المی iēñiden meidān
almaq.—Regagner le vent, روزکارک
rouzguiārūñ ustunē
tchyqmaq.—Regagner le port, تکرار
tekrār limānē guñ-

mek.—Regagné, c, یکیدن قرانلمش
iēñiden qazānilmich, ینه النمش
inē alinmich, ضبط اولنمش
olounmich, مجدداً کسب اولنمش
mudjeddeden kesb olounmich, مجدداً
مکسوب mudjeddeden meksoub.

REGAIN, s. masc., second foin,
صوک اوتلق bouzāqlyq, بوزاقلق
soñ otlouq, t.

RÉGAL, s. m., festin, grand repas,
ویلمه velimē, صیافت zāfet, —
Grand plaisir, ذوق عظیم zevq
'azīm, a.

RÉGALE, adj. fém. (eau régale),
تیز آب tiz āb, p.

RÉGALEMENT, s. m., répartition
d'une taxe faite avec égalité, رسوم
خراجیه نک علی السویه توزیعی
rouçoumi kharādjiēñiñ 'ales-sevīē
tevzi'y. — En t. d'archit., travail
pour mettre un terrain de niveau,
برابرلشدومه berāber-
lechturmē, t.; تسویه tesvīē, a.—
Le régalement du terrain, ارضک
arzuñ tesvīēci.

RÉGALER, v. a., faire ou donner
un régal, صیافت ا zāfet it. —
Donner un divertissement, اکلندرمک
eğlendurmek, تنشیط ا tenchith it.
—Faire un présent, ویرمک ویرمک
pechkech virmek, هدیه ویرمک
hedüē virmek. — Distribuer avec
égalité, علی السویه tevzi it, توزیع ا
ales-sevīē tevzi it, a.-t.
— En t. d'archit., mettre un terrain
de niveau, برابرلشدرمک berāber-
lechturmek, دوزلتمک duzeltmek,
تسویه ا tesvīē it.

RÉGALIEN, NE, adj., ملوکى *muloukii*, سلطانى *soulthānii*, a. — Droits régaliens, حقوق سلطانيه *houqouqy soulthāniè*.

REGARD, s. m., action de regarder, باقىش *bāqyck*, t.; نظر *nazar*, pl. a. انظار *enzār*; نگاه *nigūāh*, p. — Regard favorable, حسن نظر *husni nazar*. — Jeter un regard, كوز اتقى *gueuz atmaq*. — Promener ses regards, اماله نظر *imālè nazar it*. — Détourner ses regards d'un objet, بر شيك اوزرندن صرف انظارا *bir cheiūn uzerinden sarfi enzār it*. — Regard, coup d'œil, نظره *nazarè*, لحظه *lahza*. — En regard, اوكنك *euñundè*, مقابله سنك *mouqābelè-cindè*. — Regard, ouverture pour visiter un aqueduc, صو باجه *bādja*, سوزى *sou terāzouci*.

REGARDANT, e, adj., qui regarde, باقىجى *bāqydji*, باقان *bāqān*, t.; ناظر *nāzyr*, سیرجى *seirdji*, t. — Aux yeux des regardants, سیرجیلرک *seirdjilerūn* gueuzu *euñundè*. — Regardant, qui regarde de trop près, trop ménager, مهسک *mumsik*, خسيس *khaçs*.

REGARDER, v. act., jeter la vue sur..., نظرا *bāqmaq*, t.; نظر *nazar it*, a.-t. — Regarder attentivement, دقت ايله باقىق *dyqqat ilè bāqmaq*. — Regarder une chose, بر نظر *bir cheiè bāqmaq*, *nazar it*. — Regarder en face, يوزه باقىق *iuzè bāqmaq*. — Regarder aux apparences, ظاهره باقىق *zāhirè bāqmaq*, او ظاهر بين *zāhir*

bīn ol. — Regarder avec envie, jalousie, عین حسد ايله نظرا *'aini haced ilè nazar it*. — Regarder favorablement, نظر التفات ايله باقىق *nazari iltifāt ilè bāqmaq*. — Regarder de près, يقيندن باقىق *iaqyndan bāqmaq*. — Avoir la vue basse, كوزى *gueuzu irāgha* gueurmek, قصير البصر او *qacir ul-baçar ol*. — Regarder, au fig., être vis-à-vis, باقىق *bāqmaq*, ناظر او *nāzyr ol*. — Cette maison regarde la mer, بو خانه دكزه باقىق *bou khānè deñyzè bāqar*, *deñyzè nāzyrdur*. — L'aiguille aimantée regarde toujours le nord, ابره مقناطيس دايمًا سهت شماله *ibrèi myqnā-thys dāimā semti chimālè teveddjuk ider*, *muteqābildur*. — On dit de deux armées ennemies, qu'elles se regardent, qu'elles sont en présence, طرفين اردولرى بر برلرينه متقابل *tharafein ordoulari bir birlerinè muteqābil u mutenāzyrdur*. — Regarder, prendre garde, باقىق *bāqmaq*, دوشمك *duchunmek*, صرف ذهن ا *malāhaza it*, *sarfi zihn it*. — Avoir égard à..., رعايت ا *gueuzetmek*, *rī'āiet it*. — Considérer, examiner attentivement, دقت ا *dyqqat it*, Regarder, concerner, طوقنىق *dhoqounmaq*, عاند او *rādji', 'āid ol*, متعلق او *mute'allyq ol*. — Cela me regarde, بو بكا طوقنور *bou bañā dhoqounour*. — Cela ne me regarde pas, بو بكا طوقنمز *bou bañā dhoqounmaz*,

دكلدر *oumourum deïldur*. — Cela vous regarde, بوسزه راجعدر *bou sizè rādji'dur*. — Se regarder les uns les autres, باقشقی *bāqychmaq*. — Se regarder dans un miroir. Voy. SEMIRER. — Se complaire à soi-même, كندوبی بكنيك *guendūi beïennek*, مغرورلنمق *maghroulanmaq*. — Regardé, e, باقلمش *bāqylmich*, منظور *manzour*.

RÉGENCE, s. fém., gouvernement d'un état pendant la minorité ou l'absence d'un souverain, ولايت *velāiet us-salthanet*, توليت السلطنة *tevlīet us-salthanet*. — Conseil préposé au gouvernement, ديوان مدبرين *dīvāni mudebbirīn*, a. — Les régences de Barbarie, غرب اوجاقلرى *gharb odjāqlari*.

RÉGÉNÉRATEUR, TRICE, s. et adj., معيد *mou'īd*, a.; پيدا ايكندن *ieñiden* *peïdā ittūrīdji*, احيا ايديجي *ihīā idīdji*, t. — Régénérateur des mœurs, مجددا اخلاق *mudjeddidī ahlāq*.

RÉGÉNÉRATION, s. f., يكيدين *ieñiden* طوغمه *ieñiden dhoghma*, پيدا اولمه *ieñiden peïdā olma*, t.; تجديد *tedjdīd*, تعدد *tedjeddu*, نشأت جديدك *nech'eti djedīde*, احيا *ihīā*. — Régénération des mœurs, مجددا اخلاق *tedjdīdī ahlāq*. — La régénération des métaux, معادنك *me'ādīnuñ nech'eti djedīdēci*.

RÉGÉNÉRER, v. act., تكرر *tekrār* طوغرمق *tekrār dhoghourmaq*, يكيدين پيدا ايتدرمك *ieñiden*

peïdā itturmek, t.; تجديد *tedjdīd* *it*, تجديد حال *tedjdīdī hāl it*, تجديد نشأت *tedjdīdī nech'et it*, مجددا توليد *mudjeddeden tevlīd it*, احيا *ihīā it*, a.-t. — Se régénérer, يكيدين طوغمق *ieñiden dhoghmaq*, تكرر طوغمق *tekrār dhoghmaq*, مجددا تولد *mudjeddeden tevellud it*, مجددا نشأت *mudjeddeden nech'et it*.

RÉGENT, s. m., celui qui gouverne pendant la minorité d'un souverain, ou en son absence, نايب سلطنة *nāibi salthanet*, ولي سلطنة *velīi salthanet*, ناظر سلطنة *nāzyri salthanet*, a. — Professeur qui enseigne dans un collège, ویريجی درس *virīdji*, t.; مدرس *muderris*, pl. a. مدرسين *muderricīn*.

RÉGENTER, v. n., professer, enseigner publiquement dans un collège, درس ویرمك *ders vīrmek*, a.-t. — Au fig., dominer, aimer à faire prévaloir son avis, حکم *hukm it*, درس ویرمك *ders vīrmek*.

RÉGICIDE, s. m., assassinat d'un roi, پادشاهی اولدرمه *pādichāhi euldurmē*, t.; قتل ملک *qatli melik*, قتل سلطان *qatli soulthān*, a. — Celui qui commet cet assassinat, پادشاه اولدریجی *pādichāh euldurīdji*, قاتل ملک *qātīli melik*, قاتل سلطان *qātīli soulthān*.

RÉGIE, s. f., امانت صورتیله *emānet soureitīle olān idārē*, a.-t.; اداره *idārē*, a.

REGIMBER, v. n., دپمه *tepmē ourmaq*, اورمق

mek, t. — Au fig., résister, s'opposer, قارشو طورمق *qārehou dhourmaq*, ا سرکشک *serkechlik it*.

RÉGIME, s. m., règle qu'on observe dans la manière de vivre par rapport à la santé, diète, پرهیز *perhîz*, p.; قورنمه *qorounma*, t.; حیت *hymîet*, a. — Observer un régime, بر نفع *bir nev'y hymîcîe* رعایت ا *ri'âet it*. — la diète, پرهیز ا *perhîz it*, یکمکن صاقهق *îemekten sâ-qyumaq*. — Régime, gouvernement, administration, اداره *idâre*, تصرف *teçarruf*, اداره مهلکت *idâreî memleket*. — Manière de gouverner, صورت حکومت *hukioumet*, صورت حکومت *soureti hukioumet*, صورت اداره *soureti idâre*. — Le nouveau régime, le nouveau gouvernement, نظام *nizâmi djedîdi hukioumet*. — L'ancien régime, نظام قدیم حکومت *nizâmi qadîmi hukioumet*. — Régime, en parlant de celui d'une maison religieuse, یول ارکان *îol erkiân*, رسم وقانون *resm u qânoun*. — Régime, rameau de palmier chargé de ses fruits, خرما صالقی *khormâ sâlqymi*.

RÉGIMENT, s. m., corps de guerre composé de plusieurs compagnies, آلی *âlâi* رجهند *redjwend*, t. — Un régiment d'infanterie, پیاده عسکری *pîâde 'askeri âlâi*. — Au fig., régiment, en parlant d'un grand nombre, آلی *âlâi* گروه *gurouh*.

RÉGION, s. f., grande étendue à l'égard de la terre, قطر *qathr*, pl. a. اقلیم *aqthâr*; اقلیم *iqlîm*, pl. اقلیم

eqâlîm. — Les régions septentrionales, اقطار شالیته *aqthâri chimâlîiè*.

— Les régions méridionales, اقطار

جنوبیته *aqthâri djenoubîiè*. — Les

régions tempérées, اقالیم معتدله *eqâlîmi mu'tedilè*. — En parlant des

régions de l'air, de l'atmosphère,

طبقة *thabaqat*, pl. a. طبقات *tha-*

baqât. — La haute région, طبقة اعلا *thabaqâi a'lâ*. — Région, partie du

corps ou d'un organe, طرف *tharaf*,

pl. a. اطراف *ethraf*. — La région

épigastrique, ou supérieure, du bas-

ventre, قارنک اوست طرفی *qârnuñ*

ust tharafi. — hypogastrique, ou in-

férieure, قارنک الت طرفی *qârnuñ*

alt tharafi. — ombilicale, قارنک

اورته *qârnuñ orta ieri*.

حکومت ا *qârnuñ orta ieri*.

RÉGIR, v. a., gouverner, حکومت ا *hukioumet it*,

سیاست ا *sîâcet it*. —

Administ rer, conduire, diriger, اداره ا *idâre it*,

ضبط وربط ا *zabth u rabth it*. — Régir une affaire, بر مصاحتی

اداره ا *bir mastahati idâre it*. —

Régir les finances, اداره امور میرته ا *idâreî oumouri mîrîiè it*. — Régir

habilement, ایله اداره ا *mehâret ilè idâre it*. — En t. de jur-

isp., administrer sous l'autorité de

la justice, امانته اداره ا *emâneten idâre it*,

معرفت شرعله امانته اداره ا *ma'rifei cher'ylè emâneten idâre it*.

— Régir, en t. de gram., اسمی

نصب یا جرا *ismi nasb iâ djirr it*,

ضله لنمق *zylalanmaq*.

RÉGISSEUR, s. m., امین *emîn*, pl.

ا. امانه *umenâ*; وکیل *vekîl*.

REGISTRE, s. m., دفتر *dester*, pl.

a. دفتر دفاتر *defâtir*; سجل *sidjill*, pl. سجلات *sidjillât*; جريدك *djerîdè*. — Tenir registre, دفتر تومتق *dester thoutmaq*. — Inscire sur le registre, دفتره قيد ا *sidjilè, desterè qaïd it*, ثبت سجل ا *sebtî sidjill it*. — Extraire des registres, قيود ائدن *qouïoudâten y'khrâdj it*. — Au fig., tenir bon et fidèle registre de tout, retenir exactement tout ce qu'on voit et entend, هرز شيشي صحيفه *her cheïï sahyfèi zamîrdè qaïd it*.

REGISTRER, v. a., enregistrer. Voy. ce mot.

RÈGLE, s. f., instrument qui sert à régler, جدول *djedvel*, pl. ا. جدول *djedâvil*; مسطره *masthar*, *masthara*, *mysthara*. — Règle, au fig., principe, loi, اصول *ouçoul*, قاعدك *qâ'yde*, pl. قواعد *qavâ'yd*; قانون *qânoun*, pl. قوانين *qavânîn*. — Règles sûre, certaine, اصول صحیحه *ouçouli sahyha*. — Règles générales, قواعد کلیه *qavâ'ydi kullîè*, قواعد مطلقه *qavâ'ydi mouthlaqa*. — Suivre la règle, قاعده يه تبعیت ا *ouçoulè, qâ'yde'ic teb'yat it*. — Bon ordre, رابطه *nizâm*, يول *ïol*, بلا *râboutha*. — Vivre sans règle, رابطه *bilâ râboutha* *vu nizâm guetchinmek*. — Règle, coutume, عادات *'âdet*, pl. عادات *'âdât*. — Règle de conduite, دستور العمل *destour ul'amel*. — Règles, menstrues, purgations naturelles que les femmes éprouvent tous les mois, عورتلرک ايلغی *'avretleruñ ailighy*, حیض *haiz*. Voy. MENSTRUÉS.

RÈGLEMENT, s. m., نظام *nizâm*, pl. a. قانوننامه *nizâmât*; اوامر *emr*, pl. اوامر *evâmîr*.

RÉGLÉMENT, adv., نظام ايله *nizâm ilè*, ترتيب اوزره *tertîb uzrè*, مرتبا *muretteben*, منتظما *muntezemen*, a.

RÉGLEMENTAIRE, adj. com., نظامی *nizâmîi*, a. — Lois réglementaires, قوانین نظامیه *qavânîni nizâmîè*.

RÉGLER, v. a., tirer des lignes sur le papier, خط چکک - چیزمک *khathth tchekmek, tchîzmek*, ترسیم *tersîni khouthouth it*, a.-t. — Diriger suivant certaines règles, assujettir aux règles, تنظیم *tanzîm it*, رابطه يه قومق - وضع ا *râboutha'ic qomaq, vaz' it*, اداره ا *idârè it*. — Mettre en ordre, نظامه قومق *nizâmè qomaq*. — Régler ses affaires, اموریني *ounourîni husni nizâm u râboutha'ic vaz' it*. — sa maison, امور بیتیه سنی *oumourî beîtî'icini tanzîm it*. — Régler sa dépense sur son revenu, مصرفنی ایرادینه او بدمق - تنظیم *masrafîni irâdîne ouïourmaq, tanzîm it*. — Régler une pendule, une montre, بر ساعتی عیار ا - تنظیم ا *bir sa'ati 'aâr it, tanzîm it*. — Régler un différend, le terminer, دعویي *da'vâi kesmek it*, مواذ *mevâddi menâzi' fîhâè râboutha vîrmek*. — Régler sa table, ترتيبه قومق *tha'âmini tertîbè qomaq*. — Régler.

déterminer, arrêter, قرار و برمک *qarār vîrmek*, ترتيبه قومق *tertîbê qomaq*, تعيين *ta'în it.* — Régler les séances, مجلسارک و قتلربینى تعيين ا *medjlisleruñ vaqytlerini ta'în it.* — Régler un compte, l'arrêter, حسابى *hyçabi kesmek.* — Se régler, se conformer à..., اويمق *ouïmaq*, ا *yqtidā it.* — Se régler sur quelqu'un, بر كهنه يه اويمق *bir kimesnêê ouïmaq.* — Se régler sur une chose, la prendre pour exemple, عبرت آلمق *eurnek*, 'ybrêť álmaq, اتخاذ امثال ا *itti-khāzy emsāl it.* — Régler, e, چیزكيو *tchîzguïlu*, نظام *mountazem*, ترتيبه *nizām vîrilmich*, و يرومىش *tertîbê qonmuch.* — Papier réglé, چیزكيو كاغد *tchîzguïlu kiāghyd.* — Troupe réglée, منتظم عسكر *mountazem 'asker*, au pl. عساكر *'açākiri mountazemê.* — Une maison bien réglée, مضبوط و منتظم بر *mazbouth u mountazem bir khānê.* — Mouvement réglé, حرکت *hareketi mountazemê.* — Heure réglée, معينه ساعت *sā'ati mou'ā'inê.* — Pendule réglée, نام العيار صمه *tānm ul-'āiār asma sā'ati.*

RÉGLLETTE, s. f., t. d'imprimerie, بسطه جى مسطره سى *basmadji mas-tharaci*, t.

RÉGLISSE, s. f., plante, ميان *mīān keuku*, t.; سوس *sous*, عرق السوس *'yrq us-sous*, a. — Jus de réglisse, ميان كوكى صويى *mīān keuku souïu.*

RÉGNANT, E, adj., qui règne, حالا

اولان پادشاه *hālā pādichāh olān*, حالا پادشاهلق ايدين *hālā pādichāhlyq iden*, حالا تخته نشين اولان *hālā takhta nichîn olān*, a.-t. — Le roi régnant, حالا جالس تخت *hālā djālici takhti salthanet olān pādichāh.* — Régnant, dominant, en possession du pouvoir, حالا حكومت ايدين *hālā hukioumet iden.* — Régnant, au fig., en parlant des choses, غالب *ghālib*, اغلب *aghlab.* — L'opinion régnante, غالب اولان اعتقاد *ghālib olān i'tiqād.* — La maladie régnante, حالا موجود اولان خسته لك *hālā mevjdjoud olān khastalik.*

RÈGNE, s. m., gouvernement d'un royaume par un roi, un souverain, پادشاهلق *salthanet*, a.; پادشاهلىق *pādichāhlyq*, p.-t. — Un long règne, سلطنت مديده *salthaneti medîdê.* — Un règne court, قليلة المده *salthaneti galilet ul-muddê.* — Le temps, la durée du règne, ايام *eiāmi salthanet*, دور *devri salthanet.* — Sous le règne de tel prince, فلان پادشاهك *felān pādichāhuñ eiāmi, zemāni salthanetindê.* — Règne, en parlant de celui d'un prince souverain, حكومت *hukioumet*, حكم *hukumdārlyq*, حكم *hukm.* — Règne, genre, جنس *djins.* — Le règne animal, جنس حيوانات *djinsi haivānāt.* — Les trois règnes, مواليد ثلثه *mevālîdi selecê*, ou le règne animal, végétal et minéral; les animaux, les végétaux, les minéraux,

حيوانات و نباتات و معدنيات
haiwānāt u nebātāt u ma'deniāt.

RÉGNER, v. n., gouverner un état
 comme roi, سلطنت *salthanet it*,
 سلطنت سورمک *salthanet surmek*,
 a.-t.; پادشاهلق *pādichählyq it*,
 p.-t.—Régner heureusement,
 باليمن *bil-ümm ves-*
se'adè salthānet it.—L'art de régner,
 فن ادارة سلطنت *fenni idārè sal-*
thanet.—Régner, au fig., dominer,
 غالب کلمک *ghālib guelmek*,
 اوست او *ust guelmek*, اوست کلک
ust ol, مستولی او *mustevli ol*,
 تحكم *tehakkum it.*—Être en crédit,
 en vogue, او اعتبارده *i'tibārdè ol.*
 — Cette opinion a régné longtemps,
 بر اعتقاد وافر زمان اشتهارده ایدی
bou i'tiqād vāfir zemān ichtihārdè
idi.—Le vent qui règne, اسن روزگار
ecen rouziguār.—La maladie qui
 règne, مستولی اولان علت
mustevli olān 'yllet.—Régner, s'étendre, se
 propager, یا یلمق *iāylmaq.*—Rég-
 ner, commander sur soi-même,
 نفسنی ضبط *nefsini zabth it.*—sur
 ses passions, امراض نفسانیده سی
 اوزرینه تحكم *emrāzy nefsanüi'eci*
uzerñe tehakkum it.

RÉGNICOLE, s. m., یرولو *iertlu*, t.;
 اهالی *ehl*, pl. اهالی *chāli*; اهالی
chālī memleket.

REGONFLEMENT, s. m., صوبیک
 صوبیک *souüñ qabārmaci*, صوبیک
 یوقاری قالمسی *souüñ ioqāru*
qālqmaci, طغیان *thoughiāni mā*,
 طمو *thumuov*, ارتقاع *irtifā'y mā.*

REGONFLER, v. n., صوقبارمسق

sou qabārmay, طاشوق *thāchmaq*,
 t.; طغیان *thoughiān it*, a.-t.

REGORGEMENT, s. m., طاشقنلق
thāchqynlyq, t.—Le regorgement de
 la rivière, طغیان نهر *thoughiāni*
nehr.—Le regorgement de la bile et
 des humeurs, صغرا و اخلاط
thoughiāni safrā ru akhlāth.

REGORGER, v. neut., déborder,
 طاشوق *thāchmaq*, طاشوق
thāchup aqmaq, بوشانلق *bochān-*
maq, t.; فیضان *feizān it*, a.-t.—
 Faire regorger, au fig., obliger de
 rendre, قوصدرمق *qousturmaq.*—
 Regorger, abonder, بوللقده او
bol-
louqta ol, مالامال او *mālāmāl ol.*
 — Les greniers regorgent de blé,
 انبارلر حنطه ایله مالامالدر
ambārlar hyntha ilè mālāmāldur.

REGRATTER, v. a., gratter de nou-
 veau, بردخی قاشیهق *bir dakhy*
qāchīmaq.—Racler, قازیمق
qāzīmaq, t.; حک *hakk it*, a.-t.

REGRATTIER, s. m., بقال *baqqāl*,
 پارچه پارچه صافیجی
pārtcha pārtcha sātidji, t.

REGRET, s. m., déplaisir que cause
 une perte ou le défaut de succès,
 ناسف *téessuf*, حسرت
hasret, ناسف
téessuf, pl. ناسفات *téessufāt*; تحسر
te-
hassur, pl. تحسرات *te-*
hassurāt; جان صییزلسی
djān syzylmaci, t.
 —Avoir regret, ناسف *téessuf it.*
 — Regret, repentir, پشیمانلق
pe-
chīmānlyq, ندامت *nedāmet.*—
 Épronver ce regret, او پشیمان او
nādīm, پشیمان *pechīmān ol.*—Regrets, la-
 mentations, plaintes, اغلشمه *agh-*

lachma, انين *enîn*, فغان *fighân*,
تظلمات *tezallumât*. — A regret,
استمیه رگ *guewûlsyz*, كوكلسز
istemeîerek, جان صیزلیبه رقی *djân*
syzylâiraq. — Faire une chose à re-
gret, تأسف بال ایله ایشلمک
téessufi bâl ilê ichlemek.

REGRETTABLE, adj. com., واجب
والتأسف *vâdjib ut-téessuf*, a.; الم
چکله چک *eleni tchekilêdjek*, t. —
Un bien regrettable, مستحق تأسف
mustehaqqy téessuf olân
mâl.

REGRETTED, v. a., être affligé d'une
perte, d'un manque de succès,
حسرت چکمهک *hasret tchekmek*,
حسرت ا *hasret it*, اچیمیق *adjî-*
maq, t.; تحسرا *téessuf it*, تأسف ا
tehassur it, a.-t. — Regretter le temps
passé, کچیش وقت ایچون تأسف ا
guetchmich vaqyt itchoun téessuf it,
اوقات ماضیه نك تأسفنی چکمهک
evqâti mâziènuñ téessufini tchekmek.
— une occasion qu'on a laissé échapper,
بر کمنسه فوت ایلیدیکی فرصتک
bir kimesnê fevt
ëiledîgui foursatuñ hasreîni tchek-
mek. — Regretté, e, مظهر تأسف
mazheri téessuf, اچینمیش *adjînmich*.

RÉGULARISER, v. a., نظام ویرمک
nizâm vîrmek, نظامه وضع ا
vaz' it, رابطه قومق *râbouthaîè*
qomaq, ترتیب و تنظیم ا
tertîb u tan-
zîm it, a.-t. — Se régulariser, کسب
kesbi husni nizâm it,
تنظیم اولنمق *tanzîm olounmaq*,
انتظام بولمق *mountazym ol*, منتظم او
intizâm boulmaq, دوزلمک *duzulmek*.

RÉGULARITÉ, s. f., conformité aux
règles, قانونه موافقت — نظام *nizâm*,
قانونه موافقت *qānounè muvāfaqat*, تهابق
tethā-
bouq, حسن ترتیب *husni tertîb*. —
Ordre invariable, نظام *nizâm*, نظام
حسن انتظام *nizāni mou'āïen*. — Au phy-
sique et au moral, حسن انتظام
husni intizām, حسن رابطه *husni*
rāboutha. — Exactitude, دقت *dîq-*
qat. — Régularité, bonne conduite,
حسن سلوک *husni sulouk*. — Cette
personne a de la régularité dans sa
conduite, بو کمنسه نك سلوک
bou kimesnènuñ
sulouk u hareketi mountazymdur. —
Observation des règles et des précep-
tes de la religion, عدم تخلف *'ademi*
tekhalluf. — Observer les jeûnes avec
régularité, ایام صیامه بلا تخلف
ciūami siāmè bilā tekhalluf
ri'āïet it. — Régularité, observation
des règles dans les arts, قواعد حسن
qavā'ydi husni intizām. —
Régularité des traits du visage, leur
juste proportion, تناسب الملامح
tenāçub ul-melāmyh ul-vedjh.
RÉGULATEUR, s. m., balancier en
spirale, verge à pendule, میزان
mîzân, a.
RÉGULATEUR, TRICE, s., au fig.,
qui règle, dirige, مدبتر *mudebbir*, a.
RÉGULE, s. m., معدن غیر کاملک
صحیح و خالص جزء معدنیسی
ma'deni ghāiri kiāmîluñ suhyh vè
khālis djuz'î ma'denîci.
RÉGULIER, ÈRE, adj., رعیین
mou'āïen, مرتب *murettîb*, a.;

اولكى حاله *tertib uzrè olân*,
 a.-t. — Le mouvement régulier des
 corps célestes, اجرام فلکیه نك
edjrami felekîû-nû hareketi murettebci. — Conforme
 aux lois, au règlement, - قانونه
*qānounc, nizāmè mu-
 vāsfyq*, قانونی *qānouni*. — Conforme
 aux mœurs, à la religion, رابطة او
rābouthalu, مضبوط *mazbouth*. —
 Exact, ponctuel, دقت صاحبی
dyqqat sāhybi, اهل دقت *ehli
 dyqqat*, عديم تخلف *'adîmi tekhal-
 luf*. — Fait avec régularité, avec art,
 منتظم *moutazym*. — Un bâtiment
 régulier, منتظم بر بنا *moutazym bir
 binâ*. — Troupes régulières, عساكر
 منتظمة *'açākiri moutazymè*. — En
 t. de gram., verbe régulier, فعل

اولنمش کسنه نك حسن صیت
 وشهرنی کفافی سابق تجدید ا
*cher'en hukm olounmich kimesnènuû
 husni syt u cheuhretini kemâ fis-
 sābyq tedjidid it*.
 RÉGULIÈREMENT, adv., avec ré-
 gularité, نظام اوزره *nizām uzrè*, a.-
 t.; منتظمًا *muntezymen*, a. — Vivre
 régulièrement, نظام اوزره کچنمک
nizām uzrè guetchinmek. — Régulière-
 ment, selon les règles, - قانون
 قاعده اوزره *qānoun, qū'yde uzrè*,
 حسب القوانين *hasb ul-qavānîn*.
 — Ponctuellement, دقتله *dyqqatilè*,
 بلا تخلف *bilâ tekhalluf*. — Con-
 stamment, قرار اوزره *qarâr uzrè*,
 على السدوام *'uled-devām*. — Pour
 l'ordinaire, اکثریا *ekserîâ*, عادتًا
'âdeten.

RÉGULINE, adj. f., t. de chimie.
 Voy. RÉGULE.

RÉHABILITATION, s. f., اولكى حاله
 ewelki hâlè deummè, t.;
 رجعت الى حال السابق *ridj'at
 ila hâl es-sābyq*. — Lettres de réha-
 bilitation, حال سابقه رجعتی
 hâl sābiqyne ridj'ati
 mutezammîn eur nârè.

RÉHABILITER, v. a., rétablir dans
 le premier état, - اولكى حاله قومق
 ewelki hâlinè qomâq,
 مقدمكى حاله دوندرمک *gucturmek,
 mouqaddemki hâlinè deundermek*,
 حال سابقه کتورمک *hâli sābiqyne
 gueturmek*, a.-t.; ارجاع الى حال
 irdjâ' ila hâlis-sābyq. —
 Réhabiliter un fonctionnaire dans sa
 charge, - اولكى منصبه کتورمک
 ewelki mausybinè guetur-
 mek, nasb it. — Réhabiliter la mé-
 moire d'un condamné, شرعًا حکم
 اولنمش کسنه نك حسن صیت
 وشهرنی کفافی سابق تجدید ا
*cher'en hukm olounmich kimesnènuû
 husni syt u cheuhretini kemâ fis-
 sābyq tedjidid it*.

REHAUSSEMENT, s. m., action d'é-
 lever plus haut, قالدورمه *qâldurma*,
 یوقارو قالدورمه *ïoqâru qâldurma*,
 ترفيع *terfîc*, t.; یوکسلتمه
 a. — Le rehaussement d'une muraille,
 دیوارک ترفیعی *dîvârûk terfî'y*. —
 Rehaussement des monnaies, سکه
 سیکه بهاسنک ارتمسی *sikkè behâcinuû
 artmaci*. — des tailles, des imposi-
 tions, تکلیفلرک ارتمسی *teklîfsteruû
 artmaci*, تزیاید قکالیف *tezâudi
 tekiâlîf*.

REHAUSSER, v. a., hausser davan-
 tage, یوقارو قالدورمق *ïoqâru qâldur-*

maq, يوکسلتمک *ükseltmek*, t.;
 ا ترفيع *terfi' it.* — Augmenter, ac-
 croître, ارترمق *arturmaq.* — Re-
 hausser le mérite, le prix d'une chose,

بر شيشك قدريني ارترمق *bir cheitūn qadrini arturmaq.* — Rehausser le courage, بر کهنه نذک غيرتنی *bir kimesnēnūn għāiretini mudjeddeden tētid it.* —

Le prix du blé est rehaussé, حنطه نذک *hyn-
 thanūn behūci artti, teraqy bouldi.*

— Rehausser, au fig., faire paraître
 davantage, کوسترمک *gueustermek,*

اچمق *atchmaq,* اظهارا *izhār it.* —
 Grossir, exagérer, بيوتهمک *būūt-
 mek,* مبالغه *mubālagha it.*

RÉIMPOSER, v. a., بر دخی و برکو *bir dakhy vīrgu sālmaq,* t.;
 صالمق *bir dakhy vīrgu sālmaq,* t.;
 ا مجدداً طرح تکالیف *mudjeddeden
 tharhy tekiālīf it,* a.-t.

RÉIMPOSITION, s. f., بردخی *bir dakhy sūldu-
 rilmich sāliānē,* t.; طرح جدید *tharhy djedīd,* a.

RÉIMPRESSION, s. f., یکی بصمه *ieñi basma,*
 بردخی *bir dakhy basma,* t.; طبع مکرر *thab'y muker-
 rer,* a. — La réimpression d'un ou-
 vrage, بر کتابک طبع مکرری *bir
 kitābuñ thab'y mukerřeri.*

RÉIMPRIMER, v. a., بردخی *bir dakhy basmaq,*
 یکیدن *bir dakhy basmaq,* — بصمق *ieñiden, tekrār bas-
 maq,* مجدداً طبع و تمثيل *mudjed-
 deden thab' u temsil it,* a.-t. —
 Réimprimé, e, ينه بصلمش *ine
 bacylmich,* مکرراً مطبوع *mukerreren*

mathbou'. — Ouvrage réimprimé plu-
 sieurs fois, بالدفعات طبع و تمثيل *bid-def'āt thab' u
 temsil olounnich kitāb.*

REIN, s. m., rognon, viscère de
 l'animal où se fait la séparation de
 l'urine, pour s'écouler de là dans la
 la vessie, بوگرک *beugrek,* بوگرک
beubrek, t.; کلیة *kuliet,* pl. a. کلی
kulā, et کلوی *kulāvi.* — Reins, au
 pl., le bas de l'épine du dos, les han-
 ches, بل *bel,* بوگر *beukr,* *beugur,*
 t.; صلب *soulb,* a. — Mal de reins,
 بل اغریسی *bel aghrici.* — Avoir les
 reins forts, au fig. fam., être en état
 de soutenir une dépense, ارقه سی
 زنکین او *arqaci qālīn ol,* او
zenguñ ol, ارقه لو او *arqalu ol.*

REINE, s. f., femme de roi, femme
 qui possède un royaume, قرالیچه
qrālitcha, t.; ملکه *melikē,* a. — La
 reine d'Angleterre, انکلتره
inguiltera qrālitchaci.
 — Reine-régente, ولية سلطنت
velīiē salthanet. — Reine-mère, والدک
rūlidē soulthān. — Reine,
 pièce du jeu des échecs, فرز *ferz,*
 فرزی *ferzy,* فرزین *ferzīn.* — Reine
 du jeu de cartes, بنت *bint.*

REINE-CLAUDE, s. f., بر نوع ارک *bir nev'y erik,* t.

REINE-DES-PRÉS, s. fém., plante,
 ارکج صقالی *erkiedj saqāli,* t. Voy.
 ULMAIRE.

REINETTE, s. f., بر نوع الما *bir
 nev'y elmā,* t.

RÉINFECTER, v. a., بردخی فنا *bir dakhy fenā
 qoqoutmaq,* قوقوتمق — چورتک
tcheurutmek. — Se réin-

fecter, بردخی فنا فوقمق *bir dakhy' fenā qoqmaq.*

RÉINSTALLATION, s. fém., یبکی نصب جدید *teñi otourtma*, اوتورتئمده *nasbi djedéd*, نصب مکتبرر *nasbi mukerrerr*, a.

RÉINSTALLER, v. a., تکرار مقامنه *tekrār maqāminē otourtmaq*, اوتورتئمده *nasb it*, a.-t.

REINTÉ, e, adj., ارقهلو *arqalu*, شدید اری ارقهلو *iri arqalu*, t.; اهدید *chedid us-soulb*, a.

RÉINTÉGRATION, s. f., action de réintégrer, ابقا *ibqā*, تملیک مکرر *temlki mukerrerr*, a.

RÉINTÉGRER, v. a., rétablir dans la possession de..., ابقا *ibqā it*, کما فی السابق ابقا علی التصرف *kemā fis-sābyq ibqā 'alet-teçarruf it*, مجدداً تملیک *mudjeddeden temlki it*. — Réintégrer dans les prisons, مجدداً حبس *ine hats it*, مجدداً حبس *mudjeddeden hats it*.

RÉINTERROGATION, s. f., سؤال — استنطاق *sou'ali mukerrerr*, جدید *istinthāq djedéd*, a.

RÉINTERROGER, v. a., interroger de nouveau, ینه صورمق *ine sormaq*, t.; مجدداً سؤال *mudjeddeden sou'al it*. — un prévenu, un accusé, مجدداً استنطاق *mudjeddeden istinthāq it*.

RÉINVITER, v. a., یکیدن دعوت *tekrār da'vet it*, تکرار دعوت *tekrār da'vet it*, a.-t.

RËIS-EFFENDI, s. m., archi-chancelier de l'empire ottoman, رئیس *rëis efendi*. Voy. ce mot

dans le Dictionnaire turc-français.

RÉITÉRATIF, IVE, adj., تکرار *tekrār*, تکریر ایدیچی *tekrir ididji*, a.-t.; مکرر *mukerrerr*, a.

RÉITÉRATION, s. f., تکریر *tekrir*, اعاده *i'ādē*, تکرر *tekerrur*, a.; تکرارمه *tekrārlama*, t.

RÉITÉRER, v. a., تکرارمق *tekrārlamaq*, تکریرا *tekrār it*, تکریر *tekrir it*, a.-t. — Réitérer une promesse, تکریر عهد *tekriri 'ahd it*. — Réitéré, e, تکرارلمیش *tekrārlanmich*, مکرر *mukerrerr*.

REJAILLIR, v. n., jaillir d'un point à un autre, صچرامق *sytchrāmaq*, اقلهق *fichqyrmaq*, اتلهق *atilmayq*, t.; تهور *severān*, فوران *tefevur it*, a.-t. — Faire rejaillir de l'eau, صچراتمق - فشقرتمق *sou sytchrātmaq, fichqyrmaq*. — Rejaillir, réfléchir, en parlant de la lumière, انعکاس *'aks it*, انکاس *in'ykiās it*. — Rejaillir, être repoussé d'un corps sur un autre, دونمک *deuunmek*, رجعت *ridj'at it*, رجعت ایلد *ridj'at ilē dhoqounmaq*. — Rejaillir, au fig., retomber sur... revenir à... طوقنمق *dhoqounmaq*, راجع او *rudjou' it*, راجع او *rādji' ol*, منعکس او *mun'akis ol*. — La gloire en a rejailli sur vous, شیدن حاصل اولان شان و اعتبار *bon che'ideu hācyl olān chān u i'tibār tharufunā zē rādji' oldou*.

REJAILLISSEMENT, s. m., صچرایش *sytchrāich*, فشقرمه *fichqyrma*, t.; انعکاس *in'ykiās*. —

Le rejaillissement de l'eau, صويك souïūn *fiqhymaci*, فشقرمىدى *souïūn fiqhymaci*, du sang, *severāni mū.* — من نوران ما *qānuūn sytchrūchi.* — de la lumière, ضيانك انعكاسى *zīānuūn in'ykiāci.*

REJET, s. m., action d'exclure, de rejeter, مقبول طونلمامه *maqbol thoutoulmāma*, t.; عدم قبول *'ademi qaboul*, ردّ *redd*, a. — Le rejet d'une pièce, برورقه نك ردّى *bir varaqanuū reddi.* — Rejet, en t. d'agric., nouvelle pousse, يكي فدان *ieñi fidān.* Voy. POUSSE. — Rejet, t. de finance, réimposition de ceux qui payent les non-valeurs, نقصانى *noqsāni tekml'itichoun ieñiden sālīāne sālma*, طرح جديد لتكميل *tharhy djedid. litekmil un-noqsān.*

REJETABLE, adj. com., اتيله جق *atīladjaq*, t.; قبول اولنهميه جق *qaboul olounamaīadjaq*, a.-t.; غير *ghāiri maqboul*, واجب الردّ *vūdjuil ur-redd*, a.; نا مقبول *nā maqboul*, p.-a.; شايان قبول اوليان *chāīāni qaboul ol'maīān.* — Excuse rejetable, عذر نا مقبول *'euzri nā maqboul.*

REJETER, v. a., jeter de nouveau, بر دخى اتمق *bir dakhy ātmaq*, ينه اتمق *ine ātmaq.* — Jeter une chose dans l'endroit d'où on l'avait tirée, يينه يرينه اتمق *ine ierine ātmaq*, مجدداً القا *mudjeddeden ilqā it.* — Rejeter, jeter dehors, طشه اتمق *tchyqārmaq*, چيقارمق

اخراج - دفع ا *thachra ātmaq*, براتيق *ykhrādj, def' it.* — Laisser, براتيق *brāqmaq*, ترك *terk it.* — Repousser, ردّ ا *guirūè ātmaq*, نقل ا *redd it.* — Rejeter, transporter, نقل ا *naql it.* — Rejeter la faute sur quelqu'un, بر كهمسندك اوزرينه *qabāhati bir kimesnenuū uzerine ātmaq*, يوكلتمك *ükletmek.* — Rejeter, rebuter, n'agrèer pas, ردّ ا *qaboul itmemek*, ردّ ا *redd it*, اتمق *ātmaq.* — Rejeter, en parlant des arbres qui produisent plus de branches après avoir été coupés, فليز سورمك *filiz surmek.*

REJETON, s. m., nouveau jet d'un végétal, فليز *filis*, فليز *filiz*. — des branches, يكي فدان *ieñi fidān*, بوداق *boudāq*, t. — Un tendre rejeton, encore vert, نازه فليز *tūzè filiz.* — Pousser des rejetons, بوداقلنمق *filiz surmek*, بوداقلنمق *boudāqlanmaq.* — Rejeton, descendant, اخلاف *khalef*, pl. a. ابنا واعقاب *akhlāf; evlād*, ابننا *ibnā vu a'qāb.*

REJOINDRE, v. a., réunir les parties séparées, قاوشدرمق *qāvourch-turmaq*, ياپشدرمق *īāpichturmaq*, چاتدرمق *bitichturmek*, اولاشدرمق *tchätturmaq*, t.; جمع - وصل ا *djeni, vast it.* — Ratteindre, retrouver des personnes dont on avait été séparé, قاوشمق *qāvouchmaq*, يتشمك *boulouchmaq*, مجتمع او *ietichmek*, تلاقى *telūqy it.* — Se rejoindre, ياپشيق *mudjtemi' ol.* — Se rejoindre, ياپشيق

iāpichmaq, *ماحق اول* *mulhaq ol*. — Se rejoindre en chemin, *يولك بولشيق* *iolda boulouchmaq*. Voy. SERÉUNIH. — Rejoint, e, *قاوشميش* *qāvouchmich*, ملاقى *mulāqy*, مجتمع *mudjtemi*, جمع اولنميش *djemi' olounmich*.

RÉJOUIR, v. a., donner de la joie, du plaisir, *سوندرمك* *sevindurmek*, *شن* *chen*, t.; — *شن* *chen*, t.; — مسرور ا *mesrou ol*, *پ.ا.ت.*; *كوكل اچيق* *gueüül atchmaq*, فرحاندرمك *ferahlendurmek*, فرح و ويرمك *ferah vîrmek*, تقريب ا *keif vîrmek*, *تفریح* *tefrîh it*, *تنشيط* *tenchîth it*. — Cela réjouit tout le monde, *بو كينيت* *bou keïfiyet*, *تنشيط قلوب عامه* *tenchîthy qouloubi 'āumēi* *moudjibtur*. — Réjouir la vue, *تفریح* *tefrîhy baçar it*. — Réjouir, divertir, *اگلدنرمك* *eïglendurmek*. — Se réjouir, éprouver de la joie, *سونمك* *sevînmek*, *فرحاندنق* *ferahlaumaq*, *منسرور اول* *mesrou ol*, *شينلك* *chenlik it*. — Éprouver du contentement, *حظ ا* *hazz it*. — Se divertir, *اگلنمك* *eïglennmek*, *تفرج* *teferrudj it*.

RÉJOUISSANCE, s. f., démonstration de joie, *شنلك* *chenlik*, t.; *سرور* *surour*, *تفرج* *teferrudj*, pl. a. *شادمانى* *chādumāni*, p. — Grande réjouissance, *سرور عظيم* *surouri 'azîm*, *تفرج عظيم* *teferrudji 'azîm*. — Réjouissances publiques, *شنلك* *chenlik*, *دونانمه* *donānma*. — En

signe de réjouissance, *علامت سرور* *'alāmeti surour olmaq uzrê*. — Faire de grandes réjouissances, *عظيم شنلكرا* *'azîmi chenlikler it*. — Réjouissance, basse viande vendue avec les os, *قصابلرده كيكرا ايله* *qassāblarda guemikler ilê sātîlân u'lâ vu qabâ et*.

RÉJOUISSANT, e, adj., *شين* *chen*, t.; *شادلق* *chāzlyq* *ويرن* *vîren*, p.-t.; *نشيط* *nechîth*, a. — Une nouvelle réjouissante, *خبر مسرت اثر* *khāberi mecerret ecer*. — Un conte très-réjouissant, *غايه ايله مفرح بر قصه* *ghāiet ilê musferryh bir qyssa*.

RELACHE, s. fém., interruption, *ارالق* *arālyq*, t.; *انقطاع* *inqythā*, بلا *fācylê*, a. — Sans relâche, *فاصله* *fācylêcyz*, *لا ينقطع* *lâ ünqathy*. — Repos, délassement, *دكلمه* *dūlemê*, *استراحت* *istirāhat*. — Prendre un peu de relâche, *بر مقدار استراحت* *bir myqtār istirāhat it*. — Relâche, en t. de marine, lieu où l'on peut relâcher, *كمى يتاغى يبرى* *guemi iatāghy ieri*, *كمى يئاشه جق يبر* *guemi ianāchadjaq ier*, t.; *موقف* *mevqyft sefinê*, a.

RELACHÉ, e, adj., lâché, *بوشانيش* *bochānmich*, *صاليو بولميش* *sālîvîrilmich*, *براقلميش* *brāqylmich*, *اطلاق* *ythlāq olounmich*. — Détendu, *كوشنميش* *guevchek*, *مورخا* *nuurkhâ*, a. — Dissolu, relâché dans ses mœurs, *فاحش الاخلاق* *azghouu*, *ازغون*

fähych ul-akhlāq. — Relâché du corps, اولان اسپهالی *ishāli olān.*

RELACHEMENT, s. m., diminution de tension, گوهشکلک *guevcheklik*, t.; ارتخا *irtikhā*, رخاوت *rehhāvet*, استرخا *istirkhā.* — de force, d'énergie, فتور *futour.* — Négligence, اهلال *ihmāl*, a. — Dépravation, ازغونلق *azghounlyq*, فساد *feçād.* — Disposition du temps à s'adoucir, ملايمت *mulāïmeti havā.* — Relâchement du corps, اسپهال *ishāl.* — Relâchement, délassement. Voy. ce mot.

RELACHER, v. act., faire qu'une chose soit moins tendue, گوهشتمک *guevchetmek*, گوهشتمک *guevcheltmek*, بولمق *bollamaq.* — Défaire, dénouer, چوزمک *cheuzmek.* — Laisser aller, remettre en liberté, برابقوق *sālīvrmek*, آزادا *brāqmaq, t.;* اطلاق *ythlāq it;* آزاد *it.* — Relâcher un prisonnier, ازالتیق *azāltmaq*, اسیرک سبیلنی تخلیه *ecīruñ sebīlini takhlîe it.* — Céder de ses droits, de ses prétentions, etc., واز کلومک *vāz guelmek*, فراغت *ferāghat it,* ترک *it.* — Il ne veut rien relâcher, حبهٔ واحده ترک ایلمک *habbēi vāhydē terk eitemēte rāzy dēildur.* — Relâcher, ralentir, diminuer, affaiblir, ازالتیق *azāltmaq*, خفیفتمک *khafīfletmek,* تعديل *ta'dīl it.* — Se relâcher, se détendre, گوهشتمک *guevchenmek,* بوشانمق *bochānmaq.* — Agir avec moins d'ardeur et d'activité, فتور *futour* کسب *keturmek,* فتور *kesbi futour it.* — Se modérer, کسب اعتدال *kesbi i'tidāl it.* —

Se relâcher l'esprit, se délasser l'esprit, ترویج ذهن *tervīhy zihn it.*

— Relâcher, en t. de marine, entrer éventuellement dans un port, د کسز سفری ائناسنده بر لیمانه کیرمک *deñyz seferi esnācindē bir līmānē guīrmek,* لیمانه بیاشمق *līmānē iānāchmaq,* لیمانه توقفی *līmānē tevaqqouf it.*

RELAIS, s. m. pl., chevaux qui doivent en remplacer d'autres, chevaux de poste, منزل آتلی *menzyl ātleri,* منزل بار کیرلری *menzyl bārguīrleri,* محل بمحل توقیف *mahall bemahall tevqyf olōunmich iedeklik bārguīrleri.* — Des carrosses de relais, یدکلک هنطولر *iedeklik hinthovler.*

— Lieu où l'on met les relais, منزلخانه *menzylkhānē,* یدکلک یار کیرلری *iedeklik bārguīrleri ieri.* — Habit de relais, de rechange, یدکلک لباسی *iedeklik libāci.* — Au fig., être de relais, être de loisir, بوش طورمق *boch dhourmaq,* ایشسز طورمق *iehsyz dhourmaq.* — Relais, en t. de fortific., espace entre le rempart et l'escarpe du fossé, قلعه دیوار ایلمه *qal'a dīvāri ilē khandaq ārācindēki meçāfē.*

RELANCER, v. a., lancer de nouveau une bête fauve, بر دخسی *bir dakhy sālmaq, sālđurmaq, t.* — Ou relança deux fois le cerf, اهو بی ایکی کتره *āhouī iki kerrē sālđurdīler.* — Repousser, ینه دفع *inē def' it,* قاچرمق *qāčurmaq,* تکرار رد *tekrār redd it.* — Gour-

mander, ازارتق *azārlamaq*. — Importuner, tourmenter, تعجيزا *ta'djiz it*.

RELAPS, E, adj., بردخسى *bir dakhy rāfyzlygha duchmuch*, على التكرار انكأب *'alet-tekrār irtikiābi rafz iden*.

RELATER, V. A., اكمق *añmaq, t.*; نقل ا *naql it*, ذكر ا *zīkr it*, نقل اولنمش *zīkr olounnich*, مذکور نقل اولنمش *naql olounnich, mezkour mezkour*.

RELATIF, IVE, adj., qui a quelque rapport à..., متعلق دایر *dāir*, متعلق *mutē'allyq*, منسوب *mensoub, a.*; باغلو *bāghlu, t.* — Cet article est relatif au premier, بر و ماده اولكى *bū māddē evvelki māddē mutē'allyqtur*. — Qualités relatives, برینه منسوب کیفیتلر *biri birinē mensoub kefiyetler*. — T. de gram., ضمیر *mevsoul*, معطوف الیه *zamiri ma'thouf ilcih*.

RELATION, S. FÉM., rapport d'une chose à une autre, مناسبت *munācebet*, علاقه *'alāqa*, علاقه *'alāqat*. — Dépendance, parenté, تعلق *te'allouq, pl. a.* تعلقات *te'allouqāt*. — Commerce, liaison, accointance, correspondance, موالفت *muālefet*, رابطه الفت *munācebet*, روابط الفت *rābithāi ulfet, pl. a.* روابط الفت *revābithy ulfet*. — Être en relation avec quelqu'un, بر کهنه ایله رابطه *bir kimesnē ilē rābithāi ulfeti ol*. — Relation, récit, narration, rapport, تقریر *taqrir*, نقل *naql*,

حکایه *hikiāie*, روایت *revāiet*. — Une relation fidèle, صحیحه *hikiāicē sahyha*.

RELATIVEMENT, adv., دائر *dāir*, نسبت *nisbeten, a.* — Relativement à cela, بوکا دایر *bouā dāir*.

RELAVER, V. A., بردخسى ییقامق *bir dakhy iūiqāmaq*, بردخسى یومق *bir dakhy ioumaq, t.*; مجددا غسل ا *mudjeddeden ghousl it, a.-t.*

RELAXATION, S. FÉM., t. de méd., سکر سولپکلیکی *sinyr sulpukligui, t.*; ارتخا الاعصاب *irtikhā ul-a'cāb, a.*

RELAXÉ, E, adj., t. de chirurgie, سولپکنهش *guevchenmich*, سولپکنمیش *sulpuklenmich*, سولپک *sulpuk, t.*; مرخا *murkhā, a.*

RELAXER, V. ACT., t. de pratique, اسیر لکدن *sālīvirmek*, اطلاق ا *ecirlikten āzād it*, اطلاق *ythlāq it, a.-t.*

RELAYER, V. A., occuper des ouvriers les uns après les autres, نوبت *nevbet ilē ichletmek*, نوبت ایله ایشلتمک *nevbet ilē ichletturmek, t.*; بالمناوبه استخدام ا *bil-munāvebē istykhdam it*. — Se relayer, نوبتله ایشلمک *nevbetile ichlemek*.

RELAYER, V. U., prendre des relais de chevaux frais, منزل بار کیری *menzyl bārguiri deichturmek*, ات دکشترمک *āt deichturmek*.

RELÉGATION, S. F., t. de jurisp., exil. Voy. ce mot.

RELÉGUER, V. A., exiler dans un lieu désigné, سورگون ا *surgun it, t.*; سورمک *surmek, t.*; نفی ا *nefi it, a.-t.*

RELENT, s. m., كوفلواتك
بوزلمش *kuflu etuñ zāiqaci*,
ذابقهسى *bozoulmich et qoqoucou*,
t.—Viande qui sent le relent, بوزوق
bozouq qoqār et.

RELEVAILLES, s. f. pl., بر قارينك
عدّه نفاسى ختامنك دعاسى رسه
bir qārīnuñ 'yddēi nefāci khytāminuñ
dou'āci resmi, t.; قيام نفسا
qyāmi nefsā, a.

RELEVÉ, s. m., ouvrage que fait
le maréchal en levant un fer et en le
rattachant, نعلبنديك ايشى
na'lbenduñ ichi, t.—Relevé de compte, بر
اجالى *bir hyçabuñ idj-
māli*, t.; محاسبه
idjmāli mouhācebē, a.

RELEVÉ, e, adj., qui s'est levé ou
qu'on a relevé après une chute,
مرفوع *qāldurilmich*, t.;
merfou', a.—Élevé, يوكسلمش
ükselmich, مرفوع *murtefi'*. — Au fig.,
noble, de condition, de condition
élevée, مرتبهسى اولو
mertebēci olou,
جليل *refi' ul-qadr*,
القدر *djelil ul-qadr*. — Des pensées
élevées, des sentiments nobles, افكار
جليله *efkiāri djelilē*.

RELEVÉE, s. f., le temps de l'a-
près-midi, ايكندى وقتى
ikindi vaqti, t.; وقت العصر
vaqt ul-'asr, a.

RELÈVEMENT, s. masc., action de
relever, فالدرمه *qāldurma*, t.; رفع
ref', a.—Relèvement d'un mur,
ديوارك رفعى
dīvāruñ ref'y. —
Relèvement, relevé de compte. Voy.
RELEVÉ. — Énumération exacte,
طوغرو حساب
dhoghrou hyçāb. —
Relèvement, en t. de mar., relève-
ment du pont, كهى انبارينك

ارتقاعى *guemi ambā-
rīnuñ üksekligüi, irtifā'y*.

RELEVER, v. a., remettre debout
ce qui était tombé, فالدرمق
*qāldur-
maq*, t.; رفع *ref' it*, a. t.—Relever
de terre, soulever, ramasser, يردن
ierden qāldurmaq. — Se
relever, se lever du lit, يتاقدن
iatāqtan qālqmaq. — de
maladie, خسته لكدن قالفوق
*khas-
talikten qālqmaq*. — Relever un na-
vire, le remettre à flot, اوتورمش
otourmich
sefīnēi qāldurmaq, ref' it.—Relever
l'ancre, la changer de place, دمري
demiri ierinden
oñātmaq. — Relever, rétablir ce qui
était tombé en ruine, يكيلىتمك
tedjdīd it. —
Relever une muraille, يقلمش
iqyilmich dīvāri
tedjdīd it. — Au fig., relever le cou-
rage, يكيدين غيرت ويرمك
ieñīden
ghāiret vīrmek.— les espérances, بر
كمنسهنك امالننى تجديد واحيا
bir kimesnēnuñ anālini tedjdīd u
yhā it. — Relever une maison, une
famille, خاكدن رفع
khālkten ref'
it. — Relever, hausser, يوكسلىتمك
terfi', ref'
ükseltmek, رفع
it. — Il faut relever cette chaussée de
deux pieds, بوقالدرم ايكي قدم
bou qāldirim iki kadem myqtāri terfi'
olounmaq iqtizā ider. — Au fig., rele-
ver sa fortune, sa position, كندو
guendu
servet u iēçārīni terfi' it. — Relever,
faire valoir, اعظام
i'zām it. — Re-

lever une bonne action, بر اثر جيلك *bir eceri*
 ا قدريني اعظام *bir eceri* — *djemlũ medhyni, qadrĩni i'zãm it.*
 — Relever, donner plus d'éclat,
 پارلايشي ارتورمق *pãrlãichi artur-*
maq. — Relever la bonne mine, les
 بر شيك *bir sheũn*
 apparences d'une chose, و جالي تزييد ا
lũsn u djemãli tezũd it. — Relever
 un mot, برسوزي ميپلمك *bir seuzu*
mĩmlemek. — les fautes d'un auteur,
 بر مولفك خطالرينه حرفكبيرلك ا
bir mu'ellifũ khathãlerũc harf-
guĩrlĩk it. — Relever quelqu'un, lui
 répondre vivement et convenable-
 ment, لايقي اوززه جواب وييرمك
lãĩqy uzrẽ djevũb vĩrmek. — Relever,
 en t. de guerre, changer une troupe,
 تبدييل ا *deĩchturmek,*
tebdil it. — Relever la garde, le poste,
 قوللق نفريني دكشترمك
qoullouq neserĩni deĩchturmek. — la sentinelle,
 نوبتجي دكشترمك
nevbetdji deĩch-
turmek. — Relever, en t. de jurisp.,
 delier des obligations contractées,
 قورتارمق *qourtãrmaq,*
 تخلص ا *takhlĩs it,*
 عفوا *'afv it.* — Relever un
 religieux de ses vœux, برسزاهدي
 ايتديكي نذرلردن عفوا
ĩttĩgui nezrlerden 'afv it. — Relever
 de..., v. n., être dans la dépendance
 de..., او تابع *tãbi' ol,*
 او *tevũbi'den ol.* — Relever du roi, en
 parlant d'une terre, پادشاهه تابع او
pãdichãhẽ tãbi' ol.

RELIEF, s. m., ouvrage relevé en
 bosse, قبارمه *qabãrma,*
 قبارته *qabãrma,*
 قبارمه ايشي *qabãrma ichi,*
 1.; مجسم *muccennem,*
 مجسم *tedjsĩm,*

a. — Haut relief, ou relief entier,
 بتون قبارمه *butun qabãrma,*
 مستم *muccennemi tãmm.* — Demi-relief,
 تاتم *nĩm qabãrma.* — Bas-relief,
 نيم قبارمه *ĩassy qabãrma.* — En
 relief, قبارمه اولدوق *qabãrma ola-*
raq, مجسم *mudjessim.* — Relief,
 au fig., éclat qu'une chose reçoit
 d'une autre, پارلاقلق *pãrlãqlyq,*
 پارلاقلق ارتقاعی *pãrlãqlyq artyq-*
lyghy, 1.; رونق *revnaq,*
 تزايد جلا *tezãudi djilã,*
 تزايد رونق *tezãudi*
revnaq.

RELIER, v. a., lier de nouveau,
 بردخي *ĩnẽ bãghlamaq,*
 باغلق *bir dakhy bãghlamaq,*
 تکرار *tekrãr bãghlamaq,*
 باغلق *tekrãr bãghlamaq,*
 برقات *bir qãt dakhy bãgh-*
lamaq, 1.; مکرراً ربط ا
mukerreren
 رابث *it,* شد ا *'alet-tekrãr 'aqd,*
 chedd *it, a.-t.* —
 Relier, coudre et couvrir les feuilletts
 d'un livre, جلدلکم *djildlemek,*
 بر *bir kitãbẽ djild*
 کتابه جلد ياپمق *tãpmaq,*
 تجليد ا *tedjilẽd it.* — Faire
 relier, جلدلتمک *djildletmek,*
 تجليد ايتدمک *tedjilẽd itturmek.*
 — Des livres très-bien reliés, پک
 کوزل جلدلتمش کتابلر
pek guzel djildlenmich kitãbler. — Relier, met-
 tre des cercles aux tounceaux, چنبر
 باغلق *tchember bãghlamaq,*
 باغلق *qysnãq bãghlamaq,*
 قسناق *foutchoulara*
 قوچيلره چنبر باغلق *tchember bãghlatmaq.* — Relié, c,
 ینه باغلقلمش *ĩnẽ bãghlanmich,*
 مکرراً مربوط *mukerreren merbouth,*

مجلد *djıldlenmiş*, جلدلنمش
mudjelled.

RELIEUR, SE, S., مجلد *mudjellid*,
pl. a. مجلدین *mudjellidîn*. — L'art
du relieur, فن تجلید کتاب *fenni*
tedjıldi kitâb.

RELIGIEUSEMENT, adverb, d'une
manière religieuse, دیانت ایله
dîānet ilê, a.-t.; بالدیانت *bid-dîānet*,
a.; دیندارانه *dîndārānê*, a.-p. —
Vivre religieusement, دیندارانه
dîndārānê guctchinnek. —
Exactement, scrupuleusement,
دقتله *dyqqatilê*, دقتلوجه *dyqqat-*
ludjê, بلا تخلف *bilâ tekhalluf*,
صادقانه *bi tekhalluf*, بی تخلف
sâdyqānê. — Observer religieusement
les traités, عهد و شروطه بلا تخلف
ouhoud u chourouthê bilâ
tekhalluf ri ātê it.

RELIGIEUX, SE, adj., qui a rapport
à la religion, دینه متعلق اولان
dînê mut'allyq olân, a.-t.; دینتی
dîni, a. — Culte religieux, عبادت
'ybâdeti dîniê. — Croyances
religieuses, اعتقادات دینیّه
itiqâdâti dîniê. — Pieux, صوفی
sofou, متدین *mutedeîn*, اهل دیانت
chli dîānet, دیندار قوی
dîndâr qavi. — Un homme dévot et
religieux, متعبد و متدین بر آدم
mut'abbid u mutedeîn bir âdem. —
Religieux, exact, ponctuel, پیک
عديم التخلفي *pek dyqqattu*,
'adîm ut-tekhalluf, مدقق
moudaq-qq, دقتکار
dyqqatkiâr. — Religieux

observateur de sa parole, وعدنده
عديم تخلف *va'dindê 'adîmi te-*
khalluf, وفادار *vesfâdâr*. — Qui ap-
partient à un ordre religieux, رهبانتي
rouhbânî. — La vie religieuse, عيش
'aichi rouhbânî.

RELIGIEUX, SE, S. soumis par des
vœux à la profession religieuse,
رهبان *râhib*, pl. a. et sing. t. رهبان
rouhbân; کشيش *kechîch*, p.

RELIGION, S. F., culte rendu à la
divinité, croyance, دین *dîn*, pl. a.
ادیان *edîān*; مذهب *mezheb*, pl.
مذاهب *mezâhib*. — La religion
chrétienne, دین عيسوی *dîni 'ycevi*.
— mahométane, دین محمدی *dîni*
mohammedi, اسلام *islâm*. — juive,
دین يهود *dîni îchoud*. — Religion,
la foi, la croyance, ایمان *imân*. —
Piété, تقوی *taqva*, دیانت
dîānet, تعبد *te'abbud*, دیندارلق
dîndârlyq. — Avoir de la religion,
دیانت ایله *dîānet ilê mev'souf ol*. —
Fidélité à ses vœux, à son serment,
وفا *vesfâ*. — Obligation indispensable,
فرض *farz*. — Se faire une religion
د' une chose, برشيئي عين فرض عدا
bir cheü 'âni farz 'add it. — Reli-
gion, état religieux, راهبلك
râhiblik, طریقت رهبانتيّه
tharîqâti rouhbânîet.

RELIGIONNAIRE, S. COM., réformé,
protestant. Voy. ces mots.

RELIMER, V. A., بردخي اکملک
bir dakhy eçlemek, t. Voy. RETOU-
CHER, POLIR.

RELIQUAIRE; S. M., بقیه مبارکه
baqiçî mubârekê sandou-

ghy, بقایای شریفه دولابی *beqāūī cherifé dolābi*, a.-t.

RELIQUAT, s. m., reste de compte, حساب بقیه‌سی *hyṣāb baqyīci*, بقیه حسابدن قالمش *hyṣābten qālmich baqyīc*, a.-t.; بقیه الحساب *baqyiet ul-hyṣāb*, pl. a. بقایاء *baqyīet ul-hyṣāb*. — Un vieux reliquat, بر اسکیدن قالمش *eskīden qālmich bir hyṣāb baqyīci*. — Reliquats, suites d'une maladie mal guérie, علتك بقایاء *'ylletuū baqyīcleri*, بقیه لری *beqāūī ul-'yllet*. — Les reliquats d'un diner, صفره ارتونخی *sofra artughy*, المائدة بقایاء *beqāūī ul-mā-'ydet*, a.

RELIQUATAIRE, s. et adj. com., ذمتنده باقی قالان کمسنه *zimmetindē bāqy qālān kimesnē*, حساب بقیه‌سندن ذمتنده قالمش اqtché *hyṣāb baqyīcinden zimmetindē qālmich aqtché* itchoun bordjlu olān.

RELIQUE, s. f., اولیای کرامدن *evliāi kirāmden bir'cinuū baqyīci bedeni mubāreki*, قدید *qadīd*, au pl. بقایای *beqāūī ebdāni evliā*, a.

RELIRE, v. a., بر دخی او قومق *bir dakhy oqounmaq*, t.; مکرراً *mukerreren qyrā'et it*, a.-t. — Relu, c, بر دخی او قشمش *bir dakhy oqounmich*.

RELIURE, s. m., جلدله قاب *qāb*, تجلید *djild*, تجلید *tedjild*, a. — Une reliure en maroquin,

سختیاندن بر جلد *sakhtīānden bir djild*.

RELOGER, v. a., loger de nouveau, بر دخی قوناق ویرمک *bir dakhy qonāq vīrmek*, یکیدن اتورتوق *teñūden otourtmaq*, t.; مجدداً اسکان *muljedāden iskiān it*. — Se reloger, یکیدن قوناق طومتق *teñūden qonāq thoutmaq*.

RELOUER, v. a., louer de nouveau, کرایه ویرمک *teñūden kirūcē vīrmek*. — Louer à quelqu'un ce qu'on loue d'un autre, کرایه شیئی *kirālanmich cheūi tekrār sāir kimesnēcē kirālamaq*. — Louer à d'autres une partie de ce qu'on habite, کرایه شیک بر قطعه سنی ویرمک *kirālanmich cheūnū bir qyth'acini kirācē vīrmek*. Dans ce sens, on dit plus souvent et mieux SOUS-LOUER.

RELUIRE, v. n., پارلاق *pārlamaq*, ایدنلق ویرمک *āidinlyq vīrmek*, t.; نشر ضیاء *nechri zīā it*, ویرمک *zīā vīrmek*, a.-t.

RELUISANT, e, adj., پارلاق *pār-lāq*, پلدرایجی *pārlāūdji*, متلالی *ialābyq*, t.; ناشر الضیاء *mutelāli*, لامع *lāmī'*, درخشان *nāchir uz-zīā*, a.; *dirakhchān*, p.

RELUQUER, v. a. fam. Voy. LORGNER.

RELUQUEUR, se, subs. fam. Voy. LORGNEUR.

RELUSTER, v. a., بر دخی جلا *bir dakhy djilā vīrmek*, t.

RENACHER, v. a., mâcher une seconde fois, بر دخی چینمک *bir*

dakhy tcheinemek, t. — Repasser plusieurs fois dans son esprit, مکرراً *mukerreren fikr it*, یکیدن *ieñiden duchunmek*.

REMAÇONNER, v. a., ینه دیوارچی *inè dívārdji ichi iāpmaq*, t.

REMAILLER, v. a., درینک ظش *derīnuñ dhich iuzu tchyqārmaq*, t.

RÉMAILLER, v. a., یکیدن مینالماق *ieñiden mīnālamaq*, t.

REMANDER, v. a., appeler de nouveau, faire revenir, بردخی *bir dakhy tchāghyrtmaq*, t.; مجدداً احضاراً *mudjeddeden yhzūr it*. — Faire savoir de nouveau, *bir dakhy bīl-durmek*, مجدداً خبر ویرمک *mudjeddeden khaber vīrmek*.

REMANGER, v. a., یکیدن یمک *ieñiden ĩemek*, t.; مجدداً اکل ا *mudjeddeden ekl it*, a.-t.

REMANIEMENT, ou REMANĪMENT, s. m., دوزلتمه *ieñiden duzeltmè*, t.; تنظیم مکرر - جدید *tanzīmī mukerrer, djedīd*.

REMANIER, v. a., manier de nouveau, تکرار ال ایله یوقلماق *tekrār el ilè ioqlamaq*. — Refaire, raccommoder, بردخی باهق *bir dakhy iāpmaq*, یکیدن دوزلتمک *ieñiden duzeltmek*, مجدداً تنظیم ا *mudjeddeden tanzīm it*.

REMARCHANDER, v. a., تکرار بازارلشماق *tekrār bāzārlachmaq*, t.

REMARCHER, v. n., یکیدن یوریمک *ieñiden iurumek*, t.

REMARIE, e, adj., بردخی اولنمش

على التكرار *bir dakhy evlenmich*, t.; متزوج *'alet-tekrār mutezevvidj*, a.

REMARIER, v. a., بردخی *bir dakhy evlendurmek*, t.; تکرار اولندرمک *tekrār evlendurmek*, a.-t. — Se remarier, بردخی *bir dakhy evlenmek*, على *'alet-tekrār 'aqdi nikiāh it*, a.-t.

REMARQUABLE, adj. com., qui se fait remarquer, بللو باشلو *bellu bāchlu*, بللو *bellu*, t.; مشهور *mech-rour*, متعین *mute'aīn*, a. — Digne d'être remarqué, دقت اولنه جق *dyqqat olounadjaq*, دفته شایان *dyqqatè chāīān*, شایان دقت *chāīāni dyqqat*, واجب النظر *vādjiḅ un-nazar*. — Une nouvelle remarquable, سزاوار دقت اوله جق بر خبر *sizāvāri dyqqat oladjaq bir khaber*.

REMARQUE, s. fém., observation; ملاحظات *moulāhaza*, pl. a. *moulāhazāt*; مطالعة *mouthāla'at*, pl. *mouthāla'āt*. — Une chose digne de remarque, شایان مطالعه *chāīāni mouthāla'a oladjaq bir cheī*. — Remarque, signe d'attention, دقت *dyqqat*. — Note, اشارت *ichāret*, علامت *'alāmet*. — Avertissement, تنبيه *tembīh*.

REMARQUER, v. a., marquer une seconde fois, - بردخی نشانلماق *bir dakhy nichānlamaq*, نشان ا - نشان قومق *nichān it, nichān qommaq*. — Poinçonner de nouveau, بر بردخی دامغعلماق *bir dakhy dāmghalamaq*, t. — Observer, دقت ایله *dyqqat ilè bāqmaq*, کورمک

اداسى *edā olounadjaq*, اولنه جق
ممكن *edāci mumkin*, a.-t.

REMBOURSEMENT, s. m., اوده مه
eudèmè, t.; ادا *edā*, تادييه *téédîè*, a.

REMBOURSER, v. a., اوده مك
eudèmek, t.; ادا *edā it*, تادييه
téédîè it, a.-t. — Rembourser quel-
qu'un de ses frais, بر كسندك
ادا *bir kimesnènuū mas-
rasfni edā it*, مصارفي ويرمك
*me-
gārîfî vîrmek*. — Rembourser une
rente, en acquitter le principal, اصل
ادا *acyl mālî edā it*.

REMBRUNIR, v. a., rendre brun,
plus brun, اسمرلتمك
esmerletmèk, قاررتيق
doumānlamaq, دومانلو
doumānlu it, t.
— Rembrunir, au fig., attrister, كدر
keder vîrmek, تحزين
tahzîn it, a.-t. — Rembruni, c,
اسمر *esmerlenmich*, اسمر
esmer. — Couleurs rembrunies, اسمر
رنگر *esmer renkler*. — Attristé, كدرلو
kederlu, محزون *mahzoun*.

REMBRUNISSEMENT, s. m., اسمرلك
esmerlik, a.-t.; اسمرار *ismirār*.

REMÈDE, s. m., tout ce qui sert à
guérir, à prévenir le mal, علاج
'ylādji, دواء *devā*, pl. ادييه *edvîè*;
چاره *tchārè*, t.; درمان *dermān*, p.
— Remède doux, دواء ملايم
devāī mulāīm. — violent, دواء شديد
devāī chedîd. — Appliquer un remède,
بر علاج وضع ا
bir 'ylādji vaz' it. —
User d'un remède, استعمال دواء ا
istî'mālî devā it. — Quel remède?
que faire? چاره نه
tchārè nè. —
Trouver un remède, چاره بولاق
tchārè boulmaq. — un remède contre

او صانقلهك بر علاجى *oçū-
nyqlyghuū bir 'ylādji*. — Il n'y a
point de remède, چاره بوقدر
*tchārè
îoqtur*. — Remède, lavement, حقنه
hoqna, احتقان *yhtiqān*. — Prendre
un remède, احتقان ا
yhtiqān it.

REMÉDIER, v. n., apporter remède
چاره بولاق *'ylādji it*, علاج ا
چاره سنه باقمق
tchārè boulmaq, تدبیرا
tchārècinè bāqmaq, تدبیر
*tedbîr
it*. — Il faut tâcher d'y remédier,
بر چاره بوللو
bir tchārè boulmālu.

REMÈLER, v. a., بردخي
bir dakhy qārîchturmaq, t.

REMÉMORATIF, IVE, adject.,
خاطره
aūdūrîdji, t.; اكدربجى
khāthyrè gueturîdji,
کتوريجى
tezkrî idîlji, a.-t.;
مذکر *muzekkir*, a.

REMÉMORER, v. a., اكدرمق
aūdurmaq, t.; اخطارا
ykhthār it,
تذکیرا
tezkrî it. — Se remémorer,
خاطرينه کتورمک
añmaq, خاطره
khāthyrîne gueturmek,
طومتق
khāthyrîde thoutmaq.

REMENER, v. a., کتورمک
guîru gueturmek, t.; ارجاع
*irdjā'
it*, اعاده ا
'ādè it.

REMERCIER, v. a., rendre grâces,
تشکرا
chukr it, تشکرا
tchekkur it,
الله راضى اولسون ديمک
*allah
rūzy olsoun dîmek*, a.-t. — Je remer-
cie Dieu, je rends grâces à Dieu,
شکر الله
allahè chukur, شکر
chukur allahè. — Je vous remercie,
الله راضى اولسون - اوله
*allah rūzy
olsoun, ola*, ابوالله
eivallah. — Je
vous remercie très-humblement de la
bonté que vous avez eue, حقنه

عنايت بيوردیغکز لطف و کرمک
 لازمۀ تشکرینی کمال تواضع
 و استکانت ایله ایفا ایدرم
*haqqumē 'ynūct bouïourduglyñy= louthf u
 keremuñ lāzymēi techekkurīni kemālī
 tevāzou' vu istikiānet ilē ifā iderum.*
 — Remercier, refuser honnêtement,
 ا حسن تعبیر ایله رد ا
husni ta'bir
 ایله redd it. — Remercié, e, شکر,
 مشکـور, *chukr olounmich*, اولنمش
mechkiour. — Congédié, disgracié.
 Voy. ces mots.

REMERCIEMENT, s. m., تشکر, *te-
 chekkur*, pl. a. تشکرات *techekku-
 rāt*; شکر *chukr*, شکران *chukrān*. —
 Faire un remerciement, عرض تشکرا
'arzi techekkur it.
 RÉMÉRÉ, s. m., استرداد مبیع
istirdādī mebi', a.

REMETTRE, v. a., remettre une
 chose où elle était, ینده بیرنه قوماق
inē ierūnē qomaq, بیرنه قوماق
ierūnē qomaq. — Remettre une chose
 à sa place, مجدداً برشیء محلته
*mudjeddeden bir chei ma-
 hallinē vaz' it*. — Mettre encore, de
 nouveau, بر دخی قوماق - وضع ا
bir dakhy qomaq, vaz' it. — Remet-
 tre les voiles au vent, یلکنلری تکرار
ielkenleri
 روزگار طرفنه چوبرمک
*tekrār rouzguiār tharāfina tchevīr-
 mek*. — Remettre en vente, تکرار
tekrār sātilyq it. — Re-
 mettre une chose sur le tapis, en
 question, بر مادهٔ بی تکرار در میان ا
bir müddēi tekrār dermīān it, بر
 دخی اورتدی قوماق
*bir dakhy or-
 tāia qomaq*. — Remettre devant les
 yeux, représenter, بر کسمندیه

کوسترمک *bir kimesnēcē gueuster-
 mek*, اکلانمق *añlātmaq*. — Remet-
 tre, au fig., rétablir les personnes,
 les choses dans l'état où elles étaient
 اؤلکی حاله کتورمک
*evvelki hālē gucturmek, qo-
 maq*. — Remettre des personnes bien
 ensemble, les réconcilier, بارشدرمق
bārichturmaq. — ارا لرینی بارشدرمق
*arālerīni bārichtur-
 maq, ouzlāchturmaq*. — Remettre,
 rétablir la santé, داواراندرمق
*dāv-
 rāndurmaq*, صاغلاق کتورمک
sāghlyq gucturmek, تجدید صحت
tedjīdī syhhat u 'āfīet
 راحتلندر موق
rāhatlandurmaq, تسکین ا
teskīn it, تطمین قلب ا
tathmīni qalb it. —
 Rendre, consigner une chose, وبرمک
vīrmek, تسلیم ا
teslīm it. — Remettre
 une lettre en main propre, بر
 کسمنه نک کندویدینه بر مکتوبی
bir kimesnēnuñ guendu
iedīni bir mektoubi teslīm it. —
 Remettre des fonds sur une place,
 y envoyer de l'argent par lettre de
 change, بر بلدهیه بطریق الحواله
bir beldēcē betharyqy
 ul-havālē aqtehē teslīm it. — Re-
 mettre, différer à un autre temps,
 صکروهیه بر اوقوق
sōnraia brāqmaq,
 سائر وقتۀ تاخیر ا
sāir vaqtē tēckhīr
 it, وقت اخره تعلیق ا
vaqti akherē
 ta'lyq it, تاخیر ا
tēckhīr it. — Re-
 mettre au lendemain, یارینه
īrtēcē, iārīnē brāqmaq. —
 Remettre du jour au lendemain,
 کونده کوندن
gunden gunde

téckhtr it. — Remettre, pardonner, *baghychlamaq*, عفو *afv*
it. — Faire grâce à quelqu'un d'une
 chose qu'on pouvait exiger de lui,
 انعام *in'ām it*, احسان *yhsān it.*
 — Remettre, mettre en dépôt, confier
 aux soins, à la prudence de quel-
 qu'un, امانت *emānet it*, تفویض
tesfviz it. — Remettre entre les mains
 de quelqu'un tout ce qu'on possède,
 جميع اموالنى بر كمسندك يد امانته
 ا *djem' emvālini bir kimesnē-*
nuñ iedi emānetinè tevdi' it. — Re-
 mettre tous ses intérêts entre les mains
 d'une personne, كفه امورىنى بر
 ا *kiāff'ē ounour'ini bir kimesnē-*
hävälè it. — Je remets
 cela à votre discrétion, بوماده بى
 ا *bou mād'dē insāfyñyzè havälè idèrum.* — Remet-
 tre quelqu'un, le reconnaître, طانيق
thānīmaq, بيلمك *bilmek.* — Me
 remettez-vous? بنى طانرميسكز
beni thānurmīcyñyz. — Remettre une
 charge, un emploi, s'en dessaisir,
 استعفا *isti'fā it.* — Il a remis son
 emploi, منصبدن استعفا ايلدى
mansybinden isti'fā eiledi. — Se re-
 mettre d'une chose, d'une personne,
 sela rappeler, خاطر بنه *aūmaq*, كنورميك
khāthyrinè gueturmek, تذكر
tezekkur it. — Je ne saurais
 me remettre son nom, در اسمنى
 ا *ismini der khāthyr idèmen.* — Se remettre, s'en remettre,
 s'en rapporter à l'avis de quelqu'un,
 بر كمسندك رايه راضى او
bir kimesnēnuñ rēinè rāzy ol. — Se remet-
 tre entre les mains de quelqu'un, se

mettre à sa disposition, بر كمسندك
 يد اختيارنيه تسليم اولنوق
bir kimesnēnuñ iedi ykhtārīnè teslīm
olounmaq. — S'en remettre à la vo-
 lonté divine, اللهم امر وارادته
 ا *allahuñ emr u irādetinè te-*
vessul it. — Se remettre, se rétablir,
 recouvrer la santé, - داورنمق
 ا *dāvranmaq*, شفا بولوق
chifū boulmaq, شففا
tahsyli chifā vu'āf'ūiet it.
 — Se remettre d'une perte, d'un dé-
 sastre, etc., بيه تحصيل حسن حاله
 ا *inè tahsyli husni hālè*
zafēr iāb ol. — Se remettre de son
 trouble, se rassurer, se calmer,
 تحصيل اطمينان بال ا
tahsyli ith-mīnāni bāl it, راحتلمق
rāhattlan-
maq. — Reprendre des forces, مجددا
 ا *mudjeddeden tahsyli*
gouvvet it. — Reprendre ses sens,
 كندويه ايلوق *āilmaq*,
 ا *guenduē guelmek.* — Se re-
 mettre, en t. de chasse et en parlant
 d'une perdrix qui, après avoir fait
 son vol, s'abat de nouveau, قونمق
 ا *gonmaq*, نزول *nuzoul it.* — La per-
 drix s'est remise, كلك قوشى
 ا *keklik qouchou qondou.*

REMEUBLÉ, e, adj., بيكىدن
 ا *ieñiden duchennich*, بيه
 ا *inè donānmich, t.*

REMEUBLER, v. a., اوى تكرار
 ا *evi tekār donātmaq*, دوشتمك -
 ا *duchetmek, du-*
 ا *chemek*, اوك يات يراغنى تكرار
 ا *evuñ iāt iarāghyni tekār*
duzmek.

RÉMINISCENCE, s. f., خاطرده

عفو و اولنه جق *baghychlanur*, t.; عفو اولنجه *'asv olounadjaq*, *olounour*, a.-t.; ممکن العفو *mumkin ul-'asv*, a.—Faute rémissible, ممکن العفو اولان خطا *mumkin ul-'asv olân khathâ*.
 RÉMISSION, s. f., pardon, grâce, عفو بغشله *baghychlama*, t.; عفو *'asv*, مغفرة *maghfret*, a.—La rémission des péchés, عفو ذنوب و ائام *'asvi zunoub u eçâm*.—Rémission, indulgence, مساعدہ *muç'â edê*.—En t. de médec., diminution, relâchement, سکونت *sukiounet*.

REMISE, s. f., abri pour une voiture, hinthov îeri.—Pour les bateaux, قايقخانه *qâiqkhânê*.—Remise, délai, retard, مهل *mehl*, مهلت *mihlet*, تعويق *ta'vyq*, pl. تعويقات *ta'vyqât*.—Je pars aujourd'hui sans remise, بو کون بلا مهل *bou kon bilâ mehlîn*

عزوتمتم مقرر در *'azîmetum mouqarrer dur*.—Remise, argent remis, envoyé, پاره تسليمي *pâra teslîmî*, ارسال *pâra teslîmî*, ارسال *irsalî*, حواله *havâleten teslîm*.—Remise par lettre de change, پوليچه طريقيه *polîtcha tharyqîlê aqtehê irsalî*.—Faire des remises de

محل بمحل حواله *mahall be-mahall havâleten aqtehê teslîm it*.—Remise, somme qu'on abandonne à un débiteur sur un paiement à faire, بغشله *baghychlama*, انعام *in'âm*, pl. a. انعامات *in'âmât*; عفو *'asv*.—Somme donnée à la personne chargée d'un recouvrement, et qui lui tient lieu d'appointements, خدمت *khydmeti mubâchirîiê*, مباشرتیه *tahsyldârîiê*.

REMISER, v. a., hinthov îeri itchinê qomaq.

RÉMISSIBLE, adj. com., بغشلتور *tekrâr* عروج *tekrâr sou'oud*, 'ouroudj it,

تکرار *'asv fermânî* فرمانی المش کيسنه *almich kimesnê*, t.; حامل منشور *hâmîli menchouri maghfret*.

RÉMISSIONNAIRE, s. com., عفو *'asv* فرمانی المش کيسنه *almich kimesnê*, t.; حامل منشور *hâmîli menchouri maghfret*.

REMAILLOTTER, v. a., تکرار *tekrâr* باغرداغه باغلمق *bâghyrdâgha bâghlamaq*, t.

REMANCHER, v. a., تکرار صاب *tekrâr sâp qomaq*, گچورمک *guetchurmek*, t.

REMMENER, v. a., آلب کورتورمک *âlup gueturmek*, برابر کورتورمک *berâber gueturmek*, t.—Remmenez cet homme, شو آدمی آل کورتور *chou âdemi âl guetur*.

REMOLE, s. m., کرداب *guirdâb*, p.-t.

REMONTE, s. f., مراکب ايله *merâkib ilê tedârüklen-durmê*, تدارکلندرمه *askerê virilen benek bârgûrî*, t. عسکره و برلان بندک بارکیری

REMONTER, v. a. et n., monter de nouveau, تکرار یوقارو چیقیق *tekrâr îoqâru tchyqmaq*, t.; تکرار صعود *tekrâr sou'oud*, 'ouroudj it,

a.-t. — Remonter sur le toit, تکرار اکرار *tekrār bāma 'ouroudj it.* — la montagne, تکرار بالای جبله *tekrār bālāi djebelē 'ouroudj it.* — sur son cheval, تکرار آتسه *tekrār ātinē souvār ol.* — Remonter, donner de nouveaux chevaux aux troupes, عسکره تازه بنک *askerē tāzē binek bārguūri vūrmek.* — Remonter une rivière, aller contre le courant, اقدرینک عکسنه کتتمک - یورمک *aqyutūnū 'aksinē guitmek, iurumek.* — le cours d'un fleuve, بر نه برک *bir nehrūn memba'y tharāfina guitmek, iurumek.* — Remonter, au fig., tirer son origine, en parlant d'une famille, d'une maison, او متصاعد *muteçā'yd ol.* — Son origine, sa généalogie remonte à tel siècle, اصل و نسبی *asl u necbi felān 'asrē qadar muteçā'yd olour.* — On dit que le soleil remonte, lorsque, après le solstice d'hiver, les jours commencent à croître, کونش *gunech iūkselmeçē bāchlādi.* — En parlant de la goutte, on dit qu'elle remonte, qu'elle s'arrête dans l'intérieur du corps, نقرس ایچروپه عکس ایتمکده در *nygris iteherütē 'aks itmekte dur.* — Remonter, reprendre les choses du plus loin dans une narration, اولندن *evvelinden thoutmaq,* طوتوق *bāchinden thoutmaq.* — Remonter à la source, à l'origine d'un fait, برایشک اصله *bir ichūn aslinē qadar vāçyl ol,* علت اصلیه سنه قدر وارمق,

'ylleti asliiecinē qadar vārmaq. — Remettre en état, دوزمک *duzmek,* دوزلتمک *duzeltmek.* — Remettre à neuf, یکیلیمک *ieñtlemek,* تجدید *tedjdîd it.* — Remonter un magasin, دکانی *dukkiāni* le regarnir de marchandises, امتعه و اموال ایله تجهیزا *emti'a ru emvāl ilē tedjhîz it.* — Remonter une montre, la mettre en état d'aller, قورمق *sū'ati qourmaq.* — la tête de quelqu'un, بر کمنه نک عقلنی قورمق *bir kimesnēnū 'aqlini qourmaq.*

REMONTRANCE, s. f., représentation des inconvénients d'une action, محاذیر *mehāzîr,* نصیحت *nacyhat,* pl. a. نصایح *neçāih.* — d'un supérieur, تنبیها *tembîh,* pl. تنبیها *tembîhāt;* اصهارمه *ismārlama,* t.; سپارش *sipārîch,* p. — paternelle, تنبییه پدرانه *tembîhi pederānē.* — sévère, تنبییه شدید *tembîhi chedîd.* — Remontrances, pl., représentations adressées aux rois par les cours souveraines, شکایت *chikiāiet,* pl. a. شکایات *chikiāiūt.*

REMONTRER, v. a., représenter les inconvénients d'une chose, بر شیک *ber ſhîk* محذوراتنی بیان ا - کوسترمک *bir cheiūn mahzourātini beīān it,* محذور کوسترمک *gueustermek,* سرد محاذیرا *mahzour gueustermek,* serdi mehāzîr it. — Faire connaître, représenter, بیلدرمک *bîldurmek,* عرض ا *arz it.* — Donner à quelqu'un des avertissements relatifs à une faute commise par lui, بر کمنه یه *ber kimesnēyeh,* ایتدیکی خطایی اشعار و بیان ا

bir kimesneîc ittîguî khathâî ich'âr u beîân it.

REMORDRE, v. a., mordre de nouveau, *بِر دَاخِي ڤِنِه اَصْرَمَق* *inè icyrmaq*, t. — v. n., attaquer de nouveau, *تَكَرَّار* *تَكَرَّار هَجُوم* *تَكَرَّار هَجُوم ا* *tekrâr sâlmaq*, *تَكَرَّار هُجُوم ا* *tekrâr hudjoum it.*

REMORDS, s. m., *نَفْس لَوَامِه* *nefsi levvâmè*, a.; حسرت درون *hasreti deroun*, a.-p.; *نَدَامَت* *nedâmet*, t. — *اضطراب درون* *izthyrâbi deroun.*

REMORQUE, s. f., *يَدَك* *îedek*, *كَمِي ڤِي يَدَكِه* *guemî îedegûè* *تَهَكْمِه* *tchekmè*, t. — Prendre à la remorque, *چَكْمَك* *îedegûè âlmaq*, *تَهَكْمَك* *tchekmek.*

REMORQUER, v. a., *يَدَك چَكْمَك* *îedek tchekmek*, *كَمِي ڤِي يَدَكِه* *guemî îedemek*, *كَمِي ڤِي يَدَكِه* *guemî îedegûè tchekmek.*

REMORQUEUR, s. et adj. m., qui remorque, *چَكْن* *îedegûè alan*, *تَهَكْن* *tcheken.* — Bateau remorqueur, *سَانِر سَفِينِه ڤِي يَدَكِه آلَان* *sânir sefinèîi îedegûè âlân guemî.* — Remorqueur d'un wagon, ou de plusieurs, sur un chemin de fer, *دِيكِر هَنْطَوِي يَدَكِه آلَان وَاڤِيور* *dîguer hinthovi îedegûè alân râpor'arabaci, âleti*, t.

REMORS, ou MORS-DU-DIABLE, s. m., sorte de plante, *بِر نَوَع نَبَاتَك* *bir nev'y nebâtûî ismî*, t.

REMOUCHER, v. a., *تَكَرَّار بَوْرَنِي* *tekrâr bourounou silmek.* — Se remoucher, *تَكَرَّار بَوْرَنِي سَلْمَك* *tekrâr bourounini silmek*, t.

REMOUDRE, v. a., *بِر دَاخِي اَوَكْتِك* *bir dakhy euütmeck*, t.; *مَجْدَدَا*

مُجْدَدَدِن تَاهِن ا *mudjeddeden thahn it*, a.-t.

REMOUILLER, v. a., mouiller de nouveau, *بِر دَاخِي اَصْلَاتِيَق* *bir dakhy yslâtmaq.* — Se remouiller, *بِر دَاخِي اَصْلَاتِيَق* *bir dakhy yslânmaq.* — En t. de mar., remouiller, laisser tomber l'ancre une seconde fois, *بِر دَاخِي دَمْرَاتِيَق* *bir dakhy demir atmaq*, *بِرَاقِيَق* *brâqmaq*, t.

REMOULADÈ, s. f., *بِر نَوَع خَرْدَلَلُو* *bir nev'y khordallu* *تَاهِن تَرَبِيْدِسِي* *thâ'm terbîeci*, t.

REMOULAGE, s. m., *يُولَاف اَوْنِي* *îolâf oui kepeguî*, t.

REMOULLER, s. m., *بِيلِه بِيَجِي* *bîlèdji*, t.

REMOUS, s. m., t. de mar., *صَوِيَك* *souîûî tcheviriklenmeci*, t.; *حَوِيَّة الْمَاء* *havîret ul-mâ*, a.

REMPAILLER, v. a., *بِنِه صَمَان* *inè samân* *دَوْرَمَك* *îê dholdourmaq*, *دُزْمَك* *duzmek*, t.

REMPAQUETER, v. a., *بِنِه بُوغْچَه* *inè boghtchalamaq*, *تَكَرَّار بُوغْچَه* *tekrâr boghtcha itchinè qûup bâghlamaq.* — Se rempaqueter, *تَكَرَّار اِسْتَفْلَمَك* *tekrâr istiflenmek.* Voy. EMPAQUETER.

REMPARER, v. a., *بِر قَلْعَبِي دِيوار* *bir qal'âtî* *وِخَنْدَق اِيلَه تَحْصِيِن ا* *dîvâr rê khandaq îlè tahsîn it.*

REMPARER (Se), v. pron., se faire un rempart, *سِپَر لَنْمَك* *siperlenmek*, t.; *مَتَر سَلْمَك* *meterislenmek*, t.; *بِنِه اَلْمَق* *inè âlmaq*, *زَابْث ا* *zabth it*, *مُجْدَدَا* *mudjeddeden zabth it.*

REMPART, s. m., levée qui défend,

قلعه دیواری, *thabīa*, طابیه - طابیه
qal'a dīvāri, t.; سور — *sour*, pl. a.
 اسوار *esvār*; سور قلعه *souri qal'a*.
 — Faire le tour du rempart, سور
 دورا *souri qal'āi devr it*. —
 Rempart, au fig., tout ce qui sert de
 défense, سَد *sedd*, سَدِ سَدِيد *seddi*
sedīd.

REMPLEÇANT, s. m., qui remplace,
 بر کهنه نك یرینه کلان *bir kimes-*
nēnuñ ierīnē guelen, بر کهنه نك
 یرینه طرّان *bir kimesnēnuñ ierīni*
thoutān, t. — Successeur, خَلْف
khalef. — Substitut, وکیل *vekīl*, a.

REPLACEMENT, s. m., action de
 remplacer, یرینه ویرمه - کتورمه
ierīnē vīrmē, gueturmē, t.; عوض
 'yvaz, تعویض *ta'vīz*, a. — En rem-
 placement de..., en échange de...,
 یرینه بدل *ierīnē bedel*. — Rempla-
 cement d'argent, nouveau placement,
 بر مبلغت یرلشدرامسی *bir mebla-*
ghuñ ierlechturilmeci.

REPLACER, v. a., quelqu'un, lui
 succéder, - بر کهنه نك یرینه کلمک
bir kimesnēnuñ ierīnē guel-
mek, guīrmek, t.; خَلْفِ او *khalef*
ol, استخلاف *istyklāf it*, a.-t. —
 Occuper la place de quelqu'un, بر
 کهنه نك یرینه طوتیق *bir ki-*
mesnēnuñ ierīni thoutmaq. — Cette
 personne remplace telle autre, فلان
 یرلشدرامسی *felān kichi*
felānē bedel olour, یرینه طوتار
ierīni thoutār. — Remplacer, fournir
 une chose à la place d'une autre,
 عوض ا *ierīnē vīrmek*, ویرمه
 'yvaz *it*, بدل ویرمه *bedel vīrmek*,
 بدلنه ویرمه *bedelinē vīrmek*. —

Faire remplacer, یرینه کتورمک
ierīnē gueturmek. — Trouver l'équi-
 valent, بدل بولق *bedel boulmaq*. —
 Remplacer, faire un remplacement,
 اچیه یی *aqteheñ ierlechturmek*.

REPLAGE, s. m., action de rem-
 plir un tonneau qui n'est pas plein,
 تکمیل *tamāmlama*, t.; نقصان
teknīl un-noqsān, a. —
 Remplage de muraille, دیوار
 طولدره جق مولوز *dīvār dholdouru-*
djaq moloz.

REPLI, s. masc., pli fait à une
 étoffe, etc., pour la rétrécir, la rac-
 courcir, قاصنتی *qācynti*, t.

REPLI, E, adj., plein, - طولو
dholou, طولمش *dholmich*, t.;
 مشکون *mechhoun*, a.

REPLIER, v. a., قاصمق *qācy-*
maq, t. — Remplié, c, قاصلمش
qācylnich.

REPLIR, v. a., emplir de nouveau,
 یرلشدرامق *ierīnden dholdour-*
maq, t.; مجدداً تشکین ا *mudjed-*
deden techhīn it, a.-t. — Rendre
 plein, emplir, - دولدرمق
dholdourmaq, t.; مهلو ا *memlou it*,
 املا ا *imlā it*, a.-t. — Remplir un
 verre de vin, ایله
qadehi charāb ilē imlā it. —
 Remplir ses coffres d'or et d'argent,
 صندوقلری سیم وزر ایله دولدرمق -
 ساندوقلری سیم وزر ایله
sandouqleri sīm u zer ilē
dholdourmaq, techhīn it. — Remplir
 les blancs, ou les parties laissées en
 blanc d'un acte, d'un écrit, بر سَنَدِک
 بوش یرینه
bir seneduñ boch ierīni dholdourmaq. — Remplir,

comblér, *طورقلايق dhourouqlamaq*,
 comblér un fossé, *خندغی طولدرمق*
khandaghy dholdourmaq. — Rem-
 plir, fam., rassasier, *دویب-ورمق*
doïourmaq. — Se remplir, s'emplir,
دولمق dholmaq, *طولدرلمق dhol-*
douroulmaq. — Se gorger, *چ-وق*
choq *تھکنن قارننی طولدرمق*
tehkenn qarinni dholdourmaq. — Au
 fig., remplir la terre du bruit de son
 nom, *اوازه صیت ونامیلله اقطار*
avāzeh sıt u nāmīllē aqtār
اقتھاری 'ālemi mālāmūl it. — Se
 remplir de vaines espérances, *ذهننی*
amāli bāthylē ilē dholdourmaq. —
 Remplir, rendre complet, *تھاملیق*
temānlamaq, *اکیمال ikmāl it*. —
 Remplir, exécuter, accomplir, *یربینه*
icērinē gueturmek, *اجرا*
idjrā it, *ایفا ifā it*. — Remplir son
 devoir, *واجبه ذمتی ایفا*
vādhibē zimmeti ifā it. — sa promesse,
وعدینه *va'dinē vefā it*, *ایفای وعدا*
ifāi va'd it. — son service, *اتمام*
itmāmi khydmeti it. —
 Remplir l'attente, l'espoir conçu,
مأمول ناسی تصدیق
māmul nāsi tasyq it. — Remplir bien son
 temps, *وقتنی وجه لایق اوزره*
vaqtini vedji lāiq uzre
sarf it. — Remplir une place, un
 emploi, *طوتیق* - *سورمک*
mansy'b surmek, *thoutmaq*,
 منصبی *mansy'bi zabth it*,
 تصرف *teçarrufi mansy'b it*.

REMPLISSAGE, s. masc., action de
 remplir, *طولدرمه dholdourma*, t.;

تھکنن techhēn, a. — La chose dont
 on remplit, *حشو طولمه dholma*,
حشویات hachwiāt.

REMPLI, s. m., remplacement de
 deniers. Voy. REMPLACER.

REMPLOYER, v. a., *یکیدن*
icēnden quollunmaq, t.;
 مجددا استعمال *mudjeddeden is-*
tīmāl it, *یکیدن استخدام*
icēnden istykhdam it.

REMPLOUER, v. a., *یکیدن*
icēnden teklemek, *یکیدن*
icēnden telek guet-
tchurmek. — Se remplouer, en par-
 lant des oiseaux, *یکیدن توپلمک*
icēnden tülenmek. — Au fig., rétablir
 ses affaires, *اموریننی مجددا حسن*
oumourīni mudjeddeden
husni hālē vaz' it. — Se refaire, se
 rétablir, *طاورنمق thāvranaq*.

REMPORTEUR, v. a., emporter ce
 que l'on avait apporté, *کیرو کوتورمک*
guīru gueturmek, *الوب کیرو*
ālup guīru gueturmek.
 — Enlever d'un lieu, emporter,
قالدرمق qāldurmaq, *رفع رف'*
ref' it. — Gagner, obtenir, *قزانمق*
qazān-
maq, *احراز* *tahsıl it*, *اھراز*
yhrāz it, *غالب کلک*
ghālīb guet-
mek. — Remporter la victoire, *ظفر*
zafēr boulmaq.

REMUAGE, s. m., *اویئاتمه*
oïounātma, t.; *تھریک*
tahrīk, a. — Le
 remuage du blé, *حظمه یرندن*
hynthai iarinden oïounāt-
ma. — des liquides, *چالتپه*
tehāl-
qatma.

REMUANT, e, adj., qui remue, qui

s'agite sans cesse, قملدا ایچی *qymil-dādji*, اوینار *oïounār*, دپرنیچی *teprenīdji*, بریره طورمز *bir ĩerè dhourmaz*, راحت طورمز *rāhat dhourmaz*, دائمی حرکت *dāimi ul-harekè*, a. — Au fig., brouillon, قارشدریچی *qārīchturīdji*, t.; فساد *fitnè enguīz*, a.-p.; محرک *feçād qopārīdji*, قوپاریچی *mouharrik*.

REMUE-MÉNAGE, s. m., dérangement de meubles, etc., اووادانغذک *ev avā-dānlyghynuū ĩā echiāt digueruñ dhūghynyqlyghy*, شیئرک *cheīteruñ pērichānlyghy*, t. — Trouble, désordre. Voy. ces mots.

REMUEMENT, s. m., action de ce qui remue, mouvement, اوینایش *oïounāich*, دپرنیش *teprenīch*, t.; اهتزاز *ihitizāz*, a. — Remuement d'humeurs, حرکت *hareket*, اخلاط *hareketi akhlāth*. — Mouvement, trouble excité dans un État, اختلال *ykhtilāl*, فتنه *fitnè*. — Remuement de terres, transport de beaucoup de terres d'un lieu dans un autre, طپراغک نقلی *thoprāghuñ naqli*, نقل تراب *naqli turāb*.

REMUER, v. a., mouvoir quelque chose, قملداتماق *qymildātmaq*, دپرتمک *qymildamaq*, قملدمق *tēpretmek*, اویناتماق *oïounātmaq*, t.; تحریک *tahrīk* it. — Remuer une chose de sa place, بیرندن *bir cheü ĩerinden qymildātmaq*. — Remuer de la terre, la transporter d'un lieu dans un autre,

طپراق نقل ایتدرمک *thoprāq naql itturmek*. — Remuer la terre, la creuser, طپراغی قازمق *thoprāghy qāzmaq*. — Remuer un liquide, چالفتیق *tchālqatmaq*, چالقیق *tchālqamaq*. — Remuer, troubler, قارشدرمق *qārīchturmaq*. — Remuer ciel et terre, faire agir toute sorte de ressorts, دنیاوی الت اوست *dunīāi alt ust it*. — Remuer une affaire, la poursuivre, برمصاحتته طوقمق *bir maslahatè dhoqounmaq*. — Remuer, تحریک عرق رقت *tahrīki 'yrqy ryqqat it*.

REMUER, v. n., et SE REMUER, v. pron., se mouvoir, قملدانق *qymildānmaq*, دپرنمک *teprenmek*, تیرندن *ĩerinden teprenmek*, t.; حرکت *hareket* it. — Ne remuez pas, قملدانمه *qymildānma*. — Remuer, en parlant d'un enfant dans le ventre de sa mère, چوجوق اناسی *tchodjouq anāci qārīnindè oïounūmaq*. — Se remuer pour réussir, pour une affaire, چابالمق *tchābalamaq*.

REMUER, se, s., celui ou celle qui remue, قملدادیچی *qymildādīdji*. — Celui qui remue le blé, بوجدایی کوربین *boghulāi keureïen*. — Au fém., celle qui remue un enfant, قونداق ایچی قاری *qondāqlaīdji qārī*, قونداق لیلین زنه *qondāqlaīan zennè*, t.

RÉMUNÉRATEUR; s. m., celui qui récompense avec justice, جزاوبریچی *djezā vīrīdji*, اییدیچی *mukīāfāt idīdji*, a.-t.; مجازی *mu-djāzy*, a.; اجر وبریچی *edjr vī-rīdji*. — Rémunérateur, en parlant

plus particulièrement de Dieu, رب
المجازات *rabb ul-medjāzāt*.

RÉMUNÉRATION, s. f., مجازات
mudjāzāt, مكافات *mukiāfāt*, a.

RÉMUNÉRATOIRE, adj. com., بدل
جزايي *bedeli mukiāfāt*, مجازاتي
djezāi, a. — Donation rémunératoire,
بدل مكافات اولان هبه *bedeli mu-
kiāfāt olān hibē*.

RÉMUNÉRER, v. a., جزا ويرمك
djezā virmek, - ويرمك ا- مجازات ا-
mudjāzāt it, ويرمك *virmek*, قلمق
qylmaq, مكافات ا *mukiāfāt it*.

RENAISSANCE, s. f., تجدد حيات
tedjeddudi haīāt, تجدد نشات
tedjeddudi nech'et, احيا *yhūā*, a. —
La renaissance des lettres, احياء
yhūāt-ouloum vel-me'arif. — Depuis la renaissance des
lettres, علوم و معارفك تجدد
'ouloum u me'arifun tedjeddudi nech'et
نشاتلرندنبرو *etlerindenberu*.

RENAISSANT, e, adj., كسب
حيات تازه ايدن *kesbi haīāti tāzē
iden*, a. t. ; يكيدين جانلنئش
ieñiden djānlanmich, t. — La nature renais-
sante, كسب حيات جديدك ايدن
kesbi haīāti djedīdē iden
موجودات *mevdjoudāt*.

RENAÎTRE, v. n., naître de nou-
veau, يكيدين طوشفق
ieñiden dhoghmaq, t. ; كسب حيات تازه ا
kesbi haīāti tāzē it. يكيدين وجوده
ieñiden vudjoudē guelmek,
يكيدين تولد ا *ieñiden tevellud it*,
اولنمق احيا اولنمق *yhūā olounmaq*. — Re-
naître au bien-être, كوكل اچلمق
atchilmaq, اچلمق *atchil-*

maq. — Renaître, se reproduire de
nouveau, مجدداً تكون ا
*mudjed-
deden tekevrun it*, يكيدين نشات ا
ieñiden nech'et it. — Renaître, re-
pousser, en parlant des végétaux,
ieñiden bitmek, يكيدين بتمك
ieñiden bitmek, كسب حيات
ieñiden bitmek, يكيدينك
kesbi haīāti djedīdē it.

RÉNAL, e, adj., دائر - صلبه يقين
كلايتي *soulbē iāqyn, dāir, t.-a.*; كلايتي
kilāi, a.

RENARD, s. m., animal, - دلکي
ثعلب *tilki*, و دلکو *tilku*, t. ; ثعلب
sa'leb, pl. a. ثعالب *se'alīb*; روباه
roubāh, p. — Queue de renard, four-
rure, دلکو قوروغی *tilku qouïroughy*.
— Renard, au fig., fin, rusé, نلکي
رايغ المزاج *tilki mizādjlū*, المزاج
rāigh ul-mizādjlū. — Agir en renard,
user de finesse, دلکيلنمک
*tilkīlen-
mek*, نلکولک ا *tilkulik it*. — Re-
nard, petit pertuis par où l'eau se
perd dans un réservoir, مصلق دلکي
mousslouq deligni.

RENARDE, s. fém., ديشي دلکي
دلکي *dīchi tilki*, t. ; ثعلبه
sa'lebē, a.

RENARDEAU, s. m., دلکي ياوبسي
دلکي انيکي *tilki iāvrici*, دلکي انيکي
*tilki en-
gui*, t.

RENARDERIE, s. f., astuce, finesse,
حيله *tilkīdjilik*, t. ; حيله
hīlē, a.

RENARDIER, s. m., دلکي اولايان
دلکي اوجيسي *tilki āvlāiān*, دلکي اوجيسي
tilki āvdjici.

RENARDIÈRE, s. f., دلکي اينی
tilki ini.

RENCAISSER, v. a., بر دخی
بر دخی قومق *bir dakhy sandougha*

qomaq, *سند و قلمق* *ieñiden sandouqlamaq*, t.

RENCHÄNER, v. a., بر دخی *bir dakhy* زنجیره قومق - اورمق *zindjirè qomaq, ourmaq*, بیکیدن *ieñiden zindjirlemek*, t.

RENCHÉRIR, v. a., mettre de nouveau l'enclère, بر دخی بها ارترمق *bir dakhy behā arturmaq*, t. — Augmenter de nouveau, amplifier, بیکیدن *ieñiden arturmaq*, مبالغه ا *mubālagha it*, a.-t.; بسیوتنمک *büütmeq*.

RENCHÉRISSEMENT, s. masc. Voy. ENCHÉRISSEMENT.

RENCLOUER, v. a., بیکیدن *ieñiden mykh-lamaq*, *تخویلتمک* *tchivilemek*, t.

RENCOGNER, v. a., بوجاغه *boudjāgha soqmaq*, t.

RENCONTRE, s. f., hasard qui réunit deux personnes, deux choses, قاوشمه *rāst guelmè*, *قاوشمه* *qāvouchma*, *بولوشمه* *boulouchma*, t.;

مصادفة *teçāduf*, *مصادفة* *muçādefet*, a. — Bonne rencontre, مصادفة *muçādefèi meïmounè*, نعم

ni'ām ut-teçāduf. — Mauvaise — مصادفة ردیة *muçādefèi redüè*.

— Faire rencontre de quelqu'un, بر کمسنده راست کلمک *bir kimesnèè rāst guelmek*.

— Action d'aller au-devant de quelqu'un, استقبال *istyqbāl*.

— Aller à la rencontre, استقبال *istyqbāl it*, *قارشولمغه* *istyqbālè tchyqmaq*, *قارشولمغه* *qārchoulamagha vāрмаq*.

— Aller à la rencontre d'un ami, بر *bir dostuñ* *استقبالنه چبتهرق*

istyqbālè tchyqmaq. — Rencontre, choc, contact, attouchement des corps,

قاوشمه *qāvouchma*, *مقارنت* *mouqārenet*, *اقتران* *yqtirān*. — La rencontre des astres, *کواکب* *yqtirāni kevākib*.

— Rencontre, entrevue, ملاقات *mulāqāt*. — Rencontre des voyelles, *اجتماع الحروف*

idjtinā'yl-hourouf ul'yllet. — Rencontre, trait d'esprit, bon mot, *مضمون* *mazmoun*, *بدیهه* *bediha*,

pl. a. *بداییهه* *bedāiha*; حاضر *hāzyr djevāblyq*. — Rencontre entre deux personnes, duel, *ایکی آدمک دوکشی* *iki ādemuñ deuüchu*.

— Choc de deux corps de troupes, *مقارعه* *mouqāra'a*. — Hasard, cas fortuit, *اتفاق* *ittifāq*.

— Marchandise de rencontre, *اتفاقا* *ittifāqan* *ظهور ایتمش ساتیلق مال* *zouhour itmich sātilyq māl*.

— Rencontre, occasion, *فرصت* *foursat*. — Conjoncture, حال *hāl*.

RENCONTRER, v. a., trouver sans chercher ou en cherchant, راست *rāst guelmek*, t.;

تصادفی *teçāduf it*, *اوغرامق* *oghrāmaq*. — Trouver simplement, *بولمق* *boulmaq*.

— Rencontrer en chemin, *بولمک* *iolđa rāst guelmek*, *قاوشمق* *qāvouchmaq*.

— Il a rencontré un homme sur son chemin, *کندیکی یولک بر آدمه راست کلدی* *guit'gui iolda bir ādemè rāst gueldi*.

— Se rencontrer, se heurter, *چاتیق* *tchātmaq*. — Se rencontrer, se battre, *اوغراشمق* *oghrāchmaq*.

— Se rencontrer, avoir les mêmes pensées qu'un autre sur un sujet, *ایکی*

کشینک فکری بر برینه چانشیق
iki kichīauñ fikri bir birine tchätich-
maq, ا افکاری توافقی *eshīuri tevā-*
fuq it. — Rencontrer, dire un trait
 heureux et à propos, حاضر جوابق
hāzyr djevāblyq it, موقعند جواب
mevqa'yndē djevāb vīrmek.

RENDEZ-VOUS, s. m., assignation
 qu'on se donne pour se trouver en
 tel lieu convenu, قاشوق ایچون
qāvouchmaq
itehoun tā'yin olounmich ier, t.;
 Lien de rendez-vous, موعدا ملاقات
mī'ādi mulāqāt. —
 Muecda اجتماع, موعدا
mev'ydi idjtimā', موعدا *mev'yd, pl.*
 a. موعدا *mev'yd.* — L'heure du
 rendez-vous, ساعت موعده اجتماع
sā'ati mev'oudē idjtimā'. — Le ren-
 dez-vous général des troupes, بالاجمله
 عسکرک موعدا اجتماعی
bil-djumlē
'askeruñ mev'ydi idjtimā'y. — Assi-
 gner, donner un rendez-vous, بر
 موعدا ملاقات تخصیص
bir mī'ādi
mulāqāt takhsīs it.

RENDORMIR, v. a., بر دخی
bir dakhy ouïoutmaq. t.;
 رندورمیر
mudjeddeden
ināmē, tenvīm it. — Se rendormir,
 بر دخی او یومق
bir dakhy ouïou-
maq, تکرار او یقویه وارمق
tekrār
ouïouquouē vārmaq, مجددا رندورمیر
mudjeddeden tenevvum it. — Ren-
 dormi, e, بر دخی او یومش
bir da-
khy ouïoumich, مجددا رندورمیر
mudjed-
deden nām.

RENDOUBLER, v. a., ایکی به بوکک
ikiē beukmek, t. Voy. REMPLIER.

RENDRE, v. a., restituer, remettre
 au propriétaire, رد کیرو

چو برمک *guiru vīrmek,*
tchevīrmek, t.; رد *redd it, a.-t.* —
 امانتی کرو و برمک
amānti guiru vīrmek. — Rendre,
 remettre une lettre, un paquet à son
 adresse, و برمک
vīrmek, بر مکتوبی
teslīm it, بر بو شچیدی
bir mektoubi, bir
boghtchāi mahallinē vīrmek. —
 Rendre, en parlant des marchandises,
 les porter, les conduire dans un en-
 droit convenu, کورتورمک
gucutur-
mek, نقل *naql it.* — Rendre la
 marchandise à sa destination, اموال
 تجارتی محلنه نقل و تسیر ایئدرمک
emvālī tidjāretī mahallinē naql u
tecīr itturmek. — Se dit aussi en par-
 lant des personnes, rendre, faire ar-
 river, ایرشدرمک
irichturmek,
 ایصال *içāl it.* — Ils nous rendirent
 en deux heures chez nous, بزى
 ایکی ساعت ایچنده خانه مزه
bizy iki sāat itchindē
khānēmuzē irichturdīler. — Rendre
 grâces, شکر
chukr it. — Remercier,
 عرض تشکر
'arzy techekkur it. —
 Rendre, en parlant des devoirs, des
 obligations dont on doit s'acquitter,
 بیرینه کتورمک
īerīnē gucturmek,
 ادا *edā,*
 ایتا *eudēmek,*
 ایتا *ifā it, ایتا*
tēcdīē it. — Rendre
 hommage, رسم عبودیت
ifāi resmi 'oubouđiēt it. — Rendre
 compte, ادای حساب
edāi hyçāb
it. — Rendre le salut, و برمک
vīrmek, رد سلام
reddi selām
it, ادای رسم سلام
edāi resmi se-
lām it. — Rendre à chacun ce qui lui
 est dû, هر کسک حقنی ادا *her*

kecuñ naqqyni edā it. — Rendre visite, بر كهسنه نك زيارتنه وارمق, *bir kimesnēnuñ zīaretinē vārmaq.* — Rendre les visites reçues, مقابلته, *mouqābelēi zīaret it.* — Rendre, exercer la justice, اجرای, *idjrāi' adālet it.* — Rendre justice à quelqu'un, reconnaître son mérite, ses droits, اقرار حق, *yqrāri haqq it.* — Rendre service à quelqu'un, بر كهسنديه بر نوع, *bir kimesnēti bir nev'y khydmet it.* — de bons offices à quelqu'un, هم جيله بذل, *himemi djemilē bezl it.* — Rendre la pareille, *mouqābelē bil-misl it.* — Rendre, faire recouvrer ce qui a été perdu, يكيدين اليويرمك, *iēnīden alāvīrmek,* مجدداً تحصيل ايتدرمك, *mudjeddeden tahsīl itturmek.* — Rendre la santé, تحصيل, *mudjeddeden tahsyli syhhat u'āfiyet itturmek.* — Rendre, faire devenir, ايتيتمك, *itmek,* وسيله او, *sebeb ol,* قابلتيلو او, *vecilē ol.* — Rendre habile, قابليتيلو او, *qābiliyetlu it.* — La parure l'a rendue plus belle, زيب و زينت وسيله, *zīb u zīnet vecilēi tezāiudi husni olmuçtur.* — Rendre, rapporter, produire, ويرمك, *vīrmek,* محصول ويرمك, *vīrmek.* — Un grain de blé en rend quelquefois plus de cinquante, بعضاً, بر حبه بغدادی اللي حبه دن زياده و برر, *ba'zen bir habbē boghdāi elli habbēden zīādē vīrur.* — Rendre, en

parlant d'une plaie qui jette de la matière, *دوكمك چيقارمق, irīn tchyqārmaq, deukmek.* — Rendre, en parlant d'une fleur, exhaler une odeur, قوقو ويرمك, *qoqou vīrmek,* قوخو يايه, *qokhou tāīmaq,* نشر رايحه او, *nechri rāiha it.* — Rendre, livrer, ويرمك, *vīrmek,* قلعه ديي, *teslīm it.* — Rendre la place, تسليم او, *qal'āi teslīm it.* — Rendre, représenter, گوسترمك, *gueustermek,* ادا او, *edā it,* عرض او, *arz it.* — Rendre, traduire, ترجمه او, *terdjemē it.* — Rendre un passage mot à mot, كتابك, *kitābuñ* بر فقره سني لفظاً بلفظ ترجمه او, *bir fyqracini lafzan bi-lafzin terdjemē it.* — Rendre des sons, صدا, *sedā vīrmek.* — L'écho rend les sons, les paroles, يانقو سسي, *tānqo seci vè lafzi redd ider.* — Rendre, rejeter par les voies naturelles, چيقارمق, *tchyqārmaq,* اخراج او, *ykhraj it.* — Rendre de la bile, دفع صفرا او, *def' y safrā it.* — un lavement, *hoqnāi def' u ykhraj it.* — Rendre, vomir, استفراغ او, *istif-rāgh it.* — Au fig., rendre gorge, restituer par force, قوصمق, *qousmaq.* — On lui a fait rendre gorge, *aldīghyni qousturdīler.* — Rendre l'âme, l'esprit, mourir, تسليم او, *djān teslīm it,* اولمك او, *tešlīmi djān it,* سبب, *sebeb vīrmek,* سبب بيان او, *sebeb vīrmek,*

sebeb beïân it. — Rendre un arrêt, اصدار حکم *isdâri hukm it.* — Rendre témoignage, شاهدک *châhidlik it.* — Rendre à quelqu'un sa parole, le dégager de sa promesse, برکمندهیی *bir kimesnê ittgui va'dden takhlys it.* — Rendre, v. n., aboutir, وارمق *vârmaq*, واصل او *vâcyl ol.* — Ce chemin rend à la ville, بویول شهره وارر *bou iol chehrê vâzur.* — Les fleuves se rendent à la mer, انهار دریایه منتهی اولور - *enhâr deriâie muntehi olour, munsabb olour.* — Où se rend cette route? بویول نه طرفه چیقار *bou iol nè tharafa tchyqâr.* — Se rendre, se transporter, aller à...., وارمق *vârmaq*, گتتک *guitmek*, عزیمت او *azîmet revânê ol.* — Il se rendit à Paris, پارس شهرینه عزیمت *pâris chehrîne 'azîmet ciledi.* — Se rendre à son poste, محل *mahalli méémourîetîne vârmaq.* — Se rendre, se mettre au pouvoir, se soumettre, céder, تسلیم او *teslîm ol.* اطاعت اولمق *teslîm olounîmaq,* اithâ'at *it.* — Se rendre à discrétion, حکم عقله اظهار *bilâ charth u qaîd teslîmi nefis it.* — Se rendre à la raison, حکم عقله اظهار *hukmi 'aqlê izhâri teslîmîet it.* — Se rendre, devenir, اولمق *olmaq.* — Se rendre familier, نکلیفسز او *teklîfsyz ol.* — Se rendre

nécessaire, لازم او *lâzemlu bir âdem ol.* — En t. de palais, se rendre partie contre quelqu'un, برکهنسندنک اوزربنه دعواچی او *bir kimesnênuû uzerîne da'vâdji ol.* — Rendu, e, کیرو ویرلمش *guîru vîrilmich,* وارمق *vâr-mich,* واصل *vâcyl.* — Rendu, fatigué, یورولمش *ïorghoun,* یورولموش *ïouroulmouch.* — Être rendu, یورولنقدن قالمق *ïorghounlyqten qâlmaq.*

RENDUIRE, v. a., بردخی *bir dakhy surmek, syvâmaq, t.*

RENDURCIR, v. a., پکشدرمک *pekichturmek,* قاتی او *qâti it, t.;* تشدید - تصلیب او *tehdîd, taslîb it, a.-t.* — Rendurci, e, پکشمش *pekichmich,* قاتی *qâti,* متصلب *mutecallab.*

RÈNE, s. f., دزکن *dizguin, t.;* اعنة *'onun,* عنان *'ynân,* pl. a. *ezimmet.* — Au fig., les rênes de l'État, عنان سلطنت *'ynâni salthanet.*

RENÉGAT, s. m., دونمه *deunmê, t.;* مرتد *murtedd, mourtadd, a.*

RENEIGER, v. n., یکیدن قار *ieñiden qâr îâghmaq, t.*

RENETTE, s. f., instrument pour couper l'ongle du cheval par sillons. معصاد البیطار *sontrâdj, t.;* my'zâd ul-baithâr, a.

RENETTER, v. a., آتک طرفنی *âtuñ thyrnaghyni ionnaq, t.*

RENETTOYER, v. a., بردخی *bir dakhy temîzlemek, t.;* مجدداً تطهیرا *mudjeddeden tathhîr*

it, a.-t. — Se renettayer, یکیدن *ieñiden temîzlenmek*.

RENFAÏTER, v. a., طامی مرمت ا *dhâmi meremmet it, t.*

RENFERMER, v. a., enfermer de nouveau, یکیدن قپاتمق *ieñiden qapâtmaq*, ایچرو قویبوپ *ieñiden itcheru qoïup qapâmaq*. — Comprendre, contenir, ایچنه *iqchînê almaq*, قپلامق *qaplâmaq, t.*; شامل او *ihâtha it, a.-t.* — Le genre renferme les espèces,

— Le genre renferme les espèces, اشتمال ا *ichtimâl it, a.-t.* — Le genre renferme les espèces, جنس انواعی مشتملدر *djins envâ'yr muchtemildur*. — Renfermer, au fig.,

restreindre, حصرا *hasr it*. — Renfermer le sujet, la matière, en deux

ماده یی ایکی بحثه حصر *hasr it*. — Renfermer le sujet, la matière, en deux points, ایکی *mâddêi iki bahsê hasr eïl-mek*. — Renfermer, enfermer, mettre

en prison, حبسه *habs it, a.-t.* — Se renfermer, se tenir clos, قپانوق *qapânmaq*. —

Se renfermer en soi-même, se recueillir, حصر *tesekkur it, a.-t.* —

حصر تفکرا *tesekkur it, a.-t.* — Renfermé, e,

ایچنه انمش *iqchînê alinmich, a.-t.* —

حبسه قونپش *habsê qonmich, a.-t.* —

محبوس مشتمل *mahbous muchtemil, a.-t.* —

منحصر *munhacyr, a.-t.* —

RENFLEMENT, s. masc., action de renfler, قبارمه *qabârma, a.-t.* —

شیش *chîch, a.-t.* — d'une colonne, نفخ *nafkh, a.-t.* —

دیرکک ایبلوسی *direguñ inluçi, a.-t.* — غلط عامود *ghalzy 'âmoud, a.-t.* —

RENFLER, v. n., قبارمق *qabârmaq, a.-t.* —

انتفاخ ا *intifâkh it, a.-t.* — منتفخ او *muntefykh ol, a.-t.* —

neftân it, a.-t. — Des haricots bien renflés, کرکی کبی متفخ *gueregui guibi muntefykh olmich façouliâ, a.-t.* —

RENFORCÉMENT, s. m., profondeur, دریکلک *dirînlîk, t.*; عمق *'oumq, a.-t.* —

En t. de perspective, effet par lequel un lieu paraît ren-

foncé, کوزده کوریندن خیالی بر *gueuzdê gueurinen khaïali bir dirînlîk, a.-t.* —

عیاقه وهیته *'amâqati vehimîe, a.-t.* —

RENFORCER, v. a., enfoncer de nouveau, یکیدن صوقمق *ieñiden soqmaq, a.-t.* —

Mettre un fond à un tonneau, فوچینک دیبنی یکیشمک *foutchounuñ dibini ieñiletmek, a.-t.* —

Repousser vers le fond, دیبینه *dîbinê soqmaq, a.-t.* —

قویلشمش *qovîlechmich, t.*; تقوییه اولنپش *taqvîe olounmich, a.-t.* —

محکم *muhkem, a.-t.* — En parlant des étoffes, صیقی *syqy, a.-t.* —

تفعلو *tefelu, a.-t.* — محکم النسیج *muhkem un-nesdj, a.-t.* —

محکم النسیج اطلس *muhkem un-nesdj athlas, a.-t.* —

قوبلشمه *qovîlechmê, a.-t.* —

قوتلندرمه *qouvvelendurmê, t.*; تقوییه *taqvîe, a.-t.* —

استحکام *istyhkiâm, a.-t.* —

RENFORCER, v. a., rendre plus fort, قوتلندرمک *qouvvelendurmek, a.-t.* —

قوت ویرمک *qouvvet vîrmek, a.-t.* —

تقوییه ا *taqvîe it, a.-t.* —

استحکام ا *istyhkiâm it, a.-t.* —

استحکام ویرمک *istyhkiâm vîrmek, a.-t.* —

امداد *amdad, a.-t.* —

کوند رِمک - ویرِمک *imdād gueundermek, virmek*. — Renforcer des troupes, ارسال ایله عسکره *irsāli imdād ilē 'askerē istyhkiām virmek*. — Renforcer la dépense d'une maison, l'augmenter, مصرفی ارتورمق *masrafi arturmaq, teksīri masraf it, a.-t.* — Se renforcer, se fortifier, قوت براق *qouvvet boulmaq, qouvvetlenmek, kesbi qouvvet it.*

RENFORMIR, v. a., اسکی دیواری *eski divāri syvāmaq vē merevmet it, a.-t.*

RENFORMIS, s. m., بدانسه *badāna, t.*

RENFORT, s. m., augmentation de force, تزايد قوت *tezūūdi qouvvet*. — Troupes envoyées en renfort, ارسال امداد *imdād 'askeri*. — Un grand renfort, un renfort considérable, کیتلو امداد *kullūietlu imdād*.

RENFROGNER, ou SE RENFROGNER, v. pron. Voy. REFROGNER.

RENGAGER, v. a., mettre de nouveau en gage, بند امانت قومق *inē emānet qomaq, t.* Voy., pour les autres dérivés. ENGAGER, dont ce verbe est le réplicatif.

RENGĀNER, v. a., remettre dans sa gaine, قینه قومق - صوقیق *inē qyninē qoīmaq, soqmaq, t.* — une épée, مچیی قینه قومق *qylidji, metchi qyninē qoīmaq*.

RENGORGER (Se), verbe pronom., طاوسلنمق *kibr̄lennmek, thāvouslanmaq, t.*; مهارت صائیق *mehāret sātmaq, a.-t.*

RENGRAISSER, v. a., faire redevenir gras, طاولندرمق *ieñūden thāvlandurmaq, t.*; مجدداً *mudjeddeden tesmīn it, a.-t.* — Rengraisser, v. n., ou Se rengraisser, redevenir gras, یکیدن *ieñūden semirlennmek, thavlanmaq, mudjeddeden kisbi simen it.*

RENHARDIR, v. a., یکیدن غیرت *ieñūden ghaïret virmek, tekrār iurekleudurmaq*. — Se renhardir, یکیدن غیرته کلمک *ieñūden ghaïretē guelmek, a.-t.*

RENIALE, adj. com., انکار اولنور *inkiār olounour, olounadjaq, inkiāri lāzem, a.-t.* واجب الانکار *rādjib ul-inkiār, a.*

RENIE, e, adj., انکار اولنیش *inkiār olounnich, munkir, a.* — Apostat, qui renie, ناکر *nākir, djāhid*. — Chrétien renié, منکر الدین *munkir ul-dîn*.

RENIEMENT, s. m., انکار *inkiār, djehd, a.* — Reniement de saint Pierre, انکار المسیح *inkiār ul-mecyh*.

RENIER, v. a., déclarer contre la vérité qu'on ne connaît point une personne, une chose, انکار *inkiār it, a.-t.* — Renier son maître, comme le fit saint Pierre, مخدومنی انکارا *makhdomini inkiār it*. — Renier sa religion, y renoncer, دیننی انکارا *dūnini inkiār it, mun-kiri dîn ol, irtidād it*. — Renier ses parents, اقرباسنی انکارا *aqrabācini inkiār it*. — Renier quelqu'un pour son parent, بر کپسه ذک

انكارا اقربالغنى انكارا *bir kimesnènuñ agrabälyghyni inkiär it.*

RENIEUR, SE, S., انكار ايديجى *inkiar ididji* كفر ايديجى *kufir ididji*, a.-t.; منكر *munkir*, a.

RENIFLEMENT, S. M., سموگنى *sumugunu tchekmè*, t.; تشخير *techkhyr*, a.

RENIFLEUR, SE, S., سهوگنى چکن *sumugunu tcheken*, شخار *chakhkhär*, a.

RENIFLER, V. N., retirer en respirant l'humour qui remplit les narines, سموگن چکهک *sumugun tchekmek*, سهوگى برونه چکهک *sumugui bourounè tchekmek*, t. — Fam., répugner. Voy. ce mot.

RENIVELER, V. A., تکرار تسویه ا *tekrär tesviè it*, مجدداً تسطیح ا *mudjeddeden teshih it*, a.-t.

RENNE, S. M., کیک نوعندن *gueik nev'ynden olän hävân*, t.

RENOIRCIR, V. A., یکیدن سیاهلق *ieñiden siahlamaq*, یکیدن سیاهلنق *ieñiden siählanmaq*, t.

RENOM, S. M., نام *nâm*, p.; شهرت *cheuhret*, صیت *syt*, a.; نیک نام *nîk-nâm*.

RENOMMÉ, E, adj., مشهور *mechhour*, pl. a. نامدار *mechähür*; ادلو *nâmdâr*, p.; ناملو *nâmlu*, p.-t.; شهرت *cheuhretlu*, شهرت شعار *cheuhret boulmich*, شهرت شعار *cheuretchi'âr*.

RENOMMÉE, S. F., renom, réputation, اد *ad*, t.; نام *nâm*, p.; صیت *syt*, a. — Bonne renommée, نیکناملق *nîknâmlyq*, نیکنامی *nîknâmi*. —

Mauvaise — بدناملق *bednâmlyq*.

— Belle; grande — شهرت جلیله *cheuhreti djelilè*. — Renommée, bruit public, خلقك تواتر *tevâtur*, لسان الناس *liçân un-nâs*. — J'ai appris cela par la renommée, بو کیفیت خلقك *bou kefiyet khalquñ tevâturinden mesmou'um olmuchtur*.

RENOMMER, V. ACT., nommer de nouveau, یکیدن اد قومق — تسمیه ا *ieñiden ad qomâq*, tesmiè it. — Rétablir dans une place, un emploi, یکیدن نصب ا *ieñiden nasb it*, مجدداً نصب و تعیین ا *mudjeddeden nasb u ta'ïin it*. — Renommer, nommer avec éloge, ذکر جیل ایله *zikri djemîl ilè añmaq*, تذکیر *tezkîri bil-husn it*. — Se faire nommer partout, نفسنی هر طرفده تذکیر بالحسن ایتدومک *nefsini her tharâsta tezkîri bil-husn itturmek*.

RENONCEMENT, S. M., واز کلهه *vâz guelmè*, واز کچمکک *vâz guetchmeklik*, t.; فراغت *terk*, قطع رغبت *qath'y raghibet*, قطع علاقه *qatl'y 'alâqa*. — Le renoncement aux honneurs et aux vanités de ce monde, اعتبارات جهان و افکار باطله دن قطع علاقه *i'tibârâti djehân u eskiâri bâthylèden qatl' 'alâqa*.

RENONCER, V. N., se désister, se déporter de quelque chose, واز کلهه *vâz guelmek*, واز کچمکک *vâz guetchmek*, t.; فراغت ا *ferâghat it*, فارغ او *keffi ied it*, کفی ید ا

fārygh ol. — Renoncier à une succession, بر میراندن کف ید *bir mī-rāsten keffī īed it.* — Abandonner la possession, la prétention de quelque chose, بر اقمق *brāqmaq*, ترک *terk it.* — Renoncer à l'empire, ترک *terki salthanet it.* تاج *tāj* و تختی ترک *tādj u takhti terk it.* — aux honneurs et aux dignités, مناصب و مراتبدن فراغت *menā-cy b u merātibden ferāghat it.* — Renoncier, désavouer, انکار *inkiār it.* — Renoncier, renier son maître, انکار *efendī-cini, aghāicini inkiār it.*

RENONCIATION, s. f., واز کله *vāz guelmē*, t.; فراغ *sirāghat*, فراغ *sirāgh*, قطع علاقہ *qath' 'alāqa*, a. — Acte de renonciation, فراغی شعر *sirāghy much'yr senedi.*

RENONCULE, s. f., plante, دوکن *dugun tchitchegui*, t.

RENOUÉ, e, adj., تکرار بغلنش *tekrār baghlanmich*, t.; مجدداً عقد *mudjeddeden 'aqd 'olounmich*, a.-t.

RENOUÉE, s. f., ou CENTINODE, s. f.; plante. Voy. CENTINODE.

RENOUEMENT, s. m., renouvellement, ne s'emploie qu'au fig.: Renouement d'amitié, تجدد حب *tedjeddudhi hubb u muvalāt.*

RENOUER, v. a., nouer ce qui était dénoué, تکرار باغلق *tekrār bāghlamaq.* — Simplement nouer, باغلق *bāghlamaq*, t.; ربط - عقد *rabth, 'aqd it*, a.-t. — Renouer un incend, دوقمی باغلق *dugumi bāghlamaq.*

— Au fig., renouer la conversation, صحبتی تازه مک *sohbeti tāzēlemek*, ربط شیرازة کلام *rabthychī-rāzē kelām it.* — Renouer, renouveler, باغلق *icnīden bāghlamaq*, بیکلمک *icnīlemek*, تجدید *tedjdīd it.* — Renouer une convention, مجدداً عقد مقوله *mudjeddeden 'aqdi mouqāvelē it.* — l'amitié, تجدید محبت *tedjdīdi mouhabbet it.* — un traité, تجدید عهد نامه *tedjdīdi 'ahd nāmē it.*

RENOUEUR, s. masc., چیتقچی *tchyrqrdji*, چقرقچی *tchyrqrdji*, t.; مجتبر *mudjebbir*, a.

RENOUELER, v. a., rendre nouveau, faire de nouveau, بیکلمک *icnīlemek*, بیکلمک *icnīletmek*, تجدید *tāzēlemek*, t.; تجدید *tedjdīd it*, a.-t. — Renouveler un traité d'alliance, معاهده اتقاقی *mou'ahedē ittifāqy tedjdīd it.* — Renouveler, commencer de nouveau, باغلق *icnīden bāghlamaq*, - مجدداً شروع *mudjeddeden churou' it*, مباحثه *mubācheret it.* — Renouveler une querelle, نزاعی تجدید *nizā'y tedjdīd it.* — le souvenir d'une chose, بر شیک ذکرینی تجدید *bir cheūū zikrīni tedjdīd it.* — Renouveler, remettre à neuf son appartement, دائره سنی تجدید *dā-ricini tedjdīd it.* — Renouveler, accroître, ارتورمق *arturmaq*, زیادہ لندرمک *zādēlendarmek*, تزئید *tezīd it.* — Renouveler l'ap-

pétit, *tezūdi ihtihā* تزیید اشتها, *it.* — Se renouveler, v. pron., *yekilnēk* یکیلنیک, *īēñlenmek*, تازه لنهک *tāzēlenmek*, *tedjeddud it.* — Le froid se renouvelle, *buroudet tedjeddud ider.* — Se renouveler, se reproduire, arriver de nouveau, *yekiden zəhūrā* - واقع او, *īēñlden zouhour it, vāqy' ol*, بر, *bir dakhy ol.* — Renouvelé, تازه لنهش *īēñlenmich*, یکیلنیش *tāzēlenmich*, متجدد *mutedjeddud.*

RENOUVELLEMENT, s. m., rénovation, réitération et action de renouveler, *īēñlenmē*, تجدید *t.;* *tedjdīd*, تجدّد *tedjeddud.* — Renouvellement de l'amitié, *tedjdīdi mouhabbet.* — de l'année, *tedjeddudi senē.* — de la lune, *tedjeddudi qamer.* — Renouvellement, accroissement, *izdiād*, از دیاد *tezāūd.* — Renouvellement de zèle, de ferveur, *izdiādi guermūiet.* — Renouvellement, mutation, *tahvīl*, تحویل *tahvīlāt*, pl. a.

RÉNOVATION, s. f., *tedjeddud* تجدید, *tahvīl*, تحویل, a.

RENSEIGNEMENT, s. m., *khāber* خبر, *delālet* دلالت, *istīlām*, استعلام, a.; *kiāchif hāl oladjaq khāber*, کاشف حال اوله جق, a.-t.

RENSEIGNER, v. a., *yekiden* یکیدن, *īēñlden eūgretmek*, او کرتنیک, *mudjeddeden ta'līm it*, مجدداً تعلیم, a.-t.

RENTE, s. fém., revenu annuel,

گلور *guelur*, t.; ایراد *irād*, pl. a. ایرادات *irādāt*; عاید *'āūdē*, pl. a. عواید *'avāūd.* — Avoir une rente de vingt mille piastres, *īermi būn ghourouch irādē mālik ol.* — Vivre de ses rentes, *vāridūtīlē kēnēk* واردا تیله کچنمک, *vāridūtīlē guetchinmek.* — Rente, ce qui est dû tous les ans sur un fonds aliéné ou placé, *hācyl*, حاصل, pl. a. *hācylāt.* — Produit, محصولات *mahsoul*, محصول *mahsoulāt.* — Rente foncière, املاک *emlak u' aqārāt* و عقارات حاصلاتی *hācylāti.* — Donner de l'argent à rente, *fāiz mouqābilinē waqfi māl it.* فائز مقابلنه وقف مال ا

RENTER, v. a., ایراد باغلق *irād bāghlamaq*, تعیین عواید *ta'īni 'avāūd it.*

RENTIER, ÈRE, s., ایراد صاحبی *irād sāhybi*, عواید صاحبی *'avāūd sāhybi*, a.-t.

RENTRAIRE, v. a., آنچه دیکمک *indjē dīkmek*, اورمک *eurmek*, تلفیق ا *eurumek*, t.; *telśiq it*, a.-t.

RENTRAITURE, s. f., دیکش *dīkīch*, *īeri gueurunmez dīkīch*, کورنمز دیکش *īeri*, اورمه *eurmē*, *īeri*, t.

RENTRANT, adj. m., داخل *dākhyl*, زاوینه *zāvīnē*, *dākhylē*, داخله

RENTRAYEUR, SE, s., آنچه دیکجی *indjē dīkīdji*, اوربجی *eurīdji*, *īamādji*, یماجی

RENTRÉE, s. f., action de rentrer, retour, بر دخی کیرمه *bir dakhy*

guïrmè, عودت 'avdet, a. — Rentrée des cours de justice, etc., après les vacances, یکیدن مجلس قورمه *icēñden medjlis qourma*, مجدداً *medjlis. — Arrivée des fonds, ایراد* *clè guïrmè*, ورود *vuroud*, وصول *irūd*, وصول *vuçoul*.

RENTREER, v. n., entrer de nouveau, مجدداً *inc guïrmek*, t.; دخول او *mudjeddeden dukhoul it, dākhyt ol*, a.-t.; تکرار *tekrār deunup guïrmek*. — Rentrer, revenir chez soi, او بنه کیرمک *evine guïrmek*. — Rentrer, en parlant d'une humeur qui cesse de se porter à la peau et se jette dans l'intérieur du corps, ایچرو داخله *itcheru ourmaq*, اورمق *dākhytè 'aks it*. — Rentrer dans les bonnes grâces de quelqu'un, مجدداً بر کمسنه نک حسن نظربنه *mudjeddeden bir kimesnènuñ husni nazarinè mazher ol*. — Rentrer dans son bien, علی التکرار اموالنی *'alet-tekrār emvālini teçarruf it*. — Rentrer en charge, en service, تکرار منصبه - خدمته کیرمک *tekrār mansybè, khydmetè guïrmek*. — en fureur, en folie, تکرار جنونه *tekrār djunounè gueriftār ol*. — en soi, faire réflexion, تفکر *tefekkur it*, نفسنی مطالعه *nefsini muthala'a it*. — Rentré, c, ینه کیرمش *inc guïrmich*, داخل علی التکرار *dākhyt 'alet-tekrār*, ایچروید اورمش *itcheruic ourmich*. — Humeur rentrée, ایچرویه عکس ایتمش خلط

itcheruic 'aks itmich khylth. — Au moral, rentré, concentré, کیزلو *guizlu*, مضمر *mouzmerr*. — Mourir d'un chagrin rentré, مضمر بر کدردن *mouzmerr bir kederden culmek*.

RENVAHIR, v. a., occuper de nouveau par force, - یکیدن بصیق *icēñden basmaq, basghou it*. — Se propager de nouveau, en parlant d'une maladie, d'un incendie, etc., یا یلمق *icēñden iūilmaq*, t.; مجدداً سرايت *mudjeddeden sirāiet it*, a.-t.

RENVELOPPER, v. a., یکیدن مجدداً طی *icēñden sārmaq, muuljeddeden thaï it*.

RENVENIMER, v. a., یکیدن اغواق *icēñden āghoulamaq, zehirlemek*, t.

RENVERSE (À LA), loc. adv., ارقه علی الظهر *arqa uzerinè*, t.; اوزرینه *'alez-zahr*, a.

RENVERSEMENT, s. m., action de renverser, ou état d'une chose renversée, چورمه *iqylma*, بیقلمه *tchevirmè*, اندراس *devirmek*, دویرمک *indirās*, انهدام *inqylāb*, انهدام *inhidām*, a.; برگشتدک *berguechtèlik*, p.-t.; برگشتگی *berguechtegui*, p. — Le renversement d'un mur, بر دیوارک بیقلمی *bir divāruñ iūqylmaci, inhidāmi*. — Le renversement d'un État, ملك *ahvāli mulk u devletuñ indirāci*. — Renversement, dérangement, پریشانلق *perichānlyq*, اختلال نظام *ykhtilālī nizām*. — Renversement d'esprit, folie entière,

دلولک *delulik*. — En t. de mar., transport de la charge d'un navire dans un autre, برکمیدن بشقته *bir guemîden bachqa guemîe ïnk aqtârma*.

RENVERSER, v. a., jeter par terre, faire tomber, یره اورمق - چارپهق - چالمق *ierè ourmaq, tchârpmaq, tchâlmaq*, دوشرمک *duchurmek*, یره اتمق *ierè iyqmaq*, یره ییقهق *ierè atmaq, iyqmaq, t.*; هدما *hedma it.* — Renverser un arbre, بر اغاچی ییقهق *bir aghâdji iyqmaq*. — Renverser, retourner, mettre sens dessus dessous, bouleverser, زیر *alt ust it*, التنی اوستنه *zir u ziber it*, چوپرمک *altini ustunè tchevîrmek*. — Retourner un vase, etc., دوندرمک *deundurmek, devirmek*, اقدرمق - دورلتمک *devriltmek*, اقدرمق *aqtarmaq*. — Renverser, détruire, برباد *bozmaq, berbâd it.* — Détruire les ouvrages élevés par l'ennemi, دشمنک *duchmenûn istyhkiâmâtini hedma u takhrîb it.* — Renverser la charge d'un navire dans un autre, برکمیدن *bir guemîden bachqa guemîe ïnk aqtarmaq*. — Renverser, troubler, embrouiller, قارش *qârîchturmaq*, قارش مورشا *qârîch mourich it.* — Renverser entièrement des papiers, les mettre en désordre, اوراقی بسبتون *evrâqy busbutun perâkendè vu perîchân eilemek*. — Renverser un État, نظام

nizâmi mulki techvîch u ykhlâl it. — un système, اصول و ترتیبی تار و مارا *ouçoul u tertîbî târ u mâr it.* — Renverser la cervelle, rendre fou, برکهنه نک *châchurmaq*, عقل و دماغنه خلل کتورمک *bir kimesnènuñ 'aql u dimâghynè khalel gueturmek*. — Se renverser, tomber sur le dos, ارقه اوزرینه *arqa uzerîne dûchmek*. — Se retourner, چورلمک *tchevirilmek*. — S'épancher, en parlant d'un liquide, اقهق *deukulmek*, یره ائلهش *aqmaq*. — Renversé, e, یره ائلهش *ierè atilmich, iigylmich*, ییقلمش *tchevirilmich*, برباد *iigylmich, munhedim*, مختل اولمش *berbâd olmuch, moukhtîl*.

RENVI, s. m., داو *dâv, t.*

RENVOI, s. m., envoi d'une chose à la personne qui l'a envoyée, کيرو *guîru gueundermè, redd*, اعاده *i'âde*. — Renvoi de marchandises, کلان امتعه و اموالک کيرو *guelen emti'a vu emvâlun-guîru gueunderilmeci*. — Renvoi, signe qui renvoie à une citation, une note, اشاره الارسال *ichâret, ichâret ul-îrsâl*. — Note marginale, حاشیه *hâchîc, pl. a. hâchîc*; چيقهه *tchyqma*; چيقهه اشارتی *tchyqma ichâreti*. — Renvoi, répercussion, رد *redd*, انعكاس *in'y-kiâs*, کيرو چورلمه *guîru tchivirilmè*. — Renvoi, congé, اذن *izn*, اجازت *idjâzet*. — T. de pratique, jugement qui renvoie, دعوايي محکمه اخره

حواله ایدر حکم شرعی *da'vāiī meh-kemēi akherē havālē ider hukmi cher'y.* — Action de renvoyer, de chasser, قوغمه *qoghma*, دفع *def*, طرد *thard*.

RENOYER, v. a., envoyer de nouveau, کوندرمک *bir dakhy gueundermek*, اینه ارسال *inē irsāl it*, کوندرمک *inē gueundermek.* — Faire reporter à quelqu'un ce qu'il avait envoyé, کيرو کوندرمک *guīru gueundermek*, ا اعاده *i'ādē it.* — Faire retourner une personne au lieu d'où elle était venue, کيرو دوندرمک *guīru deundermek*, کيرو چويرمک *guīru tchevīrmek*, ا اعاده - ارجاع *irdjā', i'ādē it.* — Renvoyer un domestique, - بر خدمتکاری قوغمق *bir khydmetkiāri qoghmaq, thard it.* — Adresser à une autre personne pour des renseignements, etc., ا حواله *havālē it.* — Remettre à un autre temps, - وقت اخره بر اقيق *vaqti akharē brāqmaq, ta'lyq it.* — Renvoyer au lendemain, ايرتديه بر اقمق *irtēiē brāqmaq, ferdāiē ta'lyq it,* ايرتديه تاخير *irtēiē tēekhār it.* — Renvoyer, remettre une cause à la décision d'un autre juge, دعوايینی *da'vāiī bachqa hākimuñ hukminē havālē it.* — Renvoyer, réléchir, répercuter, ا عكس *aks it.* — L'écho renvoie les sons, ايدر *iddā' ider.* — La plaque de la cheminée renvoie de la chaleur, اوجاغک دمر تختهسی رد حرارت *odjaghūñ demīr takhtāci reddi harāret ider.*

REPAIRE, s. m., retraite des animaux malfaisants, بر تيجی جانور *irtēdji djānver iatāghy,* این *in, t.*; عربین *'arīn,* عربینة *'arīnet, pl. a.* عرن *'eren.* — Le repaire du lion, ارسلان يتاغی *arslān iatāghy.* — de serpents, بييلان اينی *īlān ini.* — de voleurs, خرسز يتاغی *khyrsyz iatāghy.* — de scélérats, يرامز يتاغی *īarāmaz iatāghy.*

RÉPAISSI, e, adject., يکيدن *īēnīden qouīoulanmich, t.*

RÉPAISSIR, v. n., بردخی *bir dakhy qouīoulatmaq.* — Serépaissir, v. pr., بردخی قوبولتيق *bir dakhy qouīoulanmaq, t.*

REPAÏTRE, v. n., يکمک *īemek, t.*; طعام *tha'ām it,* اکل *ekl'it, a.-t.* — Se repaître, v. pron., بسلنمک *bestenmek,* غدا ايدنمک *glydā idinmek.* — Se repaître de vaines espérances, امال بيهوده ايله بسلنمک *amālī bīhondē ilē bestenmek.* — Repaître, v. a., nourrir, بسلمک *beslemek.* — Repu, e, بسلنميش *bestenmich, متعدي muteghaddi.*

RÉPANDRE, v. a., épancher, verser, اقمق *aqytmaq, deukmek,* يره دوکمک *īerē deukmek.* — du sang, قان دوکمک *qān deukmek, t.*; دم سفک *dem sefki dem it,* اراقه دم *irāqāi dem it.* — Répandre des larmes, کوز ياشی *gueuz iāchi deukmek, aqytmaq.* — Répandre, arroser, asperger, سرپمک *serpmek.* — Étendre au loin, يايمق *iāīmaq,* يايبوب طاغتمق *iāiūp dhāghytmaq,* نشرا *nechr it.* — Ré-

pandre la lumière, نشر ضیا *nechri zū it.* — une odeur agréable, کوزل *guzel qokhou virmek,* قوحو ویرمک
 بیر رایحه طیبه نشر ا *bir rāihāi thaibè nechri it.* — Répandre, départir, distribuer, صاچیق *sāčhmaq,* طاغتیق *dhāghytmaq,* نشر ا *nechri it.* — Répandre de l'argent, اقچه *aqtchè dhāghytmaq.* — de la graine, تخم صاچمق *tokhoum sāčhmaq.* — Répandre des bienfaits, نشر نعم ا *nechri n'ām it.* — Répandre, faire courir un bruit, چاوا *tchāv brāqmaq.* — Se répandre, s'étendre, se propager, یایلمق *iāilmaq,* نشر اولنمق *nechr olounmaq,* شیبوع بولمق *chouïou' boulmaq,* انتشار بولمق *intichār boulmaq,* منتشر ا *muntechir ol.* — Une nouvelle se répandit dans la ville, شهر *chehr itchindè bir khaber nechri oloundou.* — Se répandre, s'épancher, en parlant d'un liquide, دوکلمک *deukulmek,* اقمق *aqmaq.* — Déborder, طاشمق *thāchmaq.* — Se répandre en longs discours, tenir de longs discours, لاقردی بی اوزاتیق *lāqyrdū ouzātmaq,* تطویل کلام ا *tathvīli kelām it.* — Répandu, e, دوکلمش *deukulmuch,* صاچلمش *sāčhilmich,* یایلمش *iāilmich,* سرپلمش *serpilmich,* نشر اولنمش *nechr olounmich.* — En parlant d'une personne, on dit qu'elle est fort répandue dans le monde, qu'elle voit beaucoup de monde, خلق ایله قونشهرسی *khalq ilè qonouch-*

کثیر لاختلاط *maci tchoq bir kimesnè,* کثیر کپسنه *kecīr ul-ykhtilāth bir kimesnè.*

RÉPARABLE, adj. com., raccommodable, مرمت اولنه بیلور *meremet olouna bīlur, a.-t.* — Pris dans tous les temps du verbe RÉPARER, ممکن التضمین *mumkin ut-tazmīn,* ممکن التلافی *mumkin ut-telāfi, a.*

RÉPARÂTRE, v. n., بر دخی *ber dāchi,* کورنمک *bir dakhy gueurunmek,* بر دخی باش کوسترمک *bir dakhy bāch gueustermek, t.;* مجددا ظهور ا *mudjedden zouhour it, a.-t.* — Il ne reparaitra plus, بر دخی باش کوستره جکی یوقدر *bir dakhy bāch gueusterēdjigui ioqtur.*

RÉPARATEUR, TRICE, s. et adj., حال دوزدیجی *duxedīdji,* اصلاح اییدیجی *hāl duxedīdji, t.;* مرمت اییدیجی *yslāh idīdji,* مصحح الحال *mouçahyh ul-hāl,* مصلح *mouslyh, a.*

RÉPARATION, s. f., ouvrage fait ou à faire pour réparer, مرمت *meremet, pl. a. meremmāt;* تعمیر *ta'mīr, pl. a. ta'mīrāt.* — Réparation nécessaire, لازملو مرمت *lāzemlu meremet.* — Faire des réparations, تعمیرات ا *ta'mīrāt it.* — Réparation d'une offense, d'une injure, تطیب خاطر *terziè,* ترصیه *tathībi khāthyr.* — Expiation, کفارت *kefāret.* — Réparation d'honneur, تکمیل عرض *tekmīli 'yrz.* — Faire réparation à quelqu'un, بر کمسنه نک حتنه ایفای لازمه ترصیه ا *bir kimesnēnuñ haqqnè ifāi lāzemē*

terziè it.—Réparation civile, تضریر *tazmîni zarar*.

RÉPARER, v. a., remettre en son premier état ce qui a reçu quelque dommage, مرمت *meremmet it*, ا تغییر *ta'mîr it*, ا ترمیم *termîm it*, a.-t.; دوزلنیک *duzeltmek*. — Réparer un édifice, تعمیر *terziè it*, ا بر بنایی تعمیر *bir binâi ta'mîr u termîm it*. — Réparer, effacer, faire disparaître une faute, ازاله *izâlè it*, ا امحا *inhâ it*. — Réparer sa faute, جرم نلافی *telâfîi taqsîr it*, ا نقصیرا *djurm u khathâcini izâlè it*. — Réparer son honneur, ا بر کمسنده *terziè it*, ا ترضیه *terziè it*, ا بر کمسنده *terziè it*, ا ترضیه *terziè it*. — Réparer une injure, faire des satisfactions, ا بر کمسنده *terziè it*, ا ترضیه *terziè it*, ا بر کمسنده *terziè it*, ا ترضیه *terziè it*. — Réparer le dommage qu'on a causé à quelqu'un, le dédommager, ا تضمین ضررا *tazmîni zarar it*, ا ضرری اوده مک *zarari eudemek*. — Réparer le temps perdu, ا صایع اولش وقتک ضررینی *zararîni tchyqârmaq*. — Réparer ses pertes, ا ضررینی چیقارمق *zararîni tchyqârmaq*, ا تلافی ما فات *telâfîi mâ fât it*. — Réparer ses forces, les rétablir, ا طاورنمق *dhâvranmaq*, ا مرمت اولش *tâzèlemek, ienîlemek*, ا مرمت اولش *meremmet olmuch*, ا دوزدلش *duzedilmich*, ا تغییر اولنمش *ta'mîr olounmich*, ا زائل اولش *zâil olmuch*.

RÉPARLER, v. n., ا بنده سویلمک *inè seuilemek*, ا بر دخی سویلمک

bir dakhy seuilemek, t.; مجدداً *mudjeddeden tekellum it*.

REPARTIE, s. f., réplique, جواب *djevâb*, pl. a. ا جوابه *edjvebè*, — Qui a la repartie prompte, حاضر جواب *hâzyr djevâb*. — Être prompt à la repartie, ا حاضر جواب *hâzyr djevâb ol*.

REPARTIR, v. n., partir de nouveau, ا بنده یوله چیقمق *inè tola tchyqmaq, t.*; ا مجدداً عزیمت *mudjeddeden 'azîmet it*, ا علی التکرار *'alet-tekrâr 'azîmet it*. — Retourner de nouveau, ا کبرو دونیک *guîru deunmek*, ا عودت *'avdet it*. — v. a., répondre sur-le-champ, ا حاضر جواب ویرمک *djevâb vîrmek*, ا حاضر جواب *hâzyr djevâb ol*. — Répondre simplement, ا جواب ویرمک *djevâb vîrmek*. — Repartir brusquement, ا عشق *unfu chiddet ilè djevâb vîrmek*.

RÉPARTIR, v. a., partager, distribuer, ا حصه بولمک *pâi it*, ا حصه بولمک *hyssè hyssè beulmek, t.*; ا تقسیم *taqsîm it*, ا توضیع *tevziè it*, a.-t. — Réparti, e, ا پای اولش *pâi olmuch*, ا تقسیم اولنمش *taqsîm olounmuch*, ا تقسیم منقسم *mounqacim*.

RÉPARTITION, s. f., ا پایلمه *pâi-lama, t.*; ا تقسیم *taqsîm*, pl. a. ا تقسیمات *taqsîmât*; ا مقاسمه *mouqâcemè, a.*

REPAS, s. m., ا یئمک *îemek, t.*; ا طعام *tha'âm, a.* — L'heure, le temps du repas, ا طعام وقتی *tha'âm vaqti*. — Repas prié, ا ضیافت *ziâfet*. — Repas de nocce, ا دوکن ضیافتی *du-*

gun zāfeti, وليمه *velimè*. — Donner un grand repas à ses amis, دوستلرينه *doshtarine mukemmel bir zāfet eilemek*. — Inviter à un repas, طعامه دعوت ا *tha'āmè da'vet it*.

REPASSAGE, s. m., action d'aiguiser, بيلمه *bilèmè*, بيلتمه *biletme*, بيلمه ملك *bilèmeklik*, t.

REPASSER, v. a., aiguiser, بيلمك *bilèmek*, بيلتمك *biletmek*, كسكپلتمك *keskînetmek*. — Repasser du linge, اوتيلمك - اوتيلمك *eutulemek*. — Repasser, retoucher, revoir un ouvrage, برتاليفنى تكرار *bir téclîfi tekrâr gueuzden guetchurmek*, امعان نظرا *im'âni nazar it*, برتاليفه امرار قلم, برتاليفه امرار قلم *bir téclîfi imrârî qalemi yslâh u tashyh it*, مجدداً *mudjeddeden tashyh it*, a.-t. — Repasser la lime sur..., بر *bir dakhy eïguïelemek*. — Repasser, relire, بردخى *bir dakhy oqoumaq*. — Repasser sa leçon, درسنى يكيدين *dersini ienîden ezberlemek*. — Repasser une chose dans son esprit, dans sa mémoire, خاطره كتورمك *khâthyrè guetchurmek*, در خاطر ا *der khâthyr it*, تصور ا *tezekkur it*, تصور ا *teçavvur it*.

REPASSER, v. a. et n., passer une autre fois, بردخى كچهك *bir dakhy guetchmek*, تكرار كچهك *tekrâr guetchmek*, مجدداً مرورا *mudjeddeden murour it*. — Repasser, tra-

verser de nouveau une rivière, نهري *nehri tekrâr 'ubour it*.

REPASSEUR, s. m., de couteaux, de ciseaux, etc. Voy. REMOULEUR.

— REPASSEUSE, s. fém., چماشيرى *tchamâchîri eutuleiân qâri*, t.

REPAVER, v. a., تكرار فالدرم *tekrâr qâldirim duchemek*.

— Repavé, e, يكيدين فالدرم *ienîden qâldirim duchennich*.

REPAYER, v. a., يكيدين بهاسنى *ienîden behâcini vîrmek*, ادا ا *edû it*, t.

REPÊCHER, v. a., سودن چيقارمق *soudan tchyqârmaq*, سودن چيقارمق *sou dîbinden tchyqârmaq*, ykhrâdj it.

REPEIGNER, v. a., بردخى *bir dakhy tharâmaq*, t.

REPEINDRE, v. a., بردخى *bir dakhy tasvîr it*, مكرراً *mukerreren tasvîr it*, t.-a.-t. — Repeint, e, بردخى تصوير *bir dakhy tasvîr olounmich*, اولونش *muçavvur 'alet-tekrâr*.

REPENDRE, v. act., suspendre de nouveau, بردخى اصيق *ienîden açâ qomaq*. — Attacher de nouveau au gibet, - تكرار داره چيقارمق *tekrâr dâra tchyqârmaq*, صلب ا *salb it*.

REPENTANCE, s. f., پشيمانلق *pichmânlyq*, پشيمانلىق *pichmânlyq*, t.; ندامت *nedâmet*, سدم قلب *sedemi qalb*, a.

REPENIANT, e, adj., پشيمان *pichmânlyq*.

chīmān, pichmān, p.-t.; نادِم *nādīm*,
سام *sādīm*, a. — Être repentant,
او پشیمان *pechīmān ol*.

REPENTIR, s. m., پشیمانلق *pe-
chīmānlyq*, t.; ندامت *nedāmet*, a.;
پشیمانی *pechīmāni*, p. — Repentir
sincère, ندامت صادقہ *nedāmeti
sādyqa*.

REPENTIR (Se), v. pronom.,
ندامت *pechīmān ol*, t.; ندامت
نادم او *nedāmet tchekmek*, او
nādīm ol, a.-t. — Repenti, c, پشیمان
pichmān, نادِم *nādīm*.

REPERCER, v. a., بردخی دلک
bir dakhy delmek, t.; تکرار نقب ا
tekrār naqb it, a.-t.

RÉPERCUSSIF, IVE, adj., t. de méd.,
موجب العکس الى الداخل
moudjib ul-'aks ilad-dākhyt, a. — Remède
répercussif, اخلاطک داخله عکسنی
akhlāthuñ dākhyt موجب اولان دوا
'aksini moudjib olān devā.

RÉPERCUSSION, s. f., ایچرو اورمد
itecheru ourma, t.; انعکاس الى
in'ykiās ilad-dākhyt, a. —
Produire une répercussion, انعکاس ا
in'ykiās it.

RÉPERCUTER, v. a., en parlant des
humeurs, ایچرویه اوردمق - اوردمق
itecheruē ourmaq, ourdurmaq, t.;
انعکاس ا *in'ykiās it*, انعکاس ا
— Cela répercute les humeurs, بو
bou chei in'ykiāci akhlāthy moudjibtur.

— Répercuté, c, ایچرویه اورمش
itecheruē ourmich, منعکس الى
mun'akis ilad-dākhyt.

REPERDRE, v. a., بردخی غایب ا
bir dakhy ghāib it.

REPÈRE, s. m., نشان *nichān*, t.;
علامت *'alāmet*, pl. a. علامات
'alāmāt.

RÉPERTOIRE, s. m., دفتر *defter*,
فهرست *fihrist*, مجموعه *medjmou'a*.

RÉPÉTAILLER, v. a. fam., چوق
کوره سوبلمک *tchoq kerré seuile-
mek*, t.

RÉPÉTER, v. a., تکرار
تکرار سوبلمک *tekrār seuilemek*,
تکرارلق *tekrār dīmek*, سوزی
tekrārlamaq, تکریر ا
tekrír it, تکریر کلام ا
tekríri kelām it, اعادة کلام ا
i'ādē it, اعادة کلام ا
i'ādē kelānc it.

— Répéter dix fois la même chose,
بر کلامی اون کزه تکرار ا
*bir ke-
lāmi on kerré tekrār it*. — Réitérer,
dire ou faire plusieurs fois la même
chose, تکرارلق *tekrār it*,
تکریر ا *tekrír it*. —
Répéter un essai, une expérience,
تجربہ یی تکرارلق
*tedjrubēi tek-
rārlamaq*. — Répéter sa leçon,
درسی

از برك ایچون تکرار بتکرار اوقومق
*dersi ezberlemek itchoun tekrār be-
tekrār oqoumaq*. — Se répéter,
تکرارلق *tekrārlanmaq*. — Répéter

les signaux en mer, نشانک عیننی
*nichānuñ 'aīnini gueus-
termek*. — Répéter, en parlant d'une
montre, d'une pendule qui sonne les
heures, چالمق *tchālmaq*. — Répéter,
représenter, doubler à la vue, بر

قارچ کزه کسترمک
*bir qatch kerré
gucustermek*, متصایفا اظهار ا
*mute-
zāifen izhār it*. — Répéter, reproduire
قارشولقی یایمق -
qārshoulyqli iāpmaq, qomaq,

بر وجه تناسب تنظیم اولنمق *bir redjhi tenāṣub tanzīm olounmaq.* — Répéter, rapporter ce que l'on a entendu, ایشدیتکنی سویلمک *ichittigüini seuilemek*, نقل مجلس ا *naqli medjlis it.* — Répéter, redemander, استرداد ا *guiru istemek*, کرو استمک *istirdād it.* — En t. de prat., répéter des témoins, entendre leurs dépositions, شاهدلری سویلمک *châhidleri seuiletmek*, استنطاق شهود ا *istinhâqy chouhoud it.* — Répéter des écoliers, leur expliquer les leçons des professeurs, انسان درسی تکرار *âlinân dersi tekrâr ilêrek bachqadjê oqoutmaq.* — Répété, e, تکرارلنمش *tekrârlannîch*, مکرر *mukerrer.*

RÉPÉTITEUR, s. m., t. de collège, النان درسی طلبه بیه بشقه جه مکررا *âlinân dersi thalebèie bachqadjê mukerreren oqoudân.*

RÉPÉTITION, s. f., redite, سوزی تکرار *seuzy tekrârlama*, t.; تکرر *tekerrur*, تکرر کلام *tekerruri kelâm*, ا. — Éviter les répétitions, تکرر کلامدن اجتناب ا *tekerruri kelâmden idjtinâb it.* — Répétition, fig. de rhétor. où l'on emploie plusieurs fois les mêmes mots, le même tour, کلام اعاده *i'ādê kelâm.* — Répétition, réclamation en justice, کيرو استمه *guiru istemê*, استرداد *istirdād*, طلب *thaleb.* — Montre à répétition, چالار ساعت *tchâlâr sâ'at.*

REPÉRIR, v. a., بردخی یوغرمق *bir dakhy ioughourmaq*, t.; یکیدن *ieñiden takhmîr it*, a.-t.

REPEUPLÉ, e, adj., یکیدن معبور *ieñiden ma'mour*, a.-t.

REPEUPLEMENT, s. masc., اعمار یکیدن *i'mâri djedîd*, a.; شنتمه *ieñiden chenletmê*, t.

REPEUPLER, v. act., یکیدن معبورلنمش *ieñiden chenletmek*, t.; مجددا اعمار ا *mudjeddeden i'mâr it*, a.-t.; یکیدن معبور و ابادان ا *ieñiden ma'mour u abâdân it.* — Repeupler un pays, برمهکتی مجددا *bir memleketi mudjeddeden i'mâr it.* — Repeupler une forêt de gibier, بر اورمانی او ايله معبور *bir ormâni âv ilê ma'mour qylmaq.* — Se repeupler, یکیدن تکرار *ieñiden chenlenmek*, تکرار معبورلنمق *tekrâr ma'mourlanmaq*, مجددا معبور او *mudjeddeden ma'mour ol.* — Repeulé, e, شنتمه *ieñiden chenlennîch*, معبورلنمش *ieñiden ma'mourlanmîch*, مجددا معبور *mudjeddeden ma'mour.*

RÉPIT, s. m., délai, surséance, تمهیل *mihlet*, مهل *mehl*, تمهیل *temhîl*, میدان *mêidân*, a. — Donner du répit, مهلت ویرمک *mihlet vîrmek.* — Répit, relâche, استراحت *istirâhat*, تنفس *teneffus.*

REPLACER, v. a., ینه یرینه قومق *inê ierîne qomaq*, t.; محلنه *mudjeddeden mahallinê vaz' it*, a.-t. — Replacé, e, ینه یرینه *inê ierîne gonmîch*, تکرار *tekrâr mahallinê vaz' olounmîch*, موضوع محلنه *mudjeddeden mahallinê mevzou'.*

REPLANTER, v. a., یکیدن دیکیک *ieñtîlen dikmek*, t.; مجدداً غرسا *mudjeddeden ghars it*, a.-t.

REPLATRAGE, s. m., réparation légère et superficielle avec du plâtre, بدانہ آلچی *áltchi syvāci* *badūna*, t.; مرمت جزئیہ *meremmeti djuziïc*, a.

REPLÂTRER, v. a., enduire de plâtre, تکرار آلچیلوق *tekrâr áltchilamaq*, بر دخی آلچی صوامق *bir dakhy áltchi syvāmaq*, بر دخی *bir dakhy badānu ourmaq*, t. — Replâtrer, au fig. fam., chercher à couvrir mal une faute, خطانك *setri khathū it*, اوستنی صوایوب اورته سنه چالشوق *khathānuñ ustuni syvāuñ curtmēcinē tchālichmaq*.

REPLET, ÊTE, adject., شیشمان *chíchman*, ماتم *chíchqo*, t.; شیشقو *chíchqo*, t.; ملحم *mulahham*, a. — Devenir replet, كسب لحاتم *kesbi lehāmet it*.

RÉPLÉTION, s. fém., طولغونلوق *dholghounlyq*, طولولوق *dholoulyq*, t.; امتلا *imtilā*, a. — Trop grande abondance d'humeurs, خطلرك *khythleruñ dholghounlyghy*, a.-t.; امتلا الاخلاط *imtilā ul-akhlāth*, طغیان الاخلاط *thoughīān ul-akhlāth*.

REPLI, s. m., بوکلم *beukulum*, بوکندى *brukuntu ãeri*, t.; مَطْوَى *mathwa*, مطاوی *mathāvi*, سینی *sini*, pl. a. اثنا *esnū*. — Replis, au pl.; manière dont les reptiles se meuvent, چورکنمه لر *tchevreklenmēler*, مطاوی *methāvi*. — Se trainer en longs replis, comme un serpent,

یلان کبی مطاوی طویلہ ایله *ilān guibi methāvi thavilē ilē surtunmek*. — Les replis du cœur, قلبك درونی *qalbuñ derouni*, قلبك ایچ یوزی *qalbuñ itch iuzu*, قلبك بواطن و دواخلی *qalbuñ bevāthyn u devākhyli*, صہایر *zamāir*.

REPLIER, v. a., تکرار بوکمک *tekrâr beukmek*, t.; مجدداً طی *mudjeddeden thāi it*, a.-t. — Se replier, v. pron., se plier, بوکلمک *beukulmek*, چورکنمک *tchevreklenmek*. — Se replier, au fig., بر درلو *bir turlu hēietē deunmek*. — Se replier sur soi-même, se recueillir, réfléchir sur soi-même, جمع خاطر *djem'y khāthyr it*. — Se replier, t. milit., se mouvoir en arrière, کیرو چکلمک *guīru tchekilmek*, کیرویه دونمک *guīru tchekilmek*, انصرافی *insyrāf it*, منعطفی *mun'athyf ol*. — Replié, e, بوکلمش *beukulmuş*, کیرو چکلمش *guīru tchekilmüş*, دونمیش *deunmiş*, مطوی *mathwi*.

RÉPLIQUE, s. f., جواب *djevāb*, pl. a. اجوبه *edjvabē*. — Bonne réplique, جواب معقول *djevābi ma'qoul*, جواب باصواب *djevābi bāsvāb*. — Réplique, réponse à ce qui a été répondu, جوابه جواب *djevābē djevāb*, جواب رجیع *djevābi redjē*, رد کلام *reddi kelām*. — Être fort sur la réplique, حاضر جواب *hūzyr djevāb ol*.

RÉPLIQUER, v. a. et n., faire une réplique, جوابه جواب *djevābē djevāb vīrmek*, رد جواب *reddi*

djevāb it, جوابه جواب ايله مقابله ا،
djevābè djevāb ilè mouqābelè it. —
 Répliquer, répondre. Voy. ce mot.

REPLONGER, v. a., enfoncer de
 nouveau dans un liquide, بر دخی
bir dakhy dhāldurmaq,
 طالدرمق *tal dirmiq*,
 باتدرمق *bāt dirmiq*,
 یکیدن *ieñiden* باتدرمق
mudjeddeden مجدداً اغراس ا
yghmās it. — Replonger, v. n., s'en-
 foncer de nouveau dans l'eau, etc.,
 یکیدن *ieñiden* طالمق *dhālmaq*.

RÉPONDANT, s. m., caution, ga-
 rant, کفیل *kefīl*, ضامن *zāmin*, a.

RÉPONDRE, v. a. et n., faire une ré-
 ponsc, جواب ویرمک *djevāb vīr-
 mek*, جواب ا *djevāb it*, a.-t. —

Répondre à une lettre, جواب یازمق
djevāb iāzmaq, مکتوبک جوابینی
mektoubūñ djevābini iāzmaq.

— Répondre verbalement, ou par
 écrit, شفاهاً یا تخریراً جواب ویرمک
chifāhen iā tahrīren djevāb vīrmek.

— Répondre, avoir proportion, con-
 formité avec..., او یغون اولمق -
 جواب ویرمک *ouïghoun olmaq, guelmek*,

او یغون اولمق - مطابق او
*muvāfyq, mu-
 thābyq ol*, مطابق کلمک
muvāfyq guelmek, متناسب او
mutenācib ol, a.-t. — Tout répond à vos vœux, tout

هر شیء *her chēi*,
 دلسخواه و مطالبکزه موافق کلور
*méērebi dilkhāh u methālī-
 biñyè muvāfyq guelur*. — Répondre

à..., être égal à..., مساوی او
*me-
 çāvè ol*. — Aboutir, وارمق *vārmaq*,

منتهی او *tchymaq*,
 چیمقی *mun-
 tehī ol*. — Cette rue répond à la

grande place, بسو سوقاق بیوک
bou soqāq būuk

meïdānè muntehī olour. — Être con-
 tigu, متصل او, *bitichyq ol*,
 بتشقی او, *moultacyl ol*. — Répondre, en parlant

d'allées qui sont en symétrie l'une
 avec l'autre, قارشولقی کلمک
*qār-
 choulyqli guelmek*, او متقابل
*mutē-
 qābil ol*. — Répondre, agir avec réci-
 procité, قارشولغینی ا,
*qār-
 choulyghyni*

it, ا مقابله ا,
mouqābelè it. — Ne pas
 répondre à l'attente publique, خلقک

khalquñ
 مأمولنه مقابله ایتمامک
mémoulinè mouqābelè itmemek,

مأمولنه موافق حرکت ایتمامک
*mémoulinè muvāfyq hareket itme-
 mek*. — Répondre, rendre la pareille,

مقابله بالمثل ا,
mouqābelè bil-misl it.
 — Répondre, équaler, او معادل
*mou-
 ādil ol*. — Le revenu ne répond pas

à la dépense, حاصلی مصرفنه معادل
*hācyli masrafine mou'ādil ol-
 maz*. — Répondre, être caution,

کیفیل او
kefīl ol, ضامن او
zāmin
ol, — Être garant
 de quelqu'un, prendre une chose sous
 sa responsabilité, جواب ویرمک
djevāb vīrmek, او مسؤل
mes'oul ol.

— Répondre d'un prisonnier, بسر
bir
 اسپیر ایچون جواب ویرمک
ccēr itchoun djevāb vīrmek.

RÉPONSE, s. f., ce qu'on répond,
 réplique, جواب *djevāb*, pl. a. اجوبه
edjvcbè. — Réponse positive, جواب

جوابی *djevāb qath'y*. — négative,
 نفیئی متضمن جواب
*nefīi mutē-
 zammīn djevāb*. — Lettre qu'on écrit

pour répondre à une lettre reçue,
 جواب *djevāb*, جوابنامه
*djevāb-
 nāmè*, جوابینی حاوی کاغد
djevābi

hāvi kiāghyd. — Réponse, réfutation,

جراحی حاوی جواب *djerhi hävi djevab.*

REPORTER, v. a., porter la chose où elle était, کیرو کتورمک *guŕru gueturmek*, - تکرار محلنه کونورمک *tekrār mahallinē guturmek*, *gueturmek*, - اعاده *i'ādē it.* — Porter de nouveau, une autre fois, کونورمک *bir dakhy guturmek.* — Rejeter sur..., transférer, *havälē it.* — Reporter, redire ce qu'on a entendu, صحبتی - کلامی *sohbeti, kelūmi naql it*, نقل *naql kelūm it.* — Il a reporté tout ce qui avait été dit, مجلسده *soyblnan sohbetlertk mejoenyi naql ayldy medjlistē seūilenān sohbetleruñ medjmou'yni naql ciledi.* — Se reporter, v. prou., se transporter en idée, تذکرا *añmaq, t.*; اکیق *tezekkur it, a.-t.*

REPOS, s. m., privation, cessation de mouvement, سکون *sukioun*, طورغئلق *sukiounet, a.*; سکونت *dhourghounlyq.* — Se tenir en repos, حال سکونت اوزره طورمق *hāli sukiounet uzrē dhourmaq.* — Repos, cessation de travail, tranquillité, راحت *rāhatlyq*, راحت *rāhat*, استراحت *istirāhat*, دگلمه *dünlemē.* — Jour de repos, استراحت کونی *istirāhat gunu*, یوم استراحت *ievmi istirāhat.* — Prendre du repos, راحت *rāhat it*, راحتلمق *rāhatlanmaq*, استراحت *istirāhat it.* — En repos, راحتلو *rāhatlu.* — Repos, tranquillité d'esprit, یورک *iurek rāhatlyghy*, اطمینان *ithmīnāni qalb*, بال

فراغ بال *firāghy bāl.* — Douce quiétude, حضور *houzour.* — Le repos, la tranquillité publique, امن راحت عامه *emnu rāhati'āmmē.* — Repos, lieu propre à se reposer, dans un jardin, etc., محل استراحت *irānguiāh*, آرامگاه *mahalli istirāhat.* — Repos, sommeil, خواب *ouūouqou, nevni*, خواب *khavāb.* — Repos, césure dans les vers, point, période d'une phrase, محط *mahathth.*

REPOSER, v. a., poser dans une situation tranquille, قومق *qomaq, t.*; طیاندرمق *vaz' it, a.-t.*; طیاندرمق *dhaūāndurmaq*, تمکین *temkīn it, a.-t.* — Reposer son pied sur un coussin, ایاغنی بریصدیق اوزرینه *aiāghnyi bir iāstyq uzérinē dhaūāndurmaq, vaz' it.* — Reposer, calmer, دگلتدرمک *dīnletturmek*, راحتلندرمق *rāhatlandurmaq*, تسکین *teskīn it.* — On dit d'une chose, qu'elle repose les humeurs, تسکین اخلاط ایدر *teskīni akhlāth ider.* — Au fig., reposer l'esprit, le calmer, ارحه ذهن *irahai zihn it.* — l'âme, تطمین بال *tathmīni bāl it.* — Parler d'une chose à tête reposée, رسوب ذهن ایله بر *ruçoubi zihn ilē bir cheūiden bahs it.* — Reposer, être placé, v. n., طورمق *dhourmaq*, موضوع او *otourmaq, mevzou' ol.* — Reposer, être dans un état de repos, دگنلمک *dünlenmek.* — Prendre haleine, تنفس *teneffus it.* — Reposer sur son lit, دوشکنک *duchequindē istirāhat*

it. — Reposer, dormir, اويومق *ouïoumaq*, اوتتوم *tenevum it.* — Ici repose, ci-git, فلانك ياتديغي يردر *felānuñ iättiḡhy ierdur.* — Reposer, en parlant d'une liqueur qui dépose, طورديلمق *dhourou it*, طورديلمق *dhourdoulanmaq*, ديبه چوكمك *dībē tcheukmek.* — Se reposer, prendre du repos, v. pron., راحتلمق *rāhatlanmaq*, راحت *rāhat it*, استراحت *istirāhat it.* — S'asseoir, اوتورمق *otourmaq.* — Se reposer après le travail, ايشلدا كدنصكره *ishlarda kdenṣkrah.* — Se reposer sur quelqu'un, se fier à lui, اعتمادا *i'timād it*, استفاد *dha'ünmaq*, استيناد *istinād it*, اتكا *ittikiā it.*

REPOUSSANT, E, adj., ايكرندريجي *ikrendurđji*, t.; واجب الاستكره *vādjib ul-istikrah*, كويه *kerih*, a. — Manières repoussantes, اطوار كويهه *athvāri kirīha.*

REPOUSSEMENT, s. m., كيرو ديهه *gu'ru tepniç*, t.; عكس *def'*, دفع *aksi zarb*, مدافعه *mudāfe'a.*

REPOUSSER, v. a., rejeter, renvoyer, قومتق - قومتق *guiru atmaq*, قوماق, t.; رد *redd it*, a.-t.; قاقمق *qāqmaq.* — Repousser du pied, ايلي قاقمق *aīlē qāqmaq.* — Faire reculer en poussant, كرو ايتيويرمك *i'tiüermek*, كرو ايتيويرمك *guiru i'tiüermek*, كروه دفع *guirü'it def' it*, مدافعه *def' it*, دفع *def' it*, مدافعه *mudāfe'a it.* — Repousser l'ennemi, دشمنى يكيدين دفع *duchmeni ien'iden def' it.* — Repousser la force

par la force, ايله مقابله *qouvetē qouvet ilē mouqābelē it.* — L'injure par l'injure, شتمه شتم ايله *chetmē chetm ilē mouqābelē it.* — Repousser, en parlant d'une arme à feu, كروه ديهك *guirü'it tepmek.* — Repousser, v. n., croître de nouveau, en parlant des végétaux, يكيدين بتك *iēn'iden bitmek*, مجددا *iēn'iden surmek*, t.; موجددا *mudjedden nebt it.*

RÉPRÉHENSIBLE, adj. com., qui mérite répréhension, عيبلنه جق *'aīblanadjaq*, تعزير اولنه جق *ta'zīr olounadjaq*, a.-t.; واجب المواخذة *vādjib ul-mouākhezē*, a. — Qui est digne de blâme, واجب الملامت *vādjib ul-melāmet*, a.

RÉPRÉHENSION, s. f., réprimande, ازارمه *azārlama*, t.; تعزير *ta'zīr*, مواخذة *mouākhezē*, عتاب *'ytāb*, a. — Une répréhension sévère, عتاب شديد *'ytābi chedīd.* — Répréhension, blâme, قنامة *qynāma*, لوم *levm*, ملامت *melāmet.*

REPRENDRE, v. act., prendre de nouveau, كيرو الموق *gu'ru ālmaq*, ينده طوتوق - الموق *inē thoutmaq*, اخذا *ālmaq*, t.; مجددا اخذا *mudjedden akhz it*, على التكرار ضبط *'alet-tekrār zabth it*, a.-t. — Reprendre un domestique à son service, بر خدمتكارى تكرر خدمته الموق *bir khydmetkiāri tekrār khydmetinē ālmaq.* — L'oiseau a été repris, قوش ينه طوتولدى *qouch inē thoutouldou.* — Reprendre une chose du plus haut, اولندن طوتوق *evvelinden thoutmaq.*

— Reprendre, continuer une chose qu'on avait interrompue, **ینه باشلیق** *inè bāchtamaq*, **تکرار مباشرت ا** *tekrār mubācheret it.* — Reprenons le discours, **ینه باشلیه لم** *sohbeti inè bāchlāalum.* — En t. de palais, reprendre une instance, continuer un procès, **تکرار دعویه** *tekrār da'vā'ie mubācheret it.* — Reprendre le dessus, se remettre, rétablir sa santé, **داورانمق** - **داورانمق** *dhāvranmaq.* — Reprendre des forces, **دنجلمک** *dindjlenmek*, **تجدید قوت ا** *tedjidi qouvet it.* — Reprendre courage, **تکرار غیرته** *tekrār ghāretè guelmek.* — Reprendre ses esprits, **کندینه کلمک** *guendinè guelmek.* — Reprendre son haleine, respirer, **یکیدن صولوق** *ieñiden solouq almaq.* — Au fig., reprendre haleine, se reposer, **توقف** *tenessuf it.* — Reprendre, faire une reprise à une étoffe, un bas, etc., **یکیدین بشدومک** *ieñiden bitichturmek*, **مجدداً ربط ا** *mudjeddeden rabth it*, **اورمک** *eurmek.* — Reprendre, blâmer, censurer, **آزارمق** *azārlamaq*, **قنāmق** *qynāmaq*, **مواخذه ا** *mouākhažè it*, **تعزیرا** *ta'zir it*, **طعن ا** *tha'n it*, **تعییب ا** *ta'ib it.* — Reprendre, trouver à redire à un ouvrage, critiquer, **خلافنه سوز بولمق** *khylāfinè seuz boulmaq*, **اعتراض ا** *i'tirāz it.* — Trouver à reprendre à tout, **هر شیءک خلافنه سوز بولمق** *her cheüñ khylāfinè seuz boulmaq.* — Reprendre, v. n., en parlant des végétaux, pousser de nouvelles raci-

nes, **یکیدن طومق** *ieñiden thoutmaq*, **یکیدین کولکنمک** *ieñiden keuklenmek.* — Reprendre, se reproduire, se renouveler, **تازهنمک** *tāzelenmek*, **تجدد ا** *tedjeddud it.* — Le froid a repris, **هوانک برودتی** *havānuñ bureleti tedjeddud-ēiledi.* — Se reprendre, v. pron., se reformer, se rejoindre, en parlant des chairs, des blessures, **اوکلوب بتشمک** *oñoulmaq*, **اوکلوب** *oñouloup bitichmek*, **التیام ا** *iltām it.* — Se reprendre, se corriger soi-même après avoir mal dit, **یاکشی** *iaakshi*, **طوغریلمق** *iañlichī dhoghroulamaq*, **خطاسنی تصحیح ا** *khathācini tashih it.* — Repris, e, **ینه آلمش** *inè ālinmich*, **مجدداً مأخوذ** *mudjeddeden meēkhouz.* — Repris de justice, **قبل شرعدن مواخذه وعتاب** *qabilī cher'den mouākhažè vu 'ytāb olounmich.*

REPRÉSAILLE, s. f., mauvais traitement fait à l'ennemi pour s'indemniser du mal qu'il a causé, **کمالک** *kenliguè kemlik ilè qārchoulama*, **اساتنه اسانت** *açācètè eçācèt ilè mouqābelè it.* — Vengeance exercée sur l'ennemi qui a violé les droits de la guerre, et action d'user de réciprocité pour le bien comme pour le mal, **مقابله بالمثل** *mouqābelè bil-misl.* — User de représailles, **مقابله بالمثل ا** *mouqābelè bil-misl it.*

REPRÉSENTANT, s. m., celui qui en représente un autre, qui en tient la place, **وکیل** *vekil*, pl. a. **وکلا** *rukelā.* — Les représentants d'une nation ou

d'un pays, ملت یا مہلکت وکیلری *millet iā memleket vekilleri*. — Représentant, celui ou ceux qui sont appelés à une succession du chef d'une personne décédée, خلق الوارث *khalef ul-vāris*.

REPRÉSENTATIF, IVE, adj., qui représente, متضمن الصفت الوکالته *mutezammin es-syfet ul-vekiālet*, وكيلی *veklīi*, نايبی *nāibi*, a. — Les ambassadeurs ont le caractère représentatif, ایامچیلرده وکالت نفس *ayamçilerde vekālet nefsī* سلطان وارد *iltchīlerde vekīāletī nefsī* soughān vārdur. — Gouvernement représentatif, ملت وکالتنه *millet vekīāletinē mebnī olān hukūmet*. — Représentatif, en terme de théologie, مفسر *gucusterīdji*, کوسترجی *muḥḥesir*.

REPRÉSENTATION, s. f., exhibition, exposition devant les yeux, کوسترمه *gucustermē*, t.; انہما عرض *anz, inhā*, تقدیمات *taqtīmāt*, pl. a. تقدیمات *taqdīmāt*; ابراز *ibrāz*. — Représentation, image, peinture d'une chose qui en rappelle l'idée, صورت *souret*, pl. a. صور *syver*; هیکل *heikel*. — Remontrance faite avec égard, اخطار *ykhhār*, pl. a. اخطارات *ykhhārāt*; معروضات *ma'rouzāt*. — Faire des représentations, تبلیغ اخطارات *teblyghy ykhhārāt* it. — Ajouter foi entière aux représentations d'une personne, بر کمسنه نک معروضات *bir kimesnēnk ma'rouzāt* u ifādātinē i'timādi tāmm it. — Personne qui a de la représentation, de la mine, کوسترشلو *gucus-*

terichlu, وجاہتلو *vedjähellu*, صاحب جہارت ووجاہت *sāhyb djehāret u vedjāhet*. — Représentation, belle apparence, extérieur avantageux d'une personne, حسن صورت *husni souret*, وجاہت *vedjāhet*. — Pompe, luxe jugé nécessaire, کوسترش *gucusterich*, عنوان دارات *dārāt*, 'unwān, حشمت *hachmet*. — Représentation, imitation, تقلید *taqlīd*. — théâtrale, تقلید اویونی *taqlīd oīouni*, قومدیا *qomedīā*. — Droit de succéder, نیابت *nāābet*.

REPRÉSENTER, v. a., présenter de nouveau, - بردخی اوکه چیقارمق *bir dakhy euñē tchyyqārmaq*, گوسترمک *gucustermek*, یکیدن کوسترمک *ieñīden gucustermek*. — Exposer devant les yeux, کوسترمک *gucustermek*, کوزی اوکنه قومق *gucuzu cuñunē qomac*, ابرازا *araz it*, عرض *ibrāz it*. — En t. de justice, représenter, produire, faire comparaître de nouveau, یکیدن احضارا *ieñīden yhzār it*. — Se représenter, comparaître en personne en justice, حضور *houzouri* شرعک اثبات وجود *cher'ydē isbāti vudjoud it*. — Représenter, rappeler le souvenir, l'image, خاطره کتورمک *añdurmaq*, اکرمرق *khāthyrē gucturmek*, تذکیر *tezkīr* it. — Se représenter, se rappeler, اقمق *añmaq*, خاطره *khāthyrē*, خاطره *khāthyrē khouthour* it. — Représenter, exprimer par le récit, par le discours, مقاله نقل و بیان *meqālēdē naql u beīān it*. — Imiter par l'action et par la parole, تقلید *taqlīd*

taqlūd it. — Représenter, tenir la place de quelqu'un, بر کمسندنک بیرنک *bir kimesnēnuū tērindē ol, vekīli ol.* — Être chargé de la procuration de quelqu'un, وکیلک *vekilik it,* بر کمسندیه وکالت *bir kimesnēcē vekīālet it,* بر کمسندنک *bir kimesnēnuū vekīāletnāmēcini hāmīl ol.* — Représenter, remontrer, کوسترمک *gueustermek,* بیان افاده *ifādē it,* انها و اعلام *anz it,* عرض *arz it,* اقلام *taqrīr inhā vu y' lām it,* تقریر کلام *taqrīr kelām it.*

RÉPRESSIF, IVE, *adject.*, منع مانعی *men' idīdji, a.-t.;* مانعی *māni',* زاجر *zādjr,* منعی *men'yi,* *a.* — Lois répressives, احکام زاجره *ahkiāmi zādjrē.*

RÉPRESSION, *s. f.*, زجر *men',* زجر *zedjr, a.*

RÉPRIMABLE, *adj. com.*, منعی *men'y lāzem,* منع اولنه حق *men' olounadjaq, a.-t.;* واجب المنع *vādjr ul-men',* واجب الزجر *vādjr ul-men' uz-zedjr, a.* — Un abus réprimable, واجب المنع بر فساد *vādjr ul-men' bir seḡād.*

RÉPRIMANDE, *s. f.*, آزارمه *āzārlama, t.;* تعزیرات *ta'zīr, pl. a.* تعزیرات *ta'zīrāt;* مؤاخذه *mouākhezē, pl.* مؤاخذات *mouākhezāt;* کتاب *'ytāb.* — Forte réprimande, تعزیر شدید *ta'zīri chedīd.*

RÉPRIMANDER, *v. a.*, آزارلق *āzārlamaq, t.;* تعزیرا *ta'zīr it,* باشه *melāmet it, a.-t.;* قاقیق *bāchē qāqmaq, قاقیق*

maq. آزارلق *tebykh it,* آزارلشمش *'ytāb it.* — Réprimandé, e, آزارلشمش *āzārlanmich,* معاتب *mou'āteb.*

RÉPRIMER, *v. a.*, arrêter les progrès ou l'effet du mal, منع *men' it,* کیرو طوردرمق *zedjr it, a.-t.;* کیرو طوردرمق *guīru dhourdourmaq, t.* — Réprimer, contenir, ضبط *zabth it.* — Réprimé, e, منع اولنشمش *men' olounmich,* کیرو طوردرلشمش *memnou' guīru dhourdouroulmich,* ضبط *zabth olounmich,* مصبوط *mazbouth.*

REPRISE, *s. f.*, action de reprendre, مکرراً اخذ *īnē ālma, t.;* مکرراً اخذ جدید *mukerreren akhz, djedīd, a.* — La reprise d'une ville, بر شهرک — بر شهرک *bir' chehrūn,* قلعهنک تکرار ضبطی — تسخیری *bir' chehrūn, bir qal'anun tekrār zabthy, teskhyri.* — Reprise, continuation après l'interruption, یکیدن *īkīden,* یکیدن باشله *īkīden bāchleme,* یکیدن باشله *īkīden bāchlama.* — La reprise des travaux, ایشلرک یکیدن باشلمه سی *īchlerūn īkīden bāchlamacī.* — Reprise, fois, دفعة *def'at, pl. a.* دفعات *def'āt.* — A plusieurs reprises, بر قاچ کتره *def'ātīlē,* بر قاچ کتره *bir qāch kerrē,* بالدفعات *bid-def'āt.* — Ce livre a été imprimé à plusieurs reprises, بر کتاب بر قاچ *bou kitāb bir qāch def'ada thab' olounmuchtur.* — La reprise d'un procès, دعوانک *da'vānuū i'ādēcī.*

RÉPROBATION, *s. f.*, action de réprover, و *redd.* — Malédiction,

لَعْنَة *la'net*, a. — Réprobation ne se dit guère qu'en t. de théologie, de ceux qui ont été réprouvés de Dieu, *بوار* *bevāri mouqadderi min el-ezel*.

REPROCHABLE, adj. com., qui mérite reproche, *قنانه جق* *qynānadjaq*, *آزار لانه جق* *āzārlanadjaq*, t.; *لوم مستحق* *moustahyqqy lev*, a. — Ce n'est point là une faute reprochable, *مستحق لوم اوله جق* *moustahyqqy lev* *oladjaq khathālardan deıldur*.

REPROCHE, s. m., *يوزه* *āzār*, *يوزه اورمه* *iüzē ourma*, t.; *طعن* *tha'n*, *ملامت* *melūmet*, *تعيب* *ta'uib*, pl. a. *تعيبات* *ta'uibāt*; *تعير* *ta'ūr*, a.; *سرزنش* *serzenich*, p. — Être l'objet de reproches, en recevoir, *مظهر طعن و تعيب او* *mazheri tha'n u ta'uib ol*. — Reproche, motif de récusation, *هجنة عيب* *'aib*, *هجنة* *hudjnet*. — Sans reproche, adv., sans prétendre faire de reproches, *يوزينه* *iūzēne ourmaq olmaçoun*, *يوزينه اورمق ايچون دكل* *iūzēne ourmaq itchoun deıl*. — Sans reproche, à qui l'on ne peut rien reprocher, sans défaut, *عيبسز* *'aibsyz*, *لککەسز* *lekkēcysz*, *قصورسز* *qouçoursyz*. — En manière de reproche, *توبیخا* *tevbikhen*.

REPROCHER, v. a., faire des reproches, *يوزينه آزارلماق* *āzārlamaq*, *باشه قاقمق* *bächa qāqmaq*, t.; *لوم او* *levm it*, *توبیخا* *tevbikhen*, *ملامت او* *melāmet it*, *سرزنش او* *serzenich it*, p.-t. — Faire honte,

عارلندرمق *'aıblamaq*, *عارلندرمق* *'arlandurmaq*, *تعير او* *ta'ūr it*, *تعيب او* *ta'uib it*. — Reprocher à une personne les fautes qu'elle a commises, *برکمسندی ارتکاب ایلدیکی* *bir kimesnēi irtikiāb eiledıgui qabāhatlar itchoun 'aıblamaq*. — L'ingratitude, *کفران نعمتیچون طعن و تعیر او* *kufırāni nımet itchoun tha'n u ta'ūr it*. — Reprocher un bienfait, *ایوکی* *eüligui iüzē ourmaq*, *ایمتان او* *ımtınān it*. — Il lui reproche ses bienfaits, *ایتدیکی لطف و احسن ایچون اکا امتنان ایدر* *ittighi louthf u yhsān itchoun anā ımtınān ider*. — Reprocher des témoins, les récuser, terme de prat., *شاهدلره عیب بولمق* *chāhidlere 'aib boulmaq*, *هجنة بولمق* *hudjnet boulmaq*, *شاهدلری رد او* *chāhidleri redd it, zarh it*. — Se reprocher, se repentir d'avoir fait telle ou telle chose, *کندی کندینه* *guendu guendine serzenich it*, *او* *peçımān ol*, *تأسف او* *téessuf it*. — Que je me reproche de n'avoir pas fait cette chose! *بوايشی ايشلمدیکه تقدر* *bou ichi ichlemedıguımē neqadur peçımānum*.

REPROCHEUR, SE, s., *آزارلیجی* *āzārlıdji*, t.; *ملامت ایددیجی* *melāmet idıdji*, a.-t.

REPRODUCTIBILITÉ, s. fém., t. de phys., *یکیدن حصوله کلمکه قابلیت* *ıenıden houçoulē guelmegüic qābilıet*, t.-a.; *قابلیة الحصول مجددا* *qābilıet ul-houçoul mudjeddeden*, a.

REPRODUCTIBLE, adj. com., يکيدن *ieñiden häcyl ola bîlur*, t.-a.; ممکن الحصول مجدداً *mumkin ul-houçoul mudjeddeden*, a.

REPRODUCTION, s. f., action par laquelle une chose est produite de nouveau, يکيدن حصوله کله *ieñiden houçoulê guelmê*, t.-a.; حصول جديد *houçouli djedîd*. — Renouvellement des plantes, تجدد نبوت *tedjeddudi nubout*. — Reproduction, action d'engendrer, توليد *tevlîd*. — La reproduction des êtres, توليد کائنات *tevlîdi kiânât*.

REPRODUIRE, v. a., produire de nouveau, يکيدن وجوده - حصوله *ieñiden vuljoudê, houçoulê gueturmek*. — Repousser, croître de nouveau, en parlant des végétaux, يکيدن بنمک - سورمک *ieñiden nebît, sormek*, يکي فليس چيقارمق *ieñiden nebt it, tchyqârmaq*. — Reproduire, en t. de jurisp., exposer de nouveau à la vue, à la connaissance, بردخی *bir dakhy guestermek*, بردخی ميدانه چيقارمق *bir dakhy meidânê tchyqârmaq*, على التکرار مجدداً *alel-tekrâr 'ar: it*, عرض ابراز *mucljeddeden ibraz it*. — Se reproduire, v. pron., يکيدن ظهورا *ieñiden zouhour it*, تکرار ميدانه چيقاق *tekrâr meidânê tchyqmaq*, بردخی ظهورا *bir dakhy zouhour it*.

REPROMETTRE, v. a., يکيدن وعدا *ieñiden va'd it*, t.-a.; بردخی سوزو بومک *bir dakhy souzvermek*, t.

RÉPROUVÉ, e, adj. et s., damné,

اهل جهنم *djehennemlu*, a.-t.; لعون لعون *ehli djehennem*, من الازل مظهر بوار اولان *min el-ezel mazheri buvâr olân*.

REPROUVER, v. act., مجدداً *ieñiden* على اثبات *mucljeddeden isbât it*, التکرار اثبات *'alet-tekrâr isbât it*, a.-t.

RÉPROUVER, v. a., rejeter, condamner, قبول ايتمامک *qaboul itmek*, قبول ايتميوب اتيق *qaboul itmeiup âtmaq*, رد *redd it*, a.-t. — Réprouvé, rejeté, قبول *qaboul olounmâmich*, اولنمامش *na maqboul*, نا مقبول *merdoud*, a.; نا مقبول *na maqboul*, p.-a.

REPS, s. m., sorte d'étoffe, بر نوع قماش *bir nev'y qoumâch*, t.

REPTILE, s. m. et adj., animal qui rampe, سورتنن حيوان *surtunen haivân*, قارن اوزرينه سورتنوب *qârni uzerinê surtunup iuruïen*, t. — Animal reptile, حيوان خزنده *haivâni khazindê*, a.-p. —

Insecte reptile, بر بوجک *hevâmmden bir beudjek*, a.-t. — Les animaux qui ont les pieds tellement courts, qu'ils semblent se traîner sur le ventre, بوجک *beudjek*, حشرة *hacheret*, pl. a. حشرات *hacherât*.

REPU, e, adj., en parlant des hommes, قارنى طولو *qârni dholou*, طوق *thoq*, t.; شعبان *chab'ân*, a.

RÉPUBLICAIN, e, adj., qui appartient à la république, جهورتى *djumhourî*, a. — Gouvernement républicain, حکومت جمهوريه *hukioumet djumhourîe*. — s. m., partisan du gouvernement républicain, جهورتى

djumhourü, pl. a. جمهوریون *djum-hourioun*. — C'est un vrai républicain, جمهوری محضدر *djumhourü mahzdur*.

RÉPUBLIQUE, s. fém., État gouverné par plusieurs, جمهوری *djumhour*, pl. a. جمهوریون *djemāhīr*. — La république de Venise, جمهوری ونديک *venedk djumhuri*. — La république des lettres, les gens de lettres en général, جمهوری علماء *djumhuri'eulemā*.

RÉPUDIATION, s. fém., قاری پی طلاق *qārü bochātma*, t.; طلاق *thalāq*, a.

RÉPUDIÉ, v. act., renvoyer sa femme avec les formes légales, تطليق *bochāmaq*, t.; تطليق *tathlyq it*, عورتنه ويرمک *'avretinē thalāq vīrmek*, a.-t. — Répudier, rejeter, رد *redd it*. — Répudier une succession, y renoncer, میراثدن واز کچمک *mīrāsten vāz guetchmek*.

RÉPUGNANCE, s. f., کولکسزلیک *gueuñulsyzlik*, اکرنمه *igrenmē*, t.; ابائت *kerāhet*, نفرت *nefret*, ابا *ibā'et*, a. — Avec répugnance, کولکسزلیگیله *gueuñulsyzligiülē*, کراهه *kerāheten*.

RÉPUGNANT, e, adj., contraire, مخالف *moukhālif*, ضد *zydd*, منافی *munāfi*, a.

RÉPUGNER, v. n., être plus ou moins opposé, contraire, مخالف *moukhālif ol*, منافی *munāfi ol*, ضد *zydd ol*, a.-t. — Cela répugne, il y a là quelque chose qui répugne, بونده تناقض واردر *bounda tenāqyz vārdur*. — Répugner, avoir de la ré-

pugnance, اکرنمهک *igrenmek*, تنقرا *nefret it*, ابا *ibā it*, تنقرا *teneffur it*, حظ ایتما مک *hazz itmemeğ*.

REPULLULER, v. n., یکیدن *ieñiden tchoghālmaq*, چوغالماق *ieñiden tchoghālmaq*, چوقلق ایله طوغهق *tchoqlouq ilē dhoghmaq*, t.; مجددًا ریعبان *mudjeddeden rī'ān it*, a.-t.

RÉPULSIF, IVE, adj., دفع ایدیحی *def' idīdji*, a.-t.; کورو دپیحی *guiru tepīdji*, t.; رادع *dāfi*, رادع *rādi*, a.

RÉPULSION, s. f., دفع *def'*, ردع *red'*, a.; کورو دپره نش *guiru teprē-nich*, کورو دپره *guiru tepmē*. — L'attraction et la répulsion, حال جذب وردع *hāli djezb u red'*.

RÉPUTATION, s. f., renom, estime, شهرت *ād*, t.; نام *nām*, p.; شهرت *cheuhret*, a. — Bonne réputation, شهرت ناملق *nīk nāmlyq*, شهرت *cheuhreti djemīlē*. — Grande — ذکر جیل, — Belle *syt*. — douteuse, équivoque, *zikri djemīl*. — Mauvaise, مشکوکه *cheuhreti maznounē, mechkioukē*. — Méchante — بد نامی *bed nāmi*, شهرت قبیحه *cheuhreti qabīha*. — Réputation, employé sans épithète, est toujours pris en bonne part, ايو *eiū ād*, حسن صیت *husni syt*. — Acquérir de la réputation, کسب *kesbi nīknām it*. — Réputation, honneur, عرض *'yrz*. — Soigner sa réputation, عرضنی کوزتمک *'yrzyni gueuzetmek, saqlamaq*. — Porter atteinte à la réputation,

حرضنه نقصان کتورمک *yrzyne noqsân gueturmek*. — Être en réputation, اشتهارده او *ichtihârdê ol*.

RÉPUTER, v. a., صایمق *sâймаq*, ثوتیق *thoutmaq*, یرینه قومق *iêrtnc qomaq*, t. — Être réputé, عسده *add olounmaq, ol*, اولنمق — او

ارباب خیر, صایلمق *sâïlmaq*. — Être réputé pour homme de bien, ارباب خیر اعدادندن معدود او *erbâbi khâir a'dâdinden ma'doud ol*.

REQUÉRABLE, adj. com., استنه *istenê bîlur*, استنور *isteneur*, t.; واجب الطلب *nâdjib uth-thaleb*, mathloub.

REQUÉRANT, e, subst., استیجی *isteîdji*, t.; طالب *thâlib*, طالب *thallâb*, a.

REQUÉRIR, v. a., prier de quelque chose, رجاا *îalvârmaq*, t.; رجاا *ridjâ it*, التماس *iltimâs it*. — Requérir, en t. de palais, طلب *thaleb it*, شرعا طلب *cher' en thaleb it*, استدعا *istid'â it*, a.-t. — Requérir, devenir nécessaire, اقتضا — بوکا عجله اقتضا *igtizâ, idjâb it*. — Cela requiert célérité, اقتضا *bouñâ 'adjelê igtizâ ider*. — Requis, b, استنمیش *istenmich*, mathloub. — Atteindre l'âge requis, سن مطلوبه بالغ او *sinni mathloubê bâlygh ol*.

REQUÊTE, s. f., demande par écrit, en justice, etc., عرضحال *'arzouhâl*, a. — Présenter requête, عرضحال *'arzouhâl taqdîm it*. — Requête, demande verbale, prière, رجا *ridjâ*, نیاز *nîâz*, التماس *iltimâs*, استدعا *istid'â*.

REQUIN, s. m., کویک بالعی *keupek bâlyghy*, t.; کلب بحری *kelbi bahri*, a.

REQUINQUÉE, s. f., بزمنش قوجه *bezenmich qodjâ qâri*, t.

REQUINQUER (Se), v. pron., بزنیك *bezenmek*, زینتلمک *zinctlenmek*, t.

RÉQUIPER, v. a., یکیدن دوناتمق *iênûden donâtmaq*, t.; تکرار تجهیزا *tekrâr tedjhîz it*, a.-t.

REQUIS, e, adj., استنمیش *istenmich*, t.; مطلوب *mathloub*, a. — On dit d'une chose, qu'elle sera de requise, qu'on en aura besoin, استندجک *istenêdjek*, ارانه جق *ârânadjaq*, mathloub اوله جق *mathloub oladjaq*.

RÉQUISITION, s. f., action de requérir, طلب *isteîch*, t.; طلب *thaleb*. — A la réquisition d'un tel, فلان کهنه نیک طلبیله *felân kimesnênû thalebîlê*. — Demande faite par autorité publique, qui met une chose à sa disposition, qui met une chose à sa disposition, جانب *djânibi mîrîden olân muthâlebê*, مطالبه *muthâlebê mîrîtê*, pl. a. مطالبات *muthâlebê mîrîtê*. — Réquisition militaire en vivres, ou transport exigé à titre de corvée, سورات *sursât*.

RESALUER, v. a., رد سلام *reddi selâm it*. — Saluer plusieurs fois, بر قاچ کره سلام و برمک *bir qâch kerrê selâm vîrmek*. — Se resaluer, تکرار *tekrâr selâmlachmaq*.

RESCELLER, v. a., تکرار مهرک *tekrâr muhurlemek*.

RESCINDANT, e, adj., t. de jurisp., ابطال سند طلبی *ibthâli sened tha-*

lebi, دعواى ابطال *da'vāi ibthāl*.

RESCINDER, v. a., ابطال *ibthāl* it, نسخ *neskh* it, a.-t.

RESCISION, s. f., ابطال *ibthāl*, نسخ *neskh*, a.—Lettre de rescision, نسخ و ابطالى حاوى فرمان *neskh u ibthālī hāvi fermān*.

RESCRIPTION, s. f., حواله کاغدى *havālē kiūghydi*, a.-t.

RESKIT, s. m., réponse écrite d'un souverain, خط شريف *khaththi cherif*, خط همايون *khaththi humāioun*, a.-t.; خط *khathth*. — Bulle, monitoire du pape, ريسم پاپاسى *rism papāsi* طرفندن و بريلان فتوا *rīn pāpāci tharafindan vīrīlān fetvā*.

RÉSEAU, s. m., petit rets, کوچک *kutchuk agh*, شبیکه *chebīkē*, a.—Ouvrage de fil, de soie, etc., fait par petites mailles, اورکوی *eurku*. — Coiffe de réseau, اورکوی باش *eurkulu bāch eurtuçu*. — Réseau, en t. d'anat., entrelacement de vaisseaux sanguins, شبکه الشرايين *chebeket uch-cherāiūn*, شبکه العروق *chebeket ul-'ourouq*.

RESÉDA, s. m., فاعية *faghv*, فغو *fūghūiet*, a.

RESELLER, v. a., تکرار ايرلک *tekrār ēierlemek*, t.

RESSEMELE, v. a., - پاپوچلره *pāpoudjlerē*, tchyzmēlerē iēni thabān *dēkmek*.

RESEMER, v. a., بردخى اکمک *bir dakhy ekmek*, t.

RÉSERVATION, s. f., action par laquelle on réserve, قيد *qaīd*, pl. a. قيود *qouīoud*; شرط *charth*, pl. شروط *chourouth*. — En t. de jurisp., stipu-

lation de certains droits en certains cas présumables, قيد احترازى *qaīdi yhtirāzū*, قيود احترازيه *qouīoudi yhtirāzūiē*.

RÉSERVE, s. f., action de réserver, احتراز *yhtirāz*. — Troupes de réserve, corps de réserve, احتياط عسكرى *yhtūāth'askeri*, موقفا الوقت الحاجة *mevqoufen li-vaqtil-hādjet tertib olounmich'asker*.

— Réserve, en t. de marine, vaisseaux destinés à secourir ceux qui en ont besoin, احتياطاً و راده توقيفى *yhtūāthen verādē tevqyf olounān sefāin*. — A la réserve, à l'exception, غيرى *ghāiri*, ماعدا *mā'dā*. — A la réserve de cela, ماعدا *bou cheīden mā'dā*.

— Sans réserve, sans exception, بلا برشى و براقيه رق *bilā istisnā*, استشنا *bir cheī brāqmaīaraq*. — En réserve, à part, à quartier, محفوظ اولدوق *mahfouz olaraq*, محفوظاً *mahfouzen*.

— Mettre en réserve, محال *mahalli mahfouzde vāz'it*. — Réserve, discrétion, retenue, صاقنمه *sāqynma*, احتراز *yhtirāz*, احتياط *yhtūāth*. — Parler avec beaucoup de réserve, كمال احتراز *kemāli yhtirāz uzrē tekellun it*. — User de discrétion, احتراز *yhtirāz it*.

RÉSERVÉ, e, adj., retenu, circon-

spect, محتراز *mouhteryz*, احتراز اولان *yhtirāz uzrē olān*. — Modeste, ادبلى و اصلو *edebly*.

RÉSERVER, v. a., garder, صقلوق *saqlamaq*, t.; حفظ *hyfz it*, a.-t. — Garder pour un autre temps, بشقه

وقت ایچون صقلىق *bachqa vaqyt*
itchoun saqlamaq. — Réserver pour
 les cas de besoin, وقت حاجت
 وقت حاجت *vaqti hādjet itchoun*
hyfz it. — Réserver, ou se réserver,
 v. pron., retenir quelque chose d'un
 total, توقيف الیقومق *aliqomaq*,
tevqyf it. — Se réserver à faire...,
 remettre à faire... en temps conve-
 nable, différer, بر ایشی وقت آخره
 بر ایشی وقت آخره *bir ichi vaqti*
ākharē qomaq, ta'lyq it. — Je me ré-
 serve pour faire cela une autre occa-
 sion, بوشیک ایتهمسنى بشقه بر
 بوشیک ایتهمسنى بشقه بر *bou*
cheiūn itmēcini bachqa bir foursatuū
zouhourinē qadar aliqodum. — Ré-
 servé, c, صقلنمش *saqlanmich*,
 محفوظ *mahfouz*, الیقونمش
 الیقونمش *aliqon-*
mich, موقوف *mevqouf*.

RÉSERVOIR, s. m., d'eau, حوض
havouz, pl. a. حياض *haiāz*;
 صو خزیندى *sou mahalli*,
 صو خزیندى *sou mahalli*,
sōu khazīnēci, t. — Le réservoir de la
 bile, la vésicule du fiel, ارد کيسه سی
 ارد کيسه سی *eul kicēci*.

RÉSIDENT, e, adj., اوتوران
 اوتوران *otou-*
rān, t.; ساکن *sā-*
kin, a.

RÉSIDENCE, s. f., demeure ordi-
 naire, اوتوریلان یر *otourilān ier*, t.;
 مقر محل اقامت *mahalli iqāmet*,
 مقر محل اقامت *maqarri iqāmet*. — Il fait sa
 résidence à Marseille, محل اقامتی
 محل اقامتی *mahalli iqāmeti*
mārsiliā chehrīdur. — Lieu de rési-
 dence d'un prince, etc., بر حکمدارک
 بر حکمدارک *bir hukumdārūn otour-*
dīghy ier, مقر حکومت *maqarri*

hukioumet. — La ville de Bucharest
 est la résidence du prince de Valachie,
 افلاق و بوده سنک مقر حکومتی
 افلاق و بوده سنک مقر حکومتی
iflāq voivodaciuū
maqarri hukioumeti toukrech chehrī-
dur. — Résidence, séjour actuel et
 continuuel d'un officier dans le lieu de
 de sa charge, اقامت اوتورمه
 اقامت اوتورمه *otourma*,
 اقامت *iqāmet*, قرار و اقامت
 قرار و اقامت *qarār u iqā-*
met. — Résidence, en t. de diplom.,
 emploi d'un résident auprès d'un
 prince, رتبه ثالثه ایچیلکی خدمتی
 رتبه ثالثه ایچیلکی خدمتی
rutbē sālecē ilthiligiū khydmeti. —
 Résidence, en t. de chimie, dépôt au
 fond d'un vase, پوصه *pouça*,
 دردی *durdi*, vulg. ثافل *sāfil*.

RÉSIDENT, s. m., agent diplomati-
 que envoyé pour résider auprès d'un
 gouvernement étranger, رتبه ثالثه
 رتبه ثالثه *rutbē selecē ilthīci*.

RÉSIDER, v. n., اوتورمق
 اوتورمق *otour-*
maq, t.; ساکن او *sākin ol*,
 ساکن او *maqym ol*, اقامت ا
 اقامت ا *iqāmet it*,
 تمکن *temekku it*, a.-t. — Il réside
 habituellement à Constantinople,
 عادتا استانبولک اقامت ایدر
 عادتا استانبولک اقامت ایدر
ādetā istāmbōlda iqāmet ider. — On dit, au
 fig., toute l'autorité réside dans la
 personne d'un tel, امر حکومت جمله
 امر حکومت جمله *emri hukiou-*
met djumleten selānuū iedi teçarru-
fundēdur. — La question réside en ceci,
 فص الامر بوندن عبارتدر
 فص الامر بوندن عبارتدر
fess ul-emr
boundan 'ybarētdur.

RÉSIDU, s. m., t. de commerce, le
 restant, باقى قالان *bāqy qālān*,
 باقى باقى *bāqy qālmich*, t.;
 باقى *bāqy*, صح الباقي *sahh ul-bāqy*, a.
 — Il s'est trouvé un faible résidu.

جزیبی بومقدار باقی قالمشدر *djuz'ii bir myqtār bāqy qālmichdur.* — Ré-
sidu, en t. de chimie, دردی *dorti.*

RÉSIGNANT, s. m., فراغت ایدن *ferāghat iden, a.-t.*; فارغ *fārygh, a.*

RÉSIGNATAIRE, s. m., اوزرینه *uzerīnē ferāghat olounān,* له مفروغ *mefrough lekou, a.*

RÉSIGNATION; s. f., soumission à son sort, رضا *rizā, teslīmīyet* *teslīmīyet, a.* — Subir, supporter avec résignation, رضا و تسلیمیت ایله قبول ا *rizā vu teslīmīyet ilē qaboul it.* — Résignation, soumission à la volonté de Dieu, تسلیمیت توکل *tevekkul, teslīmīyet* الى ارادة الله *teslīmīyet ila arādet ullah.* — Patience, صبر *sabr, tehamul.* — Résignation, action de résigner, abandon, فراغت *ferāghat, terk* قصر ید *qasri ted.* — Démission, استعفا *isti'fā.*

RÉSIGNER, v. a., se démettre d'un office, etc., en faveur de quelqu'un, منصبی بر کمسنده فراغت ا *mansybi bir kimesnēde ferāghat it.* — Résigner son âme à Dieu, باری *bārī, teslīmi nefs it.* — Se résigner, v. pron., se soumettre, رضا و بر مک *rizā virmek,* اظهار تسلیمیت ا *izhāri teslīmīyet it,* توکل ا *tevekkul it,* الله تسلیم او *teslīm ol.* — Je me résigne, تسليم واردر *teslīmum vārdur.* — Se résigner à la volonté de Dieu, رضا الله تسليم اولتمق *rizāi ullah teslīm olounmaq,* الله تعالى نك *allah te'ālanūn irādetinē ifāi lāze-*

mēi tevekkul u muthāve'at it. — Résigné, e, فراغت اولمش *ferāghat olounmich,* متوکل *mutevekkil,* متوکل *متوکل mutevekkil 'alallah.*

RÉSILIATION, s. f., بوزله *bozoulma, t.*; ابطال *ibthāl, tebthyl,* انفساخ *infisākh.* — Résiliation d'un acte, بر سندک انفساخی *bir sendūn infisākhy.* — d'un marché, بازار لغت بوزله سی *bāzārlyghūn bozoulmaci.* — d'une vente, بیع اقاله *iqālē be'.*

RÉSILIER, v. a., casser, annuler, بوزماق *bozmaq, t.*; فسخ *feskh it,* ابطال *ibthāl it,* الغا *ilghā it,* اقاله *iqālē it, a.-t.* — Résilier une vente, بیع اقاله *iqālē be' it.* — Résilié, e, بوزلمش *bozoulmuch,* ابطال اولمش *ibthāl olounmuch,* ملغا *mulghā, munfacykh,* منفسخ *منفسخ munfacykh,* ملغا *ملغا mulghā.*

RÉSINE, s. f., چام ساقزی *tehām sāqzy, retchina, t.*; علك *'ylk, pl. a. اولوک 'oulouk.*

RÉSINEUX, SE, adj., رچنه لو *retchinalu, sāqzlu, t.*; ذو *zou 'ylk, a.*

RÉSIPISCENCE, s. f., توبه *tevbē, teubē, a.*; توبه کاری *teubē kiāri, a.-p.* — Venir à résipiscence, توبه ا *teubē it.*

RÉSISTANCE, s. f., qualité par laquelle un corps résiste au choc, au frottement, مقاومة *mouqāvet, a.*; طیانقلاب *dhāiānyqlyq.* — Résistance, au figuré, défense contre l'attaque, قارشو طورمه *qārshou dhourma, mudāfa'at,* مقاومة *mouqāvet.* — Une forte, vigoureuse résistance, مقاومت شدید *mouqāveti*

cheddè. — Faire beaucoup, ou peu de résistance, کلي يا جزئي مقاومت *kullî yâ djuz'î mouqâvemê it.* — Résistance, opposition aux desseins, aux volontés, مخالفة *moukhâlefet*, مقابله *mouqâbelè*. — Trouver, rencontrer beaucoup de résistance, خیلی مخالفته *khâilî moukhâlefetè dou-tchâr ol.* — Obéir sans résistance, بلا *bilâ moukhâlefetîn ithâ'ut it.*

RÉSISTER, v. u., se défendre, opposer la force à la force, قارشو طور مق *qârshou dhourmaq*, طيانهق *dhaïânmaq*, ت. ; دايانهق *dâiânmaq*, ت. ; مدافعت ا *mouqâvemê it*, مقاومت *mudâf'at it*, a.-t. — L'ennemi résista longtemps, دشمن وافر زمان *dushmên wâfir zemân mouqâvemê eiledî.* — Qui peut vous résister? سزه کيم طيانه بيلور *sizè kîm dhaïâna bîlur.* — Résister, ne pas céder au choc, à l'impression d'un autre corps, طيانهق *dhaïânmaq*, مقاومت *mouqâvemê it.* — Le marbre résiste plus que la pierre ordinaire, مرمر طاشی بيانی طاشدن *mermer thâchi bâiâghy thâchden zîudè mouqâvemê ider.* — Résister, en parlant d'un cheval rétif, هارونلق *hârounlyq it*, سرکشک *serkechlik it.* — Résister, s'opposer aux desseins, aux volontés, قارشو طور مق *qârshou dhourmaq*, مخالفت *moukhâlefet it.* — Résister fortement à quelqu'un, بر کيسنه يه *bir kimesnèyè chiddetludjè moukhâlefet it.* — Résister, persister, مداومت *mudâ-*

vetet it, اظهار ثبات *izhâri sebât it.* — Supporter, endurer la peine, le travail, تحمل *tehekmek*, تحمل *tehammul it*, طاقت کتورمک *thâqat gueturmek.* — Résister à toutes les fatigues, هر درلو تعب و مشقته تحمل *her turtu ta'b u mechaqqatè tehammul it.*

RÉSISTIBLE, adj. com., طيانلور *dhaïânîlur*, ت. ; قابل *mouqâvemêti mumkin, qâbil*, a.-t.

RÉSOLU, E, adj., arrêté, décidé, مصمم *qarâr vîrilmich*, قرار ویرلش *mouçamimem*, a. — En parlant des personnes, hardi, déterminé, جسور *djeçour*, مستبسل *mustebsil*, a.

RÉSOLUBLE, adj. com., حلئ مکن *hallî mumkin*, a.-t. ; ممکن الحئل *mumkin ul-hall.*

RÉSOLUMENT, adv., avec résolution fixe et déterminée, البته *el-bettè*, ت. ; عزم قطعی ايله *'azmî qath'y ilè*, a.-t. ; بهمه حال *behemè hâl.* — Résolument, avec courage, جسارت ايله *djeçâret ilè*, a.-t. ; جسورانه *djeçourânè*, بی باک و پروا *bi bâk u pervâ*, محابا *bi mehâbâ.* — Répondre résolument, جواب ویرمک *djeçourânè djevâb vîrmek.*

RÉSOLUTIF, IVE, adj., اریديجی *erîdîlji*, ت. ; محئل *mouhallil*, a. — s. m., remède résolutif, محئل *devâi mouhallil.*

RÉSOLUTION, s. f., cessation totale de consistance, سوكلمه *seukulmè*, انحلال *dhâghylma*, ت. ; انحلال *inhylâl*, a. — La résolution d'une tumeur, ورمک انحلالی *veremuñ inhylâli.* — La résolution des corps

en leurs principes, اجرامك انحلاليله *edjramūn inhyālilē edjzāi asliūelerinē rudjōu y.* — Résolution, en t. de jurisp., dissolution, rescision, انفساخ *inficākh.* — Résolution d'un bail, التزام *iltizām temesuguinūn inficākh.* — Résolution d'une difficulté, بر مشلكك حلي *bir muchikillūn halli.* — Résolution, fermété, courage, متانت *metānet,* يورك *ūrek,* t. — Homme de résolution, عزيمت *meitn ur-rēi bir ādem.* — Résolution, intention, dessein, parti pris, نيت *nūiet,* عزم *'azm,* عزميت *djezm,* عزميت *'azimet,* تصميمات *tasmīm, pl. a.* تصميم *tasmīmāt;* قرار *'azm u qarār.* — Grande résolution, عزيمت جليله *'azimeti djēllē vu djecourānē.* — ferme, عزم جازم *'azmi djāzim.* — Prendre une résolution, قرار و برمك *qarār virmek.* — Prendre la résolution de faire un voyage, بر سفرى *bir seferi tasmīm it.* — Changer de résolution, تبديل نيت *tebdīli nūiet it,* تبديل عزم و قرار *tebdīli 'azm u qarār it.*

RÉSOLUTOIRE, adj. com., t. de jurisp., ناسخ *bozoudji,* t.; ناسخ *nācykh,* مبطل *moubthyl,* a.

RÉSOLVANT, E, adj., سوكيجي *seukidji,* t.; حل ايديجي *hall ididji,* a.-t.; محلل *mouhallil,* a.

RÉSONNANCE, s. f., چكردى *tchi-*

nirdi, سس *ses,* t.; طنين *thanīn,* طنين اصوات *thanīni esvāt,* صدا *sadamei sedā,* a.; صدا *nevā,* p.

RÉSONNANT, E, adj., صدا ويريجي *sedā vīridji,* t.; مصوت *muçavvit,* طنين انداز *thannān,* a.; طنين *thanīn endāz.* — Une voix claire et résonnante, صاف و طنان اولان بر *sāf u thannān olān bir savt.*

RÉSONNEMENT, s. masc., چكلمه *tchyūlemē,* t.; طنين *thanīn,* صدما *sadamei sedā,* عكس صوت *'aksi savt,* طننه *thanhanē.*

RÉSONNER, v. n., retentir, چكرمق *tchyūrmaq,* چكلمك *tchyūlemek,* t.; صدا *'aksi sedā it,* عكس صدا *sedā virmek,* a.-t.; كم كم *kum kum it,* اوتنك *eutmek,* اطان *ythnāni savt it.*

RÉSoudre, v. a., faire cesser la consistance, l'union entre les parties d'un tout, dissoudre, طاغتمق *dhāghytmaq,* t.; حل *hall it,* a.-t.; ارتمك *tehezumek,* چوزمك *eritmek.* — Résoudre un corps en poussière, بر جرمى غباره حل *bir djirmi ghoubārē hall it.* — Résoudre, annuler, بوزمق *bozmaq,* ابطال *ibthāl it,* فسخ *feskh it.* — Résoudre un contrat, فسخ عقد *feskh y aqd it.* — un marché, بوزمق *bāzārlyghy bozmaq.* — une vente, اقاله بيع *iqālēi beī it.* — Résoudre, déterminer, arrêter, décider, تصميم *qarār virmek,* قرار و برمك *tasmīm it,* تقرير ذهن *taqrīri zihn it.* — Résoudre la perte d'une per-

sonne, بر کهنه نك اعدامنى *bir kimesnènuü i' dāmini tas-mīm it.* — Se résoudre, se déterminer, قرار ویرمك, *tasmīm it.* — Se résoudre à une chose, بر شیشه قرار ویرمك, *bir cheïè qarār vîrmek,* ا جزم, *djezm it.* — Se résoudre à rester, قائمه جزم, *qālmagha djezm it.* — Consentir, رضا, *qāil ol.* — Se résoudre, se dissoudre, اریمك, *tcheuzulmek,* چوزیمك, *crîmek.* — Se transformer, دونهك, *deunmek.* — Le bois qu'on brûle se résout en cendre, یانان او طون كوله دونه, *tānān odhoun kulè deuner.* — Résoudre quelqu'un, le déterminer à quelque chose, بر کهنه نك كوكنى یا بهق, *bir kimesnènuü gueuñuluuu tāpmaq,* الزام, *ilzām it.* — Résoudre, décider un cas douteux, une question, حل, *hall it.* — Résoudre, décider un cas douteux, une question, حل, *bir mecc-tēi hall it.* — une difficulté, حل, *halli muchkil it.* — Résolu, arrêté, قرار ویرمك, *qarār vîrîmich,* منحل, *mouçunmem.* — Dissous, منحل, *munhāll,* طعلمش, *dhaghylmich.* — Annulé, منفسخ, *munfacykh,* ابطال اولومش, *ibthāl olounmich.* — Résous, منقلب, *deunmich.* —

RESPECT, s. m., vénération, حرمت, *heurmet,* احترام, *yhtirām,* pl. a. احترامات, *yhtirāmāt;* توقیر, *tevqyr,* pl. توقیرات, *tevqyrāt;* تعظیم, *ta'zīm,* pl. تعظیمات, *ta'zīmāt.* — Grand

respect, توقیر عظیم, *tevqyrî 'azlm.* — Profond — احترام تام, *yhtirāmi tāmm.* — Avec le plus profond respect, kemālî *tevāzou' vu yhtirām ilè.* — Respect filial, حرمت ولدیته, *heurmeti vele-dîiè.* — Respect, égards, considération, رعایت, *ri'āct.* — Avoir du respect pour les personnes, کهنه لر حقنه ایفای فریضه, *kimesnèler haqqyna ifāi se-rîzāi ta'zīm it.* — Porter du respect, خاطرینى كوزتهك, *ri'āct it,* *khāthyrîni guezetmek.* — Passer les bornes du respect, حدود تاذیبى, *houdoudî tēcdubî tedjāvuz it.* — Sauf le respect dû à la compagnie, حرمت مجلسه خلل کنورمیهك, *heurmeti medjlicè khalel gueturmetè-rek,* حاشا من السامعین, *hāchā min es-sāmî'ū.* — Sauf votre respect, حاشا حرمتكزه, *hāchā heurmetuñyzè.* — Rendre ses respects à quelqu'un, رسوم تعظیم و احترامى ادا, *rouçoumi ta'zīm u yhtirāmi edā it.* — Par respect, تعظیمیا, *ta'zîmen,* حرمت, *heurmeten,* تاذیباً, *tēcduben.*

RESPECTABLE, adj. com., اعتبارلو, *ētibārlu,* حرمتلو, *heurmetlu.* a.-t.; واجب الاحترام, *vādjib ul-yhtirām,* محترم, *zevi ul-yhtirām,* سزاوار, *muhterem,* معتبر, *ma'teber,* a.; حرمت, *sîzāvūri heurmet.* — C'est une personne respectable, واجب الاحترام بر کهنه نك, *vādjib ul-yhtirām bir kimesnèdur.*

RESPECTER, v. a., porter respect,

اعتبارا *i'tibār* *heurmet it*, حرمت ا *it*, تبجيل ا *tevqyr*, توقير - تعظيم - تبجيل ا *ta'zym, tebdjil it*, a.-t. — Respecter la vieillesse, سن شيخوخته حرمت ا *sinni cheïkhonkhetè heurmet it*. — Respecter, épargner, ne point porter atteinte, دو قنماق *doqounmāmaq*, خلل كتور مامك *bozmāmaq*, بوز مامق *khalèl gueturmemeq*, حرمت ا *heurmet it*. — Se respecter, garder avec soin la décence, sa réputation, حسن ادبه مغاير حرکت ايتمامك *husni edebè moughāir hareket itmemeq*, عرضنى كوز نمك *yrzini gneuzetmek*, عرض و شاننى وقاينه ا *yrz u chānini vīquē it*. — Respecté, e, حرمتلو *i'tibārlu*, اعتبارلو *heurmetlu*, موقر *muvaqqar*, محترم *mouhterem*.

بىر بىرلرېنه *bir birlerinè*, RESPECTIF, IVE, adj., هر مخصوص *bir birlerinè makhsons*, هر بىرېنه مخصوص *her birinè makhsons*, طرفينه متعلق *tharafeinè mutè allyq*, a.-t. — Les droits respectifs, هر بىرېنه حقوق *her birinè makhsons olān houqouq*, حق-وق *houqouqy tharafein*. — Demandes respectives, مطلوبات طرفين *māthloubāti tharafein*. — Les plénipotentiaires respectifs, طرفيين *tharafein mourakkhax-lari*.

طرفيندن *tharafeinden*, RESPECTIVEMENT, adv., بىر بىرلرېنه *bir birlerinè*, بىر *olaraq*, اوله رق *bir birlerinè*, اجدھها اخره *t.*, *ahadehoumā ākherè*. — Après s'être respectivement communiqué leurs pleins pouvoirs, بىر بىرلرېنه رخصت *bir birlerinè roukhsat nāmèlerini ba'd el-irā'è*.

توقير *RESPECTUEUSEMENT*, adv., توقير و احترام ايله *tevqyr u yhtirām ilè*, حرمت و تاءدب ايله *heurmet u tē'eddub ilè*, ادب ايله *edeb ilè*, a.-t.; ادیبانه *edībānè*, a.-p. — Parler et écrire respectueusement, بالتوقير و التعظيم تکلم و تحرير ا *bit-tevqyr vet-ta'zīm tekellum u tahrīr it*.

RESPECTUEUX, SE, adj., qui porte du respect, ادبلا *edeblu*, a.-t.; مؤدب *mu'eddeb*, a. — Un homme respectueux, مؤدب بر آدم *mu'eddeb bir ādem*. — Respectueux, qui indique le respect, ادبانه *edebānè*, ادبه *edīb*, ادیبانه *edībānè*, موافق *edebè muvāfyq*. — Manières respectueuses, اطوار ادبانه *athvāri edebānè*.

تنفس *RESPIRABLE*, adj. com., تنفس اوله بيلور *teneffus ola bīlur*, a.-t.; ممکن التنفس *mumkin ut-teneffus*, a. — Un air respirable, تنفسه صالح *teneffuscè sālyh bir havā*.

تنفس *RESPIRATION*, s. f., تنفس *teneffus*, نفوس *nefes*, a.; صولق *solouq*, t. — Prendre sa respiration, صولق *solouq ālmaq*.

RESPIRER, v. n., attirer et repousser l'air par le mouvement des poumons, صولق الملق *solouq ālmaq*, نفوس الملق *soloumaq*, t.; تنفس الملق *nefes almaq*, تنفس ا *teneffus it*, نفوس و يرمك *nefes vīrmek*, a.-t. — Difficulté de respirer, عسرت تنفس *'ousreti teneffus*. — Respirer facilement, سهولت ايله تنفس ا *souhoulet ilè teneffus it*. — Respirer, vivre;

نفس و بر مک، *iāchāmaq*, باشامق *neses virmek*. — Respirer, au fig., prendre haleine, avoir quelque relâche, *rāhatlanmaq*, راحتلنمق, تنفس *tenessus it.* — Respirer un peu, *irā'et it.* — Désirer ardemment, جانندن اوزلک *djānden cuzlemek*, اشتیاق *ichtiāq it.* — Désirer avec passion, ذکر و فکری او, *zīk u fikri ol.* — Je ne respire qu'après cela, ذکر و فکرم انجق بو, *zīk u fikrum andjaq bou mādde'dur, boundan 'ybārettur.*

RESPLENDIR, v. II., یلدرمق *yl-dirāmaq*, ایدینلو و بر مک *āidinlu virmek*, ت.; ضیا و بر مک *zīā virmek*, شعله *cheu'lelenmek*, شعله *cheu'lè virmek*, متلالی *mutelālī ru dirakhchān ol*, ملتمع *multemi' ol.*

RESPLENDISSANT, e, adj., ایدینلو *āidinlu*, یلدر ایجی *ildirāidji*, ضیا *zīālu*, ا.; ملتمع *lāmi'*, ملتمع *multemi'*, ا.; درخشان *dirakhchān*, p.

RESPLENDISSEMENT, s. m., پارلایش *pārlāich*, ت.; لمعان *tem'ān*, شعله *cheu'lè*, شعله *cha'cha'at*, a.

RESPONSABILITÉ, s. f., مسؤلیت *mes'oulīet*, a. — Grande responsabilité, مسؤلیت عظیمه *mes'oulīeti 'azīmè*.

RESPONSABLE, adj. com., qui doit répondre, garant, مسؤول *mes'oul*,

djevāb جواب و بر مکده متکفل a., *virmegüic nutekeffil*, ضامن *zāmin*. — Tenu à rendre compte, comptable, comptable, حساب و بره جک *hyçāb virc'djek*.

RESPONSIF, IVE, adj., t. de palais, جوابی حاوی *djevābi hāvi*, t.-a.; متضمن جواب *mutezammini djevāb*, a.

RESSAC, s. m., طالعبارک قره یه *dhūlghaleruñ qaraic tchārpmaci*, ت.; تلاطم امواج *telāthumi emvādj*, a.

RESSAIGNER, v. a., بردخی قان *bir dakhy qān almaq*, ت.; نکرار *tekrār fasul it.*

RESSAISIR, v. a., et SE RESSAISIR, v. pron., برینه الموق *inè ālmaq*, بر *bir dakhy ālmaq*, ت.; دخی الموق *tekrār zabth*, نکرار ضبط - اخذ *akhz it*, a.-t. — Je me suis ressaisi de mes effets, مجدداً ضبط ایلدم *echāmi mudjedden zabth eiledum*.

RESSASSER, v. a., sasser de nouveau, *bir dakhy elekten guetchurinek*. — Au fig. et fam., ressasser une affaire, un compte, les examiner de nouveau, بر مصاحبتی - بر حسابی یکیدن دقتلوچه *bir maslahati, bir hyçābi teñiden dyqqatludjè bāqmaq*.

RESSAUT, s. m., چیقمه *tchyqma*, t. Voy. SAILLIE.

RESSEMBLANCE, s. f., بکزش *beñzeich*, ماثلة *beñzemè*, ت.; مشابهت *moumācelet*, مشابهت *muchābehat*, a. — Ressemblance parfaite, مشابهت تامه *muchābehati tammè*. — Il y a entre eux une grande ressemblance

de tempérament, بینلرنده گئی *bēnlerinde kulli muchābehati mizād̄j vārdur.* — En parlant d'un fils, on dit qu'il est la vraie ressemblance de son père, بری اورنکیدر باباسنک طبقی *bābācinuñ thybq̄ eurneguīdur.*

RESSEMBLANT, E, adj., بک-زر *beñzer,* مشابه *beñzeiān,* t.; *mechābih,* مہائل *mumācil,* a. — Deux personnes ressemblantes, بری برینہ مشابه ایکہی کشی *biri birinē muchābih iki kichi.*

RESSEMBLER, V. II., avoir de la ressemblance avec..., بکزیمک *beñzemek,* t.; او *muchābih ol,* مشابهت او *muchābehāt ol,* a.-t. — Ressembler à son père, باباسنہ *bābācina beñzemek.* — Cela ne ressemble à rien, بوھیچ برشیہ *bou hūch bir cheīc beñzemez.* — Ressembler, représenter une chose, en donner une idée, نشان ویرمک *nichān vīrmek.* — Chacune de ses coupoles ressemble à la voûte du ciel, هر طاقی فلکدن نشان ویرر *her thāq̄y felekten nichān vīrur.* — Se ressembler, v. pron., بر برینہ بکزیمک *bir birinē beñzemek,* تشابهہ *techābouh it.*

RESSEMER, V. A., یکی طبان *ieñi thabān' dīk-mek,* قومق *qomāq,* t.

RESSEMER, V. A., یکیدن اکیمن *ieñiden ekīn* تخم صاچوق *ekmek,* *tokhoum sātchmaq.*

RESSENTIMENT, S. M., léger renouvellement d'un mal, d'une douleur, اثر *syzy cceri,* t.; اثر

علت *eceri 'yillet,* a. — Sensation, حس *hyss,* احساس *hyssās.* — Éprouver quelques ressentiments de goutte, نقرس علتک بعض اثار پنی حس ا *nyqris 'yilletinūñ ba'zy açārīni hyss it.* — Ressentiment, souvenir des injures, et désir de vengeance, کین *kīn,* غیظ *ghāiz,* کینه *kīnē,* — Garder un ressentiment, کین طومق *kīn thoutmaq,* کینه طومق *kīnē thoutmaq.*

RESSENTIR, V. A., sentir, éprouver, حس ا *douīmaq,* t.; حس ا *hyss it,* a.-t. — Ressentir une vive douleur, وجع شدیدی حس ا *vedj' ai chedīdi hyss it.* — Ressentir vivement, être profondément affligé, دروننک کدر عظیم حس ا *derou-nindē kederi 'azīm hyss it,* غایت *ghāiet ul-ghāiet* المتأثر البال او *mutē'essir ul-bāl ol.* — Se ressentir, sentir encore quelque mal qu'on a eu,

اثر پنی حس ا *eceri 'yillet,* حس ا *hyss it,* ا *ieñiden hyss it.* — Avoir part à..., participer, حس ا اثری طومق *eceri dhoqounmaq,* حصہ دار او *içābet it,* او *hyssédār ol,* حصہ کیر او *hyssēguīr ol.* — Se ressentir, avoir du ressentiment, garder rancune, کین طومق *kīn thoutmaq,* کین باغلمق *kīn bāghlamaq.*

RESSERRÉ, E, adj., t. de méd., constipé, منقبض *mounqabyz,* a. — Resserré, étroit, طار *dhār,* ضیق *zyzyq.*

RESSERREMENT, S. III., action par laquelle une chose est resserrée, قپانہ *qapānma,* t.; انقباض *inqybāz,*

انسداد *insidād*, احتباس *yhtibās*,
a. — Resserrement de cœur, tristesse
qui accable le cœur et le ferme à la
joie, کوکل طارلغی *gucuñul dhārly-*
ghy, ملالت *melālet*, حزن *huzn*. —
Le resserrement des pores, انسداد
انسداد *insidādī*, انقباض مسامات
meçāmūt. — Au fig., le resserrement
de l'argent, نَسود احتباس *yhtibāci*
nouqoud.

RESSERRER, v. a., serrer davan-
tage ce qui s'est lâché, قسماق *qysmaq*,
قستمق *qysturmaq*, صقیق *syqmaq*,
طارا *dhār it*, دارالتمق *dārāltmaq*,
زیاده *syqychturmaq*, ت.; محکم بغلیق
zīādē muhkem baghla-
maq, ربطا *rabtl it*, a.-t.; چکیک
tchekmek. — Rétrécir, طارلق *dhār-*
lamaq. — Presser, réduire à l'étroit,
طارلق ویرمک *tazyryq it*, تصیق *dhārlyq vīrmek*. — Resserer, abrég-
er, اختصارا *qyçaltmaq*, قصلتمق
ykhticār it, مختصارا *moukhtaçār it*.
— Restreindre, حصرا *hasr it*, منحصر
mounhaçyr qylmaq. — Resser-
rer la matière, le sujet, حصرا
māddēi hasr it. — Serrer de nouveau,
تکرار بغلمق *iēniden*,
tekrār baghlamaq. — Resserer, re-
mettre une chose dans le lieu où elle
était, تکرار بیرند قومق *tekrār īerīnē*
qomaq, یند محلند *īerīnē mahallīndē*,
īerīndē sāqlamaq. — Resserer un pri-
sonnier, le garder plus à l'étroit,
صیقیک طوتیق *syqyda thoutmaq*. —
En parlant d'une place forte assiégée
de près, ou dit qu'elle est très-resser-
rée, بوقلعد غایت ایله صیقیده در

bou qal'a ghāiet ilē syqydedur. —
Resserer le ventre, le rendre moins
libre, انقباض کتورمک *inqybāz gue-*
turmek, قبضلق کتورمک *qabyzlyq*
gueturmek, موجب انقباض او
mouljibi inqybāz ol. — Les coings
resserrent, ایوا قبضی موجب اولور
āivā qabzi moudjib olour. — Le froid
resserre les pores, برودت انقباض
baroudet inqybāzy
meçāmūti mueddīdur.

RESSIF, ou RÉCIF, s. masc. Voy.
RÉCIF.

RESSORT, s. m., élasticité, بر
شیک هیئت اولیسند رجوعی قوتی
bir cheñūñ hīeti cvvelicīnē rudjou'y
qouvveti, t.-a.; قوت تحویله *qouvveti*
tehavvulīē, a. — Le ressort de l'air.

هوانک هیئت اولیسند رجوعی قوتی
havānuñ hīeti cvvelicīnē rudjou'y
qouvveti. — Faire ressort, se remettre
au premier état, en cessant d'être
contraint, هیئت اولیسند رجوع ا
hīeti cvvelicīnē rudjou' it. — Ressort,
morceau de métal qui réagit contre la
pression, زمبرک *zemberek*. — Le
ressort d'une montre, ساعتک زمبرکی
sā'atun zemberegui. — d'une machi-
ne, چرخ *tcherkh*. — Au fig., le res-
sort de l'âme, جان قوتی *djān*
qouvveti. — Donner du ressort à l'es-
tomac, معدمید قوت ویرمک *mī-*
dēē qouvvet vīrmek. — Ressort,
moyen de réussite, de succès, وسیله
سبب *veçilē*, pl. a. وسایل *veçāil*;
sebeb, pl. اسباب *esbāb*. — Le grand
ressort d'une affaire, بر مصالحتک
bir maslahatun a'zemi
esbābi. — Ressort, étendue. juridic-

يعيدن حيات ويرمك *ienñden haïât vîrmek*. — Restaurer l'État, les arts, les sciences, le commerce, ملك ودولتى وعلوم و معارفى و امر تجارىتى *mulk u devleti vè 'ouloum u me'arîstî vè emri tidjâretî mudjeddeden yhiâ it*. — Restaurer, faire reprendre des forces, قوتلندرمك *gouvvelendurmek*. — par des aliments, fam., اطعام *yth'am it*, غدا لندرمق *ghydâlandurmaq*. — Se restaurer, reprendre des forces, قوتنه كلحك *dindjlenmek*, گولمك *gouvetè guelmek*, يملكنمك *iemek-lenmek*.

RESTE, s. m., ce qui reste d'un tout, باقى *bāqy olān*, باقى بر نسندن ارتنه *bāqy qālān*, ارتنان *bir nesneden arta qālān*, قصور اولان *qouçour olān*, بقية باقى *bāqy*, قصور *qouçour*, t.; باقى *baqyîè*, pl. a. بقايا *baqūiā*. — Voilà le reste de mon bien, اشته بقية مالم *ichîè baqyîi mālum boudur*. — Le reste du dîner, بقية طعام *baqyîi tha'am*. — de la vie, بقية عمر *baqyîi 'eunr*. — Au reste, قالدیکه *qāldiki*, باقى *bāqy*, انجق *andjaq*. — Le reste, l'excédant, فضله *fazlè*. — Les restes, au pl., les cendres, تراب *turāb*.

RESTER, v. n., être de reste, قالمق *qālmaq*, باقى قالمق *bāqy qālmaq*, ايدنه جکيزنه *aria qālmaq*, t. — Que nous reste-t-il à faire? ايدنه جکيزنه *idèdjegumuz nè qāldi*. — Rester, demeurer malgré certaines raisons qu'on aurait de se retirer, کلنمك *eïglenmek*, طورمق *tdhour-*

otourmaq, قالمق *qālmaq*, اوتورمق *otourmaq*. — Demeurer après les autres, کيرو قالمق *guïru qālmaq*. — Tarder, کچ قالمق *guetèh qālmaq*. — S'arrêter, demeurer, séjourner, قرار *qarār it*. — Habiter, demeurer, اقامت *iqāmet it*, اوتورمق *otourmaq*, ساکن او *sākin ol*. — En rester à, se borner, se contenter de, اکتفا *iktifā it*, قناعت *qanā'at it*. — En rester là, en faisant une lecture, etc., قالمق *qālmaq*, توقف *tevaqqouf it*.

RESTITUABLE, adj. com., qui peut être remis dans son premier état, حال اولنه وضع اولنه بيلور *hālî evvelinè vaz' olouna bîlur*, رجوع *rudjou' eilemeiè istyhqāqy olān*, a.-t. — Restituable, qui doit être restitué, کيرو *guïru vîrilmeci*, ويرله چک *lāzym*, t.-a.

RESTITUER, v. a., کيرو ويرمك *guïru vîrmek*, t., رد *redd it*, a.-t. — Restituer une somme, بر مبلغى *bir meblaghy redd it*. — Restituer, remettre en l'état précédent ou comme il doit être, un monument, etc., تکرار بيرينه قومق وضع *tekrār ierîne qomac vaz' it*. — Restituer, rétablir un texte, un passage, تصحيح *dhoghroulmaq*, اصلاح *yslāh it*. — Restituer, réparer l'honneur de quelqu'un, بر کيسنه نك عرضنى *bir kimesnènu' yrzyni tashyh it*. — En terme de palais,

restituer une personne, la remettre dans l'état où elle était, *حیال* *hācyl olān*, *سابقه کتورمک* *hāli sābyqynē gueturmek*.

RESTITUTION, s. f., action de rendre, *کیرو ویرمه* *guīru vīrmē*, t.; *رد* *redd*, a. — Être tenu à restitution, *رد ایلکه متعهد او* - *مجبور او* *redd cīlemeiē mut'ahhid ol*, *medjbour ol*. — Faire restitution, *کیرو* *guīru vīrmek*, *رد ایلکه* *redd it*. — Restitution d'un texte, d'un passage, *اصلاح* *ystlāh*, *تصحیح* *tashyh*.

RESTREINDRE, v. a., resserrer (en parlant d'un médicament), *قبض* *qabz it*. — Au figuré, diminuer, réduire, limiter, *از التمعق* *azāltmaq*, t.; *تقلیل* *taqlil it*, *حصرا* *hasr it*, *تحدید* *tahdid it*. — Restreindre ses demandes à telle chose, *مطوباتنی* *mathlou-bātini felān cheiē hasr u tahdid it*. — Se restreindre, *منحصر او* *moun-hacyr ol*, *حصر مطلب* *hasri mathlab it*. — Restreint, e, *منحصر* *mounhacyr*, *محدود* *mahdoud*.

RESTRICTIF, IVE, adj., *حصر* *hasr*, *محدّد* *hasr ididji*, a.-t.; *موقّد* *mouqāid*, a.

RESTRICTION, s. f., *قید* *qaīd*, pl. a. *قیود* *qouīoud*. — Sans restriction, *بلا قید* *bilā qaīd*. — Mettre, apporter quelque restriction, *بر کونه قید* *ber kōneh qaīd*, *درج* *derdj it*. — Restriction mentale, *قید* *qaīd*.

RESTRINGENT, f., adj., *قابض* *qābyz*, a. — Remède astringent, *دواء قابض* *devāū qābyz*.

RESULIANT, e, adj., *حاصل* *hācyl olān*, *لازم کلهش* *lāzem guelmich*, *ظهور ایدن* *zouhour iden*, a.-t.; *مستلزم* *mustelzem*, a.

— Les cas résultant d'un procès, *بر دعوان مستلزم اولان احوال* *bir da'vādan mustelzem olān ahwāl*.

— Les preuves résultantes, *ترتب* *terettub iden delīller*, *دلایل مستلزمه* *delāili mustelzemē*.

RÉSULTAT, s. m., *نتیجه* *netīdjē*, pl. a. *نتایج* *netāidj*; *حاصل* *hācyl*, pl. *حاصلات* *hacylāt*; *قرار* *qarār*, a.; *صوک* *soū*, t. — Le résultat de la conférence, *مذاکره نک* *muzākerēnū netīdjēci*.

— Le résultat de la consultation des médecins, *ویرلان* *ethybbā mechveratindē vīrlān qarāri*.

RÉSULTER, v. n., s'ensuivre, *ترتب* *terettub it*, *حاصل* *hācyl ol*, *لازم کلهک* *lāzym guelmek*, *چیقماق* *tehyqmāq*, t. — De la division et de la mésintelligence est résultée la guerre civile, *ظهور ایدن شقاق* *zouhour iden chiqāq u ykhtilāf mounhārebēi dākhylicē mustelzem olmuchtur*.

RÉSUMÉ, s. m., précis d'un discours, *اجمال* *idjmāl*, *خلاصه* *khoulācē kelām*, *مختصر کلام* *moukhtaçari kelām*, a.

RÉSUMER, v. a., *اجمال* *idjmāl it*, *خلاصه سنی* *khoulāça it*,

المق *khoulāçacini âlmaq*, a.-t. — Résumer un argument, دليلی اجمال *delîli idjmāl it.* — Se résumer, خلاصه *delîli idjmāl it.* — خلاصه *seuzunu khoulāça it.* اجمال کلام *idjmālî kelām it.* — Résumé, e, خلاصه *khoulāça olounmich.* اولنمیش *moulakhkhas.*

RÉSUMPTION, s. fém. Voy. RÉCAPITULATION.

RÉSURRECTION, s. f., دیرمه *dē-rilmē*, t.; نشور *yhūa*, احياء *nuchour*, بعث *ba's.* — Résurrection des morts, بعث اموات *ba'ci emvāt.* — Au jugement dernier, قيامت *qyāmet.* — Le jour de la résurrection, يوم قيامت *qyāmet gunu*, كوني قيامت *icvni qyāmet.*

RETABLE, s. m., محراب اوکی *myhrāb euñu*, a.-t.

RÉTABLIR, v. a., remettre au premier état, en bon état, اولکی *evvelki hālinē gueturmek*, يکيلمک *ieñilemek*, تجديد ا *eūletmek*, t.; تجديد ا *tedjdīd it.* — Remettre en ordre, مجدداً تنظيم ا *mudjeddeden tanzīm it.* — Rétablir sa santé, تصحيح *tashyhy mizādj it.* — ses forces, تجديد قوت ا *tedjdīdi qouvet it.* طاورنمق *dhāvranmaq.* — ses affaires, مورینی مجدداً حسن ا *oumourīni mudjeddeden husni hālē vaz' it.* — sa réputation, اعتبارینسی, ونام وشهرتینی کہا کان تصحيح ا *i'tibārīni vē nām u cheuhretīni kemā kiān tashyhy it.* — Rétablir un pas-

sage d'un auteur, تالیفک بر *téélifūñ bir fyqracini kemā kiān tashyhy u yslāh it.* — une personne dans sa charge, برکسنه یی یکیدن *bir kimesnēi ieñiden mansybinē nasb u ibqā it.* — Rétablir, réparer. Voy. ce mot.

RÉTABLISSEMENT, s. m., action de rétablir, اولکی حالنه کتورمه *evvelki hālinē gueturmē*, يکيلنمه *ieñilenmē*, t.; تجديد *tedjdīd*, a. — Le rétablissement d'un édifice, بناک *binānuñ tedjdīdi*, يکيلنمه سی *ieñilenmēci.* — de la santé, guérison, تصحيح مزاج *tashyhy mizādj*, مزاجک کہا کان تصحيحی *mizādjuñ kemā kiān tashyhy*, شفا *chifā.* — Rétablissement d'un fonctionnaire dans sa charge, بر مأمورک *bir meémouruñ mansybindē mudjeddeden nasb u ibqāci.* — Rétablissement, réparation. Voy. ce mot.

RETAILLE, s. f., پارچه *pārçha*, t.; قطعہ *qyth'a*, pl. a. قطعات *qyth'āt.* — Retaille d'étoffe, شقته *chyqqāi qoumāch.*

RETAPER, v. a., retrousser les bords d'un chapeau, کناری اوجی *oudjou*, kenāri *qyvirmaq*, qāldurmaq. — Remettre à neuf, يکيلمک *ieñilemek.* — Retaper, peigner à rebours, صاچي *sātchy tersinē tharāmaq.*

RETARD, s. m., délai, retardement, عوق *eiglenmē*, عوق *'avq*,

تاخیر *téekhyr*, مكث *meks, mekis*, تراخى *terākhy*, a. — Sans retard, بلا تاخیر *bilā téekhyr*, بى تاخیر *bilā tevaqqouf*.

RETARDATEIRE, s. m., - كيرو قالان *guïru qālān, dhourān*, اكلنجى *eïglenūdji*, t.

RETARDEMENT, s. m., délai, remise, كيرولنده *guïrulenmè*, كيرو قاله *guïru qālma*, كجكمه *guedjikmè*, t.; تاخیر *téekkhur*. — Lenteur, بطائت *bethā'et*, a. — Causer du retardement, ایراث بطائت *irāci bethā'et it*.

RETARDER, verbe actif, différer, اکلندرمک *eïglendurmek*, كجکدرمه *guedjikturmek*, تاخیرا *soñraïa brāqmaq*, t.; تاخیر *téekhyr it*, a.-t. — Retarder son départ, عزیمتنى تاخیرا *'azîmetini téekhyr it*. — Retarder, retenir, empêcher d'aller, d'avancer, آلیقومق *ālyqomaq*, کیرولمک *guïrulenmek*, تعویقنه سبب او *tevqyf it*, او *ta'vyqyna sebeb ol*.

RETARDER, v. n., aller plus lentement, طورمق *dhourmaq*, اکلنمک *eïglenmek*, کیرو قالق *guïru qālmaq*, کچ قالق *guctch qālmaq*. — Demeurer, طورمق *dhourmaq*, اغر یورمهک *aghyr iurumek*. — Cette horloge retarde beaucoup, بو ساعت پکت کیرو قالور *bou sā'at pek guïru qāleur*. — Retardé, e, کجکوش *guïru qālmich*, کجکوش *guedjikmich*, متاخر *mute'akhhkyr*.

RETEINDRE, v. a., بر دخى *bir dakhy boïamaq*, t.;

مجدداً صبغ *muljeddeden sabgh it*, a.-t. — Faire reteindre, يکيدن *ieñiden boïatmaq*.

RETENDRE, v. a., tendre de nouveau, قورمق - چکمهک *ieñiden tchekmek, qourmaq*.

RÉTENDRE, v. a., étendre de nouveau, بر دخى سرمک - يصبق *bir dakhy sermek, iasmaq*, t.

RETENIR, v. a., ravoïr, tenir encore une fois, اله قومق *elè qoïmaq*,

بر دخى المق - طوتمق *bir dakhy ālmaq, thoutmaq*, ضبطا *guïru ālmaq, zabth it*. — Retenir, garder par devers soi ce qui est à un

autre, ne pas lâcher, آلیقومق *ālyqomaq*, ياننه آلیقومق *tānina ālyqomaq*, t.;

ياننمه توقيف *tānina tevqyf it*, a.-t. — Retenir le bien

اخرک مالنى آلیقومق *akheruñ mālini ālyqomaq*. — Retenir, garder, conserver ce que l'on a,

صاقلمق *sāqlamaq*, حفظ *hyfz it*, وقايه *viqāie it*. — Ne pas perdre,

ne pas quitter, بر اقامق *brāqmāmaq*, ترک ايتمامک *terk itmemek*.

— Retenir ses vieilles habitudes, عادات قديمه سنى وقايه *a - ترک*

ايتمامک *'ādāti qadīmēcini viqāie it, terk itmemek*. — On m'a retenu

plus longtemps que je ne pensais, مامولدن وافر زمان زياده بنسى

المقوديلسر *mēmoulumden rāsir zemān zīādē beni ālyqodīler*. — Retenir quelqu'un en prison, بر

کمسندىي جسده توقيف *bir kimesnēi hapistē tevqyf it*. — Retenir, contenir, empêcher l'effet d'une action, باغلامق *bāghlamaq*, طوتمق

thoutmaq, طوردرمىق *zabth it*, ضبط ا *dhourdurmaq*, منع *men' it*. — Retenir l'eau avec des digues, صوييى *souïi seddler ilè zabth it*. — Retenir son haleine, *nefeci zabth it*. — sa colère, غضبىيى *ghazabini ioutmaq*, غضبىيى *ghazabi zabth it*. — Retenir, en t. d'arith., réserver un nombre pour le reporter à la colonne qu'on doit calculer après, طومتق *eldè thoutmaq*, — Retenir, garder dans sa mémoire, خاطرده طومتق *añmaq*, *khāthyrde thoutmaq*, حفظ ا *hyfz it*. — Retenir par cœur, از برلك *ezberlemek*. — sa leçon, درسىيى *dersi ezberlemek*, حفظ ا *hyfz it*. — Retenir, concevoir, en parlant des animaux, كبه قالمق *guebè qālmaq*, لقاح - تمحص ا *laqāh*, *temakhhouz it*. — Se retenir, se contenir, se modérer, كندوسنىيى *guenducini zabth it*. — Je ne puis me retenir, كندومىيى ضبط *guendumu zabth idēm*. — Se retenir, s'empêcher de tomber, طوتلمق *iāpichmaq*, ياپشمق *thoutoulmaq*, نشبث ا *techebbus it*. — Je me suis retenu aux branches, دالوره نشبث ايلدم *dāllara techebbus eiledum*. — Retenu, e, part. du verbe précédent, اليقومش *ālyqonmich*, طوتلمش *thoutoulmich*, توقيف اولنميش *tevqyf olounmich*, صاقلنوش *sāq-lannmich*, مضبوط *muzbouth*.

RÉTENTION, s. f., t. de méd., ré-

tention d'urine, سدك طوتلمسى *sidik thoutoulmaci*, t.; احتباس *yhtibās el-buvel*, a. — Réten-tion, t. de palais, réserve. Voy. ce mot.

RÉTENTIONNAIRE, s. com., t. de palais, اخرك مللى طوتان *akheruñ māli thoutān*, مختلس *moukhte-lis*, a.

RETENTIR, v. n., résonner, rendre un son, صدا ويرمك *sedā vîr-mek*, كورلدمك *gueuruldemek*, ولوله *'aksi sedā ol*, عكس صدا او *velvelè endāz ol*, طنين *thanīn endāz ol*. — En parlant de l'écho, يانقولنمق *iānqo-lanmaq*. — On dit au fig.: Ses louan-ges retentissent partout, اوازه مدح *avāzēi medh u sitāichi zemzemè en-dāzy afāq olmuchtür*.

RETENTISSANT, e, adj., صدا *sedā*, كورلديجىيى *sedū vîrēdji*, يانقوليديجىيى *iānqo-laüidji*, t.; مترن *muterennin*, a.

RETENTISSEMENT, s. m., كورلتىيى *gueurultu*, كورلدىيى *gueuruldu*, t.; ولوله *velvelè*, صدا *sedā*, a. — Pro-duire du retentissement, ولوله *velvelè brāqmaq*.

RETENTUM, s. m., t. de prat., article que les juges n'expriment pas dans un article qu'ils rendent, شرط *charthy zinnü*. — Ce qu'on retient, qu'on réserve en soi-même par duplicité, en traitant d'affaires, مرام *merāmi khafi*, ا *a*.

RETENU, e, adject., sage, modéré, محترز *ouslou*, t.; *mouhteryz*, a.

RETENUE, s. f., modération, dis-

crétion, احتراز *insāf*, انصاف *yhtirāz*, اعتدال *t'idāl*, تحرّم *teharum*, حزامت *huzāmet*, a. — Retenue, t. de finance, ce qu'on retient en vertu de la loi ou d'une stipulation convenue, افراز مقنن *ifrāzy mouqannin*.

RÉTICENCE, s. f., قصداً سكوت *qasten sukiout*, سكوت *sukiout*, كنم *ketm*, *ketim*, طي *thaïi*, مسكوت *meskiout 'anhou*, ا.

RÉTICULAIRE, adj. com., qui a la forme d'un réseau, مشبك *muchebbek*, a. — Tissu réticulaire, نسيج *nesidji muchebbek*. — Réticulaire, s. m., genre de champignon, منتار بر نوع *bir nev'y mantār*.

RÉTIF, IVE, adj. (cheval), - حرون *haroun*, خويلو *khouïlu*, t. — En parlant des personnes, opiniâtre, difficile à conduire, سرکش *serkech*, p.; تترز *khertchin*, خرچين *tityz*. — Faire le rétif, سرکشلك *serkechlik it*.

RETIMO, ville de l'île de Candie, رتمو *retmo*.

RÉTINE, s. f., كوزك طبقة *gucuzuñ thabaqāi chebkīïci*, t.-a.; طبقة شبكية *thabaqati chebkīïet*, a.

RETIRADE, s. f., t. de fortif., ايچ *itch meteris*, t.-a.; مترس *meterici dākhylii*, ا.

RETIRÉ, E, adj., lieu retiré, solitaire, تنها ير *tenhā ÿer*. — Homme retiré, qui vit retiré, دنه يادن *dunüäden tehckilmich*, حال *hāli rāhdette* كچپان

guetchinān. — Retiré du service, en retraite, اوتوراق *otourāq*, متقاعد *mouteqā'yd*.

RETIREMENT, s. m., t. de chirurgie, contraction, raccourcissement, بوزيلوب چكپه *beuzilup, tehckilmè*, t.; تقلص *teqallas*, a. — Retirement des nerfs, سكرلرك *syñyrleruū beuzilup tehckilmèci*, t.; تقلص *teqallas ul-a'çāb*, ا.

RETIRER, v. a., tirer à soi, en arrière, كرو چكك *tchekmek*, كرو چكك *guïru tchekmek*, t.; جذب *djezb it*, a.-t. — Retirer une personne, une chose du lieu où elle avait été mise, چيقارمق *tchyqārmaq*, اخراج *ykhrādji it*. — de sa place, بيرندن *ïerinden tchyqārmaq*. — un seau du puits, قوغدي قوبودن *qoghāi quōïoudan ykhrādji it*. — quelqu'un du péril, بر كمنديي *bir kimesnēi mevqā'y khatharden ykhrādji it*. — Au fig., retirer sa parole, dégager sa promesse, سوزبني كيرو آلق *seuzunu guïru ālmaq*, وعدی قورتارمق *va'di qourtārmaq*, تخليص وعد *takhlīcy va'd it*. — Retirer, dégager, reprendre ce qui était en gage, رهيندن قورتارمق *rehīnden qourtārmaq*. — Retirer, percevoir, recueillir, آلق *ālmaq*, تحصيل *tahsyl it*, محصول آلق *mahsoul ālmaq*, ايرادی او *irādi ol*. — Il retire beaucoup de cet immeuble, بو ملكدن كليتونا جلب و تحصيل *bou mulkten kullīctiu nemā djelb u tahsyl ider*. — Je retire tant

de ma maison, اومدن بو قدر ایرادم *evenden bou qadar irādum vārdur, bou qadar ālurum*. — Retirer avantage, profit, بو قدر الورم *fāidē it, fāidē-lenmek*. — Retirer, donner asile, یانسه الوب اعطای *syghynadjaq ier virmek, tānina ālup i thāi meldjā it*. — Se retirer, s'éloigner, se tenir en arrière, چکلمک *tchekilmek, guīru tchekilmek*, مفارقت ا *mufāraqat it*. — Se retirer, se garer, صاولوق *sāvoulmaq*. — Retirez-vous, garez-vous, گاره *sāvoul, sāvoula*. — Faire retirer, faire faire place, صاولتمق *sāvoultmaq, sāoultmaq*, دفع ا *def' it*. — Se retirer, quitter sa profession, le genre de vie qu'on menait, براقمق *brāqmaq, ferāghat, terk it, tchekilmek*. — Se retirer du service, ترک *terki khydmet it, khydmetten tchekilmek*. — du monde, دنیادن *dunūāden tchekilmek*. — Se retirer dans son pays, ولایتنه *vilāyetinē tchekilmek*. — Se retirer en lieu de sûreté, بر امین *bir emīn mahallē ittidjā it*. — Se retirer avec refus, essuyer un refus, محروم چیتمق *mahrūm tchyqmaq*. — Se retirer, en parlant des choses, se raccourcir, se raccourcir, بوز بلوب چکلمک *beuzilup tchekilmek, teqallas it*. — Se retirer, en parlant de la mer, des rivières qui rentrent dans leur lit,

کیرویه چکلمک *guīruie tchekilmek, indjizār it, djezr it*. — La mer se retire, دریا کیرویه *deriā guīruie tchekilur, djezr ider*. — Retiré, e, چکلمش *tchekilmich, mundjezeb*, منجذب *syghynmich, muteqallas, beuzilup tchekilmich*.

RETOMBER, v. n., tomber une seconde fois, بر دخی دوشمک *bir dakhy duchmek*. — Retomber, au fig., être de nouveau attaqué d'une maladie, بر دخی اوغرامق *bir dakhy oghrāmaq, t.*; تکرار خسته لغه *tekrār khastalygha oghrāmaq, a. t.* — Retomber dans une faute, خطایه تکرار *khathāia tekrār gueristār ol*. — Retomber dans une faute, تکرار خطایه تکرار *tekrār gueristār ol*. — Retomber, tomber sur, هبوط ا *duchmek, hu-bouth it*. — Retomber, en parlant d'un blâme, d'une perte, etc., qui retombe sur quelqu'un, طوقنمق *dhoqounmaq, duchmek, içābet it, rādji ol*. — La honte en retombe sur lui, بونک عار *bounūn 'ār u khadjāleti anā dhoqounour*.

RETONDRE, v. a., بر دخی *bir dakhy qyrqmaq*, تکرار *tekrār ieuūn kesmek, t.*

RETORDEMENT, s. m., بر قات *bir qāt dakhy beukmē, fetli mukerrer, a.*

RETORDEUR, se, adj., - ابرشیم

بوکن *ibrichim*, *ipek beuken*, t.

RETORDRE, v. a., برقات دخی *bir qât dukhy beukmek*, اپلکئی *beukmek*. — du fil, *ipligui beukmek*. — Prov., donner du fil à retordre à quelqu'un, lui causer de la peine, lui susciter de l'embarras, بر کهنه یی انجتمک *bir kimesnê indjîmek*, غایله ویرمک *ghâilê vîrmek*.

RETORQUER, v. a., صلیهنه *'aleihinê tchevîrmek*. a.-t.; قرشو سوبلمک *qarchou seuilemek*, t.; علیهنه صرف ا *'aleihinê sarf it*. — Retorqué, e, علیهنه *'aleihinê tchevirilmich*, چورلمش *masroufûn 'aleih*.

RETORS, E, adj., qui a été tordu, قات قات *beukulmich*, بوکلمش *qât qât beukulmich*, t.; مکرراً مقتول *mukerreren meftoul*. — Fil retors, بوکلمش اپلک *beukulmich iplik*. — Retors, au fig., rusé, artificieux, حیلکار *hîlêkiâr*. — C'est un retors, کار بر آدمدر *hîlêkiâr bir âdemdur*.

RETORSION, s. f., علیهنه چویرمه *'aleihinê tchevîrmê*, برینک علیهنه *birînnu 'aleihinê sarf u irdjâ' olounûn kelimê*, a.-t.

RETOUCHE, s. f., دوزلتمه *duzeltmê*, t.; تصحیح *tashyh*, pl. a. تصحیحات *tashyhât*.

RETOUCHER, v. a., toucher de nouveau, ینه طوقنق *inê dhoqounmaq*, t.; مجدداً مس ا *mudjeddeden mess it*, a.-t. — Retoucher, corriger, refor-

mer, دوزلتمک *duzeltmek*, تصحیح *tashyh it*. — Retoucher une planche, repasser le burin sur une planche gravée, بر لوحه اوزرینه یکیدن قلم *bir levha uzerinê ienîden qalem guezdurmek*.

RETOUR, s. m., action de revenir, de retourner, دوش *deunnuch*, t.; عودت *'avdet*, رجعت *ridj'at*, رجوع *rudjou'*, انصراف *insyrâf*. معاودت *mou'âvedet*, a. — Heureux retour, heureuse arrivée dans le lieu d'où l'on était parti, باليمن والسعادة *bil-îmmn ves-se'âdê olân 'avdet*. — Attendre le retour de quelqu'un, بر کهنه نیک عودتته *bir kimesnênu 'avdetinê mountazyr ol*. — Au fig., le retour de la paix, اعاده صلح وصلاح *v'âdêi soulu u salâh*. — du printemps, عودت فصل بهار *'avdeti fastibahâr*. — Être sur son retour, sur le point de retourner, اوزره او *'avdet uzrê ol*. — Avancer en âge, اختیارلنمق *ykhtîâr lanmaq*. — Le retour d'une âme à Dieu, la conversion, توبه *teubê*. — Faire un retour à Dieu, توبه الی الله ا *teubê ilallah it*. — Retour, ce qu'on ajoute à la chose pour rendre le troc égal, اوسته *ustê vîrîlân aqchê*, فضله *fazlê*. — Que me donnerez-vous en retour? بکا نه *fazlê olaraq bañâ nê vîrursyârz*. — Retour, reconnaissance, equivalent d'un bienfait reçu, مقابله *mouqâbelê*, عوض *'yvas*, قارشولق *qârçoulouq*. — En retour, en réciprocité, مقابله سنده *mouqâbelêcindê*,

عوضاً *yvazen*. — Retour, vicissitude, انقلاب *inqylāb*. — Les retours de la fortune, انقلابات دوران *inqylābātī devrān*. — Retour, en t. de jurisp., droit de reprendre, رجوع *rudjou' el-māl el-mevhoub ila vāhibho*.

RETOURNE, s. f., اويونده چويرلان *oïounda tchevîrîlān* oïoun *kiūghydi*, t.

RETOURNER, v. a., tourner d'un autre sens, چويرمک *tchevîrmek*, دوندرمک *deundurmek*, قلب *qalb it*, تقلیب *taqlīb it*, a.-t.

RETOURNER, v. n., aller de nouveau dans un lieu où l'on a été, کيرو دونمک *deunmek*, گيرون دونمک *guîru deunmek*, يکيدن کيتمک *kiîden kitmek*, وارمق *ieñîden guîtmek*, وارمق *vârmaq*, t.; اودت *avdet it*, رجوع *rudjou' it*, انصرافی *insyrâf it*, رجعت *ridj'at it*, ا. - t.; کيرو کلمک *guîru guelmek*. — Retourner dans son pays, ولايتته اودت *vilâietine avdet it*. — Retourner sur ses pas, اوزرينه دونمک *azy uzerîne deunmek*. — Retourner en arrière, گيرونه دونمک *guîruîe deunmek*. — Abandonner une entreprise dont on est rebuté, بر شيدن رجوع *bir cheîden rudjou' it*. — Retourner, recommencer à faire les mêmes choses, باشلق يکيدن باشلق *ieñîden bâchlamaq*, باشلق يينه باشلق *inë bâchlamaq*. — Retourner à l'ouvrage, ايشه مجدداً *ichè mudjeddeden mou-bâcheret it*. — au combat, تکرار *tekrâr mouhârebêit* *guîtmek*. — Retourner à Dieu,

se convertir, توبه *teubè it*. — Retourner quelqu'un, le faire changer d'avis, بىر کيسنه نك عتلىسى *bir kimesnenun aqlini tchevîrmek*. — Se retourner, se tourner dans un autre sens, دونمک *deunmek*. — Trouver un autre expédient, prendre d'autres mesures, ديقر بر چاره بولمق *diguier bir tchâre boulmaq*. — S'en retourner, s'en aller, partir, گيتمک *guîtmek*, عزيمت *azîmet it*.

RETRACER, v. a., tracer de nouveau, يکيدن چيزمک *ieñîden tchîz-mek*, t.; رسم - ترسيم *mudjeddeden resm*, ترسيم *tersim it*. — Retracer, au fig., rappeler à la mémoire, تذکیر *tezkîr it*, ا. - t.; اکدمق *andurmaq*, اکر دمق *andurmaq*. — Mentionner de nouveau, تکرار *tekrâr zikr it*. — Raconter, نقل *naql it*. — Se retracer, se rappeler, در خاطر *der khâthyr it*, یاد *iâd it*. — Retracer, e, بىر دكحى چيزلش *bir dakhy tchîzylmich*, مجدداً مرسوم *mudjeddeden mersoum olân*, تکرار ذکر اولنميش *tekrâr zikr olounmich*.

RÉTRACTATION, s. f., سوزندن رجوع *seuzunden deunmè*, t.; رجوع *rudjou' an el-kelâm*, نکول *nukioul*, ا. — Rétractation publique, علناً نکول *alenen nukioul*. — sincère, نکول صادق *nukiouli sâdjq*. — volontaire, نکول اختيارى *nukioul ykhtîari*. — forcée, نکول جبرى *nukiouli djebri*.

RÉTRACTER, v. a., سوزندن — دونك *deunmek*, *seuzunden deunmek*, دونك *deunmek*, t.; نكول *nukioul it.* — Se rétracter, se dédire, رجوع *rudjou'* *it*, a.-t. — Il s'est rétracté publiquement, سوزندن علناً و متواتراً *seuzunden 'aleneñ vè mutevāturen rudjou' ciledi.* — Rétracter, déclarer la fausseté *یلان* *talān oldou-ghounou bildurmek*, تکزيب *tekzīb it.*

RÉTRACTION, s. f., t. de médec., بوزلوق چکمه *beuzulup tchekilmè*, بورشلاق *bourouchouqlouq*, t.; تقبض *teqabbouz*, a.

RETRAIRE, v. a., terme de prat., ساتلمش مالی کيرو *sātilmich māli guñru ālmaq*, t.; استرداد المبيع *istirdād ul-mubi' it*, a.-t.

RETRAIT, s. m., action de retraire, ساتلمش مالک کيرو *sātilmich māluñ guñru ālma*, t.; بيع اولنمش *beñ olounmich māli mevrouçuñ istykhilāci.* — Retrait, t. de com., envoi en retour, عواصاً ارسال اولنان مال *iršāl olounān māl.* — Retrait vicinal, شفعة *chouf'at.*

RETRAITE, s. f., action de se retirer, de s'en aller, چکمه *tchekilmè*, گيتمه *guñtmè*, t.; عودت *'avdet*, مفارقت *mufāraqat.* — Le temps de la retraite, چکمه نك وقتى *tchekilmènuñ vaqti.* — La retraite dans les places fortes, قلعه لرده *qal'alarda* *'askeruñ tchekildigui vaqti*, دونك *deunuk.* — Battre la retraite, طبل

چالمق *thublī 'avdet tchālmaq*, دونك چاغرمق *deunuk tchāghyrmaq.* — Marche des troupes pour se retirer, كرويه چکمه *guruñ tchekilmè.* رجعت *ridj'at.* — Retraite, éloignement, séparation du monde, دنيا دن چکمه *dunīāden tchekilmè*, عزلت *'euzlet*, انزوا *ia-zyvā.* — Retraite des religieux, چله *tchillè.* — Lieu de retraite, solitude, عزلتگاه *khalvet*, صغنه جق *'euzlet-guñh.* — Asile, refuge, بير *syghynadjaq ãer*, ماسجا *meldjā.* — Vivre dans une entière retraite, حال كدال عزلت و انزوا اوزره *hālī kemālī 'euzlet u in-zyvā uzrè guetchinmek.* — Donner retraite à quelqu'un, بر كمسنديه *ber kemsندیه* - محل التجا *maḥallī tadjā* بير و بيرمك *bir kimesnēti syghynadjaq ãer virmek*, mahallī iltidjā virmek. — Retraite de voleurs, de brigands, خرسز يتاشی *khyrsyz iatāghy.* — Retraite militaire ou civile, تقاعد *teqā'oud.* — Pension de retraite, تقاعد علوفدسى *teqā'oud 'eulufēci.* — Il a obtenu, il a pris sa retraite, ايتدی *teqā'oud itti*, اوتوراق اولدی *otouraq oldou.* — Retraite, pension que l'on fait à un domestique à la fin de ses services, تکميل خدمت *tekmīli khydmet 'athyñēci.*

RETRAITÉ, f. adj., علوفدلو *'eulufelu*, a.-t.; متقاعد *muteqā'yd*, a

RETRANCHEMENT, s. m., suppression, diminution, كسلمه *kecilmè*, t.; قطع *qath'*, انقطاع *inqytha'*, a. — Le retranchement des abus, فساداتك

قطعى *feçādātūñ qath'y.* — Retran-
chement, diminution, *آزالتمه azālt-*
ma, *تقليل taqlīl.* — Le retranche-
ment des dépenses, *تقليل مصارف taqlīli meçārif.* — Retranche-
ment, espace retranché d'un plus grand,
بولمه beulmè, *بولنمش beulunmich*
ier, *مفصل مکان mekiāni munfa-*
çal. — Retranchement, t. de fortif.,
مترس meteris, pl. a. *متارس me-*
tāris. — Élever de forts retranche-
ments, *جسپیم مترس لر احداث ا*,
djecīm meterisler yhdās it.

RETRANCHER, v. a., ôter, enlever,
کسمک kesmek, t.; *قطع qath' it*,
افراز ifrāz it, a.-t.; *ایرماق āirmaq*,
حذف tchyqārmaq, *حذف hazf*
it, *جدا djudā it.* — Retrancher
plusieurs branches d'un arbre,
اغاجک برقاچ دالیری قطع ا
aghā-djūñ bir qāteh dālīri quth' it. —
Retrancher, diminuer, *آزالتمه azālt-*
maq, t.; *تقليل taqlīl it.* —
Retrancher sa dépense, *تقليل*
masraf it. — Re-
trancher, défendre l'usage, *منع ا*
men' it. — Supprimer, *قالدرمق qāl-*
durmaq, *رفع ا ykhrādj it*,
ref' it. — Retrancher, t. de guerre,
fortifier, élever des retranchements,
یاپمق meteris it, *یāpmaq*,
اطرافی مترس لکم - مترس چویرمک
ethrāfi meterislemek, *meteris tche-*
vīrmek, *مترس ایله احاطه ا*,
meteris ilè ihātha it. — Retrancher un camp,
اردونک اطرافنه مترس چویرمک
ordounūñ ethrāfinè meteris tchevīr-
mek. — Se retrancher, se restreindre,
se réduire, *منحصر او mounhacyr ol.*

— Se retrancher à la moitié de sa
dépense, *نصف مصرفه منحصر او*,
nousfi masrafè mounhacyr ol. — Se
retrancher, diminuer sa dépense,
خرچمغی اکسلیتمک khardjlyghy
eksiltmek, *مصرفنی آزالتمق masra-*
fīni azāltmaq. — Se retrancher, cher-
cher un prétexte, *بهانه ارامق behānè*
arāmaq. — Se retrancher, se forti-
fier, élever des travaux pour se mettre
à couvert des attaques de l'ennemi.
کندویه meterislenmek, *مترس لکمک*
guen-
duñ meteris ilè istyħkiām vīrmek
تهحصن ا tehasun it. — Retranché, e,
مترس لر ایله استحکام ویرمیش
meterislerilè istyħkiām vīrilmich,
متحصن meterislenmich,
متهحصن mtehasun. — Camp retranché,
مترس لر ایله استحکام ویرمیش اردو
meterislerilè istyħkiām vīrilmich ordou.

RETRAVAILLER, v. a., بردخی
بیر دکخی bir dakhy
چالشک - چالشهق ichlemek,
tchālīchmaq, t.

RETRAYANT, e, adj., صائلمش مالی,
سائلمش مالی sātīlmich māli
طالب الردّ guñra thaleb iden, t.;
طالب المبيع thālib ur-redd ul-mebī'.

RÉTRÉCIR, v. a., rendre plus
étroit, *طارا دار - دار dār it*,
طارا التمع dhārāltmaq, t.;
اضافه ا izāqa it, a.-t. — Rétrécir un che-
min, *یولی طارا التمع iolu dhārālt-*
maq. — le lit d'une rivière,
مجرای مدجری اضافه ا medjrañ nehri izāqa it.
— Resserrer, *صقمق syqmaq.* — Ser-
rer, *طارا لاتی dhārīlamaq.* — Réduire à
l'étroit, presser, *تضییق ا tazīyq it.*
— On dit, au fig., la servitude rétrécit

l'âme, حال رقیبت موجب اصافه نفسدر
hâli ryqyriat mouldjibi izâqâi
nefestur. — Rétrécir, v. n., et se
 rétrécir, v. prou., طار او *dhâr ol.*
 — Se rétrécir, se raccourcir par
 l'action du feu ou de l'eau, بوزلمک
buzulmek, بوزیلوب چکلیمک *buzulup*
tchekilmek. — Rétréci, e, طار
 بوزیلوب *dhâr olmuch*, بوزیلوب
 بوزیلوب *buzulup tchekilmich*,
 بوزیلوب *buzulmich.* — Au fig.,
 قصه *qyssa*, قاصر *qâcyr.* — Esprit
 rétréci, عقل قصه *'aqli qyssa.*

RÉTRÉCISSEMENT, s. m., چکلش
tchekilich, بوزیلوب چکلمه *buzulup*
tchekilmè, بوزیلوب قصه *buzulup*
qyssalma, قصاره *qâcyr*, تضییق
tuziyyiq, — Le rétrécissement d'une
 étoffe, برقماشک بوزیلوب
bir qoumâchuñ buzulup
tchekilmèci. — de l'esprit, عقلک
 عقلی *'aqluñ qyssalyghy.*

RETREMPER, v. a., tremper de
 nouveau, بر دخی اصلاتیق *bir*
dakhy yslâtmaq, یکیدن صوبه
 دمری صوارمق *icēñden souie bâtturmaq*, t.
 — le fer, l'acier, etc., دمری صوارمق
demiri souvârmaq. — Retremper,
 au fig., donner une nouvelle vigueur,
 یکیدن قوت *taqvèc it*, a.-t.;
 دمری *icēñden qouvwet vîrmek.*

RÉTRIBUTION, s. f., اجر *edjr*,
 اجرة *edjret*, a. — Rétribution lé-
 gitime, اجرت حلال *edjreti halâl.*

RÉTROACTIF, IVE, adj., کچمش
guetchnich zemânè
ichleñân, t.; عامل علی الماضي *'âmil*

'âlet-mâzy. — Opérer un effet rétro-
 actif, ماضی یه عمل *mâzytîc*
'amel it.

RÉTROACTION, s. f., عمل علی
 فاعلیت *'amel âlet-mâzy*,
 السابق فی السابق *fâ'yliet fis-sâbyq*, t.

RÉTROAGIR, v. n., کچمش زمانه
guetchnich zemânè ich-
lemek, t.; ماضی یه عمل *mâzytîc*
'amel it, a.-t.

RÉTROCÉDER, v. a., سابقا ویرلمش
sâbiqâ vîrilmich
chëi icēñden redd it. — Rétrocéder
 une dette, فراغ اولنان ذمتی قبول
firâgh olounân zim-
meti qaboul itmek, redd it.

RÉTROCESSION, s. f., فراغ اولنان
firâgh olounân
chëi qaboul itmèc, a.-t.

RÉTROGRADATION, s. f., t. d'astr.,
 کرو کتنمک *guiru guitmeklik*, t.;
 رجعت *ridj'at*, t.

RÉTROGRADE, adj. com., کرو
guiru deunîdji,
tchekilen, t.; راجع *râdji'*, a. — Mar-
 che rétrograde, سیر راجع *señri râdji'*.
 — Mouvement rétrograde d'une ar-
 mée, retraite forcée et hontense,
 رجوع قهقرا *rudjou'y qahqara.*

RÉTROGRADER, v. n., - کرو کتنک
guiru guitmek, *deunmek*,
 کروییه طوغری یوریمک *guiruie*
dhoghrou ïurumek, ای-زی اوزریند
izy uzerinèc deunmek, t.;
 رجعت *ridj'at it.*

RETOUSSEMENT, s. m., یوقارو
ioqâru qâldurma,
 قورمه *ioqâru qâldurma*, t.;
 تشمیر *technîr*, a.

RETOUSSER, v. a., relever en
 haut, یوقارو قالدورمق *ioqâru qâl-*

durmaq. — Trousser, صيغمق *sy-ghamaq*, قورمق *qyvirmaq*, t.; *techmîr* it. a.-t. — le pan de sa robe, اتكنى قورمق *eteguini qyvirmaq*, تشمير ساق *techmêri sâq* it. — ses cheveux, sa moustache, بيمىغى قورمق *sâtchi, byüghy qyvirmaq.* — Retroussé, e, يوقاروقالديرلش *ioqâruqâldirilmich*, صيغانمش *qyvirilmich*, *syghânlich*, مشمير *muchemner.* — Retroussé, en parlant d'un cheval qui a les flancs creux, باتقن يانلو *bâtqyn iânlu.*

RETROUSSIS, s. m., partie du bord d'un chapeau, شاپقه نك قورق يورى *châpқанun qyviryq ieri.* — d'une feuille, etc., ييراغك يا بشقه شيك *ïaprâghuñ iâ bachqa cheüñ qyviryq ieri, t.*

RETROUVER, v. a., trouver une seconde fois, بوردخى بولوق *bir dakhy boulmaq*, t. — Trouver une chose perdue, بولوق *boulmaq.* — J'ai retrouvé ce que je voulais dire, ديه جكمسى بولدم *deïedjegunu bouldum.*

RETS, s. m., filet, اغ *agh*, اغجىز *aghdjighaz*, t.; شبكه *chebekè*, حباله *hibâlet*, pl. a. حبايل *habüil*, شرك *cherek*, a. — Tendre des rets, مدد *meddi habüil* it. — Tomber dans des rets, y être pris, اغدوشمك *agha duchmek*, گرفتار او *gueristâr ol.* — Au fig., les rets d'udiable, دام حبايل شيطان *habâili cheithân.* — Faire tomber dans les rets, prendre aux pièges de la ruse, دام حيلهيه *dâmi hylëie duchurmek.*

RÉTUDIÉ, v. a., — يكيدن او قومق *ieñiden oqoumaq*, مطالعه *thâlê'a it, t.*

RÉUNI, E, adj., جمع اولنمش *djem' olounnich*, بتشمهش *bitichmich*, قاوشمش *qāvouchmich.*

RÉUNION, s. f., action de réunir, état d'être réuni, جمع *djem'*, التيام *iltiüm.* — Jonction, اتصال *ittiçâl*, a.; قاوشمه *bitichmè*, بتشمه *qāvouchma, t.* — Rassemblement, société, جمعيت *djem'yiet*, جماعت *djemâ'at*, مجلس *medjlis*, اجتماع *idjiti-mâ'.* — Accord, conciliation, برلك *birlik*, برلشمه *birlechmè*, اتحاد *ittihad*, موافقت *ittifâq*, اتفاق *muvâfaqat.* — La réunion des esprits, موافقت افكار *muvâsakati eskiâr.* — Adjonction, انضمام *inzymâm*, التحاق *iltihâq*, قاتلمه *qâtlama.*

RÉUNIR, v. a., rassembler ce qui était éparé, بركدرمك *birikturmek*, بيريره بركدرمك *bir ieri birikturmek, t.*; جمع *djem' it, a.-t.*; درمك *dermek, dirmek.* — Rejoindre ce qui était désuni, séparé, بتشدرمك *bitichturmek*, قاوشدرمق *qāvouchturmaq.* — Faire tenir l'un à l'autre, emboîter, souder, چاتدرمق *tchâturmaq*, ياپشدرمق *ïäpichturmaq.* — Réunir, réconcilier, بارشدرمق *bârichturmaq*, اوزلاشدرمق *ouz-lüchturmaq*, اصلاح مابين *yslâhy mâbëin it.* — Joindre à..., الحاق *qâtmaq*, ضم *zamm it,* باغلمق *ilhâq it.* — Unir, rattacher, ربط *rabth it.* — Se réunir, se rassembler dans un lieu,

هر ایشی راست کور *bir ierè guelmek*,
 her ichi rāst guelur.

birikmek, جمع او *djem' ol*.

— Se joindre, بتشمك *bitichmek*,

چاتشمق *tch'ichmaq*, یاشمق *yāpichmaq*,

قارشمق *qāvouchmaq*. —

en parlant des chairs, التارا *ilt'ām*

it. — An fig., se réunir d'intention,

de volonté, convenir, s'accorder,

سوزی برا *birlechmek*, برلشمك

sevzu bir it, عقد اتفاق *ittifāq it*,

عقد اتفاق *aqli ittifāq it*. — Ils se sont

réunis sur ce point-là, اول ماده نك

ol mādde-nūn uzerinè ittifāq eiledler. — Se

réunir, se réconcilier, بارشمق *bā-*

richmaq, اتصال *teçalouh it*.

RÉUSSIR, v. n., avoir un heureux

succès (se dit des personnes et des

choses), باشه چیقارمق *bācha tchy-*

qārmaq, بجرمك *bedjermek*, t.;

حصوله کتورمك *houçoulè guetur-*

mek, موفق او *muveffyq ol*, a.-t.;

ظفر یاب او *zaser iāb ol*. — Il a

réussi dans son dessein, ظفر

مراومه *merāminè zaser iāb oldou*. — Il a peu réussi, چندان

موفق اولمدی *tchendān muveffyq olamadi*. — Réussir, particulière-

ment en parlant des choses, باشه

چیقماق *bācha tchyqmaq*, راسب

rāst guelmek, میسر او *mücs-*

ser ol, نتیجه بولاق *husni netūdje*

boulmaq. — Ce projet a

réussi, بو ترتیب حسن نتیجه یه

مقرون اولمشدر - میسر اولدی

bou tertīb husni netūdjeçè maqroun ol-

muchtur, müesser oldou. — Tout

lui réussit, کور *her ichi rāst guelur*.

REÜSSITE, s. fém., bon succès,

راست کلمکک *rāst guelmeklik*, t.;

حسن نتیجه *husni netūdje*, a. — La

réussite d'une affaire, بر مصاحتک

حسن نتیجه سی *bir maslahatuñ*

husni netūdjeçi. — Avoir, obtenir

de la réussite, او *üsru u tevfyqè mouqārin ol*. — Sim-

ple succès, issue, صوک *soñ*, نتیجه *netūdje*.

REVALOIR, v. a., قارشولغندی

ا *qārçhoulyghyni it*, مقابله سنی

ا *mouqābelècini it*, مقابله بالمثل

ا *mouqābelè bil-misl it*, a.-t.

REVANCHE, s. f., action par la-

quelle on se revanche, بر کمسنه نك

ا *bir kimesnènuñ haqqyn-*

dan guelmè, t.; اخذ انتقام *akhzyinti-*

اخذ نك *akhzy sār*, a. — Prendre

sa revanche d'un mauvais procédé,

سوه معامله نك مقابله سنی ا - انتقامی

ا *souī mou'āmelènuñ mouqābelè-*

cini it, intqāminiālmaq. — Revanche,

se dit aussi en bonne part, مكافات

ا *mukāfāt*, جزا *djezā*. — Seconde

partie au jeu, او یونک ایکنجی نوبتی

ا *oïounuñ ikindji nevbeti*, او یون نوبتی

ا *oïoun nevbeti, devri*. — En

revanche, بالمقابل *bil-mouqābelè*,

مقابله *mouqābeleten*.

REVANCHER, v. a., صاحب

صاحبك *sāhyb tchyqmaq*, چیتماق

ا *sāhyblik it*, t.; حمایت *hymāiet it*,

a.-t. — Se revaucher, v. pron., se

défeindre, کندویی قورمق

ا *guendūi qouroumaq*, مقاومت

ا *mouqāremet it*, احتمالاً *yhtimā it*. — Ren-

cher, *rençer*, *rençer*, *rençer*.

REVENIR, v. n., او یون نوبتی

ا *oïoun nevbeti, devri*. — En

revanche, بالمقابل *bil-mouqābelè*,

مقابله *mouqābeleten*.

REVANCHER, v. a., صاحب

صاحبك *sāhyb tchyqmaq*, چیتماق

ا *sāhyblik it*, t.; حمایت *hymāiet it*,

a.-t. — Se revaucher, v. pron., se

défeindre, کندویی قورمق

ا *guendūi qouroumaq*, مقاومت

dre la pareille, *مقابله بالمثل* *mou-qābelēi bil-misl it.*

RÉVASSER, v. n. fam., *قارشق* *qārīchyq duch gueurmek* *راحتسز دوش کورمک* *rūhatsyz duch gueurmek, t.*

RÊVE, s. m., *songe qu'on fait en dormant*, *دوش* *douch, t.*; *رویا* *rouiā, حلم* *houlm, houlum, pl. a. احلام* *ahlām.* — Au fig., *projets sans fondements*, *خیال* *khaiāl, pl. خیال باطل* *khaiālāt, خیالات* *khaiāli bāthyl, pl. خیالات باطله* *khaiālāti bāthylē.*

REVÊCHE, adj., com., *âpre au goût*, *ککره* *kekrè, اکشی* *ekchi.* — Au fig., *rude, peu traitable*, *چتین* *chetīn khouīlu, قونشلمز* *qonouchoulmaz, t.*; *سرکش* *serkech, p.*; *معاند* *mou'ānid, a.*

RÉVEIL, s. m., *اویانمه* *ouïānma, اویانقلق* *ouïānyqlyq, اویانقودن* *ouïouquodan qālqma, t.*; *یقظه* *iaqazet, a.* — *Amon réveil*, *اویاندیغم* *ouïāndyghum vaqytte.*

RÉVEILLE-MATIN, ou simpl. RÉVEIL, s. m., *sorte d'horloge destinée pour réveiller à certaine heure* *منبه* *munebbih sā'ut, a.* — *Sorte de plante*, *نبات* *bir nev'y nebāt.*

RÉVEILLER, v. a., *tirer du sommeil*, *اویاندرمق* *ouïāndurmaq, اویانقودن* *ouïouquodan ouïāndurmaq, اویارمق* *ouïārmaq, t.*; *ایقازا* *iqāz it.* — Express. *proverb.*, *il ne faut pas réveiller le chat qui dort, il ne faut pas renouveler une méchante affaire*, *فتنه*

ناثمه یی ایقاظ ایتمک جائز دکدر *fitnēi nātmēi iqāz itmek djāiz deīdur.* — Réveiller, au fig., *exciter de nouveau, renouveler*, *یکیلیمک* *ieñilemek, مجدداً ایقاظا* *mudjeddeden iqāz it, tedjdīd it.* — Réveiller le courage, *تجدید غیرت* *tedjdīdi ghairet it.* — un procès, *تسکین اولنمش* *teskīn olounmich da'vāii iqāz it.* — Se réveiller, s'éveiller, *اویانمق* *ouïānmaq, اویانو کلیمک* *ouïānou guelmek, تیقظا* *teiaqqouz it, خوابدن بیدار او* *khābden bīdar ol.* — Je me suis réveillé trois fois cette nuit, *بو کیجه اوچ دفعه اویاندم* *bou guīdjē utch def'a ouïāndum.* — Au fig., *se réveiller, sortir de l'inaction, de l'indolence*, *خواب غفلتدن* *khābi ghafletten bīdār ol.* — Se renouveler, *یکیلیمک* *ieñilenmek, متجدد او* *mutedjeddid ol.* — Réveillé, c, *اویانمش* *ouïānmich, اویانق* *ouïānyq, t.*; *متیقظ* *mutēiaq-qyz, a.*

RÉVÉLATION, s. f., *action de révéler*, *آشکاره یه چیقارمه* *āchikiārēie tchyqārma, t.*; *کشف* *kechf, a.* — d'un secret, *راز کشف* *kechfi rāz.* — *Inspiration divine*, *الهام* *ilhām, pl. a. الهامات* *ilhāmāt, وحی* *vahi, وحی ربانی* *vahī rabbāni.* — *Chose révélée*, *مکاشفة بالوحي* *mu-kiāchefet bil-vahi.*

RÉVÉLER, v. a., *découvrir, faire savoir une chose secrète*, *آچمق* *āchmaq, آشکاره یه چیقارمق* *āchikiārēie tchyqārmaq, t.*; *کشف*

kechf it, افشا *ifchā it*, اعلان *ilān it*; a.-t. — Révéler le secret de l'État, دولتک سرینبی کشف اعلان *devletuñ sirrīni kechf ilān it*. — Révélé, e, اچامش *âchilmich*, آشکاره یه چیقارلمش *âchikiârê tchiqârlmich*, منکش *munkechif*.

REVENANT, s. m., prétendu esprit qui revient de l'autre monde, فرضاً اخرتدن کيرو کلان انسان روحی *faruzan akhyretten guêru guelân insân rouhy*, قره قونجولوس *qara qondjolos*.

REVENANT, e, adj., qui plaît, کوکل سودریجی *beënilân*, بکنلان *gueñul sevurîdji*, t.; مطبوع *mathbou'*, a.; دلپسند *dilpeçend*, p.

REVENANT-BON, s. m., les deniers qui restent en caisse, entre les mains d'un comptable, صندوقده باقی *sandouqta bâqy qâlân aqçê*, t.; فضله *fazlê*, a. — Profit, émolument, فائده *fâidê*, pl. a. فوائد *sevâid*. — Casuel, مکسب عارضی *meksebi 'ârīzy*, عنواند طیارات *'avâidi thâiârât*. — Le revenant-bon d'une charge, بر منصبک عنواند *bir mansybuñ 'avâidi thâiârâti*.

REVENDEUR, SE, s., مطره باز *mathrabâz*, t. — Revendeur de livres, کتاب مطره بازی *kitâb mathrabâzy*.

REVENDICACION, s. f., طلب *thaleb*, استدرداد *du'vâi istirdâd*, a.

REVENDIQUER, v. a., طلب *thaleb it*, ا و آدا *thaleb u iddi'â it*, کرو و بیرلسنی دعوا *guiru vîrilmecini da'vâ it*. — Revendiquer

un immeuble, برملکک ردینبی دعوا *bir mulkuñ reddîni da'vâ it*. — une cause, دعواک طرفنه رد اولمسنی *da'vânuñ tharâfina redd olounmacini iddi'â it*.

REVENDEUR, v. a., vendre de nouveau, vendre ce qu'on a acheté, الو ب *inê sâtmaq*, بشقه سنه *dlup sâtmaq*, صاتیق *bachqacinê sâtmaq*, مطربازلوق *mathrubâzlyq it*, t.; تکرار بیع *tekrâr beî' it*, a.-t. — Acheter pour revendre, بشقه سنه *bachqacinê sâtmaq itchoun âlmaq*, تجارت *tidjâret itchoun âlmaq*.

— Fig. et fam., avoir d'une chose à revendre, en avoir en abondance, بر شیک کثرتنه مالک او *bir cheîuñ kesretinê mâlik ol*. — Il vous en revendrait, il est plus fin que vous, سزدن زیاده حیلله کاردر *syzden zîâdê hyîekiârdu*.

REVENIR, v. n., venir une seconde fois, بر دخی *inê guelmek*, تکرار *bir dakhy guelmek*, t.; تکرار *tekrâr guelmek*, a.-t. — Je suis revenu pour vous parler, سزه سویلک ایچون تکرار کلدیم *seuilemek itchoun tekrâr gueldum*. — Revenir, retourner au lieu d'où l'on était parti, کيرو کلنک *guêru guelmek*, رجوع *'avdet it*, عود *rudjou'*, *rid'at it*. — Je reviens dans l'instant, همان شدی *'avd u insyrâf it*. — Le soleil revient sur l'horizon, شمس افق *hamân çimdi 'avdet idêdjeguim*. — Le soleil revient sur l'horizon, شمس افق

اوزرينه رجعت ايدر *chems usq uzerinè ridj'at ider.* — Revenir sur ce qu'on a dit, changer d'opinion, se dédire, دونمک *deunmek,* سوزندن نکول ا *seuzunden nukoul it,* سوزندن دونمک *seuzunden deunmek.* — Revenons à ce que nous disions, يينه صحبتنزه کلهلم *inë sohbetumuzè guelèlum.* — Revenir, se rétablir, se remettre dans l'état où l'on était auparavant, اولکي حاله *evvelki hālè deunmek,* دونمک *evvelki hālè deunmek,* اولکي حاله رجعت ا *evvelki hālè ridj'at it.* — Revenir à la santé, à la vie, se remettre, طاورنمق *dhāvrānmaq,* و صحتنه رجعت ا *haiāt u syhatè ridj'at it,* شفا بولمق *chifā boulmaq,* افاقت بولمق *isūqat boulmaq.* — Il revient à vue d'œil, طرفه العينه تحصيل شفا ايتکده در *tharfet ul-'āindè tahsyli chifā itmektè dur.* — Revenir à soi, reprendre ses esprits après un évanouissement, يينه کنديه کلمک *āilmaq,* ايلمق *inë guenduè guelmek.* Cette dernière phrase signifie aussi reprendre de meilleurs sentiments. — Revenir à l'opinion de quelqn'un, بروکسنه نک *bir kimesnè-nuñ rēinè guelmek,* رجوع ا *rudjou' it.* — Revenir de ses erreurs, de ses fausses opinions, les abandonner, اعتقادات *rudjou' it.* — Au fig., revenir, se réconcilier, s'apaiser, رجوع ا *rudjou' it,* صلح و ايتلافه رجوع ا *soulh u itlāfè rudjou' it.* — Revenir, en parlant des plantes ou des bois coupés, des cheveux, etc., pour dire

qu'ils repoussent, - يکيدن سورمک - *ieñiden surmek, bitmek,* بتمک *mudjedden nechv u numā boulmaq, it.* — Revenir dans l'esprit, se ressouvenir, *khāthyrè guelmek.* — Le nom de cette personne ne me revient point, بو کسنه نک اسمي *bou kimesnènuñ ismi astā khāthyrumè guelmez.* — Revenir sur un compte, le rectifier, اصلا خاطره کلنز *i'ādèi hyçāb it.* — Revenir, recommencer à dire ou à faire les mêmes choses, يکيدن *ieñiden bāchlamaq* تکرار باشلمق *tekrār mubāderet it.* — Revenir à la charge, en parlant des troupes, تکرار صولت و هجومه *tekrār savlet u hudjournè mubāderet it.* — Revenir à la charge, revenir sur ses motifs, ses instances, etc., تکرارلمق *tekrārlamaq,* تکرار ا *tekrār it,* تکرار ديمک *tekrār dimek.* — En revenir à ses moutons, reparler d'une chose à laquelle on tient beaucoup, کندو مصاحتني *guendu maslahatini seülemekten ghaïri solbet itmek.* — Revenir, résulter, être à l'avantage de quelqu'un, راجع او *guelmek,* حاصل *hāçyl,* عائد او *rādji' ol,* 'āid ol. — Que vous en revient-il? بوندن سزه نه فائده حاصل اولور *boundan sizè nè fāidè hāçyl olour.* — Le profit qui m'en revient est peu de chose, بکا راجع اولان فائده جزئيدر, *bañā rādji' olān fāidè djuzidur.* — Il ne m'en revient rien, بونده بر *bounda bir kiürum ioq.*

— Revenir à..., coûter, valoir, *واردات میریہ* *vâridâti mîrîic*.

— A combien revient cela? *بونک* *deïmek*.
— A combien revient cela? *بونک* *deïmek*.

— A combien cela vous revient-il? *بونیکی* *icni surmuch ormâu*.

— A combien cela vous revient-il? *بونیکی* *icni bitmich aghâdjlar, t.*

— Revenir, convenir, en parlant des couleurs, *قچه آلدکز* *qâcha âldyñyz*. — On dit d'une chose, qu'elle revient à l'autre, qu'elle est égale, *بر برینه* *bir birinê muçâvîdur*.

— Revenir, plaire, être agréé. Voy. ces mots. — Son humeur me revient fort, *مزاجی طبیعتمه خوش کلور* *mizâdji thabi'atumê khoch guelur*.

— Revenir, convenir, en parlant des couleurs, *اوبغون کلنک* *ouïghoun guelmek*, *اومق* *iarâchmaq*, *اومق* *ouïmaq*.

— Cette couleur ne revient pas à cette autre, *بورنک اوبرنکه* *bournêk aubrênê*.

— Revenir, parvenir à la connaissance, *موافق کلمز* *bou renk o bir rengnê muvâfyq guelmêz*.

— Revenir, parvenir à la connaissance, *تواردا* *tevârud it*, *مستواردا* *mutevârid ol*.

— Cette nouvelle nous revient de toute part, *بوخبر طرفهزه هر جانبدن* *bouxber terefhezê her jânbiden*.

— Revenir, en t. de prat., exercer contre quelqu'un une action en garantie, *مستواردا* *bou khaber tharafumuzê her djânbiden mutevârid olour*.

— Revenir, en t. de prat., exercer contre quelqu'un une action en garantie, *کفیل اوزرینه دعوا* *kefil uzerinê da'vâ it*.

— Revenir, en t. de prat., exercer contre quelqu'un une action en garantie, *بر دخی صاتمہ* *bir dakhy sûtma, t.*

— Revenir, en t. de prat., exercer contre quelqu'un une action en garantie, *بیع مکرر* *beï mukerrer, a.*

— Revenir, en t. de prat., exercer contre quelqu'un une action en garantie, *مطره باز الندن مبیعه اولمش* *mature baz alnden mubi'eh olmush*.

— Revenir, en t. de prat., exercer contre quelqu'un une action en garantie, *مال* *mathrabâz elinden moubâ'a olmuch mâl*.

— Revenir, en t. de prat., exercer contre quelqu'un une action en garantie, *ایراد* *irâd, pl. a.*

— Revenir, en t. de prat., exercer contre quelqu'un une action en garantie, *ایرادات* *irâdât*. — Les re-

venus de l'État, *واردات میریہ* *vâridâti mîrîic*.

REVENUE, s. f., *سورمش* *surmuch*, *بونیکی* *icni surmuch ormâu*.

REVENUE, s. f., *سورمش* *surmuch*, *بونیکی* *icni bitmich aghâdjlar, t.*

RÊVER, v. n., faire quelque songe, *دوش کورمک* *duch gueurmek*.

RÊVER, v. n., faire quelque songe, *رویا کورمک* *rouîâ gueurmek, t.*

RÊVER, v. n., faire quelque songe, *عالم منامده کورمک* *'âlemi menâmde gueurmek*.

RÊVER, v. n., faire quelque songe, *عالم منامده کورمک* *'âlemi meçâldê gueurmek*.

RÊVER, v. n., faire quelque songe, *دوشمده کوردمکه* *duchumde gueurdumki*.

RÊVER, v. n., faire quelque songe, *روباده* *rouîâde chounou gueurdumki*.

RÊVER, v. n., faire quelque songe, *دوشمده کوردمکه* *duchumde gueurdumki*.

RÊVER, v. n., faire quelque songe, *دوشمده کوردمکه* *duchumde gueurdumki*.

RÊVER, v. n., faire quelque songe, *دوشمده کوردمکه* *duchumde gueurdumki*.

RÊVER, v. n., faire quelque songe, *دوشمده کوردمکه* *duchumde gueurdumki*.

RÊVER, v. n., faire quelque songe, *دوشمده کوردمکه* *duchumde gueurdumki*.

RÊVER, v. n., faire quelque songe, *دوشمده کوردمکه* *duchumde gueurdumki*.

RÊVER, v. n., faire quelque songe, *دوشمده کوردمکه* *duchumde gueurdumki*.

RÊVER, v. n., faire quelque songe, *دوشمده کوردمکه* *duchumde gueurdumki*.

RÊVER, v. n., faire quelque songe, *دوشمده کوردمکه* *duchumde gueurdumki*.

RÊVER, v. n., faire quelque songe, *دوشمده کوردمکه* *duchumde gueurdumki*.

RÊVER, v. n., faire quelque songe, *دوشمده کوردمکه* *duchumde gueurdumki*.

اوزرینه رجعت ایدر *chems usq uzerîne ridj'at ider.* — Revenir sur ce qu'on a dit, changer d'opinion, se dédire, دونمک *deunmek*, سوزندن نکول ا *seuzunden nukioul it*, سوزندن دونمک *seuzunden deunmek.* — Revenir à ce que nous disions, یینه صحبتزه کله لم *îne sohbetumuzê guelêlum.* — Revenir, se rétablir, se remettre dans l'état où l'on était auparavant, اولکی حاله *evvelki hâlê deunmek*, اولکی حاله رجعت ا *evvelki hâlêne ridj'at it.* — Revenir à la santé, à la vie, se remettre, طاورنمق *dhâvranmaq*, و صحته رجعت ا *haiât u syhatê ridj'at it*, شفا بولمق *chifâ boulmaq*, افاقتم بولمق *isûqat boulmaq.* — Il revient à vue d'œil, طرفه العینده تحصیل شفا ایتپکده در *tharfet ul-'aîndê tahsyli chifâ itmekte dur.* — Revenir à soi, reprendre ses esprits après un évanouissement, یینه کندیه کلمک *âyilmaq*, ایللمق *îne guenduê guelmek.* Cette dernière phrase signifie aussi reprendre de meilleurs sentiments. — Revenir à l'opinion de quelqu'un, بر کهمسندنک *bir kimesnênuñ rëûnê guelmek*, rudjou' it. — Revenir de ses erreurs, de ses fausses opinions, les abandonner, اعتقادات *i'niqâdâti bâthylêden rudjou' it.* — Au fig., revenir, se réconcilier, s'apaiser, رجوع ا *rudjou' it*, صلح و ایتلافه رجوع ا *souh u îtlâfê rudjou' it.* — Revenir, en parlant des plantes ou des bois coupés, des cheveux, etc., pour dire

qu'ils repoussent, یکیدن سورمک - *iëñîden surmek, bitmek*, مجددا نشوניה بولمق - *mudjedden nechv u numâ boulmaq, it.* — Revenir dans l'esprit, se ressouvenir, خاطره کلمک *khâthyrê guelmek.* — Le nom de cette personne ne me revient point, بو کهمسندنک اسمی *bou kimesnênuñ ismi aslâ khâthyrumê guelmez.* — Revenir sur un compte, le rectifier, اعاده حساب ا *i'âdêi hyçâb it.* — Revenir, recommencer à dire ou à faire les mêmes choses, یکیدن *iëñîden bâchlamaq*, تکرار باشلمق *tekrâr nubâderet it.* — Revenir à la charge, en parlant des troupes, تکرار صولت و هجومه *tekrâr savlet u hudjournê mubâderet it.* — Revenir à la charge, revenir sur ses motifs, ses instances, etc., تکرارلمق *tekrârlamaq*, تکرار ا *tekrâr it*, تکرار دیمک *tekrâr dîmek.* — En revenir à ses moutons, reparler d'une chose à laquelle on tient beaucoup, کندومصاحتتی *guendu maslahatini seûilemekten ghâiri sohbet itnemek.* — Revenir, résulter, être à l'avantage de quelqu'un, راجع او *guelmek*, کلمک *râdjî' ol*, عائد او *'âid ol.* — Que vous en revient-il? بوندن نسزه نه فائده حاصل اولور *boundan sizê nê fâidê häcyl olour.* — Le profit qui m'en revient est peu de chose, بکا راجع اولان فائده جزئیدر *bañâ râdjî' olân fâidê djuzîdur.* — Il ne m'en revient rien, بونده بر *bounda bir kiârûm îoq.*

— Revenir à..., coûter, valoir, *behūci ol*, *deimek*.
 — A combien revient cela? *بونک*
bounuñ behūci ncdur.
 — A combien cela vous revient-il?
qātcha āldyñyz. — On dit d'une chose, qu'elle revient à l'autre, qu'elle est égale, *بر برینه* *bir birinē muçāvūdur*. — Revenir, plaire, être agréé. Voy. ces mots. — Son humeur me revient fort, *mizādji thabī'atunē khoch guelur*. — Revenir, convenir, en parlant des couleurs, *ouïghoun guelmek*, *اویمق*, *ouïmaq*. — Cette couleur ne revient pas à cette autre, *بورنک او بررنکه* *bou renk o bir renguē muwāfiq guelmez*. — Revenir, parvenir à la connaissance, *تواردا* *tevārūd it*, *متهوارد* *mutevārid ol*. — Cette nouvelle nous revient de toute part, *بو خبر طرفهزه هر جانبدن* *bou khaber tharafumuzē her djānībden mutevārid olour*. — Revenir, en t. de prat., exercer contre quelqu'un une action en garantie, *کفیل اوزرینه دعوا* *kefīl uzerinē da'vā it*.

REVENTE, s. f., *بر دخی صاتمہ* *bir dakhy sātma*, t.; *بیع مکرر* *beī' mukerrer*, a. — Marchandise de revente, *مطره باز الندی مبیاعه اولمش* *mathrabāz elinden moubā'ā olmuch māl*.

REVENU, s. m., produit annuel, *رنته* *guelur*, t.; *ایراد* *irād*, pl. a. *ایرادات* *irādāt*. — Les re-

venus de l'État, *واردات میریه* *vāridātī mīriē*.

REVENUE, s. f., *یککی سورمش* *icūi surmuch ormān*, *یککی* *icūi bitmich aghādjlar*, t.

RÊVER, v. n., faire quelque songe, *دوش کورمک* *duch gueurmek*.
رؤیا کورمک *rouiā gueurmek*, t.;
عالم منامده کورمک *'ālemi menāmdē gueurmek*, *عالم مثالده* *'ālemi meçāldē gueurmek*.
 — J'ai rêvé que *دوشمده کوردمکه* *duchumdē gueurdumki*. *رؤیاده* *rouiāde chounou gueurdumki*. — Rêver de fleurs. *عالم منامده چچکلر کورمک* *'ālemi menāmdē-çhçkçkler gueurmek*. — Rêver, être en délire dans une maladie, *هذیانده صایقلمق* *sāıqlamaq*, *هذیان مبتلا* *hezīānē mubtelā ol*. — Rêver, dire des choses déraisonnables, *هذیان سوبلمک* *hezīān seuilemek*. — Être distrait, *اقلی پریشان* *'aqli perichān ol*. *ذهنی طالمق* *zihni dhālmaq*, *استغراق ذهنه مبتلا* *istyghraq zihnē mubtelā ol*. — Méditer profondément, *دوشونمکه طالمق* *duchunmē dhālmaq*, *تقلیب افکارا* *taqlībi çkiār it*. — Il a rêvé longtemps sur cette affaire, *بو خصوصده خیلی زمان اعمال فکر عیق ایلدی* *bou khouchoudē khāili zemān i'māli fikri 'amyq eiledi*.

RÉVERBÉRATION, s. f., *عکس نور* *'aksi nour*, *انعکاس* *in'ykiās*, *انعکاس صیا* *in'ykiāci zīā*, a.

RÉVERBÈRE, s. m., miroir de métal

qu'on adapte à une lampe, à un flambeau, pour en augmenter la lumière, *آیدنلق ویرر لوجه* *āidinlyq vîrur levha*. — Lanterne, *فَنَر* *fener*, *سوقاق فنری* *soqâq feneri*. — Feu de réverbère, *علوی دونر آتش* *'alevi deuner âtech*.

RÉVERBÉRER, v. a., *دوندرمک* *deundurmek*, *کرویه اورمق* *guirüë ourmaq*, t.; *عکس ا* *'aks it*, a.-t. — Réverbérer la chaleur, *حرارتسی* *harâretsi* *عکس طریقله نشر ا* *harâreti 'aks tharyqylê nechr it*.

REVERDIR, v. a., peindre en vert une autre fois, *پسینه یشلتمک* *înê iechilltetmek*, *بر دخی ییشل بویا* *bir dakhy iechil boïa ourmaq*, t.

REVERDIR, v. n., redevenir vert, *یشللمک* *iechillenmek*, t. — Les arbres reverdissent, *اشجار یشلنور* *echdjâr iechilleneur*. — Au fig., reprendre des forces, rajeunir, *تازه لیمک* *tâzêlenmek*. — Reverdir, sedit aussi des dartres, de la gale, etc., qui reparaisent, *یکیلنمک* *icüülenmek*, *تازه لیمک* *tâzêlenmek*.

RÉVÈREMENT, adv., *حرمت ایله* *heurmet ilê*, *تعظیم و توقیر ایله* *ta'zîm u tevqyr ilê*, a.-t., *بالحرمت* *bil-heurmet*, *بالاحترام* *bil-yhtirâm*, a. — Parler, mentionner révéremment, *بالتعظیم والاحترام ذکر ا* *bit-ta'zîm vel-yhtirâm zikr it*.

RÉVÉRENCE, s. f., respect, vénération, *حرمت* *heurmet*, *احترام* *yhtirâm*. — Titre d'honneur, *جناب* *djenâbi* *فضیلت مآب* *fazîlet me'âb*. — Mouvement en se baissant pour saluer, *سلام* *selâm*, *تمنا* *temennâ*, a.

— Humble révérence, *تمنای متواضعانه* *temennâ mutevâzy'ânê*.

— profonde, *یره برابر تمنا* *ierê berâber temennâ*.

RÉVÉRENCIELLE, s. f., t. de palais, *تآذب ایدرک صاقمه* *téeddub iderek sâqynma*, a.-t.; *اهتیاب* *ihtîâb*, a.

RÉVÉREND, e, adj., *حرمتملو* *heurmetlu*, *فضیلتلو* *fazîletlu*, a.-t.; *واجب الاحترام* *mouhterem* *محترم* *vâdjib ul-yhtirâm*.

RÉVÉRENDISSIME, *adject. com.*, *اولو فضیلتلو* *olou fazîletlu*, t.-a.; *جلیل الاحترام* *djelîl ul-yhtirâm*, a.

RÉVÉRENDISSIME, s. m., général d'ordre religieux, *رئیس عام* *reïci 'âmm*.

RÉVÉRER, v. a., honorer, *حرمت ا* *heurmet it*, *تبعیل* *ta'zîm it*, *تعظیم* *tebdjîl u ta'zîm it*, a.-t. — Révéler les lois, *موضوعیه* *ahkiâmi mevzou'âie* *حرمت ا* *heurmet it*. — Révéré, e, *محترم* *mouhterem*, *مبجل* *mubeddjel*.

RÉVERIE, s. f., pensée où se laisse aller l'imagination, *ذهن طالغلی* *zihn dhâlghynlyghy*, t.; *استغراق* *istyghrâqy* *ذهن فکر* *zihn fikr*, pl. a. *افکار* *efkiâr*. — Idée extravagante, *خیالات* *khaiâlât*, pl. a. *خیال* *khaiâli*, *باطل* *khoulîâ*; *خیالات باطله* *khaiâlâti bâthyl*, pl. *فکر باطل* *fikri bâthyl*, pl. *افکار باطله* *efkiâri bâthylê*. — Délire, *هذیان* *hezîân*, *صایقلمه* *sâiqlama*.

REVERS, s. m., coup d'arrière-main, *ال ارقه سیله اورش* *el arqacîlê ourouch*. — Le dessus de la main,

إل ارقسى *el arqaci*. — Le côté opposé à la tête dans une médaille, ارقسى سكه نك اكسه طرفى — ارقسى ظهر سكه *zahri sikkè*, قفا *qafā*. — La seconde page d'un feuillet, le verso, ظهر *zahri sahyfè*. — Sens contraire, ترس *ters*, ترسى *tersi*. — Revers, au fig., disgrâce, accident fâcheux, بلا *belā*, فلاكة فلک *felā-kefi felek*, بخت ترسلىكى *bakht terstligui*, فلک سلهسى *felek sil-lèci*, طالع دونمدهسى *thālī' deun-mèci*, t.; صدمه فلک *sadmèti felek*. — Éprouver un revers de fortune, او صدمه فلکيده مظهر او *sadmèti feleküciè mazher ol*. — Prendre, battre à revers, — يان طرفندن طونمق — اورمق *ian tharafinden thoutmaq, ourmaq*. — Prendre l'ennemi de revers, à dos, دشمنى ورادن تضييق ا *duchmeni verāden taziyq it*. — Le revers d'un fossé, le côté qui est tourné vers la campagne, خندغك طرفى *khandaghuū dīch tharafi*.

تاكيدى *REVERSAL*, E, adj., موگند *téekidi hāvi*, t.-a.; موگند *muekked*, مؤيد *mueüed*, a. — Diplôme reversal, تاكيدى حاوى بر *téekidi hāvi bir qyth'a berāt*.

بركهندهيد, *REVERSIBLE*, adj. com., رجوع ايدر *bir kiñesnèiè rudjou' ider*, ايد - راجع اولان *'āid, rādji olān*, a.-t. راجع *rādji'*, a. — Reversible à l'État, جانب مبرى يه رجوع ايدر *djānibi miriè rudjou' ider*.

REVERSION, s. f., t. de jurisp., صاحب اوله *deunuch*, t.; رجوع اولان *sāhybi evvelè olān rudjou'*, a.-t.; رجوع الى صاحب اول *rudjou' ila sāhyb ul-evvel*, a.

پاپازلر *REVESTIAIRE*, subst. m., كينه جك ير *pāpāzlar gucinedjek* *ier*, t.

طاش *REVÊTEMENT*, subst. m., ديوار *thāch qāplamaci*, خندغك طاش *dīvār*, t. — Le revêtement d'un fossé, — خندغك طاش *khandaghuū thāch qāplamaci, dīvāri*.

REVÊTIR, v. a., habiller, donner des habits, كيدرملك *gueïdirmek*, روبا كيدرملك *roubā gueïdirmek*, روبا ويرملك *roubā vîrmek*, t.; اكسا ا *iksā it*, a.-t. — Revêtir les pauvres, اكساي ققرا *iksāi fouqarā it*. — Revêtir ou se revêtir, mettre un vêtement, كيمك *gueïmek*, روبا كيمك *gueïmek*, تلبس ا *roubā gueïmek, telebbus it*. — Mettre des habits de dignité, de cérémonie, البسه رسميه كيمك *el-beccèi resmüè gueïmek*. — Revêtir un caractère, faire connaître la qualité, l'autorité qu'on possédait sans la montrer, بيلدirmek *bıldirmek*, اشعارا *ich'ār it*. — Au fig., revêtir d'un emploi, توجيه ا *tevdjih it*, توجيه منصب ا *tevdjhi mansyb it*. — Revêtir le sabre, cérémonie qui, pour le souverain, répond en Turquie au couronnement, تقليد *taqlidi scif it*. — La charge dont ils l'ont revêtu, عهده سنه تقليد *'ouhtècinè taqlül ciledikleri mansyb*. — Être revêtu

de pouvoir, avoir faculté d'agir pour un autre, او رخصتی حامل او roukhsati hāmīl ol. — Commissaire muni de pleins pouvoirs, رخصت کامله ايله

رخصت کامله ايله, roukhsati kiāmīlè ilè mou'anven mourakhhkas. — Un acte revêtu des formes requises, رسوم بر سند معنونه ايله rouçoumi mu'tādè ilè mou'anven bir sened. —

Revêtir, garnir d'un revêtement, قاپلاماق qāplamaq. — Revêtir en pierre, طاش ايله قاپلاماق thāch ilè qāplamaq. — Revêtu, e, habillé,

گینمیش gucinmich, ملبس mulebbes. — Garni d'un revêtement, قاپلانمیش qāplanmich. — Au fig., orné, دونانمیش donānmich, بز نمش bezenmich, مزین muzeüien.

RÊVEUR, SE, s., qui rêve, qui pense, دوشینیچی duchunīdji t.; متفکر mutefekkir, a. — Qui s'abandonne à de folles rêveries, خلیا جی khoulīādji, بالطبع خلیایه تابع اولان, bih-thab' khoulīāiè tūbi' olān.

REVIREMENT, s. m., action de revirer, چویرمه tchevīrmè, t.; عدول 'oudoul, a. — Terme de banque, virement, تحویل tahvīl.

REVIRER, v. n., t. de mer, changer de route, چویرمک tchevīrmek. — Virer de bord, یولدن صاپماق ioldan sāpmaq. — کمی بی چویرمک guemī tchevīrmek.

REVISER, v. a., تکرار کوزدن tekrār gueuzdeni gue-tchurmek, t.; اعاده نظر ا, i'ādèi nazar it, a.-t.

REVISEUR, SE, s., یوقله بیجی ioqlāidji, t.; ممیز mumēiz, a.

RÉVISION, s. f., action de revoir,

بر دخی کورمه bir dakhy gueurmè, t.; اعاده نظر ا, i'ādèi nazar, a. — Révision de compte, حسابک تکرار

هیچابون تکرار رویتتی hyçābuñ tekrār rouïeti, تمیز حساب temīzy hyçāb. — Demander la révision d'un procès, بر دعوانک تکرار رویتتی استدعا ا bir da'vānuñ tekrār rouïetini istid'ā it.

REVIVIFICATION, s. f., réduction d'un métal, بر معدنک اولکی bir ma'denuñ ewvelki souretinè i'ādeti, t.

REVIVIFIER, v. a., rendre la vie, vivifier, یکیدن جان ویرمک ienīden djān vīrmek, دیرلتمک dīrlt-mek, حیات تازه ویرمک haīāti tāzè vīrmek, t.; مجدداً احیا ا mudjedden yhiā it. — Revivifier, en t. de chimie, remettre le mercure en son état naturel, جوهیی تصفییه ا, djevèi tasfiè it.

REVISITER, v. a., بر دخی bir dakhy zīāret it, t.

REVIVRE, v. n., revenir à la vie, یکیدن جان بولماق ienīden djān boulmaq, دیرلمک dīrlmek, t.; احیا ا, yhiā olounmaq, حیاته. — Revi-vre, se renouveler, تازه لندک tāzèlen-mek. — Revivre, au fig., reparaitre, بر کوسترمک bir dakhy bāch guenstermek, مجدداً ظهور ا mudjedden zouhour it. — Faire revivre, rendre à la vie, دیرلتمک dīrlt-mek. — Faire recouvrer de nouvelles forces, redonner de la consolation, de la joie, احیا ا yhiā it. — Faire revivre, renouveler, یکیلتمک ienīle-

mek, تازە لندرمک *tāzēlendürmek*,
 تجديد *tedjdid it.* — Faire revivre
 un vieux procès, بر عتيق دعوايي
 تجديد *bir 'atyq da'vāi tedjdid it.*
 — Faire revivre l'amour, la haine,
 pour dire les rallumer, انش عشق
 و غضبي يکيدن اشعال *ātechi 'ychq*
u ghazabi iēniden ich'āl it.

RÉVOCABLE, adj. com., sujet à
 révocation, بوزيله بيلور *bozoula bī-*
lur, t.; قابل - ممکن *ibthāli*
mumkin, qābil, a.-t.; ممکن النسخ
 والابطال *mumkin un-neskh vel-*
ibthāl, a. — Qui peut être destitué,
 عزل ممکن اولنه بيلور
 العزل *mumkin ul-'azl.*

RÉVOCATION, s. f., action de révo-
 quer, d'annuler, بوزمه *bozma*, t.;
 ابطال ترقين *neskh*, ترقين
ibthāl, رفع *ref*, الغا *ilghā.* — Desti-
 tution, عزل *'azl*, a.

RÉVOCATOIRE, adj. com., بطل
 بطل اليبجي *baththāl idīdji*,
baththāllāidji, a.-t.; مبطل *mub-*
thyl, نسخ *nācykh*, a. — Acte révo-
 catoire, سند مبطل *scēdi mubthyl.*

REVOIR, v. a., voir de nouveau,
 بر دخي کورمک *bir dakhy gueurmek*,
 يينه کورمک *īnē gueurmek.* — Exa-
 miner de nouveau, يينه باقى *īnē*
bāqmaq, تکرار کوزدن کچورمک
tekrār gueuzden guetchurmek, t.;
 کوز کچورمک *gueuz guetchurmek*,
 لاجل التصحيح *i'ādēi nazar it.* — Re-
 voir pour corriger, لاجل التصحيح
 امرار نظر *li-edjl ul-tashyh imrār*

it. — Retoucher, يکيدن
 مجدداً *iēniden duzeltmek*,
 تصحيح *mudjeddeden tashyh it.* —
 Se revoir, بر دخي کورشمک
bir dakhy gueuruchmek.

RÉVOLTANT, E, adj., خاطره
 طوقنس *khāthyrē dhoqounan*, t.;
 نفس اغصاب ايدن *ighzāb iden*,
 قبول ايتمز *nefs qaboul itmez*, a.-t.;
 مکروه *mekrouh*, عنيف *'anīf*, a. —
 Procédé révoltant, حرکت عنيفه
harreketi 'anīfe. — Une idée révol-
 tante, ازعاج نفسى موجب اولور,
 بر معنا *iz'ādji nefsi moudjib olour*
bir ma'nā.

RÉVOLTE, s. f., زور بالى *zorbālyq*,
 اياغه قالمه *aiāgha qālqma*, t.;
 عصيان *'ācylyq*, a.-t.;
 عصىان *'yciān*, a. — Révolte générale,
 عصىان عومى *'yciāni 'oumoumi.* —
 Au fig., la révolte des passions,
 امراض نفسانيه نك عتو و طغيان-ي
emrāzy nefsanīiēnuñ 'outouvv u
dhaghyāni.

RÉVOLTÉ, E, s., زوربا *zorbā*, t.;
 عاصى *'ācy*, pl. a. عصاة *'ouçāt.*

RÉVOLTER, v. a., porter à la ré-
 volte contre l'autorité, اياغه
 قالدورمق *aiāgha qāldurmaq*,
 زوربالغه قشقرتنق *zorbālygha qych-*
qyrtnaq, t.; عصىانه تحريك *'yciā-*
nē tahrīk it, تحريك عصىان *tah-*
rīki 'yciān it, فتنه قوپارمق *fitnē*
qopārmaq, a.-t. — Révolter une
 province, un pays, بر مملکتى اياغه
 قالدورمق *bir memleketi aiāgha qā-*
ldurmaq. — Révolter, choquer, in-
 digner, طارتمق *dhāriltmaq*,
 کوجندرمک *gudjendürmek.*

قاقتیق *qāqytmaq*, اغصاب *yghzāb* usit. au pl. a. انقلابات زمان *inqylābāti zemān*, تبديلات دوران *tebeddulāti devrān*. — Changement dans l'ordre des choses, تغییر حال *teghāiuri hāl*, تقلب احوال *teqal-loubi ahvāl*, pl. تقلبات احوال *teqalloubāti ahvāl*. — Révolution des saisons, دوران فصول و اوقات *devrāni fuṣoul u evqāt*. — d'humeurs, هیجان اخلاط *heidjāni akhl-lūth*. — Trouble et changement politique, اختلال *ykhhtilūl*. — dans un État, دولت ایچنده ظهوره *mulk u devlet itchindē zouhourē guelān tebeddulāt*. — La Révolution française de 1789, فرانسه ده ظهوره کلان بیک یدییوز سکسان طقوز سنه عیسویه نک اختلالی *frānsada zouhourē guelān bīn iedi-iuz seksān dhoqouz senē 'yceviiēnuñ ykhhtilāli*. — Révolution dans les arts et les sciences, حرف و صنایع و فنون و علومده ظهوره ایدن تبدل احوال *hiref u sanāi vè funoun u 'ouloumidē zouhour iden tebedduli ahvāl*.

کوجنمک *gudjenmek*, غصبه کلمک *ghazabē guelmek*. — Révolté, e, adj., زوربا *zorbā*, معاصی *zorbā qālqmich*, قالقمش *moū'āci*.

RÉVOLU, e, adj., achevé, accompli (temps), تمام اولمش *tamām olmuch*, کامل *kiāmīl*, منقضى *mounqazy*, a.; تمام اولمش دور *tamām olmuch devr*, a.-t.; دور کامل *devri kiāmīl*. — L'année n'était pas encore révolue, سنه نک دوری هنوز کامل *senēnuñ devri henouz kiāmīl deil idi*. — Une année révolue, بر سنه کامله *bir senē kiāmīlē*.

RÉVOLUTION, s. f., retour d'un astre au point de son départ, دور بر یلدزک *devrān*, a., دور تمامی *bir ildyžuñ devri tamāmi*, دوره کامله *devrēi kiāmīlē*. — Révolution périodique, دوره منابیه *devrēi munāvebē*. — des planètes, سیاراتک دوره کامله سی *seiiārātāñ devrēi kiāmīlēcī*. — du temps, انقلاب زمان *inqylābāti zemān*, plus

usit. au pl. a. انقلابات زمان *inqylābāti zemān*, تبديلات دوران *tebeddulāti devrān*. — Changement dans l'ordre des choses, تغییر حال *teghāiuri hāl*, تقلب احوال *teqal-loubi ahvāl*, pl. تقلبات احوال *teqalloubāti ahvāl*. — Révolution des saisons, دوران فصول و اوقات *devrāni fuṣoul u evqāt*. — d'humeurs, هیجان اخلاط *heidjāni akhl-lūth*. — Trouble et changement politique, اختلال *ykhhtilūl*. — dans un État, دولت ایچنده ظهوره *mulk u devlet itchindē zouhourē guelān tebeddulāt*. — La Révolution française de 1789, فرانسه ده ظهوره کلان بیک یدییوز سکسان طقوز سنه عیسویه نک اختلالی *frānsada zouhourē guelān bīn iedi-iuz seksān dhoqouz senē 'yceviiēnuñ ykhhtilāli*. — Révolution dans les arts et les sciences, حرف و صنایع و فنون و علومده ظهوره ایدن تبدل احوال *hiref u sanāi vè funoun u 'ouloumidē zouhour iden tebedduli ahvāl*.

RÉVOLUTIONNAIRE, s. com., conforme aux principes d'une révolution, تغییر احوال دولته مبنی *teghāiuri ahvāli devletē mebnī*. — Partisan de révolution, تبدل احوال دولت طرفداری *tebedduli ahvāli devlet tharafdāri*, a.-t.

RÉVOLUTIONNER, v. a., صورت و احوال دولتی تبدیل ا اختلاله *souret u ahvāli devleti tebdil it*, کتورمک *ykhhtilālcē gueturmek*, a.-t.

REVOMIR, v. a., بردخی قوصمق *bir dakhy qousmaq*, t.; تکرار

استفراغ *tekrâr istifrâgh it*, a.-t.

RÉVOQUER, v. a., rappeler, destituer, عزل *'azl it*, منصبدن عزل *'mausybden 'azl it*, a.-t. — nu agent, عزل بر مأموری *bir meémouri 'azl it*. — Annuler, بوزمق *bozmaq*, ابطال *ibthâl it*, نسخ *neskh it*,

ترقیبن ا *ilghâ it*, رفع *ref' it*, *terqyū it*. — Révoquer un testament وصیتنامهیی نسخ و الغا *vecüietnâ-*

mëü neskh u ilghâ it. — Révoquer en doute, شبهه بر اقمق *chubhë-
të brâqmaq*, شبهه لمنک *chubhëlen-
mek*, محل شک و اشتباه عدا *ma-
halli chekk u ichtibâh 'add it*. — Révoqué, e, عزل اولنمش *'azl oloun-
mich*, ابطال اولنمش *ma'zoul*, بطلالمنش *ibthâl olounmich*, ملغا منسوخ *mensoukh*, ملغا *mulghâ*.

REVU, e, adj., corrigé, retouché, دوزلمش *duzedilmich*, تصحیح اولنمش *tashyh olounmich*, t.

REVUE, s. f., recherche, inspection exacte, یوقلامه *ioqlama*, t.; تفتیش *teftîch*, نظر *'âdëi na-
zar*, a. — Inspection des troupes, عسکر یوقلامدشی *ioqlama*, عسکر یوقلامدشی *'asker ioqlamacî*. — La revue d'un régiment, بر الایک یوقلامه سی *bir
âlâiū ioqlamacî*. — Faire, passer la revue. عسکر یوقلامق *ioqlamaq*, کوزدن کچورمک *'askeri gueuzden
guetchurmek*.

RÉVULSIF, IVE, adj., بشقه طرفه *bachqa
tharafa deundurîdji*, صاپدر بیجی *sâpturîdji*, t.;

سارف *sârîf*, محول *mouhavvil*, a.

RÉVULSION, s. f., retour des humeurs dont le cours est changé, صاپمه *sâpma*, انصرافی *insyrâf*, تحویل الموآد *tahvîl ul-mevâdd*. — Révulsion de la goutte, نفقرس *nyqris mädde-
cinuū insyrâfi*.

REZ, prép., tout contre, joignant, ne se dit que dans cette expression : rez-pied, rez-terre, à fleur de terre, یره برابر *îerë berâber*.

REZ-DE-CHAUSSÉE, s. m., niveau du terrain, یره یوزی *îer üzy*, وجه *vedjhi arz*. — Les pièces ou appartements du rez-de-chaussée, اشاعیکی قات *qoughouch*, قوغوش *achâghyki qât*, خانه نک *khânëun îer
îuzindë olân thabaquî sufelâci*, t.

RHABILLAGE, s. m., travail de celui qui rhabille, یکیدن کیدر مه *icênîden
gueïdurmë*; de celui qui raccommode quelque chose. دوزلمه *duzeltmë*, مرمت *meremmet*, t.

RHABILLER, v. a., habiller de nouveau, کیدر مک *bir dakhy
gueïdurmek*, ینه کیدر مک *inë gueï-
durmek*. — Fournir de nouveaux habits, یکی روبا کیدر مک *icênî
roubâ gueïdurmek*. — Rhabiller, diminuer, rectifier ce qu'il y a de defectueux, دوزلمک *duzeltmek*, سترا *setr it*, t. — Se rhabiller, reprendre ses habits, یکیدن کینمک *icênîden
gueïnmek*. — Se remettre en habits neufs, یکی روباایی کینمک *icênî
roubâüi gueïnmek*.

RHAGADES, s. f. pl., t. de méd., دوداق چتلاخی - fentes sur les lèvres.

doudāq tchatlāghy tepsirīshī ریحی *rīchī*, t.

RHAGHOÏDE, adj. et s. f., uvée. Voy. ce mot.

RHAPONTIC, s. m. (plante), rhu-barbe des moines راوند ذکر *rā-vendi zekher*, خليج *akhlīdj*, a.

RHÉTEUR, s. m., celui qui enseigne l'art de bien dire, علم بیان معلمی *'ylmi beīān mou'allimi*, a.-t.; معلم معلم *'ylmi beīān mou'allim ul-'ylm ul-beīān*. — Orateur, اهل کلام *ehli kelām*, a.

RHÉTORICIEN, s. m., qui sait la rhétorique, اهل بیان *ehli beīān*, pl. a. ارباب علم بیان *erbābi 'ylmi beīān*. — Celui qui étudie la rhétorique, علم بیانی اوکرنن *'ylmi beīāni eugrenen*, طالب العلم بیان *thālib ul-'ylm ul-beīān*, pl. a. طالبة العلم بیان *thalebet ul-'ylm ul-beīān*.

RHÉTORIQUE, s. f., art de bien dire, علم کلام *'ylmi kelām*, علم خطابة *'ylmi khythābet*. — Exposition, partie de la rhétorique, علم بیان *'ylmi beīān*, علم معانی *'ylmi me'āni*. — Figure de rhétorique, façon de parler pour donner de la force ou de la grâce au discours, صنایع بیانیته *sanāi' beīāni'ie*. — Emploi de moyens de persuasion dans le discours قوت ناطقه *qouvveti nāthyqa*, a. — Affectation d'éloquence, دوزمه سوز *duzmè seuz*, صلسلة الكلام *salsalet ul-kelām*.

RHINOCÉROS, s. m., کورکدان *guierguedān*, t.; قاتل الفیل *qātil ul-fīl*, a.

RHODES, s. f., île de l'Archipel, رودس *rodos*, اطمسی رودس *rodos adhaci*. — La ville de ce nom, رودس شهری *rodos chehri*. — Rhodes, ou bois de rose, - بر نوع بقم اغاجی *bir nev'y baqam aghādji*, اودونی *odouni*.

RHODIUM, s. m., بر نوع معدن *bir nev'y ma'den*, t.

RHODODENDRON, s. m., بر نوع گل *bir nev'y gul def-nēci aghādji*, t.

RHODOMEL, s. m., گل بالی *gul bāli*.

RHOMBE, s. m., معین *mou'in*, a.

RHOMBOÏDE, s. m., شبیه معین *chebēh mou'in*, a.

RHUBARBE, s. f., racine médicinale, راوند *rāvend*, a.-t. — Rhubarbe des moines ou rhapontic, plante. Voy. RHAPONTIC.

RHUM, s. m., شکر قامشی رقی *cheker qāmachi raqy*, روم *roum*, t.

RHUMATISME, s. m., یل *iel*, t.; ریح وجع مفاصل *vedja'y mefācył*, ریح طیار *rēhy thāiār*, a.

RHUME, s. m., fluxion causée par une humeur âcre qui fait tousser, زکام *zukiām*, نزله *nuzlè*, vulg. *nouzla*. اوکسرک *euksuruk*. — Rhume de cerveau, دوماغو *doumāghou*, زکام دماغی *doumāghou 'ylleti*, *zukiāmi dimāghy*.

RHUS, s. m., sumac. Voy. ce mot.

RHYTHME, s. m., وزن *vezn*, pl. a. اوزان *evzān*.

RHYTHMIQUE, adj. com., وزنی *veznī*, a.

RIANT, e, adj., gracieux, qui marque de la gaité, گولر یوزلو *guler*

iuzlu, كولر *guler*, t.; بشوش
bechouch, بسيم *becim*, a.; خندان
khandān, p. — Visage riant, كولر يوز, *guler iuz*. — Riant, agréable à la
vue, كوزل *guzel*, دلبر *dilber*, لطيف
خوشنما *lathyf ul-manzar*, المنظر
khôchnumā.

RIBAMBELLE, s. f., الاى *alāi*,
صره *syra*, t.

RIBAUD, f., adj. et s., terme bas,
زنياره *zempārē*; au
fém., قحبه *qahpē*.

RIBAUDERIE, s. f., زنياره لك
zempārēlik, t.

RIBOTE, s. f., چوق ييوب
tehoq iēiup itchmeklik,
t.; عيش و عشرت *a'ich u 'yehret*, a.

RIBOTER, v. II., بياني خلق كبي
baīāgly khalq guibi eīglenmek,
iēiup itchmek, t.

RIC-A-RIC, adv., البته *elbettē*, t.;
اكيذا و شديدا *ekiden u chedūden*,
طبقة *thybqy thybqynē*.

RICANEMENT, s. III., ذوقلنهرك
zevqlenērek gulmē, ذوقلنمه
zevqlenmē, فرسز فرسز كوله
fersyz gulmē, t.; مهانفة
mehānefet, a.

RICANER, v. II., fam., ذوقلنهرك
zevqlenērek gulmek, ذوقلنمك
zevqlenmek, فرسز فرسز كوله
fersyz gulmek, t.; اهناف
ihnāf, a.-t.

RICANEUR, SE, s., ذوقلنهرك
zevqlenērek guludju, فرسز
كولر *fersyz guler*, t.; مهانف
mehānif, a.

RICHARD, f., adj., پك زنيكين
pek zenguīn, t.; بغايت
متهول اولان

beghāiet, *mutemevvil olān*, a.-turb.

RICHE, s. com., opulent, qui a
beaucoup de biens, زنيكين
zenguīn, t.; غنى
مالي چوق *māli tchoq*, غنى
متمول *ghanī*, pl. a. اغنيا
aghnā, *mutemevvil*, a.; مالدار
māldār, p.

— Un homme fort riche, غايت
متهول بر آدم *ghāiet mutemevvil bir
ādem*. — Le riche et le pauvre,
باي غنى و فقير *ghanī vu suqyr*, باي

و كدا *bāi u kedā*. — Un pays riche,
معمر الحال بر, *ma'mour ul-hāl bir mem-
leket*. — Une langue riche, وسعتي

چوق - واسع بر لسان
vus'ati tchoq, *vacy' bir liçān*. — Riche, abundant,
fertile, بول *bol*, بركتلو
bereketlu, كثير البركت
kecīr ul-bereket, محصولو
mahsoullu, مالدار
mahsouldār. — Riche en vertus, en

mérite, كثير الفضائل
kecīr ul-fezāil. — Riche, de grand prix,
قيمتلو *qymetlu*, ذيقيمت
zīqymet. — De riches vêtements,
البسة فاخره *elbecēi fākhyrē*,
ذيقيمت اثواب *zīqymet esvāb*.

RICHEMENT, adv., magnifique-
ment, احتشاملو *yhtichāmlu*, a.-t.;
مستخرا *mustekhyren*. — Riche-
ment vêtu, البسة فاخره ايله
ملبس *elbecēi fākhyrē ilē mulebbes*. — Riche-
ment, abundantment, بول بول
bol bol, بولغله
bollyghylē, غايتله
ghāietilē.

RICHESSE, subst. fém., opulence,
زنيكينلىك *zenguīntik*, بايلىق
bāilyq, t.; كثرت
غنىلىق *ghanīlyq*, a.-t.; كثر
غنا مال *kesreti māl*, غنا
ghanā, *ghynā*, ثروت
servet, a. — État prospère.

حال معموریت *ma'mourïeti hâl*,
 معمورлық *ma'mourlyq*. — Abon-
 dance, بوللىق *bollyq*, بركت *ber-
 ket*. — Richesse, grands biens, مال
mâl, pl. a. اموال *emvâl*; رزق *ryzq*,
 pl. a. ارزاق *erzâq*; مالدارلىق *mâl-
 dârlyq*, اموال كئيره *emvâli kecîrè*,
 اموال عظيمه *emvâli 'azîmè*. — Avoir,
 وارلىق *vârlyq*. — Éclat, prix des
 choses, قدر *qadr*, اغرلىق *aghyrlyq*,
 علو *qadr u qymet*, قدر و قيمت
 ' *uluvi qymet*. — La richesse
 d'une langue, بر لسانك وسعتي
bir liçânũñ vus'atî.

RICIN, s. m., ou PALMA-CHRISTI,
 plante, خروع *khyrva'*, *kharva'*, a.
 — Huile de ricin, ياغي خروع *khyrva'
 iâgly*. — Genre d'insecte, كنه *kenè*,
 t.; قردان *qyrâd*, pl. a. قردان *qyrdân*.

RICOCHET, s. m., سكدومه *sektur-
 mè*, t. — Battre, tirer à ricochet,
 سكدومه كله اتمق *sekturmè gullè
 âtmaq*.

RIDE, s. f., pli qui se fait sur la
 peau du visage, des mains, etc.,
 بورش *bourouchouq*, بورش *bou-
 rouch*, بوريشقلىق *bourouchouqlyq*,
 t.; غصن *ghyzn*, pl. a. غصون *ghou-
 zoun*. — Plus particulièrement du
 visage et du front, يوز والى بورشغى
ïuz vè alin bourouchyghy.

RIDEAU, s. m., étoffe suspendue
 pour couvrir, entourer, پرده *perdè*,
 t.; ستار *sitr*, pl. a. استار *astâr*. —
 Rideau de fenêtre, پنجره پرده سى
pendjerè perdèci. — Lever le rideau,
 پرده قالدورماق *perdèi qâldurmaq*;
 le tirer, پرده چكك *perdè
 tchekmek*. — Au fig.: c'est une chose

sur laquelle il faut tirer le rideau,
 dont il ne faut pas parler, مستور
 پرده خفا اوله جق امور دندر
mestouri perdèi khyfâ oladjaq oumourdendur.
 — Rideau, ce qui arrête la vue,
 voile, ستر *setr*, حجاب *hydjâb*. —
 Petite élévation de terre derrière la-
 quelle on peut se cacher, ديه جك
tepedjik, ديه يستم *ïastum tepè*.

RIDER, v. a., - بورشدرمق
bourouchturmaq, بورشترمق
bourtarmaq, t.; ايراث
irâci ghouzoun it. — Se
 rider, v. pron., بورشتمق *bourouch-
 maq*, t.; انتخاص *intikhâs it*,
 تقبض *teqabbouz it*. — Ridé, e,
 بورش *bourouchmich*, بورشقلو
bourouch olmich, بورشقلو
bourouchouqlu, متقبض *mîteqabbouz*.

RIDICULE, s. m., ذوقلناه جك شى
zevqlenilèdjek chei, مسخره لىق
maskharalyq, كوله جك شى
gulèdjek chei. — Un grand ridicule,
 سخريه *sonkhrüiè 'azîmè*. — Manières
 ridicules, شايان استهزا اوله جق
châiani istihzâ oladjaq
 evzâ' *vu athvâr*. — Sorte de défaut,
 عيب *'aïb*. — Tourner en ridicule.
 Voy. RIDICULISER.

RIDICULE, adj. com., ذوقلناه جك
zevqlenilèdjek, كوله جك
gulèdjek, t.; واجب الاستهزا
vâdjib ul-istihzâ, a.-t.

RIDICULEMENT, adv., مسخره جه
maskharadjè, مظهر استهزا اوله جق
mazheri istihzâ oladjaq
 vedjh *uzrè*, a.-t. — Parler ridicule-
 ment, مسخره جه سويلمك
*maskha-
 radjè seuilemek*.

RIDICULISER, v. a., مسخره لغه *maskharalygha almaq*, مسخره لغه چیتار مق - چویر مک *maskharalygha tchyqārmaq*, *tchewrnek*, مسخره کسندی به المق *kecindüic almaq*, ذوقلنمک *zevqlenmek*.

RIDICULITÉ, s. f., مسخره اوله *maskhara olma*, مسخره لقی *maskharalyq*, t.; سخریته *soukhriiet*, a.

RIEN, s. m., néant, nulle chose, هیچ *hitch*, هیچ بر شی *hitch bir chei*, t.; عدم *adem*, لا شی *la chei*, t.; — Ce n'est rien, دکل *bir chei deil*. — Il n'y a rien, بر نسنه *bir nesne ioqtur*, بر شی *bir chei ioqtur*. — Je ne dis rien, هیچ بر شی *hitch bir chei seüilemem*. — Rien du tout, از بر *hitch*. — Peu de chose, جزئی بر شی *az bir chei*, چیزی *djuz'i bir chei*. — Vivre de rien,

ایله کچنمک *ilè guetchinmek*. — Rien, quelque chose, بر شی *bir chei*. — Y a-t-il rien de plus joli que cela? بوندن *boundan guzel bir chei vârmîdur*. — Riens, au plur., des choses peu importantes, هیچ مقوله سی *hitch maqoulëci*, عبثیات *'abeciât*.

RIEUR, SE, s. qui rit, aime à rire, گولیدجی *gulîdji*, گوله کن *gulëguen*, ضحاک *zahnak*, a. — Qui raille, qui se moque, ذوقانیجی *zevqlenîlji*.

RIGIDE, adj. com., sévère, austère, عنیف *keskîn*, t.; سرت *sert*, عنیف *'anf*, شدید المزاج *chedid ul-mizâdj*.

متصلب *mouteçallib*, a. — Un ceu-seur rigide, بر عیجوی متصلب *bir 'aibdjouî mouteçallib*. — Rigide, exact, مدقق *mondaqqyq*.

RIGIDEMENT, adv., سرتلک ایله *sertlik ilè*, t.; عنیف ایله *'ounf ilè* a.-t., بالصلا بت *bis-salâbet*, a.; متصلبانده *mouteçallibânè*.

RIGIDITÉ, s. f., grande sévérité, austérité, سرتلک *sertlik*, کسکینلک *keskînlik*, t.; عنیف *'onnf*, صلابت *salâbet*, تصلب *teçalloub*. — La rigidité des mœurs, اداب *adâbu akhlâquñ ferthy salâbeti*.

RIGOLE, s. f., اولوق *olouq*, صواریغی *sou âryghy*, آریق *âryq*, صویولی *sou ioli*, t.

RIGORISME, s. m., اصول صلابت *oçouli salâbeti akhlâq*, اخلاق *salâbeti dînüie*.

RIGORISTE, subs. com., sévère, سرت *sert*, t. — En matière de religion, متصلب فی الدین *mouteçalloub fid-dîn*.

RIGOREUSEMENT, adv., avec rigueur, sévérité, dureté, سرتلک *sertlik ilè*, t.; شدت ایله *chediden*, a. — Punir rigoureusement, شدیداً *chediden téédîb it*. — Rigoureusement, exactement, حقیقت *hâqyqat ilè*, قویاً *qavîien*. — Rigoureusement prouvé, démontré, قویاً اثبات اولنمش *qavîien isbât olounmich*.

RIGOREUX, SE, adj., très-sévère, سرت *sert* خویلو, سرت *sert khouïlu*,

المزاج شديد *chedid ul-mizadj*, a.; تند خو *tund khou*, p. — Rigoureux, en parlant des choses, سرت *sert*, کسکین *keskîn* شدتلو *chiddetlu*, شديد *chedid*, اکید *ekid*: — Un froid rigoureux, بر صوغوق *keskîn bir soghouq*. — Un hiver rigoureux, شدتلو بر قیش *chiddetlu bir qych*. — Des preuves rigoureuses, incontestables, براهین قویہ *berâhin qavüè*.

RIGUEUR, s. f., sévérité, dureté, سرتلک *sertlik*, t.; شدت *chiddet*, عنف *'ounf*, a. — Grande rigueur, عظیمه شدت *chiddeti 'azîmè*. — La rigueur de l'hiver, قیشک شدتی *qychuñ chiddeti*, شتاء شدت *chiddeti chitâ'*. — Rigueur, grande exactitude, مقتضا *mouqtazâ*. — La rigueur de la loi, مقتضای شریعت *mouqtazâi cheri'at*. — Qui est de rigueur, واجب *vâdjib*, لابد *lâbudd*. — A la rigueur, absolument, avec une extrême sévérité, مطلقاً *mouthlaqan*. — Observer les lois à toute rigueur, قوانین و احکامه اکیداً و شدیداً *qavânîn u ahkiâmè ekîden vè chedîden ri'âiet it*. — A la rigueur, à la lettre, بعینه *be'aînihi*, طبقه *thybqy thybqynè*. — Expliquer une loi à la rigueur, قانونه بعینه معنی ویرمک *qânounè be'aînihi ma'na vîrmek*. — Expliquer en rigueur, قویاً اثباتاً *qâvîien isbât it*.

RIMAILLER OU RIMASSER, v. n., قبا صاپه شعریا پمق *qabâ sâpa chi'r iâpmaq*, شاعرلک صاتمق *châ'yr-*

طبیعتسز شعر یا پمق *lik sâtmaq*, *thabi'atsyz chi'r iâpmaq*, a.-t.

RIMAILLÉUR, SE, s., قبا صاپه شعر *qabâ sâpa-chi'r iâpân*, شاعرلک صتان *châ'yrlik satañ*, طبیعتسز شاعر *thabi'atsyz châ'yr*, a.-t.

RIME, s. f., uniformité des sons dans la terminaison de deux mots, قافیہ *qâfiè*, pl. a. قوافی *qavâfi*. — Rime dans la prose, سجع *sedj'*, pl. اسجاع *esdjâ'*, اساجیع *eçâdjî'*. — Sans rime ni raison, اصلی فصلی *asli fasli iöq*. — Parler sans rime ni raison, ایپی صاپی یوق *ipi sâpi iöq seuz seuilemek*.

RIMER, v. n., se terminer de même ou par un même son, نظمه کلمک *nazmè guelmek*, نظم *nazm ol*, قافیہ *qâfiè* مقفا او *mouqaffâ ol*, a.-t; قافیہ او یغون کلمک *qâfiè ouïghoun guelmek*, t.; متوافق الاسجاع او *nutevâfyq ul-esdjâ' ol*. — Ces deux mots riment bien, بو ایکی سوزک *bou iki seuzuñ qâfièci ouïghoun guelur*. — Rimer, au fig., avoir du rapport, s'accorder avec, او یغون کلمک *ouïghoun guelmek* توافقاً *tevâfuq it*. — Cela ne rime à rien, بر شییه *bou hitch bir cheïè ouïghoun guelmez*, توافقی ایتمز *tevâfyq itmez*. — Rimer, v. a., faire des vers, نظم *chi'r iâpmaq*, ایتمق *nazm it*. — Faire rimer, trouver la rime, قافیہ اویدرمق *qâfiè ouïdourmaq*. — Rimé, e, قافیهلو *qâfièlu*, منظوم *manzoum*, مقفی *mouqaffa* - مقفا.

RIMEUR, s. m., sans épithète, mauvais poète. Voy. RIMAILLEUR. — Avec épithète, peut être pris dans un bon sens, poète, شاعر *chā'yr*.

RINCER, v. a., تمیزلک *temizlemek*, صو ايله چالتمق *tchālqatmaq*, سو ايله چالقیوب ییقمق *sou ilè tchālqāiup* یا ییتامق *īāiqamaq*, — Se rincer la bouche, اغزی *aghzy* صو ايله چالقیوب یا ییتامق *sou ilè tchālqāiup* یا ییتامق *īāiqamaq*, مضمضه ایدرک یا ییتامق *aghzi ni mazmaza iderek* یا ییتامق *īāiqamaq*.

RINCURE, s. f., یا ییتندی *īāiqyuti*, چرکاب *mourdār sou*, t.; چرکاب *tchirkiāb*, p.

RIPOSTE, s. f., حاضر جوابلق *hāzyr djevāblyq*, قارشولق جواب *qārshoulyq djevāb*, بالبداهه ویرلمش *bil-bedāha virilmich djevāb*.

RIPOSTER, v. n., répondre, réparer vivement, جواب ویرمک *djevāb virmek*, حاضر جوابلق *hāzyr djevāblyq* ا، *bedāhaten reddi djevāb* ا، a.-t. — Riposter, repousser vivement un coup, une injure, قارشولق *qārshoulamaq*, مقابله *mouqābelè* ا.

RIRE, v. n., éprouver dans les muscles du visage un mouvement involontaire qui annonce la satisfaction, ضحک *gulmek*, t.; ضحک *zyhk, zahk* ا، a.-t. — Se pâmer de rire, mourir de rire, کولمکن با یلمق *gulmekten bāilmaq*. — Éclater de rire, قهقهه *tchoq gulmek*. — Éclat de rire, قهقهه *qahqaha*. — Rire aux éclats, قهقهه ايله کولمک *qahqaha ilè gulmek*. — Rire, être agréable, مقبوله *khandān ol*, او،

کلمک *maqboulə guelmek*. — Être favorable, موافق او *muwāfiq ol*. — La fortune lui rit, بختی خنداندر *bakhi khandāndur*. — Faire rire, کولدurmک *guldurmek*. — Rire, badiner, plaisanter, خوراته ا *khōrāta* ا، لطيفه ا *lathyfe it*, شقا ا *chaqā it*.

— Dire une chose pour rire, بر شینی *ber shini* انجیق لطيفه یوزندن سويلمک *bir chei andjaq lathyfe iuzinden seülemek*. — Rire, ne pas se soucier, قيرمامق *ghāilēcyz ol*, غايله سز او *quirmāmaq*. — Se rire de quelqu'un, s'en moquer, بر کيسنه يي ذوقلنمک *bir kimesnèi zevqlenmek*, بر کيسنه نک *bir kimesnèniñ soqālina gulmek*. — Rire au nez d'une personne, بر کيسنه نک *bir kimesnèniñ iuzinè gulmek*.

RIRE, RIS, s. m., action de rire, کولمه *gulmè*, گولوش *guluch*, t.; ضحک *zyhk, zahk*, a. — Rire agréable, طاتلو کولوش *thātlu guluch*, شیرين *khandèi chîrîn*. — moqueur, ذوقلنمه طرزنده کولوش *zevqlennè tharzindè guluch*. — Rire ou ris sardonique, convulsif, ضحک *zyhki ykhtilādji*, اختلاجي *zyhki safrāvi*.

RIS, s. m., ou RIS DE VEAU, glande sous la gorge du veau, بوزاغی بيزی *bouzāghou bîzy*, t.

RIS, s. m. pl., t. de mar., œillets à une voile, بولکلی *zèlken iligui, buklumu*.

RISÉE, s. f., grand éclat de rire, ذوقلنمه *qahqaha*. — Moquerie, ذوقلنمه *zevqlennè*. — Objet dont on se rit, مسخره *maskhara*, t. — Devenir la

risée du monde, خلقك مسخرهسى او, *khalquñ maskharaci ol.*

RISIBILITÉ, s. f., گوله قوتى *gul-mè qouvveti*, t.; قوت ضاحكة *qouvveti zāhykat*, a.

RISIBLE, adj., com., en style didactique, qui a la faculté de rire, گولر *guler*, گوليدجى *gulidji*, t.; ضاحك *zāhyk*, a. — Qui est propre à faire rire, en parlant des choses, گولدره جك *guldurèdji*, گولدره جى *guldurèdjek chei*, t.; مضحك *mouzhyk*. — Digne de moquerie, واجب الاستهزا *chāāni te-maskhur u istihzā*, واجب الاستهزا *vādji ul-istihzā*.

RISQUABLE, adj. com., que l'on peut hasarder, مخاطره يه القا اولنه *moukhātharaie ilqā olouna bīlur*, او يون بيرينه وضع اولنور *oïoun ierñe vaz' olounour*. — Risquable, périlleux, مخاطره لو *moukhātharalu*, تهلکه لو *tehlukèlu*.

RISQUE, s. m., péril, danger, خطر *khathar*, مخاطره *moukhāthara*, احتمال مخاطره *yhtimāli moukhāthara*, a. — Courir le risque, اختيار *ykhtiāri moukhāthara it.* — A tout risque, هر نه اولورسه *hernè oloursa olsoun*.

RISQUER, v. a., hasarder, mettre en danger, مخاطره يه قومق *moukhātharaia qomaq*, تهلکه يه قومق *tehlukèie qomaq, ilqā it*, a.-t. — Risquer sa vie, son honneur, جاننى و عرض و ناموسنى تهلکه يه قومق *djānini ve 'yrz u nāmoucini thelukèie qomaq*. — Se risquer, v. pron., مخاطره يه کيرمک *moukhāsharaie guiruck*, نفسنى مخاطره يه

القا *nefsini moukhātharaie ilqā it.* — Risquer le combat, جنگ *djenk moukhātharacinè sālmaq*.

RISOLE, s. f., بر نوع ات بوركى *bir nev'y et beuregui*, t.

RISOLÉ, s. m., قزارتیه *qyzärtma*, آتشدنه قزارمش ات *âtechtè qyzār-mich et.*

RISOLÉ, e, adj., hâlé. Voy. ce mot.

RISOLER, v. a., آتشدن اوزرنده *âtech uzerindè qyzärtmaq*, قزارتمق *qyzärtmaq*, t.

RIT, ou RITE, s. m. آيين *āin*, مناسك *mensek*, pl. a., مناسك *menācik*. — Le rit de l'Église romaine, قاطولك مدهبيذك مناسكى *qātholik mezhebīnuñ menāciki*.

RITUALISTE, s. m., مؤلفى كتاب *mu'ellifi kitābi menācik*.

RITUEL, s. m., كتاب مناسك *kitābi menācik*, a.

RIVAGE, s. m., قيبى *qyi*, يالى *īaly*, کنار *kenār*, t.; ساحل *sāhyl*, pl. a. سواحل *sevāhyl*. — Sur le bord de la mer, دكز کنارنك *deñyz kenārindè*. — Sur le rivage du fleuve, نهرک *nehruñ sāhyliendè*.

RIVAL, e, s. et adj.; pl. Rivaux, اونکو *enguiel*, اونکو *eunegu*, t.; رقيب *raqyb*, pl. a. رقبأ *rouqebā*. — Les nations rivales, بر برلرينه *bir birlerinè raqyb olān milel*.

RIVALISER, v. n., disputer de talent, de mérite, etc., avec quelqu'un, اونكولشمك *eunegulichmek*, اونكولك *eunegulik it*, t.; دواى تفوق *raqyb ol*

du'vāi tefevvūq it, a.-t. هنر بابنده
 huner bābindè thārtich-
 maq.

RIVALITÉ, s. f., اونکولک *eu-
 negulik*, رقیبلیک *raqyblik*, t.;
 رقابت *reqābet*, a.

RIVE, s. f., rivage. Voy. ce mot.
 Rive d'une rivière, برنهرک ساحلی
bir nehruñ sāhyli. — La rive droite
 de la rivière, چایک ساحل ییمینی
tchāiūñ sahyli yemīni. — Rives loin-
 taines, سواحل بعیده *sevāhyli
 ba'yde*.

RIVER, v. a., rabattre la pointe
 d'un clou, اکسرک سوربسنی
ekserk sivrīcini bozmaq,
ehseruñ sivrīcini bozmaq,
 اکسرک اوجنی برکتک
ekseruñ oudjounou berkitemek, t. — Clou
 rivé, اوجی برکتکلمش اکسر
oudjou berkittlanmich ekser. — River le clou
 à quelqu'un. Voy. Riposter. River
 les fers, au fig., affermir l'esclavage,
 ربقه رقتی تقویه ا
ribqa' rouqūcti taqvīc it.

RIVERAIN, s. m., نهرک ساحلنده
nehruñ sāhyliñdè sākin, ساکن
nehruñ sāhyliñdè sākin,
 نهر یالیسنده اوتوران
nehruñ sāhyliñdè sākin, t.; اهل ساحل النهر
ehli sāhyli un-nehru, pl. a. اهالی
 النهر *ehli sāhyli un-nehru*.

RIVIÈRE, subst. f., چای *tchāi*,
 ایرمق *irmāq*, t.; نهر *nehru*,
 pl. a. انهار *enhār*.

RIXE, s. f., querelle, غوغا *ghav-
 ghā* چکش *tchekich*, t.; نزاع *nizā*,
 منازعه *manāza'a*, a. — Débat, dis-
 cussion, مجادله *tchekichmè*,
 mudjādèlè.

RIXER, v. a. Voy. QUERELLER.

RIZ, s. m., برنج *pirindj*, برنج
birindj, t.; ارز *rouzz*, ارز *ourzz*, a.
 — Riz cuit dans l'eau ou le bouillon,
 à la manière des Orientaux, پلاو
pilāv ou *pilau*. Voy. le Diction. turc-
 français, au mot پلاو.

RIZIÈRE, s. f., پرنج تارلاسی
pirindji tārlāci, t.

ROB, s. m., suc dépuré et épais de
 fruits cuits, روب *roub*, t.; رب *robb*,
 pl. a. ربوب *roboub*.

ROBE, s. f., long vêtement à man-
 che pour homme et pour femme.

قفتان *ouzoun gueïci*, اوزون کیسی
qafstān, روب *roubā*, t.; لباس *libās*,
 ثياب *kisvè*, ثوب *sevb*, pl. a. ثياب
sīāb, اثواب *esvāb*. — Robe à man-
 ches pendantes, یکلری صاقق روب
ieñleri sārqyq roubā. — Robe de
 femme non ouverte par le milieu,
 فستان *fustān*. — de chambre,
 کيجه لک کیسی *gu'djèlik gueïci*.

— des jours de fête, عید کسوه سی
'yd kisvèci. — Robe d'honneur don-
 née en Turquie par le sultan ou les
 pachas, خلعت *khy'l'at*, خلعت
 قفستان *khy'l'ati fākhyrè*, فاخره
qafstān. — La robe d'un cheval, son
 poil, آتک دونی *ātun doni*, دون
doni. — La robe, les gens de judi-
 cature, اهالی شرع *chālīi cher'*. —
 La profession de gens de judicature,
 اهالی شرع طریقت اهالی شرع
chālīi cher'. — Les gens de plume,
 قلم *erbābi qalem*.

ROBINET, s. m., pièce d'un tuyau
 de fontaine qui sert à donner ou à
 retenir l'eau, لوله *lulè*. — de ton-
 neau ou cauelle, فوچسی لوله سی

foutchou lulèci. — de tout genre de vase contenant un liquide, — مصلق *mousslouq*.

ROBORATIF, IVE, adj., قوت قوتلندر, *qouvvétvîrîdji*, ویرنجی *qouvvétlendurîdji*, a.-t.; مقوی *mouqavvi*, a.

ROBUSTE, adj. com., قوند *qound*, دنج *dindj*, کوجلو *gudjulu*, t.; قوتلو *qouvvétlu*, a.-t.; قوی *qavi*, a.; قوی *tendurust*, p.; قوی *qavi ul-khylqat*, الـبنیه *ul-bunië*.

Roc, s. m., masse de pierre enracinée, قیا *qaïā*, t.; صخره *sakhret*, *sakharet*, pl. a. صخرات *sakhrât*.

ROCAILLE, subst. f., اوراق چاقل, *oufâq tchaqyl thâchi*, چای *tchâi thâchi*, قیا پارچه لری *qaïā pârtckalari*.

ROCAILLEUR, s. m., چای طاشی *tchâi thâchi ichiïapân*, t.

ROCAILLEUX, SE, adj., طاشلو *thâchlu*, قیالو *qaïālu*, t. — Terrain rocaillieux, قیالقی *qaïālyq*.

ROCAMBOLE, subst. fém., بر نوع *bir nev'yr sârimsâq*, t.; صارمساق *sumi halv*, a.

ROCHE, s. f., rocher. Voy. Roc. — Pierre de roche, قیا طاش *qaïā thâch*, قیا طاشی *qaïā thâchi*. — Eau de roche, قیا صویبی *qaïā souïi*. — Cristal de roche, بلور طاشی *bulour thâchi*, قیا بلوری *qaïā bulouri*. — Clair comme eau de roche, قیا صویبی کبی صاف و براق *qaïā souïi guïbi sâf u berrâq*. — Un cœur de roche, طاش کبی قاتی بریورک *thâch guïbi qaïi bir iurek*.

ROCHER, s. m., قایه - قیا *qaïā*, t. Voy. Roc, Roche.

ROCHET, s. m., surplis d'évêque, پستپوسک اوست کیسی *piscopocun ust gueïci*, t.

ROCHEUX, SE, adj., قیالو *qaïālu*, t.

RÔDER, v. n., کزیمک *guezmek*, اوتیه برویه کزیمک *eutëie beruïe guezmek*, دولاشمق *dolâchmaq*, کشت و گذار ا *ïelmek*, t.; گتخت *guetcht u guzâr it*.

RÔDEUR, SE, s., کزیمجی *guezîdji*, طواف *dolâchîdji*, t.; در بدر *thavvâf*, a.; در بدر *derbeder*, p. —

Rôdeur de nuit, کبیجه *guidjè dolâchîdji*, طواف الیل *thavvâf ul-leïl*, a.

RODOMONT, s. m., فورته جی *fortadji*, اورد ساتیجی *âvard sâtîdji*, t.; لافزان *lâfazân*, پ. *feïiâch*, فیاش *t;*

RODOMONTADE, s. f., فورته *forta*, لافزانلیق *lâfazânlyq*, فورته *fortha*, t.; لاف *fîâch*, ا. *lâf u guzâf*.

RODOSTO, ville de la Turquie d'Europe, تکفور طاشی *tekfour dhâghy*, vulg. *tekir dhâghy*, t.

ROGATIONS, s. f. pl., سنه نیک *senenîk*, خصب و برکتی ایچون اوقونان *senenûn khasb u bereketi itchoun oqounân dou'âlar*, t.; صلوات الربیع *salavât ur-rebî'*, a.

ROGATOIRE, adj. com. (commission), کشف احوال ایچون حاکمک *kechf ahvâl itchoun hâkimun tharafindan akher bir hâkimè vîrilân hukm u tembîh*, t.

ROGATON, s. m., papier ou écrit de nulle importance, بییانی

مرلدا نطق, *rognoner*, v. n., pop., *mirıldānmaq*, شرلدمق *chirildamaq*, شرلدا شوق *chirildāchmaq*, t.

ROGNURE, s. f., کسنتی *kecinti*. کسم *kecim*, قرقنتی *qyrqynti*, t.; قراضة *qourāzat*, pl. a. قراضات *qourāzāt*. — Rognure de papier, کاغد قرقنتیسی *kiāghyd qyrqyntici*.

— de monnaies, سکه قراضات *qourāzāti sikkè*. — d'ongles, طرنق *thyrnaq kecintici*.

ROGNER, v. a., retrancher, ôter des extrémités d'une étoffe, etc., کناری کسپک - قرقیق *kenāri kesmek, qyrqnaq, kesmek*, t.:

قاص *qass it*, a.-t. — Rogner du papier, کاغدک کنارینی قاص *kiāghyduñ kenārīni qass it*. — les monnaies, سکه لارک کنارینی سلپک *sikhèleruñ kenārīni silmek*. — Se rogner les ongles, طرنغنی کسپک *thyrnaghlyni kesmek*. — Rogner la corne du pied d'un cheval, آتک طرنغنی *ātuñ thyrnaghlyni ionmaq*.

— Au fig., rogner, ou rogner les ongles, retrancher des profits, اکسلتمک *eksiltmek*, تنقیس *tenqys it*, بر پارچه سنی کسپک *bir pārtchacini kesmek*. — les gages, علوفه لری *'oulufèleri tenqys it*. — Rogné, e, کناری کسلش *kenāri kecilmich*, اکسلش *eksilmich*.

ROGNEUR, SE, s., - سکه قرقیجی *sikkè qyrqydji, kecıdji*, t.

ROGNEUX, SE, adj., اسکیلنمیش *eskilennich ouïouzy olān*, t.

ROGNON, s. m., بوبرک *beubreck*, t.; کلوۋه *kulvet*, pl. a. کلی *kula*.

ROGNER, v. a., retrancher, ôter des extrémités d'une étoffe, etc., کناری کسپک - قرقیق *kenāri kesmek, qyrqnaq, kesmek*, t.:

قاص *qass it*, a.-t. — Rogner du papier, کاغدک کنارینی قاص *kiāghyduñ kenārīni qass it*. — les monnaies, سکه لارک کنارینی سلپک *sikhèleruñ kenārīni silmek*. — Se rogner les ongles, طرنغنی کسپک *thyrnaghlyni kesmek*. — Rogner la corne du pied d'un cheval, آتک طرنغنی *ātuñ thyrnaghlyni ionmaq*.

— Au fig., rogner, ou rogner les ongles, retrancher des profits, اکسلتمک *eksiltmek*, تنقیس *tenqys it*, بر پارچه سنی کسپک *bir pārtchacini kesmek*. — les gages, علوفه لری *'oulufèleri tenqys it*. — Rogné, e, کناری کسلش *kenāri kecilmich*, اکسلش *eksilmich*.

ROGNER, v. a., retrancher, ôter des extrémités d'une étoffe, etc., کناری کسپک - قرقیق *kenāri kesmek, qyrqnaq, kesmek*, t.:

قاص *qass it*, a.-t. — Rogner du papier, کاغدک کنارینی قاص *kiāghyduñ kenārīni qass it*. — les monnaies, سکه لارک کنارینی سلپک *sikhèleruñ kenārīni silmek*. — Se rogner les ongles, طرنغنی کسپک *thyrnaghlyni kesmek*. — Rogner la corne du pied d'un cheval, آتک طرنغنی *ātuñ thyrnaghlyni ionmaq*. — Au fig., rogner, ou rogner les ongles, retrancher des profits, اکسلتمک *eksiltmek*, تنقیس *tenqys it*, بر پارچه سنی کسپک *bir pārtchacini kesmek*. — les gages, علوفه لری *'oulufèleri tenqys it*. — Rogné, e, کناری کسلش *kenāri kecilmich*, اکسلش *eksilmich*.

ROI, s. m., monarche, شاه *chāh*, پادشاه *pādichāh*, p.; ملک *melik*, pl. a. ملوک *mulouk*; سلطان *soulthān*, pl. a. سلاطین *selāthīn*; قرال *qrāl, qyrāl*, mot esclavon qui comporte une idée d'autorité inférieure aux précédents, et qui n'a été employé par les Turcs que pour désigner les souverains européens. Aujourd'hui les mots *chāh* et *pādichāh* ont généralement prévalu. Voy. le Dictionnaire français au mot قرال. — Les rois chrétiens, ملوک نصارا *mulouki naçārā*. — Le roi de France ou des Français, فرانسہ پادشاهی *frānsa pādichāhi*. — Le roi, pièce du jeu des échecs, شاه *chāh*. — Le livre des Rois, les quatre livres de l'Écriture sainte, سفر الملوک *sifr ul-mulouk*. — Vive le roi! acclamation publique, پادشاهه بیک یاشه *pādichāhè bīñ iācha*. — Un morceau de roi, un mets exquis, پادشاه لقمه سی *pādichāh loqmaci*. — La maison du roi,

tous les officiers de sa maison, *khademti khassai pādichāhi*, سرای همایون *sarāi humāioun khalqy*.

ROIDE, ou RAIDE, adj. com., fort tendu, قاتی *qāti*, قاز قاتی *qāz qāti*, پیک *guerki*, اکمز *cilmez*, چکلمش *pek tchekilmich*, ت.؛ جاسی *djāci*, شامل *sāmil*, a. — Roide de froid, صوغوقدن قاز قاتی *soghonq-tan qāz qāti*. — Tomber roide mort, میدانده اولوقالمق *meidānde eulu qālmaq*. — Roide, droit, escarpé, en parlant d'une montagne, d'une montagne, دیک - دکت *dik*, صرب *sarp*, صعب الصعود *sa'b us-sou'oud*, a. — Escalier roide, دیک نوردبان *dik nerdubān*. — Roide, au fig., inflexible, چتین خویلو, سرت *tchetin khouilu*, کسکین *keskīn*. — Rapide, سریع الجریان *seri' ul-djeriān*, اقار *keskīn aqār*. — Qui a le vol roide, چاپک اوچار *tchāpouk outchār*, شدید الطیران *chedid uth-thairān*. — Vite, prompt, چاپک *tchāpouk*, تیز *tiz*, سریعاً *seri'en*. — Mener roidement une affaire, بر مصاحتی سریعاً یورتیک *bir maslahati seri'en, iurutmek*. — Se tenir roide, très-droit, دیم دکت طورمق *dīm dik dhourmaq*. — Au fig., ne pas fléchir, persister dans sa résolution, مقام اصرارده اظهار شدت *maqāmi isrārdē izhāri chiddet it*.

ROIDEUR, ou RAIDEUR, s. f., qualité de ce qui est roide, قاتیلیق *qātilyq*, t.؛ قاصصه *qaçacçet*, a. — La roideur d'un bras, بر قولک قاتیلغی *bir qoluñ qātilyghy*. — Impétuosité

de mouvement, سرتلک *sertlik*, *hyddet*. — Roideur d'une montagne, دیکلیکی *dhāghuñ dikligui*. — Sévérité excessive, inflexibilité, کسکینلک *sertlik*, کسکینلک *keskīnlik*, شدت المزاج *chiddet ul-mizādij*, مرحمتسزلک *merhamet-syzlik*, عنف *'ounf*, مقاصصه مزاج *mouqāçahaï mizādij*.

ROIDILLON, ou RAIDILLON, s. m., یوکسک *üukseç tepè*, یوکسک *üukseç bair*, ت.؛ مصاد *maçūd*, pl. a. امصدۀ *emsydet*.

ROIDIR, ou RAIDIR, v. a., rendre roide, tendu, چکوب اوزاتمق *tchekup ouzātmaq*, گرمک *guermek*, قاز قاتی *qāz qāti*, قاتیلتمق *qātīlatmaq*, ت.؛ ابراث ثمول *irāci sumoul it*. — Rendre dur, inflexible, سرت *sert it*, a.-t.

ROIDIR, v. n., et SE ROIDIR, v. pronom., قاتیلتمق *qātīlanmaq*, قاز قاتی قاتیلتمک *qatīlenmek*, کسب جسوا *qāz qāti qālmaq*, ت.؛ کسب *kesbi djeçuvv it*, a.-t. — Devenir dur, inflexible, سرت او *sert ol*. — Se roidir, au fig., tenir ferme, قوی اظهار *qavi dhourmaq*, متانیت *izhāri chiddet*, متانیت او *metānet it*. — Se roidir contre l'adversité, وقت نکبت وادبارده اظهار *vaqti nekbet u idbārdē izhāri metānet it*. — Roidir, e, کزلمش *qātīlenmich*, جاسی *guçrilmich*, صامت *sāmit*, سرت اولمش *djāci, sert olmich*.

ROITELET, s. m., چالی *tchālī qouchi*. — Petit roi, لفظی مراد *style fam.*, t. méprisant,

بر پادشاه *lafzy mourād bir pādichāh*.

RÔLE, s. m., liste, catalogue, دفتر *defter*, t.-a.; جریده *djerîdê*, pl. a. جراید *djerâid*. — Le rôle

des soldats d'une compagnie, بر

بلوکده اولان نفراتک جریده سی

bir beulukte olân neferâtun djerî-

dêci. — A tour de rôle, نوبت ایله

nevet ilê, بالمناوبه *bil-munāvebê*,

اوزره *tertibî munā-*

vebê uzrê. — Rôle, feuillet d'écri-

ture, ورقه *vuraqa*, pl. a. اوراق

evraq. — Partie qui doit être récitée

par un acteur dans une pièce de

théâtre, تقلید اولر ق سوبلنه جک

taqlîd olaraq seül-

lenêdjek sohbetun dersî. — Le per-

sonnage qui doit être représenté par

un acteur, تقلید اولنان کشی

taqlîd olounân kichî. — Au fig., jouer bien

son rôle, s'acquitter bien de son em-

ploi, ابراز *ustâdlîq it*, اثبات

ibrâzy hazâqat it, اثبات هنرا

isbâti huner it. — Agir comme

il convient à ses intérêts, امورنده

اظهار صنعت ا *oumourindê izhâri*

sana'at it, اجرای صنعت ا *idjraî*

sana'at it.

ROMAIN, e, adj., de Rome, des

Romains, رومالی *roumâlu*,

رومائی *roumâi*. — Empereur romain,

رومائی چاسار *roumâi tchâçâr*. —

Les anciens Romains, قدیمی روما

qadîmî roumâ chûlîci,

رومیان *roumîân*. — L'Église ro-

maine ou catholique, قاطولک ایسینی

qâtholik âîni. — Le calendrier ro-

main, قاطولکرک تقویمی *qâtholik-*

lerun taqvîmî.

ROMAINE, subst. f., peson, قطار

وزندسی *qanthâr veznêci*, قطار *qan-*

thâr. — Romaine, ou laitue romaine,

فرنگ مارولی *frenk mârolî*.

ROMAN, s. m., récit fictif, وجودی

یوقی بر حکایه *vudjoudî ioq bir hi-*

kiâtê, عبارت مثالدن *maçâl-*

den 'ybüret hikiâtê, t.; افسانه *ef-*

sânê, حمزه نامه *hamzê nâmê*, p.;

کتاب خرافة *kitâbi khourâfet*.

ROMANCE, s. f., داستان *dâcîtân*,

بسته *bestê*, p.; قصیده *qacîdê*, a.;

ترکی *turku*, t.

ROMANCIER, s. m., مثال یازان

maçâl îzân, t.; افسانه نویس *ef-*

sânê nuvîs, p.; مصنئی حکایات

mouçannîfi hikiâtât, a.; مؤلفی

nu'ellîfi khourâfât.

ROMANESQUE, adj. com., مثال کوند

maçâl guîounê, مثال واری *maçâl*

vârî, افسانه کوند *efsânê guîounê*, p.

ROMANESQUEMENT, adv., مثالجه

maçâldjê, صورت خرافت اوزره

souretî khourâfet uzrê, a.-t.

ROMANIE OU ROUMÉLIE, grande

province de la Turquie européenne,

l'ancienne Thrace, روم ایلی *roum*

îlî, t.

ROMARIN, s. m., زبرته *arbrisseau*

biberûê, t.; اکلیل الجبل *eklîl ul-*

djebel, a.

ROME, grande ville d'Italie, روما

roumâ, *româ*, روم *roum*, قزل المہ

qyzel elma.

ROMPEMENT, s. m. fig., fatigue

causée par un grand bruit, une sorte

باش اغریسی *tustî'*, a.

ROMPRE, v. a., briser, mettre en

pièces, قرقمق *qyrmaq*, t.; كسرا *kesr it*, a.-t.; شکست *chikest it*, p.-t.; پارچه پارچه *pärtcha pärtcha it*. — Rompre une porte, قپوییی قرقمق *qapouïi qyrmaq*. — Au fig., rompre le cou à quelqu'un, briser sa position, renverser sa fortune, بر کهنسند نک قولی قنادینی کسمک *bir kimesnènuñ qoli qanādīni kesmek*. — Rompre ses chaînes, se mettre en liberté, قورتلمق *qourtoulmaq*, سبیلینی تخلیه ا *sibīlini takhlīe it*, کسر زنجیر مطاوعت و محکومیت ا *kesri zindjiri muthāve'at u mahkioumīet it*. — Rompre, détruire, faire cesser, annuler, بوزمق *bozmaq*, قطع ا *qath it*, کسمک *kesmek*, فسخ ا *feskh it*. — Rompre l'amitié, قطع مودت ا *qath' y meveddet it*. — un traité, نقض عهدا *naqzy' ahd it*. — une alliance, فسخ اتفاق ا *feskh y itifāq it*. — une assemblée, la lever, طاختمق *medjlīci bozmaq, dhāghytmaq*. — Rompre la paix, فسخ صحاح ا *feskh y soulh it*. — les mesures de quelqu'un, دهر کهنسند نک بر کهنسند نک *bir kimesnènuñ tedbīrīni bozmaq*. — Rompre son serment, ییمینی بوزمق *iemīni bozmaq*. — Rompre, v. n., cesser d'être amis, بوزوشمق *bozouchmaq*, علاقه یی قطع علاقه ا *alāqa' kesmek, qath' y' alāqa it*. — Rompre la tête, les oreilles à quelqu'un, l'importuner, باش اغزرتمق *bāch aghyrtmaq*, تعجیزا *ta'djīz it*. — Rompre le sommeil à quelqu'un, له کهنسند نک

او یقوسنی کسمک *bir kimesnènuñ ouïqoucini kesmek*, اخلال نوم ا *ykhlālī nevī it*. — Rompre, exercer, dresser, الشدرمق - الشترمق *alichturmaq*. — Rompre aux affaires, ایشه الشدرمق *ichè alichturmaq*, امورہ الشدرمق *ounourè alichturmaq*. — sa main à l'écriture, النی یازویه الشدرمق *elini iāzouïè alichturmaq*. — Se rompre, se briser, قرقمق *qyrilmaq*, کسلمک *kecilmek*, قطع اولنمق *qath' olounmaq*, منکسر او *munkecir ol*. — A tout rompre, adv., tout au plus, اکثرا *ekseri mā iekioun*. — A toute extrémité, صوکنده *soñ soñounda*, نهایتہ النہاید *nihāiet un-nihāie*. — Rompu, e, brisé, قرقلمش *qyrilmich*, قریق بوزلمش *qyryq bozoulmich*, منکسر *munkecir*. — Très-fatigué, پکت یورلمش *pek ioroulmich*. — Rompu, habitué, fait à, exercé, الشمش *alichmich*. — aux calculs, حسابده مجرب الاطوار *hyçābitè mudjerreb ul-athvār*. — Nombre rompu, une fraction, عدد ذو کسر *'adedi zou kesr*. — A bâtons rompus, adv., avec de fréquentes interruptions, اره سنی کسهرک *aracini kecèrek*, بالفاصله *bil-fācylè*.

RONCE, s. f., چالی *ichālī*, بیانی بوکورتلن *iabāni beugurtlen*, t.; اعلیق الجبل *alyq ul-djebel*, a. — Au fig., chemin ou endroit semé de ronces, خارزار *khārzar*.

ROND, s. m., figure circulaire, دکرمی *deïrmi*, t.; شکل حلقه *halqa*, مستدیر *chekli mustedīr*.

دائرة *dāirè*, pl. a. دوائر *devāir*. — Tracer un rond, بر دایره رسم *bir dāirè resm it*. — Au milieu d'un rond, وسط دایره ده *vasthy dāirèdè*.

— En rond, دایره اولدوق *dāirè olaraq*, دائرة اثره شکلنده *dāirè cheklindè*, حلقه اولدوق *halqa olaraq*.

ROND, E, adj., terminé par un cercle, یوارلق *degürmi*, مدور *mudevver*, کورتی شکل *hurü uch-chekil*, a. — Corps rond, جرم مدور *djirmi mudevver*. — Rond, au fig., franc, sincère, خالص *khälvs*. —

Un nombre, un compte rond, عدد تام *'adedi tämm*. — Fil rond, un peu gros, طوق ایپلک *thoq iplik*.

RONDACHE, s. f., دایره بر قلقان *dcirmi bir qalqän*, t.

RONDE, s. f., t. milit., visite de nuit, کیجه طولاشمسی *guüdjè dholächmaci*, قول *qol*, قولجیلیق *qoldjilyq*, t.; عساسلق *'assäslyq*, a.-t. — Faire la ronde, طولاشمق *dholächmaq*, قول طولاشمق *qol dholächmaq*,

قوله کزمتک *qoldjilyq it*, قولجیلیق *goula guezmék*. — L'heure de la ronde, قول وقتی *qol vaqti*. — Ronde, ceux qui font la ronde, قولجی *qouldji neferāti*, عساس *'assäs*. — A la ronde, à l'entour,

دورا *teheb tchevrè*, چب چوره *devren*. — Boire à la ronde, صره ایله *syra ilè itchmek*.

RONDEAU, s. m., petit poème, کوچک قصیده *kutchuk qacüdè*, t.-a.; قصید *qacüd*, a.

RONDELET, TE, adj. fam., سمزجه *semizdjè*, طوباج *thopädj*, طقناز *thyquäz*, t.

RONDELLE, s. f., petit bouclier rond, کوچک قلقان *kutchuk qalqän*. — Sorte de poisson, بر نوع *bir nev'y balyq*, t.

RONDEMENT, adv., uniment, بر *bir duzüè*, بر دوزیه *bir duzèè*, t.; علی السویه *'alas-sevüè*, a. — Travailler rondement, بر دوزیه ایش *bir duzèè ich ichlemek*. — Rondement, franchement, sincèrement, طوغریدن *dhoghrouden dhoghrouè*, طوغرولق ایله *dhoghroulyq ilè*, خلوص واسقامت *khoulous u istiqümet uzrè*.

RONDEUR, s. f., figure de ce qui est rond, دایره ایلمک *deïrmilik*, t.; مدور ایلمک *mudevverlik*, a.-t.; کورتی *kurüet*, — استداره *istidäret*. — La rondeur de la terre, ارضک *arzuñ kurüeti*, شکل مستدیری *chekli mustediri*.

RONDIN, s. m., gros bâton, صوپه *sopa*. — Bois rond, sorte de cylindre, دایره ایلمک *deïrmi aghädj*, t.

RONDINER, v. a., صوپه ایله اورمق *sopa ilè ourmaq*, t.

RONDON, s. m., oiseau, بر نوع *bir nev'y dhoghän*, t.

ROND-POINT, s. m., دایره ایلمک *deïrmi icr*, t.; محل مستدیر *mahalli mustedir*, a.

RONFLANT, E, adj., sonore, طنطنه *thanthanalu*, طنطنه *thantharaqlu*, a.-t.; مطنطن *mouthanthan*, a.-t. — Mots ron-

flants, طمطراقلو تعبیرات *thamtha-rāglu ta'birāt*.

RONFLEMENT, s. m., خورلیدی *khyrildi*, خورلیدی *khorildi*, خورلیدامه *khorildāma*, t.; غطیط *ghathyth*, a.

RONFLER, v. n., faire, en dormant, un bruit de la gorge et des narines, خورلیدامق *khyrildāmaq*, خورلامق *khyrlāmaq*, t.; غطا *fakhhīt*, غطا *ghathth it*, a.-t. — Ronfler, au fig. fam., faire un grand bruit, صدای *sadāi* شدید و بیرمک *sadāi chedül virmek*, کورلده مک *gueuruldemek*.

RONFLEUR, s. m., خورلدا بیجی *khyrildāidji*, t.; فحاک *fakhhāk*, غطا *ghaththāth*, a.

RONGER, v. a., couper avec les dents peu à peu, گهرمک *guemirmek*, گومک *guvmek*, گومک *guvmek*, دیش ایله کسمک *dīch ilē kesmek*, t.; قضم *qazm it*, a.-t. — Ronger, en parlant des vers qui rongent les étoffes, گوهلمک *guvēlemek*, بيمک *iemek*, اکل *ekl it*, لاس *lahs it*. — Ronger le frein, en parlant des chevaux, گومي گومک *guimi guvmek*. — Au fig., ronger son frein, اکل *kezmi ghaiz it*. — Donner un os à ronger à quelqu'un, ل'ocuper, بر کسمه نیک اغزینه بر *bir kimesnēnūñ aghzīnē bir guemik ātmaq*. — Ronger, en parlant de l'action de la rouille et des acides sur les métaux, بيمک *iemek*, اکل *ekl it*, اشندرمق *āchen-durmaq*. — La rouille ronge le fer, ايدر *pās demiri ekl*

ider. — Ronger, en parlant de l'effet des affections morales, یورکی *iyuregui tahzīn it*, ایرات *irāci daghdaghaī deroun it*. — Le remords ronge le cœur, لوامه موجب حز حزه *nefs levvāmē moudjibi haz hāzēi deroundur*. — Se ronger, être rongé, گهرنمک *guemrinmek*, گورنمک *gumrunmek*. — Rongé, e, گهرنمش *guemrennich*, دیش ایله کسلوش *dīch ilē kecilmich*, ینمش *iennich*, ماحوس *ekl olounmich*, بتدن *melhous*. — Rongé de vermine, ینمش *bitten ienmich*.

RONGEUR, adj. m., qui ronge, گهرچی *guemirdji*, بیجی *ieidji*, t.; اکال *ekkiāl*, a. — Ver rongeur, au fig., remords. Voy. ce mot.

ROQUET, s. m., کوچک کوپک *kutchuk keupek*, t.; کلب صغیر *kelbi saghyr*, a.

ROQUETTE, s. f., plante, جرجر *djerdjer*, t.; کیکیز *kikiz*, p.; روقه *roqa salāthaci*.

ROSACE, s. f., ou ROSON, s. m., ایشله کل رسمی *ichlemē gul resmi*, کل شکلی *gul chekili*, t.

ROSAGE, ou ROSAGINE, ou OLÉANDRE, s. m., زقوم سم *zaqoumi summ*. Voy. LAURIER-ROSE.

ROSAIRE, s. m., تسبیح *tesbīh*, a.

ROSAT, adj. com., گولو *gullu*, t.; مورد *muverred*, a. — Vinaigre rosat, کل سرکه سی *gul sirkēci*.

ROSATRE, adj. com., گل رنگی *gul rengui*, t.; وردی *verdūi*, a.

ROSBIF, s. m., صغراتی کبابی *syghyr eti kebābi*, t.

ROSE, s. f., fleur de rosier, گل gul, p.-t.; ورد verd, pl. a. وراد verād, اوراد evrād. — Rose double, گل قاطر qatmer gul, گل قطر guli qatmer, ورد مضاعف verdi mouzū'af, گل صد برک guli sad berk. — Bouton de rose, گل غنچه سی gul ghontchéci, غنچه ghontché, گل گل gul thounroughy. — Un bouquet de roses, گل دسته guldesté. — La saison des roses, گل موسمی gul mevsimi. — Eau de rose, گل گل gul souïi. — Essence ou huile de rose, گل یانگی gul tāghy. — Rose jaune, گل صاری گل sārī gul, ورد اصفر verdi asfer. — Une beauté au teint de rose, گل چهره bir housnāi gul tchehré. — On dit, en prov., qu'il n'est point de roses sans épines, گل دکنسز گل اولمز dikensyz gul olmaz. — Rose, diamant taillé en facettes par-dessus, et dont le dessous est plat, روزة الماس roza elmās.

ROSE, s. m., la couleur de rose, لون رنگی gul rengui, t.; لون الورد levn ul-verd, a. — J'aime le rose, گل رنگندن حظ ایدرم gul renguinden hazz iderum.

ROSE, adj. com., qui est de la couleur de rose, گل رنگلو gul renklu, t.; گل گل گلی gulguli, گل کونزه gulguioné, p.; وردی verdü, a.

ROSÉ, E, adj., لعلگون la'lguiou, a.-p. Voy. ROSE.

ROSEAU, s. m., ou CANNE, قاش قامش qāmich, ساز sāz, t.; قصبه qasbat, pl. a. قاصب qaçab, نای nāi, p.

ROSÉE, s. f., چه tchih, tchii, t.; ندی neda, a.; شبنم chebnem, p.

ROSERAIÉ, s. f., گل باغچه سی gul bāghchtchéci, t.; حديقة الورد hadīqat ul-verd, a.; گلستان gulistān, p.

ROSETTE, ou mieux RACHID, ville de la Basse-Égypte, رشید rachīd.

ROSETTE, s. f., petite rose, گل جعفر guldjaghaz. — Ornement en forme de rose, زینت ابچون گل تقلیدی zīnet itchoun gul taqlīdi. — Nœud de ruban, شریٹ باغی chirīt bāghy. — Sorte d'encre rouge, بر نوع قرمزی bir nev'y qyrnizy murekkeb, گل لعل la'l. — Rosette, enivre rongi, ou enivre de rosette, باقر قرمزی qyzmizy bāqyr, نحاس احمر nahāci ahmer,

ROSIER, s. m., گل اغاجی gul aghādji, t.; شجر الورد chedjer ul-verd, a.

ROSSE, s. f., قوتسزآت qouvetsyz āt, چورک بکیر tchuruk beguīr, t.

ROSSER, v. act., popul., battre, دوکمک deumek, دپلمک topélemek, t.; شدیداً ضرب ا chedīden zarb it.

ROSSIGNOL, s. m., petit oiseau dont le chant est agréable, بلبل bulbul, pl. a. بلبل بلابل belābil, بلبل قوشی bulbul qouchou, t.; عندلیب 'andēlīb, pl. a. عنادل 'anādīl. — Rossignol, instrument de serrurier pour ouvrir toutes sortes de serrures, هر اچار چلنکیر التی her kelīdi atchār tchilinguīr āleti, خرسزلی khryrsyzli kilīd.

ROSSOLIS, s. m., sorte de liqueur, انبریه 'anberīiè, t. — Sorte de plante, نبات برجنس bir djins nebāt.

RÔT, s. m., viande rôtie, کباب kebāb. Voy. RÔTI.

ROT, s. m., ventosité, ت. pop. et bas, گورمه *gucîrmè*, t.; آروغ *ârûgh*, p. — Faire un rot, ككرمك *gueîrmek*.

ROT ou ROS, s. m., peigne de tisserand, مكك *mekik*.

ROTATION, s. f., دوندرک دپرنش *deunèrek teprenich*, دوران *devrân*.

— Mouvement de rotation, حرکت *hareketi devrûè*, a.

ROTÉ, v. n., t. bas, ككرمك *gueîrmek*, t.

RÔTI, s. m., کباب *kebâb*, a.-t. — Rôti à la broche, شیش کبابی *chîch kebâbi*. — Tourner le rôti, کبابی چویرمک *kebâbi tchevîrmek*.

RÔTIE, s. f., tranche de pain qu'on fait rôtir, کول بصدی ائتک *kul basti itmek*, تیرید *tîrîd*, t. — Rôtie au beurre, یاغلو تیرید *iâghlu tîrîd*.

ROTIN, s. m., plante, هند قامشی *hind qâmichi*, t.

RÔTIR, v. a., faire cuire la viande à la broche, کباب *kebâb it*, کباب *kebâb pîchurmek*, t. — Faire rôtir, بیریان *birîân it*. — Rôtir à grand feu, قزغین آتشدنه *qyzghyn âtechtè kebâb it*. — sur le gril, قزارتمق *qyzârtmaq*, قاورمق *qâvourmaq*.

RÔTIR, v. n., et SE RÔTIR, v. pron., se cuire, پشمک *pîchmek*. — Se brûler, یانمق *iânmaq*, آتشدنه *âtechtè issinmaq*. — Rôtir, brûler, احراق *iâqmaq*, یاقهق *yâraq it*.

RÔTISSERIE, s. f., کبابجی دکانی *kebâbdji dukkiâni*, t.

RÔTISSSEUR, SE, subst., کبابجی

kebâbdji, t.; خمّاط *khammath*, a.

RÔTISSOIRE, s. f., طاوه - تآوه *tāvè*, t.

ROTONDE, s. f., مدور بنا *mudevver binâ*, a.

ROTONDITÉ, subst. fém., rondeur, مدورلک *mudevverlik*, a. — Masse

d'une personne fort grasse, سمرلق *semyzlyq*, ششمانلق *chichmânlyq*, t.; لحمات *lehâmet*, دجسامت *djçâmet*, a.

ROTULE, s. f., دیز قباغی *dîz qapâghy*, کرمه *dîz elmâci*, t.; کرمه *kermet*.

ROTURE, s. f., état d'une personne qui n'est pas noble, صوی الجقغی *soî altchaqlyghy*, t.; دنانت نسب *denâ'eti neceb*, سفالت نسب *sefâleti neceb*, a. — — La roture, les roturiers, اولانلر *denî un-neceb olânlar*. — Héritage qui n'est pas noble, عوام ناس ملکی *'avanmi nâs mulki*.

ROTURIER, ÈRE, adj., qui n'est pas noble, صوی الجق *soî altchaq*, t.; دننی النسب *denî un-neceb*, a.; فرومایه *furoumâie*. — Homme roturier, دننی النسب بر آدم *denî un-neceb bir âdem*. — Roturier, grossier, غلیظ *qabâ*, غلیظ *ghaltz*.

ROTURIÈREMENT, adv., à la manière des roturiers, صوی الجق اولانلرک *soîu altchaq olânlaruñ* اداننی ناس عادتجه *'âdetindjè*, اداننی ناس عادتجه *edânî nâs 'âdetindjè*, a.-t. — D'une manière basse et ignoble, الجقجه *altchaqdjè*, t.; سفیلا *denüen*, سفیلا *sefîlen*, a.

ROUAGE, s. m., چرخلر طاقمی *tcharkhlar thāgyūmi*, t. — Bois de rouage, تکرلک کراسته سی *tekerlek kerāstēci*.

ROUAN, s. et adj. m., دمر قیری *demir qyri*. — Cheval rouan, قیرات *qyr āt*, ابرش ات *abrach āt*.

ROUANNE, s. f., فوجپلره دامغه *foutchoulara dāmgha ouradjaq ālet*, فوجی دامغده سی *foutchou dāmghaci*, t.

ROUANNER, v. a., فوجی یه دامغه *foutchouïe dāmgha ourmaq*, t. — Rouané, دامغه لو *dāmghalu*. — Tonneau rouané, فوجی دامغه لشمش *dāmghalanmich foutchou*.

ROUBLE, s. m., monnaie d'argent en Russie, روبله *roubla*, t.

ROUCK, ou ROCK, s. m., oiseau qu'on suppose être le condor, رخ *roukhkh*.

ROUCOU, ou ROCOU, s. m., بر نوع *bir nev'y qyrmizy boūā*, بويا قرمزی *bir nev'y qyrmizy boūā*, قرابة حمرا *turābet houmrā*, a.

ROUCOULEMENT, s. m., کورکچین *guērdjū eutnēci eutnēci*, اوتوشی *guērdjū eutnēci eutnēci*, t.

ROUCOULER, v. h., کورکچین *guērdjū eutmek*, اوتدک *guērdjū eutmek*, t.

ROUE, s. f., machine ronde, tournant sur un essieu, تکرلک *tekerlek*, t.; عجلة *'adjelet*, pl. a. عجل *'adjel*. — Roue de voiture, عربيه *'araba tekerlegui*, t. — d'une machine, چرخ *tcharkh*, p. — d'une horloge, d'une montre, ساعتك *sā'atuū tcharkhy*. — d'un moulin, دکرمن چرخسی *deïrmen tcharkhy*. — Au fig., la roue de for-

ture, les vicissitudes des choses humaines, چرخ کردون *tcharkhy guerdoun*, چرخ دوار فلک *tcharkhy devvāri felek*. — Roue, supplice que l'on fait souffrir aux criminels, اشکنجه چرخي *ichkendjē tcharkhy*. — Roue hydraulique, دولاب *dolāb*, ساقیه *sāgyiē*, a.

ROUÉ, s. m., criminel qui a été roué, اشکنجه چرخنده مظهر نکال *ichkendjē tcharkhynde mazheri nikiāl olmuch mudjrim*. — Homme du monde sans principes et sans mœurs, بد اخلاق اولان کيسنه *bed akhlūq olān kimesnē*.

ROUÉ, e, adj. fam., très-fatigué; roué de fatigue, پکت يورغون *pek iorghoun*, t.

ROUELLE, s. f., دکرمی دلم *deïrmi dilim*, تکرلک دیلم *tekerlek dilim*, t.

ROUER, v. a., infliger le supplice de la roue, چرخيله ترتيب *ichkendjē tcharkh ilē tertībi djezā it*. — Rouer de coups, ديدمك *tepelemek*. — Au fig., être roué de fatigue, پک يورولمق *pek ioroulmaq*, t.

ROUET, s. m., machine à roue qui sert à filer, چترق *tchyqryq*, t. — Petite roue de fer de certaines armes à feu, زمبرک *zemberek*, t. — Arquebuse à rouet, زمبرکلو تفسنک *zembereklu tufenk*.

ROUGE, s. m.; la couleur ronge, قرمزی *qyrmizy renk*, قرمزی لون *levni ahmer*, a. — Beau rouge, دلبر قرمزی *dilber qyrmizy*, احمر لطيف *ahmeri la-thyf*. — éclatant, پارلاق قرمزی

pārlāq qyrmizy. — foncé, قو-و-و قو-و-و
qouïou qyrmizy. — pâle, قورمزی
sonouq qyrmizy. — صونوق قورمزی
 de sang, sanguin, قان قورمزی *qān*
qyrmizy. — Rouge, fard, قزلجه *qy-*
zildjè, دوزگون *duzgun.* — Sorte
 d'oiseau de rivière, أنغت *ānghyt,*
 أنغت قوشی *ānghyt qouchou.*

ROUGE, adj. com., de couleur de
 feu, de sang, etc., قزل *qyzyl,* قورمزی
qyrmizy, t.; سرخ *ahmer, a.;* سرب
sourkh, p. — Tout rouge, قوب
qyb qyrmizy. — Devenir
 rouge, قزل او *qyzyl ol.* — de honte,
 de pudeur, قزارمق *qyzārmaq,*
 حجات او *outānmaq, -* حجات ا
hydjāb it, tchekmek. — Fer
 rouge, rougi au feu, دم قزغین *qy-*
zghyn demir. — Boulet rouge, قزغین
qyzghyn guillè. — Encre rouge,
 قورمزی مرکب *qyrmizy murekkeb.*
 Rouge, en parlant de la couleur des
 cheveux, قزل *qyzyl,* اصهب *asheb.*
 — Cheveux rouges, قزل صاچ *qyzyl*
sāch. — Rouge, vermeil. Voy. ce
 mot.

ROUGEATRE, adj. com., قزلجه
qyzylджа, قورمزی به مائل *qyrmizy'è*
māil, قورمزی به چکمر *qyrmizy'è*
tcheker, قزلسی *qyzylsi.*

ROUGE-BORD, s. m., rasade. Voy.
 ce mot.

ROUGE-GORGE, subst. m., اسگنه
 قوشی *isketè qouchou, t.*

ROUGEAUD, e, subst. et adj., قزل
 قورمزی یوزلو, *qyzyl tchehrèlu,* چهره لو
qyrmizy üzlu, t.

ROUGEOLE, s. f., قزامق *qyzā-*
mouq, t.; حصه *hasba, a.*

ROUGET, s. m., تکر بالعی *tekir*
bālyghy, t.

ROUGE-TROGNE, subst. m., بکری
 چهره لو بر کهنه *bekri tchehrèlu bir*
kimesnè, t.

ROUGETTE, s. f., بر نوع بیدک
 یاراسه *bir nev' y büük iārāca, t.*

ROUGEUR, s. f., couleur rouge,
 قزلیق *qyrmizylyq,* قزلیق *qyzyl-*
lyq, t.; حمرة *houmret, a.* — Ta-
 ches rouges qui viennent au visage,
 قورمزی لکه *qyrmizy lekè.*

ROUGIR, v. a., rendre rouge,
 قورمزی به بويايق *qyrmizy'è boiā-*
maq, t.

ROUGIR, v. n., devenir rouge,
 قزارمق *qyzārmaq, t.;* یوزه حمرة
üzè houmret 'āryz ol, a.-t.
 — Avoir honte, او تانمق *outānmaq,*
 خجالت چکمک *khydjālet tchek-*
mek, او خجل ol. — Rougir
 de honte, شرم و خجالتدن قزارمق
cherm u khydjāletten qyzārmaq. —
 Rougir de colère, یوز طارغناق-دن
dhārghynlyqtan üz qyzār-
maq. — Faire rougir au feu, قزدرمق
qyzdurmaq. — Faire rougir de honte,
 etc., او تانمق *outāndurmaq,*

تخجیل ا *takhdjil it.* — Rougi, e,
 قیزمیش *qyzmich,* قیزغین *qyzghyn,*
 یوزی قزارمیش *üzu qyzārmich,*
 او تانمیش *outānmich,* خجل *khadjil.*

ROUILLE, s. f., پاس *pās, t.;* صدا
 ژنک *jenk, p.*

ROUILLÉ, e, adj., attaqué de la
 rouille, پاسلنمیش *pāsłanmich.*
 پاسلو *pāslu.* An fig., qui a perdu
 l'usage, استعمالی اونتمش *isti'māli*
onoutmich, t.

ROUILLER, verbe a., - پاسلتنق

پاسلاتمق *pāslatmaq*, t. — Rouiller le fer, دمری پاسلاتمق *demiri pās-lātmaq*. — Se rouiller, se couvrir de rouille, پاس پاسبلمق *pāslanmaq*. — Au fig., l'oisiveté rouille l'esprit, اواره لك *avārēlik āde-muñ zihniñi pāsladur*.

ROUILLE, s. f., پاسلبق *pāslī-lyq*, صدائتة *sadūtet*, a.

ROUIR, verbe a., کنوبری صوبه *knwīri souiē basturmaq*, t.

ROULADE, s. f., action de rouler, یوارلمه *ıovārlama*. — Dégringolade, تکرلنمه *tekerlenmē*, t. — Roulade, en t. de musique, inflexions de la voix en chantant, سس دوندررک *ses deundurerek sevī-lenen ezgūi*, تدرید نغمه *terdūdi naghmē*.

ROULAGE, s. m., facilité de rouler, دهدهته *ıovārlanma*, t.; *dchdehet*, a. — Le roulage des voitures; عربہ تکرلکرینک یوارلمسی *'araba tekerleklerīnuñ ıovārlan-muçi*. — Transport des marchandises par voitures, تربہ ایله اموالک *'araba ilē emvālūñ noqli, guenturulmeci*.

ROULANT, e, adj., qui roule aisément, یوارلنور *ıovārlaneur*, چاپک *tehāpouk* *ıovārlaneur*, t.; سریع الجولان *serī ul-djevelān*, دوار *devvār*, a. — Veine roulante, عرق جائل *'yrqy djāil*.

ROULEAU, s. m., paquet de papier, etc., رولمار *thoumār*. — Un rouleau de papier, رولمار اوراق *ıovārlanmaq*, کاغذ *ıovārlanmaq*, رولمار طوخان *ıovārlanmaq*, کاغذ *ıovārlanmaq*.

ıovārlanmaq. — Rouleau pour étendre la pâte, اولقلاغو *oqlāghou*. — pour corroyer les peaux et les rendre unies, دباغ طوقمانی *debbāgh thoq-māghy*. — pour lisser le linge, بز مبره سی *bez muhrēci*. — pour aplanir les allées d'un jardin, سورکو *surgu*, t.

ROULEMENT, s. m., mouvement de ce qui roule, یوارلنمه *ıovārlanma*, تکرلنمه *tekerlenmē*, t.; دخرجة *dakhradjut*, a. — Terme de musique, bruit uniforme et continu, ازکی *ez-gui*, نغمه *naghmet*, نغمه *naghmē*, pl. a. نغمات *naghmāt*. — Le roulement du tambour, داوول چالمسی *dāvoul tchālmaci*. — Roulement d'yeux, چرخ کبی دونمسی *gueuzūñ tcharkh guibi deunmeci*, تدویم عین *tedvīmi 'aīn*.

ROULER, v. a., faire avancer en tournant, یوارلمق *ıovārlamaq*, یوارلمق *ıovālamaq*, t. — Rouler une boule, *ıovārlamaq*. — une chose de haut en bas, یوارلمق *ıovārlamaq*. — Rouler les yeux, گوزی چرخ کبی دوندرمک *gueuzu tcharkh guibi deundurmek*, تدویم عین *tedvīm 'oıoun it*. — Plier en rond, en rouleau, دورمک *durmek*, دوروب بومک *durup beukmek*, لیس و ادراج *leff u idradj it*, تطمیر *tuthmīr it*. — du fil en peloton, et aussi envelopper, صارمق *sārmaq*.

ROULER, v. u., avancer en tournant sur soi-même, یوارلنمق *ıovārlanmaq*, یوارلنمق *ıovālanmaq*, تکرلنمک *tekerlenmek*, t., تدحرج *ıovārlanmaq*.

tedahrudj it, a.-t. — du haut en bas, كميڭك اوتنه برو *ioqāru-dan achaghyïe iowālanmaq.* — Rouler, en parlant du mouvement circulaire du ciel et des astres, دونمك *deunmek*, دور-دوران *devr, dev-rān it.* — En parlant de l'argent, pour dire qu'il abonde, اقمق *aqmaq*, صوكبي اقوب دوكمك *sou guibi aqap deukulmek.* — L'argent roule dans cette maison, بو خانده اقچه *bou hhānèdè aqtchè sou guibi aqar.* — Rouler, errer sans s'arrêter, parcourir, كزمك *guezmek*, طولاشمق *dholāchmaq*, دورا *devr it.* — Rouler sur..., avoir du rapport à..., دائر-متعلق او *dāir, mut'allyq ol.* — Rouler, t. de mar., être agité par les vagues, كمي *guemi* اوتنه برو صار صلوب دپرنمك *eutè beru sārsylup teprenmek.*

ROULETTE, s. fém., petite roué, کوچك تکرلک *kutchuk tekerlek*, تکرلک جغز *tekerlek djyghyz*, t. — Roulette, ou charriot d'enfant, چوجوق عربده سی *tchodjouq 'arabaci.* — Petite chaise à deux roues, dans laquelle on se fait traîner par un homme, ال عربده سی *el 'arabaci*, — Jeu de hasard, بر نوع قهار اویننی *bir nev'y qoumār oïouni.* — Instrument de relieur, محآد بچقیسی *mudjellid bitchqyci.* — Cycloïde, Voy. ce mot.

ROULEUR, s. m., charançon de la vigne, اصمه قوردی *asma gourdi*, t.

ROULEUSE, s. f., طرتل *thyrtil*, t.

ROULIER, s. m., يوک عربده جیسی *iuk 'arabadjici*, عربده کرا جیسی *'araba kirādjici*, t.

ROULIS, s. m., كمي صالتيسی *guemi sālintici*, كميڭك اوتنه برو *guemīnuñ eutè beru sārsylup teprenichi*, t.; ققلته *qalqalat us-seftnè*, a.

ROUPIE, s. f., بورندن سموک *bouroundan sumuk dham-lamaci*, t.; تقطر مخاط *teqaththuri moukhāth*, a.

ROUPILLER, v. n., sommeiller à demi, امرغنيق *imyzghanmaq*, t.; بورندن سموک *intī ās it*, a.-t. — Avoir la roupie au nez, بورندن سموک *bouroundan sumuk dham-latinaq.*

ROUPILLEUR, se, s., امرغنيجی *imyzghanđji*, t.; ناعس *nā'rs*, a.

ROUSSATRE, adj. com., qui tire sur le roux, قرمزی به چالار *qyrmizyïè tchalār*, صار متسرك *sārymtrek*, امغر *amghar*, a. — en parlant du poil, صاری *sāry*, قیللری صاریدر *asfar uch-chā'r*, a. — Il a le poil roussâtre, قیللری صاریدر *qylleri sārydur.*

ROUSSEAU, s. m., قزل صاچلو *qyzyl sātchlū*, قرمزی صاچلو کهنده *qyzmizy sātchlukimesnè*, t.; اشقر *achqar*, a.

ROUSSELET, s. m., مسکت از مودی *misket armoudi*, t.

ROUSSEUR, s. f., qualité de ce qui est roux, صاریلق *sārylyq*, قزللق *qyzyllyq*, t.; صفرت *soufret*, a. — Taches rousses au visage ou aux mains, يوزده يا الده اولان لکه *iuzdè iā eldè olān lekè*, قزل لکه *qyzyl lekè*, t.; کلف *kelf*, a.

ROUSSI, s. m., cuir teint en rouge qui vient de Russie, قرمزی سختیان *qyrmizy sakhtiān*, ثلاثین *talātīn.* — Odeur de ce qui brûle, يانق

روتوسی *tutsu qoqouçou*, توتوسی *tutsu qoqouçou*, t.

ROUSSILLER, v. a., جزئیجه یا قمعق *djuz'edje iāqmaq*, v. n., et SE ROUSSILLER, v. pron., خفیفجه یا قمعق *khafifdjè iānmaq*, t.

ROUSSIN, s. m., آیغرات *āighyr āt*, t.

ROUSSIR, v. a., rendre roux, صارتنق *sārartmaq*, تصفیرا *tusfīr it*, a.-t. — Brûler légèrement, قزارتنق *qyzärtmaq*. — Roussir, v. n., صاررماق *sārarmaq*, اصفرارا *isfīrār it*, a.-t.

ROUTE, s. f., chemin, یول *ïol*, t.; tharyq, pl. a. طرق *thourouq*, مسالك *meslek*, pl. a. مسالك *meçalik*. — Route facile, aisée à parcourir, قولایلقلی یول *qolāilyqli ïol*. — suivie, ایشلک یول *ichlek ïol*. — Grande route, اولویول *olou ïol*, شاهراه *chähräh*, جاده *djädde*, Se mettre en route, - یوله چیقدهق - *tharyqy' ämm*. — Route, conduite, کیرمک *ïola tchyqmaq*, *guřmek*. — Route, conduite, سلوک *sulouk*. — Expédition qui marque les logements des troupes et l'itinéraire qu'elles doivent suivre, قوناق دفترى *qonāq defteri*, دفتر منازل *defteri menāzyl*.

ROUTIER, s. m., livre de route maritime, راهنامه دریا *rāhnāmè deriā*. Voy. PORTULAN. — Routier, homme expérimenté, ایش کورمش *ich gueurmich*, تجربه صاحبی *tedj-rubè sahybi*.

ROUTINE, s. f., ملکه *melekè*, تدریب بالممارسة *tederrub bil-me-*

mārecet, استعمال قدیم *ist'imali qa-dīm*, a. — Faire une chose par routine, بالملکه ایشلک *bir fi'li bil-melekè ichlemek*. — Une vieille routine, ملکه عتیقه *melekèi'atyqa*, ملکه مزمنه *melekèi muzminè*.

ROUTINER, v. act., الشدرمق *alichturmaq*, t.; ممارست ایله *mumārecet ilè alichturmaq*, a.-t. — Se routiner, v. pron., الشمق *alichmaq*.

ROUTINIER, ÈRE, s., ممارست ایله *mumārecet ilè alichnich*, t.; عامل بالملکه *'āmil bil-mēleket*. — Un vieux routinier, عامل بالملکه *bil-melekè 'āmil bir qodjāmān*, t.

ROUVERIN, adj. m., fer rouverin, rempli de gerçures, چتلاغی یاربغی - *tchattāghy tchoq demir*.

ROUYRE, subst. m., بر نوع میسه *bir nev'y mīchè aghādji*, t.

ROUVRIR, v. ā., ouvrir de nouveau, بکیدن اچمق *ieñiden ātchmaq*, t.; ينه اچمق *inè ātchmaq*, t.; مجددا فتح *mudjeddeden feth it*.

— Se rouvrir, تکرار اچلمق *tekrār ātchylmaq*. — Au fig., rouvrir la plaie de quelqu'un, lui renouveler un chagrin, ياره سنک یاره سنک *bir kimesnènuñ tāra-cini tāzèlendurmek*.

ROUX, subst. m., couleur rousse, لون اصغر *sāry renk*, t.; شقرة *levni asfar*, *chouqrat*, a.

ROUX, SE, adj., de couleur rousse, صاروشن *sārouchen*, قزل *qyzyl*, صارمترک *sārymtrek*,

t.; اشقر *achqar*, a. — Barbe rousse, « Un homme roux. Voy. ROUSSEAU. — Beurre roux, ou fondu à la poêle, ارديلوب قزاردلمش روغن ساده *iridilub qyzardilmich roughani sādè*.

ROYAL, E, adj., qui appartient à un roi, خونکارک *khounkiāruñ*, قراله مخصوص *qrālè mukhsous*, t.; همایون *humāioun*, پادشاهی *pādichāhi*, p.; سلطانی *southāūi*. — Maison, ou palais royal, سرای پادشاهی *sarāi pādichāhi*, پادشاه *sarāi pādichāh sarāi*, سرای پادشاهی *pādichāh sarāi*, همایون *sarāi humāioun*. — Le trésor royal, خزینه همایون *khazīnèi humāioun*. — Prince royal, شهزاده *chahzādè*. — Royal, grand, magnifique. Voy. ces mots. — La maison royale, les personnes du sang royal, پادشاهک خاندانی *pādichāhūñ khānedāni*. — Famille royale, پادشاه اولادی *pādichāh evlādi*. — Altesse royale, titre donné aux princes et aux princesses du sang, جناب ابهت *djenābi ubhet niçābi chahrūārīleri*.

ROYALEMENT, adv., پادشاه کبی *pādichāh guibi*, پادشاهانه *pādichāhānè*, t.-p.; ملوکانه *muloukiānè*, a.-p.

ROYALISME, s. m., حق پادشاه *haqqy pādichāhè olān tharafdārlyq*, عبودیت *ouboudièet*.

ROYALISTE, adject. com., قرال پادشاه *qrāl tharafdūri*, طرفداری *pādichāh tharafdāri*, tharāfīci, طرفدار پادشاه *tharafdāri pādichāh*, p.-t.; سلطانی

southāūi, pl. a. سلطانینون *southāūioun*.

ROYAUME, s. m., مملکت *memleket*, ملك *mulk*, دولت *devlet*, a.; قلمرو *qalemrevi chāhi*, قلمرو شاهي *qalemrevi salthānet*. — Grand royaume, مملکت معظمه *memleketi mou'azzemè*. — Le royaume de France, فرانسه مملکتی *frānsa memleketi*. — Le royaume des cieux, ملکوت السموات *melkiout us-semevāt*, عالم ملکوت *'ālemi melkiout*.

ROYAUTÉ, s. f.; پادشاهلق *pādichāhlyq*, قراللق *qrāllyq*, t.; سلطنت *salthānet*, a.; تاجداری *tājdāri*, p.

RU, s. m., أرغ *argh*, اریق *āryq*, t.; جعفر *dja'fer*, a.

RUADE, s. f., دپش *tepmè*, دپش *tepiçh*, t. — Donner des ruades, دپمه اورمق *tepmè ourmaq*.

RUBACE, OU RUBACELLE, subst. f., پنبه یا قوت *pembè iāqout*, t.

RUBAN, s. m., شریب - شریب *chirit*, قوردله *qordela*, t. — Ruban de soie, ایلک قوردله سی *ipek qordelaci*. — de fil, ایلک قوردله سی *iplik qordelaci*.

RUBANERIE, s. f., profession de rubanier, شریبچیلک *chirītdjilik*, قوردله جیلک *qordeladjilik*. — Commerce de rubans, شریب *chirītidjāreti*. — Marchandises de rubanier, شریب مالی *chirīt māli*, قوردله مالی *qordela māli*.

RUBANIER, ÈRE, s., شریبچی *chirītdji*, قوردله جی *qordeladji*, t.

RUBANTÉ, E, adject., شریبتلو *chirītlū*, t.

RUBICAN, adj. m. (cheval), اق *aq beneklu üt*, چیل *tchil*, t.

RUBICOND, E, adj., rouge, fam., لعل قېر قېر قېر qyr qyr mizy, t. : لعل لعل la'li renguin, t. — Visage rubicond, قېر قېر قېر qyr mizy chehré.

RUBIGINEUX, SE, adj., پاستلو pāslu. Voy. ROUILLÉ.

RUBIS, s. m., pierre précieuse, یواقییت یواقیوت ūqout, pl. a. یواقیوتت یواقیوتت ahmer, iavāqyt, أحمر, یواقیوتت ahmer, لعل la'l. — Fig. et pop. : boutons, élevures rouges au visage. Voy. BOUTON.

RUBRIQUE, s. f., espèce de terre et de craie rouge, برنوع قېر قېر توراب bir nev'y qyr mizy turāb, اشقی āchi, t. : مغرة maghret, magharet, a. — Rubrique, ruse, finesse, حیلە hylé, pl. حیلە hylé. — Connaître toutes les vieilles rubriques, اسکی حیلە لکرت اسکی حیلە لکرت eski hyléleruñ medjmou'yni bilmek. — Rubriques, règles contenues dans le bréviaire ou missel, قواعد صلات qavā'ydi salāt.

RUCHE, s. f., panier où l'on met les abeilles, ou son contenu, قووان qovān, آری قووانی ārou qovāni, t. — Châtrer une ruche, en enlever la cire et le miel, بیل صاغەق bīl sāghmaq. — Ruche, ornement de collerette, etc., قېرلەرە مخصوض بېقە قېرلەرە مخصوض بېقە qaryleré makhsous iāqa zineti.

RUDE, adj. com., âpre au toucher, سرت sert, خوشوتلو khouchounetlu, t. ; آخرش ahrech, a. ; سخت sakht, p. — Apre au goût, دادی سرت دادی سرت dādi sert, ککره kekré, t. ; خشن khachin, خشن الطعام khachin uth-tha'am. — Raboteux, صرب sarp, صعب sa'b, ناهموار nāhemvār,

درشت diricht. — Pénible, difficile, fatigant, کوچ gudj, چتین tchetin, زحمتلو zahmetlu. — Une rude entreprise, کوچ بر خدمت کوچ بر خدمت gudj bir khydmet. — En parlant d'un cheval qui a le train rude, آری اغر āūāghy aghyr, قابران qābarān. — Grossier, یوغون یوغون - یوغون ūoghoun. — Rude, d'une vue pénible, désagréable, en parlant des choses, قبا قبا qabā, غلیظ غلیظ ghaliz. — Avoir le visage rude, غلیظ الوجه او غلیظ الوجه او ghāliz ul-vedjh ol ; la voix, سسی قبا او سسی قبا او seey qabā ol. — Regard rude, چتین چتین tchetin bāqych. — D'un caractère rude et fâcheux, خویلو خویلو tchetin khouilu. — Qui a la main rude, en parlant d'un barbier, الی الی ali aghyr dur. — Rude violent, impétueux, کسکین کسکین keskīn. — Un vent rude et violent, سرت سرت sert, شدید شدید chedīd. — Une rude tempête, سرت سرت sert, فورتنه فورتنه chedīd bir fortuna.

RUDEMENT, adv., سرتلک سرتلک sertlik ilé, t. ; صعبت ایلە صعبت ایلە sa'bet ilé, ایلە ایلە ūnf u chid-det ilé, a.-t. ; بالشدت بالشدت bich-chiddet, شدیداً chedīden, a. — Aller rudement en besogne, چوق چالشمق چوق چالشمق tchòq tchālichmaq.

RUDESSE, s. f., qualité de ce qui est rude, قاتیلک قاتیلک sertlik, خوشونت خوشونت khouchounet, qātīlik, t. : La rudesse de la grosse toile, ا. — La rudesse de la grosse toile, قبا بزک قبا بزک qabā bezuñ sertligui. — de la voix, سسک سسک sequñ qahālyghy, غاظت صوت غاظت صوت

ghalzati savt. — Rudesse, au fig., شدت *chiddet*, عنف *'ounf*. — Avec rudesse, ايله عنف *'ounf ilè*.

RUDIMENT, s. m., principes d'une science ou d'un art quelconque, اصول *ouçoul*, قواعد *qavā'yd*, علم مبادئ *mebādūi 'ylm*. — Livre qui contient les premiers principes, امثله *kitāb ul-emselè*, كتاب الامثله *emselè kitābi*. — Au pl., premiers ligaments des organes, تركيب اعضا واجزائكم ملامح اصليته *terkibi a'zā vè edjzānuū melāmihy aslīièci*, اصول الاعضا *ouçoul ul-a'zā*.

RUDOYER, v. a., سرتلك *sertlik it*, سرتلك كوسترمك *sertlik gueustermek*, ايله معامله *sertlik ilè mou'āmelè it*, t.; اظهار *izhāri 'ounf u chiddet it*, a.-t. — Il ne faut pas rudoyer les domestiques, خدمتكارلر حقتنه *khyd-metkiārlar haqqyna chiddet ilè mou'āmelè djāiz deıldur*.

RUE, s. f., plante, صدف اوئى *sadef oti*, t.; حرمل *harmal*, a. — Rue sauvage, مخپور چيچيكي *makhmour tchitchegui*.

RUE, s. f., chemin dans les villes, les bourgs, les villages, سوقاقى *soqāq*, حارة *zoqāq*, يول *īol*, t.; سكة *hāret*, سكة *sekket*, pl. a. سكة *sekek*. grande, اولو-بيوك سوقاق *olou, buūk soqāq*. — petite, كوچك *kutchuk soqāq*. — fréquente, ايشلك سوقاق *ichlek soqāq*. — de traverse, يان سوقاقى *īān soqāghy*.

RUELLE, s. f., petite rue, كوچك زقاق *kutchuk zoqāq*, زقاقچغز *zoqāqdjyghaz*. — Ruelle, espace entre le lit et la muraille, ايله ديوارك *īatāq ilè divāruū arā ieri*, دوشك ايله ديوارك اراسى *duchek ilè divāruū arāci*.

RUELLER, v. a., اصدملر اراسنده *asmalar arācindè īol atchmaq*.

RUER, v. a., jeter avec impétuosité, قوت ايله اتنق *ātmaq*, قازف *qazf*, قذف *qazf it*, a.-turc. — Se ruer sur quelqu'un, اوزرينه دوشمك-آتلمق *uzerīnè duchmek, ātilmaq*, هجوم *hudjoun it*.

RUER, v. n., lancer les pieds de derrière, en l'air, دپمك *tepmek*, قيسج *tepmè ourmaq*, اتمق *qy dj ātmaq*, t.

RUFIEU, s. m., fam., peu honnête, entremetteur, پوزونك *puzevenk*, t.

RUGINE, s. f., برنوع جراح كزلكى *bir nev'y djerrāh guezlegui*, t.

RUGINER, v. a., كمكى كزلك *guemigui guezlèk ilè qāzīmaq*, t.

RUGIR, v. n., en parlant du lion, كوموردنمك *gumurdenmek*, كوموردنمك *gumurdemek*, t.: ليون كومورد *tekehkè it*, a.-t. — Le lion rugit, ارسلان كومورد *arslān gumurdur*. — Au fig., rugir, faire beaucoup de bruit, s'emporter, كورلمك *gurlmek*, دتر يوب چاغرمق *itireūp tchāghyrmaq*, قاقمق *qāqyīmaq*.

RUGISSANT, e, adj., كوموردنجى *gumurdeđji*, t.

RUGISSEMENT, s. m., کوموردی *gumurdi*. — du lion, ارسلان *arslân sadâci*, t.; ککهکته *kehkehet*, a.

RUINE, s. f., dépérissement, destruction d'un bâtiment, ييقيقلق *üqyqlyq*, turc; خراب *kharâb*, خرابیت *kharâbüet*. — Endroit en ruine, ویرانه *vîrânê*, p. — État de ce qui est ruiné, حال خرابیت *hâli kharâbüet*. — Dévastation, خراب *kharâb*. — Menacer ruine, tomber en ruine, او مشرفی خراب *muchrifi kharâb ol*. — Ruine, perte des biens, des richesses, حالک ييقيقلقى *hâluñ üqyqlyghy*, حال خرابیت *kharâbüeti hâl*. — Ruine de l'honneur, de la réputation, شان و اعتبارک *chân u i'tibârûñ zavâli*. — Ruines, au pl., débris, ييقيقلقر *üqyqqler*, خرابیات *üqyntîler*, ييقتندیلر *kharâbât*, اطلال *ythlâl*.

RUINER, v. a., abattre, démolir, خراب *yqmaq*, t.; ييقتق *kharâb it*, تخریب *hedm it*, ا *takhrîb it*, a.-t.; ویران *vîrân it*, p.-t. — Ruiner un édifice, بر عمارتی *bir 'ymâreti hedm u takhrîb it*. — Ruiner de fond en comble, تاملندن *hedm u takhrîb it*. — Ruiner, ravager, غارت *ghâret it*, ا *kharâb it*, برباد *berbâd it*, ا *kharâb u iebâb it*. — Ruiner entièrement une personne, بر کسنه يي خراب *bir kimesnê bil-kullîê kharâb it*. — Ruiner sa maison, sa propriété.

خانه سنی - ملكتی خراب *khâne-cini, mulkini kharâb it*. — son honneur, عرضنی بوزمق - خراب *'yrzyni bozmaq, kharâb it*. — Se ruiner, v. pron., se détruire, يقلمق *iqylmaq*, او خراب *kharâb ol*. — Dissiper son bien, son avoir, - مالنی *mâlini, rizqyni dhâghytmaq, isrâf it*. — Ruiné, e, يتيق *yqylmich*, يقلمش *yqyq*, خراب *kharâb*, يباب *iebab*, ویران *vîrân*, منهدم *munhedim*.

RUINEUX, se, adj., qui menace ruine, خرابه يوز طوتان *kharâbê iuz thoutân*, يقلمغه يوز طوتمش *yqylmagha iuz thoutmich*, t.; خرابه مشرفی *kharâbê muchrifi*, a.-t.; مشرفی *muchrifi kharâb*, مشرفی *muchrifi helâk*. — Ruineux, qui cause la ruine, la perte, موجب تلى اولور *moudjibi kharâb, telef olour*, متلى *mutlif*. — Dominageable. Voy. ce mot.

RUISSEAU, s. m., petit courant d'eau, کوچک اقرار صو *kutchuk aqâr sou*, ارغ صواريغی *sou âryghy*, ا *ârgh*, t.; مجرای ما *medjirâi mâ*, a. — Petit ruisseau, صغیر بر مجرای ما *saghыр bir medjirâi mâ*. — Un clair ruisseau, صوبی صاف بر مجرای ما *souï sâf bir medjirâi mâ*. — Le ruisseau de la rue, سوقاق اراسندن *soqâq arûeindan aqân tchâmourlu sou*. — L'endroit par où cette eau s'écoule, صو *sou aqyntici*. — Ruisseau, canal par où passe l'eau d'une rivière, جدول ايرماق *irmâq*, ايرماق *djedvil*, pl. a. جداول *djedâvel*. —

Des ruisseaux de sang, س-یول دما *suïouli demā*.

RUISSELANT, E, adj., اقیجسی *aqydji*, جاری اقان *aqān*, t.; *djāri*, a.

RUISSELER, V. H., اقمق *aqmaq*, جاری او *deukulmek*, t.; *djāri ol*, a.-t., هارل هارل اقمق *hāril hāril aqmaq*, سیلان ا *seilān it*.

RUM, S. M., شکر قامشی روحی *cheker qāmichi rouhy*, روم *rum*, t.

RUMB, S. M., aire de vent, partie de la boussole, روزگارک جهستی *rouz-guīārūn djeheti*, t.; مهب ریح *mehebbi rih*, a. — Ligne de rumb, مهب ریح علامتی *mehebbi rih 'alāmeti*.

RUMEUR, S. F., grand bruit tendant à querelle, غوغایه منتج اولان شماطه *ghavghāie muntidj olān chamātha*.

— Bruit public, چاو *tehāv*, دیدی *dedi qodi*, t.; قیل وقال *qyl u qāl*, a.; گفت و گو *gust u guiou*, p. — Une grande rumeur, قیل وقال *qyl u qāl 'azīm*.

— Rumeur, bruit, tapage, ولوله *gurultu*, کورلتی *velvelè*, شماطه *chamātha*.

— Occasionner, provoquer de la rumeur, ولوله *tehāv brāqmaq*, چاو براقمق *velvelè brāqmaq*.

— Bruit subit, causé par l'étonnement, غریو *ghyrv*, فریاد *feriād*, چیغلدی *tchyghyldi*.

— Bruit qui court dans le monde contre quelqu'un, خالفک *khalquñ tevāturi*, تواتر اخبار *tevāturi ykhhāri 'āmmè*.

RUMINANT, E, adj., کوشین *guevicheïen*, کوش کوبش کتورن *guevitch gueturen*, t.; مجتر *mudjtirr*, a. — Ani-

maux ruminants, کوش کتورن *guevitch gueturen haivānlar*.

RUMINATION, S. F., کوش-کوبش *guevich*, کوبشت *guevicht*, ج-رّة *djerret*, اجترار *idjtirār*, a.; نشخوار *nichkhār*, p.

RUMINER, V. A., remâcher, کومک *guevmek*, گومک *guvmek*, کوشمک *guevichemek*, تکرار چینمک *tekrār tchē-nemek*, کوش کوبش کتورمک *guevitch gueturmek*, t.; اجترار ا *idjtirār it*, a.-t. — Rumiuer, au fig. fam., penser et repenser à une chose, بیکیدن *ieñiden duchunmek*, دوشنمک *mudjeddeden fikr it*.

RUPTURE, S. F., fracture, قرش *qyrich*, قرلش *qyrlisch*, قرله *qyrlma*, قرقلق *qyryqlyq*, کسلمه *kesr*, انقطاع *inkičār*, t.; شکست *chikest*, p. —

Rupture d'un os, بر کپیک قرله سی *bir guemīguñ qyrlmaci*, کسر عظم *kesri 'azm*.

— Rupture, action de rompre, cessation, interruption, بوزله *bozoulma*, نقض *feskhy*, فسح *naqz*, a.; شکست *chikest*.

— La rupture de la paix, صلح فسح *feskhy soulh*.

— des traités, عهد و شروط *naqzy 'ouhoud u chourouth*.

— Division entre des personnes qui étaient unies, بوزشوق *bozouchouq*, بوزشوق *busbutun kecichmè*, قطع علاقه *qath'y*.

— Rupture entre deux gouvernements, deux États, یکی *naqzy richtèi ulfet*.

— Rupture entre deux gouvernements, دولت بیننده اولان نقض رابطه *iki devlet beininde olān*

یکی *iki devlet beininde olān*

naqzy rābithāi mouhabbet. — Rupture d'une société, شرکت فسخ *ses-khy chirket*.

RURAL, E, *adject.*, des champs, قيره متعلق *sahrāic, qyrē mute'allyq, a.-t.*, بدوی *bedevii, a.*

— Fonds ruraux, املاك بدوی *em-lāki bedevi*. — Code rural, اهل *chli bādīcīc mute'allyq olān qānoun-nāmē*. — Économie rurale, علم تدبير *'ylni tedbīri qourā ru-zyā*. — Vie rurale, عيش بدوی *'āichi bedevi*.

RUSE, s. f., حيله *hylē, pl. a.* حيل *hyl, hyel, فن fenu, vulg. fend, دولات dolāb, ال āl, t.*; مكر *mekr, خدعة khoud'at*. — User de ruses, مكر *mekr u hylē it, دولاب dolāb qourmaq*.

RUSÉ, E, *adj.*, حيله كار *hylēkiār, حيله باز hylēbāz, a.-p.*; مكار *mekkiār, محتال mouhtāl*. — C'est un homme rusé, حيله كار بر آدمدر *hylēkiār bir ādemdur*. — C'est une femme rusée, محتاله بر قاريدر *mouhtālē bir qārīdur*.

RUSER, v. n., حيله *hylē it, حيله اعمال hylē qoullanmaq, قوللنمق ī māli hylē it*.

RUSSE, *adj. et s. com.*, qui est de Russie, روس اوروس *ourous, روس rous, مستو mosqov, مستولو mosqovlu, روسيالو rouciālu*.

RUSSIE, grand empire d'Europe et d'Asie, مملکتی اوروس *ourous memleketi*. — L'ambassadeur de Russie, مستو اياچيسي *mosqov ilthici*.

RUSTAUD, E, *adj. et s.*, قبا *qabā, خويرات khoīrāt, کويلو طورلو keūlu thavrlu, t.*; بدوی الاخلاق *bedevi ul-akhlāq, a.* — C'est un gros rustaud, قبا بر روستايی مزاجدر *qabā bir roustāi mizādjtur*.

RUSTICITÉ, s. f., خويراتلق *khoī-rātlyq, يوغونلق qabālyq, قبالقى ioghounlouq, t.*; غلاطة *ghalāzet, فظاظة fazāzet, a.*

RUSTIQUE, *adj. com.*, champêtre, قير طرزنده اولان *qyr tharzyndē olān, t.*; بدوی *bedevii, a.*; دشتی *dechti, p.* — Vie rustique, عيش بدوی *'āichi bedevi*. — Rustique, grossier, peu poli, خويرات *khoīrāt, قبا qabā, جانى ghaliz, جانی djāfi ul-khoulyq*.

RUSTIQUEMENT, *adv.*, قبالق ايله *qabālyq ilē, خويراتجه khouīrātdjē, بالفظاظة oghouzlyghylē, t.*; اوغزلغله *bil-fazāzet, a.*

RUSTRE, *adj. et s. com.*, پک *pek, خويرات pek khoīrāt, قبا pek qabā, يوغون ioghoun, t.* — C'est un rustre, خويرات بر آدمدر *pek khoīrāt bir ādemdur*.

RUT, s. m., temps où les bêtes fauves sont en chaleur, حيوانلرکت *haivānlaruñ qy-zyqlari vaqyt, قزغلتقى وقتى qy-ghyntyq vaqti, t.*; موسم ضراب *mev-simi zyřab, a.* — Entrer en rut, قيزشمق *qyzychmaq*. — En rut, قيزمىش *qyzynich*.

RYTHME. VOY. RHYTHME.

RYTHMIQUE. VOY. RHYTHMIQUE

S

S, s. m., dix-neuvième lettre de l'alphabet, حروف هجائک اون, *houroufi hedjenuñ on dhoqouzindji harfi.*

SA, pron. possessif fém., s'exprime en turc par les terminaisons *ی* *i* ou *سی* *si*, sa maison, *اوی* *evi*; sa mère, *اناسی* *anāci.*

SABBAT, s. m., chez les juifs, le septième jour de la semaine, سبت کونی, *sebt gunu*, t.; سبت *sebt*, a. — Prétendue assemblée de sorciers; فرس

farz olounān sāhyrler djem'yīeti. — Fig. et fam., bruit, tumulte, شاماته *chamāta*, گورلتی *gueurulti.*

SABBATIQUE, adj. fém. (année), سنه سابعه *senēi sābi'a.*

SABÉISME OU SABAISME, subst. m., آتشیپرستلیک *âtechperestlik*, p.-t.; مذهب مجوسیت *medjoucīet*, مذهب مجوسی *mezhebi medjoucīi*, a.

SABINE, subst. f., plante, ابهل *ebhel*, a.

SABLE, s. m., terre légère, menue, رمال *qoum*, t.; رمل *reml*, pl. a. *roumāl.* — Sable de rivière, چای *tchāi qoumou.* — de mer, دکز *denyz qouny.* — Sable ou gravier qui s'engendre dans les reins, رمل *qoum*, رمل *reml.*

SABLER, v. a., couvrir de sable, قوم دوشمک *qoum duchemek*, قوم دوکمک *qoum sātchmaq*, صاچمق - دوکمک *denkmeck.* — Sabler les allées d'un

باغچه نیک یوللرنده قوم *jardin, qoum duchemek.* — Sablé, e, قوم دوشنمیش *qoum duchenmich*, قوم دوشه لو *qoum duchèlu.* — Sabler, بر ایچمه دن *avaler tout d'un trait, bir içmeden ioutmaq.*

SABLEUX, SE, adj., قوملو *qoumlu*, t.; مرمول *mermoul*, a. — Farine sableuse, قوملو اون *qoumlu oum*, قومه ايله قارشق اون *qoum ilē qārıchyq oum.*

SABLIER, s. m., sorte d'horloge, قوم ساعتی *qoum sā'ati.* — Vase au sable pour mettre sur l'écriture, ریک حقّسی *rikdān*, p.; ریک هوّقاقی *rik hoqqaci*, t.

SABLIÈRE, s. f., قوملیق *qoumlyq*, قوم باجه سی *qoum bādjacı*, قوم قویوؤسوی *qoum qouiouçou.*

SABLON, s. m., قوم اینجه قوم *indjē qoum*, t.

SABLONNER, v. act., قوم ایله *qoum ilē temızlemek*, *silmek*, t. — Sablonner la vaisselle, قوم ایله تنقیه اوانی *qoum ilē tenqyē avāni it*, a.-t. — Sablonné, e, قوم ایله تمیزلنمش *qoum ilē temızlenmich*, *silennich.*

SABLONNEUX, SE, adj., قومسال *qoumsāl*, قوملو *qoumlu*, t.; کثیر *kecīr ur-roumāl*, a. — Endroit sablonneux, قومسال یر *qoumsāl ier.* — Terre sablonneuse, قوملو

قومسال طپراق *qoumla. qoumsäl thaprâq.*

SABLONNIER, s. m., قوم صائيجی *qoum sâtidji, t.*

SABLONNIÈRE, s. f., اينجه قوم *indjè qoum tchyqân ïer,* چیتان یر قوم اوچاغی *qoum vdjūghy, t.*

SABORD, s. masc., لونبار *lonbâr,* کیمده اولان طوب مازغلی *guemîdè olân thop mâzghali, t.*

SABOT, s. m., chaussure de bois, چارق *tchâryq.* — Sabots de bois, چارق اگاجدن چارق *aghūdjtan tchâryq.*

— Porter des sabots, چارق کیمک *tchâryq gueïmek.* — Sabot, corne

du pied d'un cheval, آت طرناغی *â tthyrnāghy,* ثyrnāq. — Jouet d'enfants, espèce de toupie,

فرلاق *firlūq,* پیرلنگه *pirlanghytch, t.*

SABOTER, v. n., faire du bruit en marchand avec des sabots, چارق چاتردمق *tchâryq ilè guezèrîken tchâtîrdamaq.* — Jouer

au sabot, faire aller un sabot, فرلانغی *firlāghy qamtehlamaq,* قمچیلوق *pirlanghydjî*

deundurmek.

SABOTIER, s. m., ouvrier qui fait des sabots, چارقچی *tchâryqtchî.*

— Celui qui porte des sabots, چارق ایاغی *tchâryq ilè guezen,* چارقلی *âiūghy tchâryqli,* چارقلی *tchâryqli.*

SABRE, s. masc., قلج *qylidj, t.;* سیوف *seïf, pl. a. suïouf,* شمشیر *chimchîr,* تیغ *tîgh, p.* — Un coup de sabre, بر ضرده شمشیر *bir zarbè chimchîr.*

SABRER, v. a., frapper à coups de sabre, قلج ایله اورمق *qylidj ilè ourmaq, t.;* ضرب بالسین *zarb bis-seïf it.* — Sabrer, au fig., expé-

dier précipitamment une affaire, بر مصاحتی سوکوب بتورمک *maslahati seukup biturmek,* عجله ایله *'adjele ilè biturmek,* بتورمک *qath it.* —

Sabrer tous les abus, فساداتک *fecâdâtun djuntlè-cini qath' it.* — Se sabrer, قطع ا

اورشمق *qylidj ilè ourouchmaq.*

قله قابشی *SABRETACHE, s. f., -* باغی *qylidj qāichi, bāghy, t.*

قلج اوربجی *SABREUR, SE, adj., -* *qylidj ouridji, t.*

SABURRE, s. f., t. de mar., gravier pour lester, صابوره *sāboura, t.*

SAC, subst. m., sorte de poche en toile, etc., چوال *tchouvāl, t.* — Sac à charbon, کموور چوالی *keumur tchouvāli.* — Petit sac, besace, توبره *tobra.* — Sac à mettre de l'argent, اقچه کيسدسی *aqtehè kicèci.*

— Sac de nuit, de voyage, حرار *harâr.* — Sac à terre, sac plein de terre, dont les soldats garnissent les fortifications, طپراق ایله طولو چوال *thoprâq ilè dholou tchouvāl.* — Sac, dépôt d'humeurs, de matières, qui se forme dans le corps. کيسه *kicè.* —

Cul-de-sac, چيقهاز سوقاق *tchyqmâz soqâq,* ایلروسی قپالویول *ileruci qapālu iol.* — Sac, pillage d'une ville, یغما *ïaghmâ,* غارت *ghâret.*

— Livrer une ville au sac, au pillage, یغما و غارت و قتل عامه و یرمک *ïaghmâ vu ghâretè vè qatli 'ümmè vîrmek.*

SACCADE, s. f., secousse prompte et violente, سلكمه *silmkè*. — Secousse qu'on donne à un cheval en lui tirant la bride, ديزكنى زورلو *dizguini zorlu oïnātma*. — Poussée, قابمه *itivirich*, ايتيويبرش *itivirich*, قاقمه *qāqma*, دورتمه *deurtmè*. — Rude réprimande, تعزير شديد *ta'ziri chedid*.

SACCADER, v. a.; donner des saccades, اوستندن سلكمهك *silmek*, اوستندن سلكمهك *ustunden silmek*. — un cheval, ديزكنى زورلو اويناتمق *dizguini zorlu oïnātmaq*.

SACCAGE, s. m. pop., peu usité, bouleversement, confusion, التنى *altini ustunè tchevirmè*, اوستنه چوپرمة *altini ustunè tchevirmè*, باش اشاغى يقله *bāch achāghy iḡylma*. — Confusion, قارشقلق *qārshchlyq*.

SACCAGEMENT, s. m., يغماله *iaghmāla*, t. Voy. SAC.

SACCAGER, v. a., mettre à sac, au pillage, يغما *iaghmālamaq*, يغما *iaghmā it*, تالان وويران *tālān u vīrān it*, غارت *ghāret it*. — Saccager une ville, شهرى نهب *chehri nehb u ghāret it*. — une maison, برخانه ده تاراج *bir khānèdè tāradj u iālān vè qatli insān it*. — Saccager, bouleverser, الت اوست *alt ust it*, طارطغان *yqmaq*, اطارطغان *dhārdhaghān it*. — Se saccager, v. pr., يغمالنهق *iaghmālanmaq*. — Saccagé, e, يغمالنهش *iaghmālanmich*, نهب و غارت اولنهش *nehb u ghāret olounmich*.

SACCAGEUR, SE, s., يغماجى *iaghmādji*, 1.; غارت ايديجى *ghāret*

ididji, a. -t.; غارت كر *ghāret guer*, a. -p.; ناهب *nāhib*, a.

SACCHARIFÈRE, adj. com., شكر *cheker vīren*, t. — Plante saccharifère, شکر ويرييجى نبات *cheker vīrdji nebāt*.

SACCHARIN, adj. m. — Acide saccharin, شکر حامضى *cheker hāmizy*, t.; حامضى سكرتى *hamizy soukarīi*, a.

SACCHARUM, s. m., شکر قامشى *cheker qāmichi*, نوعدن اولان نبات *nev'ynden olān nebāt*, t.

SACERDOCE, subst. m., prêtrise, رهبانلق *pāpāslyq*, رهبانلق *rouhbānlyq*, t.; رهبانيت *rouhbānīet*, امامت *imāmet*, كهانت *kehānet*, a. — La sainteté du sacerdote, شرافت رهبانيت *cherāfeti rouhbānīet*. — Le corps ecclésiastique, رهبان طایفدهسى *rouhbān thāifēci*, طایفده رهبان *thāifēi rouhbān*.

SACERDOTAL, e, adject., پاپاسلغه *pāpāslygha dāir*, دائر - مخصوص *makhsous*, راهبلكه مخصوص *rāhibliguè makhsous*, رهبانى *rouhbāni*, كاهنى *kiāhinīi*, a.

SACHÉE, subst. f., بر چواللق *bir tchovālyq*, بر طوبرهلق *bir thobralyq*, t.

SACHET, s. m., petit sac, كيسه جك *kicèdjik*, طوبره جق *thobradjyq*. — Sachet d'herbes médicinales, اجزالو *edjālu kicèdjik*. — Sachet odorant ou rempli de parfums, قوخولو شيلر ايله طولو كيسه جك *qokhoulu cheiler ile dholou kicèdjik*, t.; كيس عطريات *kici aturīāt*, a.

SACOCHE, s. f., هكبه *heibè*, يانجوق

īāndjouq, t.; خرج *khourdj*, pl. a. خرجة *khýrdjat*.

SACRAMENTAL, E, et SACRAMENTEL, LE, adj., qui appartient au sacrement, مقدس *taqdís*, taqdís mouqaddes, a.; كلمة التقديس *kelimet ut-taqdís*.

SACRAMENTALEMENT, SACRAMENTELLEMENT, adv., وجد تقديس اوزره *redjhi taqdís uzre*, ءالى وجد *'ala redjh ut-taqdís*.

SACRE, s. m., sorte de faucon, بر نوع شاهين *bir nev'y chāhín*, t.; صقر *saqr*, pl. a. صقور *soqour*.

SACRE, s. m., action de sacrer un souverain, un évêque, تقديس *taqtís*, a. — La cérémonie du sacre, رسم تقديس *taqtís resmi*, رسمة التقديس *resm ut-taqtís*. — Le sacre du roi, پادشاهك تقديسى رسمة *pādichāhuñ taqtíci resmi*.

SACRÉ, E, adj., qui a reçu l'onction sainte, اولنهش تقديس *taqtís oloñnuuch*, a.-t.; مسح *memsouh*, a. — Saint, respectable, مبارك *mu-bāreck*, مقدس *mouqaddes*. — Auquel il est défendu de toucher, حرام *hurām*, ممنوع *memnou'*.

SACREMENT, s. m., signe visible d'une grâce invisible, سر *sirr*, pl. a. سرار *esrār*; شعيرة الله *hykmet*; شعيرة الله *cha'yret oullah*, pl. a. شعائر الله *che'ūr oullah*. — Les sept sacrements, سبعة مقدسه مناسك *menā-ciki seb'āi mouqaddecé*. — Le sacrement du baptême, du mariage, سبعة مقدسه مناسك *menā-ciki mouqaddes ta'mēl u nikiāh*. — Le Saint-Sacrement, l'Eucharistie,

ذبيحة مقدسه *zebhaī mouqaddecé*.

SACRER, v. a., consacrer, conférer un caractère de sainteté, تقديس *taqtís it*, قلدق مقدس *mouqaddes qylmaq*, a.-t. — SACRER, v. n., blasphémer, كفر سويلمك *kufr seuilemek*.

SACRIFICATEUR, subst. m., ذبيح *zebh*, قربان ايتمه *idilji*, ايديجي *qourbān itmeguic méémour*, a.-t.; ذابح *zābyh*, a.

SACRIFICATEURE, subst. f., اماملق *imāmlyq*, t.; ذابح رتبهسى *zābyh rutbēci*, a.-t.; كهنوت *kehnout*, a. Voy. SACERDOCE.

SACRIFICE, s. m., offrande à Dieu avec des cérémonies, قربان *qourbān*, pl. a. قرباين *qourābīn*. — Immolation, ذبيح *zebh*. — Animal ou victime destinée au sacrifice, نسيكة *ne-ciket*, pl. نسايك *neçātk*. — Le sacrifice d'Isaac, ذبيح الاسحاق *zebh ul-ishāq*. — de la messe, قداس *quddās*, vulg. قداس *quddās*. — Tout sacrifice fait à la Mecque ou dans le territoire sacré, le jour du Bāiram, هدتي *hedti*, pl. a. هديات *hedīāt*. — Sacrifice, action de se sacrifier, privation qu'on s'impose, فدای *fidā*, فدای نفس *fidāi nefis*. — Faire le sacrifice de sa vie, فدای *fidāi djān it*. — Sacrifice, abandon, renoncement, ترك *terk*, فرائضة *ferāghat*.

SACRIFIER, v. a., offrir un sacrifice à Dieu, قربان *qourbān it*, تقديم قربان *taqtīmi qourbān it*. — Immoler, ذبيح *zebh it*, قربان

كسپك *qourbān kesmek*. — Sacrifier une personne, بر كهندهیی قربان *bir kimesnēi qourbān it*. — Sacrifier, au fig., se priver de quelque chose pour l'amour ou en faveur de quelqu'un, ا فدا *fidā it*. — Se sacrifier, كندویی *fidāi nefs it*, فداي نفس ا *guendūi fidā it*. — Sacrifier sa fortune à son honneur, عرضی *'yrzy itchoun mālini fidā it*. — Sacrifier tout son temps à une chose, بر نقد وقتنی *naqdi vaqtini bir cheiē sarf it*.

SACRILÈGE, s. m., action impie, profanation, حرمتسزلك *heurmet-syzlik*, a.-t.; يراملق *īarāmazlyq*, t.; فعل واجب الاستكره *fy'li vādjiḡ ul-istikrah*. — Sacrilège, profanation des choses sacrées, اشیاى *echiāi mubārekēi dhoqounma*, تعرض *te'arrouz*. — Sacrilège, celui qui commet une action impie, profanateur, مبارک *mubārek cheilerē dhoqounīdji*, مدتس مقدسات *mu-dennici mouqaddeḡāt*, كافر *kiāfir*. — Pensée, dessein sacrilège, معدنا *ma'nā vu nūeti kufri āmīz*. — Main sacrilège, يد كفر آلود *īedi kufri āloud*.

SACRISTAIN, s. m., کلیسا اشپاسی *kelīḡa echīāci khazīnēcīuūi hāfīzy*, t.; کلیسا قایمی *kelīḡā qāimi*, قائم *qāim*.

SACRISTIE, s. f., کلیسا اشپاسی *helīḡā echīāci khazīnēcī*, t.

SACRUM, s. m., قویرق صوقمسی

كهی *qouīrouḡ soqoumou guieni-gui*, t.; عصص *'ous'ous*, a.

SADUCÉENS, s. m. pl., anciens hérétiques juifs qui niaient la résurrection des corps, la providence, etc., زنادقة الصدوقیین *es-sadouḡyīn*, زنادقة *zinādyḡat*, sing. زندیق *zendyḡ*.

SADUCÉISME, s. m., doctrine des Saducéens, مذهب الصدوقیین *mezheb us-sadouḡyīn*, مذهب الزنادقة *mezheb uz-zenādiḡat*, a.; زندیقلق *zendyḡlyḡ*, t.

SAFAR OU SAPHAR, s. m. (chron.), second mois des Arabes et des Turcs, صفر *safer*, صفر الخیر *safer ul-khaīr*.

SAFRAN, s. m., plante, زعفران *za'ferān*, pl. a. زعفران *ze'āfir*, a. — Safran de l'Inde ou curcuma, کرکم *kurkum*. — Safran de mars, préparation chimique, زعفران الحديد *za'ferān ul-hadīd*. — Safran bâtard ou carthame. Voy. ce mot.

SAFRANÉ, e, adj., où il y a du safran, زعفرانلو *za'ferānlu*. — Couleur de safran, زعفرانی *za'ferāni*, زعفران ایله بوبانهش *za'ferān ilē boānmiş*. — Du riz safrané, زعفرانلو پلاو *za'ferānlu pilāv*.

SAFRANER, v. a., apprêter et jaunir avec du safran, زعفران ایله *za'ferān ilē terbiē it*, زعفران *za'ferān ilē boāmaq*, t.

SAFRE, subst. m., minéral bleuâtre avec lequel on fait le bleu d'émail et le bleu d'empois, بویا *bir nev'y māvi boā*.

SAFRE, adj. com. pop., goulu, glouton, اچ کوزلو *adj gueuzlu*, t.

SAFREMENT, adv., avec pétulance, ایله *hyddei mizādjiḡ ilē*

turc. — Goulument. Voy. ce mot.

SAGACE, adj. com., فراستلو *firū-cetlu*, فراست صاحبی *firūcēt sā-hybi*, بصیرتلو *bacyretlu*, t.; اهل بصیرت *ehli bacyret*, زیرک *zîrek*, زیرک *zîrek*, فطین *fathyn*, a.

SAGACITÉ, s. f., فراست *firūcēt*, a.; بصیرت زیرکلیک *zîreklik*, بصیرت *bacyret*, فطنة *fythnet*, فطانتة *fethānet*, a. — Homme doné de sagacité, اهل غایت اصالت رای ایله *ehli fythnet*. — D'une grande sagacité, غایت اصالت رای ایله *ghāiet eçāleti rē ilē mevsof bir ādem*.

SAGE, adj. com., prudent, circon-spect, modéré, اوصولو *oustlou*, t.; عقلو *'aqyllu*, a.-t.; عاقل *'āqyl*, pl. a. عقلا *'ouqelā*; هوشیار *houchiār*, خردمند *khyredmend*, p. — En parlant des femmes, اوصولو *oustlou*, ادبلو *edebly*, ادبیتة *sūlyha*, ادبیتة *edeb-iti*. — C'est une femme sage, ادبلو بر قاریدر *edebly bir qārīdur*. — Agir en homme sage, عاقل ادم کبسی *'āqyl ādem guibi hareket cilemek*. — Devenir sage, اوصولنمق *oustlanmıq*. — Soyez sage, restez tranquille, اوصولجه اوتور *oustloudjē otour*. — Pensez et agissez sagement, چویر *çuvîr*, عقلیني *būchīna tchevîr*. — Sage, en parlant des animaux, doux, obéissant, یواش *ıvāch*, منقاد *munqād*, یواش *rām*. — Un cheval sage, یواش بر بکیر *ıvāch bir begiūr*.

SAGE, s. m., homme profond dans la morale et les sciences, philosophe, حکیم *hakīm*, pl. a. حکما *hukemā*. — Salomon le sage, حکیم سلیمان

hekīmu sulēmān. — Les sept sages de la Grèce, حکمای سبعة یونان *kukemāi seb'āi iōunān*.

SAGE-FEMME, s. f., ایه *ebē*, ایه *ebē*, قابله *qābilē*, t.; قابله *qābilē*, a. — Habile sage-femme, ماهره *qābilē māhire*. — Faire le métier de sage-femme, ایه لیک *ebēlik it*.

SAGEMENT, adv., اوصولق *aqyllulyq*, اوصولق *aqyllulyq*, t.; عاقلانه *'āqylānē*, a.-p.; بالعقل *bil-'aql*, a. — Agir sagement, عاقلانه حرکت *'āqylānē hareket it*.

SAGESSE, s. f., prudence, عقلو *'aqyllulyq*, a.-t.; عقل *'aql*, درایت *dirāiet*. — Modération, retenue, اوصولق *oustloulyq*, حزم *hazm*, حزامة *hazāmet*. — Modestie, pudent, ادب *edeblyq*, ادب *edeb*, عقل *'aql*, صلاح *salāh*. — Sagesse, lumières de l'esprit, philosophie, حکمه *hykmet*. — L'étude de la sagesse, مطالعة حکمت *mouthāla'āi hykmet*. — Connaissance des choses, soit naturelle, soit acquise, بیلش *bilich*, علم *ilm*, معرفت *ma'rifet*, وقوف *vouqouf*. — Le Verbe ou la Sagesse éternelle, la Sagesse incréée, عقل ازلی و عقل غیر مخلوق *'aqli ezeli rē 'aqli ghāiri makhlouq*. — La Sagesse incarnée, عقل مجسد *'aqli mudjessed*.

SAGITTAIRE, s. m., archer, l'un des signes du zodiaque, قوس برجی *qavs burdji*, t.; القوس *burdjul-qavs*, a. — Au fém., nom d'une plante, بر نباتک *bir nebātūn ismi*. — Sorte d'oiseau aquatique, بر نوع صو *bir nev'ı sou qouchou*.

SAGOUIN, subst. m., petit singe, مېيوندجق *maïmoundjyq*. — Fig. et fam., une personne malpropre, مردار *murdâr bir kimesnè*, کيرلو *kîrlu pâslu*, t.

SAÏ, s. m., sorte de sapajou, بر نوع *bir nev'y kutchuk maïmoun*, t.

SAIGNANT, E, adj., قان طاملایجی *qân dhâmlâidji*, قانہ بیان *qânâiân*, t.; دامی *dâmi*, a. — Avoir la bouche saignante, اغزی قاندمش او *aghzy qânamich ol*. — On dit, au fig., qu'une plaie est encore saignante, pour dire que le malheur est tout récent, یاره نک هنوز قانی اقرار *îarânuñ henouz qâni aqâr*.

SAIGNÉ, E, adj., قان آلمش *qân âlmich*, t.; مقصود *mesfoud*, a.

SAIGNÉE, s. fém., ouverture de la veine pour tirer du sang, قان آلمه *qân âlma*, قان آلمسی *qân âlmaci*, t.; فصد *fasd*, فصاد *façâd*. — Le sang qu'on tire par l'ouverture de la veine, طمردن آلمان قان *dhamardan âlinân qân*, فصید *facîd*, a. — Rigole, صو صواخی *olouq*, اولوق *sou sqvâghy*.

SAIGNEMENT, s. m., épanchement de sang, قان آقمه *qân âqma*, t.; نرف دم *seilâni dem*, سيلان دم *nezfi dem*, a.

SAIGNER, v. a., tirer du sang en ouvrant la veine, قان آلمق *qân âlmaq*. — Ouvrir la veine, طمیری *dhamari îarmaq*, t.; فصد ا *fasd it*, a.-t. — Apprendre à saigner, فن فصدی او کر نهک *fenni fasdi eugrenmek*. — Saigner, faire des ri-

goles, اولوق یایبق *olouq îarmaq*, یارمق *îarmaq*. — Saigner un fossé pour l'écoulement des eaux, صوبینی *aqteq aïçpon xndêgk* بر طرفنی *souïni aqytmaq itchoun khandaghuñ bir tharafini îarmaq*. — Saigner, tirer de l'argent de quelqu'un, بر کپسه نک الندن یا *bir kimesnènuñ elinden iñ kîcècinden pâra tchyqârmaq*. — Se saigner, verbe pron., s'ouvrir la veine soi-même, گندوسندن قان آلمق *guenducinden qân âlmaq*. — Saigner, v. n., perdre, jeter du sang, قان آقماق *qân aqmaq*. — Saigner du nez, بورندن قان آقماق *bouroundan qân aqmaq*. — Le doigt me saigne, پرمغمدن قان آقار *parmaghumdan qân aqâr*. — On dit, au propre et au fig., qu'une plaie saigne encore, pour dire que le mal est récent, حالا قانی اقرار بر یاره در *hâla qâni aqâr bir îaradur*. — On dit aussi : le cœur m'en saigne, جکر م *djegnerum khoun olour*.

SAIGNEUR, s. m., قان آلیجی *qân âlîdji*, t.

SAIGNEUX, SE, adj., قانہ بولشہش *qâna boulachmich* قانلو *qântlu*, t.; مدتمی *mudemmi*, a. — Qui a le nez saigneux, بورنی قانلو *bourouni qântlu*.

SAILLANT, E, adj., qui sort en dehors, دیشاری چیقان *dîchârû tchyqân*, ایلرویه چیقش *ileruîè tchyqmich*, t. — Angle saillant, ایلرویه چیقان کوشه *ileruîè tchyqân keuchè*, زاویه خارجه *zâvîèi khâridjè*. — Saillant, au fig., en parlant d'un ouvrage d'esprit, brilliant, پولاتق

parlāq, لامع *lāmi*. — Il n'y a rien de saillant dans cet ouvrage, بـو تالیفت درونده پـلاق بریر یوقدر *bou téélifūn derounidē parlāq bir ier iōqtur*.

SAILLIE, s. f., sortie impétueuse avec interruption, آتیلد رق چیقمه *ātīlaraqtchyqma*, فشقمرمه *fichqyrma*, حدث ايله چیقمه *hyddet ilē tchyqma*, t.; فوران *fevrān*, a. — Au fig., boutade, trait d'esprit, لطیفه *lathyfē*, بدیهه *bedīeh*; نکتہ *nuktē*, pl. a. نکت *nukat*; بدایه *bedāieh*, pl. اید *bedāieh*. — Emportement, تیز مزاجلق *tīz mīzādilyq*, بادره *bādara*, pl. ادر *bevādir*. — Une saillie dangereuse, تهلکد لوبر بادره *tehlukèlu bir bādara*. — Saillie, avance en dehors, چیقمه *tchyqma*. — Un mur en saillie, بر دیوار *tchyqma bir divār*.

SAILLIR, v. n., sortir avec impétuosité, سچراماق *sytchrāmaq*, قوت اچق *qouvet ilē tchyqmaq*, اقماق *aqmaq*, فشقمرق *fichqyrmaq*, t.; فوران *fevrān it*. — Avancer en dehors, déborder, چیقماق *tchyqmaq*, طشره چیقماق *thachra tchyqmaq*.

SAILLIR, v. a., couvrir sa femelle (cheval, taureau, etc.), ارکک حیوان *erkek haivān dīchiūē āchmaq*. — Faire saillir une jument, ایغری قسراغد اشدرمق *āighyri qysrāgha āchturmaq*.

SAIN, e, adj., de bonne constitution, qui n'est pas sujet à être malade, صاغ *sāgh*, اس *ecen*, دنج *dīndj*, t.; تندرست *tendurust*, p.; سالم *sālim*, صحیح المزاج *sahih ul-*

mizādj, قوی البنية *qavi ul-bunīet*, صحیح البنية *sahyh ul-bunīet*, a. —

Sain et sauf, en bon état, صاغ وسالم *sāghy u sālīm*. — Qui n'est pas gâté, intact, entier, بوزلامش *hozoulmānich*, بتون *butun*, تام *tamām*. —

En toute sûreté et bon état, بالامن والسلامه *bil-emn ves-selāmē*. — Sain, en parlant du jugement de l'esprit, صاغلم *sāghlum*, طوغری *dhoghrou*, سلیم *selīm*. — La saine raison, عقل سلیم *'aqli selīm*. —

Sain, exempt de défauts, de mauvais goût, en parlant du style, قصورسز *qouçoursyz*, بیقصور *bīqouçour*, سالم *sālīm*, من السقامه *min es-seqāmet*.

— Saine doctrine, مذهب حق *mezhebi haqq*. — Opinions saines, حقه مقارن افکار و آرا *haqqu mouqārin efkiār u ārū*.

SAINDOUX, s. m., طوکزیباغی *dhonōuz tāghy*, t.; شحم خنزیر *chahmi khyzır*, a.

SAINEMENT, adv., d'une manière saine, صاغلق ايله *sāghlyq ilē*, t.; بالصحة وعافية *bis-syhat vel-'āfiyet*, a. — Sainement, avec justesse, selou la droite raison, طوغرولق ایلد *dhoghroulyq ilē*, عقل سلیم ايله *'aqli selīm ilē*. — Juger sainement, عقل حکم ايله *'aqli selīm ilē hukm it*.

SAINETÉ, s. f., صاغلق *sāghlyq*, t.; صحة *syhat*, a. — Fig., la saineté du jugement, طوغریلق *dhoghroulouq*, سداد عقل *sedādi 'aql*.

SAINFOIN, s. m., herbe, اسفست *isfest*, usfust, سفست *sufust*, t.

SAINTEMENT, *adv.*, essentially pur et parfait, پاک *pāk*, *p*; طاهر *thāhir*, *a.* — Consacré à la religion, à un usage sacré, sanctifié, مقدس *muqaddes*. — La Sainte Trinité, اقانيم *eqānīmi celecèi mouqaddecè*. — Le Saint-Esprit, روح القدس *rouh ul-qoudous*. — Saint, béni, مبارک *mubārek*, عزیز *'azīz*.

— Un saint homme, مبارک بر آدم *mubārek bir ādem*. — Une âme sainte, نفس مبارک *nefsi mubārek*. — De saintes œuvres, اعمال مبارکه *a'māli mubārekè*. — Les lieux saints, امکنه *emkenè mubārekè*, اراضی مبارکه *erāzī mubārekè*. — Les livres saints, کتب شریفه *koutoubi cherīfè*. — Les saints canons, احکام شریفه *ahkiāmi cherīfè*. — Saint, *adj.* et *s.*, qui mène une vie sainte, bienheureux, ولی *veli*, ولی الله *veli oullah*, *pl.* اولیا *evliā*. Les Turcs emploient quelquefois le *pl.* *a.* pour le *sing.* et disent : C'est un saint, اولیادر *evliādur*. On dit aussi dans ce sens, اولیادندور *evliādendur*. — La sainte Vierge, حضرت مریم *hazreti meriem*. — Les saints Apôtres, حواریون *havārīoun hazrāti*. — Les saints Pères, ائمه کرام *ēmmè kirām*. — Les saints Martyrs, شهدای کرام *chahedāi kirām*. — Saint Pierre, حضرت بطروس *hazreti bothros*.

SAINTE-BARBE, *s. f.*, *t. de m.*, endroit où l'on sert la poudre à bord des vaisseaux, کمیده اولان باروتخانه *guemîdè olān bāroutkhānè*, صانته *sānta bārba*.

SAINTEMENT, *adv.*, عزیز *'azīz* *guibi*, *a.-t.*; عزیزا *'azīzen*, مبارک *mubāreken*, *a.*; مبارکانه *mubārekiānè*, *a.-p.* — Vivre saintement, عزیز *'azīz guibi guetchinmek*.

SAINTEté, *s. f.*, qualité de ce qui est saint, مبارکلیک *mubāreklik*, پاکلیک *pāklik*, *t.*; شرافت *cherāfet*. — La sainteté des apôtres, حواریون *havārīoun hazrātīnūn cherāfeti*. — d'un lieu, شرافت مکان *cherāfeti mekiān*. — La sainteté du mariage, رابطه نکاح *rābithāi nikiāhuñ cherāfeti*. — Se dit aussi par excellence de Dieu, قدسیت *quods*, قدسیت *quodsüiet*. — Sa Sainteté, titre d'honneur du pape, جناب شرافت *djenābi cherāfet meābleri*.

SAINTE-GERMAIN, *s. m.*, sorte de poire, بر نوع ایبری ارمود *bir nev'y iri armoud*, *t.*

SAINTE, *s. fém.*, sorte de navire, شایقه *chāīqa*, *t.*

SAINTE, *e*, *adj.*, dont on s'est emparé, طونلمش *thoutoulnich*, *t.*; ضبط اولنمش *zabth olounnich*, *a.-t.*; مقبوض *maqbouz*. — Séquestré, الیقونلمش *alyqonoulnich*, الیقونلمش *alyqonunich*. — Emprisonné, محبوس *mahbous*. — Saisi, étonné, pénétré d'une sensation vive, شاشمش *chāchnich*, حیران *hairān*. — Effrayé, قورقوش *qorqmich*, قورقودلمش *qorquodilmich*. — Saisi, muni, حامل *hāmīl*.

SAINTE, *s. f.*, معرفت شرع ایله *meurfet cher'ailè*.

المعرفت *ma'rifeti cher' ilè alyqoma*, a.-t. — La saisie des biens, اموالك *emvâluñ ma'rifeti cher' ilè zabthy*.

SAISISR, v. a., prendre tout d'un coup avec vigueur, طومتق *thoutmaq*, قاپمق *qâpmaq*, قاوره مق *qâvramaq*, t.; قابض *qabz it*; ضبط *zabth it*, اخذا *akhz it*. — Saisir quelqu'un au collet, بر كهسنديي يقدنن طومتق *bir kimesnëii ïaqadan thoutmaq*, يقلمق *ïaqalamaq*. — Bien saisir une parole, en comprendre le sens, بر كلامك معنا سنى لايقى اوزره اخذا *bir kelâmuñ ma'nâcini lâiqy uzrè akhz it*. — Saisir l'occasion, فرصت فرصتى *foursat boulmaq*, اغتنام *foursati ïaqalamaq*, فرصت ا *yghtinâmi foursat it*. — Saisir, arrêter, retenir par autorité de justice, معرفت شرع ايله اليقومتق *ma'rifeti cher' ilè alyqomaq*, توقيف *tevqyf it*. — Saisir des biens, ضبط اموال *zabthy emvâl it*. — Saisir, au fig., attaquer, en parlant des maladies, طومتق *thoutmaq*. — La fièvre m'a saisi, استها بنى طوتدى *icitmâ beni thoutti*. — Le froid l'a saisi, صوغوق آلدى *soghoulq âldi*, وجودينه برودت مستولى اولدى *vudjoudinè buroudet mustevli oldou*, — Se saisir de quelqu'un, le prendre, بر كهسنديي طوتوب *bir kimesnëii thoutup âlyqomaq*, اخذ وحبس *akhz u habs it*. — Se saisir d'une chose, s'en emparer, بر نسنديي آلق - ضبط *bir nesnëii âlmaq*, *zabth it*. — Être saisi, être frappé subitement, étonné,

متحير او *châchmaq*, متحير او *mutehâir ol*. — Saisir, effrayer. Voy. ce mot. Saisir, comprendre aisément, قولايلىق ايلد اكلهق *qolâilyq ilè anlamaq*, فهم ا *téz anlamaq*, فهم ا *fehml it*.

SAISISABLE, adj. com., t. de prat., قابل *zabthy mumkin*, قابل *qâbil*, a.-t.

SAISISANT, e, adj., violent, intense, en parlant du froid, قاورايچى *qâvrâidji*, شديد *keskîn*, t.; شديد *chedûl*, a. — Un froid saisissant, قاورايچى صوغوق *qâvrâidji soghouq*, كسكين صوغوق *keskîn soghouq*. — Étonnant, شاشريچى *châchurîdji*. — Frappant, شديد *chedûd ut-téectr*. — Subst. m., t. de prat., celui ou celle à la requête de qui on fait une saisie, معرفت شرع ايله حبس مال ايتدرن *ma'rifeti cher' ilè habsi mâl itturen*.

SAISISSEMENT, s. m., دهشت *dehchet*, حيرت *haïret*, a. — Éprouver un saisissement, حيرته دوشمك *haïretè duchmek*; l'occasionner, حيرته برامق *haïretè brâqmaq*.

SAISON, s. f., quatrième partie de l'année, فصل *fast*, pl. a. فصول *fouçoul*. — Les quatre saisons, فصول *fouçoulî erba'a*. — La saison nouvelle, اولبهيار *evvelbehâr*. — L'arrière-saison, كهنت بهيار *kuhnè behâr*. — Saison, au fig., temps propre à chaque chose, وقت *vayqt*, موسم *mevsim*. — La saison des semailles, تخم اكه جك وقت *takhoul ekèdjek vayqt*. — des fruits, ميوه موسمى *meûvè mevsimi*. — En temps et sai-

son, و موسمهنده *vaqt u mevsimindè*. — Hors de saison, de propos, نابموسم *nābemevsim*. — Ce n'est pas de saison, دکل موسمی *mevsimi dēil*. — Ce que vous dites est hors de saison, دیدیککزشیء موسهسزدر *dīdīkzshīyē mevsimsyzdur*.

SALADE, s. f., mélange d'herbes, صلاته *salāta*, t. — Salade de laitue, مارول صلاتهسی *mārol salātaci*.

SALADIER, s. m., - صلاته قابی *salāta qābi*, *ṭhābāghy*, t.

SALAGE, s. m., توزه *touzlama*, t.; املاح *imlāh*, a.

SALAIRE, s. m., paiement, récompense, اجرت *eudjret*, pl. اجور *oudjour*; اجر *edjr*, علوفه *'ouloufè*.

— Salaire pour le travail de l'ouvrier, ایشچیک پارهسی *ichdjilik pārasi*, خدمت اجرتی *el kirāci*. — pour un service quelconque, *khydmet eudjreti*, حق *haqq*.

Toute peine mérite salaire, هر زحمت اجره سزادر *her zahmet edjre sezā dur*. — Payer le salaire,

اجرت ویرمک *edjr, eudjret vīrmek*.

— Salaire, au fig., châtiement, punition, مجازات *djezā*, سوء عملك *mudjzāt*. — Le salaire ou la punition d'une mauvaise action, جزاسی *sū 'ameluñ djezāci*.

SALAIION, s. f., action de saler,

توزه *touzlama*, t.; تملیح *temlīh*. —

Le temps de la salaison, توزه وقتی *touzlama vaqti*. — Salaisons, choses salées, توزه شیلر *touzlu*

توزه اتلر *cheïler*. — Viandes salées, توزه اتلر *touzlu etler*, پاستورمه *pasturma*, لحوم

مملوچه *louloumi memlouha*. — Salaisons de poisson, بالتق پستورمهسی *bālyq pasturmaci*, توزه بالتق *touzlu bālyq*, صلآموره بالغی *sālamora bālyghy*.

SALAMALEC, s. m., salutation, révérence, salut en arabe, سلام علیک *selāmun 'alcīk*, a.

SALAMANDRE, s. f., animal qu'on croyait vivre dans le feu, سمندر *semender*, a. — Sorte de lézard, برنوع کرتنگله *bir nev'y kertenkelè*, t.

SALANT, adj. m., d'où l'on tire le sel.

— Marais salant, saline, یوزله *touzlu*, توزه چیقار بطاقلق بیرلر *touz tchyqār bathāqlyq ierler*, t.; مللحة *mellāhat*, a. — Puits salant, توزه چیقار قویولر *touz tchyqār qouïoular*.

SALARIÉ, e, adj. et s., qui reçoit un salaire, علوفه لـو *'ouloufèlu*, علوفه جی *'ouloufèdji*, a.-t. — Mercenaire, اجیر *edjir*, a.

SALARIER, v. a., اجرت ویرمک *eudjret vīrmek*, حق ویرمک *haqq vīrmek*, اجرت اوده مک *eudèmek*, علوفه ویرمک *'ouloufè vīrmek*, a.-t.

SALAUD, e, s. et adj., fam., sale, مردار *mourdār*, t. — Enfant malpropre, مردار چوجق *mourdār tchodjouq*.

SALE, adj. com., malpropre, مردار *mourdār*, پاسلو *pāslu*, کیرلو *kīrlu*, متوسخ *nedjis*, نیجس *mutevas-sykh*, مقذیر *mouqazzyr*. — Des mains sales, مردار اللر *mourdāreller*.

— Gris sale, ou gris terne, بوز قیر *bouz qyr*.

— Sale, au fig., déshonnéte, obscène, عارسیز *'ārsyz*, فاحش *fāhych*. — Paroles sales, عارسیز سوز *'ārsyz*

seuz, مردار سوزلر *mourdâr seuzler*.

— Actions sales, فاحشه اقبال *aqvâli fâhychê*, مردار ایشلر *mourdâr ichler*.

— Un sale intérêt, un intérêt sordide, مردار بر غرض *mourdâr bir gharaz*.

SALÉ, s. m., chair salée de porc, توزلو طوکز اتسی *touzlu dhoñouz eti*, t.

SALÉ, e, adj., توزلو *touzlu*, t.; مملوخ *memlouh*, a.; توزلنمش *touzlanmich*.

— Viande salée, توزلوات *touzluwat*, توزلو لحم مملوخ *touzlu et lahmi memlouh*.

— Eaux salées, توزلو صو *touzlu sou*, میاه مالحة *mîâhi mâlihat*.

— Source salée, توزلو صو بیکاری *touzlu sou bouñari*.

— Beurre salé, توزلنمش یاغ *touzlanmich yağ*.

— Salé, au fig., piquant, malin, ingénieux, دادی چوق *dâdi tchoq*, نهکین ملیح *nehkin melih*, توزلو *touzlu*, نهمگین *nemeguîn*.

SALEMENT, adv., مردارجه *mourdârdjê*, ایله *ile*, مردارلق *mourdârlyq*

یتله *itê*, t.; مقذراً *mouqazziren*, مدتسأ *mudennicen*, a.; نجاستله *nedjâccitêlê*.

SALEP, ou SALAP, s. m., boisson faite d'une racine bulbense, سحاب *sahlep*, a., صالب *sâleb*, t. — La plante dont on fait le salep, ثعلب *sa'leb*.

SALER, v. a., توزلامق - توزلوق *touzlamaq*, توز قومق *touz qomaq*.

— Saler la soupe, چور باید توز قومق *tchorbâû touz qomaq*.

— Saler des viandes, اتسی توزلامق *eti touzlamaq*.

SALETÉ, s. f., qualité de ce qui est sale, مردارلق *mourdârlyq*, قذارت *qa-*

zâret, a. — La saleté des rues, مردارلقی *soqâqlaruñ*

mourdârlyghy. — Ordure, au sing. et au pl., مردارلق *mourdârlyq*,

بوقلق *boqlyq*, وسخ *vaçakh*, pl. a. اوساخ *evsâkh*, نجاست *nedjâcet*.

— Balayures, سوپرندی *supuruntu*.

— Saletés, paroles obscènes, مردار *mourdâr seuzler*, فحشیات *fahchîât*.

— Dire des saletés, فحشیات سویلمک *fahchîât seülemek*.

SALEUR, subst. m., توزلیجی *touzlaïdji*, t. — Saleur de poisson, بالق *balyq*

توزلیجی *touzlaïdji*, t.

SALICAIRE, s. f., plante, lysimachic. Voy. ce mot.

SALICOT, s. m., ou BACILE, plante, صو رازیانهسی *sou râziânêci*, t.;

شمار البحر *chemâr ul-bahr*, a.

SALIÈRE, s. f., pièce de vaisselle pour mettre le sel, توز قابی *touz qâbi*,

توزلق *touzlyq*, t. — Salières, creux qui paraissent au-dessous des

yeux des chevaux, آنک کوزی *ânk kuzi*, اوستنده کی چقور *âtuñ guezu ustundêki tchouqour*.

— Creux que les femmes maigres ont au-dessus de la

poitrine, ارق عورتک کوكسی *aryq 'avretuñ gueuñu ustundêki tchouqour*.

SALIGAUD, e, adj. et s. مردار *mourdâr*, مردار بر کمنه *mourdâr bir kimesnê*, t.

SALIGNON, s. m., توز قابی *touz qâlebi*, t.

SALIN, e, adj., توزلو *touzlu*, t.; مالح *mâlyh*, a.

SALINE, s. f., salaison, chair salée,

توزلو ات *touzlu et.* — Poisson salé,
توزلو بالیق *touzlu bālyq.* — Saline,
lieu où se fabrique le sel, توزله *touzla,*
ملاحه *memlahat, memleha,* ملاحه
mellāhat, a.

SALIR, v. a., rendre sale, مردارلق
*mourdārlamaq, ا مردار *mourdār it,**
کیرلتمک *boulāchturmaq,* بولاشترمق
kīrlətmek, t.; تلویسٹ *telvīs it,*
تلطیخ *telthykh it, a.-t.* — Salir
ses mains, مردارلق *ellerīni*
mourdārlamaq. — son habit, لباسنی
mourdārlamaq. — son habit, تلویسٹ *libācini telvīs it.* — Salir,
souiller, au pr. et au fig., تدنیس *a,*
tednīs it. — Salir l'imagination,
تدنیس دهن *tednīci zihn it.* —
Salir, tacher, entacher, لکه لک *lek-*
lemek. — Salir la réputation de quel-
qu'un, برکمسنه نک نام و شهرتندسه
bir kimesnēnūn nām
u cheuhretinē irāci cheīn it. — Se
salir, مردارلنمق *mourdārlanmaq,*
کیرلنمک *boulāchmaq,* بولاشتمق
kīrlənmek. — Se ternir, devenir sale,
en parlant des couleurs, des étoffes,
اخذ و سخ *kīrthoutmaq,* کیرطوتوق
akhzy vaçakh it.

SALISSANT, e, adject., qui salit,
کیرلیدیجی *kīrledīdji.* — Qui se
salit aisément, چاپک کیرلنور *tchā-*
pouk kīrlenour, کیرطوتار *kīr thoutār.*
t. — Couleur salissante, کیرطوتار
رک *kīr thoutār renk.*

SALISSURE, s. f., ordure, Voy.
SALETÉ.

SALIVAIRE, adj. com., t. d'anat.,
glandes salivaires, سالیارلوز *sā-*
liārlu biz, غدد رضاییه *ghadedi*
rizābiē. — Conduits salivaires,

مجرای سالیار یولی *sāliār iolou,*
رضاب *medjriā rizāb.*

SALIVATION, s. f., سالیار اقمه سی
sāliār aqmāci, t.; تلعیب *tel'yb,*

زبب الریق *zabb ur-ryq, a.*

SALIVE, s. f., اغز سالیار *sāliār,*
توکرک *tukruk,* صوبی
aghysz souī, بساق - بصاق *bouçāq,*
ریق *ryq,* رضاب *rizāb, a.*

SALIVER, v. n., سالیار اقمق *sā-*
liār aqytmaq, توکرمک *tukurmek,*
ت.؛ اساله رضاب *içälēi rizāb it.*

SALLE, s. f., grande pièce d'un
appartement, دیوانخانه *dīvānkhānē,*
اوطه *būiuk odha.* — Salle
d'audience, عرض اوطه سی *'arz*
odhaci. — Salle à manger, طعام
tha'āni odhaci. — Salle
des festins, ضیافت اوطه سی *ziāfet*
odhaci. — Salle du commun, où man-
gent les domestiques, قوغوش
qoghouch odhaci. — Salle
d'armes, سلاح تعلیمی اوطه سی
silāh ta'līmi odhāci, ieri. —
Salle d'hôpital, où sont les lits des
malades, خسته لر اوطه سی - قوغوشی
khastalar odhaci, qoghouchi.

SALMIGONDIS, subst. m., ragoût de
plusieurs sortes de viandes, درلودرلو
اتلرک قاورمه سی *turlu turlu etle-*
ruñ qāvourmaci, قیمه لق *qymalyq.*
— Ouvrage composé de choses sans
rapport entre elles, رابطه سزواجناس
مختلفه دن عبارت برتالیف
rābouthacyz vè eljnāci moukhtelifēden
ybāret bir téélif.

SALMIS, subst. m., برجنس ات
bir djins et qāvourmaci, t.

SALOIR, s. m., توز فوجیسی *touz foutchoucou*, t.

SALOMON, s. m., n. pf., سلیمان *suleimān*. — Le prophète, سلیمان *suleimān peīghamberi*.

SALON, s. m., مسافر او طہسی *muçāfir odhaci*, جمعیت او طہسی *djen'yiet odhaci*, a.-t.

SALONIQUE, ou THESSALONIQUE, ancienne et grande ville de Turquie, سلانیك *selānīk*.

SALOPE, s. fém., sale, malpropre, مردار *mourdār*, مردار برقاری *mourdār bir qāry*. — Femme de mauvaise vie. Voy. PROSTITUÉE.

SALOPEMENT, adv., d'une manière sale, مردارچه *mourdārdjè*, t. Voy. SALEMENT.

SALOPERIE, s. f., chose vilaine et malpropre, فنا و مردار برشی *fenā vè mourdār bir cheī*. — Fam., discours ordurier, مردار سوز *mourdār seuz*, t.; فحش *fahch*, pl. a. فحشیات *fahchūāt*.

SALORGE, subst. m., طاش یغنی *thūch īghyni*, t.

SALPÊTRE, s. m., کهرجله *guherdjilè*, t.; ملح البارود *melh ul-bārout*, شورہ *bevraq*, a.; شورہ *chourè*, p.

SALPÊTRÉ, e, adj., کهرجله لو *guherdjilèlu*, t.

SALPÉTRIER, s. m., کهرجله جی *guherdjilèdji*, t.

SALPÉTRIÈRE, s. f., کهرجله کارخانهسی *guherdjilè kiārkhānèci*, t.

SALSEPAREILLE, s. f., plante médicinale, سبارینه *sabārīna*,

فشاغ *sālsāperīna*, t.; فشاغ *fuchāgh*, a.

SALSIFIS, s. m., اسقورچنه *usqurtchina*, t.

SALTIMBANQUE, subst. m., جانبار *djāmbāz*, مسخره *maskhara*, t.

SALUBRE, adj. com., qui contribue à la santé, صحته نافع *syhhatè nāfi*.

مزاجه یرار *mizādjè iarār*, a.-t.; موجب الصحة *moudjib us-syhhat*, a. — En parlant de l'air, صاغ *sāgh*, سالم *sālim*, هواسی صاغلر بر *havāci sāghlum bir ierdur*.

SALUBRITÉ, s. f., qualité de ce qui est salubre, مزاجه یرارلق *mizādjè iarārlyq*, وجوده یارا بچیلق *vudjoudè iarādijilyq*, هنائت *henāiet*. —

En parlant de l'air, ایولک *eūlik*, صاغلرلق *sāghlounlyq*, هوا اعتدال *havā khochlyghy*, خوشلغنی *i'tidāli havā*, لطافت هوا *lethāfeti havā*, جوانک جودت و نطافتی *havānuñ djevdet u lethāfeti*.

SALUER, v. a., donner une marque extérieure de civilité, سلام *selām vīrmek*, سلاملق *selāmlamaq*, ادا رسم سلام *edāi resmi selām it*. — Saluer en ôtant son chapeau, ویرمک *chapqāi tchyqāraruq selām vīrmek*.

— Saluer sous les armes avec l'épée, قلع اشارتيله سلاملق *qlydj ichāretilè selāmlamaq*. — En tirant le canon, طوب انداخت ایله سلام *thop endākht ilè selām vīrmek*. — Saluer par lettre, مکتوب

کوندرمک *mektoub ilè selām it, gucundermek.* — Saluez, je vous prie, monsieur l'ambassadeur de ma part, ایلیچی جنابلرینه طرفمدن، ایلیکز موجودر *iltchi dje-nüblerinè tharafumden teblyghy selām eilemenyz merdjoudur.* — Aller saluer quelqn'un, lui faire visite, بیر کیمسنه نك زیارتنه وارمق *bir kim-senènuñ zïāretinè vārmaq.* — Saluer, proclamer un souverain, پادشاهک حقنه ادای رسم بیعت ا *bir pādichāhuñ haqqyna edāi resmi be'at it.* — Se saluer mutuellement, سلاملشمق *selāmlachmaq.*

SALURE, s. f., توزلولوق *touzlulyq, t.*; ملحییت *melhyiet, a.*

SALUT, s. m., action de saluer, سلام *selām, a.* — Salut de mer, دکزده سلامیه *deñyzdè selāmlama,* سلام بحری *selāmi bahrü.* — Salut, conservation, rétablissement dans un état heureux, convenable, قورتلمه *qourtoulma,* سلامت *selāmet.* — Le salut de l'État, ملك ودولتك سلامت حالی *mulk u devletüñ selāmeti hālî.* — Un lieu de salut, محل سلامت *mahalli selāmet.* — Délivrance, action de se sauver, نجات خلاص *khalās, nedjāt.* — La félicité éternelle, فلاح *felāh,* سعادت ابدیه *se'ādeti ebediü.* — Le salut éternel, فلاح ابدی *felāhi ebedî.* — Salut, retour à la santé, شفا بولمه سی *iēñ'den chîfā boulmaci.*

SALUTAIRE, adject. com., خیرلو *khairlu,* نافع *fāidèlu, a.-t.*; خیرلو *nāfi', a.* — Avis salutaire. خیرلو

بررای *khairlu bir rēi.* — Remède salulaire, نافع دواى *devāi nāfi'.* — Des lois salulaires, قوانین نافع *qavānīni nāfi'a.*

SALUTAIREMENT, adverbe, خیرلو *khairlu,* خیرلو وجهله *khairlu olaraq,* خیرلو *khairlu vedjhilè, a.-t.*; نافع *nāfi'en, a.*; خیرلو صورت ایله *khairlu souret ilè,* بروجه انفع *ber vedjhi enfa'.*

SALUTATION, s. f., سلام *selām, selāmlama, a.-t.* Voy. SALUT.

SAUVAGE, subst. m., سلامت *selāmet,* اچمه سی - رسمی *selāmet aqcheci, resmi, a.*

SALVE, s. fém., طوب آتله سی *thop atilmaci.* — Décharge de canon, *thop atilmaci.* — de mousqueterie, یايلم *iaïlum, t.* — تفسنک یايلمی *tusenik iaïlumu.* — Salve tirée en signe de réjouissance, طوب شنلکی *thop chenligui.*

SAMARCANDE, s. f., grande et anc. ville d'Asie, سهرقند *semerqand.*

SAMARITAIN, e, adj., سامری *sā-mari, a.*

SAMEDI, s. m., جمعه ایرتسی *djuma' irteci,* سبت کونی *sebt gunu, a.-t.*; سبت *sebt, a.*

SAMESTRE, s. m., sorte de corail rouge, برنوع قرمزى مرجان *bir nev'y qyrmizy merdjān, t.*

SAMPA, s. m., sorte de palmier, برنوع خرما اغاجی *bir nev'y khormā aghādji, t.*

SAMOS, île de l'Archipel, صوصام *souçām adhaci,* بیسام *siçām adhaci, t.*

SANOTHRACE, île de l'Archipel, سهندرک *semendrek.*

SANCIR, v. n., t. de mar., couler

bas, بائيق *bātmaq*. — Sancir sous ses amarres, — دمر اورزنده ايکن بائيق *demir uzerindë iken bātmaq*, *gharq ol*, t.

SANCTIFIANT, s. m., adjectif, مبارکنديربجي *mubäreklenduridji*, ايديبجي *taqtis ididji*, a.-t.; مقدس *monquaddis*, a. — L'esprit sanctifiant, روح موجب *rouhy moudjib ut-taqtis*.

— La grâce sanctifiante, موجب *moudjib ut-taqtis olän fezy bari*.

SANCTIFICATION, s. f., effet de la grâce qui sanctifie, مبارکنده *mubäreklenmë*, a.-t.; تقدیس *taqtis*, نظهير *tezhikë*, تقدس *tequaddus*, تظهير *tathhür*, a. — Sanctification d'une fête, يورتو طوته *tortou thoutma*.

SANCTIFIER, v. a., rendre saint, مبارکنديرمک *mubäreklendurmek*, تزکیه *tezhikë ü*, تقدیس *taqtis ü*, اوليادن صاييق *evliāden säımaq*. — Se sanctifier, تقدس *tequaddus ü*, تظهير *tethahhur ü*. — Sanctifié, e, مبارکنديرمیش *mubäreklenmich*, مقدس *monquaddes*.

SANCTION, s. f., confirmation donnée par une loi, par un souverain, تصديق *tastyq*, قبول *qaboul*, a. — En parlant de l'usage, du public, قبول عامه *qabouli 'ammë*.

SANCTIONNER, v. act., تصديق *tastyq ü*, قبول *qaboul ü*, a.-t.; — Sanctionné, e, تصديق اولنمیش *tastyq olunmich*.

SANCTUAIRE, s. m., le lieu le plus saint et le plus sacré d'un temple, حرم شريف *harem*, حرم شريف *harem*:

cherif, حریم *harım*. — Dans les églises chrétiennes, lieu où est le maître-autel, محل محراب *mahallı mihrāb*, محراب *mihrāb*, محراب شريف *mihrābi cherif*.

SANDAL, s. m., bois des Indes, صندل *sandel* et *sandal*, a.; چيندن *sundāl aghādji*, صندل اءاجي *tchınden sandal aghādji*, t.

SANDALE, s. f., پاشيق *pāchmaq*, بشيق *bachmaq*.

SANDALIER, s. m., باشمئجي *bāchmaqđji*, t.

SANDARAQUE, subst. f., سندروس *senderous*, سندلوس *sendelous*, قرمزی زرنیه *qyrmızı zernykh*, زرنیخ احمد *zernykh ahmer*.

SANDJIAK, s. m. Voy. SANGIAC.

SANG, s. m., liqueur rouge qui circule dans les veines, قان *qān*, t., دم *dem* et *demā*, pl. a. *dimā*, خون *khoun*, p. — Sang brûlé, دم محترق *tānmich qān*, دم محترق *demi mouhteryq*. — bilieux, صفراو *safrālu qān*, دم صفراوی *demi safrāvi*. — Corrompu, vicié, بوزوق *bozouq qān*, دم فاسد *demi fācid*. — Le sang des martyrs, دمای *demāi chuhedāi kirām*. — Suer sang et eau, faire de grands efforts, قان تره باترق چالشيق *qān terë bātaraq tchālichmaq*. — Des remèdes qui purifient le sang, تصفية *tasficë dem iden edvic*. — Cracher le sang, قان توکرمک *qān teukeurmek*. — Répandre, verser le sang, قان دوکرمک *qān deurmek*, دم *dem*.

dem it. — Arrêter le sang, قانسى
 meurtre, carnage, قان دکردمک qāni dīndurmek. — Sang,
 — Effusion de sang, قان دوکدهسى qān deukmeci, دم سفک dem sefki dem.
 — Sang, race, extraction, صوى soï,
 ذريت khānedān, آل āl, نسل nesl. — C'était mon
 fils, c'était mon sang, بنم اولادم benum evlādum idi. — Le sang
 ou la race d'Osman, آل عثمان āli 'osmān. — Les princes du sang, les
 princes de la maison royale, پادشاه پادشاه
 اولادى pādichāh evlādi. — Le droit
 du sang, de la naissance, حق نسل
 هāqqy nesl u neceb.

SANG-FROID, s. m., tranquillité,
 présence d'esprit, اطمینان قلب yth-
 mīnāni qalb, طمانینت قلب thou-
 mānīneti qalb, a.; يورك صوغو قلغى iurek
 soghouqlyghy, t.; ثلوج نفس suloudji
 nefsi. — Qui est de sang-
 froid, عقلى يرنده ايکن aqli ierindē
 iken, کمال نفسى حالنده ايکن kenāli
 nefsi hālındē iken. — De
 sang-froid, avec tranquillité, adv.,
 اطمینان قلب ايله ythmīnāni qalb
 ilē, طمانینت قلب ايله thoumā-
 nīneti qalb ilē, ثلوج نفس ايله su-
 loudji nefsi ilē. — Avec réflexion,
 فکر دوشنهرک duchunērek,
 فخر و ملاحظه ايله fih u mulāhaza ilē. —
 Sans se troubler, شاشمیدرق chāch-
 maīaraq, شاشمزدن chāchmazdan.

SANG-DE-DRAGON, s. m., liqueur,
 substance résineuse, ايکى قرنداش
 دم iki qarindāch qāni, t.; الاخوين
 dem ul-akhouin. — Plante,

بر نوع اشخون, عرق
 bir nev'y achkhoun oti, عرق
 'yrq ul-houmret.

SANGIAC, s. masc., gouvernement
 d'une province en Turquie, - سنجاق
 sandjāq, t.; لىوا livā, a.
 Voy. ce mot au Dict. ture-français.

SANGLANT, e, adj., ensanglanté,
 souillé de sang, قانلو qānlu, قانه
 qāna boulāchmich, t.; ملوث بالدم
 mudemmi, ملوث بالدم mu-
 levves bid-dem, a.; خون آلود
 khoun āloud, p. — Sanglant, offensant,
 outrageant, سوکيجسى seugudji,
 يورگى ياقيجسى iuregni iāgydji. —
 Affront sanglant, تحقير شديد tah-
 qyri chedīd.

SANGLE, s. fém., de cheval, etc.,
 اير قولاکى qoulān, qolān, قولاک
 eier qoulāni. — Bande large, قاپش
 qāich, t. — Lâcher la sangle, قولاکى
 qoulāni tcheuzmek.

SANGLER, v. a., ceindre, serrer
 avec des sangles, قولاکلىق qoulān-
 lamaq, قولاکى چکمک qoulāni
 tchekmek, قولاک طاقمق qoulān
 thāqmaq. — Sangler, au fig., fam.,
 appliquer avec force des coups, etc.,
 قوتله اورمق qouvetilē ourmaq. —
 Donner des coups de fouet, قهچى
 qamtehi ourmaq, چالمق -
 بلنه قولاک tchālmaq. — Se sangler,
 باغلمق belinē qoulān
 thāqmaq, bāghlamaq.

SANGLIER, s. m., زبان طوکزی
 iābān dhoūouzy, t.; خنزير وحشى
 khynzīri vāhchi, a.

SANGLOT, s. m., انچقرق intchqy-
 ryq, اشقرق ichqyryq, t.; فواق
 fēvāq, a.

SANGLOTER, v. neutre, انچقرق *intchqyryq tchekmek*,
چکمک *intchqyryq tchekmek*,
انچقرق *intchqyryq*, t.

SANGSUE, s. f., animal aquatique
qui suce le sang, سلوک - سولک
suluk, t.; علقة *'alagat*, coll. علق
'alag, a. — Poser, appliquer des
saugsues, قومق - ياپشدرمق
suluk täpichturmaq, qomaq.

SANGUIFICATION, s. f., t. de méd.,
تکوين *qāna deunmè*, t.; قانه دونمه
tekvîni dem, a.

SANGUIN, e, adj., en qui domine
le sang, قانى چوق *qāni choq*, t.;
دموى *demevi*, a. — Qui est d'un
tempérament sanguin, دموى المزاج
demevi ul-mizād. — Sanguin, cou-
leur de sang, قان قرمزى *qān qyr-
mizy*, دمى *demî*.

SANGUINAIRE, adject. coin., قان
قانى سور *qān deukudju*, دوکيجى
qāni sever, قان دوکمدن حظ ايدر
qān deukmeden hazz ider, t.; سفاک
seffāk, a.

SANGUINE, s. f., sorte de pierre
dont on fait les crayons rouges.
قورمى قورشون قلم طاشى
qourchoun qalem thāchi, t.; سنبادج
sunbādedj, a. — Hématite. Voy.
ce mot.

SANGUIOLENT, e, adj., t. de méd.,
قان ايله قاريشق *qān*, قانلو
ilè qārîchyq, t.; مخلوط بالدم
*makh-
louth bid-dem*, a.

SANICLE, s. f., plante, آيو قولاغى
āiou qoulāghy ot, t.

SANIE, s. f., صارى ايرک *sāry*
يارهدن اقان صارى صو *irîñ*.
tāradan aqān sāry sou, t.; صديد
sadîl.

SANIEUX, se, adj., صارى ايرکلو
sāry irîñlu, صولو ايرکلو
soulu irîñlu, t.; صديدى
sadîdî, a. — Ulcère
sanieux, صولو ايرکلو ياره
soulu irîñlu
ūara.

SANS, prép. exclusive, بلا *bilā*,
بغير *bighair*, a.; بى *bi*, p. — Sans
pareil, بى نظير *bi nazîr*. Cette pro-
position se rend aussi en ture par la
terminaison سز *syz*; ex.: Sans es-
poir, شهبهسز *chubhècyz*.

SANS-COEUR, s. m. et f., qui n'a
pas de cœur, يورکسز *ïureksyz*. —
Sans honneur, عرضى يوق *yrzy toq*.
— Sans pudeur, ادبىسز *edebsyz*. —
Paresseux. Voy. ce mot.

SANSONNET, subst. m., étourneau.
Voy. ce mot. — Poisson de mer,
espèce de petit maquereau, ارفاق
oufāq isqounri, t.

SANS-PEAU, s. f., sorte de poire
d'été, بر نوع ياز وقتى ارمودى
bir nev'y ūz raqti armoudi, t.

SANTÉ, s. f., état de celui qui est
sain, qui se porte bien, صاعلق
sāghlyq, صحت خوشلق *khochlyq*,
syhhat, عافيت *'āfiyet*, مزاج
mizād,
a. — Bonne santé, حسن صحت
husni syhhat u 'āfiyet. —
parfaite, صحت كامله *syhhati kü-
milè*. — mauvaise, ناخوشلق
*nā-
khochlyq*, صغى مزاج *'āfi mizād*.
Être en santé, او صاغ *sāgh ol*,
صحت و عافيتده او
hali syhhat u 'āfiyet ol. — Comment va la santé?
مزاجكز نصلدر *mizādjnyz nacyldur*,
مزاج شريفكز نيجه در
*mizādji che-
rifjnyz uildjedur*, كيفكز نصلدر
keifjnyz nacyldur. — Je suis venu pour
m'informar de votre santé, خاطر كزى

صومرغه کدم *khāthryñzy sormāgha gueldum*. — A. votre santé! façon de parler lorsqu'on boit à quelqu'un, عشقکه *'achqyñzè*.

SANTOLINE, subst. fém., plante, خریسانة *khoraçāni*, t.; *kharīçānet*, a.

SANTON, s. m., moine mahométan, شیخ *velī*, pl. a. اولیا *evliā*, *cheïkh*.

SANTORIN, une des îles de l'Archipel, صانطورن اطهسی *sānthoroun adhaci*.

SAPA, s. m., moût, پکمز *pekmez*, t.; خمر مثلث *khamri mucellis*, a.

SAPAJOU, s. m., بر نوع کوچک *bir nev'y kutchuk meïmoun*, t.

SAPE, s. f., action de saper, تمل *temel iyqma*, تملدن یقمه *temelden iyqma*, t.; هدم اساس *hedmi eçās*, a.

SAPER, v. a., travailler, creuser sous les fondements d'un édifice, تمل التنده قازمق *temel altindè qāzmaq*, صاپهلق *sāpalamaq*, t. — Au fig., détruire, renverser les fondements, تملدن یققیق *temelden iyqmaq*, تمل یقغه چالشمق *temel iyqmagha tchālichmaq*, هدم اساس *hedmi eçās it*. — Saper les fondements d'un État, بر دولتک اساسنی *bir devletüñ eçācini hedm itmegüñ tchālichmaq*.

SAPEUR, s. m., قازمهجی *qāzmadji*, بالتهدجی *bāltadji*, t.

SAPHÈNE, s. f., veine du pied, طوبوق طمری *thopouq dhamari*, t.; صافن *sāfen*, a.

SAPHIR, s. masc., کوک یا قوت *güeuk iāqout*, صاری یا قوت *sāri*

یا قوت *iāqout*, لاجوردی *lādjuwerdi iāqout*, t.; صفیر *safir*, a.

SAPIN, s. m., چام *tchām*, چام چرا اغاجی *tchām aghādji*, قطران اغاجی *tchirā aghādji*, قاترآن اغاجی *qathrān aghādji*, t.; تنوب *tennub*, a.

SAPINIÈRE, s. f., قطران اغاجی *qāthrān aghādji ormāni*, اورمانی *ormāni*, چام اغاجی بری *tchām aghādji ieri*.

SAPONAIRE, s. f., چوغان *tchoughān*, چوکن *tcheuēn*, t.; صابونیه *sābouniē*, اشنان *uchnān*, a.

SAPONIFIER, verbe act., صابونسه *sābouna deundurmek*, t.

SAPORIFIQUE, adj. com., داد ویرن *dād vīren*, t.; مولد المذاق *muvelid ul-mezāq*, a.

SARBACANE, s. f., اغز تفنگی *aghyz tufengui*, t.

SASCASME, s. masc., ذوقلمه *zevq-lenmè*, کسندی *kecindi*, *kecinti*, t.; مندیة *mendīet*, استهزا *istihzā*, pl. a. مندیات *mendīāt*, a.

SARCELLE, s. f., ou CERCELLE, oiseau aquatique, یل قوان *iel qovān*, t.; بغرتلاق *baghyrtlāq*.

SARCLER, v. act., برامز او تلمری *īarāmaz ottari tchyqārmaq*, چیقارمق *īarāmaz ottari tchyqārmaq*, برامز ایرتلماق *īarāmaz ottari qopārūp ieri āirtlamaq*, ایرتلماق *īarāmaz ottari qopārūp ieri āirtlamaq*, t. — Sarclé, c, ایرتلنمش *āirtlanmich*.

SARCLEUR, SE, s., ایرتلماجی *āirt-lāudji*, برامز او تلمری قویاروب بری *īarāmaz ottari qopārūp ieri āirtlāūn guendelikdji*, t.

SARCLOIN, s. m., بیل *bîl*, com. بل
bel, قازمه *qāzma*, چپا *tchupā*,
بیرامز اونلری قوپاره جق بیل
iarā-maz otlari qopārādjaq bel, t.

SARCLURE, subst. fém., بیرامز اونلر
یارامز اونلری *iarāmaz otlar tuken-*
tîleri, t.

SARCOËLE, s. m., t. de chirurgie,
غذة *thuchāq bizy*, t.; غدة
الخصية *ghoudlet ul-khoucîet*, a.

SARCOCOLLE, s. f., انزروت *anze-*
rout, t. p.; انزروت *'anzerout*, a.

SARCOCOLIER, s. masc., انزروت
انزروت *anzerout aghādji*, t.

SARCO-ÉPIPOCÈLE, s. m., t. de
chir., hernie complète, كوبك دبة لكي
gueubek debbèligui, t.; ادرة السرة
adret us-serret, a.

SARCO-HYDROCÈLE, s. m., صولو
صولو *soulu debbèlik*, t.

SARCOLOGIE, s. f., احوال لحومی
احوال لحومی *ahvāli louhoumi hāvi*
meqūlè, صارقولوجيا يعنى مبحث
sārqolodjiā 'ā'ni mebhac:
eljzāi rakhou, t.

SARCOME, s. m., t. de chirurgie,
tumeur qui a la consistance de la
chair, غسلة *āslaq*, t.; غسلة
'astet, a.

SARCOPHAGE, s. m., tombeau vide,
بوشانمش قبر *bochānmich qabr*, t.,
صريح *zarîh*, a. قبر خالی
qabri khāli,

SARCOPHAGE, adj. com., t. de méd.,
qui brûle les chairs, اتی یاقیجی
eti tāq'ıdji, t.; محرق اللحم
mouh-ryq ul-louhoum, a.

SARDANAPALE, s. m., هوا و هوسنه
هوا و هوسنه *hevā vu havecinè duchkun*,
منهک في لدايد النفسانيته
meniḳ fi ldayid en-nefsāniṭe, t.

munhemik fi lezāiz en-nefsāniṭe, a.,
هوا پرست *hevā perest*, p.

SARDAIGNE, s. f., ile de la Médi-
terranée, ساردینیا اطهسی
sārdīniā athaci.

SARDINE, s. fém., سردل *serdel*,
ساردلا *sārdelā*, ساردلیه
sārdeliā, ساردله بالعی
sārdelu bālyghy, t.

SARDOINE, s. fém., sorte d'agate,
بر نوع بابا قوری *bir nev'y bābā*
qouri, t.; بر نوع بیاض عقیق
bir nev'y beāz 'aqyq, t.

SARDONIEN, ou SARDONIQUE, adj.
زور ایله اولان *(ris) forcé, convulsif,*
زور ایله اولان *zor ilè olān gulmè*, t.;
صحک *zyhk sāfravi*, a.

SARMENT, s. m., باغ بوداغی
باغ بوداغی *bāgh*
boulāghy, اصمه چبوغی
asma tchou-
boughy, کسک اصمه چبوغلی
kecik asma tchibouqleri,
فونده *founda*, t.

SARMENTEUX, se, adj., qui pousse
beaucoup de sarments, بوداغی چوق
بوداغی چوق *boudāghy tchoq,*
بوداقلو *boudāqlu,*
چوق بوداق ویرن
tchoq boudāq vîren, t. — Dont la tige est longue
et flexible, بوداقلو
بوداقلو *ouzouin bou-*
dāqlu, t.

SARRAZIN, s. m., nom de peuple,
شرقی *charqū*, pl. a. شرقيين
char-qūin. — Sarrasin, ou blé sarrasin,
تسرت *qara boghdāi,*
هلده *turk boghdāi*, t.;
heldè, p.

SARRASINE, s. f., herse, t. de fort.,
اصمه قپو *asma qapou*, t.

SARRAU, s. m., اوست کپسی
اوست کپسی *ust*
guçici, کپنک *kepenek*, t.

SARRIETTE, s. fém., اپار
اپار *ipār*, t.;
سعتتر *sa'ter*, a.; کویکو اوتی
gucüegu
oti.

SAS, s. m., grand tamis de crin, الك *elek*, قـل *qyl elek*, t.; منخل *munkhal*, pl. a. مناخل *munā-khyl*. — Gros sas, قبا الك *gabā elek*. — délié, اك اينجه *indjè elek*. — Sas, t. d'archit. hydraul., bassin pour retenir les eaux, مصلق *mouss-louq*.

SASSAFRAS, s. m., sorte d'arbre, اج *bir nev'y aghūd*, t. — Bois sudorifique, صاسفراس *sāsfrās*.

SASSE, s. f., t. de mar., كـمـيدـن *guemīden sou tchyqāradjaq bir nev'y keurek*, t.

SASSER, v. a., passer au sas, الكـدـن *elekten guetchurmek*, كچورمك *ellemek*. — Au fig. fam., discuter, examiner, ressasser. Voyez ces mots.

SATAN, s. m., شيطان *cheithān*, pl. a. شياطين *cheithāhīn*, ابليس *iblis*, pl. اباليس *ebālīs*.

SATANIQUE, adj. com., شيطانك *cheithānuū*, t.; شيطانتى *cheithānti*, ابليستى *iblicī*, a. — Esprit satanique, عقل شيطانتى *'aqli cheithānti*. — Ruses, méchancetés sataniques, خيانت شيطانيه *khyāneti cheithānti*.

SATELLITE, s. m., homme armé, ministre des violences de celui qu'il accompagne, معاون *mon'āvin*, تابع *tābi'*, pl. a. تبعه *teb'a*, همپا *hempā*, p. — Satellite, t. d'astron., petite planète qui se meut autour d'une grande, كوچك ستاره كه بيوكنك *kutchuk seüiārè ki büüguinuū tchevrèçindè devrān ider*, t.; رديف *redif*. pl. a.

ردافى *redāf*. — Les satellites de Jupiter, رديف مشترى *redif muchteri*.

SATIÉTÉ, s. f., réplétion, طوقلق *thoqlouq*, دويمتلق *doïmaqlyq*, t.; سبرى *sīri*, شعب *cheb'*, a. — Jusqu'à satiété, دوينجه *doïndjè*. — Réplétion jusqu'au dégoût, بيغمه *bīqma*. — Manger jusqu'à satiété, بيغنجيه *bīqindjic qadar temek*. — La satiété des richesses, كلان گنا *kelāni ghanā*.

SATIN, s. m., اطلس *athlas*, t.

SATINADE, s. f., دميت *demīt*, دميت صندلى *demīt sandali*, t.

SATINAGE, s. m., مهره له *muhrelemè*, t.

SATINER, v. a., مهره لك *muhrelemek*, t. — Satiné, e, مهره لو *muhrelu*, مهره لى *muhreli*. — Papier satiné, مهره لو كاغد *muhrelu kiüghyd*. — Du ruban satiné, مهره لو شريت *muhrelu chirūt*.

SATIRE, s. f., ouvrage critique, هجو *hedjv*, هجوئيه *hedjvüet*, pl. a. هجويات *hedjvüiät*; هجو نامه *hedjv nāmè*, یرمه *iermè*, t. — Une forte satire, une satire sanglante, هجوئيه *hedjvüet*, شديده *hedjvüet chedde*. — Composer une satire, بر هجو نامه انشا *bir hedjv nāmè inchā it*.

SATIRIQUE, adj. com., qui appartient à la satire, هجوى *hedjvü*, a.; هجو اميز *hedjv iertdji*, t.; یر بجهى *ämiz*, a.-p. — Ouvrage satirique, رساله هجوئيه *riçālèi hedjvüet*. — Satirique, porté à la médisance, بد زبان *fassāl*, لوام *levvām*, دلى زفيرلى *dili zefirli*.

SATIRIQUEMENT, adv., هجو ایله *hedjv ilê*, a.-t.; هجوا *hedjven*, a.; هجو یزمه صورتیله *terme sûretilê*.

SATIRISER, v. a., هجو ا *hedjv it*, a.-t.; یزمه *termek*, t.

SATISFACTION, s. f., contentement, خوشنودلق *khochnoudlyq*, p.-t.; خوشنودی *khochnoudi*, کوکل *khochnoudiïet*, خوشنودیت *gucüñul khochlyghy*, خوشلغی *rizâ*, رضا *imahzouzüïet*, محظوظیت

— A la satisfaction des deux parties, رضای طرفین ایله *rizâi tharafeïn ilê*. — Plaisir, صفا *safâ*, صفای *safâi khâthy*.

— Consentement, satisfaction, action par laquelle on répare une offense, ترزیه *terziê*, خاطر *khâthyri khoch itmê*. — Être tenu à satisfaction, ایفای رسم ترزیدیه *ifâi resmî terziêre medjbour ol*.

— Satisfaction. expiation, کفارت *kefâret*, کفارت ذنوب *kefâreti zunoub*, استغفار *istyghfâr*. — Payement, acquittement, ادا *edâ*. — Vengeance, انتقام *intiqa*. — Donner satisfaction, جواب ویرمک *djevâb vîrmek*.

SATISFACTOIRE, adj. com., کفارتلو *kefâretlu*, a.-t.; مستلزم الغفران *mustelzim ul-ghoufrân*, a.

SATISFAIRE, v. a., contenter, donner de la satisfaction, خوشنود ا *khochnoud it*, خوشنودلق کتورمک *khochnoudlyq gucturmek*, p.-ture; ارضای *râzy it*, ارضای *irzâ it*, اقناع *yqnâ' it*. — Un enfant qui satisfait son père, پدرینسی خوشنود *pederîni khochnoud iden tchodjouq*. — Satisfaire des

créanciers, - الدجقلوبی اسکات ا *aladjuqluî iskiât it*, ارضای *irzâ it*.

— Satisfaire ses passions, هوا و هوسنه *hevâ vu havecinê tâbi' ol*. —

ses désirs, استدوکنی یایمق *iste-*

duguini tâpmaq, ا استیفا *istf-*

fâi hazz it, حظوظات نفسی استیفا *houzouzâti nefsi istîfâ it*. — son

ambition, sa vanité, حرص نام و شان *hirsy nâm*

u chân bâbindê istîfâi hazz it. — à

sa promesse, وعده سن مرعی *va'dê-*

cin mer'y it, وعده یه وفا *va'dêre*

vesâ it. — sa vengeance, انتقام *intiqa*

اخذ ثارا *akhzy sâr*

it. — Plaire, بکنمک *beïnmek*,

مقبوله کچمک *maqbulê guetchmek*,

خوشلندورماق *khochlandurmaq*. —

Satisfaire le goût, la vue, l'oreille,

تفریح ذایقه و بصرو سامعه *tefrîhy*

zâïqa vu baçar vu sâmi'a it. — Sa-

tisfaire l'espoir, تصدیق مامل *tastyqy mêmoul it*. — l'attente pu-

blique, مامل ناسی تصدیق *mémouli nâci tastyq it*. — Satisfaire à

son service, اتمام خدمت *itmâmi khydmet it*. — à son

devoir, واجبه ذمتنی - حالنی ادا *vâdjibêi zimmetini, hâlini edâ it*,

وظیفه ذمتنی ادا *vazîfêi zimmetini edâ it*. — Satisfaire de sa bourse,

کندو مالندن اسکات *guendu mâlinden iskiât it*. — Satisfaire, répa-

rer au moyen de, apaiser, خاطر *khâthyri khoch it*, اسکات *iskiât it*. — Se satisfaire. Voy. plus

haut, satisfaire ses désirs. — Se con-

tenter, راضی - خشود او, *rāzy, khochnoud ol, قناعت qanā'at it.*

SATISFAIT, E, part., خوشو کوللو *khochnoud, memnoun*, ممنون *khoch gueuñullu*, قانع راضی *rāzy, qāni*, گوهلی خوش *gueuñulu khoch.*

SATISFAISANT, E, adj., خسنودلق *khochnoudlyq gueturđji*, کتور یجی *khochnoudlyq gueturđji*, شافی *chāfi*, مقنع *maqna*, ; شافی *chāfi*, مرضی *merzūi*, a. — Réponse satisfaisante, جواب شافی *djevābi chāfi.*

SATRAPE, s. m., اولو بک *oulou beg, t.*; والی *vāli*, pl. a. ولایة *vulāt*, خان *khān*, مرزبان *merzubān*, p.

SATRAPIE, s. f., ایالت *eīālet*, a.; مرزبوم *merzubum*, p.

SATURATION, subst. fém., طویورمه *dhoiourma*, طویورمقلق *dhoiourma-lyq, t.*; اشباع *ichbā'*, a.

SATURER, v. a., طویورمق *dhoiourmaq, t.*; اشباع *ichbā' it, a.-t.* — Saturé, e, طویورملش *dhoiouroul-mich*, مشبع *muchebba'.*

SATURNE, s. m., la planète la plus haute, زحل *zōhal*, زحل *zoukhal*, a.; گیوان *keivān*, p. — L'anneau de Saturne, خاتم زحل *khātmi zouhal*. — Les satellites de Saturne, ردافی زحل *redāfi zouhal*. — Saturne, en t. de chimie, le plomb, قورشون توزی *qourchoun touzou*. — Combinaison de l'acide du vinaigre avec l'oxide de plomb, قورشون سیرکسی *qourchoun sirkēci.*

SATYRE, s. m., monstre fabuleux, نسناس *nesnās*, a.; بیان آدمی *īa-bān ādemi*, دیو مردم *dīvi merdum*, p.

SATYRIASIS, s. m., priapisme. Voy. ce mot.

SATYRION, s. m., testicule de chien, plante, خصا الثعلب *khaçā us-sa'leb*, سطرینون *khaçā ul-kelb*, صطریون *sathyrioun*, a. Voy. ORCHIS.

SAUCE, s. f., طعام ترییه *terbiē*, سالسنه *tha'am terbiēci*, ترییهدسی *sālsa.*

SAUCER, v. act., tremper dans la sauce, طعام ترییهدسنه باتدرمق *tha'am terbiēcine bātturmaq*. — Au fig., pop., saucer, réprimander fortement, تعزیر شدید *ta'zīri*, چهدید *it.*

SAUCIÈRE, s. f., طعام ترییهدسی *tha'am terbiēci qābi*, قابی *qābi*, t.

SAUCISSE, s. f., اوفاق سجوق *ou-fāq soudjouq*, سجوق *soudjouq*, بومبار *boumbār*, vulg.; منبار *mounbār*, t. — de viandes fumées, پاسطومه *pāsthourma.*

SAUCISSON, s. m., sorte de grosse saucisse, کودن سجوق *soudjouq*, گوهندن *gueuden*, t. — Saucisson, t. d'artil., long rouleau de toile rempli de poudre pour porter le feu à un fourneau de mine, فشنگ سجوقی *fichenk soudjoughy*, فشنگ فیتیلی *fichenk fitli.*

SAUF, prép., حاشا *hāchā*, a. — Sauf votre respect, حاشا حرمتکزه *hāchā heurmetuñyzē*. — Sauf, sans porter atteinte, خلل کتور مکسزین *khalel gueturmekszin*, نقصیده *naqsīē gueturmekszin*, طوقنمکسزین *dhoqounmaqsyzin*. — Sans que cela empêche, sans préjudice, مانع اولیدرق *māni' olmaīraq*. — Sauf votre meilleur avis,

سزك رجحانیت رایكزه مانع اولماق
 syzuñ redjhānīeti reñyze
 māni' olmāmaq charhilè. — Sauf,
 excepté, si ce n'est, مكر meïer, يوقسه
 iōqsu, بوخسه iōkhsa, آلا illā. — A
 condition que, بو شرط ايله كه
 charth ilè ki. — Hormis, مساعددا
 mā dā, غيرى ghuiri.

SAUF, VE, adj., qui n'est pas en-
 dommagé, hors de péril, صاغ sāgh,
 t. — Sain, سالم sālīm, a. — Sain et
 sauf, صاغ و سالم sāgh u sālīm,
 سالمًا و غانمًا sāgh u ccen,
 sālīmen u ghānīmen. — La vie sauve,
 جانی صاغ اولدوق olarūq.

SAUF-CONDUIT, s. m., ویره کاغدی
 vīrè kiāghydi, t.

SAUGE, s. f., دیش اوتی
 dīch oti, یلان کوکى ilān kouki, t.;
 سالبیه sālbiè, a.

SAUGRENU, E, adj., یولسز iōlsyz.
 غیر معتول iāqychyqsyz, t.;
 ghāiri ma'qoul, a.; ناصواب nāçavāb,
 pers. — Réponse saugrenue,
 جواب ناصواب djévābi nāçavāb.

SAULE, s. masc., سوکت -
 سوکت اعاچی seugut, scuūt,
 صغصافى seugut aghādji, t.;
 syfsūf, a.

SAUMATRE, adj. com., اجی adji,
 توزلو touzlu, t.; مالچ mālyh, a. —
 Eau saumâtre, اجی صو adji sou,
 ماء خفيج māi edjadj, ماء اجاج
 khafīdj. — Goût saumâtre, توزلوداد
 touzlu dād.

SAUMON, s. m., سالمون .
 سالمون بالغى sālmon bālyghy, t. — Sau-
 mon frais, تازه سالمون بالغى tāzè

touzlu, توزلو sālmon bālyghy. —
 touzlu sālmon bālyghy. — Saumon,
 masse de plomb ou d'étain, telle qu'elle est
 sortie de la fonte, قورشون يا قلاى
 qourchoun iā qalāi qālebi, کلتچه
 kultche.

SAUMONÉ, E, adject., poisson sau-
 moné, dont la chair est rouge,
 قيرمزی اتلو بالقى qyrmizy etlu bā-
 lyq, t.

SAUMONEAU, s. m., اوافق سالمون
 aufāq sālmon bālyghy, t.

SAUMURE, s. f., صلآموره salāmora,
 توزلوصو touzlu sou, t.

SAUNAGE, s. m., débit, trafic de
 sel, توز آلیش ویریشی touz ālich
 vīrichi. — Faux saunage, vente du
 sel en contrebande, قاجرمده توز,
 قاجرمده توز qāçurmede touz,

قاجرمده توز آلیش ویریشی qāçurmede touz ālich
 vīrichi, t.

SAUNER, v. h., توز یایمق touz
 iāpmaq, t.

SAUNERIE, s. f., توز کارخانهسى
 touz kiārkhānci, t.

SAUNIER, s. m., ouvrier qui tra-
 vaille à faire le sel, توزجی touz lji,
 توز یاپان touz iāpān. — Celui qui
 vend du sel, توز ساتان touz sātān,
 توز بايع المالح bāi' ul-melh, a. —
 Celui qui vend du sel en fraude,
 قاجرمد توز ساتان qāçurmede touz
 sātān.

SAUNIÈRE, s. fém., توز سندوغی
 touz sandoughy, فوتچوقو
 foutchoucou, t.

SAUPOUDRER, v. act., poudrer de
 sel, توز اکمک touz ekmek. توز
 توزلوماق touz sātchmaq, توزلوماق
 touzlamaq, t. — Saupondrer de la
 viande, اتی توزلوق eti touzlamaq.

— En parlant de ce qu'on poudre d'autre chose que de sel, سړپمک *serpmek*, اکمک *sātchmaq*, صاچمق *serpmek*, اکمک *ekmek*. — Saupoudrer le poisson avec de la farine, بالغی اوزرینه اون *bālyghy uzerinè oun ekmek*.

— Saupoudré, تـوزلنمـش *touzlan-mich*, سړپلمـش *serpilmich*, صاچلمش *sātchil:mich*.

SAUR, adj., com., تـوزلـو تـوتـونـلو *touzlu tutunlu*, t. — Hareng saur, دوتنلنمـش رنغا بالغی *tutunlcnmich ringhā bālyghy*, t.

SAURAGE, s. m., قوشلرک ابتدا *qouchlaruñ ibtidā tuilendukteri senè*, t.

SAURE, adj. com., de couleur jaune qui tire sur le brun, اسمر صاری *esmer sārī*. — En parlant d'un cheval brun qui tire sur le jaune, ياغز *īāghyz qoulā*. — En parlant d'un oiseau qui porte encore son premier pennage, هنوز يکي تـوینـده *henouz iēni tuūndè olān qouch iāvrouçou*, t.

SAURER, v. a., توتسیده قورتـمق *tutsudè qouroutmaq*, t. — Saurer du poisson, بالغی توتسیده قورتـمق *bālyghy tutsudè qouroutmaq*, t.

SAUSSAIE, s. f., سوکتک *sugutlik*, t.; بیدستان *bīdistan*, p.

SAUT, s. m., mouvement par lequel on saute, صچرایش *sytchrāich*, قالغش *qāl-glych*, صچرامه *sytchrāma*, وثبة *vesbet*, پرتاوا *pertāv*, t.; وثبات *vesbāt*, pl. a. — En parlant d'un cheval, نقیلمه *naqyl*, a.; دوشش *naqyllama*. — Saut, chute, دوشش *duchuch*, سقوط *souqouth*. — Chute

d'eau, دپیدن اقان صو *tepēden aqān sou*. — Action d'un cheval qui saillit une jument, ایغری قسراغه آشمه *aīghyri qysrāgha āchma*.

SAUTELLE, s. fém., کوكی ایله *keuku ilè diki-lān asma fidāni*, t.

SAUTER, v. act., s'élever de terre avec effort et s'élancer d'un lieu à un autre, صچرامق - صچرامق *sytchrā-maq*, وثب ا *pertāv it*, t.; طفورا *thou-four it*. — Sauter en avant, ایلرویه *ileruīè dhooghrou sytchrāmaq*. — Sauter sur un pied et rebondir, سکمک *sekmek*, سēmek.

— Sauter, franchir, انلامق *atlāmaq*. — Sauter un fossé, une muraille, خندغی انلامق *dīvārī, khandaghy atlāmaq*. — Le vent a sauté tout d'un coup du nord au sud, روزگار بردن بره شمالدن *rouzguiār birden birè chimālden djenoubè sytchrādi*.

— Faire sauter, صچراتـمق *sytchrāt-maq*. — Faire sauter en l'air, renverser en faisant jouer la miné, etc., بو طاییه هوایه *havātè outchourmaq*.

— Ce bastion a sauté, بو طاییه هوایه *bou thābīa havātè outchtou*. — Sauter, éclater, پاتلمق *pātla-maq*. — Faire sauter la tête à quel-qu'un, برکسنه نـک کله سنی *bir kimesnè-nuñ kelècīni outchourmaq*, قوپارمق *qopār-maq*. — Faire sauter la cervelle, casser la tête d'un coup d'arme à feu, باش یارمق *bāch iārmaq*. — Sauter, danser, خوره دپمک *khora tepmek*, اوبنامق *oīnāmaq*, رقص *raqs it*. —

Sauter de branche en branche, au propre, en parlant des oiseaux, et au fig., pour dire : passer d'un sujet à l'autre, دالده قونمق *dālden dālē qoumaq*. — Cela saute aux yeux, cela se voit du premier abord, کوزه *gucuzē ourour*, بس بلودر *bes belludur*, بادى نظرده ظاهر اولور, *bādī nazardē zāhīr olour*. — Sauter, au fig., omettre, passer en écrivant ou en lisant, برامق *brāmuq*, ترک ا *terk it*, اسطارا *isthār it*.

SAUTERELLE, s. f., چکرکه *tchekirguè*, t.; جراد *djerād*, a. — Une nuée de sauterelles, چکرکه سوريسى *tchekirguè suruçu*.

SAUTEUR, SE, s., qui fait des sauts, صچرايجى *sytchrāidji*. — Celui dont la profession est de faire des sauts et des tours de force, bateleur, جانباز *djānbāz*, حقه باز *hoqqabāz*. — Sorte de bavard ridicule, لافزان *lāfazān*.

SAUTEUSE, s. f., sorte de danse, بر نوع خوره ديمد *bir nev'y khora tepmè*, t.

SAUTILLANT, TE, adj., صچرايان *sytchrāiān*, t.

SAUTILLEMENT, s. masc., صچرامه *sytchrāma*, سکمه *sekmè*, t.

SAUTILLER, v. h., سکمه *sekmek*, سيمه *seïmek*, t.

SAUTOIR, s. m., حاج شکلی *hātch chekeli*, t. — Passer en sautoir, حاج شکلی اوزينه قومق *kātch chekeli uzerinè qoumaq*, t.

SAUVAGE, adj. com., qui vit dans les bois, sans lois, يبان *ībān*, *ībān*, t.; وحشى *vahchi*, a. — Homme sauvage, يبان آدمى *ībān ādemi*, وحشى بر آدم *ībān ādem*.

vahchi bir ādem. — Les peuples ou peuplades sauvages, يبان آدملى *ībān ādemleri*, وحشيه اقوام *aqvāmī vahchūē*. — Sauvage, au fig., qui se plaît à vivre seul, خالقدن قاچر *khalqtan qāčhar*, وحشى المزاج *vahchi ul-mizādji*. — Air sauvage, سيمای وحشى *sīmāī vahchi*. — Des mœurs sauvages, اخلاق و اداب *akhlāq u adābi vahchūē*. — Lieu sauvage, inculte, désert, يبان مکان وحشى *ībān īeri*, ممکنه وحشيه *mekiāni vahchi*, pl. a. ممکنه *emkenē vahchūē*. — Sauvage, qui vient sans culture, برقى يبان *ībān*, بريان اصمه *berrū*. — Vigne sauvage, يبان اسما *ībān asma*. — Goût sauvage, خشن الطعام *kekrēci*, ککرهسى *khychu uth-tha'ām*.

SAUVAGEON, s. m., يبان اغاجى *ībān aghāidji*, t.

SAUVAGERIE, s. f., fam., خوير اتلق *khōirātlyq*, t.; وحشيت *vahchūiet*, a.

SAUVAGIN, E, adj. (goût), او *āv etinè* آننه مخصوص اولان داد *makksons olān dād*, او اتى دادى *āv eti dādi*, t.

SAUVEGARDE, s. fém., protection accordée par celui qui en a le droit, حمايت *himāiet*, a. — Sous la sauvegarde du roi, پادشاهک صون *pādichāhuū savn u hymāietindè*. — Sauvegarde, lettres qui exemptent du logement des gens de guerre, عسکرى قوناغندن معاقيتى *'askeri qonāghyndan mou'āfiēti hāvi emr nāmè*. — Garde envoyée dans une maison pour la préserver du pillage, بکچى *bekchi*.

— Sauvegarde, moyen de préservation contre un inconvénient, مدار وسيلة الاحتما *medūri tehafluss, vecllet ul-yhtimā.*

SAUVEMENT, s. m., محل سلامتہ *mehalli selāmetē vuçoul boulmaci, a.-t.*

SAUVER, v. a., garantir, tirer du péril, قورتارماق *qourtarmaq, t.;* خلاص *khalās it, a.-t.* — Sauver la vie à quelqu'un.

بر کمنه نك جاننى تخليص *bir kimesnēnūñ djānini takhlīs it.* — Sauver, procurer la délivrance, نجات ویرمک *nedjāt vīrmek.* —

Le salut éternel, فلاح ابدیه وسيله او *felāhy ebediie vecilē ol,*

فلاح *felāh gueturmek.* — Sauver, excuser, justifier, پاکه چبقارماق *pākē tchyqārmaq, t.*

تہمتدن تبریہ *teuhmetten tebrīe it.* — Se sauver, se tirer du péril, قورتلمق *qourtoulmaq, t.*

نجات بولمق *nedjāt boulmaq.* — Trouver son salut, قاچمق *qāčmaq, t.*

ساقچمق *qāčhinmaq, t.* — S'esquiver, se sauver de prison, حبسدن قورتلمق *habsten qourtoulmaq, t.*

هر *her kes tharyqy selāmetini tahsilē bāqsoun.* — Se sauver, aller dans un lieu pour y chercher un asile, قورنلہ جق *qourtoulādjaq*

یر بولمق *ier boulmaq, t.* — Sauvé, c. قورنلہش *itikhāzy mēcēmen it.*

قورنلہش *qourtoulmich, t.* — خلاص بولمق *khalās boulmich, t.*

مستخلص *moustakhlys, t.*

SAUVEUR, s. m., قورتاريجى *qourtārīdji, t.;* خلاص *nādji, t.;* ناجى *khalās, t.* — Le sauveur du moude, ناجى عالم *nādji 'ālem, t.* — حضرت عيسى *hazreti 'iça, t.*

SAVAMMENT, adv., d'une manière savante, علم ايله *'ylm ilē, t.* علم *'ylm u ma'rifet ilē, t.* معرفت ايله *'ālimānē, a.-p.* عالمه *'ālimdjē, t.* — Avec connaissance de choses, بالعلم *bil'ērek, t.* بيله رک *bil-'ylm vel-vouqouf, t.* الوقوف

SAVANT, e, adj. et s., érudit, عالم *'ālim, t.* علم *'ālim, pl. a. 'oulēmā, t.* علم *'ylm sāhybi, a.-t.;*

بيليشى چوق *bilichichiq, t.* او قومش *oqounich, t.* — Il est savant en mathématiques, علوم رياضيه ده عالمدر *'ouloumi riāziüedē 'ālimdur, t.*

— Savant bien informé, واقف *bil'mich, t.* واقف *vaqyf, t.* خبير *khabir, t.* آگاه *āguiāh, t.*

— Un livre savant, rempli d'érudition, علموم *khāberdār, t.* —

علموم *'ouloumi kecirēi muchtemli bir kitāb, t.* — Trop savante, en parlant d'une personne qui sait des choses qu'elle devrait ignorer, بيلغج *bilghydj, t.*

— Fille trop savante, عارفه اولان قيز *ghāteitilē 'ārifē olān qyz, t.*

بيلغچاك *SAVANTASSE, s. masc., bilghydjik sātān, t.* Voy. PÉDANT.

SAVATE, s. fém., vieux soulier, اسكى پاپوج *eski pāpoudj, t.* — En t. de poste aux lettres, piéton qui porte les lettres, ساعى *sā'y, t.*

— SAVATERIE. s. fém., اسكى پاپوج *eski pāpoudj, t.*

بازاری *eski pāpoudj bāzāri*, t.

SAVE, rivière qui se jette dans le Danube, près de Belgrade, صاوه ساوه نهری *sāva nehri*.

SAVETER, v. a., بوزمق *bozmaq*, ایشی بوزمق *icli bozmaq*, t.

SAVETIER, s. m., ouvrier qui raccommode les vieux souliers, اسکچی *eskičji*, اسکچی پاپوچی یماجیسی *eski pāpoudji yamājīci*, t. — Fig., t. pop., mauvais ouvrier en quelque métier que ce soit, صنعتی بیلیمان *san'ati bilmēān icličji*.

SAVEUR, s. f., داد *dād*, طاد *dhād*, t.; چاشنی *lezzet*, a.; چاشنی *tehāchni*, مزه *mezé*, p.; طعم *tha'um*.

SAVOIR, v. a., connaître, être instruit de, معلومی *bilmek*, t.; — خبر او *ma'loumi*, 'ylni ol, *khābīr ol*, واقف او *vāqyf ol*, وقوفی او *vū-qoufī ol*, ا. - t.; آگاه او *āghāh ol*, خبردار او *khūberdār ol*, p. - t. —

Savoir pour sûr, avec certitude, تحقیق *taḥqīq*, علم الیقین *bilmek*, بیلیمک *'yln el-īāqyn bilmek*. — Je sais le chemin, یولی بیلورم *īoli bīlurum*. — Je ne sais pas, بیلیم *bīlmem*. — Sachez que..., معلومکنز *ma'loumīnyz ola ki*. — Savoir par cœur, از بردن بیلیمک *ezberden bilmek*. — Savoir gré à quelqu'un, بر کمسنده ممنون - متشکر او *bir kimesnēc memnoun, mutechekkir ol*.

— Savoir mauvais gré, کوجنمک *gudjenmek*, خوشنود اولماق *khochnoud olmāmaq*. Savoir, pouvoir, avoir le moyen, طریقتی بیلیمک

thāryqyni bilmek, قادر او *qādir ol*.

— Faire savoir, signifier, بیلدورمک *bīldurmek*, خبر ویرمک *khāber vīr-mek*, اخبارا *ykhbār it*, آنها *inhā it*

— Annoncer publiquement, اعلان *i'lān it*. — Savoir, c'est à savoir, c'est-à-dire, adv., یعنی *ī'ni*. — Peut-être, بلکی *belki*. — Su, e, بیلیمش *bīlīmich*, معلوم *ma'loum*.

SAVOIR, s. m., érudition, connaissance acquise par l'étude et l'expérience, بیلش *bīlich*, بیلگو *bīlgou*, t.; معرفت *'yln*, علم *ma'rifet*, وقوف *vouqouf*, دانش *dānich*, معلومات *ma'loumāt*.

SAVOIR-FAIRE, s. m., مهارت *me-lūret*, حذاقت *huzāqat*, a.; چیره *tehīrē desti*, p.

SAVOIR-VIVRE, s. m., قونشمک *qonouchmanūn īolini bilmeklik*, t. — Il a du savoir-vivre, قونشمک یولنی بیلور *qonouchmanūn īolini bīlur*.

SAVON, s. m., صابون *sāboun*, t. — Une brique de savon, بر صابون *bir sāboun qātebi*. — Eau de savon, صابون صوبی *sāboun souī*. — Fig. et pop., donner un savon à quelqu'un, le réprimander, تعزیرا *ta'zīr it*.

SAVONNAGE, s. m., صابونله *sābounlama*, چماشیر بیتمه سی *tchamāchīr īāīqamaci*, صابون ایله *sāboun ilē īāīqāma*, t. — Eau de savonnage, صابون صو *sābouni sou*.

SAVONNER, v. a., nettoyer avec du savon, صابونلماق *sābounlamaq*, صابون ایله یايقامق *sāboun ilē īāīqāmaq*, سورمک

sāboun surmek. — Savonner le linge,
چاماشیری یایتماق *tchāmāchīri*
īāqāmaq, t. — Savonné, صابونلنمش
sābounlannich.

SAVONNERIE, subst. f., صابون
کارخانهسی *saboun kiārkhānēci,*
صابونخانه *sābounkhānē, t.*

SAVONNETTE, s. f., فنجان صابونی
findjān sābouni. — Savonnette par-
fumée, مسک صابونی *misk sabouni.*
— Petite boule ou tablettes pour ôter
les taches, لکه صابونی *lekē sābouni.*

SAVONNEUX, SE, adj., صابونلو *sā-*
bounlu, t.; صابونتی *sābounū, a.*

SAVONNIER, s. f., fabricant de sa-
von, صابونچی *sāboundji.* — Nom
d'un arbre, بر اغاجک اسمی *bir*
aghādjuñ ismi.

SAVOURER, v. a., goûter avec at-
tention et plaisir, بر شیک ذوقنی المق
bir cheiūñ zevqni ālmaq, بر شیک
bir cheiūñ lezzetini
ānlamaq, صورهرق طایمق *soraraq*
thātmaq, تمنطق *temaththouq it.* —
Déguster, صوره صوره ایچمک *sora*
sora itclmek, t.; رشف *rechf it,*
ترشیف *terchīf it.* — Savourez
bien ce vin, شوباده یی بر ایوجه
chou bādēū bir eūdje
rechf eilē. — Savourer les plaisirs
de ce monde, لذایذ دنیایی ذوق
lezāzy duniāū
zevq u sefā ilē temettu' it.

SAVOUREUSEMENT, adv., صوره
sora sora iēērek, t.;
بالتنطق *bit-temeththouq, a.*

SAVOUREUX, SE, دادی خوش *dādi*
khoch, t.; لذتی *lezzetlu, a.-t.*; لذیذ

leziz, لطیفی المذاق lathyf ul-ma-
zāq. — Des fruits savoureux, فواکه
لذیذ *sevākēi lezzē.*

SAXATILE, adj. com., طاشلقده بتن,
thāchlyqta biten, t. — Plante saxa-
tile, طاشلقده بتن نبات *tchāch-*
lyqta biten nebāt.

SAXE, grand pays d'Allemagne,
ساقسونیا مملکتی *sāqsonū,*
sāqsonū memleketi, t.

SAXIFRAGE, adj. com., qui brise la
pierre, médicament, طاشی
اوفادیجی علاج *thāchi oufādīji*
'ylādji, t.; دو امفتت الحصاة *devāi*
mufettit ul-haḡāt. — Plante, کاسر
kiācir, کاسر الحجر kiācir ul-hadjer.

SAXON, E, adj. et s., habitant de
la Saxe, ساقسونیالو *sāqsonūālu, t.*

SBIRE, s. m., حربه جی *harbadji,*
t.; عسس *'aças, a.*

SCABIEUSE, s. fém., plante, اویوز
ouïouz oty, t.; کتله *ketlet, t.*

SCABIEUX, SE, adj., t. de méd.,
qui ressemble à la gale, اویوز واری
ouïouz vāri, t.; جربتی *djerbū, a.* —
Éruption scabieuse, اویوز واری بشور
ouïouz vāri bouçour.

SCABREUX, SE, adj., rude, rabo-
teux, صرب *sarp, سرت sert, t.* —
Chemin scabreux, صرب یول *sarp*
iol. — Au fig. et plus usité, difficile,
دangereux, مشکل *muckil,*
tchetin, چپره شک *tchaprachik,*
tehlukēlu. — C'est une chose
scabreuse, امر مشکلدر *emri muckil-*
dur. — Une personne scabreuse,
تهلکه لو بر کمسنه *tehlukēlu bir ki-*
mesnē.

SCALÈNE, adject. com. (triangle),

مخلتق مثلث mucelleci
moukhtelif ul-azlā', a.

SCALPEL, s. m., كزلك kiezlek,
جراح djerrāh bitchqyei,
جراح اوستوره سي djerrāh oustou-
raci, t.

SCAMMONÉE, s. f., سقمونيا saq-
mouniā, محموده اوتى mahmoudé oty,
t.; محمودة mahmoudet, a.

SCANDALE, s. m., ce qui est une
occasion de chute, de péché, كناهه
gunāhē duchurédjek chei, t. دوشوره جك شي.
موقع زله mevqa'yzellé,
ريب rib, ريبه ribè, a. — Grand
scandale, وسيلة عظيمة vecilèi
a'zīmèi ribè. — public, وسيله
عامديه وصيله ammèiè vecilèi
ribè oladjaq chei. — Éviter le scan-
dale, موجب ايشام اوله جق اموردن,
مoudjibi içām oladjaq ou-
mourden hazer it. — Trouble,
فتديه باعث نسنه fitnèiè bā'ys
nesnè. — Scandale, mauvais exem-
ple, قنا عبرت fenā 'ybret. — Éclat
que fait une chose honteuse à quel-
qu'un, سبب عيب وعار عظيمي
sebebi 'aib u 'āri 'azīmi, موجب
موجب ريبه اوله جق, moudjibi rousvāi 'azīm.
— Indignation d'une mauvaise ac-
tion, تنفرت nefret, تنفرت قلب
tenef-juri qalb.

SCANDALEUSEMENT, adv., كناهه
gunāhē duchurédjek vedjhilè,
جرح ريبه اوله جق, موجب
جرحه moudjibi ribè oladjaq vedjh-
ilè, a.-t.

SCANDALEUX, se, adj., qui cause
du scandale, كناهه صوتيجي
gunāhè soqydji, t.; موجب الريبه
moudjib

ur-rību, موجب الايشام moudjib ul-
içām, ريبات rīiāb, عيبلو 'aiblu. —
C'est scandaleux, عيدر 'aīptur. —
Scandaleux, de mauvais exemple,
فنا عبرت ويربجي fenā 'ybret vī-
rīdji.

SCANDALISER, v. a., donner du
scandale, كناهه صوتيق - دوشورمك
gunāhè soqmaq, duchurmek. —
Donner un mauvais exemple, فنا
عبرت ويرمك fenā 'ybret vīrmek.
— Se scandaliser, - كناهه دوشمك
gunāhè duchmek, guīrmek.
— S'offenser, كوجنمك
gudjenmek, خاطري قالمق
khūthyri qālmaq. —
Scandalisé, e, offense, كوجنم-
ش gudjenmich, خاطري قالمش
khūthyri qālmich, منفعل
munfa'yl.

SCANDER, v. a., تقطيع شعرا taq-
thy'y çh' r it, a.-t. — Scandé, e, شعر
مقطع çh'rè mouqaththa'.

SCAPULAIRE, s. m., partie de l'ha-
bit de divers religieux, رهبان كيسي
rouhbān gueici, t. — Morceau d'é-
toffe bénite, حمائل hamāil, a.

SCARABÉE, s. m., بريق بوجكي
boq beudjegui, بوينوزلو بوجك
boīnouzlu beudjeh, طوكرلان
dhoīnouz-lān, t.; جعلان
djou'lān, pl. a. خانفسا
khanfeçā, pl. a. خانفس
khounāfes.

SCARE, s. m., poisson, بر جنس
bir djins deñyz bāly-
ghy, t.

SCARIFICATION, s. f., يارمه
iārma, تبضيعات
tebzī', pl. a. تبضيع
tebzī'āt.

SCARIFIER, v. a., يارمق
iārmaq, تبضيع ا
deri iārmaq, t.; تبضيع
tebzī' it, a.-t.

SCARLATINE, s. f., قزل خسته لك *qyzyl khastalik*, t.; حماى اسكرلت *hoummāi iskerlet*, a.

SCARPANTO, île de l'Archipel, كوپه *keupē adhaci*, t.

SCEAU, s. m., grand cachet, مهر *muhur*, t.; خاتم *khātem*, pl. a. خواتم *khavātim*. — Le grand sceau, خاتم كبير *khātemi kebîr*. — Le petit sceau, خاتم صغير *khātemi saghyr*.

— Le sceau royal, مهر همايون *muhuri humāioun*. — Le sceau de l'État, مهرى دولت *devlet muhuri*. — Sceau, l'empreinte faite sur la cire par le sceau même, مهر نقشى *muhur naqchi*, مهر نقش خاتم *naqchi khātem*. — Mettre le sceau à une chose, la consommer, بر شيه وضع خاتم *bir cheÛe vaz'y khātemi itmām it*.

SCÉLÉRAT, E, adj., méchant, envers, يرآمز *ïarāmaz*, t.; شرير *cherîr*, pl. a. اشرار *echrār*; شقى *chaqyii*, pl. اهل شتر *ehli cherr*; اشقياء *echqyā*; اهل فساد *ehli feçād*. — Un scélérat, يرآمز بر آدم *ïarāmaz bir âdem*. — C'est le plus scélérat des hommes, اشر ناسدر *echerri nâstur*. — Scélérat, en parlant des choses, شنيع *chenî*, يرآمز *ïarāmaz*, كوتو *keuty*, فظيع *fazy'*. — Conduite, action scélérate, حرکت فظيعة *hareketi fazy'a*.

SCÉLÉRATESSE, s. f., يرآمزلىق *ïarāmazlyq*, كوتولك *keutulik*, t.; شر *cherr*, شرت *chirret*, فساد *feçād*, شناع *chinū'at*, شقاوت *chaqāvet*, خباثت *khābācet*, a. — Insigne

scélératresse, شقاوت باهره *chaqāveti bāhirē*.

SCELLÉ, s. m., sceau apposé, مهر *muhur*. — Les scellés, مهر لر *muhur-ler*, t. — Mettre, apposer le scellé, les scellés, مهر اورمق *muhur ourmaq*, وضع مهر *vaz'y muhur it*. — Lever le scellé, مهر فك *fekki muhur it*.

SCELLEMENT, s. m., ياپشدرمه *ïāpichturma*, t.; الصاق *ilsāq*, a.

SCELLER, v. a., appliquer le sceau, مهر اورمق *muhurlemek*, مهر اورمق *muhur ourmaq*, وضع مهر *vaz'y muhur it*, مهر بصمق *muhur bāsmāq*, تمهير *temhîr it*, a.-t. — Sceller, fixer dans un mur avec du plâtre, etc., الصاق *ilsāq*, ياپشدرمق *ïāpichturmaq*, الصاق *ilsāq it*. — Sceller un crochet dans une muraille, بر چنكلى ديوار ايچنه *bir tchengueli dîvâr itchinē ïāpichturmaq*. — Sceller en plomb, قورشون ايله ياپشدرمق *qourchoun ilē ïāpichturmaq*. — Sceller, boucher avec du mastic, معجون *ma'djoun ilē thyqāmaq*. — Sceller, au fig., affermir, corroborer, تأكيد *tevsyq it*, توكيد *tékîd it*. — Scellé, e, مهر لو *muhurlu*, مختموم *muhurlemich*, مهر لنمش *makhtoum*.

SCELLEUR, s. m., مهر ليچى *muhurlëdji*, مهر اوران *muhur ourān*, t.; مهمر *mumelkhir*.

SCÈNE, s. f., partie du théâtre où les acteurs jouent, اويونجى يىرى *ouïoundji ieri*, t.; ايوان *eivān*, a.-p., ميدان *meidān*. — Au fig., être en scène, en vue du monde par sa position, مظهره انظارده او *mathmahy*

enzârdé ol. — Se mettre en scène, en évidence, میدانده چیتقمق *meî-dlâna tchyqmaq.* — Scène, assemblage d'objets étalés à la vue, کورونش *gueurunuch*, منظره *manzaré.* — Spectacle, قومديا تماشا *temâchâ*, فصل اوپوني *qomediâ oïouni.* — Scène, division d'une pièce de théâtre, فصل *fasl*, pl. a. فصول *fuçoul.* — Scène, querelle, غوغا *ghavghâ*, نراع *nizâ'.* — Faire une scène, غوغا *ghavghâ it.*

SCÉNIQUE, *adject. com.*, قومديا *qomediâ*, متعلق اوپوننده *qomediâ oïouninè* *mute'allyq*, t.; لعبي *la'bi*, a.

SCÉNOGRAPHIE, *s. f.*, يصى رسم *ïassy resm*, t.; رسم مصتق *resmi mouçaffah*, a.

SCÉNOGRAPHIQUE, *adject. com.*, يصى رسمه متعلق *ïassy resmè mute'allyq*, t.-a.

SCÉNOPÉGIE, *s. f.*, fête des tabernacles. Voy. TABERNACLE.

SCEPTICISME, *s. m.*, مذهب اهل *mezhebi ehli uch-chukhouk*, a.

SCEPTIQUE, *adj. et s. com.*, اهل ارباب الشك *ehli uch-chekk*, pl. a. ارباب الشك *erbâb uch-chekk*, a.

SCEPTRE, *s. m.*, bâton, marque de la royauté, طوپوز - طوپوز *thopouz*, t.; دبابيس *debbous*, pl. a. دبابيس *debâbîs*; عصا *açâ*, اشتاحونا *ichtelhounâ*, p. — Sceptre, au fig., le pouvoir souverain, پادشاهلىق *pâdiçahlyq.*

SCHAH, *s. m.*, titre du souverain de la Perse, شاه *châh*, p.

SCHAKO, *s. m.* Voy. SHAKO.

SCHALL, *s. m.* Voy. CHALE.

SCHAIK, *s. m.* Voy. CHEIK.

SCHÉLLING, *s. m.*, monnaie d'argent en Angleterre, بر نوع انگليز *bir nev'y ingliz gumuch sikkèci takhmînen dort ghourouch*, t.

SCHÉRIF, *s. m.* Voy. CHÉRIF.

SCHISMATIQUE, *adject. com.*, اهل اعتزال *ehli itizâl*, شيعي *chî'y*, a.

SCHISME, *s. m.*, اعتزال *itizâl*, شيعه *chî'ût*, a. — Le schisme des Luthériens, لوترانك اعتزالي *thâïfèi louterânuû itizâli.*

SCHISTE, *s. masc.*, بيراقي *ïaprâq ïaprâq âirîlur thâch*, بيرنوع قايعان طاشي *birnev'y qâighân thâchi*, t.

SCHNAPAN, *s. m.* Voy. CHENAPAN.

SCIAGE, *s. m.*, بچقيجي ايشي *bitchqydji ichi*, t. — Bois de sciage, بچله جك اناج - اودون *bitchy-lèdjek aghâdji, odoun*, t.

SCIATIQUE, *adject. com.* (goutte), وجع عرق *'yrq un-niçâ*, عرق النساء *vedj'âi 'yrq un-niçâ*, a.; بود *boud dhamari aghrici*, t. — Le nerf sciatique, عرق النساء عاتنه *'açabet un-niçâ.* — Être sujet à la sciatique, عرق النساء عاتنه *'yrq un-niçâ 'ylletinè mub-telâ ol.*

SCIE, *s. f.*, دستره *testerè*, بچتي *bitchqy*, t.; اره *minchâr*, a.; اره *erè.*

SCIEMMENT, *adv.*, بيلهرك *bîlèrek*, t.; بعلم *'an 'ylmin*, علم *be'ylm*, a. — Faire une chose sciement, بر ايشي عن روية ايشلمك *bir ichi 'an rouëtîn ichlemek.*

SCIENCE, *s. f.*, connaissance d'une

chose, علم 'ylm, a.; بیلش *bilich*, t. — Savoir de science certaine, علم الیقین بیلکمک *'ylm el-iaqyn bilmek*. — Connaissance sur un sujet quelconque, علم 'ylm, pl. a. علوم 'ouloum. — Savoir, معرفت و معرفت *'ylm u ma'rifet*, دانش *dānich*. — Acquérir de la science, تحصیل علم *tahsili 'ylm it*. — La science du monde, عالم وقوف احوال *vouqoufi ahvāli 'ālem*. Voy., pour les divers genres de sciences, le mot علم dans le Dict. turc-français.

SCIENTIFIQUE, adj. com., علومه علمه-تی *'ouloumè dāir, a.-t.*; علمی *'ylmü, a.* — Matières scientifiques, مواد علمیّه *mevāddi 'ylmüie*.

SCIENTIFIQUEMENT, adv., علمجه *'ylmdjè*, اوزره علمی *'ylmi uzrè*, a.-t.; علمیا *'ylmïen, a.*

SCIER, v. a., couper avec la scie, دستره ایله *testerèlemek*, دستره بچمک *testerè ilè bitchmek*, دستره ایله کسمک *testerè ilè kesmek, t.* — Scier des planches, des pierres, تاخته - طاش بچمک *takhta, thāch bitchmek*. — le blé, اکین بچمک *ekîn bitchmek*. — Scier, t. de mar., ramer à rebours, revenir sur son sillage, قره کورک چکمک *bāchten qara keurek tchekmek*. — Scier, e, منشور بچلمش *bitchilmich*, منشور *menchour*.

SCIEUR, s. m., celui dont le métier est de scier, بچقیجی *bitchqydji*, t.; نشار *nechchār, a.* — Scieur de long, qui scie le bois en long pour faire des planches, کراسته بچقیجی *kerāstè bitchqydjici*. —

Celui ou ceux qui scient le blé, اورا قچی *ourāqtchi*.

SCILLE, s. fém., plante bulbeuse, اطه صوغانی *adha soghāni, t.*; عنصل *'ounsoul, a.*

SCILLITIQUE, adj. com., اطه صوغانیله یا پلمش *'adha soghānilè tāpilmich, t.*; عنصلی *'ounsoulïi, a.*

SCINDER, v. a., بولمک *beulmek, t.*; تقسیم - توضیع *taqsım, tevzi' it.*

SCINQUE, s. m., espèce de lézard, اسقنقور *sāqanqour, t.*; اسقنقور *ous-qounqour, a.*

SCINTILLATION, s. f., یدر امه *üidi-rāma, t.*; زخینخ لمعان *lem'ān, zakhykh, a.*

SCINTILLER, v. d., یدر امق *üildirāmaq, t.*; پارلق *pārlamaq, t.* - التناع *iltimā, izdihār it, a.-t.* Voy. ÉTINGELER.

SCIO, CHIOS, île de l'Archipel, ساقر اطه سی *sāqyz, saqyz adhaci.*

SCIOGRAPHIE, s. fém., ایچ یوزک رسم *itch üzuñ resmi, t.*; رسم داخلی *resmi dākhylii, a.*

SCION, s. m., brin, rejeton, فدان *fidān, t.* فلز *filyz, t.*

SIROS, île de l'Archipel, اشکیروز *ichkīroz adhaci.*

SCISSILE, adj. com., یاریلور *īārē-leur, t.*; یاریله بیلور *īārīla bilur, t.*; ممکن الشق *mumkin uch-chaqq, a.*

SCISSION, s. f., division dans un État, dans une assemblée, شقاق *chyqāq, t.*; تفرقه *tefriqa, a.*; ایرله *āirilma, t.* — Scission, partage des voix dans une assemblée, اختلاف *ykhtilāf, t.* اختلاف *ykhtilāfi arā,*

a.; اوبغونسرلغى راييلرك *rëuleruū*
ouïghounsyzlyghy, رأى اختلافى *rëi*
ykhtilāfi, t.

SCISSIONNAIRE, adj. c., اختلاف
اوزره اولان *ykhtilāf uzrë olān*,
مخالفت ايدن *moukhālefet iden*,
a.-t.; مخالف *moukhālif*, a. — Les
membres scissionnaires, ارباب
شقاق *erbābi chyqāq*.

SCISSURE, s. fém., t. d'anatomie,
كميكلرك بعضيسنده كورنن يارقلر
guemikleruū bu'zicindë gueurunen
ïäryqler.

SCIURE, s. f., تلاش *talāch*, بچقى
تلاشى *bitchqy talāchi*. — Scinre de
buis, چمشير تلاشى *tchimchïr talā-*
chi, t.

SCLÉROPTHALMIE, s. fém., t. de
méd., maladie des yeux, كوز قياغى
gueuz qapāghy qātilyghy,
t.; صلابة الاجفان *salābet ul-edj-*
fān, a.

SCLÉROTIQUE, s. fém., t. d'anat.,
membrane dure qui enveloppe l'œil
entier, غشاء المتانة *ghyechā el-mouqlet*.

SCOLAIRE, adject. com., مكتبه دائر,
mektebë dāir, a.-t.; مكتبه *mektebï*, a.

SCOLASTIQUE, adj. com., de l'école,
قاعدة مدارسيه; *mektebï*, a.;
qā'ydëi medāricëte muwā-
fyq. — La scolastique, ou la théo-
logie scolastique, s. fém., قاعدة
qā'ydëi medāricëte muwāfyq 'ylmi ilahi.

SCOLASTIQUEMENT, adv., قاعدة
مدارسديه موافق وجه اوزره
qā'ydëi medāricëte muwāfyq vedjh uzrë,
a.-t.; على طريق الفن المدرسة; *ala*
tharyq ul-fenn ul-mudāreçet, a.

SCOLIASTE, s. m., شرح ايدن *cherh*
iden, a.-t.; شارح *chāryh*, pl. a.
شارحين *chārīhīn*.

SCOLIE, s. f., شرح *cherh*, حاشيه
hāchīe, a.

SCOLOPENDRE, s. f., plante, التون
ستافونديون *oltoun oty*, *sy-*
qolofenderioun, t. — Petit insecte à
plusieurs pieds, قرق اياقلو بوجك
qyryq aīāqlu beudjek, نسييح بوجكى
tesbih beudjegui, t.

SCOMBRE, s. m., بر نوع استومرى
bir nev'y isqoumri bālyghy, t.

SCORBUT, s. m., استوربت *isqor-*
bit, استوربوت *isqorbouth*,
افساد دم *isqorbüt 'ylleti*, t.;
ifsādi dem, a.

SCORBUTIQUE, adj. com., de la na-
ture du scorbut, استوربتلو *isqorbutlu*,
t. — Humeur scorbutique, استوربتلو
isqorbütlu khyllth. — Scorbu-
tique, s. masc., qui a le scorbut,
استوربت علتنه مبتلا اولان كمنده
isqorbüt 'ylletinë mubtelā olān ki-
mesnë, استوربتلو بر آدم *isqorbutlu bir*
ādem, استوربتلو *isqorbutlu*.

SCORDIUM, subst. masc., plante,
استورديون *isqordïoun*, t.

SCORIE, s. f., معدن بوقى *ma'den*
boqy, معدن كپوكى *ma'den keupu-*
gu, t. — Scorie de fer, دمر بوقى
demir boqou, توبال *toubāl*,
tuāl.

SCORIFICATION, s. f., معدنى
ma'deni keupuklen-
durmë, معدنى كپوكه دوندرمه
ma'deni keupuguë deundurmë,
ترغية *terghyet ul-më ādin*.

SCORIFIER, v. a., معدنك كپوكنى

المق *ma'denuñ keupuguini almaq.*
— Scorifié, e, كپوكى النمش *keu-*
pugui alinmich.

SCORPIOÏDE, s. m., chenille, plante,
عقرب قویروغی اوت *'aqreb qou-*
roughy ot, ذنب العقرب *zeneb ul-*
'aqreb.

SCORPIOJELLE, s. f., عقرب یاغی *'aqreb*
iāghy, t.

SCORPION, s. m., insecte venimeux,
عقرب *'aqreb,* pl. a. عقارب *'aqarib.*
— Signe du zodiaque, عقرب برجی *'aqreb*
burdji, برج العقرب *burdj*
ul-'aqreb.

SCORSONÈRE, subst. fém., plante,
استقورچنه *isqortchina, sqortchina, t.*

SCRIBE, s. m., interprète de la loi
judaique, کاتب *kiātib,* pl. a. کتبه
ketebet. — Écrivain public, یازبجی
iāzīdji, عرضحالچی *'arzouhāldji,*
a.-t.; نساخ *nessākh, a.*

SCROFULAIRE, s. f., صراجه اوتی *syrādje*
oty, t.; حشيشة الشوكى *ha-*
chūchet uch-chouki, a.

SCROFULES, s. f. pl., صراجه *syr-*
rādje, t. Voy. ÉCROUELLES.

SCROFULEUX, se. adj., صراجه لو *syrādje*
lolu, t.; خنازیرتی *khounāzīrī,*
a. — Humeur scrofuleuse, خلط
khylthy khounāzīrī.

SCROTUM, s. m., - طشاق کيسدسى *thachāq*
kīcēci, derēci, t.; دريسی
safn, safen, pl. a. اصفان
esfān.

SCRUPULE, s. masc., trouble de la
conscience, کوکل اضطرابی *gue-*
nūl yzthyrābi, اشکل *ichkil, a.;* پروا
pervā, خراش درون *khyrāchi de-*
roun, خراش جان *khyrāchi djān,*

p. — Grand scrupule, حزازت عظیمه
hyzāzeti 'azīmēi deroun. —
léger, احتكاك قلب خفيف *yhti-*
kiāk qalbi khafīf. — Avoir des
scrupules, احتكاك قلبه گرفتار او
yhtikiāki qalbē guerifstār ol. — Scru-
pule, grande exactitude à observer
دقت کامله *teqaiūd,* تعييد
dyqqati kiānilē. — Sévérité dans la
correction d'un ouvrage, تحسری
teharrīi daqq. — Grande
délicatesse en matière de procédés,
تخشی *qourounti,* قررنتی
tekhachchi. — Restes de doute, de
difficulté après la discussion, l'expli-
cation, شبهه *chubhē,* شك *chekk,*
شکوک *chukiouk,* وسوسه *vesvecē.* —
Il me reste quelques scrupules dans
l'esprit, ذهنمده بعض شکوک دخی
zihnumdē ba'zy chukiouk da-
khy vārdur. — Faire un scrupule de
quelque chose à quelqu'un, ایراث
irāci khadichē it.

SCRUPULEUSEMENT, adv., وجه
vedjhi tedqq uzrē, تدقیق اوزره
kemāli dyqqat ilē, کمال دقت ایله
a.-t.; مدققانه *moudaqqrqānē, a.-p.*

SCRUPULEUX, se, adj., qui a des
scrupules, قورنتیلو *qourountīlu, t.;*
موسوس *mutekhachchi,* متخشی
muvesois, a. — Minutieux, مدقق
moudaqqrq, a.

SCRUTATEUR, s. m., qui sonde les
cœurs, فاحص القلوب *fāhys ul-*
qouloub, کشفای قلوب و ضمایر
kechchāfi qouloub uzamāir. — Mem-
bre d'une assemblée appelé à la vérifi-
cation d'un scrutin, مفتش *mufttich,*
میتز الصحته *kechchāf,* کشفای

القرعة *mumeiz us-syhat ul-qour'at*.

SCRÛTER, v. a., - دقت ايله كورمك *dyqqat ilè gucurmek, arā-maq, arāchturmaq, t.*; نقش ايش *istikhāf it, tefīch it*, دقت ايله تختص *dyqqat ilè tefahhus it*.

SCRUTIN, s. m., مخفيجه وپريلان *makhfīdjè vīrlān rēi*, رأيي *rēini* مخفيجه وپيرمك - يازمق *makhfīdjè vīrmek, iāzmaq*.

SCULPTER, v. a., اويماق *oīmaq, iōnmaq*, اويماق *oīmāla-maq, t.*; قازمق *qāzmaq, t.*; نقش ايش *naqch it, a.-t.* — Sculpté, e, يونلمش *iōnilmich, oīmālanmich*, قازلمش *qāzylmich*, نقش اولنمش *naqch olounmich*, منقوش *menqouch*.

SCULPTEUR, s. m., اويمه جي *oī-madji, iōnīdji*, نقاش *naq-qūch, naqqār, a.*

SCULPTURE, s. f., l'art du sculpteur, اويماجيلك *oīmādjīlik, fēni naqr, fēni naqqāch*, قلمكارلق *qalemkiārlyq, t.* — Sculpture, ouvrage, objets sculptés, قلم ايشي *oīma ichi, qalemichi, oīmadji ichi, naqch*.

SCUTARI d'Anatolie, grande ville de Turquie, l'ancienne Chrysopolis, اسكدار *uskudar*. — Scutari d'Albanie, استودره *isqodra*.

SCYLLA, gouffre opposé à Carybde. On dit prov., tomber de Carybde en Scylla, ياغموردن قاچوب طولوبه *iāghmourdan qāčub olounda*, اوغورامق *ūghmourdan qāčup dholouā oghrāmaq*.

SE, pron. com. de la troisième pers., نفسي *guenduī, t.*; كندو *nefsi, nefsi, nefsi*. — Se faire du mal, كندو كندويه كملك *guendu guenduīc kemlik it*. — Se tuer, اولدرمك *guenduī culdurmek*. — Se, pronom, se rend aussi dans les verbes tures par un ن placé devant les terminaisons مك *mek* ou مق de l'infinitif, exemple : Se réjouir, فرحلمق *ferahlanmaq, sevinmek*.

SÉANCE, s. f., droit de prendre place dans une assemblée, مجلسه *medjlicè dukhoal*, اوتورمه *otourmagha istyh-qūq, ier, t.*; استحقاق *istyhqāq medjālecet*, جلوس *djulous*. — Séance, assemblée, sa durée, مجالس *medjlis, pl. a.* مجالس *medjālis*; محفل *mahfil, pl. a.* محافل *mehāfil*; انجمن *endjumen*. — La séance a été longue, مجلس *medjils tchoj zemān ouzādi*. — Tenir séance, عقد *'aqdi medjlis it*. — Lever la séance, رفع مجلس *ref'j' medjlis it*.

SÉANT, s. m., situation, posture d'une personne assise, اوتورش *otourich, heīeti qou'oud*. — Se mettre sur son séant, اوتورمق *otourmaq*. — On l'a mis sur son séant, اوتورتديلر-هيئت *iātmichiken otourittiler, heīeti qou'ouddè vaz'oloundou*.

SÉANT, e, adj., qui siège, qui réside actuellement, اوتوران *otourān, mouqym, djālis, a.*

— Le parlement séant à Paris, پارس پارهمنته مجلسی شهرنکه مقیم اولان پارلامنتو مجلسی *pāris chehrindē mouqym olān pārlamento medjlici*. — Séant, décent, convenable, یاقشقی *īāqychur*, یاقشقی *īāqychyq*, لایق *lāīq*, جسیان *djespān*, جدیر *djedir*. — Il n'est pas séant de parler en criant, باغوره رقی *bāghy-raraq seūilemek īāqychyq cheī deīldur*. — Une femme fort séante, très-décente, ادبلو بر قاری *edeblyu bir qāry*.

SEAU, s. m., قوغه *qogha*, *qougha*, vulg. *gouva*, *qova*, t. — Plein un seau, بر قوغه طولوسی *bir qogha dholouçou*. — Un seau d'eau, بر قوغه *bir qogha sou*. — Il pleut à seaux, قوغه طولوسی یغمو ریغار *qougha dholouçou īāghmour īāghūr*. — Seau, toute sorte de vase propre à contenir de l'eau, چنای *sou qābi*, *tchanāghy*. — Seau de la ville, ou à incendie, قریه *qyrba*.

SÉBACÉ, e, adj., t. d'anat., یاغلو *īāghlu*, t.; شحمی *chahmū*, a. — Humeur sébacée, خلط شحمی *khylthy chahmū*. — Matière sébacée, ماده شحمیه *māddēi chahmūiē*.

SÉBESTE, s. m., fruit, کویک *keupek memēci īemichi*, t.; ثمر المخیط *semēr el-moukhaīth*, a.

SÉBESTIER, s. m., arbre, کویک *keupek memēci aghādji*, t.; مخیطه *moukhaīth*, a.

SEBILE, s. fém., اغاجدن چناق *aghādjen tchanāq*, چناق *tchanāq*, t.

SEC, ÈCHE, adject., qui a peu ou

point d'humidité, قورو - قوری *qourou*, t.; خشک *khouchk*, p. — Du bois sec, قورو - قورو *qourou, odoun aghādji*.

— Des branches sèches, قورو داللی *qourou dāllar*. — Froid sec, قورو برد یابس *qourou soghouq*, *berdi īābis*. — Chaleur sèche, ardeur de la peau sans transpiration, قورو

حری یابس *qourou sydjālyq*, قورولقده *hourri īābis*. — A sec, قورو اوله رقی *qouroulyqta*, قورو اوله رقی *qourou olaraq*. — Être à sec, او

قوروده *qourouda ol*. — Au fig., rester sans argent, پاره سز قالمق *pāracyz qālmaq*.

— Passer une rivière à pied sec, ایاق اصلتمیه رقی چایک اوتنه *āīaq islatmāīaraq tchāīun cutē īaqacina guetchmek*. — Fossé sec, sans eau, قورو خندق *qourou khandaq*. — Toux sèche, قورو اوکسورک *qourou euksuruk*. — Muraille sèche, faite sans chaux, sans mortier, قورو دیوار *qourou dīvār*. — D'un œil sec, sans répandre de larmes, کوز یشار مقسزین *gueuz īachārmaqsyzn*, بلا تبلیل العین *bilā teblīl ul-'āīn*. — Sec, qu'on a fait sécher, قورو اولمش *qouroudīlmich*, کورو *qourou*. — Fruits secs, قورو یش *qourou īemich*. — Des poissons secs, قورو بالقلر *qourou bālyqler*. — Fourrage sec, قورو اولتق *qourou otlouq*. — Du linge sec ou bien séché, قورو یش چماشیر *qouroumich tchamāchīr*. — Manger du pain sec, sans autre aliment, قورو اتمک یمک *qourou etmek īemek*, قاتقسز اتمک *qātyqsyz etmek īemek*. — Sec,

قورو اولمش *qouroudīlmich*, کورو *qourou*. — Fruits secs, قورو یش *qourou īemich*. — Des poissons secs, قورو بالقلر *qourou bālyqler*. — Fourrage sec, قورو اولتق *qourou otlouq*. — Du linge sec ou bien séché, قورو یش چماشیر *qouroumich tchamāchīr*. — Manger du pain sec, sans autre aliment, قورو اتمک یمک *qourou etmek īemek*, قاتقسز اتمک *qātyqsyz etmek īemek*. — Sec,

قورو اولمش *qouroudīlmich*, کورو *qourou*. — Fruits secs, قورو یش *qourou īemich*. — Des poissons secs, قورو بالقلر *qourou bālyqler*. — Fourrage sec, قورو اولتق *qourou otlouq*. — Du linge sec ou bien séché, قورو یش چماشیر *qouroumich tchamāchīr*. — Manger du pain sec, sans autre aliment, قورو اتمک یمک *qourou etmek īemek*, قاتقسز اتمک *qātyqsyz etmek īemek*. — Sec,

قورو اولمش *qouroudīlmich*, کورو *qourou*. — Fruits secs, قورو یش *qourou īemich*. — Des poissons secs, قورو بالقلر *qourou bālyqler*. — Fourrage sec, قورو اولتق *qourou otlouq*. — Du linge sec ou bien séché, قورو یش چماشیر *qouroumich tchamāchīr*. — Manger du pain sec, sans autre aliment, قورو اتمک یمک *qourou etmek īemek*, قاتقسز اتمک *qātyqsyz etmek īemek*. — Sec,

قورو اولمش *qouroudīlmich*, کورو *qourou*. — Fruits secs, قورو یش *qourou īemich*. — Des poissons secs, قورو بالقلر *qourou bālyqler*. — Fourrage sec, قورو اولتق *qourou otlouq*. — Du linge sec ou bien séché, قورو یش چماشیر *qouroumich tchamāchīr*. — Manger du pain sec, sans autre aliment, قورو اتمک یمک *qourou etmek īemek*, قاتقسز اتمک *qātyqsyz etmek īemek*. — Sec,

قورو اولمش *qouroudīlmich*, کورو *qourou*. — Fruits secs, قورو یش *qourou īemich*. — Des poissons secs, قورو بالقلر *qourou bālyqler*. — Fourrage sec, قورو اولتق *qourou otlouq*. — Du linge sec ou bien séché, قورو یش چماشیر *qouroumich tchamāchīr*. — Manger du pain sec, sans autre aliment, قورو اتمک یمک *qourou etmek īemek*, قاتقسز اتمک *qātyqsyz etmek īemek*. — Sec,

قورو اولمش *qouroudīlmich*, کورو *qourou*. — Fruits secs, قورو یش *qourou īemich*. — Des poissons secs, قورو بالقلر *qourou bālyqler*. — Fourrage sec, قورو اولتق *qourou otlouq*. — Du linge sec ou bien séché, قورو یش چماشیر *qouroumich tchamāchīr*. — Manger du pain sec, sans autre aliment, قورو اتمک یمک *qourou etmek īemek*, قاتقسز اتمک *qātyqsyz etmek īemek*. — Sec,

قورو اولمش *qouroudīlmich*, کورو *qourou*. — Fruits secs, قورو یش *qourou īemich*. — Des poissons secs, قورو بالقلر *qourou bālyqler*. — Fourrage sec, قورو اولتق *qourou otlouq*. — Du linge sec ou bien séché, قورو یش چماشیر *qouroumich tchamāchīr*. — Manger du pain sec, sans autre aliment, قورو اتمک یمک *qourou etmek īemek*, قاتقسز اتمک *qātyqsyz etmek īemek*. — Sec,

قورو اولمش *qouroudīlmich*, کورو *qourou*. — Fruits secs, قورو یش *qourou īemich*. — Des poissons secs, قورو بالقلر *qourou bālyqler*. — Fourrage sec, قورو اولتق *qourou otlouq*. — Du linge sec ou bien séché, قورو یش چماشیر *qouroumich tchamāchīr*. — Manger du pain sec, sans autre aliment, قورو اتمک یمک *qourou etmek īemek*, قاتقسز اتمک *qātyqsyz etmek īemek*. — Sec,

قورو اولمش *qouroudīlmich*, کورو *qourou*. — Fruits secs, قورو یش *qourou īemich*. — Des poissons secs, قورو بالقلر *qourou bālyqler*. — Fourrage sec, قورو اولتق *qourou otlouq*. — Du linge sec ou bien séché, قورو یش چماشیر *qouroumich tchamāchīr*. — Manger du pain sec, sans autre aliment, قورو اتمک یمک *qourou etmek īemek*, قاتقسز اتمک *qātyqsyz etmek īemek*. — Sec,

قورو اولمش *qouroudīlmich*, کورو *qourou*. — Fruits secs, قورو یش *qourou īemich*. — Des poissons secs, قورو بالقلر *qourou bālyqler*. — Fourrage sec, قورو اولتق *qourou otlouq*. — Du linge sec ou bien séché, قورو یش چماشیر *qouroumich tchamāchīr*. — Manger du pain sec, sans autre aliment, قورو اتمک یمک *qourou etmek īemek*, قاتقسز اتمک *qātyqsyz etmek īemek*. — Sec,

قورو اولمش *qouroudīlmich*, کورو *qourou*. — Fruits secs, قورو یش *qourou īemich*. — Des poissons secs, قورو بالقلر *qourou bālyqler*. — Fourrage sec, قورو اولتق *qourou otlouq*. — Du linge sec ou bien séché, قورو یش چماشیر *qouroumich tchamāchīr*. — Manger du pain sec, sans autre aliment, قورو اتمک یمک *qourou etmek īemek*, قاتقسز اتمک *qātyqsyz etmek īemek*. — Sec,

قورو اولمش *qouroudīlmich*, کورو *qourou*. — Fruits secs, قورو یش *qourou īemich*. — Des poissons secs, قورو بالقلر *qourou bālyqler*. — Fourrage sec, قورو اولتق *qourou otlouq*. — Du linge sec ou bien séché, قورو یش چماشیر *qouroumich tchamāchīr*. — Manger du pain sec, sans autre aliment, قورو اتمک یمک *qourou etmek īemek*, قاتقسز اتمک *qātyqsyz etmek īemek*. — Sec,

قورو اولمش *qouroudīlmich*, کورو *qourou*. — Fruits secs, قورو یش *qourou īemich*. — Des poissons secs, قورو بالقلر *qourou bālyqler*. — Fourrage sec, قورو اولتق *qourou otlouq*. — Du linge sec ou bien séché, قورو یش چماشیر *qouroumich tchamāchīr*. — Manger du pain sec, sans autre aliment, قورو اتمک یمک *qourou etmek īemek*, قاتقسز اتمک *qātyqsyz etmek īemek*. — Sec,

قورو اولمش *qouroudīlmich*, کورو *qourou*. — Fruits secs, قورو یش *qourou īemich*. — Des poissons secs, قورو بالقلر *qourou bālyqler*. — Fourrage sec, قورو اولتق *qourou otlouq*. — Du linge sec ou bien séché, قورو یش چماشیر *qouroumich tchamāchīr*. — Manger du pain sec, sans autre aliment, قورو اتمک یمک *qourou etmek īemek*, قاتقسز اتمک *qātyqsyz etmek īemek*. — Sec,

قورو اولمش *qouroudīlmich*, کورو *qourou*. — Fruits secs, قورو یش *qourou īemich*. — Des poissons secs, قورو بالقلر *qourou bālyqler*. — Fourrage sec, قورو اولتق *qourou otlouq*. — Du linge sec ou bien séché, قورو یش چماشیر *qouroumich tchamāchīr*. — Manger du pain sec, sans autre aliment, قورو اتمک یمک *qourou etmek īemek*, قاتقسز اتمک *qātyqsyz etmek īemek*. — Sec,

قورو اولمش *qouroudīlmich*, کورو *qourou*. — Fruits secs, قورو یش *qourou īemich*. — Des poissons secs, قورو بالقلر *qourou bālyqler*. — Fourrage sec, قورو اولتق *qourou otlouq*. — Du linge sec ou bien séché, قورو یش چماشیر *qouroumich tchamāchīr*. — Manger du pain sec, sans autre aliment, قورو اتمک یمک *qourou etmek īemek*, قاتقسز اتمک *qātyqsyz etmek īemek*. — Sec,

قورو اولمش *qouroudīlmich*, کورو *qourou*. — Fruits secs, قورو یش *qourou īemich*. — Des poissons secs, قورو بالقلر *qourou bālyqler*. — Fourrage sec, قورو اولتق *qourou otlouq*. — Du linge sec ou bien séché, قورو یش چماشیر *qouroumich tchamāchīr*. — Manger du pain sec, sans autre aliment, قورو اتمک یمک *qourou etmek īemek*, قاتقسز اتمک *qātyqsyz etmek īemek*. — Sec,

قورو اولمش *qouroudīlmich*, کورو *qourou*. — Fruits secs, قورو یش *qourou īemich*. — Des poissons secs, قورو بالقلر *qourou bālyqler*. — Fourrage sec, قورو اولتق *qourou otlouq*. — Du linge sec ou bien séché, قورو یش چماشیر *qouroumich tchamāchīr*. — Manger du pain sec, sans autre aliment, قورو اتمک یمک *qourou etmek īemek*, قاتقسز اتمک *qātyqsyz etmek īemek*. — Sec,

قورو اولمش *qouroudīlmich*, کورو *qourou*. — Fruits secs, قورو یش *qourou īemich*. — Des poissons secs, قورو بالقلر *qourou bālyqler*. — Fourrage sec, قورو اولتق *qourou otlouq*. — Du linge sec ou bien séché, قورو یش چماشیر *qouroumich tchamāchīr*. — Manger du pain sec, sans autre aliment, قورو اتمک یمک *qourou etmek īemek*, قاتقسز اتمک *qātyqsyz etmek īemek*. — Sec,

قورو اولمش *qouroudīlmich*, کورو *qourou*. — Fruits secs, قورو یش *qourou īemich*. — Des poissons secs, قورو بالقلر *qourou bālyqler*. — Fourrage sec, قورو اولتق *qourou otlouq*. — Du linge sec ou bien séché, قورو یش چماشیر *qouroumich tchamāchīr*. — Manger du pain sec, sans autre aliment, قورو اتمک یمک *qourou etmek īemek*, قاتقسز اتمک *qātyqsyz etmek īemek*. — Sec,

قورو اولمش *qouroudīlmich*, کورو *qourou*. — Fruits secs, قورو یش *qourou īemich*. — Des poissons secs, قورو بالقلر *qourou bālyqler*. — Fourrage sec, قورو اولتق *qourou otlouq*. — Du linge sec ou bien séché, قورو یش چماشیر *qouroumich tchamāchīr*. — Manger du pain sec, sans autre aliment, قورو اتمک یمک *qourou etmek īemek*, قاتقسز اتمک *qātyqsyz etmek īemek*. — Sec,

dur, sévère, سرت *sert*. — Procédé sec, sévère, سرت معاملة *sert mou'amelè*. — Sec, d'une humeur dure et sévère, چپره شک خویلو *tchaprachik khouïlu*. — Réponse sèche, قورو جواب *qourou djevâb*, سوغوق بر جوات *soghouq bir djevâb*, جواب یابس *djevâbi iâbis*. — Mine sèche, rechignée, اکشی *ekchi iux*, چپره *tchehrè*. — Au fig., sec, sans agrément ni grâce, en parlant d'un auteur, d'un écrivain, du style, etc., دادسز *dâdsyz*, بی حسن و لطافت *bi husn u lethâfet*. — Un habit sec, usé, râpé, پیرانمش *üprânmiş ouroubâ*. — Argent sec, argent comptant, نقد افچه *naqd aqtchè*. — Le sec et l'humide, قورو و یاش *qourou vè iâch*. — Sec, sèchement, au fig. Voy. ce mot. — Tout sec, uniquement, absolument, adv., فقط *faqath*, شب هب *hep hep*, جمیعاً *djemî en*.

SÉCABLE, adj. com., کسلسی ممکن *kescilmeçi mumkin*, بولنه بیلور *beuluna bîlur*, قابل کسر *qâbili kesr*, a.

SÉCANTE, s. f., t. de géométrie, خط *khaththy qâthy*, a.

SÈCHE, ou SEICHE, s. f., poisson, سیپیا *sipîâ*, سیپیا بالغی *sipîâ bâlyghy*, مرکب بالغی *murkkeb bâlyghy*, t.

SÈCHEMENT, adv., en lieu sec, قورو یرده *qourou irdè*. — D'une manière sèche, froide, قورولغله *qouroulyghylè*, قورو اوله رق *qourou olaraq*, t.; یابساً *iâbica*, a. — Répondre sèchement, جواب یابس و یرمک *djevâbi iâbis vîrnek*. — Sèchement,

d'une manière incivile, rebuante, خویراتلق ایله *khoirâtlyq ilè*. — Sèchement, سرتلیک ایله *sertlik ilè*.

SÉCHER, v. a., rendre sec, mettre à sec, قورتمق *qouroutmaq*, t.; کوز یاشنی - تجنیف *tedjîf, teïbs it*, a.-t. — Sécher ses larmes, قورتمق *guez iâchini qouroutmaq*. — Sécher, faire dessécher, au soleil ou au feu, des viandes, etc., قدید ا *qadîd it*.

SÉCHER, v. neutre, devenir sec, قورومق *qouroumaq*, t.; کسب یبوست ا *kesbi iebouçet it*. — Sécher, se dessécher, v. prou. (en parlant des viandes, etc.), قورومق *qouroumaq*, قدید او *qadîd ol*, دینمک *tepinmek*. — Sécher sur pied, se consumer d'eumui, de tristesse, ار یبوس قورومق *erîup qouroumaq*, تتحل ا *teqahul it*. — Sèché, e, قوریمش *qouroumich*, متتحمل *mudjesséf, mute-qahul*.

SÉCHERESSE, s. f., état, qualité de ce qui est sec, قورولق - قورولق *qouroulyq*, t.; یبوست *iebouçet*, a. — Disposition du temps, de l'air, quand il fait trop sec, قورالاق *qouraqlyq*, جدوبت *djedoubet*, انقطاع المطر *inqytha' ul-mathar*. — Sécheresse, au fig., manière de répondre sèche, sévère, سرتلیک *sertlik*, قورولق *qouroulyq*, یبوست *iebouçet*, عنف *khouchounet*, 'ounf. — Manque de douceur, de grâce, عدم دادسزلق *dâdsyzlyq*, حسنزلق لطافت *huçunsyzlyq*.

SÉCHOIR, s. m., lieu où l'on fait

sécher le linge, etc., چماشیری یا *tchamächîri iâ echîâti dîgueri gourou-dadjaq ier*. — Séchoir de parfumeur, pour faire sécher les pastilles, تنسوخ *tensoukh gourou-dadjaq thabla*, t.

SECOND, e, *adject.*, deuxième, ایکنجی *ikindji*, t.; ثانی *sâni*, a.; دوم *devum*, p. — Le tome second, آیک ایکنجی کونی جلد ثانی *djildi sâni*. — Le second jour du mois, آیک ایکنجی کونی *âiun ikindji gunu*. — Seconde fois, کوه ایکنجی *ikindji kerrè*. — Second, celui qui sert sous un autre, lieutenant, ایکنجی *ikindji*, ثانی *sâni*, عاقب *'aqyb*, ملازم *mulûzym*. — Président en second, ou vice-président, رئیس ثانی *reïci sâni*. — Aide, معین یاردمچی *iârdumdji*, *mou'în*. — Témoin, شاهد *châhid*.

SECONDAIRE, *adj. com.*, accessoire, ایکنجی درجده اولان *ikindji deredjêdè olân*, t.-a.; متلاحق *mute-lâhyq*, a. — Causes secondaires, درجده ثانیه اولان سبیلر *sânîèdè olân sebler*. — Secondaires, en parlant des planètes qui tournent autour d'une autre, تابع *tabi'*, a.; آردی صره کیدن *ârdi syra guïden*, t. — La lune est une planète secondaire, قمر سیارات تابعه دندر *qamer seïiârâti tâbi'adendur*.

SECONDE, s. f., soixantième partie d'une minute, ثانیه *sânîè*, pl. a. ثوانی *savâni*. — Pendule à seconde, ثانیه لو اصمه ساعتی *sânîèlu asma sâ'ati*.

SECONDEMENT, *adv.*, ثانیاً *sânîen*,

ایکنجیده *sânîa*, a.; ثانیه *sânîa*, a.; ایکنجی اولرق *ikindji olaraq*, t.

SECONDER, v. a., یاردم *iârdum* it, t.; اعانت *y'ânet*, *y'ânè it*, معاونت *mou'âvenet it*, a.-t. — Secondé, c, یاردم اولنمش *iârdum olounmuch*, مظهر اعانت اولش *mazkeri y'ânet olmuch*.

SECONDINES, s. f. pl., t. de méd., l'arrière-faix, مشیمه *mechtîmè*, a.

SECOUEMENT, s. m. Voy. SECOURMENT.

SECOUER, v. a., remuer fortement, صرصمق *sarsamq*, صرصتمق *sarsatmaq*, t.; نفص - رجف *nafz*, *redif it*, a.-t.; دپرتمک *tepretmek*. — Secouer un tapis, کلیمی سلکمک *kilîmi silkmek*. — la poussière, سلکمک *silkmek*. — Ébranler, فتق *tozou silkmek*. — Remuer, ébranler une dent, قجبداتمق *qydjirdâtmaq*. — Secouer la tête, باش صاللمق *bâch sâllamaq*, باش صالمق *bâch sâl-maq*, رأس *tahrîki rées it*. — Secouer, agiter, brouiller, چالتمق *tchâlqamaq*. — Secouer les oreilles, ne pas tenir compte de quelque chose, قولاق سلکوب عدم التفات *qoulâq silkup 'ademi iltifât souretîni gneustermek*. — Secouer, se défaire de quelque chose, اوزرندن سلکمک - اتمق *uzerinden silkmek*, *atmaq*, سلکوب *silkup atmaq*. — Au fig., secouer le joug, ربقه اطاعتدن خروج *ribqaî ihâ'atten khouroudj it*, ربقه *ribqaî teb'yîati qyrmaq*, فکک ربقه اطاعت *fekki ribqaî*

ithā'at it. — Se secouer, v. pron.,
 قملدانئق *qymildānmaq*, سلكئمك *silkinmek*,
 تپرنئمك *teprenmek*, چبالئمق *tchabālanmaq*, t. — Se-
 coué, e, سلكنئمش *silkinmich*.

SECOURMENT, s. m., باش صالئمہ,
bāch sāllama, t.; تحريك راس
tahrīki rées, a.

SECOURABLE, adj. com., qui se-
 court volontiers les autres, ياردم
 ياردمجى *īārdum ilīdji*, ايديجى
īārdumdji, t.; عيم *mou'ūn*,
 معاون *'amīn ul-y'ānè*, نصير
mou'āvin, nacyr, a. — Être
 secourable aux pauvres, معين فقرا او,
mou'ūn fouqarā ol. — Secourable,
 qui peut être secouru, ياردم اولنه
īārdum olouna bilēdjek,
 t.; قابل امداد اولان
qābili imdād olān. — Cette place est secourable
 par mer, بو قلعه جانب دريادن
bou qal'u djānibi deriāden mumkin ul-imdādtur.

SECOURIR, v. a., ياردم *īārdum*
it, t.; امداد كلك *imdād it*,
 امداد ويرمك *imdādè guelmek*,
 امداده يتشمك *imdād vīrmek*,
 اعانت *īmdādè ietichmek*,
 — Secourir les pauvres de sa bourse,
 فقرا ره كندو كينه سندن اعانت
*fouqarālara guendu kīncēinden y'ā-
 net it.*

SECOURS, s. m., aide, assistance
 dans le besoin, ياردم *īārdum*, t.;
 اعانه *īmdād*, اعانت *y'ānet*,
 اعانه *y'ānè*, عنایت *'yūāiet*,
 عون *'avn*, a. — Un puissant et prompt secours,
 اعانت قويه و مستعجله
y'āneti qavūie vu musta'djelè. — Faible, léger se-

cours, اعانت جزئيه *y'āneti dju-
 zūie.* — Secours divin, عون بارى
'avni bāri. — d'argent, اعانت ماليه
y'āneti māliè. — Secours qu'on se
 prête mutuellement, بر برينه ويران
bir birinè vīrilān imdād,
 معاونت *mou'āvenet.* — Secours,
 renfort, امداد عسكري *imdād 'as-
 kerī.* — Demander du secours, ياردم-
 ياردم *īārdum*, امداد استمك -
 ديلمك *īmdād istemek, dīlemek*,
 استعانت ا *istī'ānet it*,
 استدعا ا *istimdād it.* —
 Implorer le secours d'une personne,
 بر كمنه دن استدعاى معاونت ا
bir kimesnèden istīd'āi mou'āvenet it. —
 Appeler au secours, مدد چاغرمق
meded tchāghyrmaq. — Venir au se-
 cours, امداده كلك - يتشمك
īmdādè guelmek, ietichmek,
 مددرس او *mededres ol.* — Se prêter secours mu-
 tuellement, بر برينه معاونت ا
bir birinè mou'āvenet it. — Refuser du
 secours, امدادى دريغ ا
īmdādi dirygh it.

SECOUSSE, s. f., ébranlement de
 ce qui est secoué, صارصلمه *sārsalma*,
 صارصمق *sārsama*, صارصمق
sārsamaqlyq, صارصلش *sārsylich*, t.;
 رجفة *redjifet*, pl. a. رجفات *redjifāt*,
 تزلزل *tezetzul*, a. — Violente se-
 cousse, رجفه شديد *redjifèi che-
 didè.* — Secousse que donne un
 cheval, سلکمه *silkmè.* — Coup,
 choc, atteinte qui ébranle la santé,
 le moral, صدمة *sadmet, sademet*,
 صدمات *sademāt*, سکت *sektè*,
 t. — Les secousses terribles du sort,
 صدمات هائله فلک *sademāti haīlèi felek.* — Donner,
 occasionner une rude secousse, عظيم

بر سکتدیہ باعث او *azîm bir sektèie*
bā'ys ol, صدمہ عظیمہ موجب او
sademèi 'azîmè moudjib ol. — Se-
 couisse, perte, malheur, مصیبتہ *mou-*
cybet, pl. a. مصایب *meçāib*.

SECRET, s. m., ce qui doit être
 caché, tenu secret, سر *sirr*, pl. a.
 اسرار *esrār*, سر کز لوشی *guīzlu chei*,
 t.; راز *rāz*, p. — Garder le secret,
 اسرار سرری صاقلمق. حفظا
hyfz it. — Le secret de l'État, دولتک
 سرری *devletuñ sirri*. — En secret,
 sous le secret, سرا *sirren*. — D'une
 manière cachée, مخفیجہ *makhfīdjè*,
 کیز لوجہ *guīzludjè*. — En particulier,
 خلوتدہ *khal-*
vettè. — Secret, moyen, procédé,
 سر کثیر *sirr*. — Un secret utile,
 اسرار سرری الفوائد *sirri keçir ul-fevāid*. — Se-
 cret, dans les arts mécaniques, cer-
 tains ressorts qui servent à divers
 usages, صنعة خفیہ *san'ati khafīie*,
 pl. a. صنایع خفیہ *sanāi khafīie*.

SECRET, e, adj., caché, peu connu,
 کیزلو - سرری *guizlu*, سرری *sirrly*,
 خفی *eurtululu*, t.; سرری *sirri*, خفی
khafii, مخفی *makhfii*, a. — Enne-
 mi secret, کیزلو دشمن *guīzlu duch-*
men, خصم خفی *khusmi khafii*. —
 Orgueil secret, کبر مکنون *kibri mek-*
noun. — Article secret d'un traité,
 شروط خفی *charthy khafi*, pl. a. شروط
 خفیہ *chourouthy khafīie*. — Nègo-
 ciations, conférences secrètes, مذاکرہ
 خفیہ *muzākerèi khafīie*. — Escalier
 secret, dérobé, کیزلو نردبان *guīzlu*
nerdubān. — Secret, en parlant des

personnes, qui sait garder un secret,
 محافظ سر صاقلر *sirr sāqlar*, t.; محافظ
 اللسان *mahfyz ul-liçān*, حافظ
 الاسرار *hāfyz ul-esrār*. — Secret,
 qui ne laisse pas pénétrer ce qu'il
 pense, boutonné, کتوم *kutoun*.

SECRÉTAIRE, s. m., qui écrit les
 lettres d'un supérieur, سر کاتب *sirr*
kiātib, a.; یاز بچی *iāzīdji*, t.;
 کاتب *kiātib*, pl. کتاب *kuttāb*. —
 Secrétaire d'ambassade, سفارت سر
 کاتبی *sefāret sirr kiātibi*. — du
 conseil, مشورت کاتبی *mechveret*
kiātibi. — Secrétaire, bureau sur
 lequel on écrit et où l'on renferme des
 papiers, ایچنده اوراقی صاقلیه جق
 واوزنده مکتوبلری یازہ جق
 پیشخته *itchindè evrāqy sāqlaīadjaq*
 vè *uzerindè mektoubleri iāzadjaq*
pīchtakhta.

SECRÉTAIRERIE, s. f., سر کاتبی
 قلمی *sirr kiātibi qalemi*, a.-t.

SECRÉTARIAT, s. m., emploi, fonc-
 tion de secrétaire, سر کاتبکی *sirr*
kiātibligui, سر کتابتی *sirr kitā-*
beti, a.-t. — Lieu où le secrétaire
 d'une administration fait et délivre
 ses expéditions. Voy. SECRÉTAIRERIE.

SECRÈTEMENT, adv., کیز لوجہ
 مخفیجہ *makhfīdjè*, a.-t.;
 مخفیًا *khafīien*, سر *sirren*,
 مخفیًا *makhfīien*.

SÉCRÉTION, s. f., filtration et sé-
 paration des humeurs, ترشح *terech-*
chouh, ترشح اخلاط *rechh*,
 ترشح تمیز *temèiuz*,
 استمزازہ *istimūzè*, a. — Sécrétion du

lait dans les mamelles, سودك مملر, suduñ memèler
 itchindè temeïüzÿ. — Sécrétion, ma-
 tières qui sortent du corps, بدن
 bedeni انساندن چيقان مواد مختلفه
 insānden tchyqān mevāddi moukh-
 telifè, اندفاع فضلات indifā'y
 fuzulāt.

SECRÉTOIRE, adj. com., t. de méd.,
 رشح rechchāh, a. — Vaisseaux sé-
 crétoires, اوعيه مميژه ev'yèi mumeïüzè.

SECTAIRE, s. com., اهل فرقة ehli
 firqat, رافضيون rāfizÿ, pl. a. رافضيون
 rāfizïoun.

SECTATEUR, s. m., تابع tābi', pl.
 a. تابع توابع tevābi', تابعين tābi'yn,
 هم مذهب hem mezheb. — Les sec-
 tateurs de Platon, تابعين مذهب
 tābi'yni mezhebi iflāthoun.

SECTE, s. f., réunion de personnes
 qui suivent les mêmes opinions, فرقه
 firqā, pl. a. اهل فرقة furuq,
 ارباب المذهب ehli ul-mezheb,
 مذهب erbābi mezheb. — La secte
 des stoïciens, اهل مذهب رواقيون
 ehli mezhebi revāqïoun. — Secte,
 opinion que suit une secte, مذهب
 mezheb, pl. a. مذاهب mezāhib.
 — Suivre une secte, en être, بر مذهب
 bir mezhebè tābi'ol. — Faire
 secte à part, se distinguer par des
 opinions singulières, اعتقادات
 i'tiqādāti غريبه ايله كسب امتياز
 gharībè ilè kesbi imtiāz it.

SECTEUR, s. m., partie d'un cercle
 comprise entre deux rayons quelcon-
 ques et l'arc qu'il renferme, جزء فاصل
 djuz'y fāyil, a. — Le secteur d'un
 cercle, دائره نك جزء فاصلی dāirè-

nuñ djuz'y fāyil, قطاع دائره qath-
 thā'y dāirè. — d'une sphère, قطاع
 كره qaththā'y kurè.

SECTION, s. fém., division d'un li-
 vre, etc., فصل fast, pl. a. فصول
 fuçoul. — Chapitre premier, seconde
 section, باب اولك فصل ثانيسى
 bābi evveluñ fasli sānici. — Section,
 t. de géomét., endroit où une chose
 est coupée, tranchée, قطع qath',
 pl. a. قطع qouthou'. — Sections li-
 néaires, قطع الخطوط qath' ul-khou-
 thouth, مقطع الخطوط maqtha' ul-
 khouthouth. — Point de section ou
 d'intersection, نقطه تقاطع naqthū
 teqāthy'. — Les trois sections coniq-
 ues, قطوع المخروطات الثلاثة qou-
 thou' ul-makhrouthāt us-selācet. —
 Section, division d'une ville, quar-
 tier; محله mahallè, pl. a. محلات
 mahallāt. — Section, la moitié d'un
 peloton ou d'une compagnie d'infan-
 terie, پياده بلوكنك بر نصفي pūādè
 buluguinuñ bir nysfi.

SÉCULAIRE, adj. com., qui se fait
 de siècle en siècle, هر يوز بيلده بر
 متناوب her ùz ùldè bir olān,
 قرنًا بعد قرن mutenāvib qarnen ba'dè
 qarnin. — Année séculaire, qui ter-
 mine un siècle, يوز سئلك وقتك
 ùz senèlik vaqtuñ soñ
 ùli, عام اخر من القرن, ام
 min el-qarn. — Agé d'un siècle, يوز
 يوز بيللق ùz ùchindèki,
 ùz ùllyq.

SÉCULARISER, v. a., دنيوى ا dun-
 ievi it, a.-t.

SÉCULIER, ÈRE, adject., mondain,
 عوامدن دنيوى dunievii. — Laïque,

اهل فساد زوربا, *avāmmđen bir kimesnè*,
 ehli feçād, اهل بغى *chli baghy*,

سÉCURITÉ, s. f., امينلك *emñlik*,

قورقوسزلك *qorqoucyzlik*, t.;

اطمينان قلب *emñiet*,
 ythmññani qalb, امينت بال *emñieti*
bāl. — En toute sécurité, امن وامان
 اوزره *emu u amān uzrè*.

SÉDATIF, ive, adj., t. de méd.,
 calmant. Voy. ce mot.

SÉDENTAIRE, adj. com., qui de-
 meure ordinairement assis, qui sort
 peu, اوتوراق *otourghān*,
 اوتوراق *otourāq*, هر دائم اوتوراق *her dāim*
otourāq, t.;

مستقاعد *muteqā'yd*,

ساكن *sākin*, a. — Une personne trop

سédentaire, غايت الغايه سكونت

ايله مالوف اولان بر كمنه
ghāiet ul-ghāie sukionet ilè méélouf olān bir
kimesnè. — Sédentaire, se dit aussi

de celui qui se tient presque toujours

chez lui, خانه سننده مداومت

اوزره ساكن اولان
khānècindè mudāvemet uzrè sākin olān. — Fixe,

مستقر, ييرلو *ierlu*,

عيش *moustaqyrr*. — Vie sédentaire, عيش

دائمي السكون
'aichi dāimi us-sukioun.

SÉDIMENT, s. m., چوكك *tcheukuk*,

پوصه *durdi*, vulg. *torti*,

ثقل *pouça*, چوكندى *tcheukundu*,

رسوب *ruçoub*, a.

SÉDITIEUSEMENT, adv., زوربالق

اوزره *zorbālyq uzrè*,

زورباجه *zorbājè*, t.;

فساد صورتيله *feçād sou-*
retile, عصيان *fitnè ilè*,

بالتساد *'yciān uzrè*, a.-t.;

بالبغى *bil-feçād*, ا. *bil-baghy*, a.

SÉDITIEUX, se, adj. et s., qui a part

à la sédition, زوربا, *zorbā*, t.;

اهل فساد *ehl feçād*, اهل بغى *chli baghy*,

عاصى *'ācy*, pl. a. عصاة *'ouçāt*. —

Enclin à faire sédition, فتنه قوپاريجى

fitnè qopārídji, فتنه جى *fitnèdji*,

اورتالغه فساد براغان

ortālygha feçād brāghān, فتنه انكيز

fitnè engūz,

مايل الى العصيان *māil ilal-yciān*,

بالتبع فساد وفتنه يه مايل

bith-thab' feçād u fitnèie māl,

ساعى بالفساد *sā'y bil-feçād*. — Qui a rapport à

la sédition, زوربالغه متعلق

zorbālygha mute'allyq. — Des discours

سéditieux, فتنه انكيز

kelimāti fitnè engūz.

SÉDITION, s. f., زوربالق *zorbā-*
lyq, t.;

فتنه *fitnet*, usité فتنه *fitnè*, a.;

فتنه لىك *fitnèlik*,

طغيان *thoughyān*,

عصيان *baghy*, فساد *feçād*,

عصيان *'yciān*. — Grande, violente sédition,

فتنه عظيمه وشدیده

fitnè 'azimè vu chedidè. — Exciter la sédition,

فتنه قوپارمق - قالدرمق

fitnè qopārmaq, qāldurmaq. — Arrêter,

empêcher la sédition, دفع فتنه ا

def'y fitnè it. — L'étouffer, فتنه يى

fitnèii basturmaq.

SÉDUCTEUR, trige, s., ازدريجى

azdurédji,

ازغونلىق كتريجى *azghounlyq gueturédji*, t.;

اضلال *azghounlyq gueturédji*, t.;

مضلل *yzlāl idédji*, a.-t.;

موزيلى *mouzyll*, a. — Séducteur de femmes,

مضلل نسوان *mouzylli nsvān*. —

Un discours séducteur, كلام موجب

kelāmī nioudjib ul-ylāl.

L'esprit séducteur, le démon, فتنان

feltān.

SÉDUCTION, s. fém., action par la-

quelle on séduit, ازدرمه *azdurma*, t.; اضلال *yzlāl*, اغوا *yghvā*, a. — Séduction de l'esprit, عقلتک اغوا *'aqluñ yghvā nu yzlāli*. — de témoins, افساد شهود *ifsādi chouhoud*. — Séduction, en parlant de la propriété de certaines choses pour séduire, الدائمہ *aldātma*, pour séduire, تسویل *tesvīl*, pl. a. تسویلات *tesvīlāt*. — La séduction des richesses, تسویل غنا و ثروت *tesvīli ghanā nu servet*. — Séduction, attrait, agrément, کوکل قاپده *gueuñul qāpma*, جاذبه *djāzybē*.

SÉDUIRE, v. a., faire tomber en faute, corrompre, débaucher, ازدرمق *azdurmaq*, ايارتمق *aiārtmaq*, t.; اضلال *yzlāl it*, افساد *ifsād it*, اغوا *yghvā it*. — Séduire des témoins, شاهدلری افساد *chāhidleri ifsād it*. — une jeune fille, قیزی *qizy*, ايارتمق *aiārtmaq*, اغوا *yghvā it*. — Séduire, tromper, faire tomber dans l'erreur par ses écrits, ses exemples, الدائمق *aldātmaq*, تغلیط *taghlyth*, تغریر *taghrīr it*. — Toucher, plaire, کوکل قاپمق *gueuñul qāpmaq*, کوکل اوغر یلمق *gueuñul oghroulamaq*, مفتون *mestoun it*. — Séduit, e, ازغیون *azghoun*, ضال *azdurilmich*, مغرور *zāl*, الدانمیش *aldānmich*, مغرور *maghrour*.

SÉDUISANT, e, adject., طبلو سوزلو, *thatlu seuzlu*, t.; جاذب القلوب *djāzyb ul-qouloub*, نازع القلوب *nāzy' ul-qouloub*, a.; دلبر *dilber*, p. — Parole, conversation séduisante, سخن دلروبا *soukhani dilroubā*.

SEGMENT, s. m., de cercle, قطعه, *qyth'āi dāirē*, a.

SÉGRAIRIE, s. féh., اورناقلسی *ortāqliçi ormān*, t.

SÉGRAIS, s. m., آیولش اورمان *āyūlmich ormān*, t.

SÉGRÉGATION, s. f., آیرمه *dārma*, t.; افراز *ifrāz*, تقریق *tesfryq*, a.

SEIDE, ou SEYDE, ville de la Syrie, صیدا *saidā*.

SEIGLE, s. m., چاودار *tchāvdār*, t.

SEIGNEUR, s. m., maître, possesseur d'un pays, d'une terre, اغا *aghā*, سید *esfendi*, بک *beg*, t.; سید *seid*, pl. a. سادات *sadāt*; صاحب *sāhyb*, pl. اصحاب *ashāb*. — Seigneur, titre donné à quelques personnes élevées en dignité, امیر *emīr*, داور *dāver*, اغا *aghā*, امرا *umerā*. — Haut et puissant seigneur, اغای عالی منزلت قوی الاقتدار *aghāi 'ālī menzelet qavi ul-yqtidār*.

— Une assemblée de seigneurs, مجلس سادات کرام *medjlici sādūti kirām*. — Seigneur, en parlant de Dieu, رب *rebb*. — Le seigneur des seigneurs, رب الارباب *rebb ul-erhāb*. — Le maître des serviteurs, رب العباد *rebb ul-'ybhād*. — Mon Seigneur, mon Dieu, رب *rebbi*, pour ربی *rebbi*. — Le Grand-Seigneur, پادشاه آل عثمان حضرتلری *pādichāhi āli 'osmān hazretleri*.

SEIGNEURIAL, e, adject., اغایه *aghāiē makhsous*, t.; داوری *emīri*, میری *mīri*, امیرتی *dāveri*. — Titre seigneurial, عنوان *'unvāni emīri*. — Droits seigneuriaux, حقوق امیریه *houqouqy*

emürüè. — Maison seigneuriale, اغا قوناقى *aghā qonāghy*.

SEIGNEURIALEMENT, adv., اغا كى *aghā guibi*, t.

SEIGNEURIE, s. f., droit, autorité du seigneur sur la terre qu'il possède, اغالق *aghālyq*, t.; امارت *imāret*.

— Seigneurie, terre seigneuriale, اغا ملكى *aghā mulki*. — Seigneurie, titre de politesse, سيادة *sīādet*.

— Votre seigneurie, جنابكز *dje-nābūyz*.

SEIME, s. f., آت طرفى چىلاغى *āt thyrnaghy tchatlāghy*, t.

SEIN, s. m., partie du corps depuis le cou jusqu'au creux de l'estomac, گوكس *gucugūs*, قوين *qoūn*, t.;

صدر *sadr*, سينه *sīnè*, p. — Les mammelles, ممه *memè*, ثدى *sedi*, pl. a.

اىدى *esdā*. — Ventre, entrailles, قارن *qārn*, بطن *bathn*. — L'endroit où les femmes conçoivent et portent leur fruit, رحم *rahm*. — Le fruit qu'une femme porte dans son sein, يرك ايجى - بطنى *semereī bathni*. — Le sein de la terre, بطن ارض *icruū itchi, bathni*, ذكرك *bathni arz*. — de la mer, بطن دريا *deñyzuū itchi*, ايجى *bathni deriā*, جوف دريا *djevsi deriā*. — Sein, milieu, اورته *orta*, درون *mīān*. — Intérieur, درون *de-roun*. — Au sein de l'assemblée, مجلس اورته سنده *medjelis ortacindè*. — de sa famille, حسن *hazni khychān vè aqrābāci itchindè*. — Au sein du royaume, وسط ملكه *vasthy mulkè*. — Le sein de l'Église, la communion de l'Église, حوزة ديس *huzet dīs*, او تورمه *autormè*.

havzèi dīn. — Le sein d'Abraham, le lieu de repos où étaient les âmes avant la venue de Jésus-Christ, حضرت ابراهيمك قوناقى *hazreti*

اغوش حضرت *ibrāhīmuū qodjāghy*, ابراهيم *āghouchi hazreti ibrāhīm*.

— Sein, au fig., l'esprit, le cœur de l'homme, ايچ *itçh*, يورك *iorek*, ضمير *zamīr*, قلب *qalb*, صدر *sadr*.

— Concevoir une idée de trahison dans son sein, نيت خيانتى ضميرنك *nūieti khyāneti zamīrindè tasvīr it*.

SEINE, s. f., sorte de filet pour pêcher, بيوك قنادلواغى *buūuk qanādlu aghy*, صاحمه اغى *sātchma aghy*, t.

SEING, subst. m., امضا *imzā*, a. — Le seing des témoins, شهودك امضاسى *chouhouduū imzāci*. — Seing privé, صابط معرفتى *menzūm اوليه رق وضع اولنان امضاي* *zābyth ma'rifeti mounzymm olmaīaraq vaz' olounān imzā 'yndi*.

— Blanc-seing, امضالو بر قطعه *imzālu bir qyth'a iūzylmāmich kiāghyd*.

SEIZE, adj. num., اون التى *alti*, t.; عشر *sittet 'acherè*, fém. a. شانزده *sitt 'acheret*, عشرة *chānzde, p*.

SEIZIÈME, adj. com., qui suit immédiatement le quinzième, اون سادس عشر *on altindji*, t.; شانزدهم *sādis acherè*, a.; شانزدهم *chānzdehum*. — Subst., le seizième, اون التنجى *on altindè bir*, التندى بر *on altindji pāi, hysse*.

SEJOUR, s. m., temps pendant lequel on demeure dans un lieu, او تورمه *autormè*.

otourma, اقامت *eiglenic*, t.; *iqāmet*, مكث *meks*, a. — Pendant son séjour, اثنای اقامتک *esnāi iqāmetindē*. — Faire un long séjour dans un pays, طول زمان بر مملکتده *bir kimesnēnūn otourdyghy ier*, بر کسسه نک او توردیغی ییر *bir kimesnēnūn otourdyghy ier*, بر محل اقامت *mahalli iqāmet*, اقامتگاه *iqāmet-guiāh*, مکان *qarārguiāh*, قرارگاه *mekiān*, ماوا *méévā*. — Beau séjour, ماواى لطيف *méévāi lathyf*.

SÉJOURNER, v. n., faire un séjour dans un lieu, اوتورماق *otourmaq*, طورماق *dhourmaq*, اکلنمک *eiglenmek*, t.; اقامت *iqāmet it*, a.-t. — Séjourner dans un endroit, بر محلده مکث و اقامت *bir mahallde meks u iqāmet it*. — Qui séjourne, en parlant d'une masse d'eau, ماء طورغون صو *dhourghoun sou*, راکد *māi rākid*.

SEL, s. m., substance friable, dissoluble et piquante, توز *touz*, t.; ملح *milh*, pl. a. ملوح *mulouh*; نمک *nemek*, p. — Un grain de sel, بر توز خبسی *bir touz habbēci*. — Sel marin, دکز توزی *deñyz touzou*, ملح البحر *milh ul-bahr*. — Sel minéral, ملح معدنی *milhy ma'denūi*. — Ce qu'il y a de vif, de piquant dans un bon mot, ملح *milh*. — Sans sel, fade, en parlant d'un ouvrage, d'un discours, etc., ددسز *dādsyz*, عديم *bīmezē*, اللذة *'adīm ul-lezzet*.

SÉLÉNITE, s. f., sorte de pierre, حجر آي کپوگي *āi keupugui*, t.; القمر *hadjer ul-qamer*, a.

SÉLÉNOGRAPHIE, s. f., description de la lune, آي وصفي *āi vassī*, t.; وصف الاحوال القمر *vass ul-ahvāl ul-qamer*, a.

SELLE, s. f., siège pour mettre sur le dos d'un cheval, etc., ایر *ēier*, t.; سرج *serdj*, pl. a. سروج *suroudj*, a. — Selle de velours, مصنوع قטיפه دن *qudhyfēden masnon' ēier*. — Cheval de selle, بینک *bīnck*. — Être bien en selle, se tenir bien à cheval, ایر اوزرنده ییرلشمش او *ier uzerindē ierlechmich ol*. — Au fig., être bien dans son poste, منصبده ییرلشمش او *mansybindē ierlechmich ol*. — Selle, évacuation faite en une fois, عمل *'amel*. — Garder les selles d'un malade, مریضک ایندیکی عملی حفظ *marīzuñ ittīgui 'ameli hyfz it*. — Aller à la selle, کنهه وارمق *kenefē vāmaq*, چیمق *tchymaq*. — Combien de selles avez-vous eues? قاج *qāch* عمل ایتدکز *amel ittīnyz*.

SELLER, v. a., ایرلک - اکرلک *ēierlemek*, ایر اورمق *ēier ourmaq*, t. — Seller un cheval. آند ایر اورمق *āti ēier ourmaq*, آتی ایرلک *ātī ēierlemek*. — Sellez mon cheval, آتمی ایر اور *ātīma ēier our*, ایرلشمش ایرلد *ātimi ēierlē*. — Sellé, e. ایرلشمش *ēierlenmich*, ایرلو *ēierlu*.

SELLER (SE), v. pron., t. d'agric., s'endurcir, se tasser, پکشمک *pekichmek*, برکشلمک *berkichlemek*, t.; کسب صلابت *kisbi selābet it*, a.

SELLERIE, s. f., lieu où l'on serre

les selles, les harnais, ایر انباری *eïer ambâri*. — Ouvrages qui se font pour l'équipement et le harnachement des chevaux, آت طاقمی ایشی *ât thâqymî ichi*, t.

SELLETTE, s. f., petit siège en bois, اسکمله *iskemlê*. — Siège d'un accusé, حضور شرعده تهمتلو کمسنه نک *houzouri cher'ydê teuhmetlu kimesnènuñ otourdyghy ier*. — Tenir quelqu'un sur la sellette, au fig., fam., le questionner, استنطاق *istinthâq it*.

SELLIER, s. m., سراج *sarrâdj*, a.; ایرجی *eïerdji*, t.

SELON, prépos., suivant, کوره *gueurè*, اوزره *uzrè*, t.; حسب *hasb*, *haceb*, a.; بر وفق *ber vesfq*, p.-a. — Selon le temps, زمانه کوره *zemânè gueurè*, وقتنه کوره *vaqtè gueurè*. — Selon ses forces, اوزره *qâdir oldhoughou uzrè*, قوتنه کوره *qouvvetinè gueurè*. — Selon mon sentiment, اعتقادمجه *y'tiqâdumdjè*. — Selon moi, بکا کوره *bañâ gueurè*. — Selon vous, سزه کوره *sizè gueurè*. — Selon la volonté, حسب الاراده *hasb ul-irâdè*. — Selon les occurrences, حالک اقتضاسنه کوره *hâluñ yqtizâcinè gueurè*, اقتضای حاله کوره *yqtizâi hâlè gueurè*.

SEMAILLE, s. f., temps de semer, موسم اکین *ekîn vaqti*, t.; زراعت *mevsimi zir'at*, a. — Semailles, grains semés, اکین *ekîn*, اکلمش تخم *ekilmich tokhoum*, t.; مزروعات *mezrou'ât*. — Faire les semailles, اکین اکمک *ekîn ekmek*. — Action de semer, اکمه *ekmè*, تخم *tokhoum ekmè*, زرع *zer*.

SEMAINE, s. f., suite de sept jours, à commencer par le dimanche jusqu'au samedi inclusivement, هفته *heftè*, vulg. *hafta*, t.; أسبوع *usbu'*, pl. a. اسابيع *esâbi'*. — Une semaine entière, تمام بر هفته *temâm bir hafta*.

— La semaine prochaine, کله جک *guelèdjek hafta*. — La semaine de Pâques, پاستالیه هفته سسی *pâsqâlîa hafîaci*. — Semaine, travail que les ouvriers font pendant une semaine, بر هفته لقی ایش *bir haftalyq ich*. — Paiement aux ouvriers pour le travail de la semaine, هفته لقی *haftalyq*, هفته لقی اجرتی *haftalyq eudjreti*.

SEMBLABLE, adj. com., de même nature ou qualité, qui ressemble, بکرز *beñzer*, او یغون *ouïghoun*, t.; عشللو *micillu*, a.-t., شبیه *chebih*, مشابه *muchâbih*, مماثل *mumâcil*, امثال *mistl*, pl. a. امثال *emsâl*. — Tout à fait semblable, طبقی *thybqy*, a. — Cette chose n'est pas semblable à l'autre, بوشی *bou chei* دیکرینه مشابه دکلدور *muchâbih deïldur*. — Qui n'a pas son semblable, مثلی یوق *misli iôq*. — C'est un homme qui n'a pas son semblable, بر آدمدر *misli iôq bir âdemdur*. — Semblable à un torrent, سیل روان کبی *seïli revân giubi*. — Et autres semblables, و بونک امثالی *vè bounuñ emsâli*. — Semblable, pris substantivement, بنی نوع *beni nev'*, ابناء جنس *ibnâi djins*. — Notre semblable, بنی نوعمز *beni nev'yymz*, au pl. ابناء جنسمز *ibnâi djinsimyz*.

SEMBLABLEMENT, adv., انك كىبى *anuk kibî*, كذالك *kezalik*, هكذا *hakazā*, a.

SEMBLANT, s. masc., apparence, صورت *gueusterich*, t.; صورته *soureti zāhirē*, ظاهر حال *zāhiri hāl*, a.; نمايش *numāich*, p. —

Faux semblant, اصل ظاهر بى *zāhiri bi asl*. — Par un semblant, sous un semblant d'amitié, صورت *soureti zāhirēdē dostlyq gucustererek*. —

Faire semblant, كوسترمك *gueustermek*, صورتنى كوسترمك *souretini gucustermek*, صورتنى اظهارا *souretini izhār it*, ارانته صورتا *irāteit souret it*. — Faire semblant de ne pas savoir, بيلمزلكدن كلكم *bilmēzlikten guelmek*, بيلمزلكا *bilmēzlik it*,

تجاهل *tedjāhul it*; de ne pas voir, كورمزلكدن كلكم *gucurmēzlikten guelmek*; de ne pas entendre, ايشيدمامزلك ياپمق - كوسترمك *ichūtmemēzlik iāpmaq, gucustermek*. — Faire semblant de dormir, اويقوده *ouïqouda olmaq souretini gucustermek*, تنادم *tēnāvuu it*; d'être fâché, d'être en colère, صورتقا طارغانق كوسترمك *soureten dhārgħnylyq gucustermek*,

تغاضب *teghāzoub it*; d'être satisfait, صورتقا اظهارا پسندا *soureten izhāri pecend it*. — Ne faire semblant de rien, هيچ بوشى اظهارا *hitch bir chei izhār itmek*.

SEMBLER, v. n., paraître, كورنمك *gucurunmek*, على ما هو الظاهر ظن *ala mā hou ez-zāhir zann olounmaq*, a. - t. — Ce vin me semble amer, بوشراب بكا اجى كىبى كورنور *bou charāb baīā adji kibî gueurunur*. — Il me semblait que cela fut ainsi, بويله اولديغنى ظن ايدر ايدم *beuilē oldoughounou zann ider idum*. — Que vous semble de cette affaire? بو خصوصده ظن و تخمينكنز ندر *bou khouçoustē zann u tahmīniñyz nēdur*. — Ce me semble, je crois, selon moi, ظنمه كوره *zannume gueurē*, ظن ايدر مكد *zann iderunki*. — Ce semble, ظن اولنورك *zann olounour ki*. — Si bon vous semble, اكر مناسب كوررسكنز *eīer munācib gueurursiñyz*, اكر استرايسمك *eīer ister icēñ*.

SÉMÉIOLOGIE, ou SÉMÉIOTIQUE, بحث عن علامات *bahs 'an 'alāmāt ul-emrāz ves-syhat*, a.

SEMELLE, s. fémin., طبان *thabān*, كوسله *alt keucelē*, t. — de soulier, پايوج طبانى *pāboudj thabāni*. — de bas, چوراب طبانى *tchorāb thabāni*. — Battre la semelle, *thabān ourmaq*.

SEMENCE, s. f., grain que l'on sème, بزر *tokhu, tokhoum*, t.; بزر *bezr*, pl. a. بزور *bezour*. — Semence, ou graine de pavot, خشخاش تخمى *khachkhāch tokhoumou*. — de melon, قاون چكردكى *qāvoun tchekerdegui*. — Les quatre semences froides, بزورات الاربعة المبردة *bezourāt ul-erba'at el-muberridet*. — Semence, matière dont les animaux sont engendrés, منى *meni*, a. — Celle de

SEMENCE, s. f., grain que l'on sème, بزر *tokhu, tokhoum*, t.; بزر *bezr*, pl. a. بزور *bezour*. — Semence, ou graine de pavot, خشخاش تخمى *khachkhāch tokhoumou*. — de melon, قاون چكردكى *qāvoun tchekerdegui*. — Les quatre semences froides, بزورات الاربعة المبردة *bezourāt ul-erba'at el-muberridet*. — Semence, matière dont les animaux sont engendrés, منى *meni*, a. — Celle de

l'homme plus particulièrement, ارلك *erlik souï*, t.; منى *meni*. — Au fig., une cause éloignée, اصل *asl*, pl. a. اصول *ouçoul*. — Les instructions données à l'enfance, چوچقلمه *tchodjouqlara vîrilân veçââ vu ta'lîmât*. — On dit également au fig., une semence, pour une cause de procès, تخم دعوا *tokhoumi da'vâ*. — En parlant d'un article de traité, on dit qu'il est, on peut être une semence de guerre, عهد نامه نك بوماده سى تخم سفردر *'ahd nâmènuñ bon maddèci tokhoumi seferdur*.

SEMENCINE, s. f., Semch-*contra*, plante vermifuge, صوغلجانی اولدرن *soghouldjâni eulduren bir nev'y nebât*, t.; خريسانة *khe-rîçânet*, a.

SEMER, v. a.; épandre de la graine sur une terre préparée, اکمک *ekmek*, اکمک اکمک *ekîn ekmek*, زرع ا *tokhoum atmaq*, t.; زرع ا *zer' it*, a.-t. — Semer du blé, بغدادى *boghdâi ekmek*. — Semer un champ, تارلايى اکمک *târlâi ekmek*. — Semer, au fig., répandre, distribuer, اتمق *sâtchmaq*, صاچمق *âtmaq*, نشر ا *nechr it*. — Semer de l'argent, اقچه طاغمق *aqtchè dhāghytmaq*, نشر دراهم *nechri derâhim it*. — Semer la discorde, la zizanie, القای تخم شقاق و نفاق ا *ilqâi tokhmi chiqâq u nifâq it*. — de faux bruits, des mensonges, نشر نفاق ا *nechri erâdjîf u ekiüzîb it*. — de fausses nouvelles,

اخبار كاذبه نشر ا *akhbâri kiâzîbè nechr it*. — Semé, e, اکلمش *ekilmich*, مزروع *mezrou'*. — Un champ semé de blé, بر تارلا *hynta ilè mezrou' bir târlâ*.

SEMESTRE, s. m., espace de six mois, التى ايلق *alti âilyq*, *alti âilyq*, التى اى *alti âi*, *alti âi*, نصف سنه *iâry üillyq*, ييارى ييلق *nysfi senè*. — Congé de semestre, التى ايلق خدمتدن عفايچون *alti âilyq khydmetten 'afv itchoun vîrilân izyn*.

SEMESTRE, adj. com., qui dure six mois, التى اى سورر *alti âi surer*, ييارى ييل سورر *iâry üil surer*, t. — On rendit tel parlement semestre, فلان پارلامنتونك مجلسى ييارى ييل *felân pârlâmentonuñ medjlîci iâry üil surmek uzrè tertîb oloundou*.

SEMESTRIER, s. m., موقتاً خدمتدن *mouvaqqaten khydmetten mou'âf olân 'askeri*, t.

SEMEUR, s. m., qui sème du grain, تخم اكيچى *ekîndji*, زارع *zârî'*, pl. a. زراعي *zerrâ'yn*. — Au fig., semeur de discorde, de zizanie, نيزاع *nizâ' vu chiqâq tokhoumi sâtchîdjî*, مبدز *mubezziri chiqâq u nifâq*. — Semeur de faux bruits, ناشر اراجيف و اکاذيب *nâchiri erâdjîf u ekiüzîb*.

SEMI, pour demi, ييارى *iâry*, يارم *iârym*, t.; نصف *nysf*, a.; نصف *nîm*, p. — Semi-preuve, نصف دليل *nysfi delîl*.

SÉMILLANT, E, adj. fait., دلی قانلو, *deli qānlu*, قینار قانلو, *qānār qānlu*,
 كجوهك *djivēlik*, نشاطلو, *nichāthlu*,
 t. — Enfant sémillant, جست
 وچالاک بر طفل *djust u tchātāk*
bir thyfl.

SÉMINAIRE, subst. masc., کیشیش
 رهبان, *kechich medrecçi*, مدرسدسی
 روهبان, *rouhbān medrecçi*, t.

SÉMINAL, E, adj., منی ید متعلق, *meni*
 نطفی, *nathfi*, a. — Les vésicules séminales,
 اوعیه نطفیه, *ev'yci meni*, اوعیه منی
ev'yci nathfi.

SÉMINARISTE, s. masc., کیشیش
 مدرسدسی شاکردی, *kechich me-*
drecçi chāguirdi, t.

SEMIS, s. m., نبات یا چیچک
 یا اغاج فدانلری تارلاسی, *nebāt iā*
tchitchek iā aghādj fidānleri tār-
lāci, t.

SEMOIR, s. m., sac où le semeur
 met le grain qu'il répand sur la terre,
 تخم تویرهسی, *tokhoum tobraci*. —
 Machine qui sert à répandre la se-
 mence, تخم قفسی, *tokhoum qafeci*.

SEMONCE, s. f., invitation dans
 les formes à certaines cérémonies,
 دعوت رسمیه, *da'vet*, دعوت
 رسمیّه, *da'veti*, اvertissement mêlé de
 reproches, تنبیّهات, *tembîh*, pl.
 تنبیّهات, *tembîhi* ملامت امیز;
tembîhāt; *melānet āniz*. — Au fig., répri-
 mande, تعزیرات, *ta'zîr*, pl.
 تعزیرات, *ta'zîrāt*.

SEMONCER, v. a., faire une se-
 monce, تنبیّه ا, *tembîh it*. — Faire une
 réprimande, تعزیر ا, *ta'zîr it*, a. t.

SEMOULE, s. f., خاص اونلو خمیر,
khāss ounlu khamîr, t.

SEMPER VIRENS, s. m., express.
 latine, fleur, دائم یشیل, *dāim iechl*,
 تازہ, *herdem tāzē*, p.

SEMPITERNEL, LE, adj., qui dure
 toujours, دائم, *dāim*, a. — Une vieille
 sempiternelle, قوجه قاری, *qodja*
 قارو, *qāry*, t.; عجوزہ, *'adjouz*,
 عجوزات, *'adjouzāt*, pl. a.

SÉNAT, s. m., assemblée de per-
 sonnes considérables dans laquelle
 réside une partie de l'autorité su-
 prême, سناتو تعبیر اولنور دیوان,
 اعیان, *senāto ta'bîr olounour dîvān*,
 مملکت دیوانی, *a'îāni memleket*
dîvāni. — Lieu où le sénat s'assem-
 ble, سناتو دیوانی قپوسی - سراپی,
senāto dîvāni qapoucy, sarāîi. — Et
 par extension, dans quelques pays,
 assemblée des personnes dont est
 composé un tribunal de justice qui
 juge en dernier ressort, قاضی عسکرلر,
 مجلسی, *qāzy'askerler medjlîci*.

SÉNATEUR, s. m., membre d'un
 sénat, اء-یان مملکت دیوانی,
 اهل ال دیوان الاعیان, *a'îāni memleket dîvāni*
 اهل ال دیوان الاعیان, *a'zāci*, a. t.;
 ارباب, *ehl ud-dîvān ul-a'îān*, pl. a.
 ارباب ال دیوان الاعیان, *erbāb ud-dîvān*
 ul-a'îān. — Membre d'un sénat qui
 juge en dernier ressort, قاضی عسکر,
qāzy 'asker.

SÉNATORIAL, E, ou SÉNATORIEN, NE,
 adj., دیوان اعیان اربابند مخصوص,
 دیوانی اعیان اربابند مخصوص,
dîvāni a'îān erbābinē makhsous, a. —
 دیوان اعیان دیوانه متعلق,
a'îāni dîvānē mute'allyq.

SENEÇON, s. m., قیلوجه,
 شیخ الربیع, *qylludjē ot*, t.;
 اوت, *cheikh ur-rebî*, a.

SÉNÉ, s. m., plante purgative.

سنا *senā*. — Le meilleur, qui vient de la Mecque, *senāmeki*, a.-t.

SÉNEVÉ, s. m., la menue graine dont on fait la moutarde, خردل *khardal dānēci*, *tokhoumi*, t. — La plante même qui produit cette graine, خردل نباتی *khardal nebāti*, *oty*, t.

SÉNILE, adj. com., t. de méd., شیخوخته *chei-khoukhatē dātr*, *makhsous*, a.-t.

SENS, s. m., faculté de l'animal par laquelle il reçoit l'impression des corps, حس *hass*, *hyss*, حاسه *hāsē*, pl. a. حواس *havāss*. — Les cinq sens, حواس خمسہ *kavāssi khamṣē*.

— Sens extérieur, ظاهر *hyssi zāhir*, au pl. حواس برائی *havāssi berrāni*. — intérieur, حواس درونی *havāssi derouni*. — Sens, action de sentir, احساس *yhsās*. — Reprendre ses sens, revenir à soi après un évanouissement, آیلماق *āilmaq*.

— Les sens, les plaisirs que les sens réclament, نفس اماره *nefsi emmārē*, حساب *havāi nefsi*. — Dompter les sens, هواى نفسى ضبط ا *havāi nefsi zabth it*. — Sens, faculté de comprendre et de juger, اکلايش *ānlāich*, عقل *'aql*, ادراك *idrāk*, درايستلو *dirāiet*, شعور *chou'our*. — Homme de sens, عقل و ادراك *'aql u idrāk sāhybi*. — C'est une personne de sens, درايستلو و بر *dirāietlu bir kimesnēdur*.

— Sens commun, حس مشترک *hyssi muchterek*, عقل عادى بشر *'aqli 'ādū becher*. — Bon sens, حس

سليم *hyssi selim*, عقل *'aql*. — Sens, signification, معنا *ma'nā*, pl. a. معانى *me'āni*, مفهوم *mefhoum*, مثال *mēāl*. — Le sens d'une phrase, d'un passage, عبارة *'ybarēnuñ bir ma'nāci*. — Le sens propre, معنای موضوع *ma'nāi mev-zou'*. — figuré, معنای مجازى *ma'nāi medjāzy*. — Sens, opinion, avis, قیاس *qyās*, فکر *fikr*, رأى *rēi*. — A mon sens, رأيه *rēiumē gueurē*, قیاسمجد *qyācunmdjē*, رأيه *rēiumē qālsa*. — Sens, côté d'une chose, d'un corps; face, یوز *iuz*, جهت *tharaf*, *djehet*, pl. a. جهات *djehāt*. — Prendre une affaire dans tous les sens, بر *bir mād-dēii her tharaftan thoutmaq*. — Tourner une personne dans tous les sens, بر کمنه یی هر جهتدن *bir kimesnēii her djehetten tchevīrmek*. — Sens dessus dessous, زیر و زبر *alt ust u ziber*.

SENSATION, s. f., اثر *hyssi ecer*, a.; دویمه *douïma*, t. — Sensation agréable, حس لطیف *hyssi lathyf*. — douloureuse, حس موجب *hyssi moudjib ul-elem*. — Faire sensation, تأثیر ا *téécīr it*.

SENSÉ, E, adj., qui a du bon sens, عاقل *'aql*, اوصلو *ouslou*, t., عقلو *'āql*, pl. a. عقلا *'ouqalā*. — C'est un homme sensé, آدمدر *'āql ādemdur*, ارباب درایتدندر *erbābi dirāiettendur*. — Sensé, conforme à la raison, au bon sens, عقل و درایتدندر

مقارن - موافق 'aql u dirāiete muvāfyq, mouqārin, معقول ma'qoul. — Réponse sensée, معقول جواب djevābi ma'qoul, جواب با صواب devābi bā savāb.

SENSÉMENT, adv., عقلوجه 'aql-ludjè, عقلولوق ايله 'aqltulyq ilè, عقل و درایتد موافق صورت ايله u dirāietè muvāfyq souret ilè, a.-t.; بالعتل والدراية bil-'aql ved-dirāiet, a. — Parler sensément, عاقلانه عقلاانه seuilemrk.

SENSIBILITÉ, s. f., disposition du corps ou de l'esprit à recevoir l'impression des objets, حسستك - حسستك استعدادی - تیزلکی hys-suñ, isti'-dādi, tyzlygui, a.-t.; سرعت حس sur'ati hys, حسسیده hāsšiet, a.; طوبجیلق dhoīdjoulouq, t. — Sentiment d'humanité, émotion, رقت ryqqati qalb, تأثر بال técessuri bāl. — Compassion, مرحمت merhamet, شفقة chef'qat. — Sentiment de tendresse, ملاینت قلب mulāicneti qalb.

SENSIBLE, adj. com., qui a du sentiment, حسلو hysslu, a.-t.; دویجی doīoudjou, دوحاصه doīār, t.; زوحاصه zou hāsšè, حساس hassās. — Qui se fait aisément sentir, قولای دویلور, قولای دویلور qolāi douīoulour, سریع التأثير seri' ut-téécir, شدید الاحساس chedid ul-yhsās, شدید التأثير chedid ut-téécir, قابل التأثير qābil ut-téessur. — Qui est aisément ému, impressionnable, رقیق القلب raqqiq ul-qalb, متأثر بال, متأثر mutéessir ul-bāl. — Sensible, compatissant, مرحمتلو mer-

hamettu. — Qui tombe sous les sens, se fait sentir, se fait voir aisément, بللو bellu, کوزه کورینور gueuzè gueurunur, ظاهر zāhir, محسوس mahsous, مدرک mudrek.

SENSIBLEMENT, adv., d'une manière sensible et perceptible, بللو bellu olaraq, کوز کوره gueuz gueuré, t.; اشکاره achikiārè, عیانا 'aīānen, محسوساً mahsoucèn, a. — D'une manière qui affecte le cœur, عین صمیم القلب 'an samīm ul-qalb, متأثر بال اولدوق mutéessir ul-bāl olaraq. — Beaucoup, درجهسز deredjècyz. — Je vous suis sensiblement obligé, درجدهسز ممنون لطفکوز deredjècyz memnoun louthfi-nyz olmuchum.

SENSITIF, IVE, adj., qui a la faculté de sentir, دویار doīār, t.; حسلو hysslu, a.-t.; حساس hassās, a.

SENSITIVE, s. f., plante, بر نباتک bir nebātuk, مستحیة bir nebātuk ismi, t.; مستحیة moustahyiet, a.

SENSORIUM, s. m., le point, la partie du cerveau que l'on suppose être le centre commun de toutes les sensations, مجمع الحواس medjmi' ul-havās, a.

SENSUALITÉ, s. f., شهوتپرستک chehvètperestlik, a.-p.-t.; شهوت chehvèt, آرغونلغی chehvèt azghounlyghy, t.; حب ghabèè chehvèt, غلبه شهوت ghabèè chehvèt, اللذات والشهوات hubb ul-lezzāt vech-chehvāt. — Être plongé dans la sensualité, غریق دریای شهوانیت او, غریق deriāi chehvāniet ol. — S'abandonner à la sensualité, نفسده

nefsinè tābi' ol, تابع او - اوبيق ouïmaq.

SENSUEL, LE, adj., - نفسه تابع - nefse tābi', ouïān, a.-t.; شهوات شهوتپرست chehvetperest, a.-p.; نفسانی chehvetlu, نفسانی chehvāni, اسیر نفس ecīri nefs, عبيد الشهوة 'abīd uch-chehvet.

SENSUELLEMENT, adv., شهوت چهرست chehvet perestliguile, ايله شهوات نفسانيه به تبعيت a.-p.-t.; شهوات چهرست chehvāni nefsānīcīē teb'yīat ilè. تلذذ ايله telezzuz ilè, a.-t.

SENTENCE, s. f., dit mémorable, معتبر سوز, ديش deïch, مشهور mu'teber seuz, t.; قول qavl, pl. a. اقوال aqvāl; قول معتبر qavli mu'teber, pl. اقوال معتبره aqvāli mu'teberè, حكمة hykmet. — Sentence, jugement rendu par des juges, par un tribunal, حکم hukm, pl. a. احکام ahkiām, اعلام i'lām, شرعي اعلام i'lāmi cher'y.

SENTENCIÉ, E, adj., اوزرينه حکم اوزرينه حکم اوزرينه حکم, اولنمش uzerinè hukm olounmich, اوزرينه حکم جريان ايتمش aleihinè hukmi djeriān itmich, a.-t.; محكوم mahkōum 'aleih, a.

SENTENCIER, v. a., برکمسنه نک bir kimesnènuñ uzerinè hukm it, اوزرينه حکم ا, aleihinè hukm it, a.-t.

SENTENCIEUSEMENT, adv., افاده ifādè ahkiām souretindè, حکم ايله hukm ilè, a.-t.

SENTENCIEUX, SE, adj. qui contient des sentences, des maximes, متضمن الاحكام mutezammin ul-ah-

kān, حکمتي huknūi, a. — Discours sententieux, مشتمل اقوال معتبره يي mu'teberèi aqvāli mu'teberèi muchtemil bir maqālè. — Sentencieux, qui parle par sentences, افاده احكام صورتنك نكلم ايدر ifādè ahkiām souretindè tekellum ider.

SENTEUR, s. f., odeur, قوقو qoqou, قوخو qokhou, t.; رائحة rāiha, pl. a. كوزل, روايح revāih. — Parfum, كوزل رائحة طيبه guzel qokhou, قوخو rāihaī thaibè. — Eau de senteur, كوزل قوخولوصو guzel qokhoulu sou, معطر ماء māī mou'aththar.

SENTIER, s. masc., chemin étroit, دار يول dār iol, ياي يولي iāiā iolou, چوبان يولي oghrou iol, چيغر tchobān iolou, tchyghyr. — Un sentier qui abrège le chemin, يولي قصه لدر بر چيغر ioly qyssaldur bir tchyghyr. — Sentier, au fig., voie, يول meslek, منهج menhedj, طريقه tharīqat. — Suivre le sentier de la vertu, مستقيم menhedj moustaqymi salāha sālīk ol.

SENTIMENT, s. m., faculté de sentir, قوت حس hyss, حاسه hassè, قوت حس qouvveti hāsè, a. — Sentiment agréable, حس مطبوع hyssi mathbou'. — désagréable, حاسه فاجعه hassèī fādji'a. — Avoir perdu le sentiment, حسي زائل او, hyssi zāil ol, بايلمق bāilmaq. — Sentiment, affection des mouvements de l'âme, pensée, dessein, فکر fikr, pl. افکار efkiār; خاطره khāthyrè. — Senti-

ment noble et élevé , خاطره کریمه *khāthyrēi kerimē vu djelilē*.
 — d'amour et d'affection , خاطره *khāthyrēi ychq u mouhabbet*. — de tendresse , فکر *fikri hanīn u ryqqat*.
 — Affection, amitié, محبت *mouhabbet*, عطفه *'outhoufet*. — Sentiment paternel, عطفه پدریه *'outhoufeti pederīiē*. — Un homme qui a des sentiments d'honneur et de probité, او سادگانه *saḡānē*, ou simplement des sentiments, افکار *afkār*, کریمه و ناموس ایله مجبول *eskiāri kerimē vè 'yrz u nāmous ilē medjboul bir ādem*. — Sentiment, sensibilité physique, حاسیت *hāciēt*; — morale, رقت قلب *ryqqat qalb*, حسیت *hounniēt*. — Avoir ce sentiment, او رقیق القلب *raqyq ul-qalb ol*. — Sentiments naturels, mouvements, penchants inspirés par la nature, میل جبلی *meīli djibilli*, میل طبیعی *meīli thabī'y*, رغبته *raghbeti fithriē*, pl. a. رغبات *raghbāti fithriē*. — Sentiment, intention, disposition, طویته *thavīiēt*. — Avec le sentiment le plus pur et la meilleure intention, خلوص نیت *khoulouci nūiēt vè safāi thavīiēt ilē*. — Sentiment, opinion qu'on a des choses, رای *rēi*, اعتقادات *'y'tiqādāt*. — Bon sentiment, حسن *husni i'tiqād*. — Mauvais —, سوء اعتقاد *souī y'tiqād*. — Être dans de bons sentiments, اعتقادات او خیریه *'y'tiqādāti khāirēci ol*.

— Selon mon sentiment, بنم اعتقادمه *benum y'tiqādumē gueurē*. — Juger par sentiment, par la seule impression des choses, نظره اولیده *nazarēi oladē hukm it*. — Sentiments, au pl., probité, عرض *'yrz*. — Honneur, و ناموس *'yrz u nāmous*. — Générosité, humanité, مرۆت *muruvvet*. — Sentiment, odorat des chiens, قوخولمه *qokhoulama*, کلاب قسنک قوت *kilāb qysminuñ qouveti chāmmēci*.

SENTIMENTAL, E, adj., qui a beaucoup de sensibilité, رقت قلب ایله *ryqqati qalb ilē medjboul*, a.-t.; رقیق القلب *raqyq ul-qalb*, a.

SENTINE, s. fém., partie basse de l'intérieur d'un navire où les eaux s'arrêtent et croupissent, ستینه *sintina*, کمی ستینه سی *guemi sintinaci*, t. — Au fig., sentine de tous les vices, rassemblement de geus de mauvaise conduite, جمع اشتیا *djem'y echyā*.

SENTINELLE, s. f., soldat qui fait le guet, نو بتجی *nevbetdji*, بکچی *bektchi*, قراول *qarāghoul*, قراول *qarāvoul*, t. — Poser la sentinelle, قراول نفرینی نصب *qarāghoul neferīni nasb it*. — La relever, قراولی دکشدرمک — تبدیل *qarāghouli deichturmek, tebdīl it*. — Visiter les sentinelles, قراوللری یوقلمق *qarāghoulleri ioqlamaq*. — Fonction, service de sentinelle, بکچیلک *bektchilik*, قراوللوق *qarāghoullyq*. — Faire sentinelle, être de faction, قراوللوق — بکچیلک *qarāghoullyq, bektchilik it*. — aux portes, قپولرده

قراغوللق *qapoulerdè qarāghoullyq*
it. — Être de sentinelle, قراغوللق
 قراغوللق *qarāghoullyq khyzme-*
tindè ol. — Au fig., faire sentinelle,
 attendre, guetter, بکلمک *beklemek,*
 دیدبانلق *gueuzetmek,* کوزتمک
dîdebânlyq it.

SENTIR, v. a., recevoir une im-
 pression quelconque par les sens,
 دویمق *douïmaq, t.;* حس *hyss it,*
 احساس *yhsās it.* — Sentir une
 grande joie, سرور عظیم حس *surouri*
'azîm hyss it. — une grande douleur,
 وجد شدید احساس *vedj'âi chedîd*
yhsās it. — Sentir, flairer, قوقلمق
qoqlamaq, استشمام *istichmām it,*
 استشمام *techemmum it.* — Sentir des
 parfums, استشناى عطریات *istichnāi*
'athrūiāt it. — Faire, donner
 à sentir, قوقوتماق *qoqoutmaq.*
 — Sentir, s'apercevoir, connaître,
 اکلماق *thouïmaq,* طویمق - دویمق
 فهم - *añlāmaq,* بیلمک *bîlmek,*
 ادراک - احساس - درک *feh̄m,*
idrāk, yhsās, derk it. — Sentir sa
 force, قوتسى درجه سنى بیلمک -
 قوتسى درجه سنى *qouveti deredjècini*
bilmek, hyss it. — sa faiblesse, ضعف سنى
 اکلماق *za'fni añlāmaq.* — Sentir
 de loin, prévoir les choses de loin,
 ایراق کورمک *irāq gueurmek.* —
 Sentir, v. n., répandre, exhaler de
 l'odeur, قوقوسى او *qoqmaq,*
 قوقوسى او *qoqouçou ol,* قوخو یایمق
qokhou iāïmaq, نشر رایحه *nechri rāïha it.*
 — Sentir bon, کوزل قوقمق *guzel*
qoqmaq, کوزل قوقوسى او *guzel qo-*
qouçou ol, نشر رایحه طیبه *nechri*

rāïhaï thaïbè it. — mauvais, فنا
 قوقمق *fenā qoqmaq,* et simplement
 قوقمق *qoqmaq,* بد قوقمق *bed qoq-*
maq, نشر رایحه کر بیه *nechri rāïhaï*
kerîha it. — Exhaler une odeur
 forte, پک قوقمق *pek qoqmaq.* —
 Cela sent fort, کسکین *keskîn,*
 قوقوسى واردر *bou cheïuñ keskîn qo-*
qouci vārdur. — Sentir de la bouche,
 اغز قوقمق *aghyz qoqmaq.* — des
 pieds, ایاق قوقمق *aiāq qoqmaq.* —
 le brûlé, یانق قوقمق *iānyq qoqmaq.*
 — On sent, ou cela sent le brûlé,
 یانق قوقار *iānyq qoqār,* یانق قوقار
 قوقوسى کلی - ور *iānyq qoqouçou*
guelieur. — Sentir, avoir le goût, la
 saveur d'une chose, بر شیک دادى او
bir cheïuñ dādi ol, داد ویرمک *dād*
vîrmek. — Ce mets ne sent rien,
 بویمک هیچ بر درلو دادى یوقدر
bou iemeguñ hîтч bir turlu dādi
ïoqtur. — Cette eau sent la terre,
 بو صوده طپراق طعمى واردر
souda thoprāq thou'mi vārdur. —
 Sentir, au fig., avoir les qualités,
 l'air, les manières de telle chose, de
 telle personne, ressembler à.....,
 فلانده بر شیک قوقوسى او
felāndè bir cheïuñ qoqouçou ol, بکزمک
beñ-zemek. — Il sent l'homme de qua-
 lité, ارباب حیثیت قوقوسى او
anda erbābi haïcïuet qoqouçou
vārdur. — Il sent le rustre, خویزانه
 بکزر *khoïrātè beñzer.* — Se sentir,
 en quel état on est, v. pron., حس
 دویمق *hyssi nef̄s it.* — Se sentir,
 دویمق *douïmaq,* دویمق *douïoulmaq,*
 حس *hyss it.* — Se sentir de la goutte,
 نفرس علتنى حس *nef̄s*

nygris 'ylletini hyss it. — Se sentir de quelque mal ou de quelque bien, en avoir quelque reste, بر شیشک *bir chešūn ecerēni douīmaq.* — Ne pas se sentir, être engourdi, قالماق *hyssi qālmāmaq.* — Se sentir, connaître ses qualités, ses moyens, کندوسنی *guenducini bīlmek.* — Se sentir, avoir part au bien ou au mal, حصه کیر او *pāi ālmāq, hyssē guīr ol.* — Behrēdār ol. — Senti, e, دو بلمش *douīoulmich,* محسوس *mahsous.*

SEOR, v. n., یا قشقم *īāqychmaq,* یا قشقی *īāqychyq guelmek,* یا راشقم *īārāchmaq, rāchyq ol, t.;* لایق او *lāīq ol, a.-t.;* لایق و جسیان او *lāīq u djespān ol.* — Cela ne vous sied pas, بوشی *bou chešizē īāqychmaz.*

SÉPARABLE, adj. com., آیریلور *āīrīlour,* آیریله بیلور *āīrīlabilur, t.;* التفریق ممکن *mumkin ut-tefryq,* ممکن قابل التفریق *qābil ut-tefryq,* ممکن الانفصال *mumkin ul-infiçāl.*

SÉPARATIF, IVE, adject., تفریق *tefryq idīdji, a.-t.;* مفروق *tefryq idīdji, a.-t.;* ایدبجی *tefryq idīdji, a.-t.;* مفروق *muferryq, a.*

SÉPARATION, s. f., action de séparer, آیرمه *āīrma, t.;* فراق *firāq, tefryq,* فصل *fasl.* — Action de se séparer, مفارقة *āīrīlma, mufāraqat,* انفصال *infiçāl, iftirāq.* — Entière séparation, مفارقت کامله *mufāraqati kiūmilē.* — Rupture, cessation d'amitié,

de rapports, بوزشمه *bozouchma,* فسخ رابطه *bozouchouq, feskh rābithā ulfet,* قطع الفت *feskh rābithā ulfet,* علاقه محبت *qath'y 'alāqā mouhabbet.* — Séparation de communion, de secte, اعتزال *y'tizāl.* — Séparation de corps entre mari et femme, قاری *qāry ilē qodjanuū āīrilichmaci,* مبیانت *mubāinet uz-zevdjein.* — Séparation de biens entre époux, فسخ مشارکت اموال بین الزوجین *feskhychirketi emvāl bein uz-zevdjein.* — Faire séparation, rompre une association de commerce, اور تاقلی بوزمق *ortāqlyghy boz-maq, feskhychirketi ul.* — Séparation, chose qui sépare, بولمه *beulmē, fācylē, pl. a.* فصل *sevācyl.* — Mur de séparation, بولمه دیوار *beulmē dīvār.* — Au fig., division, sujet d'inimitié, سده حائل وده و التفت *seddi hāili vidd u ulfet.* — Séparation, intervalle. Voy. ce mot.

SÉPARÉMENT, adv., بشقه بشقه *bachqa bachqa,* آیر و اولدوق *āīru olaraq, t.;* علی منفردا *munferiden,* منفارفا *'alēl-infirūd,* انفارفا *mun-fāriqan, a.*

SÉPARER, v. a., désunir les parties jointes d'un tout, ce qui était uni, آیرمق *āīrmaq, t.;* تفریق *tefryq it, djudā it, a.-t.* — Séparer la tête du tronc, انسانک کلهسی *insānuū kelleci bedninden āīrmaq.* — Faire que des choses ne soient plus ensemble, آیرو

بر برندن آیرمق *airouqomaq*, قومق *bir birinden airmaq*, بشقه قومق *bachqa qomaq*. — Séparer les che-
vaux, les mettre séparément, آنلری
atları بشقه بشقه قومق - تفریق ا
bachqa bachqa qomaq, tefryq it. —
Séparer la monnaie d'or de la monnaie
d'argent, التون سکه لری کومش
altoun sikkèleri بشقه لرندن آیرمق
gumuc' sikkèlerinden airmaq. —
Séparer, servir de bornes communes,
اره سنی آیرمق *aracini airmaq*,
حدّ فصل و تفریق ا *fast u tefryq it*
haddi facyl ol. — Les
Alpes séparent la France de l'Italie,
الپس تسمیه اولنان طاغر فرانسه
مملکتی ایتالیه مملکتندن فصل
alpes tsmiè و تفریق ایدر
olounân dhâghlar frânsa memleketi
itâlia memleketinden fast u tefryq
ider. — Séparer, partager, diviser,
پای ا *pâi it*, بولمک *beulmek*,
تقسیم ا *taqsîm it.* — Séparer un jar-
din en deux par un mur, باغچه یی
bâgh- بر دیوار ایله ایکه یه تقسیم ا
tchëü bir divâr ilè ikîcè taqsîm it. —
Se séparer, v. pron., se détacher,
منفصل او *airilmaq*, او
mounfa- بواغچک قبوغی آیرلمشدر
cyl ol. — L'écorce de cet arbre s'est
bou aghâdjûn qaboughy airilmich-
سینه بری برندن
tur. — S'éloigner l'un de l'autre, en
parlant des personnes, des animaux,
مفارقة ا *airilmaq*, او
mufâraqat بوایکه کسینه
it. — Ces deux personnes se sépa-
رèrent, بوایکه کسینه بری برندن
bou iki kimesnè مفارقت ایتمشلردر
biri birinden mufâraqat itmichler-
دور. — L'armée se sépara en deux

عسکر ایکه طا بوره منفصل
corps, asker iki اولمشدر - تفریق اولندی
thâboura munfaçal olmuchtur, tefryq
oloundou. — Se séparer, cesser
d'avoir des rapports, des relations,
'alâqâi kesmek. —
آیریلو *airilmich*, آیرلمش
airilu, مفارق *munfacyl*,
بولنمیش *mufâryq*, بولنمیش
beulunmich, تقسیم اولنمیش
taqsîm olounmich,
منقسم *mounqacim.*

SEPT, adj. num., ییدی *iedi*, t.;
هفت *heft*, p.
seb', seb'a, a.; سبوع

SEPTANTE, adj. num., soixante-dix,
یتمش *ietmich*, t.; سبعون *seb'ounè*,
هفتاد *heftâd*, p.
— Les septante, ou la version des
septante, c.-à.-d. les soixante-dix
traducteurs de l'Ancien Testament,
المصحف السبعونی
el-moushyf
us-seb'ouni.

SEPTEMBRE, s. m., ایلول *eïloul*, a.;
ستورس *sitev-* ایلول آیی
ris, t.; ماه ایلول *mâhi eïloul.*

SEPTENAIRE, adj. com., nombre
septenaire, le nombre sept, العدد
el-'aded us-seb'at. — Septe-
naire, s. m., chacune des parties de
la vie de l'homme, divisée en sept
ans, à partir du jour de la naissance,
مده سبع سنین
muddeti seb'a senîn.
— Celui qui pendant sept années
consécutives a professé dans une uni-
versité, مداوم فی التدریس سبع
mudâvim fit-tedrîs seb'a senîn.

SEPTENNAL, e, adj. هریدی
her iedi üldè bir بیلده بر اولان
olân, t.

SEPTENTRION, s. m., nord, شمال
chimâl, a.

SEPTENTRIONAL, E, adj., شمالي *chimālī*, a. — Les contrées septentrionales, اقطار شماليه *aqthāri chimālīè*. — Les septentrionaux, ou les peuples septentrionaux, اهالي شمال *chālī chimāl*, اقوام شماليه *aqvāmi chimālīè*.

SEPTIÈME, adj. com., nomb. ord., يدنجي *īedindji*, t.; سابع *sābi*?, a.; هفتم *heftum*, p. — La septième génération, بطن سابع *bathni sābi*?, نسل سابع *nesli sābi*?. — Septième, s. m., partie d'un tout, بر يديده *īedīdè bir*, سبع *sub*?. — Le septième du mois, ايک يدنجي کوني *āiūn īedindji gunu*.

SEPTIÈMEMENT, adv., يدنجيده *īedindjīdè*, اولورق *īedindji olaraq*, t.; سابعاً *sābi'en*, a.

SEPTIQUE, adj. com., t. de méd., چور يدنجي *eti tehurulđji*, t.; مبل اللحوم *mubli ellouhoum*, a.

SEPTUAGÉNAIRE, adj. et s. com., يتش ياشنده اولان *īetmichiāchinda olān*, t.; بالغ السبعين *bālygh usab'in*, a.

SEPTUPLE, adject. com., يدي كره *īedi kerrè olqadar*, t.; سبعة *seb'at az'āf*, a.

SEPTUPLE, v. a., يدي كره ا *īedi kerrè it*, t.; تضعيف سبع *taz'yfi seb'è marrātin*, a. — Septuplé, e, يدي كره اولان *īedi kerrè olān*, يدي قات اولان *īedi qāt olān*, مضاعف سبع مرات *mouzā'yfi seb'è marrātin*.

SÉPULCRAL, E, adj., مزارلو *mezārdeki*, t.;

مزارده کسي *mezārdeki*, t.; لحدتي *lahadii*, a. — Pierre sépulcrale, مزارطاشي *mezār thāchi*. — Inscription, مزار کتابتي *mezār kitābeti*, *tāzoucy*.

SÉPULCRE, s. m., مزار *mezār*, t.; لحد قبر *qabr*, pl. a. قبور *qoubour*; لحد *lahad*, pl. a. لحدود *louhoud*. — Le Saint-Sépulcre, le sépulcre de Jésus-Christ, مرقد قبر عيسى *qabri 'yça*, مرقد مبارك *merqadi mubārek*.

SÉPULTURE, s. f., lieu où l'on enterre, مزارلق *mezār ieri*, مزارلق *mezārlyq*, t.; مدفن *medfen*, pl. a. مدافن *medāfin*. — Inhumation, گوممه *gueummè*, t.; دفن *desu*, تدفين *tedfīn*. — Donner la sépulture, گوممک *gueummek*, دفن *desu it*.

SEQUELLE, s. f., طرفدار اولانلر *tharafdār olānlar*, a.-t.; توابع *tevābi*?, a.

SÉQUESTRATION, s. f., اليقومه *alyqoma*, t.; حبس توقيف *tevqyif*, حبس *habs*, a.

SÉQUESTRE, s. masc., état d'une chose litigieuse mise en main tierce, اليقومه *alyqoma*, t.; توقيف *tevqyif*, احتباس *tevqyifi māl*. — Se dit de même en parlant des personnes : Les parents demeurèrent d'accord de mettre cette fille en séquestre, رضای والدين *rizāi vālidein ilè bou qyzuū mahbouciēti khouçoucinè qarār vīrildy*. — Celui entre les mains de qui les choses sont mises en séquestre, مال محبوس امانتکاری *māli mahbous emānctkiāri*. — Un sé-

questre solvable, مال محبوسى *māl mahbouci eudemeguè mouqtedir bir emānetkiar*. — Séquestre, la chose séquestrée, مال اليتونلمش *alyqonoulmich māl*, مال محبوس *māl mahbous*. — Dépôt, امانت *emānet*. — Confiscation, ضبط *zabth*.

SÉQUESTRER, v. a., mettre en séquestre, اليقومق *alyqomaq*, t.; ا حبس *habs it*, a.-t. — Séparer, écarter des personnes d'avec d'autres, آيرمق *āirmaq*, دفع *def' it*, ابعاد *ib'ād it*. — Mettre en dépôt, امانت قومق *emānet qomaq*. — Se séquestrer, v. pron., تنهيايه *tenhāiè guitmek*, دنيادن چكلمك *dunīāden tchekilmek*, t. — Séquestré, e, اليتونلمش *alyqonmich*.

SEQUIN, s. masc., monnaie d'or, التون *altoun*, t.; دينار *dīnār*, pl. a. دنانير *denānīr*; سكه زر *sikkèi zer*, p. — Sequin de Venise, يالذ التونى *ialdyz altouni*. — de Constantinople, استانبول زر محبوسى *istāmbol zer mahboubi*. — d'Égypte, مصر زر محبوسى *mycyr zer mahboubi*.

SÉRAIL, s. m., nom particulièrement affecté aux palais du sultan et des grands personnages à Constantinople, سراى *sarāi*. — Celui du sultan même, سراى پادشاهى *sarāi pādichāhi*, سراى همايون *sarāi humāioun*. — Sérail, se dit aussi communément, mais improprement, de la partie du palais où les femmes sont renfermées, et dont le véritable nom est حرم *harem*, حرم همايون *harem humāioun*.

SÉRAPHIN, s. m., اسرافيل *isrāfīl*, اسرافين *isrāfīn*, a. — Les séraphins et les chérubins, اسرافيليون و كروبيون *isrāfīlioun u keroubioun*.

SÉRAPHIQUE, adj. com., اسرافيلى *israfīli*, a.

SÉRASKIER, s. m., titre qui répond en Turquie à celui de général en chef et de maréchal de France, سرعسكر *ser'asker*. Voy. سرعسكر dans le Dictionnaire turc-français.

SEREIN, s. m., vapeur froide qui tombe le soir, اخشامك *tchih*, چه *tchih*, akhchāmda duchen *tchih*, t.; شبنم *chebne*, p.; نم *nem*.

SEREIN, EINE, adj., qui est clair, doux et calme, اچق *atchyq*, t.; صاف *sāf*, a.; روشن *rouchen*, p. — Temps serein, اچق هوا *atchyq havā*. — Pendant une nuit claire et sereine, بر شب روشن اثناسنك *bir chebi rouchen esnācindè*, كيجده اياز *gūdjè aīāz oldoughy hāldè*. — Un climat serein, دائما ايازلق مملكت *dāimā aīāzlyq memleket*. — Qui a un visage serein, اچق يوزلو *atchyq iuzlu*. — Serein, paisible, calme, en parlant du cœur, de l'esprit, اسوده راحت *rāhat*, حال *açoudè hāl*. — Goutte sereine, طموس قره صواينمه *qara sou inmè*, الثوموس البصر *thoumous ul-baçar*.

SÉRÉNADE, s. f., كيجده چالغوسى *gūdjè tchālghouçou*, سواقك ساز *soqāqta sāz u āhenk ilè chenlik*.

SÉRÉNISSE, adject. com., titre d'honneur, جليل الشان *djelīl uchchān*, عظيم الشان *'azīm uchchān*.

— Son altesse sérénissime, حضرت جليل المنزلتلى hazreti djelîl ul-menzeletleri.

SÉRÉNITÉ, s. f., اچتلق atchyqlyq, صفوت safvet, a. — de l'air, du temps, هوا اچقلى havā atchyqlyghy, صحو safveti havā, سما sahv. — du ciel, صفوت سما safveti semā. — du visage, يوز اچقلى yuz atchyqlyghy. — des jours, le bonheur de la vie, عمرک خوشلى cumruk khochlyghy. — de l'esprit, de l'âme, گوجل راحتلى gueuñul rāhatligui, فراغ بال firāghy bāl.

SÉREUX, SE, adj., صولو soulu, t.; ماتى māti, a. — La partie séreuse du sang, دمک جزء مائيسى demuk djuz'i māici.

SERF, VE, adj., esclave, قول qoul, کوله keulè, t.; اسرا ecir, pl. a. نعرى ncerū.

SERFOUETTE, s. f., چاپه tchāpa, چتال قازمه tchatāl qāzma, t.

SERFOUIR, v. a., طپراغى خفشفجه thoprāghy khafifdjè qāzmaq, t.

SERGE, s. f., صوف sof, a.; سايه saū, t.

SERGEANT, s. m., officier de justice dont la fonction est de donner des exploits, des assignations, etc. Dans ce sens, le mot SERGEANT est vieux; on se sert maintenant en France du mot HUISSIER, چاوش tchāvouch, محكمه mchkemè tchāvouchou. — Sergeant, sous-officier d'infanterie, بىلوك beuluk tchāvouchou, چاوش tchāvouch. — Sergeant-major, باش چاوش bāch tchāvouch.

SERGENER, v. a., presser par le

چاوش معرفتيله tchāvouch ma'rifetile bir kimesnèti tazıyq it. — Sergenter, au fig., presser, importuner, fatiguer, pour obtenir quelque chose, تعجيزا ta'djiz it, ثقلت syqlet virmek.

SERGENERIE, s. f., چاوشلق tchāvouchlouq, t.

SERGEH OU SERGIER, s. m., صوف sof dhoquūidji, t.

SÉRIE, s. f., suite, succession, صره syra, t.; سلسله silsilè. صفى saff, pl. a. صئوف soufouf. — Terme de mathém., suite de grandeurs qui croissent et décroissent suivant une certaine loi, سلسله المقادير silsilet ul-meqādir. — Série d'idées, سلسله معانى silsilè me'āni. — Une série de questions, سلسله مسائل و مطالب silsilè meçāil u methālib.

SÉRIEUSEMENT, adv., d'une manière grave et sérieuse, اغرىلغ aghyrlyghylè, t.; بالوقار bil-veqār, a.; وزانت عقل ايلد vezāneti 'aql ilè. — Froidement, صوغوللىق ايله soghouqlyq ilè, طور بارد ايلد thavri bārid ilè, بالبرودة bil-beroudet. — Sans plaisanterie, لطيفه سز lathyfeyz, جدّا گورچکدن guertchekten, جدّا djiddèn. — Je vous parle sérieusement, سزه جدّا سويلرم sizè djiddèn seuilerum. — Tout de bon, avec ardeur, بالجدت vār qouvetilè, والاقدام bil-djidd vel-yqtām.

SÉRIEUX, s. m., gravité dans l'air, les manières, وقار aghyrlyq, وزانت الطبع rezānet uth-thab', مكينت mekinet. — Prendre

son sérieux, اظهار صورت وقار
a *yzhāri soureti veqār u mekīnet it.*

SÉRIEUX, SE, *adject.*, grave, اغر
aghyr, وقور *temkīnlu*, a.-t.; تمكينلو
vouqour, رزين *rezīn*, a. — Visage
sérieux, با وقار *sīmāi bā ve-*
qār. — Prendre un air sérieux, اتخاذ
ا *ittikhāzy sou-*
reti temkīn u veqār it. — Important,
واجب الاعتنا *vādhib*
ul-y'tinā, بجدت *bedjidd*,
chāīāni y'tinū, معتنا به *mu'tenā bih.*

— C'est une affaire sérieuse, بجدت
bedjidd maslahattur. —
Considérable, et qui peut avoir des
suites graves, عظيم *buūk*,
'azīm, جسيم *djecīm*. — Maladie sé-
rieuse, اغر خستدلك *buūk khas-*
talik, اغر خسته لك *aghyr khas-*
talik, مرض جسيم *marazy djecīm*. — Sé-
rieux, vrai, sincère, كرجك *guer-*
tchek, حقيقي *sahyh*, صحیح
dhoghrou.

SERIN, *INE*, *subst.*, petit oiseau,
قناریه قناریه *qanāria qouchou*,
قناریه *qanāria*, حكيك قوشی *ha-*
kīk qouchou, t.

SERINETTE, *s. f.*, قوشی او کرده چك
qouchou eugredèdjek
àlet, dolāb, قناریه صندوغی *qanā-*
ria sandoughy, t.

SERINGAT OU SYRINGA, *s. m.*, ar-
brisseau, یسانسی یاسمین *iabāni*
iāsmīn, t.

SERINGUE, *s. f.*, شرنقه *chyriṅqā*,
شرنقه *chyriṅgha*, حقنه *hoqna*, t.

SERINGUER, *v. act.*, شرنقه ایله
chyriṅqa ilè serpmek, t.

— Seringuer une plaie, حقنه ایله
رش ما ایدرک - جراحتی غسل ا
hoqna ilè rechchi mā iderek, *djerāhati*
ghousl it.

SERMENT, *s. m.*, affirmation en
prenant Dieu à témoin, یمین *iēmīn*,
pl. a. ایمان *imān*; قسم *qacem*, a.;
آند *ānd*, t.; حلف *half*, *halif*. —
Prestation de serment, ادای یمین
edāi iēmīn. — Prêter serment, ادای
edāi iēmīn it. — Faire ser-
ment, آند ایچمک *iēmīn it*,
ānd itchmek. — Faux serment, یلان
iālān iēmīn, کاذب *iē-*
mīni kiāzib. — Prêter serment en
justice, حضور شرعه یمین ا
houzouri cher'dè iēmīn it. — Affirmer
par serment, ایله تصدیق ا
iēmīn ilè tastyq it. — Faire prêter
serment à quelqu'un, بر کمسنده
bir kimesnèè iēmīn
vīrmek. — Serment, promesse solen-
nelle, یمین ایله اولان نعتهد - وعد
iēmīn ilè olān tē'ahhud, عهد
حلف *'ahd bil-iēmīn*, بالیمین
hilf.

SERMENTAIRE, *s. f.*, ou LIVÈCHE,
خروس سلام اوتی *selām oty*,
کاشم رومی *khōros gueuzu*, t.;
انجندان رومی *kiāchemi roumi*,
endjāni roumi, a.

SERMENTÉ, *e*, *adj.*, qui a prêté le
serment requis pour l'exercice de sa
charge; on dit mieux ASSERMENTÉ,
محلوفی *iēmīnlu*, t.; محلولف
mahlouf, a.

SERMON, *subst. masc.*, وعظ *va'z*,
موعظة *muw'azat*, a.

SERMONNAIRE, *s. m.*, recueil de
sermons, وعظ مجموعه سی *va'z medj-*

mou'aci. — Auteur de sermons, وعظ مؤلفي *va'z mu'ellifi.*

SERMONNAIRE, adj. com., qui convient au sermon, وعظه ياقشور *va'zè iāqychur*, اولان وعظه جسيان اولان *va'zè djespān olān.*

SERMONNER, v. a., fam., عبث وعظ ايره *'abes ierè va'z it*, وعظ ايدير كبي سويلمك *va'z ider guibi seülemek*, على طريق الوعظ سوق *'ala tharyq ul-va'z sevqy kelām it.*

SÉROSITÉ, s. f., صوليلق *soululyq*, مائية *māi'iet*, a. — Sang plein de sérosités, دم كثير المائبة *demi kecîr ul-māi'iet.*

SERPE, s. f., باغچوان بجقيسي *bāghchevān bitchqyci*, دهره *dehrè*, اشلمه بجياي *achlama bitchāghy*, باغ داسي *bāgh dāci*, t.

SERPENT, s. m., reptile venimeux, ييلان *ilān*, t.; حية *hai'iet*, pl. a. مار *mār*, حيات *haiiāt*, p. — Peau de serpent, ييلانك دريسي *ilānuū derici.* — Serpent, au fig., en parlant d'une personne médisante, دلي زفيرلي *dili zifirli.*

SERPENTAIRE, ou SERPENTINE, s. f., plante, ييلان يصدوغى *ilān iastughy*, t.; لوف *nechk, nechik*, p.; جذر بنفسج *louf*, a. — Vipérine de Virginie, racine diurétique, etc., جدري بنفسج *djedri benefsedj.* — Constellation, الحوا *el-havā*, حبة *hy'iet.*

SERPENTEAU, s. m., petit serpent, ييلانجق *ilāndjyq.* — Sorte de fusée volante, هوا فشنگي *bir nev'y havā fichengui*, t.

SERPENTER, v. n., se mouvoir

d'une manière tortueuse, à la manière du serpent. — ييلان كبي سورتمك *ilān kibi surtumek*, يوريمك *ilān guibi surtumek*, يوريمك *ilān qāvi*, ييلان قاويلي يوريمك *ilān qāvili iurumek.* — En parlant d'une rivière, d'un ruisseau qui serpente, جريان اقمق - ييلان قاويلي اقمق *ilān qāvili aqmaq, djeriān it, t.*; متلويا اقمق *muteleviān aqmaq*, a.-t.

SERPENTIN, adj. m., marbre serpent, بيرون بيض وقيرمزي *bir nev'y be'iz veqyrmzi*, لکه لي مرمر *lekeli mermer.* — s. m., tuyau qui va en spirale depuis le chapiteau d'un alambic jusqu'au bas, انبيتك *embiquē mār pītchlu bourouçou.*

SERPENTINE, s. f., pierre fine, tachetée comme la peau d'un serpent, ييلان يشيل سماقي *iechil samāqy*, حجر الحية *ilān thāchi*, t.; طاشي *hadjer ul-hai'iet*, a. — Serpentine, plante. Voy. SERPENTAIRE. — Serpentine, se dit de la langue du cheval lorsqu'elle remue sans cesse au dehors ou au dedans de la bouche,

دايم اويزايين ات دلي *dāim oiūnāian āt dili.*

SERPER, v. n., t. de mar., lever l'aucrè, لنكري قالدرمىق *lengueri qāldurmaq*, t.

SERPETTE, s. f., باغچوان چاقيسي *bāghchevān tchāqyci*, باغ بجياي *bāgh bitchāghy*, t.

SERPILLIÈRE, s. fém., grosse toile pour emballer, etc., چوال بزي *ichouvāl bezy*, قبا بز *qabā bez.* — Toile qu'on met en auvents des bou-

tiques pour se garantir du soleil, تنف *tenf, tenef*. — Nom d'un insecte, بر بوجكك اسمى *bir beudje-guñ ismi, t.*

SERPOLET, s. m., كويكو اوتى *gueïgu oty*, نام اوتى *nemām oty, t.*; خلندر *khalender, a.*

SERRE, s. f., lieu où l'on serre les plantes et les arbustes en hiver, كرم موسم شتاده *guerni khānè, p.*; اشجار و نباتاتى صاقليله جق ير *mevsimi chitādè echjār u nebātātī sāqlāidjaq ĩer*. — Serre, pied des oiseaux de proie, قوش پنچه *pentchè, قوش چيناق qouch pentchèci, tchīnāq, t.*; مخلب *mykhleb, pl. a.* مخالب *makhālīb* et مخالب *makhālīb*. — Qui a les serres fortes, قوى المخالب *qavi ul-mekhālīb*. — En parlant d'une personne qui a la main forte, قاورايشى زورلو *qāv-rāichi zorlu*, چاقر پنچه لو *tchāqyr pentchèlu*. — Serre, action de serrer, de presser les fruits, صيقمه *syqma, تعصير ta'cīr*.

SERRE-FILE, s. m., officier, sous-officier ou soldat qui se tient derrière une troupe en bataille, بلوكك صوكى *beuluguñ soñy*, اردنده *ardindè* بلوكك كيدن صابط يا عسكر نفرى *guñden zābūth tā'asker neferi*. — En t. de mar., vaisseau qui marche le dernier de tous, دونانده نك *donān-manuñ ardnè ĩuruñen soñ guemīci*.

SERREMENT, s. m., action par laquelle on serre, serrement de main, برى برينك اللرينى طوتوشمه *biri birīnuñ ellerīni thoutouchma, t.*;

مصافحه *muçāfaha, a.* — Serrement de cœur, - وكل طارغى *gueuñul dhārlyghy, syqyntīci*, انقباض قلب *inqybāzy qalb, inqybāzy deroun.*

SERRE-PAPIER, s. m., arrière-cabinet où l'on serre des papiers, تحريرات او طهسى *tahrīrāt odhaci*. — Tablette divisée en plusieurs compartiments où l'on arrange des papiers, بولمه تحريرات رافى *beulmè tahrīrāt rāfi*. — Petit meuble à cartons, où l'on serre les papiers, كوچك كوتچك *kutchuk tahrīrāt dolābi*.

SERRER, v. a.: étreindre, presser, قصمق *syqmaq, صيقمق syqmaq, qysmaq, صيقي طوتمق syqy thoutmaq, t.*; تضييق *tazīyq it, a.-t.* — Au fig., serrer le bouton à quelqu'un, le presser vivement sur quelque chose, بر كيمسنيه تضييق *bir kimesnèi tazīyq it*. — Contraindre, زورلق *zorlamaq*. — Lier fortement, صيقي باغلق *syqy bāghlamaq, محكم باغلق muhkem bāghlamaq, شد chedd it, muhkem chedd it*. — Serrer un nœud, محكم باغلق *deugumu muhkem bāghlamaq*. — Au fig., serrer les liens de l'amitié, روابط حب و موالاتى شد *revābūthy habb u muvālāti chedd it*. — Serrer l'éperon à un cheval, مهموزلق *āti mehmouzlamaq*. — Serrer, joindre, mettre près à près, صقشدرمق *syqychturmaq*. — Se serrer les uns contre les autres, صيقمق *syqychmaq, تزاخم tezāhum it*. — Serrez-

vous l'un contre l'autre, صيقشك *syqychuñ*. — Au fig., serrer son style, en retrancher le superflu, زايد دفع ا سوزلری *zāid scuzleri def' it*.

— Écrire d'une manière serrée, مختصرجه يازمق *moukhtaçardjè iāzmaq*.

— En t. de mar., serrer les voiles, les plier, يلکن - يلکنی *ielken, ielkeni divchurmek*.

— Serrer, mettre à couvert, en sûreté, enfermer, صاقلماق *sāqlamaq*,

حفظ ا قپانمق *hyfz it, qapātmaq*.

— Serrez votre argent, اقچه کزی *aqçehēnyzy hyfz eilè*.

— Serrer les grains, les fourrages, etc., در انبارده قومق *ambārdè qomaq*,

انبار ا *der ambār it*. — Serré, c, part., pressé, صيقشمش *syqychmich*.

— Préservé, en sûreté, صاقلنمش *sāqlanmich*,

حفظ اولنمش *hyfz olounmich*, محفوظ *mahfouz*.

— Serré, en parlant des étoffes, صيقى *syqy*.

— Serré, étroit, طار *dhār*. — Qui a le cœur serré, متقبض القلب *mounqabyz ul-qalb*.

— Serré, adv., شددلوجه *chidüetludjè*, پک *pek*, شديد *chediden*.

— Avec réserve, avec précaution, احتراز ا *yhtirāzen*.

SERRE-TÊTE, s. m., باغلمه *bāghlama*, باش ياغلی *bāch iāghlyghy*,

باش باغلمه سی *bāch bāghlamaci*, t. SERRURE, s. fém., کلید *kilid*, t.;

اقفال *aqfāl*, قفل *qoufl*, pl. a. چلنکر *tchilinguier san'ati*.

— Ouvrage de serrurerie, چلنکر ایشی *tchilinguier ichi*.

SERRURIER, s. m., چلنکر *tchilinguier*, قفال *qaffāl*, a.

طاشی یوزک قاشی, SERTIR, v. a., ايچنده يرلشدرمک - ياپشدرمق *thāchi iuzuk qāchi itchindè ierlech-turmek, iāpichturmaq*, t.

SERTISSURE, subst. fém., طاشک *thāchuñ iāpichturilmaci soureti*, t.

SERUM, s. m., مائیتلو ماده *māiüetlu mādde*, t.:

ماده مائیت *mādde māiüet*, مصل *masl*, a.

SERVAGE, s. m., قوللق *qoullouq*, حال رقیّت *ryqyiat*, رقیّت *ryqyiat*.

SERVANT, adject. masc., qui sert, کهدمت ایدن *khydmet iden*.

— Gentilshommes servants, officiers de پادشاه سفره سنده *pādichāh sofracindè khydmet iden rikiāb aghālari*.

— Servants de droite ou de gauche, artilleurs qui se tiennent à droite et à gauche d'une pièce pour la servir, صاخ وصول طرفنک طوران *sāgh vè sol tharafında dhourān vè thopou ichledān thopdjiler*.

SERVANTE, s. fém., domestique, femme ou fille, بسلمه *bestemè*, t.;

خادماة *khādemet*, pl. a. خادمات *khādemāt*.

— Terme de civilité dont se servent les femmes soit en parlant, soit en écrivant, جاريد *djārîè*.

— Je suis votre très-humble et très-obéissante servante, فرمانبر *djārîèi fermānber* u

و کميند لری ايم *kemîncèleri im*.

SERVABLE, adj. com., خدمتدن *khydmetten qāchmaz*, خلقت *chlekt*

خدمتني كورمه استنكو *khalqun khydmetini gueurmeguiè isteklu, t.*; خير; خاطر پرور *khāthyr perver, a.-p.*; خيره *khāir khāh, p.*; معين *mou'în.*
— C'est un homme serviable, نجيح
الحاجات بر آدمدر *nedjih ul-hādjtāt bir ādemdur.*

SERVICE, s. m., état, fonction de ceux qui servent en général, خدمت *khydmet*, vulg. خدمت *khyzmet.*
— Au service du roi, du monarque, خدمت پادشاهيده *khydmeti pādichahīdè.* — Être au service, خدمته او *khydmettè ol.* — Entrer au service, خدمته كيرمك *khydmetè guīr-mek.* — Le service militaire, خدمت عسكريه *khydmeti 'askerīè.* — Être de service, نوبتجي او *nevbetdji ol.*
— Service de la maison du roi, les personnes attachées à sa maison, خدمه خاصه پادشاهي *khademèi khāssāi pādichāhi.* — Se consacrer au service de Dieu, embrasser l'état ecclésiastique, عبادة اللهه وقف نفس او *'ybadet oullahè vaqfi nefsi it.* — Service, usage que l'on tire des choses, ايشه يرارلق *ichè iarārlyq.* — Une étoffe de bon service, ايشه يرار بر *ichè iarār bir qoumāch,* ماش *ichè iarār bir qoumāch,* ماش *isti mālè sāllyh bir qoumāch.* — Service, assistance, bons offices, همت *himmet*, pl. a. هم *himem*; خدمت *khydmet*, pl. خدمات *khydemāt*; اعانت *y'ānet.* — Un grand service, بيوك خدمت *buük khydmet*, خدمت عظيمه *khydmeti a'zīnè.* — Bon service, حسن همت *husni himmet*, au pl. خدمات مشكوره *khydemāti*

mechkiourè. — Rendre un bon service, ايلك او *eilik it.* — un mauvais service à quelqu'un, كوتيلك او *keutuluk it,* ايش او *tchérkīn ich it.* — Service, condition, d'une personne au service d'un autre, domesticité, خدمتكارلق *khydmetkiārlyq,* خدمتكارى *khydmetkiāri,* صافته *veçāfet.*
— Être au service de quelqu'un, بر كوسنه نك خدمتنده او *bir kimesnènuñ khydmetindè ol.* — Service; célébration du culte religieux, سلات *salāt u 'ybadet.* — Service de table, vaisselle, linge, etc., سفره *sofra thāqymy.*

SERVIE, principauté tribulaire de la Turquie, صرب حكومتى *syrb hukiumeti.*

SERVLETTE, s. f., ال مقرمه سى *el maqramaci*, پيشكير *pīchkīr*, vulg. *pechkīr, t.*

SERVILE, adj. com., qui appartient à l'état d'esclave, de valet, قوللغك *qoulloughuñ, t.*; رقتيه مقارن *ryqyiatè mouqārin, a.-t.*; عبيدى *'abīdī.* — Au fig., bas, rampant, الحق *altchaq,* دنى *denī,* لىم *le'īm.* — Littéral, حرف بحرف *harf beharf.* — Lettre servile, qui n'est pas radicale dans un mot arabe, حرف زايد *harfi zāid.*

SERVILEMENT, adv., d'une manière basse, servile, الجبلىق ايله *altchaqlyq ilè,* الجبلىق *altchāqtchè, t.*; دنائت ايله *denā'et ilè, a.-t.*; سفيلاً و لئيماً *sefīlen u le'īmen, a.* — Littéralement, mot à mot, تبعية *teb'īet ilè,* تبعية *teb'ūieten,* لفظاً *lafzan belafzin.*

SERVILITÉ, s. f., esprit de servitude, bassesse d'âme, الحَقْلَقُ *alchaqlıyq*, t.; دنائت *denā'et*, سفالت *li'āmeti thab'*, سفاقت *sefāleti thab'*. — Exactitude servile, تبعیت *teb'īiat*, تبعیت عیدانه *teb'ūcti 'abīdānē*.

SERVIR, v. a., être à un maître comme domestique, خدمت *khydmet it*, a.; خدمتکارلق *khydmetkiarlıyq it*, خدمتکار او *khydmetkiār ol*. — Servir un maître, بر مخدومک *bir makhdoumuñ iānında khydmetkiār ol*. — Servir l'État, la patrie, دولته - وطنه *devletē, vathaninē khydmet it*. — Servir, être dans l'état militaire, او *khydmeti 'askerüçedē ol*. — Servir Dieu, اعبادت *'bādet it*. — une table et sur table, يَمَك كَتورمك *ïemek gueturmek*, سفره يی دوزمك *sofraii duzmek*, طعام چيقارمق *tha'ām tchyqārmaq*. — Offrir d'un mets, بر ييمكدن وبرمك - صونمق *bir ïemekten virmek, sonmaq*. — Servir du rôti, كباب صونمق - تبليغ *kebab sonmaq, teblygh it*. — Servir, rendre de bons offices à quelqu'un, l'aider, بر كمسنه يه خدمت *bir kimesnēçē khydmet it*. — Servir ses amis, دوستلاره خدمت *dostlaru khydmet it*, دوستان حَقْنَه بَدَل *dostān haqqyna bezli himmet it*. — les pauvres, فقرايه *fouqarāçē 'yānet it*. — Servir de...., tenir lieu de.... بر كمسنه نك مقامنك او - يريني

طوتوق *bir kimesnēnuñ maqāmında ol, ierini thoutmaq*. — Servir de père, پدری مقامنده او *pederi maqāmında ol*. — Servir de médecine, علاج يريني طوتوق *'ylādj ierini thoutmaq*. — Servir de prétexte, عذرو بهانه مقامنده او *'euzru behānē maqāmında ol*. — Servir, mettre en mouvement, faire fonctionner une machine, ايشلتمك *ïchletmek*, ايشلتمك اعمال *'māl it*. — Servir l'artillerie, توپلاری ايشلتمك *thoplari ichletmek*.

SERVIR à, v. u., être utile, bon pour, ايشه يرامق *ïarāmaq*, ايشه يرامق صالح او *ichē ïarāmaq, t.*; بوهيچ *a.-t.* — Cela ne sert à rien, بوهيچ *bou hitch* بر ايشه يرامز - صالح دكلدر *bir ichē ïarāmaz, sālyh deïldur*. — A quoi sert? يزار نيه *nēçē ïarār*. — Être d'usage, قوللانمق *qoullānilmaq*, قوللانمق استعمال اولمق *ïsti'māl olounmaq*. — Se servir de..., قوللانمق *qoullanmaq*, استعمال *ïsti'māl it*. — Employer, استخدام *ïstykhdam it*. — Servez-vous, donnez-vous la peine de prendre ou de faire telle chose, بيوروك *bouïourouñ*.

SERVITEUR, s. masc., domestique, خدمتکار *khydmetkiār*, vulg. *khyzmetkiār*, اوشاق *ouchāq*, t.; خادم *khādim*, pl. a. *khademē*. — Vieux serviteur, اسکی خدمتکار *eski khydmetkiār*, امكدار *emektār*, اسکی امكدار *eski emektār*. — Serviteur, en parlant d'un officier public, d'un fonctionnaire, خدمتگذار *khydmetguzār*. — Les serviteurs de l'État.

خدمتگذاران دولت *khydmetguzārāni devlet*. — Serviteur, en terme de politesse, بنده *bendè*. — Votre serviteur affectionné, بنده مخلص *bendè moukhlys*. — En terme épistolaire, votre très-humble et très-obéissant serviteur, بنده بی مقدار لری *bendè bi myqtārleri*, بنده کمینسه *bendè kemīnseh*, فرمانبر لری *bendè kemīnseh fermānberleri*. — Serviteur des serviteurs de Dieu, qualification du pape dans ses bulles, عبد العباد جناب رب العالمین *abd ul-'ybādi djenābi rabb ul-'ālemīn*.

SERVITUDE, s. f., esclavage, قوللق *qoullıq*, t.; عبودیت *'ouboudiēt*, a. — Captivité, اسیر لک *ecīrtik*, t.; اسر *usr*. — Le joug de la servitude, ربقه رقیبت *ribqa ryqiāt*. — Servitude, contrainte, assujettissement, مجبوریت *mahkioumüiet*, محکومیت *medjbourüiet*. — Assujettissement imposé sur un immeuble, تکلیف *teklif*, pl. a. نکالیق *tekiälif*.

SES, pl. de l'adjectif. poss. son, sa. Voy. ces mots.

SÉSAME, s. m., plante, چورک *tcheurek oty*, شریغان *chirlyghān*, سوسام *sīcām*, t.; سوسم *semsem*, *simsim*, a. — Huile de sésame, شریغان یاغی *chirlyghān iāghy*.

SESSION, s. f., séance d'un corps délibérant, مجلس *medjlis*, pl. a. وقت مجلس *medjälis*; وقت مجلس *vaqti medjlis*, جمعیت *'djem'yiet*. — Durant la session du parlement, پارلامنتو دیوانتک اثنای جمعیتتک *pārlāmēto dīvāninun esnāi djem'yietindè*.

SESBAN, s. m., arbrisseau d'Égypte, سیسبان *sīsban*, a.

SESELI, s. m., espèce de fenouil, بر نوع رازیانه *bir nev'y rāzīānè*, t.; سیسالیوس *sīcālīos*, کاشم *kiāchim*, a.

SETIER, s. m., mesure de grains, اکیال *kīlè*, t.; کیل *kīl*, pl. a. کیال *ekiāl*. — Un setier de blé, بر کیل *bir kīl*, حنطه *bir kīl hyntha*. — Setier, mesure pour les liquides, اولچک *eultchek*. — Un setier de vin, بر اولچک *bir eultchek charāb*. — Setier de terre, autant de terre labouvable qu'il en faut pour semer un setier de blé, ایچنده بر کیل بغدادی *itchindè bir kīlè boghdāüi myqtāri ekilèdjek thoprāq*. — Setier, mesure de terrain approchant de l'acre, قفیز *qafiz*, pl. a. اقفزة *aqfezet*.

SEUIL, s. m., اشک - اشیک *ichik*, vulg. *echik*, قپو اشیکی *qapou echıgui*, t.; عتبة *'atebet*, vulg. *'atabè*, a. — Se tenir sur le seuil de la porte, عتبة بابده طورمق *'atabèi bābtè dhourmaq*.

SEUL, E, adj., sans compagnie, یالکز منفرد *iālyñyz*, t.; *munferid*, a.; تنها *tenhā*, p. — Trouver quelqu'un seul, بر کمسندی یالکز بولمق *bir kimesnèüi iālyñyz boulmaq*, تنها بولمق *tenhā boulmaq*. — Seul, unique, یالکز تک *iālyñyz tek*, بر *bir*, اول و آخر *iālyñyz bir*, یالکز بر *iālyñyz evvel u akher*, واحد *vāhid*. — Une seule personne, یالکز بر کمسنه *iālyñyz bir kimesnè*, شخص واحد *chakhsy vāhid*.

SEULEMENT, adv., rien de plus,

pas davantage, du moins, يالكز *iälty-nyz*, همان *bilè*, انجق *andjaq*, hamân, p.-t.; فقط *fuqath*, a. — Dites seulement un mot, يالكز بر سوز, *iältynyz bir seuz seülè*. — Je n'ai pas seulement été malade, ولمدم *khasta bilè olmadum*. — Non-seulement, loc. adv., يالكز دكل *iältynyz deil*. Voy. NON.

SÈVE, s. fém., humeur nutritive des arbres, des plantes, سو *sou*, و نباتلرک صویبی *aghâdj u nebâtlaruñ souï*, t.; ماء النباتات *mâi un-nebâtât*, ابلال *bullet*, *iblâl*, a. — La sève du printemps, اول بهارده نباتاته یورین سو *evvel behârdè nebâtâtè üruien sou*. — La première sève d'un arbre, اغاجک *aghâdjũ iblâli evveli*. — Sève, force du vin et des liqueurs spiritueuses, کسکینلک *heskînlik*, سورت *sevret*. — Force de la jeunesse, یگیتلک *iğuitlik*.

SÉVÈRE, adj. com., rigide, rigoureux, سرت *sert*, کسکین *keskîn*, t.; عنفی *'unfi*, شدید المزاج *chedîd ul-mizâdj*, a.; تند *tund*, p. — Un magistrat sévère, شدید المزاج بر حاکم *chedîd ul-mizâdj bir hâkim*. — Sévère, en parlant des choses, برک *berk*, قوی *chedîd*, سرت *sert*, قوی *qavi*, سخت *sakht*. — Une sévère réprimande, بر تئزیر شدید *bir ta'zîri chedîd*.

SÉVÈREMENT, adv., سرتلک ایله *sertlik ilè*, سرتلکلک *sertligülè*, t.; شدیداً *téckîd ilè*, a.-t.; *chedîden*, a. — Punir sévèrement,

شدیداً نادیب *chedîden téedîb it*.

SÉVÉRITÉ, s. f., سرتلک *sertlik*, شدت *keskînlik*, t.; *chiddet*, عنف *'ounf*, صلابت *salâbet*, a. — User de sévérité, سرتلک قوللنمق *sertlik qoullanmaq*, شدت *chiddet ilè mou'âmelè it*.

SÉVICÉS, s. m. pl., mauvais traitements, معامله سرت *sert*, *bed mou'âmelè*. — d'un mari envers sa femme, قاریسنگ حقنه قوجه نک *qarycinuñ haqqyna qodjanuñ sertligui*, سرتلکی *tchetînlîk ilè mou'âmelèci*.

SÉVIR, v. II., traiter avec rigueur, شدت ایله *sertlik it*, معامله *chiddet ilè mou'âmelè it*, اعمال شدت *r'mâlî chiddet it*. — Sévir contre, punir, حقتدن کلمک *haqqyndun guelmek*, نادیب *téedîb it*, a.-t. — Sévir contre les abus, دفع فسادات *def'ÿ seçâdât it*.

SEVRAGE, s. INASC., سددن کسمه *sudden kesmè*, ممدن کسمه *memèden kesmè*, t.; فطم *fethm*, فطام *fi-thâm it*.

SEVRER, v. a., ôter à un enfant l'usage du lait de sa nourrice, ممدن سوردن *memèden kesmek*, فطام *sudden kesturmek*, t.; فطام *fi-thâm it*, a.-t. — Enfant sevré, چوجوق *memèden kecilmich tchodjouq*. — Sevrer, au fig., priver, frustrer de..., محروم قلمق *mahroum qylmaq*, محروم *mahroum it*. — Sevré, e, سددن کسامش *sudden kecilmich*, ممدن کسامش *memèden*

kecilnich, محروم مفظوم *mefthoum*, محروم اولمش *mahroum olmich*, محروم *mahroum*.

SEXAGÉNAIRE, adj. com., التمش بالغ *altmich iächinda*, t.; التمش ياشنده بر آدم *altmich iächinda bir adem*. — Une sexagénaire, التمش ياشندك اولان *altmich iächinda olân qâry*.

SEX-DIGITAIRE, s. com., التى *alti parmaghy olân*, t.; زوست اصابع *zou sittê ecâbi*, a.

SEX-DIGITAL, e, adj., التى پرمقو, *alti parmaqlu*, t.; سديس الاصابع *sedîs ul-ecâbi*, a.

SEXE, s. m., différence physique et constitutive du mâle et de la femelle, جنس *djins*. — Les deux sexes, جنسين *djinsein*. — Le sexe masculin, جنس مذكر *djinsi mezekker*. — Le sexe féminin, جنس مؤنث *djinsi muennes*. — Le sexe, طائفه نسا *thäufê niçâ*, نسوان *niçâ*, نسوان طائفهسى *nisvân thäufeci*. — Le beau sexe, نسا قسمى *nisvân*, نسوان *niçâ qysmi*.

SEXTANT, s. m., t. d'astr., سدس الدائرة *sudus ul-dâirê*, a.

SEXTIL, e, adj., terme d'astron., التمش درجه لك مساف *altmich diredjêlik meçâfê*, t.

SEXTUPLE, adj. com., qui contient six fois, التى قات *alti qât*, t.

SEXTUPLER, v. a., التى قات *alti qât it*.

SEXUEL, le, adj., جنسى تمپيز, *djinsi temüz iden*, a.-t.;

مميز الجنس *mumëüz ul-djins*, جنسى *djinsüi*, a. — Les parties sexuelles, عضا *mumëüzy djins olân 'azâ*.

Si, conj. condition., en cas que, حالده *eier*, كرى *guier*, ايسه *iça*, كرى *haldê*. — Si vous voulez, كرى *eiek ister içañ*. — J'irai si le temps est beau, ايسه *havâ guzel iça guidêdjeim*. — S'il en est ainsi, اوبله اولديغى *euilê oldoughy haldê*, اوبله *euilê iça*. — Si, particule dubitative, ايسه *iça*. — Je ne sais si cette nouvelle est vraie, بو خبر صحيح

بو خبر صحيح *bou khaber sahyh iça bilmem*. — Si, quel que soit, نقدر *her neqadar*. — Si petit qu'il soit, هر نقدر كوچك *her neqadar kutchuk iça dakhy*. — Si, autant, à tel point, اول درجه ده *ol derredjêdê*. — Je ne suis pas si riche que vous, سزك قدر زنيكين دكليم *sizun qadar zenguin deilim*. — Si bien que, tellement que, شوبله كه *ol vedjhilê*. — Si, particule affirmative opposée à non, اوت *evvet*, نعم *ne'am*. — Vous dites que non, et je dis que si, نعم ديرم لا و بن *sen lâ vè ben ne'am derum*.

SIBARITE. Voy. SYBARITE. سيبير *sibir*.

SICAIRE, s. masc., assassin, آدم اولدريجى *adem eulduridji*, t.; قائل *qatil*, a.

SIGGATIF, IVE, adj., قوریدیجی *qourouydyjy*, t.; *mudjceffif*, a.

SICCITÉ, s. f., قورویلق *qouroulyq*, قوراولق *qouraulq*, قورایلحق *qourailq*, t.; *hāli djefās*, حال جناف *hāli djefās*, حال یبوست *hāli djeboucet*, a.

SICILE, grande île de la Méditerranée, سچیلیا - سچیلیا *sitchiliā*, سچیلیا اطمهسی *sitchiliā adhaci*. — Le royaume des Deux-Sicules, سچیلیا تیسین مملکتی *sitchiliātisīn memleketi*.

SICILIEN, NE, adj. et s., سچیلیالی *sitchiliāly*.

SIDÉRAL, E, adj., qui concerne les astres, نجومه دائر - متعلق *nudjournē dāir*, *mute'allyq*, a.-t.; نجومی *nudjournū*, a.

SIDÉRITIS, subst. fém., plante, سیدریتیس *siderītis*, a.

SIÈCLE, s. m., espace de cent ans, یوز ییلق *üz ülyq*, یوز ییل *üz üil*, t.; قرن *qarn*, pl. a. قرون *qouroun*, مایه *māyē*. — Dans le second siècle de l'hégire, هجرت نبویه نك مایه ثابته ده *hidjreti nebevüenün müiē sānühēdē*.

— Espace de temps indéterminé, et temps où l'on vit, وقت *vaqyt*, دهر *dehr*, pl. a. دهور *douhour*; زمانه *zemānē*, عصر *'asr*, pl. عصار *'ačār*.

— Les mœurs du siècle, des temps où nous vivons, بو عصر مزك اداپ *bou 'asrmuzuū adāp u akhlāqy*, زمانه اخلاقی *zemānē akhlāqy*.

— Siècle, temps où florissait un grand homme, دور *devr*, زمان *zemān*. — Le siècle d'Alexandre, دور اسکندری *devri iskenderi*, عصر اسکندر ذوالقرنین *'asri isken-*

deri zoul-qarnein. — Le siècle de la barbarie, ایام جهالت *eiāmi djehālet*. — La corruption du siècle, زمانه نك فسادی *zemānēnuū sečādī*.

— Le siècle futur, la vie future, آخرت *akhyret*, البقا دار *dār ulbaqā*. — Les siècles futurs, la postérité, گله جک زمانلر *guelēdjek zemānter*, اتمه *ezmāni atīē*.

— Siècle, l'état de la vie mondaine, عیش دنپوتی *'āichi dunēvü*. — Les gens du siècle, اهل دنیا *ehli dunā*,

اهل عیش دنپوی *ehli 'āichi dunēvi*.

SIÈGE, s. masc., ce sur quoi l'on s'assied, اوتراق *iskemlē*, اسکمله *otourāq*, صندال *sandāl*, t.; کرسی *kursi*, pl. a. کراسی *kerācī*.

— Donnez un siège, بر اسکله ویر *bir iskemlē ver*. — Banc de pierre, de gazon, etc., نشیمن *ucchīmen*.

— Siège d'un cocher, یری *'arabadji iēri*. — L'endroit où le magistrat se place pour rendre justice, حکومت یری *hukioumet iēri*, کرسی حکومت *kursü hukioumet*.

— L'endroit, ou la chambre où se rend la justice, محکمه *mehkemē*. — Ville capitale d'un État, دار السلطنة *dār us-salthanet*, مقر حکومت *maqarri hukioumet*, پای تخت *pāi takht*.

— Paris est le siège du gouvernement de la France, بلدة پارس *beldēi pāris frānsa devletinü dār us-salthanet idur*. — Résidence d'un prince, d'un évêque, etc., مقر *maqarri iqāmet*, قوراکاه

قوراکاه *maqarri iqāmet*, قوراکاه

qarārguiāh. — La ville de Bucharest est le siège ou la résidence du prince de Valachie, بکرش شهری افلاق ویوده سنک مقر اقامتیدر *boukrech chehri islāq vöivodacinuū maqarri iqāmetīdur*. — Au fig., ou dit : le cerveau est le siège de la pensée, دماغ مقر قوت متفکره در *dimāgh maqarri qouvveti mutefekkirēdur*. — Le Saint-Siège, le gouvernement papal, ریم پاپا دولتی - مسندی *rīm pāpā devleti, mesnedi*. — Siège, établissement et opérations d'une armée devant une place pour l'attaquer, la prendre, محاصره *mouhācerē*, pl. a. محاصرات *mouhācerāt*. — Mettre le siège devant une place, قلعه یی *qal'ēi* محاصره *it*. — Lever le siège, محاصره دن واز کچمک *mouhācerēden vāz guetchmek*.

SIÉGER, v. n., tenir le siège pontifical ou épiscopal, مسندده اوتورمق, مسند نشین او *mesneddē otourmaq, mesned nichīn ol*, a.-p.-t. — Résider d'habitude, اوتورمق *otourmaq*, اقامت *iqāmet it*, تمکن *temekkun it*, اتخاذ قرار *ittikhāzi qarār it*. — Ce n'est pas là que siège le mal, ماوای علت اوره سی دکلدر *méévāi 'yllet oraci deıldur*.

SIEN, NE, adj. possessif, relatif, کندونک *anuñ*, انککی *anuñki*, *guendunuñ*. — Ce n'est pas mon livre, c'est le sien, کتابم دکل انکدر, *kitābum deil onūdur*. — Sien, s. m., son bien, کندو مالی *guendu māli*. — Il ne demande que le sien, انجق *andjaq guendu mālini ister*. — Les siens, ses pa-

rents, خصلمر *khycymler*, اقربا *aqrabā*, اقرباسی *aqrabāci*. — Ceux du même parti ou du même pays, انککیلر *anuñkīler*. — Les domestiques, les partisans, متعلقر *mute'al-lyqler*, اعوان وانصار *avān u ansār*. — Faire des siennes, fam., faire des folies, ا دلیک *delīlik it*.

SIESTE, s. f., méridienne. Voy. ce mot.

SIEUR, s. m., افندی *aghā*, اغا *efendi*, خواجه *khodja*, t.

SIFFLANT, E, adj., qui siffle, سقلق *siqlıyq vīren*, t.; صافر *sāfir*, a. — Lettres sifflantes, حروف الصفیر *hourouf us-safir*.

SIFFLEMENT, s. m., bruit aigu fait en sifflant, صفیر *siklyq*, t.; سقلق *safir*, a. — Le sifflement des serpents, پیلانک فسلدیسی - قربری *ilānuñ sicildīci, qarīri*; — des oies, قازک *qazuñ bāghyrmaci*; — du vent, یلک صزلیه رق اسمسی *ilūñ syzlaāraq esmeci*, — یلک وزردیسی *ilūñ vizyrdīci, khychildīci*, فخیخ *fakhykh*; — d'une balle à l'oreille, قورشونک وزردیسی *qourchounū vizyrdīci*.

SIFFLER, v. n. et a., produire un sifflement, سقلق چالمق *siqlıyq tchālmaq*, سقلق ویرمک *siqlıyq vīrmek*, صیصلق چالمق *syslyq tchālmaq*, سزغرمق *syzghyрмаq*. — Siffler pour appeler quelqu'un, برکمسنه یی *bir kimesnēi tchāghyрмаq itchoun siqlıyq tchālmaq*. — Siffler, en parlant des serpents, یلان فسلدامق *ilān sicildāmaq*; — du vent, یل صزلیه رق *ilūñ vizyrdīci*.

اسمک *il syzlaïaruy esmek*; — d'une balle qui siffle aux oreilles, ائلان قورشون کبی قولاق یانندک
 اتلان قورشون کبی قولاق یانندک *atilān qourchoun guibi qoulāq*
 اتلان قورشون کبی قولاق یانندک *ātāninda biss it*; — du bruit que fait
 en respirant une personne malade, موشلدامق *mouchouldāmaq*. —
 Siffler, chanter un air en sifflant, اسلق چالدرق ابرلامق *istlyq chāl-
 laraq irlāmaq*. — Siffler, chanter, en
 parlant des oiseaux, اوتتمک *cutmek*.
 — Siffler, fam., instruire quelqu'un
 de ce qu'il aura à faire, اوکرتتمک *eu-
 gretmek*, ا اوکرتتمک *telqyn it*. — Désap-
 prouver avec dérision, بر کمسندنک *bir kimesnē-
 nuñ ardinde siqlyq chālmaq*, اسلق
 اسلق چالدرق ابرلامق *istlyq chāl-
 maghylē maskharalygha almaq*.

SIFFLET, s. m., instrument pour
 siffler, اسلق *istlyq*, سلق *siqlyq*,
 سلق *sipsi*, دودک *duduk*, سلق
 سلق چالدرق ابرلامق *siqlyq chālādjaq*
 دودک *duduk*. — Sifflet avec lequel le pa-
 trou ou le contre-maître d'un bâti-
 ment de guerre donne des ordres aux
 matelots, سلیستره *silistrē, silisterē*.
 — Sifflet, t. d'anat., la trachée-artère,
 بوغاز *boghāz*, بوغورتلاق *boghourt-
 lāq*, قصبه الرئة *khyrtlāq*, خرنلاق
qasbat ur-rīat. — Sifflets, au pl.,
 improbation publique avec mépris,
 بکنمیوب ایچتمه *beñmeñup al-
 chaqlatma*, تاقیق بالاستحقار *taq-
 bihy bil-istlyhqār*.

SIFFLEUR, SE, adject., qui siffle,
 اسلق چالچیی *siqlyqtchi*, سلق
 اسلق چالچیی *istlyq chālādji*, صئار *suffār*, a. —
 Oiseau, اوتر *cuter*, صافو *sāfir*.

SIGILLÉ, E, adj. (terre sigillée),
 تھینی ماکتوم *thīni makhtoum*, a.

SIGMOÏDE, adject. com. (cartilages
 sigmoïdes), بوروشق کمرتلك *bou-
 rouchouy guemirtlek*, t.; غصروفی
 غصروفی *ghazroufi multevi*, a.

SIGNAL, s. m., نشان *nichān*, p.-
 t.; اشارت *ichāret*, pl. a. اشارات
ichārāt. — Donner le signal, faire
 un signal, نشان کوسترمک *nichān
 guestermek*, اشارت ا *ichāret it*,
 اظهار اشارت ا *izhāri ichāret it*. —
 Tirer des coups de canon en ou pour
 signal, اشارت اولق اوزره طوب *ichāret olmaq uzrē thop ātmaq*.
 — Le signal du départ, نشان رحلت
 نشان رحلت *nichāni ryhlet u 'azīmet*.

SIGNALEMENT, s. m., اسم و رسمک
 اسم و رسمک *ism u resmūñ ichāreti*,
 وصف شکل و سیمما *vasfi chekl u
 sīmā*, a.-t.; قیافت *qyāfet*, a.

SIGNALER, v. a., faire ou donner
 le signalement, بر کمسندنک اسم
 بر کمسندنک اسم و رسمک *bir
 kimesnēnuñ ism u resmini bīldurmek*,
 تحریر شکل و سیمما *tahrīru
 chekl u sīmā it*. — Faire le signale-
 ment d'un soldat. عسکری نفرینک
 عسکری نفرینک *askeri nefe-
 rīnuñ chekl u sīmāci zubth it*.
 — Signaler, rendre remarquable,
 شهوتلندرمک *cheuhretlendurmek*,
 شهوت و برمک *cheuhret vīrmek*,
 تشهیر *mechhour it*, تشهیر
 تشهیر *techhūr it*, ایرات شان و شهرت ا
 ایرات شان و شهرت ا *irāci
 chān u cheuhret it*. — Annoncer par
 des signaux, نشان کوسترمک
 نشان کوسترمک *nichān guestermek* *guilē kīa-
 ber vīrmek*, اخبار بالاشارت ا

ykhbār bil-ichāret it. — Se signaler, v. pron., شهرت بولوق *cheuhret boulmaq*, کسب شان و شهرت ا *kesbi chān u cheuhret it*, کسب امتیاز ا *kesbi imtiāz it.* — Se signaler, se dit aussi en mauvaise part : il s'est signalé par son inconduite, سوء حرکتی تقریبیله بنام اولمشدر *souū hareketi taqrībīlè benām ol-muchtur.* — Signalé, e, شهرت و تلوو *cheuhretlu*, مشهور *mechhour.* — Remarquable, شهرت بولوش *cheuhret boulmich.* — Un service signalé, بیر خدمت جلیله *bir khydmeti djelīlè.* — Un crime signalé, بر جنایت مشهوره *bir djināyeti mechhourè.*

SIGNATURE, s. f., امضا *imzā*, a. — Fausse signature, امضا ساخته *sākhtè imzā*, کاذب امضای *imzāi kiāzib.*

SIGNE, s. masc., indice, marque, نشان *nichān*, p.-t.; علامة *'alāmet*, plur. علامات *'alāmāt*; دليل *delīl*, plur. a. دلائیل *delāīl.* —

Bon signe, خیر علامت *khāīr 'alāmet.* — Ce n'est pas bon signe, خیر علامت دکل *khāīr 'alāmet deīl.* —

C'est mauvais signe, فنا علامتدر *fenā 'alāmettur.* — Signe évident, دلیل واضح *delīli vāzyh.* —

Signe, démonstration extérieure de ce qu'on pense, de ce qu'on veut, اشارت *ichāret*, pl. a. رموز اشارات *ichārāt*; رموز *ramz*, pl. نشان *nichān.* —

Faire signe de la tête, de la main, des yeux, باش و کوز و ال ایله *bāch vè gueuz vè el ilè ichāret it.* — Signe de la tête seulement, ایما *imā.* — Faire ce signe, ایما *imā it.* — Par signes, ایما ایله *imā vu ichāret ilè.* —

Signe, tache naturelle sur la peau, خال *beṅek*, بک *beñ*, خال *khāl.* — Avoir un signe au visage, چهره سنده بر بک او *tchehrècindè bir beñ ol.* — Le signe de la croix, celui des chrétiens, خاج نشانی *khādj nichāni.* — Faire le signe de la croix, علامت صلیب ا *'alāmeti salīb it.* — Signe du zodiaque, برج *burdj*, pl. a. بروج *bouroudj.* — Signes, phénomènes célestes, سما علایم *'alāimi semā.* — Signe de l'écriture sainte, et verset du Coran, آیت *āīet*, pl. آیات *āīāt.*

SIGNER, v. a., امضا امضالوق *imzāla-maq*, امضا قوموق *imzā qomaq*, امضا *imzā it*, a.-t. — Signer un acte, بر سندده وضع امضا ا *bir senedè vaz'y imzā it.* — Signé, امضالوق *imzālu*, ممضی *imzālanmich*, مومضی *moumzy*, *moumza.*

SIGNET, s. masc., کتابک نشان *kitābuñ nichān ipligui*, t.

SIGNIFIANT, e, adj., t. de théol., qui signifie, بللوا اید بچی *bellu idīdji*, t.; مفسر *mufessir*, a. — Signes signifiants, آیات مفسره *āīāti mufessirè.* — Signifiant, qui veut dire beaucoup, معنالوق *ma'nālu*, مفید *mufīd*, المعنا *mufīd ul-ma'nā*, معنیدار *ma'nadār.*

SIGNIFICATIF, IVE, adj., معناسی *ma'nāci olān*, اندن معنا *anden ma'nā tchyqār*, t.; معنوی *ma'nevi*, مفسر الحال *mufessir ul-hāl.* — Un mot fort significatif, غایت الغایه مفسر الحال اولان *ghāīet ul-ghāīè mufessir ul-hāl olān bir kelimè.*

SIGNIFICATION, s. f., ce que signifie une chose, معنى - معنا *ma'nā*, pl. a. معانى *me'āni*. — Dites-moi la signification de ce mot, بكا شو لفظك *bañā chou lafzuñ ma'nācini ver.* — Signification, notification, اخبار *ykhbār*, اشعار *ich'ār*, اعلام *y'lām*. — juridique, معرفت *ma'rifeti cher'ilē olān ykhbār*, اعلام شرعى *y'lāmi cher'y*. — Faire une signification par huissier, چاوش معرفتيله افاده حال ا *tchāvouch ma'rifet ilē ifādēi hāl it.*

SIGNIFIER, v. a., exprimer, vouloir dire, avoir tel ou tel sens, en parlant des mots, او معناسى *ma'nāci ol.* — Ce mot français signifie cela en turc, بولفظ فرانسزك ترك *bou lafzy frānsyzuñ turk liçānindē'chou ma'nāci vārdur.* — Que signifie ce mot? بولفظك معناسى ندر *ma'nāci nēdur.* — Signifier, être signe de..., dénoter, exprimer, indiquer, كوستنرمك *gucustermek*, دلالت *delālet it.* — Cela ne signifie rien de bon, بوشى بردرلو خيره *bou cheñ bir turlu khaire delālet itmez.* — Vouloir dire, او ديمك *dimek ol.* — Que signifie cela? بونديمكدر *bou nedemektur.* — Cela ne signifie rien, بوبرشى *bou bir cheñ dime deñ.* — Signifier, notifier, déclarer, بيلدرمك *bıldurmek*, اخبار - اشعار ا *ykhbār, ich'ār it*, افاده و بيان ا *ifādē vū beñān it*, اعلان ا *y'lān it.* — Signifier par autorité de justice, معرفت *ma'rifeti cher'yle*

bıldurmek. — Signifier une sentence, *bir hukmi ma'rifeti cher'yle ifādē it.* — Signifié, c, بيلدرلمش *bıldurilmich*, اخبار اولنمش *ykhbār olounmich*, منها *munhā.*

SILENCE, s. m., cessation de bruit, état d'une personne qui se tait, سكوت *sukiout*, a.; ساكتك *sakitlik*, a.-t.; خاموشى *samt*, *khāmouchi*, p. — Faire silence, *sukiout it*, سوسمق *sousmaq*, او ساكت - سوس او *sakit, sous ol.* — Demeurer dans le silence, *sukiouttē दौरماق.* — Faire faire silence, سوسدرمق *sousturmaq*, اسكات ا *iskiāt it*, ابسم ا *ebsem it.*

SILENCE! interj. pour faire taire, *sous ol.* — Faisons silence, paix! *sous.*

SILENCIEUX, SE, adject., سكوتى *sukiouti*, ساكت *sakit*, ابسم *ebsem*, از سوبلر *az seuiler*, ساكوت *sākiout*, a.; Une personne silencieuse, *qalil ul-kelām* بر كسنه *bir kimesuē.*

SILEX, s. masc., چاقمق طاشى *tchāqmaq thāchi*, t.

SILIQUE, s. fém., قيقوق *qabouq*, خربوب *qaboudjaq*, t., خربوب *kharroub*, a. — Silique de fève, قيقوقى *baqla qaboughy.*

SILIQUEUX, SE, adj., قيقوقلى *qabouqli*, t.

SILISTRIE, gr. ville de la Bulgarie, سولستره *silistrē.*

SILIVRI, ou SILIVRÉE, ville de la Turquie d'Europe, سلورى *silivry.*

SILLAGE, s. m., كينك كيدر ايكن *sililage.*

اچديغى يول *gumînuñ guîder iken*
 âchtughy iol, t.; ممبر سئينه *mem-*
khari sefinè, a. — Mesurer le sillage
 d'un navire, la vitesse de sa marche,
 گومينك يولنى اولچمك *gumînuñ*
iolyni eultchmek.

SILLER, v. n., دريايى ياروب
 كتمك *deriâi iârup guîmek*, t.

SILLET, s. masc., petit morceau
 d'ivoire appliqué au manche d'un in-
 strument à corde, تللك دوكمه جكي
telleruñ deuîmèdjyghy, t.

SILLON, s. m., raie que fait la
 charrue dans la terre, اولك *evlek*,
 نطس *târlâ iâryghy*, t.; تارلا ياربغى
nadhas, a.; شيار *chîâr*, p. — Au
 fig., ligne tracée, چيزكى *tchyzgui*.

SILLONNER, v. a., faire des sillons,
 يري اولك اچمق *evlek âtchmaq*,
 نطس ا *nadhas it*, a.-t. — Au fig., sillonner les mers,
 قطع صحارى *qath'y saharîi*
bahâr it. — Rider, بورشدرمق *bou-*
rouchturmaq. — Sillonné, e, يارلمش
iârlmich, نطس اولمش *nadhas ol-*
mich, بورشمش *bourouchmich*.

SILO, s. m., cavité pratiquée dans
 la terre où l'on conserve les grains,
 مطمورة *mathmouret*, vulg. *math-*
moura.

SIMAGRÉE, s. f., se dit de cer-
 taines manières affectées, minauder-
 ies, نازوشيوه *nâzlanma*, t.; نازلنمه
nâzu chîvè, p. — Faux-semblant,
 ريا *iâpma*, مواضع *muvâza'a*,
 ريا *riâ*.

SIMARRE, s. f., اوزون فراجه *ou-*
zoun ferâdjè, t.; لباس طويل *libâci*
thavîl.

SIMILAIRE, adj. com., صويى بر

موائل الجنس *mumâcyl*
ul-djins, a.; همجنس *hemdjins*, p.-a.

SIMIBITUDE, s. f., fig. de rhét.,
 comparaison, بکزمه *beñzetmè*, t.;
 تمثيل *temsîl*, pl. a. تمثيلات *tem-*
sîlât. — Ressemblance, بکزمه *beñ-*
zetmè, اوڤغونلاق *ouïghounlouq*,
 مشابهة *muchâbehet*, مماثلة *mu-*
mâcelet.

SIMILOR, s. m., آلتونه بکزر ساخته
 آلتون *âltounè beñzer sakhîè âltoun*,
 تنباك *behredjân*, بهرجان *tenbâk*, a.

SIMON, n. pr., شمعون *chem'oun*.

SIMONIAQUE, adj. com., où il y a
 کسب حرامى متضمن *kisbi harâmi mutezammin*. — Qui
 commet de la simonie, کسب حرام
kessâbi harâm, a.

SIMONIE, s. f., حرام قزانچ *harâm*
qazândj, a.-t.; کسب حرام *kisbi ha-*
râm, مکسب حرام *meksebi harâm*,
 a. — Commettre la simonie, اشيای
 مقدسه فروختيله حرام قزانچى
 ارتکاب *echîâi mouqaddecè fu-*
roukhtilè harâm qazândji irtikiâb it.

SIMPLE, adj. com., non compliqué,
 ساده *sâdè*, p.-t.; ترکيبسىز *terkîbsyz*,
 a.-t.; غير مرکب *ghâiri murekkeb*.
 — Seul, unique, تک *tek*, بر *bir*,
 يالکز بر *iâlynyz bir*, واحد *vâhyd*,
 فرد *ferd*. — Il n'y a qu'une simple
 couverture, بر تک يورغانى واردر
bir tek iorghâni vârdur. — Croire
 sur simple parole, بر کسبنه تک
bir kimesnè-
nuñ kelâmi vâhydîné y'timâd it. —
 Simple, ordinaire, commun, obs-

cur, بیانی *bāiāghy*. — Un habit, un ajustement simple, بیانی بر لباس *bāiāghy bir libās*. — Un simple soldat, بیانی بر نفر *bāiāghy bir nefer*. — Simple, sans ornement, زینتسز *zīnetsyz*, زینت ساده *sādédjé*, زینت و تکلفدن عاری *zīnet u tekelluften 'āri*. — Simple, qui est sans malice, candide, خالص ساده دل *sādè dil*, خالص الفواد *khālyš ul-fuvād*. — Niais, بون *beun*, لوقمه *louqa*, ابله *ebteh*. — Simple, opposé à double, en parlant des fleurs, بر قاتلو *bir qātlu*, بر قاب *bir qāt*. — Simple, facile à faire comprendre, قولای *qolāi*. — Simple, s. m., le simple et le composé, مرکب و غیر مرکب *murekkeb ve ghāiri murekkeb*.

SIMPLE, subst. masc., nom générique et vulgaire des plantes médicinales, مفردتة *mufredet*, pl. a. مفردات *mufredāt*, نباتات مفردات *mufredāti nebātāt*, ou مفردات الطب *mufredāt uth-thybb*.

SIMPLEMENT, adv., d'une manière simple, sans ornement, ساده *sādédjé*, بیانی *bas bāiāghy*. — Sans cérémonie, تکلیفسز اولدرق *tekléfsyz olaraq*, تکلیفسز *tekléfsyz*. — Seulement, uniquement, یالکمز *iyalyñyz*, فقط *faqath*. — Je dis simplement que...., فقط شونى سويلرم *faqath chounou seülerum*. — Simplement, uniquement. Voy. ce mot.

SIMPLICITÉ, s. f., qualité de ce qui est simple, ساده لک *sādèlik*, سداجة *zīnetsyzlik*, t.; سداجة *sadūdjet*, a. — Niaiserie, hêtise, بونلق *beunlyq*, حماقت *hamūqat*, بلاهت *belāhat*.

SIMPLIFICATION, s. f., action de simplifier, ساده لندرمه *sādèlèndurmè*, t.; تجريد من الاختلاط *tedj-rîd min el-ykhtilâth*. — Action de faciliter, d'abrèger, قولايتمه *qolāi-latma*, تسهيل *qolāilama*, تسهيل *teshîl*, اقتصار *yqtiçâr*. — État d'une chose simplifiée, قارشتسزلق *qāry-chyqsyzlyq*, ساده لک *sādèlik*, تجريد من الالتباس *tedjerrud min el-iltibās*.

SIMPLIFIER, v. a., rendre simple, moins composé, ساده لندرمک *sādèlèndurmek*, t.; التباسدن آزاده *iltibāsden āzādè qylmaq*, تجريد من الاختلاط *tedj-rîd min el-ykhtilâth it*, a.-ture. — Faciliter, تسهيل *qolāilāmaq*, تسهيل *teshîl it*. — Abrèger, اقتصارا *yqtiçâr it*.

SIMULACRE, s. m., image, statue, پست *souret*, a. — Idole, صورت *pout*, p.-t.; نصمة *nesmet*, pl. a. نصمات *nesmât*. — Les simulacres des faux dieux, زور معبودين نصمات *nesmāti ma'boudîni zour*. — Spectre, fantôme, خيال *khaîâl*. — De vains simulacres, باطله خيالات *khaîâlâtî bûthylè*. — Vaine représentation, ombre d'une chose, گولگه *gulguè*, ظل *zyll*, pl. اظلال *iztâl*. — Un vain simulacre de royauté, سلطنتک *salthanetuñ andjaq bir guculguèci*, bir zylli zâili. — Vaine démonstration, اصلى يوقدن کوسترش *asly iöqtan gucusterich*, نمایش بی اصل *numāchi bi asl*.

SIMULATION, s. fém., كوسترش *gueusterich*, t.; صورت معامله *soureti mou'āmelè*, مواضعه *muvāzā'at*, a.

SIMULER, v. a., صورت كوسترمك اصلى يوقدن *souret gueustermek*, مواضعه *asly iöqtan iāpmaq*, طر بيقيله دوزمك *muvāzē'a tharyqilè duzmek*, a.-t. — Simuler une vente, مواضعه فروخت ا *muvāzē'aten furoukht it.* — une donation, مواضعه *hibè it.* — Simulé, c, صورت *soureti zāhirèdè olān*, مواضعه طر بيقيله اولان *muvāzē'a tharyqilè olān.* — Donation simulée, مواضعه اولان هبه *bil-muvāzē'a olān hibè.*

SIMULTANÉ, e, adject., بروقتده *bir vaqyttè olān*, بروقتلو *bir vaqytlu*, t.-a. — Mouvement simultané, بروقتده اولان حرکت *bir vaqyttè olān hareket.* — Action simultanée, وقت واحده واقع *vaqi vāhiddè vāqy' olmich bir fi'l.*

SIMULTANÉITÉ, s. f., بروقتلولك *bir vaqytlulik*, t.; موافقت الوقت *muvāfaqat ul-vaqt*, t.

SIMULTANÉMENT, adv., بروقتده *bir vaqyttè*, همان *birden*, وقت *hemān vaqyt*, t.; دفعة *def'aten.* — Partir spontanément, en parlant du coup d'une arme à feu, دفعة *def'atan tchyqmaq.*

SINAI, s. masc., ou MONT-SINAI, طور montagne célèbre de l'Arabie, جبل سينا *thouri sīnā*, جبل *djebeli sīnā*, جبل موسى *djebeli mouça.*

مايه لاپهسى *SINAPISME, s. m.,* خردل اونى لاپهسى *māiè lāpaci,* - ملحمى *khardal oui lāpaci, melhemī,* خردل اونى ياقيسى *khardal oui iāqyci,* t. — Mettre un sinapisme aux pieds, اياقلمه مايه لاپهسى *aiāqlara mātè lāpaci ourmaq.*

SINCÈRE, adject. com., - دوغرى *doghrou,* كرجك *guertchek,* t.; صداقتلو *sadāqatlu,* خالص *khoulouslu,* a.-t.; صادق *sādyq,* صداقتكار *bi rīa,* a.; بر روایت صادق *sadāqatkiār,* a.-p. — Un récit, une relation sincère, بر روایت صادق *bir revāeti sādīqā.* — Un homme sincère, طوغرو آدم *dhoghrou ādem,* خلو صكار ير آدم *khoulouskiār bir ādem.*

SINCÈREMENT, adv., دوغروغلامه *doghroulyghylè,* t.; خلوص ايله *khoulous ilè,* او زره *khoulous uzrè,* محالست ايله *moukhālaçat ilè,* a.-t.; بالصدق و الخلو *bis-sydyq vel-khoulous,* a. — Agir sincèrement, و خلوص او زره *sydyq u khoulous uzrè hareket it.*

SINCÉRITÉ, s. fém., دوغرولق *doghroulyq,* t.; صداقه *sadāqat,* خلوص *khoulous,* استقامت *istiqāmet,* اخلاص *ykhlās,* صدق *sydyq,* مخالصة *moukhālaçat,* a.

SINCIPUT, s. m., le sommet de la tête, باش دپهسى *bāch tepèci,* t.; يافوخ *qymmet ur-rās,* قمة الرأس *iāfoukh,* a.

SINDON, s. masc., t. de chirurg., petit morceau de toile, ou petit plumasseau qu'on introduit dans l'ou-

verture faite avec le trépan, بز تفتيكندن *bez testîgnûden* *îastyq.* — Sindon, le linceul dans lequel Jésus-Christ fut enseveli, حضرت عيسى ذك كثنى *hazreti 'yeanuñ kefeni.*

SINGE, s. m., animal, ميمون *maïmoun*, t.; قرد *qyrd*, pl. a. قروډ *qou-roud*, t.; پوزينه *pouzîne*, p. — Laid comme un singe, qui ressemble à un singe, صورتلو - چهره لو *maïmoun souretlu tchehrêlu.* — Singe, au fig., qui contrefait, qui imite les actions des autres, مقلد *mouqallid.* — Singe, ou pantographe, instrument qui sert à copier des dessins, des estampes, sans savoir dessiner, ميمون پرکاری *maïmoun perkiûri.*

SINGER, v. a., fam., imiter, contrefaire., تقلید ا *taqlîd it*, a.-t. — Singer les manières de quelqu'un, بر كمنه نك اوضاع و اطوار بنی *bir kimesnênuñ evzâ' vu athvârîni taqlîd it.*

SINGERIE, s. f., grimaces, gestes de singe, ميمون او بونی *maïmoun oïouni*, مسخره لوق *maskharalyq.* — Imitation gauche ou ridicule, ياقتشسز *iaqtshsyz*, تقلید *tâqychysyz taqlîd.*

SINGULARISER (SE), v. pronom., غرابت طور اتخاډا *gharâbeti thavr ittikhâz it*, a.-t. — Singularité, عجابيلك *'adjâïblik*, a.-t.; غرابت *gharâbet*, a. — Manière extraordinaire d'agir, غرابت طور *gharâbeti thavr.* — Chose singulière, عجايب شیء *'adjâïb cheï*, غريب *gharîb.*

SINGULIER, s. m., particulier, qui ne ressemble point aux autres, ديكره بكمزمز مثلی يوق *mislî iyoq*, كمنه بيه اويماز *beñzemez*, كمنه بيه *kimsêcê ouïmâz*, t.; بيمثل *bîmecel*, لا نظير *lâ nazyr*, فرید *ferîd*, a. — Façon singulière, طور بيهديل *thavrî bî'adîl.* — Singulier, bizarre, عجايب *'adjâïb*, غريب *'adjîb*, غريب *gharîb.* — C'est un homme très-singulier, پك بر آدمدر *pck 'adjâïb bir âdemdur.* — Étonnant, واجب *vâjib*, الاستغراب *râdjib ul-istyghrâb*, عجايب *'adjâïb.* — C'est une chose singulière, بر شيندر *'adjâïb bir cheïdur.* — Un propos singulier, عجيب و غريب بر كلام *'adjîb u gharîb bir kelâm.* — Singulier, d'homme à homme, برر *birer*, فردا *ferda*, فردا *ferden ferden.* — Combat singulier, برر برر طوقشبه *birer birer dhoqouchma.* — Singulier, rare, نادر *nâdir.*

SINGULIER, s. m. et adject., t. de gram., qui marque l'unité, مفرد *mufred.*

SINGULIÈREMENT, adv., particulièrement, خصوصيله *khouçoûcîlê*, خاصه *khâsatan*, a. — Être singulièrement affecté d'une nouvelle, بر خبردن *bir khaberden khâsatan mut'essir ol.* — Singulièrement, bizarrement, عجبيله *'adjebîlê*, عجايب صورت ايله *'adjâïb souret ilê*, عجيبا *'adjîben*, غريبًا *gharîben.* — Parler singulièrement, طرز اغرب *tarz agarb*

أَيْلَه سَوِيلْمَكْ *tharzy aghreb ilè seuï-lemek*. — Singulièrement, beaucoup, زيَادَه سَيْلَه *zīādēcīlè*.

SINISTRE, adj. com., malheureux, fœuste, اَوْغُورْسُوزْ *oghoursouz*, t.; مَشُومْ *mech'oum*, مَنَحُوسْ *menhous*, a. — Présage sinistre, عِلَامَتْ مَشُومَه *'alāmeti mech'oumè*. — Qui a le regard sinistre, كُوزِيْ اَوْغُورْسُوزْ *gueuzu oghoursouz*. — Sinistre, méchant, pernicious, فَنَا *fenā*, يِرَامَزْ *īarāmaz*, ضَرَارْلُو *zarārlu*, مَضْرَتْلُو *mazarretlu*, مَضْرْ *mouzyrr*.

SINISTREMENT, adv., اَوْغُورْسُوزْلُغْلَه *oghoursouzlyghylè*, اَوْغُورْسُوزْجَه *oghoursouzdzè*, فَنَالِقْ اَيْلَه *fenālyq ilè*, فَالْ شُومْ اَيْلَه *fāli choum ilè*.

SINON, conjunct., autrement, sans quoi, وَاآ *ioghyca*, t.; وَاآ *illā*, فَالَا *feillā*, a. — Sinon, particule exceptive, بِشَقَه *ghāiri*, غَيْرِي *ghāiri*, بَاقَا *bachqa*.

SINUEUX, SE, adj., اِكْرِي *egri*, طَوْلَا شَقْلِي *dholāchyq*, طَوْلَا شَقْلِي *dholāchyqly*, اِكْرِي بُو كْرِي *egry bougry*, t.; مَعْوَجْ *multevi*, مَلْتَوِي *multevi*, مَعْوَجْ *mu'avvedj*, a. — Le cours sinueux d'une rivière, نَهْرَكْ مَتَحْوِيَا جَرِيَانِي *nehruñ mtehavvian djeriāni*.

SINUOSITÉ, s. f., طَوْلَا شَقْلُقْ *dholāchyqlyq*, اِكْرِي لِكْ *egrilik*, t.; التَّوَا *iltivā*, اِنْحَنَا *inhynā*, حَنُو *hanou*, pl. اَحْنَا *ahnā*.

SINUS, s. m., t. de math., جَيْبْ *djeïb*. — T. de chirurg., espèce de sac qui se fait aux plaies, et où s'amasse le pus, كَيْسَه *kicè*. — T. d'anat., sinus de la veine-porte, le tronc de la veine-porte, سَاقِ النِّيَابِ *sāq un-*

nāth. — Sinus lacteux, la réunion des canaux excrétoires des glandes qui forment les mamelles, مَوْصَلْ *mevsyl el-benāt ul-lebn*. — Sinus frontaux, ou sourciliers, les deux cavités de l'os frontal, au-dessus du nez et des sourcils, قَاشْ چَانِيْسِي كَمِيكْنَكْ چَقُورْلَرِي *qāch tchātīci guemīguīnuī tchouqourlerī*. — Sinus, les plis des membranes, مَطَاوِي الْاَغْشِيَه *muthāvi ul-'aghehīet*. — Le sinus de la dure-mère, مَطَاوِيْ اَمِّ الرَّاسِ *muthāviī oummur-rā s*.

SION, montagne de Jérusalem, قُودْسِي شَرِيْفِي طَاغِي *quodsi cherīf dhāghy*.

SIPHILIS, s. f. Voy. SYPHILIS.

SIPHON, s. m., - اَوْجِي اِكْرِي لُولَه *oujī akri lūlè*, اَوْلُوقْ *ouljou egri lūlè*, اَوْلُوقْ *olouq*, t.; قَصْبَة عَقْفَا *qasbat 'aqfā*, a. — Siphon, trombe. Voy. ce mot.

SIRE, s. m., titre qu'on donne aux rois en leur parlant, ou en leur écrivant, شُوكْتَلُو *pādichāhum*, پَادِشَاهَمْ *pādichāhum*, چَهْكَتْلُو *chevkellu*, پَادِشَاهْ اَفَنْدِيمِزْ حَضْرَتْلَرِي *pādichāh efendīmuz hazretleri*.

SIRÈNE, s. f., monstre fabuleux moitié femme et moitié poisson, صُو دَكْرْ *sou melekèci*, au pl. دَكْرْ *dekz*, دَكْرْ اَجْتِيْسِي *deñyz melāiki*, دَكْرْ اَجْتِيْسِي *deñyz edjinnāci*. — En parlant d'une personne qui chante bien, on dit qu'elle chante comme une sirène, پَيْرِي مَثَالِي خُوشِ الْحَانِ وَ دَكْرْ *peri miçāli khoch ilhān vē dilkech āvāz ider*. — En parlant d'une femme séduisante, on dit qu'elle est une sirène, پَيْرِي پَيْرِي دَلْرُوبَادُرْ *peri peikeri dilroubādur*.

SIRIUS, s. m., étoile de la constel-

lation du Grand-Chien, يالدق يلدز *ĩaldyq ildyz*, t.; شعري *chi'ru*, a.

SIROCCO, s. m., vent du sud-est, sur la Méditerranée, كشلمه *kechichlemè*, كون طوغوسي *gun dhoughouçon*, t.

SIROP, s. masc., شروب *chouroub*, سوروب *siroub*, t. — Sirop de pavot blanc, اق خشخاش شروبي *aq khachkhāch chouroubi*.

SIROTER, v. a., صوره صوره ايچمك *sora sora itehmek*, t.

SIRTES, s. fém. pl., اقيجى قوملر *aqydji qoumler*, t.; رمال منهالته *ramāli menhālet*, a.

SIS, E, adj., situé, واقع *vāqy'*, t.; اولان *olān*, t.; كائن *kiān*. — Sis en telle rue, فلان سوقاقل كائن *felān soqāqta kiān*.

SISON, s. m., sorte de plante, بر نوع *bir nev'y nebāt*, t.; نوع قره العين *nev'y qourat ul-'aïn*, a.

SISTRE, s. m., ancien instrum. de musique, دائره *dāīrè*, t.; دق *deff*, pl. a. دفوف *du'ouf*.

SITE, s. m., موقع *mevqy'*, pl. a. مواقع *mevāqy'*, نظارة *mevqy'i nazāret*, وضع *vaz'*, a.

SITUATION, s. f., position, assiette d'une ville, etc., موقع *ier*, t.; مواقع *mevqy'*, pl. مواضع *mevāqy'*, *mevāzy'*. — Situation belle, agréable, موقع دلکشا *mevqy'i dilkuchā*. — avantageuse et commode, موقع كثير الفوائد و موجب الاستراحت *mevqy'i kecīr ul-fevāīd vè moudjib ul-istīrāhat*. — Posture des hommes, des animaux, موقع *mevqy'*. — Changer de situation, تبديل موقع *teb-*

dili mevqy' it. — Situation, au fig., état, disposition de l'âme, des affaires, حال *hāl*, pl. a. احوال *ahvāl*. — Les affaires sont dans une heureuse situation, امور و مصالح كمال حال *oumour u meçālyh kemāli hāli yqbāldè dur*. — Un vers de situation, celui qui tire de sa situation sa force et son mérite, موقعنده سويلنمش بر بيت *mevqy'yndè seuīlenmich bir beīt*, حاله موافق بر شعر *hālè muvāfyq bir chi'r*.

SITUER, v. a., placer, poser en certain endroit, وضع *vaz' it*, a.-t.; اوتورتماق *otourtmaq*, قومق *qomaq*, يرلشدرمك *īrlechturmek*, t.; وضع اردو موقع *vaz' u temkīn it*. — Le camp était bien situé, موقع اولنمشیدی *ordou mevqy' munācibte vaz' olounmichīdi*. — Situé, e, وضع اولنمش *vaz' olounmich*, يرلشدرلش *mevzou'*, موضوع *īrlechturilnich*, واقع *vāqy'*.

SIX, adj. num., التى *altı*, t.; ست *sittè*, a.; شش *chech*, p.

SIXAIN, s. m., petite pièce de poésie composée de six vers, شعر سدس *chi'ri muceddes*, a.

SIXIÈME, adj. com., nomb. ord., et s. m., سادس *altındji*, t.; ششم *sādis*, a.; ششم *chechum*, p. — Le sixième du mois, ايك التنجيسى *āiūn altındjici*. — La partie d'un tout divisé en six, البر *altīde bir*, سدس *suds*, a.

SIXIÈMEMENT, adv., التنجيبده *altındjide*, التنجيسى *altındjici*, t.; سادسا *sādicen*, a.

SIZETTE, s. f., بر نوع کاغذ او یونی, *bir nev' y kiāghyd oūni*, t.

SLOOP, s. m., t. de mar., بر در کلو, *bir direktu kutchuk beilik guemīci*, t.

SMARAGDIN, INE, adject., زمردی *zumroudi*, زمردین *zumroudin*, t.

SMILLE, s. f., کلنک *kulunk*, t.

SMILLER, v. a., کلنک ایله دلمک *kulunk ilè delmek*, t.

SMYRNE, grande ville de l'Asie-Mineure, از میر, *izmīr*. — Le golfe de Smyrne, از میر کور فزی, *izmīr keurfazy*.

SOBRE, adj. com., tempérament dans le boire et le manger, از یر, *āz ier*, ایق *āiq*, t.; پرهیزکار *perhīzkiār*, p.; قاتین *qatīn*, قاتیل الکل *qatīl ul-ekil*, اهل ریاضت *ehli riāzet*, a. — Sobre, modéré, qui se contente de peu, از شیء *ehli qanā'at*, اهل قناعت *ehli qanā'at*, از سویلر *az chei ilè qanā'at ider*. — Sobre en paroles, از سویلر *āz seuiler*, قاتیل الکلام *qatīl ul-ke-lām*. — Sobre, en fait d'ornements d'architecture et de style, مقتصد *mouqtacyd*.

SOBREMEMENT, adv., پرهیزکار لغاه *perhīzkiārlyghylè*, p.-t.; از طعام *āz tha'am iderek*, قناعت ایله *qanā'at ilè*, a.-t.; بالقنائة *bil-qatā-uet*, a. — Parler sobremement, قلت *qylleti kelām ilè tekellum it*. — User sobremement d'une chose, بر شیء علی وجه الاقتصاد *bir chei 'ala vedjhul-yqi-qād qoullanmaq*.

SOBRIÉTÉ, s. f., پرهیزکارلق *perhīzkiārlyq*, ایقلق *āiqlyq*, t.; قناعت *qanā'at*, ریاضت *riāzet*, a.

SOBRIQUET, s. m., لقب *laqab*, a.؛ بد لقب *bad laqab*, p.-a. — Donner un sobriquet, و برمک - لقب قومق *laqab qomaq*, *vīrmek*.

SOC, s. m., صپان دمیری - قلجی *sapān demīri*, *qylydji*, t.

SOCIABILITÉ, s. f., استعداد تمدن *isti'dādi temeddoun*, انسیت *unsūiet*, استعداد مصاحبت *isti'dādi moucāhabet*, a.; برابر کچنمکه استک *berāber*, *guetchinmeguiè istek*, t.

SOCIABLE, adj. com., قونشاور *qonouchoulour*, t.; قابل انسیت *qā-bili unsūiet*, و اجتماع میال *temeddoun u idjtīmā'a meūāl*, انیس *enīs*, a.; الفتہ کلور *ulfetè guelur*, a.-t.; برابر کچنمکه استکلو *berāber guetchinmeguiè isteklu*, t.

SOCIABLEMENT, adv., ک-وزل *guzel qonoucharaq*, t.; قونشورق *husni mou'ūcheret uzrè*, ilè, a.-t.

SOCIAL, E, adject., جماعت ناسه *djemā'ati nācè makhsous*, مخصوص *idjtīmā'a mutē'al-lyq*, a.-t.. — Les qualités et vertus sociales, و اجتماع مخصوص *temeddoun u idjtīmā'a makhsous evsāf u fazāil*.

SOCIÉTÉ, s. f., assemblage d'hommes unis par la nature et les lois, اجتماع *idjtīmā'*, جماعت *djemā'at*, naturelle, طبیعی *temeddoun*, a. — La société naturelle, اجتماع طبیعی *idjtīmā'y thabī'y*. — civile, اهل بلد *idjtīmā'y ehli beled*. — Vie en commun, union des hommes, leur commerce, الفت *mou'ūcheret*, معاشرت

ulfet. — Société de commerce, اورناقلغی *tidjāret ortāqly-gly*, — Société littéraire, مشارکت علمیه *tudjār chirketi, muchāreketi 'ylmīiē*. — Faire une société, s'associer, اورناقلق باغلمق, عقد شرکت ا *ortāqlyq bāghlamaq, 'aqdi chirket it*. — Association de personnes qui se réunissent pour vivre selon les règles d'une institution ou d'un ordre religieux, طابند *thāifē*, pl. طوايف *thuvāif*, زمرة *zumrē*, pl. زمرات *zumrāt*, گروه *gurouh*. — Société religieuse, confrérie, رهبان *rouhbān thāifēci*. — Société de médecine, زمرة اطبا *zumrē cthybbā*. — Corporation, اصناف *esnāf*. — Société, compagnie, réunion, assemblée, مجلس *medjlis*, جمعیت *djem'yīct*, بزم *'bezm*. — Une société d'amis, احباب جمعیتی *ahbāb djem'yīcti*. — Société agréable, دلارا مجلس *medjlīci dilārā*. — Société, les personnes avec qui l'on vit, ارقداش *arqadāch*, یولداش *ioldāch*, مصاحب *ahbāb*, صاحب *moucāhyb*, pl. a. مصاحبین *moucāhybīn*; ندیم *nedīm*, ندما *nudemā*. — Société, action d'accompagner, compagnie, یولداشلق *ioldāchlyq*, رفیق *refyqlyq*, مرافقت *murāfaqat*. — Faire société à quelqu'un, lui tenir compagnie, یولداشلق ا *ioldāchlyq it*.
 SOCLE, s. m., اياق *thabān*, کرسی *āiāq, diblik*, t.; کرسی *kursi*, a.
 SOCQUE, s. m., sorte de chaussure, اغاجدن بر نوع اياق قابی

aghādycen bir nev'y āiāq qābi, t.
 SOCRATE, nom pr. d'un célèbre philosophe grec, سقراط *soqrāth*, سقراط الحکیم *soqrāth ul-hakīm*, موزین الحکمة *muzēūen ul-hykmet*.
 SOCRATIQUE, adj. com., سقراطک *soqrāthuū*, سقراطي *soqrāthyi*.
 SODOME, ville de Palestine, لوط *louth chehri*, سدوم *sedoum*. — Au fig., grande ville où il règne beaucoup de corruption, فسادی چوق اولان بربلد عظیم *seçadi tchoq olān bir beledi 'azim*.
 SODOMIE, s. f., péché contre nature, غلامپاره لقی *ghoulāmpāralyq*, t.; لواطه *livāthat*, a. — Commettre ce péché, لواطه ا *livātha it*.
 SODOMITE, s. m., غلامپاره *ghoulāmpāra*, vulg. *qoulāmbāra*, ture; پوشت *poucht*, لوطی *louthyi*, a.; p.-ture.
 SOEUR, s. fém., fille née de même mère qu'une autre personne, قز قرداش *qyz qarindāch*, قز قرداش *qyz qardāch*, t.; اخت *oukht*, pl. a. اخوات *akhvāt*; همشیره *hemchīrē*, خواهر *khāher*, p. — Sœur aînée, قز قرداش بیوک *buūuk qyz qarindāch*, اخت کبیره *oukhti kebīrē*. — Sœur germaine, اوز قز قرداش *ouz qyz qarindāch*, بر اناسی باباسی *anāci bābāci bir olān qyz qarindāch*. — Belle-sœur, sœur du mari, کورمجه *gucurumdjē*. — Sœur de l'épouse, بالدز *bāldyz*.
 SOFA, ou SOPHA, s. m., صفا *soffa*, a.-t.
 SOI, pron. de la troisième per-

sonne com., كندو *guendu*, كندی *guendi*, t.; نفس *nefs*, a. — Chacun travaille pour soi, هر کس کندو *her kes guendu itchoun ichler*, هر کس نفسیچون سعی ایدر *her kes nefsi itchoun sa'y ider*. — Être à soi, ne dépendre de personne, کسسه یه تابع اولماق *kimsèè tãbi' olmãmaq*, او کندو باشنک *guendu bãchindè ol*. — N'être pas à soi, avoir perdu connaissance, کندویه *guenduüè mälík olmãmaq*, مالک اولماق *bãilmaq*. — En soi, de soi, de sa nature, ذاتنک *zãtindè*, نefsindè, فی حد ذاته *fi haddi zãtihi*. — A part soi, کندو *guendu guendinè*, فی نفسه *fi nefsihi*. — De soi-même, کندو *guendu guenduden*. — Rentrer en soi, faire des réflexions, دوشنمک *duchunmek*. — Révenir à soi, reprendre ses esprits, کندویه *guenduüè guelmek*, آیلماق *ãilmaq*. — Soi-même, کندوسی *guenduci*, بالنفس *bin-nefs*. — Il faut faire ses affaires soi-même, مصالح و امورینی کندوسی چوبرملو *meçãlyh u oumourını guenduci tchevirmelu dur*, اداره ایتلودر *idãrè itmelu dur*. — Sur soi, sur sa personne, اوستنه *ustunè*. — Chez soi, dans sa maison, اوئنده *guendu evindè*. — Vivre chez soi, کندو *guendu khãnè-cindè guetchinmek*. — Prendre sur soi. VOY. PRENDRE. — Soi-disant, قول خودنجه *qavli khodindjè*, t.; قوله *'ala qavlihi*, a.

SOIE, s. f., fil de ver ou de che-

nille, حریر *ipek*, ايبك *harır*, a. — Soie éerne, خام ايبك *khãm ipek*. — Soie apprêtée, ايشلنمش ايبك *ichlenmich ipek*. — Fil de soie, soie torse, ابرشيم *ibrichim*. — Soie, poil de porc, etc., قیل *qyl*, طوكز قیلی *dhoñouz qyli*. — Soie, queue d'une lame, la partie qui entre dans le manche d'une épée ou d'un sabre, قلچك قويرغی *qouïrouq*, قويرق *qylrdjuñ qouïroughou*.

SOIERIE, s. f., marchandise de soie, ايبكلو امتعه *ipek ichi*, ايبك قماشلری *ipeklu emte'a*, اقمشه حریر *aqmichèi harır*. — Commerce de la soie, حریر تجارتي *harır tidjãreti*. — Soierie, fabrique de soie, كارخانه سی *ipek kiãrkhãnèci*.

SOIF, s. f., altération, envie de boire, صوسزلق *souçouzlyq*, t.; عطش *'athch*, a.; تشنه لك *technèlik*, p.-t. — Grande soif, كسكسين *keskîn souçouzlouq*, عطش شديد *'athchi chedid*; — ardente, حرارت *harãret*. — Avoir soif, صوسز او *souçãmaq*, صوسز او *souçouz ol*. — Souffrir de la soif, صوسزلق چككمك *souçouzlyq tchekmek*. — Éteindre la soif, صوسزلغی *souçouzlyghy guïdermek*, قاندرمق *def' it qãndurmaq*. — Exciter la soif, صوستمق *souçatmaq*. — Soif, au fig., désir immodéré, هوس *haves*, حرص *hyrs*. — Soif des richesses, مال *hyrsy mäl u menäl*; — de vengeance, حرص انتقام *hyrsy intiqãm*.

SOIGNER, v. a., avoir soin, traiter

avec beaucoup de soins, كوزتمك *gucuzetmek*,
 تقيد باقمق *bāqmaq*, *teqāiud it*,
 تقيد ايله كوزتمك *teqāiud ilē gucuzetmek*. — J'ai été
 bien soigné durant ma maladie,
 مدت مرضده کمال اهتمام ايله
 مدت *muddeti marazumdē kemāli*
 اهتمام ايله *ihitimām ilē bāqyldum*. — Donner
 ses soins, s'occuper d'une chose avec
 sollicitude, ا همت *himmet it*. —
 Soigner, traiter un malade, معالجه
 موقالجه *mou'aledjē it*, تیمار *tīmār it*.

SOIGNEUSEMENT, adv., دقت ايله
dyqqat ilē, تقيد ايله *teqāiud ilē*,
 اهتمام مولوجه *ihitimāmludjē*, a.-t.;
 اهتمام بالهتام *bil-ihitimām*, a.

SOIGNEUX, SE, adj., مقيد *mou-*
qaïed, a.; دقتلو *dyqqatlu*, اهتمامي
 اهتماملو *ihitimāni tchoq*, چوق
ihitimāmlu, a.-t.; كشير الاهتمام
kecîr uî-ihitimām. — Être soigneux,
 موقالجه او *mouqaïed ol*.

SOIN, s. m., application d'esprit à
 faire une chose, دقت *teqāiud*, تقيد
dyqqat, اهتمام *ihitimām*, pl. a.
 اهتمامات *ihitimāmāt*, اقدام *iqtām*,
 كوزتمه *bāqma*, باقمه *himmet*, a.;
 اهتمام *gucuzetmē*, t. — Grand soin,
 اهتمام *ihitimāmi 'azūm*, تامم
tāmm, همت كامله *himmeti kiāmilē*. — Avoir
 soin, قايرمق *gucuzetmek*, كوزتمك
qāirmaq. — Avoir soin de quelqu'un,
 pourvoir à ses besoins, بر كمنده
 كوزتمك *bir kimesnēi gucuzetmek*.
 — Employer ses soins à..., بذل
 ا *bezli sa'y u yqtām*
it. — Donner ses soins aux affaires

de quelqu'un, بر كمنده كوزتمك *bir kimesnēni ou-*
monrîne sarfi ihtimām it. — Rendre
 des soins à quelqu'un, lui faire sa
 cour avec assiduité, بر كمنده كوزتمك
 يانسه مداومت ا *bir kimesnēni*
ūnina mudāvemē it. — Soin, in-
 quiétude, peine d'esprit, souci,
 غائله *ghāilē*, pl. a. غوائل *ghavāil*,
 هم *hemm*, pl. هموم *humoum*.

SOIR, s. masc., اخشام *akhchām*,
 مساء *akhchām vaqti*, t.; مساء
meçā, a. — Ce soir, بو اخشام *bou*
akhchām, اخشام *akhchām*. — Sur
 le soir, vers le soir; اخشام اوستى
akhchāmustu, اخشاميين *akhchāmîin*.
 — Bon soir, je vous souhaite le bon
 soir, اخشام كز خير اوله *akhchāmînyz-*
khair ola.

SOIRÉE, s. f., l'espace de temps
 depuis le déclin du jour jusqu'à ce
 qu'on se couche, يانسو وقتى *īatsū*
vaqty, t.; وقت العشا *'achā*, عشا
raqt ul-'achā, قبل العشا *qabl ul-*
'achā. — Assemblée, réunion d'agrē-
 ment qui a lieu le soir, اخشام جمعيتى
akhchām djem'yieti, اكلنجد مجلسى
eiglendjē medjlici, t.

SOIR, conj. altern., كركت *guerek*.
 — Soit qu'il parle, soit qu'il ne parle
 pas, كرك سويلسون كرك سويلسون
guerek seüileçoun guerek seüileme-
çoun. — Soit, adv., que cela soit,
 je consens, اولسون *olsoun*.

SOIXANTAINE, s. fém., nombre de
 soixante ou environ, الشمس قدر
altmich qadar. — Une soixantaine
 de personnes, الشمس قدر كشى *alt-*

mich qadar kichi. — Absol. et fam., soixante ans accomplis, التتمش سنه كامله *altmich senè kiāmīlè.*

SOIXANTE, adj. num., التتمش *altmich*, t.; ستتون *sittounè*, a.; ششت *checht*, p.

SOIXANTE-DIX, adj. num., يتتمش *ietmich*, t.; سبعون *seb'ounè*, سبعين *seb'in*, a.; هفتاد *heftād*, p.

SOIXANTIÈME, adj. com., nombre ordin., التتمشنجي *altmichindji*, t.;

ستتون *sittounè*, ستين *sittinè*, a. — La soixantième partie d'un tout, التتمشده بر *altmichtè bir*, ستين *sittin*.

SOL, s. m., monnaie. Voy. SOU.

SOL, s. m., terrain, terroir considéré quant à sa nature ou à ses qualités productives, تپراق *thop-rāq*. — La nature même du sol, تپراغك صوبي *thoprāghuñ soū*, كيفيت ارض *keifīeti arz*. — Sol, fonds, ارض *arz*. — Le maître du sol, ارض صاحبي *arz sāhybi*.

SOLAIRE, adj. com., كونشك *gu-nechuñ*, t.; شمسي *chemsi*, a. — Année solaire, سنه شمسيه *senè chemsiè*, سال شمسي *sāli chemsi*. — Cadran solaire, بسيطه شمسيه *bacīthai chemsiè*.

SOLANDRE, s. f., maladie qui survient au genou du cheval, آنك *ātuk* ديزينه ظهور ايدن عالت *ātuñ dīzīnè zouhour iden 'yillet*, t.

SOLANUM, s. masc., douce-amère, plante, ايت اوزمي *it uzumu*, t.; غب الذيب *'aneb uz-zīb*, a.

SOLBATU, adj., cheval dont la sole a été comprimée, فرس طالع *fersi zālī*.

SOLBATURE, ou SOLE-BATTUE, s. fém., maladie du cheval solbatu, زولاع *zoulā*, a.

SOLDAT, s. m., عسكري *'askeri*, a.; عسكري نفرى *'askeri neferi*, pl. نفرات عسكريه *neferāti 'askeriè*, سولدات *soldāt*. — Soldat du train, طوب عربده جي *thop 'arabadji*. — Anciens soldats de marine en Turquie, قاليونجي *qālīoundji*. — Lever, enrôler des soldats, عسكر يازمق *'asker iāzmaq*, عسكري نفراتى *'askeri neferāti tahrīr it*.

SOLDATESQUE, s. fém., les simples soldats, نفرات عسكريه *neferāti 'askeriè*, a.

SOLDATESQUE, adj. com., عسكري *'askeri*, a. — Mœurs soldatesques, اخلاق عسكريه *akhlāq 'askeriè*.

SOLDE, s. f., paye donnée aux gens de guerre, علوفه *'ouloufè*, مواجب *mevādhib*, a. — Payer la solde, علوفه ويرمك *'ouloufè vīrmek*, اعطاي مواجب ا *i'thāi mevādhib it*. — Solde, complément d'un payement, بورج بقیه سنك اوده مدسى *borj baqyiècinuñ eudèmeci*, قطع *qath'y* ايجون ويرلان اقچه *hyçāb itchoun vīrilān aqtchè*, ادای *edāi baqyiè deñ*, قصور *qouçour*. — Pour solde, بقیه ديني *baqyiè deñi eudèmek itchoun*.

SOLDER, v. a., حسابك قصور بيني *hyçābuñ qouçourīni vīrmek, eudèmek*, حسابى *hyçābi kəsmek*, قطع حساب ا *qath'y hyçāb it*, حسابدن قالانى

هڃآبتن قآلآني عودمك،
a.-t. — Soldé, e, اودنمش حساب
eudenmich hÿçāb.

SOLE, s. f., t. d'agricult., certaine
étendue de champs, sur laquelle on
sème successivement par année des
blés, puis des menus grains, et qu'on
laisse en jachère la troisième année,
نوبت ايله اكيلور تارلاكر
ekêleur târlâler, تحويل tahvîl, pl. a.

تجاويل tehâvîl. — Sole, le dessous
du pied d'un cheval, d'un mulet,
طبان thabân. — Sole, poisson de
mer, دل بالغي dil bâlyghy.

SOLÉCISME, s. m., faute grossière
contre la syntaxe, تركييده ياكلشلق
terkîbîc îânlichlyq, t.; غلط في
ghalath fi terkîb ul-
kelâm, خطاي تركيب khathâi
terkîb.

SOLEIL, s. m., l'astre qui produit
la lumière du jour, كونش - كنش
gunech, t.; شمس chems, pl. a.
چوموس chumous, آفتاب âfitâb,
خورشيد khourchîd, p. — La lu-
mière du soleil, كونش آيدينلغي
gunech âidînyghy, ضيای شمس
ziâi chems. — Exposer au soleil,
گونش كونشه سرمك - قومق
gunechê sermek, qomaq. — Sécher au soleil,
گونش كونشده قورتمق
gunechtê qourout-
maq. — Se tenir au soleil, s'y ré-
chauffer, گونشه چورتمق
gunechê chonmaq. — Soleil, ou tournesol,
فleur, گون چيچكي
gun tchîtchegui,
دوه طباني devê thabâni.

SOLENNEL, LE, adj., avec appareil
et cérémonie, رسوم و تشریفات ايله
rouçoum u techrifât ilê
mou'anven, a.-t.; آلايلو âlâilu,

رسمي thanthanalu, t.;
resmi, a. — Audience solennelle,
بر ملاقات resmi bir mulâqât,
— Solennel, en t. de jurisp., au-
thentique, صحیح sahyh, شرعی
cher'y. — Une déclaration solen-
nelle, رسوم مرعيه ايله معنون بر قطعه
rouçoumi mer'yiê ilê
mou'anven bir qyth'a y'lânâmê.

SOLENNELLEMENT, adverb, avec
pompe, طنطنه الای ايله
alâi ilê. — Publiquement,
ايله thanthana ilê. —
Officiallement, dans les formes, رسمی
alœuen, آشكاره âchikiârê. —
رسمي اولدوق resmi olaraq,
رسوم مرعيه rouçoumi mer'yiê uzrê.

SOLENNISATION, s. f., تبجيل
tebdjîl, رسوم و تشریف
rouçoum u techrif, a. — La solennisation d'une
fête, يورتی طوتمسی
iortou thout-
maci, بر عيد مبارك رسوم تشریفي
bir'ydi mubârekuñrouçoumi techrifî.

SOLENNISER, v. a., célébrer avec
solemnité, اجرای رسوم تشریف
rouçoum u techrif, و تبجيل
idjirâi it, اجرای رسوم تفخيم
idjirâi rouçoumi tesfkhyt it. — Solen-
niser une fête, بر يورتينك مراسمي
bir iortounuñ merâcimîni
idjirâi it, بر عيد مبارك رسوم
bir'ydi mubâre-
kuñ rouçoum u techrifîni idjirâi it.

SOLENNITÉ, s. fém., cérémonie,
pompe, طنطنه الای
alâi, t. — Cérémonie qui rend une chose
solennelle, رسوم تعظيم و تفخيم
rouçoumi ta'zim u tesfkhyt. — Rece-
voir quelqu'un avec solennité, بر
کمسندی رسوم تفخيم و تعظيم

اجراسيله استقبال *bir kimesnëi*
roucoumi tefkhym u ta'zlm idjrâcîle
istyqbâl it. — Solemnité, jour de fête,
 يورتى كونى *ïortou*, عيد *'yd.* — Réjouissance pu-
 blique, دونانما *chenlik*, شينلاك
donânâmâ.

SOLFÈGE, s. masc., اصول علم *ouçouli*
 موسيقى يى متنمن كتاب
'ylmi mouçiqyî moutezammin kitâb,
 الحان و نغمات مجموعه سى
ilhân u naghâmât medjmou'aci.

SOLFIER, v. a., الحان رقملى
 او كرنمك *ilhânraqamlerieugrenmek,*
 ترنم الحان و نغمات ا
terennumi ilhân u naghâmât it.

SOLIDAIRE, adject. com., qui rend
 plusieurs co-obligés cautions les uns
 des autres, بر برينه كفيل ايتدرن
bir birînè kefil ituren. — Solidaire,
 obligé solidairement, ماله كفيل
mâlè kefil, a. - t.; ضامن *zâmin, a.*

SOLIDAIEMENT, adv., بر برينه
 كفيل اوله ريق *bir birînè kefil olaraq,*
 بر برلرينه متكفل
*bir birlerînè mu-
 tekkefil, a. - t.*

SOLIDARITÉ, s. f., بر برلرينه
 متكفل *bir birlerînè tekefful, t. - a.*;
 ضمانة *zamânet, a.*

SOLIDE, adj. com., qui a de la con-
 sistance, qui n'est pas fluide, پك
pek, qaty, t.; صلب *soulb, a.*
 اجرام صلبه *edjrâm soulbè.* — Solide, fort, qui
 offre de la résistance, qui résiste à
 l'action du temps, محكم قوتى
*muhkem, mustahkim, mus-
 tahkem, mustahkim, dhaïâ-*

nyqlu. — Un bâtiment solide, بر
 بنای متين *bir binâi metîn.* — Al-
 ment solide, qui a de la consistance,
 غداى ثابت *qatyîemek,* يمك
 اغديه ثابت *aghdièi*
sâbita. — Solide, réel, effectif, صاغ
 صحيح *sâgh, guertchek,* كسرچك
 حقيقى *sahyh, haqqyî.* — Les im-
 meubles et les biens-fonds sont des
 biens solides, املاك و عقارات اموال
 حقيقه در *emlâk u 'aqârât emvâli*
haqqyîè dur. — Solide de carac-
 tère, sur qui on peut compter,
 متين الطبع *metîn uth-thab'.* — C'est
 un homme solide, ثبات طبع ايله
 مجبول بر آدمدر *sebâti thab' ilè*
medjboul bir âdemdur. — Un esprit
 solide, عقل رزين *'aqli rezîn,* عقل
 متين *'aqli metîn.* — Solide, s. m.,
 محكم يبر *muhkem,* محكم
 استوار اولان يبر *ustu-
 vâr olân îer.* — Bâtir sur le solide,
 محل محكم اوزرنك بنا ا
muhkem uzerindè binâ it. — Solide,
 s. m. et adj., t. de mathématiques,
 مجسم *mudjessem.* — Solide, paral-
 lélipipède, مجسم متوازي السطوح
mudjesseni mutevâzy us-southouh.

SOLIDEMENT, adv., قوى اوله ريق
 متانت ايله *metânet ilè,*
 بالماتانة *muhkem, bil-
 metânet, a.* — Bâtir solidement,
 بر وجه متانت بنا ا
 محكم *ber vedjhi me-
 tânet binâ it.* — Poser —
 وضع ا *muhkem vaz' it.*

SOLIDITÉ, s. f., qualité de ce qui
 est solide, برلكك قويلق
 طيانقلق *qavilyq, berklik, dhaïânyqlq, t.*

متانت *metānet*, رسانت *reḡānet*,
 رسوخ *ruḡoukh*. — Dureté, force,
 صلابت *salābet*, قوت *qouvet*. —
 Consolidation, استحکام *istyhkiām*, a.
 — La solidité des corps, متانمت
 اجرام *metāneti edjram*; — d'un dis-
 cours, متانمت کلام *metāneti kelām*;
 — d'esprit, رسوخ العقل *ruḡoukh ul-*
'aql, رزانت العقل *rezānet ul-'aql*.
 — Solidité, solidarité, مالہ بر بر لریند مالہ
 کفالت *bir birlerēnē mālē kefālet*.

SOLILOQUE, s. m., کندو کندویه
 کلام سوبلیانک سوزی *guendu guenduic*
seuileūānuū seuzy, t.; کلام المتکلم
kelām el-mutekellim binefsihi, a.

SOLIPÈDE, adj. com., بر طرناقلو
bir thyrnaqlu, بتون طرنتلی *butun*
thyrnaqli, t.; ذوالحافر *zouī-hāfir*, a.

SOLITAIRE, adj. com., qui est seul,
 یالکز, qui aime à être seul, یالکز
īālyñyz, یالکز لیدن حظ ایدر
īālyñyzlyqten hazz ider, t.; طالب
 منزوی *thālibi vāhdet*, واحدت
munzevi, منفرد *munferid*, a.; عزلت
 کوزین *'uzlet guzīn*, a.-p. — Il a
 l'humeur solitaire, بسالطبیع
biththab' haveskiāri vāhdet u 'euzlettur. —
 Vie solitaire, منزوی *inzyvā*, عزلت
'euzlet. — Lieu solitaire, تنہا یر
tenhā ier, محل وحدت *mahalli*
vāhdet, مکان خالی *mekiāni khāli*,
 pl. a. امکانہ خالیہ *emkenē khālūē*.
 — Ver solitaire, تکک صوغلجان
tek soghouldjān. — Solitaire, subst.,
 qui a renoncé au monde et vit dans

تَرَک دنیا ایله یالکز لنده
 کچنان *terki dunīā ilē īālyñyzlyqta*
guetchinān, اهل عزلت *ehli 'euzlet*.
 — Anachorète, derviche, درویش
dervīch, زاهد *zāhid*. — Solitaire,
 gros diamant monté seul, sans entou-
 rage, تکک طاش *tek thāch*, تکک
 طاشلو الماس یوزک *tek thāchlu*
elmās iuzuk.

SOLITAIREMENT, adv., یالکز اوله رق
īālyñyz olaraq, یالکز لنده
īālyñyz-
lyqta, t.; خلوتده *khalvettē*, منزویا
munzevīan, منفردا *munferiden*, a. —
 Vivre solitairement, حال انزوا
 حال انزوا *hāli inzyvā vu*
vahettē guetchinmek.

SOLITUDE, s. f., état d'un homme
 seul, تنہا لق *īālyñyzlyq*, t.; عزلت
tenhālyq, t.; وحدة *vahdet*, عزلت
'euzlet, انزوا *inzyvā*, a. — Aimer la
 solitude, حال عزلت وانزوادن حظ ا
hāli 'euzlet u inzyvāden hazz it. —
 Solitude, lieu solitaire, lieu éloigné
 de la fréquentation des hommes,
 عزلتگاه *'euzlet-*
guīāh.

SOLIVE, s. f., طوان کرشی *tha-*
vān kirichi, کرشله *kirich*, کوش
kirichlemē dīregui.

SOLIVEAU, s. m., کوچک کرش
kutchuk kirich, کرشله دانسی
kirichlemē dānēci, t.

SOLLICITATION, s. f., action d'exci-
 ter, تحریک *qyndurma*, t.; تحریک
tahrīk, ترغیب *terghyb*, pl. a.
 ترغیبات *terghybāt*. — Demande
 avec instance, الحاح *ibrām*, الحاح
ilhāh, pl. الحاحات *ilhāhāt*. — Faire

une chose à la sollicitation de quel-
qu'un, برایشی بر کمسنه نك الحاح
bir ichi و ابرامنه مبني ايشلمك
*bir kimesnènuñ ilhâh u ibrâminè
mebni ichlemek.* — Sollicitation, soin
qu'on prend, démarche qu'on fait
pour le succès d'une affaire, چالشمه
tchâlichma, اقدام *iqtam*, سعی *sa'y*.
— La recommandation qu'on fait à
des juges, رجا *ridjâ*, نیاز *nîâz*,
استدعا *istid'â*. — Puissante sollici-
tation, مبرم *istid'âi qavi*,
mubrem.

SOLLICITER, v. a., inciter, exciter,
تحريك *qyndurmaq*, t.; ا
tahrîk it, تشويق *techvyq it*,
ترغيب *terghyb it*. — Solliciter,
agir pour le succès d'une affaire,
اقدام *tchâlichmaq*, چالشق
yqtâm it, سعی *sa'y it*,
سعی *sa'y u yqtâm it*. — Deman-
der avec instance, ابرام *ibrâm it*,
ابرام ايله استمك *ilhâh it*, الحاح
ibrâm ilè istemek, و ابرام ايله
ilhâh u ibrâm التماس ا
ilè thaleb it, iltimâs *it*. — Solliciter
une faveur, une grâce de quelqu'un,
بر کمسنه دن بر درلو لطف و کرم
*bir kimesnèden bir turlu
louthf u kerem iltimâs it*. — Solli-
citer, prier, يلوارمق *ialvârmaq*,
رجا *ridjâ it*; — auprès des juges
ou des autorités, استدعا *istid'â it*.

SOLLICITEUR, se, s., employé à
solliciter les affaires d'autrui, اخر
کمسنه لرك اموريني اوزرينه اولان
*akher kimesnèleruñ oumour'ni uze-
rinè olân*, a.-t. — Un solliciteur

diligent, و کارگذار بر مکافل
مقدم *mouqtim vè kiârguzâr bir mu-
kiâfili oumour.* — Qui sollicite pour
lui ou les autres, ايشه چالشقان
ichè tchâlichqân. — Celui qui de-
mande, طلب - رجا *râdjî*, رجا
thaleb, ايدىجي *ridjâ id'djî*,
مستدعي *musted'a*. — Solliciteur
d'emploi, منصب ارايجي *mansyb
arâidjî*.

SOLLICITUDE, s. f., همه *himmet*,
pl. a. هم *hemem*, اهتمام *ihitimân*,
كوزتمه *sa'y djemîl*, a.; گوزتمه
guezetmè, t. — La sollicitude ma-
ternelle, همت مادرانه *himmeti mâ-
derânè*. — Faire preuve d'une grande
sollicitude envers quelqu'un, بر
کمسنه نك حقه بذل اهتمام تام ا
*bir kimesnènuñ haqqyna bezli ihti-
mâmi tâmm it*.

SOLSTICE, s. masc., le plus grand
éloignement du soleil stationnaire de
l'équateur, توقف شمس *tevaqqoufi
chems*, وقت انقلاب شمس
vaqti inqylâbi chems, a. — Solstice d'été,
راس اک اوزون گون *eñ ouzoun gun*,
السرتان *rées us-serethân*. — Sol-
stice d'hiver, اک اوزون کيجسه
eñ ouzoun gu'djè, رأس الجدا
rées ul-djedâ. — Entre les deux solstices,
بين تحويلين الشمس
*beïn tahvî-
leïn uch-chems*.

SOLSTICIAL, e, adj., وقت تحویل
وقت تحویل *vaqti tahvîli chemisè
mute'allyq*, a.-t. — Hauteur solsti-
ciale, وقتنه متعلق اولان
*tahvîluñ vaqtinè mu-
te'allyq olân irtifâ'y chems*.

SOLUBILITÉ, s. fém., انحلال *in-hylāl*, a.

SOLUBLE, adj. com., qui peut être résolu, حل اولنه بيلور *hall olouna bîlur*, حلی ممکن *halli mumkin*, a.-t.; ممکن الحل *mumkin ul-hall*, a. — Ce problème n'est pas soluble, بومستله ممکن الحل دکلدرد *bou me-celê mumkin ul-hall deïldur*. — Soluble, qui peut se résoudre, se fondre, اريلور بيلور *erîlur bîlur*, اريلور بيلور *erîie bîlur*, ممکن الذوب *mumkin uz-zevb*.

SOLUTION, s. f., dénouement d'une difficulté, حل *hall*, a. — La solution d'une difficulté, d'un problème, بر مشکلك - بر مسئله نك حلی *bir muchkilnū, bir mecelēnuū halli*. — Dénoement, fin, résultat, عاقبت *'āqybet*, نتيجہ *netîdjê*. — Solution, t. de prat., paiement, اوده مه *edā*, اوده مه *edēmê*. — Solution de continuité, en t. de chirurgie, séparation des parties continues, تفرق الاتصال *teferruq ul-itîçâl*. — Solution, t. de chimie, action de se joindre à un liquide, de se fondre, اریمه *erîmê*, تذویب *tezvîb*, ذوبان *zevbân*.

SOLVABILITÉ, s. f., اوده مه قدرت *edēmeguiê qoudret*, t.; اداي مبلغ *edū meblagh khouçoucindê yqtidâr*, a.-t.; مقدره *maqderet*, a.

SOLVABLE, adject. com., اوده مه *edēmeguiê mouqtedir*, اداي *edū dîné qādir*, ايفاي *ifāi dîné mouqtedir*, a.-t.

SOMATOLOGIE, s. f., كوده نك *guevdēnuū ahvāli vasfi*, t.; بحث عن احوال البدن *bahs 'an ahvāl ul-beden*, a.

SOMBRE, adj. com., peu éclairé, آيدینغی از آيدینسر *āidīngy az, t.*; آيدینسر *āidīnsyz*, آيدینغی از *āidīngy az*, t.; قليل الصيا *qalīl ussīā*. — Obscur, قراکو *qarānon*, مظلم *mouzlim*, a. — Nuit sombre, قراکو کيجه *qarānou guîdjê*. — Temps —, بولانق هوا *boulānyq havā*. — Couleur —, قویورنك *qouïou renk*, بوز رنك *bouz renk*. — Au fig., sombre, morne, taciturne, mélancolique, مرأقو *merāqlu*, تاسدلو *tāçalu*, سوداوی *maghmoum*, مغوم *maghmoum*, سوداوی *sevdāvū*, مزاج *sevdāvi*, المزاج *ul-mizādij*. — Humeur sombre, تاسدلو مزاج *tāçalu mizādij*.

SOMBRER, v. n., t. de mar., couler sous voile, کمي يلکن اوزرنده ايکن *guemi telken uzerindê*, صوبه باتمق *iken souîc bātmaq*, سفينه باش *sefinê bâch*, اشاغی ييقلوب بوغلمق *achāghy iîqylup boghoulmaq*, t.

SOMMAIRE, s. m., extrait, précis, اجمال *idjmāl*, خلاصه *khoulāça*, مجمل *mudjmel*, a. — Le sommaire d'un livre, d'un discours, برتاليفك *bir kelūmuū mudjmeli*, خلاصه سي *khoulāçeci*.

SOMMAIRE, adj. com., قصه *qyssa*, t.; مختصر *moukhtaçar*, موجز *moudjêz*, مجمل *mudjmel*, a. — Réponse sommaire, مختصر جواب *djevābi moukhtaçar*, قصه جواب *qyssa djevāb*. — Une affaire sommaire, qui doit être jugée promptement, دعوا *da'vāi muste'djil ur-routet*, مستعجل الرويت *muste'djil ul-fasl*.

SOMMAIREMENT, adv., مختصراً *moukhtaçardjè*, قصه *qyssadjè*, a.-t.; اجه-الآ *idmälén*, مختصراً *moukhtaçaren*, على طريق الاختصار *'ala tharyq ul-ykhticār*.

SOMMATION, s. f., action de sommer, انذار صورتياه تنبيه ايلمه *inzār souretilè tembih eilemè*, a.-t.; امر *emri cher'y*. — Sommation verbale, par écrit, انذار صورتياه *enzār souretilè liçānen iā tahrīren tembīh*. — Acte par écrit, contenant la sommation faite en justice, طرف محكمه دن *tharafi mehkemeden tembīhi hāvi vīrilen murācelè*.

SOMME, s. fém., charge d'un cheval, etc., حمل *īuk*, t.; *haml*, pl. احمال *ahmāl*, a. — Somme de blé, حنطه حمولدىسى *hyntha hamoulèci*. — Bête de somme, يوك حيوانى *īuk haivāni*. — Cheval de somme, يوك باركبرى *īuk bārgūtri*. — Somme, quantité d'argent, اقچه *aqtchè myqtāri*, مبلغ *mēblagh*, pl. مبالغ *mēbālygh*. — Une somme de cinq mille piastres, بش *bech bīn ghourouchtan 'ybāret olān mēblagh*. — Somme, total, résultat des sommes ajoutées, يکون *īekioun*, جمعياً *djem'yen iekioun*, سايينک *sāiīnuñ thopou*. — A combien monte la somme? يکونى *īekiouni neqadur*. — La somme monte à tant, جمعياً يکونى شوقدره *djem'yen iekiouni chouqadarè bālygh olour*. — Somme

toute, en somme, enfin, adv., حاصلى *hācyli*, الحاصل *el-hācycl*. — En somme, c'est un honnête homme, حاصلى بر اهل عرض آدمدر *hācyli bir ehli 'yrz ādemdur*. — Somme toute, qu'en sera-t-il? حاصلى اوله جغنى *hācyli oladjaghy nēdur*.

SOMME, s. m., sommeil. Voy. ce mot. — J'ai fait un bon somme, بر ايو او يقو چالدم *bir eīu ouïouqou tchāldum*.

SOMMEIL, s. m., état de l'animal pendant l'assoupissement naturel de tous les sens, اويقو-اويقو *ouïouqou*, نوم *nevni*, a.; اويقو *ouïoukhou*, t.; خواب *khāb*, p. — Sommeil profond, نوم اغير اويقو *aghyr ouïouqou*, عميق *nevni 'amyq*; — tranquille, راحتلو اويقو *rāhatlu ouïouqou*; — doux, طاتلو اويقو *thātlu ouïouqou*; — inquiet, troublé, راحتسز اويقو *rāhatsyz ouïouqou*. — Sommeil, grande envie de dormir, اويقو *ouïouqou basqynlyggy*, نعاس *nou'ās*. — Avoir sommeil, اويقوسى او *ouïouqouçou ol*. — J'ai sommeil, اويقو وار *ouqouïoum vār*.

SOMMEILLER, v. n., dormir d'un sommeil léger, امزغمنق *imyzghanmaq*, شکر اويقلامق *ouïouqlamaq*, خواب ا *cheker khāb it*. — Sommeiller, au fig., tomber dans quelques négligences, غفلت ا *ghastlet it*, دوچار خواب غفلت او *doutchāri khābi ghastlet ol*.

SOMMELIER, ÈRE, s., کلارجى *kilārdji*, سفره جى *sof-radji*, t.

SOMMELLERIE, s. f., lieu où l'on

garde la vaisselle, le linge, etc., کلار - کیلار *kilār*. — Charge, fonction de sommelier, کلارجیلق *kilārdjilyq, t.*

SOMMER, v. a., حکم ایله تنبیه ا *hukm ilè tembîh it*, قورقتمه صورت *qorqoutma souret ilè teklîf it*, انذار صورت ایله امر *inzâr souret ilè emr u tembîh it*, اعلان ا *resmen bildurmek, y' lân it*. — Sommer quelqu'un de payer, اچدنک اداسنی *aqtehenûh odâcini bir kimesnêcè tembîh it*.

SOMMET, s. m., le haut, la partie la plus élevée d'une chose, دپه *tepè*, راس *bâch*, اوج *oudj, t.*; رأس *rées, pl. a. rou's*; قمة *qymmet, pl. qymem*; ذروه *zervè, a.* — Le sommet de la montagne, طاغ-ک *dhâghuñ tepèci*, رأس جبل *rèeci djebel*. — Le sommet de la tête, مفرق *bâch tepeci*, باش *mesraq, misraq*. — Le sommet d'un angle, الزاویه *rées uz-zâvîc*.

SOMMIER, s. m., cheval de charge, ماتلاس *matelas de crin*, یوک *ük bārgufri*. — ماتلاس *matelas de crin*, ات قیلی مندری *ät qyli minderi*, ات قیلیله طولش مندر *ät qylilè dholmich minder*.

SOMMITÉ, s. f., extrémité, باش *bâch*, اوج *oudj, t.* — La sommité des branches, داللرک اوجلری *däl-larûñ oudjlari*. — La partie la plus élevée, le sommet, دپه *tepè*, یوقاری *ïoqâry, pl. rou's*; رأس *rées, pl. a' lā*; ذروه *zervè*. — Le sommet d'une tour, قلّه نک یوقاریسی *qoul-lènuñ ïoqâryci*.

SOMNAMBULE, s. coïb., کیمجه اویبور *guñdjè ouïour*, سیتار *iken guezen vè ichleïen, t.*; سیتار *seïâr bil-leül nâimen, a.*

SOMNAMBULISME, s. masc., کیمجه اویبور ایکن کزن کمنده نک حالی *guñdjè ouïour iken guezen kimesnè-nuñ hâli, t.* — Voy. NOCTAMBULISME.

SOMNIFÈRE, adject. et s. masc., اویوقو *ouïoudjji*, اویوقو کتور یجی *ouïouqou gueturidji, t.*; منومات *muncvvin, pl. a. muncvvinât*. — Le pavot est somnifère, آف-یون چچکی منومدر *afïoun tchitchegui muncvvinidur*.

SOMPTUAIRE, adj. com. Loi — قسوه و قیافته دائر وضع اولنان قانون *qysvè vu çrâsetè dâïr vâz' olonnân qânoun*. — Règlement somptuaire, منع اسرافاتی حاوی بر قطعہ *men'y esrâfâti hâvi bir qyth' a nizâm-nâmè*.

SOMPTUEUSEMENT, adv., دارات *dârât ilè*, عنوان ایله *unvân ilè*, ایله *yhtichâm ilè, a.-t.*; بالاحتشام *bil-yhtichâm, a.*

SOMPTUEUX, SE, adj., کوسترشلو *gueusterichlu, t.*; عنوانلو *unvânlu*, کثیر *yhtichâmlu, a.-t.*; احتشاملو *kecîr ul-yhtichâm, a.* — Vêtement somptueux, لباس فاخر *libâci fâkhyr*, اغر بر لباس *behâci aghyr bir libâs*. — Festin — حشمت و عنوانی چوق بر ضیافت *hachmet u 'unvâni tchoq bir zââset*.

SOMPTUOSITÉ, s. f., عنوان *unvân*, دارات *dârât*, احتشام *yhtichâm*, حشمت *hachmet*.

SON, pron. poss. m.; fém. SA; pl. SES, **آنك** *anuñ*, s'exprime également en turc par **ی** *i* ou **سی** *si*. — Son livre, **آنک کتابی** *anuñ kitābi*. — Son père, **آنک باباسی** *anuñ bābāci*, ou simplem., **باباسی** *bābāci*. — Ses amis, **آنک دوستلری** *anuñ dostlari*.

SON, s. m., la partie la plus grosse du blé, etc., **کپک** *kepek*, t.; **نوخاله** *noukhālet*, a. — Gros son, **قبا** *qabā* **کپک** *kepek*.

SON, s. m., ce qui frappe l'ouïe, **سس** *ses*, t.; **صدا** *sadā*, vulg. *sedā*; **صوت** *savt*, pl. **اصوات** *asvāt*, a. — Un son aigu, **کسکین برس** *keskīn bir ses*, **قولانغی دلر برس** *qoulāngy deler bir ses*, **صوت نافذ** *savti nāfyz*. — Le son des cloches, **چاک صداسی** *tchān sadāci*; — du tambour, **طاول** *thāvoul* **سی** *seci*; — de la voix, **اواز** *avāz*, **صوت** *savt*. — Son, chant, harmonie, **نغمه** *naghmet*, pl. a. **نغمات** *naghāmāt*.

SONDAGE, s. m., - **اسقندیل آتمه** *iskendīl ātma*, **براقمه** *brāqma*, t.; **اسقندیلک آتمه سی** *iskendīlūñ ātīlmacī*, t.; **القای بلد** *ilqāi beled*, a.

SONDE, instrument pour connaître la profondeur de l'eau, - **اسقندیل** *iskendīl*, t.; **بلد** *beled*, a. — Jeter la sonde, - **اسقندیلی آتمق** *iskendīli ātmaq*, **براقمق** *brāqmaq*, **القای بلد** *ilqāi beled it*. — Sonde, espèce de tarière qu'on enfonce dans la terre pour en reconnaître les différentes couches, **شیش** *chīch*. — Instrument pour sonder les plaies, etc., **میل** *mīl*, **مسبار** *misbār*.

SONDER, v. a., chercher à connaître la profondeur de l'eau avec la sonde, **اسقندیل ایله یوقلمق** *isqandīl ilē iōqlamaq*; — une rivière, **نهری اسقندیل ایله یوقلمق** *nehri isqandīl ilē iōqlamaq*. — Sonder un passage, un gué, **کچید یوقلمق** *guetchīd iōqlamaq*. — Au fig., sonder quelqu'un, tâcher de découvrir sa pensée, **بر کمنسه نک ضمیرینی یوقلمق** *bir kimesnēnuñ zamīrīni iōqlamaq*. — Faire parler une personne, lui tirer les vers du nez, **اغزدن ساقز اولامق** *aghyzdan sāgyz āvlāmaq*. — Chercher à approfondir, **استکناه** *istiknāh it*. — Sonder une plaie, **میل صالمق** *mīl sālmaq*, **میل ایله یوقلمق** *mīl ilē iōqlamaq*.

SONDEUR, s. masc., qui mesure la profondeur de l'eau avec la sonde, **اسقندیل ایله یوقلیجی** *iskendīl ilē iōqlāidji*. — Qui se sert de la sonde de chirurgien, **میل ایله یوقلیجی** *mīl ilē iōqlāidji*, t.

SONGE, s. m., rêve d'une personne qui dort, **دوش** *duch*, **دوуч** *douch*, **واقعہ** *vāq̄'a*, vulg. *vāq'a*, t.; **رویای** *rouiā*, pl. a. **روی** *ruva*; **حلم** *houlm*, pl. **احلام** *ahlām*. — Un songe agréable, **رویای لطیف** *rouiāi lathyf*; — fâcheux, **رویای موحش** *rouiāi mouhych*. — Voir en songe, **دوشنمک** *duchundē gueurmek*, **عالم کورمک** *ālemi menāmdē gueurmek*. — J'ai vu en songe, **دوشمده کوردم** *duchumdē gueurdum*. — Expliquer, interpréter les songes, **تعبیر رویای** *ta'bīri rouiā it*. — Songe, au fig., projet sans fondement, écart

d'imagination, باطل خیال *khaiāli bathyl*, au pl. باطلات خیالات *khaiū-lāti bathylē*. — Se repaître de vains songes, اوقات عمری خیالات باطله امرارا *evqāti 'cumri khaiūlāti bathylē ilē imrār it*.

SONGE-CREUX, s. m., بوش خیالره *boch khaiūllarē dhālghyn*, اوهام باطلدیہ مستغرق اولان کمنده *evhāmi bathylēē moustaghryq olān kimesnē*.

SONGE-MALICE, s. m., ییرامز *īarāmaz sūnēdji* صانیجی *īarāmaz fikirlu*, ت.؛ فاسد الفکر *fāciul ul-fikr*, a.

SONGER, v. n., faire un songe, دوش کورمک *duch gucurmek*, عالم منامک - عالم مثالده کورمک *duchtē gueurmek*, t.؛ *'ālemi menāmdē*, 'ālemi miçāldē *gueurmek*, روبا کورمک *rouiā gueurmek*, a.-t. — Je dormais et je songeais que..., نائم اولوب عالم مثالده *nāim oloup 'ālemi miçāldē gucurur idumki*. — Songer, penser, considérer, faire attention, دوشونمک *duchunmek*, t.؛ ملاحظه ا *moulāhazā fikr it*. — Songer, avoir quelque vue, quelque dessein, بر نیت *nüiet it*, او فکرده *bir nüiettē ol*, او فکرده *fikirdē ol*. — Je ne songe pas à me marier, اولنمک نیتنده دکلم *evlenmek nüietindē deilim*, تزوج فکرندک *tezevvudj fikrindē deilim*. — Songer creux, rêver à des choses chimériques, اوهام وخیالات باطلدیہ *evhām u khaiūlāti bathylēē zāhib ol*.

SONGEUR, s. m., دوش نقل ایدر *duch naql ider*, t.؛ ناقل الرویا *nā-qyl ur-rouiā*, a.

SONNA, s. f., recueil des traditions religieuses, chez les Musulmans, السنّة *es-sunnet*.

SONNAILLE, s. f., چکرق *tchiūraq*, چکغراق *tchiñghyrūq*, t.؛ جرس *djeres*, a.

SONNAILLER, s. m., l'animal qui porte la sonnette, - چکرقلو طوار - *tchiūraqlu dhavār, merkeb*, t.

SONNAILLER, v. n., fam., اراقسز *arālyqsyz tchān tchālmaq*, t.

SONNANT, e, adj., qui rend un son clair, سس ویرن *ses viren*, طاقدایجی *thā-qyrdāidji*, t.؛ طنان *thynnūn*. — Qui sonne, چالار *tchālār*. — Horloge, montre sonnante, چالار ساعت *tchālār sā'at*. — Espèces sonnantes, argent comptant, نقد اقچه *naqd aqtchē*, pl. نقد *nouqoud*. — Proposition mal sonnante, peu orthodoxe, ایمان صحیحه موافق اولیان مسلد *imāni sahyha. muvāfyq olmaiān mes'elē*.

SONNER, v. n., rendre un son, صدا *ses virmek*, سس ویرمک *sedā virmek*, اوتمک *estmek*, سس *seslenmek*, چیتقارمق *ses tchyqārmaq*, t.؛ تصویت ا *tasvīt it*, a.-t. — Rendre un son clair, aigu comme les métaux, چکرمق *tchiūirmaq*. — Sonner, en parlant des cloches mises en mouvement, چالانمق *tchālynmaq*. — La cloche a sonné, چاک چالندی *tchān tchālyndy*. — Midi sonne,

چالوزر *euilè sâ'ati tchâlyneur.*

SONNER, v. a., faire rendre du son.

— les cloches, چالمق *tchâlmaq,*

چاکي *tchân tchâlmaq,*

چالمق *tchâni tchâlmaq.* — Sonner,

pour avertir, pour appeler, چالمق

tchâlmaq, چاغرمق *tchâghyrmaq.*

— Sonnez la sonnette, - چاکجغزی

چال *tchândjyghazy, tchîn-*

raghy tchâl. — Sonner de la trom-

pette, de la trompe, بورو چالمق

bouroutchâlmaq. — Sonner la charge,

يوريشى بوروسنى - طرامپتەسنى

چالمق *ïuruchy bouroucini, thrâm-*

petacini tchâlmaq. — Sonner la re-

traite, طبل ءودت چالمق *thabli*

'avdet tchâlmaq, - دونك چاغرمق

چالمق *deunuk tchûghyrmaq, tchâl-*

maq. — Bien sonner à l'oreille, en

parlant d'un mot, pour dire que le

son en est agréable, قولاشه خوش

كلمك *qoulâgha khoch guelmek.* —

En parlant d'une action, on dit

qu'elle sonne bien ou mal dans le

monde, بر عملك آوازەسى خلتك

قولاشه خوش كلور ياخود خوش كلمبور

bir 'ameluñ âvâzèci khalquñ qoulâ-

ghyna khoch guelur iâkhod khoch

guelmëieur. — Au fig., on dit faire

sonner bien haut une action, etc.,

l'exagérer, عيوقه چيقارمق

'aïiouqa tchyqârmaq.

SONNERIE, s. f., son de plusieurs

cloches, چاكلر صداسى *tchânlar sa-*

dâci. — La totalité des cloches d'une

église, بز كليسانك بالجملة چاكلرى

bir kelîçânûn bil-djumlè tchânléri.

— Sonnerie de montre, de pendule,

چاكي *bir sâ'atuñ tchâni.*

SONNET, s. m., غزل *ghazel,* pl. a.

غزليات *ghazelüât.*

SONNETTE, s. fém., petite cloche,

چكغراق *tchândjyghaz,*

چكغراق *tchînghyrâq,*

چكغراق *tchînghyrdâq, t.;*

جرس *djeres,* pl. a. اجراس *edjras.* —

Grelot. Voy. ce mot.

SONNEUR, s. m., چالچايى

چال *tchân tchâltdji, t.*

SONORE, adj. com., qui a un beau

son, éclatant, favorable à la voix,

خوب *seci guzel, t.;*

بلند آوازلو *bulend khob âvâzlu,*

كورلده يىجي *gueuruldëdji,*

ت. ; مظنن *thynnân,*

مظنن *thanthan, a.* — Sonore, en parlant

des lieux qui rendent bien la voix,

يانقولو بر محل *iânqolu bir mahall,*

محل مرد الصدا *mahalli mouridd*

us-sadâ.

SOPEUR, s. f., سيات *sabât, a.*

SOPHA, s. m. Voy. SOFA.

SOPHI, s. m. Voy. SOFI.

SOPHIE, ou SOPHIA, ville de la

Turquie d'Europe, صوفيا *sofiâ.*

— Sainte-Sophie, grande et célèbre

mosquée de Constantinople, ايا صوفيه

aïâ sofia, ايا صوفيه جامعسى

aïâ sofia djâmi'ci.

SOPHISME, s. m., مغلطه لو سوز

مغلطه لو سوز *maghlathalu seuz, a.-t.;*

مغالطة *qyâci bâthyl, moughâlathat,*

مغالطة *maghlathat, a.* — Cet argu-

ment est un pur sophisme; بوسرد

اولنان دليل محض مغلطه در

olounân delîl mahzy maghlathadur.

SOPHISTE, s. m., مغلطه لو سورپيان

مغلطه لو سورپيان *maghlathalu seuz iâpân, a.-ture;*

موجد مغالطات *moudjidi moughû-*

lathāt, سفسطى *soufisthy*, pl. a. سفسطية *soufisthiēt*.

SOPHISTIQUE, adj. com., مغلطلو *maghlathalu*, a.-t.; مغلط *moughal-lath*, a. — Argument sophistique, مغلط برهان *bourhāni moughallath*.

SOPHISTICATION, s. f., اعمال مغلطه *y'māli maghlatha*, تغيش *taghych*, غش *ghachch*.

SOPHISTIQUEUR, v. a., subtiliser avec excès, مغلطلو سوز سويلمك *maghlathalu seuz seuilemek*, اعمال مغالطات *y'māli moughālathāt it*, a.-t. — Sophistiquer, frelater, falsifier une liqueur, une drogue, حيله *hylè qātmaq*, تغيش *tagh-chich it*, a.-t. — Sophistiquer du vin, باديه حيله قاتمق *bādēte hylè qātmaq*, خمري تغيش *khamri tagh-chich it*.

SOPHISTIQUEURIE, s. fém., excessive subtilité dans le discours, سوزده مغلطه جيلق *seuzdè maghlathadjityq*, a.-t.; مغالطة في الكلام *moughālathat fil-kelām*, a. — Frelaterie, altération dans les drogues, etc., قاتلمش حيله *qātilmich hylè*, مغشوشيت *magh-chouchüet*.

SOPHISTIQUEUR, s. m., celui qui falsifie, qui altère les drogues, حيله مغشوشيت *hylè qātīdji*, مغشوشيت *moughachchich*. — Familièrement, qui subtilise avec excès, مغلطلو سوز سويلمك *maghlathalu seuz seuileidji*.

SOPOR, s. m., t. de méd., sommeil lourd et pesant, اغر بر اويقو *aghyr bir ouïouqou*, t.; نوم ثقيل *nevmi saqyl*, a.

SOPORATIF, IVE, adj., qui fait dormir, اويقو كتور بجى *ouïouqou gueturīdji*, a.; منوم *munevvin*, a. —

L'opim est très-soporatif, افيون *afïoun munevvin* منوم شديد *cheddïtur*. — Soporatif est quelquefois substant. au masc. : un soporatif, اويقو كتور بجى بر علاج *ouïouqou gueturīdji bir 'ylādji* دواء منوم *devāi munevvin*. — Le laudanum est un grand soporatif, افيون خلاصه سنى اعظم منوماتدندر *afïoun khoulācçi a'zemi munevvi-māttendur*.

SOPOREUX, SE, adj., t. de méd., تهلكه لو اويقو كتور بجى *tehlikèlu ouïouqou gueturīdji*, a.-t.; مسبت *mousbit*, a.

SOPORIFÈRE ET SOPORIFIQUE, adj. com., t. de méd., même signification que *soporatif*. Aujourd'hui *soporifique* est le plus usité des trois; il se prend aussi substantivement.

SOR, adj. m. Voy. SAURE.

SORBE, s. f. fruit du sorbier. Voy. CORME.

SORBET, s. m., breuvage, composition de citron, de sucre et d'ambre, شربت *cherbet*. — Certaine préparation à demi glacée, برنوع طوكدرمه *bir nev'y dhoñdurma*.

SORBETIÈRE, s. f., طوكدرمه قابى *dhoñdurma qābi*, t.

SORBIER, s. inasc., cornier, اوس *oves aghādji*, t.

SORBONNE, s. f., école célèbre de théologie, پارسده موجود اولان مشهور *pārisda mevdioud olān mechhour bir mektebuñ ismi*.

SORCELLERIE, s. f., opération de

sorcier, سحر بازلق *syhyrbāzlyq*, a.-p.-t.; جاديلق *djādoulyq*, جادولق *djādilyq*, گوز باغچيلق *gueuz bāghydjilyq*, بوکي *beugou*, بوکيچيلق *beugui*, بوکيچيلق *beugudjilik*, t.; سحر *syhr*, *syhyr*, a.; افسون *efsoun*, p. — Sorcellerie, au fig. et par plaisanterie, en parlant de certains tours d'adresse qui paraissent extraordinaires, حقه بازلق *hoqqabāzlyq*.

SORCIER, ÈRE, s., celui ou celle qui a un pacte supposé avec le diable, جادو *djādou*, جادي *djādi*, p.-t.; گوز باغچي *gueuz bāghydji*, سحر باز *syhyrbāz*, a.-p.; ساحر *sāhyr*, pl. a. ساحرين *sāhyrīn*, fém. sing., ساحره *sāhyrè*. — Fig. et pop., un vieux sorcier, un homme vieux et méchant, يرامز بر اختيار آدم *īrāmaz bir ykhtīār ādem*. — Une vieille sorcière, une femme méchante et vieille, يرامز بر قوجه قاري *īrāmaz bir qodja qāry*, بر عجزه ملعونه *bir 'adjouzèi mel'ounè*. — N'être pas grand sorcier, au fig. fam., n'être pas fort habile, قابل و ماهر اولماق *qābil u māhūr olmāmaq*.

SORDIDE, adj. com., sale, vilain, الحقق *altchaq*, مردار *mourdār*; t.; جمری *deni*, a. — Misérable, جمری *djemri*. — Vil, avare, خسيس *khaçs*. — Sordide avarice, خسيسلق *khaçslyq*.

SORDIDEMENT, adv., خسيسلغله *khaçslyghylè*, جمريلك ايله *djemrīlikilè*, t.; بالخساسة *bil-khaçācet*, a.

SORDIDITÉ, s. f., خسيسلق *khaçslyq*, a.-t.; جمريلك *djemrīlik*, t.

SORNETTE, s. fém., بوش لاقردي *boş laqrdi*,

boş laqrdi, t., ياره *īāvè*, p. — Au pl. بيهوده سوزلر *bīhoudè seuzler*, خلطيات *khalthiāt*, ترهات *tur-rehāt*.

SORORIAL, E, adj. (didact.), qui appartient à des sœurs, à une sœur, قز قزنداشك *qyz qaryndāchuñ*, t.; اختتي *oukhtii*, a.

Sort, s. m., destinée considérée comme cause des événements de la vie, فلک *felek*, طالع *thāly'*, a.; اختر *akhter*, p. — Ainsi l'a voulu le sort, فلک بويله ايجاب ايلدي *felek beuilè idjab eilèdi*, حکم طالع *hukmi thāly'*, حکم قضا بويله ايمش *hukmi qazā beuilè imich*. — Se soumettre au sort, قضايد رضا ويرمک *qazāid rizā virmek*. — Sort, effet de la destinée, قسمت *qysmet*, نصيب *nacyb*. — Sort heureux, مقارن *mouqārini*, يمن و سعادت اولان قسمت *imn u se'adet olān qysmet*, مقارن *qārini*, بخت *bakht*; — malheureux, مقارن *mouqārini*, ادبار و نکبت اولان قسمت *idbār u nekbet olān qysmet*.

— Le sort des armes, نصيب حرب *nacybi harb*, و جدال *u djedāl*. — Sort, manière de décider une chose par le hasard, قرعه *qour'a*. — Tirer au sort, قرعه اتمق *qour'a ātmaq*, براقمق *brāqmaq*. — Se partager quelque chose en tirant au sort, قرعه ايله بولمک *qour'a ilè beulmek*.

— Le sort est tombé sur un tel, قرعه *qour'a felānuñ isminè duchtu*. — Sort, état, situation, حال *hāl*, pl. احوال *ahwāl*. — Sort principal, capital d'une rente qui produit des intérêts, اصل مال *avşl māl*,

asli māl, المال *rées ul-māl*. — Sort, maléfices, paroles, caractères, etc., qu'on suppose produire des effets extraordinaires, سحرلو *syhyrlu chei*, افسون *efsoun*, نظر *nazar*.

SORTABLE, adj. com., convenable, *ياقشق* *iāqychyq*, t.; لايق *lāiq*, موافق *muwāfyq*, a.; جسيان *djes-pān*, p. — Un mariage sortable, اليق *el-īaq u evfaq bir nikiāh*.

SORTE, s. f., espèce, genre, نوع *nev'*, pl. انواع *envā'*; جنس *djins*, pl. اجناس *edjnūs*; مقوله *maqoulè*, a.; درلو *turlu*, t.; گوند *guiounè*, p. — Toute sorte, هر درلو *her turlu*.

— Un homme de cette sorte, بو *bou maqoulè ādem*. — Sorte, manière, façon, شکل *chekil*, طرز *vedjh*, اسلوب *usloub*, وجہ *tharz*. — Une sorte de vêtement, بر *bir tharz libās*. — En sorte que, شوبله که *cheuîlè ki*. — Faire en sorte que, طریقنی بولتی *tharyqyni boulmaq*.

SORTIE, s. fém., action de sortir, چقیش *tchyqych*, چیقمه *tchyqma*, طشره یه *tchachraïc tchyqma*, t.; خروج *khouroudj*, a. — C'est aujourd'hui ma première sortie, بر کون *bou gun ibtidāi khouroudjumdur*. — Sortie, attaque faite par les assiégés contre les assiégés, یوریش - خروجدن *qal'aden khouroudj ūruch*. — Au fig., faire une sortie à quelqu'un, lui faire une forte réprimande, بر *bir kimesnèni* بر ایو چیقش *bir kimes-*

nèic bir eïu tchyqych it. — Sortie, transport au dehors, کورتورمه *tachraïc gueurturmè*. — La sortie des marchandises, امتعه *ykhraïdji emti'a*. — Les droits d'entrée et de sortie, ادخال و اخراج رسوماتی *idkhāl u ykhraïdj rouçou-māi, 'avāïdi*. — Sortie, issue, endroit par où l'on sort, چیته جق بر *tchyqadjaq ier*, مخرج *makhredj*, pl. a. مخارج *mekhāridj*. — A la sortie, au moment où l'on sort, چیته چیقدیغی وقتده *tchyqtyghy vaqyttè*. — A la sortie du diner, اویله طعامک *euîlè tha'ūminuñ akhyrindè, khytāmindè*.

SORTILÈGE, s. m., جادولق *djādoulyq*, t.; فالجیلک *fāldjīlik*, a.-t.; فال *feel*.

SORTIR, v. n., passer du dedans au dehors, دیشارو چیقماق *tchyqmaq*, طشره *dīchāru tchyqmaq*, چیقماق *thachru tchyqmaq*, طشره یه *tachraïa tchyqmaq*, t.; اودن - خاندن چیقماق *khouroudj it*, a.-t. — Sortir de la maison, اودن *evden, khānèden tchyqmaq*; — de sa chambre, اوده سندن چیقماق *odhacinden tchyqmaq*; — du port, لینان ایچندن خروج ا *līmān itchinden khouroudj it*. — Sortir au-devant de quelqu'un, بر کمنده نک اوکنه - چیتماق *bir kimesnènuñ cuñunè, istyqbālinè tchyqmaq*. — Sortir de maladie, حال مرضدن چیقماق *hālī marazden tchyqmaq*; — des bornes de la bienséance, حدود حسن *houdoudi husni edeb-*

جاوز *houdoudi husni edebi tedjâ-
vuz it.* — Sortir du sujet, dire des
choses qui n'y appartiennent pas,
صدددن چیتقمق *sadedden tchyq-
maq*, صدددن خارج کلام سویلمک
sadedden khâridji kelâm seuilemek.
— Sortir de prison, حبسدن چیتقمق,
قورنلمق *hapistan tchyqmaq*, *qour-
toulmaq.* — Sortir de terre, pousser,
چیردن چیتقمق *ierden tchyqmaq*,
باش کوسترمک *bâch gueustermek*,
بتمک *bitmek.* — Pousser au dehors,
سایلیق *tchyqmaq*, اوج
oudj gueustermek. — Il
m'est sorti un bouton, بدنمدن بر
چیددی *bedenumden bir tchi-
bân tchyqti.* — Se manifester, pa-
raître, ظهور *tchyqmaq*, ظہور
zouhour it, ظهور کلمک *zouhouré
guelmek.* — Se montrer, کورنمک
bâch gueustermek. — Sortir, se répandre,
س'ن aller au dehors, چیتقمق *tchyq-
maq*, منتشر او *tâyilmaq*, یا یالمق
muntechir ol. — Il sort une grande
chaleur de cette cheminée, بو اوجاق
ایچندن شدید برسجاق چیقار
*bou odjâq itchinden chedîd bir sidjâq
tchyqâr.* — Sortir, être issu, چیتقمق
tchyqmaq, طوغمق *dhoghmaq*,
نشأت بولمق *nech'et it*, نشأت
nech'et boulmaq. — Sortir de bonne
race, عرق کریمدن نشأت *'yrqy
kerîmden nech'et it.* — Au sortir, au
moment où l'on sort, چیقلدیغی
tchyqyldyghy vaqytte, وقتده
tchyqtyqtè. — Au sortir de
la ville, شهردن خروجنده *chchirden
khouroudjindè.* — Au sortir de l'en-

حال طفولیتدن خروجندن *hâli thoufoulïetten khouroudjindè.*
— Sortir, v. a., retirer, faire sortir,
اخراج *tchyqârmaq*, چیقارمق
ykhrâdjit. — Mettre dehors, دیشاری
طشره قومق *dîchâry qomaq*, قوش
thachra qomaq. — Sorti, e, چیتقمش
tchyqmich, خروج ایتمش *khou-
roudj itmich*, باش کوسترمش
bâch gueustermich.

SOT, TE, adj. et s., sans esprit,
sans jugement, احمق *ahmaq*, a.;
'aqylsyz, a.-t. — Un sot per-
sonnage, احمق بر کمنه *ahmaq
bîr kimesnè.* — Bête, imbécille, in-
sensé, بوداله *boudâla*, سفیه *sefîh.*
— Hébéte, شاشقون *châchqoun.* —
Sot, en parlant des choses, باهر
بوداله *bâhir ul-hamâqat*, حماقة
boudâla guïounè. — Un sot
dessein, باهر حماقة *qasdi
bâhir ul-hamâqat.* — Un sot dis-
cours, بوداله کونه لاقردی *bou-
dâla guïounè lâqyrdy*, کلام حماقت
kelâmi hamâqat âloud.

SOTTEMENT, adv., احمقلمغه *ah-
maqlyghylè*, عقلسزلغله *'aqylsyzly-
ghylè*, احمق کبسی *ahmaq guibi*,
دلیلکله *boudâlâ guibi*, بودالا کبسی
delîliguîlè, t.; سفاهت *sefâhaten*, a.

SOTTISE, s. f., qualité de ce qui
est sot, احمقلمق *ahmaqlyq*,
بودالالمق *châchqynlyq*, شاشقونلق
boudâlâlyq, t.; حماقت *hamâqat*,
a. — Sottises, actions empreintes de
folie, عبارت اولان افعال, حماقتدن
hamâqatten 'ybâret olân efâl, دلیلک
delîlik. — Sottise, en parlant des
discours, خام کلام *khalthy kelâm*,

خاطيات *khālthiyāt*, ترة *turrè*, pl. a. ترهات *turrèhāt*, سوز, عبث *'abes seuz*. — Paroles ou actions obscènes, عارسزلق *'ārsyzlyq*, فحش *fahch*, pl. a. فحشيات *fahchīāt*. — Injure. — Voy. ce mot.

Sou, s. m., پول *poul*, منقر, *manqyr*, *manghyr*, t. — On dit qu'un homme n'a pas un sou, pour dire qu'il n'a rien, پول احمدر مالک دکلدر *pouli ahmerè mālik deūtlur*. — Mettre sous sur sous, amasser de l'argent, اقچه اوزربنه اقچه یغمق *aqtchè uze-rinè aqtchè iyghmaq*.

Soubassement, s. m., espèce de pente que l'on met au bas du lit, اتکلک *etèklik*, t.; سدیل *sedil*, a.; ایاق *aiāq*, t. — T. d'architect., partie inférieure d'une construction sur laquelle semble porter tout l'édifice, قاعده *qā'yde*, pl. a. قواعد *qavā'yd*, دیبلیک *dīblik*; — d'une colonne, دیرکک اونورانی *direguū otourāghy*, قاعدهٔ عمود *qā'yde'i 'amoud*, بن ستون *buni sutoun*.

Soubresaut, s. m., saut subit et à contre-temps, سلکنمه *silkinmè*, تاقله *taqla*, دپره نوب اتلمه *teprènu p atilma*, t.; قهزات *qahzāt*, pl. a. قهزات *qahzāt*. — Faire des soubresauts, سلکنمک *silkinmek*. — Un cheval qui fait des soubresauts, سلکنور ات *silkinneur at*. — Soubresauts, mouvements convulsifs dans les tendons, قطرداق اوچلرینک *qatrdāq oudjlerīnū teprènichī*. — Secousse morale, violente émotion, خلجان درون *khaledjāni deroun*, خلجان عظیم *khaledjāni deroun*.

khaledjāni 'azīm. — Donner un fort soubresaut, عظیم قلاق و اضطراب *'azīm qalaq u yzthyrāb vīrmek*.

Soubreveste, s. f., بر نوع یکسز *bir nev'y iēsyz gneici*, t. کبسی

Souche, s. f., le bas du tronc et les racines d'un arbre, کونک *keutuk*, اغاج کونکی *aghādj keutugui*, اغاج ارمچه سی *aghādj eumtchēci*. — Souche, au fig. fam., sot, stupide, بوداله *boudāla*. — C'est une vraie souche, کونک کبی بر آدمدر *keutuk guibi bir ādemdur*. — Souche, premier aïenl connu, اصل *ast*, اصل *ast un-neceb*, اصل شجره *ast un-neceb*, ارمه *aroumēi chedjerēi neceb*.

Souchet, s. m., t. de bot., plante, سعد *thopalaq*, t.; طوپالاق *thopalaq*, t.; سعاد *sou'd*. Voy. CURCUMA.

Souci, s. m., soin avec inquiétude, غائله *ghāilè*, pl. a. غوائل *ghavāil*; هم *hemm*, pl. هموم *humoum*. — Vivre sans souci, بلا هم *vaqti 'eumri bilā hemm u endichè imrār it*. — Souci, peine accompagnée de chagrin, غموم *qaçāvet*, غم *ghamm*, pl. غموم *ghoumoum*, تاسد *tāça*, قیغور *qaighou*. — Avoir des soucis, du chagrin, قهزات چکمک *qaçāvet tehkmek*.

Souci, s. m., fleur, کون چیککی *gun tchitchegui*, t.; عین صفا *'ain safū*, a.

Soucier (se), v. pron., se mettre en peine, s'inquiéter de quelque chose, قید ا *qāid it*, a.-t.; قیرمق

qairmaq, قیغور چکمک qaïghou tchekmek, قیغولنماق qaïghoulanmaq, a.; قساوت چکمک qaçāvet tchekmek, استهمام ا istihmām it. — Je ne m'en soucie pas, قیدم یوق qaïdum ioq.

— Faites tout ce qu'il vous plaira, je ne m'en soucie guère, همان دیلدی بککی ایشله هیچ قید ایتمم hemān dilediğuiñi ichlè hıtch qaïd itmem. — Il ne se soucie guère, قیرمز qaïrmaz. — Il se soucie peu de conserver ses amis, دوستلرینک وقایده سی خصوصنده اولقدر قید ایتمز dostlarınıñ vıqāיעci khouçoucındè olqadar qaïd itmez.

SOUCEUX, SE, adj., قیغولو qaïghoulou, t., قساوتلو qaçāvetlu, a.-t.; متفکر mutefekkir, مغوم maghmoum, a.; اندیشناک endičhnāk, p. — Air soucieux, سمای مغوم و متفکر simāi maghmoum u mutefekkir.

SOUCOUPE, s. fém., petite assiette, برداق تپسیسی bardāq tepsīci. — Soucoupe de tasse, قهوه فنجانی qahvè findjāni thabāghy. — Soucoupe de tasse à café turque, ظرف zarf.

SOUNDAIN, adv., dans le même instant, aussitôt, اپا کسز apañsyz, فی الحال ol sātte, t.; در الفور alè-fevr, a.; هماندم hemāndem, p.

SOUNDAIN, E, adj., subito, اکسز añsyz, فجتی tız, vulg., tız, t.; فجتی fedjü, a., ناکهانی nāguiehāni, p. — Mort soudaine, مرک ناکهانی merki nāguiehāni.

SOUNDAINEMENT, adv., آکسزین

āñsyzın, t.; عاجلاً 'adjalan, بغتة bağhteten, فجتة fudj'etan, a.

SOUDAINETÉ, s. f., اکسزلیک añsyzlik, t.; عجله 'adjelè, a.

SOUDAN, s. m., nom qu'on donnait jadis aux sultans d'Égypte, اسم قدیم مصر ismi qadīmi selāthīni mysr. — Division géographique de l'Afrique, qui répond à la Nigritie centrale, بلاد سودان soudān, bilādi soudān. Voy. le Diction. turc-français, au mot سودان.

SOUDARD, ou SOUDART, s. masc. (vieux mots), se dit d'un homme qui a longtemps servi à la guerre, خدمتک khydmettè eskēmich 'askeri, t.

SOUDE, s. f., plante, قلیه - قلیه qālīa, t.; اشنام qali, achnām. — Soude, sel que l'on en tire, قلیه قلیه qālīa touzou, ملح القلی milh ul-qali.

SOUDER, v. a., لهلمک lehmle-mek, یاپشدرمق iāpichturmaq, t.; لحم - تلحیم lehm, telhīm it. — Soudé, e, لهلمنمیش lehīmlenmich.

SOUDIVISER, ou SOUS-DIVISER, v. a. Voy. SUBDIVISER.

SOUDOYER, v. a., entretenir des gens de guerre, عیوفه ویرمک 'ouloufè vīrmek, طوتنق 'ouloufè ilè thoutmaq, موظف عسکر mouvezzeff 'asker bestemek, توظیف ا tevzyf it. — Soudoyer, au fig., s'assurer le secours de quelqu'un à prix d'argent, اجرت ایله طوتنق eudjret ilè thoutmaq, استیجارا istīdjār it. — Soudoyé, e, عیوفدلو 'ouloufèlu, موظف mouvezzeff.

SOUDEUR, s. f., composition qui sert à souder, لهم *lehim*, t.; لحم *lehm*, a. — Travail de celui qui soude, لهم ايشى *lehim ichi*. — Endroit où deux pièces de métal sont soudées, لهم ايلد *lehim ieri*, لهم ايشى بتشد ريلان اك پيرى *lehim ilè bitich-turilân añ ieri*.

SOUFFLE, s. m., vent fait en poussant l'air avec la bouche, haleine, اوفورش *eufurich*, اوفورك *eufuruk*, t.; نفخ *nafkh*, نفخة *nafkhat*, pl. a. نفحات *nafukhât*, a.; دم *dem*, p. — Souffle, respiration, صولوق *solouq*, نفس *neses*, pl. a. انفس *enfās*. — Un souffle de vie, بر نفسلك عمرى *bir nefeslik 'eumri*. — Le souffle du vent, اشش *ecich*, اسمہ *esmè*, يلك *ylk*, اسمہ سى *esmè si*, اسمہ سى *esmè si*; — des vents, هوبوب *houboub*, هوبوب رباح *houboubi riâh*. — Un léger souffle, خفيف *khafif* بر اسمہ *khafif bir esmè*, نسيم *nesim*, نفخ *nafhy* نعيم *neemî* 'amber *chemim*.

SOUFFLER, v. n., faire du vent, اوفورمك *eufurmek*, اوفورمك *eufurmek*, t.; نفخ *nafkh* it, a.-t. — Souffler dans l'œil de quelqu'un, بر كسنه نك كوزينه *bir kimesnènu kuezinè eufurmek*. — Souffler, en parlant du vent, هوبوب اسمك *hou-boub ismè*, وزان او *vezân ol*. — Le vent souffle, روزكار اسر *rouzguiâr ecer*. — Le vent du nord souffle rudement, ربح شمال شدتلو هوبوب ايدر *rebh shimâl شدتلو هوبوب ايدر*.

rihy chimâl chiddetlu houboub ider. — Il souffle un vent frais, سربن بر *serbin bir*, روزكار اسر *rouzguiâr ecer*. — Souffler, respirer avec effort, هارل هارل *harychlamaq*, هار هار *hârel hârel soloumaq*, هار هار *hâr hâr soloumaq*, ربوا *rebou it*. — Laisser souffler un cheval, آتى صولوقلندرمق *âty solouqlandurmaq*. — Souffler, parler, ouvrir la bouche, اغز اچمق *aghyz aichmaq*, تفتوه *tefevuh it*. — Souffler aux oreilles, parler bas à l'oreille, suggerer quelque chose à quelqu'un, بر كسنه نك *fyeyldamaq*, قولاغنه *fyeyldamaq* فسلدمق *fyeyldamaq*. —, v. a. Souffler une chandelle, l'éteindre, سوندرمك *moumy pufstemek*, سوندرمك *seundurmek*. — Souffler le feu, اوفورمك آتش *âtech eufurmek*, اوزرينه اوفلمك *âtech uzertâe eufstemek*; — la poussière pour l'ôter, توزى اوفوروب كيدر مك *tozy eufurup guidermek*. — Souffler à l'aide d'un soufflet, ايله اوفورمك *keuruk ilè eufurmek*. — Au fig., souffler, allumer le feu de la discorde, اشعال نائرة فتند و شقاق *ich'âlî nâirè fitnè ru chiqâq it*. — Souffler quelqu'un, aider sa mémoire, lui rappeler tout bas ce qu'il doit dire, كيبزلوجه اكدرمق *guizludjè andurmaq*, مهماسته اخطارا *muhâmeceten ykhhâr it*. — Souffler, au fig. fam., enlever, ôter, چيقارمق *tchyqâрмаq*, قاپمق *qâpmaq*, t.

SOUFFLET, s. m., instrument pour souffler, كوروك *keuruk*, كوروك *keuruk*.

t. — Soufflet de forge, دمرجی کورکی *demirdji keurugui*; — d'orfèvre, قویومجی کورکی *qoïoundji keurugui*. — Soufflet, coup du plat de la main, سله *sillè*, شمار *chamâr*, طبانجه *thabândja*, t.; لطمه *lathmet*, pl. a. لطمات *lathmât*. — Donner un soufflet, سله اورمق *sillè ourmaq*, Recevoir un soufflet, شمار یمک *chamâr ïemek*.

SOUFFLETER, v. a., سله اورمق *sillè ourmaq*, t.

SOUFFLEUR, se, s., qui souffle à quelqu'un ce qu'il doit dire, کیزلو *kižlu*, سس ايله سوز اكدريجی *gužlu ses ilè seuz añdurıdji* t.; محظر الكلام *moukhthyr ul-kelâm mühâmiceten*, a. — Qui souffle avec la bouche, نفخ *neffâkh*, اوفوريجی *ufurıdji*, نفخ *neffâkh*. — Celui qui souffle en respirant avec peine, هار هار صولوبان *hâr hâr solouïân*, بهير *behîr*. — Cheval souffleur, qui souffle extraordinairement, آيتييجی ات *âıtyıdji ât*, فرس بهير *fereci behîr*. — Souffleur, poisson du genre des dauphins, بر نوع طوکز بالفی *bir nev'y dho-noux bâlyghy*.

SOUFFRANCE, s. f., peine, douleur, état de celui qui souffre, اغری *aghry*, اجی *adji*, t.; اذیت *ezüiet*, الم *elem*, pl. a. الام *alâm*; محنت *myhnet*, pl. a. محن *mihen*; زحمت *zahmet*, رنج *rendj*, درد *derd*, p. — Souffrance cruelle, الم شديد *elemi che-dîd*; — extrême, الم مفـرط *elemi*

musfryth. — Être en proie à la souffrance, گرفتار الام و محن او *gue-rıstârı alâm u mihen ol*. — Éprouver de la souffrance, محنت چکمک *myhnet tchekmek*. — Après de longues souffrances, الام مدیددنصکره *alâmı medıdèdensoñra*. — Souffrance de cœur et d'esprit, کوکل *gueñul dhârlyghy*. — Souffrance, t. de prat., tolérance, مساعدده *muçâmeha*, مساعدده *muçâ'adè*. — Souffrance, t. de compte, suspension par laquelle on diffère d'allouer ou de rejeter un article passé en compte, صکره به بر اقمه *soñraïa brâqma*, موقوفا ترک *mevqoufen terk*. — Cet article est en souffrance, حسابک فلان اسامه سی *hyçâbuñ felân eçâmeci terk oloundou*, موقوفا تاخیر اولندی *mevqoufen téekhyr oloundou*. — En parlant d'une chose commencée et suspendue, on dit qu'elle est en souffrance, تعلیق - صکره به بر اقمش *soñraïa brâqylmich*, اولنمش *ta'lyq olounmich*.

SOUFFRANT, e, adj., qui souffre, دردلو *derdlu*, محنت چکن *myhnet tcheken*, اذیت - زحمت چکن *ezüiet, zahmet tcheken*, a.-t.; متالم *mutéellim*, a.; دردناک *derdnâk*. — Souffrant, incommodé, indisposé, ناخوش *këıfsyz*, كيفسز *nâkhoch*. — Souffrant, patient, endurant. Voy. ces mots.

SOUFFRE-DOULEUR, s. masc. fam., زحمت چکيجی *ezüiet, zahmet tchekıdji*, چوق زحمته *tchoq zahmetè oghrâmich*,

المشقة والعناء المستحمل *mustehamil ul-'anā vel-mechuqqat*.

SOUFFRETEUX, SE, adj., qui souffre de la misère, de la pauvreté, مضايقه *saqyr ul-hāl* فقير الحال *mouzāiaqa tcheken*, حالي بيچاره *hāli imān*, a.-t.; *bitchārè*. — Souffreteux, se dit aussi d'une personne qui éprouve momentanément quelque chose, quelque malaise, ناخوش *rāhatsyz* واحترز *nākhoch*.

SOUFFRIR, v. n., pâtir, چکمهک *tchekmek*, زحمت چکمهک *zahmet tchekmek*, اذیت چکمهک *ezüet tchekmek*, a.-t.; ناخوشلنه اوغرامق *nākhochlyghu oghrāmaq*, المزرده *elemzedè vu derdnāk ol*, دردناک او کوفتار رنج و عنا او *gueristāri rendj u'anā ol*. — Il a beaucoup souffert, چوق زحمت چکمشدر *tchoq zahmet tchekmichtur*. — Souffrir, sentir de la douleur, اغرمق *aghymaq*, اغریسی او *aghryci ol*. — Souffrir beaucoup, وجع اشد *vedja'y echedd hyss u idrāk it*. — Souffrir dans toutes les jointures, جميع مفصلده رنج و وجع *djemi' mefācyldè rendj u vedja' dhouīmaq*. — Souffrir, en parlant des choses trop chargées, چکمهک *aghyr iük tchekmek*. — Cette muraille souffre beaucoup, بو دیوار اغریوک چکر *dīvār aghyr iük tcheker*. — Souffrir, en parlant des arbres, des vignes, des blés, etc., maltraités par l'intempérie des saisons, آفته اوغرامق *afetè*

زده لشمک *zedelenmek*. — Souffrir, être blessé dans sa modestie, dans ses affections, etc., ازرده دل او *indjinmek* انجنمک *üzurdè dil ol*; — en son corps, en ses biens, مالاً و بدنأ افتزده او *mālen u bedencu āfetzedè ol*; — dans sa réputation, حسن صیت و اعتبارنده *husai syt u y'ti-bārindè mazheri kesr u naqyçat ol*; — dans son commerce, امر تجارتک *emri tidjäre-tindè douthāri zarar u zān ol*. — Faire souffrir, occasionner de la douleur, اجیتیق *aghyrmaq*, اغرتیق *'adjitmaq*. — Tourmenter, انجتکمک *indjitmek*, الم-اذیت و یرمک *ezüet virmek*. — Souffrir, v. a., endurer, مقاسات ا *tchekmek*, صبر ایله چکمهک *sabr ilè tchekmek*. — Souffrir le mal, وجعی *vedja'y sabr ilè tchekmek*; — les peines, les tourments, اذیتلری چکمهک *ezüetleri tchekmek*, اذیتلره مقاسات ا *ezüetlerè meqāçāt it*; — la faim, la soif, جوع و عطشه مقاسات ا *djou' vu 'athchè mouqāçāt it*; — un dommage, ضرر و زیان چکمهک *zarar u zān tchekmek*; — la pauvreté, فقر *hāli saqr u sā-qatè táb āver ol*; — la mort, الم *elemi mevte táb āver ol*. — Souffrir, supporter, بحمل ا *tehammul it*, طاقت کتورمک *thā-qat gueturmek*. — Je ne saurais souffrir l'ardeur du soleil, حرارت شمسه *harāreti chemsè*

sabr u tehammul idèmen. — C'est un homme qui souffre la fatigue et la peine, تعب و مشقته تحمل ایدر بر, ادمر *ta'b u mechaqqatè tehammul ider bir âdemdur.* — C'est un homme qu'on ne saurait souffrir, چکيله جک, *çekilè djek âdem deïldur.* — Souffrir, soutenir, طيانمق *dhaïânmaq,* مقاومت *mouqâvemet it.* — Souffrir un assaut, يوريشه *yûrîshè dhaïânmaq;* — un siège, محاصره نك شدنه مقاومت *mouhâcerènuñ chiddetîne mouqâvemet it.* — Souffrir, tolérer, ne pas empêcher, جواز و برمک *djevâz vîr-mek,* اغماضا, تجویزا *tedjvîz it,* تجویزا *yghmâzen tedjvîz it.* — Permettre, اذن و برمک *izyn vîr-mek,* رخصت و برمک *roukhsat vîr-mek.* — Souffrez que je vous dise, شونى سويلمکه بکا رخصت و برک *chounou seuïlemeguiè bañâ roukhsat vîruñ.* — Souffrir, admettre, être susceptible, قابل او, قبول *qâbil ol.* — Cela ne souffre pas de doute, بوماده شبهه قبول ایتمز *bou mādde chubhè qâboul itmez.* — Cette affaire ne souffre pas de délai, بو مصلحت *bou maslahat qâbili téekhyr deïldur.* — Cet argument ne souffre pas de réplique, بو دلیل *bou delîl hîteh bir vedjhilè djevâb qâboul itmez.*

SOUFRE, s. m., کوکرد *kukurd,* t.; کبریت *kibrît,* a. — Fleur de soufre, کوکرد توزی *kukurd tozy.* — Vapeur de soufre, کوکرد دوتسوسی *kukurd tutsuçu.*

SOUFRER, v. a., enduire, frotter de soufre, کبریتلمک *kibrîtlemek,* کبریت سورمک *kibrît surmek;* a.-t. — Souffrir de la toile, la passer sur la vapeur du soufre, کوکرد ایله *kukurd ilè tutsulemek,* کوکرد دوتسیلیک *kukurd doutsîsîlîk,* کوکرد دوتسیسی و برمک *kukurd tutsuçu vîrmek.* — Souffrir du vin, donner l'odeur du soufre au tonneau où on le met, شراب فوجیسنى کوکرد *charâb fôutchoucîni kukurd ilè tutsilemek.* — Souffré, e, کبریتلو *kibrîtlû,* کوکردلو *kukurdlu.*

SOUGARDE, s. f. Voy. SOUS-GARDE.

SOUHAIT, s. m., désir, ارزو *arzou,* اوزله *uzlemè,* ديلک *dîlek,* استک *istek,* تمنى *temenna,* pl. a. تمنیات *temenniât;* مراد *murâd,* مرادات *murâdât;* منية *munîet,* منیا *menâîa;* دلخواه *murâdi dil,* a.-p.; خواهش *khâhich,* p. — Faire des souhaits, تمنى *temenna it,* عرض تمنیات *arzy temenniât it.* — Les souhaits de nouvelle année, سنه جدیده ایچون عرض اولنان *senè djedîde itchoun 'arz olounân temenniâti khâîrîie.* — A souhait, adv., selon ses désirs, دیلیدیکی کسبى *dîledîgui guibi,* دیلیدیکی وجهله *dîledîgui vedjhilè,* مرادی اوزره *murâdi uzrè.* — Tout lui vient à souhait, اکا هر شى *añâ her cheï mourâdîndjè zouhour ider.* — Souhait, vœu fait pour quelqu'un, دعا *dou'â.* — Souhait favorable, خیر دعا *khair dou'â.* — Faire des souhaits,

souhaiter du bien à quelqu'un, دعا
dou'â it, خير دعا *khuîr dou'â it*.

SOUHÂTABLE, adjectif commun,
جق ارزوليه جق *arzoulaïadjaq, t.*;
مطلوب *mathloub, a.* — Avoir des
qualités souhaitables, خصايل
مرغوبه يه مالك او
khaqâili merghou-
bètè mālîk ol.

SOUHAITER, v. a., désirer, ديلمك
dîlemek, ق ارزولماق *arzoulamaq,*
ارزوا *arzou it, اوزلمك* *euzlemek,*
استمك *istemek, t.*; تمنى *temenna*
it. — Souhaiter avec passion, جان
و دلدن مشتاق او
djân u dîlden
muchtâq ol. — Souhaiter la santé,
صحت بدنى و كثره
syhhati bedeni vè
mâli temennâ it. — Souhaiter du
bien à quelqu'un, بر كسسه جقنه خير,
دعا *bir kimesnè haqqyna khaîr dou'â*
it. — Souhaiter la fête à quelqu'un,
تبريك عيد ايچون بر كسسه يه
تبريك *tebriki 'yd itchoun bir kimes-*
nètè vâрмаq. — Je vous souhaite le
bonjour, صباحك خير اولسون,
sabâ-
hyñyz khaîr olsoun.

SOUILLE, s. f., چامور يتاغى *tchū-*
mour iatāghy, t.; وحلزار *vahalzâr,*
a.-p.

SOUILLER, v. a., salir, بولاشدرمق
boulâchturmaq, مردارلق *mourdâr-*
lamaq, t.; تلويث *telvîs it,*
تدنيس *tednîs it, a.-t.* — Souiller
ses mains de sang, اللره قان
بولاشدرمق *ellerè qân boulâch-*
turmaq, اللرى قان ايله تلويث ا
elleri qân ilè telvîs it. — On dit, au
fig., que le péché souille l'âme, كناه
تدنيس نفصدر *gunâh*

moudjibi tednîci nefstur. — Souiller,
au fig., tacher, ternir, لكه لكه
lekè-
lemek, لكه كتورمك *lekè gueturmek.*
— Souiller son honneur, عرض
'yrz u nâ-
moucine irâci cheîn it. — Souiller le
lit nuptial, commettre un adultère,
فراش زوجيتى ارتكاب زنا ايله
لكه دار خيانت ا
sirâchi zevdjüeti
irtikiâb zinâ ilè lekèdâri khyânet it.
— Souillé, e. بولاشمش
boulâchmich,
ملوث *mourdârlannmich,*
لكه لشمش
mulevves, لكه لو *lekèlu,*
lekèlenmich. — Souillé de sang, cou-
vert de sang, قانه بولاشمش
qâna
boulâchmich.

SOUILLER (SE), v. pron., se salir,
مودارلنمق *mourdârlanmaq,*
مردار او, كيرلنمك
kîrtenmek, mour-
dâr ol, ملوث او *mulevves ol.* —
Se souiller de boue, de sang, چاموره-
قانه بولاشمق *tchâmoura, qâna bou-*
tachmaq. — Se souiller, au fig.,
commettre un crime, بولاشمق
bir gunâh ichlemek.

SOUILLON, subst. com., qui tache,
اوستى باشى
ustu bâchi mourdâr. — Fille
malpropre, قز
kîrlu, mourdâr olân qyz, t.

SOUILLURE, s. f., tache, saleté,
لكه لكه
lekè, مردارلق *mourdârlyq, t.*;
لوث *levs, a.* — Au fig., honte, flé-
trissure, شين *cheîn.* — La souillure
du péché et de l'iniquité, لوث
لوث *levsi zunoub u*
me'ûcy. — Souillure à l'honneur, à
la réputation, عرض و ناموسه وصيت

و نامه طوقونان شین
vè syt u nāmè dhoqounān cheïn.

SOUL, E, adj., pleinement repu,
 rassasié, قارنى طولو *thoq*, طوق
qārni dholou, - طوقلقدن شیشمش
thoqlouqtan chíchmiş, شیشکین
chíchkin, شبعان *chab'ân*. — Ivre,
 سرخوش *serkhoch*, vulg. *sarkhoch*;
 کچکین *ketchkin*, گوتچکین *guetchkin*,
 کچکین *ketchkin sarkhoch*, سرخوش
sekrân. — Être souï, ivre,
 سکران لا *sarkhoch ol*, سکران
sekrân lâ iou'aql ol. — Souï,
 fig. et fam., rebuté, ennuyé, بیقمش
byqmich. — Souï, s'emploie comme
 substantif avec les pronoms possessifs
 mon, ton, son, etc., pour dire autant
 qu'il faut, autant qu'on veut, یتنه جک
 کفایت مقداری *ietèdjek qadar*,
kefāiet myqtāri. — J'en ai tout mon
 souï, بنده کفایت ایده جک قدر
bendè kefāiet idèdjek qadar
vārdur. — J'ai mangé et bu tout
 mon souï, یتنه جک قدر یدم - ایچدم
ietèdjek qadar iedum, *ichtum*. —
 Tout son souï, autant qu'il veut,
 qu'il lui en faut, قدر استدیکی
iste-digui qadar.

SOULAGEMENT, s. m., diminution
 de mal, de peine, خفیفک *khafiflik*,
 t.; تخفیف *takhfif*, خفت *khyffet*;
 تخفیف الم *takhfifi*, تسکین
teskin. — Un grand soulagement,
 کلی خفیفک *kulli khafiflik*. — Donner,
 apporter du soulagement, ایراث
irāci khyffet it. — Éprouver
 du soulagement, خفت بولوق
khyffet boulmaq, دردینه خفت بولوق
derdîné khyffet boulmaq. — Soula-

gement d'esprit, تخفیف ذهن
takhfifi zihn, استراحت ذهن
istirāhati zihn.

SOULAGER, v. a., alléger la charge,
 خفیفلتمک *khafifletmek*, t.;
 تخفیف ا *takhfif it*,
 a.-t. — Soulager une poutre, بر
 دیرکی خفیفلتمک
bir dîregui khafifletmek. — Soulager le mal, la dou-
 leur de quelqu'un, بر کمنه نک
 د کدرمک *bir kimesnènuñ aghrîcini teskin it*,
 دیئدورمک *diîdurmek*, سزی تسکین ا
syzy teskin it. — Soulager quelqu'un dans sa
 douleur, le consoler, تسلیت ویرمک
testîet vîrmek, تسلیه ا
testîe it. — Soulager la misère de quelqu'un,
 بر کمنه نک حال فقر و مسکنتنه
 وسیله خفت او *bir kimesnènuñ hālî*
faqr u meskenetinè vecîlêi khyffet ol.
 — Se soulager, یئینیلتمک
üenîletmek, خفیفلتمک
khafifletmek. — Se soulager d'une partie de son tra-
 vail, ایشنک بر مقدارنک کسب
 ا *ichinuñ bir myqtārindè*
kesbi khyffet it. — Soulagé, e,
 یئینیلتمش *khafifletmich*,
 مخفف *moukhaffaf*,
 تخفیف اولنمش
takhfif olounmich.

SOULANT, E, adj., طوق ایدیجی
thoq idîdji, t.; مشبع
muchba', a. — Qui enivre,
 سرخوش ایدیجی
sarkhoch idjîdji, مسکر
muskir.

SOULARD, E, s., t. pop., ivrogne,
 بکری *bekri*, سرخوش *sarkhoch*, t.

SOULER, v. a., rassasier à l'excès,
 دویدرmaq *dhoïourmaq*,
 طوقلقدن شیشورمک
doïourmaq, بوغازینه دک
thoqlouqtan chîehurmek,

طویورمق - ایچورمک - اشباع
*boghāzīnèdek dhoiourmaq, itchur-
mek, 'ichbū' it.* — Souler, enivrer,
اسکارا, *sarkhoch it.* — Se souler, jouir avec
excès, se gorger, طویلماق *dhouioul-
maq,* غریبق بحر عیش و عشرت او,
gharīqy bahri 'aīch u 'yehret ol. —
S'enivrer, سرخوش او *sarkhoch ol.*

اکسز کلان قورقو, *Souleur, s. f., ańsyz guelen qorqou, t.;*
دهشت *dehchet, a.*

SOULEVEMENT, s. m. — de cœur,
گوهکل دونسی *gueñul deunmeci, t.;*
جیشان نفس *djeichāni nefis, a.* —
Soulèvement, au fig., révolte, خلقت
ایاغه قالمه سی *khalquñ aīgha*
قالمه سی *qālqmaci,* عصیان *'yciān,*
غلو ناس *ghouluvvi nās.* — Mouvement d'indi-
gnation, طارغینلیق *dhārghynlyq,*
طارغینلک علولنده سی *dhārghyn-
lyghuñ 'alevlenmeci,* هیجان عرق
هیدجانی *heīdjāni 'yrqy ghazab.* —
Le soulèvement des flots, دکز
طالغنمسی *deñyz dhālghalanmaci,*
طالغنلرک قبارتمسی *dhālghala-
ruñ qabārtmaci,* طمو امواج *thu-
muovi emvādj.*

SOULEVER, v. a., élever un peu
quelque chose de lourd, قالدرمىق
قالدورماق *qāldurmaq,* یوقاری قالدورمق
ioqāry qāldurmaq, t.; ارفع *ref' it,*
ترفع *terfī' it, a.-t.* — Levez la tête,
قادر باشکی *bāchiñi qāldur.* —
Soulever les flots, se dit de la tem-
pête, طالغنلری قبارتمق *dhālgha-
leri qabārtmaq.* — En parlant des
flots mêmes qui se soulèvent,
طالغنلر قباروب قالمق *dhālghalar*

تموج *temev-
vudj it.* — Soulever, au fig., exciter
à la rébellion, خلقتی ایاغه قالدورمق
khalqy aīgha qāldurmaq, زوربالغه
قندورمق *zorbālygha qyndurmaq,*
عصیانه سوق ا *'yciānè sevq it.*
— Soulever, exciter l'indignation,
اغضب ا *dhāritmaq,* طارلتمق
yghzāb it. — Se soulever, se lever un
peu, ازاجق یرندن قالمق *azādjyq*
قلمق *īcrīnden qālqmāq.* — Se révolter,
ایاغه قالمق *aīgha qālqmāq,*
عصیان ا *aīāqlanmāq,* ایاقلمق
'yciān it, رفع لوی عصیان ا *ref'y*
لوی *livāi 'yciān it.* — Se mettre en colère,
غضب کلمک *dhāritmaq,* طارلمق
ghazabè guelmek. — Se soulever,
en parlant du cœur qui se soulève,
کوکل *dhāritmaq,* کوکل بولاندورر
دورر *gueñul boulāndurur.*
— Soulevé, e, قالدورلمش
qāldurilmich, ایاغه قالمش
مرفوع *mērfou,* عاصی *'ācy.*
کوکلی بولانمش *gueñuli bou-
lānmich.*

SOUPLIER, s. m., پاپوش *pāpouch,*
ایاق قابی *pāpoudj,* پاپوش
pāpoudj, — Une paire de souliers, بر
چشب پاپوش *bir telīst pāpoudj.* —
Chausser des souliers à quelqu'un,
پاپوش کیدورمک *pāpoudj gueīdur-
mek.* — Se mettre des souliers,
پاپوش کیمک *pāpoudj gucīmek,*
ایاغنه پاپوش کیمک
*aīāghyna pā-
poudj gueīmek.*

SOUIGNER, v. a., کلمه نک التنده

تحت چیزی کی چیزمک *kelimènuñ altindè ichîzgui ichîzmeç*, t.; تحت اللفظ *taht ul-lafz tersîmi khathth it*, a.-t. — Mot souligné, التناك خط كشيده سيله اشارت *altindè khathth kechî-décîlè ichâret obounmich kelimè*.

SOUMETTRE, v. a., réduire sous la puissance, la dépendance, التناك المق *altinè âlmaq*, t.; تابع قلمق - ا *tâbi' qylmaq*, it, حکمنه کچرمک *hukminè guetchurmek*, ضبطنه المق *zabthynè âlmaq*, اطاعته *mahkioum it*, کتورمک *ithâ'atè gueturmek*. — Soumettre à l'obéissance d'un souverain, بر پادشاهک تحت حکومتنه *bir pādichāhuñ tahti hukioumetinè idkhāl it*. — Soumettre des rebelles, طائفه عصاتي دائرة اطاعته *thāifèi 'ouçāti dāirèi ithâ'atè idkhāl it*. — Soumettre une chose au jugement de quelqu'un, بر شیء بر کمسنه نک راینه - حکمنه *bir chei bir kimesnènuñ rēnè, hukminè havālè it*. — Se soumettre, v. pron., se ranger sous l'autorité de..., obéir, اطاعت ا *ithâ'at it*; — aux ordres des magistrats, حکمانک *hukemānuñ evāmīrīnè ithâ'at it, mouthy' ol*. — Se conformer à..., امتثال ا *imtiçāl it*; — à un ordre supérieur, امر عالی یه امتثال ا *emri 'ālīè imtiçāl it*. — Se soumettre à une chose, s'engager, consentir à la subir, اظهار طوع ورضا ا *rāzy ol, yzhāri thav' u rizā it*. — Je me soumets à payer le prix convenu, معهود اولان بهایی ادا ایلمکه راضی

ایم *ma'houd olān behāi edā cilemeguic rāzy in*. — Soumis, e, اطاعتلو *ithā'atlu*, منقاد *mouthy'*, راضی *munqād, mahkioum, rāzy*.

SOUSSION, s. f., disposition à obéir, déférence, obéissance, اطاعت *ithâ'at*, تبعیت *inqyād*, متابعت *teb'y'iat, mutābe'at*, a. — Avoir toujours une grande soumission pour ses supérieurs, رؤسائنه *rueçācinè dātmā ithâ'ati tāmmeçi ol*. — Demeurer dans la soumission, مقام *maqāmi ithâ'ati u inqyādde ol*. — Soumissions, au pl., démonstrations respectueuses envers les supérieurs, متواضعانه یلوارمه *mutevāzy'ānè ialvārma*, استرحام *istīrhāmi mutevāzy'ānè*. — En t. de prat., faire sa soumission au greffe, déclarer que l'on entre dans les engagements prescrits par le jugement, کاتب شرع محضرنده اقرار *kiātibi cher' mahzarīndè iqrāri thav' u rizā it*. — Soumission, offre, عرض *arz*.

SOUSSIONNAIRE, s. com., اوزرینه *uzerīnè almīch*, قائل اولمش *qāil olmūch*, ویرمهک یا اداسنه راضی *vīrmeic iā edācinè rāzy olān kimesnè, mut'ahhid*.

SOUSSIONNER, v. a., faire sa soumission pour payer, fournir, etc., قائل او *uzerīnè âlmaq*, اداسنه یا معهود اولان *qāil ol*, بهاسیله تسلیم ایلمکه قائل او *edācinè iā ma'houd olān behācīlè teslīm cilemeguic qāil ol*. — Soumissionner

ou marché, بر بازار لغی در عهدک ا -
 ا تلومبه ذک طاپه سی bir bāzārlyghy der 'onhtë it,
 te'ahhud it.

SOUPAPE, s. f., languette mobile
 d'une pompe, - تلومبه ذک طاپه سی
 thouloumbānuū thā-
 paci, thyqadji, qapāghy, قپاق
 qapāq. — Tampon qui sert dans un
 réservoir à boucher le trou par où
 l'eau peut aller dans les conduits,
 حوضک طاپه سی havouzuū thāpaci.

SOUPÇON, s. m., opinion, croyance
 désavantageuse avec doute, فنا
 اشکل fenā sāni, ichkil,
 شبهه chubhè. —
 souī zann, سوء ظن
 بر سوء ظنم. — J'ai un soupçon que...
 وارد کرد bir souī zannum vārdur ki...

— Prendre du soupçon, سوء ظنه
 souī zannè zāhib ol. —

Donner du soupçon, سوء ظنه سبب
 souī zannè sebèb vīrmek. —

Soupçon, simple conjecture, صانی
 sāni, وسوسه vesvecè, pl. a.
 وهام vehm, pl. a. وهام
 vehām; احتمال yhtimāl. — C'est un

انجق بر وهمدرد andjaq bir vehimdur. — Soupçon,
 très-petite quantité, un tant soit peu,

از اجق azādjyq. — Apparence lé-
 gère, وسوسه vesvecè. — Il y a quel-
 que soupçon de peste. ویا وسوسه سی
 vebā vesvecèci vārdur.

SOUPÇONNER, v. a., former une
 opinion désavantageuse, سوء ظین ا
 souī zann it, - سوء ظنه دوشمک
 souī zannè duchmek, vāрмаq.

— Doubter, شبهه ا chubhè it,
 شبهه لنمک chubhèlenmek. — Je le
 soupçonne de..., اکا شبهه م وارد کرد که

aūū chubhem vārdur ki... — On le
 soupçonne d'hérésie, فلانک حقنه

سوء ظنی وارد selānuū haq-
 qyna rafz souī zānni vārdur, فلان
 کشی رفتن ایله مظنوندر
 rafz ilè muznoundur. — Soupçon-
 ner, conjecturer, صانمق sānmaq,

— Je soupçonne que
 cela peut être, بریله اولمق احتمالی
 او لدیغنی ظن ایدرم
 beuīlè olmaq yhtimālī oldoughounou zanniderum.

— Soupçonné, e, حقنه سوء ظن
 اولنمش hayqyna souī zann oloun-
 mich, مظنون maznoun.

SOUPÇONNEUX, SE, adj., وسوسه سی
 وسوسه سی vesvecèci tchoq,
 وهام vesvecèci ghālib, a.-t.; وهام
 vehām, a.

SOUPE, s. f., potage, sorte d'ali-
 ment, de mets ordinairement fait de
 bouillon et de tranches de pain,
 شوربا chorbā, vulg. شوربا tchorbā.

— Soupe au riz, پرنج چوربا سی
 pirindj tchorbāci. — Soupe, une
 tranche de pain coupée fort mince,

تیریت تیریت tirēt, t. — Soupe
 épaisse, اش āch.

SOUPENTE, s. f., espèce d'entre-
 sol, de faux plancher, بر نوع
 قوغوش او طه سی bir nev'y qoghouch
 odhaci. — Grandes courroies cousues
 l'une sur l'autre et servant à soutenir
 le corps d'une voiture, شربه ذک
 'arabanuū qāich bāghlari.

SOUPER, v. II., اخشام طعامنی
 اکھه ام اکھه ام akhchām tha'āmini temek,
 اخشام طعامنی ا اکھه ام
 akhchām tha'āni it, t.

SOUPEUR, ou SOUPÉ, s. m., le repas ordinaire du soir, اخشام طعامی *akhchām tha'āmi*, t.; عشا *'achā*, pl. a. عشية *a'chiet*. — Souper d'apparat à la suite d'un bal, d'une soirée, کيجه صيافتی *guǎdjè zyāfeti*. — Après souper, ou mieux après-souper, le temps qui s'écoule depuis le souper jusqu'à ce qu'on aille se coucher, اخشامدنصكره *akhchāmdan-soŋra*, بعد العشا *ba'd el-'achā*.

SOUPESER, v. a., soulever avec la main par dessous pour connaître le poids, ال ايله طارتمق *el ilè thārtmaq*, ال طارتيسيله يوقلمق *el thārtīci ilè ioqlamaq*.

SOUPEUR, s. m., اخشام طعامی *akhchām tha'āmi iden*, t.; عشا *'achchā*, a.

SOUPIÈRE, s. f., چوربالق *tchorbālyq*, چوربا كاسهسى *tchorbā kiūcēci*, چوربا طاسى *tchorbā thācy*, t.

SOUPIR, s. m., aspiration forte et prolongée par la douleur ou le plaisir, اه *āh*, اخ *ākh*. — Long soupir, اه *āhi medīd*. — ardent, اه جگر *āhi djeguer souz*, اه عاشقانه *āhi 'āchiqānè*. — Expression d'un désir passionné, d'un regret, حسرت *hasret*. — Dernier soupir, le dernier moment de la vie, صوك نفس *soŋ nefes*. — Rendre le dernier soupir, صوك نفسى تسليم *soŋ nefeci tselīn it*.

SOUPIRAIL, s. m., يل باجهسى *iel bādjacī*, t.; منفس *menfes*, pl. a. منفس *menāfis*. — Ouvrir, faire un soupirail, بر منفس اچمق *bir menfes atchmaq*.

SOUPIRANT, s. masc., amant, اه ايديجي عاشق *āh ididji 'āchyq*, a.-t.; عاشق اهزن *'āchyqy āhzen*, a.-p.; عاشق *'āchyq*, pl. عشاق *'ouchchāq*.

SOUPIRER, v. u., pousser des soupirs, ا - چكمك *āh it, tchekmek*, t.; تاوه *téevvoh it*, a.-t. — Soupirer d'amour, غلبه عشق و هوا *ghalebèi 'ychq u hevā taqrībūlè āh it*. — du fond du cœur, درون دلدن اه *derouni dilden āh it*. — sans cesse, لا ينقطع اه *lā iounqathy' āh it*. — Soupirer pour une femme, en être amoureux, بر قارى يه عاشق او *bir qārīè 'āchyq ol*, بر محبوبه نك آشتهسى او *bir mahboubènnū āchastēcī ol*. — Soupirer après, désirer ardemment, حسرت چكمك *hasret tchekmek*, ير نمك *īerinmek*, بر شيك حسرتنى چكمك *bir cheūn hasretini tchekmek*. — Il soupirait depuis longtemps après cette place, چوقد نبررو بو منصبك *tchoqtanberu bou mansybuñ hasretini tcheker idi*. — Soupirer, gémir, ايكلمك *īnlemek*.

SOUPLE, adj. com., qui se plie aisément, flexible, يموشاق *īmouchāq*, اكلهسى قولاي *beukileur*, ايلمعي قولاي *eilmēci qolāi*, چاپك اكلور *tchāpouk eilur*, a.; لين *leīn*, a. — Souple de corps, سريع العطف *serī'ul-'athf*, خفيف البدن *khafīf ul-beden*. — Souple, au fig., docile, soumis, complaisant, يواش خوبلو *īavāch khouūlu*, ملايم يواش *īavāch*.

mulāim, ملایم مشرب *mulāim mechreb*, لاین سهل العطف *sehl ul-'athf*, لاین الجانب *leün ul-djänib*.

SOUPLEMENT, adv., چاپک اكلوب *tchâpouk cîlup beukulèrek*, t.; خفت بدن ايله *khyffeti beden ilè*, a.-t.; بخفتة البدن *bekhyffet ul-beden*, a.

SOUPLESSE, s. fém., flexibilité de corps, agilité, چاپکک *tchâpouklik*, اكلوب بولکلک *khafîflik*, خفیلک *cîlup beukulmeîè tchâpouklik*, t.; خفت بدن *khyffeti beden*, سرعة الانعطاف *sur'at ul-in'ythâf*. — Docilité, complaisance, یواش خویلولق *ïavâchlyq*, یواشلاق *ïavâch khoululyq*, t.; ملاینت طبع *mulâineti thab'*, سهولة الانعطاف *suhoulet ul-in'ythâf*. — Tour de souplesse, finesse, قلاشاق *qallâchlyq*, زیرکلک *zîreklik*, au pl. لطایف الحیل *lethâïf ul-hyel*.

SOURCE, s. f., l'eau qui commence à sortir de terre en certain endroit, صر بیکاردن چقان صر *qân sou*, t.; ماء نابع *mâï nâbi'*, pl. a. مياه نابعة *mîâhi nâbi'at*, a. — Endroit d'où sort l'eau et source d'eau, بیکار *bîñâr*, *bouñâr* et *pouñâr*, رأس بیکار باشی *bouñâr bâchi*, العین *rées ul-'ain*, منبع *menba'*, pl. a. منابع *menâbi'*; عین *'ain*, pl. عیون *'ouïoun*; ينبع *'emba'*, pl. *'embou'*; چشمه *tchehmè*, p. — Les sources du Nil, ینابع نهر نیل *ïenâbi'y nehri nil*. — Source, au fig., l'endroit d'où les choses proviennent

et où elles se trouvent en abondance, منبع *menba'*. — Telle province est la source des bons vins, فلان ایالت *felân eület a'lâ bâdènuñ menba'ydur*. — Source, origine, cause principale, اصل *ast*, منشاء *menchèè*, مبداء *mebde*. — La source de tous les biens, منشاء كافة *menchèè kiâffet ul-haçanât*. — Sources, au pl., en parlant d'étude, اصول *ouçoul*, مبادی *mebâdi*. — Étudier aux sources, dans les sources, مبادی و اصولی مطالعه ا *mebâdi vu ouçouli monthâla'a it*.

SOURCIER, s. m., قازیبوب *ïeri qâzîiup bîñâr* بیکار بولیبجی *houloudjou*, t.; مستنبط الینابیع *mustembyth ul-ïcnâbi'*, a.

SOURCIL, s. m., قاش *qâch*, t.; حواجب *hâdjib*, pl. a. حواجب *havâdjib*; ابرو *ebrou*, p. — Se faire les sourcils, les arranger, les ajuster, قاشی دوزلمک *qâchi duzlemek*. — Froncer le sourcil, قاش چاتمق *qâch tchâtmaq*, اکشی یوزا *ekchi üz it*.

SOURCILLER, v. n., remuer le sourcil, قاش اوبناتمق *qâch oïnâtmaq*. — Écouter un sermon, une admonition sans sourciller, موعظه یی *mev'yzâï qâch tchâtmaïaraq dîñlemek*. — Sans sourciller, au fig., sans montrer aucune altération ou mauvaise humeur sur son visage, یوزا کشتیدرک *üz ekhitmeïèrek*, اظهار تعبس ایتمیدرک *izhâri te'abbus itmeïèrek*.

SOURCILLEUX, se, adject., au fig., haut, élevé, se dit en parlant des monts, des montagnes, یوکسک

ïuksek, t.; شامخ *chāhyq*, شَاهَق *chāhyq*,
chāmykh, a. — Des monts sourcilleux,
 جبال شاهقه *djibāli chāhyqa*.

SOURD, E, adj., qui ne peut en-
 tendre par défaut de l'organe de
 l'ouïe, صاغر *sāghyr*, قولانغی *qoulāghy*
ichütmez, t.: اصم *açamm*,
 fém. a. صمّا *sem mā*, pl. a. صمم *summ*;
 اطرش *athrach*, pl. طرش *thourouch*.

— Un peu sourd, صاغرجه *sāghyrdjè*.

— Sourd de naissance, طوغمه *anāden dhoghma sāghyr*.

Rendre sourd, صاغرا *sāghyr it*,

ايراث صمم *īrāci sumum it*. —

Devenir sourd, صاغرلنمق *sāghyr-*
lanmaq. — Il est sourd et muet,

هم صاغر هم دلسزدر *hem sāghyr*
hem dilsyzdur, ابکمدر *açamm*

u ebkemdur. — Au fig., on dit qu'une

personne est sourde aux prières, etc.,

pour dire qu'elle est inexorable,

مسدود السامعدر *mesdoud us-sāmi-*
adur. — Faire la sourde oreille, ne

vouloir pas entendre à quelque pro-
 position, صاغرلق صاتمق *sāghyrlıq sātmaq*,

گوسترمک *gueustermek*,

صاغرلق صاتمق *sāghyrlıq sātmaq*,
 تعامم *teçāmmum it*. — Sourd, peu

sonore, ناقص الصدا *nāqys us-sadā*.

— Bruit sourd, qui n'est pas écla-
 tant, کیزلوسس *guızlu ses*, صوت

خفی *savti khafi*. — Bruit sourd,
 nouvelle qui se dit à l'oreille sans
 être publique, فسلدی *freyldy*,

مهامسمة *muhāmecet*. — Douleur
 sourde, interne, sans être aiguë,
 کیزلوسس *guızlu syzy*, وجع خفی
vadjā'y khafii. — Sourdes pratiques,
 sourdes menées, pratiques cachées,
 secrètes, ال التندة حيله لر *el ultindè*

hylèter, حیل مکنونده *hyeli meknounè*,

تصنعات خفیه *teçannu'āti khafiiè*.

— Lanterne sourde, خرسز فـنری *khrysyz feneri*.

— En t. de joaillier,
 pierre sourde, celle qui a quelque
 chose d'obscur, de sombre, de brouillé,
 طومانلو طاش *dhoumānlu thāch*.

SOURDAUD, E, adj. fam. قولانغی *qoulāghy*
 اغر *aghyr*, t.; ثقیل الاذن *saqyl ul-uzn*,

ثقیل السمع *saqyl us-sem'*, a.

SOURDEMENT, adv., d'une manière
 sourde, peu retentissante, کیزلوسس

صوت خفی *guızlu ses ilè*, t.; ایله *savti khafi ilè*, a.-t.

— Au fig.,
 d'une manière secrète, کیزلوجه *guız-*
ludjè, خفیه *khafiiè*, خفیه *khafieten*.

— Négocier sourdement une affaire,
 بر مصالحتی بر وجه خفی مذاکره *bir maslahati ber vedjhi khafi muzā-*
kerè it.

SOURDINE, s. f., ce qui sert à af-
 faiblir le son, صدایی تنزیل ایدر *sadāi tenzıl ider*,

سوندرمه *sadāi tenzıl ider ālet*,
seundurme. — Dans une montre à

répétition, le ressort qui, étant poussé,
 retient le marteau et l'empêche de

frapper, ساعتک طوقماغنی الیقویبجق *sā'ātuñ thoqmāghyni ālyqoia-*
djaq ālet. — A la sourdine, adv. fam.,

secrètement, sans bruit, کیزلوجه *guız-*
ludjè, یواش *sescyrdjè*, سسسزجه

بلا صیت *īavāch īavāch*, یواش

بلا صیت *īavāch īavāch*, صدا *bilā syt u sedā*.

SOURDRE, v. n., چـیتمق *ierden tchyqmaq*, t.; نبع *neb' it*,

تنبع *tenebbu' it*, a.-t.

SOURCEAU, s. m., سچان یاورسی *sitchān īavrouçou*, t.

SOURICIÈRE, s. f., سچان قپان
sitchân qapân, سچان قپانی
sitchân qapâni, سچان قپاڭی
sitchân qapâghy, t.

SOURIQUOIS, E, adject., سچانلو
sitchânlu, t.; سچانلو
sîrânü, a.

SOURIRE, ou SOURIS, s. m., action
 de sourire, تبسم *tebessum*, a., خند
khand, خنده *nim khand*,
khandè, p.; آهستهجه کوله
âhestèdjè gulmè, t. — Sourire agréable,
 تبسم لطیف *tebessumi lathyf*; — gra-
 cieux, تبسم نزاكت آمیز
tebessumi nezâket âmîz.

SOURIRE, v. n., rire sans éclater,
 تبسم *tebessum* ا, t. — Sourire obli-
 geamment, بالملاطفه تبسم ا
bil-mulâthesè tebessum ا. — Se sourire
 mutuellement, échanger un sourire,
 گولوسنمک *gulumsinmek*. — Sourire
 à quelqu'un, lui marquer de l'estime,
 de la complaisance, lui faire bon ac-
 cueil, سونج چهوه سى کوسترمک
sevîndj tchehrèci gueustermek, اظهار
 ا *izhâri bechr u bechâ-
 ret* ا, ا. — Sourire, présenter un aspect
 agréable, خیرلو کورنمک
khârlu gueurunmek, تبشیر پسر و خیرا
têchîri üsr u khâir ا. — Ce jardin me
 sourit, بو باغچه بکا خیرلو بریر کورینور
*bou bâghtchè bañâ khârlu bir îr
 gueurunur*.

SOURIS, s. f., petit animal du genre
 du rat, فندق سچان *sitchân*,
 فاره سچانی *findyq sitchâni*, t.;
 فاره *fârè*, pl. a. فیران *fîrân*. — Couleur

gris de souris, سچان تویی رنگی
sitchân tuü rengui.

SOURIS, s. m., SOURIRE, تبسم
tebessum, Voy. SOURIRE.

SOURNOIS, E, adj. et subst., ایکی
 ایچ یوزینی کییوزلو *iki üzlu*, یوزلو
üzlü, دلكسى *ülki*,
itç üzunu güzler, سامان التندن صو یوردان
samân altindan sou ürudân, t.; مرانی
murâi, a.

Sous, prép. qui marque la situa-
 tion au-dessous, la subordination.
 تحت *alt*, التنده *altindè*, t.; تحت
taht, a.; زیر *zîr*, p. — Sous l'eau,
 صو التنده *sou altindè*. — Sous votre
 autorité, تحت حکومتکزه *tahti
 hukioumetiñyzdè*. — Sous lui, sous
 ses ordres, زیر حکمنده *zîri hukmindè*.
 — Sous, du temps de, وقتنده
vaqtindè, ایامنده *eiâmindè*. — Sous
 l'empereur Napoléon, پادشاه
pâdichâh nâpolioun, وقتنده
vaqtindè. — Combattre sous les dra-
 peaux de la France, فرانسه مملکتک
frânsa memleketinuñ bairâghy
altindè djenk ا. — Sous le ministère
 d'un tel, فلان *felân*, وکیل دولتک
 ایام اداره سنک *vektli devletuñ eiâm idâreçindè*. —
 Sous peu, sous peu de temps; یقینده
 قریبا *an qarîb*, عن قریب
qarîben. — Je ferai cela sous peu,
 بونو قریبا ایده جکم
bounou qarîben idèdjegum. — Sous quelques jours,
 بر قاج کون ظرفندک
bir qâç gün zarfindè. — Sous prétexte,
 بهانه سیله *behânècilè*. — Par forme de dévotion,
 صورت تعبد و دیانتده *souretî te'âb-*

bud u diānētē. — Sous main, secrètement, *ال التنده* *el altindē*, خفياً *khafīen*. — Faire une chose sous silence, sans en parler, *بر شىء* *bir chēi el altindē* *يا بيق* *āipmaq, it*. — Sous telle condition, moyennant, *ايله* *ilē*, شرط *chārth ilē*. — Sous la condition de..., *بو* *bou charth ilē ki*. — Défendu sous peine de mort ou de bannissement perpétuel, *قتل وياخود* *qatl u iākhod nesi muebbed inzār ilē memnou' olmich*.

SOUS-AFFERMER, et quelquefois SOUS-FERMER, v. a., donner à sous-ferme, *الزام بعد الالتزام* *ilzām ba'd el-iltizām it*. — Prendre à sous-ferme, *التزام عن يد الملتزم* *iltizām 'an ied el-multezim it*.

SOUS-BAIL, s. m., *باش ملتزم* *bāsh multezim*, *الندن مستأجر اولانله وبران التزام* *bāch multezim elinden mustéédjir olañlarē vīrilān iltizām temessugui, a.-t.*

SOUSCRIPTEUR, s. masc., *وضع امضای تعهد ایتمش اولان کیمسنه* *vaz'y imzāi te'ahhud itmich olañ kimesnē, a.-t.*; *واضع امضاء التعهد* *vāzy'y imzāi ut-te'ahhud*.

SOUSCRIPTION, s. fém., signature qu'on met au-dessous d'un acte pour l'approuver, *امضا* *imzā, a.* — Soumission par écrit de fournir une certaine somme pour quelque entreprise, *بر امرک حصوله اعانه وضع اولنان* *bir emruñ houçoulinē y'āneten vaz' olounān imzāi te'ahhud*.

SOUSCRIRE, v. a. et n., écrire son nom au bas d'un acte pour l'approuver, *وضع امضا قومق* *imzā qomaq, وضع امضاسنی قومق* *vaz'yimzāit imzācini qomaq*. — Souscrire à..., *راضی او* *rāzy ol, قبول* *qaboul it*. — Je souscris à tout ce que vous dites, *هر دیدیکرک کلامی قبول ایدرم* *her dediguiñyziñ kelāmi qaboul iderum*. — En t. de librairie, s'engager par sa signature à l'achat d'un livre, *بر کتابک بصلاسنه و اشتراسنه وضع امضای تعهد* *bir kitābuñ bacylmacinē vè ichtirācinē vaz'y imzāi te'ahhud it, a.-t.* — Souscrit, *امضالو* *imzālu, ممضی* *memzy, moumza.*

SOUS-COSTAL, e, *ایکو* *eigu guemigui altindēki, t.*; *تحت الضلوع* *taht uz-zylou', a.*

SOUS-CUTANÉ, e, *دری* *deri altindēki, دری* *deri altindan tchyqān, t.*; *تحت الجلد* *taht ul-djild, a.*

SOUS-DÉLÉGUER, v. a. Voy. SUB-DÉLÉGUER.

SOUS-DIACONAT, s. m., *ملازمة الطریقة الشماسیة* *mulāzemet uth-tharyqat uch-chemmāciēt, a.*

SOUS-DIACRE, s. m., *شماس* *chemniās mulāzimi, a.-t.*; *ملازم الشماس* *mulāzim uch-chemmās, a.*

SOUS-ENTENDRE, v. act., retenir dans l'esprit, donner à entendre quelque chose qu'on n'exprime point, *ضمنا اشعار* *zimni olaraq bildurmek,*

زimmen ich'ār, ifādè it. — On dit qu'une chose se sous-entend, *zimmen munfehîm olour*. — Sous-entendre, se dit aussi en t. de gramm., de certains mots qu'on n'exprime pas et qui peuvent être aisément suppléés, لفظ مقدر *lafzy mouqâdder*. — Sous-entendu, *zimmen mustefād - munfehîm*.

Sous-ENTENTE, s. f., کیزلو مراد *gu'zlu mourād*, t.-a.; مراد ضمنی *mourādi zimnūi*, مرام ضمنی *merāmi zimnūi*, a. — Il y a quelque sous-entente à cela, بونده بر مرام ضمنی *bounda bir merāmi zimnūi vārdur*.

Sous-FERME, s. f. Voy. SOUS-BAIL.

Sous-FERMER, v. a. Voy. SOUS-AFFERMER.

Sous-FERMIER, E, s., ملتزم الدن *multezim elinden iltizām alān*; a.-t.; ملتزم عن يد الملتزم *multezim 'an yed ul-multezim*, a.

Sous-FRETER, v. a., نول ایلسه *nevl ilè thoutoulvich guem'ii dîguer bir kimesnècè kirācè vîrmek*, t.

Sous-GARDE, subst. fém., تفنگک یا پشتوک تتکنسی حفظ ایدن دمر *tufengū'ii tā pichtovū'ii tetegu'ini hyfz iden demir*, t.

Sous-GORGE, s. f., بوغاز التسی *boghāz alti ki ou'ānda olour*, t.

Sous-GOUVERNEUR, s. m., محافظ

mouhāfyz vekîli, a.-t.

Sous-INTENDANT, s. m., adminis-

trateur en second, - ناطر وکیلی *nāzyr vekîli, mulāzimi*, a.-t. — Sous-intendant militaire, *'asker ioqlama-madjîci*, t.

Sous-LIEUTENANCE, s. f., charge de sous-lieutenant, قائم مقام ساق *qāimmaqāmlyq vekîāleti*. — Grade d'un sous-lieutenant dans l'armée, ملازم ثانى رتبه سى - پایده سى *mulāzimi sāni rutbèci, pācèci*.

Sous-LIEUTENANT, s. m., lieutenant en second, ملازم ثانى *mulāzimi sāni*, a.

Sous-LOCATAIRE, s. m., کراجینک *kirādjinū'ii kirādji'ci*, t.; مستاجر عن يد المستاجر *mustēcdjir 'an yed el-mustēcdjir*, a.

Sous-LOUER, v. a., donner à loyer une partie d'une maison ou d'une terre dont on est locataire ou fermier, کرا التمش خانه نک یا چفتلکک بر *kirālenmich khānènuū tā tchiftligū' bir qyth'acini kirācè vîrmek*, ک-راجی ایکن *kirādji iken kirācè vîrmek*. — Prendre à loyer une portion de maison, non du propriétaire, mais du locataire principal, بر اوک *br'ouk*, قطع سنى باش مستاجر دن کرایه *cutèsnî bâsh mustājirden kirācè vîrmek*. — Prendre à loyer une portion de maison, non du propriétaire, mais du locataire principal, بر اوک *br'ouk*, قطع سنى باش مستاجر دن کرایه *cutèsnî bâsh mustājirden kirācè vîrmek*.

SouSSIGNÉ, E, adj., امضا قوش *imzā qomich*, a.-t.; ممضى *munzy*, a. — Le soussigné, امضاسنى *imzācini vaz'* وضع ایتمش کسنه *vāzi' itmich kimesnè*, واضع الامضا *ul-imzā*. — Je soussigné reconnais..., بنکه ذیل صحیفه ده واضع الامضا ایم

بنکه اقرار ایدرمکه *benki zeili sahyfedè vâzi' ul-imzâ im yqrâr iderunki.*

SOUSSIGNER, v. act., امضا قوماق *imzâ qomac*, ذیل تحریرده اسمنی *zeili tahrîrdè ismini tâzmaq*, یازمق *imzâcini qomac*, قوماق *adûni qomac*.

SOUSTRACTION, s. fém., action de soustraire, چالمه *tchâlma*, t.; سرقت *sirgat*, a. — Soustraction de papiers, اوراق سرقت *sirgati evrâq*. — Soustraction, règle et opération d'arithmétique, افراز *ifrâz*, فن الافراز *fenn ul-ifrâz*. — Défalcation, چیقارمه *tchyqârma*, تنزیل *tenzil*.

SOUSTRAIRE, v. a., ôter quelque chose à quelqu'un, le priver de certaines choses par adresse ou par fraude, اوغریلین چالمق *tchâlmaq*, اوغریلین چالمق *oghryläen qâpmaq*, چیقارمق *tchyqârmaq*, استراق ا *istirâq it*, رفع ا *ref' it*, a.-t. — Soustraire les aliments à un malade, اکسلتمک *ieïedjegui eksiltmek*, ا *taqlîli ghydâ it*.

— Soustraire des sujets à l'obéissance de leur prince, les faire révolter, اطاعتدن چیقارمق *ithâ'atten tchyqârmaq*. — Se soustraire, se délivrer, s'exempter, قورتلمق *qourtoulmaq*, بولمق *khalâs boulmaq*. — Se soustraire de la puissance paternelle, ou mieux, à la puissance paternelle, پدر حکومتندن چیقماق *pederi hu-kioumetinden tchyqmaq*. — Se soustraire à la tyrannie, ربقه ظلم *ribqai zoulm u te'addiden khalâs boulmaq*. — Se soustraire au châtiment, کرفتار

عقوبت اولمقدن خلاص بولمق *gue-ciftâri 'ouqoubet olmaqtau khalâs boulmaq*. — Se soustraire, se dérober, صیریلوب قورتلمق *syrylup qourtoulmaq*, قاچمق *qâtchmaq*. — Soustraire, t. d'arithm., ôter un nombre d'un autre, چیقارمق *tchy-qârmaq*, تنزیل ا *tenzil it*, افراز ا *ifrâz it*.

SOUTANE, s. fém., بر نوع پاپاس *bir nev' y pâpâs gueici*, t. کیسی *bir nev' y pâpâs gueici*, t.

SOUTE, ou SOULTE, s. f., somme que doit payer l'un des co-partageants pour rendre les lots égaux, حصه *pâiûn artughy*, t.; هیسه *hyssèi mefrouzacinuûn fazlèci*. — Payement fait pour acquitter un reste de compte soldé, باقیه حسابک اداسی *baqyièi hyçabuûn edâci*. — Soute, t. de marine, کمی انباری *guemi ambâri*, کمینک الت طرفنده اولان ذخیره *guemînuûn alt tharafinda olân zakhyrè makhzeni*. — La soute aux poudres, اولان بازوت *guemîdè olân bârout makhzeni*.

SOUTENABLE, adj. com., qui se peut soutenir par de bonnes raisons, ممکن اثباتی *isbâti mumkin*, ممکن اثبات *mumkin ul-isbât*, اثبات اولنه بیله جک *isbât olouna bilèdjek*, a.-t. — Cette opinion n'est pas soutenable, بورای ممکن التایید دکدر *bou rëi mumkin üt-téïd deïldur*. — Soutenable, supportable, تحمل اولنور *tehamnul olounour*, چکیلور *tchekîlur*, چکیله بیله جک *tchekîlè bilèdjek*. — En parlant d'un poste militaire, on dit qu'il n'est pas soutenable,

ممکن محافظه, *dhaïānmaz*, طیانمز
munkini mouhā-
fazā oladjaq ier deïldur.

SOUTENANT, s. m., مؤید مسئله, *mu'ūidi mecelēi 'ylmūië, a.*

SOUTÈNEMENT, s. masc., terme de
 maçon., appui, soutien, طیباق
dhaïāq, دیواره مدار استحکام,
dīvārē medāri اوله جق بر دیرک
istihkiām oladjaq bir dīrek. — En
 t. de prat., les raisons que l'on donne
 par écrit pour soutenir les articles
 d'un compte, صحت حسابک
 تأییدینه وسیله اوله جق علل
sykhati hyçabuñ tēüidinc
vecilē oladjaq 'y'tel u esbüb.

SOUTENIR, v. a., porter, supporter
 une chose, طیاندرمق - دایاندرمق
dhaïāndurmaq, *dhaïūtmaq*,
 t.; اءماد *y'mād it.* — Au fig.,
 یوکنی چکمک, - *tchekmek*,
 یوکونی چکمک, *qāldur-*
maq. — Soutenir le faix des affaires,
 یوکونی قالددرمق
ükunu qāldurmaq. — Soutenir une
 famille, pourvoir à ses besoins,
 درلک وبرمک, *bestemek*,
 مصارفنی کورمک, *meçārfini gueurmek.* — Soutenir
 une dépense, - مصرفنی چکمک,
masrafi tchekmek, ietich-
turmek. — Soutenir par des aliments,
 sustenter, شدالندرمق
ghydūlan-
durmaq, ا اطعام *yih'ām it.* — Sou-

ïardum it, امداده کلمک, *imdādē*
guelmek, اعانت - معاونت, *y'ānet,*
mou'āvenet it. — Soutenir au besoin,
 en cas de besoin, وقت حاجتده
vaqti hādjette imdād it. —
 Appuyer du crédit, ا همت *himmet*
it. — Protéger, ا حمایت *hymāiet*
it. — همت واعانت, ا ارقه او,
arqa ol, himmet u y'ānet it. — Soutenir, dé-

fendre, حفظ, ا قورومق
qouroumaq, hyfz it. — Soutenir une personne,
 prendre son parti, استصحاب
istyshāb it. — Soutenir, donner de la
 force, en parlant des aliments ou des
 remèdes fortifiants, قوت وبرمک
qouvvet virmek, taqvie it. —

Soutenir, assurer que, affirmer,
 اقرار, ا تصدیق
tastyq it, yqrār it.

اصرار, ا تأیید
tēüid it. — Persister, اصرار,
 کندو,
ysrār it. — Soutenir son droit,
 استحقاقنی تأیید
guendu istyhqā-
qyni tēüid it. — Soutenir son rang,
 sa dignité, برکمنده رتبه سنک شاننی,
 وقایه
bir kimesnē rutbēcinuñ chā-
nini viqāic it. — Soutenir, résister,
 طیانمق - دایانمق
dhaïānmaq,

طیانوب قارشو طورمق
dhaïānup
 مقاومت, ا
qūrchou dhourmaq, qāvemet it. — Soutenir l'assaut,
 یوریشه طیانمق
ürichē dhaïānmaq;

محاصره یه مقاومت, ا
mouhācerēte mouqāvemet it. — Sou-

tenir avec fermeté, طاقت کتورمک,
thāqat gueturmek. — Supporter, en-

durer, تحمل, ا
tehammul it. — Se

soutenir, se tenir debout, ایاقده,
 ایاق,
aiāqta dhourmaq.

ایاق اوستنده طورمق
aiāq ustunē dhour-

ماق، آیای میره دیکمک، *qyām it, āiāghy ierē dīkmek*. — Je ne saurais me soutenir, قيامه اقتدارم بوقدر، *qyāmē yquidārum iōqtur*. — Bien se soutenir, conserver sa santé, sa vigueur, قواى بدنيه سنى حسن حال، *qāvāi bedeniūēciñi husni hāl uzrē viqāiē it*. — On dit aussi qu'une personne se soutient, pour dire qu'elle conserve son crédit, son influence, نفوذى - اعتبارى يرنده در، *nufouzy, y'tibūri ierindē dur*. — Se soutenir, en parlant des étoffes qui ont de la consistance, طيانمق، *dhaīān-maq*, طيانمق اول، *dhaīānyqlu ol*, محکم اول، *muhkem ol*, قوتلو اول، *qouvetlu ol*, طيانلش، *dhaīānilmich*, منعمد، *mun'emēd*, محکم، *muhkem*, قوتى، *qavūi*.

SOUTERRAIN, s. masc., lieu voûté sous terre, زیر، *ier evi*, t.; زیر، *zīri zemūn*, p.; بودرم، *boudroum*, t.; سرداب، *sirdāb*, pl. a. سراديب، *serādīb*. — Souterrains, au fig. et au pl., voies, pratiques secrètes pour parvenir à quelque fin, ال التنده خيله، *el altindē hylēler*, دستايس مکتونه، *deqāici meknounē*.

SOUTERRAIN, É, adj., qui est sous terre, ير التنده کنى، *ier altindēki*, ير التنده اولان، *ier alti*, تحت الارض، *taht ul-arz*, a. — Chemin souterrain، ير التنى يول، *ier alti iol*. — Souterrain, qui vient de dessous terre، ير التندن چيقان، *ier itehindēn tchyqān*. — Eaux souterraines،

جوف ارصدن چيقان ميا، *djevsi arzden tchyqān miāh*.

SOUTIEN, s. m., ce qui soutient, ce qui appuie، طياق - دايپاق، *dhaīāq*, عمدة، *destek*, t.; عمود، *'oumdet*, عمود، *'amoud*, عماد، *'ymad*, pl. a. اعمدة، *a'midet*. — C'est le soutien de tout l'édifice، مجموع بنانک، *medjmou'y binānuñ dhaīāghydur*, 'amoudīdur. — Soutien, au fig., appui, protection, défense et protecteur، ارقة، *arqa*, ظهر، *zahr*, رکن، *rukn*. — Le soutien de l'État، رکن ملک و دولت، *rukni mulk u devlet*. — En t. de prat., les pièces au soutien, les pièces justificatives، تاييد متعايبى حاوى، *tēūdi muddē'āi hāvi yqtizā iden evrāqy*.

SOUTIRAGE, s. m., اقلنه، *aqlama*, بوشالتمه، *bochāltma*, t.

SOUTIRER, v. a., transvaser une liqueur d'un tonneau dans un autre، بر فوجپدن بشقه فوجويه بوشالتمق، *bir fouchoudan bachqa fouchouñē bochāltmaq*, اقلماق، *aqlamaq*, t. — Soutirer, au fig. fam., enlever petit à petit، - قايتمق - چيقارمق، *azer azer tchyqārmaq*, قالمق، *qāpmaq*, *tehālmaq*. — Soutirer le secret de quelqu'un، ساقز اولامق، *aghyzden sāqyz āvlāmaq*.

SOUVENANCE, s. f., souvenir, mémoire، ياد، *iād*, p.; ذکر، *zikr*, a.

SOUVENIR, s. m., impression, idée que la mémoire conserve de quelque chose، ياد، *iād*, p.; ذکر، *zikr*, pl. a. اذکار، *ezkiār*, خاطر نشان، *khāthyr nichān*. — Souvenir, la faculté de

la mémoire, خاطرده طوتمه *khāthyrde thoutma*, حافظه *hāfyza*, قوه حافظه *hāfyza*. — Pensée par laquelle on se souvient, خاطره *khāthyrè*; pl. a. خاطرات *khāthyrāt*.

— Agréable souvenir, خاطره جمیله *khāthyrè djemilè*. — Perdre le souvenir d'une chose, بر شیتک *ber shītk*, بیر شیتک *bir cheūn khāthyrècini ghāib it*. — Rappeler le souvenir de..., بر شیتک خاطره سنی, *ber shītk khāthyrècini istyziār it*.

— Souvenir, ce qui rappelle la mémoire de quelque chose, présent donné en souvenir, یادگار *yādgar*, یادگار *yādgar*, یادگار *yādgar*, یادگار *yādgar*.

— Souvenir, ce qui rappelle la mémoire de quelque chose, présent donné en souvenir, یادگار *yādgar*, یادگار *yādgar*, یادگار *yādgar*, یادگار *yādgar*.

— Souvenir, ce qui rappelle la mémoire de quelque chose, présent donné en souvenir, یادگار *yādgar*, یادگار *yādgar*, یادگار *yādgar*, یادگار *yādgar*.

— Souvenir, ce qui rappelle la mémoire de quelque chose, présent donné en souvenir, یادگار *yādgar*, یادگار *yādgar*, یادگار *yādgar*, یادگار *yādgar*.

— Souvenir, ce qui rappelle la mémoire de quelque chose, présent donné en souvenir, یادگار *yādgar*, یادگار *yādgar*, یادگار *yādgar*, یادگار *yādgar*.

— Souvenir, ce qui rappelle la mémoire de quelque chose, présent donné en souvenir, یادگار *yādgar*, یادگار *yādgar*, یادگار *yādgar*, یادگار *yādgar*.

— Souvenir, ce qui rappelle la mémoire de quelque chose, présent donné en souvenir, یادگار *yādgar*, یادگار *yādgar*, یادگار *yādgar*, یادگار *yādgar*.

— Souvenir, ce qui rappelle la mémoire de quelque chose, présent donné en souvenir, یادگار *yādgar*, یادگار *yādgar*, یادگار *yādgar*, یادگار *yādgar*.

lumaq, خاطرده حفظ *khāthyrde hyfz ut*.

SOUVENT, adv., چوق کزه *tehoq kerrè*, صق صق *seuq seuq*, صقجه *seuqchè*, t.; کراتیله *kerrātīlè*, دفعاتیله *def'ātīlè*. — Le plus souvent, غالب حالده *ghālībī hālde*, اکثر اوقاتنده *ekseri evqāttè*, a.-t.; اکثریا *ekseri*, اکثریا *ekseriā*, a.

SOUVERAIN, E, S., celui ou celle en qui réside l'autorité souveraine, monarque, پادشاه *pādichāh*, p.-t., شاه *chāh*, p.; ملکت *melik*, pl. a.

ملوک *mulouk*; سلطان *soulthān*, pl. سلاطین *selāthīn*. — Puissant souverain, اعظم قوی الاقتدار *soulthāni a'zemi qavi ul-yqtūlār*.

— Petit souverain, میر بک *beïg*, میر *mīr*, امیر صغیر *emīri saghyr*, pl. a.

— Les petits souverains d'Allemagne, آلمان امرای *ālāmān hukumūlārāni*, امرای آلمان *umerāi ālāmān*.

SOUVERAIN, E, ADJ., suprême, très-excellent, qui est au plus haut point en son genre, اکت بیوک *en buiuk*, t.; اعلا *a'lā*, اعلا *a'lā*, اعلا *a'lā*, اعلا *a'lā*.

— Le souverain bien, خیر اعظم *a'zem*. — La souveraine félicité, سعادت علیا *se'ādeti 'ouliā*.

— Souverain, qui a rapport à l'autorité suprême, سلطانی *soulthānī*.

— L'autorité souveraine, پادشاه *pādichāh*, حکومتی *pādichāh hukīoumeti*, حکومت سلطانیه *hukīoumeti soulthānīe*.

— Prince souverain, حکومت اولان بک - پرنج *hukīoumeti olān beïg*, پرنج *prindj*.

SOUVERAINEMENT, adv., excellentement, parfaitement, غايتده *ghāiettè*, mer-tèbè kemāldè, مرتبه کمالده *kemāldè*, غايت الغايه *ghāiet ul-ghāie*. — Souverainement, d'une manière souveraine, باشلو باشنه *bāchlu bāchena*, استقلال صورتيله *is-tyqlāl souretilè*, بالاستقلال *bil-istyqlāl*. — Juger, décider souverainement, sans appel, بر وجه استقلال *ber vedjhi istyqlāl hukm it.*

SOUVERAINETÉ, s. f., autorité suprême, قوت حکومت *hukioumet*, قوت حکومت *qouvveti hukioumet*, سلطنت *salthanet*. — La souveraineté absolue, استقلال *istyqlāl*, مطلقه *hukioumeti mouth-laqa*. — Souveraineté héréditaire, حکومت موروثه *hukioumeti mevroucè*; — électorale, حکومت بالانتخاب *hukioumeti bil-intikhāb*. — Souveraineté, la qualité et l'autorité d'un prince, پادشاهلق *pādichāhlyq*, سلطنت *salthanet*, حکومت حکمدارلق *hukmdārlyq*, سلطانيه *hukioumeti soulthānūie*. — Souveraineté, étendue de pays où un prince exerce la souveraineté, بر پادشاهک يا بر حکمدارک *bir pādichāhuñ tā bir hukmdāruñ bouïourdyghy'ier*, قلمرو *qalemrevi hukioumet*, ملك *mulk*, وسعت الملك *vus'at ul-mulk*.

SOYEUX, se, adj., plein de soie, bien garni de soie, ايپيکلو *ipeklu*, ايپيکي چوق *ipegui tchoq*, t., شبيح الحرير *chebi' ul-harir*. — Fin et doux au toucher, comme la soie, ايپيک کبي يومشق *ipek guibi*

ioumouchaq. — De la laine soyeuse, ايپيک کبي يومشق پياغي *ipek guibi ioumouchaq iapāghy*.

SPACIEUSEMENT, adv., وسعتلوجه *vue'atludjè*, کيشلک *gueñnichlikè*, وسيعاً *gueñnik ilè*, t., فسيحاً *vac' en, facièn*, a. — Loger کيشلکده اوتورمق *gueñnichlikè otourmaq*, مکان وسيعده *mekiāni vac' de yqāmet it.*

SPACIEUX, se, adj., وسعتلو *vus'atlu*, a.-t.; کيش *gueñ*, کيش *gueñich*, t.; واسع *vāci*, فسيح *secih*, رحيب *rahīb*, a. — Une maison fort spacieuse, وسعتلو بر خانه *beghāiet vus'atlu bir khānè*.

SPADASSIN, s. m., قلع اوينايجي *qylydj oïnāidji*, مطرقجي *mathraq-tchi*, بچاق چکيجي *bitchāq tchekidji*, t.; تيغزن *meçāif*, a.; مساييف *tighzen*, p.

SPAHİ, s. m., cavalier ture ou algérien-français, سپاهي *sipāhi*.

SPALME, s. m., t. de mar., بر نوعي *bir nev'y guemi qalfatti*, t.

SPALMER, v. actif, t. de marine, قلفتملق *qalfattamaq*, t.

SARADRAP, s. m., بر نوع مرهم *bir nev'y merhem*, t.

SPARE, s. m., بالق جنسي *bālyq djinsi*, t.

SPARSILE, adj. com., t. d'astron., étoiles sparsiles ou sporades, ou informes, se dit de celles qui ne sont pas comprises dans les constellations formées par les astronomes, طاغيتق *dhāghynyq üldyzler*, t.; يلدزلىر *nudjoumi mutefarriqa*, a.

SPARTE, ville de la Grèce. Voy. LACÉDÉMONE.

SPARTE, s. m., plante dont on fait des nattes, etc., بر نوع حصیر اوتی bir nev' y hacyr oty.

SPASME, s. m., سکر چکلیدسی syñyr tchekilmèci, t.; تشنج techennudj, اختلاج ykhtilādĵ, pl. a.

اختلاجات ykhtilādĵāt, a.—Spasme d'estomac, تشنج معده techennudĵi m' dè.

SPASMODIQUE, adject. com., qui a rapport aux spasmes, سکر چکلهدسنه syñyr tchekilmècinè dūr, t.; اختلاجی techennudĵi, ykhtilādĵi, a. — Remède spasmodique, employé contre les spasmes, سکر چکلهدسنه نافع علاج تشنجی دفع 'y'lādĵ, techennudĵi def' iden 'y'lādĵ.

SPASMOLOGIE, s. f., تعریف احوال تشنجات ta'rifè ahvālè tchennudĵāt, a.

SPATULE, s. f., instrument de pharmacie, مبلق miblaq, مبلغ miblagh, t.; ملهم كش melhem kech, a.-p.; اسپنچار اسپاتولدسی ispinčhār is-pātoulaci.—Nom d'un oiseau de rivage, قرب ساحلده بولنان بر قوشك gourbi sāhyldè boulounān bir qouchuñ ismi.

SPÉCIAL, e, adj., خاص khāss, مخصوص makhsous, a. — Pouvoir spécial, رخصت مخصوصه roukhsati makhsoucè. — Procuration spéciale, وکالت مخصوصه vehiāletè makhsoucè. — Expliqué par une clause spéciale, شرط مخصوصه ایله افاده

charthy makhsous ilè ifūdè vu beñān olounnich.

SPÉCIALEMENT, adv., خصوصیه khouçoucilè, a.-t.; خصوصاً khouçoucen, على الخصوص 'alèl-khouçous, خاصة khāsseten, بتخصيص bitukhsys, a:

SPÉCIALITÉ, s. f., désignation d'une chose spéciale, خصوصیت khouçoucīet, خصوص khouçous. — En t. de finance, application exclusive d'un certain fonds à une nature particulière de dépenses, حواله حواله havālè, حواله مخصوصه havālèi makhsoucè, تخصيص takhsys.

SPÉCIEUSEMENT, adv., صورت صورت soureti haqq ilè, صورت حق ایله soureti haqqtan, a.-t.—Exposer spécieusement un fait, کیفیت حالی صورت حق عرض و تقدیرا keif'üeti hāli soureti haqqtan 'ar= u taqtir it.

SPÉCIEUX, se, adj., qui a l'apparence de vérité, de justice, صورت صورت soureti haqqè olān, صورت حق اولان soureti haqqè kourinān, متواتر تحت gueurunen, a.-t.; صورت الحق mtevārī tahti soureti haqq, مویه mumevveh.—Prétexte spécieux, صورت حق اولان بر soureti haqqtan olān bir 'euzr.

—Raison spécieuse, بر صورت حق علت soureti haqqè bir 'y'llet, علت 'y'lleti mumevvehè.—Spécieux, opposé à réel, واهی vāhi, بوش boch.

SPÉCIFICATION, s. f., تعیین تعیین takhsys, تبیین ta'bin, تبیین ta-biñ, a.

SPECIFIER, v. a., تخصيص *takh-sys it*, نوعين *ta'ün it*, a.-t.; نوعنى *nev'yni be'än it*, a.-t. — Spécifié, e, تخصيص اولنمش *takhsys olounmich*.

SPECIFIQUE, s. m., remède propre à quelque maladie, دواى مخصوص *deväi makhsous*, دواى خاص *deväi khäss*; au fig., disposition salutaire, efficace, تدبير صايب *tedbiri säib*.

SPECIFIQUE, adj. com., propre spécialement à quelque chose, مخصوص *makhsous*, مختص *moukhtass*, خاص *khäss*. — Différence spécifique, تفاوت مخصوصه *tesfävuti makhsoucè*. — Pesanteur spécifique, وزانت خاصه *vezäneti khässa*.

SPECIFIQUEMENT, adv., خاصّة *khässaten*, على وجه الخصوص *'ala vedjh ul-khouçous*, a.

SPECIMEN, s. m., نمونه *numounè*, بصله جق کتابك نموندهسى *p.*; bacyladjaq kitübün numounèci claraq bir sahyfè, t.

SPECTACLE, s. m., tout ce qui attire les regards, سير *seir*, سيران *seirân*, t.; منظره *manzarè*, منظر *manzar*, تماشا *temächä*, a. — Beau spectacle, منظره لطيفه *manzarèi la-thyfe*. — Chose qui mérite d'être vue, سير ايدى *seir idèdjek chei*. — Ce cortège formait un beau spectacle, بو آلاى بر تماشاى دلارا *bou äläi bir temächäi dilära idi*. — Être en spectacle, être exposé à l'attention publique, مظهر انظار *mouthmahy enzäri 'älem ol*. — Être exposé à la risée publique, دللرده داستان او

ol. — Spectacle, représentation théâtrale, قومديا *qomediä*, قوميديا *qomediä oiouui*. — Salle de spectacle, تياترو *tätro*. — Aller au spectacle, تياترويه وارمق - كتمك *tätroie vārmaq, gutmek*.

SPECTATEUR, TRICE, s., كوريجى *gueuridji*, كورن *seirdji*, سيرجى *gueuren*, كورن كمنسه *gueuren kimesnè*, t.; نظار *näzyr*, pl. a., نظار *nouzzär*. — Dans cet événement, je n'ai été que simple spectateur, بو وقدهده هميان ساده سيرجى اولدم *bou vaqa'dè hemän säde seirdji ol-dum*.

SPECTRE, s. m., fantôme, figure fantastique que l'on croit voir, خيال *khaïäl*, pl. a. خيالات *khaïätät*; ظلال *thèif*, ظل *zyl*, pl. ظلال *zyläl*.

SPECULATEUR, s. m., qui spéculé en matière de finance, de commerce, تدبير لر قوران *tedbirlèr qourân*, t.; متدبر الامور *mutèdebbir el-oumouri miriè*, متدبر الامور التجارة *mutèdebbir el-oumour ut-tuljâret*, a.

— Un profond spéculateur, تدبير امورده عميق الفكر بر آدم *tedbiri oumourde 'amîq ul-fikr bir âdem*. — Spéculateur, celui qui observe les astres et les phénomènes du ciel (cette acception a vieilli; on dit mieux Observateur), كوك احوالننى كوزديجى *gueuk ahvâlini gueuzedidji*, رصد *rassâd*, راصد *räcyd*. — Spectateur des corps célestes, فلکيه نك *edjrami felekîènuü mutè-rassadi*.

SPECULATIF, s. m., celui qui rai-

sonne profondément sur les matières politiques, دولت امورى مطالعده سيله *devlet oumourî mouthâla-'acilê oghrâchân*, مجتهد فى مطالعة *mudjtchid fi mouthâ-lâ'at el-oumour ud-duvel*.

SPÉCULATIF, *IVE*, *adj.*, qui a coutume de spéculer, مطالعده ايله *mouthâla'u ilê oghrâchân*, t.; متجهده فى المطالعه *mutedjchid fil-mouthâla'u*, متأمل *mute'ammil*. — Un esprit spéculatif, اجتهاد فى المطالعه ايله مجبول بر عقل *idjtihâd fil-mouthâla'u ilê medjhoul bir 'aql*. — Qui s'attache à la spéculation, sans avoir la pratique pour objet, نظرتى *nazarîi*. — Sciences spéculatives, علوم نظريه *'ouloumi nazarîiê*. — Connaissances, معارف *me'ârifi ma'nevîiê*.

SPÉCULATION, *subst. f.*, action de spéculer, de méditer attentivement, مطالعات *mouthâla'at*, *pl. a.* مطالعات *mouthâla'ât*, تأمل *téemmul*. — Spéculation des astres, ترصد نجوم *terassudi nudjoun*. — Projet qu'on fait en matière de finance, de commerce, etc., تدبير *tedbîr*, *pl. a.* تدابير *tedâbîr*. — Théorie, نظر *nazar*, علم *'ilm*.

SPÉCULER, *v. n.*, méditer attentivement sur une matière, دوشمنك *duchumnek*, t.; مطالعا *mouthâla'a it*, تفكر *tefekkur it*, ملاحظه *mulâhaza it*, a.-t. — Faire des projets de politique, de finance, de commerce, etc., تدبير *tedbîrler* قورمق *tedbîrler qourmaq*. — Spéculer beaucoup sur les affaires de commerce.

امور تجارنده قتي چوق ندبيرلر *oumourî tidjârettê qati tchoq tedbîrler qourmaq*. — Spéculer, regarder, observer, soit à la vue simple, soit avec des lunettes, les corps célestes (cette acception a vicilli; on dit mieux maintenant Observer), نجومه *nedjome* كوك *kuuk* باقمق *baqmâq* احوالده باقمق *ahvalê baqmâq*.

SPERMA-CETI, *s. m.*, منى الحوت *meni ul-hout*, a.

SPERMATIQUE, *adj. com.*, t. d'anat., نطفى *nuthfîi*, a. — Vaisseaux spermatiques, تخم صويك ظفرلى *tokhoum souînuî zarfleri*, مجارى *medjârî ul-meni*, مجارى *medjârî un-nouthfet*.

SPERMATOLOGIE, *s. féin.*, بحث *bahs 'an ahvâl ul-meni*, a.

SPERME, *s. m.*, ارك صويى *erlik souîi*, t.; تخم صويى *tokhoum souîi*, t.; نطفة *nouthfet*, *pl. a.* — Sperme de baleine. Voy. BLANC-DE-BALEINE, SPERMA-CETI.

SPHACÈLE, *s. m.*, t. de chirurg., عظيم اولان لحم ميتت *ektê*, t.; سكته *'azîm olâu kâhmi meît*, a.-t.

SPHACÉLÉ, *e.*, *adj.*, t. de chir., سكتهل *sektiêlu*, t. — Membre sphacélé, عضو سكته زده *'yzi sektiê zedê*.

SPHÈRE, *s. f.*, t. de géom., globe, corps solide, dans lequel toutes les lignes tirées du centre à la surface sont égales, كره *kuret*, كره *kurê*, *pl. a.* جرم تمام الاستداره *kurât*, كرات *kurât*, *pl. a.* دجرمى تمام *djirmi tâmm ul-istidârê*, ثوب *thop*. — Sphère armillaire, ايجبى بوش كره *itchi boch kurê*, كره عالم *kurêi 'âlem*.

سوارى *kurēi sivrāi*. — La sphère artificielle, هئیت فلک عملی *hecti felegui 'ameli*. — La sphère, ou globe terrestre, کره ارض *kurēi arz*, کره زمین *kurēi zemīn*. — Sphère, disposition du ciel, suivant les cercles imaginés par les astronomes, هئیت فلک *hecti felek*. — Sphère, connaissance des principes de l'astronomie, qu'on apprend par le moyen d'une sphère, علم فلکیات *'ylni felekūāt*, مبادئ علم فلک *mebādūi 'ylni felek*. — Sphère, espace dans lequel les astronomes conçoivent qu'une planète fait son cours, مدار *medār*, فلک *felek*. — La sphère de Jupiter, مدار مشتری *medāri muchteri*, فلک مشتری *felegui muchteri*. — Sphère, au fig., étendue de pouvoir, de connaissance, d'état, de condition, دائرة وسع واقتردار *dāirēi vas' u yqtidār*, حد *hadd*. — Cela est hors de ma sphère, cela dépasse mon autorité, mes moyens, وسع دائرة بو *bou dāirēi vas' u yqtidārumden khāridj bir mūddē dur*. — Sortir de sa sphère, بر کمنه حدندن چیقمی - حدینى *bir kimesnē haddinden tchyqmaq*, *haddīni tedjāvuz ū*.

SPHÉRICITÉ, s. f., کریت *kurīet*, اره *istidārē*, ا.; یوالق *ıowālaqlq*, t. — La sphéricité de la terre, ارصک کریتی *arzuñ kurīeti*.

SPHÉRIQUE, adj. com., کروی *ku-revī*, کروی الشکل *kurevi uch-chekil*, کرى الشکل *kuri uch-chekil*, کرى

kurūi, مستدير *mudevver*, مستدير *mus-tedir*, a.; یوالق *ıowālaql*, t. — Figure sphérique, شکل مستدير *chekli mustedir*.

SPHÉRIQUEMENT, adv., کریا *ku-rūien*, مستديرا *mustediren*, a.; کروی *kurevi uch-chekil olaraql*, a.-t.; یوالق اولهرق *ıowālaql olaraql*, ا.-t.; یوالق شکلنده *ıowālaql cheklindē*.

SPHÉRISTÈRE, s. masc., طوب *thop oıōuni meidāni*, اویونی میدانی *meidāni*, t.; معلب الکرات *ma'leb ul-kurāt*, a.

SPHÉROÏDE, s. m., جرم قریب *djirmi qarīb ul-istidārē*, a.

SPHINCTER, s. m., t: d'anatomic, صیقشدر بجی سکرلوات *syqyechturiđji syñyrlu et*, t.; عضله مضیقه *'azalēi mouzāūqa*. — Le sphincter de la vessie, عضله مضیقه مثانه *'azalēi mouzāūqai meçānē*; — de l'anus, عضله مضیقه سرم *'azalēi muzāūqai surm*, a.

SPHINX, s. m., monstre imaginaire, انسنی میمون *ensenni meimoun*, t.; ابو الهول *ebul-houla*, ابو الهولی *eboul-houl*, a. — Genre de papillon, بر نوع کلبک *bir nev' y kelebek*.

SPICILÉGE, s. m., مجموعه *medjmou' a*, مجموعه سندات *medjmou' ai sene-dāt*, a.

SPINAL, E, adj., t. d'anatomic, اوکورغه کیمیک *oñourgha guemīguñ*, t.; صلبی *soulbī*, a. — Le nerf spinal, عصب صلبی *'açabi soulbī*.

SPINA-VENTOSE, s. m., کیمیک *guemīguñ mātiaci*, کیمیک

چورکلکی *guemiguū itch tchurukligū, t.*

SPINELLE, adj. et subst. m., لعل *la'l, a.-t.*

SPIRAL, E, adject., qui a la figure d'une spirale, بومره *deirmi, t.*; *bourma cheklindè, t.*; حلزونی الشكل *halzouni uch-chekil, t.*; ملتقى *multiff.* — Forme spirale, حلزونی شکل *chekli halzouni.*

SPIRALE, s. f., خط ملتقى *khaththy multiff, a.*

SPIRE, s. f., دورة خط ملتقى *devrèi khaththy multiff, a.*; دورة خط *devrèi khaththy halzouni.*

SPIRITUALISATION, s. fém., روحه *rouha deunmeklik, a.-t.*; استحاله الى الروح *istihâlè ilar-rouh, a.*

SPIRITUALISER, v. a., t. de chim., réduire en esprit, روحه دوندرمک *rouha deundurmek, a.-t.*; تحویل الى *tahvîl ilar-rouh it, a.-t.* — Raffiner, subtiliser. Voy. ces mots.

SPIRITUALITÉ, s. f., روحانیت *rouhânîet, a.*

SPIRITUEL, LE, adj., incorporel, l'opposé de Sensuel, de temporel, روحانى *rouhânî, t.*; روحى *rouhy.* — Qui a de l'esprit, ذكى *zekî, t.*; كياسة *zekî uz-zihn, a.*; اچق كوز *kîâcet sâhybi, t.*; صاحبى *âtchyq gueuz, t.*; زيروك *zeirek, p.* — C'est un homme fort spirituel, پك ذكى آدمدر *pek zeki âdmdur.* — Une réponse spirituelle, جواب *djevûbi pur ruchd u*

zekîâ. — Spirituel, en matière de dévotion, opposé à Charnel, sensuel, روحانیتى *ma'nevî, t.*; روحانى *rouhânî.* — L'homme spirituel, بشر *becheri ma'nevi.* — La vie spirituelle, عيش معنوى *'âichi ma'nevi.* — Pensées spirituelles, افكار *efkiâri ma'nevî.* — Spirituel, allégorique, par opposition à littéral, مجازى *zoul-kinâie, t.*; ذوالکنایه *medjâzi.*

SPIRITUELLEMENT, adv., avec esprit, ذکا ايله *zekîâvet ilè, t.*; ذکا ايله *zekîâ ilè, t.*; رشد و کياسة ايله *ruchd u kîâcet ilè, a.-t.*; کياسة اوله رقى *kîâcetlu olaraq.* — En esprit, بالروح *bir-rouh.*

SPIRITUEUX, SE, adject., روحلو *rouhlu, a.-t.*; كثير الروح *kecir ur-rouh, a.-t.*; مسكر *muskir, a.*; كسكين *keskîn, t.* — Ce mot s'emploie aussi substantivement : les spiritueux, les boissons spiritueuses, كثير الروح *kecir ur-rouh olân mechrubât, t.*; مسكرات *muskirât.*

SPLANCHNIQUE, adject. commun, بغرساغى *baghyrsâghuî, t.*; احشائى *ahchâî, a.*

SPLANCHNOLOGIE, s. f., احشايه *ahchâie mutelâlyq olân bahs, a.-t.*; تعريف *ta'rif ul-ahvâl ul-djevâif un-nefs, a.*

SPLEEN, s. m. (on prononce *spline*), dégoût de la vie, قره سودا *qara sevdâ, a.-t.*; سودا *sevdâ, a.* — Avoir le spleen, قره سودايه مبتلا او *qara sevdâie mubtelâ ol, t.*; سودازده او *sevdâzedè ol.*

SPLendeur, s. f., grand éclat de lumière. آیدین پارلایش *pārālāich*, - آیدین *āidīn*, ایلدرامه *ialdirāma*, t.; روهشلق *roucheulāyq*, p.-t.; ضیا *ziā*, a. — Beauté, éclat, رونق *revnaq*, فروغ *furough*. — Pompe, magnificence, عنوان *'unvān*, دارات *darāt*, احتشام *yhtichām*, شکوه *chukiouh*.

SPLendide, adj. com., عنوانلو *'unvānlu*, a.-t.; کوسترشلو *gucustereichlu*, t.; کثیر الاحتشام *kecīr ul-yhtichām*, محتشم *mouhtechin*, a. — Une personne splendide, کثیر *kecīr ul-yhtichām* احتشاملو. — Un repas احتشاملو. — Une personne splendide, کثیر *kecīr ul-yhtichām* احتشاملو *bir kimesnē*. — Un repas احتشاملو *yhtichāmlu bir zīāfet*.

SPLendidement, adv., عنوان ایله *'unvān ilē*, دارات ایله *dārāt ilē*, دبدبه ایله *debdebē ilē*, a.-t.; بالاحتشام *bil-yhtichām*, a. — Vivre splendidement, احتشام عظیم ایله *yhtichāmi 'azīm ilē guetchinmek*.

SPLÉNIQUE, adj. com., t. d'anat., طحالی *dhalāghuñ*, t.; طحالی *thyhālī*, a. — Artère splénique, طحال *cheriāni thyhāl*.

SPODE, ou TUTIE, s. f., t. de chim., توتیا *toutiā*, t.-a.

SPOLIATEUR, TRICE, s., صویجی *soīdji*, اوغریلیان *oghroulāiān*, t.; غاصب *iūghmāguer*, a.-p.; نههاب *ghācyb*, سارق *sāryq*, نههاب *nehhāb*, a.

SPOLIATION, s. f., صویش *soīuch*, صویغون *soīghoun*, چالمه *tchālma*, قاپش *qāpich*, t.; غصب *ghasb*, سرقت *sirqat*, نهب *nehb*.

SPOLIER, v. a., صویمق *soīmaq*, چاپمق *qāpmaq*, چالمق *tchālmaq*, غصب *oghroulamaq*, t.; غصب *ghasb*, it, استراق *istirāq* it, a.-t.

SPONDÉE, s. m., بر نوع بیت *bir nev'y beīt vezni*, t.

SPONDYLE, s. m., vertèbre. Voy. ce mot.

SPONGIEUX, sè, adject., سونکرلو *sunguerlu*, سونکر کبی *sunguer guibi*, t.; اسفنجی *isfendji*, a. — Substance spongieuse, ماده اسفنجیه *maddē isfendjiē*.

SPONGITE, s. fém., دلیکلی طاش *delikli thāch*, بر نوع سونکر طاشی *bir nev'y sunguer thāchi*, t.

SPONTANÉ, E, adj., que l'on fait volontairement, کوللو *gucūllu*, گوندوکندن یاپلان - قوپان *guenduliguinden iāpilan*, *qopān*, ture; مرادی *murādī*, اختیاری *ykhtiārī*, a. — Mouvement spontané, حرکت *hareketi ykhtiārīē*. — Action spontanée, فعل اختیاری *fx'li ykhtiārī*. — En t. de méd., se dit des mouvements qui s'exécutent d'eux-mêmes sans la participation de la volonté, گوندوکندن اولان *guenduliguinden olān*, صادر بنفسه *sādir binefsihi*, واقع بنفسه *vāqy' binefsihi*.

SPONTANÉITÉ, s. fém., اختیار *ykhtiār*, a.

SPONTANÉMENT, adv., en parlant des personnes, کول ایله *gucūl ilē*, گوندو ارادتیله *guendu irādeti ilē*, a.-t.; بالاختیار *bil-ykhtiār*, a. — En parlant des choses, کندیلکندن قوپارق *guenduliguinden qopāraq*. — Mouvement qui s'exécute sponta-

nément, کندیلکندن فو پارق ظهور
guenduliguindén qo-
pāraq zouhour iden hareket.

SPONTON, s. m. Voy. ESPONTON.

SPORADE, s. f. Voy. SPARSILE.

SPORADIQUE, adj. com., maladies
sporadiques, بر مملکتہ مخصوص
اولیان و در زمانده ظهور ایدن
bir memleketè makhsous ol-
maïān vè her zemāndè zouhour iden
emrāz, a.-t.

SPUTATION, s. f., t. de méd., ac-
tion de cracher, توکورمه tukurmè, t.

SQUALE, s. m., poisson, کویک
keupek bālyghy, t.

SQUELETTE, s. m., os décharnés
joints ensemble dans leur situation
naturelle, اتسز و کندو طبیعی
رباطلر یله بر برینه مربوط اولان
etsyz vè guendu thabî'y ri-
bāthlerilè bir birîne merbouth olān
guemikler, قفسه iskelet,
qafecè deunmich meit کوده سی
djismi qafeci, اتسی صیرلش مرده
eti syrilmich murdè guev-
dèci. — Squelette d'homme, قفسه

دونمش اولش انسانک جسدی
qafecè deunmich eulmich insānuū
djecedi; — de cheval, اتسی صیرلش
murdè bārguir guevdèci. — Au fig.,
un squelette, une personne d'une ex-
trême maigreur, قدیده دونمش
qadîdè deun-
mich za'yf u lāgher bir kimesnè.

SQUINANCIE, s. f. Voy. ESQUI-
NANCIE.

SQUINE, ESQUINE OU CHINA, s. f.,
plante médicinale, چوب چینی
tchcup tchîni, t.

SQUIRRE, s. m., qatıy ورم
verem, استیروس isqyros, t.; ورم
veremi صلب ورم متجر
veremi mouhadjdjer, صلابت لحم
salābeti lahm, a. — Squirre au foie,
قره جگر شیشی - شیشمسی
djiguer chichi, chichmeci.

SQUIRREUX, se. adj., qatıy,
t., ذو صلابتè zou salābet, a. — Tu-
meur squirreuse, ورم ذو صلابتè
veremi zou salābet.

STABILITÉ, s. f., qualité de ce qui
est stable, طیانقلق dhaïānyqlıq, t.,
قویلق quvilyq, a.-t.; متانت me-
tānet, استحکام istyhkiām, a. — La
stabilité d'un édifice, بر بنانک
bir binānuū istyh-
kiām u metāneti. — Stabilité, au fig.,
durée, permanence, پایدارلق pāi-
dārlyq, قرار qarār, دوام devām,
بقا buqā. — La stabilité de l'État,
دوام devāmi mulk u devlet.
— État de permanence dans un lieu,
بر یرده mudāvemecet,
bir ierde ierlechup
qālma.

STABLE, adj. com., qui est dans
un état, dans une assiette, dans une
situation ferme, طیانور dhaïāneur,
متین metin, طیانقلق dhaïānyqlı.
a.; مستحکم mustahkem,
محمک mukhem, پایدار pāidār. — Au fig.,
durable, permanent, بر قرارده طورر
bir qarārde dourour, دائم dāim,
ثابت sābit, باقی bāqy, دائمی الدایمی
dāimi ul-
baqā. القرار dāimi ul-qarār.
مستقر moustaqyrr, پایدار pāidār.

STADL, s. m., castière où les Grecs

s'exerçaient à la course, سكردم *seknirdum meïdāni*, میدان *meïdān us-sebāq*. — Mesure ou étendue de 125 pas géométriques, يوز يكرمی بش خطوه هندسيه دن *bech khathvèi hendeciïeden 'ybüret olān meçāfè*.

STAGNANT, E, adj., en parlant des eaux qui ne coulent point, طورغون *dhourghoun*, تائم *rakid*, نائم *nāim*, a. — Se dit aussi du sang et des humeurs du corps humain qui ne coulent pas, طورشمش *dhourouchmich*, طورغون *dhourghoun*, راکد *rakid*, واقف *vāqrf*, ساکن *sākin*.

STAGNATION, s. f., état des eaux stagnantes, طورغونلق *dhourghounlyq*, t.; رکیود *rukiod*. — En parlant du sang et des humeurs du corps humain qui ne coulent pas, et au fig., des affaires, وقوف *vuqouf*, سکون *sukioun*, رکیود *rukiod*.

STALACTITE, s. f., مغاره ده صو *meghārada sou syzintycindan olān bir nev'y hadjer*, t.

STALIMÈNE, ou IEMNOS, île et ville de l'Archipel grec, لمنی *linny*.

STALLE, s. f., اسکمله *iskemlè*, t.; کرسی *kursi*, a.

STAMBOUL, mieux STAMBOL, ou ISTAMBOL, nom que les Turcs donnent à Constantinople, استانبول *istāmbol*.

STANCE, s. f., ouvrage de poésie composé de plusieurs couplets, انشودة *anchoudet*, pl. a. اناشيد *anāchīd*. Voy. STROPHE.

STANCHO, île de l'Archipel grec (l'ancienne Cos), استانکوی *istānkeuī*.

STAPHISAIGRE, s. f., plante appelée également Herbe-aux-poux, بت *bit oty*, t.; مویزج *mevīzedj*, a.

STAPHYLIN, s. m., اکین بتی *ekīn bitī*, t.; قمل *qoummel*, a.

STAPHYLOME, s. m., اوزم دانسی *uzum dānci cheklindè gueuz tchibāni*, t.; ورم *verem 'ala qarniet ul-'aīn*, عنبه *'ynebet*, a.

STASE, s. f., احتباس *yhtibās*, a. — La stase du sang, احتباس دم *yhtibāci dem*, وقوف الدم *vouqouf ud-dem*.

STATION, s. fém., pause de peu de durée en un lieu, اکلنمه *eïglenmè*, t.; وقفه *vaqfet*. — Lieu où l'on s'arrête pour peu de temps, قوناق *eglenèdjek ier*, آرامگاه *qonāq*, t.; موقف *mevqarf*, *ārānguiāh*. — Lieu où l'on s'arrête pour changer de chevaux quand on voyage en poste, منزلخانه *menzyl-khānè*, منزل *menzyl*, pl. a. منازل *menāzyl*. — Ces mots désignent aussi les stations de la lune. — Station, état d'une planète lorsqu'elle paraît n'avancer ni reculer, طورمه *dhourma*, حال وقوف *hālī qarār*, حال وقوف *hālī vouqouf*. — Station, lieu de croisière pour des vaisseaux, کمیلرک *guemīleruī mahalli mahdoud u mou'āiëndè guezdiklèri ier*. — Faire des stations aux lieux saints, طواف *thavāf it*. — Visiter les églises, کلیسالر زیارتنه وارمق *kelīçāler zīāretinè vārmaq*.

STATIONNAIRE, adj. com., qui semble n'avancer ni reculer, بریرده

واقف *bir ierdè dhourân*, t.; *vāqyf*, متوقف *mutevaqqyf*, a. — La planète de Jupiter était alors stationnaire, اول وقتك مشترى *ol vaqyttè muchteri mutevaqqyf idi*. — Fièvre stationnaire, continue, مطبقة - دائم - حجابى *hounmāi dāim*, mouthabbyqa.

STATIQUE, s. f., موازنة الاجسام *muvāzenet ul-edjśām 'ylmi*, a.-t.; علم موازنة الاجرام *'ylmi muvāzenet ul-edjrām*, علم معادلة الاجرام *'ylmi mou'ādelet ul-edjrām*.

STATISTIQUE, s. f., science qui apprend à connaître l'état d'un pays dans toutes ses parties et son ensemble, علم احوال مملكت *'ylmi ahwāli memleket*. — Description détaillée d'un pays, وصف احوال مملكت *vasfi ahwāli memleket*.

STATUAIRE, s. m., sculpteur qui fait des statues, صنم ياپان نقاش *sunem iāpān naqqāch*, a.-t.; نقاش *naqqāch*, a.

STATUAIRE, s. f., art de faire des statues, صنم فن اعمال اصنام *fenni y'māli asnām*, صنم فن نقاش *fenni naqqāch*, a.; صنم فن نقاش *naqqāch sanā'aty*, a.-turc.

STATUE, s. fém., مردردن ياخود *mermerden iākhod thāchtan masnou' bir qyth'a sanem*, اوبمه صورت *oīma souret*, مجسم صورت *mudjessim souret*, صنم *sanem*, pl. a. اصنام *asnām*. — Statue de grandeur naturelle, صنم قامت طبيعده بر صنم *qāmeti thabī'iyèdè bir sanem*. — Statue, au

fig., se dit d'une personne qui est sans action, sans mouvement, يت *poit guibi bir ādem*.

STATUER, v. a., ordonner, régler, امر *emr it*, بيورمق *bouïourmuq*, قرار ويرمك *qarār virmek*, a.-t. — Statué, e, بيورلمش *bouïouroulmich*, محكوم *mahkioum*, قرار داده اولمش *qarār dādè olmuch*.

STATU-QUO (IN), adv., dans l'état actuel des choses, امورك صورت *oumouruñ soureti hālīèci uzrè*. — Le statu-quo, s. m., امورك شمديكى صورتى *oumouruñ chīmdīki soureti*, احوال حالیه *ahwāli hālīè*, امور حالیه *oumourī hālīè*.

STATURE, s. fém., بوى *boī*, t.; اندام *qāmet*, قد *qadd*, a.; اوزون بويلاو *endām*, p. — Être d'une grande stature, طويل التامه ذر *ouzoun boīlu ol*. — Il est d'une haute stature, طويل التامه ذر *thavīl ul-qāmè dur*.

STATUT, s. m., نظام *nizām*, pl. a. قانون *qānoun*, نظامات *nizāmāt*; قوانين *qavāntn*, pl. — Établir des statuts, وضع قوانين ونظامات *var'y qavāntn u nizāmāt it*.

STÉATOCELE, s. f., t. de chirurgie, خايه توبره سى قبارمسي *khāic tob-raci qabārmuci*, t.; انتفاع الصنن *intifākh'y us-safn*, a.

STÉATOME, s. f., دبيلة شممية *debīletī chahmītet*, a.

STÉGANOGRAPHIE, s. f., حروف *houroufi ma'houdè ilè iāzou iāzmanūn fenni*, a.-t.; فن كتابه بحروف *fenni kitābet behouroufi mī'houdè*.

STÉGANOGRAPHIQUE, *adject. com.*,
 حروف معبوده کتابتبه متعلق
houroufi ma' houdè kitābetinè mute' allyq,
 a. -t. — Écriture stéganographique,
 حروف معبوده یازوسی - کتابتی
houroufi ma' houdè iāzouci, kitābeti.

STELLAIRE, *adj. com.*, یلدرلره دائر,
ıldyzylerè dāir, t.; نجومی *nudjou-*
mū, a. — La lumière stellaire, ضیای
 نجومی *zyāi nudjoumū*.

STELLION, *s. m.*, آغولی کلر, *āghouly*
keler, t.; ساتم ابرص *sēmimi abras*, a.

STELLIONAT, *s. m.*, بیع فاسد *beī'*
fūcid, بیع غرر *beī' gharer*, a.;
 هواده قوش صاتمہ نوعدن اولان
havāda qouch sātma nev' ynden
olān beī'. — Crime de stellionat,
 بیع غرر تہمتی *beī' gharer tehmeti*.

STELLIONATAIRE, *s. com.*, الداتمہ
 ایله ایلک مالنی صتان
aldātma ilè
ilūn mālini satān, t.; بیاع الغرر,
beīiā' ul-gharar, a.

STÉNOGRAPHIE, *s. m.*, خط مختصر
 ایله یازجی *khathth moukhtaçar ilè*
iāzūdjī, t.-a.; کاتب بالخطوط,
kiātib bil-khouthouthil-
moukhtaçarè, a.

STÉNOGRAPHIE, *s. f.*, خط مختصر
 ایله یازمنک فتی *khaththy moukhta-*
taçar ilè iāzmanūn fenni, t.; علم
 کتابتہ بخطوط المختصره
'ylmi kitābet
bekhouthouth el-moukhtaçarè.

STÉNOGRAPHIQUE, *adj. com.*, کتابتہ
 خطوط مختصره یه متعلق
kitābeti
khouthouthy moukhtaçarètè mute-
'allyq.

STENTOR, *nom appellat.*, voix de

Stentor, voix forte, صوت شدید *savti*
chedid.

STEPPE, *s. f.*, بیوک اوده *būiuk ova*,
 t.; صحرای واسع *decht*, p.; صحرای واسع
sahrāi vācy', pl. a. *sahārū vācy'a*.

STÉRÉOGRAPHIE, *s. f.*, فن رسم
 مجسمات *fenni resmī mudjessi-*
māt, a.

STÉRÉOMÉTRIE, *s. f.*, فن تقطیع
 مجسمات *fenni taqthy'y mudjessi-*
māt, a.

STÉRILE, *adj. com.*, qui ne pro-
 duit point de fruits, یمش کتورمین
 محصول ویرمز *iemich gueturmeïn*,
 میوه سز *meivēcyz*,
 a. -t.; غیر مثمر *ghāiri nusmir*, a. —
 Arbre stérile, یمش کتورمین اچاج
iemich gueturmeïn aghādij. — Terre
 stérile, غیر مہبت یر *ghāiri nūmbit*
 حاصلسز *ier*. — Stérile, sans résultat,
 حاصلسز *hācylysz*. — En parlant d'un sujet
 qui ne fournit pas beaucoup de ma-
 tière à l'écrivain, برکتسز *bereketsyz*,

قلیل النما *qalilun-nemā*. — Louanges
 stériles, qui ne sont accompagnées
 d'aucune récompense, قوری افرین
 تحسینات غیر مثمره *gourou āferin*,
 tahsīnāti ghāiri nusmirè. — Stérile,
 en parlant d'une femme qui n'a point
 d'enfants, قصر *qycyr*, عقیم *'ayym*,
 چوج-وق ط-وغرمز عورت
tchodjouq
lhoghourmaz 'avret. — Un esprit, un
 naturel stérile, طبع عقیم *thab'y*
 'ayym. — Année stérile, قتلق ییل
 قحط سندسی *qahth senèci*
qy'lyq iil.

STÉRILITÉ, *s. f.*, qualité de ce qui
 est stérile, قصر-ولق *qycyrlyq*,
 قتلق یمشسزلک *iemichsyzlik*.

qytlyq, t.; عقر 'ouqr, جدوبة djedoubet, a. — La stérilité d'un champ, بر تارلانک چدوتتی bir tārānuū djedoubeti; — d'une femme, عقر 'ouqr, عقم 'ouqm, عقارة 'ouqāret; — d'une année, قحط qatht. — Stérilité, sécheresse, قوراقلق qourāqlyq. — Défaut, manque de résultats, حاصلسزلق hācytsyzlyq.

STERLING, subst. m., monnaie de compte en Angleterre. Livre sterling, environ vingt-cinq francs, تخمیناً یوز غروش دکرا نکلیز سکسی takhmīnā yūz ghourouch dekra nklīz sikkēci.

STERNUM, s. m., کوکس تختہسی gueugus takhtāci, t.; عظام صدر 'yẓāmi sadr, رها بة rouhābet, a.

STERNUTATOIRE, adj. et s. com., معطس اقسردیجی mou'aththys, a. — Le tabac est un sternutatoire, انذیہ مہتیج عطسدر enfūē muheūdjī'athsadur.

STIBIÉ, e, adj., se dit des remèdes où il entre de l'antimoine, کحللو keuhullu, علاج keuhullu 'ylādji, a.

STIGMATE, s. m., marque que laisse une plaie, یاره نشانی iāra nichāni, بره berē. — Marque en général, نشان nichān, اثر ecer, pl. اثار uqār. — Un stigmaté flétrissant, honteux, روسویلق دامغہسی - علامتی rousvāilyq dāmghuci 'alāmeti.

STIGMATISER, v. a., marquer avec un fer rouge ou autrement. قرغین دمر qyrgyn demir ilē dāmgha ourmaq, t. — Stigmatiser, au fig., blâmer, critiquer. Voy. ces mots. —

Stigmatisé, e, qui porte des stigmates, یاره یولری اولان iāra ierleri olān, موسم باثار الجرح mevsaum ba'athār ul-djrh. — Marqué d'infamie, رسوای اولمش rousvāi olmich.

STIMULANT, e, adj., t. de méd., qui est propre à éveiller, à exciter, اویندریجی ouīndurdjī, t.; محرک mouharrik. — Il s'emploie aussi substantivement: un stimulant

ou remède stimulant, دواى محرک devāi mouharrik; au pl., des stimulants, ادویة محرکه edvīēi mouharrikē. — Stimulant, au fig., qui excite, aiguillonne l'esprit, l'émulation, تشویق ایدییجی techvyq idīdjī. سابق sāiq.

STIMULER, v. a., aiguillonner, exciter, قندرمق qyndurmaq, تحریک دورتمک tahrīk it, اغرا yghrā it, t. — En t. de méd., auimer, exciter, اویاندرمق ouīandurmaq, تحریک it tahrīk it.

STIMULUS, s. m., t. de méd., دواى محرک devāi mouharrik. Voy. STIMULANT.

STIPENDIAIRE, adj. com., علوفدلو 'ouloufēlu, اجرتلو cudjretlu, a.-t.; موظف muvazzaf.

STIPENDIER, v. a., علوفه ایلد 'ouloufē ilē thoutmaq, اجرت توظیف ایدالمق cudjret ilē ālmaq, t. — Stipendier des troupes, علوفه ایلد عسکر طونمق 'ouloufē ilē 'asker thoutmaq, توظیف تعزیف ایدالمق cudjret ilē 'asker it. — Stipendier, c. Voy. STIPENDIAIRE.

STIPULANT, e, adj., قول ایدییجی

qavl'idídji, charthlachān, شرطلشان, a.-t.; *mou'āhid*, pl. a. معاهد, *mou'āhidín*, مشارط *mu-chāryth*, مشارطین *muchārythín*, عاقد الشروط, *'āqyd uch-chourouth*, a. — Les parties stipulantes dans ce contrat, اشبو مقاوله سندنك عهد *ichbou mou-qāvelè senedindè 'ahd u charth iden kimesnèler*.

STIPULATION, s. f. شرط *qavl*, قول *charth*, pl. a. شروط *chourouth*; عهد *'ahd*, pl. عهد *'ouhoud*. — Stipulation précise, expresse, شرط صريح *charthy saryh*.

STIPULER, v. a., شرط *charth it*, قول *qavl it*, شرطلشماق *charth-lachmaq*, عهد و شرطه بغلمق *'ahd u charthè baghlamaq*, a.-t. — Stipuler une garantie dans le contrat, درون سندده بر کفالت شرط *de-rouni seneddè bir kefālet charth it*. — J'ai stipulé cela, شونى شرط *chounou charth itum*. — Sit-
pulé, e, شرط اولمش *charth oloun-mich*, مشروط *mechrouth*.

STOCKFISCH, s. m., toute sorte de poisson salé et séché, هر درلو توزلو و قورو پالغ *her turlu touzlu vè qou-rou bālyq*. — Se dit particulièrement d'une espèce de morue séchée au soleil, بر نوع قوريمش مورنه بالغى *bir nev' qouroumich morona bālyghy*.

STOCKHOLM, ville capitale de la Suède, اوستوقھولم *ustoghoulm*, اسوج مملکتک پايختى *isvedj memleketinuñ pāitakhti*.

STOÏCIEN, E, adj. et s., qui suit la doctrine de Zénon, مذهب رواقيونه

mezhebi revāqyionè tābi' olān, a.-t.; مذهب رواقيون *tāby'i-mezhebi revāqyion*, اهل الاسطوانه *ehli ul-usthouvānè*, زنونى *zenouni*. — Il est aussi substantif et signifie un philosophe de la secte de Zénon, رواقى *revāqyi*, pl. a. رواقيون *revāqyion*. — Homme ferme, vertueux, اهل ثبات *ehli sebāt*, رواقى المزاج *revāqyi ul-mizādj*.

STOÏCISME, s. m., doctrine philosophique de Zénon, مذهب حکماى *mezhebi hukemāi revāqyion*, اهل الاسطوانه *ehli ul-usthouvānè*, فلسفة *filsefeti zenoun*. — Fermeté, austérité, متانة قلب *metāneti qalb*, رواقيون *revāqyion*, صلابت طبع *salābeti thab'y revāqyion*.

STOÏQUE, adj. com., مقارن حال *mouqārini hāli revāqyion*, رواقيونى *revāqyionū*, متين *metin*, شديد الطبع *chedid uth-thab'*, a.-t. — Cœur, âme stoïque, رواقيونيه *revāqyionūiè*.

STOÏQUEMENT, adv., en stoïcien, كالرواقى *ker-revāqyi*, a. — Avec fermeté, متانت ايله *metānet ilè*, a.

STOÏSME, s. m., حال رواقيت *hāli revāqyiet*, a.

STOMACAL, E, adj., معده ييى *my'dèi qouvetlendu-rīdj*, قونلندر بيجى *my'dèi*, معده يه يرار - نافع *iarār, nāfy'*, a.-t.; متوى المعده *mou-qavvi ul-my'dè*, a.

STOMACHIQUE, adj. com., qui appartient à l'estomac, معده يه متعلق *my'dèè mute'allyq*, صدرتي *sadrîi*, a. — Bon à l'estomac, معده يه يرار *my'dèè iarâr*, نافع معده يه *my'dèè nâfy'*, a.-1. — Élixir stomachique, مصلح معده اولان اكسير *mouslyhy my'dè olân iksîr*. — Stomachique, s'emploie substantivement au masculin dans le même sens, معدوى *my'devi*, pl. a. معدويات *my'devîât*. — C'est un bon stomachique, اعلا بر معدويدر *a'lâ bir my'dèvidur*.

STORAX, ou **STYRAX**, s. m., قره *qara boukhour*, قره كونلك *qara guinlik*, ميعت *mî'at*; — sec, اصطرک *ysthurek*, *ysthark*, a.; ليابه ميعت *mî'ati tâbicè*; — liquide, ميعت سايله *mî'ati sâilè*, لبني *lubni*. — L'arbre qui le produit, لبني *lubna*.

STORE, s. m., مقره لو *perdè*, مقره لو *maqarèlu perdè*, t.; ستر *sitr*, pl. ستور *sutour*; سدل *sudl*, pl. اسدل *asdâl*.

STRABISME, s. m., احوال *yhvilâl*, كوز *haval el-maqlat*, a.; يبورطه سنك ساپلغى *gueuz ioumourthacinuñ sâplyghy*, t. — Le strabisme rend louche, كوز يبورطه سنك ساپلغى كوزى شاشى ايدر *gueuz ioumourthacinuñ sâplyghy gueuzu châchi ider*.

STRAMONIUM, s. m., plante nommée aussi Pomme épineuse, ou noix mételle, جوز مائل *tâtoula*, t.; *djevîzi mâcîl*, a.

STRANGULATION, s. f., étranglement. Voy. ce mot.

STRANGURIE, subst. fém., سدك

sidik dhamlamaci, سدك *sidik zori*, t.; تطير بول *taqthyri buvel*, a.

STRAPONTIN, s. m., كوچك اسكله *kutchuk iskemlè*, t.; كرسنى صغير *kursü sughyr*, عربه نك كوچك *'arabanuñ kutchuk iskemlèci*, t.

STRAS, s. m., ياپمه الماس *tâpma elmâs*, ساخته الماس *sâkhtè elmâs*, t.; الماس مصنع - عملى *elmâci mouçanna*, 'ameli, a.

STRASSE, s. fém., ايپك تفتيكي *ipek testigui*, ايپك خرده سى *ipek khourdèci*, ايپك يوبغدسى *ipek ionighaci*, t.

STRATAGÈME, s. m., fuse de guerre, محاربه حيله سى *mouhârebè hylèci*, حيله جنك حيله سى *djenk hylèci*, خدمه حربيه *hylèi harbîè*, حربيه *khoud'âi harbîè*. — Stratagème, au fig., finesse, اويون *oïoun*; — tromperie, حيله *hylè*, pl. ا. حيل *hyl*; خدعة *khoud'at*, *khad'at*, pl. خدعات *khoulda'ât*, فند *fend*.

STRATÉGIE, s. f., فن محاربه *fenni mouhârebè*, علم حركات عسكريه *'ylmi harekiâti 'askerîè*, a.

STRATÉGIQUE, adject. com., فن متعلق محاربه يه دائر - متعلق *fenni mouhârebèie dâir*, متهلق *mute'allyq*, حركات *harekiât* و تدابير عسكريه متعلق *u tedâbîri 'askerîèie mûe'allyq*. — Mouvements stratégiques, حركات *harekiât* و تدابيرات عسكريه *u tedâbîrâti 'askerîèie*.

STRATÉGITE, s. m., فن تدابير و حركات عسكريه واقف و آشنا

كهنه اولان *fenui tedābīr u hare-kiāti 'askerūiēē vāqyf u āchinā olān kimesnē*, a.-t.

STRATÈGUE, ou STRATÈGE, s. m., قديم يونانيانك سرعسكري *qudūmi iounānīānuñ ser'askeri*, t.

STRATIFICATION, s. fém., اجزایی مختلفه نك قات قات استن *edjzāi moukhtelifenuñ qāt qāt istif u tanzīmi*, a.-t.

STRATIFIÉ, v. a., t. de chimie, اجزایی مختلفه یی بر قاب ایچنك *edjzāi moukhtelifēi bir qāb ičhindē qāt qāt istif cūlemek*, t.

STRIBORD, s. m., t. de marine. On dit mieux TRIBORD. Voy. ce mot.

STRICT, E, adj., صققی - صققی *seuqy*, صق *seuq*, t.; اكيد *ekīd*, متحتم الايضا *mutehattim ul-ifsā*, a. — Stricte obligation, تعهد متحتم الايضا *te'ahhudi mutehattim ul-ifsā*. — Le strict nécessaire, قوت لايموت *qouti lāiemout*.

STRICTEMENT, adv., پكت صققی *pek syqy olaraq*, الله *elbettē*, t.; مطلقا *mouthlaqan*, *mouthlaqa*, اكيدا *ekīden*, a.

STRIE, E, adj., اويمه اولوقلى *oīma olouqlı*, t.; ذو سطور منقورة *zou southouri manqouret*, a.

STRIES, s. fém. pl., filets, lignes, خطوط *khouthouth*. — Cannelures. Voy. CANNELURE.

STRIURES, s. f. pl. Voy. STRIES.

STROPHE, s. f., قطعه *qyth'a*, pl. a. قطعات *qythā't*.

STRUCTURE, s. f., manière dont un édifice est bâti, يايو *iāpy*, يايو *iā-*

pou, t.; يايو صورتی *iāpou soureti*, t.-a.; هيئة بنا *hiēt*, بنا *binā*, هيئة بنا *hiēti binā*, وضع انشا *vaz'y inchā*.

— Arrangement, disposition des parties du corps humain, تركيب *terkib*, تركيب بدن انسان *terkibi bedeni insān*, كوده نك قورولشي *guevdēnuñ qouroulchi*. — Structure du discours, arrangement de ses parties, انتظام كلام *intizāmi kelām*. — Structure, au fig., ordre, نظام *nizām*.

STUC, s. masc., مرمر صوا *syvā*, مرمر كرجی *mermer kiredji*, t. — Ouvrage en stuc, مرمر كرجی ايله *mermer kiredji ilē* ichlennich ich, t.

STUCATEUR, s. m., مرمر كرجی صوا جیسی *mermer kiredji syvādji*, t.

STUDIEUSEMENT, adv., دقت ايله *dyqqat ilē*, تقيد ايله *teqāiud ilē*, a.-t.; دوشنرک *duchunerek*, t.; صرف ذهن ايله *sarfi zihn ilē*, بالتامل والاهتمام *bit-tēmmul vet-ihitimām*.

STUDIEUX, SE, adj., چالشقان *tchāliehqān*, t.; او قومغه هوسلو *oqoumagha havestı*, - علمه هوسكار *ilmē havestkiār*, طالب علمه *ilmē thālib*, طالب *ilmē thālib*, a.-t.

STUPÉFACTIF, IVE, adj., qui engourdit; on dit mieux Stupéfiant, اويوشدر *oiouchturıdjı*, t.; مخدر *moukhaddir*; a.

STUPÉFACTION, s. fém., engourdissement d'une partie du corps, خدر *oiouchouqlouq*, t.; خدر *khader*, a. — Abattement d'esprit,

وله *velch*, بی هوشی *bi houchi*. —
— Au fig., étonnement extraordin-
naire, تحيیر *tehaiür*, حيرت *hairet*.

STUPÉFAIT, E, *adject.*, شاشمش
chächmich, t.; متحير *haiürän*, حيران
muehaiür, مبهوت *välih*, واله
mebhout, a.; دمبسته *dembestè*, بی
بى *bi houch*, p.

STUPÉFIANT, E, *adject.*, اويوشدر بيجى
ouïouchturïdji, t.; منحدر *moukhad-*
dir, a.

STUPÉFIER, v. *act.*, engourdir,
اويوشدر مق *ouïouchturmaq*, t.;
ايراث خدرا *iräci khuder it*. —
Causer une grande surprise, شاشمرق
chächurmaq, حيرت ويرمك
hairet vïrmek, حيرته براقمق
hairetè bräq-
maq, وله كتورمك *velch gueturmek*,
ايراث بهت و حيرت ا *iräci luht*
u hairet it. — Stupéfié, e, اويوشمش
ouïouchmich, اويوشق *ouïouchouq*,
منحدر *moukhader*, شاشمش
chäch-
mich, بی هوش *haiürän*, حيران
bi houch.

STUPEUR, s. f., engourdissement,
خدر *ouïouchouqlyq*, t.; اويوشق
khader, a. — Abattement d'esprit,
وله *velch*, بی هوش *bi houch*. —
Immobilité causée par une douleur
subite, انسلاب الحواتس *insiläb ul-*
haväss. — Grande surprise, conster-
nation, شاشقنلسق *chächqynlyq*,
شاشمه *chächma*, تحيیر *tehaiür*.
حيرت *hairet*.

STUPIDE, *adject. com.*, hébété,
شاشقن *chächqyn*, بوداله *boudäla*,
طوى *thoï*, بون *beun*, ابله *ebleh*,
كوردل *kiordil*, كند عقلو *kund'aqllu*,
t.; احمق *ahmaq*, بليد *belïd*, a. —

Se dit aussi des choses : silence stu-
pide, باهر البلادت *sukiouti*
bäbir ul-belädet, سكوت
belïdänè sukiout.

STUPIDEMENT, *adv.*, شاشقنلسق
كند عقلو *chächqynlyq ile*, ايله
بالبلادت *kuud'aqyllulyq ile*, t.;
bil-belädet, a.; بليدانه *belïdänè*,
a.-p. — Répondre stupidement.
بليدانه جواب ويرمك
belïdänè
djevâb vïrmek.

STUPIDITÉ, s. f., شاشقنلسق *chäch-*
qynlyq, بونلك *beunlik*, اشكلك
echeklik, t.; شاشقنلسق *'aqlysztyq*,
a.-t.; حماقت *hamâqat*, بلادت
belädet, حمق *houmq*, a. — Grande
stupéfaction, بلادت عظيمه
belädeti
'azîmè.

STIGMATE, s. m. Voy. STIGMATE.

STYGMATISER, v. a. Voy. STYMA-
TISER.

STYLE, s. m., sorte de poinçon,
دمر قلمى *grosse aiguille pour écrire*,
demir qalemi, t. مرقم *mirqam*.
— Aiguille d'un cadran solaire,
بسيطه نك اكندى *bacythanuñ*
ignèci, ميل البسيطه *mil*
ul-bacytha. — Style, au fig., ma-
nière d'exprimer par écrit les pen-
sées, de composer, de parler, وجه
نسق *inclhä*, انشا *thurz*, طرز
vedjñ, نساق *neçaqy keläm*, اصطلاح
ysthy-
läh. — سبك *sebek*, كلام *keläm*. —
Style, manière de compter le temps,
ناريغ حساب *hyçäb*, حساب
tärykh hyçäbi, حساب تقويم
hyçäbi
taqvim. — تاريخ *tärykh*. —
Vieux style, حساب تقويم عتيق
hyçäbi
taqvimî 'atyq. — Nouveau style,

جدید تقویم حساب *hyçābi taqvim djedid*.

STYLER, v. a., former, dresser, habituer, الشدرمق *alichturmaq*, تغليم ا *eugretmek*, t.; ا *ta'lim it*, تدریب ا *tedrīb it*, a.-t. — Stylé, e, الشدرلمش *alichturilmich*, الشق *alichmich*, الشق *alychyq*.

STYLET, s. masc., شیشلو بچاق *chichlubitchāq*, اوفاق *chich*, شیش *chich*, فرنك *oufāq khandjer*, فرنك *frenk khandjeri*.

STYPTIQUE, adj. et s. com., قابض *qābyz*, a.

STYRAX, s. m. Voy: STORAX.

SUAIRE, s. m., كفن *kefn*, pl. ا. اكفان *ekfān*.

SUANT, e, adject., ترلو *terlu*, t.; متعرق *mute'arryq*, عرقان *'yrqān*.

SUAVE, adj. com., طاتلو *thātlu*, t.; دادي خوش *dādy khoch*, t.-p.; لذیذ *leziz*, حلا المذاق *halvul-mezūq*, خوشمهزه *khochmezè*, p. — Un mets d'un goût suave, دادي خوش بر طعام *dādy khoch bir tha'am*. — Une mélodie suave, لحن حلو ولذیذ *lahni halv u leziz*.

SUAVITÉ, s. f., طاتلوق *thāthlu-lyq*, t.; لذت *lezizet*, حلاوت *halāvet*, عذوبت *'ouzoubet*, a. — La suavité d'une odeur, بر را بحدنك *bir rā bchdanūn*, حلاوتی *bir rāhanūn halāveti*.

SUBALTERNE, adject. com., qui est subordonné à quelqu'un, آخرك *ākharūn hukmī aliindē olān*, آخره تابع *ākharē taby'*, تابع *tāby'*, تحت الحكم *taht el-*

آخره *hukmī*, a. — Juge subalterne, آخره *ākharē taby' olān qāzy*. — Qui est d'un rang inférieur, مرتبه سی اشافی اولان *mertebēci achāghy olān*, دون مرتبه *doun mertebē*, پش پایه *pes pāyē*. — Emploi subalterne, اذنا بر منصب *mertebēci ednā bir mansyb*.

SUBDÉLÉGATION, s. f., action de subdéléguer, توکیل اینمکلک *tevkil itmeklik*, a.-t.; توکیل *tevkil*, a. — Commission par laquelle une personne est autorisée à agir à la place d'une autre, وکیلک *vekillik*, وکالت *vekiilet*, نیابت *nābet*. — District assigné au subdélégué, قلمرو نیابت *qalemrevi nābet*.

SUBDÉLÉGUER, v. a., توکیل ا *tevkil it*, وکیل ا *vekil it*, نایب قومق *nāib qomaq*, نصب وکیل ا *nasbi vekil it*, a.-t. — Subdélégué, e, adj., موکل *vekil qylinmich*, وکیل قلمنش *muvekkel*. — s. m., وکیل *vekil*, pl. ا. *vukelā*; نایب *nāib*, pl. *nuvāb*.

SUBDIVISER, v. a., بولنمش *beulunmich*, نسندی بردخی بولك *nesnēi bir dakhy beulmek*, جزء *djuz'γ mouqassemi bir dakhy taqsīm it*, a.-t. — Subdivisé, e, بردخی بولنمش *bir dakhy beulunmich*, مکرراً تقسیم *mukerreren taqsīm olounmich*.

SUBDIVISION, s. fém., بولنمش *beulunmich nesnēnūn bir dakhy beulunmeci*, نسندك بردخی بولنمسی *ingyçām el-*

djuz' el-maqsoum, قسم *qysm*, pl. a. اقسام *aqsām*.

SUBHASTATION, s. f., vente publique au plus offrant et dernier enchérisseur; mot vieilli, on dit mieux Encan. Voy. ce mot.

SUBINTRANTE, adj. f., t. de méd., fièvre subintrante, celle dont un accès commence avant que le précédent ne soit fini, فوبتلىرى بر بربنه اولاشقلىر, نوبتلىرى نوبتلىرى *nevbetteri bir birinē oulāchyqlu houmnā*, t.; حماء متصله *hoummāi moultacylet unevbāt*, a,

SUBIR, v. a., être assujetti à..., چككم *tehekmeq*, اوغرامق *oghrāmaq*, t.; تابع او, مظهر او *mazher ol*, تابى' ol, a.-t. — Subir la peine à laquelle on est condamné, حكم *hukm olounmich'ouyoubetē mazher ol*; — le châtement mérité, بولمق *djezācini houlmaq*; — la loi du destin, حكم قضا و قدره متابعت ا, *hukmi qazā vu qaderē mutābe'at it*; — le jong, ربقه عبوديت التنه *ribqā'ouboudiēt altinē guetchmek*; — la loi du vainqueur, غالبك حكم و اراده سنه متابعت ا *ghālibūn hukm u irādēcinē mutābe'at it*; — un examen, مظهر امتحان او *mazheri imtihān ol*; — la question, être mis à la question, اشكنجه چككم *ichkendjē tehekmeq*, مظهر شكنجه او *mazheri chikendjē ol*; — un interrogatoire en justice, حضور محكمده *houzouri mehkmedē istinhāq ol*.

SUBIT, E, adj., اكسر *aūsyz*, اڤ

اپ *ap aūsyz*, t.; سريع *seri'*, فجتى *sedjti*, ناكهاني *nāguichāni*, موت ناكهاني *mevti nāguichāni*, موت ذائق *mevti zou'āf*.

SUBITEMENT, adv., اكسزين *aūsi-zin*, اولدم *oldem*, t.; فى الحال *fil-hāl*, بغته *'alel-fevr*, فجة *baghteten*, فجة *sedj'eten*. — Mourir subitement, وفات *fedj'eten* وفات *vesāt it*.

SUBJECTIF, IVE, adj., t. de gram., qui appartient au sujet de la phrase, يحص الفاعل *ibtidāi*, صيغة *iekhass el-fū'yl*. — La voix subjective, l'actif, صيغة *syghat el-ma'loum*.

SUBJECTION, subst. fém., مخاطبة *moukhāthebet ul-insāq nefsīhi*.

SUBJONCTIF, s. m., نصب *binā el-ŷy'l lin-nasb*, a.

SUBJUGUER, v. a., réduire en sujétion par la force des armes, يككم *maqhour qylmaq*, t.; مقهور قلمق *qahr it*. — Soumettre, حكمنه كچرمك *tahti hukminē ūlkhāl it*, تحت حكمنه ادخال ا *zabthynē almaq*, ضبطه *zabth it*. — Il est subjugué par sa femme, زوجد سنك مغلوبيدر - محكوميدر *zevdjēcinūn ma'gh'loubidur, mah-kisūnidur*. — Subjuguer une province, une nation, بر مملكتى - بر قومی تحت حكمنه ادخال ا *bir memleketi, bir qavmi tahti hukiouminē ūlkhāl it*. — Vaincre, avoir le dessus, prévaloir, غالب *ieñmek*, يككم

او *ghālib ol*, *mustevli ol*, مستولى او, *istilā it*. — Conquérir, *feth it*. — Subjugué, e, حكم *hukm altinè qonmich*, التنه قونمش *mahkioum*, تابع *tābi*.

SUBLIMATION, s. f., t. de chimie, تصعيد *tas'yid*, a.

SUBLIME, s. m., ce qu'il y a de plus élevé dans les sentiments, les actions, علو *ūdjelik*, t.; علو *'uluwv*, رفعة *rif'at*, جلالت *djelālet*. — Élévation du style, اطناب *ythnāb*.

SUBLIME, adj. com., grand, élevé, excellent, يوجه *ūdje*, t.; عالى *'āli*, سننى *sāmi*, جليل *djelil*, سنى *seni*, رفيع *refi'*, a. — Ame sublime, عقل سامى *'aql sāmi*. — Pensée, sublime, معنى جليل *ma'nāi djelil*. — La Sublime-Porte, la Porte Ottomane, در عليه *deri 'aliè*.

SUBLIMÉ, s. m., doux, سامن *salman*, زبيق *zibaqy mouça'yid hulv*. — corrosif, زبيق *zibaqy mouça'yidi ekkiāl*.

SUBLIMER, v. a., t. de chimie, تصعيد *tas'yid it*, a.-t.

SUBLIMITÉ, s. f., يوجه لك *ūdjelik*, t.; علو *'uluwv*, رفعت *rif'at*, a. — La sublimité des pensées, معنى الرك علو و جلالتى *ma'nāleruū 'uluwv u djelāleti*.

SUBLINGUAL, e, adject., دل التى *dil alti*, t.; تحت اللسان *taht ul-liçān*, a. — Artère sublinguale, دل عرق التى طمرى *dil alti dhamāri*, تحت اللسان *yryq taht ul-liçān*.

SUBLUNAIRE, adj. com., بر ايله قمر, *ier ilè qamer ārācindèki*,

بين الارض والقمر *bein el-arz vel-qamer*, a. — Tous les êtres sublunaires, ارض ايله فلک قمر بيننده, *arz ilè felegui qamer beinindè olān kiāffèi mev-djoudāt*.

SUBMERGER, v. act., صواييله *sou ilè basturmaq*, قاپلامق *qāplāmaq*, دالدرمق *dāldurmaq*, صويده بصدرمق *souïè basturmaq*, t.; اغراق *gharq it*, غرق *yghrāq it*, a.-t. — Enfoncer entièrement dans l'eau, en parlant d'un navire qui coule bas, بوغلامق *boghoulmaq*, غرق او اولتمق *gharq ol, olounmaq*. — Submergé, e, صواييله *bātturilmich*, با تدرلمش *sou ilè bacylmich*, غرق *gharq olnich*.

SUBMERSION, s. f., grande inondation, صوطاشمى *sou thāchmāci*, طمو *sou ilè bacylma*, اغراق *thoumouvi mīāh*, غرق *yghrāq*, طموم *thoumoum*. — Submersion se dit aussi d'un navire ou autre objet qui est entièrement enfoncé dans l'eau, بوغلامش *boghoulouch*, غرق *gharq*.

SUBORDINATION, s. f., ordre entre les personnes dépendantes les unes des autres, بر برلرينده تابعلك *bir birlerinè tābi'lik silsilèci, munācibeti*, سلسله مراتب اطاعت *silsilè merātibī ithā'at*. — Dépendance des personnes les unes des autres, اطاعت *ithā'at*, تبعيت *teb'iyat*, a. — Observer toujours la subordination envers quelqu'un, بر كمشده دائما تبعيت *ber keshde daimā tebiyat*,

اوزره مداومت ا *bir kimesnêie*
dâimâ teb'iat uzrê mudüvemet it.

— Tenir en subordination, ضبط ا
zabth it.

SUBORDONNEMENT, adv., تابع
تابعاً *tâbi' olaruaq, a.-t.*; تابعاً
tâbi'en, a.

SUBORDONNER, v. a., établir un
ordre de dépendance de l'inférieur
au supérieur, اطاعت ایتدرمک
ithâ'at itturmek, تابعک یولنه قومق
tâbi'lik iolyna qomaq. — Subordonner à..., en parlant des choses,
متعلق - منوط او, *tâbi' ol, منوطه او*
nute'allyq, menouth ol. — Subor-
donné, e, en sous-ordre, حکم التک
hukm altindê. — Dépendant, sou-
mis à..., تابع *tâbi'.*

SUBORNATION, s. f., آیارتمه *âiärt-*
ma, ازدورمه *azdurma, t.*; اضلال *yz-*
lâl, افساد *ifsâd, a.* — Subornation
de témoins, شاهد لرتک افسادی
châhidleruñ ifsâdi.

SUBORNER, v. a., séduire, porter
à une action illégitime, آيارتمق
âiärtmaq, ازدورمق *âzdurmaq, t.*;
اضلال ا *yzlâl it, اغوا ا* *yghvâ it,*
a.-t. — Suborner des domestiques,
ا *khydmetkiär dâärtmaq, yzlâl it.* — Suborner,
séduire avec de l'argent, cor-
rompre, رشوت ا *ythmâ' it, اطماع ا*
افساد ا *richvet âldurmaq, افساد ا*
ifsâd it. — Suborner une fille, بر
bir qzyz, قزى اغوا ا - ايارتمق
yghvâ it, âiärtmaq. — Suborné, e,
آياردلمش *âiârdilmich, ازدورلمش*
âzdurmich, صال *zäll.*

SUBORNEUR, SE, s., آيارديجى

آيزدورديجى *âizdurûdji, t.*;
موضىل *mouzyll, مشد* *mufsid.*

SUBRÉCARGUE, s. masc., كمى
صاحبى وكيلى *guemi sâhybi vekili,*
صاحب سرمايه وكيلى
sâhyb ser-
mâie vekili, t.

SUBRÉCOT, subst. masc., رفندى
طولدرمق لىچون ويران اچيد
refenü dholdonruaq itehouin vîrilân
aqtehc. رفند تتهسى *refenü tetum-*
mêci, t.

SUBREPTICE, adj. com., t. de ju-
risp., se dit des lettres de grâce, pro-
visions, concessions, etc., obtenues
sur un faux exposé, خلاف انبا ايله
کھيلافى انھا ايله *khyläfi inhâ ilê*
tuhsyl olounmich, a.-t.; محصل
مouhassali bekhyläf
ul-inhâ, a.

SUBREPTICEMENT, adv., خلاف
کھيلافى انھا ايله *khyläfi inhâ ilê, a.-t.*;
بکھيلافى انھيا *bekhyläf ul-inhâ,*
بالتکذب *bil-kizb, a.*

SUBROGATION, s. f., برکمسنديک
بیر کيسنه نون بیر کيسنه نون
bir kimesnênuñ iertne
qoma, تکویل ایتمکک *tevkil itmek-*
lik, t.; نصب وکیل *tevkil,*
نصب وکیل *tevkil, a.*

SUBROGER, v. a., substituer, mettre
à la place de quelqu'un, وکیل ا
vekil it, تعیین *tevkil it,*
نصب وکیل ا *ta'üni vekil it,*
برکمسنديک *tevkil it, a.-t.*;
بیر کيسنه نون *bir kimesnênuñ ierine*
qomaq. — Subroger une personne en
ses droits, مستحق اولدينى حقوق
mustehyq oldoughou houqouqê bir kimes-
nêü nasbi vekil it. — Subrogé, e,
وکیل نصب اولنهش *vekil nasb*

olounnich, موکل *muvekkel*. — Subrogé tuteur, وصتی اوزریند ناظر *vacyi uzerinè nāzyr*, ناظر الوصتی *nāzyr ul-vacyi*.

SUBSÉQUEMENT, adv., اندنصکره *andansoñra*, t.; بعده *ba'dehou*, a.

SUBSÉQUENT, e, adj., صکره کی *soñraki*, صکره کلان *soñraguelen*, صکره دن اولمش *soñraden olmuch*, t.; آتیده کلان *âtîdèguelân*, a.-t.; مؤخر *mouakkkhar*, لاحق *lāhyq*, a. — Par un acte subséquent, بر قطعه *bir qyth'a senedi mouakkkhar ilè*.

SUBSIDE, s. m., impôt, levée de deniers qu'on fait sur le peuple pour les nécessités de l'État, ویرگو *vîrgu*, t.; تکالیف *teklîf*, pl. a. تکالیف *tekiâlîf*. — Imposer des subsides, طرح تکالیف *tharhy tekiâlîf it*. — Subside, secours d'argent qu'un prince donne à un autre prince, son allié, en vertu de traités faits entre eux, et généralement tout secours d'argent, اعانه نقدیه *y'ânèi naqdîè*, امداد *imdād* امدادیه نامیله ویرلان *imādîè nāmîlè vîrilân aqtchè*, نقداً *naqden imdād*, امدادیه *imdādîè*.

SUBSIDIAIRE, adj. com., t. de prat., مؤید حال *téiidi hāl iden*, a.-t.; مساعد *muçā'yd*, a. — Des moyens subsidiaires, مؤید حال *mu'îidi hāl oladjaq 'y'el u esbābi lāhyqa*. — Hypothèque subsidiaire, منضمّاً الى اصل الرهن ویرلان *munzimmen ila asl ur-rehn vîrilân emāneti lāhyqa*. — Caution subsi-

منضمّاً الى كفالة الاصلیه ویرلان *munzimmen ila kefālet ul-asliè vîrilân kefāleti lāhyqa*.

SUBSIDIAIREMENT, adv., ایکنجی *ikindji derejèdè*, درجه ده *derejèi sānūèdè*, a.-t.

SUBSISTANCE, s. fém., nourriture, entretien, کچنه جک *guetchinèdjek*, کچنمه *guetchinmè*, t.; مؤنه *muunet*, نفقات *nafaqat*, pl. نفقات *nafaqāt*; رزق *ryzq*, pl. ارزاق *erzāq*. — Cela suffit à ma subsistance, مؤنتمه کافی *mounetumè kiāfi*. — Je travaille pour la subsistance de ma famille, اولاد و عیالک کچنه جکی *evlād u 'āiālu-muñ guetchinèdjegui tedāruguè sa'y iderum*. — Subsistance, imposition jointe à la taille, et affectée à la subsistance des troupes dans certains pays, عسکر تعیناتی بدلیه سی *'asker ta'înāti bedelièci*. — Subsistances, au pl., vivres, ییه جک *ièiè-djek*, ازق *azyq*, t.; ذخیره *zakhyrè*, pl. a. اقوات *aqvāt*, زاد و زواد *zād u zavād*.

SUBSISTER, v. n., exister encore, continuer d'être, موجود او *mevdjoud ol*, a.-t.; طور مق - دور مق *dhourmaq*, t.; باقی و موجود او *bāqy nu mevdjoud ol*. — Subsister, demeurer en force et en vigueur, se dit particulièrement des lois, des coutumes, des traités, etc., حکمی اشلمک *hukmi ichlemek*, حکمی جاری او *hukmi djārî ol*, حکمی باقی و برقرار او *hukmi bāqy nu ber qarār ol*. — Cette loi subsiste encore, بوقانونک حکمی *hou qānounuñ hukmi*

henouz djārūdūr. — Pendant que les traités subsistent, عهدنامد لر باقى *ahdnāmeler bâqy iken.* — Subsister, vivre et s'entretenir, بسلمتک *guetchinmek*, bestenmek, امر *te'âüüch it*, امر *emri me'âchini idârè it.* — Subsister honnêtement, امر *emri me'âchini idârè it*; — pauvrement, misérablement, قشیرانه *faqrânè guetchinmek*, *te'âüüch it.* — Faire subsister une armée, بر اردویسی *bir ordouï guetchindurmek.*

SUBSTANCE, s. f., t. de philosophie, être qui subsiste par lui-même, جوهر *djevher*, a. — Substance spirituelle, *djevheri rouhâni*; — corporelle, جوهر جسمانی *djevheri djismâni.* — Substance, toute sorte de matière, ماده *mâddè*, pl. a. مواد *mevâdd.* — Substance compacte, ماده *mâddè kecifè*; — aqueuse, ماده *mâddè mâüè*; — pierreuse, ماده *mâddè hadjeriüè.* — Substances minérales, مواد معدنیة *mevâddi ma'deniüè*, mieux *edjzâi ma'deniüè.* — Substance, ce qu'il y a de meilleur, de plus succulent, de plus nourrissant en quelque chose, اوز *euz*, t.; ماده *mâddè lubb*, لب *lubb*, زبده *zudè.* — Substance, ce qui est absolument nécessaire à....., كچنه چك شی *guetchinédjek cheï*, قوت *qout*, pl. a. اقوات *aqvât*;

مايه قوت *mâiei qout.* — L'extrait d'une chose; le résumé, le précis d'un discours, خلاصه *khoulâça*, خلاصه کلام *khoulâçai kelam.* — En substance, adv., sommairement, en abrégé, اوله ورق *khoulâça olaraq*, علی طریق الخلاصه *'ala tharyq al-khoulâça.*

SUBSTANTIEL, LE, adj., où il y a beaucoup de substance, nourrissant, اوزلو *euzlu*, بسایجی *bestridji*, t.; ذولب *ghydâüüctlu*, ذولب *zou lubb*, لبی *lubbi.* — Une nourriture substantielle, غدايتلو بر طعام *ghydâüüctlu bir thu'âm.* — On a tiré de cette viande ce qu'elle avait de plus substantiel, بر اترك ماده غدايتدسی *bou etuü mâddèi ghydâüücti kullüen djezb oloundou.* — Substantiel, essentiel, جوهری *djevheri.*

SUBSTANTIELLEMENT, adv., من حيث الجوهر *min häis ul-djevher*, جوهریا *djevherien*, a.

SUBSTANTIF, subs. m., t. de gram., اسم موصوف *mevsouf*, اسمی *ismi mevsouf*, a.

SUBSTANTIVEMENT, adv., اسم *ismi mevsouf* گویی *guibi*, a.-t.; کاسم الموصوف *kè-ismiil-mevsouf*, a.

SUBSTITUER, v. a., mettre une chose à la place d'une autre, یورینه *ierinè bachqacini qomaq*, یورینه قومق *ierinè qomaq*, t.; بدل قامق *bedel qılmaq*, بدلًا *bedelen vaz'it*, a.-t. — Substituer, t. de jurisp.; appeler quelqu'un à une succession, après un autre

héritier, خلف وارث نـصـب ا،
khalefī vāris nasb it, ا، توکیل *tevkīl it*.

SUBSTITUT, s. m., officier de judicature suppléant, adjoint, نائب *nāib*, pl. a. نـوـاب *nevāb*. — Délégué, وکیل *vekil*, a.

SUBSTITUTION, s. fém., action de mettre une chose, une personne à la place d'une autre, بدل قلمه *bedel qylma*, a.-t.; تبديل *tebdīl*, a. — Une substitution d'enfant, برولدی *bir veledi* ولد اخر يرينه بدل قلمه *veledi akher ierīnè bedel qylma*. — Substitution, action par laquelle on substitue ses biens, استـخـلاف *istykhlāf ul-vāris*, تحویل الوارث *tahvīl*, a.

SUBTERFUGE, s. m., قچامق یول *qatchāmaq iol*, قچامق *qatchāmaq*, t.; مهرب *mehreb*, pl. a. مهرب *mehārib*; حیل *hylè*, pl. a. حیل *hyel*, a. — Trouver des subterfuges, قچامق بولمق *qatchāmaq boulmaq*.

SUBTIL, e, adj., fin, délié, انجد *indjè*, ادفاقق *iofqa*, t.; دقیق *daqyq*, a.; باریک *bārik*, p. — Une question subtile, سوال دقیق *sou'āl daqyq*. — Subtil, qui pénètre promptement, aisément, قولای ا. بچنه کچر *qolāi itchinè guetcher*, سریع النفوذ, سـرـیـع التاثير *serī' un-nufouz, ut-téécir*. — Poison subtil, سریع النفوذ *semmi serī' un-nufouz*. — Air subtil, لطیف *lathyf*. — Avoir la vue subtile, دقیق *daqyq un-nazar ol*. — Il a l'ouïe, l'oreille subtile, دقیق *daqyq us-sāmi adur*. —

Subtil, au fig., adroit de la main, الى خفیف الید *eli tchāpouk*, خفیف الید *khafīf ul-ied*, چا پکدست *tchāpoukdest*. — Esprit subtil, انجه عقل *indjè 'aql*, عقل دقیق *'aqli daqyq*, — Pensée subtile, معنای دقیق *ma' nūi daqyq*.

SUBTILEMENT, adv., avec subtilité, انجه لك ايله *indjèlik ilè*, t.; دقیقاً *bit-tedqyq*, بالتدقیق *bit-tedqyq*, ا.; مدققانه *moudaqyqānè*, a.-p. — Subtilement, d'une manière adroite et rusée, انجه بر حيله ايله *indjè bir hylè ilè*, حيله ايله *hylè ilè*, بر حيله دقیقته ايله *bir hylè daqyq ilè*.

SUBTILISATION, s. fém., انبیقندن *embyqten guetchurup indjeletmè*, t.; تصعيد طریقيله *tas'yd tharyq ilè tadqyqy*, a.-ture.

SUBTILISER, v. a., rendre subtil, délié, انجه لـتـمـک *indjèletmek*, تدقیق *indjèlemek*, t.; - دقیق ا *taqdyq, terqyq it*, دقیقاً *taqdyq it*, a.-t. — Examiner minutieusement, تدقیق ا *tadqyq it*. — Voy. RAFFINER. — Subtiliser, fam., attraper, tromper subtilement, حيله ا *aldātmaq*, الدانق *aldātmaq*, قوفه کتورمک *qoufa gueturmek*.

SUBTILITÉ, s. f., qualité de ce qui est subtil, اوفالقی *indjèlik*, انجه لك *indjèlik*, اوفالقی *oufālyq*, t.; نازکک *nāziklik*, p.-t.; رقاۃ *raqāqat*, a. — Qualité de celui qui est subtil; adresse, ال چا پککلی *el tchāpoukligui*, خفت ید *khiffeti ied*. — La subtilité d'un escamoteur,

حَقْدَ بَارَكْ چا پكدستلكسى *hoqqa-bāzuñ tchāpoukdestligui.* — Subtilité, raffinement, تَدَقِيقْ *tadqyq.* دَقِيقْ *dyqqat.* — Finesses recherchées, دَقَائِقْ *daqāiq.* — Subtilité, ruse, dans un sens odieux, حَيْلَةٌ *hylèt daqyqa.* — Finesse d'esprit, زِيرَكْلِكْ *zīreklik.*

SUBVENIR, v. n., secourir, soulager, يَارَدُمْ *īārdum it.* يَارَدُمْ *īārdum it.* يَتَشَدَّرْمَكْ *īārdum īetichturmek, t.;* اِمْدَادَهْ كَلْمَكْ *imdādē guelmek,* اِعَانَتْ *y'ānet it, a.-t.* — Pourvoir, suffire à..., يَتَشَشْمَكْ *īetichmek,* كَفَايَتْ *īetichturmek,* اِعَانَتْ *īetichturmek,* كَفَايَتْ *īetichturmek,* اِعَانَتْ *īetichturmek,* مَعَارِفَهْ كَفَايَتْ *meçārifē kefāiet it, a.-t.* — Subvenir aux dépenses, مَعَارِفَهْ كَفَايَتْ *meçārifē kefāiet it.*

SUBVENTION, subst. fém., اِقْچَهْ *aqčē.* اِقْچَهْ *aqčē imdādūiēci, t.-a.;* اِعَانَتْ مَالِيَهْ *y'āneti mālīē, a.*

SUBVERSIF, IVE, adject., خَرَابْ *xarāb.* خَرَابْ *xarāb iden, a.-t.;* هَادِمْ *hādīm, a.*

SUBVERSION, s. f., يَقِيقْلُقْ *īyqyq-lyq, t.;* اِنْقِلَابْ *inqylāb,* اِنْحِدَامْ *inhidām,* اِنْتِكَاَسْ حَالْ *intikiāci hāl, a.*

SUBVERTIR, v. act., renverser, اَلْتِنِي اَوْسْتَنَهْ چَوْبَرْمَكْ *altini ustunē tchevirmek,* يَتَقْمَقْ *īyqmaq,* اَشَاغِي يَتَقْمَقْ *bāch achāghy: īyqmaq,* اَلْتِ اَوْسْتْ *alt ust it,* بُوَزْمَقْ *bozmaq, t.;* هَدَمْ *hedem it, a.-t.;* زِيرُوزْبِرَا *zīr u ziber it, p.-t.;* تَنْكِيسْ *tenkīs it.* — Subverti, e, اَلْتِنِي اَوْسْتَنَهْ *altini ustunē*

چَوْبَرْمَشْ *altini ustunē tchevirilmich,* اَشَاغِي چَوْبَرْمَشْ *bāch achāghy tchevirilmich,* مَنَكُوسْ *menkiūs,* مَوْنَقَلَبْ *mounqalib.*

SUC, s. m., liqueur qui s'exprime de la viande, des plantes, des légumes, des fleurs, etc., صَوْنَدِي *son, syqyndi, t.;* مَاصَا *mā, ouçārē, a.* — Le suc de l'orange, تَرْنَجْ صَوْبِي *turnandj souī.* — Sucs, certaines liqueurs qui se trouvent dans les corps, صَوْ صَزَنْدِيلَرِي *sou syzyntileri, t.;* مِيَاهْ نَفِيسَهْ *lou'āb, mīāh, mīāhi nazyzē.* — Suc, au fig., ce qu'il y a de bon, de substantiel dans un livre, زُبْدَهْ قِيمَقْ *zūdet, lubb.* — Prendre tout le suc d'un livre, bien profiter de sa lecture, بَرَكْتَابَكْ بَتُون قِيمَغْنِي *bir kitābuñ butun quimaghyni ālmaq.*

SUCCÉDER, v. n., venir après, prendre la place de..., صَكْرَهْ كَلْمَكْ *soñra guelmek.* يَرِينِي طَوْتَمَقْ *īerini thoutmaq,* بَرَبَرِي اَرْدَنْجَهْ كَلْمَكْ *bir biri ārdindjē guelmek, turc;* تَتَابِعْ *te'tābou' it,* تَتَابِعْ *te'tābou' it,* اَلْتَوَالِي *tevāli it.* — La nuit succède au jour, نَهَارَهْ نَعَاقِبْ *nehārē te'āqoub ider.* — Succéder à quelqu'un, posséder après lui une place, بَرَكْمَسْنَهْ نَكْ يَرِينَدْ *bir kimesnēñ īerine guetchmek,* بَرَكْمَسْنَهْ يَهْ خَلْفْ *bir kimesnēñ khalef ol,* اِسْتِنْخِلَافِي *īstykhilāfi it.* — Recueillir l'héritage d'une personne par droit de parenté, مِيرَاثْنِي اَلْتِقْ *vāris ol,* مِيرَاثْ اَلْتِقْ *mīrācini ālmaq,*

mîrās ālmuq. — Être habile à succéder, *مستحق وراثت او muste-haqq verācei ol.* — Succéder à l'empire, à la couronne, *وارث تخت و تاج او vārici takht u tādji ol.* — Succéder, réussir, avoir une heureuse issue, *ظفر ياب او zafer iāb ol,* *ميسر او rāst guelmek,* *ميسر او nuësser ol.* — Tout ce qu'il entreprend lui succède, *هر قنغى مصلحته her qanghy mastahatē mubācheret itsa zafer iāb olour.*

SUCCÈS, s. masc., résultat bon ou mauvais d'une affaire, d'une entreprise, *نتايجه netādjē,* pl. a. *نتايجه netādj.* — Heureuse issue d'une affaire, d'une entreprise, *حسن نتايجه husni netādjē,* *نتايجه خيريه netādjēi khairiū.* — De glorieux succès, *نتايجه عظيمه و جليله netādjēi 'azīmē vu djetilē.* — Mauvais succès, *سوء نتايجه sou' netādjē,* *نتايجه رديه netādjēi rediū.* — Succès, dans le sens absolu, se prend en bonne part, *فوز fevz,* *توفيقه مقارنه بالتوفيق mouqārenet bit-tevfīq.* — Prêcher avec succès, *توفيقه مقارن اولدجق صورت ايله tevfiqē mouqārin oladjaq souret ilē vā'z it.*

SUCCESEUR, s. m., celui qui succède et entre à la place d'un autre dans une dignité, un emploi, *خلفي khalef,* pl. a. *بسر اخلاف akhlāf;* *بسر كوسنه نك بيرينه كلان - كچن bir kimesnēnu' ierīnē guelen, guetchen.* — Nommer un successeur à l'empire, *سلطنتده خلفى نصب و تعيين ا*

salthanettē khālesi nasb u ta'ūn it. — Successeur, celui qui succède à un autre dans ses biens; dans ce sens, on dit mieux Héritier, *ميراث بيسجى mîrās iēidji,* *وارث vāris,* pl. a. *وارثه verecē.* — Successeur légitime, *وارث شرعى vārici chery.*

SUCCESSIF, ive, adj., *برى برى biri biri ardīnē,* *اوستنه كلان astunē guelen,* t.; *متعاقب mute'ā-qyb,* *متوالى mutetābi,* *متوالى mutetābi,* a. — Mouvement successif, *hareketi mute'āqybē.* — L'ordre successif des jours et des nuits, *تعاقب ليالى وانهر, te'āqoubi liāli vu enhur.* — En t. de jurispr., droits successifs, droits qu'on a à une succession, *حقوق الوراثه houqouq ul-verācet.*

SUCCESSION, s. f., suite, série de personnes ou de choses qui se succèdent les unes aux autres, *برى برى bir biri ardīnljē guelmē,* t.; *تعاقب te'āqoub,* *تتابع tetābou,* *توالى tevāli.* — Une succession, une continuité de gens de mérite, *تتابع tetābou'y erbābi istyhqāq u ehliiet.* — Succession, en parlant du temps, *تكرر murouri zemān,* *مرور زمان tekerrur uz-zemān vel-ū' cār.* — Par succession de temps, *مرور زمان ايله murouri zemān ilē.* — Succession, hérédité, bien d'un défunt, *ميراث mîrās,* *ميراث ميراث mîrās māli,* *تيركه terekē,* *مخلفات metroukiāt,* *ميراث ميراث mîrāci dječim,* *كئيتلو ميراث kullietlu mîrās.*

SUCCESSIVEMENT, adv., بر برینک *bir birinik*,
 اردنبجه *bir birinũ ardinjê*,
 بر بری اردنبجه *bir biri ardinjê*,
 اولاشتری *oulâchturi*, کیدرک *gü-
 derek*, t.; بر برینی متعاقباً *bir birini
 mutê âqyben*, علی التوالی *'alet-
 tevâli*, متعاقباً *mutê âqyben*, a.;
 پیدایی *peîâpeî*, پی در پی *peî der peî*,
 p. — Arriver successivement, متتابعاً
*mutetâbi'en vè mu-
 tevâlien vâqy' ol*.

SUCCIN, s. m., arbre janne, کاهربا
kiâhrubâ, p.; کهربا *kehrubâ*, vulg.
kehribâr, t.

SUCCINCT, e, adj., court, bref,
 قصه *qyssâ*, موجز *moudjêz*, *moudjiz*,
 مجمل *mudjmel*, مختصر *moukhtaçar*.
 — Succinct, en parlant des personnes,
 میبجاز *qyssa seuzlu*, قصه سوزلو
mîdjâz.

SUCCINCTEMENT, adv., مختصرجه
moukhtaçardjê, a.-t.; مختصراً
moukhtaçaren, مجملأ *mudjmelen*, علی
 وجه الاجمال *'ala vedjh ul-idjmâl*,
 ایجازاً *idjâzen*, a. — Raconter suc-
 cinctement, مختصرجه نقل و بیان ا
moukhtaçardjê naql u beîân it. —
 Diner succinctement, مختصر طعام ا
moukhtaçar thâ'âm it.

SUCCION, s. f., اموب *emich*, امش
emup sorma, t.; مص *muss*, a.

SUCCOMBER, v. n., fléchir sous le
 يوك التنده *fardean que l'on porte*,
 يوك التنده *yük ul-
 tîndê qâlmaq*, باصلمق *bacylmaq*,
 دوشمک *duchmek*,
 طاقتی *'âdjiz qâlmaq*, عاجز قالمق
thâqati qâlmâmaq, طاقتی
 کتورمامک *thâqati gucturmek*.

طیانمامق *dhaûnmâmaq*,
 بی تاب او *bi tâb ol*, a.-t. — Suc-
 comber à la tentation, شیطانک
cheîthânũ اغوالرینه طیانمامق
yghwâlerinê dhaûnmâmaq,
 اغرای *yghrâi* نفسه مقاومث ایتمامک
nefsê muqâvemet itmemek. — Suc-
 comber sous le faix des affaires, sous
 le travail, امور و مشاغل التندک
*oumour u mechâghyl altîndê dermândê vu bl-
 medjâl qâlmaq*. — Succomber, au
 fig., avoir du désavantage, ne pas
 réussir, باشا چیقارمامق *bâchâ
 tchyqârmâmaq*, دوچار خسران او
doutchâri khousrân ol. — Mourir,
 وفات اوک *vesât it*.

SUCCULENT, e, adj., صولو *soulu*.
 غدا ایتلو *ghydâiellu*, a.-t.;
 حاصل *keçr ul-ghydâ*, کثیر الغدا
khâzyl, a.; ابدار *âbdâr*, مغزناک
maghznâk, p. — Nourriture succu-
 lente, ابدار و مغزناک بر غدا
vè maghznâk bir ghydâ. — Potage
 succulent, کثیر الغدا بر چوربا
keçr ul-ghydâ bir tchorbâ.

SUCER, s. m., action de sucer.
 Voy. SUCCION.

SUCER, v. act., attirer une li-
 queur, etc., avec les lèvres, - اممک
emmek, امزمک *emzemek*, t.;
 امتلاج ا *intilâdj it*,
 ا.-t. — Sucer le lait, سید اممک
sul emmek. — Faire sucer, امدرمک
emdurmek. — Au fig., sucer, tirer
 peu à peu l'argent, le bien d'une per-
 sonne, بر کسمندک مالنی ازجه
*bir kimesnênũ mâlini
 uzljê tchekeq âlmaq*. — Sucé, e.

املمش *emilmich*, memsous مصمص.

SUCEUR, s. m., qui suce les plaies pour les guérir, ياره اميجى *äara emidji*, t.; مصاص الجراحة *messäs ul-djerähät*, a.

SUÇOIR, s. m., امجك دوداق *emèdjek doudâq*, t.; حمص *mumass*, a.

SUÇON, s. m., درى يى اممكاه *derü emmegülè tchyqân qabârdjyq*, t.; موضع مص *mevza'y mass*, a.

SUÇOTER, v. a., fam., ازجه ازجه *azdjè azdjè emmek*, t.

SUCRE, s. m., sec, cristallisé, de canne, شكر *cheker*, t.; سكر *sukker*, a. — Canne à sucre, شكر قامشى *cheker qâmichi*. — Sucre raffiné, شكر مكرر اولمش *mukerrer olmuch cheker*, شكر صافيسى *chekeruñ sâfîci*, نباتى *nebâti cheker*, نبات شكر *nebâti chekeri*. — Sucre candi, قند *qand*. — Sucre de betterave, پانجار *pândjâr chekeri*. — Sucre brut, خام شكر *khâm cheker*. — Sucre en poudre, شكر توى *cheker tozy*.

SUCRER, v. a., mettre du sucre, قاتمق - قاتمق *cheker qomaq*, قاتمق *qâtmaq*, شكر امك *chekerlemek*, شكرلو *chekerlu it*. — En répandre en poudre, شكر سرپمك *cheker serpmek*. — Sucré, e, شكرلو *chekerlu*, شكر امش *chekerlemich*. — Prov. et fig., faire la sucrée, se dit d'une femme qui affecte des manières modestes, innoentes, مستوره لىق *mestourèlyq sâtmaq*.

SUCRERIE, s. f., lieu où l'on recueille, prépare, raffine le sucre,

شكر كارخانه سى *cheker kiärkhânci*. — Sucrerie, se dit de certaines choses où il entre beaucoup de sucre, comme dragées, confitures, etc., شكر ايشى *cheker ichi*, شكر له *chekertemè*.

SUCRIER, s. m., شر قابى *cheker qâbi*, t.; شكردان *chekerdân*, p.

SUCRIN, adj. m., شكر كى طاتلو *cheker guibi thätlu*.

SUD, s. m., le midi, قبله *qyblè*, جنوب *djenoub*, a. — Vent du sud, ou sud-ouest, لدوس *lodos*, قبله يلى *qyblè ieli*, ريح جنوبى *rihy djenoubi*, ريح جنوب *rihy djenoub*.

SUD-EST, s. m., la partie du monde qui est entre le sud et l'est, كشملاه *kechichlemè*, بين الشرق والجنوب *bèin ech-charq vel-djenoub*. — Le vent du sud-est, كشملاه يلى *kechichlemè ieli*.

SUDORIFÈRE, et plus communément SUDORIFIQUE, adj. com., qui provoque la sueur, ترلديجى *terledidji*, t.; معرق *mou'arryq*, a. — Subst. masc., علاج *terledidji 'ylâdj*, دواء معرق *devâi mou'arryq*.

SUD-OUEST, s. m., la partie du monde qui est entre le sud et l'ouest, بين باطى لدوس *bâthy lodos*, t.; بين الجنوب والغرب *bèid el-djenoub vel-gharb*. — Le vent du sud-ouest, باطى لدوس يلى *bâthy lodos ieli*, قبلى غربى *qybli gharbi*.

SUÈDE, contrée d'Europe au nord, اسوج مملكتى *isvedj memleketi*, t.

SUÉDOIS, E, adject. s., اسوجلو *isvedjlu*, t.

اڪسزین قوپمش, *SUÉE, s. f., pop., aḥsizin qopmish*
 حضورسزلق - قورقو *houzoursyzlyq, qorqou, t.;*
 دهشت *dehecht, a.*

SUER, v. n., rendre par les pores
 une humeur aqueuse, درلك - ترلك
terlemek, t.; رشح *rechh it, a.-t.;*
 عرقناك *'araqnak ol.* — Suer à
 grosses gouttes, قطرات كبرى عرق
qathrât kebîrê 'arq ilê
te'arruq it. — Les mains me suent,
 اللرم ترلر *ellerum terler.* — Suer du
 sang, قان تره باتمق *qân terê bāt-*
maq. — Suer, travailler, se donner
 de la peine, چالشمغله زحمت چكمك
tchâlichmaghlyè zahmet tchekmek,
 آلن تری دوكمك *âlin teri dukmek,*
 عرق جبین ا *içâlê 'arqy dje-*
bîn it. — Fig. et fam., c'est un
 homme qui fait suer, se dit d'un
 homme dont la conversation est pe-
 sante, importune, ثقیل بر آدمدر
saqyl bir âdemdur. — Suer, se dit
 par extension de l'humidité qui sort
 de certaines choses, صوصیزمق *sou-*
syzmaq, terechchouh it.

SUEUR, s. f., عرق تر-تر *ter, t.;*
 عرق *'arq, a.* — Suenr abondante,
 سیتال *'arqy seîâl.* — Gagner son
 pain à la sueur de son front,
 اتمكنی *etmeguini âlini*
 اقوات یومیئسنی *terilê qazânmaq,*
 کدیمین و عرق جبینلر ایله کسب ا
aqvâti ievmüicini keddi iemin vè
'arqy djebînler ilê kesb it.

SUEZ, ou SOUËYS, ville et port de
 la basse Égypte, سویس *suveîs.*

SUFFIRE, v. n., يتمك *ietmek, t.;*

كفايت *kefâiet it, ol,*
 ا. - t. — Cet argent suffit,
 بو مقدار *bou myqtâr aqtchê*
 اقچه كفايت ايدر *kefâiet ider.* — Cela
 suffit, يتر *ieteter.*
 — Cela ne suffit pas,
 يتمز *ietmez,*
 كفايت ايتمز *kefâiet itmez.* — Cela
 me suffit, بو بگا يتر *bou bañâ ieter,*
 بو بگا كافيدر *bou bañâ kiâfidur.* —
 Se suffire, v. pr., اکتفا *iktiîa it.*

SUFFISAMMENT, adv., يتدجك قدر
ietêdjek qadar, كفايه مقداری
kifâie myqtâri, على قدر كفايه
qadri kifâie, قدر الكفايه
'ala'qadr ul-kefâie.

SUFFISANCE, s. f., ce qui suffit, ce
 qui est assez, يتدجك مقداری
ietêdjek myqtâri, t.; كفايت مقداری
kifâiet myqtâri, كفايت *kifâiet, a.*
 — Avoir suffisance de vivres,
 قدر كافي ذخيره يسه مالک او
qadri kiâfi zakhyrêe mâlik ol. —
 Suffisance, capacité, aptitude,
 يرارلق *îarârlyq,* اهليت *ehlîet,*
 قابليت *qâbilîet,* لياقت *liâqat.* —
 Suffisance, vanité, présomption,
 غرور *ghourour,* فضوللق *fouzouullyq,*
 vulg. *fodoullouq,* استغنا *istyghnâ,*
 حجب *'udjb u nefsi.*

SUFFISANCE, adv. Voy. SUFFISAM-
 MENT.

SUFFISANT, e, adj., qui suffit, يتر
ieteter, t.; وافي *vâfi, a.* —
 Cette quantité est suffisante,
 بو مقدار *bou myqtâr kiâfidur.* — Une
 bonne et suffisante caution,
 يرار و كافي *îarâr vè kiâfi bir kefâlet.*
 — Ent. de théol., la grâce suffisante,

فيض بالغ صمداني *feîzy bâlyghy*
samedânî. — Suffisant, présomp-
 tueux, vain, مغرور *maghrour,* فضول

fouzoul, vulg. *fodoul*, مستغنى *mustaghni*,
moustaghni.

SUFFOCANT, E, adj., qui suffoque,
بوغدربجى *boghdurǎdji*,
boghydji, بوغدىجى *boghdyji*,
بوغدربجى *boghdyji*, نفس بوگالدبجى *nefes*
bouñaldǎdji, ت.; خانق *khānyq*, a.

SUFFOCATION, s. fém., بوغوش *bo-*
ghouch, بوغولش *boghoulouch*, بوغلمه
boghoulma, بوگالمه *bouñalma*, t.;
بوغلمه *boghoulma*, نفس بوگالمه *nefes*
bouñalma, بوگالمه *boghoulma*,
thoutoulma, a.-t.; اختناق *khkhtināq*.

SUFFOQUER, v. a., faire perdre la
respiration, بوغمق *boghmaq*, t.;
تخنيق *takhnyqit*, a.-t. — Suffoquer,
v. n., étouffer, perdre la respiration,
نفسى بوغلمق *boghlamaq*, نفسى
nefeci thoutoulmaq, بوغلمق *makhnouq ol*. — Suffoqué, e,
بوغلمش *boghoulmich*, بوغلمش *makhnouq*.

SUFFRAGANT, s. m., تابع *tābi*, a.

SUFFRAGE, s. m., déclaration de sa
volonté, de son choix dans une déli-
bération, رأى *rēi*, pl. ارا *ārā*. —
Être élu à la pluralité des suffrages,
كثرت آراى ارباب مجلس ايله
kesret ārāi erbābi medj-
lis ilē intikhāb ol. — A l'unanimité
des suffrages, اتفاق آرا ايله *ittifāq*
ārā ilē. — Suffrage, approbation,
قبولمه *qaboullama*, استصواب *istis-*
vāb, رضا استحسنان *istyhsān*, رضا *rizā*,
رضا *husni rizā*.

SUFFUMIGATION, s. f., fumigation.
Voy. ce mot.

SUFFUSION, s. f., دوکلمه *deukulmē*,
انتشار *intichār*, ا. يايلمه *iāilma*, t.;
— Suffusion de la bile, صفر
دوکلمه سى *safrā deu-*
kulmēci, يايلمه سى *iāilmaci*.

SUGGÉRER, v. a., بر کمسند نک *bir*

عقلند قويمق *bir kimesnēnuñ aqlinē*
qoïmaq, ذهنه القا *zihnē ilqā it*,
قولاغنه *telqyn it*, a.-t.; تلقين ا
telqyn it, يلتمک *qolāghyna qoïmaq*,
قندرمق *qyndurmaq*,
اغوا *fyeyldamaq*, اغوا *yghvā*
it. — Suggérer un bon expédient,
بر تدبير صايب القا *bir tedbiri*
sāib ilqā it; — un mauvais dessein,
بر کمسند نک خاطرينه بر نييت فاسق
bir kimesnēnuñ khāthyrinē bir
nüieti fācidē ilqā it.

SUGGESTION, s. f., يلتمه *ieltemē*,
تلقين *telqyn*, اغوا *yghvā*, القا *ilqā*,
تلقين *telqyn*, تحريك *tehrīk*, a. — Sug-
gestion dangereuse, اغواى منتهج
yghvāi munidj ul-khathar.
— Suggestion diabolique, تحريك
tahrīki cheithāni.

SUICIDE, s. m., action de se tuer,
گندو کندينى اولدرمه *guendu guen-*
dīni euldurmē, t.; قتل نفس *qatl*
nefs, قتل النفس *qatl un-nefs*, a.
— Suicide, celui qui se tue lui-même,
گندو کندينى اولدرن *guendu guen-*
dīni eulduren, قاتل نفس *qātil nefi*,
قاتل النفس *qātil un-nefs*.

SUIE, s. f., قوروم - قوروم *qouroum*,
اوجاق قورومى *odjāq qoroumi*, t.;
ايس *is*, سناج *sinādj*, a.

SUIF, s. m., طوک ياغى *dhon*
tāghy, t.; شحم *chahm*, a. — Donner
le suif à un navire, يياغلمق *guemū iāghlamaq*.

SUINT, s. m., درى يياغى *deri*
iāghy, حيوانك كوده سى صيرنديسى
haivānuñ guevdēci syzyntīci, t.;
وذج *vezeh*, رشيع البدن الحيوانات
rechih ul-beden ul-haivānūt, a.

SUINTEMENT, s. m., سزندی *syzynti*, سزیمه *syzmic*, t.; ترشح *terrechuh*, a.

SUINTER, v. II., سزماق *syzmaq*, داملماق *dāmlamaq*, t.; ترشح *terrechuh it*, تفرق *t'arruq it*, a.-t.

SUISSE, république fédérative de l'Europe centrale, سوئیسر مملکتی *isvuitcher memleketi*, djumhuri, هلوچیه *helvetchüa*. — Habitant de la Suisse, سوئیسرلو *isvuitcherlu*. — Portier d'une grande maison, بیروک برقوناغک *buük bir qonāghuñ qapoudjici*, قپوچیسى *qapoudji*, t.; بواب *bevüb*, pl. a. بوابین *bevübün*.

SUITE, s. f., ceux qui accompagnent par honneur, اتباع *etbā'*, pl. a. توابع *tevāby'*; حشم *hachem*, a.; قپوخلقی *qapou khalqy*. — Train de domestiques, خدم و حشم *khudem u hachem*. — Une suite nombreuse, کلتیلو اتباع و حشم *kullüetlu etbā'vu hachem*. — Suite, ceux qui viennent après, کلانلر *guüruden guelenler*, اردی صره کلانلر *ardi syra guelenler*, پس ایندکان *pes äiendeguiän*, معاقبین *mou'äqybün*. — Fam., n'avoir point de suite, n'avoir point d'enfants, ni de proches parents, اولاد و اعقابى اولماق *olväd u a'qäbi olmāmaq*. — Il n'a point de suite, ذریتى یوقدر *zurüeti iöqtur*. — Suite, ce qui suit, ce qui vient après, صره کلان *soñra guelän*, اشاغیسى *soñraci*, صکره سى *achāghyci*, آتیده کلان *ätülè guelän*, ما بعد *mā bād*. — Suite, continua-

tion d'un ouvrage, ذیل *ceil*, تتمه *tetummè*, سکردن یازیلان *soñradan äzylän*. — Enchaînement de choses arrivées l'une après l'autre, ou rangées par ordre, سلسله *silsilè*, تسلسل *tecelsul*, تلاحق *telähuq*. — Rangée, série, دیزی *dizy*, صره *syra*, سلك *silik*. — Une suite de livres d'histoire, تاریخ کتابلری *tärykh kitäblari syraci*. — Une suite, une série de perles, سلك *silki djevahir*. — Suite, enchaînement, ordre, liaison, ربط *rabth*, رابطه *räbitha*. — Il n'y a aucune suite dans ce discours, بو مقالده *bou maqälèdè asläräbitha iöqtur*. — Suite, effet d'un événement, نتیجه *netidjè*, عاقبت *'äqybet*, pl. a. عواقب *'aväqyb*. — Cela peut avoir des suites fâcheuses, بوندن عواقب ردیته *boundan 'aväqybi redüè zouhouri yhtimäli värür*. — A la suite, adv., معیتنده *me'yictindè*. — Être à la suite d'un ambassadeur, c'est-à-dire l'accompagner, بر ایلچینک معیتنده او *bir iltehäuñ me'yictindè ol*. — A la suite, après, صکره *soñra*. — Venir, marcher à la suite de quelqu'un, بر *bir kimesnüden soñra guelmek*, مشى ا *mechi it*. — De suite, l'un après l'autre, بر *bir biri arlindjè*, برى اولاشدوق *bir birini outächaraq*, متوالیا *mutevälïen*. — Dans l'ordre où les choses doivent être rangées, ترتیب اوزره

tertīb uzrè, مرتباً *muretteben*. — Tout de suite, aussitôt, آنیئده *ánidè*, *der hāl* در حال *fil-hāl*. — Immédiatement après une personne, عقبنده *'aqabindè*, عقبینجه *'aqabindjè*. — De suite, sans interruption, ارهلق ویرمکسزین *aralyq virmeksi-zin*, بلا فاصله *bilā fācylè*, بلا انقطاع *bilā inqythā*.

SUIVANT, prépos., selon, à proportion, گوره *gueurè*, موجبنجه *moudjebindjè*, t.; حسب *hasb*, a.; بموجب *ber moudjib*, p.-a. — Suivant l'opinion d'un tel, فلان *felān* کمنه نک راینه کوره *felān kimes-nènuñ rēinè gueurè*. — Suivant que, گوره *gueurè*, حسبما *hasbemā*.

SUIVANT, E, adj., qui suit, qui va après, صکره *soñraki*, صکره کی *soñraki* کلجک *soñra guelèdjek*, کلجک *guelèdjek*, t.; ما بعد *mā ba'd*, — Le jour suivant, کون *soñraki guñ*. — Suivant, qui accompagne, تابع *tābi'*, pl. اتباع *etbū'*, a.

SUIVER, v. a., enduire de suif, ياغلق *iāghlamaq*. — Suiver un navire, كمي يي ياغلق *guenüi iāghlamaq*, t.

SUIVRE, v. a., aller, venir après, اردنجيه *ardindjè* گیتمک *guitmek*, ارددن *soñra guelmek*, صکره کلجک *soñra guelmek*, t.; تبعیت *ardden* گیتمک *guitmek*, t.; پیرولیک *peïrevlik* *it*, p.-t. — Suivre, être après, par rapport au temps, au lieu, au rang, اردی *ârđi syra ol*, صره او *ârđi syra guelmek*, صره کلجک *ârđi syra guelmek*, تلاحق *te'āqoub* *it*, ا

houq *it*. — L'été suit le printemps, فصل صیف فصل ربیعی تعاقب *faslı saïf faslı rebî'y te'āqoub* ایدر *ider*. — Suivre, aller après pour prendre, pour attraper, اردینه دوشمک *ardinè duchmek*, پسنه دوشمک *pecinè duchmek*, تعقیب *ta'qyb* *it*. — Suivre les traces, ایزلمک *izlemek*. — Suivre à la piste. Voy. PISTE. — Suivre son chemin, یولنه گیتمک *ïolynā guitmek*, یوله طوغر یلوب *ïolā dhoghrylup guitmek*. — Suivre, observer, épier, کوزتمک *guezetmek*, تجسس *tedjessus* *it*. — Accompagner, aller avec, معیتنه *me'yietinè* گیتمک *guitmek*, او معیتنده *me'yietindè ol*, برابر گیتمک *berāber* *guitmek*, رفاقت *refāqat* *it*. — Je l'ai suivi dans tous ses voyages, جمیع *djemî' esfārindè me'yietinè guittum*. — Suivre, se conformer, obéir, اویمق *ouïmaq*, تابع *tābi' ol*, تبعیت *teb'yiet* *it*. — Imiter, تقلید *taqlid* *it*. — Suivre une opinion, بررایه تبعیت *bir rēte* *teb'yiet* *it*; — une doctrine, une croyance, بر مذهبیه - بر اعتقاده *bir mezhebè*, *bir y'tiqadè* متابعت *mutābè'at* *it*. — Suivre sa pensée, son idée, کندو فکر و ملاحظه سنه *guendu fikr u moulāhazacinè* *teb'yiet* *it*; — ses penchants, نفسینه *nefsinè*, هواسنه *havācinè* *ouïmaq*; — ses passions, امراض نفسانیته سنه تبعیت *emrāzy nefsanüiccinè* *teb'yiet* *it*. — Suivre une affaire, بر مصلحته مداومت *bir maslāhatè mudāvemet* *it*. — Au

fig., suivre les traces de ses ancêtres, les imiter, **آبا و اجدادینک اثر لرینه**, *ābā wu edjdādīnuñ ecerlerinē yqtifā it*, *meslekinē sulouk it*. — Se suivre, v. pron., marcher l'un après l'autre, **بر برینک اردینه کتمک** *bir birīnuñ ardīnē gūtmek*. — Arriver, se manifester successivement, **متعاقبا**, *mutē āqyben zouhour it*, **ظهورا** *mutē āqyben zouhour it*, **تعاقب** *te'āqoub it*. — Suivi, e, adj., où il y a beaucoup de monde. Voy. FRÉQUENTÉ. — Où il y a de l'ordre, de la liaison, **وابطولو** *rābithalu*, **منتظم** *moutuzem*.

SUJET, TE, s., soumis à une autorité, à un souverain, **رعایا رعایا** *re'āiā*, **رعیت** *ra'yiet*, pl. a. **رعایا** *ri'āiā*. — Sujet, personne, individu, **شخص** *chakhs*, **کمسنه** *kimesnē*. — Chercher un sujet pour une place, **بر منصب ایچون** *bir mansyb itchoun*, **بر شخص ارامق** *bir chakhs arāmaq*. — Sujet, cause, motif, **سبب** *sebeb*, pl. a. **اسباب** *esbāb*; **وسيله** *vecilē*, pl. a. **وسائل** *veçāil*. — Quereller sans sujet, **بلا** *bitā*, **سبب منازعه** *sebeb munāza'a it*. — Sujet, matière, chose sur laquelle on parle, on écrit, **ماده** *māddē*, **صد** *saded*, **مبحث** *mebhas*. — Traiter un sujet, **اوزرینه** *ūzerinē*, **بر ماده نک** *bir maddēnūñ uzerinē bahs it*. — Sortir du sujet qu'on traite, s'en écarter, **صد ددن چیتمق** *sadedden tchyqmaq*. — Sujet d'un tableau, d'une peinture, **ماده** *māddē*, **بر** *bir*, **تصویرک ماده سی** *bir tasvīrūñ māddēci*. — Sujet, objet d'une science, **موضوع له** *mevzou' lehou*,

موقوف علیه *mouqoufun 'aleih*. — Sujet, t. de logique, terme de toute proposition, **مسند الیه** *mesnēdun ileih*. — Sujet, se dit aussi d'une personne par rapport à sa capacité, à ses moyens, ses qualités, ses défauts, **ذات** *zāt*, **کمسنه** *kimesnē*, **آدم** *ādem*, pl. a. **ذوات** *zavāt*. — Un bon sujet, **خوش بر آدم** *khoch bir ādem*. — Un mauvais sujet, **یرامز آدم** *īarāmaz ādem*.

SUJET, TE, adj., soumis, subordonné, qui est dans la dépendance, **تابع** *tābi'*, a. **حکمی التنده** *hukmi altindē*, **زیر حکمنده** *zīri hukmīndē*, a.-t.; **محکوم** *mahkioum*. — Le fils est sujet à son père, **ولد والده** *velēd vālidē tābi'dur*, **تابعدر** *vālidūñ mahkioumūdur*. — Sujet, astreint, **اوغرار** *oghrār*, **تابع** *tābi'*. — La nature humaine est sujette à beaucoup d'infirmités, **طبعیت بشر اسقام کثیره** *tab'iyati becher esqāmi ke-cīrēcē tābi'dur*. — Sujet par habitude, par penchant, par nature, **مبتلا** *mubtelā*, **دوشکون** *duchkun*. — Être sujet à une faute, à un défaut, **بر** *bir*, **خطایه مبتلا او** *khathāiē mubtelā ol*. — Tout le monde est sujet à se tromper, **هر کس الداند بیلور** *her kes aldāna bīlur*. — Être sujet à de fréquentes maladies, **امراض کثیره** *emrāzy ke-cīrēcē mubtelā ol*. — Cela est sujet à bien des inconvénients, **بوماده محذورات کثیره** *bou mādde mahzourāti ke-cīrēcē mustetbi'dur*. — Sujet, tenu en sujétion, en soumission, **قولقده** *qolqde*,

goullouqta, تحت محكومیتده tahti mahkioumüiet. — Sujet, assujetti à des charges, à des droits, مكلف mukellef.

SUJÉTION, s. f., assujettissement, état de celui qui est astreint à quelque chose, à quelque nécessité, محكوملیق mahkioumlık, a.-t.; مجبوریت mahkioumüiet, medjbourüet, تبعیت teb'ÿiet, a. — S'affranchir de la sujétion, قید قید

قايد محكومیتدن خلاص بولمق qaïdi mahkioumüietten khaläs boulmaq. —

Sujétion, assiduité gênante, تابعلک tābi'lik, ملازمت mulāzemet. —

Grande sujétion, ملازمت تامه mulāzemeti tammè.

SULFATE, s. m., زاج توتیا toutiā, زاج zād, a.

SULFUREUX, se, adj., كوكردلو kukurdlu, كبریتلو kibrütlu, t.;

کبریتی kibrütüi, a. — Matière sulfureuse, ماده کبریتی maddèi kibrütüè. — Exhalaisons sulfureuses, ابخره کبریتی ebkhyrèi kibrütüè.

SULFURIQUE, adj. com., t. de chimie, acide sulfurique, زاج یانی zād j iāghy, t.

SULTAN, s. m., titre qu'on donne à l'empereur des Ottomans, سلطان soulthān, pl. a. سلاطین selāthīn. — Le sultan Abdul-Medjid, سلطان عبد المجید حضرتلری 'abd ul-medjīd hazretleri. — Le titre de sultan se donne également à l'empereur de Maroc et à plusieurs autres princes mahométans.

SULTANE, s. f., titre qu'on donne aux femmes, aux sœurs et aux filles du Grand-Seigneur, سلطان soulthān.

— La sultane mère, ou sultane validè, والده سلطان vālidè soulthān. Voy. le mot سلطان dans le Diction. turc-français.

SUMAC, s. m., genre d'arbre et d'arbrisseau, ستماق summāq, t.

SUPER, v. n., t. de mar., se boucher, طيقانمق qapānmaq, قپانمق thyqānmaq, t.; منسد او munsedd ol, a.-t.

SUPERBE, s. fém., orgueil, vaine gloire, présomption, غرورلق ghourourlyq, فضوللق fozoulllyq, vulg. fodoullouq, a.-t.; غرور ghourour, تكبر tekebbur, عجب کبر oudjib, a.

SUPERBE, adj. com., orgueilleux, كبرلو kibrlo, فضول fozoul, vulg. fodoul, a.; متکبر kibrlu, a.-t.; تفره لو tafratu, متهکبر mutekebbir. — Superbe, très-beau, magnifique, پک کوزل pek guzel, اعلا a'lā, قتی کوزل qaty guzel, فوق الاعلا fevq ul-a'lā. — Un superbe cheval, اعلا بر فارس a'lā bir fāris. — Un local superbe, اعلا بر موقع a'lā bir mevqa'. — Un superbe discours, اعلا بر مقاله a'lā bir meqālè.

SUPERBEMENT, adv., orgueilleusement, فضوللق ايله fozoulllyq, fodoulllyq ilè, غرور ايله ghourour ilè. متکبرانè tekebburilè, a.-t.; متهکبرانè mutekebbirānè. — Magnifiquement, پک اعلا اولدوق pek a'lā olaruy, اعلا على وجه الاعلا 'ala vedjh ul-a'lā. Voy. MAGNIFIQUEMENT, SPLENDIDEMENT.

SUPERCHERIE, s. f., حيله hylè, pl. a. حيل hyl; الداتمه aldātma, آل al, دکت dekk, t.

SUPERFÉTATION, s. f., conception d'un fœtus lorsqu'il y en a déjà un dans la matrice, كبهلك اوزرينه *guebèlik uzerinè guebèlik*, t.; علق فوق علق *'alaq fevq ul-'aluq*, علق مكرر *'alagy mukerrer*, a. — **Superfétation**, au fig., réduplication. Voy. ce mot. Voy. **SUPERFLUITÉ**.

SUPERFICIE, s. f., t. de géom., surface, longueur et largeur sans profondeur, سطوح *sathh*, pl. a. سطوح *sathouh*, بسيطة *ust*, اوست *becûhat*. — **Superficie**, dans le langage ordinaire, simple surface, وجه *üz*, يوز *vedjh*. — Surface des corps considérée comme ayant quelque épaisseur, صفحة خارجة *safhä khäridjütè*, اوست يوزى *ust üzu*.

SUPERFICIEL, le, adj., سطحى *sathhyi*, اوستنگوى *zähirü*, ظاهرى *a.*; اوستنگوى *ustungü*, ديش يوزده كى *dich üzdèki*, t. — **Connaissance superficielle**, سطحىجده وقوف *sathhidjè vouqouf*.

SUPERFICIELLEMENT, adverbe, سطحىجده *sathhidjè*, خفيفه *khasif-djè*, a.-t.; سطحيا *khyfseten*, خفة *sathhyien*, a. — **Traiter superficiellement**, سطحىجده ذكرا *sathhidjè zikr it*.

SUPERFIN, e, adj., un degré supérieur de finesse dans les choses de même nature, پك *pek cü*, پك *pek indjè*, t.; پك اعلا *pek a'lä*, a.-t., فوق اعلا *fevq ul-a'lä*. — Du drap superfin, فوق الاعلا بر *fevq ul-a'la bir tchoqa*. — **Le superfin**, s. m., la qualité la plus recherchée dans une chose, انجدهسى *indjèsi*, اعلاسى *a'läsi*.

SUPERFLU, e, adj., qui est de trop, لازم *zäüd*, pl. a. زوايد *zaväüd*; لازم *lâzym olmaân*, a.-t. — **Cela** est superflu, بوزايددر *bou zäüdtur*. — **Dépense superflue**, زايده *masräfi zäüd*. — **Superflu**, inutile, لزومسى يوق *luzoumsyz*, بيهوده *fäüdeçyz*, بيهوده *bihoudè* بي تايل *bi thäül*. — **Superflu**, s. ce qui est de trop, لزومدن *luzoumden* زيادهلك *zäüdelik*, قدر *qadri* حاجتدن زيادهلك *zäüdelik*, فضل *fazlè*. — **Donner le superflu de son bien aux pauvres**, فضل مالى فترايد ويرمك *fazlè mälî fouqaräitè virmek*.

SUPERFLUITÉ, s. f., زيادهلك *zäüdelik*, زايدهلك *zäüdlîk*, a.-t. — **Les choses superflues**, زوايد *zaväüd*. — **Surabondance**, كسرت *kesret*.

SUPÉRIEUR, e, adj., qui est situé au-dessus, يوقرده كى *ust*, فوقانى *fevqâni*, t.; فوقانى *foqardaki*, t.; اعلا *a'lä*, a. — **La partie supérieure**, اوست يانى *ust iâni* طرفى *tharâfi*. — **L'orifice supérieur de l'estomac**, اوست *ust* معدنهك *mi'denuâ ust* فم اعلاسى *aghzy*, femmi a'lâci. — **La Pannonie supérieure et inférieure**, اوست *ust vè alt pännonnä*. — **Supérieur**, au propre et au moral, élevé, qui est au-dessus des autres en rang, en dignité, رفيع *fäyq*, رفيع *refi'* اوستون *'äli* اعلى *ustun*. — **Esprit supérieur**, رفيع *'aql refi'*. — **Autorité, puissance supérieure**, حكومت عليده *hukoumeti*

'alîè. — Un officier supérieur, *رؤسادن برضايط*, *rueçäden bir zâbyth*.

Être supérieur en nombre, *عدد*.

جهتيله سائرلردن فايق و اغلب او
'adeddjehetilè sâirlerden fâyrqu agh-
leb ol. — Cours supérieures, celles

qui jugent en dernier ressort, اولو
محاكم *olou mehkemeler*, محاکم

مہاکیمی 'alîè. — Supérieur,
qui est le premier, qui a l'autorité,

باش *bâch*, رئیس *rëis*, pl. رؤسا
rueçâ, سرکرده *serkerdè*. — Le supé-

rieur d'un couvent chrétien, رهبان
روهبان *rouhbân bâchi*, غومنوس *gho-*

menos; — d'un couvent musulman,
تکيه شينخي *chëikh*, شينخي
chëikh.

SUPÉRIEUREMENT, adv., d'une ma-
nière supérieure, اوست اولدرق *ust*

ولاراڤ, t.; — على طريق التفوق -
على طريق التفوق *ala tharyq ut-tesevvug*, ul-

efzal, a. — Supérieurement, parfai-
tement, très-bien, پک اعلا *pek a' lā*,

کمال مرتبه *kemāli mertebè*. — Écrire
supérieurement, بوجه اعلا کتابت ا

ber vedjhi a' lā kitābet it.

SUPÉRIORITÉ, s. f., prééminence,
تفوق *ustlyq*, تفوق *tesevvug*,

تفضل *tefazzul*, تقدم *teqaddum*, a.;

برتری *berteri*, p. — Autorité,
رياست *rîācet*. — Excellence au-

dessus des autres en science, etc.,
تفوق *ustlyq*, زياده لک *zîādè-*

lik, مزیت *mezüiet*, زيادت *zîādet*,

براعت *berā'at*. — Supériorité de
génie, و ذکا *mezüieti 'aql*
u zekiā.

SUPERLATIF, IVE, adjct. t. de

grammi., qui exprime la supériorité,
اسم تفصيل *ismi tafsyil*. Adv. fam.,

بغايت *beghâiet*, زياده سيله *zîādècilè*. —

Laid au superlatif, چرکين
bëghâiet tchirkîn.

SUPERPURATION, s. f., مبالغه ايله
يورک سورمه سي *mubâlagha ilè*

تورک سورمه سي *turek surmëci*, t.; تنقيه مفروضه
ten-qyè mufritha, a.

SUPERSTITIEUSEMENT, adverbe,
ايمان ايله *te'assoub ilè*,

باطل ايله *imân bâthyl ilè*, a.-t.;

متعصبانه *bit-te'assub*, a.;
متعصبانه *mutè'assybânè*, a.-p.

SUPERSTITIEUX, SE, adj., qui a de
la superstition, متعصب *mutè'assyb*.

a.; اعتقاد باطله به ذاهب *y'tiqādi*

bâthylè zâhib, a.-t. — Un dévot
superstitieux, عابد متعصب *'ābidi*

mutè'assyb. — Superstitieux, où il
y a de la superstition, مقارن

تعصبه مقارن *te'assubè mouqārinolān*,
باطل *bâthyl*.

SUPERSTITION, s. f., تعصب *te'as-*

sub, pl. a. تعصبات *te'assubāt*,

اعتقاد باطل *y'tiqādi bâthyl*, pl.

اعتقادات باطله *y'tiqādāti bâthylè*.

SUPPLANTER, v. a., بر کسنه نک
يريني المي *bir kimesnènuñ ierîni*

بر کسنه يي دفع ايدوب *âlnaq*,
يرينه کچمک *bir kimesnèü def' idup*
ierîne guetchmek. — Supplanter un
rival, رقيب قايدروب يرينه کچمک
raqybi qāidurup ierîne guetchmek.

SUPLÉANT, s. m., وکیل *vekîl*, a.;

يرينه کچمک اوزره نصب اولمش
ierîne guetchmek uzrè nash

olounnich khalef, t.-a.; **خلف**
منصوب *khalefi ma'nonb*.

SUPLÉER, v. a., ajouter ce qui manque, fournir ce qu'il faut de surplus, **اکسگنی ویرمک** *eksiguini virmek*, **نقصاننی تکمیل** *noqsānini tekmil it*, **اکسگنی تماملماق** *eksiguini tamāmlamaq*, t.-t.—Suppléer à ce qui manque dans un compte, **بر حسابده اولان نقصانی تکمیل** *bir hyçābtē olān noqsāni tekmil it*. — Ajouter à une phrase ce qui y est sous-entendu, **معنای ترکیده اکسک** *mu' nāi terkibte eksik olāni tekmil it*, **مقدراً اولان سوزی** *mouqadder olān seuzy* **لفظ مقدری اظهارا** *atçhygha qomaq*, **lafzy mouqadderi yzhūr it. — Suppléer quelqu'un, tenir sa place, le représenter, **بر کمسنه نک وکیلی او** *bir kimesnēnuū vekīli ol*, **وکیل او** *vekil ol*, **بر یسنک یرینه قائم مقاملق** *biricinnū ierīnē qāimmaqāmlıy it*. — Suppléer, v. n., réparer le manque, le défaut de quelque chose, **یرینی** *ierīnē bedel ol*, **بدلاً وضع** *ierīni thoutmaq*, **تولتمق** *bedelen vaz' it*, **تلاقی نقصان** *telāfii noqsān it*. — Suppléer à mon défaut, à mon absence, **حال غیابده** *hāli ghyābundē bañā bedel ol*. — Suppléer, e, **تماملماش** *tamāmlanmich*, **اتمام اولنماش** *it-mām olounnich*, **مکمل** *mukemmel*, **بدله ویرلش** *bedelē virilmich*.**

SUPLÉMENT, s. m., ce qu'on donne pour suppléer et quelquefois en sus, **تتمه** *tetimmē*, **تکمله** *tekmelē*, a. —

Supplément d'un auteur, d'un livre, **ذیل** *zeil*.

SUPLÉMENTAIRE, adj. com., **ضمیمه** *zamimē olaraq*, a.-t.

SUPLIANT, e, adj., qui supplie, **متضرع یلوار بچی** *talvārtdji*, t.; **متضرع** *mu-tezarri'*, a.; **نیازمند** *nīāzmand*, p. — Suppliant, s., se dit des personnes qui supplient ou présentent des requêtes, **حاجتمند دیلیچی** *dileidji*, **hādjetmend**, مستدعی *musted'a*.

SUPPLICATION, s. f., **یلوارمه** *talvārma*, t.; **رجا** *tezarrou'*, **نیاز** *nīāz*, p. **ضراعة** *zarū'at*, **نیاز** *nīāz*, p.

SUPPLICE, s. masc., punition corporelle ordonnée par la justice, **سیاست** *sīācet*, **عقوبت** *'ouqoubet*, pl. a. **عقوبات** *'ouqoubāt*; **نکال** *nekiāl*, **نکاله** *nekiālet*. — Condamner un criminel au supplice, **بر مجرمک ترتیب جزاسنی حکم** *bir mudjri-nuū tertibi djezācini hukm it*. — Supplice, par extension, tout ce qui cause une vive douleur de corps. **وجع-الم شدید** *elem*, **درد** *vedju'*, **elemi chedid. — Affliction violente, **کوکل صقندیسی** *gueūul syqnyūteci*, **عذاب قلب** *ezūiet*, **عذاب درون** *'azābi qalb*, **عذاب درون** *deroun*.**

SUPPLICIER, v. a., **سیاست** *sīācet*, *it*, **ترتیب جزا** *tertibi djezā it*, **قتل** *tenkil it*, **شرعاً قتل** *cher'en qatl it*, a.-t. — On a supplicie un voleur, **بر حرامینک جزاسی ترتیب اولندی** *bir harāmīnuū djezāci tertib oloundou*.

SUPLIER, v. a., **یلوارمق** *talvārmaq*, t.; **رجا** *ridjā it*, **متضرع**

tezarrou' it, نیازا nīāz it. — Supporté, c, متضرع یلوارامش *ialvārilmich*, متضرع *nutezarrou'*.

SUPPLIQUE, s. f., عرضحال 'arzou-hāl, a.

SUPPORT, s. m., ce qui soutient quelque chose, ce sur quoi elle porte, طياق *dhaīāq*, t.; مستند *mustenid*, a. — Support, au fig., aide, appui, soutien, ارقه *arqa*, طياق *dhaīāq*, ظهير *qouvet uz-zahr*, قوة الظهر *zahr*, a.

SUPPORTABLE, adject. com., qu'on peut supporter, souffrir, چکيلور *tchekilur*, t.; تحملی قابل *tehammuli qābil*, a.-t. — Une douleur supportable, قابل تحمل بر وجع *qābili tehammul bir vedja'*. — Supportable, permis, qu'on peut tolérer, excuser, ممكن التجویز *mumkin uttedjvīz*, جایز *djāīz*, روا *revā*, معذور *ma'zour oladjaq*.

SUPPORTABLEMENT, adverb, ال طياتمق *el vīrēdjek* ويره جک صورت ايله *souret ilē*, طاقت کتوره بيله جک *thāgat gueturē bīlēdjek* وجه بيله *vedjlilē*, على قدر التحمل *'ala qadr ut-tehammul*.

SUPPORTER, v. a., porter, soutenir, طياتمق *qāldurmaq*, قالدرمىق *dhaīātmaq*, چکمک *tchekmek*, t.; تحمل ا *tehammul it*, a.-t. — Supporter un poids, le poids, يوك *ük* قالدرمىق - چکمک - کتورمک *qāldurmaq, tchekmek, gueturmek*. — Supporter, souffrir, endurer, طاقت کتورمک *thāgat gueturmek*, تحمل ا *tehammul it*, مقاسات ا *tehūmul it*, تحمل ا

qūcāt it. — Supporter avec patience' صبر ايله تحمل ا *sabr ilē tehammul it*, چکمک *tchekmek*. — Faire supporter, چکدرمک *tchekturmek*; — un dommage, ضررينى چکدرمک *zararīni tchekturmek*.

SUPPOSER, v. a., poser une chose pour établie, faire une hypothèse, afin d'en tirer quelque induction, فرض ا *farz it*, فرض طومتق *farz thoutmaq* a.-t.; طومتق *thoutmaq*. — Supposons que cela soit ainsi, بو بويله *bou beüilē* اولديغيني فرض ايدلم *oldoughyni farz idelum*. — Supposons que, طوتالم كسه *thoutālunki*, بويله اولديغى فرض اولنسه *beüilē oldoughou farz olounsa*. — Supposé qu'il l'eût fait, ايتديكى *ittēgui taqtīrtē*. — Alléguer, ou produire pour vrai quelque chose de faux, يلان شيشى كرجك كبي *ülān cheüi guertchek guibi gueustermek*. — Produire pour vraie une pièce fausse, ساخته سند *sākhtē sened gueustermek*, كوسترمک *ibrāz it*. — Supposer un enfant, le faire passer pour enfant de ceux dont il n'est pas né, مواضعه برولد عزوا *muvāzē aten bir veled'azv it*.

SUPPOSITION, s. fém., proposition que l'on suppose comme vraie ou comme possible, afin d'en tirer quelque induction, تقدير *farz*, فرض *taqtīr*, زعم *zu'm*. — Par supposition, فرضا *farazā*. — Supposition, fausse allégation, زعم باطل *zu'mi bāthyl*. — Supposition d'acte, تقديرمک *tehdīm*

کاذب *taqtūmi snedi kiāzib.* — Supposition d'enfant. Voy. SUPPOSER.

SUPPOSITOIRE, s. m., خسته نك *khastanuū maq-*
'adinē qodouqleri devā, t.; شافی *chāf, p.;* فرزجه *ferzedjē.*

SUPPÔT, s. m., celui qui est membre d'un corps et qui y remplit certaines fonctions, معين *mou'în, pl. a.*
معینین *mou'înîn.* — Fauteur et partisan, agent pour le mal, عاون *'āvin, pl. a.* عونته *'avnet;* هوا دار *havādār, p.;* تابع *tābi', pl. اقباع 'etbā'.* — C'est un suppôt de Satan, ابلیس *iblicī la'în 'avnē-*
cindendur.

SUPPRESSION, s. f., action de supprimer, annulation, قالدومه *qāldurma, t.;* رفع *ref',* ابطال *ibthāl, منع men'.* — Action de passer sous silence, کتم *ketm.* — Suppression de part ou d'enfant, t. de jurisp., crime de celui ou de celle qui fait disparaître un enfant ou les traces de sa naissance, کتم مولود *ketmi mev-*
loul. — Suppression, t. de méd., suspension d'une évacuation accoutumée, طونلمه *thoutoulma, انقطاع inqythā'.* — Suppression d'urine, انقطاع بول *inqythā'y buvel;* — de règles, انقطاع حیض *inqythā'y haiz.*

SUPPRIMER, v. act., empêcher de paraître, ou faire cesser de paraître, ا منع *men' it, t.;* ا یساق *üsāq it, t.;* ا. - t. — Supprimer un livre, برکتابی *bir kitābi üsāq it.* — Supprimer, dérober à la connaissance, صاقلماق *sāqlamaq, کیزلمک kizlemek,* ا خفا *yxhfā*

it. — Taire, passer sous silence, ne pas exprimer, سکوت ا *sukiout it, سکوت ایله کچورمک - براقمق sukiout ilē guetchurmek, brāqmaq,* مسکوت عنه ترک *meskiout 'anhou terk it.* — Supprimer, retrancher, حذف ا *tchyqārmaq, ا حذف hazf it, قطع ا qathi' it.* — Abolir, annuler, قالدورماق *qāldurmaq, ابطال - الغاء نسخ ا bozmaq, بوزمق ibthāl, ilghā, neskh it.* — Supprimé, ممنوع *iaçāq olmuch, ا اولمش memnou', مسکوت عنه meskiout 'an-*
hou, بوزلمش bozoulmich, قالدورلمش qāldurilmich, منسوخ mensoukh, ملغا *mulghā.*

SUPPURATIF, IVE, adj., ایرکلدیجی *iriñledülji,* ایرن *iriñleden,* ایرن باغلدیجی *iriñ bağhladülji, t.;* متقیح *mouqaüh, a.*

SUPPURATION, s. f., ایرکلمه *iriñlemē, تترج ایرکلنمه iriñlenmē, t.;* تترج *teqarrouh, تقیح teqaüh, a.*

SUPPURER, v. n., ایرکلمک *iriñlemek, ایرکت ایرکلنمک iriñlenmek, ایرکت ایرک iriñ deukmek, دوکمهک تترج ا iriñ bağhlamaq, t.;* تترج *teqarrouh it, تقیح teqaüh it, a. - t.*

SUPPUTATION, s. f., حساب *hyçab, a.;* صایی *sāi, t.* — La supputation des temps, حساب سنین *hyçabi sentū u ezman.*

SUPPUTER, v. a., صایمق *sāimmaq, t.;* ا *hyçab it, ا یکن ta'adād ü hyçab it, a. - ture.* — Supputé, e, یکن اولمش *sāilmich, ا یکن ekioun olmich. محسوب mahsoub.*

SUPRÉMATIE, s. f., supériorité, excellence au-dessus de tous les autres, وافرکسان *ustluq*, t.; اوستلوق *ustluq*, t.; وافرکسان *ustluq*, t.; اوزرینه اولان تفوق *vāfir kecān uzerinē olān tefevvouq*, a.-t. — Suprématic, droit d'être chef d'une religion, ریاسته امامت *imāmet*, ریاسته *rīācet*.

SUPRÊME, adj. com., qui est au-dessus de tout en son genre, en son espèce, اک یوقاروغی *eñ iōqāroughy*, اک اوست اولان *eñ ust olān*, t.; اعلى *a'la*, اعلا *a'lā*, عالی *'ālī*, سامی *sāmi*, اعظم *a'zēm*. — Ordre suprême, امر عالی *emri 'ālī*. — Qui termine tout, dernier, اک صوک *eñ soñ*, اک بیوک *eñ būiuk*, اقصى *aqsa ul-ghāiāt*, اقصى *aqsa*, منتهيا *muntēhā*, بالاترين *bālāterin*. — Tel est mon vœu suprême, اشته منتهياى مطلوب *ichtë muntēhāi mathloubum boudur*. — L'instant suprême, l'heure de la mort, صوک ساعت *soñ sā'at*, اخر الساعت *akher us-sā'at*. — Les volontés suprêmes, les dernières dispositions d'un mourant, صوک وصیتلر *soñ vaciētler*. — Au suprême degré, کمال مرتبه ده *kemāli mertebēdē*.

SUR, E, adj., qui a un goût acide et aigret, اکشپجه *ekchi*, اکشپجه *ekchidjē*, اکشرك *ekchūrek*, t.; حامض *hāmyz*, مزر مذاق *mūzz ul-mizāq*. — Sûr, certain, vrai, كركچك *guertchek*, صحیح *sahyh*, صحیح *cahh*. — C'est une chose sûre, بر امر محققدر *bir emri mouhaqqatur*. — Indubitable, qui doit arriver infailliblement,

شبهه سز *chubhēcyz*, مقرر *mouqarrer*, غير مشكوك *ghāiri mechkiouk*, اشتباه *bi ichtibāh*. — Un profit sûr, مقرر و محقق بر فائلك *mouqarrer u'mouhaqqaq bir fāidē*. — Être sûr, savoir certainement, صحیحاً *sahyhen bilmek*, شبهه سز *chubhēcyz bilmek*. — Je suis sûr que cela est, بويله اولديغی *ilm el-tiaqqu bilurum*, یقینا معلومدر *iqīnā ma'lūmudr*. — Un remède sûr, تاثیر بردوا *sahyh ut-téécir bir devā*. — Qui a la main sûre, الى محکم *eli muhkem*, بيدنده متانتی اولان *iedindē metāneti olān*. — Qui a le pied sûr, ایاغی قوتلو *ātāghy qouvetlu*. — Sûr, en qui ou sur quoi on peut se fier, معتمد *emūn*, امین *emūn*, شایان امنیت *chāiāni emnūiet*. — Une personne sûre, بر اینانله جق *ināniladjaq bir ādem*, امین *emūn bir kimesnē*. — Un ami sûr, شایان امنیت بر دوست *chāiāni emnūiet bir dost*, صاغ *sāgh dost*. — Chemin sûr, یول *emūn iol*. — Les chemins sont sûrs, یوللر امیندر *iollar emūndur*. — Une planche sûre, forte, قوی *qavi bir takhta*. — Une échelle sûre, بر نردبان *bir nerdubān*. — A coup sûr, infailliblement, شبهه سز *chubhēcyz*, البت *elbet* البتة *elbettē*.

SUR, prépos. de lieu, اوزره *uzrē*,

اوزرنده *uzerindè*, اوستنده *ustundè*,
 t.; بر *ber*, p. — Sur
 la terre, بر اوزرنده *ier uzerindè*,
 على الارض *'alel-'arz*. — Donner sur,
 avoir vue sur, اوزرينه ناظر او *uze-
 rîné nâzir ol*. — Sur, tout proche,
 قربنك *qourbindè*, قريبا *quriben*.
 — Les villes qui sont sur le fleuve,
 — Sur, vers, durant, اوزرينه
qourbindè olân chehrler. — Prendre
 sur soi, sous sa responsabilité, اوزرينه
uzerîné almaq, التزام *iltizâm*
it. — Sur, vers, durant, اوزرنده
uzerîndè, اثناسنده *esnâcîndè*. — Sur
 l'heure de midi, اويله وقتى اوزرينه
cuilè vaqti uzerîné. — Sur ces entre-
 faites, بواثناده *bou esnâdè*.

SURABONDAMENT, adv., زياده سيله,
zûâdècîlè, a.-t.; بلغ بالغ ما *bâly-
 ghan mâ balagh*, مع زياده *ma'
 zûâdetin*, a.; بول بول *bol bol*, t.

SURABONDANCE, s. f., بولوق *bol-
 louq*, زياده لك *tchoqlouq*, t.;
zûâdèlik, a.-t.; كثرت *kesret*,
 استفاضه *istifâza*, سبوغ *subough*,
 غزارت *ghazâret*, a.

SURABONDANT, e, adj., qui sura-
 honde, بول *bol*, چوق *tchoq*,
 t.; متزاييد *mutezâid*, كثير *kecîr*,
 متكثير *mutekiâcir*, غزير *ghazîr*, a.;
 فراوان *firâvân*, p. — Superflu, زايد
zûâid, زياده *zûâdè*.

SURABONDER, v. n., بول او *bol
 ol*, اشرى او *achuri ol*, ارتق او *ar-
 tuq ol*, t.; متزاييد او *mutezâid ol*,
 a.-t.; فراوان او *firâvân ol*, p.-t.

SURACHETER, v. a., زياده يه المق
zûâdèè almaq, دگر بهاسندن زياده

المق *deïer behâcinden zûâde
 sâtoun almaq*.

SURANNATION, s. f., lettre de sur-
 rannation, برانك تجديدينى حاوى
*berâtuñ tedjîdîlîni hâvi emri
 'âlî*, t.-a.

SURANNER, v. n., avoir plus d'uu
 au de date, ييللنق *ÿllanmaq*, t.;
 مزمن التاريخ او *muzmin ut-târykh
 ol*, a.-t. — Suranné, e, ييللنم-ش
ÿllanmich, ييللنوب حكمى كچمىش
ÿllanup hukmi guetchmich, مزمن
muzmin, a. — En parlant de choses
 qu'on regarde comme déjà vieilles,
 كه يندلنمىش *eskîmich*, اسكىمىش
keuh-nèlenmich. — Cela est un peu sur-
 ranné, بو نوعما عتيقدردر *bou nev'amen
 'atyqtur*. — Manière de parler sur-
 rannée, تعبیر عتيق *ta'bîri 'atyq*.

SUR-ARBITRE, s. m., حكم منصوب
*hakemi mansoub 'alel-
 hakem*, حكم على الحكم *hakem
 'alel-hakem*.

SURBAISSÉ, e, adj., يستم *ÿstum*,
 t.; منخفض *mun-
 khafaz*, a. — Une voûte surbaissée,
 برقبه *nuçaffâh bir qoubbè*.

SURBAISSEMENT, s. m., يستملق
ÿstumlyq, t.; تصفح *teçaffuh*,
 انخفاص *inkhyfâz*, a.

SURCHARGE, s. fém., surcroît de
 charge, يوكت ارتقى *ÿuk ârtyghy*.
 علاوه جل *arhyq ÿuk*, فضلہ جل
'ylâvèi haml, علاوه بار *fazlèi haml*,
 علاوه بار *'ylâvèi bâr*. — Surcharge.
 Voy. RATURE.

SURCHARGER, v. a., charger trop.

چوق *pek ükletmek*, پک یوکلمک
 یوک *tchoq ükletmek*, تچوق یوکلمک
 یوک *ük ük uzerine* اوزرینه ییغمق
ıyghmaq, t.; زیاده یوکلمک *zädè*
ükletmek, ا *tezüidi* تزیید حمل
haml it. — Surcharger, en parlant
 d'une excessive imposition, اغریوک
 ایله یوکلمک *aghyr ük ilè üklet-*
mek. — Surcharger nne province, بر
 ایالتی اغریوکرایله یوکلمک
bir eäleti aghyr ükler ilè ükletmek.
 — Être surchargé de travail, d'affaires,
 بار اشغال کثیره ایله محمول او,
bär echghäli keçirè ilè mahmoul ol.
 — Se surcharger l'estomac, معدنه سنی
 پک یوکلمک *my' decini pek ükle-*
mek. — Surchargé, c, پک یوکلمش
pek üklennüch, پک یوکلو,
mahmoul biz-zädè. محمول بالزیاده
 — Surcharger, faire une surcharge
 یازویبی چی—زوب
ıazouü tchızup tashyh it. تصحیح ا

SURCHAUFFER, v. a., t. de forge,
 انشده دمیری زیاده سیله استمق
ätechtè demiri zädècılè issıtmaq, t.

SURCHAUFFURE, s. f., t. de forge,
 صنقلق *synyqlyq, t.*; وقرة *vaqret,*
 pl. a. وقرات *vaqrät.*

SURCROISSANCE, s. f., ارتق ات
 قبارغی *artyq et qabäryghy, t.*;
 لحم زیاده *lahmi zäid, pl.* لحم
louhoumi zäidet.

SURCROÏT, s. m., قاتمه *qätma,*
 قاتش *qätich*, ارتمقلق *artmaqlyq,*
 زیاده لک *artyqlyq, t.*; ترقی *teraqqy,*
zädèlik, a.-t.; ازدیاد *ızdıäd,*
 ضمیمه *zamime,* فضله *fazlè,*
 علاوه *ylävè, a.* —

Grand surcroît, ضمیمه جسيمه *zamimè*
mèi djecimè. — Par surcroît de bon-
 heur, علاوه بختیارى و اقبال اوله رق
'ylävèi bakhtüari vu ikbal olaraq.

SURCROÏTRE, v. n., ne se dit guère
 que de la chair qui croît en trop
 grande abondance dans les plaies,
 ارتق اوله رق *artyq olaraq*
 بیتک *bitmek, t.*; زیاده نبوت ا
zäiden nubout it, جراحده زیاده اوله رق
djehrahtè zäid olaraq nabit
 ol. — Surcroître, v. a., accroître
 an delà des bornes, زیاده لندرمیک
zädèlenturmek, ارتورمق *ärturmaq,*
 تزیید ا *tezüid it.*

SURDENT, s. f., ارتق دیش *artyq*
dich, t.; سن زیاده *sinni zäid, pl.*
 a. اسنان زیاده *esnäni zäidè.*

SURDITÉ, s. f., perte totale de
 l'ouïe, صاغرلق *säghyrlyq, t.*; صمم
samem, a. — Grande diminution de
 l'ouïe, قولاق اغرلغی *qoulūq aghyr-*
lyghy ثقل الاذن *syql ul-uzn.* —
 Surditè légère, طرش *tharech.*

SURDORER, v. a., برقات دخی
 یالدرلق *bir qät dakhy iäldyzla-*
maq, t.; مکرراً تذهیب ا
tezihbit, a.-t. — Surdoré, c, بر دخی
 یالدرلشمش *bir dakhy iäldyzlan-*
mich, مکرراً مذهب *mukerrereu*
muzchleb.

SUREAU, s. m., مرور مرور
 اغاجی *murver aghädji, mur-*
ver, t.

SUREMENT, adverbe, avec sûreté,
 امین *emünlük ilè,* امنیت ایله
emin olaraq, امنیئت ایله
emnüët ilè, a.-t.; اماناً *amanen,*
 بالامن *bil-enn, a.* — Sûrement.

certainement, کرچکدن *guertchek-*
ten, فی الواقع *haqqattè*, حقیقتندہ
fil-vâqy', صحیحًا *sahyhen*.

SURENCHÈRE, s. f., آرتورمه
اوتورمه *ârturma uzerinè âr-*
turma, t.; مزاد اوزرینه اولان مزاد
mezâd uzerinè olân mezâd, a.-t.;
مزایده علی المزایده *mezâdet 'alel-*
mezâdet.

SURENCHÉRIR, v. n., مزادده
آرتورمق *mezâddè ârturmaq*, a.-t.;
ایتدکلری آرتورمه اوزرینه آرتورمق
ittiklèri ârturma uzerinè ârturmaq,
t.; تزید علی المزایده ا
tezûd 'alel-
mezâdet it. — Surenchéri, e, اوزرینه
مزاد *uzerinè ârturilmich*, مزاد
mezâd 'alel-mezâdet.

SURÉROGATION, s. f., ce qu'on fait
de bien au delà de ce qu'on est obligé
de faire, ce qui n'est pas précisément
d'obligation, نفل *nefl*, pl. a. أنفال
enfâl; نوافله *nâfilè*, pl. a. نوافل
nevâfil. — Les préceptes sont d'obli-
gation étroite, les autres choses sont
de surérogation, احکام شریفه
ah-
kiâmi cherifè ferâzden vè mû'dâci
nevâfildendur. — Surérogation, ce
qu'on fait au delà de ce qu'on avait
promis, ارتق *artyq*, فضله *fazlè*.

SURÉROGATOIRE, adj. com., واجبہ
ذمتدن زیاده اولان
vâdjibèi zim-
metten zîadè olân, a.-t.; زاید عن
نافله *zâid 'an el-vâdjib*,
nâfilè, a. — Oeuvres surérogatoires,
نوافلدن اولان اعمال
nevâfilden
olân a'mâl.

SURET, TE, adj., اکشیجه *ek-*

chîdjè, t.; میخوشجه *maïkhochdjè*,
p.-t.

SURETÉ, s. f., éloignement de tout
péril, état de celui qui n'a rien à
craindre pour sa personne ou pour
sa fortune, امینک *emînlîk*, a.-t.;
قورقوسزلیق *qorqoucyzlyq*, t.;
امنیت *emnüet*, a. — Sûreté pleine
et entière, کامله امنیت *emnüeti kiâ-*
milè. — Lieu de sûreté, endroit où
il n'y a rien à craindre, امین یر

emû یر, امنیت یری *emnüet یری*,
دار الامان *dâr ul-amân*. — Lieu
de sûreté, prison, حبس *habs*. —
Mettre une personne en lieu de sû-
reté, la mettre en prison, s'assurer
d'elle, امین یرده *habs it*, حبس ا
الیتورمق *emû یردè alyqomaq*. —

Sûreté, caution, garantie, کنیلک
kefîlik, کفالت *kefâlet*. — Précau-
tion que l'on prend, et qui met à

l'abri de la tromperie, وسیله امنیت
veçilèi emnüet, pl. وسایل امنیت
veçâli emnüet, مدار وثوق
medâri و امنیت اوله جق اسباب
vuçouq u emnüet oladjaq esbâb. —

Places de sûreté, places qu'un prince,
qu'un État donne ou retient pour
la sûreté de l'exécution d'un traité,

اجرای شروط معاهده ایچون امانه
و یریلان یا خود الیتونلان قلعهدلر
idjraï chourouthy mou'âhedè itchoin
emâneten vîrilân tâkhod alyqonilân
qa'aler. — Sûreté, fermeté de pied
pour marcher, ایاق قوتسی
aûq
gouvveti, پایدارلق *pâidârlyq*.

SURFACE, s. f., superficie, یوز *üz*,
سطوح *sath*, pl. a. سطح *vedjh* و
وجه *southouh*, رو *rou*, p. — Surface plane,

سطح مستوی *iassy iuz*, یستی یوز *sathhy mustevi*. — La surface de la terre, وجه الارض *ier iuzu*, یوزی *vedjhuul-arz*, روی زمین *roui zemîn*. — La surface extérieure, l'extérieur même d'une chose, طیش یوز *dhûch iuz*, لوح ظاهری *zâhir*, ظاهر *zâhiri*.

SURFAIRE, v. a., دگرندن زیاده *deïerinten zîadê behû istemek*, t.

SURFAIX, s. m., طابقور *thâbqour*, استنده کی طابقور قولاکي *ustundêki thâbqour qolâni*, t.

SURGEON, s. m., rejeton qui sort du pied de l'arbre, اغاج *filis*, فلیس *aghâdj filici*. — Surgeon d'eau, بر فشترق صو *bir fichqyryq sou*, یرالندن چیقان *qâinaq*, قینق *ier altindan tchyqân sou*, t.

SURGIR, v. n., arriver, ایرشمک *irichunek*, واصل او *vâcyl ol*, a.-t. — Au fig. et plus usité, aborder, surgir au port, لیمانه یناشمق *lî-mânê iânachmaq*. — Surgir à bon port, سلامت ایله لیمانه یناشمق *selâmet ilê lîmânê iânâchmaq*. — Surgir, sortir de, s'élever de, چیقماق *tchyqmâq*, ظهورا *zouhour it*, احدث *tchaddus it*.

SURHAUSSEMENT, s. m., action de surhausser, یوکسلتمه *ükseltmê*, t.; ترفیع *terfi'*, a. — État de ce qui est surhaussé, بهایه چیقمه *behâie tchyqma*, اسعار *teraqyî asâr*.

SURHAUSSER, v. a., t. d'archit., élever plus haut, یوکسلتمک *ükseltmek*, t.; ترفیع *terfi' it*, a.-t. —

Surhausser, mettre à un plus haut prix ce qui est déjà assez cher, بهایی *behâi arturmaq*, بهایی *behâi zîadêie tchyqârmaq*, زیاده یه چیقارمق *tezîidi semen it*. — Surhaussé, c, یوکسک *üksek olmich*, یوکسلنمش *ükselemnich*, بهایه چیقمش *tchyqmich*.

SURHUMAIN, e, adj., حد بشردن خارج *haddi becherden khâridj*, a.-t.; فوق حد البشر *sevky hadd ul-becher*, a.

SURINTENDANCE, s. f., باش *bâch nâzyrlyq*, باش *bâch nazâret*, نظارت *nazâreti mouthlaqa*.

SURINTENDANT, e, s., باش ناظر *nâ-bâch nâzîr*, t.-a.; ناظر مطلق *nâzyri mouthlaq*, a. — Surintendante, femme du surintendant, باش ناظرک *bâch nâzirün zevdjêci*. — La surintendante des femmes du Grand-Seigneur, باش قادن *bâch qâdin*.

SURJET, s. m., بر نوع دکش *bir nev'y dikich*, تیل *tiel*, t.

SURJETER, v. a., یکی بزرک *kenârleri birbirînuñ uzerîne dikmek*, کنارلری بربرینک اوزرینه دیکمک *tiellemek*, t.

SURLENDEMAIN, s. m., ایرته نک *irtênun irtêci gunu*, ایرته نک صکره سی کونی *irtênun soñraci gunu*, t.; اليوم بعد *el-ïevmu ba'd el-glad*, a.

SURMENER, v. a., بر بنکی - طواری یورلتمه *bir bincgui*, bir

dhavāri iouroultmaq, t. — *SURMENER* un cheval, پک یورمق *aty pek iourmaq.* — *SURMENÉ, e,* پک یورلمش *pek iouroultmich, پک یورغون pek iorghoun.*

SURMONTER, v. a., monter au-dessus, اوستنه چیتمق *ustunè tchyqmaq, یوقارو چیتمق ioqārou tchyqmaq, دپهسندن یوقارو چیتمق tepècinden ioqārou tchyqmaq, t.* — *Dépasser,* اشمق *āchmaq.* — *Surmonter, au fig., vaincre, dompter,* یکمک *ist guelmek, اوست کلمک iēnmek.* — *Surmonter ses ennemis, دشمنه غالب کلمک - اوست کلمک duchmenè ghālib guelmek, ust guelmek;* — tous les obstacles, toutes les difficultés, بالجمله موانعه و جمیع *bil-jumle mevāni'u vè djemī' sou'oubetlerè ghalebè it.* — *Se surmonter soi-même, نفسنه nefsinè ghalebè it.* — *Surmonter, surpasser, l'emporter en fait de concurrence,* ایلرو کچه-مک *ileru guetchmek, مسابقت ا muçābaqat it.* — *Surmonté, e, participe des précédents, یوقارو چیتمیش ioqaron tchyqmich, یکلشمیش iēniltmich, ایلرو کچه-ش maghloub, مغلوت ileru guetchmich, متعاضب muteqābyq.* — *Surmonté, en parlant d'une chose au-dessus de laquelle il y en a une autre qui la touche immédiatement, باشنده - اوچنده اولان bāchindè, oudjindè olān.* — *Une coupole surmontée d'un croissant, دپهسنده برهلالی اولان قبه-ه tepècindè bir hilālī olān qoubbè.*

SURMOUT, s. m., قیناماش شیره qaīnāmāsh chīrè, t.

SURMULET, s. m., poisson, بر نوع بالق bir nev'y deñy: bilyq, t.
Voy. ROUGET.

SURMULOT, s. m., بر نوع تارلا bir nev'y tārīā sychāni, t.

SURNAGER, v. n., nager dessus, صویوزینه چیتمق sou iuzīnè tchyqmaq, صویک یوزنده طورمق souiūn iuzīndè dhourmaq. t. — *Le liège surnage à la surface de l'eau, منتار mantār souiūn uzerindè dhonrou.* — *Surnager, au fig., subsister après un désastre, etc., بر مصیبت عظیمه دنضکره طورمق - او hir moucybeti 'uzimèden-soīra dhourmaq, mecdjoud ol.*

SURNATUREL, LE, adject., qui est au-dessus des forces de la nature, حدّ طبیعتدن خارج haddi thabi'uten khāridj, حدّ طبیعتدن اوستون haddi thabi'den ustun, a-t.; فوق fevq uth-thabi'at, a. — *Effet surnaturel, فریق طبیعه بر اثر fevq uth-thabi'u bir eer.* — *Surnaturel, extraordinaire, فوق العاده fevq ul-'ādè, عقلى کچه-ر aqli guetcher, عجایب adjīb, عجیبت adjīb, عقل ما وراه mā verāi 'aql.*

SURNATURELLEMENT, adv., حدّ طبیعتدن خارج صورت ایله haddi thabi'den khāridji souret ilè, a.-t.

SURNOM, s. m., لقب laqab, pl. a. القاب elqāb. — *Avoir tel surnom, فلان اسمیه ملقب او, felān ismīlè, mouluqqab ol.*

SURNOMMER, v. a., لقب قومق laqab qomay, لقب ویرمک laqab virmek, تلقیب ا telqīb it. — *Surnommé, e, لقبلمش laqablu, لقبلمش laqablammich, ملقب muluqqab.*

SURNUMÉRAIRE, adj. com., عدد زايد محدود و معیندن زاید *'adedi mahdoud u mou'yienden zā'id, a.-t.*; فوق العدد المحدود *fevq ul-'aded ul-mahdoud, a.*

SURPASSER, v. a., être plus haut, plus élevé, یوکسلکک کچمک *ükseklıktē guetchmek, t.*; تفتوق ا *tefevuq it, a.-t.* — Excéder, dépasser, کچمک *guetchmek, t.* تجاوز ا *tedjāvuz it.* — Au fig., être au-dessus de quelqu'un, فائق او *fā'iq ol, guetchmek, t.* — Surpasser les autres en savoir et en science, علم و معرفت خصوصتک سایرلره عادت مألوفه سندن, بر قیاج قات زیاده فائق او *'ādeti méeloufecinden bir qāteh qāt zā'idē fā'iq ol.* — Surpasser les forces, دائره طاقتدن خارج او *dā'irē thāqatten khā'iridji ol.* — Supasser, causer un étonnement qui confond les idées, شاشرمق *chāchurmaq, hairetē brāqmaq,* حیرته برامق *irāci baht u hā'irāt it.* — Surpassé, e, کچمش *guetchmich, mutedjāvuz.*

SURPAYER, v. a., payer au delà de la juste valeur, دکرندن زیاده *de'icrinden zā'idē eudēmek, vürmek.* — Payer une personne au delà de ce qui lui est dû, حقندن زیاده اقمه ویرمک *haqqyndan zā'idē aqtchē vürmek, a.-t.* — Surpayé, e, حقندن زیاده اقمه المش *haqqyndan zā'idē aqtchē almich.*

SURPEAU, s. f., épiderme. Voy. ce mot.

SURPLIS, s. m., پاپازک اوست *pāpāzuū ust guēci, t.*

SURPLOMB, s. m., چرپییدن *tchirpīden qātehyqlyq,* قاقچلق *dhoghroulyqtan sāplyq, t.*; طوغر بلقندن صاپلق *meil'an el-mythmār, a.*

SURPLOMBER, v. n., چرپییدن *tchirpīden sāpmaq, t.*

SURPLUS, s. m., le reste, l'excédant, آرتان *ārtān, t.*; زیاده *zā'idē, a.* — Payer le surplus, فصله سنی *fazlēcini edā.* — Au surplus, adv., au reste, ارتق *artyq, t.* بوندن *boundan mā dā,* باقی *bāqy, t.* هله *helē.*

SURPRENANT, e, adj., عجیب *'adjīb, gharīb,* عجایب *'aghreb, ar.;* اغرب *'adjāib, chāchurīdji, t.*; حیرت *hairet gueturur.* — Discours surprenant, واجب التعجب بر کلام *vād'ijb ut-te'adjjub bir kelām.*

SURPRENDRE, v. a., prendre quelqu'un sur le fait, اکسزین بصوب *ańsyzīn baçup thoutmaq,* طونتمق *'alel-ghaflē basmaq,* علی الغفله بصمق *moughāfaçaten akhz it.* — Prendre au dépourvu, اکسزین طونتمق *ańsyzīn thoutmaq,* علی الغفله اخذا *'alel-ghaflē akhz it, a.-t.* — Surprendre une ville, بلده یی *baghteten akhz it, a.-t.* — Surprendre une ville, s'en emparer par surprise, بلده یی *beldēi alel-ghaflē zabth it.* — Surprendre, abuser, tromper, تغلط *aldātmaq,* الداتمق

اغفال *taghlyth, yghfāl it.* — Obtenir par ruse, par artifice, حيله ايله
 Surprise le secret de quelqu'un, بر
 الحصول *hylè ilè tahsyl it.* —

prendre le secret de quelqu'un, بر
 كمنه نك سربنى اكلامق *bir kimes-
 nënuñ sirrini aulāmaq.* — Surpren-

dre, étonner, شاشرمق *chāchurmaq,*
 حيرته براقمق *hāiretè brāqmaq.* —
 Arriver inopinément, اياكسزكلهك

اپا كسزكلهك
 ظهورا *apānsyz guclmek, zounhour it,*
 بردن بره بصمق *birden birè basmāq,*
 بغتته ظهورا *baghteten zounhour it.*

— La nuit nous surprit en chemin,
 كيجده بزي يولده بصدى *gūdjè
 bizy ioldu basty.* — Surprendre, en
 اوسيزين اوغرامق *aūsyzīn
 oghrāmaq.* — Être surpris d'une

attaque de goutte, بغتته نقرسه
 دوچار او *baghteten nyqricè douchār
 ol.* — Se laisser surprendre à..., ou
 الدانمق *aldānmaq.* — Se

laisser surprendre aux promesses
 بر كمنه نك *bir kimesnënuñ itti'gūvā dlerèaldānmaq.*
 — Surpris, e, adj., étonné, شاشمش
 شارلمش *chāchurmich,*

متعجب *mutè'adj-
 djib,* متحير *mutchāir.* — Trompé,
 الدانمش *aldānmich.*

SURPRISE, s. f., action par laquelle
 اوسيزين *aūsyzīn tchyqa guelmè,*
 چيته كلمه *1.; mfādje'a. a.* — Attaque,
 دون بصقيني *basqyn,* دون بصقيني
basqyni. — Surprise, étonnement,
 حيرت *chāchma,* شاشمه

hāiret. — Une grande surprise,
 حيرت عظيمه *hāireti'aztmè.* — Sur-
 prise, erreur, غلط *ghalath.* — Trom-
 perie, حيله *hylè,* خيانت *khyānet.*

SURSAUT, s. m., بلكليوب اويانمه
 مفزعاً تيقظ *belinleūp ouīānma, t.;*
 musazy'an teīaqquoz, a. — S'éveil-
 ler en sursaut, بلكليوب اويانمق
belinleūp ouīānmaq.

SURSEANCE, s. f., مهلة *mihlet,*
 مهل *mehl, a.* — Une lettre de sur-
 seance, مهلى حاوى برقطعه امرعالي
mehli hāvi bir qyth'a emri'ālī.

SURSEMER, v. a., بروقات دخى
 تخم *bir qāt dakhy ekmek,*
 اوزرينه برو تخم دخى اكمك
*tokhoum uzerinè bir tokhoum dakhy
 ekmek, t.;* مكرراً زرع ا
mukerreren zer' it, a.-t. — Sursemé, e,

بر دخى
 مكرراً *bir dakhy ekilmuch,*
 مزرور *mukerreren mezrou'.*

SURSEoir, v. a., صكروه براقمق
 تاخيراً *soñraicè brāqmaq, t.;*
 تمهيل ا *temhīl it, a.-t.* — On a sursis toutes les

مصلحتك جملهسى تاخير
 اولسندى *mustahatlaruñ djumleci
 tèckhyr oloundou.* — Faire surseoir
 دعوانك

حكمنى صكروه براقدمق - تاخير
 ايتدمك *du'vānuñ hukmini soñraicè
 brāqturmaq, tèckhyr iturmek.* —

Sursis, e, adj., différé, صكروه
 قالمش *soñraicè qālmich,* مهل
 مهلة *1.; musazy'an tchymè,
 mèhhel.* — Sursis, s. m., délai, مهلة
 تاخير *mihlet, tèckhyr.*

اگر كسيم - وركو *SURTAUX, s. m.,*

تکلیف فوق *aghyr kecim, vîrgu*,
 الطاقة *teklîfi fevq uth-thâqat*, a.

ویرکونک *SURTAXE*, subst. fém.,
 ویرگونو *vîrgunuñ zamîmeci*, t.-a.;
 علاوه تکلیف *'ylâvèi teklîf*, a.

اغر بر ویرکو *SURTAXER*, v. a.,
 طرح ا *aghyr bir vîrgu tharh it*,
 طرح تکلیف فوق الطاقه ا *tharhy teklîfi fevq uth-thâqa it*, a.-t. —
 اغر ویرکو ایله یوکلو *Surtaxé*, e,
 محمول فوق *aghyr vîrgu ilê iuklu*,
 الطاقة *mahmouli fevq uth-thâqa*.

SURTOUT, adv., principalement,
 خصوصاً *khouçouçâ*, a.;
 جمله دن زیاده *khouçoucilê djum-
 lèden zîadê*, a.-t.;
 علی الخصوص *'alel-khouçous*,
 خاصه *khâssaten*, a.

SURTOUT, s. m., habit de dessus,
 استلک *ust guëci*, اوست کیسی
 قاپوت *ustlik libâs*,
 t. — *Surtout*, grande pièce de vais-
 selle, qu'on place au milieu des
 grandes tables, بیوک سفره لر اوزرنک
 بویوک قونلان یا دزلو سفره طاقمی
*buiuk sofralar uzerindê qonilân ialdyžu
 sofrâ thâqymî*. — *Surtout*, espèce
 de petite charrette fort légère,
 بر نوع *bir nev'ÿ
 kutchuk iuk 'arabaci*.

SURVEILLANCE, s. f., کوزتمه *guez-
 zetmê*, t.; نظارت *nazâret*, a.;
 نکهبانلق *niguiëhbânlyq*, p.-t.,
 نکهبانی *niguiëhbâni*, p.

SURVEILLANT, e, adj. et s.,
 کوزدیجی *guezdji*, کوزچی
 ناظر *nâzyr*, a.; نکهبان
niguiëhbân, p.

SURVEILLE, s. f., دونکی کونک
dunki gumûñ ewelkîci, t.;
 قبل امس *qabli ems*.

SURVEILLER, v. a., veiller parti-
 culièrement et avec autorité sur quel-
 que chose, کوزتمک *guezzetmek*, t.;
 اوزرینه ناظر او *nazâret it*, نظارت ا
uzerîñê nâzyr ol, a.-t. — *Surveiller*
 attentivement, veiller, avoir l'œil à...,
 احواله *teïaqquz uzrê ol*, تپیظ اوزره او
 نظر انباه ا *ihâlêi nazâri intibâh it*.

SURVENANCE, s. f., صکره دن کلمه
 ظهور غیر *soñradan guelmê*, t.;
 مترقب *zouhourî ghâiri muteraqqyb*,
 لاحقاً ظهور *lâhyqen zouhour*, a.

SURVENANT, e, adj., صکره دن
 حادث *soñradan guelân*, t.;
 تحدث ایدن *hâdis olân*, اولان
tehaddus iden, a.-t. — *Survenant*,
 subst., وارد لاحق *vâridi lâhyq*. —
 Il y a place pour les survenants,
 مجلسه واردین لاحقه ایچون یروارد
*medjlicê vâridîn lâhyqa itchoun ier
 vârdur*.

SURVENDRE, v. a., دکرندن زیاده
 بها ایله *deïerinden zîadê
 behâ ilê sâtmaq*, بهای فاحش ایله
behâi fâhych ilê sâtmaq, t.
 — *Survendu*, e, اشوری بها ایله
 صائلمش *âchuri behâ ilê sâtilmich*.

SURVENIR, v. n., arriver inopiné-
 ment, ظهور ا *apânsyz
 guelmek, zouhour it*, t.-a.;
 اکسزین *apânsyzîn tchyqa guel-
 mek*, t.; بغته ظهور ا *baghteten zou-
 hour it*, فوق الماحوظ ظهور ا
ul-melhouz zouhour it, تحدث ا
tehaddus it, اراض او *'âryz ol*. —
Survénir, arriver de surcroît, بر
 شیک اوزرینه بشقه برشی ظهور ا
bir cheiñ uzerîñê bachqa bir chei

zouhour it. — S'il survient le moindre accident, بونك اوزرينه ادنا بر, *bounuñ izerinè ednā bir 'āryza zouhour ider iça.* — Survenu, e, اپاكسز كلمش, *apānsyz guelmich*, اكسزين چيغه, *añsyzin tchyqa guelmich*, باغته عارض اولمش, *baghteten 'āryz olmich*, بر شيك اوزرينه ظهور, *bir cheiüñ uzerinè zouhour itmich.*

SURVENTE, s. f., دكرندن زياده, *deçerinden zîadè behâ ilè sâtma*, t.; بيع بالغلا, *bei' bilghalâ*, a.

SURVIDER, v. a., ôter une partie de ce 'qui est dans un vase, قاب بچنده بولنان شيك بر مقدارينسي, *qâb itchindè boulounân cheiüñ bir myqtârîni tchyqârmuq.* — Oter une portion de ce qui est dans un navire, يوكى اكسليمك, *iuku eksiltmek*, تنقيص حموله, *tenqyci hamoulè il.*

SURVIE, s. f., ديرلكده اخردن, *dîrlikte akherden zîadèlik*, زياده العمر احدهما على الآخر, *zîadet el-'eumr ahadehouma 'ulel-akher.*

SURVIVANCE, subst. fém., حقي الاستخلاف على منصب لهالك, *haqq ul-istrykhlâf 'ala mansyb ul-hâlik*, a.

SURVIVANCIER, s. m., ذو حقي الاستخلاف على منصب الهالك, *zouñ haqq ul-istrykhlâf 'ala mansyb ul-hâlik.*

SURVIVANT, e, adj. et s., ديكر كمسنه دنصكره حياتده قالان, *diguer*

kimesnèden soñra haïâtte qâlân, صاغ, *sâgh qâlân kimesnè*, t.; معمر بعد موت الاخر, *mou'ammer ba'd mevt ul-akher*, a.

SURVIVRE, v. II., زياده ياشامق, *zîadè iächâmaq*, تاور; سائر, *sâir kimesnèden soñra iächâmaq*, ديكر كمسنه دن, *diguer kimesnèden zîadè mou'ammer ol*, a.-t. — Survivre à ses enfants, اولادينك, *evlâdînuñ vefâtînden soñra haïâtte qâlmaq.* — Se survivre à soi-même, tomber en décrépitude, en enfance, حالت قحومتده ياشامق, *hâleti qouhoumette iächâmaq.*

Sus, prépos., sur, اوزرينه, *uzeriné*, t.; على, *'ala*, a.; بر, *ber*, p. — Couvrir sus à quelqu'un, بر كمسنه نك, *bir kimesnènuñ izerinè vârmâq.* — En sus, adv., par dessus, اندن فضل, *anden fazlè*, فضل اوله رق, *fazlè olaraq*, a.-t.

SUSCEPTIBILITÉ, s. f., disposition à se choquer trop aisément, كوچنمك, *gudjenmeîe qolâilyq*, t.; قولايلىق, *sur'at ul-infi'âl*, سرعت الانفعال, *suhoulet ul-infi'âl*, سهولت الانفعال, a. — C'est une personne d'une extrême susceptibilité, بغايت سريع, *beghâiet serî' ul-infi'âl bir kimesnèdur.*

SUSCEPTIBLE, adj. com., capable de recevoir certaine qualité, certaine modification, ممكن القبول, *qâbil*, قابل, *mumkin ul-qaboul*, مستعد, *mousta'ydd*, a.; بيلىر, *âla bîlur*, t.; قابليتلو, *qâbilüetlu*, a.-t. — La ma-

tière est susceptible de toutes sortes de formes, مَادَه كُونَا كُون صورتلر, *māddē gounā goun souretler qaboul idē bīlur.* — Susceptible, qui s'offense trop aisément, قَوْلَاي تِيَسَز كُوَجَنُور *tīz gudjeneur,* سَهْل كُوَجَنُور *qolāi gudjeneur,* سَرِيَع الْاِنْفِعَال *schl ut-infi'āl,* سَرِيَع الْاِنْفِعَال *serī' ul-infi'āl.*

SUSCITATION, s. f., تَحْرِيك *tahrīk,* اَغْوَا *yghvā,* a.

SUSCITER, v. a., faire naître, faire paraître dans un certain temps ; se dit particulièrement des hommes extraordinaires que Dieu inspire et qu'il conduit à exécuter ses volontés, بَعَث ا *guendermek,* t.; بَعَث ا *ba's it,* a. — Dieu a suscité des prophètes, بَارِي تَعَالَى بَعَث اَنْبِيَا, — Susciter lignée à son frère, اَحْيَاء *bāri te'āla ba'ci embūā eiledi.* — Susciter, se prend le plus ordinairement en mauvaise part, faire naître des embarras à quelqu'un pour lui nuire, پِيِيدَا بَر اَيْتَدِرْمَك *peidā itturmek,* بَر كِمَسْنَه نَك اَوْزَرِيْنَه — عَلَيْهِنَه اَحْدَاث *bir kimesnēnuñ uzerinē,* قَالِدِرْمَق *'aleihinē yhdās itturmek,* قُوْپَارْمَق *qopārmaq.* — Susciter un procès, بَر دَعْوَا پِيِيدَا بَر اَيْتَدِرْمَك *bir da'vā peidā itturmek,* دَعْوَاي قَالِدِرْمَق *da'vāi qāldurmaq;* — des ennemis à quelqu'un, بَر كِمَسْنَه نَك عَلَيْهِنَه دُوشْمَنْلَر تَسْلِيْطَا *bir kimesnēnuñ 'aleihinē duchmenter taslīth it.*

SUSCRIPTION, s. f., adresse écrite sur le pli extérieur d'une lettremissive, مَكْتُوب اَوْسْتِي *mektoub ustū,*

مَكْتُوب اَوْزَرِي *mektoub uzeri,* t.; عِنْوَان ظَرْفَك اَوْزَرِي *zarfuñ uzeri,* عِنْوَان مَكْتُوب *'unvān,* عِنْوَان مَكْتُوب *'unvāni mektoub.*

SUSDIT, E, adj., مَذْكُور *mezkiour,* مَرْمُوم *merqoum,* مَوْمِي اَلِيَه *moumu ileih,* a. — La personne susdite, ذِكْر اَوْلِنَان كِمَسْنَه *zīkr olounān kimesnē.*

SUSPECT, E, adj., شَبِيْهَلُو *chubhēlu,* مَظْنُون دَكَل *emīn deil,* a.-t.; مَظْنُون *maznoun,* اَعْتِمَاد اَوْلِنَمَز *y'timūd olounmaz.* — Une personne suspecte, صَدَق وَاِسْتِمَاتَمَتِي مَظْنُون اَوْلَان بَر *sydq u istiqāmeti maznoun olān bir kimesnē.* — Lieu suspect, مَظْنُون بَر يَر *maznoun bir ier.*

SUSPECTER, v. a., شَبِيْهَلَاك *chubhēlemek,* اَسْوَاء ظَن ا *souī zānn it,* a.-t. — Suspecté, شَبِيْهَلُو *chubhēlu,* مَظْنُون شَبِيْهَلِنْمَش *chubhēlennich,* مَظْنُون *maznoun.*

SUSPENDRE, v. a., élever quelque corps en l'air, l'y soutenir avec un lien, اَصْمَق اَصَه قَوْمَق *asmaq,* اَصْمَق اَصَه قَوْمَق *qomaq,* t.; اَعْلِيْق ا *ta'lyq it,* a.-t. — Suspendre des lustres, اَوِيْزَه لَر اَصْمَق *āvīzeler asmaq.* — Être suspendu en l'air, هَوَادَه مَعْلَق اَوْلِدِرْمَق طُورْمَق *havādē mou'allaq olaraq dhourmaq.* — Suspendre, surseoir, différer pour quelque temps, صَكْرَه يَه بَرَاَقْمَق *soñruū brāqmaq,* وَقْت آخِرَه مَوْقُوفَا *waqti ākharē mevqoufen terk it,* تَعْوِيْق اَخِيْرَا *ta'vīq it.* — Suspendre un jugement, حَكْمِي مَعْلَق بَرَاَقْمَق *hukmi mou'allaq brāqmaq.* — Suspendre, interrompre les fonctions d'un employé,

اليقومق *khydmetinden alyqomaq*. — Interdire, منع *meni' it*. — Suspendu, ع, اصلمش *acylmich*, اصيلو *acylu*, معلق *mou'allaq*, خدمتندن اليقونمش *khydmetinden alyqonmich*, معطل *mou'aththal*.

SUSPENS, adj., interdit (ecclésiastique), خدمتندن معطل اولمش بر, *khydmetinden mou'aththal olmich bir pāpās*. — En suspens, indécis, اوزره حال تردد *hāli tereddud uzrè*, متردد *mutereddid*, رايده *rāide*, قرارسزلق اوزره *rēidè qarārsyzlyq uzrè*. — Rester en suspens, حال ترددده قالمق *hāli tereddudde qālmaq*. — En suspens, différé, وقت اخره بر اقلمش *vaqti akharè brāqylmich*.

SUSPENSE, s. f., t. de théol., منع *men'*, تعطيل مأموريت *ta'thīli méémourīet*, a.

SUSPENSIF, IVE, adj., اليقجي *alyqoidji*, t.; موجب التأخير *moudjib ut-téckhyr*, موجب موقوف *moudjib ut-tevqyf*, معوق *mou'avvyq*, a.

SUSPENSION, s. f., suisséance, cessation d'opérations, اليقونمه *alyqonma*, t.; تأخير *te'aththal*, تعطيل *téckhyr*, تأخير تعويق *ta'vīq*. — Suspension d'armes, armistice, متاركة *mutārekè*. — Suspension, interdiction pour un temps, منع موقت *meni' muvaqqat*, عزل موقت *'azli muvaqqat*.

SUSPENSOIR, s. m., قسق باغى *qācyq bāghy*, طشق باغى *thachāy bāghy*, t.

SUSPICION, s. f., اشكل *ichkil*, اشكلك *ichkillik*, t.; شبهه *chubhè*, وسوسه *vesvecè*, سوء ظن *sou' zann*, a. — Entrer en suspicion, اشكلنمك *ichkillenmek*, وسوسه يد وارمق *vesvecè'è rārmaq*.

SUSTENTER, v. a., بسلمك *bestemek*, قارن طوبورمق *qārñ dhoïourmaq*, t.; تغديه ا *tughdīè it*, a.-t. — Sustenter les pauvres, فقرايى *fouqarāi*, بسلمك *fouqarāi bestemek*. — Se sustenter, بسلمك *bestenmek*.

SUTURE, s. f., jointure des os du crâne dont les inégalités s'engrènent, باش كميكرينك چاتيسى *bāch guemiklérīnuñ tchātīci*, تيرز *derz ul-djemdjemè*, a. — Couture d'une plaie, بر ياره نك *bir iāranuñ dikichi*, ياره نك *iāranuñ etlerīni bitichturupoulāchturma*.

SUZERAIN, E, adj., se dit d'un seigneur qui possède un fief dont un autre relève, التزام صاحبي *iltizām sāhybi*, a.-t.; ملتزم *multezym*, a. — Seigneur suzerain, اغا *aghā*, متبوع *matbou'*, a.

SUZERAINETÉ, s. f., اغالق *aghālyq*, t.; سيادة *sīādet*, متبوعيت *matbou'riet*, a.

SVELTE, adj. com., t. de peinture, de sculpture et d'architecture, léger, délié, اينجده *indjè*, t.; خفيف *kha-fif*, a.; نزاكتلو *nezaketlu*, لطيف *lathyf ul-usloub*. — De taille svelte, اينجده بويو *indjè boīlu*. — Une taille svelte, اينجده بوي *indjè boī*, قد رشيق *qaddi rachyq*. — Une colonne svelte, نازك ديرك *nāzīk dirək*.

SYCOMORE, s. m., arbre, *يبان* *indjiri* *aghādji*, *انجيري* *indjiri*, *عربستان انجيري* *arabistān indjiri*, t.; *شجرة جميز* *chedjeret djemmeiz*.

SYCOPHANTE, s. m., fourbe, menteur, *نابكار* *nābekiār*. — Délateur, *قوجى* *qovdji*, *قوغدى* *qoghydji*, t.; *شماز* *ghammāz*, a.

SYÈNE, ville d'Égypte, *اسوان* *isvān*.

SYLLABAIRE, s. m., *هجاء كتابي* *hedjè kitābi*, *هجاء سپارهسى* *hedjè sepārèci*, a.-t.; *كتاب الهجاء* *kitābul-hedjā*, a.

SYLLABE, s. fém., une voyelle ou seule, ou jointe à d'autres lettres qui se prononcent par une seule émission de voix, *هجاء* *hedjè*. — Syllabe, partie d'un mot, *كلمة نك بر* *kelimènuñ bir djuz'i*, *جزء كلمة* *edjzāi kelimè*. — Un mot d'une, de deux syllabes, *جزء واحدن ياخود ايكي* *edjzāden 'ybāret bir kelimè*.

SYLLABIQUE, adj. com., *اجزاي* *edjzāi kelimātè mute'allyq*, a.-t.; *متعلق باجزاء الكلمات* *edjzāi kelimātè mute'allyq be-edjzāi il-kelimāt*, a.

SYLLOGISME, s. masc., argument, *قياس* *qyās*, a. — Règles du syllogisme, *قواعد قاس* *qavāydi qyās*.

SYLLOGISTIQUE, adj. com., *قياسي* *qyāci*, a.

SYLPHE, s. m., *اجني* *edjinni*, t.; *جن* *djinn*, a.

SYMBOLE, s. m., image qui sert à désigner quelque chose, par le moyen de la peinture ou de la sculpture, *اشارة* *ichāret*, *علامة* *'alāmet*, *صورة مثالية* *soureti miçālūiet*, a.; *نمونه* *numounè*, p. — Symboles sacrés, les signes extérieurs des sacrements, *آيات* *āiāt el-munācīk el-mouqaddecet*. — Formulaire qui contient les principaux articles de la foi, *كلمة الشهادات الدين* *kelimet uch-chehādet ul-dīn*.

SYMBOLIQUE, adj. com., *بر شيك* *bir cheiũ eurneguini gueusteren*, t.; *مثالي* *miçālūi*, *مبين الصورة المثالية* *mubeiien es-souret ul-meçālūiet*, a.

SYMBOLISER, v. n., *بر شيك* *bir cheiũ eurneguini gueustermek*, *بر شيدين* *bir cheiden souret gueustermek*, t., *نسبت مثاليه* *nisbeti meçālūiè ilè mensoub ol*, a.-t.

SYMÉTRIE, s. fém., proportion et rapport de grandeur et de figure entre elles et avec leur tout, *اندازه* *endāzè*, t.-p.; *تناسب* *tenāçub*, *هندام* *hendām*. — Ordre régulier, arrangement suivant une certaine proportion, *حسن ترتيب* *husni tertīb*, *قاعدة تناسبه* *husni nizām*. — Observer la symétrie, *قاعدة تناسبه رعایت* *qā'ydeĩ tenāçubè rc'āiet it*. — Des choses rangées symétrique-

ment, حسن انتظام اوزره ترتيب
husni intizām uzrē
tertīb olounnich cheīler.

SYMÉTRIQUE, adj. com., اويعون
ouïghoun, t.; متناسب mutenācib,
a. — Arrangement symétrique, انتظام
intizāmi mutenācib.

SYMÉTRIQUEMENT, adv., وجه
vedjhi tenācub uzrē,
a.-t.; بالتناسب bit-tenācub, a.

SYMÉTRISER, v. II., اويعون كلكم
ouïghoun guelmek, t.; متناسب او
mutenācib ol, او, muteqābil
ol, a.-t.

SYMPATHIE, s. f., correspondance
entre les qualités de certains corps,
aptitude qu'ils ont à s'unir, à se pé-
nétrer, امتزاج طبيعى
imtizādji thabī'yi. — En t. de méd., corres-
pondance de sensations entre cer-
taines parties du corps, سراية من
sirāiet min djehet ul-
'alāqat, امتزاج اجزای بدنيہ
imtizādji edjzāi bedenīiē. — Convenance
d'affection et d'inclination, علاقه
'alāqa thabī'yiē, علاقه طبيعى
tehābbi thabī'yi. —
Pendant, affection, ميل و رغبت
meil u raghbet, انجذاب
indjizāb. — Convenance réciproque,
توافق, ا. — La sympathie des
couleurs, مناسبت الالوان
munācebet ul-elvān.

SYMPATHIQUE, adj. com., جاذبى
djāzibi mutehad-
dis bil-'alāqa, a. — Vertu sympathi-
que, بالعلاقه متحدث اولان خاصه
bil-'alāqa mutchaddis olān khāsse.
— Qualités, mouvements sympathi-

بالعلاقه تحدث ايدن كيفيات
bil-'alāqā tehaddis iden
keifīāt u harekiāt.

SYMPATHISER, v. II., امتزاج ا
tizādji it, بر برلری بيندك توافق
bir birleri beīnindē tevāfuq
thebā' ol.

SYMPHONIE, s. f., سازلرک بر
sāzlaruñ bir bir-
lerilē ouïghounlyghy, سازلرک
sāzlaruñ bir birlerilē muvāfuqati esvāti,
اهنک سازلر اهنگى
sāzlar āhengui, āhenk,
توافق نعمات
tevāfuq naghāmāt.

SYMPHONISTE, s. m., چالتيجى
tehāltydji, سازنده
sāzendē, p.

SYMPHYSE, s. f., t. d'anat., ايکى
کميک اک يری - اويناق يری
iki guemūguñ añ ĩeri, oīnāq ĩeri, t.;
معقد کلا العظمين
ma'qydi kilā ul-
'azmeīn, a.

SYMPTOMATIQUE, adj. com., دليلى
delilī, عارضى
'ārizī, a. — Fièvre
symptomatique, حمای عارضى
hoummāi 'ārizīi.

SYMPTÔME, s. m., signe qui indi-
que une maladie, خسته لك علامتى
khastalik 'alāmeti, عارضه
'āriza, pl. a. عوارض
'avāryz. — Au fig.,
indice, présage, علامه
'alāmet, pl. a. علامات
'alāmāt; اشارة
ichāret, pl. a. اماره
emāret, pl. a. امارات
emārāt.

SYNAGOGUE, s. f., l'assemblée des
fidèles sous l'ancienne loi, بنى
beni isrāīl djemā-
'ati, محراب بنى اسرائيل
myhrābi beni isr āīl a. — Lieu où les juifs

SYNDICAT, s. m., كحيالق *kiahū-lyq*, t.; وكياللك *vekillik*, a.-t.; نقابت *naqābet*, a.

SYNECDOCHE, ou SYNECDOQUE, s. f., t. de rhét., كناية *kindāiet*, a.

SYNEVROSE, s. f., t. d'ahat., معقد الربط *ma'qyd ur-roubth*, a.

SYNODAL, e, adj., رهبان جماعته *rouhbān djemā'atinè mute'ul-lyq*, ميتره پوليتان جماعته دائر *mītrèpolītān djemā'atinè dāir*, t.

SYNODALEMENT, adv., راهبرشورا *rāhibler chourā souretindè mudjtemi' olaraq*, ar.-turc.

SYNODE, s. m., assemblée de curés et autres ecclésiastiques, راهبلسر *rāhibler djemā'ati*. — Assemblée des membres du synode, sous la présidence du patriarche grec de Constantinople, ميتره پوليتان جماعته *mītrèpolītān djemā'ati*.

SYNONYME, adj. com., معناسي بر *ma'nāci bir*, t.; مترادف المعنا *muterādif ul-ma'nā*, مشترك المعنى *muchterik ul-ma'na*, a.; هممعنا *henma'nā*, يكمعنا *iekma'nā*, p.-t. — Synonyme, s. m., mot qui a la même signification qu'un autre ou à peu près, لفظ مترادف *lafzy muterādif*, pl. a. مترادفه *elfāzy muterādifè*, pl. t. معنالري بر اولان سوزلر *ma'nāleri bir olān seuzler*.

SYNONYMIE, s. f., سوزلرک معنالري *seuzleruñ ma'nāleri birligui*, t.; مرادفة معنى *murādefeti ma'na*, مرادفة الالفاظ *murādefet ul-elfāz*, a.

SYNOPTIQUE, adject. com., بر *bir lahzada gueu-*

runen, t.-a.; مجلاً جامع *medjmelen djāmi'*, a. — Tableau synoptique, بر شيك تفصیلاتنى مجلاً جامع اولان *bir cheün tafsylvātini medjmelen djāmi' olān fihrist*.

SYNOQUE, adj. et s. com., t. de méd., حماء لازمه من غير اشتداد *hoummāi lāzemè min ghāiri ichtidād*, a.

SYNOVIE, s. f., t. de méd., دبقلو *dibyqlu sou, mādde*, دبقلو مادّه *dibyqlu iāchlyq* t.; وطوبه *routhoubeti lezdjet*, a.

SYNTAXE, s. f., arrangement, construction des mots et des phrases selon les règles de la grammaire, نحو *terkibi kelām*, نحو *nahv*, النحو *en-nahv*. — Les règles mêmes de la construction des mots et des phrases, علم نحو *ylm nahv*, قواعد نحويّه *qā'ydeñ nahvüè*. — Apprendre la syntaxe, قواعد *qavā'ydi nahvüèi tahsyl it*. — Syntaxe, le livre qui comprend les règles de la syntaxe, نحو كتابي *nahv kitābi*, كتاب *kitāb un-nahv*.

SYNTÈSE, s. f., méthode de composition qui descend des principes aux conséquences, des causes aux effets, صنعة تأليف المعاني *san'ati tēclif ul-me'āni*, اصول *tēclif*, تأليف *ouçouli tēclif*, a. — Synthèse, en t. de chirur., opération par laquelle on réunit les parties divisées comme les lèvres d'une plaie, etc., بر برينه اولاشدرمه *bir birinè oulāchturma*, الساق *ilsāq*. — En t. de pharmacie, composition des remèdes

ترکیب *terkîbi devâ*, ترکیب دوا-
terkîb.

SYNTHÉTIQUE, adj. com., تألیفی
téélîfîi, ترکیبی *terkîbîi*, a. — Mé-
thode synthétique, صنعة ترکیبیته
san'ati terkîbîi.

SYNTHÉTIQUEMENT, adv., وجه
اوزره ترکیب *vedjhi terkîb uzrè*, a.-
t.; علی وجه ترکیب *'ala vedjh
ut-terkîb*, تألیفیاً *téélîfîien*, a.

SYPHILIS, s. f., t. de médec., la
maladie vénérienne, فرنک علتی
frenk 'ylleti, علت فرنکی *'ylleti
frengui*, t.

SYPHILITIQUE, adj. com., فرنک
متعلق *frenk 'ylletinè mute'al-
lyq*. — Maladie syphilitique. Voy.
SYPHILIS.

SYPHON, s. m. Voy. SIPHON.

SYRA, île de l'Archipel grec, سیره
sîra adhaçi.

SYRIAC, AQUE, adj. (langue syria-
que), سریانی *sourîânîi*, a. — En
langue syriaque, سریان دلنجه
*sou-
rîân dilindjè*.

SYRIE, contrée d'Asie, شام *châm*,
شام ایالتی *châm eîâleti*, a.-t.

SYRIEN, NE, adj. et subst., habi-
tant de la Syrie, شاملو *châmlu*, a.-
t.; شامی *châmîi*, pl. a. شوام *chu-
vâm*. — Les anciens Syriens, قدماي
qoudemâi sourîân.

SYRINGA, s. m. Voy. SERINGAT.

SYROP, s. m. Voy. SIROP.

SYRTE, s. m. Voy. SIRTES.

SYSTÉMATIQUE, adj. com., qui ap-
partient au système, ترتیبی *tertîbli*,
اوزره اولان *ouçouli*
murettebè uzrè olân, ترتیبی *tertî-*

bîi, قیاسی *qyâcîi*. — Ordre systé-
matique, اصول مرتبه اولان نظام
ouçouli murettebè olân nizâm. — Es-
prit systématique, موافق اصول
muvâfiq ouçouli
murettebè olân 'aql. — Systématique,
pris en mauvaise part, imaginaire,
فکر خیالی *khâîâlîi*, خیالی *khâîällu*
fikri bâthylè mebni.

SYSTÉMATIQUEMENT, adv., اصول
ترتیب اوزره *ouçoul uzrè*,
tertîb uzrè, قاعده اوزره *qâ'yde uz-
rè*, اوزره اصول مرتبه اوزره
*ouçouli muret-
tebè uzrè*, a.-t.; حسب الاصول
hasb el-ouçoul el-murettebè, a.

SYSTÈME, s. m., assemblage de
principes, vrais ou faux, et des con-
séquences qu'on en tire, et sur les-
quelles on établit une opinion, une
doctrine, اصول *ouçoul*, اصول
ouçouli mezheb. — Réunion
de principes d'après lesquels une chose
s'exécute, قاعد *ouçoul*,
qâ'yde, pl. قواعد *qavâ'yde*. — Sys-
tème de conduite, اصول سلوک
ouçouli suloukuhareket. —

Suivre un système, بر اصوله اتباع
bir ouçoulè ittîbâ 'it. — Système,
hypothèse, opinion, قیاس *qyâs*. —
Assemblage de corps, جملة *djumlet*,
منظومه *menzoumè*. — Système pla-
nétaire, منظومه سیارات
menzoumèi seîiârât.

SYSTOLE, s. f., t. d'anat., mou-
vement du cœur lorsqu'il se resserre,
حرکت انقباضیه *hareketi inqybâ-
zîiè*, a. — La systole et la diastole,
حرکت انقباضیه و انبساطیه
hareketi inqybazîiè vu inbiçâthîiè.

SYZYGIE, s. f., t. d'astron., وقت الاقتران او وقت التقابل *vaqt ul-yqtirân ev vaqt ut-teqâbul*, a. — La lune est dans les syzygies, قمر شمس

ایله اقترانی ریخود تقابلی وقتندک در *qamer chems ilëyqtirâni vë tãkhod teqâbuli vaqtindë dur*.

T

T, s. m., vingtième lettre de l'alphabet, حروف هجائک یکر منجی *houroufi hedjenuñ tērmindji harfi*.

TA, pron. poss. f., سنک *senuñ*. Ce pronom se place devant le substantif, mais il se rend aussi par la simple terminaison *uñ* ajoutée au nom : Ta maison, سنک اوک *senuñ evuñ*, ou اوک *evuñ*; ta fille, قزک *qyzuñ*.

TABAC, s. masc., plante originaire d'Amérique, nommée Nicotiane par les botanistes, توتون - دوتون - دوتن *tutun*, توتون - دوتون - دوتن *tutun otj*, t.; حشيشة الدخان *hachichet ud-doukhân*, a. — Tabac en feuille, توتون یپراغی *tutun iapraghy*; — en rouleau, طومار اولش *thoumâr olmuch tutun testëci*; — à fumer, توتون ایچهدجک *itchèdjek tutun*, توتون دخان *doukhân*. — Fumer du tabac, توتون ایچمک *itçmek*. — Tabac à priser, انقیه *ensüë*. — Prendre du tabac par le nez, priser, چکمک *tchëmek*. — Mareliand de tabac, توتونجی *tutundji*.

TABAGIE, s. f., lieu public destiné pour fumer, توتون ایچهدجک یر

tutun itchèdjek ier. — Sorte de petite cassette dans laquelle on serre le tabac, توتون سندونی *tutun sandoughy*.

TABARIN, s. m., farceur, bouffon, مسخره *maskhara*, t.

TABARINAGE, s. m., مسخره لقی *maskharalyq*, t.

TABATIERE, s. f., انقیه قوتیسی *ensüë qoutouçou*, قوتو *qoutou*, t. — Tabatière d'or, التون قوتو *altoun qoutou*; — enrichie de diamants, بر قطعه مجوهر انقیه قوتوسی *bir qyth'a mudjevher ensüë qoutouçou*.

TABELLION, s. m., کاتب *kiätib*, a.; کاتب نایبی *kiätib nâibi*, a.-t.; صکاک *sakkiäk*, a.

TABELLIONAGE, s. m., کاتبلیک *kiätiblik*, صکاکلیک *sakkiäklik*, a.-t.

TABERNACLE, s. m., tente, pavillon (n'est usité dans ce sens qu'en parlant des pavillons des Hébreux), اوتاق چرکه *tcherkë*, اوبه *oba*, اوتاق *otâq*, t. — Le tabernacle du Seigneur, la tente où reposait l'arche d'alliance, کھبایه الصندوقه الميثاق *khybâi essundouqat el-miçâq*. — La fête des tabernacles, une des grandes solennités des Hébreux, عید الاخبنة *yid ul-akhybiat*. — Le tabernacle d'un temple, d'une église, خلوتخانه قبه

khalvet khānēi qoubbè, مظلة *mezellet*.

TABIDE, adj. com., t. de méd., qui est d'une maigreur excessive, قوری *qourou*, t.; نحيل *nahyl*, a.

TABIS, s. m., gros taffetas ondé, هاره *hārè*, موجدو جانفس *mevdjtu djānses*. — Tabis double, plein, ایکي قاتلویا تفلو جانفس *iki qātlū iā tefèlu djānses*. — Tabis à fleurs, چیچکلو جانفس *tchitcheklu djānses*.

TABLATURE, s. fém., arrangement de lettres, de marques pour le chant, رقامی نغمه *raqamli naghme*, رقامی *raqamli*, t.; ارقام الالحان *erqām. ul-elhān*, a. — Chanter, jouer sur la tablature, ارقام الحانه باقدرق تغنی ا- یاخود *erqāmi elhānè bāqaraq teghanni it, iākhod sūz tchālmaq.* — Au fig., il entend la tablature, se dit d'une personne rusée, et capable de réussir en intrigues, حيله کاردر *hylè-kiārdur*, دسیسه کاردر *decēcekiār dur*.

— Donner de la tablature à quelqu'un, lui donner de l'embarras, lui susciter quelque affaire fâcheuse, انجتمک *indjtmek*, شاشرمق *chāchurmaq*, غایله ویرمک *ghāilè virmek*.

TABLE, s. f., planche, etc., sur des pieds et qui sert à divers usages, ایاقلو سفره *aiāqlu sofra*, سفره *sofra*. — Table de bois, de marbre, اغاجدن *aghādjden*, یا مرمردن مصنوع ایاقلو سفره *aghādjden iā vermerden masnou'ou aiāqlu sofra*. — Table à manger, سفره *sofra*, طعام سفره سی *tha'am sofraci*. — Dresser, mettre la table, سفره یی قورمق *sofraü qourmaq*. — Se mettre à table, سفره ده اوتورمق *sofrada otourmaq*. — Sortir de table,

se lever de table, سفره دن قالمق *sofradan qālmmaq*. — Oter, lever la table, قالدورمق *sofraü qāldurmaq*. — Bonne table, table bien servie, علا سفره *a'lā sofra*; — splendide, عنوانو سفره *unvānlu sofra*. — Table délicate, bonne chère, لذایذ اکل طعام نفیس *tha'āmi nefis*. — Les plaisirs de la table, لذایذ اکل طعام *lezāzy ekli tha'ām*. — Tenir table, donner ordinairement à manger, مسافره ییمک یدرمک *muçāfirè iemek iedurmek*. — Augmenter sa table, تکشیر طعام ا *teksiri tha'ān it*. — Table, lame de métal, de pierre, etc., sur laquelle on grave, الواح *takhta*, لوح *levh*, pl. a. الواح *elvāh*. — Tables, les deux lames osseuses qui composent le crâne, باش *bāsh*, چناغنک یان کمیگری *bāch tchānāghynuñ iān guemikleri*, جدران *djdrān*, القحف *djudrān ul-qahf*. — Table d'un livre, index pour trouver les matières qu'il contient, فهرس *fihris*, فهرست کتاب *fihrist*, فهرست *fihristi kitāb*. — Table des matières, فهرست مواد *fihristi mevādd*. — Table alphabétique, ترتیب هجاء *tertibî hedjè uzrè muretteb olān fihrist*. — Tables de nombres, جدول *djedvel*. — Tables astronomiques, زیج *zīdj*, pl. زایجه *zāidjè*. — Les tables astronomiques d'Olough-Bey, زیج اولوغ *zīdjî olough beî*. — Tables chronologiques, تقویم التوارینح *taqvim ut-tavārykh*. — Tables, les pièces avec lesquelles on joue au jeu de tric-

trac, **طاوله پوللری** *thāvla poulluri*. — Table, la partie supérieure de certains instruments de musique, **تخته** *takhta*. — Table de violon, **کمان** *kemān takhtaci*. — Table, en parlant de pierres taillées de manière que la surface en est plate, **تخته** *takhta*. — Diamant en table, **مصطحاً** *takhta elmās*, **اولنمش تراش** *monçaffahen trāch olounmich elmās*.

TABLEAU, s. m., ouvrage de peinture sur une table de bois, de cuivre, etc., ou sur toile, **تصویر** *tasvīr*, pl. a. **تصویرات** *tasvīrāt*. — Dessin, **رسم** *resm*, **صورت** *souret*. — Tableau, au fig., représentation vive et naturelle d'une chose, **وصف** *vasf*, pl. a. **اوصاف** *evsāf*, **بیان** *beīān*. — Ouvrage contenant la description d'un art, d'une science, d'un pays, **بیان** *beīān*, **وصف** *vasf*. — Tableau, feuille sur laquelle on écrit les noms des personnes qui composent une compagnie, etc., **اسامی** *asāmī*, **قایمہ سی** *eḡāmi qāīmēci*.

TABLER, v. n., arranger les tables ou dames du jeu de tric-trac; on dit mieux aujourd'hui **CASER**, **طاوله** *thāvla poulluri* **دیزمک** *dīzmeḡ*. — Tabler, au fig. et fam., compter sur..., croire à une chose, **بر نسندید** *dhāīnnaḡ*, **طایندیق** *ḡāīnnaḡ*, **اینانمق** *bir nesnēīc* **اتکا** *itkā*, **اینانمق** *itkā it, ittikiā it*.

TABLETIER, s. m., **طاوله جی** *thāvladji*, **چترقچی** *tchyrqyčhi*, t.; **خرط** *kharrāth*, a.

TABLETTE, s. fém., planche posée pour mettre quelque chose dessus.

رأف *rāf*, pl. a. **رفوف** *roufouf*, **تخته** *takhta*, t. — Tablettes de livres, à mettre des livres, **کتاب** *kitāb rāstari*. — Tablettes d'armoire, **دولاب تخته لری** *dolāb takhtalari*. — Tablette, pièce de marbre, de pierre ou de bois, posée à plat sur le chambrault d'une cheminée, l'appui d'une fenêtre, etc.; **قیاتلق تخته طاش** *qıyātlıq takhta thāch*, **سقایف** *saqıyef*, pl. a. **سقایف** *saqāıf*. — Plusieurs feuilles d'ivoire, de parchemin, de papier préparé, etc., qu'on porte dans la poche pour écrire avec un crayon les choses dont on veut se souvenir, **یازار بوزار** *yāzār bozār* — **یازر بوزر** *yāzr bozr* — **مذکره** *muzekkerē*.

TABLETTERIE, s. f., métier de tabletier, **طاوله جی صنعتی** *thāvladji san'ati*. — Ouvrage du tabletier, **طاله جی ایشی** *thāvladji ichi*, t.

TABLIER, s. m., échiquier ou damier. Voy. ces mots. — Tablier, morceau d'étoffe qu'on met devant soi, **فوطه** *fota*, **پشتمال** *pechtumāl*, **پشتمال** *pechtumāl*, t. — Tablier de cuisine, **اشجی پشتمالی** *āchdji pechtumālī*. — Tablier d'enfant, **معصوم کوكسلکی** *ma'coum guengusligūi*.

TABLOIN, s. m., **طوب اوتوراغی** *thop otourāghy*, t.

THABOR, mont de la Syrie, **جبل** *djebeli thābor*.

TABOURET, s. m., petit siège qui n'a ni bras, ni dos, **اسکمه** *iskemlē*, **صوتسز اسکمه** *syrtсыz iskeulē*. — Petit tabouret pour mettre les pieds, **ایاقلری طیاندهق الحق اسکمه**

aïaqlari dhaiïnadjag altchaq iskemlè, t.

TABOURET, s. m., plante, چوبان *qobālīny gueturduñmi.* — Travailler à la tâche, être à la tâche, se dit des ouvriers qui travaillent à un ouvrage qu'ils ont entrepris en gros, بازار کۆتری *bir ichi kuturu bāzār ilè ichlemek.* — Entreprendre une besogne à la tâche, برایشی کۆتری *bir ichi kuturu bāzār ilè ichlemek,* برایشی علی وجه بازار ایله ایشلمک *bir ichi 'ala vedjh ul-maqthou' iltizām it.* — Donner un ouvrage à la tâche, برایشی کۆتری بازار ویرمک *bir ichi kuturu bāzār vīrmek.* — Au fig., prendre à tâche de faire une chose, s'attacher à la faire, بر شیه چالشمق *bir cheiè tchālichmaq,* دورشمک *duruchmek,* سعی و اقدام *sa'y u yqtām it,* اوزرینه واجب قلمق *uzerīnè vādjib qylmaq,* نصب نفس *nasbi nefs it.* — Prendre quelqu'un à tâche, s'attacher à le molester, بر کمنه یی *bir kimesnèü indjitmeiè tchālichmaq,* کمنه نک *bir kimesnè-nuñ haqqyna iltizāmi soui qasd it.* — En bloc et en tâche en gros, et sans entrer en discussion du détail, بر قاچ اولدوق *thoptan olaraq,* mudjāzefeten. — Marchander des ouvrages en bloc et en tâche, بر قاچ ایشی طویدن اولدوق بازار *bir qāтч ichi thoptan olaraq bāzār it.* — Entreprendre un ouvrage en bloc et en-tâche, بر شیه ک

TAC, s. m., maladie des montons, قویونلره مخصوص بر خستدلق *qoïounlara mukhsous bir khasiatlyq,* t.; فصل غنم *emhiet,* امهیه *ghanem,* a.

TACET, s. m., garder le tacet, se taire, ساقساق *sousmaq,* t.; ساکت *sakit ol,* a.-t.

TACHE, s. f., souillure sur quelque chose, marque qui salit, لکه *lekè, t.;* شایبته *chāibet,* pl. a. شوایب *chevāib;* لوٹ *levs.* — Tache d'huile, زيتون یاغی لکدهسی *zeitoun iāghy lekèci.* — Marque naturelle sur la peau, بکک - بکک *bekek,* خال *khāl.* — Tache de rousseur, کوزده اولان قزل لکه *iuzdè olān qyzyl lekè.* — Tache à l'œil, کوزده کی *gueuzdèki lekè,* زار *zār.* — Tache indélébile, چیقماز لکه *tchyqmāz lekè.* — Défaut dans un ouvrage, عیب *'aib,* pl. a. عیوب *'ouïoub.* — Tache du péché, لوٹ ذنب *levsi zemb.* — Tache, au fig., tout ce qui blesse l'honneur, la réputation, لکه *lekè,* نقیصه *naqyçat,* شین *chein,*

TACHE, s. f., ouvrage qu'on donne à faire ou qu'on entreprend de faire dans un temps limité, قبال *qabāl,* ایشلنه جک ایش *gunluk,* کونلک *ichlenèdjek ich,* ایش *ich,* یومیته *iev-miè,* عمل *'amel,* a. — Donner une tâche à un écolier, طلبده ایش

thalebèiè ich vīrmek. — Vous êtes-vous acquitté de votre tâche? *qobālīny gueturduñmi.* — Travailler à la tâche, être à la tâche, se dit des ouvriers qui travaillent à un ouvrage qu'ils ont entrepris en gros, بازار کۆتری *bir ichi kuturu bāzār ilè ichlemek.* — Entreprendre une besogne à la tâche, برایشی کۆتری *bir ichi kuturu bāzār ilè ichlemek,* برایشی علی وجه بازار ایله ایشلمک *bir ichi 'ala vedjh ul-maqthou' iltizām it.* — Donner un ouvrage à la tâche, برایشی کۆتری بازار ویرمک *bir ichi kuturu bāzār vīrmek.* — Au fig., prendre à tâche de faire une chose, s'attacher à la faire, بر شیه چالشمق *bir cheiè tchālichmaq,* دورشمک *duruchmek,* سعی و اقدام *sa'y u yqtām it,* اوزرینه واجب قلمق *uzerīnè vādjib qylmaq,* نصب نفس *nasbi nefs it.* — Prendre quelqu'un à tâche, s'attacher à le molester, بر کمنه یی *bir kimesnèü indjitmeiè tchālichmaq,* کمنه نک *bir kimesnè-nuñ haqqyna iltizāmi soui qasd it.* — En bloc et en tâche en gros, et sans entrer en discussion du détail, بر قاچ اولدوق *thoptan olaraq,* mudjāzefeten. — Marchander des ouvrages en bloc et en tâche, بر قاچ ایشی طویدن اولدوق بازار *bir qāтч ichi thoptan olaraq bāzār it.* — Entreprendre un ouvrage en bloc et en-tâche, بر شیه ک

مجازفة التزام ا *bircheiun*
y'mālūècini mudjūzefeten iltizām it.

TACHÉOGRAPHIE, s. f. Voy. TACHY-
 GRAPHIE.

TACHER, v. a., souiller, salir,
 faire une tache, لکه لکم *lekèlemek*,
 لکه لندرمک *lekèlendurmek*, لکه لتکم
lekèletmek, t.; تلویث *telvīs it*,
 تویسینخ *tevsykh it*, مردار
mourdār it, تدنیس *tednīs it*. — Taché, c,
 لکه لکم *lekèlu*, لکه لندمش *lekèlenmich*,
 ملوٹ *mulevves*, مدنس *mudennes*.
 — Tacher, au fig., blesser l'honneur,
 la réputation, بر کمسنه نک عرضنی
 ا *bir kimesnè-nuū 'yrzyni bozmaq, yqmaq, hetk it*,
 هتک ا *hetki 'yrz it*. — Se
 tacher, se souiller, لکه لکم *lekè-*
lenmek.

TACHER, v. n., s'efforcer de...,
 سعی ا *tehālichmaq, t.*; سعی ا
sa'y it, اقدام سعی *sa'y uyqtūm*
it, جد و جهد ا *djidd u djehd it*,
 a.-t. — Je tâcherai de le satisfaire,
 تطیب خاطرینه بذل سعی و اقدام
 ا *tathyibi khāthyrinè bezli*
sa'y u yqtām idèdjegūim. — Tâcher,
 viser à..., بر نسنه نک قیدنه او
bir nesnènuū qaīdindè ol, قصد ا
qasd it. — Il tâche de me nuire,
 اضرآم *yzrārūnè qasd ider*.

TACHETER, v. a., بککلمک *beñek-*
lemek, بککلو *beñeklu it*. — Ta-
 cheté, c, بککلو *beñeklu it*, منقط
munaqqath.

TACHYGRAPHE, s. m., چاپک یازان
tchāpouk tāsān, t.; سریع الكتابة
serī' ul-kitūbet, a.

TACHYGRAPHIE, s. f., نیز یازانک
 فن *tāsānuū 'ylmi*, t.; فن
 سرعت الكتابة *fenni sur'at ul-ki-*
tābet, a.

TACITE, adj. com., ضمنی *zimnī*,
 a. — Condition tacite, شرط ضمنی
charthy zymnī. — Consentement,
 رضای ضمنی *rizāi zymnī*.

TACITEMENT, adv., ضمناً *zym-*
nen, a.

TACITURNE, adj. com., از سویلر
az seuiler, از سوزلو *az seuzlu*, t.;
 ساکت *sākit*, سکیت *sikkīt*, a.

TACITURNITÉ, s. f., ساکتک *sā-*
kitlik, a.-t.; سکوت *sukiout*, a.

TACT, s. masc., sens du toucher,
 ال دکمه *dhoqounich*, قوۃ لامسه
deigmè, t.; لمس *lems*, عند اللمس
 معلوم اولور *gouvveti lāmiça*, a. — Cela se con-
 naît au tact, نذ اللمس معلوم اولور
'ynd el-lems ma'loum olour. —
 Tact, au fig., jugement fin, délicat,
 مذاق *mezāq*, طبیعت *thabi'at*, a.
 — Avoir le tact sûr, exercé, نذاکت
 مذاقی قوی او *nezūketi mezāny*
gavi ol.

TACTICIEN, s. m., فن تصفیف
 عساکرده ماهر *fenni tasfīfi 'açākirdè*
māhir, a.-t.

TACTILE, adject. com., ال ایله
 ممکن *el ilè dhoqounilur*, t.; طوقونلور
 اللمس *munkin ul-lems*, a.

TACTIQUE, s. f., art de ranger les
 troupes en bataille et de faire des
 évolutions militaires, طابورلر باغلق
 طابورلر باغلق *thābourler bāghlamaq 'ylmi*,
 فن تصفیف عسکر *fenni tasfīfi*
 عسکر *'asker*, فن تعلیم عسکر
ta'līmi 'asker.

TAFFETAS, s. m., جانشس *djānses*,
درا *darā*, صندل *sandal*, a.

TAFIA, s. m., شکر عرقیسی *cheker*
'araqyçi, t.

TAIE, s. f., linge en forme de sac
qui sert à envelopper un oreiller, une
taied'oreiller, یوز یصدیغی اورتیسی
iuz tāstyghy eurtuçü, t. — Certaine
tache blanche et opaque qui se forme
quelquefois sur l'œil, کوزه *lekè*,
کوزه *gueuzè duchen aq*, کوزه
gueuzè duchen دوشن بیاض لکه
beüz lekè, t.; غشاة *ghoufât*. —
Taie, enveloppe du fœtus, صوک *soü*,
سلا *selâ*.

TAILLABLE, adj. com., sujet à la
taille, ویرکو ویرن *vîrgu vîren*, t.;
خراچ کذار *kharâdj guzâr*, a.-p.
— Taillable, en parlant des biens
sur lesquels on impose la taille, خراچ
کذار *kharâdjî arz ilè*
mukellef.

TAILLADE, s. f., coupure, balafre,
یاره *iâra*, t.; جرح *djurh*, pl. a.
جروح *djurouh*. — Coupure en long
qu'on fait dans une étoffe, dans les
vêtements, اوزونلغنه یرتمه
ouzounlyghyna irtma, قطع *chaqq*,
qath', a.

TAILLADER, v. a., faire des tail-
lades, یاره لقی *iâ-ralamaq*, t.;
قطع *qath it*, a.-t. — Faire des coupures dans une étoffe,
اوزونلغنه یرتمه *ouzounlyghyna*
irtmaq, قطع *chaqq it*. — Tailladé, e,
مجره *iâralanmich*, روح *medjrouh*,
مشقوق *irtilmich*, یرتمه *mechqouq*.

TAILLANDERIE, s. f., métier, art,

commerce du taillandier, دمرجیلک
demirdjilik, t.; حداد صنعتی *had-*
dād san'aty, a.-t. — Ferrements,
outils de fer, دمرالاتی *demir âlâti*,
الات حدیدیّه *âlâti hadîdiè*. —
Ouvrages que fait un taillandier,
دمرجی ایشی *demirdji ichi*.

TAILLANDIER, s. m., دمرجی *de-*
mirdji, t.; حداد *haddâd*, a.

TAILLANT, s. m., اغز *aghyz*,
قلاغو *qylâghou*, کسکینلک *keskînlik*,
t. — Aiguiser le taillant d'un cou-
teau, بجاءسک اغزینی بیلمک
bitchâghuñ aghzîni bilèmek.

TAILLE, s. f., le tranchant d'une
épée, کسکینلک *keskînlik*, t. Voy.
TAILLANT. — Taille, coupe, la ma-
nière dont on coupe certaines choses,
taille des arbres, بودامه *boudâma*,
تشدیسب *techzîb*; تشدیسب
techzîbi echdjâr. — Taille,
ou coupe d'un habit, بچم *bitchum*,
بچه *bitchmè*, کسیم *keçtm*. —
La taille des pierres, یونمه *ionma*,
فن *thâch ionma*, ایشلمه *ichlemè*,
فنی نحت اجار *fenni nahti ahdjâr*. —
Pierre de taille, یونمه *ionma*
thâch. — La taille des pierreries,
زیقمت طاشلرک تراشی *zygymet*
thâchlaruñ trâchi. — La taille d'une
plume, قلم کسمه سی *qalem kesmèci*,
قلم یونمه *qalem ionma*, قطع *qath'*.
— Taille, t. de chir., opération par
laquelle on tire la pierre de la vessie,
سندک *qāvoughy iârma*, قاوغی یارمه
sidik qāvoughynden haçât istykhîrâdjî,
قاوغندن حصات استخراجی *qāvoughynden haçât istykhîrâdjî*,
خرق مٹانه *kharqy meçânè*. — Taille,

stature du corps, قامت بوی *boi*, t.; قامت *qāmet*, قد *qadd*, a.; اندام *endām*, p. — Grande, haute taille, اوزون قامت بوی *ouzoun boi*, طویلہ *qāmeti thavîlê*. — Qui a de la taille, grand, élançé, بویلو *boilu*. — Qui est de taille moyenne, اورنه بویلو *orta boilu*; — de petite taille, قصه *qyssa boilu*. — Taille, en parlant du corps, de la stature des animaux, چلم *tchelim*, جقة *djusset*, اندام *endām*. — Taille, le milieu du corps, بل *bel*, قد *qadd*. — Taille svelte, بل انجه *indjê bel*. — Taille de boulanger, petit bâton pour marquer par des entailles ce que l'on fournit ou reçoit, چتلہ *tchellê*. — Taille, en t. de finances, imposition, ویرگو *vîrgu*, خراج *kharâdj*. — Taille personnelle, جزية الرأس *djeziê ur-rées*; — sur les terres et les possesions, خراج الارض *kharâdj ul-arz*.

TAILLER, v. a., couper, retrancher d'une matière, کسمک *kesmek*, t.; قلم کسمک — قطع *qath' it*, a.-t.; — یونمق *qalem kesmek*, یونمق *ionmaq*; — des pierres, یونمق *ionmaq*, نخت *naht it*; — des pierres précieuses, ایشلمک *ichlemek*, یونمق *ionmaq*, تراش *trâch it*; — un diamant, بر الماس *bir elmâs*, طاشچی *thâchi trâch it*; — un habit, لباس کسمک *libâs bitchmek*, کسمک *kesmek*; — des arbres, بودامق *boudâmaq*, تشذيب *techzîb it*. — Tail-ler en plusieurs morceaux avec le couteau ou avec les ciseaux, طوغرامق *dhoghrâmaq*; — en tranches, دلم *dalm*

کسمک *delum delum kesmek*. — Tailler et rogner, disposer des choses à sa fantaisie, کسوپ بچمک *kesup bitchmek*, یرتوپ — وکمک *irtup seukmek*, فتق ورتق *fataq u ratq it*. — Tailler, faire une incision à la vessie pour en retirer la pierre, قاوغی *qāvoughy îârmaq*. — Tailler en pièces, défaire entièrement, پارہلق *pâralamaq*, بوزمق *bozmaq*. — Tailler, faire une entaille, کرمک *kertmek*. — Tailler, des croupières, de la besogne à quelqu'un, lui susciter des embarras, بر کسمه بیده غایله پيدا ایتد رمتک *bir kinê-nêîê ghâîlê peîdâ itturmek*. — Taillé, e. کسلمش *kesilmich*, مقطوع *maythou'*, قطع اولنمش *qath' olounmich*, بچلمش *bitchilmich*, یونلمش *ionilmich*, بودانمش *boudânmich*. — Bien taillé, bien fait, چلمی کوزل *tchilîmî guzel*, خوش اندام *khoch endām*.

TAILLEUR, s. m., qui fait des habits, خياط *terzî*, t.; درزی *khâiîâth*, a. — Tailleur de pierres, طاشچی *thâchdji*, t.

TALLIS, subst. masc., bois taillis, کسله جک *kesilêdjek ormân*, اشجاری نوبت ایله کسلن اورمان *eshdjâri nevbet ilê kesilen ormân*, t.

TALLOIR, s. m., bois sur lequel on coupe la viande, ات تختسی *et takhtaci*, اورزینه ات کسه جک تخته *uzerîne et kesêdjek takhta*, قیسه *qyma takhtaci*. — Tailloir, la partie supérieure du chapiteau des colonnes, دیرکک دپه سنک اوسیتی *dîreklik tepêcîmû ustû*, t.

TAILLON, s. m., بر نوع و بر کو *bir nev' y vîrgu*, t.

TAIN, s. m., قلاى پيراغى *qalâi îaprâghy*, t.

TAIRE, v. a., ne pas dire, ne pas révéler, سويله امك *seüilememek*, t.; كيزلمك *guîzlemek*, a.-t.; صاقلماق *sâqlamaq*. — Faire taire, imposer silence, سوسدرمق *sousturmaq*, اسكات ا *iskiüt it*. — Faire taire, faire cesser, en parlant du canon de l'ennemi, دشمنن *dushman* توپلارينك سسنى كسدرمك *duchmen thoplarinüñ secini kesturmek*. — Se taire, garder le silence, سوس اولماق *sousmaq*, سوس اولتى *sous olmaq*, سكوت ا *sukiout it*. — Taisez-vous, سوس اول *sous ol*. — Se taire, ne pas faire de bruit, شمانه ايتمامك *chamûta itmemek*, سس كسلمك *ses kecilmek*. — Tu, e, سوسميش *sousmich*, ساكت *sâkit*.

TAISSON, s. m., بورسوق *boursouq*, شورقور *chou-ghour*, پ.-t.; عئاب الارض *'anâb ul-erz*, a. — Nom d'un poisson sans arêtes, كميكسز بر نوع بالغك *kemiksz bir növü balıgk* اسمى *guemîksyz bir nev' y bâlyghuñ ismi*.

TALC, s. m., طلق *thylq*, thoulq, كوكب الارض *kevkeb ul-erz*, a.

TALENT, s. m., certain poids d'or ou d'argent, dont on se servait anciennement, بر يوك ا قچه *bir iük aqtché*, يوك *iük*, قنطار *qynthâr*, a. — Le talent romain, رومالونك قنطاري *roumâlmun qynthâri*. — Un talent d'or, بر يوك التون *bir iük altou*.

TALENT, s. m., don de la nature, disposition et aptitude naturelle pour

certaines choses, هنر *huner*, استعداد *istî dâd*, اهليت *ehlîet*, قريحة *qarîhat*. — Capacité, habileté, معرفتة *ma'rifet*, pl. a. معارف *me'ârif*; هنر *huner*, قابليتة *qâbilîet*. — Un talent particulier, معرفت مخصوصه *ma'rifeti makhsoûcê*. — Faire preuve de talent, هنر كو سترمك *huner gueustermek*.

TALER, s. m. Voy. THALER.

TALION, s. m., قصاص *qyçâs*, a. — Appliquer la peine du talion, قصاصه حكم اولنمش *qyçâcê hukm olounnich*.

TALISMAN, s. m., طلسم *thylism*, *thylsem*, pl. a. تلامسم *thalâcim* et طلسمات *thylsemât*.

TALISMANIQUE, adj. com., طلسمتى *thylismü*, a.

TALLE, s. f., اناسندن آيرلوش *anâcinden âirilmich*, اغاج فدانى *aghâdj fidâni*, t.

TALLER, v. n., اناسندن آيرلوب *anâcinden âirilub*, كوك سورمك *keuk surmek*, t.

TALMUD, s. m., تلمود *selmud*, a.; تلمود *telmud*, كتابى *kitâbi*, t.

TALOCHE, s. f., pop., سلّه *sillê*, t. — Donner une taloche, سلّه اورمق *sillê ourmaq*.

TALON, s. m., la partie postérieure du pied, ايباق *euktché*, او كچه *aïaq*, عقب *aqab*, pl. a. اعقاب *a'qâb*. — Ser- rer les talons, appuyer deux coups d'éperon à un cheval, ايكي ايباق *iki aïaq ilê âty*

mahmo:uzlamaq. — Le talon d'une chaussure, اياق قابى او كچهسى *aiāq qābi euktchēci*. — Être sur les talons de quelqu'un, le suivre de près, بر كمنه نك ايزندن ايرلماق - *bir kimesnē-nuñ izynden äirilmāmaq, izyni sāly-virmemek*, ايزى اوزرينه يوريمك *izy uzerine iurumek*. — Au fig., tourner les talons, fuir, قاچوب *qatchup euktchēleri gueustermek*. — Talon, se dit aussi de la partie inférieure de certaines choses, ديب *dib*, الت *alt thurafi*.

TALONNER, v. a., fam., poursuivre de près, اردينه - پسنه دوشمك *ardine, pecine duchmek*, قوالق *qovā-lamaq*, تعقيب *ta'qyb it*, استذناپ *istiznāb it*, a.-t. — Talonner, au fig., presser vivement jusqu'à l'importunité, تضييق *tazyyq it*, ثقلت ويرمك *syqlet virmek*, تصديع *tastī' it*.

TALUS, ou TALUT, s. m., شيو *chiv*, يوقش *chib*, p.-t.; انش *enich*, *iouqouch*, t.; حدور *hudour*, a.

TALUTER, v. a., شيو لندرمك *chiv-lendurmek*, يوقش ياپمق *iouqouch iāpmaq*, t.

TAMARIN, s. m., fruit du tamarinier, هند نمر هندی *temri hindi*, هند حمر *hind khormāci*, t.; حمر *houmer*, صبار *sabbār*, a.

TAMARINIER, s. m., تهره ندى *temerhindi aghādji*, t.; شجر *chedjer us-sebbār*, a.

TAMARIS, TAMARISC ou TAMARIX,

s. m., arbrisseau, العن - العيون *ilghyn, ilghoun aghādji*, t.

TAMBOUR, s. m., caisse cylindrique dont les deux fonds sont des peaux tendues, داول - طاول *dāvoul, dhāoul*, t.; طبل *thabl*, pl. a. طبول *thouboul*; اطبال *athbāl*. — Battre le tambour, *dhāvoul tchālmuq*. — Tambour, celui qui bat le tambour, *dhāvouldji*, طبلزن *thablzen*. — Un tambour, بر نفر طبلزن *bir nefer thablzen*. — Tambour de basque, دائره *dātré*, ديف *duff*, pl. a. ديفوف *dufouf*. — Tambour, instrument de forme circulaire sur lequel est tendue une toile pour y exécuter à l'aiguille différents dessins de broderie, نقشجى دزكاهى *naqychdji diz-guiāhi*, سوزنجى قلبورى *souzenādjī qalbouri*. Tambour, eu t. d'anat., le tympan. Voy. ce mot. — Tambour, la caisse qui enveloppe les roues d'un bateau à vapeur, كمينك *bir vāpor guemēci-nuñ tekerlek dolābi*.

TAMBOURIN, s. m., داوا لچق *dāvouldjyq*, دنبلك *dumbelek*, t.

TAMBOURINER, v. a., داو لچاق *dāvoul tchālmaq*, t.

TAMBOURINEUR, s. m., داو لچاق *dāvoul tchālādjī*, t.

TAMERLAN, nom que les Français donnent au conquérant tartare Timour-Lenk, تيمور لذك *tímour-témourlenk*, تيمور اعرج *tímouri a'radj*, ou Timour le Boiteux.

TAMIS, s. m., الك *elek*. — Tamis fin, délié, الك ابلج *inljc ilek*. — Gros tamis, قبا الك *qabā elek*, t. — Fig. et fam., passer par le tamis,

être examiné sévèrement dans sa conduite, etc., مظهر تجسس اولسئق *mazheri tedjessus olounmaq.*

TAMISER, v. a., اللهك - اللهمك *ellemek*, الكدن كچورمك *elekten guetchurmek*, t. — Tamiser de la farine, اون اللهمك *oun ellèmek.*

TAMPON, s. m., bouchon, - تايد *tāp*, طپه - طاپه *tāpa*, طقاج *thyqādj*, قپاق *qapāq*, t.

TAMPONNER, v. a., تايدلق *thāpalamaq*, طقماق *thyqāmaq*, طاپه *tāpa*, اورمق *thāpa ourmaq*, t. — Tamponné, طاپه لو *thāpalu.*

TAN, s. m., مپشه قپوغي توزي *mīchē qaboughou tozou*, پلاموٹ *palāmouh tozou*, t.

TANAISIE, s. f., herbe aux vers, سوغلجان اوتی *soghouldjān oty*, t.; حشيشة الدود *hachīchet ud-doud*, a.

TANAÏS, grand fleuve d'Europe, تن صویي *ten souï*, t.

TANCER, v. a., fam., آزارلق *āzārlamaq*, t.; تعزیرا *ta'zīr it*, a.-t. — Être vertement tancé, تعزیر شدیده *ta'zīri chedidē mazher ol.* — Tancé, e, آزارلنمش *āzārtaumich*, معاتب *mou'ātab.*

TANCHE, s. f., چامور بالغی *tchāmour bālyghy*, t.

TANDISQUE, conjunct., pendant le temps que, قچانکه *qatchānki*, t.; مادام که *mādānki*, a.-t.; ایکن *iken*, بینما *beīnemā*, ائناده *esnādē*. — Tandis que vous êtes ici, سز بونسل *sz bounda iken.*

TANDOUR, s. m., nom que les Arméniens, les Grecs et les Turcs donnent à une table ronde ou carrée,

couverte d'un tapis qui descend jusqu'à terre, et sous lequel on met un réchaud rempli de braise, تندور *tandour*. Mot corrompu de l'arabe

تنور *tenour*, fournaise, brasier. Voy. le mot تندور dans le Dict. turc-français.

TANGAGE, s. m., کمینک بری *guemīnuñ berī eutē tchālqanmaci*, t.

TANGENTE, s. fém., خط مماس *khaththy memāss*, خط ملاقی *khaththy mulāqy*, a.

TANGUER, v. n., کسی بری اوته *guemi beri eutē tchālqanmaq*, صالمنق *sālinmaq*, t.

TANGUEUR, s. masc., بری اوته *beri eutē tchālqanān*, صالنان *sālinān guemi*, t.

TANIÈRE, s. f., cavité servant de repaire aux bêtes sauvages, این *in*, يتاق *iatāq*, t.; حجر *djahr*, pl. a. اججار *adjhār*. — La tanière d'un lion, ارسلان يتاغی *arslān iatāghy*.

TANNER, v. a., préparer le cuir avec le tan, سپلمک *seplemek*, t.; دبغ *dibgh*, دبغ ا *dibāghat it*, a.-t. — Tanné, e, سپلنمش *seplenmich*, مدبوغ *medbough*. — Tanner, fig. et pop., fatiguer, ennuyer, molester, اوصاندرمق *oçāndurmaq*, ثقلت ویرمک *syqlat vīrmek*, تعجیزا *ta'djīz it.*

TANNERIE, s. f., دبغ خانه *deb-bāgh khānē*, طابه خانه *thābē khānē*, vulg. طباقخانه *thāpakhānē*, طباقخانه *thabāqkhānē*, t.

TANNEUR, s. m., دبغ *debbūgh*, vulg. دبغین *thabbāq*, pl. a. دبغین *debbūghyu.*

TANT, adv. de quantité indéfinie et de comparaison, اولقدر *olqadar*, اولقدر *oqadar*, شوقدر *chou qadar*, بوقدر *bou qadar*, نيجه *nîdjê*, t. — Il a tant d'amis que..., اوقدر *oqadar*, دوستلری واردر که *oqadar dostluri vârdur ki...* — Il y a tant pour vous, سزک ایچون اولقدر واردر *syzuû itchoun olqadar vârdur*. — Tant, part. alternat., soit l'un soit l'autre, گورک *guerek*, اکر *eier*. — Tant hommes que femmes, اکر آدم اکر عورت *eier âdem eier 'avret*. — Tant bon que mauvais, ایو کونتو *eiu kentû*, گورک ایو وگورک فنا *guerek feuâ*. — Autant, tellement, à tel point, اول دکلو بونجه *boundjê*, اول اولمرتبه *olmertebê*, اول اول درجده *ol dervedjêlê*. — Tant, trop, چوقلق *tchoqlouq*. — Ne vous ouvrez pas tant, pas trop à lui, چوقلق اکا اچلمد *tchoqlouq aâa atchilma*. — Tant, quelque, نقدر *neqadar*. — Tant petit qu'il soit, نقدر کوچک *neqadar kutchuk iça*. — Tant que, durant, aussi longtemps que..., اولدقچه *oldouqtchê*, مادانکه *mâ-dâmki*. — Tant que je vivrai, عمرم اولدقچه *eumrum oldouqtchê*. — Tant qu'il occupera cet emploi, اولدقچه اولدقچه *oldouqtchê*. — Tant s'en faut, قنک قالدی *qandê qâldy*, قنک که *qandê ki*. — Tant par mois, ایلک اولقدر *âidê oqadar*. — Tant seulement, همان اولقدر *hemân oqadar*, فقط *faqath*. — Tant que ce soit, هر چندکه *her tchendki*.

هر نقدرکه *her nequdarki*. — Tant que je pourrai, قادر اولديغم قدر *qadir oldoughoum qadar*, مرتبهده *meriebêdê*. — Si tant est que..., اکر بوييله *eier beuilê iça*, بوييله *beuilê oldoughou taqtirtê*. — Tant soit peu, ازاجق *azâdjyq*, جزويجه *djuzvoldjê*. — Tant plus que moins, à peu près, قدر *qadar*, مقدارى *myqtâri*. — Tant mieux, دخى *dakhy eiu*, دخى كوزل *dakhy guzel*, نه اعلا *nê a'la*, فهو احسن *fehouê ahsen*. — Tant pis, يزق *dakhy feuâ*, دخى بتر *iazyqtur*, يا زقدر *iazyqtur*, دخى بهتر *dakhy beter*. — Sur et tant moins, محسوبًا *'alel-hyçâb* على الحساب *mahsouben*.

TANTE, s. f., sœur du père, خاله *kâhlê*, vulg. *hâlu*, t.; عمّة *'ammê*, pl. a. عمات *'ammât*. — Sœur de la mère, تيزه *teizê*.

TANTET, TANTINET, s. m., famille très-petite quantité, ازاجق *azâdjyq*, t.

TANTÔT, adv., dans peu de temps, bientôt, بر ازدنصكره *bir azdensoûra*, شدى *chiudi*, t.; يقينك *iauyndê*, عن قريب *'an qarib*. — Il n'y a pas longtemps, اوآجه *eveldjê*, بوندن مقدمجه *boundan mouqaddemdjê*. — Tantôt, ce soir, اخشام *akhehâm*. — Tantôt, conj. بعض كره *guiâh*, بعضًا *ba'zen*. — Il est tantôt d'un avis, tantôt d'un autre, كاه بر كونه كاه ديكر كونه راي ايدر *guiâh bir guicunc guâh diguc guionuc rai uder*.

TAON, s. m., آت - اشك سكمى
ât, eckek sînegui, اشك آرىسى
eckek âroucy, t.

TAPAGE, s. m., شمانته *chamâtet,*
 vulg., گورلتى شمانته *chamâta,*
gueurully, t. — Faire du tapage, شمانته
chamâta it.

TAPAGEUR, s. m., fam., شمانته جى
chamâtadjî, غوغا جى ghavghâdjî, t.

TAPE, s. f., fam., coup de la main,
 ال اورشى *el ourouchou, سلہ sillê,*
t. — Ce avec quoi on bouche, طاپه
thâpa.

TAPECU, s. m., bascule, بر نوع
bir nev'y sâlyndjaq, t.

TAPER, v. a., frapper, donner un
 ou plusieurs coups, اورمق *ourmaq,*
 دوکمک *deuwmek.* — Enfoncer en
 frappant, ficher, قاقمق *qâqmaq.* —
 Taper sur la tête, باشنه قاقمق
bâchina qâqmaq. — Taper du pied,
 تپمک *tepmek,* دپه اورمق
ourmaq, t.; ا. - t. *zarb it,*

— Taper les cheveux, les arranger et
 les relever avec le peigne, صاچى
 سātchi طراق ايله دوزمک - قبارتمق
tharâq ilê âuzmek, qabârtmaq. —
 Tapé, e, اورلمش *ouroulmich.* —
 Fruits aplatis et séchés au four,
 يتيلنمش وفرون ايچنك قورودلمش
ïassylanmich vèfourounitchindê
qouroudilmich meivè.

TAPINOIS (EN), loc. adv., sourde-
 ment, en cachette, گيزلوجه *guïzludjê,*
 t.; سراً *makhfîdjê, a.-t.;*
sirren. — En sous-main, ال التندك
el altindê.

TAPIR (SE), v. prou., كيزلنمك
guïzlenmek, چومليوب كيزلنمك

چومليوب *tcheumeleüup guïzlenmek,*
 كيزلنمك *tcheumeleüup sînmek.* —
 Tapi, e, كيزلنمش *guïzlenmich,*
 چومليوب سكمش *tcheumeleüup*
sînmich.

TAPIS, s. m., étoffe dont on couvre
 un plancher, grand tapis, كحالى *khâli,*
 vulg., كالى *hâli;* قالى *qâli.* — Petit
 tapis, كالىجه *khâlidjê,* vulg. *قالىجه*
qâlidjê; سجاده *sedjâdè.* — Tapis
 ras, كچه *kêlim;* — de feutre, كچه
ketchè. — Tapis de Perse, عجم

قالىجهسى *'adjem qâlidjaci.* —
 Tapis de verdure, pelouse de gazon;
 چمنلك *tchemenlik,* يشيللك *iechîllik.*
 — Mettre sur le tapis, au fig. fam.,
 اورته يه قومق *ortaïa qomaq,* ا
dermîân it.

TAPISSER, v. a., orner de tapis-
 serie, دوشمه *duchetmek,* دوشمه
 زار قومق *duchemè qomaq,* ديواره
 قماش قىلامق *zâr qomaq,* ق
divârè qoumâch, qaplâmaq. — Mettre
 des tapis, كحالى دوشمه *khâli*
duchemek. — Tapissé, e, دوشنمش
duchenmich. — Mur tapissé, قماش
 قاپلو ديوار *qoumâch qâptu divâr.*

TAPISSERIE, s. f., ouvrage fait à
 l'aiguille, sur du canevas, avec de la
 laine, de l'ouate, servant à couvrir
 les murs d'une chambre, ديواره
 قماش *divârè acylân qou-*
mâch, زار *zâr,* ديواره قاپلنه جق
divârè qâplanadjaq qoumâch,
 t.; پوشش ديوار *pouchichi divâr.* —
 Tapisserie, tapis en général, خاليلر
khâlîler. — Tapisserie relevée d'or
 d'or et de soie, سرمه وايپك ايله
 ايشلنمش پوشش ديوار *syrna vè*

ipek ilè ichtennich pouchichi dívâr.

TAPISSIER, ÈRE, s., qui vend, confectionne et arrange des objets de tapisserie, يتاق و دوشمه ايشليان *iatâq vè duchemè ichtleïân vè sâtân kimesnè*, ديواره *divârè qoumâch qâplâdji*, بورغانجى *ïorghândji*, t. — Ouvrier qui tisse de la tapisserie, اورسلمش قماش *kilim bâf*, p.

TAPISSIÈRE, s. fém., voiture pour transporter des meubles, des tapis, etc., دوشمه و او طاقمى *duchemè vè ev thâqymî gueturêljek 'araba*, t.

TAPON, s. m., اورسلمش قماش *eurselmich qoumâch üghyni*, يغبني *tchoul*, t.

TAPOTER, v. a., صق صق اورمق *seuq seuq ourmaq*, t.

TAQUET, s. m., اغاجدن بر نوع *aghâdjen bir nev'y oufâq tchenguel*, t.

TAQUIN, INE, adj., mutin, querelleur, contrariant, لکس *lekis*, a.; اونکوو *eunegu*, t.; لوجج *ludjoudj*, a. — Vilain, avare, qui chicane sur la dépense (dans ce sens le mot a vieilli), *khacîs*. — Taquin, s. m., se dit d'un enfant, d'une personne, اونکوو بر چوجق - بر کمنه *bir tchodjouq, bir kimesnè*.

TAQUINER, v. n. et a., contrarier, صدينه كتمك *zyddinè guïtmek*, ا *zyddlik gueustermek, it*, اونكوك ا *ruuegulik it*, مخالفت ا *lekistik it*, t.; ا *moukhârfet it*, a.-t.

TAQUINERIE, s. fém., caractère de celui qui est taquin, لکسلك *lekistik*, اونكوك *eunégulik*, t.; صدلك *zyddlik*, a.-t.; لجاجت *ledjâdjet*, a.

TARABUSTER, v. act., fam., داش *bâch aghyrtmaq*, t.; اغرتمق *tusty' it*, a.-t.

TARARE, adv. interj., bon! bon! ابو *eïu*. — Je m'en moque, بر *bânâ hepici bir*, اولسه دخى نه *olsu dakhy' nè vazîfem*, t.

TARAUD, s. m., بر نوع بيوك بورغو, *bir nev'y buïuk bourghou*, t.

TARAUDER, v. a., بيوك بورغو, *buïuk bourghou ile delmek*, t.

TARD, adv., après le temps nécessaire, convenable, كى - كىچ *guetch*, t.; دير *bathyen*, پ *dir*. — Arriver, venir tard, كىچ

guetch guelmek. — Se lever tard, يتاقدن كىچ قالمق *iatâqtan guetch qâlmaq*.

— C'est déjà trop tard, ايش ايشدن كچدى *ich ichten guetchti*. — Tard, vers la fin de la journée, كىچ وقتل *guetch vaqyttè*.

آخر نهار وقتل *akhryri nihâr vaqtindè*. — Vers le soir, اخشام *akhchâm ustü*.

— Un peu tard, كچجه *guetchdjè*. — Très-tard, كىچ قتي *qaty guetch*.

TARDER, v. n., différer à faire quelque chose, كچيكك *guedjikmek*, كىچ قالمق *guetch qâlmaq*.

اويالامق *oïülamaq, oüïalamaq*, t.; اويالامق *tebaththy vu terâkhy' it*, a.-t. — Tarder, s'arrêter.

aller lentement, en sorte que l'on vient tard, اکسکلک *eksiklik*, اویالتمق *guedjikmek*, *oïtlanmaq*, توقف ا *meks it*, تواقف ا *tevaqqouf it*. — Ne tardez pas trop, یولده کچکدی *ïolda guedjikti*. — Tarder, à la troisième personne, pour marquer le désir ou l'impatience qu'une chose s'accomplisse : il me tarde, ارزولرم *arzoularun*, جانم استر *djānum ister*, حسرت چاکرم *hasret tchekerun*, کیجکسنوب صبرم دوکنور *guedjiksinnup sabrum tukenur*. — Il me tarde que ma maison soit bâtie, خانه مک *khānemek*, بناسی تکمیلنه قدر کجکسنوب *khānemūn binūci tek-mīlinē qadar guedjiksinnup sabrum tukenur*.

TARDIF, IVE, adj., qui tarde, qui vient tard, کلان *guetch guelān*, وقتی کچدکد نصکره کلان *vaqti guetchiktensōra guelen*, بطی *bathyi uz-zouhour*, ا. — Repentir tardif, ندامت بطی الظهور *nedāmeti bathy uz-zouhour*. — Tardif, lent, اغر *aghyr*, دپرنیجی *aghyr teprenīdji*, بطی *bathyi*, متاخر *bathyi ul-harekē*, الحركه *mutē'akhhkyr*. — Tardif, en parlant des fruits qui ne mûrissent qu'après les autres, صوک کلان میوه *sōn guelen meivē*.

TARDIVEMENT, adv., کچ *guetch*, بطیاً *guetchlik ilē*, ا. — متأخراً *mutē'akhhkyren*, ا.

TARDIVÉTÉ, s. f., چپچک و میوه *caïunmek, engunmek*.

او تترک کچ بتسی *tchitchek vè meivè vè otlarun guetch bitmeci*, t.

TARE, s. f., déchet, diminution soit pour la quantité, soit pour la qualité, نقصان *eksiklik*, t.; ناقصان *noqsān*, ناقص *naqs*, a. — Au fig., vice, défaut, défectuosité, عیب *'aib*, pl. a. عیوب *'ouïoub*; قصور *qouçour*. — Poids des barils, des caisses, etc., qui contiennent les marchandises, قاب طره سی *thara, dāru*, داره *qāb tharuci*.

TARÉ, E, adj., vicié, corrompu, بوزوق *bozouq*, t.; عیبلو *'aïplu*, قصورلو *qouçourlu*, a.-t. — En parlant des personnes qui ont une mauvaise réputation, دیللمش *dillenmich*, رسوا *rousvū*, بدنام *bed nām*, مذموم *mez-moum*.

TARENTULE, s. fém., بر نوع زهرلو *bir nev'y zehrlu*, اورمچک *bir nev'y zehrlu eurumdjek*, t.; رتیلا *retilā*, a.; بوی *boï*.

TARER, v. a., causer du déchet, اکسکلک *eksiklik*, اکسکلتمک *eksiklik gueturmek*, t.; کتورمک *eksiklik gueturmek*, t.; ایراث نقصان ا *irāci noqsān it*, بر شیک اغرلغنه اکسکلک کتورمک *bir cheünūn aghyrlyghynā eksiklik gueturmek*. — Peser un vase avant d'y mettre quelque chose, بر قابک *bir qābuñ tharacini ālmaq*.

TARGE, s. f., بز جنس قلغان *bir djins qalqān*, t.

TARGETTE, s. fém., بر نوع قپو *bir nev'y qapou surguçu*, سورمسی *sourmeci*, قپو *qapou qoullābi*, t.

TARGUER (SE), v. pronom., fam., او کدمک *caïunmek, engunmek*.

لاف دم اورم-ق *dem ourmaq*, لاف
 و كذاف *lāf u guzāf it*, t.;
 افتخارا *iftikhār it*, a.-t.

TARIÈRE, s. f., بر نوع بیوک بورغو, *bir nev'y buük bourghou*, بورغو-
bourghou, t.

TARIF, s. m., تعريفه *ta'rifē*, a.;
 تعرفه *ta'rifē defteri*, تعريفه دفترى
ta'rifē. — Tarif de la douane, كمرک
 تعريفهسى *gumruk ta'rifēci*. —
 اجناس سكه نك *Tarif des monnaies*,
 تعريفه مشتمل تعريفه دفترى
sikkenuñ fiātini muchtemil ta'rifē
defteri.

TARIFER, v. act., تعريفه دفترى
 تعريفه دفترى *ta'rifu defteri duzmek*,
 تعريفه دفترى *ta'rifacini qo-*
maq, a.-t.

TARIN, s. m., oiseau, بر كوچك
 تعريفه دفترى *bir kutchuk qouchuñ*
 تعريفه دفترى *isni*, تعريفه دفترى
loypura qouchou, t.

TARIR, v. a., mettre à sec, دو كنهك
 تعريفه دفترى *teuketmek*, تعريفه دفترى
 تعريفه دفترى *teuketmek*, تعريفه دفترى
 تعريفه دفترى *qouroutmaq*,
 تعريفه دفترى *bochātmaq*,
 تعريفه دفترى *bochāltmaq*, t.;
 تعريفه دفترى *infād it*,
 تعريفه دفترى *yghtirāf it*, a.-t. — V. n.,
 Être à sec, cesser de couler, دو كنهك
 تعريفه دفترى *teukenmek*, تعريفه دفترى
 تعريفه دفترى *qouroumaq*,
 تعريفه دفترى *souñ qouroumaq*,
 تعريفه دفترى *intizāf*, *istinfād*
it. — En parlant particul. d'une
 source, تعريفه دفترى *sousoghoulmaq*.
 — Tarir, au fig., tant à l'actif qu'au
 neutre, faire cesser, arrêter ou s'ar-
 rêter. Voy. ces mots. — Tari, c,
 تعريفه دفترى *teukenmich*, تعريفه دفترى
 تعريفه دفترى *qou-*
roumich, تعريفه دفترى *menzoukh*.

TARISSABLE, adj. com., دو كنهك-ور

teukenédjek, تعريفه دفترى
 تعريفه دفترى *mumkin un-nesfād*,
 تعريفه دفترى a.-t. — En parlant d'une source,
 تعريفه دفترى *souñ teukenur*,
 تعريفه دفترى *qourour*.

TARISSEMENT, s. m., تعريفه دفترى
 تعريفه دفترى *teu-*
kenmè, تعريفه دفترى *qourouma*, t.;
 تعريفه دفترى *nezh*, تعريفه دفترى
 تعريفه دفترى *nuzoukh*, a.

TAROUPE, s. f., قاش چانمدهسى
 تعريفه دفترى *qāch tchātmaei tuū*,
 تعريفه دفترى *qyli*, t.;
 تعريفه دفترى *cha'r*
 تعريفه دفترى *bein ul-hādjibein*, a.

TARSE, s. m., t. d'anat., le cou-
 de-pied. Voy. ce mot.

TARTAN, s. m., sorte d'étoffe.
 تعريفه دفترى *bir nev'y alādja*
 تعريفه دفترى *qoumāch*, t. — Vêtement,
 تعريفه دفترى
 تعريفه دفترى *bir nev'y gueici*.

TARTANE, s. fém., petit navire en
 usage sur la Méditerranée, طرانه
 تعريفه دفترى *thrāta*, t.

TARTARE, s. m., enfer des poètes,
 تعريفه دفترى *saqar*. — Habitant de la Tar-
 tarie et ancien courrier du gouverne-
 ment turc, تاتار *tātār*.

TARTAREUX, se, adj., طورتيلى
 تعريفه دفترى *thortouli*, t.;
 تعريفه دفترى *'akerü*.

TARTARIE, contrée d'Asie,
 تاتارستان *tātāristān*.

TARTE, s. f., ميوه يا قيمق بوركى
 تعريفه دفترى *meivēā qaūmaq beuregui*, t.

TARTELETTE, s. fém., بورجك
 تعريفه دفترى *peuredjik*, t.

TARTRE, s. m., dépôt terreux et
 salin du vin, دردى طورتي *thortou*,
 تعريفه دفترى *durdy*, vulg. *tourty*;
 تعريفه دفترى *charāb thortouçou*, t.;
 تعريفه دفترى *'aker el-khamr*, a. —
 Crème de tartre, شراب طورتيسى
 تعريفه دفترى *charāb thortouçou melhy*.

قریم طرطر *qrīm tharthar*. — Huile de tartre, شراب طورتسی یانگی *charāb thortouçou iāghy*.

TARTUFE, s. masc., faux dévot, یلانندن صوفی *ialānden sofou*, t.;

مرايي *murāi*, منافق *munāfyq*, a.

TARTUFERIE, s. f. fam., caractère, et action de tartufe, یلانندن صوفیلقی *ialāndan sofoulouq*, t.; ریا *rīā*, a.; منافقلقی *munāfyqlyq*.

TAS, s. masc., monceau, amas de quelque chose, یغین - یغین *yghyn*, کومه *kumè*, t.; کومه *kumet*, pl. a. اکوام *ekvām*. — Un tas de bois, اودون یغینی *odoun yghyni*; — de foin, اوتلق کومدسی *otlouq kumèci*. — Mettre en tas, faire un tas, یغمق *yghmaq*. — Tas, au fig. iron., multitude, الای *alāi*, گوره *gurouh*, شردم *chirzimè*, pl. a., شرادم *cherāzin*.

TASSE, s. f., vase qui sert à boire et dont les bords ne sont pas fort élevés, برداق *bardāq*, t.; طاس *thās*, مشربه *kiācè*, کاسه *machraba*, a. — Tasse à café, فنجان *findjān*. — Liqueur qui est contenue dans une tasse; prendre une tasse de café, بر فنجان قهوه ایچمک *bir findjān qahvè itchmek*.

TASSEAU, s. m.; طیباق *dhaīāq*, تخته طیباقی *takhtu dhaīāghy*, t.

TASSER, v. act., mettre en tas, یغمق *yghmaq*, یغین *yghyn it*, t. — Tasser du blé, حنطه یغمق *hyntha yghmaq*. — Se tasser, ou tasser, en parlant des constructions qui s'affaissent sur elles-mêmes, اینهک *inmek*, آشایلمق *āchāghylanmaq*, آشاییه اینهک *āchāghyie inmek*.

— Tasser, v. n., croître, multiplier, s'élargir, بیوکلمک *buüklenmek*, ارتمق *tchogalmaq*, چوغلمق *artmaq*, یايلمق *iāilmaq*.

TATER, v. act., toucher, manier doucement une chose, ال ایله *el ilè iöqlamaq*, دوقمق *doqoumaq*. — Palper, - یوقلمق *cl ilè iöqlamaq*, یوقلامق *doqoumaq*. — Sonder quelque chose, لمس - لمس *mess, lems it*, a. t. — Tâter cela, بونی الک ایله *bounou eluñ ilè iöqla*. — Tâter le pouls, نصن طومتق - یوقلمق *nabz thoutmaq, iöqlamaq*. — Sonder quelqu'un sur ses intentions, بر کمنهک نبصنی یوقلامق *bir kimes-nènuñ nabzyni iöqlamaq*, استمزاج *istinzādj it*. — Tâter le terrain, appuyer fortement en marchant, یری یوقلیهرق اغراغریوریمک *eri iöqlāiaraq aghyr aghyr iurumek*. — Tâter le terrain, aller doucement, agir avec précaution, صورت احوالی یوقلیهرق ییواش ییواش کیتیمک *soureti ahvāli iöqlāiaraq iāvāch iāvāch guūmek*. — Tâter, goûter à quelque chose, goûter de quelque chose, دایینی المق *dāidini thātmaq*, چاشنی المق *tchächni almaq*, تذوق *tezevvaq it*. — Tâter, au fig. fam., essayer, éprouver, امتحان *imtihān it*, تجربه *tedjrübè it*, دکنمک *deñemek*. — Tâter l'ennemi, دشمنی تجربه *duchmeni tedjrübè it*. — Se tâter, se sonder, s'examiner sur quelque chose, کندویی یوقلامق - امتحان *gucndüi iöqlamaq, imtihān it*, اختبار *ykkhibāri nefs it*.

TATEUR, SE, s., au fig. fam., irré-

solu, رأینده *qarârsyz*, قرارسه — ز، متردد *rêindê qarârsyz*, a.-t.; قرارسز *mutereddîd ul-eskiâr*, a.

TATILLON, s. m., اوافق تفك *oufâq tufek* شیلر ایله قرشدریجی *cheïler ilê qarichturûlji*, هیچ — ه، *hîch maqoulêci cheïleri arâchturûlji*, t.; هرزه جو *herzê djou*, p.

TATILLONNAGE, s. m. pop., عبتیات *'abecîiât ilê qarichturma*, هیچ مقولهسی شیلری ارشدرمه *hîch maqoulêci cheïleri aruchturma*, t.; هرزه جوئی *herzê djouîi*.

TATILLONNER, v. n., اوافق تفك *oufâq tufek cheïlerê qarichmaq*, هیچ مقولهسی شیلری *hîch maqoulêci cheïlerilê oghrâchmaq*, t.

TATONNEMENT, s. m., یاپشا یاپشا *ïpichâ ïpichâ guitmê*, ال یوردامیلد ارشدرمه *el iordâmilê arâchturma*, t.; تحسیس *tahsîs*, تعییش *tu'ûis*, a.

TATONNER, v. a., chercher dans l'obscurité en tâtonnant, قراکلتك *qarânlÿqta arâmaq*, ال یوردامیلد ارشدرمق *el iordâmilê arâchturmuq*, t. — *Marcher en tâtonnant*, یوقلايو *ïoqlâïou ïoqlâïou ïurumek*, vârunaq, مشی *mechi bit-te'ûis it*. — Tâtonner, être irrésolu sur le parti qu'on doit prendre, ا شهبه *chubbê it*, تردد ا *tereddud it*, تذبذب ا *tezzeb-*

zub it, رأیده قرارسزلق ا *rêidê qarârsyzlÿq it*.

TATONNEUR, SE, s., qui tâtonne, ال یوردامیلد کید یجی *el iordâmi ilê guîdîdji*, . — Irrésolu, رأینده متردد *rêindê qarârsyz*, a.-t.; قرارسز ال رای *mutereddîd ur-rêi*, a.

TATONS (A), loc. adv., tâtonnant dans l'obscurité, قراکلتده ارایدق *qurânlÿqta arâtaruq*, ال یوردامیلد *el iordâmi ilê*, t. — Au fig., sans connaissances certaines, avec doute, شهبه ایله *bîlmeçîerek*, *chubbê ilê*.

TATOUAGE, s. m., action de tatouer, دامغلمد *dâmghalama*, t.; توشیم *tevchîm*. — Résultat, ou marque du tatouage, رشم *vechm*, pl. a. وشام *vichâm*, وشوم *vuchoum*.

TATOUER, v. a., دریسی قازوب *derûi qâzup dâmghalamaq*, دری اوزرینه نشان یاپمق *deri uzeriñê nichân ïâpmaq*, نعل کسمک *na'l kesmek*, t.; توشیم ا *tevchîm it*, a.-t. — Tatoué, e, موشم *muvechchem*.

TAUDIS, s. m., چوردن چوپدن *tchordan tchioptan olân ev*, صمانلق *izbê*, طام *thâm*, ایزبه *samânlyq*, چرکه *tcherguê*, t.

TAUPE, s. f., کوستبک *keustebek*, کورموش *keurchebek*, t.; کورموش *keurmouch*, p.-t.

TAUPIER, s. m., کوستبک آوجیسی *keustebek âvdjêci*, t.

TAUPIÈRE, s. f., کوستبک قپانی *keustebek qapâni*, t.

TAUPINIÈRE, OU TAUPINÉE, subst. fém., mouceau de terre qu'une taupe

soulève, کوستبک دپه جکی keuste-
bek tepédjigui, کوستبک یوه سندن
طشره چ-یقوب بیغدیفی طپراق
keustebek iouvacinden
thachra tchyqup yghygly thoprāq
tepèci. — Taupinière, fam. et en
plaisantant, se dit d'une petite élé-
vation de terre, monticule, دپه جک
tepédjik. — Petite maison de cam-
pagne sans apparence, کویل اولان
keüidè olān baiāghy
evdjyghyz.

TAURE, s. f., دیشی بوزانی dīchi
bouzāghy, t.; عجله 'ydjlet, pl. a.
عجل 'ydjel.

TAUREAU, s. m., mâle de la vache,
بوغا boughā, t.; ثور sevr, pl. a.
سیران sīrān. — Le Taureau, signe du
zodiaque, ثور برجی sevr burdji, برج
burdj es-sevr, a.

TAURIS, ville d'Asie, capitale de
l'Azerbaïdjan, تبریز tebrīz.

TAURUS, grande chaîne de mon-
tagnes d'Asie, الا طاغ alā dhāgh.

TAUTOLOGIE, s. fém., t. didact.,
تکثیر tekrīri ma'na, تکثیر معنی
تکسر الکلām teksīr ul-kelām
belafz el-muterādefet, a.

TAUX, s. m., prix établi pour la
vente des denrées, نرخ narkh, vulg.
nargh, فیات fiāt, سعر sy'r, pl.
es'ār; مقطوع فی فی maqthou',
pl. فیات مقطوعه fiāti maqthou'a.
— Taux réglé par les ordonnances
pour l'intérêt de l'argent, مرابحه
حقتہ بر موجب نظام تعیین اولنان
murābeha haqqyna ber
moudjibi nizām ta'īn olounān sy'ri
ma'loum. — Somme à laquelle une
personne est taxée pour ses imposi-

tions, بر کمنه ادا ایل جک ویرکو,
bir kimesnè edā idèdjek
virgu hyssèci, کسیم kecīm.

TAVELER, v. act., moucheter,
بنکلمک beneklemek, t.
— Se taveler, بنکلنمک beneklenmek.
— Tavelé, e, بنکلو beneklu,
ارقش بنکلنمیش beneklenmiş,
arqach.

TAVELURE, s. f., بنکولک benek-
lulik, بنک benek, t. Voy. MOU-
CHETURE.

TAVERNE, s. f., میخانه meikhānè,
ت.; میکل khoumikhānè, خمخانه
guedè, p.; خرابات kharābāt, a. —
Coureur de tavernes, خراباتی kha-
rābāti.

TAVERNIER, s. m., میخانه جی
meikhānèdji, t.

TAXATEUR, s. m., qui taxe les let-
tres à la poste, مکتوبرک نقلیه سی
mektoubleruū naq-
līèci fiātini qoiān, t. — En procé-
dure, celui qui taxe les dépens,
خرج محکمہ یی تعیین ایدن کمنه
khardji mehkemèü ta'īn iden ki-
mesnè.

TAXATION, s. f., نرخ ایتمده سی
narkh itmèci, kesmèci,
a.-t.; اسعار tahdīdi as'ār,
a. — Taxations, certains avantages
pécuniaires alloués à des employés
d'administrations, عوائد 'avāid.

TAXE, s. fém., prix réglé pour le
débit des denrées, نرخ narkh. Voy.

TAUX. — Faire la taxe des vivres,
ذخایره نرخ قومق, زکهایره
zakhāirè narkh qomaq. — Le prix
même des denrées, سعر فیات fiāt,
سعر sa'r. — Opération de taxer, به

کسمه سی - behā bitchmeci, kesmeci, وضع نرخ, vaz'y narkh.

— Taxe, importation en argent, ویرگو *vîrgu*, تکلیف *teklîf*, pl. a.

تکالیف *tekiâlîf*. — Taxe de dépens, règlement, fait par autorité de justice, de frais pour la poursuite d'un procès, دعوا مصارفیچون تعیین اولنان, مبلغ *da'vâ meçûrîfî itchoun ta'ûin olounân meblagh*.

TAXER, v. a., régler, limiter le prix des denrées, des marchandises, etc., نرخ قومق *narkh qomâq*,

بها بچمک - کسمک *narkh it, kesmek*, a.-t. — Taxer à un prix élevé, اگر بهایده کسمک *aghyr behâie kesmek*.

— Taxer, imposer une taxe, ویرکواتمق - سالمق *vîrgu atmaq, sâlmûq*,

طرح تکالیف *tharkhy tekiâlîf*. — Déterminer, régler la taxe, l'imposition, تعیین

ویرکوا *ta'ûini vîrgu it*. — Taxer quelqu'un de...., l'accuser de....,

القاه *soutch atmaq*, صویچ اتمق *ilqâi teuhmet it*,

بر *bir kimesneci teuhmetlu qylmaq*. — Taxer de

négligence, بر کسمه نک او زرينه *bir kimesneci teuhmetlu qylmaq*.

— Taxer de négligence, بر کسمه نک او زرينه *bir kimesneci teuhmetlu qylmaq*.

— Se taxer, s'engager à donner pour un certain objet, التزام غرامت *iltizâmi gharâmet it*.

— Taxé, c, نرخلو *narkhlu*, فیاتلو *fiâtlu*.

TECHNIQUE, adj. com., اصطلاحی *ysthylâhyi*, a. — Mot technique,

لغت - صنعت لفظی *san'at lafzy*,

تعبیر اصطلاحی *loghati, ta'bîri ysthylâhyi*.

TE DEUM, s. m., تشکر دعاسی *techekkur dou'âci*, a.-t. — Chanter

un Te Deum, تشکر دعاسی قرائت *techekkur dou'âcini qyrâet it*.

TÉGUMENT, s. masc., t. d'anat.,

اورتی *eurty, curtu*, غشا *ghychâ*, pl. a. ایشید *aghchûe*, غشاوه *ghychâvê*.

TEIGNE, s. f., sorte de gale à la tête, کلک *kiellik*, کل *kiel*, برت *bert*,

قراغ *kiellik 'ylleti*, t. قراغ *qarâ'a*.

— Espèce de gale qui vient à l'écorce des arbres, اغاج اویوزی *aghadj euïouzou*.

— Espèce d'insecte qui ronge les étoffes, کوهه - کوه *guvé*.

TEIGNERIE, s. f., endroit où l'on

panse les teigneux, کلر خسته *kieller khastu khâneci*, t.

TEIGNEUX, se, adj., کل *kiel*, کللو *kiellu*, کل باشلو *kiel bâchlu*, t.;

اقرع *aqra'*, a.

TEINDRE, v. a., بویامق *boiâmaq*, رنگ ویرمک *boiâtmaq*,

رنگ *renk vîrmek*, t.;

صبیغ *subgh it*, a.-t. — Teindre en rouge, قرمزی *qyrmizîic boiâmaq*.

TEINT, s. m., manière de teindre, بویاتم *boiâtma*,

بویاتم *boiâtma*, بویاتم *boiâtma*, صبغه *sybghat*,

صبغه *sybghat*, صبغه شبيعه *sybghat*, a. — Le grand teint, صبغه شبيعه *sybghat cheb'â*.

— Le petit teint, صبغه خفيته *sybghat khafyfe*.

— Teint, le coloris du visage, بکر *beñz*, لون الوجه *levn*,

لون *levn ul-vedjh*, لون *renk*, t.;

لون *levn*. — Mélange de plusieurs cou-

leurs, *الالوان mechûlj ul-
elvân*, a. — Au fig., apparence lé-
gère, *صورت sourei*, *رنك renk*.

TEINTURE, s. f., liqueur préparée
pour teindre, *بویامه boiâ*,
بویاما boiâma, t.; *صبغ sybgh*,
sybâgh, a. — Teinture rouge, *قزل
qyzyl boiâ*. — Préparer, faire
de la teinture, *بویا یایمق boiâ iâp-
maq*. — Teinture, t. de chimie,
*اصلا دلمش نسندنک صویي islâdil-
mich nesnênũ souïi*, *نقاعه naqâ'a*.
— Préparation médicale, infusion,
نوقور nouqou', *تینکتوره tînkoura*. —
Teinture de roses, *کل اصلان تیسسی
gul yslântîci*. — Teinture, impres-
sion que la bonne ou la mauvaise
éducation laisse dans l'âme, *اثر ecer*,
pl. a. *اشار açâr*. — Connaissance
superficielle, *علم جزئیي tsmi djuz-
'ûi*, *علم سطحی tsmi sathhyi*. —
Il n'a pas la moindre teinture de
cette science, *بو علمدن ادنا اثری
bou 'ytluden ednâ eceri
bilê ioqtur*.

TEINTURERIE, s. fém., métier de
teinturier, *بویاجیلک boiâdjilik*, t.
— Métier de teinturier, *بویاجی
boiâdji kiârkhâneci*,
مصبغة masbaghat, a.

TEINTURIER, ÈRE, s., *بویاجی
boiâdji*, t.; *صبغ sabbâgh*, a.

TEL, LE, *adjectif*, pareil, sembla-
ble, etc., *بو مقوله beuîlê*,
بو maqoulê, *بو دکلو bou deñlu*, t.;
بو bou micillu, t.-a.; *بو کونه bou
guïounê*, t.-p. — De telles coutumes,
بو مقوله عادتار bou maqoulê 'âdetler.
— Un tel homme, *بر آدم*

beuîlê bir âdem. — Je n'ai jamais
rien vu de tel, *بو مثللو شیء هیسچ
bou micillu cheï hîtch
gueurdugum ioqtur*. — Tel que, mar-
quant le rapport de la ressemblance,
la comparaison de choses que l'on
compare entre elles, *عینی گبی
'aïni*. — C'est un homme tel qu'il
vous fant, *بر آدمدر
istedi'guîñyz guibi bir âdemdur*. —
Il est tel que son frère, *برادرینک
burâderînuñ 'aïnidur*. —
C'est une maison telle que vous la
voulez, *مطلوبک گبی بر خانهدر
mathloubuñ guibi bir khânêdur*. —
Un homme tel que lui, *ازک گبی بر
anuñ guibi bir âdem*. — Il est
tel qu'un lion, *ارسلان کبیدر
arslân
guibîdur*, *کالاسددر kel-ecêdur*. —
Prov., tel maître, tel valet, *بویله
اغانک بویله خدمتکاری اولور
beuîlê aghânũ beuîlê khyzmetkiâri
olour*. — Tel que, *adjectif*, marquant le
degré de grandeur, de force, etc.,
اولقادر olqadar, vulg. *وقدر oqadar*,
اول دکلو ol deñlu. — Son crédit est
tel que... *عباری اولقادر در که
y'ti-
bâri olqadar dur ki*. — Il a une telle
mémoire que... *اولقادر قوت
olqadar gow-
veti hâfizaci vârdur ki*. — Tel, en
parlant des choses, des personnes,
des lieux, etc., qu'on désigne indé-
terminément, *فلان felân*. — Telle
chose, *فلان شیء felân cheï*. —
Telle personne, *فلان کمنه
felân kimesnê*. — Tel, quelqu'un,
کشی kichi, *کمنه kimesnê*. — Tel qui ne
paye pas ses dettes, *بورجنی*

بوردجونو اوده میان کشی *bordjounou cudè-mèiān kichi*. — Tel est maintenant l'état des affaires, شمديکي حاله *šmēdiki hālē*. — *chimdiki hāldē keifūeti ahvāl bou minvāl uzrē dur*. — Tel quel, aussi mauvais que bon, de peu de valeur, اشته بويله *ichtē beuīlē*. — C'est une chambre telle quelle, بر اشته بويله *br ashthē beuīlē*. — Tel quel, sans changement, de la même valeur, طبقي عينيله *ṭbqi 'aīnīlē*, بعينه *bethybyhi*, بي عينيه *bi 'aīnihi*. — De telle sorte que..., چه بويله *cheuīlē ki*.

TÉLÉGRAPHE, s. masc., بر نوع *bir nev'y ichāret qoullēci*, تلغراف یعنی دور تویس *telegrāf 'ā'ni dour nuvīs ālāti*, t.

TÉLESCOPE, s. m., يلدزله باقمق *üldyžlarē bāqmaq itchoun beghādet buñk dourbun*, رصد دور بينی *ras-sād dourbīni*, *dourbūn*, vulg. *dourbun*, t.

TÉLESCOPIQUE, adj. com., دور بينی *dourbūn ilē gueurunen*, t. — Étoiles télescopiques, انجق *andjaq dourbun ilē gueurunen üldyžler*.

TELLEMENT, adv., de telle sorte, چه بويله *cheuīlē*, اول وجهله *ol vedj ilē*, t.; هکذا *hekezē*, a.; بگونه *beugue*. — Tellement que, اول وجهله که *ol vedj ilē ki*, حتى *hatta*. — Autant, si, اولقدر *olqadar*.

TÉMÉRAIRE, adj. com., hardi avec imprudence, صالدریجی *sāldurīdji*,

بر شیدن قورقماز *hitch bir chelden qorqmāz*, t.; پرواسز *per-vācyz*. — Audacienx, جسور *djeçour*. — Violent, imposteur, متهور *matehevvir*. — Une action téméraire, پرواسز بر حرکت *pervācyz bir hareket*. — Proposition, مسئله *mecclēi fāhychē*. — Jugement, حکم فاحش *hukmi fāhyeh*. — Téméraire, éhonté, insolent, ادبسر *edebсыz*, کستانخ *kustākh*.

TÉMÉRAIREMENT, adv., audacieusement, پرواسزلیق *pervācyzlyq ilē*, جسارت ايله *djeçāret ilē*, بی پروا *bi pervā*. — Avec témérité, تهور ايله *tehavvur ilē*. — Avec imprudence, imprudemment, عقلسر لکه *'aqlsyzligülē*.

TÉMÉRITÉ, s. f., hardiesse imprudente, پرواسزلیق *pervācyzlyq*, t. — Imprudence. Voy. ce mot. — Noble témérité, courage, audace, جسارت *djeçāret*, جرأت *djurā'et*, يکتلك *ügüitlik*.

TÉMOIGNAGE, s. m., rapport d'un ou de plusieurs témoins sur un fait, شهادت *chāhidlik*, a.-t.; شهادت *chēhādet*, a. — Témoignage juridique, بوجه شرعی ادا اولنان شهادت *ber vedjhi cher'y edā olounān chehādet*, شهادت شرعییه *chēhādeti cher'yūē*; — faux, ييلان شهادت کاذبه *īālān chāhidligni*, شهادت *chēhādeti kiāzibē*. — Bon témoignage, حسن شهادت *husni chēhādet*. — Témoignage de vive voix, لسانا *lišānen*, شفاهاً شهادت *chēhādet*; — par écrit, تحریراً *chēhādet*; —

شهادت *tahrîren chehâdet*. — Aller en témoignage, ايجون *chehâdet itchoun vâрмаq*. — Être ouï en témoignage, بر كمندنك *bir kimesnènuñ chehâdetini mesmou' ol*. — Recevoir le témoignage de quelqu'un, اخذا *chehâdetini akhz it*. — Le témoignage de la conscience, گوهل شاهدلكي *gueuñul châhidligui*, شهدات قلب *chehâdeti qalb*. — Témoignage, preuve, marque de quelque chose, نشان *nichân*, نشانه *nichânè*, p.-t.; دليل *delîl*, pl. a. دلایل *delâil*. — C'est un témoignage suffisant de la pureté de ses intentions, خلوص نیتنه دليل و افيدر *khoulouci nîetîne delîli vâfidur*. — Donner des témoignages d'amitié, عرض دلایل دوستی و محبت ا *'arzy' delâilî dosti vè mouhabbet it*. — Témoignage, manifestation, اظهار *izhâr*, ابراز *ibrâz*.

TÉMOIGNER, v. a., servir de témoin, porter témoignage, شاهدلك ا *châhidlik it*, شهادت ا - كـتورمك *chehâdet it, gueturmek*, شاهد او *châhid ol*, a.-t. — Témoigner contre quelqu'un, بر كمندنك - ليهنه *bir kimesnènuñ 'aleîhinè chehâdet it*. — Témoigner, marquer, faire connaître ce qu'on sent, ce qu'on pense, گوسترمك *gueistermek*, اظهار ا *izhâr it*, عرض ا *'arz it*, بيان ا *beîân it*. — Témoigner de la joie, اظهار شادمانی و مسرت ا *izhâri châdumâni vu mecerret it*; — du chagrin, اظهار كدر و اندوه ا *izhâri keder u endouh it*; — de l'im-

patience, صبرسزلق كوسترمك *sabrsyzlyq gueistermek*; — de l'amitié, عرض محبت ا *'arzy mouhabbet it*; — de l'estime, اظهار ا *'arzy açâri heurmet u ta'zîm it*. — Témoigner ouvertement, اچقدن اظهار و بيان ا *atchyqtan izhâr u beîân it*. — Témoigné, e, گوسترلمش *güesterilmich*, اظهار اولنمش *izhâr olounmich*, معروض *ma'rouz*, مبهين *mubeîien*.

TÉMOIN, s. m., celui, celle qui dépose ce qu'il a vu ou entendu, شاهد *châhid*, pl. a. شهود *chouhoud*. — Témoin oculaire, شاهد بالمعاينه *châhid bil-mou'ânenè*; — auriculaire, شاهد بالاستماع *châhid bil-istimâ*; — véridique, كـرچك *guertchek seütler châhid*; — sans reproche, شاهد عادل *châhidî' âdil*; — faux, يـلان *talân châhidi*, شاهد زور *châhidi zor*. — Produire des témoins, شاهد كتورمك *châhid gueturmek*, اقامة شهود ا *iqâmèi chouhoud it*. — Entendre des témoins, شاهدلری دكلمك - استماع ا *châhidleri dûlemek, istimâ' it*. — Les faire entendre, شاهد دكلمك *châhid dûletmek*. — Les interroger, شاهدلری استنطاق ا *châhidleri istinhâq it*. — Prendre à témoin, شاهد طوتـمق *châhid thoutmaq*, شاهد لكه دعوت ا *châhidligue da'vet it*, استشهاد ا *istichhâd it*. — Récuser les témoins, شاهدلری رد ا - *châhidleri redd it, dûlèmemek*. — Témoin muet, chose qui peut servir d'indice ou d'une

sorte de preuve, pièce de conviction, شاهد حال ايله *liṣāni hāl ilē chāhid*. — Servir de témoin muet contre quelqu'un, شاهد حال ايله *liṣāni hāl ilē bir kimesnēnuū 'alc'hinē chāhid ol*. — En témoin de quoi, t. de prat., en foi de quoi, تصديقاً - تاييداً *tasdiqen, tēūden 'alet-hāl*. — Témoin, spectateur, كوريجي *gucuridji*, كورن سيرجي *scirdji*, كورن گورن *gucuren kimesnē*. — Les témoins, les personnes présentes dans une assemblée, une réunion, حاضر بالمجلس اولان كيمسندلر *hāzyr bil-medjlis olān kimesnēler*.

TEMPE, s. f., طولوك - دولك *duluk*, قولاق توزي *qoulāq tozou*, صقال باغي *saqūl baḡhy*, pl. t. تولوبلر *tuloubler*; صدغ *soudgh*, pl. a. اصداغ *ustāgh*; au duel, les deux tempes, صدغان *soudghān*.

TEMPÉRAMENT, s. m., complexion, constitution du corps, ne se dit guère qu'en parlant des personnes, مزاج *mizād*, pl. a. امزجة *emzidjet*; بنية *buniet*, بنيه *bunīc*. — Bon tempérament, مزاج جيد *mizādji djūd*. — Qui est d'un bon tempérament, صحيح البنية *sahīh ul-buniet*. — Être d'un tempérament fort et robuste, بالطبع قوتي المزاج او *bith-thab' qavūi ul-mizādji ol*. — Tempérament, caractère, le naturel, خوي *khoui*, مشرب *mechreb*, طبيعة *thabī' at*. مزاج *mizādji*. — Tempérament violent, سرت مزاج *sert mizādji*. — Avoir du tempérament, être porté

au plaisir physique de l'amour, شهوانتي *shevvetlu ol*, شهوانتي او *shevvanūi ul-mizādji ol*. — Tempérament, au fig., adoucissement, accommodement, قولايلىق *qolāilyq*, t.; سهولت *souhoulet*, تعديل *y'tidāl*, تعديل *ta'dil*. صورت تعديل و تسويه *soureti ta'dil u tesviē*. — Tâcher de trouver un tempérament à..., بر تعديل و تسويه صورتى بولمك چاره سنه *bir ta'dil u tesviē soureti boulmanūi tchārēcinē bāqmaq*.

TEMPÉRANCE, s. f., اعتدال *y'tidāl*, ضبط نفس *zabthy nefs*, پرهيز *perhiz*, پرهيز كارلك *perhiz kiārlik*, اقتصاد *yqtyçād*. — Les règles de la tempérance, قواعد اقتصاد *qavā'ydi yqtyçād*.

TEMPÉRATURE, s. f., طبيعة هوا *thabī' atī havā*, كيفيت هوا *keifieti havā*, مزاج هوا *mizādji havā*. — Une température douce et modérée, ملايم و معتدل بر هوا *mulāim ve mou'tedil bir havā*.

TEMPÉRER, v. a., modérer, diminuer l'excès de..., يومشتمق *yomouchatmaq*, t.; تعديل *ta'dil it*, كوشتمك *y'tidāl it*, a.-t.; كوشتمك *guevchetmek*. — Modérer la colère, تسكين غضب *teskīni ghazab it*. — Tempéré, e; modéré, c, اعتدال *y'tidāl*, معتدل *boulmuch*, معتدل *mou'tedil*. — Un air tempéré, معتدل بر هوا *mu'tedil bir havā*. — Tempéré, au fig., posé, sage, اوصولو *oustlou*, t.; ساكن المزاج *sākin ul-mizādji*. — Un homme tempéré, سكونت طبع *sukiouneti thabī'*

ilè medjboul bir âdem. — Être tempéré, *او زره او زره او زره* *’atidâl uzrè ol.*

TEMPÊTE, s. f., orage, violente agitation de l'air, فورتنه - فورطنه *fortouna.* — Tempête en mer, grain sur mer, espèce d'ouragan, بوره *bora,* Violente tempête, دکز فورتنه سی *deñyz fortounaci.* — Violente tempête, کسکین بر فورطنه *keskîn bir forthouna.* — Tempête, au fig., trouble, dissention, sédition. Voy. ces mots.

TEMPÊTER, v. n., faire du bruit, شمانه ا *chamâta it,* غوغا *ghavghâ it,* کورلدمک *guruldemek, t.;* هنگامه ا قوپورمق *henguiâmè it, qoparmaq, p.-t.*

TEMPLE, s. m., édifice consacré à Dieu, عبادت یری *’ybûdet ieri,* a.-t.; عبادتگاه *’ybûdetguiâh, a.-p.;* معبد *ma’bid, pl. a. معابد me’âbid;* بیت الله *beït oullah.* — Temple, édifice consacré à ce qu'on révere comme Dieu, پت یری *pout ieri,* هیکل *heïkel, pl. a. هیاکل heïâkil.* — Le temple de Jupiter, هیکل مشتری *heïkeli muchteri.* — Les temples des faux dieux, معبود زور اولانلره *me’boudi zor olânlara makhsous olân heïâkil.* — Temple des païens, پتخاننه *pout-khânè,* انشکده *âtechkedè.* — Temple mahométan, mosquée, جامع *djâmi’,* مسجد *mesdjid.* Voy. MOSQUÉE. — Temple chrétien. Voy. ÉGLISE. — Le temple de Sainte-Sophie à Constantinople, ایا صوفیه *aiâ sofia,* ایا صوفیه جامعسی *aiâ sofia djâ-mi’ci.* — Le temple du Saint-Sépulcre à Jérusalem, قمامه *qoumâmet,*

کلیسه القمامه *kelîçat ül-qoumâmet.* — Le temple de Salomon à Jérusalem, مسجد الاقصی *mesdjid ul-aqsa.* — Le temple de la Mecque, مسجد الحرام *mesdjid ul-harâm,* بیت الحرام *beït ul-harâm.* — Les deux temples de la Mecque et Médine, المسجدان *el-mesdjidân.* — Temple, église des protestants ou réformés, پروتستان مذهبی کلیساسی *protestân mezhebi kelîçaci.*

TEMPORAIRE, adj. com., بروقت *bir vaqyt itchoum,* موقت *mouvaqqat,* وقتی *vaqtii, a.*

TEMPORAIREMENT, adv., موقتاً *muvâqqaten, a.*

TEMPORAL, e, adj., دولکک *dulu-guñ, t.;* صدغی *sadghyi, a.*

TEMPOREL, le, adj., qui passe avec le temps, وقت ایلنه کچر *vaqt ilè guetcher,* کچر *guetcher,* کچر-سی *guetchîdji,* دایمی دکل *dâimi deïl, t.;* دهری فانی *dehri, a.;* فانی *fâni, vaqtii,* وقتی *t.;* ناپایداری *nâpâidâr, p.* — Temporel, séculier, l'opposé de spirituel, دنیوی *dunievii,* عالمی *âlemi.* — Les biens temporels, اموال دنیویته *emvâli dunievîè.*

TEMPORELLEMENT, adverb, بر *bir,* الى وقت *ilâ vaqt, a.;* وقت ده *bir vaqtè dek, t.;* فنایه مقارن *fenâie muqârin,* مقارناً بالفناء *mouqârenen bil-fenâ.*

TEMPORISATION, s. f., ایرتلمه *irtèlemè, t.;* وقت اخره تعلیق *vaqti akherè ta’lyq, a.-t.;* تاخیر *téekhyr, t.;* تسویف *tesvîf, a.*

TEMPORISER, v. a., ایرتلمک *irtè-*

ferdaūf, ouzāgha sālmaq, t.; عوق و تاخیرا 'avq u téékhyr it, ا تسویف teswif it, a.-t.; گنجکدروب وقت قرانمق guedjik-turup vaqyt quzānmaq.

TEMPORISEUR, s. m., اوزادبجی ouzādīdji, vaqti و قتی اوزادبجی ouzādīdji, t.; تاخیرجی téékhyrdji, a.-t.; مهمیل numehhil, a.

TEMPS, s. m., succession des moments, mesure de la durée des êtres marquée par certaines périodes ou mesures, et principalement par le mouvement et la révolution apparente du soleil, وقت vaqt, vaqyt, pl. a. اوقات evqāt, زمان zemān; pl. حین ezmān; ازمنه ezmenē, hain, pl. احيان ahīān; زمانه zemānē, چاغ tchāgh, t. — Un long temps, زمان مدید zemāni medid. — Un temps court, وقت قلیل vaqti qalil. — Le temps présent, شمدیکی chimdiki vaqyt, وقت حاضر vaqti hāzyr; — passé, کچن زمان guetchen zemān, ماضی زمان zemāni māzy. — Au temps passé, کچن زمانه guetchen zemāndē. — Le temps futur, کلدجک زمان مستقبل guelēdjek vaqyt, زمانه zemāni moustaqbil. — En peu de temps, از وقت ایچندک az vaqyt itchindē, مدت قیلدده muddeti qalilēdē. — Avec le temps, وقتیلده vaqtiledē, سرور زمان nurouri zemān ilē, وارهرق vāraraq, کندکچه guittiktchē. — De temps en temps, وقت بعضا bazen, احياناً chīānen و

وقت vaqyt bevaqyt. — Perdre le temps, son temps, faire des choses inutiles, وقتی ضایع vaqty zāl'it. وقتی عبث یره صرف ا vaqty 'abes ĩerē sarf it. — Temps, loisir, وقت vaqt. — Je n'ai pas le temps, وقتم vaqyum ĩoqtur. — Temps, occasion convenable, propre, وقت vaqt, فرصت fursat. — Le temps est favorable, وقت مساعددر vaqty muca'yttur. — Prendre bien son temps, وقتینی براق vaqtini boulmaq. — Laisser passer le temps, l'occasion, فرصتی فوت ا fursati fevt it. — Temps, saison, موسم mevsim, زمان zemān. — Le temps des semailles, اکین زمانی ekīn zemāni; — de la moisson, موسم حصاد mevsimi haçād; — de la vendange, باغ بوزمی وقتی bāgh bozoumou vaqty, موسم قطاق mevsimi qythāf. — Temps, rapport à l'état des choses dans un pays, à la manière de vivre, etc., وقت vaqt, زمان zemān. — S'accommoder au temps, زمانه اویمق zemānē ouīmaq. — Il faut se conformer au temps, وقت و حاله موافقت لازمدر vaqt u hālē muvāfaqat lāzyndur, ouīmālutur. — Dans les temps difficiles, کوچ وقتدرده gutch vaqytlerdē. — En temps de guerre, وقت سفرده vaqti seferdē; — de guerre et de paix, سفر و حضرده sefer u hāzyrdē. — En temps de paix, صلح وقت و حاله south esnācīndē. — Se gouverner selon le temps, وقت و حاله vaqt u hālē gueurē hareket it. — Ce n'est plus le temps.

کچدی *vaqti guetchti*. — Temps, siècle, âge, عصر *'asr*, pl. a. اعصار *a'cār*; عهد *'ahd*, pl. عهود *ou'houl*; دور *devr*, pl. ادوار *edvār*; زمان *zemān*. — Du temps du Prophète, رسول صبرندک *rouçoul' asrindè*; — de Salomon, دور سليمانک *devr sulèimāndè*; — d'Abraham, عهد ابراهيمک *'ahdi hazreti ibrahîmîndè*. — Temps, terme préfix, échéance, وقت موعود *vaqti mev'oud*, وعدة *va'det*, *va'dè*. — Marquer précisément le temps, بالصحة تعيين *bis-syhat. ta'iini va'dè it*. — Temps, délai, مهلة *muhlet*, مهل *mehl*. — Demander du temps pour payer, اقچه يي ادا ايتمک ايجون *aqchëii edā itmek itchoun bir myqtār muhlet istemek*. — Temps, disposition de l'air, هوا *havā*. — Beau temps, هوا گوزل *guzel havā*; — mauvais, فنا هوا *fenā havā*; — froid, هوا صوغ-وق *soghouq havā*; — chaud, استيجاق هوا *issūljāq havā*. — Temps des verbes, t. de grammaire, زمان *zemān*, فعل *fi'l*. — Le temps présent ou le présent, زمان حال *zemāni hāl*. — Le temps passé, le passé, زمان ماضى *zemāni māzy*, فعل ماضى *fi'li māzy*; — futur, زمان مستقبل *zemāni moustaqbil*. — A temps, adv., assez tôt, وقتندک *vaqtindè*, وقتله *vaqtile*. — Arriver à temps, تمام وقتندک کلمک - واصل او *tamām vaqtindè guelmek, vācyl ol*. — A temps, pour un temps déterminé, بر وقت ايجون *bir vaqjt itchoun*. — Bannissement à temps,

نفسى موقت *nefi muvaqqat*. — En même temps, au même temps, بر وقت *bir vaqytte*. — De tout temps, دائما هر وقتک *her vaqytte*, دایما *dāimā*, دایم الاوقات *dāim ul-evqāt*. — De temps en temps, de temps à autre, اراق اراق *arālyq arālyq*, وقتا بعد وقت *vaqten ba'dè vaqtin*. — En temps et lieu, وقت و محلک *vaqt u mahallindè*. — Suivant le temps et la circonstance, وقت *vaqt u hālè gueurè*, وقت و حالک اقتضاسنه کوره *vaqt u hālūñ yqtizācinè gueurè*.

TENABLE, adj. com., en terme de guerre, se dit d'un endroit, d'une place où l'on peut se défendre, ممکن المحافظه *mumkin ul-mouhā-faza*, محافظه اوله بيلور *mouhāfazu ola bîlur*, a.-t. — Cette place n'est pas tenable, بوقلعه ممکن المحافظه *bou qal'a mumkin ul-mouhā-faza deildur*. — Tenable, en parlant d'un lieu, d'un endroit où l'on peut rester, demeurer commodément, ممکن *dhouradjaq ier*, طوره جق *mumkin ul-yqāniyet*, الترار *ul-qarār*.

TENACE, adject. com., visqueux, adhérent, اوکسدلو *cuksèlu*, ياپشقان *tāpichqān*, t.; لازق *lāzyq*, a. — Humeurs tenaces et gluantes, اخلاط *akhlāthy lāzyqa vu lezjdè*. — Plante tenace, qui s'accroche, qui s'attache, اوت *tāpichqān ot*. — Tenacé, au fig. et fam., avare, خسيس *khacis*. — Qui tient ferme, qui ne lâche pas prise, الى پک *eli pek*, مومسک *mumsi*

— Opiniâtre, معاند *mou'ânid*, مصر *moucyrr*. — Une personne tenace, qui tient à ses idées, رأينه متمسك *râine mutemessik bir kimesne*. — Qui a la mémoire tenace, قوت حافظه سی پک *qouveti hâfyzaci pek*.

TÉNACITÉ, s. f., qualité de ce qui est tenace, یاپشقلق *üpychyqlyq*. لزوق *luzouq*, یاپشقلانلق *üpychqânlyq*, t.; خسیسلىق *khacislyq*. — Avarice, حساسه *khacâcet*, a. — Opiniâ-treté, عناد *'yuâd*. — L'opiniâtrété de la mémoire, قوت حافظه نك *qouveti hâfyzanuñ pekligui*, پكلىكى *pekligui*, متانت الحفظ *metânet ul-hyfs*.

TENAILLE, s. f., ou TENAILLES, au pl., instrument de fer pour saisir, arracher, كلبتان *qouçâdj*, t.; قصاج *qouçâdj*, t.; كلبتان *kelbetân*, a. — Ouvrage de fortification composé de deux faces et formant un angle rentrant vers la campagne, مقص طابيه *muqas thâbia*.

TENAILLER, v. a., قصابلىق *qouçâdjlamuq*, كلبتان ايله اذيت ا *kelbetân ilê ezüet it*.

TENAILLON, s. m., ouvrage de fortification. Voy. LUNETTES.

TENANCIER, ÈRE, s., celui ou celle qui tenait des terres en roture dépendantes d'un fief, طاپو ايله متصرف *thâpou ilê muteçarrifi arz olân*, t.; ملتزم *multezim*, a. — Propriétaire, ملك صاحبى *mulk sâhybi*, الملك *sâhyb ul-mulk*, pl. a. اصحاب املاك *ashûbi emlâk*; اصحاب الاملاك *ashûb ul-emlâk*.

TENANT, s. m., combattant envers et contre tous, طيانيجى *dhâânîdji*.

t.; مدافع *mudâfy'*, pl. a. مدافعین *mudâfy'în*. — Au fig., celui qui défend une personne dans une conversation, صاحب چيقان *sâhyb tchy-qân*, حامى *hâmi*. — Tenants et aboutissants, héritages adjacents à une pièce de terre, مضافات *muzâfsât*, تعلقات *mulhaqât*, تعلقات *te'allouqât*. — Connaître les tenants et aboutissants d'une affaire, بر مصلحتك بالجمله كيرش *bir mustahutuñ bil-djunlê guirich u tchy-qychterîni bîlmek*, و چيتشلىرىنى بيلمك *kiâffêi daqâryq u mezâücinê vâqyf ol*. — Tout en un tenant, tout d'un tenant, صره متواصلأ *syra vârdi*, متواصلأ *mutevâcylen u mutelâhyqân*.

TÉNARE, s. m., t. poétique, ستر *saqar*, a.; جهنم *djehennem*, t.

TENDANCE, s. f., t. de physique, efforts que fait un corps pour se mouvoir vers un point quelconque, اغده *aghma*, t.; ارتجاج *irtidjâh*, a. — Simple direction du mouvement, توجه *tevedj-djuh*. — Disposition de l'âme vers un certain objet, كوكل چكلمه سى *gueuñul tchekilmeci*, ميل *meil*. ميلان *meilân*. — Tendance continue, ميل دائمى *meili dâimi*.

TENDANT, e, adject., qui tend à quelque fin, qui va à quelque fin, منتهج *guceturîdji*, t.; موصول *muntidj*, منجبر *mundjirr*, موصل *mouçyl*, سالك *sâlik*. — Inclive

vers, مائل *māil*. — Une proposition tendante à l'hérésie, رفضه موصل بر *rafzè moucyt bir me'elè*.

TENDINEUX, EUSE, adj., سكرلو *syñyrlu*, t.; زووشيطة *zou vachizet*, a.

TENDON, s. masc., سكر *syñyr*, گمیکک اوچنک کی کمرتلک *guenúguñ oudjoundèki guemirtlek*, t.; عصبه *'açabet*, a.

TENDRE, adj., com., qui peut être aisément coupé, divisé; opposé à Dur, یوشاق - یومشق - یومشاق *ïoumchâq*, *ïoumouchaq*, t.; لین *leïin*, a.

— Bâtir en pierres tendres, احجار *ahdjâri leïinë ilè binâ it*. — Du pain tendre, تازه انمک *tâzè etmek*. — Tendre, au propre ou

au fig., ملايم *mulâim*. — Tendre, friable, گورک *guevrek*. — Délicat, نازک *nâzik*, نحيف *nahif*. — Jeune, frais, کنج *guendj*, تازه *tâzè*.

— Dans la tendre jeunesse, عشوان *unfuvâni chebâbiè*, تازه *tâzè guendjliktè*. — Sen-

sible, یورکی یومشاق *ïuregui ïoumchâq*, رقيق القلب *raqq ul-qalb*. — Compatissant, humain, شفقتلو *chefqatlu*, شفيق *chefiq*. — Avoir l'âme tendre, او *hanû ul-qalb ol*. — Tendre, propre à émouvoir, à inspirer de l'amour, رقت کتوريجی *ryqqat gueturîdji*.

— Un discours tendre, کلام رقت *kelâmi ryqqat enguîz*. — Tendre, porté à la mélancolie, حزين *hazîn*. — Une voix tendre, صوت لطيف *savti lathyfu hazîn*.

— Tendre, impressionnable, سريع *serî ul-hyss*.

TENDRE, v. a., bander, tirer, raidir, چکوب *tchekmek*, چکومک *tchekup ouzâtmaq*, کرمک *guermek*. — Tendre une corde, مطو *ipi tchekmek*, mathvi *habl it*; — un arc, قورمق *ïâi tchekmek*, قورمق *gourmaq*. — Tendre, allonger, ال *el ouzâtmaq*. — Tendre, allonger la main, ال *el sonmaq*, ال *el sonmaq*, مدد *meddi eîâdi it*. — Mendier, ال *el ouzâdûp dîlenmek*, طلب صدقه *thalebi sadaqa it*. — Tendre, étendre, tapisser, سرمک *sermek*, دوشه مک *duchèmek*, بسط *basth it*. — Tendre, dresser, قورمق *gourmaq*. — Tendre un piège, دوزاق قورمق *douzâq gourmaq*. — Tendre, aller, aboutir

منجبر او *vârmaq*, وارمق *vârmaq*, منجج *mundjirr ol*, منتج *muntedj ol*, توجه *tevedjdjuh it*. — Où tend ce chemin? نره یسه وارر بو یول *nerëiè vârun bou îol*, نه طرفه *nè tharafa mûtevedjdjihtur*. — A quoi cela pent-il tendre? بوشی *bou chëi nèiè mundjirr olour*. — A quoi tendez-vous? ندر مقصدک *maqsa-duñ nedur*. — Tendre, e, اوزانمش *ouzânmiş*, ممدود *meîmdoud*, چکلمش *tchekilmich*, قورلمش *gouroulmich*.

TENDREMENT, adv., فرط محبت *ferthy mouhabbet ilè*, ایا *a-t.*

دولدن و کولدن *djân u guraûulden*,
 درون دلدن *derouai dilden*, p.-t.;
 مشتقانه *muchfyqânê*. — Aimer ten-
 drement, جان و دلدن سو مک *djân*
u dilden sevmeck, بالحنين والرقت
 ا *bil-haûn ver-ryqqat mou-*
habbet it.

TENDRESSE, s. fém., sensibilité à
 l'amitié, à l'amour, يورك يمشاقلغي
ïurek ioumehâqlyghy, t.; رقت
ryqqati qalb, شفتت *chefqat*,
 حنين *haûn*. — Amour tendre et
 passionné, سو کو *sevgui*, سو کو *sevgu*,
 فسرط محبت *mouhabbet*, محبت
ferthy mouhabbet, عشق *y'chq*. —
 Tendresse maternelle, عطف وفت
'athoufeti müderânê. — Ten-
 dresses, au pl., témoignages d'affec-
 tion. Voy. CARESSE.

TENDRETÉ, s. f., qualité de ce qui
 est tendre, en parlant des viandes,
 ملايمت *ioumchaqlyq*, t.; يومت
mulâimet, نومت *nou'oumet*, a.;
 — En parlant des fruits, des légu-
 mes, etc., تازه لك *tâzêlik*, طراوت
tharâvet.

TENDRON, s. m., bourgeon, rejeton
 tendre de quelques arbres, de quel-
 ques plantes, فلز-فلز *filiz*, فرخ
farkh, pl. a. افراخ *afrâkh*; نهال تازه
nihâli tâzê, p. — Fig. et fam., une
 jeune fille, كنج بر قيز *guendj bir*
qyz. — C'est un jeune tendron, بو
nihâli nev recûdê dur. — Tendron,
 se dit des cartilages qui sont à l'extré-
 mité des os de la poitrine des ani-
 maux, بعض حيوانلرك صاروسكرلري
ba'zy haïvânlaruñ sârou syñrleri.

TÉNÈBRES, s. f. pl., privation de
 lumière, obscurité, ظلمت *zoulmet*,
 pl. a. ظلمات *zoulmât*. — Les téné-
 bres de la nuit, كيجد قراكلغي *guđlje*
qarâulyghy, ظلمات ليل *zoulmâti*
leil. — Dissiper les ténèbres, ازاله
 ا *izâlêi zoulmât it*. — Té-
 nères, la nuit même, كيجد *guđljê*,
 ليل وقتي *guđljê vaqty*, كيجد وقتي
leil vaqty. — Les ténèbres de l'igno-
 rance, ظلمات جهل و ناداني *zoul-*
mâti djehl u nâdâni. — Les ténèbres
 des anciens temps, ظلمات ازمان
zoulmâti ezmâni quđimê.

TÉNÈBREUX, SE, adject., sombre,
 obscur, قراكلو *qarâulu*, قراكلو *qar-*
râulyqlu, t.; مظلم *mouzlim*, a.;
 تاريك *târik*, p. — Nuit ténébreuse,
 قراكلق كيجه سي *qarâulyq guđjêci*.
 — Ténébreux, au fig., sombre, mé-
 lancolique, قساوتلو *qaçâvetlu*,
 سوداوی المزاج *sevdâvi ul-mîzâdj*.
 — Ténébreux, qui cache des inten-
 tions criminelles, ايجي قره *itchi*
qara, بد قصدلو *bed quşdlu*.

TÉNÉDOS, île de l'Archipel grec,
 بوزجه اطهسي *bozdja adhaci*.

TENESME, s. m., ايسچ اغريسي
itç aghryci, حرق *nyq*, t.; نيق
hazyq, زحير *zahyr*, a.

TENEUR, s. f., le contenu d'un
 écrit, مضمون *mazmoun*, منطوق
manthouq, مال *meâl*, a.

TENEUR, s. m., celui qui tient les
 livres, les écritures; teneur de livres,
 دفتر كاتبي *tâzidji*, t.; يازيجي
dëfter kiâtibi, a.-t.

TÉNIA, s. m., vers solitaire, تک

صفر *tek soghouldjān*, t.; صوغلجان *safur*, الدودة المتواحدة *ed-doudet ul-mutevalhydet*, a.

TENIR, v. a., avoir à la main, entre les mains, طومتق *thoutmaq*, t.; اخذ *akhz it*, قبض *qabz it*, a.-t. — Tenez bien cela, شونى بر ايوجه *chounou bir eūdje thout*, محكم قبض ايله *muhkem qabz eilè*. — Tenir fort, پيك طومتق *pek thoutmaq*; — ferme, محكم طومتق *muhkem thoutmaq*; — la bride, les rênes des chevaux, دزكين طومتق *dizguïn thoutmaq*; — le gouvernail d'un navire, كمينك دومنى طومتق - دومن *guemînuñ dumenini thoutmaq*, *dumen thoutmaq*. — Tenir en main, الده طومتق *eldè thoutmaq*. — Tenir, avoir en sa puissance, posséder, متصرف او *mālîk ol*, مالک او *mutecarrif ol*, تصرف او *teçarrif it*. — Tenir une maison à loyer, بر خانديه كرا ايله متصرف او *bir khānècè kirā ilè mutecarrif ol*. — Tenir quelque chose de quelqu'un, l'avoir appris de lui, اخذ االمق *almaq*, اخذ *akhz it*, بر كمنه دن بيلمك *bir kimesnèden bilmek*. — De qui tenez-vous cette nouvelle? بو خبرى كيمدن *bou khaberi kînden âlduñ*. — Tenir de son père, de sa mère, leur ressembler, چكمك *tchekmek*, بکزديك *beñzemek*. — Il tient cela de son père, بو بابك باباسنه چكر *bou bâbtè bâbâcinè tcheker*. — Tenir, en parlant des maux, des sensations qu'éprouve le corps ou l'âme, طومتق *thoutmaq*, مستولى او *mustevli ol*. —

Quand la fièvre le tient, حتما نوبتى *houmma nevbeti ani thoutindjè*. — Quand la colère le tient, غضب مستولى اولنجه *ghazab mustevli olouadjè*. — Tenir, occuper, en parlant de l'espace, ير احاطه او *ier thoutmaq*, t.; احاطه او *yhâtha it*. — Vous tenez beaucoup de place, وافر ير طوتارسز *vâfir ier thoutârsyz*. — Une forêt qui tient trois lieues d'étendue, اوچ ساعتلك *utch sū'atlik meçâfè thoutâr bir ormân*. — Tenir une boutique, دكان طومتق *dukkiân thoutmaq*. — Tenir, occuper une maison, un appartement, اوتورمق *otourmaq*, اقامت او *temek-kun*, *yqâmet it*. — Je tiens la maison tout entière, خانه نك مجموعنده *khânènuñ medjmou-yndè yqâmet iderum*. — Il ne tient qu'un petit appartement, يالكز بر *ïaly-nyz bir kutchak dâvèdè yqâmet ider*. — Tenir auberge, مسافر قوناغى *muçâfir qonâghy*, لوستاريه طومتق *lostârîa thoutmaq*; — école, مكتب *mekteb thoutmaq*. — Tenir une assemblée, مجلس طومتق *medjlis thoutmaq*, عقد مجلس او *aqdi medjlis it*; — conseil, délibérer, عقد مجلس *mechveret it*, مشورت او *aqdî medjlîci mechveret it*. — Tenir la campagne, en parlant d'une armée, صحرا ده طورمق *sahrâdè dhourmaq*. — La flotte ennemie tient la mer, دشمن دونماشسى *duchmen donanmâci* درياده طورر

deriādè dhourour. — Tenir prison, demeurer en prison, حبسك طورمق *hapistè dhourmaq*, محبوس او, *mahbous ol*, در زندان او, *der zindān ol*. — Tenir, garder le lit, صاحب ساهب *sāhyb firāch ol*; — la chambre, n'en pas sortir, او طدسندن *odhacindan tchyqmāmaq*. — Tenir le milieu dans une affaire, وسط حالى اختيارا *vasthy hāli ykhtīār it*. — Tenir, garder, صاقلمق *sāqlamaq*, حفظ او *hyfz it*. — Tenir son argent enfermé, اقچه سنى قپالو, اقچه سنى قپالو *aqchécini qapālu ierdè sāqlamaq, hyfz it*. — Tenir, maintenir, conserver, طوتنق *thoutmaq*, كوزتمك *gucuzetmek*, كوزدوب صاقلمق *gneuzedup sāqlamaq*. — Tenir en bon état, حسن حال اوزره وقايه او *husni hāl uzrè riqāiè it*. — Tenir, contenir, renfermer, استيعاب او *ālmaq*, اشتغال او *istī'āb it*, احتوا *yhtivā*, ichtimāl *it*. — Ce tonneau tient tant de bouteilles, بوفوجى شوقدر بوقال, بوفوجى شوقدر بوقال *bou fouchou chou qadar boqāl āleur*. — Tenir, maintenir, retenir dans le devoir, ضبط او *zabth it*, اليتقومق *ālyqoumaq*. — On ne saurait le tenir, ممكن ذكلدر, ضبطى ممكن ذكلدر *zabthy mumkin deıldur*. — Tenir dans l'obéissance, حدود اطاعتك, حدود اطاعتك *houdoudi ytkā'attè zabth it*. — Tenir sa langue, se retenir de parler, لساننى ضبط او, لساننى ضبط او *liçānini zabth it*. — Tenir toutes choses en échec, جميع امورى حال توقفك طوتنق *djemī' oumouri hāli tevayqoufiè thoutmaq*. — Tenir occupé, donner

de la besogne, ايش ويرمك *ich virmek*, اشغال او *ichghal it*. — Tenir une place assiégée, برقلديى حال, برقلديى حال *bir qul'āi hāli mouhāceridè thoutmaq*; — les fenêtres ouvertes, پنجره لرى اچق, پنجره لرى اچق *pendjerçeri ātchyq brāqmaq, thoutmaq*. — Tenir, retenir, faire attendre, اليتمق *ālyqo-maq*, بكتتمك *bekletmek*. — Il m'a tenu deux heures, بنى ايكي سائت, بنى ايكي سائت *beni iki sā'at ālyqody, bekletti*. — Tenir, réputer, estimer, croire, صائتمق *sātmaq*, عدا او *'add it*. — Je tiens ce discours pour vrai, بو كلامى كرچك عدا, بو كلامى كرچك عدا *bou kelāmi guertchek 'add iderum*. — Je tiens l'affaire presque faite à l'heure qu'il est, الان, الان *elān maslahati bitmich gubi 'add iderum*. — Tenir, suivre, طوتنق *thoutmaq*, امتسك *ittikhāz it*, امتسك *mutemessik ol*. — Selon la loi qu'ils tiennent, طوتنق قارى شريعت, طوتنق قارى شريعت *thouttouqteri cheri'at moudjebindjè*. — Tenir, suivre un chemin, بريولى طوتنق *bir ioly thoutmaq*, بريوله كتمك *bir iola guitmek*. — Quel chemin tiendrez-vous? قغى يولى طوتنق قغى *qanghy ioly thoutadjaqseñ*. — Êt au fig., tenir une bonne conduite, حسن, حسن *husni sulouk ilè hareket it*. — Tenir le parti de quelqu'un, بر كمسدنك طرفدارى او, بر كمسدنك طرفدارى او *bir kimesnènuñ tharafdari ol, tharafini thoutmaq*.

— Tenir, accomplir, exécuter, *thoutmaq*, ايفا- اجرا *ifā, idjra it.* — Tenir sa parole, سوز, *seuz thoutmaq*, سوزینى *seuzunu thoutmaq*, سوزنىك *seuzundè dhourmaq*; — sa promesse, وعدینى پیرینه کتورمک *œ'dtūi ĩerīnè gueturmek.* — Tenir des discours, سوز سويلمک *seuz seuilemek*, بسط کلام *basthy kelān it.* — Tenir table ouverte, بر, *bir kimesnènuñ etmegui mēidāndè ol.* — Tenir compte d'une somme à quelqu'un, حسابنه محسوب *hyçābinè mahsoub it.* — Au fig., ne point tenir compte de, ne faire point cas de...; اعتبار *sāimāmaq*, صایماق *y'tibār itmemek.* — Il ne tient pas compte de mes conseils, نصیحتلر مه اعتبار ایتمز *nacyhatlarumè y'tibār itmez.* — Tenir tête à quelqu'un, lui résister, قرشو طور مق, مخالفت *qarchou dhourmaq, moukhālefet it.* — C'est un homme à vous tenir tête, سزه مخالفست, *sizè moukhālefet idedjek bir ādemdur.* — Faire tenir une chose à quelqu'un, la lui faire parvenir, ایر کورمک *irgueurmek*, ایرشدرمک *irichturmek*, ایصال *ietichturmek*, *içāl it.* — Tenir à une chose, la désirer ardemment, جان و دلدن, *djān u dilden istemek, ārzou it, ārzoulamaq.* — Tenir, v. n., au propre, être lié, مربوط *merbouth ol.* — Au fig., être attaché par un lieu d'intérêt, د'امیتی و, *d'allyq ol,*

bāghlu ol, علاقهسى *te'allouqy ol,* تعلقى *'alāqaci ol,* گوكل باغلق *gueuñul bāghlamaq.* — Tenir fort à l'argent, اقچه يه بغایت ربط قلب *aqtchēñ bēghāñet rabthy qalb it.* — Tenir, être joint, contigu, او, *bitichik ol,* ملاصق *mulācyq ol.* — Tenir pour quelqu'un, طرفنى طوتمق, *tharāfīni thoutmaq,* غیرتنى چکهک *ghāiretīni tchekmek.* — Tenir, résister, دایانمق. *dāiānmaq,* مقاومت *muqāvemè it.* — Ce navire tient bien à la mer, بوکسى *bou guemi deriādè eū dhāiānur.* — Tenir lieu de...; پیرینى طوتمق *ĩerīni thoutmaq,* پیرنده - مقامنک *ĩerindè, maqāmindè ol.* — Tenir lieu de fils, اولاد *evlād ĩerīni thoutmaq, ĩerindè ol;* — de père, پدر مقامنک *peder maqāmindè ol.* — Tenir bon, se défendre, صبیجه *sygydjè dhāiānmaq,* قويًا *qavūien mouqāvemè it.* — Persister, continuer, tenir ferme, اظهار ثبات - *duruchmek,* متانت *izhāri cebāt, metānet it.* — Tenir compagnie, faire la société de quelqu'un, يولد اشلق *ĩoldāchlyq it,* مصاحبت *mouçāhebet it.* — Tenir, subsister sans aucun changement, طور مق *dhourmaq,* اولدیغي *oldoughy guibi dhourmaq,* باقى *bāqy ol.* — Il faut que le marché tienne, بازار *'aqd olounān bāzār 'ala hālihi bāqy nu ber qarār olmaludur.* — Tenir,

v. n., être compris dans un certain espace, کنجایش *syghmaq*, صیغق *syghmaq*, کنجایش *syghmaq*, پذیر او *kundjüich pezîr ol.* — Quel lieu peut contenir tout ce monde? بو خلتک جمله سی قنک صیغر *bou khalquî djumlêci qandê syghar.* — Se tenir, v. pron., s'attacher à quelque chose pour s'empêcher de tomber, تسیب ا *täpichmaq*, یاپشمه ق *techebbus it.* — Se tenir à une branche d'arbre, بر اچ دالنه تسیب ا *bir aghâdj dâlinê techebbus it.* — Se tenir à..., s'en tenir à..., se fixer à quelque chose, ne vouloir rien de plus, اوزرنک طور مق *uzerindê dhourmaq*, تمکین نفس ا *temkîni nefs it.* — S'en tenir à son dernier mot, دیدیکی کلام اوزرنک طور مق *dedîgui kelâm uzerindê dhourmaq.* — Être, demeurer dans un certain lien, طور مق *otourmaq*, اوتور مق *otourmaq*, او *otourmaq*, ساکن او *bir ierdê ol, sâkin ol.* — Se tenir, demeurer dans un certain état, طور مق *otourmaq*, اولق *olmaq.* — Se tenir à rien faire, ایشسز طور مق *ichsyz dhourmaq, olmaq;* — caché, مخفی او *makhfi ol;* — les bras croisés, eli bâghlu طور مق *eli bâghlu dhourmaq.* — Se tenir, avoir lieu, en parlant d'une convocation, d'une réunion, etc., عقد اولنق *'aqd olounmaq*, قورولق *qouroulmaq.* — Il se tint une assemblée, بر مجلس *bir medjlis 'aqd oloundou.* — Se tenir de..., s'empêcher de..., کندی کندی *guendi guendîni zabth it,* کنویسی *guendi guendîni zabth it,* الیقومق *al-yiqomq,* کتی نفس ا *kefti nefs it.* — Se tenir, s'estimer,

se croire, گندیسی *guendi guendîni zabth it,* صایمق *saïmq,* کندویسی *guendi guendîni zabth it.* — Je ne me tiens pas encore pour battu, حالانفسی *hâlan nefsî,* مغلوب عد ایتم *maghloub 'add itm.* — Tenu, e, مضبوط *mazbouth,* ثوتلمش *thoutoulmich,* مقبوض *maqbouz.* — Un jardin bien tenu, مضبوط الحال بر *mazbouth ul-hâl bir bâghtchê.* — Une maison bien tenue, مضبوط الحال و نظام اوزره اولان بر خانه *mazbouth ul-hâl rê nizâm uzrê oldân bir khânê.* — Tenu, obligé, contraint à..., مجبور *medjbour.* — Je ne suis pas tenu à cela, بوکا مجبور دکلم *boukâ medjbour deklum.*

TENSION, s. f., état de ce qui est tendu, گرنمه *guierilmê,* گرنمه *guierilmê,* کرلمه *kerilmê,* تمدد *temeddud,* توتر *tevettur, a.* — Tension des nerfs, سکر گرنمه سی *sker gornmê si,* چکمه سی *syñyr guierilmêci, tche-kilmêci.* — Tension, grande application d'esprit, فرط تقید *ferthy te-qaiud,* اتعاب ذهن *it'âb zihn.*

TENTANT, e, adj., qui donne envie, هوس گتوریجی *heves gueturîdji,* نشسی *nyshsi,* نفسی *nefsî qyndurîdji,* مغری *mefrî,* نفسی *nefsî qyndurur, a.-t.;* مشوق *moughri un-nefs,* مشوق *mucheveyq.*

TENTATEUR, TRICE, subst., اغوا *aghvâ idîdji,* ازدوریجی *azdurîdji,* نفسی *nefsî azdurîdji, a.-t.;* فاتن *fâtin, a.;* مغری *moughri un-nefs.* —

En parlant du démon, از در سجی *azdurídji cheithān*.

TENTATION, s. f., mouvement intérieur qui excite au mal, اغوا *yghvā*, vesveçé, وسوسه *vesveçé*, اغراء نفس *yghvrā nefs*, تسويل *tesvil*. — Tentation du démon, شیطان اغواسی *cheithān yghvāci*, au pl. شیطانك تسويلاتی *cheithānuñ tesvīlāti*. — Désir passager, آرزو *ārzou*, امرنمه *emrinmè*, تبیعت سوق *sevqy thabī'at*.

TENTATIVE, s. fém., essai, تجربه *tedjrubè*, pl. a. تجارب *tedjārib*; سعی *sa'y*, دنمه *denèmè*, t. — Effort, سعی *sa'y*, اقدام *yqtām*. — Faire une tentative, بر شیک تجربه سنی *bir cheiūñ tedjrubècini it*.

TENTE, s. f., espèce de pavillon dont on se sert à la guerre, à la campagne, etc., pour se mettre à couvert, چادر *tchādir*, اوتاق *otāq*, t.; خیمه *khaīmè*, pl. a. خیم *khyem*, خیام *khyām*. — Dresser une tente, چادر قورمق *tchādir qourmaq*. — Tente, en t. de chirurg., petit rouleau de charpie qu'on met dans les plaies, فتیل *fitil*, فتیک *festik*, فتیلی *fitīli*.

TENTER, v. a., essayer, éprouver, باقمق *tedjrubè it*, a.-t.; باقمق *bāqmaq*, دنمه مک *denèmek*, صنایمق *synāmaq*. — Tenter la fortune, کندو بختنی - قسمتنی *guendu bakhūni qysmetini*, تجربه *tedjrubè it*. — Tenter, solliciter au mal, اغوا *yghvā it*. — Tenter, éprouver la fidélité, امتحان *imtihān it*, ابتلا *ibtīlā it*. — Tenter, donner envie, استکک *isteklik*, هوس *haves*, گتورمهک *gueturmek*,

استکی قدرمق *istegui qyndurmaq*, تحریک اشتیاق *tahrīki ichtīāq it*, از درمق *azdurmaq*. — Être tenté, اغوا اولنمق *yghvā olounmaq*. — On l'a tenté avec de l'argent, اغوا ایله *aqtchè ilè yghvā oloundou*. — Être tenté, avoir envie, استکک *isteklik*, هوس *haves it*.

TENTURE, s. f., دوشمه *duchemè*, t.; زار پورده *zār perde*, بساط *biçāth*, ا. ; قالی *qāly*.

TÉNU, e, adj., menu, délié, آنچه *indjè*, رقیق *raqqyq*, یوفقه *ïoufqa*, t. ; رقیق *raqqyq*. — Les parties ténues, رقیقه *edjzāi raqqyqa*.

TENUE, s. f., durée d'une assemblée, séance, اکنمه *eïglenmè*, مدت *medet*, جمیعتک *muddeti medjlis*, طوردیغی وقت *djenū' etuñ dhourdoughy vaqyt*, مبدت قیام مجلس *muddeti qyāmi medjlis*. — Tenue, assiette d'une personne à cheval, طورش *dhourouch*. — Il a une belle tenue à cheval, آت اوزرنک طورشی *āt uzerindè dhourouchi guzeldur*. — Tenue, manière d'être vêtu, قیافت *qyāfet*, هندام *hendām*.

قیلق *qyllyq*. — Qui a une belle tenue, کوزل قیافتی *qyāfeti guzel*, خوش اندام *khoch endām*. — Qui n'a pas de tenue, variable, en parlant du temps, des personnes, قرارسز *qarārsyz*, دوامسز *devāmsyz*, ثباتی *sebāli*, یوق *ïoq*.

TÉNUITÉ, s. f., آنچه *indjèlik*, یوفقلق *ïoufqa-lyq*, اوفقلق *oufāqlyq*, رقیق *ryqqat*, رقیقه *reqāqat*, رقیق *ryqqat*, t. ; رقیقه *reqāqat*.

La ténuité des parties, اجزائک *edjzānuū iousqalyghy*.

TENURE, s. f., t. de matière féodale, حوزه حکومت *havzēi hukioumet*, a.

TÉRÉBENTHINE, s. fém., طرمنتین *thyrmentīn*, thrementin, ترمنتی *tirementi*, ساقز ترمنتیسی *sāqyz tirementīci*, t.; صمغ بطم *samghy bouthm*, a.

TÉRÉBINTHE, s. m., arbre résineux, طرمنتین اغاجی *thyrmentīn aghādji*, t.; شجر البطم *chedjer el-bouthm*, a.

TÉRÉBRATION, s. f., بورغوله *bourghoulama*, دله *delmē*, اغاج دلمسی *aghādj delmeci*, t.

TÉRÉNIABIN, s. m., sorte de maime, اصفهانی قدرت حلواسی *isfuhāni qoudret halvāci*, t.; تر تجبین *terendjubīn*, a.

TERGIVERSATION, s. fém., تعلل *te'allul*, عوق *tereddud*, تردد *tereddud*, دولاشمه *avq u téékhyr*, a.; و تأخیر *dolāchma*, t.; اشتقاق *ichtiqāq*.

TERGIVERSER, v. a., دولاشمق *dolāchmaq*, t.; عوق و تأخیرا *avq u téékhyr it*, a.-t.; بری اونه صاپمق *beri cutē sāpmaq*, ترددا *tereddud it*.

TERME, s. m., fin, borne des actions et des choses qui ont quelque étendue de lieu ou de temps, صوک *soñ*, t.; نهایت *nihāiet*, pl. a. نهایت *nihāūt*; غایت *ghāiet*, pl. غایات *ghāūt*. — Le terme de la vie, عمرک صوکی *'eumruū soñy*, آخر عمرک *nihāietī 'eumr*. — Être au terme de la vie, او عمرنک *akheri 'eumrindē ol*. — Terme, temps préfixe, وعده *va'dē*, وعود *sinor kesmek*.

vaqti mev'oud, معاد *mi'ād*. — La somme due au bout du terme, قسط *qyst*, تقسیط *taqsyth*, pl. a. تقاسیط *teqācyth*. — Un terme de loyer, او کراسنک بر قسطی *ev kirāciunū bir qysthy*, اوچ ایلق او کراسی *utch āilyq ev kirāci*. — Temps, moment, وقت *vaqt*. — Avant terme, وقتدن *vaqtinden evvel*. — Après terme, وقتندن *vaqtinden soıra*. — Terme, époque à laquelle une femme doit accoucher, طوغورمه زک آیسی *doghourmanuū āi gunu*, وعده *va'dēi va'z'*. — Accoucher avant terme, تمام وعده دن وضع حمل ا *itmāmi va'dēden raz'y haml it*.

Terme, mot, diction, لفظ *lafz*, pl. a. الفاظ *elfāz*; لغت *loughet*, pl. لغات *loughāt*; سوز *seuz*. — Termes, façons de parler particulières à quelque art, à quelque science, اصطلاح *ysthylāh*, pl. اصطلاحات *ysthylāhāt*. — Termes, au pl., état où est une affaire, ou une personne par rapport à une affaire, حال *hāl*. — A quel terme en est l'affaire? مصالحت *maslahat nē hāldēdur*. — Le mariage est en termes de se conclure, نگاه مادمسی عقد اولنمق *nikiāh māddēci 'aqd olounmaq uzrē dur*.

TERMINAISON, s. f., سوزک صوکی *seuzuū soñy*, t.; آخر کلمه *ākhyri kelimē*, آخر الکلمه *ākhyr ul-kelimē*, pl. a. اوآخر الکلمات *awākhyr ul-kelimāt*.

TERMINER, v. a., borner, limiter, سنورلک *sinor kesmek*.

sinorlemek, t.; حدود قومق *houdoud qomaq*, وضع حدودا *vaz'y houdoud it.* — Terminer agréablement la vue, مدای نظره بر حد لطیف او *medāi nazarè bir haddi lathyf ol.* — Terminer, achever, finir, - بشورمک *bittirmek*, *bittirmek*, بشورمک *duketmek*, *tuketmek*, تکمیل - اتمام *khatm it*, اتمام *tekmil*, *itmām it.* — Terminer le discours, اتمام کلام *khatmi kelām it.* — Se terminer, se fuir, s'achever, بشورمک *bitmek*, بشورمک *tukenmek*, تمام او *khytām boulmaq*, تمام *temām ol*, ختام پذیو او *khytām pezir ol.* — Cet entretien ne se terminera pas sans dispute, بلا بو مکالمه *bou mukialamè bilā munāza'a khytām pezir olma'adjaq.* — Terminé, e, achevé, بشورمک *bitmich*, تمام اولمش *temām olmuch.* — C'est une affaire terminée, بشورمک *bitmich maddè dur.*

TERNAIRE, adj. com., de trois, عدد ثلاثی *salācīi.* — Le nombre ternaire, عدد ثلاثی *uteh'adedi*, اوج عددی *'adedi salācīi.*

TERNE, adj. com., جلاسر *djilācyz*, صونق *djilāci iōq*, جلاسی بوق *so-nouq*, t.; کدر *kedir*, a.; تیره *tīrè*, p.

TERNE; s. m., لونارییدن یعنی *lotāriaden iā'ni pīānqōdan tchyqān utch numro*, t.

TERNIR, v. a., rendre terne, obscur, بولاندورمق *boulāndurmaq*, طومانلتمق *dhou-mānlatmaq.* — Oter le lustre, l'éclat,

جلاسی چیقارمق *djilāi tchyqar-maq*, صونقلق کتورمک *sonouqlouq gueturmek*, بورمق *bozmaq.* ایراث *irāci kudouret it.* — Au fig., ôter de l'éclat, کیدرمک *revnaqy gūidermek.* — Ternir la réputation, پرتو صیت *bir kimesnènuñ pertevi syt u cheuhretinè irāci kudouret it.* — Se ternir, وشورمق *bozoulmaq*, صولمق *solmaq.* — Terni, e, صولمش *solnich*, بوزق *bozouq.*

TERNISSURE, s. f., طونقلق *dho-nouqlyq*, صولقلق *solouqlouq*, صولمش *solouch*, صونقلق *sonouqlouq*, t.; کدورت *kudouret*, a.

TERRAGE, s. m., یر حقی *ier haqqy*, t.; حقی الارض *haqq ul-arz*, a.

TERRAIN, s. m., espace de terre, یر پارچه سی *ier pārtchaci*, t.; یر قطعہ الارض *qyth'āi arz*, a. — Terrain, terre considérée sous le rapport des productions et de l'agriculture, یر یر *ier*, الارض *arz*, pl. a. *erāzy*; زمین *zemīn.* — Un terrain gras et fertile, یاغلومنبت برارض *tāghlu vè membit bir arz.* — Terrain, terre sous le rapport de certaines qualités, یر تراب *turāb*, یر *ier*, یر *thoprāq*, یر *thoprāq*, قتی *qaty bir thoprāp.* — Au fig., ménager le terrain, employer les moyens de succès avec prudence, در دست اولان اسبابنی حسن اداره *der dest olān esbābini husni idārè ilè y'māl it.* — Terrain, espace, emplacement, champ clos, en t. de guerre, میدان *mei-*

dān, *عرصه 'arça*. — Gagner du terrain, avancer, میدان المق *meidān ālmaq*. — Au fig., avancer dans ses affaires, ایلرولونمک *ilerulenmek*. — Reconnaître le terrain, کیتیت *keifüeti arzuñ kechfinè nubâderet it*. — Disputer le terrain, défendre ses avantages dans une affaire, dans une discussion, معارضه ده ثبات قدم ایله *mou'arizada sebâti qadem ilè mouqâvemet it*. — Connaître le terrain, c'est-à-dire le caractère et les inclinations des personnes avec lesquelles on traite d'affaires d'intérêts, etc., مزاجی - طبیعتی اکلامق *mizâdji, thabl'ati aulâmaq*. — Et dans le même sens, reconnaître, tâter le terrain, استمزاج *istimzâdj it*.

TERRAL, s. m., t. de mar., vent de terre, قره روزکاری *qara rouzguiûri, t*.

TERRASSE, s. f., levée de terre, سد *sedd*, vulg. *set*, a.-t. — Toit en plate-forme, دوز دام *duz dâm, t*; سطح *sathhy mustevii*, سطح مستوی *sathhy muçaththah*.

TERRASSER, v. a., mettre de la terre derrière un mur pour le fortifier, دیوار ارقه سنده *dîvâr arqacindè thoprâq dholdurmaq*, سد یا پدمق *sedil tâpmaq, t*.

TERRASSER, v. a., jeter de force par terre, بره اورمق - چالمق - ییقمق *ierè ourmaq, tchâlmaq, iyqmaq*. — Au fig., consterner, faire perdre courage, حیرته *châchurmaq*, شاشمق *hâiretè brâqmaq*, سراسمه *serâcemè it*. — Être consterné,

حیرته دوشمک *hâiretè duchmek*. — Terrasser, convaincre, ایناندرمق *inândurmaq*, الزام *ilzâm it*. — Être terrassé, consterné, شاشمق *châchmaq*, مبهوت *mebhout ol*. — Terrassé, e, renversé, یره چالمنش *ierè tchâlinnich*. — Consterné, e, مبهوت *châchmich, mebhout*.

TERRASSIER, s. m., طپراق *thoprâq tchâchûdji*, طپراق *thoprâq aqtârûdji, t*.

TERRE, s. f., le sol sur lequel nous marchons, l'élément qui produit et nourrit les végétaux, یره *ier, thoprâq, t*; اراضی *arz, pl. a. erâzy*. — Sous terre, یره التند *ier altindè, taht ul-arz*. — Se coucher à terre, یره یا تمق *ierè iâtmaq*. — Terre, en parlant des diverses natures de terre, طپراق *thoprâq, turâb, arz, arz, pl. a. etrebè; ier*. — Terre stérile, یره منبت یره *ghâiri mumbit ier*, عاقره *arzy 'âqyrè*. — Terre sèche, قوری طپراق *qourou thoprâq, turâbi iâbis*. — Terre, à potier, terre cuite dont on fait des vases, چوملك طپراغی *tchenmlek thoprâghy, salsâl*. — Ouvrages faits de cette terre, طپراقدن *thoprâqtan tcheumlek, fakhkhâr*. — Travailler en terre cuite, چوملك ایشلمک *tcheumlek ichlemek*, اعمال فحارا *'mâli fakhkhâr it*. — Terre, le globe terrestre ou de la terre, کره ارض *kurèi arz*. — Terre, contrée, ارض *arz, pl. erâzy*. — Terres inconnues,

erāzy medjhoulé; — inhabitées, اراضى غير مسكونه erāzyi ghaïri meskiounè. — Les terres de France, فرانسه اراضيسى frānsa erāzyci. — Terre, domaine, ملك *mulk*, pl. a. املاك *emlak*. — Terre seigneuriale, اغا ملكى *aghā mulki*. — Métairie, ferme, bien de campagne, چفتلك *tchiftlik*. — Terre ferme, continent, قوره *qara*, بر *berr*. — Par terre et par mer, قوره دن و دکزدن *qaradan vè deñyzden*. — Mettre à terre, قوره يه *qaratiè indurmek*. — Débarquer, descendre à terre, قوره يه *qaratiè inmek*. — Terre, le bord de la mer, le rivage, قى *qyî*, ساحل *sāhyl*, دکز کنارى *deñyz kenāri*. — Côtayer la terre, le rivage, قى صره يوريدک *qyî syra iurumek*. — Approcher de terre, قيد وارمق *qya vārmaq*. — Terre, au fig., le monde, دنيا *dunīā*, عالم *ālem*. — Soumettre toute la terre, جميع عالمى *djemî' ālemi tahti hukioumetinè idkhāl it*. — En terme de morale, les biens de la terre, les plaisirs de la vie présente, دنيا نك ذوقيانى *dunīānuñ zevqyāti*, نعيم الدنيا *ne'y med-dunīā*. — Toute la terre, tous les hommes, جميع الناس *djemy' un-nās*. — Terre, sépulture, تراب *turāb*, ثرى *serè*. — Que la terre lui soit légère! ترابه *thābè serāh*.

TERREAU, s. m., اسكى فشقى *eski fichqy*, يانق فشقى *iānyq fichqy*, فشقىلى طپراق *fichqyli thoprāq*.

TERRE-NOIX, s. f., بيان صارسغى *iabān sārimsaghy*, t.

TERRE-PLEIN, s. m., surface plate et unie d'un amas de terre, طپراق *thoprāq ilè dholmich sedd*. — Plateau, terrain élevé. Voy. PLATEAU.

TERRER (SE), v. pron., se cacher sous terre, en parlant de certains animaux, كورملىك *kermek*, ير التنده كيرمك *ier altindè guïrmek*, gueumulmek. — Se terrer, en t. de guerre, مترس *meteris verācindè tecettur it*.

TERRE-SAINTE. Voy. PALESTINE, JÉRUSALEM.

TERRESTRE, adj. com., de la terre, de sa nature, طپراغىك *thoprāghuñ*, ترابى *teruñ*, t.; ارضى *arzyi*, يورك *turābūi*, a. — Animaux terrestres, حيوانات ارضيه *haivūnāti arzyiè*. — Le paradis terrestre, روضه جنة *revzèi djennet*, عدن *aden*, عدن *aden outchmaghy*. — Au fig., on dit en parlant d'un lieu délicieux, que c'est un vrai paradis terrestre, محض باغ ارمدر *mahzy bāghy iremdur*. — Terrestre, l'opposé de spirituel, d'éternel, دنيوى *dunievii*. — Les biens terrestres, اموال دنيويه *emvāli dunieviiè*. — Pensées terrestres, افكار دنيويه *efkiāri dunieviiè*.

TERRESTRÉITÉS, s. f. pl., les parties les plus grossières des substances, اجزاء ترابيه *edjzāi turābūiè*, a.

TERREUR, s. fém., قورقو *qorqou*, اوركندى *urkundu*, بلکلمه *beliñlèmè*, يورك بلکلمهسى *iurek beliñlemèci*,

t.; هراس *khavf*, هول *hevī*, هراس *hirās*. — Frapper de terreur, اورکوتماق *qorqoutmaq*, قورقوتماق *eurkutmek*. — Jeter la terreur, اقلوب ناسه القای هراس *qouloubi nācē ilqāi hirās*. — Terreur panique, قورقوش قورقوش *añsyzūn qor-much qorqou*, اورکوندیلک *eurkundulik*. — Causer cette terreur, اورکوتماق *eurkutmek*, بلکلکمک *beliñlemek*, بلکلکمک *beliñlemek*. — Éprouver une terreur panique, اقلوب ناسه القای هراس *qouloubi nācē ilqāi hirās*. — Terreur panique, بلکلکمک *beliñlemek*. — Par terreur panique, بلکلکمک *beliñlemek*.

TERREUX, SE, adj., طپراقلو *thoprāqlu*, t.; ترابتی *turābī*, a. — Sable terreur, طپراقلو قوم *thoprāqlu qoum*, ایله مخلوط قوم *turāb ilē makhlouth qoum*. — Goût terreur, طپراق دادی *thoprāq dādi*. — Terreur, qui est sali de terre, de poussière, توز طپراغه بولاشمش *toz thoprāgha boulāchmich*, توزه *toza* بولاشمش *boulāchmich*. — Terreur, en t. de joaillier, sombre, couleur de terre, بوزلو بولانق *boulānyq*, بوزلو *bouzlu*.

TERRIBLE, adj. com., qui est propre à donner de la terreur, قورقولو *qorqoulu*, قورقوجق *qorqadjāq*, t.; هیتلو *heibetlu*, هایل *hāil*, a.; هولناک *hevīlnāk*, p. — Terrible, au fig., fam., étonnant, étrange, عجایب *adjāib*, غریب *gharīb*. — C'est un terrible homme, غریب بر *gharīb bir ādemdur*. — Faire une terrible dépense, غریب بر *gharīb bir masraf it*.

TERRIBLEMENT, adv., d'une ma-

nière à inspirer de la terreur, صورت هیتلو *soureti hāilē ilē*, هیتلو *heibetilē*, a.-t.; هایل *hāilen*, بالدحشة *bid-dchehet*, a. — Extrêmement, افرات *ifrāth ilē*, قتی چوق *qaty tchoq*, قتی چوق *qaty kulli*. — Parler terriblement, قتی چوق سوبلمک *qaty tchoq scuilemek*.

TERRIEN, NE, adj., املاک صاحبی *emlāk sāhybi*, املاک صاحبی *emlāk sāhybi*, املاک صاحبی *kullietlu emlāk sāhybi*, a.-t.

TERRIER, s. m., cavité dans la terre, retraite de certains animaux, طپراق دلکی *thoprāq deligui*. — Terrier de lapins, اطه *adha thavchāni iatāghy*, دلکی *deligui*; — de renard, تلکی یتاغی *tilki iatāghy*.

TERRIFIER, v. a., convertir en terre, طپراغه دوندرمک *thoprāgha deundurmek*. — Terrifier, consterner, frapper d'épouvante, شاشورق *shashurmaq*, مدهوش *medhouch it*, قورقوتماق *qorqoutmaq*. — Terrifié, e, شاشمش *chāchmich*, مدهوش *medhouch*, قورقمش *qorqmich*.

TERRINE, s. fém., کوچ *guedj*, طپراق کاسدسی *thoprāq kiacci*, بادیه *bādīē*, t.

TERRINÉE, s. f., کوچ طولوسی *guedji dholouçou*, t.

TERRITOIRE, s. m., ناحیه *nāhiē*, قلمرو حکومت *qalemrevi hukioumet*, حوزه حکومت *havzēi hukioumet*, قضا *qazā*.

TERRITORIAL, E, adj., قلمرو *qalemrevi hukioumete*

muté allyq, a.-t.; ارستی *arzyi*, a.

TERROIR, s. m., یر *ier*, طپراق *thoprâq*, t.; یر *ar*, تراب *turâb*, a. — Terroir fertile, یر منبت *mun-bit ier*; — sec, قوری طپراق *qourou thoprâq*; — sablonneux, قوولی *qoumlu thoprâq*.

TERRORISME, s. m., ظلم حکومتی *zoulm hukioumeti*, a.-t.

TERTRE, s. m., دپه *tepè*, دپه جک *tepèdjik*, t.; تل *tell*, pl. a. تلال *tilâl*.

TESSON, s. m., ساقسی *sâqsy*, چوملك قير نيسی *tcheumlek qyrin-tici*, t.

TESTACÉ, e, adjct., ایری وقتی *iri veqati qabouqli* صدفلو *sadeflu*, t. — Testacé, s. m., les huîtres et les escargots sont du genre des testacés, استریدیا و سمدو کلو بوجک *istrîdlâ nè sumuklu beudjek qysmi qati qabouqlu nev'ndendur*.

TESTAMENT, s. m., acte qui contient les dernières volontés, وصیة *vacüet*, pl. a. وصایا *vacââ*. — L'acte écrit du testament, وصیت *vacüet nâmè*, وصیت کاغدی *vacüet kiâghydi*. — Faire un testament, وصیت ا *vacüet it*; — son testament, وصیت نامه سنی ا *vacüet nâmècini it, iâzmaq*. — Donner, léguer par testament, وصیت ترک ا *bil-vacüè terk it*. — Le Nouveau-Testament, l'Évangile, عهد جدید کتابی *ahdi djedîd kitâbi*. — L'Ancien Testament, la Bible, عهد قدیم کتابی *ahdi qadîm kitâbi*.

TESTAMENTAIRE, adjct. com., واصیته مخصوص *vacüetè mahksous*, a.-t. — Dispositions testamentaires, درون وصیتنامه ده مندرج اولان *derouni veçâïetnâmèdè munderidj olân veçâïâ*. — Exécuteur testamentaire, انفاذ وصیته مأمور *infâzy vacüetè méémour olân vekîl*.

TESTATEUR, TRICE, s., وصیت *vacüet idîdji* ایدیجی *vacüet iden*, a.-t.; موصلی *muvassi*, a.

TESTER, v. a., وصیت ا *vacüet it*, a.-t. — Mourir sans tester, بلا *bilâ vacüet vefât it*.

TESTICULE, s. m., طشاق - طشق *thachâq*, t.; خصیة *khyeïet*, pl. a. *khouça*. — Les deux testicules, خصیتان *kkyciêtân*.

TESTIMONIAL, e, adj., شاهدك *châhidlik iden*, a.-t. — Preuves testimoniales, شهادتی متضمن *chêhâdeti mutezammîn delîller*, اثباتلو دلیلر *châhidlu, isbâthlu delîller*.

TÊT, s. m., ou TESSON. Voy. ee mot.

TÉTANOS, s. m., convulsion qui roidit le corps, عضوک بوزیلوب *'yzvuñ beuzîlup tchekilmèci*, t.; کزاز *kuzâz*. — Tétanos des mâchoires ou du visage, یوز - اغز *iuz, aghyz eilmèci*, لبقوة *laqvet*.

TÉTARD, s. m., قوربغه یاوریسی *qourbagha iâvrouçou*, t.

TÊTE, s. f., chef, la partie qui est

le siège du cerveau et des principaux organes des sens, et qui, dans l'homme et dans la plupart des animaux, tient au reste du corps, باش *bâch*, کله *kellê*, ت; رأس *rées*, pl. a. رؤس *rouôs*; سر *ser*, p. — Le haut de la tête, باشک یوقاریسی *bâchuñ io-qârîci*. — Le sommet — باش, باشک یوقاریسی *bâch tepêci*. — Couper la tête, باشی کسمک *bâchi kesmek*, باشم دونر *qathy' ser it*. — La tête me tourne, je suis étourdi, باشم دونر *bâchum deuner*. — La tête lui tourne, il n'a pas toute sa présence d'esprit, باشی سرسم اولور *bâchi sersem olour*. — Pesanteur, embarras de la tête, باش اغرغی *bâch aghyrlyghy*, باش اغرغی *saqler ur-rées*. — Mal de tête, باش اغریسی *bâchvaghryci*, باش اغرغی *soudâ'*. — Donner le mal de tête, باش اغرغی *soudâ' vîr-mek*. — Porter à la tête, incommoder par une odeur trop forte, باش اغرغی *bâch ourmaq*. — Se rompre, se casser la tête à faire quelque chose de difficile ou qui exige une grande tension d'esprit, باش یارمق *bâch iârmaq*, باشی یارمق *bâchini iârmaq*. — Hoher la tête, باش یارمق *bâch sâlmaq*. — Lever la tête, et au fig., se révolter, باش قالدرمىق *bâch qâldurmaq*. — Pouvoir marcher partout la tête levée, se dit en parlant d'une personne à qui on ne peut faire aucun reproche, باش قالدرمىق *الننى اچق اولدورق واره بيلمک*

her tharafa âluni dîchîq olarûq vâra bîlmek. — Mettre sa tête à couper, parier sa tête qu'une chose est de telle ou telle manière, بر ماده بوبله *bir maddê beuîlê oldoughyna bâch ve djânîni bahs it*. — Tête couronnée, monarque, تاجلو پادشاه *tâdju pâ-dichâh*, تاجدار *tâdjâr*. — Les têtes couronnées de l'Europe, تاجداران *tâdjârâni memâliki evropâ*. — Tête nue, découverte, باشی اچيق *bâchi atchyq*. — Tête, esprit, entendement, عقل *'aql*, ذهن *zihû*, هوش *houch*. — Il n'a pas autre chose en tête, il n'a que cela en tête, عقلنك بوندن غيرى شىء *'aqlinlê boundan ghâiri chei ioqtur*. — Avoir la tête dure, l'entendement difficile, عقلى كند او *'aqlî kund ol*, غليظ العقل او *ghalyz ul-'aql ol*. — Se mettre une chose en tête, بر شى عقلنه - ذهنه قورمق *bir chei 'aqylnê, zihûnê qourmaq*. — C'est une bonne tête, une personne de jugement et d'intelligence, عقل سليم صاحبى بر كسنهدر *'aqli selîm sâhybi bir kimesnedur*. — Tête légère, عقل خفيف *'aqli khafîf*. — Qui a la tête légère, léger de caractère, عقل خفيف العقل *khafîf ul-'aql*, عقل يينى باشلو *teîni bâchlu*. — Une tête faible, faible d'esprit, عقلى *'aqli guevchek*. — Faire un coup de tête, faire étourdimment une chose hardie, عقل ختت ايلد *bir cheiê khyffeti 'aql ilê djecaret it*. — Faire un coup de tête, se déterminer sans prendre conseil, عقل كندو باشدن ايش كورمك *guendû*

bächinden ich gueurmek. — Perdre la tête, se troubler, ne savoir plus que faire, باشدن چيقتماق *bächden tchyquñaq*, شاشمق *chächmaq.* — La faire perdre à quelqu'un, le troubler, le désespérer, شورشورمق *chā-churmaq.* — Personne de tête, qui a du sens, du jugement, عقلو *'aqyllu*, عاقل *'āqyl.* — Qui a de la tête, opiniâtre, باشي پيک *bāchi pek.* — Tenir tête, faire tête à quelqu'un, lui résister, ne point lui céder, قارشو *qārshou*, طورمق *qārchou dhourmaq*, مخالفت *moukhālefet it.* — Tête, personne, individu, آدم *ādem*, نفر *nefer*, رأس *rées*, pl. رؤس *rou'ous*; فرد *ferd*, pl. افراد *efrād.* — Une taxe qui porte sur toutes les têtes, جميع *chāmīl bīr vīrgu.* — Tant par tête, آدم باشنه بوقدر *ādem bāchinē bou qadar.* — On dine à tant par tête, بهر نفره شوقدر اچقه حسابيله طعام *beher neferē chou qadār aqtchē hyçābilē thā'ām vīrīlur.* — Succéder par tête, اعتبار ايله *rou'ous y'tibār ilē nīrās ālmaq.* — Tête, au fig., la première place, celle du chef, باش *bāch*, رأس *rées*, سر *ser.* — Être à la tête, باشده *bāchdē ol.* — Être à la tête des affaires, ايش باشنه *ich bāchindē ol*, رئيس الامور او *rēis ul-oumour ol.* — La tête d'une armée, les premières troupes, عسکرک باشي *'uskerūn bāchi.* — La tête du pont, l'extrémité du côté de l'ennemi, کوپري باشي *keupru bāchi.* — La

tête d'un livre, - کتابک باشي *kitābuñ bāchi, ibīdāci.* — Tête d'un clou, اکسرديپه سي *ekser tepēci.* — Tête à tête, adv., seul à seul, en particulier, تنهاده *tenhādē*, خلوتک *khalvettē.* — Tête-à-tête, s. m., entretien de deux personnes, خلوت *khālūt*, ملاقاتي *khalvet medjlīci, mulāqāti.* — Tête pour tête, l'un devant l'autre, يوز يوزه *üz üzē*, برو *rou berou.*

TÊTER, v. a., اممک - اممک *emmek*, ممه اممک *memē emmek*, t.; اممى *massi sedi it*, a.-t. — Donner à têter, ميه وييرمک *memē vīrmek*, ارضاع *irzā it.*

TÊTIÈRE, s. f., partie de la bride, آت باشلغى *bāchlyq*, باشلغى *bāchlyghy*, t. — Mettre la tétière, باشلغى اورمق *bāchlyq ourmaq.*

TÊTIN, s. m., امجک *emdjek*, باشي *emdjek bāchi*, t.

TÊTINE, s. f., pis de la vache, de la truie. Voy. PIS.

TÊTON, s. m., ممه *memē*, t.; ثدى *sedi*, pl. ائدى *esdi.*

TÊTRAÈDRE, s. m., ذواربع قواعد *zou erba' qavā'yūl*, a.

TÊTRAGONE, *adject. com.*, دورت *dort*, کوشدلو *keuchēlu*, t.; شکل *chekli terbi'*, a.

TÊTE, s. fém., حيوان ممه سي *haivān memēci emzegui*, اممى *emdjek bāchi*, t.

TÊTE-CHÈVRE, s. m., oiseau de nuit, کچي صغان *ketchi saghān*, t.

TÊTU, s. m., poisson, کفال بالغى *kefāl bālyghy*, t.

TÊTU, e, *adj.*, obstiné, پک باشو *pek bāchlu*, عنجاجي *'yuūdji*, a.-t.; معاند *mou'ānil*, a.

TETUAN, ville d'Afrique, تَتْوَان *tetuwān*, t.

TEXTE, s. m., les propres paroles d'un auteur, متن *metn*, pl. a. متون *moutoun*. — Le texte d'un livre, متن کتاب *metni kitāb*; — de l'Évangile, متن انجيل شريف *metni indjili cherif*. — Le texte du Coran et celui du Hadis, نص كريم *nassi kerīm*. — Revenir sur son texte, revenir à son sujet, مبحث اصلي *mebhaci aslīi* *ridj'at it*.

TEXTILE, adj. com., چکيله بيلور *techilē bīlur*, اوزيله بيلور *euzulē bīlur*, تل اوزيله بيلور *tel euzulē bīlur*, t.; ممکن الانتکات *mumkin ul-īntikiāt*, a.

TEXTUEL, LE, adj., نصتی *nassūi*, منصور *mensous*.

TEXTUELLEMENT, adv., بعبارتته *bi-'ybāretihī*, لفظاً بلطف *lafzen bilafzin*.

TEXTURE, s. f., ياپلمه *tāpilma*, طوقویش *dhoqouïch*, t.; نسج *nesdj*, انستاج *intiçādij*, سبک *sebk*, a.

THALER, ou DALER, ou DALLER, s. m., نمچه ریالی *nemtchē riālī*, t.

THAUMATURGE, adject. et s. m., کرامت صاحبی *kerāmet sāhybi*, a.-t.; صاحب المعجزات *sāhyb el-mu'djizāt*, a.

THÉ, s. m., arbrisseau qui croit à la Chine et au Japon, ses feuilles, چای *tchāi*, t. — Thé de la Chine, چای چینی *tchāi tchīni*. — Prendre du thé, تناول *tchāi* *itchmek*, *tenāvul it*.

THÉATRAL, E, adj., qui appartient au théâtre, او یون یرینده مخصوص *kelāmi mevzou' lehou*. — Ce qu'on

تیا ترویه *oïoun ierine makhsous*, متعلق *tātroiē mute'ullyq*, t. — Manières théâtrales, ملعبه مخصوص *mel'abe makhsous evzā' nu athvār*.

THÉÂTRE, s. m., lieu où l'on présente les pièces dramatiques, etc., تماشاگاه *scīrānguiāh*, او یونجقلریری *temāchāguiāh*, تیاترو *oïoundjyqler ieri*, تیاترو *tātro*, t., ملعب *mel'ab*, pl. a. ملاعب *mel-lā'yb*. — Théâtre, au fig., lieu où une personne peut développer ses grands talents, ses belles qualités, ساحه عرصه *meīdān 'arçū*, ساه *sāha*. — Au fig., être sur un grand théâtre, dans un emploi élevé, مطرح *mathrahī* انظار عالم اولان مقامه او *enzāri 'ālem olān maqāmdē ol*. — Le théâtre de la guerre, l'endroit où elle se fait, عرصه گاه حرب و قتال *'arsaguiāhi harb u qy-tāl olān mahall*.

THÉIÈRE, s. fémi., جای ابرینگی *tchāi ibryghy*, t.

THÉBAÏDE, province d'Égypte, la haute Égypte, صعيد *sa'y'd*, صعيد مصر *sa'y'di mysr*.

THÉISME, s. m., يالکز اولان الله *talyñyz olān allāhe inānma*, ايمان بالله واحد *inān billahī vāhīd*, a.

THÉISTE, s. m., الله اينا نیچی *allāhu inānīdji*, t.; مؤمن بالله *moumin billahīl-vāhyā*, موحد بالله *mouvahhyd billah*, a.

THÈME, s. m., sujet, matière, proposition que l'on entreprend de prouver ou d'éclaircir, کلام موضوع له *kelāmi mevzou' lehou*. — Ce qu'on

donne aux écoliers à traduire dans la langue qu'on leur enseigne, ترجمه *terdjemè dersî*. — La traduction même de l'écolier, ترجمه *terdjemè olounmich ders*. — Thème, en t. de gram., le radical primitif d'où un verbe a été tiré, اصل الفعل *asl ul-fy'l*. — Thème, ou thème céleste, la position où se trouvent les astres par rapport au moment de la naissance de quelqu'un, ولادت زايجه سى *vulâdet zâidjaci*, زيغ الولادة *zûdj el-vulâdet*.

THÉOCRATIE, s. f., حكومت ظل *hukioumeti zillillahüië*, حكومت السلطنة والامامة في نفس *hukioumet es-salthanet vel-imâmet fi nefsi chakhs*, a.

THÉOCRATIQUE, adj. com., مختص *moukhtass be-hukioumeti zillillahüië*, a.

THÉODICÉE, s. f., عدالة الله *'adâlet oullah*, a.

THÉOLOGAL, s. m., qui enseigne la théologie, مدرس العلم الهن *mu-derris el-'yilm ilahüi*.

THÉOLOGAL, E, adj., qui a Dieu pour objet, لاهوتى *lâhoutüi*, a.

THÉOLOGALE, s. f., qualité, dignité de théologal, مقام التدريس العلم *maqâm ut-tedris el-'yilm ilahüi*, a.

THÉOLOGIE, s. fém., علم الهن *'yلمي ilahüi*, علم اللاهوت *'yلميت-lâhout*, a.

THÉOLOGIEN, s. m., qui sait la théologie, اهل علم الهن *ehli 'yلمي ilahüi*, ارباب علم الهن *erbâbi 'yلمي*

ilahüi, الهن *ilahüi*, pl. a. الهتون *ilahüioun*. — Étudiants en théologie, *thalebet el-'yilm ilahüi*.

THÉOLOGIQUE, adj. com., علم *'yلمي ilahüi* متعلق به *muté'allyq, dâir*, a.-t.; متعلق بعلم *muté'allyq be-'yلم ilahüi*, a.

THÉOLOGIQUEMENT, adv., حسب *hasb ul-qavâ'yd el-'yلم ilahüi*, a.

THÉORÈME, s. m., قضية *qazüiet*, pl. a. قضية ممكن *qazâiä*; قضايا *qazâiä*; قضايا الاثبات *qazüiet mumkin us-ısbüt*, a.

THÉORICIEN, s. m., اهل العلم *ehli 'yلم un-nazari*, ارباب النظرى *erbâbil 'yلم un-nazari*, a.

THÉORIE, s. f., connaissance qui s'arrête à la simple spéculation sans passer à la pratique, علم نظرى *'yلمي nazari*, علم بلا عمل *'yلم bilâ 'amel*, a. — Théorie des planètes, la science qui apprend à connaître leur mouvement, leur distance, etc., علم نظر الكواكب السياره *'yلمي nazar el-kevâkib es-seiäre*. — Théorie, en t. d'art militaire, les principes de la manœuvre, اصول *ouçouli ta'lîmi açâkir*, مانوره اصولى *mânovra ouçouli*.

THÉORIQUE, adj. com., علمى *'yلمتî*, علم نظرى *nazarüi*, علم نظرى يه *'yلمي nazariüië makhsous*.

THÉORIQUÉMENT, adv., علم نظرى *'yلمي nazari vedjhi uzre*, على وجه العلم النظرى *'alu vedjhi ul-'yلم un-nazari*, a.

THÉRAPEUTIQUE, s. f., خستدلره *khastalaré bāqmanūñ* فتنى *fenni*, t.; معالجة الامراض علمى *mou'āledjet ul-emrāz 'ylmi*. فن *fenn* مداوات *fenni mudāvūt*, a.

THÉRIACAL, E, adj., ترياقك *terīāq* *quñ*, خصله ترياق *terīāq khassalu*, t.; ترياقى *terīāqqi*, a. — Essence thériacale, ترياق خلاصه سى *terīāq khoulāçaci*. — Eau thériacale, ترياق صويى *terīāq souïi*.

THÉRIAQUE, s. f., ترياق *terīāq*, *tirīāq*, t.

THERMAL, E, adj., ايليجه *ilīdja*, صويى معدن *ma'den souïi*, t.

THERMANTIQUE, adject. et s. m., قزدرىجى *issīdīdji*, صويى *qyzdurīdji*, t.; مستخن *mouçakhkhyu*, a.

THERMES, s. m. pl., يليجه لر *ilīdja-lar*, قپلوجه *qaploudja*, t.; حمامات *hammāmāt*, a.

THERMOMÈTRE, s. m., حرارت *harāret terāzouci*, t.; ميزان الحراره *mizān ul-harārè*, ميزان الحر والبرد *mizān el-hourr vel-berd*, a.

THERMOPYLES, s. m. pl., défilé du mont OËta, روم ايلي در بندلرى *roumili derbendleri*, ايليجه *ilīdja derbendi*, t.

THÉSAURISER, v. n., مال ييغنى *māl iyghmaq*, مال - اقچه طوپلىق *māl, aqchè thoplamaq*, t.; جمع مال ا *djemy' māl it*, اذ خار مال ا *iddikhari māl it*, a.-t.

THÉSAURISEUR, s. masc., مال ييغدرىجى *māl iyghdurīdji*, t.; مدختر، جامع الاموال *djāmi' ul-emvāl*

كاز، *mudakhkhyr ul-emvāl*, *kennūz*, a.

THÈSE, s. f., proposition, question à discuter, مسئله *mecelè*, pl. a. مسائل *meçāil*; مطلب *mathlab*, pl. مالطلب *methālib*. — Poser une thèse. صورت مسئله وضع ا *soureti mecelè vaz' it*. — Thèse, proposition scientifique que l'on soutient publiquement dans les écoles, مسئله علميه *mecelèi 'ylmüè*. — La dispute des thèses, مطارحة مسئله علميه *mouhārahāi mecelèi 'ylmüè*.

THESSALIE, province de la Turquie d'Europe, ليواديا *līvādīa*, قارلى ايلي *qārli ili*.

THÉURGIE, s. f., ورد *vird*, a. THIBET, s. m., contrée d'Asie, تبت *tibet*, t.

THIBAUDE, s. f., بر نرع كچه *bir nev'y ketchè*, t.

THLASPI, s. m., plante, قوش يبانى خردال *qouch etmegui*, ايتكى *iabāni khardāl*, t.

THON, s. m., poisson, تن *tunn*, مورنه بالفى *tunnè*, تنه *mourounna bālyghy*, t.

THORACHIQUE, ou THORACIQUE, adj. coh., كوكسه يرار *gueugucè iarār*, t.; صدرتى *sadrüi*, a. — Remèdes thorachiques, ادويه صدرتیه *edvüet sadrüè*. — Le canal thorachique, vaisseau qui, des intestins, porte le chyle dans la veine sous-clavière gauche, مجرا الكيلوس *medjraïl keïlous*.

THORAX, s. m., كوكس *gueugus*, صدر *sadr*, a.

THRACE, province de la Turquie

d'Europe, روم ایلی roumili, t.

THRUMBUS, s. m., قان النمش qān ālinmich ierūñ qabāryghy, t.

THUYA, s. m., شجر الحياة chedjer ul-hāiāt, a.

THYM, s. m., کیک-کک kekik, کیک اوتسی kekik oty, t.; ستر sa'ter, a.

TIARE, s. f., bonnet orné de trois couronnes que porte le pape dans certaines cérémonies, ریم پاپا تاجی rīm pāpā tādjī. — Ornement de tête autrefois en usage chez les Perses, les Arméniens, etc., کلاه kulāh.

TIBIA, s. m., انجوك indjuk, انجک indjik, قوری انجک qourou indjik, t.; عظم الساق 'azm es-sāq, ظنبوب zouboub, a.

TIBIAL, E, adj., qui regarde le tibia, قوری انجک متعلق qourou indjiguè muté'allyq, t. — Le muscle tibial, l'un des muscles extenseurs de la jambe, عضله ظنبوبیه 'azalèi zouboubiè.

TIC, s. m., habitude vicieuse que contractent les chevaux et les bêtes à cornes, خوی khouï. — Sorte de mouvement convulsif auquel plusieurs personnes sont sujettes, حرکت hareketi techennudjüè. — Habitude mauvaise, ridicule, عادت adeti rediè.

TIÈDE, adj. com., qui est entre le chaud et le froid, en parlant des choses liquides, ایلیجق ilidjaq, vulg. العجق ededjaq, t.; فاتر fātir, a. — Eau tiède, صو ایلیجق sou. — Tiède, au fig., qui manque

de zèle, d'ardeur, صوغوق soghouq, بارد bārid. — Ami tiède, دوست فاتر dosti fātir.

TIÈDEMENT, adv., avec tiédeur, avec nonchalance, کوشکک ایله guevcheklik ilè, صوغوقلق ایله soghouqlıq ilè, t.; برودت اوزره buroudet uzrè.

TIÉDEUR, s. f., qualité de ce qui est tiède, ایلیجق ilidjaqlıq, t.; futour. — Tiédeur, au fig., manque d'ardeur, کوشکک guevcheklik, صوغوقلق soghouqlıq, برودت buroudet, futour.

TIÉDIR, v. n., devenir tiède, ایلیجق ol. — Faire tiédir l'eau, تفتیرا souï ilidjaq it, tefitir it. — Tiédi, e, ایلیجق اولمش ilidjaq olmuch, ایلیجه لشمش ilidjalanmich.

TIEN, NE, pron. possessif relatif à la deuxième personne du singulier, سنکک senüñ, سنکی senüñki. — Tien, s. m., le bien qui t'appartient, مالك senüñ māluñ, مالک māluñ. — Les tiens, tes parents, tes proches, ceux qui t'appartiennent, تعلقاتك khycymleruñ, تعلقاتك te'alluqātuñ.

TIERCE, s. f., en t. de math. et d'astron., la soixantième partie d'une seconde, جزء من الستين ثانیه djuz' min es-sittin sāniè, a.

TIERCELET, s. m., ایلیجی قوشلرک alidji qouchlaruñ erkegui, تولهك tulek, دولهك dulek, چاقır tchāqyr, ارکک شاهین erkek chāhīn, t.

TIERCEMENT, s. m., surenchère du prix principal pour lequel une adju-

dication a été faite, کسلش بهازک
 کسلش بر ارتورلمسی
kecilnich behānuū utchtè bir arturilmaci,
 تزیاید
 ثلث الثمن بعد قیام القيمة
tezāūdi suls us-semen ba'dè qyām
el-qymet. — Faire un tiercement, قیام
 قیمتد نسكره بر ثلث ثمن ارتورمق
qyāmi qymettensoŋra bir sulsī semen
arturmaq.

TIERCER, v. a., hausser d'un tiers
 le prix d'une chose après que l'adju-
 dication en a été faite, کسلش
 بهانک اوچک برینی ارتورمق
kecilnich behānuū utchtè birīni ar-
turmaq. — Donner aux terres un
 troisième labour, طپراخی اوچ کره
thoprāghy utch
kerrè surmek, nuthas it.

TIERÇON, s. m., اولچک ثلثی
eultchek sulsu, t.; ثلث الکیل
suls
ul-kīl, a.

TIERS, s. m., troisième partie d'un
 tout, ثلث اوچک بر
utchtè bir, suls;
 — une troisième personne, اوچنجی
 شخص
utchundju kimesnè,
 طرفینه علاقده سی, ثالث
chakhsy sālīs, ثلث
 اولیان شخص ثالث
tharafeīnè
'alāqaei olmaūn chakhsy sālīs. —
 Tiers, en parlant des choses, une des
 parties d'un tout qui est divisée en
 trois portions égales, اوچ پایک
 اوچک بر
utçh pāūn biri,
 اوچد
utchtè bir. — Diviser par tiers,
 بولک
utchtè taqsīm it.
bulmek. — Le tiers de douze est de
 quatre, اون ایکنیک ثلثی دورتدر
on ikīnuū sulsī dorttur. — Le tiers
 et le quart, toutes sortes de personnes
 indifférentes, زید و عمرو, *zēid u 'am-*

rou. — Prier le tiers et le quart,
 زید و عمرویه نیازا
zēid u 'amrouā
nāz it.

TIERS, ERCE, adject., troisième,
 اوچنجی
utçhundji, t.; ثالث
sālīs,
 سوم
sivum, p. — Un tiers parti,
 بر اوچنجی فرقه
bir utçhundju firqa.
 — Fièvre tierce, برکون آشوری
 کلان استمه
bir gun āchuri guelān
icitma, اوچ کونک بر طوتان استمه
utçhundjè bir thoutān icitma. —
 Tiers-état, la partie des habitants d'un
 état qui n'est comprise ni dans le
 clergé ni dans la noblesse, اوچنجی
 طبته ثالثه
utçhundju thabaqa,
 طبته ثالثه
thabaqai sālīcè.

TIGE, s. f., partie de l'arbre, de
 la plante qui soutient les branches,
 les feuilles, les fleurs, صاپ
sāp,
 اغاج کوده سی, انا
sāq, anā, ساق
 بدن الشجر,
aghādj guevdèci, t.; ساق الشجر
sāq
uch-chedjer, a. — Arbre à haute tige,
 ساقی اوزون
sāqy ouzoun
 انا
aghādj; — à basse tige, ساقی قصه
 اغاج
sāqy qyssa aghādj. — Hautes
 tiges, en parlant des arbres élevés,
 ابری اغاج
īuksek, iri
 اشجار عظیمه
echdjāri
'azīmè. — Tiges fruitières, arbres
 portant fruit, یشلر اغاجلر
īemichlu
aghādjlār, اشجار مشره
echdjāri
musmirè. — Partie des plantes qui
 porte les feuilles et les fruits,
 ساق
badjāq, sāq, pl. a.
 ساق
sīqān. — Tige de pavot,
 ساق
sāqy khachkhāch. — Tige,
 en t. de généalogie, le premier père
 duquel sont sorties toutes les branches

d'une famille, صويك كوكى *soiũn keuku*, نسبك اصلى *asl*, اصل *asl*, نسيك اصلى *ne-cebuũ asly*, نسل ارومہ *ouroumèi nesl*.

TIGRE, SSE, s., bête féroce, قپلان *qaplãn*, نمير *nemir*, a.; يلنك *pelenk*, p. — Peau de tigre, قپلان پوستكيسى *qaplãn poustguici*. — Au fig., on dit d'un homme cruel, que c'est un tigre, قپلان خويلو *qaplãn khouilu*. — Cheval tigre, moucheté comme un tigre, قپلان الدجسى ات *qaplãn aladjaci át*.

TIGRE, grand fleuve d'Asie, دجلة *dedjlet*, دجله *dedjlè*, didjlè. — Le Tigre et l'Euphrate, coulant ensemble depuis Korna jusqu'au golfe Persique, se nomment, شط العرب *chathth ul-'arab*.

TIGRÉ, E, adject., بنكلو *beneklu*, قپلان الدجسى *qaplãn aladjaci*, قپلان دريسى كبى بنكلو *qaplãn derici guibi beneklu*.

TILLAC, s. m., كورته *kiuverta*, كمينك *qydj ustu*, قح اوستى *guemĩnuũ kupuchtèci*, t.

TILLE, s. f., petite peau qui est entre l'écorce et le bois du tilleul, اھلامور تلى *ehlãmour teli*. — Tille, l'écorce du brin de chanvre qu'on appelle aussi teille, كندر تلى *kendir teli*. — Tille, instrument qui sert à la fois de hache et de marteau, هم بالته هم چكيج كبى قوللنلور برآلت *hem bãlta hem tchekĩdj guĩbi qoullanileur bir âlet*, t.

TILLER, ou TEILLER, v. a., كندر *kendir*, تلى ديتمك - چوزمك *telini dũtmek*, tcheuzmek, t.

TILLEUL, s. m., arbre, فيلامور

filãmour, فيلامور اغاجى *filãmour aghãdji*, vulg. اھلامور *akhlãmour*, اھلامور اولامور *ohlãmour*, *ehlãmour*. — Fleurs de tilleul, اھلامور چيچكى *ohlãmour tchĩtchegui*. — Infusion de fleurs de tilleul, اھلامور اولامور چيچكك منقوى *ohlãmour tchĩtcheguinũ menqou'y*.

TIMAR, s. m., bénéfice d'un timariot, تيمار *tĩmãr*, تيمارلك *tĩmãrlik*, t. Voy. le mot تيمار dans le Dictionnaire turc-français.

TIMARIOT, s. m., soldat turc qui jouissait d'un bénéfice militaire, اھل تيمار صاحبى *tĩmãr sãhybi*, اھل تيمار *ehli tĩmãr*, t.

TIMBALE, s. f., espèce de tambour à l'usage de la cavalerie, دنبلك *dumbelek*, نقاره *naqãrè*, vulg. *na-gãra*, p.-t. — Gobelet qui a la forme d'une timbale, كاسه *kiãcè*. — Timballe d'argent, كومش كاسهسى *gumuch kiãcèci*.

TIMBALIER, s. m., دنبلكچى *dumbelektchi*, t.; نقاره زن *naqãrazen*, p.

TIMBRE, s. m., cloche frappée par un marteau, چاك *tchãn*, t.; جرس *djeres*, a. — Le timbre d'une horloge, ساعتهك چاكى *sã'atuũ tchãni*. — Timbre, le son même du timbre, چاك صداسى *tchãn sadãci*. — Timbre, au fig., le son de la voix, سس كورلديسى *avãz*, صدا *sadã*. — Le retentissement de la voix, سس كورلديسى *ses gurultuçu*, *velvèci*. — Timbre, au fig. fam., la tête de l'homme, son intelligence, انسانك *insãnuũ 'aqli*, دماغى *rèeci*, *dimãghy*. — Timbre, marque

imprimée au papier, دامغه *dāmgha*,
میری دامغدهسی *mīri dhūmghaci*.
— Droit de timbre, دامغه رسمی *dāmgha resmī*.

TIMBRER, v. a., imprimer sur du papier la marque ordonnée par la loi, میری دامغدهسی اورمق *mīri dāmghaci ourmaq*, کاغده میری *kiāghydtè mīri dāmghacini basmaq*. — Timbrer, en général, marquer d'un timbre, نشان دامغدهسی *dāmghalamaq*. — Timbrer, en t. de procédure et d'administration, écrire en tête d'un acte la nature de cet acte, sa date et le sommaire de ce qu'il contient, بالای سندده *bālāi seneddè tārykhyni vè khoulāçacini tahrîr it*. — Timbré, e, دامغدهلو *dāmghalu*, دامغدهلنمش *dāmghalanmich*. — Papier timbré, دامغدهلو میری *dāmghalu kiāghyd*, کاغده میری *mīri dāmghaciülè dāmghalanmich kiāghyd*. — Timbré, atteint de folie, چالک *tchālik*.

TIMBREUR, s. m., دامغه جی *dāmghadji*, وسم *vessām*, a.

TIMIDE, adject. com., peureux, قورقق *qorqq*, t.; خایفی *khāyf*, دجبان *djebān*, a. — Honteux, qui manque d'assurance, اوتانغن *outānghan*, جسارتسز *djeçāretsyz*, محبوب *mahdjoub*.

TIMIDEMENT, adv., محبوب باق ایله *mahdjoublyq ilè*, a.-t.; قورقوا ایله *qorqou ilè*, قورقواقلغه *qorqāqlyghylè*, t.; بالحیاء *bil-hāiā*, a.

TIMIDITÉ, s. f., قورقواقلق *qorqāq-*

lyq, t.; محبوبلق *mahdjoublyq*, a.-t.; حیا *hāiā*, حجاب *hydjāb*, a. — Montrer, éprouver de la timidité, حجاب او *mahdjoub ol*, حجاب *hydjāb it*.

TIMON, s. m., pièce d'une voiture, عربدهك اوقی *'arabanuñ oqy*, عربدهك سهمی *'arabanuñ sehmi*. — Timon, t. de mer, barre du gouvernail, - دومن صاپی - الی *dumen sāpy, aghādji, eli*. — Tenir le timon, دومن صاپنی - الی *dumen sāpyni, elini thoutmaq*. — Au fig., prendre le timon des affaires, la direction des affaires, اداره امورى *idārè oumouri idè teçarrufindè qabz it*.

TIMONNIER, s. m., celui qui gouverne le timon, دومنچی *dumendji*. — Timonnier, se dit aussi des chevaux attelés au timon d'une voiture, عربده باغلو اولان بيكييرلر *'araba oqyna bāghlu olān beğürler*, t.

TIMORÉ, e, adj., qui craint d'offenser Dieu, اللهمدن قورقوسى اولان *allahtan qorqouçou olān*, a.-t.; اهل *chli taqvā*, a. — Une âme timorée, وراعت ایله مجبول بر نفس *verā'at ilè medjboul bir nefes*.

TINE, s. f., île de l'Archipel grec, استندیل *istindil*.

TINE, s. f., espèce de tonneau qui sert à transporter de l'eau, صو *sou fouchouçou*, t.

TINETTE, s. f., پوتنه *teknè*, دبه *pouthna*, t.; دبه *debbè*.

TINTAMARRE, s. m., شاتده *chamāta*, کورلتی *gurultu*, غوغا *ghavghā*, t.; ولوله *velvelè*, a.

TINTEMENT, s. m., prolongement du son d'une cloche, صدآ *sedā*, *thynūn*, a.-p.; اوتش *cutich*, چاك صداسى *tchān sadāci*. — Tintement d'oreille, قولاق چكرمهسى - چفلههسى *qoulāq tchiūymèci, tchiūlemèci, tchiūflenmèci*, طين الاذن *thinūn ul-uzn*.

TINTER, v. a., faire sonner lentement une cloche, چاكي يواش يواش *tchūni iavāch iavāch tchāldurmaq*, چاكي آغ-رچالمق *tchāni āghyr tchālmaq*, t.; نقش *naqsi nāqous it*. — Faire tinter un verre, شيشه يي سسلندرمك *chīchēü sestendurmek*. — Tinter, au fig., en parlant de l'oreille qui éprouve une sensation semblable à un bourdonnement, چكرمق *tchiūyrmāq*, چكلمك *tchiūlemek*.

TINTOIN, s. m., inquiétude, embarras, راحتسزلىق *rāhatsyzlyq*, a.-t.; قاغو *qāghou*, t.; غايله *ghāilè*, اضطراب بال *yzthyrābi bāl*.

TIQUE, s. f., insecte, كنه *kenè*, p.-t.; قراد *qyrād*, pl. a. قردان *qyrdān*, a.

TIQUER, v. n., خويي او *khouiū ol*, خويلو او *khouiū ol*, t.

TIQUETÉ, e, بنگلو *beneklu*, t.; منتق *mounaqath*, a.

TIR, s. m., l'action ou l'art de tirer une arme à feu, آتمه *ātma*, آتم *ātun*. — Ligne suivant laquelle on tire une arme à feu, آتش *ātich*, رمى *remi*. — Tir perpendiculaire, oblique, عموداً يا منحرفاً رمى *amoudan iā nunharifen rami*.

TIRADE, s. f., قطعہ *qyth'a*, pl. a.

قطعات *qyth'āt*. — Tout d'une tirade, بر نفسده *bir nefestè*. — Lire une centaine de vers tout d'une tirade, بر نفسده يوز قدر ابيات او قومق *bir nefestè iuz qadar ebīāt oqoumaq*.

TIRAGE, s. m., action de tirer, چكمه *tchekmè*, t.; جر *djirr*, a. — Le tirage des métaux, معدنلرى *ma'denleri haddèden tchekmè*. — Faire le tirage d'un loterie, قرعه سملرينسى چكمك *qour'a sehmlerīni tchekmek, tchyqārmaq*. — Tirage, sur le bord des rivières, l'espace qu'on laisse libre pour le passage des chevaux qui tirent les bateaux, يدك يولى *iedek iolou*.

TIRAILLEMENT, s. m., action de tirailler, l'effet de cette action, چكلمه *tchekilmè*, t.; تقبض *teqabbuz*, a. — Tiraillement d'entrailles, d'estomac, تقبض امعا و معدة *teqabbuzy em'ā vu my'dè*. — Tiraillement d'esprit, perplexité continuelle, نذبذب عقل *tezebzubi 'aql*.

TIRAILLER, v. a., tirer une personne à diverses reprises avec violence, چكه چكه چكه سورمك *tchekè tchekè surmek*, كشان كشان سورمك *kechān kechān surmek*, چكشدرمك *tchekichturmek*. — Tirailler, tirer d'une arme à feu mal et souvent, ارهسى اوليدرق قارش مورش آتمق *aracy olmaīraq qārich mourich ātmaq*.

TIRAILLERIE, s. f., en t. de guerre, action de tirer sans ordre et sans but, مناسبستسز قورشون آتمه *munācebet-syz qourchoun ātma*, t.; رمایست *ramāyeti bil-'abes*.

TIRAILLEUR, s. m., celui qui tire, *تچهک چکه سور بچی tchekè tchekè surûdji*. — Chasseur qui tire mal, *مذاستسز تفتک آتیجی mu-nâcebetsyz tufenk âtîdji*. — Soldat qui tire en avant ou sur les flancs d'une colonne, *بولک بوزان beuluk bozân*.

TIRANT, s. m., cordon servant à ouvrir et à fermer une bourse, *کیسه باغی kîcè bâghy*. — Tirant, ou tirants, morceaux de cuir placés des deux côtés du soulier et qui servent à l'attacher, *پاپوجک باغله جغی پاپویدجک باغله جغی pâpoudjêk bâghlanadjaghy qâtehler*, *توقلمه toqalama*. — Tirant, certaines portions de nerfs jaunâtres qui se trouvent dans la viande de boucherie, *یندجک آنک ایچنک ênedjek etuñ itchindè boulounân sârj sînyrtler*.

TIRASSE, s. f., *قوش اخی qouch aghy*, t. — Prendre des cailles à la tirasse, *اغل ایله بلدرجن طوتنق agh ilè bildurdjin thoutmaq*.

TIRASSER, v. a., *اغل ایله قوش agh ilè qouch âvlâmaq*, t.

TIRE, s. f., n'est usité que dans l'expression tire-d'aile. Voy. plus bas. — Voler à tire-d'aile, *روزگار rouzguiâr guibi outchmaq*. — Tout d'une tire, *بیردن birden*, *بیر بردن birden birè*, *بیرا bir oghourden*, t.; *بلا bilâ inqythû'*, a.

TIRE-BALLE, s. masc., instrument dont les chirurgiens se servent pour retirer une balle d'une blessure faite par un arme à feu, *جراحی کلبتانی djerrâh kelbetâni*. — Instrument qui

sert à tirer d'un fusil la balle qui y est entrée, *تفتک ایچندن قورشونی qourchounou tufenk itchinden tchekèdjek tchenguièl*, t.

TIRE-BOTTE, s. masc., instrument qui sert à se débouter seul, *چزمه یسی tchyzmèü aïaghundun tchyqârudjaq âlet*. — Crochets de fer pour chausser les bottes, *چزمه یسی ایاغه کیدره جک tchyzmèü aïāghu gue-durèdjek demir tchenguieli*. — Tirants de la botte, *چزمه زک قولغی tchyzmènuñ qoulāghy*. — Gros galons de fil dont les tapissiers se servent pour broder les étoffes, *بر نوع قالن بیر نوح قالن ایپلک غیطانی bir nev'j qâlin iptik ghaithâni*.

TIRE-BOUCHON, s. m., *بورغو bourghou*, *شیشدن طایه چیقیره جق chîchèden thâpa tchyqarudjaq bourghou*, t. — Cheveux frisés en tire-bouchon, *حله کبی قور بچق halqa guibi qvrîdjyq sâch*, t.

TIRE-BOURRE, s. m., *تشنک tufenk bourghouçou*, *بورغو ووسی dhoñouz aïāghy*, t.

TIRE-D'AILE, s. masc., battement d'aile prompt et vigoureux que fait un oiseau quand il vole vite, *اوچان قوش قدادینک حرکتی قاقشی outchân qouch qanâdînuñ hareketi, qāqychy*. — Voler à tire-d'aile, *اکھفاق جناح ایله طیران ا djenâh ilè theîrân it*.

TIRE-LIGNE, s. m., *چیزکی tchyzgui tchekèdjek âlet*, t.

TIRE-LIRE, s. f., *قومباره qouci-bâra*, t.

TIRER, v. a., amener à soi ou après soi, چکمک *tchekmek*, t.; جَرَا *djerr it*, a.-t. — Tirer avec force, زور *zor ilè tchekmek*. — Tirer en haut, یوقارویه چکمک *ioqāruïè tchekmek*; — en bas, چکمک *achāghyïè tchekmek*. — Tirer, attirer à soi, یاننه چکمک *ianina tchekmek*, جلب *djelb*, *djezb it*. — Tirer quelqu'un par le bras, برکسندهیی چکمک *bir kimesnèü golden thoutup tchekmek*. — Tirer l'épée contre quelqu'un, بر کسندهنک اوزرینه قلج چکمک *bir kimesnènuñ uzerinè qylidj tchekmek*. — Au fig., tirer le diable par la queue, avoir beaucoup de peine à subsister, مضایقه ایله کچنک *mouzātaqa ilè guetchinmek*. — Tirer, ôter, faire sortir, چیتارمق *tchyqārmaq*, اخراج *jkhrādj it*. — Tirer de l'or d'une mine, معدندن التون چیتارمق *ma'denden altoun tchyqārmaq*. — Tirer les bottes à quelqu'un, برکسندهنک چزمهسنی چیتارمق *bir kimesnènuñ tchyzmècini tchyqārmaq*. — Tirer de l'eau d'un puits, قویودن سو، چیتارمق *qouïoudan sou tchyqārmaq*, ou simpl. سو چکمک *sou tchekmek*. — On dit d'un navire qu'il tire tant d'eau, pour dire qu'il s'enfonce à telle ou telle profondeur, گومی شو قدر سو چکر *guemi chou qadar sou tcheker*. — Tirer de l'eau, en parlant des choses qui s'imbibent, صویبی جذب ا، چکمک *üchemek*, سوئی جذب ا، چکمک *souï djezb it, tchekmek*. — Tirer une vache, la traire, صاغمق

sāghmaq, — Tirer au clair un fait, l'éclaircir, برشیک حقیقتنی بيلمک *bir cheüñ haqqatini bilmek*. — Tirer la langue, avancer la langue hors de la bouche, کوسترمک ایچون *gueustermek itchoun dili ouzātmaq*. — Tirer des larmes des yeux de quelqu'un, le faire pleurer, کوزدن یاش اقمق *gueüzden iäch aqytmaq*, اغلتمق *aghlātmaq*. — Prov. et fig., tirer à quelqu'un les vers du nez, lui faire dire tout ce qu'on veut savoir, برکسندهنک اغزندن ساقز اولامق *bir kimesnènuñ aghzinden sāqyz āvlāmaq*. — Tirer, délivrer, قورتارمق *qourtārmaq*, تخلص ا *takhlys it*. — Tirer du danger, مخاطره دن تخلص ا *moukhātharaden, takhlys it*; — de misère, حال ققرو مسکنیدن تخلص ا *hāli faqr u meskenetten takhlys it*; — d'un mauvais pas, بلدان قورتارمق *'aqabaden takhlys it*; — d'embarras, قورتارمق *belūden qourtārmaq*. — Tirer, au fig., percevoir, recevoir, آلمق *ālmaq*, جلب *djelb it*, اله کچورمک *elè guetchurmek*, vulg. et pop., قاپمق *qāpmaq*. — Tirer du profit, کورمک *fāïde it, gueurmek*, جلب منفعت ا *djelbi mens'a't it*. — Tirer vengeance de quelqu'un, برکسندهن انتقام آلمق *bir kimesnèden intiqām ālmaq*, اکھزی انتقام *akhzy intiqām it*; — vanité d'une chose, ایله افتخار ا *bir cheü ilè iftikhār it*, بر شیه سی، وسیله افتخار عد ا *bir cheü vecilèi*

iftikhār 'add it. — Tirer parti de quelqu'un, de quelque chose, انتفاع فایده‌نمک *sāidelenmek*, *intifā' it.* — Tirer son origine, être issu de...., فصل فلانک *selānuū soīndan tchyqmaq.* — Tirer son origine de telle maison, اصلی فلان *asty selān khānedānlen munche'yb ol.* — Cette rivière tire sa source de telle montagne, بونهرک منبعی فلان طاغدن, نبع ایدر *bou nehrūn memba'y selān dhāghden tchyqār, neb'ider.* — Tirer une lettre de change, پولیچه چکمک *politcha tchekmek;* — sur quelqu'un, بر کمسند اوزریند *bir kimesnē uzerinē bir qyth'a politcha tchekmek.* — Tirer, recueillir, extraire, المقی *ātmaq,* اخراج *akhz it,* استخراج *ykhrādj it.* — Tirer ses connaissances, ce qu'on sait d'un ouvrage, d'un auteur, معلوماتی برتالیفدن اخذا *ma'loumātini bir tēclīsten akhz it.* — Tirer une conclusion, inférer, نتیجه چیتارمق *istikhrādji hukm it;* — une conséquence, نتیجه چیتارمق *netūljē tchyqārmaq.* — En t. de mathém., tirer la racine d'un nombre, عددک جذرینی استخراج *adeduū djezrīni istykhrādj it.* — Tirer à sa fin, en parlant de la vie, عمرک *'eumruū akherinē tchātmaq.* — Tirer, étendre, allonger, اوزاتمق *ouzātmaq,* مد *medd it,* تطویل *tathvīl it.* — Tirer une courroie, چایشی چکمک-اوزاتمق *qāichi tchekmek, ouzātmaq.* — Tirer

les rideaux pour les ouvrir ou les fermer, پردہ‌یی چکمک *perdeyi tchekmek;* — une affaire en longueur, اوزادیه صالمق *ouzādīe sālmaq,* اوزادیه صالمق *ouzādīe sālmaq,* ایرتدلمک *irtelemek.* — Se prolonger, متمدی او *mutemādi ol.* — Tirer, tracer une ligne, چیرکی *tchīzgui tchīzmeck,* بر خط *bir khathth tersīm it;* — une allée au cordeau, بر یولی چرپی ایله *bir ioly tchyrpi ile tchyzguilemek.* — Tirer au sort, قرعه اتمق *qour'a ātmaq.* — Tirer l'horoscope, فال طومتق *fāl thoutmaq,* بر کمسندک ولادتی زابجه سنی *bir kimesnēni vūlādeti zāidjucini tchyqārmaq.* — Tirer, faire le portrait de quelqu'un, بر کمسندک صورتنی چیتارمق - تصویر *bir kimesnēni souretini tchyqārmaq, tasvīr it.* — Se faire tirer, faire faire son portrait par un bon peintre, کندو صورتنی اتلا بر *guendu souretini ā'lā bir muçuvvurē tchyqārmaq.* — Tirer, imprimer, بصرمق *basmaq,* تنسیل *thab', temsīl it.* — Tirer le canon, des coups de fusil, توش *thop, tufenk ātmaq;* — des flèches, de l'arc, اوق *oq ātmaq.* — Tirer en l'air, بوشد *bocha, havāic ātmaq;* — à plomb, à balle, صاچمه *sātchmu, qourchoun ātmaq;* — à poudre, باروت *sādē bārout ile ātmaq.* — Tirer vers, aller, s'acheminer vers,

بر طرفه کتک - توجّه - عزیمت ا
bir tharafa guitmek, tevedjdjuh,
'azîmet it. — Tirer sur..., en parlant
 du rapport des couleurs, چکمهک
tchekmek. — Cette étoffe tire sur le
 vert, بوقماش یشیله چکر
bou qoumâch iechilê tcheker. — Tirer, faire
 des armes, escrimer, قلع اویناتنق
qylydj oïnâtmaq, ا مسایفت
muçâ-iefet it. — Se tirer, se dégager d'un
 lieu, چ-یتمق
bir ierden tchyqmaq. — Se soustraire, سوبشمک
sivîchmek. — Se tirer d'affaire, d'em-
 barras, قورتلمق
qourtoulmaq, خلاص
khalâs boulmaq. — Tiré, e,
 جراولنمش
tchekilmich, djirr olounmich,
 مجرور
medjrou.
 — Visage tiré, abattu, بکز
 صولمش
solmich beñz, خیره یوز
khyrê iuz.

TIRET, s. m., petit morceau de
 parchemin coupé en long, servant à
 attacher des papiers ensemble, صریم
syrîm, t. — Tiret, trait d'union,
 خط الوصل
khathth ul-vasl.

TIRETAINE, s. f., بر نوع قبا قماش
bir nev'y qabâ qoumâch, t.

TIREUR, s. m., celui qui tire des
 armes à feu, تفنک
âtîdji, تفنک
tufenk âtîdji, تفنک
tufenk endâz, t. — Tireur d'or, ouvrier dont le mé-
 tier est de tirer l'or en fils déliés,
 صرمه کش
syrma kech. — Tireur,
 celui qui tire une lettre de change sur
 quelqu'un, پولیچه چکن
polîtcha tcheken. — Tireur, habile à tirer des
 armes, spadassin. Voy. ce mot.

TIROIR, s. m., چکمهک
tchekmedjê,
 سورمه
surmê, t.

TISANE, s. fém., قینامش اوت
 قاوت
qâinâmich ot souïi, قیامش
qâvout, t.; ماء دوائی
mâi devâi, a.; دوائی
devâi sou. — Tisane
 d'orge, ارپه صویی
arpa souïi.

TISON, s. m., اکسو
iksi, اکسو
eksu, cuksu, کوسکی
keuski, keusku, t. — Tison éteint,
 سوینمش اودون
soïunnich odoun.

TISONNÉ, adj. m., ne se dit que
 dans cette locution : gris tisonné ou
 charbonné, pour désigner le poil d'un
 cheval sur lequel on observe des ta-
 ches irrégulièrement éparses, comme
 si le poil eût été noirci en certains
 endroits avec un tison, بوز طونلی
bouz dhonly, t.; اغبس
aghbes, a. — Cheval gris tisonné,
 فرس اغبس
dhony bouz ât, fereci
aghbes.

TISONNER, verbe neutre, آتش
 قارشدرمق
âtech qârîchturmaq,
 آتشی کوکرتمک
âtechi kukretmek,
 آتشی اولچورمک
*âtechi eultchur-
mek, اکسیلری سورشدرمک*
iksîleri suruchturmek, t.

TISONNEUR, EUSE, subst., آتش
 قارشدریجی
âtech qârîchturîdji, t.

TISONNIER, s. m., instrument de
 fer pour attiser le feu d'une forge,
 دمرجی ماشاسی
*demirdji mâ-
châci, t.*

TISSAGE, s. m., طوقومه
dhoqoumâ,
 نسج
nesdj, a.

TISSER, v. a., طوقومق - دوقومق
dhoqoumaq, t.; نسج
*nesdj it, a.-
t.* — Tisser du coton,
 پنجه طوقومق
pembê dhoqoumaq.

TISSERAND, s. m., ouvrier qui fait

de la toile, بز طوقوبجی *bez dho-qouïdji*, چ-ولاه *tchioullâh*, vulg. *tchioulha*, t. — Machine, métier de tisserand, چلاه دزکاهی *tchullâh dizguiâhi*. — Tisserand, ouvrier qui fait les étoffes de laine ou de soie, طوقوبجی *dhoqouïdji*, t.; چوقه طوقوبجیسی - نساج *nessâdj*, a. — Tisserand en drap, چوقه طوقوبجیسی - نساجی *tchoq dhoqouïdjiçi, nessâdji*.

TISSERANDERIE, s. f., چلاهلق *tchullâhlyq*, t.; نساچه *neçâdjet*, فن حیاکة *fenni hyâket*, حیاکة *hyâket*, a.

TISSU, s. m., se dit de certains petits ouvrages tissus au métier, ایشلمه *ichlemè*, t.; نسیج *neçîdj*, a. — Un tissu de soie, بر نسیج حریر *bir neçîdji harîr*. — Le tissu d'un discours, کلامک رابطہسی - دیزبسی *kelâmuñ râbouthaci dîzîci*, سلک *silki kelâm*. — Tissu, ordre, suite, سلک *silki*, انتظام *intizâm*. — Un tissu de grandes et belles actions, بر سلک مآثر جلیله *bir silki meâcîri djetîlè*.

TISSU, E, part. du vieux v. TISTRE, qui n'est plus en usage que dans les temps formés de tissu, طوقومش *dhoqounmich*, t.; منسوج *mensoudj*, a. — Il a tissu une intrigue, نسج *nesdj*, تارو پود فساد ایلدی *târû poudî feçâd ciledî*.

TISSURE, s. f., liaison de ce qui est tissu, طوقوبش *dhoqouïch*, t.; بافت *bâft*, غزل *ghazl*, a.; نسج *nesdj*, p. — Tissure d'un discours, d'un poëme, etc., دوزلش *duzelich*.

انتساق *rabth*, رابطہ *râbytha*, رباط *intiçâq*, تلافق *telâfuq*.

TITHYMALE, s. m., دکن - سدلتن *sudleïen*, t.; شبرم *chebrem*, a.

TITILLANT, E, adj., qui cause une légère agitation et produit ce qu'on appelle la titillation, فشقروب *fichqyrup teprenûdji*, t.; دپرنیجی *heïiâdj*, a. — Qui chatouille, قچة لیجی *qydjyqlâidji*, t.

TITILLATION, s. f., légère agitation qui se remarque dans certains corps, فشقروب دپرنمه *fychqyrup teprenmè*, t.; هیجان *heïdjân*, a. — Sensation de chatouillement. Voy. CHATOUILLEMENT.

TITILLER, v. a. et n., éprouver un mouvement de titillation, فشقروب *fichqyrub teprenmek*, t. — Chatouiller. Voy. ce mot.

TITRE, s. m., inscription qui fait connaître la matière d'un livre, کتاب باشند یازیلان الثاب *kitâb bâchindè tâzilân elqâb*, a.-t.; عنوان *'ounvân*, عنوان کتاب *'ounvâni kitâb*, اسم *ism*, a. — Qualité, nom de dignité, لقب *laqab*, عنوان *'ounvân*, عنوان و لقب *'ounvân u laqab*. — On donne au pape le titre de Sainteté, ریم پایید شرافتمآب لقبی ویریلور *rîm pâpûia cherûfetme'âb laqabi vîrîleur*. — Titre, qualification pour désigner certaines relations, صفت *syfet*, pl. a. صفات *syfât*. — Le titre de père, والد صفاتی *vâlid syfâti*. — Titre, acte qui établit un droit, حجت *hêudjdjet*, pl. حجاج *hudjedj*; سند *sened*, pl. a. سندات *senedât*. — Titres valables, سندات معتبره *senedâti mu'teberè*. — Titre,

droit, privilège de posséder, de faire, etc., استحقاق *istyhqāq*, حق *haqq*. — A titre, adv., en qualité de..., ادیله *ādilè*, نامیله *nām-ilè*, بیاسم *be-ism*. — A titre de grâce, comme une grâce, کرم *kerem nāmilè*. — A titre d'office, en vertu de sa qualité, de sa charge, مرتبه یا منصب مقتضاسنجه *rutbè iā mansyb mouqtezācindjè*, حسب *hasb ul-rutbè*. — Titre, en fait de monnaie, le degré de fin de l'or ou de l'argent, عیار *yār*.

TITRER, v. a., donner un titre à une personne, لقب ویرمک *laqāb vīrmek*, عنوان ویرمک *'ounvān vīrmek*, a.-t.; پایه ویرمک *pāiè vīrmek*, p.-t.; تلقیب *telqyb it*. — Autoriser, رخصت ویرمک *roukhsat vīrmek*. — Titré, e, پایه لو *pāièlu*. — Une personne titrée, بر لقب *bir laqabi techrif ilè mucherref olān kichi*.

TITUBATION, s. f., action de chan-
celer, ارتجاج *senderech*, t.; ارتجاج *irtidjādj*, a. — Titubation ne se dit guère que du mouvement de nutation de l'axe de la terre. Voy. NUTATION.

TITULAIRE, adj. com., qui a un titre sans possession, پایه لو *pāièlu*, p.-t.; باپایه *bāpāiè*, p. —, s. m., صاحب المرتبه بالاعتبار *sāhyb er-rutbè bil-y' tibār*. — Possesseur d'une place, soit qu'il en remplisse, soit qu'il n'en remplisse pas les fonctions, صاحبی *mansyb sāhybi*.

TOCSIN, s. m., نصیبت چاکی *moucybet tchāni*, اورکونتی چاکی

eurkuntu tchāni, پوتره چاکی *potira tchāni*, t.; ناقوس ویل و فرع *nā-qouci veil u fez'*. — Sonner le tocsin, اورکونتی چاکی چالق *eurkuntu tchāni tchālmaq*, ناقوس ویل *naqsi nāqouci veil u fez' it*.

TOI, pron. poss. Voy. TU.

TOILE, s. f., tissu de fil de lin, de chanvre, de coton, بز *bez*. — Toile écrue et fine, خام بز *kirpās*, بز انجه *khām bez*. — Toile fine, بز کتن *keten bezy*; — de lin, بز کتن بز *indjè bez*; — de coton, بز پنبوق *pambouq bezy*, بزوحاسی *bouhāci*, بزوحاسی *boughāci*. — Toile cirée, مشمع *nuchemma'*. — Toile peinte, الاجه بز *alādja*, الاجه *alūdja bez*. — Toile imprimée, چیت *tchīt*. — Toile d'un moulin à vent, یل دکرمنی یلکنی *iel deirmeni ielkeni*. — Toile d'or, d'argent, تلی قماش *telli qoumāch*. — Toile d'araignée, آغی *eurumdjek āghy*. — Toile, le rideau qui cache le théâtre, پرده *perdè*; ستاره *setārè*. — Lever la toile, پرده یی قالدورمق *perdèi qāldurmaq*; — la baisser, پرده یی ایندرمک *perdèi indurmek sārqtmaq*. — Toile, tente, چادر *tchādīr*. — Toiles, au pl., grands filets pour prendre des cerfs, des biches, etc., آغی *gucik āghy*.

TOILERIE, s. f., marchandise de toile, بز متاعی *bez metā'y*. — Le commerce de toilerie, بز تجارتی *bez tidjāreti*, a.-t.

TOILETTE, s. f., les flambeaux, les boîtes, les flacons, etc. de la toilette

d'une femme, زنہ بزکریزنک *zennē bezeklerinūn avā-dāntlyghy*. — Tout ce qui couvre et qui garnit le meuble devant lequel une femme se place lorsqu'elle veut se parer, زنہ بزکری طاقمی *zennē bezekleri thāqymī*. — Toile garnie étendue sur une table, محرمه *mah-rama*. — Les détails de l'ajustement, بزئمہ *bezinmē*, کینمہ *gueinmē*, زینتہ *zezeinūn*, تزئین *tezeinūgh*, زینتہ *zīnet*.

TOILIER, IÈRE, s., celui ou celle qui vend de la toile, marchand toilier, بزجی *bezdji*, t.; بزاز *bezzāz*, a. — Ouvrier qui fabrique la toile, نساج *bez dhoquūdjī*, بزطوقویجی *bez dhoquūdjī*, نَسَاج *nessādj ul-bez*.

TOISE, s. f., mesure de six pieds, التسی ایاقدن عبارت اولنان *alti āāqten 'ybareṭ olounān archūn*, ارشون *archoun*, قولاج *qoulād-j*, t. — Mesurer à la toise, ارشون *archoun ilē eultchmek*. — Mesurer les autres à sa toise, سائر *sāir kimesnēleri nefsine qyās it*.

TOISÉ, s. m., mesurage à la toise, ارشون ایله اولچمه *archoun ilē eultchmē*, t.; مساحه *meçāha*, a. — Toisé, en mathém., la science ou l'art de mesurer les surfaces et les solides, فن مساحه السطوح والاجرام الثابتة *fenni meçāhat es-suthouh vek-edjram es-sābitat*.

TOISER, v. a., mesurer à la toise, ارشون ایله اولچمک *archoun ilē eultchmek*, t. — Mesurer un bâtiment, بر بنایبی ارشون ایله مساحه *muçāmahā*, a.

bir bināū archoun ilē meçāha it, قولاجلمق *qoulādjlamaq*. — Toiser quelqu'un, l'examiner avec attention, pour apprécier son mérite, بر کمنه ذک علم و معرفتنی مقیاس *bir kimesnē nuūn 'yln u mā'rifetini myqyās dyq-qat ilē taqīs it*. — Examiner quelqu'un dédaigneusement, بر کمنه بی *bir kimesnē nēū nazari istyqhār ilē bāqmaq*.

TOISEUR, s. m., ارشون ایله اولچجی *archoun ilē eultchudji*, t.; مساح *messāh*, a.

TOISON, s. f., قویون یوکی *qoïoun ieuūni*, قویون دریسی *qoïoun dersci*, t.; صوف الغنم *sof ul-ghanem*, a.

TOIT, s. m., دام *dhām*, طام *dām*, سطوح *suthouh*; sath, pl. a. — Habiter sous le même toit, بر طام التندک اقامت *bir dhām altindē yqāmet it*.

TÔLE, s. f., دمر تخته سی *demir takhtaci*, دمر تخته *demir takhta*, t.; صفیح الحديد *safih ul-hadid*, a.

TOLÉRABLE, adj. com., قابل تحمل *qābilē tehammul*, تحمل اوله بیلدور *tehammul ola bīlur*, ممکن المساحه *mumkin el-muçāmeha*, ممکن *mumkin ul-yghmāz*.

TOLÉRABLEMENT, adv., تحمل *tehammul olounudjaq vedjh uzrē*, a.-t.

TOLÉRANCE, s. f., condescendance, indulgence pour ce qu'on ne peut empêcher, مساحه تحمل *muçāmahā*, مساعده *muçād'adē*. —

Tolérance religieuse, eu matière de religion, بشقه مذهبك اجراسنه *bachqa mezhebuñ idjrācinè muçā'adè*, رخصت الاجراء دين الاخر, *roukhsat ul-idjraī dīn ul-akher*. — Tolérance de la loi, tolérance théologique, مساع شرعى *meçāghy cher'y*.

TOLÉRANT, E, adj., qui tolère, ne se dit guère qu'en matière de religion, بشقه مذهبك اجراسنه مساع ايدن *bachqa mezhebuñ idjrācinè muçū'adè iden*, t.; مسامح فى اجراء دين الاخر *meçāmyh fi idjrāī dīn ul-akher*. — Tolérant, indulgent, facile dans le commerce de la vie, مساهل *muçāhil*.

TOLÉRANTISME, s. m., هر مذهبك *her mezhebuñ idjrācinè muçā'adè*, a.-t.; جواز الاجراء *djivāz ul-idjraī kiāffet ul-edīān*, a.

TOLÉRER, v. a., supporter des choses répréhensibles, avoir tolérance, مساعك ا تحمل *tehammul it*, مساعك ا تجويز بالمسامحه *tedjvīz bil-meçāmeha it*, a.-t. — Permettre, رخصت ويرمك *roukhsat vīrmek*, a.-t.

TOMAN, s. m., monnaie de Perse qui vaut 20 fr., تمن *tumen*, تومان, p.

TOMATE, s. f., فرنگ بادلجانی *frenk bādlijāni*, t.

TOMBAC, s. m., sorte de métal factice, تومباق *thoubāc*, t.

TOMBE, s. f., مزار طاشى *mezār thāchi*, t.; حجر القبر *hadjer ul-qabr*, a.

TOMBEAU, s. m., sépulcre, monument élevé à la mémoire d'un mort, مزار *mezār*, قبر *sīn*, t.;

qabr, pl. a. قور *qoubour*. — Cette famille a son tombeau en tel endroit, بوخاندانك مزارغى فلان پرده در *bou khānedānuñ mezārlyghy felān ierdēdur*. — Tombeau, au fig., la mort, اولم *culum*. — Jusqu'au tombeau, jusqu'à la mort, صوك نفسه *soñ nefecè deguñ*, الى اخر *ila akher el-'eumr*. — Mettre au tombeau, mener au tombeau, مزاره كتورمك *mezārè gueturmek*.

TOMBÉE, s. f., ne s'emploie guère que dans cette locution : à la tombée de la nuit, اخشام اوستى *akhchām ustu*, ياتسى وقتك *tāsi vaqtindè*, كيجه ايلد *guīdjè ilè*, t.

TOMBELIER, s. m., چوپراق *tcheuplyq'arabadjīci*, t.

TOMBER, v. n., être entraîné de haut en bas par son poids, دوشمك *duchmek*, t.; سقوط ا *suqouth it*, هابط او *hābith ol*, a.-t. — Tomber par terre, يره دوشمك *īrè duchmek*; — en bas, اشاغى دوشمك *āchāghy duchmek*; — de cheval, آتدن دوشمك *āttēn duchmek*. — Tomber d'en haut, يوقار يیدن *ioqārīden*, *duchmek*. — Tomber en ruine, menacer ruine, مشرف خراب او *muchrifi kharāb ol*, يتلماق *īyqylmaq*. — Tomber, en parlant des cheveux, صاچ *qyl*, sātch *dēukulmek*, *duchmek*; — des dents, ديش دوشمك *dīch duchmek*, ديشلر دوشمك *dīchler deukulmek*. — Faire tomber, دوشورمك *duchurmek*, يره اورمق *īrè ourmaq*. — Tomber, en parlant des larmes,

کوز یاشی دوکلمک *gueuz iāchi deukulmek*. — Les larmes lui tombaient des yeux, کوز یاشی دوکور, کوز یاشی ایدی *gueuz iāchi deukuleur idi*. — Il tombe de la pluie, یغمور یغار, یغمور یغار *iāghmour iāghār*; — de la neige, قار دوشر *qār ducher*; — de la grêle, طولو یغار *dholou iāghār*. — La foudre tombe, اینر دوشر, یدرم *ildirim, iner ducher*. — Tomber malade, خسته لغه اوغرامق *khastalygha oghrāmaq*, او, خسته دوشمک *khasta duchmek, ol*. — Tomber en défaillance, en syncope, بایلمق *bāilmaq*; — en délire, صایتمدییه *sāiqlamañ oghrāmaq*; — en apoplexie, طلمدییه اوغرامق *dhamlañ oghrāmaq*. — Tomber dans le péché, گناهه کیرمک *guanāha guirmek*. — Tomber, dans le langage de l'Écriture, pécher, گناه ایشلمک *gunāh ichlemek*; — dans un piège, دوزاغه دوشمک *douzāgha duchmek*. Tomber, vieillir, s'affaiblir. Voy. ces mots. — Tomber aux pieds de quelqu'un, برکسنه نک ایاغنه, برکسنه نک ایاغنه *bir kimesnēnuñ aiāghyua sārilmāq*. — Tomber dans un malheur, بلایه دوشمک - اوغرامق *belāñ duchmek oghrāmaq*; — dans la pauvreté, یوخسوللغه اوغرامق *ïoukhsoullygha oghrāmaq*. — Tomber dans le ridicule, مسخره او, مسخره او *maskhara ol*. — En t. de guerre, tomber sur l'ennemi, foudre sur lui, دشمن اوزرینه دوشمک *duchmen uzerinē duchmek*. — Tomber sur quelqu'un, l'assaillir, اوزرینه دوشمک *uzerinē duchmek*, هجوم ا, هجوم ا *basmaq*, بجوم ا *hudjoum it*. — Tomber dans le sens

de quelqu'un, être de son avis, بر کسنه نک سوزینه - رانه اویمق *bir kimesnēnuñ seuzinē, rēnē ouïmaq*. — Tomber, déchoir de sa réputation, اعتباردن دوشمک *y'tibārden duchmek*. — Faire tomber, diminuer, اکسيلمک *eksiltmek*. — Faire tomber la poussière, توزی بصرق *tozy basmaq*. — La pluie a fait tomber la poussière, یغمور توزی بصری *iāghmour tozou basty*. — Tomber, échoir, arriver par l'effet du sort ou du hasard, دوشمک *duchmek*, دوشمیک *duchmek*, یغابیت ا *yçābet it*. — Cela est tombé dans son lot, بوشی و حصه سنه *bou chei hyssecinē yçābet ciledi*. — Tomber entre les mains, اله کیرمک *elē guirmek*. — Il leur est tombé en main beaucoup de choses, اللرینه چوق شی و کیردی *ellerinē tchoq chei guirdi*. — Cela est tombé en bonnes mains, ایواله *ein elē, ehli elinē ductu*. — Tomber entre les mains de ses ennemis, برکسنه دشمنی *bir kimesnē duchmeni elinē duchmek*. — Tomber dans l'esprit, venir tout d'un coup dans la pensée, خاطره دوشمک *khāthyre duchmek*. — Tomber, en parlant d'une rivière qui tombe ou se décharge dans une autre ou dans la mer, منصب او, دوکلمک *deukulmek*, منصب او *munsab ol*. — Tomber, cesser, discontinuer, اینمک *tukenmek*, اینمک *inmek*, یواشلنمق *iāvāchlanmaq*, سکونت بولمق *sukiounet boulmaq*, کسب سکونت ا *kesbi sukiounet it*. — Le vent est tombé, روزگار *rouzguir indi*. — Au fig.

la conversation tombe, محاوره کسب, mou-hâverè kesbi suktounet u rekhâvet itmetktè dur. — Tombé, e, دو شمش duchnuch, ساقط اولمش sāyṯh ol-mich, افتاده mesqouth, مستقوط, uftādè.

TOMBEREAU, subst. m., طپراق, چوپراق thoprāq 'arabaci, عربدهسی tcheuplyq 'arabaci, t.

TOME, s. m., جلد djild, pl. a. جلود djuloud. — Un dictionnaire en deux tomes, ایکي جلد دن عبارت, یکی جلد دن عبارت, یکی بر لغت کتابی bir loġhat kitābi. — Le tome premier, جلد اول djillī ewel. — Le tome second, جلد ثانی djildi sāni.

TON, adj. possessif masc., سنک senūñ, senin. — Se rend aussi par l'affixe, uñ, añ. — Ton livre, کتابک senūñ kitābuñ, ou simplem. کتابک kitābuñ. — Ton père, باباک senūñ bābāñ, ou باباک bābāñ. — Au pl., tes livres, کتابلرک senūñ kitābleruñ, ou کتابلرک kitābleruñ.

TON, s. m., degré d'élévation ou d'abaissement de la voix, سسک مرتبه sequñ kerteci, t.; مرتبه mertebet ul-asvāt, a.; پرده perdè avāz. — La voix même, ou le son, صوت avāz, savt, سس ses. — Ton haut, élevé, صوتك مرتبه رفعهسی savtuñ mertebè refy'aci, بلند صوت savti bulend; — سسک الحيق پردهسی sequñ altchaq perdèci. — Hausser le ton, سسک پرده سنی يوكسلتمك sequñ perdècini iükseltmek; — le

baissèr, سسک پرده سنی ايندرمك sequñ perdècini indurmek. — Ton plaintif, صدای حزین sadāi hazīn. — Être ou se mettre au ton de quelqu'un, se prêter à ses idées, à ses goûts, بر کسه نك مزاجنه اوييق, — نوع کلام, bir kimesnènuñ nizādjine ouïmaq, ouïghoun guelmek. — Ton, manière de parler, نوع کلام nev'y kelām. — Ton, manière, procédé, طور thavr, pl. اطوار athvār. — Le prendre sur un certain ton, فلان, prendre de certaines manières, فلان, اصولی طونمق selān thavri, ouçouli thoutmaq. — Prendre, ou le prendre (avec quelqu'un) sur le ton de la fierté, بر کسه نك ايله, bir kimesnè ilè maghrourānè mou'āmelè it. — Affecter une sorte de supériorité, اولولق, oloulyq thavrini thoutmaq, طور تحکم اتخاذا, tehakkum ittikhāz it. — Changer de ton, abaisser l'arrogance, la fatuité, اوçoul دکشدرمك deichturmek. — Faire changer de ton, abaisser l'arrogance, la fatuité, تبدال اصول ايندرمك tebdili ouçoul iturmek. — Ton amical, طور, thavri dostānè. — Bon ton, bonnes manières, حسن اطوار husni athvār. — Mauvais ton, mauvaises manières, اطوار قبيحه athvāri qabīha. — Ton familier, تکلّفانه, thavri bi tekellufānè. — Ton, mode sur lequel on chante, مقام maqām, پرده perdè. — Degré d'élévation du son des instruments, پرده perdè. — Mode sur lequel une pièce de musique est composée, نغمه naghmet, nagh-

mè, pl. نغمات nāghamāt; هوا hevā.

— En t. de musique, demi-ton ou semi-ton, نصف نغمه nysfi naghamè, نیم نغمه nūn naghamè. — Ton de

couleur; رنگ رنگ کسکینلکی renguñ keshkīnligui, شدت اللون chiddet

ul-levn. — Ton, harmonie ou accord général des couleurs, رنگلرک renklerūn ou یغونلکی

ou یغونلکی renklerūn ou یغونلکی gui, توافق الالوان tevāfuq ul-

elvān. — Ton, en t. de méd., degré

de force, tension, قوت qouvvèt. — Donner du ton, de la force à l'esto-

mac, معده یه قوت ویرمک my' dètè qouvvèt vīrmek, تقویه معده ا، taqvīèi my' dè it.

TONDEUR, EUSE, subst., qui tond, یوک قرقیجی qyrqydji, جزاز

قصاص qassās, djezzāz, a. — Tondeur de draps, چوقه قرقیجیسی tchoqa qyrqydjīci.

TONDRE, v. a., couper la laine, یوک قرقمق qyrqmaq, یوک

یوک qouvvèt, قرقمق qyrqmaq, یوک kesmek, جزا djezz it, a.-t. — Tondre les

brebis, قیون یوک کسمک - قرقمق qouñoun ieuñu kesmek, qyrqmaq. —

Au fig., tondre la brebis de trop près, mettre des impôts trop lourds sur le

peuple, خلقی اغر یوکلر ایله یوکلمک khalqy agher iukler ilè iukletmek. —

Tondre les draps, les étoffes, etc., یونق قرقمق - یونق qyrqmaq, ionmaq, متصلق

maqas-lamaq; — les cheveux, ساچلری satchlari kesmek. — Tondre

une palissade; en couper, pour la rendre unie, les feuilles et les branches, اغاج صرهسنی قرقوب

دوزلمک aghādij syracini qyrqap duzeltmek. — Tonde, c. قرقلمش

qyrqylmich, صاچی کسامش satchy kecilmich, مجزوز medjzouz. — Rasé,

تراش اولمش trāsch olmuch.

TONIQUE, *adject. et s. com.*, qui fortifie, قوتلندر یجی qouvvètlen-

durulji, قوت ویر یجی qouvvèt vīrūlji, a.-t.; مقوتی mouqavvūi, pl. a. مقوتیات mouqavvūiāt.

TONLIEU, s. m., بازار قوریلان محل ایچون ویرلان یرحتی bāzār qourilān mahall itchoun vīrī-

lān ier hāqqy, t.

TONNAGE, s. m., بر کمینسی bir guemīnuñ isti'ābi, syghychi, t.

TONNANT, *f.*, *adject.*, qui tonne, کورلدیلو gueruldēdji, کورلدیجی

guiuruldulu, t.; راعد rāyd, a. — Au figuré, une voix tonnante, کورلدیجی سس

gueuruldēdji ses, صوت طنان savti thinnān, a.

TONNE, s. f., بیوک فوجی buiuk foutchi, t. — Tonue reliée en fer. دمر چنبرلو ایری فوجی demir tehē-

berlu iri foutchi.

TONNEAU, s. m., فوجی foutchi, foutchou, t. — Tonneau de vin, charāb foutchou-

gon. — Tonneau vide, بوش فوجی boch foutchou.

TONNELER, v. a., prendre à la tonnelle, اغ ایله اولامق āgh ilè āvlāmaq, t. — Tonneler les perdrix, اغ ایله کککک اولامق āgh ilè keklik āvlāmaq. — Au fig. et fam., faire

tomber dans un piège, دوزاغد

douzāgha duchurmek,

گرفتار دام حيله ا *gueriftāri dāmi hylè it.*

TONNELEUR, s. m., آغ ايله *agh ilè avlāiān, t.*

TONNELIER, s. m., فوچيچى *foutchūdji, t.*

TONNELLE, s. f., berceau de feuillage, - اصمه ايله اورتيلو چارداق *asma ilè curtulu tchārdāq, qameriā, a.* — Une construction en voûte, كچيد *bir nev'ykemerlubinā, ketchūd.* — Espèce de filet à prendre des perdrix, كلك *keklik thoutadjaq āgh.*

TONNELLERIE, s. f., profession de tonnelier, فوچيچيلىك *foutchūdjiulik.* — Endroit où l'on fabrique des tonneaux, فوچى كار خانه سى *foutchi kiār khāneci, t.*

TONNER, v. n., se dit du bruit causé par le tonnerre, گورلك *gueurlemek, گورلك كوك gueuk gueurlemek, گورلده مك guruldemek.* — Il tonne, گورليور *gueuk gueurleür, t.* — Au fig., l'artillerie a commencé à tonner, طوب گورلكده باشلادی *thop gueurulumeguiè bāchlādi.* — Tonner, parler avec force, ايله سويلمك *chiddet ilè seuilemek.*

TONNERRE, s. m., bruit éclatant causée par l'explosion des nuées électriques, گورلك كوك *gueuk gueurlemeci, گورلدى guiuruldu, گورلديسى gueuk gueuruldici, t.; رعد ra'd, pl. ا. رعود ru'oud.* — En parlant d'une voix éclatante, on dit, au fig., que c'est une voix de tonnerre, گورلده بيجى سس *gueuruldicidji ses.* — Tonnerre, la foudre,

يلدرم *üldirim, صاعقه sā'yqa.* — Le tonnerre est tombé sur tel édifice, صاعقه فلان بنانك اوزرينه دوشدى *sā'yqa felān binānuñ uzerinè duchtu.* — Tonnerre, l'endroit d'une arme à feu où se met la poudre, خزينه *khazinè.* — Coup de tonnerre, au fig., événement fâcheux et imprévu, اكسزبن ظهور ايدن مصيبت عظيمه *añsyzin zouhour iden moucybeti 'azimè.*

TONSURE, s. f., قرقش *qyrqych, صاچ قرقمه satch qyrqma, t.*

TONSURER, v. a., صاچ قرقمق *satch qyrqmaq, t.* — Tonsuré, e, صاچى قرقلمش *qyrqylmich, قرقلمش satchi qyrqylmich, t.*

TONTE, s. f., action de tondre les bêtes, يوك قرقمه *qyrqma, قرقمه ieuñ qyrqma, t.; جزة djezzet, a.* — Faire la tonte, يوك قرقمق *ieuñ qyrqmaq.* — Laine qu'on tire de la tonte, قرقندي *qyrqyndi, قرقنتى qyrqynty, جزاة djezāzet.* — La tonte des moutons, جزاة *djezāzè aghnām.* — La tonte, le temps où l'on tond les troupeaux, قيون يوكى قرقله جق موسم - وقت *qoioun ieuñ qyrqyladjaq mevsim, vaqyt, موسم جزاز mevsini djezāz.*

TONTURE, s. f., poil que l'on tond sur le drap, چوقه يوكى قرقنتيسى *tchoqa iuñ qyrqyntici.* — Branches ou feuilles que l'on coupe, etc., اغاجدن *boudānti, بودانتيسى aghādjdan kecilmich boudāqlar, t.*

TOPAZE, s. f., طوباز *thopāz, صارى ياقوت thopāch, طوپاچ sāry*

iâqout, t.; زبرجد *zeberdjed*, a. —

Topaze d'Inde, زبرجد هندی *zeberdjedi hindii*.

TOPEP, v. n., consentir, - راضی *râzy*, *qûil ol*, a.-t.

TOPINAMBOUR, s. m., plante, بر نوع ير الماسی *bir nev'y ierelmâci*, t.

TOPIQUE, s. m., remède appliqué extérieurement sur une partie malade, اغری اوزريند ياپشدريلان علاج *aghry uzerinê iâpichturilân 'ylâdj*, t.; فردييات *ferdiât*. — Topiques, s. m. pl., traité de lieux communs d'où l'on tire des arguments, رساله موارد الكلام *riçâlê fi mevârid ul-kelâm*, a.

TOPOGRAPHIE, s. f., description détaillée d'un lieu, d'un canton, etc., وصف احوال مكان - ناحيه *vasfi ahvâli mekiân, nâhiê*; وصف الامكنة *vasf ul-emkinet ul-munferidet*.

TOPOGRAPHIQUE, adj. com., وصف *vasfi mekiânê mutelq*, a.-t.; مختص برسم الامكنة *moukhtass be-resm ul-emkinet ul-munferidet*, a. — Carte topographique, بر مكان منفردك رسمنى *bir mekiâni munferidûn resmini muhtevi kharî-thâi makhsoucê*.

TOQUE, s. f., sorte de petit chapeau, تاقيد *tâqîa*, t. — Toque de ve-lours, قטיפهدن تاقيد *qadhyseden tâqîê*. — Toque, sorte de plante qu'on nomme aussi Centaurée, بر نوع كنتاريون اوتى *bir nev'y kentârîoun oty*.

TOQUET, s. m., چوقق تاقيدسى

tchodjouq tâqîeci, اسكوفه *uskoufê*, t.

TORCHE, s. f., sorte de flambeau grossier de cire, de résine, مشعله *mech'âlê*, pl. a. مشاعل *mechâ'yl*.

— Torches funéraires, جنازه الايد *djenazê âlâinê gueturilân mech'âlêler*.

TORCHE-CUL, s. m., linge, papier ou autre chose dont on s'essuie après qu'on a été à la garde-robe. Il est bas.

كوت سلكى *gueut silgui*, t. — Fig. et très-familièrement, se dit d'un écrit méprisable. واجب التحقير بر. بر تحرير *vâdjib ut-tahqyr bir tchêlif, bir tahrîr*, a.-t.

TORCHE-NEZ, s. m., t. de manège, يواشه *iavâcha*, t. Voy. CAVEÇON, MUSÉLIÈRE.

TORCHER, v. a., essuyer, frotter. مسح *mesh it*, t.; سلمك *silmek*, t.;

a.-t. — Les nourrices torchent leurs enfants, سود انالر بسلندكلى *sud anâler beslendikleri tchodjouqlari silerler*. — Torcher, au fig. et pop., mal faire, ياكلش *senâ iâpmaq*, فننا ياپبق *iañlich ichlemek*. — Torcher quelqu'un, le battre, بر كسمندى *bir kimesnêi deumek*.

TORCHÈRE, s. f., بيوك وقبا بر *buük vè qabâ bir chemidân*, موم اوت-راغى *moum otourâghy*, t.; قاعدة الشموع *qâ'ydet ech-chumou'*, a.

TORCHIS, s. m., صماناو بالحق *samânlu bâlchey*, t.; سياع *sîâ'*, a.

TORCHON, s. m., سلكى *silgui*, پاتحاوره *pâtchâvoura, pâchâvra*, سلجك *siledjek, silguidj*, t.

TORDRE, v. a., tourner de biais en serrant, بورمق *beukmek*, *bourmaq*, t.; مسدا *mesd it*, a. — Tordre des cordes, ايپ بورمق *ip beukmek*, مسد حبل *mesdi habl it*. — Tordre la filasse, filer, ايلك *iplik ichlemek*, اكرمك *eguirmek*. — Tordre, tresser, اورمك *eurmek*. — Tordre la bouche, la tourner de travers, اغزى بوكريلمك *âghzy beugrilemek*. — Tordre le bras, قول بورمق *qol bourmaq*. — Tordre le cou, étrangler, بوغدرمق *boghdurmaq*. — Tordre un passage, au fig., le mal interpréter, lui donner un sens faux, معنائى-ي *ma'nâii deichturmek*, دكشدرمك *akher ma'nâie tchevirnek*. — Tordre le sens d'un auteur, مؤلفك مرادى اولان *muellifün murâdi olân ma'nâii tâvîl it*. — Tordu, e, بوكلشم *beukulmich*, بورلمش *bouroulmich*, م-س-ود *memsoud*, بوكريلنشم *beugrilenmich*.

TORMENTILLE, s. f., plante, يدى *iedi iapraq oty*, t.; عرق *thourmentilâ*, انجبار *yrq ul-endjbâr*, a.

TORON, s. m., assemblage de plusieurs fils de caret tournés ensemble, اورغان قاتى *urghân qâty*, t.

TORPEUR, s. f., engourdissement profond, او يوشمقلىق *ouïouchmaqlıq*, او يوشمقلىق *ouïouchouqlıq*, t.; خدر *khader*, ختر *khater*, a. — Tomber dans la torpeur, او خدر او *gueriftâri khader ol*, اعضا او يوشمق *a'zâ ouïouchmaq*. — Torpeur, au

fig., état de l'âme qui cause son inaction, جمود القلب *djumoud ul-qalb*. — Tիրer de la torpeur, جمود *djumoudi qalbten takhlys it*. — État de torpeur des esprits, حال جمود اذهان *hâli djumoudi izhân*.

TORPILLE, s. f., poisson électrique, بير جنس بالق *bir djins bâlyq*, t.; رعاد *ra'âd*, a.

TORRÉFACTION, s. f., قاورلمه *qâvouroulma*, t.; قلو *qalv*, تحميمص *tahmîs*, a.

TORRÉFIER, v. a., قورمق-قورتمق *qâvourmaq*, قورتمق *qavourtmaq*, t.; قاورلمه *taqlîe it*, a.-t. — Torrifié, c, مقللا *qâvouroulmich*, قاورلمش *mouqallâ*.

TORRENT, s. m., courant impétueux et rapide, سيل *seîl*, pl. a. — Torrent rapide, سيل *suïoul*; سيلاب *sîlâb*, p. — Torrent rapide, impétueux, سيل *seîli chedîd ul-djeriân*. — Un torrent de sang, سيل دم *seîli dem*. — Au fig., un torrent de paroles, سيل اقوال *seîli aqvâl u kelimât*.

TORRIDE, adj. com., n'est usité que dans cette locution : zone torride, la portion du ciel et de la terre qui est entre les deux tropiques, منطقه *minthaqaï mahrouqé*, منطقه *minthaqaï hârrè*, a.

TORS, e, adject., qui est tordu, بوكلشم *beukulmich*, بوكلو *beukulu*, كرى *egri*, t.; ملتوى *multevi*, a.

TORSADE, s. f., بر نوع صحپاق *bir nev'y satchâq*, t.

TORT, s. m., ce qui est contre la

raison, la justice, **حقه مغاير اولان**
haqqa moughāir olān, **حق اوليان**
haqq olmāiān, a.-t.; **حق ناهق**
haqq olmāiān, a.-t.; **حقى يوق**
haqqy iōq. — Il a tort, **حقى يوق**
haqqy iōq. — Vous avez tort, **حقك يوقدر**
haqqūn iōqtur. — Ils ont tort tous
 les deux, **ايكيسنك دخى دعواسى**
ikīcinuū dakhy da'vāci nū-
haqqtur. — Tort, faute, **قباحت**
qabāhat. — Mettre quelqu'un dans
 son tort, **تهمتلوقلىق**
teuhmetlu qylmaq, **قباحتنه دوشرمك**
qabāhatē duchurmek. — Tort, lésion, dom-
 mage, **ضرر** *zarar*, **غدر** *ghadr*, **مضرة**
mazarret, **خسارت** *khaçāret*,
نقصان *djēvr u zoulm*, **جور و ظلم**
noqsān, **زيان** *zīān*. — Faire tort,
ضرر كتورمك *zarar gueturmek*,
زيان *zararlamaq*, **ضرر ليق**
zararlamaq, **نقصان كتورمك**
zīān vīrmek, **نقصان**
noqsān gueturmek. — Éprouver des
 torts, des pertes, **ضرر كورمك** *zarar*
گورمك *gœurmek*, **چككمك**
zarar gœurmek, **تچككمك**
zararlachmaq. — Il ne
 faut pas faire tort à son prochain,
كندوقريننه ضرر ايتمك روا دكلدر
guendu qarīnīnē zarar itmek revā
dēildur. — Quel tort cela vous fait-
 il? **بوشيك سزه ضررى ندر**
bou cheūn sizē zarari nedur. — A tort,
 injustement, sans raison, **ناحق يره**
nahaqq iērē, **بغير حق**
bi-ghāiri haqqin. — A tort et à travers,
مناسبتلو *munācebetlu*, **مناسبتسىز**
munācebet-
من غير مناسبة *min ghaīri munā-*
cebetin.

TORTELLE, s. fém., plante. Voy.
 ÉRYSIMÉ.

TORTICOLIS, s. m., sorte de rhu-
 matisme, ordinairement passager, qui
 fait qu'on ne peut tourner le cou sans
 douleur, **بوين اغرىسى**
boioun aghryci, t.

TORTICOLIS, adj., qui a le cou de
 travers, **بويني اكرى**
boiouni egri, **اكرى بوينلو**
egri boiounlu, t.;
منحنى العنق
munhani ul'oung, a.

TORTILLAGE, s. m., **قرشق كلام**
qarichyq kelām, t.-a.; **دغدغه**
dughdaghu, a.

TORTILLE, ou **TORTILLÈRE**, s. f.,
 petites allées étroites et tortueuses,
 pratiquées dans un jardin, **دانس**
 un parc, **يا قورو ايچنك اولان**
bāghtchē iā qourou
itchindē olān dhār vè eghri iollar,
ييلان قاويلى يول
iilān qāvīli
īol, t.

TORTILLEMENT, s. m., action de
 tortiller, de tordre à plusieurs tours,
اورش *eurich*, **بوكمه**
beukmē, t. — Action de chercher des détours,
قچامق يوللرى ارامه
qatchāmaq iollari arāma, **تعلل**
tē'allul.

TORTILLER, v. a., tordre à plu-
 sieurs tours, **بوكمك**
beukmek, **قورتمق**
qyvirt-
اورمك *maq*, **بورمق**
bourmaq, t. — Tortiller
 une corde, **ايپ اورمك**
ip eurmek;
 — des cheveux, **صاچ قورتمق**
sāтч qyvirtmaq; — du papier,
كاغدى
kiāghydi beukmek. — Tor-
 tiller, au fig. fam., chercher des
 subterfuges, **تعلل**
tē'allul it,
قچامق يوللرى ارامق
qatchāmaq iollari arāmaq, **صمان**
التندن صو

يورتمك *samān olindan sou ü-rutmek.*

TORTILLÈRE, s. f. Voy. TORTILLE.

TORTIONNAIRE, subst. masc., t. de prat., inique, violent, فضولى *fuzou-lü*, جبرى *djebri*, a.; غدرلو *ghadrlu*, a.-t.

TORTIS, s. m., قنقال *qanqāl*, t.; مريرة *merîret*, pl. a. مراير *merâir*.

TORTU, E, adj., contrefait, de travers, كرى *egri*, بوكرى *beugri*, t.; اعوج *a'vedj*, معوج *mou'avedj*, a. — Tout tortu, كرى بوكرى *egri beugri*. — Chemin tortu, كرى يول *egri iol*. — Au fig., avoir l'esprit tortu, كج راي او *guedj rëi ol*.

TORTUE, s. f., animal amphibie, قپلوبغه *qaploubagha*, vulg., *qap-loümbagha*, t.; سلحفا *sulahfā*, pl. a. سلاحف *selāhyf*. — Tortue de mer, دكز قپلوبغسى *deñyz qaploubaghasi*. — Bouillon de tortue, قپلوبغه اتى صويى *qaploubagha eti souü*. — Au fig., à pas de tortue, قپلوبغه يوريشى كبى *qaploubagha ürîchi guibi*.

TORTUER, v. act., rendre tortu, كرى بوكرى او *egrîltmek*, كرى بوكرى او *egri beugri it*, t.; تعويج او *ta'vîdj it*, تحنيد او *tahnîe it*, a.-t. — Se tortuer, بوكريلنمك *egrîlenmek*, بوكريلنمك *beugrîlenmek*. — Tortué, e, كرى بوكريلنمىش *egrîlenmich*, بوكريلنمىش *beugrîlenmich*, معوج *mu'avedj*, منحنى *munhani*.

TORTUEUSEMENT, adv., كرى يلكه *egrîliguilê*, كرى بجه *egrîdjê*, t.; معوجا *mu'avedjen*, a.

TORTUEUX, se, adj., كرى *egri*, طولاشق *egri beugri*, بورغاجلو *dholāchyq*, متلوى *mutelevvi*, a.

TORTUOSITÉ, s. f., كرى بىك *egrîlik*, بوكريلك *beugrîlik*, t.; حنو *hynv*, حويت *havîiet*, a.

TORTURE, s. f., gêne, tourment qu'on fait souffrir, اذيت *ezüiet*, عقوبات *ouqoubet*, pl. a. عقوبات *'ouqoubât*, ثقلت *syqlet*, a. — Tourment qu'on fait souffrir à quelqu'un par ordre de justice, اشكنجه *ichkendjê*, اشكنجه *chikendjê*. — Appliquer à la torture, mettre à la torture, اشكنجه ويرمك *ichkendjê vîrmek*, اشكنجه يه قومق *ichkendjêie qomaq*, تنكيل او *tenkîl it*. — Être mis à la torture, souffrir la torture, اشكنجه چمك *ichkendjê tchekmek*.

TORTURER, v. a., faire éprouver la torture, اشكنجه چمك *ickendjêlemek*, t. — Tourmenter, انجتمك *indjîtmek*. — Au fig., torturer le sens d'un mot, d'un texte, لفظه يا متن عباره يه جبر ايله معنا ويرمك *lafzê üa metni 'ybarêie djebri ilê ma'nâ vîrmek*, a.-t. — Torturé, e, اشكنجه اذيت اولمش *ezüiet olmuch*, اشكنجه اولمش *ichkendjê olmuch*.

TOSCANE, contrée d'Italie, توسقانه *tosqāna*, توسقانه مملكتى *tosqāna memleketi*. — Le grand-duché de Toscane, توسقانه بيوك دوقة لعى *tosqāna büük douqalyghy*.

TOSTE, TOAST, s. m., طولو *dholou*. — Porter un toste, طولو اچمك *dholou itchmek*, t.; شرب نخب او *churbi nakheb it*, a.-t.

TOSTER, v. a., عشقنه ايچمك
'achqouna itchmek, بر كمسنه نك
bir kimesnènuñ 'achqouna, oghourina
dholou itchmek.

Tôt, adv., vite, promptement,
عجالتاً tchāpouk, تيز tiz, t.;
'yǰjāleten. — Tôt, de bonne heure,
اركنجيه ارکن erkendjè. —
Bientôt, عنقريب شمدى chimdi,
'anqarib. — Tôt ou tard, از چوق
âz tchoq vayyt itchin-
dè, قريبا وبعيدا qariben vu ba'y-
den. — Sitôt que, aussitôt que,
در حال fil-hāl, همان همان
hemān, همان خبرينى آلدیغم کبى
hemān khaberini āldughum guibi.

TOTAL, s. m., le tout, la totalité,
هپسى hepsi, hepici, t.; جمله djumlè,
مجموع medjmou', a.; طوب thop. —
Prenez le total, ال هپسنى hepiciui
āl, جمله سنى آخذ ايله djumlècini
akhz èlè. — Le total d'une somme,
فيأت فيأت. — Le total de la somme
s'est élevé à tant, مبلغك جمله سى -
فيأتى فلان مقداره بالغ اولشدر
meblaghun djumlèci. fiati felān myq-
tārè bālygh olmuchtur. — La somme
des totaux, جمله يگونلرک مبلغى
djumlè iekionterun meblagh. —
Au total, tout bien examiné, هيئت
ههتي مجموعه سنه نظر اولسه
heçeti medj-
mou' acinè nazar olounsù, طوپنه
thopinè bāylysa. — Somme
totale, جمعا يگون djemi'en è-
kioun.

TOTAL, E, adj., complet, entier.
تام butun, t.; تمام temām, تام
tām, کلتى kullii. —
La somme totale, مبلغ تام meblagh
tām. — Nombre total, عدد کامل
'uledi kiāmil. — Abandonnement
total, ترک کلتى terki kullii.

TOTALEMENT, adv., بسبتون
busbutun, بتونجه butundjè, t.;
کلتيا کلتيا kullien,
بالکلتيه bil-kulliiè, ا.
جملة djumleten, a.

TOTALITÉ, s. f., le total, هپسى
hepici, طوب thop, t.; مجموع medj-
mou', کلتى kulliet, t. —
La totalité d'une succession, بر
ميراثك مجموعى bir mirāçun medj-
mou'y.

TOTON, s. m., زار اويونى zār
oïouni, t.

TOUAGE, s. masc., t. de magie,
گمى يى يدک ايله چکه
guemii
iedek ilè tchekmè, t.

TOUILLE, s. f., - ال مقرمىسى
el maqramaci, سىلجى t.

TOUCHANT, prép., sur, concer-
nant, دائر dholāi, t.; دائر
dāir, متدائر mutedāir, a. — Nous
nous sommes entretenus touchant vos
affaires, سنک امورينه دائر
seuui oumouré-tè dāir
seuilechtuk.

TOUCHANT, E, adj., qui touche le
cœur, qui émeut, طوقونجى dho-
qounoudjou, يورکه تاثير ايديجى
tureguè tēcēr idūlji, t.; مهمتى
muheüdj ur-ryqqat, a. —
Un discours touchant, مقاله رقت
meqālè ryqqat engüz. — En

t. de géomét., Point touchant, le point où une courbe est touchée par une ligne droite, نقطة الالتقا *noqthat ul-iltiqā*.

TOUCHE, s. f., chacune des pièces d'ébène, d'ivoire, etc., qui composent le clavier d'un orgue, d'un piano, d'un clavecin, etc., پورده *perde*, دستان *destān*, pl. a. دساتين *deçātīn*. — Touche, épreuve qu'on fait de l'or ou de l'argent par le moyen de la pierre de touche, - محكه اورمه *mehakkè (mehenkè) ourma, tchālma, tchekmè*, امتحان *imtihān* على المحك *'atal-mehakk*. — Pierre de touche, مهنك طاشي *mehenk tchāchi*, محك *mehakk*. — Au fig., on dit que l'adversité est la pierre de touche de l'amitié, حال ادبار ونكبت محك خلوص ومحتدر *hālī idbār u nekbet mahakki khoulous u mouhabbettur*. — Touche, manière de faire, ايشلمه *ichlèmè*, وجه *vedjh*, صنعة *san'at*.

TOUCHER, v. a., mettre la main sur quelque chose, à quelque chose, دوقنمق *dhoqounmaq*, دھوقانمق *dhoqanmaq*, دکمک *deïgmek* t.; لمس *lems* it, مس *mess* it, مماست *memāssset* it, a.-t. — Ne me touchez pas, بنی طوقنمه *beni dhoqounma*. — Toucher à une chose, بر شيه طوقنمق - ال اورمق *bir chehè dhoqounmaq, el ourmaq*. — Toucher légèrement, tâter, يوقلمق *ioqlamaq*, ال ايله يوقلمق *el ilè ioqlamaq*. — Toucher du pied, du bras, اياق ايله يا قول ايله طوقنمق *aiāq ilè iā qol ilè dhoqounmaq*. — Tou-

cher, en atteignant, en saisissant, ياپشماق *äpichmaq*, يتشمك *ietichmek*, ايرمهك *irmek*. — Toucher dans la main, mettre sa main dans celle d'un autre, en signe d'amitié ou de conclusion d'un marché, etc., ال طوتشمق *el thoutouchmaq*, مصافحه *muçāfaha* it. — Toucher, être en contact avec, اولاشمق *oulāchmaq*. — Toucher, en parlant d'un navire qui, faute d'eau, touche le fond, ديب بولمق *dib boulmaq*; ou lorsque, par événement, il touche la roche ou un banc de sable, etc., كمي اوتورمق *guemi otourmaq*. — Toucher les côtes, atteindre le rivage, يئاشمق *ianāchmaq*. — Toucher un instrument, en jouer, چالمق *tchālmaq*, چالغو چالمق *sāz, tchālghou tchālmaq*. — Toucher de l'orgue, ارغنون چالمق *arghanoun tchālmaq*. — Au fig., toucher la grosse corde, parler du point principal d'une affaire, مصلحتك تمام بام تلند بصمق *maslahatuñ temām bām telinè basmaq*. — Il ne faut pas toucher cette corde, - بوتله طوقنمق - بولته دوقنمق *bou telè dhoqounmaq, basmaq djäiz deïldur*. — Toucher une pièce d'or, l'éprouver sur la pierre de touche, مهنكه اورمق *mehenguè ourmaq*. — Toucher, en parlant de l'argent, en recevoir, اخذ - قبض *akhz, qabz* it, پاره المق - طوقنمق *pāra ālmaq, thoutmaq*. — Toucher ses appointements, اخذ سني اخذ *'ouloufēcini akhz* it. — Toucher, atteindre à quelque chose, arriver à...., دکمک *deïgmek*. — Je touche

de la tête le plafond, باشم طوانسه *bāshum thawānē qadar* *īetiehur*. — Toucher les bêtes, les pousser devant soi, les aiguillonner, سورمک *surmek*, قوغماق *qoghmaq*, سوق ا *sevq it*. — Toucher un troupeau, سوق اغنام ا *sevqy aghnām it*. — Toucher quelqu'un pour lui demander ou fixer son attention, دورتمک *deurtmek*. — Toucher, en parlant du temps, d'une époque, en être proche, یاقلاشمق *yaqlashmaq*, تقرب ا *teqarrub it*. — Nous touchons aux derniers jours de l'hiver, قیشک اخر وقتنه تقرب ایتمکده ایز *qyechuñ akher waqtinē teqarrub it-mektē iz*. — Toucher à une chose, en prendre ou en ôter, ال قومق *el qomaq*, وضع طوقنمق *dhoqounmaq*, *vaz'y ied it*. — Toucher une chose, en parler légèrement, جز بجه طوقنمق *djuzūljē dhoqounmaq*, نوعمًا طوقنمق *nev'y men dhoqounmaq*. — Toucher adroitement un point, بر مادّه یه کمال نزاکت ایله *bir māddē kemāli nezāket ilē dhoqounmaq*. — Toucher, au fig., émouvoir, یورکه طوقنمق *iureguic dhoqounmaq*, تحریک رقت ا *tahrīki ryqqat it*, تهییج رقت ا *tehūdji ryqqat it*. — Être touché, être ému, متاثر البال او *mut'ecessir ul-bāl ol*. — Toucher, concerner, regarder, طوقنمق *dhoqounmaq*, متعلق او *te'allyq ol*, متعلق او *mut'allyq ol*, علاقه سی او *'alāqaci ol*. — Cela ne me touché en rien, وجهها من الوجوه بکا متعلق شی.

دکلدر *vedjhen min el-vudjoh baid* *mut'allyq chei deıldur*. — Toucher, appartenir par le sang, خصم او *khysm ol*, علاقه رحم او *'alāqai rahm ol*. — Se toucher, être voisin, قوکشو *qouksho*, او *gouñchou ol*. — Être contigu, بتشک - متصل او *bitichmek*, بتشک *bitichik*, *mouttacyl ol*. — Ces deux maisons se touchent, بو ایکی خانه *bou iki khāne bir birinē bitichiktur*. — Cette ligne droite touche une courbe, بو خط مستقیم *bou khatluthy moustaqym bir khaththy mouqavves ilē mutāqy olour*. — Touché, e, طوقنمش *dhoqounmich*, رفته کلمش *ryqqate guelmich*, متاثر *mut'ecessir*, متاثر البال *mut'ecessir ul-bāl*.

TOUCHER, s. m., le tact, طوقنمش *dhoqounouch*, ال ایله یوقلمه *el ile toqlama*, t. لمس *lems*, a. — Le sens du toucher, قوت لامسه *qouvveti lāmica*.

TOUE, s. f., بر نوع کچید صندالی, *bir nev'y guetchūd sandūli*, t.

TOUER, v. a., t. de marine, faire avancer un navire en tirant un cable d'un point fixe, قوت بازو ایله *qouvveti bāzou ilē ghomena tchekerek bir guemū ileruir surmek*, قلوبه *qalouma it*, t.

TOUFFE, s. f., assemblage de plantes, de brauches, طوب *thop*, t.: جیل *djeel*, a. — Touffe d'arbres, طوب اولمش اغاجلر *thop olmuch aghādjar*; — d'herbes, طوپلنمش

اوتلق *thoplanmich otlouq.* — Touffe d'arbrisseau sauvage, buisson, چالی *tchūly*; — de cheveux, طوب اولمش *thop olmuch sātch*, صاج *perchem*, p.-t.

TOUFFEUR, s. m., هوانك آتشلو *havānuñ âtechlu icîligui*, t.; اسيلكى *sehāmi havā*, a.

TOUFFU, E, adj., épais, bien garni, qui est en touffe, صيق - صق *syq*, *seuq*, كور *guiur*, طوپلنمش *thoplanmich*, t.; جثيل *djecîl*, كئيف *kecif*, a. — Bois touffu, كئير الاشجار بر *kecîr ul-echedjâr bir ormân*. — Arbre touffu, داللى بر برينه *dällari bir birîne sârmachmich aghâdj*, شجرة ملثفة *chedjerê multefit ul-efnân*. — Barbe touffue, كور صقال *guiur saqâl*.

TOUG ou TOUC, s. m., demi-pique au bout de laquelle est suspendue une queue de cheval, qu'on porte en manière d'étendard devant les vizirs, les pachas, etc., توغ *tough*. Voy. le mot توغ dans le Dictionnaire turc-français.

TOUJOURS, adv. de temps, continuellement, sans interruption, دايم *dāimā*, a.; هر زمان *her zemân*, هر وقت *her vaqyt*, p.-a.; على *aled-devām*, a.; هر بار *her bār*, p. — Le plus souvent, ordinairement, اكثر يا *ekseriā*, دايم *dāimā*. — Il ment toujours, سويلر *dāimā ialân seuiler*. — Toujours, sans discontinuer, اولاشترى *oulāchturi*, لا يقطع *lā iounqathy*. — En toute rencontre, en toute occasion,

هر حالده *her hâldê*, هر دايم *her dāim*. — Toujours, en attendant, ايسده *bou djumlê ilê*, بو جمله ايله *icâda*, مع هذا *ma' hazā*.

TOULON, ville et port de France, ولون شهري *thouloun chehri*, طولون ليماني *thouloun lîmâni*.

TOUPET, s. m., touffe de cheveux au haut du front, پرچم *pertchem*, كاكل *kiâkul*, p. — Se prendre au toupet, قاوشوب چكشمك *sâtchtan qâvrachup tchekichmek*. — Au fig. et fam., avoir de la hardiesse, جسارتى او *djeçâreti ol*.

TOUPIE, s. f., cône de bois, jouet d'enfant, فرفر *pirlanghytch*, فرلاق *ferfer*. — Le jeu de la toupie, فرلاق *firlâq*. — Tourner comme une toupie, فرفر دونمك *ferfer deunmek*. — Jouer à la toupie, فرلاغى *firlâghy deundurmek*, فرلاقى *firlâghy qamtchî-lamaq*.

TOUPILLER, v. n., پرلنغ كىبي *pirlanghydj guibi deunmek*, t.

TOUPILLON, s. m., petit toupet, كوچك پرچم *kutchuk pertchem*, t.

TOUR, s. f., sorte de bâtiment élevé, rond ou carré, dont on fortifiait l'enceinte des villes, des châteaux, etc., ou qui sert de prison, de phare, de clocher, etc., قلہ *qoullê*, pl. a. قلل *qoulet*; برج *burdj*, pl. a. بروج *bouroudj*. — La tour du clocher, ou le clocher, چاك قلہسى *tchân qoullêci*. — Tour de Babel, au propre, برج نمرود *burdji nemroud*; au fig., grande confusion

d'opinions et de discours, سوز — بلبلة *seuz qārīchyqlyghy*, قارشتلقى *belbelet ul-eskiār vel-aqvāl.* — La tour, au jeu des échecs, روكخ *roukh.*

TOUR, s. m., mouvement en rond ou autrement, *dholāchma*, دولاشمه *deunmè*, ت.; دور *devr*, ا.; گردش *guirdich*, پ. — Le tour du soleil, دور شمس *devri chems*; — des planètes, دور سیارات *devri seūrāt.* — Tour de boule, de rone, *thopuñ vè teherkhuñ deunmèci*, دورى *devri.* — A tour de bras, de toute la force du bras, وار قوتيله *vār quivvetilè*, اعمال زور بازو ايله *y'mālī zori bāzou ilè.* — Faire un tour, aller et venir, *dholāchmaq.* — Aller se promener, گزیمکه کتیمک *gueuzmeïcè guimèk*, اولته *guezimèk*, گزیمک *guezimèk*, اولته اورمق *olta tchālmaq*, چالمق *olta ourmaq.* — Tour, circuit, circonférence, چوره *tchevrè*, دائره *dāirè*, دوره *devrè.* — Le tour de la ville, شهرک دورهسی *chehrūñ devrèci.* — Faire le tour de..., aller autour de..., چوره سنه طولاشمق *devrīni it, tchevrècinè dholāchmaq.* — Tour, trait de subtilité, d'adresse, ال چاپکلیگی *el tchāpoukligui*, حقیقت ید *khyffeti ied.* — Tour d'escamoteur, de gobelets, حقه بازلق *hoqqabāzlyq*; — de force, qui exige de la force, زور بازلق *zorbāzlyq.* — Au fig., action de vigueur, de courage, اثر جلادت *zor ichi*, زور ایشی *eceri djelādet.* — Tour, trait de ruse, de finesse, رنک *renk*, اویون *oïoun*,

طولاب *doubāra*, حیل *hytè*, مکر *mekr.* — Jouer un tour, *renk it*, قورمق *dholāb qourmaq.* — Il m'a joué un bon tour, کچوردی *banā bir eïu renk itti, guetchurdi.* — Tour, en général; procédé, manière d'agir, کار ایش *ich*, کار *kiār*, صنعت *san'at.* — Tour d'habile homme, استاد ایشی *ustād ichi.* — Tour de filou, کسبجی ایشی *iān kecidiçi ichi.* — Donner un tour à une affaire, صورت ویرمک *souret virmek.* — Tour, en parlant de poésie, d'éloquence, de style; la manière dont on exprime ses pensées, شیوه *souret*, طور *thavr*, صورت *chivè.* — Donner un tour agréable au discours, کلامه بر شیوه حسن *kelāmè bir chivèi husn u lethāfet virmek.* — Tour figuré, صورت مجاز *soureti medjāz.* — Tour, rang successif, alternatif, صره *nevet*, نوبت *syra.* — Ce n'est pas son tour, انک نوبتی دکدر *anūñ neveti deıldur.* — A mon tour, صره هم گلدکده *syram gueldukta.* — Tour à tour, نوبتله *nevetilè*, بالناوبه *bil-menāvebè.* — Tour, machine pour façonner en rond le bois, les métaux, etc., چترق *tchyqryq*, چرخ *tcherkh.* — Ouvrage fait au tour, چترق ایشی *tchyqryq ichi.* — Tour à graver, اویمدجی چرخ *oïmadji tcherkhy.* — Tour, espèce d'armoire ronde et tournante, pratiquée dans l'épaisseur d'un mur, دولاب *deuner dholāb.* — Tour de reins, بوجور ایلمسى *beugur ezilmeci.*

هزيمة *ihytlāl uz-zahr*, انحلالات الظهر
hezmet el-ahqā. — Tour du
 bâton, profit illicite, - كسب حرام
kesbi harām, nā cher'y.

TOURBE, s. f., substance combust-
 ible, spongieuse, légère, formée par
 l'accumulation des débris de végé-
 taux, قوروی یوصون *qourou iöçoun*,
 بر نوع *iāghlu kerp'dj*, یاغلو کرییح
bir nev'y thoprāq — طپراق کومری
keumuri, t. — Brûler de la tourbe,
 قوروی یوصون یاقمق *qorou iöçoun*
iāqmaq.

TOURBE, s. f., multitude confuse,
 composée de menu peuple, بیانی
baïāghy khalquū خلتک قلبه لغی
qalabalyghy, دیرنتی خلق *dīriuti*
khalq, t.; عوام الناس *'avām un-nās*,
 اجلاط الناس *akhlāth un-nās*, a.

TOURBILLON, s. m., vent impé-
 tueux qui va en tournoyant, قصرغه
qacyrgha, t.; کردباد *guirdibād*, p.
 — Masse d'eau qui tourne en forme
 d'entonnoir, چورک *tchevrek*, چولک
tchevlek, کرداب *guirdāb*.

TOURD, s. m., sorte de poisson de
 mer, بر نوع دکز بالغی *bir nev'y*
deñyz bālyghy.

TOURDE, ou TOURDELLE, s. f., nom
 d'une espèce de grive, بر نوع اردج
bir nev'y erdedj qouchou, t.

TOURDILLE, adj. com.; ne s'em-
 ploie que pour désigner la couleur
 gris sale d'un cheval : gris tourdille,
 ادکن *garāmtaq bouz*, t.; قرامتق بوز
edken, a.; تیره فام *tirè fām*, p.

TOURELLE, s. f., قلہ چک *qoullè-*
djik, t.; برج صغیر *burdji saghyr*, a.

TOURMENT, s. m., grande et vio-

lente douleur corporelle, کسکین
keskū aghry, syzy, صیزی
 t.; اوجاع *evdjā*; — supplice, عقوبة
 'ouqoubet, عذاب *'azāb*, اشکنجه
echkendjè. — Mauvais traitement,
 اذیت *ezüet*. — Grande peine de
 l'âme, صیقندی *syqynty*, الم *elem*,
 pl. a. الام *ālām*; عذاب بال *'azābi*
bāl, مشقت *mechaqqat*.

TOURMENTANT, e, adj., qui tour-
 mente, یورکی صیزلدیجی *iuregni*
syzyldaïdji, t.; تعجیز ایدن *ta'djîz*
iden, a.-t.; مولم *moulim*, a. — En-
 nuieux, fatigant, اوصاندریجی
oçāndurîdji, باش اغردیجی *bāch*
aghyrdîdji, ثقیل *saqyl*.

TOURMENTE, s. f., orage, tempête
 sur mer, بوره *bora*, دکز فورطنه سی
deñyz forthounaci. — Au fig., ré-
 volution, troubles politiques, اختیلال
 یکھتیلال *vakhtilāl vaqty*.

TOURMENTER, v. a., faire souffrir
 quelque tourment, اذیت *ezüet it*,
 اذیت ویرمک *ezüet vîrmek*. —
 Tourmenter cruellement, شدتله
chiddetile ezüet it. — Mal-
 traiter, vexer, molester, irriter,
 جفا *djefā it*, انجتمک *indjîmek*,
 جفا ویرمک *djefā vîrmek*. — Tra-
 casser, اورسلمک *eurselemek*. —
 Torturer, اشکنجه *ichkendjè it*,
 اشکنجه لکم *ichkendjèlemek*. —
 Tourmenter, occasionner de la dou-
 leur, اجیتمق *aghyrtmaq*, اجیتمق
adjîtmāq. — Être tourmenté de la
 goutte, وجعلرینبه مبتلا او
nyqris vedja'lerinè mubtelā ol. —

Tourmenter, importuner, harceler, راحتسزا *rāhatsyz it*, تعجيزا *ta'djíz it*, ثقلت ويرمك *syqlet vírmek*. — **Excéder**, ennuyer, اوصاندرمق *oqāndurmaq*, باش اغرتمق *bāch aghyrtmaq*. — **Causer de l'affliction**, صيقندى ويرمك *syqnty vírmek*, كدر ويرمك *kedér vírmek*, تعذيبا *ta'zīb it*. — **Agiter violemment et mettre en peine**, اضطرابه قومق *sarsamaq*, صرصمق *izthyrābè qomaq*. — **Se tourmenter**, se remuer, s'agiter, چالتمق *tcha-bālanmaq*, برى اوتنه دپرنمك *berí cutè teprenmek*. — **Se donner de la peine**, زحمت چكمك *zahmet tchekmek*. — **S'inquiéter**, راحتسزا *rāhatsyz ol*. — **S'affliger**, شوم يمك *gham íemek*, الم چكمك *elem tchekmek*, قساوت چكمك *qaçāvet tchekmek*.

TOURNAILLER, v. n., faire beaucoup de tours et de détours sans s'éloigner du même lieu, طولاشمق *dholāchmaq*, t. — **Fam.**, rôder autour. **Voy. RÔDER.**

TOURNANT, s. m., le coin des rues, le coin des chemins, يولك صپه جق *íoluñ sapadjaq íeri*, t.; يولك *íoluñ inhyrāfi*, a.-t. — **Lieu où l'eau tourne toujours**, كرداب *guirdāb*, p.

TOURNANT, e, **adject.**, qui tourne, دونر *deuner*, دونيجى *deunîdji*, t.; كردان *devvār*, دائر *dāīr*, a.; دونر *guirdān*, p. — **Pont tournant**, دونر كوپرى *deuner keupru*.

TOURNE-BROCHE, s. m., machine pour tourner la broche, كباب شيش *kebāb dholābi*,

شي-شى *chích tcherkhy*. — **دوندرون چرخ** *chíchí deunduren tcherkh*. — **Petit garçon qui tourne la broche**, كبابجى اوشاغى *kebābdji onchāghy*. — **Chien qu'on met dans une roue pour faire tourner la broche**, كبابجى كوپك *kebābdji keupek*.

TOURNÉE, s. f., voyage qu'on fait en divers endroits, طولاشمه *dholāchma*, t.; دور *devr*, a.; كزمه *guezmè*. — **Voyage annuel et périodique**, ستر *sefer*.

TOURNER, v. a., mouvoir en rond, چويرمك *deundurmek*, چويرتمك *tchevîrmek*, t.; اداره *idārè it*, a.-t. — **Turner une roue**, دوندرمك *tekerleguî deundurmek*. — **Ce verbe se dit aussi de plusieurs autres mouvements**, pour peu qu'ils tiennent du mouvement en rond : tourner la tête, باش چويرمك *bāch tchevîrmek*.

— **Se tourner vers quelqu'un**, توجه *tevedjdjuh it*. — **Faire promener en rond**, طولاشدurmق *dholāchturmaq*.

— **Se tourner sur le côté**, يانى اوزره دونمك *íāni uzrè deunmek*. — **Turner le dos à quelqu'un**, بر كسنديه ارقه *bir kimesnciè ārqa tchevîrmek*;

— **le visage**, يوز چويرمك *íuz tchevîrmek*, اعراض *y'rāz it*. — **Turner le dos**, prendre la fuite, قاجمق *qāčhmaq*. — **Turner bride**, كرو دونمك *guiru deunmek*. — **Turner**, au fig., en parlant des choses qui changent de face, بشقه

بوق *bachqa souret boulmaq*, صورت دكشمك *souret deïch-*

mek. — Tourner la tête à quelqu'un, l'étourdir, l'importuner, بر كمنه نك *ber kimesnènk*, باشنى اغرتىمق *başnı aghırtımaq*, باحینی اغیرتماق, *bāchını aghırtımaq*, تصدیع *tasty'* *it.* — Tourner, interpréter une chose en bien ou en mal, بر شیئه خیرا, *ber cheïe* یا خود شرا معنا ویرمک *bir cheïe* *khaïren iākħod chirren ma'nā vîr-mek.* — Tourner quelqu'un en ridicule, طوتمق *maskħara-râie âlmaq, thoutmaq.* — Tourner, façonner au tour, چرخك ایشلمك *tcherkhtè ichlemek*, خرطا *kharth it.* — Tourner, arranger d'une certaine manière les pensées, les paroles d'un ouvrage d'esprit, دوزمك *duzmek*, طوتمق *telfyq it.* — Tourner, v. n., se mouvoir en rond, دونمك *deunmek*, دوران *deur, devrân it.* — Le moulin tourne, دكرمن دونر *deïrmen deuner.* — La terre tourne autour du soleil, ارض حول شمسده *arz havli chemstè deuner.* — Se mouvoir de quelque côté, صاپمق *sāpmaq*, دونمك *deunmek.* — Tourner à gauche, صول طرفه صاپمق *sol tharafa sāpmaq.* — Tourner de côté et d'autre, برى اوتنه دونمك *berı eutè deunmek.* — Tourner du côté de quelqu'un, se ranger de son parti, بر كمنه نك طرفنه دونمك *ber kimesnènk tharafa deunmek, tharafdāri ol.* — Tourner, commencer à mûrir, يتشمك *tetichmek.* — Se gâter, se décomposer, بوزلمغه *bozoulmaq*, باشلامق *bozoulmagħa bāchlāmaq.* — Aigrir, tourner à l'aigre, اكشيمك *ekchîmek*, اكشیلنمك *ekchîlenmek.*

— Se tourner, se changer, passer d'un état à un autre, دونمك *deunmek*, تحویل تهavvul *it, tahvîl olounmaq.* — Tourné, e, چوبرلمش *deunnich*, مقلوب *tchevîrilmich, maqloub, sāpmiş.* — Décomposé, بوزلمش *bozoulmich.* — Vin tourné, بوزلمش شراب *bozoulmich charāb;* اگری *ekchîmich.* — Bien tourné, bien fait, خوش اندام *kħoch endām*, چلیمی كوزل *tchelîmi guzel.*

TOURNESOL, s. m., plante, كون دوه *gun tchûtchegui,* چيچي كسي *devè thabāni, t.*

TOURNEUR, s. m., چترقچي *tchyq-nyqtchi, t.;* خراط *kharrāth, a.*

TOURNEVIS, s. m., بورمه سوکه چك *bourma seukèdjek* یا طاقه چق آلت *îā thāqadjaq âlet, t.*

TOURNOIQUET, s. m., croix de bois mobile et posée horizontalement, دونر چرخ *deuner tcharkh, t.*

TOURNOI, s. m., sorte de fête publique et militaire, شينلك و دوننماده *chenlik vè donanmāda olān djirîd oïouni, t.*

TOURNOIEMENT, ou TOURNOIEMENT, s. m., action de ce qui tourne, دونمه *deunmè,* چوركلنمه *tchevîrmè,* چوركلنمه *tchevreklenmè.* — Le tournoiement de l'eau, صويك چوركلنمه سسي *souïuñ tchevreklenmèci.* — Tournoiement de tête, vertige, باش دونمه سسي *bāch deunmèci, t.;* دوار *duvār, a.*

TOURNOYER, v. n., tourner en faisant plusieurs tours, دونمك *deunmek,* چوركلنمك *tchevreklenmek, t.*

— Aller et venir; كزيمك *guezmek*.
— Au fig., biaiser, chercher des détours, قچامق يوللره صايمق *qatchâ-maq iollara sâpmaq*, ا تعلق *te'at-lul it*.

TOURNURE, s. f., tour, صورت *souret*, شكل *chekil*, a. — La tournure des choses, des affaires, صورت *soureti ahoâl*; — d'une phrase, عبارته نك شكل و صورتى *'ybârenûn chekl u soureti*. — Tournure, manière, بچم *bitchum*, ادا *edâ*, طور *thavr*. — C'est une personne qui a une jolie tournure, مليم الشكل *melih uch-chekil bir kimesnè dur*.

TOURTE, s. f., pâtisserie, بورك *beurek*, t. — Tourte aux fruits, ميوه بوركى *meivè beuregui*. — Tourte aux pigeonnax, كوكرجين *gucûerdjîn palâzlu beurek*.

TOURTEREAU, s. m., قهرى *qoumry* *tâvrouçou*, t.

TOURTERELLE, s. f., قمرى - قومرى *qoumry*, t.

TOURTIÈRE, s. f., بورك تپيسى *beuruk tepsici*, بورك تاوهسى *beuruk tâvaci*, t.

TOUSSAINT, s. f., fête de tous les saints chez les chrétiens, جمله اوليا *yd ul-qouddicîn*, t.; عيد القديسين *id ul-qouddicîn*, a.

TOUSSER, v. n., او كسر مك *euk-surmek*, t.; تنحنه ا *tenahnah it*, a.-t.

TOUSSERIE, s. f., او كسر مك *euk-suruk*, t.

TOUSSEUR, EUSE, s., او كسر كن *euk-surguen*.

TOUT, E, adj., qui comprend l'intégrité d'une chose considérée par rapport au nombre, à l'étendue ou à l'intensité d'action, بتون *butun*, مجموع *hep*, t.; جميع *djemî*, جملة *medjmou'*, كافة *djunlè*, كافة *kiâffe*, a.; همه *hemè*, p. — Tout l'univers, جميع عالم *djemî 'âlem*. — Tout le monde, بتون خلق *butun khalq*, كافة ناس *kiâffeî nâs*. — Tout le jour, بتون كون *butun gun*. — Toutes les nations, كافة ملل واقوام *kiâffeî milèl u aqvâm*. — Tous les habitants du pays, بالجملة اعالى مملكة *bil-djunlè ehâlîi memleket*. — Tout, chaque, هر *her*, هر بير *her bir*, كل *kull*. — Tout homme, هر آدم *her âdem*. — Tous les trois jours, هر اوج كونك *her utch gundè*. — Toute espèce, هر درلو *her durlu*, هر جنس *her djins*. — Tout doux, doucement, يواش *îavâch*. — Tout de bon, sérieusement, جدا *guertchekten*, كرجكدن *djiddèn*. — Tout à coup, soudainement, ا كسزين *birden birè*, بغتة *unşyzîn*, *baghteten*. — Tout d'un coup, tout en une fois, بر دفعه *bir oghourdan*, *def'uten*. — Tout à fait, entièrement, بتون بتون بسبتون *busbutun*, بتون بتون *butun butun*, كلياً *kullîien*. — Être tout malade, بالكلية خستد او *bil-kullîie khasta ol*. — Tout à l'heure, شمدى *chimdi*, الان *clân*. — Tout de suite, در حال اول ساعت *ol sâ'ut*.

der hāl, الحال في *fil-hāl*. — A tout hasard, هرشيء كوزينه ألهرق *her chei gueuzinè âlaraq*. — Le tout, la chose considérée en son entier, هرشيء كليل *thop, kull*. — Le tout est plus grand que la partie, الكل اعظم *el-kull a' zem min el-djuz'*. — Tout, sans l'article, هپيسي *he-pici*, هب *hep*. — Tout est bon, هپيسي ايودر *hepici eūdur*. — Toutes choses, هرشيء جميع *her chei*, جميع اشيا *djemī' echā*. — Se mettre à tout, se mêler de tout, هرشيء قارشمق *her cheiè qārichmaq*. — Tout compté, tout rabattu, بعد كل *ba'd kull el-hyçāb*. — Ce n'est pas tout, ce n'est pas assez de..., يتمز *ietmez*, كافي ذلك *kiāfi dcil*. — Le tout, ce qu'il y a de plus important dans une chose, اصل مادّه *asli mādde*. — Tout, se joignant aux mots pour leur donner plus de force, غايت ايله *ghāiet ilè*, پك *pek*, غايت *ghāieten*. — Tout doucement, پك يواش اولهرق *pek iāvāch olaraq*, يواش يواش *iāvāch, iāvāch*. — Parler tout haut, غايت قتي اواز ايله سويلمك *ghāiet qaty avāz ilè seuilemek*. — Tout au moins, هپچ اولمز ايسه *hitch olmaz iça*. — Tout autant, هر اولقدر *her bir olqadar dakhy*. — Tout au plus, اك چوغي *ēn tchoghy*, نهاية النهاية *olsa olsa*, اولسه اولسه *nihäiet un-nihāiet*. — C'est tout un, هرشيء هب *hep bir dur*. — Tout, encore que, quelque, هر نقدر *her neqadar*, مع ان *ma' an*. — Tout riche

هر نقدر زنگين ايسه دخي *her neqadar zengün iça dakhy*. — Tout mon ami qu'il était, هر نقدر *her neqadar dostum olmiş iça da*. — Point du tout, du tout, absolument rien, هپچ *hitch*, اصلاً *aslān, aslā*, قطعاً *qath'an, qath'ā*. — Je n'en veux point du tout, بوني هپچ استم *bounou hitch istemem*. — Je ne veux rien du tout, هپچ برشيء استم *hitch bir chei istemem*. — En tout, tout compris, هب هب *hep hep*, جمعاً *djemī'an*. — Cela fait mille piastres en tout, جمعاً بيك غروش ايدير *djemī'en bīn ghourouch ider*. — En tout, et partout, هر حالك *her hāldè*, من كل الوجوه *min kull el-vudjough*. — Après tout, tout bien considéré, بو *bou*, جمله ايله *djumlè ilè*. — Surtout, principalement. Voy. SURTOUT.

TOUTE-BONNE, s. f., plante. Voy. ORVALE.

TOUTE-ÉPICE, ou HERBE-AUX-ÉPICES. Voy. NIELLE.

TOUTEFOIS, adv., néanmoins, cependant, mais, pourtant, بو بوييله *bou beuilè iken*, مع *inè, t.*; ايکن *ma' zalik*, لكن *lakin, t.*

TOUTENAGUE, s. f., substance métallique, توتنيا معدني *toutiā ma'deni*, خارصيني *khārsyni, a.*

TOUTE-PUISSANCE, s. f., puissance absolue, قدرت مطلقه *qoudreti mouthlaqa, a.* Voy. PUISSANCE.

TOUTE-SAINE, s. fém., arbrisseau, رومان الاتهار *roummān ul-enhār, a.*

TOUTE-SCIENCE, s. f., science in-

finie, qui embrasse toute chose, علم كلتي *'ylmi kullü*, a.

TOUT-PUISSANT, adj. et s. Voy. PUISSANT.

TOUX, s. f., اوكسورك - اوكسورك *euksuruk*, t.; سعال *sou'äl*, a. —

Toux sèche, قوري اوكسورك *qourou euksuruk*, t.; سعال يابس *sou'äl iäbis*; — violente, سعال شديد *sou'äli chedül*; — continuelle, سعال دائمى *sou'äli däimi*.

TOXIQUE, s. m., زهر, اغو *aghou*, zehr, zehir, t.; سم *semm*, pl. a. سموم *sumoum*.

TRACAS, s. m., mouvement accompagné de trouble et d'embarras, شمانه *chamäta*, غلبه لى *ghalabalyq*, t.;

اشوب *daghdagha*, a.; آشوب *ächoub*, p. — Au fig., le tracas des affaires, دغدغه امور و اشغال *daghdaghaï oumour u echghäl*. — Se retirer du tracas des affaires, دنياك *dun-ïänuñ chamäthaci itchinden tchekilmek*.

TRACASSER, v. II., aller et venir, s'agiter, se tourmenter pour peu de choses, عبث يره كلوب كتمك *abes ierè guelup guitmek*, *rähatsyz ol*. — Tracasser, se dit des manières d'agir d'un esprit inquiet et brouillon qui fait des tracasseries, القاء فتنه قوپارمق *ilqäi fitnè it*. —, v. a., tourmenter, inquiéter quelqu'un, انجتمك *indjtmek*, راحت-تسزا *rähatsyz it*, ثقلت ويرمك *syqlet virmek*.

TRACASSERIE, s. f., chicane, mauvais incident, mauvaise difficulté, مزورلك *chirretlik*, شرتلك *muzev-*

virlik, تلبيسلك *telbislük*, a.-t.; اذيت *ezüet*, تزوير *tezvür*, pl. a. تزويرات *tezvürät*. — Tracasserie, rapport qui tend à brouiller, منافقلى *munäfyqlyq*, نفاق *nifäq*. — Effet des mauvais propos, بوزشقلق *bozonchouqlyq*, شقاق *chiqäq*.

TRACASSIER, ÈRE, s., qui tracasse, qui chicane sur rien, شرت *chirret*, a.; چكشك-ن *tchekichguen*, t.; مؤدى نزاغجى *nizä'dji*, a.-t.; موزى *muezzi*, a. — Brouillon indiscret, qui excite des brouilleries, قرشدرجى *qarichturädji*, مناقق *munäfyq*, pl. a. اهل النفاق *munäfyqin*; اهل النفاق *ehli un-nifäq*.

TRACE, s. f., vestige qu'un homme ou quelque animal laisse à l'endroit où il a passé, اثر *ecer*, ايز-از *iz*, t.; اثر *ecer*, pl. a. آثار *açâr*. — La trace des pas, اثار خطوات *açâri khathvät*. — Suivre à la trace, ايزلمك *izlemek*. ايزلر نجه- ايزلر يله كتمك *izlerindje, izlerile guitmek*. — Suivre la trace de ses pères, de ses ancêtres, les imiter, ابا و اجدادينك اثرينه اقتنا *abä ru edjdädinuñ ecerine yqtifa it*. — Marque que laisse une voiture, تکرک ايزلری *tekerlek izleri*. — La trace d'un lièvre, طوشان ايزری *thavchän izi*. — Trace, marque ou impression qui reste d'une chose quelconque, اثر نشان *ecer*, pl. a. آثار *açâr*. — La trace d'une bonne éducation, حسن تربيه نك بر اثرى *husni terbienuñ bir eceri*. — Trace, lignes que l'on fait sur le terrain pour marquer le dessin d'un jardin, چيزكى *tchizgui*, رسم *resm*. — Faire

la trace d'un parterre, چیچکلك باغچه سنك رسمنى چیزمك *tchîtcheklik bâghtchêcinuñ resmini tchîzniek*.

TRACÉ, s. masc., trait d'un plan, d'un ouvrage, etc., t. d'art., رسم *resm*, a. — Le tracé d'un chemin de fer, بر دمر يولك رسمى *bir demir îoluñ resmî*.

TRACEMENT, s. m., ترسیم *tersîm*, رسم *resm*, a.

TRACER, v. a., tirer les lignes d'un dessin, چیزمك - چیزمك *tchîzniek*, t.; رسم ا *resm it*, ترسیم *tersîm it*.

— Tracer des lignes, خط چیزمك *khathth tchîzniek*.

; — des caractères d'écriture, یازمق *îâzmaq*.

— Tracer le plan d'une ville, بر شهرك رسمنى چیزمك *bir chehrûñ resmini tchîzniek*.

— Au fig., tracer le chemin à quelqu'un, lui indiquer la route qu'il doit suivre, يول كوسترمك *îol gwesturmek*,

ارائه طریق ا *irâîcî tharyq it*.

— Suivre le chemin tracé par ses ancêtres, ابا

واحداديك ارائه ايندكلى مسلكه *abâ vu edjdâdînuñ irâîcî ittukleri meslekê sâlik ol*.

— Tracer l'image d'une chose, la représenter par le discours, بر شىك

bir cheûñ tasvîrîni it.

— Tracer l'image de ses malheurs, كرفتار اولديغى مصايب و اكدارك

صورتنى كشيكل سلك تقرير ا *gue-riftar oldoughy meçâib u ekdârûñ soureîni kechîdîcî silki taqrîr it*.

— Tracer, ouvrir un chemin, بر يول

بر اچمق *bir îol atchmaq*; — des limites, سنور كسمك *sinor kesmek*.

— Tracé, e, چیزمك *tchîzniek*, مرئسم *resm olounmich*, رسم اولمىش *murtecim*.

TRACHÉE-ARTÈRE, s. f., t. d'anat., canal qui porte l'air aux poumons,

عرق الرية *boghourtlâq*, t.; بقرئلاق *'yryq our-rûîcî*, قصبه الرية *qasbat ur-rîiet*, a.

TRAÇOIR, s. m., poinçon d'acier dont se servent les orfèvres et les graveurs pour tracer et dessiner, دمر قلمى *demîr qalemi*, t.

TRACTION, s. f., جذب *djæzb*, جلب *djelb*, a.

TRADITION, s. f., t. de jurisp., action par laquelle on livre une chose à quelqu'un, ويرمه *vîrmè*, t.; تسليم *teslîm*, اعطا *y'thâ*, a.

— La vente se consomme par la tradition de la chose vendue, بيع ماده سبى مبيعك

بيعه *beî' maddêci mubcî' uñ teslînilê tekml olounour*.

— Tradition, voie par laquelle les faits et les doctrines se transmettent d'âge en âge, en passant de bouche en

bouche, اغزدن كچه *aghyzden aghzè guetchmè*,

روايت *naql*, نقل *rivâîet*, 'an'anèî rivâîet,

عننة روايت *an'anèî rivâîet*, نقل عن نقل *naqlen 'an naqlin*.

— Par tradition, روايت ايله *rivâîet ilè*,

عننة روايت ايله *'an'anèî rivâîet ilè*.

— Faits transmis par voie de tradition, اغزه سويلمكه *aghyzden aghzè seuilen-*

مغويله *ichîdilmich*, رواية *rivâîet*.

— Paroles ou faits de Mahomet conservés par tradition, حديث *hadîs*.

TRADITIONNEL, LE, adject., fondé

sur la tradition, روایت مبنی *riwāietē mebni*, a.-t.; نقلی *naqlī*. — Opposé à Rationnel, منقول *menqoul*, a.

TRADITIONNELLEMENT, adverbe, اوزره روایت *riwāiet uzrē*, a.-t.; علی لروایت *'aler-riwāiet*, a.

TRADUCTEUR, s. m., ترجمه آیدن *terdjemē iden*, a.-t.; مترجم *mutedredjim*, pl. a. مترجمین *mutedredjimin*. — Bon, fidèle. traducteur, مترجم صحیح البیان *mutedredjimi sahyh ul-beiān*.

TRADUCTION, s. f., action de traduire d'une langue dans une autre, ترجمه ماده سی *terdjemē*, a.; ترجمه *terdjemē māddēci*. — Ouvrage traduit, تحریر اولنمش *terdjemē olounmich tahrir*, ترجمه *terdjemē*. — Traduction littérale, لفظاً بلنظ *lafzen belafzin terdjemē*.

TRADUIRE, v. act., t. de palais, transférer d'un lieu à un autre, بر بردن دیکر بریره کوترمک *bir ierdēn diğuer bir ierē gueturmek*, نقل *gueturmek*, t.; کوترمک *naql itturmek*, a.-t. — Traduire devant un juge, un tribunal; citer, faire comparaître, احضار *ihzār it*. — Traduire en justice, محکمه یه دعوت *mehkemē dāvet it*. — Traduire, faire passer un ouvrage d'une langue dans une autre, ترجمه *terdjemē it*. — Traduire du français en ture, لسان فرانسو آیدن *liçāni frānsāvūlen liçāni turkūie naql u terdjemē it*. — Traduit, e, d'une langue dans une autre, ترجمه اولنمش *terdjemē olounmich*, مترجم *mutedredjem*.

TRADUISIBLE, adj. com., qui peut être traduit, قابل ممکن - ترجمه سی *terdjemēci mumkin, qābil*, ترجمه *terdjemēci mumkin, qābil*, ممکن *terdjemēci guelur*, a.-t.; ممکن *mumkin ut-terdjemē*, a. — Cette phrase n'est pas traduisible, bou عباره ممکن الترجه دکدر *'ybārē mumkin ut-terdjemē deildur*.

TRAFIC, s. m., commerce, négoce, آلیش ویرش *ālīch vtrich*, t.; بیع و شرا *tidjāret* تجارت *u chirā*, a. — Le trafic des grains,

حویات تجارتی - آلیش ویرشی *houboubāt tidjāreti, ālīch vtrichi*. — Trafic, au fig. et en mauvaise part, commerce de choses hontenses ou illicites, رذیل آلیش ویرش *rezil ālīch vtrich*. — Trafic illicite, معامله *mon'āmelē rezilē*. — Faire le trafic des choses saintes, اشیای مبارکدیی معاملات شنیعه یه اعمال *echiā mubārekē mu'āmelāti che-nī'āie y'māl it*.

TRAFIQUANT, s. m., commerçant, négociant, باززرگان *bāzerguiān*, t.; تاجر *tādjir*, pl. a. *tudjār*.

TRAFIQUER, v. n., faire trafic, آلیش ویرش *ālīch vtrich it*, باززرگانلق *bāzerguiānlyq it*, t.; تجارت *tidjāret it*. — Trafiquer en laine, یباغی آلیش ویرشی *īpāghy ālīch vtrichini it*. — Trafiquer de son honneur, عرضنی *'yrzyñi sātmaq*. — Trafiquer une lettre de change, v. a., بر پولیچه تمسکنی الوب صاتمق *bir politcha temessuguini ālup sātmaq*; — sur les fonds publics, میوی

اوراقنى صراف چارشوسنك آلوب
 miri evräyni sarräf tehär-
 choucindè ülup sätmaq. — Trafi-
 que, e, آلوب صاتلمش, *älup sä-
 tilnich.*

TRAGAGANTHE, s. f., plante qui
 donne la gomme adragant, صمغ
 samghy ketirè aghādji,
 شجر القناد, *chedjer ulqatād, a.*

TRAGÉDIE, s. f., poème drama-
 tique, مصيبت حكاية سى, *moucybet
 hikiäicci, a.-t.*; طراكيديا, *thyrägu-
 diä, سخت انجاملو قومديا اويونى,
 sakht endjāmlu qomedüä oïouni,
 حكاية فاجعه, *hykiüicci fādji'a.* —
 Tragédie, au fig., événement funeste,
 مصايب, *moucybet, pl. a.* مصايب
*mouçäib, حادثه فاجعه, *hādicci
 fādji'a.***

TRAGI-COMÉDIE, s. fém., حكاية
 مخلوطة بالمصايب والهزليات
*hykiüet makhlouthat bil-meçäib vel-
 hezeliät.*

TRAGIQUE, adj. com., qui appar-
 tient à la tragédie, حكاية فاجعیه
 متعلق, *hykiäicci fādji'atè mute'allyq,
 متعلق بحكايت الفاجعة,
mute'allyq behykiäiet ul-fādji'at. — Tragique,
 au fig., funeste, malheureux, سخت
 مصيبتلو, *sakht endjāmlu,
 مصيبتله مقارن, *moucybetlu,
 مصيبتله مقارن, *mouç-
 betè mouqārin, كدرلو, *kedertlu, a.-t.*;
 مقارن بالمصيبت, *mouqārin bil-
 mouçbet, a.* — Événement tragique,
 حادثه فاجعه, *hādicci fādji'a.* —
 Mort tragique, موت مولم, *mevti
 moulim.*****

TRAGIQUEMENT, adv., مصيبتلو
 مصيبتله صورت ايله, *moucybetlu souret ilè,*

a.-t.; مصحوبًا بالمصيبت, *mashouben
 bil-moucybet, a.* — Mourir tragique-
 ment, مقرونًا بالجميعه وفات ا,
maqrounen bil-fādji'at vesät it.

TRAHIR, v. a., faire une perfidie
 à quelqn'un, lui manquer de foi,
 خايلىق ا, *khyānet it,*
 خايلىق ا, *khānlyq it,*
 غدر ا, *ghadr it,*
 خيانتك ا, *khyānetlik it, a.-t.* —
 Trahir sa patrie, كندو وطنه,
*guendu vathaninè khyā-
 net it.* — Trahir ses sentiments, sa
 promesse, بى وفا او, *bi vesä ol,
 وفاسرك ا, *büvesälik it,*
 بيوفاك ا, *vesäcyzlik it;* — sa foi, ses serments,
 نقض عهد وايدان ا,
naqz'ahd u imän it; — un secret, le révéler,
 سري اچمق - افشا ا,
doïourmaq, sirri ätchmaq, ischä it,
 كشف راز ا,
kechfi rüz it; — le secret d'une per-
 sonne, بر كمينه نك سرينى كشف,
*bir kimesnèniün sirrini
 kechf u y'län it.* — Se trahir, trahir
 son secret, سرينى بيلدرمك -
sirrini bildurmek, y'län it.
 — Se déceler par indiscretion, كندو
 حقتنه غمازلق ا,
*guendu haqqyna
 ghammāzlyq it.**

TRAHISON, s. f., perfidie, خيانت
khyānet, a.; خايلىق, *khānlyq,
 غدر, *khyānetlik, a.-t.*;
 غدر, *ghadr.* — Faire une trahison,
 خيانت ا, *khyānet it.* — Haute
 trahison, attentat contre l'État ou
 contre la personne d'un prince,
 خيانت عظمه, *khyāneti'ouzmā.* — Crime
 de haute trahison, خيانت عظمه
 جرمي, *khyāneti'ouzmā djurmi.**

TRAILLE, s. f., ou PONT VOLANT,

sorte de bateau, تومباز *toumbâz*, t.
TRAIN, s. m., allure des chevaux ou des autres bêtes de voiture, كيدش *güidich*, گیتمه *güimé*, یورش *iürich*, t.; رفتار *restâr*, p.; عدو *'oudouu*, a. — Aller bon train, en parlant d'une monture, اشکنک ایلد *ashkenk ilêd*. — Se dit aussi d'une personne qui va fort vite, soit à pied, soit à cheval ou en voiture, عجلد ایلد کتمک - یوریمک *'adjelê ilê güimék, iürumék*. — Train, charronage qui porte le charrosse, تکرکلر ایلد بر عربده نك الت *tekerlekler ilê bir 'arabânûn alt thâqymî*, عربده الت نك كی كروت *'arabu altindêki kerevet thâqymî*. — Train d'artillerie, طوب *thop vedjebê khânê thâqymî*. — En parlant de la partie antérieure ou postérieure d'un quadrupède, on dit : le train de devant, بر آتک - بر طوارک اوکی *bir âtuñ, bir dhavârûn euñu*. — Le train de derrière, بر آتک اردی *bir âtuñ ardi*. — Train, suite de valets, de chevaux, de mulets, etc., قلبدلق *qalabalyq*, خیل و حشم *'etbâ*, اتباع *khâil u hachem*, خدم و حشم *kludem u hachem*. — Suite de bêtes destinées soit à la subsistance, soit au transport, حیوان سورسی *hâivân surucu*. — Train, long assemblage de bois assujetti avec des perches et des liens en forme de radeau, صال *sâl*. — Train de bois de chauffage ou à brûler, یقهج-ق اودون صالی *iûqaljuq odoun sâlî*; — de bois de charpente, کراسته صالی *kerâstê sâlî*. — Train, par extension, bruit,

tâpage, چماده *chumâta*. — Faire du train, چماده *chumâta ut*. — Train, au fig., cours, état des choses, یول *ïol*, حال مجرا *sîdq*, سیاق *maljra*, حال *hâl*, pl. a. احوال *ahvâl*. — L'affaire est en bon train, مصلحت مجرای *mastahât maljraî mu-nâvibtê dur*. — Les affaires sont en bon train, در مصالح ایو حالده در *meçâlyh eñ hâldê dur*. — Train de vie, کچنمه *guetchinmê*. — Aller sou train, ایلو حالده او *eñ hâldê ol*. — Continuer, دوام *devâm u istimrâr it*, بر *keşnê* طوتدیغی یولدن شاشماق *bir kimesnê thoutoughy ioldan chûchnâmaq*. — Être en train, en action, en mouvement, عمل *'amel u hareket uzrê ol*. — Train, disposition à... هوس *haves*, غیرت *ghâiret*. — Je ne suis pas en train, هوسم یوقدر *haveçum iöqtur*. — Je ne suis pas en gâité, کیفتم یوقدر *keifum iöqtur*.

TRAINANT, e, adj., یره سورینور *ierê surinur*, سورکلین *suruklêin*, t.; منسحب *munsahyh*, a. — Une robe traînante, یره سورینور اتک *ierê surinur etek*. — Discours traînant, اوزون ومعناسز اولان بر کلام *ouzoun vè ma'nâcyz olân bir kelâm*. — Voix traînante, کوشک سس *guevehék ses*. — Traînant, au fig., languissant, کوشک *guevehék*, ضعیف *za'ıf*.

TRAINEAU, s. m., sorte de voiture sans roues, تکرکلکز بر نوع عربده *tekerleklyz bir nev'y 'araba*, قزاق *qyzâq*, t. — Sorte de grand filet pour

la chasse ou pour la pêche, بر نوع *bir nev'y ávdji* یا بالقجی اغی *ia balyqtchi ághy*.

TRAINÉE, s. f., petite quantité de certaines choses répandues en longueur, یره دوکلمش بر شیک, *izy*, ایز, *ierè deukulmich bir cheüü izy*. — Trainée de poudre, یره قویرق طرزنگ, *ierè deukulmich bāroutü izy*, قویرق باروتنگ, *qouïrouq tharzyndè bārout iolou*.

TRAINER, v. a., tirer après soi, چکوب کوتورمک, *tchekmek*, چکوب کوتورمک, *tchekup gueurtmek*, سوركلمك, *suruklemek*, ١.; جړا *djerr it*. — Traîner un coffre, بر صندوق چکوب, *bir sandouq tchekmek*. — Traîner par terre, سوركلمك, *suruklemek*, سورتمک, *surtmek*, *surutmek*; — une corde, ایپی سوركلمك, *ipi suruklemek*; — une voiture, عربسه, *'araba tchekmek*. — Traîner une personne en prison, بر کمنه یی, *bir kimesnèi tchekèrek hapsè gueurtmek*; — au supplice, محال سیاسته کوتورمک, *mahalli siâceté gueurtmek*. — Traîner, mener après soi, avec soi, برابر, *berâber gueurtmek*, بیله, *bilè gueurtmek*, معیتنه, *me'ëitine istyshâb it*. — Traîner, allonger, différer, traîner en longueur, اوزاتمق, *ouzâtmaq*, بو کون یارن دیهرک اوزاتمق, *bou gun iârîn deïèrek ouzâtmaq*, تطویل, *tathvîl it*, تمديد, *temdîd it*. — Traîner, v. n., pendre jusqu'à terre,

سوركلمك, *surunmek*, سوركلمك, *suruklenmek*. — Un manteau qui traîne, بر اوزرنك سورینور بر قپود, *ier uzerindè surînur bir qapout*. — Descendre très-bas, صارقمق, *sâryqmaq*, اشاغی یه اینمک, *achâghyîè inmek*. — Se prolonger, durer trop, اوزامق, *ouzâmaq*, سوركلمك, *suruklenmek*. — L'affaire traîne, ماده پک اوزادی سورکلنور, *mâddè sururuklenur*, ماده سورکلنور, *mâddè suruklenmek* در *dur*. — Traîner, se dit aussi d'un malade qui languit sans pouvoir se rétablir, سوركلمك, *suruklenmek*. — Il traînera encore quelque temps, بر مدت دخی سورکلن جک, *bir nuddet dakhy suruklenèdjek*. — Traîner, se dit également de papiers qui ne sont pas à leur place : ces papiers traînent, بو کاغذ لسر سورکلنور, *bou kiâghyidler suruklenur*. — Laisser traîner, négliger, بری اوتسه, *beri eutè brâqmaq*. — Laisser tout traîner, هر شیی مهملاً ترک ا, *her cheüi mulmelen terk it*. — Traîner, rester en arrière, après les autres, کیرو قالمق, *guïru qâlmaq*. — Se traîner, v. pron., marcher en rampant, avancer avec peine, سورتنهرک وارمق, *surtunèrek vârmâq*, سوركلمك, *suruklenmek*, ایملکم, *imeklemek*. — Marcher avec beaucoup de peine, ایساق, *aiâq surunèrek guitmek*. — Trainé, e, چکلمش, *tchekilmich*, منجر, *mundjerr*.

TRAINEUR, s. m., celui qui traîne, اردینه چکن, *ardîne tcheken*. — Sol-

dat qui reste en arrière, کيروقالان *giūru qālān*, متآخر *mutéakhhkhyr*, پسماندگان *psmāndēgan*, pl. p. پسماندگان *psmāndēguiān*. — Vaisseaux traîneurs, دونمازک کيروقالمش کيمارى *douanmānuū giūru qālmieh gumīleri*.

TRAIRE, v. a., صاغمق *sāghmaq*, صاغى صاغمق *sāghou sāghmaq*, سود صاغمق *sud sāghmaq*, t.; اخلاب *yhlāb it*, a.-t. — Traire les vaches, اينكلى صاغمق *inckleri sāghmaq*. — Trait, c, participe, محلوب *sāghylmich*, صاغلمش *mahloub*.

TRAIT, s. m., or ou argent trait, التون تلى *syрма*. — Or trait, التون تلى *altoun teli*, t. — Argent trait, گومش تلى *gumuch teli*, t.

TRAIT, s. m., terme générique qui signifie également les flèches qu'on tire avec l'arc ou l'arbalète, dards, اوق *oq*, سكو *suñu*, جدا *djidā*, t.; تير *seh*, pl. a. سهام *schām*, تير *tir*. — Sorte de javelot qu'on lance avec la main à pied ou à cheval, جريد *djirid*. Voy. le mot جريد dans le Dict. turc-français. — La portée d'un trait d'une flèche, اوق اتمى *bir oq ātumu*; — d'arbalète, زمبرك اتمى *zemberek ātumu*. — Lancer un trait, une flèche, etc., اوق اتمق *oq ātmaq*. جريد اتمق *djirid ātmaq*. — Vite comme un trait, اوق كى *oq guibi*. — Au fig., trait de médisance, de satire, طعنة *tha'net*, طعن *tha'n*; — de perfidie, خيانت *khyānet*. — Trait, longe de corde ou de cuir avec

laquelle les chevaux tirent, قايش *qāich*, عربديى چكر قايش *'arabaū tcheker qāich*. — Les traits d'une voiture, برعربدك قوشوم قايشلرى *bir 'arabanū qochoum qāichleri*. — Cheval de trait, عربديى چكرآت *'arabaū tcheker āt*. — Trait, ce qui emporte l'équilibre de la balance et la fait trébucher, نرازو چكىمى *terāzou tchekimi*, اغرلغك زياده اغمدسى *aghrytlyghuñ zīādē aghmaci*, t.; روج *rudjouh*. — Trait, ce qu'on avale d'une liqueur, ou l'action d'avaler quelque liqueur tout d'une haleine, يوتوم *īoutoum*, ايجم *itechum*, بر يوتوم *bir īoutoum*, بر ايجم *bir itechum*, بر نفس *bir nefes*; — d'un trait, بر دن *bir den*. — Vider sa coupe d'un trait, بر يوتمك قدحنى *bir īoutoumdē qadehyni bochāltmaq*. — Boire à longs traits, lentement, يوتوم يوتوم ايجمك *īoutoum īoutoum itechmek*. — Trait, ligne tracée avec la plume, چيزكى *tchizgui*, خطوط *khathth*, pl. a. خطوط *khouthouth*. — Trait de plume, قلم *qalem tchizguici*. — Trait, linéament du visage, بکر *beñ*, t.; اذار سىما *uçāri sīma*, سىما *sīmā*. — Trait, au fig., action, acte, ايش *ich*, عمل *'amel*, pl. a. اعمال *'amāl*; طور *thavr*, pl. a. اطوار *athvār*. — Ce n'est pas un trait d'ami, دوست *dost ichi deildur*. — Traits, beaux endroits, beaux passages d'un écrit, كوزل *bir tēclifūñ guzel icrleri*, fyqrateri, محاسن *mrhācin*.

— Trait, saillie, trait d'esprit, نکتہ *nuktè*, pl. a. نکتا *nukiät*; لطيفه *lathyfè*, pl. a. لطايف *lathāif*. — Trait, rapport d'une chose à une autre, علاقه *munācebet*, مناسبتہ *'alāqa*. — Avoir trait à..., مناسبتى *munācebeti ol*, متعلق او *mutē'allyq ol*.

TRAITABLE, adj. com., قوڪشامسى *qoñouchoulmāci qolāi*, قولای *qoñouchoulour*, t.; سهيل *sehl ul-djānib*, a. — C'est une personne traitable, لطيف *louthf u muçāhelet ilè medjboul bir kimesnèdur*.

TRAITANT, s. m., ملتزم *multezim*, pl. a. ملتزمين *multezimū*.

TRAITE, s. f., étendue de chemin qu'un voyageur fait d'un lieu dans un autre, sans s'arrêter, sans se reposer, منزل *menzil*, مرحله *merhalè*, a. — Aller tout d'une traite, يڪ *ik menzil olaraq bir ierden dīguer bir ierè guimek*. — Traite, transport de marchandises d'un pays à un autre, نقل *naql*, امتعه *naql emti'a*. — La traite des blés, نقل *houboubāt naqly*; — des nègres, زنجى *zendji keulèci tidjāreti*. — Traite, commerce des banquiers, صرافلىق *sarrāflyq*, صرافى *sarrāf tidjāreti*. — Traite, lettre de change, پوليتچہ *polūtcha*. — Traite, droit sur les marchandises qui entrent et sortent, رسومات *rouçoumāti dākhyliè vu ykhrātjüè*.

TRAITÉ, s. m., ouvrage où l'on traite d'une science, d'une matière, رساله *riçâlè*, تالیف *téclif*, pl. a. تالیفات *téclifāt*. — Traité de géométrie, هندسه *hendecèci*, رساله *riçâlèci*, رساله فى الهندسة *riçâlet fil-hendecet*. — Traité de la sphère, احوال *ahvāli* کره يه متعلق بر تالیف *kurètè mutē'allyq bir téclif*.

TRAITÉ, s. m., convention faite entre des souverains, des États, معاهد *mou'āhedè*, عهدنامه *'ahd-nāmè*. — Traité de paix, صلح *soulh mou'āhedèci*, عهد صلح *'ahdi mouçāleha*. — Instrument écrit, صلح *soulh' ahd-nāmèci*; — de commerce, تجارت *tidjāret mou'āhedèci*. — Traité, ou capitulation des puissances européennes avec la Sublime Porte, عهدنامه *'ahd-nāmè*, ou عهدنامه *'ahd-nāmèi humāioun*. Voy. le Diction. turc-français, au mot عهد *'ahd*. — Traité d'alliance, اتفاق *ittifāq mou'āhedèci*, عهدنامه *ittifāq mou'āhedèci*. — Conclure un traité, عقد *'aqdi mou'āhedè it*; — le, امپره *naqzy 'ahd it*. — Traité, convention entre particuliers, مقاوله *mouqāvelè*, pl. a. مقاولات *mouqavelāt*; قول *qavl*. — L'acte écrit de ce traité, مقاوله *mouqāvelè senedi*. — Faire un traité, مقاوله *mouqāvelè it*.

TRAITEMENT, s. m., accueil, manière d'agir avec quelqu'un, معامله *mou'āmelè*, pl. a. معاملات *mou'ā-*

melât. — Bon traitement, *حسن معاملیه husni mou'âmelê*; — gracieux; flatteur, *معامله التفات آمیز mon'âmelêi iltifât âmîz*; — mauvais, *بد معامله bed mou'âmelê*, *سوء معامله souï mou'âmelê*. — Traitement, certains honneurs qu'on rend, dans les cours, à des personnes de distinction, *رسم اکرام ikrâm*, *رسم اکرام resmi ikrâm*, *رسوم اکرام rouçoumi ikrâm*. — Il y a certains traitements attachés au caractère d'ambassadeur, *ایلیچیلک رتبہ سندنہ مخصوص بعض کونہ رسم اکرام و تعظیم وارد*, *ilêchîlik rutbêcinê makhsous ba'zy guïounê rouçoumi ikhrâm u ta'zîm vârdur*. — Traitement, appointements attachés à une place, à un emploi, *وظیفہ vaziîfê*, *عروفہ ٴouloufê*, pl. a. *مواجب و وظایف vazîîf*, *mevâdjib*. — Traitement, manière de traiter et de conduire une maladie, *خستہ پدہ باقمہ khostaïu bâqma*, t., *معالجات mou'âledjê*, pl. a. *معالجات mou'âledjât*; *مداوہ mudâvât*, *مداوہ mudâvû*, a.; *تیمار tîmâr*, p.

TRAITER, v. a. et n., discuter, agiter, discourir, raisonner sur, *بحث bahs it*, *اداره کلام idârê kelâm it*, a.-t. — Traiter un sujet, *بر مادہ دن بحث bahs it*. — Traiter, être en pour-parler, en négociation, *سویلشمک seüleçmek*, *مذاکره muzâkerê it*. — Traiter de la paix, *مذاکره صلہ muzâkerêi south it*. — Traiter un mariage, *نکاح مادہ سنی مذاکره nikiüh mâdlêcini muzâkerê it*; —

une réconciliation, *اصلاح ذات yslâhy zât ul-beïn souretiu muzâkerê it*. — Traiter d'une chose, entrer en négociation pour la vendre ou l'acheter, *بازارلشمق bâzârlaçmaq*. — Avoir passé les actes nécessaires pour la conclusion d'une affaire, *سندلشمک senedleçmek*. — Traiter, agir avec quelqu'un; en user avec lui de telle ou de telle manière, *معامله mou'âmelê it*. — Bien traiter une personne, *بر کمسندنک حقنه حسن معامله bir kimesnênuh haqqyna husni mou'âmelê it*; — la traiter rudement, *بر کمسندیه شدت ایله معامله bir kimesnêîê chiddet ilê mou'âmelê it*; — honorablement, *اکرام ikrâm it*. — Traiter de..., qualifier de..., *عذا 'add it*, *برینه قومق یرمک elqâb vîrmek*. — Traiter un prince de majesté, lui en donner le titre, *بر حکمداره جناب bir hukumdârê djenâbi cheçketmeâb ilqâbini vîrmek*; — quelqu'un de velleur, *بر کمسندی خرسز عذا bir kimesnêîi khrysyz 'add it*. — Traiter, régaler, donner à manger, *یرمک اطعام یرمک vîrmek*, *دوستاره yth'âm it*. — Traiter ses amis, *دوستاره dostlarê zâfet it*. — Traiter, médicamment un malade, *صلاح باقمق khostaïê bâqmaq*, *علاج یرمک ytlâdj it*, *علاجلشمق ytlâdjlaçmaq*, *معامله mou'âledjê it*.

TRAITEUR, s. m., *لوستاریه جسی lostâriüdjî*, *نہای مطوعه ایله یرمک*

behāi maqthou' ilè ìemek
vîren, t.

TRÂITRE, ESSE, adj., qui trahit,
خیانتلك *khyānetlik iden*,
خیانت اید *khyānet idîdji*, a.-
t.; خاین *khāin*, pl. a. خیان *khyiān*;
خوآن *khavvān*, خونة *khounet*,
خیانتکار *khyānetkiār*, a.-p. — Un
traître, خاین بر آدم *khāin bir ādem*.

— Traître, en parlant des actions de
trahison, خیانتلو *khyānetlu*, خیانت
حیرکت *khyānet āmîz*. — Un procédé
bien traître, حیرکت خیانت آمیز
hareketi khyānet āmîz. — Traître,
malfaisant, شریر *cherîr*. — Nuisible,
ضررلو *zararlu*. — Perfide, qui fait le
mal à l'improviste, غدار *ghaddār*.

— En traître, adv. Voy. TRAITREU-
SEMENT.

TRÂITREUSEMENT, adv., خیانت
ایله *khyānet ilè*, اوزره *khyā-
net uzrè*, غدر ایله *ghadr ilè*, خیانتلك
ایله *khyānetlik ilè*, a.-t.; خیانت
khyāneten, a.

TRAJET, s. m., espace à traverser,
معر *guetchîd*, t.; کچید
ma'ber, a. — Le trajet de Calais à
Douvres, داور اسکده سنک دور
*qāles eskelècinuñ dou-
ver lîmāninè ma'beri*. — Un long
trajet, معبر مدید *ma'beri medîd*. —
Action de traverser l'espace d'un lieu
à un autre, عبور *guetchmè*, کچمه
'oubour.

TRAMAIL, s. m., بر نوع بالتچی
اڭی *bir nev'y bālyqtchi āghy*, t.

TRAME, s. f., fil passé, conduit par
la navette entre les fils qu'on nomme

chaîne, ارغاج - ارغج *arghādji*, ar-
ghydj. — Trame, fig. et poétique,
la trame de sa vie, la trame de ses
jours, le cours de sa vie, la durée de
sa vie, رشته حیاتی *richtèi haīāti*.

— Trame, au fig., complot, یرامز
دولاب *iarāmaz qasd*, دولاب *dolāb*,
تار و پود فتنه *souî qasd*, تار و فساد
tār u poudi fitnè vu feçād.

TRAMER, v. a., passer la trame
entre les fils qui sont tendus sur le
métier, ارغاجلق *arghādjlamaq*,
ارغاج اتمق *arghādji atmaq*, t. —

Au fig., tramer un complot, نسج
دولاب قورمق *nesdji hyel it*,
نسج تار و پود *dolāb gourmaq*,
نسج تار و پود فساد *nesdji tar u poudi feçād it*.

TRAMONTANE, s. f., vent du nord,
یلدز *îyldyz poirāzy*, یلدز
یلدز *îyldyz rouzguiāri*, روزگاری
îyldyz, t.; ریح شمال *rîhy chimāl*,
a.; باد شمال *bādi chimāl*. — Le
côté du Nord, یلدز طرفی *îyldyz tha-
rafi*. — L'étoile du Nord, شمال
یلدزی *chimāl îyldyzy*. — Fig. et
fam., perdre la tramontane, se trou-
bler, پوصله یی *chāchmaq*, شاشمق
pouçalaîi chāchurmaq.

TRANCHANT, s. m., قلاغو *qylāghou*,
اغز *aghyz*, یوز *îuz*, t. — Émousser
le tranchant, قلاغو کیدرمک *qylā-
ghou guîdermek*. — Aiguiser le tran-
chant d'une épée, اغزینی *qylidjuñ aghzîni bîlèmek*.

— Épée à deux tranchants, ایکی
اغزلوقلج *iki aghyzlu qylidj*.

TRANCHANT, E, adj., qui tranche,
کسیجی *keskîn*, کسکین *keçdji*, t.;

قاطع *qāthy'*, a. — Couteau tranchant, بچاقی *keskîn bîchâq*. — Écuyer tranchant, officier qui coupait les viandes à la table du roi, کسن چاشنیکیر باشی *etleri kecen tchâchnîguîr bâchi*. — Tranchant, au fig., décisif, péremptoire, قاطع *qāthy'*. — Argument tranchant, قاطع برهان *burhâni qāthy'*. — Tranchant, qui décide hardiment, مجذام *mudjzâm*, محتمم *mouhtim*, مخرق *makhrâq*, a. — Un esprit tranchant, رأی قاطع صاحبی بر آدم *rêi qāthy' sâhybi bir âdem*.

TRANCHE, s. f., morceau coupé mince, دلیم - دلم *dilim*, پارچه *pâr-tcha*, t.; شرحه *cherhè*, شریحه *cherîha*, pl. a. شرایح *cherâih*. — Une tranche de pain, بر دلیم اتمک *bir delim etmek*. — Couper par tranches, دلم دلم کسمک *delim delim kesmek*. — Tranche, la surface unie que présente l'épaisseur de tous les feuillets d'un livre du côté où on les a rognés, کتاب ییپرافلرینک کناری *kitâb îyprâqlarînuñ kenâri*, حافات *hafât*, حافات اوراق *hafâtî evrâq*, a. — Un livre doré sur tranches, حافات اوراق *hafâtî evrâqy muzchheb bir kitâb*.

TRANCÉE, s. f., excavation pratiquée dans la terre pour asseoir les fondations d'une maison, d'un mur, etc., خندق *khandaq*, pl. a. نمل خندقلری *khanâdyq*, خندق خانادق *temel khandaqları*. — Tranchée pour l'écoulement des eaux, خرق *kharq*, خورق *khourouq*. — Tranchée, en t. de guerre, fossé qu'on creuse pour

se mettre à couvert du feu, en approchant d'une place qu'on assiège, خندق *khandaq*, مترس *meteris*. — Ouvrir, faire la tranchée, مترس *meteris qâzmaq*, ا. — Ouvrir la tranchée, مترس اچمق *meteris atchmaq*. — Entrer dans la tranchée, مترسه کیرمک *metericè guirmek*. — Tranchées, certaines douleurs très-aiguës que l'on ressent dans le ventre, les entrailles, سانجی *sândji*, یورک بورمدلری *îurek bourmaleri*, بوروش *bourich*, بورو *bourou*, t.; تقضیعات *taqzy'*, pl. a. تقضیعات *taqzy'ât*.

TRANCHE-FILE, s. f., t. de relieur, شیرازه باغی *chîrâze bâghy*, t.

TRANCHELARD, s. m., آشجی *dchdji bîchâghy*, t.

TRANCHE-MONTAGNE, s. m., fam. VOY. FANFARON.

TRANCHER, v. a., couper, séparer en coupant, کسمک *kesmek*, t.; قطع *qath' it*, a.-t. — Trancher la tête, باشی کسمک *bâchi kesmek*: — une difficulté, la lever, حل *halî muchkil it*. — Trancher le mot, décider hardiment, لاقردی ییی کسمک *laqyrdü kesmek*, جوابی کسمک *djevâbi kesmek*, خرق *kharq it*. — Trancher, décider avec présomption, غرور ایله *ghourour ilè fasl u hukm it*. — Trancher sur tout, faire le docteur, ایدرک هر *iddî'âi 'yln iderek ker mecclèi kharq u hukm it*. — Trancher court, terminer en peu de mots, لاقردی ییی قصه *laqyrdü*

qyssa it. — Trancher du..., contre-faire, imiter, تقلید *taqlîd it.* — Il tranche du grand seigneur. ذوات *zavâti kirâmi taqlîd ider.* — Trancher, ressortir, en parlant des couleurs, رنگ-ر *renkler pârladâmaq.* — Le rouge tranche fort auprès du vert, قرمیزی رنگی بیشک یانندک پیک *qyrmîzy rengü iëchillik iâninda pek pârladâr.* — Tranché, e, مقطوع *kecilmich, maqthou'.*

FRANCHET, s. masc., قوندره جی *qoundouradji bîchqyci, t.*

FRANCHOIR, s. m. Voy. TAILLOIR.

TRANQUILLE, adj. com., paisible, calme, sans émotion, اوصولو *ouslou,* ایواش *iävâch,* کندو حالندک *guendu hâlindê, t.;* سکونتلیو *sukiounettu,* حال سکونت اوزره *hâl sukiounet uzrê, a.-t.;* ساکن *sâkin.* — C'est un enfant tranquille, اوصولو بر چوجقدر *ouslou bir tchodjouqtur.* — La mer était tranquille, دریا ساکن ایدی *deriâ sâkin idi.* — Dormir d'un sommeil tranquille, نوم ساکن ایله *nevmi sâkin ilê nâim ol.* — Il ne reste pas tranquille, تک *tek* طورماز *thourmâz.* — Laissez-moi tranquille, قویور بنی *qoïver beni.* — Tranquille, qui est en repos, qui jouit du repos, qui procure le repos, مطمئن راحتلو *râhatlu,* مضمین *mouthmeïn,* مستریح *moustaryh,* آسوده حال *âçoudê hâl.* — Mener une vie tranquille, عیش مطمئن *aïch mouthmeïn ilê*

te'âiüuch it. — Soyez tranquille là-dessus, اولبابک مستریح *olbâbte moustaryh ol.*

TRANQUILLEMENT, adv., راحت *râhat ilê,* حضور ایله *houzour ilê,* فراغ بال ایله *firâghy bâl ilê,* رفاهییت اوزره *refâhiyet uzrê,* اطمینان بال ایله *ythmînan bâl ilê, a.-t.;* مستریح *moustaryhan,* بالاستراحت *bil-istirâhat.*

TRANQUILLISANT, e, adj., راحت تسکین *râhat vîrêdjek,* ویره جک *teskîn idêdjek.*

TRANQUILLISER, v. act., calmer l'agitation, راحتلندرمق *râhatlandurmaq, a.-t.;* دکلندرمک *dînlendurmek, t.;* یواشترمق *iävâchturmaq, t.;* تسکین *teskîn it.* — Rendre exempt de trouble, de souci, راحت ویرمک *râhat vîrmek, t.;* ترفیه *terfîh it.* — Tranquilliser l'esprit, اطمینان خاطر *ythmînâni khâthyr it.;* — le cœur, les sens, حواس *tathmîni qalb, havâss it.* — Se tranquilliser, v. pron., se reposer, se tenir tranquille, راحتلنمق *râhatlanmaq, t.;* استراحت *istirâhat it, t.;* دکلنمک *dînlennemek.* — Se calmer, سکون *sukioun,* یواشلنمق *iävâchlanmaq, t.;* کسب *sukioun boulmaq, t.;* اطمینان *kesbi ythmînan it.* — Tranquillisé, e, راحتلنمش *râhatlanmich, t.;* دکلنمیش *dînlennemich, t.;* ساکن *sâkin,* سکون بولمش *sukioun boulmich, t.;* آسوده حال *âçoudê hâl, t.;* مرفه البال *mureffeh ul-bâl.* — Être tranquillisé, آسوده حال و امین او *âçoudê hâl u emîn ol.*

TRANQUILLITÉ, s. fém., état de ce qui est tranquille, راحت *rāhat*, سکون *sukioun*, سکونته *sukiounet*, ا.؛ آسایش *ārām*, آرام *ārām*, دکنمه *dīnlenmē*, ا.؛ *āçāich*, p. — La tranquillité de l'air, de la mer, سکونت هوا و بحر *sukiouneti havā vu bahr*. — État de tranquillité de l'âme, de l'esprit, کوکل خوشلغی *rāhatlyq*, راحتلغ *rāhatlyq*, اطمینان خاطر *gucūñul khochlyghy*, اطمینان قلب *ythmīnāni khāthyr*, اطمینان قلب *ythmīnāni qalb*. — Tranquillité, repos, vie agréable et commode, حضور *houzour*. — Jouir du repos et de la tranquillité, حضور واستراحت *houzour u istirāhat uzrē ol*.

TRANSACTION, s. f., acte par lequel on transige sur un différend, sur un procès, etc., اوزلاشمه سندی *ouzlāshme sendi*, صلح سندی *soulh senedi*, ا.؛

Passer une transaction, *senedi*, a.-t. — Transaction se dit, dans un sens plus étendu, des conventions, des accords, des relations d'intérêt entre les hommes, soit dans le commerce, soit dans la vie ordinaire, مقاولات *mouqāvelāt*, pl. a.؛ مقاوله *mouqāvelē*, مقاوله *mouqāvelāt*. — Faire une transaction, مقاوله *mouqāvelē it*.

TRANSBORDER, v. a., کهمی *hamoulēci*, حمله سی بر سفینه دن دیگر بر سفینه ده *guemi hamoulēci bir sefinēden dīguer bir sefinēde naql it*, t.

TRANSCENDANCE, s. f., اوستلغ *ustlyq*, t.؛ مزیت *tefevvouq*, تفوق *tefevvouq*, فضل *fazilet*, فضیلت *fazilet*, ا.؛ برتری *berteri*, p.

TRANSCENDANT, e, adj., اعلا *a'lā*.

افضل *fāiq*, افضل *efzel*. — Esprit transcendant, عقل فایق *'aqli fāiq*. — Mérite, هنر و اهلیت فایقه *huner u ehliveti fāiqu*.

TRANSCRIPTION, s. f., action de transcrire, صورت - نسخه چیقارمه *souret*, *nuskhe tchyqārma*, a.-ture; souret, *istinsākh*, a. — Résultat de cette action, copie, صورت *souret*, نقل *naql*.

TRANSCRIRE, v. act., صورتندی *souretini almaq*, چیقارمق *tchyqārmaq*, نسخه منی چیقارمق *nuskhecini tchyqārmaq*, استنساخ *istinsākh it*, a.-t. — Transcrit, e, *nuskheci tchyqārilmich*, صورتی انمش *soureti ālinnich*, مستنسخ *mustensakh*.

TRANSE, s. f., بلکنمه *belīnlenmē*, t.؛ احوال *ehvāl*, هول *hevl*, pl. a.؛ اضطراب *yztyhrāb*. — Être dans de grandes transes, احوال شدیدیه *ehvāli chedidēie gueriftār ol*.

TRANSFÉRER, v. a., transporter, نقل ا *guturmek*, t.؛ نقل *naql it*, a.-t. — Porter ou faire passer d'un lieu à un autre, بر محلدن *bir mahallden mahalli akherē guturmek*. — Transférer, au fig., transporter une chose à quelqu'un avec les formalités requises, حواله *havālē it*. — Transféré, e, کوتورلمش *guturulmuch*, منتقول *menqoul*.

TRANSFERT, s. m., حواله *naql*, حواله *havālē*, a.

TRANSFIGURATION, s. f., change-

ment d'une figure en une autre, n'est usité que dans cette phrase : La transfiguration de Jésus-Christ, *تجلی تېدجلی tedjellii hazreti' yça.*

TRANSFIGURER (SE), v. pron., n'est usité qu'en parlant de Jésus-Christ. Voy. TRANSFIGURATION.

TRANSFORMATION, s. f., métamorphose, *بشقه صورتته deïchmè, بشقه صورتته bachqa souretè guïrmè, t.;* *تشکل تبدیلی tebdili souret, تشکل techekkul, استحالته istihâlè, تمسول temessul, a.*

TRANSFORMER, v. a., donner une autre forme, *غیر شکله قومق ghâiri chekilè qomac, بشقه صورتته قومق bachqa souretè qomac, شکلندی cheklini deïchturmek, دکشدرمک deïchturmek.* — Se transformer, v. pron., *غیر صورتته غیر صورتته ghâiri souret baghlamaq, بشقه صورتته دکشمک deïchmek, تبدیلی ghâiri souretè guïrmek, تبدیلی tebdili souret it.* — Se transformer de diverses manières, *تشکل تشکل techekkul it, نوعلنمک nev' ylenmek, اشکال عدیله اشکال عدیله mutechekkil ol.* — Se transformer en mille façons, *اشکال عدیله echkiâl 'adîdè ilè mutechekkil ol.* — Le démon se transforme quelquefois en ange, *شیطان بشقه صورتته کیرر cheïthân ba'zeu melek souretinè guïrer.* — Transformé, c, *بشقه صورتته کیرر bachqa souretè guïrmich, متمشکل mutechekkil.*

TRANSFUGER, s. m., celui qui à la guerre abandonne le parti dont il est pour passer dans celui des ennemis,

قاچقون - قاچقون qatchqoun, قاچقون فراری qatchghyn, t.; *فراری firâri, a.* — Celui qui quitte son parti pour passer dans le parti contraire, *طرف طرف tharaf deïchturen.*

TRANSFUSER, v. a., transvaser. Voy. ce mot. — T. didactique, faire la transfusion du sang, *دمی بر جسمدن جسمدن آخره دوکدرمک demi bir djismden djismi akherè deukturmek, t.*

TRANSFUSION, s. fém., *دمک بر دمک demuñ* *جسمدن جسمدن آخره افرای bir djismden djismi akherè ifrâghy.*

TRANSGRESSER, v. a., *خلافند khylâfinè hareket it, حرکت ا تجاوز tedjävuz it, a.-t.* — L'ambassadeur a transgressé les ordres qu'il avait, *ایلچی حامل اولدیغی اوامرک خلافند حرکت ایلدی ilchi hâmil oldoughy evâmiruñ khylâfinè hareket eïledi.* — Transgresser les commandements de Dieu, la loi divine, *اوامر الهیه نک و شریعت ا خلافند حرکت ا evâmiri ilahüïneuñ vè cheri'at oullahuñ khylâfinè hareket it.*

TRANSGRESSEUR, s. m., *خلافند khylâfinè hareket iden, a.-t.;* *متجاوز mutedjävuz, a.*

TRANSGRESSION, s. f., *خلافی khylâfi qânoun hareket, مخالف tedjävuz, a.;* *حرکت مخالفته moukhâlif ich, حرکات harketi moukhâlefet, pl. a. مخالفته harekiâti moukhâlefet.* — Une transgression manifeste de la loi, *شریعت الهیه علنا مخالف بر حرکت cheri'at oullahè 'alenen moukhâlif bir hareket.*

TRANSIGER, v. n., s'accommoder, اوزلشماق *ouzlachmaq*, t. — Passer un acte pour accommoder un différend, un procès, صلح ایدرک

south iderek senedlechmek. — Transiger pardevant notaire,

کاتب شرع حضورنک مصالحه یی *kiätibi cher' hou-zourindè mouçälahaüi hävi sened'uyd it*.

TRANSILVANIE, ou TRANSYLVANIE, principauté d'Europe dans l'empire d'Autriche, اردل ولایتی *erdel*, اردل مملکتی *erdel veläüiti, memleketi*.

TRANSIR, v. a., pénétrer et engourdir de froid, طوکدرمق *dhoñdurmaq*, اویچنی اوشتمک *uchutmek*,

ایچنی صوغوق قبلایوب دترتمک *itchini soghouq qapläüip titretmek*. — Au fig., saisir de peur, d'effroi, یورکی دترتمک *üregui titretmek*.

— Transir, v. n., avoir un grand froid, اوشمک *uchumek*, طوکمهق *dhoñmaq*,

ایچنی صوغوق قبلایوب دترمک *itchi soghouq qapläüip titremek*. — Transir de peur, قورقودن *qorqoudan titremek*.

— Transi, c, اوشدش *uchumuch*, صوغوق قبلایوب *dhoñmich*,

صوغوق قبلایوب دتره یین *soghouq qapläüip titrèien*, مرتعد *üregui titrer*,

مرتعد *üregui titrer*, یورکی دتر *üregui titrer*, نورتقلب *nurtu'yd ul-qalb*.

TRANSISSEMENT, s. m. (peu usité), état où est un homme transi, بر کمنه نک ایچند صوغوق کچمه *bir kimesnènuñ itchiñc soghouq guetch-*

mè, t. — Au fig., یورک دترمه *üregui titremè*. — Transissement de peur, وهراسدن یورک *wehasadan yurak*

دتره مسی *rou'b u hurasten iurek titremèci*.

TRANSIT, s. m., passavant, مرور *murouri envâl*. — Droit de transit, مروریه *murouriè*,

مروریه رسمی *murouriè resmi*.

TRANSITIF, IVE, adj., t. de gram., se dit du verbe qui exprime l'action

d'un sujet sur un autre, متعدی *mutè'addi*. — Verbe transitif, فعل

متعدی *fy'li mutè'addi*.

TRANSITION, s. f., manière de passer d'un raisonnement à un autre,

صحبک اوه سنی اولاشدرمه *sohbetuñ aracini oulächturma*, t.; وصل *vast*

ما بین الکلام *vast mâ bein ul-kelâm*, a. — Au fig., passage d'un

état de chose à un autre, تبدل *tebedduli*

صورت احوال *tebedduli soureti ahvâl*; د' un régime politique à un

autre, صورت حکومتک تبدلی *soureti hukioumetuñ tebedduli*.

TRANSITOIRE, adj. com., passager, تیرکچر *guetcher guider*,

تیرکچر *guetcher*, t.; سریع المرور *seri ul-murour*. — Ce qui remplit l'in-

tervalle d'un état de choses à un

autre, وقتتی *muvaqqat*, وقتتی *vaqtü*.

TRANSLATEUR, s. m., traducteur. Dans ce sens ce mot a vieilli. Voy. TRADUCTEUR.

TRANSLATION, s. f., کوترمه *guetchurmè*, کوجرمه *guetchurmè*, t., نقل *naql*, a.

TRANSMETTRE, v. a., céder, faire passer sa possession, ses droits à un

autre, کچورمهک *guetchurmek*.

کچورمهک *guetchurmek*, بشتد سنده *bachqocinc*

guetchurmek, ويرمك *virmek*, t.; فراغت ا *ferāghat it*, a.-t. — Faire passer, faire tenir, envoyer, ايصال ا *gueundermek*, ا *icāl it*. — Au fig., transmettre son nom, sa gloire, jusqu'à la postérité, نام وصيتنى اخلاف واعقاب *nām u sytini akhlāf u a'qābi lāhyqāiē qadar naql iturmek*. — Transmis, e,

بشقه سنه كچورلمش *bachqacinè guetchurilmich*, فراغ اولمش *firāgh olounmich*, مفروغ *mefrough*, نقل *naql olounmich*, اولمس *menqoul*, منتقل *mountaqyl*.

TRANSMIGRATION, s. fém., action d'un peuple, d'une nation, d'une troupe d'hommes qui abandonnent leur pays pour aller en habiter un autre, کوچ *gueutch*, کوچمه *gueutchmè*, t.; تبديل مقام *tebdili maqām*, انتقال *intiqāl*, رحلة *ryhlet*. — Transmigration des âmes, métempsy-cose. Voy. ce mot.

TRANSMISSIBLE, adjectif com., باشقه سنه كچورله بيلور *bachqacinè guetchurilè bilur*, t.; ممكن الفراغ *mumkin ul-frāgh*, ممكن الانتقال *mumkin ul-intiqāl*, a.

TRANSMISSION, s. f., باشقه سنه كچورمه *bachqacinè guetchurmè*, t.; فراغت ا *ferāghat*, انتقال *intiqāl*, نقل *naql*, a. — La transmission d'un droit, بر حَقِّك فراغتي *bir haqqū ferāghati*.

TRANSMUABLE, adj. com., دکشترله بيلور *deichturilè bilur*, t.; ممكن الاستحاله *mumkin ul-istihālè*, a.

TRANSMUER, v. a., دوندرمك

deundurmek, دکشترمك *deichturmek*, t.; تبديل ا *tahvil it*, تحويل ا *tebdil it*, تغيير ا *taghür it*, a.-t. — Transmué, e, دوندرلمش *deundurilmich*, متحول *mutehavvil*.

TRANSMUTABILITÉ, s. f., بشقه حاله *bachqa hālè* دوندرمكك - دونمكك قابليته *deundurmeklik, deunmeklik*, قابليته *qābiliyet ul-tehavvil*, a.

TRANSMUTATION, s. f., دکشترمه *deichturmè*, دوندرمه *deundurmè*, t.; استحاله *istihālè*, a. — Transmutation métallique, استحاله معدنيات *istihālè ma'deniāt*.

TRANSOXIANE, contrée d'Asie, ما ورا النهر *mā verā un-nahr*, a.

TRANSPARENCE, s. f., اوته سى *eutèci gueurunmè*, t.; شقوف *chufouf*, شفافة *chэфāfet*, شفى *chufuf*, a.

TRANSPARENT, s. m., papier où sont tracées des lignes noires pour accoutumer à écrire droit, التلق *altlyq*. — Papier huilé, ياغلو كاغد *iāghlu kiāghyd*.

TRANSPARENT, e, اوته سى كورنن *eutèci gueurunen*, اوته كورنور *eutè gueuruneur*, شفافى *cheffāf*, a. — Le verre est transparent, زجاج *zidjādj cheffāstur*. — Les corps transparents, اجرام شفافة *edjrāmi cheffāfè*.

TRANSPERCEZ, v. a., percer de part en part, كچورمك *guetchurmek*, بر ياندن اولبريانه *guetchurmek*, *bir iānden olbir iānā delmek*, دلمك *delup guetchurmek*, t. — Transpercé, e, برياندن *bir iānden* اولبر يانه قدر دلنمش

olbir iāna qadar delennich. — Embrocher, صاپلاماق *sāplāmaq*, صاندجلامق *sāndjlamaq*.

TRANSPIRABLE, adj. com., ممکن *mumkin ul-infizādj*, a.

TRANSPIRATION, s. f., exhalation qui s'opère habituellement à la surface de la peau, تر *ter*, وجود *vudjoud terlemèci*, وجود *vudjoud nefeslenmèci*, ت. : عرق *'araq*, انفصاج *infizālj*.

TRANSPIRER, v. u., sortir par la transpiration, مساماتدن چييقماق *meçamādden tchyqumaq*, وجـود *vudjoud nefeslenmek*, boughlanmaq. — Suer, ترشح *terlemek*. — Suiuter, ا ترشح *terechchuh it*, سزماق *syzmaq*, سزلمك *syzylmek*. — Transpirer, au fig., se dit de ce qu'on s'efforce de tenir secret, mais dont quelque chose commence à être connu, divulgué, révélé, شيع *dhoioutmaq*, طويلق *chouiou' boulmaq*.

TRANSPLANTATION, s. f., action de planter, بشته يره ديكمه *bachqa ierè dikmè*, اشجارتك تبديل مكاني *echdjāruñ tebdili mekiāni*. — Changement de position, de demeure, تبديل مكان *tebdili mekiān*.

TRANSPLANTER, v. a., planter dans un autre endroit, بشته يره ديكمك *bachqa ierè dikmek*. — Transplanter des arbres, اغاچك يريني دكشترمك *aghādjūñ ierīni deichturmek*; — des laitues, مارولك يريني دكشترمك *māroluñ ierīni deichturmek*. — Transporter des personnes ou certaines choses d'un pays dans un au-

tre pour les y établir, بر مملڪندن ديكمر بر مملكتك كوتورمك - نقل ا *bir memlekettèn dīgner bir memleketè guturmek*, ناقل *it*, كوجرمك *gueutchurmek*. — Se transplanter, v. pron., passer d'un lieu dans un autre pour s'établir dans ce dernier, gueutch كوج ا *gueutchmek*, رحلت ا *intiqāl it*, رھلت ا *ryhlet it*.

TRANSPORT, s. m., action par laquelle on transporte, كونورمه *guturmè*, ت. : نقل *uql*, a. — Le transport des terres, طبراشك نقلی *thoprāghuñ naqtī*. — Transport, cession juridique, فراغ *sirāgh*, حواله *tahvīl*, وال *havāle*. — Faire un transport juridique, حواله *havāle it*. — Accepter un transport, فراغی قبول *sirāghy qaboul it*. — Transport, au fig., mouvement passionné, impétueux, دپرنمه *teprenme*, هيجان *teprenich*, ت. : هيجان *heïdjān*, هززه *hezhezè*, a. — Transport de joie, سرور و نشاط *hezhezè surour u nechāsh*; — de colère, de jalousie, هيجان غضب *heïdjānu ghazab u haced*. — Transport, enthousiasme, حالت *hāletī vedjīl*. — Transport, délire, égarement d'esprit causé par la maladie, صايقلما *sāiqlama*, هزيان *hezīān*. — Transport au cerveau, باشه اورمه *bācha ourma*, عكس على الدماغ *'aks 'aled-dimāgh*.

TRANSPORTER, v. a., porter d'un lieu à un autre, كوترمك - كونورمك *guiuturmek*, ت. : نقل *naql it*, a.-t.

— Transporter des marchandises d'un pays dans un autre, بر مملکتدن *bir memlekettin* مملکت آخره نقل اموال *bir memlekettin memleketi akherè naqli emvâl it.* — Porter dehors, déménager, کوجر مئک *thâchimaq*, گوتچر مئک *gueutchurmek*, بر اوک اوادانلغنی *gueutchurmek*, *bir evnû avâdanlyghyni thâchimaq.* — Se transporter, se rendre sur les lieux, محلنه وارمق *mahallinè vârimaq.* — Se transporter, passer dans une autre maison, changer de demeure, de pays, کوچمک *gueutchmek*, کوچ *gueutch it,* انتقال *intiqlâl it.* — Transporter, céder juridiquement son droit à un autre, بر کمنه اوزرینه نقل *bir kimesnè uzerinè naql it,* فراغه *ferâghat it,* حواله *havulè it.* — Transporter, au fig., mettre quelqu'un hors de lui-même, le mettre en colère, طارلمق *dhârilmaq,* اغضب *yghzâb it.* — Être transporté de colère, پک طارلمق *pek dhârilmaq,* شدت غضب ايله *chiddeti ghazab ilè mesloub ul-'aql ol;* — de joie, فرط سرور ايله *ferthy surour ilè mesloub uch-chou'our ol.* — Transporté, c, کونورلمش *guturilmich,* منقول *menqoul,* کوجرلمش *gueutchurilmich,* نقل اولنمش *naql olounmich.*

TRANSPOSER, v. a., يرينى *ierini* دكشدرمك *deichturmek,* يرندن *ier deichturmek,* يرندن بشقه قومق *ierinden bachqa qomac,* تبدال موقع ا; *tebdili mevqa' it,* تبدال محل ا *tebdili mahall it, t.*

— Transposer des mots, des phrases, موقع الفاظ و فقراتی تبدیل ا *mevqa' y'elfâz u fjqrâti tebdil it.*

TRANSPPOSITION, s. f., action de transposer, موقع تبدیل محل *tebdili mahall,* *mevqa'a, a.;* يرندن *ierinden* بشقه قومه *bachqa qoma, t.* Renversement de l'ordre dans l'arrangement des mots, سوزلرک *seuzlaruñ ierlerini* يولرينى شاشر مه *châchurma,* اختلال نظام الفاظ *ykhtilâlî nizâmi elfâz,* و تاخير *taqîm u téekhyri el-fâz.*

TRANSSUBSTANTIATION, subst. fémi., استحالہ جوهر *istihâlèi djevher, a.*

TRANSSUBSTANTIER, v. a., تحويل *tahvili djevher it, a.-t.* — Les paroles sacramentelles transsubstantient le pain et le vin au corps et au sang de Jésus-Christ dans le sacrifice de la messe, قربان مبارکک *qourbânî mubârekte qyrâet olounân kelimâti taqtîs khoubz u khamruñ djevherini dem u djecedi hazreti 'yçâie tahvîl ider.*

TRANSSUDATION, s. f., صيزمه *syzma, t.;* ترشح *terechchuh, a.* — La transsudation de l'eau, صويک *souïuñ terechchuhy.*

TRANSSUDER, v. n., کچمک *ter guibi guetchmek,* صيزمق *syzmaq, t.;* ترشح ا *terechchuh it, a.-t.*

TRANSVASER, v. a., بوشالتمق *bochâltmaq,* بر قابدن بشقه قابه *bir qâbten bachqa qâbe*

bochältmaq, دكشدرمك قابنى *qābini-deichturmek*, t.

TRANSVERSAL, E, *adj.*, آر قورى *ārqouri*, معترض *egri*, t.; *egri*, t.; معترض *mū'teryz*, منحرف *munharif*. —

Ligne transversale, بر معترضاً قاطع *br mu'teryzen qāthy' bir khathth*.

TRANSVERSALEMENT, *adv.*, آر قورى اولدوق *ārqouri olaraq*, t.;

منحرفاً *mu'teryzen, munharifen*, a. — Ligne qui coupe transversalement, منحرفاً قطع ايدن خط *munharifen qath' iden khathth*.

TRANSVERSE, *adj. com.*, oblique. Voy. ce mot. — Transverse, en t. d'anat., transversal. Voy. ce mot.

TRAPÈZE, *s. m.*, figure de géom., dont deux côtés sont inégaux et parallèles, شبيه بالمنحرف *chebîh bil-munharif*. — En t. d'anat., os qui a à peu près la forme d'un trapèze, شبيه بالمنحرف الشكلى اولان *chebîh bil-munharif uch-chekeli olân guemîk*.

TRAPPE, *s. f.*, espèce de porte posée horizontalement, qui se hausse et se baisse à volonté, كپنك *kepek*. — Piège, طوزاق *thouzâq*, قپان *qapân*. — Trébuchet, قپانچه *qapândjè*. — Pour prendre les oiseaux, قوش قپان *qouch qapân*.

TRAPU, *E, adj.*, gros et court, ramassé, بوطر *hodour*, طقناز *thyqnâz*, thyqnâz.

TRAQUE, *s. f.*, قپاتمه *qapâtma*, t.; اطرافى قوشانمه *ethrâfi qouchâtma*, t.; حصر *hasr*, a.

TRAQUENARD, *s. m.*, espèce d'am-

ble ou d'entre-pas, آتك بر نوع *ātuû bir nev'y rehkiuligui*, اشكلك ايله يررغه بيندك تقللمه *eshkinlik ilê iorgha beinindê naqal-lama*, t. — Sorte de danse, رقس *raqs djinsi*. — Sorte de piège dont on se sert pour prendre divers animaux, طوزاق *dhouzâq*, قپان *qapân*.

TRAQUER, *v. a.*, t. de chasse, fouler un bois pour en faire sortir le gibier, سورگون اوى *surgun âvi* اوى سورمك *âvi surmek* ايچون اورمانك *ormânun ethârâfini*, *tchevirnek*. — Traquer se dit, par extension, de tout ce qu'on resserre dans une enceinte pour le prendre, اطرافى قوشاتمق *ethrâfi qouchâtmaq*, t.; محاصره *mouhâcerê it*, a.-t. — Traquer des voleurs, طواع طريقك *qaththâ'y tharyquû ethrâfini qouchâtmaq*. — Traqué, c, اطرافى قوشادلمش *ethrâfi qouchâdilmich*, محصور *mahsour*.

TRAQUET, *s. m.*, piège, دوزاق *douzâq*, t. — Au fig., donner dans le traquet, se laisser tromper par quelque artifice, گرفتار دام مكر *gueriftâri dâmi mekr u hyle ol*. — Traquet, claquet. Voy. ce mot. — Traquet, petit oiseau au bec fin, بر کوچك قوشك اسمى *bir kutchuk qouchuû ismi*.

TRAQUEUR, *s. m.*, t. de chasse, سورگون اوجيسى *surgun âvdjitei*, t.

TRAVADE, *s. f.*, t. de mar., vent accompagné de pluie, قصرغدلو يل *qacyrghalu îel*, t.

TRAVAIL, s. m., TRAVAUX au pl., labour, fatigue, peine que l'on prend pour faire quelque chose, زحمت *zahmet*, a.; كوشش *kiouchich*, p.; امك *emek*, t.; سعي *sa'y*, pl. a. مساعي *meçâ'y*. — Grand travail, عظيم سعي *sa'y 'azym*; — long, مدید سعي *sa'y medid*. — Homme de travail, celui qui gagne sa vie par un métier pénible, رنجبر *rendjber*. — Homme de grand travail, ايشدن *icheden*, اعمال *'amoul*. — Travail, ouvrage fait, quel'on fait, ou qui est à faire, ايشلنجك *ichshenjek*, ايش *ichshenjedjek*, عمل *'amel*, شغل *choughl*, خدمت *khydmet*. — Un beau travail, كوزل ايش *guzel ich*, عمل لطيف *'ameli lathyf*. — Travail d'esprit, composition, تالیفات *téélif*, pl. a. تالیف *téélifât*. — Travail, en t. de guerre, remuemens de terres que font les troupes, soit pour l'attaque, soit pour la défense, طیراق بنالری *thoprâq binâleri*, ابنیه ترابید *ebnüci turâbiü*. — Travaux militaires, ouvrages mêmes faits pour la défense ou pour l'attaque, ابنیه حربیه *ebnüci harbü*. — Grands travaux de ce genre, کیتلو ابنیه حربیه *küllüetlu ebnüci harbü*. — Travail d'enfant, ou simplement Travail, se dit des opérations de la nature pour l'accouchement, بوری *borou*, اوغلان بورسی *oghlan boroucy*, طوغرمق اغریسی *dhoghourmaq aghrîcy*, وجع طلق *vedja'y thalaq*, وجع الولادة *vedja'y-t-vulâdet*. — Être en travail d'enfant, وجع طلقده او *vedja'y*

طوغرمق اغریسن *dhoghourmaq aghrîcin* *tehekmek*. — Travail, compte que chaque ministre rend au roi des affaires de son département et du rapport que les commis font au ministre de celles qui leur ont été envoyées, مصلحت کورمه *maslahat gueurmé*, رؤیت مصلحت *rouïeti maslahat*. — Le ministre a en plusieurs travaux cette semaine avec le roi, وکیل دولت بوهفته نک ایچنک پادشاه ایله برقاچ دفعه رؤیت مصلحت ایلدی *vekîli devlet bou haftanuñ itchindé pâdichâh ilé bir qâteh def' a rouïeti muslahat eiledi*. — Travaux, au pl., entreprise. Voy. ce mot. — Travaux forcés, peines afflictives et infamantes, کورک برانقا *brânqâ*, *keurek*. — Condamner aux travaux forcés, کورکه صالمق *keureguiè sâlmaq*.

TRAVAILLER, v. n., faire un ouvrage, faire de l'ouvrage, se donner de la peine pour faire, pour exécuter quelque chose, ایشلمک *ichlemek*, ایش ایشلمک *ich ichlemek*, t.; جهد-سعی *châlichmaq*, جدا *djehd, sa'y, djidd it*. — Travailler sans relâche, لا ینقطع سعی *lâ iounqathy' sa'y it*; — jour et nuit, گنجه کوندز ایشلمک *guñdjé gunduz ichlemek*. — Travailler pour soi, گندو ایچون ایشلمک *guendu itchoun ichlemek*; — à un ouvrage d'esprit, بذل سعی و کوشش *bir téélifé bezli sa'y u kiouchich it*. — Travailler en or, التون ایشی ایشلمک *altoun ichi ichlemek*; — en boutique, دکانک

دڪكڻ *dukkiändè ichlemek*. — Travailler en vain, inutilement, ناپله *nāfilè tchūlichmaq*. — Travailler, prendre de la peine, چڪمڪ *zahmet it, tchekmek, emek tchekmek*. — On dit que l'estomac travaille, pour dire qu'il a de la peine à digérer, چڪر *my'dè zahmet tcheker*; — que le bois travaille, pour dire qu'il se déjette, بوريشوب *aghādj bourichup tchekleur*; — qu'un mur travaille, c'est-à-dire qu'il se crevasse, qu'il s'entr'ouvre, ديوار چاتلر *dīvār tchātlar*; — que des liqueurs travaillent, qu'elles fermentent, مایه لنمک *māialenmek, ykhtimār it*. — Travailler, soigner, exécuter avec soin, دقت *dyqqat ilè ichlemek, ihtimāmlu iāpmaq, y'māl it*. — Travailler, en parlant de l'argent, l'employer avec profit, اقچيدى فايده ايله قوللنمق *aqchēi fāidè ilè qoullanmaq*. — Travailler, tourmenter, causer de la peine, زحمت ويرمک *zahmet virmek, irāci rendj u zahmet it, ta'zīb it*. — Façonner, ايشلنمک *ichlemek, y'māl it*. — Travailler la terre. Voy. LABOURER. — Travailler bien le fer, ايو اعمال *demiri eñu y'māl it*. — Se travailler, se façonner, ايشلنمک *ichlenmek, y'māl olounmaq*. — Se travailler, se tourmenter, s'inquiéter, زحمت چڪمک *zahmet tchekmek, arnāb zahmet a, ioroulmaq*.

irtikiābi zahmet, indjān-mek, bi houzour ol. — Se travailler l'esprit, عقل يورمق *'aqlı iormaq*. — Travaillé, e, معمول *ichlenmich, me'moul, مصنوع masnou'*.

TRAVAILLEUR, EUSE, s. com., personne adonnée au travail, چالشقان *tchālichqān, tchoj ichleān, t.*; مجتد *muljidd, muqdim*. — Ouvrier, ايشچى *ichdjı*. — Travaillieurs, se dit absolument et au pl. des soldats qu'on emploie à remuer la terre, soit pour l'attaque d'une place, soit pour le retranchement d'un poste, etc., عمله *'amelè*.

TRAVÉE, s. f., rang de solives posées entre deux poutres dans un plancher, کيرشلمه ديگرلى صرهسى *kīrichlemè direkleri syracy, t*.

TRAVERS, s. m., l'étendue d'un corps considéré dans sa largeur, اين *inlulik, inlik, in, t.*; عرض *'arz, a*. — Biais, irrégularité d'un lieu, اكريلك *egrilik, djunbe*. — Travers, au fig., bizarrerie, irrégularité d'esprit, ترسلک *terslik, y'vidjādj*. — Il a des travers d'esprit, واردر *y'vidjādji 'aqli vārdur*. — Caprice, يكارلق *iānāzlyq*. — En travers, d'un côté à l'autre dans la largeur, بر ياندک *bir iānden ol bir iānèlek*. — En travers, obliquement, منحرفاً *egri, akuyi munharifen*. — De travers, à contresens, ترسنه *tersinc, mekousen, ma kiousen*. — Entendre tout de tra-

vers, هر شیشی ترسنه اگه-ق *her cheï tersinè añlamaq.* — Il a l'esprit de travers, عقی ترسدر *aqly terstur.* — Regarder de travers, اگری باقمق *agri bāqmaq.* — A travers, au travers, par le milieu, اورتاسندن *ortacinden,* اره سندن *aracinden,* بر تارلا ایچندن *itçhinden.* — Passer au travers un champ, مرور ا *bir tārta itçhinden guetchmek, murour it.* — Un coup d'épée passé au travers du corps, بدنک بر یانندن اول بر یاننه *bedenuñ bir iāninden ol bir iānina guetchmich bir zarbēi chimchūr.* — En t. de mar., se mettre en travers, mettre en panne, اورچه لابانک طورمق *ortchu lābānda dhourmaq.* — Par le travers, loc. prépositive, t. de mar., آچ-یغنگ *ātchyghyndè.* — La flotte était par le travers de tel cap, دونانمه فلان *donānma fe-lān bourounuñ ātchyghyndè idi.*

TRAVERSE, s. fém., pièce de bois qu'on met en travers à certains ouvrages de menuiserie et de charpente pour les affermir, طبان *thabān,* آرقوری *arqouri thabān.* — Les traverses d'une grille, آرقوری *arqouri demir tchybouqler.* — Traverse, en t. de fortification, élévation de terre ou de maçonnerie qui se fait dans le fossé d'une place assiégée, خندق ایچند *khandaq itçhindè perdè.* — Traverse, ou chemin de traverse, plus court que le chemin ordinaire,

آرقوری *arqouri kestirmè iol,* کسدرمه یول *arqouri iol.* — Traverse, au fig., obstacle, affliction, revers, مانع *māni',* pl. ا. عائقه *mevāni',* عائقه *'āiqa,* pl. عوائق *'avāiq.* — A la traverse, qui survient inopinément et apporte quelque obstacle, آرقوریدن *arqouriden,* معترضاً *mu'terizen.*

TRAVERSÉE, s. f., trajet qu'on fait par mer d'un lieu à un autre, کچید *ketchid, t.;* معبر *ma'ber, a.* — Voyage par mer, دکز سفری *deñyz seferi.*

TRAVERSER, v. a., passer à travers, d'un côté à l'autre, کچمک *guetchmek,* بر یانندن اول بر یاننه *bir iānden ol bis iāna guitchmek, t.;* اورته دن کچمک *eutèden guetchmek, t.;* عبورا *'oubour it, murour it,* خرق قطع *qath' it,* خرق *kharq it.* — Traverser une rivière à la nage, - عبورک *nehri iuzerek 'oubour it, guetchmek.* — Traverser, être au travers de quelque chose, ایچندن *itçhinden guetchmek.* — La route qui traverse la forêt, اورمانک اراسندن کچن یول *ormānuñ arācindan guetchen iol.* — Traverser, percer de part en part, کچمک *guetchmek, nufouz it,* نفوذ *técir it.* — La pluie a traversé mon manteau, باران قپودیمه *bārān qapoudumè nufouz eiledi.* — Traverser, au fig., susciter des obstacles, منع *men' it,* ایراث *mumāne'at it,* مخالفت *irāci mevāni' it,*

moukhālefet it, ايقاع حوايل *iqā'y havāil it*. — Se traverser, en t. de manège, se dit d'un cheval dont les hanches et les épaules ne sont point exactement sur la même ligne qu'il doit décrire, *آتک الماقتلری بریسی* *ātuū elmādjyqleri birici iüksek vè birici bacyq ol*. — Ce cheval se traverse des hanches, *بوات افرقدر* *bou át afragtur*.

TRAVERSIER, ÈRE, adj., qui traverse ; vent traversier, *قارشو کلان* *مخالق* *qārchou guelen iel*, *یل* *moukhālif rouziguār*, t.; *روزگار* *moukhālif rouziguār*, t.; *ریح معترض* *rīhy mou'teryz*. — Le vent traversier de ce port est le nord-est, *بو لیمانک ریح مخالفی* *bou līmānuū rīhy moukhālif pōirāz dur*. — Barque traversière, qui sert à traverser d'un lieu à un autre, *کچید قایعی* *ketchūl qāyghy*.

TRAVERSIN, s. m., chevet, oreiller long, *دوشکک اوزون یصدیغی* *ducheguū ouzoun iastyghy*, *اوزون* *اوزون یوز یصدیغی* *ouzoun iuz iastyghy*. — Traversin, en t. de mar., pièce de bois posée en travers d'une charpente, *گمی ارقوری مرتکی* *guemi argouri mertegui*.

TRAVESTIR, v. a., déguiser en faisant prendre un habit différent de celui de son sexe ou de son état, *دکشدرمک* *قیافت* *qyāfet deichturmek*, *باشقه قیافت کیدرمک* *bachqu qyāfet gueidurmek*, t.; *تبدیل کسوه* *تبدیل* *tebdilî kîsvè iturmek*. — Traveſtir une pensée, la déguiser, la présenter sous une autre forme.

معنایی باشقه کونده کوسترک *ma'nda bachqa guionè gueustermek*, *تغییر* *taghîtri ma'nâ it*. — Se travestir, *باشقه قیافت کیرمک* *bachqa qyāfetè guïrmek*, *باشقه قیافت* *bachqa qyāfet gueïmek*, *قیافت دکشمک* *qyāfet deïchmek*, *تبدیل کیرمک* *tebdil ol*, *تبدیل* *tebdilè guïrmek*. — Changer sa manière, déguiser son caractère, *طوربنی دکشدرمک* *thavrîni deïchturmek*, *تبدیل طور* *tebdilî thavrî it*. — Traveſti, e, *قیافت* *tebdilî qyāfet itmich*, *قیافتنی* *qyāfetini deïchmich*, *تبدیل* *tebdilè guïrmich*.

TRAVESTITSEMENT, s. m., déguisement, *اسباب دکشدرمه* *esbâb deïchturmè*, *تبدیل جامه* *tebdilî djâme*, *تبدیل قیافت* *tebdil qyāfet*, a.-t.

TRAYON, s. m., tette, *امجک* *emdjek*; — d'une vache, *اینک امجکی* *inek emdjegui*; — d'une chèvre, *کچی امجکی* *ketchi emdjegui*, t.

TRÉBISONDE, ville de la Turquie d'Asie, *طربزون* *tharabezoun*.

TRÉBUCHANT, e, qui est de poids, *اغر* *aghyr*, *اغر طارتیلو* *aghyr thârtilu*, t.; *راجع* *râdjyh*, a. — Ces pièces de mounaie sont trébuchantes, *بوسکه لر اغردر* *bou sikkèler aghyrdur*.

TRÉBUCHER, v. n., faire un faux pas, *سندرمک* *surtchmek*, *سندرمک* *senderemek*, *ایاغنی قایدرمق* *aiāghyni qāidurmaq*, t.; *زله* *zellè it*. — Il ne peut faire un pas sans trébucher, *ایاغنی سورچمیدرک بر خطوه*

از کیده مز *āāghy surtchmeïerek bir khathvè ièrè guïdèmez.* — Au fig., Trébucher dans une affaire, broncher, *bir maslahattè irtikiābi zellè it.* — Trébucher, tomber, *duchmek,* *houbouth, souqouth it.* — Trébucher, se dit d'une chose qui emporte par sa pesanteur celle contre laquelle elle est pesée, *اضر کلمک aghyr guelmek, t.;* *راجم او radjyh ol.* — Ce n'est pas assez qu'une pièce de monnaie soit entre deux fers, il faut qu'elle trébuche, *تأم بر التون الـوزن اولـق کافی دکل راجـم bir altoun tām ul-vezn olmaq kiāfi deil rādijh olmaq charthtur.*

TRÉBUCHET, s. m., piège en forme de cage dont on se sert pour attraper des oiseaux, *قوش طـوزانی qouch thouzāghy,* *قپان çapān.* — Petite balance pour peser les monnaies, *وزنه veznè,* *التون وزندسی altoun veznèci, t.;* *میزان الدزاهم mīzān ud-derāhim, a.*

TRÈFLE, s. m., plante, *یونجه yondjè, t.;* *ثیرفیل thyrsil, a.* — Une des couleurs du jeu de cartes, *حاج hātk.* — Trèfle d'eau, plante médicinale, *اطرینل ythrysil.*

TREILLAGE, s. m., قفس *qafes,* *چاتی تخته سی قنسی tchāti takhtaci qafeci, t.*

TREILLAGEUR, subst. masc., قفس *qafes* یا پیچیس *qafes iāpīdjīci, t.*

TREILLE, s. f., berceau couvert fait de ceps de vigne entrelacés, *اصمه چارطانی asmalyq,*

asma tchārdhāghy, t.; *عریشه arī-chè, a.* — Cep de vigne, *کوتک keutuk,* *اصمه کوتکی asma keutugui,* *اوزم اصمده سی uzum asmaci.* — Au fig., le jus de la treille, le vin, *شراب charāb.*

TREILLIS, s. m., ouvrage de métal ou de bois qui imite les mailles en losange d'un filet, *قفس qafes,* *موشبک mouchebbek.* — Treillis, fil d'archal, *تلدن قفس telden qafes.* — Treillis, espèce de grosse toile dont on fait des sacs, *چوال بزى tchouwāl bezy, t.*

TREILLISSER, v. act., قفس *qafes* *کچـورمک qafes guetchurmek,* *قفسلمک qafeslemek, t.* — Treillissé, c, *قفسلو qafeslu,* *قفسلنمیش qafeslenmich,* *موقفس mouqaffes.*

TREIZE, adj. num., *اون اوچ on utch, t.;* *ثلاثة عشر salācet'acherè, a.;* *سزده syzdeh, p.*

TREIZIÈME, adj. com., nombre d'ordre qui suit le douzième, *اون ثالث on utchundju, t.;* *سزدهم salīs'acherè, a.;* *سزده hum, p.* — Treizième, s. m., la treizième partie, *اون اوچنجی پای on utchundju pāi,* *اون اوچسک بر utchtè bir.*

TREMBLAIE, s. f., قواقلق *qavāq-lyq, t.*

TREMBLANT, e, adj., qui tremble, *دتره یجی titreïdji,* *دترین titreïen, t.;* *مرتعد murte'yd,* *مرتعش murte'yçh, a.;* *لرزان lerzān.* — En tremblant, *دتره رک titreïerek, t.*

TREMBLE, s. m., *اقی توز arbre,*

اقچه قواق *aq toz aghādji*,
 اقباض قواق اغاجي *aqtehè qavāq*,
 بائاض قواق اغاجي *baīāz qavāq aghādji*; t.

TREMBLEMENT, s. m., agitation de ce qui tremble, دترمه *türemè*, ارتعاش *irti'āch*, t.; ارتعاش *irti'āch*, رعشه *ra'chet*, رعش *ra'ch*, رعشة *ra'chè*, a.; لرزة *lerzè*, p. — Tremblement de main, رعشه يد *ra'chèi ted*; — de nerfs, ارتعاش اعصاب *irti'āchi a'çāb*. — Tremblement de terre, زلزله *zelzelè*, pl. a. زلازل *zelzül*; حرکت ارض *hareketi arz*, ير دترمه سي *ier türemèci*. — Grande crainte, خوف عظيم *khavfi'azim*, رعشة *ra'chet*.

TREMBLER, v. n., être agité, être mu par différentes secousses, دترمك - ارتعاش *türemek*, t.; ارتعاش *irti'āch it*, مرتعد *irti'ād it*, لرزه ناك او *murte'yd ol*, a.-t.; لرزه ناك او *lerzèndäk ol*, a.-t. — Trembler de froid, صوغوقدن دترمك *soghouqten türemek*. — v. a. et pop., trembler la fièvre, ستمه دن دترمك *sitmulen türemek*. — La tête, la main lui tremble, الى دترر *bāchi, eli tüter*. — Faire trembler, دترتمك *türetmek*. — Trembler, en parlant des choses qui s'ébraulent, دپرنمك *teprenmek*, صارصلمق *sārsalmaq*, اوينمق *oīnamaq*, سلکنمك *silkinmek*. — En parlant de la terre, ير دپرنمك *ier teprenmek*, تزلزل او *tezzezul it*, متزلزل او *mutezezul ol*. — Trembler, craindre, avoir grand-peur, اورکمك *orqmaq*, خوف عظيمه دوچار او *khavfi'azimè douchār ol*.

TREMBLEUR, SE, s., هر شيندن *her cheiden tütrēdji*, چوق قورقوجي *qorqāq*, قورقوجي *qorqoudjou*, قورقوسندن دترر *qorqourindan tüter*, يوركسز *ürüksüz*, t.; مافسي *khavvtsf*, الفواد القلب - الفواد *māhi ul-qalb, ul-fuvād*.

TREMBLOTANT, e, adj., جزوی *djuz'i tütreien*, t.

TREMBLOTER, v. n., جزوی دترمك *djuz'i türemek*, بر از دترمك *bir az türemek*, t.

TRÉMIE, s. f., grande auge large du haut, très-étroite du bas, faisant partie d'un moulin, دكرمن سپدی *deürmen sepedi*, اون دكرمنسي *oun deürmeni tekneci*.

TRÉMOUSSEMENT, s. m., قملدانمه *qymildänma*, دپرنه نش *teprenich*, صرصمه *sarsama*, t.; قلقاله *qulqala*, a.

TRÉMOUSSER (SE), v. pron., s'agiter, se remuer d'un mouvement vif et irrégulier, قملدانمق *qymildänmaq*, دپرنمك *tchabālanmaq*, چبالنمق *sārsalmaq*, t.; دپرنمك *teprenmek*, صارصلمق *sārsalmaq*, t.; تقاتل او *teqatqal it*, a.-t. — Au fig., se donner beaucoup de mouvement pour faire réussir une affaire, قوشوب *tchālichmaq*, خيلي *qochup tchālichmaq*, زحمت چكمك *khaīli zahmet tchekmek*. — Trémousser de l'aile, en parlant de quelques mouvements des oiseaux, قناد اوينتمق *qanād oīnātmaq*.

TREMPE, s. f., action, manière de tremper le fer, صوویرمه *sou vürmè*, صوویرمه سي *demirè sou vüril-*

mèci, شربله اصلاديش *yslādich*, t. — Donner la trempe, دمري صومرق *demiri souvārmaq*. — Trempe, qualité que le fer contracte quand on le trempe, صو شطبه *chythbè*, pl. a. شطوب *chouthoub*. — La trempe de cet acier est excellente, بو چلكك *bo çlakk* اعلادر صويي *bou tehilguñ soui a'lādur*. — Trempe, caractère, humeur, nature, طبيعت *khoui*, خوي *thabi'at*. — Espèce, صويي *soi*, مقوله *maqoulè*. — Qui est d'une bonne trempe, bien constitué, قوي البنيه *qavi ul-buniè*. — Un esprit d'une bonne trempe, ferme et solide, عقل رزين *'aqli rezīn*.

TREMPER, v. act., mouiller une chose en la mettant dans quelque liquide, اصلاتمق - اصلاتمق *yslatmaq*, تبليل *teblil it*, اصلاتمق *tevdin it*. — Tremper dans l'eau, قومق - قومق *souie yslatmaq*, صوا ايچنك *qomaq*, صوا ايچنك *sou itchindè basturmaq*, *yslatmaq*. — Tremper le fer, l'acier, le plonger tout rouge dans l'eau pour le durcir, دميره - دميره *demirè*, *tcheliguè sou virmek*. — On dit que la pluie a trempé la terre, pour dire qu'elle l'a pénétrée, يري صويه قاندردي *ieri souie qāndurdi*. — Tremper ses mains dans le sang, commettre un meurtre ou le conseiller, النسي *elini qāna boulāchturmaq*, قانه بولاشمق - قانه كييرمك *qāna boulāchmaq*, *qāna guirmek*. — Tremper le papier, t. d'imprim., قاغدي صويه اصلتمق *kiāghydi souie yslatmaq*. — Tremper son vin,

شرابه صوقاتمق *charabè sou qātmaq*. — Au fig., tremper dans un crime, en être complice, قباحته بولاشمق *qabāhatè boulāchmaq*. — Tremper, v. n., demeurer quelque temps dans l'eau, etc., صوده طورمق *souda dhourmaq*, استنقاع *yslānmaq*, اصلاتمق *istinqu' it*. — Trempé, e, mouillé, صوده اصلانميش *yslānmich*, اصلانميش *souda dhourmich*. — Trempé de sueur, تسره باتمش *terè bātmiş*.

TRENTAINE, s. f., nombre collectif de trente, اوتوز دانسه *otouz tānè*, اوتوزلق *otouzlyq*, t. — L'âge de trente ans, اوتوز ياشي *otouz iāchi*. — Il est dans sa trentaine, اوتوز ياشنده در *otouz iāchinda dur*.

TRENTE, adj. num., اوتوز *otouz*, t.; ثلاثون *selācounè*, a.; سي *si*, p. Se prend aussi pour Trentième.

TRENTIÈME, adj. com., nombre ordin. de trente, اوتوزنجي *otouzundju*, t.; ثلاثين *selācounè*, ثلاثون *sāliçounè*, a.; سيوم *sūm*, p. — Subst., la trentième partie, اوتوزده بر *otouzde bir*.

TRÉPAN, s. m., instrument de chirurgie qui sert à percer les os et spécialement ceux du crâne, منكنه *men-guienè*, جراح دورپوسسي *djerrāh tourpouçou*, جراح مثقبسي *djerrāh misqabi*, a.-t. — Opération qui se fait avec le trépan, قفا كيميكي *qafā guemīgui delmeci*, oīmaci, مبررات جراحك *mibrāti djerrāhuñ 'ameli*.

TRÉPANER, v. a., قفا كميكن *qufa guemîguin del-mek*, oïmaq, منگنه مک *menguïenë-lemek*, دورپ-ولمک *tourpoulemek*, باشى مثبلمق *bâchi misqablamaq*.

TRÉPAS, s. m., décès, mort, اولم *oulum*, t.; وفات *vefât*, موت *mevt*; اجل *edjel*, a.; مرگ *merk*, p.

TRÉPASSER, v. n. fam., mourir, اولمک *oulmek*, t.; وفات *vefât* it, a.-turc. — Trépassé, e, اولمش *oulmuch*, متوفى *muteveffa*; s.; اولو *oulu*, میت *meüt*, a.

TRÉPIDATION, s. f., دترمه *titremè*, t.; ارتجاج *irtidjâh*, ارتجاج *irtidjâh*, ا.

TRÉPIED, s. m., ustensile de cuisine, اياق ساچ *sâtch aïaq*. — Support, siège à trois pieds, اياقلى *iaqlu*, اسكمله - كرسى *utçh aïaqlu iskemle, kursî*, t.

TRÉPIGNET, s. m., اياق طاپردامه *aiâq pâurdâma*, اياقلى يره اورمه *iaqlari îrè ourma*, t.

TRÉPIGNER, v. a., طاپردام-قى *pâurdâm-qî*, اياقلى يره اورمق *iaqlari îrè ourmaq*, t.; يري ديمك *îri tepmek*, t.

TRÈS, particule qui marque le superlatif, خيلى *qaty*, پك *pek*, كهايل *khaïli*, t.; بـغـايت *beghâïet*, زياده سيله *zîadècilè*, a.-t. — Très-riche, پك زنگين *pek zenguïn*. — Très-bien, پك ايو *pek eïu*. — Très-difficile, قتى مشكل *qaty muchkil*. — Le Très-Haut, Dieu, حق تعالى *haqq te'âla*.

TRÉSOR, s. m., amas d'argent ou d'autres choses précieuses mises en réserve, خزينه *khuzîne*, vulg. خزينه *khaznè*, pl. a. خزاين *khazâïn*. —

Trésor inépuisable, دوگنمز خزينه *tukenmez khuzîne*. — Trésor enfoui sous terre, بير ايجمك كولهش خزينه *îer itchindè gumulmuch khazîne*, دفينه *defîne*, pl. a. دفين *defîïn*.

— Le trésor royal, خزينه اوطنسى *khazîne odhaci*. — Le trésor impérial du Sultan, خزينه عامره *khazî-nèi 'âmîrè*, خزينه همايون *khazîneï humâïoun*. — Le trésor public ou de l'État, بيت المال *beït ul-mâl*,

خزينه ميريه *khazîneï mîrîe*. — Trésor, au pl., grandes richesses.

اموال كثيره *kultîetlu mâl*, اموال بى بيان *emvâli kecîrè*, اموال بى بيان *emvâli bi pâân*. — Trésor, lieu où l'on garde les archives, دفتر خانه *defter khânè*, قيودات دفترى *qouïoudât defteri*.

TRÉSORERIE, subs. fém., ميرى بيت خزينه *mîri khazîneï*, بيت خزينه دولت *beït ul-mâl*, مال ميرى خزينه *khazîneï devlet*, مال ميرى خزينه *mâli mîri khazîneï*, a.-t.

TRÉSORIER, s. m., خزينه دار *khazînedâr*, t.-p.; vulg. *haznadâr*, t. — Trésorier de la maison du Roi, خزينه دارخس شهرى *khazînedâri khâssy chehrîârî*.

TRÉSSAILLEMENT, s. m., agitation subite d'une personne qui tressaille, يورك اوينامسى - دترمه مسى *îurek oïnamaci, titremèci*, t.; حلجان قلب *khaledjâni qalb*, اهتزاز *ihîzâz*, a. —

Mouvement convulsif des nerfs, سكر, اختلاج *syñyr tchekilmèci*, سكرت يرندن چيقماسى *ykhtilādĵ ul-a'çāb*. — Tressaillement d'un nerf, son déplacement, سكرت يرندن چيقماسى *synryuñ ĩerinden tchygmāci, oĩnamaci*, انزعاج العصب *inzŷ'ādĵ ul'açab*.

TRESSAILLIR, v. n., être subitement ému, éprouver une agitation vive et passagère, - يوركت اوينامق *iurek oĩnāmaq, t̄tremek*, اهتزازا *thalābūmaq, t.*; *ihizāz it, a.-t.* — Tressaillir de crainte, اوركمك *eurk̄mek*; — de joie, بغايت سونمك *beghāiet sevinmek*.

TRESSE, s. fém., tissu plat fait de petits cordons de fils, de cheveux, etc., entrelacés, اوركو *eurgui*, ايپك *ipek eurkuçu*; — de cheveux, اوريلو صاچ *eurīlu sātch*, اورولميش صاچ *eurulmich sātch*, صفيره *zafirè*. — Tresse, sorte de cordonnet, غيطان - غيطان *ghaitān*.

TRESSER, v. a., اورمك *eurmek*, t.; *zafir it, a.-t.* — Tresser des cheveux, صاچ اورمك *sātch eurmek*. — Tressé, e, اوريلو *eurīlu*, مضافور *mazfour*.

TRESSEUR, se, s. صاچ اوريجى *sātch eurīdĵi, t.*

TRÉTEAU, s. m., كروت *kerevet*, كروت سپاسى *kerevet sypācy*, طايق *dhaīq, t.* — Tréteaux de table, سفره طياني - اياقلىرى *sofra dhaīḡhy, aūq̄lari*.

TREUIL, s. m., يوك قالدردجق *iuk qālduradĵaq ālet, t.*; مربعة *mirba'at, a.*

TRÈVE, s. f., suspension d'hostilités par convention, متاركة *mutārekè*, مهادنة *muhādenet, a.* — Trêve de tant de jours, شو قدر كون متاركة *chou qadar gun mutārekè*. — Longue trêve, متاركة مديده *mutārekèi medīdè*. — Trêve générale, عمومى *'oumouni mutārekè*. — Conclure une trêve, عقد متاركة *'aqdi mutārekè it*; — la rompre, نقض *naqzy chourouthy mutārekè it*. — La trêve étant sur le point d'expirer, مدت متاركة *muddeti mutārekè munqazy oldouqta*. — Trêve, au fig., relâche, راحة *sukioun*, آرام *ārām*. — Mon mal ne me donne point de trêve, مبتلا اولديغم *mubtelā oldoughoum vedĵa' guendumè bir turlu ārām virmez*. — Trêve de cérémonies, تكليفسز *teklifsyz*, ترك تكلف ايلالم *terki tekelfuf idelum*.

TRIAGE, s. m., آيتلمه *āitlame*, اورندلمه *eugurtlemè*, اورنتلمه *eurundilemè, t.*; انتخاب *intikhāb, a.* — Faire le triage, انتخاب *intikhāb it*.

TRIANGLE, s. m., figure qui a trois côtés et trois angles, اوچ گوشه *utch keuchè*, اوچ گوشه لوشكل *cheuchèlu chekil, t.*; مثلث *mucelles*, مثلث الزوايا *chekli mucelles*

uz-zevūā, a. — Triangle, nom d'une constellation, المثلث *et-mucelles*.

TRIANGULAIRE, adject. com., اوج *utç keuchèlu*, اوج بوجاقلو *utç boudjāqlu*, t.; ذو ثلاث الزوايا *zou salās uz-zevūā*.

TRIBADE, s. f., سور تشجی *sur-tuchdji*, زبیتچی *zēbičdji*, t.; سحاقة *sahlūqat*, سحیقة *sahyqat*, a.

TRIBORD, s. m., کمینک صاغ *guemīnuñ sāgh iāni*, ديواره سی *dīvārēci*, t.; میمنه السئینه *meīmenet us-sefnet*, a.

TRIBU, s. f., nom donné chez quelques nations, à certaines divisions qui formaient ensemble la totalité du peuple, قبائل *qabāil*, pl. a. قبائل *qabāil*. — Tribu, chez les juifs, comprenait tous ceux qui étaient sortis d'un des douze patriarches, سبط *sybth*, pl. a. اسباط *esbāth*. — Les douze tribus d'Israël, اسباط اثنا عشره *esbāth esnā 'acharē beni isrāil*. — Tribu, peuplade, horde, relativement à une grande nation dont elle fait partie, قوم *qavm*, pl. a. اقوام *aqvām*; عشيرة *'achiret*, pl. عشایر *'achāir*. — Une tribu de Tartares, تاتار عشیروتی *tātār 'achūreti*.

TRIBULATION, s. f., محنت *myh-net*, pl. a. محن *mihen*; شدت *chid-det*, pl. شدايد *chedāid*; كدر *keder*, pl. اكدار *ekidār*; مصیبة *moucybet*, بلایا *belā*, بلیت *belūet*, pl. بلایا *belāiā*.

TRIBULE, s. fém., plante, كول *gucul kestānēci*, t.

TRIBUN, s. m., قبیله باشی *qabīle bāchi*, t.; نقیب الناس *naqyb un-nās*, pl. a. نقباء الناس *noqebā un-nās*.

TRIBUNAL, s. m., siège du juge, du magistrat, محكمه *mehkemē*, pl. a. محاکم *mehākim*; دعوا یری *da'vā ieri*, a.-t. — Le tribunal de Dieu, دیوان مقدس الارکان *dīvāni mouqaddes ul-erkiān*, حضور جناب *houzouri djenābi ahkem ul-hākinūu*. — Le tribunal de la conscience, محكمه نفس مخطره *mehkemēi aefsi moukhatherē*.

TRIBUNAT, s. f., نقابة الناس *naqābet un-nās*, a.

TRIBUNE, s. f., lieu élevé d'où les orateurs se font entendre, منبر *member*, pl. a. منابر *menābir*; واعظ *vā'ez kursīcy*, a.-t. — Monter à la tribune, منبره چیعماق *memberē tchyqmāq*. — Lieu plus ou moins élevé où se mettent certaines personnes dans les églises ou quelques lieux d'assemblée, محفل *mahfil*. — La tribune des musiciens, خواننده لركت *khānendelerūñ ieri*.

TRIBUT, s. m., ce qu'un état paye à un autre pour marque de dépendance et impôts que les princes lèvent dans leurs États, ويركو *virgu*, تكلیف *khārādj*, جزیه *djeziē*, *teklif*, pl. a. تكالیف *tekiālif*. — Tribut, au fig., ce qu'on est obligé d'accorder, de souffrir, de faire, دين *deīni vādjib ul-qazā*. — Payer le tribut à la nature, موصاه النحب *calmek*, اولمك *qazā un-nahb*.

TRIBUTAIRE, *adject. com.*, ویرکو *virgu vîren*, t.; خراجگذار *kharâdj guzâr*, جزیه گذار *djeziè guzâr*, a.-p.

TRICHER, *v. a. et u.*, *fam.*, tromper au jeu, قمارده حيله *qoumârda hylè it*, اویندک چالمق *oïounda tchâlmaq*. — Au fig., tromper en général, الداتمق *aldâtmaq*, دوباره *dholândurmaq*, طولاندرمق *doubâra it*, t.

TRICHERIE, *s. f. fam.*, tromperie au jeu, قمارده حيله *qoumârda hylè*, t.-a. — Au fig., tromperie, حيله *hylè*, a.

TRICHEUR, *se*, *s.*, قمارده حيله *qoumârda hylè iden*, او یونک *oïounda hylè iden*, t.

TRICOISES, *subst. fém. pl.*, نعلبند *na'lbend qouçâdjî*, t.

TRICOLORE, *s. m.*, plante, sorte d'amarante à grandes feuilles, اوچ *utch renklu tchûtchek*, رنگو چیچک *bir nev'y qadhyfè tchûtchegui*, t.

TRICOLORE, *adj. com.*, de trois couleurs, رنگو اوچ *utch renklu*, t. — Pavillon, drapeau tricolore, اوچ *utch renklu baïrâq*.

TRICOT, *s. m.*, sorte de tissu fait en mailles soit au métier, soit à la main, اورمه ایش *eurku*, اورمه ایش *eurmè ich*, جدل *eurich*, t.; جدل *djedl*, a. — Tricot, bâton gros et court, صوپه *sopa*.

TRICOTAGE, *s. m.*, اورمه *eurmè*, اوروجیلک *eurudjulik*, t.

TRICOTER, *v. a.*, اورمه *eurmek*, شیش ایله اوزمک *chîch ilè eurmek*, t. — Tricoter des bas, چ-وراب *ç-urâb*,

ایشلمک - اورمک *ichorâb eurmek*, اورمک *ichlemek*. — Tricoté, c, اورلش *eurulmûch*.

TRICOTETS, *s. m. pl.*, رقص جنسی *raqs djinsi*, t.

TRICOTEUR, *euse*, *s.*, اوربجی *eurîdji*, چورابجی *tchorâbdji*, t.

TRICTRAC, *s. m.*, espèce de jeu, طاوله اویونی *thavla*, طاوله *thâvla oïounou*. — Le tablier même, le meuble sur lequel on joue ce jeu, طوله بزى تختهسى *thavlabезу taktaci*, t.

TRIDE, *adj. com.*, t. de manège, جیاش *ouïnâq*, t.; اویندق *djîiâch*, a.

TRIDENT, *s. m.*, اوچ دیشلو یبا *utch dîchtlu iabâ*, زبقن *zebqen*, t.

TRIENNAL, *e*, *adj.*, qui dure trois ans, اوچ ییل *utch îillyq*, اوچ سینه لک *utch îil surer*, اوچ ییل مدتی اولان *utch senèlik*, متمادی *utch îil muddeti olân*, t.; ثلاث سنین *mutemâdi selâs senîn*, a. — Triennial, qui revient tous les trois ans, اوچ ییلده برکلور *utch îildè bir guelur*, هر اوچ سنه ده اولان *her utch senèdè olân*.

TRIENNALITÉ, *s. fém.*, اوچ سنه *utch senè surmeklik*, اوچ امتداد ثلاثه *utch îillyq*, t.; سنین *imtidâdi selâcè senîn*.

TRIENNAT, *s. m.*, اوچ سنه لک *utch senèlik*, t.; اوچ سنه لک مدت *utch senèlik muddet*, t.; ثلاثه *muddeti selâcè senîn*, a.

TRIER, *v. a.*, سچمک *âitlâmaq*, t.; سچمک *setchmek*,

اختيارا *intikhāb it*, انتخاب
ykhūār it, a.-t. — Trié, e, سچلمش
setchilmich, منتخب *muntakhab*.

TRIESTE, ville et port sur le golfe
de Venise, تريسته *triesta*,
تريسته ليماني *triesta līmāni*.

TRIFOLIUM, s. m., arbuste, صاري
يونجه *sāry iūudjē*, t.

TRIGAUD, e, adject., حيله كار
hylēkiār, a.-p.; دكك *dekkiār*, a.;
حيله باز *hylēbāz*.

TRIGAUDER, v. n. f., دكك *dekk*
it, حيله *hylēkiārlyq it*, حيله كارلق
hylē it, قورمق *dholāb qour-*
maq, t.

TRIGAUDERIE, s. f., حيله *hylē*, a.;
حيله كارلق *hylēkiārlyq*, دكك *dekk*,
دككلك *dekkiāklik*, t.

TRIGONOMÉTRIE, s. f., مساحت
meçāhat ul-mucelleçāt, t.

TRIGONOMÉTRIQUE, adj. com., فن
fenni meçā-
hati mucelleçātē mut'allyq, a.-t.

TRIGONOMÉTRIQUEMENT, adverb.,
قواعد فن مساحت مثلثات اوزره
qavāydi fenni meçāhati mucelleçāt
uzrē, a.-t.

TRILATÉRAL, e, adj., اوچ يانلو
utç iānlu, اوچ طرفيلو *utç tha-*
raftu, t.; مثلث *mucellis*,
ذو ثلاثة *mucellis ul-azlā'*,
اضلاع *zou selācē azlā'*, a.

TRILLION, s. m., mille fois mille
millions, بىك كره بىك ميليون
biñ kerrē biñ mīlīoun, t.

TRIMBALER, v. a., pop., ريره
برابر چكوب كوترمك
her ierē be-
rāber tchekup guturmek, t.

TRIMER, v. n. pop., عجله
'adjele و يورغونلق ايله يوريمك
vē iorghounlyq ilē iurimek, t.

TRIMESTRE, s. m., اوچ ايلق
utç āilyq, اوچ *utç āi*,
مدتي *utç āi muddeti*, t.; مدتي
muddet selācēt chouhour,
a. — Trimestre, solde ou paye de
trois mois, قسط *qysth*, pl. a. اقساط
aqsāth.

TRIMESTRIEL, le, adj., اوچ آي
هر اوچ ايلق *utç āi surer*, سور
her utç āilyq مدتي تكميلند اولان
muddeti tekmiilindē olān, t.

TRINGLE, s. f., verge de fer, me-
nue, ronde et longue, servant à sou-
tenir un rideau, une draperie, پرده
perdē demiri, *tch-*
boughly, پرده نك قول دمري
perdē-
nuñ qol demiri. — Petite baguette de
bois longue, équarrée et étroite,
دورت كوشه لو اوزون نخته جق
dort keuchēlu ouzoun takhtadjyq,
نخته چنگل *takhta tchenguiel*.

TRINGLER, v. a., چرپي ايله نخته
tchirpi ilē اوزرينه چيزكي چيزمك
takhta uzerinē tchizgui tchismek, t.

TRINITÉ, s. f., un seul Dieu en
trois personnes, تـثـليـث
testlis.
الاقـدس الثالث *es-sālous ul-aq-*
des, a.; تزيز اوچلق *'aziz*
utçhlyq, t.

TRINQUER, v. n. fam., قدح
qadeh dhoqouchturmaq,
قدح طوقشدررق طلو ايچمك
qadeh dhoqouchturaraq dholou itch-
mek, برابر ايچمك
berāber itch-
mek, t.

TRINQUET, s. m., t. de mar., le mât de misaine des bâtiments gréés en voiles triangulaires ou latines, ترنکته درنکته *trinketa*, t.

TRINQUETTE, s. fém., t. de mar., voile triangulaire, ترنکته یلکنی *trinketa ielkeni*, t.

TRIO, s. m., accord de trois voix, اوج کشی صداسنک آهنکی - اوج کشینک برلکی *utch kichi sadācinuñ āhengui, birligui*. — Accord de trois personnes, اوج کشینک برلکی - اتقاقی *utch kichīnuñ birligui, ittifaqy*.

TRIOLET, s. m., شعر مثنیٰ *chi'ri mucemmen*, a.

TRIOMPHAL, e, adj., du triomphe, نصرتی *nasrūi*, فوزتی *sevzūi*, a.; غازیلیکه متعلق *ghazīliguè mutè'al-lyq*, t.-a.; متعلق بالغزا *mutè'allyq bil-ghazā*. — Couronne triomphale, غازیلیک تاجی *ghāzīlik tādji*, اکیلیک الغزا *iklīl ul-ghazā*. — Pompe triomphale, غزا الایی *ghazā ālāii*.

TRIOMPHALEMENT, adv., مظفّر, غازیلیک *mouzaffer olaraq*, اولدرق *ghāzīlik souretindè*, a.-t.; مظفّراندّه *mouzafferren*, a.; مظفّراندّه *mouzafferānè*, a.-p.

TRIOMPHANT, e, adj., qui triomphe, victorieux, مظفّر *mouzaffer*, منصور *mansour*, غالب *ghālib*, منصور *ghālib olān*, اولان *mansour u mouzaffer guelān, olān*, a.-t.; فیروزمند *sīrouz mend*. — Être triomphant, منصور *mansour u mouzaffer ol*. — Armes triomphantes, اسلحه

نصرت قرین *eslihaï nousret qarīn*. — Bras triomphant, ساعد نصرت *sū'di nousret meçā'yd*. — Triomphant, superbe, pompeux, طنطنده لو *thanthanalu*, تفره لو *tafralu*. — Enflé de ses succès, مغرور *maghrour*, فاخر *fūkhryr*. — L'Église triomphante, les bienheureux qui sont dans le ciel, ائمة ناجية *oummeti nādjiēt*.

TRIOMPHATEUR, s. m., celui qui revient triomphant, منصور و مظفّر, منصور *mansour u mouzaffer guelān*, 'avdet iden, غازی *ghāzy*, pl. a. غزوات *ghouzāt*. — Par extension, celui qui a remporté une victoire, ظفر بولیچی *zāfer boulouljou*, غالب اولان کمنسه *ghālib olān kimesnè*, ظافبر *zāfir*, ابوالمفتوحات والمغازی *ebul-mef-touhāti vel-meghāzy*.

TRIOMPHE, s. m., honneur accordé chez les Romains, et ensuite chez d'autres peuples, aux généraux d'armée après de grandes victoires, غزا *ghazā ālāii*, موکب الغزا *mev-keb ul-ghazā*. — Arc de triomphe, غزا الاینک کچه جکی کمر *ghazā ālāīnuñ guetchèdjegui kemer*. — La pompe d'un triomphe, غزا الاینک *ghazā ālāīnuñ ferr u yhtichāmi*. — Triomphe, victoire, grand succès, ظفر *zāfer*, نصرت *nousret*, فتح *feth*, pl. a. فتح *feth*, فتوح *futouhāt*; فتوح *futouh*, غزوات *ghazavāt*, pl. غزا *ghazā*. — Triomphe, simple action de prévaloir, de dominer, غلبه *ghalebè*.

— Jour de triomphe, jour marqué par quelque grand avantage remporté sur l'ennemi, عيد الغزاة 'y'd ul-ghazā.

— Fête publique en l'honneur ou en réjouissance d'un triomphe, شينلك chenlik, دونانمه donānma, شهر cheher donānmaci.

TRIOMPHE, s. f., certain jeu de cartes, بر نوع کاغد اویونی bir nev'y kiāghyd oïouni, t.

TRIOMPHER, v. n., vaincre par la voie des armes, غالب کلمک ghālib guelmek, او غالب ol,

مظفر او zafer boulmaq, او مظفر mouzaffer ol. — Rempporter un avantage sur quelqu'un, prévaloir, غلبه ا ghalebè it,

غالب کلمک ghālib guelmek. — Triompher de ses rivaux, رقباسنه غلبه ا rouqebācinè ghalebè it; — de ses passions,

امراض نفسانیدسنه غالب کلمک emrāzy nefsānīcinè ghālib guelmek. — Exceller en traitant quelque chose, اوست کلمک ust guelmek,

اثبات مزیت ا isbāti mezīet it. — L'emporter, surpasser, exceller en quelque chose préférablement à d'autres, امتیاز تفسوق ا tefevvouq it,

امتیاز tefevvouq it, تفسوق ا tefevvouq it. — Tիրer vanité de quelque chose, اوکنمک eu-gunmek, افتخارا ifikhār a.

TRIPAILLE, s. f. coll., nese dit que des entrailles des animaux, حیوان اشکنبهسی haivān ichkenbèci, t.;

حیوان اشکنبهسی haivān ichkenbèci, t.;

حیوانلرک ایچ عضولری haivānlaruñ itch 'y'zvoleri, t.;

احشاه alichhāh, حیوانات alichhāh-haivānāt.

TRİPE, s. f., boyaux des animaux et certaines parties de leurs intestins

lorsqu'on les a retirés du ventre, اشکنبه ichkembè, اشکنبه chikembè, t.

— Cela sent la tripe, بو شی. اشکنبه bou chei ichkembè qoqār. —

Manger de la tripe, اشکنبه یمک ichkembè ĩemek. — OEnfs à la tripe, sorte de fricassée d'œufs durs, بر

نوع یمورطه قاورمهسی bir nev'y ĩountourtha qāvourmaci. — Tripe, étoffe de laine ou de fil, بر نوع یداق

بر نوع یداق bir nev'y ĩapāq qoumāchi.

TRİPE-MADAME, s. f. Voy. TRİQUE-MADAME.

TRİPERİE, s. f., - اشکنبه بازاری ichkembè bāzārī, ichār-chouçou, t.

TRİPIER, ÈRE, s., - اشکنبه ساتان ichkembè sātān, sātīdji.

اشکنبه ساتان ichkembè sātān, sātīdji.

TRİPLE, adj. com., qui contient trois fois une chose, une grandeur, un nombre, اوج قات utch qāt, t.

— Un bâtiment à triple étage, اوج اوج قات بر بنا utch qāt bir binā. —

Triple, s. m., le triple, trois fois autant, اوج کره او قدر utch kerrè oqadar, اوج کره سی utch kerrèci. —

Donner le triple, اوج کره سنسی utch kerrècini vīrmek. —

Rendre au triple, اوج قاتنی ویرمک utch qātini vīrmek. — Augmenté du triple, اوج قات ارتمش utch qāt artmich.

TRİPLEMENT, adv., augmentation jusqu'au triple, اوج قات ایتمه utch qāt itmè, اوج قات ایدرک utch qāt iderek, t.;

ثلوث meslous, اوج جهت utch çhet, a. — En trois façons,

ایله *utch djehet ilè*. — Il est triple-ment coupable, جهات ثلثه ایله *djhāti selecè ilè teuh-metlu dur*.

TRIPLER, v. a., rendre triple, اوج قات ا *utch qāt it*, t.; اوج قات تضعیف ا *utch qāt taz'yf it*, a.-t. — J'ai triplé la somme, مبلغی قات ایلدم *meblaghy utch qāt eiledum*.

TRIPLER, v. n., devenir triple, او اوج قات او *utch qāt ol*. — Triplé, e, اوج قات اولمش *utch qāt olmuch*, t.; مضعاف ثلاثه مراتب *muz'āf selācè marrātin*, a.

TRIPPLICITÉ, s. f., اوج قاتلولق *utch qātululyq*, t.; تثلیث *teslīs*, اثلاث *eslās*, a.

TRIPOLI, s. m., pierre tendre d'un jaune rougeâtre dont on se sert pour polir, جلا طپراغی *thrīpoli*, طریپولی *djilā thoprāghy*, t.

TRIPOLI, ville et port d'Afrique, ou TRIPOLI DE BARBARIE, طرابلس *tharāboulouci gharb*, ou *thyrāboulouci gharb*. — Tripoli de Syrie, طرابلس شام *tharāboulouci chām*.

TRIPOLIR, v. a., طریپولی ترابی *trīpoli turābi ilè silmek*, t.

TRIPOLITAIN, e, adject. et subst., طرابلسلو *tharāboulously*, t.

TRIPOT, s. m. (vieux mot), jeu de paume, طوب اویونی *thop oïoumi*, — Tripot, maison de jeu, اوبون *oïoun evi*, قمار اوی *qoumār evi*, t.

TRIPOTAGE, s. m., mélange désa-

gréable au goût, malpropre, مردار شیئر دیرنتیسی *mourdār cheïler dīrintīcy*. — Au fig., mélange de choses incohérentes, قارش مورش *qārich mourich cheïler*, t.; احوال قارشقلق *qārichyqlyq*, t.; مخلوطه *ahvāli makh'loutha*, a.

TRIPOTER, v. n., brouiller, mélanger différentes choses ensemble et en faire quelque chose de mauvais ou de malpropre, قارش مورش ا *qārich mourich it*, قارشدرمق *qārich-turmaq*, قارمقارش ا *qārmaqārich it*, t.; خلط ا *khalth it*, takhlyth it, a.-t. — Intriguer, brouiller. Voy. ces mots.

TRIPOTIER, ÈRE, s. fam., qui fait des tripotages, قارشدریجسی *qārichtur'rdji*, قارش مورش ایدن *qārich mourich iden*, t.

TRIQUE, s. f., صوپا *sopā*, t.

TRIQUE-BALE, s. fém., طوپوی *thopou qāldurup gutur'edjek nesnè*, t.

TRIRÈME, s. f., چکترمه *tchek-turmè*, قادرغه *qādirgha*, t.

TRISAÏEUL, s. m., le père du bisaïeul, ددهنک ددهسی *dedènuñ dedèci*, t.; جدّ ثالث *djeddi sālis*.

— Trisaïeule, la mère du bisaïeul, بیوک ولدهنک ددهسی *dedènuñ buïuk anāci*, جدّه ثالثه *buïuk vālidènuñ anāci*, djiddèi sālicè.

TRISECTION, s. f., اوچه کسمه *utchè kesmè*, t.; قطع علی الثلاثه *qath' ales-selācè*, a. — La trisection de l'angle, زاویه نک اوچه قطعی *zāvīènuñ utchè qath'y*.

TRISSYLLABE, adj. com., اوج هجألو *utch hedjêlu*, t.; ذو ثلاثة الاجزا *zou selâcet ul-edjzâ*. — Mot trissyllabe, كلمة ذو ثلاثة الاجزا *kelimêi zou selâcet ul-edjzâ*.

TRISTE, adj. com., affligé, abattu de chagrin, de déplaisir, تأسدلو *tâsêlu*, t.; قساوتلو *qsaotlu*, t.; كدرلي *kederli*, قساوتلو *qsaotlu*, a.-t.; محزون *mahzoun*, مكددر *mukedder*. — Mélancolique, تأسدلو *tâsêlu*, مراقلو *merâqlu*, المزاج *mezâj* سوداوتى *sevdâvî ul-mizâdj*, منقبض الفواد *munqabyz el-fuvâd*. — Être triste, او كدرلي *ou kederli ol*, قساوتلنمك *qsaotlenmek*, مكددر او *mukedder ol*, قساوت چكمنك *qsaot çekmenek*, قساوت ملول او *qsaot meloul ol*. — Triste, affligé, chagrinant, pénible, كدرلو *kederlu*, محزون *mouh-zyn*. — Triste nouvelle, كدرلو خبر *kederlu khaber*, خبر موحش *khaberî mevhyh*. — Triste, ennuyeux, موجب او صاندريجي *oçânduridji*, ملال *moudjibi melâl*. — Lieux tristes, موجب ملال اولدجق امكنه *moudjibi melâl oladjaq emkinê*. — Triste, difficile à supporter, pénible, چكلمز *çekilmêz*, نشسه كران *naşse kran*, آغر *âghyr*, كور *nefsê guirân guclur*. — C'est une triste chose, بر امر ملال انكيز در *bir emri melâl engûz dur*. — Triste, obscur, sombre, آيدينلغى از *âidinlyghy az*, قليل الضياء *qalîl uz-zÿâ*. — Temps triste, obscur, بولانق هوا *boulânq havâ*. — Qui est de couleur triste, qui n'est pas éclatant, بوز رنگلو *bouz renklu*.

TRISTEMENT, adv., كدرلو اولدريق *kederlu olaraq*, t.; ملالت ايله *melâlet ilê*, a.-t.; محزوناً *mahzouneu*, a.

TRISTESSE, s. f., affliction, déplaisir, abattement de l'âme, تأسه *tâşa*, تاسوت *tâsot*, كدر *keder*, حزن *huzn*, قساوت *qsaot*, قساوت *qsaot*, ترچ *terah*, a. — Tomber dans une grande tristesse, حزن *huzn*, عظيمه مبتلا او *ezîmê mubtelâ ol*. — Tristesse, mélancolie, سودا *sevdâ*, قيوغو *qÿghou*.

TRITURABLE, adj. com., از يولور *ezilur*, اوكتلنور *eugutlneur*, t.; ممكن السحق *mumkin us-sahq*, ممكن الاقتماح *mumkin ul-yqtimâh*, a.

TRITURATION, s. fém., اوقلايش *oufâqlâich*, اوقلامه *oufâqlama*, اوكتمه *eugutmê*, t.; سحق *sahq*, a.

TRITURER, v. a., تروزا *toz it*, ازمتك *ezmek*, اوكتمك *eugutmek*, اوقلامق *oufâqlamaq*, t.; سحق *sahq it*, a.-t.

TRIVIR, s. m., un des trois magistrats, اوج حاكمك برى *utch hâkimuñ biri*, t.

TRIVIRAT, s. m., association de trois personnes revêtues de l'autorité, اوج حاكمك اتحادى - برلكى *utch hâkimuñ ittihâdi, birligü*, t. — Par extension, union de trois personnes qui exercent en commun une grande influence, نفوذلو اولان اوج *nefuðlu olan uç*, كوشينك اتفاقى *kushînk ittifâqy*, a.-t.

TRIVIAIRE, adj. com., carrefour, اوج اغزلو يول *utch aghyzlu yol*, t.

TRIVIAL, e, adj., بيانى *baîâghy*.

خلق ایچنک چوق *qabā*, قوللانلمش *khalq ichindè tchoq qoullānilmich*, t.; مبتذل *mubtezel*, عامی *'āmmi*. — Paroles triviales, سوقاق لاقردیسی *soqāq laqyrdīci*. — Usé, rebattu, اسکیمش *eskīmich*, اسکی *eski*, مطرد *mouharred*. — Expressions triviales, تغییرات مطرده *ta'hīrāti mouharredè*.

TRIVIALEMENT, adv., بییغی *qabālyq olaraq*, قبالیق ایله *qabālyq ilè*, خلق ایچنک قوللانیله *khalq ichindè qoullānīla gueldīgui vedjh uzrè*, t.; وزره *mubtezilèn*, مطردا *mouharredèn*.

TRIVIALITÉ, s. f., قبالیق *qabālyq*, بییغی *baīāghylyq*, t.; عامیة *'āmmīet*, ابتذال *ibtizāl*, a.

TROC, s. m., ترانپه *dēich*, دکش *terāmpa*, t.; مبادلہ *mubādelè*, a. — Faire un troc avec quelqu'un, بر بئر *bir kimesnè ilè mubādelè it*. — Donner une chose en troc pour une autre, بریشیء دیکر *bir cheü dīguer*, بریشی ایله مبادلہ *bir cheü ilè mubādelè it*. — Troc pour troc, échange fait sans donner de supplément, باش باشمه دکش *bāch bācha dēich*.

TROCART, ou TROIS-QUARTS, s. m., instrument de chirurgie, تلومبه *touloumba*, t.; مبطّة *mubaththat*, a.

TROCHANTER, s. m., t. d'anatom., se dit des deux apophyses du fémur, où s'attachent les muscles qui font tourner la cuisse, اویلوق باشنده کی *ouïlouq bāchindēki*

sīvri guemik, t.; حرککة *harkeket*, pl. a. حراکیک *harākīk*.

TROCHET, s. m., بر صالقم *sālqym*, t. — Un trochet de fleurs, بر صالقم *bir sālqym tchūtchek*. — Gros billot de bois sur lequel on coupe les viandes, etc., اوزرنده ائی *uzerindè eti tā ghaīri nesnèü kecilur keutuk*. — Gros billot qui sert de base à l'enclumè, اورس کونگی *eurs keutugui*, t.

TROCHISQUES, s. m. pl.; قرص *qoursa*, معجون *ma'djoun*, a.

TROENE, s. m., قینا اغاجی *qynā aghādji*, t.

TROGLODITES, s. m. pl., مغاره لرده *maghāralarda otourānler*, اوتورانلر *gyrtchān*, t.; سگان کھوف *sukkiān el-kuhouf*, a.; تز *tez*, tuz, p.

TROGNE, s. f. fam., visage plein, qui a quelque chose de facétieux, Rouge trogne, visage d'ivrogne, بکره *bekri tchehrèci*, t.

TROGNON, s. m., le cœur, le milieu d'un fruit, طومرووجق *dhoumroudjouq*, چکر دک قبوغی *tchekerdek qaboughy*. — Trognon de choux, لحنه قوچانی *lahana qotchāni*, قوچان *qotchān*, t.

TROIE, ville capit. de l'ancienne Troade, قدیم ترویا شهری *qadīmi troiā chehri*, استانبول *eski istāmbol*. Ce dernier mot désigne plus particulièrement Alexandria-Troas, autre ancienne ville de l'Asie-Mineure.

TROIS, adj. num., اوچ *utch*, t.;

ثلاثة *selâcè*, ثلاث *selecè*, a.; سه *se, si*, p. — Trois personnes, اوچ کیشی *utch kichi*. — Trois cents, اوچ یوز *utch touz*. — Trois, troisième. Voy. ce mot. — Trois en trois, de trois en trois, اوچر اوچر *utcher utcher*.

TROISIÈME, nomb. ord., اوچنجی *utchundju*, t.; ثالث *sâlis*, a.; سوم *sivim*, p. — Le troisième jour, اوچنجی کونی *utchundju gunu*. — Troisième, s. m., le tiers, ثلاث اوچنجی پای *utchundju pâi*, ثلاث *suls*.

TROISIÈMEMENT, adverbe, اوچنجیک *utchundjuçu*, ثالثاً *sâlicen*, a.

TROIS-MÂTS, s. m., t. de marine, navire du commerce à trois mâts, اوچ دیرکلو تاجار کمیسى *utch dîreklu tuljdjâr guençei*, t.

TRÔLER, v. a. t. pop., mener, promener de tous côtés indiscrètement et hors de propos, عبث یره *berî guezdurmek*, بوش - نافله *berî guezmek*, بوخ *boch, nâfilè guezdurmek*. — Trôler, v. n., courir çà et là, اوته بوی کز مک *berî guezmek*, t.

TROMBE, ou SIPHON, ou TYHON, s. f., بولت قاصرغه *qâcyrga*, بولوت خرطومى *boulout khurthoumi*, t.; اوتم زوبعة *oum-mi zoub'et*, a.

TROMBLON, s. m., بورواغ-زلو, تفنکک نوعى *borou aghyzlu tufen-guñ nev'y*, t.

TROMBONE, s. f., بر نوع سسکر, بیر نوعى *bir nev'y'asker borouçou*, t.

TROMPE. s. f., tuyau d'airain recourbé dont on se sert à la chasse pour sonner, زرنا بورى بورو *borou, zournâ*. — Sonner de la trompe, بورى چالمق *borou tchâlmâq*. — Trompe, partie du muscu de l'éléphant qui s'allonge et se retire pour divers usages, خورطم - خورطمى *khorthoum, sil khorthoumi*. — Partie de la bouche des insectes avec laquelle ils sucent ce qui est propre à leur nourriture, خورطم *khorthoum*, pl. a. خراطيم *kharâthym*.

TROMPER, v. act., user d'artifice pour induire en erreur, décevoir, الداتمق - الدتمق *aldâtmaq, âldamaq*, t.; تخديع *takhdî'it*, غبن *ghubn*, غدر - حيله *ghadr, hyle, dolândurmaq*. — Circonvenir, اوبون *oïoun, doubâra it*. — Tromper son ami, دوستى الداتمق *dosti âldâtmaq*, دوستد مکر *dosta mekr it*. — Tromper, en parlant des choses, donner lieu à erreur, ياکتمق *îâyiltmaq, taghlyt it*. — Tromper la vigilance de quelqu'un, اغفال *aghfâl it*. — Tromper, faire ou dire quelque chose contre l'attente de quelqu'un, چيقارمق *chîqârmaq, ykhlâf it*. — Il a trompé notre attente, مامولمى *mâmoumizy khy-lâfè tchyqârdy*. — Se tromper, v. pronom., s'abuser et être trompé, الدانمق *aldânmaq, firiftè ol*. — Vous vous trompez, la chose n'est pas ainsi, دانورسک ماده *dânorsk ماده*.

ردکدر *aldānurseñ mūddē*
beülē; deıldur. — Se tromper, errer,
 قلمق *iānylmaq*, یاکش *iānlich*
 ایت, غلط *ghalath it*, سهو - خ.
sehv, کثا *khathā it*. — Je me suis trompé
 dans mon calcul, حسابمک یاکش
 ایتدم - یاکدم *hyčābumdē iānlich*
 ایتدم, *iānyldum*. — Se laisser tromper,
 ایلدانهق *aldānmaq*. — Ne vous
 laissez pas tromper à ses paroles, ne
 le croyez pas, سوزینه آدانمه
seuzinē āldānma. — Trompé, e, آدانمش
āldānmich, مغبون فریفته *ferifstē*,
 مغبون *maghboun*, یاکلمش *iānylmich*.

TROMPERIE, s. f., fraude, آدانمه
aldānma, آدایش *aldāich*, آل *āl*,
 فن آدنج *āldandj*, آویون *oïoun*, فن
fen, vulg. *send*, t.; حيله *hylē*,
 غدر *ghadr*, مکر *mekr*, تلبیس *telbīs*,
 خدیعة *khadi'at*, a.; تلبیسک *tel-*
bīslik, a.-t. — Tromperie manifeste,
 مکرواضح و آشکار *mekri vāzyh u*
āchikiār.

TROMPÉTER, v. a., publier, crier
 à son de trompe, بوروچالمغه اعلان ا-
 بیلدرمک *borou tchālmaghylē y' lān*
it, بیلدرمک *bildürmek*. — Crier à son de
 trompe, pour faire comparaitre quel-
 qu'un, بوروچالدرهرق تنبیه ا
borou tchālduraraq tembīh it. — Trompé-
 téter, au fig., divulguer une chose
 qu'on devait tenir cachée, ستری نشر
 و اشاعه ا *sirri nechr u ichā'a it*. —
 Trompéter, se dit aussi du cri de
 l'aigle, قارتال سسی ویرمک *qārtāl*
secy virmek.

TROMPÉTEUR, s. m., t. d'anatom.,
 buccinateur, muscle qui occupe laté-

ralement l'espace qui est entre les
 deux mâchoires, غصروف الفنیك
ghazrouf el-fencik, a.

TROMPETTE, s. fém., instrument à
 vent, tuyau d'airain ou d'autre métal
 dont on sonne à la guerre et dans
 les réjouissances publiques, clairon,
 ترامپته *sournā*, زورنا *zournā*,
 ترامپته *trāmpeta*, بورو *borou*, بوری *bouri*,
 t. — Sonner de la trompette, ترامپته
 چالمق *trāmpeta tchālmaq*. — Trom-
 pette parlante, on dit plus commu-
 nément Porte-voix, بورو *borou*,
 سپسی *sipsi*.

TROMPETTE, s. m., celui dont la
 fonction est de sonner de la trom-
 pette, ترامپتهچی *trāmpetadjī*, t.;
 بوروزن *borouzen*, سورنازن *sour-*
nāzen, t.-p.

TROMPEUR, SE, adject. et s., qui
 trompe, آلدادیچی *āldādīdjī*,
 آلدادیچی *āldādīdjī*, t.; مکار *mek-*
kiār, a. — خيله کار *hylēkiār*, a.-p.
 — Homme trompeur, مکار بر آدم
mekkiār bir ādem. — Fourbe, یلانچی
īalāndjī, حيله باز *hylēbāz*. — Faux,
 یلان *īalān*, کاذب *kiāzyb*.

TRONC, s. m., la tige d'un arbre
 sans les branches, کوتک *keutuk*, t.;
 جذل *djezl*, جذل شجر *djezli*
chedjer, a., بدن شجرک *chedje-*
ruñ bedeni, آغاجک او مچسه سی
aghādjuñ eumtchēci. — Corps prin-
 cipal d'une tige, آزدک - آزدک
euzdek, طومرق *thoumrouq*. —
 Tronc, t. d'anat., la partie princi-
 pale du corps, à laquelle les membres
 sont attachés, qui comprend la tête,
 le thorax et le bassin, گوده *guedē*,
 بدن *beden*, pl. a. آبدان *ebdān*;

medjâz, على وجه المجاز استعمال
اولنمیش بر تعبیر
*ala vedjh ul-
medjâz isti māl olounnich bir ta' bîr,*
a.-t. — Cent voiles, pour dire cent
vaisseaux, c'est une trope, يوز قطعہ
سفينہ يرينه يوز يلکن ديمک بر
مجازدر صورت مجازدر
*üz qyth'a sefinè
ïerîné üz îelken dîmek bir soureti
medjâzdur.*

TROPHÉE, s. m., la dépouille d'un
ennemi vaincu, دويملىق *doïounlyq,*
t.; اموال غنايم *ghanîmet,*
emvâli ghanâim, شعار الغزا *chi'âr
ul-ghazâ,* pl. a. شعائير الغزا *che'âr
ul-ghazâ.* — Trophée, assemblage
d'armes disposées avec art pour ser-
vir de monument d'une victoire,
فتوحات يادكارى - علامتى
îâdiguiâri, 'alâmeti, وغزا
méccerèi feth u ghazâ. — Trophée,
victoire, غلبه *ghalebè,* فتح
feth, فتوحات *futouh;*
فتوحات *futouhât.* — Au fig., faire trophée
d'une chose, en tirer vanité, en faire
gloire, اوکنمک *eugunmek,* افتخار ا
iftikhâr it.

TROPIQUE, s. masc., cercle de la
sphère parallèle à l'équateur, دایره
دوآئر *dâîrèi inqylâb,* pl. a. انقلاب
devâîri inqylâb. — Tropi-
que du Cancer, مدار سرطان *medâri
serethân.* — Tropicque du Capricorne,
مدار جدی *medâri djedi.*

TROQUER, v. a., دکش *deïch it,*
دکشدرمک - دکشدرمک *deïchtur-
mek, t.;* مبادلہ *mubâdelè it,*
استبدال *istibdâl it, a.-t.* — Tro-
quer son cheval contre un sabre,

آتینی بر قلع ایلہ دکش ا
*âtini bir
qylydj ilè deïch it.*

TROQUEUR, SE, s., دکشدريجى
deïchturidji, دکشيچى *deïchîdji, t.;*
مستبدل *mustebdil, a.*

TROT, s. m., allure entre le trot
et le galop, لنکله *lenk,*
لنکله *lenklemè,* ایلہ يوريمه
ilè iurîmè, t. — Aller au trot, لنک
لنک ایلہ *lenk tchâlmaq,* چالمق
lenk ilè iurumek. — Au
fig., mener une affaire au grand trot,
مصلحتسى
l'expédier promptement, سربعا يورتمک
*maslahati serî'en
iurutmek.*

TROTTE, s. f., pop., طبان *ïol,*
thabân, اوزاقلق *ouzâqlyq, t.* — Il
y a une bonne trotte, هپيجه يول
hepeïdjè iol vârdur. — J'ai fait
une bonne trotte, برايوطبان چالدم
bir eû thabân tchâldum.

TROTTER, v. n., aller le trot, لنک
لنکلمک *lenk tchâlmaq,* چالمق
lenklemek, يورتمق *ïortmaq.* —
Trotter, courir çà et là, يلمک
*ïel-
mek,* اوته *seguïrtmek,* سكرتمک
cutè beri iurumek.
— Marcher beaucoup, چوق
tchoq iurumek.

TROTTEUR, s. m., cheval dressé à
n'aller que le trot, لنک چالارات
lenk tchâlâr ât, چاپ-تقون
*tchâp-
goun, t.*

TROTTOIR, s. m., قالدردم *qâldy-
rym,* يايا قالدردمى *ïâïâ qâldrymi,*
قالدردم باشى *qâldrymi bâchi, t.*

TROU, s. masc., ouverture d'une
longueur et d'une largeur à peu près

égales, دليڪ - دليڪ *delik*, *deluk*, t.; ثقب *sabq*, ثقبه *souqbet*, pl. a. ثقبوب *souqoub*; سوراخ *sou-rākh*, p. — Grand trou, بيوك *biuk delik*, ثقب عظيم *saqbi 'azīm*. — Petit trou, اوفاق دلك *oufāq delik*, ثقب صغير *saqbi saghyr*. — Faire un trou à la muraille, ديواره دلك آچمق *dīvārē delik ātehmaq*. — Trou d'une aiguille, يوردو *ürdu*, يوردو *ürdu*, اكنه يورديسى *ignē ürduçu*. — Trou à un vêtement, déchirure, يرتق *irtyq*, دلك *delik*. — Percer de trous, دلك دلك *delik delik üt*, دلك *delmek*. — Agrandir un trou, دلگي بولالمق - توسيع *deligui bolāltmaq, tevsī' it*. — Boucher un trou, دلكي قپامق - طيقامق *deligui qapāmaq, thyqāmaq*. — Trou, endroit où se retirent les bêtes, اين *in*, يتاق *iatāq*. — Trou de serpent, ييلان *ülān ini*.

TROUBADOER, s. masc., قالدردم *qāldryru chā'yri*, t.

TROUBLE, adj. com., qui n'est pas clair, بولاشق *boulānyq*, بولاشق *boulāchyq*, t.; كدر *kedir*, a.; تيره *tirē*, p. — Eau trouble, بولاشق صو *boulānyq sou*. — En parlant de l'air ou du temps, بولوتلو *bouloutlu*, مغي *moughāim*. — Qui a la vue trouble, qui ne voit pas clairement, كوزى طومانلو *guezu dhōumānlu*, طونق كوزلو *dhououq guezlu*.

TROUBLE, s. m., confusion, désordre, قورشقلىق *qarychyqlyq*.

نظامسزلىق *nizāmıstlyq*, a.-t.; اختلال *ykhtilāl*, a.; آشوب *āchoub*, فساد *feçād*, فتنه *fitnē*. — Trouble, altération, décomposition dans les liquides, soulèvement du cœur, dérangement des humeurs, etc., بولانتلق *boulānyqlyq*. — Trouble, brouillerie, tumulte, dispute, بوزغلىق *bozghouulyq*, غوغا *ghavghā*. — Troubles, au pl., soulèvements populaires, اختلالات *ykhtilālāt*. — Trouble, inquiétude d'esprit, agitation, كوكل اضطرابى *qalaq*, قلق *gucūnūl yzthyrābi*. — Le trouble des sens, de la voix, اختلال حواس *ykhtilālī huvāss iā sedā*.

TROUBLE-FÊTE, s. m., شلكي *shelki*, اويونى *chenligui bozān*, ئقىل *oïouny bozān*, t.; ساقل *saql*, a.

TROUBLER, v. a., rendre trouble, بولاندردمق *boulāndurmaq*, بولاشدردمق *boulāchturmaq*, t.; تكديرا *tektir üt*, a.-t. — Troubler le vin, شرابى بولاندردمق *charābi boulāndurmaq*. — Brouiller, mêler, apporter du trouble, du désordre, قارشىق *qārıchturmaq*, قارشىق *qārıchyqlyq gucturmek*, كتورمك *khalēl gucturmek*, اختلال *khalēl vürmek*, كتورمك *ykhtilāl vürmek*. — Troubler la paix, صلحه خلل كتورمك *soulhu khalēl gucturmek*; — le repos public, امن وراحت عاميه خلل *emü u rābati 'ammēie khalēl gucturmek*; -- l'ordre, حسن *husni nizāmi boz-* *maq*. — Causer des troubles, فتنه

قوپارمق *fitnè qopārmaq.* — Troubler, déconcerter, شاشورمق *chāchurmaq.* — Inquiéter, tourmenter, راحتسزا *rāhatsyz it,* بيحضورا *bīhouzour it,* انجتمك *indjitmek,* رنجيده ا *rendjide it.* — Interrompre, انقطاع ويرمك *inqythā vīrmek,* خلل ويرمك *khalal vīrmek.* — Se troubler, v. pron., devenir trouble, بولانمق *boulānmaq,* كسب *kesbi kudouret it.* — Se gêter, s'altérer, بوزلمق *bozoulmaq.* — Se couvrir, en parlant du temps, بولوتلنمق *bouloutlanmaq,* قپانمق *qapānmaq.* — S'intimider, se déconcerter, شاشمق *chāchmaq.* — Troublé, e, بولانمق *boulānmich,* قارشمش *boulānyq,* مكدّر *mukeldir,* قارشمش *qārīchmich,* مش-وش *nuchevvich,* مختل *moukhtill,* شاشمش *chāchmich,* مضطرب *mouztharib.*

TROUÉE, s. f., espace vide, abattis au travers d'un bois, اورمانك *ormānuū itchindè ātchylmich nīmerr.* — Ouverture faite dans toute la hauteur d'une haie, كدوك *gueduk,* فرجه *ferdjè.* — Passage que fait une troupe à travers une ligne ennemie, ياريق *īāryq,* خرق *kharq.* — Faire une trouée, كدوك ا *gueduk it,* يول اچمق *īol ātchmaq.* — Faire une grande trouée à travers les lignes ennemies, صفوف اعدايه بر خرق *soufoufi a' dātè bir kharqy' azīm peidā it.*

TROUER, v. act., faire un trou, دلمك *delmek,* دلك ا *delik it,* دلك

نقب اچمق *delik ātchmaq, t.;* نقب ا *saqb it, a.-t.* — Trouer un vêtement دلك ا *sevbi delmek.* — Troué, e, دلنمق *delinmich,* دلكلو *deliklu,* مثقوب *mesqoub.*

TROUPE, s. f., nombre plus ou moins considérable de gens assemblés, غلبه لاق *ghalabalyq,* vulg. قلب الاق *qalabālyq;* الای *alāi,* بولك *beuluk.* — بولك سوري *suru,* بلوك *bluk,* جمع *djem'at,* جماعت *djem', t.;* افواج *efvādj;* فوج *fevdj, pl.* — Une troupe de voleurs, فوج *gurouh, p.* — Une troupe de voleurs, فوج فوج *bir alāi khyrsyz.* — Par troupes, فوج فوج *fevdj fevdj vè gurouh gurouh.* — Troupe, gens de guerre, عسكر *'asker, pl. a.* عساكر *'acākir.* — Troupes réglées, disciplinées, متعلم عسكر *muté'allim 'asker.* — Troupes d'élite, منتخب *muntakhab 'asker,* كزبك عسكر *guzûlè 'asker.* — Cet officier tient bien sa troupe, بوضابط زير حكمنك *bou zābyth zīri hukmindè olān 'askeri husni hāl uzrè viqātè ider.*

TROUPEAU, s. m., troupe d'animaux qui paissent ensemble, سوري *suru, souri, t.;* قطيع *qathy', pl. a.* اقاطع *eqāthy'.* — Un troupeau de moutons, قویون سوريسی *qoïoun suruçu;* — de vaches, اینك *inck suruçu.* — Par extension, troupeau de dindons, d'oies, que l'on mène paître aux champs, هند طاوغی سوريسی *hind thāvoughou suruçu,* قاز سوريسی *qāz suruçu.* — Troupeau, pris absolument,

se dit pour un troupeau de moutons ou de brebis, قيون سوريسى *qoïoun suruçu*. — Au fig., le troupeau de Jésus-Christ, l'Église, رعيت *ra'iyeti hazreti 'yca*. — Troupeau, sujets, peuple, réunion soumise à la direction d'un pasteur spirituel, رعيت *ra'iyeti*.

TROUSSE, s. f., faisceau de plusieurs choses liées ensemble, باغ *bāgh*, دمت *demet*, t.; دسته *destè*, p.; حزمة *houzmet*, pl. a. حزم *houzm*. — Une trousse d'herbes, او تلىق باغى *otlouq bāghy*. — Trousse, carquois. Voy. ce mot. — Trousse, sorte d'étui où les barbiers mettent tout ce qui est nécessaire à la pratique de leur art, بربر قوتيسى *berber qoutouçou*.

— Trousse de chirurgien, جراح *djerrähâlûti* جزدانى *thāqymî, djuzdāni*. — Aux trousse, loc. prépositive et fam., à la poursuite, پسنه *pecinè*, اردنده *ardindè*, t.; تعقيباً *ta'qyben*, a. — Être aux trousse, à la poursuite, ايزلمك *izlemek*, پسنه دوشمك *pecinè duchmek*, برينك اردينه دوشمك *birînuñ ardîné duchmek*, بر كسنه نك *bir kimésnè nek*, ايزندن ايرلامق *bir kîmesnènuñ ardîndan, izînden âvîl-mâmaq*. — En trousse, se dit d'une personne qui est sur la croupe d'un cheval derrière un cavalier qui est en selle, راکبا *sāghrydè*, صاغ-ريك *rākîben cîn-sècinè binmich olaraq*, مرتكباً *murtekîben*.

TROUSSEAU, s. m., petite trousse, n'est guère usité en ce sens que dans

cette locution: Un trousseau de clefs, بردمت اداختار *bir demet anākhtâr*.

— Trousseau, nippes et hardes qu'on donne à une fille en l'établissant, à une personne en la mettant en pension, اجبرزه *djîhâz*, pl. a. *edjhezè*. — Un trousseau prêt et complet, حاضر و مکتل بر جہاز *hâzır vè mukemmel bir djîhâz*.

TROUSSE-ÉTRIER, s. masc. Voy. PORTE-ÉTRIER.

TROUSSE-GALANT, s. masc. fam. sorte de maladie grave qu'on appelle plus ordinairement aujourd'hui Choléra-Morbus. Voy. ce mot.

TROUSSE-QUEUE, s. m., قوسغون *qousghoun*, t.

TROUSSE-QUIN, s. m., ايرك آرد *cîcrûn ârd qâchi*, t.

TROUSSER, v. a., replier, relever ce qui pend, un vêtement, etc., صغامق *syghamaq*, ديوشمك *dyushmek*, قالدورمق *qâldurmaq*, ثوپلمق *thoplamaq*, چهره مک *tehemremek*, قورمق *qyvirmaq*, t.; تشميرا *tehmîr it*, a.-t.

— Trousser ou retrousser le bas de de votre vêtement, le pan de votre robe, ايتكى قوره *eteguîni qyvira*.

— Trousser une femme, lui lever les jupes, fam., فستاننى قالدورمق *fitânîni qâldurmaq*. — Trousser bagage, ou plier bagage, partir brusquement, آلوب يورويى ويرمك *âlup îuruî vîrmek*, رفع رحل قرارا *ref' y rahli qarâr it*, روبايى ديوشروب *roubâîi dîvchirup 'adjelè ilè guîtmek*, رجلة ا *ryhlet it*. — Trousser, au fig. fam., tuer vite, چاپك اولدرمك *tchâpouk culdur-*

mek. — Trousser, expédier précipitamment, تيز بتورمك *tîz biturmek*.

— Trousser, enlever, voler, چالمق *tchälmaq*.

— Se trousser, v. pron., relever ses vêtements, اذككسى *atçkksı*.

قالدرمق *eteguñi qāldurmaq*. — Troussé, e, relevé, قالدورلمش *qāldurilmich*.

— Bien troussé, bien fait, fam., گوزل ياپلمش *guzel iāpilmich*.

— En parlant d'une personne bien tournée, خوش اندام *khoch endām*.

TROUSSIS, s. m., قصلتمه *qçaltma*,

قسمه *qasma*, بوگم *beugum*, t. — Faire un troussis à une jupe; فستانه *fistānè bir beugum it*.

TROUVILLE, s. f., بولوش *boulouch*,

بولنتى *boulintı*, t.; لقط *laqath*,

لقطه *laqutha*, a. — Faire une trouvaille, ايو برشى *eñ bir cheñ*.

بولماق *boulmaq*. — Une bonne trouvaille, بر لاقطه مرغوبه *bir lāqathāi merghoubè*.

TRouver, v. a., rencontrer quelqu'un ou quelque chose, soit qu'on le cherche, soit qu'on ne le cherche pas, ايجاد *idjād it*, a.-t. — Je l'ai trouvé en chemin, انى يولده بولدم *ani iolda bouldoum*.

— Trouver un secret, le moyen de faire une chose, بر سر *bir sirr* بولماق *boulmaq*; — le secret de faire ce qu'on veut, مرام *merām* ايلمنك سرينى بولماق *idjirāi merām eñlemenuñ sirrñi boulmaq*. — Trouver, inventer, ايجاد *idjād it*,

اختراع *ykhtirā' it*. — Aller trouver, venir trouver quelqu'un, l'aller voir, venir lui parler, بر كمنه ذك *bir kimesnènuñ*

bir kimesnènuñ — Trouver, estimer, juger, سانمق *sānmaq*,

zann it, اعدا *'add it*. — Je trouve que cela est bien, بوشى ايو *bou cheñ eñ*

اولديغنى ظن ايدرمد *bou cheñ eñ oldoughounou zann iderum*. — Trouver bon, approuver, مناسب *munācib gueurmek*,

كوردك *munācib gueurmemek*. — Se trouver en quelque lieu, بولنمق *mevdjoud boulounmaq*,

بولوشمق *boulouchmaq*, قاوشمق *qāvouchmaq*. — Se trouver bien de quelqu'un, en être content, خوشنود او *khochnoud ol*, او ممنون *memnoun ol*. — Se trouver mal, ressentir quelque incommodité, كىفسىز او *keñfsyz ol*, ناخ-وش او *nākhoch ol*. — Défaillir, perdre connaissance, بايلمق *bāilmq*. — Il se trouva que..., شويله اولديكه *cheuñlè oldouki*, ظاهر اولديكه *zāhir oldouki*. — Trouvé, e, بولنمش *boulounmich*, موجود *mevdjoud*. — Enfant trouvé, براغلمش چوجوق *brāghylmich tchodjouq*, پيچ *pitch*.

TRUAND, e, s., vaurien, vagabond. Voy. ces mots.

TRUANDERIE, s. f., دلنجيلىك *dilendjilik*, t.

TRUBLE, s. f., كچهسى *bālyq keptcheci*, t.

TRUCHMAN, ou TRUCHEMENT, s. m., interprète, ترجمان *terdjimān*, t.-a.

TRUCHER, v. n., دلنجيلىك *dilindjilik it, t.*

TRUCHEUR, SE, s., دلنجى *dilindji, t.*

TRUELLE, s. f., ماله *māla, mālè, t.*

TRUÉE, s. f., بر ماله لىق *bir mālalyq, t.*

TRUFFE, s. f., طوكز الماسى *dhoñouz elmāci, thopraq mintari thopraq mantāri, t.*

TRUFFER, v. a., طوكز الماسى ايله *dhoñouz elmāci ilè hāzyrlamaq, thabkh it, t.*

TRUFFÉ, c, طوكز الماسى ايله *dhoñouz elmāci ilè hāzyrlanmich, mathboukh.*

TRUFFIÈRE, s. f., طوكز الماسى *dhoñouz elmāci ieri, t.*

TRUIE, s. f., ديشى طوكز *dichi dhoñouz, t.*

TRUIE, s. f., poisson, الابالىق *alā bālyq, alā bālyghy, t.*

TRUITÉ, E, adj., بنگلو *beneklu, t.*
— Cheval truité, بنگلو ات *beneklu at, ebrech, vulg. abrach.*

TRUMEAU, s. m., espace d'un mur entre deux fenêtres, ايكى پنجره نك *iki pendjerènuñ araci. — Parquet de glace entre deux fenêtres, ايكى پنجره نك اره سنك كى اينه iki pendjerènuñ araciñdèki aīna ieri. — Le jarret d'un bœuf, صغر ديزينك ايج طرفى zūnuñ itch tharafi.*

TSAR, s. m., nom qu'on donnait autrefois au souverain de la Russie. Voy. CZAR.

TU, TOI, TE, pron. de la seconde personne, des deux genres au sing. سن *sen.*

TUABLE, adj. com., qu'on peut tuer, اولدر مدهسى ممكن قاتل اولنه بيلور *qatl olouna biltur, a. t.; قابل. — euldurmici mumkin, qābil, بوغازلنه boghāzlana biltur. — Digne de mort, قاتله مستحقق qatlè mustehaq, t.*

TUANT, E, adj., fatigant, qui cause beaucoup de peine, چوق زحمت *choq zahmet viridji, پك tchoq zahmet viridji, زحمتلو pek zahmetlu. — Ennuyeux, importun, اوصاندر بيجى oçānduridji, اغر aghyr, ثقتيل saqyl, t. — غايت ثقيل C'est un homme tuant, غايت ثقيل ghāict saqyl bir ādemdur.*

TUBE, s. m., بورى *bourou, borou. قصب lulè, قاشم qāmich, t.; قصب qaçab, قصبه qasbat, a. — Le tube d'une lunette d'approche, دوربينك دوربينك dourbiūuñ bourouçou.*

TUBERCULE, s. m., t. de jardinage, exeroissance en forme de bosse, qui survient à une feuille, à une racine, à une plante, دوكم شيش *dugum, شيش chich, يير الماسى ioumrou, نوعندن اولان نسنه ier elmāci uev'ynden olān nesnè. — Tubercule, en t. de méd., se dit des elevures qui surviennent à la peau, دوكم كبى dugum guibi qabārdjyq.*

TUBÉREUSE, s. f., plante venant d'un oignon, تبر *teber, t.; ياسمين iāsmīni bahri, a.*

TUBÉROSITÉ, s. f., petite tumeur, شيش *chich, t.; ورم verem, pl. a. اورام evrām. — Eminence, inégalité qui se trouve sur un os, كميك gucmīguñ ioumroulyghy.*

TUBULÉ, E, adj., garni d'un ou de plusieurs tubes, بوریلی *bourouly*, t.; ذوقصبه *zou qasbat*, a.

TUBULURE, s. f., ouverture de certains vaisseaux de chimie, بورو اغزی *bourou aghzy*. — Petits tubes ou tuyaux de certaines productions naturelles, بوروجق *boroudjyq*.

TUDESQUE, adj. com., synonyme de Germanique, نمچهلو *nemchelu*, جرمانتی *djermānti*; mais il ne s'emploie guère qu'en parlant de la langue des Germains : la langue tudesque, لسان جرمانتی *liṣāni djermānti*.

TUE-CHIEN, s. m., plante. Voy. COLCHIQUE.

TUER, v. a., ôter la vie d'une manière violente, اولدرمک *euldurmek*, t.; قتل *qatl it*, اعدام *y'dām it*, a.-t. — Tuer d'un coup d'épée, بر bir ضربه *bir zarbè* شمشیر ایله قتل *chimchîr ilè qatl it*. — Tuer, se dit de toutes les morts violentes qui arrivent par accident, par cause naturelle ou par maladie, اولدرمک *euldurmek*, هلاک *ihlāk it*, اهلاك *helāk it*. — La médecine, le médicament l'a tué, آلدیغی دوا کندوبی *aldıghy devā guenduü ihlāk eiledi*. — Tuer, égorger, en parlant des animaux qu'on tue, بوغازلق *boghāzlamaq*, ذبح *zebh it*. — Tuer des bœufs, اوکوز بوغازلق *okuz boghāzlamaq*. — Tuer, au fig., détruire la santé, صحت و عافیتی *syhhat u 'āfiēti* بوزمق *bozmaq*, هلاک *ihlāk it*. — Fatiguer excessivement le corps, وجودی خراب *vojoudi kharāb it*. — Fatiguer, en-

nuyer, اوصاندرمق *oṣāndurmaq*. — Il me tue avec ses discours, اوصاندریجی صحبتلر ایله بنی اولدرر *oṣāndurūlji sohbetler ilè beni euldurur*. — Tuer le temps, s'amuser pour passer le temps sans ennui, وقت *vaqyt* گچمک *gueutchurmek*, اورمک *imrāri vaqt it*. — Se tuer, v. pron., se donner la mort, گندوبی اولدرمک *guenduüi euldurmek*, قتل نفس *qatlî nefsi it*. — Fatiguer excessivement son corps, وجودینی افنا *vojoudîni ifnâ it*. — Se tuer le corps et l'âme, se donner beaucoup de peine, بذل جان *bezli djân u vudjoud it*. — Tué, e, اولدرلمش *euldurilmich*, مقتول *qatl olounmich*, بوغازلمش *boğazlanmich*, کشته *kuchtè*.

A TUE-TÊTE, loc. adv., crier à tue-tête, چاغرمق - چاغرمق *pek bâghyрмаq, tchâghyрмаq, t*.

TUERIE, s. f., carnage, massacre, مقاتله *qyrghyn*, t.; قیرغین *mouqâtelè*, مقاتله عظیمه *mouqâtelè 'azîmè*, ذباح *zebâh*, a. — Lieu où l'on tue les animaux pour en vendre la chair, قناره *qannâre*, قنناره *qynnâre*, a.-t.; صالحانه *salkhânè*, سالکخانه *sālakhânè*, p.; مذبحه *mazbaha*.

TUEUR, s. m., اولدریجی *euldurîdji*, t.; قاتل *qâtil*, قتال *qattâl*, a. — C'est un tueur de gens, آدم *âdem euldurîdjidur*.

TUF, s. m., ایاق طاشی *aiâq thâchi*, t.

TUILE, s. f., کرمت *keremûl*, کرمت

kiremit, t. — Une maison couverte en tuiles, کرمید ایله پوشیده بر خانه *keremîd ilê pouchidê bir khânê*. — C'est une tuile qui lui est tombée, کورنمز, qui m'est tombée sur la tête, یوردن ظهور ایتمش بر قصابی *gueurunmez ierden zounhour itmich bir qazâi nâguichânîdur*.

TUILEAU, s. m., — کرمید پارچه سی *keremîd pârtehaci*, *qyrin-tici*, t.

TUILERIE, s. f., lieu où l'on fait la tuile, کرمید خانه *keremîd khânê*, keremît khânê. — Les Tuileries, jardin public à Paris, پارسده پادشاهک بیوک و مشهور *pârîsta pâdichâluñ buiuk vè mechhour bâghtchêci*.

TUILIER, s. m., کرمید جی *keremîddji*, t.

TULIPE, s. f., fleur, لاله *lâlê*, t.

TULIPIER, s. masc., grand arbre d'Amérique, امریقدهه بتن بر بیوک *amerîquda biten bir buiuk aghâdjuñ ismî*, t.

TUMÉFACTION, s. f., قبارمه *qabârma*, شیش *chîch*, t.; انتفاح *intifâkh*, a.

TUMÉFIER, v. a., شیشورمک *chîchurmek*, قبارتمق *qabârtaq*, t.; توریم ا *tevrîm it*, a.-t. — Se tuméfier, قبارمق *chîchmek*, *qabârmaq*, t.; تورم ا *teverrum it*. — Tuméfié, c, شیشمش *chichmich*, منتفخ *muntefyykh*.

TUMEUR, s. fém., شیش *chîch*, قبارق *qabardjyq*, قبارجق *qabaraq*, یومرو *ioumrou*, t.; ورم *verem*, pl. a. اورام *evrâm*. — Il m'est venu

une tumeur au genou, دیزمک بر *dîzumêk bir verem zounhour cîledî*.

TUMULAIRE, adject. com., مزاره *mezârê mutê allyq*, a.-t. — Pierre tumulaire, مزار طاشی *mezâr thâchi*. — Inscription tumulaire, مزار کتابتی *mezâr kâtâbetî*.

TUMULTE, s. m., grand mouvement accompagné de bruit et de désordre, عـربده *chamâta*, t.; اربدہ *'arbedê*, دغدغه *daghdagha*, a.; غلغله *ghoulghoulê*, p. — Le tumulte du monde, des affaires, دنیانک و امورک دغدغہ سی *dunîânuñ vè oumouruñ daghdaghaci*. — Au fig., le tumulte des passions, امراز نفسانیدنک هیجانندن نشأت ایدن *emrâzy nefsanîènuñ heîdjâninden nechè't iden daghdaghaî deronn*. — En tumulte, loc. adv., قارش مورش *qârîch mourîch*, هرچ و مرچ اوله رق *herdj u merdj olaraq*.

TUMULTUAIRE, adj. com., کورائیلو *gueurutîlu*, شماندلو *chamâatalu*, t.; مقارن بالزجلة *mouqârin biz-zedjlet*, a. — Une assemblée tumultuaire, شماندلو بر مجلس *chamâatalu bir medjlîs*.

TUMULTUAIREMENT, adv., شمانه *chamâta ilê*, کورلتی ایله *gueurultu ilê*, t.; بالزجلة *biz-zedjlet*, a.

TUMULTUEUSEMENT, adv., قارش مورش *qârîch mourîch*, t. Voy. TUMULTE.

TUMULTUEUX, SE, adj. Voy. TUMULTUAIRE.

TUNIQUE, s. f., sorte de vêtement

de dessous, قفتان ايچ *itch qaftān*,
 كيسى قباچه *alt gueici*, *qa-*
bātchē, قبا *qabā*, كورته - *kurtē*,
 زبون *zuboun*, t.; جبته *djubbet*, *djub-*
bē, a. — Tunique, pellicule, mem-
 brane, زار *zār*, زار انجه *indjē zār*,
 اورتنى *eurtu*, t.; غشاشا *ghychā*,
 pl. اغشية *aghchiet*. — La tunique
 de l'œil, كوز طومانى *gueuz thou-*
māni, غشاشا عين *ghychāi 'aïn*.

TUNIS, ville et régence d'Afrique,
 تونس *tunis*; la ville même, تونس
 شهرى *tunis chehri*.

TUORBE, s. m., sorte de luth à
 long manche, طنبوره *thamboura*, t.;
 طنبور *thambour*, pl. a. طنابير *the-*
nābir. — Jouer du tuorbe, طنبور
 چالمق *thambour tchālmaq*.

TURBAN, s. m., صارق *sāryq*,
 قاقوق *qāvouq*, t.; عمامة *'ymāmet*,
'ymāmē, pl. a. عائم *'amūm*. —
 Mettre, ou arranger un turban,
 صارق صارق *sāryq sārmaq*. —
 Prendre le turban, se faire mahomé-
 tan, اسلامه كلمك *islāmē guelmek*.

TURBE, s. f., enquête faite en pre-
 nant le témoignage de plusieurs ha-
 bitants pour constater les usages,
 تواتر اثبات *tevāturen isbāt*, a. —
 Les témoins entendus dans les en-
 quêtes par turbes, se nommaient Tur-
 bières, تواتر تربيهسى *tevātur ter-*
bīēci.

TURBITH, s. m., plante purgative,
 تربد - ماوى پاپاديه *māvi pāpādīa*,
 تربوت *turbut*. — Turbith minéral,
 جيوه لوسو *jeuoh louso*,
 زاج *djivalu zādj*, t.

TURBOT, s. m., poisson de mer du

genre des poissons plats, قلغان بالغى
qalqān bālyghy, t.

TURBOTIN, s. m., کوچک قلغان
kutchuk qalqān bālyghy, t.

TURBULEMMENT, adv., فتنه
fitnē qāricturaraq, a.-
 t.; فتنه جويانه *fitnē djouīānē*, a.-p.

TURBULENCE, s. f., زور بالقى
zor-bālyq, فتنه قارشدر بيلغى
qāricturūdijlyghy, يراملقى *īarā-*
mazlyq, t.; بالفتنه *sa'y bil-*
fitnē, مفسدت *mevsidet*.

TURBULENT, e, adjct., فتنه
 قوپار بيجى *fitnē qopārīdji*, a.-t.;
 فتنه چمانه جى *chamātadji*, t.;
 ساعى *fitnē engūz*, a.-p.; بالفتنه
sa'y bil-fitnē, a. — Un homme
 très-turbulent, بغايت فتنه جو بر
beghāiet fitnēdjou bir ādem.

TURC, s. m., nom d'une nation,
 ترك *turk*, pl. a. اتراك *etrāk*. —
 Pour désigner les personnes entre
 Turcs, ou en leur parlant, on se sert
 de préférence du mot عثمانلو *'os-*
mānlu, عثمانلى *'osmānli*. — Les
 Turcs, les Ottomans, عثمانلولر *'os-*
mānluler. — Femme turque, عثمانلو
 قرى *'osmānlu qary*. — Une dame
 turque, عثمانلو قادن *'osmānlu qā-*
dyn, ou simplement, بر قادن *bir*
qādyn. — Le Grand-Turc, le sultan
 des Ottomans, آل عثمان پادشاهى
ālī 'osmān pādichāhi.

TURC, QUE, adj., تركى *turkü*. —
 La langue turque ou le turc, ترك
 لسان *turk liçāni*, تركى *liçāni turkü*. — Parler le turc,
 تركچه سويلمك *turktchē seuilemek*.
 — A la turque, à la façon des Turcs,

osmānlu guibi, عثمانلو كىبى
osmānlu djè, عثمانلودجى. — Traiter
 quelqu'un à la turque, le traiter sans
 ménagement, شدت ايله معامله ا
chiddet itè mou'âmèlè it, رعايت
ri'âïet guestermek. —
 Se faire Turc, اسلامه كلكمك
islāmè guelmek. — Turc, t. d'hist. nat.,
 petit ver qui s'engendre sous l'écorce
 des arbres, اغاج قوردى *aghād j*
gourdy.

TURCIE, s. f., سدد *sedd*, t.-a.

TURCOMAN, ou TURCMAN, تركمن
turkmen, pl. a. تراكمه *terākemè*. —
 Le pays des Turcomans, تـركمن
turkmen vilāïeti.

TURGESCE, s. f., t. didact.,
 gonflement, شيش *chích*, t.;
tenfikh, a.

TURGESCENT, e, adj.; t. didact.,
 qui gonfle, شيشن *chíchèn*, t.;
 nafakh'iden, ايدن *afakh'iden*, a.-t.

TURLUPINADE, s. f., مسخرهلق
maskharalyq, - چيركىن مضمون
tchírkin mazmoun, خوراطه
chorāthā, t. — Faire des turlupinades,
 چيركىن مضمونلر ياپمق
tchírkin mazmounler iāpmaq.

TURLUPINER, v. a., مسخره لتمق
maskharalatmaq, مسخره ا
maskhara it, مسخره يسه طوتمق
maskhara it thoutmaq, مزهلك
mezèlemek, چركين
tchírkin mazmoun seuilemek.

TURNEPS, s. m., بر نوع ايسرى
bir nev'y iri chalgham, t.

TURPITUDE, s. f., رسوايلىق *rus-*
vāilyq, رذيللك *rezillik*, t.; عيب
'aib, عار *'ār*, a.

TURQUESTAN, contrée de la grande
 Tartarie, تركستان *turkistān*, t.

TURQUIE, grand empire d'Europe,
 d'Asie et d'Afrique, عثمانلو مملكتى
osmānlu memleketi, عثمانلو طبراغى
osmānlu thoprāghy, مملكه عثمانيه
memāliki 'osmāniic. — La Turquie
 d'Europe, ممالك عثمانيه اوروپا
memāliki 'osmāniic'i evropā. — La
 Turquie d'Asie, ممالك عثمانيه آسيا
memāliki 'osmāniic'i āciā; — d'Afri-
 que, ممالك عثمانيه افريقا
memāliki 'osmāniic'i afrīqā.

TURQUOISE, s. f., pierre précieuse
 de couleur bleue, پيروزه *pīrouzè*, t.;
 فيروزه *fīrouzè*, p.; فيروزج
fīrouz-edj, a.

TUSSILAGE, s. m., plante. Voy.
 PAS-D'ANE.

TUTÉLAIRE, adj. com., قوردبجى
qoroudidji, t.; حفظ ايدبجى *hyfz*
ididji, a.-t.; حامى *hāmi*, pl. a.
 حماة *houmūt*; حافظ *hāfyz*, pl.
 حافظون *hāfezoun*; نكهبان
ni-guehbān, p. — Le génie tutélaire
 d'un empire, بردولتك حفظ
bir devle-tuñ hyfz u himātetinè muvekkel olān
 melek. — Bannière tutélaire, لواى
 معاونت التوا *livāi mou'avenet*
 iltivā.

TUTELLE, s. f., autorité, fonction
 de tuteur, وصيلىق *vācylyq*, a.-t.;
 وصايت *viçāïet*, ولايت *vilāïet*, a.
 — Accepter une tutelle, امر وصايتى
emri viçāïti qaboul it. —
 Rendre compte d'une tutelle, ولايتك
vilāïetun hyçā-
bini virmek. — Être en tutelle, قيد

بولنمق *quādi viçüettè ol, boulounmaq.* — Tutelle, protection, وقاية *hymāiet, vi-qiāiet.*

TUTEUR, TRICE, s., celui, celle à qui la tutelle est confiée, désérée, وصى *vacyi, velü, a.* — Tuteur testamentaire, باوصيتنامه نصب اولنمش *bā vacüetnāmè nasb olounmich vācy.* — Subrogé tuteur, ناظر *nāzyr vacy.* — Créer un tuteur pour des mineurs, صبيانه نصب *soubiānè nasbi vacy it.* — La mère est tutrice naturelle de ses enfants, والده كندوا اولادينه طبيعتيله *vālīdè guendu evlādīnè thab'atilè vacüè dur.* — Tuteur, en t. de jardinage, sorte de perche ou de petit bâton qu'on met en terre pour soutenir ou redresser un jeune arbre ou une fleur, هرک *herék, dhaiāq.*

TUTIE, s. f., chaux ou oxyde de zinc, حجر التوتيا *toutiā, t.;* حجر التوتيا *hadjer ut-toutiā, a.* — Collyre, كوز *guez thāchi.*

TUTOIEMENT, ou TUTOIMENT, s. m., سن ديديرک سويلشمه *sen deüierek seuilechmè, t.;* خطاب بلنظ *khythāb belafz entè, a.*

TUTOYER, v. a., سن دييمک *sen dimek,* سن دييهرک سويلشمک *sen deüierek seuilechmek, t.*

TUYAU, s. m., tube ou canal de fer, de plomb, de fer blanc, de cuivre, de bois, de terre cuite, etc., بور *borou, lulè.* — Tuyau de lunette à longue vue, دوربين *dourbin, dourbun borouçou.* — Conduit, کونک *kunk, qoubour.* —

Tuyau de fontaine, - چشمه بوروسی *tchechmè borouçou, oloughy,* اولوغی *tchechmè lulèci.* — Tuyau de pompe, تلمبسه خورطهی *toulomba khorthouni.* — Tuyau, ouverture d'une cheminée depuis le manteau jusqu'en haut, اوجاق *oljāq kunku, qouboury,* کونکی - قبوری *tutunlyq.* — Canal d'un privé, کاربز اولوغی *kiārīz oloughy.* — Bout creux de la plume des oiseaux, قوش يلکي قامشى *qouch iclegui qāmichi.* — Tige du blé ou des autres plantes qui ont la tige creuse, قامش *qāmich.* — Chalumeau, ماسوره *masrè, māçourè.* — Tuyau de pipe, چيبوق *tchibouq, tutun tchiboughy.*

TYMPAN, s. m., membrane qui sépare l'oreille externe de l'oreille interne, قولاق پردهسى *qoulāq perdecı, ايج يوزينک ديبى* *qoulāghuñ itch üzünüñ dibi, t.;* صحنا *sahnā, a.*

TYMPANISER, v. a., اشکاره ازارلق *achikiārè azārlamaq* علانية رسواى *'ylānüieten rousvāi it, t.;* جارسا *djāris it, tedjris it, a.-t.* — Tympanisé, e, رسواى اولش *rousvāi olmich.*

TYMPANITE, s. f., استسقاء يابس *istisqāi iābis,* استسقاء ربحتي *istisqāi ryhü,* استسقاء طبلي *istisqāi thyblii, a.*

TYMPANON, s. m., صانطور *santhour,* زنتور *zentour, t.* — Jouer du tympanon, صانطور چالمق *santhour, tchälmaq.*

TYPE, s. m., modèle, figure ori-

ginale, اصل صورتی *ast soureti*, a.-t.; مثال صورت اصلی *soureti astüè*, امثلة اصلی *miçâli asti*, pl. a. امثلة اصلی *emsileti astüet*. — En parlant de l'Ancien Testament par rapport au Nouveau, se dit de ce qui est regardé comme la figure, le symbole des mystères de la loi nouvelle, صورت مثالیة *soureti miçâlii*.

TYPHION, s. m. Voy. TROMBE.

TYPHUS, s. m. La peste ou typhus d'Orient. Voy. PESTE. — Typhus d'Amérique ou fièvre jaune, صاری صاری *sâry icitmâ*. — Typhus d'Europe, ou fièvre des hôpitaux et des prisons, اوسپیتالیيه وزندان اوسپیتالیيه *ospîtâlia vè ziudân icitmâci*, t.

TYPIQUE, adj. com. Voy. SYMBOLIQUE, ALLÉGORIQUE.

TYPOGRAPHIE, s. m., باصمه جینی *bâsmadji*, بصمه جیلق فتنی بیلن *bâsmadjilyq femini bilen*, t.; اهل *ehli fenni thebâ'at*, a.

TYPOGRAPHIE, s. f., l'art de l'imprimerie, بصمه جیلق *bâsmadjilyq*, t.; فن طباعة *fenni thebâ'at*, a. — Établissement d'imprimerie, بصمه *basma khânè*, طبعخانه *thabi-khânè*.

TYPOGRAPHIQUE, adj. com., بصمه یه *basmaïè makhsous*, t.; مخصوص *fenni thebâ'atè mute'allyq*, a. — Caractères typographiques, بصمه یه مخصوص اولان *basmaïè mukhsous olân hourouf*.

TYR, ancienne capitale de la Phénicie, صور مدینه صور *medinè sour*, صور *sour*, الصور *es-sour*.

TYRAN, s. m., celui qui a envahi la puissance souveraine dans un État, حکومتی *zorba bâchi*, زور ايله قاپمیش *hukioumeti zor ile qâpmich*, t.; متغلب *muteghallib*, a. — Celui qui gouverne avec cruauté, avec injustice, ظالم *zâlim*, pl. a. ظلمة *zalemè*; ظلم ایدیجی *zoulm idûdji*, ظلمکار *ghaddâr*, ظلمکار *zoulmkiâr*. — Tous ceux qui abusent de leur autorité contre le droit et la raison, جبابرة *djebbâr*, pl. a. جبابرة *djebâbiret*.

TYRANNIE, s. f., domination usurpée et illégale, تغلب *teghallub*. — Action d'un gouvernement légitime, mais injuste et cruel, ظلم *zoulm*, جور *djevr*, ستم *sitem*. — Tyrannie, au fig., pouvoir que certaines choses ont ordinairement sur les hommes, جبر *djebr*.

TYRANNIQUE, adj. com., ظلملو *zolmlu*, a.-t.; كثير *zoulmü*, ظلمتی *kecîr uz-zoulm*, a. — Gouvernement tyrannique, جبر و ظلمه *djebr u zoulmè mouqârin hukioumet*.

TYRANNIQUEMENT, adv., ظلم ايله *zoulm ilè*, a.-t.; ظلمًا *zoulmen*, جورًا *djebren*, جورًا *djevren*, a.; جبارانه *djebbârânè*, a.-p.

TYRANNISER, v. a., traiter tyranniquement, ظلم ا *zoulm it*, ظلم *zoulm u djevr ilè mou'âmèlè it*, و جور ايله معامله *zoulm u te'addi it*, او *zâlm ol*. — Molester, vexer, متغلبانه حرکت *muteghallibânè hareket it*. — Ty-

ranniser, se dit aussi des choses morales, جبرا *djibr it*, اجبارا *idjbār it*, استيلا *istiilā it*, قهرا *qahr it*. — Les passions tyrannisent l'âme, امراض *amrāz* ايدر نـشسانيه اجبار نفس ايدر *emrāzy*

nefsāniie idjbāri nefsi ider. — Tyrannisé, e, مغدور لغه او غرامش *maghdourlygha oghrānich*, مظلوم *mazloun*.

TZAR, s. m. Voy. CZAR.

U

U, s. m., vingt et unième lettre de l'alphabet, حروف هجاءك يكرمى *houroufi hedjenuū iermi birindji harfi*.

UBIQUITÉ, s. f., هر يره موجود *her ierdè mevdljoud boulounma*, حيثيت *haicüiet*, a.

UKASE, s. m., édit de l'empereur de Russie, روسيه ايمپراطورينك *rouciā imperāthorūnū bir hukmi, bir fernūni*, t.

UKRAINE, contrée d'Europe, اوكرانيا ولايتي *ukrāniā vilāieti*, قزاق ولايتي *qazāq vilāieti*.

ULCÉRATION, s. f., ياره اوله *iāra olma*, ياره حالي *iāralanma*, ياره ليمه *iāra hāli* t.; تفرح *teqarrouh*, a.;

قرحه تكوني *qarha tekevuni*. — Il y a ulcération à la vessie, مثانده *meçānèdè bir qarha tekevun eiledi*.

ULCÈRE, s. m., چان ياره *iāra*, چان *tchibān*, t.; قرحة *qarhat*, pl. a. قروح *qourouh*. — Vieil ulcère, قرحة عتيقه *qourhaī muzminè*, قرحة عتيقه *qourhaī atyqa*, ياره يپلنمش *iilenmich iāra*.

ULCÉRER, v. a., ياره ليق *iāralamaq*, فينا ياره حاصل - پيدا *fenā iāra hācyl, peidā it*, اريكتمك *iriñletmek*, تقريح *taqrīh it*. —

S'ulcérer, ياره لنمق *iāralanmaq*, تفرح اريكلنمك *iriñlenmek*, تفرح *teqarrouh it*. — Au fig., faire naître

dans le cœur de quelqu'un un ressentiment profond et durable, پوركي كوجندرمك *gudjendurmek*, تجريح *iuregui iāralamaq*, فواد *tedjrihy fuvād it*. — Ulcéré, e,

مقروح *maqrouh*, ياره لو *iāralu*, يوركي *guljeumich*, ياره لنمش *iuregui iāralanmich*, الفواد *medjrouh ul-fuvād*.

ULCÉREUX, SE, adj., ياره لو *iāralu*, چبانلو *tchibānlu*, قريح *qyrrīh*, a.

ULÉMA, OULÉMA, s. m., membre du clergé, ou mieux des gens de loi en Turquie, علما *oulemā*. — Ce nom est aussi collectif et désigne le corps des gens de loi.

ULIGINEUX, SE, adj. Voy. MARÉCAGEUX, PUTRIDE.

ULTÉRIEUR, E, adj., qui est au delà, par opposition à Citérieur,

اوتده کي *eutèdèki*, دیش *dîch*, t.;
 ماورا *māverā*, a. *khārūdji* خارجی
 — La Calabre ultérieure, قالابریای
qālābriāi khārūdji. — Ul-
 térieur, qui se fait après, qui vient
 après, موختر *soṅraki*, صکره کی
mouakkkhar, لاحق *lāhyq*. — De-
 mandes ultérieures, مطلوبات موختره
mathloubāti mouakkkharè.

ULTÉRIEUREMENT, adv., اندن
andau bachqa olaraq, بشقه اولدرق
 بوندن بویله *soṅradan*, صکره دن
boundan beuülè, t.; من بعد *min*
ba'd.

ULTIMATUM, s. m., صوک لاقردی
soṅ lāqyrđi, t.; آخر الکلام *akher ul-*
kelām, a.; نتیجه نتایج *netūljet*
un-netāidj. — C'est mon ultimatum,
 مطلوبمه دائر آخر کلام بودر
*muthlou-
 bumè dāir akheri kelām bou dur*.

ULTRAMONTAIN, E, adj., طاغمرک
dhāghlaruñ cutè tharafi, اوته طرفی
dhāghlaruñ cutè طاغمرک اوته یته لو
iaqalu, t. — Pays ultramontain,
 ماوراء جبالک کاین مملکت
māverāi dżibāldè kiāin memleket.

UN, UNE, s. num., le premier de
 tous les nombres, بر *bir*, t.; احد
ahad, واحد *vāhyd*, fém. واحدة
vāhdet, ایک *ihdā*, یک *îck*, p.
 — Dieu est un, الله بر در *allah bir*
dur. — Un, simple, بر دوزیه *bir*
duzeîè, سوی *suva*, یکسان *îeksân*.
 — C'est tout un, cela est égal, هب
 بر در *hep bir dur*. — Que cela ar-
 rive ou n'arrive pas, c'est tout un,
 اولسهده اولسهده هب بر در
olsada olmasada hep bir dur. —

L'un et l'autre, برینی و اول برینی
birîni vè ol birîni. — Je ne veux ni
 نه برینی نه دیکرینی *ne birîni ne dîguertni isterim*.
 — Un à un, l'un après l'autre, برر
birer birer, بر بری اردنجه *bir*
biri ardindjè, واحدًا واحدًا *vāhyden*
vāhyden. — L'un l'autre, بر بری *bir*
biri. — Ils se gâtent l'un l'autre, بر
 برینی بوزارلر *bir birîni bozârlar*.
 — Les uns et les autres, مجموعی
medjuou'y, جمله سی *djunleci*. —
 L'un portant l'autre, اوزرینه
bir biri uzerine حساب اولندرق
hyçâb olounaraq. — Un, unique,
 بر *bir*, بر *bir*. — Une
 personne seule, یاکنز بر *îalyñyz bir*
 یاکنز بر *îaly-
 ñyz bir kimesnè*, شخص واحد
chakhsy vāhyd.

UNANIME, adj. com., بر *bir*, t.;
 سوز برکیله اولان *îekdil*, p.;
 متفق علیه *seuz birliguülè olân*, t.;
 متفق الکلام *muttefsyqun 'aleih*,
 متفق *muttefsyq ul-kelâm*, a. — Consentement
 متفق علیه اولان رضا
muttefsyqun 'aleih olân rizâ.

UNANIMEMENT, adv., برکیله
birliguülè, سوز برکیله *seuz birlî-*
guülè, بر اغزدن *bir aghyzden*, t.;
 اتفاق ارا ایله *bil-ittifâq*, بالاتفاق
 یکزبان اوله رقی *ittifâq ârâ ilè*, a.-t.;
îekzebân olaraq.

UNANIMITÉ, s. f., برلک *birlîk*,
 اتفاق *seuz birligui*, t.; اتفاق
 ایتفاق ارا *ittihād*, اتحاد *ittifâq*,
 یکجهتک *îekdjehet-*
lik, p.

UNI, E, adj., égal, qui n'est point raboteux, دوز *duz*, t.; مستوی *mus-tevi*, a., هموار *hemvār*, p. — Une étoffe unie, دوز بر قمباز *duz bir qoumāch*. — Du fil uni, دوز ایپلک *duz iplik*. — Uni, simple, sans ornement, ساده *sādè*, تکیفدن عاری *tekluften 'ari*. — Du velours uni, ساده قטיפه *sādè qadhîfè*. — Un homme tout uni, qui n'est point maniéré, ساده بر آدم *sādè bir âdem*. — Uni, lié, باغلو *bāghlu*.

UNIÈME, adj. com., ne s'emploie qu'avec les noms de nombre, vingt, trente, quarante, etc., vingt-unième, یکریمی برنجی *īermi birindji*.

UNIFORME, adj. com., semblable, égal, qui a la même forme, بر شکل *bir chekildè*, بر شکلو *bir chekillu*, بر شکل *chekeli bir*, بر *bir*, t.; مساوی *muçāvi*, متساوی *muteçāvi*, متساوی الشكل *muteçāvi uch-chekil*, a. — Mouvement uniforme, حرکت متساویه *hareketi muteçāvüè*. — Des bâtiments uniformes, ابنیه *ebnîiè*, متساویة الصور *muteçāvüiet ussyver*. — Des sentiments uniformes, افکار متساویه *efkiāri muteçāvüè*.

UNIFORME, ou HABIT UNIFORME, s. m., habit fait suivant le modèle prescrit à un corps militaire, عسکری لباسی *askeri qyāfeti*, لباسی *bāci*, عسکری اثوابی *askeri esvābi*.

UNIFORMÉMENT, adv., بر صورت *bir souret*, بر درلو اوله رق *uzrè*, دوز *duz*, نوع واحد *bir turlu olaraq*, t.; سیاق واحد *nev'y vāhyd uzrè*,

نهج واحد *sūāqy vāhyd uzrè*, نهج واحد *nehdjî vāhyd uzrè*, a.-t.; علی السویه *'ales-sevüè*.

UNIFORMITÉ, s. f., ressemblance d'une chose avec elle-même, بر اوله *bir olma*, بر درلولق *bir turlulyq*, t.; مساوات *ieksānlyq*, t.; مساوات *muçāvāt*. — Ressemblance de plusieurs choses entre elles, بکزرک *beñzerlik*, مشابهة *muchābehāt*, مطابقة *muthābeqāt*.

UNIMENT, adv., بر دوزیه *bir duziè*, دوز اوله رق *duz olaraq*, t.; سویا *sevüen*, a. — Ce fil est filé uniment, بو ایپلک دوز اوله رق غزل *bou iplik duz olaraq ghazl olounmuchtur*. — Simplement, sans façon, بلا تکلف *sādèdjè*, سادّه جه *sādèdjè bilā tekelluf*. — Il est habillé uniment, کینمشدر *sādèdjè gueïnmiçtur*. — Il m'a dit cela uniment, شونی ساده جه بکا سویلدی *chounou sādèdjè bañā seuiledi*. — Parler uniment, ساده جه سویلمک *sādèdjè seuilemek*.

UNION, s. f., jonction de deux ou de plusieurs choses ensemble, برلشمه *birleçmè*, برلک *birlik*, t.; اتحاد *ittihād*, التحاق *idjtimā'*, اتحاد *iltihāq*, a.; یکجهتی *iekdjeheti*, p. — L'union de l'âme avec le corps, اتحاد *ittihādi djān u beden*; — des parties d'un même tout, اجزای *edjzāi chei vāhyduñ idjtimā'y*. — Trait d'union, Voy. TRAIT et TIRET. — Union, au fig., concorde, liaison étroite, bonne intelligence, اتفاق *ittifāq*, اتحاد

ittihād. — L'union conjugale, le mariage, مزاجه *muzāvedjat*.

UNIQUE, adj. com., seul, يالكز *īā-lyñyz*, بر *bir*, t.; وحيد *vahyd*, واحد *vāhyd*, a.; يگانه *īeguiānē*, p. — Fils unique, ولد يگانه *veledi īeguiānē*.

— Mon unique occupation, اول *evvel u ākher* *choghl u kiārūm.* — Unique, au fig., et par exagération, qui excelle en quelque chose, qui est au-dessus des autres, وحيد *vahyd*, فرید *serūd*, وقتك *īektā*, بیهمتا *bīhemtā.* — L'unique de son temps, le phénix de son siècle, وحيد دهر *vahydī dehr*, وقتك *īektā*, يكتا *īektā*, بیهمتا *bīhemtā.* — L'unique de son temps, le phénix de son siècle, وحيد دهر *vahydī dehr*, وقتك *īektā*, يكتا *īektā*, بیهمتا *bīhemtā.* — C'est un homme unique, در عجایب بر آدم *vaqtūñ īeguiānēci.* — C'est un homme unique, در عجایب بر آدم *'adjāīb bir ādem dur.*

UNIQUEMENT, adv., exclusivement à tout autre chose, يالكز *īāle-ñyz*, انجق *andjaq*, t.; فقط *faqath*, مجرد *mudjerred*, a. — Je suis venu uniquement pour vous, انجق سنك *andjaq senuñ itchouñ gueldum.* — Uniquement, au-dessus de tout, هر شیدن زیاده *her cheīden zūādē.*

UNIR, v. a., joindre deux ou plusieurs choses ensemble, بر ا *bir it*, برکمهک *birikmek*, برلشدرمک *birlechturmek*, بر برینه قاتشدرمق *bir birinē qātichturmaq*, t.; الحاق ا *ilhāq it*, بر برینه جمع والحاق ا *bir birinē djem' u ilhāq it.* — Approcher deux choses en sorte qu'elles se touchent, ياپشدرمق *īāpichturmaq*, چاتشدرمق *tchātturmaq.* — Unir, au fig., lier par les sentiments

du cœur, de l'intérêt, باغلمق *bāgh-lamaq*, ربطا *rubā it.* — S'unir, s'associer, بر او *bir ol*, ا برلك *birlik it*, اتحاد *birlechmek*, برلشمیک *birlechmek*, ا اتفاق *ittihād, ittifāq it.* — S'unir, s'attacher par amitié, كوكل بر او *gucūñul bir ol*, برلشمک *birlenmek*, انس طومتق *uns thoutmaq.* — Se joindre ensemble, بتشمک *bitichmek*, چتشمق *tchātichmaq.* — Unir, rendre égal, ôter les inégalités, دوز ا *duz it*, دوزتمک *duzetmek*, دوزلتتمک *duzeltmek*, تسویه ا *tesviē it*, تمليس *temlis it.* — Polir, جلا ویرمک *djilā vīrmek.* — Unir, e, برلشمش *birlechmich*, مجتمع *mudjtemi'.*

ملحق *mulhaq*, دوزلشمش *duzlenmich*, دوز *duz*, مستوی *mustevī.* — Tout uni, دوبروز *emles.* — A l'uni, loc. adv., de niveau, دوز اولهرق *duz olaraq.* — Unir, برابرلشمه صورتنك *berāberlechme souretindē.* — Unir, هر طرفی تسویه اولهرق *her tharāfi tesviē vlounaraq.*

UNISSON, s. m., accord de plusieurs voix, de plusieurs instruments, برلشمه سی *sesleruñ birlechmēci*, t.; وحدت اصوات *vahdeti esvāt*, a.; اهنك *ahenk*, اهنكلك *ahenklik*, p.-t. — Monter deux instruments à l'unisson, ايکي ساری *iki sūzy vāhdeti esvāt uzrē qourmaq*, اهنكلك *ahenklemek.* — Unisson, au sens moral, commun accord, اتفياق *ittifāq.* — A l'unisson, بالاتفاق *bil-ittifāq.*

UNITAIRE, s. et adj. com., واحد

muvaḥhyd, pl. a. موحدین *muvaḥhydīn*.

UNITÉ, s. f., qualité de ce qui est un, par opposition à Pluralité, برك *birlik*, t. وحدانية *vahdānīyet*, احدية *ahadīyet*, a. — L'unité de l'Église, وحدانیت دین *vahdānīyeti dīn*. — Unité, principe des nombres, nombre un, بر *bir*, تك *tek*, احد *ahad*, pl. a. احاد *ahād*. — Le nombre est composé d'unités, عدد احاد *aded ahādden* *murekkebtur*. — Unité, identité, uniformité, برك *birlik*, مساوات *īeksānlyq*, يكسانتي *īeksānlyq*, مساوات *muḥāvāt*.

UNITIF, IVE, adj., t. de dévotion mystique; la vie unitive, عيش الاهل *āich ul-ehl us-sulouk*, a.

UNIVALVE, adj. com., se dit des mollusques dont la coquille n'est composée que d'une pièce, بر قبوقلو *bir qabouqlu*, t. — s. m., un univalve, بر قبوقلو *bir qabouqlu* بوجك *beudjek*. — Les univalves et les bivalves, بر قبوقلو و چفته لو قبوقلو *bir qabouqlu vē tchiflētlu qabouqlu beudjekler*.

UNIVERS, s. m., le monde entier, دنيا *dunīā*, عالم *'ālem*, a.; جهان *djihān*, p. — Les parties de l'univers, اقطار عالم *aqthāri 'ālem*. — L'univers, dans un sens particulier, la terre, ربع يريوزى *īer īuzu*, روى زمين *rub'y meskioun*, روى ارض *rouī arz*.

UNIVERSALITÉ, s. f., généralité, عمومیت *'oumoumūiet*, عموم *'oumoum*, a. — L'universalité des êtres, عمومیت موجودات *'oumoumūiet*

mevdjoudāt; — des sciences, des arts, علوم و فنون *'oumoumūiet* *'ouloum u funoun*. — Universalité, totalité, جملة *djumlè*, كلية *kullīet*, مجموعة *medjmou'at*, طوب *thop*. — L'universalité des biens, اموالك مجموعة سسي - طوبى *emvāluū medjmou'aci*, *thopou*. — Universalité, en t. de logique, qualité d'une proposition universelle, شمول على *chumoul 'alel-'oumoum*. — L'universalité de cette proposition, بومسئله نك عمومه شمولى *bou mecelēnuū 'oumoumè chumouli*.

UNIVERSAUX, s. pl. Voy. UNIVERSEL, subst.

UNIVERSEL, E, adj., qui s'étend à tout, عام *'āmm*, عمومى *'oumoumūi*, شمول *'oumoumūi uch-chumoum*, a. — Déluge universel, طوفان *thoufāni 'oumoumi*. — Famine universelle, قحط عام *qahthy 'āmm*. — Un remède universel, جميع امراضه استعمالى شامل بردوا *djemū' emrāzde īstī'māli chāmil bir devā*. — Avoir l'approbation universelle, مظهر تحسين عامه او *mazheri tahsīni 'āmmè ol*. — Homme universel, جامع الكمالات *djāmi' ul-kemālāt*. — C'est un homme universel, دانش و عقلى عالم محيط بر *dānīeh u 'aqli 'ālem mouhyth bir ādemdur*. — Universel, qui embrasse, qui renferme tout, كل *kull*. — Science universelle, علم كل *'ylmi kull*. — Esprit universel, عقل كل *'aqli kull*. — Universel, s. m., en t.

de logique, ce qu'il y a de commun dans les individus d'un même genre, d'une même espèce. En ce sens, son pl. est Universaux, کلیات *kulliät*.

UNIVERSELLEMENT, adv., généralement, عمومًا *'oumoumen*, على بروجہ *'alel-'oumoun*, a., عمومی *ber veljhi 'oumouni*, p.-a.; عمومجہ *'oumoumdjè*, a.-t. — Cela est universellement reçu, approuvé, عمومًا مقبول و مستحسندر *'oumoumen maqboul vè mustahsendur*.

UNIVERSITAIRE, adj. com., مدرسه متعلق *medrecèi 'ouloumè dâir*, متعلق دائرہ علومه *medrecèi 'ouloumè dâir*, a.-t.

UNIVERSITÉ, s. f., corps de professeurs établi par autorité publique pour enseigner les langues, les belles-lettres, la philosophie et les sciences, دار مدرسه علوم *medrecèi 'ouloum*, دار العلوم *dâr el-'ouloum*, a. — L'université de Paris, پارس شہرندک کانس *pâris chehrindè kiân medrecèi 'ouloum*.

UNIVOCATION, s. f., t. de scolast., عمومیت الاسم *'oumounüet ulism*, a.

UNIVOQUE, adj. com., t. de scolast., اسم عام *ismi 'âmm*, a. — Animal est un terme univoque à l'homme et au lion, لفظ حیوان انسان و ارسلان حقنہ اسم عامدر *lafzy haivân insân u arslân haqqyna ismi 'âmmdur*.

URANE, ou URANIUM, s. m., métal nouvellement découvert, یکی بولش *ieñi boulmich ma'den djinsi*, a.-t.; معدن جدید *ma'deni djedid*, a.

URANOGRAPHIE, s. fém., وصف الاحوال الفلكية *vasful-ahvâl ul-feleküet*, وصف الفلكيات *vasful-feleküät*, وصف السما *vasfus-semâ*, a.

URANUS, subst. masc., planète, بر سياره نك اسمى *bir seiârènuü ismi*.

URATE, s. m., ملح بولى *milhy bevlii*.

URBAIN, e, adj., شہرک *chehrüñ*, شهرلو *cheherlu*, t.; بلدی *beledi*, a.

URBANITÉ, s. f., چلبلیک *tchelebîlik*, شہریلیک *chehrîlik*, t.; طرانت *zarâfset*, طریفک *zarâfset*, نزاکت طبع *nezâketi thab'*, a.

URE, s. m., یبان بوغدسی *ïabân boughaci*, t.; ثور جبلی *sevri djeheli*, a.

URETÈRE, s. m., سدک یولی *sidik ioly*, t.; مجرای بول *medjraï buvel*, a. — L'uretère droit, بولک صاغ *bevlüñ sağ iolou*. — L'uretère gauche, بولک صول *bevlüñ sol iolou*.

URÈTRE, ou URÈTHRE, s. masc., مخرج بول *makhredji bevl*, a.

URGENCE, s. f., زورلوق *zorlu-lyq*, t.; لزوم *zarouret*, لزوم *lizoum*, a. — Attendu l'urgence du cas, ضرورت حاله نظرا *zaroureti hâlè nazuren*. — L'urgence du besoin, ضرورت حاجت *zaroureti hädjet*.

URGENT, e, adj., بجد *bedjid*, p.-t.; ضرورتی *zarourüi*, ضرورتی *zorlu*, t.; ناچار *nätchâr*, p. — Affaire urgente, بجد ایشی *bedjid ichi*, au pl. امور ضروریه *oumourî zarourüic*. —

Besoin urgent, حاجت ضروریه, *hādjeti zarourīc.*

URINAIRE, *adject. com.*, بولسه *bevlē makhsous*, متعلق *mutē'allyq*, a.-t., بولی *bevlī*, a. — Conduit urinaire, سدک یولی *sidik iolou*. — Voies urinaires, مجاری بولیّه *medjārī bevlīc.*

URINAL, *s. m.*, خسته خوروزی *khasta khavrouzy*, قاروره *qārourē*, خسته اوردکی *khasta curdegui*, t. Voy. Pot.

URINE, *s. f.*, سدک *sidik*, t.; بول *bevl*, pl. a. ابوال *ebvāl*. — Urine trouble, بولانق سدک *boulānyq sidik*; — claire, بول صاف *bevlī sāf*. — Rétention d'urine, احتباس بول *yhtibāci bevl*.

URINER, *v. n.*, ایشمک - ایشدمک *ichmek*, صدو دکمک *sou deukmek*, t.; تبول ا *tebevul it*, a.-t.

URINEUX, *se, adj.*, سدکلو *sidiklu*, t.; بولی *bevlī*, a.

URIQUE, *adj. com.*, بولی *bevlī*, a. — Acide urique, حامض بولی *hūmizy bevlī*, a.

URNE, *s. f.*, vase antique, قاب *qāb*, p.-a.; قوآنوس *qovānos*, کوپ *kioup*, t.-a. — Urne en pierre, طاش *thāch kioupy*.

Us, *s. m. pl.*, t. de prat., usages, عرف *āīn*, ایمن *mu'tād*, معتاد *'eurf*. — Les us et coutumes d'un lieu, عرف و عادات مملکت *'ourf u 'ādāti memleket*. — Garder les us et coutumes, عرف و عادات رعایت ا *eurf u 'ādetē ri'āiet it*.

USAGE, *s. m.*, coutume, pratique, عادات *'ādēt*, pl. a. عادات *'ādāt*;

توره *teurē*, t.-p. — Ancien usage, عادت *eski 'ādet*, اسکی عادت *'ādeti qadīmē*. — Long usage, عادت مدیده *'ādeti medīdē*; — constant, عادت مستمره *'ādeti mustemirrē*. — C'est l'usage, عادتدر *'ādettur*, عادت بودر *'ādet bou dur*. — Cela est reçu, consacré par l'usage, عادت اوله کلمش *ola guelmich*, عادت مدیده جه بتیله معتبردر *'ādeti medīdē djehetilē mu'teberdur*. — Cela est contraire à l'usage, عادتّه مغایردر *'ādetē moughūr dur*. — Cela est hors d'usage, عادتندن خارجدر *'ādetten khāridjtur*. — Suivre l'usage, عادتّه تبعیت ا - تابع او *'ādetē teb'iat it, tābi' ol*. — Usage, emploi d'une chose, قوللنمه *qoullanma*, قوللاننش *qoullānich*, استعمال *isti'māl*. — Le bon usage des choses, اشیانک حسن استعمالی *echiānuñ husni isti'māli*; — le mauvais, سوء استعمالی *sou'i isti'māli*. — L'usage d'une expression, بر تعبیرک استعمالی *bir ta'bīruñ isti'māli*. — Ce mot est d'usage, بو لفظ مستعملدر *bou lafz musta'mel dur*. — Usage, droit de se servir d'une chose dont la propriété est à un autre, حق استعمال *haqqy isti'māl*. — Usage, droit qu'ont les voisins d'une forêt ou d'un pacage, d'y couper du bois ou d'y mener paître leur bétail, حق تمتع *haqqy temettu'*. — Usage, expérience, اعتیاد *alychyqlyq*, ایشقلالق *y'tiād*. — Usage, expérience de la société, habitude d'en pratiquer les devoirs, ایلده قونشمه نک *khalq ilē qonouchmanuñ* قاعدا لری

qāydeleteri, معاشرت *dēbi mou'ācheret*, pl. آداب معاشرت *adābi mou'ācheret*. — L'usage du monde, آداب معاشرت ناس *dēbi mou'āchereti nās*.

USAGER, s. m., حَقِّ استعمال *haqqy isti'māl sāhybi*, a.-t.

USANCE, s. f., اوتوز کون وعلاسی *otouz gun va'dēci*, t.

USER, v. n., faire usage de quelque chose, قوللنمق *qoullanmaq*, t.; استعمال *isti'māl it*, a.-t. — User de remèdes, استعمال ادویه *isti'māli edviē it*. — User d'un mot, استعمال *bir lafz isti'māl it*.

— User de violence, اعمال شدت *y'māli chiddet it*. — En user bien, en user mal avec quelqu'un, کسهنده حسن یاخود سوء معامله *bir kimesnēē husn tākhod sou'āmēlē it*. — En user librement, familièrement, بی تکلفی معامله *bi tekelluf mou'āmēlē it*.

USER, v. a., consommer les choses dont on se sert, صرف *sarf it*, استعمال *istihtāk it*, افنا *ifnā it*, استعمال *bezl u istihtāk it*, a.-t. — J'ai usé beaucoup de bois بوسنده خیلی اودون *bou senēdē khaīli odoun sarf ēiledum*. — User, détériorer imperceptiblement les choses à force de s'en servir, اسکتمک *eskitmek*, قوللنمغله اسکتمک *qoullanmaghylē eskitmek*. — Les enfants usent beaucoup de sonliers, چوجوق قسمی *tchodjouq qysmi tchoq pāpouch eskider*. — User, diminuer en frottant, et en t.

de chirurg., consumer, اشندرمق *achendurmaq*, اکل *ekl it*, — User, déchirer, اپرنامق *iprāmaq*, اپرنامق *iprātmaq*. — S'user, se détériorer par l'usage, اسکیمک *eskimek*, بوزلوق *bozoulmaq*. — Diminuer par le frottement, اشمق *achennaq*. — Être déchiré, اپرنامق *iprāmaq*, اپرنامق *iprānmaq*. — Le marbre et les pierres s'usent, مرمرو سائر *mermer ve sāir thāchlar achencur*. — Usé, e, قوللنمیش *qoullanilmich*, مستعمل *musta'mel*, مبتذل *mubtezel*, اسکیمیش *eskimich*, اشیمیش *achimich*, اپرنامیش *iprānmich*. — Un habit usé, بر اسکیمیش *eskimich bir roubā*. — Une pensée usée, qui a été employée souvent et à laquelle on ne fait plus attention, مبتذل بر معنا *mubtezel bir ma'nā*. — Qui a le goût usé, émoussé, دادی بوزوق *dādi bozouq*.

USER, s. m., usage, emploi, قوللنمه *qoullanma*, t.; استعمال *isti'māl*, a.

USINE, s. f., اعمال آلات ایلد *y'māli ālāt ile ichlenen kiārkhānē*, t.

USITÉ, E, adj., قوللنلور *qoullanlur*, t.; استعمال اولنان *isti'māl olunnān*, a.-t.; مستعمل *musta'mel*, a. — C'est une chose fort usitée, پکت مستعمل بر شیدر *pek musta'mel bir che'dur*.

USTENSILE, s. m., toutes sortes de petits meubles de maison, اوالاتی *avātati*, خاندهک اوراق تفک *khānēavān oufāq tufek avādāntlyghy*. — Ustensiles de cuisine, مطبخ اوادانلمغی - طاقمی

mathbakh avādānlyghy, thāqymī;

— de jardinage, - باغچیان الآتی *bāghchevān ālāti, thāqymī;*

— aratoire, ادوات فلاحيّة *adevāti*

felāhyiet, آلات فلاحت *ālāti felā-*

hat. — Ce que l'hôte est obligé de

fournir aux soldats qui logent chez

lui par étape, عسکری قوناغی *askeri qonāghy*

حوايجی *havāidji.*

USTION, s. f., ياقمه *iāqma, t.;*

حرق *harq, کتی* *keīi, a.*

USUEL, LE, adj., قوللنور *qoullan-*

nilur, t.; استعمال اولنان *isti'māl*

olounān, قلنلمسی عادت اولمش

qoullanilmaci 'ādet olmich, t.-a.;

عادی مستعمل *'ādii, musta'mel, a.*

— Langage usuel, لسان عادی *licāni 'ādi.*

USUELLEMENT, adverbe, عادت

اولهرق *'ādet olaraq, t.;* عادتاً *'āde-*

ten, a. — Cela se dit usuellement,

بر کلامدر *'ādeten seu-*

lenur bir kelāmdur.

USUFRUCTUAIRE, adj. com., اخذ

اماره حاصلاته مشروط اولان *akhzy hācy-*

lātē mechrouth olān, a.-t. — Le

douaire des femmes est un droit

usufructuaire, ارامله تخصیص اولنان

مهراخذ حاصلاته مشروط اولان

استحقاقلرندندر *erāmilē takhsys*

olounān mihr akhzy hācy-lātē mech-

routh olān istyhaqqlerindendur.

USUFRUIT, s. in., حق تمتع *haqqy*

temettu', تصرف محصولات *teçar-*

roufi mahsoulāt, a.; ایرادات تصرفی *irādāt teçarrufi, a.-t.* — Il n'a que

l'usufruit de ce bien, ملك متصرفی

اولپوب فقط نماسيله متمتعدر *mulk*

muteçarroufi olmaïup faqath nemā-

cilē mutemettu'dur.

USUFRUITIER, ÈRE, s., celui, celle

qui a l'usufruit, محصولات متصرفی

mahsoulāt muteçarroufi, a.-t.

USURAIRE, adj. com., où il y a de

l'usure, ربایي معاملهلی *mou'āmelēli,*

فاحش *ribāii mutezammin,*

مرا بجه لو *fāhych murābahu, a.-t.*

— Contrat usuraire, ربایي متضمن

بر مقاوله سندی *ribāii mutezammin*

mouqāvelē senedi.

USURE, s. f., intérêt illégal tiré de

l'argent, des marchandises prêtées,

ربح *ribā,* ربا *mou'āmelē,*

فاحش *ribā, rybh,* فاحش *fāhych murā-*

baha, a. — Prêter à usure, معامله يه

ربا *mou'āmelēè virmek,* ربا

ایله قرض ویرمک *ribā ilē qarzvirmek.*

— Au fig., rendre, payer avec

usure, rendre au double le bien ou le

برقات زیاده سیله *bir qāt zīādēcilē eu-*

dēmek, ma' zīādetin

edā it. — Usure, détérioration par

l'usage, اشنامه *bozoulma,* بوزلما

achinma.

USURIER, ÈRE, s., celui ou celle

qui prête avec usure, معامله جی

mou'āmelēdji, a.-t.; معامل بالربا

mou'āmil bir-ribā, a. — Se dit aussi

de ceux qui font des profits illégitimes,

کسب حرام ایدجی *kisbi*

harām idīdji, حرام بیجی *harām*

iēidji.

USURPATEUR, TRICE, s., زور ایله

زور ایله *zor ilē ālīdji,* قاپیجی

غاصبون *ghācyb, pl. ghācyboun,*

غصب حکومت ایدن

ghasbi hukioumet iden. — L'usurpateur du trône, غاصب تخت سلطنت *ghācybi takhti salthanet.*

USURPATION, s. f., زور ايله قاپمه *zor ilē qāpma*, نا حق يره قاپمه *nā haqq ĩerē qāpma*, t.; غصب *ghasb*, اغتصاب *yghitiĉāb*, a.

USURPER, v. a., s'emparer, par violence ou par ruse, d'un bien, d'une dignité, d'un titre qui appartient à un autre, زور ايله الحق - قاپمق *zor ilē ħalmaq, qāpmaq*, قاپمق يره قاپمق *nā haqq ĩerē qāpmaq*, t.; جبراً *djebren zabth it*, فضولى ضبط ا *fuzouli zabth it*, غصب ا *ghasb it*, اغتصاب ا *yghitiĉāb it*, a.-t. — Usurper la gloire, شان و شهرتى *chān u cheuhreti ghasb it.* — Usurper, se dit aussi absolument, ا تعدى *te'addi it*. — Il usurpe sur mes droits, ا استحقاقلرمة تعدى ايدر *istyhġāq-lerumē te'addi ider.* — Usurpé, e, زور ايله قاپلمش *zor ilē qāpilmich*, جبراً ضبط اولنمش *djebren zabth olounmich*, مغضوب *maghsoub.*

UTÉRIN, e, adj., né de même mère, mais non pas de même père, اناسى بر باباسى ايرى *anāci bir bābāci āiry*, بر انادن طوغمده *bir anāden dhoghma.* — Frère utérin, اناسى بر باباسى آيرو قرنداش *anāci bir bābāci āiru qarindāch*, اخوان *akh lé-ummin*, pl. a. لام *ykhvān lé-ummin.* — Sœur utérine, انادن قز قرنداشى *anāden qyz qarindāchi*, لام *oukht*

lé-ummin. — Fureur utérine, ou nymphomanie, maladie du sexe féminin, penchant irrésistible et insatiable à l'acte vénérien, جنون على *djunoun'alel-ghalimet.* جنون الغلمة *djunoun muheiidj ul-ghalimet.*

UTÉRUS, s. m., رحم *rahm*, a. Voy. MATRICE.

UTILE, adj. com., فايك لور *fāidelu*, اصيلو *menſa'atlu*, n.-t.; نافع *as-sylu*, t.; مفيد *nāfi'*, *musfid*, a. — C'est une personne qui vous sera utile, اموركه نافع بر كمنده در *oumourinē nāfi' bir kimesnē dur.* — C'est un travail fort utile, غايت *ghāiet ilē nāfi' bir choughldur.*

UTILEMENT, adverbe, فايده ايله *fāidē ilē*, نافع اولدجق و جهيله *nāfi' oladjaq vedjhile*, a.-t.; بروجه *ber vedjhi enſa'*, p.-a.; نفعاً *nefen*, على وجه الانفع *'ala vedjh ul-enſa'.* — Employer utilement son temps, وقتنى بروجه انفع صرف ا *vaqtini ber vedjhi enſa' sarf it.*

UTILITÉ, s, f., فايك *fāidē*, pl. a. منفعة *sevāid*; نفع *nef*, منافع *menſa'at*, pl. a. نفع عمومي *neſy'oumoumi*; — publique, نفع عام *neſy'āmm.* — Retirer de l'utilité d'une chose, بر نسندهن فايك لئمك *bir nesnēden fāidēlenmek.* فايك بولمق *fāidē boulmaq.* — Quelle utilité vous en revient-il? بوندن سزه نه فايده *boundan sizē nē fāidē vārdur.*

УТОПИЯ, s. f., خيال *oukht*

افكار باطله *fikri bāthyl*, pl. a. باطله *efkiāri bāthylè*.

UVÉE, s. f., une des tuniquees de l'œil, كوزك طبقه عنبييهسى *gueu-*

كوزك *zūn thabaqū' anebūēci*,
اينكى زارى *gueuzūn ikindji zāri*,
طبقة عنبييه *'anebūiet*,
كوزك *tha-*
baqati' anebūiet, a.

V

V, s. m., vingt-deuxième lettre de l'alphabet, حروف هجائىك يكرمى *houroufi hedjēnuū iermi ikindji harfi*.

VA, adv., soit, j'y consens, fam., اولسون *olsoun*, t.

VACANCE, s. f., le temps pendant lequel une place, une dignité n'est pas remplie, محلوليت *mahloulūiet*, a.; بوش قالملىق *boch qālmaqlıq*, t.; محلوللىق *mahloullyq*, a.-t. — Durant la vacance du Saint-Siège, ريسم پاپالىق مسندىنك هنكام *rīm pāpālyq mesnedīnuū henguiāmi mahloulūietindè*. — La vacance d'un bénéfice, برزعامتك *bir zi'āmetuū vaqti mahloulūieti*.

VACANCES, au pl., le temps auquel les études cessent dans les écoles, dans les collèges, تعطيللىرى وقتى *ta'thylleri vaqti*, وقت تعطيل *ta'thyl*, *vaqti ta'thyl*, a.-t.; تعطيل *ta'thyl vaqti*, كونلىرى *gunleri*. — Passer les vacances dans tel endroit, اوقات تعطيلى فلان *evqāti ta'thyli felān mahallè imrār it*. — Un jour de

vacances, تعطيل كونى *ta'thyl gunu*.

VACANT, e, adj., qui n'est plus occupé, habité, بوش *boch*, t.; معطل *mou'aththal*, خالى *khāli*, a. — Endroit vacant, معطل برير *mou'aththal bir ier*. — Il y a une chambre vacante dans cette maison, بوخانهده خالى *bou khānèdè khāli bir odha vārdur*. — Vacant, en parlant des places, des dignités, محلول *mahloul*, خالى *khāli*, بوش *boch*. — Un emploi vacant, محلول بر *mahloul bir manseb*. — Le Saint-Siège était vacant, ريسم پاپا *rīm pāpā mesnedi mahloul idi*. — Succession vacante, celle qui est abandonnée, محلول قالمش تركه *mahloul qālmich terekè*.

VACARME, s. m., كورلىتى *gurultu*, قاونغه *qāvgha*, شمانه *chamāta*, t., عربده *'arbedè*. — Faire cesser le vacarme, غاوغايى دفع و تسكين ا *ghāvghāi def' u teskīn it*. — Faire vacarme, شمانه ا *chamāta it*.

VACATION, s. f., métier, profession, صنعة *san'at*, صناعت *synā'at*, حرفه *hyrfet*, pl. a. حرف *hyref-*

— De quelle vacation est-il? حرفتی ندر *hyrfeti nedur*. — Vacation, chacun des espaces de temps que des personnes publiques emploient à travailler à quelque affaire, چالشمه موقت *tchālichma vaqti*, موقت موقت *mevqyti choughl*, اشتغال *mevqyti ichtyghāl*, pl. a. مواقت الاشتغال *mevāqyt ul-ichtyghāl*; يوم الشغل *ïevm uch-choughl*, pl. أيام الشغل *ëiām uch-choughl*.

— Il lui faut tant pour ses vacations, چالشديكى وقتك اجرتى اوله رق چالشديكى شوقدر اقچه ويرلمودر *tchālichmî-gui vaqtuñ eudjereti olaraq chou qadar aqtchê virilmeludur*. — Vacations, pl., cessation des séances des gens de justice, ايشسزلك وقتى *ichsyzlik vaqty*, تعطيل وقتى *ta'thyl vaqty*. — Vacation signifie quelquefois Vacance, en parlant de choses non occupées : Ce bénéfice, vacation avenante, sera réuni à tel évêché, بوزعامت لى المحلوليت فلان *bou zi'āmet ledi ul-mahlouïiet felān piscopostygha ilhāq olounadjurtur*.

VACCIN, s. m., matière tirée de certaines pustules qui se trouvent au pis des vaches; اينك امجكندن *inek emdjeguinden tchyqarilān iriñ*, اينك ايركى *inek iriñi*, t.; طعم الجدرى البقرى *thou'm el-djederi el-baqarüi*.

VACCINE, s. f., جدرى بقرى *djederüi baqarüi*, a.

VACCINATION, s. f., اينك ايركى *inek iriñi ilê tchütchek aehlama*. تالقيج جدرى

تلقيج *telqyhy djederi baqarüi*, بقرى *telqyhy baqarüi*, a.

VACCINER, v. a., اينك ايركى *inek iriñi ilê aehlamaq*, بقرى *telqyhy baqarüi it*, جدرى *djederüi baqarüi telqyh it*.

VACHE, s. f., femelle du taureau, انك *inek*, بقره *baqarat*, pl. a. باقرات *baqarāt*. — Traire les vaches, اينكرى صاعق *inek-leri sāghmaq*. — De la vache, de la viande de vache, اينك اتى *inek eti*. — Manger de la vache enragée, prov. et fig., éprouver beaucoup de privations et de fatigues, خيلى *khaïli mechaqqut ilê mouzāïuqa tchekmek*.

— Vache, peau de la vache, اينك *inek*, اينك *inek thoumāri*, اينك *inek derici*. — Vache, panier revêtu de cuir qu'on place sur l'impériale des voitures de voyage, يول عربدىسى اوزرنك كى بيوك *ïol 'arabaci uzerindê ki buïuk seped*. عربدنك اوست صندوغى *'arabanuñ ust sandoughy*.

VACHER, ÈRE, subst., صغرتماچ *syghyrtmādj*, t.

VACHERIE, s. f., اينك اخورى *inek akhori*, اينك اشغلى *inek āghlyghy*, t.

VACILLANT, f., adj., صارصيلور *sārsyleur*, صالنان *sālynān*, t.; تزلزل ايدن *tezlezul iden*, a.-t.; متزعزع *muteza'ez'*, a. — Démarche vacillante, حرکت متزعزعه *harc-ke'ti muteza'ez'a*. — Pied vacillant, صارصيلور اياق *sārsyleur aïaq*.

قدم متزعزع *qademi muteza'zy'*. — Avoir la main vacillante, متزعزع *muteza'zy' ul-ei'adi ol.* — Vacillant, au fig., incertain, irrésolu, قرارسز *qarārsyz*, متردد *mutereddid*, متردد الرأي *mutereddid ur-rēi*, متذبذب *mutezebzib.* — Esprit vacillant, تذبذب اوزره اولان عقل *tezebzub uzrē olān 'aql.*

VACILLATION, s. f., mouvement de ce qui vacille, صالئمده *sālynma*, صارصلش *sārsylich*, اوينایش *oī-nāich*, t.; زغزعة *zaghza'at*, نغضان *naghzān*, نوسان تزلزل *tezelzul*, نوسان *nevsān*, a. — La vacillation d'une barque, قايغك دكزده چالئانمدسى *qāighuñ deñyzdē tchālqānmaci.* — Vacillation, au fig., incertitude, irrésolution, متردد *tereddul*, شبهمه *chubhē*, قرارسزلىق *qarārsyzlyq*, تذبذب *tezebzub.* — Vacillation dans les opinions, dans les projets, تذبذب افكار وارا *tezebzubi efkiār u arā.*

VACILLER, v. n., branler, chanceler, n'être pas bien ferme, صارصلق *sārsylmaq*, صالئمق *sālynmaq*, تزعزع ا *tchālqanmaq*, t.; تزعزع ا *teza'zu' it*, تزلزل ا *tezelzul it.* — La main m'a vacillé, الم صارصلدى *elum sārsyldy.* — Vaciller, se dit aussi de la langue, quand on emploie involontairement un mot pour un autre, سوزى ياكلش سويلمك *seuzu iañlich seuilemek.* — Sa langue vacille, لساننه عجمه عارض اولور *liçaninē 'oudjmē 'aryz olour.* — Vaciller dans ses réponses, لاقردى يى درلو *laqrdy yī drlu*, لاقردى درلو سويلمك *laqyrdü turlu turlu*

اختلاف فى الكلام ا *shkhtilāf fil-kelām it.* — Il a fort vacillé dans ses réponses, جوابلرنك چوق *djevāblerindē tchoq televvun itmichtur.* — Vaciller, être incertain, irrésolu, متردد *tereddul*, رائك *chubhēlu ol*, قرارسزلىق ا *rēidē qarārsyzlyq it*, تذبذب ا *tezebzub it.* — Il vacille toujours, متردد الرايدر *her mādédē mutereddid ur-rēidur.*

VACUITÉ, s. f., بوشلق *bochlyq*, t.; خلو *khylv*, a.

VAGABOND, e, adj., qui erre çà et là, اوتديه برويه كزن *eutēte beruie guezen*, كزبجى *guezen*, بوش كزن *boch guezen*, t.; معطل كزن *āvārē guezen*, اواره كزن *mou'aththal guezen.* — Fainéant, دريدر *khovārda*, كاهل *kiāhil.* — Les fainéants et les vagabonds, كاهل *kiāhil vè serseri olānlar.* — Au fig., esprit vagabond, طاغنىق عقل *dhāghynyq 'aql.* — Imagination vagabonde, خيال كثير *khaiāli keçtr ut-tehvēch.*

VAGABONDAGE, s. m., خواردهلق *khovārdalyq*, اواره لك *āvārēlik*, p.-t.; بوش كزمه *serserilik*, سوسربلك *boch guezmē.*

VAGABONDER, v. n., اواره كزملك *āvārē guezmek*, خواردهلىق ا *khovārdalyq it*, اوتديه برويه كزملك *cutēte beruie guezmek*, بوش كزملك *boch guezmek, ielmek.*

VAGIN, s. m., t. d'anat., مهبل

mehbil, كس *kus*, pl. a. اكساس *eksās*;
 بهو *behv*, pl. a. ابها *ebhā*.

VAGISSEMENT, s. m., يكي طوغمش *iēny*
 چوچوغك باغرمسى - اغلمسى
dhoghmiş tchodjoughuī bāghyrmaci,
aghlamaci, t.

VAGUE, s. f., flot, lame d'eau,
 طلاس *dhālgha*, دالغه *dālgha*,
 تلاس *thalās*, t.; موج *mevdj*,
 pl. a. امواج *emvādj*. — De grandes
 vagues, طالعغرلر *iri dhālgha-*
lar, امواج عظيمه *emvādj 'azūmē*. —
 Rompre la vague, طالعديي يارمق
dhālghaī iārmaq.

VAGUE, s. m., grand espace vide,
 خلا *khalā*, a. — Le vague de l'air,
 خلاي هوا *khalāi havā*. — Vague
 s'emploie substantivement au mascu-
 lin, en parlant de ce qui manque de
 précision, de netteté : Il y a du vague
 dans ce qu'il m'a dit, بكا سويلديكي
 بكا سويلديكي *bañā seu-*
ledīgui kelāmdē khalāi kulli vār-
dur, کلامك خلای کلی واردر
kelāmindē boch iēr vārdur.

VAGUE, adj. com., indéfini, qui
 n'est point fixe, sans bornes fixes,
 اوجي بللوسز *oudjou bellucz*, t.;
 نام محدود *nā mahdoud*, a. — Es-
 paces vagues, مسافات غير محدوده
muçāfātī ghāiri mahdoudē. — Ter-
 res vaines et vagues, terres inutiles,
 اراضی يرلر *boch iērler*, معطل
 يرلر *erāzī khālīē*, خاليه
mou'aththal iērler. — Vague, au
 fig., qui n'est point arrêté, précis,
 déterminé, بوش *boch*, معنى *bi*
 مالسز *mālsz*. — Indéter-
 miné, غير معين *ghāiri mou'aīen*. —

En parlant d'un esprit qui n'a point
 de fixité, عديم الثبات *'adīm us-*
sebāt.

VAGUEMENT, adv., ne se dit qu'au
 fig., بوش اوله رق *boch olaraq*, t.;
 معاندرن خالی تعبیرات ايله
ma'nāndēn khālī ta'bīrāt ilē, a.-t.

VAGUER, v. d., اوتهديه بروربه كتمك
eutēē beruē gūtmek, سرسرى كزىك
serseri guezmek, t. — Vaguer dans
 les champs, قيرلرده سرسرى كزىك
qyrlerdē serseri guezmek, قيرلرى
 طولاشمق *qyrleri serseri*
dholāchmaq, t.

VAILLANMENT, adv., يكتجه
īguīdjē, t.; غيرت ايله *ghāiret ilē*,
 بسالت *chedjā'at ilē*, جلادت
 و *beçālet u djelādet ilē*,
 دليرانه *delīrānē*, p.

VAILLANCE, s. f., يكتلك *īguī-*
lik, t.; غيرت *ghāiret*, شجاعت
chedjā'at, جلادت *beçālet*,
 بھادرلك *behādīrlīk*,
 p.-t.

VAILLANT, s. m., le fonds du bien
 d'une personne, son capital, مال
māl, a.; سرمايه *sermāiē*, p.-t.;
 راس المال *rās ul-māl*, a. — Il a
 mis tout son vaillant à ce commerce,
 سرمايه سنك جمله سنى بو تجارته
 صرف ايلدى *sermāiēcīnuī djumlē-*
cīni bou tūdjāretē sarf eīledī.

VAILLANT, E, adj., valeureux, cou-
 rageux, يكتىك *īguīst*, t.; غيرتلر
ghāiretlu, شجاعتلو *chedjā'atlu*,
 دلير *behādīr*, t.-p.;
 ديلير *dilīr*, p.

VAIN, E, adj., ايلكسز
fūidēcz, a.-t.; بوش *boch*, t.; عبث

'abes, a.; بيهدوده *bihoudè*, p.;
 efforts, بي فايك *bi fâidè*. — Faire de vains
 efforts, كيوشش بي فايك *kiouchich
 bi fâidè it*. — Terres vaines et va-
 gues, terres incultes, غير منبت اولان
 اراضى *ghāiri mumbit olān erāzy*.
 — Vain, frivole, chimérique, باطل
bāthyl. — Pensée vaine, فكر باطل
fikri bāthyl. — Espérance, préten-
 tion vaine, امل و ادعاى باطل *emel
 u iddi' ā bāthyl*. — Vain, orgueil-
 leux, superbe, غرورلو *ghourourlu*,
 كبرلو *kibrulu*, متكبر *mutekebbir*. —
 Vaine gloire, orgueil, sottise gloire,
 عجب *kibr*, غرور *ghourour*, كبر
 كندويى بکنه *'oudjib un-nefs*,
guendūi beïnemè. — En vain, adv.,
 inutilement, عبث *'abes icrè*,
 نافله *nāfilè*, نافلة *nāfilè icrè*,
 بيهدوده *bihoudè*. — Travailler en
 vain, ا سعى *bihoudè sa'y it*.

VAINCRE, v. a., remporter quelque
 grand avantage sur ses ennemis,
 dans la guerre, غالب كلمك *ghā-
 lib guelmek*, او غالب *ghālib ol*,
 a.-t.; اوست كلمك *ieñmek*,
ust guelmek, ظفر بولق *zafer boul-
 maq*. — Vaincre ses ennemis,
 اءداسنه غالب كلمك *a'dācinè
 ghālib guelmek*. — L'emporter sur
 un concurrent, l'emporter sur...,
 اوست - غالب او, *ghalebè it*,
ust, ghālib ol, استيلا بولق *istilā
 boulmaq*. — Vaincre ses rivaux,
 رقباسنه غالب كلمك *rouqabācinè
 ghālib guelmek*. — Vaincre, sur-
 passer, اوست كلمك *ust guelmek*,
 تفوق *tefevouv it*; — les autres

en..., سائرلرى كچمك *sāirleri*
guetchmek, - سائرله اوست كلمك,
 سائرلره اوست كلمك *sāirlerè ust guelmek, fāiy
 ol*. — Surmonter, غلبه او *ghalebè it*,
 ظفر ياب او *zafer iāb ol*. — Se
 vaincre soi-même, نفسه غالب
nefsinè ghālib guelmek. —
 Vaincre ses passions, امراض
 نفسانيه سنه غلبه او *emrāzy nefsanūie-
 cinè ghalebè it*. — Se laisser vaincre,
 se laisser persuader, اينانمق
*inān-
 maq*, الزام اولنمق *ilzām olounmaq*,
 مقاومت *dhāūānamāmaq*,
 ايله مامك *mouqāvemè idēmèmek*.
 — Vaincu, e, يكلم - ش *iūilmich*,
 مغلوب *maghloub*. — Défait,
 بو زغن *bozghoun*, منهزم *munhezim*. — Con-
 vaincu, ملزم *mulzem*. — Vaincu par
 les prières et les instances d'une per-
 sonne, بر كمسندك نياز و التماسنه
 مقاومت ايله ميوب *bir kimesnènuñ
 nīāz u iltimācinè muqāvemè idē-
 mēiup*.

VAINEMENT, adv. Voy. EN VAIN,
 INUTILEMENT, فايكسز *fāidēcýz*,
 بلا فائد *bilā fāidè*.

VAINQUEUR, s. m., celui qui a
 vaincu, فاتح *fātyh*, غالب *ghālib*,
 ا.; غازى *ghāzy*, t.; يكين *iūñyn*, t.;
 ظفر بوليچى *zāfer bouloudji*, a.-t.
 — C'est au vainqueur qu'appartient
 le commandement, للحكم للغالب
el-hukmu lil-ghālib. — Être, rester
 vainqueur, اوست او *ust ol*, غالب
ghālib guelmek. — Vain-
 queur, celui qui remporte quelque
 avantage sur un concurrent, غالب

غلبه ایدن *ghālib olān*, - ایدییجی *ghalebè iden, ididji*. — Il sortit vainqueur de la dispute, مجادلهدن غالب چیتدی *mudjādelèden ghālib tchyqty*, مجادلهده *mudjādelèdè ust gueldi*. — Vainqueur de tous les obstacles, کافه موانع و مزاحمانک *kiāffēi mevāny' vu mezāhy-māttē ghālib*.

VAISSEAU, s. m., vase, ustensile destiné à contenir les liquides, قاب *qāb*, t.; آنه *enā*, pl. a. آنیه *āniēt*; اوعیه *avāni*, وعا *ve'ā*, pl. طپراق *ev'iet*. — Vaisseau de terre, قاپراق *thoprāq qāb*; — de bois, قاپ *aghādjdēn birqāb*. — Des vaisseaux de cuivre, اوانی *avāni noughācūc*. — Vaisseau, bâtiment pour naviguer, کمی *guemi*, t.; سفینه *sefinē*, pl. a. سفن *sufun*, سفاین *sefāin*. — Dans les ports de mer, on ne donne ordinairement le nom de vaisseau qu'aux bâtiments de l'État : Vaisseau de guerre, جنک کمیسی *djenk guemīci*. — Vaisseau de ligne, قپاق *qapāq qāldurur guemi*. — Vaisseau à deux ponts, ایکسی *iki ambārli guemi*; — à trois ponts, اوچ انبارلی کمی *utch ambārli guemi*. — Vaisseau de haut bord, کبیر سفینه *kebir sefinē*; — marchand, بازرگان کمیسی *bāzyrguiān guemīci*, تجار سفینهسی *tudjdjār sefinēci*. — Un vaisseau de tant de canons, چکر-آلور-شو قدر طوپ *chou qadar thop āleur*, بر قطعده سفینه

tcheker bir qyth'u seftue. — Au fig., le vaisseau de l'État, کشتی دولت *kechtīi devlet*. — Vaisseau, se dit aussi des veines, des artères et de tous les petits canaux qui contiennent quelque humeur dans le corps de l'homme, طمر *dhamar*, عرق *yrq*, pl. a. تروق *'ourouq*; وعا *ve'ā*, pl. اوعیه *ev'iet*. — Les vaisseaux sanguins, اوعیه دم *ev'iet dem*.

VAISSELLE, s. f., tout ce qui sert à l'usage ordinaire de la table, comme plats, assiettes, etc., سفره طاقمی *sofra thāqymi*, سفره نک *qāblar*, قاپلر *sofranūn qāb qatchāqlari*, سفره اوادانلقلری *sofra avādānlyqleri*, t. — Vaisselle d'or ou d'argent, التون یا کومش اوانتی *oltoun iā gumuch avāniī sofrā*; — en vermeil, یالذلو سفره طاقمی *īaldyzzlū sofrā thāqymi*, مذقب *muzehheb avāniī sofrā*; — de cristal, اوانتی بلور *avāniī bu-lour*; — de porcelaine, اوانتی فغفور *avāniī faghfour*.

VAL, s. m., vieux mot; on dit mieux aujourd'hui Vallée. Voy. ce mot.

VALABLE, adj. com., شرعاً مقبول *cher'en maqboul ve mu'teber olān*, a.-t.; معمول به *me-mouluñ bih*, مقبول *maqboul*, دستور *destour ul'amel*, a.; یرار *īarār*, t. — Une caution bonne et valable, یرار بر کفیل *īarār bir ke-fil*, شرعاً مقبول و معتبر اولان کفیل *cher'en maqboul ve mu'teber olān kefil*. — On dit qu'une raison n'est

pas valable, pour dire qu'elle n'est pas recevable, بر عذر و علت مقبول *bou 'euzr u 'yllet maqboul u mu'teber deıldur.*

VALABLEMENT, adv., شرعاً مقبول *cher' en maqboul oladjaq vedjhilè*, دستور العمل *destour ul-'amel oladjaq vedjhilè*, a.-t.; مقبولاً عند *maqboulèn 'ynd ech-cher'*, a.

VALACHIE, province de la Turquie d'Europe, افلاق ایالتی *iftlâq*, افلاق ایالتی *iftlâq eïâleti.*

VALAQUE, s. et adj. com., افلاقلو, *iftlâqlu*, t.

VALÉRIANE, s. f., plante, کدی خروس قویرغی اوتی *kedi oty*, بیان سنبلی *khoros qouïroughy oty*, تابان سنبلی *iabân sumbuli*, t.; فو *fou*, a.

VALET, s. m., domestique, serviteur, اوشاق *khyzmetkiâr*, اوشاق *ouchâq*, t.; خادم *khâdim*, pl. a. خادمه *khademè*. — Valet de chambre, قفتانجی *qaftândji*; — de pied, چقه دار *tchoqadâr*. — Valet, dénomination attribuée à certains officiers inférieurs de la maison du roi ou des princes, ایتچ اغاسی *itch aghâci.*

— Tel maître, tel valet, prov., بویله اغازک بویله خدمتکاری اولور *beuîle aghânuñ beuîle khyzmetkiâri olour*. — Valet, instrument de menuiserie, طوغرامجی *dhoghrâmadji tehengueli.* — Valet, une des couleurs du jeu de carté, ایایا *iâiâ*. — Valet de miroir, آینه تختہسی *âina takhtaci.*

VALETAGE, s. m., خدمتکارلق *khyzmetkiârlyq*, a.-t.

VALETAILLE, s. f., multitude de valets, خدمتکارلر *khyzmetkiârler*, خورانطه طاقمی *khorañtha thâqymî*, t.

VALETER, v. n., faire bassement la cour aux autres, بر کسندنک *bir kimesnènuñ iâninda altchaglyq ilè denâit ailè*, دنایت ایله *denâ'et ilè mudâvemet ilè mudâvemet ilè.*

— Faire beaucoup de courses et de démarches qui donnent de la peine, زحمت چکمک *zahmet tehkemek*, زحمت ایله چالشمق *zahmet ilè tchâlichmaq.*

VALÉTUDINAIRE, adj. et s. com., ضعیف *khasta mizâdj*, مزاج مرصلو *za'if ul-mizâdj*, مزاج *razlu*, a.-t.; زبون *ze-boun*, a.; اسقام *esqâmi djesmânüiè mubtelâ ol.* — C'est un homme valétudinaire, بغایت علیل المزاج *beghâiet 'alil ul-mizâdj bir âdemdur.*

VALEUR, s. f., ce que vaut une chose suivant la juste estimation qu'on en peut faire, دکر قیمة *deïer*, قیمة *qymet*, ثمن *semen*, a.; بها *behâ*. — Plus que, au delà de la valeur, دکرزدن زیاده *deïrinden zâadè*. — Juste prix, دکر بهاسی *deïer behâci.* — Des meubles d'une grande valeur, ذیقیمت متاع بیت *zûqymet metâ'y beit.* — Être en valeur, bien se vendre, بهاده او *qymetlu ol*, بهاده او *behâdè ol.* — Les diamants ne sont pas en valeur maintenant, شمدیکی *shmdیکی*, حالک الماس طاشلری بهاده دکدر

chimdiki häldè elmäs thächteri be-hädè deïldur. — Papiers de nulle valeur, qui ne servent à rien, بيلوزوم

biluzoum evrāq. — En état de valeur ou en valeur, se dit d'une terre bien cultivée et qui rapporte, نما دارلق حالندك *nemādārlyq hā-indè.* — Mettre une terre en valeur,

بر ارضى حال نما اوزره وضع *bir arzy hāli nemā uzrè vaz' it.* — Valeur, juste signification des termes

suivant l'usage, معنا *ma'nā*, حق معنا *haqq ma'nā*, اعتبارا *haqqy.* — Attacher de la valeur à une chose, en faire grand cas, اعتبارى *y'tibār it.* — Valeur reçue, terme inséré dans les lettres de change.

قبض *bedeli mouqābili*, بدل مقابلى *qabzolounān meblaghūn bedeli misli.* — Valeur, bravoure, courage, vaillance, غيرت *ghāiret*, شجاعت *chedjā'at*, ا.; بهادرلى *behādirlık*, يرارلى *īarārlyq.* — Valeur héroïque, شجاعت قهرمانى *chedjā'ati qahremāni.*

VALEUREUSEMENT, adv., شجاعت يورکلىك ايله *chedjā'at ilè*, a.-t.; ايرکللىك ايله *īureklulik ilè*, t.; شجيعانه *chedji'ānè*, بالشجاعة *bil-chedjā'at.*

VALEUREUX, SE, adj., يورکلو *īureklu*, ييرار *īurār*, t.; يکلىت *īit*, شجاعتلو *chedjā'atlu*, ا.-t.; غيرتلى *ghāiretlu*, بهادر *chedji'*, a.; دلاور *dilāver*, p.

VALIDATION, s. fém., مصرفك *masrafuñ qaboullanmaci hukmi*, مصرفك قبايىتى *masrafuñ qaboullieti hukmi*, a.-t.

VALIDE, adj. com., valable. Voy. ce mot. — Valide, sain, vigoureux, صاغ *sāgh*, t.; صحيح المزاج *sahyh ul-mizādj*, قوى *quvi*, a.; تدرست *tendurust*, p. — Mendiants valides, صاغ اولان دلنجيلر *sāgh olān delndjiler.*

VALIDÉ, s. f., titre que les Turcs donnent à la mère du sultan régnant, والده سلطان *vālide souithān*, t.

VALIDEMENT, adv., valablement. Voy. ce mot. — On ne peut contracter avec un mineur validement, بر صبى ايله شرعاً معمول به اوله جق *bir sabi ilè cher'en me'moulun bih oladjaq vedjhilè 'aqdi sened olounumuz.*

VALIDER, v. a., rendre solide, شرعاً *sahh tchekmek*, صحت چکمک *cher'en maqboul u mu'teber qylmaq*, معتبر قلمق شرعاً معمول به *cher'en me'moulun bih qylmaq*, a.-t. — Validé, c, شرعاً معتبر قلمش *cher'en mu'teber qylmich.* شروط شرعيه ايله معنون *chourouthy cher'yie ilè mou'anven.*

VALIDITÉ, s. f., اعتباره صلاحيتى *y'tibārè salāhyieti*, ا.-t.; صلاحيت *salāhyiet ilal-y'tibār*, a. — La validité d'un acte, بر سندك *bir senedūn y'tibārè salāhyieti.*

VALISE, s. f., كبه *heigbi, heibi*, جامدان *īāndjouq*, t.; يانجوق *djāmedān*, p. — Grande valise, خرار *kharār.*

VALLÉE, s. f., دره *derè*, t.; وادى *vādi*, pl. a. اوديه *evdiè.* — Une

belle vallée, دلارا بر وادی *bir vādū dilārā*.

VALLON, s. m., دره جک *derēdjik*, کutchuk *derē*, t. کوچک دره

VALOIR, v. n., être d'un certain prix, avoir du prix, دکمک *deimek*, t.; بهاسی او *qymeti, behāci ol, a.-t.*; ایتمک *itmek*. — Combien cela vaut-il? دکر *bou nē deier*. — Cela ne vaut rien, هیو بر

هیتچ *hitch bir chei deimez*. —

Ce drap vaut tant, بو چوقه شو قدر *bou tchoqa chou qadar deier*. —

Cela ne vaut pas un liard, n'est bon à rien, بر اچقه لک قیمتتییوقدر *bir aqtchēlik qymeti ioqtur*. —

Cela n'en vaut pas la peine, زحمتنه دکر بر *zahmetinē deier bir chei deildur*. —

Chaque chose vaut son prix, هر شیئک قدری واردر *her cheiūn qadri vārdur*. —

Valoir, rapporter, donner du profit, فایک *fāide virmek*, محصول

محصول *mahsoul virmek*. — Cette place vaut tant, بو منصب شو قدر *bou mansybuu chou qadar nef' u nemāci vārdur*. —

Il vaut mieux, pour dire Il est plus expédient, یکدر *iektur*, اولیدر *ouladur*. —

Il vaut mieux quelquefois se taire que parler, بعضاً سکوت *ba'zen sukioūt itmek seuilemekten ouladur*. —

Faire valoir, tirer avantage, استفاده ا *fāidēlenmek*, فایک لیمک *istifādē it*. —

Faire valoir une terre, la mettre en rapport, ایشتلمک *ichletmek*, ا اعمال *y'māl it*. —

Faire valoir, régir par soi-même, بنفسه

ghy'hā, a.

اداره *binefsihi idārē it*. — Se faire valoir, tirer profit de son mérite, کندو هنر بنده رواج ویرمک *guendu hunerūnē revādj virmek*. —

Faire valoir, relever, exagérer la valeur, le mérite, ارتورمق *qadri arturmaq*, قدری ترفیع ا *qadri terfi' it*. —

Se faire valoir, travailler à se mettre en crédit, کندویی *guenduūi qymetlu gueusternek*, لازم کوسترمک *guenduūi lāzem gueusternek*. —

Faire sentir ce qu'on vaut, ce qu'on est, اثبات استحقاق ا *isbāti istyqhāq it*, اثبات ذات ا *isbāti zāt it*. —

Se faire valoir, se vanter, اوکنمک *eugunmek*, عرض کالای افتخار ا *'arzy kiālāi yftikhār it*. —

A valoir, adv., en à-compte sur une plus forte somme qu'on doit fournir, محسوب *mahsoub olaraq*, محسوباً *mahsouben*. —

Vaille que vaille, à tout hasard, هر نه اولدجق ایسه *her nē oladjaq içā olsoun*. —

VALSE, s. f., sorte de danse en tournant, دونمه خوراسی *deunmē khorāci, t.*; رقص بالمداوره *raqs bil-mudāverē, a.*; والس *vāls, a.-t.*

VALSER, v. n., دونه خوره *deunē deunē khora tepmek, t.*; رقص بالمداوره ا *raqs bil-mudāverē it, a.-t.*

VALUE, s. f., plus value, تعیین *ta'īn olounmich behānuñ artughy, t.*; فصل *fazli semeni mou'āien, a.*

VALVULE, s. f., t. d'anat., پرده *perde, p.-t.*; غشا *hydjāb, ghy'hā, a.*

VAMPIRE, s. m., être chimérique, مصاصة *massācet*, a. — Au fig., celui qui s'enrichit par des gains illicites aux dépens du peuple, ظلم و تعسف *zoulm u te'assuf ilè kisbi harām idīdji*, a.-t. — Nom d'une très-grosse chauve-souris, بغایت بیوک یارسه *beghāiet buiuk iāraça*.

VAN, s. m., instrument pour van-ner, قالبور یپا *qāl-bour*, یبای *iebā*, یپا *iāpā*, ترکه صاورجق آلت *terekè sāvouradjaq ālet*, t.; مثقله *mef-qalè*, a.

VANILLE, s. f., وانلیا *vānilū*, t.

VANILLIER, s. m., وانلیا اغاجی *vānilū aghādji*, t.

VANITÉ, s. f., inutilité, peu de solidité, باطاللق *bāthlylyq*, a.-t.; بطلان *bouthlān*, بطل *bouthl*, pl. a. اباطیل *ebāthyl*. — Les vanités du monde, کندیوی بکنمه *guenduūi beienmè*, هوا یلیک *hevāilik*, هوا *hevā*, عجب نفس *oudjbi nefs*. — Orgueil, غرور *foudoullouq*, غرور *ghourour*. — Tirer vanité, faire vanité de..., افتخار لئق *iftikhārlanmaq*, تفاخرا *ifikhār it*. — Sans vanité, loc. adv. fam., pour dire de soi quelque chose d'avantageux et pour le faire passer, مدح ایچون دکل *medh itchoun deil*, بلا تمدح *bilā temed-duhin*.

VANITEUX, se, adj., کندو بکنمش

guendu beienmich, t.; مغرور *magh-rour*, باطل *bāthyl*, a.

VANNE, s. f., صو صوانی *soū sy-vāghy*, t.; ترءه *ter'a*, a.

VANNEAU, s. m., oiseau, طاوسجق *thāvousdlyq qouchou*, قز *qyz qouchou*, t.; شانه بسر *chānè becer*, p.

VANNER, v. a., صاورمق *sāvourmaq*, t.; تذریه ا *tezriè it*. — Vanner du blé, بغدادی صاورمق *boghdāi sāvourmaq*. — Vanné, c, مفسول *mefqoul*, a.

VANNERIE, s. fém., le métier de vannier, سپد اورجیلکی *seped eurudjiligni*, t. — La marchandise du vannier, سپدی مالی - ایشی *sepedji māli, ichi*, t.

VANNETTE, subst. fém., یولاف *youlaf* سپد صاوره جق *sōulāf sāvouradjaq seped*, t.

VANNEUR, s. m., صاوربجی *sāvourūdji*, خرمین صاوربجی *khyrmen savourouljou*, t.; فقال *fuqqāl*, a.

VANNIER, s. m., سپدجی *sepeddji*, سپد اوربجی *seped eurūdji*, t.

VANTAIL, s. m.; pl. **VANTAUX**, قناد *qanād*, قپو قنادی *qapou qanādi*. — Les vantaux d'une porte, بر قنادلری *bir qapounūn iki qanādleri*.

VANTARD, e, adj. fam., et **VANTEUR**, s. m., اوکنیجی *eugunūdji*, چرتاوی *forthadji*, لاف اوربجی *lāfourūdji*, t.; لافزن *lāfazan*, p.

VANTER, v. a., اوکمک *eugmek*, اوچورمق *outchourmaq*, t.; مدح ا *medh it*, a.-t. — Se vanter, کندویی اوکمک

مدح *guenduüi cuïmek, medh it,*
 تمدح *temedduh it,* تفاخرا *tesfā-*
khur it, مدح نفس *medhy nefsi it,*
 a.-t. — Se glorifier de..., اوکنمک
eugunmek, افتخارا *iftikhār it,*
 مباحثات *mabāhāt it.*

VANTERIE, s. f., اوکنمه *euünmè,*
 t.; لاف *lāf,* و کذافی *lāf u*
guzāf, t.; لافزانق *lafazanlyq,* p.-t.

VAPEUR, s. f., espèce de fumée
 qui s'élève des choses humides, li-
 quide dilaté par le feu, بخار *boukhār,*
 pl. a. ابخره *ebkhyrè;* بوغ *bogh,*
 طومان *dhoumān,* t. — Vapeur
 épaisse, بخار کثیف *boukhāri kecf;*
 — subtile, بخار رقیق *boukhāri ra-*
qq. — Les vapeurs qui s'élèvent de la
 surface de l'eau, صوبوزندن متصاعد
sou ūzunden muceā'yd
olān ebkhyrè. — Vapeurs malignes,
 ابخره رديئه *abkhyrè rediè.* — Va-
 peur de vin, شراب بخاری *charāb*
boukhāri. — Force expansive de la
 vapeur de l'eau en ébullition, قینار
 صودن حاصل اولان بخارک قوت
qaiñār soudan hācyl
olān boukhāruñ qouveti imbiçā-
thyièci. — Machine à vapeur, واپور
 التی *vāpor āleti.* — Bateau à va-
 peur, واپور کیمیسی *vāpor guemici.*
 — Vapeur, t. de méd., affections
 hypocondriaques, ابخره مراقیه *ebkhyrè merāqqiyè,* et simplement
 مراق *merāqq;* — hystériques, ابخره
 رحمیة *ebkhyrè rahmiè.* — Bain de
 vapeur, قینار صوبونی حمامی
qaiñār sou boghy ham-

māmi, qaploudjaci. — Prendre des
 bains de vapeur, قینار صوبوغیله
qaiñār sou boghy lè isty-
mām it.

VAPOREUX, SE, adj., qui a de la
 vapeur, طومانلو *dhoumānlu,* طومان
 ایلده قاپلنمش *dhoumān ilè qāplan-*
mich, t. — Ciel vapeurux, صباب ایلده
zabāb ilè
mestour olān rouï semā. — Lumière
 vapeuruse, طومانلو آیدنلق *dhou-*
mānlu āidylyq. — Vaporeux, sujet
 aux vapeurs, مراقلو *merāqlu,* ابخره
 سوداویديه مبتلا *ebkhyrèi sevdauièiè*
mubtelā. — Vaporeux se dit aussi
 des choses qui, prises intérieurement,
 donnent des vapeurs, مهتیج بخار
mouhāidji boukhār.

VAPORISATION, s. f., بخار اوله
boukhār olma, بخار لیمه *boukhār-*
lanma, a.-t.; تبخیر *tebkhyr,* a.

VAPORISER, v. a., بخار *boukhār*
it, تبخیرا *boukhārlatmaq,* بخار لتمق
tebkhyr it, a.-t. — Vaporisé, e,
 بخار اولمش *boukhār olmuch,*
 بخار لتمش *boukhārlanmich.*

VAQUER, v. n., être vacant, محلول
mahloul ol, محلول قالمق *mahloul*
qālmaq. — Vaquer, se dit des tri-
 bunaux de justice, lorsque les fonc-
 tions ordinaires y cessent pendant
 quelque temps, ایشسرلقدده او
ichsyz-
lyqta ol, تعطیلک *ta'thyldè ol.* —
 Vaquer à..., s'appliquer à quelque
 chose, چالشه مق *tehālichmaq,*
 مشغول او *ichthyghāl it,*
mechghoul ol. — Vaquer à ses affaires,
 کندو امور و خصوصاً تنده اشتغال ا-

چالشبق *guendu oumour n khonçou-*
cātine ichtyghāl it, tchūlichmaq.

VARECH, s. m. (on prononce Va-
rek), plante marine. دكز قبالرى
دكز قزويه آتديغى دوكنتى
deñyz qāāleri اوزرنك بتن اوت
uzerindè biten ot, t.; ضريع *zary'*,
a. — Débris que la mer rejette sur
ses côtes, دكز قزويه آتديغى دوكنتى
deñyz qaraè ättyghy tukenti.

VARENNE, s. f., terrains incultes,
غير محروثه
crāzi ghāiri اراضى
mahroucè, a.; معطل يير
mou'ath-
thal ier, a.-t.

VARIABILITÉ, s. f., دونكلك *deu-*
nuklik, درلو درلوق *turlu turlulyq,*
t.; قرار سزلق *qarürsyzylyq, a.-t.*;
اختلافى *qābilīeti ykhtilāf,*
قابليت تحول
qābilīeti tehavul,
a. — La variabilité du temps, هوانك
havānuñ qābilīeti
قابليت اختلافى
ykhtilāfi.

VARIABLE, adj. com., دكشور
dēchitur, درلو درلو اولور
turlu turlu
olour, t.; بر قرار دكل
ber qarār deil,
كشير
bi qarār, a.-t.; قابل
kecīr ul-ykhtilāf,
اختلاف تحول
qābili tehavul, a. — Temps
variable, هواى كشير اختلافى
havāi kecīr ul-ykhtilāf. — L'esprit
de l'homme est variable, عقل انسان
'aqli insān ykhtilāfè
تابعدر
tābi'dur.

VARIANT, E, adj., قرار سز
qarür-
syz, a.-t.; كشير
mutellevin. متلون
kecīr ut-televvun, a. — Es-
prit variant, عقل متلون
'aqli mu-
televvun.

VARIANTE, s. f., leçon différente

d'un texte, احر بر روايت *akher bir*
revāiet. — Plus usité au pl. : Di-
verses leçons d'un même texte, درلو
درلو صورتلر *turlu turlu souretler,*
صور مختلفه
siveri moukhtelise. —
Les variates d'un auteur, بر تاليفك
bir teellifun siveri
صور مختلفه سى
moukhteliseci.

VARIATION, s. fém., changement,
دكشمه *dēichmè,* دكشامه
dēichilmè,
تبدلات
tebeiddul, pl. a. تبدلات
tebeiddulāt; تحول
tehavul, pl. a.
تحولات
tehavulāt; اختلاف
ykhtil-
lāf, a. — Variation du temps, هوانك
havānuñ dēichmèci. —
— Variation de l'aiguille aimantée,
پوصله نك
pouçolanuñ inhyrāfi,
انجرامى
pouçola
اكنه سنك تمايلى - تخلفى
ignècinuñ temāli, tekhallufi.

VARICE, s. fém., dilatation d'une
veine, دكشمه سى
dhamar
كوشك اور
chichmèci, gnevchek our,
غده رخوة
ghouddeti rakhvet,
غدايد رخوة
ghadāidi rakhvet.

VARICOÈLE, s. f., tumeur du scro-
tum, طشاق طوبرسندك اور
thachāq
ورم الصن
thobrācindè our, t.; *ver-*
rem us-sufun, a.

VARIER, v. a., diversifier, درلو
turlu turlu it, iāpmaq.
درلو درلو ا- يابيق
t.; كونا
tenv' it, a.-t.; كونا
guiounā guioun it, p.-t. —
Changer, دكشدرمك
dēichturmek,
تغيير - تبديل
taghūr, tebdil it.
— Varier les mets, تنويع اطعمه
tenv'y eth'yumè it.

VARIER, v. n., changer, دكشمك

deïchmek, دکشلدک *deïchilmek*,
guiounè گونده گونده *guiounè*
deunmek, t.; اختلاف *ykhtilāf it*,
 تحول *tehavul it*, a.-t. — Pourquoi
 variez-vous? نیچون اختلاف
 نیتچون *nūтчoun ykhtilāf iderseñ*.
 — Varier dans les dépositions, dans
 les réponses, جوابلرده - تقریرلرده
 اختلاف *taqrīrlerdè, djevāblerdè*
ykhtilāf it. — Varié, e, درلودرلو
turlu turlu, متنوع *mutenevvi'*,
 كونه كونه *moukhTELif*, مختلف
guiounè گونده. — Des fleurs va-
 riées, درلودرلو درلودرلو چيچكلر
tchūtchekler, ازهار متنوعه *ezhāri mu-
 tenevvi'a*.

VARIÉTÉ, s. f., diversité, درلولوق
turlulyq, درلودرلو *turlu turlu*, t.;
 تنوع *tenevvi'*, a. — Variété de
 formes, تنوع صور *tenevvi'y siver*;
 — de figures, تنوع اشكال *tenevvi'y*
echkiāl. — Variété d'objets, انواع
 اشيا *envā'y echīā*. — Variétés, au
 pl., titre de certains recueils qui con-
 tiennent des morceaux sur différents
 sujets, مچوعه *medjmou'a*.
 — Variétés littéraires, مچوعه علميه
medjmou'ai 'yilmīè.

VARIETUR (NE), adv., t. de prat.,
 qui se dit des précautions prises pour
 empêcher qu'il soit fait aucun chan-
 gement à une pièce, صيانة عن التغير
sīāneten 'an ut-teghāiur, صيانة عن
 التبدل *sīāneten 'an et-tebeddul*, a.

VARIOLE, s. f., nom que les mé-
 decins donnent à la petite vérole.
 Voy. VÉROLE.

VARIOLIQUE, adj. com., چيچكل
 متعلق *tchūtchek*, 'y'lletinè mu-
 tē *allyq*, t.

VARIQUEUX, SE, adj., اورلو *ourlu*,
 t.; ذو غده *zou ghouldè*, a.

VARLOPE, s. f., ایری رندک *iri*
rendè, t.

VARNA, ville et port de la Tur-
 quie sur la mer Noire, وارنه *vārna*.

VARSOVIE, capitale de l'ancienne
 Pologne, وارصو *vārsov*.

VASCULAIRE, adj. com., ou VASCU-
 LEUX, SE, t. d'anat., qui est rempli de
 vaisseaux, كثير الاوعية *kecīr ul-*
av'yet, كثير الجوائف *kecīr ul-dje-*
vāif, a. — La membrane vasculaire,
 كثير الجوائف اولان انجه زار
kecīr ul-djevāif olān indjè zār.

VASE, s. m., vaisseau pour conten-
 nir les liquides, قاب *qāb*, كاسه
kiücè, t.; طرف *zarf*, pl. a. طرف
zourouf; اوانى *avāni*, pl. انا *anā*.
 — Vase d'or, قاب التون *altoun*
qāb; — à mettre des fleurs, چيچك
tchūtchek qābi. — Vases sa-
 crés, اوانى مبارکه *avāni mubārekè*.

VASE, s. f., bourbe au fond de
 l'eau, limon, چامور *tchāmour*, بتاق
batāq, صو ديبندكى چامور *sou*
dībindèki tchāmour, t.; غريل
gharīl, طين *thyn*, a.

VASEUX, SE, adj., چامورلو *tchā-*
mourlu, بالچقلو *bāltchyqlu*, t.;
 كثير الغريل *kecīr ul-gharīl*, a.

VASISTAS, s. m., petite partie d'une
 porte ou d'une fenêtre qui s'ouvre et
 se ferme à volonté, ياوری پنجره
iāveri pendjerè, t.

VASSAL, E, s.; pl. VASSAUX, تابع
tabi', pl. a. تابعين *tabi'ūn*; محكوم
mahkioum. — Être vassal d'un

prince, d'un souverain, بر حکمدارک *bir hukumdārū tābi'y ol.*

VASSELAGE, s. m., تابعک *tābi'lik*, a.-t.; حال تابعیة *hāl tābi'yīet*, a.

VASTE, adj. com., au propre et au fig., d'une fort grande étendue, ککش *kušš*, *guēnich*, واسع انکین *enguīn*, t.; وسیع *veci'*, a.; پهنا *pehnā*, p. — Vaste désert, چول ککش *guc-ñich tcheul*. — De vastes plaines, الوالر انکین *enguīn ovālar*. — De vastes projets, de vastes desseins, وسعت مقاصد و افکار *meqūcyd u eskīārī vāci'a*. — Être d'une vaste érudition, وسعت معلوماته مالک او *vus'atī ma'loumātē mālik ol.*

VATICAN, s. m., palais du pape, ریم پاپا قپوسی *rīn pāpā qapou-cou*, t.

VAU-DE-ROUTE (A), adv., avec précipitation, عجله ایله *'adjetē ilē*, نظامسز اولدوق *nizāmsyz olaraq*, t.

VAU-L'EAU (A), adv., ce qui descend la rivière, l'opposé d'Amont, آقندیدن آشاغی *āqnytidēn āchāghy*. — A-vau-l'eau, suivant le courant de l'eau, آقندیسیله *souïouñ āqnyticilē*.

VAUDEVILLE, s. m., chanson qui court la ville, sur un air facile à chanter, ترککی *turku*, t.; معنسی *ma'na*, a.; زوقاق ترکیسی *zoqāq turkuçu*. — Pièce de théâtre, قومدیا *qomedīā tēléfī*.

VAURIEN, s. m., یرامز *īarāmaz*, بر ایشه یرامز *bir ichē īarāmaz*, t.; ناکس *nakes*, p. — Un vaurien, یرامز بر آدم *īarāmaz bir ādem*.

VAUTOUR, s. m., oiseau de proie, اق بابا *aq bābā*, t.; نسر *nesr*. — Vautour mâle et de la grande espèce, قشعام *qych'ām*, صریک *zurik*, a.

VAUTRER (se), v. pron., یوارلمق *īouvarlanmaq*, چاموره اغدوق *tchā-mourē āghanamaq*, t.; تمرغ ا *temerrugh it*, a.-t. — Se vautrer sur l'herbe, sur un lit, s'y étendre, اوزانوب یانوق *ouzānup īātmaq*. — Au fig., se vautrer dans le vice, غریق سق *ghuryqy fisq u sudjour ol.*

VAYVODE, s. m., titre qu'on donne aux princes de Valachie, de Moldavie et de plusieurs endroits, ویوده *vāivoda*, *vaïvouda*. — Le vayvode de Valachie, افلاق ویوده سی *islāq voïvoudaci*; — de Moldavie, بعدان ویوده سی *boghdān voïvoudaci*.

VEAU, s. masc., petit de la vache, بوزاغو *bouzāghy*, بوزاغو *bouzāghou*, عجل *'ydlj*, pl. a. *dāna*, t.; عجل *'oudjoul*. — Viande de veau, بوزاغو اتی *bouzāghou eti*. — Bouillon de veau, بوزاغو اتی صویبی *bouzāghou eti souïu*. — Veau, cuir de veau, بوزاغی پوستکیسی *bouzāghy poustguici*.

VÉDA, s. m., livre sacré des Indiens, هندوویانک دین کتابیلری *hindovīdānū dīn kitābīleri*, t.

VÉDASSE, ou VAIDASSE, s. fém., cendre gravelée, propre à la teinture, چوبد اوئی قلیهسی *tchivīd oty qaliēci*, t.

VÉDETTE, s. f., sentinelle de cavalerie, اتلو عسکری قراغولی *ātlu 'askeri qarāghouli*, t. — Poser des

védettes, قراغول قومق *qarāghoul qomaq*. — Védette se dit aussi des petites guérites ou tourelles placées sur un rempart, et dans lesquelles les sentinelles peuvent se retirer, قراغول بکچی قلہسی *qarāghoul ĩeri, bektchi qoullēci*.

VÉGÉTABLE, adj. com., بته بیلور *bîtè bîlur*, قابلیتلو *bîtmeîè qābilüethu*, t.; نابت *nābit*, قابل *qābil ul-embāt*, a.

VÉGÉTAL, s. m., ce qui végète, بتر شی *biter cheï*, t.; نابت *nābit*, pl. a. نوابت *nevābit*. — Traité des végétaux, باس نبات *bahsi nebābit*. — Remède tiré des végétaux, نوابتدن استخراج اولنمش بردوا *nevābitten istykhraj olounmich bir devā*.

VÉGÉTAL, e, adj., qui appartient à ce qui végète, نباتی *nebātī*, a. — Le genre végétal, جنس نباتی *djinsi nebātī*, جنس نباتات *djinsi nebātāt*. — Vertu, faculté végétale, خاصیت *khāciyet u qouvveti nebātūiè*. — Matières végétales, مواد *mevāddi nebātūiè*. — Sel végétal, ou sel extrait des plantes, ملح نباتی *milhy nebātī*, ملح النباتات *milh un-nebātāt*. — Terre végétale, la plus propre à la végétation, أرض منبتہ *arzy membita*.

VÉGÉTANT, e, adject., qui prend nourriture et accroissement du suc de la terre, بسلوب بیور *bestenup buür*, t.; نامتی *nāmū*, a.

VÉGÉTATIF, ive, adj., qui fait végéter, بتور بچی *biturūdji*, t.;

موجب الانبات *moudjib ul-embāt*, a. — Ame végétative, نفس منبتہ *nefsi mumbita*. — Végétatif, ce qui est dans l'état de végétation, نابت *nābit*, نامی *nāmi*. — Êtres végétatifs, موجودات نابتہ *mevdjoudāti nābita*.

VÉGÉTATION, s. f., action de végéter, بتمہ *bitmè*, t.; نبت *nebt*, قوت نابتہ *qouvveti nābita*, قوت نشوونما *qouvveti necho u nemā*, a.

VÉGÉTER, v. n., croître par un principe intérieur et par le moyen des racines, comme les végétaux, بتمک *bitmek*, بیومک *buūmek*, ارتوب بیومک *artup buūmek*, t.; نشوونما بولمق *necho u nemā boulmaq*, نمووانبات *nemv u embāt it*, a.-t. — Vivre dans la détresse, مضایقه ایله کچنمک *mouzātaqa ilè guetchinmek*. — N'avoir plus l'usage de la raison, ne faire plus que végéter, مثال نبات نامی *miçali nebātī nāmi bi hyss u rouh olaraq inrāri eūmi it*.

VÉHÉMENCE, s. f., impétuosité, سرنلک *sertlik*, t.; حدت *chiddet*, حدت *hyddet*, حمیة *hamūiet*, a. — Agir avec trop de véhémence, شدت طبع ایله *chiddeti thab' ilè 'amel u hareket it*. — La véhémence des passions, حمیای امراض نفسانیه *houmūāi emrāzy nefsāniè*.

VÉHÉMENT, e, adj., کسکین *keskīn*, سرت *sert*, t.; شدتلی *chiddetli*,

a.-t.; شديد *chedül.* — Naturel, caractère véhément, طبع شديد, *thab'y chedül.* — Action véhémente, عمل شديد *'ameli chedül.*

VÉHÉMENTEMENT, adv., پکت *pek,* t.; ایله شدت *chiddet ilè,* a.-t.; شدیداً *chediden,* اکیداً *ekiden,* a.

VÉHICULE, s. m., t. didact., ce qui sert à conduire, à transmettre, à faire passer, قولایلق ایله کچورمه مدار, قولایلق ایله کچورمه مدار, *qolāilyq ilè guetchurmeïc medār olān chei,* t.; سواغ *sivāgh,* سابق *sāiq,* a. — Le vin est un bon véhicule pour ce remède, bou devā itchouu *sivāghy a'lādur.* Véhicule, au fig., ce qui prépare l'esprit à quelque chose, مدار سهولت, مدار سهولت, *medāri souhoulet,* وسیله تسهیل, *ve-cilēi teshīl,* مهتی *mouhcēi.* — Qui excite, qui inspire du désir, مشوق *muchevvyq.*

VEILLE, s. f., privation, absence du sommeil dans le temps destiné à dormir, او یانقلق *ouānyqlyq,* او یانمه *ouānma,* t.; یقظه *iaqazat,* سهر *seher,* a. — Longue veille, سهر مدید *seheri medīd.* — Courte veille, یقظه جزئیه *iaqazāi djuz'ic.* — Veilles, au pl. et au fig., grande application qu'on donne à l'étude, aux productions de l'esprit et aux grandes affaires, پکت چالشمه *pek tchālichma,* t.; مساعی *meçā'y,* توغلات *teveghghioulāt.* — Doctes, savantes veilles, توغلات حکیمانسه *teveghghoulāti hakimānē vuc'ylmūic.* — Pénibles —, مساعی شاقه,

meçā'y' chāqqa. — Veille, le jour précédent, بر کون اول *bir kun evvel,* La veille d'un jour, یوم ما قبل *ivmi mā qabl.* — La veille d'une fête, le jour qui la précède, عرفه کونی *'arefē guni.* — La veille de Noël, عید میلادک یوم ما قبل *'ydi mlādun ivmi mā qabli,* 'arefēci guni. — Être à la veille de..., sur le point de..., بر شیک وقتسه چاتمق *bir cheiū vāqtinē tchātmaq,* بر شیک *bir cheiū* عرفه کونی کونیه چاتمق *'arefēci gununē tchātmaq.* — Nous sommes à la veille d'un grand événement, بر حادثه تنظیمه نک وقتسه چاتمق *bir hādīcēi 'azimēnu vāqtinē tchātmaq.*

VEILLÉE, s. f., veille que plusieurs personnes font ensemble, ne se dit guère que des assemblées que les villageois ou les artisans font ensemble, کیجه جمعیت ایله ایش ایشلمه نک *guīdjē djem'yēti ile ich ichlēmēnu vāqtī,* کویلو یا ایشجیلرک *keiū lu iā ichdjileruñ guīdjē medjlici.* — Veillée, action de garder un malade pendant la nuit, کیجه کوزنده خسته کوزنده - بکلمه *khasta guczetwē, leklemē.*

VEILLER, v. n., s'abstenir de dormir, او یانق طورمق *ouānyq dhourmaq.* او یانق *ouānyq ol.* t.; حال یقظه ده او *hālī iaqazada ol.* a.-t.; بیدار او *bīdār ol.* p.-t. — Veiller près d'un malade, بر خسته نک *tir khastanuñ tāninda ouānyq dhourmaq.* — Veiller, prendre garde, appliquer ses soins, son attention à quelque chose,

تیقظ و انتباه *gueuzetmek*, کوزنمک *teïaqqouz* ou *intibāh uzrè ol*, اوزره او صرف انظار *mouqaïed ol*, مقید او تیقظ *sarfî enzâri teïaqqouz it.* — Il faut veiller sur la conduite de cet homme, بو آدمک سلوک و حرکتی *bou âdenuñ sulouk u hareketini gueuzetmelu dur.*

VEILLEUR, s. m., celui qui veille, کیجه اویومیان *guïljè ouïoumaïān*, اویانق *oïānyq.* — Ecclésiastique qui veille un mort, کیجه ده اولویاننک *guïljèdè eulu iāninda ouïānyq dhourān pāpās*, t.

VEILLEUSE, s. f., قندیل *qandil*, کیجه قندیلی *guïdjè qandîli*, t.

VEINE, s. f., vaisseau qui contient le sang, طمر *dhamar*, t.; عرق *'yrq*, pl. a. عروق *'ourouq.* — Le sang coule dans ses veines, دم عروق *dem 'ourouq itchindè djeriān ider.* — Veine-porte, celle qui va se rendre au foie, یورک اصتیسسی اولان طمر *iurek asqyci olān dhamar.* — Ouvrir la veine. Voy. SAIGNER. — On dit au fig. d'un homme sans courage, qu'il n'a point de sang dans les veines, یورکسزدر *iureksyz dur.* — Veine, au fig., génie, talent, قریحه *qarîha*, حاسه *hamācet.* — Disposition, هوس *haves.* — Être en veine, être en disposition favorable au travail, etc., اویوسی *haveci ol.* — Veine, en t. de géol., certaines parties longues et étroites, où la roche, la terre est d'une autre qualité ou d'une autre couleur

que celle qui est après, طمر *dhamar*, قوم عرق *'yrq.* — Veine de sable, التون - کومش طمری *qoum dhamari.* — Veine d'or, d'argent, طمر *altoun, gumuch dhamari.* — طمر *dhamar* désigne aussi les raies ou marques longues et étroites qui vont en serpentant dans le bois ou les pierres. — Un bois plein de veines, طمری چوق براغاج *dhamari tchoq bir aghādj.* — Un filet, une veine d'eau, صو طمری *sou dhamari.*

VEINÉ, e, adj., qui a des veines, ne se dit guère que du bois, du marbre et de quelques pierres, طمرلو *dhamarlu.* — Marbre veiné, طمری چوق مرممر طاشی *dhamari tchoq mermmer thūchi.*

VEINEUX, se, adj., plein de veines, طمرلو *dhamarlu*, طمری چوق *dhamari tchoq*, کثیر العروق *kecîr ul-'ourouq.* — Les parties veineuses du corps, محللر *kecîr ul-'ourouq olān mahaller.* — Les vaisseaux veineux, اوعیه ذوی *ev'yēi zevi ul-'ourouq.*

VÊLAR, s. m., plante appelée également Herbe-aux-chantres, قوش تودری *qouch etmegui*, t.; اتمکی *tuderi*, a.

VÊLER, v. n., بوزاغولوق *bouzāghoulamaq*, t. — Vache qui a vélé, بوزاغولنمش اینک *bouzāghoulanmich inek.*

VÊLIN, s. m., peau de veau préparée, très-unie, ترشه *tirchè*, t.; رقی العجل *raqq ul-'ydl*, رقی *raqq*, a. — Vêlin, ou papier vêlin, sans vergeure, imitant la blancheur et l'uni

du vélin, مهره لشمش کاغد *muhvêlen-mich kiâghyd*.

VÉLITE, s. m., soldat armé à la légère, چار قجی *tchâr qadji*, چرخه جی *tcharkhadji*, t.

VELLÉITÉ, s. f., اصلسز مراد *acylsyz mourād*, t.; اراده بیمال *irādē bîm'āl*, pl. a. مرادات بیمال *mourādâti bîm'āl*, مراد مالا یعنی *mourādî mālā 'iā'ni*.

VÉLOCE, adj. com., t. d'astron., vitesse du mouvement d'une planète, سرعت تیز یوریمه *tîz iurumè*, t.; سرعت السیر *sur'at us-scîr*, a.

VÉLOCITÉ, s. f., چاپکک *tchâ-pouklik*, تیزلک *tîz'lik*, t.; سرعت *sur'at*, a. — Une vélocité sans pareille, نظیری یوق بر سرعت *nazîri îoq bir sur'at*. — La vélocité de la prononciation, سرعت تلفظ *sur'ati teleffuz*.

VELOURS, s. m., قتیفه *qathyfè*, vulg. *qadhyfè*, a.-t. — Velours de soie uni, ساده حریر قتیفه *sādè harîr qathyfè*; — de coton, پنبه قتیفه *pembè qathyfè*; — de coton imprimé, بسمه پنبه قتیفه *basma pembè qathyfè*; — à deux poils, ایکی قاتلو *iki qātlū qathyfè*; — plein, قتیفه *tefèlu qathyfè*; — à fond de satin, زمینی اطاس قتیفه *zemîni athlas qathyfè*, t.

VELOUTÉ, s. m., surface intérieure de l'estomac, etc., semblable à du velours, بطانه مخمله *bethāncî makhmelè*, خمل *khaml*, a. — Le velouté de l'estomac, de la vessie, معده نك *my'dènuñ* و مثانه نك *meçāncènuñ bethāncî makhmelèci*.

VELOUTÉ, E, adj., se dit des étoffes dont le fond n'est point de velours et qui ont des fleurs, des rainages faits en velours, قتیفه لو *qathyfèlu*, قتیفه چچکلو *qadhyfè tchytcheklu*.

VELTE, s. f., mesure de liquide, مدره *midrè*, t.

VELU, E, adj., تویللو *mîlu*, قیللو *qyllu*, قیلی چوق *qyli tchoq*, t.; صاحب کثیر الشعر *kecîr uch-chu'r*, شعر *sâhyb cha'r*, اعلب *ehleb*, a.

VENAISON, s. f., chair de bêtes fauves, کچی قسمى *av eti*, حیوانک اتی *ketchi qysmi haivānuñ eti*, t. — Les cerfs, les sangliers sont en venaison, pour dire qu'ils sont en graisse, سمیزلنمکده *semîzlenmekè*.

— Venaison, certaine odeur qu'exhalent certains gibiers, بعض حیوانک *ba'z'y huivānuñ bed qokhouçou*. — Se dit aussi d'une personne dont le corps exhale une odeur désagréable, کوده نك فنا قوخوسی *guevdènuñ fenā qokhouçou*.

VÉNAL, E, adject. sans pl., qui se vend, qui peut se vendre, ساتلور *sātylur*, صانون النور *sātoun dle neur*. — Charge vénale, qui s'achète à prix d'argent, اقچه ایلد نحصیل *aqtchè ilè tahsyt olounour, munsyb*. — Valeur vénale, prix marchand et actuel d'une chose dans le commerce, سعر رایج - عادی *sy'ri rāidj, 'ādi*. — Homme vénal, qui ne fait rien que pour de l'argent, عبید اقچه اسیری *aqtchè ecîri*, ابید الدینار *'abîd ul-dînâr*. — Qui se laisse corrompre, رشوت الور *richvet âleur*, مورتشی *murtechi*.

VÉNALEMENT, adv., اقچه آدرق *aqtché âlaraq*, رشوت آدرق *richvet âlaraq*.

VÉNALITÉ, s. f., اقچه ایله تحصیل *aqtché ilè tahsıl olounma*, اولینمه *aqtché ilè tahsıl olounma*, اقچه ایله ساتون آندمه *aqtché ilè sātoun âlinma*, t.; کسب بالارتشا *kisb bil-irtichā*, a. — La vénalité des charges, اشتراى مناصب *ichtirāi menācyb*.

VENANT, e, adj., qui vient, کلن *guelen*, ذاهب *guelān*, t.; واروب *zāhib*, a. — Allant et venant, واران و کلان *vārup guelān*, واران و کلان *vārān vè guelān*. — Les allants et venants, کلوب کیدنلر *guelup güdenler*, t.; آمد شد آیدنلر *âmed chud idenler*, آمد شد کان *âmed chude-guiān*. — Il a six mille piastres de rentes bien venant, dont il est payé régulièrement, وقت و زمانيله کلور *vaqt u zemānilè guelur sahyh alti bñ ghourouch irādi vārdur*.

VENDABLE, adj. com., ساتله بیلور *sātıla bîlur*, ساتلور *sātîlur*, t.; ممکن البیع *mumkin ul-bcî'*, a. — Marchandise vendable, ساتلور مال *sātîleur māl*.

VENDANGE, s. f., récolte des raisins pour faire du vin, باغ بوزمی *bāgh bozoumou*, اوزم کسیمى *uzum kecîmi*, t. — Aller en vendange, باغ بوزمنه وارمق *bāgh bozouminè vārmaq*. — Vendanges, se dit par extension au pl. du temps où se fait la récolte des raisins, باغ بوزمی وقتى *bāgh bozoumou vaqtı*, اوزم کسمى

وقت *uzum kecîmi vaqtı*, قطف *vaqtı qythāf*.

VENDANGER, v. a., faire la récolte des raisins, باغ بوزمق *bāgh bozmaq*, اقطاف عنب ا *yqthāfi' āneb it*, a.-t. — Vendanger, au fig., dévaster, faire de grands dégâts, خراب ا *kharāb it*, ییقه-وب بوزمق *iıqup bozmaq*.

VENDANGEUR, EUSE, subst., اوزم *uzum kecîdji*, باغ بوزیجى *bāgh bozoudjou*, t.; قطف *qaththāf*, a.

VENDEUR, SE, en t. de prat. on dit au f. VENDRESSE, s., qui vend, ساتان *satān*, t.; بايع *bāi'*, a. — Le vendeur et l'acheteur, ساتون آلان *sātoun âlān vè satān*. — Vendeur, celui dont la profession est de vendre, بیاع *sātîdji*, بیاع *beîiā'*, a.; فروش *furouch*, p. — Vendeur d'herbes, de fruits, میوه *meivè vè ot sātîdji*. — Faux vendeur, celui qui vend ce qui n'est pas à lui, ou qui use de quelque fraude dans la vente. Voy. STELLIONAIRE. — Celui qui vend à faux poids, à fausse mesure, آکسک *eksik satān*, بايع بالنقص *bāi' bin-naqs*.

VENDICATION, s. f. Voy. REVEN-DICATION.

VENDITION, s. f., t. de droit, vente. Voy. ce mot.

VENDRE, v. a., aliéner pour un certain prix une chose que l'on possède, ساتمق *sātmaq*, t.; بیع ا *beî it*, a.-t.; فروخت ا *furoukht it*. — Vendre cher, بهالو ساتمق *behālu sātmaq*, بهای ذالى ایله

بيع *behāi ghāli ilē beī' it*; — à bon marché, اوجوز صاتمق *oudjouz sātmaq*, بهای رخیص ایله فروخت ا, *behāi rakhys ilē furoukkt it*; — à crédit, ویره سیه صاتمق *vîrécîē sūtmaq*; — au comptant, نقد ایله *naqd ilē sātmaq*, نقده *naqd ilē sātmaq*, ویرمک *naqdē vîrmek*; — à l'encan, مزادده صاتمق *mezāddē sātmaq*, مزاده صاتمق *mezādlē sātmaq*; — au plus offrant et dernier enchérisseur, زیاده ویرنه صاتمق *ziādē vîrenē sātmaq*; — en gros, طوپدن *thoptān sātmaq*, پاره پاره *pāra pāra sātmaq*; — au poids, وزن ایله صاتمق *vezn ilē sātmaq*; — au boisseau, کیله ایله *kîlê ilē sātmaq*. — Vendre chèrement sa vie, se défendre courageusement avant de succomber, بر کمنه جاننی توزلو صاتمق *bir kimesnē djānini touzlu sātmaq*. — Au fig., vendre son honneur, recevoir de l'argent pour faire une action indigne, عرضنی صاتمق *yrznyi sātmaq*. — Se vendre, être vendu, ساتلمق *sātylmaq*. — A vendre, ساتلق *sātylyq*. — Marchandises à vendre, ساتلق مال *sātylyq māl*. — Vendu, e, ساتلمش *sātylmich*, بیع مبیوع *beī olounmich*, اولمیش *mebîou'*.

VENDREDI, s. m., جمعه کوننی *djum'a gunu*, a.-t.; جمعه *djum'a*, جمعه *ievm ul-djum'a*, a.

VÉNÉFICE, s. m., نسیم بالسمحر *tesmîn bis-syhr*, a.

VENELLE, s. f., petite rue; vieux mot qui n'est plus guère usité que

dans cette phrase figurée et populaire: Enfiler la venelle, prendre la suite, قاچمق *qatchmaq*, t.

VÉNÉNEUX, SE, adj. زهرلو *zehrlu*, ا. - t. — Plante vénéneuse, زهرلو *dghoulu*, t.; ستمیلو *semmîvetlu*, ا. - t. — نبات سمیه *nebatî semmîê*.

VÉNÉRABLE, adj. com., حرمتلو *heurmétlu*, حرته لایق *heurmételâiq*, a. - t.; واجب الاحترام *vâdjib ul-yhtirâm*, واجب التبجیل *vâdjib ul-tebdjil*, a. - t.; محترم *muhterem*, a. — Vicillard vénérable, پیرو واجب الاحترام *pîri vâdjib ul-yhtirâm*. — Assemblée vénérable, مجلس محترم *medjlici muhterem*.

VÉNÉRATION, s. f., حرمت *heurmet*, a. — Grande vénération, حرمت عظیمه *heurmétî 'azîmê* — Avoir beaucoup de vénération pour la vertu d'une personne, بر کمنه نک *bir kimesnēnūn fazyletinē qaty kullu heurmet it*.

VÉNÉRER, v. a., révéler les personnes, les choses, حرمت *heurmét it*, تعظیم *tebdjil it*, احترام *ta'zîm, yhtirâm it*. — Vénérer les saints, اولیای عظام حذنه *avliâi 'y'zâm haqqyna resmi ta'zîm u'yhtirâm edū it*. — Vénéré, e, حرمتلو *heurmétlu*, محترم *muhterem*, مبجل *mubedjdjel*.

VÉNÉRIE, s. f., art de chasser avec des chiens courants, زغر ایله آوجیاق *zaghar ilē âvdjilyq fenni*,

péché véniel, صغار ذنوبدن معدود, *syghāri zunoubtea ma'doud bir ma'ciēt*. — En parlant de légers manquements dans ce qui regarde certains petits devoirs, on dit que ce ne sont que des fautes vénielles, des péchés véniels, بونلر, *bounlar andjaq syghāri zunoub qabilindendur*.

VENIMEUX, SE, adj., زهرلو, *zehirlu*, *aghoulu*, t.; سامة, *sāmm*, *sāmmet*, a.; زهرناک, *zehirnāk*, a.-p. — La vipère est venimeuse, انکړک, *enguerrek zehirludur*. — Au fig., on dit d'une personne médisante, que c'est une langue venimeuse, بر, *bir liḡāni zehirnāktur*.

VENIN, s. m., sorte de poison, ne se dit guère que de certaines liqueurs qui sortent du corps de quelques animaux, ou même de végétaux, زهر, *zehr, zehir*, *aghou*, t.; سم, *semu*, pl. a. سموم, *sumoum*. — Venin mortel, سم قاتل, *semu qātīl*. — Le venin de la vipère, انکړک ستمی, *enguerrek semmi*. — L'animal a jeté son venin, حيوان ستمی القا, *haiwān semmini ilqā itmichtur*. — Se dit également d'une personne qui a dit tout ce qu'elle avait sur le cœur contre une autre, زهریني, *zehirīni deuktu*. — Venin, certaines parties qui se trouvent dans quelques parties malignes, زهرلولک, *zehirluluk*, سمیة, *semmiēt*. — C'est un venin qui se communique, سرايت, *sirāiet ider bir sem-*

mūiettur. — Le venin de la peste, وبازک ستمی, *vebānuū semmiēti*. — Venin, au fig., rancune, haine cachée, حقد کيزلو کين, *guḡzlu kīn*, *hyqd*, کينه درون, *kīnēi deroun*.

VENIR, v. n., se transporter d'un lieu à un autre dans lequel est, était ou sera celui qui parle ou à qui l'on parle, بر يردن, *ber yerdn*, *guelmek*, t.; بر يردن کلمک, *bir icrdn guelmek*. — Il va venir, *chiḡndi guelēdjektur*. — Venez çà, بری کل, *berī guel*. — Venir, arriver, کلمک, *guelmek*, *īetichmek*, t.; ورودا, *vurouda*, *it*, *vācył ol*, *vārid ol*. — Quel jour viennent les lettres, کنه واردا, *tahrīrāt qanghy gunde vārid olour*. — Cela est venu à ma connaissance, بوشیک وقوعی سمعه, *bou chēvūv ruqou'y semu me vācył olmuchtur, ma'loumum olmuchtur*. — Laisser venir, voir venir, attendre, بکلمک, *beklemek*. — Ne faire qu'aller et venir, être toujours en mouvement, لا ینقطع آمد شدن خالی اولماق, *lā iouuquthy' āmed chudden khāli olmāmaq*. — Prov., Il semble qu'il vienne de l'autre monde, se dit d'une personne qui paraît ignorer ce qui se passe publiquement, احرندن کلمش, *akhyretten guelmick guābi dunāden khāberi iōqtur*. — On dit que les revenus viennent bien, pour dire qu'ils sont payés régulièrement, واردات وقت و زمان ايله کلور, *vāridāt vaqt u zaman ilē guelur*. — Venir, en parlant

des choses qui arrivent fortuitement, ظهورا *zouhour it*, گلمک *guelmek*. — Il vint une tempête, بر فورتنه *bir fortouna zouhour itti*. — Quand le temps en sera venu, ظهور ایلدک *cilediktè*. — Venir à point, à temps, à propos, تمام وقتنک ظهورا *tanām vaqtindè zouhour it*. — Venir, échoir, arriver par succession, دوشمک *duchmek*, اصابتا *içābet it*. — A la mort du père et de la mère, les biens viennent aux enfants, پدر و مادرک وفاتندن صکره ماللری *peder vè māderuñ vesātinden soñra mälleri evlādè içābet ider, ducher*. — Venir, être issu, sortir, چیقماق *tchyqmaq*. — Venir, dériver, منشعب او *munché' yb ol*. — Venir, مشتق او *muchtaq ol*. — Ce mot vient de l'arabe, بولفظ عرب *bou lafz 'arab liçāninden muchtaqtur*. — Venir, naître, croître, être produit, بتمک *bitmek*, حاصل او *hācyl ol*. — La canne à sucre ne vient pas dans ce pays, اول مملکتک شکر قامشی *ol memleketè cheker qāmichi hācyl olmaz*. — Venir à l'esprit, à la mémoire, en parlant des idées, des souvenirs, خاطره گلمک *khāthyrè guelmek*, خاطره خطورا *khāthyrè khouthour it, sunouh it*. — Il m'est venu un soupçon, خاطرمه برسوسه سنوح ایتمشدر *khāthyrumè bir vesvecè sunouh it-michtur*. — Venir, sortir, couler, چیتماق *tchyqmaq*, خروج *khouroudj it*. — Venir, couler goutte à

goutte, قطره بقطره چیقماق *qathra beqathra tchyqmaq*. — Venir, provenir, émaner, اولماق *olmaq*, اقتضا *yqtizā it*, صدورا *nech'et it*, نشأتا *soudour it*. — De là vient que..., شوندن اولورکه *choundan olourki*. — D'où vient cet usage? نندن *bou'adet neden nech'et ider*. — Venir, profiter, s'accroître, نشوو نما بولماق *nechu u nemā boulmaq*, گلمشکم *guelichmek*. — Cet arbre vient bien, بواچ کوزل نشو *bou aghādj guzel nechv u nemā boulour, guzel guelichur*. — Venir, parvenir, وصول بولماق *irichmek*, ایریشمک *vouçoul boulmaq*. — En venir aux mains, ال اله گلمک *el elè guelmek*; — aux reproches, قدر *sockmek* سوکشمکه *seuïuchmeguè qadar guelmek*; — aux prises, دوکشمکه *deuvuchmeè bāchlāmaq*. — S'il venait à mourir, وفات ایلدجک اولسد *vesfāt ilèdjek olsa*. — Venir au fait, à la question, parler de la chose dont il s'agit, صدده گلمک *sadedè guelmek*. — Venir au monde, naître, دنیايد گلمک *dunīāè guelmek*. — Venir bien, convenir, او یغون *ouïghoun guelmek*, موافق *muvāfıq guelmek*. — Venir à bout de..., y réussir, راست گلمک *rāst guelmek*, ظفر بولماق *zafèr boulmaq*. — Venir à bout d'une chose, بر شیئه ظفر یاب او *bir cheè zafèr üb ol*; — de ses desseins, مقصودینه *maqsoudinè destres ol*. — Venir à son but, à ses fins, مرانده واصل او *merāminè vācyl ol*,

أ tahsyli merâm it. — Venir à la traverse, contrarier, troubler un dessein, une affaire, مخالفت moukhâleset it, خلال کتورمک khal-el gucturmek. — Venir de, expression qui marque une action toute récente, شمدیجک chimdîdjik, هنوز henouz. — Il ne vient que de partir, هنوز عزیزمت ایتمشدر henouz'azîmet itmichtur. — A venir, loc. qui tient lieu d'adjectif et dont on se sert pour dire qu'il doit venir, qu'il doit arriver, کلدجک guelédjek, آتی âty, مستقبل moustaqbil. — Le temps à venir, ou l'avenir, کلدجک وقت guelédjek vaqyt. — Venu, e, کلمش guelmich, اصل ایرشمش irichmich, اولش väcyl olmich. — Soyez le bienvenu, formule de bienveillance ou de civilité, خوش کلدک - صفا khoch guelduñ, safâ guelduñ. — Nouveau venu, en parlant d'une personne nouvellement arrivée, مجدداً یکی کلمش ienî guelmich, وارد mudjeddeden vârid. — Le premier venu, ایلک کلان ilk guelân.

VENISE, ville principale et port du royaume Lombard-Vénitien, ونديک venedik. — Le golfe de Venise, ونديک کورفری venedik keurfery.

VÉNITIEN, E., adj. et s., ونديکلو venediklu, t.

VENT, s. m., mouvement plus ou moins rapide de l'air, suivant une direction déterminée, روزگار rouzguiâr, rouziguiâr, ریح iel, t.; ریح rîh, pl. a. رياح riâh. — Vent impétueux, روزگار کسکین keskîn rouzi-

guâr. — Grand vent, ریح شديد rihy chedd. — Vent violent, سرت روزگار sert rouziguiâr; — froid, ریح بارد soghouy iel, ریح rihy bârid, — chaud, ایستی یل issi iel; — favorable, روزگار muvâfiq rouziguiâr; — contraire, مخالف روزگار moukhâlif rouziguiâr, ters rouziguiâr. — Vent frais, صاغ هوا sāgh havâ. — Vents cardinaux, باش یلر bâch ieller; — latéraux, جانبی یلر djâ-nibi ieller. — Vent du nord, یلدز ildiz, بادشمال bûdichimâl; — d'est, گون طوغوسی gun dhoğhouçou; — du sud-est, کیشلمه kechichlemê, پویراز qyblê; — du nord-est, باطی bâthy; — du sud-ouest, قره یل qara iel. — Le vent souffle, روزگار اسر rouzguiâr ecer, huboud ider. — Vent, air agité par quelque moyen particulier, هوا havâ. — Faire du vent avec un éventail, یلپازه ایلد ielpâze ilê tahrîki havâ it, یلپازه لیک ielpâzelemek. — Qui va comme le vent, rapide comme le vent, روزگار کبی کيدر rouzguiâr guibi guider. — Avoir vent en poupe, au propre et au fig., پوپه هوا سیلد poupa havâcilê guitmek. — Instruments à vent, چالنان eufurmeguilê tchâlinân sâzlar. — Vent, air retenu dans le corps, ریح iel, pl. a. ریح rîh, pl. a. رياح riâh. — Lâcher un vent, او صرمق afourmaq. — Vent lâché, flatuosité.

قواره *qavūra*. — Cela cause des vents, ايدر توليد رياح *tevlidi riāh ider*. — Donner du vent à un tonneau, à une pièce de vin, فوجی به بر دلك *fouchouï bir delik ātchmaq*, فوجی بی نفسلندرمك *fouchouï nefeslendirme*. — Vent, odeur, sentiment qui vient des émanations du corps, قوخه *qokhou*, رايحد *rāiha*, شمه *chemmè*.

VENTE, s. f., aliénation de la propriété à prix d'argent, action de vendre, صاتمہ *sātma*, t., بيع *beï'*, a.; فروخت *furoukht*. — Vente volontaire, حسن رضا و اختيار ايله *husni rizā vu ykhtūir* بيع اولان *ilè olān beï'* اختياری *beï' ykhtūiri*; — forcée, بيع جبرى *beï' djebri*; — frauduleuse, بيع فاسد *beï' fācid*; — simulée, بيع بالمواضعه *beï' bil-muvāze'a*; — nulle, بيع باطل *beï' bāthyl*. — Vente des biens, بيع اموال *beï' emvāl*. — Mettre en vente, صاتيلق ا *sātylyq it*, عرض للبيع ا *'arz lil-beï' it*. — Marchandise qui est en vente, صاتلور مال *sātīlur māl*. — Qui se vend aisément, قولای صاتلور *qolāi sātīleur*, سهل الرواج *schl ur-revādj*. — Dur à la vente, کوچ صعب البيع *gutch sātīleur*, صاتلور *sa'b ul-beï'*, قليل الرواج *qalīl ur-revādj*. — Vente, la place publique où l'on vend des marchandises, بازار *bāzār*, بازار یری *bāzār ieri*.

VENTER, v. n., faire du vent, يل

اسمک *iel esmek*, اسمک *esmek*, t.; هبوب ا *huboub it*, a.-t.

VENTEUX, SE, adj., qui occasionne des vents, ييل پيدا *rihyietlu*, مولد *iel peidā itturur*, t.; ايتدرر *muvellidi riāh*, a. — Les pommes sont venteuses, الما مولد رياحدر *elmā muvellidi riāhtur*. — Qui est sujet aux vents, ياللو *ïellu*, روزكارلو *rouzguiärlu*, روزكارى چوق *rouzguiäri tchoq*. — Plage venteuse, روزكارى چوق بريالى *rouzguiäri tchoq bir iäly*. — Venteux, causé par les vents, ريحتى *rīhyi*. — Colique venteuse, قولنج ريحتى *qoulounlj rīhyi*.

VENTILATEUR, s. m., تجديد هوايه *tedjdidi haväie* منفذ مخصوص اولان منفذ *makhsous olān menfaz*, a.-t.

VENTILATION, s. f., action de renouveler l'air au moyen de ventilateurs, منفذ واسطه سيلاه تجديد هوا *menfaz vācithacilè tedjdīd havā cīlemè*, a.-t. — Ventilation, t. de jurisp., action de déterminer la valeur de différentes parties d'un tout vendu en bloc. Voy. VENTILER.

VENTILER, v. a., t. de jurisp., évaluer une ou plusieurs portions d'un tout, vendu, non pas quant à la valeur réelle, mais relativement au prix total, معلوم القيمه بر شيك هر *ma'loum ul-qymè bir cheüñ her bir djuz' y behācīni bachqa bachqa taqtēr it*. — Agiter une question avant d'en délibérer en forme, انتقار كيفيت *intiqāri keifüeti hāl it*.

VENTOSITÉ, s. f., *یل iel*, t.; *ریحیت rihiyet*, *ریح rih*, a.

VENTOUSE, s. f., instrument de chirurgie que l'on applique sur la peau afin de la soulever et de produire une irritation locale, *حجامت hadjāmet chíchèci*, a.-t.; *حجامة hadjāmet*, pl. a. *حجامات hadjāmāt*. — Appliquer des ventouses, - *حجامت شیشهسی اورمق یاپشدرمق hadjāmet chíchèci ourmaq, iāpichturmaq*. — Ventouse, ouverture pratiquée dans un conduit pour donner passage à l'air au moyen d'un tuyau, *هوا یولی havā iolou*, *هوا منفذ menfezy havā*.

VENTOUSER, v. a., *حجامت hadjāmet شیشهسی یاپشدرمق chíchèci iāpichturmaq*, *حجامت ا hadjāmet it*.

VENTRE, s. m., capacité du corps de l'homme et des animaux, où sont les intestins, *قارن - قارن qārñ, qaren*, t.; *بطن bathn*, pl. a. *بطون bouthoun*; *شکم chikem*, p. — Avoir mal au ventre, *قارن اغریسند مبتلا او qārñ aghrycinè nubtelā ol*. — Avoir le ventre gonflé, *قارن شیشکمن او qārñ chíchkin ol*. — Bas ventre, *اسفل البطن bathni esfel*, *اسفل esfel ul-bathn*, a.; *سپدلك sepedlik*, *التی گوبکت التی gucubek alty*, t. — Se coucher sur le ventre, *قارن اوزرنک qārñ uzerindè iāتماق*. — Demander pardon ventre à terre, c'est-à-dire avec toute sorte de soumission, *سبک ایدرک استدعای sedjdè iderek istid'ā'afv it*. — Au fig., être sujet à son ventre, se

laisser aller à la gourmandise, *جروق عبد البطن او tchoq ienek*, *'abd ul-bathn ol*. — Passer sur le ventre à quelqu'un. Voy. **TERPASSER**. — Petit ventre, l'estomac, *معدة my'dè*. — Ventre, se dit aussi par extension de la partie intérieure du corps qui est sous les côtes, *حونف djevf ul-bathn*. — Remettre le cœur au ventre de quelqu'un, lui donner du courage, *بر کمندی bir kimesnèi iēāyden iureklendurmek*. — Lui mettre le feu sous le ventre, fig., le mettre en colère, *بر کمندی bir kimesnèi طارتمق - اغصاب ا bir kimesnèi pek dhāriltmaq, yghzāb it*. — On dit d'un cheval qu'il n'a point de ventre, pour dire qu'il est serré des flancs, *قارنی یصتم qārni iastum*; — qu'une muraille fait le ventre, pour dire qu'elle bombe, *قبرلمق qambourlanmaq*, *شیشمک chíchmek*; — d'une bouteille, qu'elle a un gros ventre, *گیکش قارنی gucinich qārçulu*.

VENTRÉE, s. fém., *بر طوغش bir dhoğhuch iāvrulari*, *یاوریلری bir dhoğhuch iāvrulari*, t.; *نتاج نتیجه netidje*, a. — En une ventrée, ou d'une ventrée, *نتاج واحدده nitādjī vāhyddè*.

VENTRICULE, s. m., t. d'anat., certaines capacités qui sont dans le corps, *اجوائ جوف djef*, pl. a. *اجوائ edjvāf*. — Les ventricules du cerveau, *اجوائ دماغ edjvāfi dimāgh*; — du cœur, *اجوائ قلب edjvāfi qalb*. — Ventricule, pris absolument, se dit de l'estomac de certains animaux, *قورساق qoursāq*.

VENTRIÈRE, s. f., قولاك *qoulāū*,
طپقور قولاكى *thapqour qoulāūi*, t.

VENTRILOQUE, adj. com., se dit
des personnes qui, ayant la voix
sourde et cavernense, semblent par-
ler du ventre, عيق الصوت *'amyq
us-savt*, a. — Personne qui semble
parler du ventre, سسى كندو قارنندن,
سسى كندو قارنندن, سسى كندو قارنندن,
seci guendu qārindan tchyqārur guibi kimesnè.

VENTROUILLE (SE), v. pronom.,
چامور اچينك يوارنمق *tchāmour
i'chindè touvārlanmaq*, t. Voy. VAU-
TRER, SE VAUTRER.

VENTRU, e, adj., qui a un gros
ventre, قارنلو بيوك *būiuk qārindu*,
t.; اعجر *a'djer*, a. — Une personne
ventrue, بيوك قارنلو بر كمنسد,
būiuk qārindu bir kimesnè.

VENUE, s. f., arrivée, كمش *gue-
lich*, كلمه *guelmè*, t.; ورود *vuroud*,
وصول *vouçoul*, مجى *medji*, a.
— Dès que j'appris votre venue,
وصول ووردن خبردار اولديغيم,
*vuçoul-
luñyzden khaberdār oldoughoumdè.*
— La venue du Messie, ظهور مسيح
zouhourî mecyh, مجى مسيح *medjii
mecyh*. — Allées et venues, démar-
ches que l'on fait pour une affaire,
ايباب واروب كلمه *vārup guelmè*,
آمد شد *eüb u zehāb*, وذهب
āmed chud.

VÉNULE, s. f., petite veine, آنچه
طمر *indjè dhamar*, t.

VÉNUS, s. f., déesse de la beauté,
زهره *zuhre*, ملكة الحسن *meleket
ul-husn*, a. — Au fig., c'est une Vé-
nus, se dit d'une femme d'une grande
beauté, هوسناء بينظيردر,
*housnāi bē-
nazīrdur*. — Vénus, une des pla-

nètes la plus proche du soleil après
Mercure, زهرة *zouhret*, زهره *zouhrè*,
ناهدى *nāhid*, ستاره زهره *sciārēt
zouhrè*. — Le peuple donne à Vénus
le nom d'Étoile du matin, d'étoile
du Berger, يلدزى صباح *sabāh iel-
dyzy*, نجم السكر *nedjin us-sahar*.

VÊPRE, s. m., (vieux mot), le soir,
la fin du jour, اخشام *akhchām*, t.

VÊPRES, s. f. pl., office divin que
l'on dit à trois heures après-midi,
ايكندى نمدى *ikindi namāzy*, t.

VER, s. m., animal long, ram-
pant et qui n'a ni enveloppe cornée,
ni membres articulés, قورد *qourd*, t.;
دود *doud*, pl. a. دیدان *dīdān*. —
Un gros ver, ابرى قورد *iri qourd*.

Ver de terre, ير صوغلجانى *ier
soghouldjāni*. — Ver qui ronge le
bois, اچ قوردى *aghādj qourdou*;
— qui ronge les étoffes, گره *guvè*;
— qui ronge les grains, بىدى بتى
boghūdāi bitī, تاختل بتى *takhat bitī*.
— Ver engendré dans le corps de
l'homme et des animaux, صوغلجان
soghouldjān, دود *doud*. — Ver
solitaire. Voy. TÉNIA. — Ver à soie,
دود ايبك قوردى *ipek qourdi*, دود
الحرير *doud ul-harīr*. — Ver lui-
sant, آتش بوجكى *ātech beudjegui*,
يلدز بوجكى *ildyz beudjegui*. —
Tirer les vers du nez à quelqu'un,
l'amener à dire ce qu'on veut savoir,
en le questionnant adroitement,
اغزدن ساقز اولامق *aghyzden
sāqyz āvlāmaq*. — Fig., ver ron-
geur, remords. Voy. ce mot.

VÉRACITÉ, s. fém., كچكلك

guertcheklik, طوغرولق *dhoghrou-lyq*, طوغرو سوزليلق *dhoghrou seuz-lulyq*, t.; صدق *sydq*, كلام صدق *sydyq kelām*.

VERBAL, E, adj., t. de gram., qui vient du verbe, فعلی *fy'lii*, a. — Adjectif verbal, صفت فعلیه *syfati fy'lii*. — Verbal, qui n'est que de vive voix, et non par écrit, اغزدن *aghzydan vîrîlân*, t.; ويريلان *aghzydan vîrîlân*, t.; ويريهاتي *chifâhîi*, a. — Promesse verbale, وعد ويرهان *chifâhen vîrîlân va'd*. — Ordre verbal, امر *chifâhen vîrîlân emr*. — Procès-verbal, كيفيت *keifîeti hâli mutezammin y'lâm*.

VERBALEMENT, adv., اغزدن *aghzyden*, t.; لسانا شفاها *chifâhen liçânen*. — Promettre verbalement, ا شفاها وعد *chifâhen va'd it*.

VERBALISER, v. n., dire des raisons ou des faits pour les faire mettre dans un procès-verbal, تقرير كلام ا *taqrîri kelâm it*. — Verbaliser, dresser un procès-verbal, كيفيت حالى *keifîeti hâli mutezammin bir qyth'a y'lâm qalemè âlmaq*. — Fam., faire de grands discours inutiles et qui n'aboutissent à rien, ا خط كلام *khalthy kelâm it*, ياوه سويلمك *îâvè seülemek*, a-t.

VERBE, s. m., t. de gram., partie de l'oraison qui indique l'état, l'action d'un sujet avec rapport au temps, فعل *fy'l*, pl. a. افعال *ef'âl*. Voy. pour les diverses espèces de verbes le mot فعل *fy'l*, dans le Diction.

ture-français. — Verbe, parole, ton de voix, كلام *kelâm*, آواز *avâz*. — Avoir le verbe haut, avoir la voix fort élevée, قتي آواز ايله سويلمك *qaty âvâz ilè seülemek*. — Verbe, en t. de théologie, la seconde personne de la Sainte-Trinité, كلمة الله *kelîmet oullah*. — Le Verbe éternel, كلمة الله ازلي *kelîmet oullahi ezeli*. — Le Verbe incarné, كلمة الله منجد *kelîmet oullahi mutedjessed*.

VERBÉRATION, s. f., se dit de l'air frappé qui produit le son, هوانك *havânuñ dhoqouchmaci*, t.; ا *muçâdemeti havâ*, a.

VERBEUX, SE, adj., چوق سوزلو *tchoq seuzlu*, چوق سويلر *tchoq seüler*, t.; كثير الكلام *kecir ul-kelâm*, a. — Un avocat verbeux, كثير الكلام بر دعوا وكيلى *kecir ul-kelâm bir da'vâ vekili*.

VERBIAGE, s. m., بوش لاقردى *boş laqrdî*, بيهوده سوزلو *bîhoudè seuzler*, t.; خلطيات *khalthyiât*, هزيان *hezîân*, a.

VERBIAGER, v. n., خلطيات *khalthyiât seülemek*, a.-t.; ياوه سويلمك *îâvè seülemek*, p.-t.

VERBIAGEUR, SE, s., ياوه سويليجى *îâvè seüleçji*, خلطيات سويليان *khalthyiât seüleiân*, t.

VERBOSITÉ, s. f., سوز چوقلغى *seuz tchoqlıghy*, t.; كثر كلام *kesreti kelâm*, a.

VERD, adj. Voy. VERT.

VERDATRE, adj. com., يشيله چالار *iechilè tchâlâr*, يشترک *iechimtrek*, يشيلجه *iechıldjè*, t. — De l'eau ver-

dâtre, مايل الى خضرت اولان صو, *māli ila khouzret olān sou*, a.-t.

VERDELET, TE, adj., un peu acide, اكشيجه *ekchîdjè*, t. — Qui a encore de la vigueur, دنج *dindj*.

VERDERIE, s. f., étendue de bois qui était soumise à la juridiction d'un verdier, بر قورى اغاسنك حوزة, *bir qoury aghâcinuñ havzèi hukïoumeti dâkhy-lindè olān ier*. — La juridiction même, بر قورى اغاسنك حكومتى *bir qoury aghâcinuñ hukïoumeti*, t.

VERDET, s. masc., vert-de-gris, زنگار *jenguiâr*, p.

VERDEUR, s. f., humeur, sève des plantes, des arbres. Voy. SÈVE. — Verdeur, acidité, اكشيلك *ekchîlik*, حموضيته *houmouzïet*, a.; — du vin, شرابك اكشلكى *charâbuñ ekchiligi*, مزت *mezzet*. — Verdeur, vigueur, دنجلك *dindjlik*, تازه لك *tazèlik*, ريعان *therâvet*, تراوت *rei'ân*. — Dans la verdeur de l'âge, ريعانك حال *rei'ândè*, t. — Verdeur, âcreté des paroles, سرتلك *sertlik*, حدت *hyddet*.

VERDIER, s. m., officier qui était établi pour commander aux gardes d'une forêt, قورى اغاسى *qoury aghâci*. — Oiseau du genre des moineaux, بر نوع سرچه قوشى *bir nev'y sirtchè qouchou*, يشيل اسپنوس *ïechîl spinos*, t.

VERDIR, v. a., donner une couleur verte, peindre en vert, يشيل *ïeshil*. — بويامق *boïāmaq*, بويامق *boïāmaq*, يشيله *ïeshilè*, بويامق *boïāmaq*, يشيلتتمك *ïeshilletmek*,

يشيل رنك اورمق *ïechîl renk ourmaq*. — Verdir, v. n., devenir vert, se dit particulièrement des arbres, des plantes, يشيللنمك *ïechîllenmek*, يم يشيل او *ïem ïechîl ol*, اخضاب *ïkxzâb it*. — Verdi, e, يشيللنمش *ïechîllenmich*, يم يشيل اولش *ïem ïechîl olmuch*, مخضوب *moukhazzer*, مخضوب *makhzoub*.

VERDOYANT, E, adject., يشيللن *ïeshillan*, يشيللنور *ïechîlleneur*, t.; مخضر *khazyr*, مخضر *moukhzyrr*, a.

VERDOYER, v. n., devenir vert, se dit particulièrement des bois, يشيللنمك *ïechîllenmek*.

VERDURE, s. f., يشيللك *ïechîllik*, t.; خضرت *khouzret*, a.; سبزه *sebze*, p. — Lien plein de verdure, سبزه زار *sebze'âr*. — Coucher sur la verdure, سبزه اوزرنك ياتمق *sebze uzerindè ïâtmaq*. — Verdure se dit aussi des plantes potagères dont on mange les feuilles, سبزوات *sebzevât*.

VÉREUX, SE, adj., se dit proprement des fruits dans lesquels se trouvent des vers, قوردلو *qourdlo*, t. — Fruit véreux, قوردلو ميسوه *qourdlo mèvè*. — Véreux, au fig. et fam., défectueux, qui a un vice essentiel, چوركت *tchuruk*, فنا *fenâ*, سقيم *saqym*, معلل بالسقامة *mou'allyq bis-saqâmet*, a. — Une caution véreuse, چوركت بر كفيل *tchuruk bir kefîl*. — Son cas est véreux, ايشى فبادر *ïchi fenâdur*. — Il y a quelque chose de véreux dans cette affaire, بو *bou*, خصوصيه بر نوع چوركلك واردر *bou khouçoustè bir nev'y tchuruklik vârdur*.

VERGE, s. f., petite baguette longue et flexible, چبوق *tchibouq*, t.; قضيب *qazyb*, pl. a. قضبان *qazbān*. — La verge d'un fouet de charretier, عربجي قامچيسنك چييونغي *'arabadji qāmtchēcinuñ tchiboughy*. — Verge de fer, دمر چيونغي *demir tchiboughy*. — La verge de Moïse, حضرت موسينك دكنكى عصاء موسى *hazreti mouçanuñ deñégui*, عصاء موسى *'açāi mouça*. — Verge, baguette que portent les huissiers, دكنك *deñek*, عصاء *'açā*. — Verges, au pl., plusieurs menus brins de bouleau avec lesquels on fouette ou fustige, قمچي *qamtchi*, چوب *tchibouqlar*, چوبقور *tcheup*. — Frapper, battre de verges, انجه چوبقور ايله اورمق *indjè tchibouqlar ilè ourmaq*, چوبق چالمق *tchibouq tchālmaq*, قمچيليق *qamtchīlamaq*. — Verge, le membre génital, ارک آلتى - يرانغى *sik*, سك *erun āleti*, iarāghy, ذكر *zeker*, pl. a. ذکور *zukiour*. — Verge, mesure dont on se servait pour les terres, ير *ier cultchuçu*.

VERGÉ, e, adj., se dit d'une étoffe rayée, چينسوقلى *tchibouqli*, t. — Cette étoffe est vergée, بوقماش *bou qoumāch tchibouqlidur*.

VERGER, s. m., بيش باغچهسى *iemich bāghchtèci*, اغاجلىق *aghādjllyq*, بيش اغاجلىقى *iemich aghādjllyghy*, ميوهدار اغاج باغچهسى *meivédār aghādj bāghchtèci*, t.

VERGER, v. a., mesurer une étoffe avec la verge, چوبق ايله اولچمك *tchibouq ilè eultchmek*.

VERGETER, v. a., كفهلك *kefelemek*, چوبق ايله سلمك *tchibouq ilè silmek*, چالى سپوركه سيله *tchāli supurguicilè silmek*, t. — Vergeter un habit, لباسى *libāci tchibouq ilè silmek*, لباسى كفهلك *libāci kefelemek*.

VERGETIER, subst. masc., چالى *tchāli supurguicidjici*, t. سپوركه جيسى *tchāli supurguicidjici*, t.

VERGETTES, s. f. pl.; s'emploie aussi au sing., vergette, époussette, كفه *kefè*, چالى سپوركهسى *tchāli supurguicèi*, t.

VERGLACER, v. n., طوكمق *dhoñmaq*, اينجه طوكمق *indjè dhoñmaq*, t.

VERGLAS, s. m., اينجه طوك *indjè dhoñ*, اينجه بوز *depi*, دپى *indjè bouz*, t.

VERGNE, s. m., اقرجه *aqtchè aghādj*, قزل اغاج *qyzyl aghādj*, t.

VERGOGNE, s. f., اوتنمه *outanma*, اوتانقلق *outānyqllyq*, t.; عار *haïā*, عار *'ār*, a. — C'est un homme sans vergogne, عار سز بر آدمدر *'ārsyz bir ādemdur*.

VERGUE, s. f., ارتنا *seren*, سرن *artennū*, t.

VÉRICLE, s. f., ياپمه طاش *iāpma thāch*, t. — Des diamants de véricle, ساخته الماس طاشى *sākhte elmās thāchi*.

VÉRIDICITÉ, s. f., conformité entière à la vérité, سوز طوغرولغى *seuz dhoghroloughou*, t.; صدق قول *sydyq qavl*, مقارنة بالصدق *mouqārenet bis-sydyq*, a. — Contester la

véridicité d'un récit , بر روايتك *bir revā-
ietuñ sydyq u haqqatinē y' tirāz it.*
— Véridicité, caractère du véridique,
صدق *sydq*, صداقة *sadūqat*. —
Dans ce sens, on dit plus ordinairement
Véracité.

VÉRIDIQUE, adj. com., طوغرو *dhoghrou seuiler*,
كرچك *guertchek seuiler*, راست *guertchek seuiler*,
سوياييجي *rāst seileidji*, a.-t.;
صادق القول *sādyq ul-qavl*, a.

VÉRIFICATEUR, s. m., - تحقيق *tahqyq*,
تصديق *tastyq*, ايديجي *ididji*,
تصحيح *tashyh*, ايديجي *ididji*, a.-t.;
مفتش *mufettich*, a.

VÉRIFICATION, s. f., تحقيق *tahqyq*,
تفتيش *tashyh*, صحة *testīchi syhhat*,
تفتيش حقيقت *testīchi haqqat*, a. — Examen,
كشوف *kechf*. — Collationnement, مقابله
mouqābelē, تطبيق *tathbyq*.

VÉRIFIER, v. a., examiner, re-
chercher si une chose est vraie, بر
شيك *bir cheiūñ guertchekliḡuini arāchtur-
maq*, t.; تحقيق *testīch it*, تفتيش
حال *tahqyqy hāl it*, تفتيش صحت
حال *testīchi syhhati hāl it*. — Vé-
rifier, reconnaître pour vrai, تحقيق
tahqyq it. — Vérifier une écriture,
بر يازونك يا بر سندك
bir iāzounuñ iā bir seneduñ syhhatini tahqyq it. —
Faire voir la vérité d'une chose,
اثبات حقيقت *tastyq it*, ا
isbāti haqqat it, بر شيك *bir cheiūñ*
كوسترمك - اثبات *bir cheiūñ*

guertchekliḡuini gueustermek, isbāt it. — Vérifier, comparer, collation-
ner. — Voy. ces mots. — Vérifié, e,
صحتي تحقيق اولمش *syhhati tahqyq olounmich*,
متحقق *mutehaq-
qay*, الصحة *mutehaqqaq us-
syhhat*.

VÉRIN, s. m., يوك قالدره جق *Yük qalduradjaq ālet*, t.

VÉRINE, s. fém., lampe de verre
qu'on suspend au-dessus du compas
pour éclairer le timonier pendant la
nuit, پوصله دولابي قنديلي *pouçola dolābi qandīli*.

VÉRITABLE, adj. com., vrai, con-
forme à la vérité, كرچك *guertchek*,
t.; صحيح *sahyh*, حقيقي *haqqyqi*,
a.;

صدق و حقيقتته مقارن *sydq u haqqatē mouqārin*, اصل *asl*. —
Histoire véritable, حكاية صحیحه
hykiāiēi sahyha. — Relation véri-
table, صدق و حقيقتته مقارن بر
sydq u haqqatē mouqārin bir taqrir. — Qui est véritable dans ses
paroles, صادق القول *sādyq ul-qavl*.

— Un véritable ami, محب صادق
mouhybbi sādyq, بر دوست *guertchekten bir dost*. —
Véritable, qui n'est pas falsifié,
كرچك *guertchek*, صحيح *sahyh*.
— De l'or véritable, كچك التون
guertchek altoun, ذهب صحيح *zehbi sahyh*.

VÉRITABLEMENT, adv., conformé-
ment à la vérité, كرچكدن *guert-
chekten*, بالصحة *bis-sydyq*,
bis-syhhat, a. — Parlez-moi véri-
tablement, بكا بالصدق والصحة

بانه لاقردي سويله *bañā bis-syđq nes-syhha lāqyrđi seuilē*. — Véritablement, réellement, حقیقته *haqyqaten*. — A la vérité, en effet, effectivement, كرجك *guertchek*, حقیقه فی الواقع *fil-haqyqa*, فی الواقع *fil-vāqy'*.

VÉRITÉ, s. f., conformité de l'idée avec son objet, d'un récit avec le fait, du discours avec la pensée, كرجكك *guertcheklik*, t.; حقیقت *haqyqat*, صحت *sahhat*, *syhhat*, حال حقیقت *haqyqati hāl*, a. — C'est la vérité toute pure, حقیقت *haqyqati mahzdur*. — Vérité, par opposition à Erreur. Trahir la vérité, حقّه خیانت *haqqa khyānet it*. — Vérité, sincérité, bonne foi, طوغریلق *dhoghroulyq*, صدق *syđq*, خلوص *khoulous*. — Parler d'un air de vérité, صورت صدق *soureti syđq u khoulous ilē seuitemek*. — En vérité, certainement, sincèrement, حقیقته *haqyqaten*, واقعا *vāq'a'ā*. — A la vérité, en effet, طوغریس *dhoghrouçou*, حقیقتل *haqyqattē*, فی نفس الامر *fi nefsil-eur*. — Vérités, au pl., choses véritables, حقایق *haqāiq*.

VERJUS, s. m., raisin cueilli avant sa maturité, قوروق - قوروق *qourouq*, قوروق *hysrim*, a. — Suc exprimé du raisin acide, قوروق صوی *qourouq soui*.

VERJUTÉ, e, adject., قورقلو *qourouqlu*, اکشیجه *ekchūjē*, t.

VERMEIL, s. masc., argent doré,

یاالدزلو کومش *āldyžu gumuch*, t.; فضته مذقه *fuzzati muzehhebē*, a.

VERMEIL, LE, adj., d'un rouge plus foncé que l'incarnat, آل *āl*, کلگون *kulgun*, vulg. کلگی *gulguli*, t.; لعکون *la'lgoun*, p. — Bouche vermeille, دهن لعکون *dehen la'lgoun*.

VERMICELLE, ou VERMICEL, s. m., pâte en forme de vers longs et menus, dont on fait des potages, شهریه *chehrîē*. — Potage fait avec cette pâte, شهریه چورباسی *chehrîē tchorbāsi*, t.

VERMICELLIER, s. m., شهریدجی *chehrîēdji*, t.

VERMICULAIRE, adj. com., قورد *qourd*, کبی اولان *gubi olān*, t.; دودئی *doudi*, a. — Mouvement vermiculaire des intestins, امعانک *em'ānuñ hureketi doudiici*.

VERMIFORME, adj. com., قورد *qourd*, صورتلو *souretlu*, t.; دودئی *doudi*, شکل *doudi uch-chekil*, a.

VERMIFUGE, adj. com., se dit des remèdes propres à faire mourir les vers engendrés dans le corps humain ou à les en chasser, صوغلجان دوکیجی *soghouldjān deukudju*, صوغلجانی *soghouldjāni*, اولدرون *culduren*, صوغلجانی سوروپ چقاریجی *surup tchyrqārūji*, t.; دافع الصغار *dāfi us-safār*. — Vermifuge, s. m., remède, صوغلجان *soghouldjān*, علاجی *'ylādji*, صوغلجان دوکیجی علاج *soghouldjān denkidji 'ylādji*.

VERMILLON, s. m., cinabre, سولکن *suluguen*, *suluēn*, زنجفره *zindjifra*, *zindjifra*, توز اولمش زنجفره *toz olmuch zindjifra*, t. — Couleur vive qui se tire du cinabre, قزل بویا *qyzyl boiā*. — Couleur vermeille des joues et des lèvres, حمرة آل رنک *āl renk*, حمرت *houmreti fāqy'at*. — Le vermillon des lèvres, آل دوداقرینک *āl rengui*, دوداقرینکی *doudaqlarīnuū āl rengui*.

VERMILLONNER, ou VERMILLER, v. n., chercher des vers pour pâturer, یملنمک ایچون طپراقق قورد *iemlenmek itchoun thoprāqta qourd ārāmaq*, t.

VERMILLONNER, v. a., peindre en vermillon, زنجفره رنگی اورماق *zindjifra rengui ourmaq*, t.

VERMINE, s. f. coll., toute sorte d'insectes malpropres, nuisibles et incommodes, کپله *kehlē*, بت *bit*, t.; بو چوجوق بت ایله *qaml*, a. — Cet enfant est plein de vermine, بو چوجوق بت ایله *bou tchodjouq bit ilē dholou dur*. — Vermine, au fig., toutes sortes de gens de mauvaise vie, هر *her turlu iārāmaz ādemler*, حشرات الناس *hacherāt un-nās*, حشرات *hacherāt*.

VERMISSEAU, s. m., قوردجغز *qourd-djyghез*, یر قوردجغزی *ier qourd-djyghезy*, t.; دویدة *douidet*, a.

VERMOULER (SE), v. pronom., قورددن *qourddanmaq*, قوردلنمک *qourdden ienilmek*, t.

VERMOULU, e, adj., قورد یینکلہو *qourd ieniklu*, t.; کرمخوردہ *kermkhordē*, p. — Ce livre est vermoulu,

بو کتاب کرمخوردہ *bou kitāb kermkhordē dur*. — Bois vermoulu, قورد یینکلہو اغاج *qourd ieniklu aghādij*.

VERMOULURE, s. fém., trace que les vers laissent dans ce qu'ils ont rongé, قورد یینکی *qourd ienigui*, t. — Il y a de la vermouluure dans ce bois, بو اغاج قورد یینکی وارد *bou aghādijte qourd ienigui vārdur*. — Vermouluure, la poudre qui sort des trous faits par les vers, قورد دلکندن *qourd deliguinden tchy-qān toz*.

VERMOUT, s. m., پلین شرابی *pelin charābi*; t.

VERNAL, e, adj., t. didact., printanier, اولبهارکی *evvelbehāruñki*, t.; ربیعتی *rebī'yi*, a.

VERNE, s. m., arbre. Voy. AUNE.

VERNIR, v. a., روغن سورمک *roughan surmek*, روغن ایله پارلتمق *roughan ilē pārlatmaq*, جلا ویرمک *djilā vīrmek*, t. — Vernir un tableau, بر تصویره روغن سورمک *bir tasvīrē roughan surmek*.

VERNIS, s. m., enduit dont on couvre la surface des corps pour la rendre lisse et luisante, جلا ویره جک *djilā vīrēdjek roughan*, t.; سمان *semmān*, a.; سندروس *senderos*, p. — Vernis de la Chine, سمان چینیی *semmāni tchūni*. — Mettre du vernis sur du bois ou sur du fer, اغاج یا دمر اوزرینه روغن سورمک *aghādij tā demir uzerīnē roughan surmek*. — Vernis, enduit composé de substances vitrifiables dont on couvre des vases de terre, صیر *syv*.

— Vernis, au fig., se dit de tout ce qui sert à donner aux choses une apparence ou une couleur favorable ou défavorable. *پارلاقلىق parlâqlyq*, *روىق revnaq*, *جلا djilâ*. — Teinte, apparence, *رنگ renk*, *بويا boiâ*. — Vernis du Japon, nom d'un arbre commun en Asie ou en Amérique, *امريقدن براغاجك اسمى qadan bir aghâdjûn ismi*.

VERNISSÉ, v. a., vernir de la poterie, *چوملكه روغن سورمك tcheumleguè roughan surmek*, *صيرلاق syr lamaq*. — Vernissé, e, *صيرلو syr lu*.

VERNISSEUR, s. m., *جلا ويرر djilâ vîrur roughandji*, t.

VERNISURE, s. f., *جلا ويره جك djilâ vîrêdjek roughanlama*, t.

VÉROLE, s. f., maladie vénérienne; on évite par bienséance de se servir de ce mot. Les médecins disent ordinairement Syphilis, *فرنك علتى frenk 'ylleti*, *فرنكى علتى frenki 'ylleti*, *فرنگى frenqui*, a.-t. — Cet homme a pris, a gagné la vérole avec une telle, *علتى فرنكى يى frenki 'ylleti qaryden akhiz itnich-tur*. — Petite vérole, maladie qui se manifeste par une éruption de boutons pustuleux, *چيچك علتى tchîtchek 'ylleti*, *چيچك tchîtchek*, t.; *جدرى djederi*, a. — Cet enfant a la petite vérole, *بو چوجوقده bou tchodjouqta tchîtchek 'ylleti vârdur*. — La petite vérole est reutrée, *بشور جدرى*

buçourî djederi dâkhyli bedenè mun'akis ot-dou. — Être marqué de la petite vérole, *چيچك نشانلر ايله نشانلىق tchîtchek nichânlar ilè nichânlanmaq*. — Petite vérole volante, maladie, éruption qui n'a rien de dangereux, *جدرى طيار djederi theiâr*.

VÉROLÉ, e, adj., *فرنك علتنه frenk 'ylletinè oghrâmich*, *فرنگى frenqui*, t.

VÉROLIQUE, adj. com., *فرنك frenk 'ylletinè makhsous*, *معلق mute allyq*, t.

VÉRON, s. m., poisson, *بز نوع bir nev'y thatlu sou balyghy*, t.

VÉRONIQUE, s. f., plante, *ويرونكه vîrounikè*, *يارشان اوتى târchân oty*, t.

VERRAT, s. m., *ارلك طوكز erkek dhoñouz*, *گراز gurâz*, *انمى اوليان enmich olmaïân khynzyr*, a.-t.; *خنزير khynzyri fahl*, a.

VERRE, s. m., corps transparent et fragile, *جام djâm*, *شيشه chîchê*, *صرجه syrtchê*, t.; *زجاج zidjâdj*, a. — Sorte de vase pour boire, fait de verre, *قدح qadeh*, a.-t. — Un grand verre, *قدح كبير qadehy kebîr*. — Verre de cristal, *بلور قدح bulour qadeh*. — Verre à vin de Champagne, *شامپانيا قدحى châmpânîâ qadehy*. — Plein un verre, *طلوسى bir qadeh dholouçou*. — Un verre d'eau, *بر قدح صو bir qadeh sou*.

VERRERIE, s. f., lieu où l'on fait le verre, *شيشه کارخانهسى chîchê*

kiārkhānēci, بلورخانه *bulour khānē*.
— Art de faire le verre. شیشه جيلک
chíchēdjilik, فن اعمال زجاج *fenni*
y'māli zidjādji. — Toutes sortes d'ou-
vrages de verre, هر درلو شیشه *her*
turlu chíchē, جام ايشی *djām ichi*,
اجناس زجاج *edjnāci zidjādji*.

VERRIER, s. m., ouvrier qui fait
du verre, des ouvrages de verre,
جامجی *djāmdji*, شیشه جی *chī-*
chēdji, t.; زجاجی *zidjādji*, pl. a.
زجاجیون *zidjādjioun*. — Usten-
sile de ménage dans lequel on range
les verres à boire, les carafes, etc.,
شیشه ظرفری تپسیسی
chíchē zarf-
leri tepsici.

VERROTIERIE, s. f., menuce mar-
chandise de verre, خردوات شیشه
khourdevūt chíchē māli,
خرمهره *kharmouhrē*. — Grains de
verre pour chapelets, بونجق
boun-
djouq, تسبیح بونجق *tesbīh boun-*
djouq.

VERROU, s. m., سورمه *surmē*,
سورکو, رزه *māndāl*, ماندا
surgu, قپو ماندا لی *qapou mān-*
dāli, t.

VERROUILLER, v. a., رزه لیک
rezēlemek, ماندا لی سورمک
māndāl surmek, سورکولمک
surgulemek, t.,
— Verrouiller une porte, قپو بی
qapouī surgulemek.
— Verrouillé, e, سورکولنمش
surgu-
lenmich, رزه لنمش *rezēlenmich*.

VERRUE, s. f., سکل *siguil*, *sül*,
طاوق کوتی *thāvouq gueutu*, t.;
ثولول *souloul*, pl. a. ثالیل *scālīl*.

VERS, s. m., assemblage de mots

mesurés et cadencés selon certaines
règles fixes et déterminées, بیت
beit, pl. a. ابیات *ebīāt*; شعر *chī'r*,
pl. اشعار *ech'ār*; نظم *nazm*. — Un
vers, بر بیت *bir beit*.

VERS, prép. de lieu, طوغرو *dhogh-*
rrou, قارشو *qārchou*, یکا
īānā, فلان طرفه *felān semtē*,
felān tharafa, t. — Vers le nord,
chimālē dhoghrou, شماله طوغرو
djeheti chimāldē. —
Vers la ville, شهردن یکا
chehirden
īānā. — Vers lui, اکا طوغرو *ānā*
dhoghrou, جانبنه *djānibinē*. — Jene
sais vers où..., نه سمتده بیللم
nē
semttē bilmem. — Vers, préposition
de temps, environ, اثناالرده
esnā-
lerdē, یتین *īāqyn*. — Vers les qua-
tre heures, ساعت دورده یقیسن
sā'at dordē īāqyn. — Vers le soir,
اخشام اوستی *akhchām usti*,
اخشامه قرشو *akhchāmē qarchou*. —
Vers le commencement de l'hiver,
اوائل شتا اثناالرنک
evāīli chitā esnā-
lerindē.

VERSANT, e, adj., qui verse, se
renverse facilement, قولای یان
qolāi iān
اوزرینه دوشر- چوپرلور
uzerīnē ducher, *tchevīrilur*, قولای
qolāi verbeleīup
ورلیوب ییقلور
īūqylur.

VERSATILE, adj. com., قرارسز *qa-*
rārsyz, a.-t.; متلوتون *mutelevvin*,
کثیر التقلب *kecīr ut-teqallub*, a.—
Esprit versatile, عقل متلوتون
'aqli
mutelevvin.

VERSATILITÉ, s. f., قرارسزلق

qarârsyzlyq, a.-t.; *بی قراری bi-qarâri*, a.-p.; *تلون televun*, a.

VERSE (A), loc. adv. fam.; ne s'emploie que dans cette phrase : Il pleut à verse, *شد تلوجه یغور یغار chiddetludjè iaghmour iaghâr*.

VERSEAU, s. m., t. d'astron., l'un des signes du zodiaque, *دلو delv*, p., *دلو برجی delv burdji*, t.

VERSEMENT, s. m., t. de finance, action de verser de l'argent dans une caisse, - *خزیندیه پاره کتورمسی khazîniè pàra gueturueci teslimi*, t.

VERSER, v. a., répandre, épancher, *دوکمک deukmek*, *آقتمق aqytmaq*, t.; *افراغ ا ifrâgh it*, *صب ا sabb it*, *اساحه ا içâha it*. — Verser de l'eau sur du vin, *شراب اراقه دمای بیکنهان ا irâqaî demâi bîgunâhân it*. — Verser son sang, sacrifier sa vie, *فدای ا fidâi djân it*. — Verser des larmes, *یاش دوکمک iâch deukmek*. — Verser du blé dans un sac, *بر چوالک ایچنه بغدای بوشالتمق bir tchouvâlûn itchinè boghdûi bochâltmaq*; — l'argent d'une caisse dans une autre, *بر صندوقن آخر bir sandouqten akher sandougha âqtchè bochâltmaq*. — Verser de l'or, dépenser, *التون صاچمق altoun sâtechmaq*, *بذل نقود ا bezli nouqond it*. — Verser des fonds, employer de l'argent, *سرمایه قومق sermâiè qomq*, *مال قومق mâl qo-*

maq, *وضع مال ا vaz' mâl it*. — Verser, v. n., se dit d'un carrosse ou de toute autre voiture, lorsque par accident elle tombe sur le côté, *یان یان اوزرینه دوشمک - ییتلمق iân uzerinè duchmek, iıqylmaq*; — la faire verser, *عربیی دوشورمک arabâi duchurmek*. — Verser, se dit aussi en parlant des blés, lorsque la pluie ou le vent les couche, *یره یاتورمق ierè iâturmaq*. — La pluie a versé les blés, *یره یاتوردی iaghmour boghdâi ierè iâturdi*. — Versé, e, *دوکلمش deuklûmch*, *یان اوزرینه منقلب munqalib*, *یره دوشمش iân uzerinè duchmuch*, *یره یاتمش ierè iâtmich*. — Versé, exercé, expérimenté, *تجربدهسی چوق tedjrubèci tchoq*, *تجربه ایله بیلور tedjrubè ilè bilur*, *واقف vaqyf*, *آشنا âchinâ*.

VERSET, subst. masc., passage de l'Écriture sainte, signe qui l'indique, *آیه âiet*, pl. *آیات âiat*; *سطر sathr*, pl. *سطور southour*. — Verset du Koran, *آیت کریمه âieti kerimè*.

VERSICULES, ou VERSICULETS, s. m. pl., diminutif de Vers, fam., *بیتجگنز beïtdjigniz*, t.

VERSIFICATEUR, s. m., *شعریپان chi'r iûpân*, t.; *ناظم شعر nazymî chi'r*, a.

VERSIFICATION, s. f., *شعریایمه chi'r iûpma*, *نظم ایتمه nazm itmè*, a.-t.; *فن نظم fenni nazm*, *علم العروض 'ilm et-arouz*. — Les règles de la versification, *قواعد نظم qavâ'idi nazm*.

VERSIFIER, v. n., faire des vers,

بیتلر - نظم *chi'r iāpmaq*, شعر یا پمق
 بیتلر *beütler*, *nazm iāzmaq*. — Il
 versifie bien, کوزل انشاد شعر ایدر,
guzel inchādi chi'r ider. — Versi-
 fié, e, نظم اولنمش *nazm olounmuch*,
 منظوم *manzoum*.

VERSION, s. f., interprétation, tra-
 duction d'une langue dans une autre,
 ترجمه *terdjemè*, a. — Version litté-
 rale, لفظاً بلغظ ترجمه *lafzen belaf-
 zin terdjemè*. — Version arabe,
 لسان ترجمه عربی *terdjemèi' arabii*,
 لسان عربیك ترجمه *liçāni 'arabîdè ter-
 djemè*. — Version, manière de ra-
 conter un fait, روایت *revāiet*, pl.
 روایات *revāiat*, نقل *naql*.

VERSO, s. m., seconde page, re-
 vers d'un feuillet, صحیفه نك
 صحیفه نك ارقه سی - اوته یوزی
 صحیفه نك ارد طرفی *sahyfenūn ar-
 qaci*, *cutè iuzy*, ظهر
 صحیفه نك ارد طرفی *sahyfenūn ard tharafi*, a.-t.;
 ظهر *zahri sahyfè*. — Page 54
 الی دورت صحیفه نك
 الی دورت صحیفه نك *elli dort sahyfenūn zah-
 rindè*.

VERT, s. m., la couleur verte, la
 couleur des herbes et des feuilles des
 arbres, یشیل رنك *iechil renk*,
 یشیل لون اخضر *iechil levni akh-
 zer*, a. — Vert brun, بوز یشیل *bouz
 iechil*, — foncé, قویو یشیل *qouiou
 iechil*. — Vert gai, clair, پرلاق
 پرلاق یشیل *parlāq iechil*. — Un beau vert,
 کوزل بر یشیل *guzel bir iechil*. —
 Vert de gris, sorte de rouille qui se
 forme sur le cuivre, زنگار *zenguiār*.
 — Vert, herbes qu'on fait manger
 vertes aux chevaux dans le printemps,

چایر *tchāir*. — L'endroit où l'on
 met au vert, اوتلاق *otlāq*, اوتلاق
 اوتلاق *otlāq ieri*. — Mettre les che-
 vaux au vert, اتلری چایره قومق
 اتلری چایره قومق *ātlari tchāirè qomaq*. — Vert, acidité
 du vin qui n'est pas encore bien mûr,
 دادی خاملق *khāmlyq dādi*. — Ce
 vin-là a du vert, بو شرابده خاملق
 بو شرابده خاملق *bou charābta khāmlyq
 dādi vārdur*.

VERT, e, adj., qui est de la cou-
 leur des arbres et des feuilles, - یشیل
 یشیل *iechil*, t.; اخضر *akhzer*, fém.
 ا. خضری *khazra*; سبز *sebz*, p. —
 Du drap vert, یشیل چوقسه *iechil
 tchoqa*. — Vert, en parlant des ar-
 bres qui ont encore quelque sève,
 یاش *iāch*. — Bois vert, یاش
 یاش *iāch aghādj*, حطب رطب *hothabi
 rathab*. — Pierres vertes, pierres
 fraîchement tirées de la carrière,
 خام طاش *khām thāch*. — Cuir
 vert, qui n'a pas été corroyé, خام
 خام *khām deri*. — Vert, qui n'est
 pas encore dans la maturité requise,
 غیر ناصح *tchīg*, چیک *chik*, خام
 خام *ghāiri nāzydj*. — Des fruits verts,
 خام میوه لر *khām meiveler*. — Raisin
 encore vert, اولماش اوزوم *olmā-
 muchuzum*, هنوز ناصح اولیان اوزوم,
 هنوز ناصح اولیان اوزوم *henouz nāzydj olmāian uzum*. — Vin
 vert, خام باده *khām bādè*. — La
 verte jeunesse, کنجلكك ايلك وقتي
 کنجلكك ايلك وقتي *guendjliguñ ilik vaqti*,
 عنفوان *unfuvāni chebāb*. — Vert,
 au fig., ferme, résolu, قاتی *qāty*,
 صلب *salb*. — Faire
 جواب شدید ايله *chedid*, جواب شدید ايله

مقابله *djevâbi chedûl ilê mouqâ-
belê it.*

VERTÉBRAL, E, adj., اوگرغه کمیکنه *oñourgha guemîguinê
mutê allyq, dâir,* متعلق - دایر
اوگرغه کمیکلرده کی *oñourgha guemîklerdikî, t.;*
فقرتی *saqarî, a.*

VERTÈBRE, S. F., اوگرغه کمیکه *oñourgha guemîgui, t.;*
فقرة *fyqret,* فقارة *fyqûret,* pl. a. فقرات *fyqrât;*
فقير *fyqar.* — La première vertèbre,
فقرارة اولی *fyqârê oula.* — Les ver-
tèbres du dos, فقرات ظهر *fyqrâti
zahr.*

VERTEMENT, adv., avec fermeté,
سévèrement, سرتلك ایله *sertlik ilê,*
t. — Vigoureusement, شدت ایله *chiddet ilê, a.-t.;*
شدیدا *chedûden,*
بالشدة *bich-chiddet, a.*

VERTICAL, E, adj., منتصب *muntacyb,*
عمودتی *mustevzy,* مستوزی *'âmoudü, a.* — Ligne verticale,
خط منتصب *khaththy muntacyb.* —
Cadran vertical, بسیطه منتصبه *bacy-
thâi muntacebê.*

VERTICALEMENT, adv., منتصباً *muntacyben,*
مستوزیاً *mustevzîen, a.*

VERTICILLÉ, E, adj., دکریمی *deçrmi,*
حلقه حلقه *halqa halqa.*

VERTIGE, S. M., tournoisement de
tête, باش دونمسی *bâch deunmêci,*
دوار - باش دونمه *bâch deunmê, t.;*
دوار *devâr, a.* — Il a des vertiges,
دواره مبتلادر *devârê mubtelâdur.* —

Vertige, au fig., folie, égarement de
la raison, سرسملک *sersemlik,*
دیوانه لک *dîvânêlik,* جنون *dju-
noun.*

VERTIGINEUX, SF, adj., t. de méd.,
qui a des vertiges, دواره مبتلا *devârê
mubtelâ, a.-t.*

VERTIGO, S. MASC. F. M., caprice,
fantaisie, مراق *merâq,* واتازیه *fân-
tâziâ, t.* Voy. CAPRICE. — Vertigo,
se dit aussi d'une maladie des che-
vaux, آنلره عارض اولان بر نوع *âtlare 'âryz olân bir nev'y
khastalik.*

VERTU, S. F., disposition ferme,
constante de l'âme, qui porte à faire
le bien et à fuir le mal, فضیلت
fazylet, pl. a. فضایل *fazâil.* —
Vertu morale, فضیلت اخلاق *fazy-
leti akhlâq;* — sublime, فضیلت
fazyleti 'âliê; — rare,
فزیلت نادره *fazyleti nâdirê.* —
C'est un homme de grande vertu,
فزیلت کامله صاحبی بر آدمدر
fazyleti kiâmîlê sâhybi bir âdemdur.
— Exercer, pratiquer la vertu, اعمال
y'mâli fazyletit. — Vertu,
chasteté, pudicité, پاکlık *pâklik.*
عفت *y'ffet,* عصمت *'ysmet.* —
Vertu, sentiment du bien qui élève
l'âme à l'état de la plus grande per-
fection, صلاح *salâhlyq,* صلاح
salâh, حال صلاح *salâhy hâl.* —
Vertu, qualité qui rend propre à
produire un effet, خاصیت *khâciyet,*
pl. a. خصایص *khaçâis;* قوت *qow-
vet,* pl. a. قوی *qava;* فضیلت *fazy-
let.* — Vertu occulte, حقیقه *khâciyeti khufiê.* — Cette plante a
une grande vertu, بو نباتک بر *bou nebâtte bir
fazyleti 'azymê vârdur.* — En vertu,

loc. prépositive, en conséquence, à cause du droit, du pouvoir, *موجبندجہ* *moudjebindjè*, *مقتضاسنجہ* *mouqte-zâcindjè*. — Saisie en vertu d'un arrêt, *ویریلان اعلام موجبندجہ ضبط ا* *vîrîlân y' lâm moudjebindjè zabth it*.

VERTUEUSEMENT, adv., *فضیلت* *fazylet* *ایله* *fazylet ilè*, *صلاح حال ایله* *salâhy hâl ilè*, a.-t. — Se conduire vertueusement, *صلاح حال اوزره* *salâhy hâl uzrè hareket it*.

VERTUEUX, SE, adj., qui a de la vertu, *فضیلتلو* *fazyletlu*, a.-t.; *صالح* *sâlyh*, a.; *صلحادان* *solehâden*, *صلاحی وار* *salâhy vâ*. — C'est un homme vertueux, *اهل عرض بر آدمدر* *ehli 'yrz bir âdemdur*. — Vertueuse, femme ou fille, *پاک دامن* *pâki dâmen*, *ادبلو* *edebtu*, *عفتلو* *y'ffetlu*.

VERVE, s. f., chaleur d'imagination qui anime le poète, l'orateur, l'artiste dans la composition de leurs ouvrages, *حمیای* *hamîyet*, *حمیای طبیعت* *houmîiâi thabî'at*, a.; *ذهنک* *zyhnuû 'alevlenmeci*, a.-t.; *هیجان نفس* *heïdjâni nefs*. — Verve poétique, *حمیای طبیعت شعریه* *houmîiâi thabî'ati chi' rûè*. — Être en verve, *حال حمیای* *hâli houmîiâi thabî'attè ol*. — Verve, fam., caprice, bizarrerie, fantaisie. Voy. ces mots.

VERVEINE, s. f., plante, *اکوبران* *ikmuberân*, *ری الحمام* *ra'y ul-hamâm*, *بارسطاریون* *bârîsthârîoun*, turc-arabe.

VERVEUX, s. m., *بر نوع بالق آخی* *bir nev'y bâlyq âghy*, t.

VESCE, s. fém., espèce de grain, *بورچاق - برچق* *bourtchâq*, *کشنی* *kichni*, *kucheni*, t. — Vesce noire. Voy. ERS.

VESCERON, s. m., vesce sauvage, *یبان بورچاق* *îabân bourtchâq*, t.

VÉSICAL, E, adj., *مثنایه متعلق* *meçânètè mutè'allyq*, a.-t.

VÉSICATOIRE, adj. com., qui fait venir des vessies, *احداث نفطات* *ihdâci nefthât iden*, a.-t.; *قبارجق کتورن* *qabârdjyq gueturen*, t.; *حراق* *harrâq*, a.

VÉSICATOIRE, s. masc., *پهلوان* *pehlwân îâgyci*, t.

VÉSICULE, s. f., *قبارجغز* *qabârdjyghyz*, *اوقات قبارجق* *oufâq qabârdjyq*, t.; *نقطه دقیقه* *nefthati daqqat*, t. — La vésicule du fiel, *نقطه مراره* *nefthâi merârè*.

VESPETRO, s. m., sorte de ratafia, *بر نوع عنبریه* *bir nev'y 'ambe-rîè*, t.

VESSE, s. f., ventuosité, *یل* *îel*, *آهسته جه یلنمه* *âhestèdjè îellenmè*, *فش اوصرق* *fich oçourouq*. — Lâcher une vessie, *آهسته جه یلنمک* *âhestèdjè îellenmek*, *فش اوصورمق* *fich oçourmaq*, t.

VESSE-DE-LOUP, ou VESSE-LOUP, s. fém., sorte de champignon, *قورد منتاری* *qourd mantârî*, t.

VESSER, v. n., *یلنمک* *îellenmek*, *آهسته جه یلنمک* *âhestèdjè îellenmek*, *فش ا - اوصورمق* *fich it, oçourmaq*, t.

VESSEUR, SE, s., *یلنجی* *îellen-nîdji*, *اوصورغن* *oçourghan*, t.

VESSIE, s. fém., sac ou réservoir

membraneux qui contient l'urine, قاقوق *qāvouq*, سدك قاوغي *sidik qāvoughy*, t.; مئانه *meçânè*, a. — Vessie, petite ampoule sous l'épiderme, قبارجق *qabârdjyq*, t.; نفطه *nefthut*, pl. a. نططات *nefthât*.

VESTALE, s. f., au fig., fille ou femme d'une chasteté exemplaire, اوزرينه لكه قونامش عورت *uzerîne lekè qonmâmich 'avret*, t., مخدرة *moukhadderet*, pl. a. مخدرات *moukhadderût*.

VESTE, s. f., vêtement court qui se porte sous l'habit, يلك *ïelek*, جتبه *zeboun*, مینتان *mîntân*, *djubbè*. — Habillement long que les Orientaux portent sous leurs robes, انتاری *antâri*, انتری *anteri*, قفتان *qaf-tân*, قبا ایچ قفتان *qabâ*, a. — Longue veste, طويل قبا *qabâi thavîl*.

VESTIAIRE, s. m., lieu où l'on serre les habits, اثواب صقلابجق *avroubal*, اوروبال *esvâb saqlâadjaq odha*, اوطه *ouroubâlar odhaci*, ملبوسات اوطه سی *melbouçât odhaci*. — Le vestiaire des religieux, كشيشاركت روبدلى اوطه سی *kechîchleruñ roubaluri odhaci*.

VESTIBULE, s. m., حیات *haiât*, دهاليز *dehlîz*, *dihlîz*, pl. a. دهاليز *dehâlîz*. — Un grand vestibule, واسع *dehlîzy vâci*.

VESTIGE, s. m., empreinte du pied d'un homme ou d'un animal marqué dans l'endroit où il a marché, ايز *iz*, t.; اثر *ecer*, *isr*, pl. a. اثار *açâr*; اثر قدم *ecerî qadem*. — Voir des

vestiges d'homme, انسان ايزلى *insân izeli gueurmek*. —

Fig., suivre les vestiges de quelqu'un, بر كمنه نك ايزينه اويق *bir kimesnènuñ izîne ouïmaq*. — Il a suivi les vestiges de ses aïeux, ابا واجدادى اثرينه اقتفا ايلدى *abâ ru edjîlâdi ecerîne yqîfâ eiledi*.

— Vestige se dit, par extension, de certaines marques qui restent sur la terre et qui montrent qu'il y a eu, dans le lieu où elles se trouvent, des maisons, des fortifications, etc., اسكى وخراب بنالردن *kharâb ierter nichânleri*, قالمه *eski vè kharâb binâlerden qâlma*, اثر *açar*, اثار *açar*, اطلال *thalel*, pl. اطلال *athlâl*; طول *thouloul*.

— Il y avait là autrefois une ville, on en voit encore les vestiges, مقدمًا اول يورده بر شهر وار ايدى اثار *mouqaddemâ ol ierle bir chehir vâri idi açâr u athlâlî hâlâ bâqydur*. — De vieux vestiges, اثار واطلال قديمه *dçâr u athlâlî qadîmc*. — En reste-t-il encore quelques vestiges? بونك بر درلو *bounuñ bir turlu ecerî qâlmichinîdur*. — Il n'y en a pas de vestige, اثرى بيله بوقدر *ecerî bîlè ioqtur*. — On dit aussi figurément et au sens moral : on ne trouve aucun vestige de ce fait dans l'histoire, توار بىخك بو ماده نك بر درلو اثرى *tavûrykhtè bou mâldènuñ bir turlu ecerî medjonê deildur*.

VÊTEMENT, s. m., habillement, كيسى اوروبا *ouroubâ*, روبا *roubâ*, لباس *gueïci*, كيه جك *guiedjek*, t.;

libās, الباس *elbās*, pl. a. البسه *elbecē*; ثوب *sevb*, pl. اثواب *esvāb*, vulg. *esbāb*; ثياب *sīāb*, كسوه *kisvè*, pl. كسا *kuṣa*; جامه *djāmè*, p. — Un vêtement léger, برلباس خفيف *bir libāci khafīf*. — Changer de vêtement, تبدیل لباس *tebdīli libās it*. — Les vêtements sacerdotaux, کلیساده نلبس ایتدکری کسای *keliṣāda telebbus ittikleri kuṣāi rouhbāniè*.

VÉTÉRAN, s. m., ancien soldat qui a servi un certain nombre d'années, اسکی *eski*, اسکی عسکری نفری *eski askeri neferi*. — Vétéran, eu parlant d'un écolier, طالبک اسکیلرندن *ṭalibkerūn eskilerinden olān*.

— C'est un vétéran de rhétorique, علم معانیک عتقاي تلامیذدندر *ylmi ma'ānīdè 'outeqāi telāmīzūlendur*.

Vétéran, se dit aussi des soldats qui, en considération de leurs années de service ou pour quelque autre cause, ont été admis dans certaines compagnies chargées d'un service tranquille et sédentaire, اوتوراق *otourāq*, متقاعد *muteqā'yd*, pl. a. متقاعدین *muteqā'ydīn*. Ces mots : *otourāq* et *muteqā'yd*, désignent aussi, dans les académies, certains membres qui renonçaient à leur place d'académiciens et en conservaient les honneurs.

VÉTÉRANCE, s. fém., عسکریلکک *eskerīlkk*, عتاقه *askerīlkkè eskīlik*, t.; عتاقه *otūqat fi khaymet ul'askerīiet*, a.; اوتوراقلق *otourāqlyq*, تقاعد *teqā'oud*. — Le droit à la vétérançe, استحقاق *istyhqāqy teqā'oul*.

VÉTÉRINAIRE, adj. com., qui concerne le traitement des animaux, بیطارلغه متعلق - دائر *baithārlygha mut'e allyq, dāir*, a.-t.; بیطاری *baithārī*, فنّ مداوات دواب *fennī mudāvati devābb u mevāchīiè makhsous*.

— Art vétérinaire, بیطارلق *baithārlyq*, فنّ بیطاری *fennī baithārī*, فنّ مداوات دواب و مواشی *fennī mudāvati devābb u mevāchi*, حیوانات حکیمالکی *haivānāt hekīmligūi*. — École vétérinaire, بیطارلق مکتبی *baithārlyq mektebi*, تیمار دواب و مواشی یه مخصوص *tīmāri devābb u mevāchīiè makhsous ta'līmkhānè*.

VÉTÉRINAIRE, s. m., artiste qui connaît et qui traite des maladies des chevaux et des bestiaux, بیطار - بیطر *baithār*, a.; حیوانات حکیمی *haivānāt hekīmi*.

VÉTILLARD, e, s. Voy. VÉTILLEUR.

VÉTILLE, s. f., fam., bagatelle, chose de peu d'importance, بوش شیء *boch chei*, importance, اوفاق توفک نسنه *oufāq tufek nesnè*, هیچ مقولهسی شیء *hūch maqoulèci chei*, جزئیات مقولهسی *djuz'iat maqoulèci*, au pl. جزئیات *djuz'iat*; عشیات *'abecīiāt*.

VÉTILLER, v. n., s'amuser à des vétilles, بوش شیئر ایلده اوینامق *boch cheiler ilè oïounāmaq*, قارشق *qārichmaq*, t.; عشیانه اشتغال *'abecīiātè ichtyghāl it*. — Faire des difficultés sur de petites choses, هیچ *hūch* مقولهسی شیئرلده چیتینک *hūch maqoulèci cheiler ilè oïounāmaq*.

maqoulèci cheïterdè tchetinlik it. — Il vétille sur les moindres choses, ادنا شينلر ايچون چيتينلك ايدر *ednâ cheïler itchouu tchetinlik ider.*

VÉTILLEUR, SE, S., celui ou celle qui s'amuse à des vétilles, هيدج مقولسي شينلر ايله اوينار - قريشور *hûch maqoulèci cheïler ilè oïouûr, qaricheur.* — Qui s'amuse à de petites difficultés, هيدج مقولسي شينلر ده چيتينلك ايدن *hûch maqoulèci cheïterdè tchetinlik iden.*

VÉTILLEUX, SE, adj., qui demande qu'on prenne des soins minutieux, qu'on fasse attention aux plus petits détails, مدقتي چتين *tchetin, t.*; *moudaqyq, a.* — C'est une chose vétilleuse, امر چتيندر *emri tchetindur.* — Vétilleux, se dit aussi des personnes qui s'arrêtent à des vétilles. Dans ce sens, voy. VÉTILLEUR.

VÊTIR, V. A., habiller, donner des habits à quelqu'un, كيدر مك *gueïdurmek, gueïdirmek, روبا ويرمك roubâ vîrmek, t.*; ا اكسا *iksâ it, لباس ا libâs it, لباسلندرمك libâs-lendurmek, لباس ويرمك libâs vîrmek, a.-t.* — Vêtir les pauvres, ا اكساي فقرا *iksâi fouqarâ it.* — Vêtir une robe, la mettre sur soi, اوروبايي كيمك *ouroubâi gucîmek.* — Se vêtir, s'habiller, كينمك *gucînmek, تلبس ا telebbus it, ا اکتسا ا iktisâ it.* — Vêtissez-vous promptement, چاپك كييك *tchâpouk gueïû, ايله سريعا تلبس ايله serî'en telebbus eîlè.* — Se vêtir à la française, à la turque, suivre la mode des Français, des Turcs, dans ses habil-

lements, فرانز يا شعابلر قيافتنه كيرمك *frânsyz iâ 'osmânu kiâfestinè guîrmek.* — Vêtu, e, كيمش *gueïnmich, ملبوس mulebbes, ملبوس melbous.* — Vous êtes richement vêtu, البسه كرانبها ايله *elbicî guirânbehâ ile mulebbes seû.* — On dit : l'oignon est fort vêtu cette année, بوسنه بو قدر صوغازك قبوغى طوقدر *bou senè so-ghânuû qaboughy thoqtur.*

VETO, S. M., mot latin qui signifie Je m'oppose; on l'emploie pour exprimer la faculté de refuser à un acte le caractère de loi, مقبولم دكلدر *maqboutum deïldur, نا مقبول nâ maqboul.* — Le veto absolu, le veto relatif, c'est-à-dire le veto exprimé pour toujours ou pour un temps limité, مطلقا يا خرد موقتا نا مقبول *mouhlaqun iâkhod muvaqqatan nâ maqboul.*

VÉTUSTÉ, subst. fém., ancienneté, اسكيلك *eskîlik, t.*; قدم *qoudm, a.*

VEUF, VE, adj., طول دول *doul er, ارملة armlè, t.*; ارمل *ermil, fém. بيوه ermilè, pl. a. ارامل erâmil; بيوه bîvè, p.* — Un veuf, دول ار *doul er. Une veuve, بر دول عورت bir doul'avret.* — Protéger les veuves et les orphelins, ارامل و ايتامه حمايت ا - ا صاحب چيقتماق *erâmil u itâme himûiet it, sâhyb tchyqmâq.* — Veuf, au fig., privé de..., محروم *mahroum, بي بهره bi behrè.* — Cette église est veuve de son évêque, بو كليسا

محرومدر *bou kelcā pis-qopocinden mahroumdur.* — Veuve, nom d'une tulipe, بر نوع لاله ذك *bir nev'y lālenuñ ismi.*

VEULE, adj. com., mou, faible, *guevchek, t.*; رخو *rakhv, a.*

VEUVAGE, s. m., طوللق *dhouillyq,* دوللق *douillyq, t.*; بیوکی *bivegui, p.*

VEXATION, s. fém., جفا *djefā,* اذیت *ezüet, t.*; تعدی *te'addi, pl. a.* تعدیات *te'addiät;* ظلم *zoulm,* مظلمة *mazlemet, pl. a.* مظالم *mezālīm.*

VEXATOIRE, adj. com., ظلملو *zoulmlu, a.-t.*; ظلمتی *zoulmü, a.* — Impôt vexatoire, تکلیف ظلمی *teklifi zoulmi,* au pl. تکالیف ظلمیة *tekiälifi zoulmü.*

VEXER, v. a., جفا - ویرمک *djefā it, virmek, t.*; ظلم *zoulm it, a.-t.*; رنجیده *indjitmek, t.*; اذیت *rendjîdè it, ezüet it.* — Vexé, e, مظلوم *mazloun,* اوغرامش *zoulmè oghrāmuch.*

VIABLE, adj. com., دیری قاله *dîri qāla bilur,* حیاتده اوله *haiättè ola bîlur, t.*; قابل *qābili haiāt, a.* — Un enfant né avant le septième mois n'est pas viable, یدی آیدن اول طوغان *iedi äiden evvel dhoghān tchodjouq qābili haiāt deıldur.*

VIAGER, ÈRE, adj. com., قید *qäidi haiāt ilè,* قید *qäidi haiāt ilè* مشروط *mechrouth, a.-t.* — Rente viagère, قید حیات ایله مشروط اولان ایراد *qäidi haiāt ilè mechrouth olān irād.*

VIANDE, s. f., لحم *et, t.*; *lahm, pl. a.* لحوم *louhoum;* گوشت *guioucht, p.* — Viande délicate, لذیذ برات *lezîz bir et;* — fraîche, تازه ات *tāzè et,* لحم طریقی *lahmi tharü;* — indigeste, de dure digestion, لحم بطی الهضم *lahmi bathi ul-hazm.* — Viande, se dit quelquefois en général de toutes les chairs, soit des animaux terrestres, soit des oiseaux, soit des poissons qui servent à la nourriture. Le saumon n'est pas une viande de malade, سالمون بالغی *sālmoun atî* خسته لره صالح دکدر *bālyghy eti khastalere sālyh deıldur.* — On dit proverb. d'une chose qu'on attend et qu'on ne peut avoir de si tôt, que ce n'est pas viande prête, حاضر حلوا دکدر *hāzyr halvā deıldur.*

VIATIQUE, s. m., provisions ou argent qu'on donne à quelqu'un pour un voyage (dans ce sens le mot est vieux), یول ذخیره سی *ïol zakhyrèci,* یول خرجلغی *ïol khardjlyghy, t.* — Viatique signifie figurément et absolument le sacrement de la sainte Eucharistie quand on l'administre aux malades, قربان مقدس تناولی *qour-bāni mouqaddes tenāvuli, a.-t.*

VIBORD, s. m., t. de mar., کمی *gueni kupuch-tēnuñ dīvārèci, t.*

VIBRANT, E, adj., صالنان *sālynān,* متنوس *mutemevvir;* متنوس *mutenevvis, a.* — Corde vibrante, صالنان ایپ *sālynān îp.*

VIBRATION, s. f., mouvement d'un corps qui, étant suspendu, balance

VICE-GÉRANT, s. m., ناظر وکیلی *nāzır vekīli*.

VICE-PRÉSIDENT, s. m., رئیس
رئیس ثانوی *reīs vekīli*,
reīci sāni, a.-t.; عاقب الرئیس
'*āqyb ur-reīs*, a.

VICE-ROI, s. m., پادشاه وکیلی
pādichāh vekīli, a.-t.; عاقب
'*āqyb us-soulthān*, a. —
Vice-roi d'Égypte, titre donné par
extension au pacha actuel d'Égypte,
Mehemmed-Aly, والی مصر *vālī*
mysr.

VICE-ROYAUTÉ, s. f., dignité de
vice-roi, پادشاهلق وکالتی *pādi-*
chāhlyq vekīāleti, t.; نیابت سلطنت
nābeti salthānet, a. — Pays gou-
verné par un vice-roi, بر والینک زیر
bir vālīnuū zīri hukmindē olān memleket.

VICE-VERSA, adv., réciproque-
ment, بالمقابلہ *bil-mouqābelē*, a.

VICIER, v. a., gâter, corrompre.
بوزمق *bozmaq*, بر بادا *berbād it*, t.;
ایراث سقامت ا *ifsād it*, افسادا
irāci saqāmet it, a.-t. — Rendre nul,
ابطال *ibthāl it*, تباہ *tebāh it*. —
Vicié, c, t. de méd., gâté, corrompu,
بوزلمش *bozoulmuch*, فاسد *fācid*. —
Il a dans le corps quelque partie vi-
ciée, اعصای جوفیه سنک بریسی
a'zāi djevfüēcinuū birīci
fācidtur.

VICIEUSEMENT, adv., سقامتلو
saqāmetlu minvāl uzrē,
اوزره *vedjhi saqym uzrē*,
وجه سقیم اوزره
'*aīb ilē*, a.-t.

VICIEUX, SE, adj., qui a quelque
vice, quelque défaut, اکسکلو *eksiklu*,

t.; سقامتلو *saqā-*
metlu, a.-t.; معیوب *saqym*,
ma'ıoub, معیب *ma'ıb*. — Confor-
mation vicieuse, ترکیب سقیم
ter-
kıbi saqym. — Contrat vicieux,
heudjdjeti saqymē. —
Vicieux, adonné aux vices, بد خوی
bed khouı, بد اخلاق *bed akhlāq*,
فاجر *fādjir*. — Un homme vicieux,
بد خوی بز آدم *bed khouı bir ādem*.
— Vicieux, se dit aussi des chevaux,
mulets et autres bêtes de voiture qui
mordent et qui ruent, qui sont om-
brageux ou rétifs, خویلو *khouılu*.
— Ce cheval est vicieux, بو ات
خویلودر *bou āt kouıludur*.

VICINAL, E, adj., pl. VICINAUX,
مجاور *mudjāvır*, a. — Chemin vici-
nal, بر کویدن دیگر بر کویده کیدن
bir keüden dıguer bir keüē
güiden iol, t.; طریق مجاور
tharyq,
mudjāvır.

VICISSITUDE, s. fém., révolution,
changement de choses qui se succè-
dent les unes aux autres, دکشمه
deıchmē, دکشمه *deıchilmē*, t.;
تبدل *tebeddul*, pl. a. تبدلات *tebed-*
dulāt; ثقلب *teqallub*, pl. ثقلبات
teqallubāt. — Les vicissitudes du
temps, تبدلات زمان *tebeddulāti*,
zemān, ثقلبات دهریه *teqallubāti*
dehrüē; — des choses de ce monde,
انقلابات دنیا *inqylābāti duniā*; —
des choses qui se succèdent régulière-
ment, انقلاب متناوب *inqylābi*
mutenāvib; — des saisons, فصول
اربعه زک متناوباً تحویلی
fuçouli er-
ba'anuū mutenāviben tehavvuli. —
Vicissitude, instabilité, mutabilité des

choses humaines; disposition qu'elles ont à changer de mal en bien, de bien en mal, قرارسزلق *qarārsyzlyq*, دوامسزلق *devāmsyzlyq*, ثباتسزلق *sebātsyzlyq*, دونكك *deunuklik*, عدم قرار *'ademi qarār*. —

On dit d'une personne très-changeante, qu'il y a beaucoup de vicissitudes dans son humeur, دونكك *deunuk*, كثير التقلب *kecīr ut-teqalub*, كثير التلون *kecīr ut-televvun*.

VICTIME, s. f., animal immolé, offert en sacrifice, قربان *qourbān*, pl. a. ذبيحة *zabīḥa*; قرباين *qarābīn*; ذبايح *zabāih*. — Sacrifice

des Arabes païens, عتيرة *'atīret*. — Le sang des victimes, دم قراين *demi qarābīn*. — Au fig., la personne qui est sacrifiée, immolée à quelqu'un, فدا - قربان اولمش *fidā, qourbān olmuch kimesnē*. — Il a été victime du ressentiment d'un tel, il a été sacrifié à son ressentiment, فلانك غيظ و كينهسى مغدورى *felānuñ ghaīzu kinēci maghdouri olmuchtur*.

VICTIMER, v. a., rendre victime, فدا *fidā it*. — Se victimer, فدا *fidāi refs it*.

VICTOIRE, s. f., gain d'une bataille, ظفر *zafēr*, نصرت *nousret*, غلبه *ghalebē*, pl. غلبات *ghalebāt*; فوز *fevz*, a.; يكتيك *īenguñlik*, يكتيك *īenguñlik*, يوز اقلغى *īuz aqlyghy*, t. — Rempporter la victoire, ظفر بولمق *zafēr boulmaq*, تحصيل غلبه و نصرت *tahsyli ghalebē vu nousret it*. — Victoire complète, غلبه عظيمه *gha-*

لبه *'azīme*; — douteuse, غلبه مشكوكه *ghalebē mechkioukē*. — Chanter victoire, se glorifier du succès, وغالبية ايله افتخارا *ghazā vu ghālibūiet ile iftikhār it*. — Victoire, avantage remporté sur un rival, اوست كده *ust guelme*, غلبه بر تری *ghālibūiet ber teri*. — Rempporter cette victoire, avoir cet avantage, غالب كمنك *ghālib guelmek*. — Rempporter la victoire sur ses passions, sur soi-même, نفس اماره يه - امراض نفسايتسنده غلبه *nefsi emmārē, emrāzy nefsanīcinē ghalebē it*.

VICTORIEUSEMENT, adv., d'une manière victorieuse, غالب اولدوق *ghālib olaraq*, يكتيك ايله *īenguñlik ile*, t.; مظفرا غالباً *mouzaf-feren*, a. — Victorieusement, s'emploie surtout au fig., اوست كدرتك *ust guelērek*, غلبه قوت ايله *ghalebēi qouvvet ile*. — L'éloquence agit victorieusement sur les esprits, بلاغت اذهان ناسه غلبه قوت ايله *fenni belūghat ezhāni nāce ghalebēi qouvvet ile 'āmildur*.

VICTORIEUX, se. adj., مظفر *mou-zaffer*, منصور *man-sour*, a.; يوزى اق *īuzu aq*, t. — Troupes victorieuses, اوساكر منصوره *'aḥākiri mansourē*. — Le parti victorieux, غالب طرفى *ghālib tharufi*. — Preuves victorieuses, دلائل غلبه *delāili ghalebē*.

VICTUAILLE, s. f. coll., ييه جك *īēīdjek*, t.; ماکولات ذخيرهسى *mākioulāt zakhyrēci*, a.-t., ارزاق *irzāq*, a.

VIDANGE, s. f., action de vider, بوشالتمه *bochältma*, t.; تخلیه *takhlîè*, a. — La vidange d'une fosse, بوشتی *bochtî*, a. — La vidange d'une fosse, بر چقورک تخلیه سی *bir tchouqourk takhlîeci*. — La vidange des terres, تورابک تخلیه سی *turâbuñ takhlîeci*. — Vidange, état d'un vase qui n'est pas plein, بوشتیق *bochlyq*. — Ce tonneau est en vidange, بو- بوشتیق *bou fouchou dholou deıldur*. — Vidanges, au pl., ordures, immondices, موردارلق *mourdârlyq*, سپورندى *supuruntu*. — Évacuation d'une femme après son accouchement, لحوسه لوق *lohouçalyq qâni âqychi*, فراغ الدم النفاس *firâgh ul-dem un-nifäs*.

VIDANGEUR, s. m., لغمجبى *laghoumdji*, کاربیزجى *kiârîzdji*, بوچقى *boqtchi*, t.

VIDE, adj., com., qui n'est pas rempli, qui n'est rempli que d'air, بوشتى *boch*, t.; خالى *khâli*, تہى *tehi*, p. — Place, espace vide, عرصه خاليه *'arîçâi khâlîè*. — J'ai le ventre vide, قارنم بوشتدر *qârnum bochtur*; — les mains vides, صفر ايد *syfr ul-ïed*. — Vide de sens, معناى *ma'nâczyz*. — Un temps vide, بوشتى *boch vaqyt*.

VIDE, s. m., espace vide, بوشتى *boch ier*, t.; خلو *khyly*, مسافه خاليه *muçâfêi khâlîè*. — Espace qui ne contient point d'air, خلا *khalâ*. — A vide, sans qu'il y ait rien dedans, بوشتى *boch*, اوله رق *khâlî olaraq*, خاليه *khâlîen*.

VIDER, v. a., rendre vide, ôter ce qu'il y a dans une chose qui contenait, بوشالتدق *bochâtmaq*, بوشتى *bochältmaq*, بوش ايتچنى *itechini* *boch it*, t.; تخلیه اى *takhlîè it*, تقریغ اى *tefrîgh it*, a.-t. — Vider un tonneau, بوشالتدق *fouchouï bochältmaq*. — Vider un bassin, un étang, حوضى تخلیه اى *havouzy takhlîè it*. — Vider les lieux, تخلیه *takhlîèi mekiân it*; — le pays, مملکتى *memleketi takhlîè it*. — Vider, creuser par le bout une clef, un canon, un fusil, etc., دلمک *delmek*, اوبمق *oïmuq*. — Vider les affaires, les terminer, بتورمک *biturmek*, فيصل *kesmek*, ويرمک *feïçal vîrmek*. — J'ai vidé bien des affaires, وافر مصلحته فيصل *vâfir maslahatê feïçal vîrdum*. — Vider ses comptes, les arrêter, قطع حساب *qath' hyçâb it*. — Vider une querelle, un différend, قطع معارضه - دعوا *qath'y mouâriza, da'vâ it*. — Vidé, e, بوشانمش *bochânmiş*, بوشادلمش *bochâdlîmîch*, خالى *khâlî*.

VIDIMER, v. a., t. de prat., collationner à l'original, certifier la collation, اصليله تطبيق *aslîlè tathbyq it*, تطبيق باصله *tathbyq be-aslihi it*. — Vidimé, e, اصليله تطبيق *aslîlè tathbyq olounmîch*.

VIDIMUS, s. m., t. de chancellerie et de prat., qui indique qu'un acte a été collationné sur l'original, تطبيق *tathbyq imzâci*, a.-t. — Le juge a mis le vidimus à cet acte, حاکم بوسنده تطبيق امضاسى

هـاڪيم بون سەئەدە وەضع ایتەمشدز
tathbyq imzācini vaz' itnichtur.

VIDUITÉ, s. f., veuvage. Voy. ce mot.

VIE, s. f., état des êtres animés, tant qu'ils ont en eux le principe des sensations et du mouvement, حیاة haïāt, a.; جان djān, زندگی zindegui, p.; دیرلک dīrlek, t. — Aimer la vie, عاشق حیات او, āchiqy haiāt ol, — la mépriser, حیاتی استحقار او, haiāti istyqhār it. — Renoncer à la vie, ترک حیات او, terki haiāt it. — Sauver la vie à une personne, بر کەسەندک bir kimesnēnuñ djānini qourtārmāq. — Perdre la vie, فوت حیات او, fevti haiāt it, اولمک culmek. — Donner sa vie pour quelqu'un, بر کەسەنە نک, bir kimesnēnuñ oghourinē fidāi djān it. — Exposer, hasarder sa vie, جاننی موقع, djānini mevqūy moukhātharāi ilqā it. — Être entre la vie et la mort, être dans un extrême péril, بین الحیاة والمات او, beīn ul-haiāt vel-memāt ol. — Demander la vie, se dit d'un homme qui prie son ennemi de ne pas le tuer, امان دلمک, amān dilemek. — Être en vie, être vivant, حیائەده او, sāgh ol, او, haïātte ol. — Sans vie, جانسز, djān-syz. — Vie, l'espace de temps depuis la naissance jusqu'à la mort, عمر, 'eumr, 'eumr, 'oumour, pl. a. اعمار, a'mār; دیرلک, zindeguiāni, زندگی; دیرلک, dīrlik. — La durée de la vie, عمر مدتی, 'eumr muddeti. — Longue vie, عمر طویل, 'eumri thavil.

مدید 'eumri medid. — La fin de la vie, آخر عمر, akheri 'eumr. — Jouir d'une longue vie, چوق یاشەمق, tchoq iāchamaq, موئامەر, mou'ammer ol. — Durant ma vie, مدت عمرمک, muddeti 'eumrumēk, عمرم اولدقچە, 'eumrum oldouqche. — La vie de l'homme, عمر انسان, 'eumri insān. — Pour la vie, إلى آخر العمر, ila akher ul-'eumr. — A la vie et à la mort, d'une manière constante et immuable, قدر اولمە, eulume qadar, عند الحیاة والمات, 'yul el-haiāt vel-memāt. — A vie, pendant tout le temps qu'on a à vivre, قید حیات, قید حیاتک اولدقچە, quīdi haiāt ilē, oldouqchē. — L'autre vie, la vie future, l'existence de l'âme après la mort, آخرت, akhyret, حیاتی دجایدانی, haiāti djāvidāni. — Vie, nourriture, subsistance, قوت, qout, کفای کچندجک, kefāf un-nefs, اقوات, aqvāt, pl. کفای اقوات یوتە, kefāf un-nefs, ievmiic. — Gagner sa vie, کفای, kefāfi nefsini kesb it. — Vie, les commodités ou les in-commodités de la vie, la manière de vivre, تعیش, guetchinime, کچند, te'niūch. — Les plaisirs de la vie, لذایز عیش, lezāiz 'aiich. — Tourmenter sa vie, s'agiter, کندویبی, guendniū tchoq ior-maq, اتعاب نفس او, it'abi nefs it. — Vie, conduite, سلوک, sulouk. — Une vie sage, سلوک عاقلانە, sulouki 'aqlānē; — fainéante, عیش پر, 'aiichi pur kesb n

rakhâvet. — Les occupations, les différentes professions de la vie, کچنه صورتی *guetchinnè soureti*. — S'attacher à un genre de vie, بر نوع صورت تعیش اتخاذا *bir nev' y soureti te' aïtuch itikhâz it*. — Vie, biographie, سیرت *sîret*, pl. سير *sîer*. — La vie des Saints, کرام سیرت اولیای کرام *sîreti evliâi kirâm*, تذکرت الاولیا *tezkeret ul-evliâ*. — Eau-de-vie, راقی *râqy*.

VIEIL, ou VIEUX, VIEILLE, adj., fort avancé en âge, en parlant des hommes, اختیار *ykhhtiâr*, مسن *mouciin*, a.; قوجه *qodja*; — des hommes et des animaux, ياشلو *iâchlu*, t. —

Il est fort vieux, بغایت مسن آدمدر *beghâiet mouciin âdemdur*; — des hommes, des animaux et des choses, اسکی *eski*. — Vieil ami, اسکی دوست *eski dost*, محبت قدیم *mouhybbi qadim*. — Vieille, pour vieille femme, قوجه قاری *qodja qâry*, عجوزه *'adjouzè*. — Faire le vieux, ياپمه اختيارلق کوسترمک *iâpma ykhhtiârlyq gueustermek*, تشايخ *techâikh it*. — Vieux, qui dure depuis longtemps, اسکی *eski*, قدیم *qadim*. — Vieil habit, اسکی روبا *eski roubâ*. — Vin vieux, اسکی شراب *eski charâb*. — Vieux magistrat, حاکم عتيق *hâkimi 'atyq*. — Vieux soldat, عتيق عسکری نفری *'atyq 'askeri neseri*. — Le vieux temps, زمان قدیم *zemâni qadim*. — La vieille mode, طرز قدیم *tharzy qadim*. — Un vieux mot, لفظ قدیم *lafzy qadim*. — De vieux titres,

سندات عتيقه *senedâti 'atyqa*. — Vieux, usé, اسکيمش *eskimich*, اسکی *eski*. — De vieilles bottes, اسکی چؤمد *eski tehizmè*.

VIEILLARD, s. m., اختيار *ykhhtiâr*, t.; اخت-يار آدم *ykhhtiâr âdem*, شيخ *cheïkh*, قوجه مان *qodjamân*, t.; شيوخ *chouïoukh*, a. — Un vieillard vénérable, واجب شيخ *chouïoukh*, الاحترام *cheïkhy vâdjib ul-yhtirâm*.

VIEILLERIE, s. f., vieilles hardes, vieux meubles, اسکی اسکی *eski buski*, t.; رثاث *raçâs*. — Au fig., idées rebattues, phrases usées, کلمات مزمنه *kelimâti muzminè*.

VIEILLESSE, s. f., le dernier âge de la vie, اخت-يارلق *ykhhtiârlyq*, قوجه مانلق *qodjamânlyq*, t.; شيخوخه *cheïkhoukhet*, سن شيخوخه *sinni cheïkhoukhet*, a.; پيرلک *pîrlîk*, p.-t. — Parvenir à la vieillesse, شيخوخته *sinni cheïkhoukhetè vâcyl ol*. — La vieillesse, les vieilles gens, اختيار اولانلر *ykhhtiâr tarlar*, اختيارلر *ykhhtiâr olântar*. — Vieillesse, vétusté, ancienneté, اسکيلک *eskîlik*. — La vieillesse d'un arbre, بر اچاچک *bir aghâdjuñ eskîligui*.

VIEILLIR, v. n., devenir vieux, اختيارلانماق *ykhhtiârlanmaq*, قوجه لئمق *qodjamaq*, قارئلنمق *qârtlanmaq*, اختيار او *qodjalanmaq*, پيرلنمک *pîrlenmek*, صاچ صقال اغرمق *ykhhtiâr ol saç saqâl agharmaq*, t.; کسب *kesbi cheïkhoukhet it*, پير او *techeïkh it*, a.-t.;

pîr ol. — Atteindre la vieillesse, او سن شیخوخته واصل او *sinni cheï-khoukhetè vācyl ol.* — Paraître vieux, اختيارلق صورتنى كسب ا *ykhtiār-lyq souretini kesb it.* — Vieillir dans les affaires, امور ايچنك اختيارلنمق *oumour itchindè ykhtiārlanmaq.* — Vieillir, cesser d'être en usage, perdre sa rogue, اسكيمك *eskimék,* عملدن قالمق *ïllenmek,* amelden qālmaq, او مزمين *muzmin ol.* — Quelques affaires amendent en vieillissant, بعض امور اسكيدكچد *ba'z y oumour eskidiktché eülenur.* — Vieillir, rendre vieux, اختيارلنمق *ykhtiārlanmaq.* — Les chagrins l'ont bien vieilli, شوم و *ghoumoum u ekîâr tehrîminè bâdi ol-nichtur.* — Vieilli, c, اختيارلنميش *ykhtiārlanmich,* قوجه مش *qudjamic,* مزمين *muzmin,* اسكيمش *eskimich,* بييلنميش *ïllenmich.*

VIEILLISSANT, E, adj., اختيارلنان *ykhtiārlanān,* t.

VIEILLISSEMENT, s. masc., état de ce qui vieillit, قوجه دلوق *qudjalyq,* شيخوخته *cheïkhoukhet,* a. — En parlant des mots et usages, اسكيمد *eskimè.*

VIELLE, s. f., instrument de musique, بر نوع چالغور *bir nev'y tchâlgou,* t.

VIENNE, capitale de l'Autriche, وينا *vienā,* t.

VIERGE, s. f., fille qui a vécu dans une continence parfaite, قيز-قيز *qyz-qyz,* قز اوغلان قز *qyz aghlân qyz,* t.: بکر *bikr, bekir.* pl. a. باکره *chkiür;* باکیر

bakire, pl. a. بواکر *bevakir;* بتول *betoul.* — Vierge, se dit par excellence de Marie, mère de Dieu, la sainte Vierge, la Vierge, la vierge Marie, حضرت مريم *hazreti meriem,* حضرت بتول مريم *hazreti betouli merîm.* — Vierge, l'un des signes du zodiaque, سنبله *sumbule,* سنبله *sumbule burdji.* — Vierge est quelquefois adjectif. Ce garçon est encore vierge, بر طفل هوز بکر در *bou thyfl heouuz bikr dur.* — Vierge, adj., pur, sans mélange, پاک *pâk,* صافی *sâfi,* خالص *khâlv.* — De l'or vierge, صافی التون *sâfi altoun,* بکر التون *bikr altoun.* — Métaux vierges, فلزات خالصه *filuz:âti khâliçat.* — Cire vierge, خام بالومی *khâm bâl-moumi.* — Terre vierge, ارض غير محسروث *arzy ghair mahrouz.*

VIEUX, adj. Voy. VIEIL.

VIF, VIVE, adject., qui est en vie, دیری - صاغ *dirî sâgh,* t.: دیری حتى *haï,* a.; زنده *zendè,* p. — Tout vif, دبدیری *dibdiri.* — Prendre tout vif, دیری طوتبق *diri thoutmaq.* — Chair vive, ou le vif, subst., دیری لحم *diri et,* صاغ ات *sâgh et,* لحم حتى *lahmi haï.* — Vif, qui a beaucoup de vigueur et d'activité, چاپک *tchâpouk,* تیز مزاج *tîz mizadj.* ذکى الفواد *djivèlik,* جيوه لك *ekul-fuvâd.* — Vif, en parlant de chevaux ou d'autres animaux, اويباق *ouïnâq,* جيتاش *djeïtâch.* — Expressions vives, traits vifs. بيورکى *biyorki,* عالمدرر عياره لو

rur 'ybāreler, قوى تعبيرات ذكیه ta'bi-rāti zekūè, قوى الذکا تعبيرات qavi uz-zekūè ta'bīrāt. — Des yeux vifs, brillants et pleins de feu, روحلو rouhlu gueuzler, عيون لياحة ouïouui lemmāhat. — Regard vif, نظرة روحلو باقش rouhlu bāqych, لامحة nazareti lāmīhat. — Vif, qui s'emporte facilement, اتش مزاج ātech mizādj, علونور tchā-pouk 'aleclenour. — Qui a l'esprit vif, l'imagination vive, qui conçoit promptement, ذكی zekūi. — Couleur vive, پسرلاق رنگ parlāq renk. — Vif, qui fait une forte impression, شديد كسكين chedid. — Une vive douleur, وجع شديد vedja'y chedid. — Foi vive, ايمان اكيد imāni ekid. — Des propos vifs, qui tiennent de l'insulte, طوقتلو سوزلر dhoqounyqlu seuzler. — De vives réprimandes, تعزيرات شديده ta'zī-rāti chedidè. — Des plaintes vives, اغر شكايترلر ughyr chikiāētler. — Eau vive, qui coule de source, آقر āqar sou, ماء جارى maī djāri. — Eau qui est trop crue, خام صو khām sou. — Chaux vive, qui n'est pas éteinte, صونماش كرج seunmā-mich kiredj. — Vif argent, ou mercure, جيبوه djivè, djiva, ژيوه jivè, comm. jīva, p.; زبق - زييق zibaq, zībyq, a.

VIGIE, s. f., marin mis en sentinelle sur la tête du mât pour découvrir et annoncer les objets qui se présentent à l'horizon, كدى كوزجيسى guemi gueuzdjīci, t. — Être en

vigie, كميك كوزجيك ا guemi gueuzdjīlik it. — Vigie, se dit aussi des pointes de rochers isolés au milieu des mers et à fleur d'eau, دكرده صو يوزندن چيقان قيا اوجلرى deñyzdè sou iuzunden tchyqān qaīā oudjlari.

اويانقلق ايله VIGILAMENT, adv., اويانقلق ايله ouïānyqlyq ilè, t.; بالتيقظ bit-teīuqqouz, a.; متيقظانه muteīaqqouzānè, a.-p.

VIGILANCE, s. f., كوز آچقلقى guenz ātchyqlyghy, اويانقلق ouïānyqlyq, t.; تيقظ teīuqqouz, ا. — Grande vigilance, انتباه intibāh, a. — Grande vigilance, انتباه نام intibāhi tānm.

VIGILANT, e, adj., كوزى آچق guenzu ātchyq, اويانق ouïānyq, صاحب تيقظ muteīaqqouz, متيقظ sahyb teīaqqouz u intibāh.

VIGILE, s. f., veille de fête, عرفه arefè gunu, t.; عرفه arefè, كونى arefè gunu, t.; يوم عرفه ievmi 'arefet, a. — Il est aujourd'hui vigile, كون بو كونكى bou konki kon, عرفه كونيدر bou gunki gun 'arefè gunudur.

VIGNE, s. f., plante qui porte le raisin, اوزم چيبوغى dikik, دكك uzum tchyboughy, اوزم اصمهسى uzum asmaei, t.; كرم kiern, pl. a. كروم kiuroum. — Planter de la vigne, غرس كروم ا gharsi kiuroum it. — Étendue de terre plantée de vignes, باغ kiuroumi bāgh, باغ bāgh. — Cep planté de chasselas, et le chasselas même, اصمه asma. — Planter une vigne, باغ بر كرومى

bir kiuroumi bāgh ghars it.

— Tailler la vigne, اوزم اصمدسنی

uzum āsmaciūi boudāmaq.

— Feuille de vigne, اصمه پیراخی

asma iāprāghy. — Vigne vierge,

اصمه یبان iābāu asma.

VIGNERON, s. m., باغچی bāgh-
dji, t.

VIGNETTE, s. f., شمسه chemsè, t.

VIGNOBLE, s. m., باغلی کرومی

kiuroumi bāghlar erāzyei,

t.; باغستان کروم bāghistāui kiuroum.

VIGOREUSEMENT, adv., قوتلووجه

qouvvetludjè, قوت ایله qouvvet

ilè, a.-t.; قویًا qavücu.

VIGOREUX, SE, adj., qui a de la

vigueur, دنج dindj, کوجلو gudjlu, t.;

قوتلو qouvvetlu, a.-t.; قوی qavü,

chedid ul-mizādij, a.

— C'est un vieillard qui est encore

vigoureux, الى الآن قوی المزاج بر,

اختیارد ilal-āu qavi ul-mizādij bir

ykhtüardur. — Un cheval vigoureux,

قوتلو برآت qouvvetlu bir āt. —

Vigoureux, en parlant des choses qui

se font avec vigueur, کسکین keskiū,

chedid, قوی qavü. — Une

action vigoureuse, عمل شدید ameli

chedid. — Une attaque, حمله,

hamlè chedidè.

VIGUEUR, s. f., force pour agir.

کوج qouvvet, a.; قوت

gudj, t.; زور zor, p. — La vigueur

de l'âge, ستک حال قوت و شدتی

sinnuū hāli qouvvet u chiddeti. —

Reprendre vigueur, یکیدن قوتلنمک

icūlden qouvvetleamek, کسب

kesbi qouvveti djedid

it. — Vigueur d'esprit, قوت ذهن

qouvveti zih. — Vigueur, ardeur

jointe à la fermeté, caractere, سطر

sathvet, کرمیت metānet, متانت

guermūiet, سدت chiddet, سرنک

sertlik. — Montrer de la vigueur,

ابراز سطر ابراز سطر ا

Courage, valeur, سجدت nedjdet,

یورکلیک iareklulik. — Qui est en

vigueur, qui est exécuté, se dit en

parlant d'une loi, دستور العمل

destour ul-amel olān

قانون qānoun, حکمی جاری اولان قانون

hukmi djāri olān qānoun.

VIL, E, adj., bas, abject, mépri-

sable, دنئی denü, الحق altchaq, t.;

ذلیل zelil, حقیر haqyr, رذیل rezil,

عدنا ednā, a. — C'est un homme vil,

altchaq bir ādem-

dur. — Un vil trafic, تجارت دنیه

tüdjāreti denüè. — Vil, de pen de

valeur, قیمتی الحق qymeti altchaq,

کعبها qymeti doun, قیمتی دون

kembhā. — C'est une marchandise

à vil prix, قلیل الثیبت بر متاعدر,

qalil ul-qymet bir metā'dur. —

Vendre à vil prix, دون بها ایله

doun behā ile sātmaq.

VILAIN, E, adj., qui n'est pas beau,

چرکین tehirkîn, t.;

قبیح qabih. a.; زشت zicht, p. —

چرکین بر, چرکین bir cheidur. — Vi-

lain jeu, چرکین اویون tehirkîn

oïoun; — pays, قبیحده

memleketi qabîha. — Vilain, fâ-

cheux, désagréable, فنا *fenā*, ردی *redü*. — Vilain temps, فنا هوا *fenā havā*. — Vilain chemin, فنا یول *fenā iol*. — Sale, impur, repoussant, méchant, کوچتی *keutu*, کوچتی *altchaq*, شنیع *mekrouh*, مکروه *cheni'*, مشوع *mechnou'*. — Cela est vilain, مکروه بر شیڈر *mekrouh bir cheïdur*. — C'est un vilain homme, مکروه آدمدر *mekrouh âdemdur*. — Vilaine action, فعل شنیع *fi'li cheni'*. — Vilain, au subst., en parlant d'un homme sale et déshonorable en paroles et en actions, مردار *mourdâr*, مدفس *mulevves*, ملوث *mudennes*. — C'est un vilain, مردار *mourdâr bir âdemdur*. — Vilain, avare, خسیس *khacıs*, جمری *djemri*, بخیل *bakhyl*.

VILAINEMENT, adv., d'une vilaine manière, صورت قبیحه ایله *soureti qabîha ilè*. — Honteusement, lâchement, malproprement. Voy. ces mots. — Vilainement, sordidement, بخل *khacıslyghylè*, خسیسلفله *bakhl u khaçâcet ilè*.

VILEBREQUIN, s. m., بورغو *bourghou*, t.

VILEMENT, adv., الجتقلغه *altchaqlyghylè*, الجتقجه *altchaqdjè*, t.; سنیلا *sefîlen*, a. بالذناة *bid-denâ'et*.

VILENIE, s. fém., ordure, saleté, سپرندی *supuruntu*, مردارلق *t.*; وسنه *nedjâcet*, نجاست *veçakh*, pl. a. اوساخ *evsâkh*. — Vilenie, paroles injurieuses, مردار سوز *mourdâr seuz*, شتم *seuïgmè*, سوکده *seuïgmè*, شتم

chetm. — Au pl., vilénies, مردار *mourdâr seuzler*, بد صحبتار *bed sohbetler*, کلمات قبیحه *kelimâti qabîha*. — Obscénité, عارسزلق *'âr-syzlyq*, t.; فحش *fahch*, pl. a. فحشیات *fahchîât*. — Avarice sordide, خسیاسه *khacıslyq*, خسیاسه *khaçâcet*. — Action basse et vile, کوتیلق *fenâlyq*, کوتیلق *keutulik*, افعال لیسه *ef'âli lei'mè*. — Vilenies, nourriture malsaine, ضررلو *zararlu iemekler*, مضرر یئمکلر *muzyrr iemekler*, اطعمه مضره *eth'y-mèi mouzyrrè*, pl. مضرات *mouzyrrât*.

VILETÉ, s. f., bas prix d'une chose, بهانک آزغنی - الجقلغنی *behânuñ âzlyghy*, *altchaqlyghy*, خسیاست *oudjouzlyq*, t.; خسیاست *khaçâceti gymet*, a. — La vileté du prix, قیمتک دنانتی *gymetuñ denâ'eti*. — Vileté, le peu d'importance d'une chose, قدرسزلق *qadrsyzlyq*, خسیاسته *khaçâcet*. — La vileté de la matière, ماده نک *mâddènuñ khaçâceti*.

VILIPENDER, v. a., fam., خورلق *khortlamaq*, الجقلمق *altchaqlamaq*, آیاغه اورمق *âiâgha ourmaq*, t.; تحقیرا *tahqyr it*, a.-t. — Vilipender une personne, بر کمسنه یی *bir kimesnèi tahqyr it*; — بر متاعی *bir metâ'iz*, الجقلمق - آیاغه اورمق *altchaqlamaq, âiâgha ourmaq*.

VILLAGE, s. f., fam., grande ville mal peuplée et mal bâtie, کوتی بر *keutu bir cheür*, t. شهر

VILLAGE, s. m., کوی *keüi*, t.; قرية *qariet*, pl. a. قرا *qourā*. — Gros village, قريه کبيره *qariēi kebîrē*. — Petit —, قريه صغيره *qariēi saghyrē*. — Demeurer au village, قريده اقامت ا *qariēidē yqūmet it*. — Des gens de village, کوبلور *keü-luler*, قريه اهالی *chālū qariē*.

VILLAGEOIS, SE, adj., کوبلو *keülu*, t.; قرووی *qourevü*, pl. a. قروویون *qourevioun*. — Un pauvre villageois, بر فقير کوبلو *bir faqyr keülu*. — Une jolie villageoise, بر دلبر کوبلو *bir dilber keülu qarici*.

VILLANELLE, s. f., sorte de poésie pastorale, کوبلو شعر *keülu chi'r*.

VILLE, s. fém., assemblage d'un grand nombre de maisons disposées et souvent entourées d'une clôture commune, شهر *chehr*, *chehir*, t.; مدينة *medînet*, pl. a. مداین *medāin*; بلدة *beldet*, pl. بلاد *bilād*, et بلدان *buldān*. — Grande ville, بلدة جسيمه *beldēi djecimē*. — Petite —, قصبه *qaçaba*. — Ville capitale, کرسی مملکت اولان بلده *kursü memleket olān beldē*; — maritime, بلدة بحرته *beldēi bahriē*. — Fortifier une ville, بر بلده پی *bir beldēi tahsîn it*. — La ville de Paris, پارس شهری *pāris chehri*. — Ville, le corps des officiers de la ville, ضابطان بلده *zābythāni beldē*. — Ville, les habitants de la ville, شهر خلقي *chehr khalqy*, اهالی *chālū beldē*.

VILLETTE, s. f., fam., très-petite ville, کوچک شهر *kutchuk chehir*, t.; بليدة *buleidet*, a.

VIN, s. m., liqueur qu'on tire du raisin, شراب *charāb*, سبجي *sudji*, *sidji*, t.; خمر *khamr*, a.; باده *bāde*, می *mei*, p. — Vin blanc, بیاض شراب *bāūz charāb*; — rouge, سیاه شراب *qyrmizy charāb*; — fort, گنه شراب *sūh charāb*; — faible, léger, کینسز شراب *keif-sysz charāb*, گوشک باده *guevchek bādē*; — pur, خالص صافی شراب *khālys, sāfi charāb*, خمر خالص *khamri khālys*; — capiteux, qui porte à la tête, باشا اوران شراب *bāchā ourān charāb*. — Vin d'absinthe, پلین شراب *pelin charāb*. — Vin de goutte, ou mère goutte. Voy. MÈRE. — Mettre de l'eau dans son vin, شرابه صو قاتمق *charabē sou qātmaq*. — Au fig., se modérer, se calmer, تسکین بولمق *teskîn boulmaq*, یواشلامق *yavāchlanmaq*. — Être entre deux vins, کيف او *keif ol*.

VINAIGRE, s. m., سرکه *sirkē*, t.; صرب *khull*, a. — Vinaigre fort, کسکین سرکه *keskîn sirkē*.

VINAIGRER, v. a., سرکه لیک *sirkē-lemek*, قاتمق سرکه *sirkē qātmaq*, t. — Vinaigré, c, سرکه لی *sirkēly*.

VINAIGRETTE, s. f., sauce où il entre du vinaigre, سرکه لی طعام *sirkēly tha'am*, تربيه *terbie*. — Viande appretée avec cette sauce, سرکه لی ات *sirkēli et*.

VINAIGRIER, s. m., qui fait ou vend du vinaigre, سرکه جی *sirkēdji*. — Petit vase à mettre du vinaigre, سرکه قابی *sirkēdān*.

sirkè qābi, t. — Vinaigrier, sorte d'arbre. Voy. SUMAC.

VINDAS, s. m., cabestan. Voy. ce mot.

VINDICATIF, IVE, *adj.*, اوج كين طوتان *oudj āldji*, كين طوتان *kīn thoutān*, انتقامجی *intiqāmdji*, t.; منتقم *muntaqym*, a.; كينه جواه *kinédjou*, كينه جواه *kīnè khavāh*. — Un homme vindicatif, انتقامه منهنك بر آدم *intiqānè munhemek bir ādem*. — Justice vindicative, celle qui punit les crimes, جزاء بالنقمة *djezāi bin-neqymet*.

VINDICTE, s. f., ou vindicte publique, la poursuite d'un crime au nom de la société, تعقب الجرم *te'aqqoub ul-djurm*, نقمة المجرمين *naqmet ul-mudjrimūn*, a.; جرمك *djurmūn te'aqqoubi māddēci*, a.-t.

VINÉE, s. f., شراب محسولی *charāb mahsouli*, t. — Demi-vinée, يارم محصول *iārym mahsoul*. — Nous aurons grande vinée, pleine vinée, محصول خمر پک بول *mahsouli khamr pek bol oladjaqtur*.

VINEUX, SE, *adj.*, se dit du vin qui a beaucoup de force, كسکین *keskīn*, قوتلو *qouvvetlu*, روحلو *rouhlu*, t. — Ce vin-là, est bien vineux, بوسو شراب پک کسکیندر — پک قوتلو در *bou charāb pek keskīndur, pek qouvvetlu dur*. — Vineux, qui a un goût, une odeur de vin, شراب قوقولی *charāb qoqouly*, دادی شرابیسی *dādi charābsi*. — Pêche vineuse, دادی شرابیسی بر شفتالو

rābsi bir cheftālou. — Melon vineux, شراب قوقولو قاون *charāb qoqoulu qāvoun*. — Vineux, qui est de la couleur rouge comme le vin rosé, شراب رنگلو *charāb renklu*. — Rouge vineux, شراب رنگلو قرمزی *charāb renklu qycmizy*.

VINGT, *adj. num.*, deux fois dix, عشرون *ēguermi, üirmi*, t.; عشرون *'ychrounè, 'ychrīnè*, a. — Vingt se dit aussi pour vingtième. Voy. ce mot. — Quatre-vingts, سکسان *seksān*.

VINGTAINE, s. f., يکرميلک *ürmīlik*, يکرميشرلک *ürmīcherlik*, يکرمی *ürmī*, يکرمی مقداری *ürmī myqtāri*. — Une vingtaine de personnes, يکرمی نفر مقداری *ürmī nefer myqtāri*.

VINGTIÈME, *adj. com.*, nombre ordin., يکرمنجی *iermindji*, t.; عشرونه *'ychrounè, 'ychrīnè*, a.; بیستم *bīstum*, p. — Le vingtième du mois, يکرمنجی کونسی *āuū iermindji gunu*. — Subst., la vingtième partie, يکرمیده بر *ürmīdè bir*.

VIOL, s. m., violence qu'on fait à une fille ou à une femme que l'on prend de force, قزیا عورت *qyz iā 'avret zorlamaci*, قزلق بوزمهسی *qyzlyghuū bozmaci*, قزلق زور ایله آله *qyzlyq zor ilè ālma*, عورت عرضنی زور ایله بوزمه *'avret 'yrzyui zor ilè bozma*, t.; جبراً هتک عرض نسوان *djebren hetki 'yrzy nisvān*.

VIOLACÉ, E, *adj.*, مور رنگنه چکر *mor renguine tcheker*, t.

VIOLAT, adj. m., n'est usité que dans ces dénominations : sirop violat, sirop fait avec des violettes, منكشه شروبي *menekchè chouroubi*. — Miel violat, miel où l'on a mis à infuser des violettes, منكشه لوبال *menekchèlu bāl*.

VIOLATEUR, TRICE, s., بوزيجى *bozoudji*, t., ناقض *nāqyz*, a. — Les violateurs des lois, ناقض شرع *nāqzy cher' u qā-noun olāular*, a.-t.; — des traités, des promesses, ناقض عهد و ميثاق *nāqzy 'ahd u miṭāq*, a.; عهد شکن *'ahd chiken*, a.-p.

VIOLATION, s. f., بوزمه *bozma*, t.; نقض *naqz*, a.; خلافة حرکت *khy-lāfinē hareket*; — d'une loi, نقض *naqzy qānoun*; — des traités, نقض عهد شکنک *'ahd chikenlik*, نقض عهد و شروط *naqzy 'ouhoud u chourouth*; — du serment, يمینی بوزمه *iemīni bozma*, نقض يمین *naqzy iemīn*.

VIOLATRE, adj. com., منكشه رنکه *menekchè renginē tcheker*, t.

VIOLE, s. f., بيوک کمانچه *buūnk kemāntchè*, کمانچه *kemāntchè*, t.

VIOLEMENT, s. m., infraction, contravention. Voy. VIOLATION. — Le violement des traités, عهد و شروط *'ouhoud u chourouth naqzy*; — d'une promesse, اخلاق و عهد *ṣ-khlāfi va'd*. — Violement, la violence qu'on fait à une fille, à une femme. Voy. VIOL.

VIOLEMMENT, adv., زور ایله *zor ilē*, شدت *sertlik ilē*, شدیداً *cheddiden*, a. — Agir violemment,

شدت ایله عمل *chiddet ilē 'amel* it. — Aimer —, نوریاً و شدیداً *qavūien vē cheddiden mou-habbet it*. — Souffler violemment, en parlant du vent, کمال شدت او زوره *kemāli chiddet uzre esmek*.

VIOLENCE, s. f., qualité de ce qui est violent, زور *zor*, کسکینک *kes-kūlik*, شدت *chiddet*, a. — La violence des vents, روزگار برکت شدتی *rouzguārlarūh chiddeti, keskūligui*; — de la tempête, فورطه نك شدتی *forthounanūh chiddeti*; — des paroles, du discours, سوزارکت سرتلکی - حدتی *seuzlarūh sertligui, hyddeti*. Violence, la force dont on use contre le droit commun, contre les lois, زور *zor*.

تغلب *teghallub*, جبر *djebr*. Faire violence, user de violence, اعمال جبراً *zor it*, جبراً *djebr it*. — Prendre par violence, par force. زور ایله المقي *zor ilē dlmaq*, جبراً اخذاً *djebren akhz it*. — Faire violence à quelqu'un, بر کسینه یی زورلاق *bir kimesueii zorlamay*. — بر کسید جبراً *bir kimesueie djebr it, zor it*.

Violence, oppression, تعدی *te'addi*, ظلْم *zoulm*. — Faire violence à la loi, y donner un sens contraire ou forcé, نفس قانونه معنای مغایر *nassi qānounē mā'nāi mou-ghāir virmek*.

VIOLENT, z, adj., impétueux, qui agit avec impétuosité, avec force, کسکین *kes-kū*, سورت *sert*, زورلو *zorlu*, شدید *cheddiden*, شدتلو *chiddetlu*, a.-t.

chedid, a. — Vent violent, کسکین ریح شدید *keskîn rouziguiâr*, روزگار *rîhy chedid*. — Une violente tempête شدتلو بر فورطنه *chiddetlu bir forthouna*; — maladie, مرض شدید *marazy chedid*. — Gouvernement violent et tyrannique, حکومت *hukioumeti chedidê* و جبارانہ *vu djebbârânè*. — Violent, emporté, colère, طارغون *dhârghoun*, غضوب *ghazoub*, تیز مزاج *tîz mizâdj*. — Un homme violent, بر شدید المزاج آدم *chedid ul-mizâdj bir âdem*. — Causé par un accident, قضا ایله *qazâ ilè olân*. — Mort violente, طبیعی اولیان اولم *olmaïân eulum*. — Violent, trop rude, چتین *tchetin*, سرت *sert*, عینف *'anîf*, سخت *sakht*. — Proposition violente, چتین بر تکلیف *tchetin bir tekliîf*.

VIOLENTER, v. a., زورلق *zorlamaq*, t.; جبرا *djebr it*, a.-t. — Violenté, c, زورلنمیش *zorlanmich*, مجبور *medjbour*.

VIOLER, v. a., enfreindre, agir contre, خلافنه *bozmaq*, نقض ا *khylâfinè hareket it*, نقض ا *naqz it*, فسخ *feskh it*, a.-t. — Violier les lois, نقض قانون ا *naqzy qânoun it*, قانونك خلافتنه حرکت ا *qânounuñ khylâfinè hareket it*; — les traités, نقض عهد ا *naqzy 'ahd it*; sa promesse, وعدا *ykhlâfi va'd it*. — Violier le seuil, l'entrée d'un lieu, زور ایله بریره کیرمک *zor ilè bir ierè guîrmek*; — les limites d'un pays, زور ایله بر مملکتک

سنور لرینی - حدود لرینی بصرق *zor ilè bir memleketuñ sinorlerini*, *houdoudlerini basmaq*; — un asile, les privilèges d'un asile, بردار الامانک شروط امتیازتنی نقض ا *bir dâr ul-amânuñ chourouthy intâzatini naqz it*. — Forcer, زورلق *zorlamaq*. — Violer, faire violence à une fille, à une femme, la prendre de force, عورت عرضنی زور ایله *'avret 'yrzyui zor ilè bozmaq*. — Violé, e, بوزلنمیش *bozoulmich*, نقض اولنمیش *naqz olounmich*.

VIOLET, TE, adj., مور *mor*, منکشه *menekchè renklu*, t.; منوش *menevich*, a. — Violet foncé, قیو مور *qouïou mor*. — Du drap violet, منکشه چوقه *menekchè renklu tchoqa*. — Violet, s. masc., couleur violette, منکشه رنگی *menekchè rengui*.

VIOLETTE, s. f., plante et fleur, منکشه *menekchè*, بنفشه *benefchè*, vulg. منوشه *menevchè*, t.; بنفسج *benefsedj*, a. — Violette double, منکشه *qathmer menekchè*. — Conserve de violette, مر تباسی *benefchè murebbâci*.

VIOLIER, s. m., ou Giroflée jaune, bir nev'y frenk منکشه *menekchè*, t.; منشور اصفر *mensouri asfer*, a.

VIOLON, s. m., instrument de musique à quatre cordes, کمان *kemân*, کمانچه *kemântchè*, t. — Jouer du violon, کمانچه چالمق *kemântchè tchâlmaq*. — Violon, celui qui joue du violon, کمانچه جی *kemântchèdji*, کمانی *kemâni*. — Violon, espèce de prison contiguë à un corps-de-

garde, قوللق يرينه بتشك حبس
qoullouq یرینه بیتشک حبس.

VIOLONCELLE, s. m., اری کمان
iri kemān, بیوک کمانچه buiuk
kemāntché, t.

VIOLONISTE, s. com., بغایت
بغایت ماهر کمانچه beghāiet māhir ke-
māntchédji, t.

VIORNE, s. f., استوریه
oustourpa, اکده اغاجی igdē
aghādji, t.

VIPÈRE, s. f., انکرك
enguerek, انکرك یلانی
enguerek ilāni, t.; افعی
ef'a, pl. a. افعی ef'ā. —
Vipère noire, افعی سیاه ef'āi siāh.
— Au fig., langue de vipère, se dit
d'une personne fort médisante, دلی
دلی زفیرلو dili zefirlu.

VIPÉREAU, s. m., انکرك یاورسی
enguerek iāvrouçou, t.

VIPÉRINE, s. f., انکرك
یبان لسان ثور, انکرك
enguerek oty, یبان لسان ثور
iābān liçāni sevr, t.

VIRAGO, s. f., ارککه بکزر قاری
erkeguie beñzer qāry, ارککسی قاری
erkeksi qāry, زن
fahlet, a.; زن
zeni merdè, p.

VIREMENT, s. m., t. de comm.,
نقاص صورتیلده, virement
de parties, نقاص صورتیلده
teqāss souretilè eudechmè, t.;
اداء, نقاص الدین teqāss ud-dein,
اداء نقاص الدین علی وجه التقاض
edāu ed-dein 'ala vedjh et-teqāss,
نقاص teqāz. — En t. de mar.,
virement de bord, کسی چویرسی
guemi tchevirmeci.

VIRER, v. n., aller en tournant,
دور دورا, virer
deunmek, t.; دور دورا
a.-t. — Tourner et virer quelqu'un,
lui faire diverses questions pour sa-

voir de lui quelque chose, سويلتمک
sruiletmek, استنطاق ا
istinthaq it, اقزاولامق
aghy zden iagyz
avlamaq. — Virer de bord, tourner
un navire d'un côté sur l'autre,
کمی بی بر طرفه چویرمک
guemi bir tharafa tchevirmek. — Virer
vent arriere, آردن آدرق
rouzguari ar-qadea alaraq guemi tchevirmek. —
Virer vent devant, روزکاری اوت
rouzguari euñ tharafa alaraq guemi tchevirmek. — Virer de bord,
au fig., changer de direction, de
principe, تبدیل اصول ا
tebdil ouçoul it. — Virer le cabestan, ou
virer au cabestan, حالات چتر یعنی
halat tchirighym tchevirmek, - بوجورغانسی
چویرتمک - بوجورغانسی چویرتمک
boudjourghāti tchevirmek, دوندرمک
deundurmek.

VIREVOLTE, s. f., دونه دونه آت
deunè deunè at seguirtme, t.
— Il a fait faire cent virevoltes à
sou cheval, آنتی یوز کره دونه دونه
atini üz kerrè deunè deunè
seguirtti.

VIRGINAL, e, adj., قزک
qyzak, t.; بکرتی
bikirin, a. — Pudeur vir-
ginale, قز ماجر بلعی
qyz mahjoublyghy.
حیای بکرتی hāiāi bikirin.

VIRGINITÉ, s. f., قزلق
qyzlyq, t.; بکرتی
bikirtik, a.-t.; بکارت
bekiaret, مبر
muhr, a. — Garder sa vir-
ginité, حال بکرتی وقایده
hāli bekiareti vıqāie it; — la perdre, بورت
bort. — Faire
señ bekiaret it. — Fau-

vœu de virginité, نذر بکارت ا *nezri bekiâret it.*

VIRGULE, s. f., signe de ponctuation, آیریلیق نشانی *âirylyq nichâni*, t.; علامة فاصله *'alâmeti fâcilê*, pl. a. علامه فاصله *'alâmi fâcylê.*

VIRIL, E, adj., qui appartient à l'homme en tant que mâle, اره ارککه *erê makhsous*, مخصوص ارککه *erkeguîè makhsous*, ارککه *erkeguî*, t.; رجولی *zekerü*, ذکرى *zekerü*, رجوی *radjoulü*, a. — Sexe viril, ارکک *erkek qysmi*. — Age viril, سن یکتک یاشی *üguîlik iâchi*, سن رجوی *sinni radjoulüet*. — Membre viril, یراغی *eruî âleti*, یراغی *erughi*, سکت *sik*, t.; آلت *âleti redjil*, ذکر *zeker*, pl. a. آلت ذکر *zekiour*; رجوی *âleti rujoulüet*, آلت معبدہ *âleti ma'houdê*, a. — Au fig., viril, ferme, vaillant, یکتک *üguî*. — Ame virile, خوی ارجه یورک *erdjê iurek*, خوی ارجه یورک *erdjê iurek*, کھوی مردانه *khouî merdânê*. — Courage viril, جرانت مردانه *djurâ'eti merdânê*. — Action virile, کار مردانه *kiâri merdânê*. — En t. de prat., on dit d'une succession qu'elle a été partagée par portions viriles, pour dire par portions égales, بوترکه اقسام *bouterke aqsâm*, بوترکه اقسام *bouterke aqsâm*, متساوید اوزره تقسیم اولندی *mutasawîd auzre taqsîm olundu*.

VIRILEMENT, adv., d'une manière virile, ار کبی *er guibi*, ارجه *erdjê*, t.; مردانه *merdânê*, p. — Avec vigueur, یکتک ایله *üguîlik ilê*.

VIRILITÉ, s. f., âge viril, ارکک

یکتک یاشی *erkeklik*, ارککک *erkeklik*, *üguîlik iâchi*, t.; رجولة *rudjoulet*, مردلک *rudjouliet*, a.; مردلک *merdlik*. — Parvenir à la virilité, حد رجولیتته واصل او *haddi radjoulietê vâcyl ol.* — Virilité, capacité d'engendrer chez l'homme, ازلك *erlik qouvveti*, رجوی *erlik qouvveti*, رجوی *erlik qouvveti*, رجوی *erlik qouvveti*.

VIROLE, s. f., حلقه *halqa*, قین *qyn dîbligui*, پرازوانه *prâzvânê*, p.-t. — Mettre une virole à une canne, کچورمک *'açdîè prâzvânê guetchurmek*.

VIRTUALITÉ, s. fém., t. didact., کنونیه بالقوت *kunounièet bil-qouvvet*, تقدیر *taqdîr*, a.

VIRUEL, LE, adj., t. didact., qui est seulement en puissance, کاین *kiân bil-qouvvet*, مقدر *mouqadder*, a. — Chaleur virtuelle, حرارت بالقوه *hârareti bil-qouvvet*. — Intention virtuelle, اراده بالقوه *irâdêi bil-qouvvet*.

VIRUELLEMENT, adv., بالقوه *bil-qouvvet*, تقدیراً *taqdîren*, a.

VIRTOUSE, s. com., معرفتو *ma'rifetlu*, a.-t.; صاحب معارف *sâhyb ma'rifet*, a. — Un virtuose, هنرمند *hunermend bir âdem*; — particulièrement en musique, فن *feuni mouciqyde oustâ*.

VIRULENCE, s. f., qualité de ce qui est virulent, زهرلولک *zehirlulik*, t.; سمیت *semmièet*.

VIRULENT, E, adj., qui a du virus, du venin, du fiel, زهرلو *zehirlu*, t.;

زهر *sāmm*, سم *mucemm*, a.; زهر دار *zehir dār*, زهرناک *zehirnāk*, p. Virulent, au fig., violent, شدید *chedūd*, کسکین *keskīn*. — Discours virulent, کلام شدید *kelām chedūd*, — Satire virulente, هجوزهر ریز *hedjvi zehir rīz*.

VIRUS, s. m., t. de méd., principe inconnu dans sa nature, agent de contagion et de maladie, زهر *zehir*, t.; سم *semm*, a. — Virus syphilitique, فزنک علتتک زهری *frenk 'ylletīnuū zehiri*. — Virus variolique, طعم جدری *thā'ami djederi*.

VIS, s. f., بورمه *bourma*, ویدا *vīdā*, t.; لوالب *levleb*, pl. a. لوالب *levālib*. — Vis et écrou, ارکک بورمه *erkek bourma*. — Une vis de bois, اگاهدن بورمه *aghādīdan bourmu*; de fer, دمر بورمه *demir bourma*. — Les vis d'une serrure, کلیدتک *klīdēt* بورمه لری *bourmaleri*.

VISA, s. m., formule, signature qui rend l'acte authentique, صح *sahh*, امضا *imzā*, a. — Mettre le visa, وضع صح *vaz'y sahh* it.

VISAGE, s. m., face de l'homme, partie antérieure de la tête, یوز *üz*, وجهه *tchehrè*, بکر *beüz*, t.; چهره *vedjh*, pl. a. وجهه *vudjoh*; صورت *souret*, a.; روی *rou*, روی *roui*, p. — Beau visage, گوزل یوز *guzel üz*; — agréable, دلبر یوز *dilber üz*. — Son visage devint pâle, بکری *beüz-y sārurmich*. — Visage, l'air du visage, یوز *üz*, چهره *tchehrè*, لقا *liqā*, سیما *sīmā*. — Avoir un visageriant, کولر یوزلواو *kolur yuzlawa*

guler üzlu ol. — Un visage, un air ouvert, آچق یوزلو *dıchyq üzlu*. — Faire mauvais visage, یوز اکنی *akni yuz* کوستمک *ekchi üz: gucuster-mek it*.

VIS-A-VIS, adv., یارشو بقرشو *qārchou be-qārchou*. — VIS-À-VIS de..., en face de..., وارشوده *qārchonda*, وارشوند *qārchowinde*. — Il est logé vis-à-vis de moi, حامدک *khāncmūñ mou-qābiliūdē yqāmet ıder*.

VISCÉRAL, e, adjct., بغرفانلره *baghyrsāqlare makhsous*, محتمس *uhchāi*, احشاییتی *t.*; بجوایف النفس *muakhtass bedjvāif un-nefs*, a.

VISCÈRE, s. m., t. d'anat., nom donné aux divers organes renfermés dans les grandes cavités du corps, احشا *baghyrsāq*, t.; احشا *hacha*, pl. a. احشا *ahchā*; حیوانی النفس *djāifet un-nefs*, pl. حیوانی النفس *djevāif un-nefs*. — Le cœur, le cerveau est un des viscères, قلب و دماغ حیوانی نفسدندر *qalb u dimāgh djevāifi nefsdendur*.

VISCOSITÉ, s. f., اورلولک *eurluluk*, یا منکک *dıbyqlyq*, لزوجت *luzoudjet*, a.

VISÉE, s. f., direction de la vue à un but pour y atteindre, نشان آله *nichān ālma*, کوزی نشان اویدومه *gueuzu nichāne oıdourma*, t. — Prendre sa visée, نشان آلق *nichān ālmaq*, کوزی نشان اویدرمق *gueuzu nichāne oıdourmaq*. — Au fig. fam., changer de visée, changer de dessein, نیت دکشدرمک *nıet deıchturmek*, تبدیل بت *tebdıl*

nūiet it, غرض ا *tebdīli merām, gharaz it.* — La visée d'un fusil, dans ce sens on dit mieux Visière, تفنگک نشان بیری *nichān ĩeri*, تفنگک نشانکاهی *tufenk nichānguāhi*.

VISER, v. n. et a., mirer, regarder un but pour y adresser un coup de pierre, d'arme à feu, une flèche, etc.,

نشانه *nichān ālmaq*, کوز دیکمک *nichānē gueuz dīkmek*.

— Viser un animal à la tête, بر حیوانک باشنه طوغرو نشان المق

bir haivānuū bāchinē dhoghrou nichān ālmaq. — Viser, avoir en vue une certaine fin, un certain résultat,

کوز دیکمک نشانمق *nichānlamaq*, کوز دیکمک *gueuz dīkmek*, نصب عین ا *nasbi 'aīn it*, اطماع نظر ا *qasd it*, ا *ythmāhy nazar it.* — Je ne vise pas à cette place, اول منصبه اطماع نظر

ol mansybē ithmāhy nazari raghbet itnem. — Viser, v. a., mettre le visa, صح چکمک *sahh tchekmek*, صحلمق *sahlamaq*,

صحلمش *imzā it.* — Visé, c, صحلمش *sahhlanmich*.

VISIBILITÉ, s. f., کورنمکک *gueur-runmeklik*, آشکارهک *āchikiārèlik*, منظورلق *manzourlyq*, a.-t.;

قابلیت معاینه *qābiliyeti mou'ānenē*,

قابلیت عیان *qābiliyeti 'aīn*, a.

VISIBLE, adj. com., qui peut être vu, qui est l'objet de la vue, کورینور *gueurīneur*, کوزه کورینور *gueuzē gueuruneur*, کورینن *gueurunen*,

منظور *gucurunedjek*, t.; مشهور *manzour*, معاین *mou'ānen*, *mechhoud.* — L'éclipse sera visible,

کسوف مشهور و معاین اوله جقدر *kuçouf mechhoud u mou'ānen oladjuqtur.* — Visible, se dit d'une personne qu'on peut voir, qui reçoit des visites, کورشاور *gueuruchulur*,

کورشور *gueuruchur.* — Qui n'est pas visible, qui ne reçoit pas, کورشلمز *gueuruchulmez*, ملاقات ایتمز *mulāqāt itmez.* — Visible, évident, manifeste, آشکار *zāhir*, بللو *bellu*,

صریح *vāzyh*, واضح *āchikiār*, بوشی *saryh.* — Cela est visible, آشکاردر *bou chei vāzyh u āchikiārdur.*

— Visiblement, manifestement, évidement, آشکارهجه *āchikiārè*, عیانا *āchikiārèdjè*, ظاهرًا *zāhiren*, عیانا *'aīānen*, واضحًا *vāzyhen.* — Cela est visiblement faux, عیانا *bou chei 'aīānen vè zāhiren kizbi mahzdur.*

دکز عیانا قبارمقده در *deñyz 'aīānen qobārmaqta dur.* — Visiblement, manifestement, évidement, آشکارهجه *āchikiārè*, عیانا *āchikiārèdjè*, ظاهرًا *zāhiren*, عیانا *'aīānen*, واضحًا *vāzyhen.* — Cela est visiblement faux, عیانا *bou chei 'aīānen vè zāhiren kizbi mahzdur.*

بوشی *'aīānen qobārmaqta dur.* — Visiblement, manifestement, évidement, آشکارهجه *āchikiārè*, عیانا *āchikiārèdjè*, ظاهرًا *zāhiren*, عیانا *'aīānen*, واضحًا *vāzyhen.* — Cela est visiblement faux, عیانا *bou chei 'aīānen vè zāhiren kizbi mahzdur.*

بوشی *'aīānen qobārmaqta dur.* — Visiblement, manifestement, évidement, آشکارهجه *āchikiārè*, عیانا *āchikiārèdjè*, ظاهرًا *zāhiren*, عیانا *'aīānen*, واضحًا *vāzyhen.* — Cela est visiblement faux, عیانا *bou chei 'aīānen vè zāhiren kizbi mahzdur.*

بوشی *'aīānen qobārmaqta dur.* — Visiblement, manifestement, évidement, آشکارهجه *āchikiārè*, عیانا *āchikiārèdjè*, ظاهرًا *zāhiren*, عیانا *'aīānen*, واضحًا *vāzyhen.* — Cela est visiblement faux, عیانا *bou chei 'aīānen vè zāhiren kizbi mahzdur.*

بوشی *'aīānen qobārmaqta dur.* — Visiblement, manifestement, évidement, آشکارهجه *āchikiārè*, عیانا *āchikiārèdjè*, ظاهرًا *zāhiren*, عیانا *'aīānen*, واضحًا *vāzyhen.* — Cela est visiblement faux, عیانا *bou chei 'aīānen vè zāhiren kizbi mahzdur.*

بوشی *'aīānen qobārmaqta dur.* — Visiblement, manifestement, évidement, آشکارهجه *āchikiārè*, عیانا *āchikiārèdjè*, ظاهرًا *zāhiren*, عیانا *'aīānen*, واضحًا *vāzyhen.* — Cela est visiblement faux, عیانا *bou chei 'aīānen vè zāhiren kizbi mahzdur.*

بوشی *'aīānen qobārmaqta dur.* — Visiblement, manifestement, évidement, آشکارهجه *āchikiārè*, عیانا *āchikiārèdjè*, ظاهرًا *zāhiren*, عیانا *'aīānen*, واضحًا *vāzyhen.* — Cela est visiblement faux, عیانا *bou chei 'aīānen vè zāhiren kizbi mahzdur.*

بوشی *'aīānen qobārmaqta dur.* — Visiblement, manifestement, évidement, آشکارهجه *āchikiārè*, عیانا *āchikiārèdjè*, ظاهرًا *zāhiren*, عیانا *'aīānen*, واضحًا *vāzyhen.* — Cela est visiblement faux, عیانا *bou chei 'aīānen vè zāhiren kizbi mahzdur.*

بوشی *'aīānen qobārmaqta dur.* — Visiblement, manifestement, évidement, آشکارهجه *āchikiārè*, عیانا *āchikiārèdjè*, ظاهرًا *zāhiren*, عیانا *'aīānen*, واضحًا *vāzyhen.* — Cela est visiblement faux, عیانا *bou chei 'aīānen vè zāhiren kizbi mahzdur.*

بوشی *'aīānen qobārmaqta dur.* — Visiblement, manifestement, évidement, آشکارهجه *āchikiārè*, عیانا *āchikiārèdjè*, ظاهرًا *zāhiren*, عیانا *'aīānen*, واضحًا *vāzyhen.* — Cela est visiblement faux, عیانا *bou chei 'aīānen vè zāhiren kizbi mahzdur.*

بوشی *'aīānen qobārmaqta dur.* — Visiblement, manifestement, évidement, آشکارهجه *āchikiārè*, عیانا *āchikiārèdjè*, ظاهرًا *zāhiren*, عیانا *'aīānen*, واضحًا *vāzyhen.* — Cela est visiblement faux, عیانا *bou chei 'aīānen vè zāhiren kizbi mahzdur.*

nēnuū kelāmīne djevābi redd ile mouqābelē it. — Visière, dans le langage fam., la vue, کوز *gueuz*, بصر *baçar*. — Visière nette, بصر نقی *baçari naqî*; — trouble, بولانق کوز *boulānyq gueuz*. — Au fig., avoir la visière courte, avoir peu de sagacité, peu de pénétration, عقلی نشان نشان المغه مخصوص, *nichān ĩeri* نشان المغه مخصوص, *nichān almagha makh-sous deuimēdjik*.

VISION, s. fém., action de voir, گوروش *gueuruch*, گورمکک *gueur-meklik*, گورمه *gueurmē*, t.; نظر *nazar*. — En théol., vision béatifique, vision intuitive, celle par laquelle les bienheureux voient Dieu, نکری یی گورمه *taürüi gueurmē*, طلعه الوجه الله *thal'at ul-vedjh oullah*. — Révélation faite aux prophètes, aux élus, رؤیاء *rouiā*, وحی *vahy*. — Vision, idée extravagante, خیالات *khaiāl*, pl. a. خیالات *khaiāli bāthyl*, pl. خیالات باطله *khaiālūti bāthylē*. — Une pure vision, خیال محض *khaiāli mahz*.

VISIONNAIRE, adj. com., qui croit faussement avoir des visions, des révélations, مجذوب *medjzoub*, pl. مجذوبین *medjzoubīn*. — Qui a des idées folles, extravagantes, دلی *deli*, t.; خیالات باطله یه تابع - مایل *khaiālūti bāthylē'ē tābi'*, *māil*. — C'est un visionnaire, اوهام وخیالات *evhām u*

khaiālūti bāthylē'ē tābi' bir dālem dur.

VISIR, s. m. Voy. **VIZIR**.

VISITATION, s. f. La visitation de la Vierge, ou fête de la Visitation, عيد الزيارت مريم العذراء *'yd uz-zāreti merīemul-'azrā*, عيد الزيارت *'yd uz-zāret*, a.

VISITE, s. f., action d'aller voir quelqu'un par civilité ou par devoir, زیارت *zāret*, pl. a. زیارات *zā-rāt*. — Visite de cérémonie, officielle, زیارت رسمیه *zāreti resmīe*. — Faire des visites, کتمک - وارمق *zāretē vārmag*, گیتمک *zāretē vārmag, guitmek*. — Rendre visite à quelqu'un, برکمه یه ادای *bir kimesnēie edāi* رسم زیارت *resmī zāret it*. — Rendre la visite à une personne, lui faire visite après en avoir reçu une d'elle, برکمه یه *bir kimesnēie* ایتدیکی زیارتک مقابله سنی *ittigui zāretuā mouqābelēcini it*. — Être en visite, زیارتک او *zārettē ol*. — Visites, personnes en visite, مسافرلر *muçāfirler*, زوار *zavār*. — J'ai beaucoup de visites, چوق مسافرلوم وار *tchoq muçāfirlerum vār*. — Visite de médecin, حکیمک - طبیبک زیارتی *hekf-muū, thabībuū zāreti*. — Le prix qu'on paye au médecin pour ses visites, آياق تری *āiāq teri*. — Ce médecin fait payer ses visites fort cher, یو طبیب زیارتلری ایچون پک *bou thabīb zāretleri itchoun pek agher āiāq teri āleur*. — Visite, perquisition, recherche, یوقلمه *ioqlama*, کنفی *kechf*, تفتیش *teftīch*, معايد *mu-*

'āienè. — Procès-verbal de visite, *kechf y'lāmi*. — Visite d'experts, *kechf* اهل خبره كشف
 ehtli khybrè *kechf u mou'* اهد قادينك و معاینه سى
 'āienèci; — de matrones, *kechf u mou'* اهد قادينك و معاینه سى
 ebe qādynyū *kechf u mou'* اهد قادينك و معاینه سى
 meit; — d'un bois, d'un bâtiment, par experts nommés par la justice,
 بر اورمانك يا بر بدانك كشف
 bir ornānuū tū bir binānuū *kechf u mou'* اهد قادينك و معاینه سى
 āienèci. — Visite, tournée que fait un évêque dans son diocèse,
 پستپوس قلمرو حكومتنه
 pisqop qalemrevi hukioumetinè dākhyt olān memleketuū *teftīchi*.

VISITER, v. a., aller voir quelqu'un chez lui, اوبنه بر كسهنه نك زيارتنه - وارمق
bir kimesnènuū zāretinè, evinè vārmaq. — Plus ordinairement, faire une visite, des visites,
 زيارتت ا *zāret it*. — Visiter un ami, بر دوستك زيارتنه وارمق
bir dostuū zāretinè vārmaq; — les pauvres, les saints lieux, فقرانك -
 اراضى مباركه نك زيارتنه وارمق *fouqarānuū, erāzyi mubārekènuū zāretinè vārmaq, a.-t.* — Visiter, aller voir si les choses sont dans l'ordre où elles doivent être, يوقلمغه
ioqlamagha vārmaq, تفتيش وارمق
teftīchi hāl it, تفتيشه وارمق
teftīchè vārmaq. — Visiter les arsenaux, ترسانه و جبه خانه لرى يوقلمق
tersanè vè djebè khānèleri ioqlamaq, — Les douaniers ont visité ma malle,

كمر كجیلر يول صندوغسى يوقلدیلر
gunruktchiler yol sandoughoumou ioqladiler. — Visiter, examiner quelque chose avec soin, pour en tirer quelque connaissance ou quelque conjecture, يوقلمق *ioqlamaq*, - كشف
kechf, mou'āienè it, جراح جراحتى
tefahhus it. — Le chirurgien a visité la plaie, يوقلدی
djerrāh djerāhati ioqladi. — L'architecte a visité toute la maison, معمار خانه نك مجموعنى كشف
ni'mār khānènuū medjmou'nyi kechf u tefahhus eiledi.

VISITEUR, s. masc., celui qui est commis pour visiter, يوقليجى *ioqlaīdji, t.*; مفتيش *mufettīch, a.* — Visiteur des postes, des douanes, منزلخانه لرو كمرک يوقليجيسى
menzyłkhānèler vè gumruk ioqlaīdji. — Visiteur, ou grand visiteur, fam., celui qui passe son temps à faire des visites, چوق زيارت
tchoq zāret idīdji, زائر *zāir, pl. a.* زيارتجى
zāretidji, زوار *zavār*.

VISON-VISU, locut. adv. et fam., قرشو بقرشو, vis-à-vis l'un de l'autre, *qarchou beqarchou, t.* — Nous étions vison-visu, قرشو بقرشو ايدك
qarchou beqarchou iduk.

VISQUEUX, se, adject., gluant, اوزلو, دبقلو *euksèlu, dibyūlu*, يلشمشك *ielmechek, t.* لزج
luzondjetlu, a.-t.; چرب *tcherb, p.*

VISSEUR, v. a., بورمه طاقمق *bourma thāqmaq*, بورغو ايله
bourghou ilè باپشتنرمق

bāghlamaq, t̄āpichturmaq, بورغولق
bourghoulamaq, t.

VISUEL, LE, كوزك *gucuzuñ, t.;*

بصرى *baçarü, نظرى nazarü, a. —*

Rayon visuel, شعاع بصر *chou'ä'y*
baçar.

VITAL, E, adj., حيوانى *haivänü,*

ديريلكه متعلق *neçri, a.;*

diriliguè mut'e allyq, t. — Les par-

ties vitales, اجزای حیوانیه *cdjzäi*

haivänüè. — Action vitale, عمل

حيوانى *'ameli haivänü, pl. a.*

اعمال حیوانیه *a'mäli haivänüè.*

VITALITÉ, s. f., استعداد اعمال

isti'dädi a'mäli haivänüè, a.

VITCHOURA, s. m., sorte de pelisse,

كورك جنسى *kurk djinsi, t.*

VITE, adj. com., qui a de la vi-

tesse; ne se dit que des animaux et

de certaines choses dont le mouve-

ment est rapide, يوكرك *ükruk, t.:*

شديد *seri'us-seir, سريع السير*

chedid ul-djéri, a. — Che-

val vite, يوكرك آت *ükruk üt,*

فرس *tchäpouk üt, چاپك ات*

فارس *fereci seri'us-seir. —*

Vite comme le vent, روزكار كى

rouzguiär guibi seri'

ul-murour. — En parlant des choses,

سريع *tiz, tez, چاپك tchäpouk,*

سريع *seri'.* — Mouvement vite, rapide,

حرکت سریع *hareketi seri'a.*

VITE, adv., avec vitesse, تيز *tiz,*

tez, چاپچيق tizdjè,

عجله *tchäpouk, چاپك*

سريعاً *seri'en, a.-t.;*

ايله *'adjelè ilè, a.-t.;*

ا. — Aller vite, تيز گتتمك *tiz guit-*

mek. — Parler vite, تيز سويلمك

tiz seuilemek. — Il parle trop vite,

غاييت ايله سريع الكلامدر *ghäiet*

ilè seri' ul-kelämdur. — Vite, faites

vite, dépêchez-vous, تيز او *tiz ol,*

تيز او *tez ol. — Qui va vite et même trop*

vite en besogne, en affaire, - ايوكن

iveguen, عجزول 'adjoul,

عجله ايله ايش كورن *'adjelè ilè ich*

gueuren.

VITEMENT, adv., vite, چاپكك

عجله ايله *tchäpouklik ilè, t.;*

عجله ايله *'adjelè ilè, سرعتله sur'atilè, a.-t.;*

سرعتاً *seri'en, عجاله 'ydjälèten. —*

Aller, courir vitement, عجله ايله

'adjelè ilè iurumek.

VITESSE, s. f., célérité, چاپكك

tchäpouklik, تيزلك tizlik, tezlik,

عجله *'adjelè, يوكركك*

ükruklik, t.; سرعة *sur'at, a. — Vitesse de mou-*

vement, حرکت چاپككى *hare-*

ketuñ tchäpoukligui, سرعت حرکت

sur'ati hareket. — Agir avec vitesse,

عجله ا *'adjelè it. — Avec la plus*

كمال مسارت ايله *kemäli muçäre'at ilè. — Gagner*

quelqu'un de vitesse, arriver plus

vite que lui, ايلروربه كچهك *llernic*

guetchmek, كچهك

guetchmek, مسابقت ا

muçäbaqat it. — Au fig.,

gagner sur quelqu'un l'avantage du

temps et de la célérité pour réussir

dans le même projet, تقدم-تسابق ا

tequddum, teçäbuq it, كچهك

guetchmek.

VITRAGE, s. m. coll., toutes les

vitres d'un bâtiment, d'un édifice,

بر حاندنك جاملى طاقمى *bir*

khänènuñ djämlieri thäqymi, جام

طاقمى *djäm thäqymi. — Certains*

châssis de verre qui servent de cloison, de séparation dans une chambre, جاملو صوندرومه *djāmlu seundurmè*.

VITRAUX, s. m. pl., کليسانک *kelicānuñ iri djām-leri*, t.

VITRE, s. f., جام *djām*, پنجره جامی *pendjerè djāmi*, t. — Mettre, attacher des vitres à une fenêtre, پنجره يه جام کچورمک *pendjerè djām guetchurmek*.

VITRER, v. a., garnir de vitres, جام ايله *djām qomaq*, جام قوماق *djām ilè donātmaq*, t. — Vitrer une fenêtre, une porte, پنجره يي - قيوبي جام ايله دوناتماق *pendjerèi, qapouñ djām ilè donātmaq*. — Vitré, جاملو *djāmlu*, جاملو قپو *djāmlu qapou*. — En t. d'anatom., humeur vitrée, une des trois humeurs de l'œil, celle qui remplit le fond du globe, رطوبت زجاجية *routhoubeti zidjädjüet*.

VITRERIE, s. fém., état du vitrier, فن شیشه چيلک *chíchèdjilik*, t.; فن زجاج اعمال *fenni y'māli zidjädj*. — Commerce du vitrier, شیشه جي تجارتي *chíchèdjü tidjāreti*, شیشه چيلک *chíchèdjilik*. — Marchandise qui est l'objet de ce commerce, شیشه مالي *chíchè mālî*.

VITRESCIBLE, adj. com. Voy. VITRIFIABLE.

VITREUX, SE, adj., شیشه يه بکزر *chíchè djè beñzer*, شیشه واری *chíchè vāri*, t.; زجاجي *zidiädjü*, a. —

Mine d'argent vitreuse, شیشه کونده سيم معدني *chíchè guionè sîm ma'deni*.

VITRIER, s. m., جامسجي *djāmlüji*, جام ياپيچي *chíchèdjü*, جام زجاج *djām zedjädj*, t.; جام زجاج *djām zedjädj*, a.

VITRIFIABLE, adj. com., شیشه يه شیشه يه دونه بيلور *chíchè djè deunè bilur*, t. — Terre vitrifiable, شیشه يه مستحيل *chíchè djè mous-tahyl olmagha sālyh thoprāy*.

VITRIFICATION, s. f., action de vitrifier, شیشه يه دوندرمه *chíchè djè deundurmè*, t.; زجاجه تحويل ا *zidjädjè tahvîl it*. — État de ce qui est vitrifié, شیشه يه دونمه *chíchè djè deunmè*, تزجاج *tezedjädj*. — La vitrification de métaux, معادنک *me'ādinuñ zidjädjè istihālèci*.

VITRIFIER, v. a., convertir en verre, جام صورته قوماق *djām souretine qomaq*, شیشه يه دوندرمک *chíchè djè deundurmek*, زجاجه *zidjädjè tahvîl it*, a.-t. — Se vitrifier, شیشه يه دونمک *chíchè djè deunmek*, تزجاج *tezedjädj it*. — Vitrifié, c, شیشه يه *chíchè djè deunmich*.

VITRIOL, s. m., nom donné dans l'ancienne chimie aux sulfates, ou sels composés d'oxides métalliques et d'acide sulfurique ou vitriolique, زاج *zādj*, pl. a. زاجات *zādjāt*. — Vitriol blanc, زاج ابيض *zādji ebüz*. — Vitriol vert, ou couperose, زاج احضر *zādj qybris*, زاج قبرس *zādj ahzer*. — Vitriol bleu, کوز طاشي

gueuz thāchi. — Huile de vitriol, acide sulfurique concentré, زاج یاغی *zādī tāghy*.

VITRIOLÉ, E, adj., زاجلو *zādjlū*, قره بویالو *qara boiālu*, t.; زاجتی *zādjtī*, a. — Eau vitriolée, زاجلو صو *zādjlū sou*.

VITRIOLIQUE, adj. com., قره بویالو *qara boiālu*, t.; زاجتی *zādjtī*.

VIVACE, adj. com., qui a en soi des principes de longue vie, اوزون چوق یاشار *ouzoun 'cumrlu*, t.; *tehoq iāchār*, طويل العمر *thavīl ul-'eumr*. — Se dit également des espèces, des individus; le corbeau, le cerf sont des animaux vivaces, غراب واهو طويل العمر اولان حیواناتندندر *ghourāb u āhou thavīl ul-'eumr olān haivānāttendur*. — Vivace, par extension, ce qui est de longue durée, طیانجی *dhaivānīdjī*. — Plantes vivaces, نباتات اولان حیواناتندندر *dhaivānīdjī olān nebātāt*.

VIVACITÉ, s. f., activité, promptitude à agir, چاپکک *tchāpouklik*, شرمهت *cheremet*, تیزلیک *tīzlik*, t.; جولان *tīz mizādilyq*, تیز مزاجلق *djévelān uth-thab'*, a. — Vivacité de l'esprit, de l'imagination, آچق کوزلولوق *ātchlyq gueuzlulyq*, جولان الذهن *djévelān uz-zyn*, شهماهت الطبع *chehāmet uth-thab'*. — La vivacité des yeux, le feu qu'ils jettent, گوز پارلاقلی *gueuz parlūqlyghy*, لیمان العین *lemhān ul-'aīn*. — Vivacité, ardeur, قیزغنلق *qyzghynlyq*, حرارهت *harāret*, گرمیت *hamīet*, شدت *chiddet*, گرمیت *guernūiet*. — Dans la vivacité du

discours, صحبت کرمیتی ائناسند *sohbetuū guernūiet esnācīndē*. — Vivacités, emportements légers et passagers, محاوره ائناسنده *guernūiet mouhāvere esnācīndē seuilēnen kelimeler*.

VIVANDIER, ÈRE, s., qui vend des vivres aux troupes et les suit, ذخیره جی قاری *zakhyrēdjī qāry*.

VIVANT, E, adj., qui vit, - دری حیاتهده *diri sāgh*, t.; حیاتی *haiātī olān*, a.-t.; حی *haii*, a.; زنده *zende*, p.; جانلو *djanlu*. — Les créatures vivantes, مخلوقات *makhlouqāti zevi ul-haiāt*. — Être vivant, être en vie, هنوز حیاتهده او *sāgh ol*, او هنوز *haiātte ol*. — Il est encore vivant, هنوز حیاتهده در *henouz haiātte dur*. — Le Dieu vivant, حی و قیوم *hazreti haii u qouūoum*. — C'est une bibliothèque vivante, se dit d'un homme très-savant, بروکیشی بر *bou kīchi bir kitābkhānēt zi rouhtur*. — Vivant, subst., signifie quelquefois la vie, عمر *dīcīlik vaqtī*, حال حیات *'eumr muddeti*, هالی *hāli haiāt*. — Du vivant d'un tel, ملاک حال حیاتک - مدت حیاتهده *felānuū hāli haiātīndē, muddeti haiātīndē*. — De son vivant, حیاتهده *felān sāgh iken*, ایکن *haiātte iken*. — Bon vivant, homme d'une humeur facile et gaie, اهل ذوق و صفا *ahl dūq u vafa*.

ehli zevq u safū, و صفا سنه زوق و صفا سنه
zevq u safācinē mechghoul.

VIVAT, s. m., interj. et mot dont on se sert pour applaudir une personne, أفرين *āferin*. — Qu'il vive, حياك الله *bīn iācha*, بياك ياشه *haiiāk oullah*. — Vivat s'emploie quelquefois comme subst. m., et se dit d'une acclamation quelconque par laquelle on souhaite longue vie et prospérité à quelqu'un, القش *alqych*, بياك ياشه *bīn iācha*.

VIVE, s. f., espèce de poisson de mer, بر نوع دكز بالغي *bir nev'y deñyz bālyghy*, t.

VIVEMENT, adv., avec vivacité, avec force, vigueur, ايله پكلك *peklik ilē*, t.; زور وقوت ايله *zor u qouvvet ilē*, شدت ايله *chiddet ilē*, a.-t.; قويًا *qavīen*, اكيذا *ekīden*. — Attaquer vivement, زور وقوت ايله *zor u qouvveti ilē hamlē it*. — Sentir vivement la douleur, وجعي *vedj'āi chedīden hyss it*.

VIVIER, s. m., بالقلوا *bālyqlavā*, باللق *bālyq havouzy*, حوضى *bālyq besleīdjek havouz*, t.; ماهيدان *māhīdān*, p.

VIVIFIANT, e, adjct., حيايات *haiiāt* ديرلديجي *virīdji*, ويريجي *rildīdji*, جان ويريجي *djān virīdji*, t.; حيايات بخش *mouhaii*, a.; محييتي *haiiāt bakhch*, a.-t. — On dit, en t. de théol., le Saint-Esprit est l'Esprit vivifiant, روح القدس روح مورث *rouh ul-qoudous rouhy mevris ul-haiiāttur*.

VIVIFICATION, s. f., ديرلتمه *dī-*

riltmē, جانلندرمه *djānlandurma*, t.; احياء *ghīā*, a.

VIVIFIER, v. a., ديرلتمك *diriltmek*, ديركورمك *dirgueurmek*, احياء *ghīā it*, t.; ديري *dīri it*, t.; احياء *ghīā it*, حيايات *haiiāt virmek*, a.-t.; زنده *djān virmek*, ا *zendē it*, p.-t. — Le soleil vivifie les plantes, شمس نباتاتى احياء ايدر *chems nebātāi ghīā ider*.

VIVOTER, v. n. fam., مضايقه ايله *mouzāiqa ilē guetchinmek*, طارلقده كچنمك *dhārlyqta guetchinmek*, حال ايله *ghīā ilē zyqy hāl ilē te'aiiuch it*, a.-t.

VIVRE, v. n., être en vie, ياشماق *iāchmaq*, او *sāgh ol*, t., تعيش *te'aiiuch it*, a.-t. — Puisse-t-il vivre longtemps! چوق ياشا *tchoq iāchā*. — Les oiseaux vivent dans l'air, et les poissons dans l'eau, طيور قسمى *thouīour qysmi havūda ve bālyqter souda te'aiiuch iderler*. — Être las de vivre, بيزار او-بيتمق *'eunrunden bīzār ol, byqmaq*. —

Vivre, durer, subsister, سورمك *surmek*, باقى قالمق *bāqy qālmaq*. — Vivre, soutenir sa vie par le moyen des aliments, كچنمك *guetchinmek*, بسلنمك *bestlenmek*, تعيش *te'aiiuch it*. — Donner à quelqu'un de quoi vivre, بر كهمسنديه *bir kimesnēte guetchinēdjek virmek*. — Vivre de légumes, سبزوات ايله كچنمك *sebzevāt ilē guetchinmek*. — Vivre splendidement, magnifiquement, كمال

دبده و احتشام ایله تعیش ا
debdebè ve yhtichām ilè te' aïiuch it.

— Vivre petitement, misérablement, کچنمک mouzāīaqa ilè guetchinmek; — avec économie, کچنمک idārè ilè guetchinmek. — Vivre de régime, کندوسنی guenducini sāqynduraraq guetchinmek. — Vivre de son bien, مال موجود ایله کچنمک māli mevdjoud ilè guetchinmek, te' aïiuch it; — de son métier, کندو صنعتیله کچنمک guendu sana' atilè guetchinmek. — Au jour la journée, n'avoir à subsister que de ce qu'on gagne chaque jour, کونک gunuñ qazāndjilè guetchinmek. — Au fig., vivre dans l'imprévoyance du lendemain, فردانک فکرینی عقله قومیهرق ferdānuñ fikrīni 'aqlè qomaīaraq guetchinmek. — Vivre, passer sa vie, وقتی کچورمک vaqti guetchurmek, امرار وقت ا imrāri vaqt it, عمر کچنمک guetchinmek, سورمک 'eumr surmek. — Vivre à la campagne, کویک امرار وقت ا keuïdè imrāri vaqt it; — dans les montagnes, عمرنی طاغرده کچورمک 'eumrini dhāglarda guetchurmek. — Chacun vit à sa mode, selon son goût, هر کس کندو مذاقچه کچنور her kes guendu mezāqyndjè guetchinur. — Vivre, se conduire bien ou mal, eu égard aux mœurs, کچنمک guetchinmek, معاشرت ا mou' acheret it. — Vivre bien ou mal avec quelqu'un, برکسنه ایله حسن bir kimesnè ilè

ایر husn iākhod souī mou' acheret it, یا فنا کچنمک cū ilè fena guetchinmek. — On vit ainsi dans ce pays-là. حلق بر مملکتک شو منوال ایله کچنور khalq bou memlekette chou minval ilè guetchinur. — S. m., le savoir vivre, la connaissance et la pratique des bienséances et des usages du monde, حلق ایله کچنمک طریقی khalq ilè guetchinmenuh tharyqy 'ylmi, علم اداب معاشرت 'ylmi adābi mou' acheret. — Vive le roi! acclamation pour témoigner qu'on souhaite longue vie et prospérité au roi, پادشاه بیگ یاشه pādichāh bīn iācha. — Qui vive? cri d'ordre dont les patrouilles et les sentinelles se servent, او کیم o kīm.

— Être sur le qui vive, être dans un état d'alarme et de défiance. خوف khawf u endichede ol.

VIVRE, s. m., nourriture, بیجک qout, pl. a. اقوات aqvāt. — On lui donne tant pour le vivre et le vêtement, اکا اقوات یومیه و ملبوسات بهاسی anā aqvāti tevmiè vè melbouçit behāca olmaq uzrè chou qadar aqtehe ef-rilur. — Vivres, au pl. provisions de bouche, ذخیره azq, t.; زخایر zakhāir; رزق ryzq, pl. ارزاق erzāq. — Les vivres sont fort chers, و ذخایر غایت erzāq u zakhāir ghāiet ilè ghālidur.

VIZIR, s. m., nom des principaux officiers du Grand-Seigneur. وزیر vezir, pl. a. وزیرا vezirā. — Le grand vizir, le premier ministre de l'empire

Ottoman, وزير اعظم *vezîri a'zam*,
vezîri a'zam, صدر اعظم *sadri a'zam*,
 وكيل مطلق *vekîli mouthlaq*.

VIZIRAT, ou VIZIRIAT, s. masc.,
 dignité, fonction de vizir, وزارت
vizâret. — Grand viziriat, وزارت
vizâreti 'ouzma. — Pendant
 son vizirat, وقت وزارتتک - وقت
 وكالتتک *vaqti vizâretindè*, *vaqti*
vekîâletindè.

VOCABULAIRE, s. masc., مختصر
 moukhtaçar loghat
kitâbi, t.; لغة المفردات الالفاظ
loghat ul-mufredât ul-elfâz, a.

VOCABULISTE, s. m., مختصر لغت
 moukhtaçar loghat ki-
tâbi mu'ellifi, مؤلف اللغة المفردات
muellif el-loghat ul-mufre-
dât ul-elfâz, a.

VOCAL, e, adj., سسلو *seslu*, t.;
 صوتی *savtî*, a.; آوازی *âvâzy*,
 صدایی *sadâi*, p. — Prière vocale,
 صلوات بالصوت *salâti bis-savt*. —
 Musique vocale, سسلو موسقى *seslu*
moucyqy, موسقى بالصوت *moucyqy*
bis-savt.

VOCATIF, s. m., t. de gram., cas
 dont on se sert quand on adresse la
 parole à quelqu'un, ندا *nidâ*, حرف
harfi nidâ.

VOCATION, s. f., t. de théol., grâce
 que Dieu fait quand il appelle quel-
 qu'un à lui pour le mettre dans la
 voie du salut, دعوة الى طريق
da'vet ila tharyq ul-haqq,
 هدايت *hidâiet*. — La vocation des
 Juifs, قوم يهودك طريق جتته
qavmi îchouduî
tharyqy haqqa da'vet olounmaci. —

Vocation, mouvement intérieur par
 lequel Dieu appelle à un genre de
 vie, من عند الله ارشاد اولدان
min' ynd oullah irchâd olounân tha-
ryqat, ارشاد ربانى اولان
irchâdi rebbâni olân tharîqat. —

Vocation, inclination pour un état,
 ميل طبيعى *meîli thabî'yi*. — Se sen-
 tir de la vocation pour le mariage,
 تزوجه ميل طبيعى حسا
tezevvudjè
meîli thabî'y hyss it.

VOCIFÉRATIONS, s. f. pl., چاغرمه
tchâghyrma, چاغرش *tchâghyrich*,
 باغرش *bâghyrich*, شماته *chamâta*,
 t.; صيحات *sâihât*.

VOCIFÉRER, v. n., باغرمق *bâ-*
ghyrmaq, هايتقرمق *hâitqarmaq*,
 شماته - غوغا *tchiaânzamaq*,
 چكزmq *tchamâta*, *ghavghâ it*.

VOEU, s. m., promesse faite à Dieu,
 par laquelle on s'engage à quelque
 œuvre que l'on croit être agréable, et
 qui n'est point de précepte, نذر
nezr, نذوق *nouzour* اداق *adâq*, t.
 — Vœu de chasteté, نذر بكارت
nezri bekiâret. — Accomplir un vœu,
 اداى نذرا *ifâi, edâi nezr*
it. — Faire un vœu, اداق *adâmaq*,
 نذرا *nezr it*. — Rompre violer son
 vœu, نذرى فسح ونقض *nezri feskh*
u naqz it. — Vœu, offrande promise
 par un vœu, وديمه *vezîmè*, pl. a.
 وذايم *vizâim*; منذور *menzour*, pl.
 a. منذورات *menzourât*. — Vœu,
 suffrage, رأى *rèi*, pl. آراء *ârâ*. —
 Donner son vœu, ويرمك
rèini vîrmek. — Vœu, souhait, دعا
 ادعيه خيرته *ed'yiè*; ادعيه *ed'yiè*, pl.

ed'yèi khairiic, ر دعالر *khair*
dou'alar. — Faire des vœux pour
 quelqu'un, درگاه باری یه بر کمنه نك
der guiähi حقه ادعیه خیر به تقدیم ا
bārīiè bir kimesnènuñ haqqyna ed'yèi
khairiè taqtüm it. — Vœux, simples
 désirs, مراملر *merämter*, استکلر *istek-*
ler, تمنیات *temenniät*, مرادات *mu-*
rādät. — Exaucer, remplir les vœux
 de quelqu'un, بر کمنه نك مراداتنی
bir kimesnènuñ murādä-
tini is'äf it.

VOGUE, s. f., t. de mar., impul-
 sion, mouvement d'une barque, d'un
 navire, causé par la force des rames,
 قایغک یوزوب یوریمسی
qāighuñ
üzup ürumèci, t.; عوم سفینه 'ammi
sefinè. — Vogue, au fig., le crédit,
 la réputation dont jouissent les per-
 sonnes ou les choses, et qui attirent
 les autres à elles, رواج اعتبار *y'tibār*,
revādj, اشتہار *iehtihār*. — Ce pré-
 dicateur est en vogue, بوواعظ
bou vā'yz y'tibārdè dur.
 — La boutique de ce marchand est
 en vogue, شو بازار کازک دگانی رواج
chou būzyrguiānuñ
dukkiāni revādj u iehtihārdè dur.

VOGUER, v. n., کورک ایله
keurek ilè ürumek, t.;
 یوریمک
seir it, a.-t. — Les navires
 voguaient en pleine mer, کمیلر دکز
guemiler deñyz
ätchyqlyghyndè ürumidi. — Voguer,
 ramer, faire aller à la rame, کورک
keurek ilè ürutmek,
 یورتمک
keurek tehckmek.

VOGUEUR, s. m. Ce mot a vicilli;
 on dit mieux Rameur. Voy. ce mot.

Voici, prép. Ce mot sert à mon-
 trer ou à désigner une personne qui
 est proche de celui qui parle. - اشته
ichtè, t. — Le voici qui vient,
 اشته گلیور *ichtè guelieur*. — Nous
 voici quatre personnes, اشته درت
ichtè dort kichi tz.

VOIE, s. f., chemin, route par où
 l'on va d'un lieu dans un autre, یول
iol, t.; طریق *tharyq*, pl. a. طرق
thourouq; راه *räh*, p. — Aller par
 la voie de terre, قره دن کتمک
qaraden guitmek, برآ سفر ا
berren sefer
it. — Par la voie de mer, دکزدن
 بحر ا *deñyzden guitmek*, کتمک
bahren sefer it. — La voie du
 paradis, جنت یولی *djennat iolon*.
 — La voie publique, طریق عام *tha-*
ryqy 'amm, جاده *djāde*. — Voie,
 au propre et au fig., مسلک *mestek*,
 جاده *djāde*. — La voie du salut,
 مسلك فلاح و نجات *mesteki feläh*
u nedjāt. — Voie Lactée. Voy.
 LACTÉ. — Voie, traces que font les
 voitures en roulant, تکرک ایزی
tekerlek izy, عربده نك ایزی
'arabanuñ izy. — Voie, l'espace qui est
 entre les deux roues d'une voiture,
 ایکدی تکرکک اراسی - ارا یزی
ikerleguñ arāci, arā ieri. — Une
 voie d'eau, deux seaux, ایکدی قوشه
iki qougha sou. — Une voie de
 bois, mesure de bois, charretée, بر
bir tehcki odoun, بر
bir 'araba dholonçou.
 — Mettre quelqu'un sur la voie,
 یول او کرتتمک - کوسترمک
iol eug-
retmek, gueustermek, ارانه طریق ا

irūtē tharyq it. — Voie, au fig., moyen dont on se sert, وسیله *vecilē*, pl. وسائل *veçāil*; واسطه *vācytha*, pl. وسایط *veçāith*; اسباب *esbāb*, بول *īol*, طریق *tharyq*. — C'est la voie la plus sûre et la plus courte, وسائل اقصر وراقوا بودر *veçāili aqsar u aqvā bou dur*. — Entrer en voie d'accommodement, مصالحه نك *mouçālahanuū īolou-nou thoutmaq*.

VOILA, prép. Ce mot a une signification analogue à celle de Voici, mais il sert à marquer une chose un peu éloignée de celui qui parle, آشته *ichtē*. — Voilà la personne que vous demandez, آشته استدیك كهمسه *ichtē istedīguū kimesnē o dur*.

VOILE, s. m., pièce de toile ou d'étoffe destinée à cacher quelque chose, پوده اورتو-اورتی *eurtu*, t.; پرده *perdē*, p.; اغطیه *ghythā*, pl. اغطیه *aghythē*. — Voile épais, سیرك اورتو *seīrek eurtu*. — Voile dont les femmes servent pour se garantir du soleil ou du vent, برقع *burqu'*, نقاب *nyqāb*. — Mousseline qui couvre la tête et la poitrine des femmes, یاشمق *iāchmaq*, باش اورتوسی *bāch eurtuçu*, دلبند *dulbend*. — Voile de la mariée, دواق *duvāq*. — Voile, grand rideau, پوده بیوک *buūuk perdē*, ستر *setr*. — Voile, au fig., apparence, صورت *zāhiri hāl*, سورت *souret*. — Prétexte, بهانه *behānē*.

VOILE, s. f., pièce de toile forte, ordinairement composée de plusieurs lés et que l'on attache aux vergues ou antennes des mâts pour prendre ou recevoir le vent, یلکن *ielken*, t.;

شرع *chirā*, pl. a. اشرة *echri'at*; بادبان *bādbān*, *bādubān*, p. — La grande voile ou la voile du grand mât, بیوک یلکن *buūuk ielken*. — Déployer les voiles, یلکن آچمق *ielken ātchmaq*, بسط شرع *bāsthi chirā' it*. — Amener, abaisser les voiles, یلکن اندر مک *ielken indurmek*, تنزیل ماینه *māīnā it*, پلیر شرع *tenzili chirā' it*. — Plier, serrer les voiles, یلکن دیوشر مک *ielken dīvchurmek*, طی شرع *thāī chirā' it*. — Mettre à la voile, partir du port, بادبان کشای عزیزمت *bādbān kuchāī 'azīmet it*. — Voile, signifie quelquefois un navire : On aperçoit une voile de loin, اوزاقدن *ouzāqtan bir ielken gueurunur*. — Une flotte de cent voiles, یوز قطعه سفایندن عبارت *īuz qyth'a sefāīnden 'ybāret bir donānma*.

VOILER, v. a., couvrir d'un voile, اورتمک *eurtmek*, پرده ملک *perdē-lemek*, t.; ستیرا *setr it*, a.-t.; نقابله *nyqāblamaq*. — Voiler, au fig., couvrir, cacher, déguiser, اورتمک *eurtmek*, صقلمق *saqlamaq*, ستیرا *setr it*, تستیرا *testīr it*. — Voiler la révolte du prétexte de la religion, بغی و عصیانى دین *baghy vu 'yciāni dīn behānēcilē setr it*. — Se voiler, باشنی اورتمک *eurtunmek*, باشنی *bāchīni eurtmek*, تستیرا *tecettur it*, نقابلنمق *perdēlenmek*, اورتلمش *nyqāblanmaq*. — Voilé, e, پرده لنم-*perdēlen-*

nich, اورتولو *eur tulu*, مستور *mestour*, نقابلنمش *nyqablan nich*, نقابلو *nyqablu*.

VOILERIE, s. f., يلکن کارخاندهسى *یلکن کارخاندهسى*, *ielken kiärkhäüci*, t.

VOILIER, s. m., t. de mar., celui qui fait et racomme les voiles des bâtiments, يلکنجی *ielkendji*. — Voilier, se dit d'un bâtiment par rapport à la propriété qu'il a d'aller plus ou moins vite. Bon voilier, چاپک يوکوک کمی *ükrük guemi*, يورر کمی *tchäpouk ürur guemi*, سریع السير *seri' us-seir*. — Mauvais voilier, آغیر يورر کمی *âghyr ürur guemi*, يولی اغر کمی *ïolu äghyr guemi*. — C'est un mauvais voilier, بطی السير بر کمیدر *bathy us-seir bir guemîdur*.

VOILURE, s. f., l'assortiment, l'ensemble des voiles d'un bâtiment, يلکن طاقمی *ielken thâqymî*. — Disposition des voiles pour prendre le vent, يلکن ترتیبی *ielken tertibi*. — Fabrication des voiles, يلکن طوقوبچیلغی *ielken dhoqouïdjily-gly*, صنعت نسج قلع *sana'ati nesdji qoulou'*. — L'art de placer les voiles, يلکن قوللمک فتی *ielken qoullanmanuñ fenni*, t.; فن استعمال *fenni isti'mâli qoulou'*, a.

VOIR, v. a., recevoir l'image des objets par l'organe de la vue, کورمک *gueurmek*, t.; نظرا *nazar it*, رؤیت *rouïet it*, مشاهده *muchâhedet it*. — Je vois un homme, بر آدم کور یورم *bir âdem gueuruicurum*. — Voir de ses propres yeux, رای

کورمک *râi ul-'ain gueurmek*. — Voir trouble, بولانق *boulânyq gueurmek*; — confusément, قارش مورش کورمک *qârîch mourîch gueurmek*; — double, چتال کورمک *tchatâl gueurmek*. — Voir de loin, au propre, اوزاقدن کورمک *ouzâqdan gueurmek*. — Au fig., avoir beaucoup de pénétration, de prévoyance, کوزی کورمک *gueuzu irâgha gueurmek*, بعيد النظر او *ba'id un-nazar ol*. — Voir, avoir vue sur..., ناظر او *nâzyr ol*. — Cette maison voit sur le jardin, بو خانده باشچیه ناظر در *bou khâüè bâgh'tchêïè nâzyr dur*. — On dit par admiration ou étonnement, بو موقوله *vit-on jamais rien d'égal?* شی. *bou maqoulè cheï hîch gueuruldugu vârmûdur*. — Voir quelqu'un de bon œil, être bien disposé pour lui, بر کمندی حسن نظر ایلده کورمک *bir kimesucüi husni nazar ile gueurmek*; — le voir de mauvais œil, le voir de travers, باقمق *egri bâqmaq*. — On dit qu'une hauteur voit une place, c'est-à-dire qu'elle la domine, حواله اولور *havâle olour*. — On n'a jamais vu pareille chose, بو مثللو شی. کورمیش دکلدر *bou mîcillu cheï gueuralmîch deïldur*. — Aller voir quelqu'un, lui rendre visite, بر کمسندن زیارتنه وارمق *ber kimesucüwü zîâretinê vâрмаq*. زیارتنه *zîâretinê*. — Le médecin voit tel malade, pour dire qu'il prend soin de lui, طبیب ملان *thabîb selân khastaie* باقمق *baqâr*. — Voir, s'informer, باقمق

bāquuq, استخبارا *istrykhabār*. — Voyez s'il est à la maison, باق اوده *baq evdè mûlur*. خانه سنده *khānēcindè mûlur vār istrykhabār eilè*. — On dit qu'un livre n'a pas encore vu le jour, pour dire qu'il n'est pas encore publié, فلان کتاب هنوز ظهور نکرده *felān kitāb henouz zou-hour itmāmichtur*. — Voir en songe, کورمک *douchtè gueurmek*, کورمک عالم مثالک *'ālemi miçāldè gueurmek*. — Voir, considérer avec attention, باقمق *bāqmaq*. — Voyez-vous? vois-tu? کوررمیسک *gueurur-miceñ*. — Avez-vous vu? کوردکمی *gueurduñmi*. — C'est une chose à voir, qui mérite d'être vue, باقله جق *bāqyladjaq cheïdur*. — Voir à..., inspecter avec autorité, ناظرک *nāzrlik it*, نظارتا *nazāret it*. — Voyez à la dépense, مصرفه نظارت *masrafè nazāret eilè*. — Voir, réfléchir sur..., méditer, ملاحظه *moulāhaza it*. — Voyez si cela vous accommoderait, بوشی سناک *bir mastahatè kunkhilè moulāhaza it*. — En parlant d'une affaire sur laquelle on se réserve de prendre un parti, on dit : Je verrai, nous verrons, بقدم *baqalum*. — On dit d'un homme d'expérience, qu'il a beaucoup vu, چوق *tchoq cheï gueurmuch bir ādemdur*. — Voir, fréquenter et se voir, کرشمک

gueuruchmek, قونشماق *qonouchmaq*, معاشرتا *boulouchmaq*, *mou'ācheret it*. — Qui voyez-vous? کیم ایله کوریشورسک *kīm ilè gueuruchurseñ*. — Nous nous verrons encore, ینه کوروشورز *inè gueuru-churuz*. — Voir une femme, avoir un commerce intime avec elle, برابر *berāber iātmaq*, یا تدق *bān it*. — Voir, juger, صانمق *sānmaq*, ظن *zann it*. — Chacun a sa manière de voir, برردرلوطن *her kes birer turlu zann ider*. — Voir, examiner, باقمق *bāqmaq*, دقتا *dyqqūt it*. — Il faut voir à cet inconvénient, بومحدوره دقت *bou mahzourè dyqqat itme-ludur*. — Vu, e, part., کورلش *gueurulmuch*, منظور *manzour*. — A vue, en parlant du terme et du paiement d'une lettre de change, لدی *ledi un-nazar*. — Vu, formule d'approbation mise au bas d'une écriture, d'un compte, etc., مقبول *maq-boul*. — Prov. et fig., juger quelque chose à la boule vue, à boule vue, inconsiderément, sans trop examiner, sans prendre garde à ce que l'on fait, سوکسی *soñy sāimāāraq*. — Vu, attendu, eu égard à..., نظارا *nazāren*. — Vu que, puisque, نته کیم *netèkīm*, چونکه *tchunki*, زیرا *zīrā*, زیراکه *zīrāki*. — Vu, subst. Au vu et su de tout le monde, خلقک کوزی *khalquñ gueuzu euñundè*, اوکنک *'ala melè en-nās*, اشکارا *achikiāren*.

VOIRE, adv., même, aussi, حتى *hatta*, a.

VOIRIE, s. f., charge de voyer, يوللر ناظر لغى *ïollar nâzyrlyghy*, t.; *thourouq u mecâlik nazâreti*, a.-t. — Lieu où l'on porte les boues et les immondices, مزبله *mezbelet*, مزبله *mezbelè*, *mezbulè*.

VOISIN, E, adj., qui est proche, قرب و جوارده *ïaqyn*, a.; اولان *qourb u djivârdè olân*, a.-t.; همجوار *mudjâvir*, a.; همجوار *hemdjivâr*, a.-p. — La maison voisine, همجوار اولان خانه *hemdjivâr olân khânè*. — Voisin, au fig., qui approche, qui est sur le point de..., مشرف *ïaqyn*, مشرف *muchrif*. — Voisin de sa ruine, مشرف خراب *muchrifi kharüb*.

VOISIN, E, s., qui demeure près, qui loge auprès d'un autre, قوڭشو *qoñchou*, قونشو *qonchou*, vulg. قومشو *qoumchou*, t.; جار *djâr*, pl. a. ايو *djîrân*. — Bon voisin, ايو *qoñchou*. — Mauvais —, يرانمز قوڭشو *ïarâmaz qoñchou*.

VOISINAGE, s. m., collectivement, les voisins, قوڭشولار *qoñchoular*, قومشو *qonou qoumchou*, t.; همجواران *djeîrân*, a.; همجواران *hemdjivârân*. — Voisinage, les lieux voisins, يېقىندىكى *ïaqyndèki ierler*, جوارده *emkinè djivârüè*. — Voisinage, proximité d'un lieu à l'égard d'un autre, يېقىنلىق *ïaqynlyq*, قوڭشولوق *qoñchoulouq*, قوڭشولوق *qoñchoulouq*, t.; قرب *qourb*, قوربيت *qourbüet*, جوار *djivâr*, جواربيت *djivârüet*.

مجاورة *mudjâveret*. — Le voisinage des montagnes, جبالك جواريتى *djibâlûñ djivârieti*.

VOISINER, v. n., fam., قونشماق *qonouchmaq*, قونشولر كتمك - وارمق *qoñchoulara gutmek, varmaq*, قونى قونشولر كورشمك *qonou qoñchou ilè gucuruchmek*, t., معاشره بالجيران *mouâcheret bil-djeîrân it*, a.-t.

VOITURE, s. f., ce qui sert au transport des personnes, des marchandises, etc., عرب *'araba*. — Pour les fardeaux seulement, يرك عربسى *ïuk 'arabaci*, t.; عجله *'ydyjet*, pl. a. اعجال *a'djâl*. — Carrosse, منطو *hinthov*, هنتوو *hintov*. — Monter en voiture, عربديه بنمك *'arabaïa binmek*. — Voiture, transport des marchandises, ناقل *naql*, طانحه *thâchima*, اجرت نقليه *udjreti naqlîè*. — On a payé tant pour la voiture de ces marchandises, بو اموالك نقليجون شو قدر اجرت و بيلدى *bou emvâlûñ naqli itchoun chou qadar udjret virildy*. — Lettre de voiture, qui contient l'indication des choses dont un voiturier est chargé, عربده حملولسى قايدىسى *'araba hamoulèci qaïmèci*.

VOITURER, v. a., transporter par voiture, كونورمك *guenturmel*, طاشمق *thâchimaq*, t. — Vouger par charroi, عربده ايله كونورمك - ايتدرمك *'araba ile guenturmek, naql it, itturmek*; — par mulets, فاطرلر ايله نقل *qâthyrlerè tahmîl ile naql itturmek*; — par eau, par terre, نهريا بريا كونورمك *nehren ia be-*

ren guenturmek. — Voiturier, mener quelqu'un dans un carrosse, کسندو عربدسنه المق guendu 'arabacinè almaq, کسندو عربدسنه استصحاب ا guendu 'arabacinè istyshāb it.

VOITURIER, s. m., عربدجی 'arabadji, عربده کراجیسی kirādji, 'araba kirādji, t.

VOITURIN, s. m. Voy. VOITURIER.

VOIX, s. f., le son qui sort de la bouche de l'homme, سس ses, t.; صوت savt, pl. a. اصوات esvāt;

صدا sadā, آواز āvāz, p. — Une voix forte, سرت بر سس sert bir ses,

صوت شدید qaty āvāz, قستی آواز savti chedid; — aiguë, کسکین سس keskin ses; — faible, کوشک سس kushk ses;

ضعیف صوت savti guevchek ses, ضعیف za'if; — belle, گوزل سس guzel ses,

خوب آواز khob āvāz. — Extension de voix, دوکنسی - سکس سس seqūn kecilmeci, teukenmeci,

انتقطاع inqythā'y savt. — De vive voix, لغزدن uglyzden, لسانا liçānen.

— Faire entendre sa voix, سس ses virmek. — Élever la voix, آواز قالدردمق āvāz qāldur-maq.

— Parler à haute voix, بلند bulend āvāz ilè

سویلمک seülemek, پکچه سویلمک pektehè seülemek. — Voix intérieures, les inspirations de Dieu, ندای الهام nidāy ilhāmi rabbāni.

— Voix, prise pour chanter, ایرلاهیجی ir-lāydji, خواننده khānendè.

— Il y avait quatre voix et six instruments, درت نفر خواننده والتی عدد ساز dort nefer khānendè ve

وار ایدی

dort nefer khānendè ve

alti 'aded sâz vār idi. — Apprendre une chose par la voix de la renommée, استفاه ناسدن استماع ا esfāhi nāsten istimā' it.

— Voix, au fig., suffrage, opinion, رای rēi; pl. a. آراء ārā. — Donner sa voix, رأینی ویرمک rēini virmek.

— A la pluralité des voix, آراء ایله آراء ایله rēini virmek. — A la pluralité des voix, آراء ایله آراء ایله rēini virmek.

— A l'unanimité des voix, اتفاق آراء ایله ittifāq ārā ilè. — Voix, droit de suffrage, استحقاق علی الرأی istyqhāq 'aler-rēi.

— Voix délibérative, علی طریق الاستشارة رأیه استحقاق ala tharyq ul-istichārè rēiè istyqhāq;

— consultative, علی طریق الاخطار اعطای رأیه استحقاق ala tharyq ul-ykthār y'thāi rēiè istyqhāq.

— Voix active, le pouvoir d'élire, رخصت للانتخاب roukhsat lil-intykhāb.

— Voix passive, la capacité d'être élu, صلاحية الى الانتخاب salāhiyet ilal-intikhāb.

— Qui a voix au chapitre, se dit d'une personne qui a du crédit dans une compagnie, dans une famille, auprès d'une personne considérable, سوز صاحبی seuz sāhybi,

مسموع الكلام mesmou' ul-kelām. — Voix publique, اعتقاد اعتقاد الناس y'tiqād un-nās.

— La voix publique est pour lui, اعتقاد الناس y'tiqād un-nās

ازك حقه مساعددر anuñ haqqynà muçā'ydtur; — est

contre lui, اعتقاد الناس ازك حقه مساعددر anuñ haqqynà muçā'ydtur; — est

مخالفتدر anuñ haqqynà muçā'ydtur. — Dit absolument, la Voix publique se prend pour

قبول العامة qaboul

قبول العامة qaboul

قبول العامة qaboul

ul-'āmmet. — Il a la voix publique, *مظهر قبول عامه در mazheri qabouli āmmè dur.* — Prov., la voix du peuple est la voix de Dieu, *لسان الخلق لسان الحق liçān ul-khalq liçān ul-huqq.*

VOL, s. m., mouvement des oiseaux et de quelques insectes qui se soustiennent et avancent dans l'air par le moyen de leurs ailes, *اوچمه outchma*, t.; *طيران thairān, thairān*, a.; *طيران پرواز pervāz*, p. — Vol fort, *طيران شديد thairāni chedūd*; — rapide, *طيران سريع thairāni seri'*. — Le vol de l'oiseau, *قوش اوچمه سی qouch outchmaci.* — L'aigle a le vol fort haut, *قرئال قوشی بغایت بالا پرواز qariāl qouchou beghāiet bālā pervāz dur.* — Au fig., prendre un vol trop haut, prendre des manières plus hautes qu'il ne convient, *بالا پروازلق ا, bālā pervāzlyq it.* — Parvenir de plein vol, se dit d'une personne qui a été élevée à une dignité supérieure sans passer par les degrés ordinaires, *صچرايه رق چيقيمق sytchraïaraq tchyqmaq*, *صعود بالوثبت ا, sou'oud bil-vesbet it.*

VOL, s. m., action de celui qui prend furtivement ou par force la chose d'autrui pour se l'approprier, *تچاله tchālma*, *خرسزلق khryszlyq*, *اوغريلق oghrylyq*, t.; *سرقت seriqat*, *sirqat*, a. — Vol de grand chemin, *رهزنلك سرقتی rehzenlik seriqati.* — Vol domestique, *او ايچنك سرقت ev itchiulè olān seriqat.* — Vol, la chose volée, *اوغريلنیش ا, oghroulannich chei*, شى شيء *oghroulannich chei*, شى شيء *chei mesrouq*, pl. a. *اشياء مسروق chei mesrouq*, pl. a. *اشياء مسروق echūi mesrouqa.*

VOLABLE, adj. com., *چالينور tchalyneur*, *اوغريلنور oghroulneur*, t., *ممكن الاستراق mumkin ul-istirāq.*

VOLAGE, adj. com., *فرارسر qararsyz*, *هرجايسی herdjāi*, *ييمى iemī*, *هوايى havāi*, *باشلو iēini bāchlu*, t., *طياش thaiiāch*, *عديم التمكن 'adlm ut-temkin*, a. — Esprit, caractere volage, *بي نيمكى بر مزاج bi temkin bir nūzādij.* — Amant volage, *عاشق بيوفيا 'achyq bīwefiā.*

VOLAÏLLE, s. f., *طاوق قسمى thāvouq qysmi*, *ورادلو, اورده بسلنن وادلو, evdè beslenen qanādlu hai-vān*, t.

VOLANT, E, adj., qui a la faculté de voler, *اوچجان outchār*, *اوچان outchān*, t.; *طائر thair*, *طيار thair*, a. — Poisson volant, *اوچار بالى outchār bālyq*, *سمك طيار semeki thair*. — Fig., petite vérole volante. **VOY. VÉROLE.** — Fusée volante, *هواشنكى havā shengui.* — Camp volant, *سبكار طاير subkār thābour.* — Pont volant, *صال sāl.* — Cerf-volant ou Escarbot. **VOY. ESCARBOT.** — Volant, aile de moulin à vent, *يل دكرمنى قنادى iel deirmeni qanādi.*

VOLATIL, E, adj., qui s'élève ou se résout en vapeur ou en gaz par l'action du feu, *هوايه اوچوب طاغيلور havāie outchoup dhāghyleur*, ture, *هوايه مستحيل اولور havāie mustahyl olour*, t.-a.; *يتصعد iutesa'oud.* — Sel volatil, *طاغيلور havāie outchoup dhāghyleur touz.*

VOLATILE, s. m., animal qui vole.

اوپان *outchān*, اوچار حيوان *outchār haivān*, t.; طایر *thāir*, pl. a. طيور *thouïour*. — Cet animal est du genre des volatiles, بو حيوان اجناس *bou haivān edjnāci thouïourdendur*. — Parmi les volatiles, بين الطيور *beïn eth-thouïour*.

VOLATILISATION, s. f., action de volatiliser, هوايه اوچروب طاغتمه *havāte outchouroup dhāghytmu*, t., بخاره تحویل *boukhāre tahvīl*, تصعيد *tas'īd*, a.

VOLATILISER, v. a., rendre volatil, هوايه اوچروب طاغتمق *havāte outchouroup dhāghytmāq*, بخاره تحویل *boukhāre tahvīl it*, بخاره دوندرمک *boukhāre deundurmek*, a.-t. — Se volatiliser, هوايه اوچوب *havāte outchoup dhāghytmāq*, بخار شکنه دونمک *boukhār cheklinē deunmek*, بخاره مستحيل او *boukhāre moustahyl ol*. — L'arsenic se volatilise aisément, زرينخ بالسهبوله *zernykh bis-souhoule boukhāre moustahyl olour*.

— Volatilisé, c, هوايه اوچوب *havāte outchoup dhāghytmīch*, بخار شکنه دونمش *boukhār cheklinē deunmīch*, مستحيل الى *moustahyl ilal-boukhār*.

VOLATILITÉ, s. f., qualité de ce qui est volatil, اوچوب طاغلمغه *outchoup dhāghytmagha qābiliyet*, t.; بخاره استحاله سى *boukhāre istihālēci qābiliyeti*. — La volatilité de l'alcool, روح راقينک اوچوب طاغلمغه *rouhy rāqynūn outchoup dhāghytmagha qābiliyeti*. — Vola-

tilité, au fig., mobilité d'esprit, d'attention, حفيفلك *khafiflik*, بينى *üēini bāchdulūq*, خفت *khiffeti 'aql*, طيوروت مزاج *theïroureti mizādj*. — Volatilité, inconstance, قرارسزلق *qarārsyzlyq*, دوامسزلق *devāmsyzlyq*.

VOLCAN, s. m., montagne qui vomit du feu et des matières embrasées, قدرتدن *âtech dhūghy*, آتش طاغى *qoudretten iānīdji dhāgh*, جبل معدنلى *ma'denli djebel*, t.; جبل نار *djebeli nār*, طور *thour un-nār*, a.; كوه آتش *kiouhiâtech fechān*, p. — Volcan, au fig., imagination vive, impétueuse, بر معدن اناشر *zihni bir ma'deni nāchir uch-cheu'lē dur*. — Ce poète est un volcan, بو شاعر آتشپاره در *âtechpārē dur*. — Lieu dangereux, situation périlleuse, تهلكه لو موقع *tehlukēlu mevqa'*, موقع پرخطر *mevqa'y pur khathar*.

VOLCANIQUE, adj. com., qui appartient au volcan, جبل نارک *djebeli nārūn*, a.-t. — Des produits volcaniques, اجزای جبال ناریه *edjzāi djibāli nārūnē*. — Au fig., tête volcanique, imagination ardente, آتشپاره اولان ذهن *âtechpārē olān zihn*.

VOLÉE, s. f., le vol d'un oiseau, اوچمه *outchich*, اوچش *outchma*, t.; پرواز *theïr*, طيران *theïrān*, a.; طير *pervāz*, p. — Dès la première volée, طير ايلک اوچشده *ilk outchichtē*, اولده *theïri evveldē*. — Tout d'une

volée, طير واحدده *theïri vāhyıldē*. — Volée, se dit collectivement aussi d'une bande d'oiseaux qui volent tous ensemble, قوش سوريسى *qouch suruçu*, سرب طيور *sirbi thouïour*, سرب *sirb*. — Une volée de pigeons, بر کوکرجين سوريسى *bir guverdjîn suruçu*. — Volée, rang, qualité, élévation, پایه *pāïe*, طاقم *thāqym*, مرتبه *rutbē*, مرتبه *mertebē*. — Personne de la première volée, بیوک *biyūk*, طاقم *buūk thāqym*. — C'est une personne de la haute volée, مرتبه *mertebē*, عالیه صاحبیدر *mertebēi 'ālīe sāhy-bīdur*. — Il est de la première volée, مرتبه اولیدندر *mertebēi ouladendur*. — Une volée de canons, la décharge de plusieurs canons faite en même temps, بر یایلم طوب *bir üälüm thop*. — Une volée de canon, un seul coup de canon, بر ضربه طوب *bir zarbēi thop*. — Il eut le bras emporté d'une volée de canon, قولی بر *qoly bir zarbēi thop ilē qopāryldy*. — Sonner à toute volée, mettre les cloches tout à fait en branle, وار قوت بازو ایله *vār qouveti bāzou ilē tchān tchālmaq*. — Fig. et fam., une volée de coups de bâton, بر اعلا *bir a'lä keutek tchālma*. — A la volée, inconsidérément, شاشقونجه *chāshqoundjē*. — Il fait toutes choses à la volée, هر شیء *her chēi chāshqoundjē ichler*.

VOLER, v. n., se soutenir, se mouvoir en l'air par le moyen des ailes, طیران اوچماق *outchmaq*, t.;

thāïrān ut, a.-t., پرواز *pervāz ut*, p.-t. — L'oiseau volait, قوش اوچار *qouch outchār ut*. — Les flèches volaient, اوچار ایدی *oqlar outchār idi*. — Voler par dessus, اوستدن اوچماق *ustunden outchmaq*. — Faire voler, اوچورماق *outchourmaq*. — Le vent faisait voler les tuiles, اوچورور *oçurur*, روزگار کرمیدی *rouzgar keremidi outchourur idi*. — Fig., vouloir voler avant d'avoir des ailes, entreprendre quelque chose sans avoir les moyens nécessaires pour y réussir, بی پرو *bi peru u bāl qasdi pervāz ut*. — Faire voler la tête de quelqu'un, la lui abattre d'un seul coup, برینک کله سنی اوچورماق *birīnūn kellēcini outchourmaq*. — Voler, signifie par extension Courir avec une grande vitesse, اوچار کبسی قوشق *oçar kēsi qouchmaq*, یل کبسی *īl kēsi qouchmaq*. — Voler au secours de quelqu'un, بر کمسدک *tir kimes-nēnūn y'ānetinē outchāraq guïmek*. — Voler, chasser, se dit de certains oiseaux de proie dressés à chasser d'autres oiseaux, اولمق - اولماق *āv-lamaq*. — Le faucon apprend facilement à voler d'autres oiseaux, شاهین صید طیری سهولیت ایله *chāhīn saīdi thouïour souhoutlet ilē te'allum ilder*.

VOLER, v. a., prendre furtivement ou par force la chose d'autrui pour se l'approprier, چالمق *tchālmaq*, اوغرلماق *oghroulamaq*, t.; سرفت ا *seriqat ut*, استراق ا *sirgat ut*, سرقه ا *seriqa ut*.

istirāq it. a.-t. — Voler de l'argent, اقچه چالمق *aqtchê tchālmaq.* — Voler quelqu'un, lui prendre quelque chose qui lui appartient, بر کمسندن *bir kimesneden māl tchālmaq.* — Au fig., voler la réputation, نام وشهرتی اختلاس *nām u cheuhreti ykhtilās it.* — Exercer le vol, faire le voleur, خرسزک *khryszlik it.* — Voler sur les grands chemins, یول کسپجیک *ïol kecîdjîlik it.* — Volé, c. چالمنش *tchālynmich,* مسروق *oghroulunnich,* اوغریلنمش *mesrouq.*

VOLEREAU, s. masc., diminut., خرسزجک *khryszdjik, t.*

VOLERIE, s. f., t. de fauconnerie, la chasse pour laquelle l'oiseau est dressé à voler d'autres oiseaux, آوجی قوشی شکاره داداندرمه *âvdji qouchou chikiârê dâdândurmu.*

VOLERIE, s. f., larcin, pillerie, اوغریلنمش *khryszlik,* خرسزک *oghroulyq,* حرامیلک *harâmîlik, t.;* سرقت *seriqut, sirqat, a.* — C'est une vraie volerie, صرف بر *syrf bir khryszlyktur.*

VOLET, s. m., panneau de menuiserie qui sert à garantir les châssis d'une fenêtre et qui s'ouvre et se ferme suivant le besoin, پنجره قنادی *pendjerê qanâdi,* پنجره قپانی *pendjerê qapāghy,* جام چارچوپهسی *djām tchârtchoupaci qanâdi.*

— Volet brisé, qui peut se plier dans le sens de la hauteur, کپنک *kepenk.*

— Volet, pigeonnier; lieu où l'on retire des pigeons, et dont l'ouverture se ferme par un petit ais,

کوکرجنلک *gueuverdjînlîk.* — L'ais qui sert à fermer l'entrée du volet ou pigeonnier, قپاق *qapâq.*

VOLETER, v. n., صیق صیق *seuk seuk outchmaq,* قنَاد *qanād sallamaq, t.* — Le papillon ne cesse de voleter autour de la chandelle, پروانه موم اطرافنه *pervânê moum ethrâfinê peîâpeî pervâzden khâli deïldur.*

VOLEUR, se, s., celui, celle qui a volé ou qui vole habituellement, خرسوز *khryrsuz,* خرسوز-خیرسز *oghry, oghrou, t.;* سارق *sâryq, pl. a. serrâq; dزد duzd, p.* — Voleur domestique, اوده کسی *evdêki khryrsuz;* — de grand chemin, یول کسپجی *ïol kecîdjî, harâmi.*

VOLGA, s. m., fleuve de la Russie, qui se jette dans la mer Caspienne, اتل *etel, اتل صویی etel souî, t.*

VOLIÈRE, s. f., lieu fermé de fil d'archal, où l'on nourrit des oiseaux pour son plaisir, قوشخانه *qouch-khânê.* — Volière à l'air, découverte, آچق قوشخانه *âtchyq qouch-khânê.* — Grande cage qui a plusieurs séparations, pour mettre différentes sortes d'oiseaux, بر جنس *bir djîns büiuk qouch qafeci.* — Réduit où l'on nourrit des pigeons, خانه کوکرجین *guiuverdjîn khânê.*

VOLIGE, s. f., جام اغاجدن آنچه *tchām aghâdjden indjê takhta, t.*

VOLITION, s. f., t. de l'école, ارادة *irâdet, عقد القلب 'aqd ul-qalb, a.*

VOLONTAIRE, adj. com., qui se fait sans contrainte, de pure volonté, ارادتی *irüdetli*, a.-t.; اختیارى *ykhtiârîi*, a. — Mouvement volontaire, حرکت اختیاریه *hareketi ykhtiârîiè*. — On ne vous y force pas, cela est volontaire, بوبر امر اختیاریدر سزه بر درلو جبر یوقدر *bou bir emri ykhtiârîdur sizè bir turlu djèbr iöqtur*. — Volontaire, qui ne veut s'assujétir à aucune règle, ni dépendre de personne; qui ne veut faire que sa volonté, کندو *guendu bildîguini ichler*, مستبد الرأى *mustebidd ar-rèz*. — Volontaire, celui qui sert dans une armée sans y être obligé, کوكللو *gueuñullu*, کوكللو عسكرى *gueuñullu askeri*.

VOLONTAIREMENT, adv., کندو *guendu irüdetilè*, حسن ارادتیله *husni irüdetilè*, a.-t.; کندو *guendu istekligülè*, t.; استکلکيله *husni rizā ilè*. — Il a fait cela volontairement et de son bon gré, رضا شونى حسن رضا *chounou husni rizā vu ykhtiâr ilè itmichtur*.

VOLONTÉ, s. f., faculté, puissance de l'âme, par laquelle on veut, ارادت *mechüet*, مشیة *mechüet*, ارادت *irädet*, قوتة شهوتية *qouvveti chehvüet*, a. — L'entendement éclaire la volonté, قوت فاهمه قوت شهوتیه یه *qouvveti fâhimè qouvveti chehvüèè delil olour*. — Volonté, se dit des actes mêmes de la volonté, ارادت *irädet*, مراد *muräd*, pl. مرادات

murädät; دلخواه *dilkhah*, خاطر *khäthyr khäh*. — Forte volonté, مراد قوی *murädi qovi*; — absolu, مراد مطلق *murädi moultaq*. — Je n'ai point d'autre volonté que la vôtre, مراد کزدن *sizüñ muräduñy:den ghäiri irädem iöqtur*. — Les volontés sont libres, اراده یه جبر و زور *irädeci djèbr u zor iöqtur*. — La volonté de Dieu, ses ordres, ses décrets, مشیة الهیة *mechüeti ilahüet*, اراده صمدانیة *irädeci samedaniè*. — Volonté, ce qu'on veut qui soit fait, مطلوب *mathloub*, pl. a. مطلوبات *mathloubät*, مرام *marâm*, استک *istek*. — Est-ce là votre volonté? مطلوب کز بومیدر *mathloubuñy: bou müdur*. — Faire ses volontés, دیلد یکنی ایشلمک *diledtguini ichlenek*. — Les dernières volontés, le testament d'un homme, صوکت *soñ nefesteki muräd*, وصایاه اخر النفس *riçâidi akher un-nefes*. — Bonne volonté, حسن نیت *husni nièct*; — mauvaise, صد *souï qasd*. — Il a beaucoup de bonne volonté pour moi, بى حنمه حسن *benum haqqyma husni himüeti tchoqtur*. — On dit d'un officier, d'un soldat, qu'il est de bonne volonté, qu'il est prêt à exécuter tous les ordres qu'on lui donne, خدمتده *khydmette ichtiäqy tämmi vârdur*, کهایچی *khähichi vârdur*. — A volonté, loc. adv., quand on veut, بر کمدنک *bir kimesnèñâ ite-*

dıgıı vaqytı, وقت مطلوبك *vaqti mathloubı̄c*.

VOLONTIERS, adv., de bonne volonté, صفاى كوكل ايله *gucüñul ilè*, صفاى طيب *safü khäthyr ilè*, صفاى طيب *thyb khäthyr ilè*. — Soit, j'y consens, باش اوستنه *bäch ustunè*, اولسون *olsoun*. — Je le ferai volontiers, صفاى خاطر ايله شونى *chounou safü khäthyr ilè idèdejcim*. — Volontiers, facilement, naturellement, ordinairement, طبيعتيله *thabi'atilè*, اکثريا *ekseriä*. — Les petites rivières déhordent volontiers dans cette saison, طبيعتيله بوموسمك انبار صغیره طغيان ايدر *thabi'atilè bou mevsimè enhäri saghyrè thoughtän ider*.

VOLTE, s. f., manège, certain mouvement que le cavalier fait exécuter au cheval en le menant en rond, آت طولندرق كزمه *ât dholanaraq guezme*, آت ايله طولاشمه *ât ilè dholächma*, t. — Faire aller un cheval sur les voltes, اتى طولاندروب كزدرمك *âti dholândarup guezdurmek*.

VOLTE-FACE, s. f., دشمن طرفنه يوز چويرمك *duchmen tharafina üz chevirmek*, دونوب صورصالمق *deunup sursälmaq*, t.

VOLTIGEMENT, s. m., mouvement de ce qui voltige, se dit d'un papillon, etc., دونه اوجمه *deunè outchma*, t.; حومان *havmân*, a. — Le voltigement du papillon, پروانه نك اوتديه برويه اوجمهسى *pervânènuñ eutèè berüè outchmaci*; — d'un rideau, پرده نك اوينايشى *perdènuñ oïvunäichi*; — d'un étendard, اهتزاز لرا *ihtizäzy livä*.

VOLTIGER, v. n., voler à petites et fréquentes reprises, sans direction déterminée, اوتديه برويه اوجمق *eutèè berüè outchmaq*, دونه دونه اوجمق *deunè deunè outchmaq*, قوش اوجماركن دونوب دوران ا *qouch outchärken deunup devrän it*, a.-t. — Cet oiseau voltige autour du nid, بوقوش يوهسى اطرافنده دونه اوجار *bou qouch tövaci ethrä-sindè deunè deunè outchär*. — Voltiger, au fig., se dit de certaines choses que le vent soulève et fait aller çà et là, اوينامق *oïnämaq*, روزكاردن *särsylmaq*, صرعلمق *rouzguiärden sälynumaq*. — Un étendard qui voltige, اهتزاز ايدن بيراق *ihtizäz iden bairäq*. — Voltiger, courir çà et là, اوتديه كزيمك *eutèè berüè guezmek*, قيو بقبو *dholächmaq*, طولاشمق *qapou beqapou guezmek*. — Voltiger, faire des tours de force sur une corde tendue et élevée, اتى جانبازلق ا *djänbäzlyq it*, اتى رسنبازلق ا *recenbäzlyq it*. — Courir à cheval çà et là, اوتيه بروات *eutè beru ät seguirtmek*. — Au fig., voltiger, manquer de constance et d'application à une même chose, بر قرارده طورمامق *bir qarärdè dhourmämaq*, دالدين *dälden däle gonmaq*, هر جايبلك ا *herdjäülik it*.

VOLTIGEUR, s. m., celui qui voltige sur un cheval, ات اوزرينه جانبازلق ايدن *ät uzcrinë djämbäzlyq iden*, t.

— Celui qui voltige sur une corde, *جانباز djānbāz*, *recenbāz*, *recenbāz*, p.-t. — Voltigeur, soldat d'infanterie légère, *خفيف پیاده عسکری نفری khafif piādē 'askeri neferi*.

VOLUBILITÉ, s. f., facilité de se mouvoir ou d'être mu en rond, *تیز سهولت tīz seuwlet*, t.; *دو نمه سهولت tiz deunmē*, t.; *سرعت سهولت souhouleti hareket*, *سرعت سهولت sur'ati hareket*, *سرعت سهولت sur'ati devrān*, a. — La volubilité des roues d'une machine, *بر الت تکرلکریذک سرعت حرکتی bir ālet tekerleklerinnū sur'ati hareketi*. — Cela tourne avec une grande volubilité, *بوشنی کمال سرعت ایله bou cheñ kemālī sur'at ilē deuner*. — Volubilité, fig., articulation nette et rapide, *دل قولایغی dil qolāilyghy*, *سلاست لسان selāceti liçān*. — Volubilité de langue, grande habitude de parler trop et trop vite, *دل چاپکلیگی dil tehūpoukligui*, *سزعت لسان sur'ati liçān*.

VOLUME, s. m., étendue, grosseur d'un corps par rapport à l'espace qu'il occupe, *بیوکلیک biūklik*, *قالنلق qālyulyq*, *چلیم tehilīm*, t.; *ثخن dječāmet*, *ساکلun saklun*, *جرم hadjam*, *دجرم djirm*, a. — D'un grand volume et d'un petit poids, *کثیر الحجم وخفیف الوزن kečir ul-hudjam ve khafif ul-vezn*.

— Volume, livre relié, broché, *جلد djild*.

VOLUMINEUX, SE, adj., *بیوک biūk*, *ایری iri*, *قالن qālyun*, *کثیر كبير* *تهیلیمی iri*, t.; *کثیر كبير*

الحجم kebir ul-hudjam, a. — Ouvrage volumineux. *تالیی کبیر tālii kebir*, *تعلیسی کبیر teclisi kebir ul-hudjam*.

VOLUPTE, s. f., plaisir du corps, de l'âme, *طائولوق thātululyq*, t.;

ذات لذت lezzet, *ذوق zevq*, *صفا safā*, *ذوق ذوق و صفا zevq u safā*, *ذوق ذوق و صفا zevq u safā*, a. — Vivre dans la volupté, *صفا سورمک safā surmek*, *ذوق ذوق zevq it*. — S'adonner aux divertissements, aux jouissances matérielles, *عیش و عشرتده* *'aich u 'ychrette mechghoul ol*. — Les voluptés de l'âme, *لذات روحانیه lezzati rouhāniye*. — Trouver de la volupté à une chose, *بر شهیدن لذتیاب او bir cheñden lezzetiāb ol*. — Volupté, employé absolument soit au sing., soit au pl., s'entend presque toujours des plaisirs des sens, *شهوات شهوات chehvət*, pl. *شهوات chehvāt*; *شهوات نفسانیه chehvāti nefsāniye*. — Il faut résister à la volupté, *شهوت نسد مقاومت لازمه chehvati nesde mouqāmet lazme* *شهوت حال دندر chehvati hal dender*.

VOLUPTUEUSEMENT, adv., *ذات لذت lezzet ilē*, *صفا ایله safā ile*, *ذوق و صفا zevq u safā ile*, a. — Vivre voluptueusement. *شهوات نفسه تابع اولدوق کچهمنک chehvāti nefse tābi' olaraj guctehimēk*.

VOLUPTUEUX, SE, adj., qui aime et qui cherche la volupté, *اهل ذوق ahli zevq*, *اهل صفا ahli safā*, a. *شهوت دوشکون chehvete duşkun*, *شهوت شهوتله chehvetele*, a.-t.

پرست *chevet perest*. — Voluptueux dans ses repas, طعام خصوصتك كثير *tha'âm khouchoucindê kecir uch-chelwê*. — Voluptueux, qui inspire de la volupté, شهوت شهوت *chehvet arturûdji*, شهوت آر نور بیجی *chehvet enguiz*.

VOLVULUS, s. m., passion iliaque, colique de miséréré. Voy. ILIAQUE.

VOMER, s. m., t. d'anat., os qui sépare le nez de sa partie postérieure en deux narines, برون دیرکسی *bou-roun diregui*, t.; قصبه الانف *qasbat ul-unf*.

VOMIQUE, atlj. f., n'est usité que dans cette location : noix vomique, قرغه بوکن *qargha beuken*. Voy. NOIX.

VOMIQUE, s. f., t. de méd., amas de pus qui est quelquefois évacué par une sorte de vomissement, اق جکر ورمی *aq djiguer veremi*, t., ورم فی الریة *verem fir-rîet*, a.

VOMIR, v. a., jeter par la bouche ce qui est dans l'estomac, قوصمق *qousmaq*, t.; استفراغ *istifrâgh it*, ا قی *quî it*, a. t. — Vomir de la bile, صفرا استفراغ *safrâ istifrâgh it*. — Avoir envie de vomir, یورکی *ïuregui boulanmaq*. — Faire vomir, قوصدمق *qousturmaq*. — J'ai envie de vomir, قوصه جعم وار, *qouçatjaghum vâ, gueldi*. — Fig., cela fait vomir, est à faire vomir, cela est fort dégoûtant, کوکل بولانددر *gucûnul boulândurur*, بولانددر بر شیندر *mekrouh bir cheïdur*. — Vomir des injures, des blasphèmes, سوکمتک *chetm it*, اغزندن سب و کفر پوسکرمتک

aghzinden sibb u kufr puskurmek. — Ce volcau vomit des flammes, des matières enflammées, بو آتش طافی *bou âtech dhâghy mevâddi nârîie istifrâgh ider*.

VOMISSEMENT, s. m., action de vomir, قوصمه *qousma*, t.; استفراغ *istifrâgh*, قی *quî*, a. — Être sujet aux vomissements, استفراغات عظیمه *istifrâghâti 'azîmèie mubtelâ ol*. — Vomissement de sang, استفراغ دم *istifrâghy dem*.

VOMITIF, ive, adj., qui fait vomir, قوصدریجی *qousturîdji*, t.; دواى مقیى *mouqaïi*, a. — Remède vomitif, drogue vomitive, دواى مقیى *devâi mouqaïi*, استفراغ علاجی *istifrâgh 'ylâldji*. — Un puissant vomitif, بر مقیى شدید *bir mouqaïi chedîd*.

VORACE, adj. com., carnassier, لاحم *et îeïdji*, t.; اکول *lâhym, ekioul*. — Qui dévore, qui mange avec avidité, چوق *choq*, طویمز *thoq îeïdji*, بیجی *qoursâqsyz, soghoumsyz*, t.; اکول *lehim, ekioul*, a. — C'est un homme vorace, طویمز بر آدمدر *dhoïmaz bir âdemdur*.

VORACITÉ, s. fém., آج کوزلولک *îeïdjilik*, آج گوعزلولک *gucuzluluk*, بیجیلک *soghoumsyzlyq*, t.; صوغومسزلق *chereh, nehâmet*, a. — Manger avec voracité, شره و نهامت *chereh u nehâmet ilè ekli tha'âm it*.

VOTANT, s. m., رأی ویرن *rèi*

vîren, رأى ايدن *rêi iden*, t.;
 رأى صاحب *sâhyb rêi*, a. — Il y
 avait cinquante votants, مجلسده
 اللى نفر اصحاب ارا موجود ايدى
*medjlistê elli nefer ashâbi arâ mev-
 djoud idi*.

VOTATION, s. f., رأى ويرمه *rêi*
vîrmê, بيان رأى مادهسى *beâni*
rêi maddêci, a.-t.

VOTE, s. masc., suffrage donné,
 رأى *rêi*, ويرلمش *vîrilmich rêi*,
 pl. ارا *arâ*.

VOTER, v. n., donner sa voix, son
 suffrage dans une assemblée, رأى
 اعطای رأى *rêi vîrmek*, ويرمک
y'thâi rêi it. — Voter, v. a., une
 loi, un impôt, بر قانون - بر ويرکو
bir qânoun, عرض و تکليف *bir*
virgu 'arz u teklif it.

VOTIF, IVE, adj., نذر دن طولايى
nezerden dholâi, a.-t.; نذرتى *nez-*
rûi, a. — Tableau votif, نذره
nezrê mutê al-
lyq bir qyth'a tasvir.

VOTRE, adj. possessif com., au pl.
 Vos, سزک *sizuñ*, t. — Votre livre,
 سزک کتابکىز *sizuñ kitâbuñyz*,
 سزک کتابکىز *kitâbuñyz*. — Votre religion,
 سزک دينکىز *dînuñyz*. — Vos livres, سزک
 کتابکىز *sizuñ kitâbler*, کتابکىز
kitâbleriñyz. — Le vôtre, possessif re-
 latif, سزککى *sizuñki*, pl. les vôtres,
 سزککيلر *sizuñkiler*. — Cette per-
 sonne est des vôtres, بوكشى
bou kichi sizuñkiler-
dendur.

VOUER, v. a., consacrer à Dieu,
 وقف *allahê vaqf it*, وقف الله

لله *vaqf lillah it*, a.-t. — Vouer
 ses enfants à Dieu, اللہ بولادىنى
allahê vaqf it. —
 Se vouer à Dieu, الله نفس
allahê vaqfi nefsi it. — Vouer, pro-
 mettre par vœu, نذر ادا
nezr it, اداى *adâmaq*,
 Vouer un temple à Dieu, في سبيل
 الله تعالى *fi sebli*
oullah te'âla bir 'ybadetkhanenuh
benâcini nezr it. — Vouer, promettre
 d'une manière particulière, عهد
'ahd it. — Vouer ses services à un
 prince, بر حکمداره عهد خدمت
bir hukumdârê 'ahdi khydmet it. —

Voué, e, à Dieu, موقوف لله
mevqouf
lillah. — Promis par vœu, نذر
 مشهور *nezr olounnich*.
 عهد اولمش *menzour*; — promis,
 عهد اولمش *'ahd olounnich*.

VOULOIR, v. a., avoir intention
 de faire quelque chose, s'y détermi-
 ner, استمک *istemek*, دليک
dalemek, t.;
 Je veux partir aujourd'hui, مراد
 ا *murâd it*, a.-t. —
 Je veux partir aujourd'hui, مراد
 ا *murâd it*. —
 Dieu le veut, امر الهيدر
emr ilahîdur. — Il le veut aussi,
 بويله *beuile murâd ider*.
 Je veux partir, ارادهسى
 بويله در *irâdeci beuile dur*.
 — Vouloir, désirer, دليک
dalemek, ارزولماق
arzoulumaq, استکلن
istekln, او بر شينه خواهشى
bir cheis khâhichi ol, اشتياق
ichtiâq u. —

On vous donnera tout ce que vous voudrez, دیلدیکک شیئرک جلهسی *diledigun cheiterun djumleci viriledjektur.* — Il veut ce qu'il veut, il l'exige fortement, مطلقاً اجرای مرام ایتمک *mouthlaqan idjrū merām itmek ister.* — Dieu le veuille, الله ویره *allah virè.* — Vouloir du bien à quelqu'un, بر کمسنه ذک حقه خیر *ber kimesnènuñ haqqyua khaïr dilemek.* — Il vous veut du bien, سزه نیت خیری وارد *sizè nūieti khaïri vārdur.* — Vouloir du mal à quelqu'un, بر کمسنه ذک حقه نه *ber kimesnènuñ haqqyua kutulik dilemek.* — Il vous veut du mal, سزه سوء نیتی وارد *sizè souïi nūieti vārdur.* — A qui en veut-il? de quoi se plaint-il? کیمه طاریاور *kīmè dhāryleur.* — Que veut-il dire? que prétend-il? بو کشی نه دیمک *bou kichi nè dīmek ister,* بو کمسنه ذک مرامی - مطلوبی ندر *bou kimesnènuñ merāmi, mathloubi nedur.* — Que veut dire cela? نه بو نه دیمکدر *bou nè dīmektur.* — Que veut dire ce mot? بو کلمه ذک معناسی ندر *bou kelimènuñ ma'nāci nedur.* — Vouloir, consentir, رضا ویرمک *rizā vīrmek,* بوکا راضی ایم *boukā rāzy im.* — Vouloir, être de nature à demander, avoir besoin de..., محتاج او *mouhtādj ol,* اقتضا او *qytizā it.* — Cette affaire veut être conduite avec ménagement,

بو مصلحت اصول ایله رویت *boi maslahat ouçoul ilè rouïet olounmaq yqtizā ider.* — Ce tableau veut être vu dans son jour, بو تصویر آیدینلق *bou tasvir āidinlyq tharafindan gueurunmeguiè mouhtādjtur.* — Vouloir, demander un prix d'une chose, بوندن نه استرسکز *boundan nè istersinyz.*

VOULOIR, s. m., acte de la volonté, استک ارادة *marām, irādet,* استک *istek.* — Je n'ai point d'autre vouloir que le vôtre, سزک مرامکزدن *sizuk merāmkzden* غیری بر درلو مرامم یوقدر *sizun merāmuñuzden ghaïri bir turlu merāmun ioqtur.* — Malin vouloir, intention maligne, نیت فاسده *nūieti fācidè,* نیت خبیثه *nūieti khabīcè.*

Vous, pron. person. plur. de Tu, سز *siz.*

VOUSSOIR, ou VOUSSEAU, s. m., t. d'architect., قبه طاشی *qoubbè thāchi, t.*

VOUSSURE, s. fém., t. d'archit., قوسیت *qav-süet,* قوسره *qavsyrèt, a.*

VOÛTE, s. f., ouvrage de maçonnerie fait en arc, قبه *qoubbè, pl. a. طاق کنبد *qoubbeb; kumbet,* کمر *thāq, p.* — Ouvrage en voûte, کمر *kemer.* — Le cintre de la voûte, قبه ذک کمری قالبی *qoubbènuñ kemeri qālebi.* — Au fig., la voûte du ciel, قبه فلك *qoubbèi felek.* — La voûte azurée, le ciel, قبه نیلگون *qoubbèi nilguiouni felek,* کنبد*

لاجورد *kumbedi lãdjiverd*. — Clef de la voûte, pierre du milieu de la voûte, باغ یرى قبه *qoubbènuū bāgh ieri*.

VOÛTER, v. a., faire une voûte qui termine le haut d'un édifice, قبه كمر ياپمق *qoubbè iāpmaq*, كمر ياپمق *kemer iāpmaq*, كمرلك *kemerlemek*, باغ یرى قبه *taqbīb it*, a.-t. — Voûter une église, بر کلیساده قبه ياپمق *bir kelteāda qoubbè iāpmaq*. — Se voûter, v. pron., se dit des personnes dont la taille commence à se courber, ايكى اكمك *eilmek*, ايكى اكريلمك *egril-mek*, t.; تقوس ا *teqavvus it*. — Voûté, e, قبه لنمش *qoubbèlu*, قبه لنمش *qoubbèlenmich*, مقبب *mouqabbeb*, مقوس *mouqavves*, اكلمش *eilmich*, ايكى قات اولمش *iki qāt olmich*.

VOYAGE, s. m., le chemin qu'on fait pour aller d'un lieu à un autre lieu qui est éloigné, سفر *sefer*, pl. a. يول *asfūr*; سياحت *sāhat*, يول *asfūr*; يولچيلك *oldjilik*, t. — Long voyage, سفر مديد *seferi medid*. — Voyage de mer, دكز سفرى *deñyz seferi*. — Voyage par terre, par mer, بررا يا بحرأ سفر *berren iū bahren sefer*. — Adieu, je vous souhaite bon voyage, الوداع يولكز مبارك *el-vidā' iolyñyz mubārek olsoun*, الله يول اچقلغى ويرسون *allah iol atchyqlyghy vīrsoun*. — Voyages de long cours, les grands voyages sur mer, اسفار مديد دريا *esfāri medidēi deriā*. — Fig. et fam., faire le voyage de l'autre monde,

دار بقايه انتقال ا *dāri beqāie intiqāl it*. — Voyage, toute allée et venue d'un lieu à un autre : J'ai fait deux voyages à Versailles, ورا الياده *versāliāda iki sefer ittum*. — J'ai fait vingt voyages chez lui, حانده سنه يكرمى سفر ايتدم *hānècinè iiermi sefer ittum*. — Être en voyage, سفر اوزره او *sefer uzre ol*. — Relation d'un voyage, ou simplement Voyage, relation des événements d'un voyage, سياحتنامه *sīāhatnāme*, سياحت رسالهسى *sīāhat riāleci*. — J'ai lu un voyage d'Italie, بر ازاليا سياحتنامه سنى قرائت ايلدم *bir itāliā sīāhatnāmecini qyrā'et eiledum*. — Voyage, séjour dans un lieu où l'on ne fait pas sa demeure ordinaire, اقامت *yqāmet*, اونورمه *otourma*, اكلنمه *eiglenmè*. — Son voyage à sa terre sera de six semaines, چنلكنك اقامتى التى هتتد *tchistliguinidè yqāmeti alti hafia oludjaqtur*.

VOYAGER, v. n., faire voyage, يوله *guitmek*, گوتك *guitmek*, سياحت ا *guezmek*, t.; سفر ا *sāhat it*, سفر ا *sefer it*, a.-t. — Aller en pays éloigné, en pays étranger, ديار اخره گوتك *diāri akhare guitmek*, سير ممالك ا *seiri memālik it*, مملكت كورمك *memleket gueurmek*. — Être en voyage, سفرده او *seferdè ol*. — Voyager par toute l'Europe, جميع اروپايد *djemī' evropāia sīāhat it*. — Passer sa vie à voyager, ايام *'eumrini sīāhatè sarf it*. — Voyager

par terre, قره دن کتمک *qaradan guitmek*; — par mer, - د کردن کتمک *deñyzden guitmek, sefer it.*

VOYAGEUR, SE, S., celui, celle qui est actuellement en voyage, یولجی *ıoldji*, t.; سفرچی *seferdji*, a.-t.; مسافرین *muçāfir*, pl. a. مسافر *muçāfirin*; سافر *sāfir*, pl. سفار *saffār*; ابنای سبیل *ibnai sebīl*, pl. a. سبیل *ibnāi sebīl*. — C'est un grand voyageur, عظیم بر سافردر *'azām bir sāfirdur*. — Voyageur, se dit aussi de ceux qui ont fait ou qui font de grands voyages, سیاح *seüāh*, pl. a. سیاحین *seüāhın*. — Un voyageur célèbre, مشهور بر سیاح *mechhour bir seüāh*. — Les voyageurs sont sujets à mentir, اهل سیاحت اولانلر کذبہ *ehlī sāhat olānter kizbē muhtelā durter*. — Commis voyageur, یولجیلک ایدن بازركان یازنجیسی *ıoldjilik iden bāzryguian āzūljici*.

VOYANT, E, adj., se dit des couleurs éclatantes, پارلاق *pārlāq*, گوزه اورر *gueuzē ourour*, t. — Voilà une couleur très-voyante, اشته *ıchte* غیایت کوزه اورر بر رنگ *ghāiet gueuzē, ourour bir renk*. — Voyant; en t. de l'Écriture, a le même sens que Prophète. Voy. ce mot.

VOYELLE, S. F., lettre qui a un son par elle même, سسلو حرف *seslu harf*. — Les Orientaux ont des points-voyelles ou motions, حرکت *hareket*, vulg. حرکت *harekē*, pl. a. حرکات *harekiāt*.

VOYER, S. M., یوللر ناظری *ıollār nāzyri*, a.-t.; ناظر الطرق *nāzyr uth-thourouq*, a.

VRAI, S. MASC., vérité, کرچکلک *guertcheklik*, t.; حقیقت *haqyqat*, صدق *syhhat*, حق *haqq*, اشتہ صحتی *sydq*. — Voilà le vrai, ichtē syhhati bou dur. — Discerner le vrai d'avec le faux, کذب *kizb u syh-hatuñ beñini farq it*. — Dites le vrai, حقیقتی سویله *haqyqati seüilē*. — Au vrai, loc. adv., selon le vrai, علی اولدیغی کبی *oldoughy guibi*, بحقیقتها *'ula vouqou'hā*, وقوعها *be-haqyqatihā*.

VRAI, E, adj., véritable, qui est conforme à la vérité, کرچک *guertchek*, t.; صحیح *sahyh*, a.; راست *rāst*, p. — Est-ce vrai? cela est-il vrai? کرچکمیدر *guertchekmīdur*, کرچکمى *guertchekmi*. — Cette nouvelle est-elle vraie? بو خبر صحیحمیدر *bou khaber sahyhmīdur*. — Cette nouvelle n'est pas vraie, دکلدر بو خبر صحیح *bou khaber sahyh deıldur*. — Cet homme est vrai, طوغرو سوزلو- کرچک سویلر *dhoghrou seuzlu, guertchek seüler*. — Aussi vrai que le jour, کالشمس فی وسط النهار ثابت و متحققدر *kech-chems fi vasth un-nehār sābit u mutehaqqat*. — Vrai, réel, کرچک *guertchek*, حقیقی *haqyqy*. — De l'or vrai, کرچک التون *guertchek altoun*. — Du vrai marbre, رخام *roukhāmi haqyqy*. — Vrai, qui est tel qu'il doit être, qui a les qualités essentielles à sa nature, خالص *syrf*, محض *mahz*, صرف

khālys, حقیقی *haqqıyı*. — Vrai savant, فاضل محض *fāzlı mahz*.

— Vrais amis, حقیقی دوستلار *haqqıy dostlar*. — Vrai, signifie quelquefois Unique ou principal, essentiel,

اصل *acyl*, حقیقی *haqqıyı*. — La vraie cause, اصل سببی *asl sebebi*,

اشته بوتصویرک مناسب یری بودر *ıştè bou tusvıruñ munācib ıeri bou dur*.

— Vrai, convenable, یاقتشور *ıāqy-chur*, لایق *lāıq*, مناسب *munācib*.

— Voilà la vraie place de ce tableau, اشته بوتصویرک مناسب یری بودر *ıştè bou tusvıruñ munācib ıeri bou dur*.

— Vraiment, adv., véritablement, فی الحقیقه *guertchekten*, t., کرچکدن *fil-haqqıya*, حقیقت *haqqıyat*,

حقیقا *haqqen*, a. حقیقت *haqqıqaten*, حقیقة *haqqıqaten*.

— Est-ce comme cela vraiment? حقیقت بویله میدر *haqqıqet beuılè mıdur*.

— Il est vraiment sage, حقیقة عاقلدر *haqqıqaten 'āqıyldur*.

VRAISEMBLABLE, *adj.* com., طوغرویه بکزر *dhoghrouıe beñzer*,

اولاغن *olāghan*, *olāghyn*, اولاغن *olāghan gueurunen*, t.;

غالب الاحتمال *ghālib ul-yhtimāl*, قریب الملحوظ *qarīb ul-melhouz*,

معقول *ma'qoul*, محتمل *mouhtemil*, قابل *qābil*, a. — Ce mot est assez

vraisemblable, بو کیفیت قریب الاحتمالدر *bou keıfiıet qarīb ul-yhtimāldur*, اولاغن کورینور *olāghan gueuruncur*.

— Une opinion vraisemblable, قریب الملحوظ بر *qarīb ul-melhouz bir rēi*.

رای *qarīb ul-melhouz bir rēi*.

VRAISEMBLABLEMENT, *adv.*, غالباً *ghālibā*, a.; ظاهر حاله کوره *ahıri hālè gueurè*, t.;

على رافو الملحوظ *'alu mā hou el-melhouz*. — Vraisemblablement il viendra aujourd'hui, کدجکدر *ghālibā bou gun gueledjektur*.

VRAISEMBLANCE, *s. f.*, - کرچکه *gueurtchegue*, اولاغناق *dhoghrouıa beñzer olma*,

صورتی *olāghynlyq soureti*, t.;

حقه مشابهة *yhtimāl*, a.;

احتمال *haqqıya muchābehat*, a.-t.;

جواز عقلی *yhtimalı 'aqlı*, جواز عقلی *djıvūzıy 'aqlı*.

— Il n'y a pas de vraisemblance à ce que vous dites, سولدییک کلامه احتمال عقلی *seuiledıgun kelāme yhtimalı 'aqlı* یوقدر *ıoqtur*.

— Hors de vraisemblance, بعيد احتمالدن خارچ *yhtimālden khārıdj*, ba'ıd.

VRIILLE, *s. f.*, بورغی - بورغو *bourghou*, t.;

مشقب *misqab*, a.

VUE, *s. f.*, faculté par laquelle on voit, کورمه *gueurme*, کوز *gueuz*, t.;

بصر *baçar*, قوة باصره *qouvetı ba-cyrè*, a. — Vue perçante, بصر *baçari sūqrb*;

— faible, بصر *baçari sūqrb*;

— basse, بصر *baçari sūqrb*;

— trouble, قباصر *baçuri qācyr*;

— طومانیو کوز *dhoumānu gueuz*. — Vue, l'organe même de la vue, کوز *gueuz*, عیون *otıoun*;

نظر *nazr*, pl. انظار *enzar*; نگاه *ni-guıāh*, pl. — Jeter la vue sur quelque chose, بر نییک اوزرینه حواله نظرا *bir cheıvū uzerıne havāıeı nazar it*.

— Avoir la vue sur quelqu'un, veiller

sur sa conduite, بر کسنه نك حالنه *bir kimesnè-nuū hālinè meddi anzāri teīaqquoz u intibāh it.* — Donner dans la vue, frapper par un éclat agréable, کوزه *gueuzè ourmaq.* — Cette étoffe donne dans la vue plus que l'autre, بو قماش دیکرندن زیاده *bou qoumāch déguerinden zīādè gueuzè ourour.* — Autant, aussi loin que la vue peut s'étendre, بو یول مدای بصر قدر *meddi baçur qadar,* بو یول مدای بصر درجه *gueuz irmi qadrindjè.* — Ce chemin s'étend à perte de vue, بو یول مدای بصر دن خار جدر *bou iol medāi baçarden khāridjtur.* — Perdre de vue, بو کسنه بی کوزدن غایب ایتمشلردر *bou kimesnèi gueuzden ghāib it-michlerdur.* — Perdre de vue, cesser de s'occuper d'une affaire, d'une chose quelconque, کوزدن اتمق *gueuzden ātmaq,* مهمل براقه ق *muhmel brāqmaq.* — A vue d'œil, à en juger par la seule vue et visiblement, کوزه کوره *gueuzè gueurè,* رأی *bādü nazardè,* رأی العین *rèi ul-'āin.* — Cet enfant croit à vue d'œil, بو طفل رأی العین *bou thylfl rèi ul-'āin* نشور و نما بولور *neçh u nemā boulour.* — Lunette de ongue vue, ou simplement longue vue, lunette d'approche. Voy. LUNETTE. — Vue, inspection des choses qu'on voit, کورمه *bāqma,* معاینه *rouïct,* معاینه *rouïct,* معاینه *rouïct,* معاینه *rouïct.* — A vue, payable à vue,

en parlant d'une lettre de change, بعد *'aqybi nezardè,* بعد النظر *ba'ud un-nazar.* — A la première vue, الك نظرده *ilki nazardè.* — Juger d'une chose à la première vue, بر شیک حکمینی نظره اولیده ا *bir cheiūn hukmīni nazarèi outadè it.* — Être en vue, exposé à la vue, موقع نظرده او *mevqa'y nazardè ol.* — Ils étaient en vue l'un de l'autre, بری برینک مواجهدسنک ایدی *beri birīnuū muvādjhècindè idi.* — Mettre une chose en vue, موقع برشی *bir cheiū mevqa'y nazardè 'arz it.* — Camper à la vue de l'ennemi, کوزی اوکنک اردو *duchmenuū gueuzu cuiūundè ordou gourmaq.* — Vue, manière dont un objet se présente à la vue, منظره *gueurunuch,* منظره *manzarè.* — Une vue de côté, بر شیک یان طرفدن منظره سی *bir cheiūn iān tharaftan manzarèci, gueurunuchi.* — Vue, étendue de ce qu'on peut voir du lieu où l'on est, نظارت *nazāret.* — Cette maison a une belle vue, بو اوک *bou evūn guzel nazāreti vār.* — Cette maison a vue sur la mer, دوزه ناظر در *bou khānè deñyzè nāzyr dur.* — Point de vue, objet sur lequel la vue se dirige, کوزک ایرشدیکی *gueuzuū irichtigui ier,* محط نظر *mahaththy nazar.* — Ce clocher sort du point de vue, بو چاک قلمسی محط نظردن *bou tchān qoullèci mahaththy nazarden khāridjtur.* — Au fig.,

on dit d'une chose à laquelle quelqu'un aspire, que c'est là son point de vue, **مطمح نظری اودر** *mathmahy nazari odur*. — Voir une affaire sous son vrai point de vue, **بر مصلحتی جهت حقیقیسندن نظرا** *bir maslahati djeheti haqqycenden nazar it*. — Vue, fenêtre, ouverture par laquelle on voit. Voy. FENÊTRE. — Vue, but, dessein projet, **مرام** *merâm*, **قصد** *qasid*, **مقصد** *maqсад*, pl. a. **مقاصد** *maqâcid*; **مقصد** *maq-soud*, **غرض** *gharaz*, pl. **اغراض** *aghrâz*, **نیت** *nüiet*, **منوی** *menvi*, pl. **منویات** *menviât*. — Avoir de grandes vues, **معالی مقاصد و منویات**, **معالی مقاصد و منویات**, **معالی مقاصد و منویات** *me'âlî meqâcid u men-viât zâhib ol*. — Je n'ai point d'autres vues que celles-là, **بوندن غیرى** *boundan gharaz u maqsoudum ioqtur*. — Avoir une chose en vue, se la proposer pour objet, **کوز دیکمک** *gueuz dikmek*, **اطماح نظرا** *yth-mâhy nazar it*. — Borner ses vues à une chose, **بر ماده یه حصر نظرا** *bir mâddê hasri nazar it*. — Avoir des vues pour quelqu'un, avoir dessein de lui être utile, **بر کمسنه نك** *bir kimesnènuñ haqqyna husni him-meti, husni nazari ol*. — Avoir dessein de l'employer à quelque chose, **بر کمسنه یی خدمته قوللنمق نیتنك** *bir kimesnèü khydmette qoullanmaq nüietindè, fikrindè ol*. — Vue, portée, action par laquelle l'esprit connaît, **عقل کوزی** *'aql*

gueuzu, بصر بصیرت *başari bacryet*. — Grandes vues, **افکار جلیله** *efkârî djellîlè*. — Des vues bonnes, portées au bien, **ملاحظات خیریه** *moulâhazâti khairiè*. — Vues éloignées, **ملاحظات بعید** *moulâhazâti ba'idè*; — profondes, **ملاحظات عمیقہ** *moulâhazâti 'amîqa*; — bornées, **ملاحظات محدودہ** *moulâhazâti mahdoudè*.

VULGAIRE, s. m., le peuple, le commun des hommes, **عوام ناس** *'avâmmi nâs*, a.; **قبا خلق** *qaba khalq*, **جامل خلق** *djâbil khalq*, t. — Suivre l'opinion du vulgaire, **عوام ناسک راینه تبعیت ا** *'avâmmi nâquñ reïne tebi'üet it*.

VULGAIRE, adj. des deux genres, qui est commun, qui est reçu communément, **بیانی** *baïâghy*, **بیانی** *baïâghy*, **عوام ناسک** *'avâmmi nâquñ*, t.; **عوام ناسک** *'avâmmi nâquñ*, a.-t. — Préjugé, croyance vulgaire, **عوام ناسه مخصوص اولان اعتقاد باطل** *'avâmmi nâce mahsous olân y'ti-qâdi bâthyl*. — Expression vulgaire, **عوام ناس بینک مستعمل اولان** *'avâmmi nâs beinindè musta-mel olân ta'bîr*. — Langue vulgaire, par opposition à la langue savante, **بیانی خلق قوللندیعی دل** *baïâghy khalquñ qoullandyghy dil*, **لسان** *lisâni 'avâmm un-nâs*. — Vulgaire, trivial, bas, **قبا خلق** *qabâ khalquñ*, **مستذل** *mubtezæl*. — Pensées, sentiments vulgaires, **قبا خلق افکاری** *qabâ khalquñ efkârî*.

VULGAIREMENT, adv., بیایخی خلق *biāghy khalq guibi*, t.; عموم *baūghy khalq guibi*, t.; عوام ناس *'oumoum uzrè*, ناس *'avāumi nās thavrindjè*, طورنجده *'avāumi nās thavrindjè*, a.-t. — Vulgairement parlant, عوام ناس طورنجده سويليدركت *'avāumi nās thavrindjè seuileïerek*.

VULGATE, s. f., version latine de l'Écriture sainte, لاطين دلنجده كتب مقدسه نك ترجمه سي *lāthyn dilindjè koutoubi mouqaldecènuū terdjemèci*, t.

VULNÉRABLE, adj. com., ياره لنور *īāralāneur*, ياره لنه بياور *īāralana bileur*, t.; ممكن الجرح *mumkin ul-djersh*, قابل الجرح *qābil ul-djersh*, a.

VULNÉRAIRE, adj. com., qui est propre à guérir les plaies, ياره لره *īāra lōrè*, ياره اولكدر بيجي *'īāra lōrè nāfy'*, ملام *īāra oñouldourūdji*, t.; الحراجات *muleïim ul-djerāhāt*, مدممل *mudemmil*. — Plante vulnérable, ياره اوتى *īāra oty*, ينم *īenem*. — On prise fort les plantes vulnérables, نباتات مدممله نك قدرى *nebatāti mudemmilènuū qadri tchoqtur*. — Eau vulnérable, مسلم *muleïimi djerāhāt olān sou*. — Remèdes ou préparations vulnérables, ادويه مدممله *adwīyè mudemmilè*.

VULVE, s. f., t. d'anat., l'orifice du vagin, فم المهبل *fem ul-mehbil*.

W

W, s. m., vingt-troisième lettre de l'alphabet, حروف هجائك *houroufi* يكرمي اوچنجى حرفى *houroufi hedjennū üermi utchundji harfi*.

WALSE, s. f. Voy. VALSE.

WALSER, v. n. Voy. VALSER.

WESTPHALIE, contrée d'Allemagne, وستفاليه مملكتى *vestfālia memleketi*, t.

WESTPHALIEN, NE, subst. et adj., وستفاليه لو *vestfālīalu*, t.

WHIG, s. m. (on prononce *ouigue*), nom d'un parti célèbre en Angleterre, انكتره ده بر فرقه مشهوره نك *an-kterè de ber ferqè mešhūrè nk*.

W, s. m., vingt-troisième lettre de l'alphabet, حروف هجائك *houroufi* يكرمي اوچنجى حرفى *houroufi hedjennū üermi utchundji harfi*.

WIST, subst. m. (on prononce *ouiste*), sorte de jeu de cartes, بر نوع كانغد اويونى *bir nev'y kiāghyd oïouni*, t. Quelques-uns disent *Wisk* (prononcez *ouiske*).

WISKEY, subst. m. (on prononce *ouiski*), sorte d'eau-de-vie de grains, بر نوع بغدادى راقيسى *bir nev'y boghdāi rāqyci*, t.

WISKI, s. masc. (on prononce *ouiski*), sorte de cabriolet léger, ايكسى تكررلكلو خفيف عربيه نك نوعى *iki tekerleklu khafif 'arabanuū nev'y*, t.

X

X, s. m., vingt-troisième lettre de l'alphabet, suivant l'appellation ancienne, et la vingt-quatrième dans l'ordre des lettres précédentes, حروف هجائک یکر می دردنجی *houroufi hedjenuñ üermi dor- dundji harfi*.

XANTHIUM, s. m., plante, بطاق یورده بتن بر نباتک اسمی *bathāq ierdè biten bir nebātuñ ismi, t.*; شربین *cherbîn, a.*

XÉNÉLOSIE, s. fém., interdiction faite aux étrangers du séjour d'une ville, یبانیجیلری یورد ایدنمکدن *ibānjileri iord idinmekten iaçūq itmek, t.*; منع الغرباء من التوطن فی البلد *men'*

el-ghourcū min et-tevethtun fil-beled, a.

XIPHIAS, s. m., poisson dont la mâchoire supérieure se prolonge en forme d'épée. قلع بالعی *qlydy bālyghy, t.* — Nom d'une étoile de l'hémisphère austral, بریلدرک *bir yldyzuñ ismi, t.*

XIPHODE, adj. com., t. d'anat., se dit du prolongement de la partie inférieure du sternum, رهابة *rahābet, لسان الکلب liçān ul-kelb, a.*

XILON, s. m., plante qui porte le coton, پنبوق اغاجی *pambouq aghūdji, t.*; شجرة القطن *chedjeret ul-qouthn, a.*

Y

Y, s. m., vingt-cinquième lettre de l'alphabet, حروف هجائک *houroufi hedjenuñ üermi bechindji harfi*.

Y, adv. relatif, en cet endroit-là, اول مراده *ol ma-hallde, a.*; اول طرفک *ol tharafia, t.* — Y est-il? اوراده میدر *ourāda mīdur.* — Voulez-vous y aller? اول طرفد *ol tharafa*

guïmek istermiseñ. — Y, à cela, à cette personne-là, آکا *añā.* — J'y répondrai, بن آکا جواب ویره جکم *ben añā djewāb wīredjexim.* — Ne vous y fiez pas, آکا اینانمه *añā inānma.*

YACHT, s. m. (on prononce *jaque*), sorte de bâtiment qui va à voiles et à rames, بلکن و کورکت ایله یوربین *ielken vē kurek ile iurūien sefinē, چرنیق tchernyq, t.*

YATAGAN, s. m., sorte de poignard ture, de coutelas dont la lame est oblique, يتاغان - يئغان *iatāghān*, t.

YÈBLE, s. masc., plante. Voy. HIÈBLE.

YEUSE, ou Chêne vert, s. fém., arbre, پرنار اياجي *pernār aghādji*,

t.; سينديان اياجي *sindīān aghādji*, p.-t.; سينديان *sindīān*, p.

YEUX, s. m., pl. d'œil, كوزلر *gueuzler*, t.; عيون *'ouïoun*, اعين *a'īn*, a.

YOLE, s. f., canot léger, كوچك *kutchuk bir sandāl*, t.

Z

Z, s. m., vingt-sixième lettre de l'alphabet, حروف هجاءك يكرمى *houroufi hedjenuī* *īermi altindji harfi*.

ZAGAIE, s. fém., sorte de javelot, جريد *djirid*, t. — Lancer la zagaie, جريد اتمق *djirīd ātmaq*.

ZACHARIE, n. pr., زكريا *zekerūā*.

ZĀIM, s. m., soldat ture, dont le bénéfice militaire est un peu au-dessus de celui du timariot, زعيم *za'īm*, pl. a. زعماء *zou'emā*.

ZAIN, adj. m., se dit d'un cheval dont la robe ou le poil simple et uniforme n'a aucune marque de blanc, دوز طونى يکپاره *dhony iekpārē duz*, t.; بهيم *behīm*, a.

ZANQUEBAR, ou ZANGUEBAR, côte de l'Afrique, le long de la mer des Indes, زنگبار *zengbār*.

ZANTE, île de la mer Ionienne, جانته *zānta adhaci*, *djānta*, t.

ZÉA, île de l'Archipel grec, مرتد *murted adhaci*, t.

ZËBRE, s. m., quadrupède d'Afri-

que, بر نوع يبان قاتر *bir nev'y iabān qātir*, t.; زرد *zerd*, a.

ZÉBRÉ, e, adj. Voy. RAYER, RAYÉ.

ZÉDOAIRE, s. f., جدوار *djedvār*, زدوار *zedvār*, a.; زرنباد *zurumbād*, vulg. *zulunpād*, a.-p.-t.

ZÉLATEUR, TRICE, s., غيرت ايدن *ghāiret iden*, غيرتى چوق اولان *ghāireti tchoq olūn kimesnē*, حميتلو كشي *hamūietlu kichi*, a.-t.; حمى *ghāiretkech*, a.-p.; حمى *hamūi*, a.

ZËLE, s. m., affection vive et ardente pour le maintien ou le succès de quelque chose, غيرت *ghāiret*, غيرتكشى *hamūiet*, a.; غيرتكشى *ghāiretkechi*, a.-p. — Zèle religieux ou pour la foi, دينته غيرت *ghāireti dīnūē*, دينته غيرت *ghāireti dīn*. — Le zèle de la maison de Dieu, غيرت بيت الله *ghāireti beit oullah*; — pour la patrie, وطن غيرت *ghāireti vathan*; — pour le bien public, خير عام خصوصند اولان *khāiri 'āmm khou-*

çoucindè olân ghâiret u hamüet. — Avoir du zèle pour le service de l'État, خدمت دولتمک صاحب khydmeti devlettè sâhyb ghâiret ol. — Montrer, témoigner du zèle pour..., بر خصوصک اظهار bir khouçoustè yzhâri ghâiret it. — Zèle indiscret, inconsideré, غيرت جاهلیه ghâireti djâhiliü. — mal entendu, inutile, باطله ghâireti bâthylè.

ZÉLÉ, E, adj., غيرتولو ghâiretlu, a.-t.; غيور ghaïour, a.; حمیتدار hamüetdâr, a.-p.

ZÉNITH, s. m., point céleste, perpendiculaire à un point de la terre, سمت الرأس semt ur-rées. — Le zénith et le nadir, سمت الرأس semt ur-rées u semt ul-qadem.

ZÉPHIRE, s. m., nom que les anciens donnaient au vent d'occident, ريح جنوبي bâty, t.; باطي rîhy djenoubi, دبور debour, a.

ZÉPHYR, s. m., nom donné à toute sortes de vents doux et agréables. ريح لطيف lathyf iel, t.; ریح لطيف rîhy lathyf, نسيم necim, a.; باد صبا bâdi sabâ, p.; صبا subâ. — Un zéphyr embaumé, نسيم عنبر شميم necimi 'amber chemün. — Un doux et agréable zéphyr, بر نسيم لسين bir necimi leïn u lathyf.

ZÉRO, s. m., صفر syfr, a. — Trois zéros après un quatre font quatre mille, درت رقمندنصکره اوچ صفر dort raqaminulansõra utch syfr vaz' olounsa dort biñ olour. — Prov. et

fig., c'est un zéro, un vrai zéro, un zéro en chiffre, se dit d'un homme sans considération ou mérite, صفر صفر زاید syfri zâudtur, صفر زاید syfri zâid meçâbecinde dur. — Sa fortune est réduite à zéro, مالی هیچد قرار ویرمشدن mali hiçde qarâr vîrmıştur.

ZEST, s. m. Être entre le zist et le zest, se dit d'une chose qui n'est ni bonne ni mauvaise, qui est entre deux, ايکيسي اورته حاللو or'a hâllu, نه ابر نه کوتی ikici ortaci, نه eü ne keutu.

ZESTE, s. m., cloison dans les noix qui sépare la chair en quatre, وز اپچنک کبی اينجه زار djevis itchundeki indjè zâr, t. — Pelure, peau mince d'une orange, d'un citron, etc. ليمون يا پورتقالک اوزرندن limoun lâ portouqâlun uzerinden keilmich indjè qaboughy, t.

ZIBELINE, s. f., sorte de martre de Sibérie, à poil très-fin. On dit aussi adjectivement Martre, ou Martre-zibeline. سمور semmour, com. samour, a. — Une fourrure, une pelisse de zibeline, سمور کورکی sumour kurku.

ZIG-ZAG, s. m., sortes de lignes formant entre elles des angles très-aigus, بيلان قاوی üldn qavî, t. — Tracer un zig-zag, شکل معرج بيلان قاوی bir chekl mou arced), a. — Tracer un zig-zag, شکل رسم ا ulân qavî bir chekl resm it.

ZING, s. m., métal d'un blanc bleuâtre, نونیا معدنی tautia ma'deni, توتيا toutiâ, t.

ZINZOLAN, s. m., sorte de couleur

qui est un violet rougeâtre, قرمزى يه *qyrmiztê tchâlâr* چالار بنفشه رنگى *beneschê rengui*, t.

ZIST, s. m. Voy. ZEST.

ZIZANIE, s. f., ivraie; n'est plus en usage au propre; il s'emploie figurément, et signifie Désunion, més-intelligence, فننه *fitnê*, نفاق *nifâq*, شقاق *chiqâq*, a. — Semer la zizanie, القاي شقاق و نفاق ا *ilqâi chiqâq u nifâq it*.

ZODIACAL, E, adj., منطقتہ بروجہ *minthaqaï bouroudjê mute'al-lyq*, a.-t. — Étoiles zodiacales, فلك *feleki bouroudjê mukhsous olân ke-vâkib*.

ZODIAQUE, s. m., grand cercle de la sphère, divisé en douze signes, منطقتہ البروج *minthaqat ul-buroudj*, منطق البروج *minthaq ul-buroudj*, ذات البروج *minthaqaï zât ul-buroudj*, فلك البروج *felek ul-buroudj*, a.

ZONE, s. fém., chacune des cinq grandes divisions du globe qui sont entre les pôles, منطقتہ *minthaqa*, a. — La zone torride, منطقتہ محترقه *minthaqaï mouhteriqâ*; — glaciale, منطقتہ منجمده *minthaqaï mundje-*

midê; — tempérée, منطقتہ معتدله *minthaqaï mu'tedilê*.

ZOOGRAPHIE, s. f., description des animaux, وصف احوال حيوانات *vasfi ahvâli haïvânât*, a.

ZOOLOGIE, s. f., partie de l'histoire naturelle qui traite des animaux, علم الطبائع الحيوانات *'ylm uth-thebâi' ul-haïvânât*, a.

ZOOPHYTE, s. masc., animal qui a quelque chose de la forme et de l'organisation des plantes. نابت بين *nâbit beïn un-nebât vel-haïvânât*. — Les zoophytes, بين النبات والحيوانات *beïn un-nebât vel-haïvânât olân cheïler*.

ZOOTOMIE, s. f., anatomie des animaux, تشريح حيوانات *techrîthy haïvânât*, a.

ZOROASTRE, n. pr., زرادشت *zerâ-decht*, zerâdoucht, vulg. زردشت *zerdoucht*.

ZYMOLOGIE, ou ZYMOTECNIE, s. f., partie de la chimie qui traite de la fermentation, بحث عن الاحتمار *bahs'an el-yhtimâr*, a.

ZYTHUM, s. masc. boisson-d'orge, ارپده دن ايجقى *arpaden itchqy*, ارپده صو *arpa sou*, t.; جعه *dji'u*, *dje'a*, a.

APPENDICE

91

ADDITIONS ET CORRECTIONS

AU TOME SECOND.

(Consultez l'ordre alphabétique de cet Appendice pour les articles ou variantes de mots qui manqueraient au Dictionnaire)

GÉRANT, E, adj. et s., وکیل *vekîl*, a.; كتهخدا *ketkhoudâ*, pl. vulg.

كیه *kihîâ*; كیه *kiahîè*, t.

GIBERNE, s. f., پلاصقه *palâsqa*, t.

GRANGE, s. f., شونده *chounè*, a.-t.

GROS-DE-NAPLES, s. m., étoffe de soie, یراقلی *ïarâqli*, t.

HERSE, s. fém., espèce de porte grillée qui s'abaisse ou s'élève à volonté, قپو *asma qapou*, t.

HERZEGOVINE, contrée de la Dalmatie turque, dont une partie appartient à l'Autriche, هرست ولایتی *hersek vilâieti*.

HYDRA, île de l'Archipel grec, چاملیجه *tchâmlîdjè*, t.

ICHTHIOCOLLE, s. f., colle de poisson, بالق طونقالی *bâlyq thoutqâli*, t.

JUJUBE, s. f., fruit, اگده *iglè*.

JUJUBIER, s. m., اگده اجاجی *iglè aghâdji*, t.

MARITZA, ou ÈBRE, s. f., fleuve de la Thrace, مریج صویبی *merîdj souï*, مریج *merrîdj*, مریج *merrîdjè*, t.

PARFAIT, s. m., t. de gram., préterit, فعل ماضی *mâzy*, *fy'li mâzy*, a.

PAS, adv. de négation, est toujours précédé de *ne* ou de *non*; point, nullement, یوق *ïoq*, دکل *deil*, t. —

Il n'y a pas, یوقدر *ïoqtur*. — Il n'y est pas, il n'est pas chez lui, اوده *oudè*

یوقدر *evdè ïoqtur*. — Il n'est pas là, اوراده دکلدر *orâdu deïldur*. — Pas,

joint au mot *un*, signifie nul, aucun, هیچ بر کسده *hîtech bir kimesne*. —

Pas tu ne le crois, هیچ کس بوکا *hîtech kes boukâ*

اعتداده ایتمز *âtedâde îtmez*. — Pas, se rend aussi en turc par le négatif du verbe : Il n'est pas

venu, گلمدی *guelmedi*. — Je ne veux pas, اistemem.

PENDULE de cheminée, de console, s. f., بیشتخته ساعتی *piçhtakhtâ sa'ati*, t.

PÉRA, s. m., faubourg de Constantinople, بک اوغلو *beg oghlou*, t. —

Le palais de France, ou de l'ambassade de France est à Péra, سارت دولت فرانسه نك سرايی بک اوغلیده

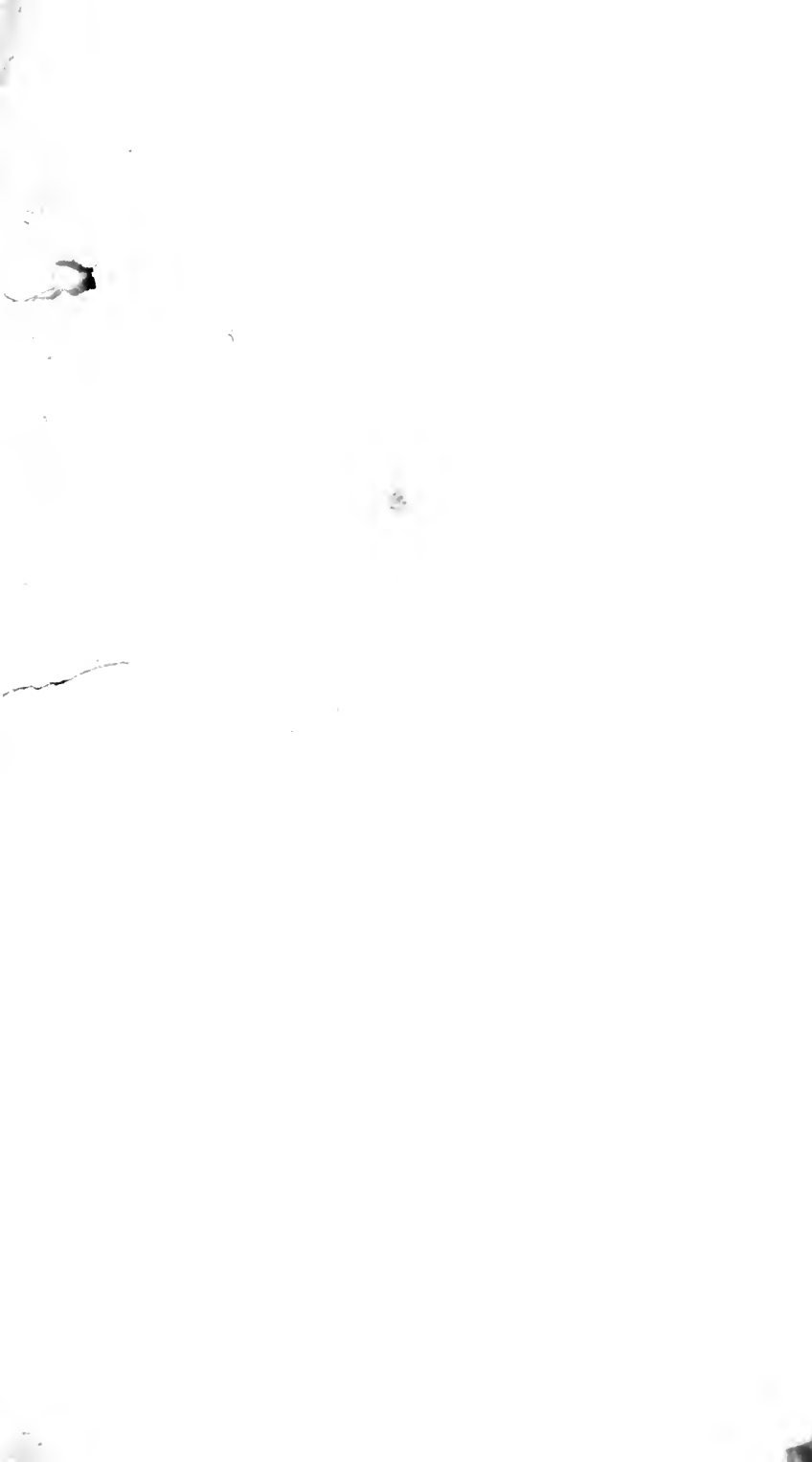
در *sefâreti devleti frânsânûn sarâi beg oghlûdu dur*.

فرانس سرايی بک اوغلو در *frânsâ : sarâi beg oghlûdu dur*.

فرانس سرايی بک اوغلو در *frânsâ : sarâi beg oghlûdu dur*.

فرانس سرايی بک اوغلو در *frânsâ : sarâi beg oghlûdu dur*.

- Page 7, colonne 1, lignes 24 et 25, au lieu de بر اياتك لisez : بر اياتك *bir eiatuñ*.
- 9, col. 2, l. 2, au lieu de غاوانيزمه لisez : غاوانيزمه.
- 162, col. 1, l. 13, ajoutez : incrusté d'or, قاقم التون *altoun qāqma*.
- 192, col. 1, l. 25, غير مخصوص لisez : غير محسوس.
- 361, col. 1, l. 18, نگاه لisez : نگاه.
- 568, col. 2, l. 17, kedüè, lisez : hedüè.
- 645, col. 2, l. 13, ديوار *dīvār*, lisez : ديوارى. Après *dīvāri*, ajoutez اياق *aīāq*.
- Page 890, col. 1, l. 26, *mubyq*, lisez : *muthābyq*.
- 896, col. 2, l. 33, *āzārlidji*. lisez : *āzārlaidji*.
- 1055, col. 2, l. 21, après *qyāfet*, lisez : شمایل نامه *chamāil nāmē*.
- 1071, col. 2, l. 31, après *aīāq qābi*, lisez : قوندره *qondoura*.
- 1224, col. 2, l. 28, *pouçalaïi*, lisez : *pouçolāïi*.
- 1261, col. 2, l. 17, امراز لisez : امراض.

PL
193
F8B6
1843
t.2

Bianchi, Thomas Xavier
Dictionnaire français-turc

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

